
NAZIONALE
VITT EMANUELE
14
27 G
11

EPITOME

CANONVM OMNIVM

Qui in Concilijs Generalibus, ac Prouincialibus, in decreto Gratiani, in decretalibus, in Epistolis, & Constitutionibus Romanorum Pontificum, vsque ad
SANCTISS. D.N. ALEXANDRI VII.
annum quartum continentur

AVTHORE

F. LAVRENTIO BRANCATO

DE LAVRÆA

ORD. MIN. CONV. S. FRANCISCI MAG.

In Romanæ Sapientiæ Facultate Theologo Professore; nec non in suprema, & Vniuersali Inquisitione Consultore, & Qualificatore.

ROMÆ, Typis Mascardi. M.DC.LIX.

SVPERIORVM PERMISSV.

EMINEN.^{MO} AC REVER.^{MO}

PRINCIPI

D. FLAVIO

CARDINALI CHISIO

SANCTISS. D. N. ALEXANDRI PAPAE VII.

EX FRATRE NEPOTI.

FR. LAVRENTIVS BRANCATVS DE LAVRAEA
Ordinis Minor. Conu. S. Francisci. S.P.D.

EGVM Epitomen (Princeps Eminentiſſime) non niſi ſacri Herois Stemmate inſignitam conſpici dignum fuit. Id fortè incongruum videri poſſet, ſi ad Tuæ claritatis, dignitatiſque orbitam, Orbi ipſi conterminam, & ad tua vſquequaque diſtenta ſacræ Politiæ ſtudia, breuis, atque perpreſſa ſummula, non ſecus quidem, ac Oceano guttula (vt habet adagium,) vel Soli lucerna, deferatur. Sed illicò hæc dilabeſcet nebula, vbi memineris Alexandrum illum, quem vnicus non capere videbatur mundus, oblatam à Steſicrate ad ſtaturam montis ſtatuam, deſpexiſſe; Apellis verò telis maluiſſe contineri. Siquidem Principibus, non vt magnos reddant, ſed vt magna reddantur, obſequia, & munera ipſa exhibentur. Verùm, ſi quo egerim conſilio, vt Opus hoc Tibi ſiſterem, attendatur, non pœnitendum omninò videbitur. Chriſtianum quippe mundum, cuius quidem Caput Roma meritò nuncupatur, è naturalis mundi excuſum typo, cuique eſt compertum. In hoc enim vnicus ex-

tat summus omnium Author, Princepsque, *Deus*, è cuius vndique diffusa virtute in singula quæque Orbis membra, & vigendi, & agendi vis, ac energia deriuatur. Tùm ab ipso, spectabilis quidem minister, sensibilium omnium moderamini Præfectus, habetur, Sol inquam, in quo vniuersa singulis dispertita iura naturis, breui quasi epilogo adunantur, vt quam castè Deum, mundi Principium, atque animam Philosophi censuere, tam dignè Solem mundi cor, ac alentis omnia spiritus seminarium appellitarint; quemque Plato sensibile Dei in mundo simulacrum edixit, non infabrè totius naturæ quasi compendium liceat vocitare. Quæ si tropicè Philosophantes in Christiano mundo disquiramus, primò quidem Romanus occurret Pontifex Summus, qui sacri fœderis Hypothema, humanorum actuum Dicæarcha Christianæ Reipublicæ verus Princeps, & Caput, è cuius fontana Potestate ius quodlibet inter mortales deriuatur, tàm graphicè mundi Genearcham Deum expromit, vt citra tropum omnem, Dei vices, locumque in terris possidere verissimè proclametur. Mox verò, Tu post ipsum succedis, qui Solis instar, dignitatis luce, & meritorum radijs spectandus omnibus exhiberis, per quem ab ipso capite ad singula Ecclesiastici corporis membra influxus demittitur, & in quo cæteris omnibus distributa dicendi iuris munera, quasi compendio cumulantur. Non irritum ergo dixeris, Princeps Amplissime, meum, huius Tibi dicandæ opellæ consilium; quandoquidem, cum legis sit ius suum vnicuique tribuere, canonum omnium summa, apprimè ad Te iuris omnis, ac potestatis Epitomen fuit deferenda. Tuum iam erit, Opus ipsum, qua soles omnes in disciplinis, præsertim verò, qui pro Reipublicæ commodo impenduntur, labores, benigna fronte suscipere, meque humillimum Tuæ Familiæ seruulum in Tui Patrocinij sinu excipere, & confouere. Vale diù felix. Ex Conuentu SS. XII. Apostolorum Romæ Kal. Septembris 1659.

LE-

LECTORI BENEVOLO
AVTHOR

COGITANTI mihi, seriòque indaganti (Candide Lector) vnde-nam haud multis ab hinc annis tanta circa morales doctrinas, nec non & iudicia in Christianum Orbem irrepserit laxitas, effrenisque in priuato quolibet opinandi, & ad vtrumque saltitandi libido, fœliciter occurrit, id, inde sumpsisse exordium, quod Spiritus Sancti Ecclesiast. 8. *contempto magisterio, narrationes Patrum nostrorum prætereuntes, propriæ innixi prudentiæ, nostris nimium indulgeamus affectibus; nec amplius ad amussim lapidem, iuxta Philosophi præceptum, sed ad lapidem amussim aptare contendamus: non inquam legi voluntatem subijcimus, sed legem ipsam ad voluntatem trahere non formidamus. Eòque proinde res peruenit, vt in permultis, (ne omnia, vt par esset complectar) quid sequendum, quidue fugiendum, ob garrulitatem opinantium, penitus ignoretur; taliqùe insuper probabilitatis inuolucro cohonestentur singula, vt nullum iam supersit agibile, in cuius gratiam biuium protinus non sit paratum certissimum; & quæ perpetuò huc vsque pugnantia prædicata fuere contradictoria, concordi connubio, veri, honestique paritate, opinatorum beneficio gaudeant coiuisse. Dolui quidem, & ingemui, nec dolere desinam, donec medeatur ex alto visitans Dominus. Vnum interim ad tui commodum in Dei gloriam, Sanctæque Matris Ecclesiæ fœlicitatem, Amicorum, ac Patronorum consilio, pro ingenij debilitate, facile tibi, ac peruium paraui remedium. Narrationes Patrum nostrorum breui summula, vt potui, in vnum coaceruaui, tuæque contemplationi exposui. In ea nullo negotio comperies, quid ipsi egerint, quid docuerint, quid iudicarint, quid sequendum, fugiendumue duxerint. Non in vtramque partem claudicantes, sed resolutos conspicies. In dubijs, obscurisque, non sibi blandientes, sed legi potius adhærentes contemplaberis; eorumque medullis firmas reperies immisisse radices diuina illa Saluatoris oracula:* Regnum Cœlorum vim patitur. &, Arcta est via, quæ ducit ad Vitam. *Sufficiat obsecro discipulo Redemptoris pronunciatum, si scilicet* sit sicut magister eius. *Nouas enim vitando doctrinas, hæreses vitabis: istæ enim, vt legitimæ soboles Nouitatum, parentes perenniter eas agnouere. Quod igitur in tui bonum peragere*

agere

agere institui, benignè excipe, errata corrige; incongruè disposita pro studio dirige; in reliquis, sicut humana me passum cognoueris, sic humaniter, vt soles, parcas. Vale, Deumque precare, vt intellectum mihi tribuat, quò plura alia in eius obsequium, tuamque vtilitatem queam elucubrare.

FR. IACOBVS FABRETTVS RAVEN. Art. & S. Theologiæ Doctor, ac Vniuersi Ord. Min. Conuent. S. Francisci Minister Generalis.

OPVS, quod inscribitur *Epitome Canonum omnium, &c.* à P. Magistro Laurentio Brancato de Lauræa Nostri Ordinis, Theologo Publico, & Vniuersalis S. Romanæ Inquisitionis Consultore, in vnum collectum, ad maiorem Dei gloriam, nostræ Religionis decus, & studiosorum vtilitatem, quantum in nobis est in lucem prodire concedimus. Dat. Romæ die 3. Augusti 1659.

Fr. Iacobus de Rauenna Minister Generalis.

Fr. Benedictus à Castro S. Angeli Ord. Secr.

Imprimatur,

Si videbitur Reuerendiss. Patri Mag. Sac. Apost. Pal.

M. A. Oddus Episc. Perusinus Vicesg.

Imprimatur,

Fr. Raymundus Capisuccus Ord. Præd. Sacri Palatij Apost. Magister.

NO-

NOTABILIA OBSERVANDA

Pro expedito vsu huius Operis.

1 VM, siue ab Amanuensi transcriptore, siue à Typographo, siue ab ipsomet Authore, humanum passis, in citationibus decretorum sit erratum in multis, operæ pretium fuit peculiarem in fine Operis Indicem apponere, in quo eodem prorsus Operis ordine, referantur dicta, in quibus error irrepsit, vt diligens Canonum scrutator, dum caput in Opere citatum, in textu fortè non inuenerit, præfatum consulat correctorem indicem, à quo de veritate fiet certus.

2 Omnia, quæ de Concilijs Generalibus, ac Prouincialibus, & de Romanorum Pontificum Epistolis citantur, accepta sunt ex Tomis Conciliorum Coloniæ impressorum *anno* 1606. & opera *R. D. Seuerini Binij* collectorum. Qui quidem Tomi in se quatuor sunt; at tertius in duas partes est diuisus. Primus Tomus continet gesta Ecclesiæ, vsque ad annum Domini 443. Secundus habet gesta ab eo anno, vsque ad 675. Tertij pars prima habet acta, vsque ad annum 867. Tertij eiusdem pars secunda complectitur facta, vsque ad annum 1452. Quartus tandem Tomus comprehendit reliqua, vsque ad annum 1596. Qui ergo in hac Epitome aliquid resolutum in aliquo Concilio legerit, si cupidus sit resolutionem videre proprijs verbis conceptam, vt expeditè id exequatur, Indicem legat Conciliorum infra dispositum, à quo accipiet in quo Tomo tale Concilium sit collocatum. Idem prorsus, si libuerit, exequetur cum in dictum aliquod, decretum, vel Epistolam Romanorum Pontificum inciderit; Indicem nempe Pontificum inferius ordinatum excurrat; hic enim fideliter significabit, quo in Tomo cuiuslibet Papæ decretum, Epistolæ, atque Constitutiones, vitæ, ac gesta sint reposita.

3 Canones quidam hoc loquendi modo sunt notati, *Post Concil. N. vel N.* & *post epist. N.* Et hoc est signum, quòd in tali Concilio, vel Epistola non reperiuntur illa dicta, seu canones; sunt tamen notata post illa: & hoc fortasse, quia cum primò facta est collectio Conciliorum, seu Epistolarum, canones illi non erant præ manibus collectoris: cum verò in alijs abundantioribus Bibliothecis sunt reperti, appositi sunt post præcedentes.

Inter canones autem, qui extra Concilia authentica, seu indubitata reperiuntur, sunt illi, qui dicuntur *Apostolorum*, qui ab aliquibus, etiam ab initio habiti sunt, vt conditi ab Apostolis; ab alijs autem in tali existimatione non habentur. quia tamen à SS. Patribus, & DD. citantur, & omnium primi adducuntur in primo Tomo Conciliorum, operæ pretium duxi eos afferre: solent autem hoc titulo citari: *Concilium (quod dicitur) Apostolorum*; eò quod ab ijs adunatis existimentur editi.

4 Pro Concilio Nicano primo Generali notandum. Canones vulgati, qui ab hoc Concilio facti circumferuntur, sunt viginti. Sed S. Athanasius Alexandrinus, qui existens diaconus fuit præsens Concilio, in Epistola ad Marcum Papam, quæ est in fol. mihi 343 Tomi primi Conciliorum, & pars eius refertur in *Dist. 16. cap. Septuaginta*, apertè dicit, *quod canones illius Concilij prima vice fuerunt* 80. *sed sanctis* 318 *Concilij Patribus visum est congruum eos reducere ad numerum* 70. *in memoriam* 70 *Discipulorum, vel Vniuersitatis Linguarum totius mundi, & sic materia illorum decem, qui ab* 80 *detracti sunt, ad alios* 70 *redacta est; quos* 70 *Athanasius ipse sua manu conscriptos ad Syluestrum Papam Romæ existentem missos testatur*. Et quoniam grassante in Ægypto Arianorum hæresi, omnia Nicæni Concilij exemplaria fuerant ibi combusta, *Athanasius ipse Patriarcha Alexandrinus, petit à Marco Papa, vt eorum exemplar sibi concedere dignetur. Assentitur Papa, respondetque se in scrinio Sedis Apostolicæ inuenisse* 70. *capitula subscripta à Patribus Nicæni Concilij, eaque proindè ex originali exarata ad ipsum transmisit*. De hoc 70. numero meminit S. Isidorus in præfatione ad tom. 1. Concil. alijque ibidem fol. 347. At Iulius Papa I. citat alios 24. canones Concilij Nicæni, præter 20. qui nunc extant, ita in epist. 22. quæ est in Tomo 1. Conciliorum fol. mihi 348. & seqq. Nunc autem 20. tantum reperiuntur, & ignoratur, quomodo alij exciderint, ita vt ipsemet Stephanus Papa, vt habetur in *Dist. 16. cap. Viginti*, miretur de hac iactura. Aliqui, inter quos idem Stephanus, putant, eos imminutos, quia adiecti sint canonibus Concilij Antiocheni; alij, Sardicensi; qua de causa hoc Concilium non auget numerum Generalium, quia fuit confirmatio Nicæni.

Sed

Sed adhuc nota, quod in hoc Opere citantur canones 80 Concilij eiusdem, qui existimantur subscripti à 318. Patribus, inuenti Arabico descripti charactere, allati Romam ad Pium Papam IV. & translati in Latinum, & referuntur in Tomo 1. Conciliorum fol. mihi 351. originale autem seruatur in Bibliotheca Vaticana. Et hoc factum existimo, vt completa habeatur notitia eorum, quæ de Nicænis canonibus circumferuntur. Ideo mirandum non est, si interdum inuenitur, sic citari *Concil. Nican.* 1. *can. &c.* interdum sic *Concil. Nican. ex Iulio,* interdum tandem sic *Concil. Nicæn.* 1. *ex Arabico can &c.*

5 Pro Concilio Africano. Multa decreta Africanorum Conciliorum, vt Mileuitani, Numidici, plurium Carthaginensium, &c. fuerunt in vnum redacta in Nationali quodam Concilio dicto *Africano*, celebrato sub Cœlestino I. Bonifacio, & alijs Romanis Pontificibus, Carthagine, vt putatur. Et dum citantur, aliquando sic notantur *sub Cœlestino*, & aliquando absque hoc signo ad vitandam prolixitatem.

6 Pro Concil. Calcedon. Quædam citantur sub verbo *actione*, quædam sub verbo *can.* quia canones habentur solum in *actione* 15. multa autem decreta, sub alijs actionibus sunt disposita.

7 Pro Concil. Lucensi 2. Multi in eo reperiuntur canones collecti à S. Martino Episcopo Bracarensi, ex Oriente adducti, licet Gratianus eos tribuat S. Martino Papæ, sed huius non sunt. notantur autem hoc titulo *Concil. Lucen.* 2.

8 Pro Concilijs Toletanis. Multa Concilia Toletana citantur absque ordine numeri, sed sub Regibus eorum temporum; alia verò cum ordine, & numero.

Pro Concil. Tolet. 17. Nota, quod post illud appositi sunt 23. canones, qui vnde accepti sint nescitur; sunt tamen vtiles, & alijs Concilijs conformes.

9 Nota, quod canones quintæ Synodi, id est, Constantinop. secundæ approbantur, etiam in *Concil. Roman. sub Martino I. consultat.* 5.

10 Pro Concilio Trullano dicto Quinisexto. Fuit hoc celebratum Constantinopoli, in Palatio, quod dicebatur *Trullum anno* 692. sedente Sergio Papa, sed sine eius licentia; ideo, nec ab ipso fuit approbatum. Canones condidit 102. aliqui ex ipsis sunt in vsu, quia vtiles, & in alijs legitimis Concilijs confirmati.

11 Pro Concil. Cabilon. Nota hoc celebratum esse sub Leone III. quod apud me est tertium, & sic citatur, cum duo alia præcesserint.

12 Pro Concil. Aquisgran. 2. Nota hoc Concilium citari sic *sub Ludouico Pio*, quia sic communiter solet referri.

13 Pro Concil. Aquisgran. 3. Nota ipsum diuidi in quatuor partes, & sub earum qualibet proprium canonum numerum reperiri. Canones autem huius Concilij speciali quadam diligentia per scripturæ authoritates apparent stabiliti, vt habetur post ipsum Concilium.

14 Pro Concil. Parisiensi 3. Nota, quod in tres libros diuiditur, & quilibet habet numerum suorum canonum; & ideò cum distinctione librorum citatur.

15 Pro Concil. Lateran. 3. vt in vita Alexandri III. ex Tomo 3. Concil. par. 2. Nota, quod hoc Concilium continet canones duplicis generis; quosdam ordinarios; quosdam verò in appendice appositos, & isti sub diuersis titulis citantur, quia sic reperti in originali; non tamen omnes ab hoc Papa conditi, sed ab alijs, vt in Præfatione illius Concilij notat Author; sed quia omnes sub hoc Concilio comprehenduntur, & approbantur, sub eo citantur. Nota insuper, quod in appendice dicta, post titulum *de Pactionibus secundò*, qui est in ordine pars 48. sequuntur duo ordines decretorum sine titulo, sed sub solo verbo *Pars*, & proinde aliqui eius Concilij canones sub vocabulo *Partis* citantur.

16 Pro Concil. Constantiensi. Nota, quod errores Ioannis Vvicleff damnantur in *sess.* 8. & rursus in *sess. vlt.* per decretum *Martini V.* legitimi Papæ. Errores verò Ioannis Huss, damnantur primò in *sess.* 15. & iterum in præfato decreto. Item nota, quod *Martinus V.* qui fuit electus Papa in hoc Concilio, confirmauit omnia acta, quæ pertinent ad fidem, & salutem animarum, ita declarat in constitutione vltima, & in decreto dissolutionis Concilij.

17 Pro Concil. Florentino. Nota, quod omnia, quæ in eo decreta sunt, habentur in duplicibus literis vnionis (tam Græcorum, quam Armenorum) cum Latinis.

18 Pro Concilijs Rauennatibus. Nota, quod primum fuit celebratum sub *Ioanne IX. anno* 904. & ideo illud, quod congregatum fuit sub *Honorio IV. anno* 1286. immeritò dicitur primum, cum sit secundum; hinc est quod sub nomine secundi citatur. At quoniam rursus pro alijs temporibus series confunditur, censui ea citare sub Papa, qui tempore celebrationis Concilij sedebat.

19 Pro Concilio Senonensi. Nota, quod in duas partes diuiditur, in prima agitur de spectantibus ad fidem sub *tit. in decreto fidei*. In secunda de spectantibus ad mores, sub *tit. in decr. morum*.

20 Pro Concil. Colon. 2. Nota, quod diuiditur in quatuordecim partes, & in qualibet parte sunt proprij canones cum suis numeris.

Quod

21 Quod Concilia Prouincialia, tam Romæ, quam alibi celebrata, sunt innumera: tamen quia canones non ediderunt, cum ad causas tantum fuerint congregata, illa non commemoro, nec in Opere, nec in Tabula Conciliorum. In Tomis tamen Conciliorum habentur per extensum.

22 Pro Concilio Tridentino. Quod in sessiones 25. est distributum; tres autem in sessionibus seruantur ordines; in vno ponitur doctrina per sua capita distributa. in alio canones, seu decreta pro illa doctrina in capitibus digesta. in tertio tandem stabilitur reformatio disciplinæ Ecclesiasticæ, quæ per diuersa capita refertur. Sed in *sess.* 24. post canones doctrinales, adhuc duplex ordo Reformationis reperitur. in primo reformatio matrimonij. in secundo reformatio Ecclesiastica: ideo aliquando citatur Reformatio absolutè, & intelligitur hæc secunda; aliquando verò Reformatio matrimonij. In *sess.* 25. multæ materiæ tractantur. quædam sub titulo decreti, & sic citantur, quædam verò sub titulo *Reformatio*, quæ adhuc duplex est, vna dicitur Reformatio Regularium, altera verò Reformatio absolutè, & sic citantur. In fine tandem adest continuatio sessionis, vbi plures alias materias sub proprio titulo reperies.

23 Pro Concilijs Mediolanensibus. Nota, quod S. Carolus Legatus Papæ ad Vniuersam Italiam multa, ibi, celebrauit Concilia, sed primum præ omnibus locuples est decretorum, eoque tantum ego vtor in hoc Opere, quod in tres partes diuiditur in qualibet autem parte plures sunt tituli sine dispositione capitum; ideo partem, & titulum citata inuenies.

24 Pro epistolis *S. Gregorij Papæ I.* Nota, quod duplex ordo Librorum, & Epistolarum huius Pontificis reperitur, ideo quidam libri, & Epistolæ citantur absolutè, quidam sic, *ex regest.* In libro autem 12. *epist.* 31. adsunt multæ responsiones factæ ad Augustinum Anglorum Episcopum, ideo hæc Epistola citatur cum *capp.*

25 Pro epistolis, & decretis *Nicolai I.* Nota, quod hic Pontifex triplicis generis statuta condidit, in Epistolis, & decretis, & in Responsionibus ad Consulta Bulgarorum. Epistolæ cum duplici ordine citantur, 80 sub *tit. Epistola*, & 18 *sub tit. in Appendice*, quia, vt ex vita huius Pontificis, sic sunt dispositæ. In decretis diuersi sunt tituli, ac numeri, & licet ea, quæ sunt in decretis, collecta sint ex Epistolis, tamen distinctionis gratia, vtraque citantur.

26 Citantur multi canones sub nomine Adriani II. & hoc quia ab eo ex diuersis Concilijs collecti, in vna Epistola decretali repositi sunt.

27 Pro canonibus fidei, ac doctrinæ, nota quòd in locis, ex quibus desumuntur distinctius, & abundantius reperiuntur dispositi; ad breuitatem verò, adducitur eorum tantummodo sensus.

28 Quod interdum reperies titulum aliquem decretalium notatum hoc signo *Honorius III. ex Cirone*, quia hic Author multa cum diligentia in vnum redegit Tomum omnia decreta huius Pontificis, quæ vtilia, & digna sunt.

29 Pro Bullarijs, ac Constitutionibus Romanorum Pontificum. Tomi Bullarum, seu Constitutionum, quibus vsus sum, quatuor sunt. Ij autem sunt qui continent omnes Constitutiones per Laertium Cherubinum collectas, & alias multas, typis commissas, opera D. Angeli Mariæ Cherubini Monachi Cassinensis, ex anno Domini 1638. *& seqq.* In tomo 4. autem duæ adsunt appendices Constitutionum Vrbani VIII. & ita citantur, *append.* 1. *& append.* 2. In fine tandem eius quarti Tomi habentur nonnullæ Constitutiones Innocentij X. & sic citantur. Denique Constitutiones Alexandri Papæ VII. nunc fæliciter sedentis, quia adhuc ad Tomum redactæ non sunt, nec ad numerum, citantur sub data, & hoc vsque ad finem anni quarti.

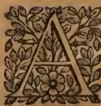
30 Nota, ex incuria Amanuensis, vel Authoris, vel Typographi, sæpe in citatione capitum Decretorum deficere il 2, vel in 6 vel alium titulum *Clement.* ac *Extrau.* quæ diligens, ac misericors corriget Lector, cuius benignitati meam commendo negligentiam.

Vltimo, vnum & hoc præcipuum, vt existimo, Lectori significo, quòd non omnes canones, qui in hoc Opere adducti apparent, sunt in viridi, ac stricta obseruantia, sed innumeri per posteriores moderati sunt pro temporum diuersitate; quamplures, vel per contrarios, vel per desuetudinem abrogati. Placuit tamen, omnes palam facere, vt quisque pro libito comprehendat Ecclesiæ praxim ab initio, & in progressu; nec vllum conturbet legum variatio circa disciplinam, cum tot ante sæculis hoc fuerit in vsu, id exigente prudentia suaui, ac prospero sub dulci Christi iugo, Ecclesiæ regimine. Illud tamen attentè quisque contempletur, doctrinam circa fidem, eamdem semper, & inconcussam extitisse, quantumuis in tot diuersarum Nationum Concilijs, & à tot Summis Romanis Pontificibus per sexdecim sæcula fæliciter declaratam.

INDEX
CONCILIORVM OMNIVM
Quæ in hoc volumine citantur

Nec non locorum, & temporum, in quibus sunt celebrata, quorum haberi potuit notitia, & aliorum quorumdam ad hanc materiam spectantium, Alphabetica serie dispositus, & ex eisdem Conciliorum Codicibus, *Coloniæ Agrippinæ anno* 1606. *Opera D. Seuerini Binij*, editis, excerptus.

A

FRICANVM sub Cœlestino Papa I. *sic dictum, quia continet omnes Canones Conciliorum Prouinc. quæ per quinquennium in diuersis Africæ partibus sunt celebrata, fuit nationale illud reperies in* tomo 1. Conciliorum.

Agathense sub Symmacho Papa *factum per Episcopos* 35. *circa* annum Domini 506. *fuit Prouinciale illud habes in* tomo 2. Conciliorum. *Agatha est ciuitas sita in Gallia Narbonensi, in Occitania.*

Anciranum sub Syluestro Papa *factum per Episcopos* 18. *circa* annum 320. *fuit Prouinciale. Ancira est ciuitas in Galatia prouincia Asiæ, illud habes in* tomo 1. Concil.

Andegauense sub Leone Papa I. anno 453. *fuit Prouinciale, habes illud in* tomo 2. Conciliorum. *Andegauum est ciuitas in Gallia Celtica in prouincia Lugdunensi tertia.*

Antiochenum sub Iulio Papa I. *celebratum à* 97. *Episcopis circa* annum 340. *fuit Prouinciale. Antiochia est ciuitas in Celesiria, id est, inferiori Siria, illud habes in* tomo 1. Concil.

Antisiodorense sub Gregorio Papa I. *circa* annum 600. *fuit diœcesanum. Antisiodorum est ciuitas in Burgundia, seu Gallia Celtica, illud habes in* tomo 2. Concil.

Aquisgranense 1. *sub* Leone Papa III. *circa* annum 809. *fuit Prouinciale. Aquisgranum est ciuitas in Germania prouincia Belgij. illud habes in* tomo 3. Conciliorum par. 1.

Aquisgranense 2. *sub* Stephano Papa V. *circa* annum 816. *fuit Prouinciale. illud habes in* tomo 3. Concil. par. 1.

Aquisgranense 3. *sub* Gregorio IV. *circa* annum 836. *fuit Prouinciale, illud habes in* tomo 3. Concil. par. 1.

Arausicanum 1. *sub* Leone Papa I. anno 441. *celebratum per Episcopos* 15. *fuit Prouinciale. Arausica est ciuitas in Gallia Narbonensi. illud habes in* tomo 1. Conciliorum.

Arausicanum 2. *sub* Fœlice IV. *circa* annum 529. *fuit Prouinciale. illud habes in* tomo 2. Concil.

Arelatense 1. *sub* Melchiade Papa *celebratum per Episcopos* 200. *circa* annum 310. *est Prouinciale, illud habes in* tomo 1. Concil. *Arelate est ciuitas in Gallia, in prouincia Narbonensi.*

Arelatense 2. *sub* Syricio Papa *circa* annum 390. *illud habes in* tomo 1. Concil. *estque Prouinciale.*

Arelatense 3. *sub* Ioanne Papa I. *celebratum per Episcopos* 14. *circa* annum 524. *est Prouinciale, illud habes in* tomo 2. Concil.

Arelatense 4. *sub* Leone Papa III. *circa* annum 813. *est Prouinciale. illudque habes in* tomo 3. Concil. par. 1.

Aruernense sub Vigilio Papa *coactum per Episcopos* 15. *circa* annum 541. *fuit Prouinciale. Aruernum est ciuitas in Gallia Aquitanica, eodem ac Claramons. illud habes in* tomo 2. Concil.

Augustanum sub Paulo Papa III. *circa* annum 1548. *fuit Prouinciale. Augusta est ciuitas in Gallia Subalpina, illud habes in* tomo 4. Concil.

Aure-

Aurelianense 1. *sub* Symmacho Papa *celebratum à* 33. *Episcopis circa* annum 507. *est Prouinciale. illud babes in* tomo 2. Concil. *Aurelianum est ciuitas in Gallia Celtica, seu Lugdunensi.*

Aurelianense 2. *sub* Syluerio Papa *per* 30. *Episcopos celebratum* anno 536. *est Prouinciale. in* tomo 2. Concil.

Aurelianense 3. *sub* Vigilio Papa *celebratum à* 25. *Episcopis* anno 540. *est Prouinciale in* tomo 2. Concil.

Aurelianense 4. *sub* Vigilio Papa anno 545. *est Prouinciale. in* tomo 2. Concil.

Aurelianense 5. *sub* Vigilio Papa *per* 50. *Episcopos celebratum* anno 552. *est Prouinciale. illud babes in* tomo 2. Concil.

B

BArcinonense 1. *sub* Vigilio Papa *celebratum per Episcopos* 7. *circa* annum 540. *fuit Prouinciale. illud babes in* tomo 2. Concil. *Barcinone est ciuitas Metropolis in Catalonia.*

Barcinonense 2. *sub* Gregorio Papa I. *circa* annum 599. *est Prouinciale. illudque babes in* tomo 2. Concil.

Bracharense 1. *sub* Ioanne Papa III. *circa* annum 563. *est Prouinciale. Brachara est ciuitas in Hispania Lusitanica, in Regno Galiciæ. illudque babes in* tomo 2. Concil.

Bracharense 2. *celebratum tempore Interregni* Ioannis III. *est Prouinciale. illud babes in* tomo 2. Concil.

Bracharense 3. *sub* Adeodato Papa an. 675. *est Prouinciale. babes illud in* tomo 2. Concil.

C

CAbilonense 1. *sub* Pelagio Papa II. *circa* annum 582. *est Prouinciale. Cabilo est castrum in Gallia Celtica, seu Lugdunensi, prima dictum Caballinum, seu Cabillonum. illud babes in* tomo 2. Concil.

Cabilonense 2. *sub* Vitaliano Papa an. 658. *est Prouinciale. illudque babes in* tomo 2. Concil.

Cabilonense 3. *sub* Leone Papa III. anno 813. *est Prouinciale, in* tomo 3. Concil. par. 1.

Calcedonense, Generale 4. *sub* Leone I. *celebratum per Episcopos* 630. anno 451. *Calcedonia est ciuitas in Asia è regione Constantinopolis. illud babes in* tomo 2. Concil.

Carthaginense 1. *sub* Iulio Papa I. *circa* annum 348. *Prouinciale fuit. Carthago erat ciuitas in Africa propè Tunisium. illud babes in* tomo 1. Concil.

Carthaginense 2. *sub* Cœlestino Papa I. *circa* annum 404. *est Prouinciale. in* tomo 1. Concil.

Carthaginense 3. *sub* Syricio Papa *circa* annum 390. *fuit Prouinciale. in* tomo 1. Concil.

Carthaginense 4. *sub* Anastasio Papa I. *celebratum per Episcopos* 214. *circa* annum 396. *est Prouinciale. illudque babes in* tomo 1. Concil.

Carthaginense 5. *sub* Anastasio Papa I. *celebratum ab Episcopis* 72. *circa* annum 398. *estque Prouinciale. in* tomo 1. Concil.

Carthaginense 6. *sub* Zosimo, Bonifacio, vel Cœlestino, *circa* annum 419. *est Prouinciale.* tomo 1. Concil.

Carthaginense 7. *sub* Eisdem PP. *celebratum per Episcopos* 38. *circa* annum 420. *est Prouinciale. babesque illud in* tomo 1. Concil.

Carpentoratense sub Fælice IV. vel Ioanne Papa I. *circa* annum 526. *est Prouinciale. Carpentoratum est ciuitas in Gallia Narbonensi. illud babes in* tomo 1. Concil.

Cæsaraugustanum 1. *sub* Damaso Papa *per Episcopos* 12. *celebratum* anno 380. *est Prouinciale. Cæseraugusta est ciuitas in Gallia Narbonensi. illud babes in* tomo 1. Concil.

Cæsaraugustanum 2. *sub* Gregorio Papa I. *circa* annum 600. *est Prouinciale. illudq; babes in* tomo 2. Concil.

Cæsaraugustanum 3. *sub* Sergio Papa I. anno 691. *est Prouinciale, in* tomo 3. Concil. par. 1.

Claramontanum sub Vrbano Papa II. anno 1095. *præsidente Papa, sed fuit Prouinciale. Ciuitas hæc est in Gallia Aquitanica, eadem ac Aruernum. illud babes in* tomo 3. Concil. par. 2.

Coiacense sub Leone Papa IX. *circa* annum 1050. *est Prouinciale. Coiacum erat ciuitas Hispaniæ Tarraconensis in Regno Castella. illud babes in* tomo. 3. Conciliorum par. 2.

Coloniense seu Agrippinum 1. *sub* Stephano Papa VI. *circa* annum 887 *est Prouinciale. Colonia est ciuitas in Germania inferiori. illud babes in* tomo 3. Concil. par. 2.

Coloniense 2. *sub* Paulo III. anno 1536. *est Prouinciale, & babes illud in* tomo 4. Concil.

Coloniense 3. *sub* Paulo III. anno 1549 *est Prouinciale, & in* tomo 4. Concil.

Constantiense, Generale 16. *sub* Ioan. XXIII. *congregatum, & sub* Martino V. *completum, celebratum per Episcopos* 240. annò 1414. *Constantia est ciuitas in Sueuia confinis Heluetis. illud babes in* tomo 3. Concil. *par.* 2.

Constantinopolitanum 1. *sed Generale* 2. *sub* Damaso Papa, *per Episcopos* 150. anno 383. *Hæc ciuitas est in Thracia extrema Europæ*

pæ parte, *illud habes in* tomo 1. Concil.

Constantinopolitanum 2. *Prouinciale sub* Leone Papa I. *per Episcopos* 73. *celebratum* anno 459. *illud habes in* tomo 2. Concil.

Constantinopolitanum 3. *Prouinciale sub* Agapeto Papa anno 536. *illud habes in* tomo 2. Concil.

Constantinopolitanum 4. *sed Generale* 5. *sub* Vigilio Papa *celebratum per* 160. *Episcopos* anno 553. *habes illud in* tomo 2. Concil.

Constantinopolitanum 5. *sed Generale* 6. *sub* Agathone Papa *coactum ex Episcopis* 289. anno 681. *illudque habes in* tomo 3. Concil. par. 1.

Constantinopolitanum 6. *sed Generale* 8. *sub* Adriano Papa II. *celebratum per Episcopos* 202: anno 869. *illud habes in* tomo 3. Concil. par. 2.

D

D*iospolitanum sub* Innocentio Papa I *celebratum per Episcopos* 14. an. 415. *est Prouinciale*. *Diospolis est ciuitas Palestinæ*, *quæ & Lydda*. *in hoc damnatus est Pelagius*. *illud habes in* tomo 1. Concil.

E

E*Boracense sub* Cœlestino Papa III. anno 1196. *est Prouinciale*. *Eboracum est ciuitas in Anglia in Prouincia Eboracensi*, *ex ciuitate Eboraco sic dicta*. *illud habes in* tomo 3. Concil. par. 2.

Ephesinum Generale 3. *sub* Cœlestino Papa I. *celebratum per Episcopos* 200. anno 431. *Ephesus est ciuitas in Asia minori*, *contermina mari Aegeo*. *illud habes in* tomo 1. Concil.

Eliberinum, *seu Illiberinum*, *sub* Marcello Papa I. anno *circiter* 305. *per Episcopos* 19. *celebratum*, *est Prouinciale*. *illud habes in* tomo 1. Concil. *Eliberis est ciuitas in Hispania Betica propè Granatam*, *dicta Eluire vulgo*.

Emeritense sub Vitaliano Papa *coactum ex Episcopis* 12. anno 668. *Emerita erat ciuitas in Lusitania*, *dicta Merida in* tomo 2. Concil.

Epaunense sub Symmacho Papa *celebratum per Episcopos* 23. anno 509. *est Prouinciale*. *in* tomo 2. Concil. *Epaunum est ciuitas in Gallia Narbonensi*, *ad radices montium Pirenæorum*.

Epsordiense sub Ioanne Papa II. anno 932. *est Prouinciale in* tomo 3. Concil. par. 2. *Epsordia*, *seu Eupbordia*, *seu Erfurtum est ciuitas in Germania*.

F

F*Lorentinum*, *Generale* 17. *sub* Eugenio Papa IV. *celebratum cum Episcopis* 141. anno 1439. *presente Papa*, *Patriarcha Constantinopolitano*, *& Imperatore Græco*, *in* tomo 4. Concil. *Florentia est ciuitas Italiæ in prouincia Tusciæ*.

Foroiuliense sub Adriano Papa I. anno 791. *est Prouinciale in* tomo 3. Concil. par. 1. *Forum-Iulij est ciuitas Italiæ propè Aquileiam*.

Francfordiense ad Mœnum sub Adriano Papa I. *collectum ex Episcopis* 300. anno 794. *est Prouinciale in* tomo 3. Concil. par. 1. *Francfordium*, *seu Francofurtum*, *est ciuitas in Germania prouincia Franconiæ*, *ad Mœnum*.

G

G*Angrense sub* Syluestro Papa *circa* annum 325. *est Prouinciale*. *in* tomo 1 Concil. *Gangra est ciuitas Asiæ in prouincia Paflagonia*.

Germanicum sub Honorio III. anno 1225. *presidente Legato Papæ*. *in* tomo 3. Concil. par. 2. *est Prouinciale*.

Gerundense sub Hormisda Papa *celebratum à* 7. *Episcopis* anno 517. *est Prouinciale*, *habes illud in* tomo 2. Concil. *Gerunda est ciuitas Hispaniæ in Catalonia*, *dicta Girona*.

H

H*Ispalense* 1. *sub* Gregorio I. anno 590. *est Prouinciale*. *illud habes in* tomo 2. Concil. *Hispalis est ciuitas in Hispania Betica*, *quæ nunc Siuiglia dicitur*.

Hispalense 2. *sub* Bonifacio V. anno 619. *est Prouinciale*. *illudque habes in* tomo 2. Concil.

I

I*Llerdense sub* Ioanne I. *celebratum ab octo Episcopis* anno 524. *est Prouinciale illudque habes in* tomo 2. Concil. *Illerda est ciuitas in Hispania Tarraconensi in Catalonia*, *quæ Lerida dicitur*.

Lao-

L

M

N

ac prouincia huius nominis.

Neocesariense sub Syluestro Papa *celebratum per Episcopos* 17. anno 316. *fuit Prouinciale. habes illud in* tomo 1. Concil. *Neocæsarea est ciuitas in Cappadocia seu Trapezuntia, prouincia Asiæ.*

Nicænum 1. *& Generale* 1. *sub* Syluestro Papa *celebratum per Episcopos* 318. anno 325. *habes illud in* tomo 1. Concil. *Nicæa est ciuitas in Bithinia prouincia Asiæ, ad paludem Ascaniam.*

Nicænum 2. *& Generale* 7. *sub* Adriano Papa I. *celebratum à* 350. *Episcopis* anno 787. *habetur in* tomo 3. Concil. par. 1.

O

OXoniense 1. *sub* Honorio Papa III. anno 1222. *fuit Prouinciale. habetur in* tomo 3. Concil. par. 2. *Oxonia est ciuitas in Anglia prouincia Albionis ad Thamesim fluuium.*

P

PArisiense 3. *sub* Ioanne III. anno 559. *fuit Prouinciale, habetur in* tomo 2. Concil. *Parisium est ciuitas Metropolis totius Galliæ, dicitur etiam Lutetia Parisiorum.*

Parisiense 5. *sub* Pelagio Papa II. anno 580. *fuit Prouinciale, habesque illud in* tom. 2. Concil.

Parisiense 6. *sub* Gregorio IV. anno 829. *fuit Prouinciale, in tres libros est diuisum habes illud in* tomo 3. Concil. par. 2.

Q

QIntiliburgense *sub* Gregor. Papa VII. anno 1085 *fuit Prouinciale. babes illud in* tomo 3. Concil. par. 2. *putatur esse vrbs santi Quintini Galliæ Belgicæ in prouincia Piccardiæ ad Somonam fluuium.*

R

RAtisponense *sub* Zacharia Papa anno 742. *fuit Prouinciale. habes illud in* tomo 3. Concil. par. 1. *Ratisponа est ciuitas Germaniæ, prouinciæ Vindelicia in Bauaria.*

Ratisponense 2. *in quo facta est reformatio cleri Germaniæ.* Vide infra *Reformatio.*

Rauennatensis sub Ioan. Papa IX. *celebratum à* 74. *Episcopis* anno 904. *habes illud in* tomo 3. Concil. par. 2. *Rauenna est ciuitas in Italia prouinciæ Aemiliæ. fuit Prouinciale.*

Rauennat. 2. *sub* Honorio Papa IV. anno 1286. *fuit Prouinciale, illudque habes in* tomo 3. Concil. par. 2.

Rauennat. 3 *sub* Clemente Papa V. anno 1311. *fuit Prouinciale. habes illud in* tomo 3. Concil. par. 2.

Rauennat. 4. *sub* Clemente Papa V. anno 1314. *fuit Prouinciale. habetur in* tomo 3. Concil. par. 2.

Rauennat. 5. *sub* Ioanne Papa XXII. anno 1317. *fuit Prouinciale, habesque illud in* tomo 3. Concil. par. 2.

Reformatio Cleri Germaniæ, stabilita Ratisponæ in Germania anno 1524. *præsidente Legato Adriani Papæ VI. habesque eam in* tomo 4. Concil.

Regiense sub Sixto Papa III. anno 439. *fuit Prouinciale habesque illud in* tomo 1. Concil. *Regiũ hoc est in Gallia Narbonensi.*

Regiaticinum sub Leone Papa IV. circa annum 850. *fuit Prouinciale, & habes illud in* tomo 3. Concil. par. 1. *Regium hoc est in Gallia Narbonensi.*

Remense sub Leone Papa III. anno 813. *est Prouinciale, & in* tomo 3. Concil. par. 1. *Remorum ciuitas est in Gallia dicta Belgica secunda.*

Romanum sub Melchiade Papa *ex Episcopis* 19. anno 313. *fuit Prouinciale, habesque illud in* tomo 1. Concil.

Romanum 1. *sub* Syluestro Papa *ex Episcopis* 286. anno 324. *fuit Nationale, habes illud in* tomo 1. Concil.

Romanum 3. *sub* Syluestro Papa *ex Episcopis* 75. anno 325. *fuit Prouinciale. habes illud in* tomo 1. Concil.

Romanum 4. *sub* Damaso *in* tomo 1. Concil. *fuit Prouinciale.*

Romanum sub Gelasio *ex Episcopis* 70. anno 494. *fuit Prouinciale. habes illud in* tomo 2. Concil.

Romanum 1. *sub* Symmacho Papa anno 499. *ex Episcopis* 72 *fuit Prouinciale, habesq; illud in* tomo 2. Concil.

Romanum 3. *sub* Symmacho anno 501. *fuit Prouinciale habes illud in* tomo 2. Concil.

Romanum 4. *sub* Symmacho Papa anno 502. *fuit Prouinciale. habetur in* tomo 2. Concil.

Romanum 5. *sub* Symmacho Papa, *ex Episcopis* 218. anno 503. *fuit. fuit Nationale habes illud in* tomo 2. Concil.

Romanum 6. *sub* Symmacho anno 404. *in* tomo 2. Concil. *fuitque Prouinciale.*

Romanum sub Hilaro Papa *ex Episcopis* 48. anno 467. *fuit Prouinciale. habetur in* tomo 2. Concil.

Romanum 2. *sub* Bonifacio Papa I. anno *circa* 420 *fuit Prouinciale, & habetur in* tomo 2. Concil.

Romanum sub Bonifacio Papa II. anno *circa*

ca

530. *fuit Prouinciale. illud habes in* tomo 2. concil.

Romanum sub Gregorio Papa I. anno 601. *fuit Prouinciale, habetur in* tomo 2. concil.

Romanum sub Martino Papa I. *quod dicitur etiam Lateranense, fuit Nationale Episcoporum* 105. anno 652. *habetur in* tomo 2. Concil.

Romanum 1. *sub* Gregorio Papa II. an. 721. *ex Episcopis* 22. *fuit Prouinciale, habes illud in* tomo 3. Concil. par. 1.

Romanum 2. *sub* Gregorio Papa II. anno 726. *fuit Prouinciale, habes illud in* tomo 3. Concil. par. 1.

Romanum 1. *sub* Zacharia anno 743. *fuit Prouinciale. illud habes in* tomo 3. Concil. par. 1.

Romanum 2. *sub* Zacharia an. 745. *fuit Prouinciale, illud habes in* tomo 3. Concil. par. 1.

Romanum sub Leone Papa IV. anno 853. *ex Episcopis* 67. *fuit Prouinciale, estque in* tomo 3 concil. par. 1.

Romanum 2. *sub* Nicolao Papa I. anno 862. *fuit Prouinciale, habes illud in* tomo 3. Concil. par 1.

Romanum 3. *sub* Nicolao Papa I. anno 863. *fuit Prouinciale, illud habes in* tomo 3. Concil. par. 1.

Romanum sub Ioanne Papa IX. anno 904. *fuit Prouinciale, illud habes in* tomo 3. Concil. par. 2.

Romanum sub Ioanne Papa XII. anno 964. *fuit Prouinciale, estque in* tomo 3. Concil. par. 2.

Romanum sub Ioanne XV. anno 993. *fuit Prouinciale, illudque habes in* tomo 3. Concil par. 2.

Romanum sub Alexandro Papa II. *ex Episcopis supra centum* anno 1063. *fuit Nationale, illudque habes in* tomo 3. Concil. par. 2.

Romanum 2. *sub* Gregorio VII. anno 1075. *fuit Prouinciale, habesque illud in* tomo 3. Concil. par. 2.

Romanum 3. *sub* Gregorio Papa VII. anno 1076. *fuit Prouinciale, habesque illud in* tomo 3. Concil. par. 2.

Romanum 4. *sub* Gregorio Papa VII. 1078. *fuit Prouinciale estque in* tomo 3. Concil. par 2.

Romanum 5. *sub* Gregorio Papa VII. anno 1078. *est Prouinciale habetur in* tomo 3. Concil. par 2

Romanum 6. *sub* Gregorio Papa VII. anno 1080. *fuit Prouinciale, illud habes in* tomo 3. Concil. par. 2.

Romanum sub Nicolao Papa II. anno 1059. *fuit Prouinciale, habes illud in* tomo 3. Concil. par. 2. *celebratum fuit cum Episcopis* 113

S

Sabinense quod dicitur Vallis Oleti sub Ioanne Papa XXII. anno 1324. *sic dictum, quia præsedit Legatus Papæ Cardinalis Sabinensis. fuit Prouinciale. habetur in* tomo 3. Concil. par. 2. *Vallis-Oletum est locus in Hispania diœcesis Palentiæ.*

Saleganstadiense sub Benedicto Papa VIII. *fuit Prouinciale celebratum* anno 1022. *illud habes in* tomo 3. Concil par 2. *Saleganstadium seu Salengstadium est locus propè Moguntiam in Germania ad Mœnum fluuium in Franconia.*

Sardicense Generale, sed connumeratum cum Nicæno primo, celebratum per Episcopos 376. *sub* Iulio Papa I. *circa* annum 347. *illud habes in* tomo 1. Concil *Sardica est ciuitas in Thracia prouincia Europæ.*

Senonense sub Clemente Papa VII. an. 1528. *fuit Prouinciale. Hæc ciuitas est in Gallia prouincia Lugdunensi Senonia, habes illud in* tomo 4. Concil.

T

Tarraconense sub Hormisda Papa anno 517. *fuit Prouinciale ex Episcopis* 10. *illud habes in* tomo 2. Concil. *Tarraco est ciuitas propè Cataloniam in Hispania Citeriori.*

Taurinense sub Syricio Papa circa annum 397. *fuit Prouinciale, illud habes in* tomo 1. Concil. *Taurinum est ciuitas Italiæ in prouincia Pedemontana, dicta Galliæ Subalpina.*

Ticinense 1. *sub* Ioanne Papa VIII. an. 876. *fuit Prouinciale, illud habes in* tomo 3. Concil. par. 2. *Ticinum est ciuitas Italiæ in prouincia Insubriæ seu Lombardiæ, quæ dicitur Papia.*

Toletanum 1. *sub* Anastasio Papa anno 400. *celebratum per Episcopos* 19. *fuit Prouinciale, habes illud in* tomo 1. concil *Toletum est ciuitas in regno Castellæ in Hispania Tarraconensi.*

Toletanum 2. *sub* Bonifacio Papa II. anno 531. *fuit Prouinciale, estque in* tomo 2. concil.

Toletanum 3. *sub* Pelagio Papa II. an. 589. *fuit Prouinciale, & habes illud in* tomo 2. concil.

Toletanum dictum sub Reccaredo *sub* Gregorio Papa I. *circa* annum 599. *fuit Prouinciale, sed ponitur extra ordinem numeri. habes illud in* tomo 2. concil.

Toletanum sub Gundemaro *sedente* Bonifacio Papa IV. anno 619. *fuit Prouinciale, ponitur que extra numerum, & ordinem,* ha-

habes illud in tomo 2. Concil.

Toletanum 4. sub Honorio Papa I. celebratum cum Episcopis 70. anno 633. fuit Nationale celeberrimum. habes illud in tomo 1. Concil.

Toletanum 5. sub Honorio Papa I. an. 636. ex Episcopis 20 fuit Prouinciale. illudq; habes in tomo 2. Concil.

Toletanum 6. sub Honorio Papa I anno 638. fuit Nationale ex Episcopis 52. habes illud in tomo 2. Concil.

Toletanum 7. sub Theodoro Papa anno 652. fuit Prouinciale, habetur in tomo 2. Concil.

Toletanum 8. sub Martino Papa I. anno 653. Nationale ex Episcopis 52. habeturque in tomo 2. Concil.

Toletanum 9 sub Vitaliano Papa anno 655. fuit Prouinciale ex Episcopis 16. habes illud in tomo 2. Concil.

Toletanum 10. sub Vitaliano Papa anno 658. fuit Prouinciale ex Episcopis 20. habes in tomo 2. Concil.

Toletanum 11. sub Adeodato Papa anno 675. fuit Prouinciale ex Episcopis 19. habesque illud in tomo 2. Concil.

Toletanum 12. sub Agathone Papa anno 681. fuit Prouinciale ex Episcopis 35. habes illud in tomo 3. Concil. par. 1.

Toletanum 13. sub Leone Papa II. anno 683. fuit Nationale ex Episcopis 48. habes illud in tomo 3. Concil. par. 1.

Toletanum 14. sub Benedicto Papa II. anno 684. fuit Prouinciale ex Episcopis 14. estq; in tomo 3. Concil. par. 1.

Toletanum 15. sub Sergio Papa I. anno 688. fuit Nationale ex Episcopis 61. habesque illud in tomo 3. Concil par. 1.

Toletanum 16. sub Sergio Papa I. anno 693. fuit Nationale ex Episcopis 59. habesque illud in tomo 3. Concil. par. 1.

Toletanum 17 sub Sergio Papa I. anno 694. fuit Prouinciale, habetur in tomo 3. Concil. par. 1.

Toletanum 18. sub Ioanne Papa XXII. anno 1324. fuit Prouinciale, & habetur in tomo 3. Concil. par. 2

Toletanum 19. sub Benedicto Papa XII. anno 1339. fuit Prouinciale, habeturque in tomo 3. Concil par. 2.

Toletanum 20. sub Clemente Papa VI. anno 1347. fuit Prouinciale, habes illud in tomo 3. Concil. par. 2.

Toletanum 21. sub Innocentio Papa VI. anno 1355. fuit Prouinciale, & habes illud in tomo 3. Concil. par. 2.

Toletanum 22. sub Sixto Papa IV. an. 1473. fuit Prouinciale. habes illud in tomo 4. Concil.

Tolosanum sub Victore Papa II. anno 1056. fuit Prouinciale. habesque illud in tomo 3. Concil. par. 2. Tolosa est ciuitas in Gallia Narbonensi prima.

Trecense, seu Tricastinum sub Nicolao Papa I. anno 867. fuit Prouinciale. habetur in tomo 2. Concil. Tricasium est ciuitas Galliæ Celticæ in prouincia Lugdunensi Senoni.

Treuirense sub Paulo Papa III. anno 1549. fuit Prouinciale. habes in tomo 4. Concil. Treuirorum ciuitas est in Gallia in prouincia Belgica prima ad Mosellam flumen.

Triburiense sub Formoso Papa anno 895. fuit Prouinciale. habes illud in tomo 3. Concil. par. 2. Triburia est ciuitas Germaniæ propè Maguntiam ad Rhenum. nunc deserta dicitur.

Tridentinum Generale 19. sub Paulo III. Papa inchoatum anno 1545. & completum sub Pio IV. 1563. habes illud in tomo 4. Concil. Tridentum est ciuitas Italiæ in prouincia Cenomanorum, in Comitatu Tiroli.

Turonicum seu Turonense 1. sub Simplicio Papa anno 482. fuit Prouinciale. habetur in tomo 2. Concil. Turonum est ciuitas Galliæ Celticæ in prouincia Lugdunensi tertia.

Turonense 2. sub Ioanne Papa III. an. 570. fuit Prouinciale. illudque habes in tomo 2. Concil.

Turonense 3. sub Leone Papa III. an. 813. fuit Prouinciale. habetur in tomo 3. Concil. par. 1.

Turonense 4. sub Nicolao Papa V. an. 1448. fuit Prouinciale. habes illud in tomo 4. Concil.

V

VAlentinum 1. sub Damaso Papa anno 374. fuit Prouinciale celebratum per Episcopos 30. illud habes in tomo 1. Concil. Valentia hæc est ciuitas Galliæ Narbonensis in prouincia Viennensi.

Valentinum 2. sub Ioanne Papa I. ann. 524. celebratum per Episcopos 6 fuit Prouinciale. habes in tomo 2. Concil. ciuitas hæc est in Hispania, & caput regni Valentiæ.

Valentinum 3. sub Leone Papa IV. anno 855. celebratum per Episcopos 13. fuit Prouinciale. ibidem. habetur in tomo 3. Concil. par. 1.

Vasense 1. sub Iulio Papa I. circa annum 342. fuit Prouinciale habetur in tomo 1. Concil. ciuitas hæc est in Gallia Narbonensi, olim, dicta Nouempopulana.

Vasense, seu Vasionense 2. sub Leone Papa I. anno 442 celebratum per Episcopos 18. fuit Prouinciale, habesque illud in tomo 1. Concil.

Vasense 3. quod dicitur 2. sub Ioanne Papa I. anno 529. fuit prouinciale. habetur in tomo 2. Concili.

Ver-

Vernense sub Stephano Papa III. anno 756. *fuit Prouinciale. habes illud in* tomo 8. Concil. par. 1. *Vernum erat locus in Gallia Aquitania apud Burdegalam.*

Venetieum sub Leone Papa I. anno 453. *fuit Prouinciale. habes illud in* tomo 2. Concil. *Venetia hæc est ciuitas Galliæ Celticæ in prouincia Lugdunensi secunda.*

Viennense 1. *Prouinciale sub* Clemente Papa IV. anno 1267. *præsidente Legato Papæ habetur in* tomo 3. Concil. par. 2. *Vienna hæc est ciuitas Germaniæ superioris in prouincia Austriæ.*

Viennense Generale 15. *sub* Clemente V. Papa anno 1311. *celebratum per Episcopos* 300. *habesque illud in* tomo 8. Concil. par. 2. *Vienna hæc est ciuitas Galliæ Narbonensis in Delfinatu.*

Vormatiense sub Adriano Papa II. an. 868. *fuit Prouinciale. habes illud in* tomo 3. Concil. par. 2. *Vormatia est locus Germaniæ superioris sub agro Moguntino.*

Ordo alphabeticus Romanorum Pontificum pro notitia vitæ, constitutionum, & epistolarum eorumdem.

ADeodatus Romanus monachus consecratus 3. idus Aprilis, sedit an. 4. men. 5. dies 6, obijt Romæ 6. Kal. Iunij 676. *tom.* 1. *Bull. tom.* 2. *Concil.*

Agapetus I. Romanus creatus Romæ nonis Iunij 534. sedit menses 11. dies 19. defunctus est Constantinopoli 12. Kal. Iunij 536. *tom.* 1. *Bull. tom.* 2. *Concil.*

Agapetus II. Romanus creatus quintodecimo Kal. Iunij 946. sedit an. 9. menses 6. dies 10. obijt Romæ sexto Kal. Ianuarij 956. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 2.

Agatho I. Siculus creatus 7. idus Iunij die Dominico 679. sedit an. 2 men. 6. obijt 4. idus Ianuarij 682. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 1.

Alexander I. Romanus creatus pridie idus Nouembris 118. sedit an. 10. menses 5. dies 21. martyrio coronatus obijt Romæ 3. die mensis Maij 129. *tom.* 1. *Bull. tom.* 1. *Concil.*

Alexander II. Mediolanensis creatus pridie Kal. Octobris die Dominico 1061. sedit an. 11. men. 6. dies 22. obijt Romæ 10. Kal. Maij 1073. *tom. Bull.* 1. *tom.* 3. *Concil. par.* 2.

Alexander III. Tuscus creatus 5. nonas Septembris 1159. sedit an. 21. men. 11. dies 23. obijt 6. Kal. Septembris 1181. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 2.

Alexander IV. Anagninus creatus Neapoli 8. Kal. Ianuarij 1254. sedit an. 6. men. 5. dies 5. obijt Viterbij an. 1261. 8. Kal. Iunij. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 2.

Alexander V. Bononiensis creatus Pisis an. 1409. die 9 Iulij coronatus, sedit menses 10. dies 8. obijt Bononiæ 5. nonas Maij 1410. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *par.* 2. *Concil.*

Alexander VI. Hispanus creatus 3. idus Augusti 1492. sedit an. 11. dies 8. obijt 15. Kal. Septembris 1503. *tom.* 1. *Bull. tom.* 4. *Concil.*

Alexander VII. Senensis ex familia Chisia creatus die 7. Aprilis 1655 fœliciter sedet.

Anacletus Atheniensis creatus 18. Kal. Ianuarij 100. sedit an. 9. men. 2. dies 28. Traiani iussu capite cæsus Romæ martyrio coronatur 3. idus Iulij 110. *tom.* 1. *Bull. tom.* 1. *Concil.*

Anastasius I. Romanus creatus pridie idus Martij 398. sedit an. 14. men. vnum, dies 13. obijt 5. Kal. Maij 402. *tom.* 1. *Bull. tom.* 1. *Concil.*

Anastasius II. Romanus creatus 5. Kal. Decembris 497. sedit an. 1. men. 11. dies 11. obijt 3. kal. Decembris 499. *tom.* 1. *Bull. tom.* 2. *Concil.*

Anastasius III. Romanus creatus 17. Kal. Maij 911. sedit an. 2. men. 1. dies 22. obijt pridie nonas Iunij 913. *tom.* 1. *Bull. tom* 3. *par.* 2. *Concil.*

Anastasius IV. Romanus creatus 6. idus Iulij 1153. sedit an. 1. menses 4. dies 24. obijt Romæ 3. nonas Decembris 1154. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 2.

Anterus Græcus creatus in Sardinia 11. Kal. Decembris 237. martyrio coronatur capite cæsus 3. nonas Ianuarij 238. *tom.* 1. *Bull. tom.* 1. *Concil.*

Anycetus Syrus creatus 8. kal. Augusti 165. sedit an. 9. men. 8. dies 24. martyrium subijt 15. Kal. Maij *tom.* 1. *Bull. tom.* 1. *Concil.*

Benedictus I. Romanus creatus 16. kal. Iunij, sedit an. 5. men. 2. & dies 15. obijt pridie kal. Augusti 579. *tom.* 1. *Bull. tomo* 2. *Concil.*

Benedictus II. Romanus consecratus 13. Kal. Iulij 684. sedit menses 10. dies 27. obijt idibus Maij 685. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *par.* 1. *Concil.*

Benedictus III. Romanus creatus 9. kal. Augusti sedit an. 2. men. 8. dies 16. obijt Romæ 6. idus Aprilis 858. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *par.* 1. *Concil.*

Benedictus IV. Romanus creatus 8. kal. Octobris sedit an. 3. men 6. dies 15. obijt Romæ 6. idus Aprilis 903. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *par.* 2. *Concil.*

Benedictus V. sedit mensem 1. dies aliquos, & per vim ad Hamburg. relegatus ibi mortuus est 5. nonas Iulij 965. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *par.* 2. *Concil.*

Benedictus VI. Romanus creatus 13. kal. Ianuarij sedit an. 1. men. 3. coactus abdicauit 14. kal. Aprilis, & non multo post in Adriani mole strangulatus fuit. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *par.* 2. *Concil.*

Benedictus VII. creatus 4. Kal. Iunij, sedit an 9. men. 1. dies 10. obijt Romæ 6. idus Iulij 984. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3 *par.* 2. *Concil.*

Benedictus VII. dictus VIII. Romanus creatus die 20. Maij 1012. sedit an. 11. men. 8. dies 21. obijt Romæ 3. kal. Martij

1034. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *par.* 2. *Concil.*

Benedictus VIII. dictus IX. Romanus creatus 3. idus Nouembris, sedit an. 12. men. 4 dies 20. *to.* 1. *Bull. tom.* 3. *par.* 2. *Concil.*

Benedictus X. alias XI. Venetus creatus Romæ 12. kal. Nouembris, sedit menses 8. dies 6. obijt Perusij nonis Iulij 1304. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil.*

Benedictus XI. dictus XII. Gallus creatus Auinione 13. Kal. Ianuarij 1334. sedit an. 7. men. 4. dies 6. obijt Auinione 7. kal. Maij 1342. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *par.* 2. *Concil.*

Bonifacius I. Romanus creatus 5. kal. Ianuar. 418. sedit an. 4. menses 9. dies 24. obijt 8. Kal. Nouembris 422. *tom.* 1. *Bull. tom.* 1. *Concil.*

Bonifacius II. Romanus creatus Romæ 17. Kal. Nouembris 530. sedit an. 1. dies 2. obijt 16. Nouembris 531. *tom.* 1. *Bull. tom.* 2. *Concil.*

Bonifacius III. Romanus creatus 9. Kal. Martij sedit menses 8. dies 23. obijt pridie idus Nouembris 606. *tom.* 2. *Concil.*

Bonifacius IV. Marsus consecratus die Dominico 5. *kal.* Septembris 606. sedit annos 6. men. 8. dies 12. obijt Romæ *tom.* 1. *Bull. tom.* 2. *Concil.*

Bonifacius V. Campanus consecratus 8. Kal. Ianuarij an. 617. sedit annos 5. men. 10. obijt 8. Kal. Nouembris 622. *tom.* 1. *Bull. tom.* 2. *Concil.*

Bonifacius VI. Romanus creatus 16. Kal. Ianuarij 895. sedit dies 15. obijt Romæ pridie Kal. Ianuarij 896. *tom.* 1. *Bull. hic Pontifex non reperitur in tomis Concil.*

Bonifacius VII. creatus 3. kal. Aprilis, sedit an. 1. men. 1. dies 12. obijt kal. Augusti 985. *to.* 1. *Bull. tom.* 3 *par.* 2. *Concil.*

Bonifacius VIII. Anagninus creatus Neapoli 9. Kal. Ianuarij 1294. sedit an. 8. men. 9. dies 28. obijt Romæ 5. idus Octobris 1303. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *par.* 2. *Concil.*

Bonifacius IX. Neapolitanus creatus Romæ 4. nonas Nouembris 1389. sedit an. 14. men. 11. obijt Romæ kalend. Nouembris 1404. *tom.* 1. *Bull.* ...

Caius Dalmata creatus Romæ 16. Kal. Ianuarij 283. sedit an. 12. men. 4. dies 6. martyrium consumauit 10. kal. Maij 296. *tom.* 1. *Bull. tom.* 1. *Concil.*

Calistus I. Romanus creatus 4. nonas Septembris 221. sedit an. 5. men. 1. dies 12. martyrium consumauit 6. Kal. Octobris 227. *tom.* 1. *Bull. tom.* 1. *Concil.*

Calistus II. Gallus creatus 1. die Februarij 1119. sedit. an. 5. men. 10. dies 13. obijt Romæ 1124. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *par.* 2. *Concil.*

Calistus III. Hispanus creatus 6. idus Aprilis 1455. sedit an. 3. men. 4. obiit 8. idus Augusti 1458. *tom.* 1. *Bull. tom.* 4. *Concil.*

Calphurnius Pontianus Romanus creatus 8. Kal. Iulij 233. sedit an. 5. dies 2. martyrium consumauit 13. Kalen. Decembris 237. *tom.* 1. *Bull. to.* 1. *Concil.*

Christophorus I. Romanus creatus 9. Kal. Iunij 903. sedit men. 8. vinculis mancipatus vitam finiuit. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *par.* 2. *Concil.*

Clemens I. Romanus creatus die 21. Maij 91. sedit an. 9. men. 6. dies 4. obijt 9. Kal. Decemb. 100. *tom.* 1. *Bull. tom.* 1 *Concil.*

Clemens II. Germanus creatus 12. kal. Ianuarij, vixit men. 8. dies 15. obijt 1047. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *par.* 2. *Concil.*

Clemens III. Romanus creatus Pisis 8. idus Ianuarij 1188. sedit an. 3. men. 2. dies 20. obijt Romæ 8. Kal. Aprilis 1191. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3 *par.* 2. *Concil.*

Clemens IV. Gallus creatus Perusijs nonis Februarij 1265. sedit an. 3. men. 9. dies 20. obijt Viterbij 1268. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *par.* 2. *Concil.*

Clemens V. Gallus creatus Perusiæ Nonis Iulij 1305. sedit an. 4. men 9. obijt Auenione 12. Kal. Maij 1314. *tom.* 1. *Bull. to.* 3. *par.* 2. *Concil.*

Clemens VI. Gallus creatus Auenione nonis Maij 1342. sedit an. 10. menses 7. obijt Auenione 8. idus Decembris 1352. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *par.* 2. *Concil.*

Clemens VII. Florentinus creatus 13. Kal. Decembris 1523. sedit an. 10. men. 10. dies 7. obijt 7. Kal. Octobris 1534. *tom.* 1. *Bull. tom.* 4. *Concil.*

Clemens VIII. Florentinus creatus 3. Kal. Februarij 1592. sedit an. 13. men. 1. dies 15. obijt 3. Martij 1605. *tom.* 3 *Bull. tom.* 4. *Concil.*

Cletus Romanus creatus 9. Kal. Octobris 79. sedit an. 11. men. 7. dies 2. obijt 6. Kal. Maij *tomo* 1. *Bull. tom.* 1. *Concil.*

Cœlestinus I. Romanus creatus nonis Nouemb. 423. sedit an. 8. men. 5. dies 3. obiit 8. idus Aprilis 432. *tom.* 1. *Bull. tom.* 1. *Concil.*

Cœlestinus II. Tuscus creatus 8. Kal. Octobris 1143 sedit an. 5. dies 13. obiit 1144. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3 *par.* 2. *Concil.*

Cœlestinus III. Romanus creatus Romæ 4. kal. Aprilis 1191. sedit an. 6. men. 9. dies 11. obiit Romæ 6. Idus Ianuarii 1198. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *par.* 2. *Concil.*

Cœlestinus IV. Mediolanensis creatus Romæ 9. kal. Octobris 1241. sedit dies 12. obiit 8. idus Octobris. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *par.* 2. *Concil.*

Cœlestinus V. Samnis creatus Perusiæ nonis Iulii 1294 sedit men. 5. dies 7. obiit 1296. *tom.* 1 *Bull tom.* 3. *par.* 2. *Concil.*

Cœlius Symmachus Sardus creatus 10. Kal. Decembris 499. sedit an. 15. menses 7. dies 28. obiit 14. kal. Augusti 514 *tom.* 1.

Bullar. tomo 2. Conciliorum.

Cœlius Hormisda Campanus creatus 7. Kal. Augusti 514. sedit an. 9. dies 11. obiit 523. *tom. 1. Bull. tom. 2. Concil.*

Coelius Siluerius Campanus creatus 13. Kal. Augusti 536. sedit an. 3. & dies 11. obiit 12. kal. Iunii. *tom. 1. Bull. tom. 2. Concil.*

Conon Thrax creatus 12. Kalend. Nouembris 686. sedit men. 11. obiit 11. Kal. Octobris 687. *tom. 1. Bull. tom. 3. Concil. parte 1.*

Constantinus Syrus creatus 10. Kal. Ianuarii 708. sedit an. 8. men. 1. dies 20. obiit Romæ 3. idus Februarii 716. *tom. 1. Bull. tom. 3. Concil. par. 1.*

Constantinus Marinus I. creatus 14. Kalen. Ianuarii 882. sedit an. 1. men. 1. obiit 15. Kal. Februarii 884. *tom. 1. Bull. tom. 3. Concil. par. 1.*

Cornelius Romanus creatus pridie Kal. Maii 254. sedit an. 2. men. 4. dies 8. obiit 18. Kal. Octobris 256. *tom. 1. Bull. tom. 1. Concil.*

Damasus Hispanus creatus Romæ 18. Kal. Octobris 367. sedit an. 17. men. 2. dies 27. obiit 4. idus Decembris 304. *tom. 1. Bull. tom. 1. Concil.*

Damasus II. Germanus coronatus Romæ 16. Kal. Augusti 1048. sedit dies 23. obiit 6. idus Augusti *tom. 1. Bull. tom. 3. par. 2. Concil.*

Deusdedit Romanus creatus 12. kal. Nouembris 613. sedit an. 3. dies 19. obiit Romæ 6. idus Nouembris 616. *tom. 1. Bull. tom. 2. Concil.*

Dionysius Græcus creatus 4. idus Septembris 261. sedit an. 11. men. 3. dies 14. obiit 7. Kal. Ianuarii 272. *tom. 1. Bull. tom. 1. Concil.*

Donus, vel Domnus Romanus consecratus 4. nonas Nouembris 676. sedit an. 2. men. 5. dies 10. obiit Romæ 3. idus Aprilis 679. *tom. 1. Bull. tom. 2. Concil.*

Donus, vel Domnus Romanus creatus 12. Kal Octobris, sedit men. 3. obiit 14. Kal. Ianuarii 972. *tom. 1. Bull. tom. 3. par. 2. Concil.*

Eleutherius Græcus Nicopolitanus (sub nomine Abundii repertus in Bull.) creatus pridie idus Maii 182. sedit an. 13. dies 13. obiit Romæ 7. Kal. Iunii 195. sepultus in Vaticano *tom. 1. Bull. tom. 1. Concil. Sed hic sub nomine Eleuterij.*

Euaristus Syrus creatus 6. Kal. Augusti 110. sedit an. 8. men. 1. dies 28. capitis abscissione occubuit 7. Kalen. Nouembris 118. *tom. 1. Bull. tom. 1. Concil.*

Eugenius I. Romanus creatus 4. idus Augusti 654. sedit an. 2. men. 9. dies 14. obiit Romæ 4. nonas Iunii 657. *tom. 1. Bullar. tom. 2. Concil.*

Eugenius II. Romanus creatus 18. Kal. Iunii, sedit an. 3. men. 6. dies 24. obiit pridie idus Decembris 827. *tom. 1. Bull. tom. 3. Concil. par. 1.*

Eugenius III. Italus creatus 6. Kal. Aprilis 1115. sedit an. 8. men. 4. dies 12. obiit 7. idus Iulii 1123. *tom. 1. Bull. tom. 3 Concil. par. 2.*

Eugenius IV. Venetus creatus 5. nonas Martii 1431. sedit an. 15. men. 11. dies 21. obiit 7. Kal. Martii 1447. *tom. 1. Bull. tom. 4. Concil.*

Eusebius Græcus creatus 9. Februarii 310. sedit an. 1. men. 7. dies 21. obiit Kalen. Octobris 312. *tom. 1. Bull. tom. 1. Concil.*

Eutychianus Ethruscus creatus pridie nonas Iunii 275. sedit an. 8. men. 6. dies 4. obiit 7. Kal. Augusti 283. *tom. 1. Bull. tom. 1. Concil.*

Fabianus Romanus creatus die 17. Ianuarii 238. sedit an. 15. dies 4. obiit 13. Kalen. Februarii 253. *tom. 1. Bull. tom. 1. Concil.*

Fælix I. Romanus creatus Romæ pridie Kal. Ianuarii 273. sedit an. 2. men. 4. dies 29. martyrio coronatur 3. kal. Iunii 275. *tomo 1. Bull. tom. 1. Concil.*

Fælix II. alias III. Romanus sedit an. 8. men. 11. dies 18. obiit 5. Kal. Martii 492. *tom. 1. Bull. tom. 1. Concil.*

Fælix III. alias IV. Beneuentanus creatus 8. Kal. Augusti 526. sedit an. 4. menses 2. dies 18. obiit Romæ 4. idus Octobris 530. *tom. 1. Bull. tom. 2. Concil.*

Formosus creatus 6. Kal. Iunii 889. sedit an. 6. men 6. dies 18. obiit 10. Kal. Ianuarii 895. *tom. 1. Bull. tom. 3. par. 2. Concil.*

Gelasius I. Africanus creatus 5. nonas Martii 492. sedit an. 4. men. 8. dies 19. obiit 11. Kal. Decemb. 496. *tom. 1. Bull. tom. 2. Concil.*

Gelasius II. creatus Romæ 8. Kal. Februarii sedit an. 1. & dies 5. obiit Cluniaci 1119. 4. Kal. Februarii *tom. 1. Bullar. tom. 3. Concil. par. 2.*

Gregorius I. Romanus creatus 590. sedit an. 13. men. 6. dies 8. obiit 3. idus Martii. *tom. 1. Bull. tom. 2. Concil.*

Gregorius II. Romanus creatus 12. kalend. Aprilis sedit an. 14. men. 10. dies 23. obiit 3. idus Februarii 731. *tom. 1. Bull. tom. 3. Concil. par. 1.*

Gregorius III. Syrus creatus 3. nonas Martii 731. sedit an. 10. men. 8. dies 24. obiit

4. kal.

4. Kal. Decembris 741. *tom.* 1. *Bullar. tom.* 3. *Concil. par.* 1.

Gregorius IV. Romanus creatus 17. Kal. Februarii 828. sedit an. 16. obiit Romæ 8. Kal. Februarii 844. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 1.

Gregorius V. Germanus creatus 16. Kal. Iulii 995. sedit an. 2. men. 7. dies 18. obiit Romæ 12. Kal. Martii 998. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *par.* 2. *Concil.*

Gregorius VI. Romanus creatus Kal. Maii sedit an. 1. men. 7. dies 20. obiit 13 Kal. Ianuarii 1046. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *par.* 2. *Concil.*

Gregorius VII. Ethruscus creatus 10. Kalend. Maii 1073. sedit an. 13. obiit Salerni 8. Kal. Iunii 1085. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3 *par* 2. *Concil.*

Gregorius VIII. Beneuentanus creatus Ferrariæ 13. Kal. Nouembris 1187. sedit men. 1. dies 27. obiit Pisis 18. Kal. Ianuarii 1187. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *par.* 2. *Concil.*

Gregorius IX. Campanus creatus Romæ 13. Kal. Aprilis 1227. sedit an. 14. menses 5. dies 10. obiit Romæ 11. Kal. Septembris 1241. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *par.* 2. *Concil.*

Gregorius X. Placentinus creatus Viterbii kal. Septembris 1271. sedit an. 4. men. 4. dies 10. obiit 3. idus Ianuarij 1276. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *par.* 2. *Concil.*

Gregorius XI. Gallus creatus Auenione 3. Kal. Ianuarii 1370 sedit an. 7. men. 2. dies 29. obiit 6. Kal. Aprilis 1378. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *par.* 2. *Concil.*

Gregorius XII. Venetus creatus Romæ pridie Kal. Decemb. 1406. sedit an. 8. men. 7. dies 5. obiit 1417. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 2.

Gregorius XIII. Italus creatus 3. idus Martii 1572. sedit an. 12. men. 10. dies 28. obiit 10. Aprilis 1585. *tom.* 2. *Bull. tom.* 4. *Concil.*

Gregorius XIV. Mediolanensis creatus Romæ nonis Decembris 1590. sedit men. 10. dies totidem, obiit Romæ idibus Octobris 1591. *tom.* 2. *Bull. tom.* 4. *Concil.*

Gregorius XV. Bononiensis creatus 8. Februarii 1621. sedit an. 2. men. 5. diem 1. obiit Romæ 8. Iulii 1623. *tom.* 3. *Bull.*

Hadrianus I. Romanus creatus 5. idus Februarii 772. sedit an. 23. men. 10. dies 17. obiit 7. Kal. Ianuarii 795. *tom.* 1. *Bullar. tom.* 3. *par.* 1. *Concil.*

Hadrianus II. Romanus creatus 11. Kalen. Decembris 867. sedit an. 4. menses 11. dies 12. obiit Romæ Kalen. Nouembris 872. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *par.* 2. *Concil.*

Hadrianus III. Romanus creatus 13. Kalen. Februarii 884. sedit an. 1. men. 3. dies 19. obiit 7. idus Maii 885. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *par.* 2. *Concil.*

Hadrianus IV. Anglicus creatus Romæ nonis Decembris 1154. sedit an. 4. men. 8. dies 28. obiit Anagniæ 1159. Kal. Septembris, *tom.* 1. *Bullar. tom.* 3. *par.* 1. *Concil.*

Hadrianus V. Lygur creatus 4. idus Iulii 1276. sedit men. 1. dies 7. obiit Viterbii 12. Kal. Septembris 1276. *tom.* 1. *Bullar. tom.* 3. *par.* 2. *Concil.*

Hadrianus VI. Belga creatus 5. idus Ianuarii 1521. sedit an. 1. men. 8. dies 3. obiit 8. Kal. Octobris 1523. *tom.* 1. *Bull. tom.* 4. *Concil.*

Hilarius I. Sardus creatus 3. Kal. Maii sedit an. 6. menses 3. dies 10. obiit 6. Kalen. Augusti 467. *tom.* 1. *Bull. tom.* 2. *Concil.*

Honorius I. Campanus creatus 7. idus Nouembris 622. sedit an. 12. men. 11. dies 7. obiit 3. idus Octobris 634. *tom.* 1. *Bullar. tom.* 2. *Concil.*

Honorius II. Bononiensis creatus 21. Decembris 1124. sedit an. 7. obiit 14. Kal. Martii 1130. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *par.* 2. *Concil.*

Honorius III. Romanus creatus Perusii 1. Augusti 1216. sedit an. 10. men. 8. obiit Romæ 15. Kal. Aprilis 1227. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3 *par.* 2. *Concil.*

Honorius IV. Romanus creatus Perusij 4. nonas Aprilis 1285. sedit an. 2. dies 2. obiit Romæ 1287. 3. nonas Aprilis *tom* 1. *Bull. tom.* 3. *par.* 2. *Concil.*

Hormisdas. Vide, *Cœlius*.

Hyginus Græcus creatus idibus Ianuarij 150. sedit an. 3. men. 11. dies 28. martyrium consumauit 3. idus Ianuarii 154. *tomo* 1. *Bull. tom.* 1. *Concil.*

Innocentius I. Albanus creatus 8. Idus Maii 402. vixit an. 15. men. 2. dies 10. obiit 6. Kal. Augusti 417. *tom.* 1. *Bull. tom.* 2. *Concil.*

Innocentius II. Romanus creatus 13. Kalen. Martij 1130. sedit an. 13. men. 7. dies 8. obiit 8. kal. Octobris 1143. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *par.* 2. *Concil*

Innocentius III. Italus creatus Romæ 6 idus Ianuarii 1198. sedit an. 18. men. 6. dies 9. obiit Perusii 13. Kal. Augusti 1216. *tom* 1. *Bull. tom.* 3. *par.* 2. *Concil.*

Innocentius IV. Ianuensis creatus Anagniæ 8. Kal. Iulii 1243. sedit an. 11. menses 5. dies 14. obiit Neapoli idibus Decembris 1254. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *par.* 2. *Concil.*

Innocentius V. Gallus creatus Arretii 13. kal. Februarii 1276. sedit men. 5. dies 2. obiit Romæ 18. kal. Iulii 1276. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *par.* 2. *Concil.*

Innocentius VI. Gallus creatus Auenione 15. kal. Ianuarii 1352. sedit an. 9. men. 8.

dies

dies 26. obiit Auenione pridie idus Septembris 1362. *tom.*1. *Bull. tom.*3. *Concil, par.* 2.

Innocentius VII. Sulmonensis creatus Romæ 16. kal. Nouembris 1404. sedit an. 2. dies 2. obiit 8 idus Nouembris 1406. *tomo.* 1. *Bull tom.* 3. *par.* 2. *Concil.*

Innocentius VIII. Ianuensis creatus 4. kal. Septembris 1484. sedit an.7. men.10. dies 27. obiit 8. kal. Augusti 1492. *tom* 3. *Bull. tom.* 4. *Concil.*

Innocentius IX. Bononiensis creatus 3. kal. Nouembris 1591. sedit men. 2. obiit 3. kal. Ianuarii 1592. *tom.* 2. *Bull. tom.* 4. *Concil.*

Innocentius X. Romanus creatus Romæ die 15. Septembris 1644. sedit vsque ad ann. 1655. obiit die 7. Ianuarii eiusdem anni. *tom.* 4. *Bull.*

Ioannes I. Tuscus creatus pridie idus Augusti 523. sedit an. 2. men. 9. dies 16. obiit 6 kal. Iunij 526. *tom.* 1. *Bullar. tom.* 2. *Concil.*

Ioannes II. Romanus creatus Romæ 11. kal. Februarii 531. sedit an. 2. men. 4. dies 6. obiit Romæ 11. kal. Iunij 534. *tom.* 1 *Bull. tom.* 2. *Concil.*

Ioannes III. creatus 4 kal. Iunii 559. sedit an. 13. men. 16. obiit. 3. idus Iulii 574. *tom.* 1. *Bull. tom.* 2. *Concil.*

Ioannes IV. Dalmata consecratus 8. kal. Ianuarii 639. sedit an. 1. men. 9. dies 18. *tom.* 1. *Bull. tom.* 2. *Concil.*

Ioannes V. Antiochenus creatus 8. kal. Augusti, sedit an. 1. dies 9. obiit 4 nonas Augusti. 686. *tom.* 1. *Bullar. tom.* 3. *Concil. par.* 2.

Ioannes VI. Græcus creatus 4. Kal. Nouemb. sedit an. 3. menses 2. dies 12. obiit Romæ 7. idus Ianuarii 705. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 1.

Ioannes VII. Calaber creatus kal. Martii sedit an. 2 men. 7. dies 17. obiit 16. kal. Nouembris 707. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 1.

Ioannes VIII. Romanus creatus 19. kal. Ianuarii 872. sedit an. 10. dies 2. obiit 18. kal. Ianuarii 882. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 2.

Ioannes IX. Tiburtinus creatus 5. idus Septembris 897. sedit an. 2. dies 4. obiit 9. kal. Octobris 899. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 2.

Ioannes X. Romanus creatus 9. kal. Februarii. sedit an. 14. men. 2. dies 16. obiit 8. idus Aprilis 928. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 2.

Ioannes XI. Romanus creatus 3. idus Decembris. sedit an. 4. men. 10. dies 15. obiit Kal. Nouembris 935. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 2.

Ioannes XII. Romanus creatus 5. idus Ianuarii sedit an. 8. men. 4. dies 6. obiit pridie idus Maii. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 2.

Ioannes XIII. Romanus creatus 6. Octobris 965. sedit an. 6. men. 2. dies 5. obiit 8. idus Septembris 972. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 2.

Ioannes XIV. Papiensis creatus 17. kalend. Augusti, sedit men. 8. obiit 17. Kal. Aprilis 985. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 2.

Ioannes XV. Romanus creatus Kal. Augusti 985. sedit an. 9. men. 6. dies 10. obiit Romæ 4 idus Februarii 995. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 2.

Ioannes XVI. Romanus creatus 3. idus Februarii. sedit men. 4. obiit 5. idus Iunii 995 *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 2.

Ioannes XVII. Romanus creatus 7. idus Iunii. sedit men 4. dies 25. obiit Romæ pridie Kal. Nouembris 1003. *tom.* 1. *Bullar. tom.* 3. *Concil. par.* 2.

Ioannes XVIII. Romanus creatus 12. Kal. Decemb. sedit an. 5. men. 7. dies 29. obiit Romæ 15. Kal. Augusti 1009. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3 *Concil. par.* 2.

Ioannes XIX. Romanus creatus pridie Kal. Martii, sedit an. 8. men. 9. dies 9. obiit 6. idus Nouembris 1032. *tom.* 1. *Bullar. tom.* 3 *Concil par.* 2.

Ioannes XX. alias XXI. Hispanus creatus Viterbii idibus Septembris 1276. sedit men. 8 dies 8. obiit Viterbii 13. Kal. Iunii 1277. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3 *Concil. par.* 2.

Ioannes XXI. alias XXII. Gallus creatus Lugduni 8. idus Augusti 1316. sedit annos 18. men. 3. dies 28. obiit Auenione pridie nonas Decembris 1334. *tom.* 1. *Bull. tom* 3. *Concil. par.* 2.

Ioannes XXII. alias XXIII. Neapolitanus creatus Bononiæ 16. Kal. Iunii 1410. sedit an. 5 dies 15. obiit Florentiæ 11. Kal. Ianuarii. *tom.* 1. *Bullar. tom.* 3. *Concil. par.* 2.

Iulius I. Romanus creatus die 28. Octobris 336. sedit an. 15. men. 5 dies 17. obiit Romæ pridie idus Aprilis 352. *tom.* 1. *Bull. tom* 1. *Concil.*

Iulius II. Sauonensis creatus Kal. Nouembris 1503. sedit an. 9. menses 3. dies 21. obiit 9. Kal. Martii 1513. *tomo* 1. *Bull. tom.* 4. *Concil.*

Iulius III. Aretinus creatus 6. idus Februarii 1550. sedit an. 5. men. 1. dies 16. obiit 10. kalend. Aprilis. *tom.* 1. *Bull. tom.* 4. *Concil.*

Landus Sabinus creatus 7. idus Iunii 913. sedit menses 6. dies 22. obiit Romæ 5. Kal. Ianuarii 914. *tom.* 1. *Bullar. tom.* 3. *Concil. par.* 2.

Leo I. Tuscus creatus 4. idus Maii sedit annos 20. men. 10. dies 28. obiit 11. aprilis 461. *tom.* 1. *Bull. tom.* 1. *Concil.*

Leo

Leo II. Siculus creatus 3. idus Augusti 682. sedit men. 10. dies 19. obiit 4. Kal. Iulii Romæ 683. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 1.

Leo III. Romanus creatus 7. Kal. Iannarii 796. sedit an. 20. men. 5. dies 18. obiit Romæ pride idus Iunii. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 1.

Leo IV. Romanus creatus pridie idus Aprilis sedit an. 8. men. 6. dies 6. obiit 6. Kalen. Augusti 855. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 1.

Leo V. Latinus creatus 17. Kal. Maii sedit men. 1. dies 10. coactus abdicauit 9. Kal. Iunii, & non multò post interijt. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 2.

Leo VI. Romanus creatus 5. idus Aprilis, sedit men. 6. dies 15. obiit 10. Kal. Nouembris 928. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. parte* 2.

Leo VII. Romanus creatus 6. Kal. Nouembris, sedit an. 3. menses 6. dies 10. obiit Romæ pridie nonas Maii 939. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 2.

Leo IX. Gallus creatus pridie idus Februarii 1049. sedit an. 5. men. 2. dies 8. obiit 16. kal. Maii 1054. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 2.

Leo X. Florentinus creatus idibus Martii 1513. sedit annos 8. men. 8. dies 21. obiit Kalend. Decembris 1521. *tom.* 1. *Bullar. tom.* 4. *Concil.*

Leo XI. Florentinus creatus 1605. die 1. Aprilis sedit dies 27. obiit 27. Aprilis *tom.* 3. *Bullar. tom.* 4. *Concil.*

Liberius Romanus creatus 8. idus Maii 352. sedit an. 15. men. 4. dies 17. obiit Romæ 8. kal. Octobris 367. *tom.* 1. *Bull. tom.* 1. *Concil.*

Linus Italus creatus pridie Kal. Iulii 68. sedit an. 11. men. 2. dies 23. martyrio affectus est 9. Kal. Octobris 79. *tom.* 1. *Bull. tom.* 1. *Concil.*

Lucius I. Romanus creatus pridie kal. Maii 254. sedit an. 2. men. 4. dies 8. obiit 18. Kal. Octobris 256. *tom.* 1. *Bull. tom.* 1. *Concil.*

Lucius II. Bononiensis creatus . . Martii 1144. sedit men. 11. dies 14. obiit Romæ 5. Kalen. Martii 1145. *tom.* 1. *Bullar. tom.* 3. *Concil. par.* 2.

Lucius III. Etbruscus creatus Romæ 4. Kal. Septembris 1181. sedit an. 4. men. 2. dies 28. obiit Veronæ 7. Kalen. Decemb. 1185. *tom* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 2.

Marcellus I. Romanus creatus 21. Nouembris 304. sedit an. 5. men. 6. dies 21. martyr occubuit 17. Kalend. Februarii 310. *tom* 1. *Bull. tom.* 1. *Concil.*

Marcellus II. Picenus creatus 5. idus Aprilis 1555. sedit dies 22. obiit 3. Kal. Maii . *tom.* 1. *Bull. tom.* 4. *Conciliorum.*

Marcellinus Romanus creatus Kalen. Iulii 296. sedit an. 7. men. 9. dies 27. martyr occubuit 6. Kal. Maii 304. *tomo* 1. *Bull. tom.* 1. *Concil.*

Marcus Romanus creatus 17. Kal. Februarii 336. sedit men. 8. dies 22. obiit nonis Octobris *tom.* 1. *Bullar. tom.* 1. *Concil.*

Marinus I. Vide, *Constantinus Marinus.*

Marinus II. Romanus creatus Kal. Nouembris 942. sedit an. 3. men. 6. dies 14. obiit 946. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 2.

Martinus I. Tuscus creatus pridie nonas Iulii sedit an. 6. menses 4. dies 17. obiit pridie idus Nouembris 653. *tom.* 1. *Bullar. tom.* 2. *Concil.*

Martinus II. alias IV. Gallus creatus Viterbii 8. Kal. Martii 1281. sedit an. 4. men. 1. dies 7. obiit Perusii 4. Kal. Aprilis 1285. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 2.

Martinus III. alias V. Romanus creatus 3. idus Nouembris sedit an. 13. menses 3. dies 12. obiit 12. Februarii 1431. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 2.

Milciades, vel Melchiades Afer creatus 4. idus Octobris 312. sedit an. 3. menses 2. dies 21. obiit 4. idus Decembris 315. *tom.* 1. *Bull. tom.* 1. *Concil.*

Nicolaus I. Romanus creatus 8. Kal. Maii 858. sedit an. 19. men. 6. dies 20. obiit Romæ idibus Nouembris 867. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 1.

Nicolaus II. Allobrox creatus 3. nonas Ianuarii 1059. sedit an. 2. men. 6. diem 1. obiit Florentiæ nonas Iulii 1061. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par* 2.

Nicolaus III. Romanus creatus Viterbii 7. Kal. Decembris 1277. sedit an. 2. men. 8. dies 29. obiit in Surriano monte 11. kal. Septembris 1280. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 2.

Nicolaus IV. Asculanus creatus 8. Kal. Martii 1288. sedit an. 4. men. 1. dies 14. obiit Romæ pridie nonas Aprilis 1292. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 2.

Nicolaus V. Sarzanensis creatus pridie nonas Martii 1447. sedit an. 8. dies 19. obiit 9. kal. Aprilis 1455. *tom.* 1. *Bull. tom.* 4. *Concil.*

Paschalis I. creatus 5. Kal. Februarii, sedit an. 7. men. 3. dies 17. obiit pridie idus Maii 824. *Bull.* 1. *tom.* 3. *Concil. par.* 1.

Paschalis II. Italus creatus idibus Augusti 1099. sedit an. 18. men. 5. dies 9. obiit Romæ 12. Kal. Februarii. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 2.

Paulus I. Romanus creatus 4. Kal. Iunii 757. sedit an. 10. men. 1. obiit 4. kal. Iunii 767. *tom.* 1. *Bullar. tom.* 3. *Concil. par.* 1.

Paulus

Paulus II. Venetus creatus pridie Kal. Septembris 1464. sedit an. 6. men. 10. dies 26. obiit 5. kalend. Augusti 1471. *tom.* 1. *Bull. tom.* 4. *Concil.*

Paulus III. Romanus creatus 7. idus Octobris 1534. sedit. an. 15. dies 29. obijt 4. idus Nouembris 1549. *tom.* 1. *Bull. tom.* 4. *Concil.*

Paulus IV. Neapolitanus creatus 10. Kal. Iunii 1555. sedit an. 4. men. 2. dies 27. obijt 15. kal. Septembris 1559. *tom.* 1. *Bull. tom.* 4. *Concil.*

Paulus V. Romanus creatus 15. Maij 1605. sedit an. 15. men. 8. dies 13. obijt 28. Ianuarij 1621. *tom.* 3. *Bull. tom.* 4. *Concil.*

Pelagius I. Romanus consecratus 16. Kal. Maij sedit an. 4. men. 10. dies 18. obijt 2. Martij 559. *tom.* 1. *Bull. tom.* 2. *Concil.*

Pelagius II. Romanus creatus 3. idus Nouembris 579. sedit an. 10. men. 2. dies 29. obiit 6. idus Februarij 590. *tom.* 1. *Bull. tom.* 2. *Concil.*

Petrus Galilæus Romam, sedem fundaturus successoribus, ingressus fuit 15. Kal. Februarii 44. mortem magistri sui imitatus obiit 3. Kal. Iulii 68. cum sedisset in Romano Pontificatu an. 24. men. 3. dies 12. *tom.* 1. *Concil. tom.* 1. *Bull.*

Pius I. Aquileiensis creatus 18. kal. Februarii 154. sedit an. 11. men. 5. dies 27. obijt Romæ 5. idus Iulij 165. *tom.* 1. *Bullar. tom.* 1. *Concil.*

Pius II. Senensis creatus 14. Kal. Septembris sedit annos 5. men. 11. dies 27. obijt Anconæ 17. Kal. Septembris 1464. *tom.* 1. *Bull. tom.* 4. *Concil.*

Pius III. Senensis creatus 10. Kal. Octobris 1503. sedit dies 26. obijt 15. Kal. Nouembris 1503. *tom.* 1. *Bull. tom.* 4. *Concil.*

Pius IV. Mediolanensis creatus Romæ 7. kal. Ianuarij 1560. sedit an. 5. men. 2. dies 15. obijt 5. idus Decembris 1565. *tom.* 2. *Bull. tom.* 4. *Concil.*

Pius V. Italus creatus 7. idus Ianuarii 1566. sedit an. 6. menses 3. dies 23. obijt Kalen. Maii 1572. *tom.* 2. *Bull. tom.* 4. *Concil.*

Pontianus. Vide, *Calphurnius.*

Romanus Galesinus creatus 5. kal. Aprilis sedit men. 4. dies 23. obijt 14. Kal. Septembris 897. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 2.

Sabinianus I. Tuscus creatus kal. Septembris sedit men. 5. dies 19. obijt 2. Kal. Martii 605. *tom.* 1. *Bull. tom.* 2. *Concil.*

Sergius I. Antiochenus creatus 12. Kal. Ianuarii 687. sedit an. 13. men. 8. dies 23. obijt 6. idus Septembris 701. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 1.

Sergius II. Romanus creatus 4. idus Februarii 844. sedit an. 3. menses 2. dies 3. obiit pridie idus Aprilis 848. *tom.* 1. *Bull. to.* 3. *Concil. par.* 1.

Sergius III. Romanus creatus 8. Kal. Ianuarij 904. sedit an. 7. dies 16. obiit 5. idus Aprilis 911. *to.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 2.

Sergius IV. Romanus creatus 15. kal. Septembris an. 1009. sedit an. 2. menses 9. dies 12. obiit 4. Kal. Iunii 1012. *tom.* 1. *Bull. tom* 3. *Concil. par.* 2.

Seuerinus Romanus creatus Kal. Iunii 637. sedit an. 1. men. 2. dies 3. obiit 4. nonas Augusti 638. *tom.* 1. *Bull. tom.* 2. *Concil.*

Siluerius. Vide, *Cœlius.*

Syluester I. Romanus creatus Kal. Decembris 315. sedit an. 21. dies 4. obiit pridie Kal. Ianuarij 335. *tom.* 1. *Bull. tom.* 1. *Concil.*

Syluester II. Gallus creatus Kal. Nouembris 998. sedit an. 4. men. 6. dies 12. obiit 4. idus Maii 1003. *tom.* 1. *Bull. tom* 3. *Concil. par.* 2.

Symmachus. Vide, *Cœlius.*

Simplicius I. Tiburtinus creatus 467. sedit an. 15. men. 7. dies 7. obiit 6. nonas Martii 483. *tom.* 2. *Concil.*

Syricius Romanus creatus pridie idus Ianuarij 385. vixit an. 13. menses 1. dies 14. obiit 398. *tom.* 1. *Bullar. tom.* 1. *Concil.*

Sisinnius I. Syrus creatus 15. kal Nouembris moritur 8. idus Nouembris 707. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 1.

Sixtus I. Romanus creatus 7. idus Iunii 129. sedit an. 9. men. 10. martyr occubuit 8. idus Aprilis 139. *tom.* 1. *Bull. tom.* 1. *Concil.*

Sixtus II. Græcus creatus 9. Kal. Septemb. 261. sedit men. 11. dies 18. martyrio coronatur 6. Augusti 261. *tom.* 1. *Bull. tom.* 1. *Concil.*

Sixtus III. Romanus creatus 4. Kal. Maii 432. sedit an. 7. men. 1. obiit 5. kal. Aprilis. *tom.* 1. *Bull. tom.* 1. *Concil.*

Sixtus IV. Sauonensis creatus 5. idus Augusti 1471. sedit an. 13 dies 4. obiit pridie idus Augusti 1484. *tom.* 1. *Bull. tom.* 4. *Concil.*

Sixtus V. Picenus creatus 12. Aprilis 1585. sedit an. 5. menses 4. dies 3. obiit 6. Kal. Augusti 1590 *tom.* 4. *Concil.*

Soter Campanus ex Fundis creatus 3. nonas Maii an. 175. sedit an. 7. men. 11. dies 10. obiit Romæ 10. kal. Maii 182. *tom.* 1. *Bull. tom.* 1. *Concil.*

Stephanus I. Romanus creatus 8. idus Aprilis 258. sedit an. 3. men. 3. dies 26. martyrium compleuit 4. nonas Augusti 260. *tom.* 1. *Bull. tom.* 1. *Concil.*

Stephanus II. Romanus creatus 8. kal Aprilis 752. ante consecrationem expirauit 5. kal. Aprilis *par.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 1.

Stephanus III. alias II. creatus 4. kal. Aprilis sedit an. 5. dies 29. obiit 6. kalen. Maii 757.

757.*tom.*1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 1.

Stephanus IV. alias III. Siculus creatus nonis Augusti 768. sedit an.3.men.5.dies 27. obiit Romæ pridie kalend. Februarii 772. *tom.*1.*Bull. tom.* 3. *Concil.par.*1.

Stephanus V. alias VI. Romanus creatus 5. nonas Iulii sedit men.6.dies 23.obiit8.kal. Februarii. *tom.*1. *Bull. to.* 3.*Concil.par.*1.

Stephanus VI. alias V. Romanus creatus 3. idus Maii 885. sedit an.6. dies 9. obiit 12. kal. Iunii 891. *tom.* 1. *Bull.tom.*3. *Concil. par.* 2.

Stephanus VII. alias VI. creatus 8. idus Ianuarii 896. sedit an. 1. men. 2. dies 19. obiit 9. kal. Aprilis 898. *tom.* 1. *Bullar. tom.*3. *Concil. par.* 2.

Stephanus VIII. alias VII. Romanus creatus 9. kal. Nouembris, sedit an. 2. men. 1. dies 15. obiit 6.idus Decemb. 930.*tom.* 1. *Bull. tom.*3. *Concil.par.*2.

Stephanus IX. alias VIII. Romanus creatus 7. idus Iunii sedit an. 3. men 4. dies 15. obiit Romæ 12. kal. Nouembris 942. *to.*1. *Bull.tom.* 3. *Concil.par.* 2.

Stephanus X. alias IX. Lotharingus creatus 4.nonas Augusti 1057.sedit men.7.dies 28. obiit Florentiæ 4.kal. Aprilis 1058. *tom.*1. *Bull.tom.*3. *Concil. par.*2.

Telesphorus Calabrensis creatus 5. idus Aprilis 139. sedit an.10. men. 8. dies 27. martyr occubuit nonis Ianuarii 150. *tom.* 1. *Bull. tom.* 1. *Concil.*

Theodorus I. Græcus consecratus 6. kalend. Decembris sedit an. 6. men. 5. dies 19. obiit Romæ pridie idus Maii 647. *tom.* 1. *Bull.tom.*2. *Concil.*

Theodorus II. Romanus creatus 13. Kal. Septembris sedit dies 20. obiit Romæ 6.idus Septembris . 900. *to.*1. *Bull. to.* 3. *Concil. par.* 2.

Valentinus Romanus creatus 19. Kal. Ianuarii sedit men. 1. dies 10. expirauit 10. Kal. Februarii 828. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 1.

Victor I. Afer creatus Kal. Iunij 195. sedit an. 9. men.1. dies 26. martyr occubuit 5. Kal. Augusti 203. *tom.*1. *Bull.to.*1.*Concil.*

Victor II. Germanus creatus idibus Aprilis 1055. sedit an.2.m.3. dies 16.obiit Floren. 5.Kal. Augusti 1057.*tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 2.

Victor III. Beneuentanus creatus 1086. sedit an. 1. ab electione, à consecratione men.4. dies 7. obiit 16. Kalend. Octobris 1087.*tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil par.*2.

Vigilius creatus 6. Kalen.Maij sedit à creatione an. 18. men. 7. dies 15. à consecratione an. 16. men. 6. dies 28. obiit 4. idus Ianuarii 556. *tom.* 1. *Bull. tom.* 2. *Concil.*

Vitalianus I. Italus sedit an. 14. men. 5. dies 29. obiit Romæ 6. Kalen. Februarii 672. *tom.* 1. *Bull. tom.* 2. *Concil.*

Vrbanus I. Romanus creatus Kal. Octobris 227. sedit an. 6. men. 6. dies 4. martir occubuit 25. Maii 233. *tom* 1. *Bull. tom.* 1. *Concil.*

Vrbanus II. Gallus creatus Terracinæ 12. Martii 1088. sedit an. 11. men.3. dies 18. obiit 4. Kal. Augusti 1099. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil.par.* 2.

Vrbanus III. Mediolanensis creatus Veronæ 7. kal. Decembris 1185. sedit an. 1. men. 10. dies 25. obijt Ferrariæ 14. Kal. Nouembris 1187. *tom.*1.*Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 2.

Vrbanus IV. Gallus creatus Viterbii 4.Kal. Septembris 1261. sedit an. 3. men. 1.dies 4. obijt Perusiæ 6. nonas Octobris 1264. *tom.* 1. *Bull. tom.*3. *Concil. par.* 2.

Vrbanus V. Gallus creatus Auenione 5.Kal. Octobris 1362. sedit an.8. men.2. dies 24. obijt Auenione 14. Kal. Ianuarij 1370. *tom.* 1. *Bull. tom.*3.*Concil. par.* 2.

Vrbanus VI. Neapolitanus creatus Romæ 6. Aprilis 1378. sedit an.11.men.6.dies 7. obijt Romæ idibus Octobris 389. *tom.* 1. *Bull. tom.* 3. *Concil. par.* 2.

Vrbanus VII. Romanus creatus Romæ 17. Kal. Octobris 1590. sedit dies 12. obijt 5. Kal. Octobris *tom.*2.*Bull tom.*4. *Concil.*

Vrbanus VIII. Florentinus creatus Romæ 6. Augusti 1623. sedit an. 20. men. 11. dies 24. obijt Romæ die 29. Iulij 1644.

Zacharias Calaber creatus kal. Decembris 741. sedit an. 10. men. 3. dies 16. obijt idibus Martij Romæ 752. *tom.* 1. *Bullar. tom.* 3. *Concil. par.* 1.

Zefirinus Romanus creatus 7. idus Augusti 203. sedit an.18. dies totidem.obiit 7. Kal. Septembris 221. *tom.* 1. *Concil. to.*1.*Bull.*

Zosimus Græcus creatus 13. kal. Septembris 417. sedit an. 1. men. 4. dies 6. obiit 7. Kal. Ianuarii 418. *tom.*1. *Bullar. tom.* 1. *Concil.*

INDEX
ROMANORVM PONTIFICVM
Quò ad ordinem ſedendi.

PETRVS.
Linus.
Cletus.
Clemens I.
Anacletus.
Euariſtus.
Alexander I.
Sixtus I.
Theleſphorus.
Hyginus.
Pius I.
Anicetus.
Sother.
Eleutherius.
Victor I.
Zephyrinus.
Caliſtus I.
Vrbanus I.
Pontianus.
Anterus.
Fabianus.
Cornelius.
Lucius I.
Stephanus I.
Sixtus II.
Dionyſius.
Fœlix I.
Eutychianus.
Caius.
Marcellinus.
Marcellus I.
Euſebius.
Melchiades.
Syluester I.
Marcus.
Iulius I.
Liberius.
Damaſus I.
Syricius.
Anaſtaſius I.
Innocentius I.
Zoſimus.
Bonifacius I.
Cœleſtinus I.
Sixtus III.
Leo I.
Hilarius I.
Simplicius.
Fœlix II.
Gelaſius I.
Anaſtaſius II.
Symmachus.
Hormiſda.
Ioannes I.
Fœlix III. alias IV.
Bonifacius II.
Ioannes II.
Agapetus I.
Siluerius.
Vigilius.
Pelagius I.
Ioannes III.
Benedictus I.
Pelagius II.
Gregorius I.
Sabinianus I.
Bonifacius III.
Bonifacius IV.
Deuſdedit.
Bonifacius V.
Honorius I.
Seuerinus I.
Ioannes IV.
Theodorus I.
Martinus I.
Eugenius I.
Vitalianus I.
Adeodatus.
Donus I.
Agatho I.
Leo II.
Benedictus II.
Ioannes V.
Conon.
Sergius I.
Ioannes VI.
Ioannes VII.
Siſinnius I.
Conſtantinus I.
Gregorius II.
Gregorius III.
Zacharias.
Stephanus II.
Stephanus III. alias II.
Paulus I.
Stephanus IV. alias III.
Hadrianus I.
Leo III.
Stephanus V. alias IV.
Paſchalis I.

Euge-

Eugenius II.
Valentinus I.
Gregorius IV.
Sergius II.
Leo IV.
Benedictus III.
Nicolaus I.
Hadrianus II.
Ioannes VIII.
Conſtantinus II. ſeu Marinus I.
Hadrianus III.
Stephanus VI. alias V.
Formoſus.
Bonifacius VI.
Stephanus VII. alias VI.
Romanus I.
Theodorus II.
Ioannes IX.
Benedictus IV.
Leo V.
Chriſtophorus I.
Sergius III.
Anaſtaſius III.
Landus.
Ioannes X.
Leo VI.
Stephanus VIII. alias VII.
Ioannes XI.
Leo VII.
Stephanus IX. alias VIII.
Marinus, ſeu Martinus II.
Agapetus II.
Ioannes XII.
Benedictus V.
Ioannes XIII.
Donus videlicet Domnus II.
Benedictus VI.
Bonifacius VII.
Benedictus VII.
Ioannes XIV.
Ioannes XV.
Ioannes XVI.
Gregorius XV.
Sylueſter II.
Ioannes XVII.
Ioannes XVIII.
Sergius IV.
Benedictus VII. alias VIII.
Ioannes XIX.
Benedictus VIII. alias IX.
Gregorius VI.
Clemens II.
Damaſus II.
Leo IX
Victor II.
Stephanus X. alias IX.
Nicolaus II.
Alexander II.
Gregorius VII.
Victor III.
Vrbanus II.
Paſchalis II.
Gelaſius II.
Calliſtus II.
Honorius II.
Innocentius II.
Cœleſtinus II.
Lucius II.
Eugenius III.
Anaſtaſius IV.
Hadrianus IV.
Alexander III.
Lucius III.
Vrbanus III.
Gregorius VIII.
Clemens III.
Cœleſtinus III.
Innocentius III.
Honorius III.
Gregorius IX.
Cœleſtinus IV.
Innocentius VI.
Alexander VI.
Vrbanus IV.
Clemens IV.
Gregorius X.
Innocentius V.
Hadrianus V.
Ioannes XX. alias XXI.
Nicolaus III.
Martinus II. alias IV.
Honorius IV.
Nicolaus IV.
Cœleſtinus V.
Bonifacius VIII.
Benedictus V. alias XI.
Clemens V.
Ioannes XXI alias XXII.
Benedictus XI. alias XII.
Clemens VI.
Innocentius VI.
Vrbanus V.
Gregorius XI.
Vrbanus VI.
Bonifacius IX.
Innocentius VII.
Gregorius XII.
Alexander V.
Ioannes XXII. alias XXIII.
Martinus III. alias V.
Eugenius IV.
Nicolaus V.
Calliſtus III.
Pius II.
Paulus II.
Sixtus IV.
Innocentius VIII.
Alexander VI.
Pius III.
Iulius II.
Leo X.
Hadrianus VI.
Clemens VII.
Paulus III.
Iulius III.
Marcellus II.

Paulus IV.
Pius IV.
Pius V.
Gregorius XIII.
Sixtus V.
Vrbanus VII.
Gregorius XIV.
Innocentius IX.
Clemens VIII.
Leo XI.
Paulus V.
Gregorius XV.
Vrbanus VIII.
Innocentius X.
Alexander VII. fœliciter ſedens.

IN-

INDEX

Titulorum, seu materierum, quæ in hoc volumine continentur.

A

Actus

B

Ba-

Bulla

Chri-

Con-

Con-

D

Dan-

Dili-

E

f Epi-

Eu-

F

Fra-

S. Ho-

In-

K

L

Le-

M

Ma-

N

Ne-

P

Q

R

Re-

S

Sa-

Spo-

T

Tran-

V

Vo-

Aaron

Aaron.

Aron fuit Episcopus. *S. Anacletus epistola 2.*

Aaron fuit sacerdos primus ex lege. *Anacletus ibidem.*

Abbatia.

Abbatia idem sonat, ac latinè Paternitas. *Concilium Meldense cap.10.*

Abbatia commendata, per Episcopum, vt delegatum Papæ potest visitari, & quomodo. *Concil.Trident.sess.21.de reformat. cap.8.* Vide, *Episcopus circa Regulares.*

Abbatiæ vacantes in Gallia, quomodo prouidendæ per Papam cum nominatione facienda à Rege. *Concil. Later. 5. sess. 11. constit.2. Primitiua.* & hoc iuxta concordata cum Sede Apostolica. *ibid.*

Abbas quomodo olim eligebatur.

Abbas olim per Episcopum eligebatur. Gregorius 1. *lib.10. Epistolarum ep.22. Concilium Turonen.2. cap.7. causa 18. qu.2. cap. Hoc tantum.*

Abbas per Papam aliquando eligitur. Gregor.1. *lib.4. Epistolar. ep.57.*

Abbas à quo nunc eligendus.

Abbas nunc eligendus à Congregatione Monachorum. Gregor.1. *lib.4. Epistol.ep.41. & 43. Concil. Rom.3. sub Greg.1 cap.3. Post Concil. Toletanum.1. cap.5. Greg.7. lib.2. epist.27. causa 18. quæst.2. cap. Abbas,* & *cap.Abbatem.*

Abbas electus contra mandatum Papæ inualidè est electus. *Greg.7. lib.7. ep.27.*

Abbas non potest eligi, seu præfici à Laico; & si acceptat, excommunicatur. *Causa 16. quæst.7.* cap. *si quis deinceps,* & cap. *si quis Clericus.*

Abbas quomodo eligendus.

Vide, Superiorum regularium Electio. Vide, *Electio.*

Abbatis eligendi qualitates, & ætas.

Abbas eligi nequit clericus sæcularis. Gregor.1. *lib. 3. Epist.11. causa 16. quæst. 1.* cap. *Presbyteros. De electione* cap. *cum ad nostram,* sed debet esse professus Monachus, *ibidem,* & *cap. cum in magistrum de electione.* Debet esse instructus in regula Monachali, alias non potest eligi, *de elect.* cap. *officij tui.* Aliæ permultæ qualitates requiruntur pro eligendo. *causa 18. quæst.2. cap. Quam sit necessarium.* Vide, *Electio.*

Aetas eligendi est annorum 30. & si dispensatur à Papa sit ad minus ann.22. *Concil. Later.5. sess.9. Bulla de reform. Curiæ.cap.1.*

Constitutus in minoribus potest eligi; sed cum dispensatione Papæ. *De ætate, & qualitat. &c. præficiend. cap. Tuam in Domino.*

Irregularis potest eligi cum dispensatione Papæ. ibid. *Tuam in Domino.*

Abbas electus ordinandus est Presbyter, alias priuetur. *De ætate, & qualit. &c. præficiend. cap.1.*

Eligi non potest criminosus, aut venalis. *Concil. Antisiodor. cap.2.*

Abbas circa regimen Monasterij.

Abbas vni tantum Monasterio præesse potest, & nullo modo duobus. *Concil. Agathense. cap. 57. Concil. Tolet.17. cap. 10. Concil. Veneticum. cap.8. Concil. Lateranense 4. cap.13. causa 21. quæst.1. cap. Vnum. de Religiosis Domibus cap. finali. Concil. Trident. sess.25. de reformat. Reg. cap.7.* Vide, *Regulares.*

Aliquando fuit dispensatum, vt vnus Abbas pluribus præesset Monasterijs. *Greg.7. lib.1. epist.52.*

Eidem Monasterio plures Abbates præesse non possunt. *Concil. Cabilonense 2. cap.12.*

Abbas circa cellas.

Abbas non potest habere plures cellas. *Concil. Veneticum cap. 8.* Vide, *Regul. Reformatio.* &c. *tit.*

Abbatis conuictus cum Monachis.

Abbas cum suis Monachis tenetur conuiuere. *Concil. Mogunt.1. cap.11.* Intra septa Monasterij tenetur viuere; & non potest habitare extra. *Concil. Colon.3. tit. de Offic. cap.8.* Vide, *Regul. Reformatio.*

Abbatis caritas circa Monachos.

Abbas curare tenetur, vt Monachis in omnibus subueniatur. *Concil. Aquisgran.3. par.3.*

par.3. cap.2. Vide *Regul. Reform.* & alios tit. *Regul.*

Abbas olim erga Episcopos.

Abbates, & Monachi olim Episcoporum iurisdictioni erant subiecti. *Causa* 18. *qu.*2. *cap. Abbates*, *Concil. Aurelian.*1. *cap.*21. *Concilium Epaunense cap.*19.

Alienare non poterant sine consensu Episcopi. *Causa* 17. *quaest.*3. *cap. in venditionibus*. *Concil. Agathense cap.*56. *Conc. Aurelian.*2. *cap.*23. *causa* 12. *quaest.*2. *cap. Abbatibus*. *Concil Toletan.*17. *cap.*9. Vide, *Episcopus quoad Regulares*. Vide, *Regulares erga Episcopos*.

Abbas nunc erga Episcopos.

Abbates, & Monachi, nunc à iurisdictione Episcopi sunt exempti (ex tempore Gregorij I.) *Causa* 18. *quaest.*2. *cap. quam sit necessarium*.

Abbas potest ab Episcopo compelli, vt eat ad Synodum. *distin.*18. *cap. Episcopus*, *de Maiorit. & obed. cap. quod super*.

Abbas Episcopi praecepta despiciens est excommunicandus. *Concil. Aurelian.*2 *c.*21.

Abbas non potest sine consensu Episcopi praeficere Presbyteros Ecclesijs parochialibus. 16. *qu.*2. *cap. sanè quis*.

Abbas potest contra Episcopum praescribere iura Episcopalia. *De Praescriptionibus cap. cum olim*. Et potest renunciare praescriptioni in praedictis, si ea completa vtitur priuilegio. *De Praescriptionibus*, *cap. Veniens ad praesentiam*.

Abbas nec debet nec potest aliquid soluere Episcopo pro benedictione. Honorius III. *Ex Cirone. de Simonia cap.*1. & 2. Vide *Episcopus quoad Regulares*, Vide, *Regulares erga Episcopos*.

Abbatis iurisdictio quoad subditos.

Abbati omnes Monachi Monasterij sunt subditi. *De statu Monachorum cap. cum ad Monasterium*.

Abbas subditos tantum potest conuenire, & iudicare, non alios exteros, alias condemnetur ad expensas, & interesse. *Clem. de rescript. cap.*1.

Abbas non potest cum aliquo Monacho dispensare in proprietate. *De statu Monachorum. cap. cum ad Monasterium*.

Abbas non potest manumittere seruos donatos Monachis. *Causa* 17. *qu.*4. *cap. In venditionibus*.

Vide, *Regulares*.

Abbas circa Ordinationes.

Abbas ab Episcopo benedictus si sit sacerdos potest suis Monachis conferre primam tonsuram. *dist.*69. *cap. quoniam. de aetate, & qualitate, &c. praeficiend. cap. cum contingat. de Priuilegijs in* 6. *cap. Abbates*. Possunt etiam eam conferre suis subditis. *ibid. cap. Abbates*. Possunt & Monachis, & subditis conferre etiam ordines minores, (non verò alijs.) *Concil. Trid sess.*23. *de reformat. cap.*10.

Vide, *Ordinare Clericos cui competit*. Vide *Tonsura*.

Abbas tolerans scandala.

Abbas permittens mulierem ingredi in Monasterium, per tres menses detrudatur in alio Monasterio cum poenitentia in pane, & aqua. *Concil. Antisiodor. cap.*26. Non puniens adulterium, vel furtum, &c. commissum in Monasterio, in alio detrudatur. *ibid. cap.*43.

Abbas renuncians.

Abbas (olim) sine Episcopi consensu non poterat renunciare. *Causa.* 18. *quaest.*2. *cap. Abbas pro humiliatione*.

Abbas exemptus, & Papae immediatè subiectus non potest sine Papae licentia renunciare. *De Renunciatione cap. Dilecti*. Honorius III. *ex Cirone de Renunciatione cap.* 2.

Non potest alieni ex suis propinquis renunciare, nisi ex consensu fratrum. *Causa.*16. *qu.*7. *cap. Congregatio*.

Abbas renuncians in aegritudine sine debita solennitate, non censetur renunciare: Honorius III. *ex Cirone de Renunc. cap.*3. Vide *Renunciare*. Vide, *Resignare*.

Abbas si exemptus, & soli Papae subiectus.

Abbas talis non potest renunciare sine licentia Papae. *De Renunciat. cap. Dilecti*. *Honor. III. ex Cirone de Renunciatione cap.*2.

Non potest eligi in Episcopum sine licentia Papae, vel Legati à latere: *De elect. in* 6. *cap. si Abbatem*.

Abbas circa vsum Mitrae.

Abbates quali Mitra possunt vti, cum eis à iure

re est permissum. *Cap. vt Apostolicæ, de privilegijs in 6.* Quando Abbates conueniunt ad Concilium, & Synodum, vti possunt Mitris aurificatis, non tamen habentibus gemmas, vel laminas aureas, aut argenteas, *ibid.* In alijs locis vti debent Mitra sibi per Sedem Apostolicam concessa. *ibid.*
Vide *Mitra*.

Abbas quoad vsum Baldacchini.

Abbates Cassinenses in tribus anni solemnitatibus vti possunt baldacchino, sed sine auro, & pompa, cum assistentia vnius Presbyteri, duorum Diaconorum, & sex Monachorum indutorum sacris vestibus vltra Diaconum, & Subdiaconum. *Vrb. VIII. const. 101. Exponi nobis.* Non possunt habere in Ecclesijs sedem fixam, sed solum quando solemniter possunt celebrare, *ibid.* & assistentes eorum sedere debent in scabellis, *ibidem.*
Abbates Cœlestini eodem modo, sicut præfati Cassinenses, vti possunt baldacchino, assistentibus, sede non fixa, &c. alijs. *Vrbanus VIII. const. 104. Exponi nobis.*
Abbates Oliuetani, prius quàm alij obtinuerunt præfatum vsum baldacchini in tribus solemnitatibus, cum assistentibus paratis (vt supra,) & absque sede fixa, excepto tempore solemnitatum. *Vrbanus VIII. const. 97. Exponi nobis.*
Vide *Baldacchinum.*

Abbas quoad benedictiones, & Sacramenta.

Abbates, qui ex Papæ priuilegio possunt populo dare benedictionem solemnem; possunt eam dare post Matutinum; post Missam; & post Vesperas. *cap. Abbates de priuilegijs in 6.*
Non possunt dare benedictionem solemnem, nisi in suis Ecclesijs, & territorijs. *ibidem.*
Abbas quas ordinationes potest facere. Vide supra *Abbas circa Ordinationes.*
Vide *Ordinatio.*
Abbas non potest conferre Sacramentum Confirmationis, nisi habeat priuilegium Sedis Apostolicæ; sed tenetur illud ostendere. *Concil. Senonense in decret. morum. cap. 38. Gregor. I. lib. 3. ep. 26. Nicol. I. in append. post epist. 16. Concil. Florent. vt infra.* Et quando habet hoc priuilegium debet vti Chrismate, confirmato ab Episcopo. *Concil. Florent. in decreto Eugenij IV. §. quinto Ecclesiasticorum.*

Abbas quò ad consecrationes, & Episcopalia.

Abbas non potest calices, nec alia consecrare, nisi habeat ex Papæ priuilegio. *Concil. Senonense in decretis morum cap. 38. Concil. Vienn. prouinciale 1.* Non potest vllam Episcopalem functionem facere sine Papæ priuilegio; neque indulgentias concedere. *Conc. Later. 4. can. 60. & Vienn. Prouinc. 1.*
Abbates ter in anno celebrare possunt pontificaliter cum baldacchino, duobus diaconis, sex alijs assistentibus paratis, & diacono, ac subdiacono, & qui. Vide, *Abbas quo ad vsum baldacchini,*
Vide *Consecratio.*

Abbas quò ad alia.

Abbas non potest esse compater leuando puerum de fonte baptismali. *Concil. Antisiod. cap. 25.* Non potest condere testamentum absque Papæ dispensatione. *Greg. I. lib. 9. ex reg. epist. 12.* Non potest vti patrocinio sæcularium. *Conc. Gabil. 2. cap. 15.*
Vide *Regul. prohibita.*

Abbas quando, & quomodo priuandus.

Abbas priuandus est, si sit criminosus. *Gregor. I. lib. 2. ex reg. ep. 23.* quando malè gubernat. *causa 18. qu. 2. cap Abbas pro humiliatione.* quando est contemptor obseruantiæ, vel negligens in correctione. *De statu Monachorum, cap. cum ad Monasterium, & cap. Ea quæ.* Item si non ordinatur sacerdos. *De ætate, & qualit. &c. præficiend. cap. 1.*
Vide *Superiores Regulares.*
Abbate accusato à Monachis, expensæ fiant à Monasterio vsque ad finem causæ. *Concil. Lateranense 3. par. 50. cap. 16.*
Sine defensionibus Abbas non potest priuari, etiamsi crimen sit notorium. *Conc. Later. 5. sess. 9. Bulla de Reformat. Curiæ.*

Abbates Basiliani. Vide, Monachi Basiliani.
Abbates Benedictini. Vide, Monachi Benedictini.
Abbates Camaldulenses. Vide, Monachi Camaldulenses.
Abbates Cœlestini. Vide, Monachi Cœlestini.

Abbates Cistertienses. Vide, Monachi Cistertienses.
Abbates Oliuetani. Vide, Monachi Oliuetani.
Abbates Montis Virginis. Vide, Monachi Montis Virginis.
Abbates Vallis Vmbrosæ. Vide, Monachi Vallis Vmbrosæ.

Abbatissæ electio, & benedictio.

Abbatissa eligenda per Moniales, & quomodo. *De electione in 6. cap. Indemnitatib.* Quomodo benedicenda, *ibid.* Eligi potest per compromissum Monialium factum in manu Episcopi. *De electione, &c. cap. causam.* fieri debet per secreta suffragia; & vota eligentium non possunt publicari, alias nulla est electio. *Concil.Trid.sess.*24. *de Reform. Regul. cap.6.* Loco absentium non possunt subrogari alia vota titularia, *ibidem*.

Abbatissæ electio si fiat in discordia, remitti potest in manu Episcopi. *Concil. Later.*3. *de elect. cap.*5.

Si Monasteria gubernantur, & subdita sunt Regularibus, dum fit electio, Episcopus si vult potest per se, vel per alium esse præsens electioni, sed sine impensis Monasterij. *Greg.XV. const.*18. *Inscrutabili* §.5 Et huiusmodi Abbatissæ sic subiectæ non egent confirmatione Episcopi. *ibid.* in solutione *ad* 5. Benedicenda est per Episcopum. *Greg. I. lib.*8. *ex reg.ep.*43. Nisi intra annum benedicatur, & non doceat de impedimento, cadit à iure suo. *Clement. de statu Monachorum cap. vlt.*

Abbatissæ Casinenses eligendæ iuxta formam *Const. Greg.XIII. quę est* 15. *Ex nostri.*

Abbatissa electa per duas partes eligentium, confirmanda est, & benedicenda, non obstante appellatione, nisi aliud obstet. *de elect in 6. cap. Indemnitatibus §. sanè.*

Alia de electione Abbatissæ, & aliarum, Vide, *Superiores Regulares, & Moniales.* Vide, *Regul, circa Monasteria Monial.*

Abbatissæ eligendæ qualitates, & ætas.

Abbatissa debet esse integræ religionis, & sanctitatis, vt exemplo suo alijs Monialibus prosit. *Concil. Cabil.* 3. *cap* 52.

Non debet esse iuuencula, sed ol[illegible] annorum 60. Gregor.I. *lib.3. ex reg. epist.* 11. 20. *qu.*1. *cap. Iuuenculas.*

Abbatissa Monialium Casinensium, quomodo eligenda: *Gregor. XIII. constitut.*15. *ex nostri.*

Vide, *Electio.* Vide, *Electus.* Vide, *Moniales in fine.*

Abbatissa circa velationem, benedictiones, prædicationem; &c.

Abbatissa non potest velare vllam Monialem, nec virginem, nec viduam. *Concil. Parisiense 6. lib.*1. *cap.*43. *cap. post epistolam secundam, Eutichiani Papę.causa* 20.*q.*2. *cap. statuimus.* Et si hoc faciant excommunicantur. *ibid.*

Abbatissa non potest publicè prædicare, neque benedicere Moniales, neque audire confessiones earum. *De pœnitentijs, & remiss. cap. noua quædam.*

Non potest censuras ferre. *De maiorit. & obed. cap. Dilecta filia.*

Vide, *Moniales.* Vide, *Velare*

Abbatissa quò ad regimen Monasterij, & durationem.

Abbatissæ tenentur obedire omnes, quæ sunt in Monasterio. *De maiorit. & obed. cap. Dilecta filia.*

Non potest præfici duobus Monasterijs. *Concil. Vernense cap.6. Concil. Colon.*3. *tit.de offic.cap.*7.

Non potest aliquid concedere, aut donare, absque consensu Capituli Monasterij; alias nulla est concessio. *Concil. Later.*3. *in append. de iure patronatus. cap.*5.

Abbatissæ gubernium in Italia non potest durare vltra tres annos. *Gregor.XIII. constitut.*80. *Exposuit.*

Vide, *Monialium Præfecta.*

Abbatissa quò ad egressionem à Monasterio.

Abbatissa non potest à Monasterio egredi sine licentia Episcopi. *Concil.Turonense cap.*30. *Concil. Cabilon. cap* 57. *Conc.Trident. sess.*25. *de reformat. regul. cap.*5 neque potest concedi licentia, nisi ex legitima causa. *ibid.*

Si Monasterium Monialium sit subiectum Principi sæculari, & sit necessarium vt Abbatissa exeat ad præstandum iuramentum fidelitatis, potest exire, & statim regredi. *Concil. Vernense, cap.6. & de statu regul. in 6. cap. vnico §. verum.*

Abbatissa quò ad collocutionem cum exteris.

Abbatissa alloqui non potest cum exteris, nisi in præsentia plurium Monialium. *Concil. Cabilon. 3. cap.55.* Non potest alloqui tempore intermedio inter Vesperas, & Completorium. *idem cap.56.*
Vide *Moniales*.

Abbatissa introducens mulieres in Monasterium.

Abbatissa introducens mulieres, vel retinens introductas ab alijs, incurrit priuationem officij ipso facto. *Paulus V. constitut.74. Monialium.*
Vide, *Moniales*. d

Abbatissa quò ad legata, & testamenta.

Abbatissa non potest facere legata, neque testamentum. *Gregor.I. lib.7.ex reg. epist.7. de Testamentis, cap. quando ingredientibus*, & hoc etiamsi numquam habitum religionis sumpserit, sed steterit semper cum veste sæculari. *ibid.*

Abbatissa Canonissarum.

Abbatissa Monialium Canonissarum tenetur habitare in dormitorio cum alijs, conuenire ad horas canonicas, & alia, &c. sub pœnis, &c. *Concil. Coloniense 3. tit. de offic.cap.7.*
Alia de Abbatissis. Vide, *Moniales*. *Electio.* Vide, *Superiores Regulares*.

Abbreuiator.

Abbreuiatores Cancellariæ Apostolicæ, quomodo examinandi, & approbandi. *Martinus V. constit. 3. In Apostolica* §.2. & 5. quantam pecuniæ summam possunt exigere; & si excesserint, quibus pœnis subiacent. *ibid.* §.2. Innouatio Abbreuiatorum per *Sixtum IV. const. 16. Diuina*. emolumenta, & exemptiones eorum *ibidem*. Leo Decimus eis concessit infrascripta in *const.14. Summi*: Declarantur nobiles, familiares, & commensales Papæ; vt gaudeant omnibus priuilegijs domesticorum, & actu inseruientium Papæ, & hoc tam circa beneficiorum, pluralitatem quam circa expectatiuas: ipsi & eorum Clerici, ac bona, exempta sunt ab omni alia iurisdictione, & Papæ immediatè subduntur; vt possint Doctores creare cum priuilegijs Vniuersitatis; vt possint creare Notarios: vt possint legitimare: vt vnus ex eorum familiaribus ensem gestare possit per Vrbem: vt literæ Apostolicæ pro ipsorum Beneficijs gratis expediantur: vt possint alios nominare in beneficiorum resignatione: vt tres personas declarare possint nobiles: vt milites auratos creare possint, qui vt nobiles fruantur, & nobilium gestent insignia: vt iudicari non possint ab Auditore causarum, aut à Cardinali Vicario.
Vt Abbreuiatores Maioris Præsidentiæ sint Referendarij Signaturæ Gratiæ, & post triennale seruitium fiant Referendarij Iustitiæ. *Paulus V. constit. 2. Romani*. Vt gaudeant priuilegijs Referendariorum: vt vnus ex eis assistat in Signaturis habendis coram Papa: vt detur eis portio in Palatio. Vt circa registrationem gratiarum non comprehendantur in *const.98. Pij IV.* circa res pertinentes ad Cameram Apostolicam.
Abbreuiatorum numerus, qualitas, & officia. Vide, *Cancellaria Apostolica*.
Abbreuiatorum beneficia, vacant in Curia, vbicumque contingat eos mori. *Extra, de electione, &c. cap. ex debito*, à Papa conferenda *ibid.*
Vide, *Cancellaria Apostolica*.

Abiurare, & abiuratio.

Abiurare tenetur conuictus de hæresi, & iurare se numquam adhæsurum hæresi abiuratæ, vel alteri. *Concil. Constansiens. sess. vlt. in constitut. Martini V.* Sic abiurans tenetur pœnam acceptare. *ibid.*
Abiurans hæresim de vehementi (idest si est suspectus vehementer) si postea cadit in eam realiter, & plenè probatur, tractatur vt relapsus, fictus fictione iuris. *cap. Accusatus, de hæreticis in 6.*
Si verò suspectus de leui abiurauit, si incidit in hæresim realem, & plenè probatam, non tractatur vt relapsus, sed grauiter punitur. *ibid. cap. Accusatus* §. *si autem*.
Abiurans vnam hæresim formaliter, & aliam in generali, si postea in eamdem vel aliam incidat, vt relapsus tractatur. *de haret. in 6. cap. Accusatus*. §. *eum verò*.
Abiurans hæresim formaliter; si postea receptet hæreticos; donet eis, vel mittat munera; vel impendat fauorem, & non possit excusari fecisse ob aliud motiuum: vt relapsus tractatur. *ibid.* §. *ille quoque*.
Abiuratio cum stipulatione est facienda. *Concil. Hispalense 2. cap.2.*
Abiuratio semper facienda ab eo, qui absoluitur ab hæresi. *Conc.Colon.3.tit.Censur.c.7.*
Vide, *Hæresis abiuratio*.

Ablutio pedum.

Ablutio pedum in die Cœnæ Domini facienda est ab omnibus Episcopis, & Rectoribus Ecclesiarum, sub pœna excommunicationis per duos menses. *Concil.Tolet.17. cap.3.*

Ablutio pedum potest etiam fieri à fœminis inter se. *Zacharias Papa epist.12.*

Abortus, & procurantium pœna.

Abortum procurans ante animationem fœtus non est homicida, secus si post. *32. qu.2. cap. Moyses cap. quòd verò, & cap. sicut femina.* Procurans, vel coöperans abortui dando potionem veneficam, vel alio modo, est homicida, si post animatum fœtum fiat. *De homicidio voluntario, cap. si aliquis.*

Pœna procurantium abortum per *Concil. Ancir. cap. 21.* est excommunicatio per decem annos. Per *Concil. Illerdense cap. 2.* est pœnitentia publica per septem annos. Si Clericus procuret abortum est priuatus officio *ibid.* quilibet procurans fit irregularis, *de homicid. cap. Ex literarum.* Matres procurantes abortum, damnentur vt homicidæ *Concil. Vormatiense 1. cap.35. Sixtus V. in const.87. effrænatam*, præter excommunicationem reseruatam Papæ, à qua in nullo iubileo dari posset absolutio; statuit conuictis de abortus procuratione pœnam mortis, & quod causa abortum procurantis iudicari possit à iudice sæculari, vel ecclesiastico cum præuentione.

Sed *Gregorius XIV. in const.8. Sedes*, reuocauit pœnam mortis, & reseruationem absolutionis, & concessit, vt confessor ordinarius ab ea excommunicatione absolueret: pœnas autem reduxit ad terminos iuris sæcularium, vt illæ scilicet dentur, quæ à sæculo dari solent.

Abortum procurantes Regulares, à quo absol uendi.

Vide, *Regularium casus*.

Vide, *Matres*. Vide, *Mulieribus prohibita*.

Abraham.

Abraham ab adulterio cum Agar excusatur, & quare. *causa 32. quæst.4. cap. Recusat. cap. Dixit Sara.*

Abrahæ coniugio non præfertur castitas virginalis. *22. qu.2. cap. quis ignorat.*

Abraham excusatur à mendacio dicto Pharaoni, & quare. *22. qu.2. cap. vlt.*

Absens circa iudicia.

Absens non potest iudicari, nec condemnari (nisi contumax) *Concil. Chalced. act. 10. Gregor.I. lib.8. ep.30. Cornel. epist.2. Felix I. ep.2. Simmachus ep.2. Causa 3. q. 9. cap. decernimus. cap. non oportet. cap. iudicas. cap. omnia. cap. habetur. cap. nec extra. cap qui accusat. cap. dignum. cap. absente. cap. reuera. cap. absens.*

Absente reo non contumaci, omnia acta quæ fiunt, sunt nulla. *3. qu.9. cap. omnia.*

Absens inauditus non potest priuari possessione. *Concil. Later.4. can.8.*

Absente parte contumaciter, iudex appellationis potest definire. *Concil. Lateran. 4. cap. 8. de appellationibus. cap. per tuas. Concil. generale Lugdun.1.*

Absente parte contumaci, etiam lite non contestata, potest causa terminari. *De dolo, & contum. cap. veritatis. De eo, qui mittitur, &c. in 6. cap.1. Concil. gener. Lugdunen 1.*

Absens potest constituere plures procuratores in solidum. *de elect. in 6. cap. si quis iusto.*

Absens, nec accusare potest, nec accusari. *2. qu.8. cap. per scripta.*

Vide, *Lite non contestata*. Vide, *Contumax*. Vide, *Sententia*. Vide, *Reus*. Vide, *Iudicare*. Vide, *Iudicium*.

Absens beneficiatus.

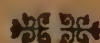
Absens beneficiatus non potest percipere fructus beneficij. *De præben. cap. licet vobis.* Redire cogitur per subtractionem fructum beneficij. *De Clericis non residentibus. cap. cum ad hoc.* Si monitus non redit, priuari debet beneficio, *ibid. cap. cum ad hoc.*

Absens beneficiatus, si causa studij, ad quinquennium abest excusatur. *De præb. cap. licet vobis, & de magistris, cap. fin.* Excusatur etiam qui manet Romæ ad informandam curiam. *De elect. in 6. cap. cum non deceat.*

Vide, *Beneficiatus*. Vide, *Residentia*. Vide, *Clerici*.

Absens à Choro, quando potest habere distributiones. Vide, *Distributiones*.

Absens ob negotium electionis, non priuatur fructibus beneficij, sed tantum distributionibus. *De elect. in 6. cap. cum non deceat.*

Abſens circa electionem.

Abſens vocandus eſt ad electionem, alias, &c. *De electione, &c. cap. coram dilecto*. Niſi vocetur, poteſt opponere de contemptu. *De præben. &c. in 6. cap. Cui in Eccleſijs*, dummodo conſuetudo contraria non officiat, *ibidem*.

Abſens non poteſt dare votum per literas in electione, etiamſi nullus acceptare velit mandatum procurationis, quia hæc debet eſſe ſecreta. *De electione in 6. cap.* Si quis *§. finali*.

Vide, *Electio*.

Abſoluere quis poteſt, & quis non.

Abſoluere non poteſt Laicus à peccatis. *lib.3. conſtit. Apoſt. cap.10. & Bulla Leonis X.* 40. *Exurge*, contra Luterum. Vide *Laicus*. *Concil. Trid. ſeſſ.14. can.10.*

Abſoluere poteſt Presbyter à caſibus Epiſcopi, ſi vrget neceſſitas, & Epiſcopus ſit abſens. *Concil. Carthag.2. cap.4. cauſa 26. quæſt.6. cap. Presbyter. Concil. Trid. ſeſſ.14. cap. 7.*

Abſoluere non poteſt Presbyter publicum pœnitentem, ſed hoc competit Epiſcopo. *Concil. Hiſpal.2. cap.7. Concil. Vormatienſe 1. cap. 8.* Neque poteſt abſoluere redeuntes ab hæreſi. *Concil. Hiſpalenſe 2. cap. 7.*

Presbyter non poteſt abſoluere ab excommunicatione ſine licentia Epiſcopi, niſi in caſu mortis. *Cauſa 26. quæſt.6. cap. Presbyter*.

Abſoluere nullus poteſt ab excommunicatione in Bulla Cœnæ, ſine licentia Papæ; neque ſufficit generalis, ſed requiritur ſpecialis. *Extra, de Pœnit. &c. cap. Etſi Dominici*, & abſoluens incidit in excommunicationem, ſed non reſeruatam Papæ, *ibidem*. *Paulus III. conſtit.10. Conſueuerunt*.

Gregorius XIII. conſtit.6. Conſueuerunt. §.23.

Paulus V. conſtit.63. Paſtoralis.

Vrbanus VIII. conſtit. 62. Paſtoralis. Sed non reſeruat Papæ excommunicationem eius, qui abſoluit ab excommunicatione in Bulla Cœnæ. Vide §.23.

Abſoluere non poteſt Epiſcopus à cenſuris, niſi in propria Diœceſi. *Concil. Tolet.22. cap. 27.*

Abſoluere non poſſunt à caſibus Papæ reſeruatis, nec Hoſpitalium quorundam Rectores, nec alij quicumque, nec Commiſſarij fabricæ Sancti Petri, & omnia priuilegia quò ad hoc conceſſa reuocantur. *Pius IV. conſtit.62. De commiſſo*.

Abſoluens ab aliqua excommunicatione Bullæ Cœnæ, incidit in excommunicationem ipſo facto. *Paulus V. conſt 63. Paſtoralis §.23.* & *Vrbanus VIII. conſtit.62. Paſtoralis*.

Abſoluere non poteſt inferior, ſicut nec ligare. *Nicolaus I. ep.10.*

Abſoluere nullus poteſt, ſi non habet iuriſdictionem; alias talis abſolutio eſt nulla. *De pœnit. & remiſſ. cap. Omnis vtriuſque. De pœnis in 6. cap. ſi Epiſcopus. Concil. Trident. ſeſſ.14. cap.8.*

Abſoluendi facultas delegata non poteſt ſubdelegari. *De offic. & poteſt. Iudicis deleg. cap. & §. finali*.

Abſolutio.

Vide, *Peccata*.

Abſolutio hominis à peccatis facta à ſacerdote, non eſt ſola declaratio, quod peccata ſunt remiſſa, ſed actus iudicialis, & ſententia ipſius ſacerdotis. *Concil. Trident. ſeſſ.14. cap.6.*

Abſolutio à peccatis non conſiſtit in actu fidei, quo quis credit peccata eſſe ſibi remiſſa; ſed in actu vero, & iudiciali abſoluendi. *Concil. Trid. ſeſſ.6. can.14.*

Abſolutio data à ſacerdote per iocum non eſt valida. *Concil. Trident. ſeſſ.14. cap.6. & can.9.* & Bulla *Leonis X.* 40. *Exurge contra Lutherum*.

Abſolutio data à ſacerdote non habente iuriſdictionem eſt nulla. *De pœnit. & remiſſ. cap. Omnis vtriuſque. De pœnis in 6. cap. ſi Epiſcopus. Concil. Trident. ſeſſ.14. cap. 8.*

Abſolutio à peccatis non poteſt fieri conditionata. *Concil. Mogunt.4. cap.24.*

Abſolutio habet virtutem non ſolum in abſolutis, & ligatis à Petro; ſed in quolibet abſoluto, vel ligato à proprio ſacerdote. *Bulla Leonis X. contra Lutherum*.

Abſolutio peccatorum (olim) danda *feria* 5. in Cœna Domini publico pœnitenti, excepto caſu neceſſitatis. *De conſecr. diſt 3. cap. De pœnitentibus*.

Abſolutio danda præuia contritione confeſſione, & ſatisfactione pœnitentis. *De conſecr. diſt.3. cap. De pœnitentibus*.

Abſolutio dimittit peccata. *De pœnit. diſt.1. cap. Si verbum*.

Abſolutio à peccatis dari non poteſt excommunicato, niſi prius abſoluatur ab excommunicatione. *Extra, de priuilegijs, cap. Inter cunctas*.

Abſolutio quæuis extorta etiam à cenſura, non valet. *De ijs, quæ vi, metuue in 6. cap. vnic.* Extorquens excommunicatur. *ibid.*

Abſo-

Abſolutio facta per colluſionem non impedit, quin iterum de eiſdem accuſari poſſit abſolutus. *De colluſione detegenda cap. fin.*

Abſolutio eſt nulla, ſi deficit voluntas abſoluentis. *Concil. Aquiſgran. ſub Ludouico Pio cap.* 57.

Abſolutio plenaria. Vide, *Plenaria*.

Abſolutio à caſibus reſeruatis. Vide, *Caſus reſeruati*.

Abſolutio ab hæreſi.

Abſolutio ab hæreſi externa dari non poteſt, niſi à Sede Apoſtolica, vel eius delegato. *Concil.Colon.*3. *tit.cenſuræ c.*7.*PaulusIII. conſt.* 10. *Conſueuerunt*. *Vrbanus VIII. conſt.*62. *Paſtoralis*.

Neque vigore Bullæ Cruciatæ poſſunt confeſſarij abſoluere ab hæreſi. *Gregor.XIII. conſt.*37 *officij noſtri*, *& Vrbanus VIII. conſt.*105. *in ſpecula*.

Sæculares virtute talis Bullæ in foro interno poſſunt ab ea abſolui, non verò regulares. *ibidem*.

Vide, *Hæretici*.

Abſolutio in tempore mortis.

Abſolutionem negans ſacerdos tempore mortis, reus eſt animarum. 26. *q.*6. *cap.ſi Presbyter*.

Abſolutio in caſu mortis, danda eſt etiam tempore interdicti. *De pœnit. & remiſſ. cap. Quod in te*.

Abſolui poteſt moribundus ſi petijt, & poſtea obmutuerit, ſi adſint teſtes quod petierit. *Concil. Arauſ.*1. *cap.*12 *Concil.Carthag.*4 *cap.*46. *cauſa* 26. *qu.* 6. *cap. His qui*. *cap. Pœnitentiam*, *cap. Agnouimus*, *cap. Qui recedunt*. *cap. Si aliquis*, *cap. Si Presbyter*.

Moribundus abſolui poteſt à quolibet ſacerdote, & ab omni caſu, & cenſura, etiam à reſeruatis Papæ. *Extra*, *de pœnitentijs*, *&c. cap. Etſi Dominici*. *Concil. Tolet.*11. *cap.*12. *Concil.Trid.ſeſſ.*14. *cap.*7.

Vide, *Moribundus*.

Abſolutus tempore mortis, & obligatio eius.

Abſolutus in periculo mortis ſi conualeſcit, tenetur ad condignam pœnitentiam. *Concil. Arauſic.*1. *cap.*3.*cauſa* 26. *qu.*6. *cap. ſi quis de corpore*, *& cap. Qui recedunt*. Vide, *Pœnitentia*.

Abſolutus ab excommunicatione tempore mortis ab inferiori, ſi conualeſcit tenetur quam primum ſe præſentare ſuperiori ad quem ſpectat, alias ſi non ſe præſentet reincidit in eamdem excommunicationem. *De ſent.excommunic. in* 6. *cap. Eos, qui*. *Extra, de priuilegijs cap. Inter cunctas*. *Clem.de pœnis*, *cap.*1. *§.fin.*

Abſolutus cum onere ſe præſentandi.

Abſolutus cum hac conditione, niſi quam primum poteſt ſe præſentet coram ſuperiore ordinario, reincidit in eamdem excommunicationem. *De ſent. excomm. in* 6. *cap. Eos qui*.

Abſolutus à Papa, vel delegato eius cum onere ſe præſentandi, ſi quam primum poteſt non ſe præſentat reincidit, *ibid. Eos qui*.

Abſolutio à caſibus Papalibus.

Abſoluere nullus poteſt à caſibus Papæ prætextu priuilegiorum quorumcumque, niſi ſpecialiter delegetur. *Pius IV. conſt.*62. *de commiſſo*, reuocat omnia priuilegia etiam conceſſa intuitu Hoſpitalium, & fabricæ Sancti Petri. *ibid.*

Abſolutio generalis Papæ.

Abſolutio generalis, & plenaria concedi ſolet à Papa in vita, & in articulo mortis cum præuijs ieiunijs, & alijs pijs operibus. *Concil. Conſtantienſe ſeſſ. vlt.* Vide, *Plenaria*.

Abſolutio generalis in forma Iubilæi conceditur ſæpè à Papa. *Bonifacius VIII. conſtitut.*7. *Antiquorum*, *& Clem.*6. *conſtit. Vnigenitus*, & habentur *extra de pœniten. & remiſſ. Paulus II. conſt.*7. *Irrefragabilis*. *Sixtus V. conſt.*1. *Vnicum*, & alij omnes Pontifices poſt Bonifacium Octauum.

Obtinens literas Papæ, vt poſſit generaliter abſolui, ea non poteſt vti ſi eſt incendiarius, violator Eccleſiarum, falſificator literarum Apoſtolicarum, vel procurans eas falſificari; vel ijs vtens; vel fautor aut receptator talium falſariorum; vel deferens res vetitas ad infideles; vel violans libertatem Eccleſiaſticam; vel impediens executores literarum Sedis Apoſtolicæ; vel qui per quatuor menſes in excommunicatione lata à iure, vel ab homine perſeuerant ſcienter; vel alij inſordeſcentes. *Vrbanus VIII. conſtit.*6. *Sanctiſſimus*, *cap.*66.

Abſolutio poſt mortem.

Abſolui non poteſt poſt mortem, qui noluit abſolui in vita. *Cauſa 24. qu.2. cap. De communione.*
Vide, *Defuncti in excommunicatione.*

Abſolutus ſi non expreſſit factum.

Abſolutus vigore literarum Papæ non fuit validè abſolutus, ſi ſeriem facti non narrauit. *De cohabitat. Clericorum, & mul. cap. Super eo.*

Abſolutio ad cautelam.

Abſolutio ab excommunicatione, vel ſuſpenſione dari poteſt ad cautelam, quando datur cautio iuratoria de parendo mandatis. *De ſent. excommunic, cap. Venerabili.*
Abſolutio ad cautelam ab excommunicatione dari poteſt à Superiore excommunicationis ſubditis iſtius, ſi opponunt fuiſſe in ſententia errorem intollerabilem: v. gr. ſi ob aliquod opus bonum, & ſanctum fuerunt excommunicati, &c. *De ſent. excommunicat. in 6. cap. Venerabilibus. §. Poteſt.*
Abſolui poteſt ad cautelam, qui opponit ſe excommunicatum poſt legitimam appellationem factam, & hic antequam incipiat agere coram ſuperiore, ab eo debet abſolui. *ibid. §. finali.*
Abſolui non poſſunt ad cautelam à cenſuris, Ciuitates, Villæ, Terræ, &c. *De ſent. excommunic. in 6, cap. Præſenti.*
Abſolui poteſt ad cautelam excommunicatus (ab eo qui poteſt) ſi de ſententiæ iuribus dubitatur. *De ſent. excommunic. cap. Venerabili.*
Abſolutio ad cautelam dari poteſt, quando eſt dubium de ſola fama, *ibid. cap. Cum deſideres.*
Abſolui poteſt ad cautelam excommunicatus, vel interdictus ex contumacia, ſi det cautionem. *ibid. cap. Ex parte.*
Abſolutio ad cautelam dari poteſt ad effectum comparendi coram iudice, ſi ipſe ſit vocatus, ſed dat cautionem de parendo mandatis Eccleſiæ. *Concil. Later. 3. de excommunic. cap. 2.*
Abſolutio à quo danda. Vide, *Appellatio à ſententia excommunicationis.*

Abſolutio à cenſura, &c. quomodo danda.

Abſolutio, cauſa probata dari non poteſt, niſi parti ſatisfiat. *De ſentent. excommunic. cap. Cum olim.*

Abſolutio ab excommunicatione Papæ, quando dari poteſt ab Epiſcopo, vel alio.

Abſolui poteſt ab Epiſcopo percuſſor Clerici, ſi adſit impedimentum adeundi Papam; ſed eo ceſſante, tenetur adire. *De ſent. excommunic. cap. De cætero.*
Abſolutio iſta danda ab Epiſcopo, ſed percuſſor iurare debet, de adeundo Papam cum primum poterit. *ibid. & cap. Ex tenore.*
Abſolui poteſt ab Epiſcopo, qui leuiter percuſſit Clericum. *ibid. cap. Peruenit.* Legatus Papæ poteſt abſoluere percuſſorem Clerici: *ibid. cap. Ad eminentiam.* Epiſcopus poteſt abſoluere Monialem percutientem aliam. *ibid. cap. De Monialibus.*
Abſolui poteſt ab Epiſcopo, vel Legato Papæ percuſſor Clerici; ſi infirmus, impotens adire Papam; ſi mulier, vel ſenex. *ibid. cap. Ea noſcitur.* Equites Hieroſolymitani percuſſores Clericorum, niſi percuſſio ſit enormis poſſunt abſolui à ſuo Priore. *ibid. cap. Canonica.* Pueri impuberes percuſſores Clericorum poſſunt abſolui ab Epiſcopo, etiamſi petant abſolutionem iam facti puberes: *ibid. cap. finali.*
Abſolutio ob Clerici percuſſionem, Papæ reſeruata eſt, exceptis præfatis caſibus infirmorum, mulierum, puerorum, &c. *De ſent. excommunic. cap. Ea noſcitur.*
Abſolui non poteſt ab Epiſcopo percuſſor Clerici, etiamſi ſatisfecerit parti. *De ſent. excommunic. cap. Quamuis.*
Vide, *Cardinales Legati.*
Vide, *Epiſcopus, &c.*

Abſolutio quæ non committitur.

Abſolutio excommunicationis latæ à delegato Papæ, non committitur alteri iudici. *Concil. Later. 3. in append. par. 50. cap. 61.*

Abſolutus malè.

Abſolutus per vim, & extorſionem abſolutionis, nulliter eſt abſolutus, & incidit in excommunicationem. *De ijs, quæ vi metuuè fiunt in 6. cap. Vnic.*

Absolutus à Papa, si veram causam excommunicationis non expressit, ab ordinario remittendus est iterum ad Papam. *De officio Iudicis ordinarij, cap. Ex parte tua*, Sic absolutus, nisi probet expressisse causam, debet se purgare. *ibid.*

Absolutus de aliquo crimine non potest de eodem iterum accusari. *De Accusationibus, cap. De his.*

Absolutus de aliquo crimine per collusionem potest iterum de eodem accusari. *De collusione detegenda cap. fin.*

Absolutus ex delegatione Papæ promittit, & iurat parere mandatis Ecclesiæ. *De sent. excommunic. cap. Ad hæc.*

Absolutus ab inferiore ligantis, malè est absolutus. *Nicolaus I. ep.10.*

Absolutio inualida est, quando deficit animus absoluentis. *Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio cap.57.*

Absolutio à quo petenda.

Absolui debet à Papa Clericus participans in diuinis cum excommunicato. *De sent. excommunic. cap. Significauit.* Item incendiarius. *cap. Tua nos. ibidem.*

Absolui potest à quolibet confessario participans cum excommunicato, sed non in crimine. *ibid. cap. Nuper à nobis.*

Absolui debet à Superiore excommunicante quilibet excommunicatus, vel participans cum eo in crimine. *ibid. cap. Nuper à nobis.*

Absolui potest ab Episcopo seruus eius excommunicatus. *ibid. cap. Relatum.* Excommunicatus à pluribus, quomodo absoluendus. *ibid. cap. Officij.*

Absolutio excommunicationis obtineri potest per excommunicatum excommunicatione minori, si habet facultatem. *De sent. excommunic. cap. Duobus.*

Absolutio à ligante petenda semper est, & non ab inferiore. *Nicolaus I. ep.10.*

Absolutio ab excommunicationibus Papæ reseruatis, ab eo est petenda. *Paulus V. constit. 63. Pastoralis. Vrbanus VIII. const. 62. Pastoralis.* & omnibus alijs virtute cuiuscumque priuilegij prohibetur ab eis absoluere.

Absolutio à casibus reseruatis, à Superiore reseruante petenda. *Concil. Trid. sess. 14. cap.7.* alias nulla est.

Absolutio excommunicationis semper petenda ab excommunicante. *Concil. Later.3. de Pœnitentia cap.4.*

Absolutio ab excommunicatione iniusta.

Non esse necessariam absolutionem si excommunicatio sit iniusta, dicit vnus canon. *Causa 11. qu.3. cap. Cui est illata.*

Absolutione indiget etiam excommunicatus iniustè. *Concil. Lateran.3. de appellatione cap.21. de sent. excommunic. in 6. cap. Venerabilibus. §. sanè.*

Absolui potest à delegato, qui opponit se esse iniustè excommunicatum, & hoc etiam antequam probet. *De offic. Iudicis deleg. cap. Cum contingat.*

Absolutionis forma, seù ritus.

Absolutio à censuris, quo ritu danda est. *Causa 11. qu 3. cap. Cum aliquis.*

Absolutio solemnis à censura, quomodo danda. *Post Concil. Arausic.1. cap.2.*

Absoluendi facultas.

Absoluendi facultas delegati non potest subdelegari. *De offic. & potest. Iudicis deleg. cap. vlt. §. fin.*

Absoluendi facultas potest committi ab ordinario eam habente. *De offic. Iudicis ordinarij cap. fin.*

Absolutionum facultates concessæ Confraternitatibus restringuntur. *Clemens VIII. constit.115. Quacumque.*

Absoluens pro pretio.

Absoluens excommunicatum pro pretio, est simoniacus. *De simonia, cap. Ad aures.*

Absoluenda mulier supponens partum.

Absoluenda est mulier, quæ partum supposuit, vel ex adulterio alienum suscepit, & ob metum non vult marito detegere. *De pœnit. & remiss. cap. Officij.*

Abstinentia, & abstinere.

Abstinentia à cibis cœpit in Paradiso. *dist.35. cap. sexto die.*

Abstinentia à cibis, innumera bona parit. *De consecr. dist.5. cap. Nihil enim, & cap. Ne tales.*

Abſtinentiæ iuſtitia, & meritum magis in animo eſt, quam in vſu. *diſt.* 41. *cap. Quod dicit.*

Abſtinentia nimia à cibo, vel potu, vel ſomno, eſt mala. *De conſecr. diſt.* 5. *cap. Non mediocriter.*

Abſtinendum à carnibus in Sabbatho. *ibid. cap. Quia dies.* Alijs quoque determinatis diebus abſtinendum eſt à carnibus. *De conſecrat. diſt.* 3. *cap. De eſu carnium.*

Abſtinere à carnibus in die Natiuitatis Domini, ſi venerit in feria ſexta, non damnatur, ſi fiat ob deuotionem. *De obſeruatione ieiuniorum, cap. Explicari.*

Vide, *Ieiunium.* Vide, *Cibi.*

Abutens.

Abutens poteſtate habita, amittit priuilegium. *Simplicius epiſt.* 7. *cauſa* 11. *qu.* 3. *cap. Priuilegium.*

Accidens.

Accidentia panis, & vini manent in Sacramento Euchariſtiæ ſine ſubiecto. *Concil. Conſtantienſe contra ar.* 1. *Io. Vvicleff.*

Accidentia panis, & vini continent integrum corpus, & ſanguinem Chriſti. *Concil. Conſtantienſe ſeſſ.* 13. *cap.* 1. vtrumque docet *Concil. Colonienſe* 2. *part.* 7. *cap.* 15. *Concil. Trid. ſeſſ.* 13. *cap.* 1. *can.* 1. & 4. Vide, *Euchariſtia.* Vide, *Panis.*

Acceptio perſonarum.

Acceptio perſonarum facienda non eſt in iudicijs, & cauſis. *De Regulis iuris in* 6. *reg.* 12.

Acceſſorium.

Acceſſorium ſequitur naturam principalis. *De regulis iuris in* 6. *reg.* 42.

Acceſſorium non tenet, ſi non tenet principale, ad quod ſequitur. *De fide inſtrum. cap. Inter dilectos, in fine.*

Accipiens, & accipere.

Accipiens quod tenetur reſtituere, dolo facit. *De regulis iuris in* 6. *reg.* 59.

Accipi non poteſt aliquid ſacrum per pecuniam, & ſi accipitur eſt irritum. *cauſa* 1. *qu.* 3. *cap. Ea quæ à Sanctis.* Vide, *Simonia.* Vide, *Sacra.*

Accipitres.

Accipitres teneri, & ali non poſſunt ab Epiſcopis. *Concil. Matiſconenſe* 2. *cap.* 13. Vide, *Clericis prohibita.* Vide, *Epiſcopi.*

Accuſare cui permittitur.

Accuſare aliqui poſſunt, & aliqui non, & qui. *cauſa* 2. *qu.* 1. *cap. Probibentur.* Hæreticus poteſt alium accuſare. 2. *qu.* 7. *cap. Si Hæreticus.* Aliquando ſerui poſſunt accuſare. 3. *qu.* 11. *cap. Neganda.*

Clericum accuſare poteſt laicus pro iniuria, vel ſua, vel ſuorum. *De teſtibus. cap. De cætero.*

Accuſare deſiſtenti ignoſcitur. 2. *qu.* 3. *cap. Paulum.*

Accuſare cui prohibetur.

Accuſare prohibitum eſt omnibus, quibus prohibetur à lege ſæculari. 6. *qu.* 1. *cap. Nos ſequentes.*

Accuſare non poſſunt honeſtos, infames, hæretici, malæ vitæ perſonæ, ac viles. 2. *qu.* 7. *cap. Alieni, & cap. Non oportet, &* 3. *qu.* 4. *cap. Nulli.* 6. *qu.* 1. *cap. Si ſacerdos. cap. Omnis verò. S. Anacletus ep.* 2. *Eutichianus ep.* 2.

Accuſare nequeunt regulares. 2. *qu.* 7. *cap. Placuit eorum, & cap. Nullus Monachus.*

Accuſare non poſſunt inceſtuoſi. 3. *qu.* 4. *cap. Conſanguineorum.* Neque excommunicati. 3 *qu.* 4. *cap. Omnes, cap. Nullus.* 4. *qu.* 1. *cap. Definimus. cap. Quod autem.* 6. *qu.* 1. *cap. Qui crimen. S. Fabianus ep.* 1. *Nicolaus I. in decret. cap.* 11. 2. *qu.* 7. *cap. In ſancta.*

Neque Conſpiratores. 3. *qu.* 4. *cap. Conſpiratores.*

Neque ſacrilegus. 3. *qu.* 4. *cap. Nulli.*

Neque homicidæ, adulteri, & alij criminoſi. 3. *qu.* 5. *cap. Conſtituimus.*

Neque ſuſpecti, aut gratioſi. 3. *qu.* 5. *cap. Similiter.*

Neque qui facilè litigant, aut ſeruunt inimicitias. 3. *qu.* 5. *cap. Nullus.*

Neque inimici. 3. *qu.* 5. *cap. Omnes. S. Fabianus ep.* 2.

Accuſare non poſſunt Epiſcopum perſonæ viles. 2. *qu.* 7. *cap. Querendum.*

Neque qui aduerſus patrem armantur. 3. *q.* 5. *cap. Omnes.*

Neque pœnitentes publici, neque bigami; neque qui ſeruiunt curiæ, neque qui ſana carent mente; neque furioſi; neque inobe-

obedientes decretis Sanctorum. *6. qu. 1. cap. Infames.*

Accusare non potest pupillus; nec stipendiarius; nec qui per pecuniam indicauit, vel accusauit; nec testes falsi; nec eorum subornatores; neque inopes habentes minus, quam 50. aureos; nec libertini contra patronos. 2. *qu.* 1. *cap. Prohibentur, Eusebius ep.*3. *Felix* 2. *ep.*1. *cap.*14.

Accusare non possunt maiores, viles personæ. *Calistus I. ep.*2.

Accusare non possunt infames. 3. *qu.* 4. *cap. Alieni.*

Accusare non potest clericum persona suspecta in fide. *Iulius I, ep.*2. *cap.*11.

Accusare non possunt sacerdotes, serui, liberti; & infames. *Adrianus I. cap.*21.

Accusare non possunt malefici; neque fures; neque raptores, neque sacrilegi, neque venefici, neque adulteri, neque qui magos consulunt. *Adrianus I. cap.67.*

Accusare non possunt Catholicos hæretici. *Nicolaus I. in decretis cap.*11. Neque suspecti in fide, *S. Fabianus ep.* 3. Vide, *Hæretici.*

Accusare non potest, qui iurauit stare mandato alicuius, *De accusationibus cap. Veniens.*

Accusare criminaliter non potest accusatus pendente accusatione. *De Testibus, &c. cap. Non debet.*

Accusare non possunt detractores Episcoporum. *S. Felix I. ep.*1. 3. *qu.*4. *cap. Detractores.*

Accusare non possunt sponte crimina confitentes. 5. *qu.*1. *cap. Illi qui, & cap. Qui ambulat.*

Accusare non potest Episcopum reus alicuius criminis. 4 *qu.*1. *cap. Quid autem.*

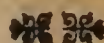
Accusare non potest absens. 2. *qu.*8. *cap. Per scripta. Telesphorus ep. decr.*

Accusare non potest aliquis per alium. 3. *q.*8. *cap. Absens per alium.*

Accusare non possunt sacerdotes, qui nequeunt ordinari sacerdotes. 2. *qu.* 7. *cap. Ipsi Apostoli. cap. Testes, cap. Sacerdotes.*

Accusare non possunt sortilegi, periuri, adulteri, incestuosi, venefici consulentes diuinos, &c. *Eusebius ep.*3. *Felix* 2. *ep.*1. *cap.* 14. 3. *qu.*5. *cap. Constituimus.* 2. *qu.*7. *cap. Sacerdotes.*

Accusare non potest excommunicatus, siue laicus, siue clericus. *Concil. Carthagin.*7. *cap.* 1. Qui excluduntur ab accusando in lege ciuili, excluduntur etiam in lege canonica. 6. *qu.*1. *cap. Nos sequentes.*

Accusare non permissus, quid facere potest.

Accusare prohibitus potest suas causas tractare. 4. *quæst.*6. *cap. Illud, & cap. Omnibus.*

Accusare prohibitus potest se defendere. 2. *qu.*1. *cap. Prohibentur.*

Accusari quis possit, & quis non.

Accusari non potest spoliatus rebus. 2. *qu.*2. *cap. Nullus.*

Accusari non possunt Prælati, nisi à dignis, & non inferioribus. *Concil. Nicæn.* 1. *ex Iulio cap* 18. & 24. Vide, *Spoliatus.* Vide, *Episcopus, &c.*

Accusari non potest absens. 2. *qu.*8. *cap. Per scripta. Thelesphorus ep. decr.*

Accusari non potest maior, seu superior, à minore. *Fel. I. epist.* 1. & *causa* 2. *qu.*7. *cap. Maiorum.*

Accusari non possunt superiores à criminosis. 2. *qu.*7. *cap. Præsumeret. Lucius I. ep.*2. *Adrianus I. cap.*17. 2. *qu.*7. *cap. Criminationes, Concil. Nicæn. I. Ex Iul. cap.*18. & *cap.*24.

Accusari non possunt Christiani ab hæreticis, aut infidelibus, vel Iudæis. 2. *qu.* 7. *cap. Pagani,*

Accusari non possunt Episcopi eiecti à sedibus, nisi prius restituantur. 3. *qu.* 1. *cap. Episcopis. cap. Episcopi, & cap. Redintegrandi. qu.*2. *cap. Cum Ecclesia, cap. Oportet, & cap. Si Episcopus.*

Accusari non potest de crimine, qui est absolutus ab illo. *De accusationibus. cap. De his.*

Accusatio à quo, & quomodo fit.

Accusatio fieri non potest per alium. 3. *qu.*8. *cap. Absens per nullum.*

Accusatio fieri non potest, nec audiri absente parte. *Telesphorus. ep. decret.* 3. *qu.*9. *cap. Accusari omninò.*

Accusatio voce, & scripto facienda. 2. *qu.*8. *cap. Per scripta. Concil. La[illegible] can.*8. & sine scripto recipi non potest [illegible]oncil. *Later. ibid.* 2. *qu.*2. *cap. Relatum. qu.*8. *cap. vltimo.*

Accusatio clericorum debet fieri personaliter, alias non recipienda. *Adrianus I. cap.*9. & 10. *in epist. decr.*

Accusatio clericorum recipi nequit, sine legitimo accusatore. *Damasus ep.*7. 5. *qu.*2. *cap. Relatum.*

Accu-

Accusatio fieri debet in persona, & præsentialiter. *Damasus ep.7. 3. qu. 9. cap. Qui accusat.*

Accusationis capitula danda sunt accusato. *Concil. Later.4. can.8.*

Accusatio non est necessaria in notorio. *De accusationibus. cap. Euidentia 2. quæst. 1. cap. Manifesta, & cap. Quæ Lotarius.*

Accusatio in causa matrimoniali facienda personaliter. *Qui matrimonium accusare, &c. cap. A nobis.* Vide, *Matrimoniales causæ.*

Accusatio quando non recipienda.

Accusatio contra Prælatos, seù superiores, non facilè admittenda. *Concil. Later. 4. can. 8.*

Accusator.

Accusator facta publica denunciatione intra 40. dies comparere debet ad probandum. *Concil. Lateranense 3. in append.part.50. cap. 65.*

Accusator præsentialiter debet accusare, 2. *quæst. 8. cap. Per scripta. Damasus epist. 7.*

Accusator non potest accusare criminaliter per alium, sed debet hoc facere per se ipsum. *Adrianus I. cap.38. 3.qu.9. cap.Qui accusat.*

Accusator non est audiendus absente parte. *Telesphorus epist. decret. 3. quæst. 9. cap. Accusari omninò. cap. Accusatori. cap. Absente. & cap. Qui accusare. & 5.qu.2. cap. Relatum.*

Accusator requiritur in iudicio. *Eleutherius epist. decret. causa 2. quæst. 1.cap. Nihil contra.*

Accusator dicitur, quasi causator, quia appellat reum ad causam. *De verborum significat. cap. Forus.*

Accusator sine scripto non recipiatur. *Calistus I. ep.2. causa 2. qu.8. cap. Accusatorum. 5. qu.2. cap. Relatum.*

Accusator non potest esse iudex, aut testis. *Post epist.1. Alex.I. Damasus ep.4. caus.4. quæst.4. cap. Nullus vmquam. cap. Nullus introducatur.*

Accusator deficiens in accusatione pœnam talionis incurrit. *Damasus ep.4. & post ep.7. cap.1. 2. quæst.3. cap.Calumniator. Adrianus I. cap.52.*

Accusatore cadente, adhuc purgare se debet infamatus. *Concil. Lateran. 3. in append. par.50. cap.65.* Vide, *Purgatio.*

Accusator tenetur se subscribere ad pœnam talionis. 4. *qu. 4. cap. Nullus introducatur.*

Accusator Episcopi, si est clericus sit infamis. *3.qu.4. cap. Clericus.*

Accusatoris qualitates discutiendæ, an inops, vel inimicus. 2. *qu.1. cap. In primis.*

Accusator criminalis non potest per procuratorem prosequi. *De accusationibus. cap. Veniens.*

Accusator de simonia esse potest quilibet, siue seruus, siue criminosus, siue meretrix, &c. *De Simonia. cap.Tanta.* Vide, *Simonia.*

Accusatore non existente legitimo, fatigari non debet accusatus. *De accusationibus cap. 1.*

Accusator qui, & quando repellitur, & quando non.

Accusator indignus, & alias illegitimus, in crimine læsæ maiestatis admittitur. *Conc. Tolet.6 cap.11.*

Accusator clericorum non admittitur, nisi constet de vita eius, & fide probata. *Adrianus I. cap.4. & 15. Eutristus ep.2. 2. qu.7. cap Non est. Higinius ep.1.Concil. Chalced. can. 21. dist. 1. cap. Clericos. 2. qu.7. cap. Clericos.*

Accusator facile litigans non recipitur. *Adrianus I. cap.54.*

Accusator procedens de domo, in qua facile sibi potest imperari, non admittitur. *Nicol.I. tit. de Iudicijs. cap.12.*

Accusator vilis, infamis, &c. repellitur, excepta causa simoniæ. *De Simonia. cap. Tanta.*

Accusator falsus non recipiendus, sed ab Ecclesia reijciendus. *Post Conc.Carth.4. cap. vnic.*

Accusator suspectus non est audiendus. *Concil. Nicæn. I. ex Iulio cap.11. Anacletus ep.2. 3. qu.5 cap.Accusatores.*

Accusator de domo inimici prodiens non recipiendus. *Concil. Nicæn.1.ex Iul.c.11. Concil. Rom. sub Symmacho. 3. qu.5. cap. Accusatoribus. Anacletus ep.2.*

Accusator clerici in multis, si deficit in vno, non est admittendus in alijs. *Concilium Carthag.7.cap.3. Concil. Afric. cap.97.*

Accusator esse non potest, qui est suspectæ fidei. *Pontianus ep. 2. 3. qu.5. cap. Suspectos.*

Accusator complex, seù socius criminis non admittitur. *Dionysius ep. 2. 3. qu. 4. cap. Alieni.* Vide, *Hæretici.*

Accusator inimicus non est recipiendus. *Concil. Rom. sub Symmacho. 3.qu.9. cap. Accusatoribus.* Vide, *Inimicus.* Vide, *Testis.*

Accusatores, quos reijcit sæculum, reijcit Ecclesia.

clesia. *Telesphorus epist. decret. Adrianus I. cap.*11. 3. *qu.*5. *cap. Accusatores, & 6. qu.*1. *cap. Nos sequentes*.

Accusator criminosus non potest recipi. *Adrianus I. cap.*68.

Accusator Episcopi non potest recipi, si est criminosus, infamis, adulator, calumniator, sceleratus, litigiosus. *Iulius I. ep.*2. *cap.* 53. *Felix I. ep.*2. *cap.*14. 3. *qu.*5. *cap. Similiter*.

Accusatores Prælatorum non facilè recipiantur. *Concil. Lateran.*4. *cap.*8. *de accusat. cap. Qualiter*.

Accusator Episcopi recipi non potest sine tribus, aut duobus testibus. 2. *qu.*7. *cap. Accusatio*.

Accusator Episcopi Laicus non recipiendus. 2. *qu.*7. *cap. Non est à plebe. cap. Nullus Laicus. cap. Laici. cap. Sicut, cap. Decretum est. cap. Sacerdotes*. Si deficit in probando. Vide infra, *Accusator non probans*.

Accusator non admittitur ille, qui in causa Episcopi defecit, 4. *qu.*6. *cap. Si accusatorum, & cap. Quod si, & qu.*4. *cap. Illud. cap. Omnibus, &c.*

Accusator non potest esse laicus in causa clerici. 2. *qu.*7. *cap. Non est. cap. Nullus laicus, cap. laici. cap. Sicut. cap. Decretum est. & cap. Sacerdotes*. Quare laicus non potest accusare Clericum. *ibid. cap. Laicis*.

Accusator non admittitur, nisi præsente reo. 3. *qu.*9. *cap. Accusatori. cap. Absente*.

Accusator, qui fit simul testis, vel iudex, non admittitur. 4. *qu.*4. *cap. Nullus vmquam, & cap. Nullus introducatur*.

Accusator habitans cum inimicis accusati non est legitimus. *De accusat. cap. Repellantur*.

Accusatus non potest accusare. Vide, *Accusatus*.

Accusator falsus, vel non probans.

Accusans falsò clericum, vel Episcopum, si non probat, nec in fine debet accipere communionem. *post epist.*7. *Damasi c.*2. 2. *qu.*3. *cap. Si quis Episcopum*. Fitque infamis. *Stephanus epist.*1. *Caius epist.*1. *Adrianus I. cap.*24. 6. *qu.*1. *cap. Infamis*. 5. *qu.*6. *cap. Omnis*.

Accusans, & non probans, incurrit pœnam talionis. *Concil. Bracharense* 2. *capit.*8. *Adrianus I. cap.* 24. & 52. 2. *qu.* 3. *cap. Calumniator. cap. Qui non probauerit*. 5. *qu.*6. *cap. Qui calumniam. cap. Quia iuxta*.

Accusator falsus, quomodo tractandus, si accusatus patitur. *De accusat. cap. Accusasti*.

Accusans innocentem, si est clericus, & constet de innocentia accusati, est degradandus, si sæcularis, excommunicandus. *Concil. Matiscon.*1. *cap.*18. Vsque ad mortem sit excommunicatus. *Concil. Eliberit. c.*75. *Adrianus I. cap.*62. 3. *quæst.*11. *cap. Eos*. 5. *qu.* 6. *cap. Epiphaniam*. Secus si satisfaciat. 3. *qu.*11. *cap. Eos*.

Accusans falsò clericum, excommunicandus est, si conuincitur de falsitate. 5. *qu.*6. *cap. vlt.*

Accusator Episcopi, si deficit in probando, non admittitur amplius ad causas, nisi proprias ciuiles. 4. *qu.*7. *cap. Si accusatorum. & cap. Quod si. & 3. qu.*10. *cap. vlt.*

Accusator clerici deficiens in vno, amplius non admittitur. 3 *qu.*10. *cap. Placuit*.

Accusator condemnandus in expensis, si reus se purgat. *De accusat. cap. Veniens*.

Accusatoris obligatio.

Accusator tenetur probare. 2. *qu.*8. *cap. Qui crimen*. 2. *quæst.*7. *cap. Si quis Episcopus, Presbyter, causa* 6. *quæst.* 5. *cap.*1. & 2.

Accusator tenetur se subscribere ad pœnam talionis. 4. *qu.*4. *cap. Nullus introducatur. De accusat. cap. Super hoc*. Et quare, *ibid.*

Accusator in scriptis tenetur dare accusationem. 2. *q.*8. *cap. Accusatorum, cap. Sciant. cap. Quisquis*.

Accusator præter scripta debet in persona se conferre ad iudicem. 5. *qu.*2. *cap. Relatum qu.*8. *cap. vlt.*

Accusator condemnatur in expensis, si accusatus se purgat. *De accusat. cap. Accedens*.

Accusans clericum si non probat per tres, vel saltem duos testes, excommunicatur. 2. *qu.*4. *cap. Placuit*.

Accusans vel desistens accusare ob pecuniam.

Accusator accusans ob pecuniam; vel desistens accusare ob pecuniam puniendus est exilio, vel durius; & tenetur restituere. 1. *qu.*1. *cap. vlt.* & numquam potest esse iudex, aut testis. *ibid.*

Accusatore desistente.

Accusatore desistente ab accusatione, potest iudex ex officio procedere in causa. *De collusione detegenda cap.* 1. & *cap. Crimina*.

Accusatore desistente, quia fecit pacem cum accusato, adhuc iudex debet prosequi in causa

causa. ibidem. cap. Crimin.

Accusatore cadente, adhuc purgare se debet accusatus. Concil. Later. 3. in appendice par.50. cap.65.

Accusator quando non publicandus.

Accusatores in causa hæresis non publicantur, si adsit periculum. De hæreticis in 6. cap. Statuta. In casu periculi quid agendum. ibid. Et quid cessante periculo. ibid.

Accusatus.

Accusatus etiamsi non sit conuictus, vel accusator deficiat, adhuc tenetur se purgare canonicè. Concil. Lateran. 3. in append. par.50. cap.65. idem tit. de simonia cap.13. & 15. Concil. Londin.1. cap.12.

Accusatus, & non conuictus, si dum se purgat deficit, habetur vt reus. Concil. Later.3. vbi supra. De simonia cap.13. & 15.

Accusatus non conuictus, quomodo, & per quos debet se purgare. Vide, Purgatio canonica.

Accusatus non conuictus si se purgat absoluitur à nota infamiæ. Concil. Later.3. in append. par.50. cap.65.

Accusatus, in foro proprio est audiendus. causa 3. quæst.6. cap. Si quis, & cap. Pulsatus.

Accusatus, simul cum accusante debet esse. causa 3. quæst. 9. cap. Necesse est. Zosimus ep.4.

Accusatus criminaliter nequit se defendere per alium. 5. qu.3. cap. In criminalibus. cap. Quia Episcopus. Adrianus I. cap.38.

Accusatus non potest ante sententiam discedere. 8. qu.4. cap. Nonne directa.

Accusatus non tenetur respondere, nisi vocetur. Damasus ep.4. & 7.

Accusatus iudicari debet in prouincia, in qua est. Eleutherius epist. decret. 3.qu.6. cap. Si quis Clericus, cap. Vnaquæque, & cap. Neminem.

Accusatus debet audire, quæ contra illum dicuntur, eique dandi sunt articuli. Damasus epist.7. causa 5. qu.2. cap. Relatum est.

Accusatus de crimine si non comparet non priuatur communione, nisi prius vocetur ad dicendam causam, quare non comparuit, & doceat de impedimento. Adrian. I. cap.5. 4. qu.5. cap. Quisquis.

Accusatus non potest puniri, nisi conuincatur. Nicolaus I. cap.86.

Accusatus potest appellare si iudicem habet suspectum. Adrianus I. cap.7.

Accusati qualitates in iudicio discutiendæ. Concil. Carthag.4. cap.96.

Accusatus non potest alium accusare, nisi prius se purget à suo crimine. Stephanus I. ep. 2. causa 3. quæst.11. cap. Neganda. 6. qu.1. cap. Qui crimen, de testibus, cap. Non debet.

Accusatus de simonia, pendente causa suspenditur à Missa dicenda. De simonia, cap. Accusatum, & cap. Quotiens. Et talis accusatus si non conuincitur, tenetur se purgare; & si deficit in purgatione, habetur pro conuicto. De simonia, cap. De hoc autem.

Accusato credendum non est; cum alium accusat, nisi prius se purget. 3. qu. 11. cap. Neganda, cap. Non est credendum. cap. Prius est, & cap. Quod autem. Calixtus I. epist. 2.

Accusatus de simonia potest excipere de conspiratione, & de inimicitia tantum, sed non de alijs. De simonia, cap. Licet Heli, & cap. Per tuas.

Accusatis pluribus de adulterio, si vnus fateatur, alter verò neget; negans tenetur se purgare. 2. qu.5. cap. Interrogatum est. Et qui confessus est, pœnitentiam subeat. ibidem, & Concil. Salengunstadiense. cap.14.

Accusatis pluribus de adulterio, si vnus pro omnibus velit purgare, eo cadente omnes cadunt. 2. qu.5. cap. Statuit. Concil. Salengunst. cap.14.

Accusatus criminaliter, pendente accusatione non potest ordines suscipere. De testibus. cap. Non debet. Neque ad alia promoueri. De accusationibus cap. Omnipotens.

Accusatus criminaliter pendente accusatione non potest esse testis. De testib. cap. final. Non debet.

Accusatus fatigandus non est, si accusator non est legitimus. De accusationibus cap. 1.

Accusatus de percussione clerici, si est occulta percussio, potest appellare; si notoria, non potest. De appellat. cap. Peruenit ad nos, cap. Consuluit, cap. Suggestum.

Accusato Prælato de dilapidatione Ecclesiæ, &c. interdicitur ei potestas alienandi. De accusat. cap. fin.

Accusato dandæ sunt omnia capitula, in quibus accusatur; nomina, & dicta testium, vt possit se defendere (excepto casu hæresis, vt supra, quia in hoc non dentur nomina.) De accusationibus, cap. Qualiter.

Accusatus non potest accusare, nisi prius se purget. Stephanus I. epist. 2. 2. qu.2. cap. Neganda. Vide, Reus.

Acefali

Acefali clerici.

Acefali clerici, nisi sub aliquo Episcopo sint, excommunicentur. *Concil. Regiaticinum cap. 18.*

Acolitus.

Acolitus ordinatur per traditionem cerpferarij, & vrcei vacui. *Concil. Carthag. 4. cap. 6. dist. 23. cap. Acolitus.* Vide, *Ordinatio.*

Acolitus non potest ordinari à Presbytero. *Gelasius I. ep. 9.*

Acolitus idem est, ac cerofetarius, *dist. 21. cap. Cleros.*

Acoliti officium est accendere, & portare luminaria in Ecclesia, in signum lætitiæ, & veritatis. *Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio cap. 5. post Conc. Tolet. cap. 8. dist. 25. cap. Perlectis.*

Acolitus non potest dispensare Eucharistiam *dist. 24. cap. Nullus.*

Acolitus præparare debet omnia, quæ sunt necessaria ad sacrificium, & Eucharistiam. *dist. 25. cap. Perlectis. Concil. Mediolan. 1. par. 2. tit. de Acol.*

Acolitus non potest tangere vasa sacra. *Concil. Rom. sub Syluestro, cap. 9.* Vide, *Vasa.* Vide, *Sacra.*

Acolitus non potest damnari, nisi per septem testes. *Concil. Rom. sub Syluestro cap. 3.*

Acolitus diacono, & subdiacono ministrantibus inseruit, lumina accendit, & defert, vrceos cum vino, & aqua præparat. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. de Acolito.*

Acolitatus est ordo. *Concil. Trident. sess. 23 cap. 2.* Est ordo minor, *ibid.* Vide, *Ordo.* Vide, *Clerici.*

Actor.

Actor sequitur forum rei. *Concil. Later. 3. de testib. cogend. cap. 7. 11. qu. 1. cap. Experientia.*

Actor non tenetur iurare, si plenè probat. *De probat. cap. Sicut consuetudo.*

Actor, & reus probant in communi iudicio; & si pariter probant, reus absoluitur. *De probat. cap. Ex literis.*

Actor non potest exigere à reo scripturas contra reum. *De probat. cap. 1.*

Actor non admittitur ad litigandum, nisi det libellum in scriptis. *De libelli oblatione cap. 1.*

Actor citans, & non comparens in termino, tenetur ad expensas eò vsque factas à reo. *Concil. Lugd. gener. 1. de dolo, & contum. in 6. cap. 1.*

Actori non comparenti in termino in quo citauit, non conceditur alia citatio, nisi cauerit, quod comparebit in termino, *ibidem.*

Actore contumaci, testes recipi debent, & sententia ferri, etiam lite non contestata. *De dolo, & contumacia, cap. Causam.*

Actor contumax condemnandus est in expensis. *De dolo, & contum. in 6. cap. 1.*

Actor non potest eodem tempore plures lites mouere coram pluribus iudicibus contra reum, & præsertim si iudices distent; alias literæ impetratæ sunt nullæ, & tenetur ad expensas rei fatigati. *Concil. Lugdun. 1. gener. de rescript. in 6. cap. Dispendia.*

Actor non admissus in possessionem decretam pro se, post annum efficitur possessor. *De dolo, & contum. cap. Contingit.*

Actori non licet, quod nec reo licet. *De reg. iuris in 6. reg. 32.*

Actor non potest esse iudex in causa, in qua est dubium, an aliquid debeat soluere. *Concil. Oxonien. 1. cap. 24.*

Actor tenetur in libello declarare rem, de qua litigat. *De libelli oblat. cap. Significantibus.*

Actor tenetur in libello clarè exponere factum, non nominationis. *De iudicijs cap. Dilecti filij.*

Actor excommunicatus non potest agere. *Honorius I. ex Cirone, de exceptionibus. cap. 4. & de except. cap. A Nobis, De iudicijs, cap. Intelleximus.*

Actor potest compelli ad respondendum in causa reconuentionis à iudice delegato, *De mutuis petitionibus cap. 1.*

Actor obtinens possessorium coram iudice non tenetur coram eo respondere de proprietate, si est alterius fori. *De iudicijs, cap. Significauerunt.*

Actor potest mitti in possessionem causa custodiæ, si lite non contestata reus est contumax: *Vt lite non contestata, cap. Tuæ fraternitatis.*

Quando potest mitti in possessionem lite non contestata, *ibid. cap. Quoniam, §. in alijs.*

Actor excommunicatus aliquando repelli non potest ab appellatione, per exceptionem excommunicationis. *De probationibus, cap. Significauerunt.*

Actori deficienti in probatione, quando potest ei dari iuramentum, *De iureiurando, cap. fin. §. sanè.*

Actore non probante, reus absoluitur. *Vt Ecclesiastica beneficia, &c. cap. vnic.*

Actore, & reo eiusdem ciuitatis existentibus, neuter conueniatur extra eam. *De rescript. in 6. cap. Statutum §. cum verò.*

Actor non potest trahere reum extra locum rei, vel ad aliam ciuitatem Diœcesis, quæ non sit actoris, vel distat à loco rei vltra vnam dietam, *ibid.*

Actor

Actor excommunicatus, à iudice est repellendus ex officio, etiamsi reus non opponat. *De except. in 6. cap.* 1.

Actor petens rem ex certa causa, si causam non probat, succumbit. *De sent. & re iudicata, cap. Abbate.*

Actore petente rem in genere, sine expressione causæ, quomodo debet se gerere iudex in tota causa, *ibid.*

Actor non potest mitti in possessionem absente reo. *Concil. Later.3. in append. de dolo, & cap. can.*1.

Actor calumniator tenetur ad expensas. *ibid. can.* 2.

Acta.

Acta iudiciorum facienda sunt per duos viros idoneos, vel per notarium. *De probat. cap. Quoniam.*

Acta, & ordinatoria litis facta coram primo iudice, valent etiam coram secundo. *De probat. cap. Cum bona.*

Acta in causa debent per copias dari partibus; sed originalia penes notarium maneant. *ibid. cap. Quoniam, Concil. Later.4. can.* 38.

In actis omnia scribenda sunt, dilationes, citationes, petitiones, exceptiones, interrogationes, confessiones, testium depositiones, instrumentorum productiones, interlocutiones, appellationes, renunciationes, & alia similia. *De probationibus, cap. Quoniam. Concil. Later.4. can.* 38.

Actus legitimus.

Actus legitimi non accipiunt conditionem, neque diem. *De reg. iuris in 6. reg.*50.

Adam, & eius peccatum.

Adam peccando non solum se, sed totum genus humanum læsit. *Concil. Diospolit. cap.2. Mileuit. cap.* 2. *Africanum cap.*77. *Gelas. I. epist.6 Concil. Arausic.* 2. *cap.*2.

Adam peccans in Paradiso, statim perdidit sanctitatem, & iustitiam. *Concil. Trid. sess.5. in decret. de peccato originali.*

Nec sibi soli perdidit sanctitatem, & iustitiam, sed etiam posteris. *Concil. Trident. ibid.*

Adam si non peccasset non fuisset mortuus. *Concil. Diospolit. cap.1. Meleuit. cap.1. Africanum cap.*76.

Nec erat moriturus ex necessitate naturæ. *De consecrat. dist.4. cap. Placuit, vt quicumque.*

Adamo peccante, tam anima, quam corpus mutata sunt in deterius. *Concil. Trident. session.5. in decret. de peccato originali.*

Adæ peccato humana natura tota fuit maculata. *Gelas. I. ep.6.*

Adam peccans incurrit iram, & indignationem Dei. *Concil. Trident. sess.* 5. *in decret. de peccato originali.*

Adam cum peccauit, tunc mortem animæ incurrit. *Gregorius I. lib.5. epist.14. lib.6. epist.*11.

Adam peccans, in totum genus humanum transfudit peccatum, quod est mors animæ, & pœnam corporis. *Concil. Trid. sess.5 in decr. de peccato originali.*

Adam per peccatum perdidit immortalitatem. *Gregor. I. lib.*12. *epist.*31.

Adæ peccatum origine est vnum, sed transfusum ad omnes homines, vnicuique est proprium. *Concil. Trid. sess.5. in decret. de peccato origin.*

Adæ peccato omnes posteri innocentiam perdiderunt. *Calest. I. ep.1. cap.*4.

Adam per peccatum positus est sub captiuitate diaboli. *Concil. Trid. sess.5. in decret. de peccato originali.*

Adæ peccatum, & quò ad culpam, & quò ad pœnam corporis transijt ad omnes posteros. *Concil. Arausic.*2. *cap.*2.

Adæ peccato homines facti sunt serui peccati. *Concil. Trid. sess.5. in decr. de peccato originali.*

Adæ peccatum totum hominem secundum corpus, & animam commutauit, salua remanente libertate. *Concil. Arausic.* 2. *cap.* 1.

Adæ peccato homines positi sunt sub potestate Diaboli. *Concilium Trident. sess.* 5. *cap.*1.

Adam mortuus in anima per peccatum, per pœnitentiam in vitam redijt. *Greg. I. lib.6. epist.* 31.

Adam statim post peccatum eiectus est de Paradiso, vt ageret pœnitentiam. *dist.* 1. *de pœnit. cap.*80. *Adam.*

Adam erat Dei confabulator, ciuis Sanctorum, & complantatus virtutibus, antequam peccaret. *De pœnit. dist.*2. *cap* 34. *Primus.*

Adam per peccatum perdidit imaginem Dei quò ad gratiam, & gloriam. *De pœniten. dist.2. cap.34. Primus, & cap.35. Illa anima.*

Adam ante peccatum erat nudus corpore, non animo. *De pœnit. dist.* 1. *cap.38. Sed nec, & cap.39. Vt cognouerunt.*

Adæ peccato liberum arbitrium hominis nō est extinctum, sed imminutum. *Concil. Trid. sess.6. cap.*1.

Adam Deo inspirante, dixit illa verba: *Relinquet homo patrem, & matrem, &c. & adhærebit vxori suæ, & erunt duo in carne vna.* 35. *qu.*10. *cap. Fraternitas, & Concil. Trid. sess.*24. *cap.*1. Vide, *Homo.*

Adiutorium Dei.

Adiutorium Dei est causa cur benè cogitet homo, & abstineat à malo. *Concil. Arausican.2. cap.9. Innoc.I. ep.24. & 25.*

Adiutorium Dei etiam pro renatis est implorandum, vt in bono perseuerent. *Concil. Arausic.2. cap.10.*

Absque diuino adiutorio nullus potest à peccato resurgere. *Cælestinus 1. ep. 1. cap 4.* & hoc adiutorium est per Christum, *ibid.*

Adiutorium Dei ad bene operandum semper est à Deo petendum. *Innocen.I. epist.24, & 25.*

Vide, *Gratia Dei.* Vide, *Auxilium.*

Administrator, & administratio.

Administrator malus rerum Ecclesiæ, est remouendus. *3. qu.6. cap. Qui ea.*

Administrator Ecclesiæ cathedralis potest in iurisdictione omnia, quæ potest Episcopus excepta alienatione immobilium. *De electione in 6. cap.Is cui.*

Non potest sacramenta, nec sacramentalia, quæ pertinent ad Episcopum ministrare, nisi ipse sit Episcopus, *ibid.*

Administratio temporalium non conceditur regulari à Papa; & si conceditur, præsumitur falsa. *De confirmat. vtili, & cap. Ad nostram.*

Admissus.

Admissus ad agendum admitti debet etiam ad excipiendum. *De regulis iuris in 6. reg. 71.*

Admissus semel ad officium, sine assensu admittentis non potest ab eo amoueri. *Concil. Colon.2. par.4. cap.13.*

Aduenæ.

Aduenæ excipiendi, & honorandi ab Ecclesiasticis pro dignitate. *lib.2. const. Apost. cap.58.*

Vide, *Peregrini.*

Aduentus.

Aduentus tempore est ieiunandum. *De obseruat. ieiunior. cap. Consilium.*

Aduersarij.

Aduersario gratiæ se submittens, non dicitur renunciare iuri suo. *De renunciat. cap. Veniens.*

Adulantes.

Adulantes peccatoribus puluillum ponunt sub capite eorum. *dist.46. cap. Sunt nonnulli.*

Adulatores, si sunt clerici, deponendi sunt. *dist.46. cap. Clericus.*

Adulator nulliter per adulationem procurat gradum Ecclesiasticum. *Concil.Aquisgran. sub Ludouico Pio cap.38.*

Adulter, & adulterans.

Adulter ille est, qui viuente vxore aliam mulierem carnaliter cognoscit. *32. qu. 5. cap. Puto Christianum.*

Adulter per septem annos debet pœnitere. *Zacharias epist.7. cap.25 Concil. Lucense 2. cap.76. Arausic.1. cap.20. Vormat.1. cap. 24.* Per quinque annos, dicit *Concil. Elibert. cap.69.*

Adulter est excommunicandus. *Conc. Andegauense, cap.6.*

Adulterans conscio marito, neque in fine communicet. *Concil. Elibert. cap.70.*

Adulterans cum Gentili, vel Iudæa, excommunicetur; & si ab alio detegitur, post quinquennalem pœnitentiam reconcilietur. *Concil. Elibert. cap.58.*

Adulter est, qui post vxorem dimissam, ea viuente aliam ducit: & ipsamet ducta, est adultera. *Innocen.I. epist.8. cap.6.*

Adulterans mulier si occidit fœtum conceptum, nec in fine communicet. *Concil.Elibert. cap.63.*

Adulter clericus, quomodo puniendus. Vide, *Clericus.*

Adulter vir grauius puniendus, quam mulier. *32.qu.6. cap. Indignanter, & cap. Non mœchaberis.*

Adulter accusatus de adulterio, lite pendente non est priuandus possessione. *Vt lite pendente, cap. Laudabilem.*

Adulter coniux non potest alium impetere de adulterio, si probatur, quod ipse sit adulter. *De adulteriis, cap. Intelleximus, & cap. finali.*

Adulter si lite non contestata est contumax, potest excommunicari. *Vt lite non contestata non procedatur, cap.1.*

Adulter accusans de adulterio, coram Ecclesiastico agat, si accusat, vt separetur. *De procuratoribus cap. Tua fraternitati.*

Adul-

Adulter accusans coram iudice Ecclesiastico, vt separetur „non tenetur ad talionis pœnam; sed tenetur subscribere, & potest per procuratorem agere, *ibid.*

Adulter accusans coram iudice sæculari, non potest agere per procuratorem, sed immediatè debet accusare, & se subscribere ad pœnam talionis. *De procuratorib, cap. Tuæ fraternitati*,

Adulter maritus viuente vxore non potest aliam ducere. *Concil. Nannetense c.* 12. *Triburiense* 1. *cap.*26. 32. *q.*7. *cap. Licitè, cap. Hi verò,&c. ibi.*

Adulteri Diaconi, vel Presbyteri non possunt restitui in pristinum. *dist.* 50. *cap. Si quis diaconus*, *& cap. Quicumque.*

Adulter non habens vxorem per quinque annos pœniteat. *Concil. Nannetense* 1. *cap.* 14. Similiter mulier si non habet virum, *ibid.*

Adulter tenens concubinam pulsa vxore, vel ea retenta, excommunicetur, nisi eam pellat. Quod si per mensem manserit in excommunicatione, etiamsi in morte absoluatur, careat Ecclesiastica sepultura. *Concil. Rauuennaten,* 2. *sub Clemen.V. cap.* 29.

Adulter dimissa vxore potest iterum eam recipere post pœnitentiam publicam septem annorum. *Concil. Nannetense* 1. *cap.*12. Sic & vxor dimittens virum. *ibid.*

Adulteri de adulterio accusati, si vnus assumit onus purgandi etiam pro alio, altero cadente vterque est reus habendus. *Concil. Salengunstadiense cap.*14.

Adulter, qui vt suam libidinem libere expleat procurat carcerari maritum alicuius, vel consanguineos mulieris vltimo supplicio puniendus est. *Sixtus V. const.* 46. *cap. Ad compescendam*.

Vide, *Vir*. Vide, *Vxor*. Vide, *Coniux*. Vide, *Matrimonium separat.* Vide, *Accusati*.

Adultera.

Adultera, nec etiam mortuo marito potest coniungi eum adultero. 31. *qu.* 1. *cap.* 1. *cap. Illud verò*, *& cap. Relatum est*. 32. *qu.*7. *cap. Hi verò.*

Adultera, post pœnitentiam potest coniungi cum adultero, dummodo non fuerit causa mortis sui viri. 31. *quæst.*1 *cap. Si quis viuente.*

Adultera mortuo viro non potest alium ducere. 32. *qu.*7 *cap. Hi verò.*

Adultera vxor dimittenda à viro. 32. *qu.*1. *cap. Dixit Dominus*, 34. *quæst.*5. *cap. Ego dixi.*

Adultera se commiscens vir, peccat grauiter. 34. *qu.* 5. *cap. Ego dixi.*

Adultera dimissa, non potest vir aliam ducere. 34. *qu.* 5. *cap. Ego dixi*. 32. *qu.*7. *cap.* 1. *& 3. &c. ibid.*

Adultera post pœnitentiam à viro recipienda. 34. *qu.*5. *cap Ego dixi*. 32. *qu.*1. *cap. Benedicto*, *& cap. Quod autem.*

Adulteram non dimittens peccato consentit. 32. *qu.*1. *cap. Sicut crudelis.*

Adulteram vxorem cognoscens carnaliter, per duos annos pœniteat. 32. *qu.*1. *cap. Si quis vxorem.*

Adultera non potest aliquid exigere de bonis mariti. *De consuetudine cap. Ex parte nostra.*

Adultera si accusetur coram iudice sæculari, immediatè, & non per procuratorem, est accusanda, & accusans se subscribit ad pœnam talionis. *De procurat. cap. Tuæ fratern.*

Adulteram accusans coram iudice Ecclesiastico, vt separetur, non tenetur se subscribere ad pœnam talionis, & per procuratorem potest accusare, *ibid.*

Adultera, quam maritus non vult reconciliare, ad claustrum cum religiosis mulieribus cogenda est intrare. *De conuers. coniugatorum*, *cap. Gaudeamus.*

Adultera vxor si per adulterium separatur, perdit dotem viri. *De donat. quæ fiunt, &c. cap. Plerumque.* Vide, *Vxor adultera.*

Adultera vxor potest à marito recipi, sed non sæpè. *De adulterijs*, *&c. cap. Si vir.*

Adultera tenetur se purgare, & eam impediens, est excommunicandus. *Greg. VII. lib.*1. *ep.*48.

Adultera separata, si impudicè viuit, pœna mortis punienda. *Sixtus V. const.* 46. *Ad compescendam.*

Vide, *Vxor adultera*. Vide, *Coniux*. Vide, *Matrimonium quando separ.*

Adulterium.

Adulterium est quilibet coitus habitus cum aliena. 32. *qu.* 4. *cap. Nemo blandiatur*. *quæst.* 5. *cap. Non mœchaberis*, *cap. Puto.*

Adulterium vocari etiam solet omnis fornicatio. *causa* 32. *qu.* 4. *cap. Nemo blandiatur.*

Adulterium etiam concupiscentia committitur. *causa* 32. *quæst.*5. *cap. Qui viderit.*

Adulterium grauissimum peccatum est. 32. *qu.*4. *cap. Nemo blandiatur.*

Adulterium per Christi legem etiam est prohibitum. 32. *qu.*4 *cap. Dixit Sara.*

Adulterium æquè puniendum in vtroque sexu. 32. *qu.*5. *cap Christiana*, *& cap. vlt.* Sed in *quæst.*6. *cap. Indignanter*, *& cap. Non mœchaberis*, dicitur grauius esse puniendum in viris, quam in mulieribus.

Adulterium prohibitum est etiam ob intentionem procreandi filios. 32. *qu.4. cap. Si non sunt*.

Adulterij crimen ad separandum, non dicitur capitale, sed mixtum. *De procuratoribus, cap. Tua fraternit.*

Adulterij crimen aliquando etiam coram iudice sæculari cognoscitur, & quando, *ibid.*

Adultera occidens infantem. Vide, *Mulier*.

Adulterium committens per quinque annos pœniteat. *Concil Eliberit. cap.69.* Per septem *Zacharias ep.7. cap.25. Concil. Lucense 2. cap 76. Concil. Vormat.1. cap. 24. Concil. Arauf.1. cap.20.*

Adulteram vxorem non dimittens, per septem annos pœniteat. *Zacharias ep.7. cap.25.*

Adulterij causa ab Episcopo iudicanda. *Concil. Rom. sub Ioanne IX.* Vide, *Matrimoniales causæ*.

Adulterinus filius.

Adulterinos filios occidens præter alias pœnas, &c. per septem annos publicam pœnitentiam faciat. Si Clerici priuentur officio. *Concil. Illerdense cap.2.*

Aduocatus.

Aduocatus esse non potest infamis. 3. *qu.7. cap. Infames*.

Aduocati officium nullus potest exercere, prohibitus. *De pœnit. dist.1. cap. 8. Quicumque*.

Aduocatus esse non potest clericus in foro sæculari pro negotio sæculari, nisi pro se, vel Ecclesia, vel miserabilibus personis. *De postulando cap. 1.* Potest etiam esse pro personis coniunctis. *ibid. cap. finali*. Pœna eius est priuatio beneficij. *ibid. cap. finali, cum Sacerdotis*.

Aduocatus non potest esse testis in causa appellationis. *De test. in 6. cap. fin.*

Aduocati hæreticorum in ipsorum litibus, sunt infames. *De hæreticis, cap. Si aduersus*. Vide, *Hæretici*.

Aduocatus in causa criminali opponens falsum malitiosè, excommunicatur. *Concil. Oxoniense 1. cap.1.*

Aduocatus procurans in causa matrimoniali, vt matrimonium non sortiatur effectum, vel, vt causa differatur malitiosè, excommunicatur, *ibid.*

Aduocati officium volens exercere tenetur iuramentum facere coram Episcopo Diœcesis loci, in quo aduocare vult, quod causas clientis iustas defendet; quod alteri parti non faciet iniuriam, & quod cautionibus semper deferet. *Concil. Londin.2. cap. 30. Concil. Mediol.2. tit. de Causidicis*.

Aduocati non admittantur in causis matrimonialibus, nisi eodem modo faciant iuramentum. *Concil. Londin. cap.30.*

Aduocatus celans scripturas, vel priuilegia Ecclesiæ. Vide, *Ecclesiæ scripturæ*.

Aduocato errante in responsione, si principalis, seù dominus corrigit responsionem aduocati, nullum fit domino præiudicium. *Honorius III. ex Cirone, de appellat. cap. 1.*

Aduocati Romanæ Curiæ.

Aduocatorum Romanæ Curiæ reformatio fit à *Benedicto XII. const. 3. Decens*. In ea præscribitur eis, quid teneantur facere, à quo abstinere, &c. vt ibi.

Vide, *Curiales*. Vide, *Romani*.

Aduocati Consistoriales Romæ.

Aduocati Consistoriales eo prorsus modo eligendi, quo Auditores Rotæ. *Gregor. XI. const.9. cap. Cupientibus §.28.* Eisdem qualitatibus, vita, moribus, scientia, &c. sicut Auditores Rotæ sint præditi. *ibid.* Quid exigere possunt pro cuiuscumque causæ positione, *ibid.* Qua forma, & ritu debent causas proponere, & pœna contrauenientium, *ibid. § 29.* Si duo eamdem causam proponendam habeant, iunior cedat seniori. *ibid. §.29.*

Aduocatorum Consistorialium salaria, *ibid. § 34.* officia, &c. *ibid.*

Aduocatis Consistorialibus commissum est regimen studij generalis Romæ. *Sixtus V. constit. 63. Sacri*. Vnus ex eis, semper eligitur, vt sit Rector eiusdem studij. *ibid.*

Aduocati Consistoriales Romæ possunt creare Doctores in iure ciuili, & canonico. *Iulius III. const.16. Cum sicut*.

Aduocati pauperum.

Aduocati pauperum officium quale sit. *Pius Quartus const. 58. cum ab ipso*. Qualitates, sufficientia, &c. *ibid.* Idem *Paulus V. constit. 71. tit. de Aduocatis pauperum*. Vide, *Pauperes*.

Aedificia.

Aedificia non fiant in atrijs Ecclesiæ, nisi pro clericis. *causa 12. quæst.1. cap. Nulla, & cap. Clericus*.

Aedifi-

Aedificari non possunt Mendicantes de nouo Monasterium prope Monasteria Eremitarum Sancti Augustini, intra spatium cannarum 140. *Bonifacius VIII. constit. 2. ad consequendam.*

Aedificans Romam. Vide, *Romæ ædificans*.

Aegidianæ constitutiones, & statuta.

Aegidianæ constitutiones obseruandæ in statu Ecclesiæ, Vide, *Constitutiones Aegidianæ*.

Aegyptij Iacobitæ.

Aegyptiorum Iacobitarum concordia, & vnio cum Romana Ecclesia. Vide, *Iacobitæ*.

Aes alienum.

Aere alieno grauati recipi non possunt ad habitum regularium. *Sixtus V. const. 71. Cum de omnibus*. Vide, *Regulares*.

Aetas.

Aetas attendi debet pro tempore, in quo datæ sunt literæ. *De rescriptis in 6. cap. Si eo tempore*.

Aetas 20. annorum sufficit ad incurrendam pœnam homicidæ in Prouincia Marchiæ. *Iulius II. const. Fide digna*.

Aetas ordinandorum. Vide, *Clerici*. Vide, *Ordinationes*, Vide, *Subdiaconi*. Vide, *Diaconi*. Vide, *Sacerdotes*, Vide, *Episcopi*.

Affines, & affinitas.

Affines in quinto gradu possunt matrimonium contrahere. *Post epist. 3. Fabiani. 35. qu. 2. cap. De propinquis*.

Affinitas non soluitur per mortem coniugis. *35. qu. 10. cap. Fraternitas. cap. Si cuius patruus, cap. Si qua mulier*.

Affines in quarto gradu si contrahunt, non separentur. *Post ep. 3. Fabiani. 35. qu. 2. cap. De propinquis*.

Affinitatis arbor. 35. *qu. 5.*

Affinitatis gradus, quomodo computandi. *35. qu. 5. cap. Porro de affinitate*. Gradus omnes affinitatis, *ibid.*

Affinitas impedit matrimonium, vsque ad quartum gradum. *35. qu. 10. cap. Si qua mulier*.

Affines non possunt contrahere matrimonium. *35. quæst 10. cap. Fraternitas*. Etiamsi ex copula illicita fit. *De eo, qui cognouit, cap. Ex literis, cap. Veniens il 2.*

Affinitas vltra primum gradum non impedit matrimonium. *De consanguinitate, &c. cap. Non debet.*

Affinitas soluit sponsalia de futuro, *De eo, qui cognouit, cap. Veniens.*

Affinitas non soluit matrimonium. *ibid.*

Affinitas ex copula illicita, impedit matrimonium. *De eo, qui cognouit, cap. Ex literis, & cap. Veniens il 2.*

Affinitas superueniens etiam per actum illicitum, soluit sponsalia, *De consanguinitate, &c. cap. Super eo.*

Affinitas superueniens non soluit matrimonium. *De eo, qui cognouit, cap. Tuæ fraternit. & cap. Fratrem.*

Affinitas orta ex fornicatione impedit matrimonium, & dirimit contractum. Sed non vltra primum, & secundum gradum. *Concil. Trident. sess. 24. de reformat. cap. 4. Pius V. const. 14. Sanctissimus*, in declaratione sequenti.

Vide, *Matrimonia probibita ratione affinitatis*.

Affligere, & affligi.

Affligi non debemus, cum mali prosperantur, & quare. *De pœnit. dist. 3. cap. 48. Quid ergo.*

Affligi amplius non debent, qui à Deo per flagella sunt afflicti. *causa 3. quæst. 1. cap. Cum percussit.*

Africani.

Africana Ecclesia à Romana habuit principium. *Gregor. I. lib. 7. ep. 32.*

Africani Episcopi à Carthaginensi debuerunt discere tempus celebrandi Paschæ. *Concil. Carthag. 3. cap. 1.*

Africani Episcopi singulis annis tenebantur Concilia celebrare. *Concil. Carthagin. 3. cap. 2.*

Africani cum magna cautela promouendi sunt ad ordines; nam de Manicheismo sunt suspecti. *Gregor. II. epist. 5.*

Agapes.

Agapes despiciens (id est conuiuia pauperum facta per Ecclesiam) excommunicatur. *dist. 42. cap. Si quis despicit. Concil. Gangrense cap. 11.*

Agapes fieri non debent intra Ecclesiam. *dist. 42. cap. Non oportet.*

Agitator.

Agitatores, seù aurigæ in torneamentis quamdiù hoc faciunt, sunt excommunicati. *Concil. Aurelian. 1. cap. 4.*

Agentes negotia electionum.

Agentes Romæ, vel alibi negotia electionum, non priuantur fructibus beneficiorum, sed tantum distributionibus. *De elect. in 6. cap. Cum non deceat.* Vide, *Curiales.*

Agricultores in Agro Romano.

Vide, *Romani agri.*

Aggressus.

Aggressus potest licitè occidere, si non potest aliter se defendere. *De homicidio voluntario, cap. Significauit il 2.*

Agnus Dei.

Agnus Dei ex cera benedicta à Papa non possunt venales fieri, neque miniari. *Gregor. XIII. const 2. Omni certè.*

Agnus Dei ex cera signandi sunt à Monachis Sanctæ Mariæ Fuliensis, ipsique possunt renouare fractos, & non alij. *Paulus V. const. 43. Romanum.*

Alba.

Vide, *Diaconi*, Vide, *Vestes.*

Albergatores Romæ.

Albergatores Romæ non tenentur de furtis bonorum factis in suis hospitijs, si hospites eis non consignarunt. *Pius IV. constit. 71. Cum sicut.*

Vide, *Roma.*

Alcantaræ Milites.

Alcantaræ Militia sub regula Ordinis Cistertientium Sancti Benedicti approbatur, & confirmatur. *Leo X. const. 44. In Apostolica.* Eorum priuilegia multa, *ibid.*

A Rege Hispaniarum perpetuo regenda est hæc militia. *Adrianus VI. const. 1. Dum intra.*

Vide, *Calatraua.*

Alchimia, & Alchimistæ.

Alchimistæ sunt infames, si clerici, priuandi beneficijs; & inhabiles fiunt ad alia. *Extra de crimine falsi, cap. Spondent.*

Alchimistæ si aurum, vel argentum falsum vendunt, vel dant in solutum, tantumdem veri auri tenentur pauperibus erogare, *ibid.*

Item si pauperes, quomodo puniendi, *ibid.*

Alchimistarum pœnæ præter infamiam, quæ sint, *ibid.*

Alchimiam fieri curantes, aut mandantes eodem modo puniendi, & tractandi in omnibus, sicut ipsimet Alchimistæ; & si pauperes sint, qua pœna plectendi, *ibid.*

Alexandria.

Alexandrinus Patriarcha non est subditus Constantinop. *Leo IX. ep. 6. & 7.*

Aleæ.

Alæis ludentes excommunicandi, & si per annum pœniteant, postea recipiendi. *Concil. Eliberit. cap. 79. Concil. Lateran. 4. cap. 16. Concil. Later. 4. cap. 16.*

Alæis ludentes Clerici. Vide, *Clerici ludentes.*

Alemania.

Alemaniæ Episcopi, quas procurationes exigere possunt, dum visitant. *Extra de censibus, cap. Vas electionis.*

Alienare, & alienari.

Alienare non debet Papa res Ecclesiæ. 12. *qu. 2. cap. Non licet Papæ.* Exceptis quibusdam parui momenti, *ibid. Leo I. constit. 1. Occasio.* Vide, *Papa.*

Alienatio facta à Papa schismatico, est nulla. *Concil. Later. 3. can. 2.*

Alienari non possunt loca Sedis Apostolicæ. *Gregor. IX. const. 6. Rex excelsus.*

Alienari non possunt in statu Ecclesiastico vltra triennium, ciuitates, terræ, oppida, casalia, tenutæ, possessiones, &c. etiamsi non sint iurisdictionalia, & huiusmodi alienationes sine Papæ consensu sunt nullæ. *Sixtus V. const. 3. Solicitudo, Clem. VIII. const. 78. Romanam, Paulus V. const. 108. Pastorale,* & idem confirmat *Vrban VIII. constit. 65. Decens.* Vide, *Ecclesiasticus status.*

Alie-

Alienare res Ecclesiæ, nulli licet. *S. Leo I. const.1. Occasio*, 12. *qu.2. cap. Non licet Papæ. De rebus Eccl. non alien.cap. Nulli liceat*.

Alienare non potest Episcopus res Ecclesiæ. 10. *qu. 2. cap. Casellas, cap. Etenim, & cap. Hoc ius*.

Alienare aliquando potest Episcopus ex necessitate. 10. *qu.2. cap.Si quis*.

Alienare potest res paruas. 12. *quæst. 2. cap. Terrulas, Concil, Agathense cap.45*.

Alienare potest, dando Religiosis domibus. 12. *qu.2. cap. Si Episcopus vnam, & cap. Religiosam*.

Alienare etiam potest Episcopus pro redemptione captiuorum, & quomodo. 12.*qu.2. cap Apostolicos, cap. Sacrorum, & cap.Sicut omninò*.

Alienare nullus ex Clericis potest res Ecclesiæ. *Concil. Nicæn. 2. cap. 12. S. Leo I. const.1. Occasio. Concil. Parisien.6.lib.1. cap.27. Concil. Aurelian. 3. cap. 12. causa 12. qu.2. cap. Diaconi, & cap.Abbatibus. Post Concil. Tolet.12. cap.2. de constitut. cap. Quæ in Ecclesiarum, Extra, de rebus Ecclesiæ non alienandis: Ambitiosæ*. Irritè fit, *ibid.* Pœnæ, *ibid.* Restituenda omnia, *ibid.* Per triennium tantum alienari possunt, *ibid Ambitiosæ*.

Alienandi facultas concedi non potest à Sacra Pœnitentiaria. *Pius IV. const.53. In sublimi*.

Alienare non potest Clericus, vel Abbas res Ecclesiæ sine Episcopi licentia. 12. *qu.2. cap. Abbatibus*.

Alienari non possunt possessiones Ecclesiæ derelictæ. 12. *qu.2. cap. Possessiones*.

Alienare non potest Prælatus permutando vnam rem cum alia Ecclesia, sine Clericis huius Ecclesiæ. *De rebus Eccl. non alien. cap.1*.

Alienari non possunt ea quæ sunt de mensa Episcopali. *ibid. cap. Super aliqua, & cap. Possessiones*.

Alienans rem dignitatis alienæ non tenetur ad iuramentum factum. *De iureiurando, cap. Intellecto*.

Alienari non possunt bona Hospitalium locorum piorum Monasteriorum, &c. sub pœna excommunicationis, &c. alijs, vt infra. *Concil. Meldense cap.17 Conc. Mediolan. 1. par.3. tit. de piorum locorum administr. &c. Extra, de reb. Eccles. non alien. Ambitiosæ*.

Alienari aliquando possunt res Ecclesiæ ob multas causas, & quas. 12. *qu.2. cap. Aurum*. Sed intellige cum licentia Papæ. *Extra, de rebus Ecclesiæ non alienandis*.

Alienare potest Episcopus res quæ Ecclesiæ non sunt vtiles, & per alienationem non læditur enormiter. *De reb. Eccl. non aliennd. cap. Vt super §. Possessiones*.

Alienare non potest immobilia Ecclesiæ administrator Ecclesiæ Cathedralis factus à Papa. *De elect. in 6. cap. Is cui*.

Alienans, si enormiter læditur Ecclesia, tenetur ad resarciendum. *De rebus Eccles. non alien. cap. Ad nostram*.

Vide, *Alienantium pœnæ*.

Alienans res Ecclesiæ tenetur restituere de proprio, quantum alienauit. 12. *quæst.2. cap. Si quis qualibet. Vt lite pendente, cap. Ecclesia Sanctæ Mariæ il 2.* Idem statuitur, *ibid.* de alienante rem litigiosam.

Alienanti res Ecclesiæ quilibet Ecclesiasticus potest contradicere, & si fiat est nulla, & fructus repetuntur. *De reb. Eccl. non alienand. cap. Si quis Presbyterorum*.

Alienans res Ecclesiæ priuandus honore, & gradu. 17. *qu. 3. cap Quicumque, cap. Ratio nulla*. Non potest accedere ad altare. 12. *qu. 2. cap. Indignè*. Vide infra, ex *cap. Ambitiosæ*.

Alienans res Ecclesiæ est sacrilegus. 17. *qu.3. cap. Omnes*.

Alienans res Ecclesiæ excommunicatur. *De rebus Eccl. non alien. cap. Si quis Presbyterorum. Post Concil. Tolet. cap.12. Extra, de reb. Eccl. non alien*.

Si alienantes sint Prælati, vel Abbates, interdicuntur ab ingressu Ecclesiæ, & si per sex menses sic indurèt, totaliter ab officio sit suspensus, *ibid.* Alij verò inferiores quicumque sint, officijs, & dignitatibus ipso facto priuati sunt, & beneficijs illis, quorum bona alienarunt, vltra excommunicationem. *Extra, de reb. Eccl. non alien. Ambitiosæ*.

Alienans rem dignitatis alienæ non tenetur ad iuramentum factum. *De iure iur. cap. Intellecto*.

Alienans mobilia pretiosa Ecclesiæ, dicitur verè alienans, & subiacet pœnis. *Concil. Mediol. 1. par. 3. tit. de Piorum locorum administr*.

Alienandi, & locandi bonorum Ecclesiæ, facultates vltra triennium reuocantur, & renouantur pœnæ. *Vrbanus VIII. const. 51. Humanæ*.

Vide, *Ecclesiæ bona*.

Alienatio.

Alienatio bonorum Ecclesiæ est irrita. 12. *qu.2. cap. Quidquid*.

Alienatio rerum Ecclesiæ sine consensu capituli est nulla. *De his, quæ fiunt à Prælato sine capitulo, cap. 1. cap. Cum Apostolica, & cap. Tua nuper*. Si tamen fiat sciente, sed tacente capitulo, est valida, *ibid. cap. Continebatur*.

Alienatio facta inscio capitulo, per solam ratifica-

tificationem capituli roboratur, *ibid. cap. Cum nos.*

Alienatio perpetua rerum Ecclesiæ, vacante sede facta, est nulla. *De reb. Eccl. non alienandis in 6. cap.1.*

Alienatio rerum Ecclesiæ sine consensu Ecclesiasticorum ad quos spectant est nulla. *De rebus Eccles. non alienandis, cap. Cum Laicis.*

Alienatio rerum quæ sunt de mensa Episcopali est nulla, *ibid. cap. Vt super aliqua, & cap. Possessiones.*

Alienationes factæ à Papa schismatico sunt nullæ. *Concil. Later. 3. cap. 2. 12. qu. 2. cap. Alienationes.*

Alienatio facta ab Episcopo intruso est nulla, *ibid. cap. Alienationes.*

Alienationes factæ à superioribus regularium sunt nullæ, & ideo cassandæ. *Concil. Sabinense cap. 13. Extra, de reb. Eccles. non alien. cap. Ambitiosæ.*

Alienatio bonorum Ecclesiæ à quocumque fiat (modo) sine licentia Papæ est irrita, siue fiat ab Episcopo, siue ab Abbate, Canonico, Beneficiato, Commendatario, Parocho, &c. *Extra, de reb. Eccles. non alienand. Ambitiosæ.*

Alienationi præfatæ quilibet de Ecclesia potest contradicere, & si fiat, est nulla & fructus repetuntur. *De reb. Eccl. non alien. cap. Si quis Presbyterorum.*

Alienationes rerum, seu terrarum Sedis Apostolicæ factæ per ministros reuocantur. *Ioan. XXII. constitut. 8. Inter cætera. Pius IV. const. 104. Apostolicæ. Pius V. const. 35. Admonet.*

Alienatio quælibet de rebus Ecclesiæ rescindenda, si absque licentia Papæ, & alijs solemnitatibus, præsertim cum damno Ecclesiæ sit facta. *Paulus IV. constitut. 2. Iniunctum.*

Alienandi facultas concedi non potest à Pœnitentiario Romæ. *Pius IV. const. 53. In sublimi.*

Alienare in statu Ecclesiæ. Vide, *Ecclesiasticus status.*

Alienationis species.

Alienationum species sunt, donatio, venditio, permutatio, contractus emphyteuticus, perpetuus. *De reb. Eccl. non alien. cap. Nulli liceat.*

Alienationis species, est locare vltra triennium. *Extra, de reb. Eccl. non alienan. Ambitiosæ.*

Alienatio fit non solum in rebus immobilibus, sed etiam in mobilibus pretiosis. *Concil. Mediol. 1. par. 3. tit. de Piorum locorum administr.*

Alienata.

Alienata siue ab Episcopo, siue ab alio, ad suam Ecclesiam sunt reuocanda. *Concil. Aurelian. 4. cap. 9. Extra, de reb. Eccles. non alienand. Ambitiosæ.*

Alienatam Ecclesiæ rem accipiens, excommunicationem incurrit, *ibid. Extra, de rebus Eccles. &c.* & restituere tenetur, *ibid.*

Alienata bona Ecclesiæ, intra triginta annos possunt repeti. *Concil. Aurelian. 3. cap. 12.*

Post quodlibet tempus possunt repeti, ex *constitut. Vrbani VIII.* Vide, *Ecclesia Romana.*

Alienata à Clericis, per Episcopum reuocentur. *Concil. Aurelian. 3. cap. 23.*

Alienata nolens restituere, excommunicatur. *Concil. Aurelian. 3, cap. 12.*

Alleluia.

Alleluia est hymnus cantatus ab Angelis. *De consecr. dist. 1. cap. Hi duo.*

Alleluia extra tempus Paschale, etiam dicendum. *Gregor. I. lib. 7. ex reg. ep. 64.*

Alleluia in quadragesima non cantandum. *Concil. Tolet. 4. cap. 11.*

Alleluia, & Gloria in Excelsis Deo relinquenda à Septuagesima, vsque ad Pascha, & ratio est, quia in his temporibus fit memoria de lapsu Adæ. *De consecrat. dist. 1. cap. Hi duo.*

Alleluia non cantandum in ieiunijs quatuor temporum Pentecostes. *Concil. Saligunstadiense cap. 2.*

Allegoria.

Allegoricæ doctrinæ explicandæ iuxta expositionem Sanctorum Patrum. *Conc. Colon. 2. par. 6. cap. 24.*

B. Aloysius Gonzaga.

B. Aloysij Gonzaga Societatis Iesu Officium, & Missa recitari possunt à Iesuitis. *Gregorius XV. const. 10. In sede.*

Altare.

Altare consecrandum est. *De consecr. dist. 1. cap. 1.*

Altaris consecratio facienda cum Chrismatis Vnctione, *ibid. cap. Altaria il 2. Post epistol. 2. Euaristi, Concil. Colon. 2. part. 9. cap. 12.*

Alta-

Altare per Episcopum consecrari debet. *De consecr. dist. 1. cap. Altaria.*

Altare non potest consecrari à Presbytero. *Concil. Agathen. cap. 44. Concil. Bracarense cap. 32. dist. 25. cap. Perlectis. 26. qu. 9. cap. Ministrare. De consecr. dist. 1. cap. Nullus Presbyter. Concil. Hispal 2. cap. 7.*

Altare per Episcopum Diœcesanum est consecrandum, vel per alium ex permissu Diœcesani: & si aliter fiat, qui facit degradetur: si Laicus, excommunicetur. *Post epist. Hormisdæ cap. 10. de consecr. dist. 1. cap. Nullus Presbyter.*

Altare consecratum ab Episcopo alieno non est reconsecrandum. *Concil. Aurelian. 3. cap. 15.*

Altare consecrandum cum reliquijs Sanctorum. *Gregor. I. lib. 5. epist. 50. de consecr. dist. 1. cap. Placuit*, alias auferenda, *ibid.*

Altare sine reliquijs, non potest esse in vsu. *Concil. Carthag. 5. cap. 14. Afric. cap. 50.*

Altaria non possunt consecrari, nisi sint lapidea. *Concil. Epaun. cap. 26. post epist. 2. Euaristi, Concil. Coiacense cap. 3. de consecr. dist. 1. cap Altaria.*

Altaria, de cuius consecratione dubitatur, est iterum consecrandum. *De consecr. dist. 1. cap. Ecclesiæ, vel Altaria.*

Altaria erigi non potest in Ecclesia, sine Episcopi permissu. *De consecr. dist. 1. cap. Nullus Presbyter.*

Altare vngendum chrismate, &c. alijs quomodo, & quare. *De sacra Vnctione cap. vnic. §. vlt.*

Altaria plura simul consecrari possunt. *De consecrat. Ecclesiæ, vel Altaris, cap. Cum sis.*

Altare remotum à suo loco est reconsecrandum. *De consecrat. Ecclesiæ, vel Altaris cap. 1. & cap. Qui in dubijs.*

Altare, cuius lapis, vel solum comminuitur est reconsecrandum. *ibid.*

Altare, in quo schismaticus, vel hæreticus celebrauit, non est reconsecrandum. *De Sacramentis non iterandis cap A nobis.*

Idem dicendum si in eo celebrarunt degradati. *Honorius III. ex Cirone, de Sacrament. non iter. cap. 1.*

Altaria esse non possunt extra Ecclesiam sub dio. *Concil. Mediol. 1. part. 2. tit. de Eccl. & earum cultu.*

Altaria non possunt à Laicis retineri. *Concil. Claramont. cap. 20.*

in Altari, in quo Episcopus celebrauit, ea die nullus celebret. *Concil. Antisiodor. cap. 10.*

Altaria non debent ita appropriari, vt in aliquibus non celebrent, nisi nobiles, & non alij. *Honorius III. Ex Cirone, de celebrat. Missarum cap. 3.*

Altaris vestes, & vasa.

Altaria debent esse cooperta linteis mundissimis. *Leo IV. homil. de cura Pastorali. De consecrat. dist. 1. cap. Consulto. De Custodia Eucharistiæ, cap. fin. Concil. Coiacense cap. 3. Concil. Later. 4. cap. 19. Concil. Oxoniense 1. cap. 3.*

Altaria debent esse decenter ornata. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. quæ pertinent ad celebrat. Missæ.*

Altaria per Sacristam diebus festis decenter ornanda. *Concil. Mediol. 1. par. 2. de offic. Sacristæ.*

Vide, *Vasa*. Vide, *Vestes*. Vide, *Paramenta*.

Altari inseruiens.

Altari inseruiens vti debet superpelliceo lineo. *Concil. Oxoniense 1. cap. 3.*

Altari inseruire non potest mulier. *Concil. Laodicen. cap. 44.* Vide, *Missa. Concil. Aquisgr. sub Ludouico Pio cap. 82. Concil. Parisiense 6. lib. 1. cap. 45. Zacharias ep. 7. cap. 15 Gelasius ep. 9. De cohabit. Clericorum, & mulierum cap. 1.*

Altari inseruire non possunt Epileptici, vel arreptitij. *dist. 33. cap. Communiter, ex Pio Papa I.*

Altari inseruire non potest clericus, vel sacerdos criminosus. *Concil. Trid. sess. 22. in decr. de obseruandis, & vitandis in celebrat. Missæ.*

Altaris reuerentia.

Sacerdos celebraturus, in Altari non potest ponere pileum, biretum, sudariolum, chirotecas, &c. neque vllum expectet in altari ad audiendam Missam. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. quæ pertinent ad celebrationem Missæ.*

Ad altare non debet sacerdos vllus accedere cum baculo. *Concil. Romanum sub Zacharia cap. 13.*

In altaris sanctuarium ingredi non possunt Laici. *Concil. Bracar. cap. 31. Conc. Turonense cap. 4.*

In altari nihil ponendum, nisi capsa cum reliquijs Sanctorum, Euangelium, & Pyxis cum corpore, & sanguine Domini. *Leo IV. homil. de cura Pastorali.*

Altaris pallio mortui non obuoluendi, *Clemen. II. ep. 5.* Pœna facientium quæ sit, *ibid.*

Altaris pallæ (id est opertoria) candelabra, c. si vetusta sunt, igne comburantur. *Clemen. II. ep. 5. de consecr. dist. 1. cap. Altaris.* Cineres talium combustorum ponen-

di in loco, ad quem nullus accedit, *ibid. cap. Altaris*.

Altarium vela, pallæ, &c. quomodo abluenda in vase nitido, quod alteri vsui non inseruit. *De consecr. dist. 1. cap. Nemo per ignorantiam*.

Vide, *Vestes*. Vide, *Vasa*. Vide, *Sacra*.

Altare viaticum, vel portatile.

Altare viaticum, vel portatile non facile concedendum. *Concil. Senonense, in decretis morum cap. 15.*

Altare viaticum, seu portatile, quando conceditur non tenendum in domibus priuatis, *ibid.*

Altari viatico, seu portatili vti possunt Episcopi, vbi non sunt Ecclesiæ, & in eo possunt celebrare, & permittere, vt celebretur ab alijs. *De Priuilegijs in 6. cap. finali.*

Altari viatico, seu portatili, vti posse fratres priuilegiatos, vt Minores, & Prædicatores, cum sunt in itinere, & non adsunt Ecclesiæ, concessum olim est. *De priuilegijs cap. In his.*

Altari viatico vti posse, superioribus Ordinis Minorum, & Prædicatorum, vt Generalibus, & Prouincialibus, in itinere, concessit *Clemens IV. const. 6. Virtute §. 6.*

Altari portatili possunt vti Iesuitæ, & derogatur omni prohibitioni etiam Concilij. *Gregor. XIII. const. 57. Vsum*. De licentia tamen Generalis, vel Prouincialis, eius vsus concedendus tempore missionum. *ibid.*

Amadei fratres.

Vide, *Fratres Sancti Francisci dicti Amadei.*

Vniti sunt cum fratribus obseruantibus. *Pius Quintus const. 53. Beatus*. Modus, & forma gubernij eorum, *ibid.*

Amare.

Amare vxorem quasi adulteram, est grauissimum, & pessimum peccatum. 32. *qu. 4. cap. Origo quidem.*

Amare vxorem ardentius, quam deceat, est adulterium, *ibid.*

Amari non dicitur, qui non corripitur. 25. *qu. 5. cap. Non putes.*

Vide, *Vxor*.

Ambiens, seu ambitiosus.

Ambiens dignitatem importunè, est repellendus. 1. *quæst. 6. cap. Sicut qui inuitatus.* Vide, *Dignitas*.

Ambitiosus non potest fieri Episcopus. 1. *qu. 6. cap. Nullus itaque per, &c.*

Ambiens officia, vel dignitates cum iurisdictione per pecuniæ dationem, aut promissionem, etiamsi doctoratum, quibus pœnis est puniendus. *Pius V. const. 140. Etsi Romani*. Inter alia degradari debet, priuari honore, & gradu etiam doctoratus; eius bona confiscanda, *ibid.* Mediatores iisdem pœnis subiacent, *ibid.* Vide, *Simonia*. Vide, *Officia*. Vide, *Dignitates*.

Ambrosiani fratres.

Vide, *Fratres Sancti Ambrosij*.

Amentes.

Amentibus omnia pietatis officia exhibenda. *Concil. Arausic. 1. cap. 13.*

Vide, *Hospitale dementium*.

America.

Vide, *Insulæ*.

Amici.

Amicorum causa, nulli licet peccare. 22. *q. 2. cap. Faciat, cap. Omne genus, cap. Si quis ad te.*

Amuleta, seu phylacteria.

Amuleta, seu phylacteria facientes eijciantur ab Ecclesia. *Concil. Laodicenum cap. 36.*

Ananias.

Ananias, & Saphira ex increpatione S. Petri mortui sunt. 23. *qu. 8. cap. Petrus.*

Anathema.

Anathema est æternæ mortis damnatio, & per hoc differt ab excommunicatione, quia hæc separat à communione fidelium tantum. *Conc. Meldense cap. 56. in 3. qu. 4. cap. Engeltrudam*, alia differentia datur.

Ana-

Anathema ferri non potest sine culpa mortali. *Concil. Meldense ibid.*

Anathematizatus, neque post mortem potest connumerari inter fideles. *Concil. Regiaticinum cap. 12.*

Anathema ferri non debet, nisi cum consilio Episcoporum Prouincialium, & Metropolitani, quia est maximum supplicium. *ibid.*

Vide, *Excommunicatio, &c.*

Anconæ portus.

Vide, *Portus.*

B. Andreas Auellinus.

Andreas Auellinus declaratur Beatus, (ex Congregatione Clericorum Regularium) *Vrbanus VIII. con. 42. In sede.*

Andronicus.

Andronicus Græcorum Imperator ob schisma à Papa Clemente V. cum confederatis excommunicatur. *Extra, de sent. excommunicat. cap. Ad certitudinem.*

Angelus.

Angeli nomen, est officij non naturæ. *Concil. Ephesin. gener. epist. Cyrilli ad Reginas.*

Angeli non habent substantiam diuinam. *Concil. Bracarense 1. cap. 5.*

Angeli carent carne. *Concil. Ephesin. ep. Cyrilli ad Reginas.*

Angeli sunt incorruptibiles, *ibid.*

Angeli differunt in potestate, & ordine. *epist. Bonif. II.*

Angeli aliqui sunt superiores, alij inferiores. *Ioannes VIII. epist. 95.*

Angeli fuerunt creati à Deo ab initio temporis. *Concil. Later. gener. 4. cap. 1. De Trinitate cap. 1.*

Angeli fuerunt à Deo creati omnes boni, sed se ipsos fecerunt malos. *De Trinitate cap. 1.*

Angeli duos tantum hymnos cantarunt, scilicet *Alleluia, & Gloria in excelsis Deo. De consecr. dist. 1. cap. Hi duo.*

Angelorum nomina, non alia suscipienda, nisi quæ habentur in scriptura; alia enim sunt nomina dæmoniorum. *Concil. Rom. 2. sub Zacharia.*

Angelus malus, qui primus cecidit, fuit de ordine Cherubim, & cunctis præcellens scientia. *De pœnit. dist. 2. cap. vlt. circa finem.*

Angelicus hymnus *Gloria in excelsis*, dicendus in Missa. *Telesphorus in ep. decr.*

Anglia.

Angliæ Episcopi quas, & à quibus accipere possunt procurationes, seu expensas, dum visitant. *Extra, de censibus. Vas electionis.*

Anglicanum Collegium Romæ erigitur, cum redditibus, & forma gubernij, cum assignatione Protectoris, & iurisdictione istius. *Gregorius XIII. constit. 53. Quoniam.*

Ad ipsum subleuandum, & fouendum hortatur Principes fideles *Sixtus V. const. 39. Afflictæ.*

Anima.

Anima hominis non est mortalis. *Concilium Arabicum sub Fabiano Papa. Felix Papa I. epist. 2. Leo X. const. 5. Apostolici.* Contrarium afferens est hæreticus. *Leo X. ibid.*

Animæ hominum non fuerunt omnes creatæ in principio Mundi. *Concil. Constantinop. gener. 6. act. 11. Conc. Later. 4. de Trinit. cap. 1.*

Anima hominis non est substantia Dei, & qui hoc dicit est hæreticus. *Concil. Bracarense 1. cap. 5. & 6.*

Animam, & carnem per Adamum nasci multi Patres sancti, antiqui dubitarunt, & dixerunt esse rem insolubilem in hac vita. *Gregor. I. lib. 7. ex regest cap. 54.* Sed *Concil. Later. 4. sub Innoc. III.* statuit à Deo creari. sic *in cap. 1. de Fide, & summa Trinitate.*

Anima, antequam vniatur corpori, non est creata extra. *Concil. Bracar. 1. cap. 6.* & contrarium dicens est hæreticus, *ibid.*

Anima vna est in vno homine, & contrarium dicens est anathema. *Concil. Constantin. 4. gener. 8. cap. 11.*

Anima rationalis, seu intellectiua per se est forma hominis. *Conc. Viennens. gener. 15.* contrarium est hæresis: *ibid. §. Porrò. Clement. 1. de fide Cathol.*

Anima sine lumine gloriæ non est beata. *Concil. Vienn. gener. 15. Clem. de hæreticis, cap. Ad nostrum.*

Animam resuscitare per gratiam mirabilius est, quam resuscitare mortuos. *De pœnit. dist. 1. cap. 35.*

Animæ populorum creditæ sunt Episcopis. *Concil. Triburiense 1. cap. 32.*

Animæ, quæ sunt in Purgatorio, pœnas patiuntur, quas debuerunt in via satisfacere. *Concil. Florent. sess. vlt. in literis vnionis.* Vide, *Purgatorium.*

Animæ, quæ sunt in Purgatorio, iuuantur suffragijs fidelium, vt missis, orationibus, eleemosynis, & alijs, quæ fieri solent pro eis per Ecclesiam, *ibid.*

Animæ post purgatorium in cœlum ascendunt, *ibid.*

Animæ, quæ sine peccato post baptismum separantur à corpore, in cœlo recipiuntur. Sic etiam animæ, quæ pœnas condignas pro peccatis soluerunt, siue in corpore, siue in purgatorio. *Concil. Florent. sess. vlt. in literis vnionis.*

Animæ in cœlo vident Deum sicuti est, *ibid.*

Animæ, quæ cum mortali peccato decedunt, in infernum descendunt, *ibid.*

Animæ damnatæ in inferno dispares pœnas patiuntur, *ibid.*

Anima rationalis hominis est forma per se hominis, est immortalis, infunditur & multiplicatur ad multiplicationem corporum. *Concil. Later.* 5. *sess.* 8. contrarium dicens est hæreticus.

Animæ quæ sunt in Purgatorio, sunt securæ de sua salute. *Leo X. in Bulla contra Lutherum.*

Animæ existentes in purgatorio, non sunt in statu merendi, *ibid.*

Animæ purgatorij quærentes requiem, & horrentes pœnas non peccant, *ibid.*

Animæ purgatorij liberatæ à pœnis per suffragia fidelium, dum in cœlum recipiuntur, non minus beantur, quam si per se ipsas satisfecissent pro illis pœnis. *Leo X. in Bulla contra Lutherum.*

Anima non est vna in omnibus hominibus, sed in quolibet est propria. *Leo X. constit.* 5. *Apostolici.* Contrarium dicens est hæreticus, *ibid.*

Animæ Beatorum. Vide, *Beati.*

Animæ sine peccato decedentes, & purgatæ à pœnis, vident Deum antequam corpori vniantur. *Benedictus XII. const.* 4. *Benedictus.*

Animæ separata quid cognoscit, & quid non. Vide, *Defunctorum animæ.*

Animæ in purgatorio iuuantur sacrificio Missæ. *Concil. Trident. sess.* 25. *in decr. de Purgatorio.*

Vide, *Anima.* Vide, *Homo.*

Animalia.

Animalium omnis generis carnes, comedi possunt. *Nicolaus I. ad Consulta Bulgarorum cap.* 1.

Animal, ad quod accessit mulier per coitum occidatur ob facti memoriam. 15. *qu.* 1. *cap. Mulier.*

Annalia, & annatæ.

Annalia beneficij vacantis obtinens, ad quid tenetur erga beneficiatum, & fructus annales, vt possit beneficiatus viuere. *Extrau. Ioan. XXII. de electione, cap. Suspecti.*

Annatas exigens, si non potuit eas habere, quomodo potest conuenire cum successore, mortuo beneficiato. Vide, *Beneficia.*

Annatæ Cameræ Apostolicæ.

Vide, *Camera Apostolica.*

S. Anna.

S. Annæ festum sub præcepto celebrandum statuit. *Gregor. XIII. constit.* 87. *Sancta Mater, & Gregor. XV. const.* 24. *Honor laudis.*

Annona.

Annonæ promouendæ modus stabilitus Romæ per applicationem trium miriadum pecuniæ conseruatæ in Arce Sancti Angeli. *Sixtus V. const.* 78. *Abundantes.*

Annonæ Præfecti in Vrbe Roma, & statu Ecclesiastico, quam iurisdictionem habent, & ad quid tenentur. *Gregor. XIII. constit.* 35. *Inter cæteras, per multos* §§.

Annunciatio B. Mariæ.

Annunciationis Beatæ Mariæ festum olim die octauo ante Natiuitatem Domini celebrabatur. *Concil. Tolet.* 10. *cap.* 1.

Die 25. Martij ab omnibus esse celebrandum statuit *Eugenius IV. in decret. Vnionis Armenorum.* §. *Octauo. cum.*

Antecessor.

Antecessor nullum præiudicium generare potest successori. *De elect. cap. Innotuit.*

Antiochia.

Antiochena Ecclesia à Romana accepit ritus, & statuta. *Innoc. I. ep.* 14.

Antiochena sedes cedit, & inferior est Romana, quia licet in illa cœperit Petrus suum munus, consummauit tamen Romæ. *Innoc. I. ep.* 18.

Antiochena sedes est tertia à Romana, estque filia Romanæ. *Leo IX. ep.5.*

Antiochenus Patriarcha non subditur Constantinopolitano. *Leo IX. ep.6.& 7.*

S. Antonius.

S. Antonius Patauinus canonizatur ann.1232. *Greg.IX. const.4. Cum dicat.*

S. Antonij Patauini officium sub ritu duplici celebrandum concessit. *Sixtus V. const.18. Immensa.*

S. Antonij Viennensis fratres. Vide, *Fratres S. Antonij.*

S. Antoninus.

S. Antoninus Archiepiscopus Florentinus canonizatur ab *Adriano VI. Sed Bulla fit à Clemente VII. Quia ille mortuus est. Const. Excelsus.*

Annus Sanctus.

Anni Sancti iubilæum pro quolibet centesimo fuit institutum *à Bonifacio VIII. Extra, de pœnitentijs, &c. cap. Antiquorum,* quod est *Constit. 7. huius Papæ.* Incipit semper à vigilia Natiuitatis Domini. In hoc tempore fideles, qui veniunt Romam consequuntur plenissimam indulgentiam pœnarum, si faciunt opera sibi præscripta à Papa. Sic etiam habitatores Romæ. *ibid.*

Item, qui aggrediuntur iter versus Romam, si per viam impediuntur, ne possint peruenire, si pœnitentes sunt consequuntur indulgentiam. *Extra, de pœnitentijs, &c. cap. Vnigenitus.*

Anni Sancti iubilæum reducitur ad tempus quinquaginta annorum, vt scilicet quolibet quinquagesimo celebretur *à Clemente VI. Extra, de pœnitentijs, & remiss. cap. Vnigenitus;* & indulgentiæ, ac modi consequendi eædem sunt.

Anni Sancti tempus *à Sixto IV.* reducitur ad annos 25. vt scilicet quolibet vigesimo quinto anno celebretur. *Extra, de pœnitentijs, & remissionibus, cap. Quemadmodum.*

Anni Sancti tempore in omnibus mundi partibus suspensæ sunt omnes indulgentiæ plenariæ, & potestates ad instar iubilæi; & solum Romæ sunt, *ibid. cap. Quemadmodum, & Vrbanus VIII. const.16. Omnes gentes, in addit.*

Anni Sancti tempore conceditur iubilæum pro ijs, qui non possunt Romam accedere, vt sunt moniales, carcerati, infirmi, &c. *Vrban. VIII. const.16. Omnes gentes, in addit.2.*

Anni reformatio.

Anni Reformatio facta est *à Gregor. XIII. const.74. Inter grauissimas:* Et obseruari cœpit ab anno 1582.

Anniuersarium.

Anniuersaria pro defunctis celebrari possunt, sed pro eis non sunt facienda pacta à Clericis, sed accipi potest, quod datur pro eleemosyna; aliter facientes per Episcopum puniantur. *Concil. Mediol.1. par.2. tit. de funere, &c.*

Anniuersarium quolibet anno celebrandum est pro Episcopo defuncto, & quomodo. *Concil. Rauennaten.2. sub Clemente V. cap.3.*

Dum celebratur anniuersarium Episcopi defuncti, Episcopus sedens ea die tenetur alere duodecim pauperes, *ibid.*

Anniuersarium pro Episcopo defuncto celebrari curet omnis Episcopus sedens, omni anno toto tempore suæ vitæ, & hoc sumptibus suæ mensæ. *Concil. Mediol.1. par.2. tit. de funere, &c.*

Anniuersarium vnum quolibet anno pro omnibus defunctis celebrari curabunt Episcopi, & pauperes ea die alere tenentur. *Concil. Rauennat.2. cap.4. sub Clem.V.*

Antequam.

Hæc dictio *antequam* non semper ponit factum. *De verborum signif. cap. Quod dicitur.*

Antichristus.

Antichristi aduentus determinatè non potest prædici, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ reseruatæ Papæ. *Concil. Later.5. const.1. sess.11.*

Vide, *Futura.*

Antiphonarium.

Antiphonarium debet teneri in vnaquaque Ecclesia. *Leo IV. hom. de cura pastorali.*

Antistes.

Antistes Episcopus dicitur, eò quod ante omnes stat. *dist.21. cap. Cleros.*

Vide, *Episcopus.*

Anulus.

Anulus datur sponsæ à sponso in arrham fidei matrimonialis. *Nicolaus I. ad Consulta Bulgarorum cap.3.*

Anulos portare non possunt clerici, nisi ratione dignitatis eis competat. *Concil.Later.4. cap.12. De vita,& honest. cler. cap. Clerici officia.*

Anulum aureum vnum tantum portare potest Monialis consecrata. *Concil.Oxoniens.1, cap.31.*

Aperiens.

Aperiens sigilla causæ actæ à delegato, non potest postea audiri contra illam. *De verborum signific. cap. Cum olim il 2.*

Apis.

Apis erat Ægypti vitulus, in cuius similitudinem vnum confecerunt Iudæi in deserto, & adorauerunt, *lib.6. Const.Apost.cap.20.*

Apocalypsis.

Apocalypsis liber inter canonicos connumerandus. *Concil.Tolet.4. cap.10. Gelasius in Concil. Rom. Prouinc. Concil.Trident. sess.4. in decreto de canonicis scripturis, dist.15. cap. Sancta Romana.*

Apocriphus.

Apocriphi libri, qui sint. *dist.15. cap.Sancta Romana.*

Apostata à fide.

Apostata durans in apostasia per multum tempus, si reuertitur ad catholicam fidem, post decem annos pœnitentiæ recipiendus est in communionem. *Concil. Elibert. cap.46.*

Apostata, nec in fine recipiendus in communionem, nisi agat pœnitentiam. *Concil. Arelat.1. cap.23.*

Apostata à fide non se repræsentans Ecclesiæ, si in infirmitate petat communicare cum Ecclesia, ei non detur, nisi probetur eius fides, & fructum pœnitentiæ faciat. *post Concil. Elibert.*

Apostata, dum redit ad fidem, vsque ad finem pœnitentiam debet facere, & in fine est reconciliandus. *Siricius ep.1. cap.3.*

Apostata à fide rescindatur ab Ecclesia. *Siricius ibid.*

Apostata à fide non potest fieri clericus. *dist. 50. cap. Hi qui.*

De Apostasia infamatus, tenetur se purgare. *De Apostatis cap. Tua fraternitatis.*

Apostata à fide nullum potest accusare. *3. qu.4. cap. Beatus, cap. Si quis.*

Apostata à fide per censuras, & brachium seculare coërcendus. *Honorius III. ex Cirene de Apost. cap.1. & 2.*

Apostata à fide faciens pactum cum diabolo, &c. Vide, *Pactum.*

Vide, *Heretici.*

Apostata à clericatu.

Apostata à clericatu, nullum potest accusare, *3. qu.4. cap. Beatus, cap. Si quis.* Perdit forum. *De Apostatis cap.1.*

Apostata à clericatu carcerandus. *De Apostatis cap. A nobis.*

Apostata à clericatu, si incedit vt Laicus, non gaudet priuilegio fori. *De Apostatis, &c. cap.1.* Compellendus est, vt habitum clericalem reassumat, *ibid. cap. A nobis.*

Apostata à clericatu, quomodo tractandus. *Concil. Later.3. in append. tit. de Depositione cap.16.*

Apostata ab ordine regulari.

Apostatæ à Religione diligenter inquirendi, ad Monasterium reducendi, & sub disciplina cum pœnitentia salutari tenendi. *Concil. Colon 3. tit. Censuræ, & decreta cap.6.*

Apostata à Religione fieri non potest clericus, & si secularem habitum assumit, alienus fit ab Ecclesia. *Concil. Arelaten. 2. cap.25.* Perdit forum. *de Apostatis cap. 1.*

Apostata à Religione, si accipit ordinem sacrum, indiget dispensatione Papæ. *De Apostatis &c. cap. finali. Honorius III. ex Cirene de Apost. cap.3.*

Apostatæ à Religione non possunt absolui à Summo Pœnitentiario, nisi ad Claustrum redeant, vel ad alium ordinem arctiorem, vel æquè arctum transeant. *Pius IV. constit. 93. In sublimi.* Vide, *Regulares Apostatæ.*

Apostatæ à Religione non possunt admitti ad Parochias, vel alia beneficia, & admissi remouendi. *Concil. Rauennat. 3. cap. 21. sub Clem. V.*

Apostata à Religione absoluitur à Superiori Religionis. Vide, *Regul. casus.*

Apostolus.

Apostolus idem est, ac latinè missus. *Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio cap.9.*

Apostoli omnes à Christo ordinati sunt Sacerdotes, & Episcopi, *lib.8. const. Apost. cap.vlt. Concil. Trident. sess.22. cap.1. & can.2.*

Apostoli ordinati sunt sacerdotes per illa verba, *Hoc facite in meam commemorationem, Concil. Trid. vbi supra.*

Apostolis præcepit Christus, vt offerrent sacrificium missæ. *Concil.Trid.sess.22.cap.1. & can. 2.*

Apostoli, licet omnes fuerint pares in electione, vnus tamen eis præfuit, scilicet S. Petrus, qui cæteris præminebat, & eorum interrogationes, & causas disponebat. *Melchiades in epist.decret.*

Apostolis, licet parem potestatem haberent Petrum habuerunt superiorem. *Anacletus epist.2. & 3. Nicolaus I. in append. ep. 4. Iulius I. epist.1. distinct.21. cap.In nouo, dist. 22. cap. Sacrosancta, 24. qu.1. cap. Loquitur.*

Apostolis superior erat Sanctus Petrus. *Clemens I. ep.1. cap 4.*

Apostoli omnes fuerunt baptizati baptismo Christi. *De consecr.dist.4. cap Quando ab Hierosolymis, & cap.Si vos.*

Apostoli, Doctores totius Orbis sunt. *Concil. Ephesin. epist. Cirilli ad Nestorium.*

Apostolis omnibus fuit collata potestas prædicandi Euangelium, & fidem, sed Sancto Petro specialiter, & principaliter. *De elect. in 6. cap. Fundamenta.*

Apostoli, iussu Christi prædicauerunt Euangelium in toto Mundo. *dist.21. cap. In nouo. dist.22. cap. Sacrosancta.*

Apostoli ante aduentum Spiritus sancti, deterrebantur vsque ad negationem: sed post aduentum eius armati sunt vsque ad contemptum mortis. *Melchiades in epist. decretali.*

Apostoli cum Christo habuerunt vsum, & dominium aliquorum mobilium, & affirmare contrarium, est hæreticum. *Extra, Ioannis XXII. de verborum signific. cap. Cum inter.* Si habuerunt præceptum paupertatis. Vide, *Paupertas.*

Apostoli cum Christo multa habuerunt, de quibus poterant disponere. *Extra, Ioannis XXII. de verbor. signific. cap. Quia quorumdam.*

Apostolorum præceptum de pecunia non habenda, non fuit rigorosum. *Extra, Ioannis XXII. de verbor. signific. cap. Quia quorumdam.* Vide, *Paupertas.*

Apostoli in Iudæa noluerunt habere bona stabilia, quia fides in gentibus debebat dilatari. *12. qu.1. cap. Futuram.*

Apostoli condelectabantur de laudibus doctrinæ suæ, ex charitate seminandæ veritatis. *32. qu.4. cap. Obijciuntur.*

Apostolis in Ecclesia succedunt Episcopi, & eorum locum tenent. *dist.22. cap. Sacrosancta, dist.68. cap. Quorum vices. Anacletus ep.2. & 3.* Vide, *Episcopi dignitas.*

Apostolorum canones recipiendi, & tenendi. *Zephirinus in epist. decr. dist.16. cap. Sexaginta, cap. Clementis, & cap. Placuit,* Imo in hoc omnes 85. recipiuntur.

Apostolorum traditiones non possunt in dubium reuocari. *Concil.Ephes. in epist. ad Nestorium,* Ab omnibus obseruandæ. *Marcellus I. epist.1.* Apostolorum Canones. Vide, *Canones.*

Apostolorum literas contemnens est hæreticus. *24. qu.3. cap. Quid autem.*

Apostolorum vigiliæ.

Apostolorum vigiliæ ieiunandæ, excepta vigilia Sanctorum Philippi, & Iacobi ob tempus Paschale. *De obseruat. ieiunior. cap.Consilium.*

Apostoli, id est, literæ missoriæ.

Apostoli sunt literæ per quas iudex ad quem, seu appellationis instruitur de causa. *De appellat. in 6. cap. Vt super.*

Apostoli dari debent omni appellanti, *ibid.* Nisi dentur Apostoli appellanti, nullus est processus, quem prosequitur iudex à quo, *ibid.*

Apostoli intra 30. dies petendi ab appellante, alias renunciare censetur appellationi. *De appellat. in 6. cap. Ab eo.*

Vide, *De Appellat. per totum,* quando dandi, & quomodo, *ibid.*

Apostolicus.

Apostolicæ regulæ sunt obseruandæ. *Clemens I. epist. 5. dist.11. cap. Hoc vestræ, dist. 12. cap. Præceptis. 25 qu.2. cap. Institutionis, & cap. Amputato.*

Apostolicas literas contemnens est hæreticus. *24. qu.3. cap. Quid autem.*

Apostolica sedes.

Apostolicæ sedis decreta non violanda, sed obseruanda. *25. qu.2. cap. Amputato.* Vide, *Papa.* Vide, *Romana Ecclesia.*

Apostolica sedes soluit damnatos & excommunicatos ab alijs. *9. qu.3. cap. Fuit semper, & cap. Antiquis. 10. qu. 2. cap. Si quis Episcopus, & cap. Patet profectò.*

Apostolicæ sedis literæ, seu concessiones, ex falsitate latinitatis censendæ sunt falsæ. *De rescript. cap. Ad audientiam.*

Apostolicæ sedis constitutio omnes obligat. *De constitutionibus cap.vlt.*

Apostolicæ sedis causæ committendæ sunt personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, vel Canonicis Ecclesiæ Cathedralis. *De rescrip. in 6. cap. Statutum.*

Apostolicæ sedis causæ commissæ iudicandæ sunt in ciuitate, vel loco, vbi haberi potest copia peritorum, *ibid. cap. Statutum.*

Apostolicæ sedis literæ super causas, & lites, impetrari non possunt sine mandato Domini, alias sunt nullæ. *De rescrip.cap.Nonnulli §. sunt & alij.*

Apostolicæ sedis rescripto abutens priuatur gratia. *De rescrip. cap. Quia nonnulli.*

Apostolicæ sedis literæ à residente in curia recipiendæ non sunt, nisi de manu Papæ, vel officialium eius. *De crimine falsi, cap.Dura sæpè.*

Apostolicarum literarum virtute, quis non potest trahi extra Diœcesim, vltra duas dietas, nisi partes conueniant. *De rescrip. cap. Nonnulli.*

Apostolicæ sedis literas falsificans. Vide, *Falsificans.*

Apostolicæ sedis potestas, decreta, literæ, &c. Vide, *Papa*. Vide, *Romana Ecclesia*. Vide, *Sedes.*

Apostolicæ sedis scripturæ, & literæ, seu concessiones manuscriptæ, siue typis editæ, etiam antiquissimæ, quando faciunt fidem. Vide, *Scriptura*. Vide, *Sedes Apostolica.*

Apparentia.

Apparentiæ illorum, qui videntur volare, equitare per longum iter, cum diaboli auxilio, & alia similia sunt illusiones. *Concil. Ancir. cap.1.*

Appellare quis potest.

Appellare potest quicumque iudicatus si se tenet grauatum. *S. Fabianus ep.3.*

Appellare timens excusatur, & pro appellante habetur. *De appellat. & recusat. cap. finali.*

Appellare potest accusatus si habet iudicem suspectum. *Eleutherius in ep. decret.*

Appellare potest etiam sententiatus ad mortem. *Adrianus I. cap.37. 2.qu.6. cap. Liceat.*

Appellare quis potest à iudice non dante copiam instrumenti, vel scripturam partis in qua fundatur intentio facti principalis. *De fide instrum. cap. G. Perpetuus.*

Appellare quis potest in causa viciata. *2 qu.6. cap.Liceat, cap. Appellation. cap.Non ita.*

Appellare potest mater in sententia filij. *2. qu.6. cap.Non solent.*

Appellare quis potest, si sibi non assignetur locus tutus pro aliquo faciendo, vt iudici obediat, etiamsi in commissione adsit clausula (appellatione remota.) *De appellat. cap. Ex parte tua.*

Appellare potest tutor, si conueniatur ratione pupilli. *De appellat. cap. Ex parte.*

Appellare potest etiam excommunicatus. *De except. cap. Cum inter, cap. Significauerunt.* Et etiamsi non fecit mentionem de excommunicatione potest vti rescripto appellationis. *De except. cap. final.*

Excommunicatus appellans. Vide, *Appellans de sent. excommunic.*

Appellare potest reus, quando excipiens, quod Procurator actoris non habet mandatum, non auditur. *De appellat. & recusat. cap. Significauit.*

Appellare potest reus, quando excipiens, se esse conuentum per alias literas, de quibus non fit mentio in secundis, & tamen non auditur, *ibid.*

Appellare potest reus, si petens declarari rem petitam in libello, non auditur. *De appell. & recusat. cap. Significantibus.*

Appellare aliquis potest, si proceditur lite non contestata. *ibi cap. Cum causam.*

Appellare aliquis potest etiam extra iudiciũ in causa electionis. *De appellat. & recusat. in 6. cap. Concertationi.*

Appellare aliquis potest, si iudex extra litem contestatam aliquid mouet, vel innouat, aut diem præuenit absque causa. *De appellat. & recusat. cap. Significante Aurelia.*

Appellare aliquis potest etiam in crimine adulterij, nisi sit notorium. *De appellat. & recusat. cap. Peruenit, & cap. Consuluit.*

Appellare quis potest de iniuria accusatus ex percussione clerici, nisi sit notoria, *ibid. cap. Consuluit, & cap. Suggestum.*

Appellare potest à sententia, ne dum reus victus, sed quilibet, cuius interest. *De sent. & re indic. cap. Cum super controuersia.*

Appellare aliquis potest etiam pro minoribus causis. *De appellat. & recusat. cap. De appellat. Concil. Lateran. 3. de appellat. cap. 10.*

Appellare quis potest ab executore, quando hic excedit modum, *ibidem, cap. Nouit ille.*

Appellare aliquis potest à iudicibus communi consensu electis, quando sunt pauciores, quam sit constitutum. *2. qu.6. cap. Sinè.*

Appellare possunt solum illi, qui habent interesse in causa, & non alij. *2. qu.6. cap. Non solent.*

Appellare potest, qui prius appellauit ab ali-

aliquo iudice, & redijt ad illum, si denuo grauatur. *De appellat & recusat. cap. Directæ nobis.*

Appellare quis potest ab ordinario, etiam in delicto commisso post primam appellationem, allegando illum suspectum, nisi delictum sit notorium, *ibid. cap. Proposuit, Concil Later.3. in append. De appell. cap. 15.*

Appellans ab arbitris viris, tenetur ad Papam appellare. *De offic. Iudicis deleg. cap. Ab arbitris.*

Appellare dicitur, qui iter arripit ad superiorem, alijs seruatis. *De appellat. & recusat. cap. Dilecti filij.*

Appellatio facta coram maiore parte Iudicum, tenet. *Clem. de appellat. & recusat. cap. 1.*

Appellare censetur, qui desistens id facere ex timore, si voluit intra tempus appellationis coram bonis viris id dixit, & causam appellationis expressit non potens adire iudicem. *De appellat. & recusat. cap. final.*

Appellare quilibet potest à iudice inimico, vel suspecto etiam ab Episcopo, *ibidem cap. 27.*

Appellare quando quis potest.

Appellare quis potest post biduum, vel triduum à die latæ sententiæ, dummodo sententiatus habeat copiam sententiæ, quod si reus procurat, & non potest habere copiam sententiæ, nihil ei nocet si non appellat. 2. *qu. 7. cap. Biduum.*

Appellare tenetur quis intra decem dies post latam sententiam. 2. *qu. 6. cap. Propter. cap. Anteriorum.*

Appellans potest prosequi post annum, & intra biennium. *De appellat. &c. cap. Cum sit, & cap. Oblatæ, Concil. Lateran. 3. in append de appellat. cap. 5.*

Appellans, etiam lapso biennio potest prosequi, si fuit impeditus prosequi antea. *De appellat. & recus. cap. Ex ratione.*

Appellare quis potest ante finem causæ. 2. *qu. 6. cap. Non ita, cap. Si quis iudicem.*

Appellari potest ante, & post sententiam. *De appellat. & recusat. cap. Super eo il 2. Concil. Later. 3. in append. de appell. cap. 6. 12. 16. & 17.*

Appellare quis potest ante datam sententiam. 2. *qu. 6. cap. Si quis iudicem.*

Appellare quis potest intra decem dies à die sententiæ. 2. *quæst. 6. cap. Anteriorum, & cap. Propter. De sent. & re iud. cap. 1.*

Appellans potest audiri post annum, si procurator super appellatione ad impetrandum excessit mandatum, *ibid. cap. Significante Aurelia.*

Appellare quis potest etiam negotio integro si iudex sit suspectus. *Adrianus I. cap. 32. & 34.*

Appellare censetur, qui iter arripit ad superiorem alijs seruatis. *De appell. & recus. cap. Dilecti filij.*

Appellari aliquando potest post sententiam confirmatam à Principe. 2. *qu. 6. cap. Biduum.*

Appellatio quæ non valet.

Appellatio generalis, & vaga de omni grauamine sine expressione alicuius in particulari non valet. *Concil. Later. 3. in append. de appell. t. cap. 2. De appellat. & recusat. cap. Inter cætera, & cap Consuluit il 2.* Sed generalis in eadem causa tenet. *ibid. Consuluit il 2.*

Appellatio facta ad quem non spectat non valet. *De his, quæ fiunt à maiori parte Capituli, cap. Ex ore.* Nec impedit talis appellatio. *ibid.*

Appellatio à correctione iusta superioris, dummodo modus non excedatur, non valet. *De appellat. & recusat. cap. Ad nostram. Pius IV. const. 10. De salute.*

Appellatio subditi ante sententiam in causa correctionis non valet. *Concil. Londin. 1. cap. 7.*

Appellare non potest subditus religiosus contra disciplinam regularem. *ibid. cap. Reprehensibilis, & cap. Quia nos. Concil. Lateran. 3 in append. de appellation. cap. 4. & 6.*

Appellare non potest Religiosus contra constitutiones regulares. *De appell. & recusat. cap. Quia nos. Concil. Trid sess. 22. de reformat. cap. 1. & sess. 24. de reform. cap. 10. Pius IV. const. 10. De salute § 6.*

Appellatio friuola non excusat inferiores, quin obediant superioribus. *De appellat. & recusat. cap. Cum parati.*

Appellatio à iudice exequente iurisdictionem, non valet. *ibid. cap. Consuluit il 3.*

Appellatio non valet, neque in Ecclesiasticis si causa fuit commissa, appellatione remota. *Concil. Lateran. 3. in append. de appell. t. cap. 12. & 16.* Si vero delegatus sit suspectus, vel consanguineus partis, valet. *ibid. cap. 18.*

Appellatio in causa concubinatus dimissa vxore non, recipitur. *Concil. Later. 3. in append. de appellat. cap. 20.* Vide, *Coniuges quo ad multa.*

Vide infra. *Appellatio quando non admittenda.*

Appellatio contra electum confirmatum, non valet, sed solum accusatio. *De appellat. & recusat. cap. Constitutis.*

Appellari non potest ab executore, nisi modum excedat. *De appellat. & recusat. cap. Nouit ille.*

Appellatio à iudice electo de communi consensu partium, non tenet. 2 qu. 6. cap. *A iudicibus*, cap. *Sanè*. Si tamen iudices sint pauciores, quam fuerit constitutum, potest appellari ab eis. *ibid.* cap. *Sanè*. *Concil. Carthag.* 3. cap. 10. *Concil. Afric.* cap. 63. & 89. *Hispal.* 1. cap. 15.

Appellatio ab eo ad quem fuerat appellatum, non tenet. 2. qu. 6. cap. *Si autem*.

Appellatio ab ordinario, in delicto commisso post primam appellationem, si delictum sit notorium, non tenet. *De appellat. & recusat.* cap. *Proposuit*.

Appellatione facta de grauamine, si iudex reuocat grauamen, non potest appellans prosequi, nisi alia adsit causa appellandi, *ibid.* cap. *Cum cessante*.

Appellare quis non potest tertio ab eadem sententia. *ibid.* cap. *Sua nobis*.

Appellatio in notorijs non admittitur. *ibi*, cap. *Cum speciali*, §. *Porrò*, & cap. *Cum sit Romana* §. *Præterea*.

Appellatio ab officiali Episcopi ad Episcopum, non valet. *De consuetud.* cap. *Non putamus*. & *de appellat. in 6.* cap. *Romana*.

Appellatio catholici ad Principem alterius fidei, est nulla, & appellans est excommunicatus. 2. qu. 6. cap. *Catholicus*.

Appellatio ab eodem ad eumdem est nulla. *De consuetud. in 6.* cap. *Non putamus*.

Appellatio ante litis ingressum non est vera appellatio. *De appell. & recus.* cap. *Cum sit Romana*.

Appellatio à iudice ciuili non subdito Papæ ad Papam, non valet, licet ex consuetudine teneat. *ibid.* cap. *Si duobus* §. *Decipere*, *Concil. Later.* 3. *de appellat.* cap. 2.

Vide, *Appellatio non admittenda*.

Appellans ad quid tenetur.

Appellans ante sententiam, tenetur exprimere causam iudici à quo. *De appellat. & recusat.* cap. *Vt debitus*.

Appellans tenetur petere Apostolos, alias nulla est appellatio. *De appellation. in 6.* cap. 1.

Si intra 30. dies non petit Apostolos censetur renunciare appellationi. *ibid.* cap. *Ab eo*.

Appellans vno contextu petit Apostolos. *Clement. de appellat.* cap. *Quamuis*.

Appellans tenetur in scriptis appellare, alias nulliter facit. *De appellat. in 6.* cap. 1.

Appellans tenetur prosequi intra annum, & biennium. *De appellat. & recusat.* cap. *Cum sit*. Si non prosequitur intra terminum, priori iudicio stare debet. *ibid.* cap. *Personas*, & cap. *Cum sit*. *Concil. Later.* 3. *in append. de appell.* cap 10. & 14. Potest etiam audiri, & prosequi vltra biennium, si fuit impeditus in dicto termino. *ibid.* cap. *Ex ratione*.

Appellans præfigens terminum, condemnandus in expensis, si non prosequitur. *De appell. & recusat.* cap. *Nicolao*. *Concil. Later.* 4. cap. 35.

Appellans tenetur docere, quod per exceptionem non admissam appellauit, *ibid.* cap. *Dilecto filio*.

Appellans de electo, vel electione Episcopi, &c. à die appellationis intra mensem tenetur arripere iter ad Papam. *De elect. &c.* cap. *Statuimus*.

Appellans tenetur probare, alias condemnandus in expensis, &c. *ibid.*

Appellans contra electionem, vel formam eligendi iurare tenetur se probaturum, & tenere, quod sint vera ea, quæ dicit. *De elect. &c.* cap. *Vt circa*.

Appellans tenetur exprimere ea super quibus appellat, alias non auditur in non expressis, *De elect.* cap. *Vt circa*.

Appellans tenetur iurare de calumnia, & veritate. *De iuram. calumniæ in 6.* cap. *In appellationis causa*.

Appellans tenetur per se, vel per procuratorem comparere. *De appellat. in 6.* cap. 1. alias tenetur ad expensas. *ibid.*

Appellans ante sententiam, stare cogitur iudicio eius ad quem appellauit. *De appellat. & recusat.* cap. *Cum sit Romana*.

Appellans ob exceptionem datam, & non admissam, tenetur exprimere, quænam fuit exceptio. *ibid.* cap. *Dilecto filio*.

Appellans in causa electionis, si facit id extraiudicialiter, tenetur ad Constitutionem *Vt circa*. Si iudicialiter, potest procedere secundum antiqua iura. *De elect. in 6.* cap. *Constitutio*.

Appellans post promissionem de stando mandato Ecclesiæ, compelli potest, vt prosequatur, vel stet iudicio. *Concil. Later.* 3. par. 50. cap. 53.

Appellans, si deficit in probatione, nisi ex probabilitate causæ excusetur à calumnia, priuatur beneficio per triennium: & si in eo se ingerit, priuatur perpetuo; sed tenetur ad expensas partis. *Concil. Gener. Lugdun.* 1. *de elect. in 6.* cap. 1.

Appellans, siue ad Metropolit. siue Nuncium, siue Legatum, siue Papam, tenetur seruare formam Constitutionis Innocentij IV. *Romana*, non obstante alia consuetudine. *Concil. Trident. sess.* 22. *de reformatione* cap. 5.

Appellans tenetur suis expensis deferre acta ad iudicem ad quem. *Concil. Trid. sess.* 24. *de reformat.* cap. 20.

Appellans tenetur ad medietatem expensarum vbi est consuetudo: vbi vero non, tenetur ad omnes expensas. *Concil. Trid. sess.* 24. *de reform.* cap. 20.

Appellans intra 30. dies tenetur acta habere à iu-

à iudice à quo : & si non dentur, lis finiri potest sine illis. *Concil. Trid. sess. 13. de reform. cap. 3.*

Appellans iniustè, est puniendus. *2. quaest. 6. cap. Omninò.*

Appellans, an possit iudicari à iudice à quo.

Appellans si intra terminum non prosequitur stare tenetur iudicio primi iudicis. *De appellat. & recusat. cap. Personas, & cap. Cum sit. De appell. in 6. cap. 1.*

Appellatione facta iudex à quo supersedere debet in causa. *ibid. cap. Super eo.*

Appellatione facta, si appellans negligit prosequi, iudex à quo reassumit causam. *ibid. cap. Quia nos. Concil. Later. 3. in append. de appellat. cap. 5.*

Appellans si recedit, iudicari potest, absque citatione, & processus est validus. *De off. Iud. deleg. cap. fin.*

Appellans sine causa rationabili, remittendus ad iudicem, à quo, & ab eo iudicandus. *Concil. Later. 4. cap. 35.*

Appellatione facta ab interlocutoria, vel cōminatoria, in causa principali iudicatur à iudice à quo. *ibid. cap. 36.*

Appellans à iudice, potest ab eodem conueniri in alia causa. *De appellat. & recusat. cap. Ad haec.*

Appellans ab ordinario, si sub eo postea delinquit in alio, potest ab illo iudicari, & puniri. *De appellat. &c. cap. Constitutis.* Sed potest appellans eum etiam recusare, nisi crimen sit notorium. *ibid. cap. Proposuit.*

Appellans si turbatur in possessione à parte, potest ab ipsomet iudice à quo audiri, & iudicari. *ibid. cap. Cum teneamur.*

Appellans, & non prosequens, à iudice à quo iudicatur, & si iterum grauatur, iterum appellare potest. *De appellat. & recusat. cap. Directae. De appellat. in 6. cap. 1.*

Appellans cogi potest à iudice à quo, vt prosequatur, alias ab eodem iudicatur. *ibid. cap. Ad haec il 3. & cap. Ad aures nostras.*

Appellans de grauamine, non potest amplius citari à iudice à quo, nisi ad audiendam reuocationem grauaminis. *De appellat. & recusat. in 6. cap. Si à iudice.* Quod si citatus non comparet, potest iudex à quo prosequi in causa, & finire. *ibid.*

Appellans, si non fuit commissa causa appellationis, potest obtinere, vt remittatur ei à quo appellauit, etiam contradicente parte. *De appellat. & recus. cap. Interposita, §. ille.*

Appellans deficiens in probatione, remittendus ad iudicem à quo. *Concil. Lateran. 4. cap. 48.*

Appellatio à subdelegato.

Apdellari potest à iudice subdelegato, cum iurisdictione. *De offic. Iud. deleg. cap. Super quaestione. §. Verum.*

Appellari quando potest, & quando non, à subdelegato ad subdelegantem. *ibid. §. Verum, & §. Porrò.*

Appellari quando potest à subdelegato ad delegatum. *De offic. Iudic. delegat. in 6. cap. Si à subdelegato, & cap. Et si delegatus.*

Appellari non potest à subdelegato ad delegatum excommunicatum, sed tunc appellandum ad Papam. *ibi. cap. Si is, cui, &c.*

Appellatione facta à subdelegato ad examinandum tantum, si delegatus non destitit à prosequenda causa, si reseruauit sibi sententiam. *Concil. Later. 3. in append. de potestate Iudicum deleg. cap. 2.*

Vide, *Delegatus.*

Appellatio ad Papam.

Appellans ad Papam non potest impediri. *dist. 17. cap. Synodum. Vitalianus epist. 1.*

Qui impedit appellantem ad Papam, si est Episcopus, est priuandus. *Extra, de Poenis cap. Diuinis.* Aliorum poenae. *ibid.*

Appellare debet ad Papam iudicatus in Prouincia. *3. qu. 6. cap. Accusatus.* Ecclesiastici appellare debent ad Papam. *2. qu. 6. cap. Si quis vestrum.*

Appellandum est ad Papam, in causis grauibus. *2. qu. 6. cap. Omnes Episcopi. cap. Ad Romanam cap. Si quis.*

Appellatio ab Episcopis Prouincialibus debet ad Papam fieri, à grauato. *6. quaest. 4. cap. Osius Episcopus.*

Appellare quilibet potest ad Papam. *Concil. Nicaen. 1. ex Iulio, cap. 2.*

Appellans ad Papam non potest carcerari. *Damasus ep. 4. Vitalianus epist. 1. Adrianus I. cap. 36.*

Appellans ad Papam non potest impediri: impediens, etiam si Episcopus, priuandus est; sic etiam maletractans appellantem. *Extra de poenis, cap. Diuinis.*

Appellante aliquo ad Papam, prima sententia non est exequenda. *Agapetus ep. 7.*

Appellandum est ad Papam ab Episcopis grauatis. *Sixtus I. ep. 2. 2. qu. 6. cap. Si quis remotam, & cap. Si quis Episcoporum. Fabianus ep. 3. can. 2.*

Appellandum esse ad Papam, decretum est à Concilio Niceno I. Ita Iulius I. epist. 2. & refertur *in Concil. Florent. sess. 20. ex responsione Ioannis ad Marcum Ephesinum.*

Appellatio ad Papam fieri potest à quolibet

Ecclesiastico. *Iulius I. ep.2. cap. 32. causa 2. qu.6. cap. Vltra.*

Appellans ad Papam non potest ab inferioribus iudicari. *Marcellus I. epist.2. Concil. Lateran.3. in append. de iure patronatus cap.26.*

Appellandum est ad Papam ab arbitris iuris. *De offic. Iud. deleg. cap. Ab arbitris.*

Appellante aliquo ad Papam processus, qui fit ab inferiore est nullus. *De appellat. & recusat. cap. Vt nostrum. Concil. Later.3. in append. de iure patron. cap.26.*

Appellante aliquo ad Papam, si pars contraria non defert illi appellationi, mittendus est ad Papam, vt satisfaciat de contemptu. *ibid. cap. De Priore.*

Appellari potest ad Papam à delegato Papæ, sed ante citationem, vel notitiam literarum Papæ, alias non potest. *ibid. cap. Ad hæc il 4.*

Appellatio à iudice delegato facienda est ad Papam. *De offic. Iud. deleg. in 6. cap. Si duo, & cap. Si à subdelegato.*

Appellans ad Papam cogendus est eum adire intra terminum. *Conc. Later.3. in append. de appellat. cap 13.*

Appellatione facta ad Papam (etiam si erat inhibita) si Papa delegat alteri iudici causam, primus non potest exequi sententiam *De offic. & potest. Iud. deleg. cap. Pastoralis, §. Præterea.*

Appellatio ad Papam à iudice ciuili non subdito Papæ, non tenet, licet ex consuetudine teneat. *De appellat. & recusat. cap. Si duobus. §. Decipere. Concil. Later.3. in append. de appellat. cap.2.*

Appellatio ad Papam à delegato (si commissio erat cum clausula *appellatione remota*,) non impedit, quin iudex prosequatur, si appellatur post citationem; si verò appellatur ante citationem, iudex non potest procedere. *De appellat. & recusat. cap. Meminimus. Concil. Later.3. in append. de appellat. cap.8. Concil. Lateran.3. in append. de potestate Iudicum delegat. cap.1.* si appellans ante citationem arripiat iter ad Papam. *Concil. Lateran. 3. part.49. cap. 13.*

Appellans ad Papam, si recurrit ad Archiepiscopum, vel alium Papa inferiorem, renunciare censetur appellationi. *ibid. cap. Sollicitudinem.*

Appellans ad Papam non potest iudicari à Metropolitano, nisi notorium sit quod mandatum Episcopi à quo facta erat appellatio, fuit iniustum. *ibid. cap. Sollicitudinem.*

Appellatio ad Papam fieri debet in scriptis, causa debet exprimi in ea, & Apostoli petendi, alias nulla est. *De appellat. in 6. cap. 1.*

Appellans ad Papam tenetur per se, vel per Procuratorem adire eum. *ibid.*

Appellare potest ad Papam, qui priùs iurauit stare iudicio Ecclesiæ, dummodo intra 40. dies, iter arripiat ad Papam. *De appellat. & recusat. cap. Ad hæc il 2. & cap. Quæstioni.*

Appellans ad Papam censetur, qui grauatus se submittit Papæ protectioni, nesciens appellare. *ibid. cap. Ad audientiam.*

Appellante aliquo ad Papam, & alio ad inferiorem, primus tenetur adire Papam. *ibid. cap. Si à duobus.* Et in quo casu potest iudicare inferior. *ibid. Concil. Later.3. de appellat. cap.7.*

Appellans ad Papam non potest excommunicari. *Ioannes VIII. ep 276. Gregor. VII. lib.2. post epist.55.*

Appellante aliquo ad Papam acta, & depositiones sigillata mittenda ad Papam. *Concil. Later.3. de dolo, &c. cap.3.*

Appellatio ad Papam non admittitur, si delictum sit notorium, sed ad sententiam proceditur. *Concil. Later.3. in append. de appellat. cap.13. & 14.*

Appellatio facta ad Papam ex fraude ad eludendum iudicium non tenet. *ibid. cap.19.*

Appellatione facta ad Papam res non sunt mutandæ. *ibid. cap.21. & 32.*

Appellatio ad Papam non admittitur contra superiorem in causa correctionis. *ibidem cap. 25.* Si verò fiat contra superiorem ob enormitates eius manifestas, valet. *ibid.* Vide, *Appellatio quando non valet.*

Appellatione facta ad Papam, potest iudex à quo, de alijs delictis, &c. iudicare excepto illo, pro quo fuit appellatum. *Concil. Lateran. 3. in append. de appellat. cap. 24. & 30.*

Appellatione facta ad Papam, si appellans turbatur in possessione, iudex à quo potest in hoc iudicare. *ibid. cap. 13.*

Appellans ad Papam ab Episcopo, deferre debet ad eum literas dimissorias cum serie facti. *Concil. Later.3. par.49. cap.1.*

Appellans ad Papam clericus, si post appellationem delinquit, pro his delictis iudicari potest ab Episcopo proprio. *Concil. Later.3 par.50. cap.53.*

Appellans ad Papam in causa matrimonij, si nō sit consummatum, prohibetur consummati, donec prosequitur appellationem: si verò sit consummatum, detur terminus prosequendi appellationem, vel standi iudicio Episcopi. *ibid. cap.2.* & si non adimpleat, excommunicetur. *ibid.*

Appellans ad Papam de electione, vel prouisione, intra mensem à die appellationis, tenetur iter arripere, & si post aduentum eius non comparet altera pars, post 20. dies proceditur in causa. *Concil. Gener. Lugdun.1. de elect. in 6. cap.1.*

Appellatione facta ad Papam, ob institutionem Parochi, ab alijs examinatis, si institutio facta est, non impeditur. *Concil. Trid.*

Trid. sess. 24. *de reformat. cap.*18.

Appellans ad Papam, siue Legatum, siue Nuncium, tenetur seruare Constitutionem Innocentij IV. quæ incipit *Romana*, non obstante consuetudine. *Concil. Trident. sess.* 22. *de reform. cap.* 5.

Appellatione facta ad Papam supersedendum in causa. *Honorius III. Ex Cirone, de offic. & potest. iud. deleg. cap.* 3. & tunc Iudex delegatus iudicat de iurisdictione.

Appellatione facta ad Papam, quidquid iudicant Iudices, est nullum. *Honorius III. ex Cirone, de ordine cognit. cap.* 2. & *de appellat. cap.* 2. *de noui operis enunciat. cap.* 1.

Appellatio ab executore literarum Papæ, quando valet. *Honorius III. ex Cirone, de appellat. cap.* 3.

Tenet quando litigans dat aliquam exceptionem, & executor eam non admittit. *ibid.*

Appellatione facta ad Papam, si vna pars non prosequitur in territorio, alia prosequitur, appellans tenetur ad omnes expensas à die appellationis. *Honorius III. ex Cirone. de appellation. cap.* 3.

Appellari tertio ad Papam non potest. *ibid. cap.* 4.

Appellatione facta ad Papam fieri non potest electio. Vide, *Electio*. Vide, *Electores*. Vide, *Electus, in fine*.

Appellatio, an impediat sententiam.

Appellatio, ex causa falsa, interposita non impedit sententiam. *De appellat. & recusat. cap. Super eo. §. Si autem*.

Appellatione legitima facta, sententia si datur, est inanis. *ibid. cap. Dilecto filio*.

Appellatione facta ad Papam, prima sententia non est exequenda. *Agapetus ep.* 7.

Appellatio facta ab examinatis, pro institutione Parochi, siue ad Legatum, siue ad Papam, vel alium, si institutio facta sit, non impeditur. *Concil. Trident. sess.* 24. *de reform. cap.* 18.

Appellatione facta, quid agi potest à reo, & iudice, &c.

Appellatione facta, *Apostoli*, id est, literæ missoriæ faciendæ sunt ab eo iudice, à quo est appellatum, ad appellantem. 2. *qu.* 6. *cap. Ab eo*

Appellatione facta, si appellanti non dentur Apostoli, in tribus casibus potest prosequi. Primo, si iudex præfigens ei terminum de dando, non dedit. Secundo, si petenti non det iudex. Tertio, si intra terminos iuris, eos non possit habere. *Clement. de appellat. cap.* 1. *§. Quod si*.

Appellatione facta legitimè, principale, & accessorium deferuntur ad superiorem. *De appellat. & recusat. cap. Dilectis filijs*.

Appellatione facta, si appellans non prosequitur, causa redit ad iudicem, à quo. *De appellat. & recusat. in 6. cap.* 1.

Appellatione facta à sententia excommunicationis suspensionis, vel interdicti; nec tales censuræ, nec eorum effectus suspenduntur. *De sent. excommunicationis in 6. cap. Is cui*.

Appellatione facta, fructus sequestrantur. 2. *qu.* 6. *cap. Quoties*.

Appellatione facta, si sententia reuocatur, nihil obest iudici, à quo appellatum est; nisi conuincatur, quod iniquo animo id fecerit. 2. *qu.* 6. *cap. Hoc etiam*.

Appellatione facta in causa capitali, nihil potest agi per procuratorem, sed immediatè per appellantem agendum est. 2. *qu.* 6. *cap. Si quando*.

Appellatione facta, si iudex ad quem ex causa probabili eam acceptat, prohibere potest, ne vlterius procedatur, & tunc omnia, quæ fiunt sunt nulla. Etiamsi causa non inuenitur vera. *De appellat. & recusat. in 6. cap. Non solum*.

Appellatione facta dandæ sunt induciæ appellanti. *Fabianus ep.* 3. 3. *qu.* 6. *cap. Pulsatus*. *Adrianus I. cap.* 60.

Appellatione facta, si pars non compareat post 20. dies procedatur in causa. *De elect. &c. cap. Statuimus*.

Appellatione facta, & prosequenda intra tempus; si partes compromittunt, tempus non currit, nisi iudex censeat imminere periculum. *Clement. de appellat. cap. Quandiù*.

Appellatione facta, si obijciatur fuisse illegitimè appellatum ante sententiam non potest is, ad quem appellatur prohibere, nè procedatur, nisi ex causa probabili cœperit acceptando appellationem. *De appellat. & recusat. in 6. cap. Romana, § Quod si*.

Appellatione facta si obijciatur de iniusta appellatione, vt de crimine notorio, iudex appellationis potest inibere, ne sententia executioni mandetur. *ibid. §. Si autem*.

Appellatione facta per nullum actum, potest quis interim in re controuersa ius acquirere. *ibid. §. In alium*.

Appellatione facta, si hæc deseritur per negligentiam appellantis, iudex à quo potest prosequi. *De appellat. & recusat. cap. Constitutus*.

Appellatione facta ad Papam, si pars contraria non defert huic appellationi, mittendus est ad Papam, vt satisfactionem reddat de contemptu. *De appellat. & recusf. cap. De Priore.*

Appellatione facta, si iudex non consignat Apostolos, nullus postea est processus. *De appellat. & recusat. cap. Ab eo.*

Appellatione facta post sententiam definitiuam, innouata reuocantur; si ante sententiam non reuocantur, nisi prius de veritate constet. *ibidem cap. Non solum.*

Appellatione facta à definitiua, emendari potest interlocutoria. *ibid. cap. fin.*

Appellatione facta in causa beneficiali, vtraque pars potest intentare petitorium, & possessorium. *Clementina de causa possess. cap. Vn.*

Appellatione legitima facta, quidquid agitur est inane. *De appellat. & recusat. cap. Dilecto filio.*

Appellatione facta ob causam probabilem, non sufficit appellanti hoc, nisi probet esse veram, excepto si non fuit admissus, quando voluit probare eam esse veram. *ibid. cap. Interposita.*

Appellatione facta ab interlocutoria, vel à grauamine, non licet prosequi alias causas non expressas in appellatione. *Clem. de appell. &c. cap. Appellat.*

Appellatione hac facta, processus primi iudicis, iustificari debent secundum ea, quæ erant acta coram eo. *ibid.*

Appellatione facta, ac recepta, post terminum præfixum, ita proceditur contra absentem, ac si fuisset vocatus. *De appellat. & recusat. cap. Sæpe contingit.*

Appellatione facta, si iudex illi non defert, si per sententiam iudicatur, potest ab ea appellari intra tempus, siue fuerit citatus ad sententiam, siue non. *Clem. de dolo, & contum. cap. Vnic.*

Appellatione facta ex incidenti quæstione (si causa erat commissa appellatione remota) si sine illa, causa non potest terminari, supersedendum est à tota causa. *Concil. Later. 3. in append. de appellat. cap. 31.*

Appellatione facta, si à parte impetrantur literæ pro delegatione, sunt in fraudem, & non valent. *ibid. cap. 22.*

Appellatione facta, si appellans turbatur in possessione, iudex à quo potest iudicare in omnibus, excepto eo, quod fuit appellatum. *Concil. Later. 3. in app. de appellat. cap. 23. 24. & 30.*

Appellatione facta, procedi non potest, si causa sit commissa duobus, & vnus committit alteri vices suas. *Concil. Later. 3. par. 49. cap. 13.*

Appellatione facta ad superiorem, si aduersarius non comparet, probata causa appellationis, superior procedit. *Concil. Lat. 4. Gener. cap. 48.*

Appellatione facta ab interlocutoria, vel comminatoria, iudex prosequitur in causa. *Concil. Lateran. 4. cap. 36.*

Appellatione facta pro institutione Parochi ab alijs examinatis, si institutio facta sit, non impeditur. *Concil. Trid sess. 24. de reform. cap. 18.*

Appellatione facta, non potest fieri electio. Vide, *Electio.* Vide, *Electores.* Vide, *Electus in fine.*

Appellans quando censetur renunciare.

Appellans, non petens Apostolos in termino sibi assignato à iudice, vel in termino non comparens, censetur renunciare. *Clem. de appellat. cap. Quamuis.*

Appellans, si causam prosequitur coram eodem iudice, censetur renunciare appellationi. *De offic. & potestat. Iud. deleg. cap. Gratum gerimus.*

Appellans ad superiorem, si comparet coram inferiore, censetur renunciare appellationi. *De appellat. &c. cap. Sollicitudinem.*

Appellans, qui testium productioni renuncians petit publicari attestationes, censetur renunciare appellationi. *Concil. Later. 3. de Petitionibus secundo, in append. cap. 3.*

Appellationis remotæ clausula.

Appellatio impeditur, quando in commissione ponitur *appellatione remota*, & aliquando non. *De appellat. &c. cap. Pastoralis.*

Clausula *appellatione remota*, quando sunt plura negotia se contingentia, & ponitur in medio, determinat præmissa: si in fine, omnia. *ibid. cap. Inquisitioni.*

Appellatio, quæ prohibetur, dum dicitur in literis, *appellatione remota*, intelligitur de omni appellatione, de qua iura loquuntur explicitè, & non de appellatione à grauamine iniusto. *De appellat. & recusat. cap. Pastoralis.*

Appellatio non admittenda.

Appellatio non debet admitti, quando delegatio facta est à Papa, cum clausula *appellatione postposita.* *De rescript. cap. 1. de appellat. &c. cap. Pastoralis.*

Appellatio non admittitur, si appellans post exceptionem peremptoriam secundò succumbit. *Extra, de appellat. cap. Cum à repulsione.*

Si appellans adducit nouas exceptiones, non est audiendus. *Clem. de elect. cap. Constitutionem.*

Appellatio iniquè facta non reciditur, sed appellans remittitur ad Iudicem à quo, & condemnandus est in expensis, dummodo iudex à quo non remiserit totaliter ad superiorem. *De appellat. in 6. cap. Cum appellationibus.*

Appellatio post iuramentum de mandato faciendo non admittitur, sed exequenda est sententia. *Concil. Later. 3. in append. de potest. Iud. deleg. cap. 20.*

Appellationi, cui non defert appellans, non debet deferre, nec iudex, nec aduersarius. *De appellat. & recusat. cap. An sit deferendum.*

Appellatio facta, in expressis tantum admittenda non autem in non expressis. *De elect. cap. Vt circa.*

Appellatio subditi Religiosi contra Regulam, seu constitutiones religionis, non est admittenda. *De appellat. & recusat. cap. Quia nos, & cap. Reprehensibilis. Concil Later. 3. cap. 6. Pius IV. const. 10. de salute §. 6.*

Appellatio à correctione iusta superioris, nisi modus excedatur, non est admittenda. *ibid. cap. Ad nostram. Pius IV. const. 10. de salute §. 6.* Vide, *Appellatio quæ non valet.*

Appellatio, siue ad Papam, siue ad alium non facta in scriptis, & non expressa causa, & petitis Apostolis, non admittitur. *De appellat. & recusat. in 6 cap. 1.* & appellans tenetur per se, vel per procuratorem adire iudicem ad quem, seu Papam. *ibid.*

Appellatio facta, antequam literæ commissionis Papæ emanent, vel antequam ad delegatum perueniant, non admittitur. *De alienatione iudicij, cap. Ex quorumdam.*

Appellatio eius, qui iurauit stare iudicio Ecclesiæ, quando admittitur. *De appellat. & recusat cap. Ad hæc il 2. & cap. Quæstioni.*

Appellatio irrationabilis non admittitur, sed à superiore remittitur appellans ad primum iudicem, & condemnatur in expensis. *ibid. cap. Vt debitus.*

Appellatio à tribus sententijs non admittenda, nisi executioni plenè mandatæ sint, alias de nullitate non datur audientia, etiamsi ab interlocutoria sit appellatum. *Clement. de sententia, & re iudicata, cap. 1.*

Appellatio vsurarij manifesti ad fugiendam vsuram, non admittitur. *De Vsuris, cap. Quam perniciosum.*

Appellante aliquo in causa, non auditur alius in eadem causa, nisi appellauerit, sed potest assistere. *Clem. de elect. cap. Constitut.*

Appellatio facta non seruata forma non admittitur, nisi in certis casibus. *ibid.*

Appellans, si adducit nouas exceptiones, in his non admittitur. *ibid. & Clem. de appell. & recusat. cap. Appellationi.*

Appellatio de causis non expressis ante definitiuam sententiam non admittitur. *ibid.*

Appellatio in causis conuentionis, & renunciationis, quando potest admitti. *De mutuis petitionibus, cap. fin.*

Appellatio facta ex causa probabili, si hæc non probatur, non admittitur, nisi probetur, quod non fuit admissus, quando voluit probare. *De appellat. &c. cap. Interposita.*

Appellatio facta ad fraudem dilationis reijcienda. *2. quæst. 6. cap. Quicumque.*

Appellatio à Papa non admittitur ab vllo. *Gelas. I. ep. 4.*

Appellatio à iudicio electorum de communi consensu, non admittitur. *Post Concil. Hispal. 1. cap. 15.*

Appellatio non admittenda, si timetur de adulterio, incestu, &c. ex admissione. *Concil. Lateran. 3. de appellat. in append cap. 3.*

Appellatio non admittenda, ante ingressum causæ. *ibid. cap. 6.*

Appellatio non admittitur contra disciplinam Ecclesiasticam ante ingressum causæ. *Concil. Later. 3. cap 6.*

Appellatio non facta in termino, non admittenda. *ibid*

Appellatio delusoria, non admittenda. *Concil. Later. 3. par. 49. cap. 1.*

Appellatio ante citationem, non admittenda. *ibid. cap. 5.*

Appellatio ab omni grauamine, quod sibi potest fieri non tenet, nisi in eadem causa. *Concil. Lateran. 3. in append. par. 50. cap. 54.*

Appellans non admittitur, si causa erat commissa, appellatione remota. *Concil. Lat. 3. par. 49. cap. 13.* nisi appellans ante citationem, arripiat iter versus Romam. *ibid.*

Appellans à sententia excommunicationis ferenda non admittitur, si delictum sit manifestum. *Concil. Later. 4. cap. 48.*

Vide, *Appellatio quæ non valet.*

Appellatio ab Episcopo, & eius officiali, ac subditis, ad Archiepiscopum &c. quando valet.

Appellatio ab officiali Episcopi, non fit ad Episcopum, sed ad Archiepiscopum. *De appellat. & recusat. in 6. cap. Romana. De consuetud. in 6. cap. Non putamus.*

Ap-

Appellatio à subditis Episcopi non fit ad Archiepiscopum, sed ad Episcopum. *ibid. cap. Romana*.

Appellatione facta ad Archiepiscopum, si negatur negotium esse deuolutum, non potest Archiepiscopus inhibere iudici, ne procedat, nisi prius constet de deuolutione. *ibid. cap. Romana*, §. *Si verò*.

Appellatione facta ad Archiepiscopum, si opponitur de iniustitia appellationis, Archiepiscopus non inhibet, nisi constet de veritate causæ. *De appellat & recus. in 6. cap. Romana*. §. *Quod si obijciatur*.

Appellatione facta ad Archiepiscopum in casu prohibito à iure, quid facere debeat Archiepiscopus. *ibid.* §. *Cum verò*.

Appellari potest ab Episcopo ad Archiepiscopum, etiam in causis temporalis iurisdictionis. *De appellat. & recusat. in 6. cap. Romana*. §. *Debet*.

Appellans ab Episcopo ad Archiepiscopum non eximitur ab Episcopo in alijs causis. *ibid.* §. *Cum verò*.

Appellatione iudicata mala ab Archiepiscopo, statim Archiepiscopus remittit ad Episcopum. *ibid.* §. *fin.*

Appellari potest ab Episcopo ad alium (si consuetudo sit) quam ad Archiepiscopum. *De appellat. & recusat. in 6. cap. Romana*. § *in alium*.

Appellatio pro collatione beneficij, ab Episcopo facienda ad Archiepiscopum, si ipse sedit, vt Prælatus; si vero sedit vt canonicus, facienda est ad Episcopum. *ibid. cap. A collatione*.

Appellandum ab Episcopo ad Metropolitanum, & ab hoc ad Patriarcham. *Concil. Constantinop. 4. Gener. 8. cap. 26.*

Appellatio ab Episcopo, vel eius Vicario in spiritualibus in causis visitationis, carcerationis, habilitationis, inhabilitationis; etiam in criminalibus; ab interlocutoria, vel ab alio grauamine, ante definitiuam sententiam, non admittitur, nec ei defertur, nisi grauamen tale sit, quod non possit reparari, vel post definitiuam sententiam non possit appellari. *Concil. Trid. sess. 13. de reform. cap. 1. in fine*.

Appellatio facta ab Episcopo, vel Vicario ad Papam (si valida sit) committitur Metropolitano, vel si ille sit suspectus, aut distet vltra duas dietas, vel ab eo appellatum sit, committitur viciniori Episcopo, vel Vicario. *Concil. Tridentin. ibidem cap 2.*

Appellans ab Episcopo, vel Vicario Generali, in causa criminali producat acta primæ instantiæ, alias illis non visis, iudex ad quem eum non absoluit, & iudex à quo intra 30. dies acta gratis exhibeat petenti, alioquin sine illis causa terminetur. *Concil. Trid. sess. 13. de reform. cap. 3.*

Appellatio ab ordinario in causa correctionis, non admittitur. *Concil. Trid. sess. 22. de reformat. cap. 1. & sess. 24. de reform. cap. 10.*

Appellans ab Episcopo ad Papam, Legatum, vel Nuncium, vel Archiepiscopum, tenetur seruare formam *Constitut. Innocentij IV.* quæ incipit *Romana*, non obstante consuetudine. *Concil. Trid. sess. 22. de reform. cap. 5.*

Appellans ab Episcopo in causis à iure permissis, tenetur suis expensis acta omnia deferre ad iudicem ad quem. *Concil. Trident. sess. 24. de reform. cap. 20.*

Appellatio ab Episcopo fieri debet ad competentem iudicem. *ibid.*

Ab Episcopo in causis beneficialibus appellari non potest, nisi post biendium, nam in prima instantia ipse iudicat. *ibidem cap. 20.*

Appellans deferens acta, debet monere, vt si aliquid sit faciendum ab Episcopo pro instructione causæ fiat. *ibid. cap. 20.*

Appellans à sententia excommunicationis.

Appellans à sententia excommunicationis iniusta, absoluendus est ante probationem. *De offic. & potest. Iud. deleg. cap. Cum contingat*.

Appellans de sententia excommunicationis cum errore, & nulliter, ante probationem est absoluendus. *ibid.*

Appellans post sententiam excommunicationis, absolui debet ad cautelam durante appellationis causa. *De appellat. & recusat. cap. Ad præsentiam*.

Appellans ab excommunicatione ex causa probabili, & superiori constet, quod ex ea causa sit appellatum, absolui potest ad cautelam. *De sent. excomm. in 6. cap. Venerabilibus*. §. *Sed si*.

Appellans ab excommunicatione, si certus sit, sententiam esse iustam à superiore non debet absolui, sed remittendus ad excommunicatorem, nisi hic maliciosè neget eum absoluere. Si verò probabile sit, an sit iusta, potest superior, si vult, deferre excommunicatori, vel absoluere, sed statim reus est absoluendus. Si verò sit iniusta excommunicatio, & constet superiori, ipse superior absoluat. *De sentent. excommunicat. in 6. cap. Venerabilibus*. § *Sanè*.

Appellans ad Archiepiscopum, &c. à sententia excommunicationis Suffraganei, quando debet absolui, antequam audiatur, & quando non. *De sent. excommunic. in 6. cap. Venerabilibus*. Casus sunt expressi sub titulo *Archiepiscopus quoad iurisdictionem in suffraganeos, circa finem*.

Ap-

Appellans à sententia excommunicationis, si se immiscet in diuinis, priuatur beneficijs. *Concil. Rauennaten. 3. post Clement. V. cap. 9.*

Appellans à sententia excommunicationis ferenda, quæ sibi innotuit non admittitur, nisi probet causam iustæ suspicionis de iudice. *Concil. Later. 4. cap.* 48. Et probata causa suspicionis possunt cum aduersario conuenire ad eligendum tertium, vel cum ipso iudice, si non habet aduersarium, qui de causa suspicionis cognoscat, vel vnus eligat vnum, alius alium: & probata causa suspicionis, mittendus appellans ad superiorem, si non probatur remanet sub iudicio primi iudicis. *ibid.*

Appellatio à sententia excommunicationis ferenda, non admittitur, si delictum sit manifestum. *Concil. Later. 4. cap.* 48. Si verò sit dubium, quid agendum. *ibid.*

Appellans ab Episcopo in sententia excommunicationis, quando potest, vel non potest absolui ab Archiepiscopo. Vide, *Archiepiscopus quò ad iurisdictionem.*

Appellationis terminus.

Appellationis terminus ad se præsentandum statui potest à iudice à quo, non verò ad finiendum. *De appellat. & recusat. cap. Ex insinuatione.*

Appellationis terminus, quando potest præueniri. *ibid. cap. Oblatæ nobis.*

Appellationis terminus ad prosequendum præfigitur à iudice à quo; & si appellans non prosequitur, ipse reassumit iudicium. *ibid. cap. Ad aures nostras.*

Appellationis terminus potest, & à iudice restringi, & à prouocante. *ibid. cap. Oblatæ nobis.*

Appellationis terminum præueniens, si impetrat literas, caret impetratis. *De appell. & recusat. cap. Sæpè contingit.* & fit contumax. *ibid.*

Appellationis terminus debet esse sufficiens, vt appellans possit peruenire ad iudicem ad quem. 2. *qu.* 7. *cap. Propter.* Dies autem computantur pro spatio 20. milliariorum Italiæ. 2. *qu.* 6. *cap. Habita.*

Appellationis terminus breuiari potest à iudice, si appellans petit prolixum. *Concil. Later. 3. in append. de potest. Iudic. deleg. cap. 19. & de appellat. cap. 5.*

Appellationis articuli absente parte.

Appellationis articuli, absente parte, aliquando possunt iudicari, & quando. *De appellat. & recusat. cap. Interposita. §. Sanè parato.*

Per contumaciam partis possunt iudicari, etiam lite non contestata. *ibid. §. fin.*

Absente parte post terminum appellationis, ita fit iudicium, ac si esset præsens. *De appellat. & recusat. cap. Sæpè contingit.*

Appellatio vnius, an prosit alteri.

Appellatio vnius prodest alijs habentibus idem ius. *De appellat. & recusat. cap. Vna sententia.*

Appellatione non recepta à iudice, quid fit.

Appellans quid potest facere, si iudex ad quem eam non acceptat. *De appellat. & recusat. cap. Interposita. §. idem quoque*

Appellatio extra iudicium.

Appellari potest extra iudicium, sed intra duos dies à notitia grauaminis faciendum est; alias appellans non auditur per remedium appellationis. *De appell & recusat. in 6. cap. Concertationi.*

Appellans extra iudicium an, & quomodo debeat restitui. *De appellat. & recusat. cap. Bonæ memoriæ.*

Appellatio extra iudicium intra annum est prosequenda, alias est deserta, si sine impedimento, appellans non prosequitur. *Clement. de appellat. & recusat. cap. Sicut.*

Appellationis tempus non venit, durante compromisso. *Clem. de appellat. & recus. cap. Quamdiù.*

Appellans extra iudicium in causa electionis, tenetur ad Constitutionem, *Vt circa. De elect. in 6. cap. Constitutio.*

Appellans extra iudicium de electione, elapso decendio, si per alia iuris remedia petit releuari à grauamine, non impeditur, quin appellet, dummodo interim non consenserit. *De appellat. & recus. in 6. cap. final.*

Appellationis validitas à quo cognoſcenda.

Appellatio, an ſit valida, cognoſcitur, & iudicatur à iudice appellationis. *De reſcrip. cap. Dilectus filius il 2. cauſa 2. qu.6. cap. Decreto. cap. Qui ſe ſcit. cap. Arguta ſapientia.*

Appellans quomodo tractandus.

Appellans non debet impediri per iniuriam, vel cuſtodiam, aut carcerem. *2.qu.6.cap. Appellationem. Adrianus I. cap. 36. Damaſus ep.4.*

Appellans non poteſt excommunicari, & ſententia ſequuta eſt nulla. *Concil.Later.3. in append. de appellat. cap.1. De teſtibus cogend. cap.10. & 22.*

Appellanti danda eſt audientia, & denegari non poteſt, *2. qu.6. cap. Placuit.*

Appellans à minori ad maiorem, non impediendus. *Adrianus I.cap.45 Iulius I.ep.2. cap. 22.*

Appellanti dandum eſt tempus ſufficiens, vt poſſit ad iudicem ad quem peruenire. *2. qu. 7. cap. Propter. Adrianus I. cap. 60. Fabianus epiſt. 3. 3. qu. 6. cap. Pulſatus. Concil.Lugdun. Gener.1.*

Plures dies aſſignandi pro itinere. *ibid.* Sed dies computantur pro ſpatio 20. milliariorum Italiæ, pro qualibet die. *2. qu. 6. cap. Habita.*

Appellans ſemper audiendus, niſi ſit manifeſtus raptor, aut foruicator. *Concil. Lateran.3. in append. de appellat. cap.6.*

Appellanti ad Papam dandæ ſunt literæ miſſoriæ, in quibus narretur factum, & cauſa appellationis. *Concil. Lugdun.General.1. de appellat.*

Appellanti ab Epiſcopo, vel Vicario, &c. intra 30. dies danda ſunt acta, ſi petat: & gratis danda à iudice, alioquin ſine illis finiatur cauſa. *Concil. Trident.ſeſſ.13. de reform. cap.3.*

Appellanti, intra menſem danda ſunt à notario acta, congrua ſolutione facta. *Concil. Trident.ſeſſ.24. de reform. cap.20.* Si Notarius differat dare, priuandus officio, & in duplici pœna litis damnandus. *ibid.* Eadem pœna puniendus iudex, qui impedit, nè intra menſem dentur acta. *ibid.* Et ſi acta non dentur, ſine illis finiri poteſt lis. *ſeſſ.13. de reform. cap.13.*

Appellans non proſequens, vel recedens.

Appellans non proſequens intra ſtatutum tempus, caret beneficio appellationis. *2.qu.6. cap. Ab eo.*

Appellans non comparens, tenetur ad expenſas. *Concil. Later.3. cap.6. Concil. Lugdun.1. Gener. de appellat. De appellat. &c. cap. Reprehenſibilis, & cap. Quia hoc. cap. Nicolao.*

Appellante non proſequente in termino præfixo, ſi ſententia erat lata ante appellationem, tenet; ſi non erat lata, iudex à quo poteſt compellere eum, vt intra terminum præfixum proſequatur, vel coram ſe ſtare in iudicio. *Concil. Later.3. in append. de poteſt. Iud. delegat. cap. 19. & de appellat. cap. 5.*

Vide, *Appellans ad quid tenetur.*

Appellans à iudicibus Sedis Apoſtolicæ, ad tribunal ſeculare.

Appellans à iudicibus Sedis Apoſtolicæ ad tribunal ſeculare excommunicatus eſt excommunicatione Bullæ Cœnæ.*Greg.XIII. conſt.81. Conſueuerunt. §.13.*

Vide infra, *Appellatio à Papa.*

Appellatio in cauſis beneficialibus.

Appellatio in cauſis beneficialibus fieri non poteſt ante biennium à die litis motæ ante Epiſcopum, quia hæ cauſæ in prima inſtantia iudicari debent ab Epiſcopo, qui intra biennium debet eas terminare. *Concil. Trid.ſeſſ.24. de reform. cap.20.* Alioquin non admittitur.

Appellans in his, vel alijs cauſis, ad Archiepiſcopum, Nuncium, vel Legatum Papæ, vel ipſum Papam, tenetur obſeruare formam Conſtitutionis Innocentij IV. *Romana*, non obſtante alia conſuetudine. *Concil. Trid. ſeſſ.22. de reform. cap.5.*

Appellatione facta ab Epiſcopo ad Metropolitanum, Legatum, Nuncium, vel Papam ab examinatis, pro inſtitutione Parochi, ab alijs examinatis, ſi inſtitutio facta ſit, non impeditur. *Concil. Trid.ſeſſ.24. de reform. cap.18.*

Appellans in cauſa beneficiali non poteſt admitti, niſi poſt ſententiam diffinitiuam, vel ab interlocutoria, quæ habet vim diffinitiuæ,

tiuæ, vel à grauamine concernente negotium principale, & quod non possit reparari per appellationem à diffinitiua; alias nulla sit appellatio. *Vrbanus VIII. constit.6. cap.37.*

Appellationes non committantur, nisi præfata intercedant, alias quidquid sequitur est nullum. *ibid. cap.37.*

Appellans in beneficiali à diffinitiua, vel interlocutoria, vt supra, si succumbit, præter expensas tenetur ad soluendum 20. florenos auri. *ibid. cap.37.*

Appellatio facta in collatione beneficij non admittitur, si collatio fiat in casu, quo non conferrent intra tempus illi, ad quos spectat. *De supplenda negligentia, cap. finali.*

Vide, *Beneficiales causæ*. Vide, *Causæ Ecclesiasticæ*. Vide infra, *Alia de appellatione*.

Appellationis expensæ à quo faciendæ.

Appellans suis expensis tenetur acta omnia deferre ad iudicem ad quem. *Concil. Trident. sess.24. de reform. cap.20.*

Appellans soluta congrua pecunia intra mensem, procurare tenetur à notario omnia acta causæ. *Concil. Trid. sess.24. de refor. cap.20.*

Appellans, si est consuetudo, tenetur solum medietatem expensarum soluere, & aliam medietatem appellatus. Si verò non sit consuetudo, omnes expensas, appellans soluit. *ibid. cap.20.*

Appellans non comparens, condemnatur in expensis. Vide, *Appellans non prosequens.*

Appellans à diffinitiua, vel interlocutoria, quæ æquiualet diffinitiuæ, vel tangit negotium principale; si succumbit, præter expensas, tenetur soluere 20. florenos auri. *Vrbanus VIII. const.6. cap.37.*

Appellatio a Papa, nulla est.

Appellatio à Sede Romana, non datur in mundo. *Gelasius I. ep.4.*

Appellans à Papa ad Concilium est excommunicatus, & reus læsæ maiestatis, item fautores, & consiliarij ad hoc faciendum. *Pius II. const. 5. Execrabilis. Iulius II. const.22. Suscepti Regiminis.*

Excommunicatur in Bulla Cœnæ. *Gregorius XIII. const.81. Consueuerunt. §.6. Paulus V. constit.63. Pastoralis. §.2. & Vrbanus VIII. const.62. Pastoralis.*

Vide, *Papa*.

Appellatio à taxatione excessiua expensarum.

Appellatio à taxatione excessiua expensarum, à Referendarijs, semel tantum committenda, & duæ sententiæ habent vim trium. *Pius IV. const.59. cap. Cum nuper.*

Alia de Appellatione.

Appellatio facta, omisso medio iudice, quando deuoluit, &c. *De appellat. &c. cap. Dilecti filij.*

Appellationis procurator, quando tenetur iurare. Vide, *Procurator.*

Appellatio vbi publicanda, si agitur de beneficio. *Clementin. de rescript. cap. Auditor.*

Appellans adducens nouas exceptiones, non est audiendus. *Clem. de elect. cap. Constitutionem.*

Appellatio intimanda est appellato. *Clem. de appellat. &c. cap.1.*

Appellatio non impedit, si Episcopus prouidet de Ecclesijs, quando ij, ad quos pertinet, statuto tempore non conferunt beneficia. *De supplend. negligent. cap. fin.*

Appellatione non facta ab interlocutoria, quæ non præiudicat negotio principali, si appellatur à diffinitiua, hæc appellatio non emendat grauamen factum ab interlocutoria. *De appellatione, &c. in 6. cap. final.*

Appellans non habens Apostolos, in tribus casibus potest prosequi. Primo, si iudex præfigens ei terminum, de dando, non dedit. Secundo, si petenti promittat iudex velle dare, & requisitus non dedit. Tertio, si intra terminos iuris non potuit habere. *Clement. de appellat. &c. cap.1. §. Quod si.*

Appellatio vbi facienda, si appellatus, vel Procurator non sit in domo. Vide, *Intimatio*. Et si hoc modo non fiat, appellatio non deuoluitur *ibid.*

Appellatio ad Sedem Apostolicam, tunc deuoluit ad eam, quando à die appellationis intra mensem, vel post, quam citò fieri potest intimetur appellato, vel Procuratori eius, authenticè ei perlecta appellatione, vel data copia si petatur. *Clement. de electione, &c. cap. Causam.*

Appellationes à Marchia.

Appellationes à Prouincia Marchiæ, in causa criminali non admittuntur, nisi appellans faciat depositum in tanta summa, in quan-

quantam veniret condemnandus, si esset reus. *Julius II. const.7. Accepimus.*

Appellatio in causis cum Camera Apostolica vertentibus.

Appellatio in causis cum Camera Apostolica non admittitur, nisi appellans faciat depositum de tanta pecunia, in quantam foret condemnandus, si esset reus. *Paulus Tertius constit.24. Cum sicut. Pius IV. constit.53. Licet dudum.*

Depositum faciendum in manu Thesaurarij Prouinciæ. *ibid.*

Rei condemnati in pœnam pecuniariam pertinentem ad Cameram Apostolicam, si appellant audiri non possunt, nisi facto deposito pœnæ vt supra. *Pius IV. ibid.* Si verò magna sit quantitas pecuniæ, facient depositum de medietate, vel de maiori parte, & præstent cautionem de soluenda alia infra annum, si ad eam pœnam erunt damnati. *Pius IV. ibid.*

Sed *Pius V.* reuocat hanc obligationem depositi, & statuit sufficere cautionem. *Pius V. const.24. Cum sicut.*

Appellationes in causis habentibus interesse cum Camera Apostolica, intra sex menses expediendæ, alias rei subduntur iudici à quo in executione pœnæ. *Pius V. constitut.138. Licet iuri*

Vide, *Camera Apostolica.*

Approbatio.

Approbandum est ab omnibus, quod tangit omnes. *D Regulis iuris in 6. reg.29.*

Approbatio confessariorum facienda est ab Episcopo Diœcesano, tam sacerdotum sæcularium, quam regularium, non obstantibus priuilegijs in contrarium, vel consuetudine immemorabili. *Concil. Trid. sess.23. de reform. cap.15.*

Approbatio gratis danda. *ibid.*

Approbatio hæc fieri potest per examen, si Episcopo videbitur, vel sine eo, si alias idoneus cognoscatur. *ibid.*

Approbatio hæc est necessaria non solum pro audiendis confessionibus secularium, vel laicorum, sed etiam sacerdotum. *ibid.*

Sine approbatione præfata, confessor non est idoneus. *ibid.*

Parochi habentes iam beneficium parochiale, non egent approbatione. *ibid.*

Vide, *Regulares.* Vide, *Confessarius.*

Apulia.

Apuliæ Episcopi, quas procurationes, & expensas recipere possunt à Clericis, & alijs, dum actu visitant. *Extra, de censibus. cap. Vas Electionis:*

Aqua benedicta.

Aqua benedicenda ab Episcopo, vel ipso absente, à Presbytero. *lib.8. constit. Apost. cap.28.*

Aqua benedicenda, debet sale aspergi, & quare. *Alex.I. ep.1. de consecr. dist.3. cap. Aquam sale.*

Aqua benedicenda cum sale, & exorcismis, à sacerdote induto alba, cotta, & stola. *Concil. Rauennat.2. sub Clem. V. cap.9. Concil. Mogunt.4. cap.39.*

Aqua benedicenda est omni dominica, & ea aspergendus populus, & altare cum antiphona *Asperges me, &c. Concil. Rauenn.2. sub Clem. V. cap.9. Leo IV. homil. de cura pastorali. Concil. Mediol.1. part 2. tit. de offic. sacristæ.*

Aquæ aspersio in Ecclesia antiquus ritus est, & vnde sumat originem. *De consecration. dist.4. cap. Nec quemquam.*

Aqua benedicta purificat, & sanctificat. *De consecr. dist.2. cap. Aquam sale, distin.3. cap. Nec quemquam.*

Aqua benedicta aspergitur, & benedicitur Ecclesia, dum consecratur. *De consecr. dist.1. cap. De fabrica.*

Aqua benedicta in die Epiphaniæ, fideles aspergantur, & hic vsus græcus seruandus est in Ecclesia, & benedici potest prima die mensis. *Clem. VIII. const.34. Sanctissimus §.3.*

Aqua benedicta aspergendum est cubiculum infirmi à Presbytero cum ad eum vocatur. *Concil. Nanneten.1. cap.4.*

Aquæ benedictæ innumeri sunt effectus. *De consecr. dist.4. cap. Nec quemquam.*

Aqua fontis baptismalis.

Aqua fontis baptismalis benedicenda in Sabbatho Sancto. *Leo IV. homilia de cura Pastorali.*

Aqua fontis baptismalis, distribuenda in Sabbatho Sancto. *ibid.*

Sed danda, antequam in eam infundatur Chrisma. *De consecr. dist.4 cap. In Sabbatho sancto.*

Aquam baptismalem consecratam contemnens, peccat mortaliter. *Concil. Constantiense*

tiense sess. vlt. in Bulla Martini V. circa medium.

Aqua fontis baptismalis cum Chrismate, & alijs consecratur. *De consecr. dist.4. cap. In Sabatho sancto.*

Aqua vera, & naturalis est necessaria ad baptismum. *Concil. Trid. sess.7. can.2. de Baptismo.*

Aqua baptismi, sanctificata est Christi contactu. *De consecratione dist. 4. cap. Numquam.*

Aqua naturalis, siue sit frigida, siue calida, est materia apta ad Sacramentum baptismi. *Conc'l. Florent. in decr. Vnionis Armenorum §. 1. Innocentius IV. const. 14. Sub Catholica.* Et Græcis permittitur vti calida.

Aqua baptismi facit hominem de terreno celestem. *De consecrat. dist. 4. cap. Per aquam.*

Aqua miscenda in Sacrificio.

Aqua miscenda est vino in sacrificio Missæ. *De consecr. dist.2. cap.1. cap. Sic in sacrificando. cap. Non oportet. cap. In sacramento. cap. Cum omne. & cap. In calicem. De celebrat. Missarum cap. Cum Missæ. §. Quæsiuit.*

Aqua, quæ vino miscetur in sacrificio, transmutatur in sanguinem Christi. *ibid. De celebrat. miss*

Aqua, quæ miscetur in calice, debet esse minor vino. *Honorius III. ex Cirone, de celebrat. miss. cap.5.*

Aqua miscenda, tam minor debet esse, vt duæ sint partes vini adminus, & vna tantum de aqua, & minus. *Concil. Tribur.1. cap. 19.*

Aqua ponenda in calice, debet esse munda. *Concil. Cotacense cap. 3.*

Aqua miscetur cum vino in sacrificio, & quare. *De consecrat. dist. 2. cap. In calicem.*

Aqua miscetur, quia sic creditur Christum fecisse in cœna. *Concil. Trident. sess.22. cap. 7.*

Vide, *Vinum*. Vide, *Missa*.

Aqua lateris Christi.

Aqua, quæ exiuit de latere Christi, non fuit flegma, seu pituita, sed vera aqua, siue naturalis, siue miraculosa. *De celebrat. Missarum cap. In quadam.*

Aqua de qua Christus loquitur Ioan. 4.

Aqua de qua Christus loquutus est cum Samaritana. *Ioannis 4.* est Charitas. *De pænitent. dist.2. cap.14. Charitas.*

Aqua Felix Romæ.

Aquæ Felicis vnciarum 700. inductio in Plateam Sanctæ Susannæ, & institutio Visitatorum illius, & canalium, siue conductuum, cum præscriptione muneris, & oneris illorum. *Sixtus V. constit. 101. Supremi.*

Aqua Paula Romæ.

Aquæ Paulæ officiales instituuntur. *Paulus V. constit.75. In sede.* Eorum obligationes. *ibid.*

Aragoniæ Rex.

Aragoniæ Rex coronatur Romæ ab Innocentio III. *Const. Cum quanta.*

Aragoniæ Regi conceditur, vt deinceps ab Archiepiscopo Cæsaraugustano coronetur. *Innoc. III. ibid.*

Vide, *Reges.*

Arbitri.

Arbitri, vel tres, vel vnus sumendus, vt iudicium verum sequatur. *De arbitris cap. 1.*

Arbitris pluribus assumptis, maior pars concludit. *De arbitris cap. 1.*

Arbitris pluribus facta commissione, si vnus moritur, expirat iurisdictio. *De offic. & potest. Iud. deleg. cap. Vno delegatorum.*

Arbitri in dispari numero semper assumendi. *De arbitris cap.1.*

Arbiter nequit assumi in causa matrimoniali. *De in integrum restitut. cap. Causa restitutionis.*

Arbiter assumptus in causa Cleri, quid potest iudicare, & quid non. *De arbitris cap. Peruenit.*

Arbiter non potest assumi mulier priuata. *ibid. cap. Dilecti filij.*

Arbiter potest assumi mulier, habens iurisdictionem. *ibid.*

Arbiter non potest esse iudex reconuentionis. *De arbitris cap. Cum dilectus.*

Arbitri si sint tres, & vnus nolit esse præsens, duo

duo possunt definire. *De arbitris in 6. cap. fin.*

Arbitri si sint tres, & duo concordant, tenet sententia. *De arbitris in 6. cap. 1.*

Arbiter vnus, si alij præsentes sint, potest ferre validam sententiam. *De sententia, & re iudicata in 6. cap. Cum ab vno.*

Arbitri in tribus casibus refelluntur. *De off. & potest. Iud. deleg. in 6. cap. Si contra vnum.*

Arbitrorum sententia contra formam iuris, etiam confirmata à Papa non tenet. *De confirmat. vtili, vel inut. cap. Examinata.*

Arbitrium expirat altero arbitrorum mortuo. *De Testib. cap. Præterea. Honorius III. ex Cirone. de Testib. cap. 3.* Et quid tunc agendum. *ibid.*

Arbitrium duobus, vel alijs commissum cum clausula, quod si oritur discordia sumatur tertius, non valet. *De arbitris, cap. Innotuit.*

Arbitrium continens peccatum, est nullum. *De arbitris, cap. Non sine.*

Arbitrer post sententiam latam, nouis rumoribus ortis non potest eam mutare, etiam si habeat mandatum à Papa de componendo partes. *De arbitris. cap. Exposita.*

Arbitri non possunt iudicare, vltra comprehensa in compromisso. *ibid. cap. Cum dilectus.*

Arbitri sententia obligat, quando iudicat iuxta formam compromissi; secus verò quando iudicat contra eam. *De arbitris, cap. Cum olim.*

Arbitrium, vel compromissio de spiritualibus, non potest committi laico. *ibid. cap. Contingit.*

Arbitro electo à partibus, (quæ elegerant quælibet suum eligendo de communi consensu) si vnus ex electis moritur, & eligitur alter, arbitrer debet prius videre de iure primi electi; quia si hic habet ius pro se, secunda electio est nulla. *Honorius Tertius ex Cirone de arbitris cap. 1.*

Arbitri electi ad causam recusationis, assignare debent partibus terminum ad probandum, & iudex recusatus eos compellat ad finiendam causam. *De off. &c. Iud. deleg. cap. Suspitionis.*

Humanum.

Vide, *Liberum arbitrium hominis.* Vide, *Homo.*

Archibusettus; & licentia ferendi.

Archibusettos breuiores duobus palmis, in statu Ecclesiæ, nullus potest deferre, vel retinere domi, vel per iter, neque vendere, sub pœna criminis læsæ maiestatis. *Pius IV. const. 49. Cum vices eius.*

Legati, Gubernatores, vel alij quiuis superiores in statu Ecclesiæ, non possunt concedere licentiam eos ferendi, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, & alijs. *ibid.* Et licentiæ sunt nullæ. *ibid.*

Vide, *Arma breuia.*

Archiconfraternitas Carceratorum Romæ.

Archiconfraternitas Carceratorum dicta Pietatis Sanctorum Cosmæ, & Damiani, habet officinm Prouisoris Carceratorum, & condemnatorum ad triremes, in Vrbe, & alia. *Sixtus V. const. 97. Ex debito.* Inter alia priuilegia potest liberare vnum carceratum pro quolibet delicto (exceptis quatuor ibi narratis) omni anno post primam Dominicam Quadragesimæ. *ibid cap. Dilectis.* Multas habet Indulgentias. *Gregor. XIII. const. 56. Pij Patris*; potest alias Confraternitates aggregare. *ibid.* Fuit instituta à Leone X. *const. 37. Illius,* & confirmata à Gregorio XIII. ad effectum visitandi carceratos, & eis subueniendi. *ibid.* Accedit visitationi Carcerum. *Sixtus V. const. 97. cap. Cum Dilecti.*

Leo X. const. 37. Illius, concessit fidelibus, vt possent etiam legata feudalia facere pro hac Confraternitate, & indulgentias multas concedit eis; qui legata faciunt pro illa.

Archidiaconus.

Archidiaconus sedet ad dextrum latus Episcopi. *Concil. Nicæn. 1. ex Arabico c. 57. & 58.*

Archidiaconi sunt oculi Episcoporum. *Conc. Colon. 2. par. 14. cap. 19. Concil. Tride t. sess. 24. de reform. cap. 12.*

Archidiacono competit Ecclesiam regere, & dirigere, in ijs, quæ pertinent ad Dei cultum, *dist. 25 cap. Perlectis. Post Concil. Tolet. 1. cap. 7.*

Archidiaconus gerit vices Episcopi, in dirigenda Ecclesia. *ibid.*

Archidiaconi officium, quale est. *Post Concil. Tolet. 1. cap. 8. de off. Archid. cap. 1. cap. Officium. cap. Vt nostrum. cap. Ad hæc nos.*

Archidiaconus debet esse magister in Theologia, vel Doctor in iure Canonico. *Concil. Trident. sess. 24. de reformatione cap. 12.*

Archidiaconus potest iudicare Leuitas, & Dia-

Diaconos. *Concil. Nican.* 1. *ex Arabico cap.*62. *dist.*25. *cap. Perlectis. Post Concil. Tolet* 1. *cap.*7.

Archidiaconus imperat diaconis, & subdiaconis. *ibid.*

Archidiaconus debet esse presbyter, vel diaconus. *dist.*60. *cap. Nullus Episcopus, & cap. Nullus in præpositatu. Concil. Claramontanum cap.* 3.

Archidiaconus sine licentia Episcopi, non potest conferre beneficia. 16. *quæst.*7. *cap. Nullus omninò. Concil. Later.* 3. *in append. De excessibus Archidiaconor. cap.*1. & 3.

Archidiaconus potest Euangelium legere in Ecclesia, vel alijs præcipere, vt legant. *Post Concil. Tolet.*1. *cap.*7.

Archidiaconus præcipere potest custodi, vt tintinnabula pulset, lucernas, & lampades accendat. *Post Concil. Tolet.* 1 *cap. vlt.*

Archidiaconus cum Archipresbytero, & Primicerio repræsentant personam Episcopi, eo absente. *Martinus I. ep.*15.

Archidiaconus, nihil potest à Presbyteris, vel alijs exigere. *Concil. Cabilonense* 3. *cap.*5 *Dist.*94. *cap. Dictum est.*

Archidiaconi, & Archipresbyteri tenentur vocare ad pœnitentiam peccatores, incestuosos, adulteros, homicidas, maleficos, & alios similes, quos ab Ecclesia separent, si nolunt pœnitere. *Concil. Coiacense cap.* 4.

Archidiacono competit præsentare Episcopo ordinandos; eos autem præsentare debet, qui sciunt psalterium, hymnos, &c. *Concil. Coiacense cap.* 5. *de offic. Archid. cap. Vt nostrum.*

Archidiaconus eligi nequit, nisi sit saltem 25. annorum. *Concil. Later.*3. *cap.*3. *de elect. cap. Cum in cunctis §. Inferiora.*

Archidiaconus, nisi ordinetur diaconus tempore præfixo, remoueatur. *Concil. Lat.*3. *cap.*3. *de ætate, & qualitate præficiend. cap.* 1.

Archidiaconus non potest curam animarum committere, sine licentia Episcopi. *Concil. Lateran.*3. *in append. tit. de excessibus Archidiaconorum cap.*2. *De off. Archidiac. cap. Cum satis.*

Archidiaconus non potest habere aliam Ecclesiam, præter suam. *ibid. cap.*5. *Concil. Later.*3. *in append.*

Archidiaconus non potest carere præbenda. *Concil. Later.*3. *in append. tit. Vni plura cap.* 7.

Archidiaconus vno tantum Archidiaconatu frui potest, id est, in vna Ecclesia. *ibid. cap.* 8.

Archidiaconus non potest, nisi de licentia Episcopi, iudicare. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. de sententijs cap.*4.

Archidiaconus præsentans aliquem ordinandum sine titulo, vel patrimonio, tenetur de suo sustentare ordinatum. *Concil. Londin.*1. *cap.*6.

Archidiaconus examinare debet ordinandos. *De off. Archidiac. cap. Vt nostrum.*

Archidiaconus ponit Prælatum in sede. *De off. Archid. cap. Vt nostrum.*

Archidiacono subest Archipresbyter. *De off. Archipresb. cap. vn.*

Archidiacono subest Primicerius. *De off. Primicerij cap. vn.*

Archidiacono subest Sacrista. *De off. Sacristæ cap. vn.*

Archidiaconus tenere debet inuentarium Ecclesiæ, & quolibet anno reuidere, quid creuerit, & quid deficiat. *Concil. Oxoniense* 1. *cap.*8.

Archidiaconus prouidere debet, vt Ecclesiæ possessiones benè colantur, & conseruentur. *Concil. Oxon.*1. *cap.*8.

Archidiaconi, qui habent Ecclesias sub se, tenentur eas visitare; & quas procurationes, seu expensas possunt exigere. *Concil. Londin.*2. *cap.*21.

Archidiaconus non potest grauare Ecclesiam, quam visitat. *Concil. Oxoniens.* 1. *cap.* 14.

Archidiaconus tenetur diligenter inquirere de vita, moribus, & scientia ordinandorum. *Concil. Coloniens.*2. *par.* 1. *cap.*12. Etiamsi post factum edictum, nullus comparuit.

Archidiaconus tenetur publicare decreta Synodi. *ibid. par.*14. *cap.*19.

Archidiaconi, olim suas peculiares Synodos faciebant, & ad quid. *Concil. Colon* 2. *par.*14. *cap.*21.

Archidiaconus non potest suum officium committere alteri personæ, nisi Ecclesiasticæ. *Concil. Colon.* 3. *tit. de offic. &c. cap* 2. & personæ graui. *ibid.*

Archidiaconus assistens seruitio Papæ, potest disponere de suo Archidiaconatu, ac si esset præsens, ac residens in eo. *Honorius III. ex Cirone, de offic. Archidiac. cap* 2.

Archidiaconus esse non potest, Parochus, qui alibi habet curam animarum. *Honorius III. ex Cirone, de præbend. cap.*2.

Archidiacono paralitico, dandus est coadiutor. *Honorius III. ex Cirone, de clerico ægrot. &c. cap.*1. *de clerico ægrot. cap. fin.*

Archidiaconi, qui tenentur Ecclesias aliquas visitare per se ipsos, immediatè visitent, non per alios: assumere debent notarium de consensu Episcopi. *Concil. Tridentin. sess.*24. *de reform. cap.*3.

Intra mensem tenentur tradere acta Episcopo. *ibid.* Easdem Ecclesias potest iterum visitare Episcopus. *ibid.*

Semel in anno potest Archidiaconus visitare suas Ecclesias. *De off. Archid. cap. Mandamus.*

Archidiaconus tenetur scribere ordinatorum nomina in aliquo libro, & librum diligenter custodire. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 2. *tit. Quæ ad Sacramenti Ordinis administrat. pertinent.*

Archidiaconus per se immediatè, & non per alium, tenetur sua munera præstare, & suo officio fungi. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 2. *tit. Communia de Ministris.*

Archidiaconus de iure communi, non potest excommunicare. *De off. Archidiac. cap. Archidiacono.*

Archidiaconus debet habere curam vasorum Ecclesiæ. *ibid. cap. Ea quæ contra.*

Archidiaconus releuat onus Episcopi. *ibid. cap. Ad hæc nos.*

Archidiaconus non potest facere literas commendatitias clericis. *De off. Archid. cap. Significasti.*

Archidiaconus non habet iurisdictionem in Monasteria. *ibid. cap. fin.*

Archidiaconus nihil potest à Clericis exigere. *De censibus cap. cum Apostolus*, §. *Prohibemus.*

Archidiaconi vbi, & quos possunt visitare, quasque procurationes accipere. *Extra de censib. Vas Electionis.*

Archidiaconus circa præbendam. Vide, *Præbenda.*

Archiconfraternitas Confalonis.

Archiconfraternitas hæc est pro redimendis captiuis à Gregorio XIII. instituta *constitut.* 38. *Pastoris*; cum formula, & modo gubernij, & priuilegijs, ac indulgentijs.

Possunt collectores instituere pro collectione eleemosynarum ad redimendos captiuos. *Gregor. XIII. const.* 69. *Christianæ*, in declaratione sequenti, multa priuilegia huius societatis. *ibid. Sixtus V. const.* 37. *Cum sicut*, instituit Protectorem huius Societatis cum maxima iurisdictione, super ministros, gubernium, & bona eius: omnes causæ ministrorum ab eo cognoscendæ; & in hoc non potest impediri ab Auditore Cameræ, vel Gubernatore Vrbis. *ibid.*

Archiconfraternitas Cordigerorum.

Archiconfraternitas Cordigerorum in Ecclesia Sancti Francisci de Assisio Minorum Conuentualium erigitur à *Sixto V. constit.* 13. *Ex superna.* Eis concedit Priuilegia aliarum Archiconfraternitatum. *Generalis Ordinis Minorum Conuentualium*, potest in alijs Ecclesijs Confraternitatem Cordigerorum erigere, & indulgentias eis concedere, & aggregare Archiconfraternitati præfatæ: & alijs prohibetur eas erigere, vel aggregare. *ibid.*

Aliæ Archiconfraternitates.

Vide, *Confraternitas.*

Archiepiscopi Ordinatio.

Archiepiscopus (olim) ab omnibus Prouinciæ Episcopis erat ordinandus, alias nulla (id est illicita) erat ordinatio. *Anicetus epist. vn. dist.* 66. *cap. Archiepiscopus. De temporibus Ordinationum, cap. Archiepiscopus.*

Archiepiscopi in maioribus ciuitatibus ordinandi sunt, seu ponendi ex Apostolica constitutione. *Clemens I. ep.* 1. *cap.* 4.

Vide, *Episcopi consecratio.* Vide, *Ordinatio.*

Archiepiscopi dignitas.

Archiepiscopus, idem est, ac summus Episcoporum (id est in Prouincia.) *dist.* 21. *cap. Cleros.*

Archiepiscopus non est Primas. *Anicetus ep. vn. dist.* 99. *cap Nulli Archiepiscopi. Concil. Nicæn.* 1. *ex Iulio cap.* 12.

Archiepiscopus est superior omnibus Episcopis Prouinciæ. *Concil. Nicæn.* 1. *cap.* 6. *Concil. Antioch. cap.* 9.

Vide, *Metropolitanus.*

Archiepiscopalis dignitas iure humano est instituta. *Leo IX. ep.* 4.

Archiepiscopus quò ad Pontificalia.

Archiepiscopus tenetur missam dicere cum pallio. *Concil. Matiscon.* 1. *cap.* 6. Sed in diebus determinatis à Sede Apostolica. *De author. & vsu Pallij, cap. Cum sis, & cap. fin.* Vide, *Pallium.*

Archiepiscopus consecratus, licet pallium non acceperit, potest committere consecrationem suffraganei. *De elect. cap. Suffraganeis.*

Potest celebrare sine pallio, & sine sandalis. *De authorit. & vsu Pallij. cap. fin.*

Sine pallio non potest ordinare, nec Chrisma facere, nec conferre, nec Ecclesias consecrare, nec Episcopos ordinare. *De elect. cap. Cum ad nostram. Ioannes VIII. epist.* 93. & 95.

Archiepiſcopus in Prouincia exiſtens, poteſt concedere indulgentias, iuxta formam Concilij *Later.3. De pœnit. & remiſſ.cap. Noſtra*. Sed non excedat talem formam. *ſub eod. tit. in 6. cap.1.*

Archiepiſcopus poteſt pontificaliter celebrare, & facere celebrare ſine pontificalibus in omni loco Prouinciæ, etiam in exemptis. *Clement. de priuilegijs, & exceſſib. priuileg. cap. fin.*

Archiepiſcopus in omni loco Prouinciæ, poteſt ante ſe portare facere crucem, etiam in locis exemptis. *ibid.*

Archiepiſcopus in nullo poteſt moleſtare exemptos. *ibid.*

Archiepiſcopus impeditus, poteſt alteri committere conſecrationem ſuffraganei. *De off. Iud. ord. cap. Quod ſedem.*

Archiepiſcopus quò ad vſum Pallij. Vide, *Pallium.*

Archiepiſcopus in Diœceſi ſuffraganei, non poteſt ordinationes facere, abſque ipſius licentia. *Concil. Nicænum 1. ex Arabico cap.38. 9. qu.2. & 3. cap Nullus. ex Caliſto I. ep.2.*

Vide, *Metropolitanus*. Vide, *Pallium.*

Archiepiſcopus quò ad iuriſdictionem in ſuffraganeos.

Archiepiſcopus in ſua Ciuitate debet audire cauſas appellationis, vel ibi committere, ad expenſas vitandas. *De off. ord. cap. Vt litigantes.*

Archiepiſcopus non poteſt in Diœceſi ſuffraganeorum, ſibi facere officiales pro cauſis futuris. *De off. iud. ord in 6. cap.1.* Quod ſi conſuetudo tales permittit, non poſſunt officiales inhibere ante appellationem. *ibid.*

Archiepiſcopus non poteſt reuocare cenſuram latam contra appellantem. *De appellat. & recuſat. in 6. cap. Romana §. Sententias.*

Archiepiſcopus viſitaturus Prouinciam, prius viſitet populum ſuum, & clerum. *De cenſibus in 6. cap.1.* Vide, *Viſitatio*. Vide, *Epiſcopus quo ad viſitationem.*

Archiepiſcopus impeditus poteſt committere ſuffraganeo conſecrationem Epiſcopi. *De off. iud. ord. cap. Quod ſedem.*

Archiepiſcopus poteſt committere ſuffraganeis cauſam ad ſe delatam, per appellationem. *De off. iud. ord cap. Paſtoralis.*

Archiepiſcopus poteſt viſitare prouinciam, etiam ſi ſuffraganei non ſint negligentes. *De cenſib. &c. in 6. cap. fin.* Quando poteſt. Vide, *Viſitatio.*

Archiepiſcopus viſitans abſoluere poteſt, & audire confeſſiones in Prouincia. *ibid.*

Archiepiſcopus viſitans poteſt punire iniurias, ſibi vel officialibus, ac miniſtris ſuis illatas in Prouincia. *De pœnis in 6. cap. 1.*

Archiepiſcopus non poteſt relaxare ſententias ſuffraganeorum, latas contra ſubditos. *De ſentent. excommunic. cap. Romana.*

Archiepiſcopi ſententia generalis, ſubditos ſuos tantum ligat. *ibid.*

Archiepiſcopi in locis ſuæ prouinciæ, etiam exemptis, facit portare ante ſe crucem, & benedicere populo. *Clem. de priuileg. & exceſſib. priuileg. cap. fin.*

Archiepiſcopus in Prouincia celebrare poteſt pontificaliter, vbique etiam in locis exemptis, & facere celebrare coram ſe. *ibid.*

Archiepiſcopus remittere debet ad Epiſcopum, eum, qui de excommunicatione appellat ad ipſum, & quomodo. *De off. iud. ord. cap. Ad reprimendum.*

Archiepiſcopus viſitans quando, & à quibus monaſterijs, poteſt procurationem accipere. *De cenſib. &c. cap. Sopitæ.*

Archiepiſcopus viſitata ſua Diœceſi, poteſt viſitare Diœceſes ſuffraganeorum, Cathedrales eorum Eccleſias, ſuffraganeos, capitula omnia, Eccleſias, loca pia, & religioſa. *De cenſib. in 6. cap.1. §. Deinde.* A locis viſitatis accipere poteſt procurationes. *ibid.*

Non poteſt ad viſitata loca iterum redire, niſi viſitata tota Prouincia; niſi à Diœceſanis, locorum requiratur. *De cenſib. in 6. cap 1 §. Ex quo.*

Finita viſitatione totius Prouinciæ, poteſt iterum eam viſitare, ſi ratio poſtulet, & quomodo. *ibid. §. Poſtquam.*

Archiepiſcopus viſitans Prouinciam, quid agere debet. *ibid. §. Sanè.* Poteſt crimina notoria punire debita pœna. *ibid.*

Non poteſt in pecunia recipere procurationes (id eſt expenſas, & victualia) nec munera, & ſi recipit, tenetur reſtituere in duplo. *ibid. §. Procurationes.*

Archiepiſcopus in Prouincia poteſt indulgentias concedere, ſed non excedat formam Concilij *Later.3. de pœnit. & remiſſ. in 6. cap. 1.*

Archiepiſcopus non poteſt abſoluere excommunicatos à ſuffraganeis; vel officialibus eorum, niſi in caſu appellationis. *De ſent. excom. in 6. cap. Venerabilibus.*

Archiepiſcopus in cauſa appellationis à ſententia excommunicationis debet prius abſoluere appellantem, quàm eum audiat; exceptis caſibus, in quibus iura prohibent appellare. *ibid. § Porro.* Excipe, ſi ſuffraganeus offerat ſe probaturum, quod ex iuſta cauſa excommunicauit. *ibid.* Excepto etiam, ſi ſuffraganeus excommunicauit in contumacia, niſi reus proponat, ſe non eſſe contumacem, quando impeditus non

potuit comparere; secus si fatetur suam contumaciam, vel alias sit manifesta. *ibid.* Adde: si reus velit probare se non esse contumacem, non debet absolui, nisi data cautione, de stando iudicio Ecclesiæ, & facta solutione expensarum. *ibid. §. Porrò.* Item, si suffraganeus excommunicauit, ex eo quod reus non comparuit in certo loco, & reus velit probare, quod locus non erat sibi notus, licet antea hoc non opposuerit, tunc est absoluendus, quia contumacia est solum præsumpta. *ibid*

Archiepiscopus potest pœnas pecuniarias imponere subditis suffraganeorum, in casu, in quo potest excommunicare. *De sent. excomm. in 6. cap. Venerabilibus §. Denique.*

Vide, *Metropolitanus.*

Archiepiscopus non potest iudicare alium Episcopum, absque consensu Patriarchæ. *Concil. Nicæn. 1. ex Arab. cap. 46.* Sed hoc non est in vsu.

Archiepiscopus non potest excommunicare populos suffraganeorum. *Calistus I. ep. 2. 9. qu. 3. cap. Nullus.*

Archiepiscopus ante se facit portare crucem in prouincia, & dat benedictionem. Vide, *Crux.* Vide, *Metropolitanus.*

Archiepiscopus erga Papam.

Archiepiscopus pallium accepturus à Papa, si est in curia non potest ab ea discedere sine literis Papæ de receptione, & prius quam faciant iuramentum fidelitatis Papæ, alias non potest administrare, nec gubernare, nec fructus percipere, & quidquid facit est irritum. *Extra, de elect. cap. 1.*

Archiepiscopus pallium recepturus tenetur præstare iuramentum fidelitatis Papæ. *De elect. &c. cap. Significasti.*

Archiepiscopus post consecrationem intra tres menses, tenetur petere pallium à Papa, alias priuatur. *post epist. Damasi. cap. 5.*

Vide, *Pallium.* Vide, *Papa.*

Archipresbyter.

Archipresbyter subest Archidiacono. *Concil. Tolet. 1. cap. 8.* Est super omnes presbyteros. *ibid. dist. 25. cap. Perlectis. De offic. Archipresbyteri cap. 1. Vt Archipresbyter.*

Archipresbyter absente Episcopo honorandus est, vt Episcopus. *Concil. Nicæn. 1. ex Arab. cap. 57. & 58.* Eo absente Missam cantat. *Concil. Tolet. 1. cap. 8. dist. 25. cap. Perlectis.*

Archipresbyter præest plebi, sicut Episcopus matrici. *De offic. Archipresb. cap. vltimo.*

Archipresbyteri officium, quale est. *Concil. Reagiticinum cap. 13.*

Archipresbyter (olim) cum clero, & populo eligendus erat. *dist. 63. cap. Agatho.*

Archipresbyter debet esse presbyter, aut diaconus. *dist. 60. cap. Nullus Episcopus.* Tenetur ordinari presbyter, alias est priuandus. *De ætate, & qualit. &c. præfic. cap. 1.*

Archipresbyter per se immediatè, & non per substitutum, debet suum officium exercere. *Concil. Mediol. 1. tit. communia de ministris.*

Archipresbyteri officia omnia. *De off. Archipresb. cap. Ministerium. & dist. 25. cap. Perlectis.*

Archipresbyter in quibus adiuuat Episcopum. *De off. Archipresb. cap. Officium.*

Archipresbyter generalis, suæ plebaniæ curam gerit. *ibid. cap. fin.*

Archipresbyter per Episcopum instituendus in rure. *ibid.*

Archipresbytero competit inuigilare officijs Ecclesiasticis, vt benè peragantur, fontes benedicere, &c. alia. *De off. Archipr. cap. Ministerium.*

Archipresbyter potest, & missam cantare, & alteri præcipere, vt cantet. *De off. Archipresb. cap. Officium.*

Archipresbyter tenetur baptizare, &c. Ecclesiastica munera peragere. *De off. Archipresb. cap. Officium.*

Archipresbyteri Basilicarum Romæ. Vide, *Basilica.*

Vide, *Archidiaconus, in fine.*

Archipresbyter Sancti Ioannis Lateranensis.

Vide, *S. Ioannes Lateranensis, & Cardinales Archipresbyteri.* Vide, *Ecclesia Sancti Ioannis.* Vide, *Capitulum.* Vide, *Basilica.*

Archipresbyter Sancti Petri.

Vide, *Sanctus Petrus, & Cardinales Archipresbyteri.* Vide, *Ecclesia Sancti Petri.* Vide, *Capitulum.* Vide, *Basilica.*

Ar-

Archipresbyter Sanctæ Mariæ Maioris.

Vide, *Sancta Maria Maior*, *& Cardinalis Archipresbyter*. Vide, *Ecclesia Sanctæ Mariæ Maioris*. Vide, *Capitulum*. Vide, *Basilica*.

Archiuium.

Archiuium faciendum in qualibet Ecclesia Cathedrali, & in alijs Collegiatis, & ad hoc attendere debet Episcopus. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 2. *tit. Quæ pertinent ad bonorum, &c.*

Archiuium duabus clauibus claudendum, vna sit pœnes Episcopum, alia pœnes Capitulum in Cathedrali. In Collegiatis verò, vna pœnes præfectum, alia pœnes Capitulum. *ibid.*

In archiuio conseruandæ scripturæ Ecclesiæ, inuentaria, instrumenta, & alia quæ spectant ad publicum. *ibid.*

Archiuium Romanæ Curiæ.

Archiuium Romanę Curię, & scriptorum Collegium eiusdem, *Iulius II.* instituit *constit.* 15. *Si ut prudens*. Numerus scriptorum, & officium. *ibid.* Omnia instrumenta facta per quoscumque notarios Romæ, pro qualibet ad illud deferenda authentica, & ibi conseruanda. Notarij omnes, qui Romæ instituuntur, in matricula ipsorum Scriptorum sunt describendi. In præfato Collegio decem Correctores debent esse, primus est Auditor Cameræ. Secundus vnus Clericus Cameræ. Alij octo, Prælati. Officia eorum, quæ sunt. *ibid.* Potest Collegium hoc creare notarios; potest alios inhabiles priuare, vel suspendere, si non sunt idonei. Nullus notarius potest in Vrbe exercere hoc officium sine Collegij prædicti licentia. Potest legitimare bastardos in toto dominio status Ecclesiastici. Dicti Correctores sunt familiares, & commensales Papæ. *ibid.*

Confirmat priuilegia omnia *Pius V. const.* 87. *Pridem*. Determinat qualitates personarum assumendarum, emolumentorum diuisionem, &c. multa. *ibid.*

Archiuium Vaticanum S. R. E. Cardinalium institutum fuit ab *Vrbano VIII. const.* 53. *Admonet*. Scripturæ, & processus omnium promouendorum per totum mundum in eo conseruandæ, nec non beneficiorum, &c. & omnes pertinentes ad Collegium Cardinalium, &c. *ibid.* Quomodo regendum; & officiales eius, emolumenta, &c. *ibid.*

Vide, *Romæ Archiuium*.

Archiuia in Statu Ecclesiastico.

Archiuia publica sunt tenenda in omnibus locis, & terris Ecclesiæ subiectis, ad conseruandas publicas scripturas. *Sixtus V. const.* 83. *Sollicitudo*. Quomodo formanda, & regenda. *ibid.* Omnia instrumenta, quæ fiunt, deferri debent authentica ad Archiuium. *ibid.*

Archiuij Regens.

Archiuij Regens instituitur, qui inuigilat negotijs Archiuiorum, litibus archiuij, salarijs ministrorum, &c. Visitat, vel visitare facit archiuia, & quomodo. *ibid.*

Arelatensis Archiepiscopus.

Arelatensis Archiepiscopus supra Narbon. & Vienn. authoritatem habere, dicit *Zosimus Papa ep.* 7. *&* 8.

Argentum falsum.

Argentum falsum faciens, seu alchimiam. Vide, *Alchimia*.

Arioli.

Arioli sunt illi, qui idola colunt, & ab eis expectant responsum. 26. *qu.* 6. *cap.* 1.

Ariolos consulens, seu incantatores, aut magos, est anathema. *Concil. Roman. sub Gregor. II. cap.* 10. *&* 12. *Zacharias ep.* 1. *Concil. Agathense* 1. *cap.* 41. *Concil. Veneticum cap. vlt.* 26. *quæst.* 5. *cap. Aliquanti*. *Concil. Aurel.* 1. *cap.* 31. 26. *qu.* 1. *cap. Si quis Clericus*.

Arioli, & augures fugiendi. *lib.* 2. *constitut. Apost. cap.* 62. *& lib.* 7. *cap.* 21.

Vide, *Augures*. Vide, *Aruspices*. Vide, *Magi*. Vide, *Sortilegi*.

Arma.

Arma ferri non possunt in Ecclesia. *Concil. Mediol.* 1. *part.* 2. *tit. de Ecclesijs, & earum cultu*. Pœna ferentium, nisi desistant. *ibid.* Vide, *Ecclesia*.

Arma portantes ad Infideles, sunt excommunicati ipso facto. *Extra, de Iudæis cap. Multa*. Bulla Cœnæ *Pauli V. const.* 63.

Pastoralis. Vrbanus VIII. constit. 62. Pastoralis. Innoc. III. const. Ad liberandam. Nicol. I, const. 3. Olim.

Arma portantes ad infideles fiunt infames; non possunt testari: si capiuntur, remanent serui capientium; bona eorum confiscantur, non possunt habere officia, neque legata recipere, *Extra, de Iudæis, cap. Multa.*

Arma non ferenda, quando dicitur Missa. *Concil. Arelat. 3. cap.* 28. Transgressores puniendi sunt ab Ecclesiastico iudice, non à laico. *ibidem.*

Arma à Clericis non tractanda. *Concil. Mogunt. 1. cap.* 17.

Arma quando possunt tractari à Clericis, Vide, *Clerici.*

Arma breuia.

Arma breuiora tribus palmis ferentes, vt cultellos, pugiones, &c. exceptis cultellis ad frangendum panem, incurrunt crimen læsæ maiestatis in statu Ecclesiastico, & alias pœnas. *Pius V. const. 145. Cum vices.*

Vide, *Archibusettus.*

Arma Cardinalium.

Vide, *Cardinalium Arma, & Insignia.*

Armatorum Caualcatæ.

Armatorum caualcatæ, quando permittuntur fieri in statu Ecclesiastico, & quando non, & pœnæ facientium. *Sixtus V. const. 75. Dum pro communi.* Vide, *Caualcatæ.*

Armeni.

Armenorum Rex petit confirmationem à Papa, & obtinet, quia Catholicus. *Innocent. III. const. 4. Is Ecclesiam.*

Armeni petunt viros catholicos à Papa, & obtinent. *ibid.*

Armeni vniuntur cum Ecclesia Latina, circa septem Sacramenta, & alia multa. *Eugenius IV. const. 19. Exultate.*

Aromatarij Romæ, & in statu Ecclesiæ.

Aromatarij Romæ, quid tenentur obseruare; qui possunt tale munus exercere, & alia omnia pertinentia ad artem, diffusè, *Gregor. 13. const. 29. Cum officio.*

Aromatariæ artis consules instituti à *Gregor. XIII.* confirmantur à *Clement. VIII. const. 47. Laudabilis.* Quam facultatem habent ad iudicandum pro, & contra Aromatarios, *ibid.*

Aromatarij in nullo alio tribunali possunt conuenire debitores, sub pœna applicanda Ecclesiæ ibi determinata. Quomodo terminandæ eorum causæ, *ibid.*

Libris Aromatariorum fides est adhibenda; si eos tenent secundum vsum suæ artis, sed solum per quinquennium. Debitores eorum vsque ad quinquennium tantum intelliguntur obligati, si in eorum libris inueniuntur descripti. *ibid.*

Aromatarij in creditis defunctorum, decoctorum, &c. præferendi sunt alijs; etiam si isti habeant obligationem cameralem. *ibid.* §. 10. Etiam in causa dotis, vsque ad summam scutorum 50, tantum. Alia multa de hac materia. *ibid.*

Aromatariorum causæ à nullo iudice possunt cognosci, nisi à Consulibus artis, nec ab vllo reassumi. *ibid.* §. 16. Quando, & qua cautione appellari potest à præfatis Consulibus. *ibid.* §. 15. *& Paulus V. constit. 71. vt infra.*

Aromatariæ Romæ, quomodo regendæ, & gubernandæ. *Paulus V. const. 71. tit. de Protomedico, & Aromatarijs*

Aromatariorum obligatio in statu Ecclesiæ. *Gregor. XIII. const. 29. Cum officio.* A quo approbandi *ibid.* §. 3. Non possunt ex simplicibus componere medicinam, sine recognitione medici; neque oppiata. Medicinas in libro notare tenetur. Non possunt vendere venena: omnes res necessarias tenentur habere. Pœnæ. Causæ eorum à Consulibus iudicandæ. Accusans Aromatarium, &c. lucratur quartam partem pœnæ. & alia multa. *ibid.*

Arreptitius.

Arreptitius non potest ministrare in altari. *Post epist. 4. Pij I. dist. 33. cap. Communiter. cap. Clerici, & cap. Vsque. Concil. Tolet. 11. cap. 13.*

Arreptitius neque potest Sacramentum ministrare, donec sit curatus. *Concil. Toletan. 11. cap. 13.*

Arreptitij possunt vti quibusdam herbis, & lapidibus, dummodo hæc non sint incantata. *26. qu. 7. cap. Dæmonium.*

Vide, *Energumenus.* Vide, *Dæmoniacus.* Vide, *Altare.* Vide, *Missa.*

Arrogans.

Arrogans non est aptus ad docendum. *dist. 46. cap. Hoc habet.*

Ar-

Articularis morbus.

Articularem morbum curat ieiunium. *De consecrat. dist.5. cap. Legimus quosdam.*

Aruspicia, & Aruspices.

Aruspices sunt, qui obseruant dies, & horas, in quibus debeat homo operari. *26. qu.3. cap.1.*

Aruspices, idem sunt, ac augures. *26. qu.5. cap. Nec mirum.*

Aruspicum pœnæ, & alia. Vide, *Augures.*

Vide, *Diuinatio.* Vide, *Sortilegium.*

Assassinium.

Assassinium committens Clericus, vel Eques Sancti Ioannis Hierosolymitani, non potest iudicari à foro sæculari, sed ecclesiastico. Sub pœna excommunicationis latæ sententiæ ipsis sæcularibus prohibetur, siue sint Reges, siue Imperatores. *Clemens VIII. const.37. Aequa.*

Assassini non gaudent Immunitate Ecclesiæ. Vide, *Immunitas.* Vide, *Ecclesia.*

Assassinium committens, vel mandans, est excommunicatus. *De homicidio in 6. cap. 1.*

Assassinos recipiens, vel occultans, est excommunicatus: si est clericus cuiuscumque dignitatis, deponitur ab officio, beneficio, dignitate, &c. *ibidem.*

Assentiens.

Assensum præbens alienis vitijs, est similis illi. *Anastasius I. ep.3.*

Assessor.

Assessor assumi non debet à delegato, nisi in necessitate. *De rescript. in 6. cap. Statutum, §. Assessorem.*

Assessor non debet esse suspectus. *ibid.* Expensis partium soluendus, sed moderatis. *ibid.*

Assistens.

Assistentis officium instituendum est in Ecclesia Cathedrali, & in Collegiatis, qui pluuiali indutus accedat in Missa solemni, cantante Episcopo, vel Canonico. *Concil. Mediolan. 1. part. 2. tit. de Missa solemni.*

Nisi adsit assistens deputatus in Ecclesijs, assumendus est alius sacerdos, qui hoc munere fungatur. *ibid.*

Assistens Capellæ Papalis.

Assistentes Capellæ Papali, vt Episcopi, Archiepiscopi, & Patriarchæ, multa Priuilegia habent *Iulius III. const.12. Romanorum.* Sunt nobiles, & nobilium gratijs fruuntur; multis franchitijs gaudent; alia habent priuilegia circa collationem beneficiorum, & cessionem fructuum eorumdem. *ibid.* Posse legitimare, creare notarios, milites, auratos, & doctores in omni facultate, (sed hoc de doctoribus reuocauit *Pius V. const. 60.*) concessit præterea *Iulius III.* Posse legitimare ad omnia reuocauit *Pius IV. const. 45.* Posse cum quadam particulari forma resignare beneficia; posse ordines conferre extra tempora; posse differre visitationem Liminum ad quinque annos, sed hoc reuocauit *Sixtus V. const.15.* Posse confessarium sibi eligere, qui possint eos absoluere ab omnibus casibus, & censuris, quibusdam exceptis, & commutare eis vota, exceptis quatuor maioribus. *ibid.* Aliqua ex his confirmantur, alia moderantur.

Assistentes præfati fruuntur ijsdem gratijs, etiam quando desinunt esse Assistentes. *ibid.*

Greg. XV. const.32. Circumspecta, multa renouat, & alia confirmat: concedit, vt nobilitate fruantur, ita, ac si ex vtroque parente nobili essent nati, & æquales sint alijs nobilibus, §.1. Habent franchitiam sex vegetum vini, & possunt de ea disponere, §.2. Habent de Palatio vnam partem panis, qualibet die, §.3. Possunt creare tres notarios, qui sint probi, & commendati, eosque aggregare alijs notarijs Sedis Apostolicæ, §.4. Gaudent priuilegijs Protonotariorum participantium, etiamsi sine Rocheto incedant, §.5. Possunt creare octo milites auratos, id est, de calcaribus auratis, §.6. Possunt statuta, & leges facere pro eorum Collegio: tenere possunt oratorium domi (Romæ) per Cardinalem Vicarium approbandum, in quo vna tantum missa dici possit, pro qualibet die per se, vel per alium: & quando sunt extra Vrbem, possunt facere celebrare in suo oratorio, exceptis Paschate, Natiuitate Domini, & Pentecoste. Familiares sibi necessarij satisfaciunt præcepto, audiendo missam in suo oratorio, non verò, qui non sunt necessarij, §. 8. Possunt cassare, & resignare pensiones, vsque ad summam scutorum 500. auri in toto, vel in parte, & alia circa hoc, §. 9. Possunt disponere de redditibus Ecclesiasticis,

sticis, semel vsque ad summam scutorum mille de Camera, siue pro hæredibus, siue pro alijs, siue pro funere, subtracto tamen ære alieno (si quod habent) §.10. Testamenta de iurisdictionalibus facere possunt coram duobus testibus, & quomodo, etiamsi sola sua manu sint descripta, & alia similia, §.10. *& seqq.* Vide, *Capella Pap.*

Assistentes Religionum.

Assistentes Generales Ordinis Sancti Augustini. Vide, *Fratres Sancti Augustini.*

Aspersio cum aqua benedicta.

Aspersio cum aqua benedicta facienda super populum omni Dominica. *Leo IV. homilia de cura Pastorali. Concil. Rauenn. 2. sub Clem. V. cap.9.*

Aspersionis ritus est antiquus in Ecclesia, & vnde sumat originem. *De consecr. dist.4 cap. Nec quemquam.*

Aspersio cum aqua facienda, & quomodo benedici aqua illa opus sit, & à quo. Vide, *Aqua benedicta.*

Astrologia, & Astrologi.

Astrologi dicuntur mali, qui augurantur. *26. qu.3. cap.1.*

Astrologi isti fugiendi à Catholicis. *26.qu.2. cap. Illos Planetarios.*

Astrologiam iudiciariam exercentes præter excommunicationem ipso facto, quas alias pœnas incurrunt. *Sixtus V. const.17. Cæli, & terræ Creator.* Ab Inquisitoribus iudicantur. *ibid.* Item alias huiusmodi diuinatrices artes exercentes. *ibid.*

Astrologi iudiciarij prædicentes futura, &c. vt homicidæ tractandi. Maxime, qui iudicant de statu Reipublicæ, vel de Vita Principum. *Sixtus V. const.17. Cæli, & terræ. & Vrbanus VIII. const.113. Inscrutabilis.*

Astrologos, ariolos, mathematicos, aruspices, vaticinatores, & alios huius generis consulentes de statu Reipublicæ Christianæ, vel Sedis Apostolicæ, vel vita, aut senectute Papæ, aut consanguineorum Papæ, vsque ad tertium gradum; vel qui iudicia, aut prædictiones de præfatis, etiam sponte oblata, receperint, illisue vsi sint, vel apud se retinuerint, incurrunt excommunicationem ipso facto, crimen læsæ maiestatis, pœnam mortis, & confiscationem bonorum omnium. *Vrbanus VIII. const.113. Inscrutabilis §.3.*

Astrologi præfati, arioli, &c. qui supra, talia prædicentes, etiamsi protestentur, se non certò affirmare, quod dicunt, si apud se talia iudicia teneant de prædictis personis, vel alijs ostenderint, easdem pœnas incurrant. *ibid.* §.3. Si clerici, curiæ sæculari tradendi praua abiuratione, & degradatione. Episcopi verò, vel alij etiam in dignitate maiori constituti, omnibus gradibus, dignitatibus, beneficijs, &c. ipso facto priuantur, excommunicationem incurrunt, & priuationem regiminis. *ibid.*

Astrologorum, &c. præfatorum prædicentium (vt supra) delictum iudicandum ab Inquisitoribus in omni loco. Romæ verò etiam à Gubernatore, Auditore Cameræ, & Vicario Papæ. In alijs locis status Ecclesiastici à Legatis, & Vicelegatis; in alijs Christiani Orbis terris ab Ordinarijs etiam. *Vrbanus VIII. const. 113. Inscrutabilis* §. 4.

Vide, *Genethlia.*

Attentio.

Attentio est necessaria, in recitatione Officij diuini. Vide, *Officium.*

Atrium Ecclesiæ.

Atrium Ecclesiæ, per triginta passus se extendit, & clauditur. 17. *qu.3. cap. Definiuit.*

In atrio Ecclesiæ fieri non possunt domus, nisi clericorum. *Nicolaus I. in decr.tit.de Ecclesijs cap.1.*

In atrio Ecclesiæ non possunt arma tractari, vulnerari, &c. faciens excommunicatur. *Concil. Cabilon.2. cap.17.*

Attritio.

Attritio, quæ dicitur imperfecta contritio, est detestatio peccati, ex turpitudine eius, vel ex metu gehennæ, aut pœnæ. *Concil. Trid sess.14. cap.4.*

Attritio est donum Dei. *ibid.* Disponit ad impetrandam gratiam Dei, in Sacramento Pœnitentiæ. *ibid.*

Attritio sine Sacramento, non perducit ad iustificationem. *ibid. cap.4.*

Attritio est vtilis dolor, & præparat ad gratiam. *Concil. Trid. sess.14. can. 5.*

Auarus.

Auarus scienter, peccat, vt hæreticus. 6. *qu.1. cap. Quæro ergo.*

Auditor.

Auditor datus à delegato poteſt cum cauſa recuſari. *De offic. Iud. delegat. cap. Super quaſtionem. §. Eum verò.*

Auditor delegatus in Romana Curia à Papa pronuncians, cui debetur beneficium, ſine alia commiſſione poteſt procedere. *Clement. de reſcrip. cap. Auditor,*

Auditorum Sedis Apoſtolicæ beneficia, dum illi moriuntur, à quo conferenda. Vide, *Beneficia*.

Auditor Cameræ Apoſtolicæ.

Auditoris Cameræ iuriſdictio declaratur per *Innocent. VIII. conſt. 7. Apprimè.*

Auditor Cameræ, aliquando fuit Cardinalis. *ibid. §. 2.* Poteſt alijs delegare. Cauſas in curia motas, tam ciuiles, quam criminales, iudicare poteſt. Omnes cauſæ ab Auditore Cameræ iudicabiles, ibi numerantur. Pleniſſima eſt eius iuriſdictio. *ibid.*

Auditor Cameræ antequam officium exercere incipiat, tenetur præſtare iuramentum fidelitatis in manu Camerarij, vel locum tenentis. & alia *ibid.*

Pius IV. pariter declarat, quas cauſas iudicare poteſt Auditor Cameræ, *conſt. 33. Ad eximiæ.* Solus ipſe, & loca tenentes iudicant de obligationibus in forma Cameræ, & reaſſumit præfatas cauſas, niſi à Papa alijs ſint commiſſæ. Poteſt cenſuras Eccleſiaſticas promulgare. Poteſt iudicare cauſas omnium Prælatorum, Cardinalium, Regum, & Imperatorum in prouentibus, & alijs iuribus Eccleſiarum. Poteſt ſummariè expedire cauſas mercatorum, dummodo non excedant valorem ducentorum ducatorum auri. *ibid.* Poteſt in cauſas criminales Vrbis. Poteſt in cauſas omnium exemptorum. Poteſt cognoſcere de literis Papæ, Pœnitentiariæ, &c. Poteſt exequi ſententias omnes in curia latas, & alia multa. *ibid. Ad eximiæ.*

Auditor Cameræ Apoſtolicæ in Capella Papæ habet primum locum poſt Gubernatorem Romæ, & Oratores Principum, ſi ſint Prælati. *ibid. Ad eximiæ.*

Auditor Cameræ Apoſtolicæ, quam methodum, & formam tenetur ſeruare in cauſarum expeditionibus, circa examina, appellationes, remiſſiones, &c. quæ agenda ſunt in ſuo tribunali; multaque alia. *Pius IV. conſt. 56. Inter multiplices.* per §§. 35. Diſtinctè tota ferè authoritas Auditoris, & officialium, nec non forma tenenda in iudicijs declaratur.

Pius V. reformat tribunal Auditoris Cameræ, in multis. *conſt. 113. Inter illa.* Taxa officialium circa pretia laborum, & alia præſcribuntur diſtinctè per §§. 49.

Paulus V. confirmat omnem authoritatem, ac iuriſdictionem collatam à Prædeceſſoribus Auditori Cameræ. *Conſt. 28. Eximiæ fidelitatis.*

Auditor Cameræ in cauſa ſanguinis, non incurrit irregularitatem, vel alias inhabilitates, dummodò ipſe non ferat ſententiam, aut non ſubſcribat. *ibid.* §. 4.

Poteſt cauſas iudicare cum obligatione camerali, & ſine ea, cum vna citatione pro mandato executiuo, vel ſine citatione. §. *6.*

Poteſt vnum, vel plures Loca-tenentes eligere, qui cauſas iudicent. §. *6.*

Non iudicat cauſas Cameræ, vel ab ea pendentes coram iudicibus introductis. §. *6.*

Poteſt iudicare cauſas in forma iuris Guartingiæ Ripæ, vel Ripettæ. Omnes cauſas poteſt reaſſumere, exceptis Curiæ Capitolinæ, contra ciues Romanos. §. 7. Sic etiam cauſas omnium Dominorum, Principum, Cardinalium, Regum, Imperatorum, familiarium Papæ, &c. §. 8. In omnibus cauſis, criminalibus, ciuilibus, & mixtis, in ſtatu Eccleſiæ poteſt procedere, *§. 9.*

Poteſt recipere cauſas appellationum, omnium Iudicum ſtatus Eccleſiaſtici, (exceptis cauſis Vicarij Papæ, Senatoris, & Iudicum Capitolij) & omnium Epiſcoporum, etiam extra ſtatum Eccleſiæ, §. 10.

Poteſt procedere ſine figura iudicij, manu regia, & de plano, quando non agitur vltra ſummam ſcutorum ducentorum auri de Camera, aut de valore dictæ ſummæ, dum agitur de obligatione in forma cameræ: & tunc vna citatione, audientia, vel affixione citationis ad portas habitationis partium procedit.

In alijs verò obligationibus, poteſt ſic procedere in quantitate non excedente 20. ſcuta auri §. 11.

Auditor Cameræ non poteſt citare Epiſcopos ad comparendum perſonaliter, niſi præuia commiſſione ſubſcripta manu Papæ. §. 13.

Auditor Cameræ eſt executor literarum Sedis Apoſtolicæ, ſi in literis non aſſignetur executor. §. 14.

Poteſt procedere contra omnes immediatè ſubiectos Papæ, ſiue in ciuilibus, ſiue in criminalibus, §. 12. Siue ſint in curia, ſiue extra. *ibid.*

Poteſt exequi per ſe, vel per Loca-tenentes, omnes ſententias latas à Papa. *ibid.* §. 15.

Habet locum in Capella Papæ, primum poſt Gubernatorem, Romæ, & Oratorem Principum, ſi ſint Prælati. *ibid.* §. 28.

Auditor Cameræ debet ſummariè expedire cauſas pauperum, & miſerabilium perſonarum.

narum. *ibid.* §. 31. Etiamsi non sint priores, & potiores, alijs creditoribus, vsque ad summam 50. scutorum inclusiuè, §. 31.
In causis vsurarijs, potest procedere, §. 33.
Potest reuocare sententias, & inhibitiones latas per Gubernatorem Romæ, §. 33.
Et alia ibi de Auditore Cameræ per §§. 42.
Auditoris Cameræ tribunal reformatur à *Paulo V. const. 71. tit. de Auditore Cameræ*. Vbi per 31 §§. præscribitur Auditori Cameræ, & eius officialibus, quid possint iudicare, & quomodo. quæ ibi distinctè legenda sunt.

Auditor Rotæ Romanæ.

Auditor Rotæ, quæ statuta tenetur obseruare *Ioannes XXII. constitut.* 14. *Ratio iuris*.
Tenentur facere iuramentum, & quale. *ibid.* Statuta sunt 39. *ibid.* Cuius qualitatis, & conditionis debent esse Auditores Rotæ. *Martinus V. const. 3. In Apostolicæ. §. 14. & 15.*
Auditor Rotæ tenetur defendere Conclusiones de lege Canonica, vel Ciuili; & qui debent contra eos arguere, quiue esse præsentes in ea disputatione. *ibid.* §. 17. Ex ea disputatione iudicari debet, an sit idoneus. *ibid.* §. 17.
Auditoris Rotæ officium, & obligatio. §. 17. Libros iuris, secum habeant. *ibid.*
Auditor Rotæ præcipitans iustitiam, vel accipiens munera, quomodo puniendus, & postea priuandus. *ibid.* §. 18.
Auditores Rotæ, quem ordinem seruare debent in ferendis, ac iudicandis causis: quem si peruertant, ipse & notarius tenentur ad expensas, & damnum partium. *ibid.* §. 19.
Auditor Rotæ, accipiens aliquod munus à Notario ratione officij, scilicet, quia vtitur eo, incurrit excommunicationem. *ibid.* §. 20. Et tenetur ad restitutionem in duplo erogandam pauperibus. *ibid.*
Alia obseruanda ab Auditore Rotæ Romanæ. *Martinus V. const. 5 Romani*. Ordo ab eis tenendus in iudicijs. *ibid.* Causas breues reddere debent, & amputare prolixitates. *ibid Innoc. VIII. const. 13. circa finem*.
Auditores Rotæ delinquentes, quomodo corrigendi, & puniendi. *ibid.*
Auditores Rotæ, duodecim esse debent. *Sixtus IV. const. 2. Romani*.
Auditorum Rotæ officia vacant, si ipsi promouentur ad Episcopatum. *Innoc. VIII. const. 6. Circumspecta*.
Auditorum Rotæ iurisdictio, & authoritas declaratur, & confirmatur. *Innoc. VIII. const.* 13. *Finem*. Ordo, & forma ab eis tenenda in iudicijs. *ibid. per §§.* 12.
Literæ Sedis Apostolicæ, quæ expediuntur pro Auditoribus Rotæ, gratis expediendæ. *Leo X. const. 3. Sedis*.
Priuilegia Auditoribus Rotæ, multa concessit *Clemens VII. const. 13. Conuenit*. & sunt hæc, habere possunt plura beneficia, etiamsi alterum sit curatum: & alia incompatibilia, etiam dignitates sub vno, vel sub pluribus tectis: item plura beneficia Regularia: per septennium non tenentur promoueri ad ordinem sacrum: habentes curam possunt absoluere à casibus ordinarij: disponere cum quibus volunt de bonis vndequaque acquisitis: permutare, & resignare beneficia, absque alicuius licentia, & alia multa circa hoc. Non tenentur ad residentiam beneficij, sed per alios possunt illud regere absque licentia ordinarij. Horis anticipatis recitare officium, cum vno, vel pluribus familiaribus. Eligere confessarium à quo possunt absolui à casibus, etiam Papæ reseruatis, quibusdam exceptis, semel in anno, & à votis dispensari, exceptis quatuor. Vti altari portatili. Missam ante lucem facere celebrare. Sic etiam tempore interdicti esse præsentes sacris, cum sex alijs personis, quæ non dederunt causam interdicto. Interdicti tempore si moriantur, possint tradi sepulturę, etiam cum pompa funerali. Tempore quadragesimæ visitando duas Ecclesias, & in curia tempore audientiæ propriam capellam, indulgentias stationum Vrbis lucrentur. In diebus prohibitis non comedere caseum, &c. lacticinia; sic in diebus in quibus prohibentur carnes, & comeduntur oua, possunt comedere carnes. Literas Apostolicas gratiarum in primis signatura gratis obtinent, & non tenentur ad regulam intimationum possessoribus, nec publicationum, & acceptationum, & nominare possunt amicos consanguineos, &c. pro beneficijs sibi concessis. Præferri debent alijs in his prouisionibus. Bullæ pro quouis beneficio ipsorum gratis expediendæ pro illis. *ibid.*
Auditores Rotæ sunt exempti, à iurisdictione ordinariorum, legatorum, &c. etiam de latere, & aliorum, & Papæ immediatè subduntur ipsi, & ipsorum bona. Eximuntur à gabellis, taxis, &c. *ibid.*
Cum resignant beneficia valoris 24. ducatorum de camera, tenentur certiorare Collectores, & Præsidentes Cameræ. *ibid.*
Multa alia circa assignationes, & conseruationes beneficiorum, & alia, quæ prolixe sunt disposita in dicta constitutione pro Auditoribus Rotæ: sed hæc postea sunt reformata à *Paulo V*. vt infra.
Auditorum Rotæ Romanæ priuilegia confirmat. *Paulus III. const. 12. Romani*. Concedit exemptionem pro 15 vegetis vini siue ex Ripa, siue ex alijs partibus accipiatur. Derogat contraria, & alia concedit. *ibid.*

Auditorum Rotæ Decanus eſt, qui tempore vacationis eſt antiquior præſens Romæ, niſi abſit ob negotia publica. *Pius IV. conſt.61. Dudum.*

Auditorum Rotæ facultas, & authoritas præſcripta, & reformata. *Paulus V. conſt.71. tit. de Auditorio Rotæ*, per extenſum.

Auditores Rotæ, & eorum Loca-tenentes, non poſſunt manifeſtare vota ſua, vel Coauditorum alicui, exceptis Loca-tenentibus, & Coadiutoribus, nec patefacere, quinam ex ſocijs votum dederit, vel non, ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, à qua à nullo poſſunt abſolui, neque à ſummo Pœnitentiario, neque per vllum iubilæum, aut Bullam Cruciatæ, neque in anno Sancto, ſed à ſolo Papa. *Vrbanus VIII. in append. Bullarij conſtit.* 57. *alias* 167. *Exponi.*

Poſſunt Auditores Rotæ aſſignare, vel ſignificare difficultates, motiua, & rationes, ob quas dilata eſt reſolutio in aliqua cauſa, tacito tamen nomine eorum, qui illas adducunt. *ibid.*

Auditorum Rotæ adiutores manuenſes, & alij, qui ſciunt tractatus, & cauſas, ſub eadem cenſura tenentur celare, & nulli patefacere. *ibid.*

Auditores Rotæ, Loca-tenentes, adiutores ſtudij, &c. tenentur iurare, & quomodo. Vide, *Rota.*

Aues venaticæ.

Aues venaticas tenere prohibetur clericus. *De clerico venatore cap.* 1. *&* 2. Si Epiſcopus eas tenet, per tres menſes priuatur communione, Presbyter per duos; Diaconus ab omni officio priuatur. *ibid. ex Concil. Aurel.*1. *cap.*3.

Augurium, & Augures.

Auguria fugienda: ſic etiam auſpicia. *lib.*2. *conſt.Apoſt. cap.*62. *lib.*7. *cap.*71. Conſulens augures, excommunicatur ipſo facto. *Concil.Sabin.cap.*25.

Auguria, & auſpicia obſeruare, eſt idololatriæ genus. 26. *quæſt.* 2. *cap. Sed eſt illud.*

Augures idem ſunt, ac auſpices. 26. *qu.* 5. *cap. Nec mirum. & qu.*3. *cap.*1.

Augures ſunt, qui volatus auium obſeruant, ſeu voces earum improuiſas. 26. *quæſt.*3. *cap.*1. *qu.*5. *cap. Nec mirum.*

Auguria ab homine inuenta. 26. *qu.* 2. *cap. Qui ſine.*

Auguria Phryges primum inuenerunt. 26. *qu.*5. *cap. Nec mirum.*

Auguria quælibet illicita ſunt. *Concil. Antiſiodor. cap.* 49.

Augurijs vacans, excommunicatur. *Concil. Venet. cap. vlt. Concil. Agathenſe cap.*41. *Concil.Aurelian. cap.*31. *Conc.Carthag.*4. *cap.*89. *cauſa* 26. *qu.*5. *cap. Augurijs, & cap. Si quis clericus.*

Augurijs vacantes, per quinquennium pœnitere debent. *Concil. Ancir. cap.* 23. *Concil. Rom. ſub Damaſo cap.*4. *Concil. Sabinenſe cap.*25.

Vide, *Diuinatio.*

S. Auguſtinus.

S. Auguſtinus fuit magiſter optimus, & ſemper in communione Romanæ Eccleſiæ (id eſt, poſtquam venit ad fidem Catholicam.) *Cœl-ſtin.I. ep.*1. *cap.*2.

S. Auguſtinus, & S. Hieronymus ſunt lumina Magiſtrorum. *Gelaſius Papa ep.*6.

S. Auguſtini doctrina ab Eccleſia obſeruatur. *Ioann.II. ep.*3.

S. Auguſtini doctrina, & aliorum trium Doctorum, fulcitur Eccleſia, & per eam nodi difficultatum ſoluuntur. *De Reliquijs, & venerat. Sanct. in* 6. *cap. vn.*

S. Auguſtini fratres Eremitæ. Vide, *Fratres.*

S. Auguſtini Canonici. Vide, *Canonici regulares.*

Auguſtiniana Religio habet priuilegium, habendi Sacriſtam in ſacello Papæ, qui eſſe debet Prælatus. *Alexander VI. conſt.* 5. *Ad ſacra.*

Aurum falſum.

Aurum falſum, ſeu Alchimiam facientes. Vide, *Alchimia.*

Auiſi.

Vide, *Menantes, vel ſcriptores di Auiſi.*

Authenticus.

Authentici libri, quos recipit Eccleſia. *diſt.* 15. *cap. Sancta Romana. Concil. Trident. ſeſſ.* 4. *in decret. de editione, & vſu ſacrorum librorum.* Vide, *Libri.*

Author.

Authore damnato, etiam ſcripta intelliguntur damnata. *De Magiſtris, cap. Fraternitatis.*

Auxilium gratiæ.

Auxilium gratiæ Dei, est necessarium ad benè, & sanctè viuendum, ad abstinendum à malis, & ad redeundum ad iustitiam. *Innoc.I. ep.24. & 25.* Illud negantes sunt hæretici. *ibid. & Concil. Arausic. 2. per totum.*

Auxilium hoc gratiæ, continuè à Deo petimus. *ibid.*

Auxilium gratiæ per Christum, est ita necessarium, vt sine illo, nemo possit resurgere à peccato. *Cœlest.I. ep.1. cap.4.*

Vide, *Gratia*, Vide, *Adiutorium*.

Azima.

Azima cum Iudæis edentes, si sunt laici, excommunicantur; si clerici, deponuntur. 28. *qu.1. cap. Nullus eorum, & cap. Omnes. Concil. Laodic. cap.38.*

B

Baculus.

Baculo Papa non vtitur, sed alij Episcopi eo vtuntur, *De sacra Vnctione cap. vnico §. vlt*

Baculo non potest vti sacerdos in altari Missam dicens. *Concil. Rom. sub Zacharia cap.13.* Neque ad altare cum eo accedere, *ibid.*

Baldacchini vsus.

Pro Abbatibus, Monachis. Vide, *Abbates quoad vsum Baldacchini*, Vide, *Monachi*.

Balsamum.

Balsamum in Chrismate ponendum ab Episcopo, & nihil pro eo debet exigi à clericis, vel alijs. *Concil. Bracar. 2. cap 4. Barcinonense cap.1. Cabilonen. 3. cap.16. 1. qu.1. cap. Placuit, vt nullus. & cap. Statuimus.*

Vide, *Chrisma*. Vide, *Confirmatio*.

Bannum, & bannire.

Bannum Episcopi transgrediens, pœnitere debet per 40. dies in pane, sale, & aqua. *Concil.Tribur.1. cap.8.*

Si eodem die fiat bannum ab Episcopo, & à Principe sæculari, vt conueniatur ad placitum (seu Consilium) Episcopo est potius obediendum, quam Principi. *Concil.Tribur.1. cap.9.*

Banniri non possunt clerici ab aliquo loco: & si fiat bannum, locus ille est interdictus, donec clerici restituantur. *Concil.Tol.12. cap.24.*

Bannitus.

Banniti non recipiendi in statu Ecclesiæ. *Extrau.Ioan.XXII. de Priuilegijs. Ad nostri Apostolatus.* Quare, & quando. *ibid.*

Banniti non recipiendi à Baronibus in statu Ecclesiæ, sed fugandi; sub pœnis grauissimis. *Iulius II. const.2. Quia nihil. constit.4. Romani. & const.6. Cum homines.* Sub pœna confiscationis bonorum omnium, &c. alijs *Iulius III. const.25. Cum sicut.*

Bannitos existentes in loco aliquo non reuelantes, intra tres dies, similes pœnas incurrunt. *ibid. const.6.*

Bannitos receptans in statu Ecclesiæ, vel faciens cum eis treguam, præter excommunicationem incurrit crimen læsæ maiestatis, &c. alias. *Leo X. const. 36. Omnes. Clem.VII. const.10. in Sancta.*

Bannitorum pœnæ. *ibid. Clem.VII.*

Banniti à Communitatibus sunt capiendi, & carcerandi. *ibid. Clem.VII.*

Eadem circa bannitos, & eorum receptatores confirmat *Iulius III. const.25. Cum sicut. Pius IV. constit.27. In eminenti*, eadem confirmat.

Banniti non possunt aggratiari à Legatis Papæ. *Pius IV. vbi supra §.6.*

Cum bannitis fieri non potest compositio. *Pius IV.* ibi in declaratione sequenti.

Bannitus occidens alium bannitum, ad consequendam liberationem à pœna capitis, vel nominatus ab alio, qui habet talem gratiam iuxta tenorem banni, non potest aggratiari, nisi se ipsum personaliter præsentet, neque sufficit, si compareat per Procuratorem, *Pius IV. const. 52. Etsi cuncta.*

Et hoc intelligitur, non solum de bannito condemnato, sed de condemnando ob contumaciam. *ibi* in declaratione sequenti.

Banniti ob contumaciam, quando, & quomodo possunt admitti ad nouas defensiones, & cum Signatura Papæ. *Pius V. const.9. Cum ob innumeras*, in declaratione sequenti.

Leges, & statuta facta contra bannitos, receptatores eorum, &c. confirmat *Gregorius XIII. const.65. Tanta.*

Bannitos occultantes, &c. vel impedientes alios,

alios, ne ipsos capiant, &c. in statu Ecclesiæ, læsæ maiestatis rei fiunt; priuantur omni Ecclesiastico beneficio, honore, dignitate, &c. & fiunt inhabiles ad ea, omnesque actus legitimos; & eadem incurrunt eorum filij. Priuantur feudis, &c. Subditi eorum absoluuntur à iuramento fidelitatis. *ibid.* Communitates, quibus pœnis subiacent, si id faciunt. *ibid.*

Bannitorum bona, quando capiuntur (exceptis Archibusijs, & alijs armis) in manu Depositarij, vel Thesaurarij consignentur. *Sixtus V. const.93. Ad Romanum §.15.* Et si condemnantur, Cameræ applicantur. *ibid.*

Banniti expellendi à suis terris, in statu Ecclesiastico à Dominis illarum. *Sixtus V. const.6. Hoc nostri.*

Quomodo persequendi sunt banniti, etiam à personis priuatis. *ibid.* Saltem manifestando, & propalando.

Bannitorum literas portantes ad partes, &c. crimen læsæ maiestatis incurrunt. *Innocent.VIII. const.14. Licet.*

Banniti in statu Ecclesiæ à nullo Principe, Duce, Marchione, Comite, vel alio habente mixtum imperium, possunt aggratiari, vel componi, sed à solo Papa. *Clemens VIII. const.15. Inter cæteras §. 7.* Admittentium pœnæ. *ibid.* Et gratia est nulla. *& Iulius III. const.25. Cum sicut.*

Bannitorum receptatoribus, aliquando indulgetur, iis comprehensis. *ibid. §. 1. & 2.*

Banniti, vel alij exules Vrbis Romæ, minantes partibus offensis, nisi pacem habeant cum eis, crimen læsæ maiestatis incurrunt. *Innoc.VIII. const.14. Licet.* Deferentes literas, vel ambasciatas, de hac re, idem incurrunt.

Baptista.

Vide, *Sanctus Ioannes Baptista.*

Baptismus, eiusque materia & forma.

Baptismi vera doctrina, est in Ecclesia Romana. *Concil.Tridentin. sess.7. de Baptismo can.3.*

Baptismus est Sacramentum fidei, quia facit fidelem. *De consecr. dist.4. cap. Nihil est aliud.*

Baptismus Ioannis non habuit eamdem virtutem cum baptismo Christi. *Concil. Trid. sess.7. de Baptismo can.1.*

Baptismi materia est aqua naturalis, siue calida, siue frigida. *Eugenius IV. in decr. Vnionis Armenorum. §. Quinto Ecclesiasticorum. Clem.I. ep.3. Innoc. IV. const.14. sub Catholicæ. §.3.*

Baptismus ex verbis, & aqua constat. *1.qu 1. cap. Detrahe.*

Baptismus fieri nequit sine aqua, & verbis. *De Baptismo, cap. Non vt apponeres. Concil. Later.4. cap.1.*

Baptismi materia, id est aqua debet solemniter benedici. *Concil. Mogunt.4. cap.14.*

Baptismus fieri non potest, nisi in aqua vera, & naturali. *Concil. Trident. sess.7. de Baptismo can.2.*

Baptismi forma sunt illa verba, *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Eugen. IV. in decr. vnionis Armenorum, §. Quinto Ecclesiasticorum.* (Illa verba, quibus Græci vtuntur, *Baptizetur seruus Christi, vel N. in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.* sunt valida forma.) *lib. 6. const. Apost. cap.16. De Baptismo cap.1.* Sine forma non conficitur. *ibid.*

Sine hac forma baptizatus, est rebaptizandus. *De consecr. dist. 4. cap. Quos à Paganis, cap. Hi vero. 1. qu.1. cap. Si quis confurgit.* Vide infra, *Baptismus datus ab Hæreticis, &c.*

Baptismi formam mutans, excommunicatur. *Concil. quod dicitur Apostolorum cap.49.*

Non potest dari in nomine Domini, sed in nomine Trinitatis. *De consecr. dist.4. cap. Multi sunt.*

Baptismus est Sacramentum nouæ legis. *Eugenius IV. in decr. vnionis Armenorum. §. Quinto Ecclesiasticorum. Concil. Trid. sess.6. cap.7. sess.7. de Sacram. can.1.*

Baptismi forma corrupta per ignorantiam linguæ, non destruitur. *De consecr. dist.4. cap. Retulerunt. cap. Si non sanctificatur.*

Baptismi forma debet ita proferri, vt sanum habeat intellectum. *Conc. Oxon.1. cap. 16.*

Baptismi verba in quolibet idiomate, siue latino, siue vulgari, sunt forma valida. *ibid. Et Greg. III. epist. 5.*

Baptismi formæ, seu verbis, nihil potest addi. *Concil. Mediol.1. par. 2. tit. de Baptismo.* Verba autem sunt, *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.*

Baptismi forma, In nomine Domini, non est valida, & sic baptizatus debet rebaptizari. *De consecr. dist.4. cap. Si re vera.*

Baptismi sacramentum faciendum est per aquam, & verba exprimentia Trinitatem. *De Trinitate cap.1. in fine.*

Baptismi forma ab omnibus curatis scienda. *Concil. Rauenn.2. sub Clemente V. cap. 2.*

Baptismus olim datus in nomine Christi, fuit validus. *De consecr. dist. 4. cap. A quodam Iudæo.* Nunc non potest ita dari. *ibid. cap. Multi sunt.*

Baptismi minister, & intentio.

Baptismi solemnis minister est Episcopus, vel Presbyter. *Clem. I. epist.4. lib.6. constit. Apost. cap.16. Eug. IV. in decr. Vnionis. §.Quinto. De consecr. dist.4. cap.Constat. Concil. Mediolan.1. part.2. tit. de Baptismo.*

Sine intentione ministri, non valet Baptismus. *De consecr.dist.4. cap. Solet etiam. cap. Non sanctificatur. Concil. Colon.2. par.6. cap.6.*

Cum intentione faciendi debet minister baptizare. *Concil. Colonien.2. part.7. cap.6. Eugen. IV. in decret. Vnionis. § Quinto.*

Laici etiam baptizare possunt in necessitate. *De consecr. dist. 4. cap. Constat. cap. Sanctum est. Eugen. IV. in decr. Vnionis, §. Quinto.* Sed non solemniter. *libr.3. const. Apost. cap.10.*

Omnis fidelis baptizare potest aliquem in necessitate, si Presbyter non adsit. *Concil. Elibert. cap. 38.* Dummodo *non sit bigamus.* Sed modus obstat. *Concil.Londin.1. cap. 3.*

Baptizare non potest mulier (id est si alij adsunt, qui possint.) *De consecr. dist.4. cap. Mulier lib.3. const. Apost. cap. 9.* Sed in necessitate.

Baptizare potest mulier in necessitate, si non adsit sacerdos, neque clericus in sacris, vel alij clerici, neque alius masculus. *Concil. Mediolan.1. part.2. tit. de Baptismo.*

Baptizare potest in necessitate pater, vel mater pueri, sine solutione coniugij. *Concil. Oxonien.1. cap.16.*

Baptismi minister, debet esse persona distincta à baptizato. *De Baptismo cap. Debitum.* Et ideo, nemo potest baptizare seipsum. *ibid.*

Recedens ab Ecclesia non perdit potestatem baptizandi. *1. qu.1. cap. Quod quidam.*

Baptizare nullus potest solemniter, fine licentia Episcopi. *Concil. Vienn. Prouinc. cap. 8.*

Baptizare non potest diaconus, nisi in necessitate. *Concil. Laodicen. 1. cap.3. Concil. Lateran.3. par.50. cap.44.*

Si Laicus in necessitate baptizat, vel alius, debet postea Presbyter supplere alias solemnitates in Ecclesia. *Concil.Oxonien.1. cap. 16.*

Baptizans siue bonus, siue malus sit, dummodo in forma Ecclesiæ faciat, validè ministrat. *De consecrat. dist.4. cap. Aliud est. cap. Quomodo. cap.Non est aqua. cap.Baptismus, cap.Cum Baptizat.*

Vide infra, *Baptismus datus ab hæreticis.*

Minister nolens baptizare (si petens moritur sine eo) deponatur. *De consecr.dist.4. cap. Quicumque. Concil. quod dicitur Apost. cap.47.*

Baptismus datus ex ioco, non est validus. *De consecr. dist.4. cap. Solet etiam.*

Baptismi necessitas pro omnibus, etiam paruulis.

Baptizari debent omnes homines nati ex viro, & muliere. *De consecrat.dist.4. cap. Quisquis. Clementin.de fide Cathol.cap.vn. §. fin.*

Absque baptismo, nullus saluatur, licet bene viuat. *De consecr.dist.2. cap.Catechumenum.*

Sine baptismo, nullus fieri potest Christianus. *Zacharias ep.10.*

Baptismus est ita necessarius ad salutem, vt non sit in libertate velle baptizari, vel non, si quis vult saluari. *Concil. Trid. sess.7. de Baptismo can.5.*

Baptismus conferendus est, etiam paruulis, licet non credant actu. *De Baptismo cap. Maiores. Concil. Senonense cap.17. De consecr.dist.4. cap. Non illud, & cap. Baptismus. Concil. Mogunt.4. cap 13.*

Baptizari, in paruulis est credere. *De consec. dist.4. cap. Quis autem.*

Baptizantur paruuli, in fide aliorum. *ibid. cap. Paruuli. cap. In Ecclesia, & cap. Illud.*

Baptizari non potest paruulus, in vtero matris. *ibid. cap. Qui in maternis, & cap.Si qua mulier.*

Baptizari debent omnes, etiam paruuli recenter nati de parentibus fidelibus. *Concil. Trid. sess.5. de peccato originali cap.4. De consecr. dist.4. cap.Non illud. & cap.Baptismus.*

Baptizato paruulo prodest fides aliorum. *De consecr. dist.4. cap. in Ecclesiis, & cap.Illud.*

Baptizandi sunt omnes, surdi, muti, ægroti, &c. impotentes loqui, ex aliorum testimonio. *De consecr. dist.4. cap. Aegrotantes.*

Baptismus sanguinis, supplet baptismum aquæ, si hic non potest haberi. *De consecr. dist.4. cap. Baptismi vicem.*

Baptismi votum sufficit ad salutem, si haberi non potest in re. *Concil. Trid. sess.7. de Sacramentis can.4.*

Baptismo Christi baptizati sunt omnes Apostoli. *De consecr.dist.4.cap.Quando Hierosolymis, & cap. Si eos.*

Baptismi loco in lege naturæ erat fides, & virtus sacrificij; in lege Moysi, circumcisio. *De consecrat. dist. 4. cap. Quod autem.*

Baptizatum se non tenens cura, non sit saluatur,

tur, & quomodo. *De presbyt. non baptizato, &c. cap. Apostolicam.*

Baptismus collatus ficto.

Baptismus' collatus ficto (id est habenti obicem) si consentit, habet effectum suum, quando præterita fictione baptizatus veraciter facit confessionem pœnitentialem. *De consecr. dist.4. cap. Tunc.*

Baptismus datus ab hæreticis, & alijs infidelibus, &c. alijs malis.

Baptismus datus ab hæreticis cum forma Ecclesiæ, est validus. *Concil. Africanum cap.24. Zacharias ep.10.* Item si ab alijs infidelibus in præfata forma detur. *ibid. Arelat.1. cap.8. De consecr. dist. 4. cap. Si qui. cap. Ostenditur. cap. Ab antiqua. cap. De Arianis. cap. Quamuis vnum. cap. Solet. cap. Aliud est. cap. Quomodo. cap. Nullus autem. cap. Cum tantum, & cap. Satis.*

Baptizatus ab hæreticis, vel alijs in forma Ecclesiæ, non debet rebaptizari. *Siricius ep. 1. cap.1. Innoc.I. ep.22. cap.5. Greg.I. lib.2. ep. ep. 32. & 33. lib.9. ex reg. ep.61. Nicolaus I. ad Consulta Bulgarorum cap. 104.* Etiam si detur baptismus à Iudæo. *ibid. Gregor.III. ep.1. De consecrat. dist.4. cap. Ob antiqua. cap. De Arrianis. 1. qu. 1. cap. Quod quidam. De Trinitate cap.1. in fine. Concil. Lateran. 4. cap. 1. Concil. Moguntin.4. cap.13. Concil. Trid. sess.7. de Baptismo can.4.*

Baptizatus ab hæretico non in forma Ecclesiæ, rebaptizatur. *lib.6. const. Apost. c.15.*

Baptizatus ab hæreticis, cum manus impositione recipitur, dum venit ad Ecclesiam Catholicam, *Siricius ep.1. cap.1. De consecr. dist.4. cap. Ab antiqua.*

Baptizati à Cataphrygis, sunt rebaptizandi, quia scilicet non in forma Ecclesiæ. *Concil. Laodicen. cap. 8.* Sic de Paulianistis, quia aliam formam tenebant. *Concil. Arelaten.1. cap.8. Arelaten.2. cap.16. Concil. Nican.1. can. 19. Gregor.I. lib.9. ex reg. ep.61. Gregor.III. ep.1. De consecr. dist.4. cap. De Arianis. 1. qu. 1. cap. Si quis consurgit. cap. Corporalia, cap. Non sanat. & cap. Hi qui baptismum.*

Baptizatus ab aliquo se fingente baptizatum, si in forma Ecclesiæ baptizet, est vere baptizatus. *Nicol. I. ad Consulta Bulgarorum cap.14. & 15. De consecr. dist.4. cap. Solet.*

Baptismus æqualiter datur à bonis, & à malis. *De consecr. dist.4. cap. Cum tantum. cap. Satis. cap. Non est aqua.*

Baptismus non est melior, eo quod à meliori ministro detur. *ibid. cap. Sicut bonos.*

Baptizatus à' Latinis, non debet rebaptizari à Græcis. *De Baptismo cap. fin.*

Baptizatus ab hæreticis in infantia, quando venit ad Ecclesiam, potest promoueri ad ordines. *1. qu.4. cap. Placuit de infantibus, & cap. Quia apud Donatistas.*

Baptizatus extra Ecclesiam, si non redit ad Ecclesiam, damnatur. *1. quæst.1. cap. Firmissimè.*

Baptizatus extra Ecclesiam, non admittitur ad Clericatum. *1. qu.7. cap. Quis in qualibet ætate.*

Catholicus faciens baptizari suum filium ab hæreticis, quomodo est puniendus. *Concil. Illerdense cap.13.*

Baptismus quando, id est, in qua ætate suscipiendus.

Baptismus, quam primum suscipiendus. *Clemens I. ep.4. lib.6. const. cap.15.*

Baptizari non potest filius totaliter manens in corpore matris. *De consecr. dist.4. cap. In maternis. cap. Si qua mulier. cap. Si ad matris.*

Baptismus, nisi necessitas vrgeat octauo die post natiuitatem pueri, olim dandus est. *Concil. Tribur 1. cap.12.*

Baptizandi sunt paruuli, licet sine fide veniant. *De consecr. dist.4. cap. Non illud, cap. Baptismus. cap. Vt ostenderet. cap. Paruuli. cap. Mater Ecclesia. & cap. Si paruulo.*

Baptizandis paruulis, sufficit fides aliorum. *De consecr. dist.4. In Ecclesia.*

Baptizari statim potest fœtus, si sit periculum mortis. *Gregor.I. lib.12. ep.31. De consecr. dist.5. cap. Baptizari. Concil. Senon. cap. 17.*

Baptismus, olim differendus pro puero nato, vsque ad Pascha, vel Pentecosten, nisi periculum adesset. *Concil. Colon.3. tit. Censuræ cap.14.*

Sed postea hoc est reformatum, & abrogatum, vt infra. *De consecr. dist.5. cap. Baptizari.*

Baptizari possunt paruuli, eadem die, qua nascuntur, si adsit periculum. *Concil. Gerund. cap.5. Antisiod. cap.18. De consecrat. dist.5. cap. Baptizari.*

Baptizari possunt paruuli, recenter nati. *Concil. Trident. sess.5. in decr. de peccato orig. cap.4.*

Baptismus non est differendus vsque ad mortem, vel vsque ad ætatem Christi. *Con-*

Concil. Trident. session. 7. de Baptismo can. 12.

Baptismum differentes, vsque ad finem vitæ, se exponunt periculo. *De consecr. dist. 4. cap. Quando quis.*

Baptismus quo tempore in Ecclesia ministrandus.

Baptismus dandus est Paschatis, & Pentecostes temporibus. *Victor Papa I. epist. decret. 1. Gregor. Papa I. epist. lib. 7. epist. 24. Leo IV. homil. de cura pastorali. Gregorius II. epist. 5. Gelasius I. epist. 9. Concil. Gerund. cap. 4. Concil. Antissiodor. cap. 18. Mogunt. 1. cap. 4. Concil. Colon. 3. tit. Censuræ cap. 14. Concil. Londin. 2. cap. 4. Matisconense 2. cap. 3. Vormat. 1. cap. 1. Tribur. 1. cap. 12. De consecr. dist. 2. cap. De Cathecumenis. cap. Duo tempora. cap. Baptizandi. cap. Venerabilis. Nicolaus I. ad Consulta Bulgar. cap. 69.* Intelligitur de solemni modo baptizandi.

Baptismus in necessitate dari potest extra prædicta tempora, sed quando est necessitas. *Victor I. ep. 1. Gregor. I. epist. lib. 7. epist. 24. Leo IV.* vbi supra. *Gelas. I. ep. 9. de consecr. dist. 4.* vbi supra, *& cap. Non ratione. cap. Baptizandi. cap. Si qui in necessitate. Nicolaus I. ad Consulta Bulgar. cap. 69. Concil. Colon. 3. tit. censuræ cap. 14. & Concilia supracit.*

Baptismus, nunc dari potest paruulis, statim ac nati sunt. *Concil. Trident. sess. 5. in decr. de peccato orig. cap. 4.*

Baptismus ante nonum diem, post natiuitatem pueri, est conferendus. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. de Baptismo.* Sub pœna excommunicationis. *ibid.*

Baptismus in quo loco dandus.

Baptismus ministrandus est in Ecclesijs, nisi necessitas vrgeat. *Clem. de Baptismo, & eius effectu cap. vn.* Pœna ministrantium alibi, *ibid.* Per Episcopum puniendi. *ibid. Concil. Colon. 2. par. 7. cap. 7.* Excipiuntur filij Regum, & Principum, qui extra Ecclesiam, & in domibus possunt baptizari. *Clement. ibid. Concil. Colon. 2. part. 7. cap. 7.*

Baptismus ministrari non potest in oratorijs, sine licentia Episcopi. *De consecr. dist. 1. cap. Clericos.*

Baptizari nullus potest in priuata Domo, sed in Ecclesia. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. de Baptismo.* Pœna aliter facientium, est excommunicatio.

Baptismus conferendus est in loco, vbi est baptisterium. *Concil. Vienn Prou. cap. 7.* Excepto casu necessitatis. *ibid.*

Baptismi effectus.

Baptizatus, etiam si non confirmatus moriatur, saluatur. *Concil. Elibert. cap. 77.*

Baptismus adultis, & paruulis proficit ad salutem (id est, si adulti non ponunt obicem.) *Clement. de fide, & summa Trinitate cap. 1. in fine. Concil Later. 4. cap. 1. Viennense Gener. Concil. Londin. 1. Concil. Moguntin. 4. cap. 13. Concil. Trident. sess. 7. de Baptismo.*

Baptizato remittuntur omnia peccata. *Clemens. I. ep. 4. Greg. I. lib. 9. ex regest ep. 39. De consecr. dist. 4. cap Filius Dei. cap. Quod autem. & cap. Ex quo.*

Baptismus renouat hominem. *Concil. Colon. 2. par. 7. cap. 3.*

Baptismus purgat peccatum originale, & omnia alia. *De consecr. dist. 4. cap. Non potest. cap. Vnde. cap. A paruulo. cap. Regenerante. cap. Non ex eo. Clement. de fide Catholica. cap. Vn. §. fin. Eugen. IV. in decr. vnionis. §. Quinto, &c. Leo X. in Bulla contra Lutherum. Concil. Trident. sess. 5. in decr. de peccato orig. cap. 4. Concil. Mogunt. 4. cap. 6 & 12. Colon. 2. par. 7. cap. 3.*

Baptizatus incorporatur Christo, & fit membrum eius. *De consecr. dist. 4. cap. Ad hoc Baptismus.*

Baptismo remittitur omnis pœna debita pro culpis, æterna, & temporalis. *Eug. IV. in decr. Vnionis Armen. §. Quinto, &c. Concil Trid. sess. 6. cap. 14.*

Baptismo amittit vires, vetus infirmitas. *De consecrat. dist. 4. cap. Non ex eo quis.* Sed non aufertur totaliter vetus infirmitas. *ibid.*

Baptismus dat vires, contra concupiscentiam. *Concil. Mogunt. 4. cap. 6. & 12.*

Baptizatus, si nullam committit culpam, & moritur statim, ad regnum Cœlorum, & ad Dei visionem admittitur *Eugen. IV. in decr. Vnionis Armen. §. Quinto, &c. Concil. Mogunt. 4. cap. 12.*

Baptismo carentes non possunt magnis tentationibus resistere. *Concil. Ephesin. in ep. Cyrilli ad Reginas.*

Baptismus falsus non delet originale. *Concil. Rom. 7. sub Greg. VII. cap. 5.*

Baptismo infunditur, etiam in paruulis, gratia habitualis. *Clem. de summa Trinit. cap. 1. §. Ad hoc. Concil. Trident. sess. 5. in decr. de peccato originali cap. 5. Concil. Senonense cap. 10*

Baptismo infunditur, gratia informans, & virtutes. *Clement. de fide Catholica, cap. Vn. §. fin.*

Sine

Sine baptiſmo, nullus iuſtificatur, ideo dicitur Sacramentum fidei. *Concil. Trident. ſeſſ. 6. cap. 7.*

Baptiſmo carens, non eſt capax ordinis, nec characteris. *De Presbytero non baptizato, &c. cap. 1. & cap. Veniens.*

Baptizatus, ſi ſtatim moriatur, ſaluatur. *De pœnit. diſt. 7. cap. Si quis autem.*

Baptiſmo homo renaſcitur. *Eug. IV. in decret. Vnionis Armen. §. Quinto Eccleſiaſticorum. Concil. Colon. 2. par. 7. cap. 3.*

Baptiſmus imprimit characterem in anima. *ibid. & Concil. Trident. ſeſſ. 7. de Sacram. can. 9.*

Per baptiſmum homo induit Chriſtum, & fit noua creatura. *Concil. Tridentin. ſeſſ. 14. cap. 2.*

Baptiſmus redit homines innocentes, & immaculatos, & hæredes vitæ æternæ (intellige, ſi non ponunt obicem peccati, &c.) *Concil. Trident. ſeſſ. 5. in decr. de peccato orig. cap. 5.*

Baptizatus à nullo detinetur ab ingreſſu vitæ æternæ. *ibid. Concil. Mogunt. 4. cap. 12.*

Baptiſmo homo iuſtificatur, id eſt peccata ei remittuntur, & gratia habitualis infunditur. *Trid. ſeſſ. 6. cap. 7.*

Baptiſmo infunditur fides, ſpes, & charitas. *ibid. ſeſſ. 6. cap. 7.*

Baptizato paruulo non nocet perfidia parentum. *De conſecrat. diſt. 4. cap. Quæris.*

Baptiſmus collatus ex ioco, non eſt validus, nec delet peccata, nec cauſat characterem. *De conſecration. diſt. 4. cap. Solet etiam.*

Baptiſmus non merito miniſtri, ſed virtute Chriſti operatur. *De conſecr. diſt. 4. cap. Baptiſmus.*

Baptiſmi iteratio, quando eſt illicita, & quando non.

Baptiſmus ritè collatus non poteſt iterari. *Concil. Carthag. 1. cap. 1. Carthag. 3. cap. 38. Gregor. I. lib. epiſt. 2. ep. 32. & 33.*

Baptizatus à quocunque, etiam à pagano, dummodo in forma Eccleſiæ, non rebaptizatur. *De conſecrat. diſt. 4. cap. Romanus. cap. A quodam Iudæo. cap. Si qui. cap. Quamuis. cap. Quos à paganis, & cap. Solet. Gregor. I. lib. 2. ep. 32. & 33. cauſa 1. cap. Delit. cap. Sicut vrgeri videtur. & cap. Hanc regulam. Concil. Cabilon. 3. cap. 27. Concil. Tolet. 1. In formula Fidei cap. 15. Concil. Senonenſe cap. 10. tit. de Sacram. Pœnit. Concil. Trid. ſeſſ. 7. de ſacr. Bapt. can. 12.*

Hæreticus veniens ad fidem, non eſt rebaptizandus. *ibid. Trident. can. 11. de ſacr. Bapt.*

Baptizati in infantia non ſunt rebaptizandi, cum perueniunt ad ætatem adultam. *Concil. Senon. cap. 17. Concil. Trident. ſeſſ. 7. de ſacr. Bapt. can. 13.*

Baptizati à Latinis, non debent à Græcis rebaptizari. *De Bapt. cap. fin.*

Baptizari iterum debet, qui non fuit baptizatus in forma Eccleſiæ. Vide, *Baptiſmus datus ab Hæreticis, & Concil. Mogunt. 4. cap. 15.*

Baptiſmum iterantium pœna.

Baptizans aliquem ſecundo, ſi hic erat verè baptizatus, eſt deponendus. *Concil. quod dicitur Apoſtolorum cap. 47.*

Rebaptizantes, quomodo puniendi, ſiue ſint Epiſcopi, ſiue Presbyteri, ſiue pueri, ante, vel poſt annos pubertatis, ſiue alij. *Felix III. ep. 3.*

Rebaptizantes, vel in tali baptiſmo miniſtrantes, etiam acolythi, ſi ſcienter id faciunt, fiunt irregulares. *De Apoſtatis cap. Ex literarum.*

Rebaptizare, eſt grauiſſimum peccatum. *De conſecr. diſt. 4. cap. Rebaptizare.*

Rebaptizatorum onera, & pœnæ.

Rebaptizati non poſſunt fieri clerici. *Felix III. ep. 7.* (Intellige in ſacris.) *De conſecr. diſt. 4. cap. Qui bis. diſt. 50. cap. Confirmandum.*

Rebaptizatus bis, vel ter, in regulari, vel clericali habitu Deo deſeruiat. *Poſt Concil. Tarracon. cap. 1.*

Rebaptizato communicandum non eſt, ſi ſcienter, id permiſit. *Poſt Concil. Tarrac. cap. 4*

Rebaptizatus excommunicatur. *De conſecr. diſt. 4. cap. Eos quos, & cap. De hinc iterum.*

Rebaptizatus ignoranter, non tenetur ad pœnitentiam. *De conſecr. diſt. 4. cap Qui bis.*

Rebaptizatus poteſt, ex neceſſitate ordinari. *De conſecr. diſt. 4. cap. Qui bis.*

Baptiſmus an dandus, quando eſt dubium, ſi quis ſit baptizatus.

Baptizandi ſunt infantes, de quibus non eſt certum, an ſint baptizati, ſed ſub conditione. *De Baptiſm. cap. De quibus. Concil. Carthag. 5. cap. 6. Afric. cap. 39. de con-*

consecr. dist.4. cap. Paruulus. cap. Placuit. cap. Cum itaque. cap. Si nulla. Concil. Vormat.1.cap.70. Gregor.I. lib.12. ep. ep.32. Gregor.II. ep.14.

Baptizatus esse præsumitur, & certissimè tenetur natus, & conuersatus inter christianos, donec probetur argumentis contrarijs oppositum. *De Presbytero non baptizato, &c. cap. Veniens.*

Baptizatum se tenens, eò quod non habet dubium de contrario, quo modo saluatur, si in re baptizatus non sit. *De Presbyt. non baptizato, &c. cap. Apostolicam.*

Vide, *Expositi.*

Baptismus non dandus inuitis.

Baptizari nullus debet inuitus. *Dist.45.cap. Qui sincera, & cap. Licet. De Iudæis, cap. Sicut Iudæi. Concil. Later.3. in append. tit. de Iudæis.*

Baptizari non possunt Iudæi inuiti. *Gregor.I. lib.1. ep.45.*

Baptizatus inuitè si reclamat, & contradicit, nullum effectum recipit, nec gratiam, nec characterem, nec remissionem peccatorum. *De Baptismo cap. Maiores. §. Item, & §. Sed adhuc.*

Baptizatus coactè, conditionatè, id est, non reclamans, recipit characterem. *De Baptismo cap. Maiores.*

Baptizatus, sic coactè, conditionatè, tenetur ad obseruandum legem Christi. *ibid.*

Vide, *Infideles.*

Baptizandorum dispositiones præuiæ.

Baptizandus adultus, tenetur habere intentionem accipiendi baptismum. *Concil. Colon.2. par.7. cap.6.*

Baptizandus adultus tenetur consentire, alioquin nullum recipit effectum baptismi. *De baptismo cap. Maiores, §. Sed adhuc.*

Baptizandus adultus aliquam pœnitentiam, seu dolorem habere debet de præterita vita. *De consecrat. dist.4. cap Omnis qui. cap. Agunt homines, & cap. Ne quod absit. De pœnit. dist.1. cap.81. Tres sunt. Conc. Trid. sess.6. cap.6.*

Baptizandus non indiget pœnitentia, id est non est ei imponenda pœnitentia. *De consecr. dist.4. cap. Sine pœnitentia. Eugenius IV. in decr. Vnionis Armenorum §. Quinto Ecclesiasticorum.*

Baptizandus tenetur scire symbolum fidei. *Concil. Laodic. cap.46.* Quod si necessitas morbi vrgeat, tenetur discere, postquam conualescit. *ibid. cap.47. & Concil. Parisien.6. lib.1. cap.6. & Conc. Lucen. cap.49.*

In paruulis, baptismus ipse est credere. *De consecrat. dist.4 cap. Quis autem.*

Baptizandus adultus, tenetur per se immediatè profiteri fidem, antequam abluatur; alias non est baptizandus. *De consecrat. dist.4. cap. Cum pro paruulis. & cap. Verum. Concil. Trident. sess.6. cap.6.*

Baptizandus debet petere baptismum: & si postea obmutescat, adhuc potest baptizari. *Concil. African. cap.12.* Vide, *Sacramenta.*

Baptizandus, cum humilitate, & deuotione debet accedere, si est adultus. *Conc. Colon 2. par.7. cap.6.*

Baptizandus examinari debet, & de quibus. *De consecr. dist.4. cap. Baptizandi.*

Baptismum præcedere debet Catechismus. *De consecr. dist.4 cap. Ante baptismum.*

Baptizandorum Catechismus faciendus est in propria Ecclesia eorum. *De consecr. dist 4. cap. Baptizandos.*

Baptizandi, si sunt Iudæi, per octo menses sunt catechizandi. *De consecr. dist.4. cap. Iudæi.*

Baptizandus, ante baptismum de multis erudiendus est, & de quibus. *lib.7. const. Apost. cap.40. & 41.*

Baptizandus renunciare debet diabolo, & operibus, ac pompis eius. *lib.7. constit. Apost. cap.41. Concil. Turonen.3. cap.18. Concil. Parisien. 6. lib 1. cap.10.* Opera autem diaboli sunt peccata grauia, vt homicidia, adulteria, &c. quæ diaboli instinctu fiunt: pompæ vero sunt iactantia, fastus, superbia, elatio, &c. *ibid*

Baptismum debet præcedere exorcismus, vt diabolus arceatur. *De consecr. dist.4. cap. Postquam. & cap. Sicut nostis.*

Baptizandus adultus, multo tempore ante baptismum abstinere debet à vino, & carne. *Concil Carthag.3. cap 85. De consec. dist.4 cap. Baptizandi.*

Baptizandus adultus, ieiunare debet, ante baptismum. *lib.7. const. Apost. cap.23.*

Baptizandus debet nomen mutare in baptismo. *Concil. Colon.2. par.7. cap.6.*

Baptizati paruuli, cum perueniunt ad annos discretionis, non sunt interrogandi, an velint ratum habere baptismum, iam susceptum, nec ne. *Concil. Trid. sess.7. de sacr. Baptismi can. vlt.*

Baptizari non possunt mortui. *Concil. Carthag.1. can.6.*

Baptizari non debet dæmoniacus, seu energumenus, nisi prius mundetur. *lib.8 const. Apost. cap. 32.* Sed aliquando potest baptizari. *Concil. Arausic.1. can.15.*

Baptismus an, & quomodo dandus expositis. Vide, *Expositi.*

Ba-

Baptismi ritus seu cæremonia.

Baptismus olim trina mersione dandus erat. *Concil. quod dicitur Apostolorum cap.* 50. Et hoc ob triduum sepulturæ Christi. *De consecr. dist.* 4. *cap. In synodo. cap. Postquam nos. cap. Eodem. cap. Multi. & cap. Propter vitandum. Greg. I. lib.* 1. *epist.* 41.

Et baptizans tunc vna mersione, erat deponendus, eo quod in mortem Domini id faciebat. *De consecr. dist.* 4. *cap. Si quis Presbyter. & cap. Propter vitandum.*

Baptismus nunc prohibetur dari cum trina mersione, propter hæreticos, qui ob pluralitatem personarum dicebant plurificari deitatem. *Concil. Tol.* 4. *cap.* 6. *Greg. I. lib.* 1. *epist.* 41. Et ideo in vna mersione dandus est. *De consecr. dist.* 4. *cap. De trina. & cap. Propter vnionem. Concil. Vormatiense* 1. *cap.* 5.

Baptismalis aqua debet esse solemniter benedicta. *Concil. Mogunt. cap.* 14.

Baptismus in mane dandus. *Concil. Colon.* 3. *tit. censuræ cap.* 15. *Concil. Mogunt.* 4. *cap.* 16.

Baptismus solemnis dari non potest sine chrismate, idest sine vnctione cum chrismate in pectore per presbyterum. *Lib.* 7. *const. Apost. cap.* 45. *Concil. Arausi.* 1. *cap.* 1. *De consecr. dist.* 4. *cap. Presbyteris. cap. Presbyteri. & cap. Nullus. Greg. I. lib.* 3. *epist.* 9. Non potest dari cum veteri chrismate. *De consecr. dist.* 4. *cap. Si quis.*

Baptizatus quare vngitur. *De consecr. dist.* 4. *cap. Venisti.*

Baptizatus bis vngitur ante baptismum oleo benedicto in pectore, & in scapulis: bis post baptismum chrismate, scilicet in vertice & in fronte: sed in fronte vngitur ab Episcopo, quia hæc vnctio est confirmatio. & quare istæ vnctiones. *De sacra vnct. cap. vnic. §. Quia vero.*

Baptizati scapulæ vnguntur à sacerdote; & quare. *De Consecr. dist.* 4. *cap. Deinde à sacerdote.*

Baptizati caput (id est frons) vngitur per Episcopum tantum. *Lib.* 3. *Const. Apostolic. cap.* 15. *&* 16.

Baptismus cum exorcismis, & exsufflationibus dandus. *De consecr. dist.* 4. *cap. Siue paruuli. Concil. Mogunt.* 4. *cap.* 14.

Baptizatus signandus est in corde, & fronte, vt ostendatur, quod à diabolo discedit. *De consecr. distin.* 4. *cap. Si quis presbyter.*

Baptizatus, sale initiatur, in signum, quod potest incorruptus stare per gratiam. *De consecr. dist.* 4. *cap. Sale sapientiæ.*

Baptizati nares, & aures, saliua liniuntur, & quare. *ibid. cap. Postea. & cap. Propter.*

Baptismi ceremoniæ hæ sunt. Insufflatur in faciem baptizati, signum Crucis fit in pectore, & fronte eius; sal in ore ponitur: aures, & nares saliua liniuntur; pectus, scapulæ & vertex vnguntur, & aliæ &c. *Concil. Colon.* 2. *parte* 7. *cap.* 35. *Concil. Mogunt.* 4. *cap.* 14. *Lib.* 7. *const. Apost. cap.* 23.

Baptismi ritus, & cœremoniæ illa sunt tenenda, quibus vtitur Romana Ecclesia. *Concil. Brachar.* 1. *cap.* 23. *Conc. Mogunt.* 4. *cap.* 14.

Baptismi ceremoniæ, quibus nunc vtitur Ecclesia, fuerunt ex tempore Apostolorum. *Concil. Mogunt.* 4. *cap.* 83.

Baptizati non sunt ponendi in Altari, vt ex eo redimantur. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 2. *tit. De Baptismo.*

Græcis permittitur, vt in baptismo vngant totum corpus. *Innoc. IV. const.* 14. *Sub Catholicæ.*

Baptizatus suscipiendus est à patrino. Vide, *Baptismi patrinus.*

Baptismi & aliorum sacramentorum ritus mutari non possunt, nec à priuatis personis, nec ab Episcopis. *Concil. Trident. sess.* 7. *De sacram. can. vlt.*

Si baptismus ex necessitate ministretur domi, vel alibi sine sollemnitate; cessante necessitate, ritus sollemnes postea fiant in Ecclesia. *Concil. Mediol.* 1. *part.* 2. *tit. De Baptismo. Concil. Mogunt* 4. *cap.* 15.

In die baptismi fieri non debent conuiuia. *Concil. Colon.* 3. *tit. Censuræ. cap.* 15. *Concil. Mogunt.* 4. *cap.* 16.

Baptizatorum obligationes post Baptismum.

Baptizati tenentur post baptismum recipere Chrisma, idest, confirmationem. *Lib.* 3. *const. Apost. cap.* 15. *&* 16. *Concil. Laodic. cap.* 48. *De Consecr. dist.* 5. *cap.* 1. *cap. Spiritus sanctus. & capit. De bis vero.*

Baptizati Græci. Vide, *Græci*. Vide, *Vngere.*

Baptizatus tenetur discere symbolum fidei. *Concil. Laodic. cap.* 46. *&* 47. *Concil. Eliberit. can.* 38.

Baptizatus non tenetur circumcidi, neque debet id permittere. *Concil. Antioch. cap.* 2.

Baptizatus inuitè non recipit characterem. Vide, *Inuitus.*

Baptizatus tenetur reliquere ritus aliarum sectarum. *Concil. Lateran.* 4. *cap.* 70. *De Apostatis, cap. Quidam.*

Baptizatus non tenetur ad pœnitentiam, ideſt, ſatisfactionem ratione baptiſmi. *De conſecr. diſt. 4. cap. Sine pœnitentia. Eugen. IV. in decreto vnionis Armenorum §. Quinto Eccleſiaſticorum.*

Baptizatus paruulus, tempore opportuno erudiendus eſt de ſymbolo, & fide. *Concil. Colon. 2. par. 7. cap. 4.*

Baptizatus non ſolum tenetur ad fidem Christi tenendam, ſed etiam ad obſeruantiam totius legis Euangelicæ. *Concil. Trident. ſeſſ. 7. De Baptiſmo can. 7.*

Baptizatus tenetur ad omnia præcepta Eccleſiæ, & traditiones. *ibid. can. 8.*

Baptizati vota non detrahunt baptiſmo, ſed vera ſunt, & firma. *ibid. can. 9.*

Baptizati cogendi ſunt manere in fide. *diſt. 45. cap. De Iudæis.*

Baptizatus per vim, ſi non reclamat, eſt conditionatè baptizatus, & tenetur obſeruare legem Christianam. *De Bapt. cap. Maiores Concil. Tolet. 4. cap. 57.*

Baptizatus non poteſt ducere ſecundam vxorem viuente prima. 28. *quæſt.* 2. *cap.* 1.

Baptizatus poteſt reaſsumere vxorem, quam dimiſerat ante baptiſmum. *Poſt epiſt. 2. Eutichiani. 28. quæſt. 1. cap. Si quis gentilis.*

Baptizatus poteſt relinquere coniugem non baptizatam, vel ſequi eam, & e contra. *ibid.*

Baptizatus non remanet liber à lege coniugij & impedimento bigamiæ. *Diſt. 26. cap. Vna tantum.*

Baptizatus, per baptiſmum non fit impeccabilis. *Concil. Trident. ſeſſ. 7. De Bapt. can. 6.*

Baptizati præſumuntur nati ex Christianis, & conuerſati cum eis. Vide, *Baptiſmi neceſſitas.*

Paruuli baptizati, in ætate adulta non tenentur ratificare baptiſmum, quem receperunt in infantia, ſed obligati ſunt ſeruare legem Christianam, præcepta Eccleſiæ, & alia omnia, ad quæ tenentur alij adulti Christiani. *Concil. Trident. ſeſſ. 7. De Sacram. Bapt. can. vlt. Concil. Senonenſe can. 17.*

Baptizatus adultus induendus eſt veſte candida ob innocentiam. *De conſecr. diſt. 4. cap. Poſt Baptiſmum, & cap. Accepiſti.*

Baptizati ſclaui Romæ. Vide, *Romæ Conſeruatores.*

Baptizatorum priuilegia. Vide, *Fides.*

Baptiſmi Patrinus, ſeu ſuſcipiens.

Baptizatus, ab aliquo ſuſcipiente, ſeu Patrino ſuſcipiendus eſt, ſeu leuandus de fonte, vel tenendus. *Concil. Later. 3. in append. parte 50. cap. 44.*

Baptizatum ſuſcipiens, debet eſſe baptizatus. *ibid. & Concil. Metenſe 1. cap. 3. De conſecr. diſt. 4. cap. In Baptiſmate.*

Baptiſmi patrinus, ſeu ſuſcipiens, vnus, vel vna debet eſſe. *Concil. Metenſe 1. cap. 3. De conſecr. diſt. 4. cap. Non plures. De cognatione ſpirituali in 6. cap. fin. Concil. Mogunt. 4. cap. 19. Concil. Trid. ſeſſ. 24. De reformat. matrim. cap. 2.*

Ad ſummum duo eſſe poſſunt ſuſcipientes, vnus maſculus, alia fœmina. *Concil. Trident. ibid.*

Baptizatum tenere non poſſunt vir, & vxor ſimul, propter cognationem ſpiritualem. 30. *quæſt.* 4. *cap. vlt. quod autem.*

Patrinus debet eſſe prouectæ ætatis. *Concil. Colon. 2. part. 7. cap. 4.*

Patrinus baptizati tenetur eum docere, & inſtruere de lege Dei, eiuſque obſeruantia. *De conſecr. diſt. 4. cap. Vos ante omnia. Concil. Colon. 2. par. 7. cap. 4.*

Patrinus baptizati, fit eius fideiuſſor apud Deum. *De conſecr. diſt. 4. cap. Vos ante omnia.*

Baptizatum ſuſcipiens, ſeu tenens, fit eius pater ſpiritualis. 30. *qu.* 3. *cap. Ita diligere.*

Patrinus tenetur ſuſceptum docere, ſi parentes id omittant. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. De Baptiſmo.*

Religioſus non poteſt eſſe patrinus, ſeu ſuſcipiens in baptiſmo. *Concil. Colon. 3. tit. Cenſuræ cap. 16.*

Vide, *Patrinus.* Vide, *Vxor circa alia.*

Baptizatus contrahit cognationem ſpiritualem, & cum quo.

Baptizatus fit filius ſpiritualis baptizantis. 30. *quæſt.* 3. *cap. Ita diligere.*

Baptizatus contrahit cognationem ſpiritualem cum omnibus, qui tenent manum ſuper eum, cum baptizatur. *ibid.* Sed Tridentinum docet, quod parochus interrogare debet eos, ad quos ſpectat de puero, quos velint admittere in patrinos, & ſic datis nominibus eoſdem conſcribat, & iſti tenentes contrahunt: quod ſi præter iſtos alij ponant manum, non contrahunt. *Ita in ſeſſ. 24. De reformat. matrim. cap. 2.*

Contrahit etiam ſpiritualem cognationem cum baptizante, cum vxore ſuſcipientis, cognita tamen antequam ille ſuſcipiat; & cum filijs ſuſcipientis, ſi quos habet. *De cognat. ſpirituali in 6. cap. 1. Concil. Trid. ſeſſ. 24. de Reformat Matrimon. cap. 2.*

Patrinus in baptismo contrahit spiritualem cognationem cum patre, & matre suscepti, & non extenditur vlterius hæc cognatio. *De cognat. spirituali in 6. cap. 1. Trid. ibid.*

Pater, & mater baptizati contrahunt spiritualiter cum baptizante. *Concil. Trident. ibid.*

Vide, *Cognatio spiritualis*. Vide, *Matrim. prohibita ratione cognat. spiritualis*.

Baptismi capaces, & incapaces.

Baptizari potest quilibet veniens ab baptismum adultus. *De Baptismo cap. Maiores. De consecr. dist. 4. per totam.*

Baptizari possunt paruuli, etiam recenter nati. *Clem. de summa Trinitate. cap. 1. §. ad hoc. De Baptismo cap. Maiores. Concil. Senonense cap. 17. Concil. Trident sess. 7. de Baptismo can. 13.* Vide, *Baptismus in qua ætate suscipiendus.*

Baptizari possunt amentes, & furiosi, si antea petierunt. *De Baptismo cap. Maiores. §. sed adhuc.* Idem dicendum de dormientibus. *ibid.*

Baptizari possunt, qui petunt, & postea obmutescunt, vel alios languores patiuntur. *Concil. Afric. cap. 12.*

Baptizari debet paruulus, etiam natus de matre baptizata, sicut natus de circumciso adhuc circumcidebatur. *De consecrat. dist. 4. cap. Si baptizata.*

Baptizari non dicuntur interiora baptizati, cum hic baptizatur. *ibid. cap. Si quidquid.*

Baptismi non est capax fœtus in ventre matris. *De consecr. dist. 4. cap. Qui in maternis. cap. Si qua mulier, & cap. Si ad matris. Concil. Neocæs. cap. 6.*

Cum mater prægnans baptizatur, non censetur baptizari fœtus, qui est in ventre. *Concil. Neocæsar. cap. 6.*

Mortui non sunt capaces baptismi. *Concil. Carthag. 1. cap. 6.*

Inuiti reclamantes non sunt capaces baptismi. Vide, *Inuitus.*

Inuitus conditionatè, seu non reclamans, est capax. Vide, *ibid.*

Baptizari aliquando potest energumenus. *Concil. Arausic. 1. cap. 15.*

Baptizari, an & quomodo possint expositi. Vide, *Expositi.*

Baptizatus in ægritudine.

Baptizatus in ægritudine, non potest ordinari presbyter, nisi post multas probationes vitæ, &c. *Concil. Neocæs. cap. 12.*

Baptizatus nihil potest soluere pro baptismo.

Baptizatus, nihil soluat. *Concil. Elibert. cap. 48.*

Baptizati parentes, nihil soluant. *Concil. Carthag. 3. in addit. cap. 1. causa 1. qu. 1. cap. Placuit, vt vnusquisque. cap. Baptizandi. cap. Emendati. & cap. Dictum est. Concil. Brachar. cap. 7. Concil. Emerit. cap. 9. Concil. Tolet. 11 cap. 8.*

Presbyter accipiens aliquod pretium pro baptismo, excommunicatur. *Concil. Emerit. & Tolet. vbi supra.*

Baptizatus extra suam Ecclesiam.

Baptizati extra Ecclesiam Catholicam, non sunt admittendi ad Clerum. *dist. 97. cap. Omnes qui. 1. qu. 7. cap. Quis in qualibet ætate.*

Nec etiam ordinati peregrè admittendi sunt ad Clerum. *ibid.*

Si verò in infantia baptizati sunt ab hæreticis, dum veniunt ad fidem Catholicam promoueri possunt ad ordines. *1. quæst. 4. cap. Placuit de infantibus, & cap. Quia apud Donatistas.*

Baptismalis Ecclesia.

Baptismalis Ecclesia, vna tantum esse debet in vna terminatione, id est, in vna Parochia. *Post Concil. Tolet. 1. cap. 4. 16. qu. 1. cap. Plures.* Vide, *Ecclesia.* Vide, *Parochia.*

Quando multiplicari debet. Vide, *Ecclesia.* Vide, *Parochia.*

Baptisterium, vas, & locus.

Baptisterium vas debet esse lapideum, vel alterius grauis materiæ, quæ portari non possit extra Ecclesiam. *Post Concil. Illerdense cap. 7. De consecr. dist. 4. cap. Omnis presbyter.*

Baptisterium teneri non potest in oratorijs. *Zacharias ep. 7.*

Baptisterium debet esse vas aptum, & appropriatum ad hunc effectum. *De consecrat. dist. 4. cap. Omnis presbyter.*

Baptisterium cum aqua toto anni tempore debet esse in omni Ecclesia Parochiali, solemniter benedicta. *Concil. Mediolan. 1. par. 2. tit. de Bapt.*

Baptisterij aqua tempore Paschæ, & Pentecostes in Sabatho debet solemniter benedici. *Concil. Colon.3. tit. Censuræ cap.*14.

Baptisterium in principio quadragesimæ claudendum est, & non aperiendum vsque ad feriam 5. in Cœna Domini. *Concil. Toletan.*17. *cap.*11.

Baptisterium esse non potest, nisi in locis determinatis ab Episcopo. *Concil. Vienn. Prouinc. cap.*7.

Baptisterium teneri non potest in Monasterijs Monachorum. 18.*qu.*2. *cap.Pridem. Gregor.I. lib.*2. *ex reg. ep.*57.

In loco vbi Baptisterium tenetur, non possunt sepeliri mortui. *Concil.Antisiodor.cap.*14.

Baptizati describendi.

Baptizatorum nomina describenda in peculiari libro. Sic etiam dies natiuitatis, & baptismi. *Concil. Mediol.*1.*par.*2. *tit. de Baptismo*.

Debent etiam describi nomina parentum, & compatrum in eodem libro. *ibid.* Item, an baptizatus sit natus ex legitimo matrimonio. *ibid.*

Baptizatorum liber custodiendus à Parocho. *ibid.*

Baptizatorum nomina omni anno significanda sunt Episcopo. *ibid.*

Baptizati de gente Iudæorum Saracenorum, &c.

Baptizati de gente Iudæorum, Saracenorum, aliorumuè paganorum, collocandi sunt in aliquo Hospitali, & docendi de aliquo artificio. *Concil. Sabinense cap.*22.

Isti postea, si volunt, possunt ordinari clerici, & prouidendi sunt de beneficijs, quibus viuant, si apti sunt. *ibid. cap.*22.

Vide, *Neophiti*.

Barattaria.

Barattariæ in statu Ecclesiæ teneri non possunt, sub pœnis taxatis contra aleatores. *Iulius III. const.*23. *In multis*.

Barba.

Barbam viri radere non debent. *lib.*1. *const. Apost. cap.*3.

Barbam tondere non possunt Clerici, & quare. *Greg.I. lib.epist.*6. *ep.*4. *Concil. Barcinon. cap.*3.

Sed in *Concil.Carthag.*4. *cap.*44. prohibetur clericis, ne barbam nutriant. *Et de vita, & honest. cler. cap. Si quis. & in Concil. Tolet.*18. *cap.*3. præcipitur, vt semel in mense Clerici radant barbam: ideo puto hæc Concilia prohibere excessum in nutritione barbæ.

Vide, *Clerici quo ad habitum, & tonsuram*.

Baricellus, seu Baroncellus.

Baricelli Romæ officium, & potestas. *Iulius II. const.* 28. *Decet*. *Paulus V. constitut.* 71. *tit. De Baroncellis, & Executoribus*.

Baricelli Romæ obligationes: & taxa pro mercede. *Pius IV. const.* 58. *Cum ab ipso*. *Paulus V. vbi supra, & const.*72. *in fine*.

Baricellus Gubernatori Romæ tenetur obedire, & quomodo. *Leo X. const.* 8. *Et si pro cunctorum*.

Barones in statu Ecclesiastico.

Barones status Ecclesiastici tenentur purgare suas terras à latronibus, homicidis, & bannitis, sub pœnis grauissimis. *Iulius II. const.* 7. *Quia nihil. Pius IV. constit.*27. *In eminenti*. Sub pœna excommunicationis, & alijs. *Sixtus V. constit.* 6. *Hoc nostri*.

Barones status Ecclesiastici, quæ non possunt alienare; nec etiam ad effectum soluendi debita: & quomodo circa hoc derogatur Constitutioni *Clem. VIII. primæ, Ad Romani*. *Vrban VIII. const. in append.*7. *alias* 117. *Romanum*.

Barones præfati non possunt colligere caualcatas armatorum, vel eis vti, sub pœnis grauissimis. *Sixtus V. const.*75. *Dum pro communi*.

Baronum præfatorum Congregatio instituta est Romæ. *Clemens VIII. const.* 41. *Iustitiæ ratio*. Facta est pro subleuandis subditis, & alijs à quibus Barones acceperunt pecunias ad erigendos montes, & postea nolunt soluere creditoribus: quomodo procedendum in his negotijs, & causis. *ibid. §.*2.3. *&c.seqq.* Quomodo compellendi ad soluendos fructus montium, & ad illos extinguendos. *ibid. per §§.* 16.

Vide, *Ecclesiasticus status*.

S. Bartholomæus.

S. Bartholomæi vigilia, secundum morem, & consuetudinem regionum obseruanda. *De obseruat. Ieiunij, cap. Concilium*.

Basilicæ Vrbis Romæ, & aliæ.

Basilica consecrata Episcopali iuri subdita est. 10. *quæst.*1. *cap. Si ex Laicis*. Vide, *Ecclesia N. N.* Vide, *Cardinales*. Vide, *Archipresbyteri*.

Pro felici gubernio Basilicarum Romæ, *Alexander VII. const. Pro commissa, data* 3. *Aprilis* 1658. Hæc statuit. Vt bis in mense fiat congregatio, cui intersint Canonici, & Capitulum, sub pœna vnius puncti. In ea discutiantur negotia, & interesse earum, status litium referantur: Villicorum negotia ijs præsentibus; vel si absentes sunt, eorum literæ legantur. Ratiocinator referat folium dati, & accepti, & omnes inuigilent hisce negotijs. Negotia verò maioris momenti, à capitulo per secreta suffragia tractentur, sub pœna nullitatis, & alijs. Acta talium Congregationum in libro speciali describantur, & in Archiuio reponantur. Administratores reddit
uum, seu pecuniarum, non possint vltra triennium confirmari. Nullus Canonicorum potest refutare officium, ad quod fuit electus, nisi ex legitimo impedimento à Canonicis per vota secreta approbando, *sub pœnis,&c.* & alia pertinentia ad bonum Regimen dictarum Basilicarum, *ibid.*

Basilicarum Archipresbyteri interesse debent diuinis officijs,& quando. *Alexander VII. const. Pastoralis Officij, data die* 9. *Aprilis* 1657.

Archipresbyteri præfati deputare debent Prælatos probos, & graues in Vicarios earum, qui sint docti, pij, & possint earum iura tueri, & causas cognoscere, non sint Canonici earum, nec obligati ad residentiam. Isti intersint Capitulis, & Congregationibus ipsarum Basilicarum; eis congruum salarium per Archipresbyteros constituatur, quod non sit minus dimidia portione Archipresbyterali, & statutis temporibus in singulis mensibus soluatur. Onera eorum sunt, vt singulis festis intersint diuinis officijs, vt munus Præfecti exerceant in Choro, quod si desint, in duplo eius, quo Canonicus, mulctentur, & Canonicis præsentibus diuidatur. *Alexander VII. ibid.*

Basiliani Monachi.

Basiliani Monachi Messanæ eximuntur à iurisdictione Archiepiscopi, & ab omnibus taxis, collectis, atque solutionibus. *Calistus III, const.*4. *Vrget*.

In Calabria, & Apulia reformantur, & reformatio approbatur à Papa. *Eugen. IV. const.*16. *Inter cunctas*.

Multa priuilegia obtinent. *Eugenius IV. ibid.*

Eorum religioni vnitur Eremitorium del *Terdon*, & alia multa, & præscribitur forma gubernij in ijs locis, & tota Religione. *Gregor.XIII. const.*46. *Cogit*.

Basiliani Monachi, omnes reducuntur ad vnam Religionem, sub vno Abbate Generali, cum forma gubernij. *Gregor. XIII. constitut.*58 *Benedictus*. *Clemens VIII. const.*14. *Quæ ad restituendos*, idem confirmat: & iurisdictio, ac authoritas Generalis præscribitur. Idem confirmat *Paulus V. const.*17. *Iniuncti*.

Basilienses obtinent facultatem erigendi tres Nouitiatus in Italia, & determinatur eis forma educandi Nouitios. *Clemens VIII. const.*50. *Cum ad subleuandum*.

Basileæ Concilium.

Basileæ Concilium indicitur à *Martino V. const.* 14. *Dum onus*. Et causa cur indictum fuit. *ibid.* Transfertur postea Ferrariam ab *Eug. IV. const.*14. *Magnas*.

Basileensis Concilij iam dissoluti, & licentiati defensores, dum redeunt ad Ecclesiam Catholicam, absoluuntur. *Eugenius IV. const.*29. *Inter cætera*.

Basileænsis Consilij defensio (facta, dum erat in minoribus) retractatur, & assignatur causa defensionis, cum historia Concilij. *Pius II. const.*10. *In minoribus*.

Beatus, & beatitudo.

Beati in Paradiso non retinent fidem. *Concil. Constantiense sess.* 9. *In abiuratione Hieronymi de Praga*.

Beati vident Deum, sicuti est. *Euaristus in ep.*1. *in fine*.

Beatorum animæ, vt Apostolorum, Martyrum, &c. vident Deum, antequam corporibus vniantur. *Benedictus XII. const.*4. *Benedictus*. Vide, *Anima*. Sic etiam aliæ aliorum, qui sine peccato moriuntur, post purgationem. *ibid.*

Beatitudo secundum omnem gradum perfectionis, acquiri non potest in hoc mundo. *Concil Viennense Gener. & Clem. de Hæreticis, cap. Ad nostrum*.

Vide, *Homo*.

Be-

Beguardi.

Beguardi hæretici cum eorum erroribus, damnantur. *Clem. de hæreticis cap. Ad nostrum.* (Errores eorum *ibidem* numerantur) *Ioannes XXII. constitut. 3. Gloriosam.*

Beguinæ, & Beguini.

Beguinæ, & Beguini cum eorum erroribus, damnantur. *De Religiosis domibus cap. 1. Extrau. Ioan. XXII. de Relig. domibus Sancta Romana.* & idem Papa *constit. 3. Gloriosam. Clement. de hæreticis, Ad nostrum.*

Beguinæ sunt mulieres, quæ habitum religiosum portant, sed proprijs non renunciant, nec obedientiam promittunt, nec regulam aliquam approbatam profitentur. *Clem de Religiosis domibus cap. 1.*

Beguinæ supprimuntur sub pœna excommunicationis ipso facto. *ibid. & in Clement. de hæreticis ad nostrum. Ioann. XXII. const. 3. Gloriosam.*

Beguinarum Secta dicebat, & iactabat se esse de ordine Sancti Francisci. *Extrau. Ioannis XXII. de Relig. domibus, Sancta Romana.*

Beguinis fauentes, Religiosi, ipso facto sunt excommunicati. *Clement. de hæret. Ad nostrum.*

Beguini, idem sunt, ac fraticelli. *Extrau. Ioan. XXII. de Religiosis domibus, cap Sancta Romana, in fine.*

Beguinarum, & Beguinorum congregationes damnantur, & abrogantur. *Ioan. XXII. const. 3. Gloriosam.*

Beguinarum habitus permittitur portare aliquibus mulieribus piè, & probè viuentibus, sed cum approbatione Episcopi. *Extra, de Relig. domibus cap. vn. Ratio recta.*

Bellum. Bellare.

Bellum est iustum, quando fit ad repellendos hostes, vel ad repetenda bona propria. 23. *qu. 2. cap. Iustum.*

Bella sunt bona, quæ pacis studio, non crudelitate, aut cupiditate fiunt. 23. *quæst. 1. cap. Apud vera.*

Bellum est iustum, quando fit ob negatum transitum. 23. *quæst. 3. cap. Notandum est.*

Bella iusta à bonis etiam fieri possunt. 23. *qu. 1. cap Quid culpatur.*

Bellum pro vtilitate Reipublicæ gestum, est bonum. 23. *qu. 1. cap. Summa.*

Bellum fieri potest pro recuperatione rerum Ecclesiæ. *Nicolaus I. in decr. tit. de Bellis, cap. 2, & 3.* 15. *qu. 6. cap. Authoritatem §. Quin etiam.*

Bellum sine necessitate aggrediendum non est. 23. *qu. 8. cap. Si nulli.*

Bellum iniustum mouens, tenetur restituere, quæ occupat. *De iure iur. cap. Sicut.*

Bellum iniustum mouens, tenetur absoluere à iuramento eos, quos fecit iurare. *ibid.*

Bella sunt reprehendenda, quando fiunt ex nocendi cupiditate, vel vlciscendi crudelitate; vel animo implacabili, vel dominandi libidine. 23. *qu. 1. cap. Quid culpatur.*

Bellum fieri non potest in quadragesima, nisi ex necessitate defensionis. *Nicolaus I. in decr. tit. de Bellis. cap. 4. & ad Consulta Bulgar. cap. 46.* 28. *qu. 8. cap. Nulla.*

Si præfata adsit necessitas, etiam in die festo, potest bellum committi, *Nicol. I. ad consulta Bulgar. cap. 34.*

Bellorum tempore fiant Rogationes, seu Litaniæ. *Concil. Colon. 2. par 9. cap. 7.*

In bello iusto morientes, ob solam rationem belli, non damnantur. *Nicol I. in decr. tit. de Bellis. cap. 3. causa* 23. *qu. 5. cap. Omnium.*

In bello contra infideles morientes, saluantur. 23. *qu. 5. cap. Omnium.*

Bello vacare non potest clericus. *Concil. Ratisbon.* Et ad summum, vnus, aut duo Episcopi cum suis capellanis, possunt ad iustum bellum ire cum Principe suo. *ibid.* Neque in bello contra paganos, clerici possunt occidere. *Zacharias ep. 3.*

Bello vacantes clerici deponendi sunt. *De pœnis cap. Quod in dubijs.*

In bello iusto operari cum insidijs, vel fine eis, non est malum. 23. *qu. 2. cap. Dominus.*

Bellorum tempore infrascripti gaudent immunitate, & securitate.

Presbyteri, monachi, conuersi, peregrini, mercatores, rustici, agricultores, & animalia, cum quibus arant. *De tregua, & pace. cap. fin.*

Bellum contra Turcas iurantes, siue in persona, siue in pecunia, multis gratijs spiritualibus, & temporalibus fruuntur, à multis oneribus eximuntur, &c. *Pius V. const 146. Cum nos.*

Bellum Cruciatæ contra Saracenos, quomodo indicitur, & quibus priuilegijs fruuntur, qui illud adiuuant, vel ad illud accedunt. *Innoc. III. const. 12. Ad liberandam. Eugen. IV. const. 3. Quantum. Pius V. const. 146. Cum nos.*

Ad bellum Cruciatæ adire possunt etiam clerici, & gaudere beneficijs. *ibid.* Vide, *Cruciata.*

Bellum committere contra Turcas, non est repugnare Deo. *Leo X. const. 40. Exurge.*

Vide,

Vide, *Cruciata*. Vide, *Bulla Cruciata*.

Bella in statu Ecclesiastico excitantes, vel seditiones facientes, fiunt rei læsæ maiestatis, infames, & alias pœnas incurrunt. *Paulus II. const.4. Viros*.

Bellorum libri in Ecclesia leguntur, quia carnalia bella, similia sunt spiritualibus. 23. *qu.1. cap. Nisi bella*.

Vide, *Miles*.

Belua.

Belua, ad quam accessit mulier per coitum occidenda est, non quia ipsa peccauit; sed ob memoriam facti. 15. *quæst.1. cap. Mulier*.

Benedicere, & Benedictio.

Benedici possunt omnes fructus, vuæ, &c. *De consecr. dist.2. cap. Didicimus*.

Benedici possunt à Presbyteris omnes res, agri, fructus, &c. *Concil. Regiense cap.3.*

Benedicenda est mensa ante comestionem. *Nicol. I. ad Consulta Bulgar. cap.53.*

Benedictio danda est à maiori, non à minori. *Nicol. I. in decret. tit. de consuetud. cap.3.*

Benedici debent sponsus, & sponsa, cum nubunt. *dist.23. cap. Sponsus*. Damnandæ non sunt tales benedictiones. *Concil. Trident. sess.24. de reformat. matrim. cap.11.*

Pro benedictione nubentium, nihil exigendum. *Concil. Later. 3. cap.7. Concil. Londin.1. cap.8.*

Pro benedictione quacumque nihil soluendum, nec exigendum. *Concil. Londin.1. cap. 8.*

Pro benedictionibus Abbatum, nihil soluendum, alias est simonia. *Concil. Later. 4. cap 63.*

Benedictiones, quæ non sunt in vsu Ecclesiæ, non fiant. *Zacharias ep.12.*

Benedici non potest aqua feruens, vel ferrum candens, pro purgatione delictorum. *Concil. Lateran. 4. cap.18.*

Benedictio solemnis danda ab Episcopo, dari potest cum populus dimittitur ab Ecclesia. *Concil. Agathen. cap.30. De consec. dist.5. cap. Conuenit*.

Benedictio solemnis dari non potest à Presbytero. *Concil. Agathen. cap.144.*

Benedictio solemnis dari potest ab Episcopo in Matutinis, in Missa, & Vesperis. *Concil. Barcinon. cap.2.*

Benedictini.

Benedicti Monachi. Vide, *Monachi Benedictini*.

Benefactor.

Benefactores Ecclesiarum, quando sunt in necessitate, adiuuandi sunt de bonis Ecclesiarum. *Concil. Tolet.4. cap.38. 16. qu.7. cap. Quicumque*.

Beneficium quodcumque, siue curatum, siue non.

Beneficij nomine intelliguntur, etiam præbendæ. *Honorius III. ex Cirone, de verb. signif. cap.4.*

Beneficij nomine intelliguntur, etiam magna. *De verbor. signif. cap. Tua nobis*.

In beneficijs plenissima facienda est interpretatio. *De præbendis in 6. cap. Quamuis*.

Beneficium sæculare dicitur, id quod à clericis sæcularibus ordinariè solet regi. Regulare verò, quod à Regularibus. *De præbend. in 6. cap. Cum de beneficio*.

Beneficia curata dicuntur illa, quæ habent curam animarum, & quorum ratione competit beneficiatis visitare, excommunicare, procurationes recipere, &c. siue de iure, siue de consuetudine, & per rectorem gubernantur, &c. *Extra, de præbend. cap. Execrabilis. Extrau. Ioan. XXII. de præbend. in fine*. Vide, *Curata beneficia*. Et Curatorum obligationes. *ibid.*

Beneficij nomine non intelligitur pensio, cum Papa mandat prouideri alicui de beneficio. *De præbend. in 6. cap. Quamuis*.

Beneficij nomine non intelliguntur, hospitalia, leprosaria, &c. cum Papa mandat alicui prouidendum de beneficio. *Clem. de præbend. cap. Per literas*.

Beneficia conferenda iuxta dispositionem fundationis, alias nulla est collatio, & subreptitia. *Concil. Trident. sess.25. de reform. cap.5.*

Vide, *Præbenda*.

Beneficia, quæ conferri possunt sunt vacantia.

Beneficium non vacans conferri non potest, nec à Patrono, nec ab alio; & si conferatur, nulla est collatio. *Honor. III.*

ex Cirone. De conceſſ. præb. cap. primo, & cap. Nulla. Concil. Sabin. cap. 15.

Beneficium non vacans obtinens ſcienter, eſt deponendus. *De conceſſ. præb. cap.*1.

Beneficium vacare poteſt per mortem, vel per reſignationem. *De reſcript. in 6. cap. Suſceptum.*

Beneficium vni datum, ante diſſenſum eius non vacat, nec poteſt alteri dari, ſed debet primo aſſignari terminus ad acceptandum, & hic poteſt conſentire, etiam elapſo termino, ſi beneficium non eſt collatum. *De præbend. in 6. cap. Si tibi abſenti.*

Beneficium eius, qui ingreditur Religionem, ante annum probationis, & profeſſionem non vacat, & ideo conferri non poteſt, niſi in duobus caſibus. *De Regul. in 6. cap. Beneficium.*

Beneficium vacaturum poſt mortem obtinens, non poteſt obtinere illud ex reſignatione, ſi alius obtinet illud vacaturum, ex reſignatione. *De reſcript. in 6. cap. Suſceptum.*

Ex beneficij curati adeptione, cuius fructus aliquis aliter percipit, non vacat primum; ideo nequit conferri. *De præben. in 6. cap. Si tibi conceſſo.*

Beneficium datum indigno, vacare cenſetur. Vide, *Benefic. incapaces.*

Beneficium vacans per contractum matrimonij, nec vacat, nec cenſetur reſeruatum, niſi matrimonium ſequatur. *Vrban. VIII. conſt. 6. cap.* 58.

Beneficia vacatura non poſſunt concedi. *Concil. Tridentin. ſeſſ.* 24. *de reformat. cap.* 19.

Vide, *Gratiæ.*

Beneficiorum vacatio, cui ſignificanda.

Beneficijs vacantibus in aliqua Eccleſia, intra menſem ſignificanda ſunt Epiſcopo, vel Archiepiſcopo, vel alijs ad quos ſpectat. *Concil. Rauennat. 4. ſub Ioanne XXII. cap.* 7.

Beneficiorum erectio in ius Patronatus.

Beneficium, aut capellam fundans, poteſt in ea erigere ius Patronatus, cum hoc tamen, vt licet ad eum pertineat præſentatio, inſtitutio facienda ſit ab Epiſcopo. *Concil. Trid. ſeſſ.* 14. *de refor. cap.* 12.

Vide, *Patronus.* Vide, *Ius Patronatus.*

Beneficia non diſmembranda; nec diuidenda.

Beneficia cum conferuntur, vel ante, vel poſt, non poſſunt diuidi, nec diſmembrari. *Concil. Later. 3. in append. Vni plura, cap. 4. Concil. Later. 5. in Bulla de reform. Curiæ. cap. 1. Vt Eccleſiaſtica beneficia, &c. cap. vnic. circa fin. Vrban. VIII. conſtit. 6. Sanctiſſimus. cap.* 12.

Beneficium vacaturum conceſſum à Papa in aliqua Diœceſi, ſi interim Diœceſis diuiditur, beneficium non diuiditur, & pœnæ contra inobedientes. *Extrau. Ioan. XXII. De Electione. cap. Suſcepti.*

Beneficia conferenda iuxta diſpoſitionem fundationis, alias ſubreptitia eſt collatio. *Concil. Tridentin. ſeſſ.* 25. *de reformat. cap* 5.

Si obtinetur à Papa facultas diſmembrandi beneficia, fiat citatis partibus, & exprimendus eſt valor, alias gratia eſt nulla. *Vrbanus VIII. conſtitut. 6. Sanctiſſimus cap.* 22.

Vide, *Dignitatum diminutio.*

Beneficia quibus danda, & quibus non.

Beneficia Eccleſiaſtica dari non poſſunt pueris infra decem annos. *Concil. Later. 3. in append. tit. Quibus, & quando. cap.* 1. *De præbend. cap. Super inordinata.*

Pueros intrudens in beneficijs, ſiue patronus, ſiue alius excommunicatur. *Concil. Sabinenſe cap.* 15.

Epiſcopus ſciens intruſionem pueri, ſi intra duos menſes eum non eijcit, priuatur poteſtate conferendi beneficia per ſex menſes. *ibid.*

Beneficia danda non ſunt clericis vxoratis. *Concil. Lateran. 3. in append. tit. de cleric. coniug. cap. 2. 3. & 6. & par. 50. cap.* 7.

Beneficium potens alteri conferre, non poteſt illud pro ſe retinere. *De exceſſib. Prælator. cap. Ad aures.*

Beneficia danda ſunt perſonis idoneis, dignis, & honeſtis. *Concil. Later. 4. cap. 30. Concil. Rauennat. 2. ſub Clem. V. cap. 16. Concil. Senon. in decret. Morum cap. 8. & 9. Concil. Colon. 2. par. 1. cap. 2. 3. & 6. Concil. Trid. ſeſſ. 7. de refor. cap.* 3.

Beneficia danda ſunt clericis pauperibus, qui non habent, vnde viuant. *De reſcrip. cap. Poſtulaſti.*

Beneficium dandum eſt meliori. *Concil. Colon. 2. par. 1. cap. 4. & 9.* Dandum doctiori. *ibid. cap.* 9.

Bene-

Beneficium dandum est magis idoneo *Vt Ecclesiastica beneficia, &c. cap. Vnico circa finem*.

Beneficia presertim curata danda sunt ijs, qui per se immediate possunt suum munus exercere. *Concil. Trident. sess. 7. de Reformat. cap. 3.*

Beneficium dari potest etiam absenti. *De praebendis. cap. Accedens.*

Beneficium dari potest praesentato, etiam non ordinato, dummodo intra tempus praescriptum ordinetur. *De institutionibus. cap. finali.*

Beneficium vacaturum ex morte obtinens, non potest obtinere illud ex resignatione, si alius illud obtinet vacaturum ex resignatione. *De rescriptis in 6. cap. Susceptum.*

Beneficij rescriptum obtinens à Papa cum particula (*si sit idoneus*) censetur idoneus, si nihil obstat contra eum. *De praesumptionibus. cap. finali.*

Beneficia danda sunt iuxta meritum probitatis, & sufficientiae, & non per affectum affinitatis. *Concil. Colonien. 2. part. 1. cap. 4.*

Vide, *Ecclesiae quibus conferendae*. Vide, *Dignitates ecclesiasticae*.

Beneficiorum incapaces.

Beneficiorum incapaces sunt indigni inhonesti &c. *Concil. Lateran. 4. cap. 50. Concil. Colon. 2. par. 1. cap. 4. Concil. Senonense in decretis morum cap. 8. Concil. Triden. sess. 22. de Reform. cap. 4.* Collatio est nulla. *ib.* Episcopus conferens suspenditur à iure conferendi. *ibid. Et de Praeben. cap. Grauis nimis.* A quo relaxanda es illa suspensio. *ibid.*

Pueri ante decennium incapaces sunt beneficiorum. *Concil. Later. 3. in append. tit. Quibus & quando cap. 1. Concil. Senon. in decretis morum cap. 8. & 9. Concil. Later. 4. cap. 30. Concil. Rauennat. 2. sub Clem. V. cap. 16. De praeben cap. Super inordinata.* Sed *Concil. Trident. sess. 23. de Raformat. cap. 6.* prohibet ne detur puero impuberi.

Pueros intrudens in beneficijs excõmunicatur, siue sit patronus, siue alij; Episcopus sciens intrusionem pueri, si intra duos menses eum non eijcit, per sex menses suspenditur à potestate conferendi. *Concil. Sabinense cap. 15.* Aliae poenae Episcopi. *Concil. Lateran. 4. cap. 30.*

Beneficij est incapax clericus primae tonsurae, vel in minoribus ante annum 14. *Concil. Trident. sess. 23 de Reform. cap. 6.*

Clerici vxorati incapaces sunt beneficiorum. *Concil. Lateran. 3. in appendice, de cler. coniug. cap. 23 & 6.* & collatio est nulla. *& par. 50. cap. 7.* Etiam si talis collatio confirmetur à Papa, nisi in petitione, & confirmatione exprimatur defectus, nulla est collatio. *Honorius III. ex Cirone de confir. vtili & inutili cap. 3.*

Beneficij incapax est, & ideo priuandus qui per tres annos stetit in suspensione. *De aetate, & qualitate &c. praeficiendor. cap. Cum bonae memoriae.*

Beneficij incapax est vsurarius, vel aleator. *De excessibus Praelatorum. cap. Inter dilectos.*

Beneficij est incapax ille, qui potest illud conferre. *ibid. cap. Ad aures.*

Beneficij incapax est excommunicatus. *De clerico excomunicato celebr. cap. Postulastis.* Etiam tempore absolutionis. *ibid & cap. Proposuit.*

Beneficij incapaces sunt filij haereticorum, fautorum, &c. vsque ad secundam generationem. *De haereticis in 6. cap. Quicumque §. haeretici autem.* Ipso facto priuati sunt si obtinent.

Beneficij incapaces sunt, qui illa obtinent ad preces haereticorum, & ipso facto priuati sunt si obtinent, & inhabiles fiunt ad alia. *ibid. §. Adhaec.*

Beneficio statim spoliandus clericus, qui ducit vxorem. *Concil. Later. 3. par. 50. cap. 7. Pius V. const 73. Sacrosanctum.* Perdit etiam pensiones. *ibid.*

Beneficij incapax est occultus indignus, & si ei detur nulla est collatio. *De excessibus Praelatorum cap. Inter dilectos.* Illud beneficium conferri potest alteri, sed facta cassatione primi. *ibid.* Si confertur alteri non cassato primo priuatur potestate conferendi. *ibid.*

Si dispensatur à Papa cum indigno, deturque illi beneficium, Episcopus tenetur supplicare Papae vt auferat ab indigno, & alteri conferat digno. *Concil. Mogunt. 4 cap. 64.*

Religiosus translatus, etiam si sit canonicus regularis est incapax beneficij saecularis. *Concil. Trid. sess. 14 De Reform. cap. 11.*

Beneficij curati est incapax, qui non habet annos 25. *Concil. Trident. sess. 24. de Reformat. cap. 12.*

Beneficij curati est incapax, qui nescit latinè loqui. *Concil. Tolet. 19. cap. 12. Concil. Senon. in decr. morum. cap. 8.* & nulla est collatio. *ibid. Concil. Tolet.*

Beneficij curati est incapax, qui nescit loqui in idiomate illius nationis, in qua habere vult curam. *Vrb. VIII. const. 6. Sanctissimus cap. 20.*

Beneficij est incapax, qui ambitiosis precibus per se, vel per alium procurat beneficium. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. Quae pertinent ad benef. collationem.*

Beneficij incapax est qui obtinet illud non vacans. *ibid.*

Beneficiũ obtinens vacaturum ob mortem, non est capax illius ob resignationem, si alius obtinebat vacaturum ex resignatione. *De Rescriptis in 6. cap. Susceptum.*

Vide, *Tonsura.*

Beneficia indignis conferentium pœnæ.

Beneficia conferens indignis suspenditur à potestate conferendi. *De Præben. cap. Graue nimis.* A quo relaxanda illa suspensio. *ibid.*

Beneficium conferens excommunicato, priuatur potestate conferendi. *De clerico excom. celebr. cap. Postulasti.*

Beneficium conferens indigno occulto, si illud confert alteri, non cassata primi collatione, suspenditur à potestate conferendi. *De excessibus Prælatorum. cap. Inter dilectos.*

Beneficium conferens vsurario, alcatori, &c. priuatur potestate conferendi. *ibid*

Si patrono intrudente puerum ad beneficium, Episcopus id sciens intra duos menses, eum non eijciat priuatur potestate conferendi per sex menses. *Concil. Sabinense cap.* 15.

Beneficia à quo conferenda.

Beneficiorum omnium collatio ex potestatis plenitudine pertinet ad Papam. *Clement. Vt lite pendente cap.* 1. *Concil. General. Vienn.*

Beneficia vacantia conferenda sunt ab eo ad quem spectat: quod si intra tempus non confert, ab Episcopo conferantur, nulla obstante appellatione. *De supplenda negligentia, &c. cap. finali.*

Beneficia etiam regularia si non conferuntur in tempore, conferenda sunt ab Episcopo. *Clem. de supplenda negligentia cap. Vnico,* sed regulari debet conferre, *ibid.*

Beneficium vacans si non confertur ab eo, ad quem spectat, conferendum est à viciniori Episcopo. *De election. in 6. cap. Quamquam.*

Beneficium potens conferre, si extra tempus prefixum faciat, nihil facit. *De supplenda neglig. cap. Literas.*

Beneficium collaturus, si non facit intra tempus, perdit ius. *ibid. cap. Dilecto.*

Beneficia conferenda ab Episcopo, si hic in tempore præfixo non confert, debent à capitulo conferri: quæ vero à capitulo sunt conferenda, nisi in termino conferantur, ab Episcopo sunt conferenda: si vero vterque sit negligens, ad superiorem deuoluitur. *De conceß. prebendæ. cap. Nulla, & cap. Postulastis.*

Beneficia vacantia, sede episcopali vacante, conferuntur à Papa. *Pius V. const.* 55 *Sanctissimus.*

Beneficia, quæ conferenda sunt ab Episcopo sede vacante episcopali, non possunt conferri à capitulo. *Ne sede vacante cap. Illa deuotionis. & de institutionibus in 6. cap. 1.*

Beneficium vero quod poterat capitulum conferre de consensu Episcopi, hoc mortuo, vel agente in remotis, potest conferri à capitulo solo. *Ne sede vacante in 6. cap. vn. §. fin.*

Beneficium quod debet Episcopus conferre de consensu capituli, mortuo Episcopo vel suspenso non potest capitulum illud conferre, nisi Episcopus fuerit in mora. *ibid. §. Cum verò.*

Beneficium quod potest conferre Episcopus cum Capitulo, illo mortuo, vel suspenso, Capitulum confert: suspenso capitulo confert Episcopus. *ibid.*

Beneficia ad quæ fit præsentatio, sede episcopali vacante dari possunt à capitulo. *Ne sede vacante in 6. cap. vnico & de institut. in 6. cap.* 1.

Beneficium quod vacat in curia, si ante mortem Papæ non confertur, est conferendum ab Episcopo, vel alijs, ad quos spectat. *De præbendis in 6. cap. Si Apostolica.*

Beneficium conferri potest ab Episcopo, si is, ad quem spectat malitiosè differt conferre. *De appellat. & recusat. cap.* 1. Non obstante appellat. *De supplenda negligentia cap. fin.*

Beneficium vacans in curia, si intra mensem non confertur, quando conferri potest ab eo ad quem spectat. *De præbendis in 6. cap. Statutum.*

Non possunt conferri ab Episcopo non confirmato, & irrita est collatio. *De electione cap. Nosti.*

Beneficium conferre non potest Papa Schismaticus, & nulla est collatio. *Concil. Later. 3. cap. 2. Causa 1. quæst. cap. Conuenientibus. 23. quæst. 1. Didicimus.*

Beneficia curata à nullo conferri possunt, nisi ab Episcopo, vel à Papa. *Concil. Tolet. 18. cap. 5. De institutionibus cap. Ex frequentibus.*

Beneficia conferri non possunt à Commissario generali. *De officio Vicarij in 6. cap. Licet.*

Beneficia conferri non possunt à Vicario, vel officiali Episcopi. *ibidem, cap. fin.*

Beneficia à laicis conferri non possunt, & pœna acceptantium. *Concil. Later. 3. cap. 9.*

Beneficia conferri non possunt à Legatis Papæ, siue sine missi, siue alij, nisi id habeant in mandatis (exceptis Cardinalibus.) *Concil. Lugdunense gener. 1. De officio Legati.*

Beneficia accipi non possunt propria authoritate. *Concil. Tolet.* 18. *cap.*4. Vide de hoc, *Beneficia inuadentes*.

Beneficia pertinentia ad Episcopum, si vacant cum ipse non residet, quando à Papa conferenda. Vide, *Papa circa beneficia*.

Beneficia reseruata Papæ vacantia sede Romana vacante, à nullo possunt conferri, sed à Papa futuro sunt conferenda. *Vrbanus VIII. const.*6. *Sanctissimus cap.*68.

Beneficium vacans in curia sede Romana vacante confertur ab Episcopo, vel alijs ad quos spectat. *De præbend. in 6. cap. Si Apostolica*.

Beneficium quod potest quis conferre non potest sibi retinere. *De excessib. Prælat. cap. Ad aures*.

Beneficia vacantia in Ecclesia à qua aliquis etiam Cardinalis fuit translatus non possunt conferri à translato. *Vrbanus VIII. const.*60. *Licet*.

Beneficia non reseruata Papæ, & vacantia in mensibus Episcopi, conferri possunt ab Episcopo residente, & quando à non residente. *Vrbanus VIII. const.*6. *Sanctissimus cap.*9.

Vide, *Ecclesiæ à quo conferendæ*. Vide, *Menses Episcopi*. Vide, *Patronus*. Vide, *Parochia*.

Beneficia reseruata Papæ.

Beneficia semel reseruata Papæ, semper remanent eidem reseruata. *Extra, de præb. & dignit. cap. Ad Romani. Vrban.VIII. const.6. Sanctissimus, cap.*11. & 15.

Beneficia Papæ reseruata, à nullo possunt conferri; & nulla est collatio si conferantur. *Extra, de præb. & c. cap. Ad Romani. Vrban.VIII. const.6. cap.*15. Vide, *Beneficia vacantia in Curia*.

Beneficia vacantia per hæresim, sunt Papæ reseruata; & nulla est collatio, si ab alio dantur. *Gregor.XIII. constit.66. In Ecclesijs. Pius V. const.*29. *Cum ex Apostolatus*.

Beneficia omnium Cardinalium, officialium Papæ, ministrorum commensalium, &c. sunt Papæ reseruata. *Iulius III. const.*21. *Sanctissimus. Extra, de præb. cap. Ex debito. cap. Præsenti. Extra, de elect. cap. Ex debito. Clement VIII. const.* 54. *Ob nonnullas*.

Beneficia multa vacantia in Prouincia Burdegalensi, sunt Papæ reseruata, & quæ. *Extra, de præb. cap. Etsi temporalium*.

Beneficia vacantia, quorum dispositio pertinet ad Cardinales, non possunt prouideri sine consensu Papæ, exceptis illis, quæ ratione titulorum eis competunt. *Gregorius XIV. const.*19. *Sanctissimus*.

Si Capitulum cassat collationem, quia irrita fuit, prouisio spectat ad Papam. *De concess. preb. cap. Proposuit*.

Beneficia omnia vacantia Episcopali sede vacante, sunt reseruata Papæ. *Pius V. constit.*55. *Sanctissimus*.

Beneficia omnia, quæ excedunt valorem ducentorum florenorum auri, vacantia, Papæ reseruata sunt. *Vrban. VIII. const.6. Sanctissimus cap.*2.

Item dignitates, canonicatus, &c. quæ vacant post mortem Episcopi, Archiepiscopi, Patriarchæ; vel post priuationem, vel translationem, &c. vsque ad successorem, Papæ reseruantur *ibid. cap.*2.

Sed excipiuntur illa, quæ præfati Episcopi, &c. debent conferre cum alijs, hæc enim non reseruantur Papæ. *ibid. cap.*2.

Beneficia ad quæ deberent Episcopi præsentare, in morte, priuatione, translatione, &c. vacantia, Papæ sunt reseruata. *ibid. & cap.* 3.

Beneficia, vel dignitates familiarium Papæ, & Cardinalium etiam in Metropolitanis Papæ reseruata sunt, & ijs decedentibus à Papa conferuntur. *Vrban.VIII. const 6. Sanctissimus cap.*4.

Beneficia præfatorum familiarium, seu commensalium, quæ excedunt summam decem florenorum auri Papæ sunt reseruata. *ibid. cap.* 4.

Beneficia à Papa obtinentes, si ante assecutionem, illa resignant in fraudem reseruationis Papæ, si hoc faciunt, & permutant non facta mentione reseruationis, nulliter faciunt; & à Papa sunt illa beneficia conferenda. *ibid. cap.*3.

Beneficia collectorum, & subcollectorum Ecclesiæ, quæ habuerunt dum erant in officio, Papæ sunt reseruata licet moriantur post officium. *Vrban.VIII ibid. cap.*5.

Beneficia omnia officialium, ac ministrorum Papæ, & Sedis Apostolicæ habita dum erant in officio, etiam si moriantur postquam desierunt esse officiales, reseruata sunt Papæ. *ibid. cap.*1.

Beneficia Cubiculariorum Papæ, etiam honoris, quæ habuerunt in officio sunt reseruata Papæ. *ibid. cap.*7.

Beneficia Cursorum quoque sunt reseruata Papæ. *Vrban. VIII. const.6. vbi supra cap.*6.

Beneficia vacantia ex collatione irrita Episcoporum Papæ reseruantur. *ibid. cap.*1.

Item omnia beneficia vacantia per *Extrau. Ioann. XXII. Execrabilis*. Papæ reseruantur. *ibid.*

Beneficia titulorum Cardinalitiorum, siue in Vrbe, siue extra, si vacant, quando ipsi sunt absentes Papæ reseruantur. *Vrbanus VIII. const.6. Sanctissimus. cap.*8.

Beneficiorum vacantium in curia collatio concessa Cardinalibus reuocatur, & Papæ te-

reseruatur. *Paulus V. const. 58. Sanctissimus.*

Beneficia vacantia in mensibus Papæ in aliorum Diœcesibus, Papæ reseruantur. *Vrbanus VIII. const. 6. Sanctissimus cap. 9.* Qui sunt menses Papæ. Vide, *Menses*.

Beneficia vacantia per promotiones ad Ecclesias, Papæ reseruantur. *Vrban. VIII. vbi supra cap. 26.*

Beneficium datum in confidentiam vacat, & Papæ reseruatur. *Pius IV. const. 85. Romanus.*

Beneficia vacantia per ingressum Religionis, quomodo à Papa obtinenda. *Vrb. VIII. ibid. cap. 46.*

Beneficia reseruata Papæ vacantia sede Romana vacante, à Papa successore prouidenda. *ibid. cap. 68.*

Beneficium vacans per contractum matrimonij est reseruatum Papæ; sed non vacat, nisi matrimonium sequatur. *ibid. cap. 58.*

Beneficia reseruata Papæ non possunt vniri, nec etiam per Cardinales; & qui habent facultatem conferendi, non possunt ea vnire. *Vrban. VIII. constitut. in append. 53. alias 163. Quamuis.*

Beneficia vacantia in curia, omnia sunt reseruata Papæ. *Clem. VIII. const. 54. Cum ob nonnullas. De præben. in 6. cap. Licet. & cap. Ex debito. Extrau. de præb. cap. Piæ. & cap Ad regimen.*

Sed si vacant sede Romana vacante, conferri possunt ab Episcopo, vel alijs ad quos spectat *De præb. in 6. cap. Si Apostolica.* Dummodo non sint de reseruatis Papæ, *Vrban. VIII. vbi supra cap. 68.*

Beneficia vacantia in curia, quæ sint. Vide, *infra.*

Beneficiorum, quæ à Papa conferuntur, possessio quando, & quomodo capienda. *Gregorius XIII. const. 19. Ad Romani.*

Vide, *Episcopus quò ad collationem beneficiorum.*

Beneficia vacantia in Curia, quæ, & à quo conferenda.

Beneficia dicuntur vacare in curia, siue per mortem beneficiati in ea, siue per priuationem, siue per repulsionem electionum, collationum, aut postulationum; siue per renunciationem; siue per successionem, siue per translationem. *Extra, de elect. cap. Ex debito. Extra, de præbend. cap. Ad regimen.* Et à Papa conferuntur, *ibid.*

Beneficia Cardinalium vbicumque morientium, vacant in curia. *Extra, de elect. c. Ex debito.*

Sic beneficia Legatorum, vel Nunciorum Papæ. *ibid.* Quænam sint omnia beneficia, quæ vacantia in curia conferuntur à Papa, præter Episcopatum. *ibid.*

Beneficia eorum, qui veniunt ad Curiam, vel recedunt ab ea, si moriuntur, dicuntur vacare in curia. *De præben. in 6. c. Præsenti. Extra, de præbend. cap. Ad regimen.*

Idem est de curialibus, qui in locis vicinis in distantia duarum dietarum recreationis gratia moriuntur, etiam sede vacante, eorum beneficia vacant in curia, & à Papa prouidentur. *ibid. cap. Præsenti.* Sed non comprehenduntur illi, qui in tali distantia, & loco habent domicilium. *ibid. cap. Præsenti.*

Idem intelligitur de ijs, qui sunt de ea ciuitate, vbi residet curia, hi enim dicuntur mori in curia. *ibid cap. Præsenti.*

Beneficia data in confidentiam, in curia censentur vacare. *Pius IV. const. 85. Romanus.*

Idem intelligitur de ijs, qui sequuntur curiam, si hanc moueri contingat; isti enim in quacumque distantia à curia moriantur, si ægroti remanent in via cum progreditur curia. *ibid. cap. Præsenti. Vrbanus VIII. const. 6. Sanctissimus cap. 6.*

Beneficia officialium, & ministrorum omnium Papæ, vt Camerarij, Cancellarij, Notariorum, Auditoris contradictarum, Correctorum, Abbreuiatorum, Pœnitentiariorum, &c. vbicumque moriantur vacant in curia, & à Papa conferuntur. *Extra, de elect. cap. Ex debito. Extra, de præbend. & dignit. cap. Ad regimen. Clemens VIII. const. 54. Cum ob nonnullas, Vrban. VIII. constit. 6. Sanctissimus c. 1. c. 5. 6. 7. &c.* Sic collectorum, & subcollectorum. *cap. 5.*

Item beneficia omnium Capellanorum Papæ, *ibid. Ex debito. Ad regimen. &c.*

Beneficia vacantia per assumptionem ad Cardinalatum, vacant in curia. *Sixtus V. const. 79. Sanctissimus.*

Beneficia Prælatorum commensalium Papæ, semper vacant in curia. *Iulius III. constit. 21. Sanctissimus.*

Beneficia omnia vacantia per hæresim, vacant in curia. *Gregor. XIII. const. 66. In Ecclesijs.* Et si alius confert, nulla est collatio. *ibid. Pij V. const. 29.*

Si capitulum casset collationem beneficij, quia nulla, beneficium illud vacat in curia, & à Papa confertur. *De concess. præb. cap. Proposuit.*

Beneficia delegatorum Papæ morientium in officio, vacant in curia. *Extra, de elect. cap. Ex debito. Extra, de præb. cap. Ad regimen.*

Beneficia male collata ab ordinarijs, & contra decreta Concilij Tridentini, vacant in cu-

curia. *Vrban. VIII. const. 6. Sanctissimus cap.* 1.

Beneficia, & dignitates conferenda ab Episcopis, Patriarchis, &c. vel ad quæ deberent præsentare præfati, si vacant in morte eorum, vel per priuationem, &c. vacant in curia. *ibid. cap.* 2. Non verò illa, ad quæ præfati præsentant cum alijs. *ibid.*

Beneficia, dignitates, &c. familiarium Papæ, vel Cardinalium, etiam in Metropolitanis, ex morte eorum, vacant in curia. *ibid. cap.* 4. Si excedunt valorem decem florenorum auri.

Beneficia omnia, Ecclesiæ, Monasteria, &c. quæ excedunt valorem ducentorum florenorum auri, vacant in curia. *Vrb. VIII. const. 6. Sanctissimus. cap.* 4.

Beneficia Cubiculariorum Papæ etiam honoris, vacant in curia, *ibid. cap.* 6.

Sic etiam beneficia Cursorum. *ibid.*

Item beneficia vacantia in mense Papæ. *ibid. cap.* 9.

Item titulorum Cardinalitiorum, siue in Vrbe, siue extra, quando Cardinales sunt absentes. *ibid. cap.* 8.

Beneficia vacantia per promotionem ad Ecclesias vacant in curia. *ibid. cap.* 26.

Beneficium vacans in curia, si intra mensem non confertur, is ad quem spectat confert. *De præb. in 6. cap. Statutum.*

Beneficium vacans in curia, sede; Romana vacante, confertur ab Episcopo, vel ab alijs, ad quos spectat. *De præben. in 6. cap. Si Apostolica.* Sed si est reseruatum Papæ ex alio capite non potest conferri, sed conferendum à Papa futuro. *Vrbanus VIII. const 6. Sanctissimus. cap.* 68.

Beneficium, quod vacauit in curia ante mortem Papæ, si non fuit prouisum, confertur ab eis ad quos spectat. *De præb. in 6. cap. Si Apostolica.*

Beneficium litigantes, si moriantur in curia; Papa confert, si verò vnus moriatur, alius prosequatur litem, ex euentu apparebit ad quem pertinet collatio. *Clem. vt lite pend. cap.* 1.

Beneficia vacantia in curia non solum simplicia, sed curata sunt reseruata Papæ. *Extra, de elect. cap. Ex debito.*

Beneficia vacantia etiam si eorum dispositio pertineat ad Cardinales, conferri non possunt sine consensu Papæ, exceptis illis, quæ eis competunt ratione tituli. *Gregorius XIV. const.* 19. *Sanctissimus.*

Beneficia familiarium Cardinalium, etiam apud sanctam sedem vacantia non conferuntur sine Cardinalium eorumdem consensu. *Gregor. XIV. ibid.* §. 2.

Beneficia officialium Papæ, etiam si ante obitum desierint esse officiales, dummodo ea habuerint in officio, vacant in curia. *Vrb. VIII. const. 6. Sanctissimus. cap.* 1.

Beneficia omnia reseruata Papæ, vacant in curia. Vide, *Beneficia Papæ reseruata.*

Beneficia vacantia in curia, seu Papæ reseruata, à nullo alio possunt conferri; & si conferantur, nulla est collatio. *De præb. in 6. cap. Licet. Extra, de elect. cap. Ex debito. Extra, de præb. cap. Piæ, & cap. Ad regimen.*

Beneficij resignatio si admittitur à Papa, & literæ expediuntur, vt intra 20. dies præstetur consensus, si moritur intra hos dies, vacat Papæ beneficium. *Vrb. VIII. const. 6. Sanctissimus. cap.* 19.

Vide, *Menses Papæ.* Vide, *Reseruata.*

Beneficia plura, quando teneri possunt, & quomodo: & quando non.

Beneficium vnum habens, de quo possit sustentari, non potest obtinere secundum. *Concil. Later. 3. in append. tit. Vni plura beneficia c.* 2. *De præb. cap. Super inordinata. Concil. Tridentin. sess. 24. de reformat. cap.* 17.

Beneficia plura teneri non possunt (id est sine dispensatione) sed vnum ex eis eligendum. *De præbend. &c. cap. Referente.*

Beneficia plura non possunt eidem conferri (etiam cum dispensatione) nisi per medietatem anni, saltem in vno, & per medietatem in alio possit residere. *Concil. Later. 3. in append. tit. Vni plura beneficia. cap. 1. & tit. de alienatione, &c. cap.* 6.

Beneficium secundū obtinens non facta mentione primi, nulliter obtinet. *Concil. Later. 3. vbi supra. Vni plura, cap* 2.

Etiam si à Papa fiat collatio, non facta mentione primi, nulla est. *De præb. cap. Cum teneamur.* Licet primum sit modicum, & tenue. *De præbend. in 6. cap. Non potest.*

Si secundum beneficium detur alicui ex motu proprio Papæ, etiam si primum non exprimatur, tenet collatio. *De præb. in 6. cap. Si motu. Clem. de præb. cap. Si Romanus.*

Beneficia plura nullus tenere potest, sine Papæ dispensatione, siue sint curata, siue vnum curatum, aliud verò simplex; siue omnia simplicia. *Concil. Colon. 3. tit. de Officiorum, &c. cap.* 9.

Beneficia plura quam duo, haberi non possunt. *Concil. Later. 5. sess. 9. in Bulla de reform. curiæ cap.* 1.

Beneficiorum pluralitas dispensari potest cum personis qualificatis, & magna ex causa. *ibid.*

Beneficiorum pluralitas quando dispensatur, non fit vltra quatuor, siue sint Vicariæ perpetuæ, siue alia. *ibid.*

Be-

Beneficia plura, siue curata, siue alias incompatibilia, ab eodem teneri non possunt, alias omnibus sit priuatus ipso iure. *Leo X. const. 7. Supernæ. Concil. Trid. sess. 7. de refor. cap. 4.*

Beneficia plura curata, siue aliter incompatibilia tenentes cogi possunt ab ordinarijs ad ostendendum priuilegia, alias Episcopi procedant contra eos, iuxta Constitutionem *Gregorij X.* incipientem *Ordinarij*. & ijdem Episcopi prouideant de Vicario idoneo per assignationem congruæ prouisionis de fructibus beneficij non obstante quocumque priuilegio, &c. *Concil. Trident. sess. 7. de reformat. cap. 5.*

Beneficia plura conferri eidem non possunt, sed cuilibet vnum dandum: quod si non sufficiat ad sustentationem, aliud non curatum ei dari potest, quod non exigat residentiam. *Concil. Trident. sess. 24. de reform. cap. 17.* Et hoc etiam ab Episcopis obseruari potest. *ibidem* colligitur.

Beneficia plura curata obtineri non possunt. *Concil. Later. 4. cap. 29.* Ideo si secundum impetratur, nulla est impetratio, & si vtrumque vult tenere, priuatur vtroque. *ibid. cap. 29. Concil. Londinen. 2. cap 14. Concil. Vienn. prouin. Concil. Colon. 2. par. 1. cap. 32. Concil. Mogunt. 4. cap. 64.* (& si acceptat secundum absque dispensatione, perdit primum. *ibid.*) *De elect. cap. Dudum Ecclesia. De præb. c. De multa. De off. Ordinarij in 6. c. Ordinarij. Extrau. Ioan. XXII. de præb. Execrabilis.*

Beneficia plura curata obtinere possunt cum dispensatione Papæ personæ sublimes, vel literatæ. *Concil. Later. 4. cap. 29. Concil. Colon. 2. par. 1. cap. 32.*

Item Cardinales, ac filij Regum. *ibid. & Extrau. Ioan. 22. de præb. Execrabilis.* Item *Extra, de præbend. simili cap. Execrabilis.*

Beneficium secundum curatum obtinens cum dispensatione Papæ si retinet aliud curatum, subreptiuè obtinere censetur. *Clem. de præb. cap. 1.*

Beneficium curatum habens, non potest in alia Ecclesia obtinere aliud quasi beneficium. *Concil. Oxoniense 1. cap. 34.*

Beneficium curatum aliquo obtinente à Papa sine dispensatione, vacat primum. *Clem. de præb. cap. Si plures.*

Beneficium curatum obtinens à Papa, ignorans quod Episcopus eo tempore aliud sibi contulerat, validè impetrat: Et si sunt incompatibilia, eligat, quod placet. *De rescriptis in 6. cap. Gratiæ.*

Beneficij curati adeptione, cuius fructus aliter percipiuntur, non vacat primum beneficium. *De præbend. in 6. cap. Si sibi concessæ.*

Beneficia plura curata aliquo habente, &c. si vno retento non relinquitur aliud, omnia vacare censentur, & alijs possunt conferri. *De officio ordinarij in 6. cap. Ordinarij. Concil. Trid. sess. 24. de reform. cap. 17.*

Beneficium curatum habens religiosus, si recipit secundum, priuatur primo: & si non dimittit, fit ineligibilis. *De præb. in 6. cap. Cum singulas.*

Beneficia plura curata habens, vltimum potest retinere, & alia dimittere, & pœnæ *Extra, de off. Iudicis ordin. cap. Vt quos.* Et Episcopi possunt contra eos procedere. *ibid. cap. 2.*

Beneficia plura tenens sine Papæ dispensatione non potest eligi in Episcopum. *De elect. &c. cap. Dudum Ecclesia Rocch.*

Beneficium secundum impetrans non facta mentione de primo, non potest illud retinere. *De rescript. cap. Cum adeo.*

Beneficia plura curata etiam regularia nullus, nec regularis, nec sæcularis habere potest. *De prabend. &c. in 6. cap. Cum singula.*

Beneficium secundum obtinens sine expressione primi, si postea obtinet dispensationem, vt possit tenere secundum, non proinde censetur dispensatus, vt teneat etiam primum, sed solum, vt habeat legitimè secundum, nisi aliter Papa exprimat. *De præb. &c. in 6. cap. Non potest.*

Beneficia plura teneri non possunt sine Papæ dispensatione, etiam si alterum sit tenue. *De rescript. cap. In nostra, & cap. Si proponente. De præbend. in 6. cap. Non potest.*

Si quis de mandato Papæ confert beneficium dare non potest illud habenti aliud, nisi id exprimatur. Et si exprimitur, intelligitur de habente aliud non curatum. Si verò conceditur, vt prouideat etiam habentem, intelligitur de habente etiam duo. *De præben. in 6 cap. Is cui.*

Beneficio secundo acceptato potest conferri primum ab habente potestatem, etiam irrequisito possessore. *ibid cap. Licet.*

Beneficium secundum obtinens, siue reseruatum, siue alteri collatum, si statim dimittit habet ius ad priora. Si verò statim non dimittit, perdit ius ad illa etiam priora. *De præb. in 6. cap. Si beneficia.*

Beneficia plura obtinere possunt Auditores Rotæ, & eorum Loca-tenentes. Vide, Auditores Rotæ.

Beneficia plura habens, quando dimittit ea quæ non potest tenere, debet id facere absque præiudicio Patroni. *Concil. Colon. 3. tit. de offic. &c. cap. 9.*

Beneficia plura habens non potest dare alteri exceptionem pluralitatis. *De except. cap. Cum Ecclesiastica.*

Beneficium expectans de mandato Papæ, si aliter prouideatur, non potest obtinere primum. *De præbend. in 6. cap. Si pauper.*

Beneficium secundum iniustè occupans priuatur primo, & iure ad illud. *ibid. cap. Eum.*
Fructus beneficiorum plurium, quæ ab aliquo teneri non possunt, consignari debent Cameræ Apostolicæ. *De præb. in 6. cap. Cum nonnullæ.*
Vide, *Dignitates Ecclesiasticæ*. Vide, *Ecclesiæ plures*. Vide, *Titulus*. Vide, *Presbyteri obligationes*.

Beneficiorum impetrationes quando inualidæ, & quando validæ.

Beneficium impetrans non exprimendo verum, vel suam dignitatem, aut titulum, nulliter impetrat. *Concil. Later. 3. in append. de interpr. verborum cap. 8. De rescript. cap. Ad aures.*
Beneficium expectans, si aliud incompossibile cum illo consequitur, perdit gratiam. *De rescrip. cap. Gratiæ.*
Beneficij restitutionem impetrans non expressa causa priuationis, nulliter impetrat. *De rescrip. cap. Ad aures. cap. Dilectus.* Vide, *Impetratio.*
Beneficium impetrans si habet pensionem & non exprimit, nulliter impetrat. *ibid. cap. Ad audientiam il 2. & cap. In nostra. De præb. in 6. cap. Non potest.*
Beneficium impetrans non exprimendo se habere aliud, licet exiguum, nulliter impetrat. *ibid. cap. In nostra, & cap. Si proponente.* Vide, *Beneficia plura.*
Beneficium impetrans contra pronunciationem Papæ, hac tacita, & non expressa, nulliter impetrat. *De sent. & re iudic. cap. Cum olim.*
Beneficij collatio post appellationem, est nulla. *De appellat. & recus. cap. 1.*
Beneficij impetratio ab indigno est nulla. *De excessibus Prælat. cap. Inter dilectos.* Et facta cassatione talis collationis, dari potest alteri. *ibid.*
Beneficium impetrans à Legato Papæ tacito primo, nulliter impetrat. *De off. Legati in 6. cap. fin. Clement. de off. Iudic. ordin. cap. fin.*
Beneficium primum tacens vitiat gratiam, si petit aliud. *De præb. in 6. cap. Non potest.* Si verò Papa concedat illud motu proprio, etiam tacito primo validè obtinetur etiam secundum. *ibid. cap. Si motu. Clement. de præb. cap. Si Romanus.*
Beneficium sine institutione canonica, validè non obtinetur. *De regulis iuris in 6. reg. 1.*
Beneficium secundum impetrans non expresso primo, etiam si sit in alia Ecclesia, nulliter impetrat. *De rescrip. cap. Cum adeo. & cap. In nostra.*
Beneficium impetrans cum pacto, vt alius succedat post mortem, nulliter impetrat. *Concil. Later. 3. in append. de Pactionibus cap. 8.*
Beneficium Papæ quouis modo reseruatum ab alijs impetrans, nihil facit. *De præb. cap. Ad Romani.* Vide, *Beneficia Papæ reseruata, & vacantia in curia.*
Beneficium impetrans cum pacto augendi pensionem, nulliter impetrat. *Concil. Later. 3. in append. de Pactionibus cap. 8.*
Beneficium obtinens in Ecclesia numerata, si per collationem alteretur numerus, & in petitione non exprimitur, quod sit numerata, nulliter impetrat. *De rescr. cap. Constitutus.*
Beneficium impetrans Vicarius perpetuus, si habet vnde viuat, & non facit mentionem de Vicaria perpetua, nulliter facit. *De rescrip. cap. Postulasti.*
Beneficium impetrans à Papa, si renunciat iuri ob pensionem, nulliter facit. *ibid. cap. Ad audientiam il 2.*
Beneficium impetrans fingens se clericum cum non sit, nulliter impetrat, & tale beneficium conferri potest alteri, etiamsi pro eo fiat transactio cum literis Papæ, si aliter non exprimat. *De transact. cap. Ex literis.*
Beneficium impetrans curatum à Papa, si tempore datæ non habet ætatem, nulla est impetratio, nec tunc, nec pro tempore, quo eam habebit. *De rescrip. cap. Si eo tempore.*
Secus est de beneficio non curato, quia potest illo frui, cum habet ætatem. *ibid. cap. Si eo tempore.*
Beneficium procurans quod per coactionem, & vim Principum, &c. quis renunciauit, nulliter impetrat excommunicationem incurrit, ipso facto priuatur obtento, & si habet alia priuatur fructibus eorum per triennium. *Clement. de pœnis cap. Multorum.*
Beneficium obtinens ad preces hæreticorum, fautorum, &c. nulliter obtinet. *De hæreticis in 6. cap. Quicumque §. ad hæc.* & ipso facto priuatus est obtento.
Beneficij impetratio, non facta mentione possessionis coloratæ alterius, est nulla. *De concess. præb. cap. Cum nostris.*
Beneficij impetratio à Papa schismatico, est nulla. *Concil. Later. 3. cap. 2. 1. quæ. 7. cap. Conuenientibus. & 23. quæst. 1. cap. Dicimus.*
Beneficium potens conferre, non potest illud sibi retinere. *De excessib. Prælator. cap. Ad aures.*
Impetratio beneficij quod confert Ecclesia ex donatione Laici, etiam si de hoc non fiat mentio est valida. *De præb. cap. Dilectus filius.*
Beneficij impetratio facta ab absente, est vali-

valida, *De prabend. cap. Accedens.*

Beneficium obtinens à patrono absque legitima præsentatione, ipso facto est eo priuatus, & Episcopus alteri potest conferre. *Concil. Colon. 3. tit. de altero medio c. 10.*

Beneficium obtinens vacaturum ex morte, non potest illud obtinere ex resignatione, si alius obtinet ipsum ex resignatione vacaturum. *De rescriptis in 6. cap. Susceptum.*

Beneficium obtinens modis illicitis est priuandus, & puniendus. *Concil. Mogunt. 4. cap. 91.*

Obtinens beneficium alicuius, quod iste tenebatur dimittere, nulliter obtinet. *De prab. in 6. cap. Si beneficia.*

Beneficium impetrans renunciatum ob coactionem. Vide, *Beneficiorum renunciatio.*

Beneficium impetrans à Papa, si eodem tempore Episcopus ipso nesciente aliud sibi confert, valide impetrat. Et si hæc duo sint incompatibilia, eligere potest ex eis, quod sibi placet. *De rescript. in 6. cap. Gratia.*

Beneficium obtinens pro alio, simulando personam illius in examine, excommunicatur ipso facto excommunicatione reseruata Papæ, & priuatur omnibus beneficijs, quæ actu habet, & concessio est nulla. *Paulus IV. const. 12. Inter cæteras.*

Beneficij impetratio attenditur penes datam. Vide, *Beneficiorum possessio.*

Beneficia impetrari non possunt à iudice, vel à cognatis iudicis in causa pertinente ad priuationem beneficij. *Pius IV. const. 14. Cupientes.*

Impetrans beneficium vacans ob crimen hæresis, vel alia ex causa, ob quam Papæ dispositioni subditur, si non exprimit talem causam, nulliter impetrat. *Pius V. constit. 29. Cum ex Apostolatus.*

Sic etiam impetrans dignitatem, canonicatum, &c. *ibid*

Beneficium impetrans tenetur exprimere, quod vacat in mense Papæ. *Vrban. VIII. const. 6. Sanctissimus cap. 9.*

Beneficij impetratio per obitum alicuius qui viuit, etiam si postea vacat per mortem, nulla est. *ibid. cap. 21.*

Beneficium alicuius senis obtinens tamquam collitigans, nulliter impetrat. *ibid c. 29.*

Beneficium impetrans vacaturum ob priuationem ex delicto, si ante sententiam, seu rem iudicatam impetrat, nulliter impetrat. *ibid. cap. 29.*

Beneficium impetrans per mortem alicuius, si ante mortem illius obtinet, vel ante tempus, quod erat necessarium, vt de loco mortui veniret nuncius, seu notitia ad curiam, nulliter impetrat. *Vrban. VIII. const. 6. Sanctissimus cap. 30.*

Beneficium impetrans familiaris alicuius Cardinalis, quod vacat per eius mortem, tenetur exprimere titulum, & nomen Cardinalis, & si Cardinalis sit in curia, & assensum Cardinalis obtinere, alias est nulla impetratio. *ibid. cap. 32.* Quando requiritur assensus Cardinalis, & quando non. Vide, *Cardinalis.*

Beneficium impetrans tenetur exprimere annuum valorem, & secundum quam monetam, alias nulla est impetratio. *ibid. c. 55.*

Beneficium impetrans tenetur exprimere qualitatem illius, vt si cum cura, vel sine, si dignitas, vel personatus, &c. alias nulla est impetratio. *ibid. cap. 57.*

Beneficiorum curatorum collatio, nisi fiat iuxta formam, & dispositionem Concilij Tridentini, est nulla. *Pius V. constit. 33. In conferendis.*

Vide, *Beneficia vacatura.* Vide, *Beneficia incapaces.* Vide, *Beneficia à quo conferenda.* Vide, *Beneficia non obtinenda per pretium.* Vide, *Beneficia obtinenda sine promissione, aut pacto.* & alios huiusmodi titulos. Vide, *Præsentatus, & Præsentatio.* Vide, *Beneficia certo modo.* Vide, *Beneficia plura.* Vide, *Hæreticorum fautores.* Vide, *Beneficium idem, &c.*

Beneficia nec danda, nec accipienda cum pacto, vel promisso: & pœna.

Beneficium non potest renunciari per pecuniam, vel alias res. *De pactis cap. Cum pridem.*

Non potest concedi, vel acceptari, cum pacto, vt succedant nominatim alij. *Concil. Later. 3. in append. de pact. cap. 4. De Simonia, cap. Insinuatum.*

Pro beneficio non potest fieri transactio. *Concil. Later. 3. ibid. cap. 6. De pactis cap. Super eo.*

Non potest obtineri cum pacto dandi partem fructuum præsentanti, alias ipso facto priuatur officio, & beneficio, donec à Papa dispensetur. *Concil. Germanicum 1. cap. 10.*

Non potest dari, nec accipi cum pacto, vt alij post mortem succedant. *De pactis cap. Accepimus. Concil. Later. 3. in append. de Pactionibus cap. 8.* & talis spoliatur statim beneficio. *ibid.*

Beneficium obtineri non potest cum pacto augendi pensionem. *Concil. Lateran. 3. ibid. cap. 8.*

Beneficium obtineri non potest cum pacto cedendi fructus inexactos conferenti, neque sine hoc pacto id facere potest beneficiatus. *Concil. Oxoniens. 1. cap. 1. & 4.*

Non

Non potest conferri cum pacto, vt recipiens ad nutum dantis, possit renunciare. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 2. *tit. Quæ pertinent ad beneficiorum collationem*.

Pro beneficio litigioso fieri potest amicabilis compositio. *De pactis c. Super eo*.

Beneficium, neque cum donatione, neque cum munere, neque cum minis, neque cum obligatione potest obtineri. *Concil. Colon.* 2. *par.* 1. *cap.* 5.

Beneficium accipiens cum iuramento dandi, vltra solitam pensionem; si postea coram Episcopo iurat dare solitam, excluditur à beneficio. *Concil. Later.* 3. *in append. de iuramentis cap.* 3.

Beneficium obtineri non potest, cum pacto dandi patrono partem fructuum; & si hoc pactum fecerit, etiam post inuestituram, priuatur beneficio. *Concil. Moguntin.* 4. *c.*68. *&* 91.

Beneficium procurans ex munere, incurrit excommunicationem. *ibid. cap.*68. *&* 91. *Extra de sent. excommunic. cap. Excommunicamus*.

Tale pactum, donum, promissionem, &c. non reuelans, excommunicatur. *ibid. Extra, &c.*

Vide, *Pactum*. Vide, *Patronus*. Vide in sequenti titulo.

Beneficia non obtinenda cum pretio, vel munere, &c.

Beneficia obtineri non possunt cum munere, vel dono ante, vel post; neque faciendum pastum, aut pastellum. 1. *qu.*3. *cap. Si quis obiecerit, & cap vlt.*

Beneficium, nec dari, nec resignari, nec acceptari potest per pecuniam. *De pactis c. Cum pridem*. *De simonia cap. Insinuatum*. *Concil. Claramont. c.*6. *Sabinense c.*20.

Beneficium obtinens, siue à Sede Apostolica, siue ab alio, cum pacto, dono, obligatione, promissione, &c. excommunicatur. *Extra, de sent. excommunic. cap. Excommunicamus*.

Tale pactum, donum, &c. non reuelantes, excommunicantur. *ibid.*

Beneficiū obtineri non potest per seruitium, vel obsequium, alteri præstitum, alias est simonia. *De simonia, cap. Cum essent*. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 2. *tit. Quæ pertinent ad beneficiorum collationem*.

Beneficia non danda, nec acceptanda per dona, vel munera, alias actio est simoniaca. *Vt Ecclesiastica beneficia beneficia, cap. vnico*.

Beneficium obtinens, nihil potest soluere Laicis, licet sit fundatum à consanguineis eorum. *Concil. Melphitanum cap.* 11. *Concil. Claramont. cap.* 6.

Ad beneficium præsentatus, nihil potest soluere præsentanti, alias nulla est præsentatio, & numquam potest præsentari ad alia, siue in illa, siue in altera Ecclesia. *Concil. Sabinense c.*20.

Beneficium, neque per pecuniam, neque per minas, neque per munera, &c. aliæ obtineri potest. *Concil. Colon.* 2. *par.* 1. *c.*5.

Beneficium, canonicatum, præbendam, dignitatem, aliudue obtinens, non potest, siue in præsentatione, siue in electione, siue in possessione, aliquid soluere Capitulo, sub pœna simoniæ. Si verò sit consuetudo, vt aliquid soluatur ad vsus pios, propter hoc tantum permittitur. *Concil. Trident. sess.*24. *de refor. c.*14.

Beneficium dantes, nominantes, vel præsentantes ad illud, nihil possunt à beneficiato accipere, nec à nominato, nec à præsentato, neque eorum ministris. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 2. *tit. Quæ pertinent ad beneficiorum collationem*.

Qui sic acceptat beneficium, non facit fructus suos, nec habet ius ad eos. *ibid.*

Præsentans verò priuatur iure præsentandi. *ibid.* Vide, *Præsentans*. Vide, *Patronus*.

Beneficiatus in lite beneficij, nihil potest soluere ad redimendam vexationem. *Concil. Mediolanen. ibid.* Vide infra. *Beneficiorum transactio*.

Beneficium curatum obtinens ex præsentatione, docere tenetur, quod fructus illius sufficiunt ad sui sustentationem, & quod omnes fructus obtinuerit à patrono, vel alijs, alias nulla est collatio, & ipso facto est priuatus beneficio. *Concil. Mogunt.*4. *c.* 68.

Beneficium conferens, vel præsentans, &c. non potest retinere pro se fructus non collectos. *Concil. Oxon.* 1. *c.*1.

Diffamatus, quod per pecuniam, vel &c. obtinuit beneficium, tenetur se purgare, & si non se purgat, est deponendus. *De simonia cap. Insinuatum*.

Beneficium obtinens per pecuniam, priuatur illo. 1. *qu.*3. *cap. Si quis præbendas*.

Beneficij, præbendæ, canonicatus, vel distributionum possessionem capiens, nihil potest soluere, neque dulciora præsentare, dare, &c. sub pœnis, &c. *Pius V. constitut.*104. *Durum nimis*.

Beneficium obtinens per dona, est simoniacus. *Vt Ecclesiastica beneficia, cap. vn.*

Beneficium accipiens cum iuramento dandi vltra solitam pensionem, si in manu Episcopi iurat dare solitam, excluditur à beneficio. *Concil. Later.* 3. *in append. de iuramentis c.*4.

Beneficium suum obligans in gratiam alterius, est reus simoniæ. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 2. *tit. Quæ pertinent ad beneficiorum colla-*

collationem, circa finem.
Vide, *Simonia*. Vide, *Simoniaci*. Vide, *Benefic. non conferendum cum pacto, &c.*

Beneficia quando conferenda.

Beneficium vacans, intra sex menses prouidendum ab Episcopo, vel alijs, ad quos spectat: alias transacto termino, collatio deuoluitur ad Capitulum, & è contra, & postea ad superiorem. *De concess. præb. c. Nulla, & cap. Postulatis. De præben. c. De multa. Concil. Later. 3. c. 8.*

Tempus, quod consumitur in accedendo ad Sedem Apostolicam, & in recedendo ab ea non numeratur intra semestre pro illo, cui competit conferre. *De concess. præb. cap. Quia diuersitatem.* Vide, *Tempus.*

In Ecclesijs numeratis, potest vltra sex menses vacare beneficium, canonicatus, &c. *De concess. præben. c. Ex parte Hactenn.*

Beneficium, cuius collatio competit Prælato, non potest dari sede vacante. *Ne sede vacante; cap. Illa deuotionis.*

Beneficium illius, qui ingreditur Religionem dari non potest intra annum probationis illius, nisi in duobus casibus (ibi expressis.) *De Regularibus in 6. cap. Beneficium.*

Beneficia vacantia intra statutum tempus conferenda sunt ab ijs ad quos spectat, alias Episcopus confert, nulla obstante appellatione. *De supplenda negligentia cap. fin.*

Tempus semestre, intra quod debet conferri beneficium, non intelligitur de Episcopatu. *De concess. præbend. c. Dilectus filius.*

Beneficia vacantia in curia, quando, & à quo conferenda. Vide, *Beneficia vacantia in curia.*

Beneficia reseruata Papæ, quando conferenda. Vide, *Beneficia Papæ reseruata.*

Beneficia etiam regularia, intra statutum tempus conferenda, alias ab Episcopo conferantur. *Clement. de supplenda neglig. c. vnic.* sed regulari debet conferre. *ibid.*

Beneficia vacatura, nec impetranda, nec danda, nec promittenda sine dispensatione.

Beneficia vacatura, nec dari validè possunt, nec promitti. *De concess. præb. cap. Constitutus. & cap. Detestanda. Concil. Lateran. 3. c. 8. Concil. Colon. 2. par. 1. c. 5. Concil. Trid. sess. 24.* Vide, *Vacatio, &c. de refor. c. 19.*

Beneficium vacans conferendum, non obstante appellatione illius, cui fuerat promissum. *De concess. præben. c. Relatum.*

Beneficij promissio facta ab Episcopo, his verbis, *cum potero dabo*, valet: sed promissio de vacaturo, non valet. *ibid. cap. Accedens.*

Beneficium vacaturum ex periculo instantis mortis alicuius, promitti non potest ab Episcopo, nec dari, sed prius est expectanda mors, alias obtinens est intrusus, & ipso facto priuatus. *Concil. Londinense 2. c. 12.*

Beneficij vacaturi promissio non tenet. *De concess. præb. c. Ex tenore.*

Prælatus autem promittens tenetur, cum poterit, prouidere promissarium. *ibid. cap. Accedens.*

Beneficium viuentis vacaturum obtinens scienter, est deponendus. *De concess præb. cap. 1.*

Beneficium vacaturum ex morte obtinens (ex dispensatione Papæ) non potest obtinere illud ex resignatione, si alius obtinet illud vacaturum ex resignatione. *De rescrip. in 6. cap. Susceptum.*

Beneficium vacaturum concessum (ex dispensatione Papæ,) non intelligitur de nouiter creato post datam. *De rescript. cap. finali.*

Beneficium vacaturum expectanti (cum dispensatione Papæ) si aliquis præuidens vacaturum aliquod pinguius, renunciat suum, nullum fit præiudicium expectanti, sed potest habere primum vacans: qui verò renunciauit, priuatur vtroque. *De renunciat. c. fin.*

Beneficium vacaturum concessum à Papa in Diœcesi alicuius, si diuiditur Diœcesis, non diuiditur beneficium, & pœna contrafacientium. *Extrau. Ioan. XXII. de elect.*

Beneficium vacaturum à Papa petenti, dandæ literæ de vacanti, prout expedierit impetranti. *Vrban. VIII. const. 6. Sanctiss. c. 62.*

Beneficium vacaturum impetrans, quomodo debet exprimere valorem; & an possit augere valorem expressum, & quæ alia tenetur facere. *ibid. c. 65.*

Vide, *Expectatiua.* Vide, *Gratia.* Vide, *Vacatio, &c.* Vide, *Viuere.*

Beneficiorum vnio.

Beneficia regularium non possunt per superiores Religionis vniri suis mensis. *Clem. de supplenda neglig c. vn.*

Beneficia sine causa rationabili à iure permissa, non possunt vniri. *Concil. Later. 5. sess. 9. de reformat. curiæ c. 1.*

Beneficiorum vniones perpetuæ, cum Papæ licentia, faciendæ sunt. *Concil. Trid. sess. 6. de*

de reform. cap.2. & 6. Vrban. VIII. constit.6. Sanctissimus cap.12.

Beneficia vniri non possunt perpetuo alicui Monasterio, Collegio, vel pio loco quacumque ex causa. *Concil. Trident. sess.14. de reform. cap.9.*

Beneficia, siue curata, siue non curata, possunt ab Episcopo, vt delegato Papæ, perpetuo vniri, si curati sunt pauperes, vel propter alias causas à iure permissas, etiam si essent generaliter, vel specialiter reseruata, vel aliter affecta, absque tamen præiudicio obtinentium. *Concil. Trident. sess.21. de reform. cap.5. sess.24. de refor. cap.15.*

Vniones istæ sic factæ non possunt reuocari, etiam prætextu resignationis, &c. *ibidem sess.21. cap.5.*

Beneficia Ecclesiæ vniri possunt per Episcopum, si vnum non sufficit ad sustentandum rectorem. *Concil Sabinense cap.10.*

Beneficia Ecclesiæ vniri numquam possunt cum iure patronatus. *Concil. Tridentin. sess 25. de refor. cap.8.* & si à Sede Apostolica obtineatur facultas, censenda est subreptitia. *ibid.*

Beneficia vnita perpetuo Cathedralibus, Collegiatis, vel Monasterijs, de Vicario perpetuo prouidenda sunt cum assignatione congruæ arbitrio ordinarij, & ab eo omni anno sunt visitanda. *Concil. Trid. sess. 6. de refor. cap.6*

Beneficia non possunt vniri, incorporari, reformari, supprimi, &c. à militijs, hospitalibus, &c. locis pijs, nec ab eorum ministris. *Pius V. const.73 Sanctissimus.*

Beneficij vnionem petens debet exprimere valorem, alias nulla est impetratio. *Vrbanus VIII. const.6. Sanctissimus cap.22.*

Cum fiunt vniones, etiam in Dataria, vocandi sunt illi, qui habent interesse. *ibid.*

Beneficia affecta, seu reseruata Sedi Apostolicæ non possunt vniri, neque per Cardinales, & illi quibus datur facultas conferendi talia beneficia, non possunt ea vnire *Vrban. VIII. const. in append.53. alias 163. Quamuis.*

Beneficia possunt ab Episcopo vniri quando præbendæ tenues sunt, & quomodo hoc faciendum. Vide, *Canonici quo ad præbendas.*

Vide, *Vnio.*

Beneficiorum resignatio, seu renunciatio, & permutatio.

Beneficia possunt permutari. *Clement. de rerum permutatione cap. vn.*

Beneficium perdit, qui propria authoritate illud permutat. *De rerum permutat. cap. Cum olim.*

Beneficium permutari potest per Episcopum, etiam stante expectatione. *De rerum permutat. in 6. cap. vn.*

Beneficia permutare volentes, si alter cum deceptione agit, & non prosequitur, quid agendum. *De rerum permutat. cap Vniuersorum.*

Beneficia ob permutationem resignata non possunt alteri conferri, nisi permutantibus, alias nulla est collatio. *Clement. de rerum permutat. cap. vn.*

Beneficia non possũt permutari per pecuniam. *De pactis cap. Cum pridem.*

Beneficiũ renuncians non potest illud repetere. *De renunciat. cap. Ex transmissa. De restitut. spol. cap. Accepta, & cap. Audita.*

Beneficium renuncians ex metu damni imminentis, potest illud repetere. *De his quæ vi, & metu, &c. cap. Ad audientiam.*

Beneficiũ renuncians ex metu amissionis patrimonij, potest illud repetere. *ibid. cap. Abbas.*

Renuncians beneficium, non obstante iuramento, si iterum eligitur, potest illud acceptare. *De renunciat. cap. Cum inter.*

Renuncians literis beneficij, non proinde renunciat electioni. *ibid. cap. Sanè dilecto.*

Beneficij renunciatio facta in manu Laici, non tenet. *ibid. cap. Quod in dubijs.* & sic renuncians est priuandus. *ibid.*

Beneficiũ renunciare non dicitur, qui aduersarijs se submittit. *De renunciat. cap. Veniens.*

Renuncians ob persecutionem, infirmitatem, defectum scientiæ, simoniam ignoratam, &c. potest reassumi. *De renunc. cap. Post translationem.*

Beneficiũ renunciari non potest sine Episcopi assensu. *ibid. cap. Admonet.*

Beneficij renunciatio facta à spoliato, non tenet. *De restit. spoliat. cap. Sollicitè.*

Beneficijs quisque potest renunciare, & omni iuri suo. *De crimine falsi cap. finali.*

Beneficij renunciatio facta per procuratorem tenet, licet procurator fuerit reuocatus, ipso tamen inscio, & superiore, nisi ex malitia factum sit, vt reuocatio à procuratore nesciatur. *Clement, De renuntiat. cap. vnico.*

Beneficiũ renuncians, quia ex simonia habitum, si reassumitur non potest, ex vi primæ electionis aliquid sibi vendicare. *De simonia cap. Ex insinuatione.*

Beneficij renunciatio ob coactionem dominorum laicorum est nulla. *Clement. de pœnis cap. Multorum.*

Beneficium renunciare cogentes excommunicationem canonis incurrunt. *ibid.*

Beneficia sic renunciata procurantes incur-

runt excommunicationem,& priuantur fructibus aliorum beneficiorum per triennium. *Clem. de pœnis cap. Multorum.*

Beneficiũ renuncians nihil potest pro se retinere, vel recipere à substituto. *Concil. Oxon.* 1 *cap.* 4.

Beneficiũ renunciari non potest secundum partem; sed secundum totum est renunciandum. *Concil. Oxon.* 1. *cap.* 4.

Beneficiũ,ad cuius titulum quis est ordinatus, non potest renunciari, nisi habeat vnde viuat. Et in resignatione facienda est mentio,quod sit titulus suæ ordinationis. *Conc. Trid. sess.* 21. *de refor. cap.* 2.

Beneficiũ non potest resignari ad fauorem alterius, sed in manu ordinarij aut vicarij, aut superioris ad eos facienda est resignatio. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De iure patron. cap.* 25. *Concil. Mogunt.* 4. *cap.* 69.

Beneficiũ magno labore acquisitum, non præsumitur sponte resignari. *De renunciat. cap. Super hoc.*

Beneficiorum renunciatio facienda in manibus Clericorum cameræ Apostolicæ in curia, *Leo X. const.* 24. *Licet, cap. Quoniam*, in fine.

Beneficiorum resignatio quando ab Episcopo permittenda. *Pius V. const.* 58. *Quanta.*

Benefic. non possunt dari ab Episcopo ad intuitum personæ resignantis, nec consanguineorum eius, neque Episcopi, sub pœna excommunicationis reseruatæ Papæ, & nulla est collatio; aliæque pœnæ. *Pius V. constit.* 58. *Quanta.*

Beneficia reseruata Papæ, non possunt per assecutionem aliorum incompatibilium resignari, nulla facta mentione reseruationis alias nulla est resignatio, nec collatio. *Paulus V. const.* 62. *Sanctissimus.*

Beneficia reseruata Papæ, non possunt resignari, sine cosensu Papæ. *ibid.*

Beneficium reunciari non potest filio. Vide, *Filij Clericorum.*

Beneficiũ resignans vel permutans; si literæ signatæ sunt, dum ipse est sanus, vt tamen intra 20. dies præstet consensum, valida est resignatio. At si intra illos 20. dies moritur, beneficium vacat, & à nullo potest conferri. *Vrban. VIII. const.* 6. *Sanctiss. cap.* 19.

Beneficiorum permutatio fieri non potest, nisi in literis expeditionis apponatur hæc clausula. *Vrban. VIII. ibid. cap.* 40.

Beneficia permutantes non acquirunt ius, nisi habeant ius in permutatis, seu resignatis. *ibid. cap.* 40.

Beneficium renuncians tenetur consentire intra 20. dies. *ibid. cap.* 19.

Renuncians si est in curia, tenetur personaliter præstare consensũm cum iuramento in Cancellaria. *ibid. cap.* 45.

Renuncians si est absens, per procuratorem tenetur consentire, & iurare. *ibid. cap.* 45.

Si renuncians consentit pro pluribus personis, pro prima tenet consensus, pro alijs verò non. *ibid. cap.* 45.

Beneficium renunciante aliquo cum pensionis reseruatione; non possunt expediri literæ, nisi consentiat prius is, qui debet soluere pensionem. *ibid. cap.* 45.

Beneficij resignationis publicatio, quomodo facienda, siue Romæ, siue extra. *Gregorius XIII. const.* 85. *Humano.*

Si aliquo expectante vacaturum, alius præuidens, quod vacabit beneficium pinguius, renunciat suum expectanti; expectanti nullum fit præiudicium, sed potest habere primum vacans: qui verò renunciauit, priuatur vtroque. *De renunciatione cap. final.*

Vide, *Permutatio.* Vide, *Renunciare.* Vide, *Resignare.*

Beneficiorum translatio.

Beneficia Ecclesiarum, quæ dirutæ sunt, & non possunt amplius reparari, per Episcopum transferri possunt ad alias Ecclesias, vocatis ijs, quorum interest, & in illis Ecclesijs fundentur capellæ cum emolumentis, & oneribus eisdem, quæ erant in prima Ecclesia. *Concil. Trident. sess.* 21. *de reform. cap.* 7.

Beneficia parochialia aliquando transferri possunt ad matrices Ecclesias, & qua de causa hoc potest fieri. *Concil. Trid. ibid. cap.* 7.

Beneficia, quæ ex sui fundatione sunt curata conuerti non possunt in simplicia, etiamsi Vicario perpetuo assignetur congrua portio, non obstantibus priuilegijs, &c. *Concil. Trid. sess.* 25. *de reform. cap.* 16.

Vide, *Transferre.*

Beneficiorum transactio, vel compositio.

Beneficiorum transactio, vel compositio fieri non potest per pecuniam. *De pactis cap. Super eo. Concil. Later.* 3. *in append. de pactionibus cap.* 15. *& par.* 49. *cap.* 7.

Beneficiorum compositio amicabilis fieri potest. *De pactis cap. Super eo. Concil. Lateran.* 3. *in append. de pactionibus cap.* 6. *&* 10. *de transactionibus cap. Super eo.*

Pro beneficio litigioso, nihil potest solui ad redimendam vexationem. *ibid. & Concil. Mediol.* 1. *par.* 2. *tit. quæ pertinent ad beneficiorum collationem.*

Beneficio litigioso existente, quando, & quomodo possunt litigantes compromittere in aliquo, & iudicari ab eo, vt vnus habeat beneficium, alius soluat certum reditum

ditum, obligando personam, non beneficium. *De præb. cap. Nisi essent.*

Si beneficiatus facit cum aduersario compositionem iuri non contrariam, non potest illa compositio ab Episcopo reprobari. Ecclesia tamen durante vita illius tantum est censualis, non aliter. *De transact. cap. De cætero.*

Beneficiū impetrante aliquo fingente se clericum, non potest cum eo fieri transactio, etiamsi cum literis Papæ impetrauit, & illud beneficiū vt vacans potest conferri. *ibid. cap. Ex literis.*

Transactio facta per pecuniam in beneficio litigioso, est simoniaca. *De transact. cap. Super eo.*

Beneficiatus fingens se molestari ab aliquo, & vt soluat ei pensionem, componit cum eo, spoliandus est beneficiatus, & irrita est compositio. *Concil. Lateran. 3. in append. tit. de pactionibus cap. 12.*

Vide, *Beneficia nec danda, nec accipienda cum pacto.* Vide, *Pactum.*

Beneficia semel collata, an auferri possint.

Beneficia collata à prædecessore non sunt auferenda per successorem. *Concil. Aurel. 3. cap. 17. Lugdun. 1. cap. 5. causa 16. qu. 6. cap. vlt.*

Si Beneficiatus delinquit, puniendus est in persona, non in fructibus beneficij. *ibid. 16. qu. 6. cap. vlt.*

Beneficia possunt auferri ob contumaciam, siue data sint ab antecessore, siue à præsente Prælato. *Concil. Emeritense cap. 13.*

Beneficia possunt aliquando permutari à Superiore, sed sine dispendio beneficiati. *Concil. Aurel. 3. cap. 17.*

Beneficiorum restitutio.

Beneficij restitutionem impetrans, non expressa causa priuationis, nulliter impetrat. *De rescrip. cap. Dilectus filius.*

Beneficij restitutionem petenti non obstat renunciatio facta in spoliatione, &c. nisi constet fuisse spontaneam. *De restitut. spoliat. cap. Sollicitè, & cap. Accepta.*

Beneficij restitutionem petenti, non potest obijci institutio non canonica. *ibid. cap. Ex literis.*

Beneficij restitutionem petenti, non potest opponi, quod clam, vel vi illud habuerit. *ibid. cap. Item.*

Beneficiū prius restitui debet spoliato, & postea poterit agi contra eum. *ibid. cap. Quærenti.*

Beneficium spoliato restituendum, deinde iudicandum, cui de iure. *ibid. cap. De Pisanis.*

Beneficio spoliatus debet in tempore determinato petere restitutionem, alias non iuuat. *De restitut. spoliat. in 6. cap. 1. §. Solet.*

A beneficio violenter reiectus, est restituendus. *De pactis cap. Cum pridem.*

Beneficij restitutionem impetrans, tacens suam excommunicationem, nulliter impetrat. *De rescrip. cap. Dilectus filius.*

Vide, *Restitutio.* Vide, *Spoliatus.* Vide, *Episcopus eiectus.*

Beneficia non danda iure hæreditario.

Beneficia ab Episcopo non sunt danda consanguineis. *Dist. 89. cap. Decenter. Concil. Tolet. 10. cap. 3. De præb. cap. 1.*

Beneficia non debent esse hæreditaria, & successiua. *De filijs presbyterorum non ordin. cap. Ex transmissa.*

Vide, *Filij Clericorum.*

Beneficiorum collatio non sit clandestina.

Beneficia conferenda sunt publicè, & collatio coram notario fiat, & cum litera patente Prælati. *Concil. Sabinen. cap. 10.*

Si tamen collatio occulta fuit legitima, est valida. *Vt Ecclesiastica beneficia cap. 1.*

Beneficij resignatio, vel permutatio, quomodo publicanda, siue in Vrbe, siue extra. *Gregor. XIII. const. 85. Humano.*

Beneficia non admittunt accessum, & regressum.

In Beneficijs non potest admitti accessus, & regressus, nec in fauorem Cardinalium; nec in Ecclesijs Cathedralibus. *Concil. Tridentin. sess. 25. de refor. cap. 7.*

Beneficia non accipienda à Laicis.

Beneficia à Laicis obtineri non possunt sine Episcopi consensu, alias obtinens excommunicatur, nec absoluitur, donec recedat. *Concil. Later. 3. cap. 9. & in append. tit. de pactionibus cap. 11.*

Sic obtinens suspenditur ab offitio, & beneficio. *Concil. Vienn. prou. 1. Concil. Rauen-*

uennaten.2. sub Clemen.V. cap.20.

Beneficiorum collatio facta à Laicis, est nulla. *Concil. Later.5. in Bulla de refor.curiæ sess.9. Leo X. constitut.17. Supernæ §.39.* Etiamsi à Rege, vel Imperatore fiat. *ibid.* & pœnæ.

Beneficij collatio facta ab Episcopo per vim Laicorum, est nulla. *ibidem*.

Vide, *Laici*.

Beneficium idem impetratum à pluribus.

Beneficium idem si impetratur à pluribus sub eadem data, ei, qui prius se præsentat, danda est possessio. *De rescript. in 6. cap. Si duobus*. Si vero talis institutio requirit electionem, vel acceptationem, liberum est eligentibus, vel acceptantibus recipere, quem volunt. *ibid.*

Si Papa concedit beneficium alicui cum clausula *si acceptetur ab Episcopo*, vel *à Canonicis*; si interim concedit illud idem alteri absolutè, hic secundus præferendus est primo. *De rescrip. in 6. cap. Si pro te.*

Beneficium impetratum à duobus, illi adiudicandum, qui probat collatorem suum fuisse in possessione, quando illud contulit; sed secundus potest agere de proprietate iuris conferendi. *De causa possess. & propriet. cap. Cum olim.*

Beneficium idem impetrantibus pluribus, standum est priori datæ. *De rescrip. cap. Capitulum.*

si Beneficium idem pluribus conferatur à diuersis, vt à Papa, Episcopo, Legato, &c. possessori debetur. Si non possidetur, præualet concessio Papæ, & Legati. *De præb. in 6. cap. Si à sede.*

si Beneficium idem obtineatur à Papa à pluribus sub eadem data, quid agendum, & quis præferendus. Vide *Vrban. VIII. const.6. Sanctissimus cap 17.*

si Beneficium idem impetretur à pluribus in eadem die, sic, vt vni dicatur, *fiat vt petitur*, alij dicatur *concessum*, etiam motu proprio, primus est præferendus. *Vrban.VIII. const.6. Sanctissimus cap.34.*

Vide, *Beneficiorum impetrationes, &c.*

Beneficia sæcularia, & regularia.

Beneficium sæculare, illud intelligitur, quod ordinariè per Rectorem sæcularem regitur, & gubernatur. Regulare verò, quod per regularem, seu religiosum, monachum, &c. *De præb. in 6. cap. Cum de beneficio.*

Beneficium sæculare dandum est sæcularibus, regulare verò regularibus, & non è contra. *ibid.*

Beneficium regulare curatum vnius monasterij, dari non potest regulari alterius monasterij, nisi vnum monasterium dependeat ab alio. *De præb. in 6. cap. Cum singula §. Prohibemus.*

Beneficia regularium, si in tempore non prouideantur, per Episcopum sunt conferenda. *Clement. de supplenda negligentia cap.vnic.*

Ita tamen, vt sæcularia sæcularibus, regularia regularibus conferat. *ibid.*

Regularium beneficia non possunt grauari per nouas pensiones. *ibid.*

Regularia beneficia curata plura, nullus regularis obtinere potest. *De præb.in 6.cap. Cum singula.*

Beneficia regularia consueta conferri ipsis in titulum, dum vacant, ipsis tantum danda, & non alijs (dummodo sint professi.) *Concil. Tridentin.sess.14. de reform. cap.10.*

Beneficia sæcularia conferri non possunt Religioso translato, etiamsi sit canonicus regularis. *Concil. Trid. ibid. cap.11.*

Regularis beneficij literæ cum quibus clausulis, & qua forma expediendæ. *Vrbanus VIII. const.6. Sanctissimus cap.39.*

Beneficiū sæculare dari non potest regulari, nec è contra, nisi in petitione fiat mentio de ijs, & etiam in signatura per clausulam ad partem. *ibid. cap.43.*

Beneficia regularia non possunt à superioribus Religionum vniri suis mensis. *Clem. de supplenda neglig. cap.vn.*

Vide, *Regulares circa Parochos in Ecclesia propria.*

Beneficium impetratum certo modo.

Beneficium impetrans certo modo, quid tenetur exprimere, & facere, vt valida sit impetratio. *Paulus V. const.28. Sanctissimus.*

Beneficium impetrans possessum ab aliquo per annum, eo quod certo modo vacare prætenditur, tenetur exprimere in petitione, & impetratione, nomen, cognomen, gradum, & nobilitatem, seu qualitatem possessoris, & quanto tempore possederit, & causam determinatam, & claram, quod nullum ius competit possessori in illo beneficio, & intra sex menses faciat illum ad iudicium euocari, & ex tunc intra annum vsque ad sententiam definitiuam prosequi debet litem, alias nulla est impetratio, & tenetur ad damna, & interesse possessoris. *Vrban. VIII. const.6. Sanctissimus cap 35.*

Beneficium certo modo vacans, vel vacaturum

rum impetrans, exprimendo, quod valor non excedit pretium iam expressum, si obtinet à Papa, vt possit augere valorem super iam expressum, intelligitur, quod possit augere vsque ad tertiam partem valoris expressi, & in prima expeditione literarum tantum, alioquin literæ nullius sunt roboris. *Vrban. VIII. ibid. cap. 65.*

Beneficiorum possessio.

Beneficium obtinens ab habente potestatem conferendi, statim debet capere possessionem. *De concess. præb. cap. Post electionem.*

Beneficij à Sede Apostolica concessi possessio, quando, & quomodo capienda, & à nullo impediri potest. *Gregor. XIII. const. 19. Ad Romani.*

Beneficiũ obtinens à Papa, non potest virtute supplicationis iam signatæ possessionem capere; neque virtute mandati Auditoris Cameræ; neque potest Auditor Cameræ mandatum hoc expedire: sed literæ Apostolicæ prius expediendæ sunt, deinde capienda possessio. *Iulius II. constitut. 4. Romani. Paulus III. constit. 49. Cum nobis.*

Beneficij, canonicatus, præbendæ, distributionum, &c. possessionem sumens nihil potest soluere, neque dulciora, & pœnæ. *Concil. Trident. sess. 24. de refor. cap. 14. Pius V. const. 104. Durum nimis.*

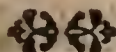
Posse aliquid solui, vbi est consuetudo, dummodo in pios vsus conuertatur id quod soluitur. *Concil. Trident. ibid.*

Beneficium pacificè possidens per triennium, dummodo simoniacè non habuerit, vel se non intruserit, non potest molestari super eo, & impetrationes ab alijs factæ sunt nullæ, & lites motæ super ijs sunt extinguendæ. *Vrban. VIII. const. 6. Sanctiss. cap. 36.*

Beneficiorum impetratio attendenda est penes datam, & iuxta illam danda est, præbanda, non penes acceptationem, vel præsentationem. *De præb. in 6. cap. Eum, cui. & cap. Literarum.*

Beneficia Consistorialia.

Beneficia Consistorialia quando, & quomodo obtineri possunt. *Clemens VII. constit. 8. Cum dudum. Leo X. constit. 35. Cum Sixtus.*

Beneficia vacantia in Regno Valentiæ.

Beneficia huius Regni, quomodo conferenda in curia, & quibus exteris. *Sixtus V. const. 64. In sacrosancto.*

Beneficia vacantia in Regno Galliæ.

Beneficia vacantia in Regno Galliæ, quomodo conferenda per Papam cum nominatione Regis, iuxta concordata cum Sede Apostolica. *Concil. Later. 5. sess. 11. constit. 2. Primitiua.*

Quibus, & quando conferenda iuxta talia concordata. *ibid.*

Beneficia multa conferre potest Rex Galliæ, in Delphinatu, ex Papæ concessione. *Extrau. de tregua, & pace c. Ad vniuersalis.* vbi multa, & distinctè circa hanc materiam.

Beneficiorum taxæ pro Regno Galliæ, quæ, quales, & quantæ. *ibid.*

Beneficialis confidentiæ causæ in Regno Galliæ, quomodo iudicandæ. *Sixtus V. constit. 61. Pastoralis.*

Regni Galliæ concordia cum Sede Apostolica circa beneficiorum collationem, & annullatio cuiusdam pragmaticæ contrariæ iuri canonico. *Leo X. constit. 20. Pastor æternus, & seqq. capp. Primitiua. Vita. Diuina, & Romanus.*

Vide, *Francia.* Vide, *Gallia.*

Beneficia Germaniæ.

Quomodo conferenda in Germania, & quæ reseruantur Papæ. *Nicolaus V. const. 1. Ad sacram.*

Si vacant in curia, danda sunt à Papa. *ibid.*

Confirmationes electionum faciendæ à Papa pro omnibus Ecclesijs Germaniæ, & alternatiuæ mensium Papæ reseruatæ. *ibid.*

Beneficia obtinentes in Germania, contra dispositionem concordatorum cum Sede Apostolica pro illa natione, excommunicationem incurrunt, & nulla est concessio. *Clem. VII. const. 41. Admonet.* & omnia priuilegia in contrarium annullantur. *ibid.*

Idem confirmat *Gregor. XIII. const. 41. Quæ in Ecclesia.* & declarat, quomodo conferenda sint illa beneficia. *ibid.*

Vide, *Germania.*

Beneficia vacantia in Regno Neapolis:

Beneficiorum vacantium in Regno Neapolis fructus pendentes pertinent ad Cameram Apostolicam, à die vacationis vsque ad diem prouisionis. *Pius V. const. 26. Cupientes*, & *Sixtus V. const. 90. Cum sicut.* in quocumque mense vacent. *ibid.*

Beneficia obtinens à Papa, vel ex mandato Papæ.

Beneficium collatum ab aliquo ex mandato Papæ, intelligitur collatum à Papa. *De prebend. in 6. cap. Si eum, & cap. Si Apostolicæ.*

Beneficium collaturus ex mandato Papæ, dare non potest habenti aliud beneficium, nisi exprimatur. *ibid. cap. Is cui:*

Si verò exprimitur, intelligitur de habente vnum, & sine cura, alias nulla est collatio. *ibid. Is cui.*

Si autem conceditur, vt prouideat etiam habentem, intelligi etiam potest de habente duo. *ibid. c. Is cui.*

Si quis habet facultatem conferendi beneficium ex mandato Papæ, & interim ipsemet Papa illud conferat, hæc collatio tenet, ille verò non potest amplius conferre. *De præb. in 6. cap. Quis.*

Obtinens rescriptum à Papa, vt ei conferatur beneficium, *si sit idoneus*, censetur idoneus, si nihil obstat contra eum. *De præsumpt. c. fin.*

Beneficium obtinens à Papa, cum clausula *ad beneplacitum Papæ*, moriente Papa expirat concessio: si verò dicatur *ad beneplacitum Sedis Apostolicæ*, mortuo Papa non expirat, nisi per successorem reuocetur. *De rescrip. in 6. cap. Si gratiosè.*

Si quis obtinet à Papa beneficium vacaturum; & aliquis præuidens vacaturum aliquod pinguius suo, resignat expectanti suum, nullum fit præiudicium expectanti, sed habere potest primum vacans: ille verò, qui renunciauit, caret vtroque. *De renunc. cap. fin.*

Beneficium concedente Papa ad petitionem alterius, si plura vacant, non intelligitur de pinguiori. *De prebend. in 6. cap. Si pluribus.*

Si verò conferatur motu proprio Papæ, intelligitur de pinguiori. *ibid.*

Et si beneficia sint æqualia, & motu proprio fiat concessio, eligat quod vult, sed intra decem dies eligere debet. *ibid.*

Si Papa concedit alicui beneficium, prouidendus est de præbenda, antequam alij eum recipiant. *De præben. in 6. cap. Si eum.*

Beneficium expectantes conferendum de mandato plurium Pontificum, quis præferendus ex eis, & quomodo prouidendi. *ibid. cap. Authoritate.*

Beneficium obtinens à Legato Papæ, si aliud habet, & tacet illud, nulliter obtinet. *Clement. de off. Iud. ord. cap. fin.*

Beneficium vacaturum concessum à Papa in aliqua Diœcesi, si interim Diœcesis diuidatur, beneficium non diuiditur, & pœnæ contrafacientium. *Extrau. Ioan. XXII. de elect. Suscepti.*

Beneficium expectans de mandato Papæ, si aliter prouideatur, non potest illud habere. *De præb. in 6. cap. Si pauper.*

Beneficium curatum obtinens à Papa, sine expressione ordinationis, tenetur in prima ordinatione suscipere ordines. Vide, *Papæ rescripta.*

Beneficium à capitulo conferendum de mandato Papæ, quale sit. Vide, *Papa mandante.*

Beneficium conferendum ex mandato Papæ, quomodo confertur. Vide, *ibid.*

Vide, *Papa Rescripta.* Vide, *Papa mandante.*

Beneficiorum inuasores, & pœnæ.

Beneficium iuris patronatus inuadens excommunicatur, nisi recedat, & Ecclesia illa est interdicta. *Concil. Lateran. 3. in append. tit. de Iure patronatus cap. 14. & tit. de Pactionibus cap. 14. Concil. Tolet. 18. can 4. & 5.*

Præfatus inuasor, priuatur iure ad ipsum. *ibid. Concil. Tolet. 18. c. 4. & 5.*

Idem de omni inuadente, vel propria authoritate assumente quodlibet beneficium Ecclesiasticum. *ibid.*

Beneficium secundum iniustè occupans priuatur primo, & alijs proprijs. *De præb. in 6. cap. Eum qui.*

Beneficium curatum, vi occupans, priuatur iure ad illud, & ad alia. *ibid.*

Beneficium reseruatum, vel alteri collatum occupans, si statim dimittit, habet ius ad priora; si habita notitia non dimittit, perdit etiam ius ad illa. *De præb. in 6. cap. Si beneficia.*

Beneficia occupantes, siue Episcopi, siue alij, quomodo puniendi. *Extrau. de Pœnis c. Diuinis.*

Beneficia occupantes, siue eorum possessiones, bona, &c. ipso facto sunt excommunicati, & alia pœna pecuniaria mulctandi. *Concil. Tolet. 22. c. 18.*

Be-

Beneficiorũ bona occupantes, si Episcopi, suspenduntur ab ingressu Ecclesiæ, donec restituant: si alij, ab officio, & beneficio. *De off. Ordin. in 6. cap. fin.*

Vide, *Clericus aliquid operans contra Ecclesiam*. Vide, *Eccles. bona*.

Beneficiorum redditus, seù fructus, etiam morientis.

Beneficiorum fructus, nec impediri, nec sequestrari possunt per Principes, Reges, Reginas, Imperatrices, aliosue Laicos sub pœna excommunicationis, & interdicti in terris eorum. *Concil Later. 5. sess. 9. in Bulla de reform. Curiæ c. 3.*

Beneficiorum fructus pendentes sine ordinarij licentia non possunt alienari, nisi locationis, aut venditionis nomine; & tunc solutio pro eis non fiat, nisi quando fructus erunt à solo separati, alias nullus est contractus. *Concil. Mediol. 1. part. 2. tit. Quæ pertinent ad bonorum, &c.*

Beneficiato moriente, beneficij fructus non possunt dari in totum per vnum, aut plures annos ei, qui recipit annatas, seu pensionem de tali beneficio: sed debet relinqui beneficiato, quantum sufficit pro sustentatione. Nisi talis velit concedere beneficiato suam summam, & accipere pro se residuum. sed hoc intra decem dies eligat. *Extra, Ne sede vacante. c. vnico.*

Beneficio vacante, quomodo diuidendi sunt eius fructus, si alicui sunt obligati: semper autem relinqui debet beneficiato, summa sufficiens ad sustentationem. *Extrau. Ioann. XXII. de elect. &c. Suscepti.*

Beneficij fructus, lite pendente, deponendi sunt apud personam idoneam. *Pius V. const. 57. Cordi.*

Beneficiorum in Regno Neapolis vacantium fructus pendentes, pertinent ad Cameram Apostolicam. *Sixtus V. const. 90. Cum sicut.* Vide, *Beneficia Regni Neapolis*, supra.

Beneficiorũ vacantium fructus pendentes, qui, quando, & quomodo exigendi à Thesaurario Cameræ Apostolicæ. *Sixtus V. constitut. 100. In conferendis.*

Beneficiorum fructus non possunt locari, vendi, hypothecari, in solutum dari, vel alio modo obligari per solutionem anticipatam, vltra vnum annum, alias nullus est contractus. *Vrban. VIII. const. 6. Sanctissimus c. 69.*

Beneficiorum fructus inexacti, quomodocumque pertinentes ad beneficia, non comprehenduntur, dum alicui conceditur facultas testandi de bonis beneficij, vel aliter. *Vrban. VIII. const. 80. Aeternus §. 5.*

In hac Constitutione comprehenduntur etiam Cardinales. *Vrban. VIII. ibidem.*

Beneficiorum fructus inexacti non comprehenduntur, dum conceditur facultas trasmittendi, etiam ab intestato. *Vrb. VIII. const. 80. Aeternus §. 7.*

Et comprehendit etiam Cardinales. *ibid.*

Beneficiorum fructus inexacti tempore mortis beneficiati (etiamsi sit Cardinalis,) pertinent ad successorem, non ad hæredes. *Iulius III. const. 7. Cum sicut.*

Beneficiati morientis, etiam Cardinalis, Cruces, paramenta, & vasa sacra pertinent ad Cameram Apostolicam. *ibid.*

Beneficiorũ fructus inexacti beneficiati morientis inseruire possunt, & debent ad soluenda quædam legata, & debita, quæ per bona mortui non potuerunt solui. *Iulius III. ibid.* Quæ nam sint ista debita, & legata. *ibid. in declaratione sequenti.*

Fructus beneficiorum plurium, quę ab aliquo teneri non possunt, consignandi sunt Cameræ Apostolicæ. *De preb. in 6. cap. Cum nonnullæ.*

Fructus beneficiorum, quomodo dispensandi. Vide, *Ecclesiæ bona*. Vide, *Clerici*.

Fructus beneficij vacantis, vel vacaturi pro primo anno, applicari possunt à Papa pro necessitate Ecclesiæ Romanæ. *Extra, de præben. & dignit. c. Postulasti.*

Vide, *Clerici quo ad redditus, circa medium*. Vide, *Ecclesiæ bona*. Vide, *Transferre*.

Beneficiorum ad Sedem Apostolicam pertinentium fructus lite pendente, vel nulliter collatorum sequestrandi sunt. *Pius IV. const. 17. Sanctissimus.*

Beneficiorum Sedi Apostolicæ reseruatorum vacantium fructus pertinent ad eam. *Pius IV. const. 32. Cupientes.*

Beneficiorum fructus exigendi à Thesaurario Cameræ. Vide, *Beneficiati morientis, &c.* Vide, *Fructus*.

Beneficiati à quo instituendi.

Beneficiatorum institutio spectat ad Episcopum. *De institutionibus cap. Ex frequentibus. Concil. Trident. sess. 14. de refor. c. 12.*

Institutio aliquando potest competere etiam non Episcopo, & quando. *De Institution. cap. Cum venerit.*

Beneficiatorum institutio facienda est secundum canones. *De concess. præben. cap. Proposuit.*

Beneficia, nec accipi, nec teneri possunt sine consensu Episcopi, alias accipiens excommunicatus est, donec recedat. *Concil. Later. 3. in append. tit. De pactionibus c. 11. Concil. Tolet. 18. c. 4. & 5.* & priuatur iure ad ipsa.

Beneficia obtinens à patrono, sine legitima

præsentatione facta ad Episcopum, ipso facto est priuatus, & Episcopus alium instituit. *Concil. Colon. 3. tit. De altero medio c. 10.*

Vide, *Beneficia à quo conferenda*. Vide, *Parochi*. Vide, *Præsentati*. Vide, *Vicarij*. Vide, *Episcopi*. Vide, *Institutio*.

Beneficiati obligationes.

Beneficiatus curatus obtinēs illud beneficium à Papa, si non sit ordinatus, & non fecit de hoc mentionem in petitione, cito ordinetur, & in prima ordinatione id præstet. *De præb. in 6. cap. Si pro Clericis.* Vide, *Papæ rescripta.*

Beneficiatus habens beneficium, cui est annexus ordo sacer, intra annum tenetur illum suscipere. *Concil. Rauennat. 4. sub Ioan. XXII. c. 3. Concil. Mogunt. 4. c. 72. Concil. Trident. sess. 22. de refor. c. 4.* Si intra tempus præfatum non suscipit, spoliatur beneficio. *Concil. Rauennat. 3. post Clem. V. c. 5. & 12.* Sed aliæ pœnæ postea impositæ sunt pro eo, qui intra annum non ordinatur ordine requisito ad beneficium, & sunt, vt careat voce in capitulo, donec illum suscipiat ordinem, neque totam distributionem habeat, sed mediam. *Clem. de ætate, qualit. &c. præficiend. c. Vt ij. Trid. vbi supra c. 4.*

Beneficiatus curatus intra duos menses à die institutionis tenetur emittere professionem fidei in manu Episcopi, aut Vicarij, & iurare, quod stabit sub obedientia Ecclesiæ Romanæ. *Concil. Trident. sess. 24. de refor. c. 12. Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. de Professione fidei. Pius IV. const. 89. ibid.* est forma professionis.

Beneficiatus tenetur iurare in manu Episcopi, quod simoniam non commisit in adeptione beneficij, & quod à patrono habuit sine dono, pacto, promisso, &c. *Concil. Mogunt. 4. c. 68. & 91.*

Item tenetur iurare, quod beneficium illud curatum habens, sufficit ad sui sustentationem. *ibid cap. 68.*

Beneficiatus tenetur per se ipsum immediatè exercere suum munus, & officium, scilicet, cantare missam, euangelium, &c. sub pœna priuationis. *Concil. Trident. sess. 22. de refor. c. 4.*

Tenetur concurrere ad fabricam, & reparationem Ecclesiæ, in qua est beneficium. *Concil. Aurelian. 4. c. 25. Concil. Moguntiacum c. 42. de Ecclesijs ædificandis c. 1.*

Beneficiatus nō potest reddere Ecclesiam censualem, vllo modo, sine licentia Episcopi, *Concil. Later. 3. in append. de Pactionibus cap. 9.*

Beneficiatus non potest fructus, seu reditus beneficij dare consanguineis, aut familiaribus, sed tenetur dare pauperibus. *Concil. Trid. sess. 25. de refor. c. 1.* Vide, *Clerici*. Vide, *Ecclesiæ bona. Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. Quæ pertinent ad bonorum, &c.*

Beneficiatus non potest nutrire comam. *Concil. Later. 5. in Bulla de reformat. Curiæ cap. 2.*

Non potest tenere equos, vel mulas cum faleris, aut vestimentis de velluto, aut serico; sed de panno, vel corio. *ibid c. 2.*

Tenetur vti supellectili modesta, & frugali mensa. *Concil. Trident sess. 25. de refor. cap. 1.*

Tenetur habere exempla, scripturas, & instrumenta de bonis, ac reditibus beneficij, & debent esse duplicata, ita quod vnum sit apud eum, aliud in Archiuio Cathedralis. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. Quæ pertinent ad bonorum, & iurium, &c.*

Beneficiati tenentur in prima Synodo, quæ fit, recipere decreta illius, & Trident. *Concil. Tridentin. sess. 25. de refor. c. 2.*

Tenentur hæreses abiurare; & obedientiam Summo Pontifici se præstituros iurare. *ibid.*

Tenentur exercere hospitalitatem. *Concil. Trident. sess. 25. de refor. c. 8. Concil. Mediol. 1. part. 2. tit. Quæ pertinent ad bonorum, &c.*

Tenentur satisfacere oneribus beneficiorum, alias non faciant fructus suos; & sacrilegi sunt, & quomodo puniendi. *Concil. Mediol.* vbi supra.

Beneficiorum domus dotales, feudi, & possessiones restaurari debent à possessore beneficij. *In reformatione Cleri Germaniæ cap. 11.*

Beneficiatus inueniens debita, & legata prædecessoris, tenetur ea soluere cum fructibus inexactis, si per alia bona solui non possunt. *Iulius III. const. 7. Cum sicut.*

Beneficiatus succedens ad quæ legata, & quæ debita prædecessoris tenetur. *ibid.* Cruces, imagines, vasa, & paramenta Ecclesiastica, tenetur consignare Cameræ Apostolicæ. *ibid.*

Beneficiati curati obligationes. Vide, *Curati*. Vide, *Moriens*.

Beneficiatus tenetur ad recitandum officium, quia propter hoc datur beneficium. *Concil. Later. 5. sess. 9. in Bulla de refor. Curiæ c. 3. Leo X. const. 7. Supernæ. Concil. Mediol. 1. part. 2. tit. de Canonicis horis.* Si per sex menses non recitat officium à die quo recipit, fructus non facit suos: & si monitus persistit in negligentia, priuandus est beneficio. *Concil. Mediol.* vbi supra. Omittere autem officium (vt procedatur ad dictam priuationem) dicitur ille, qui per quindecim dies bis illud omittit, & sic procedendo per sex menses. *Concil. Mediol.* vbi supra.

Be-

Beneficiatus non recitans Officium, seu horas canonicas, fructus illius diei pro rata tenetur pauperibus erogare, vel fabricæ Ecclesiæ beneficialis applicare. *Pius V. const.135. Ex proximo*. Taxa vero, quæ cuilibet horæ, vel parti officij competit, iuxta quam se debet regulare beneficiatus omittens recitare, vel totum, vel partem officij, ibi declaratur.

Si beneficium sit erectum ex reductione alicuius legati, si legatum habet obligationem dandi aliquam dotem, non reducitur hæc dotis obligatio, sed romanet, & ad eam tenetur beneficiatus. *Vrban. VIII. const. in 2. append.45. alias 155. Alias nos ex certis*.

Beneficiatus tenetur incedere in habitu, & tonsura, sub pœna priuationis beneficij. *Sixtus V. const.90. Cum sicut*.

Beneficiatus non incedens veste decenti post monitionem Episcopi, est priuandus beneficio. *Causa 21. qu.4. cap.vlt.*

Vide, *Dignitatem Eccl. habentium obligationes*.

Beneficiati obligatio quo ad residentiam.

Beneficiatus beneficium habens, quod requirit residentiam, tenetur residere. *De clericis non residentibus cap.Relatum. cap Ex parte vestra: cap. Conquerente. cap.Inter quatuor. Concil Londin.2. c. 14. Concil. Viennen. prouinc. Concil. Senon. in decr. morum. Concil. Mogunt.4. c.71. Concil. Trid.sess.6. de refor. c.2.*

Cogendus est ad residentiam per subtractionem fructuum. *Concil. Vienn. prouinc. Concil. Colon.2. par. 3. c.12. Colon.3. tit. De officiorum, &c. c.6. Concil. Trident.* vbi supra.

Si habet priuilegium non residendi; Episcopus deputare debet vicarium idoneum cum assignatione portionis congruæ ex fructibus beneficij. *Concil. Trid.* vbi supra *c.2. & de appellat. & recusat.cap.Peruenit*.

Non potest per alium supplere residentiam, sed per se ipsum tenetur residere. *Concil. Mogunt.4. c.71.*

Beneficiatus non residens non potest percipere fructus beneficij. *De rescript. cap.fin. Concil. Colon. 3. tit. De officiorum, &c. c.9. Concil. Mediol.1. par. 2. tit. De residentia*.

Fructus Beneficiati non residentis applicandi sunt fabricæ Ecclesiæ, vel pauperibus erogandi. *Concil. Mediol.* vbi supra.

Beneficiatus curatus tenetur residere. *Concil. Later.3. in append. tit. De iure Patronatus c.1. De elect.in 6.cap.Licet. Pius V. constit. 65. Cupientes*.

Non residens Beneficiatus cogendus est ad residentiam. *De clericis non residen. cap. Cum ad hoc. Pius V. vbi supra*. Pœnæ eorum. *ibid.*

Non residens, si monitus non resipit, priuandus est beneficio. *Concil. Later. 3. in append. tit. De iure Patronatus c.1. & tit. Vni plura c.6. De clericis non residentibus cap. finali*.

Beneficiatus, licet iuret residere; pro seruitio Ecclesiæ, potest licitè abesse. *De clericis non resid. cap. Ex parte tua*.

Beneficiatus non residens ob seruitium Ecclesiæ, existimatur præsens, & percipit fructus beneficij. *Concil. Constantien. sess.19.* circa finem.

Beneficiati familiares Papæ, licet absentes, percipiunt fructus. *De clericis non resid. cap. Cum dilectus*.

Beneficiati duo assistentes Episcopo, excusantur à residentia. *Honorius III. ex Cirone de cleric. non resid. c. 3.* & percipiunt fructus, sed non distributiones. *De cleric. non resid. c. De cætero*.

Beneficiatus infirmus, non tenetur ad residentiam. *ibid. cap. Ad audientiam*.

Beneficiatus absens ob studium Theologiæ, potest percipere fructus beneficij, sed non distributiones. *De præben. c. Licet nobis. Concil. Later. 3. in append. tit. De iure Patron. c.1. & tit. Vni plura c.6. Concil. Colon.2. par.3. c.21.*

Tempus studij, & exemptionis à residentia, est quinquennium. *De Magistris cap.fin. Concil. Colon. 2. par.12. c.7.*

Absentes causa studij obtinere debent licentiam ab Episcopo, vel Capitulo, alias non fruuntur priuilegio. *Concil. Colon.2. par.3. cap.21.*

Beneficiatus in minoribus, absens ob studium iurare tenetur, quod non deseret clericatum: quod si deserat, satisfaciet de fructibus perceptis. *Concil. Colon. 3. tit. Quò ad instituendam e.6.* Segnes verò, vel non idonei ad studia, carent hoc priuilegio. *Concil. Mogunt.4. c.66.*

Beneficiatus propter alias causas rationabiles cum licentia Episcopi, potest eximi à residentia. *Concil. Later.3. in append. tit. De iure Patronatus c.1.*

Beneficiatus absens ob causam adeundi Concilium, existimatur præsens, & percipit fructus beneficij, non tamen distributiones. *Concil. Constantien. sess.19.* circa finem.

Beneficiati curati obligatio residendi. Vide, *Curati*. Vide, *Ecclesiarum Prælati*. Vide, *Agentes*. Vide, *Residentia*. Vide, *Episcopi*. Vide, *Canonici*. Vide, *Parochi*. Vide, *Clerici*.

Beneficiati morientis successor, & huius obligationes.

Beneficiato moriente, non possunt omnes fructus applicari fabricæ, vel defuncto, vel recipienti annatas, ita quod successor nihil recipiat: sed quomodo potest successor conuenire cum recipiente annatas. *Extrau. ne sede vacante cap. vnico*. Pœnæ contrafacientium. *ibid.* siue sint Prælati, siua Capitula, siue Vniuersitates.

Beneficiorum meliorationes post mortem beneficiati, cedunt in Ecclesiæ vtilitatem. *De speculo cleric. cap. fin.*

Beneficiato moriente, quomodo, & quæ bona mobilia sint distribuenda pauperibus, & seruientibus, & quæ sunt Ecclesiæ. *De testamentis cap. Relatum il 2.* Vide, *Moriens*.

Beneficiato moriente lite pendente, tertius non potest eligi, sed alij possunt admitti ad litem. *Vt lite pendente, &c. in 6. cap. finali*.

Beneficiati morientis fructus inexacti, pertinent ad successorem, & non ad hæredes; etiamsi beneficiatus mortuus erat Cardinalis. *Iulius III. constit. 7. Cum sicut*. Vide, *Beneficiorum reditus*.

Beneficiati morientis cruces, imagines, vasa, & vestimenta Ecclesiastica, pertinent ad Cameram Apostolicam. *ibid.*

Beneficiati morientis legata, & debita, si solui non possunt per bona illius, solui debent per fructus inexactos, qui pertinent ad successorem. *Iulius III. const. 7 Cum sicut*.

Quænam legata, & debita sunt ista, quæ tenetur soluere successor, & quando facta, vel contracta. *ibid. in declaratione*.

Beneficiatorum morientium spolia, fructus, &c. quæ, & quando exigenda, & colligenda à Thesaurario Cameræ Apostolicæ. *Sixtus V. constit. 100. In conferendis*.

Beneficiatorum morientium fructus pendentes (in Regno Neapolis) pertinent ad Cameram Apostolicam. *Sixtus V. const. 90. Cum sicut*.

Beneficij vacantis, vel vacaturi fructus pro primo anno possunt à Papa applicari pro necessitate Ecclesiæ Romanæ. *Extra, de preb. & dignit. c. Postulasti*.

Beneficiato moriente, non possunt fructus beneficij in totum per vnum, vel plures annos applicari ei, qui recipit annatas, sed relinquenda est portio pro sustentatione beneficiati succedentis. Vide, *Beneficiorum fructus*.

Beneficio vacante, quomodo diuidendi sunt fructus. Vide, *ibid.*

Vide, *Spolia*. Vide, *Moriens*.

Beneficiati quo ad pensionem.

Beneficiatus non soluens pensionem, si ex voluntate id facit, spoliandus est beneficio, quia est periurus; secus si facit ex necessitate. *Concil. Lateran. 3. in append. tit. de Iuramentis c. 5. & 6.*

Beneficiatus augens pensionem, vt obtineat illud beneficium, spoliandus est eo. *De pactis cap. Cum clerici*.

Beneficiatus si accipiens beneficium, iurat dare vltra solitam pensionem, & postea in manu Episcopi, iurat dare solitam, excluditur à beneficio. *De iureiurando cap. Tua nos. Concil. Later. 3. in append. tit. De iuramentis c. 4. & 6.*

Pensiones, quæ exiguntur ab aliquo beneficiato, si exigens moritur, cedunt beneficio, & beneficiato. *Extra, de elect. &c. cap. Ex debito.*

Beneficiato moriente, non possunt omnes fructus applicari per plures, aut vnum annum pro eo, qui exigit pensionem; sed quomodo possunt conuenire successor, & pensiones exigens. Vide, *Beneficiorum reditus*.

Beneficiatus fingens se molestari ab aliquo, & vt soluat ei aliquam pensionem componit cum eo, nulliter facit, & beneficio est spoliandus. *Concil. Lateran. 3. in append. tit. De pactionibus c. 12.*

Beneficiatus non soluens annatas, seù pensiones Cameræ Apostolicæ præfixo tempore, excommunicationem latæ sententiæ incurrit; & ipso facto est priuatus, etiam beneficijs proprijs, quæ obligauit. *Innocent. VIII. const. 3. Apostolicæ. Iulius II. const 4. Romani*.

Beneficia illa, vt vacantia impetrari possunt ab alijs. *ibid.*

Beneficia, quæ non excedunt reditum viginti quatuor ducatorum cameræ, non possunt obligari ad soluendam pensionem, seù annatam. *Clemens VII. constit. 33. Cum sicut*.

Vide, *Pensio*. Vide, *Beneficiorum reditus*.

Beneficium impetrans simulato nomine.

Beneficium obtinens pro alio, simulando personam illius, seù fingendo se esse illum in examine, incurrit excommunicationem Papalem ipso facto, & priuationem omniū beneficiorum, quæ obtinet; & concessiones factæ nullæ sunt. *Paulus IV. const. 12. Inter cæteras*.

Be-

Beneficiorum causæ, & lites.

Beneficiales causæ, & lites iudicari possunt, & expediri de plano, & summariè. *Clement. de Iudicijs cap. final. Martinus V. const. 5. Romani.*

Beneficiales causæ, quorum fructus non excedunt summam scutorum 25. annuorum de camera, in prima instantia ab ordinario sunt cognoscendæ, & ante sententiam non licet appellare, nisi ab interlocutoria. *Concil. Lateran. 5. sess. 10. const. 2. Leo X. const. 10. Regimini.*

Beneficium litigans cum possessore absente, mitti non potest in possessionem, causa rei seruandæ. *De dolo, & contum. in 6. cap. finali.*

Beneficialis causa terminari potest absente parte in contumacia. *ibid.*

Beneficiales lites terminari non possunt per transactionem, sed possunt terminari per amicabilem compositionem. Vide, *Beneficiorum transactio, & compositio.*

Beneficiales causæ in partibus terminandæ sunt in prima instantia. *Extrau. de tregua, & pace c. Ad vniuersalis.*

Beneficiales causæ pendentes in curia, quomodo terminandæ. *ibid.*

Beneficium litiganti, sufficit probare, quod suus collator erat in possessione, quando illud ei contulit. *De causa possessionis cap. Cum olim.*

Beneficium litigantes, si colludunt in lite, ambo priuantur beneficio. *De collusione detegenda c. Audiuimus.*

Beneficiatus fingens se molestari ab aliquo in beneficio, & vt soluat ei pensionem, componit cum illo, priuatur beneficio, & irrita est compositio. *Concil. Later. 3. in append. tit. de Pactionibus c. 12.*

In lite beneficiali, nihil potest solui ad tollendam vexationem. Vide, *Beneficiorum transactio, &c.*

Beneficium litiganti non tollitur ius quæsitum per commissionem Papæ. *Vrb. VIII. const. 6. Sanctissimus c. 18.*

Lites beneficij iudicandæ sunt iuxta formam literarum expeditarum, non iuxta formam supplicationum. *ibid. cap. 27.*

Si in lite beneficij collitigator cedit ius suum in lite, valet cessio, dummodò ipse non sit intrusus, nec mouerit litem aduersario existenti per triennium in possessione pacifica; alias illa cessio iuris nulla est, neque impetratio talis iuris, etiam facta motu proprio, &c. *Vrban. VIII. ibid. cap. 29.*

Beneficium quodcumque pacificè possidens per triennium, dummodo non habuerit illud simoniacè, neque sit intrusus, non potest ab aliquo molestari super illo, & lites motæ super eo sunt extinguendæ, & impetrationes factæ de illo, sunt nullæ. *Vrbanus VIII. constitut. 6. Sanctissimus cap. 36.*

Beneficiales causæ etiam non deuolutæ, possunt à Vicecancellario, vel Regente Cancellariæ, committi in curia; cum potestate citandi ad partes. *ibid. c. 71.*

Iudicia beneficiorum fundari debent super literis expeditis, non super supplicatione. *Vrbanus VIII. constit. 6. Sanctissimus cap. 27.*

Vide, *Causæ Ecclesiasticæ*, circa finem. Vide, *Sententia*. Vide, *Lites*.

Beneficiati quo ad examen.

Ad beneficia præsentati à quocumque, etiam à Legatis Papæ, examinandi sunt ab ordinario de sufficientia, idoneitate, &c. non obstante consuetudine contraria, etiam ab immemorabili. *Concil. Trident. sess. 7. de refor. c. 13.*

ad Beneficia præsentati ab Vniuersitatibus, seu Collegijs studiorum generalium, non debent examinari ab ordinario. *Concil. Trid. ibid.*

Beneficiatus quicumque antequam instituatur, examinari debet. *Concil. Senonense in decretis morum. Concil. Colon. 2. parte 1. c. 11. Colon. 3. tit. De altero medio can. 6*

Beneficiatus obtinens per resignationem, adhuc examinari debet. *Concil. Colon. 3. ibid. c. 7.*

Aliquando potest examen prætermitti, quando constat Episcopo de idoneitate beneficiati. *Concil. Colon. 3. ibid. c. 9.*

Beneficium curatum obtinens à Papa, debet ab Episcopo examinari (intelligitur si absens sit à curia) & si reperitur ignarus, non admittatur, & donec perueniat ad sufficientem literaturam, substituatur alius. *Concil. Senon. in decretis morum c. 8.*

Beneficia curata vacantia in Vrbe Roma, vel in districtu, siue per mortem, siue per resignationem, conferenda sunt in curia præuio examine faciendo à Cardinali Vrbis Vicario. *Pius V. const. 2. Cupientes.*

Vide, *Examen*. Vide, *Parochi*. Vide, *Episcopi quò ad examen.*

Beneficiati quò ad forum competentem.

Beneficiati omnes, etiam familiares Card. in ijs, quæ pertinent ad beneficia, subditi sunt ordinario, & ab hoc sunt iudicandi in suis causis. *Concil. Lateran. 5. sess. 10. const. 2. Leo X. const. 10. Regimini. De foro*

foro competenti cap. Postulasti. Ordinarius intelligitur ille, in cuius Diœcesi est beneficium. *ibid. Concil. Trident. sess. 24. de refor. c. 11.*

Vide, *Beneficiorum lites, & causa*.

Beneficiati quò ad Visitationem.

Beneficia curata etiam perpetuò vnita Cathedralibus, Collegijs, Monasterijs, &c. quotannis visitari possunt ab Episcopo. *Concil. Trid. sess. 6. de refor. c. 7.*

Beneficia omnia siue curata, siue non curata, siue non exempta, siue exempta, siue de Ecclesia nullius Diœcesis, ab Episcopo visitari possunt, vt à delegato Papæ. *Concil. Trid. sess. 24. de refor. c. 9.*

Vide, *Episcopus visitans*. Vide, *Visitatio*.

Beneficiati, & beneficia quò ad iura Cameræ Apostolicæ.

Beneficia, Monasteria, Prioratus, &c. perpetuo vnita locis pijs, & non vacatura, tenentur soluere Cameræ Apostolicæ, pretium in quo taxata sunt. *Paulus II. constit. 6. Decet*. & pœnæ non soluentium. *ibid.*

Beneficia præfata perpetuo vnita, ac non vacatura, non taxata, tenentur quolibet quindennio soluere taxam, quæ dicitur quindennium. *Paulus II. ibid.* & *Pius V. const. 38. Apostolicæ*.

Quindennium soluendum, vt supra, est medietas fructuum vnius anni iuxta summam, & pretium quod exigebatur, antequam vniretur. *Paulus II. const. 6. Decet*.

Beneficiati non soluentes pensiones, seu annatas, seu fructus Cameræ Apostolicæ temporibus præfixis iuxta obligationem, incurrunt excommunicationem latæ sententiæ, & beneficijs proprijs ipso facto sunt priuati, & beneficia illa vt vacantia, possunt ab alijs impetrari. *Innocent. VIII. const. 3. Apostolicæ*. *Iulius II. constit. 4. Romani*.

Beneficiorum ad Sedem Apostolicam pertinentium fructus lite pendente, siue nulliter collatorum, tam in Vrbe, quam extra, sequestrandi sunt. *Pius IV. const. 17. Sanctissimus*.

Detentores talium beneficiorum litigantes, tenentur ad damna, & expensas partis, etiam si cedant liti. *ibid.*

Beneficiorum Sedi Apostolicæ reseruatorum vacantium fructus, nisi per cessum vacent, pertinent ad Cameram Apostolicam. *Pius IV. const. 32. Cupientes*.

Beneficia, quæ non excedunt summam viginti quatuor ducatorum, non debent soluere annatas alicui. *Clemens VII. constit. 33. Cum fieut*.

Beneficia omnia, siue Cardinalium, siue Militum Sancti Ioannis Hierosolymitani, tenentur soluere iura Cameræ Apostolicæ. *Sixtus V. const. 43. Aequum*.

Vide, *Camera Apostolica*. Vide seq. tit.

Beneficia siue Cardinalium, siue familiarium eorumdem.

Beneficia Cardinalium tenentur soluere iura Cameræ Apostolicæ. *Sixtus V. constitut. 43. Aequum*.

Beneficia eorum, qui assumuntur ad Cardinalatum, vacant per talem assumptionem, nisi à Papa concedatur retentio. *Sixtus V. const. 79. Sanctissimus*.

Beneficia titulorum Cardinalitiorum, quando Cardinales sunt absentes, conferuntur à Papa. *Vrban. VIII. constit. 6. Sanctiss. cap. 8.*

Beneficia apud Sedem Apostolicam vacantia, etiamsi eorum dispositio ad Cardinales pertineat, conferri non possunt sine consensu Papæ. Exceptis ijs, quæ sibi competunt ratione tituli Cardinalatus. *Gregorius XIV. const. 19. Sanctissimus*.

Beneficia familiarium Cardinalium, etiamsi apud Sedem Apostolicam vacent, conferuntur cum consensu Cardinalium. *ibid. §. 2.* & *Vrbanus VIII. vbi supra c. 32.*

Beneficia, vel dignitates familiarium Cardinalium, etiam in Metropolitanis (vbicumque ij moriantur) vacant in curia. *Vrbanus VIII. constit. 6. Sanctissimus c. 4.* si excedunt valorem decem florenorum. *ibid.*

Beneficia familiarium Cardinalium, non censentur illa, quæ habent ratione officiorum, sed alia quæ habent, siue in curia, siue extra. *ibid. c. 32.*

Beneficia familiarium Cardinalium morientium, si alias collatio eorum spectaret ad alium Cardinalem collatorem, tunc dari possunt ab isto, non expectato consensu illius Cardinalis, cuius erat familiaris. *ibid. can. 33.*

Quod si talis familiaris moriatur in curia, tunc beneficia illa conferuntur à Papa cum consensu Cardinalis collatoris, non vero Cardinalis Domini familiaris mortui. *ibid. c. 33.*

Beneficia vacantia in Ecclesijs, in quibus sunt Cardinales, si non sint reseruata Papæ, vel

vel vacantia in curia, vel in mensa Papæ, conferuntur à Cardinalibus sine consensu Capituli, vel Canonicorum. *Vrb. VIII. const.59. Accepto.*

Beneficia vacantia in Ecclesia, à qua Cardinalis fuit translatus, non possunt conferri à translato, & priuilegia in contrarium annullantur. *Vrban. VIII. constit.60. Licet.*

Vide, *Cardinales circa beneficia*. Vide, *Cardinalium familiares*.

Beneficiati promoti ad Ecclesias quascumque.

Beneficia Clericorum promotorum ad Cardinalatum, vacant in curia. Vide, *Beneficia Cardinalium*.

Beneficia promotorum ad Ecclesias Cathedrales, Archiepiscopales, Patriarchales, &c. vacant in curia. Vide, *Beneficia vacantia in curia*. & *Vrban. VIII. const.6. Sanctissimus c.55.*

Potest promotis ad Ecclesias præfatas à Papa, concedi retentio beneficiorum. *Vrban.VIII. ibid. c.55.*

Si concedatur retentio, exprimendus est in literis valor beneficiorum. *Vrban.VIII. ibid. c.55.*

Beneficialis confidentia.

Beneficia in confidentiam accipi non debent. pœnæ eorum, qui dant, & accipiunt. tales donationes, nullæ sunt, & beneficia Papæ sunt reseruata. *Pius IV. constit.85. Romanus.*

Beneficialis confidentia sub grauibus pœnis est prohibita. *Pius IV. vbi supra, & Pius V. const 104. Durum nimis.*

Beneficialis confidentiæ multi casus expressi. *Pius V. vbi supra.*

Beneficialium confidentiarum Iudex. Vide, *Iudex beneficialium confidentiarum*.

Beneficialis confidentiæ prohibitio, extenditur etiam ad Cardinales. *Pius V. constit. 104. Durum nimis.*

Beneficialis confidentiæ causæ in Regno Galliæ, quomodo, & à quo iudicandæ. *Sixtus V. const.61. Pastoralis.*

Vide, *Causæ*. Vide, *Iudices Romæ*.

Beneficia quomodo conferenda.

Beneficia nisi conferantur iuxta formam, & dispositionem Concilij Tridentini, nullæ sunt collationes. *Pius V. const.33. In conferendis.*

Beneficiorum impetratio, attenditur penes datam, & secundum hanc conferenda est præbenda. *De præb. in 6. cap. Eum cui.* Non penes acceptationem, vel præsentationem. *ibid. cap. Literarum.*

Vide, *Ius Patronatus*. Vide, *Patronus*. Vide, *Præsentare*.

S. Bennon.

S. Bennon canonizatur ab Adriano Sexto, *Const.5. Excelsus.*

S. Bernardus.

S. Bernardus Abbas canonizatur. *Alex. III. const.2. Contingit.* & festum eius conceditur celebrari. *ibid.*

S. Bernardi Confraternitas in Ecclesia Sanctæ Susannæ, multis gratijs, & priuilegijs augetur. *Sixtus V. constit.103. Dum ad vberes.*

Ad instantiam huius Confraternitatis Burgus *felix* dictus, conceditur ad ædificandum. *Sixtus V. ibid.*

S. Bernardinus *Senensis.*

S. Bernardinus Senensis canonizatur. *Nicolaus V. const.2. Misericordia.* Et festum eius celebrari concedit *Alexander VII. anno 1658.*

Berengarius.

Berengarij abiuratio, & confessio, quod in Eucharistia sit verum corpus, verusque sanguis Christi. *De consecrat. dist.2. cap. Ego Berengarius.*

Bestia, & bestialitas.

Bestiarum agitationes nullatenus fiant, sub pœna excommunicationis ipso facto. *Pius V. const.48. De Salute.* Moriens in ijs actibus, priuatur Ecclesiastica sepultura. Clerici sub eadem pœna excommunicationis, non possunt esse præsentes. Prælati tenentur eas interdicere. *ibid.*

Bestialitatem committente muliere cum pecude, occidendum est pecus, ob facti memoriam, non quia pecus peccauit. *15.q.1. c.Mulier.*

Bestialitas, seu coitus cum bestijs, est impijssimum scelus. *Lib. 6. constitut. Apost. can.29.*

Bestialiter peccans, qua grauitate pœnæ punien-

niendus. Concil. Parisiens. 6. libr. 1. cap. 34.

Vide, *Carnaliter peccans*: Vide, *Ecclesiastici in causa sanguinis*.

Bidellus.

Bidelli studij Romani officium, &c. *Leo X. const. 4. Dum suauissimos*.

Bigamus, & bigamia.

Bigamus non potest vltra subdiaconatum ascendere. *Concil. Arausf. 1. c. 25.*

Bigamus nequit esse sacerdos. *Dist. 26. c. Qui sine. dist. 33. cap. Si quis potest, & cap. Maritus. De Bigamis non ordinandis cap. 1. Concil. Agat. c. 1.*

Bigamo aliqua pœnitentia imponenda. *Concil. Laodic. c. 1.*

Bigamus non potest seruire in sacris. *Dist. 50. cap. Non confidas.*

Bigamus non potest in sacris ordinari. *Concil. Agathen. c. 1. Gregor. I. lib. 11. epist. ep. 8.*

si Bigamus ordinetur in sacris, priuatur ministerio ordinis. *Concil. Agath. c. 1.* id est si absque dispensatione ordinetur. *De Bigamis non ordinandis c. Super eo.*

Bigamum ordinans in sacris, priuatur potestate ordinandi. *De Bigamis non ordin. cap. Super eo.*

Bigamus non potest ordinari clericus. *Dist. 33. cap. Maritum. dist. 34. cap. Si quis de Laicis, cap. Si quis viduam, & cap. Cognoscamus. Concil. Gerund. c. 8.*

Bigamus priuatus est omni priuilegio clericali, nec potest ferre tonsuram. *De Bigamis non ordin. in 6. cap. vnico.*

Bigamus, nec viuente, nec mortua vxore, potest ordinari clericus, vel &c. *De Bigamis non ordin. cap. De Bigamis.*

Bigamus nequit fieri Episcopus; etiam si vnam habuit ante baptismum, & aliam post. 28. *qu. 3. cap. Acutius. Dist. 33. cap. Si quis post.*

Bigamus non est, qui plures habuit concubinas. *De Bigamis non ordin. cap. vnic.*

Bigamus dicendus est, qui violat virginem professam. 27. *qu. 1. cap. Quotquot.* (est similitudinaria Bigamia.)

Bigamus etiam est, qui ante baptismum habuit vnam vxorem, & post baptismum aliam. *Innocentius I. epist. 22. c. 2. dist. 26. cap. Deinde. & c. Vna 28. qu. 3. cap. Numquid.* Licet contrarium habeatur in *c. Oportet. ibid. dist. 28.*

Bigamus per hoc quod bigamus, non peccat, sed est inhabilis ad ordines. *Dist. 26. cap. Qui sine.*

Bigamus verè non est, qui cum vidua contrahit, sed Bigami pœnas incurrit, seu inhabilitates. *De Bigamis non ordinand. cap. fin.*

Bigamus etiam est, qui contrahit cum ea, cum qua non potest contrahere. *ibid. c. Nuper à nobis.*

Bigamus non est, qui contrahit cum virgine desponsata tantum alteri. *ibid. cap. Debitum.*

Biretum.

Bireto in Choro vti debent clerici, non pileo. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. Quomodo conuersandum in Choro.*

Bireto rubro vti possunt Cardinales assumpti ex Regularibus. *Greg. XIV. const. 9. Sanctissimus.*

Birrus Vestis.

Birri vsum damnans, seu contemnens, id est habitum Episcopalem cum mozzetta, est anathema. *Concil. Gangrense c. 12. Dist. 30. cap. Si quis virorum.*

Blasphemia, & blasphemans, ac pœnæ.

Blasphemans Deum, vel Beatam Virginem, vel Sanctos, hac pœnitentia (olim) plectendus erat. Per septem Dominicas præ foribus Ecclesiæ, dum Missa dicitur, publicè stet, sine pallio. & sine calceis, cum corrigia ligata ad collum; per septem sextas ferias præcedentes ad dictas Dominicas pane, & aqua ieiunet: Ecclesiam per illud tempus non ingrediatur; quolibet die ex septem dictis, duos, aut tres pauperes reficiat. Si hanc pœnitentiam non faciat, interdicendus est ab ingressu Ecclesiæ, & sepultura Ecclesiastica careat; aliæque pro temporibus ei imponantur. *De Maledictis cap. fin.*

Blasphemans Deum, vel Christum, vel Beatam Virginem, in foro externo, per *Concil. Later. 5. sess. 9. Bull. de refor. c. 3.* Sic est puniendus. Si iurisdictionem publicam gerat, & Laicus sit, & conuictus, prima vice priuetur portione per tres menses. Si secunda vice, priuetur alia portione trium aliorum mensium. Si tertia vice, priuetur officio. Si sacerdos, prima vice priuatur fructibus vnius anni. Si secunda vice, priuatur beneficijs. Si tertia vice fit inhabilis ad ea; & hæc alijs possunt conferri. Si laicus nobilis, prima vice mulctandus est pœna 25. ducatorum. Si secunda vice, pœna 50. ducatorum. Si tertia vice, priuandus

uandus nobilitate. Si laicus ignobilis, prima vice carceretur: Secunda vice cum mitra infami per diem integrum, ſtet ante fores Eccleſiæ. Si tertia vice, ad triremes, vel carcerem perpetuum damnetur. *ibid.* & *Leo X. conſt.7. Supernæ §.33.*

Blaſphæmus dicto modo in foro conſcientiæ, cum grauibus pœnitentijs impoſitis, eſt abſoluendus. *ibid.*

Blaſphæmans ſanctos, mitius eſt puniendus. *ibid.*

Blaſphæmos inquirens, vel puniens, qualibet vice conſequitur decem annorum indulgentiam, & tertiam partem pœnæ pecuniariæ. *ibid.*

Blaſphæmi denunciandi ſunt iudici Eccleſiaſtico, infra triduum. *Concil. Lateran.* 5. *vbi ſupra.*

Blaſphæmos audientes, omnes tenentur denunciare, niſi ſic conueniant, quod vnus pro omnibus denunciet. *Concil. Later.*5. *vbi ſupra.* & *Leo X.*

Hac omnia confirmat *Concil. Mediol.*1. *par.*1. *tit. De blaſphemia.*

Blaſphæmans Deum, ſiue Patrem, ſiue Filium, ſiue Spiritum ſanctum, vel B. Virginem Mariam, conuictus, condemnetur ad ſoluendum 40. ſcuta auri. Secunda vice duplicetur pœna pecuniaria, & infamiam incurrat, ac inhabilitatem ad officia, gradus, dignitates, beneficia, & honores: vilibus verò perfodiatur lingua. Tertia vice condemnetur, vt in ſecunda, & ſit inteſtabilis actiuè, ac paſſiuè: inhabilis ad ferendum teſtimonium; ſit bannitus per tres annos ab Vrbe. Viles verò fuſtigandi, aut per tres annos ad triremes damnandi, aut exilio perpetuò plectendi. *Iulius III. conſt.*23. *In multis.*

Pœnæ, vbi applicandæ in Vrbe Roma. *ibid.*

Blaſphæmantes Sanctos, quomodo puniendi. *ibid.*

Blaſphæmorum cauſa ab Inquiſitore cognoſcitur, & iudicatur, & ab eo declaratur, qui ſint plebeij, & qui nobiles. *ibid. Iulius III.*

Blaſphæmi denunciandi ſunt ad Inquiſitores. *Iulius III. &c.*

Omittentes denunciare, puniendi ſunt, vt blaſphæmi. *ibid.*

Denunciantes falſo aliquem, vt blaſphæmum, puniuntur vt blaſphæmi. *ibid.*

Blaſphæmiæ delictum per duos teſtes, ſufficienter probatur. *ibid.*

Blaſphæmi ſponte comparentes, quomodo tractandi. *ibid.*

Blaſphæmans nomen Ieſu, vel Beatæ Mariæ, prima vice, in 25. ducatis condemnetur: pro ſecunda vice, duplicetur pœna: pro tertia, centum ducatos ſoluat, & exilio condemnetur: ſi plebeius, qui ſoluere non poſſit, prima vice ſtet ante fores Eccleſiæ, manibus poſt terga ligatis: ſecunda vice, flagelletur: pro tertia vice, lingua ei perforetur. *Pius V. conſt.*5. *Cum primum.*

Vide, *Maledicere.*

Bizochi.

Bizochi, idem ſunt, ac fraticelli, & abrogati ſunt. Vide, *Fraticelli.* Vide, *Beguini.*

Bohemia.

Bohemiæ Epiſcopi, quas, & à quibus accipere poſſunt procurationes, dum viſitant. *Extra, de cenſib. c.Vas electionis.*

Bohemiæ Rex à Papa obtinet titulum, & vt Rex nominetur, ac ſit. *Innocentius III. conſt.6. Licet ante.*

S. Bonauentura Cardinalis.

S. Bonauentura Cardinalis, Ordinis Minorum, canonizatur anno 1482. *Sixtus IV. conſt.*21. *Suprema cœleſtis.*

S. Bonauentura inter Sanctos Doctores Eccleſiæ adſcribitur, & indulgentiæ pro eius feſto conceduntur. *Sixtus V. conſtit.76. Triumphantis.* Multa encomia huius Sancti, ſtudia, profeſſio, ſanctitas, &c. *ibid.*

B. Bonauenturæ Collegium in Conuentu Sanctorum Apoſtolorum de Vrbe, ſe fundaſſe declarat *Sixtus V. ibid.* §.11.

Bononia Lombardiæ.

Bononienſis Eccleſia ſublimatur in Archiepiſcopatum *à Gregor. XIII. conſt.* 79. *Vniuerſi.* & confirmatur in hoc gradu *à Clemente VIII. conſt.*116. *Romanus.*

Bononienſis Eccleſiæ fines cum Rauennate, qui ſint. *ibid.*

Eccleſiæ illi ſubiectæ, quæ. *ibid.*

Bononienſis Rota. Vide, *Rota.*

Bononienſes magiſtri excommunicantur, ſi anticipant conductiones cum præiudicio habitantium, niſi tempus prætereat. *De locato, & conducto c.*1.

Bonus.

Boni non debent ab iniquis, pati perſecutionem. *Felix II. ep.*1. *cauſa 6. qu.*1. *Quieſcite.*

Boni per malos purgantur. *Gregor. I. lib.9. ex reg. epiſt.*39.

Boni in hac vita non poſſunt ſeparari à malis.

lis. 23. *quaest.4. cap. Quantum*.
Boni cum malis, in Ecclesia sunt. *ibidem c. Hac autem vita*.
Boni non turbantur à malis. 24. *qu.* 1. *cap. Non turbatur*.
Boni calumniantur à malis, ne eos extollat laus, quam habent ab alijs. *6. qu.1. cap. Sunt plurimi*.
Boni possunt sæpè persequi malos, 23. *qu.4. cap. Nimium*.
Bonorum calamitas, est virtutis probatio. 7. *qu.1. cap. Aduersitas*.
Bonorum aduersitates non sunt indicia reprobationis, sed probationis. *ibid. Aduersitas*, & per alia multa capita.
Bonum, & malum, esse non possunt sine voluntate. 32. *qu.5. cap. Sicut enim*.

Bonorum cessores.

Bonorum cessores in statu Ecclesiæ, intra tres menses, tenentur discutere causam, alias non suffragatur gratia dilationis quinquennalis. *Clemens VII. constit. 16. Cum ex multorum*.
Vide, *Cedentes*.

Bona fides.

Bona fides non patitur, vt semel exactum iterum exigatur. *De regulis iuris in 6. reg. 83.*
Bona fides non præsumitur in eo, qui contra iura operatur. *ibid. reg. 82.*
Bona fides non excusat, vbi est ius commune contrarium, nisi de tempore excedente memoriam hominum. *De præscript. in 6. cap. 1.*

Bona opera.

Bona opera à Deo habent originem, & ad Deum sunt referenda. *Cœlest. I. epist. 1. cap. 8.* Vt cogitationes, consilia, & omnes boni motus voluntatis. *ibid. c. 9.*
Bonorum operum Deus est author, ipseque adiuuat illa. *Fœlix I. ep. 2.*
Bona multa fiunt à Deo in homine, quæ non facit homo. *Concil. Arausic. c. 20.* Nec bonum vllum facit homo, quod non præstet Deus. *ibid.*
Bona opera, quæ facit homo antequam peccet, deleto postea peccato à Deo, remunerantur à Deo. *Dist. 3. de Pœnit. c. 45. Pium est*.
Vide, *Adiutorium*. Vide, *Auxilium*. Vide, *Gratia*. Vide, *Homo*. Vide, *Liberum arbitrium*. Vide, *Opera*.

Bona temporalia cuiuscumque.

Bona terrena, humano iure tenentur. 23. *qu.7. cap. Quicumque*.
Bona alicuius exhæredato filio, accipi non possunt ab Ecclesia. 17. *quæst.3. cap. Quicumque*.
Bona acquisita à clerico, qui quando fuit promotus erat pauper, sunt Ecclesiæ. *De Speculo clericor. c. 1.*
Bona Ecclesiæ, & eorum iura non possunt esse subdita laicis, absque Papæ licentia. *De reb. Eccl. non alien. c. fin.*
Bona hæreticorum non possunt ab Episcopis accipi, nec etiam pro expensis: sed dum confiscantur, Cameræ Apostolicæ applicantur. *Extra, de hæreticis c. Ex eo*.
Bona Ecclesiarum, dari non possunt laicis. 11. *qu. 1. cap. Quia sacerdotes. cap. Sanctorum Patrum. & cap. Hanc consuetudinem*.
Bona Ecclesiæ ab Episcopo dispensanda. 10. *qu.2. cap. Episcopus*. 12. *qu.1. c. Episcopus*.
Bona Ecclesiæ ab Episcopo distracta, sunt restituenda. 12. *quæst.2. cap. Si qua de rebus*.
Bona acquisita ab Episcopo in Episcopatu, reddenda sunt Ecclesiæ. 12. *qu.3. cap. Placuit, & cap. Pontifices*.
Bona acquisita à clerico ex sua industria, possunt ab eo dispensari cuicumque: si tamen intestatus moritur, Ecclesia sit hæres. 12. *qu.3. cap. Quicumque*.
Bona acquisita, quomodo diuidenda cum hærede Episcopi. 12. *quæst.4. c. Sacerdotes*.
Bona Ecclesiæ distribui non possunt authoritate Principum. 16. *quæst.1. cap. Quia iuxta*.
Bona temporalia possunt in manus Ecclesiasticorum venire, & contractus eorum debent in libris publicis ciuitatis describi. statuit *Carolus IV. Imperator*, & confirmat *Bonifacius IX. const.4. Et si Imperialis*.
Vide, *Ecclesia bona*. Vide, *Clerici bona*.

B. Borgia.

Vide, *Beatus Franciscus Borgia*.

Breuiarium Romanum.

Breuiarium Romanum secundum formam Concilij Tridentini dispositum, approbatur. *Pius V. constitutione 64. Quod à nobis*.
Breuiaria vetusta, abrogantur. *ibid.*

Bre-

Breuiarij Romani approbatio per Pium V. confirmatur à *Clemente VIII. conſtit.86. Cum in Eccleſia*.

Brixia Ciuitas.

Brixia ob extirpationem lutheranæ hæreſis, commendatur multis laudibus. *Clem.VII. conſt.22. Placuit*.

Bulgaria.

Bulgaria pertinet ad Romanam Eccleſiam. *Ioan. Papa VIII. epiſt.78. 79. 109. 200. 201. & 251.*

Bulla.

Bullæ beneficiorum, quomodo expediendæ in curia. Vide, *Literæ*.

In Bullis, verba, quæ exprimunt annum, diem, valorem, &c. debent per extenſum poni, & non per abbreuiationem. *Vrbanus VIII. conſt.6. Sanctiſſimus c.16.*

Bulla, ſeu breue, ſi ſit dubium, quid agendum. *De fide inſtrumentorum c.Paſtoralis*.

Bulla Cœnæ.

Bulla Cœnæ ordinatur primo à *Iulio II. conſtit.25. Conſueuerunt*. continet 12. capita excommunicationum. ſed 15. §§. *ſunt*.

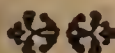
Poſtea à *Paulo III.* diſponitur *in conſtit.* 10. *Conſueuerunt*. continetque 17. capita excommunicationum, quæ Papæ reſeruantur, excepto mortis articulo, nullusque excipitur, neque Reges, neque Imperatores.

Renouatur à *Gregorio XIII. conſt.81. Conſueuerunt*.

Bullæ Cœnæ literas apud ſe habere debent confeſſarij, & curati. *ibid. §.29.* Confirmatur ab *Vrbano VIII. conſt.62. Paſtoralis*.

Excommunicationes contentæ in Bulla Cœnæ. Vide, *Excommunic. in Bulla Cœnæ*. Vide, *Extra, de pœnitentijs, & remiſſ. Et ſi dominici*.

Nullus poteſt abſoluere ab illis caſibus, ſine licentia ſpeciali Papæ; & generalis non ſufficit. *ibid.* Vide, *Excommunic. in Bulla Cœnæ*.

Bulla Cruciatæ.

Bullæ Cruciatæ, vti non poſſunt fratres, & moniales S. Dominici. *Pius V. conſt.132. Romanus*. Nec alij regulares. Vide, *Regulares*.

Virtute Bullæ Cruciatæ, nullus poteſt abſolui ab hæreſi. *Greg.XIII.conſt.37. Officij.*

Virtute Bullæ Cruciatæ, quid poſſunt confeſſarij. Vide, *Confeſſarij*.

Quid poſſint regulares. Vide, *Regulares*.

Vide, *Cruciata*.

Bullator Cancellariæ Apoſtolicæ.

Bullatores Cancellariæ Apoſtolicæ, quid poſſunt recipere pro pretio de litera ſimplici, duplicata, iterum bullanda, &c. *Martinus V. conſt.3. In Apoſtolicæ* §.13. & 34.

Burgus Felix.

Burgus, *Felix* dictus, ad habitandum conceditur in Vrbe: priuilegia, & exemptiones conceduntur illis, qui ibi ædificant, & habitant. *Sixtus V. conſtit.103. Dum ad vberes*.

Burgundia.

Burgundiæ Epiſcopi, quas procurationes poſſunt exigere. *Extra, de cenſibus, &c. Vas electionis*.

C

Cadauera.

Cadauera defunctorum non perquirenda per iudices in Eccleſia. Vide, *Immunitas*. Vide, *Eccleſia veneranda*.

Caducus morbus.

Caduco morbo laborans non poteſt miſſam celebrare. *7. qu.2. c. In tuis literis*. ſed cum conualeſcit poteſt. *ibid.*

Cadens ſæpè in terram, ex tali morbo, ſuſpendi debet ab officio. *7. qu.2. cap. Nuper*. Vide, *Epileptici*.

Cainus.

Caini mentale homicidium, prævidit Deus, ideo non acceptauit oblationem. *De pœnit. dist.1. c.26. Numquid.*

B. Caietanus.

Caietanus Thianæus fundator Religionis Clericorum Regularium, declaratur Beatus. *Vrbanus VIII. const.103. In sede.*

Clericis illius ordinis concessum est, celebrare de eo officium. *ibid.*

Calabria.

Calabriæ Episcopi, quas procurationes exigere possunt, dum visitant. *Extra, de censibus. Vas electionis.*

Vide, *Episcopus visitans.*

Calatraua.

Calatrauæ Milites Ordinis Cistercienfis, quid de bonis communibus accipere debent, & quando, ac quomodo. *Iulius II. const.16. Romani.*

Calatrauæ Militibus expensæ faciendæ sunt de communi thesauro. *Clem. VII. constit.12. Romanus.*

Calatrauæ Milites obtinent, vt nudi possint dormire. *Clemens VII. const.18. Apostolicæ.*

Calatrauæ Milites tempore Capitulorum à quibusdam casibus possunt absolui per superiores Ordinis Cistercienfis. *ibid.*

Calatrauæ Militia instituta Alcantaræ in Regno Hispaniæ committitur perpetuò regenda Regi Hispaniæ. *Adrian. VI. constit.1. Dum intra.*

Præfati Milites fruuntur priuilegijs Ordinis Cistercienfis. *Leo X. constit.44. In Apostolica.*

Præfati Milites obtinent facultatem testandi, & disponendi de bonis mobilibus, & immobilibus. *Gregor. XIII. constit.30. Romani.*

Vide, *Milites, & Militia.* Vide, *Equites.*

Calcedonense Concilium.

Calcedonense concilium, eiusque canones confirmantur *à Leone I. ep.59.*

Calcedonense concilium per quintam Synodum, seu generale Concilium, non fuit immutatum. *Greg. I. lib. 3. ep.4.*

Calcedonense concilium Oecumenicum est, & à Papa confirmatum. *Dist.16. cap. Sancta octo.*

Calcedonense concilium contra Eutichem fuit congregatum: dicebat ille, in Christo naturam diuinam, & humanam confusas fuisse, & ideo remansisse vnam. *Dist.16. cap. Canones.*

Vide, *Concilium Generale.*

Calcei.

Calcei compages clericis sunt prohibiti, & qui sint tales calcei. *Gregor. I. lib.6. epist. ep.26.*

Calcei clericorum debent esse modesti. Vide, *Clerici.*

Calendarium.

Calendarium per Ecclesiam Cathedralem fiat pro ordinatione officij, & eo vti debent omnes clerici. *Concil. Mediol. 1. part.2. tit. Communia de ratione diuinorum Officiorum.*

Calendarium Cathedralis sequi debent omnes aliæ Ecclesiæ inferiores, exceptis Priuilegijs, si quæ habent à S. Sede Apostolica.

Calendarium Romanum perpetuum festorum omnium tam mobilium, quam immobilium reformatum, & approbatum. *Greg. XIII. const.74. Inter grauissimas.*

Dictum Calendarium cœpit obseruari ab anno 1582.

Calepodia fratrum Reformatorum, & recollectorum.

Vide, *Fratres reformati.*

Calix.

Calix vnus sit in altari, dum fit consecratio. *Greg. II. ep.14.*

Calix, & patena ex auro, vel argento debent esse. *De consecr. dist.1. cap. Vt calix. c. Vasa in quibus. Concil. Triburiense 1. c.18. Concil. Coiacense c.3. Concil. Oxon.1. c.3. Concil. Eboracense 1. Concil. Londinense 1. c.5.*

Calix non potest esse ex auricalcho: neque ex ære, neque ex ligno, neque ex vitro. *De consecr. dist.1. cap. Vt calix. cap. Vasa in quibus.* & in concilijs præfatis.

Olim concedebatur, vt ob paupertatem posset

ſet calix fieri ex ſtamno. *De conſecrat. diſt.1. cap. Vt calix.*

Calix etiam ſtamneus, ex paupertate permittitur Græcis. *Innocen. IV. conſt.* 14. *Sub Catholica.*

In Calice ligneo conſecrans, eſt deponendus. *De celebrat. Miſſar cap. fin.*

Calix non poteſt inſeruire in vſu miſſæ, niſi benedicatur, ſeu conſacretur. *De conſec. diſt.1. cap. i. Tabernaculum. Concil. Colon.2. par.9. cap.12.*

Calices non poſſunt ab Abbate benedici ſine ſpeciali Papæ priuilegio. *Concil. Vienn. prouinc. Concil. Senonen. in decr. morum cap.* 38.

Calicis communio ſolis ſacerdotibus conceditur, alijs vero non: ſed Papæ arbitrio remittitur, ſi alicui perſonæ, vel nationi ſit concedenda. *Concil. Trident. ſeſſ.* 22. *de reform. in fine.* Vide, *Communio ſub vtraque ſpecie.* Vide, *Conſecratio.* Vide, *Epiſcopus.*

Calumniator, & calumnia.

Calumnians aliquem ob pecuniam, quomodo puniendus. 1. *qu.*1. *c. In eum.*

Calumniator actor. Vide, *Actor* in fine.

Calumniator accuſator. Vide, *Accuſator.*

Calumniator deficiens in probatione, incurrit pœnam talionis. 2. *qu.*3. *Calumniator.* 5. *qu.* 6. *cap. Omnis. cap. Qui calumniam. Damaſus ep.*4. *Adrianus I. c.*6.

Calumniator fit infamis. 5. *qu.6. vbi ſupra.*

Calumniator innocentis, pœna arbitraria poteſt puniri. 5. *quæſt.6. cap. Si quis falſum.*

Calumniator conuictus de calumnia, poteſt excommunicari. 5. *qu.6. cap. Si quis verò.* 11. *qu.*1. *per multa capp.* (Vide, *Conſpirantes.*) *lib.*2. *conſtit. Apoſt. c.*43. *S. Fabianus Papa ep.*2. vbi dicit ex traditione Apoſtolica eſſe.

Calumniator tenetur ad reficiendas expenſas parti. *Concil. Later.* 3. *in append. de dolo, & contum c.*2.

Calumnians clericum falſo, ſi conuincitur, excommunicetur. 5. *qu.6. cap. vlt.*

Calumnians ſacerdotem excommunicetur. 5. *qu.*1. *cap. Deus ergo.* 3. *qu.*2. *cap. vlt.*

Calumnians per ſcripta, ad Synodum vocandus. 5. *qu.*2. *cap. Vocatio.*

Calumniatoris pœnæ, ſi conuincitur, ſunt priuatio ab officio, fuſtigatio, & exilium. *De calumniatoribus cap.* 1. & 2. Vide, *Pœna.*

Calumniator malitioſus, qua pœna puniendus, ſi accuſatus patitur in vita, vel in membris. *De accuſat. cap. Accuſaſti.*

Vide, *Detractor.* Vide, *Pœna.*

Camaldulenſes.

Vide, *Monachi Camaldulenſes.*

Cambium.

Cambia ſicca ſunt prohibita, pœnæ facientium, & iudex. *Pius IV. conſt.*1. *Cum ſicut.*

Cambia illicita prohibentur. *Pius V. conſt.* 118. *In eam.* Multi caſus talium cambiorum ibi declarantur.

Cameræ Apoſtolicæ annatæ.

Annatas non ſoluentes Cameræ Apoſtolicæ, quas pœnas incurrunt. Vide, *Beneficiati, & beneficia quò ad iura Cameræ.* & infra.

Annatas non ſoluunt Cameræ beneficia, quæ non excedunt valorem vigintiquatuor ducatorum, & quas pœnas incurrunt, qui eas exigunt. *Clem. VII. conſt.*33. *Cum ſicut.*

Annatas non ſoluentes Cameræ præfixis temporibus, excommunicantur ipſo facto, & beneficia poſſunt ab alijs impetrari. *Paulus IV. ex Pio II. conſt.*11. *Incumbentia.* Talia beneficia reſeruantur Cameræ; & excommunicatio eſt reſeruata Papæ. *ibid. Iulius II. conſtit.* 4. *Romani. Iulius III. conſt.* 20. *Cupientes.*

Annatæ ex quo tempore, & à quibus Pontificibus cœperunt imponi, & imperari; declarat. *Paulus IV. conſt.*17. *Decens.*

Annatas ſoluunt Monachi, & qui. *ibid.*

Cameræ Apoſtolicæ cauſæ.

In cauſis ad cameram pertinentibus, non admittuntur appellationes, niſi appellans faciat depoſitum de pœna in quam foret iudicandus, ſi perderet. *Paulus III. conſtit.*24. *Cum ſicut*, derogatur infra.

Tales appellationes intra ſex menſes expediendæ ſunt, alias rei condemnati ſubſunt iudici à quo in executione pœnæ. *Pius V. conſt.*138. *Licet iuri.*

Appellantes contra fiſcum cameræ, etiamſi non faciant depoſitum, poſſunt admitti, dummodo faciant cautionem. *Pius V. conſt.*24. *Cum ſicut.*

Cameræ applicanda hæreticorum bona. Vide, *Bona.* Vide, *Hæretici.*

Cauſæ cameræ intereſſe concernentes decidendæ ſunt à Præſidentibus, & Clericis Cameræ. *Paulus III. conſt.* 9. *Non ſine. Pius IV. conſtit.*35. *Cum ſicut.* Etiamſi fiſcus alijs iudicibus conſentiret, dummodo ex ſpeciali Papæ delegatione non fuerint commiſſæ tales cauſæ. *Pius IV. ibid.*

Ca-

Cameræ expeditiones, in qua forma signari debent à clericis cameræ. *Gregor. XIII. constit. 96. Quæ à Romano*. quo sigillo. *ibid.*

Causæ cameræ iudicari possunt à clericis cameræ summariè. *Innocent. VIII. const. 4. Cum sicut*.

In causis cameræ non se intromittit Signatura iustitiæ. *Clem. VIII. const. 65. In conferendis* §. 38. & 41.

Causæ cameræ à nullo tribunali possunt auocati, sed à camerario, & clericis iudicantur. *ibid.* §. 39. & 40.

Cameræ Apostolicæ canones, census, terræ, bona, iura, scripturæ, &c.

Canones, & census cameræ non soluentes in festo Sancti Petri, incurrunt pœnam caducitatis, ac priuationis bonorum, seu iurium, quæ ex beneficio cameræ possident, ob quæ soluunt canones. *Gregor. XIII. const. 63. Ad Romani*.

Canones, & census præfatos non soluentes in festo Sanctorum Petri, & Pauli, si per se, vel per alios non comparent, ad dicendum, cur non soluant, incurrunt caducitatem, ac priuationem bonorum, ob quæ soluunt canones. *Innocentius VIII. const. 10. Decet. Alex. VI. const. 6. Cum ex relaxatione*.

Cameræ bona, iura, fructus, &c. vsurpantes incurrunt excommunicationem Papæ reseruatam, & Bullæ Cœnæ. *Gregor. XIII. const. 81. Consueuerunt*. Vide, *Excommunic. Bullæ Cœnæ*.

Cameræ bona, terræ, &c. alienari non possunt sine vtilitate, & recompensa, alias nulla est alienatio. *Pius IV. constit. 104. Apostolicæ*. Vide, *Status Ecclesiasticus*. Vide, *Alienatio*.

Cameræ bona, iura, Doganæ, &c. quomodo vendi debent, & locari, alias nulli sunt contractus. *Pius IV. const. 13. Cum in alienationibus*.

Cameræ Apostolicæ, quæ confiscationes applicandæ sint. Vide, *Pœnæ*.

Cameræ iura, regalia, &c. soluere tenentur etiam Cardinales, & Milites Sancti Ioannis Hierosolymitani. *Sixtus V. const. 43. Aequum*.

Cameræ Apostolicæ tenentur soluere quindennia, omnia beneficia locis pijs vnita non vacantia. *Pius V. const. 38. Apostolicæ*. Vide, *Beneficia quò ad iura Cameræ*.

Ad cameram pertinent fructus pendentes beneficiorum vacantium in Regno Neapolis. *Pius V. const. 26. Cupientes. & Sixtus V. const 90. Cum sicut*. in quocumque mense vacent.

Ad cameram pertinent beneficiatorum vestes sacræ, cruces, imagines, candelabra, &c. *Iulius III. const. 7. Cum sicut*.

Ad cameram spectant fructus malè percepti à beneficiatis in Regno Neapolis, & Siciliæ. *Sixtus V. constit. 100. In conferendis*.

Item bona regularium morientium extra claustra, siue sint Apostatæ, siue non. *ibid.* & *Greg. XIII. constit. 43. Officij nostri*.

Item bona clericorum acquisita per negotiationem illicitam, ad Cameram pertinent. *Pius IV. const. 19. Decens*.

Talium negotiatorum causæ tractentur cum citatione Commissarij Cameræ. *Pius V. const. 51. Attendentes*.

Cameræ Apostolicæ bona rapientes, occupantes, &c. tempore infirmitatis, vel mortis Papæ, excommunicantur, & Papæ reseruatur in Bulla Cœnæ. *Gregor. XIII. const. 81. Consueuerunt* §. 21.

Cameram Apostolicam fraudantes in reddendis rationibus, in venditionibus, locationibus, affictis, vt aiunt, &c. & alijs, cuiuscumque conditionis sint, siue Thesaurarij, vice-Thesaurarij, locatores, affictatores, &c. præter sententiam excommunicationis, quam incurrunt, pœna pecuniaria sunt puniendi. *Paulus III. constit. 40. Cum sicut*.

Spolia Ecclesiasticarum personarum, quæ sine testamento decedunt, vel sine facultate testandi disponunt; & illa, quæ vltra facultatem remanent, pertinent ad Cameram Apostolicam, & comprehendit etiam Cardinales. *Paulus III. constit. 29. Romani. Pius IV. const. 8. Graue nobis*. (Intelligitur de Clericis, qui percipiunt fructus ex beneficijs Ecclesiasticis *ibid.* §. 2. & dispositiones ab eis factæ, etiam pro locis pijs, nullæ sunt, non obstante possessione capta. *ibid.*) Vide, *Spolia*.

Etiam Cardinalium decedentium, vbicumque, pertinent ad Cameram. *Pius IV. const. 19. Decens*.

Sed spolia eorum, qui habent facultatem testandi, non pertinent ad cameram. *ibid.* Siue sint Cardinales, siue Episcopi, siue alij Clerici.

Spolia morientium extra residentiam, etiam si habeant facultatem testandi, pertinent ad Cameram. *Pius IV. const. 91. In suprema*.

Quænam sint illa bona, quæ veniunt sub nomine spoliorum, & quæ non; vt possint collectores, & subcollectores exigere nomine Cameræ, declarat *Pius V. const 42. Romani*.

Spolia regularium, vagantium, morientium sine facultate testandi, pertinent ad cameram, si extra monasteria moriantur. *Gregor. XIII. const 43. Officij nostri*.

Omnia spolia, quæ ad cameram spectant

Sixtus V. conſt. 100. *In conferendis.* omnia ibi diſtinctè. Vide, *Spolia.* Vide, *Quindennia.*

Cameræ Apoſtolicæ ſcripturas occultantes, quæ eius intereſſe concernunt, ſub pœna excommunicationis tenentur eas manifeſtare. *Iulius II. conſtitut.* 14. *Cum ſicut. Pius V. conſt.* 70. *Cum de literis.* & Papæ eſt reſeruata. *ibid. Pius V.* Officijs, ac beneficijs priuandi, qui eas occultaſſe conuincuntur. *Sixtus V. conſt.* 56. *Non ſine.*

Cameralaria onera ab omnibus ſoluenda, nullo prorſus excepto, id eſt, doganæ, gabellæ, &c. in ſtatu Eccleſiæ. *Paulus V. conſtit.* 11. *In maximis, per* 19. *§§. Innocentius X. conſt.* 7. *Et ſi ea.* vbi reuocat omnia priuilegia, gratias, &c. *ibid.* Sed excipit regulares, & alios quoſdam. *ibid.*

Vide, *Exemptiones.* Vide, *Cameræ Clerici.* infra.

Cameræ clerici.

Clericorum cameræ numerus ad ſeptem reducitur ab *Eugenio IV. conſtit.* 13. *Inter cætera, & In eminenti.* Ratio, quia non ſufficiebant emolumenta. *ibid.*

Clericorum cameræ collegium, diſpoſitio, ordo, ſtatuta, &c. *ibid.* Caput collegij eſt Camerarius, ſequitur Theſaurarius, deinde aſſiſtentes, &c. ſecundum antianitatem. Decanus congregat collegium; & alia ibi circa emolumenta, quomodo inſtituendi. *ibid* Dum ad Eccleſias promouentur exempti ſunt à ſolitis ſolutionibus pro literis, &c. alia. *ibid.*

Clerici cameræ, ſunt capellani Papæ. *Calixtus III. conſt.* 1. *Quæ laudabili: & Sixtus IV.* vt infra *conſtit.* 1 § 4. Confirmat omnia, quæ circa eos fecerat *Eugen. IV. ibid.*

Clerici cameræ ſunt commenſales Papæ, & ſic in libris Cancellariæ ſunt deſcribendi. *Sixtus IV. conſt.* 1. *Diſpoſitione.*

Clerici cameræ ſummariè cognoſcere poſſunt, & iudicare omnes cauſas concernentes intereſſe cameræ Apoſtolicæ. *Innoc. VIII. conſtit.* 4. *Cum ſicut.*

Clerici cameræ habent gubernium multarum terrarum in ſtatu Eccleſiaſtico, & quæ terræ ſint. *Alexand. VI. conſtit.* 12. *Et ſi ex Paſtoralis.*

Clerici cameræ ſingulis annis poſſunt viſitare ſtatum Eccleſiaſticum, ad cognoſcendum de damnis illatis fiſco Cameræ Apoſtolicæ. Et forma talis viſitationis. *Iulius II. conſtit.* 8. *Ex iniuncto. Leo X. conſtit.* 24. *Licet.*

Clericis Cameræ ſub pœnis grauiſſimis interdicitur participare in contractibus, appaltus, venditionibus, emptionibus, &c. rerum, ac bonorum Cameræ Apoſtolicæ. *Iulius II. conſt.* 9. *Percepimus. Iulius III. conſtit.* 3. *Licet. Paulus III. conſtit.* 18. *Alias fel.*

Clerici cameræ habent iuriſdictionem ſuper omnes perſonas Eccleſiaſticas, loca pia, domos, monaſteria. Super terras, & loca ſubdita Romanæ Eccleſiæ, ſuper doganas, ſuper zeccam, carceres, appaltus, ſuper alumen fabricandum. *Leo X. conſtit.* 24. *Licet.*

Statuta clericorum cameræ, ibi per 28. capita diſpoſita, & alia multa, quæ ab eis ſunt obſeruanda. *ibid.*

Clerici cameræ recipiunt reſignationes beneficiorum, quæ fiunt in Vrbe. *Leo X. conſtit.* 24. *Licet, cap Quoniam,* in fine.

Clericorum cameræ Apoſtolicæ reformatio; & præſcriptio authoritatis eorum; & quæ modo poſſunt facere in curia, & extra. *Paulus V. conſt.* 71. *tit. De camerario, & Camera Apoſtolica.*

Camerales expeditiones, quomodo expediendæ ſunt, à quo ſignandæ, & quo ſigillo. *Gregor. XIII. conſtit.* 96. *Quæ à Romano.*

Vide, *Cameræ officiales,* infra.

Cameræ Apoſtolicæ officiales, & officia.

Cameræ Apoſtolicæ officiales participare non poſſunt in contractibus venditionum, locationum, appaltorum, doganæ, gabellæ, & aliorum, qui fiunt cum Camera, & pœnæ eorum. *Iulius II. conſtit.* 9. *Percepimus. Iulius III. conſt.* 3. *Licet. Paulus III. conſt.* 18. *Alias fel.*

Et quando conſanguinei eorum faciunt cum camera præfatos contractus, ipſi officiales non poſſunt eſſe præſentes. *ibid.*

Officiales cameræ quas cauſas poſſunt iudicare, quas commiſſiones delegare, & quomodo collegialiter tractare. *Pius IV. conſt.* 55. *Romanus.*

Officiales cameræ reformantur, & præſcribitur forma adminiſtrationis cameræ, pro omnibus miniſtris, ſiue maioribus, ſiue minoribus. *Pius IV. conſtit.* 87. *Cum inter.*

Cameræ Theſaurarius. Vide, *Theſaurarius.*

Cameræ Auditor. Vide, *Auditor.*

Cameræ Procurator. Vide, *Procurator.*

Cameræ Vicecancellarius. Vide, *Vicecancellarius.*

Cameræ Fiſcus. Vide, *Fiſcus.*

Cameræ Notarij. Vide, *Notarius.*

Camerarius Apostolicæ Cameræ.

Camerario conceditur iurisdictio ampla, procedendi contra piratas; contra imponentes noua pedagia; & ferentes arma Saracenis. *Vrban. V. constit. 1. Apostolatus*. Vide, *Iurisdictio aliquorum Iudicum Romæ*.

Camerarius summariè potest cognoscere, & iudicare causas concernentes interesse Reu. Cam. Apostolicæ. *Vrban. VI. const. 1. Apostolicæ*.

Camerarij maxima authoritas super omnes Ecclesiasticos, siue Episcopos, siue alios Prælatos. *ibid. Leo X. constit. 24. Licet*. Vide supra, *Clerici camer*.

Camerario Cardinali, omnes officiales cameræ tenentur obedire. *Paulus III. constit. 41. Romani*. & alias iurisdictiones ei concedit. *ibid*.

Camerarij facultas confirmatur quò ad omnia, & amplificatur. *Iulius III. const. 3. Licet ea*. Super omnes iudices tribuitur ei authoritas, & iurisdictio, circa pertinentia ad interesse Cameræ. *ibid*.

Eadem iurisdictio, facultas, priuilegia, &c. Camerarij confirmantur à *Pio IV. const. 20. Prouidentia*.

Camerarius potest iudicare causas omnes concernentes interesse cameræ; potest reuidere computa omnium officialium status Ecclesiæ; reuidere locationes, appaltus, & alios contractus initos cum camera; potest seuerè agere cum occupantibus bona cameræ, potest procedere manu regia, & sine appellatione partis; omnes officiales, ac Thesaurarij ei obedire tenentur. *Pius IV. constit. 26. Romanum*. Vide, *Iurisdictio Iudicum Romæ*.

Reformatur authoritas camerarij, & præscribitur ad quas causas possit se extendere. *Pius IV. const. 55. Romanus*.

Camerarij facultas circa viarum Romæ ornatum, reparationem, & manutentionem. manu regia potest in hoc negotio procedere. *Pius IV. constit. 102. Inter multiplices*.

Camerarius Sedis Apostolicæ, sine vllo pretio instituitur. *Clemens VIII. constit. 65. In conferendis*. Idem Pontifex concessit camerario, vt sit Præfectus Breuium. *ibid*. §. 5.

Camerarij potestas dirigitur ad procurandos cameræ reditus, ad exigendum credita, soluendum debita. §. 6. Camerarij prouentus circa spolia, & alia. *ibid*.

Camerarius non potest extra statum Ecclesiæ, concedere Iudæis licentias, (seu quas vocant tolerantias) circa fœnera, seu vsuras; in Vrbe verò, ac statu Ecclesiæ, quomodo potest concedere. *ibid*.

Non potest dare saluos conductus, seu cedulas de non grauetur contra mandata aliorum iudicum. *ibid*.

Non potest concedere tractas, vt dicunt, seu extractiones frumentorum, bladorum, &c. extra statum Ecclesiæ, nec etiam ad Ciuitatem, & Legationem Bononiæ, vel Ferrariæ, sine chirographo Papæ. *ibid*. §. 18.

Notare tenetur omnes extractiones, quæ cum chirographo conceduntur. § 18.

Potest aliquas extractiones concedere prope Vrbem per spatium 40. milliariorum, & quas, seu de quibus, & quantas, ac quot. *ibid*. §. 19.

Non potest concedere licentias emendi frumenta, blada, &c. personis, ac familijs, vltra vsum vnius anni. *ibid*. §. 21.

Omnes licentiæ, quas potest Camerarius concedere. *ibid. per multos* §§.

Camerarius non habet tribunal criminale proprium, sed in casu vti potest aliquo ex iudicibus ordinarijs. *ibid*. §. 34.

Inter Camerarium, & Gubernatorem dari (statuit) præuentionem in causis furti, & pignorum quò ad Hebræos, & bancherios. §. 35.

Camerarius solum, & nullus alius iudex potest se intromittere in causis venditionis pignorum Iudæorum. *Clem. VIII. ibi in addit*. § 3.

Camerarij iurisdictio, & extensio, quæ nūnc est in vsu, & praxi quoad omnia, quæ potest facere, declaratur, & determinatur à *Paulo V. const. 71. tit. De camerario, & camera Apostolica*.

Quæ omnia ibi legenda sunt, quia prolixa.

Camerarius Sede Romana vacante, non expirat. *Clement. de elect. c. Nè Romani*.

Si Camerarius moritur, Sede Romana vacante, alius potest eligi à Collegio Cardinalium. *Clem. ibid*.

Camerarij morientis beneficia, à Papa conferenda. Vide, *Beneficia Papæ reseruata*.

Camerarius, punire potest personas communitatum, delinquentes in regimine earum. *Clemens VIII. constit. 10. Pro commissa* §. 24.

Cameræ Apostolicæ Commissarius.

Commissariatus cameræ est officium vacabile, eius iurisdictio, & emolumenta. *Sixtus V. const. 44. Ad excelsum*.

Eius officium est, iura cameræ defendere contra quoscumque. Administrat, & curat Archiuij scripturas. *ibid*. Multa ei conceduntur priuilegia; Papæ fit familiaris cum

parte à Palatio habenda. ampla ei datur iurisdictio, seu facultas. *ibid. per §§.18.*

Commissarius cameræ semper citari debet, quando agitur de quibusdam causis, in quibus camera habet interesse, vt in casu negotiationis illicitæ, &c. *Pius V. constitut.51. Attendentes.*

Vide, *Cameræ Apostolicæ causæ.* Vide, *Cameræ Apostolicæ census.*

Cameralia onera.

Cameralia onera omnes tenentur soluere, nullo excepto. *Paulus V. const.11. In maximis. Innocentius X. constit.7. Et si ea.* Reuocat omnes concessiones in contrarium.

Omnia priuilegia, & gratiæ concessæ in præiudicium cameræ, in qualibet materia, reuocantur. *Innocentius X. ibid.* Excipit regulares, & alios. *ibid.*

Vide, *Exemptiones.* Vide, *Camera.*

Campana.

Campanæ in oratorijs esse non possunt. *De priuilegijs cap. Patentibus.*

Campanarum pulsatio à fratribus, & Parochis facienda est secundum antiquam consuetudinem circa horam, & tempus. *Extra, de tregua, & pace cap. Vices.*

Excepto Sabbatho sancto, in quo fratres non possunt pulsare campanam ante Ecclesiam matricem. *Leo X. const. 22. Dum intra.* Vide, *Regulares. Concil. Lateran. 5.* vt infra.

Campanæ, neque à sæcularibus clericis, neque à regularibus in Sabbatho Sancto pulsari possunt ante Ecclesiam matricem sub pœna ducatorum centum. *Concil. Gener. Later.5. sess.11. const.4. circa medium.* Vide, *Sabbathum.*

Campanæ pulsandæ sunt transeunte Episcopo per loca, & vicos, &c. *Concil. Rauenn. 3. post Clem. V. c.6.*

Campanæ non sunt pulsandæ tempore interdicti, alicuius terræ, Ciuitatis, &c. nisi ex priuilegio id habeant loca illa. *De priuilegijs cap. Quod nonnullis. & de sentent. excommunicat. in 6. cap. Alma mater.*

Campanas plures (olim) habere non poterant in campanili mendicantes. *Extra, de officio Custodis cap. vnico.*

Campanæ nouæ solemniter benedicendæ, prout in Rituali. *Concil. Rauenn. 2. sub Clem. V. c.8.*

Campanæ benedicuntur ad terrendum dæmones, qui impediunt Christianos per eas excitari, ne benefaciant. Item ad repellendum grandines, fulmina, tempestates, & alias aereas impressiones. *Concil. Colon.2 par.9. c.14.*

Campanæ Ecclesiæ pulsandæ non sunt ad designanda supplicia, & mortes, quæ dantur reis. *Concil. Mediol.1. part.2. tit. de Ecclesijs, & earum vsu*, in fine.

Campanæ quanto tempore pulsandæ pro exequijs defunctorum, ab Episcopo statuatur. *ibid.*

Cancellaria Apostolica.

Cancellariæ Apostolicæ Collegium ex 72. officialibus constans stabiliuit *Sixtus IV. const.16 Diuina.* Dicuntur Abbreuiatores. *ibid.* Aliqui sunt Præsidentes de parco maiori, & sunt 22. Alij 22. de parco minori. Alij examinant literas, & ijs officialibus competit literas signare.

Qualitates eorum, vt assumantur, *ibid.* possunt alia officia habere, debent habitu decenti vti, quomodo diuidendæ inter eos supplicationes, quid pro labore accipere possunt, à quo conficiendæ minutæ, possunt officia resignare, vel liberè, vel in fauorem alterius, literæ Apostolicæ pro eis gratis expediendæ, possunt statuta facere modo collegiali. Non possunt expedire literas non signatas à Vicecancellario, signatas possunt acceptare, & disponere.

Vicecancellario subduntur; & in hos ampla est potestas Vicecancellarij, *ibid.* Distinctè per extensum.

Cancellariæ Apostolicæ secretarij ex septem ad numerum 24. augentur, & quare. *Innoc. VIII. const.13. Non debet.*

Cancellaria Apostolica, quas causas, & commissiones potest expedire. *Pius IV. constit.54. Vniuersi, per 24. §§.*

Quas post *Pium IV.* & sub qua forma potest expedire. *Pius V. const 90. Romani.*

cancell. Apostol. literæ faciunt fidem in omni iudicio. *Vrb. VIII. const.6. cap.28.*

Cancellariæ Apostolicæ officiales, distinctè.

Abbreuiatores. Vide, *Abbreuiatores.*

Regens Cancellariæ Apostolicæ à Vicecancellario instituitur. *Sixtus V. const. 106. Cum pro sanctæ.*

Officiales omnes, & eorum officia assignantur *à Martino V. constitut.3. In Apostolicæ.*

Registratores Cancellariæ, quale sit officium eorum; quid possunt exigere pro registro; non possunt differre registrationem; neque arguere malitiosè de mala expeditione, sub pœna excommunicationis reseruatæ Papæ. *Martinus V. const. 3. In Apostolicæ §.13.*

Assistentes cancellariæ, qui sint, & eorum officium. *Martinus V. vbi supra*. Tenentur esse præsentes in diebus Cancellariæ hora deputanda à Vicecancellario, & non possunt recedere, nisi completis omnibus, & qui opportunè non accedunt, quam pœnam incurrant. *ibid.* §.7.

Bullatoris officium, & quid possit pro suo labore accipere pro literis bullandis. *Martinus V. ibid.* §. 13. *&* 34.

Corrector Cancellariæ, quas literas potest expedire, & in qua instantia. *Pius IV. const.* 54. *Vniuersi, per* 24 §§.

Cubicularius Cancellariæ à Vicecancellario instituitur, & tres sunt. *Sixtus V. constitut.* 106. *Cum pro sancta*.

Custos, seu siniscalcus, Cancellariæ à Vicecancellario instituitur. *Sixtus V. ibid.* Officium custodis. *Martinus V. const.* 3. *In Apostolica* §. 8. si delinquit, quomodo puniendus. *ibid.* & etiam priuandus, præsertim cum executionem literarum retardat. *ibid.*

Notarij Cancellariæ, quam summam exigere possunt pro labore; & si delinquunt, puniendi. ibi *Martinus V.* §.2.

Ostiarius Cancellariæ instituitur à Vicecancellario, est vnus, & quale eius officium. *Sixtus V. constit.* 106. *c. Cum pro sancta*.

Scutiferi Cancellariæ Apostolicæ, sunt septem, à Vicecancellario instituuntur, & de numero participantium sunt. *Sixtus V. ibid.*

Scriptores Cancellariæ, per se ipsos tenentur officium exercere, excepto casu infirmitatis, vel alio impedimento à Vicecancellario probando. *Martinus V. constit* 3. *In Apostolica* §.4.

Scriptores præfati habere non possunt officium causarum Pœnitentiariæ; alias vtroq; priuandi. *ibid.* §.5.

Scriptores Pœnitentiariæ ad Cancellariam translati sunt, & quod sit eorum officium. *Pius V. const.* 84. *In earum*.

Secretarij Cancellariæ, quare ad 24. aucti sunt. *Innoc. VIII. constit.* 12. *Non debet*. Officium eorum, & emolumenta. *ibidem*. Multa eorum priuilegia. *ibid.*

Sollicitatores Cancellariæ 25. fuerunt instituti, quale eorum officium, & emolumenta. *Sixtus V. constit.* 106. *Cum pro sancta*.

Officialium omnium regulæ, ac præcepta præscribuntur distinctè *à Martino V. in const.* 3. *In Apostolica*, per totam.

Officiales, seu collegium Cancellariæ, quas causas potest expedire, vel committere. *Pius IV. const.* 54. *Vniuersi*.

Procuratores contradictoriarium, & Corrector non se ingerunt in causis, in quibus adsunt rescripta Papæ in Signaturæ Iustitiæ. *ibid. Pius IV. const.* 54.

Summator Cancellariæ, eiusque officium. *Alex. VI. const.* 10. *In eminenti*. Vide, *Officiales*.

Cancellariæ Regulæ.

Cancellariæ regulæ obseruandæ pro expeditionibus literarum, reformatæ, & præscriptæ sunt ab Vrbano VIII. *in const.* 6. *Sanctissimus per* 71. *capita*.

Cancellariæ Apostolicæ Vicecancellarius.

Vicecancellarij iurisdictio, ac potestas. *Sixtus IV. const.* 6. *Diuina*. Omnes Cancellariæ officiales ei subduntur. *ibid.*

Vicecancellarius habet annexum titulum Sancti Laurentij in Damaso; habet ibi Palatium, & iurisdictionem. *Clemens VII. const.* 34. *Etsi ad singula*.

Vicecancellarius de multis officijs potest disponere in cancellaria, & quomodo. *Sixtus V. const.* 106. *c. Cum pro sancta*.

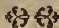
Potest resignationes officiorum admittere, &c. alia. *ibid.*

Vicecancellarius potest committere absolutionem eorum, qui ignoranter scribunt, corrigunt, vel delent aliquid in literis Apostolicis Cancellariæ. *Vrbanus VIII. const.* 6. *Sanctissimus cap.* 71.

Potest corrigere nomina, & cognomina, non tamen eorum, quibus facta est gratia. *ibid.*

Potest committere in curia causas beneficiales, etiam non deuolutas, cum potestate citandi ad partes. *ibid.* Potest aggrauare processus confectos authoritate Apostolica, & inuocare brachium sæculare. *ibid.* Potest mandare executionem sententiæ contra intrusos, & intrudendos per literas Apostolicas, desuper conficiendas. Potest signare supplicationes signatas manibus duorum Referendariorum, de beneficijs, siue sæcularibus, siue regularibus non reseruatis Papæ, quæ non excedunt valorem centum florenorum auri de camera. *ibid.* Potest signare supplicationes signatas à duobus Referendarijs de nouis prouisionibus, si neutri, & subrogationibus de litigantibus, dummodo non importent generalem reseruationem.

Potest prorogare terminos ijs, qui arctantur ad suscipiendos ordines, vsque ad statuta tempora. *Vrbanus VIII. ibid. c.* 71.

Cancellariæ Status Ecclesiastici, & Cancellarij.

Cancellarie in statu Ecclesiæ institutæ absque onerosa causa, subduntur immediatè cameræ Apostolicæ dispositioni. *Paulus IV. const.10. Romanus. & Pius IV. const.82. Supernæ.*

Cancellariæ in statu Ecclesiæ sunt vacabiles, & per Thesaurarium Cameræ conferuntur. *ibid. in cap. Continua. Pius IV.*

Cancellariæ officium, si sit Prouinciæ, emi non potest à personis Prouinciæ. *Paulus IV. ibid.*

Cancellarij Prouinciarum gaudent priuilegijs Notariorum Romæ. non possunt participare in lucro cum Gubernatoribus, Legatis, &c. superioribus, possunt arma gestare, habitationem habere debent à Gubernatoribus, quas scripturas ipsi soli possunt facere; quod pretium pro scripturis accipere, non possunt reuelare examina, nec dare eorum copiam sub pœna priuationis officij; & accusans eos lucratur quartam partem pœnæ, quos libros tenere debent, quæ tenentur scribere, & adnotare cum fidelitate, pœnæ contrafacientium, tenentur Syndicatum dare cum Gubernatore in fine officij istius, cedentes, vel vendentes officium, tenentur consignare fisco omnes scripturas, possunt exercere officium per substitutos, sed non Prouinciales, si officium sit Prouinciæ; vel Ciuitatis, si Cancellaria sit Ciuitatis. Cautiones dandæ pro substitutis, quæ sunt, & alia ibi pertinentia ad Cancellarias, siue Prouinciarum, siue Ciuitatum, vel aliorum locorum. *Paulus IV. vbi supra.*

Cancellarij Episcoporum.

Vide, *Notarij.*

Cancellariæ Episcopales, nec vendi, nec locari possunt. *Concil. Mediol 1. par. 2. tit. de Notarijs.* Pro his cancellarijs habendis, nihil soluatur. *ibid.*

Candelæ.

Candelarum portionem exigere non possunt à regularibus Parochi. Vide, *Regulares.*

Candelæ in Missa accendendæ. *De celebrat. Missarum cap. fin.* Vide, *Missa.*

Candelæ ante finem missæ non extinguendæ. Vide, *ibid.*

Candelæ, quæ inseruiunt pro missa, & alijs diuinis, non sint tam paruæ magnitudinis, quæ non deceant maiestatem diuinam. *Concil. Mediol. 1. par. 2 tit. Communia de ratione diuinorum officiorum.*

Canes.

Canes ab Episcopo, non sunt alendi. *Dist. 34. c. Episcopum. Concil. Matiscon. 2. c. 13. Concil. Epaunense c. 3. Concil Agathense c. 55.* Sub pœna excommunicationis per tres menses. *Concil. Later. 3. can. 4. Concil. Agathense, ibid. & de Clerico venatore cap. 1. & 2.* vbi est sermo de canibus venaticis.

Neque Presbyteri tenere possunt canes venaticos, sub pœna excommunicationis per duos menses. *ibid.*

Neque diaconi possunt canes venaticos alere. *Concil. Agathense c. 55. de Clerico venatore cap. 1. & 2.* sub pœna priuationis ab omni officio. *Concil. Vormatiense c. 17. Concil. Lateran. 4. c. 15.* Quibus in locis omnibus clericis id prohibetur. *ibid.*

Canibus dari non debent sancta. 11. *quæst. 3. cap. Quando.*

Canes venatici in Ecclesiam inferri non possunt, & pœnæ. *Concil. Mediol. 1. part. 2. tit. de Eccl. & de earum cultu.*

Canones Apostolorum.

Canones, qui dicuntur Apostolorum (vulgò) ab aliquo reijciuntur, vt Apocrisi. *Dist. 16. cap. Canones*, ab aliquo recipiuntur 60. vt legitimi, vt à S. Zephirino. *Dist. 16. cap. Sexaginta* ab aliquo recipiuntur solum 50. vt à Leone IX. à sexta verò synodo recipiuntur 85. *Dist. 16. cap. Placuit.*

Martinus verò Primus aliquos approbat, *epist 9.*

Vide, *Apostolus.*

Canonum vigor, notitia, & obseruantia, &c.

Canonum scientia est necessaria sacerdotibus. *Dist 38. cap. Nulla & cap. Quæ ipsis, & c. Nulli sacerdotum. Cælest. I. ep. 3. c. 1.*

Canonum rigor ex necessitate relaxatur. 1. *qu. 7. cap. Tanta. Gelasius ep. 9.*

Canones ex tempore, loco, & occasione, sunt iudicandi. *Dist. 29. cap. Sciendum, & cap. Necesse.*

Canonum rigor intuitu pietatis, non relaxatur. 1. *qu. 7. cap. Si qui, vel temeritate.*

Canonum transgressores, blasphemant Spiritum Sanctum. 25. *quæst. 1. cap. Violatores.*

canonum transgressores altario non inseruiant, 25. qu. 1. cap. Hæc consona.
Canones Sedis Apostolicæ custodiendi. Concil. Romanum sub Hilaro cap. 1. Iul. I. epist. 1.
Canonicam authoritatem contemnentes sunt infames. Concil. Nicænum ex Iulio I. c. 13.
Canonum contemptores, si laici, excommunicandi; si clerici, priuandi sunt honore. Concil. Carthag. 3. in addit. c. 5. Gregor. I. lib. 6. epist. 31. lib. 2. ex reg. ep. 32. Adrianus I. c. 48.
Canones Ecclesiæ ab omnibus intemeratè seruandi. Concil. Cabilon. 2. c. 2. De constitutionibus c. Canonum.
Canonum violatores, si moniti non corriguntur, sint anathema. Concil. Meldense c. 13.
Canonum Ecclesiæ, conditor est Papa. Extrau. Ioann. XXII. De verborum signific. c. Ad conditorem.
Vide, *Sedes Apostolica*. Vide, *Papa*. Vide, *Concilia*. Vide, *Ecclesia*. Vide, *Romanus Pontifex*. Vide, *Scripturæ*.

Canones Pœnitentiales.

Canones pœnitentiales non obligant, vt ad vsum applicentur, sed pœnitentiæ imponendæ sunt, iuxta consuetudinem Ecclesiarum. Concil. Cabilon. 3. c. 38.

Canonici quò ad nomen, & originem.

Canonici nomen, idem est, ac regularis. Concil. Colon. 2. par. 3. c. 4.
Canonicorum prima origo fuit in monastica disciplina. ibid.

Canonici quò ad electionem.

Canonicorum electio potest (si est consuetudo) pertinere ad capitulum. De elect. cap. Cum Ecclesia.
Canonicis priuatis potestate eligendi, electiò deuoluitur ad Papam. De elect. in 6. cap. Quamquam.
Canonico electo in alium canonicatum, vel præbendam, vacat primus canonicatus, vel præbenda. De concess. præbendæ cap. Literas.
Canonicus fieri potest habens ætatem 26. annorum completorum. De ætate, & qualit. & ord. c. vnico.
Canonicus in Ecclesia Cathedrali, eligi non potest, nisi quindecim annos habeat, & sciat legere, ac cantare diuinum officium. Concil. Rauenn. 2. sub Clem. V. c. 16.
Canonicus in Collegiata, eligi non potest, qui duodecim annos non habet, & nescit legere, & cantare officium. Concil. Rauenn. sub Clem. V. c. 16. Sed Concil. Trident. sess. 24 de refor. c. 12. statuit, neminem fieri posse canonicum, neque cum cura, neque sine cura, nisi sit idoneus, & 22. annos habeat ætatis.
Canonicus, nullus potest eligi, sine Episcopi consensu. Concil. Rauennat. 4. sub Ioanne XXII c. 5.
Canonicus eligi non potest, qui nescit loqui latinè. Concil. Tolet. 22. cap 10.
Canonicus eligi non potest, qui non habet illum ordinem, quem requirit canonicatus ex fundatione, vel intra tempus debitum non potest illum recipere. Concil. Trident. sess. 24. de refor. c 12.
Canonici ita eligendi, vt dimidia saltem pars sint Presbyteri; alia diaconi, & subdiaconi; sed si est consuetudo, vt omnes, vel maior pars sint Presbyteri, obseruetur consuetudo. Concil. Trident. ibid.
Canonicorum dimidia fere pars, sint magistri in Theologia, vel doctorati, aut saltem licentiati, siue in Theologia, siue in iure canonico. Concil. Trid. ibid c. 12.
In canonici acceptatione facienda, omnes sunt vocandi (nisi obstet consuetudo) alias opponere possunt non vocati de contemptu. De præbendis in 6. cap. Cum in Ecclesijs.
Canonicus impubes, non vocatus ad electionem, non potest agere de contemptu. De elect. &c. in 6 cap. Ex eo.
Canonici eligi non possunt, laici. De institutionib. cap. In Ecclesia.
Canonicatus omnes vacantes in curia à Papa conferendi. Extra, de præb. & dignit. c. Ad regimen.
Canonicus eligi potest, etiam ignobilis, vel non multum literatus, etiamsi consuetudo sit contraria. De præben. &c. cap. Venerabili.
Canonicatus vnius collatio facta duobus non tenet. ibid. cap. Dilecto filio.
Canonicatum impetrans in Ecclesia numerata, si alteretur numerus, & de alteratione non fiat mentio, nulliter impetrat. De rescriptis cap. Constitutus.
Canonicus eligi, quis non potest in Ecclesia, in qua fuit Pater; & si fit, nulla est, & præsertim si sit spurius. Concil. Lateran. 4. cap. 31.
Canonici eligi non possunt indigni, vel ignari. Concil. Mogunt. 4. cap. 86.
Vide, *Benef.*

Ca-

Canonici quò ad Præbendas, & Ecclesias.

Canonici habere debent præbendas, seu reditus, ex quibus viuant, & ad hoc debet Episcopus attendere. *Concil. Arelat.* 3. *c.9.*

Canonicus acceptatus à capitulo debet, quam primum habere præbendam. *De præbendis cap. Relatum.* Interim verò habere debet distributiones. *ibid cap. Dilectus filius.*

Canonico recepto tenetur capitulum dare præbendam. *De concess. præben. cap. Cum semper.* & *de simonia cap. Iacobus.*

Canonicus receptus authoritate Papæ, etiam ad mandatum alterius, præferendus est in præbenda. *De præben. in 6. cap. Is qui.*

Canonicus receptus authoritate Legati Papæ habentis speciale mandatum, intelligitur receptus authoritate Papæ. *ibid.*

Canonicus receptus authoritate Papæ habere debet primam præbendam, quæ vacat, & hæc nequit alteri dari; imò si Episcopus etiam ignoranter alteri det, nulla est collatio. *De præbend. in 6. cap. Si postquam.*

Canonicis antiquis subtrahi non potest præbenda ex aliorum multiplicatione. *De constitut. c. Cum M. Ferrariensis.*

Canonicus statim ac est acceptatus, debet fructus percipere de canonicatu, & non expectare aliquot annos, nisi sit tale onus in fundatione canonicatus. *Concil. Senon. in decr. morum c.21.*

Si canonicatus, aut præbendæ tenues sint, possunt Episcopi aliqua beneficia non regularia eis vnire, vt possint canonici sustentari. Si ea non habeant, possunt supprimere aliquas præbendas cum consensu Patronorum, si sint iura patronatus, & fructus applicentur quotidianis distributionibus. Canonici autem, seu præbendarij reducantur ad paruum numerum, qui tamen sufficiat seruitio Ecclesiæ. *Concil. Trid. sess.* 24. *de refor. c.15.*

Canonicus vni Ecclesiæ potest inseruire. *Dist.71. cap. Sanctorum.*

Vide, *Beneficiati.*

Canonici quò ad vitam mores, & conuictum, ac habitationem.

Canonici, & clerici debebant olim omnes habitare in vno claustro simul, & in vno Refectorio edere, & de vno ærario vestimenta accipere. *Concil. Turon.* 3. *c.23. Concil. Mogunt.1. c.9. Concil. Meldense c.53.*

Canonicorum forma viuendi, præscribenda est ab Episcopo. *Concil. Arelat.4. c.6.*

Canonici tenentur habitare in ædibus canonicalibus. *Concil. Mediol. 1. par.2. tit. de clericalibus ædibus.*

Si ab his domibus canonici absunt ex iusta causa, nullus potest in eis habitare. *ibid.* Si indigent reparatione, ab eis reparandæ. *ibid.*

Canonicorum ædes habeant vnum atrium, quod vna claue claudatur à Decano, vel alio ex Episcopi arbitrio, & Episcopus indicare debet horas functionum faciendarum, vt edendi, &c. *ibid.*

Canonici indigni monendi sunt, vt se corrigant; quod si non faciant, priuandi sunt. *Concil. Mogunt.4. c.86.*

Tenentur vestitu decenti vti, tam intra, quam extra Ecclesiam. *Concil. Trident. sess.24. de refor. c.12.* Tenentur abstinere à ludis, choreis, aucupijs, venationibus, &c. *ibid. c.12.*

Vide, *Clerici.*

Canonici quò ad obligationem residendi.

Canonicus tenetur residere ob seruitium Ecclesiæ. Vide, *Residentia.* Vide, *Beneficiati quò ad residentiam.*

Canonici vacantes studio exempti sunt à residentia, & fructus percipiunt. *Concil. Sabinense c.21. Concil. Colon.2. par.3. c.21.* sed non possunt habere distributiones. *ibid.* & cum licentia superiorum, vel capituli debent pro studijs abesse. *ibid.*

Canonici studiosi mittendi sunt ad studia Theologiæ in Vniuersitate, & interim fructus percipiant, exceptis distributionibus, dummodo non vacent vanis studijs. *Concil. Colon. 3. tit. quò ad instituendam cap.5. Concil. Sabinense c.21.*

Canonici in minoribus mittendi sunt ad studia, & eximantur à residentia, cum pacto tamen, & iuramento, quod si deserant clericatum, satisfacient de omnibus fructibus perceptis. *Concil. Colonien.3. ibid. c.6.*

Tales canonici segnes in studijs, vel non idonei ad studendum, carent hoc priuilegio. *Concil. Mogunt.4. c.66.*

Canonici absentes ob causam Ecclesiæ, vel, vt pergant ad Concilium, fructus percipiunt, sed non distributiones. *Concil. Constantiense sess.19. circa finem.*

Canonicus aliquis ex Cathedrali, compellendus est ad studium Theologiæ, & interim fructus percipiat. *Concil. Sabinen. c.21.*

Canonici duo assistentes Episcopo, exempti

sunt

sunt à residentia, & gaudent fructibus. *ibid. c.21. de cler. non residen. cap. Ad audientiam*.

Canonicus absens plusquam per tres menses, vel plusquam permittit obligatio suæ Ecclesiæ, pro primo anno priuatur media parte fructuum, quos fecit suos: si iterum sic negligens sit, priuatur omnibus illius anni, si crescit contumacia, procedendum ad vlteriora, iuxta canones. *Concil. Trid. sess. 24. de refor. c. 12.*

Canonico appellante in causa residentiæ, interim ab ordinario ponatur Vicarius de fructibus beneficij sustentandus. *De appellation. & recusat. cap. Peruenit il 2.*

Canonici quò ad alias obligationes.

Canonici tenentur ad recitandas horas canonicas, simul, in choro. *Concil. Turonense 3. c.23. Concil. Meldense c.53.*

Canonici tenentur choro interesse, qui verò absunt priuandi sunt distributionibus illius horæ. *Concil. Colon. 2. par. 3. c.10.*

Non possunt per alios interesse, seu eis committere vt intersint. *ibid. c.5.*

Tenentur interesse toti missæ, alias distributionibus priuandi pro rata. *ibid. c.10.*

Canonici non possunt per cappellanos, diuina persoluere, sed per se tenentur ea implere munera. *Concil. Trident. sess. 24. de refor. c.12.*

Tenentur assistere Episcopo celebranti Pontificaliter, vel alia Pontificalia exercenti. *ibid. c.12.*

Tenentur abstinere à ludis, choreis, aucupijs, & venationibus. *Concil. Trid. ibid. cap. 12.*

Tenentur vti veste talari decenti, tam intra, quam extra Ecclesiam. *ibid. c.12.*

Canonicus absens à Choro, quando, & quantis caret distributionibus. Vide, *Distributiones*.

Canonicatum obtinens, tenetur intra duos menses emittere professionem fidei, & iurare de stando sub obedientia Ecclesiæ Romanæ, alias non facit fructus suos. *ibid. cap. 12.*

Canonicus obligatus ad dicendam Missam, vel Euangelium, vel Epistolam, habere non potest canonicatum, nisi illum ordinem habeat, vel intra tempus debitum habere possit. *Concil. Trid. sess. 24. de reformat. cap. 12. Concil. Moguntin. 4. c. 72.* Sub pœna priuationis. Vide, *Beneficiatorum obligationes*. & quantum sit tempus, intra quod debet ordinari. *ibid.*

Canonicus tenetur esse præsens in Ecclesia, neque potest vltra tres menses ab ea abesse. Vide, *Canonici quò ad residentiam*. Vide, *Beneficiati*.

Canonici tenentur assistere concionibus, quæ habentur in festis intra annum, in Quadragesima verò, & Aduentu frequentissimè. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. de Prædicatione Verbi Dei*.

Canonici tenentur esse præsentes, dum consecratur Chrisma. *Concil Mediol. ibid. tit. de Baptismo*.

Canonici ita disponendi per hebdomadas, vt vnus missam cantet, & vesperas, deinde alij, &c. & ita circulariter fiat; si quis deficiat in suo officio, distributione trium dierum priuandus, quæ diuidatur alijs inseruientibus in choro, data parte ei, qui suppleuit munus absentis. *Concil. Mediol. ibid.*

Reliqui canonici, antiphonas cantare debent à Mansionario dictatas. *ibid.*

Canonici absentes, dum Episcopus celebrat, vel alia Pontificalia exercet, pœna Episcopi arbitrio puniendi. *ibid.*

Canonicus non exercens munus canonicatui adiunctum, priuatur distributione debita illi muneri, nisi legitime sit impeditus, vel ex licentia superioris absit. *ibid.*

Canonici, dum diuina celebrantur, non possunt capitula, seu congressus facere, nisi necessitas vrgeat; alias non possunt percipere distributiones illius horæ, vel functionis, quæ celebratur, dum fit capitulum. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. de ijs, qui dignitates habent, &c.*

Canonici non obedientes tabellæ in Sacristia ordinatæ pro seruitio Ecclesiæ, priuantur distributione illius muneris, in quo peccant. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. de Magistro chori*.

Canonici tenentur deducere, & reducere Episcopum venientem ad Ecclesiam ad celebranda diuina, & inde redeuntem. *Concil. Mediol. 1. part. 2. tit. de Missa solemni*.

Canonici ad processiones tenentur ire cum superpelliceis, alijsque vestibus sacris, prout de more. *Concil. Mediol. 1. part. 2. de Processionib.*

Quomodo se gerere debet canonicus, non recitans officium, in distribuendo partem fructuum pauperibus, vel fabricæ, & quam taxam debet seruare ex dispositione *Pij V.* Vide, *Beneficiati quò ad alias obligationes*.

Canonici cathedralis in publico non possunt portare caputium. *Concil. Later. 5. sess. 9. in Bulla de reform. curiæ c.2*

Canonici nihil possunt soluere, siue pro electione, siue pro receptione. *De simonia cap. Iacobus*. Vide, *Beneficia non obtinenda cum pretio*.

Vide, *Capitulum*. Vide, *Beneficiatorum obligationes*.

Canonici quomodo ab Episcopo iudicandi.

Vide, *Capitulum*, infra.

Canonicorum numerus; multiplicatio, & diminutio.

Canonici multiplicari debent, si reditus multiplicantur. *De constitut. cap. Cum M. Ferrariensis.*

Canonicis antiquis subtrahi non potest præbenda, per hoc, quod alij adiunguntur. *ibid.*

Canonicatum impetrans in Ecclesia numerata, si alteratur numerus, & de alteratione non fit mentio, nulliter impetrat. *De rescript. cap. Constitutus.* Vide, *Beneficior. impetrat.*

Canonicorum numerus aliquando potest supprimi, quando præbendæ sunt adeò teuues, vt non sufficiant ad sustentationem; & hoc etiam si præbendæ sint iura patronatus, tamen cum consensu patronorum; & tunc præbendæ, quæ supprimuntur applicandæ sunt quotidianis distributionibus, & canonici, seu præbendarij reducendi sunt ad paruum numerum. *Concil. Trid. sess. 24. de refor. cap. 15.*

Canonicorum numerus ita sit distributus, vt saltem dimidia pars sint Presbyteri, & dimidia diaconi, & subdiaconi: sed si consuetudo sit, vt omnes, vel plures sint Presbyteri, sic obseruetur. *Concil. Tridentin. ibid. cap. 12.*

Canonici priuilegiati à Papa, si aliquis impetrat canonicatum supra numerum, non possunt excipere illum de numero. *De rescrip. cap. Pro illorum.*

Canonicorum numerus, non potest ab aliquo restringi sine causa. *De constitut. cap. Ex parte.*

Canonicorum numerus, in Ecclesia debet esse determinatus, nec potest augeri sine licentia ordinarij. *Concil. Rauennat. 4. sub Ioann. XXII. c. 8.*

Canonicorum numerus si est ita excedens vt sustentari non possit, diminuatur. *ibid.*

Vide, *Capitulum.*

Canonici circa Papam.

Canonicus à Papa factus habet ius ad primam præbendam, quæ vacat, & nulli alteri dari potest: quod si detur, nulla est collatio: etiam si ignoranter detur. *De præbend. in 6. cap. Si postquam.*

Canonicus receptus authoritate Papæ, etiam ad mandatum alterius, præferendus est in præbenda. *De præb. in 6. cap. Is qui.*

Canonicus receptus authoritate Legati Papæ, habentis speciale mandatum, intelligitur receptus authoritate Papæ. *ibid.*

Canonici statuentes se defendere, & nullum recipere canonicum factum à Papa, &c. puniendi sunt vt coniurantes. *De verborum significatione in 6. cap. Constitutionem §. Cæterum.*

Canonicus receptus ab alijs vigore literarum Apostolicarum de recipiendo, si ad eos non pertinebat recipere, intelligitur receptus authoritate Papæ: si verò ad eos pertinebat, receptus ab eis intelligitur. *De rescrip. in 6. cap. Cum aliquibus.*

Vide, *Capitulum.*

Canonicatus cum cura.

Canonicatus cum cura in eadem Ecclesia, potest teneri, *De prebend. in 6. cap. Super eo.* Si verò cura sit in alia Ecclesia, non potest. Vide, *Parochus.* Vide, *Benef. plura.*

Canonici cessantes à diuinis.

Canonici si volunt cessare à diuinis, causam tenentur exprimere per publicum instrumentum, alias puniendi sunt, & tenentur ad restitutionem fructuum, quos cessantes perceperunt. *De off. ordin. in 6. cap. Si Canonici.*

Canonici volentes cessare à diuinis, tenentur vocare etiam absentes, & contra eum, per quem cessatur, debent adire Papam. *De offic. ordinarij in 6. cap. Quamuis.*

Canonicis volentibus cessare à diuinis, Metropolitanus de hoc cognoscit, & iudicat, vt Papæ delegatus. *De offic. Iud. ordin. c. Irrefragabili, §. Cæterum. Concil. Lateran. 4. c. 7.* si sunt canonici Ecclesiæ cathedralis.

Vide, *Cessatio à diuinis.*

Canonici circa Capitulum, & alia.

Canonici, qui possunt corrigere facta capituli, id faciant in termino debito, ab Episcopo præfigendo, alias Episcopus id facere potest: *De offic. Iud. ordin. cap. Irrefragabili. Concil. Later. 4. c. 7.*

Canonici nihil possunt agere sine Prælati licentia. *De consecr. dist. 5. cap. In domib.*

Vide, *Capitulum.*

Canonici exempti.

Si canonici sunt exempti, Ecclesia non est exempta. *De Priuilegijs in sexto, cap. Per exemptionem.*
Canonici intelliguntur exempti, si clerici sunt exempti. *ibid.*
Canonici exempti, quando possunt puniri ab ordinario. Vide, *Clerici exempti.*

Canonici Basilicarum Romæ.

Canonici S. Ioannis in Laterano. Vide, *Capitulum S. Ioannis.*
Canonici S. Petri. Vide, *Capitulum S. Petri.*
Canonici S. Mariæ Maioris. Vide, *Capitulum S. Mariæ Maioris.*
Canonici harum Basilicarum, esse non possunt illegitimi. *Gregor. XI. constit. 8. Et si à sacris.*
Canonicatus horum Basilicarum reseruati sunt Papæ. *Vrban. VIII. const. 6. cap. 8.*

Canonica portio.

Canonica portio morientis ab intestato, debet solui Ecclesiæ Parochiali. *De sep. c. 1.*
Canonica portio, in quibus legatis soluenda est, vel non. *De testam. cap. fin.*
Canonica portio solui non debet pro legatis, quæ relicta sunt Ecclesiæ pro fabrica, pro luminarijs, pro anniuersario, septimo, tertio, & alijs, quæ ad diuinum cultum pertinent, & relinquuntur locis pijs, dummodo non fiat in fraudem. *De testament. cap. fin.*
Canonica portio funeralis danda est Parocho, etiam à regularibus. *Extra, de sepulturis cap. Super Cathedram.* Vide, *Funeralia.*

Canonici quò ad testificandum.

Canonici esse possunt testes in causis pro sua Ecclesia, nec possunt repelli. *Concil. Later. 3. in append. de testibus cogendis c. 3. caus. 14. qu. 2. c. Super.*

Canonici Regulares.

Canonicus Regularis, si fiat Monachus, & Abbas, postea vero redeat, remanere potest Prælatus. *De ætate, & qualitat. & ord. preficiend. cap. Intelleximus.*
Canonici Regulares non obedientes suo Priori, possunt ab eo excommunicari. *De Maior. & obed. cap. Cum in Ecclesia.*
Canonici Regulares non possunt exercere munus aduocati. *De postulando cap. Ex parte.*
Possunt fieri Monachi, si religio sit strictior sua. *De Regularibus c. Sanè.*
Morientes cum peculio, carent sepultura. *De statu Monachorum, cap. Super quodam.*
Possunt præfici Ecclesiæ regulari, & sæculari. *ibid. cap. Quod Dei timorem.*
Canonicus Regularis Parochus habere debet socium sui ordinis. *ibid.*
Canonici Regulares ex proprio arbitrio non possunt fieri Monachi. *19. qu. 3. cap. Nullus Abbas, & cap. Mandamus.* & si fiant remittendi sunt ad Canonicos.
Possunt tamen fieri Monachi de licentia sui Generalis superioris. *19. qu. 3. cap. Statuimus.*
Canonici Regulares tenentur portare vestem lineam super habitum. *Concil. Senonen. in decr. morum c. 22.*

Canonici Regulares S. Augustini dicti Lateranenses.

Canonici isti Regulares, obtinent Ecclesiam S. Ioannis in Laterano Romæ à *Paschali II. const. 2. Quanto, anno 1106. & ab Anastasio IV. const. 1. Potestatem, anno 1154.*
Restauratur hæc congregatio *à Bened. XII. const. 6. Ad decorem.* Vbi disponuntur eorum constitutiones per 64. capita.
Per *Martinum V.* vniuntur omnes in vna congregatione, & constitutiones eorum renouantur; ita *in const. 7. Sollicitudinis.*
Isti canonici cum fiunt Episcopi, vti possunt habitu, quo alij Episcopi, qui sæculares erant Presbyteri. *Leo X. constit. 34. Dudum.*
Possunt festum Conceptionis B. Mariæ Virginis, etiam in Dominica celebrare. *Pius V. const. 115. Licet Ecclesia.*
Præcedunt omnes regulares, & vadunt immediatè post clerum sæcularem. *Pius V. constit. 116. Cum ex ordinum.*
Præcedere debent Monachos Cassinenses, id est, Sancti Benedicti, Congregationis Sanctæ Iustinæ, & hoc per sententiam Sacræ Congreg. Cardinalium. *Pius IV. constitut. 75. Sedis Apostolicæ.*
Canonicis prædictis aliquas constitutiones præfixit *Sixtus IV. constit. 10. Dum ad vniuersos.* Et licet amplius non essent in Ecclesia, & Monasterio S. Ioannis in Laterano, sed in vnam congregationem essent redacti, statuit tamen, vt nomen retineant, multaque priuilegia eisdem concessit, quæ innumera sunt, & eadem prorsus, quæ referuntur in tit. *Fratres minores, vel Prædicatores;* quæ non referuntur, cum per Tridentinum Concilium, & per

per Pontificum succedentium constitutiones multa abrogata sint, ibi autem referentur, vt benignitas Pontificum in regulares eluceat.

Canonici Regulares Lateranenses, quomodo debent eligere superiores, tam Generalem, quam Procuratorem generalem, &c. alios, & ex quibus Prouincijs sumenda sunt vota ad hunc effectum: & quomodo eorum nouitij recipiendi ad Religionem. *Paulus V. const. 14. Pastoralis.*

Praefati canonici gaudent omnibus gratijs, & priuilegijs, quibus gaudent Monachi Cassinenses, & Canonici S. Saluatoris Bononiae. *Gregorius XIII. constitut. 33. Iniuncti.*

Canonici praefati tenentur portare vestem lineam super habitum. *Concil. Senonense in decr. morum c. 22.*

Canonici Regulares S. Spiritus Venetiarum.

Haec congregatio suppressa est ab *Alexandro VII. const. Cum sit compertum, data die 28. Aprilis 1656.*

Canonici Regulares S. Augustini dicti S. Saluatoris.

Canonici praefati instituuntur, seu renouantur *à Gregorio XII. const. 2. Excitat.* Praescribitur eis forma viuendi. *ibidem.*

Declarantur canonici veri Sancti Augustini, *à Calisto III. const. 2. Sacra.*

Multa priuilegia, & gratiae eis conceduntur, & maximi momenti, (quae nunc non sunt in robore.) *Iulius II. constit. 30. Inter caeteros.*

Quomodo eligendi eorum Generalis Prior, alijque Pralati: quomodo disponendae familiae: quantum duret superiorum gubernium. *Pius V. const. 141. Inter caeteras.*

Quolibet triennio eligunt nouum Generalem. *Gregor. XIII. const. 59. Quaeritur.*

Rursus renouatur, & firmatur forma eligendi superiores, visitatores, aliosque officiales; & celebrandi Capitulum generale. *Sixtus V. const. 98. Ex varietate.*

Canonici praefati procurantes dignitates, gradus, honores, administrationes, &c. in ea congregatione per fauores quarumcumque personarum, etiam Cardinalium, priuantur acquisitis ipso facto, & remanent perpetuò inhabiles ad ea, & alia; & actiua, ac passiua voce. *Paulus V. constitut. 35. Quoniam.*

Superiores verò, qui ad instantiam, & fauorem Principum, Regum, Imperatorum, Cardinalium, &c. gradus, dignitates, &c. conferunt, excommunicationem ipso facto incurrunt, & electiones, ac institutiones, nullae sunt. *ibid.*

Canonici regulares S. Georgij in Alga.

Canonici praefati S. Georgij in Alga Venetijs instituuntur *à Gregor. XII. const. 1. Illis.* vbi praescribitur forma, & regula viuendi, &c.

Eximuntur à solutione decimarum. *Eug. IV. const. 24. Quamquam.*

Obtinent omnes gratias, & priuilegia Mendicantium, & confirmationem propriorum. *Pius V. const. 92. Ex incumbenti.*

Praefati canonici praecedunt alijs, etiam canonicis Lateranensibus. *Pius V. const. 127. Cum alias.*

Dicti canonici non tenentur ad strictum votum paupertatis; sed priuatim etiam possidere possunt. *Sixtus V. constit. 63. Circumspecta.*

Canonici S. Georgij in Alga, tenentur deferre habitum, seu togam coloris caerulei. *Clem. VIII. constit. 90. Quae ad Religiosorum.*

Canonicae scripturae.

Canonicae scripturae, quaenam sint, decretum est vltimo in *Concil. Trid. sess. 4. in decreto de Canonicis scripturis.* & libri omnes canonici sunt numero 72.

Canonicas scripturas non recipiens, anathema est. *ibid.*

Canonicae scripturae, recipiendae, & tenendae, secundum editionem vulgatam, non secundum alias. *Concil. Trident. sess. 4. in decreto de editione, & vsu sacrarum scripturarum.*

Canonicis scripturis fides adhibenda super omnia. *Dist. 9. c. Noli meis, & alijs. ibid.*

Canonicae scripturae, nullum admittunt mendacium. *Dist. 16. cap. Ego solis.*

Vide, *Scriptura canonica.* Vide, *Libri.*

Canonica monitio.

Canonica monitio in causis, & iudicijs, facienda est per plures vices, saltim tres, & per plures dies, nisi necessitas vrgeat. *De sent. excommunic. cap. Constitutionem.*

Vide, *Citatio.*

Canon Missæ.

Canonis missæ verba, nec festinanter, nec tarde recitanda, sed distinctè, ac rotundè. *Concil. Londinen.* 1. *c.*1.

Canon missæ, ex traditionibus Apostolorum factus est ab Ecclesia, & nullum errorem continet; *Concil. Trid. sess.* 22. *cap.*4. *& can.*6.

Vide, *Verba Canonis*.

Canonizatio Sanctorum.

Canonizatio Sanctorum à solo Papa fieri potest. *Concil. Romanum sub Ioanne XV.*

Cantus. Cantare.

Cantari non possunt in Ecclesijs lasciuæ cantilenæ. *Concil. Mogunt. c.*48. *Concil. Colon.*2. *part.*2. *c.*15. *Concil. Senon. in decr. morum c.*17. *Concil Trident. sess.*22. *in decr. de obseruandis, & euitandis in celebratione Missæ. Concil. Mediol.*1. *par.*2. *tit. de Musica.*

Neque possunt cantari in Ecclesia Moteti vulgares, neque alia, quæ potiùs scenica sunt, quam sacra. *Extra, de vita, & honest. cler. cap. Docta Sanctorum.*

Cantandi sunt hymni in Ecclesia, & psalmi. *De consecr. dist.*1. *c. De hymnis.*

Cantantibus in Choro, Angeli assistunt. *Concil. Aquisgranense sub Ludouico Pio c.*132.

Cantus mustus, modestus, & deuotus fieri potest in Ecclesia. *Concil. Senon. in decr. morum c.*17.

Cantus vsus in Ecclesia est antiquus. *Concil. Treueren. c.*5. Cantari debent in Choro, hymni cum melodia; sic & psalmi. *ibid.*

Cantus Ecclesiasticus, Mediolani institutus à Diuo Ambrosio, est secundum morem orientalium. *ibid.*

Cantari prohibita in Ecclesijs Romæ, ex decreto *Alexandri VII.* Vide, *Musica*.

Cantores.

Cantores, seu psalmistæ, absque licentia Episcopi à solo Presbytero instituuntur. *Dist.* 23. *cap. Psalmista.*

Cantores in Ecclesia, honorandi sunt. *lib.*2. *const. Apost. c.*28.

Cantores tantum, possunt ex pulpito psallere. *Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio c.* 76.

Cantores apti, & experti applicandi sunt ad psallendum, & canendum. *ibid c.*137.

Cantoribus cantantibus in choro Angeli assistunt. *ibid. c.*132.

Cantores Cappellæ Papalis. Vide, *Cappella Papalis.*

Cantores in Choro, superpelliceo indui debent. *Concil. Mediol.*1. *par.*2. *tit. de Musica.*

Cantores in choro sint graues, & modesti. *ibid.*

Vide, *Musica.*

Capitolium, & Capitolini Iudices, ac Senator.

Capitolinorum officialium iurisdictio præscribitur *à Iulio II. const.*28. *Decet.*

Capitolij Senator, ac Iudices, quas causas possunt expedire. *Pius IV. constitut.* 58. *Cum ab ipso.*

Capitolij curia reformatur, circa iurisdictionem, & alia. *Paulus V. const.*71. *tit. de Capitolio, & eius officialibus.* vbi omnia per extensum ad hanc curiam pertinentia.

Vide, *Iudex*. Vide, *Senator*.

Capitulum Cathedralis Ecclesiæ, & aliarum.

Capitulum sede vacante confirmat, & infirmat electiones, & quales. *De maiorit. & obed. c. Cum olim.*

Capitula Cathedralis Ecclesiæ debent interesse Concilio Prouinciali. *De his, quæ fiunt à Præl. &c. cap. fin.*

Capitulum siue Episcopo non potest noua statuta facere, vel consuetudines mutare. *De consuetudin. c. Cum consuetudinis.*

Capituli nomine intelligitur Cathedrale, quando mentio fit *de Capitulo Ecclesiæ*, non verò Diœcesanum. *De verbor. signif. cap. Cum clerici.*

Capitulum sede vacante absoluit, quos poterat Episcopus, nisi à Papa sibi prohibeatur. *De maiorit. & obed. in* 6. *cap. vnico.*

Capitulum sede vacante, non potest conferre beneficia, quæ spectant ad Episcopum; *De institut. in* 6. *c.*1.

Potest tamen visitare præsentatos, etiamsi hæc institutio pertineat ad Episcopum. *ibid.*

Capitulum sede vacante, potest conferre beneficium, quod ad ipsum, & Episcopum spectabat. *Ne sede vacante, &c. in* 6. *c. vn.* Idemque facere potest, si Episcopus sit suspensus à collatione. *ibid.*

Capitulum sede vacante, non potest conferre beneficium, quod ad Episcopum spectabat. de consilio Capituli, nisi Episcopus fuerit in mora. *Ne sede vacante in* 6. *c. vn. §. Cum verò.*

Capitulum non poteſt facere ſtatutum, contra vtile commune, ob commodum particularium. *De conſtitutionibus cap. Cum omnes.*

Capitulo non conſentiente, Epiſcopus non poteſt alienare res Eccleſiæ. *De his, quæ fiunt à Prælato, &c. c. 1. & cap. Cum Apoſtolica.*

Capitulo non reclamante, Epiſcopus poteſt alienare. *ibid. cap. Continebatur.*

Capitulo ratificante alienationem factam ab Epiſcopo, hæc eſt valida. *ibid. c. Cum nos.*

Capituli conſenſu, omnia facienda ſunt ab Epiſcopo, alias nullæ ſunt omnes inſtitutiones, & actiones, quæ ab eo fiunt. *De his, quæ fiunt à Prælato ſine, &c. cap. Nouit tuæ, & cap. Quanto.*

Capitulo non conſentiente, non poteſt Epiſcopus donare Monaſterijs Eccleſias Parochiales, etiam de conſenſu Patroni. *ibid. cap. Paſtoralis.*

Capitula Cathedralium inuitari debent ad Concilium Prouinciale. *ibid. c. fin. & de præb. c. fin.*

In Capitulis, maior pars concludit, & præualet. *De his, quæ fiunt à maiori parte cap. 1. & cap. fin.*

Capitulo inconſulto, non poteſt Epiſcopus donare bona Eccleſiæ. *De donationibus cap. Fraternitatem.* Vide, *Alienatio.*

Capitulum ſede vacante, poteſt formare proceſſum contra hæreticos. *De hæreticis c. Ad abolendum.* Vide, *Epiſcopus in cauſis hæreticorum.*

Capitulum Cathedralis gubernat, ſi Epiſcopus à Paganis, vel à Schiſmaticis capitur, donec de alio prouideatur. *De elect. in 6. cap. Si Epiſcopus.*

Capitulo negligenter gubernante tempore ſedis vacantis, Metropolitanus poteſt ſuper illud Viſitatorem deputare, ſed prius vocato Capitulo, & cognita cauſa negligentiæ. *ibid. cap. fin.*

Capituli ſtatutum de non recipiendo canonicos, &c. à Papa inſtitutos, eſt nullum, & de coniuratione puniri debet. *De verborum ſignificat. cap. Conſtitutionem §. fin.*

Capituli Vicarius, vacante ſede Epiſcopali requirendus ab Inquiſitore pro cauſis fidei, ad quas vocari deberet Epiſcopus. *Clement. de hæreticis c. 1.* Vide, *Epiſcopus in cauſis fidei.*

Capitulum, quando, & quomodo poteſt dare coadiutorem Epiſcopo. Vide, *Coadiutor.*

In Capitulo habent votum, ſoli ordinati in ſacris. *Concil. Rauenn. 3. poſt Clemen. V. c. 1.*

Capitula omnia, ſiue Cathedralia, ſiue alia poſſunt viſitari, corrigi, & puniri ab Epiſcopo, non obſtante exemptione, conſuetudine, &c. in contrarium. *Concil. Trident. ſeſſ. 6. de refor. c. 4.*

Capitula poſſunt obligare ſe, non ſucceſſores. *ibid. c. 4.*

Capitula non debent facile ſe obligare per iuramentum. *Concil. Colonien. 2. part. 3. c. 20.*

Capitulum, ſede illius Eccleſiæ vacante, intra vnum annum à die vacationis, non poteſt concedere clericis, &c. licentiam ordinandi, ſeu literas dimiſſorias (niſi quis ratione beneficij, ad id neceſſitetur) alias Capitulũ concedens interdicto Eccleſiaſtico ſubiacet, & ordinati in minoribus non gaudent priuilegio clericali; in maioribus vero, ſuſpenduntur ab exercitio ordinum. *Concil. Trid. ſeſſ. 7. de refor. c. 10.*

Capitulum ſede vacante, deputare debet vnum œconomum, qui redituum curam habeat, reddatque rationem ei, ad quem ſpectabit. *Concil. Trident. ſeſſ. 24. de refor. c. 16.*

Capitulum ſede vacante, intra octo dies tenetur Vicarium, ſeu officialem eligere; vel antiquum confirmare, alias ad Metropolitanum deuoluitur deputatio Vicarij, quod ſi Eccleſia fuerit exempta, aut Metropolitana, antiquior Prouinciæ in Metropolitana; & vicinior in exempta vicarium deputet idoneum. *Concil. Trid. ibid. c. 16.* Vicarius debet eſſe doctor in iure canonico, vel licentiatus, vel alias idoneus. *ibid.*

Vicarius, & œconomus præfati tenentur poſtea reddere officiorum rationem Epiſcopo nouo, & ab hoc iudicari poſſunt, de geſtis in officijs, etiamſi à Capitulo fuerint abſoluti. *ibid. c. 16.*

Capituli maiori, & ſaniori parte concurrente, tenet electio. *Honor. III. ex Cirone. De his, quæ fiunt à maiori, &c. c. 1.*

Capitulum ſequenti ritu ab Epiſcopo, eſt iudicandum, *ex Trident. Concil. ſeſſ. 25. c. 6.*

Initio cuiuslibet anni Capitulum eligere debet duos, de quorum conſilio, & aſſenſu Epiſcopus, vel eius Vicarius, tam in formatione proceſſus, quam in alijs actibus vti, debet vſque ad finem cauſæ incluſiue, & hoc cum notario Epiſcopi, in domo Epiſcopi, & illorum duorum vnum ſit votum, & alter poteſt Epiſcopo accedere. At ſi iſti duo ſint diſcordes ab Epiſcopo in aliqua definitiua ſententia, vel interlocutoria, tunc intra ſex dies eligant, cum Epiſcopo tertium; & ſi diſcordant in electione tertij, electio deuoluitur ad Epiſcopum viciniorem, &c. alias cauſa, & proceſſus, quæ fiunt ab Epiſcopo contra capitulum, omniaque acta, nulla ſunt. *ibid. c. 6.*

Si verò delictum ſit criminale, & timetur de fuga, poteſt ſolus Epiſcopus, initio procedere ad detentionem delinquentis; & poſtea ſeruatur dicta forma procedendi, & de-

delinquentes, habita ratione personarum, & delicti, in loco decenti custodiendi sunt. *ibid. c.6.*

Capitulum tenetur honorare Episcopum in omni loco, & primum locum ei dare, in choro, processionibus, & alijs huius modi. *ibid. c.6.*

Capituli præfectus, vt Archipresbyter, vel alius, qui nomine capituli subscribit literas ad Papam directas, cum maior pars non consentit, priuandus est officio, & beneficio. *De testibus cap.Tam literis.*

Capitulum sede vacante, non potest præbendas conferre. *Honorius III. ex Cirone. Ne sede vacante c.1.*

Capitulorum Procuratores admittendi in Concilijs Prouincialibus pro eorum negotijs, idem. *De his, quæ fiunt, vel, &c. c.1.*

Vide, *Ordo procedendi.*

Capitulum, id est, congressus Canonicorum, &c.

Capitulum canonicorum potest solus Episcopus conuocare, quando vult eis aliquid proponere, & non tenetur expectare eorum commodum. *Concil.Trident. sess.25. de refor. c.6.*

Episcopo absente, ij, ad quos spectat, conuocare possunt capitulum, tractare negotia,&c. non vocato Vicario (nisi sit canonicus.) *ibid.c.6.*

Excipiuntur ab hoc decreto illæ Ecclesiæ, quarum Episcopi, aut vicarij ex consuetudine, vel priuilegio, habent maiorem authoritatem. *ibid. in fine.*

Capitulum non conuocandum in die festo; neque dum diuina celebrantur, nisi necessitas magna vrgeat: alias Canonici capitulares, priuentur distributione illius horæ, in qua capitulum fit. *Concil. Mediol.1. part.2. tit de ijs, qui ad dignitates, &c. Concil. Treuer. c.8.*

Capitula Regularium.

Capitula Regularium, quomodo celebranda. *De statu Monachorum cap. In singulis.*

Capitula Regularium, in dubijs, & difficultatibus, recurrere debent ad Papam. *ibid.*

Capitulorum tempore monasteria non grauentur per dominos temporales, milites, &c. & Episcopi hos compescant per censuras. *ibid.*

Capitula monachorum, facienda de triennio in triennium. *Honor.III. ex Cirone. De statu Monachorum c.2. Concil. Later.4. c.12.*

Vide, *Fratres.* Vide, *Monachi, &c.* Vide, *Regul. Elect.* Vide, *Regul. Superiores.*

Capitulum Ecclesiæ S. Ioannis in Laterano Romæ.

Capitulum huius Basilicæ, habet pro iudice Cardinalem Archipresbyterum. *Gregorius XIII. constitut.45. Cum sicut.* Vbi multa de iurisdictione Archipresbyteri in illum clerum.

Capitulum hoc dare potest licentiam, vt in suis locis, & terris, cum licentia ordinarij, erigantur loca pia, & monasteria, & reuocatur prohibitio facta circa hoc *à Pio IV. Sixtus V. const. 19. Si cunctis.*

Loca pia præfata, subdita fuerunt ordinarijs, ac rectoribus per *Pium IV. const.57. Regimini.*

Capituli huius fructus, & emolumenta distribuantur inter canonicos, & beneficiatos inseruientes diuinis officijs, nisi ex infirmitate, vel alia causa Ecclesiæ vtili impediantur. *Pius IV. constit. 4. Cum sicut.*

Capitulum huius Ecclesiæ gaudet præscriptione centum annorum. *Honorius III. const.4. Sedis Apostolicæ.*

In hoc Capitulo fieri non possunt canonici, illegitimi. Vide, *Illegitimi.*

Vide, *S. Ioannis Laterani Ecclesia.* Vide, *Ecclesia.* Vide, *Basilica.*

Capitulum, seu Canonici S. Petri Romæ.

Capitulum, & clerus Sancti Petri Romæ subditur iurisdictioni cardinalis Archipresbyteri. *Sixtus V. const.102. Cum ex debito. & Paulus III. constit.35. Cum dilectus.*

Archipresbyter huius Ecclesiæ iudicare potest, ne dum causas canonicorum, & beneficiatorum, & aliorum de clero, sed causas istorum cum exteris, & alia multa. *Paulus III. ibid. & Sixtus V.* Potest in ea Ecclesia exercere Pontificalia. *Sixtus V. ibid.*

Capituli huius fructus, & emolumenta distribui debent inter canonicos, & beneficiatos inseruientes, in diuinis officijs, nisi ex infirmitate, vel causa vtili Ecclesiæ impediantur. *Pius IV. const. 41. Cum sicut.*

In hoc Capitulo esse non possunt Canonici illegitimi. Vide, *Illegitimi.*

Vide, *Ecclesia Romana.* Vide, *Romana Ecclesia.* Vide, *Basilica.*

Vide, *S. Petri Ecclesia.*

Capitulum, seu Canonici Sanctæ Mariæ Maioris Romæ.

Capitulum, & clerus huius Ecclesiæ, subduntur Cardinali Archipresbytero, qui iudicat causas inter eos, & aliorum exterorum, siue sæcularium, siue regularium, cum eis. *Paulus III. constit. 19. Cum sicut, in fine.*

Potest Archipresbyter prafatus dictas causas summariè, & manu regia iudicare, ac decidere. *Paulus III const. 18. Alias felicis recordat. Iulius III. constitut. 3. Licet. Pius IV. const. 15. Cum sicut.*

Capituli huius fructus, & emolumenta distribuenda sunt inter canonicos, & beneficiatos, qui inseruiunt in diuinis officijs, nisi ex infirmitate, vel causa Ecclesiæ vtili impediantur. *Pius IV. const. 41. Cum sicut.*

Vide, *S. Mariæ Maioris Ecclesia.* Vide, *Cappella S. Mariæ Maioris.* Vide, *Basilica.*

In hoc Capitulo fieri non possunt Canonici, illegitimi. Vide, *Illegitimi.*

Cappella priuata.

Cappellæ fieri non possunt in locis non exemptis, sine licentia ordinarij. *De priuilegijs in 6. cap. Authoritate.*

In his cappellis factis de licentia ordinarij, celebrari non potest, tempore interdicti. *ibid. c. Authoritate.*

Cappellæ, vel oratoria fieri non possunt in locis exemptis, sine licentia Papæ. *ibid.*

In præfatis cappellis, oratorij, domus, hospitij, &c. celebrari non potest missa prætextu concessionis Papæ, nisi visa, & examinata concessione. *Concil. Senon. in decr. morum c. 14.*

Cappella fundari potest ab aliquo pro iure patronatus, si de suis bonis eam dotet: tamen in fundationis instrumento poni debet, quod institutio fiet ab Episcopo. *Concil. Trident. sess. 14. de refor. c. 12.*

In cappellis castrorum non possunt, nec etiam cappellani nobilium, missas dicere, vel sacramenta ministrare, aut prædicare sine Episcopi licentia. *Concil. Moguntin. 4. c. 95.*

Cappellæ Prælatorum, &c. aliorum domi. Vide, *Oratoria.*

Cappellæ Ecclesiarum, Cappellani, & Cappellaniæ.

Cappella in Ecclesia, triginta passus habere debet per circuitum. *Nicolaus I. in decr. tit. de Ecclesijs c. 3. causa 27. qu. 4. cap. Sicut antiquitus.*

Cappella est interdicta, si Ecclesia est interdicta. *De sent. excommun. cap. si Ciuitas.*

Cappellæ possunt annecti præbendis, si istæ sunt tenues, & quomodo. *De præb. c. Exposuisti.*

Cappellani Dominorum, seu Principum, &c. qui vsurpant res Ecclesiæ, ad quid tenentur. *Concil. Lateran. 3. in append. tit. De excommunicatis c. 6.*

Cappellaniæ perpetuæ non possunt propria authoritate accipi, sed de licentia Episcopi accipiendæ, & pœna. *Concil. Toletan. 18. c. 4.*

Cappellanorum Papæ morientium beneficia Papæ sunt reseruata. Vide, *Papæ officiales.* Vide, *Beneficia Papæ reseruata.*

Cappellæ de nouo fundari non possunt; neque dirutæ, de nouo erigi, absque licentia Episcopi. *Concil. Senon. in decr. morum c. 13.*

Cappellani nobilium, vbi non possunt missas dicere. Vide supra, *Cappella priuata.*

Cappellani Regij, subditi sunt ordinarijs, excepto tempore, quando inseruiunt; & quando in domibus regum, manent. *Concil. Trident. sess. 24. de refor. c. 11.*

Cappellani Cardinalium cum missas celebraturi sunt, caputium in publico ferre debent. *Concil. Lateran. 5. sess. 9. in Bulla de refor. curiæ.*

Cappellani Papæ, multa habent priuilegia, possunt quasdam pensiones transferre, etiam in mortis articulo, possunt testari, vsque ad summam 200. ducatorum auri, de bonis Ecclesiasticis acquisitis, possunt cum priuata scriptura, testamentum facere: sunt nobiles, sicut Notarij Apostolici, licet Rochetum non deferant, sunt verè nobiles, bona eorum exempta sunt à decimis, gabellis, taxis, portorijs, plura beneficia tenere, & alia multa. *Gregorius XV. const. 49. Grata.*

Cappella Præsepe S. Mariæ Maioris Romæ.

Cappella hæc fundatur à *Sixto V.* cum Cappellanijs, & redditibus, cum titulo iuris Patronatus Familiæ Perettæ. Quomodo præsentandi Cappellani, cum distincta forma

forma regiminis huius Cappellæ. *Sixtus V. constit.* 58. *Gloriosæ.*

Cappella B. Mariæ Virginis in eadem Ecclesia S. Mariæ Maioris.

Cappella hæc erigitur à *Paulo V.* & in eam fit translatio Beatæ Mariæ Virginis, instituuntur cappellani cum dote cappellæ, & redditibus cappellanorum, forma instituendi in posterum cappellanos, & alia pertinentia ad bonum regimen illius cappellæ. Protector cappellæ quis, obligationes officialium, & cappellanorum: causæ eius cappellæ à quo iudicandæ. *Paulus V. const.* 86. *Immensæ.*

Cappella Papalis. Cappellani, & Cantores.

Cappellæ Papalis Assistentium, Priuilegia. Vide, *Assistentes cappellæ.*

In cappella Papali, Episcopi præcedunt Protonotarios Apostolicos. *Pius II. constit.* 4. *Cum seruare.*

Cappellarum Papalium numerus renouatur, & Ecclesiæ designantur, in quibus faciendæ sunt per Romanos Pontifices. *Sixtus V. const.* 23. *Egregia.*

Cappellani Papæ, si sunt regulares, subduntur suis superioribus. *Gregor. XI. const.* 6. *Per Romani.*

Cappellæ Papæ cantores, 21. numero constituit *Sixtus V. const.* 38. *In suprema*, quæ salaria, & reditus eorum. Nihil accipere possunt à Cardinalibus pro cappellis. Instituit collegium eorum, nulli subiacent, nisi Papæ: qui per annos 25. inseruiunt, liberantur ab onere seruiendi amplius, & reditus habent, assignatur Protector Cardinalis, pro omnibus eorum causis. *ibid.*

Cappellani Papæ. Vide, *Papæ Cappellani.*

Cappuccini.

Cappuccinorum Religio, approbatur à *Clemente VII. anno* 1528. *const.* 21. *Religiosus zelus*, forma modusque viuendi, eis ibi præscribitur. Ex Religione Minorum Conuentualium, eam habere ortum, dicit *ibi* Pontifex.

Eam confirmat *Paulus III anno* 1535. *constit.* 11. *Exponi*. Conceditur eis facultas, eligendi Vicarium generalem, qui confirmari deberet à Generali Min. Conuentualium. *ibid.* & quomodo gerere se deberent superiores Conuentuales cum Cappuccinis. *ibid.*

Cappuccini non possunt transire ad Religionem S. Francisci de Paula. *Pius V. constit.* 45. *Sedis.*

Cappuccinorum habitus, præter ipsos, nullus portare potest, & pœnæ contra transgressores. *Gregor. XIV. constitut* 11. *Beati. Gregor. XV. const.* 15. *Ex iniuncto.*

Cappuccinos approbatos per capitulum generale, posse audiri sæcularium confessiones, concessit *Clemens VIII. constit.* 82. *Alias*, & quomodo approbandi. *ibid.*

Cappuccini non possunt recipi in Religione fratrum B. Mariæ de Mercede Redemptionis captiuorum. Vide, *Fratres B. Mariæ de Mercede.*

Cappuccini sunt verè fratres minores Sancti Francisci, quamuis (ait Papa ibi) tempore Sancti Francisci instituti non fuerint. *Paulus V. constit.* 54. *Ecclesiæ militantis* §. 2. Constitutiones eorum sunt consentaneæ regulæ Sancti Francisci; §. 3. & alia de hac Religione. *ibid.*

Cappuccini, & sunt vere fratres Sancti Francisci, & ex illius vera, ac numquam interrupta linea descendentes. *Vrban. VIII. const.* 68. *Saluatoris.*

Cappuccini in processionibus crucem propriam gestare possunt. *Paulus V. const.* 107. *Pastoralis.*

Cappuccini non possunt sine licentia Papæ transire ad ordinem laxiorem. *Vrb. VIII. constit.* 91. *Iniuncti*. Neque ad Carthusianos, aut alium similem ordinem, sine licentia scripta Generalis. *ibid.*

Vide, *Fratres S. Francisci Cappuccini.*

Capranicense Collegium.

Vide, *Collegium Capranicense.*

Captiuus.

Captiui sunt redimendi à Christianis. *Concil. Cabilon.* 2. *c.* 9. *dist.* 54. *cap. Mancipia.*

Captiui per Ecclesiam redimi debent. *Gregorius I. epist. lib.* 3. *ep.* 17.

Pro captiuorum redemptione, etiam sacra vasa sunt vendenda. *Gregorius I. libr.* 6. *epist.* 13.

Captiui christiani à Iudæis empti, statim redimendi. *Dist.* 54. *cap. Mancipia.*

Captiui à quibus adiuuantur. Vide, *Confalonis Confraternitas, vel Archiconfraternitas*. Vide, *Fratres S. Mariæ de Mercede*. Vide, *Fratres S. Mariæ Trinitatis.*

Caputium.

Caputij forma, seu figura, aliaque accidentia circa habitum fratrum minorum remittitur arbitrio superiorum, cum in regula non reperiantur expressa. *Extrau. Ioannis XXII. De verborum signif. cap. Quorumdam exigit.*

Caputio vti non possunt Canonici cathedralis, in publico. *Concil. Later. 5. sess. 9. in Bulla de refor. curiæ.*

Caputium Reformatorum, & Recollectorum.

Vide, *Fratres Reformati.*

Caracter.

caracterem imprimit baptismus, si non inuenit obicem voluntatis contrariæ. *De baptismo cap. Maiores § finali. Concil. Florent in decr. Eugen. IV. §. Quinto Eccles. Concil. Trident. sess. 7. de sacram. can. 9.*

Caracter baptismi non est corporeus. *Concil. Ephes. in epist. Cyrili ad Nestorium. Concil. Florent. in decret. Eugen. IV. §. Quinto, &c.*

Caracter à tribus Sacramentis imprimitur. *Concil. Trident. sess. 7. de sacram. can. 9. & sess. 23. cap. & can. 4.* de ordine id docetur.

Caracter est indelebilis ab anima. *Concil. Florent. vbi supra. Concil. Trid. sess. 23. cap. & can. 4.*

Caracter imprimitur in anima, estque signum à cæteris distinctiuum. *Concil. Florentin. vbi supra.*

Carcer, carceratus, & carcerare.

Carcer Sancti Officij, sit communis Episcopo, & Inquisitori. *Clement. de hæret. cap. 1. §. Sanè.*

carcer, & ad custodiam, & ad pœnam dari potest. *De pœnis in 6. cap. Quamuis.*

Carcerari possunt à quocumque Religiosi, falsam doctrinam prædicantes. *Extra, de regularib. c. Ad nostrum.*

Carcerari non potest appellans ad Papam. *Damasus ep. 4.* Vide, *Appellans.*

Carcerati visitandi sunt ab Archidiacono, vel præposito Ecclesiæ, in diebus dominicis, & per hunc eorum necessitates subleuandæ. *Concil. Aurel 3. c. 20.*

Carceratis facienda est eleemosyna per Ecclesiam. *ibid. c. 20.*

Carcerem passi, à clero remouendi. *Gelasius ep. 9.*

A carceratis per Episcopum, exigi debet iustum, & æquum. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. de carceris custodibus.*

Carceratis ab Episcopo concedendum (si petunt) vt sibi per alios, quam per custodem necessaria ministrentur, neque per hoc asperius tractandi. *ibid.*

Carceratorum arma, vestes, bonaque alia conseruanda in loco tuto. *ibid.* & illius loci.

Carcerum claues, duæ esse debent, vna apud custodem, alia apud pauperum aduocatum, nihil de eorum bonis tangatur, sed eis integrè dentur, quando exeunt, vel eorum hæredibus: qui contra fecerit in duplo mulctetur, & patienti detur mulcta. *ibid.*

Carcerati bis in hebdomada visitandi, per deputatas personas, ne malè tractentur, & ad hoc attendat Episcopus. *Concil Mediol. ibid.*

Carcerari qui possunt, & qui non; qui in secretis ponendi, & qui in laxiori. *Paulus III. const. 44 Ad onus.*

A carceratis nihil exigendum, dum carcerantur. *Paulus III. ibid.*

Carcerati tam clerici, quam laici, quid soluere debent custodi. *ibid.*

Carcerari nullum posse Romæ pro summa infra scuta aurea septem statuit. *Pius V. const. 100. Volumus.*

Carcerandi sunt hæretici. *Innoc. II. const. 2. Per præsentia.*

Carcerans aliquem in statu Ecclesiæ, sine facultate, quas pœnas incurrat. *Alex. VI. const. 1. Inter.*

Carcerati pro quouis crimine, si reperiuntur in processu causæ habere delictum contra fidem, remittendi sunt ad Inquisitores, suspensa cognitione aliarum causarum: & postea finita causa ab Inquisitore, remittendi sunt ad tribunal, à quo recepti fuerant. *Pius V. const. 1. Sanctissimus.*

Carcerati infirmi in Vrbe, curandi in hospitali carcerum. *Pius V. constitut. 100. Volumus.*

Carcerati in Vrbe, quando per Visitatores relaxari possunt. *Pius V. const. 68. Reuerendi.*

carceratos teneri faciens consanguineos alicuius virginis stupratæ, vt ea fruatur vltimo supplicio, est puniendus. *Sixtus V. const. 46. Ad compescendam.* Vide, *Stuprum.*

Carceratorum bona, vestes, &c. (in statu Ecclesiæ,) exceptis archibusijs, & alijs armis, in manu Thesaurarij, vel Depositarij consignanda. *Sixtus V. constit. 89. Inter cæteras.*

Elee-

Elleemosynæ, quæ colliguntur pro carceratis in Vrbe, applicandæ sunt pro extinguendis eorum debitis. *Pius V. constit.* 100. *Volumus*.

Carcerati Romæ, quomodo tractandi. *Paulus V. const.* 71. *tit. de Carceribus*, distinctè.

Carcerum custodes, Visitatores, &c. *ibid.*

Carcerati ad quid tenentur. *ibid.*

Carcerum custodis pretium, & taxa. *Paulus V. const.* 72. *tit. Ordini, e tasse*.

Carceratis in S. Officio ferri non possunt literæ, vel ambasciatæ; nec ab eis ad alios, sub pœna exilij, triremium, &c. ferentibus, & maioribus iuxta qualitatem delicti. *Pius V. const.* 67. *Licet*.

Carcerum Visitatores Romæ.

Carcerum Visitatores Romæ, ad quid tenentur. *Paulus III. const.* 44. *Ad onus*. quos possunt retinere, quos relaxare, quos ponere in secretis, quos in larga: inuigilare, ne grauentur circa torturas, & alia, circa interrogationes, &c. quid soluatur custodi carcerum à clerico, quid à laico, & alia multa in carceratorum beneficium: quando carcerati alendi sunt de publico, & quando non. *ibid.* Visitare tenentur omnes carceratos, tempore visitationis.

Carcerum visitatores, quando possunt dilationes concedere miserabilibus personis. *Iulius III. const.* 13. *Cum nuper*.

Carcerum visitatores, quam facultatem habent, & quando possunt ex infirmitate, vel alia causa relaxare carceratos. *Pius V. const.* 68. *Reuerendi*.

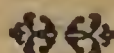
In causis criminalibus, quid possunt visitatores carcerum. *ibid.* in declaratione seq. *Pius V.*

Carcerum visitatores Romæ, qui, & quales esse debeant. *Paulus III. constitut.* 44. *Ad onus.*

Carcerum visitatoris officium pertinet ad Archiconfraternitatem Pietatis carceratorum. *Sixtus V. const.* 97 *Ex debito*.

Carcerum visitatorum officium reformatum. *Paulus V. const.* 71. *tit. de Carceribus, & carceratis*. vbi de omnibus officialibus, distinctè decernitur.

Carcerum S. Officij custodes à quo eligendi, quodnam eorum munus, quæ obligationes, &c. Vide, *Custodes carcerum*. Reuelantes secreta, vel dicta testium, quali pœna puniendi. *Pius V. constit.* 67. *Licet*.

Carceratorum Confraternitas Romæ.

Vide, *Confraternitas carceratorum*.

Cardinalis nomen, & res antiquitus.

Cardinalis (olim) quilibet Ecclesiæ rector, seu Parochus dicebatur. *Ex ep. 7. Zachariæ c.* 15.

Cardinales (olim) in alijs etiam Ecclesijs, fiebant præter Romanam. *Greg. I. lib. ep.* 1. *ep.* 77. *dist.* 71. *cap. Fraternitatem*. 21. *qu.* 1. *cap.* 5. *& vlt.*

Cardinales (olim) id est Parochi ab Episcopis in suis Ecclesijs fiebant. *Gregor. I. lib. epist.* 1. *ep.* 81. *& lib.* 2. *ep.* 9. *Concil. Meldense c.* 54. *Ioann. VIII. ep.* 221.

Cardinales (olim) etiam Episcopi dicebantur, quia Rectores Ecclesiarum. *Greg. I. lib.* 2. *ex reg. ep.* 13. *lib.* 6. *ep.* 14. *causa* 21. *cap. Relatio, & cap. vlt. Illud.*

Cardinales tituli, id est, *Parochiales*, ab Episcopis disponi, & conferri possunt. *Concil. Meldense c.* 54.

Cardinales, nomen, & res in Ecclesia Romana.

Cardinales sunt presbyteri, vel clerici titulares Vrbis Romæ. *Concil. Rom.* 4. *sub Symmacho c.* 6.

Cardinalis titulus, erat antiquitus Parochia. *Concil. Rom. sub Leone IV.*

Cardinales habent secundum locum in Ecclesia. *Concil. Roman.* 4. *sub Symmacho c.* 6. *Concil. Lateran.* 5. *sess.* 9. *in Bulla de refor. curiæ*.

Cardinales assumpti sunt à Papa, vt 70. Seniores à Moise. *Ioannes VIII. post Epistolas*.

Cardinales sunt veri, & realiter tales, licet non viuant vt Apostoli, & non obseruent omnia mandata, vel consilia Domini. *Concil. Constantiense contra art.* 13. *Io: Hus.*

Cardinalium numerus, & diuersitas.

Cardinales septuaginta esse debent, quatuordecim ex eis Diaconi, Episcopi sex, & reliqui Presbyteri; *Sixtus V. constitut.* 50. *Postquam* §. 4. *&* 5.

Cardinalium eligendorum qualitates.

Cardinales à Papa eligendi, eas prorsus habere debent qualitates, & requisita, quæ pro Episcopis à sacris canonibus decernuntur, etiamsi diaconi sint: debent esse personæ inter omnes lectissimæ. *Concil. Trid. sess. 24. de refor. c. 1. Leo X. const. 7. Supernæ. Sixtus V. const. 50 Postquam.*

Cardinalem eligi non posse fratrem alterius Cardinalis. *Iulius III. const. 22. Sanctissimus. Sixtus V. constit. 50. Postquam* §. 17.

Cardinales ex omnibus mundi partibus debent eligi, si possibile sit. *Concil. Trident. sess. 24 de refor. c. 1. Sixtus V. constit. 50. Postquam* §. 11.

Ex regularibus mendicantibus, quatuor saltem fieri debent Cardinales Theologi. *Sixtus V. ibid.* §. 4.

Cardinales debent esse nati ex legitimo matrimonio; nec sufficit legitimatio facta. *ibid.* §. 12.

Cardinales eligendi qualitates, mores, doctrina, pietas, &c. quænam debent esse. *ibid.* §. 13.

Cardinalis eligendus, prius debet esse clericus. *ibid.* §. 15. Filios habens fieri non potest Cardinalis. *ibid.* §. 16. Duo simul fratres germani, esse non possunt, nec patruus simul, & nepos. §. 16.

Cardinalis Diaconus fieri non potest, qui 22. annos non habet, & intra annum tenetur ordinem Diaconi accipere. *ibid.* §. 6. Alias caret actiua, & passiua voce in electione Papæ. *ibid.* §. 6.

Cardinalis omnes qualitates, & obligationes circa omnia decernit *Leo X. constit. 7. Supernæ*, quæ est constitutio. *Concil. Later.* 5.

Pro Cardinalium promotione fieri non possunt excommissæ, & pœnæ. Vide, *Papa circa successorem.*

Cardinalis officium, & ius.

Cardinalis ius est eligere Papam. *Dist. 79. cap. Si quis Apostolicæ, & cap. Si quis pecunia. De elect. in 6. c. Fundamenta. Concil. Constantiense contra art. 4. V vicleff.*

Cardinales sunt Papæ coadiutores, & consiliarij. *De elect. in 6. c. Fundamenta.*

Cardinalium dignitas, authoritas, & antiquitas.

Cardinalium maxima in mundo dignitas post Papam. *Eugenius IV. constit. 15. Non mediocri.* Præcedunt Archiepiscopis, §. 1. Sunt maiores etiam Patriarchis, & quare. §. 13. & 14. Appellantur partes corporis Pontificis, & ideo eos offendentes sunt rei læsæ maiestatis, §. 6. Sunt Patricij Consules *ibid.* in concilijs habuerunt præcedentiam, §. 11. Repræsentant Apostolos, sicut Papa Christum, § 5.

Cardinales fuerunt, etiam tempore S. Petri. *Eugen. IV. ibid.* §. 4.

Cardinalium multa elogia. *Eugen. IV. constit. 15. Non mediocri*, per totam.

Cardinales in Ecclesia, primum locum habent post Papam. *Leo X. constitut. 7. Supernæ.*

Sunt velut 70. Seniores Moysis respectu Papæ. *Ioann. VIII.* post epistolas. Adiuuare debent Papam in causis, & iudicijs. *ibid.*

Cardinales in secreto consistorio electi, donec insignia Cardinalium habeant, non debere dici Cardinales, vel habere vocem actiuam, statuit olim *Eugen. IV. constit. 1. In eminenti.* Sed postea hoc reuocatum est, *vt infra.*

Cardinalium collegium.

Cardinalium collegium, mortuo Papa non exercet authoritatem Papalem, sed solum eam, quam determinat Concilium Lugdunense sub *Gregor. X.* alias nihil facit. *Clement. de elect. cap. Ne Romani.*

Cardinalium collegium sede vacante, si moriuntur Penitentiarij maiores, potest alios subrogare. *Clement. ibid.* §. *Et tamen.*

Potest etiam Camerarium subrogare, si moriatur sede vacante, vel alio modo deficiat. *ibid.*

Cardinalium obligationes.

Cardinalis residere debet in titulo Romæ, alias est deponendus. *De clericis non resident. cap. Ex gestis.* Ideo Cardinalis Anastasius, qui per quinque annos non resederat, fuit depositus. *ibid.*

Cardinalis tenentur probè viuere, non solum sine malo, sed sine suspitione mali. *Concil. Later. 5. sess. 9. in Bulla de reform. curiæ c. 2. Leo X. const. 7. Supernæ.* Habeant cappellas domi. *ibid.*

Eorum familia, mensa, suppellex, &c. om-

nia modesta. *ibid.* & *Concil. Trid. sess.* 25. *de refor. c.* 1. Benignè tractent cum Prælatis, qui Romam veniunt. Non tedeant domi Episcopos pro ministerio indecenti, sed eos, vt fratres ament, & tractent. *Concil. Later.* 5. *vbi supra.*

Cardinales non possunt suscipere aduocationem Principum. *ibid.* Incumbant sedandis litibus: negotia Principum, omnium Religiosorum, & pauperum tractent. *ibid.*

Cardinalis semel in anno visitare tenetur suũ titulum. *Concil. Later.* 5. *vbi supra.*

Tenetur siue in vita, siue in morte, tantum relinquere titulo, quantum sufficit ad sustentandum vnum presbyterum, vel pro reparatione Ecclesiæ. *ibid.*

Cardinales non derelinquant suos consanguineos; sed multitudine beneficiorum, eos non onerent. *ibid.* & *Concil. Trid. sess.* 25. *de refor. c.* 1.

Bona sua pijs operibus impendere debent. *ibid.* Proportionatam habeant familiam, equos, seruos, &c. teneant pro facultate. Non sint auari, nec prodigi: famulos honestos, & probos teneant: teneant sacerdotes, qui decenti vtantur veste. *Concil. Later.* 5. *vbi supra.* & *Leo X. const.* 7. *Superna.*

Cardinales tenentur significare Papæ Christianitatis incommoda, & necessitates. *Concil. Later.* 5. *sess.* 9. *de refor. curiæ c.* 2. Item significare debent bella Principum, ac discordias, & procurare remedium. *ibid.* Tenentur Papæ assistere, & in curia residere. *ibid.*

Cardinales tenentur seruare secretum de ijs, quæ fiunt in Consistorio, & dum Papa de re aliqua indicit silentium, sub pœna periurij, & excommunicationis latæ sententiæ Papæ reseruatæ. *ibid. in fine.* & *Leo X. vbi supra c.* 7. *in fine.*

Cardinales non possunt de bonis Ecclesiasticis augere suos, vel consanguineos, vel familiares, sed pauperibus erogare. *Concil. Trident. sess.* 25. *de refor. c.* 1.

Cardinales obedire debent Papæ, alias priuandi. *Concil. Rom. sub Leone IV.*

Cardinales Episcopi tenentur ad residentiam, sicut alij Episcopi sub eisdem pœnis. *Vrbanus VIII. const. in append.* 27. *alias* 137. *Sancti synodus*, excepto tempore conclauis. Vide, *Cardinales in Conclaui.*

Cardinales tenentur repellere inuasores Sedis Apostolicæ. *Nicolaus I. in decret. de Rom. Eccles. c.* 2. *dist.* 7. *cap.* 1. *& cap. Si quis pecunia.*

Cardinalium vestes debent esse prælatiores alijs. *Zacharias ep.* 7.

Cardinales diaconi intra annum tenentur promoueri ad ordinem diaconatus, alias voce actiua, & passiua careant in electione Papæ. *Sixtus V. const.* 50. *Postquam* §. 6.

Cardinalis factus, intra annum tenetur venire Romam, & antequam biretum accipiat iurare tenetur quod intra annum adibit Papam. *ibid.* §. 18.

Cardinales in sua promotione, ad quas expensas tenentur, cum ceremoniarijs, secretarijs, computistis, cubicularijs, & clericis cameræ. *Paulus V. constit.* 112. *Fides.*

Cardinalis factus nouiter non retinet loca montium vacabilia post mortem, sed hæc vacant. *Vrbanus VIII. const. in appendice* 38. *alias* 148. *Decet Romanum.* Neque alia officia vacabilia retinet. *ibid.*

Cardinalem carcerans, persequens, &c.

Cardinalem hostiliter persequens, carcerans, vel percutiens, siue socius sit, siue mandet, siue ratum habeat, siue dederit consilium, vel fauorem, vel auxilium, siue facientes receptauerit, est reus læsæ maiestatis; est infamis; intestabilis; succedere non potest in hæreditate; domus eius demolienda; nec vmquam reparanda: nullus in iudicio tenetur ei respondere: bona eius confiscantur; feudis, beneficijs Ecclesiasticis, &c. priuatus est. Filij eius, ac nepotes beneficio, dignitate, &c. etiam Episcopali priuati sunt, absque spe recuperandi, & alijs pœnis subiacent. *De pœnis in* 6. *cap. Felicis. Pius V. constit.* 93. *Infelicis.*

Quando tales persecutores, &c. absoluendi sunt, qua pœnitentia, mortificatione, &c. affligendi. *ibid. c. Fœlicis* §. *Cum autem.*

Cardinalium fratres, nepotes, ac pronepotes, sic persequentes, eisdem pœnis puniendi. *ibid. c. Fœlicis* §. *Præmissis.*

Cardinalium persecutores, &c. vt supra excommunicantur in Bulla Cœnæ. *Excommunic.* 11. *Vrbanus VIII. constitut.* 62. *Pastor. & Greg. XIII. in Bulla Cœnæ* §. 11. Vide, *Ecclesiastica persona.*

Cardinalium persecutores, &c. reuelandi Episcopo loci, vel proprio Superiori, alias non reuelantes incurrunt pœnas, quas persequentes. *Pius V. constit.* 43. *Infelicis.*

Ciuitates persequentes, &c. Cardinales, quomodo puniendæ. Item magistratus, vel Vniuersitates. *De pœnis in* 6. *c. Fœlicis.*

Talis excommunicatus à solo Papa potest absolui. *ibidem.*

Cardinalium priuilegia.

Cardinalibus committi non possunt à Rota causæ beneficiales, quæ non excedunt 60. florenos auri pro annuis fructibus. *Martinus*

tinus V. constitut. 5. Romani §. 29.

Cardinalium collegium sede vacante, si Pœnitentiarij maiores deficiunt, potest alios subrogare, sic etiam si deficit camerarius. Clement. de elect. c. Ne Romani, §. Et tamen.

Habere possunt plura beneficia, etiam cum cura animarum. Extrau. de præb. c. Execrabilis. & Extra, Ioann. XXII. de præb. c. Execrabilis.

Cardinales, quid possunt agere de beneficijs. Vide, Card. circa beneficia.

Cardinalium lites, quas habent inter se, à Papa sunt iudicandæ, & decidendæ. Paulus IV. constit. 8. Cum sæpius. & hoc fit remota appellatione. ibid.

Cardinales vti possunt vestibus prælatioribus, alijs. Zacharias ep. 7.

Cardinales possunt cum suis clericis officium recitare. Clementin. de celebrat. missar. c. fin.

Cardinalium immunitates, & franchitiæ cameræ, quæ. Paulus V. const. 11. In maximis §. 12.

Cardinalis in delicto, debet conuinci per 42. testes, si est presbyter, per 26. si est diaconus, per 72. si est Episcopus. Concil. Mogunt. 3. c. 12.

Cardinales in beneficialibus non includuntur in regulis Cancellariæ faciendis post const. 6. Vrban. VIII. nisi fiant de consensu eorum, vel maioris partis. Vrbanus VIII. constit. 6. Sanctiss. c. 70.

Cardinales exempti sunt à gabellis, datijs, tributis, & alijs oneribus cameralibus, & non comprehenduntur in Bulla reuocatoria Innoc. X. ita idem Papa constit. 7. Et si ea.

Fugientes ad domus Cardinalium, qua immunitate gaudent. Vide, Fugientes. Vide, Franchitia.

Cardinales ex regularibus assumpti, vti possunt bireto rubro. Greg. XIV. constit. 9. Sanctissimus.

Cardinales in conclaui.

Cardinales, cum ingrediuntur conclaue vnum seruientem habere debent, sed in necessitate duos. Gregor. X. in Concilio Lugdunensi. De elect. in 6. c. Vbi periculum & Clem. VI. const. 5. Licet. Concil. Constantiens. sess. 41. Ex sua electione sibi assumant. ibid.

Conclaue ingredi debent Cardinales transactis decem diebus à morte Papæ. ibid. Gregor. X. de elect. in 6. c. Vbi periculum.

Ex constit. Gregor. X. deberent habitare in communi habitatione. Sed Clemens VI. vbi supra, decernit, vt eorum cellæ per cortinas diuidantur. idem Concil. Const. sess. 41.

Cum nullo alio Cardinali loqui posse secreto, decernit Gregor. X. de elect. in 6. vbi supra.

Sed cum quibus permittitur ex voluntate omnium pro negotijs electionis. ibid. Nullus potest extra mittere nuncium, vel scripturam. Qui secretè loquitur, vel scripturam, aut nuncium mittet extra de negotijs, excommunicationem ipso facto incurrit. Intra tres dies debere eligere, statuit Gregor. X. alias ijs transactis per quinque dies sequentes vnum ferculum haberent; & si intra quinque non eligerent, pane tantum, & aqua reficerentur, donec eligerent.

Cardinales tempore conclauis, nihil de Camera posse recipere statuit Gregor. X. vbi supra. Sed omnia cameræ obuenientia futuro Papæ esse reseruanda, alias ad restitutionem teneri. ibid.

Cardinales in conclaui, nulli alteri negotio vacare possunt, nisi negotio electionis, nisi Ecclesiæ necessitas vrgeat. ibid. Negotia, quæ peraguntur, omnibus sint nota.

Cardinales non intrantes conclaue, vel exeuntes sine causa, nec requirantur amplius, nec admittantur ad electionem faciendam. Concil. Constant. sess 41.

Si infirmi aliqui exeunt, etiam durante eorum infirmitate, procedant alij ad electionem. ibid. Concil. Constant. ibid. Eoque conualescente admitti debet. Concil. Const. ibid.

Si alij de longinquo aduenîant, re integra admittantur ad Conclaue.

Si Papa fuerit mortuus extra ciuitatem, in qua erat curia, Cardinales in ciuitate construant conclaue, & ibi eligant, nisi illa fit interdicta, vel rebellis Ecclesiæ; & in Palatio Episcopali, vel alio commodiori Cardinales claudantur.

Cardinales in conclaui existentes non possunt à dominis sæcularibus, & alijs qui curam habent conclauis, arctari vltra præmissa, sub pœna (arctantibus) excommunicationis ipso facto, infamię, inhabilitatis ad dignitates, gradus, &c. priuationis beneficiorum Ecclesi. & feudorum. ibid. de elect. in 6. c. Vbi periculum.

Hæc omnia moderata, & reformata in aliquo. Vide in verbo Conclaue.

Cardinales in conclaui non possunt pro eligendo Papa facere pactum, condictum, nec intendimentum, sub pœnis, &c. ibid. de elect. in 6. c. Vbi periculum. Obligationes, pacta, iuramenta, &c. facta pro negotio electionis cassantur. ibid.

Cardinales in conclaui, si moriantur Pœnitentiarij maiores, possunt alios substituere. Clement. de elect. c. Ne Romani.

Possunt etiam Camerarium substituere, si moritur, vel alio modo deficit. ibid.

Cardinales exeuntes à conclaui, quomodo cogendi intrare, & à quo. *ibid. §. Porrò.*

Cardinales in conclaui exercere non possunt authoritatem Papalem; nisi eam quam præscribit *Gregor. X.* in concilio Lugdunensi. *Clem. de elect. c. Ne Romani.*

Cardinales in conclaui excludi non possunt ab electione actiua, vel passiua, ratione excommunicationis. *Clem. vt supra c. Ne Romani, §. Cæterum.*

Cardinales in conclaui existentes, vel in alio tempore offendentes, quomodo puniendi. *Leo X. const. 16. Temerariorum.*

Cardinales in conclaui non possunt cum exteris loqui secreto, nec literas, aut nuncios mittere, aut accipere. *Concil. Constantien. sess. 41.*

Quomodo, & quibus cibis alendi. *Concil. Constantien. ibid.*

Cardinales non cogendi intrare conclaue, nisi in casu, quo nullus vellet intrare. *ibid.*

Cardinales Episcopi audita morte Papæ tenentur discedere, & accedere ad Conclaue, & post Papæ electionem, ac coronationem etiam per duos menses manere; & deinde discedere, sub pœna contra Episcopos non residentes. *Vrban. VIII. const. in append. 27. alias 137.*

Vide, *Conclaue.* Omnia, quæ modo obseruantur, determinata sunt à *Gregor. XV. ibid.*

Cardinales circa beneficia.

Cardinales habere possunt plura beneficia, etiam curata. *Extrau. Ioann. XXII. & Extrau. com. de præb. c. Execrabilis.* Item habere possunt, plures dignitates, & personatus. *Ioann. XXII. Extrau. Execrabilis de præbend.*

Cardinalium beneficia, dum ad Cardinalatum assumuntur, vacant in curia, nisi à Papa concedatur retentio. *Sixtus V. const. 79. Sanctissimus.*

Cardinales quæ beneficia possunt conferre familiaribus, & quomodo. *Pius V. constit. 37. Sanctissimus.* Vide, *Beneficia Cardinalium.*

Cardinales quæ beneficia possunt conferre, siue Capituli consensu. Vide, *ibid.*

Cardinales quando, & quomodo possunt disponere de beneficijs familiarium, quæ vacant in curia, iuxta regulas Cancellariæ. *Paulus V. const. 58. Sanctissimus. Vrbanus VIII. const. 6. Sanctissimus.* Vide, *Beneficia Cardinalium.*

Cardinalium beneficia vbicumque moriantur, sunt Papæ reseruata. *Extrau. de elect. c. Ex debito.* Vide, *Benef. vacantia in curia.* Vide, *Benef. Papæ reseruata.*

Non possunt disponere de beneficijs, sine Papæ consensu. *Greg. XIV. constitut. 19. Sanctissimus.*

Cardinales quæ beneficia possunt conferre, & quomodo; item quomodo, & à quo conferenda beneficia suorum domesticorum. Vide, *Benef. Cardinalium.*

Cardinalis non potest vnire beneficia reseruata Papæ, etiamsi habeat facultatem conferendi beneficia. *Vrban. VIII. constit. in appendice 53. alias 163. Quamuis.*

Cardinalis committens simoniam in beneficijs, dando, vel accipiendo, ipso facto est excommunicatus. *Concil. Const. sess. 43. const. Martinus V.*

Vide, *Benef. Card.*

Cardinales circa collationem beneficiorum suorum familiarium, siue morientium in curia, siue extra, quod ius habeant. Vide, *Cardinal. familiares infra.*

Cardinales in beneficijs non includuntur in regulis Cancellariæ faciendis post *Constit. 6. Vrban. VIII.* Nisi fiant de consensu eorum, vel maioris partis. *Vrb. VIII. const. 6. Sanctiss. c. 70.*

Cardinales translati non possunt conferre beneficia prioris Ecclesiæ. *Vrban VIII. const. 60. Licet.* Exceptis sex Cardinalibus prope Romam. *ibid.*

Cardinales Diaconi.

Cardinales Diaconi debent esse quatuordecim. *Sixtus V. constit. 50. Postquam §. 5.*

Cardinales diaconi creari non possunt, nisi habeant saltem annos 22. *ibid.*

Cardinales diaconi tenentur intra annum recipere ordinem diaconalem, alias priuantur actiua, & passiua voce in electione Papæ. *ibid §. 6.*

Cardinalis diaconus semper manet in eo cardinalium ordine, etiamsi ex sua deuotione fiat sacerdos. *ibid.*

Cardinalis diaconus potest creari Episcopus vnus ex sex, & quomodo. *ibid. in declaratione seq. §. 25. & 26.*

Cardinalis diaconus post decennium diaconatus transire potest ad ordinem presbyterorum. *Clemens VIII. constit. 48. Sanctissimus.*

Cardinalis diaconus transiens post decennium ad ordinem presbyterorum, habet locum ante omnes Cardinales, etiam presbyteros, qui post ipsum creati sunt. *Clemens VIII. ibid.*

Decennij tempus in Cardinali sic transeunte, computandum est à die, in quo potuit fieri presbyter, non à die in quo factus est Cardinalis. *Clemens VIII. ibid.*

Vide, *Beneficia, siue Cardinalium, &c.*

Car-

Cardinales Legati.

Cardinales Legati, dicuntur, & sunt à latere. 2.qu.6. cap. Decreto, & cap. Si quis Episcopus.

Cardinales Legati possunt per Vicelegatos Prouincias gubernare; sed ita vt pro maiori temporis parte gubernent per se ipsos, alias priuantur emolumentis legationis. Concil. Later. 5. sess. 9. in Bulla de refor. curiæ c.2. Leo X. const.7. Supernæ.

Cardinalis Legatus potest causas appellationis iudicare. 2.qu.6. c. De cætero.

Cardinalis legatus non potest vnam Ecclesiam alteri submittere, id est, cathedralem, nec duas cathedrales vnire. De off. legati c. Nisi specialis, & c. Quod translatione.

Cardinalis legatus absoluere potest excommunicatos, ob percussionem clerici. De sent. excommunic. c. Ad eminentiam. Potest hoc facere etiam extra Prouinciam. De off. legat. c. Si quis, & cap. Excommunicatis.

Cardinale legato præsente ex reuerentia, cessat legatus minor. ibid. c. Volentes.

Cardinalis legatus potest Abbati exempto dare licentiam, vt eligatur in Episcopum. De elect. in 6. cap. Si Abbatem. Potest confirmare electiones Episcoporum, & Archiep. ibid. § Huiusmodi.

Cardinalis legati officium non expirat per mortem Papæ. De off. leg. in 6. c. Legatos.

Cardinalis legatus potest conferre beneficia vacantia, licet collatio pertineat ad Clerum. De off. leg. c. Dilectus, & de off. leg. in 6. c. primo. & c. Præsenti.

Cardinalis legatus non potest committere vicelegato collationem beneficij. ibid. c. Præsenti. Et si fiat, nulliter fit. ibid. §. Prohibemus.

Cardinalis legatus non potest conferre dignitates maiores in Ecclesijs. ibid. c. Deliberatione.

Neque potest conferre Ecclesias cathedrales, vel collegiatas. ibid.

Cardinalis legatus faciens reseruationem aliquam in Ecclesia, non potest in eadem facere aliam. De offic. legati in 6. c. Præsenti.

Cardinali legato celebrante in Prouincia solemniter, Episcopi Prouinciæ, qui sunt præsentes, debent ei assistere cum mitris, baculis, pluuialibus, &c. sic & Abbates. Concil. Rauenn. 3. post Clem. V. c.6.

Cardinales legatos dispensare posse in ætate præsentandorum, statuit Concil. Vienn. prouinc.

Cardinalibus legatis quæ iurisdictio olim conferri solebat. Innoc. VI. const. 1. Cum omnes.

Cardinali legato Vrbis, discedente Papa è Roma, quæ iurisdictio concedebatur. Paulus III. constit. 16. Licet potestatis. Clemens VIII. const. 53. Licet.

Cardinalis legatus non potest remittere, siue aggratiare bannitos, vel homicidas. Pius IV. constit. 27. In eminenti. Neque componere potest cum illis. ibid. in declaratione seq.

Cardinales legati simpliciter de plano, ac manu regia procedere possunt in ijs, quæ spectant ad bonum regimen ciuitatum, &c. status Ecclesiæ, non obstantibus quibuscumque. Clem. VIII. const. 10. Pro commissa.

Alias iurisdictiones, & priuilegia Cardinalium legatorum, communia cum alijs legatis. Vide, *Legati Papæ*.

Cardinales legati non possunt impedire, aut turbare Episcopos in causis beneficialibus, matrimonialibus, ac alijs, quæ ad ipsos spectant. Concil. Tridentin. sess. 24. de refor. c.20.

Cardinales legati non possunt procedere contra clericos, aliosuè Ecclesiasticos, nisi prius Episcopo requisito, ac negligente; alias processus nulli sunt, & tenentur ad restitutionem, & satisfactionem damnorum partis. ibid. c.20.

Cardinales schismatici.

Cardinales schismatici, depositi sunt ab officijs, beneficijs, cardinalatu, &c. De schismaticis in 6. cap. vn.

Cardinales schismatici non habent votum in electione Papæ, vel alijs, & admittentes excommunicati sunt excommunicatione Papali, à qua absolui non possunt, sine licentia Papæ: neque à Collegio Cardinalium sede vacante. ibid.

Vide, *Schismatici*.

Cardinales erga suas titulares Ecclesias.

Cardinales tenentur in titulis residere, & ideo Cardinalis Anastasius fuit depositus, quia per quinque annos non resederat in titulo S. Marcelli Romæ. De clericis non resid. cap. Ex gestis.

Cardinalitij tituli quot, & qui sunt. Sixtus V. const. 55. Religiosa.

Cardinales in suis titulis, circa suos clericos, vti possunt censuris, vt excommunicatione, suspensione, & interdicto. De maiorit. & obed. cap. His quæ.

Clerici illius tituli omnem obedientiam, & reuerentiam præstare tenentur Cardinali. ibid.

Cardinalis residere tenetur in titulo, alias deponendus. intelligitur Romæ, vel sine Papæ dispensatione. *De clericis non resid. c. Ex gestis.*

Cardinales tenentur, vel in vita, vel post, tantum relinquere Ecclesiæ tituli, vt alere possit vnum presbyterum; vel vt fabricæ subueniatur. *Concil. Later.* 5. *sess.* 9. *in Bulla de refor. curiæ c.* 2. Et semel in anno tenetur visitare suam Ecclesiam titularem, *ibid.*

Cardinalitij tituli erant olim Parochiæ. *Concil. Roman. sub Leone IV.*

Cardinales Protectores Regularium.

Cardinales Protectores regularium, nihil possunt ab eis accipere; & accipientes tenentur restituere, non fratri particulari, sed monasterio, alias non possunt absolui. *Clem. VIII. const.* 28. *Religiosæ §.* 7.

Cardinalis Protector Ord. Min. conuentualium, non potest se immiscere in negotijs fratrum, si superiores satisfaciunt debito. Quando autem est necessarium, vt se interponat in aliquo negotio, per se ipsum id facere curet immediatè, adhibito aliquo ex fratribus eisdem in notarium. *Paulus V. const.* 53. *Cum ordo.*

Vide, *Regularium Protectores.* & Vide, *De omni Religione.*

Cardinalium familiares, cappellani, & alij serui, & beneficia eorum.

Cardinalium familiares clerici possunt cum eis officium recitare; & satisfaciunt obligationi. *Clement. de celebrat. missarum c. finali.*

Cardinalium familiares in ijs, quæ pertinent ad beneficia, subduntur ordinario. *Concil. Trid. sess.* 24. *de refor. c.* 11.

In alijs verò sunt exempti ab ordinarijs. *Leo X. const.* 10. *Regiminis.* Etiamsi ob recreationem, vel negotia sint distantes à Cardinalibus. Illi verò familiares, qui actu non inseruiunt, non sunt exempti. *ibid.* & *Concil. Later.* 5. *sess.* 10. *const.* 2.

Cardinalium familiares, seu serui, ijs morientibus, non possunt ab hæredibus exigere, vel prætendere aliquid quod sibi ex pacto non erat debitum. *Pius V. constitut.* 15. *Sanctissimus.*

Cardinalium Parafrenarij esse possunt etiam clerici, & veste breuiori vti. *Leo X. constitut.* 7. *Superna.* *Concil. Lateranen.* 5. *sess.* 9. *in Bulla de refor. curiæ c.* 2.

Cardinalium familiarium morientium beneficia vacant in curia. Sed tale beneficium, quando datur, requiritur assensus Cardinalis, qui est dominus mortui, si ipse est in curia, alias impetratio à Papa est nulla. *Vrb. VIII. const.* 6. *Sanctiss. c.* 32.

Vide, *Card. benef.*

Etiam quando Cardinalis ille est distans à curia per duas dietas, requiritur assensus in tali collatione, dummodo intra 15. dies sit reuersurus, & habeat familiam, & domum in curia. Si autem ex alia causa etiam publica sit absens, non requiritur assensus. *ibid c.* 32.

Cardinalis, à quo requirendus est consensus pro collatione dicti beneficij, non est ille, in cuius seruitio moritur familiaris; sed ille sub quo habuit beneficium (si mutauit Cardinalem) licet ei amplius non seruiat. *ibid. Vrban. VIII. const.* 6. *c.* 32.

Sed quando beneficij collatio spectat ad alium Cardinalem collatorem, non requiritur consensus Cardinalis, qui est dominus mortui, sed collator libere confert. Si verò familiaris ille moritur in curia, Papa libere dat cum consensu cardinalis collatoris. *Vrban. VIII. const.* 6. *c.* 33.

Vide, *Benefic. Cardinalium, & familiarium.*

Cardinalium cappellani missas celebrantes in publico, caputium ferre debent. *Concil. Later.* 5. *sess.* 9. *in Bulla de reform. curiæ c.* 2.

Vide, *Beneficiati quò ad forum.*

Cardinales circa residentiam.

Cardinales Episcopi tenentur ad residentiam, sicut alij Episcopi, sub pœna contra non residentes lata. *Vrban. VIII. const. in appendice* 27. *alias* 137. *Sancta synodus.* §. 13.

Cardinales Episcopi, habita certa notitia mortis Papæ, possunt recedere ab Episcopatu, & ad conclaue accedere, & post Papæ electionem, ac coronationem per duos menses, possunt in ciuitate conclauis manere; deinde sub pœna non residentium, tenentur ad Episcopatus se conferre. *ibid.* §. 13.

Cardinalis habens duas Ecclesias vnitas, tenetur residere in ea, quæ requirit personalem residentiam: verbi gratia, si habet vnam ex sex prope Romam, & aliam alibi, tenetur in hac secunda residere. *ibid.* §. 17.

Vide, *Residentia.*

Car-

Cardinales simoniaci in electione Papæ.

Vide, *Electio Papæ*.

Cardinales quò ad commorationem, & discessum à statu Ecclesiæ.

Cardinales, nisi Episcopi sint, tenentur commorari in suis titulis, id est, Romæ. *De clericis non resid. c. Ex gestis.*

Cardinales, qui sine licentia Papæ exeunt à terminis status Ecclesiastici, & aliò se conferunt, priuantur omnibus priuilegijs, exemptionibus, immunitatibus, potestate conferendi beneficia, transferendi pensiones, vel alios fructus Ecclesiasticos loco pensionis reseruatos, facultate testandi, aut disponendi obtenta à Papa, absque vlla iudicis declaratione. Incurrunt interdictum ab ingressu Ecclesiæ ipso facto. Subiacent sequestro omnium fructuum omnium beneficiorum, etiam titulo one roso sibi competentium. *Innocentius X. constit.8. Cum iuxta.* & insuper alijs pœnis arbitrio Papæ. *ibid.*

Quod si præfati Cardinales non reuerterentur intra sex menses à publicatione Bullæ, alias pœnas maiores, vt ibi, incurrerent: & si per alios sex, maiores pœnas, & priuationes. Si insuper per alios tres, vt in totum sint 15. menses, alias maiores, vsque ad priuationem Cardinalatus. *Innocen. X. ibid. constit.8. Cum iuxta.*

Cardinales, qui absque Papæ licentia extra statum Ecclesiæ exeuntes, aliò se transferunt, non possunt substituere alios in officijs, quæ habent, neque spiritualibus, neque temporalibus, & omnia priuilegia, gratiæ, exemptiones, quò ad hoc cassantur, & reuocantur. *ibid.*

Neque præfati Cardinales possunt se tueri prætextu seruitij Principum, Regum, Imperatorum, Prouinciarum, Rerumpublicarum; neque prætextu iussionis, aut mandati eorum; nec ratione alterius cuiuscumque causæ fauorabilis, etiam in corpore iuris expressæ, vel in Apostolicis constitutionibus inclusæ, nisi allegata coram Papa fuerit ab eo probata, & admissa. *ibid.*

Cardinalis sic delinquens non potest absolui, remitti, aut relaxari ab alio, quam à Papa: non à Collegio Cardinalium sede vacante: derogantur quò ad hoc omnia iura, & constitutiones in contrarium. *Innoc. X. ibid.*

Cardinalium insignia, seu arma, tituli, ac sigilla.

Cardinales titulum Eminentissimi, & Reuerendissimi, habere debent ab omnibus. *Vrb. VIII.* in decreto consistorij secreti habiti *die 30. Iunij 1630.*

Cardinales hoc solo titulo Eminentiss. & Reuerendiss. debent esse contenti, & non possunt prætendere alios titulos, siue familiæ, siue nobilitatis, quicumque illi sint, nec titulos sæcularium, & hoc neque inter se, neque ab alijs, vel cum alijs. *Innoc. X. const.2. Militantis.*

Cardinalium arma, & sigilla carere debent ornamentis coronarum, & alijs, quæ sæcularibus conueniunt, nisi sint de essentia armorum, & integritate eorum; sed solum Pileum rubeum super arma teneant. *Innoc. X. const.2. Militantis.*

Cardinales iurare debent vsum istius Bullæ circa titulos, & arma. *ibid.*

Cardinales circa commendas.

Cardinales in monasterijs commendatitijs, prouidere debent monachis de sufficienti sustentatione. *Concil. Later. 5 sess.9. in Bulla de refor. curiæ c.2.* & Ecclesias reparare. *ibid.*

Cardinalium morientium funeralia, spolia, & alia, quæ mortem sequuntur.

Cardinalium funeralia non possunt in expensis excedere summam 1500. florenorum, nisi iustis ex causis aliter sit faciendum. *Concil. Later. 5. sess.9. in Bulla de refor. curiæ c.2.*

Cardinalium exequiæ prima, & nona die fieri possunt, interim verò possunt pro eo missæ tantum celebrari. *Concil. Lateran. 5. vbi supra c.2.*

Cardinalium morientium debita, quo ordine soluenda. *Pius V. const.15. Sanctissimus, in declaratione.* vbi exactè, & distinctè omnia numerantur.

Spolia Cardinalium, vbicumque morientium pertinent ad cameram Apostolicam. *Pius Quartus constit. 19. Decens.* Vide, *Spolia.* Intelligitur si non habent facultatem testandi. *ibid. Paulus III. const.29. Romani.*

Cardinalium morientium, vtensilia sacra, vt mi-

mitræ, pluuialia, planetæ, tunicellæ, aliaque vestimenta, & ornamenta; item calices, patenæ, & alia huiusmodi præsertim benedicta, post eorum mortem pertinent ad Sacristiam Papalem, etiam si morientes habebant facultatem testandi. Vna excepta tunicella pro Cardinali diacono; vna verò planeta pro Cardinali presbytero, & vno pluuiali pro Cardinali Episcopo. Et alia circa hæc. *Vrban.VIII. const. in append.* 54. *alias* 164. *Aequum est.*

Cardinalium morientium ornamenta cappellæ, cruces, calices, imagines, &c. ad Sacristiam Papæ spectant. *Paulus III. constit.*29. *Romani.*

Vide, *Spolia*. Vide, *Moriens*.

Cardinales Archipresbyteri S. Ioannis in Laterano, S. Petri, & S Mariæ Maioris.

Cardinalis Archipresbyter S. Ioannis in Laterano, potest causas omnes illius cleri iudicare, & multa alia in eo exercere. *Gregor.XIII. const.*45. *Cum sicut.*

Cardinalis Archipresbyter S. Mariæ Maioris Romæ, potest causas illius cleri iudicare, & conuenire omnes debitores illius Basilicæ, & alia multa, *ex Paulo III. const.*19. *Cum sicut, in fine.*

Cardinalis Archipresbyter S. Petri habet iurisdictionem iudicandi causas omnes illius cleri, tam vertentes inter ipsos, quam cum exteris, & multa alia facere. *Paulus III. const.*35. *Cum dilectus.*

Cardinales Archipresbyteri trium dictarum Basilicarum, qui habent facultatem iudicandi de causis clericorum omnium talium Ecclesiarum, possunt iudicare de iuribus, & redditibus ipsarum Ecclesiarum actiuè, & passiuè, per se, vel per alios delegatos: item de iuribus præbendarum, beneficiorum, cappellaniarum, administrationum, &c. actiuè, & passiuè per se, vel per alios: quando verò agitur de alijs iuribus, quibuscumque, tunc si canonici, beneficiati, cappellani, alijque sunt rei, ab ipsis Cardinalibus iudicantur; si verò sint actores non gaudent his priuilegijs, nec possunt trahere reos ad forum Cardinalium. Et alia in contrarium reuocat. *Vrb.VIII. constitut. in secunda append.*48. *alias* 158. *Quamuis Romani.*

Caritas.

Caritas, quæ potest perdi, quando est vera, & quando non. *De pœnit. dist.*1. *c.*2. *Caritas.*

Caritatis multa encomia. *ibid.* & *per multa capp. seqq.*

Caritas perfecta non deserit in aduersis. *De pœnit. dist.*2. *cap.* 12. *Ficta.*

Caritas, quæ deserit in aduersis, est ficta. *ibid.*

Caritas perfectissima in hac vita, non habetur. *De pœnit. dist.*2. *c.*19. *Caritas.*

Caritati iungenda est fides, & iustitia. 24. *qu.*1. *cap. Vbi sana.*

Caritas vera peccata dimittit. *De consecrat. dist.*4. *cap. Ecclesiæ caritas.*

Caritas inuisibilis est vnctio Spiritus sancti. *De pœnit. dist.*2. *cap.*8. *Vnctio.*

Caritas, quæ per iustificationem infunditur homini, ipsi inhæret. *Concil. Trid. sess.* 6. *cap.*7. *Concil. Mogunt.*4. *c.*7.

Caritas, quæ in iustificatione confertur, datur ex Spiritus Sancti voluntate, iuxta mensuram dispositionum, & cooperationem. *ibid. c.*7.

Caritas augetur per bona opera. *Concil. Trident. sess.*6. *cap.*10.

Caritas, quæ in iustificatione infunditur, est grauida ad bona opera. *Concil. Mogunt.*4. *c.* 7.

Caritatiuum subsidium.

Caritatiuum subsidium, ex licentia Papæ, vel ex consuetudine, exigere potest Episcopus à clero. *Extra, de censibus c. Vas electionis.*

Caritatiuum subsidium non potest esse maius, quam esset procuratio, quam exigeret Episcopus, si per alium visitaret. *ibid.*

Carmelitani fratres.

Vide, *Fratres Carmelitani.*

Caro, Carnes.

Carnes abhorens in ferijs clericus (ob superstitionem) deponendus est. *Concil. quod dicitur Apostolorum c.*53.

Carnes comedentem damnans, tamquam malum facientem, anath. est. *Concil. Gangrense c.*2. *dist.*30. *cap Si quis carnem.*

Carnem non comedens tamquam immundam si est clericus, cessat ab ordine suo. *Concil. Anciranum c.*14. *Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio c.*63.

Car-

Carnem comedens in quadragesima, in Pascha non cõmunicet, & per vnum annum ab esu carnium deberet abstinere decreuit *Conc. Tolet.* 1. *c.* 24. *& Concil. Tolet.* 8. *c.* 9. excepto casu infirmitatis. *ibid.*

Carnes non manducantes, si sunt suspecti, quod credant esse immundas, cogendi sunt ad manducandum, vt tollatur suspitio. *Conc. Brac. c.* 37. *Concil. Lucense. c.* 58.

Carnes non comedebant homines à principio mundi, vsque ad diluuium. *Dist.* 35. *cap. Ab exordio.* post diluuium concessum est comedere: at post Christi aduentum pro aliquibus diebus est prohibitum. *ibid.*

Carnes comedi non possunt in die Sabbati. *De consecr. dist.* 5. *cap. Quia dies. Concil. Roman.* 5. *sub Greg. VII.*

Carnes comedi non possunt in feria sexta, excepta die Natiuitatis. *Nicol. I. ad consulta Bulgar. c.* 5. *De obserat. ieiuniorum c. explicari.*

Carnes comedere non possunt in feria sexta (si in ea accidat Natiuitas Domini,) qui tenentur voto, vel regulari obseruantia. *De obserat. ieiuniorum c. Explicari.*

In tali die & festo licitum est, ex deuotione abstinere à carnibus. *ibid.*

Carnes in quibus diebus comedi non possunt. *De cõsecr. dist.* 3. *c. De esu carnium.*

Carnes olim poterant ex dispensatione communi comedi in feria sexta, quando in ea incidebat dies Epiphaniæ, vel alia festa. *Nicol. I. ad consulta Bulgar. c.* 5.

Carnes comedi non possunt, nec tempore quadragesimæ, nec tempore ieiuniorum. *ibid. Nicol. I. c.* 4. *Concil. Claramont. c.* 23. *Concil. Sabin. c.* 17. exceptis infirmis. *ibid.*

Si carnium abstinentiam pro aliquo die præcipiat Episcopus, est facienda. *Nicol. I. ibid. c.* 5.

A carnibus volens abstinere pro aliquo tempore, licitè facit. *ibid. c.* 4.

Carnes comedere non possunt monachi, nisi ægroti. *De consec. dist.* 5. *cap. Carnem.*

Carnes comedi possunt etiam in vigilijs ab infirmis, & tempore necessitatis. *De obseruat. ieiuniorum c. Consilium.*

Carnibus abstinendum in vigilia Natiuitatis Domini, Assumptionis B. Mariæ, S. Laurentij, & Apostolorum. *Concil. Salengunstadiense* 1. *c.* 1.

A carnibus in certis temporibus est abstinendum, non quia immundæ, sed ad temperantiam. *Concil. Colon.* 2. *par.* 9. *c.* 3.

Carnes in Sabbatho non possunt comedi. Vide, *Sabbathum.*

Carnes comedi non possunt in quatuor temporibus. *Concil. Sabinense c.* 17. Exceptis infirmis.

Carnes in necessitate comedi possunt, tempore prohibito, sed cum vtriusque medici consilio. *Concil. Coloniens.* 2. *parte* 9. *c.* 4.

Carnes in Sabbatho comedentes Græci tolerantur. Vide, *Græci.*

Vide, *Abstinentia.* Vide, *Animalia.*

Caro humana.

Carnis nomine intelligitur aliquando totus homo, ideo dicitur Verbum caro factum est, quia humanitatem assumpsit. *Concil. Tolet.* 15.

Carnis creationem dicens esse opus diaboli, est anathema. *Concil. Brachar.* 1. *c.* 13.

Caro Christi.

Caro Christi nata de Virgine est in Eucharistia. *De consecr. dist.* 2. *cap. Omnia.*

Caro Christi dupliciter intelligitur, carnaliter, & spiritualiter. *ibid. cap. Dupliciter.*

Vide, *Christus.*

Carolus.

S. Carolus canonizatur à *Paulo V. const.* 67. *Vnigenitus.*

Carnale peccatum, & carnaliter peccans.

Carnale peccatum contra naturam, est maximum. 32. *qu.* 7. *c Flagitia, cap. Vsus naturalis, & cap. Offerebat.*

Carnalis copula, seu actus est peccatum, licet ad illud natura inclinet; etiamsi ad ipsum homo tentetur. *Clem. de hæreticis, Ad nostrum. Concil. Vienn. gener.*

Carnaliter peccans cum matre, vel duabus sororibus, vel matre, & filia, vel alijs, &c. Vide infra, *Copula carnalis.*

Carnaliter peccans cum bestia, quali pœnitentia est affligendus cum absoluitur. *Concil. Lucense c.* 81.

Vide, *Carnalis copula in seq.*

Carnalis copula cum quacumque persona, &c.

Carnalem copulam habens cum duabus, matre, scilicet, & filia, qua pœnitentia affligendus. 30. *qu.* 4. *cap. Si pater.*

Carnaliter cognoscens duas sorores, aut duas commatres, quomodo puniendus. *ibid.* 30. *qu.* 4. *c. Si pater.* Post pœnitentiam potest cum alia muliere facere matrimonium. Vide, *Soror.*

Si duo fratres carnaliter cognoscant vnam mu-

mulierem, quæ pœnitentia eis imponenda. *ibid.*

Si pater, & filius carnaliter cognoscant eandem, quæ pœnitentia, &c. *ibid.*

Carnaliter peccans cum matre propria, qua pœna puniendus, & est anathema. 33. *qu.2. cap. Si quis cum matre. Nicolaus I. in decr. de impedim. matrim. c.5.*

Carnaliter peccans cum suscipiente, vel suscepto, &c. ex fonte, vel confirmatione, anathema est. *ibid. c. Si quis, & Nicol. c.5.*

Carnaliter peccans cum duabus, matre, & filia, quarum vna inscia sit de alia, numquam potest ducere vxorem. 34. *qu 1. cap. Si quis cum matre.*

Illæ autem, quia insciæ hoc fecerunt, possunt ducere maritos. *ibid.* Si verò sciebant, numquam possunt maritos ducere, *ibid.* Vide, *Matrim. prohib.*

Carnalem copulam habens cum bestia per 15. annos pœnitere debet ante fores Ecclesiæ, & alias habere pœnitentias. *Concil. Lucense c.*81. Vide, *Belua*. Vide, *Bestia*, *& Bestialitas*. Occidenda est bestia, *ibid.*

Carnalis copula coniugum omittenda in nocte præcedente ad sumptionem Eucharistiæ. Vide, *Vxor, ab vxore quando abstinendum.*

Carnalis copula per vnum testem de visu probatur, si alia adsunt adminicula. Probatur etiam per testes ex auditu, si alia adsunt adminicula. *De Testibus cap. Præterea.*

Carnalis copula probatur per violentam præsumptionem, *De præsumpt. cap. Literis c. Tertio loco.*

Carnalis copula facit, vt sponsalia de futuro transeant in matrimonium. *De sponsalibus c. Is qui fidem.* Non sufficit visus ad copulam, sed requiritur realis copula in effectu. *ibid. & cap. fin.*

Carnalem copulam cum seruis pertentans ad quid teneatur. *De pœnit. dist.1. cap.12.*

Carnalis nisus inter impuberes, etiam cum matrimoniali consensu non facit matrimonium. *De desponsatione impuberum cap. Attestationes.*

Carnaliter cognoscens duos, patrem, & filium, pœna mortis est punienda. *Sixtus V. const.54. Volentes.* Idem de eo, qui scienter cognoscit matrem, & filiam, aut duas sorores. *ibid.*

Carnaliter cognoscens virum, cum quo mater, filia, vel soror habuit rem, pœna mortis est punienda. *Sixtus V. ibid.* Idem de patre, aut filio cognoscente mulierem, cum qua pater, aut filius habuerunt rem. *ibid.* Et hoc in statu Ecclesiæ. Vide, *Filius*. Vide, *Fornicatio*. Vide, *Vir carnaliter, &c.* Vide, *Vxoratus, in fine.* Vide, *Vxor, ab vxore, quando abstinendum.*

Carthago.

Carthaginensis Episcopus est Primas totius Africæ. *Leo IX. ep.3. & 4.*

Carthusiani Monachi.

Vide, *Monachi Carthusiani.*

Cassinenses Monachi.

Vide, *Monachi Cassinenses.*

Castella, seu Castilia.

Castellæ Episcopi, & alij Visitatores, quas, & à quibus possunt exigere procurationes, quando visitant. *Extra, de censibus cap. Vas electionis.*

Castitas.

Castitas non perditur sine voluntate. 32. *qu.5. cap. Sicut enim.*

Castitas perditur voluntate peccandi carnaliter, licet corpus sit intactum. 32. *qu. 5. cap. Nec solo tactu, cap. Si Paulus, & cap. Nec solo.*

Castitas non perditur, si corpus coactè corrumpitur. 32. *qu.5. cap. Tolerabilius. c. Re vera. c. Ita nè? cap. Proposito. c. Non fidelis. c. De pudicitia. c. Ad Deum. c. Non potest, & c. Magis.*

Castitatem professam violantes grauiter puniendi. *Concil. Arausi.1. c. 28.*

Castrans, & castratus.

Castrans se sponte, fieri non potest clericus. *Concil. quod dicitur Apostolorum c.22. Concil. Arelaten.2. c.7. Concil. Nicæn.1. can. dist.55. c. Si quis. cap. Hi qui se.*

Castrans se sponte, si est clericus, eijcitur à clero. *Concil. quod dicitur Apostolorum c.23. Concil. Nicæn.1. can.1.* Si est laicus, per tres annos excommunicetur. *Concil. Apost. c.24.*

Castratus per insidias, vel in persecutione, potest fieri Episcopus, si est dignus. *Concil. quod dicitur Apostolorum c.21.*

Castratus ab inimicis, vel ob infirmitatem, manere potest in clero. *Concil. Nicæn.1. can.1. dist.55. cap. Si quis pro ægritudine, cap. Eunuchus, &c. ibid.*

Castratus à medicis potest ordinari clericus. *Dist.55.*

Dist. 55. *cap. Si quis à medicis, & cap. Si quis pro ægritudine*.

castratus in cunabulis, potest licitè promoueri. *De corpore vitiatis cap. Ex parte*.

castratus ex iusta causa, potest exercere Sacerdotium. *ibid.*

Castratus voluntariè, quando potest fieri Sacerdos, licet in altari non possit ministrare. *ibi cap. Significauit*.

Vide, *Eunuchus*.

Caseus, & oua.

caseo vesci non licet in quadragesima, & ieiunijs. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 2. *tit. de Ieiunio. Concil. Quintiliniburgense c.* 8.

Casus reseruati.

Casus multos semper sibi reseruarunt Pontifices Romani. *Extra, de pœnitentijs, & remissionibus c. Et si dominici*. Qui sunt hi casus. *ibid.* Item casus in Bulla Cœnæ. Vide, *Bulla Cœnæ*.

Aliæ multæ excommunicationes sunt Papæ reseruatæ, vt in suis proprijs materijs.

Casus Papæ reseruati, à nullo possunt absolui, sine speciali Papæ licentia, nec sufficit generalis. *Extra, de pœnit. & remiss. vt supra*.

In articulo mortis omnis casuum reseruatio cessat, & absolui possunt etiam à simplici sacerdote. *Concil. Trident. sess.* 14. *cap.* 7.

casus omnes Papæ reseruati, si occulti, possunt ab Episcopo absolui. *Concil. Trid. sess.* 24. *de refor. c.* 6. Et potest aliquem specialiter deputare, vt in casu ab eis absoluat.

casus quidam, qui peccata grauia sunt, possunt ab Episcopis reseruari. *Concil. Rauenn.* 1. *c.* 8. *Concil. Colon.* 2. *part.* 3. *c.* 37. *Concil. Tridentin. sess.* 14. *cap.* 7. *& can.* 11. Sed pro his debent Episcopi aliquos delegare, qui ab eis absoluant. *Concil. Colon.* 2. *ibid.*

Casus reseruati Episcopo non possunt à simplici sacerdote absolui, sed isti debent pœnitentes remittere ad superiores ordinarios, & legitimos iudices. *Concil. Trid. sess.* 14. *cap.* 7. *& can.* 11. *Concil. Rauenn.* 1. *sub Honor. IV. c.* 8. *Concil. Treueren. c.* 12.

Casus, qui ab Episcopis solent reseruari sunt isti: Homicidium voluntarium. Percussio parentum. Incendiarij, arborum, vinearum, incisores, &c. Incestus in primo, vel secundo gradu cognationis. Infantes exponentes, si habent vnde viuant. Notarij non denunciantes legata ad pias causas. Mensuras adulterantes, & alia similia, quæ pro regionum diuersitate videntur magis expedire. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 2. *tit. Quæ pertinent ad Sacram. Pœnit. ministrationem*.

casuum reseruatorum absolutionem non concedit Prælatus, quando concedit electionem confessarij. *De pœnit. in* 6. *cap. Si Episcopus*.

Vide, *Absolutio à casibus Papalibus*. Vide, *Absoluere*. Vide, *Reseruare*.

casus reseruati pro Regularibus. Vide, *Regulares circa censuras*.

S. Catharina Senensis.

S. Catharina Senensis canonizatur anno 1461. à *Pio II. constit.* 6. *Misericordias*.

Catechumenus.

Catechumenus catholicus præfertur hæretico baptizato. *De consecr. dist.* 4. *cap. Non dubito*.

catechumenus licet benè viuat, saluari non potest sine baptismo, vel martyrio. *De consecr. dist.* 4. *cap. Catechumenus*.

catechumenus de quibus est interrogandus. *lib.* 8. *const. Apost. c.* 23. & de quibus erudiendus. *lib.* 7. *cap.* 40. *&* 41.

Catechumenus non admittatur ad psallendum in Ecclesijs. *Concil. Brachar. c.* 35.

cathecumenus non admittatur ad baptismum si est dæmoniacus; *lib.* 8. *constitut. Apost. c.* 32.

Catechumeno peccanti in Ecclesia, quod onus potest imponi. *Concil. Neocæsar. c.* 5.

Catechumeni fidem negantes, quomodo recipiendi. *Concil. Nicæn.* 1. *can.* 13.

Catechumeni instruendi sunt à fidelibus, alias non admittantur ad orationes. *Concil. Arausi.* 1. *c.* 20. Aliquando ad orationes admittendi. *ibid. c.* 19.

Catechumeni qui sacrificant idolis, post triennium, possunt admitti ad baptismum. *Concil. Eliber. c.* 3.

Qui aliquando fuit cathecumenus, potest etiam post recipi ad baptismum. *Concil. Eliber. c.* 45.

Catechumena, quæ per adulterium, &c. concipit, si partum occidit, in fine vitæ tantum posse baptizari decreuit *Concil. Eliber. c.* 68.

Catechumenis, neque in Paschate dari potest aliquod benedictum. *Concil. Carth.* 3. *c.* 5.

Catechumenorum oratio facienda est in missa. *lib.* 8. *const. Apost. c.* 6.

Catechumeni. Vide, *Neofiti*.

Catechismus.

Catechismus à diacono fieri potest. *Epist.* 1. *S. Clementis c.* 4.

Catechismus præcedere debet baptismum. *De consecr. dist.* 4. *cap. Ante baptismum.*

Catechismus per dies viginti faciendus. *Concil. Brachar.* 2. *c.* 1. *De consecr. dist.* 4. *cap. Ante viginti.*

Catechismus Iudæorum, fieri debet per octo menses. *De consecr. dist.* 4. *c. Iudæi.*

Catechismus à sacerdotibus Ecclesiæ baptizandorum propriæ est faciendus. *Nicol. I. in decr. de Baptismo c.* 2. *De consecr. dist.* 4. *cap. Cathecumeni.*

Catechismi ritum contemnens, peccat mortaliter. *Concil. Const. sess. vlt. const. Martini V. circa medium.*

Cathedra S. Petri.

Vide, *S. Petrus Apostolus.*

Cathedralis Ecclesia.

Cathedralis Ecclesia nihil potest prætendere de legatis, quæ fiunt in alijs Ecclesijs, vel Diœcesis, vel Ciuitatis. *Honorius III. ex Cirone. De verbor. signif. c.* 3.

Cathedralis Ecclesia intelligitur nomine Ecclesiæ, dum Papa mandat dari beneficium in Ecclesia. Vide, *Beneficium.*

Vide, *Ecclesia Cathedr.* Vnum ex canonicis curet studio Theologiæ vacare. *Concil. Sabin. c.* 21. Vide, *Theologia.*

Catholicus,

Catholicus idem est, ac vniuersalis. *Post ep.* 3. *Iulij I. c.* 8.

Catholicus causam dicens, seu recurrens ad iudicem alterius fidei habens proprium, excommunicatur. *Concil. Carthag.* 4. *c.* 87. *causa* 2. *qu.* 7. *cap. Catholicus.*

Catholici non possunt matrimonium facere cum hæreticis. 28. *qu.* 1. *cap. Non oportet.* Sed fieri possunt si promittant esse catholici (id est cum dispensatione.) *ibid.*

Catholicus si cum Iudæa nubit, quomodo puniendus. 28. *qu.* 1. *c. Si quis Iudaicè.*

Catholici clerici facere non possunt Synodum cum hæreticis. 24. *qu.* 3. *c. Cum quibus.*

Catholicæ Ecclesiæ sacrificia solum acceptat Deus non alterius Ecclesiæ. 24. *qu.* 1. *cap. Qui ex sola.*

Catholicus non est, qui cum Romana Ecclesia non concordat. *Greg. VII. lib.* 2. *post epist.* 55.

Caualcatæ.

Caualcatæ, & hostiles incursus fieri prohibentur in Prouincia Marchiæ, & pœnæ facientium. *Ioann. XXII. constitut* 10. *Ad hoc. Paulus III. constitut.* 17. *Officij, & Sixtus V. const.* 75. *Dum pro communi.*

Caualcatas facientes in statu Ecclesiæ sine Papæ licentia, quomodo puniendi. *Iulius II. constitut.* 6. *Cum homines, & Iulius III. constit.* 25. *Cum sicut.*

Caualcatæ in statu Ecclesiæ, quando ad bonum publicum, permittuntur fieri, & quomodo. *Sixtus V. const.* 75. *Dum pro communi §.* 2.

Causa, quid sit.

Causa est negotium, quod à casu dicitur, quia casu euenit: dum proponitur, dicitur causa; dum discutitur, iudicium; dum finitur, iustitia. *De verbor. signif. cap. Forus.*

Vide, *Lites.*

Causa Ecclesiastica.

Causæ Ecclesiasticæ per canones resoluuntur. *Iulius I. ep. ad Orientales.*

Causæ Ecclesiasticæ ab Episcopis, alijsque Ecclesiasticis iudicandæ. *Euaristus ep.* 1. *causa* 25. *qu.* 2. *cap. Priuilegia.*

Causæ, quæ includunt obseruantiam iuris canonici, per Ecclesiasticos tractandæ sunt. *De iure iurando in 6. cap. Licet mulieres.*

Causæ ab Episcopis iudicandæ sint graues, non leues. 11. *qu.* 3. *cap. Nullus.*

Causas Ecclesiasticas fieri coram Ecclesiast. iudice impediens, vel trahens ad forum sæculare, & alia circa hoc. Vide, *Impediens.*

Causa aduocata ad Papam, processus factus ab inferiore est nullus. *De appellationibus & recusationibus cap. Vt nostrum.*

Causæ ab Ecclesiasticis piè, & caritatiuè iudicandæ non tyrannica dominatione. *Dam. epist.* 4.

Causæ laicorum contra presbyterum ab Episcopo iudicandæ & è contra. 2. *quæst.* 5. *c. Si quis Presb.* 11. *quæst.* 1. *c. Si quæ causæ.*

Causæ clericorum cum senioribus ab Episcopo iudicandæ. 15. *quæst.* 7. *c. Si quis c. Episcopus. c. Si quis tumidus. c. Felix cap. Si autem, & c. Episcopus Sacerdotibus.*

In causis Ecclesiasticis auctoritas Sacerdotum est præferenda auctoritati sæculari. *dist.* 10. *cap. Certum est.*

Causæ spectantes ad forum Ecclesiasticum impediri non possunt à foro sæculari, nec

in eo possunt agitari, sub pœna excommunicationis Papalis, à quo non possit dari absolutio, nisi refectis expensis. *De Immunit. Eccl. in 6. cap. Quoniam.*

Causæ Ecclesiæ, etiam beneficiales, in prima instantia coram Ordinario fiant, & intra biennium à die motæ litis terminentur, & intra hoc tempus non admittendæ appellationes, nec fieri possunt auocationes ab alijs. *Concil. Trid. sess. 24. De Reform. c. 20.* sed expectatur definitiua sententia intra illud tempus, & postea valet appellatio. Si expleto biennio non sit terminata liberum est partibus ad alios superiores appellare competentes, & ab eis causa in suo statu accipienda, & terminanda, *Concil. Trid. ibid.*

Causæ beneficiales pendentes in curia quomodo terminandæ. *Extra, de tregua, & Pace c. Ad uniuersalis.*

Causæ Ecclesiæ in partibus committendæ sunt Episcopis, vel alijs designatis in synodo. *Concil. Trid. sess. 25. de reform. c. 10.*

Causæ Ecclesiasticæ fiant in Prouincia. Vide, *Accusatus.*

Causas Ecclesiasticas ad se auocantes sæculares, excommunicantur in Bulla Cœnæ. Vide, *Excommunicatio Bullæ Cœnæ.* Vide, *Beneficiales causæ.* Vide, *Ecclesiasticorum causæ.* Vide, *Immunitas Ecclesiæ.* Vide, *Ecclesia.* Vide, *Causæ cameræ.* Vide, *Camera.* Vide, *Auditor cameræ, circa finem.*

Causæ matrimoniales.

Causæ matrimoniales non ab Archidiaconis, nec à decanis etiam visitantibus; sed ab Episcopis semper cognoscendæ in prima instantia. *Concil. Trid. sess. 24. de refor. c. 20.*

In causa matrimoniali, si pars probet paupertatem, non potest trahi extra Prouinciam, nec in secunda, nec in tertia instantia, nisi pars velit pauperi subministrare alimenta, & expensas. *ibid c. 20.*

Causæ matrimoniales de plano, & summariè, sine strepitu tractari possunt. *Clement. de Iudicijs cap. Dispendiosam.*

Causa dotis in separatione matrimonij fit à iudice ecclesiastico. *De donat. inter virum, &c. c. Ad prudentiam.*

Vide, *Matrimoniales causæ.*

Causæ ecclesiasticæ ad Papam deferendæ, quæ sunt.

Causæ maiores, vt fidei, &c. ad Papam deferri debent. *Euaristus epist. 2. Iulius I. ep. 1. Innoc. I. ep. 2. c. 3.*

Causæ difficiles ad Papam deferendæ. *Pelagius II. const. Vnica Manifesto.*

Causæ Episcoporum à Papa iudicandæ. *Adrianus I. c. 28. causa 3. qu 6. cap. Quamuis liceat, cap. Multum, dist. 17. cap. Multis, & cap. Concilia.*

Causæ fidei à Papa iudicandæ. Vide, *Fidei causæ.* Vide, *Papa.* Vide, *Romanus Pontifex.*

Causæ vbi faciendæ, ac iudicandæ.

Causæ faciendæ, vbi facta sunt delicta. *3. q. 6. cap. Ibi semper, c. Si quis clericus, & cap. vlt. 2. qu. 8. c. Qui crimen. Adrianus I. c. 11.*

Causæ in Prouincia faciendæ, nisi ad Papam fuerit appellatum. *3. qu. 6. c. Vltra.* Vide, *Accusatus.*

Causæ extra Prouinciam fieri possunt ex mandato Papæ. *3. qu. 6. cap. Vnaquæque.*

Possunt etiam extra Prouinciam fieri ob appellationem. *ibid. c. Neminem.*

Causa Episcopi in Prouincia fieri non debet, sed à Papa. *3. qu 6. c. Quamuis liceat, & c. Multum.*

Causæ vnius Prouinciæ non possunt fieri extra. *3. qu. 6. c. Non liceat, c. Peregrina, c. Leges, & cap. Neminem.*

Causæ, quæ in diuersis curijs tractantur, quomodo terminandæ. *Extra, de tregua, & pace, c. Ad vniuersalis.*

Causa facienda, vbi est accusatus. *3. qu. 6. cap. Si quis clericus.*

Causæ commissæ à Papa fieri debent in Ciuitatibus, vel locis insignioribus. *De rescriptis in 6. cap. Si propter, c. Statutum. Concil. Lugdun. Gener.*

Actore, & reo eiusdem Diœcesis existentibus, causa committi debet intra illam, nisi in sex casibus. *ibid.* Si verò diuersæ sint Diœcesis, actor debet impetrare delegationem, vel in Diœcesi rei, vel alia, non tamen propria, nec vltra vnam dietam. *ibid.*

Causam non potest agere delegatus extra locum commissionis, nec citare, nisi ex partium consensu. *ibid.*

Causæ quomodo tractandæ, seu iudicandæ.

Causæ non possunt sine probationibus iudicari. *Euaristus ep. 2. causa 2. qu. 1. c. Deus, & 30. qu. 5. c. Nullum. De verbor. signif. c. Forus.*

Causæ cum maturitate, & dilationibus, non festinanter tractandæ. *Zosimus ep. 4.*

Cau-

causæ sine strepitu, & tumultu tractandæ. 5. *qu.*4. *cap. In loco*.
Si dum agitur causa opponitur actori, quod sit excommunicatus, quid agendum. *De offic. &c. Iud. delegat. c. Prudentiam §. Sexta*.
Si eadem causa in diuersis curijs tractetur, quomodo terminanda. *Extra, de tregua, & pace c. Ad Vniuersalis*.
Causa dependens ab alia causa tractari non potest, nisi hæc prius expediatur. *De ord. cognit. cap. Tuam*.
causæ beneficiales, matrimoniales, vsurarum, &c. de plano, & summariè sine strepitu per iudices Ecclesiasticos possunt definiri. *Clement. de Iudicijs cap. Dispendiosam*.
causæ ab Ecclesiasticis piè, & caritatiuè tractari debent, non tyrannica dominatione. *Dam. epist.* 4.
Causæ viduarum, & pupillorum prius tractandæ sunt, quam aliæ. *Concil. Vernense c.*23.
Causa remitti non debet à iudice à quo, nisi prius verificata appellatione, vel de partium consensu. *De appellat. & recusat. cap. Accepta*.
Causæ miserabilium personarum in foro Episcopali defendantur gratis per personas designatas ab Episcopis. *Concil. Mediol.* 1. *par.*2. *tit. de Carceris custodibus*.
Causæ omnes præter criminales, agi possunt per Procuratorem. 5. *qu.*3. *c. Quia Episcopus*.
causa non probata, nullus excommunicari potest. 2. *qu.*1. *cap. Nemo Episcopus*.

Causæ, quæ possunt agi, vel non agi per Ecclesiasticos.

Causæ omnes possunt per Episcopos iudicari exceptis causis sanguinis. *De Immunitate Ecclesiarum cap Cum Ecclesia Dei*.
Causæ feudorum sæcularium, etiam possunt per Episcopum iudicari. *Concil Later.* 3. *in append. de potest. Iud. c.*5.

Causæ à Papa quibus committi possunt.

Causæ Sedis Apostolicæ, committi debent personis in dignitate constitutis. *De rescrip. in* 6. *c. Si propter, & cap. Statutum. Concil. Lugdun. Gener.*
Et istæ in magnis ciuitatibus, vel locis iudicentur. *ibid.*

Causæ omnes iustificationis impij.

Vide, *Iustificatio impij*.

Cœcus.

Cæcus ordinari non potest. *Dist.* 15. *Si Euangelica. Concil. quod dicitur Apostolorum c.*77.
cæcus, surdus, vel mutus fieri non potest Episcopus. *ibid. c.*78.

Cedere iuri, vel bonis.

cedere non debet vllus suo iuri. 7. *qu.*1. *cap. Quam periculosum*.
Cedens suo iuri non potest iterum repetere. *ibid.* Vide, *Ius*.
cedere non possunt bonis debitores Mercatoribus Riparum, & Salinarum Romæ. *Innoc. VIII. const.*15. *Quoniam*.
cedendi licentiam petentes, ea obtenta compellendi sunt cedere. *Concil. Lateran.* 4. *c.*28.

Celare.

Celans crimen plus nocet, quam manifestans. 5. *qu.*5. *cap. Non vos*.

Celebrare, & celebrans.

Celebrans missam sine igne, vel sine aqua; vel in fermentato, (si est latinus) deponendus est. *De celebrat. Miss. c. fin.*
Celebrans in loco interdicto, quomodo puniendus. *De clerico excom. &c. c. Quæsiuistis*.
Celebrantes, vel celebrare facientes in locis per Episcopum, vel Papam interdictis, siue sæculares clerici, siue regulares, interdicuntur ab ingressu Ecclesiæ, si contra formam iuris, aut priuilegiorum id faciunt. *De priuilegijs in* 6. *cap. Episcoporum*.
Celebrans in Ecclesia polluta suspenditur ab ordine. *De priuileg. c. Tuarum*.
Celebrans in excommunicatione, vel suspensione ignoranter, non indiget dispensatione. *De clerico excommunic. celebr. c. Apostolicæ*.
celebrans in Ecclesia polluta, vel præsente excommunicato, non fit irregularis. *De sent. excom. in* 6. *cap. Is qui*.

celebrans in loco interdicto, scienter, est irregularis, & ineligibilis, nisi habeat priuilegium. ibid. § *Is verò*.

Celebrans si sit suspensus ab ingressu Ecclesiæ, fit irregularis & caret Ecclesiæ sepultura, si ea suspensione durante moritur. *De sent. excom. in 6. cap. Is qui.*

celebrans, si sit malè promotus, fit irregularis, & beneficijs priuari potest: & qui sunt malè promoti declarantur; scilicet, si extra legitima tempora, si sine legitima ætate, sine literis dimissorijs ordinati sunt. *Pius II. const. 7. Cum ex sacrorum.*

Celebrans in Ecclesia polluta non fit irregularis. *De sent excomm. cap. Is qui.* Sed ab officio suspenditur. *ibid.*

Vide, *Missa*. Vide, *Presbyter*. Vide, *Sacerdos*.

Celibatus.

Celibatus clericorum in sacris est antiquus in Ecclesia, ex tempore Apostolorum. *Nicolaus I. in append. post epist. 16.*

Celibatus est status perfectior coniugali. *Concil. Trident. sess. 24. can. 10.*

Cella, & Cellararius.

Cella nil aliud est, nisi locus secretus solitarius, separatus ab hominum conuictu, & deputatus ad Dei contemplationem. *De verborum signif. in 6. cap. Priuilegium.*

Cellæ Regularium non possunt ab Ordinarijs interdici, neque fratres in eis manentes. *ibid.*

Cellararius quis inter fratres constituendus. *Concil. Aquisgr. sub Ludouico Pio c. 140.* Vide, *Regulares*.

Cœmeterium.

Cœmeteria defunctorum frequentanda missis, & orationibus. *lib. 6. constit. Apost. cap. vlt.*

Cœmeterium violans incurrit excommunicationem Papalem. *Concil. Lateran. 3. in append. tit. de Excommunicatis c. 6.*

In cœmeterio fieri non potest macellum. *Concil. Sabin. c. 18.*

Cœmeterium vallantes, incastellantes, appropriantes, excommunicantur: & si sit Vniuersitas, interdicto supponitur. *ibid. c. 18.*

Cœmeterium Ecclesiæ contiguum intelligitur pollutum, si Ecclesia est polluta. *De consecr. Eccl. in 6. cap. vn.*

In cœmeterio polluto, ante consecrationem nullus potest sepeliri. *ibid.*

Cœmeterio polluto Ecclesia contigua etiam est polluta, & si plura sint cœmeteria, quod nam afficit Ecclesiam. *ibid.*

Cœmeterium est interdictum, si Ecclesia est interdicta. *De sent. excom. in 6. cap. Si ciuitas.*

Cœmeterium, in quo aliquis excommunicatus fuit sepultus, est reconsecrandum. *De consecr. Eccles. c. Consuluisti.*

In cœmeterio non ducendæ choreæ, nec aliud simile faciendum. *Clement. de celebrat. miss. c. 1.*

Censura Ecclesiastica.

censura Ecclesiastica est triplex, excommunicatio, suspensio, & interdictum. *De verbor. signf. cap. Quærenti.*

censuræ Ecclesiasticæ timendæ sunt. *11. qu. 3. c. Nemo.* Vide, *Excommunicatio*.

Censuræ siue iustæ, siue iniustæ, sunt timendæ. *Gregor. VII. lib. 9. ep. 22.*

Censuras contemnens est anathematizandus. *Nicolaus I. ep. 9.*

censuras timente, & obseruante parte, non probatur possessio, vel quasi possessio, &c. pro aduersario, qui eam procurauit. *De restit. spol. cap. Olim inter.*

Censura quælibet, scripto est ferenda. *De sent. excom. in 6. c. 1.* Aliter eam ferens est suspensus ab officio, & tenetur ad expensas rei. *ibid.*

censura lata in participantes cum excommunicatis non tenet non præmissa monitione. *De sent. excom. in 6. cap. Constitutionem, & c. Statutum.*

Censura ferri non potest à Prælato in subditos, nisi præuia monitione; excepto si culpa, ex suo genere eam inducat. *De appell. & recus. c. Reprehensibilis.*

censuræ nomine intelligitur omnis censura, nisi Iudex declaret, de qua loquatur. *De verbor. signif. c. Quærenti.*

censuræ non ferendæ, nisi maxima ex causa. *Concil. Colon. 2. par. 13. c. 1. & 5.*

censura non potest ab Episcopo ferri, sine ordine iudiciario. *Concil. Lateran. 3. in append. tit. de Simonia c. 7.*

Censuræ Ecclesiasticæ sunt veræ, & legitimæ pœnæ, quibus Ecclesia vtitur; non autem inuentiones Antichristi. *Concil. Constant. contra art. 19. Ioannis Hus.*

Censuræ latæ non suspenduntur per appellationem. *De sentent. excom. in 6. cap. Is cui.*

Censuræ possunt ad cautelam relaxari cum cautione de parendo mandatis Ecclesiæ. *Honorius III. ex Cirone de sent. excomm. c. 4.*

censuris non facilè vtatur iudex Ecclesiasticus, sed solum in causis criminalibus, vel alijs etiam, quando non potest fieri executio realis, vel personalis. *Concil. Trid. sess. 25. de refor. c. 3.*

cen-

censuram Ecclesiæ incurrens non est vitandus, nisi expresse à iure, vel ab homine fit lata, vel sit notoria. *Concil. Mogunt.*4. *c.* 104.

Vide, *Excommunicatio*. Vide, *Suspensio*. Vide, *Interdictum*. Vide, *Iudices Ecclesiastici*. Vide, *Ecclesiæ proprietates*.

Census.

Census nouus non potest imponi monasterijs ab Episcopo. *De censib. cap. Scientes.*

Census nouus imponi non potest Ecclesiasticis. *ibid. c. Prohibemus.*

Censum exigens ab Ecclesia priuatur officio. *ibid. cap. Ea quæ.*

Censum petens ab aliquo tenetur rationem eius exprimere. *ibid. cap. Peruenit.*

Census soluendi sunt iuxta monetam antiquam, in qua sunt instituti. *ibid. c. olim causam, & cap. Cum canonicis.*

Census annui possunt vendi, & emi absque nota vsuræ. *Extra de emptione c. Regimini.*

Census retrouenditio non est vsuraria. *ibid. cap.* 2.

Census emptio cum pacto retrouenditionis non est vsuraria. *Extra, de emptione, & venditione c. Regimini il* 1.

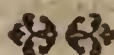
Census in statu Ecclesiastico fieri non possunt, nisi septem tantum soluendo pro quolibet centenario, & alij antiqui ad hanc formam reducuntur, alias contractus isti nulli sunt. *Clemens VIII. const. 6. Quæ ad subleuationem.*

Census annui quomodo instituendi ne sint vsurarij. *Pius V. const. 79. Cum onus.* vbi distinctè omnes conditiones creandi censum, & quæ requirantur ad extinguendum. Super eadē re fundari non potest nouus census. Cum pecunia numerata coram Notario, & testibus creandus census. Anticipata solutio exigi non potest, neque cum hoc pacto fieri. Quomodo præferendus dominus census, si res censuaria vendi debet. Quando potest creari sine pecunia præsente, & quando pro dote assignanda creari potest census, & alia. *ibid.*

Census nouus non potest Ecclesijs imponi à Patronis. *De censib. c. Grauis.* neque ab Episcopis. *Concil. Later.*3. *c.*7.

Censum nouum iurans soluere Patrono, absoluitur à iuramento. *ibid.*

Censum soluens Ecclesiæ Romanæ, non per hoc eximitur à iurisdictione Episcoporum. *De priuilegijs cap. Recepimus.*

Cæremoniæ Ecclesiasticæ.

Cæremonias, seu ritus infidelium obseruans, est anathema. 26. *qu.*6. *cap. Non licet. cap. Si quis calendas.*

Cæremoniæ, & ritus Ecclesiæ Romanæ obseruandæ in celebratione missæ. *Concil. Mediol.*1. *par.*2. *tit.*1. Vide, *Missa.*

Cæremoniæ, quæ sunt in vsu missæ. Vide, *Missa.* Vide, *Sacrificium.*

Cæremoniæ, & ritus in administratione Sacramentorum non possunt ex cuiusuis libito alterari, & mutari, & contrarium docens est anathema. *Concil. Trident. sess.*7. *de sacram. can. vlt.*

Cæremoniæ sacræ, quæ pertinent ad Dei cultum, & sacramentorum ministerium, retinendæ sunt. *Concil. Mogunt.*4. *c.* 40.

Vide, *Ritus.* Vide, *Missa.* Vide, *Officium diuinum.*

Cæremoniarum Magister.

Cæremoniarum Magister instruere debet eos, qui primam missam sunt celebraturi. *Concil. Mediol.*1. *par.*2. *tit. Quæ pertinent ad celebrationem missæ.*

Cæremoniarum magistri, plures per Episcopum instituendi. *ibid.*

Cæremoniarum magister denunciet, quale officium celebrandum, quæ antiphonæ, qui psalmi, quæ orationes dicendæ, quando standum, sedendum, flectendum: omnes moneat de suo officio peragendo, adolescentes instruat pro Epistola canenda, &c. *Concil. Mediol.*1. *part.*2. *tit. de Magistro Chori.*

Cæremoniarum magistro omnes obedire tenentur, alias per chori præfectum puniendi. *ibid.*

Cæremoniarum magister tabellam faciat in Sacristia, in qua omnium officia, & functiones faciendas in hebdomada notet; quod officium faciendum, quæ missa canenda, &c. & non obedientes tabellæ, priuantur distributione. *ibid.*

Cæremoniarum magister instituendus ab Episcopo cum capitulo. *ibid.*

Cæremoniarum magister debet esse probatis moribus, exercitatus in diuinis officijs, prudens, &c. *ibid.*

Cæremoniarum magistro stipendium dandum, etiam de communibus, si opus sit. *ibid.*

Cæremoniarum magister delinquens à chori præsidente, & ordinario puniatur. *ibid.*

Cæ-

Cæremoniale.

cæremoniale Episcoporum reformatur, & approbatur. *Clemens VIII. constitut 69. Cum nouissimè*. Et obseruandum districtè præcipitur. *ibid.*

Cereus Paschalis, & alij.

Cereus Paschalis in Sabbatho Sancto benedicendus in vigilia Paschæ. *Concil. Tolet.4. c.9.*

Cerei in cæmeterijs more gentilium non debent accendi. *Concil. Eliber. c.34.*

Certus.

Certus de aliquo non debet vlterius certiorari. *De regul. iuris in 6. reg.31.*

Cessatio à diuinis.

cessari aliquando potest à diuinis, ob iniurias Ecclesiæ illatas. *Clemen. de sent. excom. c.1.*

Cessandi causam dantes, tenentur ad damna. *De off. ordin. cap. Si canonici.*

cessantibus clericis à diuinis, statuæ non male tractentur. *ibid.*

Vide, *Canonici cessantes*.

Chirurgia.

Chirurgia exerceri non potest ab ordinatis in sacris, siue clerici sæculares sint, siue Monachi. *Nè clerici, vel Monachi c. Sententiam.*

Chirurgi habentes notitiam vulnerum, Romę tenentur deferre ad Capitolium. *Pius IV. const. 34. Dilectos.*

Chorus.

Chori tabella facienda est, & in ea notentur, quæ agenda sunt per hebdomadam à ministris Ecclesiæ, & in loco publico appendatur. *Concil. Treueren. c 7.*

Chori vicarij tempore officij non deambulent extra chorum, omnia cum diligentia faciant, sciant onera Ecclesiæ specialia ex fundatione, vel consuetudine sub pœna suspensionis ab officio, & priuatione distributionum. *Concil. Colon. 3. tit. de officiorum, &c. c.12.*

Choro assistentes clerici, tunica talari vtantur superpelliceo, cottis, & cappis pro diuersitate locorum, bireto in capite vtantur, grauitatem teneant, non fabulentur cum alijs, omnes debent cantare, & recitare officium, cum *Iesu* nomen exprimitur, omnes inclinent caput, cum dicitur *Gloria Patri &c.* omnes consurgant, nullus legat, nullus priuatim recitet officium, & pœnæ transgressorum. *Concil. Senonense in decret. morum c.10. & 18. Concil Mediol. 1. part. 2. tit. Quomodo versandum in Choro.*

In choro alternis vicibus recitandum officium & dum vna pars chori recitat, altera attentè audiat. *Concil. Mediol. ibid.*

In choro officium non recitandum cursim, vel perturbatè, sed distinctè & leniter. *ibid.*

In choro iuxta regulas cœremonialis, standum, sedendum & caput aperiendum suis temporibus, & ab omnibus æqualiter. *ibid.*

Non vtendum pileo in choro, sed bireto, transgressor à præsidente chori moneatur; si non pareat, habeatur pro absente. *Concil. Mediol. ibid.*

Non fiant in choro colloquia, non risus, non ioci, non rixæ, non dormiatur, non mutetur locus, nec etiam occasione genuflectendi non legantur literæ vel alia scripta, dum recitatur officium commune, non dicatur priuatum. *ibid.*

E choro nullus debet exire, nisi completo officio, neque ex causa communi (excepto casu necessitatis) & tunc petenda venia à Prælato chori. Qui in præfatis omnibus non obediunt Prælato chori, carent distributionibus illius horæ, in qua delinquunt. *Concil. Mediol. ibid.*

Exeuntes è choro omnes completo officio dato signo ab hebdomadario, omnes se consalutét, deinde exeant, alter alteri se inclinent & ordinatè ad sacristiam regrediantur vbi exuere debent superpelliceum, & non in Ecclesia; aliàs distributione illius horæ priuentur trasgressores. *ibid.*

Choro debet præsidere vnus qui curet de omnibus, quæ pertinent ad officia diuina persoluenda. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. de officio eius qui choro præsidet.* Curet ne absurdè, vel indecorè fiant, transgressores obiurget, & si non resipiscant, à punctatore notari faciat vt ad episcopum deferantur. *ibid.*

Si non adsit qui hoc munus exerceat, primus inter dignitates, vel canonicos id exequatur. *ibid.*

Chori magistro per Episcopum assignanda sunt officia distincta per magistrum cœremoniarum si non adsint hi distincti magistri vnus hæc faciat. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. de officio magistri chori, & cœremoniarum.*

In choro recitanda sunt distinctè versus, antiphonæ, &c. dum in organo canitur. *Concil.*

cil. Mediol.1.part.2.tit. de Musica.

Loquentes in choro dum celebrantur diuina officia, possunt per excommunicationem compesci. *Honorius III. ex Cirone de vita, & honestate cleric. c.3.*

Vide, *Officium*. Vide, *Psallere*, vbi multa habes de choro.

Chrisma quid sit.

Chrisma ex balsamo, & oleo fit. *De sacra Vnctione cap.Vnic, Innoc.IV. constit.14. sub Catholicæ. Concil. Colon. 2.part. 7. cap.12.*

Chrisma à quo faciendum.

Chrisma à Presbytero fieri non potest. *Concil.Rom.sub Syluestro c.5. Concil. Carthaginense 2. c. 3. Concil.Carthagin.3.c. 36. Dist.25.c.Perlectis. Dist.95. cap. Presbyteros. 26. qu.6 c. Si iubet, lib.2. Constit. Apost.c.42. Gelasius I. ep.9. Innoc.I. ep.1. c.3. Concil. Brachar.1. c.35.*

Chrisma a nullo alio fieri potest, nisi ab Episcopo. *Concil. Tolet.1. c.20. De consecr. dist.3. c.Literis vestris. Dist 4. cap.Si quis de alio. & c.Presbyter. lib 2.Const. Apost. c.42. Innocent. I. ep.2. c.3. Gelas.I. ep. 9. Concil. Hispalen.2.c.7. Concil.Tolet.8.c.7. Concil. Regiatin. c.7. Concil. Aquisgran.3. c.8. Concil. Meldense c. 46. Concil. Vormatiense 1. c.2. Concil. Sabinen.c 16. Innocent.IV const. 14. sub Catholicæ. Clemens VIII.constitut.34. Sanctissimus §.4.*

Chrisma facere possunt Patriarchæ cum Episcopis. *ibid. Innocent. IV.* Vbi est talis vsus, vt in Græcia, &c.

Vide, *Confirmatio*.

Chrisma quando confici potest, & quomodo.

Chrisma (validè) omni tempore potest ab Episcopo fieri. *Concil Toletan. 1. c.20. Concil. Lucense 2. c.51. Dist.95. c. Omni tempore. De consecr.dist.4.c.Omni.*

Chrisma quolibet anno faciendum, & hoc ex traditione Apostolorum. *Fabianus epist. 2. Concil. Aquisgran. 3. par.2. c.8. Concil. Meldense c.46. De consecr. dist.3. cap.Literis vestris.*

Chrisma vetus comburendum cum fit nouum. *Fabianus ep.2.*

Chrisma faciendum ab Episcopo in Cœna Domini. *Concil. Aquisgran.3. c.8. Concil. Meldense c.46. De consecr. dist.3. c.Literis vestris. De celebrat. miss. c.Te referente. Innocent.IV. const.14. sub Catholicæ.*

Chrisma conficiendum in cœna Domini, Christus docuit. *Fabianus ep.2.*

Chrisma potest in die Cœnæ confici etiam tempore interdicti. *De sent. excom. cap. Quoniam.*

Chrisma inter missarum solemnia conficiendum ab Episcopo. *Honorius III. ex Cirone, de celebrat. miss.*

Chrismatis consecrationi interesse debent canonici dignitates, & alij, quos Episcopus vocat. *Concil. Mediol.1.par.2. tit.de Baptismo.*

Chrisma à quo ministrandum, & tangendum.

Chrisma in confirmationis Sacramento ab Episcopo tantum ministrari potest. *Dist.25. cap. Perlectis dist.95. cap. Presbyteri. De consecrat. dist.4. cap. Presbyteris. dist. 5. cap.1. cap. Manus. cap.Vt ieiuni, & cap. Dictum est. Gelasius I. ep.9. Concil. Hispal.2. c.7. Concil Tolet. 8. c.7 Vrban.I. ep.vnica. Ioannes III. ep.vnica. Concil. Parisien.6 lib.1. c.27. & c. 33. Gregor.I. lib.3. ep.9. lib.8. ep.46. De sacra Vnctione c.Vnico.*

Chrisma pro confirmatione, ex Papæ dispensatione, potest à Presbytero ministrari. *Dist.95. cap. Peruenit. Nicolaus I. in append. post epist.16. Gregorius I. lib. 3. epist. 26.*

Chrisma in baptismo ministrari potest à Presbytero in pectore, sed non in fronte. *De sacra Vnctione cap.vnico. De consecrat. dist. 4. cap. Presbyteri. Concil. Tolet.1. can.20.*

Chrisma in baptismo ministrari non potest à diacono. *Concil. Tolet.1. c.20.*

Chrisma tangi non potest à laicis, quando quis baptizatur. *Concil. Mediol.1.par.2. tit. de Baptismo.*

Neque linteola, quibus baptizati absterguntur, possunt à laicis, aut patrinis tangi. *ibid.*

Chrisma à quo petendum pro vsu baptismi, & quando.

Chrisma singulis annis petendum à proprio Episcopo. *Dist.95. cap. Presbyteri. De consecr.dist.4. cap. Presbyter.*

Chrisma tenentur Græci presbyteri accipere ab Episcopo latino benedictum. *Clemens Octauus constitut.34. Sanctissimus §.4.*

Chrisma petendum ab Episcopo per Presbyterum, aut custodem sacrarij ante Pascha, non per clericum. *Dist 95. cap. Presbyteri. De consecr.dist.4. cap.Presbyter.*

Per diaconum ad minus, vel subdiaconum peti debet ab Episcopo. *Concil. Vasen.2. c. 3. Concil. Tolet.1. c.20. Concil. Carthaginen. 4. c. 36. Concil. Antisiodor. c. 6. Concil. Vormatiense 1. c.60. Concil. Sabin. c.16.*

Chrisma negligentes petere ab Episcopo Presbyteri per sex menses ab officio suspendantur. *Concil. Sabinense c.16.*

Chrisma quomodo custodiendum.

chrisma custodiendum sicut reliquiæ Sanctorum. *Concil. Vormatiense 1. c.60. Concil. Metens. 1. c.3* Sub claui custodiendum. *ibid. Concil. Lateran.4. c.20. Concil. Oxoniense 1. c.17. Concil. Rauenn.2. sub Clemente V. c.7.*

Chrisma sicut Eucharistia, diligenter custodiendum. *De custodia Euchar. cap.1.*

Chrismatis custos, quomodo puniendus, si aliquid mali accidat, aut nefarium circa Chrisma. *ibid.*

Chrisma sub sigillo custodiendum, & non dandum pro medicinis. *Concil. Arelat.4. c.18.* Neque pro maleficijs, sub priuatione officij. *Concil. Mogunt. c.27.*

Pro Chrismate dando, vel accipiendo, nihil soluendum, aut exigendum.

Pro balsamo, quod in Chrismate ponitur, nihil exigat Episcopus. *1. qu. 1. cap. Placuit vt nullus. Concil. Emerit. c.10.*

Pro chrismate, nihil exigendum. *ibid. c.10. Concil. Tolet.11. c.66. Concil. Aquisgr.3. par. 1. c.5. Concil. Meldense c.45. Concil. Lateran.3. in appendice tit. de Simonia c.19.*

Chrisma vetus.

Chrisma vetus comburendum in sacrario (dicitur vetus, quod peruenit ad annum completum.) *De consecr. dist. 3. cap. Literis vestris. Dist. 4. cap. Si quis de alio. Concil. Sabinense c.16.*

Chrisma vetus non valet pro baptismo, &c. *De consecr. dist.4. cap. Si quis de alio.*

chrismate veteri vtentes in baptismo per sex menses priuantur officio, & beneficio. *Concil. Sabinense c.16.*

Chrismatis vsus.

Chrisma inseruit pro Sacramento confirmationis, estque eius materia. *Concil. Florent. in decr. Eug.IV. § Quinto Ecclesiasticorum.* Vide, *Confirmatio. De sacra Vnctione c.Vnico.* Et cum eo fit vnctio in fronte cum manu Episcopi. *ibid. §. Per frontis.*

Chrisma inseruit pro vngendo baptizato in vertice manu presbyteri. *De sacra Vnct. c.Vnico § Quia verò.*

chrisma necessarium est in baptismo solemni. *Concil. Laodic. c.48. De consecrat. dist.4. cap. Nullus ministrorum. lib 7. constitut. Apost. c.45. De sacra Vnct. c.Vn. §. Quia verò.*

Chrisma est necessarium pro consecratione Episcopi. *De sacra Vnctione c.Vnico.*

Chrisma est necessarium in solemni vnctione Regum, qui in brachio vnguntur, siue humero. *De sacra Vnctione c.Vn.§.Vnde in veteri. Concil. Rom. sub Ioann.IX.*

Chrisma est necessarium in consecratione altaris. *De sacra Vnctione c.Vnico §.finali.*

Chrismate olim vngebantur hæretici pœnitentes, cum ad fidem veniebant. *Concil. Laodic. c.7. & Concil. Arausi.1. c.2.* Idem fiebat cum hæreticis moribundis pœnitentibus. *ibid.*

Vide, *Manus impositio.*

Christus quò ad diuinitatem.

christi diuinitatem negans est anathema, & hæreticus. *Concil. Rom. 3. sub Damaso. De hæret. in 6. c. Cum Christus.* Vide, *Christum negantes.*

Christus est verè Deus. *Concil. Agrippinen. sub Iulio Papa I. Concil. Ephes. in epist. Cyrilli ad Reginas. & epist. ad Nestor. ibid. In Anathematismo 5. & 6. Libr. 6. const. Apost. c. 11. Concil. Chalced. art. 5. Concil. Nicæn. 1. in confess. fidei. Tolet.6. c.1. Concil. Gener. 6. art. 18. Damasus ep.2. Ioannes II. ep.2. Eutych. ep. 1. Caius epist. decr. De fide, & summa Trinitate c. Firmiter. De celebrat. miss. c. In quadam. Eugen. IV. in decr. vnionis Armenorum.*

Vide, *Verbum.*

Christus quò ad humanitatem, & carnem.

Christus est etiam verus homo, sicut verus Deus. *Concil. Later. 4. De summa Trinitate, & fide cathol. c.1. De celebratione missar. c. In quodam. Concil. quod dicitur Apostol. c.62.*

Negans, Christum esse verum hominem, est hæreticus. *De hæret. in 6. cap. Cum Christus.*

Christus secundum quod homo, etiam est aliquid. *ibid.* & *Concil. Lateran. 3. part. 49. c. 20.*

Christi caro est eius propria. *Concil. Ephes. in Anathematismo 11. Cyrilli.*

Christus habet veram carnem. *Concil. Ephes. in epist. Cyrilli ad Nestorium.*

Christi corpus non fuit phantasticum. *ibid.* Fuit compositum ex quatuor humoribus, sicut alia corpora humana. *De celebrat. missar. c. In quadam.*

Christi caro non potuit corrumpi. *Concil. Ephes. ep. Cyrilli ad Nestorium.*

Christus habet veram animam; & falsum est, quod Verbum stet loco animæ. *Concil. Ephes. in ep. Cyrilli ad Nestorium.*

Christus, vt homo, fuit ex Iudæis. *Concil. Ephes. ep. Cyrilli ad Reginas.*

Christus, vt homo, est minor se ipso, vt Deus. *ibid.*

Omnia dicta de Christo, quæ diuinitati repugnant, de eo, vt homine sunt intelligenda. *Concil. Ephes. in ep. Cyrilli ad Reginas.*

Christus, vt homo, non vt Deus, accepit Spiritum sanctum. *ibid.*

Christus, vt homo est sacerdos, ac minister, non vt Verbum. *ibid.*

Christus continebat totum hominem, id est, corpus & animam. *Damasus ep.1.*

Perfectam habuit humanitatem. *idem ep.2.*

Christus secundum humanitatem est minor Patre. *Ioann. II. ep.1. Concil. Chalced. in ep. ad Io. Antioch.*

Christus quò ad vnitatem personæ.

Christus non includit duas personas, sed vnam *Concil. Ephes.* & *ep. Cyrilli ad Nestor. ibi. Concil. Lateran. 4. De summa Trinitate, &c. c.1.* & *Anathematismo 3. Concil. Ephes. ex Cyrillo. Concil. Lateran. sub Martino I. consult. 5. c.7. Caius in epist. decr. Dam. ep.1. Eugen. IV. in decr. Vnionis Armenorum. Agapitus ep.5.*

Christus quò ad pluralitatem Naturarum.

Christus duas continet naturas. *Concil. Calced. Gener. act.5. Concil. Ephes. in ep. Cyrilli ad Nestorium. Concil. Later. 4. c.1. De summa Trinit. &c. cap.1. Concil. Hispal. 2. c. vlt. Concil. Tolet. 4. c.1. Concil. Later. sub Martino I. consult. 1. 2. & 3. & consultat. 5. c.5. 10. & 11. Concil. Tolet. 1. c.15. Concil. Constant. contra art. 4. Io. Hus.*

Duæ naturæ in Christo non fuerunt vnitæ solum per affectum, sed per veram vnionem. *Concil. Later. sub Martino I. consult. 5. c.5. & 7. Agapetus ep.5.*

Duæ naturæ reales in Christo sunt. *Eugenius IV. in Concil. Florent. in decr. Vnionis Armenorum. Agapetus Papa ep.5.*

Christus quò ad existentiam.

Christus ante Mariam extitit, vt Deus, non vt homo. *Concil. Antioch. 1. sub Dionysio Papa.*

Asserens Christum prius fuisse creatum hominem, deinde accepisse diuinitatem, est anathema. *Concil. Rom. 3. sub Damaso.*

Christus, non est vbique corporaliter, seù quo ad humanitatem. *Concil. Senonense c.17.*

Christus quò ad missionem.

Christus missus fuit, & vt Verbum, & vt homo, sed diuersimodè. *Concil. Ephes. in epist. Cyrilli ad Reginas. Concil. Later. 4. c.1. De summa Trinitate, & fide, &c. cap.1.*

Christi incarnatio à quo fuerit effectiuè operata.

Christi incarnatio communi Sanctissimæ Trinitatis operatione effecta est. *De fide, & summa Trinitate c. 1. Concil. Lateran. 4. c. 1.*

Vide, *Verbum.*

Christus quò ad conceptionem, & Natiuitatem.

Christi conceptio vera, & realis fuit in vtero Virginis facta ex Spiritus sancti speciali cooperatione. *Concil. Later.4. c.1. De summa Trinit. cap.1. Paulus IV. const.4. Cum quorumdam.*

Qui eam negant: quomodo puniendi. Vide, *Christum negantes.*

Christus non venit per Virginem, tanquam per canalem. *Concil. 3. Rom. sub Damaso. Concil. Chalced. in ep. ad Ioannem Antiochenum.*

Christus verè de Virgine natus est. *Concil. Later.4. De fide, & summa Trinit. cap.1. Fœlix I. epist.4. Eutychianus ep.1. Caius in epist. decret. Concil. Later. sub Martino I. consult.5. c.5.*

Natiuitates duæ de christo confitendæ, vna vt Deus; alia vt homo. *ibid.*

Christi nomen.

Christi nomen, nec soli diuinitati, nec soli humanitati conuenit. *Concil. Ephes. epist. Cyrilli ad Reginas.*

Christus quò ad filiationem.

christus vnus filius est, licet duas habeat naturas. *Concil. Ephes. epist. Cyrilli ad Reginas.*

Christus dici non potest duo filij. *Damasus ep.1. Concil. Chalced. act.5.*

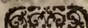
Dicens Christum esse duos filios, vnum à Patre, alium à matre, anathema est. *Concil. Rom.3. sub Damaso.*

Dicens christum post baptismum, vel resurrectionem adoptatum fuisse in filium, anathema est. *ibid.*

Christus est Dei filius, & vt Deus, & vt homo. *Concil. Ephes. in epist. Cyrilli ad Reginas.*

christus, neque vt homo dici potest, aut debet filius adoptiuus Dei, sed naturalis. *Concil. Francfordiense. Adrianus Papa epist. ad Episcop. Galliæ, in Concil. relata. In Sacro syllabo, & in decr. illius Concilij, circa finem.*

christus est Dei filius vnigenitus, & primogenitus. *Concil. Ephes. in epist. Cyrilli ad Reginas.*

Christus quò ad passionem, & mortem.

christus crucifixus est, vt homo (sed ipse est etiam Deus.) *Concil. Later. sub Martino I. consult.5. c.10. Nicolaus I. epist.7. Concil. Rom. 2. sub Nicolao I. Clem. de fide catholic. c. vn. Concil. Lateran.4. c.1. Concil. Ephes. epist. Nestorij ad Reginas. De summa Trinit. &c. cap.1. Concil. Tolet.3. c.9. in Formula fidei.*

christus mortuus est pro omnibus; & quomodo. *Concil. Valent. c.4. De fide, & summa Trinit. &c. c.1. Concil. Trid. sess.6. cap.3.*

Christus secundum humanitatem tantum passus est, & mortuus, non secundum diuinitatem. *Concil. Hispal.2. c.vlt. Tolet.4. c.1. Eutychianus epist.1. Caius in epist. decret. Ioannes II. ep.3.*

De Christi latere exiuit vera aqua, non flegma. *De celebrat. missar. cap In quadam.* Quo ad diuinitatem non potuit pati. *ibid. Concil. Tolet.3. c.9. in formula fidei.*

Christus quò ad sepulchrum, & descensum ad inferos.

In sepulchro christi diuinitas non fuit separata à corpore. *Concil. Colon. 2. part.7. cap.14.*

christus secundum animam descendit ad inferos, virtute diuina. *Concil. Ephes. in ep. Cyrilli ad Nestorium. Concil. Later.4. c.1. De fide, & summa Trinit. c.1.*

Christus descendens ad inferos liberauit eos, qui in eum crediderunt. *Gregor. I. libr.6. epist.15.*

Christus quò ad resurrectionem.

Christus, vt Deus cum Patre, resuscitauit seipsum; vt hominem. *Concil. Ephes. in epist. Cyrilli ad Reginas.*

christi diuinitas dici non potest remeasse ab inferis, quia vbique præsens est, *Concil. Ephes. in epist. Cyrilli ad Nestorium.*

Christus in carne resurrexit diuina virtute. *Concil. Ephes. in ep. Cyrilli ad Reginas.*

Christus quò ad sacerdotium, & sacrificium.

Christus secundum humanitatem factus est Pontifex, *Concil. Ephes. in ep. Cyrilli ad Reginas*. Non potest dici sacerdos, aut minister vt Verbum: sed vt homo est talis. *ibid. De consecr. dist. 2. cap. Sacerdos Dei*.

Christus fuit simul sacerdos Dei, & sacrificium. *Concil. Lateran. 4. c. 1. De fide, & summa Trinit. c. 1. De consecr. dist. 2. cap. Sacerdos Dei*.

Christus in cœlo offert Patri fideles, vt sacrificium. *Concil. Ephes. in ep. Cyrilli ad Reginas*.

Christus in cœna obtulit Patri sacrificium sub speciebus panis, & vini. *Concil. Trident. sess. 22. cap. 1.*

Christus fuit sacerdos. *ibid. cap. 1.*

Christus sacerdotum ministerio offert sacrificium. *Concil. Trident. sess. 22. cap. 2.*

Christus pro quibus in morte obtulit sacrificium. *De consecr. dist. 2. cap. Semel immolatus est*.

Christi circumcisio, & Baptismus.

Christus voluit circumcidi, & baptizari, & quare. *De consecr. dist. 4. c. Si quis autem*.

Christi Domini Circumcisionis festum ab omnibus celebrandum Kalend. Ianuarij. *Eugen. IV. in decr. Vnionis Armenorum in Concil. Florent. §. Octauo cum, &c.*

Christus quò ad pluralitatem, voluntatum, & operationum.

Christus duas habuit, & habet voluntates vnam diuinam, & aliam humanam, & duas operationes. *Concil. Later. sub Mart. I. consult. 1. c. 3. & consult. 5. c. 10. & 11.* Idem *Mart. I. in ep. 3. & 12. Concil. Constantinop. 3. id est gener. 6. art. 4. in epist. Agathonis Papæ. Leo I. ep. 10. Agapetus ep. 5. Eugenius IV. in decr. Vnionis Armenorum*.

Christi humana voluntas non fuit diuinæ contraria, sed illi subiecta. *ibid. in decr. Vnionis Armenorum. Eug. IV.*

Christus quò ad adorationem.

Christus, vt homo, adorat Deum; sed ipse ab omni creatura est adorandus. *Concil. Ephes. in ep. Cyrilli ad Reginas*.

Christus, & vt Deus, & vt homo, vna adoratione adorandus. *Concil. Lateranen. sub Mart. I. consult. 5. c. 10.*

Christus in Eucharistia, latriæ cultu adorandus. *Concil. Trid. sess. 13. can. 6.*

Christum crucifixum non adorans, anathema est. *Concil. quod dicitur Apostolorum c. 62. Concil. Rom. 3. sub Damaso. Paulus IV. constitut. 4. Cum quorumdam.* Et pœna mortis puniendus. *ibid.*

Christum credentes, dicuntur ei donati à Patre. *Concil. Ephesin. in ep. Cyrilli ad Reginas*.

Christus an sit aliqua duo.

Christus licet duas naturas habeat non tamen sunt duo Christi. *Concil. Ephes. in ep. Cyrilli ad Nestorium. Concil. Rom. 3. sub Damaso. Concil. Later. sub Mart. I. consult. 5. c. 8.*

Christus quomodo consubstantialis Deo, & hominibus.

Christus secundum diuinitatem est Deo Patri consubstantialis, *Concil. Nicæn. 1. in confessione fidei*.

Sicut secundum diuinitatem est Deo Patri consubstantialis, ita secundum humanitatem est consubstantialis hominibus. *Concil. Chalced. act. 5. Concil. Constantinop. 3. gener. 6. act. 18. Concil. Tolet. 6. c. 1.*

Christus per omnia fuit similis nobis secundum humanitatem, excepto peccato. *Eug. IV. in decret. Vnionis Armenorum in Concil. Florent.*

Christus cur venit in mundum.

Christus venit in mundum, vt omnes homines adoptionem filiorum reciperent. *Concil. Trid. sess. 6. cap. 2.*

Christus pro omnibus mortuus est. *Concil. Trid. sess. 6. cap. 3. Innocent. X. constitut. Cum occasione*.

Vide, *Christus quò ad passionem, & mortem*.

Christi efficacia, & influentia erga homines.

Christus pro omnibus hominibus mortuus est. *Concil. Trid. sess. 6. cap. 3.*

Christus est causa meritoria nostræ iustificationis. *Concil. Trid. ibid. c. 7.*

Christus influit in omnia opera bona iustificatorum. *ibid. cap. 16.*

Christus etiam in cœlo offert Patri fideles, vt sacrificium. *Concil. Ephes. in epist. Cyrilli ad Reginas.*

Christus peccata dimittit. *De consecr. dist. 4. cap. Nemo.*

Christus est fundamentum totius spei hominum. *Concil. Ephes. ep. Cyrilli ad Reginas.*

Vide, *Christus quò ad passionem.*

Christi paupertas.

Christus quare, & quomodo loculos per Apostolos habuisse legatur. *De verbor. signif. cap. Exiit.*

Christus Dominus multas res habuit in communi, de quibus disponere poterat: & contrarium, dicere est hæreticum. *Extrau. Ioann. XXII. de verborum signif. cap. Cum inter.* Alienare potuit, quæ habebat, & alia acquirere. *ibid.*

Christi paupertati non officit, quod cum Apostolis, aliqua in communi possideret. *Extrau. Ioann. XXII. de verbor. signif. c. Quia quorumdam.*

Christi paupertas perfectissima fuit, & permittebat habere aliqua in communi. *ibid.*

Christi paupertas adstringebat ad solum vsum facti, & stabat cum vsu iuris. *ibid.*

Christi præceptum factum Apostolis de non possidenda pecunia, non fuit rigorosum. *ibid. circa medium.*

Christus, & Apostoli iustè, vsi sunt multis rebus ad quas habebant ius. *Extrau. Ioann. XXII. ibid. in fine*, & contrarium dicens est hæreticus. *ibid.*

Vide, *Paupertas.*

Christus quo ad scientiam, & augmentum eius.

Christus crescebat in sapientia, vt homo non vt Deus. *Concil. Ephes. in epist. Cyrilli ad Reginas.* Crescebat sapientia experimentali. *ibid.*

Christus sciebat diem iudicij, & quomodo. *Gregor. I. lib. 8. ep. 42.*

Christus quo ad ascensionem.

Christus ascendit in cœlum in anima, & carne. *Concil. Later. 4. c. 1. De fide, & summa Trinit. c. Firmiter.*

Christus circa secundum aduentum.

Christus venturus est iudicare mundum. *Concil. Tolet. 6. c. 1. Concil. Later. 4. c. 1. De fide, & summa Trinit. &c. c. Firmiter.* & hoc in fine mundi. *ibid.*

Christus quomodo pingendus.

Christi imago non in figura agni, sed in figura hominis pingenda, & formanda, & quare. *De consecr. dist. 6. cap. Sextam sanctam Concil. gener. 6. Constantinopol. 3.*

Christus quò ad alia.

Christus est caput Ecclesiæ vniuersalis (sed inuisibile). *Concil. Paris. 6. c. 2.*

Christus homo Deus faciebat miracula, & sic fecit redemptionem. *Concil. Ephes. epist. Cyrilli ad Nestorium.*

Christus exaltatus in cruce traxit ad se electos omnes. *Greg. I. lib. 6. epist. 15.*

Christus fuit expers peccati. *Concil. Ephesin. in epist. Cyrilli ad Nestorium.*

Christus in cœna fuit conuiua, & conuiuium. *De consecr. dist. 2. cap. Sic Moyses.*

Christus in cœna sacrificium confecit sub speciebus panis, & vini, & obtulit Patri. *Concil. Trid. sess. 22. cap. 1.*

Præcepit Apostolis, & successoribus sacerdotibus, vt simile sacrificium offerrent. *Concil. Trid. ibid. & can. 2.*

Christus ordinauit Apostolos sacerdotes per illa verba, hoc facite in meam commemorationem. *ibid. cap. 1. & can. 2.*

Christus offert sacrificium Sacerdotum ministerio. *Concil. Trid. ibid. cap. 2.*

Christo obediendum est, vt legslatori, & ei fidendum vt Redemptori. *Concil. Trid. sess. 6. can. 21.*

Christus ascendit in cœlum in anima, & carné. *Concil. Later. 4. c. 1. De fide, & summa Trinit. c. Firmiter.*

Doctrina de singulis Christi prædicatis & operationibus tradita est ex diuersis Sanctorum dictis. *Concil. Later. sub Mart. I. consultat. 5.* in canonibus diffusè.

Christus secundum humanitatem per omnia similis fuit nobis, excepto peccato. *Eugenius*

nius IV. in Concil. Florent. in decreto vnionis Armenorum.

christi diuinitatem, humanitatem, conceptionem vel mortem pro nobis negantes pœna relapsus puniendi sunt. *Paulus IV. constit.4. cum quorumdam. Clement. VIII. const.97. Dominici.*

Christus in sacramento Eucharistiæ.

christus, facta consecratione per sacerdotis verba super panem, continetur realiter sub speciebus panis, sic etiam consecrato vino sub speciebus vini. *De consecr. dist. 2. c. Verum sub figura in fine. Concil. Lateran.4. c.1. Concil Florent. in decreto Eugenij IV. in vnione Armenorum ibid. Concil. Trid. sess.13. cap.1. De fide & summa Trinit. cap Firmiter.*

christus non figuratiuè, sed realiter, est in sacramento Eucharistiæ. *ibid.* & præsertim. *Concil. Constantiense contra art.3. Ioannis Vvicleff. & sess. 13. c.1. Concil. Trid. sess.13 .cap.1.*

christus, & in totis panis, ac vini speciebus, & in singulis earum partibus continetur. *Eugenius IV. in decreto vnionis Armenorum § Tertium. post epist. 2. Hilarij. De conf. dist.2. c. Vbi pars.*

christi corpus integrum est sub specie panis, & sub specie vini. *Concil. Const. sess.13. c.1.*

christus existens in Eucharistia non cessat esse in Cœlo. *Concil. Tridentin. sess. 13. c.1.*

christus cum diuisione Eucharistiæ non diuiditur. *Concil. Mogunt.4. c.31.*

christi sanguis non separatur à corpore in Eucharistiæ. *Concil. Mogunt. 4. c.31.*

christus quotidiè immolatur in sacramento. *De consecr. dist.2. cap. Semel.*

christus in sacramento est panis viuus, etiam secundum carnem. *ibid. c. Christus.*

Christus quomodo manducandus. *ibid. c. Quid est Christum 7. &c.*

christus sacramentaliter manducatur. *ibid. c. Qui manducant.*

Totus manducatur, & totus manet. *ibid c. In uiat c. Iteratur, &c. qui manducat.*

christi corpus spiritualiter accipere quid sit. *ibid. c. credere.*

christi corpus in Eucharistia inuisibiliter non carnaliter accipitur sub specie visibili. *De consecr. dist.2. c. Non licet. & c. Qui manducat.*

christi corpus in Eucharistia cum diligentia conseruandum. *1. quæst.1. cap. Interogo.*

Dum Christi corpus in Eucharistia eleuatur ab omnibus maxima reuerentia exhibenda est, etiam à perfectis. *Concil. Viennen. gener.*

christi corporis festum in (id est institutionis Eucharistiæ) quolibet anno sollemniter celebrandum est. *De reliquijs & vener. Sanctorum c. Vn. Concil. Trid. sess.13. cap.5.*

Feria 5. post octauam Pentecostes hoc festum celebrari debet. *ibid. Vrbanus IV. const. 1. Transiturus.* Vide, *Officia quædam.*

Hoc festum tempore interdicti etiam per octauam celebrari potest ianuis apertis, cum indulgentijs &c. *Martinus V. const. 12. Ineffabile.*

corporis Christi festum etiam in octaua celebratur. *Eugenius IV. const. 6. Excellentissimum.*

In festo corporis Christi non ieiunatur si in eo accidat vigilia S. Ioannis Baptistæ sed anticipatur ieiunium in feria 4. *Vrb. VIII. in append. 2. const. 42. alias 152. Cum euenire.*

Vide, *Officia quædam.*

christi corporis processio infra octauam fieri potest à quolibet clero, monasterio, &c. *Greg. XIII. const. 10. Cum interdum.*

In festo corporis Christi sacramentum ferendum ab Episcopo (si adest) cum fit processio: si non, ab alio digniori in clero iuxta consuetudinem locorum. *Concil. Mediolan. 1. tit. Quæ pertinent ad sacram. Euchar.*

corporis Christi sodalitates instituendæ ad ferendum sacramentum infirmis. *Concil. Mediol. ibid.*

Vide, *Eucharistia.* Vide, *Corpus Christi.*

Christum negantes, vel conceptionem eius, &c. vel aliud.

Christum negantes excommunicantur, & deponuntur, si sunt clerici. *Concil. quod dicitur Apostolorum c.62.* aliter disponit *Felix III. epist.7*

Negantes Christum esse conceptum de Spiritu Sancto; vel esse mortuum pro redemptione hominis pœna mortis sunt puniendi. *Paulus IV. const. 4. Cum quorumdam. Clemens VIII. const.95. Dominici,* & quando tradendi curiæ sæculari. *ibid. Paulus IV. & Clem. VIII.*

Christiani, quò ad ritus.

Christiani non debent sabbatizare sed laborare in illa die, aliàs excommunicantur. *Concil. Laodic. c. 29.* Transeuntes ad Iudæorum ritus, quomodo puniendi. *De Hæret. in 6. c. Contra.*

Christianum se negans Christum negat. *11. quæst. 3. cap. Non solum negat.*

Christiani iudaizantes, vt hæretici puniendi. *Nico-*

Nicolaus IV. *const. 1. Turbato. Greg. XI. const. 2. Admodum . De haeret. in 6. c. Contra* .

Christiani in pietatis operibus tenentur sequi regulam Romanae Ecclesiae . *Concil. Trid. sess. 25. de reform. in fine de delectu ciborum* .

Vide , *Haeretici* . Vide , *Schismatici* . Vide, *Ritus* .

Christianorum obligationes .

Christiani baptizati tenentur obseruare omnia praecepta Euangelij . *Concil. Trid. sess. 6. can. 19.* etiamsi perfecti essent tenentur obseruare omnia praecepta Dei , & Ecclesiae. *ibid. can. 20.* tenentur etiam ad tenendas traditiones , *Concil. Trid. sess. 7. De Baptismo can. 8.*

Christianus habere non potest simul plures vxores, & hoc est prohibitum diuina lege. *Concil Trid. sess. 24. can. 2.*

Christiani de necessitate salutis tenentur subesse Papae . *Extra de maiorit. & obed. c. Vnam sanctam* .

Christiani non possunt consulere alios sortilegos &c. similes sub poena excommunicat. *26. quaest. 5. c. 1. Sixtus V. const. 17. Caeli, & terrae* .

Christianus permittere non potest vt de area vel torculari aliquid accipiatur ad sacrificium idolorum . *26. quaest. 2. cap. Si de area* .

Non possunt Christiani vti ritibus Iudaeorum . *Concil. Later. 4. c. 70* Ne aliorum infidelium *ibid.* & poena .

Christianus iudex potest inferre tormenta : *23. quaest. 4. cap. Quaesitum* .

Vide , *Sententia* . Vide , *Fideles* .

Christiani morientes .

Christiani morientes in peccato grauius puniuntur , quam infideles . *Concil. Parisiense 6. c. 10.*

Christiani circa Iudaeos .

Christianus si sit Iudaeus , si liberetur à seruitute, etiam si iurat , non tenet illud iuramentum . *Concil. Aurel. 4. c. 31.*

Christianus factus aliquis , auferendus est à seruitute Iudaeorum . *Greg. I. lib. 7. epist. 22. & lib. 7. ex regest. ep. 35.*

Christianus seruus , qui spe libertatis accipit in vxorem suam Iudaeam quomodo tractandus . *Concil. Aurel. 4. c. 31.*

Christiani non possunt esse serui Iudaeorum , sed redimendi sunt per Christianos . *Concil. Matoiscn. 1. c. 16. Greg. I. lib. 6. epist. 21. lib. 7. ex regest. epist. 35. dist. 54. cap. Mancipia* .

Christianus seruus circumcisus à Iudaeo, liberandus est à seruitute eius. 17. *quaest. 3. c. Iudas, qui* .

Christiani non possunt accusari à Iudaeis, Haereticis, paganis , &c. *2. quaest. cap. Pagani.*

Christiani non possunt seruire Iudaeis, sub poena excommunic. *De Iudaeis c. 1. cap. Multorum, & cap. Ad haec.* Possunt tamen esse coloni agrorum . *ibid.* Vide . *Iudaei*.

Christianae faeminae esse non possunt nutrices Iudaeorum in domibus ipsorum, sub eadem poena . *ibid. cap. Ad haec & cap. Si Iudaeos. Concil. Later. 3. in append. De Iudaeis* .

Christiani non possunt occidere , vel spoliare Iudaeos, sub poena excommunic. *Concil. Later. 3. c. 26. De Iudaeis cap. Sicut* .

Non possunt matrimonia facere cum Iudaeis . Vide , *Matrimonium* . Vide, *Iudaei* .

Non possunt habitare cum Iudaeis in eadem domo . *Concil. Later. 3. can. 26.* & poena contra facientium est poenitentia per 7. dies & si sit vilis persona , fustigatio . *Concil. Coiacense c. 6.*

Non possunt facere Iudaeis homagium, seù iuramentum fidelitatis , sub poena excommunicationis .

Possunt contra Iudaeos ferre testimonium . *Concil. Later 3. c. 26.*

Non possunt soluere vsuras Iudaeis. *Concil. Later. 4. c. 67.* & poena soluentium . *ibid.* Vide , *Vsura* . Vide , *Iudaei* .

Christiani habere debent vestes diuersas à Iudaeis . *Concil. Later. 4. c. 68.*

Non possunt cum Iudaeis conuiuari , neque in nuptijs aut tripudis simul esse, nec saltare , &c. cum illis . *Concil. Vienn. Prouinc.* sub poena excommunicationis . *Concil. Metense 1. c. 4.*

Christiani iudaizantes seuerissimè puniendi. *Concil. Later. V sess. 9. Bulla de refor. c. 3.*

Non possunt vti medicis Iudaeis (nisi in maxima & extrema necessitate) *Concil. Sabinense c. 22* Vide , *Iudaei* .

Non possunt Iudaeorum sepulchra mutilari à Christianis; neque perturbari in suis festis , neque aliquid ab eis exigi potest ne perturbentur , sub poena excommunicationis, priuationis officij, & honoris . *Concil Laran. 3. in append. tit de Iudaeis c. 2. dist. 45. c. Qui sincera* :

Christiani transeuntes ad ritus Iudaeorum , vt haeretici puniuntur . *Nicolaus IV. constit. 1. Turbato. Greg. XI. const. 2. Admodum* .

Vide , *Iudaei* .

Christiani circa Saracenos, & alios.

Christiani non possunt ferre ad Saracenos merces, & alia, vt arma, equos &c. sub pœna excommunicationis. *De Iudæis c. Quorumdam*. Vide, *Excommunicatio Bullæ Cœnæ*.

Non possunt eis, vel alijs paganis seruire sub eadem pœna. *ibid. cap. Iudæi il 2.*

Neque possunt esse nautæ in nauibus eorum sub eadem pœna. *ibid. c. Ita quorumdam.*

Non possunt eis dare vlla auxiliorum genera, sub eadem pœna. *ibid. c. Ad liberandum, & c. Quod olim.*

Tales christiani deferentes ad Saracenos arma, equos, merces, &c. alia auxilia, si capiuntur ab alijs christianis, remanent serui eorum capientium. *De Iudæis cap. Ita quorumdam.*

Non possunt tempore guerræ ferre ad eos merces, quas alio tempore possunt, sub pœna excommunicationis. *De Iudæis c. Quod olim.*

Christianæ mulieres nubere non possunt cum Gentilibus. *Concil. Eliber. c.15.* Vide, *Matrimonium.*

Christianos rapiens, vt vendat Saracenis excommunicatur; & licet absoluatur, nisi satisfaciat, careat Ecclesiastica sepultura, & filij vsque ad tertiam generationem sunt inhabiles ad ordines, & beneficia. *Concil. Sabinense c.24.*

Christiani captiui, seu sclaui, etiam in partibus infidelium.

Christiani sclaui fugientes ad conseruatores Romæ sunt liberi, & fiunt ciues Romani. *Pius V. constit.17. Dignum.*

Christiani sclaui capti in bello, quod fit contra Turcas, liberi dimittendi sunt. *Pius V. constit.149.* & sua bona illis donanda. *ibid.*

Christiani sclaui, seu captiui in partibus infidelium existentes, à quibus casibus, & excommunicationibus poterant absolui, semel in anno per fratres Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis Captiuorum, & à quibus non. *Paulus V. const.40. Ex omnibus.*

Christiani Captiui Presbyteri in ijs partibus existentes celebrare possunt, etiam ante auroram per vnam horam, & post meridiem per vnam horam, cum altari portatili, in quolibet loco etiam profano. Etiam si Turcæ sint præsentes, dummodo non sit periculum irreuerentiæ inferendæ sacrificio. *Paulus V. ibid. §.6.*

Possunt Sacramentum Eucharistiæ deferre inclusum in aliqua capsula sine luminibus, & cum vestibus ordinarijs. *Paulus V. ibid. §.7.*

In aliquibus festis indulgentiam plenariam possunt consequi præmissis certis operibus, vt *ibid.* §.11. & 12. In articulo mortis quas indulgentias lucrantur. *ibid. §.13.*

Si confiteri non possent inuocato nominis Iesu, poterant eas consequi. *ibid.*

Per decennium tantum id concessit *Paulus V. vbi supra.*

Christiana mancipia empta per Iudæos à paganis, reuendantur christianis. *Gregor. I. lib.6. ep.21. & lib.7. ex regest. ep.35.*

Vide, *Serui.*

Cibi, & eorum delectus, ac effectus.

Ciborum delectus Iudæorum more non faciendus. *Concil. quod dicitur Apostolorum c.51. & Concil. Apost. factum Antiochiæ coram S. Petro c.3. Eleutherius in ep. decret. Nicolaus I. ad consulta Bulgaror. c.43.*

Ciborum aliqui prohibentur non quia immundi, sed propter abstinentiam. *Concil. Colon. 2. part.9. c.3.*

Cibos damnans, vt immundos, eo quod dati sint à Deo ad vsum hominum, est hæreticus. *Concil. Bracbar. 1. c.14. Concil. quod dicitur Apostolorum c.51.*

Cibi nullius generis vituperari debent. *lib.7. const. Apost. c.21.*

In ciborum delectu, sicut in alijs pietatis operibus Romanæ Ecclesiæ regula tenenda. *Concil. Trident. sess.25. de refor. in fine. De delectu ciborum.* Vide, *Ecclesiæ Rom. decreta.*

Cibi immolatitij, seu idolotiti comedi non debent. *lib.7. const. Apost. c.22. Gregor. I. ep.14.* Vide, *Idola.*

Cibi non sunt in culpa, seu mali, sed appetitus, & delitiæ eorum. *Dist.41. cap. Delitiæ, & cap. Quod dicit.*

Cibi fuerunt causa diminutionis mundi. *Dist. 35. cap. Sexto die.*

Ciborum temperantia salutem; contrarium morbum causat. *De consecr. dist.5. cap. Nihil enim. & cap. Ne tales.*

Ciborum penuria paucis diebus durauit. *ibid. c. Nihil enim.*

Ciborum nimia abstinentia est mala. *De consecr. dist.5. cap. Non mediocriter.*

Ciborum parsimonia in qualitate, & quantitate tenenda est. *ibid. c. Ne tales.*

Vide, *Ieiunium.* Vide, *Abstinentia.*

Cinctus.

Cincti incedere debent religiosi. *Concil. Nican. 1. ex Arabico c. 76.*

Ciprum.

Cipri Archiepiscopus ex Antiocheni consensu, olim creandus erat. *Concil. Nicæn. 1. ex Arabico c. 37.*

Cipri Episcopi quas, & à quibus possunt exigere procurationes, dum visitant. *Extra, de censib. c. Vas electionis.*

Circulator.

Circulatores non permittendi versari prope Ecclesias tempore officiorum. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. Communia ratione c. Officiorum.*

Circumcisio.

Circumcisio delebat originale, sicut nunc baptismus. *De consecr. dist. 4. c. Quod autem, & cap. Ex quo.*

Circumcidi non debet, qui legem Christi accipit. *lib. 6. const. Apost. c. 12. & 14.*

Circumcisio nunc non prodest quidquam. *De pœnit. dist. 2. cap. 28. Circumcisio.*

Circumcidi poterant in primitiua Ecclesia conuersi ad fidem, quandiù templum durauit; ex cœremonia, non ex necessitate. *Concil. Apostol. c. 4.*

Cistertienses.

Cistertienses Monachi sunt exempti à decimis. *De rescrip. c. Cum ordinum.* Tam de laboribus proprijs, quam de terris, quas suis sumptibus colunt. *De decimis cap. Ex parte tua.* Sed hoc non extenditur ad terras, quas alijs dant colendas. *ibid.*

Cistertienses, quomodo facere debent professionem. *De simonia c. Ne Dei Ecclesia.*

Cistertienses Abbates possunt ex se ipsis benedicere Abbates nouos, quando Episcopi Diœcesani recusant id facere. *De supplenda neglig. cap. 1.*

Cistertienses quando, & quomodo debent capitula congregare, & quid in eis tractare, tam de Monachis, quam de Monialibus. *Concil. Later. 4. c. 17.*

Cistertienses discedentes à matutino sine licentia Abbatis, compelluntur regredi. *De Regularibus cap. Non est vobis.*

Cistertienses S. Bernardi non possunt procurare dignitates, functiones, ministrationes in Religione per fauores Principum, Regum, Imperatorum, Cardinalium sub pœna excommunicationis latæ sententiæ & priuationis actiuæ, & passiuæ vocis, & inhabilitatis de futuro. *Paulus V. constitut. 79. Alias.* Superiores vero, qui eas conferunt ad fauorem, &c. vel pœnas remittunt, excommunicationem latæ sententiæ incurrunt. *ibid.*

Vide, *Monachi Cistertienses.* Vide, *Regulares.*

Citatio, citatus, & citans.

Citatio vocatoria, & peremptoria in causis Ecclesiasticis non debet arctari ad breue tempus, nisi necessitate vrgente. *De dilationibus cap. 1.*

Citatio ponenda est in Ecclesia Rei, seù citati, si ipse non inuenitur. *De dolo, & contum. c. finali.*

Citatio partis semper præcedere debet antequam repetantur testes; & si non vult pars comparere, valida est repetitio. *De testib. cap. In nomine.*

Citationes fieri non possunt per quæstores. *De pœnit. &c. in 6. cap. 1.*

Citatio, seu intimatio appellationis, vbi facienda; maximè si timetur de parte. *Clement. de elect. &c. cap. Causam.*

Citationes etiam non solemnes pro audientia literarum Papæ, quomodo faciendæ. *Clement. de Iudicijs c. 1.*

Citationes, quæ fiunt ex mandato Apostolico, siue ad Principes, siue ad Reges, Imperatores, &c. si ad eos adiri non potest, affiguntur in ianuis Ecclesiæ maioris illius ciuitatis, in qua est Papa, & præfigantur termini competentes: illæque ita valent, ac si essent factæ personaliter. *Extra, de dolo, &c. cap. Rem non nouam.*

Citationes factæ de mandato, vel scientia Papæ, extra dies solemnes, valent. *Clement. de Iudicijs c. 1.* Et hæ citationes si affigantur Palatio Papæ, ita valent post lapsum terminum, ac si essent personaliter intimatæ, dummodo ipsi citati impediuerint, nè ad eos peruenire possent citationes. *ibid.*

Citatio debet continére ea, pro quibus citatus conuenitur. *Clement. Vt lite pendente cap. fin.*

Citatio facta extra territorium citantis, est nulla, etiam si Rex, vel Imperator citare faciat. *Clement. de sent. & re iud. c. Pastoralis.* Citatus sic non tenetur comparere. *ibid.*

Citati à delegato Papæ non comparentes, si negotium, pro quo citantur, exigit pœnas per canones determinatas, ad eas damnandi. *Concil. Later. 3. in append. de potest. deleg c. 6.*

Citatus contemnens venire fit suspectus de delicto. *Gelasius ep.13.*

Citatus legitimè tenetur coram iudice citante causam prosequi, etiam si post citationem mutauit forum. *De foro compet. c. Proposuisti.*

citatus non veniens in tempore, nequit excommunicari, (sed expectetur.) 4. *qu.5. cap. Quisquis.*

citatus extra territorium iudicis citantis, non tenetur comparere. *Clement. de sent. & re iudic. c. Pastoralis.* Etiamsi citatus habeat feudum in territorio citantis. *ibid.*

citatus ad locum non tutum, non tenetur accedere. *Clement. vbi supra.*

citatus ad comparendum in termino, tenetur comparere, & si in termino habet impedimentum, debet quam citius potest, alias condemnatur in expensis. *De dolo, & contum. cap. Cum dilecti.*

si citatus post citationem iter ad Papam arripit, adhuc iudex potest prosequi, quia non appellat. *De appellation. & recusat. c. Meminimus.*

citari non potest reus, vel actor extra ciuitatem, si sunt eiusdem ciuitatis, etiamsi delegatio sit à Papa: excepto si in villa eius causa sit facienda, vel si non possit securè accedere ad ciuitatem: In quo casu nequit alteruter alium conuenire vltra vnam dietam extra Diœcesim: impetrans tamen literas debet hoc exprimere in petitione, & iurare iudici, quod non possit accedere; sed tenetur ad expensas alterius partis, quam extra trahit. *De rescriptis in 6. cap. Statutum, §. Cum verò.*

Citans ad comparendum in loco aliquo, qui habet nomen commune cum alio (vt procedatur contra non comparentem) tenetur ad expensas, & priuatur commodo rescripti. *De rescrip. cap. vlt.*

Citante recedente in longinquum, & non relinquente procuratorem, quid potest facere pars aduersa. *De eo, qui mittitur in possess. cap. fin.*

citare non potest delegatus extra Diœcesim, in qua est deputatus, nisi de partium consensu. *De rescrip. in 6. cap. Statutum §. In nullo.*

Episcopi expulsi à Sedibus citare possunt expulsores, coram solo populo in aliena Diœcesi. *Clem. de foro compet. c. Vnico.*

Citationes causarum in Vrbe pendentium, vel executiones impedientes, quomodo puniendi. *Innoc. VIII. constit. 17. Officij nostri.*

Citationes in Vrbe, intimationes, &c. per solos cursores fieri debent, alias iudicium est nullum, & pœna illorum, qui citant. *Clemens VII. constit. 24. Accepimus, & in sua sequenti declaratione.*

Citationes bannitorum, homicidarum, &c. fugientium, quomodo faciendæ. Vide, *Banniti.*

Vide, *Intimatio.* Vide, *Commissio.* Vide, *Causæ vbi facienda.*

Ciuitas.

Ciuitate interdicta, etiam suburbia sunt interdicta, si sunt contigua. *De sent. excommunic. cap. Si ciuitas.*

Ciuitas occidens Episcopum amittit dignitatem Episcopalem. 25. *qu.2. c. Ita nos.*

Ciuitas, in qua occiditur, vel percutitur cardinalis, quomodo tractanda. Vide, *Cardinalem carcerans, &c.*

Ciuitates non crescunt in dignitate per præsentiam Imperat. *Gelasius I. ep.13.*

Ciuitates, quarum domini expellunt, vel banniunt clericos, edicto supponuntur. *Concil. Tolet. 12. c.24.*

Vide, *Interdictum.* Vide, *Immunitas.* Vide, *Libertas.*

Clandestina.

Clandestina matrimonia sunt prohibita. 30. *qu.5. c. Aliter legitimum. c. Nullus. c. Nostrates. c. Qualis.* Sunt nulla. *Concil. Trident. sess.24.*

Vide, *Matrimonium clandestinum.*

S. Clara.

S. Clara de Assisio canonizatur. *Alex. IV. const.3. Clara Claris.* & eius festum præcipit celebrari die 12. Augusti. *idem Papa. ibid.*

S. Claræ Monasteria. Vide, *Monasteria.*

S. Claræ Regula à S. Francisco ei data approbatur *ab Innoc. IV. const.12. Solet.*

Eadem regula reformatur *ab Vrbano IV. const.7. Beata.*

S. Claræ Moniales exemptæ sunt ab ordinarijs, & quomodo. *Eugenius IV. const.18. Licet.*

Vide, *Moniales.*

Clareni.

Vide, *Fratres Clareni S. Francisci.*

Claudus.

Claudus à medicis potest ministrare in sacris, quæ habet. *Dist.55. cap. Si quis in infirmitate.*

Cla-

Claues Ecclesiæ.

Claues ligandi, & soluendi, in Ecclesia tantum sunt, & non extra eam. 24.*qu.*1. *cap. Omnibus*. *& cap. Quicumque ab vnitate*. *De pœnit. dist.*1. *cap.* 85. *Iudicet*.

Claues à Christo datæ sunt Ecclesiæ, non solum ad soluendum, sed etiam ad ligandum. *Concil. Tridentin. sess.* 14 *can.* 15. *Concil. Later.*4. *c.*1.

Clauis Ecclesiastica est potestas ligandi, atque soluendi, qua iudex Ecclesiasticus dignos recipere debet, & indignos excludere à Regno Cœlorum, &c. *Extrau. Ioan. XXII. de Verborum signif c. Quia quorumdam*.

Clauis in Ecclesia duplex est, vna cognoscendi in causa, alia definiendi. *ibid.*

Clauis ista duplex est Papæ necessaria, easquè habet. *ibid.*

Claues Ecclesiæ à Christo concessæ sunt Apostolis, & successoribus, & quæ. *Concil. Later.*4. *c.*1.

Clauis de Corpore S. Petri accepta.

Clauis de corpore S. Petri accepta mitti consueuit ex deuotione ad magnos Principes. *Gregor. I. lib.*1. *epist. ep.* 30. *lib.*6. *ep. st.*23. *&* 25. *lib.*7. *ep.*24. *lib.*11. *ep.*17.

S. Clemens Papa I.

S. Clementis epistola 1. ad Iacobum fratrem Domini, in qua referuntur verba sibi dicta à S. Petro, & colloquium cum eo habitum approbatur *à Nicolao I. in ep.*49. *circa finem*. *à Ioanne VIII. in ep.*234. *à Gregorio VII. lib.* 4. *ep.*2. *& lib.* 8. *ep.* 21. *à Concil. Tribur.*1. *c.*32.

S. Clementis itinerarium est apocryphum. *dist.*16. *cap. Clementis*.

Clerici nomen, & res.

Clericus idem importat, ac electus in sortem Domini. *Dist.*21. *cap. Cleros*. *Concil. Colon.*2. *par.*1. *c.* 1. & per hoc differt à laico. *ibid. Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio c.*99.

Clerici in Ecclesia tenent locum Leuitarum. *Concil. Rauenn. st.* 3. *post Clementem V. c.*2.

Clerici sunt omnes Ecclesiastico muneri seruientes, etiam Lectores, &c. minores. *Concil. Carthag.*3. *c.*21.

Clerici non sunt, qui ab Episcopis non gubernantur. *Dist.*93. *cap. Nulla ratione, & cap. Quisquis*.

Clericorum nomine, intelliguntur etiam Canonici. *De verbor. signif cap. Cum tibi*.

Clerici Camera. Vide, *Camera clerici*.

Quinam sint capaces clericatus, seu possint ordinari clerici.

Clerici ordinari possunt fideles, cuiuscumque nationis, si nihil obstet. *Concil. Parisien. lib.* 1. *c.*72. *De institutionib. cap. Ad decorem*.

Clerici ordinari possunt illi tantum, qui dignè possunt tractare diuina mysteria. *Clem. I. epist.*2. *dist.*23. *cap. Tales*.

Qui in infantia baptizati sunt ab hæreticis, possunt ordinari clerici. *Concil. African. c.*24.

Qui habent vxores possunt fieri clerici, si sint bonæ fidei; & alias apti. *Innoc. I. epist.*4. *c.*4. *dist.*33. *cap. Laici*.

Clericus fieri potest, & ad ordines promoueri, qui vnam tantum habuit vxorem, sed virginem. *Siricius ep* 1. *cap.* 10.

Clericus potest fieri, qui in infirmitate ex medici incisione fit claudus. *post Concil. Ilerdense c.*6. *Dist.*55. *cap. Si quis in infirmitate*.

Vide, *Ordinare*. Vide, *Ordines clericales*.

Qui sunt inhabiles ad clericatum.

Clerici fieri non possunt rebaptizati. *Concil. Carthag.*5. *c.*11. *causa* 1. *qu* 7. *c. Qui in qualibet*. Neque baptizati in alienis Prouincijs. *Dist.*98. *cap. Omnes*.

Clericus fieri nequit dæmoniacus, donec liberetur. *Concil. quod dicitur Apostolor. c.*79. *Dist.*33. *cap. Communiter*, *cap. Clerici*, *& cap. Vsque ad eo*.

Neque conscius homicidij à se facti. *Dist.*50. *c. Si quis viduam*. *Concil. Lateranen. sub Martin. I. c.*26.

Neque pœnitentes publici, etiam peracta pœnitentia. *Concil. Chartag.*4. *c.*68. *&* 69. (& Episcopus scienter eos ordinans deponatur.) *Concil. Tolet.* 1. *c.*2. *dist.*33. *c. Meritum*. *dist.* 34. *c. Præcipimus*. *Siricius epist.*1. *c.* 15. (& ordinantes deponantur. *ibid.*) *& ep.*43. *c.*3. *Innoc. I. epist.*2. *c.*2. *dist* 50. *cap. Quicumque*, *& c. Ex pœnitentibus*. *Concil. Arelat.*3. *c.*3. *Gelasius ep.*9. Si conuicti sunt de delicto, non possunt; secus si non conuicti. *Concil. Toletan.* 4. *c.*54.

Ne-

Neque qui habuit viduam vxorem. *Concil. quod dicitur Apostolorum c.19. Innoc. I. ep.2. c.5. ep.22. c.1. Dist. 34. cap. Si quis viduam.* (Qui eos ordinant deponendi. *ibid.*) *Siricius ep.1. c.15. dist. 59. c. Quicumque. Concil. Arelat.3. c.3.*

Clericus nullus ordinari potest, qui vel beneficium non habet, vel alicui Ecclesiæ, aut pio loco inseruire debeat. *Concil. Trid. sess.23. de refor. c.16.*

Neque qui fuit Miles, *Innocent.I. ep.2. c.2. epist.4. c.3. ep.23. c.3. & 4. Dist.50. c. Si quis post. Dist. 51. c. Aliquantum. Siricius ep.4. c.3.*

Neque qui fuit causidicus, & postulator. *Innocent.I. ep.4. c.3. ep.23. c.3. & 4. dist.51. c. Aliquantum.*

Clericus etiam si coniugatus, nullus ordinari potest, qui alicui Ecclesiæ, aut pio loco de mandato Episcopi cum clericali habitu, & tonsura non inseruiat. *Concil. Trident. sess.23. de refor. c.16.*

Neque curialis, id est, qui in Principum curijs seruiuit. *Innocent.I. ep 2. c.11. ep.4. c.3. epist.23. c.3. & 4. dist.51. c. Aliquantum. c. Praterea. Gelasius ep.9.*

Neque qui duas sorores accepit in vxores. *Concil. quod dicitur Apostolorum c.19.*

Neque bigamus fieri potest clericus. ordinans eum deponatur. *Siricius ep.1. c.15. dist.33. c. Meritum. dist.34. c. Pracipimus. c. Si quis de Laicis. Dist.50. c. Quicumque c. Illud quoque. Concil. Arelat.3. c.3. Gelasius ep.9.*

Neque qui filiam fratris, vel ab eo relictam habuit vxorem. *Concil. quod dicitur Apostolorum c.19.*

Neque seditiosus. *Concil. Agathen. c.69. Concil. Carthag. 4. c.67. Dist.46. cap. Seditionarios.*

Neque infamatus de natalibus, donec se purget. *De purgat. canon. c. Accedens.*

Neque obligatus tributo ciuili. *Dist.53. cap. Si quis obligatus est. Concil. Lucense c. 46.*

Neque obligati publicis rationibus. *Greg.I. lib.7. ep.11.*

Neque obligati alicui personaliter. *Dist.54. cap. Si quis obligatus.*

Neque illegitimi. *Gelasius ep.9.*

Neque qui non est baptizatus, & confirmatus. *De sacr. non iter. c. Pastoralis.* Tamen si subdiaconus, vel alius non confirmatus ordinetur, non iteretur ordo, sed suppletur confirmatio. *ibid.*

Neque corpore vitiati. *Gelasius ep.9.*

Neque liberti, quorum domini viui sunt. *Concil. Elibert. c.80.*

Clerici inuidi fratrum non sunt promouendi. *Concil. Carthag.4. c. 54.*

Neque criminosi. *Gelasius ep.9.* Etiam si crimen sit occultum. *De temporib. ord. cap. Ex tenore.*

Neque regularis contra voluntatem sui Prælati. *ibid cap. Ad aures.*

Neque vsurarij. *Concil. Carthag. 4. c.67. dist. 33. c. Meritum. dist.34. c. Pracipimus, dist.55. c. Priscis dist.47. cap. De Petro.*

Neque vindicatiui. *Concil. Carthagin. 4. c.67.*

Ordinari non potest, neque in prima tonsura, non confirmatus. *Concil. Trident. sess.23. de refor. c.4.*

Neque qui obligati sunt ad aliquod onus. *Concil. Tolet.1. c.10.*

Neque qui de recenti baptizati sunt. *Concil. Nicæn.1. c.2.*

Neque qui vxorem habuit repudiatam. *Concil. Carthag.4. c.68. & 69.* (Episcopus ordinans deponendus.) *Innocent.I. ep.2. c.5. dist.34. c. Si quis viduam.*

Neque infans, neque in prima tonsura. *De temporibus ordinat. in 6. c. Eos qui.* Pœnæ ordinantium. *ibid.*

Neque illi, qui nolunt ascendere ad sacros ordines, & pœna ordinantium. *ibid.*

Neque illiterati. *Dist. 36. cap. Illiteratus. De temporib. ordinat. in 6. c. Eos qui.*

Neque accusati criminaliter, pendente causa. *De testibus cap. Non debet.*

Neque castrati. Vide, *Castratus.*

Neque qui fuit apostata. *Dist.50. cap. vlt.*

Neque medici, si habent conscientiam de homicidio. *De ætate, & qual. &c. c. Ad aures.*

Neque qui est seruus, seu mancipium alicuius. *Dist. 54. cap. Nullus. cap. Nulli. cap. Magnus. cap. Qui familijs. cap. Quicumque. Concil. Mogunt.1. c.23.*

Neque implicati negotijs alienis. *Concil. Carthag.1. c.8.*

Neque, qui non habent literas dimissorias sui Episcopi, alias ordinans, & ordinatus deponatur. 21. *qu.2. c.1.*

Neque qui post pœnitentiam fuit miles. *Siricius ep.4. c.3. Innocent.I. ep.2. c.2.*

Neque qui habet concubinam, vel meretricem. *Dist.33. c. Meritum. c. Communiter. dist.34. c. Pracipimus. dist.55. c. Priscis.*

Neque ioculatores, scurræ, turpia loquentes, &c. *Concil. Tolet.17. c.23.*

Neque maledici. *Dist.46. cap. Clericus maledicus.*

Neque simoniaci. *Dist. 33. Meritum. cap. Communiter. dist. 34 cap. Pracipimus. dist.55. cap. Priscis.*

Græci ordinari non possunt à Latinis, neque è contra si sint ritus diuersi, & cum illis velint ordinari. *De tempor. ordin. c. Cum secundum.*

Neque Vltramontanus ab Episcopo Italo sine licentia Papæ, vel sui Episcopi, asserentis causam, quare non ordinauit, & pœna ordinantium. *De temp. ordin. in 6. c. vlt.*

Vide,

Vide, *Ordines sacri, quibus prohibentur*. Vide, *Ordinare*. Vide, *Ordinatio*.

A quo ordinari debent, seù instituti clerici, in quolibet ordine, etiam tonsura.

Clericus ordinari debet à proprio Episcopo, & non potest ordinari ab alieno. *Concil. Carthagin. 1. c. 5. Concil. Cabilon. 2. c. 13 Concil. Valentin. c. 5. Concil. Aquisgr. sub Ludouico Pio c. 78. Concil. Meldense c. 51.* Sed potest cum licentia proprij. *ibid. Distinct. 71. c. Illud. c. De aliena. c. Clericus. causa 7. qu. 1. cap. Episcopus in Diœcesim. 19. qu. 2. cap. Alienum. Concil. Rauennat. 2. sub Clem. V. c. 24.*

Episcopi proprij dimissorias habere, quis debet, vt ordinetur ab alieno. *ibid. & 21. qu. 2. c. 1.*

Abbates Benedicti Monachorum possunt suis Monachis, & alijs suis subditis conferre primam tonsuram. *Dist. 69. cap. Quoniam. de ætate, & qualit. &c. c. Cum contingat. De priuileg. in 6. c. Abbates.*

Abbates Monachorum sacerdotes, & benedicti, possunt suis Monachis, & clericis subditis sui territorij conferre ordines minores, non tamen alijs. *Dist. 69. cap. 1. Concil. Trid. sess. 23. de refor. c 10.*

Possunt clerici ordinari ab Episcopis vicinis sine licentia Episcopi, quando hic est manifeste suspensus, & quomodo. *De temporib. ord. cap. Eos qui.*

Clerici ordinati ab alieno Episcopo absque dimissorijs proprij, à nullo admittendi ad executionem ordinum, & pœna admittentium. *Concil. Tolet. 22. c. 4. Concil. Trid. sess. 23. de refor. c. 1.*

Vide, *Episcopus circa ordinationes*. Vide, *Ordinatio, ordinare, &c.*

Clericorum ordo in Ecclesia.

Clericorum ordo est, vt præcedat presbyter, postea diaconus, deinde subdiaconus, licet alter prius altero sit institutus. *De maiorit. & obed. cap. Statuimus.*

Clerici minores ante diaconum non sedeant. *Concil. Laodic. c. 20.*

Clerici qui non sunt in sacris non habent vocem in Capitulo. *Concil. Rauenn. 3. post Clem. V. c. 1.*

Clericorum numerus.

Clericorum numerus debet esse iuxta proportionem redituum Ecclesiæ. *Concil. Hispalen. 1. c. 1. De institutionibus c. 1. Concil. Emer. t. c. 18. Mart. I. epist. 5. De vita & honestate cleric c. Quoniam. Concil. Sabinense c. 10.* In Cathedralibus, & Parochalibus tot es sedebent, quot sunt necessarij pro sacramentorum administratione. *Concil. Trid. sess. 21. de reform. c. 4.* Vide, *Numerus*.

Clerus numerosus esse debet in Ecclesijs. *Mart. I. epist. 5.*

Clerici de nouo nequeunt fieri inuito clero. *De institutionibus cap. Auctoritate.*

Vide, Ecclesiæ Parochiales.

Clerici quo ad habitum & tonsuram.

Clericus tenetur ostendere clericatum in habitu & tonsura. *Concil. Carth. 4. c. 45. De vita & honestate clericorum, c. Clericis.* & ad hoc cogendi sunt per superiorem. *ibid. Concil. Londinense 1. c. 9. Concil. Later. 3. in append. tit. Ne clericus c. 4.* Cogendi sunt pœna pecuniaria ad ferendam tonsuram, & habitum clericalem. *Concil. Rauenn. 2. sub Honor. IV. c. 3.*

Clericus coniugatus non tenetur deferre tonsuram si non est beneficiatus. *De cler. coniug. c. Ioannes.*

Clericus non potest vti veste colorata, vt purpurea, &c. *Concil. Narbon. c. 1.*

Neque vti vestibus sæcularium, sub pœna excommunicationis. *Concil. Rom. sub Zacharia c 3.*

Neque vti pannis viridibus, rubeis, &c. & pœna. *De vita & honest. cleric. c. Clerici officia.*

Clerici tenentur induere vestem talarem. *Concil. Lucense c. 66. Concil. Colon. 2. par. 3 c 8. Later. 5. sess. 9. de reform. curiæ c. 2. Concil. Mogunt. 4. c. 74.*

Clerici (olim) non poterant barbam nutrire. *Concil. Carth. 4. c. 44. De vita & honestate cler. c. Si quis ex clericis.*

Clerici laxantes comam sunt excommunicati. *Concil. Mogunt. sub Leone IV. c. 15. De vita & honestate cler. cap. Si quis ex clericis. Concil. Later. 3. in append. Ne clericus. c. 4. Concil. Eborac. 1. Concil. Londin. 1. c. 9. Concil. Later. 5. sess. 9. de reform. curiæ. c. 2.*

Clericorum coma debet tonderi vsque ad aures. *Concil. Tolet. 8. c. 3.*

Clerici tonderi debent semel in mense. *Concil Tolet. ibid.*

Non

Non possunt vestiri cum sagis, sed tenentur casulas (id est, longas vestes) induere. *Concil.Ratispon.* 21. *quæst.* 4. *cap. Præcipimus*.

Clericorum sacrorum vestis debet esse clausa à summo ad imum. *Concil.Senon.in decr. morum c.*23.

Tenentur cum operimento ambulare, sub pœna excommunicationis. *Concil. Rom. sub Zacharia c.* 3.

Clericus comam nutriens ab Archidiacono, etiam inuitus tondeatur. *Concil. Agathen. c.* 20. *dist.* 23. *c. clerici*.

Clericorum vestes, & calcei debent esse religiosæ formæ, &c. *Concil. Matiscon.*1.*c.*5.

Clericorum vestes non possunt esse sericæ exceptis filijs Regum, Principum, & Ducum. *Concil. Senon. in decr. morum c.*23.

Non possunt vti vestibus pretiosis; neque fulgidis, odoriferis, &c. 21. *quæst. cap.Omnis iactantia.cap. Nullus eorum .cap. Episcopi . c. Sine ornatu*. *Concil.Later.*4.*c.*15. *& 16.*

Si quis decenti non vtatur post monitionem Episcopi, priuandus est beneficijs.21.*quæst.* 4. *c. Præcipimus . & cap. vltimo*.

Clerici in vestibus non debent esse compti, vt fœminæ. *Concil. Col.* 2. *par.* 2. *c.* 26. *& par.* 3. *c.* 8.

Non possunt vti vestibus sæcularibus, & pœna. 21. *quæst.* 4. *c. Præcipimus, & c.vlt.*

In itinere, vel domi vti debent veste moderata. *ibid. c. Nullus*.

Clerici vtentes vestibus virgatis, seù variegatis, quomodo puniendi *De vita,& honestate clericorum c.Quoniam*. Non cappis manicatis, non coloratis pannis, non non calcaribus deauratis, non fibulis, aut corrigijs aureis, argenteis, &c. *ibid.c.Clerici officia*.

Clericus sæcularis vtens habitu monachi, cogendus est fieri monachus. *De regularibus. c. Vt clerici*.

Clericus, etiam coniugatus, non ferens habitum, & tonsuram non gaudet foro clericali. *De cler. coniug. in 6. cap. Clerici*. *Concil.Colon.*2. *par.*4. *c.* 8.

Clericorum vestis non sit pannosa, aut lacera. *Concil.Senon. in decr. morum c.* 23. *Concil. Colon.* 2. *par.* 2. *c.* 26. Debet esse talaris, non partita, aut frangiata. *Concil.Colon. ibid. c.* 24.

Clericorum superindumenta non sint nimis longa, nec nimis breuia. *De vita & honestate cler. c.Clerici officia.Concil.Tolet* 18. *c.* 3. Nec manicis curtis esse debent. *Concil. Tol ibid.* alias priuantur illis. *Concil. Later.* 4.*c.*15. *& 16.*

Clericorum caligæ non sint partitæ, aut scaccatæ. *Concil. Colon* 2. *par.* 2. *c.* 26.

Clerici non vtantur auulis, nisi qui habent dignitatem. *Concil. Later.*4.*c.*12.*De vita & honestate clericorum.c.Clerici officia*.

Clerici vtentes vestibus sericis virgatis, &c. sæcularibus, si sunt beneficiati, per sex menses carent fructibus: si non beneficiati, siue in sacris, siue non per sex menses sint inhabiles ad obtinenda beneficia. Sacerdotes, curati, dignitates, personatus, &c. carent perceptione fructuum per vnum annum. *Clement. De vita & honestate cleric.c.finali*. excommunicari debent. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. Ne clericus. c.* 4. Monendi sunt per Episcopum, & si non obediunt priuentur vt supra. *Concil. Trident.sess.* 14. *de reform.c.* 6. Si beneficia non habent, Episcopi arbitrio puniantur. *Concil. Mediol.* 1.*par.*2. *tit. de clericorum vestitu*.

Clericorum corona debet esse rotunda, & eo maior, quo maiorem habent dignitatem. *Concil. Rauen.*3. *post Clementem V. c.*10. *De vita & honestate clericorum cap.Cler.*

Clericorum corona siue coniugatorum, siue non, debet esse mensuræ vnius regalis, alias perdant forum clericale, & priuilegium. *Concil Tolet.*22.*c.*14.

Clerici habere debent coronam clericalem, iuxta formam quam ordo postulat, & ita radere debent capillum, vt omnibus appareat tonsura. *Concil. Mediol.*1.*par.*2. *tit.De clericorum vestitu*.

Barbam in superiori labro ita radant, vt pili in sanguinis sumptione non impediant. *ibid.* Capillos simplici cultu tenere debent. *ibid.*

Clerici non portantes habitum clericalem, moniti ab Episcopis priuandi sunt beneficijs. *Concil.Trid.sess.* 14. *de reform. c.*6. *Concil.Mediol. vbi supra*. Et si beneficijs carent arbitrio Episcopi puniendi. *Concil. Mediol. ibid.*

Clericorum habitus, seù vestitus non sit adeo excultus, nec nimis sordidus. color niger in omni vestitu sit. Serico, nec domi, nec foris vti possunt, sed tantum laneo. Subbiretum, id est, berettinum non ferant, nisi infirmitatis causa. Camisias crispas ad collum, seù manicas non habeant. Collare sit simplex. & modicè latum, externa vestis simplex, & talaris. Toga, seù zimarra æqualis sit vesti. Ferraiolum portare non debent nisi per pluuias, & tunc eum talari tunica ferendum: in itinere sit breuius, sed simplex. Calcei, & crepidæ non incidantur. Non possunt portare torques, armillas, vel monilia. Non portent annulum, nisi ratione dignitatis, seù muneris, & tunc vnicus sit, & non magni pretij, ita suppellex mensæ, &c. *Concil. Mediol.*1. *par.*2. *De clericorum vestitu*.

Clericali veste vtens ad personatum (id est maschera) vel ad eam commodans alijs graui pœna puniatur. *ibid.*

Clerici non possunt portare vestes sericas, excepta sutura interiori chalamydis. *Concil. Tol-*

Tolet.22. c.4. & pœna. ibid.

Non possunt clerici portare vestes breues vsque ad medietatem tibiæ, & pœna. *Concil. Tolet. 22. c.14.*

Clerici non possunt vti veste luctuosa, seu funebri, sub pœna suspensionis à perceptione fructuum per tres menses, & pœna Episcopi permittentis. *Concil. Tolet. 12. c.8.*

Clerici neque in choro, neque in Ecclesia ministrare possunt, sine superpelliceis. *Concil. Colon. 2. par. 3. c.31. Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. communia de ratione diuinorum officiorum.*

Clerici in choro tenentur vti bireto, non pileo. Vide, *Biretum.*

Clericorum tonsura talis esse debet vt aures videantur. *Concil. Rauenn. 3. post Clemen. V. c. 10.*

Clerici pensionarij quando tenentur ferre habitum, & tonsuram. Vide, *Pensio.* Vide, *Barba.* Vide, *Tonsura.* Vide, *Vestes.*

Clerici Minores, an possint in clericatu ducere vxorem.

Clerici minores, tantum, possunt vxorem ducere. *Concil. quod dicitur Apostolorum c. 15.*

Sed in hoc tenenda est consuetudo Ecclesiarum. *Zacharias epist.7. c.11. & 18. Concil. Afric. c.37. dist. 32. cap. Si quis eorum. Siricius epist.1. cap.9. dist. 32. Si quis verò. cap. Si quis eorum. c. De illo clerico. c. Lectores. & cap. Seriatim. De clericis coniugatis. c.1. c. Sane. & c. Quod à te. Concil. Later.3. in append. tit. De cler. coniug. c. 6.*

Clerici Græci in minoribus possunt ducere vxores, & eisdem vti cum ascendunt ad sacros ordines. *De clericis coniugatis. cap. Cum olim.* Vide, *Græci.*

Clericus nubens in minoribus non potest accipere vxorem alterius sectæ, sed suæ fidei. *Concil. Calced. c. 14. dist. 32. cap. Quoniam.*

Clericus nubes tenetur accipere vxorem virginem. *Siricius epist. 1. c. 9. Distin. 77. c. Quicumque.*

Clerici bis nubentes, ascendere non possunt ad sacros ordines. *Concil. Arelat.2. c.26.* Nisi ex dispensatione. *Concil. Lucense 2. c. 43.*

Clericus in minoribus nubens, non potest accipere meretricem. *Concil. Tolet. 4. c. 44. 23. quæst. 8. c. Clerici.*

Clericus nubens non potest accipere viduam in vxorem. *Sirieus epist.4. c. 4. Innocentius I. epist.2 c. 4.*

Clericus accipiens viduam, non potest esse subdiaconatus, nisi ex dispensatione. *Concil. Lucense 2. c. 43.*

Non possunt accipere viduam in vxorem; neque secundam; alias, vt laici communicent. *dist.84. cap. Porrò.* Et omni gradu Ecclesiæ priuentur. *Siricius epist. 1. cap. 11. dist. 84. Quisquis clericus.*

Clerici in minoribus accipientes vxores non sunt capaces beneficiorum. *Concil. Later. 3. in append. tit. De clericis coniugatis. c.2. 3. & 7. De cleric. coniug. cap.1. cap. Sanè. & cap. Quod à te.* Etiam si confirmatio fit à Papa, nisi exprimatur causa. *Honorius III. ex Cir. de confirmat. vtili &c. c. 4.* Vide, *Benef.*

Cum clericus ducens vxorem priuatur beneficijs, sunt ei redenda quæ dedit Ecclesiæ. *ibid. c. Quod à te.*

Vide, *Benef. incapax.* Vide, *Celibatus.* Vide, *Matrim.* Vide, *Vouere.* Vide, *Vxor.* Vide, *Vxoratus.*

Clerici minores in ministerio.

Clerici minores non possunt in Ecclesia ministrare nisi superpelliceis induti. *Concil. Colon.2. par. 3. cap.31.*

Vide, *Clericorum obligationes.*

Clerici in sacris an possint ducere vxores.

Clerici in sacris vt subdiaconi diaconi, &c. non possunt vxores ducere. *Greg.I. l.12. epist.31. c. 2. Zacharias epist. 7. cap. 18. Concil. Afric. c. 37. Concil. Tolet. 8. c. 7. Concil. Later. 3. in append. tit. De clericis coniugatis. c.2. 5. & 6. Concil. Later. 4. c. 14. Concil Germanicum. 1. c.1. Concil. Senonense c. 8. Dist. 27. cap Presbyteris. Dist. 32. cap. Si quis vero. cap. Si quis eorum. c. Subdiaconis. & c. Erubescant.* & alijs *ibid. De clericis coniug. cap. 1. De vita & honestate cleric. c. Vt clericorum. cap. Clericus si tonsura. Concil. Trident. sess. 24. can. 9.* Et matrimonium si fiat est nullum, contrarium dicens est anathema. *ibi.*

Clerici ex apostolica doctrina debent esse celibes. Vide, *Continentia.*

Clerici in sacris ducentes vxores excommunicantur, priuantur ordine & officio, & vsque ad finem vitæ recluduntur in monasterio. *Concil. Tolet. 8. c.7.* Vide, *Benef. vacans, in fine.* Tales contrahentes sunt vt excommunicati vitandi. *Clement. de consanguinit. c. vn.* priuandi sunt beneficijs. *Concil. Later. 3. par. 50. c. 7. De clericis coniugat. cap.1. Extrau. Ioann. XXII. De Voto c. vn. Antiquæ. De Bigamis non ordinandis cap. Nuper à nobis. dist.27. c. Presbyteris.*

Clerici in sacris accipientes vxores cogendi sunt dimittere, *Concil. Later. 3. in append. tit De clericis coniug. c. 2.* Sed Subdiaconi olim tolerabantur, *ibid. c.4. De clericis coniug. cap. 1.*

Clericus in sacris faciens matrimonium, pœna polygami est puniendus. *De Bigamis non ordin.cap. Nuper.*

Vide, *Subdiaconi*. Vide, *Diaconi*, Vide, *Presbyteri*, Vide, *Episcopi*. Vide, *Matrimonia probibita ratione status spiritualis*. Vide, *Vxores*. Vide, *Clerici coniugati infra*. Vide, *Ordinatorum in sacris obligationes*. Vide, *Græci*. Vide, *Celibatus*. Vide, *Continentia*, Vide, *Vxoratus*. Vide, *Vouere*,

Clericus habens vxorem an possit ad sacrum ordinem ascendere.

Clericus Latinus vxoratus, etiam si matrimonium non consummauit non potest ordinari in sacris, *Extrau. Ioann. XXII. De Voto c. Vn. Antiquæ.* Si verò ordinetur, non potest ministrare in ordine habito, nec vlterius promoueri, nec soluere matrimonium, nec obtinere beneficium Ecclesiasticum. quod si matrimonium non fuerit consumatum, & intret religionem, potest Episcopus cum eo dispensare; si verò sponsa instet, & ipse non ingreditur religionem tenetur consummare matrimoninm, & Episcopus ad hoc compellere debet. *ibid.*

Clerici Græci in minoribus habere possunt vxores & eisdem vti quando ascendunt ad sacros ordines. *De clericis coniugatis c. cum olim.*

Clerici habentes vxores, cum consensu vxorum si separentur, possunt ascendere ad sacros ordines. *Concil. Agathen. c. 16. dist. 32. c. Separatim, dist. 77. cap. Episcopus.*

Non possunt amplius cum eis habitare in eadem domo. *Concil. Tolet. 3. c. 5.*

Clericus vxoratus non potest in sacris ordinari, nisi vxor promittat continentiam. *De conuersione coniugatorum. cap. Coniugatus. Concil. Later. 3. in append. tit. De cler. coniug. c. 5.*

Clerici qui possunt vxorem tenere in sacris, vnam tantum habere possunt. *Lib. 6. const. Apostol. c. 17.*

Clericus coniugatus etiam si vxor continentiam voueat, ordinari non potest in sacris nisi eam acceperit virginem. *Concil. Later. 3. in append. tit. De cler. coniug. c. 5.*

Clerici Latini ascendentes ad sacros ordines tenentur ad perpetuam continentiam ideo sine vxoribus cum earum consensu esse debent, *Concil. German. 1. c. 1. Concil Sen. c. 8. Concil. Trid. sess 23. de reform. c. 13.*

Dicens clericum Latinum in sacris non teneri ad celibatum est hæreticus. *Concil. Senon. c. 8.*

Clericus qui habuit duas vxores, dispensari potest ad diaconatum. *Pelagius II. ep. ad Florentium dist. 34. cap. Fraternitatis.*

Vide, *Clerici coniugati*. Vide, *Diaconus*. Vide, *Subdiaconus*. Vide, *Presbytero probibita*. Vide, *Episcopus*. Vide, *Sacerdos*. Vide, *Matrim.* Vide, *Ordinandorum in sacris obligationes*. Vide, *Celibatus*.

Clerici quo ad cohabitationem cum mulieribus.

Clerici habitare non possunt cum fœminis, excepta filia, aut sorore. *Concil. Eliber. c. 27. Concil. Carthag. 1. c. 4.* alias excommunicantur. *Concil. Arelat. 2. c. 2. Concil. Carth. 3. c. 17. Carth. 4. c. 46. Concil. Andegauen. c. 4 Turonic. c. 3. Agathen. c. 10. & 11. Ilerden. c. 15. Tolet. 4. c. 42. & 43. Mogunt. c. 10. Claremont. cap. 10.* Exceptis quibusdam consanguineis. *Concil. Nicænum 1. c. 3. post epist. Lucij. I. Siricius epist. 1. c. 12. dist. 81. cap. clericus c. Sed si forte. cap. Fœminas. Greg. I. lib. 11. ex registro epist. 42.* alias excommunicetur. *ibid. epist. 43. dist. 32. cap. Interdixit. c. Hospitiolum.*

Clerici habitare non possunt, nisi cum mulieribus quas dicit. *Concil. Nicæn. 1. Siricius epist. 1. c. 12. Tolet. 2. c. 3.*

Non possunt habere in domo mulierem suspectam. *De cohabitatione clericorum, & mulierum cap. 1.* Si in sacris sint officio & beneficio priuentur. *Concil. Later. 3. cap. 11. & in append. tit. De cleric. coniug. c. 1.* Vide, *Supra ex dist. 32.*

Clerici cum mulieribus vetulis habitare possunt, *De cohabitatione clericorum, & mulierum cap. Nobis.* Non possunt frequentare domos mulierum. *Post epist. Lucij I. Dist. 81. cap. Clericus.*

Clericus in honore Ecclesiastico si non relinquat commercium mulierum omni honore est priuandus & excommunicandus. *Concil. Tolosanum. 1. c. 7.*

Clerici neque cum fœminis cognatis possunt habitare; nisi Episcopus aliud in necessitate iudicauerit. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. De clericalibus ædibus.*

Vide, *Fœmina*. Vide, *Mulieres circa cohabitationem cum clericis*. vbi multa habes.

Clerici quò ad conuersationem, & locutionem cum mulieribus.

Clerici quicumque introducere non possunt fœminas in secretarium, id est sacristiam. *Concil. Arelat. 2. c. 4.*

Clerici fugere debent commercium fœminarum. *Concil. Moguntiacum c. 10.*

Clerici non possunt frequentare domicilia fœminarum, nec matronarum. *Dist. 81. cap. Clericus. cap. Sed si forte. cap. Cum omnibus. c. In omnibus. & c. Non oportet.*

Clerici non debent cum fœminis loqui sine maiorum licentia. *Dist. 81. c. Clerici.*

Clerici non desistentes à colloquijs cum fœminis suspectis, excommunicentur. *De cohabitatione cleric. & mulier. c. Si quis.*

Neque cum consanguineis fœminis nimiam habere debent familiaritatem. *Dist. 34. c. Quorumdam cap. Omnibus, & c. Episcop.*

Clerici rapientes mulieres gradu priuantur. *Concil. Vormatien. 1. c. 77. Concil. Trident. sess. 24. de refor. matrim. c. 6.*

Clerici concubinarij.

Clericus concubinam non dimittens excommunicandus est. *De cohabit. cler. & mulierum. c. clericos. Concil. Sabin. c. 8.* Quomodo contra eos procedendum. *ibid. Concil. Sabin.*

Clericus concubinarius, in officio vitandus non est, nisi sit notorius. *De cohabit. cleric. c. Quæsitum.*

Clericus concubinarius obtinens literas, &c. racito facto, nulliter obtinet. *ibid. c. super eo.*

Clerici in sacris nolentes concubinas dimittere priuandi sunt beneficijs. *Concil. Later. 3. in append. tit. De cleric. coniug. c. 2. 7. 8. 10. & 11. Concil. Oxonien. 1. c. 28.* Et in hoc casu vtendum est brachio sæculari. *ibid. Concil. Germanicum 1. cap. 3.* pœnæ graues pro qualitate personarum. *ibid. c. 3.*

Clerici concubinarij, nisi abstineant moniti à superiore, priuentur tertia parte fructuum omnium beneficiorum, & fabricæ Ecclesiæ fit applicatio eorum, Si verò perseuerent, omnibus fructibus beneficiorum, & pensionium priuentur, & à beneficijs suspendantur. Quod si nec tunc abstinent, priuentur officio & beneficio, & donec emendationem ostendant, inhabiles reddantur, etiam si non cum eadem muliere, sed cum alia concubinati sint. Quod si semel dimissa ad eam iterum accedant, excommunicandi sunt vltra dictas pœnas: appellatione remota in his casibus procedant ordinarij. *Concil. Trid sess. 25. de refor. c. 14.*

Clerici concubinarij non habentes beneficia, ab ordinario, carcere, & alijs pœnis affligendi, & ab ordine suspendendi, & inhabiles ad beneficia obtinenda declarentur appellatione remota. *Concil. Trid. vbi supra c. 14.*

Compellens clericum ad tenendum domi concubinam, excommunicetur. *Concil. Sabinense c. 8.*

Clerici suspensi à beneficijs ob retentionem concubinarum, si beneficijs vtantur, ipso facto eisdem priuentur. *Concil. Lond. 2. c. 17.*

Clerici concubinarij grauissime puniendi. Non sunt capaces beneficiorum etiam per multos menses postquam relinquunt concubinas. *Conil. Tolet. 12. c. 8. Concil. Senon. tit. Incontinentes. c. 25.*

Clerici concubinarij separandi, & fœminæ longius ablegandæ, etiam cum auxilio brachij sæcularis. *Concil. Mogunt. 4. c. 102.*

Clerici quo ad possessionem bonorum temporalium.

Clerici possunt possidere bona temporalia. *Concil. Constan. sess. vlt in const. Mar. V.*

Clerici, etiam si male viuant, non possunt à laicis spoliari suis bonis. *ibid.* & magnum facerent sacrilegium si spoliarent. *ibid.*

Clericos posse bona temporalia possidere statuit inter alios *Carolus IV.* & confirmat statutum *Bonifacius IX. constit. 4. Et si imperialis.*

Clericus quo ad seruitium Ecclesiæ.

Clerici tenentur inseruire suis Ecclesijs. *Concil. quod dicitur Apostolorum c. 15.* & in Ecclesia, pro qua fuerunt ordinati. *Concil. Hispal. 2. c. 3. Causa 21. qu. 2. c. Placuit vt si.*

Clericus nullus potest ordinari nisi inseruire debeat alicui Ecclesiæ, vel pio loco. *Concil. Trid. sess. 23. de refor. c. 16.* alias non gaudet foro. *ibid. & c. 6.*

Clericus etiam coniugatus inseruire debet alicui Ecclesiæ de mandato Episcopi, alias non gaudet foro, & cum tonsura & habitu clecali hoc præstet, & in hoc obseruanda est constitutio. *Bonif. VIII.* quæ incipit *Clerici qui cum vnicis. Concil. Trid. sess. 23. De reform. c. 6.*

Clericus absens ab Ecclesia, si vocatus ab Epscopo renuit venire ad seruitium, laicum tantum communionem habet. *Zacharias epist. 7. c. 16.* & officio priuandus: *Concil. Aurel. 2. c. 14. & Vormat. 1. c. 19.*

Clericus absens à seruitio Ecclesiæ in diebus so-

solemnibus, vt in Paschate, Penteeoste, Natiuitate Domini, Epiphania, & similibus per tres menses priuandus est communione, *Concil. Agath. c.69.* per triennium ab officio suspendendus *ex Concil. Toletan.17. c.17. ex 7. qu.1. cap. Si quis in clero.*

Clerici in Dominica abesse non possunt ab Ecclesia. Vide, *Dominica*.

Clericus absens tempore matutini per septem dies careat communione. *Concil. Veneticum 2. c. 14.* Vide, *Beneficiatorum obligationes*. & ratam, ac taxam de restitutione facienda pro qualibet hora diuina. *ibid.* Vide, *Distributiones*.

Clerici omnes tenentur accedere ad processiones. *Concil. Mediol. 1. par.2. tit. de Processionibus.*

Clericus si admonitus non vult adesse horis canonicis, excommunicetur. *Dist. 91. cap. vlt. dist.92. cap. Si quis Presbyter.*

Clericus in Ecclesia ministrans etiam minor vti debet superpelliceo. *Concil. Colon.2. par.3. c.31.*

Clerici à quibus tenentur abstinere.

Clerici non possunt adesse spectaculis ludicris. *Concil. Laodicenum c.54. Concil. Mogunt. 4. c. 74. Concil. Lateran. 4. Concil. Trid. sess. 22. de reform. cap 1.* & pœnæ. *ibid. De consecrat. dist. 5. c. Non oportet il 2.*

Neque tripudijs, saltationibus, choræis, &c. *Concil. Senon. de honestate Clericor. c.25. Concil. Aquisgran. sub Ludouico c.83. De consecr. dist.5. c. Non oportet.*

Neque in comœdijs recitare, neque sui corporis spectaculum facere. *ibid.* & *Concil. Mogunt. 4. c.74.*

Neque interesse commessationibus. *Concil. Laodicenum c.55. Concil. Colon.2. par.2. c.24. Concil. Trident. sess. 22. de reform. c.11.*

Clerici in conuiuijs abstineant ab ebrietate, risu, cantu, &c. & non se inuitent ad bibendum. *De consecr. dist. 5. cap. Nullus Presbyterorum.*

Non possunt pro sæcularibus officia exercere. *Concil. Carthag.1. c.9.*

Non possunt exercere ludos theatrales. *De vita, & honest. cler. c. Cum decorem.*

Non possunt ludere taxillis. *Concil. Toletan.22. c.11.* & pœna. *ibid.*

Clerici non sint proditores alias, degradentur. *Concil. Carthag.4 c.56.*

Non possunt exercere negotia sæcularia, vel sæcularium. *Concil. Carthag.1. c.6.* (Vide, *Clerici quò ad negotia sæcularia*.) *Concil. Aurel. 3. c.26. Concil. Tridentin. sess. 22. de reformat. c. 1.*

Non possunt esse locatores, conductores, & huiusmodi. *Concil. Carthag.3. c.15. Concil. Tridentin. sess.22. de refor. c.1.* pœnæ. *ibid.*

Clerici non possunt in publico ludere pila, aleis, vel similibus ludis. *Concil. Senon. c.25 de honest. clericor. Concil. Mediol. 1. par.2. tit. De armis, ludis, &c. Concil. Turon.4. c.5.*

Habitare non possunt cum sæcularibus sine licentia Episcopi. *Concil. Aurel.2. c.9.*

Abstinere debent à fastu, luxu, & auaritia. *Concil. Colon.2. par.2. c.22.*

Abstinere debent à venatione, & pœna. *De clerico venatore c.1. & 2.*

Non possunt vacare aucupijs, & venationibus. *Concil. Later.4. c.15.*

Abstinere debent à sumptibus immoderatis. *Concil. Colon.2. par.2. c.24.*

Non debent vacare literis sæcularibus. *Distinct.37. c. Legant. c. Omnes. c. Legimus.* & de S. Hieronymo legitur, quod vapulauit ab Angelo, quia legebat Ciceronem. *ibid.*

Sed possunt eas legere tantum, ne ignorent. *ibid. c. Legimus, & c. Qui de mensa.*

Non possunt esse maledici in alios sacerdotes, alias degradentur. *Concil. Carth.4. c.57.*

Tenentur fugere ambitionem. *Concil. Colon.2. par.2. c.23.*

Tenentur fugere adulationem, alias priuandi officio. *Concil. Carthag 4. c.56.*

Non possunt tenere canes venaticos, & pœna, siue sit Episcopus, siue alij. *Concil. Toletan.17. c.8.*

Non possunt esse præsentes, vbi amatoria cantantur. *Concil. Colon.1. par.2. c.25.*

Non possunt esse fideiussores, alias abijciantur à clero. *Concil. quod dicitur Apostolorum c.20.*

Abstinere debent ab ornatu, & habitu inhonesto. *De vita, & honest. cler. c. Clerici officia.*

Clerici non possunt exercere officium tabernarij. *Concil. Colon.2. par.2. c.25.*

Nec intrare in tabernas. *ibid.* nisi in itinere. *Concil. Lateran 4. c.15. Concil. Remense c. 26. Reformatio cleri Germaniæ c. 3. Concil. Mogunt.4. c.74. dist.44. c. Non oportet. c. Nulli. & c. Clerici.*

Tenentur fugere auaritiam. *Concil. Colon.2. par.2. c.29.*

Non potest esse scurrilis, aut ioculator, alias officio priuetur. *Concil. Carthag.4. c.60. Concil. Agath. c.70. Dist.46. c. Clericum.*

Non possunt esse mercatores, aut fœneratores. *Concil. Colon.2. par.2. c.31.*

Non possunt ad choræas accedere. *Reformatio cleri Germaniæ c.3.*

Per plateas non debent ambulare, seu spatiari. *Concil. Carthag.4. c.47.*

Neque

Neque per nundinas incedere absque necessitate, alias degradetur. *Concil.Carthag* 4. *c.*48.

Neque cantare potest inter epulas, alias excommunicetur. *ibid. c.*62.

Neque iurare per creaturas, & si persistat excommunicetur. *ibid. c.*61.

Ordinati in sacris non possunt exercere chirurgiam. *Ne Clerici, vel Monachi. c. Sententiam.* Vide, *Chirurgia.*

Non possunt transformare habitum, nisi in necessitate. *Concil. Lateran.*4. *c.*15.

Non possunt habere fibulas, corrigias, &c. deauratas. *ibid. c.*16.

Non possunt esse cappellani fœminarum delicatarum. *Concil. Colon.*2. *par.*2. *c.*27.

Clerici non possunt personati incedere (cum Máschera) nec choreas ducere, nec spectare, nec interesse spectaculis, hastiludijs, &c. *Concil. Mediol.*1. *par.*2. *tit. De armis ludis, &c.*

Non possunt ludere aleis, nec talis, nec tesseris, non globis, qui malleis ligneis impelluntur, neque pila maiori; neque tales ludos spectare, aut in suis ædibus permittere. *ibid.*

Clerici alijs ludis licitis se exercentes non possunt pro pecunia ludere, nec pro alio pecunia æstimabili. *ibid.*

Clerici, dum fiunt conciones, & orationes non debent per Ecclesiam deambulare, vel in ea confabulari. *Concil. Colon.* 3. *tit. Censuræ c.*23.

Vide, *Clerici circa negotia sæcularia.*

Vide, *Ecclesiastici à quibus debent abstinere.*

Clericorum obligationes.

Clerici tenentur literas discere. *Concil. Carthag.*4. *c.*53.

Clericus, nihil potest præter Deum curare. *Dist.*12. *qu.*1. *cap. Cui portio, & cap. Duo sunt.*

Clerici à calumniatione cauere debent, alias excommunicentur. *Dist.* 46. *cap. Accusatores.*

Tenentur esse præsentes vigilijs, & officijs, alias priuandi stipendijs. *Concil. Carth.*4. *c.*49. *&* 50.

Tenentur communionem accipere, saltem quater in anno. *Concil. Tolet.* 18. *c.*8.

Clerici cauere debent à discordijs; alias eijciendi sunt. *Dist.*90. *cap.*1.

Tenentur labore manuum victum quærere. *Concil. Carthag.*4. *c.*51. *&* 52.

Tenentur semper orare pro populo. *Concil. Colon.*2. *par.*2. *c.*4. *Concil. Moguntiacum c.* 10.

Tenentur ieiunare, & frangentes ieiunium sine necessitate, inter minores habendi sunt. *Concil. Carth.*4. *c.*63.

Clerici in sacris, vt subdiaconus, diaconus, presbyteri, & Episcopi, tenentur quotidie audire sacrum, si sunt in loco habitationis. *Concil. Tolet.*1. *c.*5.

Tenentur ita conuersari cum laicis, vt ab eis non contemnantur; neque appareant superbi, neque nimis austeri. *Concil. Senon. de honest. cleric. c.*25.

Conuersatio eorum, qualis esse debet. *Dist.* 23. *cap. Hic igitur.*

Clerici ante horam diei tertiam, & ante benedictionem, non possunt comedere. *Dist.*44. *cap. Non licet.*

Clerici non diuitijs, sed meritis tenentur quærere dignitatem. *Dist.* 41. *cap. Clericus.*

Clerici habentes agros, vel alias res Ecclesiæ, tenentur ad reparationem Ecclesiæ. *Concil. Aurelian.*1. *c.* 5. & ad id cogendi. Vide, *Beneficiatorum obligationes.*

Clerici vitam canonicam, id est, regularem tenentur ducere. 12. *qu.*1. *cap. Quoniam.*

Clerici moderato cibo vti debent. *Concil. Remense c.*18. *Aquisgran. sub Ludouico c.*60. *dist* 44. *c. Non oportet. c. Clerici.*

Clerici vitam communem, olim tenebantur obseruare. *Clemens I. ep.*5. *Vrbanus I. in ep.* 1. *Concil. Rom. sub Alexandro II.* 12. *quæst.* 1. *cap. Dilectissimis. c. Scimus. c. Nolo. c. Quia sua. & c. Duo sunt. Gregor.I. lib.*12. *ep.*31. *c.*1.

Tenentur ferre habitum, & tonsuram clericalem. *Concil. Later.*4. *c.*15. *&* 16. Vide, *Clerici quò ad habitum, & tonsuram.*

Semper in manibus habeant Bibliam. *Concil. Colon.*2. *par.*2. *c.*5.

Clerici prope Ecclesiam habitare debent. 12. *qu.*1. *cap. Necessariò.*

Clerici in quadragesima post nonam, cantata missa, edere debent. *De consecr. dist.*1. *c. Solent plures.*

Clerici præponentes voluptatem officio, priuentur. *Dist.*82. *cap. Proposuisti. c. Plurimos. c. Quia aliquanti.*

Clericus habens beneficia Ecclesiæ tenetur ad eius reparationem. *Concil. Arelat.* 4. *c.*25. Vide, *Beneficiati.*

Clerici in minoribus saltem semel in mense debent Eucharistiam sumere, alias Parochus eos deferat ad Episcopum. *Concil. Mediol.*1. *par.*2. *tit. De frequentati diuini sacrificij oblatione.*

Clerici hos libros semper debent habere præ manibus, scilicet Catechismum. *Concil. Tridentin.* & Constitutiones sinodales. *ibid.*

Parochi verò præter hos libros debent habere Summam Antoninam, vel aliam deligendam ab Episcopo, Pastorale S. Gregorij, & librum S. Io: Chrysostomi de sacerdotio. *ibid.*

Clerici non exeant de domo post primam noctis horam, nisi iuxta de causa, & tunc

cum

cum lumine incedant. *Concil. Mediol.* 1. *par.*2. *tit. De clericalibus ædibus*.

Clerici Ecclesiarum, in quibus fit concio, tenentur in Quadragesima, & Aduentu, sæpissimè interesse concioni. Infra annum verò in festis semper. *Concil. Mediol.* 1. *tit. de Prædicatione Verbi Dei*.

Vide, *Officium*.

Clerici vsurarij.

Clerici vsurarij, quomodo damnandi. *Concil. quod dicitur Apostolorum c.* 44. communione priuandi. *Concil. Arelat.* 1. *c.* 12. à clero eijciendi. *Concil. Nicæn.* 1. *c.* 8. *Concil. Carthag.* 1. *c.* 13. *Arelat.* 2. *c.* 14. *Carth.* 3. *c.* 16. *dist.* 47. *cap. Episcopus. cap. Quoniam, & cap Si quis. Concil. Tarracon. c.* 2. *Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio c.* 25. *Concil. Vormatien.* 1. *c.* 69. Sunt excommunicandi. *De vita, & honest. cleric. c. Clerici.* 14. *qu.* 4. *cap. Ministri. cap. Canonum. cap. Si quis oblitus, & c. Nullus.*

Neque pro alijs possunt vsuras exigere. *Dist.* 46. *cap. Sicuti non suo*. alias deponantur, etiam si sint Episcopi. *Dist.* 47. *c. Episcopus. c. Quoniam. & c. Si quis. Concil. Colon.* 2. *par.* 2. *cap.* 31.

Clerici vsurarij non possunt ad sacra promoueri. *Dist.* 47. *cap. De Petro*.

Clerici ebriosi, vitiosi, &c.

Clerici ebriosi excommunicandi. *Concil. quod dicitur Apostolorum c.* 43. *Concil. Later.* 4. *c.* 15. sic etiam lusores alearum, *Concil. Apost. ibid.*

Clerici ebriosi priuandi sunt beneficijs, & officijs. *Concil. Lateranen.* 4. *c.* 15.

Clerici scurræ, ioculatores, &c. puniendi. *Concil. Carth.* 3. *in addit. c.* 4.

Clericus in furto, vel periurio deprehensus, deponatur. *Concil. quod dicitur Apostol. c.* 25.

Clerici accusatores fratrum excommunicandi. *Concil. Carth.* 4. *c.* 55.

Clerici dum ad officia, seu anniuersaria conueniunt in conuiuijs cauere debent ab ebrietate, risu, cantu, &c. *De consecrat. dist.* 5. *cap. Nullus Presbyterorum*, nec se inuitent ad bibendum. *ibid.*

Clerici prouocantes se ad magis bibendum, suspendantur ab officijs. *Concil. Later.* 4. *c.* 15.

Clerici in sacris ebrietati vacantes si non emendentur, deponantur. *Dist.* 55. *c. Episcopus*. Officio, & beneficio priuentur. *De vita, & honest. Clericor. cap. A crapula.*

Clerici in minoribus vitiosi, vt fornicarij, adulteri, si non se emendent, ab Ecclesia eijciantur. *Concil. Turonicum* 1. *cap.* 3. Vide, *Singula crimina in suis locis*.

Clericus conuitians, seu iniurians alium clericum coram duobus, vel tribus testibus, priuandus est fructibus beneficij per vnum mensem. *Concil. Mogunt.* 4. *c.* 100.

Vide, *Ebrietas*.

Clerici fornicarij, vel adulteri.

Clericus adulter in monasterium detrudendus. *Dist.* 81. *cap. Si quis clericus, & c. Romanus*.

Clericus in fornicatione deprehensus, deponatur. *Concil. quod dicitur Apostolorum c.* 20.

Ad Altare non possunt accedere, nec ad maiora promoueri officia. 15. *qu.* 8. *cap. Hi qui*.

Clericus fornicarius est deponendus. *Concil. Auernense* 3. *c.* 4.

Clerici fornicarij non possunt missas dicere, nec choro assistere. *Gregor. VII. lib.* 4. *epist.* 10.

Clerici quouis modo carnaliter peccantes, grauiter puniendi, & ad altiora non promouendi: & si iterum labuntur, communione perpetuo priuandi. *Concil. Illerdense c.* 5. *dist.* 50. *c. Hi qui.* 15. *qu.* 8. *c. Hi qui*. Priuandi sunt ordine. *Gregor. I. ep.* 26. *lib.* 4. *ep.* 16. Sed si pœniteant, misericordia eis præstetur. *ibid. epist.* 17. *Gregor. VII. lib.* 2. *epist.* 62.

Clericus fornicarius pro sola fama non potest puniri, tamen canonica purgatio ei est indicenda, quam si non facit, vel deficit, puniri debet. *De cohabitat. cleric. c. Tuanos*.

Clericus fornicarius sine accusatore, per testimonium bonorum conuincitur. *ibid.*

Clerici fornicarij tolerati missa, licitè auditur. *De cohabitat. cleric. & mulierum c. Vestra duxit*.

Vide, *Diaconus*. Vide, *Fornicatio*. Vide, *Presbyter*. Vide, *Sacerdos*. Vide, *Subdiaconus*.

Clerici quò ad arma, vel militiam.

Clericus vacans militiæ, est deponendus. *Concil. quod dicitur Apostolorum c.* 83. *Concil. Andegauen. c.* 7. *Turonen.* 1. *c.* 5. *Concil. Mogunt.* 1. *c.* 17. *Concil. Meldense c.* 37. *Concil. Metense c.* 3. *Claramont. c.* 4. *Rauennat.* 1. *sub Honorio IV. c.* 3. Pœna. *ibid.* Est excommunicationis, & pe-

pecuniaria. *Concil. Tolet.* 22. *c.* 15. Sub pœna suspensionis ab officio, & beneficio, donec cessent. *ibid.*

Neque possunt stipendia accipere ad seruiendum in militia, sub eisdem pœnis. *Concil. Tolet.* 22. *c.* 15. *De pœnis cap. Quod in dubijs*.

Clerici in seditione tractantes arma, priuandi sunt officio, & in monasterio retrudendi. *Concil. Tolet.* 4. *c.* 45. *causa* 23. *qu.* 8. *c. Clerici qui*.

Clerici, aut Monachi non possunt fieri milites. *Concil. Calced. c.* 7. *causa* 20. *qu.* 3. *c. Eos*.

Clerici, de licentia Episcopi Diœcesani, possunt portare arma. *Concil. Rauennat.* 1. *sub Honorio IV. c.* 3. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 2. *tit. De armis, ludis, &c.* sed iusta ex causa id faciendum, & cum licentia in scriptis, & tunc publice non deferant, nisi necessitate vrgente. *ibid.*

Clericus in minoribus si fit miles, non potest cogi ad ferendum habitum clericalem. *De cleric. coniug. c. fin. Honorius III. ex Cirone, de cleric. coniug. c.* 4.

Clericus neque ad offensam, neque ad defensam, vmquam potest ferre arma, nisi extra ciuitatem per loca suspecta sit eundum. *Concil. Mediol. vt infra. Concil. Mog.* 4. *c.* 74.

Clerici non possunt vti hastis, balistis, sclopeto, telis, &c. similibus armis. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 2. *tit. De armis, ludis, &c.*

Clerici arma gestantes excommunicantur. *De vita, & honest. cler. c. Clerici*.

Clerico moriente in bello, non offeratur missa pro eo. 23. *qu.* 8. *c. Quicumque clericus*.

Clerici armigeri degradandi, & detrudendi in monasterio. *ibid. c. Clericis. & c. Quicumque ex clero*.

Clerici non possunt arma tractare. 23. *qu.* 8. *c.* 1. Sed contra Saracenos possunt de licentia Papæ. *ibid. c. Igitur*.

Clerici tempore Cruciatæ possunt ire ad bellum, & arma tractare, & fructus beneficiorum exigere, imo & oppignorare, ex licentia Papæ. *Innocent. III. const.* 12. *Ad liberandam*.

Clerici in bello contra Paganos. Vide, *Bellum*.

Clerici circa bellum Cruciatæ. Vide, *Bellum*.

Clerici in sacris committentes crimen capitale.

Clericus committens crimen capitale est degradandus. *Concil. Aurelian.* 3. *c.* 8. *Concil. Tolet.* 17. *c.* 4. *Concil. Illerdense c.* 4. Quomodo potest restitui. *ibid. Concil. Later.* 3. *in append. par.* 50. *c.* 3. Neque potest vlterius promoueri, si sit delictum publicum; si vero occultum, potest. *ibid. c.* 3. in monasterio etiam detrudendus. *De pœnis cap. Tuæ*.

Clericus cuiuscumque gradus, siue Episcopus, siue presbyter, siue diaconus, &c. crimen capitale committens, vel cartam falsificans, vel falsum testimonium dicens, priuatur officio, & recluditur in monasterio toto vitæ tempore, & laica tantum communione communicet. *Concil. Agath. c.* 50. *Tolet.* 17. *c.* 4. *De pœnis c. Tuæ. Dist.* 50. *c. si Episcopus*.

Clericus enormiter delinquens deponatur, & in monasterio detrudatur. *De pœnis c. Tuæ*.

Clericus occidens paganum non potest ad alios ordines promoueri, & caret habitis. *Nicol.* 1. *in decr tit. De clericis c.* 2. *Dist.* 50. *c. Clericum*.

Clerici laborantes pro tradendis, vel capiendis ciuitatibus, excommunicandi. *Concil. Turon.* 1. *c.* 3.

Clerici criminaliter accusati, & conuicti, intra annum possunt audiri, sed eo elapso non audiuntur. *Concil. Vormatiense* 1. *c.* 71.

Si crimen non purgant, quomodo tractandi. *Concil. Aurel.* 3. *c.* 4.

Clerici committentes grauia, grauiter puniendi. *Concil. Colon.* 2. *par.* 13. *c.* 9.

Vide, *Clericus percussor*. Vide, *Diaconus capitaliter delinquens*. Vide, *Delinquens*.

Clerici cooperantes homicidijs, vulnerationibus, &c.

Clericus occidens aliquem, licet paganum, non potest ad alios ordines promoueri, & caret habitis. *Dist.* 50. *cap. Clericum*. *c. Miror. cap. De his*.

Clericus homicida est deponendus, etiamsi coactè faciat. *Concil. Triburien. c.* 11.

Clericus occidens, vel cooperans, &c. pro conseruatione rei temporalis, fit irregularis. *Concil. Lateran.* 3. *in append. par.* 50. *c.* 27.

Clericus præsens conflictui, in quo iaciuntur lapides, licet ipse non vulneret; si aliquis vulneratur, ipse est irregularis, & dispensatione eget. *Concil. Later.* 3. *in append. de depositione c.* 3.

Clericus ludens baculis cum alio, si vulnerat, fit irregularis. *ibid. c.* 12.

Clericus vulnerans à casu, vt cultello, qui est ad latus, &c. potest promoueri ad ordines. *ibid. c.* 14.

Clerici dantes auxilium, consilium, fauorem ad homicidium, perpetuò deponendi, & recludendi in monasterio. *De homicidio* vo-

voluntario. *c. Sicut* §. *fin.*

Clericus dans iudici insignia furis, si hic occiditur, ipse est irregularis. *ibid. c. Tuanos* §. *Ad vltimum*.

Clericus pugnans, etiamsi pro fide Catholica, si occidit, vel mortaliter percutit est irregularis. *ibid. c. Petitio. c. Quidam*.

Clericus non dans causam culpabilem homicidio, non est irregularis. *ibid. c. Ioannes, & c. fin.*

Clericus præsens loco homicidij, si non consulit, non incurrit vllam censuram. *Concil. Tribur.* 1. *c.* 11.

Clericus stans à parte repellentium violentiam, licet in parte opposita aliqui occidantur, si ipse non percusserit non est irregularis. *De clerico percussore, c. Præsentium*.

Si in conflictu non concurrit ad homicidium facto, vel consilio, non est irregularis. *ibid. c. fin.*

Clericus dans consilium pro homicidio siue directè, siue indirectè, est irregularis. *De excessibus Prælat. c. Ex literis*.

Clerici concurrentes ad homicidium sui Episcopi, priuandi sunt omni gradu, & alijs pœnis puniendi. *Concil. Lateran.* 3. *in append. tit. de Pœnitentia c.* 1. Vide, *Clerici circa Episcopos*.

Vide, *Irregularis*.

Clerici iudices in causa sanguinis, vel aliter præsentes.

Clerici in sacris non possunt esse iudices in causa sanguinis, vt mortis, vel mutilationis, siue per se, siue per alios; alias officio priuandi, excommunicandi, & relegandi in ergastulo. 23. *qu.* 8. *cap. His in quibus*. *Concil. Tolet.* 11. *c.* 6.

Nec possunt iudicare, nec esse præsentes, vbi fit tale iudicium sanguinis, vel mutilationis membrorum. *Concil. Lateran.* 3. *in append. tit. Ne clericus c.* 4. *Concil. Later.* 4. *c.* 16. *Ne clerici immisceant. c. Sacerdotibus. & c. Clerici*. Deponendus est ab officio, & beneficio. *ibid.*

Clericus esse non potest præsens, vbi aliquis interficiendus est. *Concil. Matisconen.* 2. *c.* 19.

Clerici non possunt scribere decreta, seu literas Principum pro causa sanguinis, mutilationis, &c. *Concil. Lateran.* 4. *c.* 18.

Clericus non potest dictare, nec proferre sententiam sanguinis; sub pœna, &c. *Ne clerici se immisceant. c. Sententia*.

Si Clericus ciuiliter conuenit aliquem coram iudice: si hic procedit ad pœnam sanguinis, ille non fit irregularis. *De homicidio voluntario. cap. Postulasti*.

Clerici Prælati committentes iurisdictionem, si commissarij exercent iudicium sanguinis, non fiunt irregulares. *Ne clerici in* 6. *cap. fin.*

Clerici si de malefactoribus suis conqueruntur, non fiunt irregulares, si illi occiduntur, mutilantur, &c. si protestationem præmittunt, quod citra pœnam sanguinis, licet sciant, quod de iure in tali casu dari debet pœna sanguinis. *De homicidio voluntario in* 6. *cap. Prælatis*.

Vide, *Ecclesiastici in causa sanguinis*. Vide, *Iudex*, Vide, *Occidens*.

Clerici quò ad duellum.

Clericus duellans est deponendus: sed si mors non sequitur ab Episcopo dispensari potest. *De clericis pugnantibus, c.* 1.

Clericus dans pugilem ad duellandum pro se, fit irregularis. *De clericis pugnantibus c. finali*.

Vide, *Duellum*. Vide, *Irregularis*.

Clerici quò ad collectas, subsidia, & alias solutiones circa laicos.

Clerici non tenentur ad soluendum tallias, vel collectas sæcularibus. *Concil. Later.* 4. *c.* 46.

Non tenentur soluere pro necessitatibus locorum, vel terrarum, etiam si facultates sæcularium non suppetant, nisi consulto Papa, & dispensante. *De Immunit. Eccl. cap. Aduersus*.

Non possunt per vllum Principem grauari ad soluendum tallias, tributa, subsidia, impositiones, &c. neque cum consensu solius Episcopi, sine licentia Papæ. *Concil. Constant. sess. vlt. in confirmat. const. Imperialium*. & pœnæ. *ibid.* sub pœna excommunicationis id prohibet. *Concil. Vormatiense* 1. *cap.* 24. *De Immunitate Eccl. cap. Non minus*. sub pœna excommunicationis. Vide, *Excommunicat. Bullæ Cœnæ*.

Clericus nihil sub quouis prætextu potest soluere laicis per modum collectæ, subsidij, talliæ, pedagij, &c. *De censib. in* 6. *c. Quamquam. & de Immunit. Ecclesiast. c.* 1.

Neque per modum subsidij possunt cogi ad aliquid soluendum, inconsulto Papa & pœnæ tam soluentium, quam exigentium. *De Immunit. Eccles. in* 6. *cap.* 1. *Clement. de Immunit. Eccles. c. Vn. Extra, de Immunit. cap. Quod olim*. Vide, *Excommunicat. Bullæ Cœnæ*.

Cle-

Clerici in necessitatibus possunt spontè subuenire communitati seculari de bonis Ecclesiasticis. *Concil. Later. 3. in appendice c.19. Concil. Lateran.4. c.46.* concedit vt cum Episcopo possint. *De Immunit. Eccles. cap. Non minus*. Sed de licentia Episcopi id faciendum. *ibid.*

Clerici pro rebus proprijs non tenentur soluere pedagia, guidagia, &c. cum eas non ad negotiandum transmittant, vel ferant. *Clement. de censib. c. finali*.

Clericis imponi non possunt tributa, seu aliæ solutiones, siue à Principe, siue à Duce, Rege, Imperatore, &c. alijs Dominis sæcularibus, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, Vniuersitates sub pœna interdicti. Episcopi consentientes incidunt in excommunicationem, & depositionis pœnam ipso facto. Supradicti imponentes fiunt intestabiles. *Concil. Later. 5. sess.9. Bulla de refor. curiæ c.2.*

Nec laicis, nec alijs debent aliquid soluere de rebus Ecclesiæ. *Concil. Meldense c.63.*

Vide, *Clericorum Priuilegia*. Vide, *Ecclesiæ Immunitas*. Vide, *Immunitas*.

Clerici conspiratores contra Episcopos, vel alios.

Clericus insidians Episcopo fit infamis. *Stephanus I. ep.2. Causa 3. qu.6. cap. Episcopus.*

Clerici conspirantes contra aliquem, suo gradu priuandi. *Concil. Vormatien.1. c.74.*

Coniurantes contra Episcopum, vel iniuriantes eum Clerici, præter infamiam, quam incurrunt, priuandi sunt præbendis, &c. *Gregor. VII. lib.7. ep. 2.* priuandi gradu. *ibid.*

Clerici coniurantes contra quemcumque, priuandi sunt omni gradu. *11. quæst.1. cap. Coniurationum. cap. Conspirationum. cap. Si qui clerici. cap. Si clerici. cap. Statuimus.*

Clerici conspirantes per cartulam conscriptam, acrius puniendi. *ibid. cap. Si qui clericorum.*

Clerici non erigantur contra Episcopos intuitu dominorum sæcularium. *Concil. Aruernen. c.3.*

Clerici coniurantes; quomodo puniendi. *Concil Aurelian.3. c.21. 11.qu.1. c. Si qui clericorum.*

Coniurantes, vel insidias molientes contra Imperatorem, quomodo puniendi. *Concil. Aquisgran. sub Ludouico.*

Clerici laborantes pro capiendis ciuitatibus excommunicentur; item qui pro tradendis id faciunt. *Concil. Turon.1. c.3.*

Clericus tractans contra vtilitatem Ecclesiæ, eijciatur. *Concil. Narbon. c.7.*

Clerici molientes insidias contra Imperatorem gradu priuandi sunt, etiam si sint Episcopi. *Concil. Aquisgran. 3. par. 2. c.12. Concil. Meldense c.12.*

Clericus cooperans homicidio sui Episcopi, quomodo puniendus. *Concil. Later.3. in append. de pœnit. c.1.* Vide, *Clerici cooperantes homicidijs*.

Vide, *Coniurantes*.

Clerici iniuriosi, & inobedientes suo Episcopo, seù Apostatæ ab eo, &c.

Clerici conuiciantes suo Episcopo, nisi pœniteant, emendent, & satisfaciant, sunt deponendi. *Concil. African. c.1. Concil. quod dicitur Apostolorum c.55.*

Clerici separantes se ab Episcopo, & conuentum separatum facientes, si non desistunt, per potestatem sæcularem sunt coercendi, & puniendi. *Concil. Antiochen. c.5.*

Clerici discordantes ab Episcopo, reconcilientur, alias à synodo damnentur. *Concil. Carthag.4 c.59.*

Clericus inobediens suo Episcopo coercendus est per curiam sæcularem. *11. quæst.1. cap. Si quis sacerdotum.*

Clerici non erigant se contra Episcopos, seducti à Dominis sæcularibus. *Concil. Aruernen. c.3.*

Clerici rebellantes, quomodo puniendi. *Concil. Aurelian.3. c.21. 11. qu.1. cap. Si qui clericorum.*

Clerici facientes scisma ab Episcopis, si sunt in sacris, grauiter puniendi; & si non obedierint, per potestatem sæcularem coercendi. *Zacharias ep.7. c.8.*

Clericus accusans suum Episcopum, est infamis. *3. qu.4. cap Clericus.*

Clerici Apostatæ à clero incarcerandi sunt, & compellendi ad reassumendum habitum clericalem. *De Apostatis, &c. c. A nobis.* intelligitur de sacris.

Clerici infamati de apostasia debent se purgare, & non sunt tolerandi in habitu sæculari. *ibid. c. Tua fraternitati.*

Clerici incorrigibiles accusati incarcerandi sunt de mandato Prælati. *De sent. excommunic. cap. Vt fama tua.*

Clerici acefali, id est nolentes subesse suis Episcopis, excommunicandi sunt. *Concil. Regiaticinum c.18.*

Clerici fugitiui ab Episcopo, à nullo possunt recipi; & pœnæ recipientium. *Concil. Tolet. 13 c.12.* sed remittendi ad eum. *Concil. Arelat.4. c.24.*

Clerici diripientes bona Episcopi post mortem eius, gradu sunt priuandi. *Concil. Vormatien.1. c.75.*

Clerici excommunicati manentes in excommunicatione per tres menses, spoliandi sunt beneficijs per suos Episcopos; & hæc danda alijs. *Concil. Viennen. Prouinc.* 1.

Clerici correcti à suis Prælatis, si contra eos brachium sæculare inuocant, vel armatas preces contra eos impetrant, beneficijs sunt spoliandi. *Concil. Vienn. Prouinc.* 1.

Clerici inobedientes suis Episcopis, si tertio moniti non resipiscunt, excommunicantur, & priuantur officio, & beneficio. *Concil. Rauennat.* 2. *sub Clem. V.* c. 21.

Clericus percussor.

Clericus in sacris percussor, si monitus non desistit, est deponendus. *De clerico percussore cap.* 1.

Clerici nullum possunt verberare etiam propter peccata; siue Prælati, siue alij. *Concil quod dicitur Apostolorum* c. 28.

Clericus percutiens alium clericum, præter excommunicationem, &c. priuatur fructibus beneficij per duos menses: si cum vulnere, fructibus quatuor mensium: si mutilat, omni beneficio priuatur, & tenetur satisfacere offenso, arbitrio Diœcesani, *Concil. Mogunt.* 4. *c.* 100.

Vide, *Absolutio*. Vide, *Sacerdotum peccata*.

Clerici infamati de aliquo delicto, licet non conuicti.

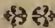
Clericus infamatus de aliquo crimine debet se purgare, licet non conuincatur, & quomodo. *post Concil. Agathen. c.* 3. *causa* 2. *qu* 5. *c. Habet hoc*. 15. *qu.* 5. *cap.* 1.

Clericus infamatus, sed non conuictus, etiam si publicam acceperit pœnitentiam, postea potest promoueri; secus verò, si confessus sit delictum suum, quia tunc non potest. *Concil. Tolet.* 4. *c.* 54.

Clerici infamati de apostasia à clericatu, debent se purgare; & tolerandi non sunt in habitu sæculari. *De Apostatis cap. Tuæ fraternitati*.

Clericus infamatus de crimine, tertiò monitus, si non corrigitur, deponendus ab officio. *De purgat. canonica cap. Si quis Presbyter*.

Clerici infamati, & accusati, si incorrigibiles, carcerandi sunt de mandato Prælati. *De sent. excommunic. cap. Vt famæ tuæ*.

Clericus aliquid operans contra Ecclesiam, vel eius libertatem.

Clericus recipiens Ecclesiam de manu laici, vel etiam patroni, sine Episcopi consensu, excommunicatur; & si persistit, etiam ab ordine deponatur. *De Iure patronatus. cap. Præterea. & cap. Relatum est. Concil. Vienn. Prouinc.*

Clericus procurans se capi à laico, ne ad tribunal Ecclesiæ deferatur, est excommunicatus, & priuatur beneficijs. *Clement. de excessibus priuileg. c. fin.*

Clericus aliquid tractans contra vtilitatem suæ Ecclesiæ, ab ea eijciendus est. *Concil. Narbon. c.* 7.

Clericus aliquid vsurpans de Ecclesia, restituat, & per duos annos pœniteat, & pro eo tempore officio priuatus exulet. *Concil. Narbon. c.* 8.

Clerico accipiente rem de aliena Ecclesia, eo moriente, res redeat ad Ecclesiam, cuius erat. *Concil. Aurel.* 4. *c.* 36.

Clericus, qui ex ira, vel alio motu impedit officia Ecclesiæ; vel spoliat altare, vel missas dici in Ecclesia impedit, nobilitate priuandus, & officio, alijsque pœnis puniendus. *Concil. Tolet.* 13. *c.* 7.

Clericus accipiens scripturas Ecclesiarum, vt eas det aduersarijs, qua pœna puniendus. 12. *qu.* 2. *cap. Si quis de clericis*.

Clericus occupans beneficium alterius, vel maiorem partem bonorum, absque sententia iudicis, excommunicatur, & beneficijs omnibus priuatur perpetuò, si monitus non desistit, fit inhabilis ad alia, & perdit forum clericale. *Concil. Rauenn.* 2. *sub Clemente V. c.* 26.

Clericus vsurpans iura Ecclesiæ, loci pij, siue prædia, siue bona, est anathema, & priuatus beneficijs. *Concil. Trid. sess.* 22. *de refor. c.* 11.

Clerici sortilegi, seu Incantatores.

Clerici consulentes magos, aruspices, &c. deponendi, & in monasterio recludendi. *Concil. Tolet.* 4. *c.* 29 *Causa* 26. *qu.* 5. *c. Si quis Episcopus*. Infames fiunt, & si non desistunt priuandi sunt beneficijs, & in monasterium detrudendi *Concil. Later.* 5. *sess.* 9. *Bulla de reform. curiæ c.* 3. *circa fin. Leo X. const.* 7. *Supernæ* §. 41.

Clerici facientes sortilegia, seu ligaturas super infirmos, degradentur. 26. *qu.* 7. *cap. Admoneant*.

Cle-

Clerici consulentes magos excommunicantur. 26. qu. 5. c. Auguriis. c. Quicumque. & c. Si quis clericus. Sic & vacantes magijs. ibid.

Clericus vacans sortilegijs excommunicationem Papæ reseruatam incurrit, beneficio priuatur; & si incorrigibilis sit, in monasterio detrudatur. Concil. Moguntin. 4. c. 101.

Vide, Incantatores. Vide, Magi. Vide, Sortilegi. Vide, Venefici. Vide, Diuini. Vide, Incantatores. Vide, Sortilegi.

Clerici falsarij.

Clericus falsificans sigillum Regis, &c. est deponendus, & in exilium mittendus. De crimine falsi. cap. Ad audientiam.

Clericorum immunitas, seu exemptio à sæculo.

Clericus non potest iudicari à iudice laico. Concil. Roman. 3. sub Siluestro c. 2. Causa 11. qu. 1. c. Nemo. cap. Nullus. c. Clericum. c. Continua. c. Nullius. cap. Quæcumque. c. Si quis. c. Christianis. c. Relatum. c. Experientiæ. & c. Si quisque. Post ep. 3. Bonifacij I. c. 4. Pelagius II. ad Benegestum.

Clericorum causæ non possunt à sæculo iudicari. Clemens I. ep. 1. c. 4. Concil. Aurel. 4. c. 20. Concil. Turon. 2. c. 3. Concil. Aquisgran. sub Ludouico c. 86. De Iudicijs c. Clerici. De foro competenti c. 1. c. Nullus Iudicum. Pœna Iudicis iudicantis. ibid. Concil. Vormatien. 1. c. 61. Concil. Later. 3. in append. par. 50. c. 34.

Laici intromittentes se in causis criminalibus clericorum, excommunicantur in Bulla Cœnæ, siue sint Reges siue alij, & officiales. Gregor. XIII. constit. 82. Consueuerunt §. 19. Vide, Excommunicationes Bullæ Cœnæ.

Clericus potest à laico iudicari permittente Episcopo. 11. qu. 1. c. Clericorum nullus. & c. Nullus.

Clericus petens à Principe sæculari potestatem iudicij, priuetur ordine. Concil. Mileuit. c. 19. Concil. Afric. c. 71. 11. qu. 1. cap. Nullus clericus. cap. Si quis clericus. 21. qu. 1. cap. Si quis à proprio. & c. Si quis Episcopus. Concil. Agathen. c. 8. Concil. Epaun. c. 11.

Clericus accusans clericum ad iudicem sæcularem, excommunicatur, & perdit causam etiamsi sententia in suum fauorem lata sit. 11. quæst. 1. cap. Placuit 1. & 2. cap. Inolita. Concil. Tolet. 3. c. 13. Concil. Vienn. c. 18. priuandus est officio, in criminali locum amittat. De foro competenti cap. Si diligenti. In ciuili perdant causam, etiam si vincerint. ibid. Concil. Calced. c. 9. Concil. Cabilon. 3. c. 11.

Clericus accusatus apud iudicem sæcularem, non tenetur respondere. Concil. Agathen. c. 32. Concil. Epaunense c. 11.

Clericus conuictus à iudice sæculari de crimine, non potest puniri ab Episcopo. Concil. Later. 3. append. tit. De depositione c. 4.

Clerici ad forum publicum ire non possunt, sine licentia Episcopi. Concil. Cabilon. 3. c. 11.

Clericus non potest eligere sibi iudicem laicum, etiam si aduersarius consentiat. De foro compet. c. Si diligenti. Sed pro causa sua contra laicum potest. ibid. cap. Si clericus.

Clerici sunt immunes ab omni actione publica reipublicæ. Concil. Tolet. 3. c. 47.

Sed tempore belli non sunt immunes à custodia murorum ciuitatis. De immunitate &c. cap. Peruenit.

Clericum trahentes ad tribunal sæculare excommunicentur. Concil. Later. 3. in append. par. 50. c. 34.

Clerici damnati ab Episcopo recurrente ad Imperatorem, &c. carent spe restitutionis in pristinum. Concil. Aquisgran. sub Ludouico c. 74.

Clerici appellantes à iudice Ecclesiastico ad Regem, &c. suspenduntur ab omni officio & beneficio, omni appellatione remota, & citantur ad Papam. Concil. Later. 3. in append. tit. De appellat. c. 26.

Clerici non possunt citari à foro sæculari ad ferendum testimonium. Concil. Afr. c. 26.

Clerici etiam si malè viuant, non possunt spoliari suis bonis à laicis absque sacrilegio. Concil. Constantiense sess. vlt. in bulla Martini V.

Clericus à foro sæculari deprehensus, remittendus est ad superiorem Ecclesiasticum, etiam si in habitu sæculari reperiatur, dummodo fama sit, quod est clericus. De sent. excom. c. Si iudex.

Clericis imponi non possunt gabellæ, taliæ, &c. sub pœna excommunicationis in Bulla Cœnæ. Greg. XIII. const. 81. Consueuerunt §. 18. Vide, Excomm. Bulla Cœnæ.

Clerici citati à Sede Apostolica procurantes se capi à laicis, ne compareant coram illa, incurrunt excommunicationem canon. Clementina de pœnitentijs & remission. c. Multorum, & Clement. de excessibus priuileg. c. fin. Vide, Clerici quo ad seruitium Ecclesiæ. Vide, Bannum. Vide, Causæ Ecclesiasticæ. Vide, Clericorum priuilegia. Vide, Ecclesiastici. Vide, Immunitas.

Clerici in causis medicinalibus iudicari possunt à collegio medicorum, Romæ. Vide, Medicus.

Clerici in aliquo casu feudali possunt à saeculari iudicari, & quomodo. Vide, *Feuda*, Vide, *in seq. tit.*

Clerici à quo & quomodo iudicandi; seu clericorum forus competens.

Clericorum causae secundum ius canonicum sunt terminandae, *De foro compet. cap. Quod clerici.*

Clericus ab Episcopo, seu alio superiori Ecclesiastico est iudicandus. *Concil. Later 3. in append. par. 50. c. 34. Concil. Matiscon. 1. c. 7. & 8. Matiscon. 2. c. 7. Concil. Calcedon. c. 9. Greg. I. lib. 9. epist. 32. Clemens I. epist. 5. c. 4. Concil. Trident. sess. 6. de reform. c. 3. Concil. Rom. sub Zacharia c. 12.*

Clericus de omni crimine, & causa debet coram iudice Ecclesiastico iudicari. *De iudicijs cap. Clerici. De foro competenti cap. 1. Si quis clericus, cap. Cum contingat. cap. Significasti. Concil. Mogunt. 3. c. 14. Concil. Triburiense 1. c. 10. Causa 11. quaest. 1. c. Siluester, c. De persona. c. Peruenit. cap. Placuit, vt quisquam, cap. Clericus.*

Clerici suspensi siue interdicti à suo Praelato, à nullo alio possunt restitui sine eius licentia, neque promoueri ad ordines, vel ad alia. *Concil Trid. sess. 14. de refor. cap. 8.*

Clericus conuictus ab Episcopo, ab eodem condemnandus. *De iudicijs c. Et si clerici.*

Clerici non possunt eligere sibi iudicem laicum, etiam si aduersarius consentiat. *De foro compet. cap. Si diligenti.*

Clericus sine licentia Episcopi ad saecularia iudicia nequit adire, alias excommunicetur, *Concil. Veneticum c. 9.*

Clericus discedens à suo Episcopo procedente in causa, ante sententiam, incurrit censuram. *Concil. Rom. 4. sub Symmacho. 8 qu. 4. c. Non ne directa.*

Clericus extra prouinciam nequit trahi ad iudicium. *Iulius I. epist. 2. 3. quaest. 6. c. Si quis clericus.*

Clericorum causae possunt terminari in curia Romana, & ibi conueniri quicumque clericus, licet alibi habeat suum forum. *De foro compet. cap. finali. Concil. Rom. sub Zacharia c. 12.*

Clericus conuictus de crimine à iudice saeculari, non potest ab Episcopo puniri. *Concil. Later. 3. in append. tit. De depositione c. 4. De iudicijs cap. Clerici.*

Clericus carceratus de mandato sui Praelati, si det cautionem, debet dimitti. *De sent. excom. cap. Si clericus.*

Clerici delinquentes ab Episcopo iudicandi; & si contemnant, peregrina, id est laica communione communicent. *Concil. Agathen. c. 2. Dist. 50. cap. Contumaces.*

Clerici exempti ab ordinarijs, nisi corrigantur ab eis quibus subduntur, corrigi possunt ab ordinarijs, & quomodo debent se gerere ordinarij in formandis horum processibus, & mittendo ad Papam. *Concil. Lateranen. 5. sess. 10. const. 2.*

Clerici etiam in ciuilibus ab Episcopo iudicandi. *11. qu. 1. cap. De diuersis. cap. Si clericus. & cap. Clericus. 11. qu. 3. cap. Si quis. & alijs ibid.*

Clericus si habet Episcopum suspectum, ad alios superiores adeat. *Concil Veneticum c. 9. Iulius I. epist. 2. c. 25. 3. qu. 6. cap. Si quis clericus.*

Clerici ab Episcopo iudicandi, & à nemine defendantur contra eum. *Gregor. I. lib. 7. epist. 66. & 67.*

Clerici non iudicandi extra Prouinciam. *Iulius I. ep. 2. c. 16. 3. qu. 7. c. Peregrina. Faelix I. ep. 1. 3. qu. 6. c. Si quis clericus.* Excepto recursu ad Papam. *Innocent. I. epist. 2. c. 3. Causa 11. quaest. 1. c. Si quae causa.*

Clerici omnes cuiuscumque oratorij Episcopo subduntur. *Concil. Cabilon. 2. c. 14.*

Clericus in loco beneficij debet iudicari in causis, quae spectant ad beneficium, ab Episcopo loci. *De foro compet. c. Postulasti.* Vide, *Beneficiati.*

Clerico litigante cum laico in causa feudali, cognoscit Dominus feudi; & si hic negligit, cognoscit delegatus Papae. *De foro compet. cap. Ex transmissa.* Vide, *Feuda.*

Clericorum causae cum laicis, siue actiue, siue passiue, coram Episcopo fiant. *Concil. Tribur. 1. c. 31. Causa 2. qu. 4. cap. Si quis Presbyter.*

Clerici trahi non possunt ad forum saeculi. trahens si laicus, cadit à iure; si clericus, incurrit excommunicationem. Iudex verò priuatur potestate iudicandi. *Concil. Treueren. c. 16.* Vide, *Excommunicatio Bullae Coenae.*

Vide in praecedenti titulo. *Clericorum Immunitas.* Vide, *Clericorum priuilegia.* Vide, *Causa Ecclesiastica.* Vide, *Immunitas.* Vide, *Iudex laicus.* Vide, *Laicus.*

Clerici non vacent negotijs saecularibus, & poenae.

Clerici non possunt tractare negotia saecularia. *Concil. Carthag. 1. c. 6. Concil. Carthag. 3. c. 15. Concil. Calced. c. 3. Dist. 88. cap. Decreuit. & cap. vlt. 21. quaest. 3. cap. Credo placere. c. Peruenit. c. Placuit. c. Hi qui in Ecclesia. c. Sacerdotium.*

Clericus vacans negotijs saecularibus non gaudet priuilegio clericali. *De vita, & ho-*

honestate clericor. c. Ex literis.

Negotia sæcularia sunt, esse locator, conductor, mercator, procurator, &c. similia, vt infra. *Concil. Carthag.* 3. *c.* 15. Quatuordecim enumerantur genera negotiorum sæcularium. *Ne clerici se immisceant cap.* 1.

Item negotia sæcularia sunt hæc, officium aduocati, vel procuratoris coram iudice sæculari, exceptis causis proprijs, vel Ecclesiæ, aut pauperum: officium tabellionatus, in negotijs prophanis; ars medendi; negotiatio; mercatura; officium mediatoris; conducere aliena prædia lucri gratia; cura, seu tutela aliorum; fideiubere pro alijs; esse Procurator Principis; esse famulus Principis; esse præcursor, vel asseсla fœminarum: esse famulus earum, &c. *Concil. Mediolan.* 1. *part.* 2. *tit. De negotijs, &c.*

Clerici vacare non possunt vllis negotijs sæculi, neque venationibus, aut similibus. *Concil. Senon. tit. Incontinentes c.* 26.

Clerici non possunt intrare in curiam ad negotia, sub pœna excommunicationis. *Concil. Rom. sub Siluestro c.* 16.

Clerici non possunt vacare quæstui negotiorum. 14. *qu.* 4. *cap. Clerici. & c. Quoniam.*

Non possunt vacare venationibus, & aucupationibus. *Concil. Later.* 4. *c.* 15.

Clericus faciens fideiussiones, abijciatur à clero. *Concil. quod dicitur Apostolorum c.* 20. *Causa* 11. *qu.* 1. *c. Testimonium.* *De fideiussoribus cap.* 1.

Clerici non possunt vacare literis sæculariũ. *Dist.* 37. *cap. Legant. c. Omnes. & c. Legimus.* Et de S. Hieronymo legitur, quod vapulauit ab Angelo, quia magno studio legebat Ciceronem. *ibid.*

Clerici possunt legere sæcularium libros, & literas, tantum, nè eos ignorent. *Dist.* 37. *cap. Legimus, & cap. Qui de mensa.*

Clerici non possunt causas agere, seu esse causidici. 12. *qu.* 1. *cap. Duo sunt.*

Possunt pupillos, & orphanos patrocinari cum licentia Episcopi. *Concil. Calcedon. c.* 3.

Clerici non possunt suscipere procurationes sæcularium. 21 *qu.* 3. *cap. Ciprianus. cap. Molytijs. cap. Hi qui in Ecclesia. cap. Sacerdotium. Concil. Emerit. c.* 11. *Ne clerici. c. Sacerdotibus.*

Clerici in foro sæculari non possunt exercere munus aduocati, nisi in propria causa, vel causa Ecclesiæ suæ, vel miserabilis personæ. *De postulando c.* 1. *Concil. Lateran.* 3. *c.* 12. *& tit. De iure patronatus c.* 4. *Honorius III. ex Cirone, de vita, & honest. cleric. c.* 1.

Non possunt vacare lucris, quæ fiunt in emendis, & vendendis mercimonijs, sub pœna perdendi clericale priuilegium. *Honorius III. ibid. cap.* 1. *&* 2.

Non possunt esse conductores, seu procuratores villarum, oppidorum, &c. *Concil. Later.* 3. *c.* 12.

Non possunt conducere possessiones. *Concil. Calcedon. c.* 3.

Clericus sine iussu Episcopi, nullum potest vocare ad iudicium sæculare. *Marcellus I. epist.* 2.

Non possunt vacare turpi lucro, vel negotijs illicitis, alias degradentur. *Concil. Aurelian.* 3. *c.* 26.

Clericus sine licentia Episcopi, nullum trahere potest ad alium forum. *Concil. Aurelian.* 3. *c.* 31. *Causa* 11. *qu.* 1. *c. Clericus.*

Clerici in sacris non possunt exercere chirurgiam. *Concil. Later.* 4. *c.* 18 Vide, *Chirurgia.*

Non possunt à sæcularibus applicari negotijs publicis. *Concil. Aurel.* 4. *c.* 13. si moniti non desistunt, excommunicentur. *ibid.*

Clericus potest vacare alicui arti sine detrimento officij. *Dist.* 91. *cap. Clericus victum. & cap. Quantumlibet. Concil. Colon.* 2. *par.* 2. *c.* 30.

Clerici non possunt vsurpare iurisdictionem sæcularium. *Concil. Later.* 4. *c.* 42.

Clerici sine licentia Episcopi, nullam possunt tractare causam sæcularem. *Concil. Emerit. c.* 11.

Clerici non possunt emere vili, & vendere carius. *Concil. Tarracon. c.* 2. 14 *qu.* 1. *cap. Canonum.*

Clerici pro locis pijs possunt vacare causis sæcularibus. *Concil. Vienn. c.* 16.

Possunt pro pauperibus esse procuratores, & conductores sæcularium rerum. *Concil. Parisiense* 6. *lib.* 1. *c.* 28. *Concil. Mogunt. c.* 10.

Non possunt patrocinari causas pro muneribus. *Concil. Tarracon. c.* 10. 15. *quæst.* 2. *cap. Obseruandum.* Possunt tamen sine muneribus in causis pauperum. *ibid.* 15. *quæst.* 2. *cap. Vnico.* Alias deponendi. *ibid.*

Clerici non possunt esse ministri laicorum in nullo. *Ne clerici se immisceant. cap. Sacerdotibus.*

Clericus non potest esse generalis Iustitiarius Principis laici; alias ab officio, &c. deponatur. *ibid. Ne clerici. cap. Sed ne procurationes. De postulando c. fin.*

Neque potest fungi officio Vicecomitis sæcularis. *Ne clerici se immisceant. cap. Clericis.* Pœna. *ibid.*

Neque tabellionis officium exercere. *ibid. cap. Sicut si.*

Clerici in sacris non possunt esse villici. *Concil. Cabil.* 3. *c.* 7.

Clericus, qui relicto habitu clericali, immiscet se laicis negotijs, perdit priuilegium fori. *De Apostatis c.* 1.

Clericus exercens per annum artem ioculatoriam, perdit forum clericalem: si minori tem-

tempore eam artem exercet, & ter monitus non cessat, adhuc perdit illud. *De vita, & honest. cleric in 6. cap. vn.*

Clerici vacantes negotijs sæcularibus, vt mercaturis, vsuris, tabernis, lucris, &c. (vt supra) si moniti tertio per Episcopum non cessant, priuantur priuilegio clericali. *Honorius III. ex Cirone, de vita, & honest. cleric. c.2.*

Clerici in agro Romano possunt artem agriculturæ exercere, vel facere exercere, & non subiacent ministris spoliorum. *Clemens VIII. const.72. Inter multiplices.*

Vide, *Clerici à quibus debent abstinere.* Vide, *Negotiari.*

Clerici quomodo recipiendi in alienis Ecclesijs.

Clerici sine literis commendatitijs sui Episcopi à nullo alio possunt recipi. *Concil. quod dicitur Apostolorum c. 33. Concil. Laodic. c.41. & 42. Concil. Taurinense c.6. Concil. Calcedon. c.20. Concil. Epaun. c. 5. & 6. Lucense 2. c. 34.* Non potest recipi in clero. *ibid. Tolet.17. c.5. Concil. Vienn. c.12. Concil. Nicæn.2. c 10. Aquisgran. sub Ludouico c. 51. & 52. Concil. Agathen. c.58. Concil. Aurelian. 3 cap.4. De clericis peregrinis c. vlt. dist 71. cap. Primates. cap. Nullum. 19. quæst.2. cap. Alienum.*

Clericus alterius Diœcesis sine literis sui Episcopi recipi non potest, nisi in casu, quo venit ad Papam. *De clericis non resident. c. Fraternitati.*

Non possunt ab alieno Episcopo recipi, sub pœna excommunicationis in ipso recipiente. *Zacharias ep.7. c.17.*

Clerici ordinati in aliena Diœcesi non recipiantur, nec vlterius promoueantur. *Concil. Taurinense c.7.*

Clericus ordinatus in vna Ecclesia, non recipiendus in alia. *Dist.72. c.Placuit.*

Clericus alterius Ecclesiæ sine literis commendatitijs sui Episcopi, non permittendus facere sacrum, aut ministrare Sacramenta. *Concil. Trid. sess.23. de reform. c. 16.*

Clerici criminosi à nullo recipiendi. *Concil. Meldense c.50.*

Clerici alieni, inuito Episcopo non recipiendi. *19. qu.2. cap. Alienum.*

Clerici commorantes in aliena Ecclesia, sine licentia sui Episcopi non possunt ministrare. *Concil. Aquisgran. sub Ludouico c. 71. 3. qu. 1. cap. Si quis presbyter. Dist.71. cap. Extraneo. & cap Hortamur.*

Clericum extraneum sine licentia sui Episcopi recipiens, excommunicetur. *Concil. quod dicitur Apostol. c.16. Concil. Calced. c.20.*

Vide, *Clerici peregrinantes.* Vide, *Sacerdos peregrinus.*

Clerici peregrinantes.

Clerici sine licentia sui Episcopi non possunt peregrinari. *Concil. quod dicitur Apostolorum c. 16. Concil. Laodic. c. 41 & 42. Concil. Calcedon. c.20. Aurelian. 3. c.4.*

Debent habere literas formatas, alias excommunicentur. *Concil. Mileuit. c.20. Concil. Lucense 2. c.34.* Non est recipiendus in clero. *ibid. Tolet. 17. c.5. Agathense c.58.* A nullo eis detur communio. *Concil. Epaunense c.6. Vormatiense 1. c.18. De consecrat. dist. 5. cap. Non oportet. Dist. 71. cap. Nullum. Concil. Veneticum c. 5.* Excommunicandi, &c. *Concil. Tur. 1. c. 11.*

Clerici peregrini debent probare suam ordinationem per quinque sigilla. *De clericis peregrinis c.1.*

Per iuramentum etiam probare debent, alias non recipiantur. *ibid. c. In quatuor.*

Clerici peregrinantes ad sedem Apostolicam, non possunt impediri, aut maletractari à superiore. *De cleric. peregrin. c. vn.*

Clericus vagus, priuandus est honore. *Concil. Valent. c.5.*

Clericum sine licentia Episcopi peregrinantem recipiens, vel defendens, excommunicetur. *Concil. quod dicitur Apostolor. c.16. Concil. Calcedon. c. 20. Concil. Aurelian. 3. c.4. 21. qu 5. cap. Si quis fortè.*

Clericus peregrinus sine literis commendatitijs sui Episcopi non permittatur facere sacrum, nec ministrare Sacramenta. *Concil. Mogunt. 4. c.94. Concil. Trid. sess.23. de reform. c.16.*

Clerici transmarini, & alienigenę recipi non possunt, nisi habeant literas firmatas à quinque Episcopis. *Dist.97. cap. Nullus. c. Transmarinos. & cap. Afros.*

Clerici euntes ad locum, vbi residet Imperator, sine licentia Episcopi, eijciantur ab ea, per defensorem Ecclesiæ. *Concil. Calcedon. c.23. 16. qu. 1. cap. Quidem.*

Clerici peregrini, & ignoti non sunt præferendi clericis emeritis Ecclesiarum. *Cælest. I. ep.2. c.4. Dist.61. cap. Ne emeritis.*

Clerici vagi tenendi sub custodia, & quomodo remittendi ad Episcopos. *Concil. Mogunt 1. c.22. & 31.*

In alienis locis morantes, non possunt promoueri sine licentia sui Episcopi. *Concil. Aurel 3. c.15.* Vide, *Ordinatio, &c.*

Non possunt facere votum peregrinationis sine licentia Episcopi. *De voto. cap. Magnæ deuotionis.*

Vide in titulo præcedenti. Vide, *Peregrini.* Vide, *Sacerdos peregrinus.*

Cle-

Clerici quò ad conuiuia, & nuptias.

Clerici non possunt interesse neque nuptijs, neque baptismo filiorum, siue sint legitimi, siue non, & pœnæ. *Concil. Sabinense c.7. Concil. Agathen. c. 39. dist.34. c. Presbyteri. Concil. Mediol.1. part.2. tit. De armis, ludis, &c.*

Clerici, dum ad officia, & conuiuia conueniunt, caueant à risu, cantu, ebrietate; & non se inuitent ad bibendum. *De consecr. dist.5. cap. Nullus Presbyterorum.*

Si tempore festorum, vel exequiarum fiat conuiuium, non plures, quam sex inuitentur, & omnes sint clerici. *Concil. Mediolan.1. vt supra.*

Clerici, qui conuiuijs hæreticorum intersunt, per annum communione priuandi. *Concil. Epaun. c.15.* Si iuniores id faciunt; vapulent. *ibid. Concil. Meldense c.37.*

Clerici non possunt ex symbolis facere conuiuia. *Dist.44 cap. Non oportet il 2.*

Clerici quò ad priuationes officiorum.

Clerici non sunt priuandi officijs, si non sunt conuicti vel confessi de crimine. *15. qu.5. c. vlt.*

Clericus glorians se de crimine carnali commisso, deponendus est ab officio, & beneficio, sine beneficio appellationis. *De excessibus Prælat. cap. Quam sit.*

Clerici adulatores deponendi. *Dist.46. cap. Clericus qui.*

Clerici maledicentes sacerdoti, nisi veniam petant, deponendi. *Dist.46. cap. Clericus il 2.*

Clerici vsurarij deponendi, etiam si sint Episcopi. *Dist.47. cap. Si quis. cap. Quoniam. & cap. Episcopus.*

Clerici deponi possunt ab Episcopo cum Synodo, non ab eo solo. *15. qu.7. cap. Sexta actione.* & alijs *ibid. præsertim vlt.*

Episcopi criminosi deponendi sunt à Papa. *Extra, de pœnis cap. Diuinis.*

Clerici beneficiati, &c. citati ab Episcopo, si in termino non comparent, priuandi sunt. *De cleric. non resid. c. Ex parte vestra. c. Qualiter. & c. Inter quatuor.*

Clericus committens aliquod criminale, cadit ab officio. *Dist.50. cap. Si Episcopus.*

Clerici præponentes voluptatem officio priuandi. *Dist.82. c. Proposuisti. c. Plurimos. c. Quia aliquanti.*

Clericus deprehensus in furto est deponendus. *Concil. quod dicitur Apostol. c.25.*

Vide, *in sequenti titulo.*

Vide, *Degradatio.* Vide, *Depositio.* Vide, *Presbyter criminaliter, &c.* Vide, *Alia delicta clericorum in proprijs locis.*

Clerici depositi, priuati, seu condemnati.

Clerici depositi non sunt remittendi in pristinum gradum, sed potius abijciantur. *Concil. quod dicitur Apostolorum can.29.*

Clerici suspensi ab officio possunt post pœnitentiam remitti, exceptis homicidis. *De temporibus ordinat. cap. finali.*

Clericus quando tradendus curiæ sæculari. *De iudicijs cap. Et si clerici.*

Clericus depositus celebrans, excommunicatur. *De clerico excommunicato ministrante c.1. & 2.*

Si monitus non desistit, per sæcularem potestatem damnetur. *ibid. c. Si quis.*

Clerici tradendi curiæ sæculari degradantur ab Ecclesiastico Prælato, præsente curia sæculari, quæ statim eum accipit, & Ecclesia intercedit, vt puniatur citra pœnam sanguinis. *De verbor. signif. cap. Nouimus.* Vide, *Degradatio.* Vide, *Depositio.*

Clerici facientes Ecclesiam censualem, priuandi sunt illa. *De Regularibus. c. Cum clerici.*

Clericorum damnatio, tres, vel duos testes requirit. *2. qu.4. cap. Placuit.*

Si Clericus damnetur ad faciendam pœnitentiam in monasterio, debet alimentari de suis bonis; & quomodo disponere debeat de alijs. *16. qu.6. cap. De lapsis.*

Clerici condemnati ab Episcopo recurrentes ad Imperatorem, vel alium, &c. carent spe restitutionis. *Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio c.74. 21. qu.5. cap. Si quis à proprio. cap. Si quis Episcopus.*

Clerici damnati à Concilio, à nullo possunt recipi, nec defendi. *21. qu.5. cap. Si quis cuiuslibet.*

Recipiens clericum fugientem à suo Episcopo, excommunicatur. *21. qu.5. c. Si quis fortè.*

Clericus damnatus confugiens ad iudicem sæcularem, excommunicetur. *21. quæst.5. c.1.*

Clerici damnati ad pœnitentiam in monasterio, stipendium habere debent ex quo viuant, sed eorum bona sunt Ecclesiæ. *Gregor. I. lib.1. ep.42.*

Clericus depositus, si est incorrigibilis, excommunicetur, &, per sæcularem potestatem coerceatur. *De iudicijs. c. Cum non ad hoc.*

Clerici damnati à Synodo non possunt defendi à sua Ecclesia. *Concil. Carthagin. 5. c.2.*

c. 2. Concil. Afric. c. 29.
Vide, *Clerici quò ad priuationes*. Vide, *Degradatio*, Vide, *Depositio*. Vide, *Presbyter criminaliter*, &c.

Clerici coniugati.

Clerici coniugati in Ecclesia latina ordinari non possunt in sacris, nisi habuerint virginem vxorem, & voueant castitatem. *Concil. Later. 3. in append. tit. De cleric. coniug. c. 5. De cler. coniug. c. Sanè*,

Clerici coniugati permittendi sunt (in Ecclesia latina) infra subdiaconatum. *ibid. c. 6.*

Græci cum fiunt subdiaconi, diaconi, presbyteri, &c. retinere possunt vxores, quas habebant in minoribus, eisque vti, etiam in sacris, dummodo virgines eas acceperint. *De clericis coniug. cap. Cum olim*. Vide, *Græci*.

Clerici coniugati habere non possunt beneficia Ecclesiastica; & si habent sunt eis spoliandi. *De clericis coniugatis c. 1. c. Sanè, & c. Quod à te. Concil. Londin. 2. c. 16.* Etiam si intercedat confirmatio Papæ, si non sit expressa in ea causa. *Honor. III. ex Cirone tit. De confirmat. vtili, &c. c. 4.*

Si beneficia habeant, à quo sunt auferenda, *De cler. coniug. c. Diuersis*.

Clerici coniugati habere non possunt dignitates Ecclesiasticas. *De cler. coniug. cap. Cum decorem*.

Clerici coniugati non beneficiati cogendi ferre tonsuram. *ibid. cap. Ioannes*.

Clerici coniugati, quando in bonis suis non gaudent priuilegio clericali. *ibid. c. Ex parte tua*.

Clericus coniugatus, quando non fert tonsuram caret priuilegio fori. *De cler. coniug. in 6. cap. Clerici*. Similiter si non fert habitum clericalem. *ibid. Concil. Trident. vt infra*.

Clerici coniugati tenentur de mandato Episcopi inseruire alicui Ecclesiæ in habitu, & tonsura; alias non gaudent foro clericali, & in hoc seruanda est constitutio *Bonifacij VIII.* quæ incipit: *Clerici qui cum vnicis. Concil. Trident. sess. 23. de refor. c. 6.*

Clerici coniugati, dummodo non bigami, tenentur facere functiones Ecclesiasticas in suis Ecclesijs. *ibid. c. 17.*

Clerici coniugati committentes excessus enormes, priuantur priuilegio fori. *Concil. Tolet. 22. cap. 14.*

Non possunt habere administrationem Ecclesiasticam. *De cler. coniug. c. Sanè*.

Clericus coniugatus in ciuilibus, & criminalibus gaudet foro clericali. *De cler. coniug. in 6. c. vnico*.

Clerici coniugati possunt domi punire vxores adulteras. *Concil. Tolet. 1. c. 7.*

Cum illis non possunt sumere cibum, nec in alijs communicare, nisi facta pœnitentia. *ibid. c. 7.*

Clericus cum vxore adultera, quomodo debet se gerere. *33. qu. 2. cap. Placuit*.

Clerici coniugati incontinentes cum suis vxoribus, debent ab eis separari. *Concil. Afric. c. 37.*

Clericus sciens vxorem esse adulteram, debet eam dimittere; quod si retinet, priuatur officio sui ordinis. *Concil. Neocæsar. c. 8.* Excommunicatus sit vsque ad mortem. *Concil. Elibert. c. 65.*

Clerici coniugati tenentur ad debita obsequia dominorum temporalium, debitas iustitias, &c. *Honorius III. ex Cirone de cleric. coniug. c. 1.*

Clerici coniugati, qui in habitu sæculari inseruiunt, non possunt iterum ad Ecclesiam redire. *Honorius III. vbi supra c. 3.*

Clerici coniugati reducti à curia sæculari ad Ecclesiasticam, sufficienter puniantur, alioquin iudices officio priuentur. *Concil. Tolet. 22. c. 14.*

Clerici coniugati non possunt vxoribus, vel filijs relinquere bona acquisita ex beneficijs. *Concil. Londin. 2. c. 16.* Vide, *Pater*. Vide, *Filius*.

Clerici coniugati facere non possunt officium tabernarij, vel macellarij, & si ter moniti non desistunt, perdunt priuilegium clericale. *Clement. de vita, & honest. cleric. cap. 1.*

Vide, *Clerici à quibus debent abstinere*.

Clericorum percussores, occisores, & persecutores, carcerantes, &c.

Clericum percutiens est excommunicatus vitandus, & accensis candelis, ac pulsatis campanis est denunciandus. *Concil. Later. 3. in append. tit. De illis, qui insidiantur, &c. c. 5. Concil. Colon 1. c. 3. Mogunt. 3. c. 7. Triburiense 1. c. 20. Nicolaus I. in decretis tit. De presbyteris c. 6. Causa 17. qu. 4. cap. De presbyterorum. De sent. excommunic. c. Nuper. 17. qu. 3. cap. Si quis suadente*, à Papa absolui debet. *ibid.*

Clericum permittens percuti, cum possit prohibere, est excommunicatus. *De sentent. excommunic c. Quantæ*.

Clericum percutiens, vulnerans, occidens, mutilans, deformatum reddens, carcerans, siue per se, siue per alium id faciat; vel requisitus à superiore Ecclesiæ, illum non restituit; si est clericus, priuatur omni be-

beneficio, & fit inhabilis ad alia habenda vltra excommunicationem. Si laicus, vltra excommunicationem priuatur Ecclesiastica sepultura; & ipse, ac filij inhabiles sunt ad beneficia Ecclesiastica. *Concil. Rauennat. 2. sub Clemente V. c. 26. De sententia excommunicationis c. Nuper.*

Clericis obsequia præstari vetantes, vel prohibentes nè cum eis contractus fiant emendi, vendendi panem, &c. excommunicati sunt. *De immunitate Ecclesiastica in 6. c. fin.* Vide, *Excommunicationes in Bulla Cœnæ.*

Clericum cogens vt renunciet, vel impediens ne ad curiam accedat, si est Prælatus præter excommunicationem priuatur fructibus, &c. si inferior, priuatur beneficijs. *Clement. de excessibus priuilegiatorum. c. fin.*

Clericorum percussores si religionem ingrediuntur hoc tacentes, quando & quomodo possunt absolui, & à quo. Vide, *Regulares, & superiores eorum.*

Si clericus occidatur, occidens debet puniri, non interdici locus, nisi populari concursu fuerit occisus. *Reformatio cleri Germaniæ c. 22.*

Si clericus expellatur, vel banniatur ab aliqua Ecclesia sua, terra illa supponatur Ecclesiastico interdicto. *Concil. Tolet. 22 c. 24.*

Clerici mutuò se percutientes, quomodo puniendi. *Concil. Ilerden. c. 11.*

Clericum percutiens ex ioco non est excommunicatus. *Concil. Later. 3. in append. tit. De illis, qui insidiantur c. 7. De sent. excom. c. 1.*

Clericum percutiens, ignorans quod sit clericus, quia comam nutriebat, &c. non incurrit excommunicationem; sed tenetur iurare, quod non cognouerit. *Concil. Later. 3. vbi supra c. 1. De sent. excom. c. Si verò il 2.*

Clericum percuti mandans est excommunicatus, sicut faciens. *Concil. Lateran. 3. vbi supra c. 12. De sent. excom. c. Mulieres. §. Illi verò.*

Clericum percutiens, &c. repellendo vim, non est excommunicatus. *Concil. Later. 3. vbi supra c. 7. De sent. excomunic. cap. Si verò.*

Clericum percutiens repertum cum matre, sorore, vel filia carnaliter peccantem, non est excommunicatus. *Concil. Later. 3. vbi supra c. 10. De sent. excomm. cap. Si verò.*

Si autem mulier non sit ita proxima, incurrit excommunicationem, si percutit, &c. *Concil. Later. vbi supra c. 10. & De sent. excom. c. Si verò.*

Clericum percutiens, si impubes, vel magister, non est excommunicandus. *Concil. Lateran. 3. vbi supra c. 7. De sent. excom. c. 1.*

Clerici se inuicem percutientes sunt excommunicati. *Concil. Lateran. 3. vbi supra c. 7. De sent. excommunic. c. 1.* Si ex odio, ira, inuidia id faciant, non si ex ioco. *ibid.*

Officialis Episcopi inijciens manus in clericum, est excommunicatus, à Papa absoluendus. *De sentent. excommunic. cap. Si verò.*

Clericum percutiens etiam si volentem, in satisfactionem iniuriæ, excommunicatur. *De sent. excommunic cap. Contingit,* & à Papa absoluendus. *ibid. cap. 1.*

Clericorum percussores à Papa absoluendi sunt, vel de mandato eius. *Concil. Lateranen. 3. in append. tit. De illis, qui insidiantur, &c. c. 3. & 5. De sent. excomm. cap. 1. & c. Si verò.* Etiam si percutiens sit clericus, vel officialis Episcopi. *ibid.* & *cap. Non dubium* Excepto mortis articulo. *ibid. c. Non dubium.*

Etiam si occulta sit percussio, à Papa absolutio est petenda. *De sentent. excommunic. c. Porrò.*

Clericorum percussores, si sunt mulieres, ab Episcopo possunt absolui. *Concil. Later. 3. vbi supra c. 12. De sent. excomm. cap. Mulieres.*

Item illi, qui non possunt ad curiam accedere, vt infirmi, & miseri. *ibid.*

Item, qui non possunt ob inimicitias adire curiam. *ibid. Concil. Later. 3. vbi supra c. 13.* Sed cum iuramento de adeundo, cum primum poterunt.

Si Clericum percutientes si sunt personæ delicatæ, magnates, potentes, si non possunt adire Papam, petendum est à Papa, quid agendum. *Concil. Lateran. 3. vbi supra c. 12.*

Clericorum percussores, &c. absolui non possunt, nisi parti satisfaciant. *Concil. Tribur. c. 20. Concil. Lateranen. 3. in append. tit. De illis, qui insidiantur, &c. c. 3. & 5.*

Clericum leuiter percutiens, potest ab Episcopo absolui. *De sentent. excomm. cap. Illi verò.*

Clericum occidens sine habitu clericali, & dicentem se non esse clericum, sed aliam personam, non incurrit excommunicationem. *De sentent. excommunic. cap. Perpendimus.*

Clericum detinens laicus in custodia, seu carcere, etiam sine læsione, est excommunicatus. *De sentent. excommunicat. cap. Nuper.*

Clericum percutiens ex zelo, vel correctione, vel quia est de sua familia, ad reprimendam insolentiam: vel seniores de clero, dum percutiunt adolescentes, qui turbant diuinum officium, non incurrunt excommunicationem. *De sent. excommun. cap. Cum voluntates, §. vltimo.*

Clericos carcerantes de mandato Prælati etiamsi laici sint non sunt excommunicati. *De sententia excommunicationis. cap. Vt fama tua c. si Clericos.*

Clerici percussio si facta nomine alterius rata postea habetur facit incurrere excommunicationem: secus si non sit facta nomine illius, etiamsi postea rata habeatur. *De sent. excommunic. c. Cum quis.*

Clericos bannientes, relegantes, siue sint Domini sæculares, siue eorum officiales excommunicantur ipso facto, & Papæ reseruatur absolutio. *Vrbanus VI. constitut. 3. Quia sicut.* Vide, *Bannum*. Vide, *Ciuitas.*

Clericos carcerantes, spoliantes, &c. *Per Carolum IV.* declarantur infames, *Et Bonifacius IX.* id confirmat. *const. 4. Iustis.* Vide, *Excommunic. Bulla Cœnæ.*

Clericum occidens. Vide, *Occidens.* Vide, *Percussor.* Vide, *Ecclesiasticorum percussores.*

Clerici quando non gaudent foro clericali.

Clerici reperti in delicto sine habitu & tonsura non gaudent foro clericali. *De priuilegijs & excessibus, &c. Honorius III. ex Cirone c. 3.*

Clerici, qui in habitu delinquunt, & vt laici existimantur, si postea in delictis reperiuntur cum habitu clericali, non se defendunt cum priuilegio fori. *De priuilegijs. cap. Ex parte.*

Clericus relinquens habitum & se immiscens laicis perdit forum. *De apostatis c. 1.*

Exercens per vnum annum artem ioculatoriam, perdit forum, si monitus ter non cessat. *De vita & honestate in 6. c. 1.*

Clericus ambulans cum habitu laicali, si tertio monitus non cessat perdit priuilegium fori. *De sententia excommunic. c. In audientia.*

Sed ante trinam monitionem, non perdit priuilegium fori. *De sent. excommunic. c. Contigit.*

Clericali foro non gaudent, qui ab Episcopis non gubernantur. *Dist. 93 c. Nulla ratione. & c. Quisquis.*

Clericus occupans beneficium alterius, vel maiorem partem bonorum, absque sententia iudicis, si non desistit, fit inhabilis, &c. & priuatur foro. *Concil. Rauenn. 2. sub Clem. V. c. 26.*

Clericus non ferens tonsuram, ter monitus non gaudet foro. *Concil. Colon. par. 3. c. 8*

Clericus non inseruiens alicui Ecclesiæ; non gaudet foro, nisi de licentia Episcopi moretur in studio, vel seminario. *Concil. Tridentin. sess. 23. de reformatione c. 6.*

Clerici quò ad redditus & prouentus Ecclesiæ.

Clerici debent viuere de patrimonio Christi, id est, de bonis Ecclesiæ. *De præbendis. cap. Cum secundum. 16. quæst. 1. cap. Locorum. Concil. Agbat. c. 36.*

Clerici habere debent stipendia iuxta laboris mensuram. *1. quæst. 2. c. vlt.*

Clerici qui de suo non habent viuere debent de bonis Ecclesiæ. *1. quæst. 2. cap. Sacerdos.*

Clerici qui de domo sua habent vnde viuant, non possunt accipere Ecclesiæ redditus. *1. quæst. 2. cap. Clericos. cap. Pastor. cap. Si quis propter. 16. quæst. 1. c. vlt.*

Clerici nomine precariæ recipiunt beneficium ab Episcopo. *Concil. Tolet. 8. c. 7.*

Clericis singulis assignari debet vnus mansus. *De censibus cap. 1.*

Clericis danda est quarta portio bonorum Ecclesiæ. *Gregorius I. lib. 7 epist. 8.*

Clerici de bonis Ecclesiæ non possunt assignare dotes filijs, vel nepotibus, & nulla est donatio, & ipsi priuantur beneficijs. *Concil. Sabinen. c. 7.* Vide, *Clerici circa donationes.*

Clerici non possunt relinquere fructus vel alia bona (ex Ecclesia acquisita) filijs spurijs vel concubinis. *Concil. Oxonien. 1. . 28. & 30.* pœna. *ibid.* neque domos, possessiones, &c. *ibid.* sub pœna anathematis & priuationis Ecclesiasticæ sepulturæ. *Concil. Germanicum c. 5.* talem donationem, vel testamentum defendentes excommunicantur. *Conil. Germanicum. ibid.*

Clerici, neque filijs legitimis possunt dare vel legare bona Ecclesiæ. *Concil. Tolet. 18. c. 16.*

Vide, *Beneficiati.* Vide, *Ecclesiastici.* Vide, *Ecclesia bona.* Vide, *Clerici quò ad testamenta.*

Clerici quò ad iuramenta.

Clericus carens administratione non tenetur ad iuramentum obedientiæ Episcopo. *De maiorit. & obed. cap. Legitur. De iureiur. c. Nullus Episcopus.*

Clerici non tenentur obseruare iuramenta facta contra libertatem Ecclesiæ. *De iure iurando in sexto c. 1.*

Clericus non tenetur ad iuramentum calumniæ sine licentia superioris. *De iuramento calumniæ c. 1.*

Cle-

Clericus potest alteri committere iuramentum calumniæ, si agitur de causa propriæ Ecclesiæ. *De iuramento calum. c. 1. Concil. Later. 3. in append. de iuramento calumn. cap. 1.*

Clerici iurare non possunt inconsulto Prælato. *ibid. c. 2. Concil. Later. 3.*

Clericus non tenetur iurare laico super Euangelia. *22. quæst. 5. cap. Nullus ex Ecclesiastico.*

Clerici non coguntur ab Episcopo iurare, nisi qui sunt ministri dispensationis. *22. quæst. 5. c. vlt.*

Clericus iurans soluere nouum censum pro Ecclesia, quam recipit, non tenetur, sed absoluitur à iuramento. *De regularibus c. Significauit.*

Clerici non habentes temporalia à laicis, non tenentur eis præstare iuramentum fidelitatis. *De iure iur. c. Nimis de iure. Concil. Claremont. c. 17. Concil. Lateran. 4. c. 43.* Si ab eis non habent temporalem iurisdictionem. *ibid.*

Clerici periuri excluduntur à beneficio. *De iure iurando c. Tua nos.* Per biennium est priuandus communione qui conuincitur. *Concil. Aurel. 3. c. 8.*

Vide, *Iuramentum.*

Clerici quò ad testimonium ferendum.

Clericus non potest testimonium dicere in causa criminali, alias excommunicetur, & deponatur. *Concil. Rom. sub Siluestro c. 26. Concil. Matiscon. 2. c. 19.*

Clerici non possunt à sæculo citari ad ferendum testimonium. *Concil. Afric. c. 26.*

Clericus conuictus quod falsum testimonium dixerit, capitalis criminis est reus. *Concil. Epaunense c. 13.*

Clericus non potest testimonium dicere contra reum. *Concil. Matiscon. 2. c. 19.*

Clerici possunt facere testimonium pro Ecclesia. *14. quæst. 2. cap. Super. De testibus c. Cum monitus.*

Vide, *Clericorum priuilegia.*

Clerici quò ad testamenta.

Clerici non possunt testari de rebus Ecclesiæ. *De test amen. cap. Cum in officijs. & c. Quia nos.*

Clerici qui de bonis Ecclesiæ viuunt, non possunt de eis testari, sed illa spectant ad Ecclesiam. *Concil. Later. 3. c. 15.*

De patrimonialibus clerici possunt testari. *De testamentis cap. Quia nos. Concil. Lateran. 3. in append. tit. De alienat. cap. 5.* Et etiam de acquisitis ante beneficium. *ibid.*

Clerici possunt facere moderatas eleemosynas de rebus Ecclesiæ etiam in ægritudine. *De testam. c. Ad hæc.*

Possunt clerici testari de suis mobilibus acquisitis, & disponere de eis pro pauperibus, & pro locis pijs. *De testam. c. Relatum il 2.*

Possunt relinquere sua bona monasterio. *De succession. ab intest. c. finali.*

Clericus pauper ea quæ acquirit, pro Ecclesia acquirit. *Concil. Aquisgran. sub Ludouico c. 89.*

Clericus non potest dotem relinquere filijs, vel nepotibus de bonis Ecclesiæ, sed irrita est donatio. *Concil Sabin. c. 7.*

Clerico moriente ab intestato, Ecclesia succedit in bonis eius. *De successionibus ab intestato. cap. 1. & c. finali. De testamentis c. Relatum il 2. Concil. Lateran. 3. c. 15.*

Ecclesiæ nomine intelligitur congregatio clericorum. *ibid. c. Relatum il 3.*

Si clericus, qui fuit seruus, moriatur ab intestato, quatuor partes fiant de bonis eius, Episcopo, Ecclesiæ, pauperibus, & consanguineis. *De success. ab intestato c. Sancto concilio.*

Si clericus est freneticus dum facit legata, succedit Ecclesia. *ibid. c. finali.*

Clerico moriente, in bonis Ecclesiæ succedit Ecclesia. *De testamentis cap. Relatum il 2.*

Non possunt legata facere concubinis. Vide, *Clerici concubinarij.*

Clericis in sacris morientibus; eorum propinqui nihil possunt vsurpare de bonis eorum sine licentia Episcopi. *Concil. Toletan. 9. c. 7.* intelligitur de beneficiatis, & de bonis Ecclesiæ.

Facultas testandi seù transmittendi bona ad hæredes, etiam ab intestato concessa beneficiatis etiam cardinalibus, non comprehendit fructus inexactos. *Vrbanus VIII. constit. 80. Aeternus §. 7.*

Vide, *Clerici circa reditus supra.* Vide, *Ecclesiastici quo ad testamenta.* Vide, *Beneficiatorum fructus.* Vide, *Testamentum.* Vide, *Romani ciues.* Vide, *Curiales,* Quia isti excipiuntur. *ibid.*

Clerici quò ad pluralitatem Ecclesiarum.

Clericus non potest adscribi duabus Ecclesijs duarum Ciuitatum, sed remaneat in prima. *Concil. Calcedon. c.10. 21.qu.1. cap. Clericus. Concil. Nicen. 2. c 15. Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio c.45. & 50. Concil Claramont. c.12. Concil. Later. 3. in append. tit. De alienat. c. 6. 21. qu.1. cap. Clericum. & cap. Qui plura.*

Vide, *Beneficiorum pluralitas.*

Clerici transeuntes ad alienas Ecclesias.

Clericus ordinatus pro vna Ecclesia non potest ad aliam transire, neque ab vllo Episcopo sollicitandus ad hoc. *Concil. Nicen. 1. c. 15. Concil. Antioch. c.3. Concil. Sardicense c.18. Concil. Tolet.1. c.2. Concil. Nicen. 2. c. 10.* Excommunicetur si non vult redire. *7 qu.1. cap. Si quis presbyter. cap. Properetur. & cap. Eos sacerdotes.*

Clericus transferens se ad aliam Ecclesiam, priuetur gradu. *Concil. Calcedonen. c.10. 21.qu.2. cap. Si quis iam. Concil. Turon. 3. c. 14.*

Transiens de vna ad aliam, non communicet cum rebus huius secundæ. *Concil. Aquisgran. sub Ludouico c. 50. & 87. 21. qu.2. cap. Si quis. Dist.71. cap. Clericorum.*

Clericus ordinatus pro aliqua Ecclesia in ea debet permanere, alias est puniendus. *Zacharias Papa ep.7. c.10.*

Clericus non potest transire de minori ad maiorem titulum. *Concil. Turonen. 3. c.14. Concil. Nicen.2. c.10.*

Cum licentia Episcopi, potest ad aliam transire. *21. qu. 2. cap. Quoniam.*

Relinquens Ecclesiam pro qua fuit ordinatus inconsulto Episcopo, sacrorum exercitio interdicendus est. *Concil. Trid. sess. 23. de refor. c.16.*

Clerici absentes ab Ecclesia.

Clerici non possunt abesse ab Ecclesijs, plusquam per tres septimanas. *Concil. Sardicense c.20.*

Clerici habentes dignitates, vel personatus in Ecclesijs, vel beneficiati, non possunt ab eis abesse ad audiendam legem, vel physicam, (& de quibus intelligitur.) *Ne Clerici in 6. cap.1.*

Abesse non possunt, nisi cum licentia Episcopi. *Concil. Carthag 3. c.21.*

Clerici beneficiati se absentantes, citadi sunt, vt veniant, & nisi veniant in termino, priuandi sunt, & alij eligendi, *De Clericis non residentib. cap. Ex parte vestra. cap. Qualiter, & cap. Inter quatuor.*

Ecclesiam relinquens prætextu monachatus, amplius non est recipiendus. *Concil. Constantinop 1. c.5.*

Clericus absens ratione studij cum licentia Episcopi, potest fructus beneficij percipere, dummodo stet in loco studij. *De clericis non residentib. cap. Tuæ fraternitatis.*

Si tamen segnes sint, & non studeant, non gaudent priuilegio, & tenentur ad restitutionem fructuum perceptorum. *Concil. Mogunt.4. c.66.*

Per quinquennium possunt hoc priuilegio gaudere. *De Magistris cap. fin.* & si non habent, vnde sustententur ab Ecclesijs debent sustentari. *ibid.*

Clericus absens pro seruitio Ecclesiæ, percipit fructus beneficij. *De clericis non resident. cap. Ex parte tua,* Intra sex menses debent comparere, *ibid.* alias priuandi.

Clericus infirmus recipit integrè fructus beneficij. *De cleric. ægrot. c.1.*

Clericus absens, seu non residens, quomodo citandus, & priuandus. *De cler. non resid. c. Ex tuæ.*

Si absens monitus non redit priuatur beneficio. *ibid. cap. fin.*

Clerici absentes à sua Ecclesia, non possunt promoueri sine licentia sui Episcopi. *Concil. Aurel. 3. c.15.*

Clerici commensales Episcopi, Cardinalis, &c. licet pro negotio Domini sint absentes non cessant esse domestici, & proprij. *De verbor. signif. c. fin.*

Clericus absens si grauatur debitis, potest fructus suos facere. *Concil. Lateran. 3. in append. tit. De alienat. c.6.*

Clericus absens sine licentia Episcopi, spoliatur beneficio. *Concil. Lateran. 3 in append. tit. Vni plura c.6.* Nisi causa studij absit, vel causam rationabilem adducat. *ibid.*

Clerici seruientes in hospitali non amittunt beneficia. *ibid. c.9.*

Clerici non possunt abesse ab Ecclesia sine licentia Episcopi, plusquam per quindecim dies. *Concil. Rauenn.4. sub Ioann. XXII. c 9.*

Clericus relinquens Ecclesiam, pro qua fuit ordinatus, sacrorum exercitio interdicitur. *Concil. Trident. sess. 23. de reformat. c. 16.*

Vide, *Beneficiati quò ad residentiam.* Vide, *Residentia.*

Clericorum multa priuilegia.

Clericus nequit examinari in publico. *Concil. Rom. sub Siluestro c.* 15. 11. *quæst.* 1. *c. Testimonium. Adrianus I. c.* 74.

Clericus examinari non potest contra reum. *Concil. Matiscon.* 1. *c.* 19.

Clerici in sacris pro quauis culpa non possunt verberari, seu flagellari. *Concil. Bracharen.* 3. *c.* 7. *dist.* 45. *Cum beatus Apostolus. Concil. Rom. sub Siluestro c.* 17.

Clerici non tenentur soluere decimas. *Concil. Lateran.* 3. *in append. de religiosis viris c.* 15. *De decimis cap. Nouum genus.*

Clericis non potest imponi publica pœnitentia. *Siricius ep.* 1. *c.* 14. *dist.* 50. *cap. Illud. Concil. Carth.* 5. *c.* 11.

Clericus non habens vnde soluat, non debet excommunicari, sed debet dare cautionem de soluendo, quando poterit. *De solutionib. cap. Odoardus.*

Querelæ contra clericos non facile credendæ. *Dist.* 86. *cap. Si quid vero.*

Clerici apud sæculares accusari non possunt, & pœna accusantium. 11. *qu.* 1. *cap. Placuit. cap. Insolita.* Vide, *Clericorum Immunitas.* Vide, *Clerici à quo iudicandi.*

Clericum accusans, si non probat per duos testes, excommunicatur. 2. *quæst.* 4. *c. Placuit.*

Clericus deprehensus à sæculo remittendus est ad Ecclesiasticum superiorem, si in habitu clericali capitur; si verò in laicali, & fama sit, quod sit clericus, adhuc est remittendus: si tandem in clericali, & prius viuebat in sæculari, non est expectandum, vt probetur eius clericatus, sed statim est consignandus iudici Ecclesiastico. *De sent. excom. cap. Si iudex.*

Clerici non possunt accusari à laicis. *Ne clerici, vel monachi, cap. Cum P. Manconella.*

Clerici conuicti de aliquo crimine possunt intra annum se defendere. *Concil. African. c.* 46. *Concil. Carthag.* 5. *c.* 12. *Concil. Vormat.* 1. *c.* 71.

Clericis imponi non potest pœna pecuniaria pro correctione. *De pœnis cap. Licet. De offic. Iud. ord. cap. Irrefragabili §. Prouideat. Concil. Later.* 3. *in append. tit. De simonia c.* 3. & 11. *Concil. Moguntin.* 4. *c.* 77.

Clerici morientes tempore interdicti, possunt occultè sepeliri, si seruauerunt interdictum. *De pœnit. & remiss. cap. Quod in te.*

Non possunt à sæculo citari ad ferendum testimonium. *Concil. Afric. c.* 26.

Clerici (non obstante priuilegio) tempore belli non excusantur à custodia murorum Ciuitatis. *De immunitate, &c. c. Peruenit.*

Clericus delinquens, in persona debet puniri, non in beneficijs, (quando iura non obstant.) 16. *qu.* 6. *cap. vlt.*

Clerici damnatio duos, vel tres testes requirit. 2. *qu.* 4. *cap. Placuit.*

Si accusator clerici deficit in vno, ad alia non admittitur. *Concil. Carthag.* 4. *c.* 3.

Clericis nullus præter Papam, potest imponere decimas. *Concil. Constantien. sess.* 43. *in Bulla Martini V.*

Clerici testimonio iurato credendum est, licet sit solus. *Concil. Lateran.* 3. *part.* 50. *c.* 67.

Vide, *Clericorum Immunitas.* Vide, *Immunitas.* Vide, *Ecclesiasticorum Immunitas.* Vide, *Causæ Ecclesiasticæ.* Vide, *Bigamus.*

Clerici quò ad donationes, & bona.

Clerici non cogantur facere donationes Ecclesijs; & pœna eorum, qui ad hoc impellunt. *Concil. Cabilon.* 2 *c.* 7.

Clericus donans sua bona Ecclesiæ, vt recipiatur in canonicum, est simoniacus. *De simonia c. Tua nos.*

Clericus donare potest cui vult, bona sua propria. *De successione ab intest. cap.* 1. & *cap. finali.*

Clerici possunt facere moderatam eleemosynam de rebus Ecclesiæ, etiam in ægritudine. *De testam. c. Ad hæc.*

Clericus dare potest bona sua Ecclesiæ, in qua recipitur in canonicum, sed absque isto pacto, vt recipiatur, dummodo retineat illa pro sua vita. *De simonia c. Tua nos.*

Clericus pauper si aliquid acquirit in Ecclesia, pro ea acquirit. *Concil. Aquisgr. sub Ludouico Pio c.* 89.

Clericis in sacris morientibus, propinqui eorum nihil possunt de ipsorum rebus vsurpare sine Episcopi licentia. *Concil. Toletan.* 9. *c.* 7. (intelligitur de beneficiatis.)

Clericorum lapsorum, & pœnitentium bona, sunt Ecclesiæ, ijs vero dandum est stipendium ex quo viuant. *Gregor. I. lib.* 1. *epist.* 42.

Clericus donare potest mobilia acquisita in Ecclesia, etiam dum sunt infirmi. *Concil. Lateran.* 3. *in append. tit. De alienatione c.* 8.

Clerici de bonis Ecclesiæ non possunt assignare dotes filijs, vel nepotibus; irrita est donatio; & ipsi priuantur beneficijs. *Concil. Sabinense c.* 7.

Vide, *Clerici quò ad reditus, & prouentus Ecclesiæ.* Vide, *Clerici quò ad testamenta.*

Cle-

Clerici redeuntes ad sæculum.

Clerici non ordinati in sacris possunt redire ad sæculum. *Gregor. I. lib. 12. epist. 31. Distinct. 32. cap. Si quis vero.*

Clerici in sacris non stantes in proposito, & redeuntes ad sæculum, sunt excommunicandi. *Zacharias ep. 7. c. 29.* Sunt ab Ecclesia eijciendi. *Concil. Andegauen. c. 7. Turon. 1, c. 5.*

Clericus nutritus in Ecclesia non potest redire ad sæculum; si redit, ab Episcopo est reuocandus, & non potest vxorem ducere. *Concil. Tribnrien. c. 27.*

Clerici circa subiectionem ad Episcopum, & alios.

Clerici subiecti sunt Episcopo, sed non modo seruili. *Concil. Brachar. 2. c. 2.*

Clerici omnes in Diœcesi sunt subiecti Episcopo. *Concil. Nicæn. 1. ex Arabico c. 19. Concil. Calcedon. c. 8. 18. qu. 2. cap. Quidam.*

Clerici proprium Episcopum non derelinquant, vt accedant ad alium. *Concil. Tolet. 1. c. 12.*

Clerici sine licentia Episcopi, nullam functionem Ecclesiæ facere possunt. *Lib. 2. const. Apost. c. 7. 16. qu. 1. cap. Cunctis.*

Omnes titulares, vel beneficiati cuiuscumque loci, ac monasterij in Diœcesi Episcopo subduntur. *Concil. Calced. c. 4. & 8. 18. qu. 2. c. Quidam.*

Clerici omnes cuiuscumque oratorij in Diœcesi (exceptis regularibus exemptis) subditi sunt Episcopo. *Concil. Cabilonen. 2. c. 14.*

Clerici obseruare tenentur, quæ Episcopi præcipiunt obseruanda. *Concil. Turon. 3. c. 9.*

Clerici non possunt communionem facere sine licentia Episcopi. *Concil. Aquisgr. sub Ludouico Pio c. 81.*

Clerici acefali, id est, nolentes subesse Episcopis, excommunicandi. *Concil. Regiaticinum c. 18.*

Clericus accusare non potest suum Episcopum, alias fit infamis. *3. quæst. 4. c. Clericus.*

Clerici dicendi non sunt, qui ab Episcopis non gubernantur. *Dist. 93. cap. Nulla ratione, & cap. Quis quis.*

Clerici titulorum Cardinalitiorum subduntur titulari, & circa eos vti potest censuris, &c. *De maiorit. & obed. cap. His quæ.*

Clerici correcti à suis Prælatis, si contra eos inuocant brachium sæculare, vel armatas preces impetrant contra illos, spoliandi sunt beneficijs. *Concil. Viennen. Prouinc. 1.*

Vide, *Episcopus quò ad iurisdictionem.*

Clerici excommunicati ab vno Episcopo, non recipiendi ab alijs.

Clerici, dum ab Episcopo aliquo excommunicantur, à nullo debent recipi, & pœna recipientium. *Concil. quod dicitur Apost. c. 33. Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio c. 53.*

Vide, *Excommunicatus.*

Clerici quò ad decimas soluendas.

Clericis nullus potest decimas imponere præter Papam. *Concil Constant. sess. 43. in constitut. Martini V. Leo X. const. 7. Supernæ §. 40.*

Imponentes decimas, gabellas, &c. clericis incurrant in excommunicationem Bullæ Cœnæ. *Gregor. XIII. const. 61. Consueuerunt §. 18.* Vide, *Excommunicationes Bullæ Cœnæ.*

Vide, *Clericorum priuilegia.* Vide, *Immunitas.*

Clerici quò ad appellationes à suo Episcopo.

Clerici grauati à suo Episcopo ad vicinos (olim) appellare debebant. *Concil. Mileuit. c. 22.* Si vero à vicino appellare volebant, ad Concilium appellabant. *ibid.* & *Concil. Afric. c. 92. Concil. Carthag. 6. c. 6.*

Clericus si grauatus appellat ad Metropolitanum, non potest ab Episcopo excommunicari. *Concil. Tolet. 13. c. 12.* Sic & appellans à Metropolitano ad alium iudicem superiorem, non potest à Metropolitano excommunicari. *ibid.*

Clerici grauati ab Episcopo recurrere debent ad Papam. *Concil. Rom. sub Zacharia c. 12.*

Clericus appellare potest ab Episcopo ad Synodum. *Concil. Carthag. 4. c. 66.*

Clerici appellare possunt ad Metropolitanum ab Episcopo; & ille debet causam facere. *Concil. Constantinop. 4. c. 26.*

Clerici appellantes ad Papam, si postea delinquunt, in his delictis iudicantur ab Episcopo. *Concil. Later. 3. par. 50. c. 53.*

Vide, *Appellatio.* Vide, *Archiepiscopus.* Vide, *Metropolitanus.*

Clerici quò ad monasteria monialium.

Clerici mœchantes cum monialibus sunt excommunicati. 27. qu. 1. cap. *Si quis Episcopus*.
Clericus frequentans monasteria monialium, priuatur officio. *De vita, & honest. clericorum cap. Clericus*. Si non desistit beneficio priuatur. *Concil. Later.* 3. c. 11.
Vide, *Moniales*. Vide, *Virgines sacræ*.

Clerici quò ad monachatum, seu Religionem.

Clericus potest fieri monachus, seu regularis inuito Episcopo. 19. *qu.* 1. *cap. vnico*. & *qu.* 2. *cap. Duæ sunt. c. Clerici. Concil. Tolet.* 4. c. 50.
Clericus relinquens Ecclesiam prætextu monachatus, non est amplius in Ecclesiam recipiendus. *Concil. Constantinopolit.* 1. c. 5.

Clerici quò ad ordines recipiendos, siue sacros, siue alios.

Clerici habentes aliquem ordinem compellendi sunt ad suscipiendos alios, alioquin priuentur eis, quos habent. *Concil. Aquisgran. sub Ludouico* c. 56.
Clericus habens beneficium, quod requirit ordinem compellendus est ad eum suscipiendum, alias beneficium illud alteri conferatur. *De ætate, & qualit. &c. præficiend. c. Quæris à nobis*. Vide, *Beneficiati*.
Clericus non beneficiatus, si habet patrimonium, ordinari potest in sacris. *De cleric. non resid. c. Tuis quæstionibus*.
Clericus ordinari non potest in sacris, nisi habeat, vel titulum beneficij, vel patrimonium. *Concil. Later.* 3. *can.* 5. 1. *qu.* 2. *c. Clericos. Concil. Tridentin. sess.* 21. *De refor. c.* 2. Tale beneficium ad quod est ordinatus, non potest resignare, nisi habeat vnde viuat. *ibid. Trident*
Clericus semper ordinari debet ad eum titulum, ad quem primo fuit ordinatus. *Concil. Claramont. c.* 13.
Clerici ordinati sine debitis dimissorijs, pellendi sunt à titulo. *Concil. Colon.* 2. *par.* 1. c. 31.
Clerici Græcorum filij possunt promoueri in Ecclesia latina, si non adsit scandalum. *De clericis coniugatis c. Cum olim*.
Vide, *Ordinatio*, &c. Vide, *Bigamus*.

Clerici quò ad ministeria ordinum, & alias functiones.

Clericus nullus potest exercere munera Episcopalia, licet esset consuetudo. *De consuetud. cap. Quarto*.
Clericus ministrans in ordine, quem non habet fit irregularis. *De cler. non ordinato ministr. cap.* 1. & 2.
Clericus primæ tonsuræ non potest in choro legere lectiones. *Concil. Nicæn.* 2. c. 14.
Clericus ministrans presbytero rebaptizanti fit irregularis, si fecit publicè; & non tollitur irregularitas, nisi per ingressum Religionis. *Concil. Later.* 3. *tit. De depositione c.* 1.
Clericus admittens ad diuina excommunicatum, est excommunicatus; & à Papa est absoluendus. *De sent. excommun. cap. Significauit*.
Clericus depositus celebrans, & non desistens monitus, per sæcularem potestatem damnandus est. *De cler. excommun. ministr. cap. Si quis*. Vide, *Clerici depositi*.
Clericus depositus celebrans, excommunicatus est. *ibid. cap.* 1.
Clericus non exequens suum ministerium, priuandus officio, donec impleat, quod debet. *Concil. Narbon. c.* 8.
Clericus non adimplens suum munus, laicam tantum habeat communionem. *Concil. Aurel.* 3. c. 8.
Clericus in eadem Ecclesia non potest habere duos honores. *Concil. Claramontan. c.* 14.
Clerici etiam minorum ordinum non possunt in Ecclesia ministrare sine superpelliceis. *Concil. Colon.* 2 *par.* 3. c. 31.
Vide, *Ecclesiasticæ functiones*.

Clerici proprij, domestici, commensales Episcoporum, & Cardinalium.

Clerici proprij Episcoporum, vel aliorum, sunt illi, qui sunt domestici, seu commensales alicuius personæ dignæ: licet pro eius negotio sint absentes. *De verborum signif cap finali*.
Clerici commensales Cardinalium recitantes cum eis officium, satisfaciunt. *Clement. de celebrat. miss. cap. fin.*
Clerici commensales Episcoporum possunt recitare idem officium, quod Episcopi, & sa-

satisfaciunt recitando cum eis. *ibid.*

Clerici domestici, proprij, & commensales Episcopi, Cardinalis, &c. sunt illi, qui expensis eorum aluntur; non verò illi qui fraude, vel fictione ab eis quæruntur. *De verbor. signif. in 6. cap. fin.*

Vide, *Cardinalium familiares*. Vide, *Episcopi domestici*.

Clerici ordinati ab hæreticis.

Clerici ordinati ab hæreticis (si isti non habebant potestatem Episcopalem, vel sine debita forma, materia, vel intentione) cum veniunt ad Ecclesiam sunt iterum ordinandi. *Concil. Nicæn. 1. c. 19.*

Vide, *Ordinati ab hæreticis*. Vide, *Episcopus hæreticus*.

Clerici hæretici, vel apostatæ à fide.

Clericorum hæreticorum bona sunt Ecclesiæ: sed ex eis stipendium dandum est eis, ex quo viuant. *Gregor. I. ep. 42.*

Clerici apostatæ à fide tractandi sunt, vt sæculares. *Concil. Lateran. 3. in append. tit. De depositione c. 16.*

Vide, *Hæretici clerici*. Vide, *Lapsi à fide*.

Clerici vagi, & fugitiui.

Clerici vagi retineantur sub custodia, donec ad proprios Episcopos mittantur. *Concil. Mogunt. 1. c. 17. & 31.*

Sic etiam Clerici fugitiui. *ibid.*

Clerici discordes.

Clerici discordes si nolunt ad pacem reuocari prius arguendi; & si inimicitias non deponunt, excommunicandi. *Concil. Colon. 2. par. 3. c. 13.*

Clerici primæ tonsuræ.

Clericus primæ tonsuræ fieri non potest infans; vel illiteratus, vel coniugatus; & pœna ordinantium est suspensio à collatione clericalis tonsuræ per annum. *De temporibus ordinat. in 6. cap. fin.*

Clerici primæ tonsuræ fieri possunt ab Abbate monachorum, monachi sui monasterij, qui eam petunt, si ipse Abbas sit sacerdos, & benedictus. *De ætate, & qualit. & ord. & cap. Cum contingat.*

Non solum monachi, sed alij subditi iurisdictioni Abbatis, habere possunt primam tonsuram ab Abbate sacerdote, & benedicto. *De priuileg. in 6. cap. Abbates.*

Primam tonsuram accipere non potest, qui non est confirmatus. *Concil. Trid. sess. 23. de refor. c. 4.* Vide, *Abbas quò ad ordinationes*.

Clerici primæ tonsuræ non possunt legere lectiones in choro. *Concil. Nicæn. 2. c. 14.*

Vide, *Tonsura*.

Clerici in processionibus.

Clerici in processionibus deuoti incedere debent, non confabulari; sed orare, non ad ientacula diuertere. *Concil. Colon. 2. tit. Censuræ c. 23.*

Clerici quando, & quomodo ordinandi.

Vide, *Ordinatio*. *Ordinare*. Vide singulos ordines in suis locis.

Clerici malè promoti.

Clerici malè promoti, suspensi sunt ab ordine; & si exercent sunt irregulares, & beneficijs possunt priuari. *Pius II. const. 7. c. Cum ex sacrorum.*

Malè promoti, sunt, qui sine ætate legitima, vel extra debita tempora, vel sine literis dimissorijs sui Episcopi, ascendunt ad ordinem sacrum. *ibid.*

Vide, *Promoti*. Vide, *Ordinati*.

Clericorum seminaria.

Clerici adolescentes, siue puberes, siue impuberes, in vno conclaui (id est seminario) teneantur sub probato magistro, & ibi erudiantur. *Concil. Toletan. 4. c. 24. 12. qu. 1. cap. 1. 21. qu. 1. cap. Omnis ætas.*

Seminaria erigenda sunt in qualibet Ecclesia Metropolitana, vel Cathedrali, & in eis tenendi sunt clerici adolescentes. *Concil. Trid. sess. 23. de refor. c. 11.*

Pueri alendi in seminarijs sumptibus illius, sunt filij pauperum bonæ indolis, qui spem bonæ expectationis præseferant. *ibid. c. 12.*

Possunt in seminario etiam teneri, & erudiri filij diuitum, sed sumptibus proprijs. *ibid.*

Pueri autem seminatij, id est, qui ab eo aluntur, sint ad minus ætatis annorum 12. qui sciant legere, & scribere competenter, instruantur omnium, primo in Eccle-

siasticis functionibus, statim tonsuram, & habitum clericalem accipiant ab Episcopo, discant grammaticam, cantum Ecclesiasticum, computos, aliasque bonas artes, sacram scripturam, doctrinam confessionum audiendarum, & sacramentorum ministrandorum, omni die inseruiant missæ; omni mense confiteantur, & communicent, diebus festis inseruiant Ecclesiæ Cathedrali, vel alteri. *Concil. Trid sess.* 23. *de refor. c.*17.

Seminarium visitandum per Episcopum, & duos canonicos seniores, &c. *ibid. c.*17.

Seminarium ædificandum ex reditibus mensæ Episcopalis, & beneficiorum quorumcumque, & ex eisdem sustentandum, qui debeant ad hoc concurrere. *ibid.* Mendicantes excluduntur. *ibid. c.*17.

Deputati ad gubernium seminarij, qui debent esse. *ibid. c.*17. Rationes reddituum ab Episcopo reuidendæ. *ibid.*

Si non possit erigi Seminarium in omni Cathedrali; fiant duo, vel vnum in Prouincia per Synodum Prouincialem, & quomodo debent aliæ Ecclesiæ concurrere ad expensas. *ibid. c.*17.

Seminaria plura fieri possunt in Diœcesi ampla, omnia tamen ab eo, quod est in Cathedrali, dependeant. *ibid. c.*17.

Si oriatur difficultas de redditibus pro erigendis seminarijs, quid agendum. *ibid. c.*17. *in fine*.

Vide, *Seminaria*.

Clerus.

Clero interdicto, Populus non intelligitur interdictus. *De sent. excommunic. cap. Si sententia.*

Clerus vrbanus non potest facere congregationem, vel decernere aliquid obligans alios clericos diœcesanos, nisi adhibitis quibusdam eligendis per eosdem clericos diœcesanos. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 2. *tit. Quæ pertinent ad bonorum, &c.*

Clerici Regulares minores dicti.

Clericorum minorum Congregatio à Sixto V. approbatur, eisque forma viuendi præscribitur, multæque gratiæ eis conceduntur: *Sixtus V. const.*81. *Sacræ.*

Clerici minores præfati gaudent priuilegijs Theatinorum. *Gregor. XIV. const.*2. *Romanus.*

Clerici Regulares S. Pauli decollati.

Clericorum præfatorum Congregatio approbatur à *Clemente VII. const.*37. *Vota.* & à *Paulus III. const.* 5. *Dudum.*

Præfati clerici ad nullum ordinem possunt transire, excepto Carthusiano *Greg. XIII. const.*48. *In specula.*

Isti clerici non tenentur adesse publicis processionibus. *Sixtus V. constit.* 5. *Rationi.*

Dum confirmatur eorum institutum à *Paulo III. const* 5. *Dudum*, multa priuilegia eis conceduntur, & illa quibus gaudent Canonici Lateranenses Regulares. *ibid.* Obtinent facultatem recipiendi nouitios ad ordinem. *Sixtus V. const.*81. *Sacræ.* Quæ tenentur obseruare in receptione nouitiorum. *Paulus V. const.* 83. *Alias felic. recordationis Sixtus.* Possunt cum sola Ordinarij licentia absque consensu Regularium recipere, seu fundare noua loca, seu Monasteria. *Paulus V. constit.* 64. *Ecclesiæ.*

Iudices conseruatores huius Congregationis, quam iurisdictionem habeant. *Iulius III. const.*10. *Ad hoc nos Deum.*

Clerici Regulares ministrantes infirmis.

Congregatio Clericorum ministrantium infirmis approbatur à *Sixto V. const.* 25 *Ex omnibus, & seq. Cum nos.* Assignatur eis forma habitus, & præscribitur regula. *ibid.* confirmatur à *Gregorio XIV.* & distinctè præscribitur vestitus, & norma viuendi per §§. 46. *const.*17. *Illius.*

Vide, *Infirmorum ministri.* Vide, *Ministri infirmorum.*

Clerici Doctrinæ Christianæ.

Congregatio Clericorum Doctrinæ Christianæ instituitur à *Paulo V. const.*36. *Ex credito.* Et præscribitur eis forma viuendi. *ibid.*

Clerici Doctrinæ Christianæ Auenionis vniũtur Congregationi Sommaschæ cum capitulis obseruandis. *Paulus V. constit.* 97. *Ex iniuncto.*

Clerici præfati emittunt votum, & iuramentum manendi semper in regione illa, quæ à solo Papa possunt dispensari. *Gregorius XV. const.*12. *Ex incumbenti.*

Clerici Regulares Theatini.

Clericorum Theatinorum Religio approbatur anno 1524. *à Clemente VII. const.* 11. *Exponi*. Conceditur, vt fruantur priuilegijs Canonicorum Regularium Lateranensium. *ibid. in const.* 38. *Dudum*. Eis conceditur, vt si non possunt recitare officium, superior eorum imponat eis recitationem aliquorum psalmorum, vel alterius orationis, item vt in Sacramentalibus confessionibus possint suos Religiosos absoluere ab excommunicatione maiori, & dispensare in irregularitate. Immediatè Sedi Apostolicæ subduntur. Superiores eorum finito triennio possunt pro alio loco eligi in superiores. ad capitulum soli vocales possunt accedere. & alia multa priuilegia. *ibid. Dudum*. Quorum aliqua post Tridentinum non subsistunt.

Gratias omnes, & priuilegia confirmat *Paulus V. constit.* 31. *Ad immarcescibilem*. Alia noua concedit. Declarat formam tenendam in celebratione capituli, & in toto gubernio, per multos §§.

Clerici Iesuati.

Vide, *Fratres S. Hieronymi.*

Clerici Religionis Sommaschæ.

Clerici Sommaschæ Religionis instituuntur, & approbantur *à Pio V. const.* 78. *Iniunctum*. Multa priuilegia, & gratias eis concedit *Sixtus V. constit.* 4. *Aequum*. Eadem omnia confirmat, & auget *Clemens VIII. const.* 22. *Decet*. Omnia priuilegia Mendicantium, quæ sunt in vsu, eis concedit *Paulus V. constit.* 37. *Ex quo diuina*.

Clerici scholarum piarum Matris Dei.

Clericorum præfatorum Congregatio instituitur ad docendum pauperes, & approbatur, atque decernitur, vt appelletur Congregatio Matris Dei. *Paulus V. const.* 81. *Inter Pastoralis*. Eis conceditur Ecclesia Sancti Pantaleonis in Vrbe, extincta ibi cura animarum, quæ applicatur Ecclesiæ Sancti Eustachij. *Gregor. XV. const.* 45. *Regimini*. Concedit *Vrbanus VIII. constitut.* 106. *Ad vberes*, vt ipsi soli tenere possit gymnasia sub titulo scholarum piarum, & alijs omnibus prohibetur.

Clerici scholarum Piarum pauperum Clericorum.

Alia congregatio instituitur Clericorum sub titulo scholarum Piarum pauperum Clericorum, separata, & diuersa à Congregatione scholarum Piarum Matris Dei, ob alia exercitia, & pias actiones. *Paulus V. constit.* 101. *Ad ea*. Vbi datur forma viuendi.

Deinde erigitur in Religionem cum emissione votorum. *Gregorius XV. const.* 14. *In supremo*. Postea obtinent Constitutiones suæ Religionis *à Gregor. XV. const.* 17. *Sacri Apostolatus*. Eximuntur ab onere accedendi ad processiones, & alios publicos actus. *Vrbanus VIII. constit.* 100. *Debitum*.

Declarauit idem Papa eos non comprehendi in decretis editis circa reformationem, & Nouitiatus assignandos pro alijs. *Constit. in append.* 26. *alias* 136. *Romanum*.

Clerici Congregationis Oratorij, vel S. Mariæ Valicellanæ.

Clericorum præfatorum Congregatio est sæcularium clericorum, instituta per S. Philippum Nerium, & approbata *per Gregorius XIII. const.* 101. *Copiosus*.

A Paulo V. obtinent constitutiones quasdam seruandas. *Constitut.* 92. *Christi-fidelium per* 17. *capita*. Non possunt Romæ aliæ domus sub tali instituto erigi sine licentia Præpositi, & Presbyterorum illius Oratorij. *ibid.*

Obtinent Ecclesiam S. Ceciliæ in Monte Iordano, suppressa Parochia, & translata cura ad S. Laurentium in Damaso. *Gregorius XV. const.* 11. *Cum ad vberes*.

Clericorum Piorum Congregatio in Regno Franciæ titulo Oratorij.

Hæc Congregatio Oratorij piorum Sacerdotum in Regno Franciæ instituitur ad fidem catholicam augendam, cum forma viuendi, & gubernandi *per 9. capita*. *Paulus V. const* 91. *Sacrosancta*.

Clerici Societatis Iesu.

Vide, *Iesuita*.

Clerici Cameræ.

Vide, *Camera Clerici*.

S. Cletus.

S. Cletus assumptus à Sancto Petro in collegium, tunc non cœpit esse Pontifex, sed exteriora tantum ministrabat. 8. *qu.* 1. *cap. Si Petrus*.

Clodoueus.

Clodoueus, seu Ludouicus Primus Rex Franciæ, à Sancto Remigio conuersus est ad fidem Catholicam. *Hormisda epist.* 1. *ad Sanctum Remigium*.

Cluniacenses Monachi.

Vide, *Monachi*.

Coadiutor quando datur, & quis.

Coadiutor dandus, si Ecclesiæ Rector sit leprosus: & de redditu Ecclesiæ est sustentandus. *De clerico ægrotante cap. De Rectoribus*. *Gregor.VII lib.*2. *ep.* 50.

Coadiutor dandus Archidiacono paralytico, si perdit vsum linguæ. *ibid. cap. finali*.

Coadiutor dandus Episcopo impotenti exercere munia Episcopalia. *ibid. cap. Ex parte tua*.

Coadiutor dandus per Superiorem ministro, ac Prælato negligenti. *De elect. in 6. cap. Grandi*.

Coadiutor assumi potest vnus, vel duo ab Episcopo, si sit sanæ mentis; sed si impeditus, vt non possit eligere, Capitulum referat ad Papam. *De clerico ægrot. in 6. cap.*1. Et quomodo potest Episcopus eos eligere. *ibid.*

Coadiutor Episcopo dari non potest, nisi à Papa. *ibid. c.* 1. si sit in partibus remotis, quomodo eligere debet cum Capitulo, vel sine. *ibid.*

Coadiutor viuere debet sumptibus illius, cui datur. *ibid. c.* 1.

Coadiutor non potest alienare res Ecclesiæ. *ibid. c.* 1. Reddere debet rationem. *ibid.*

Coadiutore dato, principalis non priuatur authoritate. *De elect. in 6. cap. Grandi*.

Coadiutor dari potest omni superiori impotenti. *De clerico ægrot. in 6. c.* 1. Vide, *Episcopus*. *Gregor.VII. lib.*2. *ep.* 50.

Coadiutor sine spe successionis datur. Vide infra.

Coadiutor in cura animarum fieri non potest sine examine. *Concil. Augustanum c.* 4.

Coadiutoria.

Coadiutoria cum spe futuræ successionis non danda, nisi vrgente causa in Cathedrali, vel Monasterio, & cum Papæ dispensatione, causa cognita, alias prouisiones nullæ sint. *Concil. Trident. sess.* 25. *de reform. c.* 7.

Cogentes.

Cogentes mulieres ad intrandum in Religionem.

Vide, *Moniales*.

Cogitatio.

Cogitatio sancta, consilium, aliaque bona à Deo sunt in voluntate hominis. *Cœlest.I. epist.*1. *c.* 8.

Cogitatio turpis non maculat, nisi detur consensus. *De pœnit. dist.*2. *c.* 23. *Inter hæc*.

Cogitatio non meretur pœnam ex lege ciuili. *De pœnit. dist.*1. *c.* 20.

Cogitatio in maleficio punitur. *ibid.*

Cognatio legalis.

Cognatio legalis inter adoptatum, & adoptantem impedit, & dirimit matrimonium. Sic inter adoptatum, & filiam adoptantis. *De cognat. legali c. vnico*.

Cognatio spiritualis.

Cognatio spiritualis, quæ oritur inter baptizatum, & baptizantem, & filium baptizantis, impedit, & dirimit matrimonium. *De cognatione spirituali cap. finali*.

Cognatio, &c. quæ oritur inter baptizatum, & suscipientem, ac huius filios, & vxorem suscipientis cognitam ab eo carnaliter, ante quam esset suscipiens, impedit, & dirimit matrimonium inter eos; nec non inter patrem, atque matrem baptizati. *De cognatione in 6. c.* 1. *Pius V. constitut.*14. *Sanctissimus, & in seq. declaratione*.

Cognatio spiritualis semper impedit matrimonium contrahendum, & dirimit contractum. ibid.

Cognatio spiritualis per duo Sacramenta contrahitur, scilicet baptismum, & confirmationem. De cognat. spirit. in 6. c. fin. Quæ verò per Catechismum, infra.

Cognatio spiritualis vt impediat, debet probari per testes, item, vt separetur. Qui matrimonium accusare possunt c. 1.

Cognatio spiritualis contrahitur etiam per Catechismum, qui fit ante baptismum. De cognatione spirit. in 6. cap. Per Catechismum.

Cognatio hæc impedit contrahendum, sed non dirimit contractum. ibid.

Vide, Baptizatus. Vide, Confirmatus. Vide, Matrimonium prohibita ratione cognationis spiritualis.

Coitus, Coire.

Coire secundum naturam, minus malum est, quam contra naturam. 32. qu. 7. cap. Offerebat. cap. Flagitia, & cap. Vsus.

Coire cum bestijs. Vide, Bestialitas. Vide, Carnalis copula.

Collegium.

Collegium non potest ex priuatis personis constitui. De excessib. Prælatorum c. Dilecta.

Collegium quodlibet visitari potest ab Episcopo, vt delegato Papæ: & in eo disponere de ijs, quæ pertinent ad salutem animarum. Concil. Trident. sess. 22. de refor. c. 8.

Collegium Cardinalium.

Vide, Cardinales.

Collegium S. Bonauenturæ fratrum Minorum Conu. Romæ.

Collegium hoc in Conuentu SS. Apostolorum Romæ Sixtus V. declarat se instituisse pro sua Religione Minorum Conuentualium. Constit. 76. Triumphantis §. 11.

Collegium Anglicanum Romæ.

Collegium hoc erigitur Romæ à Greg. XIII. const. 53. Quoniam. Assignatur forma gubernij, &c. Assignantur redditus pro sustentatione; qualitates alumnorum. Protectors eiusque iurisdictio. ibid. Pro eius subuentione hortatur Principes. Gregorius XIII. constit. 72. Omnipotens. Eamdem exhortationem replicat Sixtus V. constit. 39. Afflicta.

Collegium Germanicum Romæ.

Collegium hoc erigitur pro Natione Germanica à Gregor. XIII. const. 14. Postquam. Priuilegia, & exemptiones huius Collegij; modus viuendi, gubernium, ibi assignantur, redditus item, &c. Protector huius Collegij, eiusque iurisdictio in iudicandis causis illius, &c. assignatur à Gregor. XIII. const. 20. Per nostri.

Collegium Græcorum Romæ.

Collegium hoc erigitur à Gregor. XIII. constit. 42. In Apostolicæ Sedis. Redditus assignantur: forma gubernij; modus viuendi, Protector, eiusque iurisdictio. ibid.

Collegium Capranicense Romæ.

Collegium hoc institutum, approbatur à Pio V. const. 25. Accepimus. Forma gubernij, viuendi, &c. ibi assignantur.

Collegium Maronitarum Romæ.

Collegium hoc pro Maronitis instituitur à Greg. XIII. constit. 91. Humana. Redditus ei assignantur: forma viuendi, Cardinalis Protector, eiusque iurisdictio.

Maronitarum natio in Libani Montibus degit.

Collegium Matthæiorum Romæ.

Collegium hoc erigitur per Cardinalem Matthæium sub titulo S. Hieronymi, & confirmatur per Paulum V. constit. 8. Altitudo. Redditus à Cardinali præfato assignantur; præscribitur forma viuendi, gubernandi; qualitates, & obligationes Scholarium, & alia ad id pertinentia, officialium, vt Rectoris, œconomi, &c. Huius Collegij institutio facienda per hæredes de Matthæis. Iudex verò huius Collegij est Vicarius Papæ. ibid.

Col-

Collegium Scotorum, seu nationis Scoticæ Romæ.

Collegium hoc erigitur Romæ pro Scholaribus Nationis Scoticæ *à Clemente VIII. constit. 73. In supremo*. Forma viuendi, gubernandi, &c. in ea disponitur.

Collegium fratrum S. Francisci de Paula Romæ.

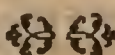
Collegium hoc erigitur Romæ in Regione Montium ex hæreditate D. Ioannis Pezzullæ pro Natione Calabriæ. Non potest ab alia Natione gubernari, quam ab ea, neque alij ibi morari, cum forma viuendi, gubernandi, &c. *Vrbanus VIII. const. 5. Ex iniuncto per* §§. 18. & in additione sub ea constit. *per* §§ 12.

Collegium fratrum Minorum Conuentualium pro Insula Melitæ.

Collegium hoc titulo S. Antonij instituitur in Conuentu fratrum Minorum Conuentualium in Insula Melitæ ad instar Collegij S. Bonauenturæ Romæ, pro sex Collegialibus ibi alendis; qui suis completis functionibus magisterium, seu doctoratum per Generalem ordinis assequuntur. *Paulus V. const. 121. In supereminenti.*

Collegium pro eisdem fratribus Minorum Conu. in Ciuitate Pragæ Bohemiæ.

Collegium hoc erigitur in Conuentu S. Iacobi fratrum Minorum Conuentualium sub inuocatione S. Bonauenturæ ad instantiam *Ferdinandi III.* Imperatoris, ad instar Collegij Romani eiusdem Ordinis dicti S. Bonauenturæ, pro duodecim Collegialibus, qui suis completis functionibus post triennium, lauream magisterij per Generalem Ordinis accipiunt. *Gregorius XV. const. 21. In supereminenti.*

Collegium dictum Montis Alti Bononiæ.

Collegium hoc erigitur Bononiæ *à Sixto V. const. 89. Inter cæteras*, pro 50. iuuenibus Nationis Marchiæ; assignantur redditus; forma gubernij; qualitates iuuenum, Protector, & alia ad ipsum spectantia. *ibid.*

Collegium Colimbriense in Hispania.

Collegium hoc erigitur pro militia S. Iacobi de Spatha in Regnis Hispaniæ cum forma viuendi, gubernandi, &c. Administrator est Rex Hispaniarum. *Paulus V. const. 5. Ex iniuncto.*

Collegia quædam Iesuitarum.

Collegium Vilnense Iesuitarum erigitur in Vniuersitatem, & studium generale. *Gregorius XIII. const. 102. Dum attenta.*

Collegium Pontis Mousonij in Lotharingia erigitur in vniuersitatem studij generalis. *Gregor. XIII. constitut. 100. In supereminenti.*

Vide, *Iesuitæ.*

Collegia alia diuersa.

Collegium pro Illyricis, Laureti erigitur. Vide, *Lauretum.*

Collegium pro Germanis, Pragæ erigitur. Vide, *Praga.*

Collegium Viennæ Austriæ, pro Germanis erigitur. Vide, *Vienna.*

Collegium Fuldense. Vide, *Fuldense.*

Collegium Medicorum in Vrbe.

Vide, *Medici.*

Collectæ, Collector.

Collectas soluere non tenentur cæci, pauperes. *De censib. cap. Licet.*

Collectas non tenentur soluere clerici. Vide, *Clericorum Immunitas.* Vide, *Clericorum priuilegia.*

Collectores. Vide, *Beneficia vacantia in curia, & Beneficia reseruata Papæ.*

Colludere, & Collusio.

Collusio inter accusantem, & accusatum cauenda. *De collusione detegenda c.1.*
Colludentes in beneficialibus negotijs, priuandi sunt beneficijs, *ibid. c. Audiuimus.*
Collusione facta si obtinetur absolutio, potest iterum accusari, & fieri causa, *ibid. cap. finali*,

Columnenses.

Columnenses cur olim à Papa condemnati, & quibus pœnis. *De schismaticis in 6. c. Vnico.*
Columnenses, qui ad officia, & dignitates per delictum præfatum erant inhabiles, reintegrantur, & rehabilitantur ad omnia. *Extra, de schismaticis c. Dudum.*

Coloni Ecclesiæ.

Colonos Ecclesiarum grauantes impositionibus excommunicati sunt. *Concil. Colon. 2. tit. Censuræ c. 29.*

Colonia.

Colonia Aggrippina eligitur in Metropolim *Zacharias ep. 9. in fine.*

Color, Coloratum.

Colorum fucis vti nón possunt mulieres, *De consecr. dist. 5. c. Fucare.*

Coma.

Comam nutrire non potest clericus. *Concil. Carthag. 4. c. 44. dist. 23. cap. Probibetur. cap. Clerici. cap. Si quis ex clericis. & cap. Non licet. Anicetus in ep. 1, Gregorius I. lib. 6. ep. 4.* & quare. *ibid. Nicolaus I. ad Consulta Bulgar. c. 58. Concil. Barcinon. c. 3. Concil. Rom. sub Gregor. II. c. vlt. Concil. Roman. sub Zacharia c. 8. Concil. Lucense c. 66.*
Comam vsque ad aures tondere debent clerici. *Concil. Tolet. 18. c. 3.*
Comam nutrire in masculis, est ignominia. *Nicolaus I. ad Consulta Bulgar. c. 58.*
Vide, *Clerici quò ad habitum, & tonsuram*, Vide, *Tonsura.*

Comedere, Comedens.

Comedi olim non poterant carnes cum sanguine, aut suffocatum, & pœna. *Concil. quod dicitur Apostolorum c. 63. Concil. Aurel. 2. c. 20.*
Comedi non potest in Ecclesia. *Concil. Laodicenum c. 28.*
Comedens azima cum Iudæis, excommunicetur; & si clericus est, deponatur. *Concil. quod dicitur Apostolor. c. 70. Post Concil. Elibertin. c. 1.*
Comedentes in templis idolorum, cum quali pœnitentia sunt recipiendi. *Concil. Ancir. c. 5.*
Comedendum non est ante horã diei tertiam. *Nicolaus I. ad Consulta Bulgarorum, c. 60.*
Comedere cum excommunicato est illicitum, *11. qu. 3. c. Ad mensam.*
Comedere cum paganis, quando non est illicitum. *ibid.*
In quadragesima ante horam nonam diei, & ante recitationem Vesperarum comedendum non est. *De consecrat. dist. 1. cap. Solent plures.*
Comestio, qualis esse debet. *Dist. 45. cap. Licet plerumque. cap. Licet nonnumquam, & cap. Disciplina.*
Vide, *Gula.*

Comœdia.

Comœdias legere nón debent sacerdotes. *Distinct. 37. cap. Sacerdotes.*
Comœdiæ permitti non debent in monasterijs monialium. *Concil. Colon. 3. tit. Censura c. 17.*

Comites.

Comites Palatini subduntur ordinarijs, excepto quando actu inseruiunt. *Concil. Trident. sess. 24. de refor. c. 11.*

Commater.

Commatrem ducens in vxorem, sit anathema. *Concil. Mogunt. 3. c. 18.*
Commatrem cognoscens carnaliter, sit anathema. *Concil. Vormatiense 1. c. 34.*
Commatrum, & compatrum dona in statu Ecclesiæ, qualia debent esse. *Sixtus V. const. 52. Cum in vnaquaque.*
Vide, *Baptizatus.* Vide, *Cognatio spiritualis.* Vide, *Patrinus, Matrina*, Vide, *Suscipiens.*

Compater, compaternitas.

Compater in Baptismo, vel Confirmatione esse debet vnus vel vna. *De consecr. distin.4. c. Non plures.*

Compater idem esse potest in Baptismo, & confirmatione in necessitate. *De consecr. dist. 4. cap. In Catechismo. Post epist. 2. Higinij Papæ.*

Compater debet diligere filium spiritualem. *Nicolaus I. ad consula Bulgar. c.2. Concil. Moguntiacum c. 47.*

Compater esse non potest monachus, etiamsi Abbas. *De consecr. dist. 4 cap. Non licet & c. Monachi.*

Compater esse non potest non baptizatus, vel non confirmatus. *ibid. c. Si in baptismate.*

Compater vxoris est etiam compater viri, & e contra, quia sunt vna caro. 30. *quæst.*4. *c.1. Nicolaus I. in decr. de impedim. matrimon. c.4.*

Compatres, & commatres quomodo efficiantur. 30. *quæst.* 4. *c. Si quis.*

Compaternitas contrahitur siue in Baptismate, siue in Chrismate, non solum inter suscipientem, & susceptum, sed inter eum, & patrem, ac matrem suscepti. 30. *qu.*4. *c. Si quis ex vno.*

Compatres, & commatres contrahunt cognationem spiritualem, quæ impedit, & dirimit matrimonium. *Nicol. I. ad consulta Bulgar. c.2.* Vide, *Cognatio spiritualis.* Vide, *Matrimonium. De cognat. spiritu ali c. Martinus. cap. Veniens.*

Compater alicuius isto mortuo potest ducere vxorem eius si hæc non erat commater quia scilicet nupta post compaternitatem contractam. 30. *qu.* 4. *c. Si quis spiritualis: & c. Post vxoris.*

Compaternitas quando impedit, & dirimit matrimonium. *De cognat. spirit. c.* 1. Vide, *Cognatio spiritualis.*

Compaternitas, & commaternitas semper impedit, quando per alterum eorum deuentum est ad compatern. vel commatern. *De cognat. spirit. c. Super eo.*

Compaternitas orta ex catechismo impedit matrimonium, sed non dirimit. *ibid c. Contracto. & de cognat. spirit. in. 6. c. Cathechismum.*

Compatrum siue commatrum filij, & filiæ, siue ante, siue post compaternitatem geniti possunt contrahere matrimonium, illa persona excepta per quam orta est compaternitas. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. de coniungendis filijs c. 1.*

Vide, *Patrinus.* Vide, *Suscipiens.* Vide, *Cognatio spiritualis.*

Commendæ, Commendatarij, Commendare.

Commendæ de Ecclesijs Patriarchalibus factæ ad instantiam aliquorum, etiam Regum, reuocantur. *Extrau. de præbend. cap. Ex supernæ.*

Commendari non possunt monasteria, quæ sunt capita Religionum: & si alicui commendata sint intra sex menses profiteri debet regulam illius religionis, alias commenda vacare censetur ipso iure. *Concil. Trid. sess. 25 de refor. c. 21.*

Commenda beneficij regularis dari non potest clerico sæculari, nec e contra. Vide. *Beneficia regularia, &c.*

Commendatarij retinent loca montium vacabilia per mortem. *Vrb. VIII. in append. const. 38. Decet Rom.*

Commendari non possent monasteria, nisi fiat mentio de qualitate eorum, alias prouisio nulla sit. *ibid. c. 21.*

Commendata monasteria visitari possunt à superiore regularium, & ab eodem instituendi sunt superiores, & ministri eorum. Vide. *Superiores.*

Commendatarij monasteriorum ordinis Camaldulensium. Vide, *Monachi Camaldulenses.*

Commendari non possunt Ecclesiæ beneficia, dignitates, xenodochia, monasteria, &c. per Cardinales si eorum fructus non attingant summam 200. ducatorum auri de camera, nisi per obitum suorum familiarium. *Concil. Later. 5. sess. 9. in Bulla de reformat. curiæ c. 1. Leo X. const. 7. Supernæ.*

Commendatarij tenentur ad reparationem fabricæ Ecclesiarum. *ibid.*

Commendæ quibus dandæ. *ibid.*

Commendatarij quid debent soluere pro monachorum victu, & necessitatibus. *ibid.*

Commendæ pro militia S. Stefani. Vide, *Dux Etruriæ.* Vide, *Militia.*

Commendatitiæ litteræ à quo dandæ, quando Episcopus non ordinat.

Vide, *Littera.*

Commensales Papæ.

Commensalium Papæ beneficia vacantia prouidenda sunt à Papa. *Iulius III. const. 21. Sanctissimus.*

Vide. *Papa.*

Com-

Commissio.

Commissio generalis non dat potestatem corrigendi admonendi, & priuandi beneficijs. *De officio vicarij in 6. c. Licet.*

Commissio generalis non affert potestatem conferendi benefica. *De officio vicarij in 6. c. fin.*

Commissione facta consensu partium, si vna pars procurat secundam commissionem, nulla facta mentione de priori, tenetur ad reficiendum expensas alteri parti. *De rescriptis c. Cæterum.*

Valet si habens primam noluit ea vti per vnum annum. *ibid. cap. Plerumque.*

Commissio posterior non facta mentione de prima, valet si habens primam, dolo, vel fraude illa non vult vti. *De rescriptis c. Si autem.*

Commissio posterior sine mentione prioris, valet si prima fuit generalis, secunda sit specialis. *De rescriptis c. Pastoralis. §. Quoniam.*

Commissio generalis de rebus, vel personis fieri non potest, nisi explicentur. *ibid.*

Commissionem secundam procurans, non facta mentione de priori, careat vtraque. *De rescriptis c. Ex tenore.*

Commissio generalis facta de vilioribus rebus, aut personis, non includit nobiliores. *ibid. cap. Sedes Apostolica.*

Commissio facta pluribus, cum clausula (quod si non omnes) intelligitur de impedimento iuris, & facti. *De rescriptis c. Sciscitatus.*

Commissio secunda reuocat primam, & quando. *ibid. c. Cum contingat.*

Commissiones factæ incertis iudicibus, sunt nullæ. *De rescriptis cap. Ad hæc.*

Commissiones de causis futuris, sunt nullæ. *ibid c. Ad hæc.*

Commissio facta à Papa, nisi faciat mentionem de priore, nullius est roboris, & primus iudex non impeditur. *De rescriptis c. Cæterum, & c. Ex tenore.*

Commissiones Papæ continentes falsitatem latinitatis falsæ sunt censendæ, *ibid. cap. Ad audientiam.*

Commissionem Papæ obtinens, non potest trahere partem extra diœcesim vltra duas dietas, nisi partes conuenerint. *De rescriptis c. Nonnulli.*

Commissionis literæ obtentæ à Papa, non se extendunt ad alios, qui non habent interesse in causa. neque ad futuras causas, quæ non erant exortæ tempore controuersiæ, alias qui eas obtinet, tenetur ad expensas, & priuatur commodo rescripti. *ibid. c. fin.*

Commissionibus duabus factis, vna in causa principali, alia in causa appellationis, si oritur contentio, iudex appellationis cognoscit de validitate appellationis. *De rescriptis c. Dilectus filius il 2.*

Commissio ad lites impetrata absque mandato Domini, est nulla. *ibid. c. Nonnulli §. Sunt & alij.*

Commissio impetrata à procuratore, cuius mandatum erat reuocatum, nulla est, excepto si reuocatio non peruenerit ad iudicis vel partis notitiam. *De rescriptis cap. Ex parte decani.*

Commissio habita in personas diœcesis, non se extendit in personas ciuitatis. *ibid. c. Rodulfus.*

Commissio contra aliquem, si hic moritur, non se extendit ad personam successoris, etiam si per clausulam, *& quidam alij*, facta sit commissio. *ibid. cap. significauit.*

Commissione data de finienda causa intra terminum, seù certum tempus, terminus incipit currere à receptione literarum à iudice commissario. *De appellat. & recusat. cap. Super eo il 2.*

Commissione facta cum particula *Appellatione remota*, in vno articulo, intelligitur remota in omnibus. *ibid. c. Secundò requiris.*

Commissione facta cum clausula *Appellatione remota* si negotia sint plura, quæ non se contingunt, & illa clausula ponitur in medio, complectitur præmissa tantum, nisi etiam in fine replicetur. *De appellat. & recusat. c. Inquisitioni.*

Commissio contra Episcopum, cui, quando, & quomodo facienda. Vide, *Episcoporum causæ.*

Commissio facta à Papa non tollit vlli ius quæsitum. *Vrb. VIII. const. 6. Sanctissimus c. 18.*

Commissiones causarum, occasione concessionum literarum Apostolicarum de beneficijs pro quibus literæ factæ non fuerunt, nullæ sunt, & nulli processus. *Vrb. VIII. ibid. c. 31.*

Commissiones non faciendæ in Cancellaria Apostolica post conclusionem. *Vrb. VIII. const. 6. vbi supra c. 38.*

Commissio iurisdictionis Ecclesiasticæ, quibus fieri debet, Vide, *Ecclesiastica.* Vide, *Iurisdictio.* Vide, *Apostolica sedes.* Vide; *Delegatio.* Vide, *Delegati.* Vide, *Ecclesiastica iurisdictio.* Vide, *Litera Apostolica.*

Commissarius.

Commissarij qui a Romana curia expediuntur ad quid tenentur. *Paulus V. constit. 71. tit. De commissarijs.* In quo omnia diffusè, & per extensum.

Commisarij super appellatione in causis beneficialibus, quando dandi. Vide, *Appellatio.*

Com-

Commissariorum Papæ morientium beneficia vacant in curia. *Extrau. De election. c. Ex debito.*

Commissarij nunciorum Papæ, & à quo puniendi, si delinquunt. Vide, *Nuncij Papæ.*

Commissarij in statu Ecclesiæ debent assumere notarios de confraternitate charitatis. *Greg. XV. constit. 17. Exigit.*

Commissarius cameræ. Vide, *Camera*. Vide, *Ecclesiastica iurisdictio.*

Commissarius fabricæ sancti Petri.

Vide, *Fabrica sancti Petri.*

Commissarij Nuncij Apostolici Neapolis.

Vide, *Nuncius Neapolis*. Et à quo puniendi. *ibid.*

Commodum.

Commodum sentiens debet sentire incommodum, & è contra. *De regulis iuris in 6. r. 55.*

Commodatarius.

Commodatarius tenetur etiam de leui culpa tribus casibus exceptis. *De commodato. cap. vnico.*

Commodatario non debet imputari casus fortuitus, si ipse non fuit in culpa, vel mora. *ibid.*

Contra commodatarium agi non potest, nisi expleto vsu. *ibid.*

Communio Eucharistiaca.

Communicare ter in anno (olim) tenebatur quisque fidelis. *De consecr. dist. 2. c. Et si non. post epist. 3. Fabiani Papæ*. Et sic non faciens non habebatur pro Christiano. *ibid. & de consecr. dist. 2. c. Sæculares.*

Cõmunicare quotidie, olim, alicubi erat vsus. *Dist. 12. cap. Illa autem*. Et hoc fiebat sub vtraque specie. *ibid.*

Communicare semel in anno in cœna Domini tenetur Christianus nunc. *De consecr. dist. 2. cap. In cœna. De pœnitentijs, & remiss. cap. Omnis vtriusque.*

Communicantes in aliquo die hebdomadæ sanctæ, vel infra octauam Paschatis, satisfaciunt præcepto annuæ communionis. *Eugenius IV. const. 20. Fide digna.*

Communicare debebant olim omnes ministri altaris quoties assistebant sacrificio, vel adducere excusationem cur non fecerunt sub pœna excommunicationis. *Concil. quod dicitur Apostolorum c. 9.*

Communicare debebant olim omnes fideles conuenientes ad Ecclesiam in sollemnitatibus; & vsque ad finem perseuerare sub pœna excommunicationis. *ibid. c. 10. Concil. Tolet. 1. c. 13.*

Communicare quisquè tenetur in propria prouincia, alias puniatur. *Concil. Mileuit. c. 18.*

Communicare nullus potest in aliena Ecclesia sine literis sui Episcopi. *Concil. Carthag. 1. c. 7.*

Communicare in altari solis ministris altaris licet. *Concil. Laodic. c. 19.*

Communicaturus abstineat ab vxore per tres saltem dies, *Post Concil. Eliberit.*

Communionem ab Hæretico accipienti quæ pœna danda 24. *quæst. 1. cap. Si quis dederit.*

Communionem ab Hæretico accipiens mortem accipit. *ibid. c. Ermenegildus.*

Communio peregrina, id est, laica danda clerico furanti oblationes Ecclesiarum. 13. *qu. 2. Clerici.*

Communio nulli neganda in fine vitæ si pœnitet. *Innoc. I. epist. 3. c. 2.*

Cõmunicandi obligatio, & dispositio (distinctè) Vide, *Eucharistia.*

Communio sub vtraque specie.

Communio Eucharistica in primitiua Ecclesia à quolibet fiebat sub vtraque specie, *Concil. Constantiense gener. sess. 13. c. 1. De consecr. dist. 2. c. Illa autem*. Vide, *Sanguis Christi.*

Nunc verò à Sacerdote tantum consecrante facienda est sub vtraque specie à laicis verò sub specie panis tantum. *ibid.*

Asserens communionem Eucharistiæ esse faciendam sub vtraque specie etiam à laicis, vt hæreticus, vel suspectus de hæresi est puniendus. *Concil. Constant. sess. vlt. in const. Mart. V.*

Communio sub vtraque specie, an debeat alicui personæ, vel nationi permitti remittitur prudentiæ Papæ. *Concil. Trid. sess. 22. de refor. in fine.*

Vide, *Sanguis Christi*. Vide, *Eucharistia.*

Communicare cum excommunicatis, vel alijs, quando est illicitum, &c.

Communicandum non est, cum quibus Episcopus non communicat. *Vrbanus in epist. decret.* 11. *quæst.* 3. *cap. Quibus*.
Communicans cum excommunicato, excommunicatur. *Concil. Carthag* 4. *c.* 73. *Concil. Nicæn. ex Arabico c.* 37. 11. *quæst.* 4. *cap. Si quis frater. c. Qui merito. c. Excellentissimus*.
Communicans cum excommunicato in crimine damnabili excommunicatur excommunicatione maiori. *De sent. excommunic cap. Si concubinæ*.
Communicans excommunicato in necessarijs non excommunicatur. *ibid. cap. Si verò*.
Neque qui communicat sine culpa, 11. *qu.* 3. *cap. Quoniam multos*.
Communicare non dicitur excommunicato, qui ex animo non consentit. 11. *quæst.* 3. *cap. Quod prædecessor*.
Communicantes cum excommunicatis quomodo puniendi. 11. *quæst.* 3. *cap. Sancti quippe*.
Communicari non potest cum mortuis, si cum ijs viuis non poterat communicari. 24. *qu.* 2. *c. Quod sanè*. Potest verò communicari per orationes, eleemosynas & alia suffragia, si cum viuis poterat, *ibid. & c. Sanè, & c. Nec quisquam*.
Communicandum non est cum communicantibus excommunicatis. 11. *quæst.* 3. *cap. Rogo*.
Communio nulli neganda in fine vitæ, si pœniteat. *Innoc. I. epist.* 3. *c.* 2.
Communio restituenda est cessante causa excommunicationis. *Innocen.* I. *epist.* 16.
Vide, *Excommunicatus*.

Communitas.

Communitas ab Ecclesia regulariter non punitur. 23. *qu.* 4. *c. Non potest*.
Communitate delinquente quomodo procedendum in punitione. *Concil. Later.* 3. *in append. par.* 50. *c.* 51.
Communitates status Ecclesiastici. Vide, *Ecclesiasticus status*.
Communitati derogare non potest pactum priuatorum, neque illi præiudicat. *De foro compet. cap. Si diligenti*.

Compositio.

Compositio fieri non potest super beneficio, vel causa beneficiali. *De transactionibus c. Constitutus*. Vide, *Beneficia*. Fieri potest amicabilis compositio. *ibid. c. Super eo*.
Compositio super decimis. Vide, *Decima*. Vide, *Transactio*.
Compositioni factæ ab Episcopo necessariæ Ecclesiæ consentiente capitulo, non potest hoc contradicere. *De transaction. c. Contingit*.
Compositione facta à clerico cum aduersario ex iudicis sententia, si non est iuri contraria, Ecclesia eius seù beneficium remanet censuale durante vita eius; *ibid. c. De cætero*. Vide, *Beneficia*.
Compositio seù transactio fieri nequit in matrimonio. *cap. fin. De transactionibus*.
Compositio facta pro clerici occisione, soluenda est Episcopo, qui medietatem Ecclesiæ applicet, & aliam pro eleemosynis. *De pœnit. c. Presbyteri*.
Compositio à Romanis in Dataria solui non debet pro drerogatione statuti circa taxam dotium. *Innocent. IX. const.* 2. *Quæ ab hac sancta*.
Compositiones inter hæredes Episcopi, & cameram Apostolicam fieri possunt Romæ à Thesaurario. *Sixt. V. const.* 100. *In conferendis*.
Compositiones pacis impediri non possunt à personis Ecclesiasticis. *Concil. Londin.* 2. *c.* 22.
Pro compositione pacis nihil potest exigi à partibus. *ibid.*

Compromissum, Compromittens, & Compromissarius.

Compromittentes aliquid in manu alterius, stare tenentur eius prouisioni, *De elect. c. Causam*.
Compromissio facta de electione facienda, re non integra non potest retractari. *ibid. cap. In causis*. Res integra est si negotium non sit inceptum.
Compromittentes de electione, tenentur recipere electum à compromissario, nisi constet electum fuisse contra formam compromissi. *ibid. cap. Cum dilectus*.
Si compromissarij sunt septem, & tres eligunt quartum, si hic consensit, est electus. *De elect. cap. Cum in iure*.
Compromissio electionis, &c. fieri nequit in muliere. *De arbitris c. Dilecti filij*.
Compromissio facta duobus, alterutro moriente, expirat. *ibid. c. Ex parte & c. fin.*
Si tamen superstes eligitur, habet aliquod ius. *ibid.*
Compromissio facta cum clausula (*Quod si oritur discordia, sumatur tertius super illos* non valet. *De arbitris c. Innotuit*.

Com-

Compromissio facta in vnum vel in plures, & *in alios quos illi plures assumpserint*, valet. *ibid. cap. Cum à nobis*.

Compromissum ante latam sententiam finitur per mortem compromittentis; neq; extenditur in hæredes, nisi hoc in eo fuerit expressum. *De arbitris cap. fin.*

Compromissio facta per arbitros ab omnibus est pronuntianda. *De elect. in sexto c. Sicut cum*.

Compromissio facta cum præiudicio Ecclesiæ, non valet. *De arbitris c. Cum tempore*.

Compromissio de spiritualibus fieri nequit in laico. *ibid. c. Contingit. Concil. Later.* 4. *c.*40.

Compromissione fieri potest electio. Vide, *Electio*.

Compromissario eligente eum, in quem maior pars non consenserat, non valet electio. *De elect. in 6. cap. Si cui*.

Compromissario eligente indignum, electio deuoluitur ad eligentes. *ibid. cap. Si Compromissarius*.

Compromissario differente eligere intra definitum tempus, deuoluitur potestas ad primum superiorem. *ibid.*

Vide, *Arbitri*. Vide, *Electio*. Vide, *Sententia*.

Compunctio.

Compuctio duplex est: quædam propter Deum, quædam propter pœnas. *Gregorius I. lib. 6. ep.*23.

Vide, *Attritio*. Vide, *Contritio*. Vide, *Dolor*. Vide, *Pœnitentia*.

Compurgatores.

Compurgatores dicuntur, qui infamatum, & suspectum, non tamen conuictum, cum iuramento purgant. *De purgat. canonica cap. Cum P. Manconella*.

Compurgatores tenentur iurare, quod purgans sit à crimine immunis, id est, quod credant ipsum verum dicere, cum negat iurando. *ibid. c. Quoties c. De testibus*.

Compurgatores debent esse bonæ famæ, & non suspecti, quod amore purgantis, vel odio partis, &c. id faciant. *ibid. cap. Inter, & cap. Constitutus*.

Compurgatores debent esse personæ vicinæ, & honestæ. *ibid. c. Cum dilectus & c. Inter*.

Debent cognoscere eum, quem purgant. *ibid. cap. Cum P. Manconella, & c. Constitutus*.

Compurgatores non dandi in crimine notorio. *ibid. Cum dilectis*.

Vide, *Purgare*.

Conceptus, Conceptio.

Conceptus ex viro, & muliere, incurrit peccatum originale. *De consec. dist.*4. *Firmissimè*.

Vide, *Originale peccatum*.

Conceptio Christi.

Conceptionem Christi de Spiritu Sancto negantes, quomodo tractandi, ac puniendi. *Paulus IV. const.* 4. *Cum quorumd. m. Clem. VIII. const.*97. Et quando tradendi curiæ sæculari. *ibid.*

Vide, *Christi conceptio*.

Conceptio B. Mariæ Virginis.

Conceptionem B. Mariæ sine peccato originali defendentes, si dicunt, aut prædicant, quod authores, vel alij defendentes oppositum sunt hæretici, vel peccant mortaliter, incurrunt excommunic. reseruatam Papæ.

Ita è contra, qui tenent fuisse conceptam cum originali, si dicunt esse hæreticos, vel peccare mortaliter, qui tenent oppositam, incurrunt in excommunicationem Papæ reseruatam. *Sixtus IV. Extrau. De reliquijs, & veneratione Sanctorum, c. Graue nimis. Concil. Trid. sess.* 5. in decreto de peccato originali dicit sic in fine: *Declarat hæc ipsa S. Synodus non esse suæ intentionis comprehendere in hoc decreto, vbi de peccato originali agitur, B. immaculatam Virginem Mariam Dei genitricem, sed obseruandas esse constitutiones felicis recordationis Sixti Papæ IV. sub pœnis in eis constitutionibus contentis, quas innouat*.

De conceptione B. Mariæ sine, vel cum originali facta, disputari non potest publicè. *Pius V. const.* 114. *Super speculam*. Neq; scribi, aut dictari vulgari sermone. *ibid.* Neutra sententia dicenda est erronea. & pœnæ tam clericis, quàm laicis contrauenientibus. *ibid.*

Confirmantur hæc omnia à *Paulo V. const.*97. *Regis pacifici*. Et contra delinquentes procedunt Inquisitores. *ibid.*

In publicis contionibus, lectionibus, conclusionibus, asseri non potest, quod B. Maria fuerit concepta cum peccato originali. *Paulus V. const.* 105. *Sanctissimus*. Quæ pœnæ eædem sunt, quas statuit *Sixtus IV. ibid.* Declarat tamen Papa, quod per hoc non intendit afferre præiudicium sententiæ tenenti quod concepta sit cum originali, sed relinquit eam in statu suo.

Et qui tenent opposită in actis publicis, scilicet

concionibus, vel lectionibus, non possunt impugnare eam, quæ dicit quod cum originali fuit concepta, neque de ea possunt tractare. *ibid.* Et Inquisitores procedant contra ipsos contrafacientes.

Gregorius XV. const. 29. *Sanctissimus*, Statuit, vt nullus neque sæcularis, neque regularis, audeat neque priuatè, siue in sermonibus, siue in scriptis asserere, quod B. Virgo fuerit concepta cum peccato originali. *ita* §. 2. At subdit quod per hoc non intendit reprobare opinionem hanc, neq; vllum ei præiudicium afferre. *ibid.* Præterea præcepit, vt officium *Conceptionis* B. Mariæ non possit sub alio titulo vel nomine celebrari. *ibid.* §. 4. & contra facientes ab Ordinarijs, & Inquisitoribus sunt puniendi. §. 6.

Idem *Greg. XV. sub const.* 29. præfata *in additione.* concedit PP. Ordinis Prædicatorum vt in priuatis suis sermonibus inter se & non cum alijs, nec inter alios tractare, & discurere possint an B. Virgo fuerit concepta cum peccato originali.

Conceptionis Beatæ Mariæ officium.

Sixtus IV. const. Extrau. de reliquijs, & venerat Sanctorum c. Cum praeexcelsa Concessit, vt qui in festo Conceptionis B. Mariæ recitaret missam, & officium Conceptionis compositam à magistro Leonardo de Nogarolis Notarij Apostolici, & fideles, qui dictæ missæ & officio interfuerint in die, & per octauas, quoties id facerent lucrarentur eamdem indulgentiam & remissionem peccatorum quam concessit *Vrbanus IV. & Martinus V.* pro solemnitate, & octauis Corporis Christi.

Officium Conceptionis B Mariæ Virginis in eius die non potest sub alio titulo, aut nomine celebrari, nisi sub titulo Conceptionis. *Greg. XV. const.* 29, *Sanctissimus.* §. 4.

Conceptionis B. Mariæ Virginis militia, & equites.

Conceptionis B. Mariæ Virginis immaculatæ militia erigitur sub regula sancti Francisci. Magnus magister assignatur; nouitiatus, qualitates equitum, modus gubernandi, institutum eius, & alia ad id pertinentia. *Vrbanus VIII. const.* 11. *Imperscrutabilis*, *per* §§. 21. Ampliatio facultatis magni magistri. *ibid. in additione, & declaratione sequenti.*

Concessio.

Concessa pro necessitate, cessant necessitate cessante. 1. *quæst.* 1. *cap. Quod pro necessitate.*

Concessione generali non conceduntur ea quæ quis verisimiliter non erat concessurus. *De regulis iuris in sexto c.* 81.

Concessa in necessitate, non possunt trahi in exemplum. *ibid. regula* 78.

Concedere nullus potest magis quam sibi competat. *ibid. regula* 70.

Concessiones Sedis Apostolicæ, quid requirunt vt faciant fidem. Vide, *Scripturæ*

Concessiones factæ ab Episcopis antecessoribus contra canones possunt reuocari à successore. *Honorius III. ex Cirone, De rebus Ecclesiæ non alienand. c.* 2.

Concilia generalia huc vsque celebrata.

Concilium generale 1. *Nicænum* 1. *sub S. Siluestro* contra Arium & alios dicentes Christum esse creaturam, & non Deum, celebratum Nicæ anno 325. cum Episcopis 318. *Dist.* 15. *c. Canones. tom.* 1. *Conciliorum.*

Concilium generale 2. *Constantinopolit.* 1. contra Macedonium negantem diuinitatē Spiritus Sancti, ibi celebratum *tempore Damasi* an. 383. cum Episcopis 150. *Dist.* 15. *Canones. tomo* 1. *Concil.*

Concilium generale 3. *Ephesinum* 1. *sub Celestino I.* contra Nestorium dicentem in Christo esse duas personas, & Mariam non esse matrem Dei anno 431. cum Episcopis supra 200. Ephesi. *dist.* 15. *Canones. tom.* 1. *Concil.*

Concilium generale 4. *Calcedonense tempore sancti Leonis Magni*, Calcedone celebratum contra Eutychium negantem duas naturas in Christo anno 451 *ibid. c. Canones* per Episcopos 630. *tom.* 2. *Concil.*

Concilium generale 5. *Constantinopolit.* 2. *sub Vigilio*, celebratum anno 553. per Episcopos 160. non fecit canones, sed propter tria capita congregatum; at à Vigilio confirmatum fuit. *Dist.* 16. *cap. Quoniam.* in tomo 2. Conciliorum habetur epistola Vigilij.

Concilium generale 6. *Constantinopolit.* 3. *sub Agathone*, contra Monothelitas dicentes vnam voluntatem vnamque operationem esse in Christo, celebratum an. 681. per Episcopos 189. *Dist.* 16. *cap. Habeo tom.* 3. *Concil. parte* 1.

Concilium generale 7. *Nicæn.* 2. *sub Adriano I.* contra Iconomachos, id est, eos qui ima-

imaginum adorationem ac venerationem negabant, celebratum anno 787. per Episcopos 350. *Dist.* 17. *cap. Sancta. tomo* 3. *Concil. parte* 1.

concilium generale 8. *Constantinopol.* 4. *sub Adriano II.* contra Photium, & Schismaticos celebratum anno 869. per Episcopos 202. *Dist.* 17. *cap. Prima. tom.* 3. *Concil. par.* 1.

Sequuntur Occidentalia.

Concilium generale 9. *Lateran.* 1. *sub Calisto II.* celebratum Romæ anno 1119. pro multis, & Ecclesiastica disciplina cum Episcopis 426. In vita & epistola Calisti II. *tom.* 3. *Concil. par.* 2.

concilium generale 10. *Lateran.* 2. *sub Innocentio II.* celebratum anno 1139. in vita & epistola Innocentij II. *to.* 3. *Concil. par.* 2.

concilium generale 11. *Lateran.* 3. *sub Alexandro III.* anno 1180. cum Episcopis 300. in vita & epistola Alexandri III. *to.* 3. *Concil. par.* 2.

concilium generale 12. *Lateran.* 4. *sub Innocentio III.* celebratum anno 1215. cum Episcopis 400. in vita & epistola Innocentij III. *tom.* 3. *Concil. par.* 2.

concilium generale 13. *Lugdunense* 1. *sub Innocentio IV.* celebratum anno 1245. cum Episcopis 140. in vita & epistola Innocentij IV. *tom.* 3. *Concil. par.* 2.

concilium generale 14. *Lugdunense* 2. *sub Gregorio X.* anno 1274. celebratum, cum Episcopis 700. in vita & epistola Gregorij X. *tom.* 3. *Concil. par.* 2.

concilium generale 15. *Viennese sub Clemente V.* anno 1311. celebratum per Episcopos 300. in vita, & epistola Clementis V. *tom.* 3. *Concil. par.* 2.

concilium generale 16. *Constantiense* congregatum *sub Ioanne XXIII.* & completum *sub Martino V.* anno 1414. cum Episcopis 240. *tom.* 3. *Concil. par.* 2. in vita Martini V. & Ioannis XXIII.

concilium generale *Florentinum* 17. *sub Eugenio IV.* præsente etiam Patriarcha Constantinopolitano, & Imperatore Græco celebratum anno 1439. cum Episcopis 141. in vita Eugenij IV. *tom.* 4. *Concil.*

concilium generale 18. *Lateranense* 5. *sub Iulio II. & Leone X* anno 1512. cum Episcopis 114. in vita Leonis X. *tom.* 4. *Concil.*

concilium generale 19. *Tridentinum* inchoatum *sub Paulo III.* anno 1545. & completum *sub Pio IV.* anno 1563. *in tomo* 4. *Concil.*

Nota, quod Concilium Sardicense coactum Sardicæ in Illyrico, fuit generale receptum *ex dist.* 16. *c. Quod dicit*, factum post Nicænum primum anno 347. Sed non auget numerum, quia fuit confirmatio Nicæni. Vide, *Synodus*.

Concilia Generalia à quo conuocanda vt sint legitima.

Cuncilium generale celebrari non potest sine sententia, id est, licentia Papæ alias est nullum. *Concil. Nicænum* 1. *ex Iulio I. epist.* 1. *Concil. Calcedonense act.* 1. (alias damnatur qui illud congregat; & est irritum. *ibid.*) *Iulius I. epist.* 2. *& c.* 29. ac 30. *Hormisda epist.* 2. *ad Anastasium Imperatorem. Marcellus I. epist.* 1. *Damasus epist* 4. *Nicolaus I. epist.* 8 *&* 38. *Gregorius VII. lib.* 2. *post epist.* 55. *Iulius II. in Bulla indictionis Concil. Lateranen.* 5. *idem Concil. Lateranen.* 5. *sess.* 2. *in bulla* & *sess.* 11. *const.* 3. *Pater æternus*. *Concil. Constantiense sess.* 39. *dist* 17. *cap. Synodum. cap. Regula. cap. Huic soli. cap. Multis. & cap. Non licuit. Causa* 2. *qu.* 6. *cap. Ideo huic, &c.* 3. *quæst.* 6. *c. Dudum. Leo IX. epist.* 3. *& const.* 2. *Cum ex venerabilium*.

Concilia non congreganda ab Imperatore: sed hic orat, vt fiant. *Nicolaus I. epist.* 8. *circa finem, & epist.* 38.

Concilij generalis præsidens pro Papa, etiam si sit diaconus vel clericus præcedit omnes. *Eugenius IV. const.* 15. *Non mediocri*. §. 13.

Vide, *Synodus*.

Concilia Generalia à quo confirmanda vt sint valida.

Concilium generale à Romano Pontifice debet confirmari, vt habeat robur. *Concil. Nicænum* 1. *in epist. ad Siluestrum. Damasus epist.* 4. *Concil. Calcedon. in epistola synodali.* Etiamsi in Concilio præsederint Legati Papæ *ibid.* Item *Vigilius* Papa in constitutione *In sancta Synodo. Nicolaus I. epist.* 7. *&* 8. *Gregorius I. lib.* 7. *ex regest. ep.* 70. *Gelasius opusc. de Anath. vinculo. dist.* 17. *cap. Regula & alijs capp. ibid Concil. Later.* 5. *sess.* 11. *const.* 3. *Pater æternus*.

Concilia octo facta in Oriente fuerunt confirmata à Papa. *Dist.* 16. *cap. Sancta octo. Leo IX. epist.* 5.

Conciliorum decreta quæ non fiunt de consensu Papæ, reuocantur à Papa. *Gelasius epist.* 13.

Conciliorum Generalium sanctitas, & authoritas ad definiendum, & obligandum.

In Concilio gener. Spiritus sanctus loquitur. *post ep.1. Hormisda c.1.*

Concilijs est præsens Spiritus sanctus; *Vigilius ep.9.* Eis promissa est à Deo assistentia. *Vigilius ep.11.*

Concilij generalis authoritas, si legitimum, & confirmatum, est velut authoritas Euangelij. *Dist. 15. cap. Sicut sancti Euangelij.*

Concilia generalia non possunt præfigere authoritatem Ecclesiæ Romanæ. *De elect. &c. cap. Significasti.*

Concilia non habent robur ex multitudine personarum, sed ex authoritate. *Nicol. I. epist. 8.*

Concilia generalia habent robur à Romano Pontifice. *Concil. Later. 5. sess 11. const. 3. Pater æternus.* alias non obligat. *Pius II. in Bulla Retractationum, De elect. &c. cap. Significasti.*

Concilia generalia obligant omnes ad recipiendum illa, & obseruandum eorum decreta. *Leo II. epist. 2. Iulius I. ep. 1.* eius decreta contemnentes excommunicantur. *ibid. Agapitus epist. 6. Concil. Toletan. 3. c. 22.*

Concilij generalis decreta inuiolabiliter ab omnibus obseruanda. *Agapitus ep. 6. Concil. Calcedonen. act 10. c. 1. Pelagius II. ep. 7.* Non recipiens illa, est anathema. *Concil. Tolet. 3. c. 22. Causa 25. qu. 1. cap. A sanctis. Leo X. in constitut. 40. Exurge.*

Concilij Tridentini decreta ab omnibus obseruanda, & hoc iurare debent omnes Episcopi, Archiepiscopi, Patriarchæ, &c. in primo Concilio Prouinciali, quod fit post suam promotionem, & qui non iurant denunciandi sunt Papæ. *Concil. Trident. sess. 25. de refor. c. 2.*

Vide, *Tridentin. Concil.*

Concilium generale quid debet, & potest decernere, & qua firmitate.

Concilium generale tractare debet, quod præcipit Papa. *Gelas. Opusc. de anath. vinculo.*

Concil. gener. tractare, & decernere potest de rebus, & doctrina fidei, de moribus, & de reformatione. *Concil. Senonense c. 3. Concil. Sabinense c. 2.*

Concilij generalis à Papa confirmati definitio est infallibilis. *Leo X. const. 40. Exurge. Concil. Senonense c. 3.* & contrarium dicere est hæresis. idem *Senon. ibid.*

Concilium generale numquam determinat doctrinam contrariam alijs concilijs. *Vigilius ep. 12.*

Vide, *Papa circa res fidei.*

Concilium quando dicitur generale, & quando non.

Concil. generale dicitur solum, quod Papæ mandato est congregatum. *Gregor. VII. lib. 2. post ep. 55.*

Conciliorum generalium conuocandorum, & celebrandorum ordo, & ritus.

Concilijs interesse non possunt laici, neque Rex, aut Imperator. *Nicolaus I. epist. 9. Concil. Hispal. 2. c. 4. Concil. Turon. 2. c. 4.*

In concilijs præceditur iuxta antianitatem ordinationum in Episcopatu. *Dist. 17. cap. vlt. Concil. Hispal. 2. c. 4.* diffusè. *Pius IV. const. 24. Sicut.* Sed Præsidens pro Papa, siue sit diaconus, siue clericus, præcedit omnes Episcopos, & alios. *Eugen. IV. constit. 15. Non mediocri §. 13.*

Cum celebrandum est Conciliū Patres Concilij, per triduum antequam incipiant, vacare debent ieiunio, orationibus, & eleemosynis, plus solito. *Concil. Rauen. 3. post Clem. V. c. 16.*

In concilijs, quod decernit maior, vel sanior pars, est conclusum. *Concil. Later. 3. c. 16. Tolet. 8. c. 12.*

In Concilijs ante omnia legendæ sunt litteræ Papæ. *Nicolaus I. ep. 9.*

Conciliorum acta subscribenda ab omnibus Episcopis. *Dist. 17. cap. Episcopos.*

Prælati præsentes concilio, non possunt molestari ab vllo in alijs causis. Vide, *Prælati.*

Ad concilium nihil ferre cogantur Presbyteri. *Dist. 18. cap. De Eulogijs.*

Ad Concilia Generalia qui tenentur ire, & qui possunt ire.

Episcopi omnes tenentur ire ad Concilia gener. Et qui infirmi sunt, aut alias impediti, tenentur mittere alios pro se; quod si negligunt, excommunicandi sunt. *Concil. Carthag. 1. c. 10. Concil. Afric. c. 43.*

Concil.

Concil. Aurelian. 5. c. 28. Sub pœna suspensionis à Missa per sex menses. ibid. & dist. 58. cap. Placuit.

Si sit schisma, vt duo se gerant pro Papa, etiam isti debent ire ad Concilium, sed nullus eorum præsidet, neque eis præstetur obedientia, donec finiatur schisma. Concil. Constant. sess. 39.

Ad Concilium accedere possunt omnes, qui se tenent offensos. Dist. 18. cap. Propter.

Euntes ad Concilium si sunt beneficiati possunt fructus beneficiorum percipere (exceptis distributionibus) ac si essent residentes. Concil. Constantiense sess. 19. circa finem.

Concilij Patres multa priuilegia habent. Vide, Prælati.

A Concilio quando discedendum.

Discedens à Concilio antequam sit finitum, excommunicetur. Dist. 18. cap. Si quis autem. Concil. Aurelian. 5. c. 18. Concil. Vormatien. 1. c. 16.

Vel sine licentia Concilij. Concil. Constant. sess. 14.

Concilia Generalia quando, & pro quo congregandum.

Concilium generale congregandum pro doctrina fidei, quando in scriptura non reperitur, quod quæritur. Dist. 20. cap. De quibus causis. Secundo, pro succurrenda Terra Sancta. Gregor. X. const. 1. Saluator.

Sed reuocatum est hoc, vt in fine huius tituli.

Concilium generale congregatur pro fide, pro moribus, & pro reformatione. Concil. Senon. c. 3. Concil. Sabin. c. 2.

Concilium generale quolibet decennio esse celebrandum posse tamen à Pontifice Romano restringi tempus, & locum, & mutari hæc statuit. Concil. Constantiense sess. 39.

Concilium generale non est celebrandum quolibet decennio, vt ait Concilium Constantiense, sed quando est necessitas. Iul. II. constit. 31. Cum incboatam.

Sed per Papam esse publicandum, & intimandum. ibid.

Si sit schisma in Ecclesia, vt duo se gerant pro Papa, congregandum est Concilium, ad quod ire tenentur omnes, qui habent ius suffragij. Dies indicti Concilij intelligitur esse illa, in qua alter assumit insignia Pontificalia. Qui se Papam dicunt tenentur ire ad Concilium, & nullus eorum potest præsidere; neque ab aliquo est eis danda obedientia; nec habent iurisdictionem, donec terminetur schisma, & alia quæ in dicto casu sunt agenda. Concil. Constant. sess. 39.

Concilium generale conuocandum, si Cardinales post electionem Papæ dicunt se per metum elegisse aliquem in Papam, & quomodo id faciendum. Concil. Constant. sess. 39.

Concilium generale fit, vt Episcopi suas necessitates exponant, deinde facilius obseruanda inducant decreta in Ecclesijs. Nicolaus I. ep. 27.

Vide, Romanus Pontifex. Vide, Papa electio.

Concilium Generale vbi celebrandum.

Concilium generale faciendum in Ciuitate ampla, salubris aeris, facilis accessus, vbi ædificia sint accommodata, &c. Concil. Later. 5. sess. 11. const. 3.

Concilium Generale non impediendum à Regibus, &c.

Princeps, vel alius impediens celebrationem Concilij gener. excommunicatur. Dist. 18. c. Quoniam. Concil. Sabin. c. 2. Ita qui impediunt euntes ad Concilium. ibid. Vel qui damnum inferunt euntibus. ibid.

Conciliorum omnium decreta.

Concilij etiam generalis decreta, quæ fiunt absque consensu Papæ, possunt ab eo abrogari. Gelasius ep. 13. Extrau. Ioan. XXII. de verbor. signific. c. Quia quorumdam, in fine.

Concilij decreta etiam facta, & confirmata à Papa (si non sint circa fidem) possunt abrogari à Papa. Extrau. Ioann. XXII. vbi supra.

Concilij legitimi generalis decreta circa doctrinam, numquam sunt contraria alteri Concilio. Vigilius ep. 12.

Concilio finito, quilibet Episcopus, qui fuit præsens, debet secum ferre decreta Concilij, & intra sex menses ea publicare suæ Ecclesiæ, & Clericis. Concil. Tolet. 16. c. 8. Dist. 8. cap. Decernimus.

Concilij Tridentini decreta obseruanda. Vide supra. Concil. Gener. sanctitas, & authoritas, in fine.

Concilij Tridentini decreta circa mores, & di-

disciplinam Ecclesiasticam possunt à Papa corrigi. *Concil. Trident. sess.25. de refor. cap.21.*

Conciliorum generalium decreta non possunt ab alio abrogari, si facta sunt secundum sacram Scripturam. *Gelasius const. Valde mirati §.16. & 17.*

Vide, *Tridentinum Concilium.*

Concilia Prouincialia, an facienda, & quando.

Concilia Prouincialia, scilicet in Prouincia facienda, quando necessitas postulat. *Concil. Mileuit. c.9.* Quænam debent præcedere ante celebrationem Concilij Prouincialis. *De accusat. cap. Sicut olim.*

Concilia Prouincialia bis in anno facienda. *Concil. Nicæn.2. c. 6. Concil. Calcedon. c.19. Concil. Antioch. c.20. Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio c. 42. Gregor. I. lib.3. ep.9. dist.18. c. Peruenit, c. De concilijs, & alijs.*

Postea decretum est, vt semel in anno saltem fiant. *Gregorius I. lib. 7. ex regist. ep. 120. lib.12. ep. 32. Hormisda epist.25. Concil. Tolet. 4. c. 3. Concil. Arelat.3. c.1. Aurelian. 5. c.22. Cabilon.2. c.1. Tolet.11. c.15. Toletan.12. c.12. Concil. Gener. Later. 4. c.5. Concil. Sabin. c.2. Tolet.22. c.1. De accusat. cap. Sicut olim.*

Deinde Concilium 5. Lateranense Gener. statuit, vt Concilium Prouinciale ab Archiepiscopo, & Episcopis Prouinciæ, quolibet triennio celebretur. *Sess.10. constit.2. in fine. Concil. Trident. sess. 24. de refor. c.2.*

Concilia multa Prouincialia, quando celebrata. *Dist.16. c. Prima.*

Concilium dissolui non poterat (olim) sine intimatione alterius. *Concil. Arausican. 1. c. vltimo.*

Vide, *Synodus.*

Concilia Prouincialia à quo conuocanda, & quo tempore anni.

Concilia Prouincialia à Metropolitano conuocanda sub pœna suspensionis à missa per vnum annum. *Concil. Arelat. 3. c.1. Concil. Emerit. c.5. Concil. Tolet.22. c.1. Concil. Antioch. c.20. Concil. Sabinen. c.2.* Sub pœna suspensionis ab ingressu Ecclesiæ. *Concil. Trident. sess.24. de reformat. c.2. De accusat. cap. Sicut olim.*

Concilia Prouincialia in quo anni tempore conuocanda. *Distinct. 18. cap. Habeatur.*

Si Metropolitanus sit impeditus, ab alio antiquiore Prouinciæ Episcopo conuocandum Concilium Prouinciale. *Concil. Trident. sess.24. de refor. c.2. De accusat. cap. Sicut olim.*

Ad Prouinciale Concilium, qui tenentur ire.

Omnes Episcopi Prouinciæ non impediti infirmitate, tenentur ire ad Concilia Prouincialia sub pœna suspensionis à missa per annum, nisi alium impediti mittant, & se excusent. *Concil. Emerit. c.5. Concil. Arelat. 3. c.1. Tolet.11. c.15. Concil. Hispal.2. c.4. Dist. 18. cap. Placuit.* Si non cessant excommunicentur. *Dist.18. cap. Si quis autem. Concil. Carthag.5. c.10. Concil. African. c.43. Concil. Tolet.22 c.1.*

Presbyteri Cathedralis, & alij possunt ire ad Concilium Prouinciale. *Concil. Tarracon. c.13. De concess. prabend. c. fin.*

Episcopus, qui nullo subditur debet pro se mittere vnum ad tale Concilium. *Concil. Trident. sess.24. de refor. c.2.*

Capitula Cathedralium tenetur ire. *De concess. præb. c. fin.*

Concilia Prouincialia propter quid congreganda.

Concilia Prouincialia congregantur pro morum, & disciplinæ reformatione, & pro causis Ecclesiasticis. *Dist. 18. cap. Propter, & cap. Renouantes. Concil. Sabin. c. 2.* & pro obseruantia statutorum. *ibid. Concil. Tridentin. sess. 24. de reform. c.2.* & pro componendis controuersijs. *ibid.*

Concilium Prouinciale potest disponere de negotijs Prouinciæ, saluo iure Papæ. *Adrianus 1. c.8.*

Concilium Prouinciale potest addere, minuere, & mutare, quæ sunt necessaria pro examine Parochorum. *Concil. Trid. sess.24. de refor. c.18. in fine.*

Concilia Prouincialia, quo ritu facienda.

Concilij Prouincialis Patres per tres dies ante initium vacent eleemosynis, ieiunijs, & orationibus. *Concil. Rauenn.3. post Clement. V. c.16. Concil. Hispalen. 2. c. 4. & Salegunstadiense c.20.* Diffuse tractant de ritu, & ordine procedendi, & præcedendi in Concilijs.

Præ-

Præcedendum iuxta antianitatem in Episcopatu, seu ordinatione. *Dist.5. c.vlt.*
Si Episcopi non conueniant primas decidit. *post epist.3. Bonif.VI. 6.qu.4.cap.Si inter.*
Plurium sententiæ standum. *Concil. Tolet.8. c.12.*
Laici non admittendi ad Concilium. *Concil. Turon.2. c.4.*

Conciliorum Prouincialium authoritas, & obligatio quanta sit.

Concilia Prouincialia, nisi à Papa confirmentur, non habent robur. *Dist.17. cap. Concilia.*
Concilium Prouinciale potest disponere de negotijs Prouinciæ, saluo iure Papæ. *Adrianus I. c.8.*
Concilia Prouincialia possunt à Papa retractari. *Concil. Nicænum ex Iulio I. c.19. & epist.2. c.21.* Possunt etiam per Papæ Vicarios retractari. *ibid. c.21.*
Concilia Prouincialia in maioribus negotijs debent consulere Papam. *Dist 17. c.Concilia.*
Concil. Prouincial. statuta obligant non ad culpam, sed ad pœnam. *Concil. Toletan.21. c.2.* Nisi aliter fuerit ab eis sancitum. *ibid.*
Conciliorum præfatorum decreta, quæ fiunt absque consensu Papæ abrogari possunt à Papa. *Gelasius ep.13.*
Concilij Prouincialis sententia est maioris authoritatis, quam simplicis Prælati singularis Prouinciæ. *Clement. de sent. excom. c.1.*

A Concilio Prouinciali non discedendum.

Nullus potest à Concilio discedere, nisi eo completo, sub pœna excommunicationis. *Concil. Vormat. 1. c.16. Concil. Aurel.5. c.18. Dist.18. cap.Si quis autem.*

Conciliorum decreta.

Finito Concilio Prouinciali quilibet Episcopus intra sex menses tenetur publicare statuta Concilij in sua Ecclesia. *Concil. Tolet.18. c.8. dist.18. c.Decernimus.*
Vide supra. *Conciliorum omnium decreta.*

Concilij Prouincialis Patres ad quid nunc tenentur.

Concilij Prouincialis Patres tenentur recipere decreta Concilij Tridentini, & hæreses omnes in omnibus Concilijs damnatas damnare, ac Romano Pontifici obedientiam iurare, & si qui Episcopi nolint id facere, alij tenentur Papæ significare. Quilibet Episcopus Archiepiscopus, Primas, & Patriarcha, tenetur ad hoc in primo Concilio, quod fit post suam promotionem. *Concil. Trid. sess. 25. de refor. c.2.*

Concilium Synodale.

Concilium Synodale, seu Diœcesanum omni anno ab Episcopo faciendum, & pœna non facientis. *Concil. Tolet.22. c.1. Concil. Lateran.5. sess.10. constit.2. in fine. Concil. Trident sess.24. de refor. c.2.* Ad Synodum nihil ferre cogantur Presbyteri. *Dist.18. cap. De Ecclesijs.*
Vide, *Synodus.*

Conciliabulum.

Conciliabulum est illa congregatio Episcoporum, quæ adunatur inscio, vel contradicente Papa. *Pelagius II. epist.1. c.1. Dist.17.cap.Multis.* & à Papa annullatur. *Pelagius II. const.vnica. Manifesto.*
Conciliabulo præsentes si pœnitent, obtinent à Papa veniam. *Nicolaus I. ep.46.*
Conciliabulum Pisanum damnatur *à Iulio II. const.31. Cum inchoatam.*

Conciliorum quorumdam, & canonum notitia.

Concilium Nicænum 1. teste S.Athanasio, qui ei interfuit, 70. canones fecit in honorem 70. discipulorum, & 70. linguarum. *Distinct.16. cap. Septuaginta.*
Sed viginti tantum nunc reperiuntur, & ideo Stephanus Papa miratur, quomodo alij exciderint. *Dist.16. cap. Viginti tantum.*
Vide, distinctius. *Nicænum.*
Concilium Sardicense recipitur. *Dist.16.cap. Quod dicit.* Sed non auget numerum, nec computatur, quia in eo confirmatio Nicæni primi facta est.
Concilium Basileense reprobatur. *Pius II. in lib. Retractationum. Leo X. in Concil. Later. 5. sess. 11. const. 3.* & eius acta nullius sunt valoris. *ibid.* Erat tamen indictum

à Martino V. conſt.14. Dum onus, fuerat translatum Ferrariam *ab Eugenio IV. conſt.11. Magnas*.

Conciliũ Conſtant. fuit continuatiuum Piſani, *Concil. Conſtant. ſeſſ.12.* Eius decreta fidei, & pro ſalute animarum circa mores, tenenda ſunt, & credenda. *ibid. Mart.V. ſeſſ. vlt. in conſt.*

Concil. Later. 5. indicitur *à Iulio II. conſtitut.27. Sacroſanctæ*. Et confirmatur *à Leone X. conſt.17. Conſtituti*.

Concilium Trident. intimatur *à Paulo III. conſt.33. Initio*.

Proſequutio præcipitur *à Pio IV. conſtit.23. Ad Eccleſiæ*.

Confirmatur *à Pio IV. conſt. 63. Benedictus Deus*.

Eius decreta poſitiua ex quo tempore cœperunt obligare. *Pius IV. conſt. 80. Sicut*.

Ordo ſeruatus à Patribus Tridentinis in actibus publicis. *Pius IV. conſt.24. Sicut*.

Concio.

Conciones audiendæ ſunt à fidelibus, alias excommunicentur. *De conſecrat. diſt. 1. cap. Sacerdote*.

Concionandum eſt Iudæis ſemel in hebdomada, qui tenentur ad concionem accedere, qui deputare concionatores. *Gregorius XIII. conſtitut.92. Sancta Mater*.

Concionis tempore non poteſt in Eccleſia dici miſſa. *Concil. Colon.3 par.2. tit. Cenſuræ c.19.* neque deambulari. *ibid. c.23.*

Concionante ſacerdote nullus egrediatur ab Eccleſia, alias priuetur communione. *Concil. Carthag.4. c.24.*

Concionator, eiuſque obligatio. Vide, *Prædicator*. Vide, *Prædicare*.

Concionum tempore in Eccleſijs ſeparata, ſeu diſtincta ſint loca virorum, & mulierum. *Concil. Mediolan.1. tit. De prædicatione Verbi Dei*.

Conciſtorialia beneficia.

Vide, *Beneficia conciſtorialia*.

Conclaue pro electione Papæ.

Conclaue pro electione Papæ, quomodo conſtruendum, dirigendum, & gubernandum. quando Cardinales debent intrare; quomodo ibi manere, quot famulos habere, quomodo alimentari. an literas recipere, vel mittere, & quomodo; an alia negotia tractare: an poſſint ex eo exire ante electionem, an iterum admittendi, in qua Ciuitate faciendum ſit conclaue, in quo Palatio: & alia pertinentia ad locum, & negotia conclauis, diffusè *Gregor. X. de electione in 6. c. Vbi periculum*.

Alia pro regimine conclauis decreuit *Pius Quartus conſtit.63. In eligendis*. Vbi omnia diffusè.

Clarius, & diffuſiùs ea omnia explicantur, & decernuntur *à Gregorio XV. conſt.19. Decet Romanum*. & confirmantur *ab Vrbano VIII. conſtit. 45. Ad Romani*. Vide, *Electio Papæ*. Vide, *Cardinales in conclaui*.

Alia decreuit pro Conclaui *Clemens VI. conſt. Licet. & Concil. Conſtant. ſeſſ.41.* vbi leges, & regulæ præfiguntur de regimine Conclauis. Sed *Gregoriana conſtit.* hodie obſeruatur.

Conclaui inſeruientes, quibus gratijs gaudent. *Clem. VIII. conſtit.16. Aequitati §.14.* gaudent in multis, vt conclauiſtæ. *ibid.*

Vide, *Conclauiſtæ*.

Conclauiſtæ, & eorum priuilegia.

Conclauiſtæ; id eſt, qui fuerunt in conclaui in ſeruitio Cardinaliũm pro electione Papæ, hæc habent priuilegia. Sunt familiares, & commenſales Papæ. *Clem. VIII. conſt. 16. Aequitati* § 2. poſſunt eligere ſibi vnam ciuitatem, ex qua velint eſſe, & fruuntur nobilitate illius, ac ſi eſſent originarij. §. 2. Nobilium Vrbis priuilegijs gaudent in literis, & expeditionibus Apoſtolicis. eximuntur à gabellis, pedagijs, ſubſidijs, &c. §.3. non poſſunt ſuper his moleſtari. §.4. fructus indebitè accepti ex beneficio de præterito condonantur, §.5. ſi abſque tonſura, & clericali habitu incedant, etiam ſi habent beneficium, & penſiones, non incurrunt pœnas conſtitutionis *Sixti V.* §.7. In expeditione litterarum pro gratijs, &c. Sedis Apoſtolicæ breuia, &c. gratis obtinent, §. 8. Circa penſiones, quid poſſint diſponere, §.9.

Paulus V. conſt.3. Romanam, illa confirmat, & alia concedit.

Gregor. XV. conſt.1. Romanus. eadem confirmat, & addit ſequentia. Gaudent priuilegijs familiarium Papæ, ſunt Notarij participantes, licet non ferant Rochetum. ſuper perceptione indebita fructuum diſpenſat de præterito. item ſuper irregularitatibus ex hoc contractis. legitimat patientes defectum natalium quouis modo, vt ſuccedant in hæreditate, ac ſi nati eſſent legitimi; habilitat ad dignitates, & honores. penſiones quaſdam ſibi poſſunt reſeruare in reſignatione beneficiorum, & quomodo. *ibid.* §.6.7. & 8. Poſſunt teſtari; ſi moriantur ab inteſtato, ſuccedunt hæredes

redes circa bona ex Ecclesia, licitè acquisita: ideo circa ea non subiacent spolijs. *ibid.* §.10.

Vrbanus VIII. const. 1. *Circumspecta*, confirmat omnia concessa conclauistis, & alia noua concedit, *per §§.*22.

Eadem & alia insuper concessit conclauistis *Alexander VII. const. Nos volentes, data sub die* 19. *Augusti* 1656.

Concubinarius, & concubinæ.

Concubinarius si habet vxorem fidelem, est excommunicandus. *Concil. Toletan.* 1. *c.*27. *Concil. Aurelian.*3. *c.*9. *Nicolaus I. in decr. de impedim. matrim. c.*6. *Concil. Sabinen. c.*23. *De accusat. cap. Cum dilectus.*

Concubinam ducens; mortua vxore, quomodo puniendus. *Concil. Aurel.*3. *c.*9.

Concubinarius siue vxoratus, siue non, si non dimittit, excommunicandus. *Concil. Turon.* 4. *c.* 10. *Concil. Tribur.* 1. *c.* 49. *Concil. Trid. sess.*24. *de reform. matrim. c.* 8. Debent tamen prius ter moneri; & postea excommunicari ab Episcopo, nec absolui, donec dimittat concubinam eiusq; consuetudinem. *ibid.*

Concubinarius si post censuram per annum manet in concubinatu, grauius puniendus. *Concil. Trid. ibid.*

Concubinarij per Episcopum separandi, ita vt nec simul habitent, nec commune aliquid habeant. *Concil. Triburien.*1. *c.*49. *Concil. Rom. sub Nicolao II. c.*13.

Concubinarius communicans concubinæ excommunicatæ in crimine, excommunicationem maiorem incurrit. *De sent. excom. cap. Si concubinæ.*

Concubinarij non sunt tolerandi ob pecuniam. *Concil. Colon.*2. *par.*13. *c.*8.

Concubinarij clerici, quomodo puniendi. *Concil. Tolet.* 22. *c.* 9. Non sunt capaces beneficiorum. *Concil. Later.*5. *sess.*9. *Bulla de reform. curiæ c.* 3.

Si ter moniti non desistunt; vel aliam assumunt concubinam; priuandi sunt omnibus beneficijs, fiuntque inhabiles ad ea, & alia. Si dispensati denuo relabuntur, fiunt prorsus inhabiles. *Concil Later.*5. *vbi supra. Leo X. const.*7. *Supernæ.*

Eorum missa non audienda. *Dist.* 32. *cap. Nullus, cap. Præter. Concil. Colon.*3. *tit. Censuræ, &c. c.*3.

Concubinarij non possunt accusare, vel denunciare. *De accusationib. c. Cum dilectus.*

Concubinarij publici dicuntur illi, qui, vel per confessionem iuridicam, vel per euidentiam facti, vel per testes conuincuntur habere mulierem de incontinentia diffamatam, & moniti à superiore eam non dimittunt. *Concil. Later.*5. *sess.*11. *const.* 21 *Primitiua.*

Concubinarijs quando est neganda Eucharistia. Vide, *Eucharistia.*

Concubinarij Episcopi, quomodo puniendi. Vide, *Episcopi.*

Concubinæ semper fuerunt prohibitæ. 32. *qu.*2. *cap. Concubinæ.*

Concubinæ, siue solutæ, siue coniugatæ, si ter monitæ ab Ordinarijs non parent, grauiter puniendæ, & extra Oppidum, vel Diœcesim eijciendæ, alijsque pœnis affligendæ statutis contra concubinarios. *Concil. Trident. sess.* 24. *de reform. matrim. c.* 8.

Vide, *Maritus.* Vide, *Meretrix.*

Concupiscens, Concupiscentia.

Concupiscens rem, vel vxorem alterius sola mente, est fur, & adulter. *Lib.*1. *constit. Apost. c.*1. 32. *qu.*5. *cap. Si quis viderit.*

Concupiscentia in Baptismo non aufertur omninò, sed infirmatur. *De consecrat. dist.*4. *cap. Per Baptismum, & Concil. Trid. vt infra.*

Concupiscentia remanet in baptizato, ad agonem. *Concil. Trid. sess.*5. *in decr. de pecc. orig. c.*5.

Concupiscentia, quæ remanet in baptizato, non est peccatum, licet sit ex peccato, & inclinet ad peccatum. *Concil. Mogunt.*4. *c.*6. & 12. & *Trid. vbi supra c.*5.

Concupiscentia non potest nocere ijs, qui per Christi gratiam repugnant consentire. *Concil. Trid. ibid. c.*5.

Condemnatio, & Condemnatus.

Condemnari nullus potest de crimine graui ex sola præsumptione. *De præsumpt. cap. Literas.*

Condemnati in contumacia in statu Ecclesiæ, intra sex menses possunt admitti ad defensiones, alias non; imò quælibet gratia, vel absolutio secuta post tale tempus est nulla, etiam si adsit signatura Papæ. *Pius Quartus const.*52. *Licet.*

Condemnati ad pœnam capitis ob contumaciam, non possunt admitti ad defensiones sine consensu, & signatura Papæ (in statu Ecclesiæ,) *Sixtus V. const.*9. *in declarat. sequenti.*

Condemnati ob homicidium, in statu Ecclesiæ, non possunt obtinere licentiam accedendi ad locum delicti per spatium 50. milliariorum, nisi à solo Papa. *Pius V. const.*10. *Ex supernæ.*

Condemnati in causis concernentibus interesse

reſſe fiſci Cameræ Apoſtolicæ, poſſunt appellare, etiam non facto depoſito ſummæ in quam erant condemnati, dummodo dent cautionem; & in hoc reuocatur *Conſt.* 52. *Pij IV*, *Ita Pius V*, *conſtitut.* 24. *Cum ſicut*,

Condemnati in contumacia ad quamlibet pœnam corporalem, audiri non poſſunt, niſi in carcere. *Pius V. conſt.* 40. *Licet alias.*

Condemnati, qui poſſunt liberari in Vrbe à quibuſdam locis Pijs. Vide, *Confraternitas*. Vide, *Bannitus circa medium*. Vide, *Damnare*. Vide, *Damnatus*, Vide, *Sententia*. Vide, *Sententiati*.

Conditio.

Conditio turpis habetur pro non appoſita; *De conditionibus appoſitis c.* 1.

Conditio turpis appoſita in matrimonio, ſi eſt de ſubſtantia, vitiat: ſi non contra ſubſtantiam, non vitiat, ſed habetur pro non appoſita. *ibid. cap. fin.*

Conditio habetur pro impleta, ſi per eum, ad quem pertinet, non ſtat; *De reg. iuris in 6. reg.* 66.

Conditio poſſidentis eſt potior in re communi. *ibid. reg.* 56.

Conditio poſſidentis eſt potior in cauſa, vel delicto pari. *ibid. reg.* 65.

Conditionale decretum, aut pactum, ante conditionem non afficit collatorem. *Clement. de con eſſ. præb. c.* 1.

Conducens.

Conducenti, propter ſterilitatem condonari aliquid debet pro rata, niſi eum anni præcedentis, vel ſequentis abundantia poſſit compenſari. *De locato, & conducto cap. Propter ſterilitatem.*

Conferendi ius.

Conferendi ius habens, non poteſt ſe ipſum eligere. *De Inſtitutionibus c. Cum ad noſtram.*

Conferendi ius habens, poteſt alteri committere, vt conferat primum vacans. *De conceſſ. præb. c. Conſtitutus.*

Conferendi poteſtas mixta in Prælato, & Capitulo, quomodo exercenda. *ibid. c. Poſtulaſtis.*

Confeſſio iudicialis.

Confeſſio in iudicio probat delictum. *Nicolaus I. ep.* 9. *Concil. Lateran.* 3. *in append. tit. De depoſitione c.* 4.

Confeſſio in iudicio facta ex timore mortis non valet. *Nicolaus I. in append. ep.* 2.

Confeſſio delicti, vt probet, non debet eſſe extorta, vel coacta, *Alexander I. epiſt.* 1. *Nicolaus I. ep.* 51. 15. *qu.* 6. *cap. Si quandoque.*

Confeſſio delicti facta coram iudice non competente eſt nulla. *Concil. Lateran.* 3. *in append. tit. De depoſitione c.* 4.

Confeſſioni producentis ſcripturam ſtandum eſt, ſi in ea expreſſit cauſam. *De fide inſtrumentorum cap. Si cautio.*

Confeſſio rei contra nullum admittenda, niſi prius probet ſuam innocentiam. *Adrianus I. c.* 35. *&* 63.

Confeſſio facta per œconomum non nocet Eccleſiæ; ſed poteſt reuocari, ſi ante finitum negotium probetur error. *De confeſſis cap. fin.*

Confeſſus in iudicio.

Confeſſus proprium crimen, non facit fidem dum confitetur alienum. *Dionyſius Papa ep.* 2. *Iulius I. ep.* 2. *c.* 18. 5. *qu.* 5. *Illi qui*. 15. *qu.* 3. *c. Nemini*. *De confeſſis c.* 1. Iſti autem, qui ab eo reuelatur, imponenda eſt purgatio, excepto crimine læſæ maieſtatis. *ibid. De confeſſis*, *Concil. Later.* 3. *in append. par.* 50. *c.* 47.

Confeſſus ſponte delicta, non admittitur ad accuſandum alios. 5. *qu.* 5. *cap. Illi qui.*

Confeſſus crimen principale, etiam ſi directè contra eum non agitur, punitur pœna ordinaria. *De confeſſis cap. Cum ſuper.*

Confeſſus cenſetur reus, ſi iuſſus reſpondere recuſat, vel recedit contumax: ſecus verò ſi recedit, antequam examinetur. *De confeſſis in 6. cap. Si poſt.*

Confeſſus aliquod crimen puniendus eſt, licet ante de eo non fuerat diffamatus. *De accuſat. in 6. cap.* 1. & licet ei dati non fuerint articuli pro eius conteſtatione. *ibid.*

Confeſſus contra ſe poteſt etiam contra alium deponere, & facere fidem in crimine læſæ maieſtatis. *De confeſſ. c.* 1.

Confeſſus de hæreſi alicuius, deinde negans, fit vehementer ſuſpectus, quod fauet. *De præſumpt. c. Literas veſtras.*

Confeſſo de ſe in crimine læſæ maieſtatis creditur contra alios. *De confeſſis cap.* 1.

Confeſſio publica in officijs Eccleſiæ.

Confeſſio publica in Eccleſiæ officijs facienda de generalibus per illam formulam, *Confiteor Deo omnipotenti, Beatæ Mariæ, &c.* *Concil. Rauenn.* 3. *poſt Clem. V. c.* 15.

Con-

Confessionis sacramentalis necessitas.

Confessio exterior est necessaria ad remissionem peccatorum à baptizatis commissorū, & sine ea non remittuntur (intellige, vel actu, vel voto, si adsit impotentia.) *De pœnitentia dist.*1. *cap.*38. *Non potest* c.39. *Ecce nunc. cap. Perfecta. c* 89. *Quamdiu. & c.*90. *Quidam. Clem. I. ep.*1. *c.*4. *lib.*7. *constit. Apost. c.*15. Vide, *Pœnitentia. Concil. Constant. contra art.*7. *Vvicleff.*

Confessio peccatorum facienda sacerdoti, post baptismum, est omnibus necessaria de iure diuino. *Concil. Tridentin. sess.* 14. *c.*5. *&* 6. & non cœpit obligare solum ex tempore Concilij *Later.*3. sed ex tunc cœpit obligatio annuæ confessionis. *ibid. cap.*5. *&* 6. *& can.*8.

Confessio omnium peccatorum facienda sacerdoti, non est humanum inuentum, sed diuinum præceptum. *Concil. Tridentin sess.*14. *can.*8. *&* 9. & contrarium dicens, est anathema.

Confessio omnium peccatorum non præiudicat diuinæ misericordiæ. *ibid. can.*7.

Confessio est pars sacramenti pœnitentiæ ex institutione diuina. *ibid. cap.*3.

Confessio peccatorum non est quid impossibile. *Concil. Tridentin. se.*14. *cap.*5. *& can.* 8.

Confessionem eamdem iterare non est necessarium; sed valde salubre. *Extra, de priuileg. cap. Inter cunctas.*

Vide, *Peccare.* Vide, *Peccatum.* Vide, *Pœnitentia.*

Confessio sacramentalis qualis debet esse.

Confessio sacramentalis debet esse integra, id est, de omnibus, quæ quis habet in conscientia. *De pœnitentia dist.* 3. *c.* 42. *Sunt plures*]. *Concil. Claramonti c.* 22. *Concil. Cabilon.*3. *c.*32.

Ex Dei institutione debet esse integra. *Concil. Trident sess.*14. *cap.*5.

Debet esse verecunda, vt per eam remittantur peccata. *De pœnit. dist.*1. *c.*88. *Quem pœnitet.*

Confessio publica peccatorum non est sub præcepto, sed secreta; neque satis consultè fieret, si præciperetur publica. *Concil. Trident. sess.* 14. *cap.*5. Licitè tamen potest fieri. *ibid.*

Confessio eius, qui animum peccandi non deponit, vera non est; audienda tamen est, & exhortatio facienda. *De pœnit. & remiss. c. Quod quadam.*

Confessio cum contritione facienda. Vide, *Contritio.* Vide, *Pœnitentia sacramentum.*

Confessio sacramentalis de quibus facienda.

Confessio debet fieri de omnibus peccatis, quorum homo recordatur. *De pœnitentia dist.*3. *cap.*42. *Sunt plures. Concil. Trid. sess.*14. *cap.*5.

Debet esse de omnibus dictis, & factis, corporalibus, & spiritualibus, etiam cogitationibus. *Concil. Cabilon.*3. *c.*32. *Concil. Claramont. c.*22. *Concil. Trident. sess* 14. *cap.*3. *cap.*5. *& can.*7. etiam de occultissimis. *ibid.*

Omnia quæ memoriæ occurrunt confitenda sunt. *ibid cap.* 5. *& can.*7. *Eugenius IV. vt infra.*

Confitendæ sunt etiam circumstantiæ mutantes speciem peccati. *De pœnit. & remiss. cap. Omnis vtriusque. Eugenius IV. in decr. Vnionis Armenorum §. Quartum. Concil. Trid. ibid. cap.*5.

Confitenda sunt de necessitate mortalia tantum. *Concil. Colon.*2. *par.*7. *c.*34. *Concil. Trident. sess.*14. *cap.*5. *& can* 7.

Peccata non in genere tantum, sed in specie confitenda sunt. *Sixtus IV. contra Petrum de Oxma const.*17. *Licet.*

Confessio de venialibus est quidem licita, sed non necessaria. *Concil. Trid sess.* 14. *cap.*5. *& can.*7.

Peccata quæ non occurrunt memoriæ facta diligenti discussione, intelliguntur inclusa in confessione, quæ fit de alijs. *ibid. cap.*5.

Confessio cui facienda.

Confessio peccatorum facienda est sacerdotibus. *Clemens I. epist.* 1. *c.*4. *lib.* 7. *const. Apost. c.* 15. *Concil. Rhemense c.*12. *Concil. Cabilon.*3. *c.*32. *De pœnit. dist.*6. *cap.*1. *Qui vult. & dist.*1. *cap. vlt. Concil. Trident. sess*14. *cap.*1. *& can.*10. *Eugen. IV. in decr. Vnionis Armenorum §. Quartum.*

Sacerdos cui confitendum, debet esse proprius, vel de licentia proprij. *De pœnit. & remiss. c. Omnis vtriusque. Concil Lateran.*4. *c.*21. *Concil. Tolet.*18. *c.*8.

Confessio fieri non potest laico, licet sit probus. *Concil. Constantiense sess. vlt. const. Martini V.*

Con-

Confessio sacramentalis; quando incepit obligare.

Ex tempore institutionis factæ à Christo *Ioannis XX.* cœpit obligare, non autem ex tempore Concilij Lateranensis; nisi sermo sit de annua. *Concil.Senonen. tit. De confessione c.* 10. *Concil. Tridentin.sess.* 14. *cap.* 1.

Ex tempore verò *Concil. Lateran.* 3. cœpit obligare pro omni anno. *ibid. cap.* 5. *& can.* 8.

Confessio sacramentalis quando facienda.

Confessio sacramentalis facienda feria 5. hebdomadæ sanctæ, statuit *Iulius I. ep.* 1. *c.*7. nisi necessitas vrgeat. *Dist.*3 *de consecrat. cap. Pœnitentibus*.

Semel saltem in anno confessori proprio, vel de licentia proprij. *De pœnit. & remiss. c Omnis vtriusque. Concil.Later.*4. *c* 21.

Confessio facienda in Quadragesima pro satisfactione præcepti annuæ confessionis, & hoc ex vsu Ecclesiæ. *Concil.Trid.sess.*14. *cap.* 5.

Confessio semper facienda ante sumptionem Eucharistiæ (si adsit peccatum.) *Concil. Colon* 2. *tit. Censuræ c.* 34.*Concil.Moguntin. infra. Concil.Trident.sess.*13. *cap.*7. Neque sufficit contritio, nisi in casu, quo haberi non potest confessarius. *ibid.* & hoc etiam de sacerdotibus intelligitur. *ibid.* & *Concil.Mogunt.*4. *c.*56.

Confessionem annuam non faciens, excommunicetur. *Concil. Treuer. c.*12. *Concil. Tolet.*19. *c. vlt.* & priuatur Ecclesiastica sepultura, *Tolet .ibid.*

Confessio etiam in extremo vitæ est bona. *Iulius I. post ep.*3. 26. *qu.*6. *cap. Si Presbyter*.

Confessio in scriptis, seu per literas.

Confessio in scriptis, id est, ad confessarium absentem, non valet. *Concil.Parisiense 6. lib.*1. *c.*32.

Confessio per literas, seu per nuntium absenti fieri non potest; est nulla, & absolutio nequit in eius virtute obtineri. *Clemens VIII. const.*87. *Sanctissimus*.

Doctrina dicens contrarium, est falsa, temeraria, & scandalosa. non potest, nec defendi vt probabilis, nec doceri, nec imprimi. *Clem.VIII. ibid.*

Confessionis effectus.

Confessione sacramentali remittuntur peccata. *De pœnit. dist.*6. *cap.Qui vult. dist.*1. *cap.*72. *Secunda. cap.*88. *Quem pœnitet, & cap.vlt. Leo X. const.*40. *Exurge*.

Confessi sacramentaliter.

Confessi Religiosis, seu Regularibus, non tenentur iterum confiteri. contrarium dicens est anathema. *Extra, de hæreticis c. Vas electionis, & c. Ex eo. Extra, de priuilegijs c. Inter cunctas.* Confessi fratribus, ita se habent, ac si essent confessi proprio. *Extra, de hæret. c. Ex eo.* & *Extra, de priuileg. cap. Inter cunctas*.

Confessi Religiosis satisfaciunt præcepto annuæ confessionis. *Concil. Later.*5. *sess.*11. *const.*4. *Dum intra*.

Confessi fratribus Minoribus, & alijs non tenentur eadem iterum confiteri Parochis. *Sixtus IV. const.*6. *Regimini* §.15.

Confessus non contritus non est absolutus, nec obtinet remissionem peccatorum. *Leo X. const.*40. *Exurge*.

Confessus peccata, & absolutus, licet actualiter non credat sibi remitti peccata, adhuc obtinet remissionem. *ibid.*

Confessus peccata, adhuc relinquit Deo, quid ignoscat. *ibid.*

Confessi si remanent anxij, quomodo tranquillandi. Vide, *Pœnitentes*.

Confessus sacerdoti non habenti iurisdictionem, nulliter absoluitur. *Concil. Trid. sess.*14. *cap.*7.

Confesso fratribus (si id testatur de se) credendum est ei, *Extra, de priuileg. cap. Inter cunctas*.

Confessoris qualitates, & requisita.

Confessor debet esse doctus. *De pœnitentia dist.*1. *cap.* 88. *Quem pœnitet, & dist.* 6. *cap.*1. *Qui vult. Concil.Mogunt.*4. *c.*22. *c* 22. *Concil. Roman.*7. *sub Gregor. VII. c.* 5.

Debet esse instructus de peccatis, quæ solent committi. *Concil. Cabilon.*3. *c.*32.

Confessor duplicem habet clauem, ligandi, & soluendi. *Concil. Mogunt.*4.*c.*22.

Confessor non debet esse iuuenis, sed prouectæ ætatis, præsertim, qui mulieres audiunt. *Concil. Mediolanen.* 1. *part.*2. *tit. Quæ pertinent ad Sacramenti pœnitentiæ administrat.*

Confessor præter scientiam, & idoneitatem, de-

debet habere iurisdictionem, vel ordinariam vt Episcopi, & Parochi, vel delegatam ab Episcopo, vel Papa. *De pœnit. & remiss. c. Omnis utriusque. sub eodem tit. in 6. cap Si Episcopus. Concil. Trid. sess. 14. cap. 7.* alias nulla est absolutio. *Trid. ibid. De pœnit. dist. 6. c. vlt.*

Confessor debet esse doctus, non intentus ad quæstum, neque curiosus. *Concil. Colon. 2. par. 7. c. 33.*

Confessor ad quid tenetur.

Confessor tenetur procedere cum suauitate, & dulcedine. *De pœnit. dist. 6. cap. Qui vult.* tenetur scire, quæ debet iudicare. *ibid. c. Qui vult. Concil. Mogunt. 4. c. 22.* tenetur interrogare pœnitentem. *De pœnit. dist. 6. c. Qui vult. Concil. Mediol. vt infra.*

Non debet interrogare de peccatis non consuetis, ne ea discant pœnitentes. *Concil. Mogunt. 4. c. 29.*

Prudenter debet se gerere cum pœnitente. *Concil. Later. 4. c. 21.*

Confessor tenetur ad secretum. Vide, *Confessores circa sigillum.*

Tenetur monere, corrigere, & consulere pœnitentem. *De pœnitentijs, & remiss. c. Omnis vtriusque sexus.*

Confessor sciens aliquem esse excommunicatum per confessionem, non potest eum remouere à communione. *De officio iudi is ord. cap. Si Sacerdos. Concil Later. 3. in append. par. 50 c. 55.*

Confessor indigens consilio pro aliquo peccato absoluendo, cautè procedat, & in generali interoget. *Concil. Mogunt. 4. c. 29.*

Confessores nihil possunt à pœnitentibus exigere. *Reformatio cleri Germaniæ c. 9.* sed si illi dent sponte possunt accipere. *ibid. & Concil. Londinense 2. c. 5.*

Confessor non potest *subdelegare*. Vide, *Delegatus.*

Confessor sit prouectus ætate. *Concil. Mediolan 1. par. 2. tit. Quæ pertinent ad sacram. pœnit. &c.*

Debent apud se habere notam, seù tabellam casuum reseruatorum Papæ, & Episcopo. *Concil. Mediol. ibid.*

Non possunt audire confessiones mulierum ante ortum solis, neque post occasum, nisi ex necessitate *ibid.*

Non debent audire confessiones alicuius in cella, sed in Ecclesia, & sede ad hoc parata neq; in priuatis domibus, nisi ex necessitate. *Concil. Mediol. ibid.*

Neque testem falsum absoluant, nisi satisfaciat pro damnis, & postea absoluat. *ibid.*

Non potest absoluere eos, qui tenentur reuelare, vel denunciare, antequam reuelet. *Mediol. ibid.*

Neque absoluere potest vsurarios, nisi facta restitutione. *ibid. Concil. Mogunt. 4. c. 30.*

No potest commutare pœnitentiam pnblicam in aliam secretam, nisi ex facultate obtenta ab Episcopo. *Concil. Mediol. ibid.*

Non possunt absoluere casus reseruatos. *Concil. Rauenn. 1. sub Honorio IV. c. 8.* Vide infra, *Confessores circa reseruata.*

Confessarij audientes personas sollicitatas ab alijs, tenentur eas hortari vt denuncient sollicitantes alias non absoluant, quod si omittunt id facere; vel docuerint non teneri ad denunciandum, ab Inquisitoribus & Ordinarijs puniuntur. *Greg. XV. constit. 34. Vniuersi. §. 7.*

Confessor audita confessione tenetnr monere pœnitentem, vt abstineat, & detestetur peccata, & credere quod Deus remittit peccata. *Concil. Colon. 2. par. 7. c. 39.* & non se implicet cum eo iu sermonibus curiosis. *ibid. c. 34.*

Non potest eum interrogare de peccatis alterius. *Concil. Mogunt. 4. c. 29.*

Confessores tenentur secum habere literas excommunicationum Bullæ Cœnæ. *Paulus V. constit. 63. Pastor. Vrbanus VIII. const. 62. Pastoralis: Alexander VII. constit. Pastoralis data sub die 23. Aprilis 1656.*

Confessores à quo instituendi, & approbandi.

Sacerdotes per Episcopos instituendi sunt confessores in Ecclesijs. *Concil. Later. 2. c. 10. Concil. Londin. 2. c. 6.*

Confessores omnes siue sæculares Presbyteri, siue regulares per Episcopos, vel eorum Vicarios approbandi, nisi sint Parochi. *Concil. Mogunt. 4. c. 25. Concil. Trident. sess. 23. de reformat. c. 15. Concil. Treuer. c. 13. Concil. Mediolan. 1. par. 2. tit. Quæ pertinent ad sacr. Pœnit. administrat.* & qui aliter faciat excommunicatur. *ibid.*

Regulares pro confessionibus fratrum suorum non egent licentia Episcopi. *De excess. Prel. c. Nimis iniqua Vrbanus VIII. constit. 93. Cum sicut.* Et decernit nullum confessarium audire posse confessiones sæcularium sine approbatione, & examine Ordinarij, neque regulares & reuocat omnia priuilegia contraria.

Confessores possunt etiam à Papa constitui in Ecclesijs. *Extrau. de hæreticis cap. Ex eo.*

Confessorum approbatorum nomina in tabella sacristiæ teneantur scripta. *Concil. Mediol. 1. vbi supra.*

Con-

Confessores quò ad pœnitentias imponendas.

Confessor non debet missas imponere in pœnitentiam. *Concil. Eboracense c.* 1.

Confessores pœnitentiam iniungere debent pœnitentibus confessis. *Concil. Cabilon.* 2. *c.* 8. ante absolutionem imponant. *Concil. Colon.* 2. *par.* 7. *c.* 39.

Pœnitentia imponenda est iuxta grauitatem culpæ, & quæ sit contraria peccatis. *Concil. Mogunt.* 4. *c.* 30, quantitas remittitur eorum arbitrio.

Vide, *Pœnitentia*.

Confessores generales.

Confessores generales in cathedralibus deputandi. *Concil. Londin.* 1. *c.* 6.

Vide, *Pœnitentiarij*.

Confessores quò ad sigillum, seu secretum confessionis.

Confessor scit peccata pœnitentis, vt Deus. *De officio iudicis ordinarij c. Si sacerdos. Eugenius I.*

Confessor non potest reuelare, quæ audiuit in confessione, neque ab vllo potest ad hoc cogi. *De excessibus Prælatorum cap. Dilectus.*

Confessor reuelans confessionem verbo, vel signo, vel alio modo, priuandus est officio, & detrudendus in monasterio. *De pœnitentijs & remiss. cap. Omnis vtriusq; sexus Concil. Mogunt.* 4. *c.* 29. *Concil. Later.* 4. *c.* 21. *Honorius III. ex Cirone, de excessibus Prælat. c.* 1.

Confessor indigens consilio pro resolutione alicuius casus auditi in confessione cautè procedat. *Concil. Mogunt. ibid.*

Confessor sciens in confessione aliquem esse excommunicatum, non potest eum remouere à communione. *De off. iudicis ordinarij c. Si Sacerdos. Concil. Later.* 3. *in append. par.* 50. *c.* 55.

Confessor potest in genere tantum reprehendere delicta alicuius loci. *Concil. Lateran.* 3. *in append. par.* 50. *c.* 55.

Confessori reuelanti confessionem alia etiam pœna imponebatur scilicet peregrinatio perpetua *De pœnit. dist.* 61. *c.* 2. *Sacerdos.*

Confessor sciens in confessione aliquem damnificasse alium si hic impetatur à parte, vt excommunicetur quid potest facere confessor. *Concil. Later.* 3. *ibid.*

Vide, *Pœnitentia*.

Confessoris electio.

Confessorem pro se eligere possunt omnes Episcopi, & alij superiores ac prælati minores, & exempti. *De pœnitentijs, & remiss. c. fin.*

Confessorem nullus potest eligere sine superioris licentia. *De pœnit. & remiss. in* 6. *c. Si Episcopus.*

Confessor qui ex licentia Episcopi potest eligi non potest circa reseruata eidem Episcopo. *ibid.*

Confessorem eligere non possunt regulares virtute Bullæ Cruciatæ. *Vrb. VIII. constit.* 105. *In specula. Clemens VIII. constit.* 64. *Romani Pontificis.*

Confessor electus à sæcularibus virtute Bullæ Cruciatæ in foro interno tantum potest absoluere, non in externo. *Vrb. VIII. ibid.*

Confessor electus virtute Bullæ Cruciatæ, non potest absoluere ab hæresi. *Gregor. XIII. const.* 37. *Officij. Vrb. VIII. const.* 105. *in specula.*

Confessores Regulares an approbandi, & à quo.

Regulares possunt audire confessiones suorum fratrum sine licentia, vel approbatione Episcopi. *De excessib. Prælator. c. Nimis iniqua. Extra, de priuil. c. Inter cunctas.*

Confessores regulares audire possunt confessiones sæcularium, non obstante *cap. Omnis vtriusque, &c. quo præcipitur, vt proprio fiat confessio. Extra, de priuilegijs c. Inter cunctas. Clement. Dudum, de sepult. Extra, super Cathedram de sepulturis.*

Regulares olim cum sola præsentatione facta ad Episcopum per suos superiores, &c. etiam si licentiam ab eo non obtinerent poterant audire confessiones sæcularium, sicut Parochi ex Papæ concessione. *Bonifacius VIII. Extra, de sepulturis, super Cathedram.* idem confirmat, sed sine præsentatione, *Benedictus XI. Extra, de priuileg. c. Inter cunctas. Idem ex Clem. Dudum de sepulturis*, conceditur enim vt ministri Ordinis Prædicatorum, & Minorum per se, vel fratres idoneos petant, ab Episcopis licentiam, vt ipsi fratres audire possint confessiones in eorum diœcesi, & habita licentia ipsimet superiores approbent, &c. At reuocatum est hoc. Priuilegium primo per Concilium *Trident. sess.* 23. *de reform. c.* 15. quo statuitur, vt Regulares audire non possint sæcularium confessiones, nisi approbati ab Ordinarijs.

Idem

Idem confirmat *Gregorius XIII. constit. 9. In tanta*, abrogans omnia priuilegia eis concessa, & reuocat ad terminos iuris Tridentini. Et tandem *Vrbanus VIII.* omnia reuocat priuilegia in contrarium, & statuit, vt iuxta Tridentini decretum regulares non possint sæcularium confessiones audire sine examine, & approbatione Ordinarij *const. 92. Cum sicut.* & in proœmio dicit temere afferi oppositum. Idem habet *Concil. Treueren. c. 12.* Vide, *Confessores à quo instituendi*. Vide, *Regul. circa confessores*.

Confessores Monialium.

Vide, *Regulares circa confessiones*. Vide, *Regulares circa Monasteria Monialium*. Vide, *Moniales*.

Confessores circa reseruata.

Confessores virtute Bullæ Cruciatæ non possunt absoluere ab hæresi. *Gregor. XIII. const. 37. Officij. Vrban. VIII. const. 105. In specula.*

Possunt tamen virtute talis Bullæ sæculares tantum, & in foro conscientiæ, non externo: non vero regulares, ab omni alio casu etiam Bullæ Cœnæ absoluere. *Vrbanus VIII. ibid.*

Nullus neque regularis absoluere potest à casibus reseruatis Papæ, vel Episcopo. *Extra, de sepult. Super cathedram, & Extra, de priuileg. c. Inter cunctas. Concil. Rauenn. 1. sub Honorio IV. c. 8.* Sed ad superiores debent eos remittere. *ibid.* & *Concil. Trident. sess. 14. cap. 7. & can. 11.* nulla est absolutio si detur, *ibid.*

Vide, *Absolutio à casibus Papæ reseruatis*. Vide, *Casus reseruati*.

Confessiones audiens non promotus ad sacerdotium.

Tales ab Inquisitoribus sunt iudicandi, degradandi, & curiæ sæculari tradendi, etiam pro prima vice. *Clemens VIII. const. 81 Et si alias. Vrbanus VIII. constitut. 89. Apostolatus.* & hoc etiam si delinquens sit minor 25. annor. dummodo compleuerit 20.

Confessores sollicitantes pœnitentes ad venerea.

Confessarij sollicitantes, vel prouocantes pœnitentes ad inhonesta, siue inter se, siue cum alijs exequenda, in actu sacramentalis confessionis; siue ante siue post immediatè prætextu confessionis, etiam confessione non secuta, siue extra confessionem, in confessionario, vel alio loco electo ad audiendam confessionem, simulantes ibi audiri confessionem: siue illicitos, & inhonestos sermones habuerint, per Inquisitores (etiam priuatiuè quo ad alios) puniendi sunt; priuandi beneficijs & dignitatibus cum perpetua inhabilitate ad illa, suspenduntur à confessionibus audiēdis ab executione ordinis (& si sunt regulares voce actiua, & passiua) ad triremes damnantur, vel carceres in perpetuum, absque spe gratiæ. Et si pro delicti grauitate, maiores pœnas mereantur præuia degradatione tradendi brachio sæculari. *Greg. XV. const. 34. Vniuersi.* & ante, *Pius IV. const. 31. Cum sicut.*

Sacerdotes simplices, qui prætextu confessionis præfata faciunt, in easdem pœnas incurrunt. *ibid. Vniuersi.*

Sollicitatæ hortandæ ad denunciandum sub pœnis confessario, &c. Vide, *Confessores ad quod tenentur* in fine.

Confessor abutens hoc sacramento in alijs malis, ab Inquisitore puniendus *Adrianus 6. const. 2. Dudum.* Vide, *Pœnitentiæ sacramentum*.

Confessor committens fornicat. cum pœnitente eodem modo puniendus, quo punitur committens cum filia naturali & deponendus. *Post epist. 14. Cœlestini I. c. 2. & 3.* grauissimæ pœnæ sunt statutæ *in causa 30. quæst. 1. cap. Omnes. cap. Si quis Sacerdos. & cap. Non debet.*

Vide, *Sollicitantes*.

Confidentia beneficialis.

Vide, *Beneficialis confidentia*. Vide, *Indices Romæ*.

Confirmatio Sacramentum.

Confirmatio quæ ab Episcopo per vnctionem in fronte baptizati cum Chrismate fit, est sacramentum. *Melchiades in epist. decret. Eusebius epist. 3. Innocentius I. epist. 1. c. 3. Gregorius I. lib. 3. epist. 9. & 26. lib. 8. epist. 46. Gregorius II. epist. 14. De consecr. dist. 5. c. 1. cap. Spiritus. cap. Manus. c. De his verò. &c. ibid. De sacram. vnct. cap. vnic. §. Per frontis. De sententia excommunic. c. Responsio. & sub eodem tit. in 6. c. Quoniam. Concil. Constantien. sess. vlt. in constit. Martini V. Concil. Londinen. 1. c. 3. Concil. Florent. decr. Eug. pro vnione Græcorum & in alio pro vnione Armenorum. Concil. Senon. de confirmat. c. 10. Concil. Trident. sess. 7. De sacram. can. 1. & de confirmat. ibid. can. 1.*

confirmatio etiam ab initio fuit in Ecclesia. *Concil. Colon. 2. par. 7. c. 10.*

confirmatio idem, est ac impositio manuum, quæ olim fiebat in Ecclesia. *Concil. Senonen. De confirmat. c. 10. Concil. Florent. vbi supra §. Quinto, &c. De sacram. vnct. cap. vn. § Per frontis.*

confirmatio à Christo fuit instituta. *Concil. Florent. in decr. Eugenij §. Quinto Ecclesiasticorum. Concil. Mogunt. 4. c. 17. Concil. Trident. sess. 7. de Sacram. can. 1.*

confirmatio ex tempore Apostolorum quoq; dabatur. *Concil. Mogunt. 4. c. 18.*

confirmatio in primitiua Ecclesia manuum impositione tantum dabatur deinde, per Chrismatis vnctionem dari cœpit. *Concil. Mogunt. 4. c. 18.*

confirmatio Sacrament. magna veneratione digna est. *De consecr. dist. 5. cap. De his verò.*

confirmatio quare datur baptizato. *ibid. c. Nouissimè.*

Confirmationis materia forma, & ritus.

confirmationis materia est Chrisma, & vnctio cum eo in fronte. *De sacr. Vnction. c. vnic. §. Per frontis. Concil. Vormatiense 1. c. 8. De consecr. dist. 5. vt in præcedenti titulo per totam. Concil. Senonen. De Confirmat. c. 10. Concil. Constantien. sess. vlt. in constit. Martini V. Concil. Flo. in decreto Eugenij IV. §. Quinto Ecclesiasticorum.* Pontifices omnes allati, *in titulo præcedenti.*

confirmationis forma, sunt verba illa, quæ dicit Episcopus. *Signo te signo Crucis, & confirmo Chrismate salutis, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Concil. Florent. vbi supra.* In primitiua Ecclesia, sola manuum impositione data fuit; postea cum Chrismate. *Concil. Mogunt. 4. c. 18.*

confirmationis vnctio facienda per impositionem manus in fronte. *De sacram. vnct. c. vnic. §. Per frontis. Concil. Senon. De confirm. c. 10. De consecr. dist. 5. per sex capita.* Pontifices omnes afferendi in sequenti titulo de ministro. *Concil. Floren. vbi supra Concil. Mogunt. 4. c. 17.*

confirmatio facienda cum signo Crucis. *ibid.* & in omnibus locis nuper citatis. *De consecr. dist. 5. cap. Numquid. & lib. 3. const. Apostolic. c. 17.*

Confirmationis minister ordinarius, & delegatus.

Confirmationis minister ordinarius est Episcopus. *Concil. Eliberit. c. 77. Concil. Vormat. 1. c. 8. Londinen. 1. c. 3.* & hoc ex Christi institutione *Concil. Senon. De confirmat. c. 10. & in decr. morum c. 38. Concil Constant contra art. 28. Vvicleff. Concil. Florent. in decreto Eugenij §. Quinto Ecclesiasticorum. Concil. Trid. sess. 7. De sacr. confir. can. 3. & sess. 23. cap. 4.* Antea id docuerant *Eusebius epist. 3. Vrbanus I. epist. vnica. Ioannes V. epist. vnica. Innoc. I. c. 3. Gregorius I. lib. 3. epist. 9. & 26. Concil. Paris. 6. lib. 1. c. 27. Concil. Hispal. 2. c. 7. Concil. Tolet. 8. c. 7. De sacra. vnct. c. vn. §. Per frontis. De consecr. dist. 5. cap. Manus quoq; c. De his verò. cap. Nouissime & cap. Vt Episcopi. De consuetudin. cap. 4. Innoc. IV. const. 4. sub Catholicæ.*

Confirmationis minister ex delegatione Papæ esse potest Presbyter simplex. *Dist. 95. cap. Peruenit. De consecr. dist. 5. c. Manus quoque. Gregorius I. epist. 26. Nicolaus I. in appendice post epistolam 16.* Sed hoc ex magna necessitate. *ibid. Concil. Florent. in decreto Eugenij IV. §. Quinto Ecclesiasticorum. Concil. Senon. in decretis morum c. 38.*

Sed quando delegatur à Sede Apostolica simplex Sacerdos ad confirmandum, debet vti chrismate consecrato ab Episcopo. *Concil. Florent. ibid.*

Confirmationis minister ieiunus debet ministrare. *De consecr. dist. 5. cap. Vt Episcopi Concil. Parisiense 6. lib. 1. c. 33.*

Confirmationis sacramenti necessitas.

Confirmatio à quolibet baptizato recipienda. *Vrbanus I. epist. vn. De consecr. dist. 5. cap. 1. Omnes. & cap. Nouissime.*

confirmandus est homo, de cuius confirmatione non constat. *Gregorius I. lib. 12. epist. 31.*

confirmationis sacramenti necessitas non est tanta, vt sine ea homo non possit saluari. *Melchiades epist. decretali. De consec. dist. 5. cap. Spiritus sanctus. Concil. Colon 2. par. 7. c. 9.*

confirmationem contemnens peccat mortaliter. *Concil. Constant. sess. vlt. in constit. Martini V. circa medium.*

Confirmationis Sacramenti effectus.

Confirmatio continet remedium ad salutem. *Concil. Londien. 2. c. 3.*

Con-

Confirmatio armat ad agonem. *De consecr. dist.* 5. *c. Spiritus sanctus*. Dat arma ad pugnandum pro fide *ibid. & c. Nouissime. Concil. Florent. in decret. Eugenij IV. § Quinto, &c.* Dat robur ad confitendum audacter fidem Christi *. ibid. Concil. Trid. sess.* 7. *de refor. can.* 2. *Concil. Colon.* 2. *par.* 7. *c.* 8.

Confert gratiam septiformem. *De consecr. dist.* 5. *cap. Nouissime, & c. Spiritus sanctus.*

Confert augmentum gratiæ. *Melchiades epist. decret. De consecr. dist.* 5. *c. Spiritus sanctus. Concil. Trid. sess.* 7. *de sacram. cap.* 6. *&* 7. *& de confir. can.* 2.

Causat caracterem in anima confirmati. *Concil. Florent. vbi supra. Trident. sess.* 7. *de sacram. can.* 9.

Causat cognationem spiritualem inter confirmantem & confirmatum, inter hunc & suscipientem, seù patrinum, inter patrem, & matrem confirmati; & inter suscipientem, nec amplius se extendit. *De cognat. spirituali in* 6. *cap.* 1. *§. Ex confirmatione & c. fin. Concil. Trident. sess.* 24. *de refor. Matrim. c.* 2.

Vide, *Cognatio spiritualis.*

Confirmatio Sacramentum in qua ætate danda, & quo tempore.

Confirmatio dari potest homini in ætate tenera sed sit supra septennium. *Concil. Colon.* 2. *par.* 7. *c.* 8. *&* 9 *Concil. Mediol.* 1. *par.* 2. *tit. Quæ pertinent ad sacramentum confirmationis.*

Confirmatio ministranda ab Episcopo in visitatione. *Greg. I. lib.* 8. *epist.* 46.

Confirmatio potest ab Episcopo ministrari tempore interdicti etiam impositi à Papa in aliquo loco. *De sententia excommunicationis c. Responsio, & sub eodem tit. in* 6. *cap. Quoniam.*

Confirmandorum requisita, &c.

Confirmandus debet esse baptizatus. *De consecr. dist.* 5. *Per totam. c. Omnes, &c.*

Confirmandus ab vno, vel vna debet suscipi. *Concil. Mogunt.* 4. *c.* 19. Vide, *Compater. & commater.* Vide, *Baptismi patrinus, seù suscipiens.* Vide, *Patrinus.* Vide, *Cognatio spiritualis.*

Patrinus in confirmatione debet esse cõfirmatus. *Concil. Later.* 3. *in append. par.* 50. *c.* 44.

Confirmandus debet esse ieiunus. *De consec. dist.* 5. *c. Vt ieiuni* (Si vrget necessitas dari potest non ieiunis) *Concil. Colon.* 2. *par.* 7. *c.* 9.

Confirmandi nihil possunt soluere pro confirmatione, vel alio. 1. *quæst.* 1. *cap. Baptizandis.*

Confirmandi si sunt adulti, debent sacramentaliter confiteri antequam confirmentur. *Concil. Colon.* 2. *par.* 7. *c.* 9.

Confirmatorum nomina, & cognomina, parentum, &c. describenda à parocho in peculiari libro. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 2. *tit. Quæ pertinent ad sacram confirmationis.*

Patrini in hoc tali sacramento, nihil soluant susceptis, vel parentibus. *ibid.*

Confirmati instruendi à Parocho. *ibid.*

Vide, *Patrinus.*

Confirmatio non iteranda, & pœnæ.

Confirmatus semel, iterum nequit confirmari. *De consecr. dist.* 5. *cap. Dictum est, & cap. De homine. Concil. Cabilon.* 3. *c.* 27. *Post Concil. Tarracon. c. vnico. Concil. Florent. in decr. Eug. IV. §. Quinto &c. Concil. Trid. sess.* 7. *de sacr. can.* 9. *Gregor. II. epist.* 14.

Confirmatus pluries, sub clericali, vel regulari habitu debet Deo inseruire. *Post Concil. Tarracon. cap. vnico. De consecr. distinct.* 5. *cap. Dictum est.*

Confirmationes legales, seù electionum, & Confirmati.

Confirmatio Episcopi non sufficit ad exercenda, quæ sunt ordinis; sed requiritur consecratio. *De electione, &c. cap. Transmissam.*

Confirmatio Episcoporum, ab antiquo, à Papa facta est. *De elect. &c. in* 6. *cap. Cupientes.*

Confirmatio electionis quomodo facienda. Vide, *Electio.*

Confirmatio absentium petenda est secundum consuetudinem. *De elect. &c. cap. Nihil est.*

Confirmatione cassata, non per hoc cassata censetur electio. *De confirmat. vtili, &c. c. Si confirmationem.*

Confirmatio electionis celeriter facta, negotio non discusso, est nulla. *ibid. c. fin.*

Confirmatio facta à Papa non potest iudicari donec constet de falsitate suggestionis. *ibid. c. Confirmationibus.*

Confirmationis literæ à Papa obtentæ post confirmationem, non iuuant. *De confir. vtili &c. c. Bonæ memoriæ.*

Confirmatio iustæ sententiæ potest à Papa peti. *De sent. & re iudic. cap. Ea quæ.*

Confirmationem rei litigiosæ obtinens à Papa, potest iudicari ab ordinario. *De confirmat. vtili, &c. c.1.*

Confirmationem rei pacificè possessæ obtinens à Papa, non potest molestari. *ibid. c.1.*

Contra confirmatum non admittitur appellatio, vel exceptio, sed solum denunciatio, vel accusatio. *De appellat. & recusat. c. Constitutis.*

Confirmari non debet indignus, si eligitur. *Concil. Later. 4. c.26.*

Confirmans indignum electum, si scienter, suspenditur à perceptione fructuum beneficij, & à potestate confirmandi successorem. *ibid. c.26.*

Confirmata à sede Apostolica, vbique obseruanda, neque obstant friuolæ exceptionis. *Honorius III. ex Cirone, de confirmat. vtili, &c. c.1.*

Confirmatio facta à Papa, dum legatus conferius tali quod beneficium, non lædit ordinarij. *De confirmat. vtili, &c. cap. fin.*

Confiscatio, & Confiscatum.

Confiscari possunt bona hæreticorum etiam post mortem. *De hæreticis in 6. cap. Accusatus §. in eo vero.* Confiscari intelliguntur ipso iure. *ibid. cap. Cum secundum.* Vide, *Hæreticorum pœna.*

Confiscari non debent bona hæreticorum per Principes sæculares ante sententiam criminis hæresis latam à iudice Ecclesiastico. *De hæret. in 6. cap. Cum secundum.*

Confiscatio bonorum hæretici fieri non potest ab Inquisitore, nec etiam, vt Ecclesiæ applicentur, sub pœna excommunicationis ipso facto, à qua non possit absolui donec satisfaciat. *Clement. de hæreticis cap. Nolentes.*

Confiscari non potest dos vxoris ob hæresim mariti, nisi ipsa scienter contraxerit cum marito hæretico. *De hæret. in 6. cap. Decreuit.*

Confiscantur ipso iure bona contrahentium incestuosè. *ibid. cap. Cum secundum.*

Confiscantur bona data mulieri à raptore, vel consentienteibus ad raptum, ipso iure. *ibid.*

Confiscatorum bona emenda sunt à consanguineis in statu Ecclesiastico, & ad hoc cogendi sunt: quod si non possint consanguinei emantur à communitate. *Sixtus IV. const. 24. Cura.*

Bona filiorum, qui sunt sub potestate parentum, confiscata quomodo redimenda, sunt à parentibus. *ibid.*

Confiscationes quando applicandæ sunt cameræ in statu Ecclesiæ, & quando non. Vide, *Pœna. Sixtus V. const. 93. Ad Romanum* distinctè id declarat, & quomodo exigendæ. *ibid.*

Confiscatione facta in statu Ecclesiæ, bona nulli applicanda, sed depositario generali consignanda, statuit. *Clemens VIII. const. 5. Inter cæteras.*

Confiscationes pœnæ remitti, vel transigi non possunt in statu Ecclesiæ, nisi auditis Depositario, & Thesaurario Cameræ, cum Commissario. Legati vero Vicelegati, &c. alij aliter remittentes, aut transigentes, quas pœnas incurrunt. *Paulus V. const. 88. In suprema.*

Vide, *Camera.* Vide, *Pœna* in fine.

Confratres, & Confraternitates.

Confraternitates licitæ sunt, sed à conuiuijs, & commessationibus abstineant. *Concil. Nannetense 1. 15.*

Confraternit. quæ religiosis non sunt incorporatæ, sub potestate Episcopi sunt. *Concil. Later. 3. c.9.*

Confratres qui tempore interdicti gaudent sepultura, sunt oblati, qui mutato habitu in religiosum, vel tenendo sæcularem, omnia dederunt religioni seruando vsum fructum in vita. *Concil. Later. 4. c.57.*

Confratres laici in præcedendo seruent hunc ordinem, vt scilicet illa confraternitas præcedat, quæ prius vsa est saccis. *Gregor. XIII. const. 84. Exposuit.*

Confraternitates non faciant conuiuia, & commessationes in quibusdam festis, & præsertim intra ambitum Ecclesiæ. *Concil. Mediol. 1. par. 3. tit. De piorum locorum administratione, &c.*

Confraternitatum erectio. Vide, *In fine Confrater.*

Confraternitates quædam subiectæ Ecclesiæ S. Ioannis & S. Petri Romæ.

Confraternitates quædam, quæ extra Vrbem sunt, & dependent à Capitulo Sancti Ioannis Laterani, vel Sancti Petri, vel Sancti Sebastiani, subduntur Ordinarijs, ac Rectoribus Ecclesiarum. *Pius IV. const. 57. Regimini.*

Con-

Confraternitates sub titulo Annunciationis B. Mariæ Romæ.

Confraternitas hæc erecta in Ecclesia Beatæ Mariæ super Mineruam, institutum est opera Pietatis est misericordiæ exercere in dotandis puellis, & alijs egenis, pupillis, & viduis subleuandis; & alijs pijs officiis in cappella ibi fundata dat operam. Et *Pius V. const.* 144. *Cum sicut accepimus*, assignat ei Protectorem cum ampla iurisdictione, & forma procedendi circa omnes causas spectantes ad dictam Confraternitatem, diffusè per 14. §§.

Confraternitas alia sub titulo Annunciationis Beatæ Mariæ Virginis erigitur à *Gregorio XIII.* pro scholaribus externis Societatis Iesu, cum proprio instituto ad pia quædam opera; cum multis gratijs, & priuilegijs. *Const.97. Omnipotentis*.

Ampliatur à *Sixto V.* pro alijs non scholaribus. *Const.53. Superna*.

Confraternitates Coquorum, & Pasticoiariorum sub titulo Annunciationis in Ecclesia SS. Vincentij, & Anastasij cum suis regulis, gratijs, & indulgentijs confirmatur. *Paulus V. const.109. Pias*.

Confraternitas SS. Duodecim Apostolorum de Vrbe.

Hæc Confraternitas approbatur à *Pio IV. const.* 90. *In Apostolicæ*. Institutum eius est subuenire miseris in infirmitate, cum multis priuilegijs, & indulgentijs. *ibid.* Est in Ecclesia *Sanctorum Duodecim Apostolorum*.

Confraternitas Aulicorum Romæ.

Aulici in Vrbe erigunt Confraternitatem in Ecclesia Sancti Nicolai ad Cæsarinos, & approbatur *ab Vrbano VIII. constit.* 30. *Pastoris*. Eadem conceditur pro Ecclesia Sancti Laurentij in Fonte sita in Regione Montium. Institutum est, pia quædam opera facere; Indulgentias, & gratias multas obtinet. *ibid.*

Confraternitas Suffragij.

Vide, *Suffragium*.

Confraternitas Charitatis, quæ dicitur Carceratorum Romæ.

Hæc Confraternitas in Ecclesia *Sanctorum Cosmæ, & Damiani* habet pro instituto visitare, & iuuare carceratos, & pauperes erubescentes. Priuilegia, indulgentiæ, &c. *Leo X. const.37. Illius*, quas gratias lucrantur, qui huic Confraternitatis legata relinquunt. *ibid.* Possunt ei relinqui etiam legata feudalia. *ibid.* Vide, *Archiconfraternitas Carceratorum, &c. Gregor.XIII.const.56. Pij Patris. Sixtus V. const.97. Ex debito*. Quomodo officiales eligendi, & quid possunt facere. *ibid.* quolibet anno post primam dominicam Quadragesimæ obtinent liberationem vnius carcerati pro quolibet delicto exceptis quatuor, ibi expressis. *ibid. in cap. sequenti. Dilectis*.

Assistit Visitatoribus Carcerum Romæ. *ibid.* & alia. est Archiconfraternitas, & potest alias aggregare.

Huius Confraternitatis Notarij assignandi Commissarijs pro statu Ecclesiastico. *Gregor.XV. const.37. Exigit creditum*.

Confratornitas Confalonis Romæ.

Huius Confraternitatis institutum determinat, scilicet redimendi captiuos *Greg. XIII. const.38.* Pastoris multas gratias eis concedit, & specialiter; vt Coronam à S. Bonauentura institutam recitent. Erigitur in Archiconfraternitatem, quæ potest alias aggregare: potest eleemosynas quærere pro redimendis captiuis *Greg. XIII. const.69.* Potest omni anno obtinere liberationem vnius carcerati pro quolibet graui delicto exceptis aliquibus. *ibid. in declaratione sequenti*. Assignatur ei Protector cum ampla iurisdictione pro causis, & gubernij directione, nec ab vllo, etiam Auditore Cameræ potest impediri. *Sixtus V. const.37. Cum sicut*.

Hæc Confraternitas instituta pro redimendis captiuis habet priuilegium exigendi ducatum vnum pro omni centenario, dum Papa concedit alicui Clerico (alias inhabili) facultatem testandi, exceptis Cardinalibus. *Sixtus V. const.27. Cum benigna* §.7. sic etiam quando concedit facultatem alienandi, & permutandi. *ibid.*

Confraternitates Confalonis erigi possunt extra vrbem Romæ; sed huic Archiconfraternitati debent aggregari, possunt pro redi-

redimendis captiuis eleemosynas petere. *Sixtus V. const.27. vbi supra.*

Confraternitas Cordigerorum.

Hæc Confraternitas cum gradu Archiconfraternitatis erigitur in Ecclesia Sancti Francisci Minorum Conuentualium Assisij. *Sixtus V. const.13. Ex superna.* Gratiæ & indulgentiæ omnium aliarum Confraternitatum ei conceduntur. *ibid.*

Confraternitates Cordigerorum in alijs locis erigi possunt, sed aggregari debent illi per *Generalem Ordinis Minorum Conuentualium*, & nullum alium, in quacumque Ecclesia sint erigendæ, etiam in Ecclesijs Obseruantium, aut Cappuccinorum. *ibid.*

Confratres Cordigeri præsentes processioni, quæ fit quolibet mense, quas indulgentias lucrantur. *ibid. in declaratione.*

Confraternitas Corporis Christi Romæ.

Hæc Confraternitas in Ecclesia super Mineruam confirmatur *à Paulo III. constit.20. Dominus.* Gratias, & priuilegia omnium aliarum ei concedit. Capitula, & regulæ præscribuntur. *ibid.*

Confraternitas SS. Crucifixi Romæ.

Hæc Confraternitas in Ecclesia Sancti Marcelli erigitur in Archiconfraternit. *Pius Quartus const.30. Cum sicut.* Opera pietatis, seu institutum eius est dotare puellas. Protectori concessit potestatem iudicandi omnes eius causas, & formam procedendi præscripsit. Obtinere potest liberationem vnius carcerati pro quolibet crimine, exceptis hæresis, & læsæ maiestatis; & hoc quouis anno in die Sanctæ Crucis mensis *Maij*, vel *Septembris*. Multa priuilegia ei concedit, & facit eam caput omnium Confraternitatum Crucifixi. *ibid.*

Confraternitates Doctrinæ Christianæ Romæ, &c.

Confraternitates istas erigi debere per omnes Ciuitates, & terras, ad docendum pueros doctrinam fidei, statuit *Pius V. const.137. Ex debito.* Multas gratias, & indulgentias eis concedit. *ibid.*

Confraternitas Doctrinæ Christianæ erecta in Ecclesia Sancti Petri Romæ, sublimatur in Archiconfrater. Priuilegia multa. Obligationes Confratrum per §§.33. *Paulus V. const.36. Ex debito.*

Confraternitas Sanctissimi Nominis Iesu.

Confraternitas hæc erecta Hispaniæ in Ciuitate Burgi ad impediendum blasphemias approbatur *à Pio IV. const.78. Iniunctum.* Gratiæ & priuilegia ibi celebrat festum solemniter in die Circumcisionis Domini Nostri Iesu Christi. *ibid.*

Alia Confraternit. sub hac inuocatione in Regno Peruuiano (Indiarum Occidentalia) approbatur cum gratijs, & indulgentijs. *Clemens VIII. constit. 98. Cum sicut.*

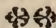
Confraternitates Nominis Iesu erigi possunt in Ecclesijs Fratrum Ordinis Prædicatorum, & in alijs, de licentia Prioris Generalis eorum. *Pius V. constit. 130. Decet Romanum.*

Confraternitas Sanctissimæ Inquisitionis.

Confratres Sanctissimæ Inquisitionis, multis priuilegijs fruuntur. *Clem.VII. const.27. Cum sicut diffusè.*

Confratres Sancti Ioannis Baptistæ Decollati Romæ.

Hæc Confraternitas Nationis Florentinæ sub titulo Misericordiæ, Romæ, approbatur *ab Innocentio VIII. const. 16. Inter desiderabilia.* Institutum eorum est consolari damnatos ad mortem, & sepulturam eorum procurare. Priuilegia multa habet. *ibid. Pius V.* eadem confirmat *constit.91. Cum sicut.* Habet priuilegium liberandi vnum carceratum pro quouis graui delicto damnatum, exceptis quibusdam, & hoc omni anno in festo Decollationis Sancti Ioannis Baptistæ. *Pius V. ibid.* & alia concedit. Modus liberandi carceratum, & damnatum. *ibid.*

Con-

Confraternitas Sancti Nicolai Lotharingorum Romæ.

Hæc Confraternitas erigitur in Ecclesia Sancti Ludouici Nationis Gallicanæ Romæ. Onera confratrum, gratiæ, & priuilegia. *Gregor.XV.const.*38. *Dum ad sacram*.

Confraternitas Mortis Romæ.

Hæc Confraternitas dicta Orationis, & Mortis, approbatur *à Pio IV.const.*32. *Diuinam*. Corpora pauperum mortuorum, suis expensis sepeliri curant. Orationes 40. horarum in vltima Dominica mensis exponunt. Eorum priuilegia, & gratiæ. *ibid.*

Confraternitas Musicorum.

Hæc Confratermitas erecta in Ecclesia Sancti Pauli Decollati sub inuocatione Visitationis Beatæ Mariæ Virginis, Sancti Gregorij, & Sanctæ Cæciliæ, approbatur, & confirmatur *ab Vrbano VIII. constit.*32. *Pietatis*. Gratiæ, & priuilegia. *ibid.*

Confraternitas Pietatis.

Vide, *Confraternitas Carceratorum*.

Confraternitas Sancti Rocchi.

Hæc Confraternitas in Ecclesia dicti Sancti erecta approbatur, & confirmatur. *Pius IV. const.*16. *Regimini*.

Vide, *Hospitale*.

Confraternitas Rosarij.

Confrat.Rosarij cum recitatione 150. Aue Maria, sub nomine Psalterij Beatæ Mariæ *à Sixto IV.* primò approbata *Const.*18.*Ea quæ*, cum gratijs, & indulgentijs, ac obligationibus confratrum. *ibid.* totum Psalterium in die recitare debebant.

Confraternitas Rosarij Coloniæ renouatur, & confirmatur ad instantiam Ducissæ Iuliacensis. *Leo X. constitut.*46. *Pastoris*. Gratiæ, indulgentiæ, & confratrum obligationes. *ibid.*

Sed *Clemens VII. constit.*40. *Et si temporalium*, concedit indulgentias confratribus recitantibus totum Rosarium per hebdomadam, & si alia quædam pia opera faciant alias lucrantur, & alia multa. *ibid.*

Rosarij Confraternitas non potest per alios erigi in quouis loco, nisi per Generalem Ordinis Sancti Dominici, vel per alium ab eo deputatum. *Pius V. const.*87. *Inter desiderabilia*. Vbi gratias confirmat, & alias addit. Rosarij formam approbat, & confirmat. *ibid.*

Sixtus V. Indulgentias Rosarij Confraternitatis super Mineruam, confirmat, & ampliat. *Const.*21. *Dum ineffabilia*. Confraternitates Rosarij per Generalem, aut Vicarium Generalem Ordinis Sancti Dominici erigi possunt de licentia Ordinarij. *Sixtus V. ibid.*

Vide, *Rosarium*.

Confraternitas Sancti Spiritus Romæ.

Hæc Confraternitas instituitur *à Sixto IV. const.*14. *Illius*. Multa priuilegia, & gratias ei concedit. Inter alia, vt tempore interdicti si moriantur Confratres, in sacro sepeliantur. Indulgentias etiam ijs, qui eleemosynis subueniunt Hospitali. Notariorum obligatio est significare legata relicta tali Confraternitati. *ibid.* Regimen, & forma gubernij dictæ Confraternitatis, & alia ad ipsam pertinentia. *ibid.*

Confraternitas S. Benedicti, & Scholasticæ Romæ.

Hæc Confraternitas erigitur *à Paulo V. constitut.*89. *Pastoris*, & confirmatur *à Gregor.XV. const.*43. *Pias*, cum forma regiminis, gratijs, & indulgentijs. Onera, & obligationes Confratrum. *ibid.* est in Ecclesia Sancti Eustachij.

Confraternitas Sculptorum, & Lapicidarum Romæ.

Hæc Confraternitas obtinet, vt possit transferri ab Ecclesia Sancti Andreæ de Funarijs ad Ecclesiam Sancti Nicolai, sub inuocatione Sanctorum Quatuor Coronatorum. *Gregor.XV.constit.*47. onera, & obligationes Confratrum. *ibid. per* 17. §§.

Con-

Confraternitas Peregrinorum Trinitatis.

Hæc Confraternitas obtinet pro iudice in omnibus causis Cardinalem Protectorem, cuius ampla est iurisdictio in omnibus spectantibus ad dictam Confraternitatem. *Pius V. const.123. Cum sicut*. Diffusè ibi omnia.

Confraternitates quomodo erigendæ, vel aggregandæ, & alia circa Confraternitates.

Confraternitas alicuius instituti, vna tantum in Ecclesia erigi potest. *Clemens VIII. constit.115. Quæcumque*. Cum licentia Ordinarij erigi debet. *ibid. §. 2. Concil. Senon. tit. Confraternitas c.30.*

Confraternitas, quæ potest alias aggregare, quomodo hoc facere potest, & quas indulgentias communicare. *ibid. §. 3.*

Statuta Confraternitatum ab Ordinario debent confirmari: quomodo cum licentia Ordinarij possunt publicare suas indulgentias: quomodo conseruare eleemosynas, & alia bona, quæ eis obueniunt. *ibid.* §.8. Quam facultatem habent circa absolutiones obtinendas. *ibid.* §.9. & restringitur & alia pertinentia ad aggregationem earum. *ibid.*

Confraternit. aggregationes gratis omninò faciendæ. *ibid.* §.11.

Vide, *Hospitalia*.

Confratres exemptorum.

Confratres exemptorum, siue oblati, si viuunt in suis proprietatibus, & non omnino se transferunt ad Religiosos, seu exemptos, ab Ordinarijs iudicantur. *De priuil. cap. Cum plantare §. fin.*

Confratres isti, qui non se omninò transferunt ad exemptos, non sunt priuilegiati. *ibid. cap. Tuarum.*

Confratres, & consorores, quæ in suis domibus viuunt, tenentur soluere decimas. *De priuilegijs cap. Quid.*

Confratres regularium tempore interdicti sepeliri possunt ab eis in sua Ecclesia non interdictà, dummodo non sint nominatim interdicti. *De priuilegijs cap. Vt priuilegiati.*

Congregatio Cardinalium Sancti Officij Romæ.

Hæc Congregatio instituta est à *Paulo III. constit.34. Licet*. Confirmatur à *Pio IV. constitut.79. Cum nos*. Deinde à *Pio V. const.1. Sanctissimus, & const.22. Inter*.

Ampliatur à *Sixto V. const.74. Immensa*. Super omnes Inquisitores habet iurisdictionem. *ibid.*

Potest procedere contra quoslibet hæreticos etiam Prælatos, & Episcopos. *Pius IV. constit.67. Romanus* In qualibet parte Orbis existant tales Prælati hæretici.

Facultates Eminentissimorum Cardinalium pro causis Sancti Officij amplæ habentur, distinctè in præfatis *Constitut.*

Vide, *Inquisitores supremi*. Vide, *S. Officium*.

Congregatio Cardinalium interpretum Concilij Tridentini Romæ.

Hæ Congregatio instituitur *à Pio IV. constitut. 81. Alias*, ad declarandum decreta Concilij Tridentini, dum oriuntur dubia, & causæ. Confirmatur *à Sixto V. constitut.74. Immensa. cap. Deo autem.*

Congregatio Card. Signaturæ gratiæ Romæ.

Hæc Congregatio erigitur pro gratiosis expeditionibus. *Sixtus V. const.74. cap. Et quoniam.*

Congregatio Concistorialis.

Hæc Congregatio erigitur pro negotijs concistorij, & pro Ecclesiarum erectionibus, &c. *Sixtus V. const.74. Immensa. cap. Illa præterea.*

Congregatio Annonæ Romæ.

Hæc Congregatio erigitur pro annona procuranda Romæ, & in alijs locis status Ecclesiæ. *Sixtus V. constit.74. Immensa. cap. Eumque.*

Con-

Congregatio Rituum.

Hæc Congregatio erigitur pro ritibus, & cæremonijs sacris in tota Ecclesia obseruandis. *Sixtus V. constit.64. cap. Iam verò.*

Congregatio Indicis.

Hæc congregatio erigitur pro indice librorum prohibitorum. *Sixtus V. constit.74. Immensa. cap. Quia verò.*
confirmatur *à Clemente VIII. const.36.Sacrosanctum.*

Congregatio Regularium, & Episcoporum.

Hæc Congregatio erigitur pro consultationibus Regular. & Episcoporum. *Sixtus V. constit.74. Immensa. cap. Nec sanè. & cap. Et nos.*

Congregatio pro statu Ecclesiæ in subleuandis grauaminibus.

Hæc Congregatio erigitur pro subleuando statu Ecclesiæ. *Sixtus V. const. 74. Immensa. cap. Nec verò.*

Congregatio pro re militari.

Hæc Congregatio erigitur pro negotijs Militum status Ecclesiæ. *Sixtus V. constit.74. Immensa. cap. Præterea.*

Congregatio pro Regimine studij, &c.

Hæc Congregatio erigitur pro regimine studij generalis Romæ. *Sixtus V. const. 74. Immensa. c. Illud etiam:*

Congregatio pro Aquis, Vijs, & Pontibus.

Hæc Congregatio erigitur pro cura Viarum Pontium, & Aquarum in statu Ecclesiæ. *Sixtus V. constitut.74. Immensa. cap. Et quoniam.*

Congregatio pro Typographia Vaticana.

Hæc congregatio erigitur pro cura Typographiæ prædictæ. *Sixtus V. constit. 74. Immensa. cap. Cæterum.*

Congregatio pro negotijs status Ecclesiæ.

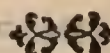
Hæc Congregatio erigitur pro consultandis maioribus negotijs status Ecclesiæ. *Sixtus V. const.74. Immensa. cap. Denique.*
congregationum prædictarum facultates, & forma procedendi in eis præscribuntur. *ibid. in fine. cap. Denique, & cap. Sanctissimus.*

Congregatio Cardd. Boni Regiminis.

Congregatio hæc instituitur *à Clem. VIII. const.10. Pro commissa*, pro bono gubernio Ciuitatum status Ecclesiæ, cum iurisdictione ampla. *ibid. Paulus V. const.38. Cupientes.* Concedit Cardinalibus huius Congregationis, vt omnes causas ciuiles, & criminales, ac mixtas possit iudicare. Possunt alios iurisperitos secum assumere. Possunt vti censuris. Non incurrunt irregularitatem, dum tractant causas sanguinis, dummodo per se ipsos non ferant sententiam; quod à maiori parte concluditur habet firmitatem. Causæ, quas possunt iudicare. *ibid. in additione.* Non possunt se ingerere in causis maleficiorum. *ibid.*

Congregatio Card. pro Baronibus status Ecclesiæ.

Hæc Congregatio erigitur *à Clemente VIII. const.41. Iustitiæ ratio*, pro subleuandis subditis, & alijs, à quibus Barones, seu Domini pecunias acceperunt ad montes erigendos, &c. & soluere non curant: quomodo contra eos procedendum. *ibid.*
Vide, *Barones.*

Congregatio de Propaganda Fide.

Congregatio hæc erigitur à *Gregor. XV. const.26. Inscrutabili*. Quæ negotia in ea tractanda, & quomodo regenda. *ibid. per 16.* §§.

Conceduntur huic Congregationi redditus ad sustentandum alumnos venientes de partibus remotis, *ibid. in additione per* §§.29.

Literæ, gratiæ, & expeditiones, quæ conceduntur pro hac Congregatione, gratis vbique relaxandæ. *ibid. in additione. cap. Cum inter*.

Congregatio confinium status Ecclesiastici.

Congregatio hæc erigitur *ab Vrbano VIII. const.73. Debitum pastoralis*. Finis huius institutionis est, ne alienentur terræ, loca feudalia status Ecclesiæ cum alienis, seu exteris. *ibid. per 11.* §§.

Congregationes omnes Cardinalium.

Congregationes istæ quas facultates habent, quibus secretarijs, & consultoribus vti debent; quas causas possunt iudicare, & ex alijs iudicibus assumere, qualiter terminare, &c. *Sixtus V. constit.74. cap. Denique il 2.*

Congregationes quædam Regularium, & aliæ.

Congregatio Beatæ Mariæ Fuliensis eximitur à Congregatione Ordinis Cistereiensis, & recipitur sub potestate Sedis Apostolicæ. *Clemens VIII. constitut. 12. Pastoralis*. Multa priuilegia talis Congregationis. *ibid.*

Congregat. huius Monachi præcedunt omnes Mendicantes in processionibus. *Clemens VIII. const.56. Regis Pacifici*. Vide, *Monachi*.

Congregatio Monachorum Montis Virginis. Vide, *Monachi Montis Virginis*.

Congregatio cœlestinorum. Vide, *Monachi Cœlestini*.

Congregatio Oliuetanorum. Vide, *Monachi Oliuetani*.

Congregatio cistertiensium. Vide, *Monachi Cistertienses*.

Congregatio Oratorij piorum Sacerdotum in Regno Franciæ. Vide, *Oratorij*.

Congregatio Oratorij Sancti Philippi Nerei. Vide, *Oratorium*.

Congregatio clericorum sæcularium Matris Dei. Vide, *Clerici sæculares, &c.*

Coniuges.

Coniuges inuicem se debent diligere. *Lib.6. const. Apostol. c.28.*

Coniuges ex mutuo consensu abstinere possunt, quando vacare volunt orationi. 33. *qu.4. cap. Apostolus*.

Coniuges dicuntur etiam sponsi, & sponsæ. 27. *qu.* 2. *cap. Genuit. cap. Egressus. & cap. Priusquam*.

Coniux infidelis, quomodo sanctificatur propter mulierem fidelem: & quomodo hoc intelligitur. *Gelasius in epist. aduersus Pelagianorum hæresim*.

Coniuges benedicendi à sacerdote. 30. *qu.* 5. *cap. Sponsus*.

Coniuges veri sunt, etiam qui ob incontinentiam nubunt. 32. *qu.2. cap. Solet quæri*.

Coniuges procurantes sterililatem, fornicarij dicendi sunt. 32. *qu.2. c. Aliquando*.

Coniuges, quomodo reconciliandi. 35. *qu.6. c. Ab isto die il 2.*

Coniuges, qui sunt cognati spirituales, separandi sunt. 30. *qu.1. c. Peruenit*. Vide, *Cognatio spiritualis*. Vide, *Compatres*. Vide, *Matrimonium quando separandum*.

Si coniux infidelis venit ad fidem altero remanente infideli, proles debetur fideli. *De conuersione infidel. c. fin.*

Coniux dubitans de morte coniugis, non contrahat iterum, nisi certificetur. *De secundis nuptijs cap. Dominus*.

Talis coniux circa petitionem, & redditionem debiti, quomodo debet se gerere. *ibid.*

Coniux non potest alterum impetere de adulterio, si ipse commisit. *De adulterijs, &c. c. Intelleximus. & c. fin.*

Coniuges separantes se etiam cum iuramento, possunt cogi ad cohabitandum. *De iureiurando cap. Tua nos*.

Coniux sciens impedimentum matrimonij certò, non debet reddere debitum, nec petere, sed potius ferre excommunicationem, quam reddere: si scit probabiliter, deposita conscientia erronea potest reddere, sed non petere. *De sent. excommunic. c. Inquisitioni*.

Vide, *Vir*. Vide, *Vxor*. Vide, *Maritus*. Vide, *Matrimonium*.

Con-

Coniuges circa ingressum Religionis, & continentiam.

Coniux ante consummationem matrimonij ingredi potest religionem etiam altero inuito seù nolente. *Concil. Later. 3. in append. tit. De coniugatis c. 1. 8. & 9. De conuers. coniugat. c. verum potest.*

Alter coniux remanens potest aliud matrimonium contrahere, cum prior professus est religionem. *Concil. Later. 3. vbi supra 27. qu. 2. c. Non dubium.*

Coniux qui post copulam altero inuito ingreditur religionem, & profitetur, potest ab alio repeti. *Concil. Later. 3. vbi supra c. 2. Dist. 32. c. Seriatim.*

Talis coniux cum restituitur non potest petere debitum, sed tenetur reddere. *Concil. Later. 3. vbi supra c. 2.* Neque potest vlterius vxorem ducere, etiam mortua prima. *ibid.*

Præfatus religionem professus, & redditus coniugi, mortua ista non tenetur iterum intrare in religionem. *De conuers. coniugat. c. Quidam. c. Placet. c. Ad Apostolicam.*

Coniuge intrante religionem non potest alius remanere in sæculo, sed debet religionem intrare, nisi sit adeo senex, vt non possit de eo oriri suspitio. *Concil. Later. 3. in appendice tit. De coniugatis c. 3. Dist. 50. cap. Si quis Diaconus. De conuers. coniug. c. 1. cap. Cum sis. cap. Vxoratus. cap. Ad Apostolicam. & c. Significauit.*

Coniuge intrante in religionem, & alio remanente in sæculo, nisi promiserit continentiam in conspectu Ecclesiæ, ille alius etiam si professus, reuocandus est à religione, nisi alter velit intrare. *Concil. Later. 3. ibid. c. 4. De conuers. coniugatorum vbi supra.*

Coniuges possunt de communi consensu intrare religionem. *De regularibus cap. Veniens.*

Coniuges illicitè iurant de separatione, nisi per ingressum Religionis. *ibid.*

Coniux vouens continentiam sine alterius consensu, adhuc tenetur debitum reddere, sed non potest petere. *De conuers. coniugatorum. c. Carissimus.*

Coniuges qui se inuicem absoluerunt, vt intrarent religionem, non possunt amplius se repetere. *ibid c. Dudum.*

Coniuge intrante religionem, cum pacto, vt coniunx remanens emittat votum continentiæ, hic remanens non tenetur ingredi religionem, nisi sit suspitio de eo. *Honorius III. ex Cirone, De conuers. coniug. c. 2.*

Vide, *Vxor*. Vide, *Vir*. Vide, *Mulier*. Vide, *Diuortium*.

Coniuges circa multa.

Coniuges saluari possunt si bene viuunt. *De fide, & summa Trinitate c. 1. in fine.*

Coniuges separati ex causa leui, cogendi sunt ad cohabitationem. *De sent. & re iudic. c. Lator.*

Coniux non potest ad sacros ordines promoueri, nisi alter voueat continentiam. *Concil. Later. 3. in append. tit. De coniug. c. 6. Dist. 28. c. Assumi.*

Coniux non potest fieri Episcopus, nisi vxor velamine imposito religionem ingrediatur & profiteatur. *Concil. Later. 3. vbi supra c. 7.*

Coniux concubinarius dimissa vxore cogendus ad dimittendam concubinam & habitandum cum vxore: & si appellet, non auditur. *Concil. Later. 3. in append. tit. De appellationibus c. 20.*

Coniux cognoscens carnaliter matrem vxoris vel filiam, aut sororem, si hoc est publicum separatur perpetuo à coniuge sine spe alterius matrimonij etiam mortua prima. Si verò secretum, imponenda est ei pœnitentia, & tempore pœnitentiæ tenetur reddere debitum, sed non petere. Si verò cognoscit carnaliter consanguineam vxoris in tertio gradu non separetur, sed pœnitentiam accipiat. *Concil. Later. 3. in appendice tit. De eo qui consanguineam c. 1.*

Coniuges separantes se etiam cum iuramento quando possunt cogi ad cohabitationem. *De iure iurando cap. Tua nos.*

Coniux, si peccato suo perdit ius petendi debitum, non potest facere, vt alius etiam perdat. *Concil. Later. 3. in append. par. 49. c. 18.*

Coniuges licitè, & validè separati quomodo possunt post annum contrahere cum alijs. *Concil. Lateran. 3. vbi supra par. 50. c. 46.*

Coniux non potest sine alterius consensu peregrinari. *Concil. Londinen. 1. c. 11.*

Coniux tenens concubinam est excommunicandus. *Concil. Sabin. c. 23.*

Coniuges, qui per verba de præsenti coram Sacerdote contraxerunt, non possunt cum alijs contrahere; & si alter eorum contrahit cum alio, nullum est secundum matrimonium, etiam si cum secundo adsit copula, sed redire debet ad primum. *Concil. Later. 3. in append. tit. De sponsalibus. c. 8.*

Et additur in dicto loco, licet aliquando aliter sit iudicatum. Vide, *Matrimonium.*

Coniuges si ex causa fornicationis separantur, non possunt alteri nubere. *Eug. IV. in*

Concil. Florent. post vlt. sess. in decreto Vnionis §. septimum.

Coniugibus consulitur abstinere ab actibus venereis ieiuniorum tempore, *Post epistol.13. Liberij.*

Coniuges, qui facta sententia diuortij, ex affectata separatione, impudicè viuunt, vltimo supplicio puniendi. *Sixtus V. constit.46. Ad compescendam.*

Vide, *Vir.* Vide, *Vxor*, Vide, *Vxor circa alia.* Vide, *Vxoris obligationes.*

Vide, *Matrimonium.* Vide, *Vir.* Vide, *Vxorati.* Vide, *Diuortium.* Vide, *Torus.*

Coniugium.

Coniugium vituperans est anathema. *Dist. 30. cap. Si quis, &c.*

Coniugium, non à coitu, sed à mutua pactione dicitur. 27 *qu.2. c.Cum initiatur. c. Coniuges, & cap. Coniux.*

Coniugium inter fideles, & infideles non faciendum, nisi promittat esse fidelis, & quomodo. 28. *quæst. 1. cap. Caue Christiane.*

Coniugij status est imperfectior cælibatu. *Concil. Trident. sess.24. can.10.* Vide, *Cælibatus.*

Coniugium ante Euangelium in aliquibus personis plus placuit Deo, quam cælibatus, & quare. 32. *qu.4. cap. Si quis ignorat.*

Coniugij conditiones obseruandæ. 30. *qu.5. cap. Qualis.*

Coniugia clandestina sub pœna excommunicationis, nequeunt celebrari. *Concil. Turon.4. c. 12.* Vide, *Matrimonium clandestinum.*

Coniugiorum impedimenta. Vide, *Matrimonium.*

Coniugia, quando separanda quò ad torum vel quò ad vinculum. Vide, *ibid.* Vide, *Diuortium.*

Coniugatus. Vide, *Vxoratus.*

Coniurantes.

Coniurantes etiam iurati, compellendi sunt ad testificandum. *De testibus cogendis cap. finali.*

Coniurantes de non recipiendo aliquem in canonicum, &c. factum à Papa, quomodo puniendi. *De verbor. signific. c. Constitutionem. §. Cæterum.*

Coniurantes de faciendo nouo Principe viuente primo, excommunicentur. *Concil. Tolet.5. c.4. Tolet.6. c.17.*

Coniurantes contra Principem, excommunicentur vsque ad finem vitæ. *Concil. Tol.4. c. 75. Concil. Tolet. 16. c. 9. & 10.*

Coniurantes clerici contra proprios Prælatos, vel contra alios conclericos, siue sint clerici sæculares, siue regulares, à proprio cadunt gradu, & separantur. *Concil. Calcedon. c.18. 1. qu. 1. c. Coniurationum. 11. qu.2. cap. Si qui vel clerici.*

Coniurans non potest denunciare. *De accusat. cap. Cum dilectus.*

Coniurantes contra Episcopum sunt infames; damnandi exilio, & excommunicandi. *Calixtus I. ep. 2. 13. quæst. 3. cap. Iustum est.*

Vide, *Conspirator.* Vide, *Clerici conspirantes.*

Consanguinei.

Consanguinei dicendi sunt illi, quos leges diuinæ, & humanæ tales appellant; ij scilicet, qui vt hæredes possunt succedere, nec possunt repelli. *Calixtus I. epist. 2. Causa 3. qu.4. cap. Consanguineos. 35. qu.2. c. Coniunctiones.*

Consanguineis committi non debent officia Ecclesiæ ab Episcopis. *Dist.89. c. Decenter.*

Consanguinei contrahentes matrimonia separandi; & tales numquam possunt alia matrimonia contrahere. 35. *qu.2. cap. Qui propinquam. & qu. 6. c. Ab isto die il 2.*

Consanguinei vxoris computantur, sicut consanguinei viri. 35. *qu.2. cap. Nullum, c. Aequaliter, & c. Sanè. De consanguinit. & affinit. c. Quod super his.*

Consanguinei vsque ad septimum gradum non possunt (sine dispensatione) matrimonia facere. 35. *qu 2. cap. Nullum. c. Aequaliter, & c. Sanè.* Modo vsque ad 4. *De consanguinit. & affin. c. Non debet, & c. fin.*

Consanguineorum gradus post septimum non numerantur, quia tunc incipit fieri noua propago. 35. *qu.4. cap. vnico.*

Consanguinei, quando licitè contrahunt. *De consanguinit. & affinitate, c. Quod super his.*

Consanguinei iudicum causarum beneficialium, non possunt ea beneficia impetrare. *Pius IV. const.14. Cupientes:*

Consanguinei quando in statu Ecclesiæ compellendi ad emendum bona confiscata, vel subhastata à Camera. *Clem. VIII. constitut.10. in declarat. Cum per.*

Consanguinei Papæ eo viuente gaudent exemptione gabellarum, & aliorum onerum cameralium; & non includuntur in constitutione reuocatoria priuilegiatorum in his. *Innocentius X. const.7. Et si ea.*

Consanguinitas, & eius gradus.

Consanguinitas viri, & vxoris eodem modo computanda in faciendis matrimonijs. 35. *qu.2. c. Nullum. c. Aequaliter, & c. Sanè.*

Consanguinitatis gradus, quomodo computandi. 35. *qu.5. cap. Series, & c. Ad sedem*, vbi assignatur arbor consanguinitatis, & affinitatis.

Consanguinitas vsque ad septimum gradum, olim impediebat matrimonia. 35. *quæst.2. c. Nullum. c. Aequaliter. c. Sanè.* Post illum dispensati censebantur alij, quia sex ætatibus mundus finitur. *ibid. qu.4. c. Consanguinitas*, & noua incipit propago. *ibid.*

Nunc autem vsque ad quartum tantum impedit consanguinitas, ne fiant matrimonia, & non vltra. *De consanguinit. & affinitate c. Non debet. & c. fin.* Vide, *Matrimonium.*

Consanguinitatis gradus perquirendi sunt per Episcopum, non ab externis, sed à propinquis, per ordinem, vt prius à magis, quam à minus propinquis. 35. *quæst.6. c. Consanguineorum, & c. Videtur nobis*, & per antianos, atque antiquos. *Post ep.3. Fabiani.*

Filij in causa patris recipiendi in hac perquisitione. *ibid.*

Consanguinitate probata per tres, vel duos testes, dissoluatur ab Episcopo matrimonium. 35. *qu.6. c. Si duo.*

Negantibus propinquis, ab ipsis coniugibus perquirantur gradus consanguinitatis. *ibid. c. Si duo.*

Consanguinitatem negantes falsò, consanguinei, puniendi. *ibid.*

Consanguinitatem afferentes iurare debent, & quomodo. 35. *qu.6. c. De parentela. & c. Illud sacramentum.*

Consanguinitas ad separandum matrimonium est probanda per tres, qui de cognatione supersunt: vel si non supersunt, per tres seniores, & meliores, qui iurent, quod non amore, odio, & pretio, &c. id testificantur, & quod acceperint à maioribus veritatem, quam deponunt. *Concil. Later.3. de testibus cogendis c.17.*

Si consanguinitas post multum tempus innotescat, quid agendum. *ibid. c.23.*

Vide, *Gradus consanguinitatis*. Vide, *Matrimonium*. Vide, *Parentela*. Vide, *Testes in causa matrimoniali.*

Conscientia.

Conscientia erronea, aut scrupulosa, vel dimittenda, vel contra eam non est operandum. *De simonia, cap. Per tuas. il 2.*

Consecratio Ecclesiarum.

Consecrare Ecclesias pertinet ad Episcopũ. *Dist.25. cap. Perlectis. De consecr. dist.1. c.1. post ep.2. Euaristi. Concil. Vormat.1. c.8. Concil. Hispal 2. c.7.*

Consecrari non potest Ecclesia noua, absque licentia Papæ, *De consecr. dist.1. cap. De locorum.*

Consecratio facienda est ab Episcopo, qui habet iurisdictionem in incolas, antequam Ecclesia fundetur. *De religiosis domibus c.1.*

Consecranda est Ecclesia, de qua ignoratur, an fuerit consecrata. *De consecrat. dist.1. cap. Solemnitates. & cap. Ecclesia. Gregor. I. lib.12. ep.32.*

Si iterum consecratur Ecclesia, sale est exorcizanda. *De consecrat. dist.1. cap. Si motum.*

Consecrari non debet Ecclesia, in qua paganus fuit sepultus. *De consecrat. dist.1. cap. Ecclesiam.*

Consecrari non debet Ecclesia ædificata ad quæstum. *De consecr. dist.1. c. Si quis Basilicam. Concil. Bracbar.2. c.6.*

Consecrari non potest Ecclesia, nisi dotetur. *Concil. Valent.1. c.9. Concil. Bracbar.2. c.5. Honorius III. ex Cirone, de consecr. Eccles. c 1.*

Consecratio Ecclesiæ cum missa est facienda. *De consecr. dist.1. c. Omnes.*

Consecratio Ecclesiæ facienda est cum reliquijs Sanctorum, *Concil. Nicæn.2. c.7.* aliter faciens deponatur.

Consecratio Ecclesiæ facienda est cum precibus. *De consecr. dist.1. c.1. Omnes.*

Consecrationis Ecclesiæ festum omni anno cum octaua celebrandum, *De consecrat. dist.1. cap. Solemnitates, & c. sequenti.*

Consecratio Ecclesiæ quando, & in quibus casibus iteranda. *De consecr. dist. 1. cap. Ecclesijs. c. Ecclesia. c. Arrianorum. c. Agapitus. c. De fabrica. Iulius I. post ep.3.*

Pro consecratione Ecclesiæ, Episcopus nihil potest accipere, quia est simoniacum. 1. *qu.1. cap. Statuimus. De simonia cap. Cum sit.* Et nihil aliud potest Episcopus accipere præter procurationem, & expensas. *ibid.* Neque pro Chrismate, quo vtitur, potest aliquid accipere. *De simonia. cap. Ea quæ. Concil. Later.4. c. 63.* alias est irrita. *Concil. Roman. 5. sub Gregorio VII. c.5.*

Con-

Consecratio Ecclesiarum fieri potest etiam in diebus festis. De consecr. Ecclesiarum. c.Tua fraternitas.

Consecratio Ecclesiarum fit per Vnctionem Chrismatis. De sacra Vnct. c.vnic.§.vltimo.

Consecrari de nouo quando debet Ecclesia diruta. Iulius I.post epist.3. 26. qu.5.c.Si presbyter.

Consecratio Ecclesiarum facta ab Episcopo hæretico, iteranda est à Catholico. Concil. Cæsaragust. c.3.

Vide, *Ecclesiæ à quibus consecrandæ*. Vide, *Episcopus quò ad consecrationes rerum*. Vide, *Dedicatio*, &c.

Consecratio Altarium.

Consecratio altarium ab Episcopo tantum facienda. *Post epistol 2. Euaristi. 7. qu.1. cap.Episcopus in Diœcesim. 26. qu.6. cap. Ministrare, Concil. Hispal.2.c.7. Concil. Vormat.1. cap.8.*

Consecratio altarium facienda cum Vnctione Chrismatis. *De sacra Vnct.cap.vn §.fin. de consecr. dist.1. c.1.*

Consecrare non potest Episcopus aliena altaria. *7.qu. 1. cap. Episcopus in Diœcesim.*

Vide, *Altaria*. Vide, *Episcopi iurisdictio*.

Consecratio Virginum.

Consecratio Virginum facienda est ab Episcopo tantum. *Post epist.4. Pij I. Concil. Hispalens.2. c.7. Concil Parisien.6. lib.1. c. 41. & 43. Concil. Regiaticinum cap.7. Concil.Roman. sub Siluestro c.10. Dist.25. cap. Perlectis. Concil. Carthag.2. c.3.*

Consecratio Virginum facienda in Albis Paschalibus, vel in festis Apostolorum. *Gelasius I. ep 9. Post epist.4. Pij I.*

Consecratio Virginum potest etiam fieri in diebus Dominicis, & Sabbatho Pentecostes. *De temporibus ordinat. c.1.*

Consecratio Virginum non facienda pro pretio; alias est irrita. *Concil. Roman.5. sub Gregorio VII. c. 5. Concil. Lateranen. 4. c.63.*

Vide, *Velare*. Vide, *Virgines*.

Consecratio Episcoporum.

Consecratio Episcopi facienda est à tribus Episcopis, vel saltem duobus. *Concil. quod dicitur Apostolorum c.1.* Vide, *Episcopi consecratio*. Vide, *Ordinare Episcopos*, &c.

Consecratio Episcopi fit per vnctionem cum Chrismate. *De sacra Vnctione c.vnic. §.fin.*

Consecratio plurium Episcoporum, vel altarium. Vide, *Altaria*.

Consecratio Episcopi non differenda vltra tres menses; quod si ex negligentia consecrandi hoc accidat, communione priuetur: & si vltra quinque menses differat, nec pro illa, nec pro alia consecretur. *Post ep. 7. Damasi c.5.*

Sed Concilium Tridentinum decernit; quod fiat intra trimestre, & si prorogetur non possit prorogari vltra sex menses. *Sess. 7. de reformat. cap.9.* Et si non fiat intra tres menses post electionem, perceptione fructuum priuetur, & ad restitutionem (si percepit) teneatur. *Concil.Trid. sess.23. de refor. c.2.*

Consecratio Episcopi si fit extra Vrbem Romæ, fiat in Ecclesia propria, vel in Prouincia, si commodè fieri potest. *Concil. Trid. ibid. c.2.*

Consecratio Episcopi non facienda per pretium, alias est simoniaca. *Concil. Lateran.4. c.63.* Est irrita, id est, illicita. *Conc. Rom.5. sub Gregor.VII. c.5.*

Consecratio Episcopi non potest iterari. *Dist.68. cap.Sicut semel. c.Ecclesia.*

Consecrationis Episcopi festum omni anno cum octaua celebrandum. *De consecrat. dist.1. cap. Solemnitates, & c.Sequenti.*

Consecrationes in genere, & consecrata.

Consecrationes rerum quarumcumque si in scriptura non reperiuntur dispositæ, fieri debent secundum ritum Ecclesiæ Romanæ. *Innoc.I. ep.1.*

Consecrationes factæ ab Episcopis hæreticis circa ordines, sunt validæ. *Anastasius II. ep.1. c.7. & 8. Concil. Afric. c.24. & 25. dist.19. cap.Secundum.* Sed intelligitur si ordinantes sunt legitimè ordinati. Vide, *Ordinati ab hæreticis*.

Consecrationes Ecclesiarum factæ ab hæretico, iterandæ sunt à Catholico. *Concil. Cæsaragust. c.3.*

Consecrata semel non possunt iterum consecrari. *Dist. 88. cap. Sicut semel. & cap. Ecclesia.*

Consecrationes quando iterandæ. *De consecrat. dist.1. c. Ecclesijs. c.Ecclesia. c.Arrianorum. c.Agapitus, & c. De fabrica.*

Consecrato oleo potest admisceri non consecratum, & totum remanet consecratum. *De consecrat. Ecclesiar. cap. Quod in dubijs.*

Consecrata Deo non possunt ad prophanos vsus conuerti. *De regul. iur. in 6. reg.51.*

Consecrationes omnes vestium, vasorum, altarium, &c. *De consecrat. dist. 1. cap.1.*

Vide,

Vide, *Vestes*. Vide, *Vasa*. Vide, *Altaria, &c.*

Consecratio Eucharistiæ.

Consecratione facta (per verba) remanent accidentia panis, quæ dicuntur species, & quare sic dictæ. *De consecr.dist.2.cap.Species. c.Forte dicas.*

Consecratione facta, figuræ tantum panis, & vini remanent non autem substantiæ. *De consecr. dist.2. cap.Omnia.*

Consecratione facta panis recedit, & corpus, ac sanguis Christi ponitur sub illis speciebus. Vide, *Eucharistia.*

Consecratio Eucharistiæ, aliquando tempore Apostolorum post solam orationem Dominicam fiebat. *Gregor.I.lib.7. ex regest. epist. 64.*

Vide, *Eucharistia.*

Consentire.

Consentire erranti error est. *Pius I. epist.1. Dist.83. cap. Quid enim.*

Consentiens malo, puniendus est, sicut faciens. *Innoc.I. epist.25.*

Consentiens peccato, reus est, vt faciens. *11. qu 3. cap. Ita corporis. & c. Qui consentit.*

Consentire censetur errori, qui potens resistere non resistit. *Dist.83. cap. Error, cap. Quid enim, & cap.Consentire. Dist.86. cap. Facientis. 23. qu.8. cap. Præterea.*

Vide, *Error*. Vide, *Superior*.

Conseruatores Iudices.

Conseruatores iudices defendere possunt ab iniurijs, sed non exercere iurisdictionem. *De off. Iud. deleg. c.1.*

Conseruatores concessi alicui à Papa ad defensionem iurium debent esse in dignitate constituti, & Ecclesiastica. *De off. Iud. deleg. in 6. cap. Hac constitutione.*

Conseruatores aliquorum non possunt esse personæ constitutæ sub iurisdictione illorum. Exceptis consuetudinibus regnorum. *ibid.*

Conseruatores nequeunt agere contra illum extra Diœcesim, nec possunt trahere aliquem extra eam præter vnam dietam. *ibid. Hac constit.*

Conseruatores non possunt subdelegare, nisi hoc exprimatur in litteris conseruatorijs, & tunc non possunt extra Diœcesim trahere, sicut supra. *ibid.*

Conseruatores ingerentes se in alijs, quam in manifestis iniurijs, suspenduntur ab officio: & pars quæ hoc fieri procurat, excommunicationem incurrit, & tenetur ad expensas. *ibid. Hac constit.*

Conseruatores quò ad negotia non incœpta expirante concedente expirant. *ibid.* Circa expensas obseruare tenentur omnia, quæ delegati. *ibid.* Idem circa notarios aliosque ministros. *ibid.*

Conseruatoriæ literæ. Vide, *Litteræ conseruatoriæ.*

Vide, *Iudices conseruatores.*

Conseruatores Iudices Mendicantium.

Conseruatores iudices conceduntur Regularibus ad defensionem iurium ipsorum. *Extra, de iudicijs c.Frequentes.* Quales esse debent. *ibid.*

Non possunt vltra duas dietas aliquem trahere. *ibid.* Quænam sit eorum authoritas, & quomodo debent causas terminare. *ibid.*

Conseruatores Religionum debent esse viri docti, & constituti in Ecclesiastica dignitate. *Concil. Later.15. sess.11. constit. 4. Dum intra.*

Conseruatores Iudices tenere debent regulares, & quæ eorum potestas. *Concil. Trid. sess.14 de refor. c.5.*

Item hospitalia, loca pia, collegia, & Vniuersitates. *Concil. Trid. ibid.*

Conseruatores inseruiunt, vt præfata loca, ac personas defendant ab ordinarijs, & Episcopis. *Concil. Trid. ibid. c.5.*

Conseruatores non possunt tenere tribunal erectum. *ibid. c.5.*

Conseruatores iudices non habentes requisita à *Bonifacio VIII.* vel si non sunt designati, iuxta decretum Concilij Tridentini, vel etiam eligendi, annullantur. *Clemens VIII. const.3. Sanctissimus.*

Vide. *Iudices conseruatores.*

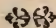
Conseruatores Vrbis Romæ.

Conseruatorum Vrbis priuilegia confirmantur, & alia adduntur. *Iulius II. const.29. Si nostrorum.*

Vide, *Romæ.*

Consilium Euangelicum.

Consilia omnia Euangelica, vix aut numquam obseruantur. *De verbor. significat. c. Exijt.*

Con-

Conſpirantes.

Conſpirantes contra Epiſcopum, ſunt infames. 11. *qu.1. cap. Statuimus. Calixtus I. ep.2.* 23. *qu.3. cap. Iuſtum eſt.*

Crimen falſo imponentes Epiſcopo, vſque in finem non communicent. 2. *qu.3. cap. Si quis Epiſcopum.*

Vide, *Coniurantes*. Vide, *Eccleſiaſtica perſona*. Vide, *Clerici conſpirantes*. Vide, *Calumnians*.

Conſtantinopolitana Eccleſia, & Patriarcha.

Conſtantinopolitanus Patriarcha fauore Principum talis dici cœpit. *Nicolaus I. ad Conſulta Bulgarorum c.* 92. Poſtea factus eſt primus poſt Papam. *Diſt.22. cap. Conſtantinop. cap. Renouantes, & cap. Diffinimus. Concil. Conſtantinopol.*1. *c.*5.

Conſtantinopolitana Eccleſia non fuit fundata ab aliquo Apoſtolo. *Nicolaus I. Ad Conſulta Bulgar. c* 92.

Conſtantinopolitano Patriarchæ ſubditæ ſunt multæ Prouinciæ Orientales, ex priuilegio, & quæ. *Concil. Calced. c.*28.

Conſtantinopolitanus Patriarcha à Papa poteſt deponi. *Diſt.* 22. *cap. Qua traditione.*

Con ſtantinopolitana Eccleſia ſubdita eſt Romanæ. *Gregorius I. lib.7. ex reg. epiſt.64. Diſt.22. cap. De Conſtantinopol. & c. Renouantes*. Vide, *Papa*. Vide, *Patriarcha*.

Conſtantinus.

Conſtantinus Imperator conceſſit Sancto Silueſtro, & ſucceſſoribus Romanam Monarchiam quò ad omnia temporalia. *De electione in 6. cap. Fundamenta. Diſt.96. cap. Conſtantinus.*

Conſtantienſe Concilium.

Conſtantienſe concilium intimatur *à Ioanne XXIII. conſtit.* 1. *Ad pacem*. Quò ad multa confirmatur *à Martino V. in conſt. vlt. ſeſſionis*. confirmatur *à Pio II. in Bulla retractationum.*

Vide, *Concilia.*

Conſtellationes.

Conſtellationes dicuntur ſyderum obſeruationes. 26. *qu.3. cap.*1.

Conſtitutiones.

Conſtitutiones contra bonos mores fieri non poſſunt. *Diſt.10. cap. Conſtitutiones.*

Conſtitutio noua Principis abrogat antiquam, licet de illa non faciat mentionem. *De conſtitut. in 6. cap.*1.

Conſtitutiones Ægidianæ ſeruandæ in ſtatu Eccleſiaſtico. *Sixtus IV. conſt.*15. *Et ſi de cunctorum. Paulus III. conſtit* 17. *Officij.*

Conſtitutiones Ægidianæ *à Sixto IV.* vbi ſupra referuntur, inter alia ſunt. Ne Gubernatores, rectores, officiales, &c. emant à ſubditis victualia, vltra exigentiam. Circa mercedes Notariorum, & ſigilli. De pertinentibus ad banchum. De homicidis. Ne munera recipiant. Ne pœnas remittant. Ne aliquid accipiant ab officialibus inferioribus ob eorum deputationem: neque de aliquo ſumendo ex eorum ſalario pactum faciant, ſub pœna excommunicationis. Quale ſit pretium pro reſcriptis; pro regularium literis, pro litera, & ſigillo mandati, & alia multa. Quæ Gubernatores, Rectores, &c. tenentur iurare antequam ſumant officium, & hoc in curia. *Sixtus IV. ibid.*

Conſtitutiones Carpenſes obſeruandæ in Prouincia Marchiæ Anconitanæ, & quæ. *Paulus III. conſt.*17. *Officij.* & infra *c. Ex debito.*

Conſtitutiones fratrum Ordinis Minorum: Vide, *Fratres.*

Conſtitutiones contra bonos mores, non poſſunt fieri. *Diſtinct.* 10. *cap. Conſtitutiones.*

Vide, *Decreta.*

Conſuetudo.

Conſuetudo Eccleſiæ Romanæ ſemper ſeruanda. *Innoc. I. ep.*1. *c.*19. *diſt.* 11. *cap. Quis enim neſciat*. Vide, *Eccl. Rom.*

Conſuetudines diuerſarum Eccleſiarũ non officiunt, dummodo in fide conueniant. *Gregor. I. lib.*1. *ep.*41. *Concil. Lateran.* 4. *c.*66.

Conſuetudines piæ Eccleſiarum teneri poſſunt. *Gregor. I. lib.*12. *ep.*31. *c.*3. *Diſt.*32. *cap. Nouit. Concil. Later.* 4. *c.* 66. *Concil. Colon.*2. *par.*9. *c.*1.

Conſuetudines diuerſæ pro loco, & tempore non

nou sunt malæ, nisi sint contrariæ legi canonicæ. *Nicolaus I. in decr. De consuetudine c.* 2. *Dist.* 12. *cap. Scit sancta.* *cap. Illa autem. Concil. Treueren. c.* 4. *Concil. Colon.* 2. *par.* 9. *c.* 1.

Consuetudines quæ non sunt contra fidem possunt retineri. *Post epist.* 4. *Pij I. Dist.* 11. *c. Consuetudinem Concil. Later.* 4. *c.* 66.

Consuetudo mala est corruptela, & ideo abijcienda. *Dist.* 8. *cap. Malam. Nicolaus I. in decr. De Consuetud. c.* 1.

Consuetudo postponenda est veritati, & rationi. *Dist.* 8. *cap. Veritate. cap. Si consuetudinem. cap. Qui contempta. cap. Frustra. cap. Consuetudo, & cap. Solus dist.* 11. *c. Consuetudinis.*

Consuetudo cedit legibus. *Dist.* 11. *c. Consequutus est, & cap. Consuetudinis.*

Si consuetudo suffragatur rationi, nihil potest esse firmius. *Dist.* 8. *c. Frustra.*

Consuetudo inuiolabilis quænam est. *Dist.* 11. *c. Ecclesiasticarum.*

Consuetudo laudabilis quænam est. *Dist.* 11. *c. Consuetudinem.*

Consuetudines, quæ non officiunt fidei possunt obseruari. *Dist.* 12. *c. Illud breuiter. & c. Nos.*

Consuetudo non reliquenda, nisi obstet canonica auctoritas. *Dist.* 12. *cap. Scit sancta.*

Consuetudo, fidei catholicæ contraria est abroganda. *Dist.* 11. *c. Consuetudinem.*

Consuetudines & instituta maiorum sequenda, si lex diuina non loquitur. *Dist.* 11. *c. In his.*

Facta contra consuetudinem abroganda sunt. *Dist.* 12. *Consuetudo.*

Consuetudines bonas non abrogat Romana Ecclesia. *Dist.* 12. *cap. Quemadmodum.*

Consuetudo nequit abrogari, aut tolli propter commodum priuatum. *De constitutionibus c. Cum omnes.*

Consuetudo grauans Ecclesiasticos tollenda. *De consuetud. c. Consuetudines.*

Consuetudo potest induci aliquando à sollemnitate actus, & quomodo. *ibid. c. Ex literis.*

Consuetudo non potest adducere violationem interdicti. *De consuetud. c. Cum inter.*

Consuetudo inducens ad peccandum, non tenet, sed est corruptela, *ibid. c. Ex parte.*

Consuetudo non derogat iuri naturali, vel diuino. *De consuetud. cap. Cum tanto.*

Consuetudo obstans canonicis institutis nulla est. *ibid. c. Ad nostram.*

Consuetudo non facit, vt sit validum, quod de se non est validum. *ibid. c. Quanto.*

Consuetudo quæ obstat disciplinæ Ecclesiasticæ est irrita. *ibid. c. Cum inter.*

Consuetudo non potest suffragari contra Papæ iurisdictionem. *De consuetud. c. Cum venerabilis.*

Consuetudo laudabilis est optima legum interpres. *ibid. c. Cum dilectus.*

Consuetudo peccaminosa est abroganda. *De consuetud. c. Cum tanto.*

Consuetudini contra Ecclesiam non defertur. *De sent. & re iud. c. Cum causa.*

Consuetudo in adolescentia facit præsumptionem in senectute. *De præsumptionibus. c. Ex studijs.*

Consuetudines approbatæ Ecclesiarum non possunt à capitulo mutari sine consensu Episcopi. *De consuetud. c. Cum consuetudin.*

Consuetudines contra leges, & statuta prouinciarum abrogandæ. *De his quæ fiunt à maiori parte. c.* 1.

Consuetudines licitæ permittuntur. *De consuetud. in 6. c. Non est, & c. finali.*

Consules Artium Romæ.

Consules agriculturæ Romæ, quas causas possunt cognoscere, & quæ sit eorum iurisdictio. *Pius V. const.* 16. *Pia deuotio.*

Consules artis pannorum possunt iudicare mercatores huius artis circa debita, & credita, & procedere possunt contra eos realiter & personaliter. *Martinus V. constit.* 6. *Cum inter.* confirmantur *à Pio IV. const.* 46. *Volentes* pro summa ducatorum 30. de auro procedunt summariè.

Consules artis merciariorum instituuntur *à Pio IV. const.* 93. *Cum pastorali.* Quænam est eorum iurisdictio, & quomodo non possunt impediri ab vllo tribunali. Pro summa vsque ad scuta 30. de auro possunt procedere summariè. *ibid.*

Consules artis lanæ. *à Martino V. instituti const.* 6. *Cum inter.* Eorum iurisdictio in iudicando. Confirmantur *à Sixto V. constit.* 14. *Cum alias.* Multa sunt eorum priuilegia.

Consules artis pistorum, siue furnariorum *à Sixto V.* confirmantur *const.* 36. *Cælestis.* Possunt contra quoscumque etiam Principes, & Cardinales pro creditis furnariorum procedere, citare, inhibere, & etiam summariè exequi, &c. Non possunt impediri eorum decreta per appellationes per cartas dotales, &c Et nullæ sunt tales appellationes, & alia, quæ impedire possent. *ibid.* Nulli recursus partium ad quodcumque tribunal, &c. *ibid.*

Consules pro mercatoribus Anconæ. Vide, *Ancona.* Vide, *Mercatores.*

Consules pro aromatarijs. Vide, *Aromatarij.*

Consules in vrbe pro mercatoribus Florentinis. Vide, *Florentini.*

Consulere.

Consulens homicidium, est homicida. *De pænit. dist.* 1. *c.* 13. *Perniciosè.*

Conteſtatio litis.

Conteſtatio litis fit per petitionem, & reſponſionem iuridicam, & non alias. *De litis conteſt. c. vn Olim. De electione &c. c. Dudum c. Eccleſia Rotomag.* §. *Partibus*.

Non fit per poſitiones, & reſponſiones. *De litis conteſt. c. vn.*

Non conteſtata lite irrite proceditur in cauſa. *ibid.*

Conteſtata non remanet, lis ſi reſponſio aduocati eadem die reuocatur. *De appell. & recuſat. c. Cum cauſam.*

Conteſtatio litis quando poteſt impediri. *Concil. general. Lugdun. de lite conteſ. c. 1.*

Vide, *Lis*.

Continentia.

Continentiæ votum fit à clericis occidentalis Eccleſiæ in ordinatione ad ſacra, non autem à clericis orientalis Eccleſiæ. *Diſt. 31. c. Aliter*.

Continentiam ſeruandam ab Epiſcopis, Presbyteris, & Diaconis Apoſtoli docuerunt. *Concil. Carth. 2. c. 2.* Etiam ab vxoribus abſtinere debent. *ibid.* alias priuandi officio. *Concil. Carth. 5. c. 3.*

Continentiam alij clerici olim ſeruare non tenebantur. *Concil. Carth. 5. c. 3.*

Vide, *Clerici*. Vide, *Ordinati*.

Contractus, Contrahentes.

Contractus, ex conuentione legem accipere dignoſcuntur. *De regulis iuris in 6. reg. 85.*

Contractus facti in præiudicium Eccleſiæ reſcindendi ſunt. *Concil. Meldenſe c. 18.* Vide, *Eccleſ. immunitas*.

Contractus matrimonialis factus per hæc verba, *Ex hoc tempore habebo te in vxorem*, eſt verum matrimonium. *De ſponſalibus &c. c. Ex parte*.

Contrahentes ſi veniunt contra contractum, vtriq; poſſunt exigere pœnam contentam in promiſſione. *De pœnis cap. Conſtitutus*.

Contractus annui cenſus non ſunt vſurarij ſi iuxta canones fiant. *Extrau. de emptione & vendit. c. Regimini 1. & 2.* Vide, *Cenſus*.

Contractus ſocietatis vſurarij, fieri non poſſunt. *Sixtus V. conſt. 45. Deteſtabilis*. Declarantur ibi multi caſus talium ſocietatum. Sed vniuerſaliter tunc eſt vſurarius, & prohibitus, quando vnus grauatur plus alio, vel vnus ſubiacet periculo non alius: vel capitale remanere debet ſaluum ſemper pro vno; & ſi perit, pro alio perit. *ibid.* Vide, *Vſura*.

Contractus vendendi, & emendi fieri non poſſunt carius ex dilata ſolutione. *Concil. Mediolan. 1. par. 2. tit. De vſuris*.

Emi non poteſt vilius ab aliquo ob pecuniam præſentem, vt vendatur carius alteri ob dilationem ſolutionis. *ibid.*

Emi non poteſt vilius ob anticipatam ſolutionem. *Concil. Mediol. ibid.*

Vendi non poteſt res dilata ſolutione, cum hoc vt ſi pretium interim creſcit ſoluatur venditori ſic auctum. *ibid.*

Dari non poteſt frumentum, vinum, &c. vt plus ſit exigendum quam fuerit datum. *Concil. Mediol. ibid.*

Neque dari poteſt vinum corruptum, frumentum malum, &c. alia ſimilia, vt exigenda ſint bonæ qualitatis. *Concil. Mediolan. 1. par. 2. tit. De vſuris*.

Vide, *Emere*. Vide, *Vendere*.

Contraria.

Contraria dicens poſt datum iuramentum eſt periurus. *De iure iurando in 6. c. finali.* Siue per ſe dicat contraria, ſiue per procuratorem eſt periurus. *idid.*

Contritio.

Contritio eſt deteſtatio ac dolor de peccato commiſſo cum propoſito non peccandi de cætero. *Concil. Trident. ibid. c. 4.*

Contritio non conſiſtit in ſola ceſſatione à peccatis & in inchoatione vitæ nouæ, ſed etiam debet eſſe odium veteris vitæ. *ibid. cap. 4.*

Contritio omni tempore, etiam ante aduentum Chriſti fuit neceſſaria pro remiſſione peccatorum. *Concil. Trident. ibid. c. 4.*

Contritio eſt neceſſaria ad remiſſionem peccatorum. *De pœnit. diſt. 1. c. 31. Porro. c. 42. Scindite, & 34. Conuertimini. Concil Cabilon. 3. c. 36. Leo X. conſt. 40. Exurge. Concil Trident. ſeſſ. 13. cap. 7. & ſeſſ. 14. c. 3.*

Contritio peccatorum, de omnibus debet eſſe & non dimidiata. *De pœnit. diſt. 3. c. 42. Sunt plures*.

Contritio non facit hominem hypocritam. *Leo X. conſt. 40. Exurge*.

Contritio eſt pars integralis ſacramenti Pœnitentiæ ex Chriſti inſtitutione. *Concil. Trid. ſeſſ. 14. cap. 3.*

Contritio in homine lapſo poſt baptiſmum cum voto præſtandi cætera, quæ requiruntur ad ſacarmentum Pœnitentiæ preparat, & diſponit ad remiſſionem peccatorum, &c *ibid. c. 4.*

Contritio ſine confeſſione non ſufficit (ſi adſit copia confeſſarij) ad ſumendam Euchariſtiam, nec etiam pro Sacerdote. Si verò neceſſitas vrgeat poteſt, ſed debet Sacerdos

poſt

post missam, quam primum poterit confiteri. *Concil. Trident. sess. 23. cap. 7.*

Contritio cum charitate perfecta reconciliat Deo, cum voto confessionis. & illa reconciliatio adscribenda est tali confessionis voto. *Concil. Trident. sess. 14. cap. 4.*

Contritio imperfecta dicitur attritio, & est detestatio peccati ex turpitudine eius, vel ex metu gehennæ, aut pœnarum. *Concil. Trid. sess. 14. cap. 4.*

Contritio, quæ dicitur attritio, est donum Dei. *ibid.* Non perducit ad iustificationem; sed tamen disponit ad impetrandam gratiam per sacramentum pœnitentiæ. *ibid. cap. 4.*

Contritio quæcumque non est extorta, aut coacta, sed libera. *Concil. Trident. ibid. cap. 4.*

Contristari.

Contristari de morte non debent Christiani, qui credunt in aliam vitam; sed solum illi, qui non credunt. *Anastasius I. epist. 2. 13. qu. 2. cap. Habent forsitan, & cap. Qui diuina.*

Contumax, & contumacia.

Contumax potest excommunicari. *De Iudicijs cap. 1.*

Contumax potest sententiari lite non contestata. *Vt lite non contest. cap. Accedens.*

Contumace actore, testes possunt produci, etiam lite non contestata, & potest etiam terminari causa. *De dolo, & contumacia. cap. Causam.*

Contumax lite non contestata potest etiam deponi, seu ad depositionem condemnari. *ibid. cap. Veritatis.*

Contumax absens in causa hæresis post annum excommunicationis, damnandus vt hæreticus. *De hæreticis in 6. cap. Contumacia.* Vide, *Vehemens.*

Contumacia in causa hæresis facit suspicionem vehementem. *ibid.*

Contumace reo, actor mittendus in possessionem; sed causa proprietatis reo reseruatur. *De dolo, & contum. cap. Pro vt nobis.*

Contumax absens, quomodo tractandus tam in reali, quam in personali conuentione, & quomodo actor mittendus in possessionem. *Vt lite non contestata cap. Quoniam §. In alijs.*

Contumacis bona potest iudex sequestrare, & eum ad expensas condemnare. *De dolo, & contum. cap. Ex literis.*

Contumacia rei in beneficio Ecclesiastico non permittit, vt iudex mittat actorem in possessionem, sed proceditur ad sententiam. *De eo, qui mittitur in possess. in 6. cap. vnico.*

Contumaces condemnati ad quamcumque pœnam, non possunt audiri, nisi in carcere. *Pius V. const. 40. Licet alias.*

Contumaces condemnati. Vide, *Condemnatio.*

Vide, *Absens.* Vide, *Confessus.* Vide, *Reus.*

Conuentio.

Vide, *Pactum.*

Conuentus.

Vide, *Monasteria.*

Conuenticula.

Conuenticula in materia religionis, occulta fieri non possunt, & pœna facientium. *De hæreticis. c. Cum iniuncto.*

Conuenticula extra Ecclesiam faciens, est anathema. *Concil. Gangrense c. 6. & 11.*

Conuenticula occulta, & separata à communione fidelium celebrantes, denunciandi sunt Episcopo; & ipsi tenentur se purgare, alias puniantur; si vero iurare noluerint de relinquenda perfidia, vt hæretici puniendi. *Concil. Lateran. 4. c. 3.*

Conuersari.

Conuersari non debet Episcopus cum malis. *2. qu. 7. cap. Peruenit ad nostram.*

Conuersari debet cum viris boni testimonij. *ibid. cap. Episcopi lectioni.*

Vide, *Episcopus.*

Conuersi ad fidem.

Conuersi ad fidem, quomodo tractandi. Vide, *Fides.*

Conuersio panis in Corpus Christi.

Conuersio hæc panis, & vini in corpus & sanguinem Christi, multis figuris, & exemplis explicata. *De consecr. dist. 2. cap Reuera.* Vide, *Eucharistia.* Vide, *Consecratio Eucharistiæ.*

Conuersæ Monialium.

Vide, *Moniales*.

Conuertitæ Moniales Romæ.

Conuertitarum Monasterium Romæ instituitur à *Leone X. const. 39. Saluator*. Quæ mulieres debent in eo recipi. Quomodo gubernari. Protector earum, &c. ad earum regimen pertinentia. *ibid.*

Protectorem quomodo debent eligere. *Clemens VII. constit. 14. Cum ex corpore*. Multa priuilegia obtinent circa permutationes bonorum, &c. *ibid.* Fruuntur gratijs, & priuilegijs aliarum Monialium. *ibid.*

Meretrices omnes Romæ morientes debent pro legato relinquere huic Monasterio quartam, vel quintam partem; alias irritum est testamentum, & omnia bona ad illud deuoluuntur, nisi habeant filios legitimos, & in hoc casu quid teneantur facere Conuertitæ. *ibid.* & quis potest declarare dubia huius Constitutionis. *ibid.*

Causas huius conuentus iudicare debet Protector illius. *Gregorius XIII. constit. 52. Cupientes.*

Conuictus.

Conuictus de crimine in iudicio, si petit restitutionem, non est audiendus. *De accusat. cap. Ad petitionem.*

Conuictus de crimine fornicationis, aut alio, ad Clerum non promoueatur. *Concil. quod dicitur Apostolorum cap. 61.*

Vide, *Reus*.

Conuiuia.

Conuiuia cum Iudæis non facienda. 28. *qu.* 1. *cap. Nullus, & cap. Omnes.*

Conuiuia non debent nos à bono retrahere. *Dist. 47. cap. Quod ad nos.* Vide, *Iudæi*. Vide, *Christiani*.

Conuiuia in Ecclesia non fiant. *Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio c. 39. & 80. Dist. 42. cap. Non oportet in Basilicis.*

Conuiuia clericorum temperata laudanda sunt. *Gregorius I. lib. 2. epist. 37. Dist. 44. cap. Conuiuia.* Vide, *Clerici circa conuiuia*.

In conuiuijs clericorum semper adhibenda est sacra lectio. *Dist. 44. cap. Pro reuerentia.*

Conuiuia non sunt facienda à clericis in exequijs defunctorum, nisi distantia id exigat, & tunc in domo sacerdotis, & honeste fiant. *Reformatio cleri Germaniæ c. 8.* Vide, *Defunctorum sepulturæ*.

Conuiuiorum pompæ, quales debent esse. *Sixtus V. constit. 52. Cum in vnaquaque.*

Copula.

Copula carnalis præsumitur ex cohabitatione nudi cum nuda in eodem lecto. *De præsumpt. cap. Literis.*

Copula habita cum puella septem annorum, dirimit matrimonium contractum postea cum consanguineis. *De cognatione legali cap. Praternitati.*

A copula abstinere debent coniuges in festis Sanctorum. *33. qu. 4. cap. Quotiescumque.*

Item in diebus ieiuniorum, & alijs quibusdam. *ibid. cap. Fratres. c. Si causa, & c. Christiano.* Vide, *Carnalis*.

Cor.

Corda hominum non verbis, sed effectibus cognoscuntur. *Hormisda in ep. ad Anast. Imper.*

Corde laudandus Deus magis, quam ore. Vide, *Laudare*.

Cordigeri S. Francisci.

Vide, *Archiconfraternitas*. Vide, *Confraternitas*.

Correctio, & Corrigere.

Correctio, & castigatio non semper est signum iræ, sed sæpe amoris. *5. qu. 4. cap. Non omnis. & cap. Non osculatur.*

Correctio fraterna numquam relinquenda. *23. qu. 4. cap. Sunt ab oratione. Gregorius I. lib. 9. ex reg. ep. 8.*

Corrigendi aliquando sunt aliqui, aliquando non. *2. qu. 1. cap. Multi.*

Corrigere prius debemus nos, deinde alios. *3. qu. 7. cap. Postulatus, & cap. Sacerdos.*

Correctio blandè facienda. *Dist. 45. cap. Licet plerumque. c. Licet nonnumquam, & c. Disciplina.*

Corrigere debens, si omittit, consentit errori. *Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio c. 25.*

Vide, *Error*. Vide, *Consentire*.

Corepiscopi.

Corepiscopi (qui aliud non sunt, seu erant, nisi Vicarij Episcoporum) sunt in Ecclesia

clesia ad exemplum 70. *Discipulorum*, id est, sunt Presbyteri tantum. *Concil. Neocæsar. c. 13. Dist. 68. cap. Quamuis. Damasus ep. 5. Ioannes III. epist. vnica. Zacharias ep. 7. c. 4. Concil. Paris. 6. c. 27. Concil. Metense c. 5.*

Corepiscopi in quo differebant ab Episcopis. *Dist. 68. cap. Quamuis.*

Corepiscopi quomodo eligendi. *Concil. Nicæn. 1. ex Arabico c. 54.*

Corepiscopi (olim) sicut Episcopi, erant ordinandi per impositionem manuum. *Concil. Antioch. c. 10. Zacharias ep. 7. c. 1.*

Corepiscopus ab Episcopo ciuitatis ordinabatur. *Concil. Antioch. c. 10. Zacharias ep. 7. c. 1.*

Corepiscopus (olim) ordinare poterat clericos, & subdiaconos, non alios. *Concil. Antioch. c. 10.* (Sed nota quod tales erant etiam Episcopi.)

Corepiscopus institui poterat aliquis Episcopus rediens ab hæresi, & reconciliatus. *Concil. Nicæn. 1. can. 14.*

Corepiscopi non possunt ordinare presbyteros, nec diaconos; non consecrare virgines, non altaria, non conficere chrisma, non reconciliare publicum pœnitentem. *Dist. 68. cap. Quamuis. Concil Meldense c. 44.* Nec vllum aliud munus Episcopale exercere. *ibid. Damasus ep. 5. Zacharias ep. 7. c. 1. Concil. Metense c. 5. Concil. Ancir. c. 13.*

Corepiscopus de licentia Episcopi, poterat clericos per manus impositionem ordinare. *Concil. Nicæn. 2. can. 14.*

Corepiscopus non poterat confirmare. *Ioannes III. epist. vnica. Concil. Parisiense 6. c. 27.*

Corepiscopi locus erat primus post Episcopum. *ibid.*

Corepiscopi, qui ab vno solo Episcopo ordinantur abrogandi, & penitus euellendi, quia hic ordo non fuit in Ecclesia, ex Apostolorum tempore. *Dist. 68. cap. Corepiscopi. Damasus ep. 5.* Nec vllum ordinem habent, nisi presbyteratum. *Damasus ibid.*

Corona clericorum.

Coronam in modum sferæ in capite raso clerici portare debent. *Anicetus epist. decr. Dist. 23. cap. Probibetur. Concil. Tolet. 4. c. 41.*

Corona clericorum est signum Regiæ dignitatis, & quo maior est clerici dignitas, eo maior esse debet corona. *Concil. Rauennat. 3. post Clem. V. c. 10.* Debet esse rotunda. *ibid.*

Vide, *Clerici quò ad habitum.* Vide, *Tonsura.*

Coronatio Federici Imperatoris.

Facta à *Nicolao V. constit. 4. Imperator.*

Corpus humanum.

Corpus humanum est opus Dei, non Diaboli. *Concil. Brachar. 1. c. 12.*

Corpus hominis nudum, numquam ostendendum. *Lib. 1. const. Apostol. c. 6.*

Corpus hominis post resurrectionem fiet immortale. *Concil. Tolet. 6. c. 1.*

Corporis munditia seruanda, quia Dei templum est. *Gregor. I. lib. 7. ex reg. ep. 128.*

Corpus Christi.

Corpus Christi ab altari ex se ipsis posse accipere diaconos, statuit *Concil. Nicæn. 1. can. 14.* Si non adsit Episcopus, vel presbyter communicans.

Corpus Christi in altari sub Crucis titulo componatur. *Concil. Turon. 2. c. 3.*

Corpus Christi non minuitur, sed totum sumitur ab omnibus. *De consecrat. dist. 2. cap. Singuli, & cap. Vbi pars.*

Corpus Christi æqualiter sumitur in Eucharistia, siue parum, siue multum Eucharistiæ quis accipiat. *De consecr. dist. 2. cap. Quid sit sanguis. cap. De hac quidem, & cap. Singuli.*

Corpus Christi est totum sub vtraque specie hostiæ. *De consecr. dist. 2. c. Singuli, c. Vbi pars, & c. In Christo.*

Corpus Christi ex virgine sumptum in Eucharistia comeditur. *De consecr. dist. 2. cap. Corporum, & cap. Accesserunt.*

Corpus Christi spiritualiter magis, quam corporaliter comedendum, *ibid. c. Panem cælestem.*

Corporis Christi festum.

Corporis Christi festum celebrandum est feria quinta post octauam Pentecostes. *Clem. de Reliquijs, & veneratione Sanctorum c. vn.*

Celebrari debet festo speciali. *ibid.* Vide, *Christi Corporis, &c.*

Corporis Christi officiis præsentes in die solemnitatis, & per octauas, quas indulgentias consequantur. Vide, *Officium.*

Si in Corporis Christi festum accidat vigilia Sancti Ioannis Baptistæ, anticipatur vigilia.

lia. *Vrbanus VIII. in append. constitut.2.*
Vide, *Christus*.

Corpora Sanctorum.

Corpora Sanctorum, sine Episcopi, & Principis licentia transportari non possunt de loco ad locum. *De consecrat. dist.1. cap. Corpora.*
Vide, *Sancti*.

Corpora Defunctorum.

Corpora defunctorum exenterantes, concidentes, comburentes, &c. similia circa ea facientes excommunicati sunt. *Extra, de sepulturis c. 1.*
Non possunt exenterari, expulpari, coqui, &c. vt ossa deferantur ad proprias patrias, & ciuitates, sub eadem censura, &c. *ibid.*
Vide, *Defunctorum corpora*.

Corporalia altarium.

Corporalia altarium debent esse linea. *De consecr. dist.1. cap. Consultò.*
Corporalia debent esse mundissima. *De custodia Eucharistiæ. cap. fin. Concil. Lateran.4. c.19. Concil. Oxoniense 1. c.3. Concil. Coiacense c.3.*
Corporalia vetera comburenda. *Concil. Oxonien.1. c.3. Concil. Rauennat.2. c.8.*
Corporale debet esse integrum. *Concil. Coiacense c.3.*
Corporale, tempore incendij non potest mitti in ignem ad extinguendum eum. *Concil. Saleguństadiense c.6.*
Vide, *Palla*. Vide, *Vestes altarium*. Vide, *Altaria*.

Corsica.

Corsicæ Episcopi à quibus accipere debent procurationes, dum visitant. *Extra, de censibus c. Vas electionis.*

Crapula.

Crapula extra paradisum incepit. *Dist. 35. cap. Sexto die.*

Creatura.

Creaturæ ab initio temporis à tribus personis diuinis factæ sunt. *De fide, & summa Trinitate cap.1.*
Creaturæ de nihilo à Deo factæ sunt. *ibid.*

Creatio mundi.

Creatio mundi facta est in æquinoctio verno, Luna plena. *Concil. Palæstinum sub Victore, Cæsareæ factum.*

Credere, Credens.

Credens se esse baptizatum saluatur, quamuis non esset (quia id nescit) & quomodo. *De presbytero non baptizato, &c. cap. Apostolicam.*
Credere in Christum est manducare, & bibere ipsum. *De consecrat. dist.2. cap. Quid est. & cap. Vt quid pares.*
Credens in Christum sanguinem eius bibit. *ibid. cap. Tunc eis.*
Credere vt oportet, ad gratiam iustificationis consequendam nullus potest sine præueniente Spiritus sancti inspiratione, & adiutorio. Contrarium dicens est anathema. *Concil. Trident. sess.6. can.3.*
Credendum non est verbo vnius iudicis tantum. *De testibus, cap. Cum à nobis.*
Credenda non sunt, nisi quæ certis indicijs demonstrantur. *11. qu.3. cap. Quamuis.*
Credendum est dicenti, se confessum fuisse fratribus. *Extra, de priuilegijs c. Inter cunctas.*
Credentes in Christum vocari debent Christiani. *Concil. quod dicitur Apostolorum c.1.*

Creditores.

Creditores Baronum in statu Ecclesiæ, quomodo eos cogere possint, vt soluant etiam de fidei commissis. *Clem. VIII. const.41. Iustitiæ ratio.* Eam moderatur *Vrb. VIII. const.7. in append. Romanum.*

Crimen, Criminosi.

Crimen notorium non indiget accusatore, nec teste. *De cohabit. cleric. & mul. cap. Tua nos.*
Crimen probatum via inquisitionis non punitur pœna ordinaria. *De accusat. cap. Inquisitioni.*
Criminosi non possunt fieri clerici: *Gelasius epist. 9.*
Criminosi non sunt tolerandi ob pecuniam. *Concil. Colon.2. par.13. c.8.*
Criminaliter accusati in Prouincia Marchiæ non

non audiendi, nisi in carcere. *Iulius III. const.24.Fide digna.*
Crimen falso imponens excommunicandus, vsque ad finem vitæ. 2.*qu.* 3. *cap. Si quis Episcopum*. Vide, *Falsum*.
Crimen ex ira obijciens, si præterita ira non ratificat, non punitur ex illo. *ibid. c. Si quis iratus.*
Crimina non citò credenda. 11.*qu.3.cap.Non solus ille.*
Crimina consanguineorum non nocent clericis, nisi illi fuerint conscij. 1. *qu.*4. *cap. Quia Præsulatus, & cap. Crimen.*
Vide, *Delicta.*

Crux.

Crux in locis erigenda. *Zacharias ep.*12.
Crucem ante se deferre faciunt Patriarchæ in omni ciuitate, excepto loco, vbi est Papa, vel Legatus Papæ cum insignijs Sedis Apostolicæ. *De priuilegijs. cap. Antiqua. Concil. Later.* 4. *c.*5.
Crucem ante se per Prouinciam facit ferre Archiepiscopus, etiam per loca exempta, & per ea benedictionem dare potest populo. *Clement. de excessibus priuilegiatorum c. fin. Alex.II. ep.*4.
Crucis imago adoranda. *Concil. Constantinop.*4. *c.*3. *Stephanus VI. ep.*6.
Ad crucem confugiens in via est liber, ac si esset in Ecclesia, & gaudet immunitate. *Concil. Claramont. c* 29. Adoranda vt ipse Christus. *Concil. Senon. c.*14.
Delictum committens ex crucis securitate, reddendus est iustitiæ habita tamen securitate de vita illius. *Concil. Claramontan. c.*30.
Crucis signum pro militaribus insignijs dandum ijs, qui certant pro fide. *Concil.Claramont. in fine.*
Crucem deferri ante aliquem per Prouinciam potest Papa concedere. *Concil. Later.* 3. *in append. par.*50. *c.*37.
Crucis signo perficienda sunt omnia Sacramenta. *De consecr. dist.*5.*cap. Numquid.*
Crux in processionibus ferenda est à Clerico induto veste talari, & superpelliceo. *Concil. Mediolan.* 1. *part,* 2. *tit.De processiон.*
Crux cum reliquijs ab immundis portari non debet, nec osculari. *Nicolaus I. ad Consulta Bulgar. c.*7.

Crucis signa in benedictionibus.

Crucis signo omnia Sacramenta perficienda. *De consecr.dist.*5.*cap.Numquid. Stephanus V. in decr. epist.*
Crux super calicem rectè debet fieri non circulariter, & strictis duobus digitis. *Leo IV. homilia de cura pastorali.*
Crux in omnibus benedictionibus facienda, sed rectè non circulariter. *Leo IV. ibid.*
Crucis signo facienda confirmatio. *Lib.* 3. *const. Apost. c.*15.

Crucis festum.

Crucis inuentionis festum die 3. *Maij* solemniter est celebrandum. *Eusebius ep.* 3. *De consecr. dist.*3. *cap. Crucis Domini.*

S. Crucis Ecclesia Romæ.

In hac Ecclesia pro vltima Dominica Ianuarij conceditur indulgentia ijs, qui confessi sua peccata eam visitant. *Alex. VI. constit.*4. *Admirabile.*

Cruciata.

Cruciatæ bellum contra Saracenos indicitur *ab Eug. III. const.*3.*Quantum. à Gregorio VIII. const. vnic. Audita. ab Innoc.III. const. Ad liberandam.*
Priuilegia multa crucesignatis concessa. *ibid.* Ad hoc bellum clerici ire poterant, & percipere fructus beneficij, imò ea oppignorare, &c.
Cruciatæ Bulla non possunt vti Moniales. *Pius V. const.*137. *Romanus.*
Per Cruciatæ Bullam nullus potest absolui ab hæresi. *Gregor.XIII. const.*37. *Officij.*
Vide, *Absolutio*. Vide, *Hæresis*. Vide, *Confessor*. Vide, *Bulla Cruciatæ.*

Cruciferi.

Cruciferorum Congregatio approbatur *ab Vrbano III. constit. vnica. Cum antecessor.* Eorum priuilegia, & forma viuendi. *ibid.* Reformatur quò ad omnia. *Pius V. const.*59. *Nihil.* Forma profitendi *Constit.* 60. *Quamuis Pius V.* Confirmantur eorum Constitutiones, & obtinent priuilegia Mendicantium. *Gregor. XIV. const.*13. *Romanus.*
Vide, *Fratres cruciferi.*

Cubicularij.

Cubicularij Papæ, & Episcoporum debent esse clerici, vel monachi. 2. *qu.*7. *c. Cum pastores.*
Cubicularij Papæ, qui actu ei inseruiunt, dum eligitur in Papam, multa obtinent beneficia. *Gregorius XV. constitut.*4. *Venerabili.*

Cubi-

cubicularij secreti Papæ exempti sunt à gabellis, datijs, &c. in statu Ecclesiæ, & non includuntur in reuocatione *Innoc. X.* ita *idem const. 7. Et si ea.*

Cuculla.

Cuculla quid sit. Vide, *Monachi Nigri, seu S. Benedicti.*

Culpa, Culpabilis.

culpa alicuius, siue matris, siue patris non potest obesse filio. *Dist. 56. cap. Vndecumque. cap. Numquam. cap. Nasci. cap. Sponsus. cap. Satis, & cap. Ismael.*

Sine culpa nullus puniri potest. *De regulis iuris in 6. reg 23.*

culpabilis præsumitur, qui rei, in qua non debet se immiscet. *ibid. reg. 19.*

Cultus.

Cultus creaturarum, elementorum, &c. est illicitus. *26. qu. 5. cap. Non liceat.*

cultus diuinus cum magna pietate, & deuotione exequendus. *Concil. Colon. 2. par. 2. c. 19.*

Cura animarum.

cura animarum annexa præbendæ, vel dignitati in eadem Ecclesia potest teneri. *De præbend. in 6. cap. Super eo.*

cura animarum committi non potest, nisi habenti ætatem 25. annorum saltem, & prædito scientia, ac bonis moribus. *De elect. cap. Cum in cunctis §. Inferiora. Concil. Lateran. 3. c. 3. Concil. Trident.* Vide, *Parochi.* Vide, *Beneficia curata.* Vide, *Curata beneficia.*

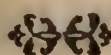
Cura animarum in monasterijs monachorum per clericos ab eis electos exercenda, non per ipsos monachos. *De Capellis Monachorum c. 1.*

curam habens animarum debet esse, vt medicus. *Clemens I. ep. 1. c. 1.*

Curam animarum nullus habere potest, nisi per institutionem Episcopi, vel Papæ. *Concil. Tolet. 18. c. 1.*

curam animarum habere non potest, qui nescit latinè loqui. *Concil. Toletan. 19. c. 2.*

Vide infra, *Curati.*

Curati, id est, curam animarum habentes.

Curati tenentur personaliter residere, nec possunt per Episcopos dispensari. *Concil. Senon. in decr. Morum c. 11.* Vide, *Beneficiati.* Vide, *Parochi.*

curati tenentur, dominicis saltem diebus, prædicare populis per se, vel per alios, eosque docere viam salutis, breuibus verbis. *Concil. Trid. sess. 5. de refor. c. 2.* Negligentes ab Episcopo compellendi etiam si sint exempti. Et si expedire sibi videbitur alium ad id munus aptum substituat assignata ei congrua pro hac functione.

Curati à Papa instituti. Vide infra. *Curata beneficia.*

Vide, *Ecclesiarum rectores.* Vide, *Parochi.* Vide, *Beneficia curata.*

Curata beneficia.

curatum beneficium à Papa obtinens non potest à curia discedere sine litteris promotionis à Papa obtentis. *Extra, de elect. c. 1.*

Acceptantes, seu recipientes tales curatos sine literis Papæ, suspenduntur à beneficijs ad arbitrium Papæ. *ibid.* Sine dictis literis non possunt ministrare, nec fructus percipere, nec ab vllo acceptari. *ibid.*

curata beneficia à Papa habentes non possunt, nec acceptari, nec ministrare, nisi iuramentum fidelitatis faciant Papæ. *ibid.*

curata beneficia, quæ sunt. Vide, *Beneficia curata.*

Curia.

Curiæ obnoxius non potest ordinari. *Dist. 38. cap. Præcipimus.* Vide, *Ordinatio.* Vide, *Clerici.*

curiæ sæculari tradendus clericus, degradari prius debet à iudice Ecclesiastico præsente potestate sæculari, quæ statim illum recipit. *De verbor. significat. cap. Nouimus.*

Et Ecclesia intercedit, vt citra pœnam sanguinis sententia moderetur. *ibid.*

curia Romana. Vide, *Romana curia.*

curia Sabellorum. Vide, *Sabellorum curia.*

Curiales.

Curiales non debent ordinari. *Dist. 51. cap. Designata. cap. Præterea. cap. Quare hoc? Dist. 53. cap. Legem.*

Cu-

curiales existentes Romæ, non possunt extra ab vllo conueniri. Et quomodo puniendi sunt iudices intromittentes se in eorum causis. *Eugenius IV. const.4. Diuina.*

Curiales Romæ, qui ibi ædificant, vel intra spatium decem milliarium, possunt testari, & disponere de bonis suis Romæ intra decem milliaria existentibus vsque ad summam decem millium aureorum cuilibet personæ etiam incapaci, dummodo non sint rei læsæ maiestatis. *Sixtus IV. const.8. Et si.*

Curialibus præfatis ab intestato morientibus, domus, & bona ad suos cognatos seruato ordine iuris pertinent. *ibid.*

Curiales Romæ clerici decedentes Romæ, vel circa, intra spatium decem milliarium possunt disponere, legare, & testari de omnibus, quæ obtinent, Ecclesiasticis fructibus, & alijs ex ijs prouenientibus. *Paulus V. const.18. In eminenti.*

Curialibus clericis, vt supra ab intestato decedentibus, succedunt hæredes. *ibid.* §.4.

Curialium beneficia, siue moriantur, dum veniunt ad Vrbem Romæ, siue dum recedunt ab ea intra spatium duarum dietarum, siue in vrbe, à Papa conferuntur. *Extra, de præb. & dignit. c. Ad regimen.*

Vide, *Roma.*

Currus.

Curruum pompæ in Vrbe Roma, quales esse debent. *Sixtus V. const.52. Cum in vnaquaque.*

Cursarij.

Vide, *Pirata.*

Cursores Romæ.

Cursorum munus in statu Ecclesiæ est citare, intimare, & similia facere, & omnibus alijs est prohibitum hæc facere. *Clemens VII. const.24. Accepimus.*

Nulla est intimatio, citatio, &c. si per alios fiat. *ibid.*

Quando commissiones firmatæ manu Papæ per Cursores consignantur, causa tota prosequenda est per cursores, non per alios mandatarios. *Iulius III. const. 14. Cum ea.*

Cursores quid possunt exigere pro singulis seruitijs. *Pius IV. const.58. Cum ab ipso.*

Cursorum distincta officia, obligationes, mercedes, & alia ad eos spectantia decernit *Paulus V. const.71. tit. De Cursoribus.*

Custos Ecclesiæ.

Custodis Ecclesiæ munus est habere curam de ornamentis Ecclesiæ, vestibus, &c. pane, vino, incenso; curare vt pulsentur ligna (campanæ nunc) pro officijs; diuidere oblationes, & decimas de consensu Archidiaconi, Episcopo absente, & omnia quæ facienda sunt in Ecclesia disponere, ac præparare. *Concil. Tolet. 1. c. 10. De off. Custodis. c. Custos il 2.*

Item vt lucernæ ardeant, oleum conseruetur, &c. *ibid.*

Custos tenetur reddere rationem bonorum Ecclesiæ. *Gregorius I. lib.1. ep.10.*

Custodes obseruare debent clericos, & laicos delinquentes contra decorem Ecclesiæ, eosque sui officij moneat, quod si non resipiscant, ad Præfectum chori, vel Episcopum referant. Curent nè altaria spolientur, & omnia, quæ ad ornatum Ecclesiæ pertinent, & nè aliquis de nocte in Ecclesia commoretur. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. De officio Custodum.*

Custodes Carcerum S. Officij.

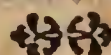
Custodes carcerum duo esse debent, vnus pro Episcopo, alius pro Inquisitore. *Clement. de hæreticis cap.1. § Sanè.* Debent habere alios ministros sub se, & eis delegare possunt munus. *ibid.*

Custodes præfati curent diligenter, vt carceratis ministrentur, quæ sunt ministranda. *ibid.* Debent iurare de fidelitate, sicut alij officiales. *Clement. de hæret. vt supra §. Porrò.* Debent etiam iurare eorum substituti. *ibid.* Hæc debent iurare: quod diligenter suum facient officium, & custodient carceratos; quod nihil cum carceratis loquentur, quod ambo custodes non audient: quod non fraudabunt carceratum de portione legitima, quæ ei datur. *ibid. §. Porrò.*

Vide, *Carceres.* Vide, *Inquisitores.*

Custodia murorum.

Custodia murorum etiam à clericis facienda tempore obsidionis Ciuitatum, & quomodo. *De Immunitate Ecclesiarum, cap. Peruenit.*

D

Dacia.

Daciæ Episcopi, quas, & à quibus accipere possunt procurationes, dum visitant. *Extra, de censibus cap. Vas electionis.*

Dalmatia.

Dalmatinæ Ecclesiæ quot, & quales adolescentes possunt mittere ad Collegium Illyricorum Laureti. *Vrbanus VIII. constit.63. Zelo.*

Dalmaticarum vsus.

Dalmaticarum vsus à Romanis Pontificibus concessus. *Dist.23. cap. Communis. Gregor.I.lib.7. ex reg. ep.113.*

Dalmaticis vtendum in quatuor temporibus, quæ celebrantur infra octauam Pentecostes. *Concil. Salegunstadiense c.2.*

Diaconus vti debet Dalmatica. Vide, *Diaconus*. Vide, *Vestis*.

Damnare, & damnari.

Damnari nullus potest sine defensione. *Iulius I. ep.2. cap.3.*

Damnari nullus potest pro delicto aliorum. *Nicolaus I. ep 8.*

Damnari nullus potest, nisi conuictus, vel confessus. *2. qu.1. cap. Nos. cap. Iudex. cap. Sicut sine iudicio. cap. Primas, & 30. qu.5. c. Nullus ante.*

Damnari nullus potest, nisi præcedant indicia. *30. qu.5. cap. Iudicantes.*

Damnari nullus potest, nisi præcedant probationes. *3. qu.5. cap. Nullus ante. & cap. Nullum.*

Damnari nullus potest ex suspicione. *2. qu.1. cap. Primò semper.*

Damnari non potest Episcopus sine consensu Papæ. *3. qu. 6. cap. Quamuis. cap. Multum, & cap. Dudum.* Aliquando fuerunt toleratæ, & quare. *ibid. c. Hæc quippe.* Vide, *Episcopus*. Vide, *Sententia*. Vide, *Condemnare*.

Damnatus.

Damnatus iniustè debet restitui in pristinum. *2. qu. 1. cap. Notum.*

Damnatis Hæresiarchis omnes sectarij censentur damnati. *Gelasius I. constit. Valde mirati §.2.*

Damnatus iniustè debet foueri, & iuuari ab Ecclesia Romana. *2 qu.6. cap. Ideo.*

Damnati ad supplicium possunt appellare. *2. qu.6. cap. Liceat.*

Damnati à Synodo si in sacris se immisceant abijciantur ab Ecclesia. *11. qu. 3. cap. Si quis Episcopus.*

Damnatus in prima Synodo quomodo potest remitti in secunda. *11. qu.3. cap. Episcopus, & cap. Presbyter.*

Damnatus in iudicio Episcoporum à nullo potest defendi. *11. qu.5. cap. Si quis cuiuslibet.*

Damnatis ad mortem dandum est Sacramentum Pœnitentiæ, nec valet contraria consuetudo. *Clement. de pœnit. & remiss. c. 1.* Item Eucharistia. Vide, *Moriens*. Vide, *Eucharistia*.

Damnato authore, eius scripta, & opera damnantur. *De hæreticis cap. Fraternitatis.*

Damnatus in actione iniuriarum est infamis, & talis infamia potest per Papam tolli. *De sent. & re iud. cap. Cum te.*

Damnati ad mortem Romæ iuuandi, consolandi, & sepeliendi per Confratres Sancti Ioannis Baptistæ Decollati, seu Misericordiæ. *Innoc. VIII. const.16. Inter desiderabilia.*

Damnati in Inferno pœnis inæqualibus puniuntur. *Eugenius IV. const. 17. Lætentur.*

Damnatio.

Damnatio iniusta est retractanda. *3. qu. 6. cap. Irritam. 11. qu.6. c. Irritam.*

Damnatio Episcopi iniusta irrita est, & reuocanda. *11. qu.6. c. Irritam.*

Damnationes quædam Episcoporum factæ sine consensu Papæ, quare fuerunt toleratæ. *3. qu.6. cap. Hæc quippe.*

Damnificans, & damna.

Damna illata ab Episcopo Ecclesiæ resarcienda sunt ab eodem. *12. qu.4. cap. Quicumque.*

Damnum causans à casu tenetur resarcire, & quando. *De iniurijs, & damno dato. cap. Si bos. cap. Si læserit. cap. Quis aperuit. cap. Si egressus, & cap. Si quis domum.*

Damnificans siue per malitiam, siue à casu tenetur ad reficiendum, & satisfaciendum. *ibid. & cap. fin.*

Damnificans per vulnera, & ictus, tenetur ad expensas vulnerato, &c. *ibid. cap. fin.*

Damnificans ex negligentia tenetur ad restitutionem. *ibid. cap. fin.*

Damnum consulens, faciens, imperans, vel quouis modo causans, tenetur ad resarcien-

cien-

ciendum. *De iniurijs, & damno dato cap. fin.*

Damnum quod quis sua culpa sentit, sibi debet non alteri imputare. *De regulis iuris in 6. reg.86.*

Dare, seu donare, Dantes, &c.

Dantes gradus Ecclesiasticos non ex meritis, sed ex fauore, faciunt contra Christum. 8. *qu.1. c. Qui vos.*

Dantes, vel promittentes aliquid pro gratia, vel iustitia apud Sedem Apostol. obtinenda, incurrunt excommunicationem Papæ reseruatam, sic etiam mediator; imò etiam sciens si non reuelat intra tres dies. *Extra, de sent. excommunic. cap. Excommunicamus. Bonifacius VIII. constit. 1. Excommunicamus.* Et post eadem confirmat *Gregor. XIII. constit. 24. Ab ipso.* Fiunt infames, inhabiles ad omnia, & alia. *ibid.*

Eadem confirmat *Alexander VII. constit. Inter grauissimas, data 2. Maij 1656.*

Vide, *Sedes Apostolica*, vbi diffusè habes declarationem omnium casuum.

Dataria.

Vide, *Officiales.*

Debitores, & debita.

Debitor, & creditor iurantes, quando tenentur implere iurata, & quando non. *De iure iurando cap. Ad nostrum.*

Debitor tenetur absoluere, & releuare fideiussorem à molestijs, quas patitur, & ad hoc compelli potest per censuram canonicam. *De fideiussoribus cap. Constitutus.*

Debitori neganti dari potest iuramentum calumniæ. *ibid.*

Debitores mercatoribus Riparum, & Salinarum Romæ, quomodo non possunt cedere bonis. *Innoc. VIII. constit. 15. Quoniam.*

Debiti causa, quomodo tractanda. *De fide instrum. cap. Si cautio.*

Debitores, quando possunt cedere bonis, Romæ, & quando non. Vide, *Cedere bonis.*

Debita antecessoris soluenda sunt à successore *De solut. cap.1.*

Debita medicinalium quando, & quomodo soluenda Romæ, sine dilatione soluenda, &c. *Gregor. XIII. const. 29. Cum officio §. 19.*

Debitores furnariorum Romæ, quomodo compellendi ad soluendum summariè, &c. & non possunt admitti ad cessionem bonorum. *Leo III. constit.18. Cum sicut.*

Debitores Riparum. Vide, *Cedere bonis.* Vide, *Ripa.*

Debitum matrimonij, quando debet exigi, & quando non. Vide, *Matrimonium.* Vide, *Vxor.*

Debitum coniugale impeditur per affinitatem aduenientem post matrimonium. *De eo, qui cognouit cap.1.*

Debitores, qui in statu Ecclesiæ obtinent dilationum, vel alternatiuarum beneficium à curia, iuxta caput Odoardus, & *cap.* Peruenit, debent semper ferre biretum viride, sub pœna fustigationis pro prima vice si delinquant, pro secunda verò sub pœna triremium. *Pius IV. constit. 29. Cupientes.*

In debitorum solutionibus Romæ miserabiles personæ alijs præferendæ sunt etiam anterioribus vsque ad summam scutorum quinquaginta. *Pius V. const. 27. Accepimus.*

Decanus.

Decanus Collegij Cardinalium fit Cardinalis Episcopus antiquior, qui reperitur præsens Romæ, quando vacat decanatus. Potest fieri antiquior etiam absens si ex causa publica absit. *Paulus IV. const. 5. Cum venerabilis.*

Decanus Auditorum Rotæ. Vide, *Auditores Rotæ.* Vide, *Rota.*

Decanus in capitulo, si habet curam animarum, debet saltem esse 25. annorum, & debito tempore ordines suscipere. *De elect. cap. Cum in cunctis §. Inferiora. Concil. Later. 3. c.3.*

Episcopus aliter eligens decanum, quomodo puniendus. *ibid.*

Decanus si non sit presbyter, perdit honorem. *De ætate, & qualitate, &c. cap. 1. dist. 6. c. Nullus. Concil. Claramontan. c. 3.*

Decani quando, & vbi possunt visitare, & quas procurationes accipere. *Extra, de censibus. c. Vas electionis. Dist. 60. c. Nullus Episcopus. c. Nullus in propositum. & c. Innouamus.*

Decani officium est regere clericos in officiorum suorum ministerio, eosque arcere à crapulis, & mundanis negotijs. *Concil. Colon. 2. par. 3. c.2.*

Decani curare debent, ne clerici sæculari habitu incedant. *ibid c.7.* Item, vt in Ecclesia omnia fiant ordinatè. *ibid. c.9.* Item clericos rebelles, rixosos, criminosos sæpe corrigere, & nisi resipiscant à sacris arcere, & fructibus beneficiorum priuare. *Concil. Colon. 2. par. 3. c.15.*

Curare debent, vt pax inter clericos foueatur, & inimicitiæ deponantur, & hoc pri-

mo per compositionem; deinde per excommunicationem. *ibid. c.17.*

Decani tenentur ad residentiam, & non possunt supplere per alios, *Concil. Moguntin.4. c.71.*

Decimæ soluendæ Ecclesijs, & quo iure.

Decimæ soluendæ sunt, & est de iure diuino, *Concil. Later. 3. in append. tit. De depositione c.21. Concil. Mogunt.4. c.75. Concil. Trid. sess.25. de refor. c.12.*

Decimæ non sunt puræ eleemosynæ, sed debita, & obligationes Parochianorum, *Concil. Senon. c.17. 16. qu. 1. cap. Tributa sunt. qu. 2. cap. Admonemus. De decimis. c. Parochianos. Concil. Later. 3. in append. de decimis c.2. Concil. Rauen. 1. sub Honorio IV. c.7. Concil. Constant. contra art.18. Ioannis Vvicleff.*

Decimarum multa genera. *De decimis cap.1.*

Decimarum solutio ex veteri testamento comprobatur esse debita. *De decimis cap.1.*

Decimæ Ecclesijs omnino soluendæ, *Concil. Moguntin. c. 38. Concil. Rhemense c. 38. 16. qu. 2. cap. Admonemus. cap. Præcipimus, & cap. Nam qui Deo,*

Decimæ soluendæ de omnibus. *Lib. 7 const. Apost. c. 34.* Concilia omnia infra adducenda. Fideliter soluendæ. *16. qu.7. cap. Quicumque,*

Vide, *Transactio.*

Decimas non soluentium pœnæ.

Decimas Ecclesijs non soluentes excommunicandi sunt. *Concil. Rom. sub Damaso c. 1. Concil. Matiscon. 2. c. 5. Cabilon. 3. c. 18. Regiaticinum c. 17. Valent. 2. c. 10. Concil. Mogunt.3. c.17. Concil. Rom. sub Alexandro II. Concil. Later. 3. in append. tit. De decimis c.2. Concil. Rauenn. 1. sub Honorio IV. c.7. Concil. Rom. sub Nicolao II. c. 6. Concil. Londinense 1. c. 9. Causa 16. qu. 1. cap. Statuimus, vt si quis. qu.2. cap. Omnes,* Vsque ad satisfactionem maneant excommunicati, *ibid. De decimis c. Peruenit.*

Decimas non soluentium vindicta. *16. qu. 7. cap. Maiores.*

Domini Prædiorum compelli possunt, vt terras suas ijs locent, qui sine lite soluunt decimas. *De decimis cap. In aliquibus.*

Qui tenentur soluere decimas Ecclesijs.

Laici omnes tenentur soluere decimas, non clerici. *Concil. Later. 3. in append. tit. De Viris Religiosis c. 6.*

Decimæ soluendæ sunt ab omnibus fidelibus, tam liberis, quam seruis. *Concil. Tribur. 1. c. 13. Concil. Mogunt. 3. c. 13.*

Decimas soluere tenentur etiam Iudæi de suis prædijs. *De decimis cap. De terris.*

Iudæi tenentur soluere etiam decimas de illis rebus, pro quibus Christiani soluebant, quando res illæ erant in horum potestate. *De vsuris cap. Quantò ampliùs.*

Decimas tenetur soluere locator, seù conductor possessionis. *De decimis cap. A nobis. Concil. Later.4. c.67.*

Monachi tenentur soluere decimas, exceptis Cistertiensibus. *Concil. Lateran.3. in append. tit. De præscript. c.4.* De aliquibus non tenentur. Vide, *Tit. sequenti.*

Tenentur soluere Monachi decimas de prædijs, etiam nouiter obtentis. *De decimis cap. Commissum,*

Oblati Regularium tenentur soluere decimas, quamdiù viuunt in suis domibus. *De priuilegijs cap. Quidam sicut.* Vide, *Confratres,* Vide, *Tertiarij.* Vide, *Oblati,* Vide, *Regul. oblati,*

Decimæ non possunt ab vllo Abbate retineri sine licentia Papæ. *Concil. Roman. 5. sub Gregor. VII. c.9.*

Decimas soluere tenentur etiam exempti de illis rebus, quæ soluebant eas antequam ad manus exemptorum peruenirent. *De decimis in 6. cap. Statuto §. Cæterum. Concil. Later.3. in append. tit. De Religiosis viris c.4. De decimis c. Nuper. Concil. Lateranen.4. c.55.*

Exempti tenentur de rebus non exemptis soluere decimas. *De decimis in 6. cap. fin. §. Diœcesani verò.*

Exempti, seu priuilegiati de rebus nouiter emptis tenentur soluere decimas. *De decimis cap. Dilecti.*

Decimæ donatio facta Monasterio à laico de Prælati consensu, quando valet. *De his, quæ fiunt à Prælato, &c. cap. Cum Apostolica.*

Qui sunt exempti à soluendis decimis.

Episcopi non tenentur soluere decimas. *16. qu.1. cap. Quæsti sunt.*

Clerici non tenentur soluere decimas. *Concil. Later.3. in append. tit. De Religiosis Viris c.16.*

c. 16. *De decimis. c. Nouum.*

Religiosi etiam Abbates pro terris, quas laborare faciunt ad suum vsum, similiter & pro frugibus, & alijs sibi necessarijs non tenentur soluere decimas. *16. quæst. 1. c. Quæsti sunt. Concil. Later 3. in append. tit. De religiosis viris. c. 3.*

Decimas de hortis, & virgultis, non tenentur soluere fratres Minores. *Clemens IV. const. 4. Virtute §. 21.*

Decimas exigentes indebitas à Religiosis per Episcopos cogantur restituere. *De decimis in 6. c. Statuto §. Diœcesiani.*

Non tenentur ad decimas suorum laborum neque monachi Cistercienses, neque templarij, neque hospitalij. *De decimis c. Ex parte tua.*

Decimas soluere non tenentur Monachi Cistercienses. *Honorius III. const. Cum Abbates & const. Cum aliquando Mar. V. const 8. Militanti.*

Neque fratres de Mercede Redemptionis, &c. quando Papa concedit soluendas decimas Principibus vel alijs. *Gregorius XI. const. 3. Dum salubria.*

Neque Monachi Cœlestini. *Gregorius XI. const. 9. Sacra.*

Neque Monachi Carthusiani. *Martinus V. const. 5. Fons paruulus.*

Neque Canonici Regulares S. Georgij in Alga. *Eugenius IV. const. 24. Quamquam.*

Fratres Minores non tenentur ad soluendas decimas pro quacumq; causa impositas à Papa. *Sixtus IV. const. 6. Regimini. §. 8.*

Neque Fratres Ordinis Prædicatorum. *Sixtus IV. const. Regimini.*

Exempti ex priuilegio non tenentur ad soluendum decimas. *De decimis c. A nobis.*

Leprosi non tenentur soluere decimas. *De Ecclesi. ædificandis. c. Cum dicat.*

Regulares non tenentur soluere decimas de suis hortis, domibus, &c. *De excessibus Prælatorum c. Nimis praua Concil. Later. 3. in append. tit. De religiosis viris. c. 3.*

Sed de rebus quæ eas soluebant antequam ipsi haberent soluere tenentur. *Concil. Later. 4. c. 55. De decimis c. Nuper.*

Exempti à soluendis decimis non possunt impedire ne terræ quas alijs dant excolendas exsoluant. *De decimis c. Licet, & cap. Ad audientiam.*

Decimæ quando exigi possunt à Religiosis post infeudationem. *De decimis in 6. c. Statuto §. Sanè quamuis.*

De quibus rebus soluendæ sunt decimæ, & de quibus non.

Decimæ de omni re soluendæ sunt. *Lib. 7. const. Apost. c. 34. Concil. Later. 3. in append. tit. de decimis c. 3.* Antequam diminuantur res sunt decimandæ, & soluendæ decimæ. *ibid. c. 4.*

Pro terris nouis etiam soluendæ sunt decimæ *Greg. VII. lib. 6. epist. 9. Concil. Later. 3. par. 50. c. 40. Concil. Later. 4. c. 55. De decimis c. Quoniam à nobis Concil. Vormatien. 1. c. 52.*

Pro terris quas religiosi tradunt ad colendum soluendæ sunt decimæ. *Concil. Later. 3. in append. tit. De viris religiosis c. 6.*

Decimæ soluendæ de rebus antequam à colonis diuidantur, vel à dominis. *Concil. Later. 3. in append. tit. De decimis c. 4. & par. 50. c. 40. Concil. Eboracen. 1. Concil. Londinen. 1. c. 9.*

Soluendæ antequam tributa soluantur, dominis. *Concil. Later. 4. c. 54.*

Antequam expensæ deducantur soluendæ sunt decimæ. *ibid.*

De omnibus fructibus, vel pretio horti soluenda est decima. *De decimis c. Ex parte canonicorum.*

De pensionibus non possunt exigi decimæ. *Reformatio cleri Germaniæ. c. 24.*

De omnibus legatis, ac fructibus soluendæ sunt decimæ. *Extrau de decimis c. Declarationes Concil. Hispal. 1. c. vlt.*

Etiam de molendinis solui debent, sic de ferro, lana, piscatorijs, &c. *De decimis c. Peruenit c. Pastoralis & c. Ex transmissa.*

Sic de apibus & de omni fructu. *ibid. c. Nunc.*

Si decimæ ante tributa non soluantur, de tributis danda est decima. *ibid. c. Cum non.*

Decimæ non sunt soluendæ de proprijs laboribus *16. qu. 1. c. Decimas.*

Decimæ soluendæ secundum locorum consuetudinem. *De decimis c. In aliquibus §. Ille quippe Concil. Later. 4. c. 53.*

Decimæ quando soluendæ.

Decimæ soluendæ de rebus fructibus & frugibus antequam diminuantur. *Concil. Later. 3. in append. tit. De decimis c. 4* antequam dominus diuidat cum colonis. *ibid.* antequã ex rebus detur salarium seruorum. *ibid.* Sic etiam *Concil. Later. 3. par. 50. c. 40. Concil. Eboracen. 1. Concil. Londinen. 1. c. 9*

Decimæ soluendæ antequam soluantur tributa dominorum temporalium. *Concil. Later. 4. c. 54. De decimis. c. Cum non sit.*

Decimæ soluendæ statim, ac fructus sunt collecti. *De decimis c. Cum homines.*

Decimarum ius non perditur per donationem prædij. *16. qu. 1. c. Si quis laicus.*

Decimæ prædiales soluendæ antequam deducantur expensæ. *De decimis c. Non est in potestate.*

Soluendæ antequam semina deducantur. *ibid. c. Tua nobis.*

Soluendæ prius, quam soluantur census. *ibid. c. Cum non sit.*

Decimæ soluendæ quæ de consuetudine loci sunt probatæ. *Concil. Later. 4. c. 53.*

de-

Decimæ cui ſoluendæ, & cui non.

Decimæ ſoluendæ ſunt Eccleſiæ Baptiſmali. 16. *qu:*1. *c. De decimis. lib.*7. *conſt. Apoſt. c.*34. *lib.* 8. *c.* 30. *Concil. Hiſpal.* 1. *c.vlt. Concil. Foroiulien. c. vlt. Concil. Aurel.*4. *c.* 9. *Cabilon.* 3. *c.* 19. *De Parochijs c.fin. Concil. Calcedon. c.* 17. *Concil. Tribur.* 1. *c.*14. *Concil. Nanneten.* 1. *c.* 10. 16.*qu.*1. *cap. Eccleſiæ.*

Decima perſonalis debetur Eccleſiæ, in qua recipiuntur Sacramenta. *De decimis cap. Ad Apoſtolicæ.* Rerum vero, & frugum decimæ ſoluuntur Eccleſiæ, in euius territorio ſunt. *ibid. Concil. Later.*3. *in append. tit. De Religioſis Viris c.* 3. item *part.*50. *cap.* 39. Non verò ei Eccleſiæ, in cuius loco reperitur cauſa negotij. *ibid. part.*50. *c.* 39.

Decima ſoluenda Eccleſiæ parochiali; quod ſi mutatur parochia, adhuc ſoluenda eſt primæ Eccleſiæ à terris, & prædijs, quæ illi prius ſoluebant. *De Parochijs c.fin.*

Si dubium ſit cui Eccleſiæ ſoluendæ ſint decimæ, an Eccleſiæ loci, domicilij, & hoſpitij, an vero vbi ſunt terræ, prædia, &c. præter regulam ſuperius datam de decima perſonali, & decima terrarum, ſtari poteſt conſuetudini. *De decimis cap. Cum ſint, & cap. Ad Apoſtolicæ.*

Decimæ auferri non debent Eccleſijs antiquis, & dari nouis. *Concil. Mogunt.*3. *c.*13.

Decima dari poteſt Eccleſiæ nouæ diſtanti per quatuor, aut quinque milliaria, ſi ſit facta iuſſu Epiſcopi. *Concil. Calcedon. c.* 14. *Concil. Nanneten. c.*14.

Decimæ non ſunt ſoluendæ regularibus. *Concil. Later.*4. *c.*56.

Decimas ſibi arrogantes regulares, quomodo puniendi. *Clement. de decimis c.*1.

Decimæ alicui Eccleſiæ debitæ in pignus ſumi non poſſunt à laicis. *De decimis c.fin.*

Decimæ non poſſunt per Canonicos regulares diuidi, & denegari Eccleſijs. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De Religioſis Viris c.* 1.

Decimæ quæ debentur monaſterijs, ſunt eis ſoluendæ. *Concil. Lateran.* 3. *vbi ſupra c.* 2.

Decimæ non poſſunt vſurpari à laicis, & pœnæ. *Concil. Claramontan. c.*19.

Non poſſunt populi ex ſuo arbitrio priuare Parochum decimis, licet malus ſit, & peccator. *Concil. Conſtantien. contra ar.*18. *Vvicleff.*

Decimæ non ſunt ſoluendæ Monachis, ſine Epiſcopi conſenſu. 16. *qu.*7. *c.Decimas, & c.Eccleſias.*

Decimæ ſoluendæ antiquis Eccleſijs. 16.*qu.*1. *cap. Eccleſiæ.*

Decimæ ſoluendæ ſunt Eccleſijs ſolitis. *Concil. Trident. ſeſſ.*25. *de refor. c.*12.

Decimæ Eccleſiaſticæ laicis non concedendæ.

Decimæ laicis non concedendæ. 16. *quæſt.*7. *cap. Decimas. cap. Peruenit, & cap. Congregato. De decimis cap. Ad hæc donationem,* (& maximè iure hæreditario.) *ibid. Concil. Roman.*5. *ſub Gregor. VII. c.*7. & laici excommunicati ſunt, donec eas reſtituant. *ibid.*

Epiſcopus concedens laico decimas Eccleſiarum puniendus. *De decimis cap. Quamuis.* Priuatur officio. *Concil. Lateran.*3. *De depoſitione c.*8.

Dare decimas laicis eſt ſimoniacum, maxime ſi dentur per pecuniam. 1. *qu.*3. *cap. Altare, & cap. Peruenit ad nos.*

Decima transferri non poteſt de laico ad alium laicum. *De decimis cap. Prohibemus.*

Decimarum locatio, & conductio.

Decimæ poſſunt locari, & conduci, ſi ex locatione emergat maior Eccleſiæ vtilitas. *De locato, & conducto cap. Veſtra nobis.* Secus ſi non. *Concil. Eboracen.*1.

Decimarum fructus, & prouentus locari poſſunt. *Honorius III. ex Cirone tit. De locato, & conducto.*

Decimæ non dandæ in feudum: & quid ſi dentur.

Decimæ non poſſunt dari in feudum. *De locato, & conducto, cap. Veſtra nobis.*

Decimæ noualium non pertinent ad laicum, qui decimam habet in feudum. *De decimis cap. Tua. §. Nè occaſione.*

Decimarum compoſitio, & commutatio.

Decimæ non poſſunt redimi à populis (propria authoritate.) 16. *qu.*7. *cap. Decimas quas populus.*

Decimarum ius non poteſt commutari cum villis, vel alijs rebus (id eſt à Parochis,) ſed decimæ exigendæ ſunt. *Concil. Later.*3. *in append. tit. De decimis c.*1.

Si pro decimis fiat compositio de licentia Episcopi, valet, etiam si fiat in perpetuum. *Concil. Later. 3. in append. tit. De pactionibus c. 3.*

Potest fieri compositio pro decimis de licentia Episcopi. *Concil. Later. 3. vbi supra c. 7. De transactionibus cap. Statuimus.*

Compositio super decimas non tollitur per priuilegium non soluendi decimas, nisi fiat mentio de ea. *De decimis cap. Ex multiplici.*

Decimæ circa præscriptiones.

Decimarum præscriptio est per annos 40. ita quod si per 40. annos non soluitur alicui decima, ab eo exigi non possit. *De præscriptionibus cap. De quarta. & cap. Ad aures.*

Decimas præscribens in prædia, de nouialibus non habet decimas. *De decimis c. Cum contingat.*

Decimarum donatio facta à laico non facit præscriptionem, etiam si à Rege sit facta. *De decimis cap. Dudum.*

Decimarum priuilegium quid operatur, & quid non, & à quo fit.

Priuilegium absoluens à solutione decimæ non præiudicat compositioni factæ de ea, nisi fiat mentio de ipsa. *De decimis cap. Ex multiplici.*

Priuilegium de decimis laborum non extenditur ad terras, quæ à priuilegiatis traduntur alijs excolendæ, *ibid. c. Licet, & c. Ad audientiam.*

Priuilegium quò remittuntur Religiosis, vel alijs decimæ, intelligitur de futuris. *De priuilegijs cap. Qui circa.*

Priuilegium non soluendi decimas de nouialibus, non comprehendit decimas possessas ab alijs tempore concessionis, nisi de eis fiat mentio. *De priuilegijs cap. Dudum.*

Priuilegium de decimis noualium, quæ comprehendit. *De decimis in 6. c. Statuto.*

Priuilegium noualium limitatum ad mensuram antiquam, cum conceditur alicui ordini, aut monasterio, &c. non intelligitur vltra medietatem, & in hoc excluduntur Cistercienses. *De decimis in 6. cap. Statuto § Statuimus.*

Priuilegium non soluendi decimas non tollit obligationem, nisi de quibusdam nominatis. *De decimis c. Ex multiplici.*

Priuilegiati circa decimas soluendas, de nouis prædijs acquisitis, tenentur eas soluere, nisi alias fecerint compositionem. *De decimis cap. Nuper.*

Laicus priuilegiatus in solutione decimæ, non potest cogi ad eam soluendam. *De priuilegijs, cap. Cum & plantare.*

Priuilegia decimarum non possunt auferre Parochis necessaria ad portandum onus Ecclesiæ. *De decimis in 6. cap. fin. § Vbi autem.*

Priuilegium de non soluendis decimis concedi non potest ab Imperatore, vel alio. *De decimis cap. Tua, & infra. & cap. Dudum.*

Decimas exigere omittens clericus per pecuniam, simoniam committit. *16. qu. 3. c. Altare, & c. Peruenit. De rerum permutatione cap. fin.*

Decimas fraudantes, vsurpantes, vel solui impedientes.

Decimas fraudantes, siue sæculares, siue Religiosi (qui non habent priuilegium) excommunicari debent per Episcopos. *Concil. Sabinense c. 12. & 24. Clement. de decimis c. 1. De decimis in 6. cap. 1.*

Decimas vsurpantes excommunicandi sunt. *Concil Claramont. c. 19. Concil. Later. 3. c. 14.* Et Ecclesiastica sepultura priuetur. *Concil. Later. 3. ibid. Clement. de decimis cap. 1.*

Decimas solui impedientes Religiosi, vel alij, excommunicationem ipso facto incurrunt. *Clement. de pœnis cap. fin. Concil. Trid. sess. 25. de reform. c. 12. De decimis in 6. cap. 1.*

Religiosi tenentur docere populos in concionibus, vt decimas soluant; sic etiam & in confessionibus; & si retrahunt, excommunicationem incurrunt, & suspenduntur, donec retractent. *Clement. de pœnis c. 1.*

Decimæ collectæ à quo, & quibus dispensandæ.

Decimæ iuxta Episcopi dispositionem dispensandæ. *16. qu. 1. cap. In sacris.*

Decimas distribuens contra Episcopi voluntatem, est anathema. *16. qu. 1. cap. In canonibus.*

Decimæ dispensandæ ab Episcopo in clericorum, & pauperum sustentationem. *Lib. 7. const. Apost. c. 25. & lib. 8. c. 30. Concil. Turon. 3. c. 16. & 45.*

Decimæ dandæ non sunt laicis. *1. qu. 6. cap. Peruenit ad nos.*

Decimæ possunt dispensari à clericis locis pijs, & monasterijs. *16. qu. 1. cap. Quoniam.*

Vide, *Ecclesiast. bona.* Vide, *Benef. reditus.*

Decimarum restitutio.

Decimarum restitutionem (seu ius ad eas) prætendere non potest aliqua Ecclesia, nisi probet se iustè possidere, quando fuit priuata. *De restitut. spoliat. in 6. c. fin.*

Decimæ de nouo à quo possunt imponi, & à quo exigi.

Decimas de nouo imponere potest Papa pro aliqua necessitate. *Extra, de decimis cap. Declarationes.* Vbi multa scitu digna de hac materia. *& Concil. Constant. sess. 43. in const. Martini V.*

Pro quibus necessitatibus potest Papa imponere decimas. *ibid.*

Super quibus rebus potest in ijs necessitatibus Papa imponere decimas. *ibid.*

Etiam Ecclesiastici in talibus necessitatibus obligari possunt ad soluendum decimas. *ibid. Concil. Constantiense sess. 43. ex const. Martini V.*

Quomodo imponendæ, & exigendæ præfatæ nouæ decimæ. *ibid.*

Decimæ ab omnibus etiam Ecclesiasticis, monasterijs, locis pijs per Papam solui permittendæ sunt Imperatori, & alijs Principibus, quando fit bellum contra Turcas, & alios fidei inimicos. *Concil. Lateran. 5. sess. 12. const. 2 Constituti. Vrban. VIII. const. 6. c. 63.* id est, dum fit pro defensione fidei.

Decimæ beneficiorum quomodo soluendæ.

Decimæ, quæ impositæ sunt super beneficijs soluendæ sunt de moneta currente. *De decimis cap. fin.*

Decimarum collectores.

Decimarum collectores non possunt pro decimis sequestrare, vel auferre calices, vestes, aliaue Ecclesiastica, & diuino cultui dicata. *Clement. de decimis cap. fin.*

Decimæ soluendæ secundum locorum consuetudinem. *De decimis c. In aliquibus §. Ille quippe. Concil. Later. 4. c. 53.*

Decreta.

Decreta incautè facta sunt retractanda. Vide, *Definita. Post Concil. Elibert. 22. qu. 4. c. Definitio.*

Decreta à maiori parte collegij, communitatis, capituli, &c. præualent. *De his, quæ fiunt à maiori parte c. 1.*

Decreta pro diuersitate temporum mutari possunt. Vide, *Tempus.*

Decreta rationabiliter facta, mutari non debent. *25. qu. 2. cap. Cum pie. & cap. Ecclesiastica. 35 qu. 9. c. Omnibus. & c. Loci nostri.* Alias ordo Ecclesiæ confunditur.

Decretum conditionale ante conditionem non afficit collatorem. *Clement. de concess. preben. c. 1.*

Vide, *Definita.* Vide, *Statuta.* Vide, *Leges.* Vide, *Constitutiones.*

Decreta, & decretales Sedis Apostolicæ.

Decreta Sedis Apostolicæ omnes sacerdotes scire tenentur. *Siricius ep. 1. c. vlt.*

Decreta Sedis Apostolicæ omnes obligant. *25. qu. 1. cap. Confidimus. cap. Nulli, & cap. Generali. qu. 2. cap. Amputato. cap. Institutionis.*

Decreta Romani Pontificis, facta, vel pro fidei disciplina, vel pro correctione morum, vel pro correctione sceleratorum, vel pro interdictione imminentium, vel futurorum malorum, promulgata, si quis contempserit, est anathema. Item dogmata, mandata, interdicta, vel sanctiones pro eisdem, vt supra promulgata contemnens, est anathema. *25. qu. 2. cap. Si quis dogmata. ex Nicol. I. in Concil. Roman. 3. c. vlt. Bonif. II. in sua epist. Agapitus ep. 1. Symmachus epist. 9 Extrau. Ioan. XXII. de verbor. signif. c. Quia quorumdam.* Vide, *Romana Ecclesia.* Vide, *Romanus Pontifex.* Vide, *Papa.* Diffusè. Vide, *Ecclesia Romana.*

Decreta Sedis Apostolicæ pro necessitate temperanda sunt. *1. qu. 7. c. Necessaria.*

Decreta contra Papæ constitutiones, aut decreta, sunt nulla. *Adrianus I. c. 39.* Vide, *Romanus Pontifex.*

Decretales Epistolæ habent authoritatem Sedis Apostolicæ. *Dist. 19. c. Si Romanorum.* Sunt obseruandæ, ac si à Sancto Petro fierent. *ibid. cap. Sic Omnes.*

Decretales Epistolæ Sedis Apostolicæ inter scripturas canonicas possunt numerari propter authoritatem. *Dist. 19. cap. In canonicis. Nicolaus I. ep. 42.*

Decreta S. Inquisitionis.

Decreta S. Inquisitionis comprehendunt omnes, siue sæculares, siue clericos, & regulares antiquos & modernos, & nullum

iuuat priuilegium contra illa. *Vrb. VIII. const.8. in append. alias* 117. Vide, *Inquisitores supremi*.

Decreta S. Inquisitionis contra hæreticam prauitatem, quomodo obseruanda per Regulares, Vide, *Regular. superiores*.

Decreta Conciliorum, & Sanctorum Patrum.

Decreta Conciliorum generalium in materijs fidei non possunt retractari. *Gelasius I. ep.13. & const. Valde mirati* §.16. Vide, *Conciliorum decreta*. Vide, *Ecclesia Romana*. Vide, *Papa*. Vide, *Concilia*, Vide, *Statuta*.

Decreta Sanctorum Patrum non sunt violanda. *Fœlix I. ep.1. & 2, Hormisda ep.5. & 70. 25. qu.1, cap. Contra statuta*.

Decreta positiua Concilij Tridentini ex quo tempore cœperunt obligare. *Pius IV. const.80. Sicut*.

Vide, *Concilia, &c.*

Dedicatio, & Dedicare.

Dedicari, seu consecrari debet Ecclesia. *De consecrat. dist.1. cap.1*. Vide, *Consecratio Ecclesiarum*. Solemniter dedicanda. *ibid.*

Dedicari debet Ecclesia, de cuius dedicatione non constat. *Gregor. I. lib. 12. ep.32. De consecr. dist.1.* Vide, *Consecratio*.

Dedicatio Ecclesiæ facienda est ab Episcopo, qui habet iurisdictionem in incolas, antequam Ecclesia fundetur. *De religiosis domibus cap.1.*

Pro dedicatione Ecclesiarum, nihil soluendum. *1. qu.1. cap. Statuimus. Concil. Cabilon.3. c.16. Concil. Tolos.1. c.3.*

Dedicationis Ecclesiæ festum omni anno celebretur. *Fœlix IV. epist.1. De consecrat. dist.1. cap. Sollemnitates*. Cum octaua celebrandum est. *ibid. cap. sequenti*.

Dedicationes Episcoporum, seu consecrationes anniuersariæ celebrandæ. *De consecr. dist.1, cap. Sollemnitates*, cum octaua celebrandæ. *ibid. c. sequenti*.

Vide, *Consecratio Eccles.*

Defendere. Defensio.

Defendere se potest homo aggressus occidendo aggressorem, si nequit aliter se defendere. *De homicidio voluntario cap. Significasti il 2.*

Defendi debet proximus ab iniuria; alias non defendens participat in malo. *23. q.3. cap. Non inferenda, & cap. vlt.*

Defendi debent res Ecclesiæ non manibus, sed iudicio. *16. qu.6 cap. Consuetudo*.

Defensores habere debet Ecclesia pro litibus, & causis suis. *Concil. Mileuit. c.16. Concil. Afric. c.42.*

Defensiones dandæ sunt cuilibet inquisito ex qualibet causa. *Concil. Lateranen.4. can. 8.*

Defensiones dandæ reo, alias non potest sententiari. *Marcellus I. ep.2. 3. qu.9. c. Non oportet*. Vide, *Condemnare*. Vide, *Damnare*, Vide, *Sententia*. Vide, *Reus*.

Defensionum tempus debet esse spaciosum. *Iulius I. ep.2. c.3. Fœlix II. ep.1. c.21.*

Defensiones plures alicui non sunt negandæ. *De regulis iuris in 6. c.20.*

Deficiens, Deficere, Defectus.

Deficiens in purgatione habetur vt conuictus. *De accusat. cap. Inquisitionibus, & cap. Accedens*. Vide, *Purgatio*. Vide, *Compurgatores*.

Defectus in expeditione litterarum Apostolicarum non supplentur, nisi exprimantur in petitione, & signetur sic, *fiat vt petitur*. *Vrbanus VIII. constitut.6. Sanctissimus c.41.*

Defectus ordinariorum suppleri non possunt à S. Pœnitentiaria. *Pius IV. const.53. In sublimi*.

Vide, *Litera Apostolica*.

Definita, Definire.

Definita rationabiliter non sunt mutanda. *35. qu.9. cap. Omnibus*.

Definita vtiliter à prædecessore non debent reuocari à successore, sed potius roborari. *35. qu.9. cap. Loci*. Vide, *Decreta*.

Definita benè retractari non possunt, nisi à maiori authoritate. *Nicolaus I. in decr. tit. De iudicijs c.13. 6. quæst.4. cap. Quod benè*.

Vide, *Decreta*.

Defuncti: quid eis prodest, quid non, & quid de nobis sciunt.

Defunctis cum pœnitentia prosunt orationes 13. *qu.2. cap. Pro obeuntibus*.

Defuncti in bello pro fide indulgentiam consequuntur delictorum. *Ioannes VIII. epist.* 144.

Defunctorum animæ quatuor modis iuuantur. 13. *qu.2. cap. Anima*.

Vide infra, *Defunctorum suffragia*.

Animæ, quæ decedunt cum pœnitentia, per sacrificia, & eleemosynas semper iuuantur vsque ad diem iudicij (id est si indigent.) 13. qu.2. cap. *Tempus*.

Defunctis prodest sepeliri in Ecclesijs, vel propè eas, & quare. 13. *qu.2. cap. Cum grauia, & cap. Non æstimemus*.

Defuncti aliquando apparent viuentibus. 13. *qu.2. cap. Fatendum est*.

Defuncti nesciunt, quid hic fiat à viuis. *ibid. c. Fatendum est*.

Ab ijs qui decedunt scire possunt aliqua, non tamen omnia, sed quæ Deus eis permittit. *ibid.* Item ab Angelis scire possunt, quæ Deus permittit. *ibid.*

Defuncti in terra non iudicantur, neque à Papa. *Adrianus II. ep.* 12. Sed declarantur solum excommunicati, vel hæretici. Vide infra, *in hoc eodem titulo*.

Defunctis damnatis non prosunt orationes, & oblationes. 13. *qu.2. c.In præsenti*. Ad quid prosunt orationes factæ pro fidelibus, si sunt damnati. *ibid. c.Tempus lib.*8. *constit. Apostol. c.*43.

Defuncti non possunt ligari, neque solui. 24. *qu.2. cap. Legatur, & cap. Nec quisquam*.

Defuncti sine absolutione Ecclesiæ non possunt absolui post mortem. *ibid. cap. De communione*.

Defuncti in hæresi possunt post mortem declarari excommunicati. 24. *qu.2. cap. Sanè profertur*.

Pro defunctis tristandum non est. 13. *quæst.2. cap.Quàm præposterum. c.Habent. c. Qui diuina*.

Defuncti cum opinione sanctitatis. Vide, *Sepulchrum*.

Defuncti in communione catholica damnandi non sunt, si aliqua eorum doctrina reperiatur hæretica, sed doctrina damnanda. *Vigilius in const't. Concilij* 5. *Generalis*, circa finem. *Pelagius II. ep.*7.

Defunctorum cadauera non perquirenda in Ecclesia per Iudices sæculares. Vide, *Eccles. Immunitas*. Vide, *Ecclesia veneranda*.

Vide, *Anima*. Vide, *Corpora*. Vide, *Moriens*. Vide, *Orare*.

Defunctorum funeralia, seu exequiæ.

Defunctorum exequiæ, seu funeralia fieri debent. *Clemens I. ep.*1. *c.*4.

In funeralibus non cantetur carmen modo gentilium; neque tundendum, seu percutiendum est pectus. *Concil. Toletan.* 3. *c.*22. *Concil. Arelat.*3. *c.*10.

Defunctorum corpora in funerali non operiantur pallis, seu corporalibus, quæ in Eucharistia inseruiunt. *Concil. Aruernense c.*3. *&* 5.

Defunctorum corpora præsertim Religiosorum, cum psalmis ad sepulchrum ferendæ. *Concil. Toletan.*3. *c.*22. 13. *qu.2. cap. Qui diuina*. *Concil. Arelat.*3. *c.*10.

Pro defunctorum exequijs, nihil exigendum à clericis. *Concil. Lateran.*3. *c.*7. *Concil. Colon.* 2. *part.*7. *c.* 28. *De simonia*. *cap. Sum*...

Defunctorum exequiæ faciendæ, sine pompa. *Concil. Colon.*3. *tit. Censuræ c.*21. *Concil. Arelat.*3. *c.*10.

In defunctorum exequijs non facienda conuiuia. *Concil. Colon.* 2. *part.*7. *c.*29. *& Colon.* 3. *tit. Censuræ c.*21. *Concil. Arelat.*3. *c.* 10. Reformatio Cleri Germaniæ, *c.*28. Vide, *Conuiuia*.

Defunctorum funeralia, quomodo facienda. Vide, *Funera funeralia*, *&c.*

Defunctorum sepulchra.

Defunctos in Ecclesia non sepeliendos, olim erat statutum, sed circa muros Ecclesiæ. *Concil. Bracharen. c.*36. *Concil. Mogunt. c.*52. *Concil. Tribur.*1. *c.*17. *Concil. Nanneten.*1. *c.*16.

Defuncti sepeliendi sunt in eo loco, in quo, dum viuerent elegerunt sepulturam. *Extra, de sepulturis c. Detestandæ*.

Defuncti in Ecclesia sepeliendi sunt, si fideles sunt. *Concil. Mogunt. c.* 52. Cum licentia Episcopi, vel Parochi possunt fideles in Ecclesia sepeliri. *Concil. Meldense c.* 72.

Defunctis prodest sepeliri in Ecclesia; & propè illam, & quare. 13. *qu.2. cap. Cum grauia, & cap. Non æstimemus*.

Defuncti in prælio possunt à suis propinquis deferri ad propria. *Nicolaus I. ad Consult. Bulgar. c.*100.

Sepulchra non sunt frequentanda cum conuiuijs. *Concil. Lucen.*2. *c.* 69. *De consecr. dist.* 2. *cap. Non liceat*. *Concil. Arelat.*3. *c.*10. *Colon.* 2. *part.* 7. *c.* 29. *Colon.*3. *tit. Censuræ c.*21.

Corpora defunctorum eijci non possunt de sepulturis, & pœnæ. *Concil. Meldense c.*72.

Vide, *Moriens*. Vide, *Mortui*. Vide, *Sepultura*. Vide, *Sepelire*.

Defunctorum corpora, & ossa.

Defunctorum ossa, seu corpora de sepultura non eijcienda. *Concil. Meldense c.*72.

Defunctorum corpora non debent exenterari, expulpari, concidi, &c. vt commodè deferri possint ad proprias terras, sub pœna

na excommunicationis ipso facto. *Extra, de sepulturis cap. Detestandæ.*
Vide, *Corpora*. Vide, *Mortui*.

Defunctorum suffragia.

Defunctorum animæ Deo commendandæ per orationes. *Lib.8. constitut. Apostol. c.41. Clem.I. ep.1. c.4.* Vide, *Anima*.

Defunctorum animæ per orationes, eleemosynas, & sacrificia iuuantur, si cum pœnitentia decesserunt, & sunt in purgatorio. 13. *qu.2. cap. Pro obeuntibus, cap. Animæ, cap. Tempus. Gregorius VII. lib.1. ep.6. Ioannes VIII. epist.204. Concil Salegunstadiense c. 10. Concil. Triburien. 1. c.15. Concil. Florent. sess. vlt. in literis Vnionis. Concil. Senonense c. 12. Concil. Colon. 3. tit. Censuræ c. 21. Concil. Mogunt.4. c. 46. Concil. Trident. sess. 24. in decr. de Purgatorio.*

Defuncti in bello pro fide indulgentiam delictorum consequuntur. *Ioannes VIII. epist. 144.*

Defunctis pœnitentibus Papa concedere potest indulgentiam. *Ioannes VIII. ibid.*

Defunctis damnatis orationes, & alia non profunt. 13. *qu.2. cap. In præsenti.* Vide, *Defuncti*. Vide, *Anima*. Vide infra. *Defunctorum anniuersaria*. Vide, *Mortui*.

Defunctorum oblationes, & eleemosynæ soluendæ.

Defunctorum oblationes, & eleemosynas retinentes, excommunicandi sunt. 13. *qu.1. cap. Qui oblationes il 2.* Vide, *Oblatio*. Vide, *Legata*.

Defunctorum oblationes, & eleemosynas non soluentes, vt infideles habendi sunt. *Concil. Carthag.4. c.95. Concil. Vasense 1. c. 1. Vasense 2. c.4.*

Sic etiam tractandi, qui cum difficultate oblationes defunctorum soluunt. *ibid.*

Defunctorum oblationes eleemosynæ, &c. recipiendæ sunt, etiam si in crimine aliquo fuerint occisi, dummodo se ipsos non occiderint. *Concil. Aurelian.1. c.15.*

Defunctorum anniuersaria, & aliæ commemorationes.

Defunctorum anniuersaria celebrari possunt. *Honorius III. ex Cirone, de celebratione miss. c. 2. De celeb. miss. cap. Cum creatura.* Vide, *Anniuersaria*.

Sacrificia, & commemorationes defunctorum fieri possunt, *die 3. 7. & 30.* & vnde hic ritus habet originem. 13. *qu.2. cap. Quia alij.*

Pro defunctis fieri debet commemoratio in omni missa. *De consecrat. dist. 1. cap. Visum præterea. Concil. Cabilon. 3. c. 39.* & desumit hoc Concilium ex D. Augustino. *Lib. 8. de cura pro mortuis agenda c. 4.*

Defuncti in excommunicatione.

Defunctis in excommunicatione sine pœnitentia, non est communicandum. *Gregorius VII. lib.4. ep.6.*

Defuncti in excommunicatione, sine absolutione voluntariè, non possunt absolui post mortem. 24. *quæst.2. cap. De communione.*

Defuncti in hæresi possunt post mortem declarari excommunicati. *ibid. cap. Sanè profertur.* Vide, *Hæretici*.

Defuncti non possunt ligari neque solui. 24. *quæst.2. cap. Legatur, & cap. Nec quisquam.*

Defuncti in communione Catholica, damnandi non sunt, licet aliqua eorum doctrina reperiatur hæretica. *Vigilius in constit. Concilij 5. Generalis, sed Constantinopol.2.* Sed doctrina est damnanda. *ibid.*

Defunctorum excommunicatorum hæredes ad quid tenentur, si cum cautione defuncti habuerunt absolutionem. Vide, *Hæredes*, & Vide, *Hæretici*. Vide, *Mortui*. Vide, *Moriens*.

Vide, *Excommunicati*.

Defunctorum legata, & voluntates.

Defunctorum piæ voluntates cassari non possunt per Episcopos. 16. *qu.1. cap. Admonere, & cap. Consideratio.*

Vide, *Legata*. Vide, *Testamenta*. Vide, *Voluntates piæ*.

Defuncti cum opinione sanctitatis.

Si quis moritur cum opinione sanctitatis, donec à Sancta Sede Apostolica canonizetur, vel declaretur beatus, non potest pingi cum radijs, splendoribus, laureolis, &c. neque cum alio simili, quod cultum, & venerationem sacram significet. *Vrbanus VIII.*

conft. 37. *Sanctissimus*. *& conft.*22. *in append. alias* 132. *Cœlestis*,

Præfatas imagines pingentes, seu formantes, quas pœnas incurrunt. *ibid. conft.*37. §.7. & ab ordinario, ac Inquisitore iudicandi. *ibid.* §.7.

Si imagines deferantur à fidelibus in honorem præfati defuncti cum opinione sanctitatis, recipiantur, & conseruentur à clericis in loco secreto. *ibid conftit.*37. §.7.

Præfati sic mortui cum sanctitatis opinione, non possunt imprimi miracula, gratiæ, reuelationes, beneficia, & alia, quæ eius intuitu afferuntur facta, nisi à Sancta Sede Apostolica approbentur. *ibid. conftit.* 37. §. 7.

Imprimentes quas pœnas incurrunt. *ibid.* §. 7.

Per hanc constitutionem nullum fit præiudicium ijs, qui defuncti sunt cum opinione sanctitatis, & cum communi sensu Ecclesiæ, vt tales tenentur, si per centum annos sic habiti sunt. *ibid. conft.* 37. *& in appendice* 22. *alias* 132.

Vide, *Moriens*. Vide, *Sepulchrum*.

Degradatus, degradatio.

Degradati si se ingerunt in exercitio suorum ordinum, excommunicandi sunt si non corriguntur, (nota quod de depositis, qui degradati verbaliter dicuntur, loquitur.) *Concil.Tolet.*1. *c.*18. & ab Ecclesia expelli debent. *ibid.*

Degradati, in monasterio recludendi, vel viuant in pœnitentia. *Concil. Cabilon.* 3. *c.* 40.

Degradati, seu depositi debent in pœnitentia viuere, alias excommunicentur. *Distinct.*81. *cap.Dictum est*. *Concil.Cabil.*3. *c.* 40.

Degradati spoliantur priuilegio clericali. *De verbor. signif. cap. Nouimus*.

Degradatio quando, & quo ritu facienda. *De hæreticis in 6. cap.*1. Sed habetur distinctè totum hoc. *De pœnis in 6. cap. Degradatio*.

Degradatio à pluribus Episcopis facienda est. Sed si fiat propter crimen hæresis, ab vno solo potest fieri. *De hæreticis in 6. cap.* 1.

Degradatio verbalis à minoribus, fieri potest à solo Episcopo. *De pœnis in 6. cap.* 1.

Degradatio præcedere debet quoties clericus traditur curiæ sæculari, vel perpetuò est immurandus. *De hæreticis in 6. cap.*1.

Degradatio facienda est præsente potestate sæculari, quæ statim post degradationem illum recipit. *De verbor. signif. cap. Nouimus*.

Degradatio duplex est, verbalis, & actualis, seu realis. *De pœnis in 6. cap.*2.

Degradatio actualis sic fit: inducitur clericus omnibus vestibus sui ordinis, deinde Episcopus ab vltima incipiens illum exuit, & gradatim alias ei aufert vestes, vsque ad vltimam; deinde tondet caput, ne vestigium in eo remaneat clericalis tonsuræ. Dum vestes aufert dicit certa verba *auferimus, &c.* tandem dicit. *Authoritate Dei Patris, & Filij, &c.* Auferimus habitum clericalem, deponimus, spoliamus, & degradamus ab omni officio clericali, &c. *De pœnis in 6. cap.*1.

Degradatio facta per Episcopum excommunicatum, est nulla. *Nicolaus I. in decr. tit. De iudicijs c.* 14. 24. *qu.*1. *cap. Ait*.

Degradatio clericorum (dato casu) fieri potest ab Episcopo per se, vel per Vicarium, absque numero requisito à sacris canonibus, dummodo tot Abbates vsum mitræ habentes assistant, si isti commodè possunt reperiri: alioquin totidem personæ in Ecclesiastica dignitate constitutæ graues, & iuris peritia commendabiles. *Concil.Trid. sess.* 13. *de refor. c.*4.

Degradati si rehabilitandi sunt, quia iniustè degradati, qua cæremonia, & ritu debent remitti in officio. *Concil. Tolet.*4. *c.*28. 11. *qu.*3. *cap. Episcopus, Presbyter*.

Vide, *Depositi*. Vide, *Clerici depositi*.

Delator.

Delator, qui est causa, vt aliquis interficiatur, aut proscribatur; si est fidelis, nec in fine communicare potest: si causa sit leuis, post quinquennium communicet, si catechumenus post quinquennium potest baptizari. *Concil.Elibert. c.*73.

Delatoris pœna est capitis, aut linguæ amputatio. 5. *qu.*6. *cap. Delatoris*, *cap. Delator. Adrianus I. cap.*49.

Delator est, qui per inuidiam prodit. 5. *qu.*6. *cap. Delator*.

Delegatio.

Delegatio facta iudicibus incertis est nulla. *De rescriptis cap. Ad hæc*.

Delegatio ad futurum negotium est nulla. *ibid.*

Delegatio facta pluribus cum clausula, *quod si non omnes*, intelligitur de impotentia iuris, & facti. *ibid. cap. Scifcitatus*.

Delegatio facta cum clausula, *& quidam alij*, non extenditur ad magnam multitudinem. *De rescriptis cap. Sedes Apostolica*.

Delegatio facta contra aliquem alicuius Diœcesis, si ille sit alterius, est nulla: sic etiam si dicatur in delegatione, reum esse vnius ciuitatis, & sit alterius. *ibid. c. Significante*.

Dele-

Delegatione facta de finienda causa intra certum terminum, hoc elapso cessat iurisdictio. *De off. & potest. Iud. deleg.* c. *De causis*.

Delegatione facta alicui excommunicanti, vt aliquem absoluat, si contra Concilium excommunicauit, datis executoribus qui eo non parente exequantur, cognitio non demandatur excommuicanti sed executoribus. *De rescriptis cap. Ab excommunicato*.

Si delegationes contrariæ factæ ab eodem iudice præsententur factæ sub eadem data, supersedeatur donec consulatur Papa. *De off. & potest. Iud. deleg. cap. Sanè à nobis*.

Delegatione iam facta, delegatus potest citare, &c. ad causam spectantia facere. *De off. & potest. Iud. deleg. cap. Praterea*.

Delegatione facta pluribus, potest vnus subdelegare alium, etiam si non dicatur, vt vnus sine altero procedat. *ibid. cap. Quamuis*.

Delegatio expirat facta sententia. *ibid. c. In literis*.

Delegatio facta dignitati, non expresso nomine proprio, transit ad successorem. *De off. & potest. Iudic. deleg. c. Quoniam Abbas*.

Si delegatio facta sit duobus, sententia vnius non tenet. *ibid. cap. Causam matrimonij*.

Delegatione facta tribus, cum clausula, *quod si non omnes*, duo non possunt procedere, nisi constet de impotentia tertij. *ibid. c. Prudentiam*. Et ille tertius est arguendus, quod non obedierit mandato Apostolico. *ibid.*

Delegatione facta tribus simpliciter, causa non potest finiri, nisi a tertio fiat subdelegatio alterius. *ibid. cap. Cum causa*.

Delegatione facta duobus cum clausula, *quod si ambo, &c.* vno recusante alter solus procedit. *De off. & potest. Iudicis deleg. cap. Cum super*.

Delegatio si expirat in die peremptorio, quid agendum, *ibid. cap. Consuluit*.

Delegatio plurium expirat per mortem vnius. *ibid. cap. Vno delegatorum*.

Delegatio ad exequendum nudum ministerium, vt absoluendi, excommunicandi, pœnitentiam imponendi, dispensandi. &c. non potest subdelegari. *ibid. c. fin. Quoniam* §. *fin.* Vide, *Absoluere*.

Delegatione plurimum facta *in solidum*, quilibet potest cogere, vt vno perpetuante omnes perpetuent. *De off. & potest. Iud. deleg. in 6. cap. Cum plures*.

Delegatio cui facienda est & cui non. *Clement. de Rescript. c. Et si*.

Delegatione facta cum clausula, *appellatione remota* quando fieri potest subdelegatio, & quando non. & quomodo potest appellari. *De off. & potest. Iudic. deleg. cap. Super quæstionem* §. *Si verò*. Sed si facta sententia, aliæ literæ delegationis ad alios iudices emanarint, appellatio videtur acceptata, & tunc primus delegatus non potest exequi sententiam. *ibid. cap. Pastoralis* §. *Præterea*.

Delegatione facta cum clausula, *quod si non omnes, &c.* & vnus committit alijs vices suas, & moriatur; tunc si res non est integra, ipsi possunt procedere; si vero est integra non possunt. *De off. & potest. Iud. deleg. cap. Licet vndique*.

Delegatione facta duobus cum clausula, *quod si ambo*, si vnus subdelegat alter non tenetur acceptare subdelegatum, sed solus potest procedere. *ibid. cap. Cum dilecto*.

Delegatio facta alicui minori 20. annorum, sed maiori 18. de consensu partium tantum valet. *ibid. cap. Cum vigesimum*.

Delegatio sic subdelegata, vt quando abesse contingat possit procedere, si delegatus moritur & subdelegatus cœpit vti iurisdictione, potest prosequi. *De off. & potest. Iud. deleg. c. Si delegatus*.

Delegatione facta pluribus, *vt quilibet possit procedere*, nisi vnus incipit non potest ab alijs impediri, nisi infirmitas vel alia causa iusta id permittat; vel si nollet prosequi: & in his casibus alius potest procedere. *ibid. c. Cum plures*.

Delegatione facta à Papa cum clausula *appellatione remota*, si fiat sententia iniqua, non obstante forma rescripti, reuocanda est. *Concil. Later. 3. in append. tit. De potestate Iudic. delegat. c. 4.*

Delegatione facta duobus, quilibet eorum potest alteri coniudici, vel etiam alteri subdelegare illam, etiam si hoc non adsit in rescripto. *ibid. c. 8.*

Si delegatione facta alicui, fiat altera delegatio alteri non facta mentione de prima, primus facit causam, & secundus non habet robur: si verò fiat mentio de prima, secundus iudicat. *Concil. Later. 3. ibid. c. 9. 15. & 18.*

Delegatione facta *cuilibet* ex partium consensu, si altera pars procurat delegationem pro certa persona, inscia parte, tenetur ad expensas. *ibid.*

Delegatio facta à Papa ad causam, expirat moriente Papa, si lis non erat contestata; si verò erat contestata, delegatus prosequitur causam. *Concil. Later. 3. in append. de potest. Iud. deleg. c. 22.*

Delegatione facta ad finiendam causam intra terminum certum, terminus incipit à die quo delegatus accipit literas delegationis. *Concil. Later. 3. in append. de appellat. c. 12.*

Delegatio causæ à Papa non fit nisi coram eo compareat accusator. *Concil. Later. 3. in appen. de potest. Iudic. deleg. c. 2.*

Si delegatio à Papa fiat duobus, *appellatione re-*

remota, & vnus alteri committit vices, non potest procedere si fit appellatio. *Concil. Later. 3. in append. par. 49. c. 13.*

Delegatio Papæ valet pro personis, quæ expressæ sunt in petitione, instantia, & litteris delegationis; non pro alijs. *Concil. Later. 3. in append. par. 50. c. 67.*

Delegationes tam à Papa, quam à ministris eius fieri non debent, nisi personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, existentibus in Cathedralibus, vel in Collegiatis venerandis; & causæ sic delegatæ non tractandæ, nisi in magnis ciuitatibus. *Concil. Gener. Lugdun. 1. & Clement. de rescrip. cap. Etsi principalis.*

Si oritur lis de iure præsentandi, & Papa delegat aliquem, vt videat ad quem pertinet, *appellatione remota*, delegatus non instituit, sed pronunciat, relicto ad quem pertinet iure instituendi, & si sentit se grauatum appellare potest. *De off. & potest. iud. deleg. cap. Super eo.*

Vide, *Litera Apostolica.*

Delegatus Papæ, & eius potestas.

Delegati Papæ, quas conditiones debent habere, Vide, *Delegatio*, circa fin. *& Clement. de rescriptis, cap. Etsi principalis.*

Delegatus Papæ habet potestatem, non solum in partes, sed etiam in eos, qui eum impediunt. *De potest. & off. Iud. deleg. c. 1.*

Delegatus Papæ potest subdelegare, nisi grauitas causæ vrgeat. *ibid. c. Si pro debilitate. & cap. Quoniam. Clement de off. & potest. Iud. deleg. c. vn. Concil. Lateran. 3. de potest. Iud. deleg. c. 1. & 5.*

Delegatus ad exequendum ministerium nudum absoluendi, dispensandi, excommunicandi, pœnitentiam imponendi, non potest subdelegare. *ibid. c. fin. Quoniam. §. fin.* Vide, *Absoluere.*

Delegatus Papæ potest pœnam arbitrariam dare, quando à lege non est statuta ordinaria. *De off. & potest. Iud. deleg. c. De causis. §. Illis etiam.*

Delegatus Papæ potest exequi sententiam suam, quando ordinarius non vult eam exequi. *ibid. cap. Significasti.*

Delegatus Papæ habet potestatem super ordinarium, in causa commissa. *De off. & potest. Iud. deleg. cap. Sanè quia nos.*

Delegatus Papæ tenetur seruare formam iuris, si voluntas Papæ contraria non appareat. *ibid. cap. Ex parte tua.*

Delegatus Papæ potest compellere subdelegatum ad acceptandam subdelegationem. *ibid. cap. Pastoralis.*

Delegatus Papæ (si à reo obijciatur contra actorem excommunicatio) potest absoluere actorem, & quomodo. *De off. & potest. Iud. deleg. c. Prudentiam, §. Sexta, & §. Si verò.*

Si delegatus Papæ dat possessionem alicui, quem ordinarius scit, & dicit non esse canonicè institutum, non violenter impediat ordinarius, sed curet vt differat. *ibid. cap. Si quando.*

Delegatus Papæ vsque ad annum integrum potest sententiam prorogare. *ibid. cap. Quarenti.*

Delegatus Papæ potest subdelegare in principio, medio, & fine causæ. *ibid. cap. Super quæstionum, & c. Quoniam.*

Delegato Papæ, & non iudici à quo pertinet cognoscere de iurisdictione, si appellatio fit ad Papam. *Honorius III. ex Cirone, de off. & potest. Iud. deleg. c. 3.*

Delegatus Papæ non potest iudicare causam, quam non habet in commissis. *Concil. Gener. Lugdun. 1. de rescrip.*

Delegato Papæ mortuo, vel excommunicato, non potest ad eum à subdelegato fieri appellatio, sed debet fieri ad Papam. *De off. & potest. Iud. delegat. in 6. cap. Si is cui.*

Delegatus Papæ factus ad executionem tantum, Papa mortuo potest exequi. *ibid. cap. Super.*

Delegatus Papæ ad causam expirat moriente Papa, si lis non erat contestata: si verò erat contestata, potest prosequi. *Concil. Later. 3. in append. de potest. Iud. deleg. c. 22.*

Delegatus Papæ remouendus est si sit suspectus. *De off. & potest. Iud. deleg. c. Insinuante.*

Si delegatus Papæ recusetur vt suspectus, potest subdelegare, nisi recusatio fuerit proposita. *De off. & potest. Iud. deleg. cap. Iudex.* Si verò fuerit proposita, parte volente potest subdelegare, alias non: si tandem antequam recusetur subdelegat in totum, non potest recusari. *ibid.*

Delegato Papæ subdelegante non in totum, an & quando poterit à subdelegato appellari. *ibid. cap. Quarenti. §. Eius ergo.*

Delegatus Papæ potest totam causam subdelegare, & citationem committere. *De off. & potest. Iud. delegat. c. Pastoralis, §. Item.*

Delegato Papæ mandante, ordinarius debet exequi sententiam, etiam si sciat eam esse iniustam, si non possit impetrare vt liberetur ab hoc onere. *ibid. cap. Pastoralis, §. Quia verò.* Si verò ordinarius non exequitur, ipse potest exequi. *ibid. cap. Significasti.*

Delegatus Papæ non potest remouere subdegatum à se, si cœpit vti iurisdictione. Sed si subdelegatus excedit formam rescripti, processus est nullus. *ibid. c. Venerabili.*

Delegato Papæ non curante procedere in causa

causa ordinarius procedere potest. *De off. Iud. ord. c. Significauit*.

Delegatus à Papa ad prouidendum alicui in certa Prouincia, Diœcesi, vel Ecclesia potest alterum subdelegare. *De off. & potest. Iud. deleg. in 6. cap. Is cui*.

Si verò non exprimatur persona prouidenda, non potest subdelegare. *ibid.*

Delegatus Papæ in aliqua Prouincia, vel Diœcesi (si istæ diuiduntur) remanet in vtraque parte delegatus. *Extra, de off. & potest. Iud. deleg. cap. vn.*

Delegari potest à Papa principalis officialis Episcopi, & Prior Conuentualis, officiales verò foranei, & priores Claustrales, nequaquam. *Clement. de rescrip. cap. Etsi principalis*.

Delegatorum Papæ beneficia, vbicumque moriantur, vacant in curia. *Extra, de elect. c. Ex debito*.

Delegatum Papæ impediens, censuris ab eodem delegato est coercendus. *Concil. Later. 3. in append. tit. de potest. Iud. deleg. c. 2.*

Delegatus à Papa habet plenariam potestatem super causam. *Concil. Later. 3. vbi supra c. 7.*

Delegatus Papæ potest alios subdelegare, siue ad partem, siue ad totam, siue ad recipiendum allegationes reseruando sibi sententiam. *Concil. Later 3. ibid. c. 8.*

Delegatus Papæ cum clausula, *appellatione remota*, si subdelegat non potest cum illa clausula subdelegare. *Concil. Lateran. 3. ibid. c. 8.*

Delegatus Papæ (si delegatio sit facta duobus) potest coniudici, siue alteri personæ vicem suum subdelegare, etiam si in delegatione hoc non sit appositum. *ibid. c. 8.*

Delegato Papæ obedire debet ordinarius in executione sententiæ. *De off. & potest. Iud. deleg. c. Pastoralis*.

Delegati Papæ circa alienationes attendant ad euidentem Ecclesiæ vtilitatem, non ad fauorem, honorem, vel premium; si fecerint contrarium, & sunt Prælati per annum suspensi sunt ab officio: si alij, sunt excommunicati. *Paulus II. const. 2. Cum in omnibus*.

Delegatus Papæ cognoscens literas Papæ ab aliquo obtentas in causa esse subreptitias, potest non secundum formam earum procedere, sed secundum rigorem iustitiæ. *Concil. Later. 3. in append. de potest. Iud. deleg. cap. 13.*

Delegatus Papæ in causa commissa habet potestatem super Episcopum, & totam Diœcesim, potestque eam interdicere, & alia similia facere. *ibid. cap. 20.*

Delegato Papæ committente alijs examen in causa, reseruata sibi sententia, si à subdelegatis fiat appellatio, ipse non tenetur desistere, sed potest prosequi causam. *Concil. Lateran. 3. tit. De appellationibus c. 18.*

Delegato Papæ obedire debet Iudex ordinarius, & alij quibus mandat ipse delegatus, & pœnis compellere, easque infligere. *Concil. Later. 3. in append. par. 49. c. 8.*

Delegato Papæ dante sententiam, absolutio eius non solet à Papa alteri committi. *Concil. Later. 3. in append. par. 50. c. 61.*

Delegato subdelegante in parte, appellatio ad eum facienda est, non ad Papam. *De off. & potest. Iud deleg. c. Cum te*.

Si oritur quæstio de iure præsentandi, & Papa delegat, vt videat ad quem pertinet. Vide, *Delegatio in fine*.

Delegatus Papæ quando potest recusari. Vide, *Recusare, & in seq. tit.*

Delegati à quocumque habente ordinariam potestatem.

Delegato non creditur, neque obeditur, nisi ostensa, & probata delegatione. *De off. & potest. Iud. deleg. cap. Cum in iure*.

Delegati ætas debet esse 20. annorum, vel supra 18. si partes consentiant. *ibid. cap. Cum vigesimum*.

Sed à Principe delegari potest homo 18. annorum. *ibid.*

Delegatus, qui est dominus impetrantis, potest recusari. *De off. & potest. Iud. deleg. c. Causam quæ*.

Delegatus per mortem delegantis expirat, si lis non erat contestata; secus verò si lis erat contestata. *ibid. cap. Relatum est, & c. Licet vndique*. *Concil. Lateran. 3. in append. tit. De pactionibus secundò cap. 3.*

Delegato citante ante mortem delegantis, iurisdictio est perpetua in ea causa. *ibid. cap. Gratum gerimus*.

Delegati iurisdictio expirat facta sententia. *De off. & potest. Iud. deleg. c. In literis*.

Delegati iurisdictio si expirat in die peremptorio, quid agendum. *ibid. c. Consuluit*.

Delegati super principali habent potestatem in accessorio. *De off. & potest. Iud. deleg. cap. Prudentiam. §. Sexta, & §. fin. Si verò*.

Delegatus non restituit actorem, possessore absente, non in contumacia. *De off. & potest. Iud. deleg cap. Consultationibus*.

Delegatus remoueri potest ex noua causa, & alius subrogari. *ibid. cap. Insinuante*.

Delegati si sint duo, & alter non acceptat, quid agendum. *ibid. cap. Super quæstionum*.

Delegatus etiam elapso triennio potest in causa procedere. *De off. & potest. Iud. deleg. c. Venerabilis*.

Delegatus potest compellere actorem ad respondendum in causa reconuentionis, & vna

vna sententia causam terminare, *De mutuis petitionibus*.

Delegatus datus etiam, *appellatione remota*, potest recusari, si est consanguineus impetrantis, vel si fuit aduocatus in ea causa. *De appellat. & recusat. cap. Postremò. Concil. Later. 3. in append. tit. de potest. Iud. deleg. c.18.* vel si alias sit suspectus potest recusari. *ibid.*

Delegatus nihil potest à partibus accipere, nisi esculentum, & poculentum, quod potest consumi paucis diebus; ac moderatas expensas. *De rescriptis in 6. cap. Statutum §. Insuper.*

Delegatus non potest assumere assessorem, nisi indigeat; & si indiget assumere debet aliquem non suspectum partibus, & de suo prouideat. *ibid. c. Statutum §. Assessorem.*

Delegatus taxare debet expensas notariorum. *ibid.* Non participet cum illis. *ibid. §. Notarium.*

Delegatus recipiens vltra hoc statutum, tenetur restituere, etiam si pars remittit, *ibid.*

Delegatus non debet vocare testes, nisi causa exigat. *ibid.*

Delegato ex tribus procedente cum duobus subdelegatis, si appelletur, ad Papam fit appellatio, non ad alios. *De off. & potest. Iud. deleg. in 6. cap. Si duo.*

Delegatus subdelegans, re integra potest causam reassumere. *ibid. cap. Quamuis.*

Delegato subdelegante non in totam, sed in partem causæ, potest ad eum appellari. *ibid.*

Delegatus ad causam faciendam in loco determinato, potest ex iusta causa mutare locum, & extra eum facere. *De off. & potest. Iud. deleg. in 6. cap. Statuimus.*

Delegatus non potest compellere partem ad comparendum personaliter, nisi in causa criminali, vel pro iuramento veritatis, aut calumniæ. *De off. & potest. Iud. delegat. in 6. c.1. Concil. Gener. Lugdun.1.* nisi id habeat in mandatis. *ibid.*

Delegatus ad causam, non potest iudicare de iurisdictione partium. *De rescript. cap. Cum contingat.*

Delegatione facta cum clausula, *appellatione remota*, si facta sententia aliæ literæ delegationis emanent ad alios, videtur appellatio aceptata, & tunc primus delegatus non potest exequi sententiam. *De off. & potest. Iud. deleg. cap. Pastoralis. §. Præterea.*

Si delegatus impeditur à Rege, &c. procedere in die statuta, potest committere personæ partibus non suspectæ, vt in ea die procedat, *appellatione remota*, nisi partes consentiant, vt prorogetur. *ibid. cap. Pastoralis §. vlt.*

Si delegato præcipitur vt aliquem absoluat, tenetur absoluere, antequam probet. *ibid. cap. Cum contingat.*

Delegatus ad exequendum, quando potest subdelegare. Vide, *Executor*.

Delegatus pronuncians, se non habere iurisdictionem, non potest causam reassumere; neque per consensum partium. *De off. & potest. Iud. deleg. c. Significantibus.*

Si delegatus est necessarius in testem, non potest esse iudex, sed alius subrogandus à delegante. *De testibus cap. Dilecto filio.*

Delegatus non potest extra Diœcesim delegantis partes citare, aut causam facere, nisi ex consensu partium. *De rescrip. in 6. cap. Statutum, §. In nullo.*

Delegatus, si fertur extra suum domicilium, potest expensas petere, moderatas, & æqualiter ab vtraque parte eas exigere. Sed pro pauperum causis, nihil potest accipere. *ibid. §. Insuper.*

Delegatus subdelegans cum hac clausula, *vt quando abesse contingat, possit procedere*, si delegatus moritur, & subdelegatus cœpit vti iurisdictione, potest prosequi. *De off. & potest. Iud. delegati in 6. cap. Si delegatus.*

Delegato subdelegante, *donec reuocet*, si appellandum sit, potest ad eum appellari etiam post sententiam. *ibid. cap. Si delegatus.*

Delegatione sic facta pluribus, *vt quilibet possit procedere*, si vnus incipit, non potest impediri, nisi infirmitas, vel alia causa iusta ipsum impediat; vel si ipse nollet prosequi. *ibid. cap. Cum plures.*

Si Delegatus recusatur, causa recusationis coram Episcopo est probanda, *ibid. cap. Si contra, vnum.*

Delegatus, vt negotium exequatur personaliter, de consensu partium potest subdelegare. *De off. & pot. st. Iud. deleg. cap. fin. Quoniam. §. Is autem.*

Delegatus ad exequendum nudum ministerium, vt excommunicandi, absoluendi, pœnitentiam imponendi, dispensandi, &c. similibus, non potest alterum ad hæc exequenda subdelegare, *ibid. cap. fin. Quoniam §. fin.* Vide, *Absoluere*.

Delegatione facta intra certum terminum, eo præterito expirat. *Concil. Lateran. 3. in append. tit. de potest. Iud. deleg. c.6.*

Delegatus sententians, potest eam exequi si nolit exequi Episcopus, *Concil. Later. 3. ibid. c.10.*

Delegatus non potest terminum præfixum excedere, nisi de consensu partium, alias iurisdictio expirat. *ibid. c.14. & 17.*

Delegati iurisdictio expirat facta sententia, & diligentia, vt executioni mandetur. *Concil. Later. 3. vbi supra c.16.*

Delegati non possunt trahere accusatos, vltra tres, vel quatuor dietas. *Concil. Gener. Lugdun. 1.*

De-

Delegatus à Principe tantum potest subdelegare, non alij. *Honor. III. ex Cirone tit. De appellat. c. 1.*

Delegatus subdelegans suas vices, non potest alteri subdelegare. *Honorius III. ex Cirone tit. De off. Iudic. deleg. c. 1.*

Delegatus non seruans formam delegationis, nulliter procedit. *ibid.*

Vide, *Iudex delegatus.*

Delfinatus.

Delfinatus Galliæ beneficia, quomodo conferenda ex concordatis cum S. sede Apostolica. *Extra, de tregua & pace cap. 1.*

Delfinatus Galliæ Episcopi quas, & à quibus possunt exigere procurationes in visitatione. *Extra, de censibus c. Vas electionis.*

Delicta.

Delicta punienda pro diuersitate grauitatis. *Lib. 7. const. Apostol. cap. 48.*

Delicta in quibus lex non disponit iudicanda sunt secundum æquiorem & benigniorem partem. *Honorius III. ex Cirone tit. De transactionibus c. 1.*

Delicta occulta non punienda. *Innocent. I. epist. 3. c. 4. 2. quæst. 5. c. Consuluisti.* Vel leuius punienda quam publica. *23. quæst. 4. c. Cum quisque.*

Delictum secundum confirmat primum. *Martinus I. epist. 12.*

Delictum aliquando committens, si secundò accusatur, præsumitur fecisse. *Lib. 7. constit. Apostol. c. 50.*

Delictum personale nequit conuerti in damnum Ecclesiæ. *16. q. 6 c. Si Episcoporum.*

Delicta grauia per sæculares puniendà. *23. quæst. 5. c. Sunt quædam c. Rex debet.* Vide, *Mala.*

Delicta probata, vel confessa sunt punienda non occulta. *2. qu. 5. c. Consuluisti.*

Delictum communitatis non punitur, & quomodo proceditur. *1. quæst. 7. c. Quoties.* Mitius punitur. *Honorius III. ex Cirone tit. De transactionibus c. 1.*

Delicta non puniens Prælatus, Deum offendit. *23. qu. 4. c. Si is qui.*

Delicta differens punire prouocat Deum ad iram. *ibid. c. Si ea de quibus.*

Delicta malorum punienda sunt, licet prosint bonis. *23. qu. 5 c. Relegentes.*

Delicta punire pro Deo, non est crimen, sed pietas. *23. qu. 8. c. Legi.*

Delictum probatum per inquisitionem non punitur pœna ordinaria. *De accusatoribus c. Inquisitionis.*

Delicta non debent remanere impunita ob pecuniam, vel munera. *Concil. Cabilon. 3. tit. De officiorum, &c. c. 4.*

Delictum manifestum non indiget probari per testes. *Concil. Later. 3. in append. tit. De testibus cogendis c. 7.*

Delicta commissariorum Nuncij à quo punienda. Vide, *Nuncij.*

Delinquentes.

Delinquens semel, si accusatur secundò, præsumitur hoc secundum etiam fecisse. *Lib. 7. const. Apost. c. 50.*

Delinquens est puniendus, non Ecclesia, aut bona eius. *16. qu. 6. c. Cognouimus.*

Delinquentes per mansuetudinem potius reuocandi, quam per auctoritatem. *Dist. 45. c. Recedite.*

Delinquentes non semper puniendi, & quare. *23. qu 4. cap. Ipsa pietas & cap. Quod caritas.*

Delinquentes si sunt peregrini puniendi à Prælato loci. *De Raptoribus c. 1.*

Delinquens extra Territorium non punitur pœna sui territorij aut Prælati, sed loci in quo deliquit. *De constitut. in 6. c. fin.*

Delinquens non potest puniri duplici pœna pro eodem delicto. *Concil. Rauenn. 4 sub Ioanne XXII. c. 19.*

Dementes.

Dementium hospitalis protector, quam iurisdictionem habet. *Greg. XV. const. 48. Ex iniuncto.*

Dæmones.

Dæmones à Deo creati sunt boni, sed se ipsos fecerunt malos. *De Trinitate c. 1. Concil. Later. 4 sub eod tit. Concil. Brachar. c. 7.*

Demones illudunt magos ostendentes eis diuersas rerum species, & similitudines cognitas, & incognitas. *26. quæst. 5. c. Episcopi.*

Illudunt mulieres, cum eis faciunt apparere, quod volant, equitant super bestias quasdam, & alia similia. *ibid. c. Episcopi.* Quæ omnia sunt falsa sed apparentia. *Concil. Ancyranum* in fine Concilij.

Dæmones multa per magos operantur, quæ apparent mirabilia. *26. quæst. 5. c. Quicunque & cap. Nec mirum.*

Dæmones per magos nihil faciunt sine Dei permissu. *26. qu. 5. cap. Nec mirum.*

Dæmones per magos non possunt mortuos resuscitare. *26. qu. 5. c. Nec mirum.*

Dæmon per magum non suscitauit Samuelem loquentem cum Saul sed quodam præstigio & specie fecit sic apparere decipiens eum. *ibid. cap. Nec mirum.*

Dæmon non potest mutare naturam rerum,

Nec in alias transmutare. *26. quæst. 5. c. Episcopi. & est Concilij Ancyrani in fine. Concil. Bracar. c. 8.*

Dæmon multis modis potest aliqua futura scire ex rerum naturis. *26. qu. 3 & 4. c. Sciendum, & c. Quodam loco.* Ex moribus corporis aliqua scit. *ibid.*

Ex dispositione rerum naturalium quæ hominibus sunt ignotæ, prædicit multa ventura: *ibid. c. Sciendum est.*

Dæmones sæpè prædicunt defectionem sui cultus, & destructionem idolorum. *ibid.*

Dæmones sæpè ex sensibilibus phantasmatibus hominum cognoscunt aliquas eorum cogitationes, non autem secreta latentia. *26. qu. 3. & 4. c. Quodam loco.*

Dæmones sciunt multa secreta medica, quibus morbi curantur. *26. quæst. 5. c. Nec mirum.*

Dæmonibus consecrata, non maculant eos, qui non possunt ea impedire. *25. quæst. 2. c. Si de area, & c. Licet aliquid.*

Dæmonibus immolantes, vel eorum responsa expectantes quomodo puniendi. incurrunt omnes hæreticorum pœnas, & confiscationem bonorum. *Ioannes XXII. const. 13. supra.*

Dæmones ligantes in phiala anulo, &c. & responsa ab eis expectantes, easdem pœnas incurrunt. *ibid.*

Dæmones inuocantes ad diuinationes, incantationes, & superstitiones, si sunt clerici remanent infames, & si non desistunt deponuntur, beneficijs priuantur, & monasterio detruduntur. Si laici excommunicantur, & pœnis vtriusque iuris puniuntur. *Concil. Later. 5. sess. 9. in Bulla de refor. curiæ c. 3 circa finem.*

Vide, *Diabolus.* Vide, *Mulieres sagæ.*

Dæmoniaci.

Dæmoniaci non possunt in Ecclesia ministrare, nec ordinari. *Concil. quod dicitur Apostolorum c. 79.* mundatus potest. *Concil. Eliber t. c. 29.*

Dæmoniaci possunt herbas aliquas, vel lapides tenere eisque vti dummodo sine incantatione. *26. qu. 7. c. vlt.*

Vide, *Energumeni.* Vide, *Blasphemi.*

Denunciare. Denunciatio. Denunciator.

Denunciare non potest, qui non præmonuit (sed hoc fallit in causis S. Officij) *De accusat. c. Si quis Episcopus.*

Denunciationes in causis sancti Officij in regularibus fieri non debent suis superioribus ordinis, sed ordinarijs, id est, Episcopis, & Inquisitoribus. *Paulus V. constit. 2. 61 Romanus Pontifex.* Neque possunt superiores regulares se ingerere in dictis causis, & pœnæ contrafacientium. *ibid.* Vide, *Regul. superiores.*

Denunciator esse non potest concubinarius (excipe causas sancti Officij quia potest) *De accusat. & c. Cum dilectus.*

Denunciator deficiens in probatione, priuatur officio, & beneficio, donec probet se non fecisse animo calumniandi. *De calumniatoribus c. fin.* Intelligitur de alijs foris non de sancto Officio, quia in hoc non tenetur probare, sed punitur, si denunciat falsum. Vide, *Blasphemus.* Vide, *Hæret.*

Depositio, id est, testificatio.

Depositiones à iudice non recipiendæ, nisi illæ de quibus præcessit infamia. *De accusationibus cap. Inquisitionis §. Tertia.*

Depositiones eorum, qui post iuramentum dicunt se esse inimicos credi non debent. *ibid.*

Depositiones in causa hæresis factæ in fauorem fidei, siue ab hæreticis & socijs criminis siue excommunicatis, &c. similibus admittuntur. *De hæreticis in 6. c. In fidei.*

Depositiones captæ in vno iudicio faciunt fidem in alio in eadem causa coram alio iudice. *De testibus. c. Causam quæ.*

Deponentes in causa hæresis, si ex zelo se corrigunt in fauorem fidei, etiam post iuramentum recipiuntur, nisi appareat quod ex leuitate faciant. *Alexander IV. const. 15. Quod super.*

Vide, *Testes.*

Depositio, id est, priuatio ab officio, & deponere.

Deponere ab officio in quo sensu est maioris auctoritatis quam ordinare. *Greg. VII. lib. 8, c. 21.*

Depositionis pœna dari non debet pro quolibet crimine. *Concil. Later. 3. in append. tit. De depositione. c. 4.*

Depositio quo ritu fit. *Concil. Rom. sub Ioanne XII.* Vide, *Degradatio.*

Deponi nullus potest sine legitima accusatione. *Greg. VII. lib. 9. epist. 15.*

Depositis à sacerdotio concedi debet per Episcopum locus faciendi pœnitentiam. *Distin. 81. c. Presbyter.*

Deponi debet presbyter percutiens puerum si ex illa percussione moriatur. *Concil. Later. 3. in append. tit. De depositione. c. 7*

Deponendus est qui Ecclesiæ decimas laico concedit; siue sit Episcopus, siue alij. *Concil. Later. 3. vbi supra c. 8.*

Depositio Presbyterorum olim fieri non poterat sine Synodo. 15. qu.7. cap. Sexta actione, & c. vlt.

Depositio, vel degradatio fit per spoliationem sacrarum vestium. Concil. Rom. sub Ioanne XII.

Clericus glorians se de aliquo crimine carnali commisso, deponi debet ab officio, & beneficio absque appellatione. De excess. Prælator. cap. Quam sit.

Vide, *Degradatio*. Vide, *Clerici depositi*.

Depositio Episcoporum.

Deponi olim non poterant Episcopi sine concilio. *Gregor. I. lib. 2. ex reg. ep. 8. 15. q. 7. cap. Sexta actione.* A duodecim Episcopis fieri debebat. *Concil. Tribur. 1. c. 10.*

Episcopi criminosi à solo Papa possunt deponi. *Extra, de pœnis cap. Diuinis. Leo IX. const. Cum ex venerabilium.*

Depositus Episcopus à Concilio, potest à Papa iterum iudicari. *Concil. Sardicense c. 4.*

Deponendi sunt Episcopi accusatores subditorum. *2. qu. 2. cap. Paulus, & cap. Lator.*

Deponi non possunt Episcopi sine licentia Papæ. *Gregor. VII. lib. 8. ep. 21.*

Deposito vno Episcopo alius eligitur. *Gregor. VII. lib. 4. ep. 14. & 15: lib. 8. ep. 17. & 20.*

Vide, *Episcopi depositio*. Diffusè.

Depositis quid interdicitur.

Depositus ab officio, siue Episcopus, siue presbyter, se ingerens in eo excommunicandus est. *Zacharias ep. 7. Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio c. 47. 11. quæst. 3. cap. Si quis Episcopus damnatus.* Est anathema. *Concil. Rom. sub Ioanne XII. De clerico excommunic. minist. c. 1. & 2.* Præter excommunicationem est in Monasterio detrudendus. *Gregor I. lib. 10. ep. 33.* Spe restitutionis caret. *Nicolaus I. ep. 9. per totam.*

Diaconus, &c. depositus, in necessitate potest baptizare. *Dist. 81. cap. Si diaconus.*

Depositi ab officio, si fugiunt ad Imperatorem, carent spe gratiæ. *21. qu. 5. cap. Si quis à proprio. & cap. Si quis Episcopus.*

Depositus Episcopus non potest aliquem ordinare: si ordinat, est anathema. *Nicolaus I. ep. 9. & 10.*

Depositus ministrans si non cessat, per sæculare brachium reprimatur. *De clerico excomm. ministr. cap. Si quis.*

Vide, *Degradati*. Vide, *Clerici depositi*.

Depositi an & quando restituendi.

Depositi iniustè, iussu Papæ restituendi sunt. *Nicolaus I. in append. ep. 15.*

Depositi quicumque etiam Episcopi, propter quamlibet causam etiam propter hæresim, si pœnitent, à Papa restitui possunt in officio. *Gregor. I. lib. 6. ep. 17. Ioann. VIII. ep. 99. & 201.* Vide, *Papa*. Vide, *Romanus Pontifex*.

Depositi à Papa indebitè, per successorem restituuntur. *Concil. Roman. sub Ioanne IX.*

Depositi ob adulterium, possunt ab Episcopo dispensari, & restitui ad officium. *Concil. Lateran. 3. in append. tit. De depositione c. 4.*

Depositi ob duellum, si non fuit secuta mors, aut mutilatio membrorum, possunt ab Episcopo restitui in officio. *Concil. Later. 3. ibid. c. 5.*

Depositi ab officio sacerdotali ob homicidium, post pœnitentiam duodecim annorum restitui possunt per Papam. *Concil. Lateran. 3. in append. tit. De depositione c. 13.*

Depositis à sacerdotio concedi debet per Episcopum locus faciendi pœnitentiam. *Dist. 81. cap. Presbyter.*

Vide, *Sacerdos*. Vide, *Clerici depositi*. Vide, *Degradati*.

Depositum, Depositarius.

Deposito facto in manu clerici, non tenetur Ecclesia ad restitutionem, nisi tale depositum versum sit in bonum Ecclesiæ. *De deposito cap. 1.*

Deposita, quæ fiunt in vrbe Roma ob lites, & causas, si sunt vltra quinque scuta, facienda sunt in Monte Pietatis. *Gregor. XIII. const. 94. Inter multiplices.*

Deposita in Monte pietatis Romæ, quomodo facienda, & officiales ad quid teneantur, & quomodo se debent gerere. *Clem. VIII. const. 88. Quæ ad Pietatis.*

Depositarius tenetur ad restitutionem, si saluis suis rebus perditum est depositum; & si spontè voluit illud tenere, aliquid accipiens pro eius custodia. *De deposito cap. fin. Bona fides.*

Depositario, præcedente pacto, culpa, vel mora, casus etiam fortuitus imputatur. *De deposito cap. fin. Bona fides.*

Depositarius status Ecclesiastici omnes pecunias, etiam ex pœna habitas, tenetur scribere, & registrare in libris, more merca-

torum, *Clem. VIII. const.5. Inter cæteras §. 6.*

Depositarius status Ecclesiæ non potest soluere alicui pœcinias cameræ, nisi per mandatum Papæ, vel Camerarij, aut Thesaurarij. *ibid.*

Depositarij Communitatum status Ecclesiæ admitti non debent, nisi dent cautionem sufficientem. & pœnæ admittentium. *Clemens VIII. constitut.10. Pro commissa §.18.*

Vide, *Ecclesiasticus status*.

Desertor.

Desertores fidei nequeunt accusare. 3. *qu.*4. *cap. Beatus, & cap. Si quis.*

Vide, *Apostata à fide*. Vide, *Fides*. Vide, *Hæret.*

Desertus locus.

Desertus locus dicitur, qui non est habitatus, neque cultus; vel vltra memoriam hominum est sub potestate infidelium. *De verbor. signif. in 6. cap. 1.*

Desperatus.

Desperati, volentes se occidere, vel aliud malum sibi inferre, si præueniuntur, seu impediuntur, & euadunt, puniendi grauiter sunt, & quomodo. *Concil. Tolet. 16. c. 14.*

Detractor.

Detractores sunt homicidæ fratrum. *Clem.I. ep.1. cap.4.*

Detractores ab Ecclesia eijciendi. *Lib.7. const. Apost. c.43.*

Detractores puniendi cum pœnitentia septem dierum in pane, & aqua, cum sequestratione à cæteris. *Post Concil. Agathense c. 6.*

Detractores Episcoporum sunt peiores raptoribus. *6. qu.1. cap.Deteriores, & cap. Summæ iniquitas.*

Vide, *Calumniator*. Vide, *Delator*.

Deuolutio causæ.

Deuolutiones causæ ad Sedem Apostolicam, quando occurrunt. *Clement. de elect. cap. Causam.*

Deus. Deitas. Dei præcepta.

Deus vnus est, æternus, immensus, omnipotens, immutabilis, & incomprehensibilis à viatore. *Concil. Later.4. c.1 De fide, & summa Trinit. &c. c.1.*

Deitas est vna essentia, & substantia, sed personæ sunt tres, Pater, Filius, & Spiritus Sanctus. *ibid. Concil. Lateran. & de Trinit.*

Deitas est summa res quædam, quæ non generat, nec generatur: neque per hoc sequitur quaternitas. *Concil. Later. 4. c. 2. De fide, & summa Trinitate cap. Damnamus.*

Diuinæ personæ ita se habent, vt Pater à nullo producatur; Filius verò à solo Patre; & Spiritus Sanctus ab vtroque, absque initio temporis. *ibid.*

Deus non punit bis in idipsum. *De pœnit. dist.3. cap.44. Quærat.*

Deus nulli nocet. 11. *qu.* 3. *cap.Secundum Catholicam.*

Deus aliquando mutare dicitur sententiam, & quomodo. 22. *qu.*4. *cap. Incommutabilis.* Mutat quando homo emendat delictum. *De pœnit. dist.1. cap. 66. Nouit, cap. Si agamus, & cap. Quamobrem.*

Deus est Pater noster, quia nos creauit; Ecclesia verò mater, quia regenerauit. *Anacletus ep.1.*

Deus non est causa peccati. *Concil. Mogunt.4. c. 2.* Sed permissiue solum concurrit. *Concil. Trid. sess.6. can.6.*

Deus non debet obedire diabolo, vel alteri creaturæ. *Concil. Constant. contra art.6. Vvicleff.*

Dei voluntas, & natura vna est, simplex in tribus personis. *Concil. Tolet.15.*

Deus non prædestinat ad malum. *Concil. Trident. sess.6. can.17.*

Deus semper stat ante ostium, & pulsat conscientiam peccatoris per internum, & externum verbum commonens eum, vt conuertatur. *Concil. Colon.2. par.7. c.32.*

Deus non deserit iustificatum, nisi prius ipse ab eo deseratur. *Concil. Trident. sess. 6. cap. 11.*

Deus est author bonorum operum nostrorum, & studiorum spiritualium. *Fœlix I. ep.2.*

Deus non concurrit ita ad peccatum sicut concurrit ad bona opera nostra, sed ad peccatum permissiuè tantum. *Concil. Trident. sess.6. can.6.*

Deus operatur in nobis, vt quod ipse vult nos velimus. *Cœlestinus I. ep.1. c.12.*

Deo iuuante homo vincit omnes tentationes: ipso non iuuante, vincitur. *Cœlestinus I. ep.1. c.6.*

Dei præscientia circa creaturas. Vide, *Præscientia*.

Dei prædestinatio circa creaturas. Vide, *Prædestinatio*.

Deus numquam iubet impossibilia. *Concil. Trident. sess. 6. cap. 11. & can. 18.*

Dei præcepta non sunt impossibilia. *Concil. Senonen. c. 17. Concil. Moguntin. 4. c. 10. Concil. Trident. sess. 6. cap. 11. & can. 18. Innoc. III. constit. contra Iansenium. Alex VII. const. Ad sanctam.*

Dei præcepta eo iuuante possunt seruari. *ibid. Trid. & Senon. ac Mogunt. c. 9.*

Dei præcepta sunt magis possibilia renatis per baptismum, opitulante Spiritu sancto. Et eò magis, quò maiorem habuerunt gratiam, siue acceptam retineant, siue amissam recuperent. *Concil. Moguntin. 4. c. 9.*

Dei præcepta homo non inuitè, sed liberè obseruat. *Concil. Mogunt. 4. c. 10.*

Dei præcepta in Euangelio posita, non sunt indifferentia ad obseruari, vel non obseruari; sed obligant omnes Christianos. *Concil. Trid. sess. 6. can. 19.*

Dei præcepta contemnens, grauiter est puniendus. 23. *qu. 4. cap. Iustum est.*

Deo similis est, qui habet iustitiam, & virtutes. *De pœnit. dist. 2. cap. Similem.*

Deo sacrata, & dedicata semel, non possunt in alios vsus conuerti. *De regul. iur. in 6. reg. 51.*

Dei contemptus parit destructionem Regnorum. *Concil. Ephes. 1. in epist. Cyrilli ad Reginas.*

Dei Ecclesias contemnens, vel congregationes, quæ in ea fiunt, est anathema. *Dist. 39. cap. Si quis docet.*

Diabolus.

Diaboli prius fuerunt Angeli boni facti à Deo, & de se facti sunt mali. *Concil. Later. 4. c. 1. De Trinit. c. 1. Concil. Brachar. c. 7.* & contrarium dicens est hæreticus. *ibid.*

Diabolus nullam potest facere creaturam; neque sua authoritate facere potest tonitrua, & tempestates. *Concil. Bracharen. c. 7.*

Diaboli suggestione peccauit homo. *Concil. Later. 4. c. 1.*

Vide, *Dæmones*.

Diaconus quò ad ordinationem.

Diaconus idem est, ac latinè minister, quia sacerdoti ministrat. *Dist. 21. c. Cleros.* Est minister Episcopi, & Presbyteri. *Lib. 3. const. Apostolic. c. vlt. Concil. Carthag. 4. c. 37. Dist. 93. c. Diaconi ita.*

Diaconi sunt oculi Episcoporum. *Clem. I. ep. 1. c. 4.*

Diaconatus est ordo sacer. Vide, *Ordo*.

Diaconus olim non poterat ordinari, nisi 24. esset annorum. *Concil. Carthagin. 3. c. 4. Concil.* vero *Agathen. c. 16. Arelat. 3. c. 2. Vormat. 1. c. 69. & Epaun. c. 6.* statuerunt, vt 25. esset annorum, & habetur in *dist. 77. c. Episcopus.* Postea ex *Clement. de ætate, & qualit. ordinand. cap. fin.* Concessum est, vt in ætate 20. annorum posset ordinari. Et tandem in *Concil. Trid. sess. 23. de refor. cap. 12.* Decretum est, vt ante annum 23. Diaconus ordinari nullus possit.

Diaconus ordinari non potest puer. *Greg. I. lib. 11. ex reg. ep. 48.*

Diaconus ordinari non potest, nisi omnes de domo sua sint Christiani. *Concil. Carth. 3. c. 18.*

Diaconus fieri non potest, qui post baptismum militauit. *Concil. Tolet. 1. c. 8.*

Diaconus ordinari non potest si vxor eius (quam habebat si latinus, vel quam habet, si græcus) commisit adulterium. *Dist. 34. cap. Si laici.*

Ignorans non potest ordinari diaconus. *Concil. Aurel. 2. c. 16.*

Diaconi ordinari non possunt, qui vxorem viduam habuerunt. *Concil. Andegau. c. 11.* Vide, *Bigamus*.

Diaconus ordinandus debet per annum esse exercitatus in subdiaconatu, nisi aliter Episcopo videatur. *Concil. Trid. sess. 23. de refor. c. 13.*

Diaconus ordinari non debet, nisi bonum habeat de se testimonium. *Concil. Trident. ibid.*

Diaconus ordinatur per manus Episcopi impositionem. *Lib. 8. constitut. Apost. c. 17. Concil. Carthag. 4. c. 4. Dist. 23. cap. Diaconus.*

Si manus impositio omittitur per errorem, non iteratur ordo, sed tempore ordinationum suppletur impositio. *De sacram. non iterandis c. vlt.*

Diaconi manus non vnguntur Chrismate, cum ordinatur. *Dist. 23. cap. Præterea.*

Diaconi ordinatio fit cum verbis. *Lib. 8. const. Apost. c. 17.*

Diaconi ordinatio qua hora facienda. *Dist. 75. cap. Ordinationes. & cap. Quod patribus.* Vide, *Ordinatio*.

Diaconus furtiuè ordinatus non potest promoueri ad sacerdotium, nisi fiat Religiosus, si ab Episcopo fuerat per hoc excommunicatus: si verò non fuerat excommunicatus, quomodo potest ab eo dispensari. *Concil. Later. 3. in append. tit. De depositione c. 9.*

Diaconus ab Episcopo proprio ordinandus. Vide, *Clerici, à quo ordinandi.* Vide, *Ordo*.

Dia-

Diaconus quò ad ministeria.

Diaconus non potest offerre, seu consecrare Eucharistiam. *Lib.*8. *constit. Apost. c.*28. *Concil. Laodicenum c.*25. *Concil. Arelat.*1. *c.*15. *Dist.*93. *cap. Non oportet.*

Diaconus potest dispensare Eucharistiam fidelibus. *Const. Apost. lib.* 8. *c.*28. Sed non præsente Episcopo, vel Presbytero. *Gelasius ep.*9. *Concil. Aquisgran sub Ludouico Pio c.* 7. Sed non debet dare, nisi vrgente necessitate. *Concil. Loudinen.*1.*c.*3. *Concil. Arelat.*2. *c.*15.

Diaconus præsente Episcopo, & iubente, vel etiam Presbytero iubente, dispensare potest Eucharistiam. *Concil. Carthagin.* 4. *c.*38. *dist.*93. *cap Præcipimus.* Vide, *Eucharistia à quo ministranda.*

Diaconus non potest baptizare sine Episcopi licentia. *Lib.*8. *const. Apost. c.*28 (id est solemniter.) *Gelasius ep.*9. (vel saltem sine presbyteri licentia. *Gelasius ibid.*)

Diaconus non potest Eucharistiam dispensare Presbyteris. *Concil. Nicæn.*1. *c.*14.

Diaconus debet catechizare baptizandos. *Clem.I. ep.*1.

Diaconus debet prædicare populo, si presbyter est impeditus. *Concil. Vasense* 2. *c.*2.

Diaconi debent præfici mensis pauperum. *Greg.I. lib.*9. *ex regest. ep.*24.

Diaconus ex officio debet legere Euangelium. *Concil. Rhemense c.*5.

Diaconus debet dare pacem. *Dist.* 25. *cap. Perlectis.*

Diaconus bis in mense saltem debet Eucharistiam sumere, si non ministrat: si verò ministrat, in dominicis, & festis. *Concil. Mediol.*1. *part.*2. *tit. De frequenti diuini sacrificij oblatione, & tit. De missa solemni. Concil. Trident. sess.* 23. *de refor c.*13.

Diaconus ab Episcopo, vel Presbytero debet accipere Eucharistiam; sed si isti non adsunt, & sit necessitas, potest à se ipso accipere. *Concil. Nicæn.*1.*c.*14.*Concil. Aquisgran. sub Ludouico c.*41.

Diaconus dispensans Eucharistiam inuito presbytero, ac præsente, priuatur ordine. *Concil. Arelat.*2. *c.*15.

Diaconi omnia officia. *Dist.* 23. *cap. Diaconos, & dist.* 25. *cap. Perlectis. Post Concil. Tolet.*8.

Diaconus depositus non potest suum officium exequi. *Concil. Antioch. c.*4.

Pœna. Vide, *Depositis quid interdicitur.*

Diaconus missam dicens, olim sic puniebatur, per duos annos fiebat inhabilis, diaconatu priuabatur. *De clerico non ord. ministr. cap. fin.* Nunc verò probato delicto etiam pro prima vice tradendus est curiæ sæculari, etiam si detestetur factum, & bonam habuerit credulitatem, etiam si sit minor 25. annorum, dummodo compleuerit annos 20. *Clemens VIII. constitut.*81. *Et si alias. Vrbanus VIII. const.*79. *Apostolatus*; Et iste Pontifex limitauit partem illam de ætate.

Diaconus assistere debet Presbytero in omnium Sacramentorum administratione. *Dist.*25. *cap. Perlectis.*

Diaconus sedere non potest in secretario inter presbyteros. *Concil. Arelat.* 2. *c.*15.

Vide, *Baptismi minister.*

Diaconorum numerus.

Diaconi in quauis ciuitate septem (saltim) esse debere statutum est in *Concil. Neocæsar. c.*14. *Euaristus ep.*1. *Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio c.*64. *dist.*93. *cap. Diaconi qui, & cap. Diaconi septem.*

Diaconorum numerus pro Ecclesiæ magnitudine crescere debet. *Const. Apost. lib.* 3. *c.*19.

Diaconi Cardinales Vrbis Romæ.

Diaconi Cardinales Vrbis Romæ, septem esse debent. *Concil. Roman. sub Siluestro c.*6. *Fabianus ep.*1.

Alij diaconi septem instituti sunt notarij pro gestis martyrum describendis. *Fabianus epist.*1.

Vide, *Cardinales Diaconi.*

Diaconi obligationes.

Diaconus ordinatus pro vna Ecclesia non potest transire ad aliam, sed debet manere in ea, cui est affixus. *Concil. Arelaten.*1. *c.* 22.

Diaconus debet quotidie audire missam, si est in loco habitationis. *Concil. Tolet.* 1. *c.* 5.

Diaconus tenetur ad continentiam etiam à coniuge (si sit latinus.) *Concil. Carthag.*3. *c.*2. *Concil. Senonen. c.*8. *Concil. Trident. sess.*23. *de refor. c.*13. Vide, *Clerici circa vxores.* Vide, *Diaconus quò ad vxores.*

Diaconus tenetur adesse diuinis officijs; alias deponendus, si est in loco, vbi est sua Ecclesia. *Dist.*92. *cap. fin. Concil. Agathen. c.*64.

Diaconus abstinere debet à venatione cum canibus, vel accipitre, sub pœna suspensionis ab officio, & excommunic. *Dist.*34. *cap. Episcopum. Concil. Vormatien.* 1. *c.*17.

Dia-

Diaconi tenentur indui sacris vestibus, dum Episcopus cantat missam. *Concil. Tolet. 1. c. 7.*

Diaconus non potest esse conductor, aut procurator, nec potest sæcularibus vacare negotijs. *Concil. Vormat. 1. c. 67.* Vide, *Clerici quo ad sæcularia negotia.*

Diaconus per tres hebdomadas relinquens Ecclesiam communione priuetur. *Concil. Agaten. c. 64. 7. 9. 1. cap. Si quis. Concil. Tolet. 17. c. 17.*

Diaconus, olim, tempore oblationis ad ianuam stare tenebatur, & curare, ne quis egrederetur, vel turbaretur solemnitas oblationis. *Lib. 8. const. Apost. c. 11.*

Diaconus curare debet, vt fideles à peccatis surgant, & audiant Dei verbum. *Clem. I. epist. 1.* item vt cum silentio stent in Ecclesia. *ibid.*

Diaconus sine Episcopi licentia nihil potest facere. *Lib. 7. const. Apostolic. c. 30. & 31.*

Diaconus debet pauperes visitare & ministrare illis. *Lib. 3. const. Apost. c. 19.*

Diaconus non potest cum mulieribus nisi consanguineis habitare alias deponatur. *Concil. Coiacense c. 3.* Vide, *Clerici circa cohabitationem, &c.*

Diaconus reuereri, & honorare debet presbyteros. *Concil. Andegau. c. 2.* Vide, infra *Diaconi humilitas.*

Diaconus non potest arma deferre. *Concil. Coiacense c. 3.* Vide, *Clerici quoad arma.*

Diaconus bis in mense tenetur Eucchariſtiam sumere, si non inseruit sacrificio. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. De frequenti diuini sacrif. oblatione.*

Si vero inseruit, tenetur communicare in Dominicis, & alijs festis. *ibid. tit. De Missa sollemni. Concil. Trid. sess. 23. de refor. c. 13.*

Diaconus qui tenetur assistere missæ solemni, si deficiat sine iusta causa distributione illius functionis priuatur; quæ substituto danda est. *ibid. De missa.*

Diaconus cum assistit missæ, debet esse ieiunus sub pœna excommunicationis. *Concil. Treuerense c. 9.*

Diaconus non ludat aleis & pœna: *Concil. quod dicitur Apostol. c. 42.*

Vide, *Clerici à quibus debent abstinere.* Vide, *Clericorum obligationes* & alia de Clericis.

Diaconi dignitas.

Diacono omnes alij clerici inferiores subduntur. *Concil. Roman. sub Siluestro c. 7. Concil. Agathen. c. 65.*

Diaconi post presbyteros honorandi. *Concil. Agathen. ibid.*

Diaconi priuilegia.

Diaconus, olim, non poterat deponi, nisi per 36. testes. *Concil. Rom. sub Siluestro c. 3.*

Diaconus olim accusatus coram Episcopo, non poterat ab eo solo iudicari, sed ab alijs duobus etiam vicinis erat iudicandus. *Concil. Carth. 1. c. 11. & Concil. Carth. 3. c. 8. Concil. Tribur. 1. c. 10.*

Diaconi viuere debent sumptibus Ecclesiæ, in qua ministrant. *Concil. Nicæn. ex Arabico. c. 62.*

Vide, *Clericorum multa priuilegia.* Vide, *Baptismi minister.*

Diaconus quo ad vxorem habendam.

Diaconus quilibet ducens vxorem (etiamsi existit in captiuitate) cum redit priuandus est officio & ordine, *lib. 6. const. Apost. c. 17. Concil. Aruernen. c. 12. Gregorius I. lib. 4. epist. 62.* grauiter puniendus, *ibid. Concil. Venet. c. 11. Concil. Later. 3. in append. tit. De clericis coniugatis c. 6. Distin. 27. c. Diaconus dist. 81. cap. Ministri Dist. 82. cap. Proposuisti, &c. Qui aliquanti. Post epist. Lucij I. Greg. I. lib. 12. epist. 31. Qui clerici, &c. c. 1.*

Vide, *Clerici in sacris an possint ducere vxores,* diffusè.

Diaconus ducens vxorem, cogitur eam dimittere, quia matrimonium est nullum. *Concil. Later. 3. vbi supra c. 2. De clericis coniug. c. 1. Concil. Trident. sess. 24. can. 9.*

Diaconus ducens vxorem, de facto excommunicationem incurrit, & est vitandus. *Clement. de consanguinit. c. vn.* (& priuandus est beneficio *ibid.*) *De clericis coniug. c. 1. Concil. Later. 3. par. 50. c. 7.*

Diaconus ducens vxorem postquam eam dimisit, indiget dispensatione, vt ordinari possit presbyter. *Concil. Later. 3. in append. tit. De clericis coniugatis c. 12.*

Vide, *Continentia.*

Diaconus quo ad vxorem quam habet.

Diaconus fieri non potest (latinus clericus) nisi vxorem dimittat, & castitatem promittat. *Concil. Toletan. 4. cap. 27. Concil. Aruernense. 1. cap. 12. Concil. Lucense c. 39. Post Concil. Arelaten. 3. cap. 1. Concil. Agathen. c. 9. Concil. Arauf. 1. c. 22.*

c.22. *Vormatien.*1. *c.*9. *Carth.*2. *c.*2. *Carthag.*5. *c.*3. *Mogunt.*3. *c.*19. *Tolos.*1. *c.*17. *Concil. Quintilinibargense cap.*4. *& Concil. Trid. sess.*23. *de refor. c.* 13. Vide, *Continentia*. *Dist.* 27. *cap. Diaconus*, *dist.* 28. *cap. Praeterea*, *dist.*81. *cap. Ministri*. *Dist.*82. *cap. Proposuisti*, *& c. Qui aliquanti*. Post *epist. Lucij I. Syricius epist.*4. *c.*9. *Innoc. I. ep.*3. *c.*1. *Gregor. I. lib.* 2. *ep.* 62. Pœnæ accedentium ad vxores relictas. *ibid.* in præfatis concilijs.

Vide, *Clerici habentes vxores, an possint ad sacrum ordinem ascendere*.

Diaconi Græci si habent vxorem in minoribus, & subdiaconatu, possunt ea vti in diaconatu, sed aliam non possunt accipere, neque post ordinem primam accipere. *De clericis coniugatis cap. Cum olim*. Et de his loquuntur *Concil. Tolet.* 1. *c.*1. *& Concil. Afric. c.*37.

Diaconi, qui dum ordinantur reclamant, dicentes se velle tenere vxorem, non sunt arcendi à ministerio: si verò non reclament, habere vxorem non possunt. *Concil. Ancir. c.*10. Vbi nota, quod loquitur de vxore etiam nouiter ducenda à diacono reclamante, & permittebatur apud eos in tali casu, estque valde notabile, sed modo est prohibitum.

Diaconus capitaliter delinquens vel fornicarius.

Diaconus deprehensus in furto, vel periurio, vel fornicatione, aut adulterio, vel simili crimine, est deponendus. *Dist.* 50. *cap. Si quis*. *Dist.*81. *cap. Presbyter*.

Diaconus in aliquo præfatorum deprehensus debet inter laicos facere pœnitentiam. *Dist.* 81. *c. Si quis Episcopus*, *cap. Quis amodo*, *cap. Eos*, *& cap. Ministri*.

Diaconus capitale crimen committens, deponatur. *Dist.* 81. *cap. Si diaconus*. Et excommunicetur. *ibid.* In monasterio detrudendus. *Concil. Epaun. c.*22.

Diaconus homicida est deponendus, etiam si coactè faciat. *Concil. Triburien. c.*11.

Diaconus concubinarius non potest Euangelium legere, nec choro assistere, nec habere partem ab Ecclesia. *Concil. Rom. sub Alex. II. Dist.* 32. *cap. Præter hæc mandamus*. & *Concil. Roman. sub Nicolao II. c.* 3.

Diaconus fornicarius à canonica arceatur. *Concil. Claramont. c.*9.

Vide, *Clerici fornicarij*.

Diaconi humilitas.

Diaconus ante presbyterum sedere non debet. *Concil. Laodic. c.*20. Sed sedet eo iubente, *Concil. Carthag.*4. *c.* 39. *Concil. Agathen. c.*65. *Concil. Barcinon. c.*4. *Concil. Lucense* 2. *c.*41. *Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio c.*41. *Tolet.*4. *c.*9. *Dist.*93. *c. Non oportet*.

Diaconus minister est Episcopi, & Presbyteri. *Concil. Carthag.*4. *c.*37.

Diaconus non accipiat locum digniorem supra presbyterum. *Concil Toletan.*4. *c.*39. *Dist.*93. *c. Peruenit*. *c. Nonnulli*. *c. Legimus*. *c. Dominus*. *c. Diaconi*. *c. Præsente*.

Diaconus, qui tenet locum Metropolitani, potest sedere ante presbyterum. *Dist.*93. *c. fin. Præcipimus*.

Diaconi vestes, seu habitus officij.

Diaconus tempore lectionis (id est Euangelij) vel orationis, alba vti debet. *Concil. Carthag.*4. *c.*41.

Diaconus debet portare orarium (id est stolam) cum ministrat, & in humero sinistro, *Dist.*25. *cap. Vnum orarium*. *Concil. Tolet.*4. *c.*40. *Concil. Bracharense c.* 27.

Diaconi vestes pro sacrificio sunt, amictus, alba, cingulum, manipulus, stola, & dalmatica. *Concil. Coiacense c.*3.

Diaconissa.

Diaconissa olim eligebatur ad ministrandum mulieribus peregrinis, & pauperibus infirmis, &c. *Lib.*3. *const. Apost. c.* 15.

Diaconissa esse non poterat minor 40. annorum. *Concil Calcedon c.*15. 27. *qu.*1. *cap. Diaconissam*. *Concil Vormat.*1. *c.*73.

Diaconissa quomodo erat instituenda. *Lib.* 8. *const. Apost. c.*19. *&* 20.

Diaconissa non ordinabatur, sed benedicebatur, sed sine consecratione, *Concil. Epaun. c.*21.

Diaconissa erat honoranda; sed sine diacono præsente loqui non poterat. *Lib.*7. *const. Apost. c.*26.

Diaconissa si matrimonium contrahebat, fiebat anathema. *Concil. Calcedonen. c.*15. *Concil. Aurelianen.*2. *c.*17. 27. *qu.*1. *cap. Diaconissam*, *Concil. Vormatien.*1. *c.*73.

Diaconissæ non possunt amplius fieri. *Concil. Aurel.*2. *c.*18.

Dictio.

Dictio in literis Apostolicis expediendis continet sex literas, linea vero 150. id est 25 di-

dictiones. *Extrau. Ioann. XXII. de sent. excommunicat. c. vn.*

S. Didacus.

S. Didacus Ordinis Minor. canonizatur *à Sixto V. const. 82. Rex Regum.*

Dies Dominica.

Dies dominica fuit prima dies à Deo creata. *Concil. Palæst. sub Victore.*

Die dominica fieri non possunt consilia, seu placita sæcularium. 15. *qu. 4. cap. Placita sæcularia. Concil. Triburiense 1. c. 35.* Vide, *Festa.*

Die dominica non sunt facienda iudicia, & causæ. 15. *qu. 4. cap. Nullus Episcoporum.* Neque in alijs festis. *ibid. Gregor. I. lib. 6. ex reg. epist. 1. & 2. lib. 11. ex reg. epist. 3.* & præcedenti nocte vigilandum erat. *ibid.* Post *Concil. Hispal. c. 1. De ferijs c. 1.*

Dies dominica veneranda est à vespera Sabbathi. *Concil. Foroliuien. c. 13.* Vide, *Festa.*

Dies dominica ab omnibus custodienda sine labore. *Concil. Matisconen. 2. c. 1. Concil. Antisiodor. c. 16. Cabilon. 2. c. 18. Foroliuien. c. 13. De consecr. dist. 3. cap. Ieiunia. dist. 86. cap. Tanta.* Et pœnæ laborantium. *ibid. Gregor. I. lib. 7. ex reg. ep. 1. & 2. lib. 11. ex reg. epist. 3. Nicolaus I. ad Consulta Bulgar. c. 10.*

Die dominica orationi vacandum est *in omnibus præfatis locis.*

Die dominica ieiunandum non est ex superstitione. *Dist. 30. cap. Si quis tamquam.* & *c. Si quis presbyter. Concil. Aquisgran. 3. par. 4. c. 17.* Et sic ieiunans excommunicetur.

Neque in quadragesima ieiunandum est in die dominica. *De consecr. dist. 5. cap. Quadragesima.*

Die dominica potest quis ex necessitate lauare se in balneo. *Nicolaus I. ad Consulta Bulgar. c. 6.*

Die dominica non celebrandæ nuptiæ. *Concil. Aquisgran. 3. par. 4. c. 17.* Vide, *Nuptiæ.*

Die dominica clerici non debent abesse ab Ecclesia. *Concil. Lucense 2. c. 64.* Vide, *Clerici quò ad seruitium Ecclesiæ.*

Die dominica, siue nocte, siue die, coniuges abstineant à concubitu. *Nicolaus I. ad Consulta Bulgar. c. 63.*

Die dominica benedicenda aqua, & omnes ex ea aspergendi in Ecclesia. *Leo IV. homil. de cura pastorali.* Vide, *Aqua benedicta.*

Die dominica Rector Ecclesiæ tenetur dicere missam. *Concil. Emeritense c. 19.*

Die dominica stando orandum est. *Dist. 30. cap. Si quis presbyter.* Vide, *Orare, Oratio.*

Die dominica omnes interesse debent sacrificio missæ. *Concil. Matiscon 2. c. 4. Concil. Coiacense c. 6.* Vide, *Missa.* Vide, *Festa.*

Dies dominica semper fuit celebris ex tempore Apostolorum. *Concil. Colon. 2. parte 9. c. 9.*

Vide, *Dominica dies.*

Dies legales, seu iuridici, & alij.

Dies, qui conceduntur appellanti, computandi sunt per spatium 20 milliariorum pro quolibet. 2. *qu. 6. cap. Habita.*

Dies peremptorius. Vide, *Peremptorius.*

Dies, & menses obseruare, graue peccatum est. 26. *qu. 7. cap. Quis existimet.*

Dies computandi sunt spatio 20. milliariorum Italiæ pro termino appellantis. 2. *qu. 6. cap. Habita.*

Difficultas.

Difficultas ad operandum oritur ex charitatis defectu. *De pœnit. dist. 2. cap. 16. Qui vult.*

In difficultatibus doctrinæ sacræ, ad quos est ordinatè recurrendum, si scriptura non explicet. *Dist. 20. cap. De quibus.*

Diffidantes.

Vide, *Duellum.* Vide, *Prouocans.*

Digitus.

Digiti partem sibi abscindens, non potest ordinari. *Dist. 55. cap. Qui partem.* Secus est si casu accidit. *ibid. & cap. Lator.*

Digitum habens diminutum, si non sit scandalum, potest ministrare in ordine sacerdotali: secus, non potest. *Concil. Later. 3. in append. tit. De depositione c. 6.*

Digitos truncos habens cum deformitate, est irregularis. *ibid. c. 15.*

Dignitas.

Dignitas non commendat Deo, sed merita. *Dist. 40. cap. Ante omnia.*

Dignitate præcellentes debent meritis præcedere, & scientia. 1. *qu. 1. cap. Vilissimus.*

Dignitas accepta tempore sanitatis non perditur

ditur per infirmitatem. *Dist.55. cap. Praecepta*.

Dignitas non facit Episcopum, sed vita (id est, non facit eum carum Deo, plenum meritis, & conspicuum.) 2. *qu. 7. cap. Non omnes*.

Dignitas non facit maiorem, vel minorem, sed vita (intellige in meritis, non autem in iurisdictione.) 2. *qu 2. cap. Paulus, & cap. Quamquam*.

Dignitas ex obedientia acceptanda est. 2. *q. 1. cap. Sciendum*.

Dignitates ambiens. Vide, *Ambiens*. Vide, *Sedes Apostolica*.

Dignitates Ecclesiasticae quibus dandae, & quibus negandae.

Dignitates Ecclesiasticae dandae sunt ijs, qui merita habent. *Greg. I. lib. 15. epist. 31. Nicolaus I. epist. 10.*

Dignitas requirens ordinem dari non potest, nisi illi qui intra tempus statutum, potest illum ordinem accipere. *Concil. Triden. sess. 24. de reformat. c. 12.* Vide, *Beneficiatorum obligationes*.

Dignitates dandae sunt ijs, qui inseruiunt in Ecclesia. *Nicolaus I. epist. 10.*

Dignitas scholastica danda est personae idoneae, quae apta sit per se ipsum docere, &c. alias nulla sit prouisio. *Concil. Trident. sess. 23. de reform. c. 17. circa fin.*

Dignitates non habentes curam animarum, ex dispositione Episcopi conferri possunt habenti aetatem 20. annorum. *De aetate & qualit. &c. praeficiend. in 6. cap. vnic. Concil. Vienn. prouinc.* sed *Trident. sess. 24. de refor. c. 12.* statuit vt non dentur nisi 22. annos habeant.

Dignitatem postulare nequit minor 27. annorum. *Extra, de postulat. Praelat. c. vn.*

Dignitas cum cura animarum dari non potest, nisi attingenti saltem annum 25. aetatis, qui sit bonis moribus, & doctrina sufficienti praeditus. *ibid.*

Dignitates etiam sine cura dari non debent nisi predito bonis moribus, sufficienti doctrina, & habenti annos 22. *Leo X. const. 7. Supernae. Concil. Trident. sess. 24. de refor. c. 12.* Vide, *Beneficia quibus danda*.

Dignitates dari non possunt Bigamis, illiteratis, poenitentibus publicis, coniugatis, corpore vitiatis, curiae implicitis, negotijs saecularibus irretitis. *Nicolaus I. epist. 2.*

Neque dari possunt infamibus. *De regulis iuris in 6. reg. 87.*

Dari non possunt ijs, qui nesciunt Latine loqui. *Concil. Tolet. 2. c. 10.*

Promouendi ad dignitates examinandi sunt de vita & moribus, sufficientia, & habilitate ad illud munus. *Concil. Colon. 3 tit. De altero medio c. 6.*

Vide, *Beneficiorum incapaces*. Vide, *Canonici*. Vide, *Personatus*.

Dignitatis locus. Vide, *Locus*.

Dignitates plures, vel annexae curae.

Dignitates plures, nec in vno, nec in pluribus locis potest aliquis habere. *De praebendis, &c. cap. De multa, & cap. Ad haec De cler. non resident. c. Quia non nulli. De consuetud. in 6. c. 1. Concil. Later. 5. sess. 9. Bulla de refor. curiae, c. 2. Ioannes XXII. Extra, De praeb. c. Execrabilis,* diffuse. *Concil. Later. 4. c. 29. Concil. Londin. 2. c. 14.*

Dignitates plures habentes curam animarum teneri non possunt. *Extra, De praebend. & dignit. c. Execrabilis.* Vide, *Beneficia plura*.

Dignitates plures habens cogendus est dimittere, & vnam tenere. *De praebend, cap. Praeterea.*

Dignitas annexa curae in eadem Ecclesia potest retineri ab eodem. *De praebend. in 6. cap. Super eo.*

Dignitas habens curam quaenam sit. Vide *Beneficia curata*.

Dignitatem secundam aliquo obtinente in capitulo, vacat prima. *Clement. De praebend. c. Si plures.*

Dignitatem obtinens habens praebendam perdit primam praebendam. *Clement. De praebend. c. fin.*

Dignitas vna tantum obtineri potest. *De consuetud. in 6. cap. 1.*

Dignitates plures etiam cum cura animarum cum dispensatione habere possunt Cardinales, & filij Regum. *Ioannes XXII. Extra, de praebend. c. Execrabilis. Concil. Later. 5. sess. 9. Bulla de refor. curiae. c. 2.*

Vide, *Beneficia plura*. Vide, *Canonici*.

Dignitatem habentium obligationes.

Dignitatem habens, cui est annexus ordo, tenetur intra annum illum accipere, alias ex tunc non habet vocem in capitulo, nec totam distributionem. *Clement. De aetate & qualit. &c. c. Vt is.*

Dignitatē habens, cui est annexum onus missae, Euangelij, Epistolae, &c. intra annum tenetur ordines illos accipere, nisi iustum adsit impedimentum; & per se tenetur ministra-

ſtrare ſub pœnis taxatis in *Concilio Vienn. c. Vt ij qui*. *Concil. Trident. ſeſſ.*22. *de refor. c.*4.

Dignitatem habens in Cathedrali, vel Collegiata, tenetur in publico portare capucium. *Concil. Later.*5. *ſeſſ.*9. *Bulla de refor. curiæ c.* 2.

Dignitatem habens tenetur ad reſidentiam. vt, decanus, cantor, cuſtos, &c. alij ſimiles, & non poſſunt ſupplere per alios, ſed ipſi debent eſſe immediatè præſentes ſuis Eccleſijs. *Concil. Moguntin.*4. *c.*71. *Concil. Trident. ſeſſ.* 24. *de reform. c.*12. Vide, *Beneficiati quò ad reſidentiam*.

Dignitaté habentes non poſſunt vltra tresmenſes ab Eccleſia abeſſe ſub quouis prætextu, imò minus iuxta ſtatuta, & conſuetudines aliarum Eccleſiarum: & qui abeſt vltra, prima vice priuatur medietate fructuum, etiam eorum quos habuit; pro ſecunda vice priuatur omnibus fructibus; pro tertia vice proceditur ad alias pœnas. *Concil. Trident. ſeſſ.*24. *de refor. c.*12. Vide, *Benef. quò ad reſidentiam*.

Dignitatem habentes, quicumque ſint, tenentur per ſe, non per cappellanos choro aſſiſtere; officium ibi recitare; Epiſcopo celebranti, vel Pontificalia exercenti aſſiſtere. *Concil. Trid. ſeſſ.*24. *de refor. c.*12. *Concil. Mediol.*1. *part.* 2. *tit. Communia de Miniſtris*.

Dignitaté habentes, ſiue cum cura animarum, ſiue abſque ea, tenentur profeſſionem fidei emittere in manu Epiſcopi, & iurare ſe victuros ſub obedientia Romanæ Eccleſiæ, alias non faciunt fructus ſuos. *Concil. Trident. ſeſſ.*24. *de refor. c.*12.

Dignitates, & perſonatus Eccleſiæ, in qua fit concio, ſiue infra annum, ſiue in quadrageſima, tenentur ei intereſſe. *Concil. Mediol.*1. *par.*2. *tit. De prædicatione verbi Dei*.

Vide, *Beneficiatorum obligationes*. Vide, *Beneficiati quò ad reſidentiam, &c. ibid.* Vide, *Canonici*.

Dignitatum diminutio, mutatio, & dimiſſio.

Dignitates dimitti non poſſunt ſine licentia ſuperioris (etiamſi alia adſit conſuetudo.) *De conſuetud. cap. Cum venerabilis*.

Dignitates non poſſunt diuidi, aut diminui, nec mutari, neque præbendæ. *De præb. cap. Maioribus*.

Non poſſunt oppignorari, non vendi, nec alienari: ſic facientes ſpoliandi ſunt, niſi eas redimant intra terminum à ſuperiore aſſignandum. *Concil. Oxon.*1. *cap.*29.

Dignitates, perſonatus, præbendæ, &c. dari non poſſunt ad firmam. *Concil. Londin.* 2 *c.*8.

Vide, *Beneficiorum diſmembratio*.

Dignitatum impetrationes, quando ſunt nullæ.

Dignitatem impetrans tacendo eam, quam habet, nulliter impetrat. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De interpretatione verborum c.* 8.

Vide, *Beneficiorum impetrationes*.

Dignitates non dandæ per pecuniam vel munera, & pœnæ.

Dignitas Eccleſiaſtica conferri non poteſt, neque per munus, neque per adulationem. *Concil. Aquiſgran. ſub Ludouico Pio c.*38. *Gregor. I. lib.*10. *ep.*31.

Dignitatem pretio obtinens, vel ex ſeruitio perſonæ, priuatur, & deponitur. *Concil. Melfitan. c.*1. *Concil Claramont. c.*6. Et etiam dans licet Epiſcopus priuatur Epiſcopatu. *Concil. Melfit. c.*1.

Ad dignitatem poſtulari nequit minor 27. annorum. *Extra, de poſtulat. Prælator. cap vn.*

Dignitas, quæ habet curam. Vide, *Beneficia curata*.

Vide, *Beneficia non obtinenda cum pretio*. Vide, *Simoniaci*. Vide, *Sedes Apoſtolica*.

Dignitas patris non danda filio.

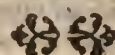
Dignitas patris in aliqua Eccleſia conferri non poteſt filio. *Concil. Later. in append. tit. De ordinat. filiorum c.* 1. 2. & 4.

Vide, *Filius*.

Dignitates vacantes in curia.

Dignitates vacantes in curia Papæ ab eo prouidendæ. *Extra, de elect. cap. Ex debito.* & *Extra, de præbend. & dignit. cap Ad regimen*.

Vide, *Beneficia vacantia in curia*.

ditur per infirmitatem. *Dist.55. cap. Præcepta.*

Dignitas non facit Episcopum, sed vita (id est, non facit eum carum Deo, plenum meritis, & conspicuum.) 2. *qu. 7. cap. Non omnes.*

Dignitas non facit maiorem, vel minorem, sed vita (intellige in meritis, non autem in iurisdictione.) 2. *qu 2. cap. Paulus, & cap. Quamquam.*

Dignitas ex obedientia acceptanda est. 2.q.1. *cap. Sciendum.*

Dignitates ambiens. Vide, *Ambiens.* Vide, *Sedes Apostolica.*

Dignitates Ecclesiasticæ quibus dandæ, & quibus negandæ.

Dignitates Ecclesiasticæ dandæ sunt ijs, qui merita habent. *Greg. I. lib. 15. epist. 31. Nicolaus I. epist. 10.*

Dignitas requirens ordinem dari non potest, nisi illi qui intra tempus statutum, potest illum ordinem accipere. *Concil. Triden. sess. 24. de reformat. c. 12.* Vide, *Beneficiatorum obligationes.*

Dignitates dandæ sunt ijs, qui inseruiunt in Ecclesia. *Nicolaus I. epist. 10.*

Dignitas Scholastica danda est personæ idoneæ, quæ apta sit per se ipsum docere, &c. alias nulla sit prouisio. *Concil. Trident. sess. 23. de reform. c. 17. circa fin.*

Dignitates non habentes curam animarum, ex dispositione Episcopi conferri possunt habenti ætatem 20. annorum. *De ætate & qualit. &c. præficiend. in 6. cap. vnic. Concil. Vienn. prouinc.* sed *Trident. sess. 24. de refor. c. 12.* statuit vt non dentur nisi 22. annos habeant.

Dignitatem postulare nequit minor 27. annorum. *Extra, de postulat. Prælat. c. vn.*

Dignitas cum cura animarum dari non potest, nisi attingenti saltem annum 25. ætatis, qui sit bonis moribus, & doctrina sufficienti præditus. *ibid.*

Dignitates etiam sine cura dari non debent nisi predito bonis moribus, sufficienti doctrina, & habenti annos 22. *Leo X. const. 7. Supernæ. Concil. Trident. sess. 24. de refor. c. 12.* Vide, *Beneficia quibus danda.*

Dignitates dari non possunt Bigamis, illiteratis, pœnitentibus publicis, coniugatis, corpore vitiatis, curiæ implicitis, negotijs sæcularibus irretitis. *Nicolaus I. epist. 2.*

Neque dari possunt infamibus. *De regulis iuris in 6. reg. 87.*

Dari non possunt ijs, qui nesciunt Latine loqui. *Concil. Tolet. 2. c. 10.*

Promouendi ad dignitates examinandi sunt de vita & moribus, sufficientia, & habilitate ad illud munus. *Concil. Colon. 3. tit. De altero medio c. 6.*

Vide, *Beneficiorum incapaces.* Vide, *Canonici.* Vide, *Personatus.*

Dignitatis locus. Vide, *Locus.*

Dignitates plures, vel annexæ curæ.

Dignitates plures, nec in vno, nec in pluribus locis potest aliquis habere. *De præbendis, &c. cap. De multis, & cap. Ad hæc De cler. non resident. c. Quia non nulli. De consuetud. in 6. c. 1. Concil. Later. 5. sess. 9. Bulla de refor. curiæ, c. 2. Ioannes XXII. Extrau. De præb. c. Execrabilis,* diffusè. *Concil. Later. 4. c. 29. Concil. Londin. 2. c. 14.*

Dignitates plures habentes curam animarum tenere non possunt. *Extra, De præbend. & dignit. c. Execrabilis.* Vide, *Beneficia plura.*

Dignitates plures habens cogendus est dimittere, & vnam tenere. *De præbend. cap. Præterea.*

Dignitas annexa curæ in eadem Ecclesia potest retineri ab eodem. *De præbend. in 6. cap. Super eo.*

Dignitas habens curam quænam sit. Vide, *Beneficia curata.*

Dignitatem secundam aliquo obtinente in capitulo, vacat prima. *Clement. De præbend. c. Si plures.*

Dignitatem obtinens habens præbendam perdit primam præbendam. *Clement. De præbend. c. fin.*

Dignitas vna tantum obtineri potest. *De consuetud. in 6. cap. 1.*

Dignitates plures etiam cum cura animarum cum dispensatione habere possunt Cardinales, & filij Regum. *Ioannes XXII. Extra, de præbend. c. Execrabilis. Concil. Later. 5. sess. 9. Bulla de refor. curiæ. c. 2.*

Vide, *Beneficia plura.* Vide, *Canonici.*

Dignitatem habentium obligationes.

Dignitatem habens, cui est annexus ordo, tenetur intra annum illum accipere, alias ex tunc non habet vocem in capitulo, nec totam distributionem. *Clement. De ætate & qualit. &c. c. Vt his.*

Dignitatē habens, cui est annexum onus missæ, Euangelij, Epistolæ, &c. intra annum tenetur ordines illos accipere, nisi iustum adsit impedimentum; & per se tenetur mini-

stra-

ſtrare ſub pœnis taxatis in *Concilio Viennen. c. Vt ij qui. Concil. Trident. ſeſſ.22. de refor. c.4.*

Dignitatem habens in Cathedrali, vel Collegiata, tenetur in publico portare capucium. *Concil. Later.5. ſeſſ.9. Bulla de refor. curiæ c.2.*

Dignitatem habens tenetur ad reſidentiam. vt, decanus, cantor, cuſtos, &c. alij ſimiles, & non poſſunt ſupplere per alios, ſed ipſi debent eſſe immediatè præſentes ſuis Eccleſiis. *Concil. Moguntin.4. c.71. Concil. Trident. ſeſſ. 24. de reform. c.12.* Vide, *Beneficiati quò ad reſidentiam.*

Dignitaté habentes non poſſunt vltra tresmenſes ab Eccleſia abeſſe ſub quouis prætextu, imò minus iuxta ſtatuta, & conſuetudines aliarum Eccleſiarum: & qui abeſt vltra, prima vice priuatur medietate fructuum, etiam eorum quos habuit; pro ſecunda vice priuatur omnibus fructibus; pro tertia vice proceditur ad alias pœnas. *Concil. Trident. ſeſſ.24. de refor. c.12.* Vide, *Benef. quò ad reſidentiam.*

Dignitatem habentes, quicumque ſint, tenentur per ſe, non per cappellanos choro aſſiſtere; officium ibi recitare; Epiſcopo celebranti, vel Pontificalia exercenti aſſiſtere. *Concil. Trid. ſeſſ.24. de refor. c.12. Concil. Mediol.1. part. 2. tit. Communia de Miniſtris.*

Dignitaté habentes, ſiue cum cura animarum, ſiue abſque ea, tenentur profeſſionem fidei emittere in manu Epiſcopi, & iurare ſe victuros ſub obedientia Romanæ Eccleſiæ, alias non faciunt fructus ſuos. *Concil. Trident. ſeſſ.24. de refor. c.12.*

Dignitates, & perſonatus Eccleſiæ, in qua fit concio, ſiue infra annum, ſiue in quadrageſima, tenentur ei intereſſe. *Concil. Mediol.1. par.2. tit. De prædicatione verbi Dei.*

Vide, *Beneficiatorum obligationes.* Vide, *Beneficiati quò ad reſidentiam, &c. ibid.* Vide, *Canonici.*

Dignitatum diminutio, mutatio, & dimiſſio.

Dignitates dimitti non poſſunt ſine licentia ſuperioris (etiamſi alia adſit conſuetudo.) *De conſuetud. cap. Cum venerabilis.*

Dignitates non poſſunt diuidi, aut diminui, nec mutari, neque præbendæ. *De præb. cap. Maioribus.*

Non poſſunt oppignorari, non vendi, nec alienari: ſic facientes ſpoliandi ſunt, niſi eas redimant intra terminum à ſuperiore aſſignandum. *Concil. Oxon.1. cap.29.*

Dignitates, perſonatus, præbendæ, &c. dari non poſſunt ad firmam. *Concil. Londin. 2 c.8.*

Vide, *Beneficiorum diſmembratio.*

Dignitatum impetrationes, quando ſunt nullæ.

Dignitatem impetrans tacendo eam, quam habet, nulliter impetrat. *Concil. Later. 3. in append. tit. De interpretatione verborum c.8.*

Vide, *Beneficiorum impetrationes.*

Dignitates non dandæ per pecuniam vel munera, & pœnæ.

Dignitas Eccleſiaſtica conferri non poteſt, neque per munus, neque per adulationem. *Concil. Aquiſgran. ſub Ludouico Pio c.38. Gregor. I. lib.10. ep.31.*

Dignitatem pretio obtinens, vel ex ſeruitio perſonæ, priuatur, & deponitur. *Concil. Melfitan. c.1. Concil Claramont. c.6.* Et etiam dans licet Epiſcopus priuatur Epiſcopatu. *Concil. Melfit. c.1.*

Ad dignitatem poſtulari nequit minor 27. annorum. *Extra, de poſtulat. Prælator. cap vn.*

Dignitas, quæ habet curam. Vide, *Beneficia curata.*

Vide, *Beneficia non obtinenda cum pretio.* Vide, *Simoniaci.* Vide, *Sedes Apoſtolica.*

Dignitas patris non danda filio.

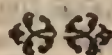
Dignitas patris in aliqua Eccleſia conferri non poteſt filio. *Concil. Later. in append. tit. De ordinat. filiorum c.1.2. & 4.*

Vide, *Filius.*

Dignitates vacantes in curia.

Dignitates vacantes in curia Papæ ab eo prouidendæ. *Extra, de elect. cap. Ex debito.* & *Extra, de præbend. & dignit. cap Ad regimen.*

Vide, *Beneficia vacantia in curia.*

Dignitates nouæ, quomodo dandæ.

Dignitates nouæ in aliqua Ecclesia conferantur, iuxta consuetudinem vicinarum ciuitatum. *De consuetud. cap. Cum olim.*

Dignitas suppressa.

Dignitas suppressa, seu ablata per statutum confirmatum à Papa, semper vacat. *De constitutionibus cap. Cum accessissent.*

Dignior.

Digniores sacerdotes facilius exaudiuntur (intellige ex opere operantis.) 1. *qu.* 1. *cap. Ipsi sacerdotes.*

Digniores semper promouendi, & magis idonei, & aliter facientes peccant mortaliter. *Concil. Trid. sess.* 24. *de refor. c.* 1.

Ex his, qui sunt examinati, digniori & non alteri tenetur Episcopus dare Ecclesiam. *ibid. c.* 18.

Vide, *Idoneus.*

Dilatio.

Dilationis terminus præfigi debet à iudice. *De except. cap. Pastoralis.*

Dilationes non concedendæ reo, quando habuit tempus ad plenè instruendum. *De dilationibus cap Preterea.*

Dilationes concedendæ non sunt ex declaratione alicuius verbi dubij, vel ambigui positi in libello. *ibid. cap. Literæ.*

Dilatoriæ exceptiones omnes proponantur intra terminum à iudice assignandum. *De except. cap. Pastoralis.*

Dilationes friuolæ non sunt admittendæ. *Honorius III. ex Cirone, de dilationibus c.* 1.

Dilatio potius indulgenda, quam procedendum minus clarè in causa sub prætextu breuiandi. *ibid.*

Diligere.

Diligere Deum, est donum Dei. *Concil. Arausi.* 2. *c. vlt.*

Diligere Deum, vt oportet ad consequendam iustificationis gratiam, nullus potest sine præueniente Spiritus sancti inspiratione, & adiutorio. *Concil. Trid. sess.* 6. *can.* 3.

Vide, *Adiutorium.*

Dimissoriæ literæ.

Dimissoriæ literæ faciendæ ab Episcopis, non concedantur, nisi petantur. *Dist.* 72. *cap. Episcopus. cap. Clericus.*

A quo, quando, & quomodo concedendæ. Vide, *Literæ dimissoriæ.* Vide, *Litera commendatitiæ.* Vide, *Capitulum,* vltra medium.

Dimissoriæ si falsæ. Vide, *Ordinati ab alieno.*

Vide, *Literæ, formatæ, commendatitiæ, &c.*

Dimissio vxoris.

Dimitti non potest prima vxor, & accipi secunda, neque à Rege, neque ab Imperatore. *Nicolaus I. ep.* 22. *&* 23.

Vide, *Diuortium.* Vide, *Matrimonium separatum.* Vide, *Vir.* Vide, *Vxor.*

Diœcesis. Diœcesanus.

Diœcesis, quæ numquam habuit Episcopum, non potest illum prætendere. 16. *quæst.* 1. *cap. Fœlix.*

Diœcesis nihil debet soluere Episcopo. 16. *qu.* 1. *cap. Constitutum.* Vide, *Episcopus circa procurationes.*

Si Diœcesis diuidatur beneficium vacaturum concessum à Papa non diuiditur, sed integrum conferendum est. *Extrau. Io. XXII. de conceß. preb. cap.* 1. *Sedes.*

Diœcesi diuisa, iudex delegatus à Papa in ea ante diuisionem remanet iudex in vtraque. *ibid.*

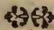
Diœcesi diuisa Archidiaconi, & alij eandem tenent iurisdictionem sicut prius, ea excepta, quæ per literas Papæ excipitur. *Extrau. Ioann. XXII. de conceß. preb. cap. Ad Apostolatus.*

Diœcesi diuisa, qui habebat gratiam expectatiuæ; dum erat integra, nullum patitur præiudicium, dum diuiditur. *Extra, de off. Iud. deleg.*

Diœcesum fines probantur per libros antiquos. *De probationib. cap. Cum causam.* Vide, *Fines.*

Diœcesani, id est populi Diœcesis, omnes debent obedire Episcopo. *De maiorit. & obed. cap. Omnes.*

Diœcesanus, id est Episcopus. Vide, *Episcopus.* Vide, *Ordinarius.*

Di-

Discere. Discipuli.

Discendum est ab omnibus, etiam à paruulis, & minimis. *Dist.38. cap. Nullus.*
Etiam Episcopus ab his discere debet, quando est necessarium. *ibid. c. Nullus.*
Discenda est doctrina salutis, etiam à paruulis, & minus eruditis. *Clem. I. ep. 3.*
Septuaginta discipulorum locus in Ecclesia tenent Presbyteri. Sicut Episcopi Apostolorum. *Anacletus epist. 2. & 3.* Vide, *Episcopus.* Vide, *Presbyter.*
Vide, *Schola.*

Discordia. Discordes.

Discordes clerici eijciendi ab Ecclesia, nisi concordent. *Dist. 90. cap. Discordantes. cap. Placuit, & cap. Studendum.*
Discordantium oblationes non recipiendæ, nisi concordent. *Dist. 90. c. Oblationes.*
Discordantes Episcopi per Synodum reducendi sunt ad concordiam. *Dist. 90. cap. Dissidentes. c. Placuit. & cap. Studendum.*
Discordantibus Episcopis in iudicio alicuius Episcopi, alieni vocentur. *6. qu. 4. cap. Si quis Episcopus il 1. & il 2.*
Discordiam ponentes in electione Abbatissæ, excommunicantur. *De elect. in 6. c. Indemnitatibus.*

Disiunctio.

Si sub disiunctione aliquid præcipiatur, dummodo altera pars disiunctionis verificetur, habetur effectus. *De rescriptis cap. Inter cæteras.*

Dissimulare.

Dissimulans mala, ne contristet peccatores non est misericors, sed crudelis. *23. qu. 5. cap. Qui vitijs.*
Dissimulari nequit mala vita superioris. *2. qu. 7. cap. Sicut inquit.*
Vide, *Errores.*

Dispensare. Dispensatio. Dispensatus.

Dispensatur aliquando communicare cum hæreticis ob maius bonum. *1. qu. 7. cap. Didici, cap. Cognoui, & cap. Dispensationes.*
Dispensatio matrimonialis obtenta à Papa inter consanguineos, si causa expressa sit falsa; est nulla. *Concil. Colon. 2. part. 7. c. 46. De consanguinit. & affinit. cap. Quia circa.*
Dispensatio in matrimonijs (vbi est consuetudo) requirit, vt contrahentes æqualiter distent à stipite. *De consanguinit. & affinit. cap. Quod dilectis.*
Dispensare potest Ecclesia in gradibus consanguinitatis, & affinitatis. *Concil. Trid. sess. 24. can. 3.*
Dispensatio in matrimonijs, quando facienda. Vide, *Matrim. in gradibus prohibitis.*
Dispensare non possunt Nuncij, Collectores, Episcopi, & Archiepiscopi in gradibus prohibitis in matrimonijs, neque contrahendis, neque contractis. *Vrban. VIII. const. 6. Sanctissimus c. 14.*
Dispensare potest Episcopus in interstitijs pro ordinatione. *Concil. Trident. sess. 23. de refor. c. 11.* Nedum ad ordines minores, sed inter subdiaconatum, & diaconatum. *ibid. c. 13.* Vide, *Interstitia.*
Dispensante Papa cum aliquo indigno, vt plura habeat beneficia, tenetur Episcopus id significare Papæ, vt alteri conferat digno, saluo iure patroni circa præsentationem. *Concil. Colon. 3. tit. De officiorum, &c. c. 9.*
Dispensatio facta cum aliquo, vt beneficia possit obtinere non obstante vllo defectu, non concedit vt duo simul obtineat. *De filijs Presbyterorum in 6. cap. 1. §. Ille vero.*
Dispensatus super defectu natalium, si petit dispensationem obtinendi plura beneficia, tacendo primam dispensationem, nulliter obtinet. *ibid. cap. fin.*
Dispensatus ab irregularitate, vt eligatur Abbas, non dispensatur per hoc ad ordines. *De ætate, & qualit. &c. cap. Tuam in domino.*
Facultas delegata ad dispensandum in irregularitate non potest subdelegari. *De off. & potest. Iud. deleg. cap. fin. § fin.*
Dispensare non possunt Episcopi cum suspensis, vel depositis ab officio, eò quod susceperunt ordines in excommunicatione ob Clerici percussionem. *De sent. excomm. cap. Cum illarum.*
Dispensatus ad beneficia illegitimus, quando nulliter obtinet alia. Vide, *Illegitimus.*
Dispensare potest Episcopus cum ordinatis per saltum, dummodo in ordine non ministrauerint. *Concil. Trid. sess. 23. de refor. c. 14.*
Dispensare non possunt Nuncij, Collectores, Episcopi, & Archiepiscopi in defectibus ætatis, vel natalium, neque pro retentione beneficiorum incompossibilium, neque de creandis notarijs publicis, neque in dispositione beneficiorum. *Vrbanus VIII. const. 6. Sanctissimus cap. 14.*

Di-

Dispensationes à Papa concessæ extra Romam, committendæ sunt ordinarijs eorum, qui eas impetrarunt. *Concil. Trident. sess.22. de refor. c.5.*

Dispensationes gratiosè concessæ non possunt suum sortiri effectum, nisi prius ab Episcopis, vt delegatis Papæ cognoscantur, summariè tamen, & extraiudicialiter non esse subreptitiæ, vel obreptitiæ. *Concil. Trid. ibid. c.5.*

Dispensatio in legibus canonicis magna ex causa, & magna cum maturitate facienda est; alias subreptitia censetur. *Concil. Trid. sess.25. de refor. c.18.* Vide, *Decreta*. Vide, *Leges*. Vide, *Statuta*. Vide, *Conciliorum decreta.*

Dispensationes in natalibus (quando succedendum est in bonis temporalibus) debent hanc clausulam retinere, vt scilicet non præiudicetur ijs, qui debent succedere ab intestato. *Vrbanus VIII. constitut.6. Sanctissimus cap.50.*

Dispensatus semel petens secundo dispensari. Vide, *Illegitimus*.

Dispensationis gratia non valet, nisi totaliter concernat effectum dispensationis. *Vrbanus VIII. ibid. cap.51.*

Dispensationes non habent effectum, nisi super eis literæ Apostolicæ sint confectæ, & expeditæ. *Vrbanus VIII. ibid. cap 52.*

Vide, *Matrimoniales dispensationes*.

Dispensationum literæ in affinitate, vel consanguinitate. Vide, *Literæ*.

Dispensationes matrimoniales in forma gratiosa concedi non possunt à S. Pœnitentiaria. *Pius IV. const.53. In sublimi*. Vide, *Matrimoniales dispensationes*.

Dispensare non potest S. Pœnitentiaria in ætate promouendorum, nec prorogare terminum, intra quem aliquis tenetur accipere ordinem ob beneficium. *ibid.* Vide, *Regulæ Cancellariæ. Vrbanus VIII. const.6. Sanctissimus.*

Displicere.

Displicere non potest id quod semel placuit (id est quò ad effectum rescindendi.) *De regulis iuris in 6. reg.21.*

Dispositio.

Dispositio ad iustificationem, quomodo fiat. Vide, *Iustificatio*.

Dispositio vltima, id est, voluntas.

Dispositionum piarum, siue vltimarum voluntatum, siue etiam inter viuos executor est Episcopus, *Concil. Trid. sess. 22. de refor. c.8.*

Disputare.

Disputandum non est cum hæreticis (id est sine necessitate, vel à laicis.) *Gelasius ep.4. 24. qu.3. cap. Cum quibus.*

Disputationes de fide fieri non possunt in publico à vulgo, siue clericis, siue laicis, & pœnæ eorum. *Leo Magnus ex Concil. Calced. act. 3.* quod confirmauit Marcianus Imperator. Item *Reformatio Cleri Germaniæ c.32.*

Vide, *Laici*. Vide, *Fides*.

Distributiones quotidianæ Ecclesiarum.

Distributiones quotidianæ dandæ sunt eis, qui resident in Ecclesia, id est, qui sunt præsentes horis canonicis: alioquin habere non possunt, nisi pro rata seruitij. *Concil. Rauenn. 1. sub Honor. IV. c. 5. Concil. Colon. 3. tit. Censuræ c. 24. Concil. Mogunt. 4. c 70. Concil. Turon.4. c.2. Concil. Trid. infra.*

Determinanda est portio distributionum, quæ danda est pro qualibet hora, iuxta quantitatem rei distribuendæ, & numerum Capituli, vt sciri possit, quæ pars detrahenda sit absenti pro qualibet horâ, & functione. Maior tamen pars assignanda pro assistente matutino. *ibid. Concil. Rauenn.1. sub Honor.IV. c.5. Mogunt.4. c.72.*

Distributiones dari non debent pro minima parte officij, sed pro horis integris. *Concil. Mogunt.4. c.72.*

Distributiones dandæ sunt etiam illis, qui ex infirmitate impediuntur ne sint præsentes, vel ex periculo grauioris læsionis. *Concil. Rauenn. vbi supra c.5. Mogunt.4. c.72.*

Distributiones non debentur absenti, etiam cum priuilegio ob studium Theologiæ, sed præsentibus tantum dandæ sunt; ijs enim solum fructus beneficiorum debentur. *De præbend. cap. Licet nobis. Honor.III. ex Cirone de præbend. c.1.*

Distributiones pro anniuersarijs defunctorum, & aliæ quotidianæ solis præsentibus dandæ. *Concil. Turon.4. c.2. De clericis non residentibus in 6. cap. vnic. Concil. Trid. sess.24. de refor. c. 12.* Non obstante consuetudine contraria. *ibid. Concil. Senon. in decretis morum c.20. Concil. Mogunt.4. c.72.*

Distributiones in duabus Ecclesijs pro eadem hora, nullus potest percipere. *Concil. Turon.4. c.3.*

Di-

Distributionibus totius diei priuatur beneficiatus, qui dum diuina fiunt ambulat per Ecclesiam, vel circa eam. *Concil. Mog.4. c.73.*

Distributiones vnde accipiendæ, vel dentur iis qui choro sunt præsentes. Vide, *Episcopi potestas in res Ecclesiæ.*

Distributiones non sunt dandæ omnibus æqualiter, sed pro qualitate, & rata laborum, ac præsentia ad horas canonicas. *Concil. Senonense in decret. morum c.10. Mogunt.4. c.72.*

Distributiones processionum dari debent iis qui sunt præsentes à principio vsque ad finem, *Concil. Mogunt.4. c.72.*

Distributiones tenues, quomodo augendæ sunt, vt Dei seruitium in Ecclesiis non negligatur. *Concil. Trident. sess. 21. de refor. c.3. & sess.23. de refor. c.3.*

Distributiones pro rata diuidendæ illis, qui choro intersunt: qui vero absentes sunt perdunt distributionem illius diei, vel horæ, cui non intersunt, & fabricæ applicatur, vel alteri pio loco: crescente autem contumacia ad alia procedatur. *Concil. Trid. sess.22. de refor. c.3. Concil. Mediolan.1. par.2. tit. Communia de Ministris.* Excipiuntur infirmi, & absentes ob Ecclesiæ vtilitatem. *ibid.*

Distributionem habere debet, qui habet dignitatem, cui annexa est cura, etiam si absit à choro pro seruitio Curiæ, nisi in Capitulo adsit statutum in contrarium. *Concil. Trid. sess.22. de refor. cap 3.*

Distributiones diuidens non soluat iis, qui notati sunt à Punctatore, alioquin eas de suo tenetur Ecclesiæ restituere, & per vnum mensem carere distributionibus. *Concil. Mediol.1. part.2. tit. De officio Thesaurarij.*

Vide, *Beneficiati quò ad residentiam.*

Districtus.

Districtus in quo eligi debet nouus Papa moriente antecessore, idem est ac Diœcesis. *Clement. de elect. c. Nè Romani §. Sanè.*

Diuinatio. Diuinator.

Diuinatio in scriptura in malam partem accipitur. *1. qu.1. cap. Nunquam.*

Diuinationes, auguria, &c. similia fugienda. *Lib.7. const. Apost. c.62.*

Diuinationibus vacantes, excommunicantur. *Leo IV. epist.12. & 26. qu.5. cap. Si quis Clericus. c. Si quis Ariolos. Concil. Veneticum c.vlt. Concil. Aurel.1. c.32.* Fustigandi, & venundandi, & pretia eorum pauperibus eroganda. *Concil. Narbonen. c.14. Ex Concil. Ancir. c.23.* Per quinquennium pœnitere debent.

Diuinatoriam artem exercentes cum dæmonis cooperatione, vt de hæresi suspecti ab Inquisitoribus iudicandi sunt, etiam si protestentur se non certò affirmare, quæ prædicunt. *Sixtus V. const.17. Cœli, & terræ.* Vide, *Sortilegia.*

Ab eisdem Inquisitoribus iudicandas huiusmodi diuinationes prius decreuerat *Alexander IV. const. 12. Quod super.* Olim solùm illæ, quæ hæresim continebant manifestam ab Inquisitoribus iudicabantur. *De hæret. in 6. c. Accusatus.*

Diuinatores fugiendi. *25. qu.2. cap. Intelligi noluit.*

Diuinos obseruans, seu consulens, excommunicatur. *26. qu.5. cap. Si quis Ariolos.* & grauiter puniendi, & quomodo. *ibid. cap. Qui diuinationes.*

Diuinatores propriè dicuntur, qui futura prædicunt. *26. qu.3. cap. Nec primò.*

Diuinatores mathematici sunt, qui ex siderum motu prædicunt futura. *26. quæst. 3. cap.1.*

Diuinatorum multa genera, & quot, distinctè. *26. qu.3. cap. Igitur genus.*

Diuinatorum effectus, quare permittit Deus. *26. qu.5. cap. Nec mirum.*

Diuinatores non applicandi sacris officiis. *26. qu.5. cap. Non oportet.*

Diuinationum omnium species, & modi, media, & ritus numerantur *à Sixto V. constit.17. Cœli, & terræ.* Vide, *Magia.* Vide, *Astrologia.* Vide, *Dæmones.* Vide, *Sortilegia.* Vide, *Superstitio.*

Diuinitas.

Diuinitas dici non potest Trinitas. *Fælix III. ep.5. ad Zenonem.*

Diuinitas Christi in cruce, aut morte, non est passa. *Concil. Brachar.1. c.7.* Vide, *Christus quò ad passionem, & mortem.*

Diuinitas non generat neque generatur; nec proinde datur quaternitas. *De fide, & summa Trinitate cap.1.* Est vna natura, & simplex, eadem numero in tribus personis. *ibid.*

Vide, *Deus.*

Diuisio. Diuisi.

Diuisio Parochiarum à quo facta, & quando. *13. qu.1. cap. Ecclesias.*

Diuisi ab Ecclesia Catholica, cælum non possunt ingredi. *24. quæst. 1. cap. Quicumque.*

Diuisiones, seu dismembrationes beneficiorum, quando faciendæ sunt, fiant vocatis partibus, & deinde supplicetur Papæ, & exprimatur valor beneficiorum diuidendorum,

rum. *Vrbanus VIII. constit.6. Sanctissimus, cap.22.* Vide, *Beneficiorum dismembratio.*

Diuisa Diœcesi in duas, an patiantur præiudicium, qui habebant iura in eam. Vide, *Diœcesis.*

Diuites.

Diuites, qui bene viuunt, possunt saluari. *Concil. Diospolit. c. 6. Dist.30. cap. Hæc autem.*

Diuitibus rapiendum non est, vt detur egenis. 14. *qu.5.* Vide, *Eleemosyna.*

Diuites infirmi cogendi non sunt, vt edant cibos pauperum. *Dist. 41. cap. Non cogantur.*

Diuites facti post ordinationem, vt Clerici, Episcopi, &c. Ecclesijs debent dare omnia. 12. *qu.3. cap. Placuit.*

Diues nullus fieri potest cum damno alterius. *De regulis iuris in 6. reg 48.*

Diuortium.

Diuortium verum est, quando coniuges separantur animo sic manendi semper. *De pœnit. dist.1. cap.21. Diuortium.*

Diuortij causæ ab Ecclesiasticis sunt iudicandæ. *Concil. Lateran.3. in append. tit. Qui filij sint c. 2. Qui filij sint, cap. Per venerabilem. De diuortijs cap. Porrò.*

Diuortio facto ob aliquod crimen, non soluitur vinculum matrimonij. *De diuortijs cap. Quæsiuit.* Vide, *Matrimonij solutio quò ad vinculum.*

Diuortium fieri potest ex causa fornicationis. *Concil. Tolet. 12. c.8.*

Diuortium fieri non potest à coniugibus ex propria authoritate, sed ex authoritate Ecclesiæ. *Qui filij sint cap. Per venerabilem.*

Diuortij sententia quando, & quomodo reuocanda. *De sent. & re iud. cap. Consanguinei.*

Diuortium quando, & quomodo fieri potest. Vide, *Matrimonij separatio.*

Diuortium fieri non potest, nisi ex causa à iure permissa, & cum solemnitate viri. *Sixtus V. const.46. Ad compescendam.*

Diuortio facto, si quis eiectam denuò receperit, & ea vtatur vt concubina, vltimo supplicio puniatur. Item si quis eiecta vxore vtatur concubinis, vel cum scortis vitam ducat impudicam. *ibid. Sixtus V.*

Diuortij lite pendente, vxor in monasterio monialium, vel in alio loco licito sequestretur, nec sine sententia iudicis inde exeat; quod si inde aufugiat, & impudice viuat, vltimo supplicio puniatur. *Sixtus V. ibid. Ad compescendam const. 46.* Vide, *Matrimonij separatio.* Vide, *Vxor.*

Diuortium affectans vxor, si separatione secuta viuit impudicè, vltimo supplicio puniatur. *ibid.*

Vide, *Coniuges, in fine.* Vide, *Matrimonij separatio.* Vide, *Maritus.* Vide, *Vxor.* Vide, *Separatio Tori.* Vide, *Tori separatio.*

Docere. Doctus.

Docere non debent indocti. *Concil. Tolet.7. c.5.*

Docere non potest verbo, qui non docet opere. *Dist.81. cap. Nemo.*

Docere nesciunt arrogantes. *Dist. 46. cap. Hoc habet.*

Doctus gratias agere debet Deo de doctrina, quia Dei donum est, & gratia. *Clem. I. epist.3.*

Docendi licentiam vendens beneficio priuatur. *De Magistris cap.1.*

Pro docendi licentia, nihil soluendum est. *ibid. cap. Probibens.*

Doctor. Doctrina.

Doctor debet se accommodare captui audientium, & discentium. 8. *quæst. 1. cap. Oportet.*

Doctorari nullus potest sine Episcoporum licentia. *Concil. Cæsaragust.1. c.7.*

Doctrina necessaria homini data est à Deo per Moysem, per Prophetas, & tandem Christus eam docuit. *De fide, & summa Trinit. c.1.*

Doctrinæ scriptorum non sunt æquiparandæ diuinis scripturis. *Dist. 9. cap. Neque quorumlibet.*

Si doctrina S. Scripturæ aliquid non declarat, ad quem est recurrendum. *Dist.20. cap. De quibus.*

Doctrinæ allegoricæ explicari debent secundum expositionem Doctorum antiquorum, vt SS. Ambrosij, Augustini, Hieronymi, Chrysostomi, &c. *Concil. Colon. 2. part.6. c. 24.*

Doctrina data alicui, gratia Dei est. *Clem. I. epist.3.*

Doctrinam docentes temerariam, scandalosam, offensiuam piarum aurium, per Inquisitores sunt iudicandi. *Concil. Constant. sess. vlt. in const. Martini V.*

Doctrina hæretica, si author catholicus. Vide, *Deficiens, in fine.*

Doctrinæ Christianæ Confraternitas. Vide, *Confraternitas.*

Do-

Doctores, quibus fulcitur Ecclesia.

Doctores, quorum doctrina Ecclesia fulcitur, sunt SS. Ambrosius, Augustinus, Gregorius, & Hieronymus, & per eos soluuntur nodi difficultatum. *De reliquijs, & venerat. Sanctorum in 6. cap. vnico.*

Doctorandorum obligatio.

Doctorandi tenentur iurare de non excedendo determinatam summam in expensis, alioquin doctorantes, & doctorati, quicumque sint, etiam Episcopi, careant ea facultate per sex menses. *Clement. de Magistris cap. Cum sit.*

Doctorari nullus potest sine Episcoporum licentia. *Concil. Cæsaraugust. c. 7.*

Doctorandi facultas Romæ, &c.

Doctorandi facultas extra Vniuersitates, Romæ concessa olim fuit Referendarijs, & Auditoribus Rotæ, & Abbreuiatoribus, sed reuocata fuit *à Iulio III. constit. 16. Cum sicut.*

Doctorandi facultas in iure ciuili, & canonico Romæ conuenit solum Collegio Aduocatorum Consistorialium, & reuocatur qualibet alia facultas concessa quibuscumque. *Iulius III. constit. 16. Cum sicut.* Eamdem confirmat *Sixtus V. constit. 62. Sacri §. 4.*

Dictum Collegium gratis tenetur doctorare pauperes idoneos. *ibid.*

Doctorandi in medicina facultas Romæ, concessa est Collegio Medicorum, sicut etiam in Philosophia. Et alijs quibuscumque prohibetur. *Iulius III. const. 25. Cum sicut.*

Vide, *Aduocati consistoriales.* Vide, *Notarij Romanæ Curiæ.* Vide, *Assistentes.*

Doctorandi licentia conceditur studio Patauino. *Ioann. XXII. constit. 6. Inter cæteras.*

Doctorandi licentia concessa alijs studijs, in statu Ecclesiæ. Vide, *Studium.* Vide, *Vniuersitates.* Vide, *Nomina Ciuitatum.*

Doctores Romani.

Doctores Romani, qui ex patre, & matre Romanis nati sunt Romæ, si voluerint legere in qualibet facultate in studio Romano, admittendi sunt cum salario 25. scutorum pro quolibet anno. *Gregorius XIII. const. 29. Cum officio §. 19.*

Doctrinæ Christianæ Clerici.

Vide, *Clerici Doctrinæ Christianæ.*

Dolor.

Dolor peccatorum duplex est, quidam ob pœnas æternas, quidam ob Deum, & gloriam. *Gregorius I. lib. 6. ep. 23. Concil. Trident. sess. 14. cap. 5.*

Doloris ratio habenda est in pœnitentia. *De pœnit. dist. 1. cap. 84. In actione.*

Vide, *Pœnitentia.* Vide, *Contritio.*

Dolus.

Dolus nulli debet patrocinari. *De dolo, & contumacia cap. Ex literis.*

S. Dominicus.

S. Dominicus fundator Ordinis fratrum Prædicatorum canonizatur *à Gregorio IX. anno 1234. const. 8. Fons sapientiæ.*

S. Dominici festum die 4. Augusti celebrandum iussit *Paulus IV. constit. 15. Gloriosus.* Licet dies obitus illius contigerit die 6 & hoc propter festum *B. Mariæ ad Niues.*

Dominicani fratres. Vide, *Fratres.*

Dominica dies.

Dominica dies est prima dies à Deo creata. *Concil. Palæst. sub Victore.*

in Dominica die manna primum Deus pluere fecit in deserto: in dominica Christus resurrexit; & in dominica Spiritus sanctus descendit in Apostolos. *Concil. Palæst. sub Victore. Concil. Foroiuliense c. 13. Concil. Parisien. lib. 1. c. 50.*

Dominica dies celebranda est non solum in Paschate ob resurrectionem Domini, sed in qualibet hebdomada. *Innoc. I. ep. 1. c. 4.* & in ea non laborandum. *Dist. 86. cap. Tanta.* Vide, *Laborare.* Vide, *Festum.*

die Dominica non est faciendum mercatum, neque iudicium, neque rurale opus. *Concil. Arelaten. 4. c. 16. Concil. Turonen. 3. c. 40.*

Dominica die non est ieiunandum. *Concil. Agathen. c. 12. De consecr. dist. 3. cap. Placuit,*

cuit, & dist. 5. cap. *Quadragesima*, Nec etiam in quadragesima. *ibid.* Si quis ex superstitione ieiunat, est anathema. *Dist.* 30. *cap. Si quis tamquam, & cap. Si quis Presbyter*.

die Dominica non est laborandum, & pœna. *Dist.* 86. *cap. Tanta, Concil. Moguntiac. c.* 37. *& Concil. Rhemense c.* 35. Vide, *Laborare*. Vide, *Festa*.

die Dominica stando orandum est. *Dist.* 30. *cap. Si quis Presbyter*. Vide, *Orare, Oratio*.

Dominica die Episcopus interesse debet Ecclesiæ, Vide, *Episcopus*.

Dominica die ad spectacula, & theatra non accedendum. *Concil. Afric c.* 28.

Dominica die celebrandum est Pascha, Vide, *Pascha*.

Vide, *Dies Dominica*. Vide, *Festa*.

Dominus.

Dominus tenetur diligere famulum. *Lib.* 4. *const. Apost. c.* 11.

Domini temporales tenentur expellere hæreticos de suis dominijs, tenentur dare auxilium, & fauorem Inquisitoribus, vt possint contra hæreticos procedere, & eos carcerare, si volunt teneri pro Christianis. *Concil. Constant. sess. vlt. in const. Martini V.*

Tenentur iurare quod facient obseruare statuta contra hæreticos, & eorum fautores, & receptatores. *De hæret. c. Ad abolendam, & c. Excommunicamus. §. Moneantur*. Alias excommunicantur. *& de hæreticis in 6. cap. Vt officium §. fin.*

Nolentes iurare, priuantur omni officio; fiunt inhabiles ad ea; & sunt suspecti de hæresi. *ibid. in 6.*

Iuramentum hoc præstare debent Episcopis, & Inquisitoribus. *ibid. c. Ad abolendam, & c. Excommunic.* Tenentur facere obseruare statuta contra hæreticos. *De hæreticis in 6. c. Vt officium §. fin.*

Domini temporales tenentur statim recipere hæreticos damnatos ab Inquisitoribus, *Concil. Constant. in constit. Martini V. sess. vlt.*

Domini temporales quando sunt in peccato mortali, non perdunt dominium. *Concil. Constant. contra art.* 15. *Vvicleff. & contra art.* 30.

Domini temporales non habent iurisdictionem in bona Ecclesiæ, neque possunt spoliare illis Ecclesiasticos delinquentes. *ibid. contra art.* 16.

Neque domini spirituales ob peccatum mortale perdunt dominium. *ibid. contra ar.* 30. *Vvicleff.*

Domini temporales circa Ecclesiarum bona, Vide, *Ecclesiastica bona*.

Domini temporales impedientes subditos nè faciant contractus cum Ecclesiasticis, excommunicantur. *De immunit. in 6. cap. fin.* Vide, *Excommunicationes Bullæ Cœnæ*.

Dominus domus quando potest ante tempus expellere inquilinum à domo. Vide, *Inquilinus*.

Domini, seu Principes status Ecclesiastici. Vide, *Ecclesiasticus status*.

Vide, *Barones status Ecclesiast.*

Dominium.

Dominium nullus potest exercere in patrimonio, seu terris S. Petri, sub pœnis grauissimis. *Clem. VI. const.* 3. *Et si solertem*. Ibi numerantur Prouinciæ pertinentes ad Patrimonium S. Petri, seu status Ecclesiæ, distinctè.

Dominium bonorum fratrum Minorum (non habentium priuilegia) pertinet ad Ecclesiam Romanam, nisi concedens & reseruauit sibi dominium. *De verbor. signif. in 6. c. Exijt.*

Dominium in humanis, quomodo separari potest à perpetuo vsu. *De verbor. signif. ibid.*

Apud Deum est meritoria hæc separatio, & sic faciunt fratres Minores, qui habent vsum facti sine dominio. *ibid.*

Dominium ab vsu rei, quæ consumitur, separari non potest. *Extrau. Ioan. XXII. de verbor. signif. c. Ad conditorem, circa medium*. Vide, *Paupertas*. Vide, *Vsus*. Vide, *Fratres Minores*.

Donatio. Donare. Dona.

Donatio facta Ecclesiæ à Constantino, *Dist.* 96. *c. Constantinus*.

Donatio facta ab Episcopo alicui monasterio, nequit reuocari, 12. *qu.* 5. *c. Quia Ioannes*.

Donationes factæ à Clericis (id est Capitulo) nequeunt reuocari à Pontifice successore. 16. *qu.* 6. *cap. Illud statuendum*.

Donationes licitæ factæ Ecclesijs reuocari non possunt. *Concil. Toletan.* 6. *c.* 13. Eas reuocans est sacrilegus. 17. *quæst.* 3. *cap. Sunt qui opes*. Vide infra.

Donatio facta Ecclesiæ sub qualibet conditione, non potest reuocari, nisi ita sit facta, vt cessante conditione possit reuocari. *De conditionibus oppositis cap. Verum*.

Donationes omnes factæ Ecclesiæ dicuntur oblationes, *De verbor. signif. cap. Cum inter*.

Donatio facta à Prælato sine Capitulo, non valet, *De donationibus cap. Fraternitatem*.

Do-

Donationes Ecclesiarum, vel beneficiorum factæ ab Episcopis, viuentibus iis, qui habent ea, sunt nullæ. *ibid. cap. Consuluisti.*

Donatio iuris patronatus facta Ecclesiæ à laico, tenet: sed non præiudicatur per hoc iuri Episcopi. *De iure patronatus in 6. cap. vn.*

Vide, *Clerici quò ad donationes.*

Donatio potest à donante reuocari propter ingratitudinem; non autem ab hærede donantis. *De donat. cap. Apostolicæ.*

Donatio potest à donante reuocari, quando donatarius manus violentas ei intulit; vel graue damnum, vel vitæ periculum. *ibid. cap. fin.*

Donatio centesimæ, vel quinquagesimæ, &c. facta monasterio ab Episcopo cum detrimento graui Ecclesiæ, potest reuocari, *ibid. cap. Apostolicæ.*

Donationis instrumentum plenè interpretandum est. *De donationibus c. Cum dilecti.* Etiam quando continet in fine clausulam aliquam derogantem. *ibid.*

Donationes lapsorum factæ Ecclesijs non sunt acceptandæ. *Greg. I. lib. 1. ep. 42.*

Donatio verbo tenus facta à monacho ante susceptum monachatum, post susceptum potest de licentia Papæ, fieri etiam scripto. *Greg. I. lib. 11. ex regist. ep. 5.*

Donare histrionibus est graue peccatum. *Dist. 86. cap. Donare.*

Donare venatoribus non potest Episcopus, neque alij clerici. *Dist. 86. c. Qui venatoribus. cap. Vident. cap. Esau. cap. Quid prodest, & cap. An putatis.*

Donare potest Prælatus aliquam paruam quantitatem. *De donat. cap. Cæterum.*

Donare potest Episcopus, quæ ante Episcopatum habebat, & quæ in Episcopatu habuit ex hæreditate. 12. *qu. 4. cap. Fixum, & per totam quæstionem.*

Donante Episcopo aliquem locum, à quo reditus recipiebat, ipsos etiam reditus intelligitur donare. *De donat. cap. Pastoralis.*

Donante Episcopo Ecclesiam alicui monasterio, cui est annexum ius patronatus, consentiente patrono, ius patronatus etiam donatur. *ibid. c. Pastoralis.*

Donationes factæ à viro vxori, si matrimonium separatur, rescinduntur, *ibid. c. Et si necesse.*

Donationes viri, & vxoris, & è contra, quando redeunt ad alterutrum. *De donat. inter virum, &c. cap. Donatio.*

Donationes quæ fiunt priuatis personis, viuente eo, qui possidet, sunt nullæ. *Concil. Later. 3. in append. tit. De iure patronatus c. 20.*

Donationes præfatæ factæ locis pijs valent, sed possessores in vita sua non possunt spoliari. *ibid.*

Donatio facta legitimè etiam à superiore Religiosorum, reuocanda non est. *Concil. Later. 3. in append. tit. De alienat. c. 3.*

Donatio facta à Clericis cum Episcopi consensu, rata est. 12. *qu. 2. cap. Quicumque.*

Donare non possunt religiosi. Vide, *Regulares, quò ad munera.*

Dona accipientes à Religiosis, à quo absoluendi. Vide, *ibid.*

Dona facta à viro vxori. Vide, *Vir.* Vide, *Vxor.*

Donatio facta à viro, post mortem vxoris, redit ad virum. *De donationibus inter virum, & vxorem, cap. Donatio.*

Dona oppressorum pauperum in Ecclesia non recipienda. *Concil. Carthag. 4. c. 94.*

Vide, *Vir circa alia.*

Dormiens. Dormire.

Dormientium culpæ non imputantur. 15. *qu. 1. cap. Si concupiscentia.*

Dormire non possunt religiosi, aut sacerdotes bini in eodem lecto. *Concil. Turon. 2. c. 15.*

Dos, Dotare.

Dos data monasterio pro Moniali, post professionem est monasterij, siue moriatur, siue exeat. *Concil. Nicæn. 2. c. 19.*

Dos de necessitate danda est in matrimonio. *Post Concil. Arelat. 3. cap. vlt. 3. quæst. 5. cap. Nullum.*

Dos danda iuxta proportionem nubentium. *ibid.*

Dos ab vxore danda viro. *De donat. inter virum, &c. cap. Nuper.* Quæ verò fit à viro vxori, dicitur donatio. *ibid.*

Dos debet à viro vxori assecurari sub cautione alicuius, & de lucro eius portare debet onus matrimonij, sustentare domum, &c. *ibid. cap. Per literas.*

Dos non potest vxori denegari à viro. *ibid.*

Dos post mortem viri redit ad vxorem. *De donat. inter virum, &c. cap. Donatio.*

Dos restituenda si soluitur matrimonium. *De donationib. inter virum, &c. cap. 1. c. Donatio. cap. Significauit,* & donatio ad virum, ita in morte.

Si vero separatur ob adulterium, vxor perdit dotem. *ibid. c. Plerumque.*

Dos tota restituenda vxori quando ex legitima causa, & Ecclesiæ iudicio, matrimonium separatur. *Concil. Later. 3. in append. tit. Qui filij sint legitimi, c. 2. & par. 50. c. 46.*

Dotem potest mulier repetere à quocumque detinente bona mariti. *De Pignoribus. c. Ex literis.*

Pro dote intelliguntur tacitè obligata omnia bona mariti. *ibid.*

silium dantes ad duellum, excommunicationem ipso facto incurrunt, vt supra.

Concedentes locum, seù campum ad duellandum in suis terris, vt Principes, Duces, Reges, Imperatores ipso facto sunt excommunicati, vt supra, & priuantur iurisdictione, & loco in quo commissum est duellum, & si feudalis sit, dominus directus succedit. *Concil. Trident. ibid. c.* 19.

Postea *Gregorius XIII. const.* 78. *Ad tollendum*, sub eisdem censuris, & pœnis prohibet duella etiam priuatim committenda, quibus *Concil. Trident.* prohibuerat publica vt supra.

Tandem *Clemens VIII. const.* 11. *Illius*. duellum prohibet in toto orbe Christiano sub pœna excommunicationis Papæ reseruatæ, hoc modo: primo principales comprehendit duellantes, sic diffidantes, & inuitantes: deinde auxilium & fauorem dantes, adstantes interessentes: cartas desuper subscribentes, &c. eamdem pœnam incurrunt. §. 1. *&* 7.

Domini permittentes in suis terris fieri, siue Principes, siue Reges, Imperatores, &c. nullo excepto, si sunt Ecclesiastici priuantur omnibus beneficijs, & ipso facto excommunicati sunt, (& Papæ reseruata est excommunicatio) si dominus loci est feudalis Ecclesiæ ipso facto est eo priuatus: si alterius est feudalis, domino acquiritur, *ibid. §.* 2. *&* 4. Duellantes & patrini fiunt infames, & tractandi vt homicidæ. Si quis eorum in pugna moriatur caret Ecclesiastica sepultura. *ibid. §.* 2.

Pœnæ præfatæ incurruntur etiam si priuatim duellum fiat, condicto prius loco, & tempore, etiamsi non vocentur patrini, aut socij, nec mittantur literæ prouocatoriæ. *ibid.* §. 3. & 7. Item incurruntur, licet isti non pugnauerint ob aliquod impedimentum, dummodò ad locum tempore condicto accesserint pugnaturi. *ibid.* §. *3.* 4. *&* 7.

Intelliguntur hæc omnia etiam de duellantibus in castris, seù bellorum tempore, dummodo sit duellum, scilicet loco & tempore condictis. *ibid. §.* 5.

Intelligitur etiam si fiat à duellantibus pactum dirimendi certamen per vulnus tantum alterutrius, vel per numeratos ictus. *ibid. §.* 5.

Comprehenduntur omnes superiores, potestates, Gubernatores, &c. alij permittentes duellum. *ibid. §. 6.*

Ciuitates, loca, & terræ in quibus permittente Domino fit duellum, siue implicitè siue explicitè fiat permissio, statim interdicto sunt supposita. *ibid.* §. 7.

Duellum faciens clericus, deponitur, & si non sequitur homicidium, vel mutilatio dispensari poterat ab Episcopo. *De clericis pugnantibus c. vn.* sed ex constitutione *Clem. VIII.* hoc abrogatur.

Vide, *Manifestum*. Vide, *Monomachia*. Vide; *Prouocans*.

Dux Etruriæ.

Dux Etruriæ obtinet titulum Magni Ducis à *Pio V. const.* 88. *Romanus*, & primus fuit *Cosmus Medices*, qui tunc erat Dux. *ibid.*

Magnus Dux Etruriæ obtinet facultatem, vt erigere possit in commendas militiæ sancti Stephani hospitalia regi solita per laicos, de quibus non disponit Papa, & quomodo. *Sixtus V. const.* 65. *Præclara*. Vide, *Militia S. Stephani*.

Dux Sabaudiæ.

Dux Sabaudiæ erigi curat militiam S. Mauritij. *Greg. XIII. const. 6. Christiani*. Vide, *Militia S. Mauritij*, ipse Dux eam regit, estque Magnus Magister. *ibid.*

E

Ebrietas, Ebriosus.

Ebrietas fugienda à clericis. *Concil. Turonicum* 1. *c.* 2. qui in eam incidit per 30. dies (olim) communione erat priuandus. *Concil. Veneticum* 1. *c.* 13. *Agath. c.* 41. *dist.* 35. *cap. Ante omnia*.

Ebrietati vacantes clerici sunt excommunicandi. *Concil quod dicitur Apostolorum c.* 43. *post epist.* 2. *Eutichiani Concil. Moguntiacum c.* 46. *dist.* 35. *cap. Si Episcopus.* siue Presbyteri, siue Episcopi sint, excommunicandi erant. *ibid.*

Ebrijs non imputatur in malum, quod committunt in ebrietate. 15. *qu.* 1. *cap. Sane dicimus*.

Ebrietas, animæ, & etiam sanitati corporis nocet. *Dist.* 35. *cap. Luxuriosa*.

Ecclesiæ Catholicæ natura.

Ecclesia aliud non est nisi fidelium collectio. *De consecr. dist.* 1. *c. Ecclesia, Eccl.* Græcè idem sonat quod Latinè conuocatio. *Iulius I. epist.* 3. *c.* 8. *Nicolaus I. in decretis de Rom. Eccl. c.* 11. *Extrau. De celebrat. Missarum. De testamentis c. Relatum*.

Ecclesiam esse, est articulus fidei. *Concil. Const. contra Ioann. Huss.*

Ecclesia de Christi latere formata est. *Clemen. De summa Trinitate, & de fide Catholica c. vn.*

Ecclesiastica Hierarchia à Christo est instituta. *Concil. Trident. sess. 23. cap. 4. & can. 6.*

Ecclesia ex Christi mandato ab Apostolis ordinata est. *Lib. 8. const. Apostolicarum cap. 3.*

Ecclesia Catholica ab Ecclesia Romana B.Petri habuit principium. *Nicolaus I. epist. 8.*

Ecclesia ex omnibus fidelibus constans, est vnum corpus. *Concil. Ephes. in epistola Cœlestini Papæ ad clerum Constantinopol. Vigilius epist. 11.* Licet diffusa sit per totum mundum, est tamen vna. *ibid.* Esse vnam Ecclesiam Catholicam, est de fide. *De fide, & summa Trinit. c. 1. Extra, De maiorit. & obed. c. 1. Concil. Later. 4. c. 1. Concil. Afric. c. 53. Concil. Senonense c. 1.*

Ecclesia est sponsa. *Clemens I. epist. 4.* Est Christi sponsa immaculata. *Clem. De fid. cathol. &c. cap. vn.*

Tale sponsalitium numquam dissoluitur. *Concil. Senonense c. 1.*

Ecclesia est mater fidelium, quia eos regenerat, Deus est Pater, quia creat. *Anacletus epist. 1. & Siricius epist. 1.* Vide, *Deus.*

Ecclesiæ vniuersalis caput (inuisibile) est Christus. *Concil. Paris. 6. lib. 1. cap. 2.* Caput visibile, Papa. *Concil. Const. contra ar. 27. Io. Huss. & 29. Io. Vvicleff.* Vide, *Papa.*

Ecclesiæ caput in toto mundo vnum est. *Concil. Afric. c. 53.* Vide, *Papa.*

Ecclesia Catholica Romano Pontifici Christi Vicario debet esse connexa. *Leo IX. ep. 1.*

Ecclesia Catholica per antomasiam est Romana. *Pelagius Papa ep. 13.*

Ecclesia Catholica maximè indiget viris literatis. *De electione in 6. cap. Cum ex eo.*

Ecclesia Catholica, & vniuersalis, non constat ex solis prædestinatis. *Concil. Constant. contra ar. 1. Ioannis Huss. Concil. Senon. c. 17.*

Ecclesia vniuersalis debet habere caput visibile, quod eam regat, & cum quo conuersetur. *Concil. Constant. contra ar. 27. Ioannis Huss. & contra ar. 27. Vvicleff.* & talis est Papa.

Ecclesia vniuersalis non regitur per plura capita, sed per vnum. *Idem contra ar. 28.*

Ecclesia ab initio habuit Papam, qui est eius caput visibile. *Idem contra ar. 29.*

Ecclesia vniuersalis regi non potest sine Papa. *Idem contra ar. 29.*

Ecclesiæ caput vnum fuit à Deo constitutum, S.Petrus. *Pius II. in Bulla retractationum.*

Ecclesia numquam turbat Imperatores & Reges. *23. qu. 8. cap. Conuenior.*

Ecclesia Catholica non est inuisibilis, & spiritualis, sed visibilis. *Concil. Senonense c. 2. Concil. Constant. contra ar. 1. Io. Huss.*

Ecclesia Catholica illuminata est, & exaltata per fratres Mendicantes, & præsertim Minores, & Prædicatores. *Extra, De tregua, & pace cap. Vices.*

Ecclesiæ Catholicæ proprietates, & dignitates, seù priuilegia.

Ecclesia Catholica habet ordinem, quia habet superiores & inferiores. *Bonifacius II. ep. vn. Dist. 89. c. Ad hoc.*

Ecclesia Catholica in perpetuum est duratura. *Concil. Vormatien. 1. in professione fidei.*

Ecclesiæ Catholicæ potestas est Monarchica, *Pius II. in Bulla retractationum.* Vide, infra *Ecclesiæ potestas.*

Ecclesia Catholica habet potestatem infallibilem in doctrinis fidei, & errare non potest. *Concil. Senon. c. 1.* Vide, *Ecclesia Romana circa propriam fidem*, diffusè.

Ecclesia Catholica defendit irreprehensibilia. *Marcellinus epist. 2. 25. qu. 1. cap. Omne.*

Ecclesia Catholica est sicut arca Noe. *Greg. I. lib. 9. ex regest. epist. 40.*

Extra Ecclesiam Catholicam non est salus. *24. qu. 1. cap. Loquitur dominus, & cap. Alienus est. Concil. Later. 4. c. 1. De summa Trinit. & fide Catholica c. 1. Concil. Constant. sess. vlt. in const. Mart. V. Concil. Senonens. c. 1.*

Ecclesia Catholica sola habet sacrificium Deo placens. *24. qu. 1. cap. Quia ex sola.*

Extra Ecclesiam Catholicam omnia dona infirma sunt. *1. qu. 1. cap. Teneamus.*

Extra Ecclesiam Catholicam haberi non possunt munera beatæ vitæ. *De consecrat. dist. 4. c. Ecclesia.*

Extra Ecclesiam Romanam non potest licitè comedi Agnus Dei, id est, Eucharistia. *24. qu. 1. c. Quoniam vetustas.*

Ecclesia tolerat multa, quæ non possunt corrigi. *Greg. I. lib. 9. ex regest. epist. 40.*

Ecclesia Catholica subtilius instruitur, cùm ab hæreticis impugnatur. *Greg. I. lib. 7. epist. 3.*

Ecclesia Catholica doctoribus fulcitur, & quibus. Vide, *Doctores.*

Ecclesia Catholica regitur auctoritate, & traditione. *Dist. 11. c. Catholica.*

Ecclesia Catholica nullum in desperatione relinquit. *Concil. Epaun. c. 36.*

Extra Ecclesiam Catholicam non est potestas ligandi, & soluendi, *24. qu. 1. c. Omnibus & c. Quicumque.*

Ecclesia per Reges est defendenda. *Concil. Parif. 6. lib. 2. c. 2.*

Ecclesiæ gubernium per Pontificem ab Impera-

ratore adiuuatur. *Concil. Aquisgran. 3. par.4. c.25. Concil Melden. c.8.*

Ecclesiæ dogmata partim habemus per doctrinam, partim per traditionem. *Dist.11. cap. Ecclesiasticorum.*

Ecclesiæ Catholicæ potestas.

Ecclesia Catholica potest soluere, & ligare, sed non mortuos. 24. *quæst. 2. cap. Ligatur.* Vide, *Mortui.* Vide, *Defuncti.*

Ecclesia in S. Petro accepit potestatem ligandi, & soluendi. 24. *qu.1. cap. Manet ergo. cap. Quodcumque. & cap. Non turbatur.*

Ecclesia potest statuere articulos fidei, & morum, ac bonorum operum leges. *Leo X. const.40 Exurge.*

Ecclesia cum Papa sic, vel sic sentiente de rebus fidei, hæresis est dicere contrarium, licet non sit definitum per Concilium. *ibid.*

Ecclesia Catholica determinat res fidei. *Dist.11. cap. Palam est. Bulla 40. Concil. Senonen. c.1. Exurge Leonis X.*

Ecclesia habet potestatem tradendi delinquentes curiæ sæculari, iuxta canones. & doctrina dicens contrarium est hæretica. *Concil. Constant. contra art. 14. Ioannis Huss.*

Ecclesia Catholica habet duos gladios. Vide, *Gladius.*

Ecclesiæ censuræ non sunt adinuentiones Antichristi. *Concil. Constant. contra art.19. Ioannis Huss.*

Ecclesia Catholica habet potestatem mutandi aliqua accidentalia in sacramentis, salua substantia. *Concil. Trid. sess. 21. cap. 1. & can.2.*

Ecclesia habet potestatem decernendi non solum res fidei, sed etiam morum. *Concil. Senon. c.1.*

Ecclesia Catholica decernere potest, qui libri sunt canonici, & qui apocrifi. *Concil. Senon. c.4.*

Ecclesia potest illegitimare aliquas personas, nè possint contrahere matrimonium. *Concil. Senon. c.17. Concil. Trid. sess.24. can. 4.* & contrarium dicens est anathema.

Ecclesia habet potestatem iudicandi quemlibet, etiam Reges, Imperatores, & alios. *De Iudicijs, cap. Nouit ille. Dist.10. cap. Certum est, & cap. Suscipitis ne?*

Ecclesia iudicat de legitimatione filiorum. *Qui filij sint legitimi, cap. Causam, quæ il 2. & cap. Lator.*

Ecclesia potest legitimare filios illegitimos. Vide, *Legitimatio.*

Ecclesia non iudicat de causa ciuili laicorum. *Qui filij sint legitimi. c. Causam, quæ il 2.*

Ecclesia potuit prohibere, nè non sacerdotes communicent in vtraque specie. *Concil. Trident. sess.21. cap. & can.2.*

Ecclesia non iudicat occulta. *De simonia cap. Sicut testis.*

Vide, *Ecclesia Romana.* Vide, *Papa.* Vide, *Romanus Pontifex.*

Ecclesiæ potestas super hæreticos, & malos.

Ecclesia agere potest contra hæreticos, ob eorum salutem, & quare. 23. *qu. 4. cap. Displicet. cap. Qui peccat. cap. Si Ecclesia, & cap. Quis nos.*

Ecclesia contra hæreticos petere potest auxilium à Dominis, & Regibus terræ. *ibid. cap. Non inuenitur.*

Ecclesia iustè persequitur malos. 23. *quæst.4. cap. Si Ecclesia. cap. Quando nos. cap. Qui nos. & cap. Sicut excellentiam.*

Vide, *Hæretici.*

Ecclesiæ Catholicæ Thesaurus spiritualis.

Ecclesiæ Thesaurus spiritualis, vnde Papa accipit indulgentias, constat ex meritis Christi, & sanctorum. *Leo X. constit.40. Exurge.*

Vide, *Indulgentiæ.*

Ecclesiæ Catholicæ decreta, & præcepta ab omnibus obseruanda.

Ecclesiæ statutis obediendum est. *Concil. Senonen. c.6. Concil. Colon. 2. part. 9. c.1. Concil. Constantien. contra art. 14. Ioannis Hus. Damasus Papa ep.1.*

Ecclesiæ constitutiones seruandæ velut Dei ordinationes. *Concil. Mogunt.4. c.48.*

Ecclesiam catholicam in fide, & moribus non sequens, est infideli deterior. *Concil. Senon. c.2.*

Ecclesiæ præcepta ab omni viatore, quantumuis perfecto obseruanda sunt. *Clement. de hæreticis cap. Ad nostrum. Concil. Trid. sess.6. c.20.*

Ecclesiæ constitutio cedit necessitati. *Concil. Colon.2. par.9. c.4.*

Ecclesiæ traditiones tenendæ. *Concil. Treuer. c.4.* Vide, *Traditiones.*

Ecclesiæ ritus, ac sollemnitates in administratione Sacramentorum non possunt sine peccato omitti. *Concil. Trident. sess. 7. de Sacram. can. vlt.* Nec possunt mutari ab ali-

aliquo, & contrarium dicens est anathema.

Vide, *Ecclesiæ Romanæ decreta*. Vide, *Decreta*. Vide, *Statuta*. Vide. *Papa*. Vide, *Romana Ecclesia*.

Ecclesiæ Romanæ Primatus.

Ecclesia Romana à Christo habuit primatum super omnes Ecclesias, quæ sunt in toto Orbe, & de iure diuino id sibi conuenit, non solum ex Apostolorum, vel Conciliorum decretis. *Anacletus Papa ep. 2. & 3. Pius ep. 2. Innoc. I. ep. 22 & 24. Iulius I. ep. 1. Ioannes II. ep. 2. Gelasius ep. 9. Pelagius II. ep. 8. Adrianus I. ep. 1. ad Tarasium, & ep. 2.* Item *Adrianus I. in decretis c. 3. Nicolaus I. ep. 8. Concil. Nicænum 2. act. 2. Damasus ep. 4. Ioann. VIII. ep. 199. 251. Leo IX. ep. 5. Concil. August. c. 1. Dist. 11. cap. Nolite. Dist. 17. cap. Nemini est. Dist. 21. cap. In nouo, & c. Quamuis. Dist 22. cap. Omnes, & cap. Sacrosancta. De elect. cap. Significasti. De priuilegijs in 6. cap. Si Papa.*

Ecclesiæ Romanæ primatui nihil officit absentia Imperatoris. *Gelasius const. vnica. Valde mirati §. 26.*

Ecclesiæ Romanæ primatum negans, est hæreticus. *Dist 22. cap. Omnes.*

Est de necessitate salutis credere, quod Romanus Pontifex, & Ecclesia sit super omnes alias. *Concil. Constantiense contra art. 41. Io. Vvicleff.* Vide, *Papa*.

Vide, *Prima sedes*. Vide, *Sedes*. Vide, *Romana Ecclesia*.

Ecclesiæ Romanæ prærogatiuæ.

Ecclesia Romana à Christo fundata est. *Anacletus ep. 2. dist. 22. cap. Omnes. Greg. VII. lib. 2. ep. 5. & post ep. 55.*

Ecclesia Romana à Deo dotata est sacerdotio Sancti Petri. *Eusebius Papa ep. 1.*

Ecclesia Romana est apex omnis Episcopatus. *Nicolaus I. ep. 32. Damasus ep. 4.*

de Ecclesia Romana Sancti Petri vniuersalis Ecclesia habuit principium. *Nicolaus I. epist. 8.*

Ecclesia Romana sola dicitur, & est Apostolica, quia licet S. Petrus tres habuerit Ecclesias, in Romana tamen mortuus est. *Dist. 21. cap. Cleros.*

Episcopatus omnes ab Ecclesia Romana sunt instituti. *Nicolaus I. in decretis de Rom. Eccles. c. 1. Dist. 22. cap. 1. Omnes.*

Ecclesia Romana consecrata est sanguine Sanctorum Petri, & Pauli. *Dist. 22. cap. Sacrosancta.*

Ecclesia Romana est mater omnium Ecclesiarum. *Dist. 12. cap. Non decet. Ioannes Octauus ep. 199.*

Ecclesia Romana est mater Græcæ Ecclesiæ. *De Baptismo cap. fin.*

Ecclesia Romana est magistra omnium Ecclesiarum. *Dist. 21. cap. Denique. Fœlix I. ep. 3. Caius ep. 1. Marcellus I. ep. 1. Nicolaus I. in decr. de consuetud. c. 2.*

Ecclesia Romana fundauit omnes Patriarchatus. *Dist. 22. cap. Omnes.*

Ecclesiæ Romanæ subdita est Constantinopolitana. *Dist. 22. cap. De Constantinopolitana.*

Ecclesiæ Romanæ subditæ sunt omnes aliæ, etiam Patriarchales. *24. qu. 1. cap. Rogamus. Leo IX. ep. 1. c. 28.*

Ecclesia Romana est caput Religionis. *Nicolaus I. in append. ep. 14.* & semper hunc habuit zelum *24. qu. 1. cap. Officij nostri.*

Ecclesia Romana per antonomasiam dicitur Ecclesia. *Pelagius II. ep. 13.*

Ecclesia Romana continet totum id, quod Deus Ecclesiæ vniuersali concessit. *Nicolaus I. ep. 8.*

Ecclesiæ Romanæ subsunt omnes Ecclesiæ diffusæ per mundum. *De priuil. in 6. c. fin.*

Ecclesia Romana à S. Petro defenditur. *Greg. I. lib. 7. ep. 23.*

Ecclesia Romana non simulat in ijs, quæ possunt scandalizare alios. *Extrau. Ioannis XXII. de verbor. signif. c. Ad conditorem.*

Ecclesia Romana est custos paternarum traditionum. *Iulius I. ep. 3. c. 35. Pelagius II. ep. 5. 7 & 8.*

Ecclesia Romana non facit pacem cum hæreticis. *Liberius ep. 2. ad Constant. Imper. Leo IX. ep. 6.*

Ecclesia Romana semper subleuat oppressos ab alijs. *Iulius I. ep. 2. c. 30. 2. qu. 6. cap. Ideo huic.*

Ecclesia Romana confirmare debet Concilia, vt habeant firmitatem. *Gelasius ep. 13.*

Ecclesia Romana nihil potest contra veritatem. *Vigilius ep. 5. & 7. Agapitus ep. 4.*

Ecclesia Romana est speculum omnium aliarum. *Stephanus VI. ep. 2.*

Ecclesia Romana pronior est ad misericordiam, quam ad iustitiam. *Martinus I. ep. 12. Greg. VII. lib. 3. ep. 11.*

Ecclesia Romana omnibus Ecclesijs seruat iura sua. *Greg. I. lib. 2. ex reg. ep. 55. 25. q. 2. cap. De Ecclesiasticis.*

Ecclesia Romana semper procurat curare vulnera hæreticorum, & aliorum. *Pelagius II. ep. 7.*

Ecclesia Romana non docet noua, sed antiqua. *Dist. 12. cap. Præceptis.*

Ecclesiæ Romanæ authoritate omnes mundi Ecclesiæ reguntur. *Dist. 22. cap. Sacrosancta.*

Ecclesia Romana habet potestatem spiritualem, & temporalem. *De maiorit. & obed. c. Vnam sanctam.*

Ecclesia Romana custodit (omnium prima) quæ in concilijs definita sunt. *Gelas. ad Episc. Dardan. 25. qu. 1. cap. 1.*

Ecclesia Romana regitur authoritate, & traditione. *Dist. 11. cap. Catholica.*

Ecclesia Romana ab vniuerso mundo visitatur, & colitur. *Nicolaus I. ep. 8.*

Ecclesia Romana cum alicui est commodo, nulli alteri præiudicat. *Extrau. Io. XXII. de concess. preb. cap. 1.*

Vide, *Papa*. Vide, *Romanus Pontifex*. Vide, *Romana Ecclesia*. Vide, *Sedes*.

Ecclesia Romana circa propriam fidem.

Ecclesia Romana iuxta Christi oraculum, numquam in fide errauit, nec errare potest. *Marcus Papa epist. ad Episcop. Aegypti lib. 3. in Concil. Nicænum 1. Lucius I. in epist. decret. Calixtus I. epist. 1. Eusebius ep. 3. Pelagius I. ep. 14. Agatho in epist. ad Imperat. in Concil. 6. gener. act. 4. Leo II. epist. 5. Nicolaus I. ad consulta Bulgaror. c. 106. Leo I. ep. ad Leonem Imperat. Pelagius II. ep. 5. & 8. Gelasius ep. 8. 24. qu. 1. cap. A recta. cap. Memor sum. cap. In sede. cap. Hæc est fides. cap. Si Petrus. cap. Rogamus. Gregor. VII. lib. 2. post epist. 55.*

Ecclesiæ Romanæ fides numquam defecit, neque deficiet. *De verbor. signific. in 6. cap. Exijt.*

Ecclesiæ Romanæ fides non potest ad Concilia prouocari. *Leo Magnus in ep. ad Leonem Imperat. Ioan. VIII. ep. 75.*

Ecclesia Romana circa fidem docendam, & circa quæstiones fidei pro toto Orbe.

Romana Ecclesia est regula fidei in toto mundo. *Hormisda ep. 9. ad Ioannem Episcopum.* Est regula fidei inconcussa. *Leo II. ep. 5. Agapitus epist. 4. Vigilius ep. 5. & 7. Ioannes VIII. ep. 189. & 190. Leo IX. ep. 1. c. 8. Gregor. VII. lib. 8. ep. 1. Concil. Later. 3. in append. tit. De sponsalibus, &c. secundo c. 7. Concil. Treuer. c. 1.*

Ecclesia Romana non potest errare in docenda fide. *Marcus Papa epist. ad S. Athanas. & Episc. Aegypti. Gelasius ep. 8. De verbor. significat. in 6. cap. Exijt.*

Ecclesia Romana semper destruxit errores contra fidem Catholicam. *Calixtus I. epist. 1.*

Ecclesia Romana debet omnes alias docere fidem. *Gelasius epist. 5. Greg. VII. lib. 8. epist. 1.*

Ecclesia Romana soluit dubia, & quæstiones fidei, ac doctrinæ. *Fælix I. epist. 3. Caius epist. 1. Marcellus I. epist. 1. Agapitus ep. 1. Pelagius I. epist. 5. Pelagius II. epist. 8. in fine.*

Ecclesia Romana sola potest definire causas fidei. *24. quæst. 1. cap. Quoties fidei.*

Ecclesia Romana declarat dubia fidei, & alia, quæ ex Concilijs nascuntur. *Dist. 12. cap. Nec licuit, & cap. Nec multis.*

Ecclesiæ Romanæ fides ab omnibus tenenda est, & non alia. *24. qu. 1. cap Rogamus. Ioannes VIII. epist. 194. Greg. VII. lib. 4. epist. 24. & lib. 7. ep. 24. lib. 8. ep. 2. Concil. Treuer. c. 1.*

Ecclesiæ Romanæ fides tenenda, pro salute.

Ecclesiæ Romanæ fidem non sequens, non est in Ecclesia. *Dist. 93. cap. Qui Cathedram.*

Ecclesiæ Romanæ fidem non sequens, non habet Spiritum sanctum. *24. quæst. 1. cap. Loquitur. cap. Alienus est. cap. Aduocauit.*

Credere quod Romana ecclesia, & Pontifex sit supra omnes fideles, & ecclesias est de necessitate salutis. *Concil. Constantiense contra ar. 1. Io. Vvicleff. Extra, de maior.*

Ecclesiæ Romanæ fidem relinquens est schismaticus. *Pelagius ep. 13. Concil. Treuer. c. 1.*

Ecclesiæ Romanæ cum Papa aliquid tenente de fide, hæresis est dicere contrarium, licet non sit definitum per Concilium. *Leo X. const. 40. Exurge.*

Ecclesiæ Romanæ fidem non sequens, non est Catholicus. *Leo IX. epist. 1. c. 13. Gregorius VII. lib. 2. post ep. 55.*

Idololatriæ scelus committit. *Gregor. VII. lib. 4. ep. 24. & lib. 7. ep. 24.*

Ecclesiæ Romanæ Priuilegia.

Ecclesiæ Romanæ priuilegia non à Concilijs, vel ab alio, sed à Deo ei data sunt, & venerata à Concilijs. *Nicolaus I. epist. 8.* & ideo à nullo possunt conuelli. *ibid.* Sunt statuta Christi. *Nicolaus I. ep. 41. circa medium. & in append. ep. 14.*

Ecclesiæ Romanæ priuilegia sunt Christi remedia, pro tota Ecclesia Catholica. *Nicolaus I. ep. 30.*

Ecclesiæ Romanæ priuilegia, nullus potest vsur-

vsurpare. *Dist.* 17. *cap. Huic soli.*

Ecclesiæ Romanæ sedes, nec ab Imperatore, nec à Clero, seu Concilio, vel alio potest iudicari. *Concil. Rom.* 2. *sub Siluest. c.* 20. *Dist.* 23. *c. In nomine.*

Ecclesiæ Romanæ priuilegia quo ad iura quædam temporalia centum annorum spatio præscribuntur. 16. *qu.* 3. *cap. Nemo de annorum. Honorius III. ex Cirone tit. De præscript. c.* 1. *De præscriptionibus c. Ad audientiam*. Sed debent tempora schismatis deduci. *ibid. cap. Cum vobis.*

Ecclesiæ Romanæ, vel aliarum præiudicia, numquam intelliguntur à Summis Pontificibus approbata, nisi expresè in literis Papæ id appareat: licet videantur tolerata. neque vlla præscriptio, etiam longa, iuuat ad hoc: neque suffragatur non vsus; non publicatio; vsus contrarius; vel permissio imprimendi libros continentes hæc præiudicia contra Sedem Apostolicam, aut alias Ecclesias, (& multa ad hoc spectantia diffusè,) & omnia contraria abrogantur. *Vrbanus VIII. const. in* 2. *appendice* 47. *alias* 157. *Romanus Pontifex.*

Ecclesiæ Romanæ iurisdictio super alias omnes.

Ecclesia Romana est super omnes iudices; & ab ea non datur appellatio. *Gelasius ep.* 4. & hoc ex Christi authoritate, & canonum veritate, *ibid.* & *Concil. Rom.* 2. *sub Siluestro c.* 20. *Dist.* 12. *c. Non decet. Dist.* 19. *cap. In memoriam. Dist.* 23. *c. In nomine. De elect. cap. Significasti.*

Ecclesiæ omnes, quæ sunt in mundo, iure communi subsunt Ecclesiæ Romanæ. *De priuileg. in* 6. *cap. fin.*

Ecclesia Romana omnes mundi Ecclesias, potest corrigere. *Bonifac. II. in epist. decret.*

Ecclesiæ Romanæ subditæ sunt Ecclesiæ omnes per totum mundum diffusæ. *De priuileg. in* 6. *cap. Si Papa.*

Ecclesia Romana non patitur præiudicium. Vide, *Tolerantia.*

Ecclesiæ Romanæ decreta ab omnibus obseruanda.

Ecclesiæ Romanæ statuta, decreta, seu præcepta, omnes fideles tenentur obseruare, nullo excepto. *Concil. Rom. sub Hilaro, Innocent. I. epist.* 1. *c.* 1. *Adrianus I. ep.* 2. *Gelasius I. epist.* 9. *Dist.* 11. *cap. Quis nesciat.*

Ecclesiæ Romanæ statuta seruanda, & contrarium numquam intelligitur à Pontifice approbatum, nisi in literis expresè id appareat: etiam si videatur tolerari; neque vlla præscriptio, etiam longa iuuat, neque suffragatur non vsus, non publicatio, contrarius vsus; vel permissio imprimendi libros continentes illa præiudicia contra Sedem Apostolicam, & alias Ecclesias, atque omnia in contrarium abrogantur. *Vrbanus VIII. in append.* 2. *constit.* 47. *Alias* 157. *Romanus Pontifex.*

Ecclesiæ Romanæ statuta, vel decreta non seruantes ab Ecclesia arcendi. *Bonifac. II. in epist. & Agapitus ep.* 1. *Simmacus ep.* 9. *ad Orientales. Gelasius I. ep.* 9. *Nicol. I. in decr. de Rom. Eccles. c.* 9. *Dist.* 11. *cap. Nolite, & cap. Quis nesciat. Dist.* 12. *cap. Non decet. Dist.* 20. *c. Si decreta. Dist.* 19. *cap. Enim vero, & cap. In memoriam. cap. Nulli fas sit. & c. Si Romanorum.* 25. *quæst.* 1. *cap. primo. cap. Nulli fas sit. c. Generali. cap. Omnia. & qu.* 2. *cap. Si quis dogmata.*

Ecclesiæ Romanæ decreta, siue pro fide, siue pro disciplina ecclesiastica, siue pro correctione fidelium, siue pro interdictione futurorum facta, contemnens est anathema. *Concil. Roman.* 3. *sub Nicolao I. in fine.* 25. *qu.* 2. *Si quis dogmata.*

Ecclesiæ Romanæ non obediens, idololatriæ scelus committit. *Gregorius VII. lib.* 7. *epist.* 24.

Ecclesiæ Romanæ obediendum circa obseruantiam ieiuniorum, festorum, delectum ciborum, & aliorum, quæ faciunt ad pietatem. *Concil. Trid. sess.* 25. *de refor. in decr. De delectu ciborum.*

Ecclesiæ Romanæ ritus, & disciplina ecclesiastica obseruanda.

Ecclesiæ Romanæ consuetudines, ac disciplinam omnes Ecclesiæ tenentur sequi. *Distinct.* 11. *cap. Nolite. & cap. Quis nesciat. Dist.* 12. *cap. Non decet. Dist.* 19. *cap. Nulli fas sit, & cap. Ita. Dist.* 20. *cap. Si decreta. Dist.* 25. *cap. Si quis.* 25. *qu.* 2. *cap. Si quis dogmata.*

Ecclesia primitiua, multa dissimulauit circa ritus, & cæremonias, quæ postea correcta sunt. *Gregorius VII. lib.* 7. *ep.* 11.

Ecclesiæ Romanæ obediendum quo ad ieiunia, ciborum delectum, festa, & alia quæ pertinent ad pietatem. *Concil. Trident. sess.* 25. *de refor. in fine, in decr. de delectu ciborum.*

Ec-

Ecclesia Romana, quas causas solet iudicare.

Ecclesia Romana iudicat omnes causas maiores, & difficiliores omnium Ecclesiarum. *Anacletus ep. 2. Fabianus epist. 2. Iulius I. ep. 1. & 2. Dist. 17. cap. Concilia. & cap. Multis.*

Ecclesia Romana terminat causas, & lites Ecclesiarum, sicut S. Petrus causas, & interrogationes omnium Apostolorum. *Melchiades epist. decret. Marcellus I. epist. 1.*

Potest per se, vel per alium dictas causas terminare. *Marcellus I. ibid.*

Vide, *Papa*.

Ecclesiæ Romanæ iudicia, quomodo fiunt.

Ecclesia Romana iudicat magna cum maturitate. *Stephanus VI. ep. 2.*

Ecclesia Romana mutat, & moderat sententias pro necessitate. Vide, *Papa*.

In melius mutat. *De sent. excommunic. in 6. cap. Alma mater.*

Ecclesias qui possunt ingredi.

Omnes possunt ingredi, vsque ad missam Catechumenorum. *De consecrat. dist. 1. cap. Episcopus.*

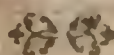
Ecclesiæ conuentus, & congregationes, ac functiones.

Ecclesiasticos conuentus, congressus, seu congregationes, ac functiones damnans est anathema, sic etiam spernens. *Concil. Gangren. c. 5. & 20. Dist. 30. cap. Si quis per superbiam, & cap. Si quis docet.*

Extra Ecclesiam conuentus faciens Religionis, est anathema. *Concil. Gangrense c. 6.*

Ecclesiarum publica ædificatio.

Ecclesias publicè ædificari primò concessit Constantinus Magnus Imperator. *12. qu. 1. cap. Futuram Ecclesiam.*

Ecclesiæ Orientales.

Ecclesiæ Orientales omnes subduntur Romanæ. *Dist. 22. cap. De Constantinopolitana. 24. qu. 1. cap. Rogamus. Leo IX. epist. 1. c. 28.*

Ecclesia Græca. Vide, *Græci*.

Ecclesia Armena vnitur cum Latina circa Septem Sacramenta, & alia. *Eugenius IV. const. 19. Exultate.* Vide, *Armenia*.

Ecclesiæ Orientales, olim Antiocheno Patriarchæ immediatè subdebantur, non Alexandrino. *Concil. Prouinc. Constantinopolit. sub Sixto III.*

Ecclesiæ præfatæ Patriarchales omnes non possunt prouideri de Patriarcha inconsulto Papa, id est, Constantinopolitana, Antiochena, & Alexandrina, &c. *Extra, de elect. c. Sancta Romana.*

Ecclesiæ à quibus conferendæ.

Ecclesiarum omnium collatio ex potestatis plenitudine pertinet ad Papam. *Clement. Vt lite pendente cap. 1.*

Ecclesiæ à laicis conferri non possunt, & sic obtinens deponatur. *Concil. quod dicitur Apostolor. c. 31. Concil. Moguntiacum 1. c. 19. Turonen. 3. c. 15. Cabilonen. 3. c. 42. Concil. Melfitanum c. 5. & 6. Concil. Claramont c. 15. Concil. Later. 3. c. 14. & in append. tit. De iure patronatus c. 9. & tit. De pactionibus c. 14. Concil. Roman. sub Alex. II. 16. qu. 7. cap. Si per laicos.*

Ecclesiæ beneficiatæ ab Episcopo conferendæ, licet quando sunt patronatæ, à patronis facienda sit præsentatio, alias nulla est collatio. *Concil. Trid. sess. 25. de refor. c. 9.* & si ex fundatione ad inferiores pertinet collatio, examen fieri debet ab Episcopo. *ibid.*

Ecclesia potest dari à laico patrono de licentia Episcopi. *Concil. Later. 3. in append. tit. De iure patronatus c. 2.* & si absque tali licentia sit obtenta, si postea hæc accedat, potest retineri. *ibid. c. 9.* Vide, *Beneficia à quo conferenda*.

Ecclesiæ concessio sine licentia Episcopi, nulla est. *De iure patronat. cap. Illud. & c. Suggestum.*

Ecclesia illa sic vacante, concedens, potest de nouo præsentare. *ibid. c. Illud.*

Ecclesia collata sine Episcopi consensu, relinquenda statim, sub pœna priuationis officij, & beneficij. *ibid. c. Relatum est.*

Ecclesia iuris patronatus sine consensu Episcopi conferri non potest, nec sine patrono. *Concil. Later. 3. in append. de iure patr. c. 22.*

c. 22. Si conceditur a patrono, vel ante, vel post consensum Episcopi valet concessio, & talis omni alteri præfertur. *ibid. c.* 23.

Ecclesiam, seu eius inuestituram de manu laici accipiens est excommunicatus, & ipse laicus dans siue Rex, siue alius est excommunicatus. *Concil. Rom.* 5. *sub Greg. VII. c.* 3. *Concil. Rom.* 7. *sub Greg. VII. c.* 1. *&* 2. *Concil. Later.* 4. *c.* 30.

Ecclesia vacatura non potest nec dari, nec promitti. Vide, *Beneficia vacatura.*

Ecclesiæ collatio facta per legatum Papæ non lædit ius Episcopi, etiam confirmata à Papa. *De confir. vtili, &c. c. fin.*

Vide, *Beneficia à quo conferenda.* Vide, *ius Patronatus.* Vide, *Patronus*, Vide, *Præsentare.*

Ecclesiæ quibus conferendæ.

Ecclesiæ Rectores & Ministri debent esse recti, & boni, ac digni. *Lib.* 7. *const. Apostol. c.* 32. *Concil. Arelat.* 4. *c.* 5. 16. *quæst.* 7. *c. Et hoc diximus. De ætate qualitate &c. c. Eam te.*

Ecclesiæ, vel earum decimæ laicis dari non possunt. *Concil Melden. c.* 75. *dist.* 89. *c. Indicatum & c. Dum ter. Concil. Later.* 3. *in append. tit. De deposit. c.* 8.

Episcopus verò eam dans, deponatur. *ibid. c.* 7. *Concil. Claramont. cap.* 15. *Concil. Vienn. Poruinc.* 1.

Ecclesiæ non committendæ Presbyteris conductitijs. 21. *qu.* 2. *c. Præcipimus etiam.*

Ecclesiæ non dandæ hæredibus Rectorum mortuorum. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De iure patron. c.* 15. *& ibid. par.* 50. *c.* 59. *&* 60.

Ecclesia non potest conferri minori 14. annorum. *De ætate, & qualitate*, &c. *cap. Indecorum Concil. Later.* 3. *in app. tit. Quibus, & quando c.* 1. 2. *&* 3. Vide, *Beneficia quibus conferenda.*

Si Ecclesia, ex dispensatione committitur minori, gubernetur per clericos idoneos, donec ille perueniat ad sufficientem ætatem. *De ætate & qualit &c. præficiendorum. c. Ex ratione.*

Ecclesiæ non committendæ ijs qui non habent ætatem, & sufficientem doctrinam. *ibid.*

Si dispensatur in ætate saltem sit 25. annorum cui committitur. *Concil. Later.* 3. *in tit. Quibus & quando c.* 4. *Dist.* 31. *c. Ante.*

Ecclesiæ Cathedralis non conferatur minori 27. annorum. Pœna postulantium, & postulatorum. *Extra, De postulation. c. vn.*

Ecclesiæ non conferendæ indignis. *De ætate qualit. &c. c. Eam te.*

Ecclesiæ regulares non dandæ sæcularibus. *De rebus Eccl. alien. vel non c. Possessiones.* Vide, *Beneficia regularia & sæcularia.*

Ecclesiæ, aliæque dignitates Ecclesiasticæ dari non possunt ijs, qui nesciunt latinè loqui. *Concil. Tolet.* 22 *c.* 10.

Neque infamibus, bigamis, publicis pœnitentibus, seruis, mutilatis, obnoxijs curiæ, furiosis, amentibus, suspectis in fide, vel indigne conuersantibus. *Stephanus I. epist.* 1.

Ecclesiæ non conferendæ periuris. *De iureiurando c. Querelam.*

Ecclesiæ curatæ non sunt ab Episcopo conferendæ suis consanguineis. *Concil. Tolet.* 10. *c.* 3. *dist.* 89. *c. Decenter.*

Ecclesiæ conferendæ ijs, qui per se possunt residere. *De clericis non resident c. Quia nonnulli.*

Vide, *Beneficia a quibus danda, & Beneficiorum incapaces.* Vide, *Episcopi.* Vide, *Parochi.* Vide, *Ius patronatus.* Vide, *Patronus.* Vide, *Præsentare.*

Ecclesiæ plures vni non committendæ.

Ecclesiæ plures vni Presbytero non conferendæ. *Concil. Tolet.* 6. *c.* 5. 10. *qu.* 3. *c. Vnio. De clericis non resident c. Quia nonnulli. De præbend. & dignit. cap. Quia in tantum, & c. Referente. De ætate qualitate &c. c. Eam te decet, & c. Pleriq;* Vnam retinere potest. *ibid. Concil. Lateran.* 3. *par.* 50. *c.* 60. *Concil. Rom. sub Nicol. II. c.* 9.

Ecclesijs duabus vicinis, quando potest præfici vnus Episcopus. 21. *qu.* 1. *c. Delatio. c. Illud.*

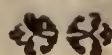
Ecclesias plures Cathedrales vnus Episcopus habere non potest: si habet, intra sex menses relinquat, alias, secunda vacare censetur. *Concil. Trid. sess.* 7. *de reform. c.* 2.

Ecclesiæ duæ quando possunt alicui committi vna pro titulo altera commendata. 21. *qu.* 1. *c. Qui plures.*

Ecclesias plures curatas nullus potest habere. Vide, *Beneficia plura.*

Ecclesias Parochiales duas idem tenere non potest, & dans priuatur potestate dandi, nullaque est collatio. *Concil. Lateran.* 3. *c.* 13. *& in append. tit. Vni plur. cap.* 35. *Trident. sess.* 24. *de reform. c.* 17. & vna vacare censetur. *ibid.*

Vide, *Beneficia plura* diffusè. Vide, *Presb. obligationes.*

Ecclesia Baptismalis.

Ecclesiæ duæ baptismales esse non possunt in eadem parochia. *Concil. Tolet.* 1. *c.* 4. 16. *qu.* 1. *cap. Plures.*

Ecclesiæ Baptismales tot habere debent Presbyteros, quot sufficiunt pro sacramentorum administratione. *Concil. Trid. sess.* 2. *de refor. c.* 4. & ad hoc inuigilet Episcopus.

Vide, *Baptismalis Ecclesia.* Vide, *Decimæ cui soluenda, & cui non.* Vide, *Parochia.*

Ecclesia Parochialis.

Ecclesiæ Parochiales quibus dandæ, & quomodo conferendæ. Vide, *Beneficia quibus danda.* Vide, *Curatus.* Vide, *Parochiæ.*

Ecclesiæ Parochiales subdiaconis, & ijs qui breui fiant Subdiaconi (ex dispensatione) possunt committi. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. Quibus, & quando c.* 9.

Ecclesiæ Parochiales non sunt vniendæ alijs beneficijs. Vide, *Parochiales.*

Ecclesiæ Parochiales quando possunt grauari pensionibus. Vide, *Pensio.*

Ecclesiæ Parochiales à Parochis restaurandæ. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De alienatione c.* 2. Vide. *Parochiales.*

Ecclesiæ Parochiales quando possunt transferri. Vide, *Beneficiorum translatio.* Vide, *Parochia.*

Ecclesiæ Parochiales, vel alia beneficia hospitalia, &c. quorum redditus non attingunt summam ducatorum 200. auri de camera, non possunt commendari per Cardinales. *Concil. Later.* 5. *Bulla de reform. curiæ in sess.* 9.

Ecclesiæ Parochiales dirutæ, quæ refici non possunt ob paupertatem transferendæ sunt ad Ecclesias vicinas. *Concil. Trid. sess.* 21. *de reform. c.* 7.

Ecclesiæ præfatæ dirutæ possunt conuerti in vsus prophanos, sed non sordidos: debet tamen in eis locis erigi crux. *ibid.*

Ecclesiæ Parochiales tot habere debent Presbyteros quot sufficiunt pro sacramentorum administratione, & ad hoc incumbere debet Episcopus. *Concil. Oxoniense* 1. *c.* 9. *Concil. Trid. sess.* 2. *de reform. cap.* 4. Vide, *Clericorum numerus.*

Ecclesiæ Parochiales non debent ab Episcopo dari suis consanguineis. *Concil. Tolet.* 10. *c.* 3. *dist.* 89. *c. Decenter.*

Ecclesia Parochialis vnita perpetuo monasterio, collegio, &c. quotannis potest per Episcopum visitari & prouideri de vicario perpetuo congrua portione assignata; non obstantibus priuilegijs, &c. *Concil. Trid. sess.* 7. *de reform. c.* 7.

Vide, *Parochia.* Vide, *Beneficia quibus danda.* Vide, *Decimæ cui soluendæ.*

Ecclesiarum vnio.

Ecclesiæ vniri possunt auctoritate Papæ. *Gregor. I. lib.* 1. *ep.* 8.

Ecclesiarũ vniones perpetuæ sine causa rationabili non fiant. *Leo X. const.* 7. *Supernæ.*

Ecclesia potest ab Episcopo vniri consentiente capitulo, etiam non vocato rectore illius. *Clement. De rebus Eccles. non alien. c. vlt.*

Potest vniri loco religioso, consentiente capitulo, sed non mensæ Episcopali aut capitulo. *ibid.*

Ecclesiæ Parochiales non possunt vniri cum alijs beneficijs. Vide, *Parochiales.*

Ecclesiæ vniri non possunt ab aliquo inferiore ad Episcopum. *De exceß. prælat. c. Sicut vnire.*

Si Ecclesia desolata vniatur alteri alterius diœcesis, remanet sub iurisdictione primi. *De religiosis dom. cap. Quando monasterium.*

Vide, *Beneficiorum vnio,* Vide, *Vnio.*

Ecclesiarum mutationes.

Ecclesiarum loca, quibus ex causis mutari possunt. *De consecr. dist.* 1. *c. Tribus.*

Ecclesia legitimè concessa vni à Patrono non potest alteri per successorem conferri. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De iure patron. c.* 7. *& ibid. par.* 50. *c.* 32.

Ecclesia auferri non potest rectori illius, sine crimine. *De accusationibus c. Si constiterit.*

Ecclesiæ Parochiales dirutæ, quæ ob paupertatem refici non possunt ad Ecclesias vicinas, dirutæ verò conuerti possunt in vsum prophanum, sed non sordidum, apposita ibi cruce. *Concil. Trid. sess.* 21. *de refor. c.* 7.

In Ecclesijs, siue Cathedralibus non admittatur accessus, & regressus, etiam cum consensu, neque ipsismet Cardinalibus. *Concil. Trident. sess.* 25. *de reformatione cap.* 7.

Vide, *Beneficiorum resignatio, &c.* Vide, *Mutatio.* Vide, *Translatio.*

Ec-

Ecclesiæ non dandæ, nec accipiendæ per pretium, vel munera.

Ecclesias procurans per pretium, est deponendus. *Concil. Rhemense c.* 21.

Ecclesiam emens est simoniacus. *De simonia c. Querelam*. Sit etiam vendens.

Ecclesiastica emere (quæcumque sint) vel vendere, est simonia, *ibid.* Vide, *Simonia*.

Ecclesiasticas functiones pro pretio faciens est simoniacus, & tenetur restituere in duplo. *De simonia cap. Audiuimus*.

Ecclesiasticum regimen concedi non potest pro annuo censu, seu pretio. *Ne Prælati, &c. cap. Quoniam enormis*.

Ecclesiam per pretium, vel dona procurans est excommunicatus, & deprehensus quod fecerit, priuatur. *Concil. Moguntin.* 4. *c.91.*

Iurare debet, quod nihil soluerit. *Concil. Mogunt.4. c.91.*

Vide, *Simonia*. Vide, *Beneficia non obtinenda cum pretio, vel munere*. Vide, *Sedes Apostolica*.

Ecclesiæ à quibus, quando, & quomodo consecrandæ, seu dedicandæ.

Ecclesia ab Episcopo est consecranda. *Dist.1. de consecr. cap.4. cap. Nemo. & cap. Basilicam. Clemens I. ep.2. post ep.2. Euaristi. Higinius ep. 2. Concil. Hispal.2. c.7. De consecrat. Eccles. per totam, & cap. Aqua.*

A Diœcesano est consecranda. *Leo X. constit.22 Dum intra.*

Ecclesiæ Cathedrales, Parochiales, & Conuentuales complete constructæ, intra biennium debent consecrari, alioquin interdictæ sunt. *Concil. Londin.2. c.2.*

Cum quibus solemnitatibus Ecclesiæ sunt consecrandæ. *Clemens I. ep. 2. Gelasius ep.9. 1. qu.7. cap. Ecclesiam. De consecratione dist.1. c.1.* Vide infra.

Non potest consecrari à Presbytero. *Concil. Brachar.3. c.37.*

Aliquando in magna necessitate per Corepiscopos, id est Vicarios, poterant consecrari. *De consecrat. dist.1. cap.1. Tabernaculum.*

Ecclesia de cuius consecratione dubitatur, consecretur. *Concil. Carthag.5. c.6. de consecr. dist.1. cap. Sollemnitates, & cap. Ecclesiæ, vel altaria. Dist.4. Placuit de infantibus. De religiosis domibus c.1.*

Ecclesia ab alio (etiam Episcopo) ædificata in territorio alterius Episcopi, ab isto cuius est territorium, est consecranda. *Concil. Araus.* 1 *c.* 10. 16. *qu.* 5. *cap. Si quis. & cap. Lator.*

Ecclesia semel consecrata non debet iterum consecrari. *Dist. 68. cap. Ecclesijs*. Nisi fuerit polluta semine, vel sanguine. *De consecr. dist. 1. cap. Ecclesijs semel.*

Ecclesiæ consecrandæ cum Sanctorum reliquijs. *Gregor. I. lib.7. ex regest. epist.* 11. & 12. *Concil. Nicæn.2. c.7.* Aliter faciens deponatur, *ibid.*

Ecclesiæ consecratio cum missis facienda. *De consecr. dist.1. cap. Omnes. Post ep. 2. Euaristi.*

Cum precibus fiat consecratio. *De consecr. dist.1. cap. Ecclesias per congrua, & c. Ecclesias Arianorum.*

Ecclesia noua dedicari, seu consecrari non potest sine licentia Papæ. *De consecrat. dist.1. cap. De locis. cap. Præcepta. cap. Basilicas. & cap. Ecclesias. Gelasius epist 9.*

Ecclesia nouiter consecrata, legi Diœcesanæ subiacet. 10. *qu.1. cap.1.*

Ecclesia consecrari non potest, nisi habeat dotem. 1. *quæst.* 2. *cap.1. lib. 8. constitut. Apost. c.63. lib.10. cap.12. Concil. Valentin.2. c.9. De consecrat. Eccles. c. Cum sicut. Honorius III. ex Cirone, de consecrat. Eccles. c.1.* Vide, *Consecratio Eccles.*

Ecclesia diruta, quando de nouo est consecranda. *De consecrat. dist.1. cap. De fabrica, cap. Si motus. Post epist. Iulij I. c.6. De consecr. Eccles. c. Ligneis.*

Ecclesia, in qua fuerit sepultus paganus, non consecretur. *De consecr. dist.1. cap. Ecclesiam, in qua.* Si autem auferantur cadauera paganorum poterit consecrari; & cum quibus cæremonijs. *ibid. cap. Ecclesiam, in qua il 2. lib.8. constit. Apost. c. 63. lib.10. c.12.*

Ecclesia in qua sepelitur excommunicatus, est reconsecranda, etiam si in cœmeterio sepelitur. *De consecrat. Eccles. c. Consuluisti.*

Ecclesiæ, quæ olim fuerunt hæreticorum, sunt consecrandæ, & cum Sanctorum reliquijs purgandæ. *Greg. I. lib.2. ex regest. epist.19.*

Ecclesiæ consecratæ à Corepiscopis sunt consecrandæ ab Episcopo. *Concil. Metense* 1. *c.5.*

Ecclesiæ consecratæ ab Episcopo hæretico, iterum à Catholico sunt consecrandæ. *Concil. Cæsaraugust.* 2. *c.3.*

Pro Ecclesia consecranda nihil soluendum. 1. *qu.2. cap.1.* Si aliquid soluitur, est potius execrata, quam consecrata. 1. *qu.* 4. *cap. Ecclesia.*

Ecclesia polluta est reconsecranda, & quomodo.

modo. Vide, *Ecclesia polluta*.

Ecclesia etiam non consecrata, si polluitur consecranda est. *De consecrat. Ecclesia c. fin.*

Ecclesiæ non possunt consecrari, nisi in die dominico. *Concil. Cæsaragust. 3. c. 1. De consecr. dist. 2. cap. Ecclesia.*

De Ecclesiarum consecrationibus quolibet anno faciendum est officium cum octaua. Vide, *Dedicationes Eccles. De consecrat. dist. 1. cap. Sollemnitates il 1. & il 2.*

In die consecrationis Ecclesiæ, eleemosynæ pauperibus sunt erogandæ. *Greg. I. lib. 1. epist. 54.*

Ecclesia consecrari non potest, nisi dotetur. *Concil. Vormatien. 1. c. 3. & 6.* Vide, *Consecratio.* Vide, *Dedicatio.*

Ecclesia etiam non consecrata, si in ea celebrantur diuina, gaudet immunitate. *De immunitate Eccl. cap. Ecclesiæ.*

Ecclesiæ vnctione Chrismatis consecrantur. *De sacra Vnctione cap. vn. §. fin.*

Vide, *Consecrationes Ecclesiarum.* Vide, *Dedicationes Ecclesiarum.*

Ecclesia polluta.

Ecclesia polluitur per homicidium, etiam si fiat in atrio. *c. 17. quæst. 3. cap. Si quis in atrio.*

Ecclesia intelligitur polluta, quando per euidentiam, vel certitudinem publicam, aut famam est talis, & tunc est rebenedicenda. *Concil. Colon. 2. part. 9. c. 18.*

Ecclesia polluitur, si cœmeterium polluitur. *De consecrat. Eccles. in 6. cap. vn.* Vide, *Cœmeterium.*

Ecclesia polluitur per effusionem seminis ex libidine, & sanguinis ex iniuria. *Concil. Colon. 2. par. 9. c. 17.*

Ecclesia per sanguinem effusum polluitur, & reconsecranda est, & quomodo. *De consecratione Eccles. cap. Proposuisti. Post epist. 2. Higinij. De consecrat. dist. 1. c. Si motus.*

Ecclesia polluta effusione sanguinis, vel seminis, rebenedicenda est ritu à Cœremoniali præscripto. *Concil. Lateran. 3. in append. par. 50. c. 67.*

Ecclesia per adulterium in ea commissum polluta est, & rebenedicenda. *Concil. Later. 3. par. 50. c. 21.*

Ecclesia polluta reconsecrari debet per Episcopum. *De consecrat. Eccles. cap. Aqua.*

Ecclesia polluta gratis reconcilianda, exceptis expensis eius, qui mittitur. *Concil. Colon. 2. par. 9. c. 18.*

Ecclesia polluta non potest per sacerdotem simplicem reconciliari, nec etiam si aqua benedicta sit ab Episcopo. *ibid. c. Aqua.*

Per Vicarium generalem aliquando rebenedici potest. *Concil. Colon. 2. par. 9. c. 18.*

Ecclesia etiam non consecrata, si polluitur reconsecranda est, si in ea celebrabantur missæ. *De consecr. Eccles. cap. fin.*

Ecclesia polluta reconsecrari debet per aquã, vinum, & cinerem benedictum. *De consecr. Eccl. c. Proposuisti.*

Expensæ pro reconciliatione faciendæ à delinquente, si habet in bonis. *Concil. Colon. 2. par. 9. c. 18.*

In Ecclesia polluta celebrari non potest, alias celebrans suspenditur ab officio. *De priuileg. c. Tuarum.* Sed non fit irregularis. *De sent. excomm. cap. Is qui.*

Vide, *Pollutio Ecclesiæ.* Vide, *Sacerdoti prohibita.*

Ecclesiæ frequentandæ.

Ecclesiam non adiens per tres Dominicas, grauiter puniendus, & quomodo. *Concil. Elibert. c. 21. lib. 2. const. Apost. c. 9.*

Ecclesia frequentanda ad orationem. *Concil. Paris. 6. lib. 2. c. 11.*

Ecclesiæ venerandæ, & honorandæ.

In Ecclesijs loquendum non est de obscenis, neque de alijs prophanis. *Concil Paris. 6. lib. 2. c. 12. De immunit. Eccles. c. Decet domum. Concil. Senonen. in decr. morum c. 16.*

In Ecclesia conuiuari non licet, nec clerico, nec laico. *Concil. Carthag. 3. c. 30.*

In Ecclesiam nullus potest ingredi cum armis, neque cum canibus, aut auibus venaticis. Si quis monitus non obtinet, expellatur, & ad Episcopum referatur. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. De Ecclesijs, &c.*

In Ecclesijs mendici non quæstuent. *ibid.*

In Ecclesijs aliud faciendum non est præter orationem. *Dist. 42. cap. In Oratorio. De immunit. Eccles. c. Decet domum.*

Ecclesiam vanis, ac prophanis sermonibus violans (olim) excommunicabatur. *Concil. Rom. 4 sub Damaso c. 3.*

Ecclesijs maximus honos debetur, eisque seruandus. *Dist. 65. cap. Mos antiquo. & cap. Quoniam.*

Non fiant in ea, vel in atrio tumultus, neque negotia, aut alia iudicia. *Concil. Turonense 3. c. 38. & 39.*

In Ecclesijs fieri non possunt placita, seu concilia sæcularium. *De immunit. Eccles. c. 1. Concil. Rauennat. 2. sub Clement. V. c. 12. Concil. Senon. in decr. morum c. 16. Concil. Colon. 2. par. 3. c. 24.*

Dum missa dicitur, vel concio fit, non fiat rumor, &c. sub pœna 25. ducatorum. *Pius V.*

Pius V. constit. 5. Cum primum. Idem dum dicuntur officia. *ibid.*

In Ecclesijs fieri non possunt iudicia sanguinis. *De immunit. Eccles. c. Cum Ecclesia. Concil. Colon. 2. par. 3. c. 24.*

Neque fieri possunt ludi scenici, aut theatrales. *Concil. Colon. 2. par. 3. c. 26.*

In Ecclesijs fieri non potest mercatus. *Concil. Rauenn. 2. sub Clem. V. c. 12. Concil. Sabin. c. 18. Concil. Mediol. 1. part. 2. tit. De Ecclesijs, &c.* Neque illa, quæ inseruiunt ad Ecclesiæ, & Dei cultum, possunt in Ecclesijs vendi. *ibid.*

In Ecclesijs fieri non possunt strepitus, & rumores, qui impediunt diuina officia, & faciens excommunicandus est. *Concil. Sabinen. c. 18. Concil. Mediol. vbi supra.*

Ecclesia claudenda circa horam primam noctis, neque vllus etiam sacerdos de nocte admittatur, excepta nocte Natiuitatis. *Concil. Mediolan. 1. part. 2. tit. De Ecclesijs, &c.*

In Ecclesijs non possunt fieri representationes, quæcumque illæ sint prophanæ, & permittentes puniendi sunt. *Concil. Toletan. 22. c. 19.*

Sed deuotæ representationes possunt in Ecclesia fieri. *Concil. Tolet. 22. c. 19.*

In Ecclesijs, nullus potest de nocte morari (nisi ad custodiam.) *Concil. Mediolan. 1. par. 2. tit. De off. Custodis.*

Solus Ecclesiæ rector potest in Ecclesia pernoctare. *Concil. Mediolan. tit. De Ecclesijs, &c.*

In Ecclesijs cantari non possunt lasciui cantus. *Concil. Senon. in decr. morum c. 17.* Vide, *Cantare.* Vide, *Cantus.* Vide, *Musica.*

Non admittendi in ea histriones cum instrumentis musicalibus; neque prope eam. *Concil. Senon. ibid. c. 16.*

In Ecclesia non spolientur, neque perquirantur cadauera mortuorum per iudices, sed hæc fiant extra eam. *Concil. Mediolan. 1. par. 2. tit. De Ecclesijs, & earum cultu.* Vide, *Defuncti.* Vide, *Cadauer.* Vide, *Corpus.* Vide, *Prophanatio.*

In Ecclesijs, vel earum atrijs fieri non possunt iudicia, vel concilia publica. *Concil. Mogunt. 3. c. 21.*

Neque ioci, aut rixæ, contentiones, &c. *ibid.*

Delicta commissa in Ecclesijs, vel atrijs, pretio compensantur; quod illi Ecclesiæ est soluendum. *Concil. Tribur. 1. c. 4.*

In Ecclesiæ atrium intrans gladio euaginato, sacrilegium committit, & pretio debet delinquens satisfacere. *Concil. Triburien. c. 6.* & illi Ecclesiæ soluatur. *ibid.*

In Ecclesia, vel in atrio non facienda praua colloquia. *Concil. Salegunstadiense c. 9.*

Ecclesia Cathedralis.

Ecclesia Cathedralis, est Ecclesia matrix. *De verbor. significat. cap. Venerabili.*

Ecclesia Cathedralis non careat Episcopo, vltra tres menses. *Gregorius I. lib. 6. ep. 39.*

Cathedrali Ecclesia vacante, intra tres menses prouidenda, alioquin illi ad quos spectat, illa vice careant iure eligendi, & deoluitur electio ad superiorem proximum. *Concil. Later 4. c. 23.*

Ecclesia Cathedrali vacante, solus Papa prouidet de visitatore, qui potest prouidere beneficia vacantia. *De supplenda neglig. cap. Ecclesia.* Quando potest Metropolitanus prouidere de visitatore. *ibid.* Sed hic non potest prouidere beneficia. *ibid.*

Ecclesia Cathedralis carens redditibus, prouideatur de Religiosis. *Concil. Lateran. 5. sess. 10. constit. 2. & sess. 12. constit. 1. Temerariorum.*

Cathedralis intelligitur Ecclesiæ nomine, & quando non. *De præbendis in 6. c. Quamuis.*

Dum quis iurat obedire Ecclesiæ, intelligitur Cathedralis. *De verbor. signif. c. Cum Clerici.*

Cathedralis Ecclesia prouidere debet de beneficio magistrum scholæ, qui gratis docet. *De magistris cap. 1.* Prælato verò inferiore negligente, prouidet superior. *ibid. c. Prohibemus.*

Cathedralis excipitur, quando Papa præcipit aliquem prouideri in Diœcesi de beneficio: secus est quando præcipit prouideri in Prouincia. *De præbendis in 6. cap. Quamuis.*

Ecclesia subdita Archidiacono, si erigitur in Cathedralem, eximitur ab illo. *De Maioritate, & obed. cap. Cum inferior.*

Præbendarius canonicus, &c. in Cathedrali, habens officium, cui sit annexus ordo, intra annum illum accipiat, & per se ministret, nisi iustum adsit impedimentum. *Concil. Trid. sess. 22. de refor. c. 4.* Vide, *Beneficiatorum obligationes.*

Cathedralium Capitula admittenda in Concilijs Prouinciæ. *De his, quæ fiunt à Prælatis, &c. c. fin.*

Cathedralium vacantium emolumenta, quæ sint, & ad quem spectent. Vide, *Ecclesia vacante.*

Ecclesia Cathedralis non conferatur minori 27. annorum. *Extra, de postulat. c. vn.* Pœna postulatorum, & postulantium. *ibid.*

Cathedralis Ecclesiæ administrator, si habet à Papa plenam potestatem, potest administrare iurisdictionalia, non sacramentalia, nisi sit Episcopus, & non potest alienare immobilia. *De elect. in 6. cap. Is cui.*

Ca-

Cathedrales Ecclesiæ tenere debent vnum Lectorem Theologiæ. *Concil. Mogunt.* 4. c.67. Vide, *Theol.* Vide, *Lector*.

In Cathedrali non habet vocem, qui non est subdiaconus. *Concil. Trident. sess.* 22. *de refor. c.*4.

Ecclesia Cathedralis, nihil potest prætendere de legatis, quæ fiunt alijs Ecclesijs. *Honorius III. ex Cirone. De verbor. signif. c.* 3.

Neque in Cathedralibus, neq; in Collegiatis, admittendus est accessus, & regressus, nec etiam ipsis Cardinalibus, licet adsit consensus. *Concil. Trid. sess.* 25. *de refor. c.*7. Vide, *Episcopi electio*.

Ecclesiæ Collegiatæ.

Ecclesiæ Collegiatæ sunt secundæ post Cathedrales. *Concil. Colon.* 2. *par.* 3. *c.*2.

Ecclesiæ Collegiatæ spirant institutum Ecclesiæ primitiuæ. *Concil. Colon.* 2. *ibid. c.*4.

Ecclesiæ Collegiatæ tenere debent vnum Lectorem Theologiæ. *Concil. Moguntin.* 4. *c.*67.

In Ecclesijs Collegiatis, qui non est subdiaconus non habet vocem in Capitulo. *Concil. Trid. sess.* 22. *de refor. c.*4.

Habens præbendam, personatum, canonicatum, &c. cui sit necessarius ordo, in Colleg. intra annum tenetur ordinari, nisi adsit impedimentum, & per se illud munus exercere. & pœnæ. *Concil. Trid. sess.* 22. *de refor. c.*4. Vide, *Beneficiatorum obligationes*.

In Ecclesijs collegiatis, & beneficialibus non admittitur accessus, & regressus, neque Cardinalibus, etiam si adesset consensus. *Concil. Trid. sess.* 25. *de refor. c.*7.

Ecclesiæ particulares circa Metropolitanam.

Ecclesiæ inferiores in psallendo, & cæteris ritibus conformari debent Metropolitanæ. *Dist.* 12. *cap. De his. & cap. Placuit.*

Ecclesiæ, earumque bona sub potestate Episcoporum sunt, & quomodo.

Ecclesiæ, earumque res ab Episcopo territorij disponendæ. *Concil. quod dicitur Apostol. c.*39. *Concil. Antioch. c.*24. *Concil. Tolet.* 1. *c.*20. *Concil. Aurel.* 1. *c.*17. *&* 19. *Aurel.* 3. *c.*5. *Concil. Toletan.* 3. *c.*19. *Tolet.* 4. *c.*35. *Aquisgran.* 3. *par.* 4. *c.*8. *Concil. Vormat.* 1. *c.*6. 45. *&* 55. *Concil. Mogunt.* 3. *c.*4. *Concil. Colon.* 1. *c.*4. Etiamsi à laicis constructæ sint Ecclesiæ. *ibid.* 6. *qu.* 7. *c. Omnes basilicæ.* 10. *qu.* 1. *cap. De his. c. Sic quidam. c. Quicumque.* 16. *qu.* 2. *cap. Possessio. & qu.* 3. *cap. Sicut Diœcesim. qu.* 5. *cap. Possessio. qu.* 7. *cap. Omnes basilicæ.* 11. *qu.* 3. *cap. Præcipimus.*

Ecclesia non exempta subdita est Episcopo Diœcesano. *De religiosis domibus c. Cum venerabilis.*

Ecclesia facta ab exempto in loco non exempto, cedit iuri Episcopi. *De priuileg. cap. Cum olim.*

Ecclesiæ res non sunt propriæ Episcopi, aut alterius, sed commendatæ. *Concil. Carthag.* 4. *c.*31. *Vrban. I. epist. vnica. Gregor. I. lib.* 11. *ex regest. ep.* 23. *De præbend. & dignit. c. Ratio.*

Ecclesiæ res dissipans, ab administratione est remouendus. 3. *qu* 2. *cap. vlt.*

Ecclesiarum bona, redditus, &c. in speciali libro scribantur, & singulis annis inspiciendum, si aliquid perierit, vel creuerit. *Concil. Mogunt.* 4. *c.*89.

Ecclesiæ bona possessa à clericis, non possunt in suam proprietatem reuocari. *Concil. Agathen. c.*59. *Concil. Epaun. c.*18.

Episcopus donare non potest bona Ecclesiæ inconsulto Capitulo. *De donat. cap. Fraternitatem.*

Episcopi non possunt ex suo arbitrio bona Ecclesiæ dissipare. *Concil. Lucense c.*16.

Neque res omnes in suum vsum conuertere: 12. *qu.* 1. *cap. Nulli Episcoporum, & cap. Si priuatum.* Sed ijs vti possunt, si indigent, non tamen omnibus. *ibid. cap. Ex his autem. cap. Non habenti, & cap. Placuit.*

Non potest iure hæreditario legare. *De præbend. & dignit. c.*1. *Concil. Antioch. c.*24.

Ecclesiæ bona per nullam temporis præscriptionem transeunt in proprietatem alicuius personæ. *Post Concil. Toletan.* 17. *c.*1.

Ecclesiarum capsæ, in quibus bona pretiosa tenentur, pluribus clauibus custodiantur, & vna semper sit penes Rectorem Ecclesiæ. *Concil. Mogunt.* 4. *c.*90. Instrumenta vero, scripturæ, &c. bene custodiantur. *ibid. c.*89.

Ecclesiæ reditus, & bona, à quo, quibus, & quomodo distribuenda.

Ecclesiæ reditus ab Episcopo omnes (olim) erant disponendi. *Concil. quod dicitur Apost. c.*31. *Concil. Aurel.* 3. *c.*5. In Parochijs verò seruetur consuetudo. *Concil. Aurel. ibid. post Concil. Auernien. c.*5.

Ecclesiarum Præpositi sunt dispensatores re-

rum Ecclesiæ. 12. *qu.*1. *cap. Expedit facultates.*

Ecclesiæ res non possunt à sæcularibus dari, dantes, & recipientes sunt excommunicati. *De rebus Ecclesiæ non alienan. cap. Qui res.*

Ecclesiæ bona potest Episcopus, si indiget, sibi applicare, sed non omnia. 12. *qu.*1. *cap. Ex his autem. cap. Non habenti. & cap. Placuit.*

Ecclesiæ res non possunt ex libito in vsum Episcopi conuerti. 12. *qu.*1. *cap. Nulli Episcoporum. & cap. Si priuatum.*

Ecclesiæ bona non possunt in vsum laicorum conuerti. *Post ep.2. Higinij de consecrat. dist.*1. *c. Legata.*

Ecclesiæ bona, & redditus non possunt ab Episcopo dari consanguineis. *Concil. quod dicitur Apost. c.*31. *& c.*76.

Ecclesiæ vineæ, quæ dantur monachis, vel alijs excolendæ, semper sunt Ecclesiæ. *Concil. Aurel.* 1. *c.*25. 16. *qu.* 3. *cap. Si Episcopus.*

Ecclesiastici de rebus Ecclesiæ sunt alendi. *Lib.*2. *const. Apost. c.*35. *&* 26.

Ecclesiastici, qui de suo possunt viuere, sumere non debent redditus Ecclesiæ. *Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio c.*107. 1. *qu.*2. *cap. Clericos. cap. Pastor Ecclesiæ. cap. Si quis propter.*

Ecclesiæ redditus, & bona in quatuor partes debent diuidi; scilicet pro Episcopo, seu Rectore; pro Clericis; pro Ecclesia, & pro peregrinis, seu pauperibus. *Concil. Rom. sub Siluestro c.*4 *Gelasius ep.*9. *&* 10. *Gregor. I. lib.*11. *ex regest. ep.* 23. *lib.* 12. *ep.*31. *c.*1. & intelligitur de omnibus bonis etiam acquirendis. *Gregorius I. lib* 3. *ep.*11. *Concil. Agathen. c.* 7. *Concil. Bracar.* 3. *c.*25. 12. *quæst.*2. *cap. Moyses. cap. Sanctimus.*

Ecclesiæ res dissipans, ab administratione, remouendus est. 13. *qu.*2. *cap. vlt.*

Ecclesiæ bona non possunt ab Episcopo alicui relinqui, seu legari. *Concil. Antioch. c.*24. *De præbend. & dignit. c.*1.

Ecclesiæ bona debent esse nota omnibus Clericis eius. *Concil. Lucense c.*15.

Neque ex arbitrio Episcopi, dissipari possunt. *Concil. Lucense c.*16.

In vsum pauperum impendi possunt. 12. *qu.*1. *c. Res Ecclesiæ.* 17. *qu.*1. *c. Videntes.*

Ecclesiæ res non sunt propriæ Episcopi; sed pauperibus dandæ. *Gregor. I. lib.* 11. *ex regest. ep.* 23. *De præbend. & dignit. cap. Ratio.*

Ecclesiæ bona, & res, per nullam temporis præscriptionem transire possunt in proprietatem alicuius. *Post. Concil. Toletan.* 17. *c.*12.

Ecclesiæ bona possunt ab Episcopo concedi ad faciendum monasteria, & quomodo. *Concil. Tolet.*3. *c.*4.

Ecclesiæ res, ac negotia non possunt à laicis disponi. *Dist.*96. *cap. Bene.*

Ecclesiæ res, ac bona non possunt disponi à Rege, nec ab Imperatore. *Dist.* 97. *cap. Ecclesiæ meæ.*

Ecclesiæ res non cognatis, vel alijs dispensandæ sunt, sed pauperibus. *Concil. Vormat.*1. *c.*45.

Ecclesiæ redditus, iuxta laborem dandi sunt. 1. *qu.* 2. *cap. Clerici omnes.*

Ecclesiarum prædia antiquitus vendebantur pro alendis pauperibus, postea cœperunt possideri, & fructus eorum in pauperes erogari. 12. *qu.*1. *cap. Futuram Ecclesiam. & cap. Videntes.*

Ecclesiæ bona siue immobilia, siue mobilia non possunt donari, legari, &c. similibus modis dispensari filijs illegitimis, etiam si legitimati sint. Neque bona patrimonialia, possunt Clerici eis relinquere. *Pius V. const.*117. *Quæ ordini.*

In ecclesiasticis bonis non succeditur iure hæreditario. *De præbend. & dignit. cap.*1.

Ecclesiastici redditus impendi non possunt ad emendas domos, aut possessiones pro laicis; vel pro consanguineis; aut pro concubinis, & pœnæ id facientium. *Concil. Oxon.*1. *c.*30.

Vide, *Episcopi potestas in res Ecclesiæ.*

Ecclesiarum bona non alienanda.

Ecclesiarum bona, prædia, domus, census, &c. non alienanda. *Symmachus epist. ad Cæsarium.* Anathema est dans, & accipiens. tenentur restituere etiam fructus, & onus transit ad hæredes. *Concil. Roman.*4. *sub Symmacho c.*2. 16. *qu.* 7. *cap. Non placuit. Concil. Nicæn.*2. *c.*12. & nulla est alienatio. *ibid.* Vide, *Alienatio.*

Neque Papa debet alienare bona Ecclesiarum. *Concil. Rom.* 4. *sub Symmacho c.*2. *&* 4. 12. *qu.*2. *cap. Non liceat Papæ.*

Ecclesiæ bona cum licentia Papæ, possunt per nouem annos infeudari, aliàs nulla est infeudatio. *Concil. Constant post sess. vlt. in confirmat. constit. Imperialium.*

Ecclesiæ bona alienare non possunt Cardinales in suis titulis; sub pœna anathematis danti, & recipienti, & obligatione restituendi, quæ transit ad hæredes. *Concil. Rom. sub Symmacho c.*6. 12. *qu.*2. *cap. Quicumque.*

Ecclesiæ vineæ, prædia, &c. quæ dantur excolenda monachis, vel alijs, semper sunt Ecclesiæ. *Concil. Aurel.*1. *c.*25. 16. *qu.*3. *cap. Si Episcopus.*

Ecclesiæ bona, neque ab Episcopis, possunt alienari. *Concil Roman. sub Symmacho.* Sub pœna anathematis danti, & accipienti, & one-

& onere restituendi, quod transit in hæredes. *Concil. Nican* 2. *c*.12.

Ecclesiæ res non potest Prælatus mutare cum alia Ecclesia, vel alienare sine eius consensu, licet vtraque sit sub sua potestate. *De rebus Ecclesf. non alienand. c*.1.

Episcopus, Archiepiscopus, &c. alienans, vel locans vltra triennium, vel dans in emphyteusim, extra casus in iure permissos, interdicitur ab ingressu Ecclesiæ: si per sex menses sic manet, penitus sit suspensus à regimine. *Extra, de rebus Ecclesf. non alien. c. Ambitiosæ*.

Ecclesiasticarum rerum permutationes cum magna cautela faciendæ. *Concil. Meldense c*.23.

Ecclesiæ res paruulæ possunt ab Episcopo alienari. *Concil. Agath. c*.4. 12. *quæst*.2. *cap. Terrulas*.

Ecclesiarum bona non locanda consanguineis. Vide, *Locationes*.

Hospitalia, loca pia, &c. earumque bona non possunt donari, nec vendi, & nulli sunt tales contractus. *Concil. Constant. post sess. vlt. in confirmat. constit. Imper.*

Ecclesiæ bona debent esse nota omnibus Clericis. *Concil. Lucen. c*.15.

Ecclesiæ res non possunt à sæcularibus alicui dari: dantes, & recipientes sunt excommunicati. *De rebus Ecclesf. non alienand. c. Quis res*.

Ecclesiæ res, castra, terræ, &c. nec vendi, nec alienari, nec locari, aut infeudari possunt, nisi ex licentia Papæ, nec vltra nouem annos, nec fieri potest prorogatio, nisi à Papa, cum consensu Cardinalium. *Concil. Constant. post sess. vlt. in confirm. constit. Imperial.*

Clerici, siue diaconi, siue presbyteri, & quivis alij alienare non possunt res Ecclesiæ sub pœna anathematis danti, & accipienti, & onere restituendi, quod transit ad hæredes. *Concil. Rom. sub Symmacho*. *Concil. Agathen. c*.22. & 45. 12. *qu*.2. *cap. Diaconus. cap. Statuimus*.

Ecclesiæ bona non possunt sibi clerici appropriare. *Concil. Agath. c*.59. 16. *qu*. 3. *c. Clerici*. *Concil. Epaunen. c*.18. *Concil. Toletan*.2. *c*.4.

Ecclesiæ legata sunt custodienda. *Concil. Aurel*.4. *c*.14.

Ecclesiæ res ab Episcopo donari non possunt, nisi Ecclesiæ conferat in triplo plus quam dederit. *Concil. Emeriten. c*.21.

Ecclesiæ dona, quæ non sunt apta vsibus eius, vt gemmæ, aurum, &c. quomodo alienari possunt, & in alia commutari. *Concil. Rom. sub Symmacho c*.3.

Ecclesiæ scripturæ pro suis iuribus, à nullo possunt alienari. *Concil. Aurelian*.4. *c*.18. Clerici celantes tenentur ad restitutionem damni. *Concil. Agathen. c*. 26. 12. *qu*.2. *c. Si quis*.

Ecclesiæ bona dari possunt Clericis in vsumfructum. *Concil. Rom. sub Symmacho c*.4.

Si Ecclesiæ detur domus, vel aliud in loco remoto, quomodo debet commutari ad cauendum expensas. *Concil. Rom. sub Symmacho c*.5.

Contra alienantes bona Ecclesiæ, quilibet potest insurgere, & contradicere. *Concil. Rom sub Symmacho c vlt.*

Ecclesiarum vestimenta, & vasa à nullo possunt alienari, vel in proprios vsus conuerti. *Concil Tolet*.17. *c*.4. Pœnæ contra facientium. *ibid.*

Ecclesiæ vasa, &c. pro Captiuorum redemptione possunt alienari. 12. *qu*.2. *cap. Apostolicos*. *cap. Sacrorum*. *cap. Sanctorum canonum*. & *cap. Sicut*.

Ecclesiæ res, in qua necessitate possunt alienari, & quomodo. 12. *qu*.2. *cap. Aurum*. Sed hoc erat tractandum in Synodo. 10. *qu*.2. *cap. Casellas*. & *c Quod si necessitas*. *Concil. Agath. c*.7.

Alienationis species est oppignorare res Ecclesiæ. *Concil. Later*. 3. *in append. tit. De alienat. c*. 1.

Ecclesiasticæ res à nullo, neque clerico sæculari, neque regulari, neque eorum Prælatis alienari possunt. Non possunt locari vltra triennium; neque dari in emphyteusim, nisi in casibus à iure permissis, de rebus, quæ seruando seruari non possunt; & tunc faciendum cum euidenti Ecclesiæ vtilitate. Sub pœna excommunicationis danti, & accipienti: & locatio, alienatio, &c. nulliter fiunt. si Episcopi, vel Archiepiscopi, &c. sunt, incurrunt pœnam, vt supra, *De alienat. fact. ab Episcopo*. Si alij inferiores Prælati, canonici dignitates, vel alij quicumque ipso facto suspensi sunt ab officio, & beneficio; & talia officia, & beneficia possunt alijs conferri, si post sex menses sic manserint. *Extra, de rebus Ecclesf. non alien. cap. Ambitiosæ*, *Vrbanus VIII. const*. 51. *Humanæ*. Et alienationes, conductiones, &c. nullæ sunt, & res ad suas Ecclesias reuertuntur. *ibid.* Alias pœnas adiungit; & alias restrictiones *Vrban. VIII. vbi supra*.

Ecclesiastici status bona non alienanda. Vide, *Ecclesiasticus status*.

Vide, *Alienare*, *Alienari*.

Ecclesiæ, & Ecclesiarum bona non inuadenda, nec vsurpanda.

Ecclesias diripiens, vt homicida est puniendus. *Lucius I. in epist. decr.* & excommunicatus est, atque sacrilegus. *Post epist*.3. *Bonif. II. c* 3. 12. *qu*.4. *c. Quicumque sub hoc*. 17. *qu*.4. *cap. Qui rapit*, & *cap. Omnes*.

nes. 23. *qu.* 2. *cap. Nulli liceat. & c. Non liceat. Concil. Chalced. c.* 21. *Concil. Tolet.* 9. *c.* 1. *Concil. Brachar.* 3. *c.* 8. *Concil. Toletan.* 13. *c.* 7. *Valent.* 2. *c.* 8. *Concil. Rom.* 6. *sub Symmacho. Concil. Meldense c.* 60. *&* 61. *Concil. Nican.* 2. *c.* 13. *Nicolaus I. ep.* 9. 40. 59. *& in append. ep.* 16. *& in decret. tit. De Eccles. c.* 2. *&* 3. 12. *quæst.* 2. *c. De rebus. c. Qui Christi. c. Prædia diuinis. c. Qui abstulerit. & c. Indignè. Concil. Aurelian.* 3. *c.* 22. *Aruernen. c.* 13. *Concil. Rom.* 5. *sub Greg. VII. c.* 1. 24. *q.* 3. *cap. Paternorum.* 16. *qu.* 1. *cap. In canonibus. c. Similiter. cap. Qui iuxta. Extra, de furtis, cap. Infideles.*

Ecclesiarum Clericis furibus, laica tantum communio danda. *Concil. Agathen. c.* 5. 13. *qu.* 2. *cap. Clerici.*

Ecclesiæ res rapiens flagellis, & alijs pœnis plectendus. *Gregor I. lib.* 12. *ep.* 31. *c.* 4.

De rebus ablatis Ecclesia non potest accipere augmentum. *ibid.*

Tractandi vt hæretici, nisi restituant. *Concil. Rom.* 6. *sub Symmacho.* 16. *qu* 1. *c. Si canonibus.*

Ecclesiæ confinia tangens, id est vsurpans, est excommunicatus. 17. *qu.* 3. *cap. Sicut antiquitus.*

Ecclesiasticarum rerum fures à consanguineis eorum, qui donarunt, & à Clericis deferendi sunt ad Episcopum. *Concil. Tolet.* 9. *c.* 1. *Dist.* 16. *cap. Filij, vel nepotes.*

Ecclesiarum inuasores à Papa puniuntur, & priuantur. *Nicolaus I. ep.* 9.

Ecclesiam, etiam iuris patronatus inuadens, est excommunicatus. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De iure patronatus c.* 14. vsque dum recedat.

Ecclesiam perturbantes, proprio honore priuantur. 24. *qu.* 1. *cap. Qui contra Ecclesiæ.*

Ecclesias vacantes, occupantes sunt excommunicati. *De elect. in* 6. *cap. Generali.*

Ecclesiasticas res inuadentes, vsurpantes, &c. ab Ecclesiasticis non à laicis sunt puniendi. *Concil. Paris.* 3. *c.* 1. *Concil. Turon.* 2. *c.* 25. *&* 26. *De priuileg. cap. Sicut in indicijs. Concil. Tolos.* 1 *c.* 11.

Ecclesiam violans, priuatur eius ingressu. 17. *qu.* 4. *cap. Ad Episcopos.* Priuatur Ecclesiæ sepultura. *De raptoribus c. Super eo.* Excommunicationem Papalem incurrit. *Concil. Later.* 3. *de excommunicatis c.* 6.

Ecclesiam vastans, vel eius prædia, est sacrilegus. 17. *qu.* 4. *cap. Sicut qui Ecclesiam. cap. Sicut [illegible]. & cap. Si quis.*

Si quis Ecclesiæ ornamenta furatur, est Iudæ similis. 17. *qu.* 4. *cap. Si fortè.* (Pœna eius. *cap. Si quis clericus.* In quadruplum restituat. *ibid. c. Pecunia.*

Ecclesiæ res inuadens, est deponendus. *Concil. Mogunt* 3. *c.* 5. Non potest esse Episcopus. *Ioann. VIII. ep.* 223.

Ecclesiæ pecuniam rapiens, est sacrilegus. 17. *qu.* 3. *cap. Qui rapit. Anacletus ep.* 2. *de regul. iuris reg. Quæ multoties.*

Ecclesiæ res retinens fauore Principum, est anathema. 16. *qu* 1. *cap. Similiter, & cap. Quia.*

Ecclesiasticarum rem raptores, sunt anathema. *Concil. Mogunt.* 3. *c.* 6. *&* 11.

Ecclesiæ confinia violans, excommunicatur. 17. *qu.* 3. *cap. Sicut antiquitus.*

Ecclesiam offendens, non gaudet immunitate Ecclesiastica. *De immunit. Eccl. cap. fin.* Vide, *Immunitas.*

Ecclesiæ res dispergens, seu dissipans, remouendus est ab administratione. 3. *q.* 2. *c. vlt.*

Ecclesiarum iura vsurpantes, excommunicantur. *Concil. Oxonien. c.* 1.

Ecclesiarum vacantium bona occupantes, ipso facto suspensi sunt ab officio, & beneficio, donec integrè restituant. *De elect. in* 6. *cap. Quia sæpè.*

Ecclesias diripiens cum effractione, à Papa absoluendus est. *De sent. excom. c. Conquesti.*

Ecclesiarum, Cœmeteriorum, &c. res vsurpantes Principes, vel alij domini sæculares monendi, vt restituant intra octo dies, alias cessabitur ab officijs Ecclesiasticis in eorum terris, &c. multa. Si per 40. dies permanent in obstinatione, Capellani recedant ab eorum seruitio, & deueniatur ad executionem pœnarum. *Concil. Lateran.* 3. *in append. tit. De excommunicatis c.* 6. excommunicationem Papalem incurrunt. *ibid.* Idem confirmat *Concil Later.* 5. *sess.* 9. *Bulla de refor. curiæ c.* 3. *Concil. Turon.* 4. *c.* 14. Vide, *Inuasor.*

Ecclesiæ raptor, seu prædator non potest absolui, neque in fine vitæ, nisi vel restituat, vel det securitatem de restituendo. sin contra, priuatur Ecclesiæ sepultura; Clerici vero, qui eius sepultura assistunt, vel eleemosynas pro eo accipiunt, priuantur beneficio, & ordine. *Concil. Later.* 3. *in append tit. De raptoribus c.* 1. *De raptoribus c.* 1. *& cap. Super eo.*

Ecclesiæ res interiores furans triplicatò soluat, & ab Episcopo ad hoc compellatur. qui verò res exteriores furatur, Ecclesiæ restituat. *Concil. Tribur.* 1. *c.* 7.

Ecclesiarum scripturas, instrumenta, priuilegia, &c. celantes, & non reddentes Ecclesijs, excommunicantur. *Concil. Rauenn.* 3. *post Clem. V. c.* 17. *Concil. Agath. c.* 26. 12. *qu.* 2 *cap. Si quis.*

Ecclesiarum inuasores, & malefactores iudicari possunt in vtroque foro. *De foro compet. cap. Cum sit generale.* Ecclesiastico scilicet, & sæculari. *ibid.*

Ecclesiæ, vel Ecclesiastica bona inuadentes, vel vsurpantes, excommunicantur. Si sit vniuersitas, interdicitur, nec possunt absolui, aut liberari, nisi satisfactione facta. *Concil. Rauenn. post Clem. V. c.* 7.

Ec-

Ecclesias incastellantes, aut vallantes, nisi ex grauissima necessitate, excommunicantur; & si vniuersitas sit, interdicitur. *Concil. Sabin. c. 18.*

Ecclesiam in necessitate nolentes defendere, superiores earum, prater pœnam damni ad quam tenentur, sunt puniendi à superioribus. *Concil. Colon. 3. tit. De officiorum, &c. c. 5.*

Vide, *Ecclesiastica Immunitas*. Vide, *Inuasores*. Vide, *Raptores*.

Ecclesiæ quò ad mancipia, & libertos.

Ecclesiæ serui manumitti possunt, aliquid eis concedendo. *Concil. Agathen. c. 7. 10. q. 2. c. Si quis de seruis.*

Mancipia, & serui refugientes ad Ecclesias, non sunt tenendi, sed restituendi dominis, habita tamen securitate de non inferendo eis aliquam pœnam; alias non dandi. 17. *qu. 3. cap. Metuentes, cap. Vxor. & cap. Constituimus. Concil. Aurel. 3. c. 5. Aurel. 5. c. 23. Concil. Epaun. c. 39.*

Ecclesiarum mancipia, quando & à quo possunt manumitti. *Concil. Toletan. 4. c. 68. & 69.*

Ecclesiæ Rector, quando, & quomodo potest manumittere mancipia. *De rebus Ecclesiæ alien. vel non. cap. Consensus.*

Liberti omnes ab Ecclesia protegendi. *Concil. Tolet. 4. c. 72. Dist. 87. cap. Liberti. & cap. Libertos.*

Vide, *Serui*. Vide, *Mancipia*. Vide, *Liberti*.

Ecclesia læsa restituenda in integrum.

Ecclesia læsa restituenda est in integrum, & quomodo. 12. *qu. 2. cap. Augustino. De integr. restitut. c. 1.*

Ecclesia iure minoris gaudet, vt seruetur illæsa. *ibid. c. 1.*

Ecclesia læsa ex negligentia Procuratoris, qui non produxit scripturas opportunè, restitui debet in integrum. *ibid. cap. Cum venissent.*

Ecclesia læsa in probatione necessaria omissa, petere potest restitui in integrum. *ibid. c. Auditis, & intellectis.*

Ecclesia læsa etiam contra sententiam Papæ, restitui debet in integrum, citata parte. *ibid. cap. Tum ex literis.*

Ecclesia læsa in causa restitutionis in integrũ audiri potest, etiam post terminum peremptorium. *ibid. cap. Cor im felicis, &c. De restitut. in integrum in 6. c. 1. & Clement. eod. tit. c. vn.* Sed intra quadriennium peti debet. *ibid.*

Ecclesiæ restitutione denegata, nisi nouæ adsint causæ, non conceditur. *ibid. c. fin.*

Ecclesiæ enormiter læsæ debet fieri restitutio. *De rebus Eccles. non alien. c. Ad nostram.*

Ecclesias lædentes, ab Ecclesiasticis iudicandi, non à laicis. *De priuileg. cap. Sicut in iudicijs.*

Ecclesias spoliantes cum effractione, à Papa indigent absolui. *De sent. excom. c. Conquesti.*

Ecclesia læsa, si intra quadriennium non petit restitui, postea non admittitur, nisi virtute iuris communis, nisi fraus intercesserit, &c. *De in integrum restitut. c. 1. & c. Si aduersus.*

Ecclesia petens restitutionem decimarum, non auditur, nisi probet possessionem legitimam. *De restit. spol. in 6. cap. fin.*

Vide, *Ecclesiarum bona non inuadenda*. Vide, *Inuasores*.

Ecclesias, vel ecclesiasticas dignitates occupantes.

Ecclesiam vacantem occupans, ipso facto excommunicatur. *De elect. in 6. cap. Generali.* Sub quolibet prætextu id faciat. in eis sic occupatis cessandum est à diuinis, & occupantes ab omnibus beneficijs, &c. sunt priuati. *Concil. Tolet. 22. c. 18.*

Idem statuit de occupantibus vacaturas.

Ecclesiam vsurpans, vel eius bona, siue clericus, siue patronus. Vide, *Ecclesia Immunitas*. Vide, *Ecclesiarum, & Ecclesiasticorum bona.*

Ecclesiæ fieri non debent censuales.

Ecclesia fieri non potest à Prælato, nec ab alio Rectore censualis, etiam post suam mortem. *De censibus, &c. cap. Præterea.*

Ecclesiæ imponi non potest nouus census, & irritus est. *ibid. cap. Prohibemus, & cap. Ecclesiis. De Prælatis cap. Quoniam il 2. Concil. Londin. 1. c. 8. Concil. Later. 3. in append. tit. De pactionibus c. 9.*

Ecclesiæ regimen concedi non potest pro annuo censu. *Ne Prælati, &c. cap. Quoniam enormis. Concil. Later. 3. in app. de simonia c. 2. Concil Colon. 3. tit. De off. &c. c. 4.*

Ecclesiam faciens censualem, priuandus est ea sine appellatione. *De censib. c. Cum clerici.*

Ecclesiæ imponi non potest nouus census, vel pensio. *Concil. Later. 3 in append. tit De pactionibus c. 13.*

Vide, *Census*. Vide, *Locationes*.

Ec-

Ecclesiarum bona non oppignoranda, nec obliganda.

Ecclesiæ res, vt vasa, vestes, &c. non possunt oppignorari, nec obligari. *De pignoribus c. 1.*

Ecclesiæ res oppignoratæ ab antecessore, redimendæ à successore, sed per bona hæredis antecessoris. *ibid. cap. Ex præsentium.*

Ecclesiæ res obligans pro debitis alienis, suspenditur ab officio, & beneficio. *De solut. cap. Si quorumdam.* Nulla est obligatio. *ibid.*

Ecclesiæ bona non possunt obligari, nisi pecuniæ inseruiant pro vtilitate Ecclesiæ. *Concil. Constant. post sess. vlt. in confirmat. constit. Imper.*

Ecclesiæ pignora, statim recolligenda. *Concil. Lateran. 3. in append. tit. De alienat. c. 1.*

Oppignorare res Ecclesiæ est alienare. *ibid.*

Ecclesiarum bona non locanda consanguineis Vide, *Locationes.*

Vide, *Pignora.* Vide, *Alienatio.*

Ecclesiarum, & bonorum earumdem, ac priuilegiorum præscriptio passiua, & actiua.

Ecclesia, quæ est in Parochia, vel Diœcesi aliqua, per 40. annos præscribitur. *De præscript. cap. Ad aures.*

Contra ecclesiastica priuilegia non præscribitur minus, quam per spatium 40. annorum. *De priuil. c. Accedentibus.*

Ecclesiasticorum bonorum fines per 40. annos præscribuntur. *De præscript. cap. Quia iudicante.*

Ecclesia prætendens ius in aliam, vti debet præscriptione. *De capellis monac. c. Dilectus filius.*

Ecclesiæ, vel Ecclesiarum bonorum per 40. annos præscriptio, si excipitur de interruptione, debet probari. *De præscript. cap. Illud autem.*

Ecclesia præscribit per annos 30. possessionis legitimæ. *De præscriptionibus c. Sanctorum.*

Ecclesia, &c. non subduntur præscriptioni ob possessionem malam. *Concil. Later. 3. in append. De præscript. c. 5.*

Vide, *Præscriptio.* Vide, *Ecclesiastica priuilegia.*

Ecclesiarum Immunitas.

Ecclesiæ, earumque res immunes sunt ab omni onere, & angaria, &c. *Gregor. I. lib. 8. ep. 64. Concil. Mogunt. c. 30. Concil. Later 3. c. 19.*

Ecclesiæ, earum res, aut ministri, & clerici cogi non possunt ad soluenda pedagia, guidagia, exactiones, &c. sub pœna excommunicationis, singulari personæ ipso facto, communitati vero interdicti. *De immunit. Ecclesiast. c. 1. De censibus in 6. cap. Quamquam.* Neque de rebus, quas portant; neque de ijs, quas transferunt. *ibid.* Vide, *Excommunic. Bullæ Cœnæ.*

Ecclesiastica immunitas pro locis, & personis, Dei ordinatione est instituta, & canonicis sanctionibus. *Concil. Trid. sess. 25. de refor. c. 20.*

Ecclesiæ res confiscans, vel aliud simile faciens est anathema; item si inuadit, &c. *16. qu. 1. cap. In canonibus, & cap. Similiter.*

Ecclesiæ à nullo possunt grauari. *16. qu. 7. cap. Ecclesias.*

Ecclesijs, & Ecclesiasticis fieri non possunt represaliæ, sub pœna excommunicationis singularibus personis, communitati verò interdicti ipso facto. *De ieiunijs, &c. in 6. c. vn.*

Ecclesiam violans, priuatur eius ingressu. *17. qu. 3. cap. Ad Episcopos.* Proprio honore spoliatur. *24. qu. 1. cap. Contra Ecclesia.* Non gaudet eius immunitate. *De immunit. Eccl. c. fin.* Caret Ecclesiastica sepultura. *De raptoribus cap. Super eo. Concil. Sabinen. c. 18.* Vide, *Ecclesiæ Inuasores.*

Iuramenta facta contra libertatem Ecclesiæ à clericis seruari non debent. *De iure iur. in 6. c. 1.*

Ecclesiæ, earumque res non sunt subditæ Imperatoribus, neque Regibus, aut alijs dominis temporalibus. *23. qu. 8. cap. Conuenior. Dist. 97. cap. Ecclesiæ meæ. Post ep. 3. Damasi c. 3. 10. q. 1. Hanc consuetudinem.*

Ecclesiæ præda sub pœna excommunicationis à nullo potest emi. *Concil. Later. 3. in append. tit. De excommunicatis c. 6.*

Ecclesiæ immunes sunt ab omnibus tributis sæcularium. *23. qu. 8. cap. In qualibet, cap. Sancitum, & cap. Secundum. Concil. Lateran. 3. c. 19.* Faciens, est anathema. *Concil. Meldense c. 63.*

Ecclesiasticam libertatem violantes, facientes contra eam statuta, siue consules, siue rectores, &c. excommunicati sunt. *De sent. excomm. c. Nouerit.* Vide, *Excommunic. Bullæ Cœnæ.* Vide, *Libertas Eccl.*

Ecclesiasticam immunitatem violans, mittendo manum, siue in Ecclesiam, siue in personas Ecclesiasticas (olim) sic erat pu-

puniendus, omnia eius bona proscribebantur, & in monasterium detrudebatur perpetuo. 24. qu. 3. *c. Quisquis dolum*. Excommunicandi sunt. *ibid. c. Paternarum*.

Ecclesiam, vel eius bona iura, &c. vsurpans, vel impediens, nè exigantur decimæ, &c. est anathema vsque dum eam in iure restituat, si patronus, iure etiam patronatus priuatur; si clericus, etiam beneficijs. *Concil. Trid. sess. 22. de refor. c. 11.*

Ecclesiæ guberuium impediens est sacrilegus. 1. *qu.* 1. *c. Sunt quidam*.

Ecclesia iure minoris gaudet, vt illæsa seruetur. *De in integrum restitut. c. 1.*

Ecclesia quælibet, etiam non consecrata gaudet immunitate omni, dummodo in ea celebrentur diuina. *De immunit. eccles. c. Ecclesiæ*.

In Ecclesia existens Christianus non potest banno compelli ad aliquid faciendum neq; dum ad eam vadit, vel ex ea reuertitur. *Concil. Erfordiense 1. c. 3.*

Ecclesias incastellantes, aut vallantes, nisi ex grauissima necessitate, lædunt Ecclesiæ libertatem, excommunicantur, & vniuersitates interdicto supponuntur. *Concil. Sabinense c. 18.*

Ecclesiæ immunitate non gaudent hæretici, apostatæ à fide, & suspecti de hæresi. *Ioannes XXII. const. 1. Ex parte*. Vide, *Immunitas*.

Ecclesiam offendens, eius immunitate non gaudet. *De immunit. eccles. c. fin.*

In Ecclesijs nec spoliari, nec perquiri possunt à iudicibus cadauera mortuorum, sed extra Ecclesiam hæc sunt facienda. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. De Ecclesijs, &c.*

Ecclesiarum iura non possunt laicis subdi sine licentia Papæ. *De rebus eccles. non alien. in 6 c. fin.*

Subdentes quomodo puniendi. *ibid.* Item Prælati non resistentes. *ibid.*

Ecclesiæ, & Ecclesiastici cogi non possunt ad alienandum, vel extra manum suam ponendum quæ acquisiuerunt. *De immunit. eccles. in. 6. c. 1.*

Ecclesiastica immunitas *à Bonifacio IX.* declaratur, & confirmatur. *const. 4. Iustis*. & est lex Imperialis.

Ecclesiæ non possunt neque per Episcopos grauari circa exactiones. *Concil. Later. 3. in append. tit. De simonia c. 8.*

Ecclesiasticam iurisdictionem vsurpans est anathema. *Concil. Later. 3. c. 19.*

Ecclesiarum, siue locorum religiosorum inuasores excommunicati sunt. Sic dantes consilium, auxilium, fauorem, &c. & si ante mortem non satisfecerint, carent Ecclesiastica sepultura. *Concil. Turonen. 4. c. 14.* Vide, *Excommun.*. Vide, *Eccles. inuasores*.

Ecclesiæ iniuriam inferens, vel altaria spoliando, vel impediens accendi lumina, vel officia recitari: siue clericus, siue alius, officio, ac nobilitate priuatur, & alijs pœnis afficitur. *Concil. Tolet. 13. c. 7.*

Ecclesiastica immunitas defendi debet à Prælatis. *Greg. I. lib. 11. ex reg. ep. 51. Concil. Meldense c. 81. De immunit. eccles. c. Ordinarij*.

Episcopus Ecclesiam non defendens negat fidem. *Greg. VII. lib. 5. c. 10.* Puniendi sunt, & damnum soluere debent. *Concil. Colon. 3. tit. De officiorum, &c. c. 5.*

Ecclesiastica immunitas etiam per Imperatores est confirmata. *Concil. Constantiense post vlt. sess. in confirmatione const. Imperial.*

Ecclesiasticã immunitatẽ lædunt, qui Ecclesias hospitalia, & pia loca inuadunt. *ibid.* Sic etiam, qui monasteria inuadunt lædunt, &c. *Concil. Sabinense c. 18.*

Ecclesiasticam immunitatem violantes præter excommunicationem, quam incurrunt, olim bis in anno denunciabuntur in Ecclesijs coram populo. *Concil. Roman. 1. sub Honorio IV. c. 9.*

Ecclesias, vel Ecclesiasticos lædentes, inuadentes &c. absolui non possunt, nisi præuia satisfactione. *Concil. Sabin. c. 18.*

In locis vbi sunt principales, qui Ecclesiasticam læserunt libertatem, cessandum est à diuinis. *Concil. Sabin. c. 18.*

Ecclesiasticas causas fieri à iudice Ecclesiastico impediens, vel trahens eas ad forum sæcularem, & alia circa hoc. Vide, *Impediens*.

Vide, *Ecclesia, & earum bona non inuadendi supra*. Vide, *Libertas ecclesiastica*. Vide, *Ecclesiasticorum immunitas infra*. Vide, *Immunitas*. Vide, *Clericorum immunitas*. Vide, *Contractus*.

Ecclesiasticorum, & Ecclesiæ seruientium immunitas.

Ecclesiarum ministri, ac seruientes, non possunt per onera, ac sæculi molestias grauari. *Greg. I. lib. 5. epist. 51.* 12. *quæst.* 2. *cap. Ecclesiarum*.

Ecclesiastici non possunt iudicari à sæculo. *Anacletus epist. I. Higinius epist. 1. lib. 2. const. Apostol. c. 45.*

Ecclesiæ non possunt imponi gabellæ, talliæ, &c. sub pœna excommunicationis in Bulla Cœnæ, sic dantes consilium, auxilium. *Greg. XIII. const. 81. §. 18. 1. quæst. 1. cap. Fratres. cap. Placuit vt quisquam. c. De diuersis. c. Si clericus. c. Clericorum nullus. c. Clericus. c. Nemo. c. Nullus. cap. Continua. cap. Relatum, &c. ibid.*

Ecclesiastici non tenentur ad seruanda iuramenta facta contra libertatem Ecclesiæ. *De iureiur. in 6. c. 1.*

Ecclesiasticorum, vel bona, vel possessiones, vel seruos molestantes, excommunicantur. 24. *qu. 3. c. Paternorum*.

Ecclesiasticis negans iustitiam iudex sæculi, tertiò petitus priuatur iurisdictione. *Honorius III. ex Cirone, de iudicijs c. 2. Et est lex Imperialis.*

Ecclesiasticæ personæ non possunt cogi ad soluenda pedagia, guidagia exactiones pro suis rebus quas portant, vel transferunt, sub pœna excommunicationis singularibus personis, communitati verò sub pœna interdicti ipso facto. *De immunit. eccles. in 6. c. 1. & De censibus in 6. c. Quamquam Concil. Treuer. c. 17. Honorius III. ex Cirone tit. De censibus c. 3.* & est etiam super hoc lex Imperatoris. *ibid.*

Ecclesiasticorum colonos grauantes seruitijs, vel impositionibus sunt excommunicati. *Concil. Colon. 3. tit. Censuræ c. 29.*

Ecclesiarum rura colentes, non possunt capi per sæcularem. *De immunit. eccles. c. Iudicatum est.*

Ecclesiasticis personis imponi non possunt à sæculo tributa, decimæ, &c. sub pœna excommunicationis ipso facto. *De censibus in 6. c. Quamquam.* Vide, *Excommunic. Bulla Cœna. Honorius III. const. Has leges.* In qua multa stabiliuntur cum Federico II. pro immunitate.

Ecclesiasticæ personæ cogi non possunt ad alienandum, & extra suam manum ponendum illa quæ acquisiuerunt. *De immunit. eccles. in 6. c. 1.*

Ecclesiastici impediri non possunt ne contrahant cum sæcularibus, neque Domini, Principes, &c. impedire possunt sæculares ne contrahant cum Ecclesiasticis, vel ne emant ab eis, ne molant, panem coquant, & alia præstent. *De immunit. Eccles. in 6. c. fin.*

Ecclesiasticæ personæ soluentes talias, &c. sæcularibus puniendæ. *De immunit. eccles. in 6. c. Clericis.* Excommunicantur. *ibid.*

Ecclesiasticæ personæ sine auctoritate Sedis Apostolicæ non possunt aliquid soluere sæcularibus neque ratione subsidij, neque subuentionis, & soluentes sunt excommunicati. *De immunit. eccles. in 6: c. Clericis. §. Nos igitur.*

Ecclesiasticam personam diffidans; vel proscribens, mutilans, vel spolians vltra excommunicationem, &c. ipso facto est infamis. *Concil. Const. post. sess. vlt. in confirmat. constit. Imperial.*

Ecclesiasticis personis fieri non possunt represaliæ, neque in eorum bonis, sub pœna excommunicationis singularibus personis, communitati vero sub pœna interdicti. *De iniurijs, &c. in 6. c. vn.*

Statuta facta contra Ecclesiæ libertatem sunt nulla, exequentes inhabiles sunt ad omnes actus legitimos. *Concil. Treuer. c. 18.* Excommunicantur. & illa statuta à libris anferenda, & tales facientes habere non possunt feudum Ecclesiæ. *Honorius III. ex Cirone. De sent. excommunic. c. 5.* Vide, *Excommunic. in Bulla Cœnæ.*

Ecclesiasticas personas spolians, vel earum iura vsurpans, prædia auferens, &c. propria temeritate, excommunicatur ipso facto, & ipse, filij eius ac nepotes sunt inhabiles ad Ecclesiastica beneficia. *Concil. Rauenn. 2. sub Clem. V. c. 26.*

Ecclesiasticas personas eijcientes, exulare facientes sine culpa notoria, & absque sententia iudicis competentis, excommunicantur, & alijs pœnis afficiuntur vt supra. *ibid.*

Ecclesiasticos iuribus suis priuans, vel impediens, nè decimæ ac census exigantur, excommunicatur: si monitus non desistit ipse, filij, ac nepotes eius vsque ad quartam generationem beneficijs, & honoribus Ecclesiæ priuantur, & inhabiles sunt ad ea. Vniuersitas verò subiacet interdicto. Consiliarij nominatim excommunicandi: ipsi autem ac filij inhabiles sunt ad Ecclesiæ honores ac feuda. *ibid. c. 26.*

Ecclesiasticos vexantes excommunicati sunt, vniuersitates verò interdictæ. *Concil. Sabin. c. 18.* vbi sunt principales delinquentes cessandum est à diuinis. *ibid.* Nec vmquam absoluendi, nisi satisfactione præuia.

Ecclesiasticis personis impediri non possunt tractnræ, exitus, &c. decimarum, annonæ bladorùm, vini, olei, pecorum, leguminum, armentorum, & aliorum, nec publicè, nec occultè, nec directè, nec indirectè, & nisi leges & statuta facta circa hæc reuocentur, qui fecerunt ipso facto incurrunt excommunic. terræ verò interdicto supponuntur. *Concil. Tolet. 22. c. 21.* Vide, *Excommun. in Bulla Cœna.*

Ecclesiasticos trahens ad forum sæcularem, vel impediens ne ab Ecclesiasticis iudicentur. Vide, *Impediens.*

Ecclesiasticorum redditus, prouentus, &c. non possunt per reges, reginas, &c. impediri sub nullo pretextu, etiam ad subueniendum Ecclesiæ, sub pœna excommunicationis personis singularibus, eorum verò terris, interdicti. *Concil. Later. 5. sess. 9. Bulla de Refor. curiæ c. 3.*

Ecclesiasticos grauantes in actibus iudiciarijs exigentes ab eis plusquam ab alijs, sunt excommunicati. *Concil. Tolet. 3. tit. Censuræ c. 30.*

Ecclesiæ de bonis, quæ emunt, non tenentur præstare seruitium aliquod dominis sæculi. & qui exigunt illud sunt excommunicati. *Hon. III. ex Cirone tit. De censibus c. 4.*

Eccle-

Ecclesiastici non tenentur ad muros reficiendos, vel faciendos, nec ire ad excubias. *ibid. c.5.* exigentes hoc excommunicandi sunt. *ibid.*

Ecclesiastica immunitas pro locis, & personis, Dei ordinatione est instituta, & canonicis sanctionibus. *Concil. Trid. sess. 25. de reform. c. 20.*

Vide, *Immunitas.* Vide, *Ecclesiarum Immunitas.* Vide, *Clericorum priuilegia.* Vide, *Excommunicationes Bullæ Cœnæ.*

Ecclesiasticorum persecutores.

Ecclesiasticas personas; vt Cardinales; Episcopos, aliosque clericos sæculares; regularesuè persequens hostiliter, vel offendens in persona, bonis, &c. incurrit pœnas, & censuras latas contra violantes immunitatem Ecclesiasticam. *Concil. Lateranen. 5. sess. 10. const. 2. & sess. 12. constit. 1. Gregor. XIII. in literis Bullæ Cœnæ. const. 81. Consueuerunt.*

Ecclesiasticorum bona, possessiones, vel seruos molestantes, excommunicantur. 24. *qu. 3. cap. Paternarum.*

Ecclesiasticas personas, loca, &c. vel consanguineos, persequens eo quod non concurrerunt ad electionem, ipso facto sunt excommunicati. *De elect. in 6. cap. Sciant cuncti.*

Ecclesiasticos iudices persequens, eò quod sententiam excommunicationis, interdicti, vel suspensionis in aliquos, siue iudices, siue officiales, siue alios protulerint; siue dederit licentiam, occidendi, siue capiendi, siue spoliandi, siue ipsos, siue suos, aut suorum bona; nisi re integra reuocauerint mandatum, ipso facto sunt excommunicati; sic etiam mandatarij, &c. Et si per duos menses in ea steterint, à solo Papa possunt absolui. *De sentent. excommunicat. in 6. cap. Quicumque.*

Ecclesiasticam personam diffidans, proscribens spolians, vel mutilans; præter excommunicationem, & alias pœnas, quas ipso facto incurrit, fit infamis ipso facto. *Concil. Constant. post sess. vlt. in confirmat. constitut. Imperial.*

Ecclesiasticos impediens, ne exigant decimas aliaque iura, anathema est, vsque dum illi in suo iure restituantur: & si patroni sint Ecclesiæ, etiam iure patronatus priuantur; si clerici, etiam beneficijs. *Concil. Trid. sess. 22. de refor. c. 11.*

Ecclesiasticorum causas ad se aduocantes. Vide infra, *Ecclesiastici quò ad forum.*

Vide, *Clericorum Immunitas.* Vide, *Immunitas.* Vide, *Ecclesiæ Immunitas.*

Ecclesiastici quò ad forum, & iudicia passiua.

Ecclesiastici non à sæculo, sed à iudice Ecclesiastico iudicari debent in omnibus suis causis. *Anacletus epist. 1. Higinius ep. 1. lib. 2. const. Apost. c. 45.*

Neque à Principe, vel alio quouis sæculari possunt iudicari. *Dist. 96. cap. Denique cap. Cum verum, cap. Satis euidenter. cap. Sicut quamuis. Concil Treuerense c. 16.* Actor trahens clericum ad tale iudicium cadit à iure suo. Si Clericus sit actor, excommunicationem incurrit. Iudex priuatur potestate iudicandi. *Concil. Treuer. ibid. Honorius III. const. Has leges, & idem. de foro competenti, ex Cirone c. 2. Martinus V. constit. 10. Ad reprimendas. §. 3.*

Ecclesiasticus non potest consentire iudicio laicali, etiam si vocetur tamquam reus, sub pœna excommunicationis. *Concil. Treuer. c. 16.*

Sed iudex ordinarius semper est Ecclesiasticus. 3. *qu. 7. cap. Peregrina.* 11. *qu. 1. cap. Christiani. cap. Siluester. cap. Relatum. c. Si quis ex hostibus. c. Nullus clericus il 2. & cap. De persona.* Vide, *Ecclesiasticorum Immunitas, supra.*

Ecclesiastici, qui nequeunt per Ecclesiam corrigi, per sæculares corrigantur, & quomodo. 11. *qu. 1. cap. Istud.*

Ecclesiastici inuiti, neque sponte possunt iudicari à sæculari iudice. *Honorius III. ex Cirone tit. De iudicijs c. 4. & de foro compet. vt supra c. 2.*

Neque possunt trahi. Iudices id facientes; executores; præsumentes se ingerere in ijs causis; auxilium, vel fauorem dantes, excommunicantur, & Papæ reseruatur excommunicatio. Vniuersitates interdicuntur, & priuilegia in contrarium non prosunt. *Martinus V. constit. 10. Ad reprimendas § 3. & 4. Gregor. XIII. in literis Bullæ Cœnæ §. 15. const. 81.* Vide, *Excommunicationes Bullæ Cœnæ.*

Ecclesiasticos sententiantes capitaliter, &c. in Bulla Cœnæ excommunicantur. *ibid § 19.* sic eas sententias ordinantes. *ibid.*

Ecclesiasticorum causæ mere ecclesiasticæ ab Ecclesiæ iudicantur. si mixti fori, quid agendum. *Pius IV. const. 52. Licet.*

Ecclesiasticas causas ad se auocantes sæculares, excommunicantur in Bulla Cœnæ. *Gregor. XIII. const. 81. §. 14.*

Vide, *Clerici à quo iudicandi.*

Ecclesia circa confugientes ad eam.

Ecclesia debet defendere fugientes ad eam. *Dist.87. cap. Eos. 25. qu.5. cap. Reos.*

Sed mancipia aliorum fugientia ad Ecclesiam, teneri non debent. *ibid. cap. Eos.* Sed data securitate à domino de non maletractando, &c. debent ei restitui. 17. *quaest.3. cap. Metuentes. cap. Vxor. De Immunit. Eccles. cap. Inter alia. Concil. Aurel.* 3. *c.5. Aurel.5. c.23. Epaun.c.39.*

Ante datam securitatem de nullo in ferenda pœna, nullus de Ecclesia extrahatur. 17. *qu.3. cap. Id constituimus. & cap. Diffiniuit. Concil. Aurel.1. c.3. Concil. Matiscon.2. c.8. Nicolaus I. ad consulta Bulgarorum c.95. Concil. Moguntiacum c.39.*

Fugiens ad Ecclesiam, nulli debet consignari, nisi habita securitate de libertate à morte, à debilitate, & alijs pœnis: sed fugiens conueniat de satisfactione. *Concil. Aurelian.* 1. *c.3. Aurel.* 4. *c.21.* 17. *qu.3. c. Id constituimus.*

Extrahens aliquem fugientem ad Ecclesiam, est excommunicatus. 17. *quaest. 3. cap. Si quis contumax. De Immunit. Ecclesiast. c. Inter alia. Concil. Claramont. c.29. & 30.*

Delinquens ob securitatem Ecclesiæ, & fugiens ad eam, cum dicta assecuratione vitæ, &c. potest restitui. *Concil. Claram. c.30.*

Fugiens ad Ecclesiam, nec potest extrahi, nec ad mortem, aut ad membrorum perniciem damnari. *De Immunit. Ecclesiast. c. Inter alia.*

In quibus casibus possunt extrahi. *ibid. c. Inter alia. Greg.I. lib.8. ep.38.* Vide, *Immunitas, ex const. Gregor.XIV.*

Eijciens aliquem de Ecclesia per pecuniam deponatur. *De simonia cap. Qui alium.*

Ad Ecclesiam confugientes latrones non gaudent immunitate. Vide, *Latrones.*

Ad Ecclesiam confugientes, quando non gaudent. Vide, *Immunitas.*

Verberantes aliquem confugientem, & receptum in Ecclesia, sunt excommunicati. 17. *qu.3. cap. Nullus clericorum. Concil. Ilerden. c.8.*

Ecclesia tueri debet eos, quos recipit sub protectione. *Dist.87. cap. Irreligiosum.*

Ad Ecclesiam confugientes recipi debent à Clericis, cum consensu Episcopi. *Concil. Mediol.1 par.2. tit. De Ecclesijs, & earum cultu.*

Ecclesiastica Immunit. non gaudent hæretici, apostatæ, & suspecti de fide. *Ioan. XXII. const.1. Ex parte.* Vide, *Immunitas.*

Ex Ecclesiæ atrio nullus potest extrahi, si ad ipsum confugit, alias extrahens est excommunicatus. 17. *qu. 3. cap. Diffiniuit, & cap. Id constituimus. Concil. Cabil.2. c.19.*

Ante datam securitatem de non inferenda ulla pœna, nullus ex atrio extrahatur. *ibid.*

Atrium ecclesiæ per 30. passus clauditur. 17. *qu.3. cap. Diffiniuit. Concil. Cabil.2. c.19. Concil. Coiacense c.12.* Vide, *Atrium.*

Ex Ecclesia sine licentia Episcopi, nullus extrahi potest. *Concil. Agath. c.46. 12. qu.2. cap. Fugitiui.*

In Ecclesijs, nec spoliari, nec perquiri possunt à iudicibus cadauera mortuorum, sed extra Ecclesiam hæc fiant. *Concil. Mediol.* 1. *par.2. tit. De Ecclesijs, &c.*

Circa confugientes ad Ecclesias hæc seruari debent *ex constit.7. Gregor. XIV. Cum alias.* Quando confugientes non gaudent Immunitates, non possunt extrahi à laico iudice immediatè, sed cum licentia Episcopi, aut officialium, vel aliorum, si nullius sit Diœcesis, vel Conseruatorum Sedis Apostolicæ. Si locus sit exemptus, petatur ab Episcopo viciniori: & si isti superiores recusant assistere, potest Iudex capere. Tales extracti ponendi sunt in carcere Ecclesiastico, donec cognoscatur per Episcopum, an crimen quod obijcitur, commiserint; & postea iudici sæculari dentur. Si delinquentes sunt Clerici, regulares, milites Sancti Ioannis, &c. non possunt, nec peti, nec extrahi. *ibid. §.6. & 7.*

Vide, *Immunitas.* Vide, *Episcopi iurisdictio.*

Ecclesiarum priuilegia.

Ecclesiarum priuilegia intacta sunt seruanda: 25. *quaest.2. cap.1. In Galliarum. Concil. Melderse c.1.*

Ecclesiarum priuilegia debent à Papa conseruari illæsa. 25. *qu.2. cap. De Ecclesiasticis cap. Priuilegia. & cap. Ecclesiarum il 3.*

Ecclesiarum antiqua priuilegia seruanda: *Concil. Constant.4. c.18.*

Ecclesiarum priuilegia, Apostolorum iussu debent intemerata custodiri. *Anacletus ep.1.*

Ecclesia possidens aliquid per 30. annos est domina illius. *Concil. Constantinop.4. c.18.*

Ecclesiarum priuilegia annis 40. præscribuntur. *De priuil. cap. Accedentibus.* & contra eas non potest opponi præscriptio minor. *ibid.*

De Ecclesiarum, & Ecclesiasticorum omnium præiudicijs, licet toleratis permissis; & de eis permittantur imprimi libri; numquam fieri potest præscriptio, quantumuis longum transeat tempus. Vide, *Eccl. Rom. priuil.*

Ecclesia non tenetur de deposito, vel alio, quod tenebat clericus in proprium commodum. *De deposito c.1.*

Ec-

ecclesiasticæ rei compromissum fieri non potest in manu mulieris habentis iurisdict. *De Arbitris cap. Dilecti*.

Iuramenta facta ab Ecclesiasticis contra libertatem Ecclesiæ, non sunt seruanda. *De iure iurando in 6. c.1.*

Ecclesia empta non potest compromittere in præiudicium emptoris. *De arbitris c. Cum tempore*.

Ecclesia iure minoris gaudet, vt seruetur illæsa. *De in integrum restit. c.1.*

Ecclesijs imponi non possunt noui census. Vide, *Ecclesia quò ad census*.

Ecclesiæ damnum inferre non potest dictum vnius personæ. *De reg. iuris in 6. reg. 76.*

Ecclesiastici possunt bona temporalia habere. *Bonifacius IX. const. 4. Et si Imperialis*. Vide, *Apostoli*, in medio. Vide, *Ecclesia*, *& Ecclesiastici quò ad bonorum temporalium possessionem*.

Ecclesia non patitur incommodum, si clericus delinquit. *16. qu.2. cap. Si Episcopum, & cap. Cognouimus*.

Ecclesiarum Romæ priuilegia circa ædificia facienda. Vide, *Roma*.

Vide, *Priuilegia*. Vide, *Ecclesiæ Immunitas*. Vide, *Clericorum priuilegia*.

Ecclesia, quæ bona, & reditus acceptat, & quæ non.

Ecclesia non debet acceptare bona, quæ sibi dantur à patre aliquo, qui exhæredauit filium. *17. qu.3. cap. vlt.*

Ecclesiarum fundatores, quæ iura habere possunt.

Ecclesiam fundans, nihil sibi ex ea vendicet. *16. qu.7. cap. A amentis. cap. Frigentius, cap. Ecclesias*.

Ecclesiarum fundatores in rebus ecclesiasticis nullam habent potestatem. *10. qu. 1. cap. Nouerint. & cap. De his. Concil. Tolet. 4. c. 33.*

Ecclesiarum fundatores, seu patroni offerunt Episcopo Presbyteros ordinandos. *16. qu.7. cap. Decernimus. cap. Monasterium. & cap. Rationis*. Vide, *Patronus*.

Ecclesiarum fundatores honorandi sunt à Clericis. *16. qu.7. cap. Considerandum*.

Ecclesiarum fundatores si in egestatem deueniunt, ab Ecclesijs sustententur. *16. qu.6. cap. Quicumque. Concil. Tolet. 4 c. 38.*

Ecclesiæ fundatæ ab aliquo non possunt auferri ab eius ditione, & iure. *16. quæst. 7. cap. Monasterium. & cap. Rationis*.

Vide, *Patronus*.

Ecclesiæ quò ad procurationes, seu expensas Episcoporum, &c. aliorum.

Ecclesiæ omnes, nisi sint exemptæ, tenentur soluere procurationes pro Legatis Papæ. *De censibus cap. Cum instantia*.

Ecclesiæ Diœcesanæ tenentur soluere procurationes Episcopis. *De censibus cap. Cum olim*.

Ecclesiæ nouiter habitæ, circa procurationes seruent consuetudinem vicinarum. *ibid. c. Super eo*.

Ecclesia Ciuitatis, dum Episcopus visitat, tenetur soluere illi procurationes, id est expensas. *ibid. cap. Venerabili*.

Ecclesia, nisi sit exempta, debet Episcopalia Diœcesano. *De religiosis domibus cap. Constitutus*.

Vide, *Episcopus visitans*. Vide, *Visitator*. Vide, *Legatus Papæ*. Vide, *Procurationes*.

Ecclesiarum incendiarij.

Ecclesiarum incendiarij, præter excommunicationem carent ecclesiastica sepultura: quod si pœnitent etiam in fine, & confitentur errorem, possunt eam habere, sed hæredes tenentur restaurare damnum. *Concil. Lateran. 3. in append. tit. De raptoribus c. 1.*

Ecclesiarum incendiarij, olim per 15. annos pœnitentiam faciebant (id est publicam) & restituebant damna, postea absoluebantur. *Iulius I. ep. 3. c. 9.*

Vide, *Incendiarij*.

Ecclesiæ ab hæreticis olim possessæ, vel inter barbaros constitutæ.

Ecclesiæ possessæ ab hæreticis, si recuperantur, pertinent ad eos, ad quos prius. *Concil. Afric. c. 84.* Ad Episcopum loci pertinent. *Concil. Tolet. 3. c. 9.*

Ecclesiæ carentes Episcopo, Clero, ac populo Christiano, prouideri non possunt de Episcopo, nisi de licentia Papæ. *Clement. de elect. cap. In plerisque*. Et si quis pro ea consecrari se permittit, careat honore Episcopali. *ibid.*

Ecclesiæ hæreticorum diuinis applicari non de-

debent; sed illæ solum, quæ fuerant à Catholicis dedicatæ. *Concil. Epaunen. c.35. Concil.Lucense 2. c.70. 1. qu.1. cap. Non liceat.*

Ecclesiæ inter barbaros constitutæ, gubernandæ sunt iuxta consuetudinem Patrum. *Concil. Constantinop.1. c.4.*

Ecclesiæ nouæ, quando fieri debent, &c. circa hoc.

Ecclesia noua ædificanda est, si alia sit distans. *De Ecclesijs ædificandis cap. Ad audientiam.*

Ecclesia vetus debet aliquid contribuere nouæ. *ibid.*

Ecclesia noua potest per Episcopum ædificari, vbi adest necessitas, non obstante iuramento de rebus Ecclesiæ non alienandis. *De ædificandis Eccles. cap. fin.*

Ecclesia qualibet etiam noua, vnum saltem debet habere Presbyterum. *Concil. Vormat.1. c 50.*

Ecclesia noua saltem vnum mansum debet habere. *ibid. c.50.*

Ecclesia noua sine Papæ licentia erigi non potest, (id est Cathedralis, vel Collegiata.) *Nicolaus I. in decretis tit. De Rom. Eccles. c.11.*

Ecclesia noua fundari non potest, nisi saltem vnum mansum habeat. *De censibus, &c. cap. 1.*

Ecclesia nouiter ædificata post nunciationem noui operis demolienda est sumptibus construentis. *De nunciat. noui operis c.1. Cum ex iniuncto.*

Ecclesia noua, vel monasterium Mendicantium ædificari non potest propè Ecclesias fratrum Sancti Augustini in spatium 140. cannarum. *Bonifacius VIII. const.2. Ad consequendam.*

Vide, *Parochialis.*

Ecclesiæ bonorum, &c. locationes, & permutationes, quomodo faciendæ.

Ecclesiarum fructus annuo censu locari possunt. *De Prælatis capitulari. Concil. Londinen.2. c.8. Concil.Colon.3. tit. De officiorum, &c. c. 11.*

Ecclesiarum Terræ, Prouinciæ, Castra, &c. non possunt alienari, donari, infeudari, aut locari, nisi ex licentia Papæ, per nouem annos, neque fiat prorogatio, nisi per eundem cum consensu Cardinalium. *Concil. Constant. post sess. vlt. in confirm. const. Imperial.*

Ecclesiæ res immobiles per meliores permutari possunt, & quomodo. *De rerum permutat. c.1.*

Ecclesiæ, rerum permutatione, &c. facta sine sollemnitate, & in casu prohibito, restituitur etiam per successorem. *ibid. cap. Vt commutationes.*

Ecclesiæ quomodo possunt inuicem possessiones permutare, & supplere minus valens. *ibid. c. Ad quæstionem.*

Ecclesiæ prædia, &c. non possunt perpetuò locari. *De rebus Eccl. non alien. cap. Ad audientiam. Concil. Londin.2. c.10. Extra, de rebus Eccl. non alienand. c. Ambitiosæ.*

Ecclesiæ officia, dignitates, beneficia, prouentus, &c. dari non possunt ad firmam, sed eorum fructus conduci, & locari possunt. *Concil. Londin.2. c.8.*

Poterant olim Clericis tantum, non verò laicis dari ad firmam per quinquennium, & non vltra, nec poterant confirmari. *Concil. Londinense 2, c. 9. Concil. Oxoniense 1. c. 15.*

Ecclesiarum possessiones in locis, in quibus Ecclesiæ habent dominium temporale, vendi non possunt, nisi subditis Ecclesiæ, alias venditiones nullæ sunt, & excommunicationem incurrunt ementes, & vendentes. *Concil. Toletan.19. c.1.*

Ecclesiæ prædia, res, &c. locari non possunt consanguineis Prælatorum locorum, neque familiaribus eorum. *Dist.89. cap. Decenter.*

Ecclesiarum domus, prædia, &c. locari non possunt cum pacto, vt in eis eligatur sepultura, vel decimæ eis soluantur. & contractus nulli sunt. *De pactis cap. Plerique.*

Ecclesiæ bona locari non possunt cum anticipatis solutionibus in præiudicium successorum, nullo obstante priuilegio, & irritæ sunt locationes. *Concil. Trident. sess.25. de refor. c.11.*

Ecclesiæ terræ, redditæ fertiles, dari debent in emphyteusim hæredibus eorum, qui fecerunt eas fertiles, si eas sic volunt, & non sint alij, qui plus offerant pro Ecclesiæ vtilitate. *De rebus Eccl. alien. vel non. cap. Ad aures. Concil. Later. 3. in append. tit. De alienat. c.4.*

Ecclesiarum bona locari non possunt vltra triennium. *Paulus II. const.5. Ambitiosæ. Extra, de rebus Eccl. alien. vel non.*

Pœnæ contra facientium. *ibid. Vrb. VIII. const.51. Humana.*

Ecclesiæ prædia, &c. locata laicis cum damno Ecclesiæ, redeant ad Ecclesiam, & compensentur meliorationes factæ. *Concil.*

La-

Lateran.3. in append. tit. De alienatione c.7.

Ecclesiasticæ iurisdictiones locari non possunt, vt v. gr. facultates nominandi, aut deputandi Vicarios in spiritualibus; admittendi ad aliquas functiones spirituales, &c. Concil. Trid. sess. 25. de refor. c.11.

Ecclesia sæcularis, quando potest permutari in regularem. De Eccles. ædificandis c. Ad audientiam il 2.

Vide, Alienatio, Alienare, &c. Vide, Locationes.

Ecclesia vacante, quid agendum, & quid cauendum.

Ecclesia vacante de Prælato, aut Rectore, reditus per œconomum exigantur, & conseruentur integri. Concil. Calcedon. c.25. Concil. Lateran.3. in append. tit. De iure patron. c.21. Concil. Rom.4. sub Io. XXII. c.1. Non potest impediri à patronis, & pœna. ibid.

Ecclesia Cathedrali vacante prouideatur intra tres menses, alioquin ij ad quos spectat, priuantur iure eligendi illa vice, & deuoluitur ad eum, qui proximè præest. Concil. Later.4. c.23.

Ecclesia vacante, nuncietur per Diœcesim; vel per Prouinciam, si moritur Archiepiscopus, & interim fiant orationes, &c. Concil. Rauenn. sub Clem. V. c.1.

Si Ecclesia vacante fit lis inter patronos, &c. interim prouidendum de œconomo. Concil. Later. 3. tit. De iure patron. c.21.

Ecclesia iurispatronata vacante, si differtur prouisio, œconomus in ea ponatur ab Episcopo. De off. Iud. ordinarij cap. Cum plerumque.

Ecclesia vacante, dum fit electio, quis gubernat. Vide, Electores, in fine.

Ecclesia vacante œconomus exigat reditus. Concil. Vormat. 1. c.76. Vide, Economus. Vide, Episcopalis sedes.

Ecclesiam vacantem occupans, est excommunicatus. De elect. in 6. cap. Generali. Suspenditur ab officio, & beneficio, donec integrè restituat. De elect. in 6. cap. Quia in sapè. Concil. Tolet. 12. c.18.

Ecclesia Cathedrali vacante, solus Papa prouidet de visitatore. De supplenda neglig. &c. cap. Ecclesia. Quando Metropolitanus potest prouidere. ibid.

Ea vacante, visitator Papæ potest prouidere beneficia, non autem visitator Metropolitani. ibid.

Ecclesiarum vacantium quarumcumque emolumenta, reseruanda sunt successoribus. Clement. de elect. c. Statutum. Emolumenta dicuntur, quæ ex iurisdictione, etiam sigilli curiæ proueniunt, & quæ adessent, si Ecclesia non vacaret. deducendæ tamen sunt expensæ rationabiles. ibid. c. Quod circa.

Ecclesiæ Regularium vacantes prouidendæ ab eis intra sex menses, alioquin Episcopus prouidere debet. Clement. de supplenda neglig. Prælat. c. vn.

Quænam sint exceptæ. ibid.

Ecclesia vacante, si ij, ad quos spectat, eligant indignum, (& Ecclesiæ sint maiores) vel contra formam statutam, electio pertinet ad Papam. De electione in 6. cap. Quamquam.

Ecclesiæ carentes Episcopo, clero, ac populo Christiano, non possunt prouideri de Episcopo, nisi de licentia Papæ. Clement. de elect. cap. In plerisque. Si quis pro ea consecrari se permittit, careat ordine Episcopali. ibid.

Ecclesia vacante, si ij, ad quos spectat, non prouident, prouidere debet superior vicinior. De elect. in 6. cap. Quamquam.

Ecclesia carente rectore, & administratore, cessatur à diuinis, nisi prouideatur. De iure patronatus c.1.

Ecclesiæ vacant per assumptionem Episcopi, vel alterius curati ad Cardinalatum. Sixtus V. const.79. Sanctissimus. Nisi concessa fuerit retentio. ibid.

Ecclesiæ vacantes in Regno Franciæ, quomodo prouidendæ, iuxta concordata cum Sede Apostolica. Concil. Later.5. sess.11. const.2. Primitiua.

Vide, Beneficia quibus danda. Vide, Benefic. incapaces. Vide, Sede vacante. Vide, Vacans. Vide, Electio. Vide, Beneficia quando conferenda. Vide, Episcopatus.

Ecclesiæ antiquæ non priuandæ iuribus propter nouas.

Ecclesia antiqua non priuatur suis iuribus, quæ possidet, per hoc, quod ædificata est alia de nouo. 16. qu. 1. cap. Ecclesiæ. & cap. Quicumque. Concil. Arelat. 4. c.20. Concil. Moguntiacum c.41.

Vide, Decimæ quibus dandæ.

Ecclesias accipientes cum aliquo pacto, vel conditione.

Ecclesiam obtinens cum pacto augendæ pensionis, priuatur illa. De pactis cap. Cum Clerici.

Ecclesiam acceptans iurando soluere vltra pen-

pensionem; si postea in manu Episcopi iurat soluere solitam, excluditur ab Ecclesia. *Concil. Lateran. 3. in append. tit. De iuramentis c. 4.* & si non soluit solitam, qui iurauit soluere; priuandus est Ecclesia, quia periurus, nisi ex necessitate id faciat. *ibid. c 5.*

Vide, *Beneficia nec danda, nec accipienda cum pacto, &c.*

Ecclesiarum Prælati, & Rectores, quo ad portionem congruam, qua ali debent.

Ecclesiastici, & Rectores Ecclesiæ, ex Ecclesiæ redditibus sunt alendi. *Lib. 2. const. Apost. c. 25. & 26.* Vide, *Ecclesiarum reditus à quo, & quibus distribuendi.*

Ecclesiæ Prælatus, seu Rector de Ecclesiæ redditibus habere debet sufficientem portionem. *De præbend. & dignit. cap. Extirpandæ. Concil. Sabin. c. 10.*

Debet habere tantam portionem, quæ sufficit ad se sustentandum. *Concil. Lateranen. 4. c. 30.*

Portio, quæ debet remanere pro Episcopo, est valor ducatorum mille pro quolibet anno: & nisi reditus Ecclesiæ Cathedralis superent hunc valorem, non potest super eas poni pensio. *Concil. Trident. sess. 24. de refor. c. 13.*

Ecclesiæ Rector, si per Vicarium perpetuum regit, tenetur ei assignare prouisionem sufficientem ad victum. *Concil. Mogunt. 4. c. 80.*

Ecclesiæ Rector, instituto Vicario perpetuo, non potest eum amouere, nisi per se velit regere, vel ob aliam causam culpabilem probandam coram Episcopo, vel Vicario. *ibid. Mogunt. 4. c. 80.*

Vide, *Vicarius perpetuus.*

Ecclesiæ iuuandæ per auxilia Principum, & iudicum sæcularium, & hi tenentur eis parere, & quando.

Ecclesiæ in necessitate petere possunt auxilium dominorum, & iudicum sæcularium, qui eas adiuuare debent. *Concil. Afric. c. 34. Dist. 97. cap. Ecclesia mea. cap. Victor Honorius. 23. qu. 4. cap. Non inuenitur. qu. 5. cap Prodest.*

Ecclesiæ Prælati, & Rectores ab omnibus dominis sæcularibus etiam, & iudicibus sunt protegendi, vt suum officium exequi possint. *Concil. Meldense c. 1.*

Ecclesia per sæculares punit crimina, atrocia, exequi committens pœnas contra ea. *23. qu. 5. cap. Sunt quædam.*

Ecclesia contra hæreticos petit auxilium à Regibus, & alijs. *23. qu. 4. cap. Non inuenitur.* Vide, *Hæretici quomodo puniendi.*

Ecclesia per Reges defendenda est. *Concil. Paris. lib. 2. c. 2.*

Ecclesia vna, duobus Rectoribus, aut Prælatis non danda.

Ecclesia vna non potest habere duos Prælatos, seu Episcopos. *7. qu. 1. cap. In Apibus. cap. Sicut alterius.*

Ecclesia vna dari non potest duobus Rectoribus; aut Vicarijs. *Concil. Londin. 2. c. 13. Concil. Later. 5. sess. 9. in Bulla de refor. curiæ. 21. qu. 2. cap. Sicut in vnaquaque. Concil. Oxon. 1. cap. 4. & 5.*

Ecclesiæ, quomodo ornandæ.

Ecclesiæ non sunt ornandæ multa suppellectili, vt domus laicæ. *De custodia Eucharistiæ cap. fin.* Non ornandæ paramentis prophanis. *Concil. Later. 4. c. 19.*

Ecclesiæ, & Ecclesiastici quò ad bonorum immobilium possessionem.

Ecclesia, & Ecclesiastici possunt habere, & possidere bona immobilia, cum dominio eorum. *Concil. Senon. c. 17. Concil. Constant. contra art. 36. Vvicleff.* & hoc non est contra regulam Christi. *ibid. contra art. 32.* Neque contra Sacram Scripturam. *ibid. contra art. 10. Vvicleff.*

Ditare Ecclesiam, vel Ecclesiasticos non est peccatum, neque contra Christi regulam, neque Siluester, aut Constantinus eam ditando peccauerunt. *Concil. Constant. contra art. 32. 33. & 36. Vvicleff.*

Ecclesiastici non possunt spoliari bonis temporalibus à Principe sæculari, quando peccant, seù delinquunt. *Concil. Constant. contra art. 16. Vvicleff.*

Bona temporalia, possunt in manus Ecclesiasticorum venire, & possideri. *Bonifac. IX. const. Etsi Imperialis.* Quod Carolus IV. etiam confirmauit. Vide, *Ecclesiarum & Ecclesiasticorum priuilegia.*

Vide, *Clerici quò ad possessionem.*

Ecclesiæ à quo reparandæ, & quomodo.

Ecclesiæ reparari, & resarciri debent ab illis, qui fruuntur agris, vel alijs Ecclesiæ bonis, seu reditibus. *Concil. Aurelian.* 1. *c.*7. Id est, qui habent beneficia. *Concil. Mogunt. c.*42. *Concil. Arelaten.* 4. *c.*25. *Concil. Melden. c.*62. *De Eccles. ædific. cap.*1. *& cap. De his. Concil. Colon.* 2. *part.* 3. *c.*23. 10. *qu.* 3. *cap. Priscis, & cap. Vnio.*

Ecclesiarum reparationi tertia pars redditũum est impendenda. *Concil. Tarracon. c.*8.

Ecclesiæ commendatæ reparari debent cum quarta fructuum, & aliquando cum tertia. *Concil. Later.* 5. *sess.*9. *Bulla de refor. curiæ.*

Ecclesiarum ruinas non reparans cum debeat, quomodo puniendus. *Concil. Meldense c.*62.

Ecclesiæ reparandæ sunt per reditus, & eleemosynas, vndecumque obuenientes *Concil. Mogunt.*4. *c.*88.

Ecclesiarum reparationibus inuigilare debet Episcopus, etiam si exemptæ sint, vt delegatus Papæ id faciat, vtaturque iuris remedijs. *Concil. Trident. sess.* 7. *de refor. c.* 8.

Ecclesiæ quibus commendari possunt.

Ecclesiæ commendari possunt Cardinalibus, & alijs personis qualificatis, ac benemeritis de Ecclesia. *Concil. Later.*5. *sess.*9. *Bulla de refor. curiæ.*

Ecclesiæ commendatæ reparandæ sunt cum quarta fructuum, & aliquando cum tertia. *ibid.*

Ecclesiarum Prælati, & Rectores quo ad residentiam.

Ecclesijs addicti, vt Prælati, Rectores, & alij, ab eis non absint, sed negotia per alios faciant. *Concil. Elibertinum c.*18. *Concil. Carthag.*5. *c.*5. *Concil. Afric. c.*38. *Concil. Arelat.*2. *c* 13.

Ad Ecclesiam promoti tenentur quam primum discedere versus Ecclesiam: qui Romæ sunt, intra mensem, qui extra Romam in Italia intra duos: qui extra Italiam intra quatuor, etiam Cardinales, sub pœna amissionis fructuum, & facultatis testandi, & interdicto ab ingressu Ecclesiæ. *Vrbanus VIII. constitut. in append.* 27. §.9 *Sancta*. Sine declaratione. Nullum negotium licet grauissimum excusat, nẽ pœnæ incurrantur. §. 10. Neque conniuentia, aut tolerantia Papæ excusat. §. 10. Non possunt sine licentia Papæ ab ecclesia discedere. §.8.

Ecclesia non est relinquenda ab Episcopo in quolibet casu, si potest in ea durare. *Adrianus I. in decr. c.*59.

Ecclesiæ, licet pauperis, Rector non residens, ea est spoliandus. *Concil. Oxoniense* 1. *c.* 7.

Ecclesiarum Rectores, & Prælati per se ipsos residere tenentur, & gubernare, sub pœna priuationis fructuum pro tempore, quo non resident, & alijs, excepta causa necessitatis. *Concil Colon.* 3. *tit. De officiorum, &c. c.*6. *Concil. Trid. sess.* 23. *de refor. c.*1.

Quando adsunt causæ necessitatis, approbari debent à Papa, excepta causa vtili Reipublicæ, vel Episcopatui, quæ sit repentina, quæ approbatione non eget. *ibid.*

Episcopi, &c. Rectores in quolibet anno possunt per duos, vel ad summum tres menses, siue interruptos, siue continuos, extra dictas causas abesse ab Ecclesia, dummodo grex nullum patiatur detrimentum. *Concil. Trid. vbi suprà c.*1.

Episcopi tempore Aduentus, Natiuitatis Domini, Quadragesimæ, Paschatis, Pentecostes, & Corporis Christi, non possunt abesse à sua Ecclesia, nisi alij venerint ad exercendum Pontificalia. *Concil. Trid. sess.*23. *de refor. c.*1.

Episcopi, & alij habentes curam animarum non residentes peccant mortaliter, & non faciunt fructus suos, nec tenere eos possunt; absque alia declaratione, sed fabricæ per eum, vel superiorem applicentur, neque de hoc fieri potest compositio, neque condonatio. *Concil. Trident. ibid. c.*1. *circa medium.*

Episcopi, Rectores, & alij curam habentes, & beneficiati, etiam Cardinales, tenentur residere sub pœna amissionis fructuum, & facultatis testandi, disponendi, &c & interdicti ab ingressu Ecclesiæ, ipso facto absque declaratione: & nullum iuuat priuilegium: & si duas habet Ecclesias vnitas, tenetur residere in ea quæ exigit residentiam. *Vrbanus VIII. const. in appendice* 27. *alias* 137. *Sancta Synodus*. etiam si Cardinales, *vt supra*.

Vide, *Beneficiati quò ad residentiam*. Vide, *Residentia*. Vide, *Parochi*. Vide, *Episcopi*.

Ecclesiarum Rectores à quo eligendi, & quomodo priuandi.

Ecclesiæ Rector olim eligebatur à Presbyteris illius Ecclesiæ. *De elect. cap.* 1. Vide, *Episcopus*.

Ecclesia de gremio alterius potest (si est consuetudo) eligere sibi Prælatum. *De consuetud. cap. Cum dilectus*.

Ecclesiæ Rector priuari non potest officio sine crimine. *De accusationib. cap. Si constiterit*.

Ecclesiæ Rectori, si est leprosus, dandus est coadiutor, qui de Ecclesiæ reditu sustentetur. *De clerico agrot. &c. cap. De Rectoribus*.

Ecclesia priuandus, qui non soluit pensionem, quia periurus. *Concil. Later. 3. in append. tit. De iuramentis c.* 5. Intellige, nisi ex impotentia id accidat.

Ecclesiarum oblationes, eleemosynæ, ac legata.

Ecclesiæ oblationes, ac reditus sunt vota fidelium, pretia peccatorum, & patrimonia pauperum. *Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio c.*116.

Ecclesiæ oblationes donans sine licentia Episcopi, anathema dicitur à *Concil. Gangrensi c.*7. & 8.

Ecclesiæ oblationes supprimens, vel fraudans, ab Ecclesia excludatur. *Concil. Arelat.*2. *c.* 28.

De oblationibus, & decimis quarta danda Episcopo. *Concil. Tolet.*1 *c.*20.

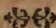
De oblationibus, & eleemosynis populorum prædia, & alia Ecclesiarum primò empta fuerunt. *Vrban. I. epist. decr.*

Oblationes, eleemosynas, seu legata Ecclesiarum retinens, ab Ecclesia arceatur. *Post Concil. Valent. c.*1.

Ecclesiarum legata, seu relicta non soluunt vlli quartam. *Extra, de priuilegijs c. Inter cunctas*.

Ecclesiæ donata reuocans, excommunicatur, vsque dum restituat. *Concil. Aurelian.* 3. *c.*22. & *Concil. Aurelian.* 4. *c.* 19. *Concil. Aurelian.*5. *c.*16. Vide, *Legata pia*.

Vide, *Eleemosyna*.

Ecclesiarum aduocati, seu defensores.

Ecclesiæ habere debent defensores, seu doctores, vel aduocatos pro suis causis. *Concil. Mileuit. c.*16. *Concil. Afric. c.*42.

Ecclesiarum defensores sint Ecclesiastici, non laici. *Gregor. I. lib.*7. *ex regist. ep.*24.

Vide, *Defendere*.

Ecclesiastici, quibus acquirunt.

Ecclesiastici, siue Episcopi, siue alij Rectores, &c. qui dum ad gradum Ecclesiæ assumuntur, nihil habent, quidquid postea emunt, nomine Ecclesiæ emere debent, sub pœna priuationis gradus. 12. *qu.*3. *cap.*1. *qu* 4. *cap. Sacerdotes. cap. Quicumque.* & *cap. Presbyter*.

Ecclesiæ curam habens potest disponere de ijs, quæ habebat ante beneficium, &c. alia verò acquisita sunt Ecclesiæ. *Concil. Tolet.*9. *c.* 4.

Ecclesiæ acquiruntur omnia, quæ Episcopus, Rector, beneficiatus, &c. acquirit, multo magis si ex emolumentis Ecclesiæ acquisita sint. & meliorationes prædiorum Ecclesiæ post mortem eorum cedunt in Ecclesiæ vtilitatem. *De Speculo clericorum, per totum*.

Ecclesiastici, qui de alijs bonis, & non intuitu Ecclesiæ, aliquid emunt, possunt de eo disponere. 12. *qu.*3. *cap. Quicumque*.

Vide, *Ecclesiastici quò ad testamenta*. Vide, *Ecclesiæ spolia*. Vide, *Clerici quò ad testamenta*. Vide, *Testamenta*.

Ecclesiastici in causa sanguinis, & in agitatione bestiarum.

Ecclesiastici iudicare non possunt in causa sanguinis, sub pœna reclusionis in ergastulo. 23. *qu.* 8. *cap. His à quibus*. *Concil. Turonen.*1. *c.*4. 15. *quæst.* 4. *cap. Nullus Episcoporum*.

Ecclesiastici in sacris, vel beneficiati, non possunt esse præsentes agitationibus bestiarum, sub pœna excommunicationis ipso facto. *Pius V. const.*48. *De Salute*.

Ecclesiastici, qui in obsidione reperiuntur, à sanguine abstinere debent, alioquin non possunt promoueri, priuantur exercitio ordinis, & aliæ pœnæ. *Concil. Ilerden. c.*1. *Dist.*50. *cap. De his clericis*.

Vide, *Clerici in causa sanguinis*.

Ecclesiastici à multis abstinere debent.

Ecclesiastici tractare non possunt sæcularia negotia, alias eijciendi sunt ab Ecclesia. *Concil. quod dicitur Apostol. c.7.*

Ecclesiastici non debent armis vacare. 23. *qu.* 8. *cap.* 1. Si Ecclesiasticus moritur in bello, non fiat pro eo oratio. *ibid. cap. Quicumque.*

Non possunt vacare vsuris. *Concil. Laodic. c.5.*

Ecclesiastici non possunt testimonium dicere in causis sæculi. *Concil. Carthag.5. c.1.*

Non possunt depositi, &c. recurrere ad Imperatorem, alias careant spe rehabilitationis. *Concil. Antioch. c.12.*

Non possunt relinquere iudicium Ecclesiæ, & recurrere ad sæculares; locum amittant, etiamsi fauorabilem habeant sententiam. *Concil. Carthag. 3. c.9.*

Possunt tamen cum inuaduntur, recurrere ad iudicium sæculare. *Concil. Afric. c.15.*

Ecclesiastici, qui in ordine genuerunt filios, non possunt promoueri ad superiora. *Concil. Taurin. c.7.*

Cauere debent ab actibus scurrilibus. *Concil. Colo. 3 tit. De offic. &c. c.11.*

Ecclesiastici Prælati non possunt punire Clericorum delicta cum pœna pecuniaria. *Concil. Mogunt. 4. c.77.*

Ecclesiastici non sint sortilegi, seu consulentes magos, ariolos, aruspices, &c. & quomodo puniendi. 26. *qu.* 5. per 14. capita id tractatur.

Non possunt esse præsentes agitationibus bestiarum. Vide supra, *Ecclesiastici in causis sanguinis.*

Vide, *Clerici à quibus debent abstinere.*

Ecclesiastica iurisdictio cui potest committi, & quomodo.

Ecclesiastica iurisdictio committi non potest laicis, neque clericis leuibus, sed probatis. *Concil. Colon. 3. tit. De officior. &c. c.2.* Non potest committi per pecuniam, aut censum annuum. *ibid. c.4.* Non potest vendi. *ibid. c.4.* Sub pœna excommunicationis, & contractus est nullus. *ibid.* Omnia hæc confirmat *Concil. Mogunt. 4. c.77. Concil. Trident. sess. 25. de refor. c.11.*

Ecclesiasticæ causæ in partibus committendæ, debent committi alicui, vel Episcopo, vel personis designatis in Synodis Prouincialibus, iuxta *Bonif. VIII. const. Quæ incipit, Statutum. Concil. Trident. ibid. c.10.* & si aliquis ex ijs deputatis moritur, Episcopus cum consilio Capituli, alium substituat vsque ad futuram Synodum. Quælibet autem Diœcesis habere debet quatuor personas qualificatas, quibus à Nuncio, vel Legato, vel Papa committantur causæ. *Concil. Trid. sess. 25. de reform. c.10.*

Ecclesiastica iurisdictio, vt potestas deputandi, aut nominandi Vicarium in spiritualibus, vel aliæ similes, non possunt locari, aut vendi. *Concil. Trid. ibid. c.11.*

Vide, *Commissio.* Vide, *Commissarius.* Vide, *Clerici coniugati.*

Ecclesiæ nullius Diœcesis, & exemptæ.

Ecclesiæ nullius Diœcesis visitari possunt ab Episcopo viciniori, vt delegato Papæ *Concil. Trid. sess. 24. de refor. c.9.*

Episcopus, vt Papæ delegatus, potest Ecclesiarum exemptarum reparationem curare, & præcipere, & vti potest remedijs iuris. *Concil. Trid. sess. 7. de refor. c.8.*

Ecclesiasticæ functiones, & ministeria.

Ecclesiasticæ functiones, & exercitia ordinum Minorum fieri debent per clericos in minoribus ordinatos: celibes, vel etiam coniugatos, dummodo non bigamos, sed portantes tonsuram, & habitum clericalem. *Concil. Trident. sess. 23. de reform. c.17.*

Ecclesiæ ministerijs præficiendi sunt clerici, &c. eiusdem Ecclesiæ. *Dist. 24. cap. Presbyteri.*

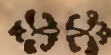
Vide, *Clerici quò ad ministeria ordinum.*

Ecclesiæ quot Presbyteros habere debent.

Ecclesia quælibet vnum saltem habeat Presbyterum. *Concil. Aquisgran. 3. part. 3. c. vlt.*

In Ecclesijs parochialibus, & baptismalibus tot sint Presbyteri, quot sufficiunt pro Sacramentorum administratione, & in hoc maximè incumbere debet Episcopus. *Concil. Trident. sess. 21. de refor. c.4.*

Vide, *Clericorum numerus.*

Ecclesiarum res precariæ, quando dandæ.

Ecclesiarum res dari possunt, vt precariæ, sed quando, & quomodo. *Concil. Rhemense c.36. & 37. Concil. Meldense c.22.* De quibus faciendæ precariæ. *ibid.*

Precariæ omni quinquennio renouandæ. *De Precarijs cap.1.*

Precariæ factæ à prædecessore mutari possunt à successore, & quando. *ibid. cap. De precarijs.*

Vide, *Precariæ.*

Ecclesiarum spatium per circuitum.

Ecclesiæ maiores habere debent per circuitum spatium 40. passuum. *Nicolaus I. in decr. tit. De Ecclesijs c.3.*

Ecclesiæ minores habere debent per circuitum spatium 30. passuum. *Nicolaus I. in decr. tit. De Ecclesijs c.3.*

Ecclesiarum tituli.

Ecclesiarum tituli Cardinalitij quot, & qui sint. *Sixtus V. const.55. Religiosa.*

Vide, *Cardinalitij tituli.*

Ecclesiasticæ benedictiones, & orationes.

Ecclesiasticæ orationes, ac benedictiones, cum simplicitate faciendæ sunt. *Dist. 38. cap. Sedulò.* Vide, *Benedictio.* Vide, *Consecratio.* Vide, *Sacerdos.*

Ecclesia S. Ioannis Laterani Romæ.

Ecclesia Sancti Ioannis Laterani Romæ supremum tenet locum super omnes Ecclesias Vrbis, & Orbis. *Gregorius XI. constit.1. Super vniuersas. Pius V. constit.94. Infirma.*

Hæc Ecclesia concessa fuit Canonicis regularibus Sancti Augustini anno 1106. *à Pasch li II. const. Quanto.*

Hæc Ecclesia gaudet præscriptione centum annorum. *Honorius III. const. Sedis.*

Vide, *Basilica.* Vide, *S. Ioannes.*

Ecclesiastici quò ad testamenta, & dispositiones.

Ecclesiastici non habentes facultatem testandi à Papa, decimam tantum possunt donare, vel relinquere locis pijs. *Paulus Tertius const.46. Romanus.*

Ecclesiastici Prælati, Rectores, ac beneficiati sine licentia Papæ non possunt, nec testari, nec disponere de bonis: & dispositiones sunt nullæ: spolia autem pertinent ad Cameram Apostolicam, etiam si legata essent facta ad fauorem locorum piorum. *Pius IV. const.8. Graue nobis.*

Vide, *Clerici quò ad testamenta.*

Ecclesiasticorum spolia.

Episcoporum, & Beneficiatorum (qui testandi non habent à Papa facultatem) spolia pertinent ad Cameram Apostolicam; etiam si legata, & dispositiones quas fecerunt, sint in fauorem locorum piorum. *Pius IV. const.8. Graue nobis.*

Omnia bona præfatorum, qui sine testamento (si habebant facultatem) decedunt, & illa quæ vltra facultatem (si habent) superant, pertinent ad Cameram Apostolicam, etiam si sint Cardinales. *Paulus III. constit. 29. Romani.*

Vide, *Spolia.*

Ecclesiastici quò ad exceptionem Capitis Odoardus.

Ecclesiastici, qui obtinent dilationem soluendi, virtute *capp. Odoardus, & Peruenit,* intra tres menses tenentur causam discutere, aliàs eis non suffragatur: licet possit prorogari aliquando. *Clemens VII. const.16. Cum nuper.*

Ecclesiasticus status, eiusque gubernium.

Status Ecclesiasticus Ecclesiæ Romanæ, primo à Constantino Imperatore concessus fuit. *Distinct. 96. cap. Constantinus il 1. & il 2.*

Deinde quod à Pipino, & Carolo Magno eius filio fuerat cum reali possessione traditum, per Ludouicum Pium I. Imperatorem confirmatur. *Dist. 63. cap. Ego Ludouicus.* In quo Papæ, ac successoribus in perpetuum, tradit, concedit, & confir-

mat donationem Ciuitatis Romæ, Ducatum Romanum, suburbana, vicos, & omnes terras in territorijs montanis, maritimis littoribus, portus, cunctas ciuitates, oppida, & castella, etiam in Tusciæ partibus. *ibid.*

Status Ecclesiastici Prouinciæ, & Ciuitates, quæ sint. *Clemens VI. const.3. Etsi solertem*, Vide, *Dominium*.

Ecclesiastici status inuasores, terrarum eiusdem detentores, excommunicantur. *Iulius II. constitut.22. Suscepti Regiminis*. Vbi aliquos nominatim excommunicat, alias etiam pœnas incurrunt. *Greg.XIII. const.98. Non sine*. Vide, *Excommunicationes Bullæ Cœnæ*.

In statu Ecclesiastico, nullus præter Papam potest instituere ministros, & officiales, vt Capitaneos, Potestates, Gubernatores, & alios similes. *Extrau. Io ann.XXII. de maiorit. &c. cap.vn. Ecclesia*. Vide, *Sedes Romana*.

Ecclesiæ rebelles in Marchia Anconitana contra Rectores, & alios officiales, quomodo puniendi. Sic etiam dantes auxilium, vel fauore. Quid de eis, & eorum filijs agendum. Quid si communicates id fecerint; & alia ad hoc spectantia. *Extrau. Io an.XXII. de pœnis c.vn. Dierum*.

Gubernatores, & Loca-tenentes in statu Ecclesiæ, ad quid teneantur in gubernio, & post. *Clem VII. const.25. Onus*.

Ecclesiastici status terræ, oppida, & ciuitates non possunt, nec alienari, nec infeudari. *Pius V. constit.35. Admonet*. Neque hoc potest fieri cum euidenti vtilitate Ecclesiæ. *ibid.* Idem repetit *Pius V. in const.69. Volentes*, Vbi id fieri prohibet per Camerarium, vel clericos Cameræ. Id confirmat *Gregor.XIII. const.3. Inter cætera*. Idem *Sixtus V. const.26. Quanta*, & pœnæ. *ibid.* Idem *Greg.XIV. const.1. Romanus*. Idem *Innoc.IX. const.1. Quæ ab hac sancta*. *Paulus V. const. 108. Pastorale munus*. Vbi etiam prohibet, nè vltra triennium alienentur, locentur, &c. alias nulli sunt contractus, & alienans cadit à iure suo, & Camera Apostolica potest ea capere, ac si alienans mortuus esset ab intestato. Notarij non reuelantes contractus, quas pœnas incurrunt. *ibid. Clemens VIII. constit.78. Romanum*. Vbi declarat, quæ sunt stabilia.

Ecclesiastici status, terræ, oppida, castra, ciuitates, &c. stabilia similia non possunt infeudari, neque post deuolutionem, neque quando nouiter fiunt, & confirmantur constitutiones prædecessorum circa hoc. *Paulus V. const. 13. Inter cætera*. Pœnæ præscriptæ sunt in omnibus præfatis constitutionibus.

In statu Ecclesiæ non possunt subditi alienare, vendere, permutare castra, terras, loca, &c. alijs personis forensibus, id est extra statum, seu non subditis Ecclesiæ. *Sixtus V. const. 3. Sollicitudo*. Quæ sunt bona, quæ non possunt vendi, permutari, alienari, &c. *ibid.*

Subditus Ecclesiæ discedens à statu non amplius reuersurus, intra biennium sua bona vendat. *ibid.*

Clemens VIII. const.1. Ad Romani, confirmat hæc omnia, non posse, scilicet, alienari ciuitates, terras, aut loca, Sedi Apostolicæ, siue immediatè, siue mediatè subiecta. Comprehendit etiam bona, quæ nondum data sunt in feudum; & quæ non erant deuoluta, & proinde reuocat *const. Gregor. XIV.* circa non deuoluta. *ibid.*

Renouat prohibitionem, ne alienentur castra aliaque stabilia, vel quasi stabilia ad personas exteras, quæ extra statum Ecclesiæ manent, & mansuri sunt. *Clemens VIII. ibid.* Declarat qui sint exteri. *ibid.* & quæ sint bona stabilia, ac quasi stabilia. Alienationes, seu donationes si fiant, nullæ sunt, etiam si fiant Principibus. Et Notarius faciens instrumentum intra mensem tenetur denunciare, & pœnæ. *ibid.*

Idem confirmat *Vrbanus VIII. const. 4. Sacrosancti*. Quod replicat *in constitut.65. Decus*. Siue forenses sint confinantes, siue non. Et in *const.41. in append. 2. alias 151. Olim felicis*. Confirmat constitutiones antecessorum circa hoc, & extendit eas ad quoslibet contractus, etiam ratione dotis, respectu cuiuscumque personæ cum quauis præeminentia; & ad omnia bona, siue iurisdictionalia, siue non, modo sint immobilia; & secuta alienatione, intelligi omnia confiscata pro Camera, absque declaratione, etiam si contrahentes essent subditi Sedis Apostolicæ, nisi maneant in statu personaliter, & continuè.

In prædictis bonis vendi prohibitis, &c. non comprehenduntur officia Romanæ Curiæ, nec loca vacantia montium. *ibid. Vrbanus VIII. vbi supra*.

Alij verò forenses, non Principes, alienantes stabilia extra Vrbem consistentia, distantia à mari vltra duo milliaria, incurrunt etiam pœnas confiscationis, nisi à die constitutæ dotis, vel initi contractus veniant ad habitandum in statu Ecclesiastico, vel ea non dent alijs de statu, non obstante quolibet vinculo fideicommissi, vel alio non alienandi. *ibid.* Vbi multa diffusè de hac materia.

Omnes facultates alienandi, vel infeudandi in statu Ecclesiæ ad personas exteras, etiam motu proprio Papæ cuicumque personæ concessæ, reuocantur, & annullantur. *Vrbanus VIII. constitut. 6. Sanctissimus cap. 64.*

Si detur à Papa licentia alienandi locum aliquem in statu Ecclesiastico, vt oppidum,

terram, &c. non intelligitur concessa licentia alienandi titulum, vt Ducatus, Principatus, &c. nisi id exprimatur in licentia habita. *Vrbanus VIII. constit.43. in append.2. alias 153.*

Omnes præfatas constitutiones de non alienandis terris, oppidis, & alijs immobilibus in statu Ecclesiæ cum forensibus, vt supra, & pœnas contra delinquentes confirmat *Innoc X. const.3. In supremo.* Sed hæc ante omnes fuerunt decreta *in Concil. Constant. post sess. vlt. in confirmat. constit. Imperial.* vbi decernitur non posse, nec donari, nec vendi, nec locari, aut infeudari, nisi ex licentia Papæ, nec vltra nouem annos, & prorogatio fieri potest à Papa cum consensu Cardinalium. *Concil. Constant. vbi supra.*

Ecclesiastici status communitates non possunt se pro aliquo obligare, neque bona aliqua communitatum; alias irrita est obligatio. *Sixtus V. const.42. Inter varias.*

Ecclesiastici status communitates non possunt oratores mittere, neque ad Papam publicis sumptibus sine licentia Papæ, licet vrgentissima esset causa. & pœnæ contrafacientium. *Sixtus V. const. 42. Inter varias §.8.*

Sed hoc non derogat statutis Populi Romani. *ibid. Clemens VIII.* Idem confirmat *constit.10. Pro commissa §. 13.* Non possunt ex bonis communitatis, neque ex collectis particularibus dona facere Potestati, siue Legato, siue Vicelegato, siue Cardinali, neque facere arcus, pontes, trophæa, &c. in eorum gratiam. non possunt alias expensas facere, neque pro locis pijs, neque prophanis, neque pro spectaculis, epulis vel exceptis ijs, quæ sunt notatæ in tabella. *ibid.* §.15. Vide, *Tabella.*

Ecclesiastici status communitates, loca, &c. habere debent tabellam, in qua describantur omnes impensæ, quæ fieri solent ab illis. & tabella illa semper seruanda est, nisi aliter præcipiatur. *Clemens VIII. constit.10. Pro commissa.* Vide, *Tabella.*

Quid tenentur facere circa bonum regimen in debitis, & creditis. *ibid.* §. 7. *Clemens Octauus.* Quid de pecunijs, quæ superant. §. 8. Cui tenentur reddere rationem. §. 9. Forma sindicatus. §. 9. & 10. Audientes sindicatum eorum, nihil possunt accipere pro expensis, vel pro alio; & pœnæ accipientium. §. 11. Debitores communitatum, vel litigantes cum illis non possunt esse officiales in eis, & pœnæ admittentium. *ibid* §. 16. Contractus, & affictus earum, quomodo faciendi. §. 17. Depositarij communitatum priusquam admittantur, debent dare cautionem: & pœnæ aliter facientium. §. 18. Non possunt facere remissiones, seu condonationes pœnarum alicui, neque pro ijs, qui duodecim filios habent. §. 19. Decretis his contrauenientes, vel mandantes, aut curantes contraueniri, fiunt inhabiles ad officia. §. 21.

Contra debitores communitatum procedunt Legati, Vicelegati, Potestates, Præsidentes, Gubernatores, non obstante decreto Auditoris Cameræ, vel Thesaurarij. *ibid. §. 24.*

Quando compelli possunt consanguinei delinquentium, &c. ad emendum bona per Cameram confiscata, vel subhastata. *ibid. in declarat. seq.* §. 2.

In statu Ecclesiastico non possunt officiales grauare aliquem ad portandum granum, ligna, vel alia, nisi soluto debito pretio. *Gregor. XI. const.5. Releuationi.*

Gubernatores in statu Ecclesiastico tenentur sindicatum dare, sic etiam Loca tenentes. Quomodo, & coram quo, & alia ad hoc spectantia. *Clem. VII. const.25. Onus.*

Ex statu Ecclesiastico, nullus potest extrahere frumentum, bladum, legumina, &c. & pœnæ facientium. *Gregor. XIII. const.50. Volentes. Clemens VIII. const 49. Frumenti.*

Neque potest emi exterum sal: & circa vtrumque renouat pœnas antiquas, scilicet triremium pro prima vice, deinde mortis, & confiscationis bonorum. *ibid.*

Frumentum, blada, legumina in statu Ecclesiæ possunt emi pro persona, & familia, solum pro vsu vnius anni, sub eisdem pœnis. *ibid. §. 6.*

Eadem confirmat *Paulus V. const. 12. Inter grauissimas.* Excipit tamen eos, qui ex contractu facto cum Camera Apostolica, id possunt facere. & omnia alia priuilegia circa hoc reuocantur. *ibid.*

Idem confirmat *Innocentius X. const.7. Et si ea.* & renouat omnes superiores prohibitiones, ne scilicet præfata, frumentum, blada, &c. extrahantur, etiam occasione nundinarum, sine Papæ chirographo. *ibid. in declaratione.* Neque à locis immediatè subiectis Papæ extrahi possunt, & deferri ad loca mediatè subiecta. *ibid. in declaratione.*

Agricultores agri Romani habent facultatem extrahendi è statu Ecclesiæ certam quantitatem frumenti, & quam. *Paulus V. constit. 70. Pastoralis §. 10.* Vide, *Roma.*

Ecclesiastici status Barones tenentur purgare suas terras à latronibus, homicidis, bannitis, &c. sub pœnis, &c. *Sixtus V. constit.6. Hoc nostri.* Vide, *Domini.* Vide, *Barones.* Vide, *Hæretici.*

Dantes illis auxilium, aut fauorem, vel eos occultantes, quomodo puniendi. *ibid.*

Personæ priuatæ, quomodo tenentur persequi bannitos, & latrones. Item communitates, &c. qui saltem tenentur propalare, ac manifestare, quando non possunt capere, & pœnæ. Omnia ad hoc nego-

tium

tium spectantia. Vide, *ibid.*

Idem decreuerat *Pius IV. const.* 27. *In eminenti*, Id præcipiens Baronibus sub pœna excommunicationis,& quinque millium ducatorum, vt latrones, ac bannitos capiant, alias pœnas determinat pro terris,& communitatibus. *ibid.* & ante illum *Iulius II. const.* 2. *Quia nihil*.

Barones, & alij domini in statu Ecclesiastico non possunt caualcatas armatorum colligere, & pœnæ. *Sixtus V. const.* 75. *Dum pro communi*.

Bella excitantes in statu Ecclesiastico, vel seditiones facientes, crimen læsæ maiestatis incurrunt, aliasque pœnas circa honores,& dignitates, officia, ac testamenta actiua, & passiua. *Paulus II. const.* 4. *Viros*.

Ecclesiasticum statum spoliantes animalibus, vel alijs rebus; quas pœnas incurrunt. *Gregorius XIII. const.* 98. *Non sine*.

Gubernatores status Ecclesiastici, vt terrarum, ciuitatum, &c. non possunt remittere exules, neque pœnas, supra sex florenos. *Paulus II. const.* 3. *Munera*.

Non possunt recipere munera, præter esculenta, & poculenta. *ibid.*

Sal exterum, seu alienum in statu Ecclesiastico, nullus potest vendere. *Gregor. XIII. const.* 49. *Ex incumbenti*. Et pœnæ. *ibid.* Quod postea confirmauit *Clemens VIII. vbi supra const.* 49. *Frumenti*.

In statu Ecclesiastico de locis immediatè subiectis ad mediatè subiecta extrahi potest frumentum, bladum, legumina, &c. pro sufficientia vnius anni, tam pro persona, quam pro familia. *Gregor. XV. const.* 30 *Romani*.

Idem facere possunt Religiosi Mendicantes. *ibid.* Idem possunt pauperes, qui labore diurno spicas, & alia colligunt. Sic qui ad mercatum ferunt oua, pullos, &c. sic qui pro suo vsu extra statum farinam portant, sed non pro mercimonia. *ibid.*

In statu Ecclesiæ nullus potest sub protectione recipere ciuitatem aliquam, terram, vel castrum, &c. *Clemens VIII. constit.* 78. *Romanum*.

In statu Ecclesiæ occidi non possunt boues aratorij, & pœna occidentium. *Paulus V. const.* 70. *Pastoralis*.

Alia de officialibus, & cæteris status Ecclesiastici, vide in proprijs locis, & verbis. Vide, *Patrimonium S. Petri*. Vide, *S. Petrus*.

Ecclesiæ Romanæ præiudicia, numquam à Pontificibus intelliguntur approbata, etiam si tolerentur, nisi expresse in literis Papæ appareat. neque iuuat præscriptio, non vsus, non publicatio; licet permittatur imprimi libros continentes hæc præiudicia contra Sedem Apostolicam, vel alias Ecclesias, aut personas Ecclesiasticas. *Vrbanus VIII. in append.* 2. *constit.* 47. *Romanus Pontifex*. Vide, *Ecclesia Romana*.

Aeconomus.

Æconomus ponendus in Ecclesia, statim ac vacat. *Concil. Lateran.* 3. *in append. tit. De iure patronatus c.* 21. *De offic. Iudicis ord. cap. Cum plerumque. & c. Cum vos*. Neque potest patronus impedire, ne Episcopus Æconomum deputet, alias priuatur iure præsentandi pro illa vice. *Concil. Later. vbi supra*. & *Concil. Rom.* 4. *sub Ioann. XXII. c.* 1.

Æconomum habere debet quilibet Episcopus. *Dist.* 89. *Volumus*.

Æconomus sustentari debet de reditibus Ecclesiæ, quam administrat. *ibid.*

Æconomi Episcopalis officium, quale sit. *Dist.* 89. *cap. Diaconum. & cap. Quia in quibusdam*.

Æconomus à Metropolitano fiat, si non est factus ab Episcopo. 9. *quæst.* 3. *cap. Cum simus*.

Æconomus, exceptis expensis, quas facit pro Ecclesia, conseruare debet fructus pro futura persona. *De offic. Iud. ord. cap. Cum vos*.

Æconomus per facti errorem non nocet Ecclesiæ: & potest reuocari factum. *De confessis c. fin.*

Æconomus, sede Episcopali vacante, ponendus est à Capitulo. Vide, *Episcopus*. Vide, *Sede vacante*.

Æconomus de labore inuentarij, nihil accipiat. 12. *qu.* 2. *cap. Charitatem*.

Æconomi sint in qualibet Ecclesia. 16. *qu.* 7. *cap. Quoniam in quibusdam*.

Æconomus non potest esse laicus, sed Clericus. *ibid. & cap. In noua*. Episcopus faciens laicum, puniendus est. *ibid. cap. In noua. Concil. Hispal.* 2. *c.* 9.

Æconomus esse debet in maiori Ecclesia, seu Cathedrali, qui de sententia Episcopi, disponat de rebus Ecclesiæ. *Concil. Calced. c.* 26. *Dist.* 89. *c. Quoniam*. 16. *quæst.* 1. *c. Quoniam. Concil. Tolet.* 4. *c.* 48. *Concil. Nicæn.* 2. *cap.* 11. *Concil. Paris.* 6. *lib.* 1. *cap.* 15.

Si in Cathedrali non sit Æconomus, fieri potest à Metropolitano. & si non sit in Metropolitano, ab Episcopis. *Concil. Nicæn.* 2. *c.* 11.

Æconomus per Episcopum instituendus. *Concil. Meldense c.* 47.

Æconomi officium, quale sit. *Post Concil. Tolet.* 8. *Concil. Nicænum ex Arab. c.* 65. Debet habere curam omnium bonorum, & redituum Ecclesiæ. *ibid.*

Ede-

Edere, siue comedere.

Edere nullus potest in Ecclesia absque graui necessitate. *Dist. 42, cap. Nulli, & cap. Oratorium.*

Vide, *Ecclesia veneranda*. Vide, *Comedere*. Quando in edendo committitur peccatum gulæ. Vide, *Gula*.

Eduigis.

§. Eduigis Regina Poloniæ, canonizata fuit à *Clemente IV, const 9. Exultat*.

Aegyptij Iacobitæ.

Vide, *Iacobitæ*.

Aegroti.

Ægrotus, qui petijt Sacramentum baptismi, vel Pœnitentiæ, si postea obmutescit, dummodo adsint testes fideles de hac petitione, potest illud accipere. *Concil. Arausic. 1. c. 12. Concil. Carthag. 4. c. 76. 26. qu. 6. cap. Qui recedunt. cap. Is qui, & cap. Agnouimus.* Idem dicendum de ægroto, qui cum non possit verbis, præsente sacerdote nutu petit. *ibid.*

Ægrotus si in fine habet viaticum, & non potest implere pœnitentiam, si postea conualescit, tenetur eam implere. *Concil. Epaunense c. 36.* Vide, *Pœnitentia*.

Vide, *Infirmi*.

Eiecti, Eijcere.

Eijciens aliquem de Ecclesia propter pecuniam, est deponendus. *De simonia cap. Qui alium.*

Eijciens aliquem de ecclesia conturbantem diuina officia, non est excommunicatus. *De sent. excomm. cap. Veniens.*

Eiectus à suo gradu, id est depositus, si non est conuictus, neque confessus, est restituendus. *2. qu. 1. cap. Notum sit.*

Eiecti à suis sedibus Episcopi non possunt vocari ad synodum, nisi prius restituantur. *3. qu. 2. cap. Si primates.* Vide, *Spoliati.* Vide, *Episcopi eiecti de sedibus.*

Eiectorum Episcoporum bona inuadentes, fiunt infames. *3. qu. 2. cap. Audiuimus.*

Eiecti ab Ecclesia iussu sacerdotis, si renuunt, quomodo sunt puniendi. *Concil. Illerdense c. 10. 11. qu. 3. cap. Qui iubente.*

Eijciendi à Religione, quas conditiones debent habere. *Vrbanus VIII. constitut. 26. Sacra.* Vide, *Regulares incorrigibiles.*

Eiecti à Religione aliqua, in habitu clericali debent semper incedere, & subditi sunt ordinarijs. *Vrbanus VIII. constitut. 26. Sacra congregatio §. 7.*

Eiecti à Religione non possunt à superioribus obtinere literas testimoniales ad Sedem Apostolicam, *ibid. §. 9.*

Eiecti à Religione sunt perpetuò suspensi ab exercitio ordinum, & non possunt per Episcopos dispensari, *ibid. §. 10.*

Electio in genere modi, & qualitates, vt sit bona.

Electio tribus modis fieri potest; compromisso, scrutinio, & inspiratione. *De elect. &c. cap. Quia propter.*

Eligi semper debet melior, dignior, doctior, præstantior. *Concil. Colon. 2. par. 1. c. 9.*

Electioni interesse possunt solum, qui habent ius eligendi. *Honorius III. ex Cirone, de elect. c. 5.*

Electiones fieri non debent per pecuniam. *1. qu. 6. cap. Ego autem, & cap. Sicut.* Procurans sic eligi, est simoniacus. *ibid.* Neque per promissiones, & obligationes, preces, vel minas. *Concil. Colon. 2. part. 1. c. 9.*

Electiones non faciendæ ex fauore, sed ex iudicio. *8. qu. 1. cap. Nec nostrum. & qu. 2. cap. Illud quidem.*

Electio non potest, fieri per sortes. *Honorius III. ex Cirone, de sortilegijs c. 1.*

Electio Pastoris non est differenda. *De elect. &c. cap. Cum inter.*

Electio debet esse libera, & non iuuat consuetudo contraria. *De elect. &c. cap. Cum terra. & sub eodem tit. in 6. cap. Vbi periculum. § Cæterum.*

Electionum episcopalium causæ deuoluuntur ad Papam. *De elect. in 6. cap. Quamuis.*

Electio facta ab excommunicatis, est nulla. *9. qu. 1. cap. Nos consecrationem.*

Electio facta à suspensis, est cassanda. *De elect. cap. Cum inter.*

Electio facta de ignorante est cassanda. *De elect. &c. cap. Qualiter.*

Electio non facta intra tres menses, ad quem deuoluitur, & quis interim gubernat. Vide, *Electores, in fine.*

Electio facta non expectatis non vocandis, est valida. *De elect. &c. cap. Cum inter vniuersas.*

Electioni regularium non possunt interesse non professi. *De elect. in 6. cap. Ab eo. § In Ecclesijs.*

Electio facta de regulari non professo ad regimen

men Ecclesiæ regularis, est nulla. *De eleſt. &c. cap. Cum causam*.

Electio quando potest fieri per procuratorem. *De elect. &c. cap. Quia propter. §. Illud autem*.

Si Electio præcipiatur à Papa facienda cum consilio aliquorum, ita debet fieri, alias est nulla. *De elect. &c. cap. Cum in veteri*.

Electio in Ecclesiasticis non potest competere laico, etiam si compositionem fecerit cum Prælato, & Capitulo. *De elect. &c. cap. Sacrosancta*.

Electio eius, qui habet plures dignitates, aut præbendas, est nulla. *De præbend. & dignit. cap. Cum iam dudum*.

Electio duorum ad vnam præbendam, est nulla. *ibid. cap. Tua fraternitatis deuotio*.

Electio numquam fieri potest per sortes. *De sortilegijs cap. Ecclesia*.

Electio facta per postulationem, & è contra, est nulla. *De postulat. in 6. c. vn*.

Electio facta per collationem non valet. *De elect. &c. cap. Post petitam*.

Electio facta à minori parte Capituli, est nulla, nec potest ratificari. *De elect. &c. cap. Auditis*.

Electio non facta à maiori parte Capituli, & saniori, non tenet. *ibid.* Sed maior debet esse, sanior. *De elect. c. Ecclesia vestra. Concil. Lateran 3. c. 1.* excepta electione Papæ, quæ fit à duabus partibus eligentium. *ibid.*

Electio facta à non maiori parte capituli, sed à maiori respectu minoris, non valet. *De elect. &c. cap. Cumana, & cap. Ecclesia vestra*.

Electio facta à maiori parte cum contemptu minoris, etiam si vnus sit contemptus, cassatur. *De elect. &c. cap. Bonæ memoriæ il 2. §. Electionem*.

Si electio fiat de Indigno à maiori parte capituli, & de digno à minori, tenet secunda. *De elect. &c. cap. Congregato*.

Electio maioris, & sanioris partis est confirmanda. *De elect. &c. cap. Cum dilecto*.

Electio secuta contemptis electoribus, id est non vocatis, est nulla: sed potest conualidari, si contempti consenserint. *De elect. cap. Quod sicut*.

Etiam si vnus Elector non vocetur, est nulla. *De elect. cap. Bonæ memoriæ il 2*.

Electione prima non cassata, nequit fieri secunda, & si fiat est irrita. *ibid.*

Electio, in qua sit exclusus aliquis Elector, qui erat in possessione, est nulla. *De elect. c. In Genesi*.

Electio fieri debet vocatis Electoribus, etiam absentibus. *De elect. cap. Coram dilecto*.

Electio secuta non venientibus vocatis, est valida. *De elect. cap. Quod sicut*.

Electio facta secundum mandatum Apostolicum, si vocati noluerunt venire est valida. *De elect. &c. cap. Cum nobis*.

Electio facta post appellationem est valida, si fiat iuxta formam appellationis, non contra eam. *De elect. c. Cum nobis*. Alioquin cassanda est. *ibid. cap. Considerauimus*.

Electio statim publicanda est. *De elect. cap. Quia propter. §. Electiones. Concil. Later. 4. c. 24*.

Electiones simoniacæ sunt nullæ. *De electione in 6. cap. Super eo. Extra, de simonia cap. Cum detestabile*.

Electio Abbatissæ, quomodo facienda. *De elect in 6. cap. Indemnitatibus*. Si appellatur, per Procuratorem agatur. *ibid.* Interim nihil attentetur. *ibid. cap. Prouida*. Pœnæ benedicentis, vel confirmantis. *ibid*.

Electiones simoniacæ reuelandæ sunt ab omni sciente; alias non possunt absolui non reuelantes tam principales, quam mediatores, isti enim reuelandi sunt superiori. *Extra, de simonia cap. Cum detestabile*.

Reuelans electionem simoniacam, estò sit principalis, obtinet impunitatem. *ibid. c. Cum detestabile*.

Electio facta de tertio, lite pendente, non valet. *Vt lite pendente in 6. cap. 1*.

Electio passiua Religiosi extra monasterium sine licentia sui superioris non valet. *De elect. in 6. cap. Si Religiosus*. Solus superior dat licentiam, absque conuentu. *ibid.*

Electio non cassatur per hoc, quod confirmatio cassatur. *De elect. in 6. cap. Si confirmationem*.

Electio, quæ fit dum Papa reseruat sibi institutionem aliquam, non est viciata, sed caret effectu. *De electione in 6. cap. Si eo tempore*.

Electione succedente siue in concordia, siue in discordia, indicendum est electoribus, vt in tempore peremptorio, si volunt opponere, opponant. *De elect. in 6. cap. finali*.

Electione succedente in discordia, quomodo recurrendum sit ad Papam; & quis teneatur ad expensas. *De elect. in 6. cap. Cupientes*.

Electio fieri potest per compromissum. *De elect. in 6. cap. In causis, & cap. Indemnitatibus §. Cæterum, & c. Sicut cum*.

Electionum compromissarij non possunt fieri per sortes. *De sortilegijs cap. Ecclesia*.

Electio per compromissum valet quando ab omnibus compromissarijs pronunciatur, alias non. *De elect. in 6. cap. Sicut cum*.

Eligentes per compromissum re integra, id est, adhuc non incepto tractatu, possunt retractare. *De elect. c. In causis*.

Compromissarius non potest pronunciare electum eum, in quem maior pars capituli non concurrit. *De elect. in 6. cap. Si cui*.

Electione concessa compromissario, si hic non eligit intra tempus, ad superiorem deuoluitur potestas eligendi. *De elect. in 6. cap. Compromissarius.*

Si compromissarius eligit indignum, & electores non ratificant, siue id fecerit scienter, siue ignoranter, ad electores redit electio. *ibid.*

Compromissarius eligens indignum (si non sit Episcopus) per triennium suspenditur ab ecclesiasticis beneficijs, quæ habet in ea Ecclesia, in qua fit electio. *ibid.*

Vide, *Compromissum, & Compromissarius.*

Ab Vniuersitate compromissum fieri non potest in vnum tantum, vt eligat, alias nulla est electio. *Honorius III. ex Cirone, de elect. c.4.* Vide, *Compromissum.* Vide, *Conferendi ius.* Vide, *Ecclesia vacante.*

Electio facta à maiori parte, turbata tamen à minori, non potest sedari per munera; alias est simoniaca. *Concil. Later. in append. tit. De elect. c.4.*

Electiones regularium circa discordiam, & minoritatem numeri *ex constitutione Bonifacij*, intelliguntur de minoritate facti, non iuris fictione. *Clement. de elect. cap. Quod circa.*

Electio hæretici in Papam, vel Episcopum, est nulla. Vide, *Hæreticorum multæ inhabilitates.*

Electio ministri Prouincialis ordinis Minorum à Generali est confirmanda, si sibi videtur, potest eam infirmare, si eidem secundum Deum videbitur. Ea infirmata iterum fit electio à Capitulo. *Clement. de verbor. significat. Exiui, in fine.*

Electio ministrorum Prouincialiū ordinis Minorum fieri debet à maiori parte Capituli, & si ita fiat est valida, non obstante quod alia pars contradicat. *ibid.*

Si electio Prouincialis ordinis Minorum non fiat intra tempus præfinitum, deuoluitur ad Generalem. *ibid.* Vide, *Regul. Reformatio.* Vide, *Regul. Superiores.*

Electio Prouincialium vltramarinorum ordinis Minorum, quomodo facienda. *ibid.*

Electionis causa pendente coram Papa, non potest electio confirmari ab ordinario. *De elect. in 6. cap. Si post quam.*

Electio de tertio non potest fieri, etiam si aliquis ex litigantibus moriatur. *Vt lite pendente in 6. cap.1.*

In electione vota conditionalia, vel incerta, vel alteratiua nulla sunt, & ac si non essent. *De elect. in 6. cap. In electionibus. Concil. Gener. Lugdun. 1.*

Electio simoniaca cassanda est, etiam si electus nesciat. Vide, *Simonia.*

Electiones superiorum mulierum in conseruatorijs, licet non sint moniales. Vide, *Moniales.*

Electionum negotia Romæ tractantes non priuandi beneficiorum fructibus. *De elect. in 6. c. Cum non deceat.*

Electiones pro alijs Ecclesijs (excepta electione Papæ) validæ sunt si fiant à maiori parte Capituli. *De elect. cap. Licet.*

Electione cassata non ob defectum electi; hic potest iterum eligi. *De elect. cap. Super eo.*

Electio cum maturitate confirmanda, & præsertim quando facta est in discordia. *De elect. in 6. cap. finali.*

Electiones ad dignitates, Præposituras, &c. quæ excedunt valorem ducentorum florenorum, confirmandæ sunt à Papa. *Pius IV. const. 86. Sanctissimus.*

Electio an, quando, & quomodo potest impugnari, eique opponi.

Electioni secutæ per duas partes opponi non potest, nisi in casu, quo electio de iure esset nulla. *De elect. in 6. cap. Si quando.*

Electioni opponens, si non probet, est puniendus, & quomodo. *De verbor. signif. cap. Constitutionem.* Tenetur ad expensas, & si non probet quod produxit, priuatur beneficijs Ecclesiasticis per triennium, & si in eis se ingerit priuatur perpetuo. *ibid. cap. Statuimus §. fin.* Nisi per causam probabilem excusetur à vitio calumniæ. *ibid.*

Electioni opponens, intra mensem tenetur arripere iter ad Sedem Apostolicam per se, vel per Procuratorem. *De electione in 6. cap.1. Concil. Lugdun. 1.*

Facta oppositione electioni, si expectata parte per 20. dies post aduentum alterius ad Papam, non comparet, procedatur etiam in absentia. *De elect. &c. in 6. c.1. §. Sed si pars. Concil. Lugdun. 1.*

Electioni opponens in publico, cum iuramento debet exponere, quæ opponit appellando, alias nulla est appellatio. *ibid. cap. Vt circa.* Nisi aliquid de nouo emergat, vel quod antea fuit ignoratum. *ibid.*

Opponentes iurare debent, quod quæ opponunt credunt esse vera, & posse probare. *ibid. Vt circa.* & clarius *in cap. Is qui contra.* & tenetur iurare se seruaturum capitulum *Vt circa.*

Electioni opponens ex defectu scientiæ, non potest se retractare. *De elect. in 6. cap. Ab eo.*

Si fiat oppositio de defectu euidenti electi, vt scientiæ, &c. prius de hoc est cognoscendum; & si opponens deficiat, puniatur. *De verbor. significat. in 6. cap. Constitutionem.*

Electioni quando potest opponere Procurator. *Clement. de Procuratoribus c. Non potest.*

Ele-

Electioni opponens per appellationem, &c. nisi in principio adducat defectum, crimina, &c. non est audiendus in progressu, etiam si iuret de nouo illa sciuisse. *Clem. De elect. cap. Constitutum.*

Oppositione facta per appellationem, electio quæ sequitur postea est cassanda. *De election. cap. Considerauimus. cap. Post petitam.*

Si verò facta appellatione sequatur electio iuxta formam appellationis, est valida. Sed non si contra eam. *De elect. c. Cum nobis.*

Oppositione facta electo, de iure eligentium, sufficit si hic probet quod erant in possessione. *De elect. c. Cum Vintonensis.*

Oppositione facta de electione Abbatissæ, interim non attentetur confirmatio, neque benedictio, alias confirmans vel benedicens suspenditur per annum à potestate. *De elect. in 6. c. Prouida.*

Electio hæretici in Papam, vel Episcopum est nulla. Vide, *Hæreticorum inhabilitates.*

Electio Papæ. Vide, *Metus.*

Electores, Eligentes.

Eligentes scienter indignum, priuantur iure eligendi in prima electione. *De election. c. Cum Vintonensis.* Sed huic non subiacent pœnæ nisi certent, vt electio ex eorum votis sequatur. *De elect. in 6. c Perpetuo.*

Eligentes Episcopum indignum, per trienium suspenduntur à beneficijs, & interim sunt ineligibiles ad dignitatem aliquam. *De elect. c. Per Inquisitionem.*

Eligentes illegitimum scienter, in quam pœnam incurrunt. *De elect. cap. Innotuit.*

Eligentes, publicato scrutinio non possunt variare, sed compellendi sunt. *De elect. c. Publicato.*

Electores non priuantur potestate eligendi prætereunte tempore, si impedita fuit electio, vel non habuerunt licentiam eligendi. *Honorius III. ex Cirone de election. cap. 2.*

Elector impuber si non vocatur non potest opponere de contemptu. *De elect. in 6. c. Ex eo.*

Electoribus impeditis, incipit computari tempus, ex quo non auferunt impedimentum. *De elect. c. fin.*

Eligentes electioni consentientes, non possunt opponere, nisi noua causa existente. *De elect. in 6. c. Nulla.*

Eligere possunt omnes, qui sunt in possessione eligendi. *De elect. c. Querelam.*

Electores habentes ius eligendi, omnes vocandi sunt. *De elect. c. Quod sicut.*

Electores etiam absentes vocandi sunt ad electionem. *De elect. c. Coram dilecto.*

Eligentes per compromissarium stare debent, & quod facit compromissarius, & recipere electum ab eo dummodo seruauerit formam compromissi. *De elect. c. Cum dilectus.* Vide, *Compromissum.* Vide, *Compromissarius.*

Eligentes per compromissarium possunt retractare, si res est integra, id est, quando non est inceptum tractari. *De elect. c. In causis.*

Elector absens & impeditus, si iurat de hoc & fidem facit, potest per procuratorem eligere. Sed vni de collegio seu capitulo tantum potest id committere. *Concil. Later. 4. c. 24. de elect. c. Quapropter § Illud.*

Elector potest constituere plures procuratores insolidum, & quomodo, & in qua circumstantia. *De elect. in 6 c. Si quis iusto.* Si vnum facit procuratorem, hic non potest in scrutinio vnum suo nomine, & alium nomine Domini eligere, nisi in mandatis habuerit à Domino de eligenda persona determinata, quia tunc potest vnum suo nomine, & alium nomine Domini eligere. *ibid. §. Porro.*

Elector habens ius eligendi non potest se ipsum eligere. *De institutionibus c. fin.*

Elector licet procuratorem non inueniat, non potest per literas dare votum in electione. *De elect. in 6. c. Si quis iusto.*

Elector sine consensu Capituli, non potest aliquem extra Capitulum instituere procuratorem. *De election. in 6. ibid. §. fin. Concil. Later. 4. c. 24.*

Electores si supprimunt cassationem Papæ, priuantur iure eligendi. *De postul. c. Gratum.*

Si electores negligunt eligere intra tres menses superiorem ecclesiæ, siuè sæcularis, siuè regularis, superior vicinior gubernat ecclesiam. *De elect. &c. cap. Ne pro defectu.*

Electores qui in tanto tempore non eligunt, priuantur ea vice potestate eligendi, & deoluitur electio ad vicinum superiorem. *ibid.*

Electores eligentes ex iussu sæcularis potestatis, per triennium suspenduntur à beneficio, & priuantur potestate eligendi. *Concil. Later. 4. c. 25.*

Eligentes cum promissione beneficij obtinendi ab electo si conuincuntur deponantur, alias tenentur se purgare. *Concil. Later. 3. append. tit. De simonia c. 13.*

Vide, *Absens.* Vide, *Arbitri.* Vide, *Appellatio, quæ non tenet.* Vide, *Regular. reformatio.* Vide, *Regular. superiores & electiones.*

Electus, Eligendus, & Confirmandus.

Electus ad clamorem populi, non debet confirmari à superiore. *De elect. &c. c. Osius.*

Electus canonicè confirmari debet, sed prius de eius vita est inquirendum, si sit incognitus. *De elect. c. Postquam.*

Electus, absque confirmatione superioris non potest administrare officium, &c. in quo est electus: neque iuuat consuetudo contraria. *De consuetudine c. Cum venerabilis. De elect. c. Nosti & sub eod. tit. in 6. c. Auaritia.* & si faciunt priuantur iure quæsito. *ibid.*

Electi, qui immediatè subduntur Papæ, confirmationem petant à Papa, & si longè distant, interim gubernant. *De elect. cap. Nihil est.*

Electus cuius electio fuit cassata, non ob eius defectum, sed ob modum eligendi, potest iterum eligi. *De elect. c. Super eo.*

Eligendus semper est melior. 8. *qu.* 3. *c. Qualis enim. Concil. Colon.* 2. *par.* 1. *c.* 9. Vide, *Beneficia quibus danda.*

Electus renuncians electioni, non potest appellare de electione alterius. *De electione c. Cum inter.*

Electus non docens de ætate legitima, & sufficenti literatura, non confirmatur, & nulla est eius electio. *De elect. &c. c. Cum nobis.*

+ Electus à maiori parte capituli, si est indignus, non confirmatur: & si cum eo est electus alius dignus à maiori parte, confirmatur. *De elect. &c. c. Dudum ad audient.*

Electus per consensum adiutorij sæcularis, male est electus, & est ineligibilis ad aliam etiam dignitatem. *De elect. c. Quisquis.* Si consensit, priuatur beneficio. *ibid. Concil. Later.* 4. *c.* 25.

Electo confirmato dari non potest exceptio. *De appell. & accusat. c. Constitutis.*

Electo fieri potest oppositio scientiæ, vel personæ, & hoc ante omnia examinandum est. *De elect. in 6. c. Si fortè.*

Electo, vel eligendo opponens debet obseruare constitutionem Bonifacij. *Vt circa. ibid. c. Is qui contra.* Vide, *Electio quando, & quomodo.*

Electus simoniacè, sed ignoranter, dispensari potest per Episcopum in beneficio. *De electior. c. Si alicuius.*

Electus autem scienter non potest ab eo dispensari. *ibid.*

Electus non dicitur, nec est simoniacus, si eo prohibente data est pecunia, &c. *De simonia c. Sicut suis.*

Electus (cum appellatur contra electionem) debet adire Romam, ibiq; manere vsq; ad finem negotij. *De elect. in 6. c. Si postquam.*

Electus, duas electiones non potest retinere sed vnam potest prosequi. *De elect. in 6. c. Vt quis.*

Electus ad secundam Ecclesiam, tenetur relinquere primam, alias eligentes possunt non acceptare eum. *De præbend. & dign. c. Cum non ignores.*

Electus, intra mensem debet consentire. *De elect. in 6. c. Quam sit.* Alias priuatur iure quæsito. *ibid.*

Electus, intra tres menses petat confirmationem, alias electio est nulla. *De elect. in 6. c. Quam sit.*

Electus in Papam, vel Episcopum si sit hæreticus, nulliter est electus. Vide, *Hæreticorum multæ inhabilitates.*

Electioni consentiens non potest renunciare nisi ex noua causa. *De elect. in. 6. c. Nulla.*

Electo moriente, vel electione cassata (nisi fraus interueniat) eligentes habent integrum ius eligendi de nouo. *De elect. in 6. c. Sicut electio.*

Electo non consentiente redit facultas ad eligentes. *De elect. in 6. c. Si compromissar.*

Electus in curia non potest discedere, nec ministrare sine literis promotionis, neque potest percipere fructus aut reditus, neq; potest recipi in Ecclesia, ad quam est promotus. & pœnæ recipientius. *Extra, de electiori c.* 1.

Electo à maiori parte, consentiente, non potest ei opponi, nisi constet de impedimento canonico, ideoq; appellatio non obstat. *De elect. c. Cum inter canonicos.*

Electus, si ei opponitur de iure eligentium, sufficit si probet, quod erant in possessione. *De elect. c. Cum Vinctonensis.*

Electis duobus ad curam, præbendam, vel dignitatem, si compromittant in iudices, isti possunt pro bono pacis adiudicare dignitatem, & obligare personas ad dandum aliquem reditum alteri: hoc tamen non fiat ex partium conuentione, sed iudicum arbitrio. *De præbend. & dign. c. Nisi essent.*

Electo opponens de scientiæ defectu, si deficit in probatione, habetur vt deficiens in omnibus: punitur, & non auditur. *De electior. in 6. c. Si fortè, & c. Ab eo.*

Electus indigens licentia superioris ad consentiendum, celeriter eam procuret habito respectu distantiæ. *De elect. in 6. c. Quam sit.*

Electi ad Ecclesias etiam cathedrales, tenentur intra mensem consentire, & ex tunc iter arripiant ad Sedem Apostolicam pro confirmatione & alia quæ eis in hoc permittuntur. *De elect. in 6. c. Cupientes.*

Electi non se præsentantes, vel comparentes intra tempus per se, vel per alios, cui pœnæ subiacent, & quid eos excuset. *De elect. in 6. c. Cupientes.*

Electo opponens per appellationem, nisi in principio adducat defectus, crimina, &c. in progressu non est audiendus etiamsi iuret de no-

nouo illa sciuisse. *Clement. de elect. cap. Constitutionem*.

Eligi non potest illegitimus, & nulla est electio. Sed potest postulari. *De elect. cap. Innotuit*.

Eligentes eum, quam pœnam incurrunt si scienter faciant *ibid.*

Electa Abbatissa, si appelletur, interim non attentetur confirmatio, & benedictio, alias irrita sunt, & confirmans, per annum suspenditur à potestate confirmandi, & consecrandi. *De elect. in 6. cap. Prouida*.

Eligendus in Parochum debet esse 25. annorum, & debet statuto tempore ordinari. *De elect. &c. cap. Cum in cunctis. §. Inferiora*. Vide, *Parochus*. Vide, *Beneficiati*. Vide, *Ecclesiarum Rectores*. Vide, *Curati*.

Eligi non potest in superiorem Regularium, qui non est instructus in regula illius Religionis. *De elect. &c. cap. Officij tui*.

Eligendus non potest simul postulari, & è contra. *De postulat. in 6. cap. Contra*.

Electus non debet confirmari, si est indignus. *Concil. Later. 4. c. 26.*

Eligendus nihil potest promittere, neque securitatem de hoc dare: nulla est promissio. 8. *qu. 3. cap. Talia*.

Episcopus vnius Ecclesiæ eligi non potest in alia; sed potest postulari, & si fit electio est nulla. *Honorius III. ex Cirone, de postulat. Prælator. c. 1.*

Electi ad gloriam.

Electis omnia cooperantur ad bonum, etiam mala, & quomodò. *De pœnit. dist. 2. c. 27. Talibus*.

Electio Papæ.

Vide, *Papæ electio*.

Electio Episcoporum.

Vide, *Episcopi electio*.

Electio Parochorum.

Vide, *Parochus*.

Electiones Regularium.

Vide, *Regulares*.

Electio Abbatissarum, &c.

Vide, *Moniales*.

Electiones aliorum.

Vide, *In suis locis, & nominibus*.

Eleemosyna.

Eleemosynæ tres sunt species, id est, corporalis, qua dantur corporalia, spiritualis, qua dantur spiritualia, & delinquentes corrigere. *Dist. 45. cap. Tria, & cap. Duæ*.

Eleemosyna cordis melior est, quam eleemosyna pecuniæ. *Dist. 45. cap. Duo sunt*.

Eleemosynæ pro missis. Vide, *Missa*. Vide, *Ecclesiarum oblationes*.

Eleemosyna fieri non potest de pecunia simoniacè habita. 1. *qu. 1. cap. Non est putanda*.

Eleemosyna à quibus, quibus, & de quibus facienda. *Dist. 47. cap. Sicut ij*.

Eleemosynæ peti possunt ab excommunicatis. *De sentent. excommunic. cap. Cum voluntate*.

Eleemosyna fieri non potest de vsuris. 14. *qu. 5. cap. Nolite, & cap. Forte aliquis*.

Eleemosynam dans fratribus mendicantibus, non est excommunicatus, sed multum meretur. *Concil. Constant. contra art. 20. Vvicleff*.

Eleemosyna fieri nequit de furtis, seu ablatis. 14. *qu. 5. cap. Nemo, cap. Rapinam, cap. Qui habetis, & cap. Postquam hostibus. Gregor. I. lib. 7. ex reg. ep. 112. De homicidio voluntario cap. Sicut. §. Eos insuper*.

Eleemosynæ, quæ colliguntur pro carceratis Romæ, applicantur pro debitis eorum. *Pius V. const 100. Volumus*.

Eleemosyna indifferenter facienda pauperibus. *Lib. 3. const. Apost. c. 4.*

Eleemosynæ prosunt animabus Purgatorij. *Concil. Florent. sess. vlt. in literis vnionis*. Vide, *Anima*. Vide, *Purgatorium*.

Eleemosyna iniungi potest pro pœnitentia, confitenti. *Concil. Cabilon. 3. c. 17.*

Eleemosyna cum hoc ordine danda, vt prius magis egenti, deinde minus egenti detur. & magis ei, qui confunditur petere, quam alteri. prius bono, quam malo. *Nicol. I. ad consulta Bulgar. c. 101.*

Eleemosynæ impiorum, quæ fiunt Ecclesijs, non impendantur in cibos pauperum, sed in carbones, & ligna pro Ecclesijs. *Lib. 4. const. Apost. c. 9.*

Eleemosynæ relictæ Parochijs non debent ab Episcopo vsurpari, sed ita fiat, vt si Ecclesia Episcopi sit diues, omnia relicta Parochijs sint illarum: si verò sit pauper, pars earum illi danda. *Concil. Carpent. c. vn.*

Eleemosynæ, quæ fiunt Ecclesijs, in quot partes ab Episcopo diuidendæ. *Concil. Emerit. c.* 14.

Eleemosynas à defunctis relictas Ecclesijs retinentes, excludantur ab Ecclesia, donec reddant. *Concil. Agathen. c.*4. 13. *qu.* 2. *Clerici*. Vide, *Legata*. Vide, *Eccl. oblationes*.

Elemosynam moderatam de bonis Ecclesiæ facere possunt Clerici. *De testam. c. Ad hæc*.

Eleemosyna fieri non potest de alienis. *De homicidio voluntario cap. Sicut. §. Eos insuper*.

Eleemosynarum quæstores non possunt eas quærere sine literis Papæ, vel Episcopi. *De pœnit. & remiss. cap. Cum ex eo*.

Non admittendi eleemosynarum quæstores sine literis Papæ. *Clement. de pœnit. &c. c. fin.*

Eleemosynarum quæstoribus multa prohibentur, quia enormia multa committebant. *ibid.*

Eleemosynarum quæstores ab Episcopis puniantur, non obstantibus priuilegijs. *ibid. §. fin.*

Eleemosynarum quæstores sub falso nomine cruce signatorum, si sunt laici excommunicantur. Si clerici, suspenduntur ab officio, & beneficio. *De priuilegijs cap. Tuarum*.

Eleemosynæ, quæ petuntur pro hospitali alicuius loci Diœcesis, non possunt applicari alteri loco extra Diœcesim. *Concil. Mediol.* 1. *part.* 3. *tit. De piorum locorum administratione*.

Eleemosynas tales petentes non sint de numero eorum, quos damnat *Trident*. Sed bonæ existimationis; gratis quærant, vel constituto pretio, quotannis, licentiam scriptam ab Episcopo renouari curent, alias puniantur. *Concil. Mediol.* 1. *ibid.*

Eleemosynæ petitæ, neque per Episcopum permittantur ad alium locum applicari. *ibid.*

Eleemosynæ, quæ à locis pijs, & alijs fieri solent Romæ, applicentur pro medietate, pro monialibus Mendicantibus. *Gregor. XIII. const.* 8. *Deo sacris*.

Vide, *Quæstores eleemos.*

Elisabetta.

S. Elisabetta Regis Hungariæ filia canonizatur anno 1235. *Gregor. IX. const.* 11. *Gloriosus*.

S. Elisabetta Regina Portugalliæ, fuit expressè professa de ordine Sancti Francisci. *Vrbanus VIII. const.* 55. *Cum sicut*.

Elisabetta Regina Angliæ, eique adhærentes, excommunicantur. *Pius V. constit.* 101. *Regnare*.

Emere, Emens, Emptor.

Emi non possunt spiritualia, alioquin est simonia. 1. *qu.* 1. *cap. Quidquid*.

Emere debent Episcopi nomine Ecclesiarum. 12. *qu.* 4. *cap. Sacerdotes, & cap. Presbyter*.

Emendo rem pro aliquo tempore, vt restituat; si aliquid detur, fit vsura. *De pignoribus cap. Ille vos*.

Emens minus, vt plus vendat, vsuræ speciem committit. 14. *quæst.* 4. *cap. Quicumque*.

Emens ius patronatus, vt præsentet, debet eo priuari. *De iure patronatus cap. Quia Clerici*.

Emens contra iura, bonam fidem contractus non præsumitur habere. *De regulis iuris in 6. reg.* 82.

Empta per Prælatum ex emolumentis Ecclesiæ, sunt istius. *De Speculo cleric. cap. Inquirendum est*.

Empta re à Prælato nomine Ecclesiæ, instrumentum fit nomine istius. *De Speculo cleric. cap. Inuestigandum est, cap. Presbyter, & cap. Vt vnusquisque*.

Emptionis contractus infra medietatem iusti pretij est validus, sed venditor potest repetere iustum pretium. *De empt. & vendit. cap. Cum dilecti*.

Emptio, vel venditio annui census cum pacto retrouendendi, non est vsurarius. *Extra, de empt. & vendit. cap. Regimini* 1. & 2.

Vide, *Contractus*. Vide, *Census*.

Emphyteusis, Emphyteuta.

Emphyteuta Ecclesiæ, quando potest vendere meliorationes. *De locato, & conducto cap. Potuit*.

Emphyteuta non soluto canone per biennium, si moram non purgat, expelli potest. *ibid.*

Bona Ecclesiæ dari possunt in emphyteusim cum licentia Papæ. *Honorius III. ex Cirone, de locato, & conducto c.*2.

Emphyteuta, qui res Ecclesiæ in emphyteusim habuit, non potest eis priuari, nisi in casu, quod per tres annos non soluat, quod debet. *Concil. Constant.*4. *c.*20.

Energumenus.

Energumeni in Ecclesia non possunt ministrare altari, nisi postquam sunt liberati. *Concil. Elibert. c.* 29. *Concil. Toletan.* 11. *c.* 13.

Energumeni possunt tenere quasdam herbas, & lapides, sed sine incantatione. 26. *qu.* 7. *cap. vlt.*

Ener-

Energumeni in fine vitæ possunt baptizari. *Concil. Elibert. c* 37.

Energumeni cum magno consilio possunt baptizari. *Concil. Arauʃ.* 1. *c.* 15.

Energumeni fideles in fine vitæ possunt accipere Eucharistiam. *ibid.*

Energumeni possunt frequenter communicari, & sic muniri contra diabolum. *Concil. Arauʃ* 1. *c.* 14.

Energumeni non possunt fieri clerici, & qui suerant remouendi sunt. *Concil. Arausic.* 1. *c.* 15. *Post Concil. Arelat.* 3. *c.* 2.

Energumenis per Exorcistas ministrandus est victus quotidianus. *Concil. Carthagin.* 4. *c.* 92.

Energumenis non possunt ministrari Sacramenta, vsque dum liberantur. *Concil. Tolet.* 11. *c.* 13.

Energumeni applicandi sunt ad verrendum pauimenta Ecclesiarum. *Concil. Carth.* 4. *c.* 21.

Energumenorum oratio facienda in missa. *Lib.* 8. *const. Apost. c.* 7.

Energumenis iussu Episcopi imponenda est manus (id est, exorcizandi sunt) à Presbyteris, vel alijs clericis. *Innoc. I. epist.* 1. *c.* 6.

Energumeni quotidie sunt exorcizandi. *De consecr. dist.* 5. *cap. Omni die.*

Vide, *Dæmoniacus*. Vide, *Exorcizare*. Vide, *Exorcismus*.

Epiphania.

In Epiphania annunciari debet in Ecclesijs sollemnitas Paschæ. *Concil. Aurelian.* 4. *c.* 1.

In Epiphania annunciandum est principium Quadragesimæ. *Concil. Antisiodor. c.* 2.

Epilepticus.

Epilepticus non potest eligi in Episcopum. *De elect. c. Cum inter Canonicos.*

Epileptici non possunt inseruire in altari. *Dist.* 33. *cap. Communiter, cap. Clerici, & cap. Vsque.*

Vide, *Caducus morbus.*

Episcopalis dignitas, & præeminentia.

Episcopalis dignitas à Deo est instituta. *Sixtus I. epist.* 2. *Anacletus epist.* 3. *Eusebius epist.* 2.

Episcopalem dignitatem damnans, Dei ordinationem damnat. *Adrianus I. in decret. c.* 1.

Episcopalis dignitas est ordo, vnus ex Ecclesiasticis gradibus. *Nicolaus I. epist.* 42 *Dist.* 32. *cap.* 1. *Omnium.* & est sacer. *ibid Leo I. ep.* 82.

Episcopalis dignitas præ cæteris omnibus est honoranda. *Lib.* 8. *const. Apostolic. c. vlt. Pelagius II. ep.* 2. *De maiorit. & obed cap. Sollicite.*

Episcopalis potestas est maior imperiali. *De maiorit. &c. vbi supra.*

Episcopalis gradus à Christo per Petrum cœpit exordium. *Nicolaus I. ep.* 40.

Episcopalis gradus est nomen officij, & idem est, ac superintendens. *Concil. Aquisgr. sub Ludouico Pio c.* 9. *Dist.* 21. *cap. Cleros.*

Episcopi tenent locum Apostolorum in Ecclesia: Presbyteri verò aliorum discipulorum. *Clemens I. ep.* 1. *Anacletus ep.* 2. *Dist.* 68. *cap. Quorum vices. Dist.* 21. *cap. In nouo. Concil. Later.* 5. *sess.* 11. *const. Dum intra. Concil. Trident. sess.* 23. *cap.* 4.

Episcopi sunt Doctores populorum. *Clem. I. epist.* 4.

Episcopi sunt Duces, Reges, Principes, Prophetæ, Mediatores, & Præcones Verbi Dei. *Lib.* 2. *constitut. Apostolic. c.* 25. *&* 26.

Episcopi sunt summi sacerdotes. *Anacletus ep.* 2. *dist.* 79. *c. Electionem.*

Sunt columnæ Ecclesiæ. *Sixtus II. epist.* 2. *Iulius I. ep.* 2. *c.* 33. *Pelagius II. ep.* 2.

Sunt Throni Dei. *Fælix II. ep.* 1. *c.* 17.

Sunt loca tenentes Dei in mundo. *Clem. I. ep.* 3. & sic honorandi. *ibid.*

Sunt speculum omni populo. *Fælix II. epist.* 2.

Sunt Pastores populorum fidelium. *Ioan. III. ep. vnica.*

Episcopus est superior populi, hic est subditus. *Lib.* 2. *const. Apost. c.* 14.

Episcoporum iniuria Christum tangit. *Euaristus ep.* 2. *Alex. I. ep.* 3.

Episcopi, iussu Domini constituti sunt. *Sixtus I. ep.* 2.

Episcoporum electionem Deus sibi reseruauit. *Dist.* 79. *cap. vlt. Anacletus epist.* 2. Licet sacerdotibus eam concesserit. *ibid. Dist.* 79. *cap. Electionem.*

Episcopus est maior presbytero, & diuersus minister. *Lib.* 2. *constitut. Apostol. c.* 58. 2. *qu.* 7. *cap. Quamquam. Concil. Constant. sess. vlt. in constitut. Martini V. Leo X. in Bulla contra Lutherum. Exurge* 40. *Concil. Trid. sess.* 23. *cap.* 4. *& can.* 7.

Episcopus est Princeps sacerdotum. *Lib.* 8. *const. Apost. c. vlt.*

Episcopus est, vt Proreta in naui, sacerdotes verò, vt nautæ. *Anacletus ep.* 1.

Episcoporum dignitas triplex est: Patriarchalis, Archiepiscopalis, & Episcopalis. *Dist.* 21. *cap. Cleros.*

Episcopi ab Archiepiscopis, Primatibus, & Pa-

Patriarchis non differunt in ordine. *Leo IX. epist. 4.*

Ex principio Ecclesiæ facta est hæc diuisio. *Anacletus ep.2. & 3.*

Episcopalis dignitas est maior regia. *Gregor.VII. lib.4. ep.2. lib.11. ep.2*

Est maior omni dignitate huius mundi. *Concil. Rauenn.3. post Clem.V. c.6.*

Episcopi non subsunt Principibus sæculi, sed præsunt. *De maiorit. & obed. cap. Sollicitæ.*

Episcopi non debent personaliter seruire Principibus sæcularibus, Regibus, &c. *Concil. Trident. sess. 25. de reform. c. 17.* Nec debent cedere locum illis, quia ipsi sunt Patres, & Pastores eorum. *ibid. c. 17.*

Non debent stare coram Principibus, si isti accumbunt, etiam si ab eis sumant partem, & cibum. *Concil. Mediol.1. part.2. tit. De dignitate ab Episcopo retinenda.* Nec Missale dant osculandum. *ibid.*

Sunt intercessores apud Deum pro delictis populorum. *Gregor.I. lib.1. ep.24.*

Episcopi memoria facienda in orationibus Ecclesiæ. *Concil. Nicæn. I. ex Arabico c.57.*

Episcopi sunt Christi legati; Patres spirituales fidelium, Columnæ Ecclesiæ, fratres Coepiscopi Papæ. *Clement. de pœnis c.1. § Ne super hac.*

Episcopis commissi sunt à Deo populi, sicut oues Pastori. *Concil. Rauennaten. 4. sub Ioan. XXII. c.2.*

Episcopatus non comprehenditur inter beneficia, quæ prouideri debent intra sex menses, dum vacant. *De concess. preb. c. Dilectus filius magister.*

Episcopis data est cura animarum hominum. *Concil. Aquisgran.3. part.4. c.5. & 7.*

Episcopi Hispaniarum, Africæ, Galliarum, Siciliæ, & Insularum adiacentium, iussu Sancti Petri facti sunt. *Innoc.I. ep.1.*

Episcopus est sponsus Ecclesiæ, ideo non debet eam relinquere. *Euaristus ep.2. 7.q.1. c. Sicut vir. De translatione Episcopor. cap. Inter corporalia.* Vide, *Episcopi quò ad mutationem.*

Episcopi per peccatum mortale non perdunt dignitatem Episcopalem. *Concil. Const. contra art.30. Ioannis Hus.* Vide, *Peccans.*

De Episcopi licentia omnia facienda sunt in Ecclesia. Vide, *Minister.*

Episcopi existentes in peccato mortali valide ordinant, & consecrant. *Concil. Const. contra art.4. Vvicleff.*

Episcopi in potestate ligandi, & soluendi habent maiorem potestatem, quam Presbyteri, etiam curati. *Concil. Constant. sess. vlt. in const. Martini V. Leo X. in const. contra Lutherum 40. Exurge.*

Episcopi ad regendum populum, & lucrandas animas positi sunt. *Gregorius VII. lib. 1. epist. 45*

Episcopi licet pares sint meritis, differunt gradu dignitatis. *2. qu.7. cap. Puto.*

Episcopalis dignitas non danda per ordinem ad diuitias, sed ad merita. *Dist. 41. cap. Episcopus, & cap. Clericus.*

Episcopus non fit maior per hoc, quod Rex, vel Imperator incolit suam ciuitatem. *Gelasius ep.13.*

Episcoporum ordo, vt maiores in maioribus ciuitatibus ponantur, est ex Apostolorum constitutione. *Clemens I. ep.1. c.4.*

Episcoporum potestas. Vide, *Episc. iurisdictio, & sub alijs titulis*, infra. Vide, *Prælatus.* Vide, *Superior.*

Vide, *Episcopo à quibus, & quomodo obediendum.* Vide, *Ordinarius.* Vide, *Capitulum.*

Episcopi eligendi qualitates naturales; & quæ impediunt.

Episcopus, cæcus totaliter, aut mutus, fieri non potest: neque totaliter surdus, sed cæcus vno oculo, vel claudus potest fieri. *Concil. quod dicitur Apostolorum c. 77. & 78.*

Habens maculam in oculo non potest eligi sine dispensatione Papæ. *Concil. Later. 3. in append. tit. De Elect. c.3.*

Illegitimus non potest eligi. *De elect. &c. cap. Cum in cunctis. Gregor. VII. lib. 2. ep.50. Concil. Lateran.3. c.3. Dist.75. cap. Quoniam. Concil. Trident. sess. 7. de reformat. cap. 1. & sess.22. de reform. c.2.* Vide, *Illegitimus.* Vide, *Electio.*

Iuuenes non possunt eligi in Episcopos, etiam si nobiles sint, & alias habeant bonas qualitates. *Gregor. VII. lib. 4. epist. 4. & 5. lib.5. ep.11.*

Bigamus non potest eligi, etiam, qui ante baptismum habuit primam vxorem, vel vtramque. *28. qu.3. cap. Acutius.*

Illiteratus non potest fieri Episcopus. *Concil. Valent. 2. c.7. Aquisgran. sub Ludouico Pio c.14. Aquisgran 3. par. 1. c.8. Concil. Trid. sess. 7. de refor. cap.1. Dist. 36. cap. Illiteratos. Dist. 61. cap. Statuimus. & cap. Neophitus. De elect. &c. cap. Cum in cunctis. Concil. Later 4. c.10. Concil. Trid. sess.22. c.2. De ætate, & qualit. &c. cap. fin.*

Episcopus debet esse doctor in Theologia, vel iure canonico, vel ab aliqua Academia habeat testimonium idoneitatis, si sit Regularis, habeat hoc testimonium à superiore Religionis. *Concil. Trident. sess.22. de refor. c 2.* Si non est doctor, sufficit habere testimonium, quod sit aptus ad docendum

dum populum. *Gregorius XIV. const. 6. Onus.*

Episcopus illiteratus est priuandus iurisdictione, & Episcopatu. *Honorius III. ex Cirone, de ætate, & qualitate, &c. c. 1.*

Episcopus nequit fieri, qui non est 30. annorum. *Concil. Agathen. c. 17. Concil. Arelat. 3 c. 3. Concil. Tolet. 4. c. 19. De elect. cap. Cum in cunctis. Dist. 77. cap. Episcopus. Concil. Lateran. 5. sess. 9. de refor. curiæ c. 1.* (Quod si dispensatur, ad minus sit annorum 27. *ibid.*) *Dist. 78. cap. Si quis triginta. cap. Nemo. cap. Presbyter. cap. Si triginta annorum*. Si Papa dispensat in ætate, saltem sit 27. annorum. Vide, *Papa circa dispensationes.*

Qui psalmos nescit, ordinari nequit Episcopus. *Gregorius I. lib. 4. ep. 45. lib. 8. ep. 34. Concil. Nicæn. 2. c. 2.*

Epilepticus non potest eligi in Episcopum. *De elect. cap. Cum inter canonicos.*

Episcopus olim eligi debebat de Clero illius Ecclesiæ. *Gregorius I. lib. 7. ex regest. epist. 89. Concil. Lateran. 4. c. 23.* Si in eo non adsint, de alienis eligantur. *ibid.*

Vxoratus non potest fieri Episcopus (in Ecclesia latina.) *Dist. 28. cap. De Siracusana. Concil. Lateran. 3. in append. tit. De coniug. c. 7.* Nisi vxor ingrediatur religionem. *ibid.*

Bigamus non potest fieri Episcopus, estò vnam vxorem habuerit ante baptismum. *Dist. 26. c. Acutius. cap. Vnius.* Vide, *Bigamus.*

Neque filius presbyteri. *Gregor. VII. lib. 7. ep. 1. Concil. Later. 3. in append. tit. De Elect. c. 3.* Potest cum dispensatione Papæ. *ibid.*

Ignobiles eligi possunt in Episcopos. *Gregor. VII. lib 9. ep. 2.*

Episcopi mores considerandi, non locus, aut genus, quia ab illis non ab istis nobilitatur. *Dist. 40. cap. Nos qui, & cap. Non loca.*

Notitia de vita, ætate, scientia, &c. Episcopi eligendi capiatur à Legato Papæ, vel ordinario, eoque absente à viciniori, quorum fides fideliter, & gratis danda est. *Concil. Trid. sess. 22. de reform. c. 2.*

Inuasor Ecclesiæ non potest esse Episcopus. *Ioan. VIII. ep. 223.*

Episcopi eligendi qualitates morales, seu requisita: Et quæ impediunt.

Episcopi eligendi qualitates multæ. *Dist. 23. cap. Quamquam.*

Episcopus fieri nequit recenter baptizatus. *Concil. Nicæn. 1. c. 2. Dist. 61. cap. Neophitus.*

Episcopus eligi potest etiam ignobilis. *Gregor. VII. lib. 9. ep. 2.*

Episcopus fieri nequit bigamus. Vide, *in tit. præcedenti.*

Datus, vt intercessor in populo ad faciendam electionem, non potest eligi in Episcopum. *Concil. Afric. c. 41.*

Episcopus eligendus debet esse sobrius, hospitalis, promptus, pudicus, &c. *Lib. 2. const. Apost. c. 2. 3. & 5.* Doctus, & eruditus. *ibid. c. 1.* Vide, *in præcedenti tit.* Non acceptator personarum. *Lib. 2. c. 5. & 42.* Non deditus cibis delicatis, nec multum insumens. *ibid. c. 5* Incorruptus, non se flectens ad munera. *ibid. c. 9.* Ædificans bono exemplo. *ibid.* Non promptus ad puniendum, sed hortator ad corrigendum. *ibid. c. 15.* Irreprehensibilis. *c. 17.* Non imperiosus spernens alios. *c. 20.*

Nequit eligi, qui non est instructus in Ecclesiasticis disciplinis. *Zosimus epist. 1. c. 1. Dist. 36. c. Qui ecclesiasticis.*

Episcopus à moribus nobilitatur, non à genere, vel loco. *Dist. 40. cap. Nos qui. & cap. Non loca.*

Nequit eligi aliquis repente ex laico. *Dist. 61. cap. Sacerdotale. cap. In sacerdotibus. cap. Non negamus. cap. Miserum. cap. Miramur. 1. quæst. 7. cap. Exigunt. & cap. Maximum.* Licet aliquando Ecclesia id tolerauit. *ibid. Concil Constantinopol. 4. c. 4. & 5. Concil. Sardicense c. 13.*

Talis laicus ordinatus Episcopus, non est Episcopus. *Concil. Constantinopolit. 4. c. 8. Formosus ep. 1. Adrianus II. ep. 5. Concil. Rom. 4. sub Ioanne XII.* Vide, *Sacerdos summus.* Vide, *Laicorum inhabilitas.*

Nequit eligi, qui in alijs gradibus inferioribus non est exercitatus, vt in ordinibus, vel numquam fuit ordinatus. *Siricius ep. 1. c. 13. Innoc. I. ep. 12. Zosimus ep. 1. c. 1. Dist. 36. cap. Qui ecclesiasticis. Dist. 61. cap. Miserum est. Nicolaus I. epist. 10. Dist. 77. cap. 1. Dist. 59. cap. Qui ordinatos. Concil. Sardicense c. 13.*

Eligi nequit, qui non est saltem subdiaconus. *Concil. Claramont. c. 7. Dist. 60. cap. Nullus in Episcopum.*

Ante sex menses saltem sit ordinatus in sacris. *Concil. Trident. sess. 22. de reform. c. 2.*

Non potest eligi, qui id procurat pecunia, aut precibus. *Simmachus ep. ad Cæsarium. Concil. Tolet. 4. c. 19. Concil. Nannetens. c. 16. Gregor. I. lib. 4. ep. 23.*

Nequit eligi, qui est exosus populo. *Cœlestinus I. ep. 2. Dist. 61. cap. Nullus inuitis. c. Studij. c. Obitum. c. Cassinensis. & dist. 63. c. Cleri plebis. & c. vlt. Concil. Aurelian. 5. c. 11. Parisien. 3. c. 8* & intrans populis inuitis, perpetuò priuandus est. *ibid.* & *Concil. Lucen. 2. c. 10. Concil. Aurel. 5. c. 11. Concil. Parisien. 3. c. 8.*

Non

Non eligendus ille, de quo non constat, quod per multum tempus fuerit continens, *Gregor.I. lib.8.ep.40. Dist.68. c.4.*

De clero proprio eligendus erat olim Episcopus. *Gregor.I. lib.11. ex reg. epist.14. in fine, & epist.18. Concil. Later.4. c.23.* & si in eo non aderat, ex externis erat eligendus: *ibid.*

Eligi non potest infamis; Publicus pœnitens; baptizatus in hæresi; rebaptizatus; Hæreticus; castratus à semetipso. Bigamus, seruus, laicus, miles, ignotus, neophitus, curiæ sæculi obligatus, minor 30. annorum, male promotus, pretio petens eligi; à Prædecessore electus. Isti omnes si eliguntur, officio sunt priuati. *Concil.Toletan.4. c.19. dist.51. cap. Qui in aliquo. Dist.61. cap Non negamus. Dist.81. cap. Apostolus.*

Debet habere bonum testimonium bonarum personarum de sua probitate. *Concil.Tolet 4 c.22. Dist.6. cap. Episcopum.*

Debet esse docibilis, vt alios possit docere. *Clemens I. ep.1. c.4. 23. cap. Qui Episcopus.*

Debet esse hospitalis, alias non fiat. *Dist.85. cap. vnico. Dist.86. cap. Fratrem.*

Concubinam habens, vel qui habuit, non potest eligi. *Dist.33. cap. Habuisse.*

Neque ambitiosi talis dignitatis. *1. quæst.1. cap. Nullus itaque, & cap. Estote ergo.*

Nequit eligi, qui vacat diurnis stipendijs. *Dist.36. cap. Qui Ecclesiasticis.*

Neque publicè pœnitentiatus. *Dist.61. cap. Non negamus.*

Neque criminosus capitaliter. *Dist. 61. cap. Bene nouit. Dist.81. cap. Apostolus.*

Neque ambientes Episcopatum, sed potius fugientes. *8. quæst. 1. cap. In scripturis. Concil. Aruernen. c.2. Concil. Aurelian.5. c.10.*

Neque, qui per fauorem illum procurat. *ibid.*

Neque, qui vult esse, vt præsit, non vt prosit. *8. qu.1. cap. Qui Episcopatum.*

Neque malis moribus præditus. *Dist.23. cap. Qui Episcopus. De elect. &c. cap. Cum in cunctis.*

Neque, qui virginem stuprauit. *Dist.81. cap. Tantis.*

Episcopus fieri non potest, qui non potest esse sacerdos. *De excessibus Prælator. cap. Ex literis.*

Neque, qui curijs sæcularibus, aut militiæ vacauit. *Siricius ep.2. c.1.*

Neque personæ ignotæ, sed notæ, & dignæ. *Siricius ep.3. c.2.*

Neque intrusus alio viuente. *7. qu.1. cap. Nouatianus, & cap. Non autem.*

Non potest eligi, qui sine dispensatione Papæ habet plura beneficia. *De elect. cap. Dudum Ecclesiæ Poth.*

Neque illegitimus, *De elect. &c. cap. Cum in cunctis.* Vide, *in præcedenti titulo.*

Neque inuasor Ecclesiæ. *Ioannes VIII. epist.223.*

Neque Presbyter, qui habuit filios. *Concil. Toletan. 1. c.1.*

Regulares eligi possunt in Episcopos; & iam facti, liberi sunt à iugo regulæ. *18. qu.1. cap. Statuimus. Clement. de electione c. 1.*

Episcopum malum Deus aliquando præesse permittit ob subditorum peccata. *8. qu.1. cap. Adaucter.*

Episcopatum ambientes magna damna inferunt Ecclesiæ. *Gregor.I. lib. 7. ex regest. epist. 116.*

Eligi aliquis non potest in Episcopum, nisi omnes de domo sua sint Christiani. *Concil. Carthag.3. c.18.*

Vide, *Laicorum inhabilitas.* Vide, *Beneficia, quibus conferenda.* Vide, *Beneficiorum incapaces.* Vide, *Electio.* Vide, *eligendus.*

Episcopi à quibus, & quomodo electi olim fuerunt, & nunc eliguntur.

Episcopi semper cum consensu Papæ, vbique fuerunt ordinati. *Gregor.I. lib.4. epist.34. in medio.* Etiam in Oriente per Vicarium Papæ creabantur. *Martinus I. epist. 11. dist. 63. cap. Porrò.* Vide, *Papa circa Episcopos.*

Episcopus olim sine licentia Metropolitani non eligebatur, nec ordinabatur. *Concil. Laodicenum c. 12. Concil. Nicæn. 1. c.6.* & non poterat se gerere pro Episcopo, si aliter eligebatur. *ibid. Concil. Antioch. c.19. Arelat.2. c.6. Carthag.2. c.12. Innocent.I. ep.2. c.1. Hilarius ep.2. c.1.*

Electiones Episcoporum olim regulariter ad clericos Cathedralium pertinebant. *De causa possessionis, &c. c. Cum Ecclesia, in fine.*

Electio Episcoporum olim à clero fiebat præsente populo. *Dist.63. cap. Quanto. cap. Plebs, c. Nosse. cap. Episcopus, cap. Literas, & cap. Metropolitanus.*

Episcopus per clerum, olim, eligebatur. *Concil. Constantinop.4. c.8. Concil. Cabilon. 2. c.10.* à Clero, & Comprouincialibus Episcopis fiebat. *ibid.*

Et si vitiatur deuoluitur ad Papam. *Concil. Rom.7. sub Greg.VII.*

Episcopo electo, olim Imperator assentiebat. *Dist.63. cap. Lectis.*

Episcopus olim, eligebatur de Clero illius Ecclesiæ, *Gregorius I. lib. 7. ex regest. epist.89.*

Episcopus olim per Prouinciæ Episcopos eligendus erat. *Concil. Nicæn.2. c.3.*

Epi-

mittitur, vt prouideat. *Concil. Trident. sess. 24. de reform. c. 1.*

Informationes, & processus de promouendo ad Episcopatum, & de statu Ecclesiæ, sumi debent per Cardinalem, qui relaturus est in Concistorio, & per alios tres Cardinales, qui ea debet subscribere, &c. *ibid.* Relatione facta in Concistorio differatur iudicium in aliud Concistorium, si Papæ sic videbitur expedire. *ibid. c. 1.*

Postea per *Gregorium XIV. const. 6. Onus*, stabilitum est quomodo facienda sit promotio. §. 10.

Episcopus non receptus à populo.

Si Episcopus non recipitur à Populo, interim se gerere debet, vt Sacerdotem. *Dist. 92. c. Si quis ordinandus, & cap. Si quis Episc.*

Talis non receptus, non sit molestus alijs. *Dist. 92. c. Si qui Episcopi.*

Episcopatus à laico non accipiendus.

Episcopatus de manu laici non potest accipi. *16. qu. 7. cap. Si quis deinceps. c. Quoniam c. Si quis Episcopus. s. Sane Thessalonicensi. c. Si quis clericus. c. Constitutiones. cap. Nullus laicorum. cap. Sicut Domini. c. Per laicos:* Talis accipiens excommunicatur *ibid.* Deponendus est. *ibid. cap. Si quis Episcopus.*

Episcopi ordinandi examen, quale, & à quo faciendum.

Episcopus ordinandus, per Metropolitanum erat olim, examinandus. *Dist. 24. c. Episc.*

Examinandus de fide, & moribus, prudentia, & scientia. *Concil. Carthag. 1. c. 1.*

Examinari debet de multis; & præcipè de canonum obseruantia. *Concil. Nicæn. 2. c. 2.*

Examinandum est, an sit bonæ vitæ; an suspectus de hæresi, vel schismate; an hæreticorum libros legat, vel habeat: an hæreticis faueat; vel cum eis conuersetur: an Eucharistiam tempore debito sumpserit; an in sacris, & quamdiù: an criminosus infamis, vel vitio notatus: an inimicitias habeat in loco Episcopatus: an filios habeat illegitimos: an bigamus, an familia eius sit Catholica: an excommunicatus, suspensus, apostata, publicè pœnitentiatus: an aliquando fuit insanus: an à dæmone vexatus: an de legitimo matrimonio natus, an hæretici filius, an 30. annos habeat, an magister, doctor, vel licentiatus in Theologia, vel iure canonico, an vitio deformi corporis laborans, an morbo comitiali. *Concil. Mediol. 1. par. 1. tit. De examine, &c.*

Examen Episcopi promouendi fiat per tres Theologos, & tres canonistas. *ibid.*

Cui demandatur examen, si promouendus sit extra curiam, secus in curia. *Greg. XIV. const. 6. Onus.*

Episcopi electi confirmatio.

Episcopi, olim, à Metropolitanis erant confirmandi. *Concil. Nicænum 1. c. 4.*

Electus si est indignus non debet confirmari. *Concil. Later. 4. c. 26.* Sed cassanda est talis electio. *Greg. VII. lib. 7. epist. 5.*

Episcopi vbique electi, à Papa sunt confirmandi. *Greg. I. lib. 4. ep. 34.* in medio. *Distinct. 61. c. Carinensis. Concil. Lateran. 4. c. 26.* Per se vel per alium, postquam est electus, debet se Papæ præsentare. *ibid.* etiam in Oriente per vicarium Papæ confirmabantur. *Martin. I. ep. 11.*

Episcopi electi extra Italiam, in eo tempore in quo expectatur confirmatio, possunt gubernare in spiritualibus, & temporalibus. *Concil. Later. 4. c. 26.*

Alij verò in Italia non possunt. Vide. *Electus.*

Episcopi electi ad Ecclesias cathedrales, intra mensem debent acceptare. & ex tunc ad Sedem Apostolicam iter arripere: post confirmationem accipiant. *De elect. in 6. c. Cupientes.*

Episcopus ante confirmationem non potest conferre beneficia, & irrita est collatio. *De elect. c. Nosti.*

Episcopus non confirmatus à Papa non potest disponere de rebus ecclesiæ, neque institutiones, vt Archidiaconi, vel aliorum facere, & si faciat sunt nullæ. *Concil. Later. 3. in append. tit. De elect. c. 1.*

Episcopus electus ab Hæreticis non confirmatur, nec à Papa. *Greg. I. lib. 8. epist. 65.* Vide, *Confirmatio.*

Episcopi consecratio seu ordinatio, à quo, quando, & vbi fit, ac quomodo.

Ab Episcopis prouinciæ debet ordinari; & si isti non conueniunt, ab Episcopis prouinciæ vicinæ. *Concil. Sardicen. c. 5.* ab Episcopis omnibus prouinciæ debebat, olim, ordinari vel saltem à tribus. *Ex Concil. Niceno 1. c. 4.*

Epi-

Episcopus à duobus, vel tribus debet consecrari, seu ordinari. *Concil. quod dicitur Apostol. c. 1. Concil. Nicæn. 1. can. 4. Concil. Arelat. 2. c. 5.* Sed alij Comprouinciales consentiant. *ibid. Concil. Afric. c. 16.* (prius 12. vel decem erant necessarij. *ibid.*) *Lib. 3. constit. Apostol. c. vlt.* Numquam ab vno. *ibid. lib. 8. c. 27. Anacletus ep. 2. Siricius ep. 4. c. 2.* Ab vno non potest. *ibid. Concil. Lucen. 2. c. 2. Concil. Tolet. 4. c. 19. Damasus ep. 5. Dist. 64. cap. Episcopi. cap. Ordinationes. cap. Prouinciales. Dist. 66. cap. Porrò Ierosolymitanum. Concil. Regiense in Gallia c. 1. Gregorius III. ep. 1.*

Ab vno non potest consecrari, sed à septem, vel saltem à tribus. *Concil. Arelaten. 1. c. 21.*

Episcopus à tribus non ordinatus, non est Episcopus. *Ioannes III. ep. vnica.*

Quod facienda sit à tribus, est de institutione Domini. *Anicetus in ep. decret.*

Ab vno consecrari non potest. *Gregorius I. lib. 12. ep. 31. c. 8. Gregorius VII. lib. 3. epist. 19.*

A tribus facienda cum Metropolitano Prouinciæ. *De temporibus ordinat. cap. Nec Episcopi.*

Ad consecrationem Episcopi, non requiritur consensus sæcularis magistratus. *Concil. Trid. sess. 23. cap. 4. & can. 7.*

Olim non poterant ordinari, seu consecrari, sine consensu Metropolitani. *Concil. Antiochen. c. 19. Concil. Arelat. 2. c. 6.* Alias non habendus pro Episcopo (id est quoad exercitium.) *ibid. Innoc. I. ep. 2. c. 1. Hilarus ep. 2. c. 1. Concil. Lucen. 2. c. 3. Concil. Aurel. 3. c. 3. Dist. 64. cap. Extra conscientiam. cap. Quia per ambitiones. cap. Episcopum. & cap. Illud. Dist. 65. cap. De persona. & cap. Placet nobis. De temporibus ordinat. cap. Nec Episcopi.* Vide, *Ordinatio.* Vide, *Ordinare Episcopos.* Vide, *Consecratio Episcopi.*

In *lib. 8. const. Apostol. c. 27.* Habetur, quod si necessitas vrgeat, vnus possit ordinare, sed prius habito decreto commissionis aliorum. Idem *ex Anacleto ep. 2. & dist. 64. cap. Ordinationes.* Sed non fuit in vsu, à tribus enim ordinatur.

Episcopum indignum consecrantes, careant deinceps illa potestate consecrandi. *1. qu. 1. cap. Si qui Episcopi. 25. qu. 2. cap. Si qui Episcopi.*

Episcopi consecrati ab Apostolis, qui fuerunt. *Lib. 7. const. Apost. c. 46.*

Episcopi vbique semper cum consensu Papæ fuerunt ordinati, seu consecrati. *Gregorius I. lib. 4. epist. 34. in medio. Dist. 63. c. Porrò.* (In Oriente per Vicarium Papæ. *Martinus I. ep. 11.*)

Episcopus consecrari non potest absque licentia Sedis Apostolicæ. *Siricius epist. 4. c. 1. Gregorius I. lib. 2. ex regest. ep. 30.*

Episcopis concessa est à Papa facultas consecrandi alios episcopos, ob absentiam, & distantiam Papæ. *24. qu. 1. cap. Prudentia.* & hoc semper ex antiquo fuit in praxi. *ibid.*

Episcopi promoti tenentur intra tres menses petere consecrationem. *Dist. 75. cap. Quoniam, & dist. 100. cap. Quoniam quidem. Concil. Calced. act. 17. c. 25. Concil. Wormatien. 1. c. 76. Concil. Trid. sess. 7. de refor. c. 9. & sess. 23. de refor. cap. 2.* etiam si Cardinales sint; quod si hoc omiserint facere intra tres menses, tenentur ad fructuum perceptorum restitutionem: et si intra alios tres sequentes menses omiserint, ipso iure sint priuati ecclesijs. *ibid.*

Si concedatur prorogatio, non extendatur vltra sex menses. *Concil. Trid. sess. 7. vbi supra.*

Consecratio Episcopi facta ab excommunicatis, reprobatur vt illicita. *Gregor. I. lib. 3. ep. 20.*

Episcopus semel consecratus non potest iterum consecrari. *Dist. 68. cap. Sicut semel.*

Episcopus inuitus non potest consecrari. *Distinct. 63. c. vlt. & dist. 74. cap. Vbi.* Sic consecrans, per annum suspenditur ab officio. *ibid. cap. Episcopus. & cap. Gesta.*

Episcopi, dum consecrantur inter missarum sollemnia, non possunt aliquem ordinare. *De elect. cap. Quod sicut. §. Super eo.*

Episcopi consecratio facienda in die dominico. *Lib. 8. const. Apost. c. 8. Concil. Tolet. 4. c. 19. Dist. 75. cap. 1. & cap. Quod à Patribus.*

Consecratio Episcopi fit cum vnctione Chrismatis. *Clemens I. ep. 3. Anacletus epist. 1. in fine. De sacra Vnctione cap. vnico.* In fronte, & manibus vngitur, & quare. *ibid.* Vide, *Consecratio Episcoporum.*

Consecrari non potest Episcopus, si ei aliqua objiciuntur, nisi discussis caussis contradictionum. *Concil. Afric. c. 17.*

Episcopi consecratio facienda in ciuitate sua, si est Metropolitanus: si alij, in loco constituto à Metropolitano. *Concil. Toletan. 4. c. 19.*

Fieri potest in Ecclesia cuius est episcopus. *Concil. Aurel. 4. c. 5.*

Si consecratio fiat extra Romanam Curiam, fit in Ecclesia, ad quam quis fuit promotus, aut in Prouincia, si id commode fieri poterit. *Concil. Trid. sess. 23. de refor. cap. 2.*

Episcopus consecrari non potest, nisi omnes de domo sua sint Christiani. *Concil. Carthag. 3. c. 18.*

Episcopi plures simul possunt consecrari. *De consecrat. Ecclesiarum cap. Cum sit.* Vide, *Altare.*

Quibus ceremonijs facienda est consecratio

Episcopi. *Concil. Carthag. 4. c. 2.* Duo Episcopi ponunt, & tenent librum Euangeliorum super caput, & ceruicem eius: Vnus super eum fundit benedictionem, id est, profert formam: reliqui Episcopi, qui adsunt, manibus suis caput eius tangunt. *ibid.* & hoc colligitur *ex lib.8 const. Apostolic. c.4. Anacletus ep.2. in fine. Dist. 23. cap. Episcopus.*

Episcopus consecratus, quid pro cartis (seu bullis) olim soluebat, & quo titulo. *Gregorius I. lib.4. ep.44.*

Vide, *Consecratio Episcoporum.*

Episcopi in quibus locis instituendi.

Episcopi in villis non constituantur, sed in ciuitatibus. *Concil. Laodic. c.57. Concil. Sardicense c.6. Concil. Tolet.12. c.4. Zacharias epist.1. Dist.80. cap. Episcopi. cap. Illud. cap. Non debere. & c. Episcoporum. Anacletus ep. 3.*

Episcopatus in locis insignibus erigantur. *De priuileg. cap.1.*

Episcopatus non multum debent distare. *Dist.80. cap. Fraternitatem.*

Episcopus nouus quomodo instituendus in loco, in quo numquam fuit.

Episcopus nouus in terra, diœcesis alterius fieri non debet, nisi consentiente diœcesano. *Concil. Carthag.2. c.5. & Carthag.3. c.42. Concil. Afric. c.20.* Requiritur consensus Concil. Prouinc. & Primatis. *Concil. Afric. c.65.*

Episcopatum de nouo volens in sua regione, tenetur prouidere de dote sufficiente. *Concil. Aurel.5. c.33.*

Episcopus nouus in loco, in quo numquam fuit, per Papam potest fieri. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.72.*

Episcopatus noui per Papam eriguntur. *Zacharias ep.2.*

Episcopi de nouo ordinandi, vbi fideles noui adsunt. 17. *quaest. 1. cap. Præcipimus, vt iuxta.*

Episcopi plures in vna Ciuitate.

In vna Ciuitate esse non possunt plures Episcopi. *Concil. Nicæn. 1. c. 8. Damasus ep.5. Concil. Cabilon.2. c.4. Tolet.12. c.4. Concil. Later.4. c.9.*

Si duo Episcopi consecrentur pro vna Ciuitate, nullus eorum est Episcopus, sed fiat noua electio. *Dist.79. cap. Si duo.*

Episcopus quomodo ponendus in possessione.

Concil. Nicæn. 1. ex Arabico c.71.

Episcopus consecratus curam tenetur suscipere animarum; quid si non?

Episcopus consecratus tenetur Ecclesiæ suæ curam suscipere; alias per superiorem excommunicetur. *Concil. quod dicitur Apostolorum c. 37. Concil. Antioch. c. 17.* Sed excusatur, quando per ipsum non stat. *ibid. c. 18.*

Priuandus est honore, si recusat ire: *Concil. Lucense 2. c.11. & 12.* & excommunicandus. *ibid. Dist.92. cap. Episcopus per manus.*

Episcopus non consecratus non exercet officium.

Episcopus non consecratus, licet confirmatus, non potest exercere ea quæ sunt ordinis. *De elect. cap. Transmissam.*

Episcopi iurisdictio, & iura in sua Diœcesi.

Episcopi iura in sua Diœcesi sunt hæc: Prælatio, correctio, reformatio, iurisdictio ad causas omnes Ecclesiasticas, ferre censuras, conferre beneficia, ministrare sacramenta, synodum facere, decimas, & quartam funeralium recipere, visitare, & procurationes à locis visitatis, iuxta eorum qualitatem, habere. *De officio Iudicis ord. cap. Conquerente.*

Episcopus loci delicti iudicare potest clericum alienum: sed Episcopus domicilij, vel beneficij exequitur priuationem beneficij, &c. si hæc interueniat. *De foro compet. cap. Postulasti.*

Episcopus in omnes personas suæ Diœcesis, etiam laicos, & Principes cuiuscumque conditionis, habet iurisdictionem in spiritualibus. *De maioritate, & obed. cap. Sollicitæ.* Etiam super Imperatores, & Reges. *Nicolaus I. in append. epist. 11.*

Concil.

Concil. Aquisgran.3.par.4.c.5. & 7. Post Concil. Tolet 8. Concil. Tribur. 1. c.32. Vide, Episcopi potestas.

Episcopus, quando solus potest conuocare Capitulum. Vide, Capitulum.

Episcopus, & eius Vicarius habet potestatem excommunicandi suos subditos, aggrauandi pœnas, ponendi interdictum, suspendendi à beneficio, ab officio, & ab ingressu Ecclesiæ, etiam sæculares. Concil. Constant. sess. vlt. in const. Martini V.

Potest remouere clericos ab alieno in sua Diœcesi institutos. Honorius III. ex Cirone, de clericis peregrinis c.1.

Episcopus turbari non potest in iurisdictione à Legato Papæ. Vide, Legatus.

Episcopi habent potestatem iudicandi omnes delinquentes in sua Diœcesi (in causis spiritualibus.) Lib.2. const. Apost. c.11. 13. 36. 37. & 46. Anterus epist. vnica. 19. qu.3. cap. Pacta subditorum.

Episcopo commissi sunt populi, vt oues pastori. Concil. Rauennat.4. sub Io. XXII. c. 2.

Possunt, & debent punire maleficos. Gregor.I. lib 12. ep.13.

Episcopus solus potest iudicare eos, qui non sunt de Capitulo, atque dignitates, saluis priuilegijs, si quæ sunt pro studijs Vniuersitatum. Concil. Trident. sess.25. de refor. c. 6.

Episcopus in Diœcesi potest inquirere crimina, & punire, & potest in hoc vti brachio sæculari. De offic. Iud. ord. cap. Perniciosa.

Sine Episcopi licentia, nihil in Ecclesia agatur. Clemens I. ep.3. 16. qu.5. cap. Cunctis.

In omnibus Ecclesiasticis petenda est Episcopi licentia. Clem.I. ibid.

Episcopus solus, & alij de eius licentia iudicare possunt causas Rectorum Ecclesiarum, & aliorum clericorum. Concil. Rauen.4. sub Io. XXII. c 13.

Episcopus in Diœcesi, in necessitate potest imponere ieiunium, & orationes; quod non possunt domini, vel alij laici. Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c. 56. Concil. Rauennat.1.

Potest reuocare concessiones factas ab antecessore, si sint factæ contra canones. Honorius III. ex Cirone, de rebus Eccl. non alienandis c.2.

Non potest iudicare Parochianum alterius Episcopi. 6. qu.3. cap.1.

Sed prædatorem iudicare potest, licet hic sit subditus alterius. 6. qu. 3. cap. Placuit.

Episcopus habet iurisdictionem in omnes Presbyteros, & Clericos, qui sunt in Diœcesi. Concil. Roman. sub Siluestro c. 7. Concil. Vernense c.8. Concil. Ratisponense. Concil. Trident. sess. 6. de refor. cap. 3. & omnes punire potest cum delinquunt. ibid.

Potest carcerare, & facere carcerare suos clericos. De sent. excommunic. in 6. cap. Si clericos.

Episcopo maledicens, ab eo potest puniri. Concil. Mediolan. 1. part. 2. de dignit. ab Episcopo retinenda.

Episcopus iudicat crimen adulterij. Concil. Rom. sub Ioanne IX.

Episcopus potest visitare, corrigere, & punire toties quoties, Cathedralia capitula, & alia, non obstante consuetudine contraria, exemptione, &c. Concil. Trident. sess.6. de refor. c.4.

Episcopus debet iudicare clericorum suorum causas omnes. Gregor. I. lib.9. ex regest. epist. 32. Concil. Trident. sess. 6. de refor. c.3.

Episcopus non potest absoluere, nisi in propria Diœcesi. Vide, Absoluere. Vide, Iudicare.

Episcopus habet iurisdictionem in cappellanos Regios non viuentes intra septa domus Regiæ: sic etiam in protonotarios honorarios, acolitos, Comites palatinos; & alios, qui in curia resident, ratione beneficiorum. Concil. Trid. sess. 24. de refor. c. 11.

Habent etiam iurisdictionem in familiares Cardinalium ob beneficia. ibid.

Episcopi iurisdictio per Papam defendenda, & custodienda. 11. qu.1. cap. Peruenit.

Episcopus quid potest circa vltimas voluntates. Vide, Dispositio. Vide, Hæres.

Episcopus potest corrigere Clerum, Capitulum, & canonicos. De officio Iud. ord. cap. Irrefragabili. Clement. sub eod. tit. cap. 1. Concil. Vernen. c.3.

Episcopus, vt Papæ delegatus, potest omnes subditos corrigere, reformare, &c. alia facere, quæ pro subditorum emendatione, ac vtilitate Diœcesis sunt necessaria, & in his non potest impediri, inhiberi, &c. & non obstat appellatio ad Papam interposita, sed procedere debet in opere, quod incepit. Concil. Trid. sess.24. de reform. c.10.

Potest procedere in causa, quando delegatus Papæ non procedit. De off. Iud. ord. cap. Significauit.

Potest iudicare causas miserabilium personarum, & compellere exemptos (si non habent iudices) ad soluenda debita. Concil. Trid sess.7. de refor. c.14.

Episcopus potest cogere vendentes, vt æqualiter omnibus vendant. De empt. & vend. c. 1.

Episcopus potest cogere hæredes ad executionem testamenti, si elapso anno non fuerint executi mentem testatoris. De testament. c. Nos quidem.

Potest omnia interdicere hæredi non soluenti legatum. ibid. cap. Si hæredes.

Episcopus nouiter factus exigere potest rationes

ctes ab Æconomo, & Vicario capitulari, etiam si fuerint absoluti à Capitulo. *Concil. Trid. sess.24. de refor. c.16.*

Episcopus habet potestatem ligandi, & soluendi omnes in sua Diœcesi. *Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio c.37. Aquisgran.3. par.4. c.5. & 7. Tolet.22. c.27.*

Potest absoluere impuberes percutientes clericos; mulieres, & impotentes accedere Romam. *De sent. excommunic. c.1.* Vide, *Absolutio.*

Potest absoluere per se, vel per suum Vicarium ad id deputandum, ab omnibus casibus occultis Papæ reseruatis in sua Diœcesi, & suos subditos. *Concil. Trident. sess.24. de refor. c.6. Etiam ab hæresi occulta.* Extra Diœcesim non potest ligare subditum. *De constitut. in 6. cap. Vt animarum.*

Episcopus est executor omnium dispositionum, tam in vltima voluntate, quam intra viuos factarum. *Concil. Trid. sess.22. de refor. c.8.*

Episcopus debet curare, vt in Monasterijs, tam virorum, quam mulierum, regula obseruetur. *Concil. Vernen. c.3. & 5. Concil. Trident. sess.25. de refor. c.5.* Vide, *Episcopus circa Regulares.*

Ad Episcopum pertinet probare miracula, alias non prædicentur. Item reliquias, & hæc omnia cum consilio Theologorum: & si dubium aliquod graue accidat, expectet Metropolitani sententiam, qui cum consilio Episcoporum definiat. *Concil. Trid. sess.25. in decr. De inuocatione, veneratione, &c.* Vide, *Miracula*, Vide, *Reliquiæ.*

Episcopus habet iurisdictionem in omnia loca pia Diœcesis, vt ecclesias, Hospitalia, &c. si non sint exempta. *De religiosis domibus cap. Cum dilectus, & cap. De Xenodochijs. Concil. Trident. sess.24. de refor. c.11.*

Habet etiam iurisdictionem in omnes seruientes Hospitalibus, locis pijs, &c. *Concil. Trid. ibid.*

Episcopus non potest à subiectione alicuius auferre Ecclesiam illi subiectam. *De excessibus Prælatorum cap. Ad hæc.*

Episcopus non perdit iura, si aliqua ecclesia vnitur ecclesiæ alterius Diœcesis. *De religiosis domibus cap. Quia Monasterium.*

Potest compellere Parochum diffamatum ad se purgandum, nisi appellauerit. *De purgat. canonica cap. Nos inter.*

Episcopus in visitatione, & extra, potest quoties est opus, procedere in causis criminalibus omnium Clericorum sæcularium etiam exemptorum, vt delegatus Papæ, non obstante quolibet priuilegio. *Concil. Trid. sess.14. de refor. cap.4.*

Episcopus potest suspendere quoscumque Clericos ordinatos in sacris sine literis dimissorijs, vel sine examine, si ab eo reperti sint inidonei, & hoc arbitrio suo, & ad tempus. *Concil. Trident. sess.14. de refor. cap.3.*

Episcopus, quomodo potest procedere contra eos, qui se tuentur cum literis conseruatorijs. *Concil. Trid. sess.14. de refor. cap.5.*

Episcopus habens potestatem puniendi clericos non subditos, non potest in hoc procedere, nisi cum licentia Episcopi proprij Clericorum, alias nullus est processus. *Concil. Trid. ibid. cap.8.*

Episcopus, vt delegatus Papæ, potest aliquando perpetuò vnire beneficia, siue curata, siue non curata, ob paupertatem curatorum, & alios casus à iure permissos, siue reseruata, siue aliter affecta: absque tamen præiudicio obtinentium illa. *Concil. Trid. sess.21. de refor. c.5.*

Episcopus, vt delegatus Papæ, potest notarios à quocumque factos, siue à Rege, siue ab Imperatore, &c. examinare; & quos non reperit idoneos, repellere. *Concil. Trid. sess.22. de refor. cap.10.*

Potest notarios delinquentes in officio in causis spiritualibus suspendere ab officio, vel perpetuò, vel ad tempus. *ibid. cap.10.* Vide, *Episcopus quò ad visitationem.*

Episcopus ante confirmationem, quando potest exercere iurisdictionem. Vide, *Episcopi electi confirmatio.* Vide, *Electus.*

Episcopo subduntur omnia Monasteria suæ Diœcesis, quæ non sunt exempta. *De religiosis domib. cap. Cum dilectus.*

Episcopus inhibet Iudici sæculari, ne admittat excommunicatos. Vide, *Excommunicati fiunt inhabiles.*

Episcopus sit contentus suis iuribus, & quæ sunt hæc. *De offic. Iud. ord. cap. Conquerente.*

In omni loco suæ Diœcesis non exempto potest sedere pro tribunali, & ius dicere. *De off. Iud. ord. c. Cum Episcopus.*

Episcopus de quolibet loco non exempto potest personas ecclesiasticas, si opus sit, capere, & carcerare. *De offic. Iud. ord. cap. Cum Episcopus.*

Episcopalis iurisdictio non potest committi pro pretio, & sic faciens perdit potestatem committendi officium. *Concil. Lateran.3. c.15. Concil. Colon.2. tit. De officior. &c. c.2.*

Episcopus quò ad Diœcesim alienam.

Episcopus in aliena Diœcesi, nullum actum iuridicum potest facere, & omnis talis est irritus (excepta ordinatione, quæ valida est, sed illicita, & impeditur executio ordinis.)

dinis.) *Concil. Constantinop.* 1. c. 3. *Carthag.* 1. c. 10. *Carthag.* 2. can. 11. *Carth.* 3. c. 20. *Afric.* c. 21. *Concil. Lucense* 2. c. 7. *Mogunt.* 3. c. 14. *Rauenn.* 2. *sub Clem. V.* c. 24. *Damasus ep.* 5. *Sixtus II. ep.* 2. *Calixtus I. ep.* 2. 9. *quæst.* 2. *cap. Nullus alterius. cap. Nullus Primas. cap. Placuit. & qu.* 3. *per totam ferè. De Parochijs, &c. c. Nullus Episcopus.*

Episcopus pulsus à sede potest in aliena Diœcesi ius dicere. Vide, *Episcopus spoliatus.*

Non potest iudicare subditum alterius Episcopi. 6. qu. 3. cap. 1.

Episcopus inuadens alienam Diœcesim, est deponendus. *Concil. Antioch.* c. 16. *Aurelian.* 5. c. 9.

Non potest in aliena Diœcesi ordinare, sine licentia proprij. Vide, *Episcopus quò ad ordinationes.*

Non potest instituere clericos in aliena Diœcesi. *Honorius III. ex Cirone, de clericis peregrinis* c. 1.

Non potest exercere Pontificalia in Diœcesi alterius, sine huius licentia. *Concil. Rauennat.* 2. c. 24. Sub pœna suspensionis ab exercitio Pontificalium ipso facto. *Concil. Trid. sess.* 6. *de refor.* c. 5.

Non potest in Diœcesi alterius absoluere, neque ligare, excommunicare, &c. 9. qu. 2. *cap. Nullus alterius. cap. Nullus primas. cap. Placuit, &c ibid. & qu.* 3. *per totam. De constit. in* 6. *cap. Vt animarum.*

Episcopus recipiens alienos clericos, excommunicandus est. *Concil. quod dicitur Apostol.* c. 16.

Vsurpans iurisdictionem alterius, excommunicandus est. *Concil. Vormatien.* 1. c. 62. *Concil. Turon.* 1. c. 9.

Non potest dedicare Ecclesiam alterius Diœcesis; & si faciat, Episcopus proprius potest eam reformare. *Gregorius I. lib.* 10. *epist.* 25.

Vide, *Episcopus quò ad ordinationes.* Vide, *Episcopo à quibus, & quomodo obediendum.* Vide, *Ordinarius.* Vide, *Indicare.*

Episcopi iurisdictio in causis hæreticorum, & suspectorum.

Episcopus potest, & debet procedere in causa hæresis. *Vrbanus IV. constitut.* 2. *Licet* §. 3.

Episcopus negligens persequi hæreticos, à vicinis Episcopis (olim) poterat conueniri; & si intra sex menses non exequebatur, erat excommunicandus. *Concil. Mileuit.* c. 25. *Afric.* c. 90.

Episcopus negligens persequi hæreticos, est priuandus. *De hæreticis cap. Excommunicamus.* §. *fin. Concil. Lateran.* 4. c. 3. & alius in locum eius ponendus. *ibid.*

Episcopus excusans hæreticos, vel celans, deponatur ab Episcopatu. *Concil. Mileuit.* c. 2. *Concil. Afric.* c. 91. *Concil. Toletan.* 16. c. 2.

Episcopus non arcens hæreticos à sua Diœcesi, est sacrilegus, & deponendus. *Concil. Arelat.* 2. c. 30.

Non potest facere legatum hæretico; & pœna. *Concil. Carthag.* 3. c. 13 *Concil. Afric.* c. 48.

Episcopus potest inquirere contra hæreticos, & processus formare contra eos; idemque potest facere Capitulum sede vacante. *De hæreticis cap. Ad abolendam.*

In his causis est iudex ordinarius, & potest insuper delegari à Papa. *De hæreticis in* 6. *cap. Per hoc.*

Episcopus coniunctim, & disiunctim ab Inquisitore, potest procedere in causa hæresis. *De hæret. in* 6. *cap. Per hoc.*

Episcopo nihil derogatur, nullumque ei fit præiudicium, per hoc, quod Papa instituit Inquisitores. *ibid.*

Episcopus simul cum Inquisitore sententiat in causa hæresis; & si non conueniunt, remittunt ad Papam. *ibid.* Si vult in sententiando deferre Inquisitori, & è contra, possunt. *ibid.*

Episcopus in causa hæresis debet procedere, sicut præcipiunt iura, & Apostolicæ sanctiones. *De hæret. in* 6. *cap. Per hoc.*

Episcopo procedente in causa hæresis, omnes tenentur obedire, iudices, domini temporales, magistratus, &c. *De hæret. in* 6. *cap. Vt Inquisitionis officium.*

Episcopi, & Inquisitores diuisim agunt, non quando vnus agit, & alius non; sed quando vterque agunt, sed separatim; & tunc debent communicare processus. *Extra, de hæreticis c. Ex eo.* Sed in fine tantum communicant processus. *ibid.*

Episcopi suis expensis debent inquirere in causis hæreticorum, & processibus: nec possunt petere partem expensarum ab Inquisitoribus. *ibid.*

Episcopi in causis hæresis non possunt procedere contra Inquisitores, nec è contra. *De hæret. in* 6 *cap. fin.*

Episcopi, quid possunt sine Inquisitoribus. *Clement. de hæret.* c. 1. § *Propter.*

Habeant carcerem communem cum Inquisitore: duo ponendi custodes, vnus ab Episcopo, alius ab Inquisitore: & duas isti habeant claues. *ibid.* §. *Sane.*

Episcopus faciens hæreticos hæredes, excommunicatur; etiam post mortem, talis declarandus. *Concil. Afric.* c. 48.

Episcopo procedenti in causis hæresis, omnes etiam Principes temporales, tenentur obedire.

dire. *De hæreticis in 6. cap. Vt Inquisitionis officium*.

Episcopus tenetur visitare terras suspectas de hæreticis. Vide, *Hæretici persequendi*. alioquin est priuandus. Vide, *ibid.*

Episcopus quò ad sua munera & officia.

Episcopi officia sunt benedicere, ordinare, offerre, manum imponere. *Lib.8. constit. Apost. c.28.* Item consecrare Ecclesias, altaria, virgines, chrisma conficere, confirmare, & ordinare, quæ alijs Presbyteris non conueniunt. *Concil. Hispal.2. cap. 7. Post Concil. Tolet.8. c.7. Dist.25. cap. Perlectis. Concil. Colon.2. part.1. c.1.* Vide, *Confirmatio*. Vide, *Consecratio*, *&c.* Vide, *Ordinatio*.

Episcopus per se ipsum debet sua munera exercere, non per Corepiscopum, siue substitutum. *Damasus ep.5.* Vide, *Corepiscopus*.

Episcopus solus potest confirmare cum chrismate in fronte. *Eusebius ep.3. de consecr. dist.5. cap. Manus quoque. cap. Nouissime. & cap. Vt ieiuni, Dist.21. cap. Cleros. Ioannes III. ep. vnica. Concil. Colon 2. par.1. c.1. Concil. Trid. sess.23. c.4. & can.7.* Vide, *Chrisma*. Vide, *Confirmatio*.

Episcopus confirmans, vel baptizans, debet esse ieiunus. *De consecrat. dist. 5. cap. Vt ieiuni*.

Episcopus debet confessiones fidelium audire, & prædicare, & visitare. quod si hoc per se facere non possit, per alios debet facere. *De offic. Iudicis ord. cap. Inter cætera*.

Episcopi munus præcipuum est prædicare. in dominicis, & festis tenentur id exequi per se, vel per alium. tempore verò Quadragesimæ, vel Aduentus, quotidie vel ter in hebdommada (saltem.) *Concil. Trident. sess. 5. de reform. c.2. & sess.24. de refor. c.4.*

Episcopo contradicente nullus, neque regulares, prædicare possunt. *ibid.*

Episcopus potest extremam vnctionem ministrare. *Concil. Vormat.1. c.72. Dist. 95. cap. Illud superfluum.* Vide, *Extrema Vnctio*.

Episcopi munus est ordines conferre. *Lib. 8. constit. Apost. c.28. Concil. Cathag.4. c.5. 6. 7. 8. &c. Concil. Colon. 2. part.1. c.1. Concil. Trident. sess.23. cap.4.* Vide, *Ordinatio*.

Episcopi munus est inuigilare, nè in Diœcesi adsint hæretici, contra eos inquirere, &c. *Concil. Senon. tit. Diœcesani c. 32.* Vide, *Episc. in causa hæresis*.

Ad Episcopum spectat approbare miracula, alias non prædicentur; item approbare reliquias: quæ facere debet cum consilio Theologorum, & si dubium graue accedat expectetur sententia Metropolitani, qui cum consilio Episcoporum definiat. *Concil. Trident. sess. 25. in decret. De inuocatione, &c.*

Episcopi munus est iudicare causas omnes Ecclesiasticas, & spirituales omnium fidelium suæ Diœcesis, exceptis exemptis, nisi in aliquibus, vt delegati Papæ. Vide, *Episcopi iurisdictio, &c.* Vide, *Episcopus quò ad Regulares, & alios titulos*.

Pro exercitio suorum munerum, vt ordinatione, chrismate, consecratione Ecclesiarum, &c. nihil potest accipere. *Concil. Brachar.2. c.3. & 5.*

Vide, *Episcopi obligationes*. Vide, *Corepiscopus*.

Episcopus quò ad ordinationes faciendas; vbi circa quos. & sine pretio.

Episcopus in sua tantum Diœcesi, & non in alia, potest ordines conferre sine licentia alterius Episcopi. *Concil. quod dicitur Apost. c.36. Concil. Antioch. c. 13. & 32. Constantinop 1. c.3. Concil. Vernen. c.13. Concil. Constantinop.4. c.23. Concil. Vormat.1. c.62. Carthag.1. c.10. Carthag.2. c.11. Carthag.3. c.20. Carthag.5. c.13.* & excommunicantur. *Concil. African. c.21. Concil. Rauenn. 2. sub Clemente V. c.24. Concil. Mogunt.3. c.11. 2. qu.2. per multa capp. 9. qu.2. cap. Nullus alterius. cap. Episcopum. cap. Episcopi. cap. Inuitati. cap. Lugdunensis. cap. Nullus Primas. & cap. Placuit. quæst. 3. per totum. Concil. Vernense c.13.* Vide, *Ordinatio*. Vide, *Ordo, &c.* Ex præfatis Concilijs, &c. multi dicunt esse irritam, talem ordinationem (sed intelligitur quò ad exercitium.) Idem confirmat *Sixtus II. ep.2. Calixtus I. ep.2. & post ep.4. Cœlestinus I. c.1.*

Episcopus non potest ordinare subditos alterius Episcopi, nisi cum commendatitijs illius (alias irrita est ordinatio, id est, impeditur exercitium ordinati.) *Concil. Antiochen. c. 22. Carthag 3. c.21. & 44. African. c.21. & 47. Syricius ep. 4. Sixtus II. ep.2. Innoc.I. ep.2. c.7. Adrianus . in decr. c.18. Concil Turon.3. c.13. Concil. Vormat.1. c 61. Concil. Moguntin. 3. c.14. Concil. Triburien. 1. c.28. Dist. 71. cap. De aliena. c. Clericos.* & alijs ibi per totam. *Concil. Turonen.3. c.13. Concil. Trident. sess.6. de refor. c.5.* sub pœna suspen-

spensionis ab exercitio Pontificalium.

De Papæ licentia, potest clericus vnius diœcesis ordinari in alia. *Dist.* 71. *c. Fraternitatem.*

Episcopus ordinans contra formam canonum suspenditur à communione. *Distin.* 55. *c. Nullus.*

Episcopus potest ordinare subditum alterius, si est familiaris suus. *Concil. Arausic.* 1 *c.* 8. Dummodo per triennium ei inseruierit. *Concil. Trid. sess.* 23. *de reform. c.* 9. Sed tenetur eidem conferre beneficium. *ibid.*

Episcopus ex commissione ordinans in diœcesi alterius, si ordinat non habentem beneficium, tenetur prouidere illum de victu donec per eum vel alium prouideatur de beneficio. *De præbend. in 6. cap. Si Episcopus.*

Episcopus titularis non potest prætextu priuilegiorum, aut continuæ familiaritatis, ordinare alterius subditum, non ad maiores ordines, nec ad minores, nec ad primam tonsuram, nec in loco exempto, nec in monasterio; sub pœna, ipsi suspensionis à Pontificalibus per annum; ordinatis verò, ab exercitio ordinum arbitrio Episcopi proprij. *Concil. Trid. sess.* 14. *de reformat. c.* 2.

Episcopus vsurpans hanc iurisdictionem circa ordinationes, quomodo punitur. Vide, *Episcopi iurisdictio.* excommunicandus. *Concil. Carthag.* 5. *c.* 13. *Concil. Vernen. c.* 13.

Episcopus non potest ordinare seruum alterius inuito domino. Et si ordinat scienter domino inuito, & in sacris, hic remanet in ordine, Episcopus verò tenetur satisfacere domino pro illo. Si Episcopus id nesciebat, & alij supplicauerunt vt ordinaret talem seruum, isti tenentur satisfacere. *Concil. Aurelian.* 1. *c.* 10. *Concil. Vormatien.* 1. *c.* 40. *Dist.* 54. *cap. Si seruus.*

Episcopus ordinans aliquem sine titulo, tenetur illum prouidere de beneficio. *De ætate & qualit. &c. c. Accepimus.*

Ordinans aliquem in sacris sine titulo, tenetur prouidere de victu, donec de beneficio prouideat. *De præbend. c. Episcopus.*

Episcopus non potest ordinare Religiosos inuitis eorum superioribus. *Concil. Roman. sub Greg. I. c.* 3.

Episcopi existentes in partibus infidelium, non possunt ordinare in aliena diœcesi, & promoti suspenduntur ab exercitio ordinum. *Concil. Trid. sess.* 14. *de reformat. c.* 2.

Episcopus non potest ordinare inter missarum solemnia in quibus ipse consecratur. *De elect. c. Quod sicut §. Super eo.*

Episcopus cum capitulo præsente debet ordinationes celebrare. *Concil. Carthag.* 4. *c.* 22. *Concil. Trid. sess* 23. *de refor. cap.* 8. Fieri debent in Ecclesia Cathedrali, præsentibus canonicis. *ibid.* Possunt etiam fieri in alia digniori Ecclesia. *ibid.*

Episcopus per se ipsum debet ordinare suos clericos. *Concil. Trident. sess.* 23. *de refor. c.* 3.

Si verò Episc. sunt impediti, & dimittunt eos ad alios vt ordinent, prius examinent, & postea dimittant. *ibid. c.* 3. & 8.

Episcopus celebraturus ordinationes, feria quarta præcedenti, vel alio tempore vocet ordinandos, & per probos viros faciat eos examinari de vita, moribus, & scientia. *ibid. c.* 7.

Examinatores sint Sacerdotes prudentes, periti, & exercitati in Ecclesiasticis. *ibid.*

Episcopi Itali non possunt ordinare Vltramontanos, nisi cum certis requisitis. Vide, *Itali.* Vide, *Ordinare.* Vide, *Ordinatio.*

Episcopus pro ordinationibus nihil accipiat. *Concil. Aurel.* 2. *c.* 3. *Concil. Bracbar.* 2. *c.* 3. *Concil. Trid. sess.* 21. *de refor. cap.* 1. Neque à notarijs aliquid possunt accipere ratione ordinationum, & contraria consuetudo abrogata est. *ibid.*

Vide, *Ordinatio,* per omnes tit.

Episcopi potestas in res Ecclesiæ, & quomodo disponere possit de illis.

Episcopus habet potestatem in omnes res Ecclesiæ. *Concil. quod dicitur Apost. c.* 40.

Episcopus debet pecunias & bona Ecclesiæ dispensare pro Ecclesia, clericis, & pauperibus: & si ipse indiget, prius pro se potest de eis accipere. *Concil. quod dicitur Apostolorum c.* 41. *Concil. Antioch. c.* 25. *Post Concil. Tolet* 1. *c.* 3. *lib.* 2. *constit. Apost. c.* 2. & 27.

De rebus Ecclesiæ cum cleri consilio debet disponere. *Concil. Later.* 3. *par.* 50. *c.* 19.

Cum circumspectione dispensare debet res Ecclesiæ. *Concil. Turon.* 3. *c.* 10. & 11.

Episcopi vti debent rebus Ecclesiæ, non tamquam proprijs sed tamquam commendatitijs. *Concil. Cabilon.* 3. *c.* 6.

Non potest Episcopus donare consanguineis res Ecclesiæ & pœnæ. *Concil. Antioch. c.* 25. *Concil. Paris.* 6. *lib.* 1. *c.* 16. *Concil. Trid. sess.* 25. *de reform. c.* 1.

Neque de illis potest ditare suos familiares. *ibid. Trident. c.* 1.

Episcopus debet inter bona Ecclesiæ computare, quæ sibi dantur, & relinquuntur à deuotis. *Concil. Agath. c.* 6.

Episcopus potest concedere res Ecclesiæ, vt eis benè vtantur, quod si malè vtuntur, potest eos priuare concessis. *Concil. Emeriten. c.* 13.

Episcopus successor non potest reuocare dona-

nationem factam ab antecessore. *ibid. c.*21.

Episcopus olim tertiam partem oblatorum, &c. à Parochijs poterat accipere. *Concil. Emerit. c.* 16.

Episcopus cum clero, in necessitatibus potest de bonis Ecclesiæ subuenire communitati populorum. *Concil. Later.* 3. *c.* 19. *Concil. Later.* 4. *c.* 46.

Episcopus potest ex omnibus fructibus, & prouentibus dignitatum personatuum, & aliorum in Cathedralibus, vel Collegiatis existentium sumere tertiam partem, & assignare in distributiones diuidendas ijs qui clero intersunt. *Concil. Trid. sess.* 22. *de refor. c.* 3.

Vide, *Clerici quò ad redditus*. Vide, *Ecclesiæ eorumque bona*. Vide, *Ecclesiæ redditus*.

Episcopi obligationes.

Episcopus consecratus tenetur præsentare se Metropolitano. *Dist.* 65. *c. Si quis*.

Episcopus tenetur docere populos verbum Dei. *Clem. I. epist.* 1. *c* 4. *& epist.* 2. tenetur docere doctrinam fidei. *ibid. lib.* 2. *const. Apost. c.* 5.

Tenetur incumbere custodiæ fidei, vtque ea conseruetur in sua diœcesi. *Concil. Mediol.* 1. *tit. De professione fidei*.

Tenetut super omnes laborare in Ecclesia. *Clem. I. ep.* 1. *c.* 4.

Tenetur bono exemplo ædificare populum. *Lib.* 2. *const. Apost. c.* 10.

Tenetur curare vt in Parochijs pueri doceantur de Doctrina Christiana; & compellant Parochos per censuras vt hoc exequantur. *Consil. Trid. sess.* 24. *de refor. c.* 4.

Episcopus debet quotidie audire sacrum; si est in loco habitationis. *Concil. Tolet.* 1. *cap.* 5.

Tenetur diligere subditos, vt filios cum omni caritate. *Lib.* 2. *const. Apost. c.* 20. eos corrigere, ac reducere ad bonum. *ibid.*

Tenetur omni anno confirmationis Sacramentum ministrare, alias puniendus, *Concil. Tolet.* 1. *c.* 2.

Tenetur habere curam pauperum. *Greg. I. lib.* 4. *ep.* 26. Vide, *Episc. circa pauperes*.

Tenentur benigne se gerere cum Imperatore. *Concil. Turon.* 3. *c.* 1.

Tenentur vacare studio Sacræ Scripturæ, sacrorum Canonum, & doctrinis Sanctorum Patrum. *Concil. Turon.* 3. *c.* 2. Tenetur scire Canones, & Statuta Apostolica. *Concil. Aquisgran.* 2. *par.* 2. *c.* 2. *&* 4. Et artem prædicandi. *ibid. c.* 6.

Tenentur cum benignitate tractare, iudices honorare, sic Comites, & alios Dominos temporales. *Concil. Turon.* 3. *c.* 33.

Tenetur curare, vt in Ecclesijs Parochialibus vel Baptismalibus, tot adsint Sacerdotes quot sunt necessarij pro administratione Sacramentorum. *Concil. Tridem. sess.* 21. *de refor. c.* 4.

Episcopus tenetur recuperare loca, & res pertinentes ad suam chathedram, & ad id est cogendus per superiorem. *Concil. Mileuit. c.* 24.

Episcopus tenetur compellere ad residentiam omnes beneficiatos, qui ad eam tenentur: si qui verò habent priuilegia de non residendo, Episcopus vt delegatus Papæ curet substitui vicarium idoneum, cum congrua portione fructuum beneficij. *Concil. Trid. sess.* 6. *de reform. c.* 2.

Tenetur deputare vicarium in loco in quo non potest residere beneficiatus, cum congrua portione, non obstante priuilegio, &c. *Concil. Trid. sess.* 7. *de refor. c.* 5.

Tenetur Episc. prædicare populo, in idiomate, quod ab hoc potest intelligi. *Concil. Turon.* 3. *c.* 17. Assiduè tenentur prædicare, *Concil. Cabil.* 3. *c.* 2.

Tenentur monere Principes, & iudices, nè pauperes opprimant. *Concil. Turon.* 3. *c.* 49.

Tenentur monere iudices, nè admittant falsos testes. *Concil. Turon.* 3. *c.* 34.

Tenetur scholas constituere, in quibus Christiani erudiantur. *Concil. Cabilon.* 3. *c.* 3. *Concil. Valent.* 2. *c.* 18. Vide, *Scholæ*. Vide, *Magister scholæ*.

Tenentur resistere Principibus turbatoribus Ecclesiæ. *Gelasius const.* 5. *Valde mirati*. §. 27. *& seq.* multa exempla *ibid.*

Tenentur resistere Regi tyranno populorum, & supponere regnum interdicto. *Gregorius VII. lib.* 2. *ep.* 5.

Debet esse, vt medicus omnium. *Clemen. I. epist.* 1. *c.* 1. *Greg. VII. lib.* 2. *ep.* 5.

Tenentur dare subditis cibum corporalem, & spiritualem. *Concil. Paris.* 6. *lib.* 1. *cap.* 23.

Tenentur explicare populis vsum, & vim Sacramentorum. *Concil. Trid. sess.* 24. *de refor. c.* 7.

Tenentur corrigere peccantes, & non potest conniuere. *Innocen. I. ep.* 25.

Episcopus post consecrationem tenetur in manu Metropolitani profiteri se castè, & sobriè victurum. *Concil. Emeriten. c.* 4.

Semper habere debet secum Presbyteros, & Diaconos. *Lucius I. in ep. De consecr. Dist.* 1. *c. Iubemus*.

Tenetur cum Diaconis viuere. *Distin.* 93. *c. Diaconi. Concil. Turon.* 2. *c.* 13.

Tenetur diligere Ecclesiam, vt vir vxorem. *Euaristus ep.* 2. 7, *qu.* 1. *c. Sicut Vir*.

Tenetur se gerere vt collegam, non vt dominum Presbyterorum. *Dist.* 95. *c. Episcopus qualibet, & c. Episcopus in Ecclesia*.

Episcopi tenentur alere clericos in necessitate, alias deponantur. *Concil. quod dicitur Apostol. c.* 59.

Dum

Dum ipsi sedent, non permittant vt Presbyter stet. *Concil. Carthag.* 4. *c.* 34.

Tenentur intra sex menses manifestare, quæ in Concilijs sunt decreta, sub pœna excommunicationis per duos menses. *Dist.* 18. *cap. Decernimus*.

Cum magna cura tenentur pascere fideles. *Ioannes ep. vnica*.

Tenentur procurare pacem inter se, & inter populos. *Dist.* 90. *cap. Præcipimus*. *Concil. Carthag.* 4. *c.* 26. *Post ep.* 3. *Bonifacij c.* 5.

Tenentur scire sæcularia negotia. *Dist.* 39. *cap. Petrus Diaconus*.

Tenentur superare bonitatem subditorum in vita, & moribus. 8. *qu.* 1. *cap. Nec sufficere*.

Tenentur defendere sacerdotes, & repellere iniustitias. *Fabianus ep.* 2. 3. *quæst.* 1. *cap. Dum ergo*.

Tenentur defendere, & patrocinari, quos suscipiunt sub tutela. *Dist.* 87. *cap. Irreligiosum*.

Tenentur scire librum Pastoralem D. Gregorij. *Concil. Turon.* 3. *c.* 13.

Tenentur prouidere de ministris secundum linguas, & nationes diuersas. *De off. Iud ord. cap. Quoniam*. *Concil. Lateran.* 4. *c.* 9.

Tenentur per se, saltem in maioribus festis confessiones audire. *Concil. Oxonien.* 1. *c.* 1.

Si Episc. non potest prædicare, & confessiones audire, ac visitare, tenetur de alijs prouidere, qui id faciant. *De off. Iud. ordin. cap. Inter cætera*. *Concil. Lateran.* 4. *c.* 10. *Concil. Regiaticinum c.* 11. Saltem in Dominica debet prædicare. *ibid. c.* 5. *Concil. Moguntiacum c.* 25. *Concil. Rhemense c.* 14. *&* 15. *Concil. Tolet.* 1. *c.* 2. *Valent.* 2. *c.* 16. *Concil. Trident. sess.* 5. *de reform. cap.* 2. Per se vel per alium, si est impeditus, tenetur prædicare, *& sess.* 24. *de refor. c.* 4. In Quadragesima vero, & Aduentu quotidie, aut ter in hebdomada per se, vel per alium. *ibid.*

Tenentur charitatiue tractare religiosos. *Extra, de sepulturis c. Super Cathedram*.

Episcopi omnes promouendi tenentur in primo Concilio Prouinciali acceptare decreta Concilij Tridentini, iurare obedientiam, & fidelitatem Romano Pontifici, & damnare hæreses damnatas ab alijs Concilijs. *Concil. Trident. sess.* 25. *de refor. c.* 2.

Tenentur clerum corrigere. *Clement. de off. Iud. ord. c.* 1.

Tenentur punire maleficos. *Gregor. I. lib.* 12. *epist.* 13.

Tenentur curare ne in Ecclesijs fiant clamores, confabulationes, iudicia, nundinæ, &c. *De Immunit. Eccles. in* 6. *cap. Decet*.

Tenentur habitare cum clericis. *Concil. Turon.* 2. *c.* 13.

Tenentur inuigilare, ne quis plura beneficia curata, dignitates, vel personatus obtineat, sub pœna suspensionis ab ingressu Ecclesiæ ipso facto. & quid agere debent cum habentibus. *Extra, de off. Iud. ord. c.* 2.

Tenentur impedire, ne laici exigant aliquid à clericis; alias consentiens, excommunicatur ipso facto, & pœnam depositionis incurrit. *Concil. Lateran.* 5. *sess.* 9. *Bulla de refor. curiæ c.* 3.

Tenētur celebrare Synodum omni anno. *Concil. Sabin. c.* 2. (qui omittit) suspenditur ab ingressu Ecclesiæ, donec in synodo se purget. *ibid.* Vide, *Episcopus quò ad Concilia*.

In mensa faciant legere Sacram Scripturam. *Concil. Tolet.* 22. *c.* 5.

Tenentur resistere omnipotenti inique agenti. *Nicolaus I. ep.* 10.

Tenentur exequi sententias latas à delegatis Papæ. *Concil. Lateran.* 3. *in append. tit. De potest. Iud c.* 1.

Episcopi in synodo tenentur tractare de obseruantia canonum, & de reformatione. *Concil. Sabin. c.* 2. Vide, *Concilium*.

Tenentur sæpe celebrare saltem in festis solemnibus, diebus Aduentus, & Quadragesimæ. *Concil. Londin.* 2. *c.* 23.

Etiam in Dominicis, & festis. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 2. *tit. De frequenti diuini sacrificij oblatione*.

Tenentur missas publice celebrare, & non in cappella, nisi ex necessitate. *Concil. Sabinen. c.* 7. Possunt per viam altari portatili vti. *ibid.* & sæpe, ac singulis diebus celebrare, si opus sit. *Concil. Regiaticinum c.* 2.

Tenentur recitare officium deuotè, & diurnis, & nocturnis horis, quantum possunt interesse. *Concil. Lateran.* 4. *c.* 17.

Tenentur dicere officium in choro cum clericis, nisi legitimè impediantur. *Concil. Later.* 4. *c.* 17. *Sabin. c.* 7.

Tenentur corrigere populos benignè, deinde seuerè, &c. *Concil. Trident. sess.* 13. *de refor. cap.* 1.

Tenentur docere nouiter ordinatos de suis officijs, de ministerio Sacramentorum, &c. *Concil. Rauenn.* 2. *sub Clem. V. c.* 9. Nec non materias, & formas Sacramentorum. *ibid.*

Tenentur honorare omnes clericos. *Dist.* 95. *cap. Ita subiectus*.

Tenentur curare, vt hospitalia omnia rectè administrentur, etiam si administratores sint personæ exemptæ. *Concil Trid. sess.* 7. *de refor. c.* 15.

Tenentur audientias dare horis competentibus, & iustitiam administrare. *Concil. Oxon.* 1. *c.* 1.

Tenentur curam habere de Parochijs, ne ab alijs vsurpentur. *Concil. Emeriten. c.* 8.

Tenentur contra incestuosos inuigilare, eosque punire, expellendo ab Ecclesia; & vtendo brachio sæculari. *Concil. Vormatien.* 1. *c.* 79.

Die Dominico tenentur interesse Ecclesiæ, nisi sint infirmi. *Concil. Aurel.* 1. *c.* 33. *De consecrat. dist.* 3. *cap. Episcopus si infirmus*.

Tenentur inuigilare, ne reditus hospitalium, leprosariorum, &c. vsurpentur, siue à fundatoribus, siue ab alijs, etiam exemptis. *Clement. de Religiosis domibus. c. Quia contingit*.

Episcopus promotus in curia tenetur visitare omnes Cardinales, quamprimum. *Concil. Later.* 5. *sess.* 9. *in Bulla de refor. curiæ c.* 1. *Leo X. const.* 7. *Supernæ*.

Episcopus causas tenetur coram clericis audire. *Concil. Carthag.* 4. *c.* 23.

Episcopus tenetur ire ad synodum, & concilia. *Concil. Carthag.* 4. *c.* 21. Vide, *Episcopi quò ad Concilia*.

Quando tenetur discedere versus Ecclesiam ad quam est electus. Vide, *Episcopus quò ad residentiam, in fine*.

Aliæ Episcoporum obligationes communes. Vide, *Clericorum obligationes*. Vide, *Ecclesiasticorum obligationes*. Vide, *Episcopus quò ad sua munera*. Vide, *tit. seq.* Vide, *Officia*.

Episcopi à quibus debent abstinere.

Episcopus habere non potest duas Ecclesias Cathedrales; habens vero dimittat vnam intra sex menses, alias postea acceptæ vacare censentur. *Concil. Trident. sess.* 7. *de refor. c.* 2. Vide, *Beneficia plura*. Vide, *Clerici à quibus debent abstinere*. Vide, *Ecclesiastici, sub hoc titulo*.

Episcopus cauere debet à ludis, & ebrietate, alias excommunicetur. *Concil. quod dicitur Apostolorum c.* 43.

Non debet facere iuramentum fidelitatis Regibus, Imperatoribus, vel alijs Dominis. *Concil. Claramont. c.* 17.

Abstineat ab vsuris, alias deponatur. *Concil. quod dicitur Apostolorum c.* 44. *lib.* 2. *constit. Apost. c.* 5.

Non admittat ad se mulieres ludicras, & iocosas. *Concil. Tolet.* 18. *c.* 3.

Abstineat à militia (alias deponatur.) *Concil. quod dicitur Apostolorum c.* 83. *Nicolaus I. ep.* 37. & *in decretis tit. De Episcopis c.* 7. 23. *quæst.* 8. *cap. Reprehensibile*. *Dist.* 36. *cap. Si quis vult*.

Non debet, nec per se, nec per alium dare securitatem pro indemnitate Ecclesiæ. *Concil. Later.* 3. *par.* 50. *c.* 1.

Abstineat à mendacijs, alias excommunicetur, vsque in finem. *Concil. Elibert. c.* 19.

Non quærat honorem, & gloriam ab hominibus, alias est mercenarius. 8. *quæ.* 1. *cap. Sunt in Ecclesia*.

Abstineat ab officio aduocati in litibus. *Clemens I. ep.* 1. *c.* 2. & 3.

Item à conductionibus tam per se, quam per alios faciendis. *Concil. Vormat.* 1. *c.* 69. & alijs ab officijs, vt procuratoris, &c. *ibid.*

Abstineat à conculcando alios Episcopos. *Concil. Arelat.* 1. *c.* 17.

Abstinere debet ab iracundia; alias deponendus est. *Concil. Nicæn.* 1. *ex Arabico c.* 28.

Abstinere debet à vigilijs, vsque ad mediam noctem. *Concil. Later.* 4. *can.* 17.

Abstinere debet à nimio somno in mane, vsque ad cantum auium. *ibid. can.* 17.

Abstineat ab administratione sæcularium, alias deponatur. *Concil. quod dicitur Apostolorum c.* 81. *Carthag.* 3. *c.* 14. Non sit conductor, &c. *ibid.*

Non suscipiat curam sæcularium. *Dist.* 88. *cap. Episcopus*, & *cap. Prælatum*.

Neque curam testamentorum. *ibid. cap. Episcopus*, & per tria capp. seqq.

Abstineat à verberando alios, etiam propter peccata. *Concil. quod dicitur Apostolorum c.* 28. *Gregor. I. lib.* 2. *ex regest. epist.* 52. *Dist.* 45. *cap.* 1. *c. Quod autem. cap. Neminem.* & *c. Cum Beatus*. Alias ab officio deponatur; & *cap. Episcopum*.

Abstineat à legendo libros gentilium. *Concil. Carthag.* 4. *c.* 16.

Abstineat à lectione librorum hæreticorum, nisi in necessitate. *Concil. Carthagin.* 4. *c.* 16.

Abstineat à litibus de rebus transitorijs. *Concil. Carthag.* 4. *c.* 19. *Concil. Aquisgr.* 3. *par.* 1. *c.* 4.

Abstinere debet à fastu, imperioso modo, & contemptu aliorum. *Lib.* 2. *constit. Apost. c.* 20.

Non debet docere grammaticam. *Gregor. I. lib.* 9. *ep.* 48. *Dist.* 86. *cap. Cum multa*. Sed scripturam sacram doceat. *ibid.*

Non potest tenere canes venaticos. *Concil. Toletan.* 17. *c.* 8. Quomodo puniendus. *ibid.*

Neque similes aues, falcones, &c. *Concil. Regiaticinum c.* 4. Abstineat à venationibus. *ibid. c.* 4. *Concil. Matiscon.* 2. *c.* 13. *Nicolaus I. in decretis tit. De Episcopis c.* 1.

Abstinere debet à conuiuijs, & vti debet parco victu. *Concil. Turon.* 3. *c.* 5. *Regiaticinum c.* 3.

Ebrietati vacans est deponendus. *Concil. Aquisgr.* 3. *par.* 1. *c.* 6. *Concil. Forotulien. c.* 3. *Parisien.* 6. *lib.* 2. *c.* 21. *Dist.* 44. *cap. Multis. cap. Conuiuia*, & *cap. Nullus*.

Absti-

Abstinere debet ab vsurpatione rerum alienarum. *Concil. Paris. 3. c. 3.*

Non grauet subditos aliquid exigendo ab eis. *Gregorius I. lib. 11. ex regest. ep. 22.*

Non potest imponere seruitium, vel grauamen clericis, vel Abbatibus, vel alijs. *Concil. Rom. 5. sub Gregorio VII. c. 10.*

Abstineant à ioculatoribus, & histrionibus, & similibus scurris. *Concil. Turonen. 3. c. 7.*

Non possunt ire ad comitatum Regum, seu Imperatorum sine licentia Papæ. 23. *qu.* 8. *cap. Quo ausu*. Aut saltem sine licentia Metropolitani. *ibid. c. Si quis Episcopus, & cap. Si vobis. Concil. Sardicense c.* 8. 9. 10. 11. & 12.

Abstinere debent à conuersatione malorum. 2. *qu.* 7. *cap. Peruenit, & c. vlt.*

Episcopi peccata grauissima sunt. *Martin. I. epist.* 12.

Abstinere debent à venationibus. *Dist.* 34. *cap. Quorumdam*. Sub pœna excommunicationis per tres menses. *ibid.*

Vide, *Episcoporum obligationes, & seqq. tit.*

Episcopi quò ad vxores, & continentiam.

Episcopus non potest habere vxorem (id est Latinus.) *Concil. Afric. c.* 37. & si habebat prius debet ab ea abstinere totaliter. *ibid. Concil. Turon. 2. c. 13. Concil. Carthag. 2. c. 2. Carthag. 5. c. 3. post epist. Lucij I. Dist.* 81. *cap. Ministri*, Alias priuetur. *Concil. Vermat. 1. c. 9. Concil. Mogunt. 3. c. 19.*

Episcopus (Græcus) qui potest retinere vxorem, vnam tantùm debet habere, & pudicam. *Lib. 2. const. Apost. c. 2.*

Vide, *Clericus habens vxorem*. Vide, *Coniuges. quò ad multa*. Vide, *Continentia*.

Episcopus circa cohabitationem cum mulieribus.

Episcopus non potest habitare cum mulieribus. *Concil. Nicæn. 1. can. 3. Concil. Roman. sub Zacharia c. 1. Concil. Turon. 2. c. 14.*

In Episcopi Palatio mulieres habitare non possunt; neque legitimè coniugatæ. *Concil. Meldense c. 26.*

Vide, *Clerici circa cohabitationem cum mulieribus*.

Episcopus fornicarius, vel permittens clericos fornicari.

Episcopus fornicarius Episcopali honore est priuandus. *Concil. Tolet. 8. c. 3. Extra, de pœnis c. Diuinis.*

Debet inter laicos facere pœnitentiam, & ab Ecclesijs eijci. *Dist.* 81. *cap. Si quis Episcopus.*

Si conuincitur est deponendus. 2. *qu.* 7. *cap. Paulus dixclinæ. & cap. Lator. Dist.* 81. *cap. Si quis amodo*. Sine spe restitutionis priuandus. *Concil. Nicænum ex Arabico c.* 77.

Episcopus peccans cum matre, vxore, vel filia alicuius magnatis, officio priuatur, & vsque ad finem excommunicatur. *Concil. Toletan. 11. c. 5.*

Episcopus inferens vim generosis puellis, vel viris, quomodo puniendus. *Concil. Tolet. 11. c. 5.*

Episcopus concubinarius si monitus à synodo Prouinciali non abstinet, ipso facto est suspensus: & si perseuerat, synodus referat ad Papam, qui eum puniat. *Concil. Trid. sess. 25. de refor. c. 14.*

Episcopus consentiens fornicationi clericorum, suspendatur. *Dist.* 83. *cap. Si quis Episcopus.*

Permittens fornicarium celebrare; vel tolerans illum, deponatur ab officio. *Concil. Later. 4. c. 14.*

Vide, *Diaconus capitaliter delinquens*.

Episcopi vita, victus, suppellex, & habitatio.

Episcopi peccata, grauissima sunt. *Martin. I. epist.* 12.

Episcopus prope Ecclesiam habitare debet. *Concil. Carthag 4. c. 14.*

Non debet legere libros gentilium, vel hæreticorum. *Concil. Carthag. 4. c. 16.* Nisi per necessitatem. *ibid.*

Episcopus non induatur serico. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. De Episcoporum vestitu*: Neque pellibus pretiosis: non vtatur vnguentis, vel odoribus suauibus, anulo tantum Episcopali sit contentus. Stragulum mulæ, vel equi non sit sericum, calcaria non aurata, &c. Multa de hoc. *Concil. Mediol. vbi supra.*

Episcopus suppellectili, & mensa modesta, & humili vti debet. *Concil. Carthagin. 4. c. 15. Concil. Turon. 3. c. 5. Concil. Trid. sess. 25. de refor. c. 1.*

Episcopus mensa frugali vti debet. *ibid.*

Con-

Concil. Mediol. part.2. De Episcopi mensa.

Suppellex sit simplex, nihil habeat aureum, vel argenteum, non sericum, non aulæa, non tapetia, acupicta, & similia: sed ita modesta, vt mundi contemptum redoleant, & alia multa de hoc *Concil. Mediolan. part.2. tit. De Episcopi suppellectili.*

Ciborum numerus, & apparatus epularum, qualis esse debet. *ibid. De Episcopi mensa.*

Non suscipiat onus exequendi testamenta. *Concil. Carthag. 4. c.18.*

Neque attendat curæ rei familiaris; sed orationi, & sacræ lectioni, *Concil. Carthag. 4. c.20.*

Dum ipse sedet non permittat clericos stare. *Concil. Carthag. 4. c.20.*

Episcopus scripturas sacras legat; Euangelium interpretetur. *Lib. 2. constit. Apost. c 5.* Non sit deditus turpi lucro; non maledicus, non osor pauperum. omnium amicus, modeste de se sentiens; ignaros doceat, malos arguat. *ibid, c. 6.* Bono exemplo populum ædificet. *ibid. c.10.* Non imperiosus, & spernens alios. *c.20.*

Vide, *Episcopi obligationes.* Vide, *Episcopus à quibus debet abstinere,*

Episcopo quomodo, & à quibus obediendum.

Episcopo obediendum est ab omnibus in Diœcesi. *Lib.2. const. Apost. c.20.*

Ei est obediendum, sicut viro ab vxore, *Euaristus ep.2. 7. qu.1. cap. Sicut vir.*

Episcopo non obedientes, grauiter puniendi. *Gregorius I. lib.10. ep.46.*

Episcopo iubenti mala, vt canere missam pro hæreticis, &c. non est obediendum. *Post epist. 2. Eutychiani. 11. qu.3. cap. Si quis Episcopus.*

Omnes Principes, & alios teneri ad obediendum Episcopis, docuit Sanctus Petrus. *Clem.I. ep.1. c.4. 11. qu.3. c.Si autem vobis. Gelasius ep.8.*

Inobedientes Episcopis damnandi, vt infames. *Clem.I. ep.3. 11. qu.3. c.Si autem vobis.*

Episcopi decreta impugnans, reijciatur. *De maioritate, & obedient. cap. Si quis venerit;*

Episcopi bannum transgrediens, per 40. dies pœniteat in pane, sale, & aqua. *Concil. Tribur 1. c.8.*

Episcopo conuocante populum ad placitum, in die, qua conuocat dominus sæcularis, Episcopo est obediendum. *Concil. Tribur riense 1. c.9.*

Episcopo omnes populi, & Principes subditi sunt, eique tenentur obedire. *De maioritate, & obed. cap. Omnes.* Vide, *Episcopalis dignitas.*

Episcopus non potest imponere seruitium, seu grauamen Clericis, vel Abbatibus, vel alijs. *Concil. Roman. 5. sub Gregor. VII. c.10.*

Episcopus non multum se humiliet coram Principe sæculari, neque multum eidem procedat obuiam, neque ob eum de equo descendat, qui fecerit per annum, excommunicetur. Sic & qui inducit ad id faciendum. *Concil. Constantinop. 4. c.14.*

Vide, *Episcopalis dignitas.* Vide, *Episcopi iurisdictio.* Vide, *Diœcesis, in fine.*

Episcopus quò ad residentiam.

Episcopus morari non potest in Prouincia, aut Ciuitate extra suam Diœcesim. *Concil. Sardicense c.14* Neque abesse potest à sua Ciuitate, plusquam per tres hebdommadas. *ibid. c.15.* Nunc autem per tres menses in quolibet anno, siue continuos, siue interruptos, abesse potest. *Concil. Trident. sess. 23. de refor. cap.1.* Sed ex ratione, seu causa legitima, seu æqua: & si grex non patitur damnum, id conceditur. *ibid.*

Tempore Aduentus, & Quadragesimæ non potest abesse. *Concil. Meldense c. 28. Concil. Trid. vbi supra.* Neque in festis Natiuitatis Domini, Resurrectionis, Pentecostes, & Corporis Christi possunt Episc. abesse à suis Cathedralibus. *Concil. Trid. ibid.* Nisi sua munera Episcopalia, alio eum vocent.

Episcopus tenetur residere. *Gregor.I. lib.5. ep. 23.* (alias in monasterio est retrudendus. *ibid.*) *Nicol. I. in decr. tit. De Episcopis c.5. 7. qu. 1. cap. Pontifices. cap. Placuit, vt nemini. cap. Peruenit. Pius IV. const. 10. De salute. Pius V. constit. 65. Cupientes. Vrbanus VIII. const. in append. 27. alias 137. Sancta synodus, vt infra.*

Die Dominico non absit ab Ecclesia. *De consecrat. dist. 3. cap. Episcopus.*

Episcopus residens non potest citari ad Papam à nullo iudice, pro nullo delicto, neque etiam hæresis, vel læsæ maiestatis, sine licentia Papæ. *Pius IV. const.10. De salute.*

Episcopus absens, si citatus non redit ad Episcoparum, est priuandus, & alius eligendus. *De clericis non residentib. cap. Ex parte vestra. cap. Qualiter, & cap. Inter quatuor.*

Quibus ex causis potest Episcopus abesse, & à quo probandæ tales causæ. *Concil. Trid. sess. 23. de refor. cap.1.*

Non debet absque graui necessitate extra Diœcesim pernoctare. *De maioritate, & obed. cap. Et si deceat.*

Epi-

Episcopus non residens per sex menses continuos, perdit quartam partem fructuum vnius anni, quam tenetur erogare fabricæ Ecclesiæ, vel pauperibus. Si per alios sex menses, aliam quartam partem perdit, & sic applicat. Crescente contumacia, à Metropolitano cogatur per censuras. Metropolitanus verò per Episcopum antiquiorem ad Papam intra tres menses est denunciandus, sub pœna interdicti ab ingressu Ecclesiæ. *Pius IV. const.* 10. *De salute.* & *Concil. Trident. sess. 6. de refor. cap.* 1. *in fine*, & *sess* 23. *de refor. c.* 1. & comprehendit omnes, etiam Primates, &c. *ibid.*

Episcopi tenentur residere, etiam si Cardinales sint, sub pœna amissionis fructuum, & alijs. *Vrbanus VIII. in append. const.* 27. *aliàs* 137. *Sancta synodus per* §. 18. Pœnæ sunt amissiones facultatum testandi, disponendi, & interdictum ab ingressu Ecclesiæ. Nullum negotium excusat, quia pœnæ incurrantur, nisi synodi, seu concilia Ecclesiastica.

Non possunt recedere ab Ecclesia sine Papæ licentia, nisi ob Concilia, vt supra, sub eisdem pœnis. §. 8.

Episcopi nouiter facti tenentur ad Ecclesiam se conferre hoc modo: qui Romæ sunt intra vnum mensem discedere, qui extra in Italia, intra duos. Extra Italiam existentes intra quatuor, sub eisdem pœnis. *ibid.* §. 7. 8. & 9. Nullum negotium excusat, nè incurrantur. §. 10.

Tolerantia, & conniuentia Papæ non excusat, nec etiam Cardinales. *ibid.* §. 11.

Pœnæ incurruntur, absque alia declaratione. *ibid.* §. 9.

Possunt abesse ab Episcopatu, ratione visitandi limina, sic. Existentes citra montes per quatuor menses: vltra montes, vel vltra mare per septem menses, & tunc id munus explere tenentur, & non ad alia diuertere. *ibid.* §. 12.

Episcopi Cardinales certi de morte Papæ, possunt ab Episcopatu recedere, vt veniant ad conclaue, & post coronationem Papæ per duos menses manere in loco electionis, & statim discedere. §. 13.

Episcopus Cardinalis habens Ecclesiam vnam de sex prope Romam, & aliam extra, in hac secunda tenetur residere. *ibid.* §. 17.

Vide, *Residentia*. Vide, *Residere*. Vide, *Ecclesiarum Prælati*, &c.

Episcopus à quibus potest accusari, & à quibus non, & ad quem.

Episcopi Catholici non possunt ab hæreticis accusari. *Concil. Constantinopol.* 1. *c.* 6.

A plebe non potest Episcopus accusari. *Euaristus ep.* 2.

A criminosis non potest accusari. *Concil. Carthag.* 2. *c.* 6. 2. *quæst.* 7. *cap. Præsumunt.*

Nec à detractoribus, vel inimicis. *Iulius I. ep.* 2. *c.* 28. 3. *qu.* 4. *c. Detractores.*

Nec à subditis. *Pius I. ep.* 1. 2. *quæst.* 7. *cap. Oues.* Nisi errent in fide, quia tunc etiam ab illis. *ibid.* & *Innoc. I. in epist. decret.* 2. *qu.* 7. *c. Maiorum.* & *c. Sententia.*

Neque à laicis. 2. *quæst.* 7. *cap. Non est.* & *cap. Laici.*

Neque à personis vilibus. 2. *qu.* 7. *cap. Quærendum.*

Ante accusationem debet fraternè corrigi. *Fælix II. ep.* 1. *c.* 2. *Adrianus I. in decret. c.* 5. *Iulius I. ep.* 2. *c.* 7. & 35. 2. *qu.* 7. *cap. Accusatio*, & *c. Si quis erga*. alias excommunicetur accusans. *ibid.*

Episcopus à sede pulsus non potest accusari, nec iudicari. *Sixtus I. ep.* 2. *Fælix I. ep.* 2. *Eusebius ep.* 2. *Sixtus II. ep.* 2. 3. *quæst.* 2. *c. Si quis Episcopus*. Vide, *Episcopus spoliatus.*

Ad Primatem olim accusari debebat Episcopus, & quo modo erat tractanda eius causa (prolixè.) *Concil. Carthag.* 3. *c.* 7.

Non potest accusari apud iudicem sæcularem. *Caius ep. vn. post ep.* 3. *Bonifacij I. c.* 4. *Fælix II. ep.* 1. *c.* 1. 11. *qu.* 1. *cap. Nullus.*

Episcopis accusatis dandæ sunt induciæ, vt se præparent, & non minores, quam sex mensium. 3. *qu.* 3. *cap. De inducijs. cap. Induciæ*, & *cap. Accusatis.*

Episcopi accusatio facienda coram duobus, vel tribus testibus. 2. *qu.* 7. *cap. Accusatio quoque.*

Episcopus accusatus habeat inducias, quas petit, & locum iudicij eligat, si timet de oppressore. *Fælix II. ep.* 1. *c.* 8.

Episcoporum accusationes non facilè recipiendæ. *Sixtus II. ep.* 2. 2. *qu.* 4. *cap. Accusatio.*

Episcopus accusatus de simonia, si se purgat restituitur. *Gregor. VII. lib.* 9. *ep.* 16.

Episcopos accusantium, vita, & mores prius examinanda. *Adrianus I. in decret. c.* 5. 2. *quæst.* 7. *cap. Si qui sunt.* & *c. Quærendum.*

Episcopus accusatus, iuramento se purgat. Vide, *Sacerdotes accusati.*

Vide, *Episc. Priuilegia.*

Epi-

Episcopus quomodo iudicandus vbi, & à quibus sententiandus.

Episcopus olim per duodecim Episcopos erat iudicandus. *Concil. Carthag. 1. c. 12. Carthag. 2. c. 10.* Neque aliter poterat condemnari, nisi in synodo. *Iulius I. ep. 1. 5. qu. 4. c. Nullus. & c. Duodecim. Zephirinus ep. 2. 3. qu. 8. cap. Accusatores. c. Suggere. Concil. Tribur. 1. c. 10.*

Alias decretum fuit, vt in synodo Prouinciæ iudicaretur causa Episcopi. *Adrianus I. in decr. c. 29.*

Episcopi inferiores iudicantur à superioribus. *Clem. I. ep. 1. c. 4.*

Extra Prouinciam non possunt iudicari, excepto iudicio Papæ. *Iulius I. ep. 2. c. 16. & 17. 3. quæst. 6. c. Peregrina. Fælix I. ep. 2.* Vide, *Episc. Priuilegia.*

Non possunt iudicari, nisi à iudice, quem eligunt, vel Papa deputat. *Iulius I. ep. 2. c. 34. Fælix II. ep. 1. c. 18. 1. qu. 1. c. Iudices.*

Episcoporum delicta melius discutiuntur in loco, vbi sunt commissa. *Greg. VII. lib. 4. epist. 17.*

Episcopus condemnari olim non poterat, nisi per 72. testes. *Concil. Rom. sub Siluestro c. 3. 2. qu. 4. cap. Præsul. cap. Nullam. qu. 6. cap. Omnis.* Vide, *Testes.*

Episcopus non potest citari, vt personaliter compareat, nisi ob causam per quam veniret priuandus. & hoc etiam si procedatur per Inquisitionem, aut denunciationem. *Concil. Trident. sess. 13. de reform. c. 6.*

Episcopus putans se grauatum à Metropolitano, appellat ad Papam. *Concil. Nicæn. ex Iulio I. c. 4. ep. 2. c. 16. & 17. Sixtus II. epist. 1.*

Episcopi non possunt damnari inconsulto Papa. *Concil. Nicænum ex Iulio I. c. 3. & 23. Benedictus III. ep. 1. Concil. Trid. vt infra.*

Episcopo condemnato, solus Papa potest causam reuidere. *Concil. Sardic. c. 3. Concil. Carthag. 6. c. 3. Concil. Trident. sess. 13. de refor. cap. vlt.*

Damnatus sine Papæ consensu, & facultate, statim restituitur, & hæc praxis ex tempore Apostolorum fuit in Ecclesia. *Fælix II. ep. 1. c. 18. Nicolaus I. ep. 8.*

Numquam potest Episcopus damnari sine facultate Papæ; nec etiam à Primate. *Iulius I. ep. 2. c. 26. & 30. 2. qu. 6. c. Ideo. Nicolaus I. ep. 38. & 42. Fælix I. epist. 1. Damasus ep. 4.* & sic iudicans temerè facit. *ibid. Fælix II. ep. 1. c. 10. Gelasius ep. 13. Adrianus I. in decret. c. 3. Gregorius VII. lib. 8. ep. 21. Concil. Trident. sess. 24. de refor. c. 5.*

Episcoporum omnium maiores causæ ad Papam referendæ, & ab eo iudicandæ. *Anacletus ep. 2. Euaristus epist. 2. Victorius I. ep. 1. Zephirinus ep. 2. Cornelius ep. 2. Damasus ep. 4. 2. qu. 1. c. Primates. quæst. 2. c. Ad Romanum. qu. 4. c. Nullam. qu. 6. c. Accusatus. & c. Decreto nostro. q. 7. c. Si quid. c. Quapropter. 3. qu. 6. c. Discutere. c. Quamuis. cap. Multum. Greg. IV. epist. vnica.* & dicit esse decretum *Concil. Nicæn. 1. Nicolaus I. ep. 42. Gregor. VII. lib. 8. ep. 21.* (& sine facultate Papæ non potest deponi. *ibid.*) *Concil. Tridentin. sess. 24. de reform. c. 5.*

Commissiones, quarum virtute procedi potest contra Episcopos, debent esse signatæ manu Papæ. *Concil. Trident. sess. 24. de refor. cap. 5.*

Dum à Papa iudicatur Episcopus, nullus in loco eius substituendus. *Iulius I. ep. 2. c. 3.*

Priuari non potest Episcopus antequam causa eius finiatur. *Fælix II. ep. 2.*

Non potest iudicari à iudice sæculari, nec coram eo. *Post ep. 3. Bonifacij IV. 11. q. 1. c. Nullus. 21. qu. 5. cap. Si Episcoporum causæ.*

Neque ab Imperatore potest iudicari. *Stephanus VI. ep. 1.*

Non potest iudicari à subditis. *Nicolaus I. epist. 8.*

Non potest citari ad Papam à nullo iudice, cuiusuis delicti prætextu, neque hæresis; neque læsæ maiestatis, sine licentia Papæ. *Pius IV. const. 10. De salute.*

Episcoporum causæ cum maturitate magna iudicandæ. *Gregor. I. lib. 7. ep. 62. 2. qu. 1. cap. In primis.*

Episcoporum causæ inter maiores numerandæ, ideoque Papæ reseruatæ. *Nicolaus I. epist. 42.*

Episcopus accusatus ad Sedem Apostolicam, non potest regredi sine literis Papæ. *8. qu. 5. cap. Quilibet fratrum.*

Episcopi criminosi à Papa tantum deponuntur. *Extra, de pœnis cap. Diuinis. Leo IX. ep. 3.* Idem *Leo const. 2. Cum ex venerabilium.*

Episcoporum causæ maiores, & criminales, quæ dignæ essent priuatione, à Papa tantum iudicantur, sic & causæ hæresis. *Concil. Trid. sess. 24. de refor. c. 5.*

Si committenda sit alijs, manu Papæ signetur commissio. *ibid.*

Præfati commissarij processum formatum ad Papam mittunt, & sic terminatur causa. *ibid.*

Causæ verò minores Episcoporum in Concilio Prouinciali terminentur; vel à deputandis per Concilium generale. *ibid. c. 5.*

Vide, *Episc. Priuilegia.*

Epi-

Episcopus circa Papam eiusque decreta, &c.

Vide, *Papa*. Vide, *Episcopus quomodo iudicandus*. Vide, *Episcopalis dignitas*. Vide, *Episcopi confirmatio*. Vide, *Papa*.

Episcopus sine Papæ facultate damnatus restituitur in pristinum, & hoc ex Apostolorum tempore fuit in praxi. *Felix II. ep. 1. c. 18.* Vide, *Episc. quomodo iudicandus, supra, diffusè.*

Episcopus semper potest appellare ad Papam. *Iulius I. ep. 2. c. 2. 2. qu. 6. c. Omnes. c. Si quis putat. 3. qu. 6. c. Accusatus.*

Episcopi non possunt effugere iudicium & subiectionem Papæ, nec etiam Patriarchæ Orientis, & Constantinopol. *Gelasius I. epist. 13.* Vide, *Patriarcha*. Vide, *Papa*.

Episcopi omnes in toto orbe à Papa dependent. *Nicolaus I. in append. ep. 4.* Vide, *Papa circa Episcopos.*

Episcopi semper cum Papæ consensu vbique sunt ordinati. *Gregorius I. lib. 4. ep. 34. in medio. Dist. 62. c. Porrò.*

Etiam in Oriente creabantur per vicarium Papæ. *Martinus I. ep. 11.*

Episcopi electi vbique obtinere debent confirmationem à Papa. *Dist. 61. c. Carinensis.* Vide, *Episcopi confirmatio electib. &c.*

Episcopi vocati sunt à Papa in partem sollicitudinis Ecclesiæ, non in plenitudinem potestatis. *2. qu. 6. c. Decreto.*

Episcopi non possunt resistere decretis Papæ. *Concil. Rom. 2. sub Leone I.*

Non possunt agere contra decreta Papæ. *25. qu. 1. c. Omnia.* Et excommunicantur si faciunt. *ibid. cap. Generali.* item *24. qu. 4. c. Si quis dogmata.*

Non possunt violare interdictum Papæ. *De priuilegijs in 6. c. fin.*

Episcopi non obedientes Papæ, suspendantur à celebratione Missarum. *Greg. I. lib. 5. ep. 75.* priuandi sunt. *De pœnis c. Diuinis.*

Episcopi criminosi à Papa deponuntur. *Extra, De pœnis c. Diuinis.*

Episcopi vocati à Papa, tenentur obedire, neque eos excusat impedimentum Imperatoris, &c. *Gregorius I. lib. 5. ep. 26.*

Episcopi Romano Pontifici obedire tenentur. & non obediens priuatur honore. *Gregorius IV. ep. vn. Dist. 19. c. Nulli Dist. 45. c. Licet.*

Non possunt ire in regionem longinquam, sine licentia Papæ. *Vigilius ep. 7.*

Episcoporum iurisdictio per Papam est defendenda, & custodienda. *11. qu. 1. c. Peruenit.*

Episcopi promoti à Papa, non possunt à curia discedere sine literis promotionis: non possunt fructus percipere, nec ab vllo acceptari: non possunt ministrare, nisi facto iuramento fidelitatis: acceptantes suspenduntur à beneficijs ad arbitrium Papæ. *Extra, de elect. c. 1.*

Episcopi non possunt discedere à curia sine licentia Papæ, alias incurrunt excommunicationem. *De maiorit. & obedientia c. Et si deceat, & c. Vt Prælatorum.*

Episcopi possunt per Papam eximi à iurisdictione Metropolitanorum. *16. qu. 1. c. Frater noster.*

Episcopi non possunt venire Romam latenter, sed debent se præsentare Papæ, alias notam infidelitatis incurrunt. *De maiorit. & obed. c. Et si deceat.* Et excommunicati sunt. *ibid.* Et qui eos recipiunt excommunicantur. *ibid. c. Vt Prælatorum.*

Primùm omnium tenentur visitare palatium Papæ, alias incurrunt notam infidelitatis. *ibid. c. Et si deceat.*

Episcopi contemnentes Sedem Apostolicam, eique non obedientes sunt priuandi. *De pœnis c. Diuinis.*

Episcopi male tractantes, vel impedientes eos, qui appellant ad Papam, priuantur. *De Pœnis c. Diuinis.*

Tenentur exequi sententias delegati Papæ. *Concil. Later. 3. tit. De potestate iudicum. c. 1.*

Non possunt censuras facere contra euntes Romam ad Papam pro suis negotijs. *Extra, De priuileg. c. Diuina.* pœnæ. *ibid.* Omnia facta sunt irrita. *ibid.*

Neque possunt priuare beneficijs litigantes apud Sedem Apostolicam, sub pœna excommunicationis & interdicti ipso facto. *ibid.*

Episcopi tenentur præstare iuramentum Papæ de subiectione, fidelitate, conuenientia ad synodum, visitatione liminum, de bene tractando Legatos Papæ, &c. *De iureiurando c. Ego N.*

Episcopi, Archiepiscopi, Primates, &c. promoti tenentur in primo Concilio Prouinciali iurare obedientiam, & fidelitatem Papæ, acceptare decreta Concilij Tridentini, & damnare omnes hæreses ante damnatas. *Concil. Trid. sess. 25. de refor. c. 2.*

Episcopi vocati à Papa ad synodum, non obedientes, nec se excusantes excommunicantur. *Ioan. VIII. ep. 181. & 182.*

Episcopus non recipiens honorificè Legatum Papæ excommunicatur, & à celebratione Missæ suspenditur. *Ioan. VIII. ep. 196.*

Episcopus à quocumque damnatus, à Papa potest iterum iudicari. *Concil. Sardic. c. 3.*

Episcopi etiam in longinquo distantes à Papa obtinent, vt possint alios consecrare. *24. qu. 1. c. Pudenda.* Et hoc semper antiquitus fuit in vsu. *ibid.*

Vide, *Papa circa Episcopos*. Vide, *Iuramentum fidelitatis.*

Episcopus circa Metropolitanos.

Episcopus consecratus Metropolitano se præsentet. *Dist.65. cap. Si quis in Metropolitana.* Hoc olim.

Episcopus sine licentia Metropolitani, nihil potest agere extra Prouinciam. *9. quæst.3. cap. Per singulas. Iulius I. ep.2. c.23.*

Episcopi Metropolitano subduntur. *9. qu.3. cap. Per singulas il 2.*

Episcopus olim sine Metropolitano non poterat Ecclesiam gubernare, & alia facere. *Concil. Antioch. c.10.*

Olim intra duos menses à die consecrationis adire debebant Metropolitanum; vel si infirmi, per alium eis significare. *Concil. Tarracon. c.5. Dist.65. cap. Si quis in Metropolit.* Si extra Metropolitanam erant ordinati.

Neque extra Prouinciam olim poterant exire sine Metropolitani licentia. *Hilarus ep. 8.*

Ad Imperatorem accedere non poterant sine licentia Metropolitani. *Concil. Antioch. c. 11.*

Sine licentia Metropolitani non poterant, olim ordinari. *Hilarus ep.2. c.1.*

Non tenentur feria 5. Cœnæ conficere Chrisma cum Metropolitano, nisi adsit priuilegium, vel antiqua consuetudo. *Honorius III. ex Ciron. de offic. Iud. ordin. c. 3.*

Episcopi vocati à Metropolitano pro publicis negotijs, tenentur eos adire, alias puniri possunt ab eo. *Concil. Toletan. 13. c. 8. Concil. Carthag. 3. c 28.* Trans mare ire non possunt sine eius licentia. *ibid. Concil. Agathen. c 35. Epaunen. c.1. Concil. Emeriten. c.6.* Nunc verò exempti sunt. Vide, *infra.*

Episcopi nunc, excepto tempore synodi, seu Concilij, non tenentur ire ad Metropolitanum, quando vocantur, non obstante quauis consuetudine, &c. *Concil. Trid. sess.24. de refor. c.2.*

A Metropolitano potest Episcopus appellare ad Patriarcham. *Concil. Constantinop. 4. c. 26.*

Episcopus grauatus à Metropolitano, appellat ad Papam. *Sixtus II. ep.1. 2. quæst.6. cap. Si quis putauerit.*

Possunt Episcopi à Papa eximi à iurisdictione Metropolitanorum. *16. qu.1. cap. Frater noster.*

Episcoporum, & subditorum causæ non cognoscuntur à Metropolitano, vel Patriarcha, nisi per legitimam appellationem. *De off. Iud. ord. cap. Duo simul.*

Vide, *Archiepiscopus.* Vide, *Metropolitanus.*

Episcopus circa pauperes, & oppressos.

Episcopi domus debet esse hospitium omnium pauperum. *Concil. Parisiense 6. lib. 1. c. 14.*

Episcopus tenetur releuare oppressos. *Eleuterius in ep. decret.*

Episcopus semper pauperes ad mensam habeat. *Concil. Rhemense c.17.*

Episcopi tenentur ad alendos pauperes. *Concil. Rauenn.1. sub Honorio IV. c.2.*

Episcopi iuuare tenentur pauperes oppressos, & corrigere oppressores. *Concil. Arelat.4. c. 17.*

Ecclesiæ facultates pauperibus potest Episcopus dispensare. *10. qu.2. c.vlt.* Sed non ex suo libito, & pœnæ. *ibid.*

Debent patrocinari pauperes recurrentes ad eos. *Dist. 87. cap. Licet. cap. Defensionis. cap. Diuinæ.*

Tenentur alere pauperes pro viribus suis. *Dist.82. cap.1.*

Debent potius subleuare pauperes, quam parietes Ecclesiæ ornare. *12. quæst.2. cap. Gloria.*

Pauperes, ac debiles sustentare tenentur. *Concil Aurel.1. c.18. Dist.81. cap. Episcopus pauperibus.*

De Thesauro Ecclesiæ accipere debet Episcopus ad sustentandum pauperes. *Concil. Turon. 3. c. 11. Concil. Trident. sess. 25. de refor. c.1.*

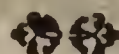
Episcopus percussor per se, vel per alium.

Episcopus neminem potest percutere suis manibus, neque propter peccata. *Concil. quod dicitur Apostol. c.28. Concil. Agath. c.1. Gregorius I. lib. 2. ex regest. ep. 52. Dist.45. cap. Quid autem. cap. Neminem, & cap. Cum beatus. Dist. 86. c. Non liceat.*

Episcopus verberans, officio priuetur. *Dist. 45. cap. Episcopum.*

Episcopus faciens fustigari aliquem crudeliter, puniendus, & quomodo. *De clerico percussore cap. Præterea.*

Vide, *Clericus percussor.* Vide, *Episcopus à quibus debet abstinere.*

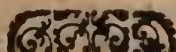
Epi-

Episcopus negligens in suo officio.

Episcopi negligentes, qui non prædicant, non visitant, non confirmant, & exigunt expensas, priuandi sunt. *Post Concil. Tolet.* 1. *c.*2.
Episcopus non corrigens clerum non valet corrigere populum. 8. *qu.*1. *cap. Quid autem.*
Episcopus negligens, est corrigendus. *Dist.* 84. *cap.*1. *& cap. Nunciatum.*
Episcopus non puniens fornicationem diaconorum, subdiaconorum, &c. ab officio suspendatur. Idem de incestu. *Concil.Rom.*5. *sub Gregor.VII.c.*12.
Episcopus negligens, Christum non diligit. 25. *qu.*1. *cap. Diuinis.*
Episcopus consentiens, vt subdiaconus vacet vxori, suspenditur ab officio. *Concil. Melsitanum c.*12. *dist.*32. *c.*1.
Episcopi negligentes persequi hæreticos, deponantur. *Concil. Later.* 4. *c.*3. *de hæret. c. Excommunicamus §. fin.*
Episcopus non puniens crimen incestus, suspenditur ab officio. *Concil. Rom.* 5. *sub Gregor.VII.c.*12.
Episcopi permittentes, vt eligantur, dignitates, Parochi, &c. indigni, vel carentes ætate, vel sufficientia, &c. priuantur potestate conferendi tales dignitates. *Concil. Lateran.*3. *c.*3. 11.*qu.*3. *cap. Priuilegium. Dist.*63. *cap. Si forte.*
Episcopi negligentes cogantur facere, quæ debent. *Concil. African. c.*88. Vide, *Episcopi obligationes.*
Vide, *Pastor.*

Episcopatuum vnio.

Episcopatuum vnio fieri potest à Papa. 16. *qu.*1. *cap. Et Temporis.*
Episcopatus pauper vniri potest cum alio vicino. Sed præcedere debet examen Concilij Prouincialis, & mitti debent instrumenta ad Papam, vt ipse definiat. *Concil. Trid. sess.* 24. *de refor. c.*13.
Episcopus pauper poterit de beneficijs non curatis à Papa prouideri. *Concil. Trid. sess.* 24. *de refor. c.*13.
Vide, *Vnio.*

Episcopi spoliati, seu eiecti, quomodo tractandi, & eorum priuilegia.

Episcopi sede pulsi non possunt excommunicari, aut iudicari. *Sixtus I. ep.*2. *Iulius I. ep.*2. *c.*8. *&* 35. 2. *qu.*2. *cap. Nullus potest. & cap. Si Episcopus fuerit.*
Episcopi spoliati non possunt accusari, nisi prius in pristinum restituantur. *Stephanus I. ep.* 2. *Fælix I. ep.* 2. *Caius ep. decr. Eusebius ep.*2. Neque potest ad synodum vocari. *ibid. Damasus epist.* 4. *Fælix II. ep.*1. *c.*3. *&* 4. *Ioannes I. ep.*1. *Concil.Rom. sub Symmacho.* 2. *qu.*2. *c. Nullus potest. cap. Antiquitus. c. In scripturis. c. Nullus Episcoporum. & cap. Præceptum est.* 3. *q.*2. *cap. Si Episcopus.* 3. *qu.* 1. *c. Episcopi. c. Episcopis. cap. Reintegranda.* 3. *qu.*2. *cap. Prius ergo.* 5 *quæst.* 2. *cap. Si primates. Nicolaus I. ep.*9. *Zephirinus ep.*2. *Fabianus epist.* 2.
Episcopi spoliato, vel eiecto iniustè, nullus alius eligatur. *Concil.Rom. sub Ioanne IX.*
Episcopi spoliati reditus omnes, pro eo conseruandi. *Honorius III. ex Cirone, de restit. spoliat. c.*1.
Episcopus spoliatus tanto tempore debet manere in possessione, quanto mansit eiectus, antequam respondeat. *Damasus epist.* 4. *c.*8. 3. *qu.*2. *cap. Tamdiù.*
Episcopus pulsus cessante persecutione reuertatur ad Ecclesiam suam. *Nicolaus I. in decr. de Episcopis c.*6. 7. *qu.*1. *cap. Scisitaris.*
Episcopi pulsi à sedibus, possunt in alieno territorio iurisdictionem exercere contra expulsores, in locis & Ecclesijs securis, quò expulsores possunt adire. *Clement. de foro compet. c. vn.* Si verò propter metum eorum citari non possunt, in Ecclesijs principalium ciuitatum, & locorum promulgari faciant citationes, & lapso termino procedere. *ibid.*
Item possunt suos subditos in aliena Diœcesi iudicare, sed non trahant eos extra Diœcesim suam vltra duas dietas. *ibid.* Dicente Episcopo se non potuisse citare expulsores, ei creditur.
Expulsi, ad id faciendum primùm petant licentiam à Diœcesano, & siue ille det, siue non, procedant.
Diœcesano nullum paritur præiudicium per quamlibet moram pulsi, in sua Diœcesi. *ibid.* & alia de hac materia. *ibid.*
Episcopus spoliatus, vel pauper, poterit à Papa prouideri de beneficijs non curatis. *Concil. Trident. sess.* 24. *c.*13.
Vide, Citatio. Vide, *Eiecti.* Vide, *Spoliati.*

Episcopus relinquens Ecclesiam, vel subditos, seu renuncians.

Episcopus non debet relinquere Ecclesiam, tempore persecutionis. *Liberius epist.12. Concil. Antioch. c.21.*

Episcopo non licet dimittere Ecclesiam suam. 7. *qu.1. cap. Sicut vir.*

Episcopus non potest renunciare ob senectutem, si sit necessarius Ecclesiæ. *De renunciat. c.1.*

Episcopus ob quas causas potest renunciare. Vide, *Renunciatio.*

Ecclesiam relinquens, non potest amplius se in ea immiscere; sed est inuasor, si id facit. *Gregor.VII. lib.8. ep.15. & 17.*

Episcopus, qui renunciauit, validè ordinat, sed ordinatus suspenditur ab executione officij. *De ordinatis ab Episc. qui renunciauit c.1.*

Episcopus, qui loco renunciat, potest inuitari ad ordinationes faciendas: si verò renunciat dignitati etiam, solum minores ordines dare potest: si dat maiores, ordinatus remanet suspensus ab executione eorum. *Concil. Later.3. in append. tit. De depositione c.18.*

Petens licentiam renunciandi, si obtinet, compellendus est exequi. *Concil. Lateran. 4. c.28.*

Episcopi aliquando possunt subditos deserere, quando scilicet vergit in maius bonum Ecclesiæ. 7. *qu.1. cap. Ibi adunati.*

Vide, *Renunciare.* Vide, *Benefic. renunciat.*

Episcopus quò ad mutationem, seu translationem Ecclesiæ.

Episcopus ambiens Ecclesiam alterius deponatur. *Concil. Constantinop.4. c.9. Concil. Antioch. c.21.* Vide, *Ambiens.*

Episcopi non transferantur de Ciuitate in Ciuitatem. *Concil. Nicæn.1.c.15. Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio c.43. Concil. Calced. c.5. & 20.*

Episcopus ambiens Ecclesiam maiorem, vtraque careat. 7. *qu.1. cap. Si quis de ordine.* Etiam si æqualem, deponatur. *Concil. Constantinop.4. c.9.*

Episcopus non debet ad aliam Ecclesiam transire, sed manere in sua. 7. *qu.1. cap. Non oportet, cap. Episcopum. cap. Propter. cap. Placuit, vt nemini. & cap. Sicut vir. Hilarus ep. 2. de consecr. dist. 4. cap. Non licet fieri.*

Episcopus intrusus in aliena Ecclesia, est remouendus, & reducendus. 7. *quæst.1. cap. Remoto.*

Episcopus intrusus in aliena Ecclesia careat etiam propria. 7. *quæst.1. cap. Si quis Episcopus. De elect. cap. Quanto.*

Non potest transferri inuitus. *Concil. Lateranen. 5. sess. 9. Bulla de reformat. curiæ c.1.*

Episcoporum mutationes, quando possunt fieri. 7. *qu. 1. cap. Mutationes.* Vide, *Mutatio.* Ex iusta causa possunt fieri. *Ioannes VIII. ep.8. Concil Constantiense sess.39. Pelagius II. ep.1. & 10.*

Episcopus propria authoritate transire non potest ad alium Episcopatum. *De translatione Episcoporum c.1.* Alias vtroque caret. *De elect. cap. Quanto. De clericis non residentibus cap. 1.* Excommunicatur. *Concil. Sardicen. can.5. & 7.*

Episcoporum mutationes fieri possunt authoritate Papæ, si sit necessitas. *Anterus epist. vnica.* Vide, *Papa.*

Episcopus, ex necessitate potest fieri in alia Ciuitate Archiepiscopus. *Concil. Nicæn. ex Arabico c. 72.*

Episcopus translatus, non potest conferre beneficia prioris Ecclesiæ, & priuilegia in contrarium abrogantur. *Vrbanus VIII. constitut.60. Licet.* Excipiuntur Episcopi Ostiensis, ac Veliternus, Portuensis, Tusculanus, Prænestinus, Sabinensis, & Albanensis; qui conferre possunt beneficia Ecclesiarum, quibus nouissimè præfuerunt. *ibid.*

Qui negat, Episcopum ex causa necessitatis iusta posse à Papa transferri de vna ciuitate in aliam, errat. *Pelagius II. epist. 1. & 10.*

Vide, *Mutatio.* Vide, *Transferre.*

Episcopus quò ad successorem ipso viuente.

Episcopus viuens non potest eligere suum successorem. *Concil. Antioch. c.23. Concil. Lucen.2.c.8.* (& irrita est electio. *ibid.*) 8. *qu. 1. cap. Plerique. cap. Episcopo non liceat, & cap. Episcopo non licere. Concil. Hispalen.1. c.6. Concil. Roman. sub Hilaro.*

Si Episcopo viuente alius eligitur, excommunicatur. *Ioannes VIII. ep.4.* Priuatur, custodiæ traditur, & ad Papam mittitur. *Greg.I. lib.11. ex regest. ep.52.*

Episcopo viuente, Ecclesia non accipiat alium. *Clemens I. ep.1. c.4. 3. qu. 2. cap. Audiuimus. Post Concil. Aruernense c. 3. Concil. Parisien. 3. c. 12. Concil. Roman. sub Ioan. IX.*

Si verò priuetur ex delicto, &c. alius potest eligi. *Gregorius I. lib. 2. epist. 3. Concil. Nicæn. ex Arabico c.28. 7 qu.1. cap. Factus Cornelius. c. Pontifices c. Sicut vir. 8. qu.1. cap. Episcopo non licere. & c. Episcopo non liceat.*

Episcopus non est, qui alio viuente se intrudit. 7. *qu.1. cap. Nouatianus. & cap. Non autem.*

Episcopo ægrotante non potest fieri successor. 7. *qu.1. cap. Pontifices. cap. Factus Cornelius. c. Qualiter. c. Quamuis.*

Episcopo viuente, si hic reddatur insensatus, & inhabilis ad actiones humanas, potest eligi alter. *Greg. VII. lib.3. ep. 8. & 9. lib.5. ep.19.*

Episcopo stante sub iudicio Papæ, non potest eligi successor eius. *Sixtus II. ep.1. 3.q.6. cap. Accusatus. Iulius I. ep.2. c.3.*

Episcopi ordinantes alium viuente primo, excommunicantur per sex menses; in monasterio retruduntur per eos dies ad faciendam pœnitentiam. *Gregor. I. lib.11. ex regest. ep.52.*

Vide, *Successor*. vbi multa.

Episcopus quò ad locum suum in Ecclesia, & alibi.

Episcopus in Ecclesia sublimior cæteris Clericis, & Presbyteris sedeat; in domo vero non. *Concil. Carthag. 4. c 35. Concil. Hispal. c.10. Post Concil. Tolet. 18. dist 21. c. Cleros. Dist. 95. cap. Episcopus in Ecclesia.*

Episcopi locus sit è regione altaris, & Archidiaconus stet ad latus eius dextrum. *Concil. Nicæn. ex Arabico c.57.*

Episcopi in Cappella præcedunt Protonotarios Apostolicos. *Pius II. const.4. Cum seruare.*

Episcopus ordinatus ab hæreticis.

Episcopus ordinatus ab hæreticis, si pœnitet non priuatur à Papa Episcopali dignitate. *Nicolaus I. ep.46. Anastasius II. epist. ad Anastasium Imperat.*

Vide, *Ordinatio*.

Episcopus rediens ab hæresi.

Episcopus rediens ab hæresi, quomodo benè tractandus ab Episcopo Catholico, & quis locus ei dandus. *Concil. Nicæn. 1. c.18.* Et cum suo honore recipiendus. *ibid.*

Recipi potest cum sua dignitate, licet alias esset decretum oppositum. *Concil. Afric. c.35.*

Diuidere debent Diœcesim. *ibid. c.85. & 86. Concil. Nicæn. 2. act. 3.* Et de facto in eo Concilio sic recepti sunt. *ibid.* & *1. qu. 7. cap. Conuenientibus. Ioan. VIII. ep.199. & 201.*

Episcopus hæreticus rediens ad fidem iuret se permansurum in vnitate Ecclesiæ Romanæ *Gregor. I. lib.10. ep.30.*

Episcopus rediens ab hæresi diuidit ex dispensatione Papæ Diœcesim cum Catholico, qui in ea erat (modo assignato.) *De Parochijs, &c. cap.1.*

Vide, *Fides*. Vide, *Corepiscopus*.

Episcopus depositus, vel exautoratus, aut degradatus.

Episcopus depositus, vel exautoratus, non potest ministeria Episcopi exercere. Communicantes cum eo, excommunicantur. *Concil. Antioch. c.4.*

Episcopi si deponuntur, etiam Presbyteri honore priuantur. *Concil. Calcedonense c.29.*

Episcopus depositus non potest ordinare alios Episcopos. *Zosimus ep 12.*

Episcopo deposito à Papa, nullus potest obedire sub pœna excommunicationis. *Gregor. VII. lib.6. ep.10.*

Episcopus pulsus à Ciuitate, si ad eam reuertitur, in monasterio alterius Prouinciæ detrudatur. *Post ep.3. Bonifacij I. c.6.*

Episcopi, Archiepiscopi, & Patriarchæ, depositi propter hæresim, à Papa restituuntur, si pœnitent. *Ioannes VIII. ep. 199. & 201.* Vide, *Papa*.

Episcopus degradatus non potest res Ecclesiæ sibi vendicare, & abijciendus est. *Zacharias epist. 12.*

Si Ecclesiæ se immisceat, vt inuasor est puniendus. *Greg. VII. lib.8. ep.17.*

Episcopus exautoratus à Concilio recurrens ad Imperatorem, careat spe gratiæ. 21. *qu.5. cap. Si quis Episcopus.*

Episcopus per Papam tantum deponitur, non per alios. *Extra, de pœnis c. Diuinis.* Vide, *Episcopi à quo iudicandi*. Vide, *Decimæ Ecclesiæ à laico*. Vide, *Depositio*. Vide, *Damnatus*. Vide, *Episcopus erga Papam*. Vide, *Papa*.

Episcopus suspensus.

Episcopus suspensus, de Ecclesiæ redditibus est alendus. *Agapetus ep.7.*

Episcopi suspensione manifesta, Clerici sine

illius

illius licentia possunt ordinari ab Episcopis vicinis, alijs seruatis. *De temporibus ordinationum cap. Eos qui.*

Episcopus delinquens criminaliter, vt homicidio, vel alijs.

Episcopus criminaliter delinquens, aut chartam falsificans, aut falsum testimonium dicens, officio priuatur, in monasterio detruditur, & laica communio illi danda. *Concil. Agathen. c.* 50. *Dist.* 50. *cap. Si Episcopus.*

Episcopus delinquens criminaliter (olim) per missam debebat se purgare. *Concil. Vormatien.*1. *c.*10. 2. *qu.*4. *cap. Si Episcopo.* Nunc est prohibitum.

Episcopi delinquentes grauius, quam alij sunt puniendi. *De periurio cap.Cum quidam.*

Episcopus, qui in executione iustitiæ est causa mortis alicuius, suspenditur à sacris. *Gregor.I. lib.*2. *ex regest. ep.*44. *&* 45.

Episcopus, qui homicidij est causa per se, vel per alium priuatur officio, & vsque ad finem vitæ excommunicatur. Idem de fornicante cum filia, vxore, vel sorore, &c. alicuius magnatis. *Concil. Tolet.* 11. *c.*5. 23. *qu.*8. *cap. Si in morte.*

Episcopus accusatus etiam de graui delicto non est vitandus ab inferioribus ante sententiam. *Concil. Constantinopolit.*4. *c.*10. Aliter facientes, honore priuentur. *ibid.*

Episcopi publicè confitentes peccata remouendi sunt ab officio. *Concil. Toletan.*13. *c.*10.

Vide, *Clerici criminosi, &c.*

Episcopus hæreticus.

Episcopus hæreticus, nihil potest facere iuridicè; neque ordinare, & ordinati ab eo non sunt recipiendi. *Innoc.I. epist.* 18. *c.*3. 1. *qu.*1. *cap. Arianos. cap. Qui perfectionem.*

Episcopus hæreticus si pœnitet, à Papa restituitur. *Ioannes VIII. ep.*199. *&* 201.

Episcopus hæreticus nihil confert, si ordinat, id est, quo ad exercitium, & executionem ordinati. *Adrianus II. ep.*4.

Vide, *Hæretici Episcopi.* Vide, *Lapsi à fide*, diffusè. Vide, *Ordinatio.*

Episcopus schismaticus.

Si Episcopus schismaticus nolit ad vnitatem venire, alius pro eo constituatur à Papa Episcopus. *Gregorius I. lib.* 7. *ex regest. ep.*101. *Nicolaus I. ep.*9.

Episcopus schismaticus, nullum potest ordinare. *Nicolaus I. ep.*9.

Episcopus schismaticus non consecrat alios Episcopos, neque ipse consecratur, (id est licitè.) 24. *qu.* 1. *cap. Pudenda.* Vide, *Hæretici.* Validè facit. Vide *in seq.*

Episcopus schismaticus validè ordinat, sed non dat executionem ordinum, quos confert. *Clemens VIII. const.*34. *Sanctissimus* §.4.

Quando validè ordinat. Vide, *Schisma.*

Episcopus simoniacus, seu vendens officia.

Episcopus accipiens pretium ex aliqua ordinatione, vel promotione ad dignitates, excommunicatur. *Concil.Nicæn.*2. *can.*4. *Concil. Rom.* 5. *sub Gregor.VII. c.*4.

Nihil potest exigere, nec à laicis, nec à monachis. *ibid.*

Episcopi vendentes officia, vel beneficia, suspenduntur ab officio. 1. *qu* 3. *cap.Si quis Episcopus prætendat. cap. Quæsitum est. & cap. Ex multis.*

Priuandus est Episcopus ordinans per pecuniam. *ibid. & cap. Qui.*

Episcopus, nihil solui permittat propter professionem, sepulturam, &c. *De simonia cap. Audiuimus. Concil. Sabinense c.* 20.

Episcopus accusatus de simonia, si se purgat restituitur. *Gregor.VII. lib.*9. *ep.*16.

Episcopus simoniacus per Papam, deponitur. *Gregor.VII. lib.*2. *ep.*76. *& lib.*3. *ep.*1.

Episcopus dans beneficium per pecuniam, ex tunc suspenditur à collatione omnium beneficiorum, quæ ex eo tempore vacabunt. *Concil. Sabin. c.*20. Etiam si permittat hoc fieri, dummodo sciat, *ibid.*

Episcopus recipiens pecuniam pro instituendis Ecclesiæ rectoribus, est simoniacus. tenetur in duplo restituere. *De simonia cap. Audiuimus.*

Episcopus concedens iurisdictionem Episcopalem pro pretio, priuatur potestate concedendi. ementes verò, priuantur suo officio. *Nè Prælati, &c. cap.* 1. *& cap. Quoniam in quibusdam.*

Vide, *Beneficia non danda pro pretio.* Vide, *Ordinare.* Vide, *Simonia.*

Episcopus intrusus.

Qui alio viuente, non deposito, intrat in Ecclesiam eius, est intrusus. Vide, *Episcopus quò ad successorem.* Vide, *Episcopus spoliatus.*

Episcopus intrusus per potentiam regiam, non est recipiendus. *Concil. Parisien.* 3. *c.*8.

Epi-

Episcopus inuadens Ecclesiam, est eijciendus. *Concil. Lucen.2. c. 8. Dist.92. c. Si quis.*

Episcopus non est, qui alio viuente, se intrudit. *7. qu.1. cap. Nouatianus. c. Non autem.*

Episcopatus inuadentes, seu intrusi, per Papam reprimantur. *Nicolaus I. epist. 65. & 66.*

Episcopo intranti ex transuerso, seu intruso, omnes clerici debent resistere. *Cælest. I. ep.2. c.5.*

Episcopus infirmus.

Episcopus impotens exercere sua munera, alium vocet pro illis. *Concil. Arausic. 1. c. vlt. Concil. Turon. 3. c.4.* De licentia Papæ potest coadiutorem assumere. *Gregor. VII. lib.2. ep.50.*

Episcopus infirmus non est priuandus. *Concil. Turon.3. c.4.* (nisi sit insensatus, & inhabilis ad opera humana; tum enim potest alius eligi. *Gregor. VII. lib.3. ep.8. & 9. lib.5. ep.19.*) *7. quæst. 1. cap. Pontifices. Gregor. I. lib.9. ex regest. ep.41. lib.11. ex regest. ep.7.*

Episcopo grauato ex infirmitate, datur coadiutor. *7. qu.1. cap. Non autem. cap. Petijsti. & cap. Quia frater. De clerico ægrotante cap. Ex parte tua.* Si morbus sit incurabilis. *De clerico ægrot. in 6. c. 1.* Si nolit assumere, quid agendum. *ibid.* Coadiutor non potest aliquid alienare in Ecclesia. *ibid.* Vide, *Coadiutor.*

Episcopus infirmus faciat visitare Diœcesim per alium. *10. qu.1. cap. Episcopum.*

Episcopus factus Monachus.

Episcopus qui fit monachus, nequit redire ad Episcopatum. *7. qu.1. cap. Hoc nequaquam.*

Episcopus sine Papæ licentia non potest relinquere Episcopatum, vt fiat Religiosus. *De regularibus, cap. Licet quibusdam.*

Episcopus rediens ad claustra, non potest obtinere officia religionis: & priuilegia in contrarium abrogantur. *Paulus IV. const.21. In sacra.*

Episcopus quò ad visitationem.

Episcopus tenetur quolibet anno visitare Diœcesim. *Concil. Arelat.4. c.17. Concil. Tarracon. c.8. Concil. Hispal.1. c.4. Tolet.4. c. 36. Concil. Emerit. c. 11. Concil. Parisien. 6. lib. 1. c. 31. Concil. Trident. sess.7. de refor. c.8. & sess.24. de refor. c 3. 10. qu.1. cap. Decernimus.*

Siue per se, siue per alium. *10. quæst.1. cap. Episcopum.* Si sit ægrotus, faciat visitare per alium. *ibid.*

Tenentur visitare per se ipsos, si non sunt infirmi. *Concil. Meldense c. 29. Concil. Trid. sess.24. de refor. c.3.* Etiam Ecclesias exemptas (curatas) tenentur visitare. *ibid.*

Episcopus visitans non ducat secum multas personas; sed plures, vel pauciores, iuxta Ecclesiarum paupertatem, nec vmquam supra 30. quisquis sit. *Concil. Later. 3. c.4. De censib. cap. Cum Apostolus. Concil. Trident. sess.24. de refor. c.3.*

Episcopus visitans, per vnum tantum diem maneat in qualibet Ecclesia visitata. *Concil. Tolet.7. c.4.* Citò saltem, sed diligenter se expediat, fugiendo sumptus, & grauamina Ecclesiarum. *Concil. Trid. sess.24. de refor. c.3.*

Episcopus visitans non grauet Ecclesias. *Concil. Later.3. in append. tit. De simonia c.6.*

Potest in actu visitationis exigere procurationem solitam. *Concil. Later.4. c.33.*

Nihil exigere potest præter solitum. *Concil. Later. 4. can.65. Concil. Trident. sess.24. de refor. c.3.*

Episcopus visitans à Presbyteris recipiendus. *Concil. Ratispon.*

Episcopo visitante, omnia ei paranda ab Ecclesia visitata. *Concil. Emeriten. c. 11.*

Danda prandia iuxta mediocritatem loci. *10. qu.3. cap. vlt. Concil. Trident. sess.24. de reform. c. 3.* Frugaliter, & modestè. *c. 4.*

Episcopus visitaturus, cum campanis pulsantibus est recipiendus; cum cottis, pluuialibus, incenso, & aqua benedicta, &c. & ipse benedicit sollemniter. *Concil. Rauennat.3. post Clem. V. c.6.*

Episcopus visitans non potest grauare subditos, nec aliquid ex eis accipere. *Concil. Cabilon.3. c.14.*

Duos solidos prius exigere poterat: *Concil. Brachar.2. c.1.*

Nihil pro se, aut suis accipiat. *Concil. Trid. sess. 24. de refor. c. 3.* Nisi quod de iure debetur. *ibid.*

Non potest accipere munera. *ibid. c.3.* Alias excommunicatur, & in duplo restituere debet intra mensem. *c.3.*

Visitati, possunt, si volunt, & sit consuetudo, in pecunia dare, quod deberent expendere pro victualibus. *Concil. Trid. ibid. c.3.* Si sit consuetudo nihil dandi, obseruetur in posterum. *ibid. c.3.*

Episcopus visitans tenetur inquirere, quomodo confertur baptismus, quomodo celebrantur missæ. Debet instruere populos de articulis fidei, & alijs. Præcipiat Catechismum doceri, &c. *Concil. Brachar.2. c.1. 10. qu.1. cap. Placuit omnibus.*

Cu-

Curet in visitatione, quæ pertinent ad pro- ad profectum animæ. Item si in Ecclesia sint vtensilia decentia; si calices argentei, libri, vestes, &c. necessaria ad Dei cultum & ministerium Sacramentorum, *Concil. Londien. 1. c. 5.*

Tenetur curare, vt Ecclesiæ non fraudentur debitis, obsequijs, *Concil. Trid. sess. 7. de reform. c. 8.*

Visitantes tenentur sacram doctrinam inducere, hæreses profligare prauos mores corrigere, bonos tueri, & alia facere iuxta locorum & temporum exigentiam. *Concil. Trid. sess. 24. de refor. c. 3.* Modestè, & benignè cum populis tractare, *ibid. c. 3.*

Non permittant, vt tempore visitationis Patroni, vel fundatores se ingerant in ijs, quæ pertinent ad Sacramentorum administrationem. *ibid. c. 3.*

Episcopi visitare possunt omnes Ecclesias suæ diœcesis non exemptas, etiam visitatas ab alijs habentibus hoc ius visitandi, *ibid. c. 3.* Etiam eas, quas Capitulum facit visitare, si habet hoc ius, *ibid.*

Approbare debent visitatores electos à Capitulo habente hoc ius visitandi. *ibid. c. 3.*

Episcopus non visitans exigens procurationes, est priuandus. *Concil. Tolet. 1. c. 2.*

Episcopus non visitans, non potest exigere, quæ debentur visitanti. 10. *qu. 1. cap. Relata.* Neque si per alium visitat, potest ab eo aliquid accipere, *De officio iudic. ord. in 6. c. Si Episcopus.*

Potest accipere, quæ sunt de consuetudine, vel indulto Apostolico concessa. *Extra, De censibus. cap. Vas electionis in fine.* Quid ex indulto Papæ accipere potest visitans per alium. *ibid.*

Episcopi visitantis officiales, si aliquid accipiunt vltra taxam, in duplo restituere tenentur. *ibid.*

Caritatiuũ subsidium potest accipere, & quale. Vide, *Episcopus quo ad procurationes.*

Episcopus visitans monasterium, non tenetur vti monacho pro notario. *Extra, De off. iudicis ordin. c. 1.* Sed clericum debet habere notarium, non sæcularem.

Episcopus visitans, & non satisfaciens suo muneri; non potest exigere procurationem solitam. *Concil. Londinense 1. c. 5.* Et restituere debet, quod accepit, *Concil. Later. 4. c. 33.*

Episcopus visitans monasterium, non introducat in illud sæculares, sed canonicos, vel alios religiosos, *De offic. iudic. ordin. c. Vt iuxta. Extra, de off. iudic. ordin. c. 2.* Ad minus vna persona sit religiosa, alij duo clerici. *ibid.*

Episcopi in omnibus regnis & nationibus visitantes quid exigere possunt, *Extra, De censibus c. Vas electionis.*

Episcopus visitans quot equis, & famulis potest vti. *De censibus cap. Cum Apostolus.*

Episcopus vicinus potest visitare beneficia, & Ecclesias sæculares nullius diœcesis vt delegatus Papæ, non obstantibus priuilegijs. *Concil. Trident. sess. 24. de reform. c. 9.*

Episcopus visitans per alium, omnia debet ei ministrare præter expensas victualium, & nihil potest à visitatore accipere. *De offic. iudic. ordinar. in 6. cap. Si Episcopus.*

Si per alios ex Papæ indulto visitat, quas procurationes potest exigere. *Extra, de censibus c. Vas electionis.*

Episcopus singulis annis tenetur visitare monasteria Monialium, siue sibi, siue Papæ subiecta, prima quidem potestate ordinaria, secunda vt delegatus Papæ. *Clement. de statu Monachor. c. fin.*

Episcopus visitans Moniales duos notarios secum habeat, & alios quatuor honestos viros præsentes visitationi. *ibid.*

Episcopum impedientes, nè visitent Moniales, ipso facto sunt excommunicati, non obstante priuilegio, *ibid. Clem. De statu Monac. c. fin.*

Episcopus vt delegatus papæ potest visitare Hospitalia, Collegia, Confraternitates, etiam quas vocant scholas, existentes in manibus laicorum, non verò quæ sunt sub Regum protectione, nisi de eorum licentia. Item omnia loca pia, quæ ad Dei cultum, vel pauperum adiutorium instituta sunt: & potest in ijs disponere quæ sunt necessaria ad animarum salutem, non obstantibus priuilegijs, &c. contrarijs, *Concil. Trident. sess 22. de refor. c. 8.*

Vide, *Beneficiati quo ad visitationem.* Vide, *Archidiaconus.* Vide, *Episcopus quo ad procurationes.* Vide, *Visitare.* Vide, *Visitatio.*

Episcopus quò ad procurationes & alias exigentias.

Episcopus olim nihil poterat in visitatione accipere, præter duos solidos. *Concil. Bracbar. 2. c. 1. 10. qu. 3. cap. Placuit. c. Illud. cap. Nec numerus. Pelagius II. epistol. 4.*

Episcopi omnes, quas procurationes, seu expensas possunt recipere dum visitant suas diœceses (in omnibus regnis) *Extra, De censibus c. Vas electionis.*

Sic etiam visitantes per alios, quid ex indulto Papæ possunt recipere, *ibid.*

Potest Episcopus visitans recipere subsidium caritatiuum, quantum, & quomodo. *ibid.*

Charitatium subsidium excedere non potest quan-

quantitatem, quam acciperet si per alium visitaret. *ibid.* Vide, *Caritatiuum*. Vide, *Subsidium*.

Episcopus non potest exigere procurationem, nisi in actu visitationis. *Concil. Later.* 4. *c.* 33.

Nihil accipere potest præter solitum. Vide, *Episcopus quò ad visitationem*.

Exigens plus solito, intra mensem tenetur ad restitutionem in duplo, & incurrit in excommunicationem, & alias pœnas iuxta constitutionem *Concil. Lugd. Exigit. Concil. Trid. sess.* 24. *de reform. c.* 3.

Episcopus non habens redditus, potest quartam accipere à Parochijs, si verò habet non potest. *Concil. Parisien. 6. lib.* 1. *c.* 31.

Episcopus remittens alicui Ecclesiæ seruitium debitum, non proindè remittit procurationem. *De religiosis domibus c. Cum olim venerabilis*.

Episcopus nihil potest à Clericis, Monachis, vel alijs exigere neque talias, &c. ponere. *Concil. Nicæn.* 2. *c.* 4. *Greg. I. lib.* 2. *ex regist. epist.* 22. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De simonia. c.* 7. *Concil. Cabilon.* 3. *c.* 17. *Concil. Londinense* 1. *cap.* 5. *Concil. Later.* 4. *can.* 46. 10. *quæst.* 3. *c. Quia & c. Relatum*.

Non potest grauare clericos quò ad hoc. 10. *qu.* 3. *c. Relatum*.

Exigere aliquid potest à Parochianis iuxta vsum antiquum. 10 *qu.* 3. *c. Quia. c. Inter cætera*.

Cum charitate exigat. 10. *qu.* 3. *c. Cauendum*.

Vbi est consuetudo, ne victualia dentur, neq; pro eis pecunia soluatur, obseruetur in posterum. *Concil. Trid. sess.* 24. *de refor. c.* 3.

Episcopus non potest exigere tertiam partem fructuum, nisi Ecclesiam reparet. 10. *qu.* 3. *c. Vnio*.

Episcopi in necessitate possunt petere ab subditis moderatum subsidium, & auxilium. *De Censibus c. Cum Apostolus. §. Prohibemus. Concil. Londinense* 1. *c.* 5.

Episcopus quò ad Concilia, & Synodos Prouinciæ, & Diœcesis.

Episcopus tenetur ire ad Synodum Prouinciæ, & generalem. & si ipse non potest tenetur mittere legatum. *Concil. Carthag.* 4. *c.* 31. *Concil. Laodicenum c.* 40. *Concil. Trid. sess.* 24. *de reform. c.* 2.

Non excusatur ex detentione Principum, nè eat ad Concilium, sed ex sola infirmitate. & pœna delinquentium. *Concil. Constantinopol.* 4. *c.* 17. Excusat etiam paganorum incursio. *ibid.* 5. *qu.* 3. *c. Aegrotans.*

Episcopus accusatus, si vocatur à Synodo, tenetur ire, vel per alium respondere. *Felix. II. epist.* 1. *c.* 6.

Episcopi non tardent ire ad Concilia, & Synodos. *Dist.* 18. *c. Episcopus*.

Episcopus recusans ire ad Synodum excommunicetur. *Concil. Tarracon. c.* 6. *Concil. Agat. c.* 35. *Epaunen. c.* 1. *Concil. Hispalen.* 1. *c.* 10. Et vsque ad aliam Synodum manet excommunicatus. *ibid. Distin.* 18. *c. Si quis Episcoporum. cap. Si Episcopus. c. Si quis. & c. Peruenit*.

Impotentes ire ad Synodum, literas excusatorias mittant. *Dist.* 18. *c. Placuit*.

Episcoporum Concilia Prouincialia quolibet triennio fieri debent. *Concil. Trid. sess.* 24. *de refor. c.* 2. Qui tenentur ire ad Concilia. *ibid.* Sed distinctè. Vide, *Concilia Prouincialia*. Vide, *Concil. Synodalia*. Vide, *Synodus*.

Episcopus quolibet anno tenetur facere Concilium Synodale. *ibid.* Qui tenetur ire, & quid in eo agendum.

Ordo Episcoporum in Concilijs attenditur iuxta antianitatem consecrationis eorumdem. *Greg. I. lib.* 7. *ex regist. epist.* 114. *Dist.* 18. *c. Placuit*.

Metropolitanus non celebrans concilia Prouincialia puniendus est, & quomodo. *Distin.* 18. *c. Quoniam*.

Episcoporum Concilia nihil firmum possunt concludere sine consensu Metropolitani. *Concil. Rom.* 4. *sub Symmaco c.* 3.

Episcopi redeuntes à Concilijs debent intra sex menses manifestare suis Ecclesijs decreta Conciliorum, sub pœna excommunicationis per duos menses. *Dist.* 18. *c. Decreuimus*.

Episcopi assistentes Concilijs non possunt ab vllo in alijs causis molestari. Vide, *Prælati*. Vide, *Concilia*. Vide, *Synodus*.

Episcopus omni anno tenetur Synodum celebrare in sua diœcesi. *Concil. Sabin. cap.* 2. Et si omittit suspenditur ab ingressu Ecclesiæ, donec se purget in Synodo. *ibid. Concil. Later.* 4. *can.* 6. Suspenditur ab officio. *ibid. Concil. Trid sess.* 24. *de refor. c.* 2.

Ad Synodum ire tenentur omnes Ecclesiarum Rectores, etiam exempti. & pœnæ, *ibid. c.* 2.

Tenentur in Synodo tractare de obseruantia canonum, de reform. &c. *Concil. Sabinep. c.* 2.

Vide, *Concilia*. Vide, *Synodus*.

Episcopus quo ad Regulares exemptos, & eorum monasteria.

Episcopus olim habebat iurisdictionem in Monachos. Vide, *Regulares quò ad Episco-*

ſcopum. Et eorum cauſas iudicabat. 18. *qu.* 2. *c. Cognouimus*.

Epiſcopus non habet iuriſdictionem in regulares; neque eorum monaſteria. *Concil. Roman.* 3. *ſub Greg. I. c.* 1. 18. *quæſt.* 2. *c. Quam ſit neceſſarium*, *De Religioſis domibus. c. Cum dilectus*. *De ſtatu Monachorum cap.* 1. Excepta cauſa diſciplinæ. *ibid.*

Non poteſt de rebus monaſteriorum diſponere. *Concil.Rom.* 3. *ſub Greg. I. c.* 3. *Concil. Tolet.* 4. *c.* 51.

Nullam poſſunt exercere iuriſdictionem in Eccleſijs, vel Monaſterijs Regularium, neque grauamen eis inferre, excepto quod poteſt in eis pontificaliter celebrare, & populo benedicere. *Clem. De exceſſibus priuilegiatorum. c. fin.* 18. *qu.* 2. *c. Quam ſit neceſſarium*, *& c. Luminoſo*.

Epiſcopi non poſſunt in nullo grauare Regulares. *De exceſſibus Prælatorum. c. Nimis iniqua*, *& c. Nimis graue*. *Clement. De cenſibus. c. Ad noſtrum*.

Ad Epiſcopum ſpectat dare eis conceſſionem abſoluendi. *Concil. Rauenn.* 4. *ſub Ioan. XXII. c.* 2. *Concil. Later.* 5. *ſeſſ.* 11. *conſtit.* 4. *Concil.Trid.ſeſſ.* 23. *de refor. c.* 15. Vide, *Confeſſor*. Vide, *Regulares*.

Epiſcopis competit dare regularibus iuriſdictionem pro confeſſionibus audiendis. *Extra*, *De ſepulturis. cap. Super* Cathedram, *& Clement. De ſepulturis. cap. Dudum*.

Epiſcopus caritatiuè tractare debet cum Regularibus. *Extra*, *De ſepulturis c. Super Cathedram*. Ipſis non detrahat, ſed faueat. *Extra*, *De tregua & pace c. Vices illius*. *Concil. Later.* 5. *ſeſſ.* 11. *conſt.* 4. *Dum intra*.

Epiſcopo procedenti in cauſis hæreticorum, omnes Regulares ſunt ſubiecti, vt delegato Papæ. *De hæret. c. Ad abolendam in fine*.

Epiſcopus tenetur inuigilare, vt in monaſterijs tam virorum, quam mulierum, vigeat obſeruantia, & obſeruetur regula, eoque non faciente Metropolitanus facit. *Concil. Vernen. c.* 5. Et viſitare ad hoc poteſt, vt delegatus Papæ. *Concil.Trid. ſeſſ.* 21. *de refor. c.* 8.

Poteſt eos corrigere, vt canonicè viuant. *ibid. c.* 3. *& de ſtatu Monachorum c.* 1.

Epiſcopo tranſeunte per loca diœceſis in Monaſterijs Regularium, pulſandæ ſunt campanæ. *Concil. Rauenn.* 3. *poſt Clement. V. c.* 6.

Non poteſt in loco exempto regularium ſedere pro tribunali, & ius dicere. *De officio ord. c. Cum Epiſcopus*.

Si ius patronatus tranſit ad Regulares, Epiſcopus non perdit ius ſuum. *De iure patronatus c. Cum ſæculum*.

Non poteſt Epiſcopus præficere rectores, &c. beneficiatos in Eccleſijs Regularium, qui ad eos pertinent niſi in tempore ſtatuto regulares præſentent. *De ſupplenda negligentia*, *&c. c. Sicut nobis*.

Non poteſt à regularibus aliquid exigere. *Concil. Nicæn.* 2. *c.* 4.

Non poteſt ordinare regulares inuitis eorum ſuperioribus. *Concil. Rom.* 3. *ſub Gregor. I. c.* 3.

Non poteſt in Regularium Eccleſijs cathedram tenere, id eſt, fixam. *ibid.*

Non poſſunt Epiſcopi cogere Regulares, vt donent ſua bona Eccleſiæ. *Concil. Cabilon.* 3. *c.* 7.

Procedere poſſunt contra exemptos vſurpantes bona locorum piorum. *Clement. De Religioſis domibus. c. Quia contingit*.

Epiſcopus poteſt capere regularem vagabundum, & eum conſignare debet ſuperiori. *De officio iudicis ordinar. c. Quanto deuotio*. *Concil. Trident. ſeſſ.* 25. *de reform. c.* 4.

Poteſt compellere etiam per priuationem officij, vt tales vagos, ſuperiores puniant. *ibid.*

Item contra eos procedere poſſunt, qui miſſi ad ſtudia non habitant in conuentibus. *Trid.* vbi ſupra.

Non poſſunt tenere religioſos in diœceſi ſine ſuperiorum licentia. *Concil. Meſitanum c.* 10.

Poſſunt compellere regulares, vt accedant ad proceſſiones, exceptis perpetuo clauſis. *Concil. Trid. ſeſſ.* 25. *De refor. c.* 13.

Epiſcopi poſſunt compellere Regulares ad exequenda onera Eccleſiarum, legata, &c. *Clement. De iure Patronatus c.* 1.

Non poſſunt excommunicare, vel interdicere Regulares habitantes in cellis, neque eorum cellas. *De verborum ſignificat. in* 6. *c. Priuilegium*.

Epiſcopus viſitans monaſterium (quando à iure eſt ſibi conceſſum) non tenetur vti Regulari pro notario, ſed alio clerico tenetur vti. *Extra*, *De off. iud. ordin. c.* 1.

Neque poteſt introducere in monaſterijs ſæculares, ſed canonicos, vel alios Religioſos. *De off. iud. ord. c. Vt iuxta*.

Non poſſunt imponere nouum cenſum Monaſterijs. *De cenſibus. c. Scientes*.

Epiſcopi concedentes aliquam Eccleſiam Regularibus poſſunt ſibi reſeruare aliquem cenſum. *De Religioſis domibus c. Conſtitutus*.

Epiſcopi poſſunt examinare regulares, quos admittunt ad confeſſiones. *Concil. Later.* 5. *ſeſſ.* 11. *conſt.* 4. *Dum intra*. *Concil. Trident. ſeſſ.* 23. *de refor. c.* 15.

Poſſunt examinare Religioſos promouendos ad ordines. *Concil. Later.* 5. *vbi ſupra*.

Epiſcopi poſſunt componere lites præcedentiæ inter Regulares. *Concil. Trid. ſeſſ.* 25. *de refor. regul. c.* 13.

Epi-

Episcopi circa monasteria exempta Monialium, nullam habent iurisdictionem, nisi circa clausuram. *De statu regul. in 6. cap. vn. §. fin.* Et inuigilare debent in hac, vt delegati Papæ, & vti possunt brachio sæculari, si opus sit. *Concil. Trid. sess. 25. de refor. regul. c. 5.*

Episcopus circa electionem Abbatissæ. Vide, *Moniales*.

Episcopus circa Moniales, & alias mulieres in monasterijs existentes. Vide, *Moniales*. Vide, *Virgines circa Religionem*.

Ad Episcopum spectat benedicere Ecclesias regularium, & primum lapidem ponere. *Concil. Lateran. 5. sess. 11. const. 4. Dum intra*.

De locis regularium, & alijs exemptis potest Episcopus extrahere personas Ecclesiasticas, easque capere, & carcerare. *De off. Ordinarij. cap. Cum Episcopus*.

Episcopus in multis casibus potest declarare regulares excommunicatos, (& qui sunt.) *Clement. de priuileg. & excessibus priuil. cap. 1.*

Potest omni anno, vt delegatus Papæ visitare monasteria commendata, Abbatias, &c. & præcipere, vt reficiantur, quæ sunt necessaria, &c. hortari superiores, vt viuant regulariter: quod si non faciant intra sex menses, ipse visitat, corrigit, &c. non obstantibus priuilegijs. *Concil. Trid. sess. 21. de refor. c. 8.*

Episcopi, quando possunt corrigere, & punire regulares. Vide, *Regulares circa Episcopos*.

Episcopus impedire potest, vt delegatus Papæ, ne superiores regularium applicent suis mensis beneficia vacantia; neque augeant pensiones. *Clement. de supplenda neglig. cap. vn.*

Episcopus prouidere potest de beneficijs exẽptorum, si ipsi non prouident intra tempus. Ita tamen, vt quæ per clericos sæculares solent gubernari, dentur sæcularibus; quæ per regulares, regularibus. *ibid.*

Episcopus habet iurisdictionem in regulares degentes extra claustra. *Pius IV. constitut. 10. De salute. §. 5.*

Episcopo volente prædicare, vel facere coram se prædicare, non possunt in illa hora regulares prædicare, nisi Episcopo consentiente. *Extra, de sepulturis. c. Super cathedram*.

Episcopo contradicente, nullus neque regularis, potest prædicare. *Concil. Trident. sess. 24. de refor. c. 4.*

Episcopus potest cogere omnes exemptos (si non habent proprium iudicem) ad soluendum debita. *Concil. Trident. sess. 7. de refor. cap. 14.*

Episcopi in partibus infidelium existentes non admittant ibi regulares non habentes licentiam suorum superiorum. *Extra, de regularibus transeuntibus, &c. cap. Ad nostrum*.

Possunt regulares ibi prædicantes contra dogmata Ecclesiæ capere, carcerare, contra eos procedere, &c. simpliciter, & de plano. *ibid.*

Episcopus potest compellere regulares, vt in monasterijs teneant Lectores Sacræ Scripturæ. *Concil. Trident. sess. 25. de refor. cap. 1.*

Episcopus non admittat præsentatos ad beneficia ab exemptis, & regularibus, nisi intra certum terminum de eorum prouentibus eis assignent portionem congruam; alias ipsemet Episcopus assignet. *Clement. de iure patronatus c. 1.*

Multas exemptiones ab Episcopis concessit regularibus *Sixtus IV. constit. 6. Regimini*.

Vide, *Episcopi iurisdictio*. Vide, *Monasteria quò ad Episcopos*. Vide, *Priuilegiati*. Vide, *Regulares circa Episcopos*.

Episcopus circa Inquisitores.

Episcopi, quid possunt facere cum Inquisitoribus, & quid sine. *Clement. de hæreticis c. 1. §. Propter*.

Habere debent carcerem communem, duos custodes, vnum ab Episcopo, alium ab Inquisitore electum; qui habeant duas claues. *ibid. §. Sanè*.

Episcopi non possunt excommunicare Inquisitores, nec è contra. *De hæreticis in 6. c. fin.*

Episcopi possunt cum Inquisitoribus, & sine eis procedere. *ibid. c. Per hoc*.

Episcopo nihil derogatur per hoc, quod Papa facit aliquem Inquisitorem in eius Diœcesi. *ibid.*

Episcopus simul cum Inquisitore sententiat; si non conueniunt, remittunt ad Papam. *De hæret. in 6. cap. Per hoc*.

Episcopus circa sententiam in causa hæresis potest si vult, deferre Inquisitori, & è contra. *ibid.*

Episcopus, & Inquisitor communicare debent processus, quando diuisim agunt, & hoc non intelligitur, quando scilicet vnus agit, & alius; sed quando vterque agit faciens peculiarem processum. *Extra, de hæreticis. §. Ex eo*.

Episcopus, & Inquisitor diuisim agentes in fine tantum debent communicare processus, quando nihil aliud restat agendum, quam sententiare. *ibid.*

Episcopus non potest ab Inquisitore inquiri de hæresi, nisi speciale adsit mandatum Papæ. Sed tunc tenetur Inquisitor Papæ illum denunciare. *De hæret. in 6. cap. Inquisitores. Extra, de hær. c. Cum Matthæus*.

Vide, *Inquisitor circa Episcopum*.

Episcopus excommunicatus.

Episcopus excommunicatus validè ordinat; & cum ignoranter ordinato dispensat suus proprius Episcopus. *De ordinatis ab Episcopo, qui renunciauit. c.fin.*

Episcopi excommunicati iurisdictio non deuoluitur ad Metropolitanum. *De supplenda neglig. &c. c.1.*

Episcopus excommunicatus, neque cum Clericis, neque cum populis potest communicare. *Concil. Arelat.2. c.30.*

Episcopus excommunicatus, nihil potest conferre. *Adrianus II. ep.4.*

Nihil confert si ordinat (id est quo ad exercitium.) *ibid.*

Vide, *Excommunicatus*.

Episcopus accusatus, quando vitandus.

Episcopus licet grauiter accusatus, non est vitandus à subditis ante sententiam, alias vitantes honore priuentur. *Concil. Constantinop.4. c.10.*

Episcopi circa legata ad pias causas, & dispositiones vltimas.

Episcopi tenentur executioni mandare legata fidelium ad pias causas, quando hæredes sunt negligentes, & intra annum non exequuntur. *Concil. Rauenn.2. sub Clem.V. c.31.* Vide, *Legata*. Vide, *Testamenta*.

Episcopus est executor omnium vltimarum voluntatum, & dispositionum, etiam inter viuos factarum. *Concil. Trid. sess. 22. de refor. c.8.*

Vide, *Dispositio*. Vide, *Episcopi iurisdictio*. Vide, *Hæres*. Vide, *Legata*. Vide, *Testamentum*. Vide, *Vltima voluntas*.

Episcopos persequentes, carcerantes, occidentes, &c.

Episcopos persequentes, sunt infames. *Concil. Nicæn. 1. ex Iulio I. c.10. Fabianus ep.2. Stephanus I. ep.2. Alexander I. ep.1. Concil. Claramont. c.32. 3. qu.4. cap. Hi qui, & c. Clericus. 11.q.1. cap Statuimus.* (Arma non potest amplius portare. *ibid. Claramont.*)

Episcopo maledicens potest ab eo per canones puniri. *Concil. Mediol. 1. part. 2. de dignit. ab Episc. retinenda.*

Episcopum vituperans dicto, vel facto, Deum vituperat. *Lib.2. const. Apost. c.31.*

Episcopis detrahentes peiores sunt raptoribus. *6. qu.1. cap. Deteriores.*

Episcopo insidians, curiæ tradatur. *Pius I. epist. 2. 11. quæst.1. cap. Si quis sacerdotum.*

Episcopum bannientes, vel relegantes, tenentur ad expensas. *Honorius III. ex Cirone, de iniurijs, & damno dato. c.1.*

Episcoporum persecutores non possunt inter catholicos misceri. *Eusebius ep.2.*

Episcoporum bona rapientes, vel vsurpantes, per Episcopos, non per laicos sunt puniendi. *Concil. Parisien.3. c.2.* Sunt anathema. *16. qu.1. cap. Similiter.*

Episcopo insidiantes clerici, deponantur, sic & calumniantes. *11. qu.1. cap. Si quis sacerdotum.*

Episcopum carcerans, percutiens, vel repellens à sede, est excommunicatus. *17. qu.3. cap. Si quis deinceps.* Excommunicatio reseruatur Papæ. *Clement. de pœnis c. 1.* Aliæ pœnæ. *ibid.*

Ciuitas, & populi, qui id committunt, quomodo puniendi *ibid.*

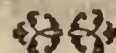
Omnes committentes priuantur feudis, & beneficijs illius Ecclesiæ ipso facto. Filij per lineam masculinam, vsque ad secundam generationem, sunt inhabiles ad beneficia illius Ecclesiæ: terra, & locus, in quo id committitur, interdicto supponuntur ipso facto. *Clement. de pœnis c.1.*

Omnibus diebus Dominicis pulsatis campanis, & accensis candelis, denunciantur excommunicati. Sic & in alijs festis, donec satisfiat. *ibid.* & *Concil. Rauennat.2. sub Clem.V. c.26.*

Ciuitas, quæ Episcopum occidit, priuatur Episcopo. *25. qu.2. cap. vlt.* Alij verò, quomodo puniendi. *Concil. Lateran.3. in append. tit. De pœnitentia c.1.*

Episcopum eijcientes, exulare facientes, &c. ciuitas supponitur interdicto: Personæ particulares subiacent eisdem pœnis, vt supra. *Concil. Rauennat.2. sub Clem.V. c. 26.*

Sic etiam conspirantes contra Episcopum. Spoliantes aliquo prædio, iurisdictione, &c. eisdem subiacent pœnis, & alijs, vt ibi. *Concil. Rauenn. vbi supra.* Excommunicantur in Bulla Cœnæ. *Gregorius XIII. const.81. Consueuerunt. §.11.* Vide, *Excommunicationes Bullæ Cœnæ*.

Episcopi priuilegia.

Episcopus non tenetur iurare. *Cornelius ep.2.2.quæst.5.c. Sacramentum, & c.Hoc Sacramentum.*

Iurans de calumnia non tangit Euangelia: sed solum sibi proponuntur. *De iuramento calumniæ cap.fin.*

Episcopus possidens aliquid per 30. annos, non potest eo priuari. *Gelasius ep.10.*

Acquirens locum aliquem ab eo conuersum ad fidem, si per triennium possidet, & alij potentes petere tacuerunt, est suus. Si verò non fuerunt præsentes, eis non fit præiudicium. *De præsumptionibus c.1.*

Episcopi possunt punire eos, qui rapiunt, vel occupant eorum bona. *Concil.Parisien.3. c.2.*

Episcopi accusati possunt se purgare iuramento tantum. 2. *qu.* 5. *cap. Habet. cap. Mennam. cap. Quanto. & cap. Quæ de causa.*

Episcopi ab Ecclesijs alendi sunt. *Lib. 2. const. Apost. c.25. & 26.*

Non possunt iudicari à iudice sæculari. 11. *qu.1. cap. Nemo, cap. Continua. & cap. Nullus Episcopus.* Nec à Rege, vel Imperatore. *Adrianus I. in decr. c.55.* Vide, *Episcopi à quo iudicandi.* Vide, *Ecclesiastici.* Vide, *Clerici.*

Episcopi in Prouincia sunt iudicandi. *Concil. Arelat.2. c.4.* Excepto iudicio Papæ. Vide, *Episcopi à quo iudicandi. & Adrian. I. in decr. c.20.*

Episcopi testimonium à iudice magnificiendum. 11. *qu.1. cap. Omnes itaque.*

Episcoporum, & subditorum causæ non possunt fieri à Metropolitano, vel Patriarcha, nisi per appellationem legitimam. *De off. Iud. ord. cap. Duo simul.*

Episcopi non possunt ab alijs reprehendi, nisi in fide errent. *Clemens I. ep.1. & 3.*

Episcopi si recusantur in iudicijs, dare possunt delegatum non suspectum partibus. *De foro compet. cap. Si quis contra.*

Episcopi eligere possunt iudicem ad litem aliquam componendam. *Concil. Mileuit. c.24.*

Episcopi nullam censuræ sententiam incurrunt, nisi exprimantur in sententia. *De sent. excommunic. in 6. cap. Quia periculum. De elect. in 6. cap. Si compromissarius.*

Episcopus in quolibet loco, siue exempto, siue non, potest personas Ecclesiasticas capere, & carcerare. *De officio ordinarij. cap. Cum Episcopus.*

Episcopus eo ipso, quo fit Episcopus, eximitur à patria potestate. *Qui filij sint legitimi. cap. Per venerabilem.*

Episcopus non potest eligi ad aliam dignitatem à clero, sed ab eo potest Papæ postulari. *De postulationibus. cap. Et si vnanimiter.*

Episcopus iudicans potest per alium recitare sententiam. *De sent. & re iudic. c. fin.*

Episcopo non communicante cum aliquo, alij non communicent. *Clemens I. ep. 1. c.5. Alexander I. ep.1. Concil. Vasense c.8.*

Episcopus cum præcipit balliuo, vel alteri, vt procedat in causa homicidij, vel alia criminali, si iste dat pœnam sanguinis, non proinde ipse Episcopus fit irregularis. *Nè clerici in 6. cap. fin.*

Episcopus, neque ab Inquisitore Papæ potest inquiri de hæresi, nisi speciale adsit Papæ mandatum. Sed Inquisitor tenetur id Papæ denunciare. *De hæret. in 6. cap. Inquisitores.* Vide, *Episcopus in causa hæresis.* Vide, *Episcopus circa Inquisitores.* & *Extra, de hæret. cap. Cum Mattheus.*

Episcopo nihil derogatur per hoc, quod Papa facit alium Inquisitorem in Diœcesi eius in causis hæresis. *cap. Per hoc. De hæret. in 6.*

Potest diuisim, & coniunctim in ijs causis procedere cum Inquisitore. *ibid. c. Per hoc.*

Episcopi in necessitate possunt celebrare, & facere celebrari in altari viatico. *De priuilegijs in 6. cap. fin.*

Episcopi possunt sibi eligere confessarium. *De pœnit. & remiss. cap. fin.*

Episcopi non possunt à populo vocari ad reddendam rationem bonorum. *Lib.2. const. Apost. c.35.*

Episcopus ex Papæ dispensatione retinere potest beneficia, quæ habebat prius, sed exprimere debet valorem beneficiorum, alias gratia est nulla. *Vrbanus VIII. const.6. Sanctissimus. c.55.*

Episcopus solus potest deponere clericum. *Lib.8. const. Apost. c.28.*

Episcopus sollemniter celebrans vti debet multis ministris. *Anacletus ep.1. de consecrat. dist.1. cap. Episcopus.*

Episcopi residentes à nullo possunt citari, ob quod vis delictum, etiam hæresis, vel læsæ maiestatis, etiam ad Papam; sine Papæ licentia. *Pius IV const.10. De salute.* Neque ab Auditore cameræ ad comparendum personaliter, & *Paulus V. const.28. Eximiæ §.13.*

Episcopus olim erat bis in anno salutandus ab omnibus Presbyteris in signum obedientiæ, semel verò à Religiosis. *Concil. Nicæn. ex Arabico. c.56.*

Episcopus procedere potest aliquando in causa, si delegatus Papæ non procedit. *De off. Iud. ord. cap. Significauit.*

Episcopus accusatus de simonia, si se purgat, restituitur. *Gregorius VII. lib. 9. epist.16.*

Non

Non tenentur Episcopi facere iuramentum fidelitatis, Regi, Imperatori, &c. *Concil. Claramont. c.* 17.

Episcopi sunt exempti à soluendo tributa, subsidia, &c. Regibus, vel alijs. *Pius IV. const.* 10. *De salute* § 4.

Episcopus nouiter factus retinet loca montium vacabilia per mortem; & officia Romanæ Curiæ vacabilia. *Vrbanus VIII. in append. const.* 38. *alias* 148. *Decet Romanum*.

Episcopi circa accessum, & recessum ab Vrbe Roma.

Vide, *Episcopus circa Papam*.

Episcopus circa censuras ferendas, & modum.

Episcopus contendens cum alio de aliqua re, non potest illum excommunicare, vel alio modo suspendere, &c. *Concil. Aurel.* 1. *c.* 8.

Episcopi ex leui causa, vel sine causa, non ferant censuras; & de hoc corrigantur; & si non se emendant, excommunicandi sunt per Synodum. *Concil. Agathen. c.* 3. 11. *qu.* 3. *cap. Episcopi si, &c.*

Episcopus non potest Ecclesias interdicere, censuras ferre, excommunicare, &c. absque ordine iudiciario. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De simonia c.* 7.

Episcopi nolentes recipere ad gratiam excommunicatos pœnitentes, quomodo puniendi. *Concil. Agathen. c.* 3.

Episcopus non debet facilè excommunicare pro iniuria. 23. *qu.* 4. *cap. Inter querelas*.

Non potest excommunicare, suspendere, vel interdicere adeuntes ad Sedem Apostolicam pro suis causis. Neque priuare ibi litigantes de beneficio, & omnia acta sunt nulla. *Extra, de priuil. cap. Diuina*.

Non potest relaxare censuras latas ab alio Episcopo, etiam sibi subiecto. *De officio Iudicis ordin. cap. Cum ab Ecclesiarum*.

Episcopi tenentur excommunicare eos, qui ab Ecclesijs, vel Ecclesiasticis exigunt pedagia, gabellas, &c. pro rebus proprijs, quas aduehunt, vel transmittunt absque negotiatione. *Clement. de censibus c. finali*.

Episcopi censura, siue iusta, siue non, est timenda. *Greg. VII. lib.* 9. *ep.* 22.

Episcopus sciens crimen alterius solus, non potest illum excommunicare: & si id facit; alij non communicent cum Episcopo. 6. *qu.* 2. *cap. Placuit*.

Non potest excommunicare non subditos, vel in aliena Diœcesi. 9. *qu.* 2. *cap. Nullus alterius. cap. Nullus Primas. cap. Placuit. cap. Nec absoluere*. Vide, *Episcopi iurisdictio*.

Episcopi peregrini.

Episcopo peregrino concedi debet à Diœcesano locus sacrificandi. *Concil. Arelat.* 1. *c.* 20.

Cum honore sunt recipiendi Episcopi peregrini. *Concil. Carthag.* 4. *c.* 33. Et inuitandi ad sacrificandum, &c. & alia facienda. 7. *qu.* 1. *c. Episcopi vel*.

Episcopi peregrini expulsi tyrannicè, benignè tractandi sunt ab alijs. *Concil. Sardicense c.* 21.

Episcopi peregrini inuitandi sunt à Diœcesano, vt faciant sermonem, & benedicant populum. *Lib.* 2. *constitut. Apostol. c.* 58. 7. *qu.* 1. *cap. Episcopi vel*.

Episcopus peregrinus ignotus non admittatur ad exercendum Pontificalia, donec per Metropolitanum constet de eius ordinatione, & titulo. & talis peregrinus aliter faciens suspenditur ab officio ipso iure, Diœcesanus verò faciat ipsum denunciari suspensum. *Concil. Rauennat.* 2. *sub Clemente V. c.* 24.

Vide, *Peregrini*.

Episcopi quò ad testamenta, & donationes.

Episcopus potest relinquere, cui vult, bona propria. *Concil. Antiochen. c.* 24. *Concil. Agathen. c.* 48. *Epaunense c.* 14. *Concil. Hispal.* 1. *c.* 5. *Tolet* 17. *c.* 1. *Parisi.* 6. *lib.* 1. *c.* 16. 12. *qu.* 1. *cap. Manifesta, & cap. Sint manifestæ*. *De testam. c.* 1.

Non potest legare, neque testari de rebus Ecclesiæ. *Concil. Agathense c.* 48. & 51. *Epaunense c.* 17. Neque de inuentis in ea; neque de acquisitis per eam. *Gregorius I. lib.* 7. *ex regest. c.* 53. *Concil. Parisien.* 6. *c.* 16. 12. *quæst.* 1. *cap. Episcopi de rebus*. 12. *qu.* 2. *Episcopus*. 12. *qu.* 5. *cap. Nulli. cap. Obitum. cap. Fixum. & cap. Si Episcopus*. *De testam. c.* 1.

Episcopus non habens filios, aut nepotes, si alium relinquit hæredem, nihil potest ei relinquere de bonis Ecclesiæ, & nulla est donatio. Si verò filios, aut nepotes facit hæredes, neque istis potest aliquid Ecclesiæ dare; & isti tenentur ad indemnitatem Ecclesiæ. *Concil. Agathen. c.* 35.

Episcopus donare non potest bona acquisita Ec-

Ecclesiæ post consecrationem, sed omnia sunt Ecclesiæ. *De Speculo clericorum cap. Vt vnusquisque.*

Non potest facere hæreticum hæredem, neque legatum ei relinquere. *Concil. Carthag. 3. c. 13.* Excommunicatur talia faciens, etiam post mortem talis declaratur. *Concil. Afric. c.48.*

Episcopus non habens hæredes, tenetur facere hæredem Ecclesiam. Vide, *Hæres.*

Vide, *Donatio, circa finem.* Vide, *Episcopus circa alienationem, &c.* Vide, *Testamenta.*

Episcopi circa excommunicatos ab alijs, &c.

Episcopus non potest relaxare excommunicationem, vel aliam censuram latam ab alio ordinario, etiam sibi subiecto. *De officio Iud. ord. cap. Cum ab Ecclesiarum.* Vide, *Ligatus.* *Concil. Nicæn. 1. ex Arabico c. 47.*

Episcopus sciens aliquem esse excommunicatum, si non vitat, priuetur communione canonicorum. *Concil. Germanicum 1. c.8.*

Episcopus non potest recipere, vel absoluere excommunicatos ab alijs; alias puniendus, & quomodo. *Concil. Carthagin.2. c.7.*

Non potest communicare cum excommunicato ab alio Episcopo. *Concil. Arausic.1. c.11.*

Si communicat deponatur. *11. quæst.3. cap. Teugualdum.*

Episcopi permittentes excommunicatos cum alijs communicare, vel in Ecclesias intrare, excommunicantur à Papa. *Nicolaus I. in append. ep.14.*

Episcopi quomodo puniendi.

Episcopi delinquentes, prius per interdictum puniendi, postea per suspensionem ab officio, deinde per excommunicationem. & sic deinceps, nisi proterui sint, & contumaces. *De offic. Iud. deleg. cap. Quia.*

Vide, *Papa circa Episcopos.* Vide, *Decimæ Ecclesiæ à laico.*

Episcopus circa oblationes, seu eleemosynas Ecclesiarum.

Episcopus tenetur inter bona Ecclesiæ computare omnia data à deuotis. *Concil. Agathen. c.6. 12. qu.3. cap. Pontifices.*

Potest Ecclesijs Parochialibus relinquere tertiam partem, quæ ex earum eleemosynis sibi debetur. *Concil. Tolet. 9. c.6. 12. qu.2. cap. vlt.*

Episcopo olim dabatur tertia pars omnium oblatorum, & eleemosynarum Ecclesiæ, aliæ duæ clericis. *Concil. Aurel. 1. c. 17. Concil. Tolet. 4. c.43.*

Alia vice statutum fuit, vt Episcopo daretur quarta pars bonorum Ecclesiæ, aliæ verò, fabricæ, clericis, & pauperibus, ac peregrinis. *Simplicius ep. 3. 12. qu.2. cap. De reditibus.*

Aliquando statutum fuerat, vt haberet medietatem omnium oblatorum. *10. quæst.1. cap. Antiquos.*

Olim tertia pars decimarum omni anno dabatur Ecclesiæ, & in quarto anno tota. *Concil. Aurel. c.17.*

Episcopus non habens reditus potest ex Parochijs hac quartam accipere, si verò habet non potest. *Concil. Parisien. 6. lib. 1. c.31. Concil. Carpentoractense c. vn.*

Quando potest de legatis petere portionem suam Episcopus, & quando non. *De testamentis cap. Officij.*

Vide, *Eleemosynæ.* Vide, *Oblationes.*

Episcopus circa coadiutorem.

Vide, *Episcopus infirmus.* Vide, *Coadiutor.*

Episcopus circa iudicia facienda.

Episcopus olim non poterat iudicare causas Presbyteri, sine Episcopis vicinis; diaconorum sine alijs duobus. Clericorum verò solus poterat iudicare. *Concil. Carthag 3. c.8.* Nunc verò solus iudicat. Vide, *Episcopi iurisdictio. De consuetud. in 6. c. Non est.*

Non poterat olim iudicare causas sine clericorum præsentia. *Adrianus I. in decretis c. 14.*

Episcopus olim cum Capitulo debebat iudicare. *Lib.2. const. Apost. c.47.*

Non tenetur consilium capituli petere in iudicando, puniendo, &c. *De consuetud. in 6. c. Non est.*

Episcopus spoliatus; quomodo potest iudicare spoliantes, & eijcientes. Vide, *Episcopus spoliatus.*

Potest compellere Parochum infamatum ad se purgandum, nisi appellet. *De purgat. can. cap. Nos inter.*

Episcopus puniens innocentes, quomodo puniendus. *11. qu.3. cap Episcopi.*

Non potest punire clericum conuictum de cri-

crimine à iudice sæculari. *Concil. Lateran. 3. in append. tit. De depositione c.4.*

Episcopus sciens aliquod delictum alterius solus, non potest illum excommunicare; & si excommunicat, alij abstineant ab Episcopo. *6. qu.2. cap. Placuit.*

Potest procedere in causa, quando delegatus Papæ non procedit. *De off. Iud. ord. cap. Significauit.*

Non potest iudicare in causa sanguinis, sed ad iudicem laicum remittere debet. *Concil. Lateran.3. par.50. c.4.*

Episcopus non potest iudicare cum iracundia. *Concil. Tolet.11. c.5.*

Episcopus faciens fustigari aliquem crudeliter, puniendus est, & quomodo. *De clerico percussore c. Præterea.*

Episcopus iniustè iudicans, grauiter est puniendus. *Gregor.I. lib.10. ep.8.*

Episcopus incipiens inquirere de aliquo delicto, si delinquens opponit se esse absolutum, vel si condemnans aliquem, hic opponit se habuisse gratiam; potest, vt delegatus Papæ, prosequi inquirendo de veritate, vel subreptione, & vsque dum non constat de veritate, gratiam non admittat. *Concil. Trid. sess. 13. de refor. c. 5.*

Episcopus priuans aliquem ministerio, vel claudens templa, ex passione, talionis pœna puniendus est. *Concil. Nidan.2. c.4.*

Non potest iudicare de negotijs sæcularibus. *11. qu.1. cap. Te quidem.*

Episcopus aliquando potest institui iudex à Principe sæculari, & quando. *23. qu.8. cap. Sæpè principes.*

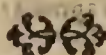
Non potest Ecclesias interdicere, vel censuras ferre absque ordine iudiciario. *Concil. Later.3. in append. tit. De simonia c.7.*

Episcopus non iudicio, sed propria authoritate repetens res suas, vel Ecclesiæ, quomodo est puniendus. *16. qu. 6. cap. Placuit, & cap. Consuetudo.*

Non potest iudicare non subditos, nec alienam Diœcesim. *9. qu.2. c. Nullus alterius. cap. Nullus Primas, &c.* Vide, *Episcop. iurisdictio*: Vide, *Episc. circa alienam Diœcesim.*

Episcopus, si recusatur in iudicio dare potest delegatum non suspectum partibus. *De foro compet. cap. Si quis contra.*

Episcopus loci delicti iudicat delinquentem exterum. Sed Episcopus loci domicilij, vel beneficij, exequitur priuationem, si hæc fiat sententia. *De foro compet. cap. Postulasti.*

Episcopus accusans aliquem, eiusque testimonium, si solus deponit.

Episcopus accusans probare tenetur, quod dicit. *Concil. Carthag.4. c.29. 6. quæst.2. cap. Episcopus. cap. Si tantum.*

Episcopo testanti quod solus ipse scit, credendum non est. *Concil. Carthag. 7. c. 5. Afric. c.99. Concil. Vasense 2. c.8.* Et eius dictum non sufficit ad condemnandum. *ibid. 6. qu.2. cap. Si tantum. & c. Placuit.*

Episcopus quò ad depositiones aliorum.

Episcopus solus potest deponere clericum. *Lib.8. const. Apost. c.28.*

Alios ordinatos solus Episcopus non potest deponere. *Concil. Hispal.2. c.6.*

Quando solus, & quando cum alijs Episcopus debet degradare. Vide, *Degradatio.*

Episcopus quò ad collationem beneficiorum, iurium patronatorum, &c.

Episcopus conferens curam animarum alicui non habenti 25. annos, vel ignaro, vel malis moribus, priuatur potestate conferendi per tres annos. *De elect. cap. Cum in cunctis. §. Clerici.*

Episcopus conferens alicui præbendam, quam non potest, tenetur postea dare ei aliam, & nulla alia collatio valet, nisi detur ei primò. *De præbend. &c. cap. Inter cætera.*

Episcopus non potest differre vltra duos menses in danda Ecclesia, seu beneficio ei, qui est legitimè præsentatus, si est idoneus, nisi adsit causa. *Concil. Oxonien. 1. c. 1.* Pœna. *ibid.*

Episcopus potest repellere præsentatos à patronis, si non sunt idonei. *Concil. Trident. sess.25. de refor. c.9.*

Episcopus non perdit ius instituendi per hoc quod ius patronatus transit ad exemptos. *De iure patronatus. cap. Cum sæculum.*

Episcopo concedente Ecclesiam de consensu patroni, hic intelligitur concedere ius patronatus. *De donat. cap. Pastoralis.*

Prouidere potest de Rectore, si ij, ad quos spectat, in tempore statuto non conferunt, vel non præsentant, non obstante appellatione. *De supplenda neglig. c. finali.*

Potest item prouidere, si conferens dedit indi-

digno. *ibid. cap. Literas*.

Episcopus tenetur admittere præsentatum à patrono, si est idoneus. *De iure patronatus cap. Significasti*.

Episcopus malitiosè recusans admittere præsentatum idoneum, tenetur prouidere illum de beneficio competenti. *De iure patronatus cap. Pastoralis officij*.

Episcopus prouidet si patroni non præsentant in tempore. *ibid. cap. Si verò*. Vide, *Patronus*.

Episcopus semper instituit, facta præsentatione de idoneis examinatis. Nec potest suspendi institutio Rectoris, facto examine, licet appelletur ad Legatum, vel Papam. *Concil. Trid. sess. 24. de refor. c. 18.*

Episcopus potest prouidere, si lis patronorum intra quatuor menses non finitur; & hoc sine præiudicio eorum. *De iure patron. cap. Cum propter*. Sed si intra sex menses non finitur, absolute prouidet. *ibid. cap. Eam te*.

Episcopo facienda est à patrono præsentatio, vt fiat institutio Beneficiati. *Concil. Trid. sess. 14 de refor. c. vlt.*

Episcopus admittens scienter præsentatos simoniacè, priuatur perpetuò collatione beneficiorum. *Concil. Germanicum 1. c. 11.*

Episcopo statim nunciandum à Rectoribus, & alijs quando vacant beneficia. *Concil. Rauenn. 4. sub Ioann. XXII. c. 7.*

Episcopus, mortuo Parocho, vel renunciante etiam in curia, debet statim de Vicario idoneo prouidere cum congrua prouisione, vsque dum de successore prouideatur, etiã si sit reseruata talis Ecclesia, vel affecta Cardinali, Abbati, Capitulo, &c. *Concil. Trident. sess. 24. de refor. c. 18.*

Potest vnire beneficia, siue curata, siue non, siue reseruata, siue aliter affecta, ob paupertatem curatorum, & alios casus à iure permissos, sine præiudicio tamen obtinentium. *Concil. Trid. sess. 25. de refor. c. 5.* & illæ vniones non possunt reuocari, sed perpetuæ sunt.

Episcopus potest transferre beneficia, quando Ecclesiæ sunt dirutæ, ad alias, vocatis ijs, qui habent interesse, etiam si sint iura patronatus, cum eisdem fructibus, & oneribus. *Concil. Trident. sess. 21. de refor. cap. 7.*

Episcopus cognoscere potest, vt delegatus Papæ, de vnionibus beneficiorum ad iura patronatus, eaque diuidendo reducere ad primum statum. *Concil. Trid. sess. 25. de refor. c. 9.*

Episcopus beneficia vacantia in suis mensibus potest dare; non quæ vacant in mensibus Papæ, qui menses sunt Episcopi. Vide, *Menses*. Vide, *Papa*.

Si resideat habet sex menses: si non, quatuor tantum, Vide, *ibid.*

Vide, *Beneficia à quo conferenda*. Vide, *Beneficiorum vnio*.

Episcoporum ordo, & præcedentia.

Post Romanum Pontificem locum primum obtinet Patriarcha Constantinopolitanus. *Concil. Constantin. 1. c. 5.* Vide, *Patriarcha*.

Episcopi in Concilijs, in sedendo, &c. seruant ordinem antianitatis in consecratione. Vide, *Episcopi quò ad Concilia*. *Concil. Afric. c. 53.*

Episcoporum præcedentia, & ordo in Cappella Papali. Vide, *Cappella Papalis*.

Episcopus consulens magos, sortilegos, &c.

Episcopus consulens magos, &c. priuandus est officio. *26. qu. 5. cap. Si quis Episcopus. & cap. Aliquanti*.

Episcopus tenetur punire magos, maleficos, &c. *Greg. I lib. 12. ep. 13.*

Vide, *Heretici*. Vide, *Magi*. Vide, *Sortilegi*.

Episcopus quo ad quasdam cæremonias, benedictiones, reliquias, &c.

Episcopus ferens reliquias non est portandus in sella. alias suspenditur à missa. *Concil. Brachar. 3. c. 6.*

Episcopi omnes vtuntur baculo, excepto Romano. *De sacra Vnctione cap. vnico. §. vlt.*

Episcopi memoria fiat in omnibus orationibus Ecclesiarum. *Concil. Nicæn. 1. ex Arabico c. 57.*

Episcopus transiens per loca Diœcesis dat benedictiones populis, qui cum vident, & populi genuflectunt. *Concil. Rauennat. 3. post Clem. V. c. 6.*

Episcopo transeunte per loca Diœcesis campanæ sunt pulsandæ per omnes Ecclesias, etiam per Monasteria. *Concil. Rauenn. 3. post Clem. V. c. 6.* Vide, *Campana*.

Visitaturus Episcopus, quò ritu recipiendus est. Vide, *Episcopus quò ad visitationem*.

Episcopus veniens ad celebrandum solemniter, ad Ecclesiam deducatur, & reducatur à Canonicis. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. De Missa solemni*.

Episcopalis sedes, quando transferri potest in alium locum.

Episcopalis sedes potest transferri ex vno in alium locum; quando hic est tutior ab hostibus. *Gregor.I. lib.2. ep.11.*

Episcopi Græci.

Vide, *Græci*.

Episcopi circa probationem miraculorum.

Episcopi facturi processum de miraculis alicuius defuncti cum opinione sanctitatis non procedant, nisi prius postulator probet fuisse seruatum decretum *Vrb. VIII. editum die 2. Octobris 1625.* De imaginibus laureolis, & tabellis non apponendis ante sepulchrum talis defuncti. *Vrbanus VIII. constitut. 22. in appendice 1. alias 132.*

Episcopo moriente. Eiusque funus, &c.

Episcopus moriens non relinquat domum vacuam. *Concil.Valent.1. c.2.*

Episcopi mors per totam Diœcesim significari debet. *Concil. Nicænum 1. ex Arabico c. 65.*

Qua pompa eius funus faciendum. *ibid. Concil. Valent.1. c.4.*

Episcopus vicinior facere debet exequias defuncti. *Concil.Valent.1. c.2. Aurelian.2. c. 5. & 6.* Intra octauas defuncti faciendæ exequiæ *ibid.*

Episcopus moriens, Pontificalibus induatur, & sic sepeliatur. *Concil. Rauennat.2. sub Clem.V. c.2.*

Missa solemnis pro eo cantanda in omni Ecclesia Cathedrali, & Conuentuali. Omnes Coepiscopi Prouinciæ faciant pro eo celebrare 30. missas, (quilibet) per 30. dies; & pauperes alant in qualibet ex ijs diebus. *Concil Rauenn. ibid.*

Quolibet anno celebretur anniuersarium omnium Episcoporum defunctorum. *Concil. Rauennat 2. sub Clem.V. c.3.*

Episcopo moriente, successori conseruentur res. *12. qu.2. cap. Illud quod.*

Episcopo moriente intestato, Ecclesia succedit in integrum. *12. qu.5. cap. Sicubi, & cap. vlt.*

Episcopo mortuo cum debitis, successor debet soluere de redditibus Ecclesiæ. *Concil. Lateran.3. in append. tit. De alienatione c. 9.*

Episcopi defuncti bona per inuentarium notentur. *Concil. Valent.1. c.2. Aurelian.2. c. 5. & 6. Concil. Tarracon. c.12. Illerd. c.16. Gregor.I. lib.3. ep.11. Concil.Tolet.9. c.9.*

Clerici diripientes eius bona, officio priuantur. *Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio c.88. 12. quæst.2. cap. Non liceat clericis. Concil.Vormat.1. c.75.* Excommunicantur. *Concil. Claramont. c.31. Leo IX. const. 1. Quia authore Deo.*

Episcopi defuncti bona tangere non possunt hæredes, & consanguinei sine licentia Metropolitani, vel expectent successorem, qui eis consignet, quæ sunt sua. *Concil. Valent. 1. c. 3. Concil. Tolet.9. c. 7. & 9.* Alias puniantur, vt inuasores. *ibid. Tolet. Concil. Illerdense c.16. Valent.1. c.2.*

Episcopo mortuo, nullus alius consecrare potest altaria in ea Ciuitate, sub pœna suspensionis à missa per annum. *Concil. Aurelian.5. c.8.*

Episcopo mortuo, Ecclesia non vacet Pastore vltra tres menses. *Concil. Calcedon. c.24. Concil. Vernense c.17.*

Episcopo mortuo, nullus dicat malum de illo, & pœna. *Concil. Emerit. c.17.*

Pro Episcopo mortuo quandiù, & à quo faciendum est anniuersarium. Vide, *Anniuersarium*. Vide, *Ecclesia vacante*. Vide, *Funus Episcopi*. Vide, *Moriens*. Vide, *Spolia*.

Episcopus circa alienationem bonorum Ecclesiæ.

Episcopus non potest alienare bona Ecclesiæ. *Concil. Tolet.4. c.67. Concil. Parisien. 6. c.17. 10. qu.2. cap. Casellas. 12. quæst.2. cap. Res in Episcopatu. cap. Nemo mus, & cap. Quisquis Episcopus.* Irrita est alienatio. *cap. Quisquis, & cap. Quid quid. Extra, de rebus Ecclesiæ non alien. cap. Ambitiosæ.* Vide, *Alienatio*. Vide, *Locatio*.

Episcopus alienans bona Ecclesiæ, priuatur honore, vt latro. *Concil. Lucense 2. c.14. 10. qu.2. c.vlt. Concil. Constantinopolit.4. c.9.*

Ob Captiuorum redemptionem potest eas alienare. *ibid. c.15.*

Non potest alienare fundos, seu contractus ex quibus pauperes viuunt. *10. qu.2. cap. Casellas.*

Episcopus sine consensu Capituli non potest Ecclesias alijs Ecclesijs concedere. *De his, quæ fiunt à Prælato sine, &c. cap. 2. cap. Tua nuper. & cap. Cum Apostolica.*

De

De donationibus cap. Fraternitatem.

Non poteſt ſine conſenſu Capituli concedere Monaſterijs Eccleſias Parochiales, etiamſi adſit conſenſus Patroni *ibid. cap. Paſtorali*. Sed cum conſenſu poteſt. *De donat, cap. Paſtoralis*.

Epiſcopo concedente Monaſterio, &c. Eccleſiam de conſenſu Patroni, hic intelligitur concedere ius patronatus. *De donat. cap. Paſtoralis*.

Epiſcopus dare non poteſt Religioſis domibus quinquageſimam, aut centeſimam cum graui damno ſuæ Eccleſiæ; *De donat. cap. Apoſtolicæ*.

Epiſcopum cogentes ad dandum bona Eccleſiæ in emphyteuſim, quas pœnas incurrunt, & nulli ſunt contractus. Vide, *Epiſcopus circa immunitatem Eccleſiæ*. Vide, *Alienatio*. Vide, *Eccleſiæ bona*. Vide, *Locatio*.

Epiſcopi Vicarius.

Epiſcopi vicarius non poteſt eſſe laicus. *Concil. Hiſpal. 2. c. 9.*

Epiſcopus habere debet vicarios Foraneos; & quale ſit horum officium. Vide, *Vicarius*.

Epiſcopi domeſtici, & cubicularij.

Epiſcopi domeſtici ſint perſonæ probatæ vitæ *Concil. Pariſ. 6. lib. 1. c. 20.*

Epiſcoporum cubicularij debent eſſe clerici. 2. *qu. 7. cap. Cum Paſtoris*.

Epiſcoporum clerici commenſales ſatisfaciunt ſi recitant officium, quod recitant Epiſcopi eos adiuuando. *Clement. de celebrat. Miſſar. c. fin.*

Epiſcopo ſeruientes, domeſtici, & cubicularij non reſidentes percipiunt fructus beneficij, ſed non diſtributiones. *De clericis non reſid. cap. De cætero*.

Epiſcopus curare debet, vt domeſtici ſui vtantur veſtibus decentibus, corona, & habitu clericali. *Concil. Londin. 2. c. 15.*

Epiſcopi domeſtici, & famuli in conuenienti numero ſint, qui Epiſcopi, & Eccleſiæ neceſſitati inſeruiant. inter eos plures habeat clericos; inter quos duos in ſacris, qui eum adiuuent in orationibus, & alijs, &c. vnum qui præſit familiæ, eamque erudiat. *Concil. Mediol. 1. part. 2. tit. De Epiſcopi familia*.

Epiſcopi familiares, & famuli non ferant arma, niſi in itinere, & neceſſitate, ex Epiſcopi arbitrio. modeſtis veſtibus vtantur, non ſericis. non vtantur argento, vel auro. non calceis inciſis. veſtes ſint nigri coloris. caligæ non ſint ſectæ, virgatæ, &c. ſed ſimplices. *ibid.*

Epiſcopo aſſiſtentes excuſantur à reſidentia. *Honorius III. ex Cirone, de clericis non reſidentibus c. 3.* Vide, *Clerici quò ad reſidentiam*. Vide, *Beneficiati*. Vide, *Eccleſiaſtici*. Vide, *Clerici quò ad habitum, & tonſuram*.

Epiſcopali ſede vacante.

Epiſcopali ſede vacante, nullus alius Epiſcopus poteſt conſecrare altaria, ſub pœna ſuſpenſionis à miſſa per annum *Concil. Atrel. 1. c. 8.*

Epiſcopali ſede vacante, nihil eſt innouandum. *Ne ſede vacante cap. 1.*

Iudicia facta contra Eccleſiam, ea vacante ſunt nulla. *ibid. cap. fin.*

Sede vacante, Capitulum poteſt abſoluere ab excommunicatione, à qua Epiſcopus. *De maiorit. & obed. in 6. cap. vn.*

Epiſcopali ſede vacante, quid poteſt facere Capitulum. Vide, *Capitulum*.

Epiſcopali ſede vacante omnia beneficia, quæ vacant in ea Diœceſi, à Papa conferuntur. *Pius V. conſtitut. 55. Sanctiſſimus.*

Vide, *Sede vacante*. Vide, *Capitulum*.

Epiſcopi habitus, & veſtes.

Epiſcopales veſtes debent eſſe conformes dignitati. *Zacharias ep. 7. c. 1.*

Epiſcopus non poteſt incedere cum habitu, ſeu veſte difformatis. *De maiorit. & obed. c. Vt Prælatorum*.

Epiſcopus in publico tenetur vti lineis ſuper indumentis. Exceptis religioſis, qui ſuo habitu vti debent. *De vita, & honeſtate clericor. cap. Clerici officia*. *Concil. Lateran. 4. c. 16.*

Tenentur ſemper portare Rochetum. *Concil. Tolet. 22. c. 5. Concil. Mediol. part. 2. tit. De Epiſcopi veſtitu*. vbi dicitur, quod in Eccleſia, & locis publicis tenetur illud portare.

Non poſſunt portare veſtes ſericas. non calceos albos, non veſtem breuem. ſub pœna pecuniaria. *Concil. Tolet. 22. c. 5.* Vide, *Epiſcopi à quibus debent abſtinere*. Vide, *Epiſcopi vita, &c.*

Epiſcopus quò ad indulgentias concedendas.

Epiſcopus poteſt concedere in certis ſollemnitatibus quadraginta dies indulgentiarum *De pœnitentijs, &c. cap. Cum ex eo. Con-*

cil. Rauennat.4. sub Ioann. XXII. cap.20.

In die verò consecrationis vnum annum potest concedere. ibid. Rauennat.4.

Episcopus in concedendis indulgentijs suis subditis excedere non potest formam, ac limitationem sacrorum canonum. *Concil. Constant. sess. vlt. in constit. Martini V.* Vide, *Indulgentia*.

Episcopus quò ad dispensationes, tam proprias, quam Papales.

Episcopus potest dispensare in dando canonicatus, &c. cum ijs, qui 20. annum expleuerunt, dummodo non sint cum cura animarum. *De ætate, & qualitate in 6. cap. vnico.*

Potest dispensare cum illegitimo circa ordines minores, & beneficia sine cura animarum. *De filijs Presbiter. in 6. cap.1.* Non tamen circa sacros ordines, & beneficia curata. *ibid.*

Episcopus, vt delegatus Papæ, potest cognoscere, an dispensationes gratiosæ concessæ à Papa sint subreptitiæ, vel obreptitiæ; & facere hoc extraiudicialiter, ac summariè. *Concil. Trident. sess.22. de refor. c.5.*

Potest eodem modo cognoscere de commutationibus vltimarum voluntatum, an exposita Papæ in petitione sint vera. *Concil. Trident. ibid. c.6.*

Potest dispensare Episcopus circa interstitia temporum inter ordines minores. *Concil. Trident. sess. 23. de refor. c.11.*

Potest etiam dispensare circa interstitia inter subdiaconatum, & diaconatum. *ibid. c.13.*

Potest dispensare cum ordinato per saltum, si in ordine accepto non ministrauit. *Concil. Trid. sess.23. de refor. c.14.*

Potest dispensare in omnibus irregularitatibus, & suspensionibus ex delicto occulto prouenientibus, excepta ea, quæ oritur ex homicidio voluntario, & alijs quæ sunt deductæ ad forum contentiosum. *Concil. Trident. sess. 24. de refor. c. 6.* Sic etiam ab omnibus casibus occultis Papæ reseruatis absoluere per se, vel per Vicarium ad id deputandum. *ibid.*

Vide, *Dispensare*.

Episcopi circa casuum reseruationem.

Episcopi possunt reseruare sibi casus quosdam, seu peccata grauia, quæ ab alijs inferioribus non possint adsolui. *Concil. Rauenn.1. c.8. Concil. Colon.2. part.3. c.37.* Vide, *Casus reseruati*.

Episcopus quos casus regulariter solet reseruare. Vide, *Casus reseruati*. Vide, *Reseruare*.

Episcopi in partibus infidelium.

Episcopi ibi existentes non admittant religiosos eò aduenientes, sine literis patentibus suorum Superiorum. *Extra, de Regularibus transeuntibus, &c. cap. Ad nostrum.*

Si Religiosi in ijs partibus prædicant contra dogmata fidei, & Ecclesiæ, possunt eos capere, & carcerare, & simpliciter, ac de plano procedere. *ibid*

Episcopi Ecclesiarum existentium in partibus infidelium non possunt ordinare aliquem in aliena Diœcesi. Sic ordinati ab exercitio ordinum sunt suspensi. *Concil. Trid. sess.14. de refor. cap.2.*

Episcopi titulares.

Episcopi titulares non possunt prætextu priuilegiorum, aut continuæ familiaritatis, ordinare alterius subditum, nec ad maiores ordines, nec ad minores, nec ad primam tonsuram; nec in loco exempto, aut monasterio, sub pœna suspensionis à Pontificalibus per annum. Ordinati verò suspenduntur ab exercitio ordinum, arbitrio Episcopi proprij. *Concil. Trid. sess.14. de refor. c. 2.*

Episcopus circa immunitatem Ecclesiæ.

Episcopus consentiens, vt laici exigant decimas, tributa, vel alia à clericis, incurrunt excommunicationem, & depositionem ipso facto. *Concil. Later. 5. sess.9. Bulla de reformat. curiæ c.3. circa finem.*

Episcopus cogi non potest ad danda beneficia, &c. alia Ecclesiæ bona in emphyteusim, neque per Reges, neque per Imperatores. & qui cogunt incurrunt pœnas latas contra violatores Ecclesiasticæ libertatis, & collatio nulla est, & nullus contractus. *Concil. Lateran.5. sess.10. c.2.*

Vide, *Episcopi obligationes*. Vide, *Immunitas*. Vide, *Ecclesia Immunitas*.

Epi-

Episcopi Regulares.

Regularis eligi potest in Episcopum ab habentibus ius eligendi; sed necessaria est licentia Superioris Religionis ante, vel post (excepta assumptione per Papam facta.) *De elect. in 6. cap. Religiosus. Clement. de elect. c.* 1.

Regularis Episcopus factus, est liber à iugo Regulæ. 18. *qu.* 1. *cap. Statuimus. & Clement. de elect. c.* 1.

Regularis promouendus habere debet testimonium sui superioris de vita, & moribus, ac doctrina. *Concil. Lateran.* 5. *sess.* 9. *Bulla de refor. curiæ c.* 1. *Concil. Trident. sess.* 22. *de refor. c.* 2. *Gregor. XIV. const.* 6. *Onus.* §. 9.

Episcopus Regularis non debet vti Rocheto, sed habitu sui ordinis. *Concil. Later.* 4. *c.* 16. *De vita, & honest. cleric. cap. Clerici officia.*

Episcopi Regulares redeuntes ad Claustra, non possunt obtinere officia in Religione, & annullantur priuilegia in contrarium. *Paulus IV. const.* 21. *In sacra.*

Vide, *Regulares facti Episcopi.*

Episcopi circa Equites exemptos.

Episcopi, vt delegati Papæ possunt visitare Ecclesias Equitum Sancti Ioannis Ierosolymitani, in ijs tantum, quæ pertinent ad curam animarum, & spiritualia. *Pius V. const.* 13. *Exposcit.*

Possunt remouere Rectores, vel Cappellanos earum, si non sunt idonei; & monere superiores, vt alios subrogent. & si intra certum terminum ipsi superiores non subrogant, Episcopi prouident. *ibid.* §. 3.

Episcopi quo ad limina Apostolorum Romæ.

Episcopi vicini, olim tenebantur omni anno visitare limina Apostolorum; remoti verò per literas. *Concil. Rom. sub Zacharia c.* 4. *Dist.* 93. *cap. Iuxta. De iure iurando c. Ego N. Leo* verò *III. in ep.* 1. declarat eos obligari; sed non præfinit tempus.

Alias decretum est, esse visitanda iuxta Papæ chirographum. *Anacletus, & Zacharias. Dist.* 93. *cap. Iuxta. De iure iurando. c. Ego N.*

Episcopi Itali, & habitantes in Insulis adiacentibus, tertiò quoque anno tenentur visitare limina Apostolorum. Alij quarto, alij longiori spatio (distinctè.) *Sixtus V. const.* 15. *Romanus.* §. 6.

Episcopus nouiter creatus iurat se visitaturum limina Apostolorum debitis temporibus. *De iure iurando. cap. Ego N. Sixtus V. constit.* 15. *Romanus.* Et hoc iuramentum facere debet ante consecrationem. *ibid. Sixtus V.*

Episcopi impediti, si per se non possunt visitare limina, tenentur id facere per alium in dignitate constitutum; vel si hunc non habent; per sacerdotem Diœcesanum id faciant; & si nec hunc habent, per alium clericum. Et docere debent de impedimento, & quomodo id est faciendum. *Sixtus V. ibid.* §. 4.

Vide, *Limina.*

Epistolæ decretales.

Vide, *Decretales.*

Aequalis.

Æqualis non habet imperium in æqualem. *Nicolaus I. ep.* 9.

Æqualis non soluit æqualem. Vide, *Minor.*

Equites Sancti Ioannis Ierosolymitani, dicti Melitæ, & priuilegia.

Equites isti excommunicati ob percussionem clerici, vel confratris, nisi læsio sit enormis, absolui possunt à Priore. *De sent. excomm. cap. Canonica. Honorius III. ex Cirone, de sent. excomm. cap.* 1.

Equites præfati habent indulta circa annalia beneficiorum, & quæ. *Extra, de priuil. cap. Exhibita.*

Fructus beneficiorum vacantium, & eorum, qui non residen, Religioni accrescunt. *Ioannes XXII. const.* 5. *Exhibita. vbi supra.*

Equites præfatos percutientes, occidentes, vel id mandantes, incurrunt excommunicationem reseruatam Papæ. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De illis, qui incidunt, c.* 6.

Equites præfati obtinuerunt, vt non possint excommunicari, neque eorum Ecclesiæ interdici (nisi ex Papæ mandato,) ipsi & alij confratres non possint priuari Ecclesiæ sepultura, & semel in anno in Ecclesia interdicta faciant celebrare. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De præeminentia, &c. c.* 7. 8. *&* 9.

Equitum præfatorum hospitale recipitur sub pro-

protectione Papæ. *Anastasius IV. const.2. Christianæ.*

Bona Templariorum, huic militiæ fuerunt applicata. *Clemens V. constit.3. Ad prouidam.*

Multa priuilegia obtinent. *Pius IV. const.9. Circumspecta.*

Magnus Magister habet iurisdictionem in Equites, & alios. Potest disponere de beneficijs, & circa hoc præscribitur ei forma procedendi. *ibid.*

Omnes Ecclesiæ, Prioratus. &c. Militiæ Sancti Lazari, & Sancti Sepulchri in Bethleem, & Nazaret, Militiæ Sancti Ioannis sunt vnita, & Magno Magistro subduntur. *ibid.*

Beneficia vacantia in Curia Romana, Prioratus, Baliuiæ ab eodem conferantur. *ibid.* Alia innumera priuilegia in hac constitut. continentur, quæ pertinent ad regimen talis militiæ. *per* §§. 77. declarata. *ibid.*

Confirmat omnia *Pius V. constitut.77. Et si cuncta.* Et à decimis, & alijs oneribus eximit. *ibid. Gregorius XIII. constit.60. Quo magis. Gregor. XIV. constitut. 5. Quanta. Sixtus V. const.43. Aequum. Clem VIII const.37. Aequa. Vrb.VIII. const.15. Vniuersalis.*

Possunt Episcopi, vt delegati Papæ, visitare Ecclesias eorum, quò ad spiritualia, & circa ea, quæ pertinent ad curam animarum. Et cappellanos, seu rectores non idoneos repertos remouere: ac superioribus significare, vt alios subrogent; quod si intra certum tempus non faciant, Episcopi prouident. *Pius V. const.136. Exposcit.*

Familiares dictorum Equitum, Coloni, Vicarij, &c. iudicari possunt ab ordinarijs, vt delegatis Papæ. *Gregor.XIII. constitut.67. Circumspecta.*

Equitum præfatorum morientium bona, etiam illicitè acquisita, non ad Cameram, sed ad hospitale, seu conuentum ipsorum pertinent. Et ideo Agentes pro religione, ac militia in hoc negotio non sunt molestandi. *Pius IV. const.29. Romani.*

Equites isti, quam, & quomodo debent emittere professionem; & multa circa hoc. *Gregor.XIII. const.60. Quò magis.*

Non tenentur ad solutionem decimarum, aut aliorum onerum. *Gregor. XIII. ibid.*

Equite assumpto ad Episcopatum vacant præceptoriæ. *Gregor.XIII. constit.82. Controuersia.*

Equitum dictorum beneficia obligata sunt ad solutionem iurium communium Cameræ Apostolicæ. *Sixtus V. const.43. Aequum,* in declaratione.

Equitum serui, ac familiares exempti sunt à decimis, & alijs tributis. *Gregor. XIV. const.5. Quanta.*

Magnus Magister potest dismembrare beneficia vnita. *Gregor.XIV. const.5. Quanta.* §.4, 5, 6. *&c.*

Equites isti promouendi sunt ad magnam crucem, & alias dignitates, potius propter merita, quam propter antianitatem. *Paulus V. const.30. Accepimus.*

Equites isti non comprehenduntur in *constitut.9. Gregor. XV. Sanctissimus.* De Conseruatoribus edita, sed retinent adhuc ius eligendi Conseruatores. *Vrbanus VIII. const.78. Exponi.*

Magnus Magister horum Equitum; quà solemnitate, & forma est eligendus. *Vrbanus VIII. constitut. 89. In specula, per* §§. 13

Ceremoniale electionis præfatæ faciendæ approbatum est ab *Vrbano VIII. const.in append.24. alias 134. Militantis.*

Obtinent confirmationem omnium Priuilegiorum. *Vrbanus VIII. constit.15. Vniuersalis Ecclesiæ.*

Vide, *Assassinium.* Vide, *Hospitalarij.*

Equites Sancti Lazari.

Hæc militia primò confirmata ab *Alexandro IV. const.1. Cum à nobis.*

Huic militiæ multa fuerunt concessa priuilegia. *Clemens IV. constitut. 2. Cum dilectis.*

Leprosorum curæ vacabant, poterant eos ex omni parte capere, & ad propria hospitalia ducere; & à nullo impediri. *Clemens IV. const. 5. Venerabilibus.*

Alia priuilegia concessit *Pius IV.* præscribit formam gubernij, & electionem Magni Magistri, ac alia pertinentia ad eius regimen. *const.95. Inter, diffusè per* §§.180. vbi omnia continentur.

Reformantur postea hæc priuilegia in multis. *Pius V. constitut. 28. Sicuti bonus, per* §§. 77.

Hæc militia vnita fuit cum Militia S. Mauritij. *Gregor.XIII. const.6. Pro commissa.*

Vide infra, *Equites S. Mauritij.*

Equites Sancti Iacobi de Spatha.

Militia hæc *ab Alexandro III.* approbatur. *const.5. Benedictus Deus.* Multa priuilegia obtinent. *ibid.* Gaudent foro clericorum. *ibid.* Omnia eorum statuta ibi contenta.

Equites præfati possunt testari. *Clemens VII. const.31. Ex Apostolicæ.* Sed cum licentia determinatorum Priorum, & licentia durat per triennium; deinde renouanda est: tenentur tamen consignare Priori Inuentarium bonorum suorum, alias nulla est licentia. Tenentur relinquere quartam partem bonorum monasterio, in quo fecerunt

runt professionem; alias nulla est concessio. Alia bona possunt relinquere cui volunt exceptis filijs natis ex illicito coitu. *ibid.*

Confirmat facultatem testandi. *Gregor.XIII. constitut.30. Romani.* Et determinat formam.

Equites Sancti Iacobi de Spatha in Portugallia habent eadem priuilegia, quæ Milites Sancti Iacobi de Spatha, de Alcantara, & Calatraua in Castella. *Gregorius XIII. const.32. Ex Apostolicæ.*

Equites isti, & Sancti Benedicti, qui per quinque annos inseruiunt in classe contra infideles impedientes nauigia Catholicorum, sunt capaces commendarum, ac si in Africæ partibus militassent. *Paulus V. constit.24. Maiestatis.*

Committitur hæc Militia perpetuo regenda Regi Hispaniarum. *Adrianus VI. const.1. Dum intra.* Ibi declaratur origo, & progressus eius, ac obligationes.

Equites Sancti Iacobi de Calatraua.

Hæc Militia approbatur ab *Alexandro III. const. 5. Benedictus.* Vbi omnia eius statuta, & multa Priuilegia.

Equites isti de bonis communibus accipere possunt, vt se defendant, & quomodo. *Iulius II. const.16. Romani.*

De communi thesauro faciendæ sunt expensæ huius Militiæ. *Clemens VII. constit. 12. Romanus.*

Dispensantur, vt nudi possint in lecto dormire. *Clemens VII. constitut. 18. Apostolicæ.*

Tempore Capituli, obtinent, vt possint absolui à multis casibus. *ibid.*

Hæc Militia committitur regenda Hispaniarum Regi, perpetuò. *Adrianus VI. constit.1. Dum intra.* Vbi inuenies eius originem, progressum, & obligationes omnes.

Obtinent facultatem testandi, & disponendi de mobilibus, & immobilibus; & cum quibus conditionibus. *Gregorius XIII. constit.30. Romani.*

Vide, *Calatraua.*

Equites Sancti Iacobi de Alcantara.

Militia hæc confirmatur à *Iulio II. const.16. Romani.*

Gaudent omnibus gratijs, & priuilegijs Ordinis Cisterciensis Sancti Benedicti. *Leo X. const.44. In Apostolicæ.*

Hæc Militia committitur perpetuò regenda Regi Hispaniarum. *Adrianus VI. const.1. Dum intra.* Ibi habes originem, progressum, & obligationes.

Obtinent facultatem testandi, & quomodo. *Gregor.XIII. const.30. Romani.*

Equites Sancti Mauritij.

Hæc Militia instituta à Duce Sabaudiæ approbatur à *Gregor. XIII. constit.6. Christiani.* Sub regula Cisterciensium est. Quomodo debet regi. Magnus Dux illius est Dux Sabaudiæ. *ibid.*

Hæc Militia vnita est cum Militia Sancti Lazari Ierosolymorum sub inuocatione Sanctorum Mauritij, & Lazari. *Gregor.XIII. constit.7. Pro commissa.* Beneficia Prioratus, &c. quomodo disponenda. *ibid.*

Confirmatur hæc vnio, & multa Priuilegia dictæ Militiæ conceduntur. *Clem. VIII. const.102. Decet Romanum.*

Equites Sancti Stephani.

Militia hæc instituta per Cosmum Medices, approbatur *a Pio V. constit 63. His quæ.* Omnia à præfatis Equitibus obseruanda. Priuilegia, & gratiæ aliarum Militiarum eis conceduntur. *ibid.* Et Magnus Dux est Magnus Magister.

Conceditur Magno Duci Ethruriæ, vt erigat quædam hospitalia in commendas huius Militiæ Sancti Stephani. *Sixtus V. constit.65. Præclara.*

Equites Sancti Stephani, etiam bigami, & sine habitu incedentes, obtinent, vt possint habere, & transferre pensiones vsque ad summam ducentorum ducatorum. *Sixtus V. const.104. Circumspecta.*

Et Paulus V. extendit, vt possint habere pensiones 400. scutorum auri, etiam si sint bigami, illegitimi, vel laici. *const.46. Dum generosa.* Habent etiam facultatem testandi, licet non incedant cum talari tunica, dummodo incedant cum habitu, & insignibus Militiæ. Et tales facultates non expirant per non delationem tonsuræ, vestium talarium, vel ex bigamia superuenientes; neque ex occisione, mutilatione, &c. alijs, quæ committuntur in bello contra infideles. *ibid.* §.5.

Equites Templarij.

Equites præfati abrogantur propter multa mala; & eorum bona applicantur Militiæ Sancti Ioannis Ierosolymitani. *Clem. V. const.3. Ad prouidam.*

Vide, *Equites Sancti Ioannis Ierosolymitani.*

Equites Sancti Spiritus in Gallia.

Militia hæc approbatur, & priuilegia, gratiæ, &c. conceduntur. Etiam exteri si sint Catholici, possunt adscribi præfatæ Militiæ. *Paulus V. constitut.*42. *Maiestatis*. Regi Galliæ committitur perpetuò administranda, & regenda. *ibid.* Statuta obseruanda. *ibid.*

Idem Rex Galliæ potest renouare statuta huius Militiæ. *Paulus V. constit.*44. *Maiestatis*.

Equites Galli de Monte Carmelo.

Militia hæc instituitur per *Henricum III.* Regem Galliæ de bonis laicalibus sub inuocatione Beatæ Mariæ de Monte Carmelo, cum forma modoque viuendi, eamque regendi, & approbatur *à Paulo V. constitut.*41. *Romanus*.

Equites Christianæ Militiæ sub inuocatione Conceptionis Immaculatæ Virginis.

Militia hæc instituitur à Duce Mantuæ,& Niuernensium nuncupata Militiæ Christianæ, Conceptionis Immaculatæ Virginis Mariæ. Approbatur ab *Vrbano VIII. constit.* 11. *Imperscrutabilis*. Statuta, & forma viuendi, eamque regendi. *ibid.* Magnus Magister est ipse Dux; & alia ad id spectantia. *ibid.*

Obtinent iudicem, apud quem facere possunt probationes nobilitatis, qui ei Militiæ volunt adscribi, &c. *Vrbanus VIII. constitut.*28. *Cum nos*.

Obtinent confirmationem statutorum, *Vrbanus VIII. const.*41. *Alias*.

Errans, Errare, Error.

Errantem non impediens cum potest, consentit. *Post epist. Anastasij II.* 23. *qu.*8. *cap. Præterea*. *De hæret. cap. Qui alios*. *Extrau. Io. in. XXII. Nè sede vacante*. *Gregor. VII. lib.* 3. *ep.* 4.

Erranti non ignoscitur, donec in errore permanet. *Gelasius opusculo de anathematis vinculo*.

Erranti præbens assensum, est illi similis. *Anastasius I. ep.* 4. *Dist.* 83. *cap. Error. cap. Quid enim, & cap. Consentire. Distinct.* 86. *cap. Facientis*.

Errare non dicitur, qui nescit, sed qui scire putat, quod nescit. *Dist.* 38. *cap. Quamuis*.

Errorem non corrigens Prælatus, consentit. *Gregor. VII. lib.* 3. *ep.* 4.

Errorem defendens, peior est eo, qui errat. 24. *qu.* 3. *cap. Qui aliorum*.

Error facti, nulli nocet, negotio non finito. *De confessis cap. fin.*

Error personæ in matrimonio variat consensum, & facit ipsum non tenere. 29. *qu.* 1. *cap. vnico*.

Error qualitatis personæ non variat consensum, vt si putatur virgo, & est corrupta, vel meretrix. *ibid. cap. vnico*.

Error fortunæ non variat consensum in matrimonio. *ibid. cap. vnico*.

Error personæ non potest redundare in damnum Ecclesiæ. *De except. cap. Cum venerabilis*.

Eremitæ.

Eremitæ Camaldulenses. Vide, *Monachi Camaldulenses*.

Eremitæ Sancti Augustini Liceti. Vide, *Fratres Sancti Augustini*.

Eremitæ Sancti Hieronymi. Vide, *Fratres Sancti Hieronymi*.

Eremitæ B. Petri de Pisis multas obtinent gratias ab *Eugenio IV. const.* 12. *Peruenit*.

Eorum Constitutiones, & forma celebrandi Capitulum generale approbantur. *Sixtus IV. constit.* 13. *Sedes*. Et alia multa priuilegia obtinent. *ibid.*

Eremitæ Montis Senarij. Vide, *Fratres Beatæ Mariæ Seruorum Dei*.

Erubescentia.

Erubescentia est pars attritionis. *De pœnit. dist.* 1. *cap.* 88. *Quem pœnitet*.

Esuriens.

Esurienti non succurrens, occidit illum. *Dist.* 86. *cap. Cæterum, & cap. Pasce*.

Aetas.

Ætas sacerdotis olim debebat esse annorum triginta. *Dist.*78. *cap. Si quis triginta*. *cap. Nemo*. *cap. Presbyter*. *cap. Si triginta annorum*. Nunc sufficit si ordinandus expleuerit *annos* 24. *& inceperit* 25. *Concil. Trident. sess.* 23. *de refor. c.* 12.

Ætas Episcopi. Vide, *Episcopi eligendi qualitates*. Vide, *Ordinare*. Vide, *Ordinatio*.

Ætas Diaconi. Vide, *Diaconus*. Vide, *Ordinare*.

Ætas Subdiaconi. Vide, *Subdiaconus*, Vide, *Ordinare*.

Ætas Parochi. Vide, *Parochus*. Vide, *Curatus*. Vide, *Beneficia quibus conferenda*.

Ætas attendi debet pro tempore, quo datæ sunt literæ collationis, &c. *De rescriptis in 6. c. Si eo tempore*.

Ætas ordinariorum qualis debet esse. *Dist.77. c. Subdiaconus. c. Placuit. c. Episcopus. c. In veteri*.

Vide, *Ordinandi*.

Aethiopes.

Æthiopes non habent Patriarcham, sed omnes subduntur Alexandrino. Si tamen aliquando habebant, ille tenebat septimum locum in concilio generali. *Concil. Nicæn. 1. ex Arabico c. 36*.

Ethruria.

Ethruriæ Dux creatur Magnus Dux à *Pio V. const.88. Romanus*. Cosmus Medices fuit primus. *ibid.* Vide. *Dux*.

Habuit facultatem erigendi in commendas Militiæ S. Stephani hospitalia per laicos regi solita, de quibus Papa non disponebat, & quomodo. *Sixtus V. const.65. Præclara*.

Vide, *Equites S. Stephani*.

Eua.

Eua fuit mater, & soerus filiorum suorum. 35. *qu.* 1. *c. Cum igitur*.

Euangelium.

Euangelium in Latina lingua antiquitus, & ab initio recitabatur in ciuitate Constantinopolis. *Nicolaus I. ep.* 8.

Euangelium cum alijs sacris scripturis legendum in festis, &c. *Concil. Laodicenum c. 16*.

Euangelium audiri debet stando non sedendo. *Anastasius I. ep.1. c. 1. De consecr. dist.2.c. Apostolica*.

Euangelia non permittantur legi extra Missam ad petitionem laicorum, vel fæminarum. *Concil. Salegunstadiense c. 10*.

Euangelium obligat homines ad obseruantiam eius *Concil. Trid. sess. 6. c. 20*

Vide, *Diaconus*.

Eucharistiæ natura, institutio, forma, materia, & efficiens.

In Eucharistia, facta consecratione non remanet substantia panis, & vini. *De fide & summa Trinitate c. 1. Concil. Later. 4.c.1. & Concil. Constant. contra articulum 1. Vuicleff.* Vide, *Accidentia*.

In Eucharistia transubstantiatur panis in corpus, & vinum in sanguinem Christi. *De celebratione Missarum c. Cum Martha. §. Quæsiuisti*. Vinum & aqua transubstantiantur. *ibid. Concil. Trid. sess. 13. cap. 4. & can. 2. Concil. Florent. in literis vnionis Eug. IV. §. Quinto Ecclesiasticorum*.

In Eucharistia per consecrationem fit transubstantiatio totius substantiæ panis in substantiam corporis Christi, & totius substantiæ vini in substantiam sanguinis. *Concil. Trid. sess. 13. c. 4 & can 2.*

In Eucharistia sub speciebus panis & vini est verum corpus, & verus Christi sanguis. Christus ipse in vera præsentia corporali. *Concil. Constantien. contra art. 3. Vuicleff. De consecr. dist.2. c. In quibus c. Nos autem. c. Ego Berengarius. c. Forte dicas. c. Panis est. c. In illo Sacramento. c. Accesserunt. c. Ante benedictionem.* & alijs. *ibid. Concil. Rom. 6. sub Greg. VII. Concil. Colon. 2. par. 7. c. 14.* (Adest corpus Christi vinum. *Concil. Colon. ibid.*) *Concil. Trid. sess. 13. c. 1. & can. 3. & 4.*

In Eucharistia accidentia manent sine subiecto. *De celebrat. Missarum c. Cum Marthæ §. Quæsiuisti. Concil. Colon. 2. par. 7. c. 15. Concil. Constant. & Trident. vbi supra*. Ac Florent. vt infra.

Voluit Christus vt manerent species panis, & vini, quia horrebant discipuli manducare carnem. *De consecr. dist. 2. c. Forte dicas*.

Eucharistiæ consecratio quo ritu olim fiebat. Vide, *Consecratio Eucharistiæ*.

Eucharistia siue parua siue magna, continet æqualiter Christum. *De consecr. dist. 2. c. Quid sit sanguis*.

Eucharistia in qualibet sui parte continet totum Christi corpus. *Post epist. Nicolai Papæ c. 1 de consecrat. dist. 2. c. Vbi pars. Concil. Florent. vt infra* ante & post separationem. *ibid. Concil. Trid. sess. 13. c. 4.*

Totus Christus est sub specie panis, & totus sub specie vini. *Concil. Florent. sess. vlt. in literis vnionis*.

Eucharistiæ materia est panis, & vinum. *De consecr. dist. 2. c. Quia passus. Concil. Constant. sess. 23. c. 1.* Est panis triticus, & vinum ex vua. *Concil. Florent. sess. vlt.*

in literis vnionis. Miscenda est modica aqua in vino. *ibid.*

Valide fit in fermentato, & azymo. Græcus debet facere in fermentato, Latinus in azymo. *Concil. Florent. ibid. Eugen. IV. const.* 17. *Lætentur cœli*, §. 4.

Eucharistia instituta est sub speciebus panis, & vini propter vnitatem, quia ex multis granis fit panis, & vinum: ita Ecclesia, quæ ex multis fidelibus constat fit vnum quid cum Christo. *De consecrat. dist.* 2. *c. Quia passus est*.

Eucharistiæ faciendæ forma, sunt verba. *Hoc est &c. Hic est*. *Concil. Folrent. in literis vnionis*.

In Eucharistia manducatur vera caro Christi, & verus sanguis bibitur. *De consecr. distin.* 2. *c. In illo Sacramento. c. Accesserunt*.

In ea sumitur Christi corpus, quod fuit in cruce, & nunc est in cœlo. *De consecrat. dist.* 2. *c. Non hoc corpus*.

Eucharistiam ipsemet Christus comedit in cœna. *De consecr. dist.* 2 *c. Nec Moyses*.

In Eucharistia Christus non diuiditur, licet species diuidantur. *Concil. Colon.* 2. *par.* 7. *c.* 31. Vide, *Supra Euchar.* In qualibet sui parte continet totum Christum.

Eucharistiæ Sacramentum consecratione conficitur. *De consecr. dist.* 2. *cap. Panis & calix*.

Eucharistiæ Sacramentum à solo Sacerdote potest confici. *Concil. Later.* 4. *c.* 1. *De fide & summa Trinitate c.* 1.

A Sacerdote habente potestatem clauium, quas Christus dedit Apostolis, & successoribus. *Concil. Later.* 4. *c.* 1. *Concil. Florent. in literis vnionis Eug. IV.* §. *Quinto, &c.*

Tam a bono quam à malo Sacerdote validè fit Eucharistia. *Concil. Colon.* 2. *parte* 7. *c.* 17. Quia fit non merito Sacerdotis, sed virtute Christi, & verborum. *ibid.* Vide, *Minister Sacramentorum*.

Eucharistia aliquando sacrificium vocatur. *De consecr. dist.* 2. *c. Qui benè*.

Eucharistia dicitur mysterium fidei, quia in ea aliud cernitur, & aliud creditur. *De celebrat. Missarum c. Cum Marthæ*.

Eucharistia est Sacramentum à Christo institutum. *De celebrat. Missarum c. Cum Martha Concil. Florent. sess. vlt. in literis vnionis*. *Concil. Colonien.* 2. *par.* 7. *c.* 14. *Concil. Later.* 4. *c.* 1. *Concil. Constantien. sess.* 13. *c.* 1. *De consecr. dist.* 2. *per totam Concil. Trid. sess.* 7. *de sacramentis cap.* 1. *sess.* 13. *c.* 1. Tunc enim post panis, & vini benedictionem testatus est suum corpus & sanguinem illis præbere. *Trident. ibid. & Concil. Mogunt.* 4. *c.* 30.

In Eucharistia sub specie panis ex vi verborum adest corpus, & sub specie vini ex vi verborum adest sanguis; at corpus sub specie vini, & sanguis sub specie panis, & anima sub vtraque sunt, ex vi vnionis naturalis, & comitantiæ, qua partes Christi corpori sunt copulatæ. Diuinitas verò est cum anima, & corpore ob vnionem hypostaticam. *Concil. Trid. sess.* 13. *cap.* 3.

Eucharistia habet commune tum alijs Sacramentis, quod est signum sensibile rei sacræ, & forma visibilis gratiæ inuisibilis. *Concil. Trid. ibid. cap.* 3.

Habet verò hoc singulare quod auctorem gratiæ includit ante vsum eius. *ibid. cap.* 3. *& can.* 4.

Eucharistia est pignus futuræ gloriæ, & symbolum corporis illius, cuius Christus est caput, & nos membra, idest, Ecclesiæ. *Concil. Trid. sess.* 13. *cap.* 2.

In Eucharistia non solum spiritualiter, sed etiam sacramentaliter Christus manducatur. *Concil. Trid. sess.* 13. *can.* 8.

Eucharistiæ multa encomia, & laudes. *Clement. de reliquijs & venerat. Sanctorum c. vn.*

Eucharistia est signum dilectiouis mutuæ. *Concil. Colon.* 2. *par.* 7. *c.* 23.

Vide, *Accidentia*. Vide, *Corpus Christi*. Vide, *Christus in Eucharistia*. Vide, *Conuersio*. Vide, *Panis*. Vide, *Viaticum*.

Eucharistia à quibus, & qua dispositione ante, & post sumenda.

Eucharistia à pœnitentibus sumenda (si sint in peccato) *Concil. Carthag.* 4. *c.* 77.

Eucharistiā sumpturus præparare se debet per confessionem, contritionem, & bona opera. *Concil. Senonen. c.* 17. *Concil. Colonien.* 2. *par.* 7. *c.* 19. *Concil. Mogunt.* 4. *c.* 35. Excepta causa infirmitatis, quæ non finit aliquem confiteri. *ibid.*

Sumenda cum multa præparatione, & probatione, id est, sine conscienta mortalis. *Concil. Trid. sess.* 13. *cap.* 7.

Etiam contritus debet confiteri ante Eucharistiam, etiam Sacerdos, nisi desit confessor & vrgeat necessitas tunc enim potest celebrare, & quam primum confiteri. Contrarium dicens, est anathema. *Concil. Trident. sess.* 13. *cap.* 7. *& can.* 1.

Eucharistia cum gratiarum actione sumenda. *Lib.* 7. *const. Apost. c.* 26. *&* 27.

Eucharistiā sumpturus credere tenetur, saltem ante, veritatem huius Sacramenti. *Concil. Colon.* 2. *par.* 7. *c.* 21.

Non est necesse, vt sumens actu credat, se gratiam consequi, neq; hæc præparatio est necessaria. *Leo X. const.* 40. *Exurge*.

Eucharistia à ieiunis tantum accipienda. *Concil. Afric. c.* 8.

Eucha-

Eucharistia in Cœna Domini tantum, olim sumebatur à non ieiunis (sicut factum fuit in Cœna Christi. *Concil. Afric. c.*8. Cur Apostoli pransi acceperunt. *De consecrat. dist.*2. *c. Liquidò*.

Nunc à ieiunis semper sumenda (exceptis infirmis, vt infra. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.*65. *De consecrat. dist.*1. *cap. Sacramenta*. *Dist.* 2. *cap. Liquidò*. *Concil. Mogunt.*4. *c.*35.

Eucharistiam dignè sumit, qui peccata prius confitetur, &c. *Leo X. const.*40. *Exurge.*

Pollutionem passus in nocte ex causa peccaminosa, non potest sequenti die sumere Eucharistiam. *Gregorius I. lib.* 12. *ep.*31. *c.* 10. Vide, *Pollutio*.

Eucharistiam sumpturus per aliquot dies ante abstineat ab operibus carnis, siue cum vxore, siue cum alijs: ab vxore saltem in præcedenti nocte. *Gregor. I. lib.* 12. *ep.*31. *c.*10. *post Concil. Elibertinum*. 33. *qu.*4. *cap. Quod autem*. *& c. Scitis*. *De consecrat. dist.* 2. *cap. Omnis homo*. *& cap. Liquidò*. *Concil. Cabilon.*3. *c.*46.

Eucharistia non est sumenda cum alijs cibis. *De consecrat. dist.*2. *c. Tribus gradibus*.

Neque post eam, statim accedendum est ad alios communes cibos. *ibid.* Sed per aliquot horas abstinendum est ab eis.

Non est necesse, vt sumatur sine cingulis. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar c.*55.

Eucharistiam euomens ex ebrietate, &c. si est laicus pœniteat per 40. dies. Si clericus, vel Monachus, per 70. Si Episcopus per 90. Si ex infirmitate per 7. *De consecrat. dist.*2. *cap. Si per ebrietatem*.

Eucharistiam acceptam non comedens, vt sacrilegus abijciatur ab Ecclesia. *Concil. Tolet.* 1. *c.*14.

Perpetuo excommunicetur (nisi ex infirmitate accidat, vt non deglutiat.) *Concil. Tolet.*11. *c.*11.

Eucharistiam indignè sumentes, inficiuntur. *De consecr. dist.* 2. *cap. Qui scelerate*, *& cap. Timorem*.

Eucharistiam indignè sumens recipit Sacramentum, sed non eius effectum, *De consecrat. dist.* 2. *cap. Qui discordat*. Nota, quod in hoc capitulo, loco effectus dicitur *(non recipit corpus Christi)* sed est falsatus locus, quia in *cap. Sicut Iudas* dicitur, quod licet indignè sumpserit Eucharistiam sumpsit adhuc corpus Christi.

Eucharistiam etiam à sacerdote malo accipere potest fidelis. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.* 71.

Eucharistia tripliciter sumitur. Primo, sacramentaliter tantum, sicut sumunt peccatores. Secundo, spiritualiter tantum, sicut illi, qui votum, & desiderium habent illius, & participant de fructu, scilicet gratia. Tertio, spiritualiter, & sacramentaliter, & hoc modo sumitur ab ijs, qui dignè accedunt ad illud. *Concil. Trid. sess.*13. *cap.*8. *& can.*8.

Eucharistiam sumenti dari potest vinum in calice consecrato, vel in alio vase mundo. *Concil. Mediol.*1. *par.*2. *tit. Quæ pertinent ad Sacramentum Eucharistiæ*.

Eucharistiam primò sumens instruendus est de virtute huius Sacramenti, ac reuerentia ei debita. *Concil. Mediolan.*1. *par.*2. *tit. Quæ pertinent ad Sacramentum Eucharistiæ*, *&c.*

Eucharistiã sumere non tenentur paruuli ante vsum rationis, neque hoc est de necessitate salutis. *Concil. Trident. sess.* 21. *cap. & can.*4. Vide, *Paruuli*.

Eucharistia non est danda mortuis. *Concil. Carthag.*3. *c.*6.

Eucharistia sumenda; quando, quoties, vbi & à quo.

Eucharistia sumenda ab omnibus adultis. non sumentes sunt puniendi. *De consecratione dist.*2. *cap. Hi qui*.

Ab Eucharistia se alienantes ob luxuriam, eijciendi sunt ab Ecclesia. *De consecrat. dist.*2. *cap. Si quis intrat*.

Eucharistia olim pluries sumebatur ex præcepto. Quodam tempore, quater in anno, scilicet in Natiuitate, Cœna Domini, Paschate, & Pentecoste. *Leo IV. homilia de cura Pastorali*. *De consecr. dist.*2. *cap. Etsi non frequentius*. *& cap. Omnis homo*.

Aliquando erat præceptum de ter in anno, etiam sæcularibus, scilicet Paschate, Pentecoste, & Natiuitate Domini: & qui toties non sumebant, non habebantur vt catholici. *Post Concil. Elibert. De consecr. dist.*2. *cap. Omnis homo*. *& cap. Sæculares*. *Concil. Agathense c.* 18. *Concil. Turon.* 4. *c.*50. *Concil. Colon.*2. *par.*7. *c.*21. Vide, *Communicare*.

Aliquando in aliqua Prouincia omni Dominica erat sumenda. *Concil. Aquisgran.* 3. *par.*4 *c.*21.

Sed magno tempore fuit in praxi, & præcepto, vt semel in anno in Cœna Domini, vel Paschate sumeretur, exceptis ijs, qui graui crimine detinerentur. *Post epist.* 2. *Soteris*. *Concil. Lateran.*4. *c.*21. *Concil. Treueren. c.*12. *Concil. Colon.*2. *tit. Censuræ c.* 34. *Concil. Cabilon.* 3. *c.*47. *De pœnitentijs, & remissionibus*. *cap. Omnis vtriusque*. *Concil. Trident. sess.*13. *can.*9. Omnes, qui perueniunt ad annum discretionis, tenentur omni anno accipere. *ibid.*

Eucharistiam semel in anno non sumens, si viuit, ab Ecclesia arceatur: si moritur, careat Ecclesiæ sepultura. *Concil. Later.*4. *c.*21. *Concil. Treuer. c.*12. *Concil. Colon.*2. *par-*

te 7. 21. & tit. Censura c.34.

Si sumatur in hebdomada sancta, vel infra octauam Paschæ, satisfit præcepto. *Eugenius IV. const.20. Fide digna.*

Eucharistia frequenter sumenda (ex consilio.) *Gregor. I. lib.7. ep.47.* dicitur enim panis quotidianus. *ibid.*

Eucharistia sumi potest quotidie in Quadragesima à persona carente peccatis. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.9.*

Eucharistiā quotidie sumere non laudatur, nec vituperatur. *De consecr. dist.2. cap. Quotidie.*

Eucharistia sumenda est sæpè in medicinam contra peccata. *ibid. cap. Si quotiescumque.*

Eucharistiam sumentes in hebdomada sancta. Vide, *Communicare*.

Eucharistia in Parochia à sæcularibus sumenda tempore præcepti. *Clement. Dudum de sepulturis. Extrau. Super cathedram de sepulturis. Concil. Mediolan.1.par.2. tit. Quæ pertinent ad Sacramentum Eucharistiæ, &c.*

Potest sumi extra Parochiam cum Parochi licentia; sed ferenda est fides eius, à quo est sumpta. *ibid. Concil. Mediol.*

Eucharistia non sumatur in campis, sed in Ecclesia. *De consecr. dist. 1. cap. Non oportet.*

Eucharistiam accipiens extra Ecclesiam Catholicam, perpetuò est anathema. *Concil. Cæsaraugust.1. c.3.*

Nec etiam in Paschate accipi potest ab hæreticis. *1.qu.1. cap. Superueniente. 24.q.1. cap. vlt.*

Vide, *Communicare*. Vide, *Hostia*.

Eucharistia quibus neganda, & quibus non.

Eucharistia non potest dari mortuis. *Concil. Carthag.3. c.6. Concil. Antissiodor. c.12.*

Vsurarijs dari non potest; dans suspenditur ab officio arbitrio ordinarij. *Concil. Rauennat. 2. sub Ioan. XXII. c.15.*

Non potest dari excommunicato. *Clemens I. epist.2.*

Non danda concubinarijs, vsurarijs publicis blasphemis recidiuis. *Concil. Mediolan.1. par.2. tit. Quæ pertinent ad Sacramentum Euchar. &c.*

Non est danda pueris. *Concil. Turon. 3. c. 19.*

Neque existentibus in mortali. *Concil. Turon.3. c.19.*

Non est danda histrionibus. *De consecrat. dist.2. cap. Pro dilectione.* Dari eis potest si conuertantur. *ibid. cap. Scenicis.*

Non detur alicui, de quo est dubium, an sit confessus, nisi ferat testimonium de absolutione. *Concil. Colon. 3. tit. Censura c.34. Concil. Mogunt.4. c.28.*

Negari non potest occulto peccatori petenti publicè. *Concil. Londin.1. c. 2.*

Negari non debet morientibus in patibulis. *13. qu.2. c. Quæsitum est, cap. Fures. & cap. Si fur.*

Vide, *Viaticum*.

Eucharistia à quo dispensanda, & quo ritu.

Eucharistia à Presbytero dispensanda. *De consecrat. dist. 2. cap. Tribus gradibus. Concil. Trident. sess. 13. cap.8.* Sacerdotes à se sumere debent (dum consecrant) Laici vero, & alij à sacerdote accipere. *Trident. ibid.*

Eucharistia etiam à diacono dispensari potest præsente Presbytero, sed iubente. *Concil. Carthag.4. c.38. Lib.8. const. Apost. c.28.* Ab alijs inferioribus diacono non potest dispensari. *ibid. De consecrat. dist. 2. cap. Tribus gradibus. Concil. Londin. 1. c.2.* Neque hoc fiat, nisi in necessitate. *ibid.*

Vbi fieri potest, dispensetur fœminis separatim à masculis. *Concil. Mediol. 1. par.2. tit. Quæ pertinent ad Sacramentum Euchar. &c.*

Eucharistia non sumenda ab hæretico, nec etiam in Paschate. *1. qu. 1. cap. Superueniente. 24. qu.1. cap. vlt.*

Eucharistia non potest dispensari intincta in poculo. *Concil. Brachar.3. c.2.*

Non potest in campis distribui Eucharistia, sed in Ecclesia. *De consecrat. dist. 1. cap. Non oportet.*

Eucharistia, quæ remanet post communionem aliorum, consumatur à sacerdote. *De consecrat. dist.2. cap. Tribus gradibus.*

Eucharistia an sub vtraque specie dispensanda.

Eucharistia olim etiam in sanguine sumebatur à Laicis. *Concil. Cabilon. 3. c.47. Concil. Constantiense sess.13. c.1. Concil. Moguntin.4. c.32.* Vide, *Sanguis Christi*.

Tempore Berengarij decreuit Ecclesia, vt sub vtraque specie sumeretur (ad eum confutandum.) *Concil. Claramont. c.28.*

Eam sumere sub vtraque specie, nullus tenetur, neque clerici. *Concil. Trid. sess. 21. cap.1. can.1. & can.2.*

Eucharistia nunc à solo sacerdote consecrante sumenda est sub vtraque specie. *Concil. Constant. sess. 13. c. 1.* A laicis verò, & ab alijs non consecrantibus sub specie panis tantum sumenda. *ibid. Concil. Colon.3. tit.*

tit. Censura. Colon.2.par. 7. c.15. etiam à sacerdote non consecrante sumenda est sub vna specie. ibid.

Eucharistiam sumens sub vna specie tantum, non minus sumit totum Christum, secundum corpus, & sanguinem, quam qui sumit sub vtraque. Concil. Colon. 2. part. 7. c.15. Mogunt. 4. c.32.

In altera tantum specie totus, & integer Christus sumitur. Concil. Trident. sess. 21. cap. & can. 3. Concil. Mogunt. 4. c.32.

Ecclesia non temerè, sed multis mota rationibus decreuit darè laicis Eucharistiam sub vna specie. Concil. Colon. 2. par. 7. c. 15. Concil. Trid. sess. 21. cap. & can. 2. Concil. Mogunt. 4. c.32.

Eucharistiam sub vtraque specie sumere, potest Papa concedere alicui Regno, vel nationi, si expedire iudicauerit. Concil. Trid. sess. 22. in fine.

Vide, Sacerdos circa ministerium Eucharistiæ.

Eucharistia pro infirmis conseruanda, & ad eos deferenda, & quomodo.

Eucharistia conseruanda est in Pyxide super altare, vt in necessitate deferatur ad infirmos. Leo IV. homil. de cura Pastorali.

Tenenda est semper parata pro infirmis. De consecrat. dist. 2. cap. Presbyter. Concil. Colon. 2. par. 7. c.16.

Eucharistia infirmis pœnitentibus danda est. Concil. Nicæn. 1. c.12. Concil. Carthag. 4. c. 77.

Omni petenti in fine vitæ, si sit pœnitens danda est Eucharistia. Concil. Lucense c. 82. Concil. Moguntin. sub Leone IV. c. 26. Concil. Rauennaten. 2. sub Clemente V. c. 7.

Dari debet etiam morientibus in patibulis, si sunt dispositi. 13. qu. 2. cap. Quæsitum est. cap. Furesi & cap. Si fur.

Eucharistia, quæ conseruatur pro infirmis, non debet durare per annum, sed ad summum per quindecim dies. Innocentius IV. constit. 14. sub Catholicæ. Clemens VIII. Statuit renouandam esse singulis Dominicis. constit. 34. Sanctissimus.

Illa quæ fit in Cœna Domini, non est conseruanda per totum annum, neque coquenda, aut oleo liniendà, vt seruetur. ibid.

Eucharistia ad infirmos per sacerdotes feratur. De consecr. dist. 2. cap. Peruenit.

Cum fertur Eucharistia ad infirmum, duæ particulæ ferantur, vt in reditu Sacramentum etiam feratur. cum vmbella, tintinnabulo sonante ante; sed prius detur signum campanæ. Concil. Mediol. 1. part. 2. tit. Quæ pertinent ad Euchar. &c.

Eucharistia olim in vase ferri poterat ad infirmos ab Acolito, iussu sacerdotis. (Sed nunc non est in praxi.) Concil. Rom. sub Siluestro c.9.

Eucharistia deferenda ad infirmum ante pectus, habitu decenti, cum lumine, &c. De celebrat. Missar. c Sanè olim. Concil. Londinen. 1. c. 2. Concil. Colon. 2. part. 7. c. 16. Honorius III. ex Cirone, tit. De celebr. Missar. Manifestè ferenda. ibid.

Sed in partibus infidelium deferri potest veste ordinaria, & sine luminibus. Clem. VIII. const. 40. Ex omnibus.

Eucharistia quo ritu, & reuerentia custodienda.

Eucharistia cum maxima munditia seruanda. Clemens I. ep. 2. Concil. Arelat. 3. c.5 Si aliquod animal eam comedat, custos sit in pœnitentia per 40. dies. ibid. De consecr. dist. 2. Qui non benè. & aliæ pœnæ. De custodia Euchar. c.1.

Decenter conseruanda, & custodienda. De celebrat. Missar. c. Sanè olim. De custodia Euchar. c.1.

Eucharistia conseruanda in Pyxide super altare. Leo IV. homilia de cura pastorali. Concil. Eboracense 1. Concil. Londinen. 1. c.2. Colon. 2. par. 7. c.16.

Non custodiens Eucharistiam, si aliquod nefarium in eam committitur, quomodo puniendus. De custodia Euchar. c.1.

Conseruanda est clausa, ne tangatur ab alijs. Concil. Rauennat. 2. sub Clemen. V. c. 7. Concil. Later. 4. c.20. Concil. Oxonien. 1. c.17.

In altari maiori tenenda, nisi alia causa impediat. Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. Quæ pertinent ad Euchar. &c.

Conseruari non debet in choro, vel intra septa monialium. Concil. Trid. sess. 25. de refor. Monial. c.10.

Ante Eucharistiam semper lampas ardeat. Concil. Mediol. part. 2. tit. Quæ pertinent ad Euchar. &c.

Eucharistiæ cultus, & veneratio.

Eucharistia cultu latriæ est adoranda. Concil. Trident. sess. 13. cap. 5. & can. 6.

Speciali sollemnitate eius festum celebrandum; processionaliter est circumgestanda. Concil. ibid. Vide, Christi corpus.

Eucharistiã adorans non est idolatra. Concil. Trid. sess. 13. can. 6.

Dum

Dum Eucharistia eleuatur, omnes debent ei reuerentiam humilem exhibere, etiam perfecti. *Concil. Vienn. Gener.* Omnes debent genuflectere cum eleuatur, & cum ad infirmum portatur. *De celebrat. Missar. cap. Sanè. Clement. de haret. Ad nostrum. Concil. Colon. 2. part. 7. c. 16. Honorius III. ex Cirone, de celebrat. Missarum.*

Eucharistia manu nuda à muliere non potest accipi. *Concil Antisiodor. c. 36.*

Eucharistiæ renouatio.

Eucharistia sæpe est renouanda. *Concil. Rauenn. 3. sub Clem. V. c. 7.*

Omni Dominica est renouanda. *Concil. Londinen. 1. c. 3.*

Eucharistiam non esse seruandam pro infirmis per totum annum, sed ad summum per dies quindecim, decreuit *Innoc. IV. constit. 14. Sub Catholica.*

Clemens VIII. statuit renouandam qualibet Dominica. *const. 34. Sanctissimus* §. 2.

Non est coquenda, nec oleo linienda, vt conseruetur per totum annum Eucharistia, quæ fit feria 5. in Cœna Domini. *ibid.* §. 2.

Eucharistiæ effectus in sumente.

Eucharistia causat remissionem peccatorum. *De consecrat. dist. 2. cap. Quid sit sanguis. & cap. Species. Concil. Triden. sess. 13, can. 15.* Sed hæc non est præcipuus fructus, neque hic solus. *ibid.*

Eucharistia confert gratiam sumentibus. *Concil. Senon. c. 10. De Eucharist. Eugenius IV. In literis vnionis* §. *Quinto post Concil. Florent.*

Eucharistia continet remedium salutis. *Concil. Londin. 2. c. 3.*

Est remedium, quo à culpis quotidianis liberamur. *Concil. Trident. sess. 13 cap. 2.*

Eucharistia roborat non corpus, sed animam. *De consecr. dist. 2. cap. Non iste.*

Est spiritualis cibus, quo aluntur, & confortantur viuentes. *Concil. Trid. sess. 13. cap. 2. Eugenius IV. in literis vnionis, vbi supra.*

Est remedium, quo homo præseruatur à peccatis. *Concil. Trid. sess. 13. cap. 2.*

Est pignus futuræ gloriæ, & symbolum corporis illius, cuius Christus est caput, scilicet Ecclesiæ. *ibid. cap. 2.*

Eucharistiæ fructus non est sola remissio peccatorum (neque hæc est præcipuus fructus) sed alij, contrarium dicens, est anathema. *Concil. Trid. sess. 13. can. 5.*

Per Eucharistiæ sumptionem olim in Monasterijs, Monachorum erant purgandæ imputationes de furtis, & per Abbatem omnes eam accipiebant. 2. *quæst. 5. cap. Sæpè contingit.* Nunc autem non potest hoc fieri.

Eulogiæ.

Eulogiæ sunt panes, qui oblati à fidelibus benedicuntur, & finita missa per Presbyteros dispensantur. Quod adhuc in aliquibus Ecclesijs est in vsu. *Concil. Nannetense 1. c. 9.*

Eulogiæ populo non communicanti dabantur, erantque panes benedicti. *Post ep. 4. Pij I.*

Eunuchus.

Eunuchus non sponte factus, sed per insidias, vel natus, potest fieri Episcopus. *Concil. quod dicitur Apost. c. 21.*

Eunuchus sponte factus fieri non potest clericus. *Concil. quod dicitur Apost. c. 22.*

Factus verò in clericatu, eijciatur. *ibid. c. 23.*

Eunuchus laicus sponte factus per tres annos excommunicetur. *ibid. c. 24.*

Eunuchi non possunt contrahere matrimonium, & est nullum si contrahitur. Vide, *Matrimonium.* Vide, *Castratus.*

Eutyches.

Eutyches, qui docebat naturas Christi humanam, & diuinam esse confusas, & esse vnam, licet ante vnionem essent duæ, damnatur à *Concil. Calcedon. act. 5.*

Examen, Examinatus, Examinator ad ordines, &c.

Examen Episcoporum. Vide, *Episcopus quo ad examen.*

Omnis promotus ad Ecclesiasticum regimen examinari debet. *Concil. Augustan. c. 5. Colon. 3. tit. De altero medio. Concil. Mogunt. 4. c. 63.*

Examinari debent omnes, qui ordinantur in Presbyteros, clericos, &c. *Concil. Vormat. 1. c. 57. Nanneten. 1. c. 11.* Vide, *Ordinandorum examen.* Vide, *Clerici.*

Examen faciendum de genere, patria, vita, moribus, ætate, sufficientia, &c. *Concil. Nanneten. 1. c. 11. Concil. August. c. 5.*

Co-

Colon.3. tit. De altero medio. Concil.Mogunt.4. c.63.

Examen faciendum à viris doctis, & probis. *Concil.Nanneten.1. c.11. Concil.Colon.3. tit.De altero medio*. Vide, *Episcopus quo ad ordinationes*.

Examen ordinandorum incipere debet à die Mercurij, & durare per duos sequentes. *Concil. Colon.2.par.1. c.28.*

Examinis forma pro Parochijs. Vide, *Parochia*. Circa formam examinis Concilium Prouinciale potest addere, vel mutare, minuere, &c. *Concil.Trident.sess.24. de refor. c.18.*

Examinari debent clerici, tam sæculares, quam religiosi, nisi aliter Episcopus iudicet eos idoneos. *Concil. Colon. 2. par. 1. c. 25.*

Examen faciendum ab Episcopo proprio, qui dimissorias concedit. *Concil.Trid.sess.23. de refor. c.3.* Vide, *Ordinandorum examen*. Vide, *Episcopus quo ad ordinationes*.

Examen faciendum est ab ijs Prælatis, ad quos spectat conferre beneficia, gradus, &c. *Concil. Colon.3. tit. De altero medio*.

Licet ab alijs conferri debeant beneficia, examen tamen faciendum est ab Episcopo. *Concil. Trid.sess.24. de refor. c.7.* Vide, *Episcopus quo ad ordinationes*.

Examinari debet promouendus, & iurare, quod in eo actu non commiserit simoniam. *Concil. Colon.3. tit. De altero medio c.7.*

Examinare facientes alios pro se ad beneficia incurrunt excommunicationem, & impetratio est nulla. *Benedictus XII. const. 7. Quoniam*. Illi verò, qui se examinant pro alijs, vt isti obtineant beneficia, priuantur beneficijs, si habent: & si non habent, fiunt inhabiles ad illa. *ibid.* Vide, *Beneficium impetrans*.

Examinatores admittentes ad sacros ordines eos, qui nesciunt latinè loqui, ab officio, & beneficio per annum suspendantur, nisi magna adsit necessitas. *Concil. Tolet.22. c.3.*

Examinatores debent esse prudentes, periti diuinæ legis, & exercitati in Ecclesiasticis. *Concil. Trident. sess. 23. de refor. c.7.*

Examinatores pro Parochijs non sint pauciores tribus. *Concil. Trid. sess.23. de refor. c.7.*

Examinatores in synodo, quolibet anno fiant, sintque sex, ex omnibus, quos Episcopus vult. *ibid. c.18.* & per tres eorum saltem fiat examen. *ibid.*

Examinatores debent esse doctores, siue in Theologia, siue in Iure canonico; clerici, siue sæculares, siue regulares. iurare debent de fidelitate, & integritate seruanda, & operando absque passione. *Concil.Trid. ibid.*

Examinatores nihil accipere possunt ab examinatis, nec ante, nec post. *ibid.* Et pœna.

Vide, *Ordinandorum examen*. Vide, *Parochia*. Vide, *Clerici*. Vide, *Beneficiati*.

Examinatus in iudicio.

Examinatus, qui consueuit dicere veritatem audiendus est post depositionem, si quæ dicit non destruunt, sed exponunt confessionem. *De accusat. cap. Cum dilecti.*

Examen hæreticorum, quomodo faciendum. *Martinus V. const.1. Inter cunctas. cap. Super præmissis*. & sunt 37. interrogationes.

Exceptio, Excipere.

Exceptiones intra terminum dilationis audiri possunt; postea vero non. *De except. cap. Pastoralis.*

Exceptiones rationabiles semper admittendæ. *Concil. Later.3. in append. tit. De except. c.1.*

Exceptio falsi potest post sententiam opponi. *ibid. cap. Cum venerabilis.*

Exceptione iurisdictionis exclusiua probata, iudex debet supersedere. *ibid. c.Olim.*

Exceptio excommunicationis periurij, &c. quando opponi potest pro defensione suæ Ecclesiæ. *De except. cap. Dilecti filij.*

Exceptio suspensionis de nullitate non retardat ordinationem Ecclesiæ, sed ad cautelam remittitur. *ibid. cap.Apostolicæ.*

Exceptio excommunicationis, quando non obstat, nè sententia sit valida. *ibid. cap. Dilecta.*

Exceptio inimici valet, *De accusat. cap.Meminimus.*

Exceptio criminis non obstat agenti de possessorio, nisi sit infamatus. *ibid. cap. Accedens.*

Exceptiones inimicitiæ, & conspirationis tantum, opponi possunt à superiore accusato de simonia. *De simonia cap.Licet Heli.*

Episcopus accusatus de crimine, non potest excipere eum, quem habuit familiarem. *De accusat. cap. Nulli Episcoporum.*

Exceptio peremptoria, quando impedit litem. *De litis contest. cap.1.*

Exceptione peremptoria non fit contestatio litis. *ibid. cap.fin.*

Exceptionem obijciens non videtur de intentione aduersarij confiteri. *De regulis iuris in 6. reg.62.*

Exceptio excommunicationis opponi potest quandocumque, non obstante peremptorio. *Clement. de except.c.vn.*

Exceptionem obijciens in causa beneficiali

(si actor fundauit intentionem suam) obligatur ad soluendum expensas ex tunc ab altera parte in iudicio faciendas. *De dolo, & contumacia cap. Finem litibus.*

Exceptio de corruptione testium potest opponi ante, & post sententiam. *De probationibus cap. Licet causam.*

Exceptio contra testes dari potest recepto testimonio. *De testibus cap. Ex parte.*

Exceptio contra testes non valet publicatis testimonijs, nisi ante publicationem quis fuerit protestatus, vel ostendat quod post publicationem didicit, quæ potest obijcere in personas. *De testibus cap. Præsentium.*

Exceptio rei iudicatæ non admittitur reo absoluto. *De except. cap. Aduersario.*

Exceptio spoliationis ab actore admittitur in ciuilibus. *De restitut. spoliat. in 6. c. 1.* In criminalibus admittitur à reo. *ibid.* Vterque intra 15. dies tenetur probare, alias condemnatur in expensis. *ibid. c. 1. Concil. Lugdun. 1.*

Excipere potest omnis, qui admittitur agere. *De regulis iuris in 6. reg. 71.*

Exceptio facta à tertio, quando admittitur. Vide, *Spoliatus.*

Excipientes in causa iudicata à Iudice in foro sæculari, debent audiri. *De litis contest. cap. fin.*

Papa numquam committit causas, *exceptione remotis.* *Concil. Lateran. 3. in append. tit. De except. c. 1.*

Exceptio iuramenti facti non admittitur, nisi constet, quod sine metu, vi, & dolo sit factum. *Concil. Later. 3. par. 49. c. 9.*

Exceptiones, quando impediunt fieri contestationem litis, & quando non, licet contra rescriptum opponantur. *Concil. Lugdun. 1. De litis contest. in 6. cap. 1.*

Exceptio spoliationis de rebus priuatis, in causis Ecclesiasticis, non potest opponi. *Concil. Lugdunen. 1. de restitut. spoliat in 6.*

Exceptione excommunicationis opposita, exprimi debet species excommunicationis, & nomen excommunicantis. & intra octo dies probanda est apertissimè, alias opponens condemnatur ad expensas ex tunc faciendas à parte. Et si non probat, iudex prosequitur causam. Si verò iterum fiat exceptio de excommunicat. & probetur, actor non est audiendus, nisi absoluatur. Sed acta præterita sunt valida. *Concil. Lugdun. Gener. 1. De except. in 6.*

Exceptio excommunicationis bis tantum potest opponi, nisi noua excommunicatio emergat. *ibid.*

Exceptio excommunicationis post rem iudicatam impedit executionem, sed sententia firma est, nisi actor sit publice excommunicatus, & iudex id sciat, esto reus non excipiat, tunc iudex repellere debet actorem. *Concil. Lugdun. Gener. 1. De except. in 6.*

Exceptio excommunicationis potest opponi à reo in qualibet parte litis: sed si malitiose differt, & actor fatigatur impensis, tenetur ad expensas. *De except. cap. Exceptionem.*

Vide, *Pars.* Vide, *Beneficiorum pluralitas, circa medium.*

Excommissæ.

Excommissæ fieri non possunt pro vita, vel morte Papæ; neque pro electione ipsius; neque pro Cardinalium promotione, sub pœna excommunicationis, & amissione pecuniæ, vel aliarum rerum excommissarum: clerici vero præter hæc, incurrunt priuationem beneficiorum, & dignitatum, quas habent. *Gregorius XIV. constit. 4. Cogit.*

Vide, *Papa circa successorem, in fine.*

Excommunicationis natura, antiquitas, & forma, ac ritus ferendi eam.

Excommunicatio differt ab anathemate. *3. qu. 4 cap. Engeltrudam.* Quia excommunicatio separat à fraterna societate: Anathema ab ipso Christi corpore, quod est Ecclesia, rescindit. *ibid.*

Excommunicatio simpliciter lata, intelligitur de maiori. *De sent. excommunicat. cap. Si quem.*

Excommunicatione vsi sunt Apostoli, & præcipue Sanctus Petrus. *Clemens I. epist. 1. c. 1.*

Excommunicatione vsus est primo S. Paulus. *Concil. Colon. 2. par. 13. c. 1.*

Non facile, aut statim ferenda excommunicatio. *Lib. 2. constit. Apost. c. 41. Gregorius VII. lib. 2. ep. 6. Concil. Mogunt. 4. c. 103.*

Excommunicatio adhibenda in quibusdam grauibus delictis. *Lib. 3. const. Apostolic. c. 7.*

Ferri non potest pro futura culpa. *De sent. excomm. in 6. cap. Romana.*

Excommunicatio ligat excommunicatos. *Gregorius I. lib. 9. ex regest. ep. 39. in fine.*

Excommunicatio timenda est. *Leo X. constit. 40. Exurge. Concil. Senon. c. 17.*

Excommunicandi forma, & modus. *11. q. 3. cap. Debent, & cap. Canonica instituta.*

Excommunicatio separat à Deo. *24. qu. 3. cap. Certum est.*

Non est sola externa pœna, sed priuat spiritualibus, & communibus Ecclesiæ orationibus. *Leo X. const. 40. Exurge.*

Excommunicatio scripto ferenda; alias est nul-

nulla 2. qu. 1. c. *Legum*, & c. *Statutis*.

Et expressa causa excommunicationis aliter faciens suspenditur ab ingressu Ecclesiæ, & à diuinis & superior ad quem recurritur relaxat, & condemnat excommunicatorem ad expensas. *Concil. Lugdun. Gener.* 1. *De sent. excom. in 6. c.* 1. & si celebrat fit irregularis. *ibid.*

Excommunicatio siue iusta siue iniusta est timenda. *Greg. VII. lib. 9. ep.* 22.

Excommunicatio lata sine scripto est irrita. *De sent. excom. in 6. cap. Romana.*

Ferri non potest sine ordine iudiciario. *Concil. Later.* 3. *in append. de Simonia c.* 7.

Excommunicatio ferri non potest nisi præuijs pluribus monitionibus saltem tribus. 24. *qu.* 3. *c. De excommunicationis articulo.*

Numquam ferri potest à nullo Prælato, sine monitione, nisi culpa ex se inducat excommunicationem. *Concil. Later.* 3. *can.* 6. *Concil. Later.* 4. *c.* 47. & 48. *Concil. Oxonien.* 1. *c.* 21. *Concil. Germanicum cap.* 4. *Concil. Senon. de excom. cap.* 31. *Concil. Mogunt.* 4. *c.* 103. *De appellat. & recusat. cap. Reprehensibilis. De sent. excom. cap. Sacro.*

Excommunicationem ferens absque præuia monitione, per vnum mensem interdicitur ab ingressu Ecclesiæ. *De sent. excommun. c. Sacro Concil. Later.* 4. *c.* 47. *Concil. Mogunt.* 3. *c.* 103. *De sent. excommunic. in 6. c.* 1. & si celebrat fit irregularis. *ibid. De sent. excom. in 6. cap. Romana.*

Excommunicatio lata contra participantes, vel loquentes excommunicatis, sine præuia monitione est nulla. *De senten. excom. in 6. c.* 1.

Monitio talis esse debet, vt possit probari. *Concil. German.* 1. *c.* 4.

Excommunicatio ferri potest, absque eo quod sciatur delinquentem esse à Deo excommunicatum. *Concil. Constan. contra art.* 11. *Vuicleff.*

Excommunicatio, suspensio, & interdictum non suspenduntur per appellationem. *De sent. excom. in 6 cap. Is cui.*

Excommunicatio siue Papæ, siue Episcopi, est timenda. *Concil. Constant. contra art.* 3. *Vvicleff.*

Excommunicationis sententia lata à iudice, non potest teneri occulta, sed intra mensem est publicanda. *Concil. Turonen.* 4. *c.* 11. *Concil. Lugdun. Gener.* 1. *de sent. excom. in 6. c.* 1.

Excommunicatio etiam in mortuum potest pronunciari, id est, mortuus declarari potest excommunicatus. *De hæretic. c. Si quis Episcopus.*

Excommunicatio lata in participantes non tenet, nisi isti sint nominati. *De sententia excommunic. c. Constitutionem. c. Statutum.* Vide, *Absoluere.* Vide, *Archiepiscopus.*

Excommunicatio ferri non potest sub hac forma. *Si tale feceris, vel nisi intra tale tempus satisfeceris, &c. De sent. excom. in 6. c. Romana.*

Excommunicatio contra hæreticos, in diebus Dominicis, & solemnibus est promulganda. *Concil. Later.* 3. *c.* 27.

Excommunicatio pulsatis campanis, & candelis accensis solemniter publicantur. *Clement. de pœnis c.* 1.

Excommunicato succedens in officio non est excommunicatus. *De offic. Vicarij in 6. c.* 1.

Nisi antecessor sit excommunicatus, eo quod exegit à clericis aliquod indebitum, quia tunc & antecessor post officium remanet excom. & successor, nisi satisfaciat intra mensem. *Concil. Later.* 4. *c.* 46.

Excommunicatio maior, & minor earumque differentiæ.

Excommunicatio maior non solum à participatione Sacramentorum, sed ab omni communione separat (minor verò à prima tantum) *De sent. excom. c. Si quem.*

Excommunicatio simpliciter lata intelligitur de maiori. *ibid.*

Excommunicatio maior aliquando incurritur communicando cum excommunicato. Vide, *Communicare.* Vide, *Concubinarius.*

Excommunicatio minor non impedit eligentes eligere, sed maior. *De elect. c. Illa quotidiana.*

Excommunicatione minori ligatus, si celebrat non fit irregularis, sed cum maiore fit. *De cleric. excom. celeb. c. fin.*

Excõmunicatione minori excõmunicatus non potest eligi, sed eligere, & facere quæ sunt iurisdictionis. *ibid.*

Excommunicatio minor non impedit quidquis possit accusare. *De excessibus cap. Nobis.*

Excommunicatio minor non impedit, nè quis exerceat iurisdictionem. *De cler. excom. celeb. cap. fin.*

Talis excommunicatus peccat grauiter si celebrat. *ibid. c. fin,*

Excommunicatus minori exomunicatione non perdit potestatem absoluendi alium à minori. *De sent. excom. c. Duobus.*

Excommunicatio minor incurritur etiam per communicationem cum excommunicato excommun. maiori. *De sent. excom. in 6. cap. Constitutionem.*

Excommunic. minori excommunicatus potest alium absoluere, sed non potest alium excomunicare. *Concil. Lugd. Gener.* 1.

Excommunicatio maior impedit, nè quis possit accusare. *De exceptionibus c. A nobis.*

Vide, Infra *Excommunicati cauendi.* Et *excom. ad multa sunt inhabiles.*

Excommunicatio ex cauſa ferenda & qua.

Excommunicari nullus poteſt ſine cauſa, & ante quam hæc probetur. 2. *qu.* 1. *c. Nemo. Epiſcopus, Greg. I. lib.* 2. *epiſt.* 34. *Ioan. VIII. epiſt.* 163.

Cauſa debet eſſe rationabilis, *De ſentent. excommun. c. Sacro.*

Excommunicatio ferenda pro cauſa graui, quando quis non corrigitur. 11. *quæſt.* 3. *c. Nemo Epiſcoporum, Concil. Senonenſe De excommunication. cap.* 31. *Concil. Colon.* 2. *par.* 13. *c.* 1. *&* 5. eſt magna pœna contra tales ex leui cauſa excommunicantes. *ibid.*

Non ferenda pro leui cauſa. 11. *qu.* 3. *c. Nullus Sacerdotum. Concil. Aurelian.* 5. *c.* 2. *Concil. Vormatien.* 1. *c.* 12. *&* 56.

Excommunicatio ferri non poteſt ob lucrum, quod ex ea habetur, *Concil. Later.* 4. *c.* 49. Sic excommunicans ſi iniuſtè tenetur ad reſtitutionem, & ſatisfactionem pro iniuria (niſi ex errore ſit deceptus) vel aliter priuatur. *ibid.*

Excommunicatio ſine mortali culpa non fulminetur. *Concil. Melden. c.* 56. *Concil. Later.* 4 *c.* 47.

Abſtineant iudices Eccleſiaſtici ab excommunicatione, quando fieri poteſt executio perſonalis, vt in ciuilibus. *Concil. Trid. ſeſſ.* 25. *de reform. c.* 3.

Excommunicatio ferri non poteſt pro iniurijs, niſi iſtæ ſint atrociores, & officiales ipſi poſſunt iudicare an ſint tales. *Concil. Senonen. tit. De excommun. c.* 31.

Vide, *Cauſæ quomodo tractandæ*, Vide, *Cenſura*.

Excommunicati ex leui cauſa, ſi ab Epiſcopo non recipiuntur, recipiantur à vicinis vſq; ad ſynodum. *Concil. Vormat.* 1. *c.* 13.

Non audiens, & non obediens Epiſcopo excommunicari poteſt. *Lib.* 2. *conſt. Apoſt. c.* 38.

Excommunicatio ferri poteſt ex contumacia publica. *Concil. Colon.* 2. *par.* 13. *c.* 4.

Excommunicans malos obedit Euangelio, ſic & hæreticos. 24. *qu.* 3. *c. Notandum eſt.*

Periuri, & periurare facientes poſſunt excommunicari. *Concil. Eboracenſe* 1.

Excommunicatio non poteſt ferri pro futura culpa, neque ſub hac forma. *Si non ſatisfeceris. De ſent. excom. in* 6. *c. Romana.*

Ferri poteſt ob recuperandas res amiſſas, & quomodo. *Concil. Trid. ſeſſ.* 25. *de refor. c.* 3.

Excommunicatus ſine cauſa recurrat ad ſuperiorem, qui poteſt eum abſoluere, vel remittere ad excommunicantem, vt abſoluat, & ſi hic non facit, ipſe faciat. *Concil. Later.* 4. *c.* 47.

Vide, *Cenſura*.

Excommunicatio à quo ferri potest, & à quo non.

Excommunicare non poſſunt hæretici. 24. *qu.* 1. *c. Apertè. c. Miramur.* & tales non habentur pro excommunicatis. *ibid.*

Excommunicatus non poteſt excommunicare. 24. *qu.* 1. *Audiuimus.* & irritè facit. *ibid. Nicolaus I. in decretis tit. De iudicijs. c.* 14.

Archidiaconus de iure communi non poteſt excommunicare. *De officio Archidiaconi, c. Archidiaconus.*

Excommunicatio ab Eccleſiaſticis ferri poteſt tantum, non a ſæcularibus. *Concil. Trid. ſeſſ.* 25. *de reform. c.* 3.

Excommunicatio quæ fertur ad effectum reuelandi perdita, ferri non poteſt ab alio quam ab Epiſcopo, & tunc magna cum maturitate hoc fiat, neque adducatur Epiſcopus ad hoc faciendum ob auctoritatem Magiſtratuum, Dominorum, &c. *Concil. Trid. ſeſſ.* 25. *de reform. c.* 3.

Excommunicans tenetur dare ſententiam excommunicationis intra menſem, ſi petatur, *Concil. Lugd. gen.* 1. *de ſenten. excom in* 6. *c.* 1.

Excommunicandi facultas delegata non poteſt ſubdelegari. *De off. & poteſt. Iudicis deleg. c. vlt. §. fin.*

Excommunicatio iniuſta.

Excommunicans iniuſtè, ſe ipſum condemnat. 24. *qu.* 3. *c. Comperimus. c. Non in perpetuum* Sibi nocet. 11. *qu.* 3. *c. Illud plenè.*

Excommunicans ob lucrum, tenetur ad reſtitutionem ſi facit iniuſtè, *Concil. Later.* 4. *c.* 9. *vt infra.*

Excommunicans iniuſtè, per 30. dies pœniteat, & communione priuetur eo tempore. 24. *qu.* 3. *De illicita.* Tenetur ad reſtitutionem, & ſatisfactionem pro iniuria (niſi ex errore fecerit) & ſi non poteſt ſoluere, aliter puniatur. *Concil. Later.* 4. *c.* 49.

Excommunicatus iniuſtè adhuc debet abſolui. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. de appellat. c.* 21. *Concil. Quintiliniburgenſe c.* 2. *Greger. VII. lib.* 6. *ep.* 7.

Statim abſolui debet. *Ioannes VIII. ep.* 228.

Excommunicatus iniuſtè nihil læditur. 24. *qu.* 3. *cap. Cum aliquis.*

Excommunicatus iniuſtè petere poteſt reſarciri in expenſis; niſi cauſa fuerit probabilis. *De ſent. excom. cap. Sacro.*

Excommunicatus iniuſtè ab aliquo Epiſcopo, abſoluitur à Papa. *Ioannes VIII. ep.* 276.

Excommunicans iniuſtè tenetur ad damna, & expenſas excommunicati, & alias pœnas incurrit. *Concil. Later.* 4. *c.* 47. Niſi cauſam habuerit probabilem. *ibid. De ſent. excom. cap.* 6.

Ex-

Excommunicatio etiam iniusta, est timenda. *Gregor.VII. lib.9. ep.22.*

Excommunicatio, quando est nulla.

Excommunicatio lata etiam contra subditum, qui non obedit contra suum priuilegium, est nulla. *De excessibus Prælat. cap. Cum ad quorumdam.*

Excommunicati non canonice adhuc indigent absolutione. *Gregor. VII lib.6. ep.7.*

Vide, *Excommunicatio iniusta.*

Excommunicatus alicubi, est excommunicatus vbique.

Excommunicatus in vna ciuitate, in nulla recipi potest. *Concil. quod dicitur Apost. c.13. & 33.*

Excommunicatus ab vno Episcopo in omni alia Diœcesi vitandus est. *Concil. Elibert. c.53. Concil. Nican.1. can 5. Concil. Antioch. c.2. & 6. Concil. Sardicense c. 16. Constantinopolit.1. c.5. Arelat.2. c.8. Taurinense c. 6. Concil. Parisien. 3. c.7. Lugdun. 1. Prouinc. c.4 Lucense 2. c.36. Turon. 2. c.8.* (Episcopus recipiens excommunicatur vsque ad Synodum. *ibid*) *Aquisgran. sub Ludouico Pio c.42. & 72. De offic. Iud. ord. cap. Ad reprimendum. Falix III. ep.7. Gregor. I. lib.5. epist.48. Concil. Tolet.12. c.23. 11. quæst.3. cap. Si quis à proprio. & cap. Seruetur. Concil. Melfit. c.15. Concil. Later. 3. c.9. Concil. Colon.2. par.13. c.6.*

Excommunicatus, si ex timore, & reuerentia abstinet à iure suo, non proinde probatur possessio iuridica pro aduersario. *De restitut. spoliat. cap. Olim inter.*

Excommunicatus à suo Episcopo, etiam à Regularibus est vitandus. *Concil. Later.3. c.9.*

Episcopus excommunicans aliquem debet alijs significare, vt eum notent. *Concil. Germanicum 1. c.8.*

Vide, *Clerici excommunicati.*

Excommunicati cauendi, cum eis non communicandum, & pœna.

Excommunicato non communicetur, communicans vel cum eo orans, excommunicatus est. Concil. *Carthag 4. c. 73. Tolet. 1. c. 18. Concil. Vernen. c.9. Antisiod. c. 39. Lucense 1. c. 84. Nicolaus I. ep. 10.* Si Episcopus sic communicat, suspenditur à celebratione missæ. *Ioannes VIII. epist. 151.*

Excommunicato communicans, excommunicatur. 11. *qu. 3. cap. Præcipuè. cap. Sicut Apostoli. cap. Excommunicatos. c. Cum excommunicatio. c. Qui communicat. cap. Si quis Episcopus.* Etiam Episcopus præsumens communicare cum excommunicato ab alio, eijcitur à plebe. *ibid. cap. Si quis frater. & cap. Qui meritò. & 11. qu.1. cap. Cum excommunicato. & cap. Qui communicauerit. De cleric. excomm. &c. c. Si quis Presbyter.*

Excommunicati siue clerici, siue laici, ab omnibus vitandi. *Concil. Toletan. 1. c.15. Concil. Vasense c 8.* Licet alij communicent, non debet quis, licet solus, communicare. *ibid. Concil. Bracharen. 3. c. 33. Antisiodoren. c. 38. Ioann. VIII. ep.234. & 278. Concil. Tribur.1. c.2. & 3. Concil. Later.3. in append. tit. De excomm. c.6. Concil Tolosanum c.13. De priuil. c. Nulli. De sent. excom. c. Sicut nobis. De cler. excom. &c. cap. Si quis Presbyter.*

Siue iustè, siue iniustè excommunicato, communicandum non est. 11. *qu.3. cap. Si Episcopus. & cap. Si quis Presbyter.*

Cum diffamato de excommunicatione non est communicandum, nisi se purget, vel absoluatur ad cautelam. *De sent. excomm. cap. Cum desideres.*

Excommunicatis non communicandum, ex traditione Apostolica habetur, & cum eis cibus non sumendus. *Fabianus ep.1. lib.2. const. Apost. c.40.* Nec cibo, nec salutatione. *ibid.*

Excommunicato communicans, præuia monitione declarari potest excommunicatus. *De sent. excomm. in 6. c. Statutum.*

Neque si contritus sit excommunicatus, potest aliquis cum eo communicare. *De sent. excom. cap. A nobis.*

Participantes cum excommunicatis, vt loquentes, &c. si moniti non desistunt, possunt excommunicari excommunicatione maiori. *De sent. excom. in 6. c. Statuimus.*

Ab excommunicato nihil accipiendum. *Lib 4 const. Apost. c.7.*

Excommunicatus si post monitionem non resipiscit, non recipiatur ad sacramenta, nec ad communionem, aut familiaritatem fidelium. *Concil. Trident. sess. 25. de refor. cap. 3.*

Excommunicatus ab Episcopo, etiam à regularibus est vitandus. *Concil. Later. 3. c.9.*

Excommunicatum defendens excommunicatur. *Concil. Tolos. c. 13.*

Excommunicato Episcopo, quandò censetur excommunicatus Vicarius. Vide, *Vicarius*

Excommunicato communicans minoré incurrit excommunicationem. *De sent. excom. c. Quod in dubijs. De sent. excom. in 6. c. Constitutionem.*

Excommunicato communicans in crimine, est excommunicatus. *De sent. excom. c. Nuper.*

Excommunicato communicans coactè, non excommunicatur. *De his, quæ vi, & metu, &c. cap. Sacris.*

Excommunicatus appellans, pendente articulo probationis, etiam est vitandus in cæteris, in iudicio. *Concil. Lugdun. Gener. 1. De sent. excom. in 6. c. 2.*

Excommunicati publicandi sunt, vt ab omnibus fugiantur. 11. *qu. 3. cap. Cum sit.*

Excommunicatis non communicat, qui animo non consentit, 11. *qu. 3. cap. Quod prædecessor.* Vide, *Communicare.* Vide, *Concubinarius.* Vbi inuenies, quod excommunicatio maior aliquando incurritur communicando cum excommunicato. Vide infra, *Excommunicati ad multa sunt inhabiles.*

Cum excommunicatis aliquando communicari potest, & à quibus.

In necessarijs potest communicari cum excommunicatis. 11. *qu. 3. cap. Quoniam multos.*

Excommunicato loquens de ijs, quæ pertinent ad salutem animæ, & de alijs incidenter, non incurrit excommunicationem. *De sent. excom. cap. Cum voluntate.*

Excommunicatis loquentes Prædicatores non incurrunt excommunicationem, etiam si petunt ab eis eleemosynam, si non possunt aliter sustentari. *ibid. cap. Cum voluntate. §. Prædicatores.*

Cum excommunicato potest communicari causa conuersionis. *Concil. Tolosanum c. 13.*

Excommunicato potest prædicari verbum Dei. *De sent. excom. cap. Responso.*

Excommunicatus non denunciatus, non vitatus ab Episcopo, vel canonicis, non est vitandus. *De sent. excom. cap. Officij.*

Excommunicatus non vitatus ab Episcopo, vel canonicis, non est vitandus. *De sent. excomm. cap. In præsentia.*

Excommunicatio licet impediat actorem, non vero reum ne se defendat. *Honorius III. ex Cirone, de except. c. 4.*

Excommunicatus non est vitandus, nec in diuinis, nec in alijs, nisi certè, expresse, ac determinatè sit excommunicatus, siue à iure, siue ab homine: vel ita notoriè in eam incidit, vt non possit cælare, aut tergiuersari. *Concil. Mogunt. 4. c. 104.*

Excommunicato potest communicare, qui prius ei tenebatur ex obsequio familiari. *De sent. excom. cap. Inter alia.*

In casibus necessitatis communicari potest cum excommunicato, vt ad emendum, &c. *De sent. excomm. c. Inter alia, & cap. Si verè.*

Excommunicatus tenetur intra annum probare suam innocentiam. 11. *quæst. 3. cap. Rursus. & cap. Quicumque intra.*

Excommunicati ad diuina non admittendi. & pœna vtrorumque.

Orans cum excommunicato, est excommunicatus. *Concil. Carthag. 4. c. 73. Concil. Lucense 2. c. 72.* Vide, *Clerici quo ad sua munera.*

Excommunicatus ob clerici percussionem, si suscipit ordines sciens excommunicationẽ, si est sæcularis clericus, perpetuo deponitur; si regularis, suspenditur ab executione. *De sent. excom. cap. Cum illorum.*

Excommunicatus celebrans per tres annos continuos, ter in hebdomada ieiunet abstinendo à vino. 11. *qu. 3. cap. De illis Presbyteris.*

Excommunicato participans in diuinis incurrit excommunicationem reseruatam Papæ. *De sent. excomm. cap. Significauit.*

Excommunicato ministrans in ordine, est deponendus. *Concil. Lateran. 3. in append. tit. De depositione c. 10. & par. 50. c. 51. De cler. excom. celebr. c. Latores.* Sed prius monetur, vt desistat. *ibid.*

Si excommunicationem suam sciebat per famam, & celebrat, deberet deponi, sed dispensatur. *De cler. excom. celebr. cap. Illud dominus. & c. Apostolica.*

Excommunicatus celebrans, priuatur beneficio. *De cler. excom. celebr. cap. Fraternitati.*

Excommunicatus dicens missam, vel matutino assistens, grauiter puniendus. *Concil. Lucense 2. c. 72.* Ministrans in ordine, est deponendus. *Concil. Later. 3. in append. tit. De depositione c. 10.*

Excommunicatus ignorans, si celebrat, nihil incurrit. *De cler. excom. celebr. cap. Apostolica.*

Si crassè ignorat, incurrit irregularitatem, si celebrat. *ibid. cap. Apostolicæ.*

Excommunicatus ab Episcopo non potest recipi in Capitulo Religiosorum. *Concil. Later. 3. in append. tit. De iure patronatus c. 13.*

Excommunicatus non potest admitti ad diuina, quando tempore interdicti permittitur, vt personæ loci admittantur ad diuina.

na. De sent. excom. in 6. cap. Alma mater.

Regulares non possunt admittere excommunicatos ad diuina. De priuil. cap. Cum, & plantare. §. Excommunicatos. Vide, Regulares.

Excommunicato existente in Ecclesia, si quis celebrat, non fit irregularis. De sent. excom. cap. Is qui.

Excommunicatus si post appellationem diuina cantauit, non est molestandus. De appellat. & recusat. cap. Ad præsentiam.

Excommunicati fiunt inhabiles ad multa, exceptis quibusdam in casibus.

Excommunicatus priuatur communione cum fidelibus in omnibus, si excommunicatio est maior; in sacris, & spiritualibus, si minor. Vide, Excommunicatio maior, &c. Vide, Excomm. cauendi.

Eucharistiam sumere non potest. De consecr. dist. 2. cap. Si non sunt tanta.

Excommunicatus non potest accusare. Concil. Carthag. 7. c. 1 Concil. Afric. c. 95. 2. qu. 7. cap. In sancta. & cap. Laicos. 4. qu. 1. cap. Definimus. 6. qu. 1. cap. Omnes illi. Calixtus I. ep. 2. Fabianus ep. 1. De iudicijs cap. Intelleximus. De except. cap. A nobis.

Excommunicatus sacerdos ministrans, quas pœnas incurrit. Vide, Sacerdos. Vide, Excommunicati non admittendi ad diuina.

Non potest in cibo, nec potu communicare cum fidelibus, non in salutatione, nec oratione. Lib. 2. constit. Apost. c. 40. Concil. Vernense c. 9. Vide, Excommunicati cauendi.

Excommunicatus à nullo recipiendus. Calixtus I. ep. 2. Concil. Later. 3. in append. tit. De excommunic. c. 6. Neque hospitio. ibid.

Excommunicatus ab hæreticis ob aliquod atrox crimen, quare aliquando non recipitur à Catholicis. 24. q. 1. cap. Quisquis, & cap. Subdiaconus.

Excommunicatus non potest habere officium publicum, vt iudicis, &c. neque iurisdictionem. 9. qu. 3. cap. Excommunicati.

Excommunicati iudicis sententia est nulla. De sent. & re iudicata c. Ad probandum. Nicolaus I. ep. 8.

Reuocata sententia iudicis excommunicati, iterum agitur de principali. ibid. Concil. Regiaticinum c. 12.

Possunt excommunicato committi causæ contra hæreticos. De hæret. in 6. cap. Præsidentes.

Excommunicatus non potest prædicare, etiam si sit sacerdos. Concil. Constant. contra art. 17. Ioannis Huss.

Non potest esse testis. Fabianus ep. 1. De iudicijs cap. Intelleximus.

Potest esse testis contra hæreticos, fautores, &c. in causa fidei. De hæret in 6. cap. In fidei.

Non potest leuare puerum de fonte. Concil. Mediol. 1. par. 2 tit De baptismo.

Non potest eligere (intellige de maiori.) 9. qu. 1. cap. Nos consecrationem.

Excommunicatus traditur Satanæ. 11. qu. 3. cap. Omnis. cap. Nihil. Quid sit tradere Satanæ. Vide, Satana.

Damnari dicitur æternæ morti, & quare. 11. qu. 3. cap. Nemo Episcoporum.

Non potest ordinare. 9. quæst. 1. cap. Ab excommunicatis. cap. Ordinationes. Nota quod ibi dicitur inualide facere, sed est mendosus, vult dicere illicitè. Vide, Episcopus excommunicatus.

Excommunicatio impedit actorem, non reum, ne se defendat. Honorius III. ex Cirone. De except. c. 4.

Excommunicatio potest opponi contra actorem in qualibet parte causæ. Sed si maliciosè differt, & actor fatigatur impensis; reus tenetur ad expensas. De exceptionib. cap Exceptionem. Clement. de except. cap. vn.

Excommunicatis dominis, non est à subditis seruandum fidelitatis iuramentum, nisi reconcilientur. 15. qu. 6. cap. Nos Sanctorum, & cap. Iuratos. Sed expectandum tempus determinatum, & quomodo. ibid.

Excommunicato Domino ex causa hæresis, vel suspicionis, si per annum in ea manet, Papa absoluit subditos à iuramento fidelitatis. De hæreticis cap. Excommunicamus. §. Moneantur. Cui danda talis terra, vel ciuitas. ibid.

Sed declarandum prius est, quod non tenentur. De pœnis cap. fin.

Excommunicatus in contumacia ob hæresis suspitionem, si per annum non respondet, declaratur hæreticus. De hæret. in 6. cap. Cum contumacia.

Excommunicatus moriens, si noluit absolui in vita, neque absoluitur, aut declaratur absolutus post mortem. 24. qu. 2. cap. 1.

Excommunicati tenentur abstinere à communione in diuinis, & ab omni alia fidelium. Concil. Constant. contra art. 13. Ioannis Huss.

Excommunicatus non potest stare in iudicio, nisi sit reus. De iudicijs cap. Intelleximus. Numquam vt actor. ibid.

Expellendus est ab omni actu iudiciario, & Ecclesiasticus potest compellere sæcularem iudicem ad hoc. De sent excom. c. Decernimus. & De except. cap. Significauerunt. Iudex ex officio tenetur eum repellere. ibid.

ibid. De except. in 6. c. finali.

Non potest esse Procurator, si probatur esse excommunicatus, per literas ordinarij, *De probat. cap. Post cessionem*.

In causa suæ Ecclesiæ potest; & non obstat excommunicatio, si defendit. *De except. cap. Dilecti filij*.

Excommunicationis exceptione probata, actor non potest in reliquis prosequi, *De except. in 6. cap. 1*.

Excommunicationis exceptio bis opponi potest actori, non amplius. *ibid.*

Excommunicatus non potest admitti ad pingendum imagines in Ecclesia; admittens excommunicatur. *Concil. Constantinop. 4. c. 7.*

Excommunicatus manens per annum in excommunicatione, est suspectus de hæresi. *De pœnis c. fin* Et contra eum potest procedi, vt de hæresi suspectum. *Concil. Trid. sess. 25. de refor. c. 3.* Vide infra.

Excommunicatus ob suspitionem hæresis, si per annum manet in excommunicatione, proceditur contra eum, vt hæreticum. *De haret. cap. Excommunicamus. §. Qui autem*.

Non potest ab vllo defendi, sub pœna excommunicationis. *Concil. Tolos. c. 13.*

Non potest vllum reconuenire. *De except. c. Cum inter, & c. Significasti*.

Allegans contra se excommunicationem non potest se defendere. *De donat. cap. Inter dilectos*.

Non potest recipi ad beneficia, &c. nec etiam à Regularibus. *Concil. Lateran. 3. in append. tit. De iure patron. c. 13.*

Excommunicatus excommunicatione etiam minori, non potest excommunicare. *Concil Lugdun. 1. Gener.*

Non potest à peccatis absolui, nisi prius ab excommunicatione absoluatur. *Extra, de priuileg. cap. Inter cunctas*. Neque per exemptos: alias Episcopus procedit contra eos. *De priuil. c. Ad hæc*.

Excommunicatus moriens non potest sepeliri in Ecclesia, nec cœmeterio. *Concil. Later. 3. in append. tit. De excommunicatis c. 5.*

Non potest ingredi religionem Mendicantiũ, & absolui, nisi facta prius satisfactione. *Concil. Later. 5. sess. 11. constit. 4. Dum intra*.

Non est capax beneficij, & si conferatur, nulla est collatio. *De cler. excom. celebr. cap. Postulastis*.

Est autem capax, si ei conferatur tempore absolutionis. *ibid. cap. Proposuit*.

Impetrans rescriptum, nulliter impetrat excommunicatus. *De rescript. in 6. c. 1.*

Excommunicatus si post monitionem non resipiscit, non recipiatur ad sacramenta, neque ad communionem, aut familiaritatem fidelium. *Concil. Trident. sess. 25. de refor. cap. 3.*

Non potest eligi, etiam si excommunicatio sit minor. *De cler. excom. celeb. c. fin.*

Non potest fructus Ecclesiæ facere suos. *De appellat. & c. cap. Pastoralis. §. Verum, in fine*.

Excommunicatus eo quod à Clericis exegit tallias, tributa, &c. etiam post officium manet excommunicatus. *Concil. Later. 4. c. 46.*

Et successor eius, nisi intra mensem satisfaciat, excommunicatus est. *ibid.*

Excommunicati vitandi, tenendi sunt, qui sciunt se esse declaratos tales, & impediunt ne ad eos perueniant monitiones, & denunciationes. *Concil. Germanicum 1. c. 7.*

Excommunicatus contumax potest iuxta canones quando tradi curiæ sæculari, & doctrina contraria est hæretica. *Concil. Constant. contra art. 14. Ioannis Huss*.

Excommunicato Episcopo, quando est excommunicatus Vicarius. Vide, *Vicarius*.

Excommunicati ob clerici percussionem, & qui sint clerici.

Excommunicatus ob clerici percussionem ab omnibus est vitandus, etiam exemptis. *De sent. excom. cap. Nulli*. Ignorans esse clericum non incurrit. Vide, *Clericorum percussores*.

Etiam si non sit denunciatus, clerici percussor est vitandus, nisi sit occultus. *ibid. cap. Cum non ab homine*. *Concil. Later. 3. in append. tit. De illis, qui incidunt c. 4.*

Cum infamato de tali excommunicatione non est communicandum, nisi se purget, vel absoluatur ad cautelam. *De sent. excom. cap. Cum desideres*.

Tali excommunicatio non communicatur ante absolutionem, licet fecerit cautionem de parendo, &c. *De sent. excom. cap. Cum desideres*.

Ei communicandum non est, nisi fecerit pacem cum percusso. *ibid.*

Excommunicationem non incurrit, qui clericum occidit ad propulsandam mortem. *De sent. excom. cap. Perpendimus*.

Excommunicatus ob percussorem clerici suscipiens ordines, si est clericus sæcularis perpetuo deponitur. Si regularis, suspenditur ab executione. *De sent. ex om. cap. Cum illorum*.

Talis excommunicatus si ingreditur Religionem, quomodo potest absolui. Vide, *Regularium Superiores*.

Excommunicatus est, qui percutit clericum etiam volentem *De sent. excom. cap. Contingit*.

Excommunicatio ob Clerici percussionem ap-

appellare non potest, si casus est notorius. *De appellat. & recusat. c. Peruenit. c. consuluit. & cap. Suggestum.*

Excommunicatus ob clerici percussionem, denunciãdus est talis. *De sent. excom. c. Tuanos.*

Mandans percussionem clerici, excommunicatur, vt percutiens. *De sent. excommun. c. Mulieres §. Illi verò.*

Iudex, etiam Ecclesiasticus faciens percutere clericum per laicum, & etiam minister excommunicantur: excommunicatio Papæ reseruata est. *De excom. c. Vniuersitatis.*

Potens spolians clericum, vel religiosum excommunicatur. 24. *qu.* 3. *cap. Si quis de potentibus.*

Excommunicatio ob clerici percussionem, extenditur ad monachos, hospitalarios, Equites S. Ioannis Ierosol. conuersos religiosorum. *Concil. Later.* 3. *append. tit. de his qui incidunt c.* 6.

Excommunicati possunt appellare quando, & quomodo.

Excommunicatus à suo Episcopo, putans se grauatum, potest appellare. *Concil. Sardicen. c.* 17.

Excommunicatus ab Episcopo ex ira, appellat ad Metropolitanum. 11. *qu.* 3. *cap. Si Episcopus.*

Appellare non potest ad Principem sæcularem, alias nulla venia ei detur. *Concil. Lucense* 2. *c.* 35.

Excommunicatus potest appellare, & excipere, sed non reconuenire. *De exceptionibus cap. Cum inter. & cap. Significauerunt.*

Excommunicatus ab Episcopo, ad Metropolitanum remittendus est si appellat. *De off. iud. ordin. cap. Ad reprimendam.*

Excommunicato appellãte ad Metropolitanum durat excommunicatio donec iudicetur causa. *Concil. Vernen. c.* 9. *De sent. excommun. in* 6. *c. Licet. & cap. Is cui.*

Talis appellans potest absolui, sed debet ad eum mitti. *De sent. excommunic. cap. Per tuas & c. Sacro.*

Talis non auditur, si vult probare se non esse excommunicatum, sed benè si probet sententiam esse nullam. *ibid. c. Per tuas.*

Excommunicatus si post appellationem diuina cantauit non molestetur. *De appellat. & recusat. cap. Ad præsentiam.*

Per appellationem, censuræ non suspenduntur. *De sent. excom. in* 6. *c. Is cui.* Vide, *Appellatio.* Vide, *Archiepiscopus* in fine. Vide, infra. *Excom. absoluendus ad cautelam.* Vide, *Absolutio ad cautelam.*

Excommunicatus per appellationem ad maiorem iudicem, non eget absolutione, vt audiatur; si verò ante appellationem eget absolutione, & absolui potest, vel ab illo superiore vel ab excommunicante. *Concil. Later.* 3. *append. tit. de excommunicatis c.* 4.

Excommunicatus sine monitione, & causa, &c. si appellat reintegratur in expensis. *De sent. excom. cap. Sacro.*

Excommunicatus, qui promisit stare iudicio Ecclesiæ, si appellat cogendus est stare iudicio Ecclesiæ. *Concil. Later.* 3. *par.* 50. *cap.* 53. vel prosequi appellationem.

Excommunicatus non potest excludi ab appellatione. *De exceptionibus cap. Significauerunt.*

Potest vti rescripto appellationis, licet mentionem non fecerit de appellatione. *ibid. c. fin.*

Excommunicatus appellans, & volens probare, se malè excommunicatum, interim in cæteris, quæ actor opponit non vitetur, nisi causa sit manifesta. *De sent. excom. in* 6. *cap. Solet.*

Excommunicatus appellans, & volens probare, se nulliter excommunicatum, interim extra iudicium vitandus non est in actibus legitimis, vt electionibus, & postulationibus, nisi causa sit manifesta. *ibid. & Concil Lugdun.* 1. *gener.*

Excommunicatus ob clerici percussionem appellare non potest, si casus sit notorius, secus è contra. *De appellatione & recusat. cap. Consuluit. & cap. Suggestum.*

Excommunicatus appellans adhuc potest denunciari, & spoliari fructibus. *De appellat. & recusat. c. Pastoralis §. Verum.*

Excommunicatus appellans, etiamsi non prosequitur, non remanet vitandus. Sed si intra tempus non prosequitur, eo lapso remanet vitandus in iudicio, & extra. *De sent. excom. in* 6. *c. Licet.* Donec doceat de nullitate.

Excommunicari qui possunt, & qui non.

Subditi proferentis tantum possunt excommunicari, alij verò non, nisi delegatio plus se extendat. *De sent. excom. c. A nobis.*

Excommunicari non potest Vniuersitas, vel Collegium, sed de his illi qui sunt culpabiles. *De sent. excom. in* 6. *cap. Romana.*

Etiam personæ incognitæ possunt excommunicari ob delicta. *Greg. I. lib.* 5. *ep.* 30.

Papæ Legati, Nuncij, & alij officiales excommunicari non possunt sine Papæ licentia neq; ab Inquisitoribus. *Extra. de heret. cap. Cum Matthæus.*

Excommunicari non potest non accusatus, & indefensus. *Greg. VII. lib.* 9. *ep.* 15.

Etiam mortuus potest denunciari, seù declarari excommunicatus. *De heret. cap. Si quis Episcopus.*

Ex-

Excommunicationis absolutio à quo dari potest, & vbi.

Excommunicatus absolui debet ab excommunicante. *Concil. Later. 3. tit. De pœnit. cap. 4.*

Excommunicatus, in loco delicti absolui debet. *Concil. Arelat. 1. c. 17.* Nisi sit reseruata Papæ. *Vt infra.*

Excommunicatus ab vno Episcopo, non potest absolui ab alio, vel inferiori. *Concil. Regiaticinum c. 9. Concil. Valent. 2. c. 13.*

Aliquando potest absolui à Metropolit. & in quibus casibus relaxari potest ab eo excommunicatio. *De sent. excom. in 6. cap. Venerabilibus, §. Sane.*

Excommunicatus ex causa manifesta, non potest absolui, nisi satisfecerit. *De verborum signific. cap. Ex parte.*

Excommunicati à Papa, à nullo alio possunt absolui sine eius facultate. *Gregor. VII. lib. 4. epist. 2. & 3.*

Excommunicatus ab Episcopo potest absolui à successore, si ille moritur. *Gelasius epistol. 11. Concil. Epaun. c. 28. Concil. Nicænum 1. ex Arabico c. 47. 11. quæst. 3. cap. Si Episcopus 24. qu. 2. cap. Nec quisquam.*

Excommunicans potest excommunicatũ absoluere, si appellat, sed cum cautione de parendo. *De sent. excom. c. Sacro.*

Excommunicatus à delegato Papæ, non potest, nisi à successore æquali, vel Papa absolui, excepto mortis articulo. *De offic. iud. ord. cap. Pastoralis §. Præterea.*

Sed ne currat præscriptio annalis, potest dare cautionem de parendo iure canonum coram ordinario. *ibid.*

Excommunicatio minor, quæ contrahitur ob communicationem cum excomunicatis, in verbo osculo, cibo, &c. absolui potest à quolibet sacerdote. *De sent. excom. c. Nuper Concil. Tolet. 18. c. 8.*

Excommunicatus ob leuem percussionem clerici, ab Episcopo absoluitur. *De sent. excom. c. Peruenit. Concil. Later. 3. par. 50. c. 67.*

Excommunicati iniustè vel non canonicè, adhuc absoluendi sunt ab excommunicante. Vide, *Excom. iniusta.*

Excommunicatus ob percussionem clerici, à Papa debet absolui, nec potest ab alio. *De sent. excom. cap. Porrò. c. Nulli. c. Parochianus. c. Tua nos. Concil. Later. 3. in append. tit. De appellat. c. 13.*

Talis excommunicatus si adest impedimentum adeundi Papam, absoluitur ab Episcopo, sed eo cessante tenetur Papam adire. *De sent. excom. cap. De cætero c. Ea noscitur.* Sed iurare tenetur se aditurum Papam. *ibid. & c. Quod de his c. Duobus Concil. Lateran. 3. par. 50. c. 67.*

Talis excommunicatus si absoluitur ex delegatione Papæ dat cautionem de parendo iudicio Ecclesiæ, & iurare debet. *ibid. c. Ex tenore. & c. De cætero.* Satisfacere tenetur iuxta mandatum. *ibid. c. Ea noscitur.*

Excommunicatus ob clerici percussionem, si est infirmus, debilis, mulier, ab Episcopo potest absolui, sed iurare debet, quod data opportunitate adibit Papam. *De sent. excom. c. Ea noscitur, & c. Quod de his. Concil. Later. 3. in append. par. 50. c. 67. c. Mulieres.* Si delicatus, consulatur Papa. *c. Mulieres.*

Impuberes excommunicati ob clerici percussionem, ab Episcopo absolui possunt, siue ante, siue post pubertatem. *De sent. excom. c. fin.*

Aliæ etiam personæ, quæ sunt sui iuris, ab Episcopo absoluuntur. *ibid. cap. Mulieres.*

Mandans percussionem clerici à Papa absoluendus, *ibid. §. Illi vero.*

Excommunicatus ob percussionem clerici absolui potest, etiam à Legato Papæ à latere. *De sentent. excommunic. cap. Ad eminentiam.*

Seruus excommunicatus ob clerici percussionem (si dominus non fuit in culpa) & patitur damnum, ex itinere eius ad Papam absolui potest ab Episcopo, si excessus non est grauis, & scandalosus. *ibid. c. Relatum.*

Excommunicatus à pluribus Prælatis ob plures causas, singulariter absolui debet ob omnes causas. *De senten excom. cap. Officij.*

Excommunicatus pluribus excommunicationibus, si vnam tantum exprimit, & ab ea absoluitur, non censetur absolutus ab omnibus. *De sent. excom. c. Cum pro causa.*

Excommunicatus si ex causa iusta impeditur adire Papam, potest ab Episcopo absolui præstita iuratoria cautione de parendo, & adeundo, remoto impedimento. *ibid. c. Nuper in fine.*

Excom. communicans in crimine, est absoluendus ab excommunicante. Si verò sine crimine communicet, à quolibet sacerdote. *De sent. excom. cap. Nuper.*

Et licet impugnet postea excommunicatum, non censetur absolutus. *ibid. cap. Sacris.*

Excommunicatus, per hoc, quod iurat de parendo, &c. non intelligitur absolutus. *De sent. excom. cap. Quod in dubijs.*

Excommunicatus salutatus à Papa per literas non censetur absolutus. *De sent. excom. cap. Si aliquando, &c. c. fin.*

Excommunicatus, quando absoluendus est cum iuramento, *De sent. excom. cap. Super eo.*

Excommunicatus ob fractionem treguæ, vel pacis, non potest ab Episcopo absolui. *Concil. Later. 3. c. 21.*

In-

Incendiarij excommunicati, & denunciati, à Papa debent absolui. *De sent. excomm. cap. Tua nos.*

Excommunicatus ob participationem in diuinis cum excommunicato, à Papa est absoluendus. *De sent. excom. cap. Significauit.* Vide, *Absolutio.*

Excommunicatus ob effractionem Ecclesiæ, à Papa est absoluendus. *De sent. ex. om. c. Conquesti.*

Iudex Ecclesiasticus faciens percutere clericum per laicum, à Papa est absoluendus. *ibid. cap. Vniuersitatis.* Et etiam minister. *ibid.*

Excommunicatione opposita contra actorem coram delegato, ab hoc potest absolui, si Papæ non sit reseruata; vel ob aliam euidentem causam ab ordinario lata; quia sic ad proprios Superiores absoluendus remittitur. *De off. & potest. Iud. delegat. c. Prudentiam. §. Sexta.*

Talis actor in causa, ob quam fuerat excommunicatus, coram quo stare debet, & absolui. *ibid. §. fin.*

Excommunicatus appellans ad Superiorem, siue iusta, siue iniusta sit excommunicatio, potest ab excommunicatione absolui: & quando à Superiore potest absolui. *De sent. excom. in 6. c. Venerabilibus.*

Excommunicatus, quomodo absoluendus sollemniter ab Episcopo. *Concil. Arausi.1. c.2.*

Excommunicatus non potest absolui à peccatis, nisi prius absoluatur ab excommunicatione. *Extra, de priuil. cap. Inter cunctas.*

Excommunicatus absolutus, quando reincidit in eandem excommunicationem. Vide, *Absolutus.* Vide infra.

Excommunicatus ab Episcopo, si Romæ absolutionem obtinet celata causa excommunicationis, nulliter absoluitur. *Concil. Later. 3. in append. tit. De excommunicatis c. 1.*

Vide, *Card. Legati.* Vide, *Moribundus.*

Excommunicatus absoluendus ad cautelam, seù ad tempus, quando, & quomodo.

Excommunicatus, pendente appellatione, potest absolui, & celebrare, si appellatio fuit legitima. *De appellat. & recusat. cap. Ad præsentiam.*

Excommunicatus data cautione, potest absolui ad cautelam, licet pars contradicat. *ibid cap. Qua fronte.*

Excommunicatus potest ad cautelam absolui, si de viribus excommunicationis est dubius. *De sent. excom. cap. Venerabili.*

Excommunicatus, vel interdictus pro contumacia, potest absolui cum cautione. *De verbor. signif. cap. Ex parte.*

Excommunicatus dicens excommunicationem esse nullam, absolui potest ad cautelam, etiam opponente parte, dummodo causa non sit manifesta; in quo casu excipiens tenetur infra octo dies probare exceptionem excommunicationis legitimæ. Et absolutus det cautionem de parendo iuri. *De sent. excomm. in 6. cap. Solet. Concil. Lugdun. Gener. 1.*

Excommunicatus potest absolui ad tempus. *Ioannes VIII. ep. 151.*

Excommunicatus si vocatur, ad effectum comparendi, potest absolui cum cautione de parendo, &c. *Concil. Later. 3 in append. tit De excommunicatis c. 2.*

Excommunicati pœnitentes possunt absolui cum cautione de parendo. *ibid. c. 3.*

Excommunicati absolui possunt ad cautelam ad effectum agendi, & testificandi. *Honorius III. ex Cirone. De iudicijs c. 5.*

Vide, *Absolutio ad cautelam.*

Excommunicati morientes.

Excommunicatus moriens, si à suo Presbytero fuit absolutus, sepeliri potest in loco sacro. *De sepulturis cap. fin. Parochiano.* Si verò non sit absolutus, in sacro non sepeliatur. *ibid.* Et si fuerit sepultus, & ossa eius possint discerni, exhumari debent, & proijci: alias non. *ibid.*

Talis excommunicatus moriens in pœnitentia potest post mortem declarari absolutus ab habente potestatem absoluendi. Sed hæredes tenentur ad satisfaciendum in bonis pro eo. *De sent. excomm. cap. A nobis. De sepulturis cap. fin. Concil. Later. 3. in append. tit. De excommunicatis c. 6.* Si hæredes recusant, non detur mortuo sepultura. *ibid. Concil. Later. 3 c. 6.*

Moriens excommunicatus, etiam post mortem potest denunciari excommunicatus, seù declarari. *De hæreticis cap. Si quis Episcopus.*

Excommunicati sepultura, cœmeterium polluitur, & Ecclesia. *De sepulturis c. Consuluisti.*

In mortis articulo, excommunicatione Papali excommunicatus potest ab Episcopo absolui, dato iuramento, quod resumptis viribus Papam adibit. *De sent. excomm. c. Quod de his.* (Vide, *Excommunicationes in Bulla Cœnæ.*)

Sic etiam alij, vt percussores clericorum, violatores Ecclesiæ, &c. *Concil. Lateranen. 3. in append. tit. De excommunicatis c. 6.*

Moriens excommunicatus, si noluit absolui

in vita, non pôtest absolui post mortem. 24. qu. 2. cap. 1.

Cum morientibus in excommunicatione communicari non potest in sacrificijs, si impœnitentes mortui sunt. *Gregor. II. lib. 4. epist. 6.*

Si verò pœnitent ante mortem, possunt pro eis offerri missæ, & eleemosynæ. 26. *quæst. 6. cap. Si aliquis.*

Excommunicatis, tempore mortis dari potest viaticum, si pœnitent. *Gregorius I. lib.* 11. *ex regest. ep.* 51. *Concil. Nicæn.* 1. *can.* 12. Sed si superuiuunt, pœnitere debent iuxta canones. *ibid.* Vide, *Viaticum.*

Excommunicati pro incendio, incestu, violatione Ecclesiæ, &c. dum moriuntur carent sepultura, si hæredes, vel propinqui, dum ille absoluitur non promittunt satisfacere. *Concil. Later. 3. in append. par.* 50, *c.* 52.

Vide, *Sepelire.* Vide, *Sepultura.* Vide, *Moriens.* Vide, *Moribundus.*

Excommunicati à Papa.

Excommunicati à Papa malè perierunt. *Nicolaus I. ep. 9.*

Cum excommunicatis à Papa, nullus potest communicare. *Ioannes VIII. epist.* 234. & 278. *Gregor. VII. lib.* 3. *ep.* 10.

Communicans cum eis, est excommunicatus *Gregor. VII. lib.* 4. *ep.* 1. & 2.

Excommunicatus à Papa à nullo potest absolui. *Gregor. VII. lib.* 4. *ep.* 2.

Vide, *Absolutio.* Vide, *Papa.*

Excommunicatos occidens.

Excommunicatum occidens ex zelo iustitiæ, non est habendus pro homicida (id est quo ad culpam.) 23. *qu.* 5. *cap. Excommunicatorum.*

Nulla pœna imponenda est ministro, qui capere volens excommunicatos, in temeritate eorum aliquem occidit. *Concil. Tribur.* 1. *c.* 3.

Excommunicationem spernentes.

Excommunicationem spernentes etiam Principes sæculi, sunt puniendi. *Concil. Tribur.* 1. *c.* 3.

Spernentes adiuti à Principibus, exilio multandi. *Concil. Vernense c. 9.*

Excommunicatus per multum tempus contemnens, & non curans absolui, fit suspectus de hæresi. *Honorius III. ex Cirone*, *de pœnis c.* 2. & *in decretali de pœnis c. fin Concil. Trident. sess.* 25. *de refor. c.* 3.

Si verò sit excommunicatus ob suspitionem hæresis, quomodo tractandus. Vide, *Excommunicati fiunt inhabiles.*

Excommunicationes Bullæ Cœnæ, quot, quæ, & à quo absoluendæ.

Excommunicationes in Bulla Cœnæ in vnum colliguntur, numero 20. *Gregor. XIII. constit.* 81. *Consueuerunt.* Præfatæ literæ Bullæ Cœnæ dicuntur, quia feria quinta Cœnæ Domini leguntur, & publicantur omni anno in Cappella Papali.

Renouantur hæ litteræ *à Paulo V. constit.* 63. *Pastoralis. Ab Vrbano VIII. constit.* 62. *Pastoralis. & ab Alexandro VII. const. Pastoralis. Data* 13. *Aprilis* 1656.

Excommunicati in Bulla Cœnæ sunt sequentes, iuxta ordinem literarum *Pauli V. &c.*

1 Hæretici, Apostatæ, eis credentes, receptatores, & defensores eorum. Legentes libros continentes hæresim, vel tractantes de Religione, sine licentia Papæ.

2 Appellantes ad Generale futurum Concilium: sic dantes ad hoc auxilium, vel fauorem. Si verò sint Collegia, Capitula, vel Vniuersitates, interdicuntur.

3 Piratæ, & cursarij discurrentes mare Ecclesiastici status, à Monte Argentario vsque ad Terracinam: sic & eorum fautores, vel receptatores.

4 Naufragantium bona, vel in littoribus inuenta, sibi capientes.

5 Imponentes in suis terris nouas gabellas, pedagia, &c. non permissa à legibus, aut sine Papæ licentia: vel ea exigentes.

6. Falsificantes literas Apostolicas, etiam in forma Breuis, siue gratiæ, siue iustitiæ; vel falsò publicantes literas Apostolicas: vel falsò signantes.

7 Deferentes ad Turcas, seu Saracenos, arma, equos, ferrum, filum ferri, stannum, calibem, vel alia metalla, vel bellica instrumenta, ligamina, ligna, canapes, funes. Sic etiam, qui significant Turcis, vel hæreticis, quæ sunt in damnum Christianæ Religionis: vel dant ad hoc fauorem, auxilium, aut consilium. Vide, *Christiani.*

8 Impedientes eos, qui ad Romanam Curiam deferunt victualia, seu alia necessaria.

9 Occidentes, mutilantes, detinentes, capientes eos, qui veniunt ad Romanam

nam Curiam, vel ab ea recedunt; vel in ea morantur ad negotia. Item vendicantes sibi authoritatem delegatam Papæ, vel alterius Papæ Iudicis Romæ.

10 Occidentes Peregrinos venientes Romam, mutilantes, detinentes, vulnerantes, vel sic facientes cum eis, qui recedunt è Roma. Et dantes ad hoc consilium, fauorem, vel auxilium.

11 Occidentes, mutilantes, vulnerantes, capientes, carcerantes, hostiliter persequentes Cardinales, Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Legatos, Nuncios Papæ. Item eijcientes eos de dominijs, & terris suis, vel ratum habentes.

12 Occidentes, percutientes, spoliantes per se, vel per alios, eos, qui ob negotia, aut causas Romam veniunt, vel in ea morantur. Item dantes ad hoc fauorem, auxilium, vel consilium. Item qui tale aliquid contra procuratores, & agentes faciunt.

13 Qui à grauamine, vel executione literarum Apostolicarum etiam in forma breuis, siue gratiæ, siue iustitiæ, siue à citatione, inhibitione, vel processu à Papa, Legato, Nuncio, Auditore Cameræ, vel alijs delegatis Papæ ad sæculare tribunal appellant. Sic etiam, qui impediunt ne præfata decreta, literæ, monitoria, &c. executioni mandentur. Sic qui executores, siue mandatarios, siue notarios, subexecutores capiunt, vulnerant, percutiunt, carcerant, detinent, vel eorum consanguineos, partes, seu agentes sic tractant, siue per se, siue per alium. Vel impediunt ne literas Apostolicas obtineant, aut impetratis vtantur:

14 Causas spirituales, beneficiales, vel decimales ad se auocantes laici: vel eorum cursum impedientes. Vel partes adstringunt ad reuocandum citationes, inhibitiones, aut alia acta in causis præfatis, etiam si id facientes sint superiores, cancellarij, consiliarij, ordinarij, &c. cuiuscumque Principis.

15 Qui personas Ecclesiasticas, Collegia, seu Capitula ad suum forum trahunt laici, siue directè, siue indirectè, vel quomodocumque iuri Ecclesiastico præiudicant.

16 Qui impediunt Episcopos, vel alios Prælatos Ecclesiasticos, ne suo iure vtantur in Ecclesiasticis, capiendo, vel persequendo agentes eorum, consanguineos, affines, vel procuratores. Et qui decreta Ecclesiasticorum eludentes recurrunt ad Cancellarias sæculares, & mandata, seu reuocationes contra ea procurant, & qui illa faciunt, vel dant auxilium, fauorem, consilium, vel patrocinium.

17 Vsurpantes iura, fructus, &c. Sedis Apostolicæ, vel aliarum Ecclesiarum, vel qui ea sequestrant absque licentia superioris competentis.

18 Imponentes decimas, tallias, collectas, vel alia onera Ecclesiasticis, vel eorum bonis, absque licentia Papæ: vel qui sic imposita exigunt, aut recipiunt. Sic etiam qui directè, vel indirectè ea exequi faciunt, vel procurant, aut dant auxilium, fauorem, vel consilium, cuiuscumque gradus, aut dignitatis sint.

19 Causas criminales Ecclesiasticorum iudicantes, tractantes, &c. vt iudices, notarij, scribæ, executores, processando, bandiendo, capiendo, vel contra eos sententiando sine licentia Papæ.

20 Occupantes, vel inuadentes directè, vel indirectè, terras, & ciuitates Ecclesiæ, Regnum Sardiniæ, Corsicæ, & Siciliæ citra Farum, &c. loca mediatè, vel immediatè Ecclesiæ subiecta. Sic etiam retinentes, adhærentes, fauorem, consilium, vel auxilium dantes.

Excommunicationum Bullæ Cœnæ vigor, & obseruantia.

Excommunicationes Bullæ Cœnæ habent vigorem, etiam mortuo Papa. *Greg. XIII. const. 81. Consueuerunt. §. 32. Paulus V. const. 63. Pastoralis.* donec ab alio Papa reuocentur. *ibid.* §. 21.

Excommunicationes in Bulla Cœnæ à nullo alio absolui possunt, nisi à Papa, vel in mortis articulo, & tunc iuratur de stando mandatis Ecclesiæ, & satisfaciendo, & datur de hoc cautio. *Paulus V. ibid. §. 22.*

Absoluentes ab aliqua excommunicatione Bullæ Cœnæ sine Papæ delegatione, incurrunt excommunicationem. *ibid.* §. 23. Sed *nota*, quod eam non reseruant. Nec *Paulus V.* Nec *Vrbanus VIII.* Nec *Alexander VII.*

Absoluti ex Papæ licentia non censentur absoluti, nisi reuocauerint acta, decreta, &c. facta contra Ecclesiasticam immunitatem, & habeant firmum propositum non committendi de cætero, & certiorent Sedem Apostolicam de reuocatione facta. *ibid.* §. 24.

Excommunicatio Bullæ Cœnæ incurritur à quo-

à quocumque transgressore cuiuscumque gradus, & dignitatis sit, etiam si habeat priuilegium, ne possit excommunicari. *ibid.* §.25.

Excommunicationum præfatarum literæ legi debent, semel saltem in anno in Ecclesijs. Et confessarij siue sæculares, siue regulares habere debent penes se copiam illarum. *ibid.* §.28.

Hæc omnia confirmat *Vrbanus VIII. constitut.* 62. *Pastoralis*. & *Alexander VII. const. Pastoralis. Data* 13. *Apr.*1656.

Nota quod singulæ excommunicationes præfatæ dispersæ prius erant per volumen textus canonici, & alias Pontificum Constitutiones, & ipsis reseruatæ, vt de singulis patet in suis locis.

Aliæ excommunicationes.

Excommunicationes dictæ Sancti Eleutherij, prohibentur fulminari. *Paulus III. constit.*27. *Licet*.

Excommunicatio contracta ex abortu, quæ prius erat Papæ reseruata *ex constitutione Sixti V.* potest à quolibet confessario absolui. *Gregor.XIV. const.*8. *Sedes*.

Excommunicationis literæ contra Henricum VIII. Regem Angliæ ob dissolutionem matrimonij, & inductionem Annæ Bolenæ. *Paulus III. const.*7. *Eius*.

Suspensa fuit executio talis Bullæ; deinde executioni mandata. *ibid.*

Excommunicationis literæ, quæ expediuntur contra furantes, vel non reuelantes, quomodo expediendæ. *Pius V. constit.* 150. *Sanctissimus*.

Excubiæ.

Excubiæ tempore obsidionis. Vide, *Vigiliæ*.

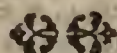
Excusatio.

Excusari non possunt, qui præmoniti non obediunt. *Agapetus ep.*2.

Exempla.

Exempla, seu copiæ scripturarum Romæ, quando, & quomodo dari debent. *Paulus V. const.*71. *tit. De registris*.

Vide, *Notarij*. Vide, *Scriptura*.

Exemptio, Exempti.

Exemptio ab Episcopo non probatur per solutionem census curiæ Romanæ. *De priuil. cap. Recepimus. & in 6. cap. Si Papa*.

Neque per hoc quod est filius spiritualis Romanæ Ecclesiæ, *ibid.*

Exemptio non probatur, nisi per priuilegium Papæ, vel per sententiam, quæ declarauit aliquem esse exemptum. *De priuil. in 6. cap. Si Papa*.

Item probatur exemptio, si Papa explicat, quod quis gaudet libertate Ecclesiæ Romanæ; vel quod est liber, (siue persona, siue Ecclesia) vel quod ab ordinario exemptus, vel quod ordinarius non potest cathedram in loco aliquo collocare, vel imperare. *ibid.*

Exemptio concessa monasterio non fert secum semper exemptionem cappellarum. *De priuil. cap. Exore*.

Eximi non dicitur Ecclesia per hoc quod pertinet ad Romanam, nisi aliunde probetur exemptio. *De priuil. in 6. cap. Si Papa*.

Exempti non tenentur obedientiam promittere Diœcesanis. *De priuil. cap. Cum olim, il 2.*

Exemptus facere non potest nouam Ecclesiam in loco non exempto. *ibid.* Si facit, subditur Episcopo.

Exemptus ratione alicuius loci, vel rei, non est exemptus ratione omnium. *ibid. c.Cum cappella*.

Exempti non possunt interdici ab ordinarijs, nisi in certo casu. *De priuileg. in 6. cap.* 1. §. *In eos*.

Exempti, in locis non exemptis non possunt cappellas ædificare sine licentia Episcopi. *De priuil. in 6. cap. Authoritate*.

Exempti, in alijs locis exemptis non possunt ædificare cappellas, sine licentia Papæ. *ibid.*

Exempti non possunt ab Episcopis, vel alijs Prælatis capi, carcerari, &c. nisi in casibus à iure permissis. *Clement. de excessibus Prelator.*

Exempti non veniunt sub nomine *Clericorum*, si Papa præcipit correctionem Clericorum. *De off. Iud. ord. cap. Graue*.

Exempti non possunt in se assumere causas suorum commensalium, tamquam suas, neque vt authores, neque vt defensores. *De priuil. in 6. cap. Authoritate*.

Exempti Prælati possunt eligere sibi confessorem. *De pœnit. & remiss. cap. fin.*

Exempti, pro contractu, vel delicto extra locum exemptum possunt conueniri, & iudicari ab ordinarijs: excepto si delictum sit commissum in alio loco, etiam exempto, vel si alibi contrahant, vel delinquant: quia tunc nec iudicare eos possunt, nec

nec remittere ad loca illa in quibus deliquerunt. *De priuil. in 6. cap. 1.*

Exempta Ecclesia, intelliguntur exempti clerici, & monachi; non verò Parochi. *De priuileg. in 6. c. Per exemptionem.*

Exemptis canonicis, non eximitur ecclesia. *ibid.* Sed exemptis clericis intelliguntur exempti canonici. *ibid.*

Exempti, ab Episcopo compelli possunt ad exequenda legata, & onera ecclesiarum. *Clemen. de iure patronatus c. 1.* Vide, *Curati.*

Exempti possunt à diœcesanis puniri, si eorum superiores non procedant vt debent, & quomodo hoc. *Leo X. const. 10. Regimini.* Processus verò mitti debent Romam clausi. *ibid.* §. 3. Tales processus cum expensis exemptorum fieri debent. *ibid. Concil. Later. 5. sess. 10. const. 2.* Vide, *Episcopi circa Regulares.* Vide, *Clerici à quo iudicandi.*

Exempti tenentur accedere ad synodum prouincialem. *Leo X. const. 10. Regimini.* §. 12. Vide, *Concilia.* Vide, *Archiepiscopus quò ad Pontificalia.* Vide, *Canonici exempti.* Vide, *Regulares circa Episcopos.* Vide, *Episcopi Regulares.*

Exemptiones ab omnibus cameralibus concessæ laicis reuocatæ sunt. *Sixtus V. constit. 2. Inter varias.* Vide, *Cameræ onera.*

Exemptiones omnes à soluendis ijs oneribus concessæ cuicumque personæ, Communitati, Magistratui, &c. etiam si per instrumenta fuissent concessa pro quacumque causa, reuocantur. Excipiuntur personæ Ecclesiasticæ, siue sæculares, siue regulares quò ad exemptiones, quæ sibi de iure conueniunt. Item Cardinales, Prælati, & officiales Romanæ curiæ, & patres, qui habent 12. filios. *Paulus V. const. 11. In maximis.*

Exemptiones omnes concessæ cuicumque in præiudicium cameræ gabellarum, datiorum tributorum, &c. reuocantur rursus *ab Innocentio X. const. 7. Et si ea.*

Excipiuntur. Primò Religiosi & Ecclesiastici quibus de iure competit exemptio.

Secundò. Omnes illi, qui eas obtinuerunt titulo onerosa, vt emptionis, &c.

Tertiò. Cardinales, Camerales actuales, Cubicularij secreti, & secretarij, & alij familiares, & continui commensales Papæ in rotulo descripti.

Quartò. Consanguinei Papæ viuente Papa.

Quintò. Officiales curiæ Romanæ.

Sextò. Prælati domestici Papæ.

Septimò. Illi qui habent priuilegium duodecim filiorum omnia ad hoc spectantia, distinctè. *ibid.*

Et Alexander VII. *const. In sublimi* data die 22. *Augusti* 1656. confirmat eamdem reuocationem exemptionum concessarum, quæ in iure non habentur, quibuscumque Personis, Vniuersitatibus, Ciuitatibus, siue concessæ sint in forma breuis, siue sub plumbo, &c. ex quocumque motiuo.

Omnia autem huiusmodi priuilegia concessa quibuscumque personis siue sæcularibus, siue Ecclesiasticis reducuntur ad limites iuris communis excipiuntur, qui eas habent titulo oneroso, & aliæ personæ nominatæ in constitutione *Innocenti X.* vbi supra, & alia circa hoc distinctè.

Exequiæ.

Exequiæ defunctorum quomodo faciendæ. Vide, *Defunctorum funeralia; &c.* Vide, *Funeralia.*

Pro exequijs faciendis nihil exigatur à clericis. *De simonia c. Suam.*

Exequiæ, seu funeralia fieri non possunt in Ecclesijs fratrum Minorum, ipsis nolentibus. *Clemens IV. const. 4. Virtute.*

Exequiæ pro Episcopo quomodo faciendæ. *Concil. Tolet 7. c. 3.* Vide, *Funeralia.* Vide, *Episcopo moriente.*

Exequiæ pro Cardinalibus. Vide, *Cardinal. funeralia, &c.*

Vide, *Conuiuia* in fine. Vide, *Funera.*

Exequutor, Exequutoria.

Exequutor datus à Papa ad gratiam, pro mortuo potest exequi. *De off. iud. deleg. in 6. cap. Si super.*

Exequutor datus à Papa, nisi sibi prohibeatur potest subdelegare. *ibid. c. Is cui, sed Vrbanus VIII const. 6. c.* 48. præcipit vt per seipsum exequatur, literarum Apostolicarum mandatum, &c.

Exequutor literarum Papæ in prouincia de beneficiorum prouisione, non potest generaliter inhibere, nè fiant prouisiones, nisi hoc sibi concedatur in mandatis. *De concession. præbend. in sexto cap. Exequutor.* Sed specialiter inhibet ne prouideatur aliquod. *ibid.*

Exequutor sententiæ à Papa factæ potest admittere exceptionem fraudis, sed non potest pronunciare super negotio. *De sententia, & re iud. cap. De cætero.* Vide, *Sententia.*

Exequutor non potest recusari. De *appellat. & recusat. cap. Nouit ille.*

Exequutor testamentorum compelli potest ab Episcopo ad exequendum, licet testator interdixerit ne commpellatur. *De testamentis c. Tua nobis & c. Ioannes.* Vide, *Testamenta.*

Exequutor quando potest inhibere, & quando non. *De concession. præbend. in sexto cap. Si soli ordinario.* Vide, *Delegatio vers. 7.*

Exe-

Exequutores testamentarij; si plures sint, & aliqui nolunt adesse, vel in remotis agunt, vnus potest exequi; nisi testator aliud disposuerit. *De testam. in 6. cap. fin.*

Exequutores testamentorum esse possunt Religiosi de sui superioris licentia; alias non. *Clement. de testam. cap. vn.* Sed tenentur reddere rationem Episcopis de exequutione, &c. non obstantibus priuilegijs. *ibid.* Vide, *Testam.*

Exequutores literarum Papæ in aliqua Diœcesi, si hæc diuiditur, remanet cum potestate in vtraque. *Extra, de off. Iud. deleg. c. vn.* Vide, *Sententia.*

Exequutoriæ literæ non valent, si in eis fit mentio, quod præcesserint monitoriæ, & hoc sit falsum. *De rescriptis cap. Ex insinuatione.*

Exequutoriæ literæ si dantur à Papa successore, & monitoriæ à prædecessore, ab isto intelligitur grauatio facta. *ibid. cap. Literis Apostolicis.*

Exequutio sententiæ in causa quando potest differri, & quando non, si aduersarius petit restitui in integrum. *De in integrum restitut. cap. Suscitata.*

Exequutores, quando possunt capere. Vide, *Delegatio.*

Exequutio literarum Apostolicarum impediri non potest à Prælatis, vel alijs sub prætextu cuiuscumque Priuilegij, sub pœna priuationis iurisdictionis per tres menses. *Martinus V. const. 2. Quod antidota.*

Exequutores literarum Papæ non possunt prosequi in sententia, si litigantes dant exceptionem, & ipsi non admittunt, ac proinde appellandum est ad Papam. *Honorius III. ex Cirone, de appellat. c. 2.*

Exequutores testamentorum ad quid tenentur. Vide, *Testamenta.* Vide, *Dispositio.*

Exequutiones impedientes. Vide, *Citatio.* Vide, *Litera Apostolica.* Vide, *Sententia.*

Exigere. Exigens.

Exigens vltra debitum, peccat. 14. *quæst. 1. c. Quod debetur, & cap. Quisquis.*

Exigere non potest aliquid Episcopus à Diœcesi. 16. *qu. 1. cap. Constitutum.* Vide, *Episcopus quo ad procurationes, &c.*

Exigere non potest aliquid Episcopus à Clericis, Monachis, locis pijs, &c. vltra statutum. 16. *qu. 1. cap. Nulli Episcoporum. & cap. Prædicator.* Vide, *Episcopus, vt supra.*

Exigendi à clericis, &c. Priuilegia concessa quibusuis Principibus abrogantur. *De immunitate Eccles. cap. Clericis. §. fin.*

Exigentes à clericis, pedagia, &c. excommunicantur, non verò dantes. *Extra, de immunit. Eccles. cap. vn. Quod olim.* Vide, *Excom. Bullæ Cœnæ.*

Exigentes à clericis gabellas, pedagia, &c. excommunicantur, & per Episcopos publicantur. *Clement. de censibus c. fin.*

Exigentes vltra debitum pro expeditione literarum Apostolicarum, prima vice priuantur officio per menses sex. Secunda autem vice priuantur in perpetuum. *Extrau. Ioan. XXII. de sent. excommunic. cap. vn.*

Exorbitantia.

Exorbitantia à iure non sunt trahenda in consequentiam. *De regulis iuris in 6. reg. 28.*

Exorcista. Exorcizare. Exorcismus, &c.

Exorcista idem sonat, ac adiurans, seu increpans. *Dist. 21. cap. Cleros.*

Exorcista ordinatur per acceptionem libri exorcismorum. *Concil. Carthagin. 4. c. 7. Dist. 23. cap. Exorcista. Lib. 8. constitut. Apost. c. 26. Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio c. 4.*

Exorcistæ munus est exorcizare catechumenos, & energumenos, imponendo eis manus. *Dist. 25. c. Perlectis.*

Exorcista quotidie debet manus imponere energumenis. *Concil. Carthag. 4. c. 90. De consecr. dist. 5. cap. Omni die.*

Exorcista habet potestatem super catechumenos, & energumenos. *Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio c. 4.*

Exorcista habet imperium super diabolum. *Gregor. VII. lib. 8. epist. 21.*

Exorcistatus est ordo in Ecclesia. *Lib. 8. constit. Apost. c. 26. Concil. Carthag. 4. c. 7. Aquisgran. sub Ludouico Pio c. 4. Concil. Tridem. sess. 23. cap. 2. Concil. Mogunt. 4. c. 39.*

Exorcizandi potestas est in Ecclesia. *Concil. Mogunt. 4. c. 39.*

Exorcismo diaboli fugantur. *De consecrat. dist. 4. cap. Sacerdotes. Concil. Mogunt. 4. c. 39.*

Exorcismus valet etiam contra alia nociua. *Concil. Mogunt. 4. c. 39.*

Exorcismus non fiat ob quæstum. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. De Exorcista.*

Exorcismus fieri non potest in domibus priuatis. *De consecr. dist. 1. c. Tabernaculum.*

Exorcismi faciendi iuxta ritum librorum, quos probat Episcopus. *Concil. Mediol. vbi supra.*

Exorcizantes in baptismo eijciunt dæmones.

De

De consecrat. dist. 4. cap. Sacerdotes.

Exorcismum baptismi, vel alios spernens, peccat mortaliter. Concil. Constant. sess. vlt. in constitut. Martini V. circa medium.

Exorcizare non possunt, qui non sunt ab Episcopis ordinati. Concil. Laodicen. c. 26. Fælix IV. ep. 1. dist. 69. cap. Non oportet. De consecr. dist. 1. cap. Tabernaculum. Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio c. 79. Concil. Mediolan. 1. par. 2. tit. De Exorcista.

Exorcizare non permittat Episcopus, nisi personis probatæ vitæ. Concil. Mediolan. vbi supra.

Exorcizans cauere debet à curiositate. Concil. Mediol. vbi supra.

Exorcista olim per septem testes erat damnandus. Concil. Rom. 2. sub Siluestro c. 3.

Expectatiuæ.

Expectans beneficium, si interim acquirit aliud incompossibile cum illo, perdit gratiam expectatiuæ. Clement. de rescriptis cap. Gratiæ.

Si plures expectant beneficium ex concessione plurium Pontificum, quomodo tractandi, & quo ordine prouidendi. De concess. præb. in 6. cap. Authoritate.

Expectatiuæ, seu indulta beneficiorum in posterum, nulli concedantur. Concil. Trid. sess. 24. de refor. c. 19. Nec etiam in fauorem Cardinalium, & si conceduntur sunt nullæ. ibid.

Vide, Beneficia vacatura. Vide, Gratiæ.

Expensæ.

Expensæ quæ fiunt à Capitulo pro electione Prælati de bonis Prælaturæ fiant. De elect. cap. Vt præteritæ.

Expensarum pœnam subit victus, nisi sententia feratur pro absente. De pœnis cap. Calumniam.

Expensæ factæ à Procuratore de mandato Domini, ab hoc reficiantur. De Procuratoribus cap. Cum causa.

Expensæ quando soluendæ sunt testibus. Vide, Testes.

Expensæ, seu procurationes dandæ Episcopo visitanti, & quæ. Vide, Episcopus quo ad visitationem. Vide, Episcopus quo ad procurationes. Vide, Visitatio, &c.

Ad expensas quando condemnandus est citatus non comparens in termino. De dolo, & contumacia, cap. Cum dilecti.

Ad expensas quando condemnatur opponens in causa beneficiali. De dolo, & contumacia, cap. Finem litibus.

De expensis factis ab Inquisitore in causa hæresis non potest Episcopus petere rationem; sed Papæ hoc reseruatur. Extra, de hæreticis cap. Ex eo.

Vide, Appellans, &c.

Expositi.

Expositi quando inueniuntur, quomodo possunt possideri, & quæ monitio requiritur. Concil. Vasense 2. c. vlt.

Expositi ante Ecclesiam debent defendi ab ea. Dist. 87. cap. Si expositus.

Expositus inuentus ab aliquo possideri potest ab inuentore, si prius hic ponit epistolam contestationis, & intra decem dies non requiratur. ibid. cap. Si expositus.

Expositi, quorum ignoratur baptismus, sunt baptizandi (sed sub conditione, si non es, &c.) De consecr. dist. 4. cap. Paruulus. cap. Placuit de infantibus, & cap. Cum itaque.

Vide, Baptismus an dandus, quando est dubium. Vide, Filij expositi.

Extraneus.

Extranei ab Ecclesia non præponantur emeritis Ecclesiæ pro Episcopatu. Dist. 61. cap. Nec emeritis.

Extraneus clericus, ac transmarinus recipi olim non poterat sine literis signatis per quinque Episcopos. Dist. 98. cap. Nullus aliqua. cap. Transmarinos. & cap. Afros.

Extractio. Extrahere.

Extrahi non possunt recurrentes ad Ecclesiã. 17. qu. 3. cap. Miror. cap. Reum. Pœna extrahentium. ibid. cap. Frater. Vide, Ecclesia.

Extrahi non possunt frumenta, &c. de statu Ecclesiæ. Vide, Ecclesiasticus status.

Vide, Status.

Extrema Vnctio.

Extrema vnctio sacramentum salutare est. Concil. Constant. sess. vlt. in constitutione Martini V. circa medium. Concil. Regiaticinum c. 8.

Est Sacramentum nouæ legis. Eugenius IV. in literis vnionis in Concil. Florent. sess. vlt. Concil. Mogunt. 4. cap. 34. Concil. Londin. 2. c. 3. Concil. Trid. sess. 7. de Sacram. c. 1. & sess. 14. vt infra.

Extremam vnctionem contemnens, peccat mortaliter. Concil. Constant. vbi supra. Conc. Colon. 3. tit. Censuræ. Concil. Trident. sess. 14. de Sacr. Extr. Vnct. cap. & can. 3.

Ex-

Extrema vnctio à sacerdote tantum dari potest, vel ab Episcopo. *Innoc.I. ep. 1. c. 8. Dist. 95. cap. Illud superfluum. Eugenius IV. In literis vnionis, vbi supra. Concil. Later. 3. par. 50. c. 22. Concil. Mogunt. 4. c. 34. Concil. Trid sess. 14. de Sacram. Extremæ Vnctionis cap. 1. & can. 4. de verbor. signif. cap. Quæ licuit.*

Extrema vnctio infirmis danda. *Concil. Moguntin. sub Leone IV.* Sed infirmis, de quorum salute multum timetur. *Eugen. IV. in literis vnionis in Concil. Florent. sess. vlt. Concil.* Cabil. 3. *c.* 48. *Colon. 2. part. 7. c. 49. Concil. Trident. sess.* 14. *de Sacram. Extremæ Vnct. cap. 3.*

Superata vna infirmitate, dari etiam potest in alia infirmitate. *Concil Trident. ibid. c. 3.*

Danda dum infirmus est integris sensibus. *Concil. Mediol. 1. par. 2 tit Quæ pertinent ad Sacram. Extremæ Vnct.*

Potest ministrari à sacerdote, præsente alio clerico, vel etiam solo. *Concil. Later. 3. par. 50. c. 22.*

Continet remedium salutis. *Concil. Londinen. 2. c. 3.* Gratiam causat, & peccata remittit. *Concil. Senon. de Extrema Vnct. c. 10. Concil. Trident. sess. 14. de Sacram. Extremæ Vnct. cap. 1. & 2.*

Extrema vnctio fuit instituta *Marci 6,* & promulgata per Iacobum. *Concil. Trid. sess. 14. de Sacram. Extremæ Vnct. cap. & can. 1.*

Non fuit instituta à Iacobo, sed à Christo. *Concil. Senon. de Extr. Vnct. c. 10.*

Eam ministrarunt etiam Apostoli. *Concil. Mogunt. 4. c. 34.*

Extremæ vnctionis materia est oleum oliuæ benedictum per Episcopum. *Eugen. IV. in literis vnionis. Concil. Florent. in sess. vlt. Concil. Trid. sess. 14. de Extr. Vnct. cap. 1.*

Forma huius Sacram. sunt hæc verba. *Per istam vnctionem, & suam piissimam misericordiam indulgeat tibi* Dominus, *quid quid per visum,* (vel &c.) *deliquisti. Eugen. IV. ibid. Trid. vbi supra cap. 1.*

Effectus Extremæ Vnctionis præter gratiam, & peccatorum remissionem, est sanatio mentis, & in quantum expedit etiam sanatio corporis. *Eugen. IV ibid.*

Extrema vnctio est contra terrores conscientiæ, dat hilaritatem, & alleuiationem tormenti. Leuiora peccata tollit, & purgat reliquias grauiorum. *Concil. Mogunt. 4 c. 34.* & *Trid. sess. 14. de Sacram. Extremæ Vnct. cap. 1. & 2.* Præterea alleuiat animam ægroti, excitat in ea fiduciam in Dei misericordiam, laborum morbi sufferentiam; virtutem ad resistendum tentationibus, & interdum causat salutem corporis, si animæ prodest. *Trid. ibid.*

Dum Sacramentum Extremæ Vnctionis ministratur, omnes qui infirmo adstant, orent pro eo. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. Quæ pertinent ad Sacramentum Extremæ Vnctionis, &c.*

In Extremæ Vnctionis ministerio Ecclesia Romana facit id, quod Sanctus Iacobus præscribit. *Concil. Trid. vbi supra cap. 3.*

Extrema Vnctio dari non potest pœnitenti publico, nisi reconcilietur. *Concil. Regiaticinum c. 8.*

Exulare. Exules.

Exulare facientes Episcopos, canonicos, &c. Ecclesiasticos, laici quas pœnas incurrunt. Vide, *Excommunicationes in Bulla Cœnæ.* Vide, *Clericorum persecutores.* (Vide, *Ecclesiasticorum percussores.* Vide, *Excommunicationes Bullæ Cœnæ,* Vide, *Banniti, in fine.*

F

Fabrica. Fabricare.

Fabrica Ecclesiæ reparanda à beneficiatis. *De Eccl. ædificandis cap. 1.* Vide, *Beneficiatorum obligationes.*

Fabricæ Ecclesiæ restauratio spectat ad canonicos, si ita concludit Episcopus cum maiori parte Capituli. *De his, quæ fiunt à maiori parte, &c. c. fin.*

Fabricæ Ecclesiarum à Rectoribus reparandæ. *De Eccl. ædific. cap. De his.*

Fabricæ communi Ecclesiæ subueniendum est de reditibus Ecclesiæ in communi. *Concil. Colon. 2. par. 3. c. 23.*

Fabricę Ecclesiæ iura committenda sunt pluribus, scilicet Parocho, seu Rectori Ecclesiæ, & alijs laicis. *Concil. Moguntin. 4. c. 90.*

Fabricæ Ecclesiæ Procurator non potest in suum vsum conuertere reditus fabricæ. *Mogunt.* Concil. *4. c. 90.*

Fabricæ cuiusuis Ecclesiæ, vel hospitalis administratores, omni anno tenentur reddere rationem ordinario, non obstante consuetudine in contrarium; secus est, si in fundatione aliter sit dispositum. *Concil. Trid. sess. 22. de refor. c. 9.*

Si verò ex consuetudine, priuilegio, &c. alijs reddenda sit ratio, inter eos adsit Episcopus. *Concil. Trid. ibid.*

Vide, *Ecclesia à quo reparanda.*

Fa-

Fabrica Sancti Petri Romæ.

Iulius II. volens Basilicam Sancti Petri restaurare, & ad formam amplissimam, vt decebat, & postea per Successores Pontifices effectum est, reducere; vt fideles manus adiutrices ad opus admouerent, indulgentias concessit ijs, qui eleemosynas pro Fabrica erogarent. Etiamsi in partibus remotis existerent. *Idem Pont. constit.* 23. *Liquet*. Multos excessus per eiusmodi eleemosynas componendos indulget. Multa legata, donationes, malè ablata, &c. in Fabricam conuerti concessit, & alia innumera ad hoc spectantia per 24. §§. diffusè enumerantur.

Item priuilegia concessa commissarijs, & collectoribus præfatæ Fabricæ, *ibid.* distinctè.

Fabricæ Sancti Petri Collegium 60. virorum institutum est *à Clemente VII. constitut.* 3. *Admonet*. Nulli subiacet, nisi Papæ. Cura fabricæ ei demandatur. Quid possit, & quid teneatur facere. Quomodo se gerere in recipiendis legatis, in litigando, & alia ad id spectantia distinctè. *ibid.*

Impedientes collectores eleemosynarum fabricæ, excommunicantur, & ad satisfactionem tenentur. *ibid.*

Notarij, & Rectores Ecclesiarum, qui sciunt hæc legata, tenentur reuelare, & pœna. *ibid.*

Collegium præfatum potest facere compositiones super malè ablatis, incertis acquisitis per vsuram; ijs in quibus Romana Ecclesia potest succedere, ijs quæ debebant restitui incertis dominis, & omnibus, quæ incertis Ecclesijs, pijs locis, &c. sunt promissa, sed non possunt fieri compulsiones, quia deficiunt probationes: Item potest absoluere præfatas personas componentes, ab obligatione reddendi, &c. *Clem. VII. const.* 3. *Admonet*, & *const.* 9. *Dudum*.

Collegium præfatum obtinet multa priuilegia tam circa electionem confessarij, quam circa alia. *ibid.*

Eadem omnia dicti Collegij confirmat *Paulus III. constitut.* 31. *Dum ad vniuersas.*

Indulgentias concedit ijs, qui adiuuant dictam fabricam cum eleemosynis; declarat quæ bona pertinent ad dictam fabricam; & quomodo atque à quibus collectores, & commissarij exigere possunt eleemosynas pro fabrica, & alia diffusè:

Collegium dictæ fabricæ potest facere transactionem pro donationibus factis inter viuos, si executionem non habuerunt: Item & de alijs legatis, dummodo soluatur quinta pars pro fabrica Sancti Petri. *Iulius III. const.* 15 *Accepimus*.

Potest in aliquibus casibus prætendere quintam pro legatis relictis Sanctæ Domui Lauretanæ, ob neglegentiam non exactis. *Pius V. const.* 56. *Ad Romani.*

Duæ sententiæ latæ in fauorem fabricæ Sancti Petri faciunt rem iudicatam. *Pius V. const.* 95. *Et si omissis*.

Collegium hoc potest compellere hæredes, vt adimpleant legata, si transactis 15. mensibus à morte testatoris id non fecerint; & applicat quintam fabricæ Sancti Petri. *Pius V. const.* 96. *Decet*.

Item potest cogere hæredes, vt soluant legata pro missis, & officijs, & alijs si intra triennium non fecerint; & retinere potest medietatem pro fabrica. *Pius V. constitut.* 97 *Exigit*.

Potest cognoscere alienationes bonorum Ecclesiasticorum, eas causas iudicare, & fructus malè perceptos fabricæ applicare. *Pius V. const.* 98. *Et si de singulis*. Etiam si tales causæ pendeant coram alijs iudicibus, & annullat priuilegia in contrarium.

Distinctè assignat quæ sunt causæ, & casus, ad quæ se extendit Collegium fabricæ, & commissarij eius; & quas compositiones ab ijs fieri possunt; & quas obligationes dirimere, & liberare obligatos à partium molestijs. *ibid.* & in declaratione seq.

Fabricæ Sancti Petri causas quasdam iudicare potest Archipresbyter, & quas. *Sixtus V. const.* 102. *Cum ex debito.*

Alexander VII. in constit. Superni, data 30. *Augusti* 1655. Videns quod fabrica Sancti Petri ad optimam formam sit redacta, decreuit vt legata relicta pauperibus in genere non possint applicari amplius fabricæ Sancti Petri, tamquam incerta, sed danda esse pauperibus.

Quod si hæredes, & executores talium legatorum mortui sint, & exequi non possint, ordinarij, & fabricæ ministri id exequantur, & pauperibus erogent. Extenditur hæc constitutio ad futura, præsentia, & præterita legata, quæ non fuerunt adhuc applicata fabricæ Sancti Petri. *ibid.*

Vide, *Notarij*.

Fabricantes Romæ.

Vide, *Roma*.

Factum. Facere. Faciens.

Factum in libello est exponendum, vt clarè intelligatur. *De iudicijs cap. Dilecti filij*. Non tamen est necessarium, vt exprimatur nomen actoris. *ibid.*

Factum non vitiatur, etiam si diuerso modo narretur, dummodo substantia sit eadem. *De verborum significatione cap. Nihil obstat*.

Factum, quod ab initio non subsistit, tractu temporis non validatur. *De regulis iuris in 6. reg.*18.

Factum legitimè, retractari non debet, licet posteà casus eueniat, à quo non potuit inchoari. *De regul. iuris in 6. reg.*73.

Facta ob necessitatem non possunt duci in exemplum. *ibid. reg.*78.

Facta contra leges sunt nulla. 25. *qu.*2. *c. Imperiali. cap. Nec damna. cap. Rescripta contra ius. & cap. Dicenti.* Habentur pro non factis. *De regulis iuris in 6. reg.*64.

Factum per principalem proponendum est iudici, nisi principalis sit adeò indiscretus, vt debeat suppleri. *De iudicijs cap. Pastoralis.*

Facti error non nocet vlli negotio non facto. *De confessis cap. fin.*

Facta contra decretalem, sunt ipso iure nulla. *De rescriptis in 6. cap. Statutum.*

Facta singulorum exigunt personam veram. *Extrau. Ioan. XXII. Quia quorumdam.*

Facere non dicitur, qui facit, quod non debet. *De regul. iuris cap. Qui ex timore.*

Faciens per alium, perinde se habet, ac si ipse faceret. *De regul. iuris in 6. reg.*72.

Factio. Factionarius.

Factionem reuelans præmio remunerandus est, & quo. 6. *qu.*1. *cap. Si quis cum militibus.*

Factionarius, & attentans factionem, puniri debet pœna mortis ciuilis, & quæ est hæc mors. *ibid.*

Fallere. Falli.

Fallere, aut falli in ijs, quæ non pertinent ad salutem, non est adeo graue peccatum. 22. *quæst.*2. *cap. In quibus.*

Falli, & fallere in his quæ pertinent ad salutem, grauius malum est. 22. *qu.*2. *cap. In ipsarum.*

Fallere nullus debet vllo modo. *ibid. cap. Nec artificioso.*

Falliti, seu decocti.

Fallitos se fingentes pœna mortis puniendi in statu Ecclesiæ. *Pius V. const.* 112. *Postquam.*

Vide, *Ripa.* Vide, *Mercatores.*

Falsum. Falsitas.

Falsum crimen opponens clerico, excommunicatur vsque ad mortem. *Concil. Carthaginen.*3. *in addit. c.*3. 2. *qu.*3. *cap. Si quis Episcopum.* Est infamis. *ibid. cap. Si quis circa.* Talionis pœna damnatur. *ibid cap. Qui non probauerit.*

Falsum crimen opponens cuicumque, communione priuandus est vsque ad mortem. *Concil. Arelaten.* 1. *c.* 14. *Arelat.* 2. *c.*24. *Carthag.* 4. *c.*22. 5. *quæst.* 6. *cap. Epiphanium.*

Falsò accusans, & non probans, est infamis, & officio priuatur. 5. *qu.*6. *cap. Quia iuxta. cap. Omnis. cap. Qui calumniam. Adrianus I. in decr. c.*41.

Pœnam talionis incurrit. *ibid.* 5. *qu.*6. Vide, *Accusans.*

Falsus fit, non solum, qui negat veritatem, sed etiam qui occultat. *De crimine falsi c.* 1.

Falsum deponentes in causa fidei, vel inducentes alios, ob quod aliquis fuit condemnatus, mutilatus, aut bonis spoliatus, vel graui iniuria affectus, damnandi sunt pro grauitate negotij, etiam curiæ sæculari tradendo. *Leo X. constit.* 29. *Intelleximus.*

Falsum testimonium est crimen capitale, & ideo falsus testis, vt homicida subeat pœnitentiam. *Post Concil. Agathen. c.* 7. *Concil. Epaun. c.*13.

Falsi testes sunt excommunicandi. *Concil. Venet. c.*1. *Concil. Agathen. c.*37.

Falsus testis tres offendit, Deum, iudicem, & innocentem. *De crimine falsi c.*1.

Vide, *Testis falsus.* Vide, *Inducens ad testificandum falsum*, sub Verbo. *Testes.*

Si commissio sit falsa, sententia ex ea secuta est nulla. *De crimine falsi c.*1.

Falsitas instrumenti probari potest per testes. *De fide instrumentor. cap. Cum Ioannes.*

Falsitas priuilegij, quomodo inuenienda. *ibid. c. Accepimus.*

Falsitas de literis Apostolicis præsumi non potest, si sunt de simplici iustitia. *De crimine falsi cap. Accedens.*

Falsum non censetur rescriptum per paruarum literarum rasuram in loco non suspecto. *De crimine falsi c. fin.*

Falsitas latinitatis reddit suspectum rescriptum Papæ. *De rescriptis cap. Ad audientiam.*

Falsum imponens. Vide, *Crimen.*

Falsas literas Sedis Apostolicæ habens, intra 20. dies denunciare debet, sub pœna excommunicationis. *De crimine falsi cap. Dum sæpè. §. Adijcientes.*

Nouem modis contingere potest falsitas in literis Papalibus. *ibid. c. Licet ad regimen.*

Falsariorum pœnæ graues, carcerandi, pane, & aqua alendi. *ibid. cap. finali.*

Falsas Papæ literas habere detectus, carceretur,

tur, & Papa consulatur, quid de illo agendum sit. *Concil. Tribur. 1. c. 30.*
Vide, *Clerici committentes, &c.* Falsum imponens. Vide, *Blasphœmi.*
Falsa doctrina. Vide, *Carcer.* Vide, *Doctrina.*

Falsificans. Falsarius.

Falsificans sigillum Principis, si est clericus, deponatur. *De crimine falsi. cap. Ad audientiam.*
Falsificantes literas Apostolicas, grauiter puniendi. *Gregorius I. lib. 9. ex registro epist. 69.* Excommunicatur in Bulla Cœnæ. Vide, *Excommunicationes in Bulla Cœnæ.* Vide, *Literæ Apostolicæ.* In perpetuum carcerem damnandi in pane, & aqua. *De verbor. significat. cap. Nouimus. §. Pro illo. Concil. Lateran. 3. in append. tit. De depositione c. 3.*
Falsarij casus Episcopo reseruatur. *Extra, de priuil. cap. Inter cunctas.*
Falsificatio manus facta à regulari. Vide, *Regul. casus reseruati.*

Fama.

Fama, vt probet, non debet esse paucorum. *De accusat. cap. Inquisitionis. §. Quæsiuisti.*
Fama sola non sufficit ad condemnandum. *De cohabitatione cleric. & mul. cap. Tua nos.*
Fama existente contra clericum fornicarium, hic debet se purgare; quod si nolit se purgare, vel deficiat, puniendus est. *ibid.*

Fames.

Famis, vel alterius necessitatis tempore, omnes tenentur subuenire patienti. *Concil. Arelat. 4. c. 14.*

Familiares Papæ.

Familiares Papæ non residentes possunt percipere fructus beneficij. *De clericis non residentibus cap. Cum dilectus.* Vide, *Papa.*
Familiaribus Papæ fuit olim concessum gestare vestes rubri coloris. *Concil. Later. 5. sess. 9. Bulla de refor. curiæ c. 2. Leo X. constit. 7. Supernæ. §. 25.*
Familiares Papæ sunt exempti à solutione pretij pro expeditione literarum Apostolicarum pro suis beneficijs, &c. *Sixtus IV. const. 16. Diuinæ.*
Non subduntur iurisdictioni ordinariorum. *Leo X. constitut 10. Regimini.*
Familiares Papæ, si male sentiunt de fide, præsertim Romæ, quomodo puniendi. *Leo X. const. 7. Supernæ §. 42.*
Familiares Papæ inferioris familiæ, etiamsi habeant pensiones non tenentur gestare vestem clericalem. *Sixtus V. constit. 92. Cum sacrosancta. § 3.*
Reliqui vero familiares Papæ tenentur. *ibid.*
Familiares Papæ exempti sunt à gabellis, & cæteris oneribus cameralibus, & non includuntur in reuocatione facta ab Innocentio X *Idem Innoc. X. const. 7. Et si ea.*
Vide, *Ordinarius.* Vide, *Papæ familiares, &c.*

Familiares Cardinalium.

Familiares Cardinalium exempti sunt ab ordinarijs, esto à Cardinalibus distent ad recreationem. *Leo X. constitut. 10. Regimini.*
Qui actu Cardinalibus non inseruiunt, non sunt exempti. *ibid.*
Familiares Cardinalium, & famuli, moriente Cardinali non possunt ab hærede exigere aliquid, quod sibi ex pacto non debetur. *Pius V. const 15. Sanctissimus.*
Vide, *Cardinalium familiares, Cappellani, &c.*
Familiares Cardinalium circa beneficia. Vide, *Cardinales circa beneficia.*

Famuli.

Famulus tenetur diligere Dominum, licet sit malus, & improbus. *Lib. 4. const. Apost. c. 11.*
Famuli percutientes se ex furore, ipsimet sunt puniendi non domini. *Concil. Arelaten. 2. c. 34.*
Famuli in diebus festis vacare debent à labore. *Lib. 8. const. Apost. c. 33.*
Famuli Ecclesiæ si probatæ sunt vitæ, possunt ordinari. *Dist. 54. cap. Multos.*
Famuli Ecclesiarum, vel clericorum, à domino sæculari non possunt applicari officijs publicis. *Concil. Tolet. 3. c. 21. 12. qu. 2. c. Ecclesiarum seruos.*
Vide, *Serui.*

Fatum.

Fato dicens homines adstringi, est hæreticus. *Concil. Bracharense cap. 9.* Vide, *Homo.*

Fauores.

Fauores sunt ampliandi: odia autem restringenda. *De regulis iuris in 6. reg.15.*

Fautores.

Fautores bannitorum, latronum, rebellium, &c in statu Ecclesiæ, quomodo puniendi. *Pius V. const.10. Ex superna, in declaratione.* Vide, *Banniti*, Vide, *Barones*.

Fautores hæreticorum, eorumque pœnæ. Vide, *Hæretici, &c.*

Fœdus.

Vide, *Pactum*. Vide, *Tregua*.

B. Fælix.

F. Fælix de Cantalicio Beatus declaratur. Et prima vice Capuccinis conceditur, vt officium de illo in determinatis Conuentibus possint celebrare. *Vrbanus VIII. const.48. In specula, & in addit. cap. Nuper.*

Deinde eisdem conceditur, vt in toto Ordine dici possit officium, & Missa de eo. Item & sacerdotes, qui in festo B. Fælicis confluunt ad Ecclesias Capuccinorum, possint Missam de eo celebrare. *Vrbanus VIII. const.86. Alias.*

Fœmina.

Fœminæ in cæmeterijs non peruigilent. *Concil. Elibert. c.35.*

Fœminæ ornatis vestibus ad pompam non induantur. *Concil. Elibert. c.57.*

Fœmina non potest inseruire missæ. *Gelasius ep.9. Leo IV. homil. de cura Pastorali.*

Fœminæ testimonium est semper variabile. *De verbor. signif. cap. Forus.*

Fœminæ simul cum viris non sunt congregandæ in Ecclesijs. *Gelasius ep.7.*

Fœmina non potest à iudice trahi ad comparendum personaliter, vt testificetur. Vide, *Iudex à quo debet abstinere.*

Fœminæ Deo sacratæ non possunt habitare cum clericis, vel alijs. *Gelasius epist. 7. & 9.*

Fœminæ Deo sacratæ sunt Dei templum, & qui eas violat est sacrilegus. *Concil. Arelat.3. c.7. 27. qu.1. cap. Sciendum.* Vide, *Moniales.*

Fœmina conuicta de maleficio, vel incantatione, ab Ecclesia eijciatur. *Post Concil. Agathense c.4.*

Fœmina occidens ancillam, siue casu, siue voluntate, quanto tempore debet pœnitere, & excommunicata manere. *Dist. 50. cap. Si quis, & cap. Qui sacrum.*

Fœminæ habitare non possunt cum sacerdotibus. *Dist.81. cap. Oportet. cap. Volumus. cap. Legitur. c. In omnibus, c. Cum omnibus. c. Non oportet. c. Archidiaconus.* Neque cum clericis possunt habitare. *ibid. cap. Fœminas. cap. Clerici.* Vide, *Clerici circa cohabitationem.*

Fœminam accipiens, vel tenens Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus priuentur officio. *Dist.81. cap. Si quis amodo. cap. Si quispiam.*

Fœminæ non possunt accipere literas pacificas. *Concil. Elibert. c.81.*

Fœminæ dum nubunt, velantur ob subiectionem ad virum, & alia. *30. qu.5. cap. Fœminæ.*

Fœminæ velo sacratæ si fornicantur, graui pœna sub eodem velamine puniendæ. *Concil. Vormat.1. c.20.* Vide, *Moniales.*

Vide, *Mulier.*

Fœmoralia.

Fœmoralibus vti non possunt viri, sed solum mulieres. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.59.*

Fera.

Ferarum agitationes prohibentur. Vide, *Bestia.* Vide, *Agitatores.*

Feria.

Feria quinta in Cœna Domini cum ieiunio celebranda sub pœna excommunicationis. *Concil. Brachar. c. 16. Concil. Lucense 2. c. 50. De consecr. dist.3. cap. Non liceat.*

Feriarum dies ex tempore Apostolorum institutæ sunt. *Concil. Colon.2. par.9. c.9.*

In ferijs cessant lites, & ludi. Vitandæ sunt cauponæ, cantilenæ turpes; praua colloquia, & Deo soli est seruiendum. *ibid. c. 10.*

Ferraria.

Ferrariæ Ducatus declaratur deuolutus ad Ecclesiam Romanam, ex morte Alphonsi Ducis, anno 1598. *Clemens VIII. constitut.52. Sanctissimus.*

Possessio eius capta fuit sine sanguinis effusione, & sic vnitus Ecclesiæ. *Clemens VIII. const.52. in additione.*

Ferrariæ instituitur Rota ad decidendas causas, & forma tenenda ibi pro Iudicijs. *Clem. VIII. const. 59. In supremo. per. 40. §§.*

Ferrariæ instituitur studium generale, ditatum multis priuilegijs. Facultas doctorum illius studij, & franchitiæ Scholarium. *Clemens VIII. const. 94. Sancta Romanæ.*

Festa. Festiuitates.

Festi dies celebrandi in Ecclesia. *Lib. 5. constit. Apostolic. c. 12.*

Festa celebrans cum Iudæis, excommunicatur; si clericus, deponitur. *Concil. quod dicitur Apostol. c. 70. Concil. Laodic. c. 30.* Neq; cum Paganis possunt celebrari. *Concil. Laodicen. ibid.*

Festa Sanctorum celebrari non debent ritu pagano cum saltibus, conuiuijs, iocis, &c. *Concil. Afric. c. 27. Concil. Tolet. 3. c. 23. De consecr. dist. 3. cap. Irreligiosa.*

Festa sanctificare, est in die illa non laborare, sed hymnis, & canticis vacare. *Concil. Colon. 2. par. 9. c. 9.*

Festis diebus ire non licet ad spectacula, theatra, &c. *Concil. Afric. c. 28. Concil. Mogunt. 4. c. 61.*

Festa Martyrum olim in quadragesima non poterant celebrari, nisi in Sabatho, vel Dominica. *Concil. Laodic. c. 51. Concil. Lucen. 2. c. 48. Concil. Brachar. c. 28. 33. qu. 4. cap. Non licet.*

Festa obseruanda sunt, & quæ. *De reliquijs, & venerat. in 6. c. Vnico. Pius V. constit. 5. Cum primum.*

Festiuitates in Ecclesia celebrandæ sunt, sed dies Dominica plus omnibus. *Concil. Foroiulien. c. 13.*

Obseruanda festa iuxta statutum Ecclesiæ. *Nicol. I. ad consulta Bulgar. c. 11.*

In festorum obseruantia Romanæ Ecclesiæ est obediendum. *Concil. Trid. sess. 25. de reform. in fine De delectu ciborum.*

In festis fieri non possunt placita populorum, seu consilia. *Concil. Tribur. 1. c. 35. Concil. Epfordien. c. 2.*

In festis non facienda iudicia. *Nicol. I. ad consulta Bulgar. c. 12. 15. qu. 4. cap. Nullus.*

Neque alij tractatus causarum, *ibid. c. Placita secularia, & c. Nullus Episcopus. De ferijs c. fin.* Et nullus est processus, aut sententia. *ibid. De ferijs.*

In festo, si adsit necessitas bellari potest. *Nicol. I. ad consulta Bulgar. c. 34.*

In festis fieri non possunt mercata, Domini verò, qui permittunt, præuia monitione excommunicentur. *Concil. Moguntin. 4. c. 48. & 49. Concil. Mediol. 1. par. 7. tit. De festorum obseruantia.*

Festum dedicationis templi obseruandum. *Concil. Moguntiacum c. 36.* Vide, *Dedicatio.*

Dedicationis Metropolitan. festum ab omnibus suffraganeis celebrari debet. *Concil. Colon. 2. par. 9. c. 11.*

Festi dies feriari debent à vesperis vsque ad vesperam, nè cum Iudaismo conueniamus. *De consecr. dist. 3. cap. Pronunciandum.* iuxta mores regionum hoc seruetur. *De ferijs cap. Quoniam.*

In festis cantari non possunt turpia, vel obscena à fœminis, vel alijs in Ecclesijs. Episcopi verò, qui ea permittunt, degradentur. *Concil. Cabilon. 2. c. 19.*

Festi, & feriati dies in Missa sunt annunciandi. Vide, *Parochus. De consecr. dist. 3. cap. Pronunciandum. Concil. Rauennat. 2. sub Clement. V. c. 10.*

In festis diebus laborandum non est, nisi propter necessitates. *De ferijs cap. Licet.*

Potest in eis laborari circa res, quæ facilè pereunt. *ibid. Concil. Tolet. 22. c. 7.* Sed petenda est licentia Sacerdotis. *ibid.* Ex causa etiam pietatis laborari potest. *Concil. Sabinense c. 5.* Vide, *Laborare.* Vide, *Dies Dominica.*

In festis, etiam infidelibus prohibendum est laborare, alias puniantur: & si iudices per pecuniam hoc permittunt excommunicantur. *Concil. Tolet. 22. c. 7.*

In festis possunt consecrari Ecclesiæ. *De consecr. Ecclesiæ cap. Tua fraternitas.*

Festa quædam solemnia à ciuibus non in villis, sed in ciuitate celebranda sunt. *De consecr. dist. 3. cap. Nulli ciuium.* Et quæ sunt hæc festa. *ibid.*

Festa aliqua seruari possunt per totam hebdommadam. *Concil. Moguntiacum c. 36.*

Festa 12. Apostolorum celebranda sunt cum vigilijs. *Concil. Epfordien. c. 2.* Vide, *Vigiliæ.* Vide, *Ieiunium.*

Festum sancti Matthiæ in anno bissextili celebrandum est, iuxta locorum consuetudinem, dummodo ad ipsum semper præcedat vigilia. *De verbor. significat. cap. Quæsiuit §. Festum.*

Hoc festum propter bissextilem non debet mutare diem. *Concil. Later. 3. in append. par. 50. c. 22.*

Festa quædam celebrari debent sine vllo prorsus labore, alia cum minori labore possunt celebrari. *Concil. Oxonien. 1. c. 1.*

Festum omnium Sanctorũ celebrandum est ad supplendas negligentias commissas in festis. *Clement. de reliquijs, & vener. Sanctor. c. vnic.*

Festa, quæ ex præcepto, & consuetudine Ecclesiæ obseruabantur antiquitus. *De reliquijs, & venerat. Sanct. in 6. c. vn.*

Festa quæ nunc sunt sub præcepto enumerantur ab *Vrbano VIII. const. in append. 52. alias 162. Vniuersa.*

Fe-

Festiuitates autem sunt sequentes. Dominica totius anni. Natiuitas Domini Nostri Iesu Christi. Circumcisio. Epiphania. Resurrectio cum duabus sequentibus. Ascensionis. Pentecostes cum duabus sequentibus, Sanctissima Trinitas. Solemnitas Corporis Christi. Inuentio sanctæ Crucis. Festiuitates Beatæ Virginis vt Purificationis, Annunciationis, Assumptionis, & Natiuitatis. Dedicatio Sancti Michaelis Archangeli. Natiuitas sancti Ioannis Baptistæ. Festa Sanctorum Petri, & Pauli. Sancti Andreæ. Sancti Iacobi. Sancti Ioannis. Sancti Thomæ. Sanctorum Philippi, & Iacobi. Sancti Bartholomæi. Sancti Matthæi. Sanctorum Simonis, & Iudæ, & Sancti Matthiæ Apostolorum. Item S. Stephani Protomartyris. SS. Innocentium. S. Laurentij Martyris. S. Syluestri Papæ. S. Ioseph sponsi B. V. S. Annæ Matris B. V. Omnium Sanctorum.

Festa, quæ ex consuetudine in aliquo loco solent celebrari, non obligant, nisi vnum quod celebratur pro vno de principalibus Protectoribus, vbi consueuit celebrari festum Protectorum. *Vrb. VIII. const.* vbi supra.

Festa noua obseruanda præter dicta, iudicare non potest Episcopus, vel alius ordinarius. *Vrb. VIII. ibid.*

In festis dari non debet licentia laborandi, nisi secundum regulam sacrorum canonum. *ibid.* & tunc libere, & gratis danda est; & pœnæ contrafacientium. *ibid.*

Festa non obseruantes per Episcopos, puniendi pro officinis apertis, si famuli, aut serui vendunt, Domini puniendi. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 1. *tit. De festorum obseruantia.*

Vide, *Dominica*. Vide, *Dies Dominica*. Vide, *Laborare. Labor*. Vide, *Ecclesiæ Romanæ decreta*.

Feuda. Feudatarij.

Feudum recipiens dominus in pignus, quando potest compensare fructus. *De feudis c.* 1.

Feudum in pignus recipiente domino à vassallo, interim hic est immunis à seruitio. *ibid.*

Feudum potest de nouo infeudari, si vassallus fuit deceptus, non obstante iuramento. *De donationibus cap. Per tuas.*

Feudum, quod non potest Episcopus recuperare, quando potest alteri concedere, & inuestire inconsulto Papa. *De feudis cap. Ex parte.*

Feudum Ecclesiæ alienatum, & recuperatum, an possit concedi consanguineis alienantis. *ibid.*

Feudalis causa à Domino feudi tractanda, siue sæculari, siue Ecclesiastico, etiam si feudatarij, seù vassalli sint clerici. *De foro competenti cap. Verum quoniam.* Vide, *Causæ feudorum.*

Feudalia legata fieri possunt Confraternitati Charitatis Romæ. Vide, *Charitas*. Vide, *Confraternitas Charitatis*. Vide, *Archiconfraternitas.*

Feuda status Ecclesiastici, non possunt alienari. Vide, *Alienatio*. Vide, *Ecclesiasticus status.*

Feudorum Ecclesiasticorum inuestitura à successore petenda pro tempore statuto, & faciendum est iuramentum à principali, & hæredibus. *Concil. Mediolan.* 1. *parte* 2. *tit. Quæ pertinent ad bonorum, & iurium.*

Feudorum caducitatis pœna non est remittenda per Episcopum. *ibid.*

Feudatarij bonorum Ecclesiæ distinctè describere debent omnia bona Ecclesiæ cum suis finibus per publicum instrumentum, & ad hoc per Episcopum compellantur. *Concil. Mediol. ibid.*

Fides Catholica, eiusque necessitas, ac natura.

Fidei forma à Concilio Nicæno tradita est tenenda. *Concil. Constantinopolit.* 1. *c.* 1. & formula eius in *Concil. Nicæn.* 1.

Fidei symbolum *Constantinopol. Concil. idem* 1.

Fides infunditur in baptismo. *Concil. Trid. sess.* 6. *cap.* 7. Vide, *Baptismi effectus.*

Fides diuina debet actus hominis præcellere. *Sixtus I. ep.* 1.

Fides alia non datur præter Catholicam. *Concil. Tolet.* 3. *c.* 11.

Fides non est in patria in Beatis, quia vident. Vide, *Beatus.*

Fides Catholica, sine nouitatibus explananda. Vide, *Nouitas.*

Fides Christiana canonicis libris, & synodalibus præceptis stabilita est. *Hormisda ep.* 70.

Fides, quæ remanet in peccatore est, vera fides, licet non viua. *Concil. Trid. sess.* 6. *can.* 28.

Fides non remanet in beatitudine, & contrarium est hæreticum. *Concil. Constant. sess.* 19. *in abiurat.* Hieron. de Praga.

Fides in Deum est fundamentum Christianæ religionis. *Concil. Paris.* 6. *lib.* 1. *c.* 1.

Fides, quæ in iustificatione hominis concurrit, non est sola fiducia de misericordia Dei remittente peccata per Christum. *Concil. Trid. sess.* 6. *can.* 12.

Fides, & Charitas sine Euangelio non habentur. 1. *quæst.* 1. *cap. Marcion.* & *c. Video.*

Ei-

Fidem habens fine charitate, adhuc eſt Chriſtianus. *Concil. Trid. ſeſſ.6. can.28.*
Fides non ſufficit ad ſalutem, ſed opera ſunt etiam neceſſaria. *Gregor. I. lib. 6 ep.15. Concil. Moguntin. 1. c.1. Concil. Pariſ.6. lib.1. c.1. Concil. Trident ſeſſ.6. cap.7.*
Fides non ſemper amittitur cum amiſſione gratiæ per peccatum. *Concil. Trid. ſeſſ.6. can.28.*
Fidei tam augmentum, quam initium, eſt Dei donum. *Concil. Arauſic.2. c.5.*
Fides poteſt augeri per bona opera. *Concil Trid. ſeſſ.6. c.10.*
Fides per gradus augeri poteſt. *De pœnit. diſt.2. c.15. Cum ſanctam.*
Fidei amor, & zelus, omni commodo, etiam vitæ præferendus, & præſertim à ſacerdotibus, & Epiſcopis. *Symmachus ep.9.*
Fidei myſteria non ſunt iudicanda, ſed credenda. *Concil Tolet.14. c.10.*
Fides catholica illuminata eſt per fratres Minores, & Prædicatores. *Extra, de tregua & pace c. Vices.*
Vide, *Religio.*

Quæ fides tenenda, & cuius authoritate.

Ad fidem valet authoritas Eccleſiæ. *Diſt 11, cap. Palam eſt.*
Fides ſine nouitate explananda. Vide, *Nouitas.*
Fides à Romana Eccleſia probata, eſt inconcuſſa. 24. *qu.1. cap. Hæc eſt fides.*
Romanæ Eccleſiæ fides tenenda. *Ioan. VIII. ep.194. Concil. Later.3. in append. tit. De ſponſalibus ſecundo c.7. Concil. Treueren. c.31.* 23. *qu.1. cap. Rogamus.* Vide, *Fidei regula.*
Fides Romanæ Eccleſiæ numquam deficiet. *De verbor. ſignificat. in 6. cap. Exijt.*
Vide, *Eccleſia Romana.* Vide, *Papa.* Vide, *Romanus Pontifex,*

Fides à quo diſcenda.

Fidei doctrina ab Epiſcopo diſcenda. *Clemens I. ep.3.*
Fides extra Eccleſiam Romanam non habetur. Vide, *Eccleſiæ Catholicæ proprietates.*
Vide, *Epiſcopi obligationes.*

Fidei regula, & magiſterium.

Fidei regula eſt Romana Eccleſia. *Leo II. ep. 5. Concil. Later.3. in append. tit. De ſponſalibus ſecundo c.7. Hormiſda epiſt.9. Gelaſius ep. 5.* 23. *qu.1. cap. Hæc eſt fides. cap. Rogamus.*

Eccleſiæ Romanæ fides numquam deficiet. *De verbor. ſignif. in 6. cap. Exijt. Marcus Papa epiſt. ad Epiſcopos Aegypti. Agatho in epiſt. ad Imperat. in Concil. 6 Gen. act.4. Nicolaus I. in decretis tit. De conſuetud. c.3.*
Vide, *Eccleſia Romana.* Vide, *Eccleſia.* Vide, *Romana Eccleſia.* Vide, *Papa.*

Fidei diſputationes, an licitæ.

Fidei myſteria non ſunt diſputanda, ſed credenda. *Concil. Tolet.14. c.10.*
Diſputari non poteſt in publico de fide à vulgo, ſiue laicis, ſiue clericis. *Leo I. ex Concil. Calced. act. 3.* & pœnæ diſputantium.
Vide, *Diſputare.* Vide, *Laici.*

Ad fidem quomodo trahendi ſunt homines.

Ad fidem trahendi ſunt homines blanditijs, non ſeueritate. *Diſt.45. cap. Qui ſincera, & cap. Licet plerumque.*
Nullus inuitè trahendus ad fidem. 23. *qu.5. cap. Ad fidem. Nicolaus I. ad conſulta Bulgar. c.41. & c.102.*
Cum charitate trahendi ſunt ad fidem, qui eam deſeruerunt. *Ioannes IX. ep.1.*
Vide, *Infideles.* Vide, *Iudæi.*

Ad fidem venientes, vel redeuntes, quomodo tractandi.

Qui ad fidem veniunt, intra biennium ad baptiſmum admittantur, ſi bonæ ſint conuerſationis; niſi infirmitate compellente, accelerandum ſit. *Concil. Elibert. c.42.*
Ad fidem conuerſi in aliquo hoſpitali alantur, & de artificio doceantur. Et ſi poſtea apti ſunt, & volunt, fiant clerici. *Concil. Sabinen. c.22.*
Iudæi conuerſi ad fidem non moleſtentur in ſuis bonis; ſed ea retineant, vt ante. *Extra, de Iudæis cap. Dignum.* Si habent bona de vſuris, & domini ſunt certi, tenentur reſtituere; ſi verò ſunt incerti, poſſunt ea ſibi retinere. *Paulus III. conſtitut.32. Cupientes.*
Ad fidem conuerſi non poſſunt priuari ſuis bonis paternis, vel maternis, ſed in iure ſuccedunt. *ibid.*
Ciues fiunt ciuitatis in qua baptizantur, & priuilegijs illius gaudent, ritus antiquos non obſeruent. *ibid.*
Vide, *Iudæi.* Vide, *Hebræi.* Vide, *Infideles.*

Ad fidem redeuntes non possunt prædicare populis. *Concil. Anciranum c.* 1. *&* 2.
- Nisi probati fuerint per Prælatos. *Concil. Sabin. c.*22.
Quomodo recipiendi, si Episcopi, vel alij. *Concil. Nicæn.* 1. *c.* 11. *Concil. Arelat.*2. *c.* 10.
Recipiendi cum manus impositione (id est cum absolutione.) *Syricius ep.*4. *c.*8. Vide, *Episcopi*.
Non permittantur conuersari cum infidelibus. 28. *qu.*1. *cap. Sæpè malorum*. *Paulus III. const.*32. *Cupientes*.
Ad fidem venientes cogendi sunt in ea manere. *Dist.*45. *cap. De Iudæis*.
Vide, *Iudæi venientes ad fidem*. Vide, *Neophiti*.

Fidem deserens.

Fidem abijcientes coram tyramnis, si postea confitentur, retineantur cum honore, sed non possunt populis prædicare. *Concil. Anciran. c.*1. *&* 2. *Concil. Nicæn.*1. *c.*11. *Sabinense c.*22.
Quomodo recipiendi, quando redeunt. *Concil. Nicæn.*1. *c.*11. *Arelat.*2. *c.*10.
Si pœnitent recipiendi sunt. *Cornelius ep. ad Cyprianum*, *lib.*3. *ep.*11.
Fidem deserentes, cum charitate, & pietate retrahendi sunt ab errore. *Ioannes IX. epist.* 1.
Fidem deserens, non gaudeat sacerdotio. *Victor. I. ep.*2.
Fit infamis. *Iulius I. ep.*2. *c.*13.
Fidem negantes post rebaptizationem, quomodo puniendi. *Concil. Illerdense c.*9.
Fides relinquenda non est in persecutione. *Lucius I. epist. decret.* 14. *quæst.*1. *cap. A recta*.
Vide, *Fideles*. Vide, *Lapsi à fide*. Vide, *Hæretici*. Vide, *Apostata*.

Fides per quos defendi debet.

Fides ab omnibus defendenda, vitæ etiam præponenda, maximè per sacerdotes, & Episcopos. *Symmachus epist.*9. 23. *qu.*5. *cap. Principes*, *& cap. Rei autem*.
Fidei causa ab Imperatoribus, & Regibus debet defendi. *Cœlestinus I. ep.*9. 2. *qu.*5. *cap. Si propterea*, 23. *q.*5. *cap. Principes*. *c. Rei autem*.

Fidei causæ à quò iudicandæ.

Fidei dubia, & causæ à Romano Pontifice sunt iudicanda. *Innoc. I. ep.* 25. *Vigilius ep.*9. *&* 10. *Pelagius I. ep.* 5. *Gregorius I. lib.*1. *ep.*16. *Calixtus I. ep.*1. *Fælix I. ep.*3. *Caius epist. decret. Marcellus I. ep.* 1. *Iulius I. ep.*1. *&* 2. *Pelagius II. ep.* 5. *&* 8. 24. *qu.*1. *cap. Quoties*.
Fidei causas iudicare non possunt domini temporales. *De hæret. in 6. cap. Inquisitionis*.
Sed isti tenentur dare auxilium Inquisitoribus sub pœna excommunicationis. *ibid.*
Fidei causæ per Episcopos, & Inquisitores cognosci possunt. *Clement. de hæret. cap.* 1.
Vide, *Episcopi quo ad Inquisitores*. Vide, *Inquisitores*. Vide, *Hæret. causæ*. Vide, *Episcopi iurisdictio in causis fidei*.

Fidei decreta.

Fidei decreta facta à Papa non possunt mutari à successore. *Extrau. Ioann. XXII. cap. Quia quorumdam*. Vide, *Papa circa res fidei*. Vide, *Ecclesia Romana*.

Fidei effectus.

Fidei merito Principes in bellis obtinent victoriam. 23. *qu.*4. *cap. Si non ex fidei*.
Fides sola non iustificat hominem, sed cum charitate. *Concil. Senon. c.*16.
Fides dicitur per Apostolum iustificare, non quia ipsa sola formaliter iustificet. Sed quia est radix, & initium omnis iustificationis. *Concil. Trident. sess.*6. *cap.*8.
Fides actualis non iustificat hominem, quasi is qui credit se esse iustificatum, per hoc iustificetur. *Concil. Trident. sess.*6. *cap. & can.*9. *& can.*12.
Fides quæ concurrit ad iustificationem, non est sola fiducia, scilicet credere quod iustificetur. *Concil. Trid. ibid. can.*12.
Fidem accipiens per baptismum, potest dimittere vxorem infidelem quam habebat, vel eam retinere. 28. *qu.* 1. *cap. Si quis Gentili*. Sed viuente illa prima quando potest ducere secundam 28. *q.*2. *cap.*1. Vide infra. *Fideles*. Vide, *Coniux*. Vide, *Matrimonium*. Vide, *Vxor*. Vide, *Vir*.

Fides actualis, id est, credere.

Fides actualis non iustificat formaliter. Vide, *In præcedenti titulo*.
Fides actualis, licet ab arbitrio dependeat, tamen est donum Dei. *De conseer. dist.*4. *cap. Gratia quæ per Christum*. *Concil. Arausi.*2. *c.*5. Vide, *Gratia*. Vide, *Adiutorium*.
Fidem actualem non habet paruulus, qui baptizatur, id est actu non credit: sed dicitur fidelis, quia habet baptismum, qui est Sacramentum fidei. *De consecrat. dist.*4. *cap. Nihil est aliud*.

Fides actualis, an necessaria in receptione Sacramenti Pœnitentiæ. Vide, *Homo*.

Fideles, eorumque obligationes.

Fidelis baptizata non tenetur sequi maritum non baptizatum, sed potest sequi, & non sequi, & è contra. 28. *qu.* 1. *cap. Si quis gentili. cap. Simili modo. cap. Vxor legitima. cap. Idololatria. cap. Sic enim. cap. Iam nunc. & cap. Iudæi*. Vide, *Matrimonium*.

Sed viuente primo coniuge, contrahere non potest cum secundo. 28. *qu.* 2. *cap.* 1.

Fideles abstinere debent ab omni maledicto. 24. *qu.* 1. *cap. Si igitur*.

Fideles cogendi sunt permanere in fide ad quam semel venerunt. *Dist.* 45. *cap. De Iudæis*.

Fideles conuersari non possunt cum infidelibus post conuersionem. 28. *qu.* 1. *cap. Sæpè malorum. Paulus III. constit.* 32. *Cupientes*. Vide, *Iudæi*.

Fidelium sermo talis esse debet, ac si esset iuramento firmatus. 22. *quæst.* 5. *cap. Iuramenti*.

Fideles habentes iurisdictionem habent potestatem dandi tormenta, mortem, &c. & qui. 23. *qu.* 4. *cap. Quæsitum est. quæst.* 5. *cap. De occidendis, & cap. Iudex non est*.

Fideles morientes in peccato, grauius puniuntur, quam infideles. *Concil. Paris.* 6. *lib.* 2. *c.* 10.

Fideles negantes fidem grauius peccant, quam infideles. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.* 18.

Fideles non manducent, neque communicent cum infidelibus. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.* 41. *& c.* 102.

Fidelium aliqui saluantur, aliqui damnantur. *Concil. Valent.* 2. *c.* 5.

Fideles tenere non possunt ritus aliarum Sectarum. *De Apostatis cap. Quidam*.

Fideles accipere non possunt, quæ consecrantur Idolis. *Concil. Elibert. c.* 40.

Vide, *Christiani*. Vide, *Catholici*.

Fidei professio.

Fidei professionem emittere, seu facere tenentur omnes, qui obtinent beneficium, canonicatum, dignitatem. *Concil. Trid. sess.* 24. *de refor. c.* 1. Siue sint cum cura, siue sine ea. *ibid. Concil. Mediol. tit. De professione fidei*.

Intra duos menses facere debent professionem fidei, alias non faciunt fructus suos. *Concil. Trident. ibid.* Vide, *Beneficiatorum obligationes*. Vide, *Canonici*.

Fidei professio facienda ab omnibus, qui promouentur ad gradus, doctoratum, & lecturam. *Pius IV. constit.* 88. *In sacrosancta*.

Fidei professio à Græcis facienda, & sua formula propria. *Greg. XIII. constit.* 23. *Sanctissimus*.

Fidei professionem emittere tenentur Magistri scholarum, qui pueros, & adolescentes docent. *Concil. Mediol.* 1. *tit. De profess. fidei*.

Fidei professio facta à Græcorum Imperatore Lugduni. Qua omnia confitetur, vt Latini. Vide, *Græci*. Vide, *Imperator Græcus*.

Fidei professionis formula, qua vti debent supradicti promoti, &c. *Pius IV. const* 88. *In sacrosancta*. & *Concil. Trident. sess.* 3. *per extensum*.

Vide, *Professio fidei*.

Fidei symbolum.

Fidei symbolum Nicænum. *Concil. Nicænum* 1.

Fidei symbolum Constantinopolitanum *Concil. Constantinopolit.* 1.

Fidei symbolum omni Dominica cantandum. *Concil. Tolet.* 3. *c.* 2.

Fidelitatis iuramentum.

Fidelitatis iuramentum non ligat circa homines declaratos excommunicatos. 15. *q.* 6. *cap. His sanctorum. cap. Iuratos*. Sed quando hoc. Vide, *Excommunicati inhabiles sunt, &c. & in seq.*

Fidelitatem domino iurans debet obseruare. 22 *qu.* 5. *cap. De forma. cap. Si quis laicus*.

Fidelitatis iuramentum frangens circa suum Principem, excommunicandus est. *Concil. Tolet.* 4. *c.* 75.

Fidelitatem non obseruans, quomodo puniendus. 22 *qu.* 5. *cap. Si quis laicus*.

Fidelitatem dominis excommunicatis per annum manentibus sic, seruare non tenentur subditi, sed prius hoc declarandum est per Papam, à quo subditi absoluendi sunt à iuramento. *De pœnis c. fin.*

Fideiussor.

Fideiussor esse non potest clericus, alias abijciatur. *Concil. quod dicitur Apost. c.* 20. *De fideiussoribus cap.* 1. Vide, *Clericus circa negotia sæcularia*.

Fideiussor absoluendus est à debitore, si molestatur à creditoribus huius. *ibid. cap. Constitutus*.

Fideiussor clerici, ab hoc seruandus est indemnis. *De fideiussoribus cap. Peruenit.*

Fideiussor in tribus casibus agere potest contra debitorem, pro quo stat. Primo, si hic diu cessat à solutione. Secundo, si debitor idem dissipat sua bona. Tertio, si in bonis fuit condemnatus. *De fideiussorib. cap. fin.*

Fideicommissum.

Fideicommissum euanescit, si fideicommissarius instituit hæredem Monasterium, decedens sine liberis. *De probat. cap. In præsentia.*

Fides humana instrumentorum & personarum.

Fidem frustra sibi seruare quis petit, si ipse eam non seruat alijs, nec est ei seruanda. *De regulis iuris in 6. reg. 75.*

Fides bona contra ius commune non facit, vt præscribatur; nisi sit de tempore, quod excedit memoriam hominum. *De præscript. in 6. cap. 1.*

Fidem non faciunt scripturæ contrariæ ab eodem productæ. *De fide instrument. cap. Imputari.*

Vide, *Instrumenta.* Vide, *Notarij.* Vide, *Scripturæ.*

Filacteria.

Filacteria (id est amuleta) facientes excommunicandi sunt. *Concil. Laodicen. c. 36. Concil. Tolet. 17. c. 21. Concil. Rom. 1. sub Gregor. II. c. 12.*

Filacteria præfata in remedia, sunt dæmoniaca. *Nicolaus I. ad consulta Bulgarorum c. 79.*

Filacterijs vtens excommunicatur. *Concil. Roman. 1. sub Gregor. II. c. 12. Zacharias epist. 1. 26. qu. 5. cap. Si quis Ariolos.*

Vide, *Amuleta.*

Filius Dei.

Filius Dei est Patri æqualis, & consubstantialis. *Concil. Nicæn. 1. in symbolo. Falix I. ep. 3.*

Filius Dei dici non potest factus ex non existentibus, sed semper fuit. *ibid.* & *Concil. Ephesin. 1. Gener. Concil. Bracharen. 1. c. 3.*

Filius Dei est eiusdem essentiæ, ac potentiæ, & per omnia æqualis Patri, subsistens tamen in propria subsistentia, seu hypostasi. *Ex Concil. Ephesin. in epist. ad Monachos Aegypti. Falix I. epist. 3. Marcellus I. epist. 1.*

Filius Dei non solum corpus, sed animam assumpsit. *Concil. Ephesin. in epist. Cyrilli ad Nestorium. Clement. de fide catholica cap. 1.*

Filius Dei est incarnatus. *Caius epist. decr. Symbolum. Nicænum, & Constantinopolit.*

Filius Dei ex Virgine natus est. *Falix I. ep 4. Eutychianus ep. 1.*

Filius Dei in natura humana est crucifixus, & mortuus. *Clement. de fide catholica c. 1.*

Filius Dei, quomodo passibilis, & impassibilis sit. Vide, *Christus quo ad passionem.*

Filius Dei in humanitate, emisso spiritu vulneratus est in latere. *Clement. ibid.*

Filius Dei non est minor Patre. Scit omnia, quæ Pater. *Concil. Toletan. 3. c. 2. 5. & 6.*

Filius Dei non est creatura. *ibid. c. 5.* & *Concil. Nicæn. 1. in Symbolo.*

Filius Dei dicens se non posse facere quidquam, intelligitur sine Patre. *De consecr. dist. 5. c. vlt. in fine.*

Vide, *Christus.* Vide, *Verbum diuinum.* Vide, *Persona diuina.*

Filij Dei per gratiam.

Filij Dei vocari possunt homines, qui quotidie dicunt *dimitte nobis, &c. Concil. Diospolit. c. 9.*

Filij Dei propriè sunt prædestinati, non reprobi. *De pœnit. dist. 4. c. 8. Si ex bono. &c. Si ergo.*

Filij Dei vocantur, qui in gratia Dei viuunt. *ibid. cap. Si ergo.*

Filij quomodo tractandi, & sub cuius potestate tenendi.

Filius, qui non corripitur, non amatur. 25. *qu. 1. cap. Non putes.*

Filij erudiendi sunt in bonis literis, & disciplina. *Dist. 37. cap. Omnem.*

Filius vsque ad triennium stare debet sub cura matris, deinde sub cura patris; sed mutandus est ordo, si adsit periculum peruersionis in puero ob infidelitatem parentum. *De conuers. infidelium cap. fin.*

Filij, quibus à patre negantur alimenta, liberi sunt ab eius potestate. *De infantibus, &c. cap. vn.*

Filium occidens. Vide, *Mulieribus prohibita.*

Filij exhæredati bona non possunt Ecclesiæ tra-

tradi, neque hæc debet acceptare. 17. qu. 3. cap. *Quicumque*.

Filij in vtero matris.

Filij in vtero existentes, non possunt baptizari. *De consecr. dist.* 4. *cap. Si ad matris. cap. Qui in materno, & cap. Si qua mulier.*

Vide, *Mulieribus prohibita.*

Filij circa parentes; & horum crimen, quando eis officit.

Filius non potest patrem iudicare, vel reprehendere. *Nicolaus I. in decr. tit. De iudicijs c.* 2. & 3.

Filius æquatur, vel præponitur patri ratione dignitatis. 2. *qu.* 7. *cap. Quæritur.*

Filius quando non potest patrem relinquere prætextu Religionis, & est anathema si facit *Concil. Gangrense c.* 16. *Dist.* 30. *c. Si qui.*

Filius pro patre rebelle occidi non potest. *Nicolaus I. ad consulta Bulgaror. c.* 17.

Filius, cui à patre negantur alimenta, liber est ab eius potestate. *De infantibus, &c. cap. vn.*

Filij non debent inire matrimonium inuitis parentibus, sed si fit, est validum. *Concil. Mogunt.* 4. *c.* 37. Vide, *Matrimonium.*

Filius armans contra patrem, est infamis. *Iulius I. ep.* 2. *cap.* 10 3. *qu.* 5. *cap. Omnes.* 6. *qu.* 1. *cap. Sacerdotes.*

Filius in testamento non potest priuare matrem portione sibi debita iure naturæ. *De testam. in* 6. *cap.* 1.

Filij non reuerentes patrem ex superstitione ob Dei cultum, sunt anathema. *Concil. Gangrense c.* 16.

Filij à parentibus trahunt culpam originalem. *De consecr. dist.* 4. *cap. Placuit, vt quicumque.* Vide, *Originale.* Vide, *Peccatum.*

Filijs non nocent in spiritualibus, patrum crimina. *Dist.* 56. *cap. Vndecumque cap. Numquam, cap. Nasci. cap. Sponsus.* 1. *qu.* 4. *cap. Iudæi baptizati. cap. Iam itaque, cap. Non imputatur, & cap. Crimen.*

Non culpandi ex parentum vitijs. *Dist.* 56 *cap. Numquam, cap. Sponsus.*

Non sunt excommunicandi pro peccatis parentum. 24. *qu.* 3. *cap. Si habes.*

Filij hæreticorum sunt incapaces officiorum, & beneficiorum. Vide, *Hæret. filij.*

Filijs baptizatis non nocet parentum perfidia. *De consecratione dist.* 4. *c. Quæris à me.*

Filij suspectorum de hæresi, quando sunt incapaces officiorum. Vide, *Hæreticorum filij.*

Filij mali non arguunt nuptias malas. *Dist.* 56. *cap. Vndecumque.*

Filij latronum famosorum sunt incapaces beneficiorum. *Concil. Tolet.* 12. *c.* 22.

Filio nato ex adulterio, non imputatur in culpam. *Dist.* 56. *cap. Nasci.*

Filius, cui pater in infantia procurauit beneficia simoniacè, tenetur illud relinquere adultus, sed non priuatur ordine. 1. *q.* 5. *c. Quicumque. c. Præsentium.* Sed in Ecclesia non potest habere dignitatem. *ibid.* At ex necessitate, indulgetur, vt habeat.

Filius ingrediens religionem non potest à patre priuari hæreditate, licet quando erat laicus fuerit ei ingratus. 19. *qu.* 3. *cap. vlt.* Vide, *Culpa.* Vide, *Pater.*

Filij clericorum, sacerdotum, Presbyter. Episcop. &c.

Filij clericorum, Presbyterorum &c à sua potestate non dimittantur, nisi certi sint parentes de eorum probitate, & quod illorum crimina non imputentur ipsis. *Concil. Afric. c.* 2.

Filius Episcopi habet ius in bona, quæ habebat pater ante Episcopatum. *Gregorius I. lib.* 3. *epist.* 36.

Filij clericorum, presbyterorum, &c. aliorum in sacris non succedunt in hæreditate, siue nati sint de legitimo matrimonio, siue illicito concubitu, sed seruitio eius Ecclesiæ sunt mancipati. *Concil. Toletan.* 9. *c.* 10. 15. *quæst.* 8. *cap. Cum multæ.*

Filij sacerdotum Græcorum clerici. Vide, *Græci.*

Filij sacerdotum (si legitimi) possunt esse Episcopi. *Dist.* 56. *cap. Cenomanensem, & cap. Quia simpliciter.* Sed à Papa hoc dispensantur. *ibid. cap. Cenoman. Concil. Later.* 3. *in append. tit. De elect. c.* 3.

Filij sacerdotum non possunt, nisi in monasterijs, ordines sacros sumere. *Dist.* 56. *cap. Nisi. Concil. Later.* 3. *in append. tit. De ordinat. filiorum, &c. c.* 2. Intellige de illegitimis. Vide, *Illegitimi.*

Filij sacerdotum illegitimi, non possunt ordinari in sacris. *Dist.* 56. *cap.* 1.

Filij clericorum geniti ab eis cum essent in sacris, non possunt succedere patribus ab intestato. *Honorius III. ex Cirone, de succedentibus ab intestato cap.* 1.

Si talis filius ignorante, vel sciente Episcopo obtinuit, non potest spoliari ea dignitate patris habita, donec de alia prouideatur. *Concil. Later.* 3. *vbi supra c.* 5 8. 9. & 10. *De filijs Presbyteror. &c. cap. Veniens.*

Sed mediate poteſt ſuccedere. *ibid. c. Ex transmiſſa*. Vide, *Dignitas*. Vide, *Pater*. Vide, *Canonici quò ad electionem*.

Poteſt præeſſe Eccleſiæ, in qua pater miniſtrauit ſine titulo. *ibid. cap. Conſtitutus*.

Filius ſacerdotis ſi ordinatus eſt ſubdiaconus, carere non debet Eccleſiæ beneficio. *De filijs presbyter. ordin. cap. Propoſuit*.

Filius ſacerdotis, qui præeſt immediatè poſt patrem Eccleſiæ cui præfuit pater, ſtatim ſine auxilio teſtium eſt remouendus. *De filijs presbyt. &c. cap. Quoniam Concil. Later. 3. in append. par. 50. c. 60.*

Filius ſacerdotis etiam legitimus remouendus eſt ab Eccleſiæ prælatione immediata, ſi in ea præfuit pater. *ibid. cap. Ad extirpandas Concil. Later. 3, ibid. par. 3. c. 60.*

Filius clerici illegitimus in Eccleſia paterna præbendari, ſeù beneficiari numquam poteſt. *De filijs presbyter. &c. cap. Cum docerem. Concil. Trident. ſeſſ. 25. de refor. c. 15.*

Filius legitimus Epiſcopi poteſt ordinari, & beneficiari in Eccleſia patris. *ibid. cap. Ad hæc*. Illegitimus verò non. *ibid. c. Cum docerem*.

Filij ſacerdotis Græci, licitè promouentur inter Latinos, niſi ſit ſcandalum. *De clericis coniugatis c. Cum olim*.

Filij clericorum illegitimè nati, nec beneficium in Eccleſia, in qua habuit pater habere poſſunt; nec in eadem miniſtrare; nec habere penſionem ſuper beneficijs, quæ habuit pater. *Clemens VII. conſt. 30. Ad canonum. & Concil. Trident. ſeſſ. 25. de reform. c. 15.*

Filijs præfatis non poteſt pater renunciare beneficia, & ſi facit, nulliter facit. *Concil. Trid. ibid.*

Filius etiam legitimus eſſe non poteſt vicarius in Eccleſia, in qua Pater fuit rector immediatè. *De filijs presbyter. cap. Michael*.

Filiabus clericorum dari non poſſunt dotes de bonis Eccleſiæ. Vide, *Clerici quò ad donationes*.

Filijs illegitimis, & ſi legitimati ſint, non poſſunt clerici relinquere bona Eccleſiæ, neq; patrimonialia. *Pius V. conſt. 117. Quæ ordini*.

Filius ſacerdotis genitus in ſacerdotio, non poteſt in eadem Eccleſia ſuccedere in dignitate, vel beneficio patris, niſi cum diſpenſatione Papæ. *Concil. Later. 3. in append. tit. De ordinat. filiorum, &c. c. 1. 7. & 37. De filijs presbyt. &c. cap. Præſentium, & c. Conquerente. & iterum Concil. Later. 3. tit. De interpretat. c. 2. & par. 49. c. 14. Concil. Londinen. 2. c. 18. Clem. VII. conſt. 30. Ad canonum*.

Filij non relinquendi ſub quouis prætextu.

Filios deſerens, vel non educans prætextu continentiæ, eſt anathema. *Concil. Gangrenſe c. 25. diſt. 30. c. Si quis dereliquerit.*

Filiorum oppreſſores, vel occiſores.

Filios occidens, qua pœna puniendus. Vide, *Adulterinus*.

Filiorum oppreſſores quomodo puniendi. *De his qui filios, &c. c. fin.*

Filiorum occiſores à iudice, & Eccleſia ſimul iudicandi, & puniendi ſunt. *Concil. Tolet. 3. c 17.*

Vide, *Mulieribus prohibita*. Vide, *Adulterinus*.

Filiorum procreatio.

Filiorum procreationem damnans, eſt hæreticus. *Concil. Bracharenſe 1. c. 11.*

Filij infidelium, vel hæreticorum; & cuius conditionem ſequuntur.

Filij nati ex fideli & infideli, ſunt fideles: *28. qu. 1. cap. Iudæi. Concil. Tolet. 4. c. 63.*

Filij Hæreticorum baptizati in infantia, cum veniunt ad Eccleſiam, ſunt capaces ordinum. *1. qu. 4. c. Placuit.*

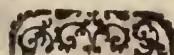
Filij infidelium in gradu prohibito coniunctorum, ſunt legitimi, ſi parentes veniunt ad fidem. *Qui filij, &c. cap. fin.*

Filij infidelium à parentibus ſunt ſeparandi, ſi ad fidem veniunt. *28. qu. 1. cap. Iudæorum*. Quando ſeparandi. Vide, *Filij quomodo tractandi*.

Filij hæreticorum incapaces ſunt officiorum, & beneficiorum. Vide, *Hæreticorum filij*.

Filij genitiante baptiſmum ſunt veri filij, & cum vxore geniti. *Innocentius I. epiſt. 23. c. 6.*

Filij fidelium, & infidelium parentum. Vide, *Coniuges*. Vide, *Fides Ad fidem venientes*. Vide, *Filij cuius parentis*. Vide, *Infideles*. Vide, *Hæretici*.

Fi-

Filij ex adulterio, vel fornicatione.

Filij non procreandi ex illicita copula. 32. *qu.* 4. *c. Sicut satius.*
Filij ex ancilla non procreandi. 32. *qu.* 4. *cap. Dicat aliquis.*
Filij nati illegitimè matris conditionem sequuntur. 32. *qu.* 4. *c. vlt.*
Filij nati ex adulterio non prohibentur à sacerdotio (sed cum dispensatione Papæ) *Dist.* 56. *cap. Dominus noster. & c. Ismael.*
Filio nato ex adulterio non imputatur in culpam. *Dist.* 56. *c. Nasci.*
Filij ex fornicatione geniti habere possunt patris, & matris bona, quæ communiter pro eis posuerunt. *Concil. Tribur.* 1. *c.* 49.
Vide, *Adulterinus.* Vide, *Illegitimi.* Vide, *Filij spurij.*

Filij ex incestu.

Filij nati ex incestuosis non debent dici veri filij, nec succedunt in hæreditate. 35. *qu.* 7. *cap. Quid est.* Neque in alijs parentum iuribus. *ibid.*
Vide, *Illegitimi.* Vide, *Incestus.*

Filij spurij, naturales, & illegitimi.

Filius spurius est, qui generatur à Patre ex aliqua, adhuc viuente vxore. *Qui filij sint legitimi. c. Tanta est.* Neque legitimatur, si mortua vxore illam mulierē, ex qua habuit, accipiat in vxorem. *ibid.*
Filius liberi, & liberæ per sequens matrimonium, cum ista legitimatur. *ibid. c. Tanta est.*
Filij illegitimi sunt, qui vel ex clendestino matrimonio oriuntur; vel ex eo in gradibus prohibitis, etiam ignoranter, vel contra prohibitionem Ecclesiæ. *De clandestina desponsat. c. Cum inhibitio* §. *Si quis.*
Filij naturales dicuntur, qui ex ingenua concubina nascuntur, eo quod sola natura concurrit. 32. *qu.* 4. *c. vlt. Qui filij sint legitimi c. Tanta est.*
Filius, quē vxor generat ex adulterio, siue mortuo viro, siue viuente, est illegitimus. *Qui filij sint legitimi c. Causam.*
Filij illegitimi matris conditionem sequuntur. 32. *qu.* 4. *c. vlt.*
Filio nato illegitimè non imputatur in culpam. *Dist.* 56 *c. Nasci.*
Filij nati cum impedimento publicæ honestatis sunt illegitimi. *Qui filij sint, &c. c. Referente.* Quo ad hereditatem; etiam sunt illegitimi. *ibid.*
Filius natus ex matrimonio clandestino, vel habente aliud impedimentum, est illegitimus. *Concil. Later.* 4. *c.* 51. Exceptis filijs infidelium conuersorum ad fidem. *Qui filij, &c. c. fin.*
Vide, *Illegitimi.*

Filij nati cum aliquo impedimento, quando sunt legitimi.

Filij geniti ante sententiam separationis matrimonij, sunt legitimi. *Qui filij sint legitimi c. Cum inter Concil. Later.* 3. *in append. tit. Qui filij c.* 5.
Filius natus ex muliere separata per sententiam Ecclesiæ, & nupta cum alio, est legitimus. *ibid. c. Perlatum.*
Filij nati ex matrimonio clandestino, non sunt legitimi. *Concil. Later.* 4. *c.* 51.
Filius natus ex matrimonio clandestino approbato per Ecclesiam, est legitimus. *ibid. c. Quod nobis. Concil. Later.* 3. *par.* 50. *c.* 17.
Filij nati ab vxorato contrahente cum secunda, hac ignorante, sunt legitimi, etiam quo ad temporalia. *Qui filij, &c. c. fin.*
Vide, *Legitimi.*

Filiorum legitimatio quæ, & quando fieri potest, & à quo.

Filij nati ex legitimo primo matrimonio, sunt legitimi, licet pater contrahat poste a cum secunda. *Qui filij sint legitimi. c. Per tuas.*
Filij spurij nati ex concubina, viuente prima vxore, si hæc moritur, & contrahatur cum concubina, non legitimantur, neque quo ad hæreditatem, maximè si habuit partem in morte primæ vxoris. *ibid. c. Tanta est. Concil. Later.* 3. *in append. tit. Qui filij, &c. c.* 2. & 3.
Nati verò ex soluto ac soluta, per sequens matrimonium legitimantur. *ibid. Tanta est. Concil. Later.* 3 vt supra
Filij infidelium conuersorum ad fidem, etiam in gradu prohibito coniunctorum, sunt legitimi *Qui filij, &c. c. fin.*
Legitima filiatio probari potest per testes, licet vicinia dicat contrarium. *Qui filij, &c. c. Per tuas.*
Filij in terris Ecclesiæ legitimantur à Papa. *Qui filij c. Per venerabilem.* Vide, *Papa.*
Filii in aliorum dominijs ob causas arduas possunt à Papa legitimari, etiā quo ad temporalia-

poralia. *Qui filij*, *cap. Per venerabilem*. Vide, *Papa*.
Filiationis legitimatio in Ecclesia iudicatur. *Qui filij cap. Lator*. *cap. Causam il 2*.
Vide, *Legitimatio*, Vide, *Legitimus*.

Filij cuius parentis conditionem sequantur.

Filij circa religionem, seu fidem, sequantur conditionem parentis fidelis. 28. *quæst.* 1. *cap. Iudæi*, *Concil. Tolet.* 4. *c.* 63. V. gr. Si ex patre Iudæo, & matre Christiana nati sint, vel aliter, *ibid.*
Filij nati ex illegitimo matrimonio, matris conditionem sequuntur. 32. *qu.* 4. *cap. vlt. De seruis non ordin. cap. Dilectus*.
Filius natus de patre seruo, & matre libera, est liber, & licitè potest promoueri. *De seruis non ordin. cap. fin. De coniugio seruorum cap. Licet*.
Et talis, vt liber contrahit, si vult contrahere, *ibid. c. Licet*.
Si mater sit libera, filius est liber. *De natis ex libero ventre. cap. vn.* Non è contra. *ibid.*
Sed ex 32. *qu.* 4. *cap. vlt.* Habetur, quod si alteruter parens est seruus, filius est seruus, & semper sequitur partem deteriorem.

Filij spirituales.

Filiam spiritualem carnaliter cognoscens, eadem pœna punitur, ac si carnalem cognosceret. *Post epist.* 1. *Cœlestin* 1. *c.* 2. 30. *qu.* 1. *cap. Omnes*, *cap. Si quis sacerdos*, & *cap. Non debet*. Aliæ pœnæ quæ sunt. *ibid.*
Sacerdos id faciens deponatur, per 12. annos peregrinetur, & postea per totam vitam in monasterio faciat pœnitentiam. *ibid. cap. Si quis sacerdos*.
Pœnitentia filiæ talis violat, est dare omnia pauperibus, & in monasterio recludi. *ibid.* Vide, *Carnale peccatum*, &c.
Filiam spiritualem carnaliter cognoscens, excommunicatur. *Concil. Vormatiense* 1. *c.* 34.
Filij spirituales sunt, qui suscipiuntur in fonte. 30. *qu.* 1. *cap.* 1. Vel in Confirmatione. *Concil. Vormatiense c.* 34. Vide, *Confirm.* Vide, *Baptizati*. Vide, *Compatres*. Vide, *Cognatio spiritualis*. Vide, *Patrinus*.

Filius familias.

Filius familias potest eligi, & esse procurator sine consensu patris. *De procuratoribus cap. Non iniustè*, & *in* 6. *sub eodem tit. cap. Qui generaliter*.
Potest per se ipsum agere in causa spirituali. *De iudicijs in* 6. *cap. fin.* Nec eget patris consensu. *ibid.*
Potest eligere sepulturam, si est puber, impuber verò non potest. *De sepulturis in* 6. *cap. Licet*.
Potest aliquid legare, & quid. *De sepulturis in* 6. *cap. Licet*.
Si filij familias bona confiscantur, vel ipse in pecunia condemnetur, quomodo à patre redimendus. *Sixtus IV. const.* 24. *Cura*.
Si delinquunt Romæ viuentibus genitoribus, non confiscantur eorum bona, sed iuxta ius commune proceditur. *Innoc. IX. const.* 2. *Quæ ab hac*, §. 2.

Filij quoad successionem.

Filij iure naturæ succedunt in bonis parentum, & quomodo. *De testam. cap. Rainutius*.
Filius in successione hæreditatis, & aliorum iurium paternorum, omni alteri præfertur. *Ioannes VIII. ep.* 108. & 109.
Vide, *Hæres*.

Filius quo ad electionem sepulturæ.

Filius in sepultura patris est sepeliendus. 13. *qu.* 2. *cap. Ebron*. Vide, *Sepultura*.
Non potest temere eam relinquere, *ibid. cap. Placuit per omnia*.
Potest eligere sepulturam diuersam à patre, iuxta locorum consuetudinem. *Concil. Later.* 3. *in append. part.* 50. *c.* 63. *De sepulturis c. De vxore*, & *in* 6. *cap. Licet*. Licet sit filius familias, *ibid.*
Filius impuber, si est familias, non potest eligere sepulturam, *ibid. c. Licet*. Vide, *Sepultura*.

Filij non possunt suscipi à parentibus in Baptismo, vel Confirmatione.

Filius suscipi non potest à patre, vel matre, alias si fit, separatur matrimonium. *Deus dedit Papa ep.* 1. (vbi nota quod dicit, solui etiam quo ad vinculum, & posse contrahi cum alijs. sed non videtur verum.) *Concil. Mogunt.* 1. *c.* 55.
Vide, *Compatres*. Vide, *Mater*. Vide, *Pater*, Vide, *Patrinus*, Vide, *Suscipiens*.

Filij compatrum, & commatrum.

Filij, aut filiæ compatrum non possunt cum eis, aut filijs eorum coniungi. 30. *qu.* 3. *cap. Pitacium. cap. Non oportet. cap. Post susceptum. & cap. Per adoptionem.*

Si verò in necessitate fuit datus baptismus, licet cum ipsis compatribus non possit fieri coniunctio, tamen cum eorum filijs potest. 30. *qu.* 3. *cap. Super quibus.*

Filij compatrum, quando possunt coniungi. *De cognat. spirit. cap.* 1.

Non possunt, quando alter eorum est causa compaternitatis. *ibid. cap. Super eo. & cap. Tua nos.*

Vide, *Compatres.* Vide, *Cognatio spiritualis.* Vide, *Matrimonia prohibita ratione cognationis spiritualis, diffusè.*

Filium negans.

Filio negato, standum est verbo viri, & mulieris, nisi aliter probetur contrarium. *Qui filij sint legitimi. cap. Transmissæ.*

Filij expositi.

Filij, qui à parentibus exponuntur, liberati sunt à potestate patris. *De infantibus, & languidis, &c. cap. vn.*

Vide, *Expositi.*

Filius putatus talis.

Filius communiter putatus talis, quia nominatus ab aliquibus talis tenetur; & non creditur postea alteri eorum iuranti contrarium. *De probationibus cap. Per tuas.*

Filia corrupta vitio parentum, seu prostituta.

Talis filia nubere non potest, donec parentes impleant pœnitentiam. *Concil. Regiaticinum c.* 9.

Vide, *Pater.* Vide, *Mater.*

Filij Regum.

Filij Regum possunt habere plura beneficia, præbendas, personatus, dignitates; etiam curata. *Extrau. Ioann. XXII. de præbend. c. vn.* & *Extrau. De præbendis, & c. Execrabilis.*

Vide, *Beneficia plura.* Vide, *Reges.*

Filius institutus hæres sub conditione aliqua, & testans.

Filius institutus hæres à patre sub hac conditione, vt si moriatur absque masculis, succedant patrui in hæreditate, in tali casu potest sibi seruare partem iure naturæ debitam, & quartam Trebellianicam, & de eis disponere, ac hæredes instituere. *De testam. cap. Rainaldus.*

Filius non potest in testamento priuare matrem portione sibi debita iure naturæ. *De testam. in 6. c.* 1.

Vide, *Hæres.* Vide, *Pater.*

Filius circa sponsalia facta à patre.

Filius non tenetur ad sponsalia facta à patre, ipso absente, vel non consentiente. *De desponsat. impub. in 6. cap. vn. §. fin.*

Vide, *Sponsalia.*

Filius minor.

Vide, *Minor.*

Filius Romanæ Ecclesiæ.

Filius Romanæ Ecclesiæ dicitur, qui habet priuilegium; vt à nullo possit excommunicari, vel interdici, nisi à Papa, vel eius Legato. *De verbor. signif. in 6. c.* 11.

Vide, *Romana Ecclesia.*

Filiastra.

Filiastram carnaliter cognoscens, non potest petere debitum ab vxore. *De eo, qui cognouit cap.* 1.

Filiastra cognita à priuigno non potest vnquam matrimonium cum aliquo contrahere. Neque priuignus potest matrimonium contrahere cum aliqua. *ibid. Concil. Mog. sub Leone IV. c.* 29.

Vide, *Carnale peccatum, & Carnaliter peccans.* Vide, *Matrimonium.*

Filiam carnaliter cognoscens.

Sic operans, anathematizatur. *Concil. Mogunt. sub Leone IV. c. 56.*
Vide, *Carnalis copula.*

Filius eamdem cognoscens cum patre, vel vxorem eius.

Filius, & pater scienter cognoscentes eamdem mulierem, qua pœnitentia plectendi. *30. qu. 4. cap. Si pater.* Octo annis pœnitent. *ibid.*
Filius cognoscens vxorem patris, per annos 14. pœniteat; & si est vxoratus, non separatur ab vxore. *Concil. Lateran. 3. in append. tit. De eo, qui consanguineam.*
Vide, *Carnalis copula.*

Filius cognoscens matrem carnaliter.

Pœnitentia huius est per tres annos carere Eucharistia, & per eosdem ieiunare omni die exceptis Dominicis, & festis, & abstinere à carne. *Concil. Vormat. 1. c. 36.*
Vide, *Carnalis copula.*

Filij oblati à parentibus Deo in Monasterijs.

Filij, & Filiæ possunt à parentibus tradi Religioni, vsque ad annum decimum. Deinde exploranda eorum voluntas, si volunt manere, & iuxta eam faciendum. *Concil. Tolet. 10. c. 6.*
Vide, *Moniales.* Vide, *Regulares.*

Filiationes in Regularibus.

Filiationes fieri, & teneri possunt inter regulares, qui habent hoc in vsu: quomodo, & quando faciendæ, & pro quo Conuentu. *Vrbanus VIII. const. 26. cap. Cum ad regularem, circa finem.*

Fines.

Fines Diœcesum probantur per libros antiquos. *De probationibus cap. Extra causam.*
Fines Ecclesiarum præscribuntur per annos 40. *De præscript. cap. Qui indicante.*
Vide, *Diœcesis.* Vide, *Ecclesia.* Vide, *Præscriptio.*

Fingens.

Fingens consecrare, & non consecrans, grauiùs peccat, quam consecrans in mortali. *De celebratione Missarum cap. De homine.*
Fingentes se fallitos ad damnum aliorum, pœna mortis digni sunt. *Pius V. const. 102. Postquam.*
Fingentes personam in expeditione literarum Apostolicarum, vel in examine. Vide, *Beneficium impetrans.* Vide, *Examen.* Vide, *Nomen mutans.* Vide, *Personam fingens.* Vide, *Poligamus.*

Firmi ciuitas.

Firmi Ciuitas in Archiepiscopatum sublimatur. *Sixtus V. const. 95. Vniuersi.*
Firmi erectum est studium Generale *à Bonifacio VIII. const. 8. In suprema.* Restauratum est *à Sixto V. constit. 9. Muneris.* Priuilegia, & forma doctorandi. *ibid.*

Fiscalis. Fiscus.

Fiscus Cameræ. Vide, *Camera.* Vide, *Causæ concernentes interesse Cameræ.*
Fiscales in causis Ecclesiasticis non admittantur, neque aduocati, nisi iurent, se non suscepturos causas iniustas. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. De causidicis.*

Flagellum. Flagellare.

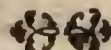
Flagellantur multi in hac vita, vt in alia non puniantur. *23. qu. 5. cap. Quid ergo.*

Flectere genua, & flectamus genua.

Non dicitur in quatuor temporibus Pentecostes. *Concil. Salegunstadiense c. 2.*
Vide, *Genuflectere.*

Floccus.

Floccus, quid sit in Monachis. Vide, *Monachi Sancti Benedicti, seu Nigri.*

Flo-

Florentini.

Florentini habent Romæ vnum Consulem pro suis mercatoribus; huius officium, potestas, priuilegia, &c. *Leo X. constit.33. Pastoralis.*

Fomes.

Fomes peccati non retardat ingressum ad cœlum, si homo moriens non habet peccatum. *Bulla Leonis X.* 40. *contra Lutherum. Concil. Senon. c.17.*

Florenus.

Florenus auri æstimatur eiusdem valoris cum libra Turonensi. *Vrban. VIII. constit.6. Sanctissimus cap.25.*

Fontes.

Fontium benedictio facienda est per Archipresbyterum. *De off. Archipresb. cap. Ministerium.*

Vide, *Benedictio*, Vide, *Aqua benedicta.*

Foraneus.

Foraneus Vicarius Episcopi non potest esse delegatus Papæ. *Clement. de rescriptis* 1. *cap. Et si.*

Vide, *Vicarius.*

Forenses status Ecclesiæ.

Vide, *Ecclesiasticus status.*

Forma Eucharistiæ.

Forma Eucharistiæ à Christo est instituta, & quæ est. *De celebrat. missar. cap. Cum Marthæ.* Vide, *Eucharistia.*

Formæ omnium Sacramentorum consistunt in verbis à Christo institutis. *Concil. Florent. sess. vlt. in literis vnionis.* Seù *decretum Eugenij IV. §. Quinto Ecclesiasticorum.*

Forma cuiuscumque Sacramenti. Vide, *De singulis in proprijs locis.* Vide, *Baptismus, Confirmatio, &c.*

Forma Sacramentorum per ignorantiam malè prolata, quando est valida. *Zacharias ep.6.*

Formatæ literæ.

Formatæ literæ, quomodo faciendæ. *Concil. Calcedon. in fine.* Ex *Concil. Nicæn.* 1. acceptum est exemplum, & habetur *Distinct.73. cap. In nomine Patris, & cap. Sancimus.*

Fornicatio. Fornicans.

Fornicatio appellatur in scriptura, omnis immunda pollutio. 32. *qu.7. cap. Non solum.*

Fornicatio idem est, ac mœchia. 32. *quæst.4. cap. Meretrices.*

Fornicatio simplex est mortale peccatum. *Innoc. IV. const.14. Sub catholicæ.* 27. *q.1. c. Nubendi.*

Fornicatio non committenda ad procreandum filios. 32. *qu.4. cap. Sic non sunt.*

Fornicationis varia peccata. 32. *qu. 5. cap. Non solum.*

Fornicatio viri maculat vxorem. 32. *qu. 1. cap. In coniugio.*

Fornicatio, etiam per concupiscentiam committitur. 32. *qu.5. cap. Qui viderit.*

Fornicari graue peccatum est. 27. *qu.1. cap. Nubendi.*

Fornicatio est maximum peccatum inter septem capitalia. 32. *qu.7. cap. Non solum.*

Fornicatio, quando sufficit ad diuortium, & quando non. *De eo, qui cognouit. cap. Dissensionem.*

Fornicationem committens, si Presbyter prius flagelletur, deinde per duos annos in carcere, detentus pœniteat in pane, & aqua. Si clericus, vel monachus, ter flagelletur, & vno anno sit in carcere. Si vidua velata, eodem modo, & capilli ei radantur. sic etiam Moniales (de his. Vide, *Moniales.*) *Concil. Ratispon. sub Zacharia.*

Fornicarij clerici, quomodo puniendi. 15. *qu.8. cap. Hi qui altario.* Conuicti cadunt ab officio. 1. *qu. 7. cap. Si quis omnem.* Interdicendi ingressu Ecclesiæ. *Dist. 81. cap. Si qui sunt.* & alijs. *ibid. Dist.82. cap. vlt Gregor. VII. lib.2. ep.62.* Officio iubet priuari.

Missas dicere non potest sacerdos fornicator, nec choro assistere. *Gregor. VII lib. 4. epist.10.*

Fornicans cum duabus commatribus, quomodo puniendus. 30. *qu.4. cap. Si quis.*

Fornicatio fidelis cum infideli, quomodo punienda. *Concil. Nicænum* 1. *ex Arabico c.62.*

Fornicarij, qui post pœnitentiam redeunt ad vomitum, Eucharistia priuandi, vsque ad mortem. *Syricius ep.1. c.5.* 33. *qu.2. cap. De his verò.*

Fornicaria abijcienda. 32. *qu.2. cap. Ancillam.*

Fornicante patre, & filio cum eadem muliere, quomodo puniendi. *ibid.* Vide, *Filius cognoscens eamdem, &c.*

Fornicans cum duabus sororibus, quomodo puniendus. 30. *qu.3. cap. Si quis.* Vide, *Carnale peccatum.*

Fornicans cum matre spirituali, quomodo puniendus. 33. *qu.2. cap. Si quis cum.*

Vide, *Filia spiritualis.* Vide, *Carnalis copula.* Vide, *Mœchans.*

Fortitudo.

Fortitudo Christiana à Deo est, non per voluntatis arbitrium, sed per Spiritum Sanctum. *Concil. Arausic.* 2. c. 17.

Fortitudo gentilium est à cupiditate humana. *Concil. Arausic. ibid.*

Fortitudo qua defenditur patria, vel infirmi, aut socij, à latronibus, est plena iustitiæ. 23. *qu.3. cap. Fortitudo.*

Forus.

Forus est locus iudiciorum, in quo fiunt lites. dicitur sic à Foroneo Rege Græcorum, qui primus dedit legem. *De verbor. significat. cap. Forus.*

Forus tribus constat, causa, lege, & iudicio. *ibid.*

Forus in ea Prouincia sequendus, in qua est locus, pro quo litigatur. *De foro compet. cap. Sane si Episcopi.*

Vide, *Iudex.* Vide, *Causa.*

Francia, seu Gallia.

In Francia, quomodo Sedes Apostolica dispensat beneficia Ecclesiastica, iuxta concordata cum Rege. *Leo X. const.* 20. *Pastor æternus. & capp. seqq. c. Primitiua. c. Vita. c. Diuina, & c. Romanus.*

Pragmatica Regis Franciæ, præiudicialis huic dispositioni, fuit annullata per eumdem Pontificem. *ibid.*

Beneficialis confidentia in Regno Franciæ à quo iudicanda. *Sixtus V. const.* 61. *Pastoralis.*

Vide, *Gallia.*

Franchitia.

Franchitia non gaudent Romæ, qui cum debitores sint, vel delictum aliquod commiserint, fugiunt ad domos Cardinalium, Principum, Oratorum, &c. *Pius IV. constit.* 46. *Inter.*

Impedientes in his casibus executores iustitiæ, aut receptantes, læsæ maiestatis fiunt rei, & tenentur ad damna, & satisfactiones. *ibid.*

Eadem confirmat *Gregorius XIII. const.* 12. *Et ipsa ratio.*

Franciscus.

S. Franciscus de Assisio Institutor Ordinis Minorum canonizatur *à Gregorio IX. anno* 1228. *const.* 2. *Mira circa.*

S. Francisci festum de præcepto fuit institutum *à Sixto IV. constit.* 3. *Præclara.* Et pro tali festo concessit multas indulgentias. *ibid.*

S. Francisci Stigmata approbantur ann. 1237. *à Gregorio IX. const.* 12. *Confessor.* Vide, *Stigmata.*

S. Francisci Fratres. Vide, *Fratres Minores S. Francisci.*

S. Franciscus de Paula institutor Ordinis Minimorum canonizatur *à Leone X. const.* 38. *Excelsus.* Cum octaua à suis religiosis celebrari potest sollemnitas. *ibid.*

Festum S. Francisci de Paula sub ritu duplici celebrandum instituit *Sixtus V. const.* 8. *In Cœli.*

Fratres S. Francisci de Paula. Vide, *Fratres Minimi.* Vel *S. Francisci de Paula.*

S. Franciscus Xauerius è Societate Iesu, declaratur Beatus *à Paulo V. constitut.* 119. Conceditur, vt dicti Religiosi Societatis possint eius officium celebrare, & in oppido *Xauier*, omnes. *ibid.*

S. Franciscus Xauerius canonizatur *à Gregorio XV.* Sed quia hic decessit, Bulla Canonizationis fit *ab Vrbano VIII. const.* 1. *in append. Rationi congruit.*

Franciscus Borgia è Societate Iesu declaratur Beatus *ab Vrbano VIII.* & conceditur Iesuitis, vt de illo possint celebrare officium. *Vrban. VIII. const.* 46. *Alias à nobis.*

S. Francisca Romana oblata Ordinis S. Benedicti Congregationis Montis Oliueti canonizatur *à Paulo V. constitut.* 45. *Cælestis.*

Frater.

Fratres duo fornicantes cum eadem muliere, qua pœnitentia puniendi: octo annis pœnitere debent. 30. *quæst.* 4. *cap. Si pater.* Vide, *Carnalis copula.* Vide, *Fornicatio.*

Frater fornicans cum muliere eadem, nesciens de alio, potest ducere aliquam in vxorem, sed alius qui celauit per septem annos pœnitere debet, & postea potest nubere, mulier verò spe coniugij priuatur. 35. *qu.* 2. *cap.*

cap. Si homo per matrimonium.

Si quis carnaliter peccat cum muliere, quam postea frater inscius ducit in vxorem, durè pœnitere debet. *Concil. Triburtense* 1. *c.* 44.

Vide, *Carnalis copula*. Vide, *Fornicatio*.

Fratres, seu Regulares mendicantes.

Fratres mendicantes communicant in omnibus priuilegijs. *Leo X. const.* 32. *Dudum. Pius V. const.* 44 *Romanus.*

Fratres vocati à Prælatis ad processiones tenentur accedere, nisi distent vltra vnum milliare. *Leo X. const.* 22. *Dum intra* §. 5.

Fratres, si volunt audire confessiones sæcularium; subiacere debent examini Episcoporum, si isti velint eos examinare. *ibid.* §. 6. Vide, *Confessor*. Vide, *Regulares, &c.*

Fratres facientes pacta cum Prælatis, aut curatis, tenentur ea seruare, nisi in primo fratrum capitulo fuerint annullata. *ibid.* §. 6.

Non possunt benedicere sponsos sine licentia Curati. Non pulsare campanam ante Ecclesiam Matricem in Sabbatho Sancto. Requisiti à Prælatis tenentur publicare censuras, easque obseruare. Requisiti vt moneant fideles de solutione decimarum tenentur facere. Non possunt aliquem ad suos Conseruatores trahere vltra duas dietas. Fratrum seruitores, seu famuli, si causam dederunt censuræ, illaqueantur ab ea. Fratres tenentur Episcopos diligere, honorare, seruire, &c. *ibid. Leo X. constit.* 22. *Dum intra. Extra, de sepulturis c. Dudum.*

In eorum Ecclesijs possunt sæculares eligere sepulturam, & cum eorum habitu possunt sepeliri. *Leo X. const.* 22. *Dum intra* §. 10.

Fratrum Mendicantium Ordines sunt. Ordo Prædicatorum. Sancti Francisci. Sancti Augustini. Carmelitarum, & Seruorum. *Pius V. const.* 44. *Romanus*. Et ijsdem gratijs gaudent, tam in bonis, quam in persona.

Fratres Mendicantes transire non possunt ad Ordinem Monachorum Nigrorum. *Benedictus XII. const.* 1. *Regulares.*

Fratrum Mendicantium Generales habent omnimodam iurisdictionem in omnes suos subditos fratres, scholares, ac studentes, vbique commorantes. *Pius II. const.* 2. *Religiosorum*. Vide, *Regular. superiores.*

Fratres missi ad partes Indiarum tenentur ire ad eas, ad quas à suis superioribus destinati sunt, non ad alias; nisi ex necessitate itineris compulsi, sub pœna excommunicationis ipso facto. *Paulus V. constit.* 56. *Accepimus.*

De singulis. Vide, *In Religione propria, vt infra.*

Vide, *Bulla Cruciata*. Vide, *Mendicantes*. Vide, *Regulares*, per omnes tit. Vide, *Priuilegia.*

Fratres, seu Religiosi S. Ambrosij.

Fratres istos sic nominandos; scilicet, Sancti Ambrosij ad Nemus Mediolani, statuit *Gregorius XI. const.* 9. *Cupientes.*

Ambrosianum officium recitare statuit. *ibid.* Viuunt sub Regula S. Augustini. *ibid.*

Fratres isti ad vnam Congregationem reducuntur, cuius caput est Monasterium ad Nemus Mediolani. *Eugen. IV. const.* 22. *Regimini.*

Congregatio fratrum S. Ambrosij cum fratribus S. Barnabæ sub regula S. Augustini vnita confirmatur. *Paulus V. constit.* 15. *Pastoralis.*

Fratres S. Antonij de Vienna.

Fratres S. Antonij de Vienna, eorumque regula, & ordo approbantur à *Bonifac. VIII. const.* 5. *In dispositione*. *A Clemente VII.* obtinent multa priuilegia. *Constit.* 2. *Rationi.*

Possunt eleemosynas quærere pro suis hospitalibus, &c. *Pius IV. const.* 100. *Ex debito*. *Gregor. XIII.* Idem confirmat, & præfigit modum, & formam petendi eleemosynas. *Const* 71. *Cum sicut.*

Nullus quæstuare potest eleemosynas *S. Antonij*, præter eos. *Clemens VII. vbi supra.*

Fratres Apostolorum.

Fratres Apostolorum pauperis vitæ subduntur Ordini S. Augustini. *Alexander VI. const.* 3. *Piæ vitæ.*

Fratres S. Augustini dicti Eremitæ.

Fratres S. Augustini diuersarum Congregationum, vt S. Guglielmi, fratris Ioannis Boni, de Fabali, & de Britinis, in vnum coëunt Ordinem S. Augustini. *Alexander IV. const.* 6. *Licet Ecclesia.*

Fratres S. Augustini dicti de Obseruantia Ilycitanæ Congregationis separantur à communitate Ordinis, sed non à Generali, & multa obtinent priuilegia. *Eugen. IV. const.* 5. *Regimini*.

Fratres S. Augustini gaudent priuilegijs Mendicantium. *Iulius II. constit.* 18. *Etsi ad bene merendum*.

Fratres S. Augustini habent priuilegium, vt ex sua Religione, Papa eligat Sacristam Papalis sacelli, qui sit Prælatus. *Alexander VI. const.* 5. *Ad sacram*.

Obtinuerunt, vt possint alienare bona, permutare, dare in emphyteusim, & liuellum ipsi, & Moniales dicti Ordinis cum licentia Prioris Generalis. *Gregor. XIII. constitut.* 5. *Dum ad vberes*. Sed modo per *const. Vrban. VIII. constit.* 51. *Humanæ*, est abrogata.

Magistri in Ordine S. Augustini, quomodo creandi. *Gregor. XIII. const.* 83. *Dominicum*. Singulis sexennijs, duo ex singulis Prouincijs creari possunt magistri in Capitulis generalibus, cum forma examinandi, &c. *ibid.*

Fratres S. Augustini cum cappa nigra, tenentur comparere in locis publicis, in concionibus, lectionibus, confessionibus in itinere, in vicinis prædijs etiam, & semper extra claustra. & pœna. Superiores SS. Dominici, & Augustini non possunt se in hoc molestare sub pœna excommunicationis latæ sententiæ. *Clemens VIII. const.* 104. *Ex iniuncto*.

In ijs, quæ sunt Religionis, appellare non possunt ad sæcularia tribunalia, sed ad Generalem, Viceprotectorem, Protectorem, & Papam. *Clemens VIII. constitut.* 113. *Quoniam*.

Non possunt in Religione per fauores Principum, vel aliorum, etiam Cardinalium procurare dignitates, gradus, &c. sub pœna priuationis habitorum, & perpetuæ inhabilitatis. *Clemens VIII. constitut.* 114. *Quoniam*. *Paulus V. const.* 48. *Admonemur*.

Superiores ordinis, vt Generalis, & alij, non possunt gradus, dignitates, &c. conferre, nec pœnas remittere ob fauorem Principum quorumcumque, etiam Regum, Cardinalium, &c. sub pœna excommunicationis ipso facto. *Paulus V. const.* 48. *Admonemur*.

Generalis quando, & quomodo potest visitare Congregationem Lombardiæ, & quid potest in visitatione facere. *Clemens VIII. const.* 117. *Ex iniuncto*, per §§. 13.

Electiones Superiorum, quomodo faciendæ in hoc ordine, & qualis vsus scrutinij. *Paulus V. const.* 80 *Pastoralis*.

Assistentes Generales, quomodo eligendi; requisita eorum, &c. Subrogatio fit à Papa, si aliquis deficiat Assistens. *Paulus V. const.* 93. *Prouisionis nostræ*.

Ex qua natione debent eligi. *ibid. in declaratione*. Præcedendi ordo inter eos, tam in officio, quam extra. *ibid. in addit.* 2. Generalis, & Assistentes habent votum in Capitulo Generali post abdicationem officiorum, & locum post electos. *ibid.*

Fratres Congregationis Siciliæ obtinent Vicarium Generalem proprium, & multa priuilegia. *Paulus V. constit.* 99. *Exponi nobis*, per §§. 22.

Fratres isti in Prouincijs Hispaniarum, & Indiarum, non possunt lauream magisterij obtinere in aliqua Vniuersitate, neque per licentiam Superiorum, nisi prius per Examinatores à Capitulo Generali deputandos pro illis partibus, approbentur: alias non gaudent gradu magisterij in Religione. *Vrbanus VIII. const.* 40. *Romanus*.

Fratres isti in electionibus habent vocem actiuam, & passiuam illi tantum, quibus de iure competit, & abrogantur vocales per gratiam in tota Religione. *Vrb. VIII. constit.* 40. *in declaratione. cap. Alias per fel. record.*

Assistentes huius ordinis finito officio tenentur redire ad suas Prouincias. Et omnia contraria priuilegia reuocantur. *Vrbanus VIII. const* 65. *Romanus*.

Generalis ordinis Eremitarum S. Augustini, quando vtitur aliqua facultate sibi à Papa concessa, debet eam apponere de verbo ad verbum in literis patentibus, & non potest in eis vti oraculo Papæ. *Vrbanus VIII. const* 99. *Commissi*.

Generalis præfatus non potest concedere suis fratribus eas exemptiones, quæ conceduntur ijs, quæ officia quædam in Religione habuerunt eo quod fuerint Prouinciales, Diffinitores, Prædicatores, &c. *Vrbanus VIII. const.* 99. *Inter cæteras*.

Fratres S. Augustini Discalceati.

Congregatio Fratrum Discalceatorum Sancti Augustini à *Clemente VIII.* admissa obtinet facultatem admittendi nouitios ad Religionem, & seruatis seruandis, etiam ad professionem. *Clemens VIII. constit.* 63. *Decet Romanum*.

Congregatio hæc Discalceatorum Italiæ obtinet proprias Constitutiones. *Paulus V. constit.* 120. *Sacri Apostolatus*. in eis assignatur forma viuendi, &c.

Fratres isti in Regno Siciliæ vniuntur Congregationi Italiæ. *Gregorius XV. const.* 3. *Pastoralis*. per §§. 14.

Obtinent Ecclesiam Sanctæ Mariæ de Catena in Ciuitate Panormi. *ibid. in declaratione*.

Fra-

Fratres recollecti Discalceati S. Augustini in Hispania obtinent diuisionem ab Ordine, & proprias Constitutiones pro eorum regimine. *Gregorius XV. const. 36. Ad sacram. per* §§.46.

Fratres discalceati S. Augustini obtinent diuisionem suæ Congregationis in quatuor Prouincias, Romanam, Neapolitanam, Ianuensem, & Siculam. *Vrbanus VIII. const.* 58. *Ad vberes.*

Vicarius Generalis huius Congregationis, potest alium deputare in sua absentia, eique communicare omnem facultatem, quam ipse habet. *ibid.* ex decreto addito S. Congregationis visitationis. Quas Constitutiones debent fratres isti obseruare, & Diffinitores cui subduntur. *ibid.*

Quomodo debent eligere Prouinciales, & Capitula celebrare in Congregatione Italiæ. *Vrbanus VIII. constit.*81. *Alias pro parte.*

Obtinent fratres isti nouas Constitutiones pro Regno Galliæ. *Vrbanus VIII. constit.*90. *Ex iniuncto.*

Fratres Discalceati S. Augustini in Indijs Occidentalibus vniuntur cum alijs fratribus Congregationis Hispaniarum. *Vrbanus VIII. constit.*102. *Vniuersalis.*

Habitum fratrum istorum, nullus potest portare in Italia sub pœna excommunicationis latæ sententiæ. *Clem. VIII. const.*111. *Pastoralis.*

Fratres Discalceati S Augustini Hispaniarum in Regnis Occidentalibus, & Philippinis degentes, à quolibet catholico Episcopo residente, vel alieno de consensu proprij, minores ordines accipere possunt in diebus, siue feriatis, siue non. Ordines verò sacros in diebus Dominicis, vel alijs festis interpolatis, vel continuis, etiam extra tempora, & absque interstitijs, & promoti possunt statim altari inseruire. *Vrbanus VIII. constit.*8. *in append. constit.*18. *Cum sicut dilectus.*

Fratres Carmelitæ.

Fratrum horum ordo, & regula approbatur *ab Honorio III. anno* 1226. *constitut.* 8. *Vt viuendi.* & regula. *ibid.* refertur.

Regula præfata declaratur, & moderatur *ab Innoc. IV. const.6. Quæ honorem.* Deinde *ab Eugenio IV. const.3. Romani.*

Fratres Carmelitæ vti debent cappis albis, & dimittere debent mantellos aliorum colorum. *Bonifacius VIII. constitut.* 3. *Iustis.*

Generalis potest dispensare in esu carnium, & ieiunijs regulæ. *Sixtus IV. constit.* 11. *Dum attenta.*

Carmelitis vtriusque sexus concessum fuit, vt semel in vita, & semel in morte per confessionem facta confessario electo cum licentia Prioris, indulgentiam plenariam consequantur. *Sixtus IV. ibid.* §.5.

An hæc indulgentia sit reuocata *à Paulo V.* Vide, *Regularium priuilegia, & indulgentiæ.*

Obtinent omnia priuilegia alijs ordinibus concessa, & alia insuper. *Clemens VII. const 3. Ex clementi.* Quòd in altari portatili, & in loco non consecrato, & ante lucem Missam dicere, & audire (Confratres) possint. Confratres semel in vita eligere possint Confessorem, à quo absolui possint ab omnibus casibus, exceptis contentis in *Bulla Cœnæ, &c.* plura. *ibid. Clemens VII.* Sed moderationem, & an reuocata sint *à Pio IV.* Vide, *Regul. priuil.* Vide, *Priuilegia.*

Carmelitarum Conuentus Romæ dictus *Transpontinæ*, translatus ad eum locum *à Pio Quarto const.*101. *Romanum.*

Cum licentia Generalis in necessitate (obtinent prædicti fratres) vt possint bona Conuentus alienare, & permutare, dare in emphyteusim, &c. idemque obtinent Moniales huius ordinis *à Gregorio XIII. constit.* 34. *Ex incumbenti.* Sed *Vrbanus VIII. constit.* 51. *Humanæ.* Omnes has facultates reuocauit.

Fratres Carmelitæ, & Moniales in Italia possunt recitare officium iuxta ritum Breuiarij Romani. *Sixtus V. const.96. Eximium.*

Non possunt per fauores Principum, vel aliorum, etiam Cardinalium procurare in Religione honores, dignitates, gradus, functiones, sub pœna inhabilitatis perpetuæ ad ea, & alia, & priuationis actiuæ, ac passiuæ vocis, & etiamsi fauores sint sponte oblati, si ijs vtantur, incurrunt. *Clemens VIII. const.*23. *Quoniam.*

Superiores concedentes præfata ob fauores, vel pœnas remittentes, quas pœnas incurrunt, *ibid.* & concessa sunt nulla.

A Bibliothecis Carmelitarum remoueri non possunt libri, siue scripta, sub pœna excommunicationis. *Clemens VIII. constitut.*24. *Quæ ad tuenda.*

Carmelitæ vbique præcedunt fratres B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum. *Clemens VIII. const.*95. *Decet Romanum.*

Carmelitæ non possunt recurrere ad Tribunalia sæcularium, siue per appellationem, siue aliter, sub pœna excommunicationis ipso facto reseruata Papæ. *Clem. VIII. const.*110. *Quoniam.*

Fratres Carmelitæ Calceati de obseruantia in Regnis Belgij, & Siciliæ non possunt gestare habitus Carmelitarum Discalceatorum, nec facere se nominari fratres Sanctæ Theresiæ, neque hoc nomine, aut titulo possunt se in literis, vel alijs scripturis,

ris, &c. subscribere, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, & priuationis actiuæ, ac passiuæ vocis. Superioribus verò suspensionis ab officio ipso facto. *Vrbanus VIII. in append. constitut.* 15. *Romanus*.

Fratres Carmelitæ Discalceati.

Fratres Carmelitæ Discalceati separantur à Religione, & sub Papæ potestate recipiuntur. *Clemens VIII. const.* 25. *Pastoralis*. Eorum Constitutiones, forma viuendi; gratiæ & indulta, dummodo viuant in rigore primæ regulæ. *ibid.* & *constit.* 62. *Ad militantis. per* 16. §§.

Religio eorum, seu Congregatio, ab ordine Carmelitano est distincta. *Clemens VIII. constit.* 71. *In Apostolica. per* §§. 15. Hic ordo declaratur vnus ex Mendicantibus. *Clemens VIII. constit.* 101. *Romanum*. In eo obseruatur regula tradita ab Alberto Patriarcha Ierosolymitano ijs, qui habitabant in Monte Carmelo, & confirmata *ab Innoc. III. ibid.*

Fratres isti non tenentur accedere ad processiones, nec publicas, nec priuatas. *Clemens VIII. ibid.*

Non tenentur soluere quartam funeralem; nec possunt in hoc molestari à Parochis. *Paulus V. const.* 4. *Decet Romanum*.

Cum sola licentia Ordinarij, absque aliorum Regularium consensu, possunt erigere noua Monasteria. *Paulus V. constit.* 10. *Ad Ecclesiæ*.

Fratres Discalceati Sanctæ Theresiæ, per quid distinguendi sunt in habitu, seu vestibus à fratribus Carmelitis, dictis primi instituti, seu de Monte Sancto, quo ad formam, colorem, &c. & quo ad galerum. *Vrbanus VIII. in append. const.* 28. *Inter cæteras*.

Fratrum Discalceatorum Carmelitarum Congregatio sub inuocatione S. Pauli pro Fidei propagatione erigitur Romæ, cum regula, & forma viuendi. *Paulus V. constit.* 80. *Pastoralis*.

Fratres Cruciferi.

Fratres Cruciferi ex Constitutione *Vrbani III. Vnica Cum antecessor*. Dicuntur approbati *ab Alexandro III.* in Ciuitate Bononiæ, in ipsorum loco, vbi primum lapidem ipse Alexander posuisse narratur ab Vrbano præfato.

Multa Priuilegia eis concedit. *ibid.*

Reformantur quo ad omnia à *Pio V. constitut.* 68. *Reuerendi*.

Obtinent Priuilegia Mendicantium à *Gregorio XIV. const.* 13. *Romanus*.

Non possunt in sua Religione procurare dignitates, & honores per fauores Principum, Cardinalium, &c. neque per promissa, vel pacta, sub pœna priuationis eorum quæ habent, & inhabilitatis perpetuæ ad alia. *Clemens VIII. const.* 109. *Quoniam*.

Hæc Congregatio suppressa est. *Alexander VII. constit. Vineam, data die* 28. *Aprilis* 1656.

Fratres S. Dominici, seu Prædicatores.

Fratrum S. Dominici ordo sub regula *S. Benedicti* approbatur anno 1216. *ab Honorio III. constit.* 2. *Religiosam*. & multa Priuilegia eis concedit Papa. *ibid.*

Fratrum Prædicatorum, & Minorum Priuilegia à nullo Episcopo, aut Archiepiscopo, possunt interpretari. *Clemens IV. const.* 12. *Ordinis vestri*.

Fratres isti ad Episcopatum assumpti, & alias Prælaturas extra ordinem, debent prius resignare omnia bona superioribus Religionis. *Clemens IV. const.* 11. *Prouidentia*.

Gregorius XI. const. 7. *Virtute conspicuos. per* 32. *capita*. Concessit huic ordini multa priuilegia. Generales habent plenam potestatem, & curam in animas fratrum: possunt soluere, & ligare, atque cuncta instituere concessit. Præsentandos tantum esse Episcopis fratres, vt audire possint confessiones sæcularium, & absque examine. In missa posse vti altari portatili. Tempore interdicti posse celebrare ianuis clausis. Posse in suis Ecclesijs sepelire famulos, qui eis inseruiunt. Interdicta terra, in qua sunt, eorum famulos non comprehendi in interdicto, & ideo audire posse diuina, nisi ipsi causam dederint interdicto. Posse in terris hæreticorum commorari, & eleemosynas ab eis petere, & alia omnia concessa fratribus Minoribus per *Clementem IV*. quæ habes infra *Fratres S. Francisci, seu Minores*. Alia concedit *Gregor. XI. const.* 7. *Virtute*.

Hæc omnia, & alia plura concedit, & confirmat *Sixtus IV. const.* 7. *Regimini*, quod dicitur *Mare magnum*. Sed quænam sint reuocata, & quæ moderata. Vide, *Regularium priuilegia*. Vide, *Priuilegia*. Nam *Pius IV*. omnia reduxit ad formam Concilij Trident. *ibid.*

Sixtus IV. constit. 19. *Sacri*, Alia concedit fratribus Ord. Prædicatorum, & Minor. simul, & sunt. Vt in festis quibusdam (quæ numerat) qui eorum Ecclesijs intersunt in-

indulgentias multa consequantur, &c. Vt semel in vita, & semel in morte bis ab idoneo ordinis confessario fratres possint absolui cum indulgentia plenaria, etiam si mors accidat in nouitiatu. Vt possint sæculares absoluere à casibus reseruatis, exceptis quibusdam, & eamdem facultatem possint committere. Omnia priuilegia fratribus concessa, extendit ad Moniales dicti ordinis, ad Oblatos, Sindicos, & Procuratores.

Vt Prælati, & eorum Vicarij non impediant fideles in faciendis eleemosynis dictis fratribus.

Si quis moribundus petat habitum Religionis, possunt Superiores etiam locales ei concedere. Et defunctus tali habitu indutus non potest in alia Ecclesia, nisi dictorum fratrum, sepeliri.

Fratres isti habentes beneficia Ecclesiastica, Capellanias, Episcopatus, siue Regiminis, siue Titulares, non possunt in Conuentu residere, nec in eo cameras habere, nec habeant actiuam, vel passiuam vocem in Capitulis. Vt superiores possint procedere in causis suorum fratrum, etiam Inquisitorum, & si delinquant eosdem punire, & amouere, si opus sit. Item quod Inquisitores de ordine Minorum non possint procedere contra fratres Prædicatores, nec è contra. Gaudent omnibus gratijs, & priuilegijs concessis omnibus Religionibus Mendicantium. Et quod in iudicio, & extra faciant fidem omnia priuilegia alijs Mendicantibus concessa. & alia. *ibid*

Quænam autem ex his sint reuocata, & quæ sint in robore. Vide, *Priuilegia*. Vide, *Regularium priuilegia*.

Fratres Prædicatores possunt succedere in bonis, sicut succederent, si essent in sæculo. *Clemens IV. const. 1. Obtentu*.

Superiores huius ordinis in formandis processibus in causis fratrum, non tenentur seruare apices iuris. *Bonifacius VIII. constit. 4. Ad augmentum*.

Gregorius XI. Innumera alia huic ordini concedit priuilegia. *const. 7. Virtute. per 37. capita*.

Fratres Prædicatores in processionibus, & alijs actibus publicis præcedunt omnes Religiones Mendicantes. *Pius V. const. 71 Diuina*. Sed *Clemens VIII.* Extendit etiam ad non Mendicantes, dicens debere esse primos post Canonicos, & Monachos. *Const. 13. Inter cætera*.

Superioribus huius ordinis in virtute obedientiæ præcipit Papa *Gregor. XIII.* Ne ad instantiam quarumcumque personarum extra ordinem, etiam Cardinalium, concedant fratribus gratias, honores, &c. *const. 61. Cum nihil*. Idem præcipit *Clemens VIII. const. 7. Religiosos*. Et insuper ne superiores ad instantiam fauorum relaxent pœnas delictis fratrum taxatas. Idem confirmat *Paulus V. const. 39. Admonemur*. & pœnas taxat contra superiores transgressores.

Fratres Prædicatores non possunt honores, gradus, aut dignitates in ordine per externos fauores procurare, sub pœna perpetuæ inhabilitatis ad ea. & rehabilitari non possint, nisi per Papam. *Gregor. XIII. const. 62. Cum nihil*. Sed *Clemens VIII.* sub eadem pœna prohibet, ne per fauores, siue intra ordinem, siue extra, procurent dignitates, siue per Cardinales, siue per Reges, siue per Imperatores. & extenditur Constitutio ad gradus ab alijs pro illis procuratos. Tandem *Paulus V.* omnia confirmat *const. 39. Admonemur*. & extendit statutum, & pœnam etiam ad procurantes Generalatum per fauores, vel recursum ad Principes quoscumque.

Superiores huius ordinis possunt absoluere suos fratres, & Moniales à casibus, & censuris, sicut Episcopi suos subditos. *Pius V. const. 132. Romanus*.

Fratres Prædicatores non possunt ab alio iudice conueniri, nisi à Conseruatoribus Religionis. *Pius V. constit. 34. Exponi. & in declarat. seq.*

Generalis ordinis istius potest aliquos ex suis fratribus creare Notarios pro intimandis literis Sedis Apostolicæ, cuicumque personæ, siue Principi. *Pius V. constit. 124. Debitum*.

Generalis potest vbique terrarum cum licentia Ordinarij erigere Confraternitates Rosarij. *Sixtus V. const. 21. Dum ineffabilia*.

Fratres huius ordinis coram nullo iudice, possunt conueniri, nisi coram Iudice Conseruatore. *Pius V. const. 41. Et si*.

Fratres Prædicatores possunt inter se, & in priuatis colloquijs, non verò cum alijs, vel inter alios, de puncto Conceptionis Beatæ Mariæ Virginis circa originale discutere. *Gregor. XV. const. 29. Sanctissimus, in declaratione*.

Vide, *Generalis*. Vide, *Tit. seq.*

Fratres S. Dominici cum cappa nigra tantum possunt comparere in locis publicis, & præcipuè in Ecclesia, dum audiunt confessiones, dum concionantur, vel lectiones ad populum habent. item extra Claustra; in itinere, etiam dum accedunt ad loca vicina recreationis gratia. & sub pœna excommunicationis latæ sententiæ iniungitur fratrum istorum, & Sancti Augustini superioribus, ne in hoc amplius se molestent. *Clemens VIII. const. 104. Ex iniuncto*.

Fratrum, & sororum S. Dominici de Pœnitentia regula approbatur anno 1405. *ab Innocentio VII. constit. 1. Sedis*. Vide, *Oblati*. Vide, *Tertiarij*.

Alia

Alia multa priuilegia Ordinis S. Dominici. Vide, *Priuilegia, in fine*.

Fratres Prædicatores, & Minores simul.

Fratres Prædicatores, & Minores (seu Franciscani) possunt in suis Ecclesijs, & in plateis communibus prædicare, excepta hora, in qua Episcopus vult prædicare. *Extra, de sepulturis. c. Super cathedram.* & *sub eodem tit. in Clement. c. Dudum*. Possunt etiam in funeribus mortuorum prædicare, illa pariter hora excepta. *ibid.* Non possunt prædicare in Parochialibus Ecclesijs, sine licentia Parochorum, nisi Episcopus id mandaret. *ibid.*

Ad audiendas confessiones sæcularium, eosque absoluendos, hoc facere olim tenebantur. Superiores assumentes fratres ad id idoneos debebāt eos præsentare Episcopis, vt de eorum licentia, placito, & bona gratia in suis Diœcesibus audiant sæcularium confessiones, eosque absoluant. Quod si aliquem, vel aliquos ex præsentatis nolit Episcopus ad hoc officium admittere, superiores præsentent alios. Si verò nolit Prælatus illis iam præsentatis licentiam concedere, eosque admittere; Ex tunc absque alia licentia cum facultate Papæ censebantur admissi.

Fratres autem admissi ad confessiones non intelligantur habere maiorem facultatem in absoluendo, quam habeant Parochi. *ibid.*

Quænam autem approbatio nunc requiratur ex *Concil. Trid.* Vide, *Regulares quo ad Episcopos*, vel *quo ad confessiones, &c.* Vide, *Confessor*.

Fratres isti possunt in suis Ecclesijs sepelire liberè omnes, qui volunt in eis sepeliri. *Extra, de sepulturis cap. Super cathedram.* tenentur tamen dare Parocho canonicam portionem funeralem. Nec possunt inducere morientes, vt sibi relinquant portionem illam.

Fratres isti debent ab Episcopis, & Parochis charitatiuè tractari. *ibid.*

Hæc omnia prædicta confirmantur *à Clement. de sepulturis. Dudum*.

Fratribus Minoribus, & Prædicatoribus concessit *Sixtus IV.* Multa priuilegia, quæ habes supra, *tit. Fratres Prædicatores. const. 16. Diuina*.

Fratrum Minorum, & Prædicatorum priuilegia non possunt ab Episcopis, vel Archiepiscopis interpretari. *Clemens IV. const. 12. Ordinis vestri*.

Ordinarijs interdicitur inquietare fratres Prædicatores, & Minores. *Sixtus IV. constit. 6. Regimini §. 17.* Sub grauibus pœnis. *ibid.* Non subsunt eorum iurisdictioni. *ibid.*

Vt possint in itinere vti altari viatico concessum eis fuit, & absque licentia Episcoporum. *De priuil. cap. In his*.

Fratrum Prædicatorum, & Minorum doctrina, & sanctitate illuminata, & exaltata est Ecclesia Dei. *Extra, de tregua, & pace, cap. Vi. es illius*.

Fratres Prædicatores, & Minores, licet non possint habere proprium, possunt tamen possidere in communi. *Extrau. Ioannis XXII. de verbor. signif. cap. Quia quorumdam*.

Fratres Minores, & Prædicatores impediri non possunt ab ordinarijs, quin suis priuilegijs fruantur. *Sixtus IV. constitut. 19. Sacri*.

Omnia priuilegia concessa vni ordini, vel concedenda, sunt concessa alteri. *Sixtus Quartus const. 6. Regimini. §. 6.*

Fratres S. Francisci, Franciscani, seu Minores.

Fratrum S. Francisci de Assisio Religio, & Regula confirmatur anno 1223. *ab Honorio III. const. 5. Solet*. In qua est inserta tota regula, & testamentum Sancti Francisci.

Quot Ecclesiæ fratrum Minorum appellari debeant Conuentuales, decreuit *Innocentius IV. const. 7. Cum tamquam*.

Fratres Minores possunt succedere in bonis, ac si essent in sæculo. *Clemens IV. const. 1. Obtentu*.

Priuilegia concessa *à Clemente IV.* & postea confirmata *à Sixto IV. const. 6.* vt infra ex *Clemente IV. const. 4. Virtute conspicuos, data anno 1265*, hæc sunt.

Generales Ministri post legitimam electionem habent plenam iurisdictionem, & curam super animas fratrum, possuntque soluere, & ligare. *Clemens IV.* §. 1. Generalis potest per Prouinciales, & Custodes iuxta regulæ textum amoueri, si fuerit opus. §. 2. Circa electiones, pro longe distantibus tempus præfixum non currat. § 3. Custodes, & Guardiani, postquam sunt instituti, habent curam suorum subditorum, & possunt eosdem soluere, atque ligare. §. 4. In Conuentibus instituere possunt Lectores Theologiæ, & aliarum artium, ac facultatum. §. 5. Prouinciales in Capitulis possunt concedere fratribus licentiam prædicandi. §. 6. Vt ab Episcopis sine examine admittantur fratres ad audiendas confessiones. §. 7. Vt Generales, & Prouinciales in itinere vti possint altari portatili, & missam in eo celebrare. §. 8. Vt actuales famuli fratrum non subiaceant interdicto, nisi

nisi causam dederint. §. 9. Vt fratres existentes in terris excommunicatorum, possint ab eis eleemosynas petere. §. 10. Vt Generales, Prouinciales, & Custodes absoluere possint fratres à quibusdam censuris, & cum eis dispensare in irregularitate. §. 11. Vt confessores ab eisdem casibus, &c. absoluere possint superiores. §. 12 Vt superiores à censuris absoluere possint ingredientes Religionem, & dispensare in irregularitate: sed hi tenentur satisfacere, si sunt obligati; & si non ingrediuntur Religionem, incidunt iterum in easdem censuras. At caueant, ne cum ordinariorum scandalo his facultatibus abutantur. §. 13. Vt nec ab Ordinarijs, nec à Legatis, aut delegatis Papæ possint cogi ad ferendas sententias, citationes, literas, & cætera eiusmodi contra Principes, aut alios sine mandato Papæ. §. 14. Non possunt assumi ab Episcopis in suum seruitium sine licentia Prouincialis, vel Generalis; & fratres illi adhuc disciplinæ regulari sunt subiecti. §. 15. Professi non possunt ab ordine discedere sine licentia Papæ, & discedentes possunt per superiores excommunicari. §. 17. Vt Generalis authoritatem habeat supra fratres missos ad prædicandum crucem, vel delegatos ad inquirendum contra hæreticam prauitatem, eosque si opus fuerit amouere, & vti contra illos censuris. Id idem Prouinciales possint in sua Prouincia, imò & Vicarij eorum. §. 16. Professi transeuntes ad aliam Religionem sine debita licentia, vt Apostatæ possunt per superiores puniri. §. 18. Expulsi ab hac Religione pro culpis, & in alia recepti, non possint prædicare, nec confessiones audire, &c. nisi de licentia superiorum ordinis fratrum Minorum, & fratres eiecti ab ordine à nullo alio possint recipi sine licentia Papæ. §. 19. Habitus fratrum Minorum, aut similis illi, à nullo alio deferri potest, ita vt videri possit, sine Papæ licentia. §. 20. De hortis, & virgultis, nullam decimam teneantur soluere. §. 21. Superiores ordinis possunt in pios vsus conuertere bona intrantium in Religionem, & si adsint debita, illa prius solui curent. §. 22. Liberè sepelire possunt in suis Ecclesijs eos, qui id petunt, saluis tamen iuribus Ecclesiarum, à quibus defunctorum corpora accipiuntur. § 23. Fratres non possunt alicui extra ordinem confiteri peccata sua, nisi in necessitate. §. 24. Non tenentur ire ad synodum, neque compelli ab Episcopis, vt cum eis exeant extra Ciuitatem, aut processionaliter. neque, vt eisdem præstent iuramentum fidelitatis. § 25. Cogi non possunt vt in eorum locis permittant fieri consilia, placita, scrutinia, seu statuta secularium. §. 26. Non tenentur de locis, quos emunt, soluere alicui portionem canonicam. *ibid.* §. 26. Relinquentes aliquem Conuentum, omnia possint vendere (exceptis Ecclesijs) & in alios pios vsus pro alijs locis conuertere. §. 27. Non teneantur soluere procurationes pro Nuncijs, aut Legatis Papæ, non obstante eius mandato, nisi fiat specialis mentio de fratribus Minoribus. § 28. Non possunt de vllo delicto ab Ordinarijs conueniri, non obstante *Constitut. Innoc. IV.* § 29.

Hæc omnia *Sixtus IV.* confirmat, & alia addit, vt infra. Sed quæ sint reuocata, aut moderata, & *à Pio IV.* redacta ad terminos vsus Concilij Tridentini, Vide, *Priuilegia*, Vide, *Regularium priuilegia*.

Fratrum Minorum priuilegia non possunt ab Episcopis, vel Archiepiscopis interpretari. *Clemens IV. constitut.* 12. *Ordinis vestri*.

Fratrum Minorum Regula circa paupertatem, & alias obligationes, pro ijs, qui in puritate regulæ viuere cupiebant, & non gaudere priuilegijs, fuit pluries explicata, vt sequitur. Primo *à Nicolao III.* & habetur. *De verb significat. in 6. cap. Exijt*, vbi hæc definiuntur.

Fratres Minores eò, quod in regula promittunt obseruare Euangelium, non omnia quæ continentur in Euangelio, tenentur obseruare, vt præcepta; sed præcepta, vt præcepta, & consilia, vt consilia. *ibid. Exijt*. Ad ea consilia Euangelij tenentur, quæ in Regula verbis præceptorijs, vel inhibitorijs, vel æquipollentibus, apponuntur. Ad alia tamen consilia, quæ in regula non exprimuntur, tenentur magis quam alij Christiani, ratione status perfectionis. Ad ea, quæ in regula exprimuntur, tenentur eo modo, quo regulæ verba obligant, id est præceptoriè, monitoriè, & instructoriè. In necessitatis articulo tenentur prouidere necessitati naturæ. Non habent dominium vllarum rerum, sed purum vsum earum. Circa bona etiam necessaria habent solum vsum facti, non iuris; & in his tantum verificatur, quod vsus perpetuò separari potest à dominio.

Fratrum Minorum bona, non sunt sub dominio, dantis, neque fratrum, sed Romanæ Ecclesiæ. *ibid. Exijt*. Durante tamen voluntate concedentis, sunt sub huius dominio; quod si mutetur eius voluntas, non possunt amplius eis vti. At Ecclesiastica paramenta sunt sub Papæ dominio; Non possunt dicti fratres donare, aut vendere, vel aliter transferre bona, nec in particulari, nec in communi. Possunt in necessitatibus, si eleemosynæ deficiunt, procurare, vt alij eis succurrant de necessarijs, ita tamen vt circa procurata dominium non habeant, neque persequi personas, quæ procurarunt ab alijs eleemosy-

nas, neque rationem exigere ab eis, aut aliam actionem contra eos exercere. In tali casu absque violatione paupertatis, vel Regulæ, possunt dictas personas eligere; quæ personæ curam habeant de Ecclesijs ædificandis, de lignis procurandis, de pannis, & alijs, quæ tractu temporis fieri debent. Non consentiant plus sibi concedi, quam sit verisimiliter necessarium. Et si concedens plus det, & non se declaret, quod velit in alios pios vsus fratrum conuerti, ad ipsum concedentem reuertitur, satisfacta necessitate. Legata facta à testatore, sine expressione ad quid debeant inseruire, sed solo verbo *relinquo fratribus*, *&c. super domo*, *&c.* non possunt acceptari. Si verò dicit testator, vt pecunia talis legati, in ædificia, libros, pannos, vel alia necessaria pro fratribus impendantur, possunt acceptari, & valida sunt. Si tandem legatum fiat de pecunia in genere, intelligitur factum pro necessitatibus, & valet. Habere possunt Procuratorem, à Papa, vel Cardinali Protectore assignandum, qui curam habeat de eleemosynis datis eisdem, & eorum necessitatibus prouideat. Licet dominium non habeant, possunt cum licentia Generalis, vel Prouincialis, de mobilibus disponere, commutando, vendendo, &c. per dictum Procuratorem, & per eumdem, in alia licita expendendo pecuniam. Vilia autem mobilia disponi ab eis possunt, sicut in Capitulis eorum fuerit ordinatum, dando ea, vel alijs eiusdem ordinis, vel exteris. In necessitate vti possunt pluribus tunicis de licentia Ministrorum, vel Custodum. *ibid. Exijt.*

Fratres Minores non tenentur ex vi Regulæ ad laborandum manibus, si studio vacant, vel officijs diuinis, sed illi tantum, qui ad hæc non sunt applicati. *ibid. Exijt.*

Non solum Generales, sed Prouinciales in Capitulis possunt concedere licentiam prædicandi, quam possunt etiam reuocare. *ibid. Exijt.*

Recipi debent ad ordinem Minorum illi tantum, qui sunt idonei, & hoc à Generali, & Prouinciali cognoscendum est. *ibid.*

Fratres Minores non tenentur ad mandatum, seu testamentum factum à Sancto Francisco de non interpretando Regulam, & de non dicendo, quod intelligatur sic, & sic. *ibid. Exijt, circa finem.*

Regulam sic declaratam per *Nicolaum III.* damnantes, vel alterantes circa intelligentiam, excommunicantur. *ibid. circa fin.* & excommunicatio Papæ reseruatur.

Fratrum Minorum superiores, vt Generales, Prouinciales, & Guardiani, habent curam animarum fratrum. *Clemens IV. const.4. Virtute.*

Iterum declaratur Regula per *Clement. V.* & habetur *in Clement. De verbor. significat. cap. Exiui de Paradiso*, sic. Non tenentur fratres sub mortali, ad omnia, quæ exprimuntur in Regula, sed solum ad ea, quæ præceptiuo, vel æquipollenti verbo ibi ponuntur, & sunt hæc.

Primò, non habere duas tunicas, præter vnam cum caputio, & aliam sine eo.

Secundò, non portare calceamenta, nisi in necessitate.

Tertiò, non equitare, nisi in necessitate.

Quartò, indui vilibus vestimentis.

Quintò, ieiunare à festo omnium Sanctorum vsque ad Natiuitatem Domini.

Sexto. De faciendo à Clericis officium diuinum iuxta ritum Ecclesiæ Romanæ.

Septimò, quod Ministri, & Custodes sollicitam curam gerant pro necessitatibus fratrum, & infirmis omnes seruiant.

Octauo, de non prædicando in Ecclesijs Episcoporum, si contradicatur ab Episcopis.

Nono, nullus prædicet, nisi examinatus à Generali officium prædicandi ab eo obtineat.

Decimo, qui Regulam obseruare non possunt ad suos ministros recurrant.

Omnia, quæ sunt in Regula spectantia ad formam habitus, tam Nouitiorum, quam Professorum; item omnia quæ spectant ad formam recipiendi ad Religionis habitum, nisi aliter videatur superioribus; & omnia quæ exprimuntur hoc verbo *teneantur*.

Fratres abstinere debent à bonorum temporalium receptione, exceptis necessarijs. *ibid. Exiui.* Pannorum colores, pretium, vilitas, secundum morem Regionum à superioribus sunt iudicanda.

Fratres Minores tenentur etiam ad ieiunia Ecclesiæ. *ibid. Exiui.*

Nullo modo possunt pecunias recipere, neque tenere in Ecclesijs capsas, aut truncos pro eis recipiendis. Sed pro necessitatibus habeant amicos spirituales, qui pecuniam teneant; sed fratres ita se gerant, vt ab his, nec rationem petant, nec expensas eorum reuideant, quia ipsi Domini non sunt; sed vsum facti tantum habent.

Fratres Minores viuentes in puritate regulæ (sine priuilegijs) non possunt succedere in hæreditate, neque in mobilibus; non habere annuos redditus; neque assistentes in curijs pro eorum causis: nec vllam litem facere pro re temporali. Possunt habere hortos pro suis necessitatibus; non tamen pretium ex eis exigere. Non possunt habere cellaria, granaria, &c. non possunt conseruare vinum, vel alia, nisi experientia probarint, quod ex loci conditione, non possunt aliter viuere. Sed hoc superiorum iudicio relinquitur. Habere non possunt magnifica ædificia, vel Ecclesias similes, sed humiles. Neque paramenta, aut vasa Ecclesiæ nimis pretiosa,

sa, aut superflua. *ibid. Exiui*. Vide, *Regula*.

Fratres Minores tenentur ad vsum pauperum rerum, quæ in Regula eis permittuntur. *ibid. in fine*.

Regula hæc tertio, alias habet declarationes per *Ioann. XXII.* & habetur *Extrau. Ioan. XXII. de verbor. signif cap.* 1. *Quorumdam*. & sunt sequentes. De habitus fratrum Minorum forma, figura, & alijs accidentibus eiusmodi, tam in habitu, quam in caputio, cum in Regula non exprimantur, Superiores iudicare possunt, & eorum arbitrio hoc remittitur.

Superiores item iudicare possunt, quando sit licitum habere granarium, vel cellarium pro necessitate. *ibid.*

Fratres non sint difformes quo ad habitus curtos, strictos, &c. sed per omnia obediant Generali. *ibid.*

Generales, & Prouinciales fratrum Minorum, vti possunt altari portatili ad dicendam missam. *Clemens IV. constit. 4. Virtute. §. 8.*

Fratrum Minorum Regulæ declaratio per Constitutiones *Nicolai III.* non poterat aliter interpretari sub pœna excommunicationis. Sed *Ioann. XXII.* tollit hanc pœnam, & permittit interpretationem. *Extrau. Ioann. XXII. de verbor. signific. cap. Quia nonnumquam*. Vide, *Regula*.

Fratrum Minorum omnia bona sunt sub dominio Romanæ Ecclesiæ. Sed non intelligitur de ijs, quæ vno vsu consumuntur. *Extrau. Ioann. XXII. vbi supra. cap. Ad conditorem*.

Fratres Minores habent simplicem vsum facti de bonis. In ijs, quæ vno actu consumuntur, non distinguitur vsus à dominio. *ibid.*

Fratres Minores, licet proprium habere non possint; tamen in communi possunt possidere. *Extrau. Ioann. XXII. de verbor. signif. cap. Quia quorumdam*.

Fratres Minores tempore interdicti non possunt ad suas Ecclesias admittere tertiarios, vel tertiarias, id est confratres, aut sorores de pœnitentia, sub pœna excommunicationis ipso facto, Papæ reseruata. *Clement. de sent. excom. c. Cum ex eo*. Sed *Sixtus IV.* aliter disponit, *vt infra*.

Sixtus IV. constit. 6. Regimini, quæ dicitur *Mare magnum*, concessit fratribus Minorum sequentia priuilegia. Vt tempore interdicti possint ianuis clausis missas, & diuina celebrare, & admittere ad ea tertiarios de Pœnitentia. Vt in suis oratorijs, vti possint altari viatico. Vt superiores possint absoluere fratres à casibus Papæ reseruatis, exceptis hæresi, schismate, & falsificatione literarum Apostolicarum. Item absoluere à simoniæ culpa, & dispensare in irregularitatibus; superiores verò à confessarijs subditis, possint ab eisdem casibus absolui. Vt sepelire possint defunctos in suis Ecclesijs; & si Parochi nolint defunctos sepelire, possint fratres in eorum Parochias intrare, eos leuare, & ad suas Ecclesias deferre, ac sepelire. Non possint cogi ad associandum defunctos ad alias Ecclesias Parochiales. Teneantur tamen soluere canonicam portionem Ecclesijs, de quarum Parochijs leuant corpora. De alijs bonis sibi relictis, nullam debent alicui soluere portionem. Canonica portio, quæ est in vsu, ab eis soluenda est. Nullam decimam etiam à Sede Apostolica impositam soluant. Ob nullum delictum possunt ab ordinarijs conueniri, & horum acta, processus, sententiæ, &c. nulla sunt. Si Parochi ex malitia nolint Populis ministrare Eucharistiam, aut Extremam vnctionem, ipsi fratres possunt ministrare. Si Monasteria S. Claræ careant Monialibus, eorum bona pertinent ad fratres. Si moribundi petunt sepeliri cum habitu fratrum, sic induti in nulla alia Ecclesia, nisi fratrum sepeliri possunt, etiam si alibi habeant sepulturam. Parochi fratres sunt amouibiles. Ecclesiæ in quibus sunt Parochi, sunt priuilegiatæ, sicut aliæ ipsorum fratrum.

Concessit etiam, vt Generalis, & Prouincialis dispensare possint cum fratribus in omni irregularitate proueniente ex quocumque delicto, exceptis ijs, quæ ex bigamia, homicidio voluntario, & mutilatione membrorum proueniunt.

Qui fratribus Minoribus confessi sunt, non tenentur eadem iterum confiteri Parochis. & qui hoc dicunt, vt hæretici sunt habendi.

Fratribus Minoribus concessa etiam intelliguntur omnia priuilegia concessa fratribus Prædicatoribus, & è contra. Et quæ de superioribus vnius ordinis dicuntur, de alterius superioribus etiam intelliguntur. Quæ faciunt, aut possunt Prædicatores circa Moniales, facere possunt Minores. Non possunt ab Episcopis molestari, sed ab eis foueri, & iuuari debent, vt suis priuilegijs vtantur. Et reuocantur omnia decreta, &c. contraria. Prope Ecclesias fratrum Minorum, nullus potest ædificare Ecclesias, monasteria, vel oratoria, nisi intercedat spatium trecentarum cannarum. *Iulius II. const. 21. Exponi*.

Omnia priuilegia concessa, vel concedenda fratribus Prædicatoribus, intelliguntur concessa Minoribus. *Sixtus IV. const. 6. Regimini. §. 6.* Sed aliqua ex his abrogata sunt, vt in suis locis.

Vide, *Decimæ, qui sunt exempti*.

Fratrum Minorum Reformatio, & diuisio; & alia de illis.

Fratrum Minorum prima diuisio legitima, ac Reformatio facta est in *Concil. Constant. sess. 19.* & ibi, qui à communitate ordinis se diuidunt, Reformati, seu Obseruantes dicuntur, & assignatur ibi, quomodo hi debeant regi, & gubernari à Vicarijs, tamen sub Generali ordinis. Alij autem fratres remanent sub communitate Religionis cum titulo Minorum, seu Conuentualium, ad distinctionem Reformatorum, seu Obseruantium diuisorum.

Reformatio hæc & diuisio approbatur *à Martino V. anno* 1430. *const.* 13. *Cum Generale.* & forma regiminis in ijs locis assignatur; & declarat totam Regulam ordinis, diffusè.

Fratrum Minorum Caputium. Vide, *Caputium.*

Fratrum Minorum Paupertas. Vide, *Paupertas.*

Fratres Minores, an cum paupertate habeant vsum facti. Vide, *Paupertas.* Vide, *Vsus.*

Fratres Minores non possunt inquietari ab Episc. & isti in illos nullam habent iurisdictionem, & quas pœnas incurrunt, si eos turbant. *Sixtus IV. constit.6. Regimini*, §.17.

Non possunt ab Episcopis impediri, nè gaudeant suis priuilegijs, sub pœna interdicti, & suspensionis. *Sixtus IV. constitut.* 19. *Sacri.* Vide, *Fratres Prædicatores, & Minores simul.*

Fratrum Minorum Prouinciales electi confirmandi sunt à Generali, si ei videbitur. Vide, *Electio in genere, circa finem.*

Fratrum Minorum electio Prouincialium, si non fiat intra tempus determinatum, deuoluitur ad Generalem. Vide, *Electio. ibid.*

Fratrum Minorum Cardinalis Protector, eiusque facultas.

Protectoris Cardinalis in ordine fratrum Minorum facultas limitatur *à Gregor. XI. const.* 4. *Cunctos.*

Non potest suspendere, vel abrogare, quæ facta sunt in Capitulis quibuscumque. Nullum superiorem, aut officialem priuare. Neque ad gradus, aut lecturas promouere; non mutare, aut mittere fratres de loco ad locum; non punire, aut liberare aliquem fratrem; non deputare alicui cameram, nec deputatam à superiore mutare. Fratres verò qui hæc impetrant, priuantur impetratis. *ibid.*

Protector debet protegere, & defendere fratres istos, & eorum quieti inuigilare. *ibid.*

Hanc constitutionem confirmat *Sixtus IV. anno* 1472. *const.*4. *Sancta Minorum.*

Vide de singulis Religionibus sub eodem ordine Minorum, infra. *Fratres Min. Conuent.*

Fratres Minores Conuentuales.

Fratres Minores post reformationem retinuerunt nomen Conuentualium, *iuxta constitutionem 7. Innocentij IV. Cum tamquam, dat. anno* 1257.

Fratres Minores Conuentuales possunt sicut Prædicatores succedere in bonis, ita ac si essent in sæculo. *Clemens IV. constit.* 1. *Obtentu.*

Fratrum Conuentualium Regula priuilegiata declaratur per *Pium IV. const.* 103. *Sedis Apostolicæ.* Vbi confirmat decreta facta in Capitulo Generali Florentiæ pro reformatione ordinis.

Deinde *à Pio V. const.* 61. *Ad extirpandas.* & statuitur, vt in communitate viuatur, & tollatur proprietas. Et Constitutiones circa hoc factæ in Capitulo confirmantur *à Pio V. const.*67. *Illa.*

Fratres Minores Conuentuales Sancti Francisci ab *Innocentio IV. const.*16. *Quia tunc* instituuntur Inquisitores hæreticæ prauitatis in Prouincijs Patrimonij S. Petri, & alijs terris Ecclesiæ, in Regno Apuliæ, Lombardia, Romandiola, Marchia Taruisina, Sclauonia, & Tuscia. respectiuè, scilicet quilibet Minister, Custos, & Guardianus in sua Prouincia. Et ex Collectanea Bullarij anteriori ad Tomos Bullarij Frater Andreas fit Inquisitor in Prouincia Romana, Sabinæ, Tusciæ, & Campaniæ. *Alexander IV. const. Dum ad studium.* Quæ modo non est in nouo Bullario.

Fratrum Minorum Conuentualium Protector non potest se immiscere negotijs fratrum, si Superiores satisfaciunt debito. Quando autem requiritur, vt in eisdem suam facultatem interponat, per se ipsum id facere curet, adhibito aliquo ex fratribus eisdem in notarium. *Paulus V. const.* 53. *Cum Ordo.* Vide alia de Protectore in præcedenti titulo. *Fratrum Minorum Cardinalis Protector.*

Fratres isti obtinent facultatem erigendi vnum Collegium in Insula Mileuitana sub inuocatione S. Antonij, ad instar Collegij

legij S. Bonauenturæ Romæ præfatæ Religionis Minorum Conuentualium, pro sex Baccalaureis, qui adimpletis quæ sunt necessaria, possint lauream magistralem consequi. *Paulus V. const.*121. *In superemi-nenti*.

Ex Fratribus Minoribus Conuentualibus, ait *Clemens VII. const.*21. *Religionis*. §.1. Capuccinos prodijsse, qui prius inter Obseruantes se receperant.

Generalis, & alij Superiores Minores Conuentuales, quomodo olim regebant Capuccinos; & quomodo confirmabant superiores eorum. *ibid.* Vide, *Capuccini*.

Fratres Minores Conuentuales, quomodo olim debebant se gerere cum Capuccinis in confirmatione eorum Vicarij Generalis. *Paulus III. const.*11. *Exponi*.

Alia de fratribus Minoribus Conuentualibus. Vide, *Fratres Minores*. Vide, *Fratres S. Francisci*. Vide, *Fratres Minores, & Prædicatores simul*.

Fratres isti non possunt in Religione per fauores Principum, vel aliorum etiam Cardinalium procurare gradus, dignitates, & honores, sub pœna inhabilitatis ad ea, & omnia alia officia. *Paulus V. constit.*116. *Admonemur*.

Superiores pariter non possunt gratias facere, pœnas remittere, gradus, aut dignitates conferre per fauores Principum quorumcumque etiam Cardinalium, sub pœna excommunicationis ipso facto. *ibid* Comprehendit Generales, & Prouinciales. *ibid*.

Fratres Minores Conuentuales, semel in mense prima die non impedita possunt facere officium de S. Francisco. *Paulus V. const.*102. *Domini nostri*.

Fratres isti obtinent pro Conuentu Pragæ in Bohemia ad instantiam *Ferdinandi III.* Imperatoris vnum Collegium pro 12 Baccalaureis ad instar Collegij S. Bonauenturæ. *Gregor.XV. constit.*21. *In superemi-nenti*.

Ab *Vrbano VIII.* obtinent confirmationem nouarum Constitutionum. *Const.*88. *Militantis*.

Fratres Minores S. Francisci de Obseruantia.

Fratres Minores obseruantes inceperunt sic dici ex tempore Concilij Constantiensis de anno 1415. Approbantur à *Martino V.* *anno* 1430. *const.*13. *Cum Generale*.

Fratres Minores Obseruantes dicti possunt domos amplas recipere. *Leo X. constit.* 6. *Merentur*. Eorum bona sunt sub dominio Papæ. *ibid.* Possunt habere magnifica ornamenta Ecclesiarum. *ibid.*

Debent eligere Generalem reformatum. *Leo X. const.*23. *Ite & vos*. Dum Generalis est vltramontanus, fiat Commissarius Generalis Cismontanus; & è conuerso. *ibid.* Prouinciales debent esse Reformati. *ibid.* Reformati degere non possunt in Conuentibus non reformatis. *ibid.* & alia multa quæ pertinent ad regimen fratrum de Obseruantia. *ibid.*

Fratres isti non possunt alios fratres S. Francisci irrisorio aliquo nomine, vt priuilegiatorum, &c. nominare. *Leo X. const.*23. *Ite & vos*.

Fratres Obseruantes præcedunt alios in actibus publicis, scilicet processionibus. *Leo X. constit.* 26. *Licet alias*. Et hoc ex causa obseruantiæ Regulæ.

Fratres Obseruantes possunt pro legatis componere cum hæredibus, & in pecunia, vel alijs bonis mobilibus accipere eleemosynam pro fabrica, & alijs necessitatibus. *Clemens VII. const.*15. *Nuper*.

Possunt deputare Sindicum extra ordinem ad exigenda legata, & alia facienda, & quomodo. *Paulus IV. const.* 1. *Ex clementi*. Sindici præfati quam facultatem habent circa contractus, & alia dictorum fratrum. *ibid.*

Possunt audire confessiones sæcularium, & Eucharistiam toto anno ministrare populis, excepta Dominica Resurrectionis. *ibid.* Alias multas gratias hic Papa eis concedit.

In feria quinta cuiuslibet hebdommadæ non impedita festo nouem Lectionum, excepto tempore Aduentus, & Quadragesimæ, recitare possunt officium Corporis Christi. *Pius V. const.*52. *Exponi*.

Fratrum istorum Superiores, quomodo eligendi. *Gregor.XIII. const.*13. *in declarat. cap. Consueuit*.

Non possunt fratres à superioribus appellare ad tribunal sæculi. *Gregor. XIII. constitut.* 27. *Quoniam*. Appellare possunt ad Generalem, Protectorem, & Papam. *ibid.*

Non possunt transire ad Capuccinos, sine licentia suorum superiorum. *Sixtus V. const.* 30. *Pro ea*.

Sixtus V. eis concessit, vt possent retinere loca, quæ possidebant sine titulo, cum consensu tamen Ordinarij. *Sixtus V. constitut.*40. *Cum sicut*.

Vt in singulis Prouincijs concederent duos Conuentus fratribus strictæ Obseruantiæ, præcepit *Pius V. const.* 81. *Iniunctum*.

Fratrum istorum Procuratores, & Sindicos gaudere ijsdem priuilegiis, quibus fratres, & eodem foro, concessit *Clemens VII. const.*19. *Dum consideramus*.

Generalis horum fratrum, quomodo eligendus. *Pius V. constit.* 128. *Pastoralis*.

Nouitij in hac Religione quomodo recipiendi.

di. Pius V. const. 128. Pastoralis.

Bibliothecæ eorum qua cura custodiendæ, & pœnæ extrahentium libros. Sixtus V. constit. 67. Cum sicut.

Omnia eorum priuilegia, quæ Concilo Tridentino non sunt contraria, confirmantur. Clemens VIII. const. 51. Ratio pastoralis.

Fratres isti in locis Indiarum non possunt fieri Prouinciales; neque ad alia officia eorum assumi, nisi sint filij dictarum prouinciarum: alias omne quod fit, est nullum, & irritum. Clemens VIII. const. 67. His quæ.

Fratres obseruantiæ in suis Ecclesijs satisfacere possunt pro missis legatorum, quas satisfacere debent Moniales, quæ sunt sub eorum cura, & pretium eleemosynæ sit iuxta locorum consuetudinem. Clemens VIII. const 105. Ex debito.

Non possunt accedere ad Monasteria Monialium, vel Ecclesias, nisi pro missis celebrandis, iuxta consuetudinem, & non alias sub pœna priuationis officiorum, & perpetuæ inhabilitatis ad illa. Clemens VIII. ibid. Neque accedere possunt ob prætextum funeralium Monacharum, vel occasione induendæ nouæ alicuius Monialis. ibid. Fratres qui ad dicendas missas in Ecclesijs Monialium mittuntur, debent esse prouectæ ætatis ibid.

Sine speciali licentia sacræ Congregationis Regularium ad Monasteria Monialium accedere non possunt, & pœnæ accedentium. ibid. Vide, Moniales. Vide, Regular. circa Moniales.

Generalis huius Ordinis habet potestatem ordinariam, etiam super reformatos dictos strictæ obseruantiæ, sicut supra Obseruantes. Eamdem habet Commissarius Generalis in absentia Generalis. Paulus V. const. 31. Prælat. & in seq. cap.

Fratres isti non possunt in Religione procurare dignitates, ac Prælaturas per fauores Principum siue sæcularium, siue Ecclesiasticorum: neque oblatos fauores acceptare, sub pœna inhabilitatis ad illa officia, & etiam ad alia maiora, Paulus V. constit. 114. Admonemur.

Superiores dicti ordinis non possunt intuitu fauorum concedere dignitates, honores, gradus, &c. neque intuitu Principum, vel Cardinalium, sub pœna excommunicationis ipso facto. Neque intuitu fauorum possunt pœnas remittere, sub eadem pœna. Paulus V. ibid.

Fratres obseruantes circa Moniales, & Missas dicendas in eorum Ecclesijs. Vide, Moniales S. Claræ.

Reuocatæ fuerunt olim paternitates, ac præcedentiæ eis concessæ, siue per superiores, siue per Papam. Greg. XIII. const. 41. Pastoralis.

Fratres isti existentes in Indijs Occidentalibus, cum licentia superioris ordinari possunt à quolibet Episcopo Catholico Diœcesano, vel de licentia Diœcesani, non expectatis interstitiorum temporibus, & extra tempora statuta à iure. Vrbanus VIII. const. 44. Cum sicut.

Fratres obseruantiæ tenentur in pedibus portare calepodia & sandalia aperta, & non aliud. tenentur præter duas tunicas laneam camisiam, seu sudaria portare. alia autem priuilegia circa hæc abrogantur. Vrbanus VIII. const. 49. Sacrosanctum.

Statuta quædam per eos facta circa vestitum & obseruantiam, confirmantur ab Vrbano VIII. const. 49. Sacrosanctum.

Fratres Minores strictioris Obseruantiæ.

Fratres Minores strictioris obseruantiæ instituuntur & approbantur tempore Clementis VII. const. 35. In supremo. Forma gubernij eorum: qui, & quomodo eligendi superiores. debent habere vnum custodem. subditi sunt Generali Minor. obseruantium. ibid. Confirmat idem Paulus V. constit. 114. Admonemur.

Constitutiones, & statuta eorum noua confirmantur à Gregorio XIII. const. 55. Cum illius. Disposita sunt ibi omnia per §§. 22.

Vt fratribus istis darentur à fratribus de obseruantia duo Conuentus in singulis prouincijs, præcepit Pius V. const. 81. Iniunctum.

Fratres isti quomodo debent se gerere circa electionem superiorum, lectorum, & nouitiorum, & alia. Clemens VIII. const. 45. Pro iniuncti per 11. §§.

Circa Gallos, & Belgas quid agendum, sequitur ibid. in seq. cap.

Fratres isti transire non possunt ad Religionem B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum. Clemens VIII. const. 46. Nuper.

Non possunt de nouo facere organa in Ecclesijs, nec permittere, vt in eis alij faciant, si non adsint; possunt tamen tenere, si iam adsint, cum Ecclesias obtinent. Clem. VIII. const. 84. Sanctissimus.

Fratres isti non debent dici noui, quia non sunt nouæ regulæ obseruatroes, sed sunt obseruatores regulæ S. Francisci. Clemens VIII. const. 92. Ex iniuncto.

Fratrum horum Conuentus, bona, bibliothecæ, &c. eis concessa, à nullo possunt occupari, nec impediri. Si quis fratrum id comiserit, actiua, & passiua voce priuatus existit, & excommunicationem incurrit. Clemens VIII. const. 100. Decet Romanum.

Fuit

Fuit eis concessum, vt pssint extra capitulum recipere nouitios ad Religionem, & quomodo obligantur custodes referre ad capitulum quos receperint. *Clemens VIII. const. 106. Sanctissimus.*

Fratres Reformati subditi sunt Generali Obseruantium, *Paulus V. const. 31. Postulat.* Prouinciales, si sunt de Reformatis, habent potestatem ordinariam super custodes, & Reformatos. Si Prouinciales sunt de familia, præcedunt Reformatos, & vt superiores eorum sunt recognoscendi. *ibid.* Quando visitandi sunt Reformati, & Superiores eorum quomodo eligendi. quomodo recipere debent Nouitios, & ad eos quomodo possunt transire fratres de familia. *ibid.*

Fratres isti, ita subditi sunt Commissario Generali Obseruantium in absentia Generalis, sicut ipsi Generali. *Paulus V. ibid. in declarat.*

Fratres isti ad quid tenentur, & quid possunt facere in Capitulis Fratrum de familia; & circa alia, quæ ab istis in Religione fiunt. *Greg. XV. const. 8. Onerosa.*

Portare debent caputium, mozzetam, & mantellum eodem modo, quo fratres de familia, licet pannis vti possint vilioribus. *Vrbanus VIII. const. 12. In supremo.* Non possunt portare soleas, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ & super hoc procedere possunt Superiores, & Ordinarij. *ibid.*

Constitutiones Reformatorum *ab Vrbano VIII.* confirmantur. *const. 13. Romanus per §§. 15.*

Obtinent, vt custodia Bauariæ erigatur in Prouinciam sicut aliæ Hispaniarum. pro Discalceatis, cui subijciuntur prædicti Reformati. *Vrbanus VIII. const. 36. Sacrosanctum.*

Reformati seu Discalceati non possunt ad alias Religiones transire, excepta Carthusiana. *Clemens VIII. constit. 111. Pastoralis.* Habitum eorum nullus potest deferre, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ. *ibid.*

Fratres Reformati Discalceati in Regnis Hispaniæ possunt noua loca erigere, seruatis statutis Concilij Tridentini. *Gregor. XV. const. 26. Alias.*

Fratres Reformati dicti Reccollecti Franciæ, non possunt ferre caputium acuminatum, sed debent ferre rotundum, & mozzetam latam, sicut fratres Minores Obseruantes. *Vrbanus VIII. const. 12. In supremo.* Tenentur portare calepodia, exceptis infirmis *ibid.* Quando in itinere possunt vti soleis. *ibid.*

Fratres strictioris Obseruantiæ Recollecti in regno Franciæ, tenentur deferre caputium rotundum, ac mozzetam largiorem sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, & priuationis actiuæ ac passiuæ vocis, carceratiouis, &c. Superiores sub pœna priuationis officiorum, & inhabilitatis ad ea tenentur hoc obseruare. *Vrbanus VIII. in append. const. 13. Alias à nobis.*

Fratres strictioris Obseruantiæ post completa officia, quem ordinem seruare debent inter se in præcedendo, *Vrbanus VIII. in appendice const. 23. Inter grauissimas.*

Fratres sancti Francisci de Obseruantia Discalceati, in Hispania & Indijs, non possunt esse lectores iubilati, nec titulum aut exemptionem Patrum, nisi qui Ministri fuerunt. *Vrbanus VIII. in append. const. 32. Religiosos.*

Vide, *Fratres.* Vide, *Fratres Mendicantes.* Vide, *Regulares.* Vide, *Regularium priuilegia.* Vide, *Fratres S. Francisci.*

Fratres Reformati Minorum Conuentualium.

Ista reformatio instituitur tempore *Sixti V.* & ab eo approbatur, simulque forma viuendi fratribus Minoribus Conuentualibus Reformatis præscribitur. *Const. 68. Apostolici.* Mantellum longum sub caputio, non supra deferre debent. *Greg. XIV. const. 11. Beati.* Cappuccinos non possunt in Religionem recipere. *ibid.*

Ferre non possunt habitum Cappuccinorum, & pœnæ deferentium. *Greg. XV. constit. 15. Ex iniuncto.* Vide, *Reformati.*

Fratres Amadei, seu Clareni dicti ex Ordine sancti Francisci.

Fratres Amadei vniuntur cum fratribus de obseruantia. *Pius V. const. 53. Beatus.*

Fratres sancti Francisci Discalceati Italiæ.

Fratres Discalceati sancti Francisci in Italia supprimuntur. *Sixtus V. const. 99. Cum sicuti.*

Fratres Tertij Ordinis sancti Francisci, seu Tertiarij.

Tertiarij Ordinis sancti Francisci in domibus proprijs tantum prius degebant; deinde alij regularem vitam eligunt, & approbatio-

tionem ac regulam obtinent *à Leone X. const. 42. Inter cætera*. Cui est inserta regula obseruanda. Præcepta regulæ sunt sub consilio. *ibid. cap. Omnia*.

Hic ordo fuit reformatus *à Pio V. const. 63. Ea est per §§. 21.*

Quolibet trieunio eligere posse visitatorem obtinuerunt, non obstante constitutione *Pij V. Super hoc*. & quomodo id facere possint, *Sixtus V. constit. 28. Romani*.

Fratres isti quomodo celebrare debent Capitula siue Generalia, siue Prouincialia. *Clemens VIII. const. 33. Decet*.

Obtinent confirmationem omnium priuilegiorum, quæ Concilio Tridentino non sunt contraria, *Clemens VIII, const. 51, Pastoralis*.

Prouinciales, & Fratres Prouinciæ Dalmatiæ vniuntur sub obedientia Generalis, seù Vicarij Generalis. *Clemens VIII. const 91, Romani*.

Fratres isti vltra montes tenentur gestare habitum ita diuersum, vt sit coloris, & qualitatis distinctæ à colore fratrum S. Francisci de Paula. Pannus, ex quo fit eorum habitus, debet esse ex quatuor partibus de lana nigra, & vna candida. *Paulus V. const. 66. Inter graues*.

Vide, *Tertiarÿ*.

Fratres, & sorores tertiariæ domi degentes.

Fratres & sorores sancti Francisci sæculares dicti de pœnitentia, in sua domo degentes, seu tertio ordine, ex tempore sancti Francisci instituuntur *A Nicolao IV. const. 2. Supra montem*, obtinent regulam, & priuilegia. Obligationes eorum quæ sunt. *ibid.* Nullum ex regulæ præceptis obligat ad mortalem culpam.

Gaudent gratijs, & priuilegijs omnium Ordinum Mendicantium, & priuilegia his concessa in iudicio faciunt fidem ac si illis fuissent concessa. *Sixtus IV. const. 19. Sacri*.

Tenentur tempore Paschæ recipere Eucharistiam à Parocho. *Leo X. const. 22. Dum intra*. Sic etiam Extremam Vnctionem. Non sunt exempti ab oneribus sæculi, à Iudice sæculari possunt conueniri. si causam dederint interdictio, non possunt eo tempore in Ecclesijs sui ordinis audire diuina. *ibid.*

Tertiariorum domi degentium votum, siue masculorum, siue fœminarum, non est votum Religionis, nec solemne, sed simplex. *Leo X. const. 22. Dum intra in cap. seq. Nuper*.

Vide, *Tertiarij*. Vide, *Oblati*.

Fratres S. Francisci Cappuccini.

Fratres Minores sancti Francisci *Cappuccini* approbantur à Clemnte VII. *anno* 1528. *const. 21. Religionis zelus*. Ex Conuentualibus ortum habere ait ibi Papa. *ibid.* Habitus & modus viuendi, *ibid.* præscribitur, & alia ad eos spectantia. *ibid.*

Cappucini in regnis Hispaniarum possunt noua loca recipere iuxta formam Canonum, & Tridentini Concilij. *Paulus V. const. 27. Ad vberes*.

Possunt recitare officium de sancto Conrado. *Vrbanus VIII. const. 43. Domini*.

Non possunt sine licentia Papæ transire ad laxiorem ordinem. *Vrbanus VIII. const. 91. Iniuncti*. Neque Carthusianos, vel alios similes, sine licentia Generalis in scriptis. *ibid.*

Fratribus Cappuccinis concessit *Clem. VIII.* vt audire possint confessiones sæcularium, *const. 82. Alias*. Et quomodo approbandi. *ibid.*

Alia de Cappuccinis. Vide, *Cappuccini*.

Fratres sancti Francisci de Paula, seu Minimi.

Fratrum sancti Francisci de Paula Religio approbatur *à Sixto IV. anno* 1474. *const. 5. Sedes Apostolica*. Isti Religiosi prius manebant in eremitorio quodam Cosentiæ Calabriæ dicto *Sancti Francisci de Paula*. Confirmatur approbatio *à Iulio II. constit. 10. Dudum*.

Possunt celebrare cum octaua officium sancti Francisci institutoris. *Leo X. constit. 38. Excelsus cap. seq. Licet*.

Quomodo eligendi eorum conseruatores, & quæ sit eorum iurisdictio. *Clemens VII. const. 6. Conquestionum*.

Religio sancti Francisci de Paula inter Mendicantes numeranda. *Pius V. constit. 49. Apostolicæ*.

Quolibet sexennio fratres isti tenentur celebrare capitulum Generale; & non ante. Generalis durat per sexennium: sic etiam Procurator Generalis, seu zelosus. *Paulus V. const. 6. Cum sicut*. Prouinciales durant per triennium: Correctores verò per annum. *ibid.*

Fratres isti non possunt in Religione procurare dignitates, honores, &c. per fauores sæcularium, vel Ecclesiasticorum Princi-

pum

rum, etiam Cardinalium, sub poena priuationis obtentorum, & inhabilitatis ad alia. Superiores verò non possunt ad instantiam dictorum fauorum concedere dignitates, honores, &c. nec gratias facere, aut poenas remittere, sub poena excommunicationis ipso facto. *Paulus V. const.* 17. *Admonemur.*

Obtinent multa statuta prò electione noui Generalis in casu mortis, & pro alijs. *Vrbanus VIII. const.* 17. *Vt ea.*

Obtinent confirmationem omnium gratiarum, & priuilegiorum, quæ non obstant Concilio Tridentino, nec sunt reuocata. *Vrbanus VIII. constit.* 19. *Iniuncti.*

Erigunt vnum Collegium in Regione Montium Romæ pro Natione Calabriæ. *Vrbanus VIII. const.* 5. *Ex iniuncto.* Alias pro hoc Collegio. Vide, *Collegium.*

Fratres Eremitæ S. Hieronymi, & B. Petri de Pisis.

Fratres Eremitæ S. Hieronymi approbantur à *Gregorio XII. const.* 4. *Sacrum.*

Sub vna Congregatione dicta de Fesulis adunantur. & alia spectantia ad eorum superiores, & electiones. *Eugen. IV. const.* 21. *Super gregem.*

Fratres isti Eremitæ, multa priuilegia, ac gratias obtinuerunt ab *Eugenio IV. const.* 12. *Prouenit.*

Huic Congregationi multa concedit *Sixtus IV. const.* 13. *Sedes.* Quomodo debent celebrare Capitulum Generale, & alia ad eam Congregationem spectantia. *ibid.*

Gaudent hi fratres priuilegijs Mendicantium. *Pius V. const.* 125. *Religionis.*

Quomodo debent celebrare Capitulum Generale, & eligere superiores; Studia dirigere, & dare licentiam adeundi Romam. *Gregor. XIII. constit.* 17. *Pro nostri.*

Fratres S. Hieronymi de Obseruantia, quomodo debent electiones facere, & superiores eligere, & alia circa hoc. *Gregorius XIII. constit.* 90. *Ea quæ.*

Duos Nouitiatus obtinent; vnum pro Conuentu Sancti Sebastiani Venetiarum, alium pro Conuentu Sanctæ Mariæ Gratiarum Neapolis. *Clemens VIII. const.* 70. *Ordinis vestri.*

Fratres isti procurantes gradus, dignitates, & honores in Religione, per fauores dominorum quorumcunque, etiam Cardinalium, priuantur habitis, & fiunt inhabiles ad alia. *ibid. in additione cap. Ambitiosam.*

Vide, *Monachi S. Hieronymi.*

Fratres S. Hieronymi Iesuati.

Fratrum horum institutum approbatur, à *Martino V. const.* 11. *Piæ.*

Obtinent, vt dici possint ipsi, soli, fratres S. Hieronymi; & alijs interdicitur. Multas gratias, & indulgentias consequuntur. *Alexander VI. constit.* 9. *Ad sacram.*

Gaudent priuilegijs Ordinis Eremitarum S. Augustini. *Clemens VII. constitut.* 36. *Sacræ Religionis.*

Priuilegia eorum confirmantur à *Greg. XIII. const.* 47. *Spectatus.*

Hæc Congregatio inter Mendicantes, adscribenda est. *Pius V. constitut.* 50. *Romanus.*

Possunt promoueri ad sacerdotium, qui, & quando, & quomodo. *Paulus V. const.* 16. *Religiosos.* In ijs locis, in quibus quatuor sunt in sacris, tenentur recitare officium in Choro. Vbi vero tot non sunt, ad Chorum non tenentur; sed priuatim possunt recitare. & alia ad hanc Congregationem spectantia. *ibid. & in c. p. seq.*

Fratres isti approbati ab Ordinarijs audire possunt confessiones sæcularium in Ecclesijs Parochialibus suorum Conuentuum. *Gregor. XV. const.* 35. *Ex iniuncto.*

Obtinent vt relicto albo caputio, quod portare tenebantur, vti possint alio eiusdem coloris cum tunica. *Vrbanus VIII. constit.* 31. *Onerosi.*

Obtinent Nouitiatum in Conuentu SS. Ioannis, & Pauli de Vrbe. *Gregor. XV. constit.* 5. *Inter multiplices.*

Fratres Humiliati.

Vide, *Humiliare. Humiliati.*

Fratres Ioannis Dei.

Fratrum Ioannis Dei Congregatio pro curandis infirmis instituta, approbatur à *Pio V. constit.* 143. *Licet ex debito.* Sub Regula S. Augustini viuunt. Constitutiones, & norma viuendi. *ibid.*

Confirmatur approbatio à *Clemente VIII. const.* 44. *Romani.* Possunt eligere vnum in Generalem, quomodo debent se gerere in electionibus, & hospitalitate cum alijs, &c. *ibid.*

In quolibet Conuentu habere possunt vnum ex ordine sacerdotem, qui sit professus per sex annos. *Paulus V. constit.* 55. *Inter*

ter alia. Talis sacerdos ad nullum officium, vel administrationem admitti potest in illa Congregatione, & si ex suis demeritis priuatur habitu, statim est suspensus à sacerdotio. *ibid.* Vide infra.

Vrbanus VIII. statuit nè ad sacerdotium aliquis promoueatur, nisi post decem annos professionis. *Constit.*84. *Circumspecta*. Declarat qui sint gradus, & dignitates, ad quas non possunt promoueri sacerdotes. *ibid. in declaratione seq.*

Fratres isti emittentes tria vota substantialia, & quartum de seruiendo infirmis, & viuentes sub obedientia superiorum, sunt veri regulares, & religiosi. *Paulus V. const.*69. *Romanus*.

Hæc Congregatio declaratur Religio. *Paulus V. constit.* 100. *Romanus*. Quomodo faciendæ electiones superiorum, sacerdos non potest in ea habere officium. *ibid.* Confirmantur eorum Constitutiones. *Paulus V. const.* 103. *Ea quæ*.

Fratres isti non subsunt iurisdictioni Ordinariorum, sicut prius. Sed sicut alij Regulares, sunt exempti. *Paulus V. const.* 113 *Romanus*.

Obtinent confirmationem omnium gratiarum, & vt gaudeant priuilegijs omnium Mendicantium. *Vrbanus VIII. constit.*18. *Sacrosanctum*.

Quando, & quomodo habent præcedentiam super quibusdam Mendicantibus; & silentium perpetuum ponitur in hac causa. *Vrbanus VIII. const.*76. *Commissi*.

Est eis interdictum, nè amplius celebrent duas missas. *Vrban. VIII. constit.* 83. *Circumspecta*.

Fratres B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum.

Fratrum B. Mariæ de Mercede religio, & regula approbatur *à Gregorio IX. anno* 1235. *constit.* 9. *Deuotionis*. Regula, *ibid.*

Fratres isti exempti sunt à soluendis decimis, etiam de bonis Ecclesiasticis, quando à Papa imponuntur, vt soluantur Principibus. *Gregorius XI. const.* 3. *Dum salubria*.

Non possunt transire ad alium Ordinem Mendicantium, propter quartum votum. *Calixtus III. const.* 3. *Super gregem*.

Quomodo eligere debent Generalem; qui debent conuenire ad Capitulum; de Procuratore Generali Vrbis, & alia spectantia ad dictum ordinem. *Clemens VIII. const.* 30. *Iis quæ pro. per* 22. §§.

Non possunt recipere ad suum Ordinem fratres Minores Obseruantes S. Francisci. *Clemens VIII. const.* 46. *Nuper*.

Alia obtinent statuta, & moderationes pro electione Officialium, & pro alijs. *Clemens VIII. const.* 68. *Ex pastoralis. per* §§. 28.

Obtinent, vt benedictionem dare possint populo in alijs duobus festis Sancti Laurentij, & Sancti Antonij, sicut in alijs, vt ex concessione *Clemens VIII. constitut.* 79. *Cum nos alias*. Forma benedictionis. *ibid.* Communicatio indulgentiarum, quomodo ab eis facienda, & ad quos extenditur communicatio bonorum operum, quæ fiunt in illa Religione. *ibid.*

Nouas Constitutiones obtinent pro reformatione. *Clemens VIII. constit.* 112. *Decet Romanum: per* §§. 42.

Obtinent confirmationem omnium priuilegiorum, & alia noua. *Sixtus V. const.* 25. *Inter omnes.*

Hic ordo dicitur ibi à Papa reuelatus à B. Maria Virgine. *ibid.*

Fratres de Mercede non possunt recipere Capuccinos, vel alios Regulares strictioris regulæ, ob quartum votum quod faciunt. *Paulus V. constitut.* 50. *Nuper ad nos*.

Gregorius XV. confirmat omnes gratias, & priuilegia concessa ab antecessoribus huic Religioni. *Const.* 22. *Iniuncti*.

Congregatio Reformatorum huius Religionis confirmatur. Sed Generali ordinis est subiecta. *Paulus V. const.* 25. *Inter omnes*. §. 5.

Fratres Reformati huius Congregationis transire non possunt ad fratres Calceatos dictæ Religionis. *Vrbanus VIII. constitut.* 77. *Iniuncti*.

Vrbanus VIII. confirmat omnes gratias, & priuilegia huius Religionis, quæ Concilio Tridentino non sunt contraria. *Const.* 94 *Ex clementi*.

Fratres Reformati huius Religionis transire non possunt ad alias Religiones, nisi ad Carthusianam. *Vrbanus VIII. in append. const.* 2. *alias* 21. *Commissi*.

Idem Pontifex concedit his Reformatis, vt in Africa, & alijs Turcarum partibus possint celebrare in altari portatili, & antediem. Item, vt absoluant fideles ab excommunicationibus in Bulla Cœnæ. *Vrbanus VIII. in append. const.* 3. *alias* 24. *Cum sicut dilectis*.

Fratres Ordinis Seruorum B. Mariæ.

Fratrum horum Religio, denuò approbatur *à Benedicto XI. constitut.* 1. *Dum leuamus*.

Eximuntur ab Ordinariorum iurisdictione.

Vrban.VI. const.6.Sacrosancta.

Fratres Seruitæ, qui habent beneficia Ecclesiastica, vel Pœnitentiariæ, ex dispensatione Papæ, non habent vocem actiuam, vel passiuam in Capitulis, & Conuentibus. *Iulius III. constit.8. Cum sicut.*

Qui in Religione professionem explicitè, vel tacitè emiserunt, non possunt dimittere habitum; neque extra Conuentum morari. *ibid.*

Reformatio huius Religionis fit *à Clem. VI. anno 1346. const. 2. Regimini.*

Iterum sub *Pio V.* reformatur. *Const. 103. Postquam.*

Denuò sub *Clemente VIII.* reformatur, & decreta Reformationis emanant. *Clemens VIII. constit.60. & in additione, c.Ex ijs. per §§.64.*

Non possunt hi fratres per appellationem recurrere ad Tribunalia sæcularia, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ reseruatæ Papæ; priuationis officiorum, & inhabilitatis ad ea. Sed possunt per appellationem recurrere ad Generalem, Viceprotectorem, Protectorem, & Papam. *Clemens VIII. constit. 119. Quoniam.* Consulentes recursum ad sæculares, vel fauentes in eo, easdem pœnas incurrunt. *ibid.*

Seruitæ Montis Senarij prope Florentiam reformantur, peculiares habent Constitutiones, formam viuendi, & Nouitiatum, gubernium, &c. *Clemens VIII. const.80. Decet Romanum. & in addit.*

Facultatem recipiendi ibi Nouitios obtinent, & dispensantur ne in pane, & aqua tantum ieiunent in feria 4. *Paulus V. constit. 76. Sedis Apostolicæ.*

Fratres Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis Captiuorum, & Discalceati.

Fratrum horum Religio approbata est anno 1198. *ab Innocentio III. constit. 1. Operante.*

Confirmatur tamen ab eodem anno 1209. *const. 9. Operante.*

Posse quæstuare pro Redemptione Captiuorum, concedit *Clemens VII. constitut. 7. Gratum.* Impedientes eos excommunicantur. *ibid.* Indulgentiæ, quas consequuntur dantes eleemosynas. *ibid.*

Fratres isti in Regno Portugalliæ, gaudent eisdem priuilegijs, quibus alij fratres eiusdem Ordinis in Regno Castellæ, & Legionis. *Paulus III. constitut. 2. Inter curas.*

Moderatio Regulæ huius Religionis fit *à Clemente IV. constitut.10. In ordine.*

Prælati in hac Religione possunt benedicere ornamenta, & paramenta, seu vestimenta Ecclesiastica, & vasa omnia, ijs exceptis, in quibus est necessarius vsus Chrismatis. *Gregorius XIII. const.31. Exposcit.*

Fratres isti in statu Ecclesiastico non possunt quæstuare pro Captiuorum Redemptione, quia hoc munus, alijs est concessum. *Sixtus V. const.27. Cum benigna.*

Fratres isti quando, quomodo, & quibus possunt communicare bona opera Religionis. *Clemens VIII. const it. 85. Decet Romanum.*

Quando transeunt ad partes infidelium, vt Algerium, & alias Africæ partes, quomodo, & quoties absoluere possunt à casibus Papæ reseruatis, & censuris semel in anno, liberos vero ibi existentes, semel in vita. *Paulus V. const 40. Ex omnibus.* Item eis concessit, vt in aliquibus irregularitatibus dispensare possint & votis, & condonare incerta, dicere missam in altari portatili, etiam in loco profano coram Turcis, & hæreticis. ter in hebdommada celebrare pro animabus Purgatorij, & qualibet vice vnam animam liberare. & alia. Sed ad decennium tantum duratura, hæc concessit. *ibid.*

Fratres Discalceati Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis Captiuorum, obtinent peculiares Constitutiones, & ad primæ Regulæ obseruantiam redeunt. *Clemens VIII. const.62. Ad militantis. per §§. 16.* Forma viuendi. *ibid.*

Fratres Reformati Discalceati, quomodo debent eligere Superiores, Diffinitores, &c. & quantum durant. item diuisio Prouinciarum. *Paulus V. const.59. Ex debito. in addit.*

Fratres isti numerantur inter Mendicantes, & eorum priuilegijs fruuntur. *Paulus V. const.60. Ecclesiæ Catholicæ.*

Fratrum istorum Discalceatorum statuta, iterum *à Paulo V.* approbantur. *Paulus V. const.61. Quæ piè.*

Duo alia vota emittunt, id est, quod non procurabunt, neque per se, neque per alium superioritatem, aut Prælaturam in Congregatione illa. Secundo, quod neque extra eam procurabunt, nec per se, nec per alios; nec oblatam acceptabunt prælaturam. *ibid. Paulus V.*

Fratres Discalceati Sanctissimæ Trinitatis, &c. possunt eleemosynas petere, legata, & alia subsidia pro Redemptione Captiuorum. *Vrbanus VIII. in append. constit. 6. Ex incumbenti.*

Si horum fratrum Discalceatorum Hispaniarum Generalis intra sexennium deficiat, siue ex morte, siue ex priuatione, resignatione, &c. primus Diffinitor vocare debet cæteros Diffinitores, & Prouinciales, &

præſideat capitulo. & qui eligitur ſit Vicarius generalis, habeatque totam Generalis auctoritatem, & duret vſque ad tempus, in quo fieri debebat capitulum, & alia pertinentia ad huiuſmodi electionem. &c. *Vrbanus VIII. in append. conſt* 129. *Iniuncti per* 7. §§.

Obtinent communicationem omnium priuilegiorum Ordinum & Religionum ſiue Mendicantium, ſiue non, exemptiones, &c. omnia diffusè. *Vrbanus VIII. in appendice conſt.* 21. *Redemptoris noſtri*.

Fratres iſti non poſſunt habere conuerſos ſine caputio, quos vocant Donatos, qui profiteantur, ſed omnes vel ſint clerici, vel laici cum caputio. *Vrbanus VIII. in appendice conſt.* 25. *Cum ſicut*.

Fratres iſti Congregationis Hiſpaniarum exempti ſunt à iuriſdictione Generalis Ordinis Calceatorum: & Generalis Diſcalceatorum, à Papa immediatè dependet. *Vrbanus VIII. conſt.* 33. *Ex quo regimen*, *per* §§. 12.

Generalis præfatus Diſcalceatorum electus & confirmatus à Capitulo Generali, nulla alia confirmatione eget, nec etiam Papæ, ſed immediatè poteſt exercere iuriſdictionem. *Vrbanus VIII. in append. conſt.* 36. *Exponi nobis*.

Vide, *Veſtis*.

Fraticellorum Secta.

Fraticellorum Secta, quæ iactabat ſe eſſe de tertio Ordine ſancti Franciſci, extirpatur, & ſub excommunicatione prohibetur, nè vlteriùs reaſſumatur. *Extrau. Ioannes XXII. De religioſis domibus c. Sanctæ Romana*. idem Papa *conſtit.* 3. *Glorioſam*. Vbi damnatur ſecta, & narratur cauſa.

Fraticellorum Secta erat compoſita ex quibuſdam fratribus, qui nolentes ſtare ſub diſciplina Generalis, & Prouincialium Ordinis Minorum, dicentes ſe velle puram regulam obſeruare, à Papa *Cœleſtino V.* obtinuerunt priuilegium ſeparandi ſe à Religione, & manendi ſeparatim: ſed hoc priuilegium non fuit confirmatum à *Bonifacio VIII.* qui ſucceſſit. Item in ea Secta erant alij, qui ab Epiſcopis, & alijs Superioribus obtinuerunt habitum ſancti Franciſci contra formam & ſtatutum Concilij. Item erant in ea alij, qui dicebant, ſe eſſe de tertio Ordine S. Franciſci, & tamen ritus viuendi, quem habebant, non erat in regula. *ibid. Extrau. Ioann. XXII. vbi ſupra & conſt.* 3. *Glorioſam*.

Fraticelli confunduntur, ſeu idem ſunt cum Beguinis & Bizochis: *ibid.*

Errores Fraticellorum omnes numerantur *in conſtitut.* 3. *Ioannes XXII. Glorioſam*.

Fraudans.

Fraudans menſuras & pondera, per 30. dies in pane, & aqua ieiunare debet. *De emptione & venditione cap. Vt menſura*.

Frigiditas.

Frigiditate viri probata, qua impeditur conſummatio matrimonij, poteſt diſſolui matrimonium, & mulier alteri nubere. 33. *qu.* 1. *cap. Quod autem & c. Requiſiuiſti*. Vide, *Matrim. ſolutio*.

Si in hoc caſu mulier negat ſe cognitam à viro, ſtandum eſt dicto viri. 33. *quæſt.* 1. *cap. Si quis accepit*.

Fridericus Imperator.

Coronatur Romæ anno 1452. corona Imperiali à *Nicolao V. conſt.* 4. *Imperiali*. Vide, *Imperator*.

Fructus.

Fructus quomodo poſſunt ſequeſtrari. Vide, *Sequeſtrum*.

Fructus beneficiorum non poſſunt percipi ab abſentibus. *De reſcriptis in 6. cap. fin.* Vide, *Beneficiati quo ad reſidentiam*. Vide, *Reſidentia*.

Fructus prætendere nullus poteſt, ex eo quod impugnauit. *De regulis iuris in 6. regula* 38.

Fructus beneficiorum vacantium, pro aliquo tempore, poteſt ſibi Papa reſeruare. Vide, *Beneficia*. Vide, *Papa*.

Fructus beneficiorum inexacti tempore mortis beneficiatorum, etiam Cardinalium, ad quos ſpectent. Vide, *Beneficiati*. Vide, *Teſtandi facultas*.

Fructus, & eleemoſynæ, quæ ad Capitula Baſilicarum S. Ioannis Laterani, S. Petri, & S. Mariæ Maioris de vrbe perueniunt, diſtribui debent ſolum inter canonicos & beneficiatos inſeruientes diuinis officijs, non vero dandæ alijs, niſi ex infirmitate, vel alia cauſa Eccleſiæ excuſetur eorum abſentia. *Pius IV. conſtitut.* 41. *Cum ſicut*.

Fructus beneficiorum vacantium in regno Neapoli, ſi Papæ ſint reſeruata beneficia, à die vacationis vſque ad diem prouiſionis pertinent ad Cameram Apoſtolicam. *Pius V. conſt.* 26. *Cupientes*.

Fru-

Fructus beneficiorum vacantium in Regno Neapolis pendentes, in quocumque mense vacent, spectant ad Cameram Apostolicam. *Sixtus V. constit.90. Cum sicut.*

Fructus beneficiorum lite pendente. Vide, *Beneficiati*. Vide, *Beneficiales causæ*. Vide, *Lite pendente*.

Fructus indebitè exacti, quolibet modo, restituendi sunt. Nec potest summus Pœnitentiarius absoluere, sic indebitè percipientem, nec in foro conscientiæ, nec extra, nisi facta restitutione. *Pius IV. constit.53. In sublimi.*

Fructus decimarum possunt locari. *Honorius III. ex Ctrone tit. De locato, & conducto c.1.* Vide, *Decimæ*.

Fructus beneficiorum inexacti non includuntur in facultate testandi, concessa à Papa cuicumque personæ, etiam Cardinali. *Vrbanus VIII. const.80. Aeternus. §. 5. & 7.*

De fructibus Curati non residentis, disponit Episcopus in vtilitatem Ecclesiæ. *Concil. Colon. 3. tit. De officiorum, &c. c.9.*

Fructus inexacti non cadunt sub facultate concessa à Papa de testando. Vide, *Testandi facultas*.

Vide, *Beneficiorum reditus*.

Frumentum.

Frumentum, &c. à statu Ecclesiæ extrahi non potest, & pœna. *Gregor. XIII. constitut.50. in declarat. cap. Inter.* & *Clemens VIII. vbi infra.*

Frumentum pro sufficientia vnius anni, tantum potest a qualibet persona, seu familia reseruari, & non amplius, & pœna. *ibid.* & *Clemens VIII. vbi infra. §.6.*

Frumenta extrahentes à statu Ecclesiæ sine licentia Papæ manu subscripta, pœnas incurrunt prima vice triremium ad decennium; deinde capitis, & confiscationis. *Clemens VIII. const.49. Frumenti penuriam.*

Camerarius, quando potest, vel non potest eam licentiam concedere. *ibid.* Vide, *Camerarius*.

Agricultores quantum frumentum possunt extrahere. *ibid.* Vide, *Ecclesiasticus status*.

Fucus.

A fucis abstinere debent omnes, præsertim mulieres. *De consecrat. dist. 5. cap. Fucare.*

Fugiens ad Ecclesiam, vel Crucem.

Fugiens ad Ecclesiam non debet expelli, nec extrahi, sed defendi. *Concil Arausic. 1. c. 5. Dist. 87. can. Eos qui. Concil. Mogunt. c.39.* Sed Rector Ecclesiæ debet componere, si aliquid iniquè egit fugiens. *ibid. Concil. Illerdense c. 8. Aurelian. 1. c. 3. Aurel.4 c.21. Matiscon.2. c.28. Cabil. 2. c. 19. Agathense c.46. Aurelian. 5. c.23. Nicolaus I. ad consulta Bulgarorum c. 95.*

Fugiens ad aliquam crucem, gaudet immunitate Ecclesiæ. *Concil Claramont. c.29*

Fugiens ad Ecclesiam ob crimen commissum, pœnitentiam accipit Episcopi arbitrio. *Nicolaus I. ad consulta Bulgarorum c. 26.*

Fugiens ad Ecclesiam, si sit seruus, data impunitate à Domino, est ei restituendus. *De immunitate Ecclesiarum cap. Inter alia. Concil Aurelian.3. c.5. Aurelian.5. c.23. 17. qu.4. c. Id constituimus. Concil. Epaunense c.39.* Excusari debet à corporalibus supplicijs. *ibid. 17. qu.4. cap. Nullus.* Vide, *Serui*.

Christiani serui Iudæorum fugientes ad Ecclesiam. Vide, *Serui*.

Fugientes ad Ecclesiam, non possunt vmquam extrahi sine licentia Episcopi, & qui extrahit est puniendus, sed prius restituendus extractus. *Concil. Aurelian. 4. c. 21, Concil. Agathense c 46. 12. qu. 2. can. Fugitiui.* Dum extrahitur cum dicta licentia, danda est à iudice securitas, quod sit liber à morte, & debilitate, ac aliis pœnis corporalibus, sed extractus conuenire debet de satisfactione. *Concil. Aurelian.1. c.3. Aurelian 4. c.21. Concil. Illerdense c. 8. De immunitate Ecclesiarum c. Inter alia. Gregorius I. lib. 8. ep. 38.* & *Concil. Claramont. c.30.*

Clerici, qui sine hac conuentione extrahunt fugientes ab Ecclesia, segregentur, seu excommunicentur. *Concil. Illerdense c.8.*

Clerici non possunt extrahere suos seruos ad Ecclesiam fugientes, nisi data securitate de non flagellando, vel aliis pœnis afficiendo, *ibid & 17. qu.4. cap. Nullus.*

Qui fugientes cum licentia Episcopi extrahit cum iuramento de non danda morte, vel alio faciendo, si frangit iuramentum, excommunicetur. *Concil. Aurel. 1. c.3.*

Fugientes ad Ecclesiam per triginta passus circa Ecclesiam sunt immunes, & defendi debent à sacerdote: sed non possunt intra illud spatium intrare in domibus aliorum. alias excommunicantur. *Concil. Cabil. 2. c.19. Concil. Coiacense c.12.*

Fugientes ad Ecclesiam, quando gaudent, vel non gaudent immunitate. *De immunitate Ecclesiæ c. Inter alia.*

Alia de hoc. Vide, *Immunitas*. Vide, *Ecclesia, ad eam confugientes.* Vide, *Latrones.*

Fugitiui.

Fugitiui peruenientes ad aliquos, remittendi sunt ad suos dominos. 12. *quæst.* 2. *cap. Fugitiui, & cap. Iniustum.*

Fugitiui Monachi, vel Clerici, à nullo possunt recipi, & pœna recipientium. *Concil. Tolet.* 13. *c.* 11.

Vide, *Regulares vagabundi*. Vide, *Apostata, &c.*

Fugere.

Fugiendum est tempore persecutionis. *Iulius I. ep.* 2. *c.* 30. *Pelagius II. ep.* 1.

Fuldense Monasterium, & Collegium.

Fuldense Monasterium in Germania, oppido Fulda Prouincia Moguntina, Papæ immediatè est subiectum. *Zacharias ep.* 14.

Collegium Fuldense erigitur. *ibid.* Erigitur pro adolescentibus Germanis cum forma viuendi, & præscriptione studiorum. Ex Camera Apostolica assignantur reditus. 30. alumni esse debent. *Vrbanus VIII. constitut. 96. Quoniam.* Alia pertinentia ad hoc Collegium. *ibid. per §§.* 22.

Fuliensis Congregatio.

Vide, *Monachi*. Vide, *Congregationes quædam.*

Funera mortuorum, quomodo facienda.

Corpus mortuum non potest deferri ad Ecclesiam ante ortum Solis, vel post occasum, nec inter celebrationem missæ Maioris. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 2. *tit. De funeribus, &c.*

In ferendo illud Clerici sequantur crucem suæ Ecclesiæ, & sui Rectoris. *ibid.*

Cum deferendum est corpus defuncti, Clerici adeant Ecclesiam vicinam domui defuncti, ex qua omnes ordinatè prodeant, & mortuum comitentur cantantes preces. *ibid.*

Cum peruenitur ad Ecclesiam, omnes mortuum circumstent celebrantes officia, nec inde discedant, antequam sepeliatur. postea eodem ordine, quo venerant, ex Ecclesia discedant suam crucem præferentes, & ad suam Ecclesiam vadant.

Vestes mortui non accipiantur à Clericis, inuitis hæredibus. *ibid.*

Candelæ quæ funeri applicantur, per hæredes emantur; & sacristiæ remaneant applicatæ, nec possint vendi, sed pro diuinis officiis consumantur: nisi ex Ordinarii licentia ad alium Ecclesiæ vsum applicandæ sint. Sed quarta danda est Cathedrali, seu Parochiæ. *ibid.*

Si hæredes impii nolint candelas pro funere emere, per Episcopum compelli possunt ad emendum, quæ eius arbitrio sunt necessaria. *ibid.*

Corpus mortuorum operiendum est pallio, quod ab Ecclesia gratis omnibus commodatur. *ibid.* Si nobiles, &c. alii pallio serico velint tegi, suis sumptibus emant, & hoc erit illius Ecclesiæ, in quo mortuus sepelitur. *Concil Mediol. ibid.*

Funeralium curatoribus, campanariis, &c. statuatur per Episcopum iusta merces: sic etiam quanto tempore pulsandæ erunt campanæ. *ibid.*

Pauperes, qui modum non habent faciendi impensas pro funere, gratis sepeliantur, & sumptibus Ecclesiæ. *ibid.*

Pro exequiis non est faciendum pactum per Clericos, sed quæ dantur, eleemosynæ titulo accipiantur. *ibid.*

Funerales orationes, laudes, &c. fieri à nullo possunt, nisi de licentia Ordinarii, Qui recognoscat, & probet orationem, &c. *ibid.*

Funerales verò conciones, quæ non sunt ad laudem, sed ad declarandam humanam miseriam, possunt semper fieri absque licentia. *ibid.*

Funeralis quarta. Vide, *Quarta*. Vide, *Sepelire*. Vide, *Sepultura*.

Funeralia, funera, & portio funeralis.

Funeralia defunctorum facienda sine ritu pagano, sine carminibus, conuiuiis, &c. similibus; sed cum luctu, pietate, & canticis spiritualibus. *Post Concil. Arelaten.* 3. *c.* 10.

Funeralia dicuntur illa, quæ cum funere deducuntur (quando agitur de solutione quartæ, &c.) *Extra, de priuileg. cap. Inter cunctas.*

Funeralium quarta per 40. annos non soluta præscribitur. *De præscriptionib. cap. De quarta.*

Funeralium quarta, tantum, soluenda est Parochis à Regularibus, & ad aliud cogi non debent circa funera. *Extra, de sepulturis c. Super cathedram.*
Funeralis portio, quæ soluenda est ab eo, qui sepelitur extra Ecclesiam Parochialem, vel est medietas, vel tertia pars, vel quarta, iuxta locorum consuetudinem. *De sepulturis cap. Certificari.*
Funera mortuorum parum soluere debent, vel nihil. *De simonia cap. Suam.*
Funeralis quarta cathedrali, vel Parochiali soluenda est, etiam si applicata sit Monasterijs, vel hospitalibus, vel alijs; & redeat ad pristinum ius Ecclesiarum. *Concil. Trident. sess. 25. de refor. c. 13.* Non obstantibus priuilegijs, &c.
Funeralium pompæ in statu Ecclesiæ, quales debent esse. *Sixtus V. constit. 52. Cum in vnaquaque.*
Funeralis quarta. Vide, *Quarta.*
Vide, *Exequiæ.* Vide, *Defunctorum funeralia.*

Funus Episcopi, quomodo faciendum.

Episcopo morti proximo existente, tres primi de Capitulo inuitare debent Episcopum vicinum, vel eo impedito alium, qui si viuum inuenerit, iuuet eum, consolando, hortando, &c. similia faciendo. *Concil. Mediolan. 1. part. 2. tit. De funere Episcopi.*
Mortuo iam, Episcopus vocatus functionem exequitur, solemni more, cum Clero sæculari, & regulari. Nihil exigat pro ea functione, neque datum aliquid accipiat. *ibid.*
Cadauer non stet supra terram, plusquam horis 40. neque ex causa expectandi Episcopum venientem ad funus. *ibid.* Interim à Clericis successiuè custodiatur.
Capitulum postea significet eius mortem Episcopis Comprouincialibus, vt pro anima eius orent.
Pro exequijs non accendantur plusquam 24. cerei; expensis Ecclesiæ vacantis; nisi extent bona defuncti, vel alius ex consuetudine faciat expensas.
Anniuersarium quolibet anno fiat pro mortuo Episcopo, quandiu viuit successor eius; & hoc impensis ipsius viuentis. *ibid. Concil. Mediolan.*
Episcopus negligens in faciendo funere pro Comprouinciali Episcopo mortuo, per synodum Prouincialem puniatur. Sic & canonici & clerici. *ibid.*
Cadauer Episcopi mortui ferri non potest ad sepulturam ante obitum Solis, vel post occasum. *Concil. Mediol. 1. part. 2. tit. De funeribus, &c.*
Vide, *Episcopo moriente.*

Furiosus.

Furiosus non potest contrahere matrimonium. *Post epist. 3. Fabiani. 32. qu. 7. c. Neque furiosus.* Sed si fuerit contractum, non separetur. *ibid. De sponsalibus c. Dilectus.*
Furiosus profitendo non obligatur, nisi factus sanæ mentis ratificet. *De Regularibus c. Sicut tenor.*

Fur. Furtum. Furans.

Furtum faciens ex necessitate, excusatur. *De consecr. dist. 5. cap. Discipulos. De furtis cap. Si quis.* Sed saltem leuiter peccat. *ibid.* Tenetur ad pœnitentiam per tres hebdomadas. Si verò restituit, non tenetur. *ibid.*
Furtum in magnis, & paruis committitur. *14. qu. 6. cap. Fur autem.*
Furans, non satisfacit dando pauperibus, sed dare debet domino. *De homicidio volunt. cap. Sicut.*
Furans oleum, ceram, & similia Ecclesiæ, excommunicetur. *Concil. quod dicitur Apostolorum cap. 72.* Vide, *Eccl. inuasores.*
Furantes bona Clericorum morientium, excommunicentur. *12. qu. 2. cap. De laicis.*
Furans hominem, & vendens, pœna capitis puniatur. *De furtis cap. 1.*
Si fures, & latrones occiduntur in furto, non est orandum pro eis. *De furtis cap. Si fures.*
Furem celans ob lucrum, est reus furti. *ibid. cap. Qui cum fure.*
Fur occultus post restitutionem, & pœnitentiam potest ad ordines promoueri. *ibid. c. fin.*
Furibus, si moribundi petant Sacramenta, non neganda. *De furtis cap. Si fures.*
Furantes Ecclesiæ thesaurum, excommunicantur. *Extra, de furtis cap. Infideles.*
Furto commisso in Monasterio, olim Monachi purgabantur, sic. Abbas missam celebrabat, & omnes communicabant. *Concil. Wormat. 1. c. 15. 2. qu. 5. cap. Sæpe contingit.* Nunc fieri hoc non potest.

Furnarij Romæ.

Furnariorum Consules, quam iurisdictionem habent. *Iulius III. const. 18. Cum si ut.*
Eorum debitores summariè cogendi ad soluendum. Nec admittuntur ad cessionem bonorum. *ibid.*

Furnarij Vrbis cæteris creditoribus sunt præferendi, *Gregor. XIII. const. 71. Cum sicut*,

Furnariorum priuilegia. Vide, *Pistores*, Vide, *Consules Pistorum*.

Fustigare.

Fustigare faciens aliquem grauiter, si est Episcopus, per duos menses suspenditur à celebratione Missæ. *De clerico percussore cap. Præterea*.

Futura.

Futurorum cognitio petenda non est à magis sortilegis, &c. *De sortilegis cap. 1.*

Pœnitentia eis imponenda est 40. dierum. Si clericus, per annum, & interim abstineant à ministerio, *ibid. cap. Ex tuarum*. Etiam si sortilegium fuerit simplex, *ibid.* Vide, *Magi*. Vide *Sortilegi*. Vide, *Clerici*.

Futura prædicta à Magis, &c. sæpè Dei permissu accidunt vt dicuntur, *26. qu. 5. cap. Nec mirum*.

Futura multa scire possunt dæmones, quæ, & quomodo, *26. qu. 3. c. Sciendum*.

Futura vt dies Iudicij, Aduentus Antichristi, &c. determinatè non possunt prædici sub pœna excommunicationis Papæ reseruatæ, *Concil. Later. 5. sess. 11. const. 1.*

Futura, vel abscondita prædicentes per artem magiæ, &c. ab Inquisitoribus iudicandi. *Sixtus V. const. 17. Cœli, & terræ*. Omnes species talium superstitionum ibi narrantur.

Vide, *Diuinatio*.

G

Gabellæ.

Gabellarum exemptiones, Romæ quibus competunt post reuocationem *Innoc. X.* Vide, *Exemptiones*. Vide, *Dogana*. Regulares exempti sunt. Vide, *Regulares*.

Gabellas nouas imponentes. Vide, *Excommunicationes in Bulla Cœnæ*.

Gabella vini forensis Romæ pro Lectoribus Studij applicatur, *Leo X. constit. 1. Dum singulare*, & quod superest, pro Conseruatoribus Populi Romani, *ibid.*

Vide, *Exemptio*. Vide, *Dogana*.

Gallia.

Galliæ Regis concordata cum Sede Apostolica circa beneficia dispensanda in Delfinatu, & alia. *Extra, de tregua, & pace cap. Ad uniuersalis*. Iterum renouatur *in Concil. Later. 5. sess. 11. constit. 3. Pater æternus*, & omnia in contrarium annullantur, *ibid.* Vide, *Francia*. Vide, *Rex*.

Galliæ Episcopi quas procurationes possunt ab Ecclesijs exigere. *Extra, de censibus cap. Vas electionis*.

Gallia Rex, & Regnicolæ per *Extrau. Bonifacij VIII. Vnam sanctam*, non euaserunt magis subiecti Ecclesiæ, quam prius erant. *Extra, de priuil. cap. Meruit*.

Galliæ Rex est perpetuus administrator militiæ Sancti Spiritus. Vide, *Equites S. Spiritus*.

Gallicana pragmatica contra immunitatem Ecclesiæ abrogatur *in Concil. Lateran. 5. sess. 11. constit. 3. Pater æternus*, quæ est *const. 10. Leonis X.* Nullus potest ea vti, & pœnæ veniens, *ibid.*

Vide, *Francia*. Vide, *Beneficia in Regno Galliæ*. Vide, *Rex*.

Genetliaca.

Genetliaca ars, est ars obseruandi dies Natales, *26. quæst. 2. cap. Illud quod est. & qu. 3. cap. 1.*

Hæc ars prohibita est Christianis, *ibid.*

Vide, *Astrologia*.

Generalis, & Generale.

Generale interdictum dicitur, non solum illud, quod fit in Prouincia; sed in Terra, vel Villa. *De verbor. signif. c. Cum in partibus*.

Generali rescripto derogatur per speciale. *De rescriptis cap. Pastoralis, §. Quoniam. De off. Legati cap. Studuisti. Concil. Lateran. 3. in append. tit. De appellat. c. 11.*

Generalis Commissarius non potest excessus corrigere, nec priuare beneficijs; nisi id ei specialiter committatur. *De off. Vicarij in 6. cap. Licet*.

Generalis Commissarius non potest conferre beneficia, *ibid. cap. fin.*

Generalis licentia absoluendi à peccatis obtenta à Papa, non sufficit ad absoluendum à casibus Bullæ Cœnæ. *Extra, de pœnit. & remiss. cap. Etsi Dominici*.

Generalis custodiæ corporis Papæ, quas causas ciuiles, & criminales habitatorum Burgi potest cognoscere in prima instantia. Et Gubernator Burgi, &c. *Iulius III.* con-

constitut. 4. *Ad fidei*. Vide, *Gubernator Burgi*.
Generales Ordinum. Vide, *De qualibet Religione*.
Generali Ordinis Minorum confirmare competit electiones Prouincialium, quando sibi videtur confirmanda; & potest eam infirmare. *Clement. de verbor. significat. c. Exiui, in fine*.
Generali ministro deficiente Vicarius generalis facere potest, totum, id quod faceret Generalis, vsque dum Generalis eligatur. *ibid.*
Generales Regularium, quomodo eligendi. Vide, *Regularium superiores*.

Generalium in Religione obligationes, & alia.

Generales Regularium non sunt exempti à Chori seruitio. *Clemens VIII. const.* 50. *Nullus*; *Vrbanus VIII. constit.* 26. *cap. Nullus*.
Generales Regularium habentes redditus, quomodo de eis disponere, & in communi Conuentus ponere possint. *ibid. c. Nullus n.* 11.
Generalis Regularium in fine officij tenetur reddere rationem administrationis, tam publicæ, quam priuatæ. Scribenda est hæc actio, & ponenda est in scripto autentico Capituli, vt si placeat Papæ, possit transmitti. *ibid. n.* 13.
Generales non possunt declarare decreta Reformationis; nec in eis dispensare, sub pœna priuationis Generalatus, & aliorum officiorum, & inhabilitatis perpetuæ ad omnia officia. *Vrbanus VIII. const.* 26. *cap. Nullus n.* 40.
Generales tenentur curare, vt in decretis Ordinis inferantur decreta Reformationis. *ibid. n.* 40.
Generales Regularium possunt ad Iapponem mittere fratres probatos, & doctos ad prædicandum. & assignatur ibi forma, & modus mittendi, ac viuendi eorum, qui mittuntur. *Clemens VIII. constit.* 74. *Onerosa*.
Generales Regularium, quomodo eligendi. Vide, *Superiores Regul.*
Generales Mendicantium habent omnimodam iurisdictionem in suos subditos, omnes scholares studentes, &c. vbique commorantes. *Pius II. const.* 2. *Religiosorum*.
Vide alia, *De Generalibus in qualibet Religione*. Vide, *Regul. superiores*. Vide, *Regul. Reformatio*.

Gentiles.

Gentiles, si petunt manus sibi imponi, fieri possunt Christiani. *Concil. Elibert. c.* 39.
Gentilium ritus sectantes, cum quali pœnitentia sunt recipiendi. *Concil. Ancir. c.* 6. Vide, *Ritus*.
Gentilium vanitas cum eorum literis retunditur. *Dist.* 37. *cap. Si quid*.
Gentilium ritus fugiendi. *Concil. Lucen.* 2. *c.* 73. 26. *qu.* 6. *cap. Non licet*.

Genuflectere.

Genuflectendum non est in diebus Dominicis, & Pentecostes. *Concil. Nicæn.* 1. *c.* 20. *De consecr. dist.* 3. *cap. Quoniam*. *Concil. Turon.* 3. *c.* 37.
Neque toto tempore Paschali, vsque ad Pentecostem. *De ferijs cap. Quoniam. Concil. Lucense* 2. *c.* 71. *Concil. Aquisgr. sub Ludouico Pio c.* 46.
Genua flectenda sunt cum eleuatur Eucharistia, & cum defertur ad infirmos. *De celebrat. Miss. cap. Sanè*. *Honorius III. ex Cirone, de celebr. Miss. c.* 1. Vide, *Eucharistia*.
Genuflectendum est cum Episcopus transiens per loca, benedicit populis. *Concil. Rauennat.* 3. *post Clem. V. c.* 6.

Genus.

Generi per speciem derogatur. *De prebend. in* 6. *cap. Dudum*. *De regulis iuris in* 6. *reg.* 34. Etiam si nulla fiat mentio de genere. *ibid. Dudum*.
Genus humanum. Vide, *Homo*. Vide, *Humanum*.

Germania.

Collatio beneficiorum Germaniæ, quomodo est reseruata Papæ. *Nicolaus V. const.* 1. *Ad sacram*. Si vacant in curia, conferuntur à Papa. Aliæ electiones à Papa confirmantur. *ibid.* Vide, *Beneficia Germaniæ*.
Qui beneficia obtinet in illis partibus contra dispositionem concordatorum, excommunicatur, & nulliter obtinet. *Clem. VII. const.* 41. *Admonet*, & omnia priuilegia contraria annullantur. *ibid.*
Beneficia in Germania, quomodo conferuntur à Papa, iuxta olim concordata pro illa natione. *Gregorius XIII. const.* 41. *Quæ in Ecclesiam*.
Germaniæ pax inter Imperatorem, & alios de

de anno 1648. declaratur nulla, quia Religioni præiudicialis. Vide, *Papa circa res fidei*.

Gladius.

Gladij duo sunt in Ecclesia, vnus spiritualis, & alter temporalis. *De sent. excommun. in 6. cap. Dilecto. Extra, de maiorit. & obed. cap.1.* Vide, *Ecclesiæ potestas*.
Gladij Ecclesiæ mutuo se adiuuant in necessitate. *ibid. c. Dilecto*.
Gladius spiritualis ab Ecclesia ipsa exercendus. *Extra, de maiorit. & obed. cap.1.*
Gladius materialis pro Ecclesia exercendus. *ibid.*
Gladio euaginato intrans in Ecclesiam, committit sacrilegium. pœna istius sit pecuniaria, quæ pro Ecclesia illa soluatur. *Concil.Tribur.1. c.6.*
Gladium in Ecclesia, nemo potest portare, nisi Rex. *Concil. Salegunstadiense c. 8.*

Gloria, & Gloriari.

Gloria in excelsis Deo, cantanda est in Cœna Domini. *De consecrat. dist. 1. cap. Porrò gloria. Nicolaus I. in decretis c.8.* In alijs diebus cantanda. *Concil.Tolet.3. c.13.*
Quare non cantatur à Septuagesima, vsque ad Pascha. *ibid.*
Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto, adiungi debet, *Sicut erat in principio, &c. Concil. Vasense I. c. 3. Vasense 2. c. 5.* In fine Psalmorum dicendum. *Concil. Narbon. c.2.*
Gloriam sanctorum augeri, vsque in diem iudicij non est improbabile. *De celebrat. Miss. cap. Cum Marthæ § fin.*
Glorians de malis est miserrimus. *Dist. 83, cap. Nihil illo.*
Glorians de suo crimine, si est clericus, suspenditur ab officio. *De excessib. Prælat. cap. Quam sit graue.*
Gloriari nullus debet de miraculis, quæ Deus facit per eum. *Gregor.I. lib. 9. ex regest. ep.58.*

Gradus, id est, Dignitas.

Vide, *Dignitas*.
Graduum distributio ordinem conseruat. *Dist.89. cap. vlt.*

Gradensis.

Gradensis Episcopus est Primas, & Patriarcha Venetiæ, & Istriæ. *Leo IX. ep.2.*

Graduatio.

Graduationes, vt Doctoratus, Magisteria, & c. non sunt ritus gentiles, sed Christiani. *Concil. Constantien. contra art.29. Vvicleff.*

Gradus consanguinitatis, & affinitatis.

Gradus consanguinitatis, vsque ad septem numerantur. *35. qu. 5. cap. Series. c. Ad sedem. c. Parentelæ.*
Quomodo computandi sunt. *ibid. cap. Ad sedem.*
Gradus affinitatis, quomodo computandi. *35 qu.5. cap. Porrò.*
Gradus affinitatis vxoris ad virum, etiam pertinent, quia vxor, & vir sunt vna caro. item è contra. *35. quæst. 5. cap. Porrò. Concil. Cabilon. 3. c. 29. Moguntin. sub Leone IV. c.30.*
Graduum parentelæ nomina. *35. qu. 5. cap. Primò.*
Consanguinitatis, & affinitatis arbor, quomodo disponitur. *35. qu. 5.* & eius declaratio. *ibid.*
Gradus consanguinitatis vxoris computandi sunt, sicut gradus viri. *ibid. c. Porrò.* Vide, *Consanguinitas. Concil. Vormatien.1. c.78. Concil. Cabilon. 3. c.29. Mogunt. sub Leone IV. c.30.*
Gradus consanguinitatis, & affinitatis numerantur, vsque dum cognoscitur generatio. *35. qu.2. cap. In copulatione. Concil. Rom. sub Alex.II.*
Gradus consanguinitatis, vsque ad quartum impediunt matrimonium. *Concil.Vormatiense 1. c.78. De consanguinit. &c. c.1. & c. Non debet.*
Vltra quartum non impedit. *ibid. c. Non debet.* Vide, *Matrimonium*. Vide, *Consanguinitas*. Vide, *Affinitas*.
Fratres germani possunt duas sorores accipere in vxores. *Gregorius I. lib.12. epist.31. c.5.*
Gradus consanguinitatis, & affinitatis, quomodo exprimendi ad obtinendas dispensationes à Papa. *Pius V. const.13. Sanctissimus.*
Gradus parentelæ per propinquiores probandi; & si isti deficiant, probandi per antiquiores, quibus nota sit. *35. qu.6. cap.1. & cap. Videtur nobis. Post epist. 3. Fabiani.*
Gradus parentelæ per quot testes debet probari. Vide, *Testes*.
Gradus prohibiti ad facienda matrimonia filios

sunt inter filios, fratres, & sorores, inter filios duorum fratrum; vel duarum sororum; cum nouerca; cum cognata, id est vxore fratris; atque cum secunda generatione. *Gregorius I. lib. 12. epist. 31. c. 6.*

Gradus affinitatis vltra primum non impedit matrimonium, ne sit validum. *De consanguinit. &c. c. Non debet.*

Gradus parentelæ, olim vsque ad septimam generationem erant prohibiti. *Gregor. I. lib. 12. ep. 32. Concil. Antisiodorense c. 27. 28. 29. 30. 31. & 32.* vbi omnes gradus referuntur.

Gradus inter fratrem, & sororem non facit primum, sed inter filium sororis, vel fratris. *Concil. Salegunstadiense c. 11.*

Gradus consanguinitatis, & affinitatis, pro contrahendo matrimonio, possunt ab Ecclesia dispensari. *Concil. Trident. sess. 24. can. 3.*

Vide, *Affinitas.* Vide, *Consanguinitas.* Vide, *Matrimonia prohibita ratione affinitatis, & ratione consanguinitatis.* Vide, *Parentela.*

Grammatica.

Grammaticam ignorans, remouendus est ab Episcopatu. *De ætate, qualit. & ord. præficiend. cap. fin.*

Grammaticam non debet docere Episcopus. Vide, *Episcopus à quibus debet abstinere.*

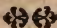
Grangia.

Grangiæ Monachorum, quæ non habent curam animarum, non tenentur soluere procurationes. *Honorius III. ex Cirone, de cappellis Monachorum cap. 1. & de censib. cap. 2.*

Grascia.

Grasciæ Congregatio Romæ *à Paulo V.* confirmata, & eius authoritas declarata. *Constitut. 70. Pastoralis.*

Omnes Constitutiones factæ pro Grascia Vrbis, & status, confirmantur *ab Innoc. X. constit. 7. Et si ea.* Quæ præcipit, & quæ prohibet. *ibid.*

Grassatores Viarum.

Vide, *Ecclesiasticus status.* Vide, *Via.*

Gratia, seu concessio.

Gratia facta in beneficium alicuius, non potest retorqueri contra eum. *De regulis iuris in 6. reg. 61.*

Gratia generalis non præiudicat speciali, sed debet facere mentionem de præcedenti priuilegio. *De rescriptis in 6. cap. Si propter.*

Gratia concessa de prouidendis aliquibus, non expressis personis, mortuo concedente, etiam re integra, non expirat. Si verò personæ sint expressæ, expirat, re integra. *De præbendis, &c. in 6. cap. Si cui nulla.*

Gratia reuocata, quod ius manet in eo, cui fuit facta. *ibid. cap. Si is cui.*

Gratiæ reuocatio nocet expectanti præbendam. *De præbendis, &c. in 6. cap. Quodam.*

Gratiarum reuocatio in beneficialibus, quas personas, & quales gratias comprehendit. *De concessione præbendæ in 6. cap. fin.*

Gratia facta à Principe debet manere. *De regulis iuris in 6. reg. 16.*

Gratia non transit in exemplum. *ibid. regula 74.*

Gratia de obtinendo beneficio, non extenditur ad creatum post datam. *Clement. de rescriptis cap. fin.*

Gratiæ Sedis Apostolicæ, vt faciant fidem, quid requirunt. Vide, *Scriptura.*

Gratia concessa à Papa cum verbo *ad beneplacitum nostrum*, expirat mortuo Papa. Si verò conceditur cum verbo *ad beneplacitum Sedis Apostolicæ*, mortuo Papa, non expirat, sed durat vsque dum à successore reuocetur. *De rescriptis in 6. cap. Si gratiosè.*

Gratia facta alicui, intelligitur sine præiudicio tertij, etiam si sit de restitutione in pristinum. *ibid. cap. Quamuis.*

Gratia posterior derogat priori, etiam si de ea non fiat mentio. *De præbend. &c. in 6. cap. Quamuis.*

Gratiam expectans de beneficio vacaturo, si interim obtinet aliud perdit primum. *Clementina de rescriptis cap. Gratia.* Vide, *Expectatiuæ.* Vide, *Beneficia vacatura.*

Gratiæ dispensationum non possunt habere effectum, nisi prius literæ expediantur. *Vrbanus VIII. const. 6. cap. 52.*

Gratia Principis latissime interpretanda est. *De verborum signif. cap. Olim.*

Gratiæ tangentes interesse Cameræ, debent registrari in Camera, alias sunt nullæ. *Pius IV. const.* 98. Sed nullitatem reuocauit *Vrbanus VIII. const.* 107. *Cum sicut*.

Gratiam, vel iustitiam à Sede Apostolica obtinere per pactum vel pecuniam procurans, quas pœnas incurrit. Vide, *Sedes Apostolica*, vbi diffusè habes omnia circa hoc.

Gratiæ expectatiuæ seù mandata de prouidendo, non possunt concedi. *Concil. Trident. sess.* 23. *de reform. c.* 19. Neque ad vacatura beneficia. *ibid.* Nec in fauorem Cardinalium. Vide, *Expectatiuæ*.

Gratiæ concessæ inquisitis in causa fidei contra stylum, reducendæ sunt ad terminos iuris, ac si non emanassent. *Pius V. const.* 22. *Inter*.

Vide, *Mandans*. Vide, *Mandatum*.

Gratia, & adiutorium Dei.

Gratia Dei est homini necessaria ad operandum sanctè. *Innocentius I. epist.* 24. 25. & 26.

Etiam homines iusti indigent gratia ad benè operandum, & sanctè viuendum. *Innocentius I. epist.* 25.

Gratia est necessaria, non solùm, vt faciliùs impleamus, quod per solum liberum arbitrium possumus; sed vt possimus. *Concil. Mileuit. c.* 5. *Concil. Afric. c.* 80. *Cælestinus I. epist.* 1. *c.* 10. *Concil. Trident. sess.* 6. *can.* 2.

Sine ea homo nec diligere, nec sperare, nec pœnitere potest, vt oportet ad iustificationem. *Trid. ibid. can.* 3.

Sine gratia nullum opus pertinens ad salutem fieri potest. *Concil. Arausic.* 2. *c.* 7. & *vlt. Concil. Trid. sess.* 6. *cap.* 16.

Sine gratia, nec cognoscere, nec appetere potest homo quæ sunt Dei. *Concil. Mogunt.* 4. *c.* 5.

Sine gratia, quam meruit nobis Christus, superare non possumus tentationes. *Innocentius I. epist.* 24. 25. & 26.

Gratiæ necessitatem negans ad bona opera, est hæreticus. *Innocentius I. ibid. Concil. Trid. sess.* 6. *can.* 3.

Sine gratia Dei mandata impleri non possunt. *De consecrat. dist.* 4. *c. Gratia*, & *c. Placuit il* 2. & *il.* 3. & *cap. Quisquis dixerit*.

Sine gratia Dei, nullus potest saluari, nec reparari. *Concil. Arausican.* 2. *c.* 19.

Gratia Dei est necessaria ad resurgendum à peccato. *Cælest. I. epist.* 1. *c.* 5. *Gelasius ep.* 1. *c.* 6.

Gratia Dei est necessaria ad vincendum tentationes, & concupiscentias. *Cælestin. I. epist.* 1. *c.* 6. *Concil. Mogunt.* 4. *c.* 6.

Gratia Dei iuuat, nè peccata committantur, & ad remissionem eorum. *Concil. Mileuitanum* *c.* 3. *Concil. Afric. c.* 78. *De consecr. dist.* 4. *c. Gratia. cap. Placuit il* 2. & *cap. Quisquis dixerit. Cælestinus I. epist.* 1. *c.* 10.

Gratia Dei sanat liberum arbitrium; non tollit illud; imò liberat, illustrat, & rectificat. *Cælestinus I. epist.* 1. *c.* 12. *Concil. Valent.* 2. *c.* 6. *Concil. Senonense c.* 15. *Concil. Trident. sess.* 6. *cap.* 5. & *can.* 4.

Gratiæ Dei adiutorio homo benè vtitur libero arbitrio. *Cælestinus I. epist.* 1. *c.* 7.

A gratia Dei omnia opera bona habent originem. *Cælestinus I. epist.* 1. *c.* 8.

Gratia Dei facit, vt ipsa inuocetur. *Concil. Arausic.* 2. *c.* 3.

Gratia Dei præparat voluntatem hominis, vt ipsa purgetur, velit, ac proficiat, & non ipsa expectat voluntatem. *Concil. Arausic.* 2. *c.* 4.

Gratia præuenit voluntatem hominis, quæ secretiori afflatu contracta se conuertit ad Deum. *Concil. Senonense c.* 15.

Gratia Dei est causa cur homo credat, velit petat, & cætera bona faciat. *Concil. Arausic.* 2. *c.* 6.

Gratia Dei est causa, cur quis voueat. *Concil. Arausic.* 2. *c.* 11.

Gratia Dei acquiri non potest, sine eius auxilio. *Cælestinus I. epist.* 1. *c.* 5.

Gratia præcedit bona opera, vt fiant, & eis præmium debeatur. *Concil. Arausic.* 2. *c.* 18. *Cælest. I. epist.* 1. *c.* 12.

Gratiæ Dei cooperatur homo, & hoc donum Dei est. *Cælestinus I. ep.* 1. *c.* 12.

Gratia excitans, & adiuuans, est initium iustificationis. *Concil. Mogunt.* 4. *c.* 7.

Gratiæ Dei donum est initium fidei, & eius augmentum. *Concil. Arausic.* 2. *c.* 5.

Gratia Dei est ab errore resipiscere, fidem habere, & ad sacramentum Baptismi peruenire. *Cælestinus I. ep.* 1. *c.* 11. *Concil. Arausic.* 2. *c.* 8. *Gelasius ep.* 6. *Concil. Trident. sess.* 6. *can.* 3.

Gratia, perseuerantia vsque in finem, est donum Dei. *Cælestinus I. ep.* 1. *c.* 11. & hoc adiutorium est implorandum pro perseuerantia. *ibid. c.* 10. *Concil. Trident. sess.* 6. *c.* 13.

Gratiæ adiutorium est benè cogitare, & à malis abstinere. *Concil. Arausic.* 2. *c.* 9.

Deus operatur, vt quod ipse vult, nos velimus. *Cælestinus I. ep.* 1. *c.* 12.

Tales nos amat Deus, quales futuri sumus eius dono, non quales sumus nostro merito. *Concil. Arausic.* 2. *c.* 12.

Gratia Dei est diligere Deum. *Concil. Arausic.* 2. *c. vltimo*.

Per gratiam Dei potest homo præseruari ab omni peccato, sed an de facto aliquis extiterit, talis nescitur dicit. *Gelasius in ep. contra hæresim Pelagianam*.

Gratia Dei, quæ datur in Baptismo, & hominem renouat non sufficit ad superandas ten-

tentationes, & concupiscentias, sed requiritur quotidianum adiutorium Dei. *Cœlestinus I. epist.* 1. *c.* 6.

Gratia Dei, quæ nos adiuuat ad benè operandum, non consistit in sola manifestatione legis, vt scilicet sciamus quid agere debemus. *Concil. Mileuit. c.* 4. *Concil. Afric. c.* 78. *Cœlestinus I. ep.* 1. *c.* 10.

Gratia prædestinationis non coniungit homines Christo insolubiliter. *Concil. Constantien. contra art.* 41. *Ioann. Huss.*

Gratiæ Dei adiutorium ad singulos actus bonos necessarium, non datur secundum hominis merita. *Concil. Diospolitanum c.* 7. *Gelasius ep.* 6.

Sed datur gratis ex motiuo misericordiæ Dei. *Concil. Diospol. c.* 8. *& Gelasius ibid.*

Gratiæ auxilio potest voluntas resistere. *Concil. Senonense c.* 15. *Concil. Trid. sess.* 6. *cap.* 5. *& can.* 4.

Gratiæ auxilium circa hominem semper est in promptu, & nè momentum quidem est in quo Deus non stet ad ostium, & pulset. *Concil. Senonen. c.* 15.

Gratia excitans, & præueniens in homine iustificando multa operatur; metuit enim supplicia præfinita peccatis, deflectit à peccatis ad Dei misericordiam, fide tenet, Deum per Christum velle misereri, sibi velle esse propitium, ipsum diligit, & peccatũ odisse incipit. *Concil. Mogunt.* 3. *c.* 7.

Gratia præueniens, excitans, & adiuuans, est necessaria ad iustificationem, vt homo ad eam se præparet. *Concil. Tridentin. sess.* 6. *can.* 3.

Gratia iustificans. Vide, infra *Gratia iustificans*.

Doctrina de gratia, & libero arbitrio, quam sequitur Romana Ecclesia, est illa quam tradit sanctus Augustinus in suis libris, maximè ad Hilarium, & ad Prosperum. *Hormisda ep.* 70. *in fine*.

Quæstiones de gratia & natura cauendæ. *Concil. Valent.* 2. *c.* 6.

Vide, *Adiutorium*. Vide, *Auxilium*.

Gratia sanctificans, seù habitualis.

Gratia informans, & virtutes infunduntur, etiam paruulis in Baptismo. *Concil. Viennen. Gener. Clement. I. de fide Catholica §. Ad hæc.*

Gratia, qua homo iustificatur, non consistit in solo fauore Dei externo, sed est inhærens homini, & sententia contraria est hæresis. *Concil. Trident. sess.* 6. *can.* 11.

Gratia habitualis in hac vita, non potest tantum crescere, vt reddat hominem impeccabilem. *Concil. Vienn. Gener.*

Gratia iustificationis datur à Spiritu sancto, prout vult, secundum mensuram cooperationis, & dispositionis nostræ. *Concil. Trid. sess.* 6. *cap.* 7.

Gratia iustificans non datur solis prædestinatis, sed etiam aliis. *ibid. can.* 17.

Gratia accepta in iustificatione, potest augeri per bona opera. *Concil. Trid. sess.* 6. *cap.* 10. *& can.* 24. Potest conseruari. *ibid.* Vide, *Homo*.

Gratia accepta in iustificatione potest amitti per infidelitatem, & etiam per alia peccata mortalia. *Concil. Trid. sess.* 6. *cap.* 15. *& can.* 27. contrarium est hæresis. Vide, *Peccatum*.

Dum gratia amittitur per peccatum, non semper amittitur fides. *ibid. can.* 28.

Gratia, quæ habetur in Baptismo, si perditur per peccatum, recuperari potest per pœnitentiam. *Concil. Trid sess.* 6. *can.* 29.

Gratia Sacramentorum non ex virtute rerum, nec ex ministri merito, sed ex diuinæ operationis virtute examinanda est. *Concil. Mogunt.* 4. *c.* 11.

De sua gratia an eam habuerit, vel habeat, quisque potest dubitare, non propter efficaciam Sacramentorum, sed propter suam infirmitatem, & indispositionem. *Concil. Trid. sess.* 6. *cap.* 9.

Nullus potest scire se esse in gratia certò, certitudine, cui non potest subesse falsum. *ibid.*

Gratiam amittere non possunt paruuli baptizati, antequam ad annos discretionis perueniant. *Concil. Trid. sess.* 21. *cap.* 4.

Gratia, quæ habetur in Baptismo, delet peccatum originale. *Concil. Trid. sess.* 5. *de peccato originali c.* 5.

Gratia Baptismi, quæ hominem renouat, non sufficit ad superandas tentationes, & concupiscentias, sed requiritur adiutorium quotidianum Dei. *Cœlestinus I. epist.* 1. *cap.* 6.

Gratiæ augmentum habetur in Sacramento Confirmationis. *De consecr. dist.* 5. *c. Spiritus sanctus*.

Gratia, quæ habetur in Sacramento Confirmationis, est gratia roborans. *ibid.*

Vide, *Homo*.

Grauare.

Grauari nullus potest odio alterius. *De regulis iuris in* 6. *reg.* 21.

Grauari non possunt populi à suis Dominis contra statuta Apostolica. *Ioannes XXII. const.* 4. *Paternum*.

Grauari non possunt ab Episcopo clerici, presbyteri, &c. 10. *qu.* 3. *c. Relatum est nobis.*

Grauatus à Metropolitano appellat ad Primatem, vel Papam. 2. *qu.* 6. *cap. Si quis putauerit, & cap. Quoties*.

Grauatum se putans per excommunicationem, interpellare potest sed superiorem. 11. qu. 3. c. Episcopus & c. Si quis clericus. Vide, Appellatio. Vide, Excommunicatus.

Græcus, Græca Ecclesia.

Græci à Latinis Episcopis, & è contra ordinari non debent, si in ritibus ordinatorum sunt diuersi. *De tempor. ordinat. c. Cum secundum.*

Græcus subiectus Latino Episcopo, si ordinatur à Græco sine Latini licentia, impeditur in executione ordinum (si verò cum licentia, toleratur) *De temporibus ordinat. cap. Quod translationem. Clemens VIII. const. 34. Sanctissimus* §. 4. Statuit, vt remaneat irregularis, & indigeat dispensatione Papæ, si Græcus Episcopus sit schismaticus.

Græci sacerdotes coniugati approbati, audire possunt confessiones suorum Parochianorum. *Innoc. IV. const. 14. Sub Catholicæ.*

Græci Episcopi consecrari debent per vnctionem, sicut Latini. *De ætate, qualitate, & ordine præficiend. c. fin.* Vide, *Vngere.*

Græcorum filij possunt promoueri in Ecclesia Latina, nisi adsit scandalum. *De clericis coniugatis c. Cum olim.*

Græci sacerdotis filius licitè promoueri potest inter Latinos, nisi adsit scandalum, *ibid.*

Græci etiam Romano Pontifici sunt subiecti. *Extra, De maioritate, & obed. c. 1.*

Græci clerici, qui continentiam non acceptarunt, si in minoribus contrahunt matrimonium, in sacris vtuntur iam contracto. *De clericis coniug. cap. Cum olim.* Vide, *Clerici coniugati.* Vide, *Clerici circa vxores.* Vide, *Ordinatorum obligationes circa coniugia.* Vide, *Clerici quò ad ordines.* Vide, *Filij clericorum.*

Græci sacerdotes consecrantes in fermentato, non reprobantur. *Gregor. VII. lib. 8. ep. 1.*

Græcus presbyter viduus ferre debet habitum diuersum ab alijs. *Clemens VIII. constit. 34. Sanctissimus* §. 4.

Græci sacerdotes, non possunt ritu Latino missas celebrare, vel officia, neque Latini ritu Græco. & abrogantur omnes licentiæ in contrarium. *Pius V. const. 12. Prouidentia.*

Græci, quid tenentur obseruare, vt communicent cum Latinis. *Innoc. IV. constit. 14. Sub catholicæ.*

Græci putantes polluta altaria, in quibus celebrant Latini, excommunicantur. *Concil. Later. 4. c. 4.*

Græci rebaptizantes baptizatos à Latinis, excommunicantur. *Concil. Later. 4. cap. 4.*

Græci sacerdotes licitè vtuntur vxore, quam acceperunt existentes in minoribus ordinibus ante subdiaconatum. *De clericis coniugatis c. Cum olim.*

Græci sacerdotes, si eorum incuria filij in lecto opprimuntur, & hoc sit occultum, pœnitentia arbitraria sunt puniendi; & abstinere debent per aliquod tempus à celebratione missæ. Si verò sit publicum, publica pœnitentia puniendi, & perpetuo sunt irregulares. *De pœnit. & remiss. c. Quæsitum.*

Græcorum ritus tolerat Romana Ecclesia. *De Baptismo c. fin.*

Quos ritus tolerauit Ecclesia Catholica seù Romana pro Græcis, tam in Baptismo, quam alijs. *Innoc. IV. const. 4. Sub Catholicæ. per c. 26.* Omnes ibi distinctè.

Græci sacerdotes altaria portatilia, ab Episcopis Latinis benedicta, accipere debent, tolerantur eorum throni super altari lapideo, dum celebrant. *Clemens VIII. constit. 34. Sanctissimus* §. 2.

Græci sacerdotes corporalibus in altari, vt Latini vtantur, nisi vtantur tronis pro corporalibus, *ibid.* §. 3.

Græci sacerdotes in necessitate, possunt absoluere Latinos; & vti debent forma absoluendi à Concilio Florentino præscripta; deinde si volunt, recitent orationem deprecatoriam. *Clem. VIII. const. 34. vbi sup.* §. 3.

Græci presbyteri cogendi sunt accipere Chrisma benedictum ab Episcopis Latinis. *Clemens VIII. vbi supra* §. 4.

Græci presbyteri non cogantur accipere alia olea sancta ab Episcopis Latinis, quia hæc ab eis aliter conficiuntur. *ibid.*

Græcus baptizatus à Græco, si vult ordinari ab Episcopo Latino, ab hoc debet prius confirmari cum forma conditionata. *Si non es confirmatus, &c. ibid.* §. 4.

Græci non possunt soluere matrimonia, quò ad vinculum. *Clem. VIII. ibid.* §. 5.

Græci mariti ritum non sequatur vxor Latina, nec è contra. Sed sequitur ritum mariti Latini, si autem hoc fieri non possit, quilibet sequatur suum ritum. *ibid.* §. 5. Vide, *Matrimonium consummatum.*

Græcus sacerdos, antequam celebret per hebdomadam, vel triduum abstineat ab vxore. *ibid.* §. 5.

Græcis Monachis, vel Calogeris, non est committenda cura animarum, nisi in magna necessitate, vel iusta causa. *ibid.* §. 6.

Græci sacerdotes abiurato schismate & erroribus, & instructi in fide, possunt fieri curati, & parochi inter Græcos. *ibid.* §. 6.

Græci tenentur credere quod Spiritus sanctus procedit à Patre, & Filio. *Eugenius IV. in literis vnionis Clem. VIII. constit. 34. Sanctissimus* §. 6.

Græci credentes hunc articulum, non coguntur, seù non tenentur illum pronunciare, nisi adsit scandalum, vel nisi viuant inter Latinos, quia sic tenentur. *Clem. VIII. ibid.* §. 6.

Græ-

Græci tolerantur, vt in die Sabbathi carnes comedant, vbi non est scandalum, & hoc inter eos tantum. ibid. §.6. & prius Innocentius IV. const.14. Sub catholicæ.

Græci tolerantur, vt in Quadragesima, in Sabbatho non ieiunent; ibid. §.6. & Innocent. IV. ibid.

Græcis permittitur commutare ieiunium Sabbathi in alium diem, ad consequendum Iubilæum, quando à Papa præscribitur pro illo ieiunium Sabbathi.

Græci non coguntur ad obseruanda ieiunia Ecclesiæ Latinæ. Clem. VIII. ibid.

Græcus Episcopus Catholicus tenendus est Romæ, qui ordinare possit Græcos subiectos Episcopis Latinis Italiæ, & Insularum adiacentium, si ab eo velint ordinari. Clemens VIII. const.34. Sanctissimus. §.7. Sed literas dimissorias habeant ab Episcopis Latinis; alias sunt irregulares, & dispensatione Papæ indigent. ibid. §.6.

Græcus Imperator recipitur ad vnitatem Ecclesiæ Lugduni à Gregorio X. constitut. 2. Exultat. Sed excommunicatus fuit à Martino IV. const. 1. Michaelem. quia fautor hæreticorum, & schismaticorum.

Græci Imperatoris professio fidei. ibid.

Græci, quam professionem fidei debent facere (cum sua formula) Greg. XIII. constitut.33. Sanctissimus.

Græci subduntur ordinarijs locorum circa ea, quæ pertinent ad fidem, Sacramenta, & cætera spiritualia. Et non solum sæculares, sed clerici, & Monachi, Abbates, Rectores, Episcopi, &c. Pius IV. const. 74. Romanus.

Græci, qui à Romana Ecclesia discedunt ad Græcum Patriarcham, sunt per censuras compellendi ad vnitatem fidei Romanæ, etiam per brachium sæculare. Honorius III. ex Cirone, de Apostatis c.1.

Græcorum Collegium Romæ erigitur. Forma gubernij, redditus, & protector assignantur. Gregor. XIII. const.42. In Apostolicæ.

Græca Ecclesia est filia Romanæ. De Baptismo cap. fin. Vide, Ecclesia Romana.

Græca Ecclesia cum Latina vnita fuit. Eugenius IV. in literis vnionis constit.17. Lætentur. in Concil. Florent. Assignantur in ea omnes principales articuli, in quibus Græci à Latinis discordabant, & concordant, eosque confitentur. ibid.

Græcus Patriarcha in eo Concilio, sedit primus post Papam. ibid.

Vide, Baptismi ceremoniæ, in medio. Vide, Calix. Vide, Chrisma à quo recipiendum.

Gubernator. Gubernium.

Gubernatores status Ecclesiastici, quomodo olim eligendi erant. Ioan. XXII, Extrau. de maiorit. & obed. cap. Ecclesia Romana. Vide, Ecclesiasticus status.

Gubernatoris Romæ iurisdictio, quantum se extendit, præscribitur à Iulio II. const.38. Decet. Ordo præuentionis inter eum, & Marescialium, ac Senatorem. ibid.

Gubernatori Romæ, prohibuit idem Pontifex, nè declaret aliquem excommunicatum, ratione obligationis Cameralis. ibid.

Officiales eius, quolibet anno debent dare sindicatum. ibid.

Gubernatori Romæ concessit Leo X. vt possit delegare causas. Const.8. Et si pro cunctarum. Item, vt in Religiosos Romæ in quibusdam exercere posset iurisdictionem, sic in Burgo, in Palatio Apostolico, & in Castro S. Angeli. postea hæc reformata sunt. Item, vt possit manu Regia, absque iuris sollemnitate procedere.

Præterea habet potestatem promulgandi censuras contra litigantes coram illo, quatenus opus sit. Derogandi Statutis Vrbis, Bandimenta etiam de mandato Papæ facta mutandi, alterandi, & interpretandi. Vt in aliquibus causis ab eo non detur appellatio. Vt omnes illi, sicut Papæ pareant. Vt delegati ab eo à nullo possint sindicari, neque ipse. Leo X. ibid. Vbi maxima legitur authoritas Gubernatoris.

Gubernator Romæ ob sanguinis effusionem, ratione officij factam, mutilationem, &c. non incurrit irregularitatem: neque officiales eius. ibid.

Omnem potestatem, quam officiales Papæ, & ipse Papa exercet in temporalibus, ei concessit. Sed moderata postea fuit, vt infra. Leo X. ibid.

Gubernatori tenetur Baroncellus obedire. ibid.

Gubernatori Romæ, dicenti aliquid esse de mandato Papæ, ei credendum est. Pius V. const.107. Cum Apostolica.

Gubernatoris Romæ reformatio quo ad iurisdictionem; præscriptio eorum, quæ tenetur facere, tam circa audientias, quam circa sportulas. ab eo quando, & ad quem potest appellari. Sixtus V. const. 72. In sublimi. per §§.42.

Iterum reformatur, & præscribitur facultas, & iurisdictio Gubernatoris Romæ à Paulo V. const.71. tit. De Gubernatore Vrbis, diffusè.

Gubernator Romæ non intelligitur exclusus, quando Papa committit alicui facultatem iudicandi in causis criminalibus, cum particula, priuatiuè quo ad alios. Sed ipse

ſe intelligitur cumulatiuè, etiam ſi iudices ſint Cardinales, vel Protectores Religionum; vel iudicandi ſint Regulares. *Vrbanus VIII. conſt.93. Decet.*

Gubernatoris Burgi iuriſdictio ei conceſſa à *Iulio III. conſt.4. Ad fidei*. Fit Capitaneus generalis cuſtodiæ corporis Papæ. Omnes cauſas ciuiles, & criminales habitantium in Burgo poteſt cognoſcere, & iudicare in prima inſtantia. *ibid.*

Baricelli aliorum iudicum, nihil poſſunt in Burgo exequi, abſque eius licentia. Poteſt deputare Baricellum, Procuratorem Fiſcalem, & alios Officiales, & alia quæ poteſt exequi. *ibid.*

Gubernator populi, diuina electione fit. 8. *qu.1. cap. Si ergo.*

Gubernium negandum eſt petentibus, dandum fugientibus. 8. *qu.1. cap. In ſcripturis.*

Gula.

Gulæ vitium eſt edere, abſque indigentia. *De conſecr. diſt.5. cap. Quinque modis.*

Gulæ vitium eſt cibos lautiores quærere. *ibid.*

Gulæ vitium eſt cibos præparare accuratius. *ibid.*

Gulæ vitium eſt excedere in menſura, & quantitate ciborum. *ibid.*

Gulæ vitium eſt aliquando deterius deſiderare. *ibid.*

H

Habitus.

Habitus gratiæ infunditur paruulis in Baptiſmo, & aliæ virtutes. *Clement. de fide, & ſumma Trinit. cap.1. §. Ad hæc.*

Habitus fratrum Minorum, vel ſimilis illi, à nullo poteſt deferri. Vide, *Fratres ſancti Franciſci.*

Habitum Religioſum dimittens, cogatur redire ad habitum, & Monaſterium. 27. *q.1. cap. Si cuſtos Religioſi.*

Habitum religioſum dimittens, carceri tradatur. *ibid. cap. Si homo eſſes*. Vide, *Religio deſeri non poteſt.*

Haſtiludia.

Haſtiludia prius prohibita fuerunt, permiſſa aliquando. *Extrau. Ioann.XXII. De torneamentis. c. Vnde.*

Haruſpices.

Haruſpices ſunt, qui dies, & horas obſeruant, in quibus debeant homines operari. 26. *qu. 3. cap.1.* Iſti etiam exta pecudum inſpiciunt, & ab eis obſeruationes capiunt. *ibid.*

Haruſpicina, & aliæ artes Magicæ, à quo primum inuentæ. 26. *qu. 5. cap. Nec mirum*. Illuſiones ſunt, & præſtigia. *ibid.* Vide, *Magi.*

Hebdomada ſancta.

In hebdomada ſancta curet Epiſcopus, & alij Rectores, nè in officijs tenebrarum fiat rumor, ac ſtrepitus indecorus. *Concil. Mediol. 1. par.2. tit. Communia ratione diuinorum officiorum.*

Hebræi.

Hebræorum libri Talmud comburendi. non poſſunt eos tenere Hebræi, ſub pœnis pecuniarijs, corporalibus, & alijs, etiam vltimi ſupplicij. *Iulius III. conſt.24. Cum ſicut.*

Hebræorum libri, in quibus blaſphemiæ contra Deum, & ſanctos continentur, ſunt Hebræis prohibiti. *ibid.*

Hebræi ſemel in hebdomada tenentur, & & cogendi ſunt ad concionem à Religioſo catholico faciendam accedere, & pœnæ. *Gregor.XIII. conſt.92. Sancta Mater.*

Hebræorum concionator, à quo deſtinandus. *ibid.*

Vide, *Iudæi.*

Henricus.

Henrici I. Imperatoris canonizatio fit ab *Eugenio III. conſtit. 1. Sicut per literas, anno 1152.*

Herbæ.

Herbæ quædam, vel lapides, poſſunt teneri ab Energumenis, modo non ſint incantati. 26. *qu.7. cap. vlt.*

Hæres. Hæreditas.

Hæredes poſſunt ab Epiſcopis, & alijs clericis conſtitui de rebus proprijs. 12. *quaſt.1. cap. Epiſcopi. cap. Manifeſta. cap. Sint*

manifesta. Concil. Toletan.9. c.4. Item 12. *quæst*.4. *cap. Qui sacerdotes*. Vide, *Clerici quo ad testament*.

Filij hæredis exhæredati bona non possunt Ecclesiæ dari; neque hæc potest ea accepta. re. 17. *qu*. 3. *cap. Quicumque*.

Hæres Episcopi, quando hic non habet hæredem, pro suis bonis debet constitui Ecclesia. 12. *quæst*.1. *c.Episcopus qui filios*. Vide, *Episcopus quo ad testamenta*. Vide, *Clerici quo ad testamenta*.

Hæredes non possunt reuocare donationem factam alicui à Domino, ob ingratitudinem donatarij. *De donat. cap. fin.*

Hæres fundatoris Ecclesiæ, debet eam iuuare, 16. *qu*.7. *cap. filijs*. Nihil de Ecclesia potest sibi vsurpare. *ibid. cap. filijs*.

Hæredes de iure naturæ, qui sint. *De testamentis cap. Rainutius*.

Hæredibus litigantibus de Ecclesia reliquiæ ab ea auferantur, 16. *qu*.7. *cap. Si plures*. Et claudenda est Ecclesia, donec de communi consensu statuatur de eligendo Presbytero, qui in ea inseruiat. *ibid.*

Hæreditas ad filios peruenire debet, & hi sunt alijs præferendi. *Ioann.VIII. ep*.109.

In hæreditate succedunt etiam filij, qui nascuntur ante matrimonium ex matre libera, dummodo secutum sit matrimonium. *Concil. Later*. 3. *in append. tit. Qui filij c*.1. & 3. Sic etiam filij, qui nati sunt ante diuortium, vel concepti tempore diuortij. *ibid. c*.5. *De testam. cap. Rainutius*.

Hæreditas alterius à laico non retineatur, alias non absoluatur. *Concil. Claramont. c*.10.

Hæredes eorum, qui hæreticos receptarunt, compelli possunt ad soluendum pœnam illis impositam, si mortui fuerunt absoluti ante satisfactionem. *De hæreticis in 6. cap. Accusatus §. Si vero*. Vide, *Inquisitores*.

Hæredes incendiariorum Ecclesiæ tenentur ad restaurandum damnum. Vide, *Ecclesiæ inuasores*.

Hæreditates relictæ à marito, & vxoribus non sunt diripiendæ à Dominis sæcularibus. *Honorius II. constit. vnic. Carissimus*.

Hæredes excommunicatorum, qui sunt mortui cum securitate de danda satisfactione, tenentur satisfacere. *De sent. excomm. cap. A nobis*. *De sepulturis c. fin.*

Hæres vsurarij tenetur ad restitutionem. *De vsuris cap. Tua nos*.

Hærede constituto Monasterio, si aliquis opponit sibi deberi hæreditatem, quia Monachus non habet hæredes, quid agendum. *De probat. cap. In præsentia*.

Hæreditatem petenti, si opponitur exceptio natiuitatis, hæc prius debet probari. *De ordine cognitionum cap. Tuam*.

Hæres verus esse potest aliquod Monasterium, si instituatur hæres. *De probat. cap. In præsenti*.

Hæredes per Episcopum, cogendi sunt ad exequendum vltimas voluntates testatorum. *Concil. Lateran*.3. *in append. tit. De sepulturis c*.5. *De testam. cap. Si hæredes*. Vide, *Episcopus circa testamenta, & circa vltimas voluntates*. Vide, *Episcopi iurisdictio*. Vide, *Testamenta*.

Hærede non implente testamentum, interdicitur res relicta, & emolumenta eius, vsque dum satisfaciat. *Concil. Colon*.2. *parte* 13. *c*. 10. *De testamentis cap. Si hæredes*.

Hæres compellitur ab Ecclesia ad satisfaciendum votum vltramarinum factum à defuncto. *De voto, & voti redempt. cap. Licet vniuersalis*.

Hæredes hæreticorum. Vide, *Hæreticorum pœna, &c.*

Hæresis.

Hæresis græcè idem sonat, quod latinè electio, eò quod hæreticus eligit doctrinam, quam putat esse meliorem. 24. *qu*. 3. *cap. Hæresis*. Vide, *Diuisio*.

Hæresis differt à schismate, quia illa dicit peruersum dogma, hæc diuidit à capite. *ibid. cap. Inter*.

Hæresis prima post Christi aduentum fuit hæresis Simonis Gethæi Samaritani, de simonia, quia credidit, donum Spiritus Sancti posse vendi. *Gregorius I. lib*.7. *ep*.5.& *lib*.7. *ex regest. ep*.112. & 116. *Gregor. VII. lib*.9. *ep*.34. & hæc est peior omni alia etiam Macedonij, & quare. 1. *qu*. 1. *cap. Eos, qui*.

Hæresis semel damnata, non eget amplius damnari. 24. *qu*.1. *cap. Maiores*.

Hæresis damnata à Sede Apostolica, fugienda est ab omnibus. *Martinus I. ep*.13.

Hæresim semel damnatam amplectens, vel author damnandus est. 24. *qu*.1. *cap. Acacius*.

Hæresis omnino fugienda. *Lib. 6. constitut. Apost. c*.1.

Hæreses damnatæ à Concilio Gangrensi; & superstitiones, quænam fuerunt. *Dist*. 30. *per capita* 17.

Hæreses omnes semper à Sede Apostolica damnatæ, & destructæ. 24. *quæst*. 1. *cap. A recta, cap. Memor sum*. Vide, *Ecclesia Romana*. Vide, *Papa*.

Hæresis est sentire contrarium ab eo, quod sentit Papa cum magna parte Ecclesiæ, etiam si non sit definitum per Concilium. *Leo X. const*.40. *Exurge*.

Hæresi semel damnata, omnes qui in eam incidunt, similiter puniendi. 24. *qu*.1. *cap. Acacius non fuit*.

De hæresi damnato authore, etiam socij intelliguntur damnati. *Gelasius ep*.11. & 13.

Hæresis abiuratio.

Hæresim abiurantes prima vice, absoluuntur, eisque pœnitentia imponitur, *De hæret. in 6. cap. Vt officium*.

Abiuratio, de omnibus hæresibus fieri debet. *Gregorius I. lib. 9. ex regest. ep.61.*

Hæresim abiurans propter vehementem suspicionem, si labitur in hæresim formalem, censetur relapsus; & sic punitur. *De hæret. in 6. cap. Accusatus*.

Si de leui abiurauit, & postea labitur in formalem, non censetur relapsus; sed grauius punitur. *ibid.*

Hæresim abiurans, si postea vniuersaliter fidem negat, vel in eamdem, vel in aliam hæresim incidat, iudicatur vt relapsus. *ibid. §. Cum verò*.

Hæresim abiurans, si postea fauet hæreticis, donat, munera mittit, &c. vt relapsus habetur. *ibid. c. Accusatus. §. Illa quoque*.

Abiurans fictè, morte puniendus. *Innocentius IV. constit. 1. Cum aduersus*. Vide, *Abiuratio*.

Hæresis abiuratio cum stipulatione facienda. *Concil. Hispal. 2. c. 12.*

Hæretici abiurantes dato iuramento, de amplius non faciendo, absoluuntur. *Clemens VIII. const. 22. Placuit*.

De hæresi conuictus abiurare tenetur, & iurare se numquam illi vel alteri adhæsurum, & acceptare pœnitentiam condignam, etiam perpetuam immurationem, nec alios docebit, aut hæresim fouebit. *Concil. Constant. sess. vlt. in constitut. Martini V.*

Abiurare nolens suspectus de hæresi, tradendus est brachio sæculari. *De hæret. cap. Ad abolendam*.

Fauentes hæreticis non recipiendi, nisi abiurata eorum hæresi. *Concil. Lateranen. 3. c.27.*

Hæresim abiurantes, pœnitentiam impositam exequi tenentur. *Concil. Aurelianen. 4. c. 8.*

Abiurare nolens, vt hæreticus est tractandus. *Martinus V. constitut. 1. Inter cunctas. §. 14.*

Hæretici, vel suspecti de hæresi, nolentes abiurare solemniter, & pœnitentiam quamcumque, etiam per immurationem acceptare, & dare cautionem de non credendo amplius illis, vel alijs erroribus, vt hæretici puniuntur. *Martinus V. const. 1. Inter cunctas cap. Quod super. §. 14.*

Hæreses extirpandæ.

Hæreses sine mora profligandæ. *Gelasius ep. 6. Hormisda ep. 8. Concil. Senon. c. 17. & 18. Innocentius III. constit. Inter cætera*.

Hæreses non extirpans Episcopus. Vide, *Episcopus*.

Hæretici exterminandi. *Honorius III. const. 1. Has leges*. & ex decreto etiam Imperatoris. Vide infra, *Hæretici non tolerandi*.

Hæretici, & hæreses eorum, qui dicebantur Apostolici ordinis, damnantur ab *Honorio IV. const. 1 Olim*.

Hæreses Ioannis Vvicleff, & Ioannis Hus, damnantur *à Martino V. constit. 1. Inter cunctas*.

Hæreses Martini Lutheri, damnantur *à Leone X. const. 40. Exurge*.

Hæreticus, & eorum proprietates.

Hæretici sunt, qui Euangelicis authoritatibus, Apostolicis literis, vel Propheticis oraculis resistunt. 24. *qu. 3. cap. Quid autem*.

Hæreticus esse non dicitur, qui non est pertinax. 24. *qu. 1. cap. Dixit. cap. Quia in Ecclesia*.

Hæreticus est, qui in damnatam hæresim incidit. 24. *qu. 1. cap. Acacius*.

Hæreticus est, qui correctus, vt sane sapiat, resistit. 24. *qu. 1. cap. Quia in Ecclesia*.

Hæreticus non est, qui non sua audacia, sed alieno errore seducitur. 24. *qu. 1. cap. Dixit*.

Hæreticus est, qui quod prauè sapit contumaciter defendit. 24. *qu. 3. cap. Quia in Ecclesia*.

Hæreticorum bellis, Ecclesia instruitur. *Gregorius I. lib. 7. ep. 3.*

Hæretici cur permittuntur à Deo? 24. *qu. 3. cap. Ideo diuina c. vlt.* (vt Catholici discant scripturas.)

Hæretici dicuntur Christiani, qui ad Iudaismum transeunt, vel redeunt. *De hæreticis in 6. cap. Contra*.

Hæreticus iudicatur, qui suspectus de ea excommunicatus per annum non comparuit. *De hæreticis in 6. c. Cum contumacia*.

Hæretici sunt, qui fidem negant, vel fateri simulant. *Nicolaus I. in decretis tit. De iudicijs c. 11.*

Hæreticorum primus in Ecclesia Christiana fuit Simon Gethæus Samaritanus; & primi eius successores fuerunt Dociteus, Menan-

nander, Basilides, &c. *Lib.6. const. Apost. c.7.*

Hæreticorum multa nomina, & Sectæ. 24. *qu.3. cap. Quidam.*

Hæreticus est ille qui Sacram Scripturam, falso sensu declarat. 24. *qu.3. cap. Hæresis. Concil. Later. sub Martino I.*

Hæreticus veritatem cum mendacio mutat. 24. *qu.1. cap. Transferunt.*

Hæretici sunt, qui hæreticorum doctrinam defendunt, & laudant. *Concil. Constantinopol.2. act. & confessu 1.*

Hæretici sunt, qui male sentiunt de Sacramentis Ecclesiæ. *De hæreticis cap. Ad abolendam.*

Hæretici publici sunt, qui vel contra Catholicam fidem publicè prædicant, vel profitentur, seu defendunt suum errorem; vel à suis Prælatis sunt conuicti, vel confessi, vel per sententiam condemnati sunt de hæresi. *De verbor. significat. cap. Super quibusdam.*

Hæretici delictum secundum, confirmat primum. *Martinus I. ep.12.*

Hæreticus est, qui de Sacramentis Ecclesiæ sentit aliter, quam sentiat Ecclesia Romana. *Concil. Constant. sess. vlt. in constit. Martini V.*

Vide, *Accusare*. Vide, *Apostata à fide*. Vide, *Fidem deserens*. Vide, *Lapsi*.

Hæretici ab Ecclesia sunt separandi.

Hæretici segregandi, & diuidendi sunt ab alijs fidelibus. 24. *qu.3. cap. Resecandæ. Gregor. I. lib.7. ex regest. ep.6. Concil. Roman.1. sub Leone I.*

Hæretici diligenter quærendi, & extirpandi, ne alios inficiant. *Gregorius VII. lib.7. epist.18.*

Episcopi, & Archiepiscopi omni anno tenentur visitare Prouincias, & Diœceses suspectas de hæresi. *De hæreticis cap. Excommunicamus. §. Adijcimus.* Vide, *Episcopus in causis fidei.*

Statuta contra hæreticos, omnino obseruanda, & à quatuor distinctis personis scripta in libris conseruanda; id est, in Archiuio Ciuitatis, apud Diœcesanum, apud fratres Prædicatores, & apud fratres Minores. *Innocentius IV. const.9. Ad extirpanda. §.38.*

Hæretici non sunt tolerandi.

Hæretici nullo modo sufferendi sunt. *Liberius ep.13. Ad Anastasium.*

Hæretici sine mora damnari debent. *Hormisda ep.8. Concil. Senon. c.17. & 18.*

Hæreticorum inquisitio, sæpè facienda. *Innoc. IV. constit.9. Ad extirpanda. §.31.*

Hæretici dicti Ordinis Apostolorum, damnantur *ab Honorio IV. constit. 1. Olim felicis.*

Hæreses omnes Ioannis Vvicleff, & Ioannis Huss, damnantur *à Martino V. constit.1. Inter cunctas.*

Vide, *Hæreses extirpandæ.*

Hæreticorum punitiones, & pœnæ.

Hæretici, vel suspecti vocari possunt ex quolibet loco etiam remoto, & reuocatur Constitutio *Bonifacij VIII.* in contrarium. *Martinus V. const.1. Inter cunctas. cap. Quod super. §.15.*

Hæretici, quomodo examinandi, & interrogandi per 37 interrogationes. *ibid.*

Hæretici sunt excommunicandi, id est, declarandi excommunicati. 24. *quæst.3. cap. Notandum.*

Hæretici ipso facto cadunt à propria dignitate, quæcumque illa sit, siue Regia, siue Imperialis, Episcopalis, Cardinalitia, &c. & priuantur beneficijs. *Paulus IV. constit.19. Cum ex Apostolatus.*

De facto sunt excommunicati in Bulla Cœnæ. Vide, *Excommunicationes in Bulla Cœnæ. De hæreticis cap. Excommunicamus. Concil. Later.4. c.3.*

Hæreticus perseuerans, & impœnitens, damnatur. *De hæreticis cap. Firmissimè. & cap. Ad abolendam.*

Hæretici, vt rei læsæ maiestatis puniendi. *Innocentius IV. const.1. Inconsutilem.*

Hæretici puniendi, etiam si habent saluum conductum, si sunt pertinaces in suis dogmatibus. *Concil. Constantien. sess.19.*

Hæretici antequam damnentur, citandi sunt ad comparendum. *Concil. Constantien. sess.6. in causa Hieronymi de Praga. Leo X. in const.40. Exurge, in fine.*

Hæretici carcerati tenendi sunt separati ab alijs. *Innocent. IV. const.9. Ad extirpanda. §.22.*

Hæretici clerici spoliandi sunt officio, & beneficio; & tradendi brachio sæculari, nisi pœniteant, & abiurent hæresim coram Episcopo. *De hæreticis cap. Ad abolendam.* Vide, *Hæretici clerici.*

Hæretici damnati, longissimè ablegandi. *Cœlestinus I. ep.11.*

Hæretici relapsi, & fictè abiurantes, morte mulctandi. *Innoc. IV. const. 1. Cum aduersus.*

Hæreticorum domus destruendæ. *Innoc. IV. const. 1. Inconsutilem.*

Hæreticorum domus, in quibus fiunt conuen-

ticula, fisco sunt applicanda. *Leo I. in ep.59 ad Concil. Calcedon.*

Hæreticorum nomina in quatuor libris scribenda, & omni anno publicanda. *Innocentius IV. const.9. Ad extirpanda.*

Hæretici possunt capi, & fieri serui capientium Catholicorum. *Concil. Lateran. 3. c. 27.*

Hæreticorum bona confiscanda, etiam si filios habeant Catholicos. *De haret. cap. Ad abolendam.* Sed redeuntibus ad cor (nisi relapsi sint) possunt eis restitui bona. *ibid, Innoc.IV, const.8. Cum fratres.*

Hæreticorum bona ipso iure sunt confiscata. *De haret, in 6. cap. Cum secundum.*

Hæc confiscatio fieri non potest per Principes sæculares, nec executioni mandari, nisi post latam sententiam hæresis à iudice Ecclesiastico. *ibid.*

Confiscatio bonorum hæreticorum damnatorum, in statu Ecclesiæ facienda est per ministros Papæ, in terris Principum per alios. *De haret, cap. Vergentis.*

Bona hæc confiscata non possunt eis restitui, nisi reuertantur ad cor, & domini voluerint eorum misereri. *ibid.*

Neque filijs hæreticorum sunt concedenda bona confiscata, nisi parentes conuertantur, & ex misericordia domini voluerint eis concedere. *ibid.* Vide, *Confiscatio.* Vide, *Bona.*

Bona confiscata non possunt à Diœcesanis appropriari, neque pars eorum pro expensis capi; sed Cameræ Apostolicæ sunt applicanda. *Extra, de haret. cap. Ex eo.*

Hæreticorum bona confiscata, pro dispositione Papæ conseruanda sunt, *Alexander Quartus const.21. Discretioni.*

Ob hæresim mariti non possunt confiscari bona vxoris, nisi vxor cum hæretico marito, scienter contraxerit. *De haret. in 6. cap. Contra.*

Clericorum damnatorum bona fisco Ecclesiastico applicanda. *De haret. cap. Excommunicamus. § Damnati.*

Confiscatio fieri potest, etiam si quis declaretur hæreticus post mortem. *De hæreticis in 6. cap. Accusatus. §. In eo verò.*

Hæreticorum bona confiscata non accipiantur, nisi post sententiam de hæresi contra eos promulgatam, *Concil.Constantien. in const. Martini V.*

Confiscatio hæreticorum, nullo modo relaxanda. *Innoc.IV. const. 9. Ad extirpanda.* §.33. Bona confiscata, quomodo diuidenda. *ibid.* §.34.

Electi in Episcopos, Cardinales, &c. si sunt hæretici, nulla est electio. *Paulus IV, const.19. Cum ex Apostolatus.*

Electio hæretici in Papam, est nulla, Item, & omnia acta, quæ facit. *ibid.* Vide, *Papæ electio.*

Hæreticus (impœnitens, vel relapsus,) damnatus, tradendus est potestati sæculari: si clericus prius degradandus. *Concil. Later.4. c.3.* Bona confiscanda. & si clerici sint, bona applicantur Ecclesijs. *ibid. c.3. & Later. 3. c.27. De haret. cap. Ad abolendam.*

Hæretici, & eorum receptatores, & defensores, cuiuscumque gradus, exempti, vel non exempti, possunt excommunicari, carcerari, interdici, priuari dignitatibus, beneficijs, feudis, monasterijs, gradibus omnibus, siue sæculares sint, siue clerici, vsque ad degradationem inclusiue, immurari, & tradi brachio sæculari. *Concil. Constantien. sess.vlt. in const.Martini V. circa finem.*

Hæretici possunt comburi, & hoc non est contra Dei voluntatem. *Leo X. in constitut.40. Exurge.*

Pœnæ contra hæreticos, per sæculares Principes executioni dantur. 23. *qu.5. cap. De Liguribus. & c. Quali vos, De haret. cap. Excommunicamus. §. Damnati. Concil. Mileuit. c. 11.* statim ab eis accipiendi. *Concil. Constant. in constitut. Martini V. Innoc.IV. const.9. Ad extirpanda.*

Hæretici possunt tradi curiæ sæculari (vt morte mulctentur) vel carceri perpetuo immurari. Reformatio *Cleri Germaniæ c.24.*

Hæretici non gaudent immunitate Ecclesiæ, si ad eam fugiunt. *Ioannes XXII. const.1. Ex parte.*

Hæretici religiosi, immurationis pœna puniendi, & grauius quam sæculares. *De haret, in 6. cap. Accusatus. §. fin.*

Hæretici sunt infames, & intestabiles. *Clemens VII. const.22. Placuit.*

Hæreticorum fidelium bona quilibet fidelis potest sibi acquirere, & personas captiuare, & in seruitutem redigere. *ibid. Concil. Later.3. c.27.*

Hæreticorum pœnæ statim à sæculari magistratu, iudice, &c. exequutioni dandæ, non obstante appellatione. alias excommunicantur, & fiunt suspecti de heresi. *De haret. in 6. cap. Vt commissi.*

Vide, *Hæreticorum multæ inhabilitates.*

Hæreticis non communicandum in diuinis, ac ritibus, & pœna.

Cum hæreticis communicans clericus in oratione, excommunicatur. & si alios ad id hortatur, est damnandus. *Concil. quod dicitur Apostol. c.45.* Vide, *Orare.*

Non possunt admitti ad Ecclesiam hæretici, neque intrare in eam possunt, manentes in hæresi. *Concil. Laodicen. c.6.*

Hæ-

Hæreticorum loca, orationis gratia frequentantes, excommunicantur. *Concil. Laodi. can. c.9.*
Cum hæreticis, aut schismaticis orandum non est. *Concil. Laodic. c.33. Concil. Carthag.4. c.72.* Neque cum eis psallendum, *ibid.*
Eorum ritus, & alij similes illis fugiendi. *Gregor. I. lib.1. ep.41.*
Hæreticorum templa adire non licet. *Lib.2. const. Apost. c.61.*
Ab hæreticis non potest accipi communio, seu Eucharistia. 1. *quæst.* 1. *cap. Superuenientes.*
Quam pœnitentiam subire tenetur, qui eam accipit, 24. *quæst.* 1. *cap. Si quis dederit.* Vide, *Communio.*
Nec tempore Paschæ ab hæretico accipi potest communio. 24. *qu.*1. *cap. vlt.*
Hæreticorum eulogiæ non recipiendę. *Concil. Lucense c.70.*
Hęreticis, aut fautoribus non sunt danda Sacramenta, sub pœna priuationis officij. *Innocentius IV. const.*18. *Nouerit.* Vide, *Sepelire.*
Neque possunt sepeliri in sacro, sub pœna excommunicationis, & sepeliens proprijs manibus, tenetur eos extumulare. *Innocentius IV. ibid.* Vide, *Hęretici moribundi, & mortui.*

Hæreticis non communicandum in vllo, & pœna.

Cum hęreticis, neque in sermone domi, aut alibi communicandum. communicans, excommunicatur. *Concil. quod dicitur Apostol. c.11. Lib 6. const. Apost. c.18. & 25.*
Neque in donis cum eis est communicandum. *Concil. Laodic. c.37. Fabianus ep.1.*
Neque in conuiuijs potest cum eis communicari. *Concil. Carthag.4. c.70.*
Eorum colloquia, & omnis communicatio fugienda. *Concil. Roman. 1. sub Leone I. Hormisda ep.16.* & pręsertim à Religiosis. *ibid.* 24. *qu.*1. *cap. Omnis, qui credit. cap. Quę dignior. & cap. Clericus hęreticorum.* 24. *qu.*1. *cap. Nec quisquam. Concil. Tolosanum c.13.* Nisi ex causa conuersionis. *ibid.*
Communicans cum hęreticis, est excommunicatus. *Concil. Tolos. c.13.*
Hęreticorum consolationem quęrentes, si sanę mentis sunt, non excusantur, si eam obtinent cum alic... sunt mente. *Alexander IV. const.*13. *Ex parte.*
Vide, *Excommunicatio, &c.*

Hæretici reuelandi.

Hęretici sunt reuelandi Inquisitoribus, sub pœna excommunicationis. *Innocent. IV. const.* 18. *Nouerit.*

Hæreticis à solo Papa fit generalis condonatio.

Hęretici omnes Portugallię, obtinent condonationem *à Paulo III.* & eorum filij, ac descendentes rehabilitantur, ac si patres eorum non fuissent hęretici, & alias gratias obtinent. nomina tamen eorum describenda iussit in peculiari libro. *Constit.* 8. *Illius.*
Idem fecit *Iulius III.* cum alijs hęreticis, aliorum Regnorum, pręmissa aliqua pœnitentia. *Const.6. Illius.*

Cum hæreticis non facienda matrimonia à catholicis.

Puellę Christianę catholicę, cum hęreticis non possunt nubere (alias per quinque annos maneant excommunicatę.) *Concil. Elibert. c.16. Concil. Laodic. c.10.* Nec è conuerso, *ibid.* Et solum permittitur, quando coniux hęreticus, vel hęretica, promittit venire ad fidem. *Concil. Laodicen. c.31. Concil. Carthag.3 c.12. Post Concil. Tolet.17. c.20. Concil. Calced. c.14.* Vide, *Catholicus.*
Per hęresim non soluitur matrimonium. *Concil. Trident. sess.* 24. *can.*5.
Vide, *Matrimonia prohibita ratione diuersi cultus.*

Hæreticorum multæ inhabilitates, & incapacitates.

Hęretici non possunt accusare catholicos. *Concil. Carthag.* 7. *c.* 2. *Anacletus epist.*1. *Caius in epist. decret. Nicolaus I. in decr. tit. De iudicijs c.*11. 3. *qu.* 4. *cap. Beatus,* & *cap. Si quis.* 2. *qu.*7. *cap. Alieni. cap. Non potest. cap. Pagani.* 6. *qu.*1. *cap. Cum maiores.*
Hęreticus potest accusare hęreticum. 2. *qu.*7. *cap. Si hęreticus.*
Hęretici non sunt capaces donationum. *Concil. Carthaginen.*1. *c.*13. Vide, *Donatio.*
Neque sunt capaces legatorum. *Concil. Afric. c.60.*

c.60. Vide, *Legata*. Vide, *Testamenta*.

Hæreticus non est capax dignitatis Ecclesiasticæ. *Simplicius ep.17*. Neque alterius est capax. *Nicolaus III. const.2. Nouerit*. *Innocent.IV. const.18. Nouerit*. Et si ordinatur, est deponendus. *Concil.Nicæn.1. c.10*.

Hæreticus non potest eligi, nec ordinari Episcopus. *Gregorius I. lib.1. epist.75. lib.2. epist.33*.

Hæreticus non potest esse iudex. *Nicol.I. epist.8*.

Hæretici sunt infames, & intestabiles. *Clemens VII. const.22. Placuit*.

Hæreticorum iudicia, & statuta sunt nulla. *Concil. Rom.6. sub Symmacho*.

Hæretici sunt incapaces dignitatum, & si eliguntur in Episcopos, Cardinales, &c. nulla est electio. *Paulus IV. constit. 19. Cum ex Apostolatus*. Idem de sæculari dignitate Regia, Imperiali, &c.

Hæreticus nequit eligi in Papam, & electio est nulla, sic & omnia acta, neque per inthronizationem aliquid acquirit. *Paulus IV. constit. 19. Cum ex Apostolatus*. Vide, *Papæ electio*.

Hæreticus non potest esse testis contra catholicum. *Anacletus epist. 2. qu.7. cap. Si hæreticus*. Potest esse testis contra hæreticum. *ibid.* & *Innocentius IV. const.1. Inconsutilem*.

Hæreticus non potest possidere bona Ecclesiæ, & iniustè possidet. *23. qu.7. cap. Quod autem*.

Hæreticorum bona iustè retinent catholici. *23. qu.7. cap. Si de rebus*.

Hæreticus nullum officium publicum potest habere. *24. qu. 1 cap. Didicimus*.

Hæreticorum corpora in Ecclesia non possunt sepeliri. *Clemens VII. const.22. Placuit*. Vide, *Sepultura*. Vide, *Hæretici moribundi, &c.*

Non potest pro eis dici missa, nec inter catholicos sepeliri. *Concil. Later.3. c.27*.

Hæretici non possunt ordinari, eos ordinans decem libras auri in pœnam soluere debet. *Concil. Afric. c.60*. Vide, *Lapsi*. Ordinati deponuntur. *Concil. Nicæn.1. c.10*.

Hæreticus non habet potestatem absoluendi. *24. qu.1. cap. Didicimus*. Vide, *Hæreticus Episcopus*.

Hæreticus non potest excommunicare. *24. qu.1. cap. Aperte. & cap. Miramur. cap. Ait Cœlestinus*.

Hæretici non possunt emancipare filios. *Innocent.IV. const.18. Nouerit*.

Non gaudet immunitate Ecclesiæ, fugiens ad eam. *Ioannes XXII. constitut.1. Ex parte*.

Hæretici & schismatici non consecrant alios, nec ipsi consecrantur (intellige licitè & quo ad executionem.) *24. qu. 1. cap. Pudenda*. Vide, *Ordinati*. Vide, *Ordinare*.

Hæretici spiritum iustitiæ habere non possunt. *23. qu. 7. cap. Quemadmodum*.

Pro hæretico, nullus potest esse aduocatus, neque notarius, & qui hoc faciunt sunt infames, & officio priuantur. *De hæreticis cap. Si aduersus*.

Hæretici Spiritus Sancti profusionem perdunt. *24. qu.1. cap. Hæretici*.

Hæretici possunt capi à catholicis, & fieri serui capientium. *Concil. Later. 3. c. 27. Clem.VII. const.22. Placuit*.

Non possunt fieri hæredes. *Innocent. IV. constit.1. Cum aduersus*. Vide, *Episcopi iurisdictio in causis hæretic*.

Non possunt habitare in nullo loco Italiæ, vel Insularum adiacentium, vel habere domos apertas, aut conductas; nec morari in Italia. Receptatores eos incurrunt pœnas fautorum, &c. *Gregor. XV. const.28. Romani*. Vide, *Itali*.

Hæreticis quædam permittuntur, & quæ.

Cum hæreticis communicari potest in causa conuersionis. *Concil Tolos. c.13*.

Communicari cum eis potest in casu necessitatis, vt ad emendum necessaria, &c. *De sent. excommunic. cap. Si verò*.

Possunt validè ministrare baptismum (& licitè in necessitate) *De consecrat. dist.4. cap. Nullus. cap. Quomodo. 24. qu. 1. cap. Si quem fortè*.

Olim eis permittebatur, vt essent præsentes in missa Catechumenorum (id est) vsque ad canonem.) *De consecrat. dist. 1. cap. Episcopus nullum*.

Audire conciones in Ecclesia est eis permissum. Vide, *Concio*. *Concil. Carthag.4. c.84*.

Possunt accusare hæreticum, & esse testes contra eum. *2. qu. 7. cap. Si hæreticus*. *Innocent.IV. const.1. Inconsutilem*.

Hæretici quid possunt cum catholicis facere, & quos contractus inire, in suis locis. Vide, *Itali*.

Hæreticorum fautores, vel receptatores, aut credentes, & pœnæ.

Hæreticis fauens, vt domi aliquem ex eis tenens, vel cum eis negotia exercens, excommunicatur. *Concil. Lateran. 3. c.27. De hæreticis. c. Sicut ait. eod. tit. in 6. c. Quicunque*.

Hæ-

Hæreticorum fautores, defensores, vel credentes, excommunicati sunt, & si intra annum non satisfaciant Ecclesiæ, sunt infames, intestabiles, non possunt eligere, non testamentum facere, non ad hæreditatem succedere, nullus tenetur eis respondere in causis, sed ipse alijs, si sint aduocati, non valet eorum patrocinium; si notarij, nulla sunt instrumenta; si iudices nullæ sententiæ; si clerici, ab omni officio, & beneficio sunt depositi. *Concil. Later.* 4. *c.* 4. *De hæreticis c. Excommunicamus.* §. *Credentes. Innoc. IV. const.* 1. *Inconsutilem. & const.* 9. *Ad extirpandam* §. 28. *Item Innoc. IV. const.* 18. *Nouerit. Paulus IV. const.* 19. *Cum ex Apostolatus.*

Hæreticos adiuuantes, sunt excommunicati. *Concil. Tolosanum c.* 13. *Concil. Senonense c.* 18.

Hæreticorum credentes, vel fautores, laudatores, aut receptatores, tractandi sunt, vt hæretici, & tradendi curiæ sæculari. *Concil. Constantiense sess. vlt. in const. Martini V.*

Hæreticorum fautores vitandi sunt, non vitantes excommunicantur. *Innoc. IV. constit.* 18. *Nouerit.*

Hæreticis fauentes in officio aduocati, vel notarij, & alio simili, ipso facto sunt infames. *De hæret. cap. Si aduersus.*

Hæreticis fauentes non recipiendi, nisi abiurent eorum hæresim. *Concil. Later.* 3. *c.* 27.

Hæreticis consentientes, ab Ecclesia eijciendi, 24. *qu.* 1. *cap. Illud plane.*

Hæreticorum fautores non vitans, est excommunicandus, sepultura Ecclesiæ priuatur, clerici non possunt recipere eius eleemosynas, vel oblationes, alias officio priuentur, nec restituantur, nisi ex indulto Papæ, & licet sit regularis ei non suffragantur priuilegia. *Concil. Later.* 4. *c.* 3. *De hæreticis cap. Excommunicamus* §. *Credentes. Innoc. IV. const.* 18. *Nouerit.*

Hæreticorum fautores, si moriuntur non gaudent sepultura Ecclesiæ, vel Cœmeterij. *De hæretic. cap. Sicut ait.*

Non gaudent immunitate Ecclesiæ, si ad eam confugiunt. *Ioannes XXII. constit.* 1. *Ex parte.*

Lutheri fautor Fridericus Dux Saxoniæ monetur, vt Lutherum non protegat. *Adrianus VI. const.* 4. *Satis.*

Hæreticorum errori credentes sunt hæretici. *De hæreticis cap. Excommunicamus il* 2. §. *Si qui.*

Hæreticos instruentes ad celandam veritatem, vt fautores sunt puniendi, siue clerici, siue religiosi, siue alij. *De hæreticis in 6 cap. Accusatus* §. *fin.*

Hæreticorum fautores, etiamsi Imperatores sint, excommunicati sunt. *Martinus IV. const.* 1. *Michaëlem Palæologum.*

Hæreticorum fautores, defensores, credentes, receptantes, &c. si promouentur ad officia, & dignitates, nullæ sunt eorum promotiones. *De hæreticis in 6. cap. Quicunque* §. *Hæretici autem.*

Hæreticorum fautores, vel suspecti de hæresi, excómunicantur, & si per annum in excommunicatione persistunt, tractantur, vt hæretici. *De heret. in 6. c.* 19. *Vt commissi.* Vide, *Excommunicat. Bulla Cœnæ.*

Si hæreticorum fautores absoluantur, & moriuntur ante satisfactionem, hæredes, & filij eorum, tenentur ad satisfaciendum. *De hæreticis in 6. cap. Filij.*

Hæreticos, aut de hæresi suspectos carceratos, de carcere liberans, siue dominus sæcularis, siue alius; aut dans fauorem, vel auxilium, &c. vt inde abstrahatur, excommunicatus est, & si per annum in excommunicatione persistet, vt hæreticus tractatur. *De hæreticis in 6. cap. Vt commissi.*

Hæreticorum fautores persequendi. *Gregorius const.* 4. *Ille humani.*

Hæreticorum fautores, quando puniuntur vt relapsi. Vide, *Hæretici relapsi.*

Hæreticum captum eripiens vel abscondens, quomodo puniendus. *Innoc. IV. const.* 9. *Ad extirpanda.* Domus destruenda, & bona in ea reperta sint destruentium. *ibid.* §. 21. Burgus, aut villa sub pœna pecuniaria intra tres dies tradere tenentur defensores hæreticorum. *ibid.* §. 11.

Qui hæreticorum loco se capi faciunt, perpetuo carceri tradantur. *ibid.* §. 22.

Hæreticorum erroribus credentes, puniendi sunt, vt hæretici. *ibid.* §. 28.

Hæreticorum fautores, credentes, vel receptatores, quando veniunt ad gremium Ecclesiæ, tenentur dare cautionem de amplius non fauendo, credendo, receptando, &c. *Innocentius IV. const.* 10. *Cum venerabilis.*

Hæreticorum fautores, &c. relapsi ad pœnam obligationis condemnandi. *ibid.*

Hæreticorum fautoribus, nullus potest patrocinari, nec dare Sacramenta sub pœna priuationis ab officio. *Innocen. IV. constitut.* 18. *Nouerit.*

Hæreticorum fautores sepeliens, excommunicationem incurrit, & proprijs manibus tenetur eos extumulare. *ibid.*

Hæreticorum fautores, filij, ac nepotes, non sunt capaces beneficiorum Ecclesiæ. *Innocen. IV. const.* 18. *Nouerit.*

Hæreticorum fautores non possunt emancipare filios. *ibid.*

Hæreticorum fautores, qui testes in causis fidei, vel denunciantes offendunt, vel Inquisitionis officium impediunt, carceratos extrahunt, reos capi impediunt, aut prohibent, occultant, eis dant fauorem, adiutorium, consilium, vel alia in eorum fauorem faciunt, sunt rei læsæ maiestatis, omni do-

dominio priuati, infames ipsi, & eorum filij, alijsque hæreticorum pœnis subiacent, & curiæ sæculari tradendi sunt. *Pius V. const.* 82. *Si de protegendis*.
Hæreticorum fautores dare debent cautionem de parendo Ecclesiæ, sub pœna pecuniaria. & si delinquunt, Inquisitores eam exigunt, & applicant sancto Officio. *Alexander IV. const.* 14. *Super extirpatione*. & fide iussores adstringuntur. *ibid.*
Fautorum filij. Vide, *Hæreticorum filij*.

Hæreticorum causæ à quo, & quomodo iudicari possunt.

Hæreticorum causæ à Concilio possunt iudicari. *Gregorius I. lib.* 1. *ep.* 72.
Hæretici per Ecclesiam puniendi. Vide, *Ecclesiæ potestas*.
Hæreticorum causæ à Papa sunt terminandæ per iudicium. *Gregorius I. lib.* 4. *ep.* 64.
Episcopus, vel Capitulum Sede Vacante procedere potest in causis hæreticorum. *De hæret. cap. Ad abolendam*.
Hæresum causæ, & processus fieri possunt ab Episcopo, & Inquisitore diuisim, vel coniunctim, & simul sententiant. quod si non condeniunt recurrunt ad Papam. *De hæreticis c.* 1. *& in* 6. *cap. Per hoc*.
Ab Ecclesiastico tantum iudice possunt iudicari. *Concil Constantien. in const. Martini V.*
Hæreticorum causæ non possunt iudicari à laicis, nisi ex delegatione Ecclesiæ. *Concil. Tolet.* 12. *c.* 9. *De hæreticis in* 6. *cap. Vt Inquisitionis*. Sub pœna excommunicationis. *ibid.*
Hæreticorum causæ, vel fautorum, &c. fieri possunt ab excommunicatis, etiam sæcularibus, ex delegatione Ecclesiæ, vel Inquisitorum. *De hæreticis in* 6. *cap. Præsidentes*. Quando ipsi sunt impediti.
In causis hæresis procedere possunt Episcopi, & Inquisitores, & quomodo. Vide, *Episcopi iurisdictio in causis hæret.*
Hæreticorum, cuiuscumque nobilitatis sint, causæ sacerdotali iudicio subiacent. *Concil. Tolet.* 13. *c.* 2.
Hæreticorum causæ cognoscuntur omnes à solis Episcopis & Inquisitoribus, tamquam Papæ delegatis. *Clem. de hæreticis cap.* 1. Vide, *Inquisitor*.
Hæresis causa fieri potest simpliciter, & de plano. *De hæret. in* 6. *cap. Statuta*. *Concil. Constant. sess. vlt. in constit. Martini V.*
In causa hæresis testes examinandi sunt coram duobus. *De hæret. in* 6. *cap Vt officium*. Testium dicta per tabellionem debent excipi. *ibid.*
In causa hæresis, testium, & accusatorum dicta, vel nomina non publicanda. *De hæret. in* 6. *cap. Statuta*.
In causa hæresi testis deponens falsum contra fidem, si postea se retractat, licet periurus, sit probat, si apparet verum dicere, & non esse corruptus. *De hæret. in* 6. *cap. Accusatus §. Licet*.
In causa hæresis, omnes etiam exempti, vel aliter priuilegiati Apostolico priuilegio, subduntur Episcopo, & Inquisitori. *De hæret. cap. Ad abolendam*.
Hæreticorum causæ per sæculares iudicari non possunt, sub pœna excommunicationis. *Iulius III. const.* 11. *Licet à diuersis*.
Hæretici per dominos sæculares capiendi, & Ecclesiæ consignandi. *Reformatio Cleri Germaniæ*. *& Bulla Leonis X. const.* 40. *Exurge*. *Concil. Senon. c.* 18.
Interrogationes faciendæ hæreticis, vel de hæresi suspectis, sunt numero 30. *Martinus V. const.* 1. *Inter cunctas*. Vide, *Examen*.
A iudice sæculari, nullo modo possunt cognosci, aut iudicari causæ hæresum. *Gregorius XIV. const.* 7. *Cum alias*.
Vide, *Episcopi iurisdictio in causis hæreticorum*. Vide, *Inquisitor*,

Hæretici Episcopi.

Episcopi hæretici non possunt accusare Episcopos Catholicos. *Concil. Constantinopol.* 1. *c.* 6.
Episcopi hæretici non consecrant alios, nec consecrantur (intellige licitè) & quo ad executionem. 1. *qu.* 1. *cap. Homini*.
Hæretici Episcopi consecrationes, & Sacramenta valida sunt, & ei solum nocent. *Anastasius II. ep.* 1. *c.* 8.
Episcopi hæretici redeuntes ad fidem, recipi possunt cum sua dignitate, licet in quodam alio Concilio contrarium fuerit definitum. *Concil. Afric. sub Cœlestino c.* 35. Vide, *Fides*, *redeuntes ad fidem*.
Episcopi hæretici non possunt ordinare. *Innoc. I. epist.* 18. *c.* 3. id est licitè, nam validè possunt, si ipsi sint validè ordinati. *ibid. epistol.* 22. *c.* 3. *&* 4. Vide, *Ordinatio*. Vide, *Ordinati*.
Hæretici Episcopi non sunt digni honoribus Christi. 1. *qu.* 1. *cap. Arianos*. *cap. Qui perfectionem*.
Validè ministrant Baptismum. *De consecrat. dist.* 4. *c. Nullus c. Quomodo*.
Non possunt excommunicare. 24. *quæst.* 1. *cap. Aperte*. *cap. Miramur*. *cap. Ait Cœlestinus*.
Hæretici Episcopi redeuntes ad fidem. Vide infra, *Ab hæresi redeuntes*.
Hæretico Episcopo redeunte ad fidem in loco, in

in quo fuerat ordinatus alius, quid agendum. *De parochijs, &c. c. 1.*
Vide, *Episcopus hæreticus.* Vide, *Ordinatio.*

Hæretici clerici.

Clerici hæretici redeuntes ad fidem recipi possunt cum sua dignitate. *Concil. Afric. c. 72.* Si erant ordinati à Catholicis. *Innoc. I. ep. 21.*

Clerici redeuntes ab hæresi non possunt vlterius promoueri, sed manere debent in ordine, quem habent. *1. qu. 1. cap. Ventum est. cap. Si quis hæretica. cap. Omnis. c. Saluberrimum.* Validè ministrant Baptismum. *De consecrat. dist. 4. cap. Nullus. c. Quomodo.* Et in necessitate etiam licitè. *24. qu. 1. cap. Si quem fortè.*

Clerici hæretici venientes ad fidem, post manûs impositionem (id est absolutionem) si digni sunt, possunt promoueri ad officia. *Concil. Aurelian. 1. c. 12. Epaun. c. 29.*

Clerici hæretici non sunt digni honoribus Christi. *1. qu. 1. cap. Arianos. cap. Qui perfectionem.*

Clerici hæretici spoliandi officio, & beneficio, & relinquendi brachio sæculari, si relapsi sint, vel impœnitentes. *De hæret. cap. Ad abolendam. & cap. Sacularium.*

Clericus hæreticus damnatus debet degradari. *De hæret. cap. Excommunicamus. §. Damnati.* Religiosus hæreticus pœna immurationis puniendus, & grauius quam sęculares. *De hæreticis in 6. cap. Accusatus §. fin. Alexander. IV. const. 12. Quod super §. 1.*

Clericus hæreticus relinquendus curiæ sæculari à solo Episcopo, potest degradari. *De hæret. in 6. cap. 1.*

Clericus hæreticus perpetuo immurandus, debet degradari. *ibid. & Alexander IV. const. 1. Cum à nobis. §. 9.*

Ordinati in hæresi, deponendi sunt. *Concil. Nicæn. 1. can. 10.*
Vide, *Lapsi à fide.*

Hæreticorum filij.

Hæreticorum filij baptizati in infantia, dum veniunt ad fidem sunt capaces ordinum. *1. qu 4. cap. Placuit.*

Hæreticorum filij vsque ad secundam generationem, non possunt promoueri ad dignitates, nec officia publica. *De hæret. in 6. cap. Quicumque §. Hæretici autem.*

Hæreticorum filij ex linea paterna, vsque ad secundum gradum: ex materna verò vsque ad primum sunt incapaces beneficiorum, & officiorum etiam sæcularium, si parentes sic mortui sunt. secus si Ecclesiæ sunt reconciliati. *De hæret. in 6. cap. Statutum. Innoc. IV. const. 9. Ad extirpandas §. 30. & const. 18. Nouerit.*

Hæreticorum filij, vel subditi emancipari non possunt ab hæreticis, & nulla est emancipatio, etiam si post eam manifestetur hæresis. *De hæret. in 6. c. Quicumque. §. fin.*

Si filij hæreticorum volunt probare, quod dum parentes in extremis communicarunt cum hæreticis, non erant sanæ mentis, non admittuntur. *De hæret. in 6. cap. Filij.*

Hæreticorum filij, vel alij, qui per annos 40. possederunt bona eorum, etiam si pertinerent ad Ecclesiam Romanam, non possunt molestari. *De hæret. c. fin.*

Hæreticorum filij, quomodo tractandi, si parentes eorum in extremis vocauerunt hæreticos pro consolatione. *De hæreticis in 6. cap. fin.*

Hęreticorum filij, non possunt esse eorum hęredes. *Innoc. IV. const. 1. Cum aduersus.*

Hęreticorum filij, si reuelant hęresim patris, non subiacent his pœnis. *ibid.*

Filij hęreticorum fautorum, & receptatorum iam absolutorum, admitti possunt ad officia, &c. *Honor. IV. const. 2. Exhibita.*

Hęreticorum, & fautorum hęreticorum filij, priuandi sunt officijs. sed intelligitur de filijs eorum, qui non sunt emendati, vel mortui sunt non parati ad parendum Ecclesię. *Alexander IV. constit. 12. Quod super §. 12.*
Vide, *Filij.*

Hæreticorum templa, & conuenticula.

Hęreticorum loca, & Ecclesias frequentans si pœniteat est recipiendus, & quomodo: si non, excommunicandus. *Concil. Laodicenum c. 9.*

Hæreticorum Ecclesię, quando ipsi conuertuntur ad fidem Catholicam, pertinent ad Episcopum loci. *Concil. Tolet. 3. c. 9.*

Conuenticula hęreticorum in suis domibus facere permittentes, sunt excommunicati, & fustibus cędi debent. *Leo I. ep. 59. ad Concil. Calced.*

Hęreticorum conuenticula non sunt Ecclesia. *Concil. Carthag. 4. c. 71. 32. qu. 2. c. Sicut non omnis.*

Hęreticorum domus, in quibus fiunt conuenticula, fisco sunt applicandę. *Leo I. ep. 59. ad Concil. Calced.*

Hæretici relapſi, qui, & quomodo tractandi.

Hæretici relapſi non audiuntur, ſed brachio ſæculari traduntur. *De hæret. cap. Sæcularium, & cap. Ad abolendam.*
Relapſi licet pœniteant, tradendi brachio ſæculari, & non audiendi. *De hæret. in 6. cap. Super eo.*
Relapſis pœnitentibus, licet curiæ ſæculari tradendis, non negantur Sacramenta. *De hæret. in 6. cap. Super eo.*
Hæreſim abiurans ob vehementem ſuſpicionem, ſi labitur poſtea in hæreſim, dicitur etiam relapſus. *De hæret. in 6. cap. Accuſatus. Alexader IV. conſt. 12. Quod ſuper* §. 1. Si verò ſolum leuis erat ſuſpitio, & ſic abiurauit, ſi labitur non eſt relapſus; *ibid.* Sed grauius punitur.
Hæreſim abiurans formaliter, ſi poſtea vniuerſaliter fidem negat, vel in eamdem hæreſim aut aliam incidit, iudicatur vt relapſus. *ibid. c. Accuſatus* §. *Eum verò.*
Hæreſim abiurans (id eſt, formaliter) ſi poſtea hæreticos recipit, donat, munera mittit (id eſt, ſi ſit vehementer ſuſpectus) vt relapſus iudicatur. *ibid.* §. *Ille quoque. Alexander IV. ibid.* §. 2.
Hæretici relapſi, quomodo puniendi. *Concil. Conſtantien. ſeſſ. 21. in fine.*
Hæretici relapſi, morte multandi. *Innoc. IV. conſt. 1. Cum aduerſus.*
Idem de hæreticis fictè iurantibus. *ibid.*
Vide, *Relapſi.*

Hæreticorum libri, & ſcripta.

Hæreticorum ſcripta legens, eſt anathema. *Concil. Brachar. 1. c. 17. Greg. I. lib. 5. ep. 64. Concil. Nicæn. 2. c. 9.* Vide, *Excommunic. in Bulla Cœnæ.*
Hæreticorum libros, aut ſcripta tenere nullus poteſt. habentes illos ſunt denunciandi. *Concil. Conſtant. ſeſſ. vlt. in conſt. Mart. V.*
Hæreticorum libri cremandi, ſic tractatus, & opuſcula. *Concil. Conſtant. ſeſſ. 8.*
Hæreticorum libri, nec teneri, nec legi poſſunt, ſub pœna excommunic. *Leo X. conſt. 40. Exurge. Concil. Colon. 2. tit. Quo ad inſtitutionem c. 4.*
Non permittantur in ciuitatibus teneri. *Concil. Senonen. c. 18.*
Vide, *Defuncti, in fine.*

Hæreticorum fauore vtentes.

Qui fauore aut precibus hæreticorum obtinet beneficia, de facto illis eſt priuatus, & eſt inhabilis, etiam ad alia. *De hæret. in 6. cap. Quicumque* §. *Ad hæc.*

Hæreticorum ſacramenta, ſacrificia, benedictiones, conſecrationes, Martyres, &c.

Hæreticorum baptiſmus factus in forma, & ritu Eccleſiæ, eſt validus, *Concil. quod dicitur Apoſt. c. 46.* Vide, *Bptiſmus. 1. qu. 1. cap. Quod quidam.*
Hæretici validè baptizant. *De conſecrat. diſtin. 4. cap. Nullus. cap. Quomodo.* Et in caſu neceſſitatis, etiam licitè. *24. qu. 1. cap. Si quem fortè.*
Non perdunt poteſtatem baptizandi, neque ſuum baptiſmum. *1. qu. 1. cap. Quod quidam.*
Conſecrationes eorum actiuæ, & paſſiuæ ſunt irritæ (id eſt, illicitę, & earum executio eſt impedita) *1. qu. 1. cap. Ventum eſt. cap. Homini.* Sed validę ſunt. Vide, *Hæretici Epiſcopi.*
Hæreticorum Sacramenta non nocent aliis, ſed ipſis tantum. *Anaſtaſius II. ep. 1. c. 8.*
Baptizatus ritè ab hęreticis, dum venit ad fidem, non debet rebaptizari. *Concil. Trident. ſeſſ. 7. de Baptiſmo can. 11.* contrarium dicens, eſt anathema.
Matrimonium hęreticorum non ſoluitur per hęreſim. *Concil. Trid. ſeſſ. 24. can. 5.*
Hęretici facientes ſacramenta, faciunt ſacrilegia. *De conſecr. diſt. 4. cap. Nunc autem.*
Hęretici ſi ordinantur deponantur. *Concil. Nicæn. 1. c. 10.* Vide, *Lapſi*, Vide, *Ordinatio.* Vide, *Ordinati.*
Hęreticorum benedictiones non accipiendę, quia apud Deum ſunt maledictiones. *Concil. Laodicenum c. 32. 1. qu. 1. c. Non oportet.*
Eorum benedictionibus Deus maledicit. *1. qu. 1. cap. Maledicam.*
Hæreticorum oblationes, & eleemoſynę non ſunt recipiendę. *Innoc. IV. conſt. 9. Nouerit.*
Hęreticorum eulogię non ſunt recipiendę. *Concil. Lucrenſe c. 76.* Vide, *Hæreticis non communicandum.*
Oblata ab hęreticis, Deo non placent. *1. qu. 1. cap. Sic Populus cap. Odit Deus. & cap. Illi afferunt.*
Sacrificia hęreticorum Deo diſplicent. *24. qu. 1. c. Odi & proieci & cap. Didicimus.*
Ordinatus ab hęreticis inuitus, ſi ſtatim diſceſſit excuſatur; ſi verò cum eis permanſit, reus eſt vſurpatę dignitatis. *1. qu. 1. c. Conſtat.* Vide, *Ordinatio, &c. ibid.*
Hęreticorum martyres falſi ſunt, & eos adorantes, ſunt excommunicati. *Concil. Laodic. c. 34.*

Hæreticos ordinans, decem auri libras in pœnam soluere debet. *Concil. Afric. c.60.*

Hæretici Spiritus sancti profusionem perdunt. 24.*qu.1. cap. Haeretici.*

Hæretici spiritum iustitiæ habere non possunt. 23.*qu.7. cap. Quemadmodum.*

Hæretici ab hæresi redeuntes ad fidem.

Omnes redeuntes ab hæresi recipiendi. *Gregorius I. lib.1. epist. 14. Concil. Nicæn. 2. act. 3.*

Hæretici redeuntes ad fidem tractandi humaniter. *Concil. Constantinopol. 1. c. 7. Agapetus epist. 2. Greg. I. lib.9. ex reg. ep.39.*

Mitigatur rigor contra eos. *Concil. Agathen. c.60.* Sed cum absolutione, & pœnitentia recipiendi. *ibid.*

Hæreticus rediens, debet recipi, & post decennium communicare (ita olim) *Concil. Elibertinum c.22.*

Si infans fuit ad hęresim inductus, statim recipiatur. *ibid.*

Si infans fuit baptizatus, & in hęresi instructus, cum venit ad fidem, est capax ordinum. 1.*qu.4. cap. Placuit.*

Hęretici venientes ad fidem, tenentur abiurare hęresim, & promittere quod facient, & tenebunt, vt facit, & tenet Ecclesia Catholica. *Concil. Nicæn. 2. c. 8. Constantinopol. 1. c. 7. Gregorius I. lib. 10. ep. 30.* Statuit, vt talis rediens abiuret, & promittat se permansurum in vnitate Ecclesiæ Romanæ. 1. *qu. 7. cap. Conuenientibus. c. Si qui voluerit, & cap. Saluberrimum.*

Omnes hæreses debent abiurare. *Gregor. I. lib. 9. ex regist. ep.61. Concil. Colonien. 3. tit. Censura cap.7.* Vide, *Hæresis abiuratio.*

Redeuntes ab hęresi, debent à Sede Apostolica, vel eius delegatis, absolutionem obtinere. *Concil. Colon. 3. tit. Censura c. 7.* Vide; *Excommunic. Bulla Cœnæ.* Vide, *Hæretici à quo absoluendi.*

Non suffragatur Bulla Cruciatæ. Vide, *Cruciata.* Vide, *Bulla Cruciatæ.*

Episcopi, & clerici redeuntes ab hæresi, recipi possunt cum sua dignitate, & gradu, ac honore. *Concil. Nicæn. 2. act. 3.* etiam si Episcopi sint. 1.*qu.6. cap. Conuenientibus c. Si qui voluerint.* Etiamsi Episcopi ordinati ab hæreticis. *ibid.* & de facto sunt recepti in *Concil. Nicæno 2. act. 3. Concil. Nicæn. 1. ex Arabico cap. 1. Concil. Afric. c. 35.* Licet in alio Concilio esset aliter definitum. *ibid*

Hæreticus ritè baptizatus rediens ad fidem, non rebaptizatur. *Concil. Trid. sess. 7. De baptismo can. 11.*

Ab hæresi redeuntes recipiantur cum honore, si erant ordinati à Catholicis. *Innocen. I ep.21.*

Redeuntes ab hæresi, non debent promoueri, sed manere in ordine quem habebat. 1.*qu.1. cap. Ventum est. cap. Si quis haeret. cap. Omnis cuiuslibet & cap. Saluberrimum.* Sed *in Concil. Aurel. 1. c.12. Et epaun. cap. 29.* Statutum est, vt si digni sunt, promoueri possint.

Redeuntes ab hæresi, non possunt ministrare Sacramenta, nisi prius absoluantur, & dispensentur in irregularitate. *Concil. Colon 3. tit. Censura c.8.*

Redeuntes ab hæresi, olim, Chrismate vngebantur ab Episcopo, & in casu necessitatis hæc vnctio fiebat à presbytero. *Concil. Nicæn. 1. ex Arabico c. 31.*

Cum tali vnctione recipiendos statuit *Siluester in Concil. Arausic. 1. c. 2.* Et in absentia Episcopi, in casu mortis, presbyter vngere poterat. *ibid.*

Redeuntes ab hæresi pœnitentiam impositam ab Episcopo tenentur exequi. *Concil. Aurel. 4. c.8. 24. qu. 1. cap. Si quis dederit.* Et quæ pœnitentia datur. *ibid*

Sed in his conuersionibus moderandus est rigor, 1.*qu. 7. cap. Didici. cap. Cognoui. cap. Dispensationes.*

Redeuntibus ad cor possunt eorum bona restitui. *De haereticis. cap. Ad abolendam. c. Sæcularium.*

Redeunte Episcopo hæretico ad fidem, si in eius Ecclesia erat ordinatus alius, quid agendum. *De Parochijs, &c. cap. 1.*

Hæretici conuersi dare debent cautionem deparendo Ecclesiæ, sub pœna pecuniaria, & si delinquunt, Inquisitores eam exigere possunt. *Alexander IV. const. 14. Super extirpatione.*

Pecunia applicanda necessitatibus Inquisitorũ, & Sancti Officij. *ibid.*

Et fideiussores compelluntur soluere. *ibid.*

Vide, *Hæretici quomodo tractandi.* Vide, *Fides Redeuntes ad fidem.*

Suspecti de hæresi.

Suspectus de hæresi, si non se purgat, excommunicatur, & si per annum in excommunicatione permaneat, vt hæreticus damnatur. *De haereticis cap. Excommunicamus §. Qui autem Concil. Later. 4. c.3.*

Domini non pugnantes suas terras ab hæreticis, excommunicantur per Metropolitanum, & si per annum permaneant in excommunicatione, subditi eorum per Papæ sententiam absoluuntur à iuramento fidelitatis. *De haeret. cap. Excommunicamus §. Moneantur.* Sed Domino principali, si sit fœudum, remanet saluum ius, si ipse non sit complex in casu. *ibid.*

Hæresim alicuius confessus, deinde negans, fit vehementer suspectus de hæresi. *De præsumpt. cap. Literas vestras.*

De hæresi fit suspectus, qui per annum manet in excommunicatione. *De pœnis cap. fin.*

De hæresi suspecti, si noluerint se purgare, habentur pro conuictis. *De hæreticis cap. Excommunicamus. §. Adijcimus. Innocent. IV. const. 18. Nouerit.*

De hæresi suspectus iuxta qualitatem personæ, & suspitionis abiurare tenetur: alias si abiurare nolit, relinquendus est brachio sæculari. *De hæreticis cap. Ad abolendam.* Vide, *Hæresis abiuratio.*

Pro hæresi excommunicatus, si se non purgat, est suspectus, & non recipiendus. 1. *qu. 7. cap. Si quis Episcopus.*

Suspectus fit, qui ab Episcopo interrogatus de veritate dicenda, an sint hæretici in loco, non vult iurare: & nisi se purget, est puniendus. *Concil. Senonense tit. Diœcesani c. 32.*

Suspectus fit de hæresi, qui hæreticum facit hæredem, & excommunicatus est; etiam si sit Episcopus. *De hæreticis cap. Si quis Episcopus, & cap. In eos.*

Suspectus de hæresi, si excommunicatus per annum non comparuit, iudicatur vt hæreticus. *De hæreticis in 6. cap. Cum contumacia.*

Si quis existens in extremis, vocat hæreticos pro consolatione, si sanæ mentis sit, vt hæreticus tractatur: si non sit sanæ mentis, est suspectus. & quomodo tractandus ipse, & eorum filij. *De hæreticis in 6. cap. Filij.* Vide, *Hæreticorum filij.*

Suspecti de hæresi coram iudice Ecclesiastico habente potestatem se debent purgare; quod si noluerint, vel defecerint, pro hæreticis habentur. *Concil. Constantien. in constit. Martini V.*

Suspectus de hæresi nolens abiurare, & cautionem dare de non credendo amplius, &c. vt hæreticus tractandus. *Martinus V. const. 1. Inter cunctas. §. 14.*

Non gaudet immunitate Ecclesiastica, ad eam fugiens. *Ioann. XXII. constit. 1. Ex parte.*

Vide, *Suspectus.*

Hæretici persequendi, & priuilegia persequentium.

Hæretici per catholicos superiores sunt compescendi. *Gregor. I. lib. 4. ep. 3. & 6. 23. qu. 4. cap. Quando. cap. Qui peccat, & cap. Sicut excellentiam.*

Contra hæreticos possunt Ecclesiastici implorare auxilium Principum, 23. *qu. 3. cap. Nostri aduersus.*

Per Imperatores, etiam exterminandi sunt hæretici. *Honorius III. const. Has leges. Gregor. IX. const. 4. Ille humani.*

Etiam per Dominos sæculares, ex lege diuina comprimendi sunt hæretici. *Pelagius I. ep. 2. 23. qu. 5. cap. De Liguribus. & cap. Quali vos. Concil. Senonense c. 18.*

Hæreticorum pœnæ per Principes sæculares, facta sententia ab Ecclesia, exequendæ. *Concil. Mileuit. c. 11.*

Hæreticos non persequentes, Principes sæculares, à Deo puniti sunt; persequentes vero remunerati. *Concil. Senon. c. 18.*

Hæretici rationabiliter patiuntur persecutiones à catholicis. 23. *qu. 4. cap. Qui peccat. cap. Sicut excellentiam.* Vtile est eis pati hanc persecutionem. *ibid. cap. Quando.*

Hæretici expellendi ab omni loco, dominio, &c. à Principibus; & isti non permittant domos, lares, mercantias, &c. facere in suis dominijs. *Concil. Constant. sess. vlt. in const. Martini V.*

Magistratus, & potestates sæculares, tenentur persequi hæreticos, & de hoc tenentur iuramentum facere. *Concil. Lateran. 4. c. 3.* Item iurare tenentur, quod inuabunt Ecclesiasticos in persecutione hæreticorum, aliàs puniendi, & excommunicandi, eorumque terræ interdicto supponendæ. *De hæreticis cap. Ad abolendam. Innocent. IV. const. 9. Ad extirpanda.*

Hæretici possunt capi per dominos sæculares, sed Ecclesiæ tradendi. *Reformatio Cleri Germaniæ, & Bulla Leonis X. 40. Exurge, in fine. Concil. Colon. 3. tit. Censuræ c. 10.*

Hæreticos persequentes, lucrantur indulgentias. *Concil. Later. 3. c. 27.*

Eas lucrantur indulgentias, ac si sepulchrum Domini visitarent. Sub protectione Ecclesiæ recipiuntur; de rebus, ac personis assecurantur, & molestantes eos excommunicantur. *ibid. Concil. Lateran. 4. c. 3. De hæreticis cap. Excommunicamus. §. Catholici verò.*

Hæretici nolentes persequi ad monitionem Episcopi, sunt excommunicandi. *Concil. Later. 3. c. 27. Concil. Later. 4. c. 3.* & si dominus sæcularis monitus, intra annum non eiecerit hæreticos à sua terra, Papæ significetur, qui vassallos à iuramento absoluet. & quid de terra illa agendum. *ibid. Innoc. IV. const. 1. Inconsutilem.* Idem de Magistratu, Rectoribus, &c. alijs non persequentibus hæreticos. *ibid.*

Hæreticos non persequens Episcopus, Episcopatu priuatur, & alius subrogatur. *De hæret. cap. Excommunicamus. §. fin.*

Quolibet anno tenetur Episcopus visitare terras suspectas de hæresi. *ibid. §. Adijcimus.*

Rector ciuitatis non obseruans constitutiones contra hæreticos, fit infamis, & inhabilis

ad officia. *Innocent. IV. const. 9. Ad extirpanda*. Rectores curent capi hæreticos expensis Communitatis, & mitti ad Ordinarios. *ibid.*

Constitutiones contra hæreticos. *ibid.* Contra hæreticos, quilibet requisitus tenetur ferre auxilium. *ibid.*

Hæretici capti, intra 15. dies, Episcopo consignandi, vel Inquisitori. *ibid.* §. 24.

Hæreticorum damnatorum bona.

Vide, *Hæreticorum pœna*.

Hæretici moribundi, & mortui.

Hæretici moribundi, si pœnitent, possunt absolui (olim Chrismate consignari debebant per Episcopum, vel etiam Presbyterum in absentia Episcopi.) *Concil. Arausic.* 1. *c.* 2. Vide, *Hæretici redeuntes ad fidem*.

Hæretici etiam post mortem, possunt excommunicari (id est tales declarari) & multa exempla de hoc afferuntur. 24. *qu.* 2. *cap. Sanè profertur*. Etiam animo confiscandi bona, potest post mortem fieri talis declaratio. *De hæreticis in 6. cap. Accusatus*, §. *In eo*.

Etiam post mortem damnari possunt hæretici, si in hæresi mortui sunt. *Concil. Constantien. sess.* 8.

Missæ pro eis dici non possunt. Vide, infra, *Hæreticos sepelientes*. Vide, *Defuncti*.

Hæreticos sepelientes, & hæretici sepulti.

Hæretici non possunt inter catholicos sepeliri. *Concil. Later.* 3. *c.* 27. Neque pro eis dici missa. *ibid.*

Hæretici publici, etiam si non sint declarati per Ecclesiam, non possunt in Ecclesijs sepeliri, nec missæ pro eis dici. *Concil. Constant. in const. Martini V.*

Hæreticos in Ecclesijs sepelientes, excommunicantur, donec proprijs manibus eos extumulent. Sic etiam sepelientes defensores, receptatores, fautores, &c. *De hæret. in 6. c. Quicumque*.

Hæreticus sepultus in loco sacro, extumulandus est, & locus ille perpetuo sit inhabilis ad sepulturam. *ibid.*

Hæreticorum ossa exhumanda, & in alio loco distincto à fidelibus collocanda. *Concil. Constant. sess.* 8. *in causa Ioan. Vuicleff.*

Vide, *Sepelire*. Vide, *Sepultura*. Vide, *Excommunicatus*.

Hæretici, quomodo ad salutem trahendi.

Hæretici, etiam inuiti, trahendi sunt ad salutem. 23. *qu.* 4. *cap. Displicet*. *cap. Si Ecclesia*. & *cap. Quis vos*.

Hæretici cum charitate, & modestia tractandi, & trahendi. *Concil. Colon.* 2. *part.* 6. *c.* 12. *Colon.* 3. *tit. Censuræ c.* 9.

Vide, *Hæretici redeuntes*.

Hæreticis subiecti liberantur, & quomodo.

Hæreticis adstricti, seu obligati, liberantur ab omni obligatione. *De hæret. cap. fin.* *Concil. Later.* 3. *c.* 27.

Si Domini terrarum non eijciunt hæreticos à suis terris, excommunicantur: & si per annum permanent excommunicati, per Papam subditi liberantur à iuramento fidelitatis. remanet tamen saluum ius Domini principalis (si est feudum) dummodo ipse non sit complex. *De hæret. cap. Excommunicamus*, §. *Moneantur*. Sed prius per sententiam hoc declarandum est. *ibid.* & *de pœnis cap. fin. Concil. Later.* 4. *c.* 3. Quid de terra illa faciendum, *ibid.*

Hæreticorum disputationes, & doctrina.

Cum hæreticis non est disputandum. 24. *qu.* 3. *cap. Cum quibus erat*. *Concil. Mediolan.* 1. *tit. De prædicatione Verbi Dei*. Sed eorum dogmata graui redargutione confutanda ex Conciliorum authoritate, veteri consuetudine, Sanctorum Patrum doctrina, & locis Sacræ Scripturę *ibid.*

Hæreticorum doctrina. Vide, *Defuncti*, *in fine*.

Hæretici à quo absoluendi, & à quo non.

Hæretici publici à Papa, vel eius delegatis absolui debent, quando ad fidem veniunt. Vide, *Excommunicationes in Bulla Cœnæ*. *Concil. Colon.* 3. *tit. Censuræ can.* 7.

Hæretici publici, iudicialiter facto eorum processu, vel sponte comparentes absoluuntur à delegatis Papę, vt Episcopo, & Inquisitore. *De hæreticis in 6. cap Vt officium. Alexander IV. constit.* 18. *Cupientes. Vrbanus IV. constitut.* 2. *Licet.* §. 4.

Sic etiam suspecti de hęresi. *ibid.*

Hæresis externa, occulta, in foro conscientiæ, potest absolui ab Episcopo, vel eius Vicario ad hoc specialiter delegato. *Concil. Trident. sess.* 24. *de refor. c. 6.* Sed ex literis Bullæ Cœnæ, hoc priuilegium videtur ablatum.

Hęresis externa, siue publica, siue occulta absolui non potest virtute Bullę Cruciatę. *Gregor. XIII. constit.* 37. *Officij.*

Vide, *Confessores quo ad reseruata.* Per Bullam Cruciatę non absoluuntur. Vide, *Cruciata.* Vide, *Bulla.* Vide, *Absolutio.*

Hermaphroditus.

Hermaphroditus, non potest esse testis; 4. *qu.* 2. *cap. Si testes.*

S. Hyacinthus.

S. Hyacinthus Polonus canonizatur à *Clemente VIII. const.* 27. *Benedictus.*

Hidromantici.

Hidromantici Magi sunt, qui Dæmonum ope in aqua faciunt signa apparentia. 26. *qu.* 5. *cap. Nec mirum*,

Hierarchia.

Hierarchia Ecclesię constans ex Episcopis, Presbyteris, & alijs ministris, à Christo est instituta. *Concil. Trident. sess.* 23. *cap.* 4. *& can.* 3.

Hieremias.

Hieremias in vtero matris, est sanctificatus. *Cyrillus in Concil. Ephesin. in epist. ad Monachos Ægypti.*

D. Hieronymus.

D. Hieronymus, & D. Augustinus sunt lumina Magistrorum. *Gelasius ep.* 6.

D. Hieronymus ob lecturam librorum Ciceronis, ab Angelo correptus est. *Dist.* 37. *cap. Legimus.*

D. Hieronymi fratres. Vide, *Fratres.*

Himnus.

Himni in Ecclesia canendi. *Concil. Tolet.* 4. *c.* 13. *De consecrat. dist.* 1. *cap. De hymnis.*

Hymni duo ab Angelis cantati reperiuntur, scilicet, *Gloria in excelsis*, & *Alleluia. De consecr. dist.* 1. *cap. Hi duo.*

Hymni aliqui præter Ambrosianos in Ecclesia canuntur. *Concil. Turon.* 2. *c.* 24.

Hymni noui iussu *Vrbani VIII.* editi, in Ecclesia canendi. *Vrbanus VIII. in append. constit.* 56. *Cum alias.* Vicarius in Vrbe; & Ordinarij in alijs locis curare debent; vt ita fiat. Compellerę possunt ad hoc per censuras, & alia remedia, etiam brachij sęcularis; derogatque priuilegijs, & indultis in contrarium. *ibid.*

Vide, *Angeli, in fine*,

Hispania.

Hispaniarum Rex cum Sceptrum primò accipit, iurare tenetur, se defensurum fidem catholicam, & non permissurum, vt in Regnis sint homines non catholici. *Concil. Tolet.* 6. *c.* 3.

Hispaniarum Prouinciarum diuisio, facta est *in Concilio apud Lucum habito.*

Hispaniarum Inquisitores. Vide, *Inquisitores.*

Hispaniarum Inquisitores absque Papę consensu mutari, & innouari non possunt. *Sixtus V. const.* 74. *Immensa.* §. 5.

Hispaniarum Episcopi, & Visitatores, quot & à quibus possunt accipere procurationes. *Extra, de censibus, cap. Vas electionis.*

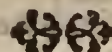
Vide, *Reges.*

Histriones.

Histrionibus donari non possunt res Ecclesię, & est graue peccatum si fiat. *Dist.* 86. *cap. Donare.*

Histriones si pœnitent, possunt reconciliari. *Concil. Afric. c.* 12.

Histriones non sunt alendi à clericis. *Concil. Rauennat.* 1. *sub Honorio IV. c.* 1.

He-

Homo, eius creatio, natura, & vires.

Homo ab initio temporis fuit creatus. *Concil. Lateran.4.c.1. De fide,& summa Trinitate c. 1.*
Hominis corpus non est opus diaboli. contrarium dicens, est hereticus. *Concil.Brachar.1.c.12.*
Homo constat ex corpore, & spiritu. *Concil. Later.4. c.1.*
Hominum genus semper à potestate sacerdotali, & regia gubernatum est. *Concil.Colon.2. par.2.c.2.*
Homo fuit creatus plenus gratia, & iustitia, non plenus malis moribus. *Concil. Mogunt.4. c.3.*
Hominis opera non diuiduntur omnia immediatè in virtuosa, & vitiosa. *Concil.Constantien. contra art.16. Ioannis Huss.*
Homo non operatur necessariò, nec bonum, nec malum, sed liberè. *De pœnit. dist 2. cap.40. Sic enim, circa medium. Concil. Trident. sess. 6. cap. 5.*
Homo cum gratia Dei, liberè se mouet ad iustitiam. *Concil.Trid. ibid. cap 5.*
Homo non peccat ex necessitate, sed ex libertate. *Concil. Mogunt.4. c.2.*
Homo non inuitus, sed liberè obseruat Dei precepta. *Concil. Mogunt.4. c.10.Concil. Trident. sess.6. cap.5.*
Homo primus peccans, factus est deterior in corpore, & anima. *Concil.Mogunt.4.c.4.* Vide, *Infirmitas.*
Homo peccauit, suggestione diaboli. *Concil. Later.4. can.1.*
Hominis primi peccantis, pœnę diffusę in posteros sunt istę, fames, sitis, concupiscentia, infirmitas, procliuitas ad malum, &c. *Concil. Mogunt.4. c.4.*
Homo obligatur ad obseruantiam Euangelij. *Concil. Trident.sess.6. can.20.*
Homo non adstringitur fato, contrarium dicens est hereticus. *Concil. Bracharense 1. c. 10.*
Homo potest facere vias suas malas. contrarium dicens, est anathema. *Concil. Trid. sess.6. can.6.*
Homo non potest iudicare, quę Deus suo iudicio reseruauit. *Fabianus ep.2.*
Homo non potest scire certitudine fidei, se esse in gratia. *Concil. Tridentin. sess. 6. cap. 9.*
Homo à miseria non liberatur, nisi Dei misericordia. *Concil. Arausican.2. c.14.*
Homo iustificatus non potest perseuerare in iustitia, sine speciali auxilio Dei. *Concil. Trid. sess.6. can.22.*
Homo nullum bonum operatur, quod non præstet Deus, vt faciat; sed multa bona sunt à Deo in homine, quę non facit homo. *Concil. Arausic.2. c.20.*
Homo licet peccati conscius non sit, non potest se iudicare. *Concil. Trident. sess.6. cap.16.*
Homo faciens, quod displicet Deo, facit voluntatem suam, non Dei. Quando vero facit, quod vult, vt voluntati Dei seruiat, licet volens agat, illius tamen voluntas est à Deo, qui vult vt agat. *Concil. Arausic.2. c.23.*
Homo etiam iustus tenetur ad obseruanda Dei præcepta. *Concil. Trident. sess. 6. cap.11.*
Quod homo de se solo non potest operari, nisi malum, quomodo intelligitur. *Concil. Arausic.2. c.22.*
Homo sine gratia, per solam doctrinam legis, non potest iuste viuere, nec mereri. *Concil. Trid. sess. 6. can.2.*
Homo non adiutus gratia Dei non potest, nec agnoscere, nec appetere, quæ Dei sunt. *Concil. Mogunt.4. c.5.*
Homo disponens se, vel nitens ad iustificationem, non peccat. *Concil. Trid. sess.6. can. 7.*
Homo consentiens gratiæ excitanti, & adiuuanti, disponitur ad iustificationem. *Concil. Mogunt.4. c.7.*
Homo fit iustus per gratiam sibi collatam, ex meritis Christi. *Concil. Mogunt.4. c.7. Concil. Trid. sess.6. can.10.*
Si homo non renasceretur in Christo, non iustificaretur. *Concil. Tridentin. sess. 6. cap. 3.*
Hominis vires in opere bono, respectu gratiæ, viles sunt. *Concil. Mogunt. 4. c.8.*
Homo per peccatum Adæ factus est natura filius iræ, seruus peccati, sub potestate diaboli, & mortis. *Concil. Trident. sess. 6. cap. 1.*
Si homines non nascerentur per propagationem ex Adam, non nascerentur iniusti. *Concil. Trid. sess. 6. cap. 3.*
Homo, dum inspiratur ad se conuertendum, agit aliquid cum conuertitur. *Trid. sess.6. cap. 5.*
Potest eam inspirationem abijcere. *ibid.*
Homo Sacramenta suscipiens, dubitare non potest de efficacia eorum; sed propter suam infirmitatem potest dubitare, an sit in gratia. *Concil. Trident. sess.6. cap.9.*
Homo, vt assequatur remissionem peccatorum, non est necesse vt credat absque hæsitatione propriæ infirmitatis peccata esse sibi dimissa. *Trid. sess.6. can.13.*
Homo vt iustificetur, non est necesse vt credat, se esse iustificatum, & absolutum. *ibid. can. 14.*
Homo iustificatus non tenetur credere, se esse de numero prædestinatorum. *Trident. ibid. can.15.*
Homo iustificatus, quantumuis perfectus, te-

tenetur ad obseruantiam mandatorum Dei. *ibid. can.20.*

Homo iustificatus, potest peccare. *Concil. Trid. sess. 6. can.23.*

Homo iustificatus non potest omnia venialia peccata vitare, sine speciali Dei auxilio. *ibid. can.23.*

Homo per Sacramentum Pœnitentiæ iustificatus in cœlum non intrat, nisi soluat pœnam temporalem, vel in via, vel in Purgatorio. *ibid. can. 30.*

Homo operans intuitu æternæ mercedis, non peccat. *ibid. can.31.*

Vide, *Gratia*. Vide, *Iustificatio.*

Homo totus fuit à Verbo assumptus. *Concil. Tolet. 15.*

Homo non habet supra se duodecim signa Mathematica, intitulata 12. nominibus Patriarcharum. Contrarium dicens, est hæreticus. *Concil. Brachar.1. c.10.*

Homo in hac vita non potest tantum proficere, vt fiat impeccabilis, vel amplius non possit in gratia crescere. *Clement. de hæret. c.Ad nostrum.*

Homo ob hanc causam perfectionis non potest esse liber à ieiunio, neque ab alijs Ecclesiæ præceptis. *ibid.*

Homo in hac vita non potest acquirere beatitudinem alterius vitæ, secundum omnem gradum. *Clement. ibid.*

Hominis anima non est naturaliter beata, sed eget lumine gloriæ ad videndum Deum, & fruendum illo. *ibid.*

Homo liber non potest dari in pignus pro debito. *De pignoribus cap. Lator.*

Vide, *Furtum*. Vide, *Peccare*. Vide, *Viator*.

S. Homobonus.

S. Homobonus canonizatur anno 1198. *Innoc.III. const. Quia pietas.*

Homagium.

Homagium facere, id est, fidelitatem promittere, vt obtineatur beneficium, est simonia. *De simonia cap.Ex diligenti.*

Homagium solui non debet pro spiritualibus. *De regulis iuris cap. fin.*

Homicida.

Homicida, quinam est, *23.quæst.8. cap.Quicumque.*

Homicida (olim) excommunicari debebat. *Concil. Agathen. c.37.* Donec pœniteat. *Concil. Veneticum c. 1. Concil. Turon. 1. c.7.* Voluntarius vsque ad mortem. *Concil. Ancir. c.22.* (Casualis per annos quinque. *ibid.*) *Dist.50. cap. Eos.* Omnis homicida per quinque annos excommunicabatur.

Homicida absolutus à Principibus, vel alijs, pœnitentiam debet facere. *Concil. Aurelian.4. c.28.*

Homicida est dans venena ad sterilitatem causandam. *De homicid. c. Si aliquis.*

Homicida non potest exercere sacerdotium. *Dist. 50. cap. Miror.* Etiam si ad defensionem sui id fecerit. *Dist. 50. cap. De his clericis* (si sint clerici.) Vide, *Irregularis*.

Homicidium faciens, consulens, vel præcipiens, non potest ordinari. *Dist.50. cap.Si quis viduam.* & *cap. Si quis. c. De his clericis. c. Clericum. De homicid. cap. Suscepimus. cap. De cætero.* & Vide, *Irregularis*. Vide, *Occidens*. *Innoc.I. ep.3. c.3.*

Homicida casualis, cum dispensatione, potest manere in suo officio. *Dist.50. cap. Clerico. cap. Quia te.*

Homicidæ casuali imputatur delictum, si dabat operam rei illicitæ, quando accidit homicidium. *De homicid. cap. Presbyterum.* Sed non imputatur ei, qui non fuit in culpa. *ibid. cap. Lator. cap. Ex literis, &c. ibid. Honorius III. vbi infra c.3.*

Homicida casualis adhuc eget Papæ dispensatione. *Honorius III. ex Cirone, de homicidio volunt. cap.2.*

Homicida ex ira, perpetuò careat officio. *Dist.50. cap. Studeat. cap. Qui verò, & cap. Si quis.*

Homicida ex casu ob defensionem terræ, loci, &c. est irregularis. *Honorius III. ex Cirone. De homicidio voluntario c.4.*

Homicidæ sarcinas custodiens, est homicida. *De homicid. cap. Sicut. §. Illi etiam.*

Homicida non est occidens, ex officio. Vide, *Occidens*. Vide, *Iudex*.

Homicidam socians, vt ei auxilietur, si mors sequitur, est homicida. *De homicidio cap. Sicut. §. Illi autem.* Incitans vero ad homicidium incertum, mitius punitur. *ibid.*

Homicida est, qui illud malum fieri persuadet. *De pœnit. dist.1. cap.23. Perniciosè, c.27. Noli putare. & cap. Homicidium.*

Homicidam socians non vt feriat, sed vt ferat opem, est homicidij complex. *De homicid. c.Sicut. §. Illi etiam.*

Homicidę pœnitentia, est hæc. Si Episcopus, occidit aliquem, 15. annis pœniteat, deponatur, & peregrinetur per totam vitam. Si Presbyter, annis 12. pœniteat, & ex his per tres in pane, & aqua, & deponatur. Si Diaconus, 10. annis, & ex his per tres in pane, & aqua, & inhabilis sit ad sacerdotium. *Dist.50. cap. Si quis.*

Pœnitentiæ aliorum homicidarum sunt istæ. Qui casu occidit aliquem, per septem annos pœnitere debet. *Dist. 50. cap. Qui ve-*

verò ; & cap. Si quis voluntariè.

Qui ex odio, vel cupiditate, Iudæum occidit, vel Paganum, per 40. dies ieiunet in pane, & aqua. *ibid.*

Qui alios voluntariè occidit, per totam vitam pœnitere debet in foribus Ecclesię, & in exitu vitæ tantum communicare potest. *Dist. 50. cap. Si quis voluntariè. Concil. Lucense c.78.*

Homicidio prę sentes, si rixabantur sicut occidens, etiam ipsi debent pœnitere. 23.*q.*8. *cap. vlt.*

Homicida clericus debet deponi, & tradi curiæ sæculari, vt moriatur. *De homicidio cap.* 1.

Homicida si infans sit, non fit irregularis. *Clement. de homicid. cap. vn.*

Homicida occidens furem nocturnum, non punitur. secus, qui diurnum. *De homicid. cap. Si perfodiens.* Si verò fur telo se defendit, aliter dicendum, *ibid.*

Homicida, vel causa homicidij, fit irregularis. *De homicid. cap. Suscepimus, & cap. De cætero.*

Homicida non est, qui sine culpa occidit. *ibid. cap. Lator. cap. Ex literis* 1. *&* 2. *cap. Dilectus. & cap. Significasti.*

Homicida non est, qui non prohibet, ne aliqui se occidant, sed causam non dat. *De homicid. cap. Petrus diaconus.*

Homicida non est clericus, qui stat ex parte repellentium violentiam, licet aliqui istorum alios occidant. *De clerico percussore cap. Præsentium.*

Homicida non est clericus, qui stans ex parte repellentium violentiam, iacit lapides, sed nullum percutit, licet ex parte aduersa aliquis remaneat occisus. *ibid.*

Homicida casualis, sine culpa, etiam si à moriente veniam petierit, non censetur homicida, nec irregularis. *De homicidio cap. Exhibita.*

Homicida non est, qui procurat abortum ante animationem fœtus, secus contra. 32.*q.*2. *cap. Quod verò. & cap. Moyses.* Vide, *Abortus.*

Homicidas à statu Ecclesiæ relegandos statuit *Pius II. constitut.* 8. *Ad restituendas.*

Homicida in Prouincia Marchiæ, si sit annorum 20. subiacet pœnis. *Iulius II. constitut.*24. *Fide digna. Pius IV. const.*52. *Licet.*

In statu Ecclesiæ homicidæ non gaudent saluo conductu, sine speciali licentia Papę. *Clemens VII. const.* 10. *In sancta.*

Quomodo citandi, & puniendi, *Iulius III. const.*25. *Cum sicut.* Non possunt aggratiari à Legatis, neque compositio cum eis fieri potest. *Pius IV. constit.* 27. *In eminenti.*

Homicidis in statu Ecclesię, non suffragatur minoritas 20. annorum, dummodo excedant 14. (pro pœnis.) *Pius IV. const.*52. *Licet.*

Homicidę, & eorum fautores in statu Ecclesię capiendi, persequendi, &c. *Pius V. constit.* 10. *Ex superna*, in declaratione. Vide, *Ecclesiasticus Status.* Vide, *Irregularis.* Vide, *Miles.* Vide, *Occidens.* Vide, *Occidere.*

Homicidium.

Homicidium sine voluntate factum, non est peccatum. *Dist.*50. *cap. Frater. cap. Quæritur. cap. Hi, qui. cap. Sæpè, & cap. Si duo.*

Homicidij voluntas pro facto reputatur (quo ad culpam,) *De pœnit. dist.*1. *c.*24. *Omnis.*

Homicidio præsentes, si etiam ipsi rixabantur, pœnitere debent, sicut occidentes. 23. *qu.*8. *cap. vlt.*

Homicidij complices, vel participantes, diuersimodè puniendi, iuxta participationem. *De homicid. cap. Sicut, §. Illi etiam.*

Homicidium casuale imputatur illi, qui dabat operam rei illicitę. *ibid. cap. Presbyterum.* Sed non ei, qui sine culpa id fecit. *ibid. cap. Lator. cap. Ex literis. c. Significasti. & cap. Dilectus.*

Homicidium voluntarium, Episcopo est reseruatum pro absolutione. *De priuil. cap. Inter cunctas.*

Vide, *Occidens.*

Honestas.

Honestatis publicę titulus impedit matrimonium, sed à Papa dispensatur. *Concil. Lateran.* 3. *in append. tit. De sponsalibus c.* 7.

Vide, *Impedimentum publicæ honestatis, diffusè.* Vide, *Matrim. prohibita ratione honestatis publicæ.*

Honor.

Honor Dei, proprio honori, & rebus omnibus præponendus. *Gregorius VII. lib.* 7. *epist.* 25.

Honori succedens, succedit in onere. *De regulis iuris in 6. reg.*77.

Honorius Papa I.

Hic Papa circa duplicem Christi voluntatem non errauit, sed fuit tantum negligens in resistendo alijs. *Leo II. ep.*2.

Hora.

Horę canonicę sunt septem. Scilicet Matutina, Prima, Tertia, Sexta, Nona, Vespertina, & Completoria. *Concil. Cabil. 3. c. 59. Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio c. 126. 127. 128. & 129. De celebr. miss. cap. 1.*

Horę canonicę pręfatę, quare sic dictæ. *Concil. Aquisgr. in locis citatis.*

Horę canonicę, debitis horis celebrandę, & quo ritu. *De celebrat. miss. cap. 1.*

Horas canonicas non recitans beneficiatus, quos fructus perdit. Vide, *Beneficiati obligationes*. Vide, *Officium*.

Horę canonicę qualibet die in choro recitandę. Numquam possunt omitti, neque per concionem, neque per missam, aliudue impedimentum. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. Communia de ratione diuinorum officiorum.*

Horę canonicæ B. Mariæ Virginis, dum ex rubricis præcipiuntur, non possunt omitti à Choro, sed dicendæ tempore debito. *ibid.*

Horę canonicæ non sunt dicendę omnes simul, sed cum aliquo interuallo. *ibid.*

Dum horę canonicæ in Choro dicuntur, non adsint laici, vel si adsunt, sint separati à clericis. *ibid.*

Vide, *Chorus*. Vide, *Officium diuinum*. Vide, *Psallere*.

Horoscopus.

Horoscopi dicuntur, qui horas natiuitatum obseruant, vt effectus venturos prædicant. *26. qu. 3. cap. 1. in fine.*

Hospitalarij S. Ioannis Ierosolymitani.

Hospitalarij possunt se, & domum suam donare alicui religiosæ domui, & illi se subijcere. *De donationibus cap. Inter dilectos.*

Semel in anno possunt in Ecclesia interdicta, facere celebrari diuina. *De priuilegijs cap. Cum, & plantare. §. Quod si.*

Hospitalarij exempti sunt à decimis propriorum laborum, & eorum, quę proprijs sumptibus excolunt. *De decimis cap. Ex parte.*

Non extenditur hoc priuilegium ad terras, quas tradunt alijs excolendas. *ibid. cap. Ad audientiam.*

Hospitalarij, qui habent annalia, si beneficiati non resident, ipsi debent habere fructus non Capitulum. *Extra, de pœnis cap. Exhibita.*

Hospitalariorum Ordo, & Militia. Vide, *Militia*. Vide, *Equites*.

Hospitale S. Ioannis Ierosolymitani, immediatè subditur Papæ. *Anastasius IV. constit. 2. Christiana, anno 1154*

Vide infra, *Hospitale S. Ioannis Ierosolymitani*. Vide, *Equites S. Ioannis*. Vide, *Milites, Militia*.

Hospitalia.

Hospitalia quæcumque immunia sunt à tributis omnibus. *23. qu. 8. cap. In quolibet.*

Hospitalia tenenda sunt parata ad recipiendos peregrinos. *Concil. Sabinen. c. 14.*

Rectores Ecclesiarum ad hoc inuigilare debent, vt charitatiuè recipiantur. *ibid.*

Hospitalium bona vsurpantes, sunt excommunicati. *Concil. Illerdens. c. 40.*

Hospitalium bona inuadens, vt homicida puniendus. *Concil. Mogunt. 3. c. 6.*

Hospitalium bona conseruanda. *Gregorius I. lib. 11. ex regest. c. 10.*

Non possunt in alios vsus conuerti. *Concil. Senon. de visitatione c. 29.*

Eorum facultates alienari non possunt, & pœnæ facientium. *Concil. Aurelianen. 5. c. 15.* Vide, *Alienatio*. Vide, *Ecclesiæ bona*.

Hospitale erigendum suasione Episcoporum in quo venientes à Iudæis, & Saracenis &c. alantur, & de aliquo artificio doceantur, de quo possint viuere. *Concil. Sabinense c. 22.*

Hospitalium cura pertinet ad Episcopos. *Gregor. I. lib. 3. ep. 24. De Religiosis domibus cap. De Xenodochijs*. eique subsunt. *ibid.* Sed non Militarium ordinum, aut religiosorum. *Clement. infra.*

Curare debet Episcopus, ne reditus vsurpentur ab alijs, & in hoc habet facultatem etiam in exemptos. *Clement. de Religiosis domib. cap. Quia contingit.*

Locus deputatus ad hospitale, est religiosus non prophanus. nou debet ad vsus mundanos applicari. *De Religiosis domibus cap. Ad hæc.*

Debent ab Episcopis visitari, etiam si sint exemptorum. *ibid. cap. Quia contingit.*

Non possunt darì in beneficium. *Clement. de Religiosis domib. cap Quia contingit. §. Vt autem. Concil. Senon. c. 29.*

Hospitalia habeant inuentaria. *De Religiosis domib. ibid.*

Hospitalia, quo ad altaria, cœmeteria, & Sacramenta seruent antiquam consuetudinem. *Clement. de Religiosis domib. cap. Quia contingit. §. fin.*

Hospitalium gubernatio committenda viris prouidis, qui iurent curare, vt redditus fideliter dispensentur in vsus miserabilium.

lium. Debent facere inuentaria, & reddere rationem ordinarijs, seù alijs, quibus subsunt. *Clement. De religiosis domibus. cap. fin. §. Vt autem. Concil. Senonen. de visitat. c. 29.*

Hospitalia verò Militarium ordinum, non subsunt huic legi, sed gubernantur iuxta statuta ordinum, & per superiores ordinum compellendi sunt ministri, vt ritè gubernent, & ministrent fideliter, &c. *ibid. §. Praemissa.*

Hospitalium gubernatio non concedenda laicis, sed religiosis, vel clericis, qui sine vxore sunt, & perpetuò in eis deseruire volunt. *Concil. Rauenn. 2. sub Clemen. V. c. 25. Concil. Senonen. de visitatione c. 29.*

Hospitalium seruientes, si actu sub eorum obedientia non viuunt, Episcopo non subduntur. *Concil. Trid. sess. 24. de reform. c. 11.*

Hospitalia omnia ab Episcopo possunt visitari, exceptis ijs, quae sunt sub Regum protectione. Vide, *Episcopus quo ad visitationem.*

Hospitalia habentes in titulum, seù commendam, vel administrationem, tenentur onus impositum exequi, & hospitalitatem cum peregrinis exercere ex fructibus eorum. Si verò sint in locis, vbi non adsunt peregrini, aut multi infirmi (si ad hęc instituta sunt) commutentur expensę reditúum in alium vsum, ex decreto Episcopi cum duobus peritioribus de Capitulo; nisi aliter in fundatione hospitalium sit expressum, quod obseruandum curare debet Episcopus. *Concil. Trid. sess. 24. de reformat. c. 8.*

Hospitalium curam habentes (nisi regularibus subiecta sint hospitalia) per censuras compellendi sunt ad exequendum onus iniunctum: alias priuentur eorum cura. & tenentur ad restitutionem fructuum, quos perceperunt contra institutionem hospitalium. *Trid. ibid. c. 8.*

Hospitalium gubernatio non committenda alicui, plusquam per triennium. *ibid. c. 8.*

Hospitalia per Episcopum visitanda, & quomodo. Vide, *Visitatio.* Vide, *Loca pia.*

Hospitaliū ministri tenentur reddere rationes Episcopo, nisi in fundatione, aliter sit cautum. *Concil. Senonen. de visitat. c. 29. & par. 11. c. 7. Concil. Trid. sess. 22. de refor. c. 9.* Non obstante priuilegio.

Quod si ex consuetudine, priuilegio, &c. alijs reddenda sit ratio, inter eos sit Episcopus. *ibid.*

Hospitalia habentes in titulum commendam, vel administrationem, tenentur illa reficere, restaurare, &c, recuperare amissa, & vsurpata, ad quę omnia compelli possunt per Episcopos, & amoueri possunt ab eorum cura. *Concil. Colon. 2. par. 11. c. 1. Concil. Mediol. par. 2. tit. De piorum locorum administr.*

Si in hospitali non exerceatur hospitalitas, iuxta fundationem, tenetur Parochus, id Episcopo referre, alias puniatur. *ibid.*

In hospitalibus stare non debent permixti mares, & fœminę. *Concil Mediolan. ibid.*

In hospitalibus non maneant circulatores, aleatores, histriones, &c. similes. *ibid.*

Neque mendaces, qui morbum simulant. *ibid.*

In hospitalibus prima cura habeatur pro anima, & pro Sacramentorum administratione, deinde pro corpore. *Concil. Colonien. 2. par. 11. c. 2.*

In hospitali recipi debent solum personae miserabiles, quę laborare non possunt. *ibid. c. 3.* Prius recipiendae personae loci, deinde exterae. *ibid. & c. 6.*

Non recipiantur pauperes validi, & robusti. *Concil. Colon. 2. par. 11. c. 5.*

Teneri in eis non possunt, qui non indigent. *ibid. c. 6.* Qui aliter faciunt, sunt depredatores pauperum. *ibid. c. 6.*

Hospitalium redditus fraudantes sunt sacrilegi, vt Iudas. *ibid. c. 7.*

Hospitalia exemptorum, potest Episcopus visitare, saluis eorum iuribus in alijs. *Concil. Colon. 3. tit. c. 4.*

Vide, *Episcopus quo ad visitationem.* Vide, *Episcopus circa regulares.* Vide, *Loca pia.* Vide, *Pia loca.*

Hospitalia multa in Vrbe.

Hospitale S. Antonij de Vienna, potest colligere eleemosynas in locis, vbi exercetur hospitalitas, de licentia tamen ordinarij. *Greg. XIII. const. 73. Romani.*

Hospitale S. Hieronymi Illyricorum, quomodo regitur. Protector, & iudex cum facultate instituuntur. *Pius IV. constit. 68. Cum sicut.*

Hospitale Incurabilium instituitur à *Leone X. const. 15. Saluatoris.* Forma regiminis, & priuilegia. *ibid.* Gaudet priuilegijs S. Iacobi in Compostella. multę gratiae conceduntur ministris dicti hospitalis. Indulgentiae ijs, qui eleemosynas elargiuntur, & alia multa.

Hospitale prefatum, eius ministri, & seruientes, immunes, & exempti sunt ab omnibus, & immediatè subditi sunt Papae, etiam quo ad bona. Causae eorum quomodo expediendae deplano, &c. *ibid.* Protector iudicat causas eorum. *Pius IV. const. 2. Ad caritatis.*

Hospitale B. Mariae de Pietate instituitur à *Pio IV.* illius statuta confirmantur *constitut. 27. Illius.* In eo tenentur ad curam pauperes, aduenae, insani. Multa priuilegia concessa sunt confratribus istius hospitalis. *ibid.* Confirmantur à *Gregorio XV. const. 48. Ex iniuncto* Protectoris iurisdictio. *ibid.*

Hospitale Mendicorum instituitur à *Sixto V.* prope Pontem Sixtum. redditus sunt illi assignati pro alendis mendicis. *Const.*57. *Quamuis*. Forma gubernij, & quales mendici sunt retinendi. *ibid.*

Habet iudicem causarum eligendum ab administratoribus, qui sit Doctor, & clericus. *Sixtus V. const.*86. *Postulat*. Hic iudex omnes causas hospitale tangentes iudicat, contra quascumque personas; & nullus index Romæ potest causas illas ad se trahere. Ampla est iurisdictio talis iudicis. *ibid. per §§.*19. in secunda instantia causæ possunt cognosci ab aliquo iudice eligendo per Protectorem. *Paulus V. const.*57. *Alias*.

Hospitale Neophitorum erigitur à *Paulo V. constitut.* 37. *Illius*. Forma gubernij, & exemptiones illius. *ibid.*

Huic hospitali Iudæi status Ecclesiastici tenentur quolibet anno in festo Omnium Sanctorum, soluere decem ducatos pro qualibet Synagoga. Etiam pro Synagogis demolitis; & ad hoc tenentur Iudæi in solidum. *Paulus IV. constit.* 9. *Dudum*. Iudex ordinarius illius, & personarum, etiam extra Vrbem, est Protector hospitalis. *ibid.*

Hospitale Orphanorum pauperum, approbatur hæc Confraternitas *à Paulo III. constit.*26. *Altitudo*. Declaratur Archiconfraternitas sub inuocatione B. Mariæ Visitationis. Eius institutum est educare pauperes orfanos, & orfanas. Forma gubernij, priuilegia, protector, indulgentiæ, &c. pro Rectoribus, & ministris. *ibid.*

Societas instituta ad erigendum hospitale pro Orfanis, & Conuertitis approbatur *à Paulo III. const.*22. *Ex iniuncto.*

Hospitale Sancti Spiritus in Saxia erigitur ab *Innocentio III. anno* 1204. *constit. Inter opera*. Forma gubernij, & priuilegia multa. *ibid.* Confirmatur erectio *à Nicolao IV. const.*4. *Inter opera*. & sub protectione Papæ immediatè recipitur, tam quo ad bona, & domum, quam quo ad personas. *Nicolaus IV. ibid.* Multa eius bona, & possessiones per mundum dispersa ibi numerantur. *ibid.* Quatuor ministri clerici, professi illius ordinis, debent ibi assistere ad ministrandum Sacramenta, & Papæ subduntur immediatè. *ibid.* Priuilegia eius. Vide, *Confraternitas*. *Sixtus IV.* omnia eius priuilegia confirmat, & alia addit. *Const.*22. *Religionis*. Magistri, seu Præceptoris illius hospitalis priuilegia. *ibid.*

Hospitale, bona, ministri, & omnia alia eius membra exempta sunt à gabellis, & alijs solutionibus. *ibid.*

Item à iurisdictione Ordinariorum, Vicariorum, & omnium officialium, & Sedi Apostolicæ immediatè subduntur. Omnia priuilegia Congregationis S. Iustinæ Benedictinorum ei concedit. *ibid.* *Pius IV.* concedit ei facultatem quærendi eleemosynas. *Pius IV. const.*84. Notarij, seu Cancellarij eius hospitalis, tenentur scripturas, & instrumenta in eo relinquere, quando recedunt. *Pius IV. const.*28. *Cum sicut.* *Gregorius XIII. const.*44. *Si inter*, confirmat omnia priuilegia huius hospitalis, quæ non sunt contraria Concilio Tridentino. *Clemens VIII. const.*118. *Cum sicut*, statuit vt omnes causæ huius hospitalis iudicentur à Vicario Papæ, tam in curia, quam extra; qui vti potest brachio sæculari. & *Paulus V. const.*22. *Decet*, idem confirmat. Obligatio huius hospitalis. Vide infra.

Hospitale Sanctissimæ Trinitatis, & Confraternitas eius approbatur *à Pio IV. const.*6. *Illius*. Institutum huius est recipere peregrinos, & conualescentes. Multa priuilegia, & indulgentias confratribus concedit; Sic etiam eis, qui succurrunt peregrinis. *ibid.* Protectoris iurisdictio se extendit ad omnes causas hospitalis, siue pro siue contra, & nullus alius iudex potest in eis se ingerere. *Pius V. constitut.*123. *Cum sicut.*

Alia de Hospit. Romæ, & obligationes eorum declaratæ ab Alexandro VII.

Hospitalia Romæ determinata pro artificibus pauperibus, ista sunt.

Hospitale Sancti Rocchi pro aurigis, & eorum famulis, Vaccarum Rubrarum curam agentibus, Sutoribus, Veteramentarijs, Baiulis, Fidicinibus.

Hospitale Sanctæ Mariæ de Horto pro Auiarijs, Molitoribus, Vaccarum albarum præpositis, Nauicularijs Regni Neapolis, Olitoribus, & famulis, Colonis, Partiarijs Vinearum, Sutoribus, Veteramentarijs, Salsamentarijs, & Vermicellarijs.

Hospitale Sanctæ Mariæ de Laureto pro Pistoribus, & eorum famulis, Crustularijs, seu Ciambellarijs, & frumenti mensoribus.

Hospitalia Sancti Spiritus in Saxia, Sancti Saluatoris ad Sancta Sanctorum, Sanctæ Mariæ Consolationis, Sancti Ioannis Colabitæ in Insula Tyberina, Sancti Iacobi Incurabilium, & Sancti Lazari, communia sunt omnibus nationibus.

In Hospitali Sancti Spiritus tot lecti sint, pro nobilibus, & ignobilibus, quos capiunt illæ infirmariæ. In eo recipiendi sunt, qui laborant febri, vel alio deiectione, & dyssenteria, & vulnerati, etiam si scabiosi sint. In eo recipiendi sunt omnes cuiusuis nationis, si non habeant proprium hospitale

tesse suæ nationis, & nisi numerus infirmorum ibi sit completus.

In Hospitali Sancti Saluatoris 300. lecti sint pro viris, & foeminis, computatis seruientium lectis; in quibus recipiendi sunt infirmi modo præfato.

In Hospitali Sanctæ Mariæ Consolationis debent esse 80. lecti pro viris, & foeminis, in quibus ægroti eodem modo recipiantur.

In Hospitali Sancti Ioannis Colabitæ 60. lecti reperiuntur. & quia hoc hospitale non habet redditus, fratrum illorum charitati relinquitur numerus recipiendus.

In Hospitali Sancti Iacobi Incurabilium sint 120. lecti pro viris, & foeminis, in quibus recipiendi sunt vlcerati ex omni natione, etiam scabiosi, ibique apta remedia ægrotis omnibus dentur.

In Hospitali Sancti Lazari, leprosi omnis nationis sunt recipiendi.

Hæc omnia, &c. statuit *Alexander VII. constit. In hac alma, data 16. Nouemb. 1657.*

Pauperes infirmi, quomodo deferendi sint ad hospitalia, & quot lecti tenendi sint pro laborantibus scabie. Vide, *Infirmitas*. Vide, *Infirmus*.

Hospitale S. Ioannis Ierosolymitani.

Hoc hospitale recipitur sub immediata protectione Papæ *ab Anastasio IV. anno 1154. const. 2. Christianæ*.

Vide, *Hospitalarij*. Vide, *Equites*. Vide, *Militia*.

Hospitium. Hospites. Hospitalitas.

Hospitia pro peregrinis statuere debent Episcopi; & si redditus Ecclesiæ non sufficiunt, ab alijs Christianis exigant. *Concil. Nicæn. 1. ex Arabico c. 70.*

Hospitium dictum Gregorianum erectum Romæ pro Benedictinis. *Gregor. XV. const. 6. Saluatoris.*

Hospites sine distinctione recipiendi. *Dist. 42. cap. Quiescamus.*

Hospitalitas ab Episcopis exercenda. *Dist. 85. cap. Archidiaconum.*

Hostia.

Hostiæ in altari, tot offerantur, quot sufficiunt pro populo. *Clemens I. ep. 2. De consecr. dist. 2. cap. Tribus gradibus.*

Hostiæ consecratæ, quæ remanent, resumendæ sunt. *Clemens I. epist. 2. de consecrat. dist. 2. cap. Tribus gradibus.*

Hostia consecranda debet esse ex frumento, sana, & integra. *Concil. Coiacense c. 3.*

In singulis hostię partibus, est totus Christus. *De consecrat. dist. 2. cap. Singuli. cap Vbi pars. & cap. Qui manducat.* Vide, *Euchar.*

Hostiæ fractio, significat passionem Christi. *De consecrat. dist. 2. cap. Cum frangitur.*

De hostia fiunt tres partes; quia quæ mittitur in calicem significat Christum resurrexisse; quæ comeditur, significat eum ambulantem super terram; & quæ relinquitur, significat eum in sepultura. *De consecrat. dist. 2. cap. Informe.*

Hugo.

S. Hugo Gratianopolitanus canonizatur *ab Innocentio II. const. vnica. Dicimus.*

Humiliare. Humiliati.

Humiliat Deus bonos, permittens malos insurgere contra illos. *6. qu. 1. cap. Sunt plerique.*

Humiliatorum fratrum Religio extinguitur. *Pius V. constit. 119. Quemadmodum.*

Redditus Sedi Apostolicæ applicantur. *ibid.* Bona eorum, quibus postea sunt concessa. *Pius V. const. 120. Quoniam.*

Hungaria.

Hungariæ Episcopi quas, & à quibus accipere possunt procurationes, dum visitant. *Extra, de censibus cap. Vas electionis.*

I

Iacobus.

Sanctus Iacobus Ierosolymorum primus Episcopus ordinatur à Sanctis Petro, Iacobo, & Ioanne. *Dist. 66. cap. Porrò.*

Sancti Iacobi Equites. Vide, *Equites*. Vide, *Militia*.

Iacobus de Marchia Ordinis fratrum Minorum de Obseruantia, declaratur Beatus. & officium de illo fieri potest à fratribus dicti Ordinis. *Vrbanus VIII. constit. 32. In sede.*

Iacobitæ Ægyptij cum Ecclesia Romana vniti; & articuli ab eis credendi in fidei professione. *Eugenius IV. constit. 23. Cantate.*

Ianitor.

Ianitores Ecclesiæ honorandi sunt, *Lib. 2. const. Apost. c.28.*
Vide, *Ostiarius*.

Iapponium.

Iapponium regulares, quando, & quomodo possunt adire. Vide, *Regulares euntes in partes infidelium*.
In Iapponio omnes sacerdotes posse ministrare Sacramenta, tamquam Parochos, concessit *Vrbanus VIII. in append. const.16. Ex debito. §.7.*
Iapponensium 23. Martyrum Ordinis Sancti Francisci Discalceatorum, officium celebrari potest à prædictis fratribus, & ab omnibus Diœcesis Malinensis, sub die 5. Februarij. *Vrbanus VIII. const. 70. Saluatoris.*
Iapponensium trium Iesuitarum Martyrum, officium scilicet Pauli Michi, Ioannis de Goto, & Didaci Quizai, celebrari potest à Iesuitis die 5. Februarij. *Vrban. VIII. const.71. Saluatoris.*
Missam de eisdem celebrare possunt in Ecclesijs Iesuitarum omnes sacerdotes, qui in festo die illo ad eas accedunt. *ibid. in decr. Sac. Congreg. Rituum.*

Ianuarius.

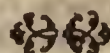
S. Ianuarij, & Sociorum festum die 19. Septembris celebrandum per totam Ecclesiam, statuit *Sixtus V. constitut.22. Pia Sanctorum.*
Ianuarij Kalendæ non obseruandæ, more gentili. *Concil Altisiodoren. c.1.*
Vide, *Kalendæ*. Vide, *Gentiles*. Vide, *Ritus*.

Idola. Idololatria. Idololatra.

Idola non colenda. *Lib.5. const. Apost. c.10. & 11.*
Idola non tenenda in domibus fidelium, alias eijciantur ab Ecclesia. *Concil. Elibert. c.41.*
Idola frangens, quando scribendus in numero Martyrum, si moritur, & quando non. *Concil. Elibert. c.60.*
Idolorum templa non destruenda, sed ipsa idola. *Gregor. I. lib.9. ex regest. epist.71.* Sed dicta templa consecranda sunt per aspersionem aquæ benedictæ, constructionem altarium, & applicationem reliquiarum. *ibid.*
Idololatræ tradendi curiæ sæculari. *Concil. Tolet. 12. c. 11.*
Idolis sacrificandum non est; nec videnda eorum sacrificia. & pœnitentia facientium. *Concil. Elibert. c.59.*
Idolis sacrificantes Presbyteri, vel Diaconi, siue voluntariè, siue ex timore, quomodo puniendi. *Dist.50. cap. Presbyter.*
Idolis per vim, & tractionem manuum, aliquid offerentes, si reclamantes fecerunt, non priuantur communione, & possunt ad ordines promoueri. *Concil. Anciranum c.3.*
Idolis immolantes recipiendi sunt, quando veniunt, sed vsque ad mortem non communicent; sed pœniteant. *Concil. Valentin.1. c.3. Concil. Elibert. c.1.*
Cum qua pœnitentia recipiendi sunt, dum ad fidem veniunt. *Concil. Anciran. c. 7. & 8.*
Immolare persuadentes alijs, cum qua pœnitentia sunt recipiendi. *Concil. Anciran. c. 9.*
Immolantes, si postea baptizantur, possunt ordinari. *Concil. Ancir. c.12.*
Immolantes in persecutione, quomodo recipiendi, dum veniunt ad fidem. *Concil. Arelat.2. c.11.*
Idolorum simulacra, & Aræ destruendæ. *Concil. Afric. c.51.*
Idolis immolatum non debent fideles accipere. hæc sunt idolotita. *Lib. 7. constitut. Apost. c.22. Concil. Elibert. c.40. Gregorius II. ep.14.*
Idololatriæ vacans, etiam occultè, anathema est. *Concil. Laodicen. c.35.*
Idolis immolata emens, vel edens ignoranter, non peccat. *26. qu.2. cap. Licet aliquid.*
Idololatras à suo territorio non eijciens, excommunicatur. *Concil. Toletan.3. c.14.*

Idoneus.

Magis idoneo dandum est beneficium. *Vt Ecclesiastica beneficia. cap. vn. circa fin.* Vide, *Beneficia quibus conferenda*. Vide, *Dignitas*.
Habens rescriptum à Papa cum clausula, si sit idoneus, præsumitur esse idoneus, si nihil obstat contra eum. *De præsumptionibus c. fin.*
Idoneus non est remouendus ab aliquo officio, vt substituatur minus idoneus. *Concil. Colon.2. par.4. c.13.*
Vide, *Beneficia quibus conferenda.*

Ieiu-

Ieiunium.

Ieiunia ab Ecclesia præscripta sunt obseruanda. *Concil. Grangense c. 19. Concil. Senonense c. 7. Concil. Colonien. 2. parte 9. c. 2.*

Ieiuniorum tempora ab Ecclesia sunt statuta, & ab Apostolorum tempore seruata. *Concil. Mogunt. 4. c. 47.*

Ieiunia Ecclesiæ ex suo arbitrio soluens, est anathema. *Concil. Gangren. c. 19.*

Ieiunia obseruanda à quouis fideli, licet perfectissimo. *Concil. Vienn. Gener.*

Ieiunia Ecclesiæ damnans, est anathema. *Dist. 30. cap. Si quis eorum.*

Circa ieiunia, Ecclesiæ Romanæ est obediendum. *Concil. Trident. sess. 25. de reformat.* in fine, *in decreto De delectu ciborum.*

Ieiunium Quadragesimę non est humanum inuentum, sed à cœlesti maiestate institutum. *Concil. Senonense c. 7.*

Ieiunium Quadragesimæ est de diuino præcepto. *Concil. Mogunt. 4. c. 47.*

Ieiunium Quadragesimæ ex tempore etiam Apostolorum incœpit. *Concil. Colon. 2. par. 9. c. 6.*

Ieiunium Quadragesimę non soluendum feria tertia maioris hebdomadæ. *Concil. Laodic. c. 50. De consecr. dist. 3. cap. Non liceat & cap. Non oportet.*

Ieiunium Quadragesimæ, per septem hebdomadas ante Pascha celebrandum decreuit *Telesforus Papa in ep. decr. dist. 4. cap. Ieiunium Quinquagesimæ cap. Statuimus. & cap. Denique.*

Ieiunium Quadragesimæ celebratur tamquam decima abstinentiæ totius anni, quia Deo de omnibus debetur decima; & dies illi sunt decima pars anni. *De consecr. dist. 5. cap. Quadragesima.*

Ieiunium Quadragesimę incipit à feria quarta Cinerum excepta Mediolanensi ciuitate, & ijs partibus diœcesis, in quibus officia diuina celebrantur ritu Ambrosiano. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. De ieiunio.*

Ieiunia per vigilias ab Ecclesia designatas, sunt etiam obseruanda. *Concil. Mediol. vbi supra.*

Ieiunia quatuor temporum obseruanda. *Calistus I. ep. 1. dist. 76. cap. Ieiunium c. Constituimus. cap. De ieiunio. cap. Statuimus. cap. Igitur. & cap. Huius obseruantiæ.*

Ieiunia quatuor temporū in diuersis temporibus, olim sunt celebrata. *Dist. 76. Per multa capita.*

Ieiunia quatuor temporum, & alia quare celebrantur. *Dist. 76. cap. Ieiunium, cap. Scire debet, cap. Nosse credo, & cap. Post Pascha.*

Ieiunium quatuor temporum vernum, prima hebdomada Quadragesimæ celebrandum, æstiuum in Pentecoste. *Concil. Quintilinburgense c. 7. Claramont. c. 27. Oxoniense 1. c. 1.*

Præter quatuor anni tempora, Mediolani ieiunandum est in triduo Rogationum. *Concil. Mediol. 1 par. 1. tit. De ieiunio.*

Ieiunium per triduum in septimana Pentecostes celebrandum. *Concil. Gerundense cap. 2.*

Ieiunia multa in anno facienda, exceptis quibusdam mensibus. *Concil. Elibert. c. 23.*

Olim in multis locis multa ieiunia fiebant. *Concil. Turon. c. 18.* & quæ. *ibid.*

Ieiunia quotidiana laudantur. *De conser. dist. 5. cap. Sicut cibi. & cap. Non dico.*

Ieiunia sanant multas infirmitates. *ibid. c. Legimus quosdam.* Vide, *Articularis morbus.*

Ieiunia Ecclesiæ sine necessitate soluens, anathema est. *Concil. Aquisgran. c. 69 De consecr. dist. 5. cap. Ieiunia* ita olim.

Ieiunia in festis faciens, vt Manichei, Anathema est. *Concil. Gangrense c. 18 dist. 76. cap. Vt ieiunium.* Vide, *Ieiunare.*

Ieiuniorū tempore vacandum est eleemosynis, & abstinendum è peccatis. *Concil. Mediolan. 1. par. 2. tit. De ieiunio.*

Ieiunia sine puritate mentis, non prosunt. *De consecr. dist. 5. cap. Nihil enim.*

Ieiunium magnum est ab iniquitatibus abstinere. *De consecr. dist. 5. cap. Ieiunium autem.*

Ieiunium non laudatur, si die sequenti ventri indulgetur. *De consecr. dist. 5. c. Sint quotidiana.*

Ieiuniorum tempore à carnibus est abstinendum, non quia immundæ sint, sed ad domandum corpus. *Concil. Mogunt. 4. c. 47. Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c. 4.* Vide, *Carnes.*

Ieiuniorum tempore ab ouis etiam lacte, & caseo abstinendum ex S. Gregorio Papa. *Dist. 4. cap. Denique. Concil. Mediolan. 1. par. 2. tit. De ieiunio.*

Ieiunium non requirit solum moderationem à carnibus, sed ab alijs cibis. *Concil. Colon. 2. par. 9. c. 5. Mogunt. 4. c. 47.*

Ieiuniorum tempore abstinendum, nè dum à carnibus, sed ab alijs piscium ferculis, quæ carnem inflammant. *Concil. Colonien. 2. ibid.*

Ieiuniorum tempore à piscibus etiam sumptuosis est abstinendum. *Dist. 4. cap. Denique Concil. Mediolan. 1. par. 2. tit De ieiunio.*

Ieiuniorum tempore à iocis, & scurrilitatibus est abstinendum. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c. 47.*

Ieiuniorum tempore abstinendum à litibus, & iurgijs. *Post ep. 13. Liberij c. 1.*

Ieiuniorum tempore coniugati abstineant à con-

coniugibus. *Post ep.13. Liberij c. 2.*

Ieiuniorum tempore conuocari non possunt Concilia Regni. *Concil. Epfordiense c. 2.* 15. *qu.4. cap Placita.*

Ieiunia pro necessitate publica, possunt populo imponi, non à potestate sæculari, sed ab Episcopo. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.56. Concil. Epfordiense 1. c.5. Concil. Rauenn.1.*

Ieiunia imposita pro necessitate publica, ab omnibus obseruanda. *Concil. Turonen.3. c.47. Concil. Mogunt. c.135.*

Ieiunia annuncianda sunt populo in die dominico. *Concil. Rauenn.2. sub Clement.V. c. 10.*

Vide, *Abstinentia*. Vide, *Ecclesia Romana decreta*. Vide, *Vigiliæ festorum*.

Ieiunare. Ieiunus.

Ieiunandum non est in Dominicis diebus, nec etiam in Quadragesima. *Concil. Agathen. c.12. Concil. Brachar.1. c.4. Concil. Lucense 2. c.57. Aquisgran. sub Ludouico c. 68. Concil. Cæsaraugust. c.2. De consecr. dist. 3. cap. Placuit, vt omnes. c. Ieiunium, cap. Nè quis. & dist.5. de consecr. c. Quadragesima. Dist.76. cap. Vtinam.*

Ieiunans die Dominico, est anathema. *Concil. quod dicitur Apost. c.66. Concil. Gangrense c.18. Dist.30. cap. Si quis tamquam. & cap. Si quis Presbyter*, Vide, *Dies Dominica.*

Ieiunus. Vide, *Missam dicentis dispositiones.*

Ieiunans die Dominico, vel Sabbatho, si est clericus, deponatur. *Concil. quod dicitur Apost. c 60.*

Ieiunium accidens in Dominica, fit in Sabbatho. *De obseruat. Ieiunij cap.1. & cap. Consilium.*

Ieiunans die Dominico, non habeatur vt catholicus. *Concil. Carthag.4. c.64.*

Ieiunandum non est in quibusdam festis solemnibus, vt Natiuitatis Domini, Epiphaniæ, &c. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c. 5.*

Ieiunans cum Iudæis, excommunicatur: si est clericus, deponitur. *Concil. quod dicitur Apost. c.70.*

Ieiunandum non est à Paschate, vsque ad Pentecostem. *Dist. 76. cap. Post Pascha*. Religiosi tamen possunt ieiunare. *ibid.*

Ieiunare non tenentur infirmi. *Gregorius I. lib.9. ex regest. ep.28. lib.11. ex reg. ep.34. De obseruat. ieiunij c.1. & cap. Consilium*, & possunt carnes comedere. *ibid.*

Sed indigent licentia Episcopi, vel alterius de eius commissione, qui medicorum consilio vtuntur. *Concil. Mediol.1. par.2. tit. De ieiunio.*

Ieiunandum est tempore pestis, & famis. *Post ep.13. Liberij c.2.*

Ieiunandum est in hebdomada Sancta, & quare. *Lib.5. const. Apost. c.14.*

Ieiunandum est in vigilijs omnium Apostolorum, exceptis SS. Filippi, & Iacobi, propter tempus Paschale. *De obseruat. ieiunij cap. Consilium.*

Ieiunandum est in Aduentu. *ibid.*

Ieiunaturus in pane & aqua, si panis deficiat, potest alijs cibis vti. *De pœnit. & remiss. cap. Licet.*

Ieiunandum est in feria sexta, & Sabbatho ante Pascha, ob sepulturam Domini. *De consecr. dist. 3. cap. Sabbatho.*

Ieiuni examinandi sunt testes. *De probat. cap. Post cessionem.*

Ieiuni solum possunt percipere Eucharistiam. *De consecr. dist.1. cap. Sacramenta.*

Ieiunare tenentur Patres Concilij per tres dies ante Concilium. *Concil. Rauenn. 3. post Clem.V. c.16.*

Ierosolyma.

Ierosolymæ Patriarchæ honor debetur, sine præiudicio Metropolitani. *Dist. 65. cap. Quoniam*. Ita declaratum est à *Concilio Nicæno I. can.7. Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.92.*

Iesuati.

Vide, *Fratres S. Hieronymi.*

Iesuitæ.

Iesuitarum Societas cum sua Regula, & institutis approbatur à *Paulo III. constit. 25. Regimini*. Facultas Generalis, quæ, & quanta sit. *Paulus III. constit.48. Licet debitum per §§.46.* Regula eorumdem explicatur à *Iulio III. const. 9. Exposcit.* Hæc Religio inter Mendicantes numeratur, & adscribitur, & eorum gratijs fruitur. *Pius V. const.131. Dum indefessæ.* Potest hæc Religio eligere Conseruatores pro suis causis, & qualis est Conseruatorum iurisdictio. *Gregorius XIII. const.1. Aequum.*

Isti Patres non tenentur accedere ad publicas processiones. *Gregor. XIII. const. 36. Quacumque.*

Possunt ædificare Monasteria, & loca prope domos Mendicantium, & derogat constit. contr. *Gregor. XIII. const. 39. Saluatoris.* Exempti sunt ab onere decimarum, & aliarum contributionum. *Gregor. XIII. const.51. Pastoralis.* Obtinent, vt possint vti altari viatico in omni loco, non obstan-

te

te decreto contrario Concilij Tridentini. Gregor. XIII. const. 57. Vsum. Habent facultatem aperiendi literas Sacræ Pœnitentiariæ, quæ diriguntur ad Doctores. Gregor. XIII. const. 75. Exponi nobis.

Generalis quam facultatem habet circa alienationes, permutationes, locationes, emphyteuses, &c. Gregor. XIII. constit. 76. Apostolica.

Iesuitas etiam extra tempora posse ordinari, concedit Gregor. XIII. const. 77. Pium. & in hoc derogat decreto Concilij Tridentini. ibid.

Iesuitæ non possunt ad alios ordines Regularium transire, exceptis Carthusianis, cum licentia Generalis. ibid. in declaratione. Vide infra. Gregor. XIV.

Iesuitarum institutum, iterum confirmatur à Gregor. XIII. const. 89. Ascendente Domino. Deinde confirmatur à Gregor. XIV. const. 10. Ecclesiæ. Institutum, & forma gubernij declaratur. Generalis potest instituere Prouinciales, & Visitatores. §. 8. Nouitij post biennium ad vota admittendi. §. 9. Dimitti possunt Religiosi ab ea Religione etiam sine processu, sed facti veritate inspecta. Ad sacros ordines possunt promoueri, etiam post vota simplicia. §. 16. Ad alias Religiones excepta Carthusiana non possunt transire. §. 17. Constitutiones sine Papæ licentia, non possunt mutari. & alia per 29. §§.

Iesuitæ etiam non ordinati in sacris, possunt concionari. Gregorius XIII. constit. 95. Vigore.

Iesuitæ possunt recipere Nouitios contra Constitutionem Sixti V. & cum illegitimis dispensare. Gregorius XIV. constit. 15. Exponi.

Generalis Iesuitarum potest in alijs Ecclesijs erigere Congregationes, & aggregare Congregationi Annunciationis Romæ institutæ, cum eisdem gratijs, tam pro Scholaribus, quam pro alijs. Sixtus V. constit. 53. Cum in vnaquaque.

Iesuitarum Collegium Vilnense erigitur in Vniuersitatem Studij Generalis. Gregorius XIII. const. 102. Dum attenta.

Idem fit de Collegio Pontis Monsonij in Lotharingia. Gregor. XIII. constit. 100. In supereminenti.

Iesuitissæ.

Iesuitissarum Congregationes abrogantur, & de facto fuerunt suppressæ. Vrban. VIII. constit. 110. Pastoralis. Concessum fuit præsentibus, vt possent, vel matrimonium contrahere, vel Monialium Monasterium ingredi. ibid. Institutum quale erat. ibid.

S. Ignatius.

S. Ignatius Loiola canonizatur. Vrb. VIII. const. 3. Rationi congruit. per §§. 50.

Ignis.

Ignis in vigilia Paschæ benedicendus. Concil. Tolet. 4. c. 9.

De nouo excutiendus, & benedicendus. Zacharias ep. 2. Leo IV. homilia de cura Pastorali.

Ignis Purgatorij. Vide, Purgatorium.

Ignorantia. Ignorans.

Ignorantia est causa omnium malorum. Clemens I. ep. 3. Dist. 38. cap. Ignorantia.

Ignorantia fugienda ab Ecclesiasticis. Clemens I. ep. 3. Concil. Arelat. 4. c. 3. dist. 38. cap. Ignorantia. cap. Si in laicis.

Ignorantia in Episcopo, penitus reprobatur. Concil. Later. 4. c. 9. Vide, Episcopi qualitates naturales.

Ignorantia canonum non excusat Ecclesiasticos. Concil. Aurel. 3. c. vlt.

Ignorantia præsumitur, vbi scientia non probatur. De regulis iuris in 6. reg. 47.

Ignorantia præcepti Pontificij, excusat. Concil. Agathen. c. 9.

Ignorantia legis excusat, nisi sit crassa. De constit. in 6. cap. Vt animarum.

Ignorantia excusat à peccato (si est inuincibilis.) 1. qu. 4. cap. Nullius. cap. Qui locus. 11. qu. 1. cap. Merito quæritur, & cap. Illud relatum.

Ignorantia crassa non excusat, nè excommunicatus celebrans incurrat irregularitatem. Sed ignorantia probabilis excusat. De clerico excomm. celebr. c. Apostolicæ.

Ignorantia non excusat Prælatum in peccatis subditorum. De regulis iuris cap. Quamuis. Vide, Prælatus.

Ignorantia facti non iuris, excusat (eum qui tenetur scire.) De regulis iuris in 6. reg. 13.

Ignorantia iusta causæ præsumitur in succedente in ius alterius. De regulis iuris in 6 reg. 14.

Si ignorans eligitur, cassanda est electio. De elect. cap. Qualiter post. Vide, Eligendus.

Ignorans literas eligi non potest Episcopus. Concil. Valent. 2. c. 7. Later. 4. c. 9. Vide, Episcopi qualitates. Vide infra, Ignorans non potest ordinari.

Ignorans promotus remouetur. De ætate, & qualit. &c. cap. fin. Quamuis.

Ignorans non pot est ordinari ad vllum ordinem, maximè sacrum. *Dist.34. c.Præcipimus. Dist.36. c.Illiteratos. dist.49 cap. Sacerdotes. dist.55. cap. Pœnitentes.*
Ignorans, vel indignus, regere non potest Ecclesiam aliquam. *De ætat. qualit. & ord. præficiend. cap. Eam te, & cap. Cum sis.*
Ignorans non potest ad officia promoueri. *Dist 55.cap. Pœnitentes.*
Ignorans potens discere, non est immunis à pœna. *Dist.37.cap.Non omnis.*
Ignorare quædam melius est, quam scire. *Dist.38. cap. Quamuis.*

Illegitimus.

Illegitimi filij, qui sint Vide, *Filij.*
Illegitimi sunt filij nati ex matrimonio cum impedimento publicæ honestatis. *Qui filij sint, &c. cap. Referente.*
Illegitimi pronunciari non possunt filij nati ex matrimonio facto in facie Ecclesiæ, & pacifica cohabitatione coniugum. *ibid.cap Peruenit.*
Illegitimus non potest fieri Episcopus. *Gregor.VII. lib.2. ep.50* Vide, *Episcopi qualitates.* Vide, *Eligendus.*
Illegitimus potest postulari non eligi. *De elect. cap. Innotuit. & c Cum Vinctonensis.* Vide, *Electus, in fine.*
Illegitimus non potest ordinari. *De filijs Presbyteror. &c. cap.1. Vt filij.*
Potest ordinari, si sit religiosus. *ibid.*& *Concil. Claromont. c.11.*
Illegitimus factus Religiosus, non potest ad Prælaturam peruenire. *De filijs Presbyteror. c.1. Vt filij.*
Illegitimus filius etiam de vxore, ordinari non potest sine dispensatione. *De filijs Presbyt. cap. Literas.*
Illegitimus, qui hoc tacito, per rescriptum impetrauit Ecclesiam paternam, est remouendus. *De filijs Presbyter.cap. Ad præsentiam, cap. Præsentium. & cap. Conquerente.*
Per Papæ dispensationem potest Ecclesiam paternam obtinere. *ibid. cap. Dilectus.*
Illegitimi institutio, est nulla. *De filijs Presbyt. cap. Ad abolendam.*
Illegitimus, absque Papæ dispensatione, promoueri non potest ad dignitatem. *De filijs Presbyt. &c. cap. Nimis in tua.*
Instituens illegitimum in Ecclesia, in qua fuit pater huius, priuatur suis beneficijs. *De filijs Presbyt. &c. cap. Ad abolendam.*
Illegitimus, propter eminentem scientiam, dispensatur à Papa ad Episcopatum. *De elect. cap.Innotuit. De renunciatione cap. Nisi cum pridem.*
Illegitimus, in ordinibus Minoribus potest dispensari ab Episcopo, sic etiam in beneficijs sine cura: in alijs vero indiget dispensatione Papæ. & talis dispensatus vnum tantum beneficium habere potest. *De filijs Presbyt. &c. in6. cap.1. Dist.56. c. vlt.*
Illegitimus dispensatus à Papa ad dignitates, Episcopatum, &c. intelligitur etiam dispensatus ad alia, vt hæreditatem, &c. *Qui filij sint legitimi. cap. Per venerabilem.*
Illegitimus dispensatus à Papa ad beneficium curatum, si aliam petit dispensationem tacita prima, nulliter dispensatur, & subreptitiè. *De filijs Presbyt. &c. cap.fin.*
Illegitimi clerici non admittendi ad Canonicatus Sancti Ioannis Laterani, Sancti Petri, & Sanctæ Mariæ Maioris, sine Papæ dispensatione. nec valet dispensatio pro alijs obtenta in forma generali, nisi fiat mentio de his Ecclesijs. *Gregor.XI. const.8. Et si à sacris.*
Illegitimis etiam legitimatis fieri non possunt donationes, legata, &c. de bonis Ecclesiasticis, vel de fructibus ex eis acquisitis. *Pius V. const. 117. Qua ordini.* Neque de bonis patrimonialibus clerici. *ibid. in declarat.*
Illegitimi non possunt recipi ad ordinem Regularium. *Sixtus V. const.71. Cum de omnibus.* Sed Iesuitæ habent priuilegium in hoc. Vide, *Iesuitæ.*
Sed pro omnibus eam reuocat *Gregor. XIV. const.3. Circumspecta*, & concedit Superioribus Religionum, vt possint cum illegitimis receptis, ad dignitates, & officia dispensare. *ibid.*
Illegitimis in Diœcesi Valentiæ in Hispania, & alijs Diœcesibus, etiamsi legitimati sint, conferri non possunt canonicatus, præbendæ, & aliæ dignitates. *Sixtus V. const.84. Cum cœlestis.*
Vide, *Filij spurij, naturales, & illegitimi.* Vide, *Filij clericorum.*

Illegitimare.

Illegitimare aliquos, ne possint matrimonium contrahere, pertinet ad Ecclesiam. *Concil. Senonen c.17.*

Illicitum.

Illicitum, in necessitate fit licitum. *De reg. iuris cap. Quod non est.*
Illicitum factum non subsistit, nec inducit obligationem. *ibid. cap. Quando.*
Illicitum alicui suo nomine, est etiam illicitum, nomine alterius. *De regulis iuris in 6. reg.67.*
Illicitum vna via, non est licitum alia via. *ibid. reg.84.*

Illiteratus.

Vide, *Ignorans*.

Illyricorum Collegium Laureti.

Vide, *Laureti*.

Illusiones Dæmonum.

Vide, *Dæmon*.

Imagines.

Imagines Christi, & Sanctorum colendæ sunt. *Gregor. I. lib.7. ex regest. ep.54.*

Imagines non adorantes sunt hæretici. *Concil. Rom.3. sub Gregorio II. Concil. Nicænum 2. act.2. 3. 4. & 5. & tandem act.7.* & anathema est contrarium dicens. *ibid. Concil. Constantinopol.4. can.3. Constantiense in constitut. Martini V. circa medium. Concil. Mogunt. 4. c. 41. Concil. Trid. vt infra.*

Imagines non sunt adorandæ, secundum se, & absolutè, sed Deus, & Sancti repræsentati per eas. *Gregorius I. lib.9. ex regest. ep.9. lib.7. ex regest. ep.54. Gregorius II. ep. 10. & 12. Concil. Senon. c.14. Concil. Mogunt. 4. c.42. Concil. Trident. sess.25. in decr. de inuocat. Sanctor.*

Imagines adorando non adorantur idola, sed Deus in eis, & Sancti repræsentati. *Gregorius II. ep. 10. & 12. Concil. Nicæn. 2. act. 5. in fine. Concil. Mogunt. 4. c.42. Concil. Trid. sess. 25. in decr. de inuocat. Sanctorum.*

Imagines Sanctorum depingendæ sunt; & antiquitus, ac semper fuerunt depictæ. *Gregor. II. ep.10. ad Leonem Isaurum. Concil. Nicæn.2. act.3. 4. 5. & 6.*

Etiam in veteri lege fieri solitæ erant imagines, & adoratæ erant. *Adrianus I. ep. 1. & 2. Nicolaus I. ep.2.*

Ex multorum Sanctorum Patrum testimonio imagines sunt pingendæ, & adorandæ. *Adrianus I. ep.1. & 2.*

Imaginum vsus est maximæ necessitatis, & vtilitatis in Ecclesia. *Gregorius II. ep.12. ad Leonem Isaurum.*

Imagines Sanctorum non sunt violandæ. *De consecr. dist.3. c.17. Perlatum, & c. Venerabiles.* Violantes, vel prosternentes imaginem Crucis, B. V. vel Sanctorum, grauiter puniendi. *De off. ord. cap. Si à Canonicis.*

Imago Christi non est repræsentanda in agno; sed in figura humana. *De consecr. dist. 3. cap. Sextam.*

Imagines Sanctorum per excommunicatos, non permittantur pingi in Ecclesijs; admittens eos ad pingendum, excommunicetur. *Concil. Constantinopol.4. c.7.*

Imagines lasciuæ in Ecclesia non tolerandæ. *Concil. Senon. in decr. morum c.40. Concil. Mogunt.4. c.41. Concil. Trid. sess.25. in decr. de inuocat. Sanctor.*

Imagines Sanctorum non pingendæ cum procaci venustate. *ibid. Concil. Mediol.1. vbi infra.* alias per Episcopum delendæ. *Concil. Mediol. ibid.*

Imagines in Ecclesijs de nouo non collocandæ, nisi ex approbatione Episcopi. *Concil. Senon. in decr. morum c.40. Concil. Mediol. 1. tit. Quæ seruanda sunt in sacris Imaginibus.* Nec etiam in Ecclesijs exemptis exponi possunt sine hac approbatione Episcopi. *ibid.*

Imagines sacræ pingi non possunt in Ecclesia inconsulto Parocho. *Concil. Mediolan. ibid.*

Si ad aliquam imaginem fiat concursus populorum, & putent populi aliquid diuinitatis in ea esse, de consilio Theologorum, & aliorum mutanda est illa imago, & alia in eo loco reponenda. *Concil. Mogunt. 4. c.42.*

Imagines Sanctorum, qui à Sede Apostolica non sunt canonizati, vel beatificati, non possunt pingi cum radijs, splendoribus. nec aliud quod cultum indicet, aut repræsentet, potest illis tribui. *Vrbanus VIII. const.37. Sanctissimus.*

Imagines præfatas sic pingentes, ab Episcopo, & Inquisitore iudicandi, & quas pœnas incurrunt. *ibid.* §.7.

Imagines istorum hominum si ad Ecclesias deferantur, in loco secreto teneantur, donec à Sede Apostolica super illis fuerit aliquid constitutum.

Eadem confirmat. *Vrbanus VIII. in const.* (in appendice) 22. *Cœlestis*. Vbi iterum prohibet nè pingantur, aut teneantur in publicis, aut priuatis locis cum splendoribus, radijs, aut alijs sanctitatis signis, imagines quorumcumque etiam cum opinione Sanctitatis mortuorum, si à Sede Apostolica non sint canonizati, vel beatificati.

Imagines Christi, Beatæ Mariæ Virginis, Apostolorum, & Euangelistarum pingi non possunt cum habitu, vel forma noua, non vsitata alias in Ecclesia; neque cum habitu regularium. & sic pictæ delendæ sunt, ac reformandæ. *Vrbanus VIII. in append.2. const. 51. Sacrosanct.* Ordinarij, & alij possunt in hac causa iudicare, etiam regulares; & quo ad hoc reuocat priuilegia exemptorum, & iudicio aliorum eos submittit.

Imagines Sanctorum non sunt pingendæ habitu profano, vel indecentiam, aut inhonestatem præseferente. & ordinarij iudicant in in hoc etiam exemptos. *Vrb. VIII. ibid.* Vide, *Statua*.

Immunitas:

Immunitas Ecclesiarum, clericorum, & rerum eorumdem defendenda est, quia ab omnibus etiam Imperatoribus, & Regibus (qui numerantur) semper conseruata. *Gregor. I. lib.* 11. *ex regest. epist.* 56. *& lib.* 8. *ep.* 64. *Concil. Constantiense post vlt. sess. in confirmatione constitutionum imperialium*. *Concil. Vernense c.* 19. *Concil. Rauenn.* 1. *sub Honorio IV. c.* 9.

Immunitas Ecclesiæ, & personarum ab Episcopis est defendenda. *De immunit. Eccles. cap. Decet domum. §. Ordinarij*.

Immunitas Ecclesiæ in duobus præcipuè consistit. Primo, vt clerici, eorumque possessiones, & bona sint immunia, seù libera à tributis, vectigalibus, muneribus, & solutionibus sæculi, & laicorum. Secundo, vt confugientes ad Ecclesias, ab eis non extrahantur, nisi in quibusdam casibus. *Concil. Colon.* 2, *par.* 9. *c.* 20.

Immunitate à soluendis tributis, & pedagijs laicorum gaudent Ecclesiæ, & personæ Ecclesiasticæ, 23, *qu.* 8. *c. In qualibet c. Sancitum est. & c. Secundus*, Vide, *Excommunic. Bulla Cœna*.

Immunitas Ecclesiarum, & personarum in soluendis pedagijs, &c. est de iure diuino, *De censibus in* 6. *cap. Quamquam*. Dei ordinatione, & canonicis sanctionibus est instituta. *Concil. Trid. sess.* 25. *de refor. c.* 20.

Impediens Ecclesiasticos nè immunitate gaudeant, trahendo ad forum sæcularem, vel nè vtantur literis Sedis Apostolicæ, quas pœnas incurrunt, Vide, *Impediens*.

Immunitate gaudet etiam Ecclesia non consecrata, *De immunitate Eccles. cap. Ecclesiæ*.

Immunitate gaudet reus fugiens ad Ecclesiam, nec potest extrahi, aut damnari ad mortem vel ad membra (nisi in certis casibus infra) *De immunit. Eccles. c. Inter alia*. Vide, *Fugiens*.

Seruus fugiens ad Ecclesiam, Domino restituendus, sed cum impunitate promissa, *De immunit. Eccles. c. Inter*. Vide, *Fugiens*. Vide, *Ecclesia*.

Immunitatis Ecclesiasticæ violatio, Episcopo olim reseruata. *Extra, De priuilegijs, cap. Inter cunctas*. Nunc autem Papæ. Vide, *Excommunic. Bulla Cœna*.

Immunitate non gaudent, qui in Ecclesijs delinquunt, vel in cœmeterijs, vt occidentes, aut mutilantes in eis. *De immunit. Eccles. c. fin. Concil. Colon.* 2. *par.* 9. *c.* 20.

Non gaudent immunitate hæretici, vel suspecti ad Ecclesiam fugientes. *Ioan. XXII. const.* 1. *Ex parte*.

Immunitate Ecclesiæ non gaudent latrones publici, neque depopulatores agrorum, neque grassatores viarum. *De immunit. Eccles. cap. Inter alia, & cap. A nobis*.

Immunitate non gaudent hæretici, &c. *Ioannes XXII. const.* 1. *Ex parte*. Vide, *Hæretic. pœna*. Vide, *Hæret. inhabilitates*.

Immunitatem violans Ecclesiarum, vel personarum laicus, siue iudex, siue alius, ipso facto est excommunicatus. *De sent. excommun. cap. Nouerit*. *Concil. Mogunt.* 4. *c.* 76. Est excommunicatus in Bulla Cœnæ: Vide, *Excommun. in Bulla Cœna*.

Item facientes statuta contra Ecclesiasticam immunitatem, siue magistratus, siue rectores, aut consules, easdem pœnas incurrunt. *De sent. excommun. c. Nouerit*.

Contra violantes Ecclesiasticam immunitatem confirmat omnes pœnas. *Concil. Later.* 5. *sess.* 9. *in Bulla de refor. curiæ c.* 3. Etiam latas per extrauagantes incognitas. & tandem *Greg. XIV. const.* 7. *Cum alias*.

Casus seù delicta quæ faciunt, vt aliquis non gaudeat immunitate Ecclesiæ. Isti laici si confugiunt ad Ecclesiam, non gaudent immunitate. Latrones publici, viarumque grassatores, qui publicas stratas obsident, ac viatores ex insidijs aggrediuntur. Depopulatores agrorum. Homicidia, vel mutilationes membrorum in Ecclesia committentes, vel in cœmeterijs. Occidentes aliquem proditoriè. Assassinij, hæretici, rei læsæ maiestatis in personam ipsiusmet Principis. *Gregor. XIV. const.* 7. *Cum alias*.

Personæ istæ laici, si ad Ecclesias, vel monasteria confugerint, si requirantur à curia sæculari, clerici, religiosi, &c. debent eos consignare, & absque periculo incurrendi irregularitatem id faciunt. *ibid.*

Sed sine expressa licentia Episcopi tantum (priuatiuè quo ad alias) consignari non possunt præfati delinquentes, alias extrahi non possunt. Excepto casu quo Episcopus, & aliæ personæ Ecclesiasticæ, apud quas sunt requisitæ, nolint concedere, nec extractioni, aut carcerationi assistere. *ibid.*

Postquam autem extracti sunt ab Ecclesia, reponi debent in carcere Ecclesiastico, & bene custodiri etiam per custodiam sæcularis iudicis, & non possunt ex hoc inde abstrahi, nisi per Episcopum, vel alium ab eo deputatum constiterit, an præfati extracti verè commiserint crimina, quæ sibi opponuntur & sunt præfati generis, quo constito tradendi sunt curiæ sæculari. *ibid.*

Hæresis verò crimen iudicandum est à iudice Ecclesiastico. *ibid.*

Re-

Reuocantur omnia priuilegia extrahendi de Ecclesia fugientes ad eam quibuscumque concessa.. *ibid.*

Pragmatica Gallicana praeiudicialis immunitati Ecclesiae abrogata est *à Concilio Later.* 5. *sess.*11. *const.* 3. *Pastor aeternus*, Nullus potest ea vti. *ibid.*

Immunitatis Ecclesiarum lęsiones & praeiudicia, etiam per conniuentiam, aut tolerantiam adhuc vigentia abrogantur, & annullantur. *Vrbanus VIII. in append.*2. *constit.* 47. *Romanus Pontifex.* Non iuuat praescriptio longissimi temporis, neque non vsus, neque contrarius vsus, neque non publicatio, neq; permissio, neq; permissio impressionis librorum, qui continent haec praeiudicia illata Ecclesijs per longam moram, neq; conniuentia, aut tolerantia. *ibid.* Alia huiusmodi consideranda sunt ibi, quia necessaria.

Vide, *Ecclesiae immunit.* Vide, *Clerici.* Vide, *Fugiens*. Vide, *Excommunic. in Bulla Coenae*. Vide, *Crux*. Vide, *Ecclesia circa confugientes*. Vide, *Ecclesiae bona*. Vide, *Libertas*.

Impeccabilitas.

Impeccabilitas acquiri non potest ab homine in hac vita. *Clement. de haeret. cap. fin.* Neque exemptus est homo à ieiunio, &c. ob quamcumque perfectionem acquisitam. *ibid. Concil. Vienn. Gener.*

Impedimentum.

Impedimenta electi probari possunt per laicos, & foeminas, non per famam, & auditum. *De testibus cap. Tam literis.*

Impedimentum non praestat, quod de iure non sortitur effectum. *De regulis iuris in 6. reg.* 52.

Impedimenta matrimonij.

Impedimentum matrimonij ex consanguinitate non excedit quartum gradum. *De consanguin. & affinit. cap. Non debet.* Vide, *Consanguinitas*. Vide, *Gradus*. Vide, *Matrimonium*.

Impedimentum matrimonij ex cognatione spirituali ex quot capitibus oritur. Vide, *Cognatio spiritualis*.

Impedimento cessante, reassumitur matrimonium. *De consanguin. & affin. cap. Fraternitatis*.

Machinatio mortis coniugis, impedit matrimonium. *De diuortijs cap.* 1.

Impedimentum insanabile dirimit matrimonium. *De consang. & affin. c. Ex literis.*

Impedimentum matrimonij probatum per dictum alicuius, non iuratum quam vim habet. *De sponsalibus cap. Praetera il* 2.

Impedimentum matrimonij malitiosè opponens, quomodo puniendus. *Concil. Lateran.* 5. *c.* 51.

Ecclesia potest instituere impedimenta dirimentia matrimonium. *Concil. Trident. sess.* 24. *can.* 4.

Vide, *Matrimonium*. Vide, *Affinitas*. Vide, *Compater*. Vide, *Consanguinitas*. Vide, *Cognatio spiritualis*.

Impedimentum publicae honestatis.

Impedimentum hoc oritur ex consanguineorum matrimonio. *De sponsalibus cap. Sponsam cap. Ad audientiam.* sub eodem *tit. in* 6. *cap.* 1.

Item oritur ex sponsalibus consanguineorum. *ibid. & in* 6. *cap.* 1.

Oritur etiam ex sponsalibus consanguineorum esto nullis ex quocumque defectu, excepto defectu consensus. *De sponsalibus in* 6. *cap.* 1. sed *Trid. Concil. sess.* 24. *de matrimon. reform. c.* 3. Docet, quod, quando fuerunt nulla, non oritur impedimentum.

Oritur ex contractu facto à maiori cum minori, etiam inualidè. *De sponsalibus. cap. Iuuenis*.

Non oritur ex contractu cum minore ante septennium. *De desponsatione impuberum cap. Duo pueri. cap. Literas cap. Accessit.*

Sed oritur ex contractu cum minori post septennium. *ibid. c. Literas. cap. Accessit. & c. Duo pueri.*

Impedimentum publicae honestatis, quomodo impedit sponsalia, vel matrimonium. *Concil. Trid. sess.* 24. *de reformat. c.* 3. *Pius V. const.* 62. *Ad Romanum*. Vide, *Honestas*. Vide, *Matrim. probib. rat. publicae honestatis*.

Item si contrahatur ante septennium, & consentiant post, oritur ex hoc contractu impedimentum publicae honestatis. *ibid. c. Duo pueri*.

Ex sponsalibus conditionatis non oritur. *De sponsalibus cap.* 1. §. *Ille*.

A quibus alijs causis oritur hoc impedimentum. Vide, *Sponsalia*. Vide, *Matrimon.*

Impedimentum publicae honestatis ex sponsalibus validis, non excedit primum gradum. *Concil. Trid. sess.* 24. *de matrim. reform. c.* 3. Sponsalia inualida hoc non inducunt. *ibid.*

Impedimentum affinitatis ex fornicatione contractae, non excedit primum, & secundum gradum. *ibid. c.* 4.

Vide, *Matrim. prohibita ratione publicae honestatis*. Vide, *Honestas*.

Impe-

Impediens. Impedire.

Impediens Ecclesiam ordinari, est sacrilegus. 1. qu.1. cap. *Sunt quidam.* & cap. *Iubemus.*

Impeditus sacerdotem in ministerijs grauiter peccat, & nequit dici sacerdos. *Dist.68. cap. Neque.*

Impediens causas, ne ducantur ad forum Ecclesiasticum, vel ne quis vtatur literis Sedis Apostolicæ, excommunicatus est, & non absoluitur, nisi reficiat damna partis. *De immunit. Ecclesiarum in 6. cap. Quoniam.* Item impediens ne causa clerici stat coram ordinario. *ibid.*

Vide, *Excommunicationes Bullæ Cœnæ.* Vide, *Immunitas.* Vide, *Literæ Apostolicæ.* Vide, *Ecclesiarum immunitas.* Vide, *Ecclesiasticorum immunitas.* Vide, *Clerici.*

Impediri debet malum. Vide, *Malum.*

Impedientes executionem literarum Apostolicarum, excommunicantur. terræ autem, & loca ad quæ tales personæ declinant, interdicto supponuntur. & priuilegia in contrarium annullantur. *Leo X. const. 3. In supremo.*

Impediens suos subditos, ne cum clericis faciant contractus, est excommunicatus. *De immunit. in 6. cap. fin.* Vide, *Excommunic. Bullæ Cœnæ.*

Impedientes delegatum Papæ ne officium suũ exerceat, per censuras sunt reprimendi. *Concil. Lateran.3. in append. tit. De off. Iudicum delegator. c.2.*

Impedientes Religiosos euntes ad Indias, & Regna Orientalia ad prædicandum fidem incurrunt excommunicationem latæ sententiæ. *Vrbanus VIII. in append. constitut.16. Ex debito. §.5.*

Impedientes citationes, & executiones causarum (in Vrbe Roma) pendentium, siue clerici, siue laici, quomodo puniendi. *Innocentius VIII. constit. 17. Officij nostri.*

Impedientes, ne frumentum, & victualia Romam deferantur, excommunicationem incurrunt. *Iulius II. relatus à Clem. VII. const.5. Ad sacram.* Vide, *Excommunic. Bullæ Cœnæ. Gregor. XIII. const. 50. in declarat. Inter,* & *const.81.* Quæ est Bulla Cœnæ. §. 8.

Impedientes Episcopos, aliosue Prælatos, ne sua iurisdictione vtantur, incidunt in excommunicationem Bullæ Cœnæ. *Gregor. XIII. const. 81. Consueuerunt. §.16.* Vide, *Excommunic. Bullæ Cœnæ.*

Impedire debet superior malum; & si non impedit, censetur consentire. 2 qu.7. *cap. Negligere.* Vide, *Errare.* Vide, *Error.*

Impedire potens, & debens malum, si non impedit est author illius. *Concil. Later.3. in append. tit. De pœnitentia c.1.*

Impedientes mulieres, virgines, &c. ne Religionem ingrediantur, vel ne votum emittant, sine iusta causa, incurrunt excommunicationem. *Concil. Trident. sess.25. de refor. Regular. c.18.*

Impœnitens.

Impœnitentes, vt Ethnici tractentur. 26. q.7. *cap. Erga eum.*

Impœnitens Presbyter, ex negligentia nolens facere pœnitentiam, detrudendus est in Monasterio. *Dist. 81. cap. Dictum est.*

Vide, *Lapsi.* Vide, *Pœnitentia.*

Imperatoris electio, & qualitates eligendi.

Imperator eligendus ab Electoribus Germanis. *De elect. &c. cap. Venerabilem.*

Imperatoris eligendi qualitates per Papam examinandæ. *ibid.*

Eligi non potest tyrannus, paganus, hæreticus, fatuus, vel excommunicatus. & electus vngi non potest. *De elect. cap. Venerabilem.*

Non valet electio, si Electores sunt contempti. *ibid.*

Eligendi ius à Papa datum est Germanis. *ibid.*

Alia multa circa electionem Imperatoris, habes in dicto *cap. Venerabilem.*

Imperatoris electio dependere debet, primò à voluntate Papæ, & quare. *Ioan. VIII. ep.155. & 216.*

Imperator eligendus debet esse fidelis, & obediens Ecclesiæ. *Gregor. VII. lib.9. ep.3.*

Imperator eligi non potest puer. *Alex. IV. const.7. Firma.* Vide, *Puer.*

Imperatoris coronatio, quomodo facienda. *Clemens VII. const.28. Cum proximo.*

Vide, *Coronatio.*

Imperator erga Papam.

Imperium à Papa translatum est à Græcis ad Latinos Occidentales. *De elect. &c. cap. Venerabilem.*

A Papa datum est Germanis Principibus ius eligendi. *ibid.*

Fauore Papæ Imperator euehitur ad Imperium. *Ioan. VIII. ep.155. & 216.*

A Papa vngitur Chrismate, benedicitur, coronatur; & ab eo accipit gladium contra infideles. *Nicolaus I. ep.26. Ioann. VIII.*

in *Concil. Ticinensi* . *Concil. Roman. sub Ioanne IX. Nicolaus V. const.4 Imperator*. Vide, *Coronatio*.

Imperatores, & Reges Christiani Papæ subduntur. *Ioannes II. ep. 2. Gregorius II. ep. 13. Nicolaus I. ep.8. dist. 19. cap. Imperatorum. dist.93. cap. Si Imperator. cap. Numquam. cap. Constantinus. & cap. Inter nos. De sent. & re iudic. c. Pastoralis. Extra, de maiorit. & obed. cap. Vnam sanctam*.

Imperator à Papa est coronandus. *Clem. de iure iurando c. vn. Romani*.

Imperator facere debet iuramentum fidelitatis Papæ. *ibid.* Forma iuramenti, quod Imperator facit. *ibid.* Iurat, se esse Protectorem, & defensorem Papæ, & Ecclesiæ Romanæ. *ibid.* & *Gregor. VII. lib.8. post epist.3.*

Imperatoris processus, nulliter facti, recognoscuntur, & visitantur à Papa. *Clement. de sent. & re iudicata cap. Pastoralis*.

Imperator nullum habet ius circa electionem, vel confirmationem Papæ. *Dist.63. cap. Ego Ludouicus. cap. Constitutio. & cap. Tibi Domino. & cap. Inter nos.*

Imperatores omnes, qui in Christo vixerunt, obedientes fuerunt Papæ, & maximè in honore eum habuerunt, secus hæretici Imperatores. *Gregor. II. ep. 13. Nicolaus I. epist. 8.*

Imperatores, & Reges omnes Christiani, sunt oues Papæ. *Ioannes II. ep.2. Extra, de maiorit. Vnam sanctam*.

Imperator à Papa potest excommunicari, & deponi. *Gregor. VII. lib 8. ep.21.* Vide infra, *Imperatoris depositio, excommunicatio, &c.*

Imperator est inferior Papa, & Episcopis. *Gregor. VII. lib.8. ep.21. Extra, de maiorit. Vnam sanctam*.

Imperator tenetur obedire Apostolicis statutis. *Marcellinus ep. 2. Concil. Rom. 6. sub Symmacho*.

Vide, *Papa circa Imperatores, & Reges*.

Imperatoris munus, & obligatio.

Imperator constitutus est in præsidium Ecclesiæ Catholicæ. *Leo I. ep. ad Leonem Imperatorem. Fælix III. ep. 2. Simplicius ep. 8. ad Zenonem. 23. qu. 3. cap. Maximianus. & cap. Ab Imperatoribus*.

Imperator est Protector, Patronus, & defensor Ecclesiæ. *Ioannes VIII. ep.35. & 47.*

Imperator Papæ iussu bellum inire debet contra inimicos catholicorum. *23. qu 8. cap. Hortatu: cap. Vt quidem, & cap. Suppliciter*.

Imperator tenetur auxilium dare Inquisitoribus contra hæreticos ad carcerandum, & alia faciendum, si volunt teneri vt christiani. *Concil. Constantien. sess. vlt. in const. Martini V.*

Tenentur hæreticos expellere à suo dominio. *ibid.*

Tenetur exterminare hæreticos. *Honorius III. const. 1. Has leges. Gregor. IX. constitut.4. Ille humani*. Vide, *Hæretici persequendi*.

Tenetur operari, vt Concilium sit tutum. *Concil. Constant. sess. 14.*

Imperatoris præsentia. Vide, *Ciuitas*.

Tenetur præstare iuramentum fidelitatis Papæ. Vide supra, *Imperator erga Papam*.

Imperator persequens inimicos fidei, contulit maximè imperio. *Simplicius ep.14.*

Imperator non potest vnionem facere cum Saracenis, hæreticis, schismaticis, paganis, alijsque non habentibus vnitatem Ecclesiæ Romanæ. *Clement. de iure iuran. c. vn.*

Imperatores multi de Ecclesia benemeriti, quorum imaginibus indulgentias concessit *Sixtus V. constit. 73. Laudemus*. & nominantur, qui sint. *ibid.*

Imperator circa Concilia.

Imperator non potest congregare Concilium, sed rogat Papam, vt congreget. *Nicolaus I. ep.8. circa finem*.

Imperator non debet interesse Synodis, seu Concilijs. *Nicolaus I. ep.8.*

Sed potest eis interesse, quando agitur de fide. *Nicolaus I. in decr. tit. De Imper. c.2. dist.96. cap. Vbi nam*.

Est præsens Concilijs, vt confirmet fidem, non vt ostendat potestatem super ea. *Dist. 96. cap. Hæc ad fidem, & cap. Quædam capitula*.

Imperator circa Ecclesiastica.

Imperator non potest iudicare Ecclesiasticos, nec eorum facta. *Dist.96. cap. Denique. cap. Cum verum. cap. Satis euidenter. & cap. In scripturis. Stephanus VI. ep.1.*

Nullam causam Ecclesiasticam potest iudicare. *Dist. 97. cap. Ecclesiæ meæ. & c. Victor*.

Imperator non potest conferre dignitates Ecclesiasticas. *Concil. Claramont. c.16.*

Imperatori non subduntur res Ecclesiæ. *23. quæst.8. cap. Conuenior. Nicolaus I. in decr. tit. De Imper. c.1.*

Imperator non potest se ingerere in electionibus Episcoporum. *Dist.63. cap. Valentinianus*.

Imperatoris suasu, & placito multos Episcopos

pos Papa eligit, & instituit. *Dist.63.cap. Reatina. cap. Nobis. & cap. Lectis.*

Imperator nullam habet potestatem circa dogmata Ecclesiæ. *Gregor.II. ep.12. ad Leonem Isaurum.*

Imperator ditando Ecclesiam non fuit seductus à diabolo. *Concil. Constantien. contra art.39. Vvicleff.*

Imperatoris potestas, & iura.

Imperator quo ad ciuilia, & sæcularia gerit in terris similitudinem Christi, non verò quo ad spiritualia. *Stephanus VI. ep.1.*

Imperator est inferior Papa, & Episcopis. *Gregor.VII. lib.8. ep.21. Extra, de maior. & obed. cap. Vnam sanctam.*

Imperatori ab omnibus est obediendum (id est sæcularibus) & in aliquibus etiam ab Episcopis. *Concil. Turon.3. c.1.*

Imperatori insidiantes, si sunt Episcopi, vel clerici, priuandi sunt gradu; si laici, anathematizandi. *Concil. Aquisgr. 3. par. 2. c. 12.*

Pro Imperatore, & eius domo, orandum est ab Ecclesijs. *Concil. Rhemense c.40.*

Imperatori subuenit Ecclesia cum subsidijs. *11 qu.1. cap. Magnum; & cap. Si tributum.*

Imperatoris leges obseruandæ sunt ab omnibus. *Dist. 9. cap. Imperatores.* Quando pro Deo feruntur. *ibid. Dist.10. cap. De capitulis.*

Imperator nihil potest præsumere contra Dei legem. *Dist.10. cap. Non licet.*

Imperator operari, aut præsumere, nihil potest contra Apostolica statuta. *Marcellinus ep. 2. Concil. Roman. 6. sub Symmacho.*

Imperator non potest citare aliquem extra suum territorium. *Clement. de sent. & re iudic. cap. Pastoralis.*

Imperatoris depositio, vel excommunicatio.

Imperator potest à Papa deponi. *De sent. & re iud. in 6. cap. Apostolicæ.* Quibus ex causis deponi possit, *ibid. Gregor. VII. lib.8. ep.21.*

Imperator suspectus de hæresi, vel contumax Ecclesiæ, excommunicatur, & deponitur ab Imperio. & subditi absoluuntur à iuramento fidelitatis, ne obediant. & alius eligitur. *Concil. Lugdun. Gener.1.*

Imperator, & Imperatrix ob persecutionem factam S. Ioanni Chrysostomo, excommunicantur *ab Innoc.I. ep. 30.*

Imperatorem se gerens Andronicus Palæologus, ob schisma *Clem.V.* excommunicatur. *De sent. excom. cap. Ad certitudinem.* sic præstantes auxilium, &c. *ibid.*

Imperator *Henricus III.* excommunicatur *à Gregor. VII.* sed postea pœnitet, & restituit omnia Ecclesiæ iura sub *Calisto III. const.vn. Omnipotenti: cap. In nomine.*

Imperator Fridericus excommunicatus reconciliatur, & humiliat se Papæ. *Alex. III. const.8. Exigunt.*

Fridericus II. deponitur *ab Innoc. IV. constit.3. Ad Apostolicæ, anno 1243.*

Vide, *Papa circa Imperatores, & Reges.*

Imperio vacante.

Imperiali Sede vacante, nullus potest assumere titulum Vicarij Imperij, sub pœna excommunicationis. *Extrau. Ioann.XXII. Ne sede vacante. c. Si fratrum.* Eamdem incurrunt, dantes auxilium, fauorem, &c. *ibid.*

Imperiali Sede vacante, iurisdictio deuoluitur ad Papam. *ibid.* & *Clement. de sent. & re iudic. c. Pastoralis, in fine.*

Impetratio, Impetrare.

Impetratio beneficij non valet, si tacetur dignitas impetrantis in supplicatione. *De rescriptis cap. Ad aures. c. Cum à Deo. & cap. Postulasti. Concil. Lateranen. 3. in append. tit. De interpr. verb. c.8.*

Impetrans beneficium, si sit perpetuus Vicarius, & hoc tacet, caret effectu. *De rescript. c. Postulasti.*

Impetrans rescriptum in leui negotio, non est audiendus in graui. *De rescript. cap. Sedes Apostolica.*

Impetrans rescriptum, de litigando cum aliquo, si tentat cum alio, caret impetratis. *ibid.*

Impetrans plura rescripta à pluribus iudicibus super vna re, caret impetratis. *ibid. cap. Ex tenore.*

Impetratio pro Ecclesia numerata, non valet, si de numero non fit mentio, & alteratur numerus. *De rescriptis cap. Constitutus.*

Impetrans, si tacuit verum, & expressit falsum, caret impetratis. *ibid. cap. Super literis.* Videndum tamen, an talis expressio, vel silentium sit tanti momenti, vt ijs cognitis, non fieret concessio. *ibid.*

Impetrans restitutionem beneficij, tacendo suam excommunicationem, & causam priuationis, caret effectu. *De rescript. cap. Dilectus filius.*

Impetrante aliquo à Papa, confirmationem rei litigiosæ, quando potest iudex prosequi causam, Vide, *Iudex.*

Impetrans electionem iudicis, nequit eligere vltra duas dietas, à Diœcesi. *De rescrip. cap. Nonnulli*.

Impetrante aliquo primam dignitatem in Ecclesia vacaturam, si secundus impetrat certam dignitatem cum vacauerit, si vacat datur primo. *De off. Iud. deleg. cap. Ex parte N.*

Impetrans beneficium à Papa contra pronunciationem Papæ, hac tacita, nulliter impetrat. *De sent. & re iud. cap. Cum olim*.

Impetratio secundæ præbendæ non expressa prima, quando valet. *De concess. preb. c. Literas*.

Impetrans beneficium vacaturum per mortem, non intelligitur impetrare per renunciationem. *De rescript. in 6. cap. Susceptum*.

Impetrans beneficium, si eo tempore, ipso nesciente, aliud sibi datur, valide impetrat; & si sint incompossibilia, alterum eligat. *ibid. cap. Gratiæ*.

Impetrantibus duobus, primus præfertur. Si simul obtinent, præfertur qui primò præsentauit. Si simul præsentant, remittitur ad receptores, si plures concurrunt ad vnum, quam ad alium. *De rescrip. in 6. cap. Duobus*.

Impetrari potest beneficiũ, quod confert Ecclesia ex donatione laici, etiam si non fiat mentio de illa circumstantia. *De prebend. cap. Dilectus filius G.*

Impetrari non possunt literæ Apostolicæ, in causis sine mandato Domini. *De rescript. cap. Nonnulli. §. Sunt, & alij*.

Impetrans gratiam concernentem interesse Cameræ Apostolicæ, intra tres menses tenetur eam præsentare, vt registretur, alias nulla sit. *Pius IV. const. 98. Ingens*.

Vide, *Benefic. impetratio*, & alia sub illis titulis.

Impetrans cum mendacio, nulliter impetrat. *Honorius III. ex Cirone, de clericis coniug. cap. 1.*

Impetrans literas Apostolicas, sine mandato Domini. Vide, *Literæ*.

Impositio manuum.

Imponenda est manus, baptizatis ab hæreticis. *Concil. Arelat. 1. c. 8.* (id est datur absolutio.)

Impositio manuum multiplex. Vide, *Manus impositio*.

Impotentia. Impotens.

Impotentia constante ad coeundum, matrimonium quando dirimitur. *De consanguinit. & affinit. cap. Laudabilem*.

Impotens ad copulam, non potest contrahere matrimonium. *ibid. cap. Quod sedem*.

Vide, *Matrimonia prohibita*.

Impossibile.

Impossibilium non datur obligatio. *De regulis iuris in 6. reg. 6.*

Imprimere. Impressor.

Impressio librorum, & aliorum, quomodo, & cum qua licentia facienda. Vide, *Libri*.

Sine licentia Ordinarij, nec liber, nec carta aliqua, potest imprimi. *Concil. Colon. 2. par. 12. c. 9.*

Impressores librorum prohibitorum, quas pœnas incurrunt. *Pius IV. constitut. 76. Cum pro munere*.

Romæ imprimi non possunt libri sine licentia Cardinalis Vicarij, & Magistri Sacri Palatij. *Leo X. constit. 12. Inter sollicitudines*.

Alibi imprimi non possunt sine licentia Episcopi, & Inquisitoris hæreticæ prauitatis. *ibid.*

Librarij imprimentes sine his licentijs, perdunt libros, & centum ducatos applicandos fabricæ S. Petri. *ibid.*

Imprimentes libros de rebus sacris, vel imprimere facientes sine nomine authoris, nisi prius ab Ordinario fuerint approbati, pœnam anathematis incurrunt. *Concil. Trid. sess. 4. in decr. de editione, & vsu sacrorum librorum*.

Imprimi non possunt miracula, gratiæ, beneficia, reuelationes, & alia huiusmodi, tamquam accepta per intercessionem alicuius, adhuc non canonizati, aut beatificati à Sede Apostolica, sine huius licentia. *Vrbanus VIII. const. 37. Sanctissimus. §. 2.*

Imprimentes, quas pœnas incurrunt. *ibid. §. 7* Vide, *Libri*.

Impuber.

Impuber clericatum ingrediens, si per annum non reuocatur a patre, non potest amplius reuocari. *De Regularibus cap. Si quis ante*.

Impuber profitens religionem, non tenetur ad eam, nisi ratificet factus maior. *De Regularibus cap. Significatum*.

Impuber factus religiosus ex patris complacentia, factus maior, si vult resilire, potest. *ibid. cap. Cum simus*.

Impuberes possunt per patrem contrahere matrimonium; & si pater contrahit, illud

est implendum. *De desponsat. impuberum cap.1.*

Impuberum matrimonia, quando pro bono pacis tolerantur. *ibid. cap. Vti non est.*

Impuberes non contrahunt matrimonia, sed sponsalia. *De desponsat. impuberum cap. fin.*

Impuber percutiens clericum, potest ab Episcopo absolui. *De sent. excom. cap.1.*

Potest absolui, siue hoc petat ante pubertatem, siue post. *ibid. cap. fin.*

Impuber canonicus non vocatus ad electionem, non potest opponere de contemptu. *De elect. in 6. cap. Ex eo.*

Impuber occidens aliquem, non fit irregularis. *Ioann. VIII. ep.146.* Vide, *Infans*. Vide, *Puer*.

Impugnare.

Impugnans aliquid, non potest ex eo fructum accipere. *De regulis iuris in 6. reg.38.*

Imputare.

Imputare non debet alicui, si per ipsum non stat, quin fiat, quod faciendum est. *De regulis iuris in 6. reg.42.*

Incantatio. Incantator.

Incantationibus vacantes, eijciantur ab Ecclesia. *Concil. Laodic. c.36. Concil. Carthag. 4. c. 89.* Ipso facto sunt excommunicati. *Concil. Sabin. c.25.*

Incantationes, auguria, auspitia, &c. fugienda. *Lib.2. const. Apost. c.61.*

Incantationes cum verbis sacris, symbolo, &c. illicitæ sunt, & indignæ Christiano homine. *Concil. Lucense 2. c.74.*

Incantationes facientes super infirmos, si laicus excommunicetur; si clericus degradetur. *26. qu.7. Admoneant.*

Incantatores, seu ligatores, si clerici ab Ecclesia eijciendi. *Concil. Lucen.2. c.59.*

Incantatores exterminandi. *Gregor. I. lib.9. ex regest. ep.47.*

Incantatores consulens, ipso facto est excommunicatus. *Concil. Sabinense c.25. Concil. Roman. 1. sub Gregorio II. c.12. Zachariæ ep.1.*

Incantatores sunt, qui certis verbis artem exercent ad effectus, quosdam faciendos. *26. qu 3. cap.1.*

Incantationibus vacantes, siue clerici, siue laici, grauiter puniendi; & quomodo. *Leo X. const.7. Supernæ.*

Vide, *Sortilegi*. Vide, *Magi*. Vide, *Dæmon*.

Incarnatio.

Incarnatio à tota Sanctissima Trinitate facta est, licet solum Verbum fuerit incarnatum. *De fide, & summa Trinit. cap.1.*

Incarnatio Filij Dei, facta est ad vnitatem personæ. *Clement. de fide, & summa Trinit. cap. 1.*

Incarnationis mysterium, fide magis honorandum, quam curiosè scrutandum. *in Concil. Ephesino epist. Cyrilli ad Nestorium.*

Vide, *Christus*. Vide, *Diuinæ personæ*. Vide, *Verbum*. Vide, *Trinitas*.

Incautus.

Incautè loquens, percutit pusillos, & infirmos. *Dist. 45. cap. Sanè percussor.*

Incendiarius.

Incendiarij sunt excommunicati. *23. qu. 8. cap. Si quis. cap. Pessimam. post epist. 2. Eutychiani.*

Incendiarij priuantur Ecclesiastica sepultura. *23. qu.8. cap. Pessimam.*

Incendiarij pœnitentia est, vt in Ierusalem, vel ad S. Iacobum in Hispania per annum seruiat. *ibid.*

Incendiarij pœnam relaxans Episcopus, damnum resarciat, & per annum à Pontificalibus abstineat. *23. quæst. 8. cap. Pessimam.*

Incendiarij possunt à Principibus puniri, sed consultis Episcopis. *ibid.*

Incendiarius, siue à consilio, siue à casu, tenetur ad resarcienda damna. *De iniurijs, & damno dato, cap. Si egressus, & cap. Si quis domum.*

Incendiarius à consilio, præter restitutionem, per tres annos pœniteat. *ibid. c. Si quis domum.*

Incendiarij casus solet Episcopo reseruari. *Extra, de priuileg. cap. Inter cunctas.*

Incendiarij declarati per sententiam Ecclesiæ à solo Papa, possunt absolui. *De sentent. excom. cap. Tua nos.*

Incendiarij Ecclesiarum, si in morte pœnitent habent Ecclesiasticam sepulturam; secus si non pœnitent. *De raptorib. cap. In literis.*

Hæres incendiarij Ecclesiæ, tenetur ad restitutionem. *De raptoribus cap. In literis.*

Vide, *Ecclesiarum incendiarij*.

Incerta.

Incerta non possunt iudicari. *Innoc. I. ep.2. c. 19. 2. qu.1. cap. Nomen. 3. qu. 5. cap. Iudicantem*. Vide, *Dubia*. Vide, *Iudicare*. Vide, *Iudicium*.

Incestus. Incestuosus.

Incestuosus est, qui copulatur carnaliter cum vxore relicta fratris, cum germana, nouerca, sobrina, cum filia auunculi, vel relicta ab eo, cum filia patrui, cum priuigna, vel cum alia, quam habuit aliquis ex sua consanguinitate. *35. qu. 2. cap. De incestis. Concil. Aurelian.3. c.10. Concil. Epaun. c.30. Concil. Aurel.4. c.27. Concil. Turonen. 1. c. 22. Concil. Agathen. c.61.*

Incestuosus dicitur, quicumque copulatur carnaliter cum aliqua consanguinea. *ibid.*

Incestuosi sunt infames, non possunt accusare, nec testificari, *Calistus I. ep.2.* Vide, *Accusare qui non possunt*.

Incestuosi excommunicandi sunt. *Gregor. I. lib. 12. ep. 32. 35. qu.2. cap. De his. cap. De incestis qu.8. cap. Incestuosi.*

Incestuosi per Episcopum expellendi ab Ecclesia, donec pœniteant. *Concil. Mogun. c.53. & Concil. Mogunt. sub Leone IV. c.28.*

Incestuosi si non corriguntur per sacerdotes, corrigantur per sæculares. *Concil. Turon.3. c.41. Concil. Vormat.1. c.79. Colon.1. c.5.*

Incestuosi, in pœnitentiam, ad missam Catechumenorum tantum admittendi sunt; & cum eis nullus communicare debet. *Concil. Illerdense c.5. Concil. Colon.1 c.5.*

Incestuosa matrimonia, sunt prohibita. *Concil. Agathen. c. 61. Concil. Aurel. 3. c.10. Aurel. 4. c. 27. Matiscon.1. c.18. Epaun. c.30. 35. qu.2. cap. De incestis.*

Incestuosa matrimonia sunt separanda, quia non sunt vera. *Concil. Tolet.17. c.14* Et sic nubentes non possunt cum alijs, post separationem nubere. *ibid.* Vide, *Matrimonia probibita ratione consanguinitatis*.

Incestuosus non potest aliam coniugem accipere. *35. qu.6. cap. Ab isto die.*

Incestuosum matrimonium, quando tenet, & quomodo adesse potest obligatio reddendi debitum, absque eo, quod possit peti; quando scilicet vnus coniux est conscius incestus, alius verò non, & conscius non potest vlterius nubere. *De eo, qui cognouit cap. Transmissa.*

Incestus causæ per Ecclesiæ iudicium terminandæ sunt, *Concil. Vormatiense 1. c.79. Concil. Colon.1. c.5. Concil. Triburien. 1. c. 42.*

Incorrigibilis.

Incorrigibilis quandiu ita manet in peccato, absolui non potest. *24. qu.2. cap. Damnationis*.

Incorrigibiles à peccatis, excommunicandi sunt. *24. qu. 5. cap. Tam sacerdotes, & cap. Ecce autem.*

Incorrigibiles inter regulares. Vide, *Regulares*. Vide, *Eiecti*.

Indicium.

Sine indicijs fieri non potest iudicium. *2. qu.1. cap. Nomen. 30. qu. 5. cap. Iudicantem. Concil. Nicæn.1. ex Iulio c.17. De regulis iuris c. Cum in contemplatione.*

Indicia delicti debent esse indubitata, vt conuincant. *2. qu. 8. cap. Sciant. 11. qu. 3. cap. Quamuis. Concil. Nicæn. 1. ex Iulio I. c.17.*

Indicia manifesta sunt, quæ iudiciario ordine comprobantur. *Iulius I. ep.2. c.19.*

Sine indicijs certis dari non possunt tormenta reo. *Sixtus II. ep.2. Zephyrinus epist.1. Victor. I. ep. 1. De regulis iuris cap. Cum in contemplatione.*

Vide, *Iudex*. *Iudicare*. *Iudicium*. Vide, *Incerta*. Vide, *Dubia*.

Indicis Congregatio. Index librorum.

Indicis Congregatio erecta per *Sixtum V.* pro reuisione librorum prohibitorum, confirmatur *à Clemente VIII. constit.36. Sacrosanctum*. Vide, *Congregatio*.

Index librorum prohibitorum approbatur *à Pio IV. const.77. Dominici*.

Indicis regulæ obseruandæ pro libris prohibitis. *ibid.*

Indifferentia.

Indifferentia dicuntur, quæ non sunt contra fidem, neque contra bonos mores. *Dist.12. cap. Illa autem*.

Indignus.

Indignos ordinans, priuatur potestate ordinandi. *Dist.81. cap. Tantis*.

Indignum electum confirmans, priuatur potestate confirmandi, & perceptione fructuum be-

beneficij. *De elect. &c. cap. Nihil est.* Vide, *Eligendus*. Vide, *Confirmare*.

Indignis non prosunt, sed nocent Sacramenta, 1. *qu.* 1. *cap. Per Isaiam*.

Induciæ.

Induciæ concedendæ sunt Episcopo accusato pro defensione, longæ debent esse; nec breuiores, quam sex mensium. *Felix II. ep.* 1. *c.* 21. *Damasus ep.* 4. 3. *qu.* 2. *cap. Quanto tempore*, *qu.* 3. *cap. De inducijs*, *& cap. Induciæ accusatis*.

Induciæ non sunt negandæ restitutis. 3. *qu.* 2. *cap. Electis*, *cap. Prius*, *cap. Tamdiu*, *& cap. Cum accusatur*.

Induciæ deliberatoriæ non dantur reo, si per literas citatorias potuit edoceri. *De dilat. cap. Præterea*.

Induciæ quando dandæ, & quando non. *De dilat. cap. Literæ tuæ*.

Indulgentia.

Indulgentiæ à Papa moderatè concedendæ; *Concil. Later.* 4. *c.* 62.

Episcopus non potest concedere indulgentias superfluas, sed has tantum. In die dedicationis Ecclesiæ, indulgentias vnius anni. Pro anniuersario dedicationis Ecclesiæ, dies quadraginta. *Concil. Later.* 4. *c.* 62. *Concil. Rauennaten.* 4. *sub Ioann. XXII. c.* 20.

Non possunt Episcopi concedere maiorem indulgentiam, quam dierum 40. *De pœnit. & remiss. cap. Cum ex eo*, & sub eodem tit. *in* 6. *c.* 1. *Concil. Later.* 4. *c.* 62. *Concil. Constant. in const. Martini V*.

Archiepiscopi in Prouincia possunt concedere dies 40. indulgentiæ, iuxta canones, id est, dierum 40. *De pœnit. & remiss. cap. Nostro*.

Indulgentias concedere non possunt Abbates, vel alij. *De excessibus Prælat. c. Accedentibus*.

Indulgentiæ à Prælatis conceduntur subditis tantum. *De pœnit. & remiss. cap. Quod autem. Concil. Later.* 3. *in append. tit. De pœnit. c.* 4. *Concil. Constantiense in const. Martini V*.

Indulgentiæ non sunt fraudes, sed legitimæ remissiones. *Leo X. const.* 40. *Exurge*.

Indulgentiæ concessæ à Papa, prosunt etiam defunctis, *Ioannes VIII. ep.* 144.

Indulgentiæ habent veram efficaciam, dum à Papa, vel Episcopis conceduntur. *Concil. Constantien. contra art.* 42. *Vvicleff*.

Indulgentia plenaria concedi solet iijs, qui vadunt in Terram Sanctam contra Turcas; & eis, qui ipsos iuuant eleemosynis, si confessi & contriti sunt. *Concil. Later.* 4. *in decreto expeditionis pro Terra Sancta*.

Indulgentiæ anni Sancti à pœnitentibus confessis acquiruntur. *Extra, de pœnit. &c. cap. Vnigenitus*.

Indulgentias anni Sancti, melius lucratur qui magis deuotè visitat Ecclesias. *Extra, de pœnit. &c. cap. Antiquorum*. Vide, *Annus Sanctus*.

Indulgentias lucrari non potest, qui habet casus Papæ reseruatos in Bulla Cœnæ. *Extra, de pœnit. &c. cap. Etsi Dominici*.

Indulgentiæ concessæ Populis à Papa, publicandæ sunt ab aliquo prouido viro cum licentia Episcopi, vel eius Vicarij. *Concil. Turon.* 4. *c. vlt*.

Indulgentiæ sumuntur de thesauro Ecclesiæ, qui constat ex meritis Christi, & Sanctorum, *Leo X. const.* 40. *Exurge*.

Indulgentiæ non solum sunt licitæ, sed salutares, vtiles, & expedientes. *ibid.*

Indulgentiæ valent ad remissionem pœnæ debitæ pro peccatis actualibus. *ibid.*

Indulgentiæ non dantur pro solis peccatis publicis, sed etiam pro alijs. *ibid.*

Indulgentiæ prosunt omnibus dignè accipientibus. *ibid.*

Indulgentiæ, quæ prius per Quæstores publicabantur, possunt, & debent per duos de Capitulo iussu Episcopi publicari. *Concil. Trident. sess.* 21. *de refor. c. vlt.*

Indulgentias publicantes, accipere possunt eleemosynas oblatas, nulla accepta mercede pro se. *Concil. Trid. ibid. c. vlt.*

Indulgentias concedendi potestas concessa est à Christo Ecclesiæ; contrarium dicens, est anathema. *Concil. Trid. sess.* 25. *in decr. de Indulgentijs*.

Indulgentiæ moderatè ab Episcopis concedendæ, *ibid.*

Indulgentiarum abusus ab Episcopis ad Papam referendus. *Concil. Trid. ibid.*

Indulgentiæ prosunt omnibus Christianis contritis, & confessis, quando eas concedit Papa, ex pia causa, peregrinatione, &c. *Concil. Constantiense sess. vlt. in constit. Martini V. circa medium*.

Indulgentia plenaria solita concedi à Papa, semel in vita, & in articulo mortis, præuijs quibusdam pijs operibus, valida, & efficax est. *Concil. Constantiense sess. vlt. in dissolutione Concilij*.

Indulgentiæ, quas poterant quædam loca pia olim concedere, omnes reuocantur. *Pius IV. const.* 62. *De commisso*.

Indulgentiæ concessæ pro Quæstuationibus, iijs, qui porrigunt manus adiutrices pro quocumque hospitali, loco pio, fabrica, &c. omnes sunt reuocatæ. *Pius V. constit.* 30. *Etsi Dominici*.

Indulgentiæ datæ pro Quæstuationibus, vel confessionibus reseruatorum, omnes sunt annullatæ. *Pius V. const.* 99. *Quam plenum*.

Indulgentiæ quibuscumque concessæ, tempore anni Sancti, sunt suspensæ. *Clem. VIII. const. 58. in addit. seu declarat. sequenti. Vrbanus VIII. constit. 16. Omnes, in declarat. sequenti.*

Indulgentiæ omnes, olim concessæ Regularibus, præter eas quas confirmat, & exprimit *Paulus V.* annullatæ sunt. *Paulus V. const. 21. Romanus. per §§. 19.*

Quænam sunt istæ indulgentiæ, quæ nunc sunt in vigore pro Regularibus, *ibid.* Sed Vide, *Regulares.*

Indulgentiæ à nullo Capitulo, vel Monasterio possunt communicari, nisi seruata forma *Constit. Clement. VIII. 15. Quæcumque*, quæ comprehendit etiam Capitulum Lateranensis Ecclesiæ, *Paulus V. constit. 68. Quæ salubriter.*

Indulgentia plenaria solet à Papa concedi ijs, qui pro necessitatibus Ecclesiæ orationes, & determinata opera pia faciunt. *Vrbanus VIII. const. 82. Quod ab initio, in declarat. sequenti.*

Indulgentia plenaria concedi solet à Papa ijs, qui gratias agunt Deo pro præseruatione Vrbis à peste. *Vrban. VIII. constitut. 109. Pater misericordiarum.*

In literis indulgentiarum, quas Papa concedit, apponenda est illa clausula, quod si illi Ecclesiæ, vel Cappella alia indulgentia, de qua non fit mentio, per ipsum fit concessa, nulla est concessio. *Vrbanus VIII. const. 16. Omnes gentes, in declarat. seqq. c. 53.*

Vide, *Iubileum.*

Induratio hominis.

Induratio malorum, vnde prouenit. 23. qu. 4. *cap. Nabucdonosor, & cap. Vasis iræ.*

Infamia. Infamis. Infamans.

Infamia ex his causis oritur, & istæ sunt species infamium. Fidem negantes, seu hæretici, statuta Ecclesiæ spernentes, fures, sacrilegi: omnes delinquentes criminaliter; patres persequentes, sepulchra Sanctorum violantes, incestuosi, homicidæ, periuri, raptores, malefici, venefici, adulteri, loca sibi non conuenientia tenentes: à bello fugientes, Ecclesiarum bona rapientes, calumniatores, accusantes, & non probantes, prouocantes Principum animos contra innocentes, anathematizati, pulsi ab Ecclesia ob sua scelera, & omnes alij, quos leges mundi declarant infames. *Stephanus I. in epist. decret. 6. qu. 1. cap. Infames. & cap. Omnes.*

Omnes quos sæculum iudicat infames, in lege Canonica sunt tales. *6. qu. 1. cap. Omnes. Adrianus I. in decr. c. 21.*

Infamis est, qui cum consanguinea contrahit matrimonium. *35. qu. 2. cap. Coniunctiones.*

Qui peccata quædam grauia publicè committunt, sunt infames. *6. qu. 1. cap. Illi.*

Infamis fit clericus, accusans suum Episcopum. Vide, *Accusare.*

Infamis est periurus scienter. *6. qu. 1. cap Quicumque.*

Infamis est fur publicus. *De furtis cap. fin.*

Infamia incurritur per actionem iniuriarum, iudicatam à iudice. *De sent. & re iudic. cap. Cum te.*

Infamia non oritur ex dictis paucorum. *De accusat. &c. cap. Inquisitionis. §. Quæsiuisti.*

Infamis non potest esse sacerdos, nec vllum gradum Ecclesiasticum obtinere. *Stephanus I. in epist. decr. 6. qu. 1. cap. Infames. Adrianus I. in decr. c. 21. De regulis iuris in 6. reg. 87.* Imò, nec etiam infamatus tantum. Vide, *Infamatus.*

Infamatus non potest esse iudex, aut Procurator. *Felix II. epist. 2. Adrianus I. in decr. c. 5. 3. qu. 7. cap. Infamis, & cap. Infames.*

Infamis non potest accusare alios bonæ famæ. *3. qu. 4. cap. Alieni, & cap. Nulli.*

Infamans aliquem malitiosè, excommunicetur. *Concil. Oxon. 1. c. 1.*

Infamis nullum actum legitimum contractus, accusationis, obligationis, &c. potest facere. *Concil. Later. 4. c. 52. De testibus cap. Licet ex quadam.*

Infamis non potest accusare, nisi in causa propria. *Concil. Carthag. 7. c. 2.*

Infamis fit testis, qui propter vacillationem carceratur. *De pœnis cap. Super his.*

Infamibus non pateant portæ ad dignitates. *De regulis iuris in 6. reg. 87.*

Infamia actionis iniuriarum à Papa potest tolli. *De sentent. & re iud. cap. Cum te.*

Infamia, quæ adducit purgationem, procedere debet ex coniecturis probabilibus, non ab æmulis. *De purgat. canonica. cap. Cum in iuuentute.*

Infamiæ inquisitione relicta, si non reclamatur, valet processus. *De accusat. &c. in 6 cap. fin.*

Infamia saltem constare debet, vt procedatur in aliquo crimine. *De accusat. &c. cap. Cum oporteat. & cap. Inquisitionis. §. Tertia.*

Infamans aliquem. Vide, *Crimen.* Vide, *Calumnia.* Vide, *Detractio.*

In-

Infamatus.

Infamatus de aliquo crimine, quando, & quomodo debet se purgare. *De purgat. canonica cap.* 1.

Infamatus, tertio monitus, si non se purgat, suspenditur ab officio: *ibid. cap. Si quis Presbyter.*

Infamatus de crimine, si non conuincitur, debet se purgare. & si deficit in purgatione, habetur vt reus. *Concil. Lateran. 3. in append. tit. De simonia c.* 13. & *tit. De appellat. &c. c.27. par.50. c.50. & 65.* Quomodo per alios compurgatores debet se purgare. *ibid.* Si se purgat, absoluitur à nota infamiæ. *ibid.* & *Concil. Londinen. 1. c.* 12.

Infamatus deficiens in purgatione, habetur vt conuictus. *De purgat. can. cap. Inter sollicitudines.*

Infamatus Prælatus, si crimen probari non potest, purget se iuramento *in veritate*; deinde alij pro eo iurent, se credere quod verum dicit. *De purgat. can. cap. Quotiens, & c. De testibus.* Vide, *Purgatio.*

Infamatus de crimine graui, suspenditur ab officio, & beneficio. *ibid. cap. Inter sollicitudines.* Donec se purget. *ibid.*

Infamato absque probabili coniectura, non indicitur purgatio. *De purgat. can. cap. Cum in iuuentute.*

Infamatus super defectum natalium, non potest ordinari. *De purgat. can. cap. Accedens.*

Infamato de aliquo crimine, si accusatores non comparent, indicitur purgatio. *ibid. cap. Accedens.* A suo Prælato indicitur. *cap. Nos inter.*

Infamatus de simonia, si non se purgat, habetur pro conuicto. *De simonia cap. Hoc autem.*

Infamatus se purgans, si deficit priuatur officio, & beneficio. *De purgat. canonica cap. Cum P. Manducella.*

Infamatus de vsura, licet non adsit accusator, si constet per alia argumenta, habendus est pro reo, & puniendus. *De vsuris cap. Cum in Diœcesi.*

Infamato se purgante, contradictores condemnantur in expensis. *De accusat. &c. cap. Accedens.*

Infamatus de aliquo crimine, si est fide dignus, iurat se non fecisse, & alij duodecim iurant, pro eo quod credant verum dicere. Si vero in periurio, falso testimonio, &c. fuerit conuictus, non admittitur ad iurandum. *De purgat. canonica cap.* 1. Vide, *Purgatio canonica.*

Infans.

Infantes, qui à parentibus clericatui adscribebantur olim; & cum ad ætatem 18. annorum perueniebant explorandi erant, an vellent permanere. *Concil. Tolet. 2. c. 1. Dist. 28. cap. De his quos.* Vide, *Filij.* Vide, *Paruuli.*

Infantes educati in clericatu alicuius Ecclesiæ, non possunt transire ad aliam. *Concil. Tolet. 2. c. 2.*

Infans occidens aliquem non fit irregularis. *Clement. de homicidio cap. vn.* Vide, *Impuber.*

Infantes contrahunt peccatum originale. *Concil. Diospolit. c. 4. Mileuit. c. 2. Afric. c. 77. Concil. Trid. sess. 5. de peccato originali.* Vide, *Paruuli.*

Infantes nati non sunt in statu innocentiæ, sicut Adam. *Concil. Diospolit. c. 3.*

Infantes non baptizati, non habent vitam æternam. *Concil. Diospol. c. 5. Afric. c. 77.*

Inferior.

Inferior non potest iudicare superiorem. *Iulius I. ep. 1. Nicolaus I. ep. 8. 9. & 10.* Neque potest eum ligare, aut soluere. *ibid.* Idem *in decretis tit. De iudicijs c. 1. 3. 4. & 5. Dist. 21. cap. Inferior. cap. Nemo autem. cap. Submittitur, & cap. In tantum.*

Inferior non benedicit superiori. *Dist. 21. cap. Denique.*

Inferior non potest abrogare legem factam à superiore. *Clement. de elect. cap. Ne Romani.*

Inferior nequit cognoscere de re confirmata à Papa, nisi sit subreptitia. *De confirmat. vtili, &c. cap. 1. & cap. De confirmationibus.*

Inferiorum facta à maioribus cognoscuntur, & iudicantur. *Dist. 21. cap. Inferior, & cap. Nolite.*

Inferior in clero dicens iniuriam superiori, quomodo puniendus. *Concil. Narbonen. c. 5.*

Vide, *Minor.*

Infernus.

Inferni metus, per quem à peccando abstinemus, non est peccatum, nec facit homines peiores. *Concil. Trident. sess. 6. can. 8.*

Vide, *Damnatus.*

Infidelis.

Infideles non sunt trahendi ad fidem cum violentia, sed cum suauitate hortandi. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. cap.* 41. & c.102. Vide, *Baptismus*. Vide, *Iudæi*.
Infideles, & Iudæi in sequentibus casibus possunt ab Inquisitore, & Episcopo puniri. *Ex Gregor. XIII. const.*70. *Antiqua*.
Primo, negantes Deum Vnum Omnipotentem, &c. quæ nobis, & illis sunt communia. Secundo, inuocantes Dæmones, vel alios id docentes. Tertio, si sacrificia, vel similia dæmoni offerunt, vt responsa, &c. ab eis accipiant. Quarto, dicentes Christum fuisse purum hominem, vel peccatorem, vel B. Mariam non fuisse Virginem, vel alias blasphemias hæreticales. Quinto, si Christianos ad suos ritus trahunt. Sexto, si retrahunt aliquem venientem ad fidem. Septimo, si receptant apostatas, hæreticos, &c. Octauo, si libros prohibitos, vel hæreticos, tenent, legunt, vel transferunt. Nono, si derident Christum, vel Christianos, vel in die Parasceues aliquod animal crucifigunt. Decimo, si habentes nutrices Christianas post Eucharistiæ sumptionem, lac in latrinas cogunt effundere. Vide, *Iudæi*.
Cum infidelibus non est communicandum, neque manducandum. *Higinius epist.* 2. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.*41. & *c.* 102.
Aliquando eorum colloquia, & conuiuia non sunt vitanda. 24. *quæst.* 4. *cap. Infideles*.
Infideles baptizati, etiam per vim cogendi sunt ad obseruandum legem Christianam. *Concil. Tolet.* 4. *c.*59.
Infidelium venientium ad fidem priuilegia. Vide, *Iudæi venientes ad fidem*.
Infidelium ritus fugiendi. *Higinius epist.* 2. *lib.*2. *constit. Apost. c.*61. Eorum templa adire non licet, nec festa, aut sollemnitates, aliasue eorum ceremonias facere. *ibid.* & *c.*62. Neque spectacula illorum videre. *ibid.* Vide, *Gentiles*. Vide, *Iudæi*.
Eorum ritus obseruans, est anathema. 26. *q.* 7. *cap. Non licet. cap. Non obseruetis*, & *cap. Si quis*.
Infideles non possunt accusare Christianos. *Caius ep. decr.* 2. *qu.*7. *cap. Pagani*.
Infideles non possunt occidi, nisi pacem oblatam respuant. *Concil. Vormat.* 1. *c.*27.
Infideles non possunt esse testes. *Calistus I. ep.*2. 2. *qu.*7. *cap. Quærendum. De hæret. cap.* 1.
Non possunt præfici officijs publicis. *De Iudæis, &c. cap. Cum sit*. Vide, *Iudæi*.
Infideles possunt esse præsentes missæ Catechumenorum (id est vsque ad canonem.) *De consecr. dist.* 1. *cap. Episcopus nullum*. *Concil. Sabinense c.*22. & statim expellantur in Præfatione. *ibid.*
Infidelis coniugatus veniens ad fidem potest retinere, vel dimittere vxorem infidelem post baptismum. 28. *qu.*1. *cap. Simili modo*. *qu.*2. *c. fin. De diuortijs, cap. Gaudemus*.
Etiam si in gradu prohibito sint, non separantur. *De consanguinit. & affinit. cap. De infidelibus*.
Infidelium filij. Vide, *Filij infidelium*.
Infidelis, qui ante baptismum dimiserat vxorem, si post baptismum velit eam reassumere, potest facere. 28. *qu.* 1. *cap. Si quis Gentilis*. Vide, *Vxor*. Vide, *Matrim. De diuortijs cap. Gaudemus*.
Infidelis, qui plures habet vxores, post baptismum vnam tantum habere potest, & qualem. *De diuortijs cap. Gaudemus*.
Cum infidelibus bellandum. Vide, *Bellum*.
Infidelium ritus. Vide, *Ritus*.
Infideles conuersi, si sacrificant postea, neque in fine accipiantur in communionem. *Concil. Elibert. c.*2. Qui verò munus tantum dederunt pro sacrificijs, quomodo recipiendi. *ibid.*
Infideles omnes Iudæi, Gentiles, & Hæretici possunt audire conciones in Ecclesia. *Concil. Carthag.* 4. *c.*84.
Infideles habere non possunt officia publica inter Christianos. *Concil. Lateranen.* 4. *can.*69.
Infideles medici ad curam fidelium non vocandi. Vide, *Medici*.
Infideles infirmi venientes ad fidem, recipiendi sunt. *Concil. Arelat.*1. *c* 6.
Vide, *Filij infidelium*. Vide, *Iudæi*. Vide, *Pagani*. Vide, *Hæretici*.

Infirmitas. Infirmus.

Infirmitas antiqua hominis per baptismum minuitur, sed non tollitur totaliter. *De consecr. dist.*4. *cap. Non ex eo*.
Infirmi, tam regionis, quam peregrini, per Episcopos in necessitatibus subleuandi sunt. *Concil. Aurelian.*5. *c.*21.
Infirmis non est negandum Sacramentum pœnitentiæ. *Concil. Tolet.*11. *c.*12.
Parua pœnitentia eis imponenda est. si tamen conualescunt, faciant proportionatam. *Concil. Mogunt. sub Leone IV. c.*26. 26. *qu.* 7. *cap. Ab infirmis*. vel nullæ imponantur, sed manifestentur. *ibid. Concil. Nanneten.* 1. *c.* 15. *Concil. Eboracen.* 1.
Infirmis venientibus ad fidem, imponenda est manus, id est, danda absolutio. *Concil. Arelaten.* 1. *c.* 6. Vide, *Manus impositio*.

Infirmi pauperes Romæ, sic tractandi. *Ex const. Alexandri VII. quæ incipit. Vt in hac alma, data 16. Nouembris 1657.*
Habentes curam hospitalium, in quolibet hospitali Vrbis, in loco separato teneant certum lectorum numerum, in quibus recipiantur, qui scabie laborant. Parochi habeant lectum gestatorium factum ex Cameræ eleemosynis, vt in eo deferri curent pauperes infirmos, repertos in vijs, & stabulis ad hospitale nationis infirmorum, si adest; alias ad hospitale commune, in quo curari solet morbus ægroti. Merces gestatorum ab Eleemosynario Papæ soluetur. Qui ægrotos in vijs, vel alibi viderit, ad Parochum referat. Non dimittantur ab hospitali ægroti, nisi prius bene sanati sint, & sine periculo recidiuæ. *ibid.*
Quomodo recipiendi, & in quo hospitali. Vide, *Hospitalia multa in Vrbe.*
Infirmis danda est Extrema Vnctio in salutem animæ, & corporis. *Concil. Cabilon. c. 48.* Vide, *Extrema Vnctio.*
Infirmo obmutescenti, si prius petijt Sacramentum Baptismi, vel Pœnitentiæ, ei dandum est. *Concil. Arausic. 1. c. 12.* Vide, *Ægrotus.*
Infirmis dandum est Viaticum, etiam si erant excommunicati, dummodo pœniteant. *Concil. Nicæn. 1. cap. 12. Concil. Carthagin. 4. c. 77.* Vide, *Eucharistia.*
Infirmis non sunt faciendæ incantationes. *26. qu. 7. cap. Admoneant.*
Infirmus clericus recipit fructus beneficij integrè. *De clerico ægrotante c. 1.*
Infirmi per Presbyteros visitandi, & disponendi ad confessionem. *Concil. Nannet. 1. c. 14.* Vide, *Medicus.*
Infirmus prius aduocet ad se medicum animæ, quam corporis. *Concil. Colon. 2. par. 11. c. 3.* Vide, *Medicus.*

Infirmorum Ministri.

Congregatio Clericorum Ministrantium infirmis erigitur, & approbatur. *Sixtus V. const. 25. Ex omnibus. & Cum nos.* Habitus, & forma viuendi, ac institutum præscribitur. *ibid.* Confirmatur à *Gregorius XIV. const. 17. Illius.* Vbi eorum statuta, distinctè afferuntur, & approbantur per §§. 46.
Eorum reformatio, & aliarum Constitutionum assignatio. *Clemens VIII. const. 75. Superna. per* §§. 68. Eadem confirmat:
Non possunt transire ad aliam Religionem, nec etiam Carthusianorum. *Paulus V. const. 30. Romanum.*
Isti Patres, donec ordinentur possunt degere, & viuere in domibus nouitiatuum in loco separato, ex redditibus illarum domorum. *Vrbanus VIII. const. 10. Sacrosancta.*

Generales, alijque superiores horum Patrum, quomodo eligendi. *Vrbanus VIII. const. 85. Romanus.*

Ingenuitas.

Ingenuitas, seu libertas, probari debet, non solum per testes, sed per iuramenta. *4. q. 2. cap. Si testes.* Vide, *Libertas.* Vide, *Liberi.*

Inimicus. Inimicitia.

Inimici per Episcopum sunt conciliandi. *Concil. Carthag. 4. c. 26.* & si nolunt conciliari, excommunicentur. *Concil. Agath. c. 31. Concil. Tolet. 11. c. 4. Concil. Vormatien. 1. c. 41.*
Inimicorum oblationes non recipiendæ. *Concil. Carthag. 4. c. 93.*
Inimicus obstinatus per pœnam inediæ maceretur. *Post ep. 3. Fabiani.*
Inimici in causis omnibus, excipi possunt. *De accusat. &c. cap. Meminimus.*
Inimici non possunt esse iudices. *3. quæst. 5. cap. Quod suspecti.*
Inimicis veritatis communicandum non est. *Concil. Vasense 2. c. 6.*
Inimici, vel prodeuntes de illorum domo; non possunt esse accusatores inimicorum. *Ioannes I. ep. 1. Dist. 90. cap. Si quis. De accusatoribus. cap. Cum P. Manconella, c. Cum oporteat. & cap. Meminimus.*
Inimicis Papæ, omnes sint inimici. *11. qu. 3. cap. Si inimicus.*
Inimici in veteri lege, permittebantur odio haberi. *23. qu. 4. Cum in lege.* sed non in noua, imò diligendi.

Iniuriæ.

Iniuriarum actione per iudicem iudicata, infamia incurritur. *De sent. & re iudic. cap. Cum te.*
Iniuria non fit scienti, & consentienti. *De regulis iuris in 6. reg. 27.*
Iniuria non debet retrahere hominem à bono. *Dist. 47. cap. Quod ad nos.*
Iniuria semel remissa, non potest reuocari. *23. qu. 4. cap. Si illic.*
Iniuriam proximi non repellens, est socius facientis. *23. qu. 3. cap. Non inferenda & cap. vlt.*

Iniu-

Iniustum.

Iniustè ligans, & soluens, priuat se illa potestate. 11. *qu. 3. cap. Ipse ligandi. & cap. Iudicare.*
Iniusta vincula, Deus disrumpit. 11. *qu. 3. cap. Cœpisti.*

Innocens.

Innocens nulli nocet, & malos punit. 23. *q. 5. cap. Non est innocentia.*

Innouatio.

Innouatio priuilegij, non concedit nouum ius. *De confirmatione vtili, &c. cap. Cum dilecta.*

Inquieti.

Inquieti per Episcopos corripiendi. *Eleutherius in ep. decretali.*

Inquilinus.

Inquilinus potest ante tempus locationis à domo expelli, si adsit necessitas eam reficiendi, vel inhabitandi, vel inquilinus malè in ea conuersetur; vel canonem per biennium non soluat. Sed in his casibus remittendum est ei pretium pro rata. *De locato, & conducto cap. Propter. §. Verum.*

Inquisitores hæreticæ prauitatis.

Inquisitores generales, sine acceptione personarum procedant. *De accusat. &c. cap. Qualiter.* Via regia procedant, se corrigant si errent. *ibid.*

Inquisitorum qualitates, ætas, officium, & potestas.

Inquisitorum ætas sit 40. annorum. *Clement. de hæret. cap. Nolentes.* Sed *Paulus III. const. 34. cap Licet. §. 8.* statuit vt saltem sit 30. annorum.
Inquisitores, & Episcopi, vt delegati à Papa iudicant causas hæresis. *Clement. de hæret. c. 1.*
De alijs causis iudicare non possunt, nisi de ijs, quæ sunt contra fidem. *ibid.*
Inquisitorum officium per mortem concedentis non expirat. *De hæret. in 6. cap. Ne aliqui.*
Inquisitor potest peritos sibi assumere, congregare clerum, vel populum Ciuitatis, quinternos, & libros ab eis expetere, in quibus continentur processus contra hæreticos, vel suspectos, &c. *De hæret. in 6. cap. Vt commissi. Vrbanus IV. constit. 2. Licet §. 2.*
Inquisitor potest priuare officio, beneficio, dignitate, &c. & priuatos declarare, cum consilio, & consensu Diœcesanorum, vel Vicariorum. Excepto si Episcopus, scienter contulit beneficium hæretico, quia tunc non est vocandus. *De hæret. in 6. cap. Vt commissi. Innocent. IV. constitut. 15. Cum negotium.*
Inquisitores sine acceptione personarum possunt procedere via regia. *De accusat. &c. cap. Qualiter.*
Inquisitores possunt procedere in causis fidei contra quascumque personas, cuiusuis gradus, conditionis, vel dignitatis; contra Magistratus, communitates, &c. Etiam si habeant priuilegium Sedis Apostolicæ, vt contra eos non procedatur. *De hæret. in 6. cap. Vt officium. §. Compescendi. Vrban. IV. const. 2. Licet §. 16.*
Possunt contra omnes, etiam exemptos, procedere. *Alexander IV. constitut. 22. Nè commissa. Clemens VII. const. 27. Cum sicut. Paulus III. constitut. 30. In Apostolici.*
Petentes à quacumque persona, vel Prælato saluum conductum; statim eis est dandum, vt possint tutò in causis contra fidem procedere. *Alexander IV. const. 19. & 20. Ad extirpandam.*
Possunt constringere Magistratus omnes etiam sæculares, vt obseruare faciant statuta contra hæreticos facta; siue contra fautores, ac receptatores. & cogere possunt eos ad iurandum de tali obseruantia. Quod si nolint iurare, fiunt infames, ac suspecti in Fide, & officio priuandi sunt. *De hæret. in 6. cap. Vt officium. §. Compescendi.*
Omnes Principes debent eis assistere, vt possint exequi. *Alexander IV. constitut. 15. Exortis.*
Possunt cogere omnes Magistratus, & iudices ad exequendum suas sententias. *Alexander IV. constit. 17. Ad audientiam.* & isti debent sub pœna excommunicationis obedire. *ibid. & Innoc. VIII. constit. 10. Dilectus.*
Inquisitoribus in causa fidei, tenentur obedire omnes Domini temporales; & si aliquem illi carcerari faciunt, isti tenentur fideliter custodire: & si illi sententiant, isti tenentur indilatè obedire, non obstante ap-

pellatione rei; *De haret. in 6. cap. Vt inquisitionis*.

Possunt omnes magistratus compellere, & alios, ad dandum eis scripturas pertinentes ad sanctum Officium. *Alexander IV. const. 18. Cupientes*.

Inquisitores in causis hæresis vti possunt brachio sæculari. *De haret. in 6. cap. Vt officium* §. *Compescendi*.

Possunt cogere hæredes reorum mortuorum cum pœnitentia, ad complendam pœnitentiam consisteutem in pœna pecuniaria. *Alexander IV. const. 12. Quod super §. 5. & 7.* Secus est si hæredes non sucedunt, eò quod bona sunt confiscata *ibid. & de hareticis in 6. cap. Accusatus* §. *Si verò*.

Possunt procedere irrequisitis diœcesianis. *Alexander IV. const. 10. Implacida*.

Possunt procedere eontra delinquentes in Prouincia, etiam si aliò se transtulerint. *Alexander IV. const. 18. Cupientes*.

Possunt proeedere in eausis hæresis, quas etiam Episeopi cœperunt cognoscere: *Vrbanus IV. const. 2. Licet ex omnibus* §. 3.

Possunt absoluere iudicialiter hæretieos, qui pœnitent, & abiurant: sed caueant, nè hæretici dolosè hoc faciant. *De haretic. in 6. cap. Vt officium. Alexander IV. const. 18. Cupientes*.

Possunt assumere in notarios elerieos, etiam in sacris. *Vrbanus IV. const. 2. Licet*. § 2. Et quos vis, siue sæculares, siue clerieos, siue regulares. *Pius IV. const. 26. Pastoralis. de haret. in 6. cap. Vt officium* §. *Verum*.

In ferendis sententijs quoslibet peritos possunt assumere. *Vrban. IV. const. 2. Licet.* §. 10. *De haret. in 6. cap. Vt commissi*. Et hi tenentur obedire. *ibid.*

Inquisitores debent discretè, & prudenter procedere, nè alieui imponant aliquid, idem tenentur cauere eorum substituti. *Clem. de haret. c. 1. c. Verum*. Sub pœna excommunicationis reseruatę Papæ, & suspensionis ab offeio per triennium. *ibid.*

Vide, *Decreta inquisitionis*.

Inquisitores in quibus causis possunt procedere.

Inquisitores procedere possunt in omnibus causis contra fidem, vt eirca hæreticos, fautores, receptatores & suspectos de fide. *Clem. de haret. c. 1.*

Possunt procedere contra impedientes suum officium, & contra non iuuantes, si requiruntur. *Vrbanus IV. const. 2. Licet* §. 15. *de haret. in 6. cap. Statutum*. Etiam si sit communitas, Princeps, magistratur, &c. *ibid.*

Item contra quæstuarios prædicantes, absque facultate appellandi. *Vrbanus IV. const. 2. Licet*. §. 14. *de heret. in 6. cap. Vt officium* §. *Compescendi*.

Procedunt contra Saracenos, vel alios, qui facti Christiani redeunt ad sectam. *Gregor. XI. const. 2. Admodum*.

Item contra Saraeenos, qui Christianos ad sectam suam trahunt. *Gregorius XI. ibid.* Vide, infra.

Contra non ordinatos dicentes missas, vel Pœnitentiæ Sacramentum ministrantes. *Gregorius XIII. const. 31. Officij nostri*.

Possunt contra omnes maleficos, & sortilegos, qui malum aliquod procurant. *Innocentius VIII. const. 1. Summi*.

Contra prędicantes dotrinam scandalosam, vel fidei contrariam, etiam regulares. *Paulus III. const. 30. In Apostolici*. Vide, *Doctrina, in fine*.

Contra eos, qui damnant vt hęreticam alterutram opinionem de Conceptione Beatæ Mariæ Virginis, vel dicunt mortaliter peccare. *Paulus V. const. 97. Regis pacifici*. Vide, *Conceptio*.

Contra impedientes neofitos, ne fidem complectantur. *Paulus III. const. 32. Cupientes* §. 8.

Contra eos, qui vtuntur litanijs nouis non approbatis ab Eeclesia, vel S. Congregatione Rituum. *Clemens VIII. constit. 22. Sanctissimus*.

Contra astrologos iudiciarios, & alios magos, sortilegos, diuinatores, & huiusmodi. *Sixtus V. const. 17. Cœli & Terræ. Adrianus VI. const. 2. Dudum & reformatio cleri Germaniæ*. Vide, *Astrologia*. Vide, *Diuinatio*. Vide, *Sortilegia*.

Inquisitores possunt procedere eontra saeerdotes sollieitantes mulieres ad turpia in actu sacramentalis confessionis. *Pius IV. const. 31. Cum sicut nuper. Sed Greg. XV. const. 34. Vniuersi*, hoc extendit ad sacerdotes sollicitantes quascumque personas ad inhonesta, siue inter se, siue cum alijs perpetranda, quomodolibet in actu confessionis sacramentalis, vel antea vel post immediatè, seù occasione, vel prætextu confessionis, etiam confessione non secuta, siue extra occasionem confessionis, in confessionario, aut in loco quocumque, vbi confessiones sacramentales audiuntur, seù ad eonfessionem electo. Item ad sollicitantes, prouoeantes, tentantes, aut inhonestos, & illicitos sermones cum eis habentes, siuè tractatus.

Tales pro grauitate delicti priuantur officijs, etiamsi religiosi sint, inhabilitantur, carcere exilio, triremibus, etiam tradendi curiæ sęculari prauia degradatione. *ibid.*

Item contra eonfessarios negligentes mone-

re pœnitentes vt denuncient sollicitentes, aut docent eos non teneri. *ibid.* §. 7. Vide, *Sollicitans*.

Contra eos, qui dicunt vsuram non esse peccatum. *Clem. de vsuris.*

Contra Iudæos legentes, vel tenentes libros Talmud, vel alios damnatos continentes blasfemias in Deum Beatam Virginem, vel Sanctos. *Clemens VIII. const.* 20. *Cum Hebræorum*.

Inquisitores possunt contra Iudæos, & alios infideles Paganos in sequentibus casibus procedere *Ex constit.* 70. *Gregorij XIII. Antiqua Iudæorum*, & eos punire. 1. Si Deum vnum, omnipotentem negant, &c. de Deo quæ nobis & illis sunt communia. 2. Si Dæmones inuocant vel alios id docent. 3. Si sacrificia vel alia Diabolo offerunt, vt responsa, &c. accipiant. 4. Si dicunt Christum purum hominem, vel peccatorem fuisse, vel Beatam Mariam Virginem non esse matrem Dei, aliasue blasfemias hæreticales inChristianorum ignominiam. 5. Si Christianos ad suos ritus, vel aliorum infidelium trahunt. 6. Si retrahunt aliquem ex suis vel alijs volentibus venire ad fidem. 7. Si hæreticos, vel Apostatas recipiunt, adiuuant, eis fauent, &c. 8. Si libros Talmudicos, vel alios prohibitos hæreticos tenent, legunt, vel transferunt. Si derident Christianos vel Christum, vel in die Parasceues ouem, aut aliud animal crucifigunt. 10. Si habentes nutrices Christianas, post sumptionem Eucharistiç vno vel pluribus diebus lac in latrinas effundere cogunt. & priuilegia in contrarium abrogantur.

Vide, *Iudæi*.

Inquisitor cum Episcopo, & sine eo.

Inquisitor, & Episcopus possunt coniunctim, & diuisim procedere in causis hæresis, sed communiter sententiant, & si non conueniunt referunt ad Papam. *De hæret. in 6. cap. Per hoc*.

Debent communicare processus, quando diuisim procedunt. *De hæret. c. Ex eo*.

Cum Episcopi, vel Vicarij consensu, potest priuare officio, & beneficio, & priuatum declarare, excepto si Episcopus contulit beneficium hæretico, scienter, quia sunt sine eo sententiat. *De hæret. in 6. cap. Vt commissi*.

Inquisitor cum Episcopo habeant carcerem communem, duos custodes, vnum assignatum ab Episcopo, alium ab Inquisitore: & dicti custodes habere possunt sub se alium fidum ministrum. duæ claues diuersæ sint in carcere, & quilibet custos habeat vnam ex illis, possuntque illi custodes suas vices ministris suis committere. *Clem. de hæret. c.* 1. §. *Sanè*.

Inquisitor cum Episcopo, & sine eo, & e contra, potest citare in causis hæresis. *Clem. de hæret. c.* 1.

Inquisitor sine Episcopo non potest carcerare duro vel arcto carcere, qui datur ad pœnam. *Clem. de hæret. c.* 1.

Inquisitor sine Episcopo, vel vicario, non potest dare tormenta, nec sententiare. Si verò intra octo dies, non possit Inquisitor habere copiam Episcopi, vel Vicarij eius & è contra, potest alteruter se solo id facere postquam se requisierint. *Clem. de hæret. c.* 1. §. *Propter quod Vrbanus IV. const.* 2. *Licet.* §. 5.

Potest tamen Episcopus, aut Vicarius, Inquisitori, & hic illis committere suas vices in dictis casibus, si nolint adesse, alias irritum est qnod fit. *ibid. Clement.*

Vacante verò Sede Episcopali, loco Episcopi requirendus est officialis Capituli, seù Vicarius capitularis, eodem modo quo supra: alias nulla est sententia. *ibid. Clem.* Vide, *Capitulum*.

Inquisitores possunt procedere irrequisitis diœcesanis. *Alex IV. const.* 9. *Ad capiendū.*

Non tenentur Inquisitores reddere rationem Episcopis de expensis factis in causis hæresis. *Extra, de hæret. cap. Ex eo.*

Inquisitores non possunt procedere contra Episcopos. *De hæret. in 6. cap. Inquisitores.* Nec è contra: sed Papæ, si accidit casus, significetur. *ibid. & Extra de hæret. Cum Matthæus.*

Inquisitores non possunt excommunicare Episcopos, nec è contra. *De hæret. in 6. c. fin.* Vide, *Episcopus circa inquisitores*. Vide, *Capitulum, circa medium*.

Inquisitores à quibus debent ababstinere.

Inquisitores non se intromittant in alijs causis quam in delictis contra fidem. *Clem. de hæret. cap.* 1.

Inquisitores ac eorum Vicarij, & substituti, nulli imponant crimina, sub pœna excommunic. Papæ referuatę, & obligationis ad satisfaciendum. *Clem. de hæret. cap.* 1. §. *Verum*.

Inquisitores ratione officij non possunt sine causa vexari. *Clem. de hæret. c.* 1. § *Verum* sub pœna excommunic. Papæ reseruatæ & satisfactionis. *ibid.*

Inquisitores non abutantur portatione armorum, nec multos habeant officiales, qui ijs vtantur, nisi qui sufficiant ad exequendum officium cum inquisitore. *Clement. de hæreticis cap. Nolentes*. Possunt ta-

tamen concedere familiaribus suis, & quot sibi sunt necessarij in itinere, &c. licentiam ferendi arma. *Ioannes XXII. constit.9. Exigit.*

Non possunt extorquere à reis pecuniam modo illicito, sub pœna excommunicationis papalis ipso facto, à qua non possint absolui, donec satisfaciant. *Clement. de haret. c. Nolentes.*

Inquisitores non possunt clericorum bona confiscare, nec Ecclesiæ alicui applicare, sub pœna excommunicationis ipso facto reseruatæ Papæ, à qua non possint absolui, donec satisfecerint. *Clement de hæreticis cap. Nolentes.*

Inquisitores non poterant, olim se intromittere in causis sortilegiorum, & diuinationum, quæ non continent hæresim manifestam. *De haret. in 6. cap. Accusatus. §. Sanè. Alexander IV. const.12. Quod super.*

Sed per const. 17. *Sixti V. Cœli, & terræ*, possunt omnia diuinationum, & sortilegiorum genera iudicare.

Non possunt de causis vsurarum iudicare. *De haret. in 6. cap. Accusatus. § De quæstionibus. Alexander IV. constit.12. Quod super. §.6.* Sed possunt procedere contra eos, qui dicunt vsuram non esse peccatum. *Clement. de vsuris.*

Non possunt, nec torquere, nec sententiare, nec duro carceri coarctare in pœnam aliquem reum sine Episcopi, vel Vicarij Generalis, aut Capitularis consensu. Vide, *Inquisitor cum Episcopo.*

Non possunt procedere contra Episcopos, nisi habeant in commissis à Papa specialiter. Sed occurrente casu suspicionis, vel accusationis, aut denunciationis contra Episcopos, Papæ significare debent. *De haret. in 6. cap. Inquisitores. Extra, de haret. cap. Cum Matthaus.*

Neque possunt excommunicare Episcopos. *De haret. in 6. cap. fin. Statuta.* Nec è contra. *ibid.*

Non possunt procedere contra Legatos, vel Nuncios Papæ, sed occurrente casu, aut suspicione hæresis contra eos, Papæ debent significare. *Extra, de haret. cap. Cum Matthæus.*

Non possunt excommunicare officiales Papæ, vel contra eos procedere. *ibid.*

Non possunt in iudicijs admittere laicos iudices ad iudicandum, sub pœna (etiam Inquisitoribus) excommunicationis Papalis ipso facto. *Iulius III. constit. 11. Licet à diuersis.*

Inquisitores pro actis Sancti Officij, & processibus, nihil faciant soluere, nec sibi, nec alijs officialibus, sed omnia gratis faciant expediri. *Clemens VIII. const. 76. Sanctissimus.*

Inquisitorum Officiales.

Inquisitorum Officiales, omnes etiam carcerum custodes, &c. iuramentum emittunt coram illo, de fidelitate seruanda. *Clem. de haret. cap. 1. §. Porrò. Innocent. IV. const 10. Ad extirpandam.*

Officiales Inquisitorum, si sciunt Inquisitores extorquere pecunias à reis, modo illicito, si possunt probare, tenentur eos denunciare superioribus, qui probato delicto, priuant eos officio. Si vero superiores Inquisitoris in hoc sunt negligentes, significetur Ordinarijs, qui referant ad Papam. *Clement. de haret. cap. 1. §. Verum.*

Officiales, si damnum patiuntur in bonis, vel personis, à communitate restaurandi sunt. *Innocent. IV. const. 10. Ad extirpanda, leg. 10. §. 11.*

Officiales Inquisitorum pro ijs, quæ faciunt ratione officij, conueniri non possunt, nisi ita videatur Diœcesano, vel Inquisitori. *ibid. §. 12.*

Officialibus, & Ministris Cruce signatis, quas gratias, & indulgentias concedere potest Inquisitor. Vide, *Inquisitorum priuilegia.*

Pius V. confirmat omnia priuilegia, indulta, & alias gratias concessas à Prædecessoribus, Ministris Sancti Officij, & Cruce signatis. *Const. 110. Sacrosanctæ.*

Officiales Inquisitorum de eorum licentia, possunt arma deferre, & quomodo. Vide, *Inquisitores à quibus debent abstinere.*

Inquisitorum obligationes.

Inquisitores, & Episcopi tenentur procedere in omnibus causis contra fidem. Omittentes id facere, incurrunt excommunicationem Papæ reseruatam. *Clement. de haret. c. 1. §. Verum.*

Tenentur dare iuramentum secreti Aduocato, & Procuratori reorum, & alijs quibuscumque manifestant dicta testium, & delicta, vt possit in causis procedi. *De haret. in 6. cap. Statuta.*

Tenentur exigere iuramentum ab omnibus Officialibus sui tribunalis, de secreto, & fidelitate seruandis. *Clement. de haret. c. 1. §. Porrò. Innocent. IV. const. 10. Ad extirpanda.*

Curent, & præcipiant, vt Communitates describant in suis libris, leges, & statuta facta contra hæreticos. *Clement IV. const. 8. Ad extirpanda.*

Tenentur prohibere, nè sæculares in causis fidei se ingerant, & per censuras deterrere. *Leo X const. 43. Honestis.*

Te-

Tenentur procedere sine acceptione persona- rum. *De accusat. c. Qualiter*.

Tenentur incedere via regia in processibus. & si errant se emendare, & corrigere. *ibid.*

Sixtus IV. const. 19. Sacri, statuit, vt Inquisitores Ordinis Minorum, & Prædicatorum à suis Generalibus possint corripi, processari, puniri, & priuari. Sed modo non est in praxi.

Inquisitorum priuilegia, & facultates.

Inquisitores possunt interpretari statuta Ecclesiæ contra hæreticos facta. *Innoc. IV. const.* 15. *Cum negotium.*

Innocentius IV. const. 17. Vt nihil, concedit Inquisitoribus, vt possint absoluere Crucesignatos ab omnibus censuris, & dispensare super irregularitate, & commutare omnia eorum vota, excepto voto Terræ Sanctæ; & tempore interdicti permittere, vt diuinis intersint. idem confirmat in *constitut. 19. Malitia.*

Innocentius idem IV. concedit Inquisitoribus, vt dum prædicant diuinum Verbum, concedere possint aliquas indulgentias. *constit. 19. Malitia.*

Omnia statuta, & leges impedientia executionem officij Inquisitorum, abrogantur. *Alexander IV. const. 10. Implacidæ.*

Idem *Alexander IV.* pro certis temporibus concedit Indulgentiam plenariam Inquisitoribus, & eorum Officialibus, ac Ministris alijs dicti Tribunalis. *const. 16. Firmissimè.*

Possunt absoluere iudicialiter omnes hæreticos, qui pœnitent, & ad fidem veniunt. *Alexander IV. const.* 18. *Cupientes. De hæret. in 6. cap. Vt officium.*

Item, & alios fautores, receptatores, credentes, infamatos, &c. *ibid.* & *Vrbanus IV. const.* 2. *Licet.*

Possunt procedere summariè, ac de plano sine strepitu, ac figura iudicij. *Alex. IV. const.* 18. *Cupientes. Vrbanus IV. const.* 2. *Licet.* §. 11.

Possunt creare Notarios, quos volunt, siue sæculares, siue clericos etiam in sacris, siue regulares (si tamen habere possint eos, qui in sæculo fuerunt Notarij, illos assumant.) *Vrbanus IV. const.* 2. *Licet.* §. 8. *De hæret. in 6. cap. Vt officium. §. Verum. Pius IV. const.* 26. *Pastoralis.*

Possunt procedere etiam in causis hæresis, quas Episcopi cœperunt. *Vrbanus IV. const.* 2. *Licet.* §. 2.

Inquisitores possunt absoluere iudicialiter, etiam infamatos, seu suspectos de hæresi. *Vrbanus IV. const.* 2. *Licet.* §. 4.

Inquisitores Ordinum Prædicatorum, & Minorum non tenentur obedire suis Prælatis in causis officij inquisitionis. *Alexand. IV. const.* 23. *Catholicæ.*

Possunt non publicare (nec debent) nomina testium examinatorum in causa hæresis. *Vrban. IV. const.* 2. *Licet.* §. 9. *Pius IV. const.* 26. *Pastoralis.*

Possunt tamen illa publicare viris illis, de quorum consilio, sententia danda est, & hoc sub secreto. *ibid.* Idem de dictis testium statuit *Pius IV. vbi supra.*

Possunt committere citationes, & examinationes testium. *Vrbanus IV. const.* 2. *Licet.* §. 10.

Possunt concedere indulgentias, ijs, qui suæ conuocationi intersunt pro exequendo officio. *Vrbanus IV. ibid.* §. 12. 40. dies tantum indulgentiæ concedere possunt. *ibid.*

Idem Papa concedit Inquisitoribus indulgentiam Terræ Sanctæ. Socijs verò multos annos. *Vrban. IV. const.* 2. *Licet.* §. 13.

Inquisitores, & eorum officiales non possunt conueniri, excommunicari, suspendi, &c. neque ab Ordinarijs, neque à Legatis Papæ, sine licentia Papæ, *Vrbanus IV. const.* 4. *Nè Inquisitionis. Extra, de hæret. cap. Cum Matthæus.*

Possunt concedere licentias portandi arma tot ministris, quot per viam sibi sunt necessarij, dum procedere debent in causa aliqua. *Ioannes XXII. const.* 9. *Exigit. Clement. de hæret. cap. Nolentes.* Sed caueant ne abutantur hac facultate. *Clem. ibid.*

Inquisitores possunt procedere contra omnes personas, cuiuscumque gradus, & præeminentiæ in Prouincia (exceptis Ordinarijs, & Legatis, ac Nuncijs Papæ.) *De hæret. in 6. cap. Vt officium.* §. *Compescendi. Vrbanus IV. const.* 2. *Licet.*

Item possunt procedere contra omnes exemptos. *Alexander IV. const.* 23. *Ne commisse. Clemens VII. constit.* 27. *Cum sicut. Paulus III. constit.* 30. *In Apostolici. Pius IV. const.* 51. *Pastoris.* Olim statuit, vt si Superiores Regularium non præuenissent, Inquisitores procederent; secùs si præuenissent. Sed hæc præuentionis facultas reuocata est *à Paulo V. constit.* 26. *Romanus Pontifex.* Vide, *Regul. Superiores.*

Sixtus IV. const. 19. *Sacri*, statuit, vt Inquisitores Ordinis Minorum non procederent contra fratres Ordinis Prædicatorum, & è contra, sed non est in praxi.

Inquisitoribus in omni loco, si eis placet, possunt prædicare (in sua Prouincia.) *Innocentius VIII. const.* 1. *Summi.* §. 3.

Inquisitoribus non aufertur iurisdictio, quando eis datur coniudex. *Leo X. const.* 43. *Honestis.*

Inquisitoribus auxilium præstantes, lucrantur indulgentias. *Alexander VI. const.* 2. *Dudum*.

Inquisitores possunt procedere, *appellatione remota*. *Clemens VII. constitut.* 22. *Placuit*.

Inquisitorum amplissima facultas ad procedendum in causis hæreticorum, fautorum, suspectorum. *ibid.*

Inquisitores in causis fidei possunt delegare, & reuocare delegationes. *Clemens VII. const.* 22. *Placuit*.

Inquisitores non possunt in causis sui officij impediri à Gubernatoribus, aut alijs quibuscumque, sub pœnis excommunicationis, &c. *Paulus III. const.* 30. *In Apostolici*, ipso facto excommunic. *Iulius III. const.* 11. *Licet à diuersis*.

Inquisitores non possunt sindicari ab alio, quam à Papa, vel Sacra Congregatione Romana, de processu male facto, & alijs. *Pius IV. const.* 48. *Dudum*.

Inquisitores Hispaniarum.

Inquisitores Hispaniarum in S. Officio sine Papæ licentia, nullam innouationem pati possunt. *Sixtus V. const.* 74. *Immensa*. §. 5.

Inquisitores supremi in S. Congregatione Vrbis.

Inquisitores supremi in tota Ecclesia Catholica delegati à Papa, sunt Cardinales Congregationis S. Officij Romæ. Hæc Congregatio, & delegatio omnium primo fit *à Paulo III. const.* 34. *Licet*. Forma procedendi in causis ibi præscribitur. Facultas huius Tribunalis est supra omnes alias Ciuitates Christianitatis, etiam vltra montes. *ibid.* §. 2. Habent omnem, & plenissimam facultatem, quàm ex Decretis, & Constitutionibus Pontificijs habent Inquisitores circa modum procedendi. §. 3. Possunt Officiales creare, vt Fiscalem, & Notarios publicos, aliosque Officiales necessarios, etiam clericos, & Religiosos cuiuscumque Ordinis. §. 4. Si opus fuerit præcipere possunt degradationem reorum clericorum, qui damnandi sunt. §. 5. Vti possunt brachio sæculari. §. 6. Possunt priuare beneficijs, &c. impedientes eorum officium; & alijs inhabilitatibus afficere. §. 6.

Possunt Inquisitores nouos creare in terris, & locis, in quibus sibi videbitur esse necessarium, dummodo sint Doctores in Theologia, vel in altero Iurium, vel Licentiati, aut Baccalaurei, aut graduati in aliqua Vniuersitate Studij Generalis, sed debent esse Ecclesiastici, & annorum saltem 30. Possunt alios substituere, reuocare, &c. alioque qualificatos deputare. §. 8. In alijs quam hæresim sapientibus delictis se nequeunt ingerere. *ibid.* §. 8. Ab alijs Inquisitoribus per eos deputatis dantur ad ipsos appellationes; & de eis, ac de emergentibus, & annexis possunt iudicare. §. 9. Ad hunc effectum possunt in partibus citare, etiam per edictum publicum; possunt absoluere appellantes, vel ad cautelam, vel simpliciter ab omnibus censuris, & pœnis. §. 10. Omnia à Cardinalibus Inquisitoribus decreta, firma sunt, & obseruari debent. *ibid.* §. 10.

Reuocat omnes Constitutiones, & decreta Pontificum in contrarium, quæ impedire possunt executiones, edicta, citationes, &c. per dictos Inquisitores facienda.

Possunt procedere contra Episcopos hæreticos. *Pius IV. const.* 67. *Romanus*.

Quod à maiori parte horum Inquisitorum fuerit conclusum, ab omnibus factum censeatur. *Pius IV. constitut.* 79. *Cum nos*. *Pius V. const.* 23. *Cum felicis*.

Si duo Cardinales tantum sint in Congregatione, quod ipsi decernunt est ratum. *Pius V. const.* 23. *Cum felicis*. *Sixtus V.* confirmat omnia. Vide, *Congregatio S. Officij*.

Inquisitores isti possunt tenere, & legere libros prohibitos. *Pius IV. const.* 82. *Cum inter*.

Possunt alijs concedere licentiam legendi libros prohibitos. *ibid.* §. 3.

Inquisitoribus his supremis obedire debent omnes officiales status Ecclesiastici. *Pius V. const.* 1. *Sanctissimus*.

Cum Inquisitores isti scribunt, aut præcipiunt aliquid Ordinarijs, Vicarijs, Inquisitoribus, &c. isti statim debent rescribere, & iniuncta exequi. *Clem. VIII. constit.* 76. *Sanctissimus*.

Vide, *Congregatio S. Officij*.

Inquisitio. Inquisitus. Inquirere.

Inquisitionis Officium impediens; testes in causis fidei, aut denunciantes, offendens; carceratos extrahens; capi reos prohibens, occultans; adiuuans, consulens; vel similia in fauorem reorum faciens, est reus læsæ maiestatis, omni dominio priuatus, vt hæreticus tractandus, infamis, ipse, & filij eius; pœnis hæreticorum subiacet, & curiæ sæculari est tradendus. *Pius V. const.* 82. *Si de protegendis*.

Inquiri nullus potest de crimine, nisi prius saltem constet de infamia. *De accusationibus c. Cum oporteat. & cap. Inquisitionis*.

nis. §. *Tertia*. *Concil. Colon.* 2. *par.* 13. *c.* 7. & infamia debet esse grauis. *ibid.*

Inquisitio facta super veritate criminis, relicta inquisitione infamiæ, valet, si non reclamatur. *De accusationib. in 6. cap. Si is cui.*

Inquisitus iurans respondere ad interrogata, auditur, si dicit ea, quæ non destruunt confessionem. *De accusationib. cap. Cum dilecti.*

Inquisitus de simonia, pendente inquisitione prohibetur à diuinis. *De simonia cap. Quotiens.*

Vide, *Accusatus*. Vide, *Reus*. Vide, *Carceratus*.

Inquisitionis Sancti Officij confratres vouent de persequendis hæreticis. & multa habent priuilegia, & indulgentias. *Clemens VII. const.* 27. *Cum sicut*; recitando quinque Pater, & Aue Maria, lucrantur omni die indulgentias quinque altarium. *ibid.*

Si pro inquisitis in causa fidei emanant gratiæ à Papa contra stylum Sancti Officij, reducuntur ad terminos iuris, & non transeunt in rem iudicatam. *Pius V. const.* 2. *Inter multiplices.*

Insanus.

Insanorum, siue dementium Hospitale. Vide, *Hospitale insanorum*.

Insanus occidens aliquem, nullam meretur pœnitentiam: si tamen ad sanam mentem redierit, leuis pœnitentia est ei danda. 15. *qu.* 1. *cap. Si quis insaniens.*

Insani non possunt ordinari. *Concil. Nicen.* 1. *ex Arabico c.* 1.

Insidia. Insidians.

Insidiæ in bellis iustis sunt licitæ. 23. *qu.* 2. *cap. Dominus.*

Insidias molientes Episcopis priuentur omni honore, & exulent. 3. *qu.* 5. *cap. Accusatoribus*. Qui eas manifestant, honore fruantur, & prçmio. *ibid.*

Insidiantes, per Episcopos puniendi, & extirpandi. *Zephyrinus ep.* 1.

Vide, *Coniurantes*. Vide, *Conspiratores*.

Inspiratio.

Inspirationes nouæ prædicari non possunt, nisi examinentur, & approbentur à Papa, vel Episcopo. *Concil. Lateran.* 5. *sess.* 11. *const.* 1. Sub pœna excommunicationis latæ sententiæ reseruatæ Papæ.

Instrumentum.

Instrumenta consignanda sunt cum die, anno, Principe, & Episcopo. *Post Concil. Tolet.* 1. *c.* 12.

Instrumentum non authenticum, non facit fidem sine originali. *De fide instrumentor. c.* 1.

Instrumentum non facit fidem, si testes sunt mortui, & non habet sigillum authenticum factum à Notario. *ibid. cap. Scripta verò.*

Instrumentum publicum habens literas, quæ non possunt legi, non probat. *ibid. cap. Inter dilectos.*

Instrumenta possunt produci vsque ad conclusionem. *De fide instrumentor. cap. Cum dilectus.*

Instrumenti falsitas, vel defectus probari potest per testes. *ibid. cap. Cum Ioannes.*

Instrumenta debent à Iudice fieri communia partibus, alias appellari potest ab eo. *ibid. cap. G. Perpetuus.*

Instrumentorum factorum à clericis, copiæ dandæ si petantur, intra decem dies; & Notarius non dans excommunicatur, & inhabilis est ad alia facienda. *Concil. Rauenn.* 3. *post Clem. V. c.* 7.

Instrumento amisso, possunt per testes de visu probari ea quæ continebat. *De priuileg. cap. Cum olim.*

Instrumentum exemplatum per tabellionem, authoritate Ordinarij, eamdem habet vim, quam originale. *De fide instrument. cap. fin. Si instrument.*

Instrumentum habens falsum sigillum, seu de falso præsumptum, non probat. *ibid. cap. Inter dilectos.*

Instrumenta antiqua, quæ pro vetustate incipiunt corrumpi, possunt cum licentia Papæ renouari manu Notarij, & habere eamdem fidem, & firmitatem, vt antiqua. *Honorius III. ex Cirone, de fide instrum. cap.* 3.

Instrumentum, & quælibet scriptura, quot modis præsumi potest falsa. *ibid.* Item de sigillo.

Instrumentorum fides non semper præfertur dicto testium. *De fide instrumentor. cap. Cum Ioannes.*

Instrumenta tabellionis mortui, possunt authoritate Ordinarij per suum Notarium reduci ad formam publicam, & habere firmitatem. *ibid. cap. Cum P. Tabellio.*

Vide, *Scriptura*.

Instrumenta Musica.

Instrumenta Musica, vt tybiæ, cornua, &c. in Ecclesijs non permittantur. *Concil. Mediolan.* 1. *par.* 2. *tit. De Musica.*
Vide, *Musica*.

Insula.

Insulæ Americæ, seu Mundi noui *ab Alexandro VI.* conceduntur Ferdinando Hispaniarum Regi, tam acquisitæ, quam acquirendæ ab eo. *Constit.* 2. *Inter cætera.* Ei tamen præcipitur, vt viros probos ad eas mittat ad erudiendos in fide populos illos, *ibid.* Et dat eidem facultatem, vt relinquere eas possit hæredibus. *ibid.*

Intentio.

Intentio faciendi, quod facit Ecclesia, requiritur in ministro, vt faciat Sacramentum. *Concil. Constantiense sess. vlt. in constit. Martini V. circa medium. Concil. Florent. in decr. Eugenij IV. §. Quinto Ecclesiasticorum.* Vide, *Minister Sacramentorum.*
Intentionem operantis hominis, magis respicit Deus, quam verba. 22. *qu.* 5. *cap. Humanæ.*

Interdictum. Interdicere.

Interdictum nequit violari ex consuetudine. *De consuetud. cap. Cum inter.*
Interdictum generale comprehendit, nè dum Prouinciam, sed Villas. *De verborum signif. cap. Cum in partibus.*
Interdictum *vnde vi*, non competit ei, qui nec spoliauit, nec spoliari mandauit, nec ratificauit. *De restitut. spoliat. cap. Cum ad sedem.*
Interdictum non suspenditur etiam per appellationem sequentem. *De sent. & re iudic. cap. Ad hæc il* 3. & *in* 6. *de sent. excom. c. Iscui.*
Interdicere Ecclesiam non spectat ad Canonicos, sed ad Episcopum. *De his, quæ à maiori parte, &c. cap. Quæsiuit.*
Interdictum non seruans, ab omni beneficio, & iurisdictione suspenditur. *De excessib. Prælator. cap. Tanta est.*
Interdictum ferri non potest in terra aliqua pro debitis domini. *Extra, de sent. excom. c. Prouidè.*
Interdictum non seruante eo, ob quem positum est, adhuc alij tenentur obseruare. *De priuil. cap. Petijstis.*
Interdictum in loco aliquo, poni non potest ob clerici occisionem, nisi concursu populari fuerit occisus; sed persona punienda est. *Reformatio Cleri Germaniæ. c.* 22.
Interdicti sententia ferri non potest, nisi scripto, & cum expressione causæ. Intra mensem danda est copia authentica illius. Qui contrarium facit, tenetur ad expensas; per mensem est suspensus à diuinis; si celebrat, fit irregularis, & à Papa debet dispensari. *De sent. excommunicat. cap.* 1. *Concil. Lugdunense* 1. & a Superiore aufertur interdictum. *ibid.* Vide, *Censura*.
Interdictum ferri non potest in aliquo loco, Terra, Ciuitate, &c. pro delicto, aut debito pecuniario, nisi de licentia Papæ. *Extra, de sent. excom. cap. Prouidè.*
Interdictum positum ab Episcopo, à nullo potest relaxari (nisi à Papa.) *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De excommunicatis; c.* 7.
Interdicti sententia ferri non potest pro leui causa, neque pro causis pecuniarijs. & si pro his fiat, non tenet, nisi Vniuersitas deliquerit, & sui Rectores per tres menses fuerint in contumacia. *Concil. Rauenn.* 3. *post Clem. V. c.* 19.
Interdictum generale. Vide, *Generale*.
Interdicto suppositus, si offert se ad iustitiam, data cautione de satisfaciendo, debet absolui, etiam parte reclamante, & appellante. *De appellat. & recusat. cap. Qua fronte.*
Interdictus clericus, non potest contra voluntatem sui Prælati promoueri. *Concil. Trid. sess.* 14. *de refor. cap.* 1.
Interdictum violans non potest postulari. *De postulat. cap.* 1
Vide, *Ciuitas*. Vide, *Clerus*. Vide, *Censura*. Vide, *Celebrans*.

Interdicto loco, populo, vel Clero, qui sint interdicti.

Interdicto clero, populus non est interdictus. & è conuerso. *De sent. excom. in* 6. *cap. Si sententia.*
Interdicta Ecclesia. Vide, *Cappella*. Vide, *Cappellani*.
Interdicta Ciuitate propter delictum Domini, populus non interdicitur, sed extra eam potest interesse diuinis; nisi ipse fuerit in causa. *De sent. excom. in* 6. *cap. Si sententia.*
Interdicta Ciuitate, suburbia, & proxima ædificia sunt interdicta. *ibid. cap. Si Ciuitas.*
Interdicti in vna Diœcesi, sunt etiam vitandi in alijs. *Concil. Tolet.* 22. *c.* 23.

In-

Interdicta terra ob excommunicationē domini, qui vsurpat res Ecclesiæ, quid agendum à sacerdotibus, & alijs. *Concil. Later. 3. in append. tit. De excommunicatis c. 6.*

Interdicta Ecclesia, cappellæ, & cœmeterium contiguum sunt interdicta. *De senten. excommunic. in 6. c. Si ciuitas.*

Interdicto populo, singulares personæ sunt interdictæ. *De sent. excommunic. in 6. c. Si sententia.*

Interdicta persona, ministrans in ordine est deponendus, *Concil. Later. 3. de depositione c. 10.*

Interdicta Ecclesia, templarij, & hospitalarij, semel in anno possunt in ea diuina facere. *De priuilegijs cap. Cum plantare.* Vide, *Hospitalarij.*

In loco interdicto celebrans. Vide, *Celebrans.*

Interdictus vitandus non est nisi expressè & certè contra eum, vel collegium de quo est fuerit latum interdictum, vel notoriè sit talis, vt celari non possit. *Concil. Mogunt. 4. c. 104.*

Vide, *Clerus.* Vide, *Ciuitas.*

Interdicti tempore, quid fieri potest, & quid non.

Interdicti tempore datur viaticum moribundis. De *Pœnit. & remiss. cap. Quod in te.*

Potest prędicari verbum Dei. *De sentent. excommunic. cap. Responso.*

Potest confici Chrisma, & confirmatio ministrari. *ibid. & De sent. excommunic. in 6. cap. Quoniam.*

Possunt secreto diuina fieri. *De pœnit. & remiss. cap. Quod in te.*

Interdicti tempore ad confessionem admittuntur, qui non sunt excommunicati. isti verò solum in morte admittuntur, data satisfactione, & cautione de parendo mandatis Ecclesiæ. *De sent. excommunic. in 6. cap. Alma mater.*

Qui causam dederunt interdicto, vel auxilium fauorem, &c. non possunt neque sacramentum pœnitentiæ obtinere, nisi satisfecerint, si possunt, vel dederint cautionem de satisfaciendo cum primum possunt. *cap. Alma mater de sent. excommunic. in 6.*

Interdicti tempore campanę non pulsandæ nec Ecclesiæ aperiendæ, nisi ex priuilegio. *De priuilegijs cap. Quod nonnullis. De senten. excommunic. in. 6. c. Alma mater.*

Interdicti tempore semel in hebdomada in aliquo loco, potest apertis ianuis celebrari exclusis interdictis. *De sent. excomm. cap. Permittimus.*

Interdicti tempore officia celebrantur, à clericis ianuis Ecclesiæ clausis, non pulsatis campanis, & submissa voce. *ibid. cap. Alma mater.* Vide, *Officium.*

Sepeliri non possunt mortui in Ecclesijs tempore interdicti. sepelientes, etiamsi exempti sint, sunt excommunicati ipso facto. *Clem. de sepulturis c. 1. Concil. Rauenn. 2. sub Clemen. V. c. 28.*

Interdicti tempore clerici seruantes interdictum possunt secreto sepeliri. *De pœnit. & remiss. cap. Quod in te.*

Peregrinis & cruce signatis, interdicti tempore conceditur sacramentum Pœnitentiæ. *ibid. c. Quod in te.*

Interdicti tempore Episcopi, & Religiosi possunt clam celebrare, si ipsi non fuerunt causa interdicti. *De priuilegijs cap. Quod nonnullis.*

Interdicti tempore priuilegiati possunt ianuis clausis celebrare. *De priuileg. in 6. c. Licet vobis.*

Non possunt eo tempore admittere suos familiares ad diuina, sed tantum priuilegiatos. *ibid.* Semel in hebdomada eo tempore, possunt in Ecclesijs sui Ordinis apertis ianuis celebrare, exclusis excommunicatis. *De priuil. c. Vt priuilegia.*

Interdicti tempore clerici, & religiosi celebrantes, & diuina facientes contra formam iuris, & priuilegiorum, interdicuntur ab ingressu Ecclesiæ. *De priuilegijs in 6. cap. Episcoporum.*

Qui excommunicatos, vel interdictos admittunt ad diuina, & sacramenta, vel ad sepulturam, eidem pœnæ subiacent. *ibid.*

Interdicti tempore, fratres Minores possunt celebrare secretè ianuis clausis. *Clem. IV. const. 4. Virtute. §. 9.* Actuales seruitores fratrum Minorum, non subiacent interdicto, nisi causam dederunt. *ibid.*

Interdicti tempore, fratres Minores non possunt admittere ad diuina in suis Ecclesijs tertiarios, aut tertiarias de Ordine pœnitentium, sub pœna excommunicationis Papæ reseruatæ, à qua tamen potest aliquando Episcopus absoluere, satisfaictione pręstita, vt delegatus Papæ. *Clem. de sent. excomm. cap. Cum ex eo.*

Interdicti ministrantes in ordine deponendi sunt. *Concil. Later. 3. in append. tit. de depositione c. 10.*

Fratres Ordinis Prædicatorum tempore interdicti possunt celebrare secretè ianuis clausis. *Gregor. XI. const. 7. Virtute.* Actuales seruitores Fratrum Prædicatorum non subiacent interdicto. *ibid. §. 10.* nisi causam dederint. *ibid.*

Interdicti tempore, sub quouis priuilegij prętextu, nullus potest admittere ad diuina eos, qui contrafecerunt interdicto, vel causam, aut auxilium dederunt. *De priuil gijs in 6. cap. Licet.*

Interdicti tempore persona singularis habens priuilegium, vt possit eo tempore celebra-

re, vel audire diuina, potest secum admittere suos familiares domesticos. *De priuilegijs in 6. cap. Licet.*

Interdicti tempore non est abutendum priuilegijs circa sepulturas, & celebrationem diuinorum. *Concil. Later. 3. can. 9.*

Interdicti tempore Religiosi, qui habent priuilegium aperiendi Ecclesiam semel in anno ad diuina facienda, si plures sint Ecclesiæ talis religionis in ciuitate, vnam tantum possunt aperire. *Concil. Later. 4. can. 57.*

Interdicti tempore dum conceditur licentia aperiendi Ecclesiam, & faciendi diuina ianuis apertis, intelligitur semper exclusis ijs, qui causam dederunt interdicto. *Concil. Later. 4. c. 58.*

Interdicti tempore Domini sæculares, qui cogunt, vt missæ, ac diuina celebrentur, vel alia fiant contra formam interdicti, in excommunicatioẽ Papæ reseruatam, ipso facto incidunt. *Clem. de sent. excommun. cap. Grauis.*

Interdicto suppositus si moriens absoluitur, adhuc caret sepultura Ecclesiastica. *Concil. Rauenn. 2. sub Clemente 5. c. 28.*

Interdicto suppositus si offert se ad iustitiam, cautione data, debet absolui etiam parte contradicente, & appellante. *De appellat. &c. cap. Qua fronte.*

Interdicti tempore illud violantes, estò religiosi, & exempti, excommunic. incurrunt. *Clem. de sent. excommunic. cap. 1. Ex frequentibus.*

Interdicti tempore celebrantes in locis interdictis quomodo puniendi. Vide, *Celebrantes*. Vide, *Missa*.

Interdicti tempore quot incommoda patiuntur fideles. *Extra, de sent. excommunic. cap. Prouidè.*

Interdicti tempore Religiosi possunt suos oblatos sepelire, si Ecclesiæ non sint interdictæ. *De priuilegijs cap. Vt priuilegia.* Oblati intelliguntur, qui vel omnia sua religiosis dederunt manentes in sæculo, retenta sibi portione ad viuendum, vel qui mutato sæculi habitu, conuentibus sunt mancipati. *ibid.*

Interdicti tempore, in festis Natiuitatis Domini, Paschæ resurrectionis, Pentecostes, & Assumptionis B. Mariæ Virginis possunt diuina celebrari, apertis ianuis, pulsatis campanis, & alta voce. Possunt in his festis admitti etiam interdicti, non verò excommunicati. Sed nec illi, nec qui causam dederunt, possunt ad altare accedere, id est, communicare. *De sent. excommunic. in 6. cap. Alma mater.*

Interdicti tempore festum Corporis Christi, cum octaua celebrari potest ianuis apertis, & qui piè venerantur indulgentias consequuntur. *Mart. V. const. 12. Ineffabile.* Vide, *Clericorum priuilegia.* Vide, *Confirmatio Sacram.* Vide, *Confratres in 1. tit.*

Interpretatio.

Interpretatio apertius facienda est contra eum, qui potuit legem dicere. *De regulis iuris in 6. reg. 57.*

Interrogatio. Interrogatus.

Interrogationes faciendæ sunt à iudice, siue ad instantiam partis, siue ex officio. *De verbor. signif. cap. fin.*

Interrogatus an aliquis sit dignus aliquo gradu, vel dignitate, si sibi non constat de indignitate, potest asserere, quod sit dignus. *De scrutinio cap. vn.*

Interrogatus post iuramentum calumniæ, si non respondet, vel se absentat contumaciter, habetur pro confesso. Si verò se absentat, antequam iussus sit respondere, non habetur pro confesso, sed potest contra eum, vt contumacem procedi. *De confessis cap. 1.*

Interrogationes faciendæ hæreticis, vel de hæresi suspectis, sunt numero 37. *Martinus V. constit. 1. Inter cunctas.*

Interstitia.

Interstitia, quæ & qualia inter ordinationes seruanda. *Dist. 77. c. In singulis c. Quicumq.*

Interstitia seruanda, cum de monacho, quis fit clericus. *ibid. c. Si quis, & c. Monachus verò.*

Interstitia temporum circa ordines minores, possunt ab Episcopo dispensari. *Concil. Trid. sess. 23. de refor. cap. 11.*

Item interstitia inter Diaconatum, & Subdiaconatum, &c. possunt ab Episcopo dispensari. *ibid. cap. 13.*

Vide, *Ordinatio. Ordinandi.* Vide, *Presbyteri qui ordinandi.*

Intestatus.

Intestatus non dicitur mori, qui in vltima voluntate alterius dispositioni se committit. *De testament. cap. Cum tibi.*

Vide, *Testamentum.* Vide, *Voluntas vltima.* Vide, *Dispositio.*

Intimatio.

Intimatio vbi facienda, si agitur de beneficiato. *Clem. de elect. c. Causam.*

Intimatio vbi facienda, si vrget timor intimandorum. *ibid.* vt in sequenti.

Intimatio appellationis factæ ad Sedem Apostolicam intra mensem, vel postquam

cito

cito facienda est appellato, vel Procuratori eius; à die appellationis numerando tempus. *Clement. de elect. cap. Causam*. Si in domo non reperitur, fiat intimatio, vbi communiter habitare solet. Si ibi non adsit, vel sit locus remotus, in Cathedrali, vel in Ecclesia, vbi habet beneficium appellatus, publicetur. Si autem timetur potentia appellati, & sic ad eum non possit fieri, fiat publicè, & sollemniter, vt peruenire possit ad notitiam eius: alias nulla sit. *Clement. de elect. vbi supra*.

Intimatio in omni causa prædicto modo fiat, alias nulla sit. *ibid.*

Vide, *Citatio*.

Intrudere. Intrusus.

Intrudens se in aliquo gradu Ecclesiæ Romanæ, excommunicatur. *Dist. 69. cap. Si quis ex Episcopis*.

Intrusus in Ecclesiam, si moritur principalis, quomodo tractandus. *Concil. Lateran. 3. in append. tit. De spoliatis c. 9.*

Vide, *Beneficiorum inuasores*. Vide, *Eccl. inuasores*.

Inuadere. Inuasor.

Inuadens res alterius absque iudicis sententia, puniendus est, vt oppressor pauperum. *Concil. Cabilon. 2. c. 6.*

Inuadens aliena, non remaneat impunitus. *Iulius I. ep. 2. c. 1.*

Inuadens Ecclesias expulsorum, est infamis, & expellendus à clero. 3. *qu.* 2. *cap. Audiuimus*. Vide, *Ecclesia*.

Inuasores Ecclesiarum sunt deponendi, 7. *q.* 1. *c. 19. Eum qui contra*.

Repellendi sunt per auxilium sæculi. 11. *qu.* 1. *cap. Petimus*.

Excommunicantur. 12. *qu.* 2. *cap. Quicunque*. Sunt sacrilegi. *ibid. cap. Prædia. & cap. Qui abstulerit*. Aliæ inuasorum pœnæ. *cap. Cum deuotissimum. cap. Si sæculi & cap. De viro nefando*. Excommunicati sunt. 16. *qu.* 1. *c. Similiter*. *Concil. Valent. 2. c. 18.* Vide, *Ecclesiarum bona non inuadendi*.

Inuasor rerum Ecclesiæ, statim tenetur restituere. 12. *qu.* 2. *cap. In antiquis*. In decuplum restituere debet. *ibid. cap. In legibus*.

Inuasor Ecclesiæ non potest esse Episcopus illius. *Ioannes VIII. ep. 223.*

Inuadentes Ecclesias, authoritate Principum sæcularium, excommunicantur. 12. *qu.* 2. *cap. De rebus*.

Inuadens locum Episcopi viuentis, non est defendendus. 7. *quæst.* 1. *cap. Non furem*.

Inuadentes locum aliquem alterius in statu Ecclesiæ, excommunicationem incurrunt, officijs priuantur, inhabiles ad omnia officia fiunt, & bona eorum confiscantur. *Alexander VI. const. 1. Inter. & Iulius II. constit. 2. Cum homines*.

Inuadentes, vel occupantes Terras Romanæ Ecclesiæ, dantes fauorem, aut accipiente stipendium, ad hoc, excommunicantur; & rei sunt læsæ maiestatis, infames, & alijs pœnis subiacent. *Leo X. const. 13. Inter graues*. Vide, *Excommunic. in Bulla Cœnæ*. Vide, *Ecclesiasticus status*. Vide, *Ecclesiæ, & Ecclesiasticorum bona non inuadenda*. & *Excommunic. Bulla Cœnæ*. Vide, *Eiectus*. Vide, *Eijcere*.

Inualidum.

Inualidum ab initio, non firmatur tractu temporis. *De regulis iuris in 6. reg. 18.*

Inuentio. Inuentum.

Inuentionis Sanctæ Crucis festum die 3. Maij celebrandum, & quare. *De consecr. dist. 3. cap. Crucis*.

Inuenta non reddens, furtum committit. 14. *qu.* 5. *cap. Si quid, & cap. Multi sine*.

Inuentarium.

Inuentarium faciendum ab omni Ecclesia de bonis illius mobilibus, & immobilibus, per Notarium publicum; & duo debent esse, quorum vnum stet apud Episcopi & Capituli Archiuium; aliud apud Metropolitanum. *Concil. Mediolan. 1. part. 2. tit. Quæ pertinent ad bonorum, &c.* Idem tenentur facere omnes aliæ Ecclesiæ, Collegiatæ, Hospitalia, & pia loca. *ibid.* Quæ duo habeant, vnum apud se, aliud in Ecclesia Cathedrali. *ibid.*

Inuentaria visitanda sunt, an aliquid desit, & an aliquid addendum. *ibid.*

Inuentarium faciendum in morte Episcopi. Vide, *Episcopo moriente*.

Inuerisimile.

Inuerisimile, maximâ indiget probatione. *De præsumpt. cap. Verisimile*.

Inuestitura.

Inuestituram Ecclesiarum accipientes de manu laici, siue Regis, siue Imperatoris, si-

ne alterius, excommunicantur. & est irrita. *Concil. Roman. 5. sub Gregor. VII. c.3.*

Dantes prædictam inuestituram, siue sit Rex, siue Imperator, siue alij, excommunicentur. *Concil. Roman. 7. sub Gregor. VII. c.2. Concil. Melphitanum c.8.*

Inuitus.

Inuitè baptizati, vel ordinati non recipiunt characterem. *De Baptismo cap. Maiores. §. Item.*

Inuitus, nequit ordinari. *Dist. 74. cap. Episcopus, & cap. Gesta. Simplicius ep. 2.*

Inuitus, nullus debet fieri Episcopus *Distinct. 74. cap. Vbi ista, & cap. Honoratum.*

Inuiti teneri non possunt clerici ordinati in aliqua Ecclesia. *Dist. 74. cap. Quorumdam.*

Inuitum ordinans, priuatur potestate ordinandi. *11. qu.3. cap. Priuilegium.*

S. Ioachim.

S. Ioachim B. M. Virginis Patris, festum sub ritu duplici celebrandum die 20. Martij instituit *Gregor. XV. constit. 39. Apostolatus.*

Ioannes.

S. Ioannes Baptista exiuit Sanctus ex vtero Matris. *Cyrillus in Concil. Ephesin. 1. epist. ad Monachos Ægypti.* Eius corpus fuit combustum. *Gregorius I. lib. 9. ex regest. epist. 39.*

S. Ioannis Baptistæ Natiuitas. Vide, *Natiuitas naturalis, &c.*

S. Ioannes Gualbertus canonizatur ann. 1193. *à Cœlestino III. const. 2. Gloriosus.*

B. Ioannis Dei Congregatio pro curandis infirmis instituitur, sub Regula Sancti Augustini, cum forma, & instituto viuendi. *Pius V. const. 43. Licet ex debito.*

Ioannes Dei declaratur Beatus *ab Vrb. VIII. const. 108. In sede.* Officium de illo fieri potest ab omnibus fratribus illius Ordinis. Missa de illo dici potest ab omnibus confluentibus ad eorum Ecclesias. *ibid.*

S. Ioannis Ierosolymitani. Equites, seu Milites. Vide, *Equites.* Vide, *Hospitalarij.* Vide, *Militia.* Vide, *Milites.*

Ioannes Vvicleff de Anglia, damnatur cum omnibus suis sequacibus, & articulis *in Concil. Constantiensi. Martinus V. constit. 1. Inter cunctas.* In ea continentur omnes articuli.

Ioannes Hus de Boemia cum sequacibus, & articulis damnatur in eodem loco. *ibid.* Omnes eius articuli ibi continentur. Isti malè sentiebant de Sacramentis Ecclesiæ.

Iocalia.

Iocalia, & alia similia Sedis Apostolicæ occupantes. Vide, *Sedes Apostolica.*

Ioseph.

Sanctus Ioseph vocatur Pater Christi, non quia eum genuit; sed quia fuit verus coniux B. Mariæ Virginis Matris Christi. *27. qu.2. cap. Coniux.*

Ira. Iratus.

Ira superiorum corrigenda est ratione. *11. qu.3. cap. Illi. cap. Ira sæpè. cap. Cum apud, & cap. Summoperè.*

Ira Dei exercetur per homines, & per alia media. *23. qu.5. cap. Non solum.*

Iratus obijciens crimen, non dicitur accusare. *Fabianus ep. 3. 3. qu.6. cap. Qui crimen.*

Vide, *Crimen, in fine.*

Irregularis. Irregularitas, quando incurritur.

Irregularis est homicida, & causa homicidij. *De homicidio. cap. Suscepimus.*

Irregularis est percutiens læthaliter aliquem, licet hic ab alijs sit extinctus. *ibid. cap. Significasti.*

Irregularis fit procurans abortum post animationem fœtus. *ibid. cap. Sicut ex literarum.*

Irregularis fit clericus, dans pugilem ad pugnandum pro se. *De clericis pugnantibus cap. fin.*

Irregularis fit, qui mandat aliquem verberari, & ex ea verberatione sequitur mors, vel mutilatio *De homicidio in 6. cap. fin.* Vide, *Mandans.*

Irregularis fit clericus etiam ob homicidium casuale, si causa sit illicita, seu sit ipse in culpa. *De homicid. volunt. cap. Presbyterum, & cap. Suscepimus.*

Irregularis est, qui potest euadere, tamen pro saluandis bonis, occidit fures. *ibid. cap. Suscepimus.*

Irregularis est, qui quouis modo casualiter, vel ad defensionem occidit. *Concil. Trid. sess. 14. de refor. c.7. De homicid. volunt. cap. Presbyterum.* Licet ex *Clemen. vnic. de homicid. volunt.* habeatur oppositum.

Irre-

Irregularis est, qui quomodocumque scienter, dat causam homicidio. *De homicid. cap. De caetero.*

Irregularis est, qui dans operam licitæ rei non adhibet diligentiam debitam, & ex ea sequitur mors. *De homicid. cap. Ad audientiam.*

Irregularis est, qui percutit aliquem læthaliter, si ex eo ictu moritur. *De homicidio c. Significasti il 2.*

Irregularis est clericus, qui potens aliter se defendere, occidit, hoc enim non fit cum moderamine inculpatæ tutelæ, sed ad vindictam. *De homicid. volunt. cap. Significasti il 2.*

Irregularis fit clericus, qui in bello etiam pro fide facto occidit. *ibid. cap. Petitio tua.*

Irregularis fit fur publicus, & sic diffamatus de furtis. Secus si est occultus. *De furtis cap. fi.*

Irregularis fit diaconus, missam dicens. *De clerico non ordinato, cap. fin.*

Irregularis fit clericus, vel Episcopus, dans authoritatem, seu consilium, siue directè, siue indirectè, ad occidendum. *De excess. Prælator. cap. Ex literis.*

Irregularis fit, qui missam dicit in loco interdicto, nisi habeat priuilegium. *De sent. excom. in 6. cap. Is qui. §. Is vero.*

Irregularis fit Acolithus, qui inseruit publicè Presbytero rebaptizanti, secus si secretò hoc fecit, (nisi fiat religiosus, non dispensatur.) *Concil. Lateran. 3. In append. tit. De depositione c. 1.*

Irregularis est ordinatus simoniacè. *ibid c. 2.*

Irregularis est habens digitos truncos. *ibid. c. 15.*

Irregularis fit, qui suspensus à diuinis celebrat. *De sent. excom. cap. 1.* Vide, *Celebrans.* Vide, *Clerici in causa sanguinis.* Vide, *Homicida.* Vide, *Occidens.* Vide, *Occisor.* Vide, *Dignitas.*

Irregularitas, quando non incurritur.

Irregularis non fit, qui dat iudici insignia furis, vt cultrum, calceos, &c. licet hic postea à iudice occidatur. *De homicidio volunt. cap Tua nos. §. Ad vltimum.*

Irregularis non fit clericus, qui ciuiliter contra aliquem agit, licet iudex veniat ad pœnam sanguinis. *ibid. cap. Postulasti.*

Irregularis non fit clericus, qui agens contra aliquem in causa, in qua danda est pœna sanguinis, si ipse protestatur, se nolle pœnam illam. *De homicid. volunt. in 6. cap. Prolatis.*

Irregulares non efficiuntur pueri, vel furiosi occidentes, aut mutilantes. *Clement. de homicid. volunt. cap vn. Ioannes VIII. ep. 146.* & nullus impuber eam incurrit. *ibid.* Vide, *Impuber.*

Irregularis non efficiebatur, olim, qui occidebat aliquem, non potens aliter euadere, suam mortem. *Clement. ibid.* Sed ex *Trident. sess. 14. de refor. c. 7.* Efficitur irregularis, & Papæ dispensatione eget.

Irregularis non fit, qui sine culpa est causa vulnerationis alicuius. *De homicid. voluntar. cap. Lator.*

Irregularis non fit, qui nec dat operam rei illicitæ, nec est negligens, licet sequatur mors alicuius. *De homicid. volunt. & cap. Dilectus filius. cap. Ex literis 1. & 2. cap. Significasti. cap. Ioannes. & cap. fin.*

Irregularis non fit, qui non impedit, ne quis occidatur à consanguineis suis, licet eos possit impedire, dummodò non impellat ad faciendum. *ibid cap. Petrus.*

Irregularis non fit, qui percutit aliquem non læthaliter, licet alij postea hunc occidant. *De homicid. volunt. cap. Significasti il 2.* Si tamen est dubium, an de illo vulnere fuisset ille mortuus, si alij non occidissent, ad cautelam est dispensandus. *ibid.*

Irregularis non censetur, qui non fuit causa occisionis, licet pro bono pacis à parentibus mortui, &c. veniam petierit. *ibid. cap. Exhibet.*

Irregularis non fit clericus, qui sumens arma contra prædones non occidit, nec consulit occisionem, licet aliquis occidatur. *De clerico percussore cap. fin.*

Irregularis non est excommunicatus, qui ignorans suam excommunicationem exercet ordines. Secus est, si ignorantia sit crassa. *De clerico excommunic. &c. cap. Apostolicæ.*

Irregularis non fit Episcopus, vel alius Ecclesiasticus, qui habens iurisdictionem in causa criminali, præcipit balliuo, iudici, &c. vt procedat in ea, & isti exequuntur pœnam sanguinis. *Nè clerici, &c. in 6. cap. fin.*

Irregularis non fit, qui dicit missam coram excommunicato. *De sent. excom. in 6. cap. Is qui.*

Irregularis non fit, qui dicit missam in Ecclesia polluta. *ibid.* Vide, *Ecclesia polluta, in fine.*

Irregularis non efficitur iudex, qui bannitos pœna capitali facit puniri. *Clemens VII. constit. 10. In sancta.*

Irregularis efficitur, qui casualiter (quouis modo) occidit. *De homicid. volunt. cap. Presbyterum. Concil. Trident. sess. 14. de refor. c. 7.* Licet ex *Clement. vnic. de homicid.* contrarium habeatur.

Irregularitas à quo dispensanda, & quando.

Irregularis à Papa est dispensandus, vt possit promoueri. *De homicid. volunt. cap. Continebatur.*

Irregularitas omnis à Papa solo dispensari potest, non ab alio. *De sent. & re iudic. in 6. cap. 1.*

Irregularitas, quam incurrunt Prælati, & alij qui suspensi celebrant, vel alia faciunt, quæ sunt ordinis, à solo Papa dispensari potest. *ibid.*

Irregularis fieri non potest Abbas, sine dispensatione Papæ. *De ætate, qualit. &c. cap. Tuam in Domino.*

Irregularis dispensatus, vt eligatur Abbas, non est dispensatus ad ordines sacros. *ibid.*

Irregularitatum dispensatio actiua, concessa aliquibus locis Pijs, vel Monasterijs, aut etiam fabricæ Sancti Petri, &c. reuocatur. *Pius IV. constitut. 62. De commisso.*

Irregularis ex homicidio, si sit sacerdos, post pœnitentiam duodecim annorum restituatur, seu dispensetur. *Concil. Lateran. 3. in append. tit. De depositione c. 13.*

Irregularitas occulta dispensari potest ab Episcopo, excepta ea, quæ oritur ex homicidio voluntario. *Concil. Trid. sess. 24. de refor. cap. 6.* & nisi fuerit deducta ad forum contentiosum. *ibid.*

Irridere.

Irridens mancum, mutum, claudum, &c. excommunicandus est. *Concil. quod dicitur Apost. c. 7.*

Italus. Italia.

Italiæ Episcopi, quas, & à quibus possunt exigere procurationes. *Extra, de censib. cap. Vas electionis.*

Itali Episcopi non possunt ordinare Vltramontanos, nisi de licentia Papæ, vel Episcopi proprij, vel eius sub quo ordinandi habent beneficia. *De temporibus ordinat. cap. 1.* Alias ordinati sine dictis literis, remanent perpetuo suspensi, & alijs subiacent pœnis. Nec possunt à Summo Pœnitentiario dispensari. *ibid.*

Itali Episcopi non possunt ordinare ad sacros, vel minores ordines Hispanos, Gallos, & alios Vltramontanos, sine literis dimissorijs proprij Episcopi, recognitis à Notarijs, vel Collectoribus Sedis Apostolicæ in eis partibus commorantibus, & deinde recognitis, & examinatis à Vicario Papæ, alias, ordinantes per annum suspenduntur ab axercitio Pontificalium; promoti vero pœnam perpetuæ suspensionis incurrunt, absque spe gratiæ. *Vrb. VIII. const. 33. Secretis.*

Itali ordinati ab alieno Episcopo cum falsis dimissorijs ad ordines minores, secuta prius declaratione Iudicis Ecclesiastici, priuilegio fori priuantur, & sæculi iurisdictioni subduntur. *ibid §. 4.* Vide, *Ordinare.* Vide, *Ordinati.*

Itali non possunt ex Italia discedere, vt eant ad loca, in quibus est prohibitus publicus cultus Catholicæ fidei, & ibi habitare, vel domicilium habere, siue sit mercator, siue alterius conditionis, id est, si in eis locis non potest publicè celebrari missa; vel non adest Parochus, aut Curatus cum Ecclesia Catholica; aut Sacramenta non possunt ministrari, nec corpora mortuorum sepeliri, & alia iuxta ritum Ecclesiæ Romanæ fieri. *Clemens VIII. constit. 42. Cum sicut.* Alias sunt suspecti de hæresi.

Itali non possunt in locis hæreticorum matrimonia facere cum hæreticis mulieribus. Vide, *Matrimonia prohibita ratione cultus diuersi.*

Neque filios suos de fonte leuari faciant ab hæreticis, neque hæreticorum filios ipsi leuent, nisi catholico more baptizentur per ministrum Catholicum. *ibid.*

Neque possunt medico hæretico vti, si adsit copia medici catholici idonei. *ibid.*

Itali volentes ire ad præfatas partes, licentiam petant ab Ordinarijs, qui eos moneant, vt catholicam vitam ducant. *ibid.*

Itali ibi commorantes, tenentur transmittere ad Ordinarios, vel Inquisitores in Italia fidem confessionis, & communionis annuæ. *ibid. §. 3.*

Contra Italos, hæc transgredientes, possunt Inquisitores procedere, vt suspectos de hæresi. *ibid. §. 4.*

In Italia, & Insulis adiacentibus, non possunt hæretici habitare, morari, habere domum apertam, vel conductam. Receptantes incurrunt pœnas fautorum. *Gregor. XV. const. 28. Romanus.*

Iubilæum.

Iubilæum anni Sancti, quolibet centesimo anno concedebatur. *Extra, de pœnit. & remiss. cap. Antiquorum*, & hoc à Bonifacio *VIII. constit. 7. Quæ est antiquorum.* Deinde ad quinquagesimum est reductum à *Clemente VI. ibid. cap. Vnigenitus.*

Tan-

Tandem à *Paulo II. conft.7. Irrefragabilis*, & *à Sixto IV*. ad vigesimum quintum. vbi supra.*c. Quemadmodum*. Indulgentiæ, quæ in eo lucrantur, & opera facienda Romæ. *ibid.* Vide, *Annus Sanctus*.

Anno Sancto durante, omnes indulgentiæ, in alijs locis suspenduntur. Vide infra *in conft. Clem.VIII. & Vrban.VIII.*

Iubilæum conceditur à Papa in principio Pontificatus ad implorandum diuinum auxilium, & assistentiam pro Papa. *Sixtus V. conft.* 1. *Vnicum. Paulus V. constitut.* 1. *Quod in omni. Vrbanus VIII. conft.*16. *Omnes gentes. Ab Innoc. X. constitut.*1. *Immensæ. Ab Alexandro VII. conft.*1.

Iubilæum sæpè indicitur pro alijs Ecclesiæ necessitatibus. *Paulus V. conft.*115. *Dominus. Vrbanus VIII. constit.*22. *Quod ab initio. conft.*104. *Irritatus.*

Vide, *Absolutio generalis*. Vide, *Indulgentia.*

Iudas.

Iudæ Pœnitentia fuit mala, quia animi violenti fuit, & indignationis internæ. *De pœnit. dist.*3. *cap.*36. *Iudas.*

Iudæ pœnitentia eum adduxit in peccatum homicidij. *ibid. cap.*38. *Nihil Iudæ.*

Iudæ pœnitentia fuit desperatio. *ibid. cap.*39. *Scelerátior.*

Iudæorum ritus, & Synagogæ.

Iudæorum benedictiones accipientes, excommunicantur. *Concil. Elibert. c.*49.

Eorum Synagogas venerans, & lucernas in eis accendens, vel oleum adducens pro illis, excommunicatur. *Concil. quod dicitur Apost. c.*7.

Iudæorum Azima non comedenda, nec ritus obseruandi, alias excommunicentur, qui hoc faciunt. *Concil. Laodic. c.*39. *Lib.*2. *conft. Apost. c.*62. Nec spectacula eorum videnda. *ibid.*

Iudæorum ritus obseruans in habitationibus, Balneis, Azimis, &c. Si laicus, excommunicatur; si clericus, deponitur. 28. *qu.* 1. *cap. Nullus eorum. & cap. Omnes. Concil. Vienn. Prouinc.*

Iudæorum festa, ritus, & alia fugienda. *Concil. Meldense c.*73. *Lib.*2.*conft.Apost.c.*62.

Iudæorum nuptijs, aut sepulchris non possunt interesse Christiani. *Concil. Sabin.c.* 22.

Iudæorum Synagogæ, si impediunt officia Ecclesiæ, transferendæ sunt. *Gregor.I. lib.*12. *ex regest. ep.*18.

Synagogæ eorum non occupandæ. *Gregor.I. lib.*9. *ex regest. ep.* 59.

Non possunt nouas Synagogas construere. *Concil. Meldense c.*73. & pœna. *ibid. De Iudæis, &c. cap. Iudæi. cap. Consuluit. Concil. Later.* 3. *in append. par.* 50. *c.*36.

Id permittentes, sunt excommunicati. *ibid.* & *Concil. Vienn. Prouinc.* & si faciunt, statim eas diruant. *ibid.*

Iudæorum conuiuia, & commercia.

Iudæorum commercia à clericis præsertim fugienda. *Concil. Venet. c.* 12. 28. *qu.*1. *cap. Omnes. cap. Nullus eorum.*

Iudæos defendens per munera, est anathema. *Concil. Tolet.*4. *c.*58.

Non possunt Christiani habitare cum eis. *Concil. Later.*3. *c.*26.

Cum Iudæis non licet conuiuari (& pœna.) *Concil. Meldense c.* 73. *Concil. Agathense c.*40. *Epaun. c.*18. *Aurelian.* 3. *c.*12. *Matisconense* 1. *c.* 15. *Concil. Metense c.* 4. Sub pœna excommunicationis. *ibid.* 28. *qu.*1.*c.Omnes. & Concil. Vienn. Prouinc.*

Cum Iudæis manducans, excommunicatur. *Concil. Elibert. c.* 50. Vide infra, *Iudæis prohibita.*

Iudæi percutientes clericos.

Iudæus percutiens clericum, temporaliter puniatur; & Episcopus donec ille puniatur, prohibeat Christianis sub pœna excommunicationis, ne cum eo conuersentur. *De Iudæis, &c. cap. Postulasti.*

Iudæis prohibita.

Iudæus non potest trahere, seu inducere Christianum ad suum ritum. id faciens pœna capitis puniatur, & bona eius confiscanda sunt. *Concil. Meldense c.* 73. *Concil. Tolet.*12. *c.*9. Sed non prohibet cum tanta pœna. *Concil. Vienn. Prouinc.* Vt hæreticus est tractandus. *Nicolaus IV. conft.* 1. *Turbato.*

Non possunt in Quadragesima carnes publicè adferre. *Concil. Vienn. Prouinc.*

Non possunt cum Christianis habitare. *Concil. Later.*3. *c.*26.

Non possunt præfici superiores, aut iudices Christianorum. *Concil. Later.* 3. *c.* 11. & *in append. tit. De Iudæis c.*2. & 3. eos præficiens, excommunicatur. *ibid. Concil. Tolet.* 12. *c.*9. *Concil. Later.* 4. *c.*69. *Concil. Auernen. c.*8. *Aurelian.*3. *c.*29. *Matisconense* 1. *c.*14. *Concil. Meldense c.*73. *Concil. Reglat. c.* 20. (id permittentes, excommunicantur. *ibid.*) *Concil. Sabin.c.*22. *De Iudæis, &c. cap. Ex speciali. Greg.VII. lib.*9. *ep.* 2. *Concil. Vienn. Prouinc. Concil. Mediol.* 1. *par.*3. *tit. De Iudæis.*

Non

Non possunt habere officia publica. *Concil. Tolet.3. c.14. Concil. Tolet.4. c.65. Tolet. 10. c.7. Concil.Meldense c.73.Dist.54. cap.Nulla officia. 17.qu.3. cap. Constituit. De Iudæis cap. Ex speciali. Concil.Later.3. c.26. & in append. tit. De Iudæis c.2.*

Iudæum præficiens officijs publicis, quomodo puniendus. *De Iudæis, &c. cap. Cum sit nimis.*

Non possunt habere seruos, vel mancipia Christiana. *Concil. Later.3. c.11. Concil. Tolet.3. c.14. Concil.Tolet. 4. c.66. Concil.Matiscon.1. c.16.* Sed statim redimenda sunt per Christianos. *ibid. Gregorius I. lib.3. ep.21. lib.7. ex regis. ep.115. Concil. Meldense c.73. Concil.Tolet.12. c.9. Concil. Mediol. 1. par. 3. tit.De Iudæis. De Iudæis, &c. c.1. cap. Multorum. cap. Ad hæc. & cap. Et si Iudæos.*

Iudæus non potest tenere seruum baptizatum, vel volentem baptizari. Sed hic à Christianis est redimendus, quod si ipse noluerit vendere, priuetur illo. *De Iudæis c.fin. Concil. Tolet.4. c.66.*

Non possunt impedire filios, vel vxores venientes ad fidem. *Concil. Vienn. Prouinc.*

Iudæi non possunt tenere nutrices Christianas *De Iudæis, &c. c. Et si Iudæos. cap. Ad hæc.* Et ipsæ nutrices excommunicantur. *ibid. cap. Ad hæc. Concil. Later. 3. in append. tit. De Iudæis c.2. & 4.* Neque obstetrices. *ibid.* sub pœna excommunicationis Christianis, *ibid. & Innocen. IV, const. 2. Impia.*

Non possunt conducere Ecclesias. *Concil. Later. 3. in append. tit. De Iudæis cap. 3. Concil.Mediol. 1. par. 3. tit. De Iudæis.*

Non possunt cum Christiana fornicari, sub pœna pecuniaria. *Concil.Vienn.Prouinc.*

Non possunt exigere vectigalia à Christianis, id permittentes excommunicantur. *Concil. Regitiei num c.20.*

Iudæo præfecto ad regalia iura, Christianus est dandus, qui exigat. *De Iudæis, &c. cap.Ex speciali.*

Non possunt à Christianis exigere vsuras. *De vsuris cap.Post. mirabilem, & cap. Quanto.* Tenentur ad restituendum, & Principes ad hoc eos cogant. *Concil. Vienn. Prouinc.* alias priuentur commercio Christianorum, *ibid. Concil. Later. 4. c.67.*

Non possunt accusare Christianos. *2. qu. 7. cap.Pagani.*

Non possunt scribere contractus, & suos libros lingua Hebraica. *Concil. Mediol. 1. par.3. tit. De Iudæis.* Vide, *Iudæorum obligationes in statu Ecclesiæ.*

Iudæi non possunt laborare in diebus Dominicis, & festis Christianorum. *Concil. Tolet.12. c. 9.*

Non possunt legere libros vetitos à Christiana fide. *Concil. Tolet. 12. c. 9. Neque Talmud.* Vel alios damnatos ab Ecclesia, continentes blasfemias in Christum, Beatam Virginem, Angelos, & Sanctos, *Clem. VIII. const.20. Cum Hebræorum.*

Iudæi à die Cœnæ Domini vsque ad Pascha, non possunt à suis locis exire, sed in eis maneant clausi. *Concil. Meldense c.73. Concil. Aurelian. 2. c. 29. Matiscon. 1. cap. 14. De Iudæis, &c. cap. In nonnullis.* Et per pœnas temporales ad hoc cogantur. *ibid.*

In die Veneris Sancti tenere non possunt, nec ostia, nec fenestras apertas. *ibid. c. Quia super.*

Non possunt vestes, aut vasa sacra eis vendi, nec oppignorari. *Concil. Mediol. 1. pa.3. tit. De Iudæis.*

Iudæi non possunt sepelire suos mortuos psallendo *Concil.Narbon.c. 9.*

Non possunt habitare cum Christianis. *Concil.Later.3. c. 36. Mediol. 1. par.3. tit.De Iudæis.*

Non possunt escas dijudicare. *Concil. Tolet.12. c.9.*

Non possunt circumcidere seruos paganos, alias priuandi sunt illis. *Gregor. I. lib. 5. ep. 32.*

Non possunt habere ædes proprias in locis, & ciuitatibus. *Concil.Mediol. 1. par. 3. tit. De Iudæis.*

Vide, *Accusare.* Vide, *Hebræi.* Vide, *Vsura.*

Iudæis quæ sunt permissa.

Iudæi possunt in Ecclesijs esse præsentes missæ Catechumenorum, id est, vsque ad Canonem. *De consecr. dist. 1. cap.Episcopus nullum.*

Possunt in Ecclesijs audire concionem, sicut omnes alij infideles, Vide, *Concio.*

Possunt à Colonis Christianis fructus percipere. *Gergorius I. ep. 21. de Iudæis, &c. c. Et si Iudæos.*

Possunt tenere synagogas antiquas, sed non possunt ædificare nouas. *De Iudæis, c. Iudæi. cap. Consuluit. Concil. Later. 3. in append. par. 50. c.36.*

Non possunt occidi, nec molestari, vel alia mala pati, sed iuridicè iudicandi. *Concil. Later.3. in append. tit. De Iudæis c.2. De Iudæis, &c. cap.Sicut Iudæi.* Eorum cœmeteria non sunt violanda. *ibid.* sub pœna excommunicationis, Christianis.

In suis festis non debent molestari. *ibid. & Greg. I. lib. 1. ep. 34.*

Non debent spoliari, neque pro suis festis faciendis pecunias exigendę. *Concil. Later. vbi supra c.2.* sub pœna excommunicationis. *De Iudæis c.Sicut Iudæi.*

Iudæis non est inferenda persecutio, sed Saracenis. *23. qu.8. cap. Dispar. Gregor. I. lib. 7. ep.26.*

Iudæ-

Iudæorum inhabilitates.

Iudæus remanere non potest cum vxore Christiana, 28. *qu.* 1. *cap. Iudæi*. *Concil. Tolet.* 4. *c.* 63. Alias separentur, nisi ipse velit ad fidem venire. *ibid.* & filij, matris conditionem sequuntur. *ibid.* Vide, *Infidelis filij*.
Non possunt cum eis habitare Christiani. *Concil. Later.* 3. *c.* 26. *Concil. Mediolan.* 1. *par.* 3. *tit. De Iudæis*.
Iudæos defendens per munera, est anathema. *Concil. Tolet.* 4. *c.* 58.
Iudæus non potest esse testis in causis Christianorum. *Concil. Tolet.* 4. *c.* 64. 2. *qu.* 7. *cap. Non potest*.
Non poterant eis locari domus, vltra duos menses, sub pœna excōmunicationis. *Concil. Rauennat. sub Ioanne XXII. c.* 14.
In causis Iudæorum contra Christianos, non potest decidi, nisi per duos testes probatæ vitæ, & Christianos. *De testibus cap. Licet vniuersis*.
Non possunt præferri Christianis à nullo, sub pœna excommunicationis. *De testibus. cap. Iudæi*.
Medici Iudæi non possunt à Christianis vocari. *Concil. Sabi*. *c.* 22.
Vide, *Iudæis probibita*.

Iudæi venientes ad fidem, quomodo tractandi.

Iudæi cum mansuetudine, trahendi sunt ad fidem. Vide, *Infideles. Greg. I. lib.* 11. *ex reg. c.* 15.
Iudæi venientes ad fidem per octo menses sunt catechizandi. *De consecrat. dist.* 4. *cap. Iudæi. Concil. Agathense c.* 34. Si adsit periculum mortis, baptizentur ante. *ibid.*
Iudæi baptizandi per 40. dies ante baptismum, abstinere debent à vino, & carne. *ibid. De consecrat. cap. Ne quod absit*.
Iudæi dantes signa conuersionis, in separata domo sunt tenendi, nec baptizandi, nisi plene instruantur. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 3. *tit. De Iudæis*.
Iudæi conuersi non communicent cum non conuersis. *Concil. Tolet.* 4. *c.* 62. (& pœnæ eorum) 28. *qu.* 1. *cap. Sæpe malorum*.
Iudæi conuersi, & baptizati, etiam per vim, tenentur obseruare legem Christianam. *Concil. Tolet.* 4. *c.* 57. *De consecr. dist.* 4. *cap. Plerique*.
Iudæi baptizati tradendi sunt custodiæ alicuius probi Christiani, qui per annum eos regat, faciat audire missas, & alia opera similia facere, & cauere, nè conuersentur cum Iudæis, vel malis Christianis. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 3. *tit. De Iudæis*.
Iudæi baptizati tenentur festiuitates Christianorum celebrare cum sacerdotibus in ciuitatibus, & locis publicis qui secus fecerit, flagellis cędatur. *Concil. Tolet.* 4. *c.* 66. vel alijs pœnis afficiatur. *ibid.*
A multis debitis fisci liberantur. *Concil. Tolet.* 16. *e ip.* 1. *Gregor. I. lib.* 4. *epist.* 7. *ex regest. ep.* 30.
Si baptizati pauperes sunt, in aliquo hospitali tenendi, vbi artem aliquam discant. *Concil. Sabinen. c.* 22.
Iudæi venientes ad fidem, prouidendi sunt de victu. *Gregor. I. lib.* 3. *ep.* 31.
Non sunt spoliandi suis bonis, cum veniunt ad fidem. excommunicantur, qui eis spoliant. *De Iudæis, &c. cap. Iudæi il* 2. *Extra, De Iudæis cap. Dignum*. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De Iudæis c.* 1.
Iudæi venientes ad fidem, an possint vxores relinquere, vel tenere, & an dimissam ante, reconciliare. Vide, *Infidelis*.
Iudæi venientes ad fidem, si sunt serui, euadunt ingenui. *Concil. Tolet.* 12. *c.* 9. *Tolet.* 16. *c.* 1. *dist.* 54. *c. Et si Iudæorum*.
Iudæus conuersus omnia bona sua habeat: si filius familias, à Patre viuente, sua pars detur: si fœmina dos à patre sibi detur, vel à marito: si nupta, restituatur. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 3. *tit. De Iudęis*.
Iudæi & alij infideles venientes ad fidem, *Ex const. Pauli III.* 32. *Cupientes*. His gaudent priuilegijs. Filijs eorum volentibus conuerti ad fidem (etiam si sub patria potestate sint constituti) omnia bona immobilia, & mobilia eis illęsa, conseruanda sunt. Succedunt in bonis paternis, ac maternis, etiamsi contra eorum voluntatem sint conuersi, & bona illa eis debentur adhuc viuentibus parentibus.
Si bona illa illicitè, vel ex vsura sint acquisita, si notæ sunt personæ à quibus accepta sunt, sunt eis restituenda: si verò personæ illæ non extent, Sancta Ecclesia dictis conuersis ea concedit neque possunt ab vllo, quouis quæsito colore in hoc molestari, sub pœna anathematis.
Si conuersi sunt pauperes, omnes Christiani, siue Ecclesiastici, siue sæculares, eis auxilium conferant.
Gaudent priuilegijs, & libertatibus illarum ciuitatum, in quibus baptizantur, quibus gaudent ciues ratione natiuitatis, vel originis.
Parochi, &c. curent vt bene erudiantur in in rebus fidei, & tam ipsi, quam Diocœsani curent, nè cum alijs Iudæis, vel infidelibus, per longum tempus conuersentur.
Diocœsani curent Neofitos copulari cum Christianis originarijs, si volunt matrimonia inire.
Eisdem prohibeant ne mortuos more Iudæorum sepeliant, aut Sabbatha aliasue solem-

nitates, vel ritus obseruent, sed solum ritus Ecclesiæ Catholicæ.

Contemptores prędictorum deferantur ad Inquisitores, qui eos seuerè puniant.

Qui Neofitis fauent, nè prædicta obseruent pœnas contra hæreticorum fautores promulgatas incurrunt. Neofiti verò iudæizantes, vt hæretici puniantur. *Paulus III. vbi supra const 32. Cupientes.*

Vide, *Baptizati, in vltimo tit.* Vide, *Fides.* Vide, *Infideles.* Vide, *Iudæorum filij infra.* Vide, *Neofiti.*

Iudæi non baptizandi inuitè.

Iudæi cum mansuetudine, non cum seueritate trahendi sunt ad fidem. *Greg. I. lib. 11. ex regest. ep. 15.*

Non sunt baptizandi inuitè. *Concil. Tolet. 4. c. 57. Concil. Later. 3. c. 26. & in append. tit. De Iudæis c. 1. dist. 45. c. De Iudæis. Gregor. I. lib. 1. ep. 45. De Iudæis, &c. cap. Sicut Iudæi.*

Iudæorum obligationes.

Iudæi, vt ab alijs distinguantur, tenentur portare in pannis superioribus signum crocei coloris, & hoc tam mares, quam fœminæ. *Concil. Later. 4. c. 68. Concil. Rauennat. sub Clem. V. c. 23.* Tenentur portare signum illud croceum in pileo, alias pœna pecuniaria mulctandi. *Concil. Vienn. Prouincial. De Iudæis cap. In nonnullis. Concil. Mediol. 1. par. 3. tit. De Iudæis.*

Iudæi, quomodo se gerere debent cum Christianis. Vide, *Christiani circa Iudæos.*

Tenentur soluere decimas prędiales, & alias, vt domorum, &c. quia habitant in domibus Christianorum. *Concil. Viennen. Prouinc.* Debent etiam soluere decimas, de ijs bonis, quæ soluebant eas, antequam in manus Iudæorum venirent. *Concil. Later. 4. c. 67.*

Cum Sacramentum Eucharistiæ transit ante eorum domos, tenentur domi se claudere. *Concil. Viennen. Prouinc.* Et per Prælatos ad id compellendi sunt. *ibid. De decimis cap. De terris. De vsuris. cap. Quanto*

A die feriæ quintæ in Cœna Domini, vsque ad Pascha tenentur in suis locis clausi stare sub pœna. *Concil. Later. 3. in append. tit. De Iudæis c. 1. & 2. De Iudæis, &c. cap. In nonnullis. Concil. Meldense cap 73. Concil. Aurelian. 3. c. 29. Concil. Matiscon. 1. can. 14. Concil. Vienn. Prouinc.* Et per Prælatos ad hoc commpellantur. *ibid. Concil. Later. 4. c. 68.*

In die Veneris sancti non possunt tenere fenestras apertas. *De Iudæis, &c. c. Quod super. Concil. Mediol. 1. par 3. tit. De Iudæis.*

Eorum bona acquisita à Christianis in pauperum Christianorum vsus eroganda. *Concil. Later. 4. c. 69.*

Iudæi tenentur ire ad concionem sibi faciendam determinatis temporibus à Christiano concionatore. *Nicolaus III. const. 1. Vineam Soret. Concil. Mediolan. 1. par. 3. tit. De Iudæis.* Semel in hebdomada eis fiat concio. *Gregor. XIII. const. 92. Sancta mater.* Quot, & qui tenentur ire ad concionem, & pœna non euntium. *ibid.* Impediens fieri concionem Christianus excommunicatur. Prælati curent, vt fiat hæc concio, & detestetur eorum error.

Vide, *Christiani erga Iudæos.*

Obligationes Iudæorum in statu Ecclesiastico.

Paulus IV. const. 3. Cum nimis. Has leges obseruandas Iudæis præscripsit. In vno vico congregati omnes debent stare, tàm mares, quàm fæminæ. Signum aliquod distinctiuum patens debent portare, quod sit glauci coloris. Nutrices Christianas tenere non possunt. in festis non possunt, nec laborare, nec facere laborare. libros rationum cum Christianis, Latinis literis, vel vulgaribus Italicis scribere debent, alias non faciant fidem. Solum straccios, aut cencios possunt emere, vel vendere, non frumentum nec hordeum, &c. vsui humano necessaria. Medici eorum non possunt Christianos medicare. Non possunt à Christianis vocari *Domini*. In exigendis creditis, seruare debent menses dierum 30. Statuta locorum in quibus sunt, debent seruare in fauorem Christianorum facta. Singulis annis tenentur soluere Hospitali neofitorum Romæ decem ducatos pro qualibet synagoga, etiàm pro synagogis demolitis, ad quod tenentur Iudæi in solidum. & hoc confirmat idem Pontifex *in const. 9. Dudum.*

Pius IV. Moderatus est has leges *in const. 48. Dudum* Sic, vt possint vti bireto nigro cum iter agunt, si verò plusquam per vnum diem morentur in loco, vtantur flauo. possint possidere stabilia, siue in domibus, siue in villis vsque ad pretium 1500. ducatorum auri. Possint societates cum Christianis inire, & mercaturas exercere, etiam tritici, vini, olei, &c. Non possint tenere Christianos in famulos. pro mutuato possint exigere interesse taxatum. circa venditionem pignorum Christianorum, seruent statuta vrbis. De interesse non possunt exigere interesse. Pretium locationis domorum, in quibus stant, semel taxatum non possit alterari à Dominis. Quomodo procedendum sit cum eis, quando accusantur pro exactionibus

quæ

quæ præscriptio potest eis opponi pro creditis, & debitis. Extra Ghettum habere possint apothecas, & in eis manere ab Ortu Solis vsque ad Occasum tantum. Libri rationum non probent contra Christianos, nisi sint scripti latina, vel vulgari Italica lingua. Camerarius, vel Vicarius Papæ, vel Auditor Cameræ curare debent, vt hæ leges obseruentur.

Sed *Pius V. const.6. Romanus*, iterum renouat, & confirmat constitutionem *Pauli IV.* vt supra; & statuit, vt signum flauum gestent. *ibid.*

Iudæi ab omni loco status Ecclesiastici, olim fuerunt expulsi, excepta Roma, & Ancona. *Pius V. const.80. Hebræorum.*

Clemens VIII. renouat constitutiones *Pauli IV.* & leges in ea contentas obseruari præcipit à Iudæis. *Constit. 19. Cæca, & obdurata.* A statu Ecclesiæ, expulsi sunt *à Paulo IV.* excepta Roma, & Ancona, quia dolis, & fraudibus depauperabant Christianos. *ibid.* §.3. Priuilegia circa habitationem in alijs locis extra Ghettum, abrogantur. *ibid.* §.5. Non possint habitare, nisi Romæ, Anconæ, & Aueniont. Contractus onerosi facti cum Camera, &c. de habitatione in alijs locis dissoluuntur. §.9.

Priuilegia concessa Iudæis Orientalibus, dum Anconæ habitant ad mercaturam per *Paulum III.* confirmantur *à Clemente VIII. constit.26.* § 4. quænam sunt. Vide, *Portus.*

Iudæi habitantes in statu Ecclesiastico, possunt per eum incedere ad exigenda credita, sed cum fide testimoniali Episcopi, vel Gubernatoris Anconæ, si sunt de illa Ciuitate. *ibid.* §.5.

Iudæi cum licentia Camerarij possunt fænerari, & quomodo. *Clemens VIII. constitut.65.* §.14. Vide, *Camerarius.*

Iudæi, Romæ non possunt subhastare pignora, nisi in Monte Pietatis, cum decreto Camerarij, relinquendo residuum in Monte Pietatis. *ibid.* §.36.

Iudæorum causæ Romæ à quo iudicandæ, & quomodo. *Paulus V. constit.71. tit. De iurisdictione in Hebræos.*

Iudæi carcerati etiam ad instantiam Christianorum, si pauperes sunt debent ali à Communitate Iudæorum, & Communitas ad hoc potest compelli manu regia per Visitatores carcerum, & alios Iudices, ipsa tamen Communitas habet ius ad se resarciendum de bonis eiusdem carcerati. *Vrbanus VIII. in append. constitut.39. Cum sicut.*

Iudæorum contractus etiam onerosi circa habitationem in locis status Ecclesiæ à Papa dissoluuntur. *Clemens VIII. constitut.19.* §.9.

Iudæorum filij, & serui.

Iudæorum filij fideles non excluduntur ab hæreditate, si patres eorum baptizati redeuntes ad Iudaismum, vel aliam hæresim damnati sunt. *Concil. Tolet.4. c.61.*

Iudæorum filij, vel filiæ si baptizantur, auferantur à parentibus, & tradantur curæ bonorum Christianorum. *Concil. Tolet. 4. c.60 28. qu.5. cap. Iudæorum.* vel in Monasterijs collocentur. *ibid.*

Filij Iudæorum mancipiorum à septimo anno auferendi sunt à parentibus per dominos Christianos, & per eos educandi in doctrina Christiana. *Concil.Tolet.17. c.8.*

Filij Iudæorum cum Papæ dispensatione, fieri possunt canonici. *De rescriptis cap. Exmte.*

Filij Iudæorum venientes ad fidem, etiam si sint sub patria potestate constituti, omnia bona, tam mobilia, quam immobilia, quæ ad eos pertinerent, illis intacta, & illæsa permaneant, succedunt in hæreditate, nec possunt vllo modo in his, & alijs fraudari. *Paulus III. const. 32. Cupientes.* Alia de his. Vide, *Iudæi venientes ad fidem.*

Iudæorum serui venientes ad fidem, euadunt liberi. *Concil. Tolet. 12. c. 9. Tolet. 16. c.1 Dist.54. cap. Etsi Iudæorum.*

Iudæorum serui inducti ab eis ad Iudaismum, sine pretio sunt eis anferendi. *Concil.Tolet.3. c.14.*

Iudæorum serui Christiani, confugientes ad Ecclesiam, causa fidei, sunt defendendi. *Gregorius I. lib.3. ep.9.*

Vide, *Ecclesiæ Immunitas.* Vide, *Ad Ecclesiam confugientes.* Vide, *Immunitas.*

Iudæi à quo iudicandi.

Iudæi per sacerdotes iudicandi sunt (id est, quo ad spiritualia.) *Concil. Toletan. 12. c.9.*

Iudæi possunt ab Inquisitoribus iudicari in decem casibus. *Gregor. XIII. constit. 70. Antiqua Iudæorum.* Qui sunt hi casus. Vide, *Inquisitores in quibus causis possunt procedere.* Vide, *Infideles.*

Qui sunt isti casus. Vide, *Inquisitores in quibus causis possunt procedere.*

Iudæorum causæ in Vrbe à Cardinali Vicario sunt iudicandæ, & nullus alius potest in eis se ingerere. *Iulius III. const. 2. Cum sicut.* Vide, *Obligationes Iudæorum in statu Ecclesiastico*, in præcedenti titulo. Vide, *Vicarius.*

Iudæi recidiui post baptismum.

Iudæi baptizati redeuntes ad suos ritus, per Episcopos puniendi. *Concil. Toletan.* 4. *c.* 57. *De consecr. dist.* 4. *cap. Plerique.* Vt hæretici puniendi. *Gregor. XI. const.* 2. *Admodum. Nicolaus IV. const.* 2. *Turbato.* Vide, *Iudæi venientes ad fidem*, *circa finem.* Vide, *Hæretici.*

Iudaizantes. Vide, *Christiani.*

Iudices qui possint esse, & qui non.

Iudex dicitur à iure dicendo, & iustè iudicando. 22. *qu.* 2. *cap.* 1. *De verbor. signif. cap. Forus.*

Iudex non est, qui iustè non iudicat. 22. *q.* 2. *cap.* 1.

Iudex esse non potest suspectus parti. *Felix II, ep.* 1. *c.* 21. *Nicolaus I. ep.* 8. *& in decr. tit. De iudicijs c.* 7. 3. *qu.* 5. *cap. Quod suspecti.* Concil. *Later.* 3. *in append. tit. De appellationibus c.* 27.

Iudex suspectus, potest alteri causam committere. *De sent. & re iudicata c. Ad hæc il* 3. *De off. iud. deleg. in* 6. *cap. Iudex.*

Iudex esse non potest inimicus, aut odiosus. 3. *qu.* 5. *cap. Quod suspecti.* *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De appellat. c.* 27.

Iudex, qui habet similem causam cum parte, non potest esse iudex. *De iudicijs cap. Causam il* 2.

Iudex esse non potest criminosus. 3. *qu.* 7. *cap. In grauibus.*

Iudex malus, priuandus est. *Concil. Mogunt. c.* 50.

Iudex esse non potest accusator, aut testis. 4. *qu.* 4. *cap Nullus vmquam, & cap. Nullus introducatur.*

Iudex fit suspectus, si de eius domo exit accusator, vel testis. 4. *qu.* 4. *cap. Contra ritum.*

Iudex esse non potest excommunicatus, aut hæreticus. *Nicolaus I. ep.* 8. *in decr. tit. De iudicijs c.* 7. Vide, *Hæreticorum inhabilitates.* Vide, *Excommunicatus.* *De sent. & re iudicata cap. Ad probandum.* & sub eodem *tit. in* 6. *cap.* 3. Excommunicatus, excommunicatione minori non potest excommunicare. *ibid. Concil. Lugdun.* 1. *Gener.*

Iudex alterius fidei, non potest iudicare. *Nicolaus I. ep.* 8. 2. *qu.* 6. *cap. Catholicus.* & ad illum confugiens, excommunicatur. *ibid.*

Vide, *Iudicia.* Vide, *Iudicare.*

Iudicis obligationes.

Iudex tenetur sequi doctrinam Canonum Ecclesiæ. *Concil. Meldense c.* 34.

Iudex tenetur discernere, quid iudicandum sit. *De pœnit. dist.* 6. *cap. Qui vult. in medio.*

Iudex bono animo, potest iudicare delicta. 25. *qu.* 5. *cap. Officia.*

Iudex quomodo debet procedere in exequendis sententijs, excommunicationis, interdicti, &c. Vide, *Sententia.*

Iudex, quando lex non disponit de aliquo, debet sequi æquitatem, & iudicare secundum partem humaniorem. *Honorius III. ex Cirone, de transact. c.* 1.

Iudex misericordiam cum seueritate miscere debet. *Dist.* 54. *cap. Disciplina. cap. Omnis. cap. Et qui. & cap. Sunt namque.*

Iudex agere debet sine tumultu, passione, risu, &c. 5. *qu.* 4. *cap. In loco.*

Iudex requisitus ab Episcopo, vt expediat causas pupillorum, pauperum, &c tenetur obedire: alias potest excommunicari. 23. *qu.* 5. *cap. Administratores.*

Iudex tenetur prouidere parti de Aduocato, etiam dando domesticum. *De off. Iudicis cap.* 1.

Iudex in dubio consulens superiorem, debet dare partibus copiam. *De sent. & re iud. cap. Intimasti.*

Iudex, ex officio curare debet, vt debitæ sollemnitates obseruentur. *De iudicijs cap. Causam quæ.*

Iudex cum, adducitur decretalis, de cuius authoritate dubitat, si sit secundum ius commune, potest secundum eam iudicare; secus si contra. *De fide instrum. cap. Pastoralis.*

Iudex procedens de plano, quid tenetur facere. Vide, *Procedere.*

Iudex, ex officio debet procedere in causa, si accusans, & accusatus pacificantur. *De collusione detegenda cap. Crimina.*

Iudex ex tribus capitibus, & modis tantum debet moueri ad iudicandum, accusatione, denunciatione, & inquisitione. *Concil. Later.* 4. *c.* 8.

Iudex tenetur omnia acta facere per publicam personam, vel per duos viros idoneos, & notari faciat omnes citationes, dilationes, recusationes, appellationes, &c. alias processus est nullus. *Concil. Lateranen.* 4. *c.* 38.

Iudex cum patientia expectare tenetur, donec partes afferant suas rationes. *Gregorius I. lib.* 7. *ep.* 43.

Tenetur disquirere merita accusantis. *Lib.* 2. *const. Apost. c.* 49.

Tenetur in notorijs procedere sine accusatione. *De accusat. cap. Euidentia.*

Iudex ordinarius, tenetur obedire delegato Papæ. Vide, *Delegatus*.

Vide, *Appellans, quomodo tractandus*. Vide, *Iudicare*. Vide, *Iudicia*.

Iudex à quibus tenetur abstinere.

Iudex non potest iudicare; nisi audita vtraque parte. *Gregor. I. lib. 7. ep. 43.* & expectet cum patientia, donec partes producant suas rationes. *ibid. Adrianus I. in decr. c. 26.*

Non debet esse acceptator personarum, nec vultum pauperis considerare. *Damasus epist. 4.*

Non potest iudicare sine accusatore. *23. q. 4. cap. Si quis.* Sufficit tamen denunciator; imo quando procedit per inquisitionem, sine accusatore iudicat. *Concil. Later. 4. c. 8.*

Non potest dare tormenta sine inditijs. *De regulis iuris cap. Cum in contemplatione.*

Non potest ferre sententiam contra absentem. *Concil. Carthag. 4. c. 30.* Vide, *Absens*. Vide, *Sententia*.

Non potest per pecuniam sententiare. & pœna. *1. qu. 1. cap. Concussionis. cap. Lege Iulia, & cap. Eadem,* tenetur ad restituendum, & exilio mulctatur. *ibid.*

Non potest pro iustitia facienda accipere sportulas. *Concil. Vernense c 25.*

Non opprimat pauperes, alias excommunicetur. *Concil. Turon. 2. c. 27.* Sed *Concil. Tolet. 4. c. 52.* statuit, vt prius corrigatur, deinde ad Regem deferatur.

Non potest iudicare de crimine, sibi soli noto. *2. qu. 1. cap. Si peccauerit.*

Non potest cognoscere simul de principali, & exceptionibus, alias potest ab eo appellari. *De iudicijs cap. Exhibita.*

Non debet acquiescere in vno genere probationis delicti, vel negotij; sed alia debet inquirere. *4. qu. 2. cap. Si testes.*

Non debet admittere actorem ad litigandum, nisi in scriptis libellum dederit de causa. *De libellis cap. 1. Ignarus.*

Non debet recipere exceptiones factas coram primo. *De testibus cap. Causam quæ.*

Non tenetur expectare accusationem in notorijs, seu euidentibus. *De accusat. cap. Euidentia.*

Iudex lædens partem in iudicando per fauores, vel pecuniam, tenetur ad restitutionem. & per annum suspenditur ab officio. *De sent. & re iudic. in 6. cap. 1.*

Non tenetur ponere in sententia motiua ad sententiandum. *De sent. & re iud. cap. Sicut nobis.*

Non potest præuenire diem iudicij constitutum; alias appellari potest. *De appellat. & recusat. cap. Significante.*

Non potest procedere, lite non contestata; alias appellari potest. *ibid. c. Significante.*

Iudex non potest trahere fœminam ad personaliter comparendum pro testificatione, sed debet ad eam mittere personam idoneam ad eam examinandam; nisi forte exigat causa, vt ipse Iudex vadat. alias si fingit causam, excommunicandus est. *De iudicijs in 6. cap. Mulieres.* Vide, *Fœmina*. Vide, *Mulier*.

Non potest præcipere, vt verberetur clericus; neque iure disciplinæ (nec etiam Iudex Ecclesiasticus) alias ipse, & verberans sunt excommunicati, & à Papa absoluendi. *De sent. excomm. cap. Vniuersitatis.*

Iudex causæ beneficialis, seu concernentis priuationem beneficij, impetrare non potest illud. *Pius IV. constit. 14. Cupientes.*

Vide, *Iudicia*. Vide, *Iudicare*.

Iudex, quid potest facere.

Iudex ex officio, potest occidere, id est, ad mortem damnare, & per hoc non imputatur. *23. qu. 4. cap. Illud etiam. & cap. Si quos. qu. 5. cap. De occidendis, & cap. Iudex.* Vide, *Occidere*. Vide, *Occidens*. Vide, *Sententia*.

Iudex Christianus dare potest tormenta, & supplicia. *23. qu. 4. cap. Quæsitum est. qu. 5. cap. De occidendis, & c. Iudex non est.* Vide, *Sententia*.

Iudex occidens sacrilegos, & maleficos, non dicitur effundere sanguinem. *25. quæst. 5. cap. Homicidas.*

Iudex in notorijs, seu euidentibus potest procedere sine accusatore. *De accusat. cap. Euidentia.*

Tribus modis potest moueri ad iudicandum, scilicet accusatione, denunciatione, & inquisitione. *Concil. Later. 4. c. 8.*

Potest pronunciare sententiam, siue sedens, siue stans. *Clement. de verbor. signif. cap. fin.* Vide, *Sententia*.

Potest concedere terminum partibus ad producendas petitiones. Vide, *Procedere*.

Iudex potest procedere in causa, quando quis obtinet à Papa confirmationem rei litigiosæ. Secus si pacificè possidebat. *Concil. Later. in append. tit. De praeminentia, &c. c. 10.*

Vide, *Iudicare*. Vide, *Iudicia*.

Iudex recusatus.

Iudex recusari potest à partibus, sed probanda est causa recusationis per terminum dandum ab arbitris. *De off. Iud. delegati cap. Suspicionis.*

Iudex recusatus (si dantur arbitri, potest eos compellere, vt conueniant; & si discordes sunt, tertium aduocent. *ibid.*

Iudex recusatus, vel suspectus, potest alteri causam committere. *De sent. & re iudic. cap. Ad hæc il 3. De off. Iud. delegat. in 6. cap. Iudex.*

Iudex recusatus committere potest arbitris, qui si intra terminum non iudicant, ipse procedit in causa. *De appellat. in 6. cap. Legitima.*

Iudex non potest recusari, nisi causa coram eo assignetur. & quando causa illa recusationis probari debet coram arbitris. *De appellat. &c. cap. Cum speciali.*

Iudex recusatus, vel contendens de iurisdictione, non potest prosequi causam, sub pœna excommunicationis, & reficiendi damna, & interesse. & absolui non potest, nisi ijs refectis. *Martinus V. const. 3. in Apostolica. § 19.*

Vide, *Iudicia*. Vide, *Iudicare*. Vide, *Appellatio*.

Iudex appellationis à quo, & ad quem.

Index à quo, nisi appellans prosequatur, procedit in causa, ac si non esset appellatum. *De sent. & re iudic. cap. Ad hæc il 3 & cap. Ad aures.* De *appellat. &c. cap. Cum speciali. §. Porrò.*

Iudex à quo fuit appellatum de grauamine, si reuocat grauamen, prosequitur. *ibid. cap. Cum cessante.*

Si Iudex à quo remisit totaliter ad appellationem, licet iniustè fuerit appellatum, non potest amplius iudicare in ea causa; neque potest ei remitti. *De appellat. &c. in 6. cap. Cum appellationibus.*

Iudex à quo est appellatum in vna causa, potest iudicare reum in alia. *De appellat. & recusat. cap. Ad hæc.*

Iudex à quo non potest præfigere terminum causæ finiendæ. *De appellat. & recusat. cap. Ex insinuatione.*

Iudex à quo tenetur dare Apostolos appellanti, alias irritè procedit in posterum. Intra 30. dies tenetur appellans petere, & iudex dare. *De appellat. & recusat. in 6. cap. Vt super, & cap. Ab eo.*

Iudex à quo audita appellatione, non potest amplius agere in appellatum, nisi velit relaxare grauamina, si ab eis fuit appellatum. Quia tunc potest citare eum pro reuocando grauamine; & si non comparet, iudex potest prosequi. *De appellat. & recusat. in 6. cap. Si à Iudice.*

Impediens ne dentur acta appellanti intra mensem, damnatur ad valorem litis *Concil. Trident. sess. 24. de refor. c.2*

Iudex à quo est appellatum, non potest vocari in testem, in causa appellationis. *2. qu. 6. cap. Statutum.*

Iudex, si ab eo appellatur à sententia interlocutoria, & comminatoria, potest procedere in causa. *Concil. Later. 4. c.35.*

Iudici à quo nihil officit, quod sententia ob appellationem reuocetur, nisi inique iudicauerit. *2. qu.6. cap. Hoc etiam.*

Iudex ad quem non tenetur obedire iudici à quo præfinienti terminum pro finienda causa. *De appellat. & recusat. cap. Ex insinuatione.*

Iudex ad quem, parte contumaciter absente potest definire. *ibid. cap. Per tuas.*

Iudex ad quem acceptans appellationem ex causa probabili, prohibere potest iudici à quo, ne vlterius procedat. *De appellat. & recusat. in 6. cap. Non solum.*

Iudex ad quem remittit causam ad priorem, si cognoscit non fuisse grauamen, nec iustam causam appellandi. *De sent. & re iud. c. Cum in Ecclesia. De appellat. in 6. cap. Cum appellationibus.* & ad expensas damnat. *ibid.*

Vide, *Appellatio*.

Iudex delegatus.

Iudex delegatus, nequit vltra duas dietas eligi, vel trahere, nisi ex consensu partis. *De rescript. cap. Nonnulli.*

Impetrans electionem iudicis, non potest eligere eum extra Diœcesim, vltra duas dietas. *ibid.*

Iudex delegatus, quid potest à partibus accipere, & an expensas. Vide, *Delegatus*.

Iudex delegatus, si est necessarius in testem; alius iudex est à delegante subrogandus. *De testibus cap. Dilecto filio.*

Iudex delegatus, etiam à Papa, non potest citare ad comparendum personaliter, nisi causa sit criminalis, vel pro dicenda veritate, vel pro iuramento calumniæ; vel ob alias iuris necessitates. *De iudicijs in 6. cap. 1.*

Iudex delegatus à Papa, potest subdelegare. *De off. & potest. Iud. deleg. cap. vlt.* In quibus actionibus non potest subdelegare. *ibid.* Non in absolutione, dispensatione, pœnitentiæ iniunctione, &c.

Iudex delegatus, commissionem non potest excedere. Vide, *Delegatus*.

Iudex delegatus potest prosequi causam, si quis impetrat à Papa confirmationem rei litigosæ, secus si pacificè possidebat. *Concil. Lateran. 3. in append. tit. De praeminentia, & . c. 10.*

Iudici delegato obediendum est ab ordinario. Vide, *Delegatus*.

Alia de iudice delegato. Vide, *Delegatus*.

Iudex Ecclesiasticus.

Iudex Ecclesiasticus potest etiam Reges corrigere ratione periurij, vel pacis fractæ. *De iudicij cap. Nouit ille.*

Iudex Ecclesiasticus canonum auctoritate debet vti. *De constit. cap. 1.*

Iudex Ecclesiasticus gratis debet iudicare, nec aliquid exigere. *De vita, & honest. cleric. cap. Cum ab omni.*

Iudici Ecclesiastico non obtemperans, excommunicetur. 2. *qu.* 6. *cap. Quisquis.*

Iudex Ecclesiasticus faciens percutere clericum per laicum, etiam iure disciplinæ, est excommunicatus, ipse & etiam verberans, à Papa sunt absoluendi. *De sent. excommunic. cap. Vniuersitatis.*

Sacerdos esse non potest iudex in causa mortis. *Concil. Toletan. 4. cap. 21. 23. qu. 8. cap. Sæpe Principes.* Vide, *Clerici in causa sanguinis.*

Iudex Ecclesiasticus vti potest censuris, verum cautè eis vti debet. sed si videbitur solum eis vtatur, quando fieri non potest executio realis, vel personalis, & adest contumacia in iudicem. *Concil. Trident. sess. 25. de reform. c. 3.* Vide, *Censura.*

Iudices Ecclesiastici in causis ciuilibus, tàm Ecclesiasticorum, quàm laicorum, possunt vti pœnis pecuniarijs, pignorum captione, priuatione, & alijs. *ibid. c. 3.*

Iudices Ecclesiastici non possunt impediri à sæcularibus, nè vtantur censuris. *ibid. c. 3.*

Iudices Ecclesiastici non debent nimium differre causarum definitiones. *Concil. Trid. sess. 25. de refor. cap. 10.*

Iudice Ecclesiastico petente auxilium, magistratus sæcularis, seù Princeps tenetur illud præstare, etiam si fiat exceptio de nullitate. *Concil. Colon. 3. tit. De medio tertio c. 2.*

Iudex Ecclesiasticus non debet assumi ad iudicandas causas, quæ spectant ad sæculares; nisi ex consuetudine sic fiat. *Concil. Mogunt. c. 76.*

Vide, *Episcopalis dignitas.* Vide, *Episcopi iurisdictio.*

Iudex sæcularis.

Iudex sæcularis non potest Episcopos, aut alios clericos, vel eorum causas iudicare. 11. *qu.* 1. *cap. Nemo, & cap. Nullus. Gregor. I. lib. 9. ex regist. ep. 74.* Excommunicatus est, *De foro competenti cap Nullus iudicium. Concil. Sabin. c. 4. Greg. XIV. const. 7. Cum alias.* Vide, *Excommunic. Bulla Cœnæ.*

Iudex sæcularis iudicans in causa Ecclesiastica, absque licentia Episcopi, excommunicatur. *Concil. Antisiodor. c. 43.*

Iudicem sæcularem adiens clericus, excommunicatur. 11. *qu.* 3. *cap. Si quis à proprio, & cap. Placuit.* Vide, *Clericus.*

Iudex sæcularis requisitus ab Episcopo, vt expediat causas pupillorum, pauperum, &c. tenetur obedire, alias excommunicetur. 23. *qu.* 5. *cap. Administratores.*

Iudex sæcularis condemnans clericum, iudicandus est à iudice Ecclesiastico, & condemnandus in expensis, & damnis. *De iniur. & damno dato cap. Olim.*

Iudex sæcularis compellens clericnm ad soluenda debita, punitur à iudice Ecclesiastico per censuras. *De foro competenti in 6. cap. Sæculares.*

Iudex sæcularis compellendus est ab Ecclesiastico, ad obedientiam iuris canonici. *De iureiurando in 6. cap. Licet mulieres.*

Iudex sæcularis compellitur ab Ecclesiastico ad repellendos excommunicatos à iudicijs, & actiuis causis. *De sent. excom. in 6. cap Decernimus.*

Iudex sæcularis tenetur statim dimittere clericos. Vide, *Clericus.* Vide, *Excomm. in Bulla Cœnę.* Vide, *Clerici quo ad forum.* Vide, *Clerici immunitas.* Vide, *Clerici priuilegia.*

Capiens clericum in delicto, vel cum armis, etiam sine habitu clericali, requisitus tenetur eum dare superiori, sub pœna excommunicationis Papæ reseruatæ. *Concil. Rauenn. 4. sub Ioanne XXII. c. 18.*

Iudex sæcularis tenetur statim recipere hæreticos ab Inquisitoribus relaxatos curiæ sæculari. *Concil. Constant. sess. vlt. in const. Martini V. Innocentius IV. const. 9. Ad extirpanda.* Et statim exequi. *De hæreticis in 6. cap. Vt commissi. Innocentius VIII. constit. 10. Dilectus.* Sub pœna excommunicationis. *ibid.*

Iudex sæcularis admittens appellationem à iudice Sedis Apostolicæ, excommunicatur in Bulla Cœnæ, sic notarij, aut alij ministri. Vide, *Excommun. in Bulla Cœna.*

Iudex sæcularis auocans causam à iudice Ecclesiastico, sub quouis prætextu, excommu-

municatur in Bulla Cœnæ. *ibid.*

Iudex sæcularis, quomodo potest procedere contra nouitium, qui cum esset criminosus, ingressus est religionem. *Sixtus V. constit.* 71. §.17.

Iudex laicus non cognoscit causas hæresis, neque Ecclesiasticorum, vel Militum Sancti Ioannis Ierosolymitani, nec regularium. *Greg. XIV. const. 7. Cum alias.*

Iudex sæcularis iudicans causam clerici, etiam eo consentiente, excommunicationem ipso facto incurrit, & sententia est nulla. *Honorius III. ex Cirone, tit. De Iudicijs c.4. Concil. Mogunt.* 4. *c.* 76.

Iudex sæcularis iudicans causam matrimonialem, vel alias spirituales, excommunicationem ipso facto incurrit. *Concil. Mogunt.* 4. *ibid.* Vide, *Matrim. causæ*.

Vide, *Clerici à quo iudicandi*.

Iudex quo ad alia.

Iudicis verbo credendum non est, licet magnæ auctoritatis sit, excepto Papa. *De testibus cap. Cum à nobis.*

Iudicem verbis offendens, puniri debet à superiore. *De pœnis cap. Dilectus.*

Iudex non tenetur appellantem recedentem citare, & validus est processus. *De dolo, & contumacia, cap. fin.*

Iudicis mandatum exequens, dolum non committit. *De regulis iuris in 6. reg.* 24.

Iudicis officium implorari non potest, sine litis contestatione. *De officio iudicis cap.* 2.

Iudicis ordinarij decreto standum est, donec probetur contrarium. *De probationibus. cap. Post cessionem.*

Iudex contendens de iurisdictione: Vide, *Iudex recusatus.*

Iudex in causa mortis esse non potest sacerdos. *Concil. Tolet.* 4. *c.* 31. 23. *quæst.* 8. *cap. Sæpe Principes.*

Vide, *Laicus.* Vide, *Laicus iudex.*

Iudices conseruatores.

Iudices conseruatores concessi sunt Mendicantibus Regularibus, vt eorum priuilegia defendant in suis litibus, contra quoscumque. *Extra, de iudicijs cap. Frequentes. Concil. Trident. sess.* 14. *de reformatione c.* 5.

Iudices isti non possunt aliquem trahere, vltra duas dietas. & quænam sit auctoritas, ac potestas eorum. & quomodo debent causas terminare. *ibid. c. Frequentes, & de rescriptis in 6. cap. Statutum.*

Iudices conseruatores eligi non possunt à Regularibus, neque ab alijs, nisi illi qui habent qualitates, & conditiones præscriptas *à Bonifacio VIII. in cap. Statutum. De rescriptis in 6. Gregorius XV. const. 9. Sanctissimus.* Regulares qui aliter faciunt priuantur actiua, & passiua voce, & alijs pœnis subiacent, ac per annum careant iudice conseruatore. Episcopi in synodis debent eligere plures personas, quæ habeant conditiones præscriptas ibi *à Bonifacio VIII.* Et si aliquis interim moritur ex electis, eligant alium, vt ex illis electis regulares eligant quem volunt. *ibid.* §. 5. intra tempus determinatum debent illum eligere regulares. *ibid.* §.6.

Iudices conseruatores semel electi, & deputati, intra quinquennium non possunt remoueri, nisi ex causa, à Papa, vel ordinario, vel eisdem regularibus approbanda. *ibid.* §. 8.

Iudices præfati, nihil possunt facere in causis, in quibus regulares, vel alij exempti, quibus patrocinantur, sunt actores, sed solum quando sunt rei, vel accusati. *ibid.* §. 9.

Si inter iudices conseruatores, & ordinarios nascitur lis de iurisdictione, non procedatur, donec per arbitros terminetur, quid de iure. *ibid.* §. 10.

Si iudices conseruatores excedunt limites suę potestatis, per annum priuantur officio. pars verò, quæ id procurat incurrit excommunicationem. *ibid.* §. 11.

Si iudices conseruatores non sint doctores, vti debent assessore doctore, & iuxta huius sententiam iudicent. *Leo X. constit.* 10. *Regimini.*

Iudices conseruatores, non possunt tenere tribunal erectum, nisi pro miserabilibus personis. *Concil. Trid. sess.* 14. *de refor. c.* 5.

Vide, *Conseruatores.* Vide, *Literæ conseruatoriæ.* Vide, *Regulares.*

Iudices Romæ.

Iudices Capitolij, Ripæ, & de Sabellis (olim) atque alij, quas causas possunt expedire. *Iulius II. const.* 28. *Decet. Pius IV. constit.* 58. *Cum ab ipso.*

Iudices criminales Romæ, quas facultates habent. *Paulus V. const.* 71. *tit. De iudicibus criminalibus.*

Iudices ciuiles, quas causas iudicare possunt Romæ. *ibid. tit. De iudicibus ciuilibus.*

Iudices criminales, & ciuiles, quid habent commune Romæ. *ibid. tit. Communia iudicum omnium.*

Iudex beneficialis confidentiæ, & simoniæ de nouo instituitur. *Sixtus V. const.* 47. *Diuina.* Hoc officium est vacabile. *ibid.*

Iu-

Iudex hic habet facultatem in omnes causas, quæ habent connexionem cum simonia, & in omnes personas, etiam Episcopos, Patriarchas, & Cardinales. *ibid.* Forma cognoscendi causas, *ibid.*

Iudices, & ministri, seù officiales eorum, nihil possunt accipere, nec acceptare pro iustitia, pro defensione, vel redimenda vexatione; sub pœna excommunicationis Papalis. Vide, *Sedes Apostolica, diffusè*.

Iudices Romæ quicumque non possunt concedere mandata de capiendā possessione beneficiorum vigore supplicationum, nisi literæ Apostolicæ sint expeditæ, sub pœna excommunicationis Papalis, & pecuniaria. Possessio est nulla, & fructus non sunt possidentis. *Paulus III. const.* 49. *Cum nobis*. Vide, *Beneficiorum possessio*.

Iudicia.

Iudicium ex quatuor constat, iudice, accusatore, reo, & testibus. *De verb. signific. cap. Forus*.

Iudicium fieri non potest præcipitanter. *Euaristus epist.* 2. *Iulius I. ep.* 2. *c.* 31. 30. *qu.* 1. *cap. Iudicantem*. Sed cum deliberatione, & maturitate. *ibid.* Rationabiliter faciendum. 2. *qu.* 1. *cap. In primis*. *Concil. Triburien.* 1. *c.* 22.

Iudicium sine iracundiâ faciendum, alias malum est. *Gregorius I. lib.* 8. *epist.* 51. 11. *qu.* 3. *cap. Iudicare*.

Iudicium iniustum non faciendum ex iussu, vel metu alterius. *Calistus I. ep.* 1. *Concil. Rom.* 6 *sub Symmacho*. Alias est inualidum. *ibid. Adrianus I. in decr. c.* 79.

Iudicium fieri non potest inaudita parte. *De causa possessionis, &c. cap.* 1. *Ioann. VIII. ep.* 2. *&* 34.

Iudicium factum absente reo, est nullum. *Iulius I. ep.* 2. *c.* 9. *&* 24. *Nicolaus I. ep.* 8. *in decr. tit. De iudicijs c.* §. 9. *&* 10. 3. *q.* 9. *cap. Absens. cap. Omnia. cap. Habetur. cap. Nec extra. Concil. Nicæn.* 1. *ex Iulio I. c.* 22.

Iudicium fugiens vocatus, fit suspectus. *Iulius I. ep.* 2. *in proœmio*.

Iudicia non admittunt exceptionem personarum. *De regulis iuris reg.* 12. *Ioannes VIII. epist.* 152.

Iudicium ferri non potest ante cognitionem, & intellectum causæ. *Ex libello Euodij pro Symmacho in Concil. Rom.* 4. *distin.* 29. *cap. Sciendum*.

Iudicium nequit fieri ex suspitione. 2. *qu.* 1. *cap. Primo semper*.

Iudicium fieri non potest in die Dominico, neque ab Episcopo. *Adrianus I. in decr. c.* 64. *Concil. Tarracon. c.* 4. *Concil. Arelat.* 4. *c.* 11. *Nec in alio festo*. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.* 12. 15. *qu.* 4. *c. Nullus*.

Iudicium fieri non potest in ferijs, neque ex consensu partium. *De ferijs cap. fin.*

Iudicia magna cum magna deliberatione facienda. *Zosimus ep.* 10.

Iudicium factum contra Ecclesiam, sede vacante, non tenet. *Ne sede vacante c. fin.*

Iudicium retractari potest melius examinata veritate. *Innocen. I. ep.* 7. 3. *qu.* 9. *c. Grate*.

Iudicia sæculariū, nec in Ecclesijs, nec in atrijs earum fieri possunt. *Concil. Arelat.* 4. *c.* 22. *Concil. Moguntiae. c.* 40. *Gregor. I. lib.* 9. *ex reg ep.* 1. *De immunitate Ecclesi. c.* 1. *c. Decet. domum, &* §. *Ordinarij. cap. Cum Ecclesia*. Neque in cœmeterio. *ibid.*

Iudicium mutans, quando est audiendus. *De alienatione iudicij mutandi causa facta, cap.* 1. *Omnes*.

Iudicia facienda vbi crimen est commissum. *Damasus ep.* 4. 3. *quæst* 6. *cap. Ibi semper*. Numquam extra prouinciam. *Concil. Nicæn.* 1. *ex Iulio I. c.* 15.

Iudicia fieri non possunt extra prouinciam, sine licentia Papæ. 3. *qu.* 6. *cap. Vnaquaque*.

Iudicium fieri non potest, nisi præcedente accusatione. 2. *quæst.* 1. *cap. Nihil contra*.

Iudicium fieri non potest ante examen. 11. *qu.* 3. *cap. Eorum*.

Iudicium fieri debet per productionem partium vtriusque partis. *De probat. cap. Ex literis*.

Iudicium peruertens ex passione, damnatur. 11 *qu.* 3. *cap. Quicumque. cap. Quisquis. cap. Nemo, & cap. Vnicuique*.

Iudicium sanguinis fieri non potest in locis sacris. *Concil. Oxonien.* 1. *c.* 1.

Iudicium factum contra statuta Apostolica, est nullum. 25. *qu.* 1. *cap. Omne. qu.* 2. *cap. Tam Sacerdotes*.

Iudicium fieri non potest ex dicto vnius testis. *Ioannes VIII. ep.* 226. Vide, *Testes*. Vide, *Sententia*.

Iudicium fieri nequit, nisi præcedant indicia. 30. *qu* 5. *cap. Iudicantem*. Et debent esse certa. 11. *qu.* 3. *cap. Quamuis*.

Iudicium semel factum, retractari non potest, nisi per auctoritatem maiorem. 6. *qu.* 1. *cap. Quod benè*.

Iudicium nequit fieri ab alieno Episcopo. 6 *qu.* 3. *cap. Scriptum est*. Vide, *Episcopus*.

Iudicium fieri non potest de dubijs & incertis nisi manifestis indicijs probentur. *Concil. Nicæn.* 1. *ex Iulio I. c.* 15. *&* 17. 2. *qu.* 1. *cap. Nemen.* 50. *quæst.* 5. *cap. Iudicantem*.

Iudicium temerarium iudici nocet. 11. *qu.* 3. *cap. Temerarium*.

Iudicium fieri simpliciter, & de plano, aliud non est, nisi quod iudex non exigit libellum contestationis litis; tempore feria-

riarum. poteſt procedere. poteſt dilationes inutiles amputare, abbreuiare litem, dilatorias appellationes, & alia ſimilia omittere, quæ non pertinent ad ſubſtantiam iudicij. *Clement. de verbor. ſignif. cap. fin.*

Iudicium non poteſt mutare clericus, accipiendo aliquid à laico, vt illud mutet, & trahat laicum ad Eccleſiaſticum iudicem. *De alienat. iudicij, &c. cap. fin.*

Iudicium factum inter alios, nulli generat præiudicium. *De donat. cap. Inter dilectos.*

Iudiciorum acta ſcribi debent omnia per Notarium, alias non creditur proceſſui. Poſſunt etiam ſcribi per duos viros idoneos, ſimul. *De probationib. cap. Quoniam contra.*

Iudicium nequit remitti ad Iudicem, à quo fuit appellatum. *Concil. Later. 3. in append. tit. De ſponſalibus c.20.*

Iudicium ſanguinis, nequit fieri à clericis. *Concil. Tolet. 4. c. 31. 23. qu.8. c. Sapè. cap. His à quibus.* Vide, *Clerici in cauſa ſanguinis.* Vide, *Sacra perſona.* Vide, *Eccleſiaſtici.*

Neque iudicium mutilationis. *ibid.*

In iudicium vocare proximum, non eſt malum, etiam ſi damna ex eo ſequantur. *Concil. Senonenſe c.17. in fine.*

Iudicari, & Iudicare.

Iudicare non licet in die feſto. *De ferijs cap.1. Omnes.* Vide, *Iudicium.* Vide, *Feſta.*

Iudicare benè non poteſt, qui furorem, vel odium habet. 11. *qu.3. cap. Iudicare, & cap. Tunc vera.*

Iudicare poſſunt extra territorium, Epiſcopi, ſi ſunt expulſi, & quomodo. *Clement. de foro competenti cap. vn.*

Iudicari poſſunt manifeſta, abſque accuſatione. 2. *qu. 1. cap. Manifeſta. cap. Quæ Lotharius. cap. De manifeſtè, & cap. Scelus.*

Iudicari nequit abſens. 3. *qu.9. cap. Non oportet. cap. Omnia. cap. Habetur. cap. Nec extra, cap. Qui accuſat. cap. Dignum. cap. Abſente. cap. Re vera, & cap. Abſens. Iulius I. ep.2. c.9. Adrianus I. in decr. c.22.* Vide, *Abſens.*

Sed abſens negligens adeſſe, poteſt iudicari. 3. *quæſt. 9. cap. Decernimus. & cap. Iudicas.*

Iudicari nullus poteſt abſque probationibus. 30. *qu.5. cap. Nullum.*

Iudicari non poteſt clericus alienæ Diœceſis. 9. *qu.2. cap. Nullus alterius. & cap. Nullus primas.*

Iudicari non poſſunt dubia, & incerta. *Iulius I. ep.2. c.28. Victor. I. ep. 1. Zephyrinus ep.1. Fælix I. ep. 1.* certis indicijs debent delicta probari, vt iudicentur. *Sixtus II. ep. 2.* Vide, *Iudicium.* Vide, *Incerta.* Vide, *Dubia.*

Iudicari non poteſt maior à minore. *Iulius I. ep.1.* Vide, *Inferior.* Vide, *Minor.*

Iudicari non poteſt ſeruus alienus. *Teleſphorus in ep. decret.*

Iudicari non poteſt Epiſcopus ſpoliatus rebus. *Concil. Nicæn. ex Iulio I. c.8.* Vide, *Epiſcopus, &c.*

Iudicare de iuriſdictione, facta appellatione ad Papam, non pertinet ad Iudicem à quo, ſed ad delegatum Papæ. *Honorius III. ex Cirone, de offic. & poteſt. Iud. deleg. c. 3.*

Iudicatus.

Iudicatus in Prouincia, appellat ad Papam. 3. *quæſt.6. cap. Accuſatus. & cap. Diſcutere.*

Iudicata res inter alios, non nocet tertio. *De ſent. & re iudic. cap. Quamuis.*

Vide, *Epiſcopus circa Papam.* Vide, *Epiſcopus à quo iudicandus.* Vide, *Papa.*

Iudicium Vniuerſale futurum.

Iudicium Vniuerſale faciendum eſt à Chriſto in fine Mundi. *De fide, & ſumma Trinit. cap. 1.*

Iudicij diem Chriſtus nouit non ex natura humanitatis, ſed per poteſtatem diuinitatis; ideoque dicitur non ſcire. *Gregorius I. lib.8. ep.42.*

Iudicij Vniuerſalis dies determinata non prædicenda, ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ reſeruatæ Papæ. *Concil. Lateran. 5. ſeſſ. 11. conſtit. 1.* Vide, *Futura.*

Iuo.

S. Iuo Presbyter canonizatur. *Clemens VI. conſtit. 4. Ad ſpiritualis.*

Iumentum.

Iumento damnificante agrum alterius, tenetur dominus ad reſtitutionem. *De iniurijs, & damno dato cap. Si laſerit. & cap. fin.*

Iumento occidente aliud ex incuria domini, hic tenetur ad reſtitutionem. *ibid. cap. Si bos, & cap. fin.*

Vide, *Animal.* Vide, *Beſtia.*

Cum

Cum iumento habens rem mulier. Vide, *ibid.*

Iuramentum quid, quale, & quotuplex.

Iuramentum per Deum, & per Euangelium, idem est. 22. *qu.* 1. *cap. Si aliqua.*
Iuramentum, vt sit licitum, includere debet veritatem, iudicium, & iustitiam. 22. *q.* 1. *cap. Animaduertendum.*
Iuramentum datur per contactum Euangelij. 35. *qu.* 6. *cap. De parentela. cap. Illud Sacramentum, & cap. Episcopus.*
Iuramentum aliud est veritatis, aliud calumniæ, aliud fidelitatis, aliud ad litem: Vide omnia infra in suis locis.
Iuramentum non est passim faciendum. *Concil. Turonen.* 3. *c.* 43.
Iurans per capillum, aut caput Dei, vt blasphemus est puniendus. *Post epist.* 4. *Pij I.* & si est clericus deponitur. 22. *qu.* 1. *cap. Clericum. cap. Si quis per capillum.* laicus excommunicetur. *ibid.*
Iuramentum per falsos Deos, non est iuramentum. *Lib.* 5. *const. Apost. c.* 10. *&* 11. 22. *qu.* 1. *cap. Et iurabant.*

Iuramentum quando est licitum, & quando non.

Iuramentum, vt sit licitum, debet includere veritatem, iudicium, & iustitiam. 22. *q.* 2. *cap. Animaduertendum.*
Iuramentum in necessarijs est licitum. 22. *q.* 1. *cap. Omne. cap. Vt voverit. cap. Tumulum. cap. Si peccatum esset. De iure iur. cap. Etsi Christus. Concil. Senon. c.* 17.
Iuramentum pro fœdere pacis, est licitum. 22. *qu.* 1. *cap. Omne.*
Iuramentum pro veritate dicenda, est licitum. *Concil. Constantiense in constit. Martini V. circa medium.*
Iurare non est malum, nec bonum, nisi ex occasione. 22. *qu.* 1. *cap. Non est contra, cap. Ita ergo. Concil. Senon. c.* 17.
Iuramenta facta pro confirmatione humanorum contractuum, sunt licita. *Concil. Constantiense contra art.* 43 *Vvicleff.*
Iuramentum non prohibetur in necessitate, sed periurium. 22. *qu.* 1. *cap. Non est, & cap. Si peccatum.*
Iurare non præcipitur, sed permittitur. 22. *qu.* 1. *cap. Considera.*
Iuramentum est permissum, etiam Religiosis. *De iure iur. cap. Etsi Christus:* Sed illi, & clerici non possunt iurare sine licentia Prælati sui. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De iuram. calum. c.* 1.

Iuramentum per creaturas est illicitum. *ibid.*
Iuramentum per idola, vel per aliquod Dei membrum (quia ea non habet) est illicitum. si laicus id faciat, excommunicatur. si clericus, deponitur. 22. *quæst.* 1. *cap. Si quis per capillum.*
Iuramentum fieri non potest per aliquod instrumentum, vt gladium, vel aliud, sed per Euangelium. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.* 67.
Iuramenta illicita non fiant à Capitulis Ecclesiarum. *Concil. Mogunt.* 4 *c.* 87.
Iuramentum de veritate dicenda. Vide, *Interrogatus.*
Iuramentum violari non potest, & pœnitentia. *Concil. Tolet.* 8. *c.* 2. 22. *quæst.* 1. *cap. Necesse est.* Vide, *Alia de iuramentis.*
Iuramentum pro purificatione infamiæ, pro alio, in causa est licitum. *Concil. Constantiense in constit. Martini V.*
Iuramentum fieri non debet sine necessitate. *Concil. Colon.* 2. *par.* 3. *c.* 19.
Iuramentum exigens sine necessitate, eidem pœnæ subiacet, quibus iurans. *Concil. Colon.* 2. *par.* 13. *c.* 13.
Iuramenta non exigantur passim in iudicijs Ecclesiasticis. *ibid.*

Iurare falsum, & Periurus.

Iuramentum falsum, est grauissimum peccatum. 22. *qu.* 1. *cap. In nouo. cap. Habemus. & cap. Si peccatum.*
Nulli licet iurare falsum. *ibid. cap. Habemus.*
Iurans falsum, putans esse verum, non est periurus. 22. *qu.* 2. *cap. Homines. cap. Is autem, & cap. Beatus Paulus.*
Iuramentum non seruans est periurus. beneficio priuatur. *De iure iuran. cap. Debitores.*
Iurans facere, quod non intendit, periurus est. 22. *qu.* 2. *cap.* 1.
Iurans defendere Ecclesiam, si requisitus non facit, est periurus. *De iure iuran. c. Breui.*
Iurans falsum, quocumque modo, est periurus. 22. *qu.* 5. *cap. Ecce duo.*
Iuramentum falsum pro quauis causa, etiam pro vita tuenda, est illicitum. *Martin. V. in const. post Concil. Constant.*
Iurare paratus contra conscientiam, est periurus. 22. *quæst.* 5. *cap. Qui peierare.*
Iuramentum factum contra Ecclesiæ vtilitatem, est periurium. *De iure iur. cap. Sicut nostis.*
Iurans falsum, puniendus est, & quomodo. *Post epist.* 4. *Pij I. Concil. Tolet.* 4. *c.* 75. 22. *qu.* 5. *cap. Qui periurat.* Et si pœnitentiam non faciat, est excommunicandus. 22. *qu.* 1. *c. fin.* Pœnitentia erat, vt per se-

ptem annos ieiunet in pane, & aqua. *Post ep. 3. Fabiani.*

Etiam si intuitu domini sui, id faceret, sic puniendus erat. *Post ep. 4. Pÿ I. 22. qu. 5. & Qui compulsus.*

Iurans falsum, fit infamis. *Post epist. 3. Fabiani.*

Inducens ad iurandum falsum, est infamis. *22. qu. 5. cap. Si quis conuictus.*

Vide, *Periurus*. Vide, *Periurare*.

Iuramentum, quando non tenet.

Iuramentum de malo faciendo, non tenet. *Post ep. 2. Sotheris Papæ.*

Iuramentum de tacenda veritate non tenet, sed relaxandum est. *De accusationib. cap. Olim.*

Iuramentum de illicitis, non tenet. *Concil. Tolet. 8. c. 2. 22. quæst. 4. cap. Si publicis. cap. Est etiam, cap. Si aliquis, cap. Quod Dauid. cap. Iurauit. cap. In multis, cap. Vnusquisque. cap. Non peierabis, cap. Non est obseruandum, cap. Forte, cap. Actione quarta, cap. Si quis prauentus. cap. Inter cætera, & cap. Mulier.*

Puella iurante sine patris consensu, si hic contradicit, iuramentum non tenet. *Post Concil. Elibert.*

Iurans illicitum, scienter, non tenetur obseruare; sed nec eget absolutione. *De iure iur. cap. Quanto.*

Iuramentum de illicito non implere, tolerabilius est, quam implere. *22. qu. 4. cap. Vnusquisque. Concil. Colon. 2. par. 3. c. 19. Concil. Mogunt. 4. c. 67.*

Iuramentum factum cum conditione, non obligat, nisi impleta conditione. *De iure iur. cap. Peruenit il 2.*

Iuramentum Monachi abiurantis claustrum, non tenet. *De iure iur. cap. Sicut ex literis.*

Iuramentum de stando mandato, non obligat, si præcipitur contra illud. *ibid. cap. Veniens. & c. Quint. uallis.*

Iuramentum præiudicans iuri superioris, non valet. *ibid. cap. Venientes.*

Iuramentum contrarium iuri non tenet. *ibid. Ad nostram il 2.*

Coniuges in iracundia iurantes se inuicem non petituros, non tenentur obseruare iuramentum. *ibid. cap. Tua nos.*

Iuramentum contra vtilitatem Ecclesiæ, non tenet. *ibid. cap. Sicut nostris. Concil. Later. 3. c. 16. Gregor. XIII. const. 93. Inter Apostolicas.* Quomodo tales puniendi, *ibid.*

Idem de facientibus iuramenta damnosa, & contra libertatem Ecclesiæ, & pœnæ. *ibid.*

Iurans stare statutis editis, non tenetur ad edenda. *De iure iur. cap. Clericus qui.*

Iuramentum generale, non extenditur ad illicita. *De homicidio volunt. cap. Cum iuramento.*

Iurans de non repetendo damna, non ligatur. *De iniurÿs, & damno &c. cap. In nostra.*

Iuramentum de non manifestando superioribus statum Ecclesiæ, non tenet. *De offic. Ordinarij in 6. cap. Quia plerique.*

Iurantes obedientiam, fidelitatem, &c. iuxta consuetudines, non tenentur ad illicita, vel impossibilia. *De iure iurand. in 6. cap. 1.*

Iuramentum contra bonos mores, non obligat. *De regulis iuris in 6. reg. 58.*

Iurans non testificari contra aliquem, non tenetur stare iuratis. *De testibus cap. Constitutis.*

Iurans contraria rationi, non tenetur attendere. *De iure iur. cap. Cum quidam. §. Illi verò.*

Iurans ducere aliquam in vxorem, cum qua prius est fornicatus, non tenetur attendere, si ipsa post euadat fornicaria, vel accidat aliud impedimentum, quod est contrarium legi desponsationis, vt si fiat leprosa, vel paralytica, vel deformitatem notabilem habeat: si verò eam duxit, non potest dimittere. *De iure iur. cap. Quemadmodum.*

Iurans non accusare vmquam suam vxorem, non tenetur attendere, si hæc euadat hæretica. *ibid. §. Illud autem.*

Iurans non accusare vxorem adulteram, tutius est non teneri, accusare ad faciendum diuortium, sed potest eam denunciare ad pœnitentiam peragendam. *ibid. § Illud autem, in fine.*

Iuramentum factum monenti bellum iniustum, non tenet. *De iure iuran. cap. Sicut, & infra.*

Iuramentum factum de assensu cum aliquo, non tenet, si ille alius negligit, quod iurauit. *ibid.*

Iuramentum factum ab alienante bona Ecclesiæ, non tenet. *De iure iur. cap. Intellecto.*

Iuramentum de non repetendis vsuris, non tenet. *De vsuris cap. Tuas.*

Iuramentum relinquendi maritum, non tenet. *Concil. Later. 3. par. 50. c. 25.*

Iuramentum coactè factum à spoliato de non repetendo bona sua, non tenet; sed adhuc est necessaria Papæ absolutio. *Concil. Later. 3. in append. tit. De iuramentis c. 17.*

Iuramentum factum à Rege de non reuocandis alienationibus factis in præiudicium Regni, non tenet. *Honorius III. ex Cirone, de iure iurando c. 2.*

Iuramentum Prælati, de non repetendis bonis Ecclesiæ, est nullum. *De iure iuran. cap. Peruenit.*

Iurans illicitum, putans esse licitum, non tenetur obseruare. ibid. cap. Quanto.
Iurans non esse contra aliquem; potest in causa propria, & Ecclesiæ esse contra illum, ibid. cap. Petitio vestra.
Iurans se non dicturum testimonium, potest compelli ad dicendum. De Testibus cap. Intimauit.
Iuramentum factum de stando sub obedientia Papæ electi in schismate, non tenet si tollendum sit schisma per Concilium. Concil. Constanti. nsc ss.35. circa finem.

Iuramentum, quando tenet.

Iuramentum etiam factum in damnum proprium, dummodo non sit contra Dei legem, est seruandum. Concil Lateran. 3. in append. tit. De iuramentis c.1.
Iuramenta ab omnibus seruanda clericis, & monachis, &c. Concil. Later. 3. in append. tit. De iuram. c.3.
Iuramentum factum de aliquibus humana lege infirmatis, præstari debet, si non sint contra legem Dei. De iure iur. cap. Cum contingit.
Iurans coactè, se non repetiturum bona de quibus spoliatur, non tenetur obseruare. Sed adhuc indiget absolutione Papæ. Concil. Later. 3. vbi supra c.7.
Iuramentum secreti datum ab Inquisitore, vel Episcopo, cum manifestatur alicui causa hæresis, est seruandum. alias incurritur excommunicatio ipso facto. De heret. in 6. cap. fin.
Iurans soluere vsuras, tenetur implere. Sed postea debet repetere eas. De iure iuran. cap. Debitores. Concil. Lateran. 3. in append. tit. De vsuris c.4 & 6.
Iurans non repetere vsuram, potest repetere, nec officit iuramentum. De iure iur. cap. Ad nostram.
Iurans facere matrimonium cum aliqua, ob pacem, nisi adsit causa rationabilis non implendi, tenetur implere; secus è contra. Concil. Later. 3. in append. tit. De sponsalibus c.26.
Sed talis tunc monendus, & inducendus est ad contrahendum. ibid. c.33. & c. Requisiuit. De sponsalibus, & matrim. cap. Ex literis il 2.
Iurans contrahere cum aliqua, si vult religionem ingredi, prius tenetur contrahere, deinde ingrediatur. ibid. c. Commissum.
Iuramentum, etiam sibi præiudiciale, faciens tenetur seruare; sed si non vult petat absolui ab illo. Concil. Later. 3. in append. tit. De iuramentis c.1.
Iurans stare mandato Ecclesiæ, non potest appellare; vel si appellat, intra 40. dies tenetur arripere iter ad Papam, vt prosequatur. De appellat. & c. cap. Ad hæc il 2. & cap. Quæstioni. Concil. Later. 3. de appellat. c.29.
Iuramentum filiæ de non petendo aliud à patre, præter dotem, tenet. De pactis in 6. cap. Quamuis.
Iurans præsentanti augere pensionem, si contrarium iurat in manu instituentis, ad secundum iuramentum tenetur; sed est remouendus. De iure iuran. cap. Tua nos. Concil Later. 3. de iuramentis c.4.
Iuramentum vni debitum, si alteri fit, adhuc præstandum est, cui debetur. ibid cap. Ex te.
Iuramentum extortum à populis in bellis iustis, præstari debet; secus si iniusta sint bella. De iure iur. cap. Sicut nostris. Sed solui potest, & debet. ibid.
Iuramentum extortum per metum, si non sit contra salutem animæ, est implendum. De iure iur. cap. Si verò.
Vide, Census.

Iuramentum calumniæ, quando, & cui dandum.

Iuramentum calumniæ (id est, de non calumniando in lite) præstari debet in principio litis ab omnibus, sed non à clericis. De iuram calumniæ cap. 1. Sed aliquando etiam clerici debent iurare de calumnia. ibid. cap. Cæterum. Concil. Later. 3. in append. tit. De iuram. calumniæ c.1.
Iuramentum calumniæ, quando debet dari. De iuram. calum. in 6. cap. 1.
Iuramentum calumniæ, non dandum in causis spiritualibus. De iuram. calum. c. Literas.
Sed in 6. sub eodem tit. permittitur, vt etiam in his causis iuretur. cap. 1. §. fin. Concil. Londin. 1. c.25.
Iuramento calumniæ omisso, non annullatur processus. ibid. in 6. cap. 1. §. Propter.
Iurandum de calumnia, & veritate, etiam in causa appellationis. ibid. in 6. cap. In appellationis.
Iuramentum calumniæ potest à iudice exigi, quoties sibi videtur. ibid.
Dari potest in principio litis, in medio, & vltra. De iuram. calumniæ in 6. cap. 1.
Iuramentum calumniæ, potest per procuratorem fieri nomine principalis. De iuram. calum. cap. In pertractandis. Sed cum speciali mandato domini. ibid. in 6. cap. fin.
Iuramentum calumniæ præstari potest, etiam ab Vniuersitate, vel Oeconomo. ibid. c. Importantiam.
Item præstari potest à Sindico, vel Procuratore Vniuersitatis, vel Ecclesiæ. ibid. cap. Cum causam. Concil. Later. 3. in append. tit. De iuram. calum. c.3. & 4.

Iu-

ptem annos ieiunet in pane, & aqua, *Post ep.3. Fabiani*.

Etiam si intuitu domini sui, id faceret, sic puniendus erat. *Post ep. 4. Pij I. 22. qu. 5. c. Qui compulsus*.

Iurans falsum, fit infamis. *Post epist.3. Fabiani*.

Inducens ad iurandum falsum, est infamis. *22. qu. 5. cap. Si quis conuictus*.

Vide, *Periurus*. Vide, *Periurare*.

Iuramentum, quando non tenet.

Iuramentum de malo faciendo, non tenet. *Post ep. 2. Sotheris Papæ*.

Iuramentum de tacenda veritate non tenet, sed relaxandum est. *De accusationib. cap. Olim*.

Iuramentum de illicitis, non tenet. *Concil. Tolet. 8. c. 2. 22. quæst. 4. cap. Si publicis. cap. Est etiam, cap. Si aliquis, cap. Quod Dauid. cap. Iurauit. cap. In multis, cap. Vnusquisque. cap. Non peierabis, cap. Non est obseruandum, cap. Forte, cap. Actione quarta, cap. Si quis prauentus. cap. Inter cætera, & cap. Mulier*.

Puella iurante sine patris consensu, si hic contradicit, iuramentum non tenet. *Post Concil. Elibert.*

Iurans illicitum, scienter, non tenetur obseruare; sed nec eget absolutione. *De iure iur. cap. Quanto*.

Iuramentum de illicito non implere, tolerabilius est, quam implere. *22. qu. 4. cap. Vnusquisque. Concil. Colon. 2. par. 3. c. 19. Concil. Mogunt. 4. c. 67*.

Iuramentum factum cum conditione, non obligat, nisi impleta conditione. *De iure iur. cap. Peruenit il 2*.

Iuramentum Monachi abiurantis claustrum, non tenet. *De iure iur. cap. Sicut ex literis*.

Iuramentum de stando mandato, non obligat, si præcipitur contra illud. *ibid. cap. Veniens. & c. Quint uallis*.

Iuramentum præiudicans iuri superioris, non valet. *ibid. cap. Venientes*.

Iuramentum contrarium iuri non tenet. *ibid. Ad nostram il 2*.

Coniuges in iracundia iurantes se inuicem non petituros, non tenentur obseruare iuramentum. *ibid. cap. Tua nos*.

Iuramentum contra vtilitatem Ecclesiæ, non tenet. *ibid. cap. Sicut nostris. Concil. Later. 3. c. 16. Gregor. XIII. const. 93. Inter Apostolicas*, Quomodo tales puniendi, *ibid*.

Idem de facientibus iuramenta damnosa, & contra libertatem Ecclesiæ, & pœnæ. *ibid*.

Iurans stare statutis editis, non tenetur ad edenda. *De iure iur. cap. Clericus qui*.

Iuramentum generale, non extenditur ad illicita. *De homicidio volunt. cap. Cum iuramento*.

Iurans de non repetendo damna, non ligatur. *De iniurijs, & damno &c. cap. In nostra*.

Iuramentum de non manifestando superioribus statum Ecclesiæ, non tenet. *De offic. Ordinarij in 6. cap. Quia plerique*.

Iurantes obedientiam, fidelitatem, &c. iuxta consuetudines, non tenentur ad illicita, vel impossibilia. *De iure iurand. in 6. cap. 1*.

Iuramentum contra bonos mores, non obligat. *De regulis iuris in 6. reg. 58*.

Iurans non testificari contra aliquem, non tenetur stare iuratis. *De testibus cap. Constitutis*.

Iurans contraria rationi, non tenetur attendere. *De iure iur. cap. Cum quidam. §. Illi verò*.

Iurans ducere aliquam in vxorem, cum qua prius est fornicatus, non tenetur attendere, si ipsa post euadat fornicaria, vel accidat aliud impedimentum, quod est contrarium legi desponsationis, vt si fiat leprosa, vel paralytica, vel defoimitatem notabilem habeat: si verò eam duxit, non potest dimittere. *De iure iur. cap. Quemadmodum*.

Iurans non accusare vnquam suam vxorem, non tenetur attendere, si hæc euadat hæretica. *ibid. §. Illud autem*.

Iurans non accusare vxorem adulteram, tutius est non teneri, accusare ad faciendum diuortium, sed potest eam denunciare ad pœnitentiam peragendam. *ibid. § Illud autem, in fine*.

Iuramentum factum monenti bellum iniustum, non tenet. *De iure iuran. cap. Sicut, & infra*.

Iuramentum factum de assensu cum aliquo, non tenet, si ille alius negligit, quod iurabit. *ibid*.

Iuramentum factum ab alienante bona Ecclesiæ, non tenet. *De iure iur. cap. Intellecto*.

Iuramentum de non repetendis vsuris, non tenet. *De vsuris cap. Tuas*.

Iuramentum relinquendi maritum, non tenet. *Concil. Later. 3. par. 50. c. 25*.

Iuramentum coactè factum à spoliato de non repetendo bona sua, non tenet; sed adhuc est necessaria Papæ absolutio. *Concil. Later. 3. in append. tit. De iuramentis c. 17*.

Iuramentum factum à Rege de non reuocandis alienationibus factis in præiudicium Regni, non tenet. *Honorius III. ex Cirone, de iure iurando c. 2*.

Iuramentum Prælati, de non repetendis bonis Ecclesiæ, est nullum. *De iure iuran. cap. Peruenit*.

Iurans illicitum, putans esse licitum, non tenetur obseruare. ibid. cap. Quanto.

Iurans non esse contra aliquem; potest in causa propria, & Ecclesia esse contra illum. ibid. cap. Petitio vestra.

Iurans se non dicturum testimonium, potest compelli ad dicendum. De Testibus cap. Intimauit.

Iuramentum factum de stando sub obedientia Papæ electi in schismate, non tenet si tollendum sit schisma per Concilium. Concil. Constantiensis s. 35. circa finem.

Iuramentum, quando tenet.

Iuramentum etiam factum in damnum proprium, dummodo non sit contra Dei legem, est seruandum. Concil Lateran. 3. in append. tit. De iuramentis c. 1.

Iuramenta ab omnibus seruanda clericis, & monachis, &c. Concil. Later. 3. In append. tit. De iuram. c. 3.

Iuramentum factum de aliquibus humana lege infirmatis, præstari debet, si non sint contra legem Dei. De iure iur. cap. Cum contingat.

Iurans coactè, se non repetiturum bona de quibus spoliatur, non tenetur obseruare. Sed adhuc indiget absolutione Papæ. Concil. Later. 3. vbi supra c. 7.

Iuramentum secreti datum ab Inquisitore, vel Episcopo, cum manifestatur alicui causa hæresis, est seruandum, alias incurritur excommunicatio ipso facto. De hæret. in 6. cap. fin.

Iurans soluere vsuras, tenetur implere. Sed postea debet repetere eas. De iure iuran. cap. Debitores. Concil. Lateran. 3. in append. tit. De vsuris c. 4 & 6.

Iurans non repetere vsuram, potest repetere, nec officit iuramentum. De iure iur. cap. Ad nostram.

Iurans facere matrimonium cum aliqua, ob pacem, nisi adsit causa rationabilis non implendi, tenetur implere; secus è contra. Concil. Later. 3. in append. tit. De sponsalibus c. 26.

Sed talis tunc monendus, & inducendus est ad contrahendum. ibid. c. 33. & c. Requisiuit. De sponsalibus, & matrim. cap. Ex literis il 2.

Iurans contrahere cum aliqua, si vult religionem ingredi, prius tenetur contrahere, deinde ingrediatur. ibid. c. Commissum.

Iuramentum, etiam sibi præiudiciale, faciens tenetur seruare; sed si non vult petat absolui ab illo. Concil. Later. 3. in append. tit. De iuramentis c. 1.

Iurans stare mandato Ecclesiæ, non potest appellare; vel si appellat, intra 40. dies tenetur arripere iter ad Papam, vt prosequatur. De appellat. &c. cap. Ad hæc il 2. & cap. Quæstioni. Concil. Later. 3. de appellat. c. 29.

Iuramentum filiæ de non petendo aliud à patre, præter dotem, tenet. De pactis in 6. cap. Quamuis.

Iurans præsentanti augere pensionem, si contrarium iurat in manu instituentis, ad secundum iuramentum tenetur; sed est remouendus. De iure iuran. cap. Tua nos. Concil Later. 3. de iuramentis c. 4.

Iuramentum vni debitum, si alteri fit, adhuc præstandum est, cui debetur. ibid. cap. Ex te.

Iuramentum extortum à populis in bellis iustis, præstari debet; secus si iniusta sint bella. De iure iur. cap. Sicut nostris. Sed solui potest, & debet. ibid.

Iuramentum extortum per metum, si non sit contra salutem animæ, est implendum. De iure iur. cap. Si verò.

Vide, Census.

Iuramentum calumniæ, quando, & cui dandum.

Iuramentum calumniæ (id est, de non calumniando in lite) præstari debet in principio litis ab omnibus, sed non à clericis. De iuram. calumniæ cap. 1. Sed aliquando etiam clerici debent iurare de calumnia. ibid. cap. Cæterum. Concil. Later. 3. in append. tit. De iuram. calumniæ c. 1.

Iuramentum calumniæ, quando debet dari. De iuram. calum. in 6. cap. 1.

Iuramentum calumniæ, non dandum in causis spiritualibus. De iuram. calum. c. Literas.

Sed in 6. sub eodem tit. permittitur, vt etiam in his causis iuretur. cap. 1. §. fin. Concil. Londin. 1. c. 25.

Iuramento calumniæ omisso, non annullatur processus. ibid. in 6. cap. 1. §. Propter.

Iurandum de calumnia, & veritate, etiam in causa appellationis. ibid. in 6. cap. In appellationis.

Iuramentum calumniæ potest à iudice exigi, quoties sibi videtur. ibid.

Dari potest in principio litis, in medio, & vltra. De iuram. calumniæ in 6. cap. 1.

Iuramentum calumniæ, potest per procuratorem fieri nomine principalis. De iuram. calum. cap. In pertractandis. Sed cum speciali mandato domini. ibid. in 6. cap. fin.

Iuramentum calumniæ præstari potest, etiam ab Vniuersitate, vel Oeconomo. ibid. c. Importantiam.

Item præstari potest à Sindico, vel Procuratore Vniuersitatis, vel Ecclesiæ. ibid. cap. Cum causam. Concil. Later. 3. in append. tit. De iuram. calum. c. 3. & 4.

Iu-

Iuramentum calumniæ recusans, si est actor, cadit ab actione; si reus habetur, pro confesso. *De iuram. calumnia cap. fin.*

Iuramentum calumniæ dari debet debitori neganti. *De fideiussoribus cap. Constitutus.*

Iuramentum calumniæ dari non potest in causis decimarum. *Concil. Later. 3. in append. tit. De iuram. calumnia c.2.*

Non semper petendum iuramentum calumniæ, sed inspecta qualitate personarum. *Concil. Later. ibid. c.3.*

Potest ab vtraque parte exigi. *ibid. c.5.*

A religiosis per Oeconomum præstari potest. *ibid. c.4.*

Clericis, quando potest dari. Vide, *in seq. tit.*

Iuramentum, cui dari potest, & cui non.

Iuramentum dari potest cuilibet, siue particulari personæ, siue Vniuersitati, mediante Oeconomo, vel Procuratore, siue Ecclesiæ, siue Ciuitatis. *De iuram. calum. cap. In pertractandis, cap. Importantiam, & c. Cum causam.*

Etiam clericis dari potest iuramentum calumniæ, aliquando. *ibid. cap. Cæterum.*

Iuramentum ab Episcopo non exigendum. *Cornelius ep.2. 2. quæst.5. cap. Sacramentum. & cap. Nos Sacramentum.* Sed hoc intelligitur de iuramento dando, vt datur à laicis.

Etiam Episcopo dari potest iuramentum calumniæ, si vult litigare. *De iure cal. c. Cum in causa.* Sed Euangelia illi ostenduntur tantum, absque tactu. *ibid.*

Iurare debent suspecti de hæresi, de relinquenda, &c. Vide, *Conuenticula, in fine.*

Iurare non tenetur Actor, si plenè probauit. *De probat. cap. Sicut consuetudo.*

A quocumque litigante potest iudex exigere iuramentum circa aliquod, si aliæ deficiant probationes. *De iure iuran. cap. Ex literis.*

Iuramentum parti debitum à Iudice, non potest recusari, sed datum à parte potest. *ibid cap. fin.*

Iuramentum de dicenda veritate in causis hæresis, potest ab Inquisitoribus dari omnibus, etiam clericis. *De accusat. cap. Qualiter.*

Iuramentum dari non potest, si præsumptio stat pro reo, sed consideratio habeatur de persona. *De Testibus in 6. cap. fin.*

Iuramentum non est dandum testi falso, periuro, &c. ad se purgandum. *De purgat. Canonica cap.1.*

Iuramentum reo dandum est, quando actor deficit in probatione, nisi pensatis circumstantijs, Iudex putet dandum actori. *De iure iur. cap. fin. §. Sanè.*

Iuramentum in iudicio, dari non potest vtrique parti. dans excommunicatur. *Concil. Valent.22. c.11.*

Iuramentum dandum non est pueris ante annum 14. *Post Concil. Elibertinum. 22.q.5. cap. Pueri. & cap. Paruuli.*

Iuramentum à clerico, non potest exigere laicus. *22. qu.5. cap. Nullus ex Ecclesiastico.*

Iuramentum à sacerdote non exigatur. *2. qu. 5. cap. Sacramentum. cap. Nos Sanctorum. & cap. Nos Sacramentum.*

Iuramentum exigens ab eo, quem nescit iurare falsum, non peccat. *22. quæst.5. cap. Qui exigit.*

Iuramentum à ieiuno faciendum est. *22.q.5. cap. Honestum.*

Iurare non possunt clerici, sine licentia sui Prælati. *Concil. Later. 3. in append. tit. De iuram. calum. c.1.*

Iuramentum fidelitatis.

Iuramentum fidelitatis factum erga Principes, ab omnibus obseruandum. *Concil. Tolet.4. c.75. & Tolet.16. cap.9. 22. qu.5. cap. De forma. cap. Si quis laicus.*

Iuramentum fidelitatis in Principe, violatur, non solum si iurantes, cum iudicant, sed etiam si alijs dant motiua ad iudicandum, id est, ad priuandum. *Concil. Tolet.15.*

Iuramentum fidelitatis in Reges, &c. à Papa absolui potest. *15. quæst. 6. cap. Alius item.* Vide, *Papa.*

Iuramentum fidelitatis præuaricans, per totam vitam remanere debet excommunicatus. *Concil. Tolet. 4. c. 75. & Tolet.16. c.9.* & aliæ pœnæ. *22. quæst.5. cap. Si quis laicus.* Omni honore priuandi sunt, siue clerici sint, siue monachi. *Concil. Tolet.10. c.2.*

Iuramentum fidelitatis, non tenentur clerici præstare laicis, si nihil temporale ab eis habent. *De iure iur. cap. Nimis de iure. Concil. Claramont. c.17.*

Iuramentum fidelitatis tenentur præstare Principes Christiani Romanæ Ecclesiæ. *Clement. de iure iur. cap. vn.* Forma talis iuramenti. *ibid.* Multa iurant præstanda. *ibid.*

Idem iuramentum tenetur emittere Imperator erga Papam. *ibid.* Vide, *Papa.*

Iuramentum hoc, quod dare tenetur Imperator, & alij Principes erga Papam, emitti potest in manu alterius destinati à Papa. *Clement. ibid.*

Iuramentum replicare non tenetur successori vassallus, qui Papæ iurauit. *De iure iur. cap. Veritatis.*

Iura-

Iuramentum, quod tenentur facere Episcopi circa Papæ fidelitatem, ac subiectionem, & circa visitationem liminum Apostolorum. *De iure iur. cap. Ego N.* Vide, *Episcopi erga Papam*.

Iuramentum de stando sub obedientia Papæ electi in schismate, non tenet, si per Concilium tollendum sit schisma. *Concil. Constantien. sess. 35. circa fin.*

Iuramentorum absolutio, & relaxatio.

Iuramenta per vim facta, vel illicitè, quando absoluenda per Papam. 15. *qu. 6. cap. Authoritatem. Greg. VII. lib. 7. ep. 13. Concil. Later. 3. tit. De iuramentis in appendice c. 7.*

Iuramentum fidelitatis in Reges, &c. à Papa potest absolui. 15. *qu. 6. cap. Aluis item.*

Iurans illicitum, scienter, non indiget absolutione à iuramento, nec tenetur obseruare. *De iure iur. cap. Quanto.*

Iurans per metum, absoluitur, & non semper punitur. *ibid. cap. Verum.*

Iuramenta de illicitis, & turpibus agendis, sunt relaxanda. *De iure iur. cap. 1.*

Iuramentum excommunicati de stando mandatis Ecclesiæ, non est absolutio. *De iniurijs, & damno dato, cap. Quòd in dubijs.*

Iuramentum extortum in bello à populis, debet relaxari, si bellum est iniustum. *De iure iur. cap. Sicut.*

Iurans de soluendo nouo censu pro Ecclesia, absolui debet. *De censib. cap. Significauit.*

Iuramentum extortum per metum, quando à Papa absoluitur. *De iure iur. cap. Si verò.*

Iuramentum de tacenda veritate, est relaxandum. *De accusat. cap. Olim.*

Spoliatus iurans non repetere bona, non tenetur attendere, sed adhuc indiget Papæ absolutione. *Concil. Later. 3. in append. tit. De iuramentis c. 7.*

Iurans falsum in damnum alicuius, non absoluitur, nisi ab Episcopo, & in casu mortis ab alio, cum obligatione comparendi coram Episcopo, si viuit. *Concil. Londin. 1. c. 7.*

Iuramentorum absolutio, non potest dari à Sacra Pœnitentiaria, nisi ad effectum agendi tantum. *Pius IV. constitut. 53. In sublimi.*

Alia de iuramentis.

Iuramentum dari non potest in die Dominico, & festis. *De ferijs cap. 1. 22. quæst. 5. cap. Decreuit.*

Iurans falsum, scienter, potest excommunicari. *Concil. Eboracense 1.*

Iurans malè, pœnitere debet. 22. *qu. 2. cap. Necesse est. & cap. Non periurabis. De iure iur. cap. Cum quidam. §. Illi verò.* Per vnum annum ab Eucharistia abstineat, & pœnitentiam faciat. 22. *qu. 4. cap. Qui Sacramento.*

Iurans per metum, si non attendit, non peccat mortaliter. *De iure iur. cap. Verum in ea.*

Iuramento potest infamatus se purgare. *De purgat. canonica cap. 1.*

Iuramenti exceptio, quandò potest admitti. Vide, *Exceptio.*

Iuramentorum obseruandorum causæ, à iudice Ecclesiastico sunt iudicandæ. *De foro compet. in 6. cap. fin. De iure iur. in 6. cap. Licet.*

Iurisdictio.

Iurisdictio exerceri potest ab Episcopo in suo territorio tantum. *Concil. Paris. 3. c. 1.* Non extenditur extra illud. *De constitut. in 6. cap. fin. Clement. de foro compet. c. vn.* Ab expulso tantum contra expulsores, potest exerceri extra. *ibid.* & quomodo. Vide, *Episcopi iurisdictio.*

Iurisdictio Episcopi, à nullo est violanda. *Gregorius I. lib. 9. ex regest. ep. 32.* Vide, *Episcopi iurisdictio.*

Iurisdictio Episcopi excommunicati, non deuoluitur ad Metropolitanum. *De supplenda neglig. cap. 1.*

Iurisdictio non potest locari ab aliquo Ecclesiastico. *Concil. Trident. sess. 25. de refor. c. 11.* Vide, *Ecclesiastica iurisdictio.*

Iurisdictio Episcopalis non potest emi, aut vendi: Emens priuatur officio; Episcopus verò vendens, potestate conferendi hoc officium. *Ne Prælati, &c. cap. 1. & cap. Quoniam. Concil. Colon. 3. tit. De officiorum, &c. c. 3.* Vide, *Ecclesiastica iurisdictio.*

Iurisdictio delegata expirat per mortem delegantis re integra. secus si non sit res integra, id est, si cœpit citare, &c. Vide, *Delegatio*, Vide, *Delegatus, &c.*

Iurisdictio non potest prorogari per Procuratorem, non habentem mandatum. *De off. Iud. deleg. cap. Cum olim.*

Iurisdictio delegata ad personas non expressas in rescripto non potest prorogari, etiam de partium consensu. *ibid. c. Per G.*

Iurisdictio delegata tribus, aut pluribus, per mortem vnius expirat. *ibid. cap. Vno delegatorum*.

Iurisdictionis causa cum agitatur, nullus debet attentare in præiudicium eius, qui negat. *De maiorit. & obed. cap. Inter quatuor*.

Iurisdictio Ecclesiastica committi non potest laicis, aut leuibus clericis, sed probatis. *Concil. Colon.* 3. *tit.* De *officiorum, &c. c.* 2.

Iurisdictio Ecclesiastica non concedenda pro pretio. Vide, *Episcopi iurisdictio*; *in fine*.

Vide, *Delegatio*. Vide, *Delegatus*. Vide, *Iudex*. Vide, *Episcopi iurisdictio*. Vide, *Ecclesiastica iurisdictio*.

Iurisdictio aliquorum Iudicum in Vrbe Roma, &c.

Iurisdictio Camerarij Sanctæ Romanæ Ecclesiæ contra Piratas, contra ferentes arma Saracenis, & contra imponentes noua Pedagia. *Vrbanus V. constitut.* 1. *Apostolatus*.

Iurisdictio, quæ dari solet Legatis in statu Ecclesiæ. *Innocentius VI. const.* 1. *Cum onus*.

Iurisdictio omnium Collegiorum, & Consulum artium in Vrbe, confirmatur, & ab authoritate Gubernatoris, & aliorum Iudicum eximitur. *Gregor. XIII. constit.* 61. *Vrbem, in capite seq.*

Vide, *Consules*. Vide, *Artes*.

Ius Patronatus.

Ius patronatus acquiritur, per fundationem Ecclesiæ. De *iure patronatus cap. Nobis fuit*.

Ius Patronatus alicuius Vniuersitatis, transit cum illa, nisi excipiatur. De *iure patron. cap. Ex literis*.

Cum ius patronatus transit ad exemptos, non læduntur Episcopalia. *ibid. cap. Cum sæculum*.

Ius patronatus non potest vendi, & irritus est contractus. *De iure patronat. cap.* De *iure*. *Concil. Later.* 3. *in append. tit.* De *iure patron. c.* 16. *&* 17. Quia spirituale est.

Ius patronatus emens, vt præsentet aliquem ex suis, debet eo priuari. *ibid. cap. Quia clerici*.

Ius patronatus debet per Episcopum defendi illæsum Patronis. *Concil. Later.* 3. *vbi supra c.* 2.

Ius patronatus non potest à patrono alienari. *ibid. cap. Præterea*.

Neque potest pro eo aliquid exigere, nisi in fundatione sit expressum. *ibid.*

Ius patronatus non vacans, non potest promitti. *De concess. præbendæ cap. Constitutus*. *cap. Ex tenore, & cap. Cum dilecta*.

Ius patronatus intelligitur dari monasterio, si Episcopo dante Ecclesiam, patronus dari consentit. De *donationib. cap. Pastoralis*.

Ius patronatus, quilibet potest fundare, si cappellam, vel Ecclesiam, dotet de suis bonis. tamen in fundatione, institutio reseruanda est Episcopo. *Concil. Trident. sess.* 14. *de refor. c.* 12.

Ius patronatus tolli non potest. *ibid. de refor. c.* 9.

Ius patronatus ostendi debet per instrumentum factum per multos præsentes; vel per longum tempus, quod excedit memoriam hominum. *ibid. c.* 9.

Iura patronatus, quæ prætendunt Vniuersitates, maiori indagine sunt inquirenda; nec iuuat immemorabilis probatio, nisi præsentationes continuatæ per 50. annos exhibeantur: & hæc ex authenticis scripturis, sunt probanda. *ibid. c.* 9.

Ius patronatus non potest beneficio vniri, & nulla est vnio. Vide, *Beneficium*.

Iuris patronatus causa spectat ad forum Ecclesiæ. De *iudicijs cap. Quanto*. *Concil. Later.* 3. *in append tit.* De *iure patron. Secundò c.* 4.

Iuris patronatus lis, si non terminetur intra sex menses (pro Ecclesiasticis, & quatuor pro laicis) Episcopus prouidet sine præsentatione, citra præiudicium litigantium. De *iure patron. cap. Eam te, & cap. Cum propter*.

Iuris patronatus donatio facta Ecclesiæ à laico, etiam absque consensu Episcopi, tenet; sed non derogat iuri Episcopi. De *iure patron. in* 6. *cap. vn.*

Iuris patronus, quando debet præsentare. Vide, *Patronus*.

Ius patronatus præsentandi ad Regimen Monasterij, ad Præposituram, &c. similia, laico non potest competere; neque Papa id concedit, nisi vrgentissima de causa. *Innoc. VIII. const.* 5. *cap. Cum ab Apostolica*.

Ius patronatus, vel ius præsentandi ad beneficia, ob augmentum fructuum, non potest concedi à summo Pœnitentiario Romæ. *Pius IV. constit.* 53. *In sublimi*.

Iuris patronatus laicorum literæ Apostolicæ non possunt expediri, nisi exprimatur, quod tanto tempore vacauit, & deuolutum est ad Sedem Apostolicam; vel quod tempus ad præsentandum præfixum lapsum est; vel quod patroni consensus accedit. *Vrbanus VIII. constitut.* 6. *Sanctissimus c.* 42.

Si

Si iuri patronatui derogandum fit, fiat dispositiuè, & determinatè, non autem conditionaliter, alioquin non censetur derogatum. *ibid.*

Ius patronatus potest trasferri ad aliam Ecclesiam, si prima sit diruta. Vide, *Benefic. translat.* Vide, *Ecclesia.* Vide, *Parochia.*

Ius patronatus quando potest supprimi. Vide, *Canonici quo ad præbendam.*

Ius patronatus habens, auferre non potest Ecclesiam canonicè collatam. Vide, *Patronus. Concil. Later. 3. tit. De iure patron. c. 7.*

Ius patronatus vsurpans, per Episcopum expellendus, & priuandus officio, & beneficio, & si non desistit anathemate percellatur. *Concil. Later. 3. par. 50. cap. 33. & tit. De Iure patron. c. 14.*

Iuris patronis non consentientibus intra tres menses, Episcopus ordinat Ecclesiam. *Concil. Later. 3. c. 17.*

Si patroni plures præsentant, melior est eligendus. *ibid.*

Ius patronatus non potest à laico dari domui Religiosæ, absque Episcopi consensu. *Concil. Later. 3. in append. tit. De iure patron. c. 6.*

Iuris patronis litigantibus, Episcopus prouideat de persona, & hæc postea ab eo, qui vincit, præsentetur. *ibid. c. 12.*

Iuris patronatus inuaso, interdicenda est Ecclesia. *ibid. c. 14.*

Iuris patronatu beneficium dari non potest ab Episcopo, sine patroni consensu. *ibid. c. 22.*

Sed est necessarius Patroni consensus, saltem sequens. *ibid. c. 23.*

Iuris patroni debent præsentare, vacante Ecclesia, *ibid. c. 24.*

Vide, *Beneficiorum creatio.* Vide, *Benefic. à quo conferenda.* Vide, *Canonici quo ad præbendam.* Vide, *Cappella.* Vide, *Donatio.* Vide, *Ecclesiæ à quo conferenda.* Vide, *Patronus.* Vide, *Præsentare.*

Ius ad aliqua.

Ius in re dicitur à iustè possidendo, & iustitia est iuris status. *De verborum significat. cap. Forus.*

Iure suo vtens nulli facit iniuriam. *De electione cap. Cum Ecclesia.*

Ius habens eligendi aliquem, non potest eligere seipsum. *De institutionibus cap. fin.*

Iuri alterius succedens, eo quo ille vti debet. *De regulis iuris in 6. reg. 46.*

Quę à iure exorbitant, non sunt ad consequentiam trahenda. *ibid. reg. 28.*

Iure disceptare, est iustè iudicare. *De verbor. significat. cap. Forus.*

Ius quæsitum non tollitur alicui per expeditionem commissionis in causa. *Vrbanus VIII. const. 6. c. 18.*

Iuri suo cedens non potest repetere, quæ cessit. *7. qu. 1. cap. Quam periculosum.*

Ius diuinum, ius humanum, Quiritum, publicum, priuatum, militare, &c. *Dist. 1 Per totam. Dist. 2. & 3.*

Iustitia.

Iustitia miseris compatitur. *Dist. 45. c. Vera.*

Iustitia non est exercenda per lucrum. *Gregorius I. lib. 1. ep. 2.*

Iustitiam vel gratiam à sancta sede per pacta, vel promissiones obtinens, est excommunicatus. *Extra, De senten. excommunic. cap. Excommunicamus.* Siue pro se, siue pro alio obtineat.

Item non reuelans, incurrit excommunic. *ibid.* Et à multis Pontificibus est confirmatum. Vide, *Sedes Apostolica.*

Iustitiam contra alium, à se ipso nullus potest facere in statu Ecclesiæ, sub pœna excommunicationis, inhabilitatis ad officia, priuationis, &c. *Alexander VI. const. 1. Inter.* Eius bona confiscanda. *Iulius II. const. 6. Cum homines.*

Iustitiam denegantes personis Ecclesiasticis tertio requisiti, sæculares, iurisdictionem amittunt, & est lex Imperialis. *Honorius III. ex Cirone de iudicijs cap. 2.*

Iustitia, id est, sanctitas. Vide, *infra.*

Iustus.

Iusti, ex consortio malorum, non pereunt. *Lib. 2. const. Apost. c. 14.*

Iusti tribulati in hac vita, mitius in alia iudicium patientur. *23. qu. 5. cap. Quid ergo Dist. 3. De pœnit. cap. 49. Si quis.*

Iusti flagellantur in hac vita, nè damnentur in alia. *23. qu. 5. cap. Quid ergo.*

Iustis eo magis sunt possibilia Dei præcepta, quia maiorem habent gratiam. *Concil. Mogunt. 4. c. 9.*

Iustorum opera bona à Deo habent origiginem. *Cœlestinus I. ep. 1. c. 8.* Vide, *Gratia.*

Iusti, licet perfectissimi, non eximuntur à iurisdictione superiorum. *Concil. Viennen. gener. Clem. de hæret. c. fin.* Vide, *Homo.* Vide, *Gratia.*

Iustus quantumcumque perfectus, non potest acquirere in hac vita impeccabilitatem. *Clement. ibid. Concil. Trident. sess. 6. cap. 11.*

Neque est exemptus à ieiunio alijsque Dei, & Ecclesiæ præceptis, ob vitæ perfectionem. *ibid. Clement. & Concil. Senon. c. 17.*

c. 17. Neque est exemptus à legibus humanis. *ibid.*

Neque est exemptus ab obseruantia mandatorum Dei. *Concil.Trid.sess. 6.cap.* 11.

Iustus non habet impossibilitatem ad seruanda Dei præcepta, sed cum Dei auxilio potest ea seruare. *ibid. & can.* 17. contrarium dicens, est hęreticus. *ibid.* Vide, *Præcepta*. Vide, *Deus*. Vide, *Auxilium*. Vide, *Adiutorium*. Vide, *Gratia*.

Iustus quantumuis sanctus in hac vita, cadit in peccata venialia, neque per hoc amittit statum iustitiæ. *Concil. Mileuit. c.* 7. *Concil. Afric. c.* 82. *& Concil. Trident. sess. 6. cap.* 11. *& can.* 23.

Iustus non peccat venialiter in omni opere bono. *ibid. c.* 11. *Leò X. const.*40.*Exurge*.

Iustorum bona opera antecedit virtus Christi, comitatur, & subsequitur. *Concil. Trident. sess. 6. cap.* 16. Vide, *Adiutorium*. Vide, *Auxilium*. Vide, *Deus*. Vide, *Gratia*. Vide, *Opera*.

Iustorum opera bona sunt meritoria vitæ æternæ. *ibid. cap.* 16. *Trident.*

Iusti benè operando, expectare debent retributionem à Deo per eius misericordiam, & Christi meritum, si vsque in finem in gratia perseuerant. *Concil. Trid. sess. 6. can.* 26. *&* 32.

Iustus iustificari dicitur Dei iustitia, quia à Deo eam habet. est tamen sibi propria, quia per eam iustificatur. *Concil.Trident. sess. 6.cap.* 16.

Iustus benè operans intuitu æternæ mercedis, non peccat. *sess. 6. can.* 31.

Iustus est membrum viuum Christi. *Concil. Trid. sess. 6. can.* 32.

Iusti hominis opera, non solum sunt Dei dona, sed merita ipsius iusti. *ibid. can.* 32. Vide, *Opera*. Vide, *Homo*. Vide, *Liberum arbitrium*.

Iusti veraciter etiam pro se recitant illud, *Dimitte nobis debita nostra*. *Concil. Mileuit. c.* 7. *& Concil. Afric. c.* 82. *&* 83.

Iustus per bona opera meretur augmentum gratiæ, vitam æternam, eius consecutionem, & gloriæ augumentum, si moritur in gratia. *ibid. can.* 32. Vide, *Gratia*.

Iustus fit homo, gratia per Christum, id est, sibi data ex Christi merito. *Concil. Mogunt. 4. c.* 7.

Iustorum opera æstimanda sunt, secundum gratiam, quam in eis infert Christus. *Concil. Mogunt.* 4. *c.* 8.

Iustorum opera sunt effectus gratiæ Dei, mouente Spiritu sancto, *ibid. c.* 8.

Vide, *Iustificatus*. Vide, *Gratia*.

Iustificatio.

Iustificatio animæ, non fit per fidem, sed per Christum. *Concil. Senon. c.* 17.

Neque fit per vim naturæ, aut legis. *Concil. Trid. sess. 6. cap. & can.* 1.

Iustificatio non fit per opera bona. *Concil. Senon. c.* 17.

Præparatio ad iustificationem, fit per gratiam excitantem & adiuuantem ad conuersionem, & per consensum, & cooperationem. *Concil. Trid. sess. 6. cap.* 5.

Iustificationis initium est à gratia excitante, & adiuuante. *Concil. Mogunt.* 4. *c.* 7.

Iustificatio hominis fieri non potest, nisi in Christo. *Concil. Tridentinum sess. 6. cap.* 6.

Ad iustificationem disponitur homo consentiens, & cooperans gratiæ excitanti, & adiuuanti. *Concil. Mogunt.* 4. *c.* 7. *Concil. Trid. sess. 6. cap.* 5.

Dispositio ad primam iustificationem sic fit: Homo excitatus, & adiutus gratia Dei, concipiens fidem ex auditu, ac credens vera esse, quæ reuelata sunt, & promissa à Deo, & in primis, quod iustificatio fit à Deo per gratiam eius, intelligitque se esse peccatorem, timore diuinæ iustitiæ concutitur ad considerandam Dei misericordiam, se conuertit, fidens per Christum sibi fore propitium, illum diligere incipit, & aliquod odium habet peccati. denique proponit suscipere baptismum, & vitam nouam inchoare, ac Dei mandata seruare. *Concil. Trid. sess. 6. cap.* 6. Hanc dispositionem sequitur adulti iustificatio. *ibid. c.* 7.

Iustificatio per gratiam multa requirit, & quæ. *De pœnitentia dist.* 1. *à cap.* 38. *vsque ad* 49.

Iustificatio fit per gratiam per Christum. *Concil.Trident.sess. 6. cap. & can.* 1.

Iustificatio non consistit in sola remissione peccatorum, vel sola imputatione iustitiæ, exclusa gratia, & charitate. *ibid. can.* 11.

Per iustificationem homo reconciliatur Deo, absoluitur à reatu damnationis, & fit hæres secundum spem vitæ æternæ. *Concil. Mogunt.* 4. *c.* 7. Iustificatio renouat hominem causando in eo fidem, spem, & charitatem. *ibid. & Concil. Trident. sess. 6. cap.* 7.

Iustificatio est translatio à statu peccati, ad statum gratiæ. *Concil. Tridentin. sess. 6. cap.* 4.

Est remissio peccatorum, & renouatio interioris hominis per voluntariam susceptionem gratiæ, & donorum. *Concil.Trid. ibid. c.* 7.

Iustificatio gratis fit, quia absque merito proprio. *Concil. Mogunt.* 4. *c.* 7. *& Trid. ibid. cap.* 8.

Non fit iustificatio sola fide, qua quis credit se esse iustificatum. *Concil. Trident. ibid. cap.* 9.

Iustificatio dicitur fieri per fidem, quia per fidem credentibus Christi meritum fit. *Concil. Mogunt.* 4. *c.* 7. Item quia fides est fundamentum omnis iustificationis, non quia formaliter iustificat. *Concil. Trid. sess.* 6. *cap.* 8.

Iustificatio prima hominis fit per baptismum, & fidem. *De consecrat. dist.* 4. *cap. Filius Dei.*

Neque potest aliter fieri, nisi baptismo, vel eius voto. *Concil. Trid. sess.* 6. *cap.* 4.

Iustificationis causæ istæ sunt. Finalis est gloria Dei, ac Christi, & vita æterna. Efficiens est Deus, qui sanctificat, & vngit Spiritu Sancto Meritoria est Christus Dominus. Instrumentalis in prima iustificatione est Sacramentum baptismi. Causa formalis est iustitia Dei, non qua ipse iustus est, sed qua nos facit iustos. *Concil. Trid. sess.* 6. *cap.* 7. *& can.* 10.

Per hanc doctrinam iustificationis non præiudicatur gloriæ, & misericordiæ Dei. *Concil. Trid. sess* 6. *can. vlt.*

Iustificatio augeri potest per augmentum gratiæ, fidei, spei, &c. per bona opera. *Concil. Trid. sess.* 6. *cap.* 10.

Iustificatio post lapsum baptizati fit per Sacramentum Pœnitentiæ. *ibid. cap.* 14

Iustificationis gratia non datur solis prædestinatis, sed alijs. *ibid. can.* 17.

Iustificatus.

Iustificatus non deseritur à Deo, nisi ipse Deum deserat. *Concil. Trident. sess.* 6. *cap.* 11.

Iustificatus non redditur impeccabilis; neque potest sibi promittere resipiscentiam, si peccat. *ibid. cap.* 12.

Iustificatus si labitur in peccatum, potest iterum iustificari per Sacramentum Pœnitentiæ. *ibid. cap.* 14.

Iustificatus non tenetur credere, se esse de numero prædestinatorum. *ibid. can.* 15.

Iustificatis non sunt impossibilia Dei præcepta. *ibid. can.* 18.

Iustificatus, sine speciali Dei auxilio non potest perseuerare. *ibid. can.* 22. Vide, *Gratia*. Vide, *Adiutorium*.

Iustificatus potest peccare. *ibid. can.* 23. & venialiter peccare, absque amissione iustitiæ. *ibid.* Non potest omnia venialia vitare sine speciali auxilio Dei. *ibid.*

Iustificatus à Deo frustra damnatur ab homine. 11. *quæst.* 3. *cap. Etsi ad tempus, & cap. Custodi iustum.*

Vide, *Homo*. Vide, *Gratia*. Vide, *Adiutorium*.

Iustificans. Iustum.

Iustificans malum, & damnans bonum, à Deo damnatur. 11. *qu.* 3. *cap. Si quis hominem, & cap. Væ qui dicitis.*

Iustum esse nequit, quod quis de iure non potest exercere, *Extrau. Ioann. XXII. de verbor. signisicat. cap. Quia quorumdam.*

K

Kalendarium.

Kalendarium Romanum nouum reformatum pro Paschate, & alijs festis totius anni, approbatum, & ordinatum, confirmatur. *Gregor. XIII. const.* 74. *Inter grauissimas.* Cœpit obseruari ab anno 1582.

Kyrie eleison.

Kyrie eleison sæpè recitandum in Missa, & Officio. *Concil. Vasense* 2. *c.* 3.

Kyrie eleison à Latinis diuerso modo dicitur, ac à Græcis. *Gregor. I. lib.* 7. *ex regest. epist.* 64.

Kyrie eleison replicatur, vt diutius fiat mora in deprecatione. *ibid.*

L

Laborare.

Laborandum non est in die festo, & Dominico. *Lib.* 8. *const. Apost. c.* 33. *Concil. Antisiodor. c.* 16. *Aurelian.* 3. *c.* 27. *Narbon. c.* 4. *Cabilon.* 2. *c.* 18. *Vernense c.* 14. *Gregor. I. lib.* 7. *ex regest. ep.* 1. *&* 2. *Leo IV. homil. de cura Pastorali. Dist.* 86. *cap. Tanta.*

In necessitate potest laborari. *Concil. Narbon. c.* 14. Vide, *Dies Dominica*. Vide, *Festa*.

Laborantes in festis, non à sæculari, sed ab Ecclesiastico iudice, sunt puniendi. *Concil. Narbon. c.* 4. *Concil. Vernense c.* 14.

Laborantibus in Ecclesia, maior portio debetur. *Lib.* 2. *const. Apost. c.* 28.

Laicorum inhabilitas circa dignitates Ecclesiasticas.

Laicus non potest fieri Episcopus. *Concil. Sardicense c.13. Concil. Rom.4. sub Symmacho c.2. Concil. Claramont. c.5. Concil. Roman. sub Nicolao II. c.11. Dist.61. cap. Sacerdotale, cap. In sacerdotibus. cap. Non negamus. & cap. Miramur.*

Aliqui laici eueсti immediatè in Episcopatum fuerunt tolerati ex misericordia, licet postea ordinati sint. *1. qu. 7. cap. Exigunt. Nicolaus I. ep.5. & 6.* Qui à Dei inspiratione facti sunt. *ibid.*

Laicus non potest fieri Episcopus, nisi per alios ordines transierit. *Cœlestinus I. ep.2. & 3. Leo I. epist.88. Gelasius epist.6.* Neque per Papæ potestatem, potest laicus esse Episcopus sine ordinibus. *Cœlestinus I. ep.3. c.2 Nicolaus I. epist.1. 7. 8. 9. & 10. Gregor. I. lib.3. ep. 39. & 53. lib.7. ex regest. ep. 26. 90. 112. 116. & lib. 11. ep. 19. Adrianus I. ep.1. Dist.59. cap. Hoc ad nos. & cap. Ordinatos.*

Laicus de repente factus Episcopus, non est Episcopus. *Concil. Constantinopolit. 4. c.4. & 5. Formosus epist. 1. Adrianus II. epist.5.*

Laicus immediatè non potest esse diaconus, vel sacerdos. Vide, *Ordinare. Vigilius ep.8. Concil. Brachar. 1. c.28.*

Laicus non potest fieri Episcopus ante annum à suo clericatu. *Concil. Aurel.5. c.9.* Ordinans illum, per annum suspenditur à missa. *ibid.*

Laicus potest postulari Episcopus, deinde fieri diaconus, sacerdos, &c. *Dist.61. cap. Osius. & cap. Adrianus.*

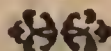
Laicus non potest de repente, promoueri ad vllum gradum Ecclesiasticum, nisi post multum tempus à conuersione sæculi. *Concil. Rom. sub Nicol. II. c.11.*

Laicus non potest fieri canonicus. *De institut. cap. In Ecclesia.*

Laici existentes in aulis Principum, non possunt in Episcopos promoueri. *Concil. Constantinopolit. 4. c.16.*

Non potest laicus vsurpare iurisdictionem Ecclesiasticam, sub pœna anathematis. *Concil. Later. 3. c.19.* Vide, *Excommunic. Bullæ Cœnæ.*

Vide, *Index.*

Laici circa dispositionem Ecclesiarum, ac bonorum Ecclesiæ.

Laici non possunt disponere de Pontificatu, vel alijs Ecclesiasticis negotijs. *16. qu.7. cap. Non placuit, cap. Laicis, & cap. Si quis Principum. Dist.96. cap.1.*

Laici non possunt se ingerere in electione Episcoporum. *Dist.63. cap. Nullus.* Sub pœna anathematis. *ibid. Concil. Lucense 2. c.1. Concil. Constantinopolit.4. c.22. Concil. Trid. sess.23. c.4.*

Laici non possunt disponere de rebus Ecclesiarum. *Concil. Roman.4. sub Symmacho c.2. 16. qu.7. vbi supra. Concil Constantinopol.4. c.22. Colonien.1. c.4. De immunit. Eccles. c. Præterea,* sub pœna anathematis, etiam si patroni sint. *ibid. Dist.96. cap. Bene.*

Laici non possunt habere curam Parochiarum. *Concil. Cabilon. 2. c.5.* Neque Ecclesias conducere. *Concil. Lateran.3. in append. tit. Ne clerici vel c.3.*

Laici non possunt auferre Ecclesias Presbyteris. *Concil. Mogunt. c.19. Concil. Vormatien.1. c.49. Salegunstadien. c.13. Concil. Lateran. 3. c.9. Concil. Later. 4. c 61.* Hoc faciens, cadit à iure. *Concil. Viennen. Prouinc. 16. qu. 7. cap. Sanctorum. cap. Laici, & cap. Inuentum.*

Non possunt disponere de feudis Ecclesiæ, & irrita est dispositio. *Concil. Lateran. 4. c.44.*

Laici non possunt beneficia sibi vsurpare, sub pœna excommunicationis. *Concil. Tolos. c. 8.*

Laici non possunt habere pensiones Ecclesiasticas. *Pius V. const. 73. Sacrosanctum.*

Laicus, siue Rex, siue Imperator, siue alius non potest dare inuestituram Ecclesiasticam Abbatissarum, & aliarum similium dignitatum, dans excommunicatur. *Concil. Rom.7. sub Gregor. VII. c.2. Concil. Claramont. c.16. Concil. Melfit. c.11.*

Laici non possunt sibi retinere Ecclesias, vel altaria. *Concil. Claramont. c.20.*

Laici etiam patroni, non possunt conferre beneficia, aliasque Ecclesias, sed possunt ad ea præsentare, si habent ius. *Concil. Later. 3. c.9. & in append. tit. De iure patronat. c. 3. & 9.* Et si concedunt sine licentia Episcopi, nulla est concessio. *ibid. c. 3.*

Neque filijs dare ea possunt. *ibid. c.15. & tit. De ordinatione filiorum, &c. c.10. De iure patronatus cap. Præterea.* Sub pœna anathematis. *Concil. Melfit. c.5.*

Laici non possunt alicui domui Religiosæ, concedere ius patronatus sine licentia Episcopi.

scopi. *Concil. Later.3. in append. tit. De iure patronatus c.6. De iure patron. cap. Cum Pastoralis.*

Laicus concedens alicui beneficium sine Episcopi licentia, cadit à iure. *Concil. Viennense Prouinc.*

Laici non possunt spoliare de Ecclesijs, beneficijs, &c. clericos delinquentes. *Concil. Constantiense contra art.6 Vvicleff. De iure patron. cap. Relatum. §. Ad hæc.*

Excommunicati sunt. *ibid.*

Laici spoliantes Ecclesias, sunt excommunicati. *De iure patron. cap. Relatum. §. Ad hæc. Concil. Later. 3. par.50. c.34.*

Non possunt Ecclesiasticas res sibi vsurpare, sub pœna excommunicationis. *De immunit. Eccl. cap. Clerici.*

Laici circa exercitia Ecclesiastica, Ordinum, &c.

Laici non possunt offerre oblationes in altaribus. 10. *qu.1. cap. Sanctorum.*

Laici non possunt sacrificare, nec manus imponere. Id est confirmare, ac absoluere. *Lib.3. constit. Apost. c.10.*

Non possunt inseruire ministris in altari. *Concil Colon.2. par.3. c.31.*

Neque exercere ministerium ordinum minorum. *ibid. Concil. Trident. sess.23. de refor. c.17.*

Non possunt indui superpelliceis. *ibid. Concil. Colon.2.*

Laici non possunt baptizare (intellige absque necessitate.) *Lib.3. const. Apost. c.10.*

In necessitate possunt baptizare. *De consecr. dist.4. cap. Constat. cap. In necessitate. & cap. Sanctum est.*

Non possunt disputare de fide, nec publicè, nec occultè, sub pœna excommunicationis. *De hæreticis in 6. cap. Quicumque §. Inhibemus.*

Laici non possunt prædicare. *Agapetus ep. 1. Concil. Carthag.4. c.98. De hæret. c. Cum ex iniuncto. Concil. Constant. in constit. Martini V.*

Laicus præsente clerico, docere non potest, nisi de eius iussu. *Concil. Carthag.4. c.98. Dist.23. c. Mulier.*

Laici prædicantes, sunt excommunicati. *De hæret. c. Excommunicamus. §. Quia verò.*

Laici non possunt soluere, aut ligare. *Lib.3. const. Apost. c.10. Nicolaus I. ep.9.*

Item ligatum ab Ecclesiastica potestate, soluere nequeunt. *Nicol. ibid.*

Laicus non potest esse Vicarius Episcopi, vel Oeconomus Ecclesiæ. *Concil. Hispal.2. c.9.*

Laici in necessitate non possunt imponere orationes, & ieiunia. Vide, *Episcopi iurisdictio.*

Laici sub specie panis tantum possunt communicare. *Concil. Constantien. sess.13. c.1.* Vide, *Eucharistia. Concil. Trid. sess.21. cap. & can.1.*

Laici non à se, sed à sacerdote debent Eucharistiam accipere. *Concil. Trid. sess.13. cap. 8.*

Laici circa pensiones. Vide, *Pensiones.*

Vide, *Absoluere.*

Laici circa iudicia Clericorum, & Ecclesiarum.

Laici non possunt iudicare clericos. Siue sint iudices ordinarij, siue Principes, Reges, Imperatores, &c. *Lib. 2. constit. Apostol. c.10. Concil. Roman. 3. sub Siluestro c.2.*

Excommunicatus est de facto. Vide, *Excommunic. in Bulla Cœnæ. Concil. Agathen. c. 8. & 32. Aurelian.4. c.20. Matiscon.2. c.9. & 10. Concil Cabilon.2. c.11. Adrianus I. ep.1. c.15. Concil. Meldense c.10. Nicolaus I. epist.8. & ad Consulta Bulgar. c.70. & 83. & in decret. tit. De Laicis c.1. 11. qu.1. cap. Nemo vmquam. cap. Nullus iudicium. cap. Clericum. c. Fratres. Dist. 28. cap. Consulendum. Concil. Later.3. c.14. Concil. Sabin. c. 4. Concil. Rom. sub Nicol. II. c.11. De Iudicijs cap. Decernimus.*

Laici non possunt carcerare, nec detinere clericos. *Gregorius I. lib.9. ex regest. epist.74.*

Excommunicatus est ipso facto, & à Papa absoluendus. *De sent. excommunic. cap. Nuper.*

Laici carcerantes clericos de mandato Prælati, non sunt excommunicati. *De sent. excom. cap. Vt famæ tuæ.*

Laici non possunt inquirere contra clericos. *Concil. Turon.2. c.3.*

Laici nullum ius habent in clericos. *Concil. Melsitan. c.11. Concil. Sabinen. c.4.*

Laici in causis Ecclesiasticis, possunt à Papa delegari. Vide, *Papæ potestas.*

Laici non possunt opprimere clericos. 11. *q.1. cap. Fratres.*

Non possunt iurisdictionem Ecclesiasticam vsurpare, sub pœna anathematis. *Concil. Later.3. c.19.* Vide, *Excommunic. Bullæ Cœnæ.*

Laici comprehendentes, verberantes, vel alio modo affligentes Episcopos, excommunicati sunt, & bona eorum Ecclesiæ sunt tradenda. 17. *qu.3. cap. Si quis deinceps. & cap. De Presbyterorum.* Vide, *Excommunic. in Bulla Cœnæ.* Vide, *Episcopos persequentes.*

Laicus banniens clericum, excommunicatur; tenetur ad expensas, & damna; & à iudice Ecclesiastico est iudicandus. *De iniurijs,*

-rijs, & damno dato cap. Olim. Vide, Bannum. Vide, Clericus.

Laici non possunt clericos iudices impedire, nè vtantur censuris, vel alia facere circa hoc. Concil. Trid. sess. 25. de refor. c. 3.

Laici relegantes, bannientes, &c. clericos, quicumque sint, siue domini, siue officiales, sunt ipso facto excommunicati, à Papa absoluendi. Vrbanus VI. const. 3. Quia sicut.

Vide, Excommunic. Bulla Cœna, Vide, Clerici à quo iudicandi, Vide, Ecclesiarum immunitas.

Laici circa grauamina clericorum.

Laicus non potest exigere à Presbytero propter commendatam Ecclesiam. Concil. Moguntiacum c. 30. Vide, Ius patronatus. Vide, Patronus. Pius V. constit. 73. Sacrosanctum.

Laici grauantes clericos, excommunicati sunt. Concil. Vormatiense 1. c. 24. Vide, Excommunic. Bulla Cœna.

Laici quicumque sint, non possunt imponere collectas, &c. clericis. sunt excommunicati ipso facto. Vide, Excommunic. Bulla Cœnæ. Concil. Later. 3. c. 19. Concil Later. 4. c. 46. De immunit. Eccles. cap. Non minus. Etiam si facultates communitatum non suppetant. ibid. & cap. Aduersus. Et talia imponentes non solum excommunicati sunt, dum in officio sunt, sed extra. ibid. Item de immunit. in 6. c. 1. Et Papæ reseruata est excommunicatio. ibid. & c. Clerici. Clement. de censibus c. fin. Donec restituant accepta, & statuta abrogent, non sunt absoluendi. ibid. & Clement. de immunit. Eccles. c. vn.

Item dantes auxilium fauorem, aut consilium ad hoc faciendum. Clement. ibid. Vide, Excommunic. Bulla Cœnæ.

Laici non possunt gabellas, &c. nec à clericis, nec ab Ecclesijs exigere, sub pœna excommunicationis Papalis. De immunit. Eccles. in 6. cap. 1. & cap. Clerici. Vide, Excommunicatio Bulla Cœnæ. Extra, De immunit. Eccles. c. vn. & alijs locis vbi supra

Laici negantes iustitiam facere clericis, tertiò requisiti, perdunt iurisdictionem. Et est lex Imperialis. Honorius III. ex Cirone, de iudicijs cap. 2.

Laici non possunt cogere clericos, vt bona, quæ ad eos perueniunt relinquant. De immunitate Eccles. in 6. c. 1. & cap. Clerici Est Papæ reseruata. ibid. Vide, Excomm. Bulla Cœna.

Laici prohibentes populis, &c. nè cum clericis contrahant, bladum, vel alia vendant, vel emant ab eis, vel eorum frumentum non molant, aut panem coquant, vel alia obsequia non præstent, excommunicati sunt ipso facto. De immunit. Eccles. in 6. c. fin. Vide, Excommunic. Bulla Cœna.

Laici non possunt facere statuta præiudicialia libertati Ecclesiæ, sub pœna excommunicationis ipso facto, delere debent. bis in anno denunciandi sunt excommunicati. Concil. Rauenn. sub Honorio IV. c. 9. Vide, Excommunic. Bulla Cœna.

Laici nihil possunt exigere à clericis pro Ecclesijs fundatis ex bonis, siuè paternis, siuè maternis (nisi talis sit fundatiò.) Concil. Melfitanum c. 11.

Laici non possunt compellere clericos ad præstandum eis iuramentum fidelitatis, si nihil temporale eorum tenét. Concil. Later. 4. c. 43

Vide, Clerici. Vide, Ecclesiastici.

Laici circa decimas.

Laici non possunt cum cuiuscumque licentia, nisi sit Papæ, sibi decimas vsurpare. Concil. Later 3. c. 14. sub pœna excommunicationis. & sepulturæ Christianæ priuationis. ibid. Concil. Rom. 5. sub Gregorio VII. cap. 7. sub pœna excommunicationis Papalis. ibid. Concil. Quintilinburgense c. 6.

Laicis non possunt concedi decimæ, iure hæreditario, nec alio modo. De decimis, &c. cap. Ad hæc. & cap. Quamuis.

Laici non possunt sine licentia Episcopi offerre monasterijs decimas, vel aliud iuris Ecclesiastici. Concil. Later. 3. in append. tit. De ordinat. cleric. c. 18. De decimis c. Dudum.

Laicus, cui à Papa concessa est decima, non potest eam in alium transferre. De decimis cap. Prohibemus.

Laicus cui donata est decima, non potest præscribere de illa. ibid. cap. Dudum.

Laici frui non possunt oblationibus Ecclesiarum. 10. qu. 1. c. Quis sacerdotes. c. Hoc.

Vide, Decima.

Laicis circa Ecclesiastica, quæ sunt permissa.

Laicus in necessitate, potest baptizare. De consecr. dist. 4. cap. Constat. cap. In necessitate. cap. Sanctum est.

Possunt in necessitate subsidia habere à clericis cum licentia Papæ. De immunit. Eccles. cap. Non minus

Laici possunt à clericis sponte dantibus accipere. Extra, De immunit. Eccles. cap. vn.

Laici possunt esse procuratores in causis spiritualibus. De procuratoribus in 6. cap. 1.

Laicis possunt ab Ordinarijs, & Inquisitoribus committi causæ contra hæreticos, licet sint excommunicati. De hæret. in 6. c. Præsiden.

Lai-

Laicus ex delegatione Papæ, causas Ecclesiasticas iudicare potest. *Greg. VII. lib.5. ep.23. & lib.6. epist. 1.* Vide, *Papa Potestas*.

Laici possunt proponere tantum querelam criminalem contra clericum. *Concil. Epaun. c. 24.* Possunt accusare clericos pro iniuria sua, & suorum, etiam criminaliter. *De testibus c. De cætero. Concil. Later.3. in append. tit. De testibus cogendis c.8.*

Laicis alia probibita.

Laici non possunt ad Sanctuarium altaris accedere, dum fiunt diuina. *Concil. Brachar.1.c.31. Concil. Turon.2.c.4.*

Neque possunt cum clericis in choro manere, dum missa celebratur. *De consecrat. dist.2. cap. Sacerdotum. De vita, & honest. cleric. cap.1. Concil. Rom. sub Ioanne XII.*

Non possunt prædicare. Vide, *Laici circa exercitia ordinum, &c.*

Non possunt disputare publicè de fide, sub pœna excommunicationis, nec etiam occultè. *De hæreticis in 6. cap. Quicumque §. Inhibemus. Innocent. IV. constit. 18. Nouerit.*

Non possunt facere conuenticula in materia Religionis. *De hæret. cap. Cum ex iniuncto.* pœna. *ibid.*

Laici post pœnitentiam publicam, non possunt fieri clerici. *Siricius epist. 1. c. 14. dist.16. cap. Illud.* Vide, *Clerici*.

Laicus, cuius vxor fuit adultera, non potest fieri clericus. *Dist.34. cap. Si Laici.*

Laicus non potest accusare Episcopum. *2. quæst 7. cap. Non est. cap. Qualis. cap. Maiorum. cap. Sententia. cap. Laici. cap. Oues. Eusebius ep.1.*

Laici non possunt accusare clericum. *2. qu.7. cap. Nullus. cap. Laico. cap. Laicos. cap. Sicut. & cap. Sacerdotes.* Possunt tamen querelam proponere. *Concil. Epaunen. c.24. De accusat. cap. Cum P. Manconella. Concil. Later.3. In append. tit. De testibus cogendis c.8.* Vide, *Accusare cui permittitur*.

Laici non possunt testimonium facere contra clericum. *Adrianus I. ep.1. c.73. De testibus cap. De cætero*, nisi in causis suis, & suorum, etiam criminalibus. *ibid. Concil. Lateran. 3. vbi supra c.8.*

Laicus iudex non potest iudicare causas hæreticorum. *Concil. Aurel.3. c.16. De hæreticis in 6. cap. Vt Inquisitionis.* Sub pœna excommunicationis. *ibid.* Vide, *Hæreticorum causæ*.

Non possunt laici liberare hæreticos, vel de hæresi suspectos, carceratos. *ibid.*

Non possunt impedire Inquisitores, ne suum munus prosequantur circa præfatos. *ibid.* Neq; possunt recusare executionem sententiæ latæ ab Inquisitoribus. *ibid.* Vide, *Hæreticorum causæ.* Vide, *Iudex sæcularis.* Vide, *Inquisitor*.

Laici magistratus nolentes iurare, quod facient obseruare statuta facta contra hæreticos, fautores, receptatores, &c. sunt suspecti de hæresi, infames, & inhabiles ad omnia officia. *De hæret. in 6. cap. Vt officium. §. fin.*

Laici non possunt facere iudicia in Ecclesijs. *Concil. Arelat.4. c.22. De immunit. Eccl. c.1.*

Non possunt tractare negotia Ecclesiastica. *De iudicijs cap. Decernimus.*

Laici induentes se vestibus sacris, quomodo sunt puniendi. *Concil. Constantinopolit.4. can. 16.*

Non possunt conuenire laicos in foro Ecclesiæ, nisi in negligentia Iudicis sæcularis. *De foro competenti cap. Licet ex suspecto.*

Non possunt eligere in Ecclesiasticis, neque per compositionem cum Episcopo, vel Capitulo. *De electione, &c. cap. Sacrosancta.*

Non possunt fieri arbitri de re spirituali; sed aliquando possunt de licentia Episcopi, & quomodo. *De elect. &c. cap. Per tres.* Vide, *Immunitas*.

Non possunt præscribere spiritualia, per quodcumque tempus. *De præscript. cap. Causam.*

Non possunt frequentare monasteria monialium, alias excommunicentur. *De vita, & honest. cleric. cap. Monasteria.*

In Laico fieri non potest compromissum, de re spirituali. *Concil. Later. 4. c.40.* Vide, *Compromissum.* Vide, *Electio*.

Non possunt trahere clericos ad iudicium sæculare, sub pœna excommunicationis ipso facto. *Concil. Later.3. par. 50. c.34.* Vide, *Excommunic. Bullæ Cœnæ.* Vide, *Clerici.* Vide, *Ecclesiastici*.

Laicorum concilia fieri non possunt in Ecclesijs, & domibus earum. *De immunitate Eccles. cap. 1.*

Non possunt tangere pallas, vel vasa sacra. Vide, *Sacra.* Vide, *Vasa. Concil. Colon.2. par.3. c.31.*

Non possunt tangere sacras reliquias, neque illas, aut vasa sacra abluere. *Concil. Colon.2. part.3. c.31.*

Non possunt Ecclesiasticam iurisdictionem vsurpare, sub pœna anathematis. *Concil. Later.3. c.19.* Vide, *Excommunic. Bullæ Cœnæ.* Vide, *Ecclesiastica iurisdictio.* Vide, *Iurisdictio*.

Laici

Laici circa subiectionem ad Ecclesiasticos.

Laici omnes, etiam Principes, & Reges, in spiritualibus causis subditi sunt iudicio Ecclesiastico. *De iudicijs cap. Nouit ille. Extra, de maiorit. & obed. cap. Vnam sanctam.* Vide, *Episcopalis dignitas.*

Laici vsurpantes res Ecclesiæ, coram Episcopo conueniuntur, & ad satisfactionem compelluntur. *De foro competenti cap. Consequens est. De priuileg. cap. Sicut.* Vide, *Ecclesiarum bona, &c.*

Laici pro re Ecclesiæ conueniri possunt coram iudice Ecclesiastico. *De foro competenti cap. Si clericus.* Vide, *Episcopi iurisdictio.*

Laici pro iuramentorum obseruantia conueniri debent coram iudice Ecclesiastico. *De foro compet. cap. fin.*

Vide, *Episcopi iurisdictio.*

Laica communio.

Laica communio, clericis contumacibus danda. *Concil. Agathen. c. 2. Dist. 50. cap. Contumaces.*

Lampas.

Lampades, & lanternæ per Ecclesiæ custodem iussu Archidiaconi accendendæ. *Post Concil. Tolet. 1. cap. vlt.*

Lanæ Ars Romæ.

Lanæ Artis Consules instituuntur, & cum qua iurisdictione. *Martinus V. constit. 6. Cum inter. Pius V. const. 43. Vt ad artis.* Vide, *Consules.*

Lapsi à fide.

Lapsi à fide recipiendi sunt ad pœnitentiam, quando veniunt ad Ecclesiam, & pœnitent. *Concil. Carthag. 1. sub Cornelio.* & *Concil. Italicum*, sub eodem. *Cornelius epist. ad Cyprianum lib. 3. ep. 11.* Vide, *Hæretici.* Vide, *Fides.*

Lapsi à fide non sunt recipiendi, sine pœnitentia. *Concil. Carthagin. 2. sub Cornelio.*

Lapsi à fide ob timorem, per tres annos debent pœnitere, & quomodo probandi. *Concil. Nicen. 1. can. 11.*

Lapsi omnes, quomodo recipiendi, dum veniunt. *ibid.* Vide, *Infideles venientes ad fidem.*

Lapsi à fide, si sunt clerici, priuantur officio, & non possunt amplius ad illud redire. *Martinus I. ep. vlt. Dist. 50. cap. Si lapsus depositus est. cap. Qui semel. cap. Presbyterum. cap. Peruenit. cap. Accedens. cap. Ioannes, & cap. Si potest.*

Possunt per pœnitentiam ad ordines reparari. *Dist. 50. cap. Ponderet. cap. Et purgabit. c. Quia Sanctitas. c. Quid est. cap. Cum exaudiero. c. Iesus filius. c. Contumaces. c. Si quis. c. Sacerdos. c. Bene valet. c. Absit. cap. Qui sub gradu. & cap. De his verò.*

Qui lapsi debent restitui in gradum, & qui non. *Dist. 50. cap. De his verò.*

Lapsi non possunt ad officia maiora ascendere. *Dist. 50. cap. Hi qui altario.*

Et tamen Petrus post lapsum, fuit promotus. *Dist. 50. cap. Considerandum, & cap. Fidelior.*

Lapsi ordinati per ignorantiam, aut negligentiam ordinantis, sunt deponendi. *Dist. 81. cap. Si quis fine. cap. Quæcumque.*

Vide, *Fides.* Vide, *Hæretici.* Vide, *Infideles venientes ad fidem.*

Lapicida.

Lapicidarum Confraternitas in Vrbe. Vide, *Sculptores.*

Lateranensis Ecclesia.

Lateranensis Ecclesia Romæ, est prima constructa in toto Mundo. *Nicolaus I. ep. 7.*

Lateranensis Ecclesia Romæ, est propria Sedes Romani Pontificis. *Honorius III. ex Cirone, de præscript. c. 1.*

Lateranensis Ecclesiæ dignitates, personatus, præbendæ, beneficia, & officia, Papæ sunt reseruata. *Vrbanus VIII. constit. 6. cap. 28.*

Lateranenses Capitulum in aggregandis Ecclesijs, & communicandis indulgentijs, tenetur obseruare constitutionem 115. *Clementis VIII. Quæcumque. Paulus V. const. 68. Quæ salubriter.*

Lateranensis Ecclesia, Archipresbyter, Capitulum, Canonici, &c. Vide, *Basilica.* Vide, *Archipresbyter.* Vide, *Canonici.* Vide, *Cardinales.* Vide, *S. Ioannes.* Vide, *Ecclesia S. Ioannis.*

Lateranensis Ecclesia gaudet præscriptione centenaria, vt Romana. *ibid.*

Lati-

Latinus.

Latina lingua recitabatur, olim, Euangelium Constantinopoli. *Nicolaus I. ep.7.*
Latini libri Conciliorum veriores sunt, quam Græci. *Gregorius I. lib.5. ep.14.*
Latini à Græcis non possunt ordinari, si in ritu sunt diuersi. *De temporibus ordinat. cap. Cum secundum.*
Latini non possunt celebrare missas, nec alia diuina officia, ritu Græco, nec è contra. & omnes licentiæ in contrarium abrogantur. *Pius V. constit. 12. Prouidentia.* Vide, *Græci.*
Latini Episcopi confirmare debent baptizatos à Græcis, sed cum conditione, *si non es confirmatus,* &c. *Clemens VIII. const.34. Sanctissimus.*
Latini in casu necessitatis absolui possunt à sacerdotibus Græcis catholicis. *ibid.* §.3.

Latro.

Latrones publici non gaudent immunitate Ecclesiæ. *De immunit. Eccles. cap. Inter alia.* Vide, *Immunitas.*
Latrones maritimi incurrunt excommunicationem Bullæ Cœnæ. *Greg.XIII.const.81. Consueuerunt.* Vide, *Excommunicationes Bullæ Cœnæ.*
Latrones in statu Ecclesiæ per Barones, & Principes arcendi sunt, & commoditates auferendæ. *Leo X. const.28. Romani.* & pœnæ contrafacientium. *ibid.* Vide, *Barones.* Vide, *Banniti.* Vide, *Ecclesiastici status.*
Latrone moriente in actu furti Ecclesiæ, nullus pro eo oret. *Concil. Lateran. 3. in append. tit. De Raptoribus c.2. Concil. Triburien.1. c.31.*
Latronibus vulneratis, (si pœniteant) communio non negetur. *Concil. Lateran. 3. ibid.*
Latrones tenens in suo seruitio ad faciendum latrocinium, excommunicandus est. *Concil. Oxon.1. c.13.*
Latrones non eijcientes à suis terris, excommunicandi sunt; sed prius monendi, monitione saltim generali. *Concil. Londin.2. c.19.*
Vide, *Fur.* Vide, *Raptor.*

Lauare.

Lauare se in die Dominico, vel alio festo, non est peccatum. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.6.*
Lauari non debet simul cum viro, mulier. *Lib.1. const. Apost. c.9.*

Laudare. Laus.

Laudari debet Deus, magis corde, quam voce. *Dist.92. cap. Cantantes.*
Laudes iniquorum, optari non debent. *Clemens I. ep.1. c.4.*

Laurentius.

S. Laurentius Archiepiscopus Dublinensis canonizatur *ab Honorio III. anno* 1225. *const.7. Ineffabilis Prouidentia.*
S. Laurentij in Damaso clerici subduntur Cardinali titulari, & ab eo possunt censuris compelli. *Honorius III. ex Cirone, tit. De maiorit.& obed. cap.1.* Vide, *Cancellaria.* Vide, *Cancellarius.*

Lauretum.

Lauretanum Oppidum in Piceno, erigitur in Ciuitatem, & eius Collegiata in Cathedralem. *Sixtus V. const. 24. Pro excellenti.*
Laureti erigitur Collegium pro Adolescentibus Illyricis, qui aluntur sumptibus Sanctæ Domus Lauretanæ. *Vrbanus VIII. const.64. Zelo. per 22.§§.* Forma viuendi, & gubernij. *ibid.* Hoc Collegium fuerat prius *à Gregorio XII.* Institutum, sed postea demissum. §.1. Quot Alumni debent in eo poni; & ex quibus Ecclesijs Dalmatiæ eligi. Quid debent studere, & alia ad eius regimen spectantia. *ibid.*
S. Lazari Militia. Vide, *Militia.* Vide, *Equites.* Vide, *Hospitale.*

Lector. Lectio.

Lector ordinari potest, etiam ab Abbate Monasterij, & olim ordinabatur à Corepiscopo cum licentia Episcopi. *Concil. Nicæn.2. c.14.* Vide, *Abbas circa ordinationes.* Vide, *Ordinatio.*
Lectoratus est ordo, minor in Ecclesia. *Concil. Trident. sess.23. cap.2.*
Lectores manus impositione, olim, fiebant. *Concil. Nicæn.2. c.14.* Per traditionem libri ordinantur. *Concil. Aquisgr.3. sub Ludouico Pio c.3. Concil. Carthag. 4. c.8. Dist.23. c. Lector.*
Lectoris officium est lectiones legere Prophetarum, &c. & populis annunciare; Ex epistola Isidori Hispalensis, *post Concil. Tolet. 8. Concil. Aquisgran. 3. sub Ludouico Pio c.3.*
Olim, Præcones etiam dicebantur Lecto-

res, & præcipuam curam vocis habebant, vt audiri possent in tumultu. *ibid. Dist.25. cap. Perlectis. Concil. Mediolan.1.par.2. tit. De Lectore.*

Lectores non debent exequi suum officium, cum Orario (id est stola.) *Concil. Laodicen. c.23.*

Lectores non possunt vasa sacra tangere. *Concil. Rom.3. sub Siluestro c.9.*

Lectores puberes (olim) vel vxores ducere debebant, vel profiteri continentiam. *Concil. Carthag.3. c.19. Concil. Vormatien.1. c.68.*

Lector, qui viduam accipit in vxorem, non potest vlterius promoueri. *Concil. Tolet.1. can.3.*

Sed in *Concil. Lucense 2. c.23.* statutum fuit, posse ad diaconatum tantum peruenire, non vltra ascendere.

Lectores per septem testes (olim) deponendi. *Concil. Rom.3. sub Siluestro c.3.*

Lectiones non possunt in Ecclesia legi à Tonsuratis, sed à Lectoribus. *Concil. Nicen.2. can.14.*

Lectores scientiarum, &c.

Lectores Sacræ Scripturæ, debent semper esse in Collegijs, & Monasterijs. *Gregor. I. lib.12. ep.25. Concil. Trident. sess.5. de reformat. c.1.* Alias Episcopus, vt delegatus Papæ ad id compellat superiores regularium, vt in Monasterijs tales Lectores habeant. *ibid. Trid.*

Lector Sacræ Scripturæ, sit in omnibus Gymnasijs publicis. *ibid. c.1.*

Lector Sacræ Sdripturæ in Gymnasijs publicis non potest legere, nisi ab Episcopo fuerit examinatus, & approbatus. *ibid.*

Lector Sacræ Scripturæ pro Claustris fratrum, non eget approbatione Episcopi. *ibid*

Lectio Sacræ Scripturæ bis in hebdommada facienda in Conuentibus Regularium. ad eam tenentur omnes conuenire, eaque absoluta fiat conferentia inter eos de auditis. *Vrbanus VIII. constitut.26. cap. Nullus num.3.*

Lectores Sacræ Theologiæ, in quibus locis debent esse, & quales. Vide, *Theologia*.

Lectores Vniuersitatum, & Studiorum Generalium, tenentur in principio cuiuslibet anni emittere iuramentum de seruando decreta Concilij Tridentini. *Trident. sess.25. de refor. c.2.*

Lectores casuum conscientiæ audiendi à clericis frequenter. *Concil. Mediol.1. par.2. tit. Quæ pertinent ad Sacramentum Pœnitentiæ.*

Lectores nouiter instituti tenentur facere professionem fidei. *Pius IV. constitut.88. In sacrosancta.* Forma talis professionis. *ibid.*

Lectores Studij Romani ex Gabella Vini Forensis, habent sua Salaria. *Leo X. constitut.1. Dum singularem.*

Lectorum Studij Romani obligationes. *Leo X. const.4. Dum suauissimos.*

In Studio Romano instituitur de nouo Lector Rhetoricæ *ab Vrbano VIII. const.85. Militantis.*

Lectus nuptialis.

Lectorum nuptialium pompæ, pro Statu Ecclesiæ, quæ debent esse. *Sixtus V. constitut.52. Cum in vnaquaque.*

Legatus Papæ, eiusque potestas.

Legati Papæ sunt non solum, qui Romæ existunt, sed omnes quos mittit Papa. *Gregorius VII. lib.6. ep.2.*

Legatus Papæ institui potest etiam subdiaconus. *Dist. 94. cap. Valde. Gregor. I. lib.1. ep.1. & 3.*

Etiam simplices regulares, fieri possunt Legati Papæ. *Gregor. VII. lib.6. ep.2.*

Legatus Papæ mitti potest ad præsidendum Concilijs. *Concil. Sardicense c.30. 2. qu.6. cap. Si quis Episcopus.*

Legatus in duobus locis, potest in alterutro iurisdictionem exercere de negotijs alterius. *De off. Legati. cap. Nouit ille.*

Legato de latere præsente, minor legatus ex reuerentia cessat ab officio suo. *ibid. cap. Volentes.*

Legatus Papæ, in Prouincia, est iudex ordinarius. *De off. Legati in 6. cap. Legatos.*

Legatus Papæ, non expirat per mortem Papæ. *ibid.*

Legatus Papæ à latere causas appellationis iudicat. *2. qu.6. cap. De cætero.*

Legatus Papæ, potest etiam querelas simplices audire, omnium subditorum Episcoporum Prouinciæ. *De off. Legati cap. 1.* & etiam per appellationem. *ibid. Concil. Later.3. in append. tit. De Praeminentia, &c. c.3.* Vide, *Appellatio*.

Legatus si retulit Papæ, cessat esse iudex in illa causa. *De off. Legati cap. Licet Tranensis.*

Legatus Papæ, potest reseruare sibi collationem Ecclesiæ, cuius clericus sit patronus, vel alia Ecclesia sit patrona. Vide, *Beneficia à quo conferenda.*

Legato Papæ dante Ecclesiam, si à Papa confirmatur, ius Episcopi non læditur. *De confirmat. vtili, vel, &c. cap. fin.*

Legatus Papæ, Cardinalis, potest conferre beneficia; non Cardinalis non potest. *De off. Legati in 6. c.1.*

Lega-

Legatus de latere potest conferre beneficium vacans, etiam si præsentatio spectet ad clericum. *De offic. legat. cap. Dilectus.*

Legatus de latere, quid potest facere circa collationem beneficiorum. *De offic. legat. in 6. cap. 1. cap. Legatos. & c. Præsenti.* Vide, *Beneficia à quo conferenda.*

Legatus Papæ in statu Ecclesiæ, quam iurisdictionem habet. *Innocent. VI. const. 1. Cum onus.*

Legato à latere dante beneficium, tacito priori, nulla est collatio. *De offic. legat. in 6. cap. fin.*

Legato Papæ dante beneficium ex mandato Papæ, censetur collatum à Papa. *De præbendis, &c. in 6. c. Si Apostolicæ.*

Legato Papæ conferente aliquid, licet à Papa confirmetur; non læditur ius diœcesani. *De confirmatione vtili, &c. cap. fin.*

Legatus Papæ à latere faciens reseruationem beneficij in aliqua Ecclesia, non potest in ea facere aliam. *De off. legat. c. Præsenti.*

Legati non missi à Papa, sed tales dicti ratione suorum Episcopatuum, non possunt beneficia dare, sicut legati de latere missi à Papa. *Concil. Lugdun. 1. Gener. De off. legat. in 6.*

Legatus Papæ à latere potest confirmare electiones Episcoporum, & Archiepiscoporum. *De electión. &c. in 6. cap. Si Abbatem. §. Huiusmodi.* Simplex verò legatus non potest, nisi hoc habeat in commissis. *ibid.*

Legatus à latere potest concedere licentiam Abbati exempto, vt eligi possit in Episcopum. *De elect. in 6. cap. Si Abbatem.*

Potest contra Episcopos depositionis sententiam iuridicè ferre. *Greg. VII. lib. 2. post ep. 55.*

Legatus Papæ, siue de latere, siue non, potest absoluere excommunicatos ob clerici percussionem, in sua prouincia. *De off. legati cap. Quod translationes, & c. Excommunicatis. De sent. excommunicat. cap. Ad eminentiam.*

Legati verò ratione suorum Episcopatuum, & non missi à Papa, non possunt tales excommunicatos absoluere. *De offic. legat. cap. Excommunicatis.*

Legatus Papæ non de latere (id est non Cardinalis) non potest extra prouinciam absoluere excommunicatos ob clerici percussionem. *De off. legati cap. Si quis, & c. Excommunicatis.*

Legatus Papæ non de latere, in sua prouincia, non potest absoluere tales excomm. exteros venientes ad prouinciam propter hoc. *ibid.*

Legatis Papæ pro statu Ecclesiæ, quæ iurisditio dari solebat. *Innocen. VI. constit. 1. Cum onus.*

Legatis vrbis, quæ iurisdictio solet concedi cum Papa ab vrbe discedit. *Paulus III. const. 16. Licet potestatis. Clemens VIII. const. 53. Licet.*

Legatorum Papæ statuta durant, finita etiam legatione. *De off. leg. c. fin. Nemini.*

Legatorum delegatio expirat, si ante discessum eius à prouincia, non est facta citatio. *ibid. c. Nemini.*

Legatorum officio completo, cessant reseruationes, inhibitiones, denunciationes, &c. in causis beneficialibus. *De off. legat. in 6. cap. Præsenti.*

Legatos Papæ dispensare posse in ætate præsentandorum ad beneficia, statuit. *Concil. Viennen. Prouinc.*

Legati Papæ non possunt aggratiare, seù remittere bannitos, aut homicidas, nec facere compositionem cum eis. *Pius IV. const. 27. In eminenti.*

Vide, *Beneficia à quo conferenda.*

Legati Papæ à quibus debent abstinere.

Legatus etiam de latere non potest vnam Ecclesiam Cathedralem alteri submittere. *De off. leg. cap. Nisi specialis & cap. Quod translationes.*

Legatus Papæ etiam de latere, non potest duos Episcopatus vnire. *De off. leg.* vbi sup.

Legatus etiam de latere non potest conferre Ecclesias Cathedrales, nec Collegiatas, nec Regulares. *De off. leg. in 6. c. Deliberat.*

Legati etiam de latere non possunt conferre dignitates maiores in Ecclesijs. *De offic. leg. in 6. cap. Initum est.*

Legatus non potest committere delegato, vt resignationem beneficij recipiat, & postea illud conferat. & factum est nullum. *De off. legat. c. Præsenti. §. Prohibemus.*

Legatus Papæ non potest se intromittere in causa alteri delegata ab ipso Papa, nisi specialiter hoc sibi committatur. *De offic. leg. cap. Studuisti.*

Legati Papæ quicumque non possunt aggrauare loca, vel personas in procurationibus, seù expensis. *De censibus cap. Procurationes.* Vide, *Procurationes.*

Legatus Papæ etiam de latere, faciens reseruationem alicuius beneficij in aliqua Ecclesia, non potest facere aliam. *De offic. leg. cap. Præsenti.*

Legatus Papæ etiam de latere, non potest in sua prouincia, neq; alibi se ingerere in ijs, quæ fiunt per electionem in Ecclesijs, disponendo de ijs, vel reseruando; & si facit, irritè facit. *De off leg. cap. Præsenti.*

Legatus Papæ etiam de latere non potest dare licentiam Fratribus Mendicantibus, vt transeant ad Religionem non Mendicantium, excepta Carthusianorum, ad quam po-

poteſt concedere tranſitum. *Extra, de regular. tranſeuntibus, &c. cap. Viam.*
Legati non de latere (id eſt non Cardinales) non poſſunt in prouinca ſua conferre beneficia: de latere verò poſſunt. *De off. leg. in 6. cap. 1.*
Non poſſunt impedire, aut turbare Epiſcopos in cauſis beneficialibus, matrimonialibus, & alijs Eccleſiaſticis. *Concil. Trid. ſeſſ.* 24. *de refor. c.*20. Vide, *Matrimonium*. Vide, *Nuptiæ*.
Non poſſunt procedere contra clericos, niſi Epiſcopo prius requiſito & negligente; alias acta, & proceſſus nullius ſunt valoris & tenentur ad reſtituitionem, & damna. *ibid. c.* 20.
Legati & Nuntij Papæ, non poſſunt pro ſe vel ſuis conſanguineis procurare à Principibus fauores, vel eis vti ad conſequendas dignitates, ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ reſeruatę. *Pius IV. conſtit. 96. Et ſi.*
Vide, *Nuntius*.

Legati Papæ circa expenſas, & procurationes.

Legatorum Papæ procurationes, ſeù expenſæ, non poſſunt præſcribi. *De præſcriptionibus cap. Accedens. cap. Studentes.*
Legatus Papæ, quicumque ſit, ab omnibus Eccleſijs accipere debet procurationes; ſeù expenſas. *De cenſibus. c. Cum inſtantia.*
Quomodo dandæ, & exigendæ ſunt procuracurationes, ſeù expenſæ pro legatis Papæ, & à quibus. *Concil. Later. 4. c.* 33.
Modus exigendi procurationes pro legatis Papæ. *De cenſibus cap. Cum inſtantia.* §. *Sanè*.
Non excedatur debitus modus. *De immunit. Eccleſ. cap. Quia Plerique.*
Legati pro ijs tantum diebus per quos commorantur in loco recipiunt procurationes. *De cenſibus. cap. Procurationes.*
Legati Papæ non poſſunt à monaſterijs exemptis accipere procurationes. *De cenſibus cap. Cum inſtantia.*
Non poſſunt aggrauare loca, vel perſonas in procurationibus. *De cenſibus cap. Procurationes.*
Si pro legatis Papæ plus debito exigitur, pauperibus eſt erogandum. *Concil. Lateran.* 4. *c.*34.
Vide, *Eccleſia quò ad procurationes.* Vide, *Procurationes*.

Legati Papæ, quomodo tractandi

Legati Papæ in eundo & redeundo, cum honore ab Epiſcopis omnibus ſunt recipiendi, & hoc iurent Epiſcopi dum eliguntur. *De iureiurando. cap. Ego N.*
Ab omnibus etiam principibus cum honore recipiendi, non obſtante aliqua contraria conſuetudine. *Extra, de conſuetudine. cap. Super gentes.* Et contrarium facientes excommunicandi ſunt. *Ioannes VIII. epiſt. 196. Gregor. VII. lib. 2. ep. 40.*
Legatis Papæ obediendum eſt ab omnibus. *Greg. VII. lib. 2. ep.* 40.
Legati Papæ impediri non poſſunt, nè ſuum iter perficiant. *Ioann. VIII. ep. 6.*
Impedientes excommunicandi ſunt. *Gregorius VII. lib. 5. ep. 15. diſt. 94. c. Si quis.*
Legatos Papæ capientes, vulnerantes, carcerantes, occidentes, auxilium ad hoc dantes, ſunt excommunicati ipſo facto. *Greg. XIII. conſt. 81. Conſueuerunt* §. 11. Vide, *Excommunic. Bulla Cœnæ.*
Legati Papæ ab eo deponuntur, ſi eius mandata non obſeruant. *Nicolaus I. epiſt. 7.*
Vide, *Nuntius*. Vide, *Papa*.

Legati Papæ priuilegia.

Legatus Papæ in Concilijs præſidet omnibus Epiſcopis. *Greg. VII. lib. 2. poſt ep. 55.*
Legato citante aliquem, non poteſt appellari. *Concil. Later. 3. in append. tit. de appellat. c.*28.
Legato Papæ celebrante ſolemniter, Epiſcopi prouinciæ, qui ſunt præſentes in loco tenentur ei aſſiſtere cum mitris, baculis, cottis, pluuialibus, &c. ſic etiam Abbates. *Concil. Rauenn. 3. poſt Clem. V. c. 6.*
Legati Papæ à nullo poſſunt excommunicari ſine facultate Papæ, neque ab Inquiſitoribus hæreticæ priuatis. Sed ſi quis habetur contra eum, ad Papam deferendum. *Extra, de hæret. cap. Cum Matthæus.*
Legati Papæ de latere poſſunt per alios gubernare prouincias legationis, ſed pro maiori parte temporis per ſe ipſos debent id facere, alias priuantur emolumentis, &c. *Concil. Later. 5. ſeſſ. 9. de refor. curiæ c. 2.*
Legatorum morientium beneſica vacant in curia. *Extra, De præbend. &c. cap. Ad regimen.* Vide, *Beneficia Papæ reſeruata*.
Legati Papæ de latere ſimpliciter, & de plano, manu regia procedunt in ijs, quæ ſpectant ad bonum regimen communitatum ſtatus Eccleſiaſtici, non obſtante quolibet decreto, indulto, &c. Camerarij, Theſaurarij, Auditoris Cameræ, &c. *Clemens VIII. conſt 10. Pro commiſſa* §. 24.
Legati Papæ non tenentur oſtendere libellum fidei. *Nicolaus I. in append. poſt ep. 16.*
Vide, *Nuncius*.

Legata.

Legata pia pro defunctis non soluentes, vel tardantes soluere, vt infideles sunt reijciendi ab Ecclesia. *Concil. Vasense 2.c.4.* Excommunicandi sunt. 13. *qu.2. cap.Clerici, vel Saeculares.*

Legata Ecclesiae fraudans, aut rapiens, est excommunicandus. *Concil. Parisiense 3. c.1.*

Legata pia vsurpans, est sacrilegus. 17. *qu.6. cap. Sacrilegium.*

Legata celantes, grauiter puniendi. *Concil. Regiaticinum c.15.*

Legatum soluendum est, etiam si nudis verbis à testatore sit factum. *De testam. cap. Indicante.*

Legatum factum Episcopo, ratione personae est suum. Si verò ratione Ecclesiae, ei debetur sua portio. *ibid. cap. Requisiuisti.*

Legatum factum Episcopo ab extraneo, intelligitur factum nomine Ecclesiae: si verò sit factum à propinquo, intelligitur factum nomine proprio. *De testam. cap. Requisiuisti.*

Legata, in quibus non est soluenda canonica portio. *ibid. cap. fin.*

Legatum de re non sua, sed alterius factum à testatore non debet acceptari. *De testamentis cap. Filius noster.*

Legatorum fraudatores, per Episcopos non per Laicos, puniendi sunt. *Concil. Parisiense 3. c.1. De testamentis cap. Si haeredes.*

Legatum factum Episcopo cum conditione, vt sit ipsius, non diuiditur cum Ecclesia, nec portio canonica de eo est soluenda. *De testam. cap. Requisisti.*

Legatum factum Episcopo cum Cappella, intelligitur factum Ecclesiae, & de eo soluitur canonica portio. *ibid.*

Legata relicta pro redemptione Captiuorum, danda sunt Religioni fratrum Beatae Mariae de Mercede. *Nicolaus IV. constit.6. Ex parte.*

Legatum pro missis dicendis, si sit tenue, à Papa moderari petatur. Vide, *Missarum reductio.*

Legata relicta Ecclesijs, &c. si habent onera dandi aliquam dotem, cum postea reducuntur ad beneficia simplicia, non reducitur obligatio dandi dotem, sed remanet in beneficiato. *Vrbanus VIII. in append.2. const. 45. Alias nos ex certis.*

Legata pauperibus relicta non possunt amplius, vt incerta accipi pro fabrica Sancti Petri. Sed pauperibus danda, & quomodo. *Alexander VII. const. Supremi, data 30. Augusti 1655.*

Vide, *Eleemosyne.* Vide, *Ecclesiarum oblationes.* Vide, *Episcopus quò ad legata.* Vide, *Testamenta.* Vide, *Vltima voluntas.* Vide, *Dispositio.*

Legere.

Legere de Pulpito in Ecclesia, nullus potest, nisi Lector. *Concil. Lucen.1.c.45. Dist.29. cap. Non liceat.* Vide, *Lector.*

Legendae sunt in Ecclesia scripturae canonicae. *Concil. Carthag.3. c.47.*

Legendae sunt in Ecclesia, in festis, Martyrum passiones. *Concil. Carthag.3. c.47.*

Legere libros prohibitos, est interdictum. Vide, *Libri.*

Legere non potest Lectiones in Choro, qui habet solam primam tonsuram. *Concil. Nicen.2. c.14.*

Leges: Legum species, & vires.

Lex diuina in scripturis diuinis continetur. *Dist.8. cap. Quo iure.*

Lex scripta commutata est à Christo in Euangelium. *Lib.6. const. Apost. c.23.*

Lege diuina omnia erant communia, & lege humana factae sunt diuisiones. *Dist.8. cap. Quo iure.*

Legis veteris multa praecepta prohibentur in noua. 23. *quaest.8. cap. Occidit.*

Lex diuina est praeponenda fauori humano. *Gregorius VII. lib.1. ep.9.*

Lex priuata est dignior, quam publica. 19. *qu.2. cap. Duae sunt.*

Lex vel est praeceptiua, vel prohibitiua, vel permissiua. *Dist.3. cap. Omnis autem.*

Lex debet esse iusta, honesta, & possibilis secundum naturam, & loci consuetudinem. *Dist.3. cap. Erit.*

Facta contra legem sunt irrita. 25. *quaest.2. cap. Imperiali, cap. Rescripta, & cap. Dicenti.*

Lex Ecclesiae, seu canonica, ab omnibus obseruanda. *De constit. cap. Canonum.*

Lex canonica, quae, & qualis. *Dist. 3. per totam.*

Lex Christiana consistit in fide, & bonis operibus. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.2.*

Legum finis, & qualitas. *Dist. 4.* Ad reformandam humanam audaciam factae sunt leges. *Dist.4. c. Factae.*

Leges non debent, fieri pro commodo priuato, sed pro publico. *Dist.3. cap. Erit.*

Leges canonicae dispensari non possunt, nisi cum magna maturitate, & discussione causae, alias dispensatio censetur irrita. *Concil. Trident. sess. 25. de refor. c.18.* Vide, *Decreta.* Vide, *Statuta.*

Leges Imperiales non sunt in vsu pro causis Ec-

Ecclesiasticis. *Nicolaus I. epist.32.*

Leges Imperiales non possunt soluere iura Ecclesiæ, nec inferre illi præiudicium; alias nullæ sunt. *Nicolaus I. in decr. de constitut. c.1.*

Legibus Imperatoris vtendum, quoties non sunt contrariæ legi Ecclesiasticæ. *Nicol.I. ep.32. Dist.10. cap. Lege.*

Leges Imperatoris Romani, ab omnibus obseruandæ. *Dist. 10. cap. Certum est, & cap. Vestram il 2.*

Leges Principum non debent contemni. *Dist. 10. cap. Quis autem.*

Leges Principum non præualent legi naturæ. *Dist.10. cap. Leges.*

Leges Principum, assumi possunt in auxilium Ecclesiæ. *ibid.*

Leges humanæ obligant subditos etiam iustos, & existentes in charitate. *Concil. Senon. c.17.*

Leges dum fiunt, respiciunt futura, nisi in eis caueatur, etiam de præteritis. *De constitut. cap. Cognoscentes, & cap. Quoniam.*

Leges laicorum non adstringunt bona Ecclesiæ. *ibid. cap. Ecclesiarum. & cap. Ecclesiæ Sanctæ Mariæ.* Vide, *Ecclesiæ immunitas.*

Leges posteriores reuocant priores, licet de illis non fiat mentio. *De rescriptis, cap. Pastoralis. §. Quoniam.* Nisi in eis caueatur. *De constit. cap.1.*

Si leges deficiunt, instituta maiorum sunt leges. *Dist.11. cap. In his.*

Lex particularis reuocat vniuersalem, licet de ea non fiat mentio. *De rescrip. vbi supra.*

Lex non ligat ignorantes. *De constitut.in 6. cap. Vt animarum.*

Leges promulgatæ sufficiunt, nec est necesse, vt ad aures omnium perueniant. *De postulat. cap. Ad hæc.*

Lex diœcesana, & lex iurisdictionis, diuersæ sunt. *De off. Iud. ord. cap. Dilectus.*

Lex de damnis non repetendis, est nulla. *De iniurijs, & damno dato cap. In nostra.*

Lex de soluenda tertia legatorum, intelligitur de futuris mortuis. *ibid. cap. Ex parte il 2.*

Legem violat, qui verba legis complectens, contra eam nititur. *De regulis iuris in 6. reg. vlt.*

Leges prohibent mala. *De constit. cap. Concupiscentiam.*

Leges non ligant extra territorium legislatoris. *De constit. in 6. cap. fin.*

Lex superioris non potest abrogari per inferiorem. *Clement. de elect. &c. cap. Ne Romani.*

Leges latæ ab aliquo obseruandæ sunt ab illo, *Dist. 9. cap. Iustum est. De constit. cap. Cum omnes.*

De lege iudex non debet iudicare, sed secundum legem. *Dist.4. cap. In istis.*

Legum rigor relaxatur attenta qualitate personæ, & motiuo pietatis. *1. quæst. 7. cap. Tanta. & cap. Si qui, vel.*

Leges factæ contra hæreticos, describantur à Communitatibus locorum, & quomodo. *Clemens IV. const.6. Ad extirpanda.*

Leges, temporum varietate variantur; nam Deus multa de lege veteri mutauit in noua. Vide, *Statuta.*

Legum humanarum obseruantia est bona. *Concil. Senon. c.17.*

Legislator.

Legislator tenetur viuere suis legibus. *Dist. 9. cap. Iustum est. & De constitut. cap. Cum omnes.*

Legitimus.

Legitimi filij, qui sunt, & qui illegitimi? Vide, *Filij.* Vide, *Illegitimus.*

Legitimi etiam sunt, qui nati, vel concepti sunt ante diuortium, vel tempore diuortij. *Concil. Lateran. 3. in append. tit. Qui filij sint, &c. c.5.* sub eodem titulo in textu, *cap. Cum inter.*

Filij legitimi succedunt in hæreditate, secus illegitimi. *ibid. c.1.*

Filij legitimi non sunt, qui ex muliere adultera nascuntur, siue mortuo, siue viuente proprio viro. *Qui filij sint legitimi. cap. Causam quæ.*

Legitimus est filius, qui nascitur à muliere separata per sententiam Ecclesiæ, & nupta secundo, si cum primo est conceptus. *ibid. cap. Perlatum.*

Legitimi sunt filij nati ex matrimonio clandestino, si hoc matrimonium approbetur ab Ecclesia. *Qui filij sint, &c. cap. Quod nobis.*

Legitimi sunt filij nati ex Poligamo cum secunda, etiam viuente prima, si secunda ignorat eum esse Poligamum. *ibid. cap. Ex tenore.*

Legitimi sunt filij infidelium conuersorum ad fidem, licet essent in gradu prohibito coniuncti. *ibid. cap. fin.*

Quod filius sit legitimus, standum est verbo viri, & vxoris, nisi aliud probetur in contrarium. *Qui filij sint cap. Transmissæ.*

Vide, *Filij nati.* Vide, *Vxoratus.*

Legitimatio. Legitimare.

Legitimationis causa in Ecclesia iudicanda. *Qui filij sint legitimi, cap. Lator, & cap. Causam il 2.*

Legi-

Legitimatio, quomodo probanda, & quando non probatur sufficienter. *ibid. cap. Peruenit.*

Legitimatio probatur per dicta testium, licet vicinia dicat oppositum. *ibid. cap. Per tuas.*

Legitimatio filiorum, fieri potest à Papa in suis terris. in terris verò aliorum, in certis causis etiam fieri potest; & quando. *ibid. cap. Per venerabilem, & cap. fin.*

Legitimantur per sequens matrimonium, filij nati ex soluto, & soluta. *Qui filij sint legitimi. cap. Tanta est. & cap. Transmissæ. Concil. Lateran. 3 sub hoc titulo c. 1. & 3.*

Sed filius natus à patre, & alia muliere viuente prima vxore, non legitimatur per sequens matrimonium cum hac secunda. *ibid. cap. Tanta est. Concil. Lateran. 3. vbi supra.*

Legitimatus à Papa quo ad dignitates, intelligitur legitimatus quo ad hæreditatem. *Qui filij, &c. cap. Per venerabilem.*

Legitimandi facultas concessa fuit, pro statu Ecclesiæ Abbreuiatoribus. Vide, *Abbreuiatores*. Item Scriptoribus Archiuij Romani *à Paulo III. constit. 14. Romana*. Vide, *Scriptores*. Sed *à Pio IV.* omnes istæ concessiones, etiam alijs factæ, reuocantur. *Const. 45. Quamuis.* Vide, *Notarij Romanæ curiæ.*

Sixtus V. const. 12. in cap. seq. Laudabilis, concessit facultatem legitimandi Collegio duodecim Notariorum Sedis Apostolicæ.

Vide, *Filij nati.* Vide, *Filiorum legitimatio.* Vide, *Natura, naturalis, &c.*

Legitimi actus.

Legitimè impeditus, non est in mora. *De regulis iuris in 6. reg. 60.*

Legitimi actus non recipiunt conditionem, neque diem. *De regulis iuris in 6. reg. 50.*

Legitimè facta non possunt retractari. *ibid. reg. 73.*

Legitimi testes. Vide, *Testes.*

Lenocinium. Lenones.

Lenocinium exercentes sunt infames, nec in fine recipiantur ad communionem. *Concil. Elibert. c. 12.*

Lenones, & Lenæ, qui masculos, vel fœminas ad prostitutionem inducunt, mortis pœna puniendi: aliquando verò fustigatione, vel relegatione, attenta enormitate. *Paulus IV. const. 18. Sanctissimus.*

Lenonibus domos scienter locantes, domos perdunt, & pœnam mille scutorum incurrunt. *ibid.*

S. Leopoldus Austriæ Princeps.

S. Leopoldus Princeps Austriæ canonizatur *ab Innoc. VIII, constitut. 19. Sanctam.*

Leprosi. Lepra.

Leprosi ab alijs sunt separandi. *Zacharias ep. 12. Concil. Later. 3. c. 23.*

Leprosi debent proprium Presbyterum habere. *De eccles. ædificandis cap. Cum dicat. Concil. Later. 3. ibid.*

Leprosi non tenentur soluere decimas. *ibid. Concil. Later. 3. c. 23.*

Leprosi sumere possunt Eucharistiam, sed post alios sanos. *Gregor. II. ep. 14. Zacharias ep. 12. Concil. Vormatien. 1. c. 32.*

Leprosi non soluunt matrimonium. *De coniugio leprosorum cap. 1.*

Leprosi non possunt cum sanis conuiuia celebrare. *Zacharias epist. 12. Gregor. II. ep. 14. Concil. Vormatien. 1. c. 32.*

Leprosi in quocumque loco sint, ab Episcopo sunt alendi. *Concil. Lugdun. Prouinc. 2. c. 6.*

Leprosi tenentur ad continentiam, si volunt cohabitare. *De coniugio Leprosorum c. 1. Concil. Later. 3. in append. tit. De Leprosis c. 2. & 3.*

Leprosi possunt contrahere matrimonium. *ibid. cap. Quoniam.*

Leprosi, quando tenentur sibi soluere debitum. *ibid. c. Quoniam.*

Lepra superueniente post sponsalia, possunt solui sponsalia. *ibid. cap. fin.*

Leproso Parocho dandus est coadiutor cum congrua portione. *Concil. Later. 3. in append. tit. De Leprosis c. 4.*

Leprosi non tenentur ad decimas. Vide, *Decima, qui sunt exempti.*

Læsa maiestas.

Læsæ maiestatis reo confesso de se, in hoc crimine, potest ei credi contra alios. *De confessis cap. 1.*

Leuitæ.

Leuitæ in lege veteri erant ministri inferiores ad sacerdotes. *De decimis, & primitijs c. 1.*

Libellus.

Libellum famosum componens, est excommunicandus. *Concil. Elibert.c.52. Adrianus I. epist.1. c.63. 5. quaest. 1, cap. Quidam.*

Flagellari debet. *Adrianus I, epist. 1. c.50, 5. qu. 1. cap. Qui in alterius, & cap. Quidam maligni.*

Libellos famosos ponentes in Ecclesia, excommunicentur, 5. *qu. 1. cap. Si qui inuenti.*

Libellum famosum inueniens, & non rumpens, authoris pœnam incurrit. 5. *qu. 1. cap. Qui in alterius. Adrianus I. epist. 1. c.50.*

Libellos famosos legentes, vel cantantes, sunt excommunicandi. *Adrianus I. ibid, c. 63.*

Libellos famosos retinentes, facientes, dictantes; &c. in statu Ecclesiæ, grauibus pœnis puniendi, & bonorum confiscatione, & aliquando etiam vltimo supplicio, *Pius V. const. 147. Romani.* Idem statuit de facientibus, retinentibus, &c. literas *de Auisi. ibid.*

Libellus inscriptus De periculis nouissimorum temporum, damnatur. *Alexander IV, const.8. Romanus.*

Liberalis. Liberalitas.

Liberalis debet esse Episcopus. *Dist.86. cap. Fratrem nostrum.*

Liberalitas seruanda ab omnibus, & quomodo. *Dist. 86. cap. Non satis. cap. Dominus, cap. Est probanda. cap. Considerandа. cap. Pulchra. cap. In singulis. cap. Caeterum, cap. Pasce, & cap. Qui clementiam.* Vide, *Episcopus.*

Libertas.

Libertatem Ecclesiasticam violantes, vt statuta facientes contra eam, Rectores, Consules, &c. sunt excommunicati. *De sent. excom. cap. Nouerit.* Statuta delenda de libris. *ibid. c. Grauem.*

Statutarij præfati non possunt habere feudum Ecclesiæ, *ibid. c. Grauem.* Vide, *Excommunic. Bulla Cœnæ.*

Libertatis Ecclesiasticæ violatores absolui non possunt à Summo Pœnitentiario, nisi satisfacta parte, & refectis damnis. *Pius IV. constit.53. In sublimi.*

Vide, *Immunitas.* Vide, *Ecclesiæ Immunitas.*

Libertas hominis. Vide, *Adæ peccatum.* Vide, *Liberum arbitrium.*

Libertus.

Liberti Ecclesiæ tenentur ei præstare perpetuum obsequium. *Concil. Tolet. 4. c. 69. Concil. Tolet.6. c.9.*

Liberti Ecclesiæ, si alij adhærent, relicto Ecclesiæ patrocinio, reuocantur ad seruitutem. *Concil. Tolet. 4. c.71. 12. quaest.2. c. Liberti.*

Liberti Ecclesiæ, si bene viuunt, possunt promoueri ad gradus Ecclesiasticos: si verò male, sint in perpetua seruitute. *Concil. Tolet. 9. c.11.*

Liberti Ecclesiarum, siue mares, siue fœminæ, non possunt cum Græcis, aut Romanis ingenuis facere matrimonia. *Concil. Tolet.9. c.13.* Si verò faciant, filij eorum subditi sint Ecclesiæ. *ibid. c.14.*

Liberti Ecclesiæ præstare debent Ecclesiæ eadem obsequia, quæ ingenui. *Concil. Tolet.9. c. 15.*

Non possunt disponere, vel vendere res, quas habent ab Ecclesia, sine licentia Episcopi. Possunt tamen eas dare suis filijs, vel alijs Ecclesiæ seruis. *Concil. Tolet.9. c.16.*

Liberti Ecclesiæ manumissi ab Episcopo mortuo, tenentur ostendere successori cartam manumissionis. & nisi hoc faciant, redeunt ad seruitium Ecclesiæ. *Concil. Cæsaraugustan.3. c.4.*

Libertorum Ecclesiæ filij erudiantur per Ecclesiæ ministros. *Concil. Tolet.6. c.10.*

Liberti omnes, cuiuscumque sint, ab Ecclesia sunt protegendi. *Concil. Tolet. 4. c. 72. Concil. Agathen. c. 29. Dist. 81. cap. Liberti.*

Liberti, quando absolutè liberi sunt facti, possunt fieri clerici. *Concil. Tolet.4. c. 73. Dist.54. cap. Quicumque.*

Liberti, absque assensu domini non fiunt clerici. *Concil. Elibertinum c.79. Dist. 54. cap. Prohibendum.*

Liberti promoti ad ordines, non discedant ab Ecclesiæ patrocinio. 12. *quaest.2. cap. De Libertis. & cap. Liberti.*

Liberti, quando reuocandi in seruitutem. 12. *qu.2. cap. Octaua.*

Liberti tenentur suam conditionem profiteri coram Ecclesia. 12. *quaest.2. cap. Longinquitate.*

Liberti non sunt audiendi, contra tutores. Vide, *Manumissi.*

Vide, *Serui.* Vide, *Manumissio.*

Liberum arbitrium.

Liberum arbitrium verè est in homine, licet ad operandum, egeat Dei adiutorio. *Clemens I. ep.3. Concil. Diospolit. c.10. Concil. Senon. c.15.*

Dei

Per peccatum Adæ est attenuatum, non extinctum. *Concil. Arausic.2. c.13. Trident. sess.6. cap.1.*

Liberum arbitrium post peccatum, non est titulus sine re; sed est res. *Leo X. in constitut. 40. Exurge. Trident. vbi supra can. 5.*

Per liberum arbitrium, potest homo ad vtramque partem. *Concil. Senon. c.15.*

Liberum arbitrium hominis non operatur, necessario, nec bonum, nec malum. *De Pœnit. dist. 2. cap. 40. Si enim. Concil. Mogunt.4. c.10. Senon. c.15.*

Libertas hominis. Vide, *Adæ peccatum.*

Liberi arbitrij, bonus vsus per gratiam habetur. *Cœlestinus I. ep.1. c.7.*

Liberum arbitrium sine gratia, non potest implere mandata. *De consecr. dist.3. cap.1. & c. Placuit vt vnusquisque il.3.* Neque aliquod meritum vitæ æternæ facere, aut iustè viuere. *Concil. Trident. sess.6. can.2. & 3.*

Non sufficit resistere peccatis, sine gratia Dei. *Innoc. I. ep.24. & 25.*

Liberum arbitrium præuentum à gratia, & secreto afflatu tractum, se conuertit ad Deum. *Concil. Senon. c.15.*

Liberum arbitrium non destruitur, cum iuuatur à gratia. *Cœlestinus I. ep.1. c.8.*

Libero arbitrio non infertur necessitas à gratia, sed potest ei resistere. *Concil. Senon. c.15. Concil. Trident. sess.6. can.4.*

Liberum arbitrium imperatum à Deo, operatur ineuitabiliter, (ex multis scripturæ exemplis.) *ibid. Senon.*

Liberum arbitrium infirmatum per peccatum Adæ non potest, nisi per gratiam baptismi reparari. *Concil. Arausic.2. c.13. Valent.2. c.6.*

Liberum arbitrium, dum facit, quod in se est, non peccat mortaliter. *Leo X. constit.40. Exurge.*

Liberum arbitrium, maximè seruatur in obseruantia mandatorum Dei. *Concil. Mogunt.4. c.10.*

Liberum arbitrium motum à gratia Dei, aliquid operatur, dum assentitur, & se præparat, ac disponit ad iustificationis gratiam. *Concil. Trident. sess.6. can.4.*

Liberum arbitrium sic motum non merè passiue se habet, quia potest eam reijcere. *ibid.*

Liberum hominis arbitrium, potest facere vias suas malas. *Trid. sess.6. can.6.*

Doctrina de libero arbitrio in lib. Diui Augustini patet, maxime ad Hilarium, & hanc sequitur Romana, seu Catholica Ecclesia, & in scrinijs Ecclesiæ Romanæ habetur. *Hormisda ep.70. in fine.*

Vide, *Homo*. Vide, *Gratia*.

Libri sacri.

Librorum sacrorum declaratio, pertinet ad Ecclesiam. *Concil. Senon. c.4.*

Libri canonici, & apocriphi, qui sint. *Innocentius I. ep.3. c.vlt. Gelasius in Concil. Rom. dist.15. cap. Sancta Roman. Concil. Laodicen. c.59. Concil. Trident. sess. 4.*

Libri sacri, & canonici in Ecclesia legendi sunt, & non alij. *Lib.1. const. Apost. c.5. & 6. Concil. Lucen.1. c.67.*

Libri passionum martyrum in Ecclesia, legi possunt. Vide, *Legere.*

Libros canonicos à Tridentino enumeratos non recipiens, est anathema. *Concil. Trident. sess.4.*

Librorum sacrorum vulgata editio tenenda. *ibid.*

Libri sacri verti non possunt in prophanum idioma. *Innoc. III. const. Ea est. In collect.*

Libri Gentilium, hæreticorum, & apocriphi.

Libri gentilium à nullo, & præsertim Episcopo legendi. *Lib.1. constitut. Apostol. c.6. Concil. Carthag.4. c.16. Dist.37. cap. Legimus.*

Libri gentilium aliquando ex necessitate legi possunt ab Episcopo, & vt refellantur. *Dist.37. cap. Legimus. cap. Episcopus, & cap. Legimus il 2.*

Ex libris gentilium, aliquando vtilia excipiuntur. *Dist.37. cap. Turbat, & cap. Qui de mensa.*

Libri Talmud, qui sint prohibiti. Vide, *Talmud.*

Libri apocriphi, quos non recipit Ecclesia. *Dist.15. cap Sancta Romana.*

Libri Hebræis prohibiti. Vide, *Hebræi*. Vide, *Iudæi*.

Libri Saracenorum comburendi sunt, non legendi. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.103.*

Libros hæreticos, vel de religione tenentes, excommunicantur in Bulla Cœnæ. Vide, *Excommunic. Bullæ Cœnæ.*

Libri hæreticorum à nullo legi possunt, neque ab Episcopo, nisi in necessitate. *Concil. Carthag. 4. c.16. Dist.37. cap. Episcopus, & cap. Legimus.*

Libri prohibiti ob hæresim, &c. de licentia Papæ, vel Sac. Congregat. Cardinalium Sancti Officij legi possunt. *Pius IV. constitut.82. Cum inter.* alia, quas pœnas incurrunt. *Gregor. XV. constit.40. Apostolatus.*

Libri vernacula lingua scripti, tractantes de fide, & moribus, legi non possunt, nisi

fuerint approbati per Episcopos, sub pœna excommunicationis. *Concil. Senonen. in decretis morum c. 34.*

Libri bellorum. Vide, *Bellum*.

Libri contagiosi, seu suspecti de hæresi, vel hæreticorum vel aliorum legi non possunt. *Concil. Mogunt.* 4. *c.* 51. sub pœna anathem. *Concil. Colon.* 3. *tit. Quo ad instituendam c.* 3. Excommunic. bullæ Cœnæ incurrunt legentes. Vide, *Excommunicationes Bullæ Cœnæ. Pius IV. constitut.* 76. *Cum pro munere*. Excipiuntur Inquisitores hæreticæ prauitatis, & commissarij, *ibid.*

Libri de malis moribus tractantes, sub pœna anathem. non legendi. *Concil. Colonien.* 3. vbi supra.

Libros prohibitos in quacumque materia, sine licentia Papæ, nullus potest legere, cuiuscumque conditionis sit, & reuocantur licentiæ datæ. *Vrb. VIII. const.* 114. *Apostolatus*.

Libri Mercatorum Vrbis quomodo obligant. Vide, *Mercatores*.

Librorum impressio, venditio, & prohibitio.

Libri imprimi non possunt, nisi prius reuideantur, & approbentur. *Concil. Colon.* 2. *par.* 12. *c.* 9.

Libri de rebus sacris imprimi non possunt sine nomine auctoris, nec possunt retineri, aut vendi, sub pœna anath. nisi prius ab ordinario fuerint approbati. *Concil. Senon. in decret. morum c.* 33. *Leo X. constit.* 12. *Inter sollicitudines*. *Concil. Trid. sess.* 4. *in decret. de editione, & vsu sanctorum librorum*.

Regularium verò libri, præter licentiam ordinarij requirunt licentiam superiorum Religionis. *Concil. Trid. ibid.*

Librorum approbatio ab ordinarijs in scriptis & gratis danda est. *ibid.*

Libri vendi non possunt sine licentia ordinarij. *Concil. Colon.* 2. *par.* 12. *c.* 9. Alias omnes confiscantur, *ibid. Concil. Trid.* vbi supra.

Libri sine nomine typographi, vel loci impressionis vendi non possunt sub eadem pœna. *Concil. Colonien.* 2. *Concil. Mogunt.* 4. *c.* 99.

Typographi, bibliopolæ, & geruli talium librorum, eidem pœnæ subiacent, *ibid.*

Libri, neque in scriptis euulgari possunt, absq; nomine auctoris. & qui pœnes se habere reperiuntur, & auctores non produnt pro auctoribus habentur, non prodentes, anathem. pœnam incurrunt. *Concil. Trid. sess.* 4. *de editione, & vsu sacrorum librorum*.

Librorum approbatio in fronte libri est apponenda: *ibid.*

Librorum prohibitorum index, eorumque regulæ Concilio Tridentino annexæ, ab omnibus obseruandæ. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 2. *tit. De professione fidei*.

Libri imprimi non possunt Romæ absque licentia Vicarij Papæ, & Magistri Sacri Palatij. *Leo X. const.* 12. *Inter sollicitudines*, quæ est *Concil. Lateranen.* 5. *sess.* 10 *const.* 3.

Alibi verò imprimi non possunt absque licentia Ordinarij, & Inquisitoris hæreticæ prauitatis. *ibid. Concil. Later.* 5. vbi supra.

Librarij imprimentes absque his licentijs incurrunt excommunicationem, & pœnam amissionis librorum, & centum ducatorum applicandorum fabricæ sancti Petri Romæ. *ibid. Concil. Later.* 5. vbi supra.

Libri auctorum degentium in statu Ecclesiæ imprimi non possunt extra statum sine licentia Cardinalis Vicarij, & Magistri Sacri Palatij (& extra) sine licentia Inquisitorum. aliter impressi, ipso facto sunt prohibiti, & aliæ pœnæ ab imprimente incurruntur. *Vrbanus VIII. const.* 50. *Sanctissimus*.

Libros prohibitos, & hæreticorum, &c. imprimentes, quas pœnas incurrunt. *Pius IV. const.* 76. *Cum pro munere*.

Libros prohibitos cognoscere spectat ad sacram Congregationem Indicis Romæ. *Clemens VIII.* 36. *Sacrosanctum*.

Libri de miraculis, gratijs, beneficijs, & alijs quæ dicuntur accepta ope alicuius defuncti cum opinione sanctitatis, sed à Sede Apostolica non canonizati, nec beatificati, imprimi non possunt sine licentia Sedis Apostolicæ. *Vrbanus VIII. const.* 37. *Sanctissimus*.

Libri impressi, qui continent preiudicia aliqua contra Romanam Ecclesiam, vel alias Ecclesias, licet tolerati, & permissi, nullum inferunt præiudicium, nec aliquid probant contra immunitatem Ecclesiasticam. *Vrbanus VIII. in append. const.* 47. *Romanus*.

Libros prohibitos imprimentes. Vide, *Imprimere*.

Licentia. Licere.

Licentia administrandi temporalia concessa Regularibus à Papa, præsumitur falsa. *De confirmatione vtili, &c. cap. Ad nostram, & cap. Porrecta*.

Licentiæ ordinandi. Vide, *Literæ commendatitiæ*.

Licebant multa in veteri testamento, quæ prohibentur in nouo. 23. *quæst.* 8. *c. Occidit*.

Licet minus, si licet plus. *De regulis iuris in 6. reg.53.*

Quod non licet alicui suo nomine, nec licet nomine alterius, *ibid. reg.67.*

Licentiæ ingrediendi monasteria monialium, mulieribus concessæ, reuocantur, & sub pœna excommunicationis Papæ reseruatæ prohibetur, ne eis vtantur. Abbatissæ vero, quæ eas recipiunt priuationem officij incurrunt. *Paulus V. const. 74. Monialium.*

Licentiæ ingrediendi monasteria monialium pro mulieribus, factæ cum consensu monialium, & superioris earum debent fieri capitulariter, alias ipse mulieres ingredientes incurrunt pœnas violantium clausuram. *Vrbanus VIII. constitut.29. Sacrosanctum.*

Vide, *Moniales*. Vide, *Monasteria*.

Ligare. Ligatus.

Ligandi, & soluendi potestas tradita est à Christo Ecclesiæ in Beato Petro. 24. *qu.1. cap. Quodcumque.* Vide, *Ecclesia Catholica*. Vide, *Papa*. Vide, *S. Petrus*.

Ligandi, & soluendi potestas quæ est in Episcopis. *Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio c.37.*

Ligandi, & soluendi potestas quo ad culpam non extenditur ad mortuos. 24. *quæst.* 2. *cap. Legatur ex quo. & cap. Nec quisquam.* In excommunicationis verò declaratione, extenditur etiam ad mortuos. *De sent. excom. cap. A nobis.*

Ligandi potestas quo ad pœnitentiæ impositionem, reperitur in sacerdote confessario, in quo reperitur etiam potestas soluendi à à culpa (non reseruata.) *Concil. Trident. sess.14. can.15.*

Ligandi, & soluendi potestas, non est extra Ecclesiam. Vide, *Ecclesia catholica*. Vide, *Vnitas*.

Ligaturæ.

Ligaturæ, seu phylacteria, in remedia sunt dæmoniaca. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.79.*

Ligaturas incantationum faciens super infirmum, si est laicus, excommunicetur: si clericus degradetur. 26. *qu. 7. cap. Admoneant.*

Ligantes dæmones. Vide, *Dæmones*.

Vide, *Superstitiones*. Vide, *Sortilegia*. Vide, *Magia*.

Ligna.

Ligna consecrata Ecclesiæ non possunt conuerti in vsum laicorum. *De consecr. dist.1. cap. Ligna.*

Limina Apostolorum Romæ.

Limina Apostolorum visitanda esse ab Episcopis, statuit inter alios *Leo III.* Sed absque præfinitione temporis. Ita *in epist. 1.* Zacharias vero in Concilio Romano *c.4.* statuit, à propinquis quolibet anno visitanda personaliter; à remotis verò per epistolas, ità in *dist. 93. cap. Iuxta*. Sed S. Anacletus statuerat esse visitanda, iuxta Papæ chirographum. *Dist. 93. cap. Iuxta. & in tit. De iure iurando* Episcopus iurat, quolibet anno per se, vel suum Nuncium se visitaturum limina. Ita *in cap. Ego N.*

Nunc vero quando tenentur ea visitare. Vide, *Episcopi quo ad limina Apostolorum, diffusè.*

Limites.

Limites Parochiarum, quomodo præscribendi. Vide, *Parochia*.

Lingua.

Linguæ Græca, Arabica, Hebraica, & Caldaica, in scholis Studiorum Generalium, per idoneos Magistros doceantur. *Clement. de Magistris c. vn. Paulus V. constit.65. Apostolicæ.*

Idem obseruandum in studijs Regularium. *Paulus V. ibid.* Regulares, qui linguarum studijs vacant, præferendi sunt alijs in gradibus Religionis. *ibid.*

S. Linus.

S. Linus cum à S. Petro fuit assumptus, ministrabat exteriora, & ex tunc non fuit Pontifex, sed postea. 8. *quæst.1. cap. Si Petrus.*

Litaniæ.

Litaniæ Græcè, idem importanṫ, ac Latinè *rogationes*, ad impetrandam Dei misericordiam. *Concil. Mogunt.1. c.33.*

Litaniæ, seu rogationes, in necessitatibus, reci-

citandæ. *Gregor.I. lib.9. ex regest.ep.45.* Tempore mortalitatis dicendæ. *Gregor.I. lib.11. ex regest. ep. 2.*

Litaniæ maiores, suis temporibus dicendæ. *Leo IV. homilia de cura Pastorali.*

Litaniæ maiores, tribus diebus ante Ascensionem cantandæ. *Concil.Mogunt. 1.c.32.* (sed à Discalceatis olim, *ibid.*) *De consecrat. dist.3. cap. Rogationes.*

Litaniæ indici possunt ab Episcopis, tempore necessitatis. *Concil. Rauenn. 1. Concil. Colon.2.par. 9. c.7.*

Litaniæ, quæ non habentur in Missali, aut Breuiario, exceptis Litanijs Beatæ Virginis, prohibentur. *Clemens VIII. constitut.122. Sanctissimus.*

Litaniæ nouæ sub alia forma, non possunt recitari, nisi approbentur à Sacra Congregatione Rituum. *ibid.* alias ab Ordinario, vel Inquisitore contra recitantes procedatur. *ibid.*

Litanijs, qui debent interesse. Vide, *Clerici quo ad seruitium Ecclesiæ.*

Literæ, formatæ, commendatitiæ, & dimissoriæ.

Literis sæcularibus abutens, vino inebriatur, & sicca. *Dist. 37. cap. Vino.*

Literæ sæculares legendæ tantum, ne ignorentur. *Dist. 37. cap. Legimus. & cap Qui de mensa.*

Literæ formatæ, olim, quomodo faciendæ. *Concil. Calcedon. in fine. Dist.73. cap. In nomine, & cap. Sanctissimo.*

Literæ communicatoriæ, olim, quomodo fiebant. *Concil. Elibert. c.58.*

Literas confessorum offerentes, habere debebant etiam communicantes. *Concil. Arelat.1. c.9.*

Literæ commendatitiæ non dantur ab Archidiacono. *De off. Archidiaconi cap. Significasti.*

Literæ commendatitiæ à quo possunt dari. *De temporibus ordinat. in 6. cap. Cum nullus.*

Literæ commendatitiæ, seu dimissoriæ ad ordines pro sæcularibus clericis, dari, seu concedi debent ab Episcopo, de cuius territorio est ordinandus, vel ab Episcopo, sub quo ille habet beneficium; vel ab Episcopo, sub quo habet domicilium, licet alibi fuerit natus, ordinandus. *ibid. cap. Cum nullus.*

Episcopo agente in remotis, licentiæ, seu dimissoriæ concedendæ sunt à Vicario eius: sede vacante, à Capitulo, vel alio ad quem spectat spiritualium administratio. *ibid.*

Literæ dimissoriæ non debent ab Episcopo concedi, nisi præuio examine, de titulo patrimonij (si sint ad sacros) vel beneficij. item examine de moribus, ætate, literis. & hoc examen de sufficientia remitti potest ad ordinantem: sed in literis dimissorijs, facienda est mentio de titulo patrimonij. *Concil. Senon. in decret. morum c.5. Concil. Colon. 2. part. 1. c. 29. Concil. Mogunt. 4. c. 84.* Vide, *Ordinandi in sacris.*

Literæ dimissoriæ de ordinando à quocumque non possunt fieri, nisi ex legitima causa exprimenda ab Episcopo dimittente. & tunc ab Episcopo in Diœcesi residente, & præuio examine, potest talis admissus ordinari, & non ab alio. *Concil. Trident. sess.7. de refor. cap.11.*

Literæ dimissoriæ non facilè concedendæ, sed ex maxima causa. *Concil Colon.3. tit.De altero medio c.3. Concil. Moguntin. 4. c. 84.*

Literæ dimissoriæ concedi non possunt ab Abbatibus, alijsque exemptis, vel Collegijs, clericis sæcularibus ad alios Episcopos, vt ab eis possint ordinari. *Concil. Trident. sess. 23. de refor. cap.10.*

Concedentes, per annum suspenduntur ab officio, & beneficio. *ibid. cap.10.*

Impetrantes verò tales literas à præfatis personis, incurrunt pœnas taxatas *à Paulo III.* contra impetrantes dimissorias à Capitulo, sede vacante contra formam canonum. *Concil. Tridentin. sess.23. de reformat. c. 10.*

Literæ de promouendo ad ordines à quocumque, non possunt concedi à S. Pœnitentiario. Vide, *Ordines. Pius IV. const. 53. In sublimi.* Nisi assignetur iusta causa, cur petens non vult ordinari à suo Ordinario. *ibid.*

Literæ Maioris Pœnitentiarij Papæ. Vide, *Pœnitentiarius.*

Vide, *Dimissoria.* Vide, *Capitulum.* Vide, *Sede vacante.*

Literæ Apostolicæ.

Defectus alicuius literæ, in literis Apostolicis non officit. *De fide instrumentor.cap.Ex parte.*

Literarum abrasio in narratiua non indicat falsitatem. *ibid. c. Ex literis.*

Literæ Apostolicæ carent vigore, si in petitione non fuit expressa veritas. *ibid. cap. Quod super his.*

Literæ impetratæ à Papa de prouisione facienda, non intelliguntur de pensionibus, sed de beneficijs. *De præb. in 6. cap. Quamuis.*

Literæ impetratæ pro beneficio, &c. postquam alius impetrauit, nullius sunt roboris. *Concil. Later. 3. in append. tit. De potest. Iudicis delegati cap. 21.* Vide, *Beneficia.*

Li-

Literæ Papæ de dando beneficium vno modo, non includunt alios modos. *De præbendis in 6. cap. Cum in illis. §. Cum autem.*

Literæ de prouisione facienda, non intelliguntur de curatis. *ibid. cap. Cum in illis.*

Literæ Papæ, in quibus ipse Papa proprium factum narrat, plenè probant, si super illis gratia, vel intentio fundatur. *Clem. de probationibus c. unico.*

Literæ Apostolicæ in curia recipi debent, vel de manu Papæ, vel de manu ministrorum eius. alias, si laicus, excommunicatur: si clericus, ab officio, & beneficio deponitur. *De crimine falsi cap. Dura sæpè.*

Literæ Apostolicæ expeditæ ante diuisionem diœcesis, habent eumdem vigorem post diuisionem, quem habebant ante, circa beneficia in tali Diœcesi. *Extra. De offic. deleg. cap. vn. Sedes. Extrau. Ioannis XXII. de concession. præben. cap. Sedes.*

Literæ Apostolicæ expeditæ ante coronationem Papæ, sunt validæ. excommunicati sunt, qui docent contrarium. *Extra, De sent. excommunic. cap. Quia nonnulli.* Vide, *Papa.*

Literarum Apostolicarum commodo priuatur, qui eas obtinens alteri tradit eiusdem nominis, vt eis vtatur, & qui eas accipit, & qui earum vigore alios vocat ad iudicium, cum quibus non habet controuersiam, & qui literas ad futuram trahit controuersiam, & qui ob plura negotia, plures obtinet commissiones, vt eumdem vexet coram pluribus iudicibus & locis simul: & qui citari curat partem in loco aliquo habente commune nomen cum alio, vt non comparente citato contumax declaretur. & hi omnes tenentur etiam ad expensarum solutionem. *De rescriptis c. vlt.* Dispendia.

Literarum Apostolicarum executor admittere potens exceptionem fraudis, non potest pronunciare super toto negotio. *De sent. & re iudic. cap. De cætero.* Vide, *Executor.*

Literas Apostolicas falsas habens, tenetur eas destruere, vel intra terminum dierum 20. eas resignare, sub pœna excommunicationis Papæ reseruatæ. *De crimine falsi cap. Dura sæpè §. Adijcientes.*

Literæ Apostolicæ nouem modis possunt discerni, quod sunt falsæ, quia totidem modis falsificari possunt. Primò, Si bulla falsis literis apponitur. Secundò, Si filum ex vera bulla extrahitur, & alteri falsæ apponitur. Tertiò, si filum insitum vbi carta plicatur, falsis literis apponitur, &c. *ibid. De crimine falsi. cap. Licet. Concil. Later. 3. in append. de interpretat. ver. c. 5.*

Literæ Apostolicæ, in quibus Episcopus vocatur filius, vel frater minor, vel in numero plurali scribitur vni personæ, sunt falsæ. *ibid. cap. Ad falsariorum.*

Literas falsas impetrantes eodem modo puniendi, quo falsarij, & quomodo. *ibid. cap. Ad falsariorum.*

Literas Apostolicas falsificantes, siue per se, siue per alium, excommunicati sunt eo ipso & curiæ sæculari tradendi: & si clerici, ante degradandi. *ibid.* Vide, *Excommunicatio in Bulla Cœnæ. & Nicolaus I. epist. 47.*

Literis sub nomine Papæ vtentes, si clerici, officio, & beneficio priuandi: si laici, excommunicentur, donec debitè satisfaciant. *ibid. cap. Ad falsariorum.*

Non præsumuntur falsæ ob omissionem vnius characteris. *Honorius III. ex Cirone de off. & potest. iud. deleg. c. 3.*

Literæ Apostolicæ non possunt præsumi falsæ si sunt de simplici iustitia. *De crimine falsi cap. Accedens.*

Literis iustitiæ falsis non vtens, dum aduertit esse falsas, non incurrit pœnas. *ibid.*

Literæ Apostolicæ non præsumuntur falsæ ob rasuram paucarum literarum in loco non suspecto. *De crimine falsi cap. fin. Concil. Later. 3. par. 49. c. 3.*

Pro literis Apostolicis determinata taxa pretij soluenda. *Extrau. Ioannis XXII. de sent. excommunic. cap. Cum à sacrosanctis.* Prima vice (exigentes plus debito) per sex menses priuantur officio, secunda vice priuantur in perpetuum. & habenda est ratio de literarum multitudine. *ibid.*

Linea in literis Apostolicis continet dictiones 25. & literas 150. *ibid.*

Literæ Apostolicæ, quibus fit commissio ad causas quasdam indefinite, non derogant prioribus de causa particulari. *Concil. Later. 3. in append. tit. De interpretationibus verborum cap. 6. & 7.* Nisi fiat mentio etiam de illa causa particulari, imò in tali casu consulendus est Papa. *ibid. c. 9.* Et virtute earum non potest quis conueniri. *ibid. c. 9.*

Literas impetrans suppresso nomine dignitatis, quam habet, nulliter impetrat. *Concil. Later. 3. ibid. c. 8.*

Literæ Apostolicæ impetrari non possunt super aliqua causa sine mandato domini, alias impetratio est nulla, & impetrans, vt falsarius punitur, nisi sit ex illis, qui non debent habere mandatum. *Concil. Lateran. 4. c. 37.*

Literarum Apostolicarum executio impediri non potest ab vllo Prælato sub quouis prætextu, aut priuilegio, sub pœna priuationis iurisdictionis per tres menses. *Martinus V. const. 2. Quod antidota. const. 3. In Apostolica §. 8.*

Ha-

Habentur pœnæ aliorum retardantium executionem literarum Apostolicarum. *Item in constit. 29. Clemen. VII. Romanus.* pœnis excommunic. interdicti, &c. alijs subiacent impedientes, vel retardantes, *ibid. Leo X. const. 30. In supremo.*

Literæ Apostolicæ in Cancellaria Apostolica scribendæ, & ordo circa hoc seruandus. *Martinus V. const. 3. In Apostolicæ* §. 3. Rescribendæ ab eo, qui defectum aliquem in eis admisit. *ibid.* sine salario sub varijs pœnis, & priuatione distributionis, sub pœna excommunicationis Papæ reseruatæ. *ibid.* §. 3.

Literarum Apostolicarum scriptor in Cancellaria, debet per se ipsum immediatè exercere suum officium, nisi ab infirmitate impediatur, vel ab alia causa per Vicecancellarium cognoscenda. *ibid.* §. 4.

Literæ Apostolicæ à quibus signandæ. *ibid.* §. 9. Literæ iustitiæ, quomodo comprobandę. *ibid.* §. 10. Earum registratio, bullatio, ac salarium. *ibid.* §. 34.

Non possunt retardari quo ad executionem, & pœnæ retardantium. *ibid.* §. 8.

Literæ Apostolicæ non possunt arrestari ad prorogandum lites. *Martinus V. constit. 5. Romani.*

Literæ Apostolicæ pro executione sententiæ, quomodo expediendæ, & quid pro eis soluendum. *ibid.* §. 3.

Literas Apostolicas impetrantes cum expositione, quod sint tales, quales non sunt, vt eas gratis recipiant excommunicantur, & literæ nullæ sunt. *Innocentius VIII. constit. 11. Cum sicut.*

Literæ Apostolicæ non subscriptæ ab Abbreuiatoribus, nullius sunt roboris. *Leo X. const. 14. Summi.*

Literas illas non subscriptas sollicitantes, vt falsarij sunt puniendi. *ibid.*

Literæ Apostolicæ in fauorem Auditorum Romanæ Rotæ, gratis expediendæ. Idem pro eorum loca tenentibus faciendum concedit *Leo X. const. 3. Sedis.*

Literę Apostolicæ super resignatione beneficiorum, quomodo expediendæ. *Pius V. const. 32. Cogit.*

Literas indulgentiarum, & gratiarum gratis expediendas (excepto salario registraturæ) statuit *Pius V. constit. 64. Decet.* Et quæ sunt hæ literę gratiarum, seu indulgentiarum. *ibid.* Vide, *Indulgentiæ.*

Literæ expediendæ pro religioso obtinente beneficium, cum clausula, *Quod solo nutu Abbatis, vel Superioris amoueri non possit*, non expediantur, nisi auferatur clausula hęc, vel eas ex parte signet Papa. *Vrbanus VIII. const. 6. cap. 39.*

In literis Apostolicis exprimendum, si resignatio beneficiorum sit cum permutatione. *ibid. c. 40.*

In literis Apostolicis non suppletur aliquis defectus, nisi hic exprimatur in petitione, & in signatura apponatur, *Fiat, vt petitur. ibid. c. 41.*

Literis pro iuris patronatus, expeditione in curia: Vide, *Iuspatron.*

Literæ resignantis, & resignatarij, si ab illo reseruetur pensio, expediri non possunt, nisi resignatarius acceptet soluere pensionem. *Vrbanus VIII. const. 6. c. 45.*

Literæ beneficij vacaturi per ingressum religionis, quomodo expediendæ. *ibid. c. 46.*

Literæ executionis, debent exprimere nomen iudicis positi in signatura. *ibid. c. 48.*

Literæ dispensationum in gradibus consanguinitatis, vel affinitatis, continere debent clausulas, *Si mulier rapta non fuerit, & si scienter, &c. ibid. c. 49.*

Literæ dispensationum super defectu natalium, vt succedatur in bonis, quomodo expediendæ. *ibid.* Vide, *Dispensatio.*

Literæ expediendæ pro beneficijs vacaturis, aut per ingressum religionis, quid debent continere. *Vrbanus VIII. const. 6. c. 58.*

In literis Apostolicis aliquid scribentes, corrigentes, vel delentes ignoranter, possunt absolui per Vicecancellarium, & Regentem Cancellarię. *ibid. c. 71.*

In literis Apostolicis potest Vicecancellarius, & regens corrigere nomina, & cognomina, non tamen personarum, quibus facta est gratia. *ibid.*

Literę beneficiorum vacantium per priuationem, &c. vt in constitutione *Execrabilis* expediendę cum clausula, *Si ita est. Vrban. VIII. const. 6. c. 61.*

Literę Cancellarię Apostolicę faciunt fidem in omni iudicio. *Vrban. VIII. ibid. c. 28.*

Literę omnes Apostolicæ, quæ requirunt informationem facti, expediendæ sunt cum clausula, *Si ita est. ibid.*

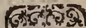
Literæ Apostolicæ, siue gratiæ, siue iustitiæ, quando faciunt fidem. Vide, *Scripturæ.*

Literarum Apostolicarum Summator. Vide, *Summator.*

Literæ de promouendo ad ordines à quolibet antistite, non concedantur à Pœnitentiario Romæ, nisi iusta assignetur causa cur ab ordinarijs nolunt petentes promoueri. *Pius IV. const. 53. In sublimi.*

Literæ Apostolicæ, quomodo expediendę, & quo sigillo. *Gregorius XIII. constit. 96. Quæ à Romano.*

Vide, *Impetratio.* Vide, *Commissio.* Vide, *Delegatio.* Vide, *Indulgentia.* Vide, *Falsitas.* Vide, *Scripturæ.* Vide, *Sedes Apostolica.* Vide, *Cancellaria.* Vide, *Papa. &c.*

Li-

Literæ Conseruatoriæ.

Literas conseruatorias obtinens non potest se tueri, quin ab Episcopo, seu alio Ordinario conueniatur in causis criminalibus, & mixtis. *Concil. Trid. sess. 14. de refor. c.5.* Excipiuntur, Regulares, eorum loca, & hospitalia, ac illorum personæ. *ibid.*

Literas conseruatorias obtinens, in ciuilibus, si est actor non potest trahere partem ad suum iudicem. Si verò est reus, & eius conseruator allegatur suspectus ab actore, vel oritur controuersia de iurisdictione inter Conseruatorem, & Ordinarium, non procedatur in causa, donec per arbitros dirimatur lis de competentia iudicis. excipiuntur præfatæ personæ, & loca. *ibid. c.5.*

Literæ conseruatoriæ non suffragantur, vltra quinquennium. non prosunt nisi habenti, & duobus eius familiaribus. Excipiuntur Regulares, Collegia, Hospitalium personæ, & præfatorum loca. *ibid.*

Literæ conseruatoriæ semper prosunt pro miserabilibus personis. *ibid. c.5.* Vide, *Iudices Conseruatores.*

Literæ de Auisi, & aliæ.

Literas de *Auisi* facientes, dictantes, tenentes, quæ continent aliquid contra honorem, famam, &c. alicuius, quibus pœnis puniendi. *Pius V. constit. 147. Romani.* Bona eorum confiscantur. *ibid.*

Literas Bannitorum ferentes, per quas minantur partibus offensis, nisi ab eis pacem habeant, vel alia similia continentes, incurrunt crimen læsæ maiestatis. *Innocentius VIII. const. 114. Licet.*

Literatus.

Literatis viris maximè indiget Ecclesia. *De elect. &c. in 6. cap. Cum ex eo.*

Lis. Lites.

Lis dicitur à limitis contentione, quia prius limites diuidebant agros. *De verbor. signif. cap. Forus.*

Lites, & iurgia non fiant temporibus ieiuniorum. *Post ep. 13. Liberij c. 1.*

Lites de rebus Ecclesiasticis per duos, vel tres testes sunt terminandæ. *Concil. Illerdense c. 5.*

Lite vertente inter aliquos, res, quæ litigatur in nullius possessionem est transferenda. 11. *qu. 1. cap. Quis res.*

Lite durante, nullus audeat rem litigatam sibi assumere. 11. *qu. 1. cap. vlt.*

Lite pendente, nihil innouandum circa possessionem; & factum est nullum. *Vt lite pendente cap. 1. Clement. sub eodem tit. c. fin.*

Lite pendente inter duos, nequit eligi tertius; imò neque si alter renunciet, vel moriatur. *Vt lite pendente in 6. cap. 1. & cap. fin.*

Lite pendente, mortuo beneficiato, si alij ad defensionem velint admitti, admittantur in eo statu, in quo antea erat lis. *ibid. cap. fin.*

Lite pendente adulter accusatus non est priuandus possessione coniugis. *Vt lite pend. cap. Laudabilem.*

Lite pendente, nullus potest alienare rem litigiosam; alienans tenetur ad æquiualentem restitutionem. *ibid. cap. Ecclesia Sanctæ.* Vide, *Priuilegium.*

Lite pendente in curia de beneficio, si vterque litigans moritur, dispositio pertinet ad Papam. si extra, pertinet ad Ordinarium, vel alium ius habentem. Si verò vnus moriatur in curia, alius extra, si moriens in curia possidebat, Papa confert; si qui extra, Ordinarius confert. Si neuter possideat, Papa confert. Si alter superstes litigare velit, interim nulli detur, sed ei detur post causam, cui de iure. Quod si declaretur beneficium pertinuisse ad defunctum, Papa confert, si in curia mortuus sit; Ordinarius verò si extra. si ad neutrum spectat, Ordinarius confert. *Clement. Vt lite pend. cap. 1.*

Lis dicitur pendere, postquam à iudice competente facta est in ea citatio, & hæc peruenit ad partem, vel curatum est, vt ad eam perueniret, & in citatione expressa sunt illa, de quibus conuenitur citatus. *Clement. Vt lite pend. cap. fin.*

Lis dicitur mota, quando est contestata. *De verborum significat. cap. Ex parte vestra.*

Lites debent celeriter terminari. *De sent. & re iudic. cap. Iurgantium.*

Lites decidendæ secundum iura temporis controuersiæ, non secundum priuilegium impetratum lite pendente. *Vt lite pend. cap. Dilectus filius. & c. fin.*

Lite pendente coram Papa, de natali alicuius, nullus debet ferre iudicium de iure successionis in bonis. *Honorius III. ex Cirone, de ordine cognitionum cap. 1.*

Si lis decidenda intra certum tempus committatur, terminus incipit currere cum iudices habent literas. *De appellat. & recusat. cap. Super eo il 2.*

Lite ad Papam aduocata, acta quæ fiunt, sunt nulla. *ibid. cap. Vt nostrum.*

Lite existente de beneficio, vel dignitate, quando fieri potest compromissio à litigantibus.

tibus :. Vide, *Beneficium datum duobus*. Vide, *Electio*.

Litigiosæ rei confirmatione facta à Papa, non impeditur Ordinarius, quin iudicet in lite. *De confirmatione vtili, &c. cap. 1.*

Lites plures personales contra eumdem moueri non possunt in locis distantibus. Literæ sic impetratæ sunt nullæ, & impetrans tenetur ad expensas. *Concil. Lugdun. 1. Gener. de rescript. in 6. c. 1.*

Litis contestatio.

Lite non contestata, nihil valet processus in causa. *De litis contest. c. vn.*

Litis contestatio fit per petitionem in iure positam, & per responsionem factam. *De electione, &c. cap. Ecclesia Roth. §. Partibus.*

Lite non contestata, non possunt repeti testes. *Vt lite non contestata cap. 1.*

Lite non contestata in causa restitutionis, sententia ferri non potest, nec etiam contra contumacem. *Vt lite non contestata, cap. Accedens.*

Lite non contestata, possunt repeti testes in his casibus. si timetur de morte testium, vel absentia diuturna; vel sunt senes, valetudinarij; & aduersarius sit contumax, vel absens, vt non possit conueniri. Sed tunc intra annum actor debet aduersarium conuenire, vel testium repetitionem ei denunciare; alias nulla est repetitio. *Vt lite non contestata cap. Quoniam. De confirmat. vtili, &c. cap. Cum dilecta.*

Lite non contestata in causa matrimoniali, possunt repeti testes contra contumacem, & terminari causa. *ibid. §. Porrò.*

Item possunt repeti testes, lite non contestata, quando imminet publicatio testium. *ibid. §. Sunt, & alij.*

Lite contestata, testes possunt produci, si actor est contumax. *De dolo, & contumacia cap. Causam.*

Lite non contestata, si reus est contumax, potest actor mitti in possessionem causa custodiæ. *Cap. Tuæ fraternitatis. Vt lite non contestata, &c.*

Lite non contestata, quid agi possit, & quid non. *ibid.*

Lite non contestata, si proceditur per viam inquisitionis, quando potest ferri sententia depositionis. *De dolo, & contumacia cap. Veritatis.*

Lis non remanet contestata, si eadem die responsio Aduocati reuocatur. *De appell. & recusat. cap. Cum causam.*

Lite non contestata, si proceditur in causa, validè appellatur. *ibid. & cap. Significante.*

Lite non contestata in causa appellationis, ex contumacia partis absentis, potest Iudex ad quem definire. *De appellat. & recusat, cap. Interposita. §. finali.* Vide, *Absens.*

Lis non contestatur per exceptionem peremptoriam. *De litis contestatione in 6. cap. 1. & 2.*

Vide, *Contestatio.*

Litigantes.

Litigans cum alio de beneficio, personatu, &c. ob contumaciam partis, quando potest mitti in possessionem, causa rei seruandæ. *Concil. Lugdun. Gener. 1. De rescriptis in 6. cap. 1.* Vide, *Beneficiales causæ.*

Litigantes, in principio litis tenentur dare iuramentum calumniæ (exceptis clericis,) & aliquando etiam isti. *De iuram. calumniæ cap. 1.* Vide, *Iuramentum calumniæ.*

Litigantes in curia Romana, non possunt ab Episcopis excommunicari, aut priuari beneficijs, vel aliter molestari, sub pœna suspensionis ipso facto. *Extra, de priuil. cap. Diuina.*

Litigantes in curia Romana, non possunt ab aliquo offendi, neque immediatè, neque mediatè, sub pœna excommunicationis Papæ reseruatæ. *Alexander VI. const. 11. In eminenti.*

Litigare non debet Episcopus, pro rebus transitorijs. 14. *qu. 1. cap. 1.*

Litigantes Romæ. Vide, *Offendens.* Vide, *Roma.* Vide, *Curiales.*

Locus.

Locus non saluat, sed gratia. *Dist. 40. cap. Illud. cap. Qualibet. & cap. Adam.*

Locus non facit sanctum, sed meritum. *Gregor. I. lib. 6. ep. 29.*

Locus dignitatis non facit sanctum, sed merita. *Dist. 40. cap. Non facilè, cap. Non loca. cap. Nos qui. cap. Ante. cap. Illud. cap. Qualibet. & cap. Adam.*

Loci primatum desiderans in terra, inueniet confusionem in cœlo. *Dist. 40 cap. Multi.*

Locus desertus, qui nam dicatur. *De verbor. signif. in 6 cap. 1.*

Locus in quo fuit sepultus hæreticus, perpetuo careat sepultura. *De hæret. in 6. cap. Quicumque.*

Locus religiosus, debet à religiosis reformari. *De religiosis domibus cap. Inter quatuor.* Vide, *Monasteria.* Vide, *Regulares.*

Loca sacra.

Loca sacra non iuuant mortuum in peccatis mortalibus. 13. *qu.* 1. *cap. Quibus*. Sed iuuant morientem sine peccatis prædictis. *ibid. cap. Cum gratia*.

Loca sacra fieri non possunt diuersoria communia, sub pœna excommunicationis, 19. *qu.* 3. *cap. Quoniam*.

Loca sacra in Vrbe, si dilatanda sint, possunt vicini compelli ad vendendum domos, loca, &c. Licet pro alijs sit redactum ad ius commune. *Pius V. const.* 126. *Ad hoc*.

Loca pia.

Loca pia immúnia sunt à tributis. 23. *qu.* 4. *cap. In qualibet*. Vide, *Hospitalia*.

Loca pia omnia subsunt Episcopo. *De religiosis domib. cap. De Xenodochijs*. Vide, *Episcopus*. & visitantur ab eo, vt delegato Papæ. nisi sint sub potestate Regum, immediatè. *Concil. Trident. sess.* 6. *de refor. cap.* 9.

Locus deputatus ad hospitale, non potest ab Episcopo ad prophanum vsum conuerti. *De religiosis domib. cap. Ad hæc*.

Locus religiosus debet à religiosis reformari, non à sæcularibus. *ibid. cap. Inter quatuor*.

Loca pia non soluunt quartam pro legatis. *Extra, de priuil. cap. Inter cunctas*.

Locus in quo fuit sepultus hæreticus, perpetuo careat sepultura. *De hæret. in* 6. *cap. Quicumque*.

Loca, pia, monasteria, &c. non tenentur hospitari Milites in statu Ecclesiastico. *Pius Quintus const.* 111. *Cum nil*. & *const.* 148. *Cum sicut*.

Loca pia non possunt alienare bona. *Pius IV. const.* 53. *In sublimi*.

Neque eam à S. Pœnitentiario, possunt obtinere. *ibid.* Vide, *Alienare*.

Locorum piorum bona, vel iura vsurpantes, si laici, excommunicantur, si moniti non desistunt; & ipsi, ac successores vsque ad 4. gradum priuantur beneficijs Ecclesiæ, & inhabiles sunt ad ea. *Concil Rauennat.* 2. *sub Clem. V. c.* 26. Vide, *Clerici*. Communitates verò, interdicto supponuntur, consiliarij earum, rectores, &c nominatim, excommunicantur, & perpetuò fiunt inhabiles ad obtinenda feuda Ecclesiæ. Filij verò, ac nepotes ad omnes Ecclesiasticos honores fiut inhabiles. *ibid. c.* 26.

Locorum piorum administratores, tenentur omni anno reddere rationem Ordinario, non obstante consuetudine in contrarium, nisi in fundatione aliter sit statutum. *Concil. Trid. sess.* 22. *de refor. c.* 9.

Quod si ex consuetudine, priuilegio, &c. alijs reddenda sit de eis ratio, inter eos primus sit Episcopus. *ibid. c.* 9.

Locorum piorum bona, census, aut iura vsurpans, vel impediens, nè ad loca pia perueniant, anathema est. quousque loca in pristinum restituantur, & si patronus id faciens est Ecclesiasticus, præter dictam pœnam, priuatur iure patronatus, & beneficijs. si laicus, iure patronatus. *Concil. Trident. sess.* 22. *de refor. c.* 11.

Loca pia habentes in titulum, commendam, administrationem, &c. tenentur ad eorum restaurationem, tenentur recuperare amissa, malè vsurpata, tenentur ad hospitalitatem ex fructibus, quos inde percipiunt. compelli ad suum munus possunt ab Episcopo, & per hunc priuari officio in perpetuum. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 3. *tit. De piorum locorum administr.*

Locorum piorum fructus, malè percepti ab aliquo, non possunt ei condonari, neque per Episcopum. *ibid. Concil. Mediol.*

Locorum piorum debitores, non possunt ea administrare. *Concil. Mediol. ibid.*

Locorum piorum administratores, antequam munus suscipiant, tenentur iurare de fidelitate gubernij. *ibid.*

Locorum piorum bona, possessiones, &c. non arbitrio ministrorum, sed publicè locanda proponantur. & debitoribus eorum nihil locandum. *Concil. Mediol. ibid.*

Conducens ea bona det fideiussorem, alias nihil facit, & nullus est contractus. *ibid.*

Loca pia visitari possunt ab Episcopis, & quomodo. Vide, *Episcopus quo ad visitationem*.

Loca Montium.

Vide, *Montium loca*.

Locationes. Locare.

Locationes bonorum Ecclesiarum, vel piorum locorum, quomodo faciendæ. Vide, *Ecclesiæ bonorum locationes, &c.* Vide, *Alienatio*.

Tales locationes fieri non possunt anticipatis solutionibus in præiudicium successorum, & si fiant nullæ sunt. *Concil. Trid. sess.* 25. *de refor. c.* 11. non obstante priuilegio, &c.

Locari non possunt iurisdictiones Ecclesiasticæ, nominandi Vicarios in spiritualibus, aut deputandi. *ibid.* Vide, *Ecclesiastica iurisdictio*. Vide, *Iurisdictio*.

Locante aliquo animalia, si pereunt locatori pereunt, nisi fuerit negligentia conducentis. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 2. *tit. De vsuris*.

Locatores hospitiorum Bononiæ, à quibus de-

debent abstinere. & quomodò non possunt ante tempus locare hospitia scholarium, sub pœna excommunicationis. *De locato, & conducto cap.* 1.

Locans domum alicui, quando potest expellere inquilinum ante tempus. Vide, *Inquilinus*.

Locationes bonorum Ecclesiæ, fieri non possunt vltra triennium. *Paulus II. const.* 5. *Ambitiosæ*. Vide, *Ecclesia bonorum locationes, &c.* Vide, *Alienare*. *Vrbanus VIII. constit.* 51. *Humanæ* reuocat omnes facultates, neque confirmari possunt vltra triennium.

Locare decimas. Vide, *Decima*.

Locationes bonorum Ecclesiarum, Monasteriorum, Hospitalium, locorum Piorum, &c. Romæ fieri non possunt consanguineis, vel affinibus, vsque ad tertium gradum Rectorum, Gubernatorum, Superiorum, &c. curam habentium talium Ecclesiarum; nec directè, nec indirectè, sub pœna nullitatis contractuum, amissionis fructuum, emolumentorum inde prouenientium, & excommunicationis latæ sententiæ, Papæ reseruatæ. Si verò pro vtilitate dictorum locorum, &c. expediat eas locationes fieri consanguineis, &c. præfatis, fieri debent de consensu Capituli, Congregationis, &c. respectiuè per secreta suffragia cum duabus (ex tribus partibus) consentientibus, Quo ad cappellanos verò beneficiatos, commendatarios, reseruatarios, &c. de licentià Cardinalis Vicarij. & confirmatur constitutio *Pauli II. Ambitiosæ*; circa alienationes bonorum dictarum Ecclesiarum. *Alexander VII. constit.* incipiente *In suprema*, *data* 23. *April.* 1657.

Lombardia.

Lombardiæ Episcopi, quas, & à quibus exigere possunt procurationes, quando visitant. *Extra, de censib. cap. Vas electionis*.

Loqui.

Loquens cum excommunicato, de rebus pertinentibus ad animam; etiam si alia interponat, non est excommunicatus. *De sent. excomm. cap. Cum voluntate*.

Loquens, vel alio modo participans cum excommunicato, incurrit excommunicationem minorem. *De sent. excommunic. in* 6. *cap. Constitutionem, & cap. Statutum*. Vide, *Excommunicato non communicandum*.

Locutio pluralis, duorum numero continetur. *De regulis iuris in* 6. *reg.* 40.

Loth.

Loth non de incestu cum filia, sed de ebrietate culpatur. 15. *qu.* 1. *cap. Inebriauerunt*.

Lucifer.

Lucifer fuit de ordine Cherubinorum, & cunctis præiuit scientia. *De pœnit. dist.* 2. *cap. vlt. Principium*.

Lucrum.

Lucris temporalibus seruientes, non sunt apti ad Dei seruitium. *Dist.* 86. *cap. Peruenit*.

Lucrum turpe est, vendere, plusquam emptum est. 14. *qu.* 4. *cap. Quicumque*.

Lucrum fieri non potest de re pignorata. si tamen cedit in beneficium Ecclesiæ, potest. *De vsuris cap.* 1. & 2.

Lucro vacantes clerici. Vide, *Clericus circa negotia sæcularia*.

S. Ludouicus.

S. Ludouicus Rex Franciæ canonizatur à *Bonifacio VIII. const.* 6. *Gloria laus*.

S. Lodouicus Episcopus Tolosanus Ord. Min. Filius Regis Siciliæ canonizatur à *Ioanne XXII. const.* 2. *Sol Oriens*.

S. Ludouici Nationis Gallicanæ, Ecclesia Parochialis Romæ erigitur, extincta alia Parochia dicta S. Nicolai in Agone, & applicatis fructibus huius Ecclesiæ præfatæ S. Ludouici. *Gregor. XV. const.* 38. *Dum ad sacram*.

In ea Ecclesia erigitur pariter Confraternitas ad pia opera exercenda. *ibid.*

Ludouicus Primus Rex Franciæ. Vide, *Clodoueus*.

Ludus. Ludicrum.

Ludi theatrales fieri non possunt per clericos. *De vita, & honest. cleric. cap. Cum decorem*. Neque possunt fieri in Ecclesijs per quoscumque. *ibid.*

Ludicra ars non potest per Christianos exerceri. *Concil. Afric. can.* 30.

Ludi scandalosi sunt prohibiti clericis. *Concil. Turon.* 4. *c.* 5. Vide, *Clerici à quibus tenentur abstinere*.

Ludere taxillis prohibitum est clericis. *Concil. Tolet.* 22. *c.* 11. & pœna. *ibid.* Vide, *Clericus*.

Lug-

Lugdunum.

Lugdunense Concilium 2. indicitur *à Gregorio X.* ad succurrendum fidelibus Terræ Sanctæ. *Constit.1. Saluator.*

Lugere. Luctuosum.

Lugere mortuos, est quid pusillanime. 13. *qu.1. cap. Vbicumque.*

Luctuosis vestibus vti non possunt clerici, sub pœna priuationis fructuum per tres menses. & aliæ pœnæ Episcopo permittenti. *Concil. Tolet.22. c.8.*

Lumen. Luminaria.

Lumen gloriæ est necessarium animæ, vt eleuetur ad videndum Deum, & fruendum illo. *Clement. de haret. cap. Ad nostrum. Concil. Viennen. Gener.* 15. Vide, *Anima.*

Luminaria in Ecclesijs tenenda. *Concil. Brachar.2. c.5.*

Pro luminaribus Ecclesiæ, nihil est exigendum, sed de Ecclesiæ redditibus foueantur. *Concil. Cabilon.3. c.16.*

Luminaria ad Euangelium, portantur in signum lætitiæ. *Dist.21. cap. Cleros.* Quia dant intelligere lumen Euangelicum, quod illuminat omnem hominem. *ibid.*

Luminaria, quæ sunt ad vsum sacrificij missæ, per acolythos accendantur, & deferantur. *Dist.21. cap. Cleros. Dist.25. cap. Perlectis. Concil. Mediol. 1. par.2. tit. De Acolytho.*

Vide, *Sacrificium.* Vide, *Missa.* Vide, *Acolythus.*

Lupercalia.

Lupercalia, id est, superstitiones, & sacrificia, quæ Deo Februario fiebant, à Christianis cauenda. *Gelasius epist. ad Andromacum.*

Lutherus.

Lutherus cum suis erroribus damnatur. *Leo X. constit. 40. Exurge Domine.* Errores ibi numerantur.

Lutheri fautores, & ipse met iterum damnantur. *Leo X. const.41. Decet.*

Lutheri fautor Fridericus Dux Saxoniæ, monetur ne protegat Lutherum. *Adrian.VI. const.4. Satis.*

Luxuria.

Luxuriam causat nimia vini potatio. *Dist.35. cap. Luxuriam.*

Vide, *Fornicatio.* Vide, *Mœchia.* Vide, *Carnale peccatum.* Vide, *Peccatum.*

M

Macellum. Macellarius.

Macellum fieri non potest in cœmeterijs, sub pœna excommunicationis. *Concil. Sabinense c.18.*

Macellarij in territorio Romano, non possunt macellare boues aptos ad arandum, sub pœnis, &c. *Clemens VIII. const.72. Inter multiplices. Paulus V. const.70. Pastoralis.*

Macerata.

Maceratæ instituitur Rota cum facultate iudiciaria. Vide, *Rota Maceratensis.*

In eadem Ciuitate erigitur Studium Generale. Vide, *Studium.*

Machomettani.

Machomettani à Dominis Christianis sunt refrenandi, ne in Mesquitis sua sacra faciant. *Clement. de Iudæis cap. vn. Credit.*

Magdalena.

B. Magdalena de Pazzis Florentina, fuit Monialis Carmelitana. *Vrbanus VIII. const.63. In supremo.*

Officium de illa recitari potest ab omnibus religiosis Carmelitanis in statu Magni Ducis. *ibid.*

Magi. Magia. Magica Ars.

Magi dicti sunt, olim, interpretes stellarum, seu obseruationum ipsarum. 26. *q.3. cap.1.* Postea verò etiam, qui ope dæmonum aliqua enunciant, vel operantur.

Magi ope dæmonum, multa faciunt, quæ videntur mirabilia, sed apparentiæ sunt, non veritates. 26. *qu. 5. cap. Episcopi, & cap. Nec mirum.*

Magi quid possunt per dæmones. Vide, *Dæmones*.

Magi, nihil possunt facere, nisi Dei permissu. 26. *qu*.5. *cap. Nec mirum*.

Magi in Ægypto coram Moyse apparere fecerunt dracones; sed verè, & realiter non erant. *ibid.*

Magi non possunt mortuos reuocare ad vitam. nec reuocauerunt vere, & realiter Samuelem, vt loqueretur cum Saule, sed per illusionem deceperunt Saulem. 26. *quæst*.5. *cap. Nec mirum*. Vide, *Samuel*.

Magiæ inuentores primi, qui fuerunt. *ibid.*

Magica facta, sunt apparentia, non vera, & realia. 26. *qu*.5. *c. Nec mirum*.

Magica opera, incantationes, medelæ, &c. sunt fugienda. *Lib.* 7. *const. Apostol. c.* 4. *Concil. Turon.* 3. *c.*42.

Magi non consulendi. 26. *qu*.5. *per totam*. *Lib.* 7. *const. Apost. c.*4.

Magiæ vacantes, & pactum cum dæmone habentes, exterminandi per Episcopos, & Inquisitores. *Concil. Mediol.* 1. *tit. De Magicis artibus*. Vide, *Astrologia*. Vide, *Sortilegium*. Vide, *Dæmon*.

Magi persequendi. 26. *qu*.5. *cap. Peruenit. cap. Contra Idolorum*, *& cap. Episcopi*.

Magi prædicentes futura per media superstitiosa, ab Inquisitore puniendi. *Sixtus V. const.*17. *Cœli*, *& Terræ*. Omnes species superstitionum, quibus vtuntur ad hoc Magi, ibi narrantur.

Magiæ arti vacantes, non possunt ordinari clerici. *Concil. Agathen. c.*68 26. *quæst*.5. *cap. Non magicis*.

Magiæ siue diuinatricis, siue operatricis species omnes *à Sixto V. in constit.*17. *Cœli*, *& Terræ* numeratæ cum medijs, seu instrumentis, quæ regulariter ponuntur in vsu, hic assignantur. Geomantia, Hidromantia, Aeromantia, Piromantia, Onomantia, Chiromantia, & Necromantia, Sortilegia omnia facta per taxillorum, granorum, triticeorum, aut fabarum iactum. Item augurium, auspicium vana obseruatio, aliquando cum actu idolatriæ. Sortilegia ad inueniendos thesauros, vel sciendum occulta, vel alia facienda per incantationes, veneficia, circulos, & diabolicos characteres: per inuocationem dæmonum (quos consulunt, & à quibus responsa petunt, aut accipiunt) per precum effusionem, thuris, aut aliarum rerum suffimenta, aut fumigationes. vel per sacrificia, accensionem candelarum, eidem dæmoni facta. vel per rerum sacrarum, sacramentorum, vel sacramentalium abusum. vel per eiusdem dæmonis adorationem, genuflexionem, cultum, venerationem, obsequium. per fabricationem anuli, aut phialæ ad alligandos in eis (vt putant dæmones) vt responsa ab illis habeant, &c. Item responsa petentes à corporibus obsessis, vel lymphaticis, aut phanaticis mulieribus. Vel in phialis aquæ plenis, aut in speculo cum candelis accensis, & benedictis, sub inuocatione Angeli Sancti, & albi, adorant dæmonem. vel in vnguibus, aut palma manus, aliquando oleo peruncta, ab eo petunt, vt spectra, & apparentes, seu fantasticas visiones, sibi ostendat. *ibid.* §.1.

Hæc omnia cum expressa inuocatione, & pactione dæmonis, aliquando fiunt, aliquando verò cum tacita. *ibid.* §.1.

Item diuinatio per Astrologiam iudiciariam, circa actus hominum liberos. *ibid.* §.2.

Omnes præfatæ diuinatoriæ artes, & quæcumque aliæ similes, damnatæ sunt. *ibid.* §.3.

Qui eas exercent, vel quouis modo in eis se intromittũt, iurisdictioni Inquisitorum sunt subiecti; licet illi protestentur se non affirmare certò ea, quæ prædicunt.

Vide, *Astrologi*. Vide, *Dæmones*. Vide, *Diuinatio*. Vide, *Malefici*. Vide, *Mulieres sagæ*. Vide, *Sortilegi*.

Magister.

Magister falsò appellatur ille, cuius doctrina non tenetur. *Hormisda ep.*7.

Magister Theologiæ in qualibet Cathedrali constituatur, & de præbenda prouideatur. *De Magistris cap. Quia nonnulli*, *& cap. fin. Concil. Colon.* 2. *part.* 12. *c.* 3. Munus eius, & obligatio, qualis est. *ibid.* Vide, *Theologus*.

Magister constitui debet in qualibet Cathedrali, qui doceat pauperes, & clericos, & prouideatur de vna præbenda. *ibid. cap. Quia nonnulli*. *Concil. Later.*3. *c.* 18.

Magistri Linguarum Hebraicæ, Arabicæ, & Caldaicæ, in Studijs generalibus tenendi, qui eas doceant. *Clement. de Magistris cap.* 1. Quomodo prouidendi de salario. *ibid. Concil. Colon.* 2. *par.* 12. *c.*3.

Magistri Scholarum petentes licentiam docendi, nihil debent soluere, alias restituatur, si quid solutum. *Concil. Later.*3. *c.*18. & *in append. tit. De simonia c.*16. *&* 17. & qui exigunt, priuantur beneficio. *ibid. De Magistris cap. Prohibens. & cap. Quantò*.

Magistri scholarum, quæ tenentur docere discipulos. *Leo X. const.*7. *Supernæ*.

Magistri scholarum impediri non possunt, ne doceant. *Concil. Later.* 3. *vbi supra*, sub eadem pœna. *& de Magistris cap. Quantò*.

Vide, *Scholæ*.

Magisterij gradus, & ritus est Christianus, non gentilis. *Concil. Constantien. contra art.*29. *Vvicleff*.

Magistri scholarum admitti non possunt, nisi prius

prius de fide, & moribus examinati reperiantur idonei: & hoc faciendum est, etiam si tales Magistri sint conducti à Magistratu Ciuitatis, &c. *Concil. Colon. 3. tit. Quo ad instituendum c.1.*

Magistri, & Doctores in Theologia creari possunt in Studio Bononiensi. & modus, ac ritus examinandi, & dandi gradum. *Innoc.VI. const. 2. Quasi lignum.*

Magistri de Ordine Sancti Augustini in Capitulis Generalibus creandi, duo pro qualibet Prouincia. Quomodo examinandi, &c. *Gregorius XIII. const. 83. Dominicum.* Vide, *Fratres S. Augustini.*

Magistri aliarum Religionum. Vide, *De singulis Religionibus.*

Magister Cæremoniarum. Vide, *Cæremoniarum Magister.*

Magister Militiæ:

Magister Magnus Equitum Sancti Ioannis Ierosolymitani, quomodo eligendus. *Vrbanus VIII. constit. 89. In specula. per §§.13.*

Magistri præfati eligendi cæremoniale, approbat *Vrbanus VIII. in append. constit. 24. Militantis.* cum formula eligendi. *ibid.* Vide, *Equites.*

Magistri Magni aliarum Militiarum, qui sunt, & quomodo eliguntur. Vide, *Equites N. & N.*

Magister Cæremoniarum.

Magister Cæremoniarum Cappellæ Papæ, qui seruiuit in Conclaui, gaudet priuilegio Conclauistarum. *Clemens VIII. const. 16. Aequitati. §.4.*

Magistro Cæremoniarum Papæ, quid dandum à Cardinalibus nouiter promotis, etiam si Romam non venerint. & in morte Cardinalium, quid eis ab hæredibus soluendum. *Paulus V. constit. 117. Fides, & diligentia.*

Vide, *Cæremoniarum Magister.* Vide, *Cappella Papalis.*

Magistri, & Præceptores hospitalium.

Magistri, & præceptores quicumque hospitalium, sub nomine Sancti Spiritus, subduntur Magno Magistro Sancti Spiritus in Saxia Vrbis Romæ. *Sixtus IV. constit. 12. Etsi Vniuersis.* Vide, *Hospitalia.* Vide, *Equites.* Vide, *Militia.*

Magistri Viarum Vrbis Romæ.

Vide, *Roma.*

Magnus Dux. Magnus Magister.

Vide, *Dux Magnus.* Vide, *Magister.* Vide, *Equites N. & N.*

Magistratus.

Magistratus timendi, & honorandi. *Lib. 7. const. Apost. c.17.*

Maiestas.

Maiestatis læsæ authores, quomodo puniendi. *6. qu. 1. cap. Si quis cum Militibus.* Vide, *Lædere.*

Maiores.

Maior non potest, nec iudicari, nec accusari à minore. *6. qu. 1. cap. Omnes vero, & cap. Beatus. Nicolaus I. ep. 8. Sixtus II. ep.7. Marcellus ep. 2. Iulius I. ep. 1. & 2. c.28.* Vide, *Inferior.* Vide, *Minor.*

Maior non potest ab vllo accusari, nisi accusans probet se esse irreprehensibilem. *Iulius I. ep. 2. c.20. 2. qu. 7. cap. Criminationes.* Vide, *Accusari quis non potest.*

Maior accusari non potest à suspectis. *Iul. I. ep. 2. c.20.*

Maiorum instituta sunt lex, deficiente lege. *Dist. 11. cap. In his.* Vide, *Leges.*

Maior censetur, qui prius est ordinatus. *De maiorit. & obed. cap. 1.*

Maior pars.

Maior pars non intelligitur respectu minoris, sed Capituli. *De elect. cap. Ingenesi.* Vide, *Electio.* Vide, *Capitulum.*

Maior pars debet esse sanior; alias non sufficit ad electionem. *De elect. &c. cap. Ecclesia vestra.* Vide, *Electio.*

Maior pars Capituli, & Collegiatæ, concludit. *De his, quæ fiunt, &c. cap. 1.* Vide, *Capitulum.*

Maior

Maior circa alia.

Maior 25. annorum, fieri potest procurator ad iudicia. *De Procuratoribus in 6. cap. Qui generaliter. §.Licet.*

Maior 14. annis per se, & per alios, potest defendere causam spiritualem. *De iudicijs in 6. cap. fin.*

Maior circa matrimonia in maribus est 14. annorum, in fœminis est 12. minor verò, infra hanc ætatem. *De desponsat. impuberum c. fin.*

Maior pro delicto homicidij in statu Ecclesiæ reputatur, qui habet annos 20. *Iulius II. const.24. Fide digna.* Vide, *Homicida.*

Maior inuitus contrahens cum minori, non debet expectare minorem, vt perueniat ad ætatem. Sed potest cum alio contrahere. *De desponsatione impuberum, cap. Ex literis.* Vide, *Matrimonia.*

Maius semper continet minus. *De regulis iuris in 6. reg.35.*

Maior censetur, qui prius est ordinatus. *De maiorit. & obed. cap.1.*

Maiora censentur negata, cui negata sunt minora. *De sent. excomm. cap.Cum illorum.*

Maior Ecclesia est Cathedralis. *De verbor. signif. cap. Venerabili.*

Maior domus Ecclesiæ.

Vide, *Vice-Dominus.*

Maioricæ Insulæ.

Maioricarum Episcopi, quas, & à quibus accipere possunt procurationes, seu expensas in visitatione. *Extra, de censibus cap.Vas electionis.*

Malum. Mala. Mali.

Malum difficilius credendum. *Zosimus ep.3.*

Malum non impediens, existimatur consentire. *Post ep. Anastasij II. Gregor.I. lib. 9. ex regest. ep.64. Concil. Later. sub Martino I. consultat.2. Fælix IV. ep.3. Damasus epist.4. Dist.83. cap. Error. cap. Quid enim. cap. Consentire. cap.Nihil. Dist.86. cap. Facientis. 2.qu.7. cap. Negligere, & cap. Sancta.*

Mala non corrigens, qui potest, committit. 23. *qu.8. cap. Præterea.*

Malum minus de duobus eligendum, si necessitas vrget. *Concil. Tolet. 8. c. 2. Dist.3. cap. Duo sunt. 22. quæst.4. cap. Non solum.*

De malis glorians Episcopus, est miserrimus. *Dist.83. cap.Nihil illo.*

Malum sibi inferre nemo potest; & faciens, quomodo est puniendus. *Concil. Toletan. 16. c. 4.* Vide, *Desperatus. 23. quæst.5. cap. Tu dixisti. cap. Non est nostrum. & cap. Si non licet.* Vbi multa de hoc argumento habes.

Mala nocentium non maculant innocentes. 23. *qu.4. cap. Quam magnum.*

Mala sunt punienda, licet bonis proficere videantur. 23. *qu.3. cap. Relegentes.*

Mali alterius causa, etiam mortis non semper est reus illius, sed quando. 23. *qu.5. cap. Cum homo.*

Malum suadens est persecutor. *ibid. cap.Non vos hominum.*

Malè acquisita, aliquando possunt benè expendi. 14. *qu.5. cap. Non sanè.*

Per malum ministrum, accipiuntur etiam dona, si fides habeatur. 1. *quæst. 1. cap. Christus.* Vide, *Minister.* Vide, *Sacerdos.* Vide, *Sacramentorum ministri.*

Malum sibi inferre nemo potest, non mortem, &c. quocumque prætextu. 23. *qu. 5. cap.Si non licet. cap. Tu dixisti. cap.Non est nostrum. cap. Placuit.* Vide, *Occidere.*

Mali possunt lucrari bonos. 1. *qu.1. cap. Spiritus Sanctus.*

Mali tolerandi sunt, licet à Deo sint damnati. 2 *qu.1. cap. Vnus ex vobis.*

Mali à bonis non possunt totaliter in hac vita separari. 11. *quæst.3. cap. Nolite recedere. 23. qu.4. cap. Quantus, & cap. Hæc autem.*

Mali ab Ecclesia non debent defendi. 14. *qu.4.cap.Hi qui in furtis.*

Ecclesia pro malis potest intercedere. *ibid.*

Mali, pro pace, aliquando tolerandi sunt. 23. *qu.4. cap. Tu bonus. cap. Tolerandi. cap. Quid ergo. & cap. Ecce inquiunt.*

Malis se sociat, qui eis fauet, vel potens, eos non corrigit. *ibid. cap. Ita planè.*

Mali fugiendi. 23. *qu.4 cap. Cum malis.*

Mali, quos Ecclesia non expellit, tolerandi sunt. *ibid. cap. Fortè in populo.*

Mali quidam puniendi, quidam tolerandi. 23. *qu. 4. cap. Quidam verò. cap. Ipsa pietas, & cap. Quod Christus.*

Mali ex Dei iudicio, obdurantur in flagellis. 23. *qu.4. cap. Nabuchdonosor, & cap. Vasis iræ.*

Mali cogendi ad bonum medicinali seueritate. 23. *qu.4. cap. Quid faciet, & cap.vlt. qu.6. cap. Schismatici dicunt. & cap. Quod errauerat.*

Mali per Ecclesiam debent pati persecutionem. 23. *qu.4. cap. Quis nos. & cap. Mali sunt. qu.5. cap. Vnum, & cap. Si vos contra.*

Mali ad bonum cogendi sunt. *ibid.*

Mali non occidendi, sed flagellis potius emen-

emendandi. 23. qu. 5. cap. Circumcellio-nes, & cap. Pœna illorum.
Mali à superioribus bonis corripiendi sunt. 23. qu. 5. cap. Si vos contra.
Mali pellendi sunt ab Ecclesia. 24. qu. 3. cap. Resecandæ.
Mala reuocare, sapientis est. 22. qu. 4. cap. Difinitio.
Malis non resistens, fauet impietati. 23. qu. 3. cap. Qui potest, & cap. vlt. Vide supra, Malum non impediens.
Malorum correctione, Deus placatur. 23. qu. 4. cap. Si quis igitur.
Malorum delicta, licet prosint bonis, adhuc sunt punienda. 23. qu. 5. cap. Relegentes.
Malos puniens, est minister Dei. 23. qu. 5. cap. Qui malos.
Mali, qui non possunt puniri per Ecclesiam, puniendi sunt per potestatem sæcularem. 23. qu. 5. cap. Principes. cap. Hæc autem. & cap. Incestuosi.
Mali habentes prosperitatem in hoc mundo, in alia vita grauius punientur. De pœnit. dist. 3. cap. 48. Quid ergo.
Mali patientes in hoc mundo, tolerabilius patientur in atio. De pœnit. dist. 3. cap. Volt.
Mali etiam sunt ministri Sacramentorum validi; quia Deus per eos operatur. De consecr. dist. 4. per totam. 1. quæst. 1. cap. Christus. Vide, Ministri. Vide, Sacramenta.
Malorum societas, purgatio bonorum est. Gregorius I. lib. 9. ex regest. ep. 39.
Mali damnantur, non quia boni esse non potuerunt, sed quia boni esse noluerunt, & suo vitio in massa damnationis, vel in vitio originali, vel actuali permanserunt. Concil. Valent. 2. c. 2.
Malus semper, præsumitur malus. De regulis iuris in 6. reg 8.
Malum exemplum, seu scandalum nulli dandum. Dist. 14. cap. Quod ait. Vide, Scandalum.
Malè ablata, quomodo, & cui restituenda. Vide, Restitutio.

Malitia. Mala fides.

Malitia, nulli debet patrocinari. De dolo, & contumacia cap. Literis.
Malæ fidei possessor, numquam præscribit. De regulis iuris in 6. reg. 2.

Maledicere. Maledicens. Maledictio, &c.

Maledicunt aliquando Sancti, sed zelo iustitiæ. 24. qu. 3. cap. Qui negligunt.
Maledictio Dei est signum demeriti, non autem maledictio hominis. 24. quæst. 3. cap. Deus quando.
Maledicentes solo ore, labiorum immunditia inquinantur. 24. qu. 3. cap. Qui negligunt.
Maledicta aliorum timenda non sunt, si adsit bona conscientia. 11. qu. 3. cap. In cunctis. cap. Inter verba, & cap. Non sunt.
Maledictus iniustè, meretur premium. ibid. cap. Qui iustus.
Maledicens Christum, vel Beatam Virginem, qua pœna puniendus, prima vice, & qua secunda, & tertia ex Pij V. constit. 5 Cum primum. Vide, Blasphemia. Vide, Christus.

Malefacta.

Malefacta à prædecessore corrigenda sunt à successore. 35. quæst. 9. cap. Loci, & cap. Quod.

Malefici. Maleficiati. Maleficium.

Malefici excommunicandi sunt. Concil. Roman. 4. sub Damaso c. 4. Leo IV. ep. 2.
Maleficia exercentes, per quinquennium pœnitere debent. Concil. Ancir. c. 23.
Maleficus occidens aliquem maleficio, neque in fine recipiendus est ad communionem. Concil. Elibert. c. 6.
Malefici procurantes malum hominibus, animalibus, terris, frugibus, impedientes copulam inter coniuges, vel similia facientes per Inquisitores puniendi, & quomodo. Innoc. VIII const. 1. Summis.
Malefici per Episcopos puniendi. Gregor. I. lib. 12. epist. 13. & per Inquisitores. Innocent. VIII. const. 1. Summis.
Malefici pactum facientes cum diabolo, quomodo puniendi. Vide, Pactum, &c.
Maleficia, seu Magias exercentes vsque ad exitum, excommunicandi sunt. Concil. Regiaticinum c. 25. Ipso facto excommunicatos dixit, Concil. S. bln. c. 25.
Maleficia exercentes per Episcopos à suis territorijs expellantur. Post Concil. Ancirانum.
Malefici pactum facientes cum diabolo, apostatando à fide, si sequitur mors alicuius curiæ sæculari tradendi, etiam prima vice. Si mors non sequitur, sed vel infirmitas, vel diuortium, vel impotentia generandi, vel damnum in frugibus, vel alijs: muro perpetuo in carcere S. Officij sunt claudendi. Gregorius XV. constitut. 46. Omnipotentis.
Vide, Dæmones. Vide, Incantatores. Vide, Magi. Vide, Sortilegi.

Ma-

Maleficiati.

Maleficiati coniuges, quando possunt separari, & cum alijs contrahere (ante consummatum matrimonium) & circa alias nuptias, quomodo debent se gerere. 33. *qu.*1. *cap. Si per sortiarias*.

Mancipia.

Mancipia Christiana, non possunt à Catholicis vendi Iudæis. *Concil. Tolet.* 10. *c.*7.

Mancipia Ecclesiæ non possunt permutari, nisi ad libertatem, *De rerum permutat. c. Mancipia, & c. Iniustum*.

Mancipia Christiana empta à Iudæis, redimenda per Catholicos. *Dist.*54. *c. Mancipia*.

Mancipia in terris Christianorum degentia, tenentur soluere tributum. *Zacharias epist.* 12.

Mancipia Christiana reperta inter Turcas, quomodo dimittenda à Christianis. Vide, *Christiani*. Vide, *Sclaui*. Vide, *Iudæi*, Vide, *Serui*.

Mandans. Mandatum. Mandatarius.

Mandans vulnerari aliquem, licet protestetur cum mandatario ne occidat, si hic excedit mandatum, occidendo, ille mandans fit irregularis. *De homicidio, &c. in* 6. *cap. fin.*

Mandantes occidi, capi, vulnerari, &c. ecclesiasticos, qui sententiam excommunicationis, interdicti, &c. protulerunt, quas pœnas incurrunt. Vide, *Excommunicationes*. Vide, *Ecclesiasticos persequentes*. Vide, *Clericos persequentes*.

Mandatum Papæ, per eius mortem non expirat, si res non est integra. *Honorius III. ex Cirone, de off. & potest. Iud. delegat. cap.*1.

Mandatum de pedum ablutione, in Ecclesia obseruandum. Vide, *Ablutio pedum*.

Mandatum ad constituendum procuratorem, quomodo faciendum. Vide, *Procurator*.

Mandata de prouidendo, seu gratiæ expectatiuæ, nulli possunt concedi. *Concil. Tridentin. sess.* 24. *de refor. c.*19. Vide, *Expectatiuæ*. Vide, *Gratiæ*. Vide, *Beneficia vacatura*.

Mandata Dei, non sunt impossibilia. Vide, *Deus*. Vide, *Præcepta*.

Mandata in Vrbe, non possunt à mandatarijs de nocte exequi, nisi sit suspitio de fuga, & pœna contrafacientium. *Sixtus V. constit.*72. *In sublimi*. §. 35.

Mandatarij Curiæ Gubernatoris Romæ, ad quid tenentur. *ibid.* Quomodo debent referre, & alia ad id spectantia. *Sixtus V. ibid.*

Mandatariorum merces Romæ, quæ nam sit. *Pius IV. const.*58. *Cum ab ipso*. Eorum officium, obligationes, & mercedes in Vrbe. *Paulus V. const.* 71. *tit. De Cursoribus, &c.*

Manducare.

Manducari, quomodo debet Christus. *De consecr. dist.*2. *cap. Quid est*.

Manducat Christum, qui credit in eum. *ibid. cap. Vt quis paras*.

Manichæi.

Manichæi omni sollicitudine fugandi sunt. *Anastasius I. ep.*1. *c.*3.

Manichæorum hæresim sequens, damnatur à *Concil. Gangren. dist* 30. *cap.*17. *& Concil. Rom.* 1. *sub Leone I.*

Manifestum. Manifestans.

Manifesta (id est euidentia) possunt iudicari sine accusatione. 2. *qu.*1. *cap. Manifesta, cap. Quæ Lotharius. cap. Scelus. & cap. De manifesta*.

Manifestum crimen dicitur illud, quod, vel per confessionem, vel legitimam probationem, vel facti euidentiam, ita est notum, vt nulla possit tergiuersatione celari. *De verbor. signif. cap. Cum olim*.

Manifesta peccata, non debent purgari occultè. *De pœnit. & remiss. cap.*1.

Manifestante aliquo suum crimen soli Episcopo, si ille non vult, alijs, vel in iudicio illud manifestare, non potest Episcopus ab illo se separare; & si se separat, alij non communicent cum illo. 6. *quæst.*2. *cap. Si tantum; & cap. fin. Concil. Vormatien.*1. *c.*8.

Manifesta, seu prouocatorij libelli, vt duellum, prohibentur. *Clem. VIII. constit.* 11. *Illius*, §. 6. Talia scribentes, dictantes, portantes, affigentes, diuulgantes, dantes ad id auxilium, fauorem, &c. etiam effectu non secuto, vel etiam ijs libellis non diuulgatis, eidem pœnæ subiacent. *ibid* Vide, *Duellum*.

Vide, *Delictum, in fine*.

Manus impositio.

Manus impositio dicitur Sacramentum Confirmationis. *De consecrat. dist.5.cap.Omnes fideles. cap. De his verò. cap. Manus quoque.* & *cap. Vt Episcopi. Concil. Aquisgranense 3. part. 3. c. 5. Eusebius epist. 3.*

Manus impositio, quæ prius fiebat per Apostolos in confirmatione, modo fit per Vnctionem Chrismatis, factam ab Episcopo. *De sacra Vnctione cap. vnic. §. Per Frontis.*

Manus impositione, & Chrismatis Vnctione, recipiendos esse hæreticos, statuit *Syluester in Concil. Roman. 3.* id est, *Absolutione.*

Manus impositio dicitur, etiam absolutio, & cum ea recipiendi sunt hæretici, & eam laici exercere non possunt. *Lib. 2. const. Apost. c. 41. & 43. Lib. 3. c. 10. Syricius ep. 4. c. 8. Innoc. I. ep. 2. c. 8. Concil. Laodic. c. 19. De consecr. dist. 4. cap. Ab antiquâ. 26. qu. 6. cap. Qui recedunt. Concil. Colon. 2. part. 3. c. 39. Concil. Arelat. 2. c. 17. Concil. Carthag. 3. c. 32. Carthag. 4. c. 78. Concil. Afric. c. 24.*

Manus impositione, danda est absolutio. *Concil. Carthag. 4. c. 78.*

Manus impositio dicitur etiam oratio, quæ recitatur super infirmos, & energumenos, quia manus eis applicabantur. *1. quæst. 1. cap. Manus impositio. Concil. Carthag. 4. c. 90. Innoc. I. ep. 1. c. 6.*

Manuum impositione, ordinantur clerici. *Concil. Laodicen. c. 4.*

Manuum impositio in ordinatione Diaconi, & Presbyteri fit, dum recitatur benedictio, seu forma. *De Sacram. non iterandis cap. vlt.*

Si manuum impositio omittitur per errorem, non iteratur ordinatio, sed suppletur impositio tempore statuto ordinationum. *ibid.*

Mansus.

Mansus vnus (id est quædam terræ quantitas) cuilibet clerico assignandus. *De censibus c. 1. Concil. Vormat. 1. c. 50. Metense 1. c. 2. 23. qu. 8. cap. Sancitum.*

Mansus est ager, duodecim iugerum. *Concil. Vormat. 1. c. 50.*

Mansionarius.

Mansionarij in Choro, totum Chori pondus in seruitio subire debent. *Concil. Mediolanen. 1. par. 2. tit. De officio Mansionarij.* Ad Lectorile accedere debent, vt cantent antiphonas, responsoria, &c. alia. In festis, & alijs diebus, quando est opus, indui debent pluuialibus, nisi alij sint notati pro hoc munere. Si deficiunt in suo officio, priuandi sunt distributione, & alij à Chori Præfecto substituantur in munere. *ibid.*

Mansionarij per Magistrum Cæremoniarum subleuandi sunt ab aliquibus oneribus. Non dicant missam priuatam, dum in Choro fiunt officia, nisi ob necessitatem. *ibid.*

Mansionarij stipendium habeant honestum, & distributiones. *ibid.*

Ex Mansionarijs duo per hebdomadam circulariter deligendi. Vnus eorum officium ordiatur, & prosequatur in medio Chori, vel vbi est Lectorile, quod in ea parte debet esse vbi est ipse Mansionarius, & canat quando est necessarium. Alter vero Psalmorum, & Antiphonarum tonos instituat pro tempore & legat quando legendæ sunt antiphonæ. In festis antiphonas Canonicis insinuet præcantando. ante ingressum aliorum ad Chorum libros præparet. missam inueniat, &c. alia. *ibid.*

Manumissio. Manumissi.

Manumissio seruorum, qui clerici futuri sunt facienda est in Ecclesia. *Concil. Tolet. 1. c. 13.*

Manumissio serui ab Episcopo, quando fieri potest. *12. qu. 2. cap. Episcopus, & cap. Quæstionem.*

Manumissio omnis fiat in Ecclesia, si fit pro remedio animæ. *Post Concil. Tolet. 1. c. 14. Concil. Afric. c. 31. & 49.*

Manumissionis forma, quæ est. *Post Concil. Tolet. 1. c. 15.*

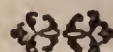
Manumissi, & Ecclesiæ commendati non possunt in seruitutem iterum redigi. & redigens, est excommunicandus. *Concil. Arausic. 1. c. 7.*

Aliquando manumissi ab Ecclesia, tenentur ad eam redire. *12. qu. 2. cap. Liberti.*

Vide, *Liberti*. Vide, *Serui*.

S. Marcus.

Sanctus Marcus missus fuit in Alexandriam à Sancto Petro. *Gregor. I. lib. 5. ep. 60.*

Marescialllus Romæ.

Marescialli Vrbis iurisdictio præscribitur *à Iulio II. constitut.* 24. *Fide digna*. Potest præuenire Gubernatorem in causis, Deputare debet iudicem pro causis, qui iudex non possit vltra duos annos durare, & in fine cuiuslibet anni sindicari debet. à Marescialllo datur appellatio ad Auditorem Cameræ. *ibid.*

Margarita.

B. Margaritæ de Cortona officium potest recitari ab omnibus Religiosis Sancti Francisci, vtriusque sexus. *Vrbanus VIII. const.*8. *Cælestis aquæ*.

Maria Virgo Mater Dei.

Maria fuit Virgo ante, & post partum. *Concil. Ephesin. in ep. Cyrilli ad Ioannem Antiochen. Extra, de Reliquijs, & venerat. Sanctor. cap. Cum præcelsa.*

Maria Virgo, dicitur Ancilla Domini, quia creatura est vnigeniti Dei. *Gregorius I. lib.9. ex regest. ep.61.* Dicitur Mater Domini, quia in eius visceribus ex Spiritu Sancto Filius Dei factus est homo. *ibid.*

Maria virgo est honoranda super omnem humanam creaturam. *Martinus I. ep.*14.

Maria virgo verum fecit matrimonium cum Sancto Ioseph. 27. *qu.*2. *cap. Beata Maria. & cap. Coniux.* Sed sine animo coeundi. *ibid.*

Maria virgo està sponsa, tamen dicitur coniux, & quare. 27. *qu.*2. *cap. Priusquam*.

Maria virgo non fuit cognita à Sancto Ioseph. 27. *qu.*2, *cap. Si enim. & cap. Sic quippe*.

Maria virgo, vxor etiam S. Ioseph vocatur, & quare; *ibid. cap. Inuenta*.

Maria virgo, Deipara fuit. Sic non credens, est anathema. *Concil. Rom.*3. *sub Damaso*: *Concil. Ephesin.* 1. *in epist. Cyrilli ad Monachos Aegypti*.

Maria virgo non solum Deum genuit; nec solum hominem; sed Deum hominem. *Concil. Ephesin. in epist. Cyrilli ad Monachos Aegypti.*

Maria virgo non fuit vt canalis, per quem descendit Christus, id asserens est anathema. *Concil. Roman.* 3. *sub Damaso*.

Maria virgo est verè Mater Dei. *Concil. Ephesin. in Anathematismo* 1. *Cyrilli*, dicenda est *Theotocos*, id est Mater Dei. *Concil. Calcedon. act.* 5. *Concil. Constantinopolit.*2. *c.*6. *Concil. Lateran. sub Martino I. consultat.*5. *c.*3.

Maria virgo non egebat legalibus sacrificijs, & expiationibus. *Concil. Ephesin. in ep. Cyrilli ad Reginas.*

Maria virgo est aduocata peccatorum. *Gregor. VII. lib.*1. *ep.*47.

Mariæ virginis officium paruum reformatum approbatur *à Pio V. constit.*122. *Superni*. Illud recitantes indulgentias lucrantur. *ibid.*

Officium vulgare Beatæ Mariæ Virginis, non potest recitari. *Pius V. ibid.*

Beata Maria virgo fuit immunis à peccatis omnibus actualibus, etiam venialibus. *Concil. Trid. sess.6. can.*23.

Beatæ Mariæ virginis officium quolibet Sabbatho recitandum esse à fidelibus statuit *Concil. Claramont.*

Mariæ virginis Conceptio, & quomodo de ea loquendum. Vide, *Conceptio*.

Præsentationis Beatæ Mariæ virginis festum 21. Nouembris, sub ritu duplici celebrandum statuit *Sixtus V. constitut.*7. *Intemeratæ*.

Visitationis festum instituit *Bonifacius IX. const.* 1. *Superni*.

Mariæ virginitatem, aut maternitatem negantes, si non fuerint delati, vel inquisiti, & resipiscunt, possunt cum abiuratione absolui ab Inquisitore. Obstinati vero, vel inquisiti, in posterum puniendi vt relapsi, & curiæ sæculari tradendi sunt. *Paulus IV. constit.* 4. *Cum quorumdam*. & *Clem. VIII. constit.* 97. *Dominici*. Vide, *Negare*.

Beatæ Mariæ virginis Psalterium, quod constat ex 150. Aue Maria, recitari concessit *Sixtus IV.* ad instantiam Ducis Britanniæ, & concedit pro illo multas indulgentias. *Const.*18. *Ea quæ*.

Mariam Virginem blasphemantes. Vide, *Blasphemare*.

S. Mariæ Maioris Ecclesia Romæ.

S. Mariæ Maioris beneficia, præbendæ, dignitates, & canonicatus, Papæ sunt reseruata. *Vrbanus VIII. const.* 6. *Sanctissimus c.*8.

Vide, *Cappella*. Vide, *Canonici*. Vide, *Capitulum*. Vide, *Archipresbyter*. Vide, *Basilica*.

Maritus.

Maritus consentiens adulterio vxoris, nec in fine communicet. *Concil. Eliberitinum c.* 70.

Maritus deprehendens vxorem in adulterio, consulendus ne ea viuente, aliam ducat. *Concil. Arelat.* 1. *c.* 10.

Mari-

Marito accusanti vxorem de adulterio magis credendum est, quàm alteri. *De adulterijs, cap. Maritis.*

Maritus non potest ob adulterium accusare, vel dimittere vxorem, si ipse est adulter. *ibid. cap. Intelleximus.*

Maritus circa vxorem adulteram. Vide, *Vir.*

Maritus vxoris adulteræ non potest fieri clericus. *Concil. Neocesarien. c. 8.*

Maritus accipiens duas vxores, excommunicetur vsque ad mortem. *Concil. Lucen. 2. c. 79.*

Maritus inuita vxore non potest fieri religiosus, & si fit, redire debet ad vxorem. *Greg. I. lib. 9. ex regis. ep. 44.*

Maritus non potest concubere cum vxore, donec puer ablactetur. *Gregor. I. lib. 12. ep. 31. c. 10. dist. 5. cap. Ad eius.*

Si maritus post matrimonium facit se seruum, non proinde vxor euadit serua. *29. qu. 2. cap. Perlatum.*

Maritus post mortem vxoris potest aliam ducere, sed non repudiatam. *27. quæst. 2. cap. Additur.*

Maritus qui probat, quod vxor ob adulterium tentauit illum occidere, potest eam dimittere. *31. qu. 1. cap. Si qua mulier.*

Maritus non potest prodigere bona vxoris. *De consuetud. cap. Ex parte tua.*

Marito dicenti se cognouisse vxorem, non creditur, si hæc probat se esse virginem, ex inspectione corporis ipsius facta per matronas. *De probationibus cap. Proposuisti.*

Maritus iurans non accusare vxorem, quando tenetur. Vide, *Iuramentum, iurare, &c.*

Maritus donans vxori rem aliquam, domum, &c. propter nuptias, si vendit rem illam cum consensu vxoris, est valida venditio, *De emptione, & venditione, cap. Peruenit ad nos.*

Mariti bona intelliguntur obligata pro dote vxoris. *De pignoribus cap. Ex literis.* Vide, *Dos.*

Maritus fieri potest Episcopus, si vxor velamen monialium accipiat, & continentiam profiteatur. *De Conuers. coniug. cap. Sanè.*

Maritus potest ad sacros ordines promoueri, si vxor profitetur continentiam. *ibid. cap. Coniugatus.*

Maritus religiosus reuocari non potest ab vxore adultera. *ibid cap. Constitutus.*

Maritus potest religionem intrare, dummodo vxor fiat monialis, vel profiteatur continentiam. *Greg. I. lib. 5. ep. 49. De conuersione coniugatorum cap. 1. cap. Cum sis, & cap. Vxoratus.*

Maritus ingressus religionem ex vxoris consensu, & professus, non potest ab ea reuocari. *ibid. cap. Veniens ad præsentiam.*

Maritus, qui per metum extorsit consensum ab vxore, potest à religione reuocari, maximè si ad sæculum rediit. *ibid. cap. Accedens.*

Maritus professus religionem inuita vxore, & ab ea reuocatus exiens, ipsa mortua, non tenetur iterum redire ad religionem, sed non potest alteram vxorem ducere, & si ducit non potest petere debitum, sed tenetur reddere. *De conuers. coniugator. cap. Quidam.*

Maritus separatus ab vxore per iudicis sententiam, si eam reassumit, vt concubinam, vltimo supplicio puniatur. *Sixtus V. constit. 46. Ad compescendam.*

Idem statuit de marito, qui facta separatione, cum scortis, vel alijs impudicè viuit. Vide, *Coniuges.* Vide, *Diuortium.* Vide, *Dos.* Vide, *Matrimonium.* Vide, *Torus.* Vide, *Vir.*

Maronitæ.

Maronitarum collegium. Vide, *Colleg. Maronitarum.*

Maronitarum Patriarchæ Antiocheno conceditur facultas benedicendi populis Maronitis nomine Papæ. *Paulus V. const. 77. Quoniam.*

S. Martha.

S. Marthæ monasterium in Vrbe, quam iurisdictionem habet. *Greg. XIV. constit. 12. Salutem.*

Martyr. Martyrium. Martyrologium.

Martyrum passiones, & gesta legi possunt in Ecclesia. *Concil. Afric. c. 13.*

Martyrum commemorationes, & solemnitates despiciens, est anathema. *Concil. Gangrense c. 20.*

Martyr dicendus, qui pro Deo occiditur. *Lib. 5. const. Apostolic. c. 1. Greg. I. lib. 2. ep. 36.*

Martyr esse non potest, qui non est in Ecclesia, seu est hæreticus. *Pelagius II. ep. 6. de haeret. cap. Firmissimè.*

Martyres omni honore colendi. *Lib. 5. constit. Apostol. c. 7.*

Martyrum cœmeteria psalmis, & missis frequentanda. *Lib. 6. constitut. Apostolica. c. vlt.*

Martyrum sepulchra, & memoriæ honorari debent. *Concil. Carthag. 1. c. 2.*

Martyres venerandi, & super eorum corpora missæ sunt dicendæ. *Felix I. epist. 1.*
Martyrium supplet baptismum fluminis. Vide, *Sanguis*.
Martyribus auxilium omne præstandum, etiam cum periculo vitæ. *Lib. 5. constitut. Apostol. c. 3.*
Martyrium non facit pœna, sed causa. *Gregor. I. lib. 2. ep. 36.*
Martyrium patiens, vt eius reliquiæ celebrentur, aut venerentur, perfidus est. *1. qu. 1. cap. Video quantum.*
Martyrum natalitia (olim) non celebranda in quadragesima. *33. qu. 4. cap. Non licet.*
Martyrum vigiliæ ab omnibus, etiam priuilegiatis in necessitate communi obsidionis, &c. hæreticorum persequentium, obseruandæ sunt. *Greg. I. lib. 3. ep. 20.*
Martyrium hæretico non prodest, si in hæresi moritur. *De hæreticis cap. Firmissimè.*
Martyrologium Romanum in Ecclesijs legendum est. *Gregor. I. lib. 7. ep 29.*

Mater.

Mater occidens Filium, 15. annis pœniteat. Si verò sit paupercula, & id fecit, quia non poterat eum alere, sex annis pœniteat. *Post* Concil. *Elibertinum c.* 1. Vide, *Vxor occidens.*
Matres occidentes pueros, quomodo puniendæ. *Concil. Moguntinum sub Leone IV. c. 20.*
Mater occidens filium ex ira, quomodo punienda. *Concil. Later. 3. in append. par. 50. cap. 12.*
Matres procurantes abortum, & occidentes filios, vt homicidæ iudicandæ. *Concil. Vormatien. 1. c. 35.* Vide, *Abortus.*
Matrem carnaliter cognoscens, anathema est. *33. qu. 2. cap. Si quis cum matre.*
Idem de cognoscente matrem spiritualem. *ibid.* Vide, *Carnalis copula, &c.*
Matrem occidens, qua pœnitentia puniendus. *32. qu. 2. c. Latorem.* Vide, *Occidens.*
Matre, & filia concubente cum eodem viro ignoranter, possunt nubere cum alijs. Si verò scienter fecerint, numquam nubant. *34. qu. 1. cap. Si quis cum matre. Concil. Vormat. 1. c. 63.* Vide, *Carnalis copula.* Vide, *Matrimonia prohibita in pœnam.*
Mater appellare potest à sententia lata contra filium. *2. qu. 6. cap. Non solent.*
Matrem & filiam carnaliter cognoscens, non potest vllam aliam in coniugem accipere, nec aliquam illarum, si accepit dimittat, & sine vxore maneat. *Concil. Vormatien. 1. c. 63.* Vide, *Carnalis copula.*
Mater adultera nihil potest dare filijs conceptis ex adulterio, sed hæreditas est filiorum legitimorum. *Ioannes VIII. epist. 108. & 109.* Vide, *Filij illegitimi.*
Mater, cuius infans ex negligentia eius moritur, Episcopi arbitrio pœniteat. *Concil. Triburien. 1. c. 37.*
Mater leuans filium de fonte, siue ex malitia, siue ex ignorantia, non debet separari à viro, nec debitum ei subtrahere, sed alia pœnitentia est ei imponenda. *Concil. Later. 3. in append. tit. De corrigendis filijs. c. 2.* Vide, *Vxor.* Vide, *Matrimon.*
Mater in necessitate potest filium baptizare sine solutione matrimonij. *Concil. Londinen. 1. c. 3.*
Mater vel pater prostituens filias, vltimo supplicio puniendi. *Sixtus V. const. 46. Ad compescendam.*
Matris testimonium est suspectum, quando filia petit in virum aliquem se minorem. *De testibus c. Super eo.*
Matris testimonium ad impediendum matrimonium ratum non consumatum, sufficit. *ibid. cap. Super eo il 2.* Secus si agitur de dirimendo consumato. *ibid.*
Mater non potest à filio in testamento priuari portione sibi debita iure naturæ. *De testamen. in 6. c. 1.*
Vide, *Culpa.* Vide, *Patrinus.*

Materiæ Sacramentorum.

Materiæ Sacramentorum sunt res, quæ applicantur dum Sacramenta conficiuntur. *Eugenius IV. in decr. vnionis Armenorum. §. Quintò Ecclesiasticorum.*
Materia Sacramenti Baptismi est aqua naturalis vera, nec refert, an sit calida, vel frigida. *ibid. §. Primum.* Vide, *Baptismus.*
Materia Sacramenti Confirmationis est Chrisma confectum ex oleo, & balsamo, benedictum per Episcopum. *ibid. §. Secundum.* Vide, *Confirmatio.*
Materia Sacramenti Eucharistiæ est panis triticeus, & vinum de vite, cui ante consecrationem miscenda est modicissima aqua. *ibid. §. Tertium.* Vide, *Eucharistia.*
Materia, vel quasi materia Sacramenti pœnitentiæ sunt actus pœnitentis, scilicet contritio, confessio, & satisfactio. *ibid. §. Quartum.* Vide, *Pœnitentia sacr.*
Materia Sacramenti Extremæ Vnctionis est oleum oliuæ per Episcopum benedictum. *ibid. §. Quintum.* Vide, *Extrema vnctio.*
Materia Sacramenti Ordinis est illud, per cuius traditionem confertur ordo. *ibid. §. Sextum.* Vide, *Ordinatio.*

Matrimonij essentia, & institutio, & sacramentum.

Matrimonium est viri, & mulieris per consensum mutuum coniunctio, indiuiduam vitæ consuetudinem retinens. 27. *quæst.* 2. *cap. Sufficiat. Concil. Mogunt.* 4. *cap.* 36. *Concil. Trid. sess.* 24. *cap. vnico.*

Matrimonium contrahitur per verba de præsenti, sponsalia verò per verba de futuro. Vide, *In sequenti titulo.* Vide, *Sponsalia.*

Matrimonium fuit institutum in statu innocentiæ. *De voto in 6. cap. vn. Concil. Senonen. in decret. morum can.* 39. *Concil. Colon.* 2. *par.* 7. *c.* 40. *&* 41. *Concil. Trident. sess.* 24. *cap. vn.*

Matrimonium prius fuit institutum in officium, postea à Christo in Sacramentum. *Concil. Mogunt.* 4. *c.* 36.

Matrimonium, vt Sacramentum, à Christo est institutum. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De sponsalibus c.* 31. *& par.* 50. *c.* 26. *Concil. Senon. tit. De matrim. c.* 10. *& in decretis mor. c.* 39. *Concil. Londinen.* 2. *c.* 3. *Concil. Mogunt.* 4. *c.* 36. *Concil. Colon.* 2. *par.* 7. *c.* 40. *Eugenius IV. in decr. vnionis Armenor.* §. *Quinto Ecclesiasticorum. Concil. Trid. sess.* 7. *de sacram. can.* 1. *sess.* 24. *cap. vn. & can.* 1. *De sponsa duorum cap.* 1.

Matrimonium non factum secundum Christi leges, est adulterium. 32. *qu.* 2. *cap. Sicut non omnis.*

Matrimonij essentia non requirit semper voluntatem coeundi, & sine ea fieri potest vt fecit B. Virgo Maria, sed fieri potest cum solo consensu perpetuæ cohabitationis 27 *qu.* 2. *cap. Omnes res. cap. Beata Maria. cap. Omne itaque. cap Cum initiatur. cap. Coniuges, & cap. Coniux.*

Matrimonium non consistit in sola mixtione maris, & fœminæ. 32. *qu.* 1. *cap. Non enim.*

Matrimonium non consistit in solo bono partus. 32. *qu.* 2. *cap. Pudor est.*

Matrimonium desponsatione initiatur, & commixtione perficitur. 27. *qu.* 2. *cap. Cum initiatur. cap. Quapropter. cap. Si quis desponsata & cap. In omni.*

Matrimonium per consensum est coniunctio spiritualis, per coitum est carnalis. 27. *qu.* 2. *cap. In omni.*

Matrimonij vsus immoderatus, quando ignoscitur, & quando non. 32. *qu.* 2. *c. Quidquid.*

Matrimonium damnans, seu execrans, est anathema. *Concil. Gangren. c.* 1. 9. *&* 10. *Concil. Bracharen. c.* 11.

Matrimonium à Deo in paradiso in statu innocentiæ fuit indissolubile institutum. *De voto in 6. cap. vn.*

Matrimonialis status non est perfectior virginali, vel cælibatu, & contrarium dicens est hæreticus. *Concil. Trid. sess.* 24. *can.* 10. Vide, *Virginitas.*

Matrimonij actibus estò licitis, dicitur Spiritum Sanctum non esse presentem; quare, & quomodo. 32. *qu.* 2. *c. Connubia.* Vide, *Contractus.*

Matrimonium quò consensu & quibus verbis fieri debet, & per quem fieri potest.

Matrimonium requirit vtriusque contrahentis consensum, & sine isto numquam est validum, etiam si adsit copula. 10. *qu.* 2. *cap.* 1. 27. *qu.* 2. *cap. Sufficiat. cap. Omnes res. cap. Cum initiatur. cap. Coniuges* 29. *qu.* 2. *cap. vn. Euaristus ep.* 1. *Nicolaus I. in decret. de matrim. c.* 3. *De sponsalibus, &c. cap. Tuæ fraternitati. Eugenius IV. in decret. vnionis Armen. in Concil. Florent.* §. *Quinto Ecclesiasticorum.*

Matrimonium fieri non potest cum inuito, & est nullum. 31. *qu.* 2. *cap. Si verum. cap. De nuptis & cap. Tua sanctitas.*

Olim requirebatur consensus parentū (saltem ad licitè) 31. *qu.* 2. *cap.* 1. 32. *qu.* 2. *c. vlt.*

Præter consensum contrahentium, non requiritur consensus aliorum, neque parentum, vt validè fiat. *Nicolaus I. in decr. tit. De matrim. c.* 2. *Concil. Turonen.* 2. *c.* 21. *Concil. Mogunt.* 4. *cap.* 36. *Concil. Trid. sess.* 24. *de refor. matrim. c.* 1. Etiam si sit filius familias. *ibid.*

Pater facere non potest matrimonium filij adulti, sine consensu huius. *Post epist.* 5. *Hormisdæ* 31. *quæst.* 2. *cap. Tua sanctitas.* Potest tamen, si filius non sit adultus, & hic tenetur obseruare quando venit ad perfectam ætatem, ibidem statuitur. *Et de desponsatione impuberum cap.* 1.

Licet patris consensus non requiratur ad validitatem, tamen requiri debet. *Concil. Mogunt.* 4. *c.* 37. Vide, *Filij circa parentes.*

Ob patris iuramentum filius, vel filia non potest cogi ad nubendum. 31. *qu.* 2. *c. Tua sanctitas & cap. De nuptis.*

Matrimonium legitimis verbis, vel alijs signis exprimentibus consensum, fieri debet. *De sponsalibus, &c. cap. Tuæ fraternitati. & cap. Cum apud.*

Si verbis dubijs fiat ad decipiendum, & copula habeatur, in foro externo iudicatur validum, sed re vera non est tale. *ibid.*

Matrimonium sic contractum, *ex hoc tempore habeo te in meam*, est verum matrimonium, & de præsenti. *ibid. cap. Ex parte*,

Si verba contrahentium sint obscura, ad communem sensum est recurrendum. *ibid. cap. Ex literis*,

Matrimonium potest contrahi per Procuratorem. *De Procuratoribus in 6. cap. fin.* Sed talis Procurator debet habere speciale mandatum de hoc. *ibid.* Non potest alium delegare. Et si dum contrahit reuocatum erat mandatum, eo etiam inscio, nullus est contractus. *ibid.*

Matrimonia cum quibus solemnitatibus facienda.

Antequam fiat matrimoniū, facienda sunt bandimenta, seu edicta, vel proclamationes, quibus manifestatur debere fieri, vt videatur, si adsunt impedimenta. Et si ista omittantur, coniuges suspendantur à carnali commercio. *Concil. Rauennat. 2. sub Clem V. c. 19.*

Ista bandimenta tria debent esse, & fieri in Ecclesia. *Concil. Lateran. 4. c. 51.* (denunciato autem impedimento, suspendatur celebratio matrimonij, donec decernatur, quid agendum sit. *ibid.*) *De clandestina desponsatione, cap. Cum inhibitio. Concil. Londinen. 1. c. 11. Concil. Moguntin. 4. c. 37. Concil. Colon. 2. par. 7. can. 44. Concil. Colon. 3. tit. Censura c. 32. Concil. Trident. sess. 24. de reform. matrim. c. 1. Concil. Mediolan. 1. par. 2. tit. Quæ ad Sacram. matrim. pertinent.* Ex dispensatione Episcopi, quando possunt omitti istæ denunciationes. *Trident. ibid.*

Si necessitas vrgeat, vna proclamatio sufficit, cum dispensatione Episcopi. *Concil. Colon. 2. & Trident. vbi supra.* Si Parochus procrastinat, & differt proclamationes, puniatur. *Concil. Mediol. vbi supra.*

Proclamationes faciendæ sunt in tribus diebus distantibus. *Concil. Colon. 3. ibid. c. 32. Mogunt. 4. c. 37. Trident. ibid. c. 1.* Fieri debent inter missarum sollemnia. *Trident. ibid.* in diebus festis. *Trident. ibid.* In missa, in qua populus est frequentior. *Concil. Mediol. 1. vbi supra.*

Matrimonia per Ecclesiæ Rectorem coniungi debet. & si sponsi sint diuersarum Parochiarum, in vtraque facienda est proclamatio: & vnus cum licentia alterius Parochi coniungat. *Concil. Colon. 3. tit. Censura c. 32.*

Si alteri sacerdoti detur licentia coniungendi, fiat in scriptis. & notetur in libro. *Concil. Mediol. 1. vbi supra.*

Matrimonium sic celebratur: præsentibus sponsis Parochus, vel alius de licentia eius, vel Ordinarij interrogat eos de mutuo consensu, quo audito, ait, *Ego vos coniungo in matrimonium in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Concil. Trident. sess. 24. de refor. matrim. c. 1.*

Matrimonia facienda sunt per nuptiale ministerium. *27. quæst. 2. cap. Cum Societat. & cap. Lex diuina.*

Matrimonia benedicenda sunt in Ecclesia. Vide, *Matrimonia clandestina.* Vide, *Nuptiæ. Euaristus epist. vnica. Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c. 3. in decr. de matrim. c. 4.*

Matrimonia contracturi, & benedictionem accepturi, confessionem faciant peccatorum, & Eucharistiam accipiant. *Concil. Colon. 2. par. 7. c. 41. Concil. Trid. sess. 24. de refor. matrim. cap. 1.*

Matrimonium secundum etiam validum, & licitum, non benedicitur. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c. 3. Concil. Later. 3. in append. tit. De secundis coniugijs, cap. 1.* Vide, *Nuptiæ.* Vide, *Matrimonia clandestina.*

Matrimonio prohibito assistens Parochus, vel alius, siue sæcularis, siue regularis, per triennium suspenditur ab officio. *Concil. Later. 4. c. 51.*

In matrimonio celebrando omnia ludicra, & indecentia cauenda. *Concil. Senon. in decr. morum c. 39. Concil. Colon. 2. par. 7. c. 47.*

Matrimoniū contrahentes ante benedictionem sacerdotis, non habitent in eadem domo. *Concil. Trident. sess. 24. de refor. matrim. cap. 1.*

Matrimonia contracta, in speciali aliquo libro scribenda sunt à Parocho. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. Quæ pertinent ad Sacram. matrim.*

Vide, *Parochus.*

Matrimonij finis, bona, & effectus.

Matrimonij bona tria sunt: Proles suscipienda, & educanda ad cultum Dei. Fides, quam inter se coniuges seruant. Et indissolubilitas matrimonij. *Eugenius IV. in decr. Vnionis Armenorum, in Concil. Florent. §. Quinto Ecclesiasticorum.*

In matrimonio attenditur fides coniugij, proles, & Sacramentum. *Concil. Colon. 2. par. 7. c. 42.*

Matrimonium non ad libidinem, sed ad prolem procreandam est institutum. *Concil. Tolet. 3. c. 17. Gregorius I. lib. 12. epist. 31. c. 10. Concil. Colon. 2. par. 7. c. 41.*

Matrimonium non faciendum ob diuitias, vel aliud

aliud simile: & qui ob id facit, peccat. *Concil. Colon. 2. par. 7. c. 41.*

Per matrimonia Ecclesia multiplicatur spiritualiter. *Eugenius IV. in Concil. Florent. in decr. Vnionis Armenorum.*

Matrimonij Sacramentum, gratiam confert. *Concil. Senon. in decr. morum c. 39. Concil. Colon. 2. part. 7. c. 40. Concil. Trident. sess. 7. de Sacram. c. 6. & sess. 24. cap. vn. & can. 1.*

Matrimonia ratione consanguinitatis prohibita; & inualida, quæ.

Matrimonia cum consanguineis in principio Mundi fuerunt licita, etiam cum sororibus. 35. *qu. 1. cap. Cum igitur.*

Matrimonia inter consanguineos sunt prohibita, diuina; & humana lege. *Concil. Tolet. 2. c. 5. Concil. Rom. sub Zacharia c. 14. Calistus I. ep. 2.*

Matrimonia inter consanguineos, siue proprios, siue vxoris, olim fuerunt prohibita, vsque ad septimum gradum, seu generationem. *Post ep. 3. Iulij I. Nicolaus I. in decr. de impedim. matrim. c. 1. Ad consulta Bulgar. c. 2. & 3. 35. quæst. 2. cap. De affinitate. cap. De consanguinitate, cap. Progeniem. cap. Nullum. cap. Nulli, cap. In copulatione, & cap. Contradicimus.* Vide, *Gradus*. Vide, *Consanguinitas*.

In his gradibus potest Papa absolutè dispensare, vt inter sic coniunctos fiant matrimonia. Vide, *Matrimonia quo ad dispensationes.*

Vt matrimonia fieri possent deinceps vltra 4. gradum, primus omnium dispensauit *Gregorius I. 35. qu. 2. cap. Quædam lex terrena.* Anglis concessum fuit, vt in 4. gradu fierent. *ibid.*

Et sic alij prosecuti sunt deinceps dispensando, vt fiat vltra 4. gradum. *Concil. Rom. sub Zacharia c. 14. Concil. Mogunt. sub Leone IV. Concil. Vormatien. 1. c. 78. Concil. Later. 4. c. 50. De consanguinit. &c. cap. Non debet.*

Matrimonia prohibita cum consanguineis citra 4. gradum sunt inualida, & separanda (nisi petatur dispensatio.) *ibid.* & *Post ep. 3. Fabiani. 32. qu. 2. cap. De incestis. cap. Coniunctiones. cap. Qui propinquam. qu. 8. cap. Hæc salubriter. Concil. Vormatien. 1. c. 36. Concil. Foroiulien. c. 8. Concil. Mogunt. sub Leone IV. c. 29. Concil. 3. Later. in append. tit. De sponsalibus c. 32. Concil. Lateran. 4. c. 50. Concil. Colon. 2. par. 7. c. 46. Concil. Parisien. 3. c. 4. Concil. Roman. sub Gregor. II. Concil Roman. sub Zacharia c. 6. Calistus I. epist. 2. Gregor. VII. lib. 1. ep. 5. Lib. 8. ep. 3. De consanguinit. &c. cap. 1. cap. Non debet.*

Etiam si fit ex copula illicita in 1. & 2. gradu. *Concil. Trid. sess. 24. de refor. matrim. c. 4.*

Matrimonia facientes cum consanguineis, excommunicentur. *Concil. Rom. sub Gregor. II. Concil. Sabin. c. 19.* Ipso iure sunt excommunicati. *Clement. de consanguin. cap. vnico.*

Matrimonia incestuosa contrahentibus, bona confiscantur. *De hæret. in 6. cap. Cum secundum.*

Filij mulieris in secundis nuptijs, non possunt copulari cum filijs primi viri, vsque ad 4. generationem, etiam olim, statutum est. *Post ep. 2. Hyginj. 35. qu. 10. cap. Si qua mulier.*

Matrimonia inter consanguineos contracta, quomodo soluenda.

Vide, *Matrim. rata, quando solui possunt.*

Matrimonia ratione affinitatis prohibita, vel inualida; quæ, & quæ non.

Matrimonia inter duos fratres; & sorores simul facta, sunt licita. *Gregorius I. lib. 12. ep. 31. c. 5.*

Matrimonia inter affines prohibita sunt (sed non omnia inualida.) *27. qu. 2. cap. Lex diuinæ. 35. qu. 10. cap. Fraternitas. cap. Si cuius. cap. Si qua mulier 2. & 3.*

Matrimonia inter affines, olim, vsque ad septimum gradum erant prohibita. *Post epist. 3. Iulij I. 35. qu. 2. cap. Sanè. cap. Aequaliter, &c. & 35. quæst. 10. vbi supra.* eo prorsus modo sicut inter consanguineos. *ibid.* Vide, *Gradus*. Vide, *Affinitas*.

Aliquandò fuerunt prohibita, solum vsque ad 5. gradum inclusiuè. *Post epist. 3. Fabiani.* alias exclusiuè, quo ad 5. *35. qu. 2. cap. De propinquis.* Aliquando vsque ad 4. *35. qu. 2. c. Et hoc. qu. 10. cap. Si qua mulier il 2. & Post ep. 3. Fabiani.*

Et in *Concilio Later. 4. can. 50.* declaratum fuit matrimonia esse prohibita vsque ad 4. gradum, tam in ordine consanguinitatis; quam affinitatis, non autem in vlterioribus. Idem habetur *De consanguinit. & affinit. cap. Non debet.* Item *Innoc. IV. const. 14. Sub catholicæ*, pro quarto gradu dispensationem dicit esse necessariam. Affinitas verò, quæ oritur ex copula illicita impedit, & dirimit contractum, solum vsque ad primum, & secundum gradum. *Concil. Trid. sess. 24. de refor. matrim. cap. 4.*

Idem confirmat *Pius V. const. 14. Sanctissimus.* Si verò affinitas ex copula illicita fit in gradibus vltra secundum, non impedit quin contrahatur, nec dirimit; neque prohibetur contrahi, Idem *Pius V. ibid. in cap. Ad Romanum.*

Matrimonia inter filios, & filias primarum, & se-

secundarum nuptiarum, vsque ad 4. generationem, etiam olim erant prohibita. *Post ep.2. Hyginij. 35. qu.10. cap.Si qua mulier il 2.*

Matrimonia inter affines, prohibita inter cætera sunt ista.

Fieri non poteſt cum nouerca. *Concil. Arelat.2. c.10. Concil. Rom. ſub Zacharia c.6. Concil. Vormat.1. c.36. & 63.*

Fieri non poteſt cum filiaſtra. *Concil. Vormat.1. c.36.* & pœnitentia. *ibid. & c.63.*

Neque cum priuigna, vel relicta Auunculi, aut Patrui. *Concil. Aruernen. c.11. Concil. Pariſ.3. c.4.*

Neque cum vxore fratris, nouerca, nutritia, vel vxore cognati. *Concil. Rom. ſub Gregor.II. Concil. Roman. ſub Zacharia c.6. Concil. Triburien.1. c.44.*

Neque cum duobus fratribus, aut ſororibus ſucceſſiuè. *Concil. Neocaſar. c.11. Concil. Moguntiacum c.56. Concil. Mogunt. ſub Leone IV.* & tale matrimonium facientes non poſſunt amplius nubere. *ibid.*

Neque inter virum, & cognatam ſponſæ mortuæ, etiam ſi hanc non cognouit. *Poſt ep. 3. Iulij I. Zacharias ep.4.* Sed contrarium decreuit *Concil. Later. 3. in append. tit. De ſponſalibus c.27.* Statuens fieri poſſe cum ſorore ſponſæ mortuæ.

Neque fieri poteſt Inter prolem vxoris in ſecundis nuptijs, & filios primi viri. *Poſt ep.2. Hyginij.*

Neque inter marem, & fœminam, ſi vnus ſit adoptatus, alter verus filius, quouſque verus emancipetur. *30. quaſt.3. cap. Per adoptionem.*

Neque cum vxoribus ſobrinorum. *35. qu.2. cap. Porrò.*

Neque cum vxore fratris, aut ſorore vxoris fratris, niſi diſpenſetur à Papa. *Concil. Aurelian.1. c.20. De diuortijs cap. finali.*

Matrimonia fieri non poſſunt cum affinibus ex copula illicita. *35. qu. 2. c. Nec eam. Concil. Later.3. par.50. c.30. Concil. Vormat.1. c.36. Trident. de reform. matrim. c. 4.* Imò factum cum his etiam in ſecundo gradu, eſt inualidum. *ibid.* & *Pius V. conſtit.14. c. Ad Romanum.*

Licet cum puella non ſeptenni, carnalis copula compleri non potuerit, matrimonium cum ſobrina prohibetur. *Concil. Later.3. par.50. c.30. & tit. De eo, qui conſanguineam c.8.*

Matrimonium facientes cum affinibus, excommunicandi ſunt. *Concil. Rom. ſub Greg.II. Concil. Sabin. c.19.* Ipſo iure ſunt excommunicati. *Clement. de conſanguinit. c.vn.*

Matrimonium facientis cum filiaſtra, pœnitentia olim erat, vt per tres annos ieiunaret exceptis feſtis, & abſtineret eo tempore ab Euchariſtia. *Concil. Vormat.1. c. 36.*

Matrimonium cum ſorore ſponſæ iam mortuæ (etiam ſi matrimonium ratum tantum fuerat cum ea) eſt validum. *Concil. Later.3. tit. De ſponſalibus c. 27. & tit. De ſponſalibus ſecundò c.5.*

Vide, *Affinitas.*

Matrimonia ratione cognationis ſpiritualis prohibita, vel inualida, quæ.

Vide, *Cognatio ſpiritualis.* Vide, *Compatres.* Vide, *Patrinus.*

Matrimonia fieri non poſſunt inter compatrem, & commatrem, aut cum eorum filijs, aut inter ipſos filios. *30. qu.1. cap. Peruenit, & cap. De eo. Deuſdedit epiſt. 1. Zacharias ep.7. c.22. Concil. Moguntiac. c.55. Nicolaus I. in decr. de imped. matrim. c. 1. Concil. Londin.1. c.11. De cognatione ſpirituali cap.1. c. Tua nos. & ſub eodem titulo in 6. cap.1.*

Neque inter filios, & filias compatris, & commatris. *30. qu.3. cap. Poſt ſuſceptum, cap. Pitacium. & cap. Non oportet.* (Conceditur tamen fieri poſſe, ſi baptiſmus ſit collatus in neceſſitate, excepta perſona ſuſcepta, per quam orta eſt compaternitas. *ibid. cap. Super quibus.*) *Concil. Londin.1. c.11. De cognatione ſpirituali cap.1. c. Super eo. & c. Tua nos.*

Matrimonia inter compatrem, & commatrem (ſiue in Baptiſmo, ſiue in Confirmatione) ac inter ſuſcipientem, & ſuſceptum tantum eſt inualidum. *De cognatione ſpirituali cap.1. cap. Super eo. & cap. Tua nos. Concil. Trident. ſeſſ. 24. de reform. matrim. cap.2.*

Neque cum vxore compatris mortui, ſi ipſa erat commater, id eſt, ſi filius ſuſceptus erat ſuus filius; ſecus ſi filius alterius. *Concil. Triburien.1. c.47.*

Neque cum relicta ex compatre vxoris ſuæ mortuo. *30. qu.4. cap.1. cap. Quod autem. cap. Poſt vxoris. & c. Qui ſpiritualem.*

Matrimonium fieri non poteſt inter compatres per Catechiſmum, ſed factum non ſoluitur. *De cognatione ſpirituali in 6. cap. Per Catechiſmum.*

Matrimonia prohibita ratione diuerſi cultus, ſeu fidei.

Matrimonia cum infidelibus non poſſunt fieri, ſub pœna excommunicationis, niſi promittant eſſe Chriſtiani, ita olim. *Concil. Calcedon. c.14. 28. qu.1. cap. Caue. cap. Non oportet.*

Matrimonia fieri non poſſunt inter Iudæos, & Chriſtianos, ſub pœna excommunicationis.

nia. *Concil. Aurelianen.* 2. c. 19. *Concil. Aruernen.* c.6. *Concil. Tolet.* 3. c.14. *Concil. Rom. sub Zacharia*. Imò parentes contrahentium, consentientes, eidem pœnæ subiacent. *ibid.* 28. *qu.*1. *cap. Si quis Iudaicè.*

Matrimonia fieri non possunt cum hæreticis, nisi promittant esse Catholici. *Concil. Laodicen.* c. 31. *Concil. Calcedonen.* c. 14. *Concil. Agathen.* c. 67. *Post Toletan.* 17. c. 20. *Concil. Carthagin.* 3. c.12. 28. *qu.*1. *cap. Caue Christiane*, *& cap. Non oportet*.

Matrimonia facere non potest Italus Catholicus, cum hæretica in loco hæreticorum. *Clemens VIII. const.*42. *Cum sicut*.

Vide, *Fideles*. Vide, *Hæretici cum eis non facienda matrimonia*. Vide, *Hæreticorum Sacramenta*. Vide, *Infideles*. Vide, *Iudæi*. Vide, *Mulier*.

Matrimonia prohibita, vel inualida ratione honestatis publicæ.

Matrimoniũ fieri non potest cum consanguineis eorum, qui desponsarunt per verba de futuro, si valida fuerunt sponsalia, etiam si soluta sint. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De sponsalibus* c. 10. Secus si inualida. *ibid.* & *Concil. Trident. sess.*24. *de refor. matrim.* c.3. *De sponsalibus, &c. cap. Iuuenis*.

Non potest fieri cum consanguineo sponsi, &c. etiam si sponsa non erat ætatis nubilis cum desponsauit. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De sponsalibus* c.23.

Neque cum ea, cuius consanguinea fuit cognita, etiam si fuit affidata in ætate nondum nubili, licet per famam tantum probetur. & est inualidum si fit. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De eo, qui consanguineam* c.6.

Neque cum muliere, cuius filia post septennium erat desponsata. Secus si ante septennium. *Concil. Lateran.* 3 *in append. tit. De sponsalibus* c. 7. *& tit. De eo, qui consanguineam* c.2.

Non est prohibitum cum sorore simplicis sponsæ iam mortuæ. *ibid. De sponsalibus* c.27.

Matrimonium contractum cum impedimento publicæ honestatis, in primo gradu tantum (dummodo sponsalia fuerint valida) est inualidum, & irritum. *Concil. Trid. sess.*24. *de refor. matrim.* c.3.

Vide, *Honestas*. Vide, *Impedimentum publicæ honestatis*.

Matrimonia prohibita, vel inualida, ratione status spiritualis, aut voti.

Matrimonium fieri non potest cum Religioso, vel Religiosa, sub pœna excommunicationis. (si sit professa) & est nullum. *Concil. Rom. sub Gregorio II.* c. 1. *Concil. Lateran.* 3. *in append. tit. De coniugatis* c. 5. *tit. De Monialibus* c.3. *part.* 50. c.59. *Concil. Colon.* 3. *tit. Censuræ* c.2. 27. *qu.*1. *cap. Vt lex*. *Qui clerici*, *&c. cap. Meminimus*, *cap. Consuluit*. *& cap. Rursus*. *Extrau. Ioann. XXII. de voto*, *&c. c. vn. Concil. Trident. sess.*24. *can.*9.

Matrimoniũ fieri non potest ab vllo ordinato in sacris: & si fiat, est nullum. *Dist.* 27. *cap. Presbyteris*. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De clericis coniugatis* c.6. Item *par.*50. c.59. *De clericis coniugatis cap.*1. *Qui clerici cap.* 1. *Extrau. Ioann. XXII. de voto c. vn. Concil. Trident. sess.* 24. *can.* 9. Vide, *Clerici quo ad vxores*. Vide, *Ordinatorum in sacris obligationes circa coniugia*. *Clement. vt infra*.

Ipso facto sunt excommunicati, & alias pœnas incurrunt. *Clement. de consanguinit. c. vnica*.

Matrimoniũ numquam potest facere subdiaconus, & est nullum. *Qui clerici cap.*1. *& cap. Ex literarum*.

Habens simplex votum castitatis, non potest facere matrimonium, sed si faciat est validum. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De sponsalibus secundò* c.43. *De coniugatis* c.5. *Dist.* 27. *cap. Quidam*. 27. *quæst.* 1. *cap. Nuptiarum*. *Qui clerici*, *cap. Consuluit*. *cap. Veniens*. *& cap. Rursus*. Vide, *Vouere*.

Matrimonium attentans facere cum virgine sacra, id est Moniali, pœna mortis est puniendus. *De pœnit. dist.* 1. *cap. Si quis*. Vide, *Monialis*. Vide, *Virgo*.

Matrimonium non soluitur per susceptionem ordinis sacri. *Extrau. Ioann. XXII. de voto cap. vn.*

Vide, *Moniales circa coniugia*. Vide, *Regulares matrimonium contrahentes*. Vide, *Vouere*. Vide, *Votum*.

Matrimonia ratione ætatis prohibita, vel inualida, quæ.

Matrimonium non potest à pueris contrahi, nec etiam per parentes. 30. *qu.*2. *cap. Vbi non est*. *Concil. Foroiulien.* c.9. *De sponsalibus cap. Tuæ fraternitati*.

Matrimoniũ contrahi non poteſt à pueris minoribus, id eſt, ante pubertatem (quæ in maribus habetur in anno 14. in fœminis in 12.) Etiam ſi inter eos adſit intentio copulæ. *De deſponſat. impub. cap. De illis il 2. & cap. Atteſtationes*, etiam ſi non adſit vis.

Matrimonium inter impuberes, ſi ſint proximi pubertati, valet, *ibid. cap. De illis il 2.*

Si verò apti ſunt ad generandum, valet. *ibid. cap. Puberes*.

Matrimonia inter impuberes, aliquando permittuntur pro bono pacis, *ibid. cap. Vbi non eſt*.

Matrimonia inter impuberes contracta, ſunt ſponſalia. *ibid. cap. Tuæ nobis*.

Matrimonium contrahi non poteſt cum minori ſeptennio, *De deſponſat. impub. cap. Ad diſſoluendum*.

Matrimoniũ fieri non poteſt inter adultam & puerum, & è contra, *Concil. Regiaticin. c. 24.*

Matrimonium factum à patre pro filio impubere, tenetur filius implere. *De deſponſat. impub. cap. 1.*

Vide, *Impuber*.

Matrimonia ratione inuoluntarij, metus, vel coactionis prohibita, vel inualida.

Matrimoniũ fieri non poteſt cum coniuge inuito, & eſt nullum, 31. *qu. 2. cap. Si verum. cap. De nuptijs. & cap. Tua Sanctitas. Concil. Aurelian. 4. c. 22. Concil. Later. 3. in append. tit. De ſponſalibus ſecundò c. 1. & 2. De ſponſalibus, &c. cap. Cum locum, & cap. De illis il 2. Concil. Trid. ſeſſ. 24. de refor. matrim. cap. 9.*

Si adeſt, vel timetur de violentia in contractu matrimonij, dandus eſt puellæ locus tutus, vt poſſit deliberare. *De ſponſalibus, &c. cap. Cum locum*.

Violentia non dirimit, nec impedit, ſi poſtea datur conſenſus. *ibid. cap. De muliere*. Item, ſi poſtea cohabitant ſpontaneè, *ibid. cap. Ad id*.

Matrimonia requirunt ſummam libertatem, *De ſponſalibus, &c. cap. Gemma mulier*.

Si mulier matrimonio non conſenſit, licet verba proferat conſenſus, ſi ante conſummationem matrimonij recedit, & petit audiri de metu illato, audienda eſt, & diligenter inquirendum eſt de metu illato. *Honorius III. ex Cirone, de ſponſalibus, & matrimonijs c. 2.*

Cogentes ad faciendum matrimonium, ſiue minis, ſiue factis, ſiue directè, ſiue indirectè, cuiuſcunque gradus, & conditionis ſint, excommunicationem ipſo facto incurrunt. *Concil. Trident. ſeſſ. 24. de refor. matrim. c. 9.*

Metus inualidans, debet eſſe cadens in conſtantem virum. *Concil. Later. 3. in append. tit. De ſponſalibus ſecundò c. 1. & 2.*

Matrimonia ratione valetudinis, vel impotentiæ, prohibita, vel inualida.

Matrimoniũ fieri non poteſt à furioſo carente vſu rationis, & eſt nullum. *Poſt ep. 3. Fabiani. 32. qu. 7. cap. Neque furioſus. De ſponſalibus, &c. cap. Dilectus filius*.

Matrimonia fieri non poſſunt cum impotentibus coire, niſi ambo conſentiant. *De frigidis, &c. cap. Conſuluiſti. cap. Quod ſedem. & cap. Laudabilem*.

Matrimoniũ fieri non poteſt cum habente inſanabile impedimentum ad coeundum: & ſoluitur, ſi copula non præceſſit, & non conſentiant de ſic contrahendo. *De frigidis, &c. cap. Ex literis*.

Matrimonium cum frigido, fieri non poteſt, neque cum maleficiato. & ſi non ſit conſumatum, ſoluitur probata frigiditate. *Honorius III. ex Cirone, tit. de frigidis, &c. c. 1.*

Matrimonia per eunucos, & ſpadones, contracta, ſunt nulla, & inualida. *Sixtus V. conſtit. 59. Cum frequenter*.

Matrimonia conditionata, prohibita, vel inualida.

Matrimonia cum conditione fieri non poſſunt, & ſunt inualida. 27. *qu. 2. cap. Quod conditio. cap. Quicumque. De conditionibus, &c. cap. 1. Concil. Later. 3. in append. tit. De ſponſalibus c. 12.* (Sed aliquando cum conditione honeſta, etiam non appoſita, eſt validum. *ibid.*) *De conditionibus, &c. cap. 1. cap. Super eo, & c. De illis*.

Matrimoniũ contrahens cum conditione non turpi, poteſt non ſequi, ea non impleta. *De conditionibus, &c. cap. Super eo*.

Matrimoniũ habens conditionem turpem, niſi hæc ſit contra ſubſtantiam matrimonij, non viciatur, ſed habetur pro non appoſita. *cap. fin. De conditionibus & cap. 1.*

Matrimonium factum cum conditione, ſi poſtea accedit copula, verum eſt, & ſolui non poteſt. *De conditionibus cap. Per tuas*.

Vide, *Conditio*.

Matrimonia plura simul prohibita, & inualida; successiuè valida, & licita.

Matrimonia plura ab eadem persona, successiue sunt valida, & licita, id est, mortuo primo coniuge. *Lib. 3. const. Apostolic. c. 2. Gregorius III. in ep. 1.* Cum duobus tantum successiuè dixit licitè fieri posse. Sed declaratum est nullum esse præfixum numerum circa pluralitatem matrimonij successiuè sed posse cum 2. 3. 4. &c. deinceps mortuis primis. 14 *qu. 3. cap. An non.* 31. *qu. 1. cap. Quomodo cap. Deus. c. Aperiant. cap. Quod si dormierit.*

Matrimonia plura simul in veteri lege aliquando fuerunt à Deo permissa multis, etiam iustis, ex Dei reuelatione. *De diuortijs cap. Gaudemus.*

Matrimonia plura simul ab eodem fieri non possunt, viuente prima, & semper sequentia ad primum sunt inualida. *Siricius ep. 1. Innocentius I. ep. 9. Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c. 51. Concil. Lucen. 2. c. 80. Concil. Later. 3. in append. tit. De sponsalibus c. 8. 11. 17. 18. 22. & 29.* (etiam si primum erat solum ratum secundum verò consummatum. *ibid.*) *Concil. Trid. sess. 24. can. 2.* Et diuina lege hoc est prohibitum. Vide, *Poligamia. Poliuiria, De sponsa duorum c. 1. & primæ adherendum, ibid.*

Matrimonium faciens cum vxore alterius, quomodo puniendus. *De sponsa duorum cap. Accepisti.*

Matrimonium secundum, viuente prima, fieri non potest, & est inualidum, etiamsi prima fuit dimissa propter fornicationem, siue propter aliud. 28. *qu. 2. cap. Si quis.* 30. *qu. 5. cap. Qualis debeat.* 31. *qu. 1.* in textu ipso. 32. *qu. 7. cap. Licitè. cap. Apostolus. cap. Fieri. c. De diuortijs. cap. Dominus. cap. Fidelis. cap. Tantum. cap. Vsque adeo. cap. Omnes. Concil. Florent. in fine in decr. Eugenij IV. de vnione Armenorum. Concil. Colon. 2. par. 7. c. 42. Concil. Mileuit. c. 17. Concil. Afric. c. 6. Concil. Mogunt. 4. 36. Concil. Trid. sess. 24. cap. vn. & can. 2. & 7.* Et hoc ex doctrina Christi, & Ecclesiæ. *ibid.* Et dicens Ecclesiam errare, dum hoc docet, est anathema. *ibid. De eo qui duxit, cap. Ex literarum.* Si faciat, nec etiam prima mortua, potest validari. *ibid.*

Matrimonium factum cum secunda post sponsalia, & copulam cum prima, est inualidum neque illa prima mortua fieri potest nouum cum hac secunda. *Concil. Later. 3. De sponsalibus c. 2. & 13. item de sponsalibus secundò c. 1. & 3.*

Matrimonium secundum fieri non potest pendente lite cum prima, & est nullum. *Concil. Later. 3. in append. par. 50. c. 41. De sponsa duorum, cap. Tua fraternitas. De sent. & re iudic. cap. Tenor literarum. De sponsalibus cap. Cum in Apostolica.*

Matrimonium secundum fieri non potest, nisi probata inualiditate primi. *De sent. & re iudic. cap. Tenor literarum. De regularibus cap. Veniens.*

Matrimonium secundum fieri non potest quādiu quis est incertus de morte primi coniugis, neque vllus annorum numerus in hoc valet præscribi. *De sponsalibus, &c. cap. In præsentia. De secundis nuptijs, cap. Dominus,* Vide, *Præscriptio.*

Si facto matrimonio secundo, reperitur primus coniux, illi redditur vxor. *De sponsalibus, &c. cap. Cum in Apostolica.* Vide, *in sequenti titulo.*

Matrimonium secundum factum viuente prima, est nullum. sed si hæc non est machinata in mortem primæ, & illam nesciebat, potest ea mortua cum nouo consensu fieri matrimonium. *De eo qui duxit. c. Veniens.*

Vide, *Vir circa plures vxores.* Vide, *Vxorum pluralitas.* Vide, *Poligamia.* Vide, *Præscriptio.*

Matrimonia facta cum errore, quando prohibita, & quando inualida.

Matrimonium factum cum errore personæ, est inualidum. 29. *qu. 1. cap. vn.*

Matrimonium factum cum errore libertatis coniugis ignoranter, est inualidum, secus si scienter. 29. *quæst. 2. cap. Si fœmina. De coniugio seruorum c. fin. & cap. Proposuit.* Si verò probetur libertas est validum, *ibid. cap. Cuius rei.*

Si fingitur seruitus, non iuuat. 29. *quæst. 3. cap. Perlatum est.*

Si post notitiam seruitutis consentiunt, vel habent copulam, conualidatur. *De coniugio seruorum. cap. Proposuit.*

Matrimonium factū cum errore, eo quod alter coniux putabatur mortuus illo redeunte relinquitur secundus, & per censuram cogitur reddire ad primum. 34. *qu. 1. cap. Cum per bellicam, & c. Cum in captiuitate.*

In hoc casu neq; mulier est adultera, neque secundus vir inuasor. *ibid.*

Matrimonium factum cum errore qualitatum, vt si coniux putatur virgo, casta, nobilis, diues, &c. & non sit talis, non redditur inualidum per hoc. 29. *qu. 1. c. vnico.*

Vide, *Errans.* Vide, *Errare.* Vide, *Vxor nubens alteri putans, &c.*

Matrimonia clandestina, quando prohibita, vel inualida.

Matrimonia clandestina, licet semper fuerint prohibita, non tamen semper inualida; sed quando Ecclesia cœpit ea inualidare. *Concil. Later. 3. par. 50. c. 17.* Ex quo verò ab Ecclesia fuerunt irritata, cœperunt esse inualida. *Concil. Trid. sess. 24. de refor. Matrim. c. 1.*

Matrimonia tàm nobilium, quàm ignobilium publicè sunt facienda in facie Ecclesiæ, non clandestinè, sed coram Sacerdote. *Post ep. Hormisdæ c. 2. Leo IV. De cura pastorali in homilia. 30. quæst. 5. cap. Nullus. cap. Fidelis. cap. Aliter. cap. Nostrates. cap. Qualis debet, &c. Concil. Foroiulien. c. 8. Concil. Vernense c. 15. Concil. Later. 3. in append. De sponsalibus c. 28. par. 49. c. 10. Concil. Later. 4. c. 51. Concil. Londin. 1. c. 11. Concil. Tolet. 22. c. 17. Concil. Colon. 2. par. 7. c. 43. & 44. Colonien. 3. tit. Censuræ c. 31. Concil. Mogunt. 4. c. 37. Concil. Trid. sess. 24. de reform. matrim. c. 1. Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c. 3. & in decr. de matrim. c. 4. De clandestina desponsatione, c. Cum inhibitio.*

Matrimonia clandestinè facta, sunt inualida. *Concil. Trid. sess. 24. de refor. matrim. c. 1.*

Præsumens clandestino, vel alias prohibito matrimonio copulari, excommunicandus est, & pecuniaria pœna mulctandus. *Concil. Later. 4. c. 51. Concil. Tolet. 22. c. 17. Concil. Colon. 2. par. 7. c. 43. Concil. Senonen. in decr. morum c. 39.*

Præsentes, iuuantes, vel consilium dantes pro matrim. clandestino, ipso facto sunt excommunicati. *Concil. Senon. ibid. Concil. Colon. 2. par. 7. c. 43.*

Sacerdos aliter faciens suspenditur ab officio. *Concil. Colon. 3. tit. Censuræ c. 33.*

Publicitas matrimonij consistit in hoc, vt scilicet fiat in facie Ecclesiæ coram Parocho, vel alio de licentia Parochi, vel Ordinarij: prius autem tribus vicibus faciendæ sunt proclamationes (vel si vrget necessitas, cum dispensatione Episcopi saltem vna) in tribus festis distantibus, vt sciri possint impedimenta. Si reuelentur impedimenta, non fiat coniunctio, & separentur sponsi, alias deferantur ad Episcopum, qui per censuras, &c. cogit eos ad hoc. Si reuelentur impedimenta post factum coniugium & reuelantes aderant, quando proclamationes fiebant, non admittantur, nisi, &c. *Concil. Mogunt. 4. c. 37. Concil. Trident. sess. 24. de reform. matrim. c. 1.* Si non celebretur coram Parocho, vel alio de eius licentia, vel Ordinarij, & coram duobus testibus, non est publicum, sed clandestinum, & inualidum. *ibid.*

Parochus autem, vel alius Sacerdos de eius licentia, præsens matrimonio sine testibus, quomodo puniendus. *Concil. Trid. ibid.* Item si differant proclamationes. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. Quæ ad sacram. matrim. pertinent.*

Si alteri detur licentia coniungendi, à Parocho vel Episcopo, fiat in scriptis & notetur in libro. *Concil. Mediol. ibid.*

Aliæ solemnitates obseruandæ in celebratione matrimonij, quæ. Vide, *Matrimon. quibus solemnitatibus, &c.*

Matrimonio clandestino, vel aliàs prohibito assistens Parochus, vel alius, siue sæcularis, siue regularis, per triennium suspenditur ab officio. *Concil. Later. 4. c. 51.*

Præter Parochum, vel alium de licentia Parochi, vel Ordinarij, nullus potest matrim. coniugere sub pœna suspensionis ab officio, arbitrio Episcopi Parochiæ, siue sit regularis, siue sæcularis. *Concil. Trid. de refor. matrim. sess. 24. cap. 1.*

Vide, *Parochus.* Vide, *Coniugium.* Vide, *Consanguinei.*

Matrimonia prohibita ratione criminis, & quæ inualida.

Matrimonia cum adultera, quæ promisit contrahere post mortem primi, non potest fieri, & est inualidum. *Concil. Triburien. 1. c. 40. & 51.*

Matrimonium non potest contrahi ab eo, qui mortem coniugis machinatus est. *De diuortijs cap. 1. De conuersione infidelium cap. 1. De eo qui duxit. c. Super hoc.*

Matrimonium cum adultera, quæ fuit causa mortis primæ, vel fidem dedit de contrahendo mortua illa prima, est prohibitum, & si fiat, inualidum. *Concil. Later. 3. in append. tit. De sponsalibus c. 16. & tit. De sponsalibus secundò c. 2. Nicolaus I. ep. 28.* Etiam si tales personæ sint Reges. *ibid. De conuersione infidelium c. 1. De eo qui duxit c. Super hoc.*

Matrimonium est inualidum, si fiat cum aliqua coniugata, cum qua priùs habita est res, si ille, vel hæc machinata est in mortem primi viri, vel dedit fidem de accipiendo eum post mortem primi. *Concil. Later. 3. De sponsalibus secundò c. 2. De eo qui duxit c. Super hoc.* Etiam si per decennium cum ea habitauit. *ibid. cap. Cum haberet.* Secus est si fidem non dedit, quia tunc est validum. *ibid. c. Significauit.*

Matrim. fieri non potest ab adultero cum ea quam cognouit. sed ad instantiam mulieris, non viri, potest separari. *De eo qui duxit c. 1.* Vide, *Mulier.*

Ma-

Matrimonia ratione raptus prohibita, & quæ inualida.

Matrimonium fieri non poteſt inter raptorem, & raptam per vim, & eſt nullum, & prohibitum eſt tale matrimonium, quandiu rapta eſt in poſſeſſione raptoris. Si verò ſeparetur, & ponatur in loco tuto, & conſentit accipere raptorem in virum, eſt validum. *Concil. Trident. ſeſſ.24. de refor. matrim. c.6.*

Vide, *Rapta*. Vide, *Raptor*.

Matrimonia ex alijs rationibus prohibita.

Matrimoniũ fieri non poteſt cum Presbytera, vel Diacona, id eſt relicta à Presbytero, vel Diacono, ſub pœna anathematis. *Concil. Rom. ſub Gregorio II. c.1.*

Matrimoniũ fieri non poteſt cum filijs adoptiuis, durante adoptione. *Nicolaus I. ad conſulta Bulgar. c.2. & 3.* & *in decr. de impedim. matrim. c.3. De cognatione legali cap. vn.*

Neque inter duos filios, quorum vnus ſit adoptiuus, altera vera, donec adoptiuus emancipetur. *30. qu. 3. cap. Per adoptionem. De cognatione legali cap. vn.*

Matrimonium fieri non poteſt inter mulierem, & interfectorem primi viri. *Gregor. VII. lib.7. ep.9.* Si ex cauſa matrimonij interfecit. Vide, *Matrimonia prohibita ratione criminis.*

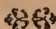
Sed poteſt fieri ſi in bello, vel alio caſu occidit: *De conuerſione infidelium cap.1.*

Matrimonium fieri non poteſt cum coniuge non habente certam ſedem, niſi facta diligenti inquiſitione, & delata ad ordinarium iſte concedat, vt fiat. *Concil. Tridentin. de refor. matrim. ſeſſ.24. c.4.*

Matrimonium fieri non poteſt cum compatribus catechiſmi, ſed factum non ſoluitur. *De cognatione ſpirituali in 6. cap. Per catechiſmum.* Vide, *Compatres.* Vide, *Cognatio ſpiritualis.*

Matrimonium fieri non poteſt cum aliqua cognita viuente prima, ſi fidem dedit de faciendo matrimonium cum ea. *De eo, qui duxit. cap. Cum haberet. & cap. Super hoc.*

Si vero fidem non dedit, tenet matrimonium, ſi fiat. *ibid. cap. Significauit.*

Matrimonia, quibus prohibentur in pœnam.

Matrimonium faciens in gradu prohibito, vel clandeſtinè, eo ſeparato, per totam vitam, etiam mortua illa prima, eſt inhabilis ad contrahendum matrimonium cum quacumque. *Poſt epiſt.3. Fabiani. Caliſtus I. ep.2. 27. qu.2. cap. Quidam. cap. Qui propinquam, & cap. De propinquis. Concil. Foroiulienſe c. 8. Concil. Mogunt. ſub Leone IV. c.29. Concil. Vormatien.1. c.63. Concil. Lateran. 3. in append. tit. De eo, qui conſanguineam c.1.4. & 5.*

Si verò inaduertenter, ſeu ignoranter fecit tale matrimonium, eo ſeparato, poteſt ad ſecundas nuptias tranſire. *Poſt ep. 3. Fabiani.*

Matrimonium adultero prohibetur cum ea, quam cognouit. *De eo qui duxit cap.1.*

Matrimonium adulteri, ſi muliere inſcia de adulterio factum fuit, non poteſt ſeparari ad inſtantiam viri, ſed vxoris. *De eo, qui duxit cap.1.*

Matrimoniũ facere non poſſunt iſti. Qui rem habuit cum filiaſtra. Qui cum ſorore vxoris. Qui cum nuru. cum cognita à duobus fratribus. cum ea, quæ à patre, & filio. qui cum relicta auunculi, vel patrui. qui cum priuigna. qui cum alijs in gradu prohibito. *32. qu. 7. cap. Si quis viduam.* Qui cum nouerca. *ibid. cap. Si quis cum Nouerca.*

Neque mulier, quæ ſcienter à patre, & filio eſt cognita. *34. qu.1. cap. vlt.*

Matrimonium facere non poteſt, occidens vxorem. Vide, *Occidens vxorem.*

Matrimonium numquam facere poteſt, qui cum Moniali rem habuit. *27. qu.1. cap. Hi ergo.*

Matrimonium numquam facere poteſt, qui rem habuit cum deſponſata à fratre. *27. qu.2. cap. Quidam.*

Matrimonium facere numquam poteſt, qui duas fœminas matrem, & filiam cognouit. Vide, *Carnalis copula.*

Pœnitentes publici non poſſunt facere matrimonium, tempore pœnitentiæ. *33. qu.2. cap. De his. & cap. Audiuimus.* At ſi non poſſint continere, diſpenſentur. *ibid. cap. In adoleſcentia, & cap. Si quis.*

Matrimonium faciens cum ſecunda, viuente prima, nec etiam prima mortua, poteſt eum ducere ſecunda. *De eo qui duxit cap. Significauit.*

Matrimonium facere non poteſt, qui duas ſorores cognouit: neque ipſæ mulieres, ſi vna ſciebat de altera. *Concil. Vormat. 1. c.63.* Sed *Nicolaus I. in decret. tit. De pœnitentia c. 5.* dicit poſt pœnitentiam

poſſe

posse cum alia muliere contrahere. Vide, *Soror*.

Matrimonium numquam facere potest, ducens in vxorem relictam fratris, nec etiam hoc separato. *Concil.Tribur.* 1. *c.*44.

Matrimonium numquam facere potest, qui matrem, sororem, vel filiam vxoris cognouit. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De eo, qui consanguineam c.*1. *&* 4. Si matrem cognouit ante vxorem, hac mortua potest alteri nubere. *ibid. c.*4. Secus si post.

Neque qui consobrinam vxoris cognouit, si id sit publicum. *Concil.Later.*3.*vbi supra c.*5. Secus vero si sit occultum. *ibid.*

Neque adultera dimissa ob hoc, vmquam potest nubere. 32. *qu.*7. *cap. Hi verò*.

Si quis post matrimonium ratum cum puella intra annos nubiles, contrahit cum matre, & postea carnaliter etiam cognoscit puellam, & ista scit copulam matris, omnes remanent perpetuò inhabiles ad faciendum matrimonium. *De eo, qui cognouit. cap. Ex literis, & cap. fin.*

Vide, *Vir carnaliter, &c.* Vide, *Matrim. quo ad torum, in fine.* Vide, *Vxoratus, in fine.*

Matrimonia quo ad torum, quibus ex causis separanda, & quando non.

Matrimonium quo ad torum separari potest ex mutuo coniugum consensu, ex causa diuini amoris. *Nicol. I. in decr. tit. De matrim. c.*2. 27. *qu.*2. *cap. Scripsit.*

Matrimonium quo ad torum separari potest ex causa fornicationis, seu adulterij alterius coniugis. *Gregorius I. lib.*9. *ex regest. epist.* 39. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.* 96. 30. *qu.* 5. *cap. Qualis debeat.* 32. *qu.*7. *cap. Licitè. cap. Apostolus. cap. Fieri. cap. Dominus. cap. Omnes. cap. Fidelis. cap. Tantum. & cap. Vsque adeo.* 33. *qu.*1. in textus initio. *qu.*2. *cap. An quod.* (& in his casibus dimittitur coniux, & sic etiam quoad cohabitationem separatur.) *De diuortijs cap. Ex literis.* Sed si vir etiam est fornicatus, reintegratur matrimonium. *ibid.* & *de adulterijs cap. Intelleximus. & cap. fin.*

Matrimonium separandum quo ad torum, si fit cum consanguineis, quandiu constet de veritate. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De sponsalibus c.* 19. & sic dicendum de omni contracto cum impedimento, donec constet non adesse. *Concil. Trident. vt infra.*

Matrimonium quo ad torum separatur, si habens vxorem, habet rem cum filiastra, cum matre, vel sorore vxoris; cum nuru, cum filia auunculi, vel relicta ab eo; si cum priuigna; si cum nouerca. 32. *qu.* 7 *cap. Si quis viduam. cap. Concubuisti. cap. Si quis cum nouerca. Concil. Later.* 3. *in append. tit. De eo, qui consanguineam c.*1. *&* 4. *par.*50. *c.*4.

Item separatur, si vxor habet rem cum fratre viri, vel si cum patre viri. *ibid.*

Si vir cognoscit vxoris consanguineam in 3. gradu, non separatur, sed pœnitentia ei imponitur. *Concil. Later.* 3. *ibid. c.*4. *& par.*50. *c.*5.

Si vir cognoscit matrem vxoris, antequam cognouerit vxorem, hac mortua potest alteri nubere, sed non potest vxori copulari (sine dispensatione) si postquam vxorem cognouit, numquam potest amplius nubere. Si verò sit occultum, & vxor eius non possit induci ad continendum se, potest debitum reddere, sed non potest petere. *Concil. Later.* 3. *de eo, qui consanguineam c.*4. *&* 7. item *par.* 50. *c.*4. *De eo, qui cognouit. cap. Tuæ fraternitatis, c. fin.*

Idem existimo dicendum de alijs copulatis cum consanguineis illicitè: quod scilicet, si vxores non volunt continere, viri sic maculati, si delictum sit occultum, tenentur reddere debitum; sed non possunt petere.

Idem de viro cognoscente sororem vxoris. *De eo, qui cognouit cap. Veniens, & cap. Tuæ fraternitatis.* Dummodo vxor ignoret talem copulam cum matre, vel sorore.

Item separatur quo ad torum, si accipitur consobrina mulieris carnaliter cognitæ, si sit publicum hoc crimen; si verò sit occultum, permittitur cum ea permanere. *Concil. Later.* 3. *ibid. De eo, qui consanguineam c.* 5.

Interdum viro cognoscenti sororem vxoris, imponitur peregrinatio Terræ Sanctæ, & matrimonium non separatur. *Concil. Later.*3. *par.* 50. *c.*5.

Matrimonium separandum est quo ad torum ex causa hæresis, sed Ecclesiæ iudicio. Quod si separatio facta sit absque spe redintegrandi matrimonij, etiam si lapsus ad fidem veniat, non tenetur coniux ad eum redire. Secus si separatio facta sit ad emendationem, quia tunc tenetur. *Concil. Later.*3. *par.*50. *c.*60. *De diuortijs cap. De illa.*

Matrimoniũ contrahens in gradibus prohibitis, si consumauit, separetur, & spe gratiæ careat. etiam si ignoranter hoc acciderit negligens proclamationes requisitas. *Concil. Trident. sess.*24. *de refor. matrim. cap.* 5.

Si verò factæ sunt proclamationes, & impedimentum latens non fuit cognitum, facilius postea dispensetur, si innotescat. *Concil. Trident. ibid.*

Matrimonium non est separandum, ob leues cau-

causas; *De iure iurand. cap. Tua nos il* 2. *& cap. Consanguinei*.

Matrimonij separationem affectans. Vide, *Vxoris obligationes*.

Matrimonia solui, & separari possunt quo ad torum ob multas causas ab Ecclesia cognoscendas: & contrarium dicens, est anathema. *Concil. Trident. sess. 24. can. 8.*

Matrimonia separata ex fornicatione, quando possunt reconciliari. Vide, *Vxor dimissa*.

Nota quod in præfatis separationibus tori ob copulam cum consanguineis, aliquando iudicatum est, quod coniux innocens potest cum alio contrahere (& sic etiam vinculum solui) sed semper fuit in vsu; & praxi Ecclesiæ oppositum; scilicet vinculum numquam solui: & prima resolutio habetur in 31. *qu. 7. cap. Si quis cum Nouerca. & cap. Vxor*.

Matrimonio separato, quando potest alia duci. Vide, *Vir circa dimissionem*, Vide, *Vxor repetens virum*.

Matrimonium contractum contra decretum iudicis ob consanguinitatem, separatur; donec de causa cognoscatur. *De matrim. contracto contra, &c. cap. De muliere*.

Matrimonium factum cum patre puellæ (cum qua erat contractum intra annos nubiles, aliud matrimonium) separatur & soluitur; at si puella fuit cognita carnaliter post matris cognitionem, separatur perpetuo, & omnes, scilicet vir, mater, & puella remanent inhabiles ad faciendum aliud matrimonium, etiam mortuo viro, *De eo, qui cognouit. cap. Ex literis, cap. fin.*

Matrimonio separato, quid faciendum de dote. Vide, *Dos*. Vide, *Matrimonium cum dote*.

Vide, *Diuortium*. Vide, *Parentela*. Vide, *Torus*. Vide, *Vir carnaliter*. Vide, *Vir circa vxorem infidelem*. Vide, *Vir circa dimissionem*. Vide, *Vxoris dimissio*.

Matrimonia rata, vel consumata, quando solui possunt quo ad vinculum, & quando non.

Matrimonia omnia inualida (cum sint nulla, & non ligent) eo ipso soluta intelliguntur. imo multi ex taliter contrahentibus fiunt etiam inhabiles ad contrahendum cum alijs. Vide, *in præcedentib. titulis, Matrimonia prohibita*.

Matrimonium ratum soluitur quo ad vinculum per ingressum Religionis, etiam alterius coniugis; & professionem in ea, etiam sine consensu alterius. Et qui remanet potest cum alio contrahere. *Concil. Lateran. 3. in append. tit. De coniugat. c. 1. 8. & 9. par. 50. c. 30.* (si tales contrahentes nolunt intrare in Religionem, tenentur consumare matrimonium. *ibid.*) *De conuersione coniugatorum cap. Verum post, & cap. Ex parte. Concil. Trid. sess. 24. c. 6.*

Matrimonium quodcumque separatur quo ad vinculum, si vterque coniux vouet, & profitetur Religionem. si verò alter tantum vouet Religionem, post copulam non separatur, neque quo ad torum, neque quo ad vinculum. *Gregorius I. lib. 12. ex regest. ep. 39. Nicolaus I. ep. 48. & 51. in decr. de impedim. matrim. c. 1. 27. qu. 2. cap. Scripsit. & c. Sunt qui dicunt. De conuersione coniugatorum cap. Ex parte*.

Matrimonium ratum potest quo ad vinculum, solui ob impotentiam coeundi; si probatur, numquam inter eos præcessisse copulam, 27. *qu. 2. cap. Quod autem*. 31. *qu. 1.* in textu. 32. *quæst. 1. cap. Si quis accipit*. Qui verò coniux potest coire, cum alio nubit. 32. *qu. 7. cap. Quod proposuisti*, & alijs; *ibid. Concil. Lateran. 3. in append. part. 50. c. 28. De frigidis, & maleficiatis cap. fin.* & alijs, vt infra. Vide, *Frigiditas*.

Alia matrimonia rata, quando separari possunt. 27. *qu. 1. cap. Desponsatam, & cap. Decreta*.

Matrimonium ratum tantum solui potest, si probetur, alterum coniugem esse maleficiatum, ita vt coire non possit, & numquam inter eos præcessisse copulam. & coniux sana, eo separato potest cum alio contrahere. 33. *qu. 1. cap. Requisisti. & cap. Si per sortiarias*. Et si primus post sententiam separationis conualescat, nullum habet ius ad separatam. *ibid.* Si autem primus separatus cum alia copulam habeat cogitur redire ad primam. & pœnitentia ei, ac ijs qui iurauerunt cum non posse, quomodo imponenda. *ibid. c. Requisisti, De frigidis, &c. cap. 1. cap. Quod sedem, cap. Consuluisti. cap. Laudabilem. & cap. fin.*

Matrimonium ratum, aliquando propter frigiditatem solui potest, & aliquando non. *Concil. Lateran. 3. par. 50. c. 28. 33. qu. 1. cap. Requisisti*.

Matrimonium contractum post votum solemne, soluitur, quia nullum. *Qui clerici, &c. cap. Meminimus cap. Consuluit, & cap. Rursus*.

Matrimonia inter cognatos in gradu prohibito (id est vsque ad 4.) separanda per Episcopum, requirunt, vt impedimentum parentelæ probetur. 35. *qu. 6. cap. Notificamus, & cap. Duo. Concil. Later. 3. in append. par. 50. c. 29.* Quomodo probanda est parentela. Vide, *Parentela*.

Ma-

Matrimonia in gradu prohibito non omnia soluenda, sed aliqua dispensanda. *Gregor.l.lib.12.ep.31.c.7.*

Matrimonia inter consanguineos, ex superueniente impedimento non semper soluenda, sed aliquando dispensanda. *De eo, qui cognouit cap. Discretionem.*

Matrimonio soluto, ex licita causa, quando, & quomodo, vterque coniux post annum, potest cum alio contrahere. *Concil. Lateran 3. in append. par. 50.c.46.* Sed hoc cautè intelligendum, est, cum scilicet fuit nullum: si enim validum; non potest per hominem solui vt ait *Adrianus II. epist. 6.* & idem *Concil. Lateran.3. in append. tit. De sponsalibus c.8. 11. 17. 18. 22. & 29.*

Matrimonium ratum factum ab aliquo habente insanabile impedimentum, potest solui. *De frigidis, &c. cap. Ex literis.* Vide, *Frigiditas.*

Matrimonium solui potest per conuersionem alterius infidelis ad fidem, altero remanente infideli. 28. *qu. 2. cap. Si infidelis. De diuortijs cap. Quanto te.* & cum alio potest contrahi. *ibid.*

Matrimonium ratum soluitur propter arctationem mulieris. Sed si per artem, aut miraculum dilatatur, reintegratur. *De frigidis, &c. cap. Fraternitatis & c. Literæ.*

Matrimonio soluto, quid fit de dote. Vide, *Matrimonia cum dote.*

Matrimonia consumata, vel rata tantum, in alijs casibus, solui non possunt quo ad vinculum.

Matrimonium legitimum factum coram Parocho, &c. etiam ratum tantum, solui non potest quo ad vinculum, etiam si fiat secundum, & in hoc habeatur copula. *Concil. Later. 3. in append. tit. De sponsalibus c.11. 17. 18. 22. & 29. 27. qu. 2. cap. Scripsit. 32. qu. 2. cap. Lotharius. De sponsa duarum cap. Licet. & cap. fin.* Vbi nota, quod ibi dicit *Alex. III.* Licet aliquando aliter fuerit iudicatum à praecessoribus, id est, vt priuatis doctoribus, non per decretum generale factum à Papa.

Neque à Papa potest solui (præsertim cōsumatum) si est legitimum. *Adrian.II.ep.6.*

Matrimonium à Deo institutum est indissolubile in statu innocentiæ. *De voto in 6. cap. vn.*

Matrimonij vinculum, nec inter Græcos potest solui. *Clemens VIII. constit. 34. Sanctissimus. §.5.*

Matrimonia omnia inualida soluuntur (nisi dispensentur) sed impropriè dicuntur solui, quia numquam fuit contractum ligamen. Vide, *Matrim. probibita, per omnes titulos præced.*

Matrimonium consumatum, ex consensu coniugum solui potest, quo ad hoc tantum, vt si voueant, vel profiteantur Religionem, aut continentiam, non possint se exigere de debito. (At neuter alio viuente, potest aliud matrimonium facere.) *Concil. Later.3. in append. par. 50. c.24. & 41.*

Matrimonij vinculum non soluitur per hoc quod alter coniugum vouet Religionem, etiam si id faciat cum consensu alterius, si erat consumatum. *Gregor.I. lib.12.ep.39. Nicolaus I. ep.48. & 51. in decr. tit. De imped. matrim. c.1. Concil. Later. 3. in app. tit. De coniugatis c.9. tit. De Monialib.c. 3. par.50.c.41. De conuers. coniug. c. Ex parte.*

Matrimonium separatum ob aliquod crimen, non soluitur quo ad vinculum. *De diuortijs cap. Quæsiuit.*

Matrimonij vinculum solui non potest ob sterilitatem alterius coniugis. 32. *quæst.7. cap. Tantum valet. Concil. Later. 3. tit. De sponsalibus c.24.*

Matrimonij vinculum solui non potest ob dementiam, si sani erant coniuges, quando contraxerunt. 30. *qu.1. cap. Nosse.* 32. *q.7. cap. Hi qui matrimonium. Nicolaus I. in decr. de matrim. c.1.*

Matrimonium leprosorum non soluitur quo ad vinculum. *De coniugio leprosorum c.1.* Vide, *Leprosi.*

Matrimonium non semper soluitur ob frigiditatem. *Concil. Later.3. part. 50. c.28. 33. qu. 1. cap. Requisisti.* Vide, *Frigiditas.* Vide, *in præced. tit.*

Matrimonij vinculum non soluitur propter fornicationem, seu adulterium coniugum. 30. *qu.5. cap. Qualis debeat.* 32. *qu.7. cap. Licitè. cap. Apostolus. cap. Fieri. cap. Dominus. cap. Omnes. cap. Fidelis. cap. Tantum. cap. Vsque adeo.* (Et ideo si quo ad torum diuidantur, altero viuente non possunt cum alio nubere. *Concil. Mileuit. c.17. Concil. Afric. c.69. Concil. Foroiulien. c.1. ex Hier. in cap.19. Matthæi. Concil. Tribur. 1. c.46. Concil. Later.3. in app. par. 50. c.22. 27. qu. 2. cap. Scripsit. Concil. Florent. in decr. Eugen. IV. de vnione Arm. Concil. Colon. 2. par.7. c.42. Concil. Mogunt.4. c.36. Concil. Trident. sess. 24. c.7.* Et dicens quod Ecclesia non possit ita declarare, aut erret, anathema est. *ibid. De eo, qui duxit. cap. Ex literarum.* Et si facit secundum viuente prima, non potest validari, etiam si prima moriatur. *ibid.*

Et ideo facta illa dimissione, non potest alteruter alio viuente, nubere cum alio. *ibid.*

Matrimonium consumatum, per superuenientem infirmitatem, non potest solui quo ad vinculum. *Concil. Aurel.2. c.11.*

Matrimonij vinculum non soluitur, etiam si superueniens infirmitas reddat coniugem de-

deformem, vel horrendum. 32. *qu.* 5. *cap. Horrendus*, *cap. Vxorem*, *& cap. Quidquid*. *Concil. Trident. sess.* 24. *can.* 5.

Matrimonij vinculum non soluitur per hoc, quod pater tenuit filium in fonte, sed grauis poenitentia est illi imponenda. *Nicolaus I. in decret. de impedim. matrim. c.* 2. *De cognatione spirituali cap. Si vir*. (Licet Deusdedit in epist. vnica, dixerit posse solui post annum.)

Matrimonia seruorum legitima, solui non possunt quo ad vinculum. 29. *quæst.* 2. *cap. vltimo*. *quæst.* 3. *cap. Dictum est*. *Concil. Turon.* 3. *c.* 30. *Concil. Later.* 3. *tit. De sponsalibus secundo c.* 7. etiam facta inuitis dominis. *ibid. De coniugibus seruorum*, sed non liberantur à seruitute. *ibid.* Vide, *Serui*.

Matrimonio facto, si alter coniux fingit se seruum, non soluitur vinculum matrimonij. 29. *qu.* 3. *cap. Perlatum est*.

Matrimonium factum cum altero, habente simplex votum castitatis, non soluitur. *Dist.* 27. *cap. Quidam*. 27. *qu.* 1. *cap. Nuptiarum*. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De coniugatis c.* 5. etiam si sit nouitius. *ibid. De sponsalibus secundò c.* 3.

Matrimonium inter filios compatris, & commatris inaduertenter factum, non soluitur. 30. *quæst.* 3. *cap. vlt.* Sed dispensatio Papæ petitur. Vide, *Matrimonia prohibita ratione cognationis spiritualis*.

Matrimonij vinculum non soluitur ob errorem qualitatum naturæ, vel fortunæ coniugis, vt si putatur virgo, casta, diues, nobilis, &c. & non sit. 29. *qu.* 1. *cap. vn.* Vide, *Matrimonia prohibita ratione erroris*.

Matrimonium non soluitur per compaternitatem Catechismi, licet impediatur, ne fiat. *De cognatione spirituali cap. Contracto*. *& cap. Per Catechismum*, & sub eodem titulo in 6. *cap. Per Catechismum*.

Matrimonium solui non potest per hoc, quod sponsalia cum alio coniuge facta erant, nisi copula etiam fuerit, (sed poenitentia est imponenda.) *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De sponsalibus c.* 2. *& tit. De sponsalibus secundò c.* 1. *&* 3. & si fuit copula, ad primam redire tenetur, & soluitur secundum.

Matrimonium non soluitur per hoc, quod factum à filijs sine parentum consensu. *Concil. Mogunt.* 4. *c.* 36. Sed debet peti consensus parentum, vt licitè fiat. *ibid. c.* 37. Vide, *Matrimonia quo consensu, &c.*

Matrimonium non soluitur de necessitate per baptismum susceptum. 28. *qu.* 2. *cap.* 1. *& cap. Si quis habuerit*. *Concil. Meldense c.* 51. *Concil. Triburiense* 1. *c.* 39. Sed in eadem 28. *quæst.* 2. *cap. Si infidelis*, habetur, quod si infidelis venit ad baptismum, & coniux remanens obstinatur in infidelitate, soluitur matrimonium: & aliud potest à fideli contrahi. Aduerte; quod hoc dictum asseritur esse S. Gregorij, & tamen apud eum non reperitur, sed apud S. Ambrosium in caput 7. primæ Corinth. vt in eodem textu in notis habetur. Idem habetur. *De diuortijs cap. Quanto te*, *& cap. Gaudemus*.

Matrimonium non soluitur per hoc, quod quis cum alia (etiam desponsata) habuit extraordinariam pollutionem, si non habuit copulam. 35. *qu.* 2. *cap. Extraordinaria*.

Matrimonium factum cum matre puellæ desponsatæ ante septennium, quæ postea noluit consentire, non soluitur ex publica honestate. Secus si septenuis fuit desponsata. & in hoc est necessaria dispensatio Papæ. *Concil. Later.* 3. *tit. De sponsalibus c.* 7.

Matrimonium factum cum puella proxima ætati nubili, si adsit copula, & postea hac non vult consentire; si parentes fatentur tempore matrimonij, eam fuisse ætatis nubilis, & vir iurat cognouisse eam, ei creditur, & matrimonium non soluitur. 33. *qu.* 1. *cap. Si quis acceperit*. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De sponsalibus c.* 10.

Matrimonium factum cum conditione honesta, si copula intercedit, etiam si conditio non apponitur, non soluitur. *Concil. Later* 3. *in append. tit. De sponsalibus c.* 12. Vide, *Matrimonia conditionata*.

Matrimonium inter consanguineos etiam in 4. gradu consumatum inscienter, si per 18. vel 20. annos adfuit cohabitatio, non soluitur. *Concil. Lateran.* 3. *de sponsalibus c.* 30. *par.* 50. *c.* 26. *& tit. De testibus cogendis c.* 33. etiam si vxor cogitur iurare parentelam. *ibid. par.* 50. *c.* 26.

Matrimonia cum sorore simplicis sponsæ iam mortuæ, non soluitur. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De sponsalibus c.* 27.

Matrimonium factum cum sorore alicuius (cum qua intercesserat matrimonium ratum tantum, & est iam mortua) non soluitur. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De sponsalibus secundò c.* 5.

Matrimonium factum ex metu cadente in constantem virum, si est ratum tantum, soluitur. *Concil. Later.* 3. *in append. de sponsalibus secundò c.* 1. *&* 2. Si postea consentiunt, est validum. *De sponsal. &c. cap. De muliere*.

Item conualidatur, si postea spontaneè cohabitant. *De sponsalibus, &c. cap. Ad id*. Vide, *Matrimonia ratione inuoluntarij, &c.*

Matrimonium non soluitur, per hoc, quod vir cognoscit vxoris consanguineam in 3. gradu: sed poenitentia est ei imponenda. *Concil. Later.* 3. *tit. De eo, qui consanguineam c.* 1.

Matrimonium de præsenti non soluitur ob sponsalia de futuro facta cum alio. *Concil. Later. 3. tit. De sponsalibus secundò. c. 41.*

Matrimonium non soluitur per hoc, quod dos promissa non fuit data. *Concil. Later. 3. De sponsalibus secundò c. 8.*

Matrimonium solui non potest ex absentia viri. Vide, *Vxor absente viro*. Vide, *Præscriptio. Concil. Trid. sess. 24. can. 5.* Vide, *Matrimonia plura*.

Matrimonium non soluitur, si vxore contradicente, vir probet esse sibi nuptam, & semper tractatam vt vxorem, & id probat per vicinos. *Concil. Later. 3. par. 50. c. 42.*

Matrimonium non separatur, si factis sponsalibus mulier fuit cognita carnaliter, & ante annum non reclamauit. *Qui matrim. accusare, &c. cap. Insuper.*

Iurans facere matrimonium cum aliqua, si postea facit cum alia, hoc secundum tenet & non soluitur. *Concil. Later. 3. par. 50. c. 43.*

Matrimonium non soluitur si vxor fuit cognita à fratre viri, & hoc sit occultum. *Concil. Later. 3. par. 50. c. 49.* Vide, *Matrimon. prohibit. ratione affinitatis.*

Matrimonium in gradu secundo, vel tertio, affinitatis non soluitur. *Concil. Later. 4. c. 50.* Vide, *Matrimon. probibita ratione affinitatis.* Vide, *Affinitas.*

Matrimonium inter filios secundæ vxoris, & cognatos viri, non soluitur. *Concil. Later. 4. c. 50.* Vide, *Affinitas.*

Matrimonium separatum iudicio Ecclesiæ ob hæresim, non soluitur. Imò si separatio facta est sine spe redintegrandi matrimonium, etiamsi coniux fiat Catholicus, alter non tenetur redire ad illum. si verò separatio facta sit ad emendationem, tenetur. *De diuortijs cap. Quanto te. & c. De illa. Concil. Later. 3. par. 50. c. 63. Concil. Trid. sess. 24. can 5.*

Matrimonium non soluitur per hoc, quod non obseruatur consuetudo patriæ, seù regionis circa aliqua externa. *De sponsal. &c. cap. 1.*

Matrimonium non potest solui per molestam cohabitationem coniugis. *Concil. Trid. sess. 24. can. 4.*

Matrimonium non soluitur per affinitatem superuenientem. *De eo qui cognouit c. Veniens. c. p. Tuæ fraternitati, & cap. fin.* Vide, *Affinitas.* Vide, *Matrim. prohibit. ratione affinitatis.*

Matrimonia infidelium facta in gradu prohibito, dum veniunt ad fidem. *De consanguin. & affinit. cap. De infidelibus. De diuortijs cap. Gaudemus.* Vide, *Matrim. probibita ratione diuersi cultus.*

Matrimonium ad confessionem coniugum non soluitur, si dicunt affinitatem præcessisse. *De eo qui cognouit. cap. Super eo.*

Matrimonium non soluitur per dictum vnius testificantis de consanguinitate. *De sponsalibus, cap. Pretera.*

Matrimonium non soluitur, nec separatur ad dictum vnius testantis affinitatem. *De eo qui cognouit, &c. cap. De illis.*

Matrimonium contractum contra interdictum Ecclesiæ, vel iudicis sententiam, non soluitur, sed separatur, donec causa interdicti, &c. cognoscatur; & pœnitentia imponitur. *De matrimonio contracto contra, &c. cap. 1. c. Ex literis.*

Matrimonium factum cum conditione, etiam si hæc non impletur si adsit copula non potest solui. *De conditionibus cap. Per tuas.* Vide, *Matrimonia conditionata.*

Matrimonium siue consumatum, siue ratum, non soluitur per susceptionem ordinis sacri. *Extrau. Ioannis XXII. De voto cap. vn. Antiqua.*

Matrimonium non soluitur per hoc, quod coniuges cofitentur postea consanguinitatem, nec etiam si vicini. Sed soluitur si personæ dignæ id testentur. *De eo qui cognouit. cap. Super eo.*

Matrimonio soluto, quid faciendum circa dotem. Vide, *Matrim. cum dote.* Vide, *Donatio* circa finem. Vide, *Dos.* Vide, *Coniuges 1. & 2.* Vide, *Diuortium.* Vide, *Torus.* Vide, *Vir circa vxorem infidelem.* Vide, *Vxor repetens virum*, in fine. Vide, *Vxor circa alia.* Vide, *Vxoris dimissio.* Vide, *Vxore dimissa.* Vide, *Vxoratus.*

Matrimonia cuius auctoritate separanda, quando oportet separari.

Matrimonia (quando adest causa sufficiens) non propria, sed ordinarij auctoritate separanda sunt, vel soluenda. *32. qu. 2. cap. Sæculares. 35. qu. 6. cap. Multorum. Concil. Lateran. 3. par. 50. c. 29. Concil. Agathen. c. 25.* Aliter facientes sunt excommunicandi. *ibid. De diuortijs cap. Porro.* Etiam si impedimentum sit publicum. *ibid.*

Matrimonia omnia propter impedimenta dirimentia, à solo ordinario solui, vel separari possunt non ab alijs, sed impedimentum debet esse publicum, seù probatum. *Concil. Later. 3. par. 50. c. 29. De diuortijs cap. Porro.* Etiam si parentela sit publicà. *ibid.*

Matrimoniū separari, vel solui non potest auctoritate propria, si coniux in hæresim labitur, & compelli potest ad redeundum. Si verò auctoritate Ecclesiæ separetur, non potest ad id cogi. *De diuortijs cap. De di-*

diuortijs cap. De illa. Qui filij sint legitimi, cap. Per venerabilem.
Matrimonij lite pendente, quid agendum de vxore, Vide, Torus. Vide, Lite pendente. Vide, Vir circa dimissionem. Vide in sequenti titulo Matrimoniales causa.

Matrimoniales causæ à quo iudicandæ, & quomodo tractandæ.

Matrimoniales causæ non à sæcularibus, sed ab Ordinarijs Ecclesiasticis iudicandæ sunt Concil. Lateran. 3. in append. tit. Qui filij sint c. 4. Concil. Leptinense c. 3. Concil. Colon. 3. tit. De medio sexto, c. 3. De excessibus Prælatorum cap. Accedentibus Concil. Trident. sess. 24. can. vlt.
Matrimoniales causæ non per Decanos, vel Archidiaconos, sed per Episcopos iudicandæ. Concil. Trid. sess. 24. de reformat. matrim. cap. 20.
Non pertinet ad Abbates, vel alios eas cognoscere, sed ad Episcopos tantum, eorumque delegatos. ibid.
Matrimoniales causæ fieri possunt simpliciter, & de plano. Clement. de iudicijs cap. fin.
Matrimoniales causæ committendæ sunt viris prudentibus, & peritis in iure canonico. Concil. Oxoniense 1, c. 12. Londinen. 2. c. 3. De consanguinit. & affinit. cap. 1.
Matrimonialis causa non potest fieri coram arbitro. De in integrum restitut. c. Causa.
Si in causa matrimoniali data sententia, aduocatus contra sententiam facit, vt causam protrahat, priuatur officio aduocati per vnum annum. Concil. Oxonien. 2. c. 35.
Dum causa matrimonialis agitur per procuratorem, mulier potest sibi eligere locum securum. De procuratoribus cap. Accedens.
In matrimoniali causa si agitur de morte primi, quamdiù expectandum, & quid agendum. Vt lite non contestata c. Quoniam §. Is autem.
In matrimoniali causa si opponitur de consanguinitate, priùs hæc exceptio probanda est, quam ad definitionem causæ procedatur. De ordine cognitionum cap. 1.
In matrimoniali causa quando vxor recedit à viro, & opponit de consanguinitate quid agendum. De restitut. spoliat. cap. Literas tuas. Vide, Vxor.
Matrimoniales causæ non possunt agi, seù tractari extra prouinciam, nec in prima, nec in secunda, vel tertia instantia si pars probet suam paupertatem; nisi pars contraria alimenta, & expensas litis velit subministrare, & ad hoc se obliget. Concil. Trid. sess. 24. de reform. matrim. cap. 20.
In matrimonialibus causis non est recedendum à canonum seueritate. Honor. III. ex Cirone, de transactionibus c. 1.
In matrimonialibus causis non fit compositio. Vide, Compositio.
Matrimonij causa pendente, quid faciendum de vxore. Vide, Torus.
Matrimoniales causæ quo ad restitutionem dotis à iudice Ecclesiastico sunt iudicandæ. De donationibus inter virum, & vxorem cap. De prudentia. Vide, Dos.
Si matrimonium soluitur, pœna imposita (si matrimonium soluatur) solui non debet, si cum metu, vel vi fuit factum. De sponsalibus, &c. cap. Gemma.
Sed aliquando sola matre testificante impeditur, & separatur. De testibus cap. Super eo il 2. Si sit ratum, si verò consumatum, plura requiruntur. ibid.
Vide, Accusator. Vide, Arbitri. Vide, Causæ matrimoniales. Vide, Matrimonia tuius auctoritate, &c. Vide, Sententia.

Matrimonia inter quas personas fieri possunt validè.

Matrimonium inter seruum, & libertam, vel liberam scienter factum, est validum. 29. qu. 2. cap. Omnibus. cap. Si quis liber. Post epist. 3. Iulij I. c. 10. Concil. Triburien. 1. c. 36.
Matrimonium inter dominum, & libertam est validum. 26. qu. 2. c. Si quis ancillam.
Matrimonium inter seruos factum, est validum, etiam si sint diuersorum dominorum. 29. qu. 2. cap. Omnibus, & cap. vlt. qu. 3. cap. Dictum est. Concil. Turon. 3. c. 30. (ait si intercessit dominorum voluntas) Post epist. 3. Iulij I. c. 10. Etiam dominis inuitis fieri potest. Concil. Later. 3. in append. tit. De sponsalibus secundo c. 7. De coniugio seruorum, Sed non liberantur à seruitute. ibid.
Matrimonium fieri potest etiam inter eos, qui nolunt habere copulam, sed solam cohabitationem perpetuam, vt fuit matrimonium B. Mariæ Virginis & S. Ioseph. 27. qu. 2. cap. B. Maria, & cap. Omne itaque.
Matrimonium fieri potest validè ab habente simplex votum castitatis, sed prohibetur fieri. Concil. Later. 3. in append. De sponsalibus secundo c. 4.
Matrimonium fieri potest cum eo, qui vouit religionem, vel est nouitius; secus tamen si professus. Concil. Later. 3. in appendice tit. De coniugatis c. 5. (& habens votum indiget Papæ dispensatione. ibid. c. 10. & tit De monachis c. 5.
Matrimonium fieri potest cum surdo, & muto per signa. De sponsalibus, &c. c. Cum apud sedem, & cap. Tuæ fraternitatis.

Matrimonia validè fieri possunt cum gentibus diuersarum nationum, vel regnorum. *Concil. Triburien.* 1. *c.* 30. *Concil. Lateran.* 3. *in append. de sponsal. secundo c.* 8.

Matrimonium etiam cum leprosis potest fieri. *De coniugio leprosarum cap.* 1. Vide, *Leprosi*.

Matrimonium fieri potest ab aliquo, qui cum alia habuit extraordinariam pollutionem, sine copula (etiam si desponsata) 35. *qu.* 2. *cap. Extraordinaria*.

Matrimonia fieri possunt inter duos fratres, & duas sorores simul. *Greg. I. lib.* 12. *ep.* 31. *c.* 5.

Matrimonium fieri potest cum matre puellæ desponsatæ ante ætatem septennij, quæ postea noluit consentire; secus si erat septennis. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De sponsal c.* 7. *& tit. De eo qui consang. c.* 2.

Matrimonium fieri potest cum sorore simplicis sponsæ, iam mortuæ. *Concil. Later.* 3. *de sponsalibus c.* 27.

Matrimonium fieri non potest validè cum secunda, si cum prima facta sunt sponsalia cum copula. Secus verò si sine copula, & in primo casu cogitur adhærere primæ. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De sponsalibus secundo c.* 1. *&* 3.

Matrimonia fieri possunt validè, &c. vltra quartum gradum consanguinitatis. *De consanguinitate, &c. cap. Non debet*.

Matrimonium validè fieri potest inter quoscumque non habentes impedimenta notata in præcedentibus titulis.

Matrimonium etiam cum meretrice potest fieri, & sic faciens consequitur remissionem peccatorum. *De sonsal. &c. c. Inter opera*.

Matrimonia fieri possunt inter sobolem ex secundis nuptijs, & cognatos primi viri. *De consanguin. & affinit. cap. Non debet*.

Matrimonia fieri possunt inter affines secundi, & tertij generis. *De consanguinit. &c. cap. Non debet. & cap Super his*.

Matrimonium fieri potest cum interfectore primi viri, si hoc accidit in bello, vel in alio casu. *De conuersione infidelium c.* 1.

Matrimonium potest contrahere, vidua statim post mortem primi. *De secundis nuptijs cap. Super illa, & cap. fin. Concil. Later.* 3. *in append. tit. De secundis coniug. c.* 2.

Matrimonia in quo tempore fieri possunt, & in quo prohibentur.

Matrimonia in Quadragesima fieri non possunt. *Concil. Laodic. c.* 52. *Concil. Bracharen. c.* 48. 33. *qu.* 4. *cap. Non oportet, & cap. Non licet. Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.* 48. *In decret. de matrim. c.* 9.

Matrimonia fieri non possunt a Septuagesima, vsque ad Pascha. 33. *qu.* 4. *cap. Non oportet. Concil. Salegunstadiense c.* 3. Neque ab Aduentu, vsque ad Natiuitatem Domini. *ibid. & Concil. Rauenn.* 2. *sub Clemen. V. c.* 19. Vsque ad octauam Paschæ. *De ferijs cap. Cappellanus*.

Ab Aduentu vsque ad Epiphaniam, & à feria quarta Cinerum, vsque ad octauam Paschę fieri non possunt. *Concil. Trident. sess.* 24. *de reform. matrim. c.* 10.

Matrimonium solemne prohiberi potest pro certis anni temporibus. contrarium dicens est anathema. *Concil. Trid. sess.* 24. *can.* 11.

Matrimouium statim post mortem primi potest à coniuge contrahi. *De secundis nuptijs. cap. super illa, & cap. fin. Concil. Later.* 3. *in append. tit. De secundis coniug. c.* 2.

Vide, *Nuptiæ*.

Matrimonia cum dote facienda & quid agendum soluto matrimonio.

Matrimonia sine dote fieri non debent. *Concil. Arelat.* 3. *c. vlt.* 30. *qu.* 5. *cap. Nullum. Euaristus epist. vn. Nicolaus I. ad consulta Bulgar c.* 3.

Matrimonio soluto vel separato licitè per Ecclesiam, dos ad mulierem redit, & donatio ad virum. *De donationibus inter virum, &c. cap. Donatio, & cap. Significauit. Concil. Later.* 3. *par.* 50. *c.* 46. *Honorius III. ex Cirone tit. De dote restituenda cap.* 1.

Matrimonio separato per adulterium vxoris, perditur dos. *De donationibus inter virum cap. Plerumque*.

Matrimonio illicito separato, debet mulier reddere viro, quæ ab eo habuit dono. *ibid. cap. Et si necesse*.

Matrimonio separato, dotis sententia fit à iudice diuortij *ibid. cap.* De *prudentia*.

Matrimonio separato, bona communiter acquisita diuiduntur. *ibid. cap. Significauit*.

Vide, *Diuortium*. Vide, *Donatio*. Vide, *Dos*.

Matrimonium iurans facere ad quid tenetur.

Matrimonium iurans facere cum aliqua, si postea vult ingredi religionem, tenetur prius matrimonium facere, deinde ingrediatur, dummodo non adsit copula antecedenter. *De sponsal. &c. c. Commissum*.

Matrimonium iurans facere cum aliqua, monendus est, vt faciat, non cogendus. *De sponsal. &c. cap. Requisiuit, & cap. Ex literis il* 2. *Concil. Later.* 3. *in append. par.* 50. *c.* 43. At si contrahit cum alia, hoc secundum tenet. *ibid*.

Matrimonium iurans facere, si dentur v. gr. centum, iis non datis non tenetur eam accipere, nisi eam cognouerit carnaliter, vel nisi consensus de præsenti fuerit. *De conditionibus, &c. cap.1. cap. De illis, & cap. Super eo.*

Vide, *Iurans*. Vide, *Iurare*. Vide, *Iuramentum*.

Matrimonij impedimenta, quæ, & qualia, & quomodo impediunt.

Matrimonium impeditur, & irritatur per consanguinitatem vsque ad 4. gradum. *De consanguinit. & affinit. cap.1.* Vide, *Matrimonia prohibita ratione consanguinitatis.*

Matrimonium impeditur, & dirimitur per affinitatem in primo gradu. *ibid.* Vide, *Matrimonia prohibita ratione affinitatis.*

Matrimonium impeditur, & dirimitur per cognationem spiritualem ortam inter baptizantem, ac baptizatum, vel inter suscipientem, & susceptum, siue de fonte, siue in confirmatione; vel inter patrem, & matrem baptizati. *De cognatione spirituali c.1. cap. Super eo. cap. Martinus. & cap. Veniens.* Vide, *Matrimonia prohibita ratione cognationis spiritualis.*

Matrimonium impeditur, & dirimitur ob impedimentum publicæ honestatis, id est, ob sponsalia præcedentia cum consanguineis contrahentis: sed non excedit primum gradum talis cognationis. *De sponsalibus, &c. cap. Iuuenis.* Vide, *Matrimonia prohibita ratione publicæ honestatis.*

Matrimoniũ cum errore personæ impeditur, & dirimitur. *De coniugio seruorum cap. Proposuit. 29. qu. 1. cap. vnico.* Vide, *Matrim. facta cum errore, &c.*

Matrimonium factum à Religioso, vel Religiosa, vel cum illis, dirimitur. *Qui clerici, &c. cap. Meminimus.* Vide, *Matrimonia prohibita ratione status spiritualis.*

Matrimonium factum cum ordinato in sacris etiam subdiacono, dirimitur. Vide, *ibid.*

Matrimonium factum à coniugato, dirimitur. *De sponsa duorum cap.1.* Vide, *Matrimonia plura, &c.*

Matrimonium factum per vim, vel metum, dirimitur. *De sponsalibus, &c. cap. Cum locum, & cap. De illis.* Vide, *Matrim. ratione inuoluntarij, &c.*

Matrimonium factum ab impotente coire, si coniux vult, dirimitur. *De frigidis, &c. cap. Consuluisti.* Vide, *Matrim. prohibita ratione valetudinis, &c.*

Matrimonia cum machinante in mortem coniugis, vel cum adultera cognita ab aliquo, & dante fidem de contrahendo cum eo, &c. dirimuntur. Vide, *Matrim. prohibita ratione criminis.*

Matrimonia cum rapta per vim, donec ponatur in loco tuto, dirimitur. Vide, *Matrim. ratione raptus, &c.*

Matrimonium conditionatum, dirimitur. Vide, *Matrimonia conditionata.*

Matrimonium cum infideli volente manere in infidelitate, dirimitur. Vide, *Matrim. prohibita ratione cultus diuersi.*

Matrimonium clandestinum, dirimitur. Vide, *Matrim. clandestina.*

Matrimonium impediri, & dirimi potest non solum per gradus affinitatis, & consanguinitatis declaratos Leuitici cap. secundo, sed per alios ab Ecclesia declarandos. *ibid. Concil. Trid. sess. 24. can 3.* contrarium dicens, est anathema.

Ecclesia instituens impedimenta dirimentia matrimonia non errauit. *ibid. can.4.* contrarium dicens, est anathema, *ibid.* & *Concil. Senon. c.11.*

Vide, *Impedimentum*. Vide, *Illegitimare*.

Matrimonij impedimenta, quæ prohibent tantum, sed non dirimunt.

Matrimoniũ impeditur, sed non dirimitur per compaternitatem Catechismi. *De cognatione spirituali cap. Contracto. & cap. Per catechismum.* Vide, *Matrim. consumata, vel rata.*

Matrimoniũ impeditur, sed non dirimitur factum per votum castitatis, siue religionis. *Qui clerici cap. Consuluit.* Vide, *Matrimonia prohibita ratione status spiritualis.*

Matrimonium impeditur, sed non dirimitur per sponsalia factã cum alia, dummodo non intercesserit copula. *Concil. Lateran. 3. in append. par. 50. c. 41.*

Matrimonij impedimenta institui potuerunt ab Ecclesia: contrarium dicens, est anathema. *Concil. Senon. c.17. Concil. Trident. sess. 24. can. 3. & 4.*

Vide, *Impedimentum*. Vide, *Illegitimare*.

Matrimonij impedimenta probanda, & accusatio, &c.

Matrimoniũ accusare non potest, qui tempore denunciationis tacuit, nisi ignorauerit. *Qui matrimonium accusare, &c. cap. fin.*

Matrimonium impeditur per denunciationem vnius honesti. & tunc iuramentum parentum

tum in contrarium non recipitur. *De consanguinitate, &c. cap. Cum in tua.*

Matrimonium accusans propter quæstum, id est pecuniam, puniendus est, & quomodo. *Qui matrimonium accusare, cap. Significante.*

Matrimonium accusari debet præsentialiter. *ibid. cap. à Nobis.* Vide, *Accusare.*

Matrimonium impeditur ex dicto matris attestantis impedimentum, & contractum dissoluitur; *De Testibus, cap. Super eo.*

Matrimonium contractum si negetur, probandum est ab afferente. *De clandestina desponsatione c. 1. & 2.*

Matrimonij impedimento probato, & publicatis attestationibus; alij testes non sunt admittendi. *De probationib. cap. Iurauit.*

Matris testimonium est suspectum, vbi filia petit in virum aliquem se minorem. *De Testibus c. Super eo.*

Matris testimonium de consanguinitate, si sit ratum matrimonium, impedit nè consumetur. si consumatum, alia requiruntur, & plura. *De Testibus cap. Super eo il 2.*

Matrimonij impedimenta probari possunt per testes absentes, & quomodo. *Qui matrimonium accusare, &c. cap. 1.*

Matrimoniales dispensationes.

Matrimoniales dispensationes à Papa concedi possunt in quouis gradu consanguinitatis, & affinitatis. *Concil. Tridentin. sess. 24. can. 3.* & *de refor. matrim. cap. 5.*

Matrimonij dispensatio obtenta à Papa, est nulla, si falsitas fuit exposita. *De consanguinit. &c. cap. Quia circa.*

Matrimoniales dispensationes rarò dentur, & magna ex causa. *Concil. Trident. sess. 24. de refor. matrim. cap. 5.*

Dispensatio in secundo gradu, numquam danda, nisi inter magnos Principes, & hoc ob causam publicam. *Concil. Tridentin. sess. 24. de refor. matrim. cap. 5.*

Olim pro 4. gradu non solum consanguinitatis, sed etiam affinitatis, erat necessaria dispensatio. *Innocentius IV. const. 14. Sub catholicæ.*

Dispensatio est necessaria in habente votum simplex castitatis, vt faciat matrimonium. *Concil. Later. 3. in append. tit. De coniugatis c. 10.*

Dispensationes matrimoniales obtinentes in curia, debent exponere factum, sicut illud habent à partibus, sub pœna falsi. Culpabiles puniendi, & à quo. *Pius V. constitut. 21. Cum sicut.*

Dispensationes matrimoniales in forma gratiosa, non possunt concedi à Sac. Pœnitentiaria; sed remittendæ ordinario. *Pius IV. const. 53. In sublimi.*

Vide, *Dispensatio.*

Matrimonium præsumptum.

Matrimonium censentur contraxisse sponsi, qui simul cohabitant, & filios procreant. *Concil. Later. 3. in append. tit. De sponsalibus c. 25.* & cogendi sunt simul viuere, vt vir, & vxor. *ibid. De præsumptionibus cap. Illud quoque.*

Matutinum.

Matutinum, quomodo, & vbi recitandum. Vide, *Horæ canonicæ.* Vide, *Officium.*

Matutinum vel media nocte, vel ante auroram, vel tempore ab Episcopo præscripto recitandum est, sed ea hora recitetur, vt post illud sit omnibus commodum audire missam. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. De Matutino.* Numquam recitetur in Vesperis, nisi in Octauis Corporis Christi, vel alijs iuxta Ecclesiam Romanam. In Choro Ecclesiæ semper est celebrandum: tempore verò frigido in Sacristia, vel alio honesto loco de licentia Episcopi. *ibid.*

S. Mauritius.

S. Mauritij Equites, & Militia. Vide, *Equites.* Vide, *Militia.*

Meccus. Mecchia. Meccans.

Meccus si post pœnitentiam fornicatur, nec in fine recipiendus est in communionem. *Concil. Elibert. c. 7.*

Mecchia, & fornicatio, idem sunt. 32. *qu. 4. cap. Meretrices.*

Mecchia est quælibet carnalis copula cum aliena. *ibid.* & *quæst. 5. cap. Non mœchaberis.*

Meccus Episcopus, Presbyter, vel Diaconus, nec in fine communicet. *Concil. Elibert. c. 19.* Vide, *Episcopus.* Vide, *Diaconus.* Vide, *Clerici.*

Meccantes in adolescentia, cum ducunt vxorem recipiendi sunt in communionem. *Concil. Elibert c. 31.*

Meccans vsque ad mortem cum alieno viro, neque in fine communicet. *Concil. Elibert. c. 64.* At si relinquit mecchiam, post decem annos recipienda. *ibid.*

Meccans cum Iudæa, vel Gentili excommunicetur, & si ab alio detectus fuerit, post quinquennij pœnitentiam reconcilietur. *Concil. Elibert. c. 78.*

Vide, *Fornicatio.* Vide, *Luxuria.*

Mediator.

Mediator non potest causas componere in absentia alterius. *Nicolaus I. in decretis tit. De Iudicijs c.8. 3. qu.9. cap. Reuerà.*

Mediator in ordinatione simoniaca. Vide, *Simonia*. Vide, *Ordinati*.

Mediatores in crimine simoniæ, admittuntur ad dicendum testimonium, si agatur ciuiliter, & nullum habuerint emolumentum. *De testibus in 6. cap.1.*

Mediatores ad obtinendam gratiam, vel iustitiam à Sede Apostolica. Vide, *Sedes Apostolica*, vbi habes omnes casus huius materiæ.

Mediatores in simonia. Vide, *Simonia*. Vide, *Dare*. Vide, *Sedes Apostolica*.

Medicus. Medicina. Medicamenta.

Medicus tenetur suadere infirmis confessionem peccatorum prius omnibus. *De pœnitentijs, & remiss. cap. Cum infirmitas. Concil. Later.* 4. *c.*22: alias ipse medicus ab Ecclesia arceatur. *ibid.*

Medicus non potest secunda vice visitare infirmum, nisi hic sacerdotem pro confessione vocauerit. *Concil. Rauennat.* 2. *sub Clem. V. can.*15. Vltra diem 3. eum non visitet, nisi confessorem vocet, sub pœna infamiæ, & priuationis gradus, nisi rationabilis causa excuset. *Pius V. constit.* 3. *Supra.*

Medicus tenetur monere Parochum de infirmo. & si hic non confitetur intra 4. diem, non potest ad eum accedere sub pœna excommunicationis, nisi sciat esse confessum ante morbum. *Concil. Mediol.* 1. *par.*2. *tit. Quæ pertinent ad Sacramentum Pœnitentiæ.*

Medicus non potest suadere infirmo, aliquid contra salutem animæ, licet sit pro salute corporis. *Concil. Later.* 4. *c.*22.

Medicus peritus promoueri potest ad ordines sacros, si conscientiam habet, quod ex sua causa aliquis non sit mortuus. *De ætate, qualitate, &c. cap. Ad aures.*

Medicinæ præcepta (contra ieiunium) sunt contraria cognitioni Dei, sic etiam contraria alteri virtuti. *De consecrat. dist.*5. *cap. Contraria.*

Medici Iudæi non possunt à Christianis vocari in suis infirmitatibus. *Concil. Sabinense c.*22. *Gregorius XIII. constit.* 68. *Alias.* (Nisi nullus alius adsit, vel excellens sit aliquis in eis.). Et hoc præceptum à Parochis curandum est obseruari. Et quolibet anno decretum hoc est publicandum. *ibid.*

Medicorum Collegium Romæ potest in Medicina, & Philosophia doctorare. & alijs hoc prohibetur. *Iulius III. constitut.*19. *Meritis.* Gratiæ, & priuilegia alia. *ibid.*

Protomedici authoritas, & iurisdictio Romæ. Vide, *Protomedicus.*

Medicus nullus potest doctoratum accipere, nisi iuret se obseruaturum, quod vltra tertium diem non visitabit infirmum, nisi hic vocet ad se confessarium, nisi rationabilis causa excuset. *Pius V. const.* 3. *Supra gregem.*

Medici, quid tenentur obseruare Romæ. *Gregorius XIII. const.*29. *Cum officio.*

Tenentur recognoscere medicamenta, sub pœna. *ibid.*

Medici, siue Physici, siue Chirurgi, non possunt inire societatem cum Aromatarijs. *Gregorius XIII. ibid.* §.13.

Medici Romæ non possunt vendere medicamenta, nisi de licentia Protomedici. *ibid.*

Medicinarum causæ à Collegio Medicorum Romæ iudicandæ sunt. Licet litigantes sint Ecclesiastici. *Gregorius XIII. const.* 29. *Cum officio.* §.18.

Medicinarum solutiones, seu debita non possunt differri. *ibid.* §.19.

Medicorum Collegij Romani gratiæ, & priuilegia confirmantur *à Clemente VIII. const.*120. *Quo viri.*

Possunt approbare Medicos, Physicos, & Chirurgos, ac Aromatarios Romæ, & status Ecclesiastici. Possunt examinare medicinalia. Possunt Doctoratum conferre, & cum Protomedico possunt cognoscere, & iudicare causas Chirurgorum, Medicorum, Aromatariorum, & aliorum, qui medicinalia tractant, faciunt, vel vendunt; & quomodo. *Clem. VIII. ibid. per* §§.8.

Medici, qui in conclaui seruierunt, gaudent priuilegio Conclauistarum. *Clem. VIII. const.*16. *Aequitate.* §.14.

Medicamenta euacuantia, oppiata, &c. vendi non possunt ab Aromatarijs sine licentia Medici. *Gregor. XIII const.* 29. *Cum officio.* §.7.

Medicamentorum pretium Romæ à Protomedico, & Consulibus Artis taxandum. *ibid.* §.12.

Medicamenta per ligaturas, & filacteria fugienda sunt, quia dæmoniaca. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.*79.

Melior.

Melior semper est eligendus. 8. *quæst.* 1. *cap. Qualis enim*, & *cap. Licet ergo.*

Vide, *Dignus*. Vide, *Electio, &c.* Vide, *Idoneus.*

Membrum.

Membrorum mutilatores, excommunicandi sunt, 23. qu. 8. cap. Si quis.

Menantes Romæ.

Menantes, seu scriptores de Auisi Romæ, si conuincuntur, ad triremes damnantur, Gregor. XIII. const. 3. Ea est.

Mendacium. Mendax.

Mendacium admitti non potest in Sacra Scriptura; alioquin tota vacillaret. Dist. 9. cap. Etsi.

Mendacium à Papa dictum, est sacrilegium, Gregor. VII. lib. 1. ep. 39.

Mendacia iocosa leuia sunt, & non existimantur mendacia. 22. quæst. 2. cap. Quod autem.

Mendacium dici non potest etiam pro vita alterius. 22. qu. 2. cap. Ne quis arbitretur. Concil. Later. 3. in append. tit. De vsuris c. 1.

Mendacium aliquando fuit præmio dignum. 22. qu. 2. cap. Quæritur.

Mendacium Abrahæ de vxore, quomodo excusatur. ibid. ca. Quæritur.

Mendaciorum multa genera sunt, sed præcipuè octo. 22. qu. 2. cap. Primum est.

Mendax veritatem prodit. 11. qu. 3. cap. Nolite.

Vide, Abraham. Vide, Mentiri.

Mendicus.

Mendicorum Hospitale. Vide, Hospitale mendicorum.

Mendici in Ecclesia non petant eleemosynas in Ecclesia, sed extra ianuam eius. Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. De Ecclesijs, &c.

Mendicantes.

Vide, Fratres Mendicantes. Vide, Regulares. Vide, Fratres.

Mendicantes Religiosi non possunt domos, vel alia stabilia vendere, alienare, permutare, &c. sine Papæ licentia. De excessib. Prælat. in 6. cap. vn.

Mendicantes fratres, olim vnam tantum campanam tenere poterant in suo campanili; & si plures habebant, vnam tantum poterant pulsare. alias vero in Monasterio pro suis vsibus habere licebat. Extra, de officio custodis cap. vn.

Mendicantes fratres illuminarunt, & illustrarunt Ecclesiam Dei. Extra, de tregua, & pace cap. Vites.

Mendicantium concordata cum Parochis fuerunt ista: id est, quod non prædicent publicè, Parochianos non teneri audire missam in Parochia. Secundo, quod non inducant laicos ad eligendam sepulturam in suis Ecclesijs. Tertio, vt non prædicent, quod Parochiani non tenentur, saltem in Paschate, confiteri proprio sacerdoti. Quarto, quod seruetur antiqua consuetudo circa horam prædicandi, cantandi, campanas pulsandi, &c. & si ista mutanda sint, fiat de consensu partium. Quinto, quod fratres non detrahant Prælatis in suis sermonibus. Sextò, quod non retrahant personas ab Ecclesijs Parochorũ. Et è contra, quod Parochi, & Prælati non detrahant fratribus, sed benignè eos tractent, & adiuuent, &c. Extra, de tregua, & pace cap. Vites.

Mendicantes fratres transire non possunt ad ordines non Mendicantium, excepto Ordine Carthusianorum, sub pœna excommunicationis ipso facto, tam receptis, quam recipientibus, Papæ reseruatæ; & factum non tenet. Neque si fiat de licentia Legati, Nuncij, &c. Extra, de Regularibus transeuntibus, &c. cap. Viam.

Mendicantes non sunt impediendi per Principes, vel Prælatos, &c. in suis negotijs. Leo X. in Bulla contra Lutherum constitut. 40. Exurge.

Mendicantes fratres, quid possunt extrahere extra Statum Ecclesiasticum. Vide, Ecclesiasticus status. Vide, Status.

Mensa.

Mensa benedicenda ante comestionem. Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c. 53.

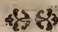
In mensis sacerdotum, legenda est Sacra Scriptura. Concil. Tolet. 3. c. 7.

Menses.

Menses reseruati Papæ pro collatione beneficiorum. Vide, Papa.

Mensura.

Mensuræ, & pondera iusta tenenda, & seruanda. & pœnæ. Concil. Arelat. 4. c. 15. Concil. Turon. 3. c. 45.

Mentiri.

Mentiri non dicitur, qui putat se verum dicere. 22. *qu.* 2. *cap. Hominis*, *cap. Is autem*, *& cap. Beatus Paulus*.

Mentiri non licet humilitatis causa, 22. *q.* 2. *cap. Cum humilitatis*, *& cap. Incautè*.

Mentiri non licet ad cauendam arrogantiam. 22. *qu.* 2. *cap. Non ita*, *& cap. Mihi autem*.

Mentiri numquam licet. 22. *qu.* 2. *cap. Nec artificioso*.

Mentiri non potest homo pro temporali vita alicuius. 22. *qu.* 2. *cap. Ne quis arbitretur*. *Concil. Later.* 3. *tit. De vsuris c.* 1.

Mentiri nullus potest ad exemplum veterum Patrum. 22. *quæst.* 2. *cap. Si quis per vetus*.

Mentiri dicitur, qui suam professionem non ostendit operibus. 22. *qu.* 5. *cap. Cautè*.

Mentiri in Papa est sacrilegium. *Greg. VII. lib.* 1, *ep.* 39.

Vide, *Mendacium*.

Mercatores.

Mercatores molestandi non sunt cum nouis pedagijs; qui id faciunt, excommunicandi sunt. 24. *qu.* 3. *cap. Si quis*. Vide, *Excommunic. Bullæ Cœnæ*.

Mercatorum Vrbis Romæ Consules. Vide, *Consules*.

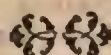
Mercatorum Vrbis Romæ Consules Artis pannorum, quas causas possunt cognoscere. possunt de summa ducatorum 20. iudicare. *Pius IV. const* 46. *Volentes*.

Mercatorum Vrbis Romæ libri concordare debent cum libris Proxenetarum, vt probent. & habent paratam executionem, sicut obligationes camerales. contra omnes probant, etiam contra mulieres, & coniugatas. *Gregorius XIII. const.* 88. *Cum alias*.

Mercatores appellentes ad Portum Anconæ, sunt immunes à datijs, & gabellis. sic etiam exteri mercatores ibi commorantes. *Clemens VIII. const.* 26. *Ex Apostolicæ*.

Mercatorum Consules in Ciuitate Anconæ, quomodo eligendi. quomodo debent iudicare. nihil possunt à mercatoribus accipere, nec multum, nec parum. *ibid* §. 12. Vide, *Portus*.

Mercatorum Ripæ debitores. Vide, *Debitores*.

Mercedes. Mercenarius. Merces.

Mercedes Iudicum, Officialium, Mandatariorum, & omnium tribunalium Romanæ Curiæ, quæ sunt. *Pius IV. constitut.* 58. *Cum ab ipso*. Diffusè, & distinctè.

Mercenarius tolerandus est aliquando. 23. *qu.* 4. *cap. Tres personas*.

Merces, quæ ab Oriente per Mare Adriaticum, deferuntur ad Portum Anconæ ad Statum Ecclesiasticum, quomodo possint emi, & vendi sine gabellis, &c. *Clemens VIII. const.* 26. *Ex Apostolicæ*. §. 6.

Meretrix.

Meretrix est mulier, quæ multorum libidini paret. *Dist.* 34. *cap. Vidua*.

Meretricem in vxorem ducere, non est peccatum. 32. *quæst.* 1. *cap. Non est culpandum*. Imo qui ducit, peccatorum remissionem consequitur. *De sponsalibus*, *&c. cap. Inter opera*.

Meretrices discernendæ sunt ab honestis fœminis, aliquo amictu particulari. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 2. *tit. De meretricibus*, *&c.*

Meretrices in loco aliquo segregato Ciuitatum ponendæ sunt. *ibid.* & qui eis locat domos in alijs locis Ciuitatis, puniatur. *ibid.*

Meretrices habitare non possunt in cauponis, & tabernis; nisi itineris causa, & per vnam noctem. *ibid.*

Meretricibus per Principes sæculares interdici debent gemmæ, aurum, pompæ, &c. *Concil. Mediol. ibid.*

Meretricum Romæ spolia, pertinent ad Monasterium Conuertitarum Sanctæ Mariæ Magdalenæ. *Leo X. constit.* 39. *Saluator*. Vide, *Conuertitæ*.

Sed *Clemens VII. const.* 14 *Cum ex corpore*. statuit, vt meretrices, siue Romæ, siue extra, in statu Ecclesiæ, testamentum facientes, nisi habeant filios legitimos, teneantur relinquere quartam, vel quintam præfatis Conuertitis, alias testamentum sit nullum. Omnes scripturæ, &c. dicto Monasterio debent consignari.

Filij verò illegitimi ali debent à Monasterio Conuertitarum, quando succedit in hæreditate. *ibid.* Vide, *Conuertitæ*.

Meretrices si coniugatæ sunt (in statu Ecclesiæ) pœna mortis puniendæ sunt. *Sixtus V. const.* 46. *Ad compescendam*.

Item si facta separatione à viro id faciunt. *ibid.*

Merita. Meritoria opera.

Merita, quę sunt in homine antequam peccet, deleto peccato à Deo remunerantur. *De pœnitentia dist.* 3, *cap.* 45. *Pium est*, *&* *c.*46. *Siquando*,

Merita bona præterita peccanti non prosunt, (nisi deleto peccato) *ibid.* *&* *dist.* 4. *de pœnit. c.* 15. *Si auerterit*,

Meritoria operà sunt adultis necessaria præter fidem. *Concil. Senon. c.*16.

Meritoria opera nôn sunt omnia æqualia apud Deum. *Concil.Senon. c.*17.

Meritoria opera necessaria sunt, sed per ea non iustificatur homo, *ibid.*

Vide, *Bona*. Vide, *Homo*, Vide, *Opera*.

Metropolis.

Metropolis idem est ac mater ciuitas in prouincia. *Leo IX ep.* 4.

Metropolitanæ Ecclesiæ ritus circa officia, & missas obseruandi sunt in diœcesibus. *De consecr. dist.* 2, *cap. Institutio*.

Metropolitana sedes primum locum tenet in prouincia. *Concil. Colon* 2. *par.* 3. *c.* 1.

Metropolitanæ Ecclesiæ dedicatio ab omnibus suffraganeis est celebranda. *Concil. Colon.* 2. *par.* 9. *c.* 11. Vide, *Consecratio*, Vide, *Dedicatio*,

Metropolitanus.

Metropolitanus à mensura ciuitatum dicitur talis. *Dist.* 21. *cap. Cleros*,

Metropolitani dignitas iure humano est instituta. *Leo IX. ep.* 4.

Metropolitani (olim) fuerunt instituti, vbi erant Metropoles sæculi, vel ob sanctitatem, & reuerentiam alicuius loci. *Leo IX. ep.* 4

Metropolitanus est superior omnibus Episcopis prouinciæ, *Concil. Nicænum* 1. *c.* 6. *Concil. Antioch. c.* 9.

Metropolitanus (olim) ab omnibus Episcopis prouinciæ erat eligendus. *Concil. Aurelian.* 3. *c.* 3.

Metropolitanus (olim) ab omnibus prouinciæ Episcopis erat ordinandus. *Concil. Aurelian.* 2. *c.* 7. *De temporibus ordinat. cap. Archiepiscopus*.

Metropolitani non omnes sunt primates. *Anacletus ep.* 3. *Concil. Nicæn.* 1. *ex Iulio I. c.* 12. Neque omnes Patriarchæ. *Stephanus I. ep.*2. (sed sunt Archiepiscopi. *ibid.*)

Metropolitani antiqui iura seruanda. *Concil. Melden. c.* 51. 25 *qu.* 2. *cap. Seruatis. cap.Igitur*, *&* *cap. Secundum*.

Metropolitanus vnus habere non potest, nisi vnam prouinciam. *Cœlestinus I. ep.*2.*c.*4. *Dist.*101. *cap. Peruenit*.

Metropolitani non multiplicandi in prouincia, etiam si per sæculares prouinciæ multiplicentur. *Innocentius I. ep.* 18.

Metropolitanus habere potest sub se 12. Episcopos. *Gregorius I. lib.* 12 *ep.* 15.

Metropolitanus ab omnibus Episcopis est honorandus. *Concil. quod dicitur Apostolorum c.* 37. *Concil. Meldense c.* 51. *Zacharias ep.* 7. *c.* 1. *Nicolaus I. in append.ep.* 5.

Metropolitano omnes Episcopi prouinciæ tenentur obedire. *Nicolaus I.in append.ep.*5.

Metropolitanus ad instantiam Episcoporum potest causas iudicare, *Concil. Nicæn. ex Iulio I. c.*14. 9. *qu.* 3. *cap.Sacro. c.Archiepiscopus. cap. Si autem*, *&* *cap. Nullus Primas*. *Adrianus I. in decr. c.* 14.

Metropolitanus extra suam diœcesim nihil potest facere, nisi de consensu Episcoporum. *Iulius I. ep.* 2. *c.* 23. *Lucius I. ep. vni. Concil. Lugen.* 2. *c.* 4. 9. *qu.* 3. *cap. Per singulas. cap. conquestus*, *&* *cap. Episcopo*. *Adrianus I. in decr. c.* 46. *Zacharias ep.* 7. *c.* 1.

Metropolitanus in diœcesi suffraganei non potest, nec ordinare, nec iudicare. *Post ep.*14. *Cœlestini I.* 9. *qu.* 3. *cap. Nullus primas*.

Metropolitanus non potest grauare suffraganeos occasione visitationis. *Concil. Constantinopol.* 4. *c.*9. *&* 19.

Metropolitano denunciandum est quando vacant beneficia pertinentia ad eum, intra mensem, per clericos Ecclesiæ, in qua vacat. *Concil. Rauenn.* 4. *sub Ioan. XXII. c.* 7.

Metropolitanus non cognoscit de causis subditorum suffraganei, nisi per appellationem vel querelam. *De foro compet. in* 6. *c.* 1. Vide, *Archiepisc.*

Metropolitanus non potest cogere subditos suffraganeorum, vt suam delegationem accipiant, vel sententias exequantur. *De foro compet. in* 6. *c.*1. *§. Neque*.

Metropolitanus non est iudex competens pro salarijs aduocatorum, & procuratorum, sui fori contra subditos suffraganeorum. *De foro compet. in* 6. *cap.*1. *§. Nec etiam*.

Metropolitanus non potest cogere contrahentes in aliena diœcesi, vt respondeant coram se, nisi ibi reperiantur. *ibid. §. Contrahentes*. Quomodo procedendum est contra eos. *ibid.*

Metropolitanus non potest ferre censuram contra officiales diœcesani, qui citati noluerunt comparere coram eo. *De foro compet. in* 6. *§. fin.*

Metropolitanus in causa appellationis ab Episcopo non potest citare, nisi causa appellandi fuit sufficiens. *De appellation. in* 6. *cap. Romana §. Cum autem*.

Metropolitanus non potest eximere ab Episcopo in alijs causis eum qui appellauit. *ibid.* §.*Cum verò*.

Metropolitanus aliquando potest audire, & absoluere subditum Episcopi appellantem ad Papam, si post appellationem ad eum recurrit. *De appellat. & recusat. cap. Sollicitudinem*.

Metropolitanus non potest facere officiales suos foraneos in diœcesi suffraganeorum. *De officio ordin. in 6. c. 1.*

Non potest disponere in ea diœcesi. *ibid.*

Neque potest in dictis diœcesibus officiales constituere, vt cum fuerit ad se appellatum, faciant citationes, inhibitiones, &c. *ibid.*

Sed quando facta est appellatio à subditis Episcoporum suffrag. ad eum, & causa est deuoluta, potest officiales in causa facere, quia habet tunc iurisdictionem. *ibid.*

Metropolitani officiales non possunt contra suffraganeos subditos censuras ferre. *ibid.* §. *Officiales*.

Metropolitanus non potest alibi, quam in sua ciuitate, vel loco suæ diœcesis, vel vbi causæ consistunt, causas appellationis, vel alias sui iuris audire; nec alias, nisi pro talibus locis committere. *De officio ordinarij in 6. cap. Vt litigantes*. Nisi aliter de consuetudine fieri soleat, vel sibi competat. *ibid.*

Metropolitanus causas appellationis tantum de subditis suffraganeis potest iudicare. *Concil. Later. 3. par. 50. c. 66.*

Si verò est Papæ Legatus, potest omnes audire, & iudicare. *ibid.*

Metropolitanus in causis appellationis à suffraganeis, potest absoluere excommunicatum ab illis, ad effectum comparendi, etiam si ante appellationem fuerat excommunicatus. vel potest deferre Episcopo, & ad eum remittere, vt absoluat. *Concil. Later. 3. in append. tit. De excommunic. c. 4.*

Metropolitanus non potest per suffraganeos, vel alios sua munera Episcopalia exercere, sed per se ipsum; alias deponatur. *Concil. Constantinoplit. 4. c. 24.*

Metropolitanus circa pallium. Vide, *Pallium*. Vide, *Archiepiscopus*.

Metropolitanus ante receptionem pallij non potest Episcopos consecrare. *Ioann. VIII. ep. 93. Greg. VII. lib. 9. ep. 1.* Neque Ecclesias potest consecrare. *ibid.*

Metropolitanus confirmatus licet pallium non acceperit, & non possit consecrare suffraganeos, potest facere consecrare per alios. *De electione cap. Suffraganeis*.

Metropolitani circa consecrationem Episcoporum. Vide, *Episcopi à quibus consecrandi*. Vide, *Consecratio Episc.*

Metropolitanus per prouinciam incedens crucem ante se facit deferri. *Alexand. II. ep. 4.* Vide, *Crux*. Vide, *Archiepiscopus*.

Metropolitano celebrante sollemniter, Episcopi suffraganei, qui sunt præsentes, tenentur ei assistere cum cottis, amittis, pluuialibus, baculis, mitris, &c. sic etiam Abbates. *Concil. Rauenn. 3. post Clementem V. c. 6.*

Metropolitanus quò ad visitationem. Vide, *Visitatio*. Vide, *Episcopus quo ad visitationem*.

Metropolitanus visitans quot personas secum deferre possit, equos, &c. neque excedat numerum 50. *Concil. Later. 3. c. 4.*

Tallias, & exactiones imponere non possunt. *ibid.* Vide, *Visitatio*.

Metropolitanus quo ad celebrationem Concil. Vide, *Concilia Prouincialia*, *&c.* Vide, *Archiepiscopus*. *De accusat. &c. sicut olim*. Quolibet anno tenebatur olim Concilium celebrare. *ibid.* Quæ debent præcedere inter eum, & suffraganeos ante Concilium. *ibid.* & *Concil. Aurelian. 4. c. 38. dist. 18. cap. Quoniam*. Si negligit celebrare, est puniendus. *ibid.*

Metropolitanus non potest cogere suffraganeos ad conficiendum secum Chrisma in feria 5. Cœnæ Domini. *Honorius III. ex Cirone de offic. iudicis ordinarij c. 3.*

Metropolitanus licet grauiter sit accusatus, ante sententiam non potest vitari à subditis, eum vitantes honore priuandi sunt. *Concil. Constantinopol. 4. c. 10.*

Metropolitanus in causa fornicationis potest iudicari ab Episcopis subditis. *Concil. Aurelian. 3. c. 4.*

In Metropolitani causis, & delictis, tot testes requiruntur, quot in delictis Episcoporum. *Nicolaus I. ep. 42.*

Metropolitano moriente, nullus Episcopus, vel alius vsurpet aliquid de bonis eius, vel Ecclesiæ; alias puniatur. *Concil. Tolet. 9. c. 7.*

Vide, *Archiepiscopus*. Vide, *Episcopus per omnia*.

Metus.

Metus excusans, ille est, qui cadit in virum constantem, & hic est qui prouenit ex periculo mortis, cruciatuum, &c. *De his quæ vi & metu, &c. cap. Cum dilectus*.

Metus non excusat à peccato mortali. *ibid. cap. Sacris*.

Metu faciens, quod non debet, non dicitur facere. *De regulis iuris in 6. reg. 53.*

Metum incutiens in electione Papæ, siue sit Rex, siue Imperator, siue alius, afficitur pœnis taxatis in constitutione *Bonif. VIII. Fælicis*. *Concil. Constant. sess. 39.* Communitas verò supponitur interdicto. *ibid.* Vide, *Papæ electio*. Vide, *Electio*.

Miles. Militans. Militare.

Milites (olim) fieri non poterant clerici, aut monachi. *Dist.50. cap. Si quis,& cap. Quamuis. Dist. 51. cap. Aliquantos.* 19. *qu.3. cap. Monasterij.* cum Papæ consensu possunt *ibid. Concil. Tolet.1. c.8.*

Sed S. Gregorius decreuit posse Milites fieri monachos, nec posse hoc eis prohiberi. *Lib. 2. ex regest. ep.62. & 65.* & in *lib. 8. epist.23.* Dicit faciendum esse cum Papæ consensu. & per tres annos esse probandos, antequam monachi fiant. *ibid.* & *Gregorius VII.lib.6.ep.17.*

Miles fugiens puniendus est cum misericordia. *Nicolaus I. ad consulta Bulgarorum c.2.*

Milites in bellis, possunt Deo placere. 23. *qu.1. cap. Noli existimare.*

Miles subditus bellans pro Domino, qui dicit sibi iustè bellare, non peccat (etiam si bellum non sit iustum) quia nescit subditus. 23. *qu.1. cap.Quid culpatur.*

Miles occidens in bello, vt pareat potestati sub qua militat, non est reus homicidij. 23. *qu.5. cap. Miles.*

Milites hospitari non possunt in monasterijs virginum. *Gregorius I. lib. 7. ex regest. epist.109.*

Milites præliaturi, debent orationi, & alijs bonis operibus vacare. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.35. & 38.*

Milites (id est Equites) habentes beneficium, in suo habitu tenentur incedere, alias priuantur. *Sixtus V. const. 92. Cum Sacrosancta.* §.3. & 4. quis eorum habitus §.5. Quando tenentur gestare in effectu. §.6.

Militare iustè, non est peccatum. 23. *qu.1. Militare.*

Militare non possunt clerici, aut monachi. *Concil. Calced. c.7.*

Militantes Dei præcepto non sunt homicidæ, cum occidunt. 23. *qu.5. cap.Si non licet.*

Militans post baptismum nequit ordinari diaconus. *Concil.Tolet.1. c.8.*

Militantes sub ijs qui diripiunt, vel occupant terras, aut bona Ecclesiæ, quas pœnas incurrunt. Vide, *Inuasores.* Vide, *Ecclesiæ.* Vide, *Excommunicationes Bullæ Cœnæ.*

Vide, *Bellum.*

Milites. Equites. Militia eorum.

Vide, *Equites. S.N. & N.*

Militiarum seruientes, subduntur Episcopis. Vide, *Seruientes*

Minister.

Ministri altaris post oblationem tenentur communicare, vel excusationem legitimam adducere, si non possunt. *Concil. quod dicitur Apost. c.9.*

Qui possunt, vel non possunt esse ministri altaris. Vide, *Altare.* Vide, *Missa.* Vide, *Mulieribus prohibita.*

Ministri altaris tenentur seruare continentiam. *Clemens I. ep.2.* alias ad altare non accedant. *ibid. Dist. 84. cap.Cum in præterito, & cap. Cum quorumdam.*

Ministri non sacri, non possunt tangere vasa sacra. *Dist.23. cap. Non licet.* Vide, *Sacra.* Vide, *Vasa.*

Ministri Ecclesiæ, nihil facere possunt sine Episcopi licentia. *Clemens I. epist.3.* 16. *qu.1. cap. Cunctis fidelibus.*

Ministrorum Ecclesiæ nomina, & officia, quæ, *Dist.21. cap. Cleros.*

Ministri Sacramentorum.

Minister Sacramentorum, siue bonus, siue malus, gratiam confert. 1. *quæst.1. cap. Si iustus cap.Ex catholica, cap.Si autem. cap. Nec foris ergo, & cap. Neque in homine.*

Ministri Sacramentorum debent puri,& mundi ministrare. *Concil. Turonicum 1. c. 12*

Minister inuocat, Deus autem præstat benedictionem. 1. *qu.1. cap. Dictum est.*

Ministri mali Sacramenta ministrare possunt, sed virtutem Spiritus Sancti habere non possunt (id est, pro se ipsis.). 1. *qu.1. cap. Multa autem.*

Ministri mali, quomodo possunt ministrare Sacramenta, sed non remissionem peccatorum. 1. *qu.1. cap. Remissionem.* Intelligitur de hæreticis,& excommunicatis, qui carent iurisdictione, quæ requiritur ad absoluendum, siue à peccatis, siue à censuris.

Minister malus signum sensibile facit, Deus autem gratiam causat. *De consecrat.dist.2. cap. Sacrificium, §. Sacramentum.*

Minister Sacramentorum debet habere intentionem faciendi Sacramenta, dum ea facit; vel faciendi, quod facit Ecclesia. *Concil. Constantiense in constit. Martini V.* circa medium. *Concil. Florent. in decr. vnionis. Eugen. IV.* Vide, *Intentio. Concil. Trident. sess. 7. de Sacram. can.11.*

Minister Sacramentorum, si in mortali peccato facit, dummodo apponat alia necessaria ad Sacramenta, validè facit. *Trid. ibid. can.12.*

Minister Sacramentorum non est omnis Christianus. *ibid. c. in. So.*
Minister Baptismi. Vide, *Baptismus*.
Minister Sacramenti Confirmationis. Vide, *Confirmatio*.
Minister Sacramenti Pœnitentiæ, Vide, *Pœnitentia*.
Minister Sacramenti Ordinis. Vide, *Ordinatio*. Vide, *Ordo*.
Minister Sacramenti Extremæ Vnctionis. Vide, *Extrema*. Vide, *Vnctio*.
Minister Sacramenti Eucharistiæ. Vide, *Eucharistia*.
Vide, *Sacramentorum efficiens*, *seu Minister*.

Ministri Infirmorum.

Vide, *Clerici Regulares ministrantes infirmis*. Vide, *Infirmi*.

Minor.

Minor tenetur obedire maiori. *Dist.* 8. *cap. Quæ contra*.
Minor non potest iudicare maiorem. *Dist.* 21. *cap. Inferior. cap. Nolite. cap. Denique. cap. Submittitur, & cap. In tantum. Adrianus I. in decr. c.* 21.
Minor non benedicit maiori. *Dist.* 21. *cap. Denique. Nicolaus I. in decr. de consuetud. c.* 3.
Minor non potest accusare maiorem (id est Superiorem.) 2. *qu.* 7. *cap. Clericus, cap. Maiorum, cap. Sententia, & cap. Oues*.
Minor non potest ligare, vel soluere maiorem, vel æqualem. *Nicolaus I. ep.* 9. *&* 10.
Vide, *Inferior*. Vide, *Superior*.

Minor Legalis.

Minor dupliciter sumitur: primo pro matrimonijs, & est ille; qui est infra annos 14. loquendo de masculis. Secundo, pro alijs actibus legalibus, & contractibus, &c. estque ille, qui est infra ætatem 25. annorum. *De probat. cap. In præsentia*.
Minor restitui debet in integrum, si probat se læsum. *De in integrum restitut. c. Constitutus*.
Minor 14. annorum potest esse procurator ad negotia, non tamen ad iudicia. *De Procuratoribus cap. Qui generaliter. §. Licet*.
Minori 14. annorum non potest conferri Ecclesia, & si fit, irritè fit. *De ætate, qualitate, &c. cap. Indecorum est*.
Si verò ex dispensatione Papæ concedatur, regenda est per Ecclesiasticos idoneos, non per laicos. *ibid. cap. Ex ratione*.
Minor mulier (id est infra ætatem 12. annorum) potest per Procuratorem agere. *De restitut. spoliat. c.* 10. *Ex parte M.*
Minor si 14. annos habet, in causis beneficialibus, & alijs eiusmodi potest per se, & per Procuratorem agere. *De Iudicijs in* 6. *c. finali*.
Minor infra 14. in dictis causis, potest agere per Procuratorem. *ibid.*
Minori infra 14. ab Episcopo, vel officiali curator dandus. Si verò causa coram Papæ delegato fiat, ab isto dandus est ei curator. *ibid.*
Minor infra 14. estò sit in patria potestate, in causis tamen spiritualibus, vt beneficialibus, &c. non indiget patris assensu. *ibid.*
Minor infra 25. potest donationem facere, & iuramento firmare. *De probat. cap. In præsentia*.
Minoritas in homicidio, quando non suffragatur in statu Ecclesiæ. Vide, *Homicida*.

Minores fratres.

Minorum fratrum reformatio prima fit in Concilio Constantiensi sess. 19. & assignatur modus, quo reformati, seu obseruantes dicti regi debeant.
Vide, *Fratres Minores*.

Minus.

Minus licet illi, cui licet maius. *De regulis iuris in* 6. *reg.* 53.

Miracula.

Miracula operari non possunt per hæreticos. *Concil. Constantinopolit.* 3. *act.* 15. *in fine.*
Miracula facit Deus per homines ad infidelium conuersionem. *Lib.* 8. *constit. Apost. c.* 1.
De Miraculis non est gloriandum. *Gregor. I. lib.* 9. *ex regest. ep.* 58. & quare. *ibid.*
Miraculum nouum non potest prædicari, aut teneri, nisi per Episcopum approbetur. *Concil. Senonense in decret. morum c.* 40. *Concil. Trident. sess* 25. *decr. de Inuocat. Sanctorum*.
Miracula illa tantum prædicari possunt, quæ ex Sacris scripturis; vel à grauibus scriptoribus traduntur. *Concil. Colon.* 2. *par.* 6. *c.* 23.
Miracula, gratiæ, beneficia, &c. quæ præsumuntur accepta à Deo ad intercessionem alicuius mortui cum opinione Sanctitatis, non possunt imprimi sine licentia Sedis Apostolicæ. *Vrbanus VIII. constit.* 37. *Sanctissimus*. Nisi fuerit canonizatus, vel beatificatus. Pœnæ. *ibid.*

Miracula, gratiæ, &c. talis mortui non canonizati, nec beatificati publicari non possunt sine præfata licentia, sub pœnis, clericis sæcularibus priuationis officiorum, suspensionis à diuinis, & administrationis Sacramentorum; Regularibus verò, omnium officiorum, nec non actiuæ, & passiuæ vocis, &c. *ibid.* §.6.

Inquisitores, vel Ordinarij in hoc negotio procedant. *ibid.* §.5.

Miraculorum processus, quomodo fabricandi. Vide, *Processus.*

Vide, *Gloria, in fine.* Vide, *Reuelationes.* vbi multa circa hæc inuenies.

Misericordia.

Misericordia potius quam seueritas tenenda in qualibet causa, etiam fidei, & superstitionum. *Concil. Later.* 3. *in append. par.* 50. *c.* 6.

Misericordiæ operibus, peccata redimuntur. Vide, *Peccata.*

Misericordia, quando est iusta, & quando iniusta, 23. *qu.* 4. *cap. Est iusta.*

Miserabilis persona.

Miserabilis persona potest laicum conuenire coram iudice Ecclesiastico. *De foro competenti cap. Ex parte.*

Miserabiles personæ præferendæ sunt in discussione debitorum, licet non sint priores, seu anteriores alijs (vsque ad summam scutorum 50.) in Vrbe Roma. *Pius Quintus constit.* 27. *Accepimus.*

Missæ institutio, ac ritus.

Missæ sacrificium à Christo est institutum. *Concil. Senon. c.* 11. est Deo gratissimum. *ibid. Concil. Constantiense contra art.* 5. *Vvicleff. Concil. Trident. sess.* 22. *cap.* 1.

Missæ sacrificium in pane, & vino consecrato obtulit Christus Dominus Patri, ante mortem, *Concil. Senon. c.* 11.

Missam esse institutam à Christo, fundatur in Euangelio. *Concil. Constantiense contra art.* 5. *Ioannis Vvicleff.*

Missæ Canon. Vide, *Canon Missæ.* Vide, *Sacrificij ritus.*

Missa est sacrificium repræsentatiuum mortis Christi. *Concil. Colon.* 2. *par.* 7. *c.* 17.

In missa offertur verum, ac proprium sacrificium. *Concil. Trident. sess.* 22. *can.* 1.

Missa non est nuda commemoratio sacrificij facti in cruce. neque solius laudis, aut actionis gratiarum, sed propitiationis, pro peccatis, & alijs necessitatibus. *Concil. Trid. sess.* 22. *cap.* 2. & *can.* 3.

Missarum celebrationis ritus traditus est per Beatum Iacobum Apostolum. *De consec. dist.* 1. *cap. Iacobus. Lib.* 8. *const. Apost. c.* 12.

Missæ in honorem etiam Sanctorum dici possunt. *Concil. Trid. sess.* 22. *can.* 5.

Missa per Prouinciam dicatur, sicut in Metropolitana. *Concil. Gerundense c.* 1. *De consecr. dist.* 2. *cap. Institutio.*

Missa, olim, sic dicebatur, vt post orationem Dominicam, Apostoli aliquando consecrarent. *Gregorius I. lib.* 7. *ex regest. epist.* 64.

Missarum ritus vniformis esse debet in omni Ecclesia. *Concil. Tolet.* 4. *c.* 3.

Iuxta formam præscriptam ab Ecclesia Romana dicenda est. *Concil. Bracharen. c.* 22. *Concil. Trid. sess.* 22. *in decr. de obseruandis, &c. in celebr. Missæ.*

Missæ Canon non continet errores. *Concil. Trident. sess.* 22. *can.* 6.

Missæ cæremoniæ, vestes, &c. sunt in officium pietatis. *Trident. ibid. can.* 7.

Vide, *Sacrificij ritus.* Vide, *Oblata.* Vide, *Græci.*

In missa, quid offerendum.

In missa offerri debent à sacerdote panis, & vinum aqua mixtum. *Post epist.* 3. *Iulij I. De consecr. dist.* 2. *cap. In Sacramentorum.* est illicitum offerri vinum sine aqua. *ibid. cap. Si in sacrificando. cap. Non oportet. Concil. Tribur.* 1. *c.* 19. *Concil. Vormat.* 1. *c* 4 *Concil. Lucens.* 2. *c.* 55. *Concil. Aurelian.* 4. *c.* 4. *Concil. Trident. sess.* 22. *cap.* 7. Hæc mixtio ex Christi facto habetur. *ibid. cap.* 7.

Plus de vino, quam de aqua, ponendum. *De celebrat. miss. r. cap. Perniciosus.*

Vinum miscendum cum aqua, debet esse saltem quo ad duas partes. *Concil. Tribur.* 1 *c.* 19.

Non potest offerri vinum mellitum, vel mulsum, vel aliud. *Concil. Antisiodorense c.* 8.

Vinum si fieri potest, sit album. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 2. *tit. Quæ pertinent ad celebr. missæ.*

Non potest offerri lac pro vino. *Concil. Bracharen. c.* 2. neque vuæ. *ibid. De consecr. dist.* 2. *cap. Cum omne crimen. cap. Didicimus.*

Panis offerendus debet esse integer, nitidus, & mundus in quantitate proportionata, iuxta Ecclesiæ consuetudinem. *Concil. Tolet.* 16. *c.* 6.

Missam dicens Latinus in pane fermentato, priuatur officio, & beneficio. *De celebrat. missar. cap. fin. Honorius III. ex Cirone, sub eod. tit. cap.* 2.

Missa in quo idiomate dicenda.

Missa dicenda est in Lingua Latina, vel Græca à Græcis; numquam & à nullo in Sclauonica. *Ioannes VIII. ep.*195.

Missa non potest dici in Lingua Vulgari. *Concil. Senon. c.*17. *Concil. Trident. sess.*22. *cap.*8. Nec passim hoc concedendum. *Trident. ibid.* Vide, *Sacrificij ritus*. Vide, *Græci*.

Missa à quo dicenda, & à quo non; & pœnæ.

Missa à solo sacerdote rite ordinato dici potest. Vide, *Sacerdos*. Vide, *Sacrificium*.

Missam dicentes non ordinati, per Inquisitores iudicandi, & puniendi. *Gregorius XIII. const.*21. *Officij nostri*. Sed *Clem. VIII. const.*81. *Et si alias*, pœnam degradationis iniungit, & tradi curiæ sæculari statuit, etiam pro prima vice. Idem confirmat *Vrbanus VIII. const.* 79. *Apostolatus*.

Missam dicens non ordinatus sacerdos, etiam si sit minor 25. annorum, dummodo compleuerit 20. tradendus per Inquisitores brachio sæculari; & si est clericus, degradandus est. *Vrbanus VIII. constitut.* 79. *Apostolatus*.

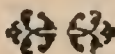
Diaconus celebrans missam fit irregularis, & ad sacerdotium inhabilis, & (olim) per duos annos à Diaconatu erat suspendendus, non beneficio priuandus, & ad Religionis ingressum consulendus. *Concil. Later.* 3. *par.*50. *c.*62. *De clerico non ordinato celebr. cap. fin.* Sed *Clemens VIII. vbi supra*, præfatas pœnas addidit, mortis scilicet. idem *Vrbanus VIII. ibid.*

Missa non est dicenda à sacerdote malæ vitæ, *Concil. Mogunt.*4. *c.*55.

Missa non permittatur dici à sacerdote vago, & ignaro. *Concil. Trident. sess.*22. *in decretis de obseruandis in celebrat. missæ*.

Non dicenda à notoriè, vel publico criminoso. *ibid.*

Missa non permittatur dici ab aliquo extero sine literis dimissorijs sui Episcopi, quæ sint datæ non ante duos menses, si in Italia: si extra, non ante sex. quod si antiquiores sint, præter literas habeatur testimonium, de vita, & moribus ab Episcopo in cuius Diœcesi manet. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 2. *tit. Quæ pertinent ad celebrat. missæ*.

Missam dicentis dispositiones.

Missam dicens caueat, ne in peccato mortali dicat, sed præuia confessione, & absolutione. & hæc est probatio, quam requirit Apostolus. 1. Cor.13. *Concil. Mogunt.*4. *c.*56.

Sacerdos missam dicturus, confiteatur saltem semel in hebdomada, nisi sæpius sit necessarium ob mortale peccatum. *Concil. Mediol.* 1. *part.* 2. *tit. Quæ pertinent ad celebrat. missæ*.

Ante missam in Sacristia se præparet. *ibid.*

Missam dicturus, in Sacristia cum nullo fabuletur. *Concil. Treuer. c.* 9. Præsertim indutus vestibus sacerdotalibus. *Concil. Mediol. vbi supra*. Neque è Sacristia exeat ob aliquid negotium. *ibid.* Ante missam omnia præparentur in altari: alias non incipiatur. *ibid.*

Missam dicturus debet esse ieiunus. *Concil. Afric. c.*14. *Post ep.*2. *Sotheris*. Sub pœna depositionis. *Concil. Brachar.*2. *c.*10. *Matiscon.*2. *c.* 6. *Concil. Antisiodor. c.*19. *De consec. dist.*1. *cap. Sacramenta. Leo IV. homil. de cura Pastorali*. Vide, *Ieiunus*.

Olim missa in feria 5. Cœnæ Domini non à ieiuno, sed à pranso erat dicenda. *Concil. Matiscon.*2. *c.*6.

Missa dici non potest ab eo, qui post galli cantum, id est mediam noctem, edit, vel bibit. *Concil. Salegunstadiense c.*4. (Additur ibi nisi necessitas cogat.)

Missam dicere non debet, qui in nocte passus est pollutionem causatam ex ingluuie, vel turpi cogitatione præcedente somnum (nisi necessitas vrgeat.) *Dist.* 6. *cap.*1.

Missam celebranti, Angeli assistunt. *Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio c.*132.

Vide, *Celebrans*. Vide, *Sacerdos*.

Missam dicentis obligationes.

Missam incipiens tenetur eam prosequi, vsq; in finem alias excommunicetur. *Post epist.* 2. *Sotheris*. *Concil. Roman.* 3. *sub Zacharia c.* 14. *De consecr. dist.*1. *cap. Vt illud*. nisi aliquis casus accidat. *ibid.* Si accidit casus impediens, alter sacerdos debet eam complere. *Concil. Toletan.* 7. *c.*2. *Sother ep.*2.

Tenetur dicere missam iuxta Missale Romanum ex forma, & iussu Concilij Tridentini institutum. *Pius V. constit.* 106. *Quo primum*.

Missam dicens tenetur communicare recipiendo corpus, & sanguinem Christi. *Concil. Tolet.*12. *c.*5. *De consecrat. dist.*2. *cap. Relatum est*. *Leo IV. homil. de cura Pastorali*.

Vno

Vno tantum calice vti debet sacerdos in missa. *Grego.II. ep. 14.*

Missam dicens, omnia debet legere, & nihil memoriter recitare. *Concil. Mediolan. 1. par. 2. tit. Quæ pertinet ad celebrat. missæ.*

Missa, neque celerius, neque tardius, quam par est, recitetur à celebrante. *Concil. Mediol. 1. ibid.*

Missam tenetur quilibet dicere iuxta formam traditam à Romana Ecclesia. *Concil. Bracharen. c. 22. Concil. Mediolan. 1. par. 2. tit. Quæ pertinent ad celebrat. missæ.* Vide, *Sacrificij ritus.*

Missam dicens, non dicat plures collectas, quam tres aut quinque. *Concil. Mediol. ibid.*

Quoties dicitur missa, toties dicens tenetur communicare. *De consecr. dist. 2. c. Relatum.*

Missa dicenda non est in die passionis Domini, *Concil. Tolet. 16. c. 8.*

Missa dicenda cum calice, & patena aureis, vel argenteis. *Concil. Tribur. 1. c. 18. De celebrat. missæ c. fin.* Pœna. *ibid.* Dicens cum calice ligneo, &c. priuatur beneficijs, & supponitur interdicto. *Honorius III, ex Cirone, de missarum celebrat. c. 2.*

Missa dicenda dicenda clare, & distincte vsq; ad Canonem. *Concil. Colon. 2. par. 2. c. 13.*

In missa aliqua dicenda sunt clara voce, aliqua submissa voce. *Concil. Trid. sess. 22. can. vlt. Concil. Mediol. 1. par. 2. vbi supra.*

Missam dicens tenetur vti alba, stola, & casula. *Leo IV. homil. de cura pastorali.* Vide, *Sacerdotis vestes.* Vide, *Vestes.*

Confessio quæ fit in principio missæ, deuote facienda est. *Concil. Colon. 2. par. 7. c. 17.*

Missam dicens, tenetur generaliter, & specialiter orare; etiam pro defunctis. *De consecrat. dist. 1. cap. Visum prætera. Concil. Gabilon. 3. c. 39.*

Missa publicè dicenda est, etiam ab Episcopis non in cappellis, nisi ex necessitate graui. *Concil. Sabinen. 1. c. 7.* Vide, *Prælatis prohibita.* Vide, *Oratorium.*

Missam legere debet sacerdos antequam ad altare accedat, & signa præparare, ne erret. *Concil. Mediolan. 1. par. 2. tit. Quæ pertinent ad celebrat. missæ.*

Ad altare accedens, modestè, & grauiter incedat. *ibid.*

Missa dicta, gratiæ agendæ sunt à celebrante. *Concil. Mediol. 1. vbi supra.*

In fine missæ sacerdos non colligat biretum, vasa, &c. nec alicui rei manum admoueat. *Concil. Mediol. ibid.*

Candelæ extinguendæ non sunt, antequam vltimum Euangelium, id est, Sancti Ioannis, sit completum. *Concil. Mediolan. 1. ibid.*

Missam dicens à quibus debet abstinere.

Missa dici non potest capite velato. *Concil. Rom. sub Zacharia, c. 13. De consecrat. distin. 1. cap. Nullus Episcopus. Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. Quæ pertinent ad celebrationem missæ.*

Missa dici non potest sine ministro. *Leo IV. homilia de cura pastorali. Concil. Moguntiacum c. 43.* Et hoc ex Apostolica traditione. *Concil. Paris. 6. lib. 1. c. 48. & lib. 2. c. 11.*

Missa dici non potest sine luminibus. *Leo IV. homilia de cura pastorali. De celebratione missarum. cap. fin. & Honorius III. ex Cirone, sub eodem tit. cap. 2.*

Missa dici non potest cum calice vitreo, plumbeo, ligneo, &c. *Leo IV. homilia de cura pastorali.* Vide, *Calix.* Vide, *in titulo præceden.*

Abstinere debet celebrans ab omni motu indecenti oris, vultus, capitis, &c. *Concil. Mediol. 1. par. 1. tit. Quæ pertinent ad celebrat missæ.*

Missa dici non potest à sacerdote cum baculo accedente ad altare. *Concil. Rom. sub Zacharia c. 13.*

In missa non potest Sacerdos reconciliare, seu absoluere aliquem. *Concil. Carthag. 2. c. 3.*

Aliam missam nullus dicere potest, nisi quæ à Concilijs est approbata. *Concil. Mileuit. c. 12. Concil. Afric. c. 70.* Vide, *Sacrificij ritus.*

Missa dicenda non non est in die passionis Domini. *Concil. Tolet. 16. c. 8.*

Missam incipiens ad nihil aliud debet attendere. *Concil. Treueren. c. 9.*

Missam celebrans sine aqua, & igne, vel in pane fermentato (si fit Latinus) vel in vaseo ligneo, deponitur ab officio, & beneficio. *De celebrat. missarum c. fin.*

Missa dicenda non est præsente excommunicato: sed si dicitur, dicens non fit irregularis. *De sent. excommun. in 6. cap. Is qui.*

Sacerdos ad altare non ferat pileum, chirotecas, sudariolum, biretum, &c. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. Quæ pertinent ad celebrationem missæ.*

Sacerdos in altari nullum expectet, neque introitum missæ vnquam pro aliquo repetat. *ibid.*

Vide, *Celebrans.* Vide, *Sacerdos.* Vide, *Sacrificium.*

Quot missæ dici possunt in vna die.

Missæ plures in vna die ab eodem poterant olim celebrari. *Concil. Salegunstaden. c.4. Concil Londinense 1. c.2. Concil. Oxonien. 1. c.1.*

Missa vna ab eodem in vna die celebrari potest, non plures. *De consecr. distin. 1. cap. Sufficit. Concil Rauenn. 2. sub Clemente V. c. 9. Concil. Tolet. 18. cap. 8.* Excepta die Natiuitatis Domini. *ibid. De celebrat. missarum cap. Consuluisti.* Vbi additur (excepto casu necessitatis) id est, in hoc potest dispensari à Papa. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. Quæ pertinent ad celebrat. missæ.*

Missæ plures, id est, tres dici possunt in die Natiuitatis Domini. *Concil. Toletan. 18. c.8. De celebrat. missarum c. Consuluisti.*

Priuilegium dicendi duas missas concessum fratribus B. Ioannis Dei reuocatur. *Vrbanus VIII. const. 84. Circumspecta.*

Cum plures missæ dicuntur, ablutio sumenda est in vltima. *Concil Londinense 1. c. 2. Concil. Oxonien. 1. c. 1.*

Qua hora diei dicenda est missa.

Missa in nocte Natiuitatis celebranda est in ipsa nocte. *De consecr. dist. 1. cap. Nocte ex Telesphoro in epist. decr.*

Alijs temporibus non potest celebrari, nisi dies illucescat. *Concil. Senon. in decretis morum c. 15.*

Missæ priuatæ celebrari possunt prima hora diei. *De consecr. dist. 1. cap. Necesse est.*

In Ecclesijs, in quibus plures sunt missæ, vna celebretur diluculo, aliæ postea successiuè, & vna tandem tardius. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. Quæ pertinent ad celebrat. missæ.*

Nec ante auroram, nec post meridiem, missæ celebrandæ, nisi in casibus à iure permissis. *Concil. Mediol ibid.*

Missa solemnis non est celebranda ante horam tertiam diei. *De consecratione dist. 1. cap. Nocte sancta. ex Telesphoro ep. decr. Concil. Aurelian. 3. c. 14.*

Missa dici non potest post horam nonam. *Innocentius IV. constit. 14. Sub Catholicæ.*

In terris infidelium dici potest vna hora ante auroram, & vna post meridiem, seu nonam. *Paulus V. const. 40. Ex omnibus. §. 6.*

Missa non potest celebrari tempore vespertino. & reuocantur omnia priuilegia. *Pius V. const. 4. Sanctissimus.*

Missa non est celebranda, dum fit concio. *Concil. Mogunt. 4. c. 57.* Vide, *Concio.* Vide, *Prædicatio.*

Missa non anticipanda, nec postponenda eo quod expectatur aliquis licet magnus, sed hora commoda populo dicenda, neque ob idem omittenda est concio. Si quis minis, &c. ad hoc cogit: si clericus, beneficio priuetur, & si non habet, per quinque annos non possit habere. si laicus, excommunicetur, &c. *Concil. Mediol. 1. vbi supra.*

Missa in quibus locis celebranda, & in quibus non.

Missa dici non potest, nisi in Ecclesijs & locis consecratis ab Episcopo. *Clemens I. epist. 3. Felix. IV. ep. 1. Concil. Paris. 6. lib. 1. c. 47.* In itinere vero, vel necessitate dici potest in alijs locis. *ibid. & Leo IV. de cura pastor. li. De consecr. dist. 1. cap. 1. & 2. cap. Missarum. cap. Hi ergo. c. Nullus. Concil. Moguntinum 3. c. 9. Concil. Metense 1. c. 5. Concil Londin. 2. cap. 1. Concil. Turon. 4. c. 6. Concil. Trid. session. 22. in decr. de obseruandis, & euitandis in celebrat. missæ. Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. Quæ pertinent ad celebrat. missæ.*

Missæ in cœmeterijs pro defunctis dici possunt. *Lib. 6. const. Apostolic. c. vlt.*

Missa non dicenda in Ecclesia polluta. sed si quis dicit in ea, non fit irregularis. *De sent. excommun. in 6. cap. Is qui.*

Missa dici non potest in loco, in quo sepultus est paganus. *De consecr. dist. 1. cap. Ecclesiam, in qua.*

Poterit dici, si eripiantur cadauera infidelium, & consecretur. *ibid. cap. Ecclesiam in qua id.*

Missa non dicenda in loco interdicto: dicens fit irregularis. & aliæ pœnæ, siue sit sæcularis, siue regularis. *De clerico ex communi. & c. cap. Quæsiuistis. De sent. excommun. in 6. cap. Is qui § Is vero.*

Missa dici non potest in domibus; & qui ibi eam dicit, priuatur suo gradu. *Concil Paris. 6. lib. 1. c. 47. Leo IV. de cura pastorali.* Sed de licentia Episcopi dici potest. *ibid. Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio c. 84. Concil. Cabilon. 3. c. 49. De consecrat. dist. 1. cap. Vnicuique. Concil. Senonen. in decre. morum c. 14.* Sub pœna suspensionis à diuinis. *Concil. Trident. sess. 22. in decr. de obseruandis, & vitandis in celebrat. missæ.*

Missæ in oratorijs quando dici possunt. Vide, *Oratoria. De consecr. dist. 1. cap. Vnicuique.*

Missæ non dicendæ in cappellis domorum sæcularium, nisi cum licentia Episcopi; & hæc ad solum semestre duret; & poterit confirmari ad aliud, & sic deinceps, si placet. *Concil. Mediolan.1. part.2. tit. Quæ pertinent ad celebrat. missæ.*

Cappellani requisiti ab ijs Dominis sint nominati, alias Episcopus non concedat, *ibid.*

In terris infidelium dici potest etiam in loco profano commodo. *Paulus V. constit.40. Ex omnibus. §.6.*

Missa dici non potest, nisi super altare. *De consecr. dist.1. cap. Sicut non alij.* Vide, *Altare.*

In partibus verò infidelium dici potest super altari portatili. *Paulus V. const.40. Ex omnibus. §.6.*

Missa dici potest in Ecclesijs dirutis ab inimicis, si adsint tabulæ consecratæ. *De consecrat. dist.1. cap. Concedimus.*

Missa in necessitate diei potest sub dio, dummodo adsit tabula consecrata, & paramenta. *De consecrat. dist.1. cap Concedimus, Concil. Moguntin.3. c.9.* vel in tentorijs, *ibid.*

Missa non est dicenda in eo altari, in quo ea die Episcopus eam dixit. *De consecrat. dist.2. cap. In altari. Concil. Antisiodoren. c.10.*

Missæ duæ in eodem altari in eadem die diei, olim, non poterant. *Concil. Antisiodoren. c.10.*

Vide, *Cappella priuata.* Vide, *Oratorium.* Vide, *Prælati.* Vide, *Ecclesia polluta.*

Missa à Christianis audienda in festis.

Missa in qualibet Dominica, vel festo audienda est à populis. *Post ep. 3. Fabiani. De consecrat. dist.1. cap. Missas. Concil. Matiscoen. 2. c.4. Concil. Agathense c. 47. Concil. Coiacense c. 6. Concil. Colon. 2. part 7. c. 24. Concil. Mediol.1. part.2. tit. quæ pertinent ad celebr. missæ.*

Missa in festis audienda est, etiam à rusticis, *Leo IV. homil. de cura Pastorali. Concil. Mediol.1. vbi supra.* Et de hoc monendi sunt Patres familias. *ibid.*

Etiam à mulieribus viduis audienda in festis, neque permittatur, vt viduæ vltra vnum mensem à morte viri, non audiant missam in festis. alias, pœnis, & censuris ad id compellantur. *Concil. Mediol. 1. vbi supra.* Vide, *Vidua.*

Missa qua compositione audienda à populis.

Missa vsque ad finem audienda est, & benedictio sacerdotis expectanda. *Concil. Aurelian.1. can. 28. De consecrat. dist.1. cap. Omnes. cap. Missas die Dominico. cap. Cum ad celebrandas. Concil. Colon. 2. part. 7. c.26. Concil. Colon. 3. tit. Censura c.18.*

Exeunte sacerdote è Sacrario, & accedente ad altare, omnes tenentur assurgere. *Concil. Treuerense c.9.*

Missa non audienda cum armis. *Concil. Aurelian. 3. c. 28.* Transgressores puniendi sunt à iudice Ecclesiastico. *ibid.*

Cum fit confessio, & alia grauiora missæ dicuntur, omnes genuflexi maneant, nec accedant prope altare. *Concil. Mediolan.1. par.2. tit. Quæ pertinent ad celebrationem missæ.*

Cum missa celebratur, omnes stent modesti, & sine confabulatione, vel tumultu. *Concil. Turon.4. c.38. Concil. Lateranen.4. c.17.*

Non discedant à missa, nisi post vltimum Euangelium S. Ioannis. *Concil. Mediol. vbi supra.*

Missæ attendere debent auscultantes, & voto agere in ea, quod sacerdos agit ministerio. *Concil. Mogunt.4. c.58. & 59.*

Missa audienda aperto capite, & vultu ad altare conuerso. non est sedendum à principio Canonis, sed corpore humi demisso meditanda Christi passio. *Concil. Mogunt.4. c 59. Concil. Mediolan. 1. part.2. tit. Quæ pertinent ad celebrat. missæ.*

Missa audienda cum vestitu decenti, quo quis vtitur in publico. *Concil. Mediolanen.1. ibid.*

Missa in quo loco audienda à populis.

Missas, olim, audire non licebat in aliena Parochia, in festis. *9. qu.2. cap. In Dominicis, & cap. Nullus Presbyter.*

Missa à Parochianis audienda in sua Parochia in festis, excepto si sint in itinere. *Concil. Nannetense 1. c.1. & 2. Concil. Trident. sess.22. in decr. de obseruandis, & vitandis in celebr. missa.*

Missam audientes in Ecclesijs fratrum, seu Regularium, satisfaciunt præcepto Ecclesiæ. *Leo X. const.25. Intelleximus.* Vide, *Regulares.*

Missa in certis diebus sollemnibus in Ciuitatibus audienda est, non in villis, aut campis. *De consecratione dist. 1. cap. Si quis etiam.*

Missam audientes in cappellis domorum Prælatorum, Episcoporum, vel Assistentium Papæ, &c. qui cappellam habere possunt, si non sunt familiares necessarij eorum, non satisfaciunt præcepto. *Gregorius XV. const. 32. Circumspecta. §.8.* Vide, *Assistentes Cappellæ Papalis.* Vide, *Oratorium.* Vide, *Cappella.* Vide, *Missa in quibus locis celebranda.*

Missæ pro quibus possunt dici, & pro quibus non.

Missæ dici non possunt pro hæreticis defunctis. *Gregorius III. ep. 1. Concil. Later. 3. can. 27.*

Missæ dici non possunt pro Catechumenis. *Concil. Bracbar. c. 35.*

Missæ dici non possunt pro occidentibus se ipsos. *Nicolaus I. ad consulta Bulgaror. c. 98. 23. qu. 5. cap. Placuit.*

Missæ dici non possunt pro excommunicatis mortuis. *Leo IV. homilia de cura Pastorali. 11. qu. 3. cap. Si quis Episcopus, aut Abbas.* Episcopo autem id præcipienti non est obediendum. *ibid.*

Missa dici potest pro excommunicato, qui veniens ad sacerdotem pro absolutione moritur in via. *26. qu. 6. cap. Si aliquis.*

Missæ dici possunt pro suspensis in patibulis, si Sacramentum Pœnitentiæ habuerunt. *Concil. Vormatien. 1. c. 80.*

Missæ quorumdam sacerdotum non audiendæ.

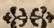
Missa presbyteri concubinarij non audienda. *Concil. Roman. sub Alexandro II. Concil. Roman. sub Nicolao II. can. 3. Dist. 32. cap. Nullus, & cap. Præter.*

Non audienda publicè, & notoriè criminosi. *Concil. Trid. sess. 22. in decr. de observandis, & vitandis in celebrat. missæ.*

Missa presbyteri fornicarij tolerati, si delictum non est euidens, licitè potest audiri. *Concil. Later. 3. in append. part. 50. c. 38. De cohabitat. cleric. &c. cap. Vestra duxit.*

Missa presbyteri illiterati non audienda. *Post ep. 3. Fabiani Papæ.*

Vide, *Clerici fornicarij.*

Missa cum ministro dicenda; cum quo, & obligationes eius.

Missa dici non potest sine ministro. *Leo IV. homil. de cura Pastorali. Concil. Paris. 6. lib. 1. c. 48. & lib. 2. c. 11. Concil. Mogunt. 4. c. 54. Concil. Treuer. c. 9. Concil. Colon. 2. par. 2. c. 18. Concil. Mediol. 1. part. 2. tit. Quæ pertinent ad celebr. missæ.*

Minister inseruiens missæ debet esse indutus superpelliceo. *Concil. Mediol. 1. ibid.*

Minister in missa Patris esse non potest filius illegitimus. *Concil. Treuer. c. 9.*

Minister missæ non potest esse fœmina. *Leo IV. homilia de cura Pastorali. Innocent. IV. const. 14. Sub catholica.* Vide, *Mulier.* Vide, *Altare.*

Ministri in missa sollemni debent esse ieiuni. *Concil. Treuer. c. 9.*

Missæ inseruire non possunt Epileptici; nec Arreptitij. Vide, *Altari inseruientes.*

Missam incipiente sacerdote, minister ad aliud non attendat, nisi ad suum munus, & ad orandum cum eo. *Concil. Treueren. c. 9.*

Minister non potest assistere missæ velato capite. *Concil. Roman. sub Zacharia c. 13.* sub pœna excommunicationis. *De consecr. dist. 1. cap. Nullus Episcopus. Concil. Treuerense c. 9.*

Missæ pro defunctis etiam dicendæ.

Missæ pro defunctis dicendæ sunt, etiam in cæmeterijs. *Lib. 6. const. Apost. c. vlt.*

Missa dicenda pro mortuis ad remissionem peccatorum (id est pœnarum.) *Ioan. VIII. ep. 204. Concil. Senon. c. 12. & 17. Concil. Florent. sess. vlt. in literis vnionis Armenorum. Concil. Saleguns adiense c. 10. Concil. Treueren. c. 9. Concil. Colon. 2. par. 7. c. 27.* Vide, *Sacrificium.* Vide, *Defuncti.*

Missæ defunctorum relictæ pro legatis, omnino celebrentur. *Concil. Trident. sess. 25. de reformat. c. 4.* Vide, *Missarum obligationes.* Vide, *Legata.*

In omni missa facienda est commemoratio pro defunctis. *Concil. Cabilonen. 3. c. 39.* Vide, *Defuncti.*

In missis generaliter, & specialiter orandum est pro defunctis. *De consecrat. dist. 1. cap. Visum.*

Missæ defunctorum celebrari non possunt in die Dominica. *Concil. Colon. 2. part. 7. c. 28.*

Vide, *Sacrificium.*

Multa obseruanda in celebratione missæ sollemnis; vel aliarum.

Dum missa sollemnis celebratur, nec Presbyter, nec Diaconus exeant de altario. *Concil. Narbonen. c.12.*

Dum missa sollemnis celebratur, nullus clericus se exuat alba, alias stipendio priuetur. *Concil. Narbon. c.12.*

Missa sollemnis hora 3. dicatur. *Concil. Aurelian.3 c.14.*

Cantanda cum Diacono, & Subdiacono. *Concil. Mediol.1. par.2. tit. De missa sollemni.*

Dum missa sollemnis celebratur, laici non ingrediantur Presbyterium. *De consecr. dist.2. cap. Sacerdotum.*

Dum sollemnis missa celebratur, aliæ non dicendæ. *Concil. Rauen.4. sub Ioan.XXII. c. 12. Concil. Treuer. c.9. Concil. Senon. c.15.*

Missa in sollemnibus festis cantanda est per Episcopum, nisi hic sit impeditus. *Concil. Mediol.1. par.2. tit. De missa sollemni.*

In alijs diebus festis per dignitates, Canonicos, vel hebdomadarium iuxta locorum consuetudinem cantetur, vel per Mansionarios aliosque sacerdotes. *ibid.*

Missam cantante Episcopo, (vel Canonico iuxta consuetudinem) præter diaconum, & subdiaconum assistere debet solitus Assistens pluuiali indutus. *ibid.*

Missam sollemnem celebraturus, si desit absq; licentia Præsidentis Chori, vel absque legitimo impedimento, tenetur soluere pœnam pecuniariam Sacristiæ. impeditus autem tenetur hoc significare Sacristæ, vt alium possit vocare pro illo. *Concil. Mediol. ibid.*

Missæ non potest diaconus, vel minister assistere velato capite, sub pœna excommunicationis. *Concil. Rom. sub Zacharia c.13.*

Missa (olim) dici non poterat, nisi saltem duo essent præsentes. *Post ep.2. Sotheris. De consecr. dist.1. cap. Nos quoque.*

In missa dicitur *sursum corda*, vt nil aliud, nisi Dominum cogitemus. *De consecrat. dist.1. cap. Quando.*

In missa post eleuationem Eucharistiæ, nihil est canendum, sed silendum vsque ad Agnus Dei; imo & organa tunc silere debent. *Concil. Treueren. c.9. Concil. Colon.2. par. 2. c.14.*

In missa denuncianda sunt festa, & ieiunia. *De consecrat. dist. 3. cap. Pronunciandum.*

In missa (olim) semper aliquid erat offerendum à fidelibus. *De consecrat. dist.1. cap. Omnis christianus. Concil. Roman.5. sub Gregor.VII. c.vlt.*

Missa publicè dicenda est, etiam ab Episcopis; non in cappellis, nisi in graui necessitate. *Concil. Sabin.1. c.7.* Vide, *Prælatis prohibita.* Vide, *Oratorium*, Vide, *Missa in quibus locis dicenda.*

Missæ quæ dici debent ex fundatione in cappellis, die Dominico non dicantur, nisi post Parochialem. *Concil. Senonen. c.15. Concil. Colon.2. par.7. c.24.*

Missæ pro defunctis celebrari non possunt in die Dominica, *Concil. Colon. 2. part. 7. c.28.*

Missa de B. Virgine celebranda est in Sabbatho, nisi aliæ impediant festiuitates. *Concil. Mediol.1. par.2. tit. Quæ pertinent ad celebrationem missæ*, Et fit commemoratio de B. V.

Exeunte sacerdote, & eunte ad altare, omnes debent assurgere. *Concil. Treuerensi c.9.*

Missa de feria omitti non potest propter aliam specialem. *De celebrat. missæ cap. Quidam.*

Missæ duæ celebrandæ in die à Collegiatis, vna de die, alia pro defunctis. *ibid. cap. Cum creatura.*

In missa B. Mariæ non sollemni, nec hymnus Angelicus, nec symbolum recitatur. *Extra, de celebrat. missar. cap. Consilium*, in alia sollemni dicitur, *ibid.*

Vide, *Sacrificij ritus.*

Missa quoties de necessitate, dicenda in hebdomada.

Missa dicenda in qualibet die Dominica, & audienda à Populo. *Post ep.3. Fabiani.*

De necessitate dicenda omni Dominica in Parochijs. *Concil. Emeritense c.19.*

Missæ abusus fugiendi, & pœnæ.

Missa defunctorum, seu de Requie celebrari non potest pro viuis, ad procurandum mortem istorum. qui eam dicit, gradu priuetur, & qui incitauit ad hoc, exilio, vel ergastulo perpetuo deputetur. & communione priuetur vterque vsque ad exitum. *Concil. Tolet. 17. c.5. 26. qu.5. cap. Quicumque.*

Per missam (olim) se purgabat sacerdos, vel Episcopus de aliquo crimine accusatus, (nunc autem est prohibitum.) *2. quæst.5. cap. vlt.*

Per missam etiam se purgabant monachi, quando in monasterio fiebat aliquod furtum.

Su-

Superior enim missam dicebat, & omnes in ea communicabant. *Concil. Vormat.* 1. c.15. 2. *quæst.* 5. *cap. Sæpè contingit*. Sed nunc est prohibitum.

Pro missæ pretio non fiat pactum. *Concil. Londinense* 1. c.4. Accipiatur quod sponte datur. *Concil. Tolet.* 18. c.7. *Concil. Trid. sess.* 22. *in decr. de obseruandis in celebrat. missæ*.

Missæ non dandæ in pœnitentiam à confessore. *Concil. Londin.* 1. c.4.

Pro prima missa sacerdotis nouelli non fiant conuiuia, commessationes, &c. nisi inter paucos amicos, sobrie, & sine luxu. *Concil. Mogunt.* 4. c.60.

Alij ritus, preces, candelarum numerus, &c. ab Ecclesia Romana non recepta apponi non possunt in celebratione missæ. *Concil. Trident. sess.* 22. *in decr. de obseruandis, & euitandis in celebratione missæ*.

Missæ fructus, & effectus.

Missa prodest pro viuis, & defunctis, qui sunt in Purgatorio. *Concil. Senon.* c.17. *Concil. Florent. sess. vlt. in literis vnionis Armenorum*. *Concil. Tridentin. sess.* 25. *in decr. de Purgatorio*.

Missa prodest pro satisfactionibus, & alijs necessitatibus. *Concil. Senon.* c 17.

Missa offertur pro viuis, & defunctis, pro pœnis, pro peccatis, pro satisfactionibus, & alijs necessitatibus. *Concil. Trid. sess.* 22, *cap.* 2. *& can.* 3.

Vide, *Defuncti*. Vide, *Purgatorium*. Vide, *Sacrificium*.

Missa priuata.

Missa priuata, in qua solus sacerdos communicat, est approbata, & licita. *Concil. Trid. sess.* 22 *cap.* 6.

Hæc missa adhuc dicitur communis, quia offertur pro omnibus fidelibus. *ibid.*

Missæ priuatæ non dicendæ in publico, ne impediatur missa publica. *De consecr. dist.* 1. *cap. Et hoc*.

Missale.

Missale Romanum iuxta formam Concilij Tridentini institutum est, & iuxta illud celebrandæ sunt missæ. *Pius V. constit.* 106. *Quo primum*. Idem confirmat *Clem. VIII. const.* 108. *Cum sanctissimum*.

Missæ, qui possunt esse præsentes, etiam in partibus infidelium.

Missæ Catechumenorum (id est, vsque ad Canonem) possunt esse præsentes omnes, etiam Iudæi, infideles, & hæretici. *De consecrat. dist.* 1. *cap. Episcopus nullum*.

Missa in partibus infidelium, si non adsit periculum irrisionis, celebrari potest in altari portatili, etiam præsentibus Turcis, vel alijs paganis, &c. ab Ecclesia separatis, & in loco prophano, si sit commodus. *Paulus V. const.* 40. *Ex omnibus*. §.6.

Missarum onera, reductiones, satisfactiones, & eleemosynæ, &c.

Missæ vna celebrari non potest pro pluribus stipendijs, seu eleemosynis: sed tot sunt dicendæ, quot sunt eleemosynæ (iuxta loci consuetudinem.) *Vrbanus VIII. constitut.* 43. *Cum sæpè*. §.2.

Priuilegia verò concessa aliquibus, vt per tot collectas, seu orationes satisfieri possit pro alijs, qui dant eleemosynam, reuocantur. *Vrbanus VIII. ibid.* §.3.

Missam recipiens pro eleemosyna, non potest eam alteri dicendam committere retenta sibi parte eleemosynæ. *Vrbanus VIII. ibid.* §.4.

Missam vnam dicturus pro multis simul, non potest exigere eleemosynam maiorem, quàm si diceret pro vno. *De consecrat. dist.* 5. *cap. Non mediocriter*.

Missarum reductio non potest à Generalibus Religionum, vel ab Episcopis fieri; sed recurrendum est ad Sedem Apostolicam. *Vrbanus VIII. const.* 43. *Cum sæpè*. §. 1.

Missarum onera perpetua, dum relinquuntur; sic faciendum. Pecuniæ, & mobilia pro ijs missis relicta deponantur penes personam idoneam, vel penes Ædem sacram, donec inueniatur occasio inuestiendi illa. *ibid.*

Si autem bona illa alienari contingat, pretium illorum in alia bona stabilia, & fructifera inuestienda sunt. *ibid.* §.6.

Missæ perpetuæ de nouo acceptari non possunt à clericis sæcularibus sine licentia Episcopi. à Regularibus verò, sine licentia Generalis, vel Prouincialis in scriptis, & gratis danda. Alias, acceptantes, Regulares priuationem omnium officiorum, & actiuæ, ac passiuæ vocis incurrunt perpetuam: sæculares vero clerici ab ingressu Ecclesiæ sunt interdicti. *Vrbanus VIII. ibid.* §.7.

Missarum quotidianarum eleemosynæ manuales accipi non possunt, nisi prius satisfactum sit pro præteritis: & auferendæ sunt capsulæ pro hoc institutæ. *ibid.* §.8. Si autem intra tempus modicum possit omnibus satisfieri, accipi possunt. Vide infra *in resp. ad* 11.

Missarum perpetuarum onera acceptari non permittant Episcopi, Generales, ac Prouinciales, nisi in Ecclesijs tot sint sacerdotes, quot sufficiunt ad satisfaciendum pro nouis, & antiquis oneribus: ideoque pro hoc facta est præscriptio Religiosorum pro quolibet Conuentu. *Vrbanus VIII. constit.*43. *Cum sæpè*. §.9. 10. & 11. & alterari non potest talis fratrum numerus. *ibid.*

Missæ nullatenus accipiendæ supra onera. *Concil. Trident. sess.*25. *de refor. c.*4.

Si legatum sit tenue, non potest ab Episcopis, vel Generalibus, aut Prouincialibus fieri missarum reductio, sed ad Papam est recurrendum. *Vrbanus VIII. const.*43. *in declarat. ad primum dubium*.

Missarum numerus celebrari debet iuxta præscriptionem offerentis. Si verò non præscripsit, iuxta præscriptionem Ordinarij. *ibid. ad* 2.

Missæ celebrandæ pro eleemosyna, iuxta taxam loci factam ab Episcopo. *ibid. in responſ. ad* 3.

Missa vna non sufficit ad satisfaciendum pro obligatione legati, & eleemosynæ, *ibid. in resp. ad* 4.

Si testator relinquit legatum, vt pro eo celebrentur missæ, absque taxatione numeri, tunc non ab hæredibus, sed ab Episcopo præscribendus est numerus. *ibid. in responſ. ad* 5.

Missæ plures non possunt satisfieri per tot collectas, nec etiam in futurum. *ibid. in resp. ad* 6.

Missam celebraturi, seu loca pia, non possunt de eleemosyna missæ aliquid retinere pro expensis in celebranda missa, quam debent, nisi loca illa alios redditus non habeant. *ibid. in resp. ad* 7.

Missam celebraturus si sit beneficiatus, potest per se celebrare, vel per alium dando ei congruam eleemosynam, iuxta loci consuetudinem; nisi in fundatione beneficij, aliter sit cautum. *ibid. in resp. ad* 8.

Missæ eleemosynam habens, si per alium celebrat tenetur ei dare totam eleemosynam, & non potest retinere sibi partem. *ibid. in resp. ad* 10.

Missæ manuales, & earum eleemosynæ accipi possunt, etsi alia onera quis habeat, dummodo intra modicum tempus possit omnibus satisfacere. *ibid. in resp. ad* 11.

Si dans eleemosynas consentiat: secus si non consentit. *ibid. in resp. ad* 12.

Missas perpetuas acceptans sine licentia Episcopi, si clericus sæcularis, vel sine licentia Generalis, aut Prouincialis, si regularis; incurrit pœnas taxatas in Bulla *Vrbani VIII. const.*43. *Cum sæpè*. Non autem si acceptet alias manuales eleemosynas. *ibid. in resp. ad* 13.

Missarum recipiendarum capsulas non auferens (si satisfieri non possit) etiam pro die mortuorum, incurrit pœnas præfatæ Bullæ *Cum sæpè*. *in resp. ad* 14.

Missæ manuales accipi non possunt (si breui nō possit satisfieri) nec etiam prætextu concursus, & magnæ deuotionis Ecclesiæ, nec hæc minuantur. *ibid: in resp. ad* 15.

Missarum capiendarum, vel non capiendarum obligatio, supra onera, comprehendit non solum capitula, monasteria, collegia, loca pia, &c. sed etiam priuatos sacerdotes. *Vrbanus VIII. const.*43. *Cum sæpè*, *in declarat. ad* 16.

Mysterium.

Mysteria diuina in hac vita ænigmaticè videntur. *Concil. Ephesin. in ep. Cyrilli ad Nestorium*.

Mitra.

Mitris vti possunt Abbates exempti. *De priuilegijs in* 6. *cap. Vt Apostolicæ*.

Dum Abbates conueniunt ad Concilia, vti possunt mitris aurificatis, non tamen aureis, vel habentibus laminas aureas, vel argenteas, vel gemmas. *ibid.*

Non exempti vero vti possunt mitris simplicibus, & planis, dum sunt in Concilijs. *ibid.*

Abbates, tam exempti, quam non exempti, in alijs locis extra Concilia, vti possunt mitris sibi concessis per Sedem Apostolicam. *ibid.*

Vide, *Abbas*.

Moderatio. *Moderari*.

Moderatio importat diminutionem. *De sententia excom. cap. Transmissæ*.

Moderandæ sunt aliquando constitutiones, & decreta: & quando. *Dist.*14. *cap. Sicut quædam*.

Moguntia.

Moguntia Ciuitas sublimatur in Metropolim. *Zacharias ep.*13.

Moleſtantes.

Moleſtantes clericos, monachos, oratores, peregrinos, &c. excommunicantur. 24. *qu.3. cap. Paternarum. & cap. Illi qui peregrinos.* Vide, *Excommunicationes Bullæ Cœnæ*,

Moleſtantes famulos Eccleſiarum, Monachorum, &c. excommunicantur. *ibid. cap. Paternarum.*

Vide, *Eccleſiarum, &c. Immunitas.*

Molineus.

Molinei (Caroli) opera prohibentur, *Clemens VIII. conſt. 89. Apoſtolicæ.*

Libri tamen Iuris Canonici Auctorum, qui habent poſtillas Caroli Molinei, non prohibentur. *ibid.*

Monachorum ſtatus, & vita.

Monaſticus ordo ab Apoſtolis eſt inſtitutus, & fundatus. *Concil. Meldenſe c.9.*

Monachus poteſt quis fieri, vel ex proprio, vel ex parentis voto. 20. *qu.1. cap. Quicumque.* Sed factus ex voto parentis, quando poteſt extrahi è monaſterio. 20. *qu. 2. cap. Si in qualibet.*

Vt obligetur manere, ex propria voluntate debet fieri. 20. *quæſt.1. cap. Sicut qui, & cap. Illud autem.*

Monachi debent viuere ſeparati ab alijs hominibus. 16. *quæſt. 1. cap. Placuit communi.*

Monachari poteſt clericus ſine Epiſcopi licentia, & eo inuito, 19. *qu.1. cap. vnico. & qu 2. cap. Duæ.*

Monachari, olim, nullus poterat ante ætatem 18. annorum. 20. *qu.1. cap. Quia autem.* Sed poſtea reuocatum fuit. Vide, *Nouitius.* Vide, *Regulares. De Regularibus cap. Quæ in inſulis.*

Nullus debet fieri Monachus cum ſpe, vt fiat Abbas. *Concil. Rom. ſub Alexandro II.*

Monaſticam vitam eligens, per biennium eſt probandus. 16. *qu.3. cap. Monaſteria.* Per vnum annum, olim, ſtabat cum laico habitu. *Gregor. I. lib.4. ep.44.*

Non monachus non poteſt eligi in Prælatum monachorum. *De elect. cap. Cum ad noſtrum.*

Non profeſſus non poteſt in Abbatem poſtulari. *ibid. cap. Cum Monaſterium.* Vide, *Regulares.* Vide, *Monachos in particulari, infra.*

Monachorum obligationes.

Monachi omnes Monaſterij Abbati ſunt ſubiecti. *Concil. Aurelian. 1. c.21. 16. qu 2. cap. Abbates*,

Olim tenebantur facere opus manuale. *De conſecr. diſt. 5 cap. Numquam.*

Cum ad monaſterium vadunt, tenentur omnia ſua bona illi conſignare. 19. *qu.3. cap. Perlatum eſt. & cap. Si qua mulier.*

Cum monachus fit Epiſcopus, tenetur relinquere monaſterio omnia, quæ acquiſiuit. Sed paternam hæreditatem reaſſumit. 18. *qu.1. cap. Statutum eſt.* Vide, *Regulares facti Epiſcopi.*

Monachus factus ex dolo Abbatis, vel Epiſcopi, tenetur perſeuerare. Sed illi ſunt puniendi. & bona monachi pertinent ad hæredes. 16. *qu.7. cap. Conſtituit. &* 20. *qu.2. cap. Conſtituit*,

Monachi officium eſt non docere, ſed lugere. 16. *qu.1. cap. Monachus non docentis.*

Monachi tenentur ſeruare iuramentum, *De iure iurando, cap. Ex reſcripto.*

Tenentur ſoluere decimas de prædijs nouiter habitis. *De decimis cap. Commiſſum.* Vide, *Regulares.* Vide, *Monachos in particulari, infra.*

Monachi circa Epiſcopos.

Monachi, olim, Epiſcopis erant ſubiecti. 16. *qu.1. cap. Qui verè. & qu.2. cap. Statuendum.*

Sed poſtea ab eorum iuriſdictione fuerunt exempti. 18. *qu. 2. cap. Quam ſit neceſſarium.*

Non poſſunt ab Epiſcopis vexari per interdicta, neque eorum Eccleſiæ. *Gregor. I. lib.1. ep.12.*

Sine Epiſcopi licentia non poſſunt ſoluere, & ligare, id eſt abſoluere, & pœnitentias imponere. 16. *qu.1. cap. Peruenit. & cap. Interdicimus.* Vide, *Regulares circa confeſſiones.*

Vide, *Regulares circa Epiſcopos.*

Monachi circa Superiores.

Monachi ſine licentia Abbatis, non poſſunt ordinari in aliquo ordine. *Concil. Agath. c.27. Gregorius I. lib.7. epiſt.18. Diſt.58. cap. Nullus. & cap. Si quis de alterius.* 16. *qu 1. cap. Monachi, & cap. Si quis. qu.2. cap. Viſis literis.* 20. *quæſt.4. cap. Monachum.*

Non poſſunt ſine ſuperioris licentia exercere officia Eccleſiaſtica. 16. *qu.1. cap. Monachi à Monaſterio.*

Monachi omnes Abbati sunt subiecti. *Concil. Aurelian.* 1. *c.* 21. 16. *qu.* 2. *cap. Abbates*.

Sine licentia Abbatis nullum officium Ecclesiasticum possunt exercere extra monasterium. *Concil. Tarracon. c.* 11.

Non possunt sine Abbatis licentia cellas nouas construere. 18. *qu.* 2. *cap. Nullus, & cap. Cellas*.

Si monachus fit Abbas alicuius monasterij, non habet vocem electiuam in electione Abbatis prioris monasterij, neque potest eam sibi reseruare. *De electione cap. Constitutis*.

Monachus non professus nequit eligi in Abbatem. *ibid. cap. Cum magistrum. De electione in 6. cap. Nullus*.

Vide, *Regularibus probibita*. Vide, *Monachos in particulari infra*.

Monachi à quibus tenentur abstinere.

Monachus sine licentia Abbatis non potest ire ad aliud monasterium. *Concil. Agathen. c.* 27. & 38. 20. *qu.* 4. *cap. Monachus*.

Non possunt vagari: vagantes per Episcopum retrahendi sunt. 16. *qu.* 1. *cap. Quidam. Greg. I. lib.* 2. *ep.* 40. *lib.* 12 *ep.* 20.

Non possunt frequentare conuersationes saeculares. 16. *qu.* 1. *cap. Si cupis*.

Non possunt ad aliud monasterium temere transire. *De regularibus cap. Ioannes*.

Cogendi sunt redire ad primum. *ibid. c. Non est vobis*.

Non potest habere cellas separatas ab alijs, nisi necessitas vrgeat, & sint viri probati. *Concil. Agathen. c.* 28. *Concil. Aurelian.* 1. *c.* 24. 18. *qu.* 2. *cap. Nullus*.

Monachi non possunt habere aliquid de proprio, alias ab Abbate eis auferatur, & monasterio incorporetur. *Concil. Aurelian.* 1. *c.* 21. *Greg. I. lib.* 1. *ep.* 40. *lib.* 10. *ep.* 42. *De regularibus cap Ioannes*. Morientes cum proprietate sepeliuntur in sterquilinio. *De statu monachorum. c. Cum ad monasterium*.

Non possunt facere negotia saecularia. *De negotijs saecularibus cap.* 1.

Non possunt forense negotium facere sine Abbatis licentia. *Concil. Tarracon. c.* 11.

Non possunt manere dispersi, sed in monasterio debent vniri. *Greg. I. lib.* 1. *ep.* 39.

Non possunt habitum dimittere, & dimittentes ad monasterium sunt retrahendi. *Greg. I. lib.* 1. *ep.* 53. 20. *qu.* 3. *cap. Propositum, & cap. Praeliuis*.

Monachi fugientes à monasterijs per daemones vexantur. *Greg I. lib.* 9. *ex regist. ep.* 38.

Monachi non possunt facere sibi commatres mulieres. *Greg. I. lib.* 3. *ep.* 40. 18. *qu.* 2. *cap. Peruenit ad nos*.

Non possunt introducere mulieres in monasterium. *Greg. I. lib.* 3. *ep.* 40. Vide, *Monasteria*.

Non possunt praedicare, nisi sint sacerdotes. 16. *qu.* 1. *cap. Adijcimus*.

Monacho iuranti de non stando in claustro, quae poena danda est. *De iureiurando. cap. Sicut ex literis*.

Monachi non possunt esse defensores, seù aduocati. 16. *qu.* 1. *cap. De praesentium*.

Neque possunt esse tutores. *ibid. cap. Generaliter*.

Non possunt ambire officia Ecclesiastica. 16. *qu.* 1. *cap. Vt autem*.

Non possunt accusare sacerdotes. 2. *qu.* 7. *cap. Placuit eorum, & c. Nullus monachus*.

Non possunt esse testes in causis. *ibid. c. Placuit eorum*.

Non possunt habitare cum monialibus. 18. *qu.* 1. *cap. Diffinimus. Concil. Nicaen.* 2. *c.* 20.

Monachus, & monacha numquam possunt simul habitare. *ibid. cap. In nullo loco*.

Monachi non possunt facere testamentum. 19. *qu.* 3. *cap. Quia ingredientibus*.

Non possunt redire ad militiam. 20. *quaest.* 3. *cap. Eos qui semel*.

Non possunt facere vota sine Abbatis licentia alias sunt nulla. 20. *qu.* 4. *cap. Monacho*.

Non possunt nubere, nubentes sunt excommunicati. 27. *qu.* 1. *cap. Virginem. Concil. Calcedon. c.* 15. (sed ab Episcopo possunt absolui. *ibid.*) *& c. Si qua virgo*.

Si pellici iungantur sunt, inhabiles perpetuò ad officia Ecclesiastica. *Concil. Aurelian.* 1. *c.* 23.

Monachus ducens vxorem, fit incapax sacrorum ordinum. 27. *qu* 1. *cap. Monacho*.

Retrudendus est in monasterio. *ibid. cap. Et quis*.

Non possunt comedere carnes nisi aegroti. *De consecrat. dist.* 5. *cap. Carnem. De statu monachorum. cap. Cum ad monasterium*. In infirmaria possunt. *ibid. c. Ex necessitate*.

Non possunt à laicis decimas accipere sine Episcopi licentia. 16. *qu.* 7. *cap. Decimas*.

Non possunt Ecclesias recipere, sine Episcopi licentia. *ibid.*

Monachatum deserens, fieri non potest clericus. 16. *qu.* 1. *cap. Legi epistolam*.

Monachi fornicantes, vel matrimonium contrahentes, perpetuò in ergastulis recludantur. *Siricius ep.* 16. 27. *qu.* 1. *cap. Impudicas*.

Monachus in monasterio non potest tenere orarium (id est stolam) *Concil. Aurelian.* 1. *c.* 22. 27. *qu.* 1. *cap. Monacho orarium*.

Vide, *Regularibus prohibita*. Vide, *Monachi in particulari. infra*.

Mona-

Monachorum priuilegia.

Monachi presbyteri possunt soluere, & ligare. *16.qu.1. cap.Sunt nonnulli. cap. Ex auctoritate, & c. Doctos.* Item possunt prædicare baptizare, &c. *ibid.*

Sed sine Episcopi licentia non possunt soluere, & ligare, &c. *16.qu.1.cap. Peruenit, & cap. Interdicimus.* Vide, *Regulares circa confessiones.*

Ex presbyterorum consilio possunt aliqua Ecclesiastica munera exercere. *16.qu.1. cap.Ecclesia habet.*

Monachi, vel monachæ non possunt repelli ab hæreditate. *19.qu.3. cap. Non liceat.*

Non tenentur manere in monasterio, nisi fecerint professionem. *17 qu.2.c.Consaldus.*

Monachi possunt missas celebrare, & mortuos sepelire. *16. qu. 1. cap. Agapitus.*

Possunt clericorum officia celebrare. *16.qu.2. cap. Ex auctoritate.*

Possunt frui beneficijs Ecclesiasticis. *16. qu.1. cap. Si monachus & c.Moderamini.*

Monachus factus ex clerico potest promoueri ad alios ordines. *16.qu.1. c. Si quem.*

Monachi non tenentur publicis ciuitatum ministerijs deseruire. *16.qu.1 cap.Nemo, & cap. Iuxta.*

Possunt fieri clerici, diaconi, presbyteri, & Episcopi. *Siricius ep.1.c.13. Gregor. I. lib.5. ep.27. Concil.Meldense c.3. 16.qu.1. cap.Sic viuere, & cap. Si clericatus.*

Monachi in ætate matura fiant clerici. *16. quæst.1. cap.Monachos. cap.Monachi. & cap.Cum pro vtilitate.*

Monachi cum fiunt clerici, non absoluuntur à monachatu. *Innocentius I. ep. 2. c. 10. 16.qu.1. cap. De monachis.*

Monachi quo ordine debent ad clericatum & ad alios gradus ascendere. *Gelas. ep.9.*

Monachis dispensari debent interstitia. *Gelasius. ibid.*

Monachi sine licentia Abbatis non possunt aliquem ordinem clericalem accipere. *Concil. Agathen.c. 27. Greg.I.lib.7. ep.18. dist. 58. cap. Nullus, & cap. Si quis de alterius. 16. qu.1. cap.Monachi, & c. Si quis. qu.2. cap. Visis literis. 20 quæst.4. cap. Monachum.*

Monachus potest accusare Abbatem. *De accusationibus, &c. cap. Ex parte tua.*

Monacho accusante Abbatem, expensę fiant à monasterio. *ibid. cap. Olim.*

Monachus etiam non professus eligi potest Episcopus. *De electione in 6. cap. Nullus.*

Monachi possunt in infirmaria comedere carnes *De statu monach.c.Ex necessitate.*

Vide, *Regulares.* Vide, *Monachi in particulari, infra.* Vide, *Monasteriorum priuilegia.*

Monachi Sancti Basilij.

Monasterium monachorum S. Basilij Messanæ in Sicilia sub protectione Papæ recipitur *ab Alexandro III. const. 6. Apostolicæ.* Anno 1175. obtinet priuilegium non soluendi decimas. *ibid. §. 8.*

Monachi S. Basilij dicti, in prouincia Siciliæ, Calabriæ, & Apuliæ reformantur à Papa. eorum constitutiones approbantur. forma gubernij, seù regiminis circa superiorum electiones, & reliqua, præscribitur. *Eugenius IV. const. 26. Inter cunctas.*

Præfati Monachi in Messanæ ciuitate Siciliæ eximuntur à iurisdictione Archiepiscopi, & ab omnibus collectis, taxis, solutionibus, &c. *Calistus III. const. 4. Vrget.* Et alia priuilegia atq; gratias obtinent. *ibid.*

Horum Religioni, seù Congregationi vnitum fuit Eremitorium dictum *del Tordon*, & alia similia. & forma gubernandi illa cum Religiosis in eis existentibus, decernitur. *Gregorius XIII. const. 46. Cogit. per §§ 24*

Monachi omnes S. Basilij ad vnam tantum Congregationem reducuntur sub vno Abbate, & forma gubernij ei præscribitur. *Gregorius XIII. const. 58. Benedictus.* Hoc iterum fiat *à Clemente VIII. constit. 14. Quæ ad recipiendos.* In qua sub vno Generali Abbate omnes constituuntur, & iurisdictio istius declaratur. Modus recipiendi nouitios præfinitur. *§. 5.*

Obtinent licentiam habendi in Hispania duo monasteria pro reformatis, & recipiendi in eis nouitios, & propriæ constitutiones pro his eduntur. *Clem. VIII. const. 103. Altissimi.*

Vide, *Basiliani.*

Monachi S. Benedicti, seù Benedictini.

Monachi S. Benedicti tenentur celebrare capitulum omni anno pro reformatione. *Concil. Rauenn. 2. sub Clem. V. c. 14.* sed *Salisburgense c. 13.* Statuit vt fiat de triennio in triennium.

Tenentur abstinere ab esu carnium, exceptis infirmis. *Concil. Londinen. 2. c. 20.*

Monachi Benedictini, seù nigri tenentur portare vestes nigri, seù bruni coloris desuper. non excedant modestiam in qualitate panni, neque in subtilitate. Vestis superior debet esse rotunda, non scissa, habens manichas latas & longas, vsque ad pugnum, non botonatas. Caputijs iuxta Abbatis dispositionem vti debent. *Clement. de statu Monachorum cap.1. §. Statui-*

tuimus. Calceamenta eorum modesta esse debent, non ornata cum zona, non vtantur cultellis, calcaribus, aut sellis superfluitate ornatis. *ibid.* Quali veste vti debent in monasterijs, in quibus est congregatio 12. monachorum. quando vti debent cappa, cuculla, & scapulari. *ibid.*

Cuculla est habitus monachalis longus, & latus sine manicis. Floccus vero est habitus monachalis longus, & amplus cum manicis. *Clem. ibid.*

Monachi præfati semel in mense tenentur ad confessionem peccatorum faciendam, & in prima Dominica mensis omnes Eucharistiam sumere, nisi ex causa legitima superiori nota abstinere aliquis debeat. Iunioribus declaranda est regula in lingua vulgarij, *ibid.*

Nouitijs dandus est fidelis instructor, qui eos de diuinis officijs, & regulari disciplina instruat. *ibid.* §. *Sanè*.

Monachi isti non possunt vacare venationibus, aucupijs, &c. nec canes habere ad hoc neque alios secum morantes, tales canes habere permittant, nisi saltus proprios, vel lacus habeant, & tunc canes domi non teneant. *ibid.* §. *Porro*.

Pœnitentiæ dandæ sunt transgressoribus, *ibid.* §. *Si quis autem*.

Ad principum curias non accedant, & pœnæ, § *Quia verò*. In prioratibus non habitent soli, sed saltem duo sint, *Ibid.* §. *Ad hæc*.

Habere non possunt prioratum conuentualem, nisi habeant ætatem 25. annorum.

Alij prioratus habentes curam animarum, per presbyteros seculares exercendam dari non possunt, nisi habenti saltem ætatē 20. annorum, & ordinari debeat intra annum alias nulla est collatio. *ibid.* §. *Cæterum*.

Priores tenentur residere in prioratu, excepta causa studiorum. *ibid.*

Prioratus, aliæque administrationes dari non possunt monachis, nisi expressè professis.

Monachi non possint ad ordines promoueri, nisi ex Abbatis licentia. § *Ad ampliationē*.

In monasterio adsit magister, qui monachos scientias doceat. *ibid.*

Circa vsum camisiarum, esum carnium, celebrationem capituli de triennio in triennium, seruare tenentur constitutionem *Innocentij IV.* super his editam. *Clement. De statu monachorum c.1. in fine*.

Monachi Benedictini reformantur quò ad omnia *à Benedicto XII. const.* 5. *Summi*, per 38. *capita* distinctè

Monachis Benedictinis confirmat omnia priuilegia *Paulus III. const.* 15. *Benignitas*, eosq; eximit à gabellis, datijs, decimis, taxis, &c.

Vide, *Monachos omnes S. Benedicti*, *in sequentibus titulis*.

Monachi S. Benedicti Cassinenses seu Congregationis S. Iustinæ,

Monachi isti nigri dicti Cassinenses, quia monasterium Metropolitanum habent in monte Casino in Regno Neapolis, reformantur, & vniuntur sub vna congregatione dicta sanctæ Iustinæ, & eorum vnio approbatur *ab Eugenio IV. const.* 5. *Et si*. In qua forma regiminis præscribitur. nec non electionis Superiorum, Abbatum, Visitatorum, &c. eorumque iurisdictio taxatur. *ibid.*

Priuilegia multa, & gratias obtinent *ab Eugenio IV. const.* 9. *Regularem*.

Cassinense monasterium vnitur congregationi S. Iustinæ, *Iulius II. const.* 1. *Super cathedram*. Quomodo debet gubernari. *ibid.*

Monachorum istorum conseruatores, quam iurisdictionem habent. *Eugenius IV. constit.* 10. *Militanti*.

Monachi isti possunt eligere in conseruatores eas omnes personas, quibus ex dispositione iuris à Papa possunt causæ committi, *Innocen. VIII. const.* 8. *Deuotionis*.

Monachi S. Iustinæ possunt legata accipere, *Eugenius IV. const.* 2. *Dispositioni*.

Monachi, & moniales S. Benedicti vti debent vestibus nigri coloris, non grisei. *Sixtus IV. const.* 9. *Et si cunctis*.

Iurisdictio diffinitorum, & visitatorum iterum declaratur, & reformatur. *Greg. XIII. const.* 16. *Nihil*.

Monachi isti non possunt appellare à Prælatis sui ordinis ad exteros iudices. *ibid.* Prohibetur etiam ambitus: & pœnæ. *ibid.*

Abbates eorum possunt vti pontificalibus, benedicere populo, & lapides altarium consecrare. *Pius IV. const.* 97. *Sedis*. Vide, *Abbas circa pontificalia*.

Abbates isti obtinuerunt, vt possent absoluere à multis reseruatis, etiam Papæ eos, qui in religionem ingrediuntur. *Pius V. constit.* 129. *Dum ad congregationem*.

Abbates isti in tribus anni solemnitatibus, vti possunt baldachino sine auro, & pompa: hos ministros habere possunt assistentes, vnum presbyterum, duos diaconos, (præter diaconum, & subdiaconum ordinarios) sex alios monachos sacris vestibus indutos. *Vrbanus VIII. const.* 101. *Exponi nobis*. Vide, *Abbas quo ad vsum baldachini*.

Non possunt tenere sedem Abbatialem fixam, vt Episcopi, sed solum quando celebrare debent, ea vtantur. Assistentes in hac functione sedere debent in scabellis. *ibid.*

Monachorum Cassinensium cogregatio diuisa fuit in septem prouincias, & cuilibet assignata propria, & nominata mena-

nasteria. *Paulus V. constit.* 23. *Cum sicut.* Assignatur numerus Diffinitorum, qualitates eorum, & forma eligendi. *ibid.* §.9. & 10. Quomodo eligendi Cellararij, Conseruatores, & alia pertinentia ad regimen, & reformationem dictæ Congregationis Sanctæ Iustinæ, *per* §§. 53.

Diffinitores non possunt esse perpetui, nec possunt durare vltra biennium. *Vrban. VIII. const.* 87. *Commissi*.

Quomodo in hac Congregatione, & ex qua causa Abbates possunt priuari, vel suspendi. *ibid.* Non potest loco priuatorum succedere aliquis de dieta. Non potest aliquis Abbas in pœnam mutari, absque causæ cognitione, nec noui decani creari. *ibid.*

Monachi Benedictini obtinent Romæ vnum hospitium pro exteris, quod dicitur *Gregorianum*, in quo degendum est sub vno Superiore, & quomodo. *Gregorius XV. const.* 6. *Saluatoris nostri*. Exemptiones, gratiæ, & priuilegia dicti hospitij, *ibid.*

Paulus III. confirmat omnia eorum priuilegia. Eos eximit à decimis, gabellis, taxis, datijs, collectis, &c. *Const.* 15. *Benignitas*.

Alia de his monachis. Vide, *Cassinenses*. Vide in Verbo *Monasteria Cassinensium*. Vide, *Monachi*. Vide, *Regulares*.

Monachi Camaldulenses.

Monachorum Camaldulensium Congregatio approbatur *ab Alex. II. const. vnic. Nulli*.

Camaldulenses possunt alios recipere in suo monasterio. *Gregor. IX. const.* 1.

Monachi isti omnes vniuntur sub Priore Eremi Camaldulensium. *Alexander IV. constit.* 11. *Officij nostri*. Multa priuilegia, & gratias eis concedit, *ibid.*

Obtinent, vt alios monachos in Eremo Camaldulensium possint acceptare. *Eugenius IV. constit.* 8. *Illa*. Idem confirmat *Gregorius XIII. constitut.* 99. *Ea est Eremi*.

Camaldulensium Eremi & Congregatio Sancti Michaelis de Morano vniuntur, forma gubernij eorum præscribitur; nec non pro Prælatis eligendis, & alia ad eam Congregationem spectantia. *per* §§. 143. disposita. *Leo X. const.* 2. *Et si à summo*.

Vicarius Generalis dicti Eremi, & Congregationis S. Michaelis, quomodo est eligendus. *Paulus III. const.* 47. *Exponi*.

Camaldulenses Eremitæ dicti non possunt transire ad alios ordines, nec etiam ad Eremitorium Montis Coronæ. *Greg. XIII. const.* 99. *Ea est Eremi*.

Superior Camaldulensium in Eremo potest conferre Ordines minores. *Gregor. XIII. const.* 96. *Cum interna*.

Camaldulenses Eremitæ S. Michaelis de Morano obtinent confirmationem omnium gratiarum, priuilegiorum, & exemptionum, quæ habent omnes Religiones etiam Mendicantium. *Gregorius XIV. const.* 18. *Ex iniuncto*.

Ambientes, vel procurantes honores, gradus, vel dignitates in suo ordine per fauores, siue sæcularium, siue Ecclesiasticorum, fiunt inhabiles ad ea. priuantur voce actiua, & passiua, & Papæ reseruatur reintegratio. Iisdem pœnis subiacent superiores, qui ea conferunt, vel remittunt pœnas ad instantiam Principum, &c. *Clemens VIII. const.* 43. *Ambitiosam*.

Abbates monachorum Camaldulensium in tribus anni sollemnitatibus possunt vti Baldacchino, sine auro, & sine pompa. hos habere possunt assistentes in vsu Pontificalium in dictis festis: vnum presbyterum, & duos diaconos, diaconum præterea, ac subdiaconum solitos; sex monachos indutos sacris vestibus, duos, scilicet cum pluuiali, duos cum planetis, & duos cum tunicellis, coloris pro tempore. Sedem fixam, vt Episcopi habere non possunt, sed vti possunt in dictis sollemnitatibus. Præfati assistentes sedere non debent in sedibus choralibus, sed in scabellis panno laneo opertis. *Vrbanus VIII. in append. const.* 14. *Nuper*.

Commendatarij monasteriorum Ordinis Camaldulensium, non possunt se ingerere in negotijs Religiosorum huius Ordinis. non possunt instituere, neque destituere Priores, aliosuè Superiores; neque visitare, aut aliud circa eorum institutum facere. Iudices executores huius decreti sunt Conseruatores illius Ordinis, qui per censuras, & alia iuris remedia possunt impedire commendatarios id præsumentes; etiam cum inuocatione brachij sæcularis. *Alexander VII. const. Sacrosancti*, *data* 20. *Martij* 1657.

Monachi Camaldulenses Eremitæ S. Romualdi Montis Coronæ.

Camaldulenses Montis Coronæ separantur à Congregatione Eremi Camaldulensis, & à Congregatione S. Michaelis de Morano. Statuta propria pro eis fiunt; & distinctè omnia ab eis præstanda assignantur. *Paulus III. const.* 1. *Rationi*. Omnia priuilegia, gratiæ, exemptiones, &c. aliarum Congregationum, & Religiosorum eis conceditur. *ibid.*

Abbates Montis Coronæ, vti possunt baculo, & mitra, sicut Abbates Benedictini. *Clemens*

mens V I. const. 23. Vestrum. Monachi illius monasterij eximuntur à gabellis, taxis, &c. ibid.

Monachi isti Eremitæ Montis Coronæ, non possunt transire ad alios Ordines, nec etiam Eremi Camaldulensium. Sixtus V. constit. 35. Ea est.

Monachi præfati possunt alios ad se venientes recipere. ibid.

Monachi Carthusiani.

Carthusianorum regula approbatur ab Alexandro III. const. 7. Cum vos. anno 1176.

Priuilegia, exemptiones, &c. dicti Ordinis. ibid.

Non possunt cogi ad testificandum, vel iurandum de calumnia. Honorius III. constit. 3. Cum dilecti.

Obtinuerunt, vt altari portatili possent vti in missa. Vrbanus V. const. 2. Sincera.

Exempti sunt à visitatione, & omni iurisdictione Episcoporum. Bonifacius IX. constit. 3. Sacrosancta.

Eximuntur à solutione decimarum. Martinus V. constit. 4. Fons paruulus. Vide, Decimæ.

Carthusianorum ordo subditur Priori Generali Magnæ Carthusiæ, & Diffinitoribus Capituli. Iulius II. constitut. 17. Dum ad fructus.

Carthusianorum Oblati gaudent priuilegijs monachorum. Gregorius IX. constitut. 3. Quoties.

Carthusianis communicantur omnia priuilegia Ordinum etiam Mendicantium. Gregorius XV. const. 42. Ad vberes.

Monachi Cistercienses.

Cisterciense Monasterium Cabilonensis Diœcesis, sub potestate Papæ recipitur. Paschalis II. const. 1. Desiderium.

Cisterciensium Monachorum Constitutiones confirmantur ab Eugenio III. const. 2. Sacrosanctæ, anno 1152.

Constitutiones ibi sunt insertæ, quæ appellantur charta charitatis.

Priuilegia multa eis concedit Clemens IV. const. 3. Paruus fons.

Cistercienses monachi, quomodo debent emittere professionem. De simonia cap. Nè Dei Ecclesiæ.

Sunt exempti a decimis. De rescriptis cap. Cum ordinum. De decimis. cap. Ex parte tua. Martinus V. const. 8. Militanti. Vide, Decimæ.

Cistercienses non sunt sollemniter installandi. De simonia cap. Ne Dei Ecclesia.

Cistercienses Abbates, si rogato Episcopo Diœcesano, hic nolit benedicere Abbates nouos, ex se ipsis possunt eos benedicere. De supplenda negligentia, &c. c. 1.

Cistercienses discedentes à Monasterio sine licentia Abbatis, compelluntur ad illud regredi. De regularibus cap. Non est vobis.

Non tenentur aliquid soluere Principibus, pro quouis motiuo. Gregorius IX. constitut. 7. Quia refrigescente.

Abbates succedunt in hæreditatibus monachorum, ac si isti essent in sæculo. Innocentius IV. const. 4. Deuotionis.

Monachi præfati eximuntur à iurisdictione Ordinariorum. Innoc. VIII. constit. 9. Ad Romani. Item ab onere soluendi taxas, exactiones, & subsidium charitatiuum eisdem. ibid. Idem priuilegium habent moniales, vassalli, & serui eorum. Sedi Apostolicæ immediatè fiunt subditi. ibid.

Reformantur à Benedicto XII. & forma viuendi, & gubernij præscribitur, diffusè omnia tractantur. Benedictus XII. constitut. 3. Fulgens.

Abbates eorum non sunt exempti à Visitatoribus, & Reformatoribus. Eugenius IV. const. 14. Ad vniuersalis.

Monachi Cistercienses non possunt transire ad aliam Religionem, nisi Carthusianam. Eugenius IV. const. 16. Regularem.

Vestes eorum externæ non debent esse coloris grisei, sed nigri. Sixtus IV. constitut. 9. Et si.

Cistercienses in Lombardia, & Tuscia vnam constant Prouinciam dictam S. Bernardi. Alexander VI. const. 7. Plantatus. Forma gubernij dictæ Prouinciæ, ibid. per 24. capita.

Confirmatur hæc reintegratio, & assignantur munera, ac officia Prælatis eorum. Iulius II. const. 26. Ex paternæ.

Monachis Cisterciensibus reuocantur omnia indulta, gratiæ, & priuilegia, quæ sunt contraria eorum regulæ, ac instituto. Pius IV. const. 70. per §§. 20.

Monachorum morientium spolia spectant ad Conuentum, in quo emiserunt professionem. Pius V. const. 46. Decet.

Cisterciensium Congregatio reformatur quo ad omnia. Pius V. const. 102. Ex innumeris.

Obtinent noua priuilegia, & gratias multas à Gregorio XIII. const. 18. Superna.

Cisterciensium Monachorum de Obseruantia dictorum Superiores, quomodo eligendi, & quam iurisdictionem habent. Gregorius XIII. const. 54. Romanus. Forma gubernij, & substitutionum. ibid. per §§. 38.

Monachis præfatis, Abbatibus, & Congregationi confirmantur gratiæ, & priuilegia concessa. Sixtus V. constitut. 34. Pontifex.

In Regnis Aragoniæ, Valentiæ, Cataloniæ, Maioricæ, & Bauariæ, erigitur vna Congre-

gregatio Cistercienſium, ſub poteſtate, ac iuriſdictione Abbatis Ciſtercij. *Paulus V. conſt. 96. Paſtoralis. per §§ 26.*
Vide, *Abbates*. Vide, *Ciſtercienſes*.

Monachi Ciſtercienſes S. Bernardi, Reformati, & Sanctæ Mariæ Fulienſis.

Ciſtercienſium Reformatorum S. Bernardi ſuperiores quomodo eligendi, & quænam eſt eorum iuriſdictio. *Gregorius XIII. conſt. 54. Romanus.*

Qui, & quomodo eligi debent in Italia ſuperiores huius Congregationis, & quæ officia debent prius exercere, antequam eligantur. *Sixtus V. conſtit. 10. Nuper.*

Iſtius Congregationis monachi in Italia obtinent omnia priuilegia monachorum eiuſdem inſtituti. *Gregorius XIV. conſt. 16. Romanus.*

Congregatio Ciſtercienſium Sanctæ Mariæ Fulienſis confirmatur. *Sixtus V. conſt. 32. Religioſos.*

Congregatio Beatæ Mariæ Fulienſis ſtrictæ Obſeruantiæ obtinet, vt poſſit erigere nouos Conuentus fratrum, & mulierum in locis, ſine licentia Ordinarij, & alia multa priuilegia. *Sixtus V. conſtit. 70. Super ſpecula.*

Sed *Paulus V. conſt. 51. Miniſterio*, concedit, vt ſine conſenſu aliorum Regularium poſſint nouos conuentus erigere; at petere debent licentiam ab Ordinarijs *ibid.*

Monachi iſti ſi ad aliam Religionem tranſierunt, etiam cum licentia Superioris, non poſſunt iterum regredi ad ſuam Congregationem, nec recipi ſine licentia Papæ. *Clemens VIII. conſt. 107. Pro noſtro.*

Monachi huius Congregationis Beatæ Mariæ Fulienſis recipiuntur ſub immediata protectione Papæ, & alia multa obtinent priuilegia. *Paulus V. conſtit. 23. Diuina, & in cap. ſeq.*

Monachi Congregationis Beatæ Mariæ Fulienſis tantum, poſſunt Agnos Dei in cera facere, & fractos renouare. *Paulus V. conſt. 43. Romanum.* Vide, *Agnus Dei.*
Vide, *Congregationes quædam.*

Monachi Cœleſtini.

Cœleſtinorum Monachorum Congregatio, ſeu Religio approbatur *à Cœleſtino V. conſtit. 1. Et ſi cunctos*, & confirmatur *à Benedicto XI. conſt. 1. Religioſam.*

Priuilegia, exemptiones, & gratiæ huius Religionis habentur *in conſt. 1. Cœleſtini V. & in conſt. 10. Gregorij XI. Sacra.* Exempti ſunt à ſolutione decimarum. *Greg. XI. ibid.* Vide, *Decimæ.*

Obtinent priuilegia, exemptiones, & gratias omnium Ordinum, ſiue Mendicantium, ſiue non, quæ reuocata non ſunt, nec contraria Concilio Tridentino. *Paulus V. conſt. 19. Iniuncti.* & multa digna conſideratione. *ibid.*

Generales huius Religionis poſſunt viſitare omnia Monaſteria Italiæ, Galliæ, &c. *ibid.* §. 2.

Monachi præfati non poſſunt recurrere ad tribunalia extra Religionem, ſub pœna excommunicationis reſeruatæ Papæ. *ibid.* §. 7. & alia. *ibid.*

Monachorum Cœleſtinorum monaſteria, quæ poſſunt alere 12. perſonas, computatis profeſſis, & oblatis. per Abbatem ſunt regenda, dummodo ſex ex ijs ſint ſacerdotes. Excepto monaſterio S. Spiritus de Maiella, quod eſt primum Religionis, in quo ſufficiunt decem perſonæ. Alia verò, quæ pauciores habent perſonas, per Priores gubernanda ſunt. In domibus tandem minoribus, ſeu membris, aut Grangijs Monaſteriorum, vnus Monachus maior 40. annorum cum oblato, ſeu conuerſo adſit. *Paulus V. conſtit. 95. Ad ſacram B. Petri.*

Abbates, & Priores in monaſterijs, quomodo ſubrogandi. *ibid.*

Monachis Cœleſtinis interdicitur procurare dignitates, gradus, &c. in Religione per fauores Principum, Regum, &c. etiam Cardinalium. Sub pœna (procurantibus) excommunicationis latæ ſententiæ Papæ reſeruatæ, priuationis ipſo facto ab obtentis, & inhabilitatis perpetuæ ad futura, & actiuæ, ac paſſiuæ vocis. Superioribus item, qui ea concedunt, vel pœnas remittunt ad inſtantiam fauorum prædictorum, eadem pœna imminet. *Paulus V. conſt. 98. Quoniam.*

Congregationi huic conceduntur omnia priuilegia, & gratiæ Monachorum Caſſinenſium & omnium aliarum Congregationum Monachorum. *Vrbanus VIII. conſt. 24. Sacroſancti.*

Abbas Generalis Cœleſtinorum, poteſt exercere omnes functiones, quas alij aliarum Congregationum exercent: poteſt vti Mozzetta, Mantelletto, Bireto quadro, & Pileo, vt Prælati faciunt. In Eccleſijs ſui Ordinis poteſt vti Cappa, Mitra, Baculo, & alijs Pontificijs indumentis, & Pontificalia celebrare, & ſollemnem benedictionem dare populo, ſi Cardinales ibi non ſint præſentes. *Vrbanus VIII. conſt. 24. in ſeq. cap. Ex iniuncto.*

Cœleſtini obtinent confirmationem nouarum Conſtitutionum pro Reformatione Ordinis. *Vrbanus VIII. conſt. 56. Sacroſanctum. per §§ 8.*

Ab-

Abbates possunt celebrare sollemniter cum baldacchino in tribus anni festis sollemnibus: sed baldacchinum sit sine auro, & sine pompa. hos assistentes habere potest, vnum presbyterum, & duos diaconos, præter diaconum, & subdiaconum ordinarios. Sex alios monachos indutos sacris vestibus; duos, scilicet cum pluuialibus, duos cum planetis, & duos cum tunicellis. Non possunt habere sedem fixam, vt Episcopi. Dicti sex monachi sedent non in choralibus sedibus, sed in scabellis opertis panno laneo. *Vrbanus VIII. in append. const.* 4. *Exponi nobis*.

Vide, *Abbas*.

Monachi Cluniacenses.

Congregatio Monachorum Cluniacensium reformatur *à Gregorio IX. anno* 1235. *const.* 5. *Behemot*.

Rursus reformatur sub *Nicolao IV. const.* 3. *Regis Pacifici*.

Monachi S. Hieronymi.

Vide, *Fratres S. Hieronymi*.

Monachi Eremitæ S. Hieronymi de Obseruantia reformantur. & multa de hac Religione. *Clemens VIII. const.* 21. *Quæ ad prosperam*.

Monachi Montis Virginis.

Congregatio Monachorum Montis Virginis approbatur *à Cœlestino III. anno* 1197. *const.* 3. *Religiosam*. Eorum priuilegia, & gratiæ. *ibid.* Alia concedit *Vrban. IV. const.* 5. *Cum à nobis*.

Abbas Montis Virginis, multa obtinet priuilegia *ab Vrbano IV. constit* 6. *Ecclesia Romana*. Habet vsum Baculi, Mitræ, Anuli, Chirotecharum, Sandalium, & aliorum Pontificalium. Eidem concessit, vt 40. dies indulgentiæ posset concedere cum Pontificalia exercet. *ibid.* Monachi isti exempti sunt à taxis, collectis, præstationibus, subsidijs, &c. quæ exigunt à populis Episcopi. item ab ijs quæ Principes sæculares exigunt. *ibid.* Potest conferre Ordines minores Abbas Montis Virginis. *ibid.* §.2.

Monachi eximuntur à subiectione Sacristæ Hospitalis Sanctissimæ Annunciatæ Ciuitatis Neapolis. *Sixtus V. constit.* 85. *Dudum*.

Monachi isti reformantur, & nouas accipiunt Constitutiones. *Paulus V. const.* 89. *Postulat. per* §§.28. Quomodo eligendi eorum Superiores. *ibid.* Qui monachorum numerus in monasterijs tenendus. *ibid.*

Vide, *Abbas*.

Monachi Oliuetani.

Monachorum Oliuetanorum Congregatio instituitur; & approbatur *Ioannis XXII.* tempore. à præfato Papa recipitur sub protectione immediata Sedis Apostolicæ. *Const.* 15. *Cum à nobis*. *anno* 1324.

Obtinent Abbates, vt possint monasteria in Italia ædificare, legata recipere, & suis monachis sacramenta ministrare. *Clemens VI. const.* 1. *Sollicitudinis*.

Pius II. const. 9. *Licet* Concessit his monachis omnia priuilegia, gratias, exemptiones, &c. concessa monachis Cassinensibus. & multa alia. *ibid.*

Possunt Iudices Conseruatores sibi eligere pro defensione suorum Priuilegiorum. & quæ sit iurisdictio talium Conseruatorum. *Iulius II. const.* 5. *Militanti*.

Iulius II. constit. 11. *Ex iniuncto*, concessit eorum superioribus facultatem alienandi, & permutandi, dummodo hoc cedat in euidentem vtilitatem monasteriorum. Sed hæc per *const.* 51. *Vrbani VIII. Humanæ* est abrogata.

Alia multa, & notabilia priuilegia eis concedit *Iulius II. const.* 12. *Et si ad vniuersos*.

Conuisitatores huius Congregationis, id est, subrogati in auxilium Visitatorum, habent potestatem concedendi facultatem alienandi, permutandi, &c. vt concessum fuit *à Iulio II. Leo X. const.* 18. *Ex debito*. Sed *ex const. Vrbani VIII.* vbi supra abrogata est.

Pius IV. const. 7. *Votis*. concessit superioribus, vt dispensare possent in multis irregularitatibus occultis, in foro conscientiæ, exceptis ijs, quæ proueniunt ex bigamia, mutilatione membrorum, & homicidio voluntario. Et ipsimet superiores, si in eas incurrunt, à suis confessarijs secum faciant dispensare. *ibid.*

Abbates Oliuetani in tribus anni sollemnitatibus, vti possunt baldacchino sine auro, & pompa. Possunt habere hos assistentes, vnum presbyterum, duos diaconos, (præter diaconum, & subdiaconum solitos in missa) sex alios monachos indutos sacris vestibus, duos cum pluuialibus, duos cum planetis, & duos cum tunicellis: Non possunt tenere sedem fixam, vt Episcopi, sed solum dum sic sollemniter celebrant. Assistentes sedere debent non in sedibus choralibus, sed in scabellis panno laneo coopertis. *Vrbanus VIII. const.* 97. *Exponi nobis*.

Vide, *Abbas*.

Mo-

Monachi Syluestrini.

Monachorum S. Syluestri Congregatio approbatur, & confirmatur *ab Innoc. IV. const. 5. Religiosam*, anno 1247.

Generalis huius congregationis, quomodo eligendus; & quantum duret. *Paulus III. const. 38. Exponit.*

Obtinent priuilegia, exemptiones, & gratias aliarum Religionum, siue Mendicantium, siue non. *Paulus V. constit. 106. Sanctorum, in cap. seq.*

Obtinent, vt possint erigere Monasterium in Ciuitate Auximana. *ibid. const. 106. Sanctorum.*

Monachi Vallis Vmbrosæ.

Congregatio Monachorum Vallis Vmbrosæ à B. Ioanne Gualberto instituta, approbatur *ab Vrbano II. const. vn. Cum vniuersis*, anno 1090.

Monachi, & Monasteria horum monachorum vniuntur sub vno Abbate Generali, qui dicendus sit Generalis Vallis Vmbrosæ. *Innoc. VIII. const. 2. Alto.*

Constitutiones huius congregationis, & authoritas, seu iurisdictio Generalis. *ibid. per §§. 41.*

Obtinent gratias, & priuilegia concessa monachis Cassinensibus. *Iulius II. constit. 13. Militantis.*

Monachi Cruciferi.

Vide, *Cruciferi*.

Monarchia.

Monarchicum gubernium est omnibus præstantius. *Pius II. in Bulla Retractationum.*

Monasteria Monachorum, seu Regularium.

Monasteria ædificari non possunt sine consensu Episcopi. 18. *qu. 2. cap. Quidam, & cap. De Monachis. Concil. Agathen. c. 27. Concil. Trident. sess. 25. de refor. regul. c. 3.* Quando autem illi debent licentiam negare, vel concedere. Vide, *Monasteria noua*.

Monasterium fundans non peccat, sed meretur. *Concil. Constant. contra ar. 31. V vicleff.*

Monasteria firmis muris sint munita, habeant dormitoria, refectoria, cellaria, & habitationes necessarias. *Concil. Aquisgr. sub Ludouico Pio c. 117.*

Monasteria duplicata in eodem situ facienda non sunt de viris, & fœminis. 18. *qu. 2. cap. Diffinimus.*

Monasteria virorum sint longinqua à monasterijs mulierum. 18. *qu. 2. cap. Monasteria.*

Monasterijs præfici non possunt clerici sæculares, vel alij extranei. 18. *qu. 2. cap. Dudum.*

Monasterijs duobus nullus potest præfici. 21. *qu. 1. cap. Vnum.*

Monasteria, olim) poterant visitari ab Episcopis (quia illis erant subiecta.) 18. *qu. 2. cap. Visitandi.* & frequenter debebant visitare. *ibid. cap. Non semel.*

Monasteriorum nomine conueniri possunt superiores eorum. *De constitut. cap. Doceri postulastis.*

Tenebantur soluere (olim) Episcopo consueta seruitia; at nihil pro visitatione. 18. *quæst. 2. cap. Eleutherius.*

Monasteria tot Religiosos tenere debent, quot possunt sustentare; & non plures. *Concil. Arelat. 4. c. 8. Concil. Turonen. 3. c. 31. Concil. Mogunt. 1. c. 19. Concil. Rhemense c. 27. Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio c. 118. Concil. Tridentin. sess. 25. de refor. regul. c. 3.*

Monasteria (olim) tenere non poterant baptisterium. *Gregorius I. lib. 2. ex regest. ep. 52.* 18 *qu. 2. cap. Pridem.*

Monasteriorum Monachorum, seu Regularium priuilegia, & administratio.

Monasterijs concedi possunt bona Ecclesiæ, iure proprietatis. 12. *qu. 2. cap. Religiosam qu. 5. cap. Quia Ioannes.*

Monasterium fundans, non peccat, sed meretur. *Concil. Constant. contra ar. 31. V vicleff.*

Monasterium non est grauandum ex Abbatis, vel monachi promotione. 16. *qu. 1. cap. Nè pro cuiuslibet.*

Monasterium, neque à Principe, neque à Rege conuerti potest in ius proprium, neque ab eis vendi, & irrita est venditio. 16. *q. 7. cap. Nemini. Concil. Aquisgran. 3. par. 4. c. 18.*

Monasterij bona non possunt alienari. 17. *qu. 3. cap. Quæsti nobis.*

Monasteria, quæ tenues habent redditus, vniri possunt cum alijs vicinis. *Concil. Senonense tit. Quid agendum c. 27.*

Monasteria non sunt subiecta angarijs sæcularium. 17. *qu.3. cap. Hanc ergo*. 23: *qu.8. cap. In qualibet*.

Monasteria non sunt grauanda per milites, & Episcopi id compescant. *De statu Monachorum cap. In singulis, in fine*.

Monasteriorũ bona, & officia non possunt alij disponere, quam ipsimet fratres. 18. *qu.2. cap. Quam sit necessarium*.

Monasteria possunt commendari Cardinalibus, personis qualificatis, & benemeritis Ecclesiæ. *Concil. Later.* 5. *sess.* 9. *Bulla de refor. curiæ*. Vide, *Commendæ*. Vide, *Commendatarij*.

Monasteria, quæ sunt capita Religionum, dari non possunt in commendam. Vide, *Commendare*.

Dum monasteria dantur in commendam, fieri debet mentio qualitatis monasterij, alias nulla est concessio. Vide, *Commendare*.

Monasterijs semel data, perpetuò sunt sua. *Concil. Calcedon. c.*24. 18. *qu.3. cap. Quæ semel*.

Monasteria à sæcularibus fundata, non possunt in dotem dari. *Concil. Meldense c.* 41.

Monasteria non possunt fieri habitacula, seu diuersoria laicorum, vel clericorum sæcularium. *Concil. Calcedonense c.*24. *Concil. Cæsaraugust.* 3. *c.* 3 Extra claustra possunt recipi. *ibid.* 18. *qu.2. cap. Peruenit*.

Monasteria non possunt à laicis gubernari. *Concil. Meldense c.* 10.

Monasteria virorum ingredi non possunt mulieres. *Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio c.*144. *Concil. Turonen. c.*17.

Pius V. constit. 20. *Regularium*. Prohibet mulieribus ingressum in monasteria regularium, sub pœna excommunicationis ipso facto Papæ reseruatæ. Excipit tempora processionum; & etiam claustra in quibus celebrantur missæ, & quando in eo sepelitur aliquis. *ibid.* Vide, *Moniales*.

In monasterijs non possunt teneri pueri ante ætatem 18. annorum. *Gregorius I. lib.* 1. *epist.*48.

Monasteria relinquere non possunt Religiosi tempore pestis. *Gregor. II. ep.*14.

Monasteria in statu Ecclesiæ, & vbique exempta sunt ab onere hospitandi milites. *Pius V. const.*148. *Cum sicut*.

Monasteria prophanantes sunt excommunicati, & tenentur ad restitutionem in pristinum. *Concil. Nicæn.*2. *c.*13.

Monasteria læsa ex negligentia Procuratoris, qui non produxit iura, & scripturas, restituenda sunt in integrum. *De in integrum restitut. c. Cum venissent*.

Monasterio instituto hærede à decedente sine liberis, euanescit fideicommissum. *De probat. cap. In præsentia*.

Monasteria, quæ solita sunt à regularibus gubernari, non possunt transferri ad clericos sæculares. *De religiosis domibus cap. Inter quatuor*.

Monasterium obligatus alere, si crescunt Religiosi, adhuc tenetur ad eos alendos. *De censibus cap. Quanto*.

Monasteria post completorium claudenda, & claues ad superiorem deferendæ. *Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio* 143.

Monasterij iura inuadentes, ab Episcopo sunt excommunicandi. *Ioannes VIII. epist.*47. & 48.

Monasteria per Episcopum defendi debent à sæcularium grauamine. *Concil. Later.* 3. *c.*12.

Monasteria, eorum grangiæ, & bona non possunt per laicos quoscumque grauari, oppignorari, &c. neque eorum vassalli, sub pœna excommunicationis. *Concil. Sabin. c.* 13.

Monasteria visitanda à superioribus regularibus, & quando. Vide, *Superiores Regular*.

Monasteria etiam commendata, visitari debent à Superiori Regulari. Vide, *ibid.*

Vide, *Monachorum priuilegia*. Vide, *Regularium priuilegia*.

Monasteriorum obligationes.

Monasterio citato, tenetur superior respondere, &c. *De rescriptis cap. Eodem*.

Monasteria concurrebant ad solutionem pro Magistris Linguarum Arabicæ, Hebraicæ, & caldaicæ. *Clement. de Magistris cap.*1.

Monasteria tenere debent Religiosos, iuxta quantitatem reddituum, & non plures. *Concil. Arelaten.*4. *c.* 8. *Concil. Turon.*3. *c.*31. *Moguntin.* 1. *c.* 19. *Rhemense c.*27. *Aquisgran. sub Ludouico Pio c.*118. *Concil. Trident. sess.*25 *de refor. regul. c.*3. Vide, *Regularium numerus*. *Paulus V. const.*9. *Sanctissimus*.

In monasterio adesse debet magister, qui Religiosos doceat de lege, ac doctrina Dei, *Concil. Colon.*2. *par.*10. *c.*5.

In monasterio adesse debet concionator, qui Verbum Dei prædicet. *Concil. Colon.* 2. *par.*10. *c.*6. Vide, *Sacra Scriptura*. Vide, *Lector*. Vide, *Prædicator*. Vide, *Concionator*.

In monasterio adesse debet Lector Sacræ Scripturæ. *Concil. Trident. sess.*5. *de reform. cap.*1. Vide, *Lector*. Vide, *Scriptura Sacra*. Vide, *Regul.*

In monasterijs maioribus adesse debent Lectores Theologiæ, qui docere debent semper; & ad ea mittendi sunt iuuenes ex alijs monasterijs ad studia. *Concil. Mogunt.* 4. *c.* 66. & superiores negligentes debent ad hoc compelli per Ordinarium. *ibid.*

Monasteria habentia Parochias incorporatas, tenentur prouidere Vicario de congrua su-

sustentatione, etiam de redditibus monasteiij, si decimæ non sufficiunt. *Concil.Colon.3. tit. De officiorum, &c. c.10.*

Monasteria, quæ non subduntur Episcopis, aut Capitulis, nec suos habent superiores, sed immediatè subsunt Papæ, redigantur in congregationes; alias Metropolitanus eorum religiosos conuocet pro dictis causis. & si in ea Prouincia non sunt tot monasteria, quæ vnam possunt facere congregationem, possunt alia de alijs Prouincijs aggregari; & talis congregatio suos superiores habeat, cum facultate, & iurisdictione, quam habent alij aliarum congregationum Prælati, & frequenter ab illis visitetur. *Concil. Trident.sess.25. de refor. regular.c.8.* Et si Metropolitanus id non exequitur, Diœcesanus, vt Papæ delegatus id faciat. *ibid.*

Monasteria, quæ tenentur soluere quindennium cameræ Apostolicæ. *Pius V. constitut.38. Apostolica.*

Monasteria non exempta tenentur ad expensas pro Legatis, & Nuncijs Papæ. *De censibus,&c. cap.Cum instantia.*

Monasteria noua, quomodo erigenda.

Monasteria de nouo erigi non possunt in aliqua ciuitate, vel loco, præsertim Mendicantium; neque Ordinarij possunt ad hoc dare licentiam, cuicumque Religioni, nisi auditis superioribus Conuentuum, qui sunt in dictis ciuitatibus, vel locis, & alijs ad id interesse habentibus, constiterit, quod commodè, sine aliorum detrimento, inibi alij noui Religiosi possunt sustentari. & alijs seruatis de iure seruandis, alioquin irrita sit erectio. *Clemens VIII. const.99. Quoniam.*

Gregorius XV. const.31. Cum alias. statuit erigi non posse in ciuitatibus, vel locis noua monasteria, nisi ex redditibus, & eleemosynis, duodecim Religiosi possint in eis viuere. habito prius assensu aliarum Religionum, quæ ibi sunt, superiorum, etiam per quatuor milliaria distantium, vel iudicio Episcopi, quod præter Religiosos antiquitus existentes, alij in eis locis possunt viuere. Episcopus verò requirat etiam consensum incolarum loci, in quo monasterium debet erigi. *ibid.*

Vrbanus VIII. const.25. Romanus. rursus statuit recipi non posse de nouo monasteria in ciuitatibus, & locis, nisi seruatis Constitutionibus. *Concil. Trid. Clem. VIII. & Gregorij XV.*

Monasteria noua, nec etiam extra Italiam recipi possint à quacumque Religione, nisi in eis ali, seu viuere possint duodecim fratres. *Vrbanus VIII. const.43. Cum sæpè,* in declaratione ad vltimum dubium.

Vide, *Ecclesia noua.* Vide, *Regulares circa noua monasteria.*

Monasteria quo ad Episcopos.

Monasteria monachorum (olim) sub Episcopi erant potestate. *Adrianus II. epist. 30. 18. qu.2. cap. Visitandi.*

Nunc autem ab Episcopis visitari non possunt, nec aliquo modo molestari. *Gregorius I. lib.7. ep.18. De statu Monachorum cap. 1.*

Ab Episcoporum iurisdictione sunt exempta, & immediatè Sedi Apostolicæ subiecta. *Gregor.VII. lib.2. ep.69. lib.7. ep.8.*

Non possunt ab Episcopis per interdicta molestari. *Gregor.I. lib.1. ep.12.*

Monasteria, & eorum bona non possunt ab Episcopis vsurpari. *Gregor.I. lib.7. ep.33.*

Monasteria non possunt ab Episcopo cum censu aliquo nouo grauari. *De censibus cap. Scientes.*

Monasteria, nihil tenentur soluere Episcopo visitanti. *18. qu.2. cap. Eleutherius.*

Monasteria non exempta, subiacent Episcopo Diœcesano. *De Religiosis domibus, &c. cap. Cum dilectus.*

Monasteriorum, siue virorum, siue mulierum personæ, tam sæculares, quam regulares exercentes curam animarum (præter eos qui sunt de familia monasteriorum, seu locorum) in ijs quæ pertinent ad curam animarum, & administrationem Sacramentorum, subduntur iurisdictioni, & correctioni Episcoporum. Neque possunt aliqui deputari in curam, nisi de consensu Episcopi, præuio examine per eum, aut eius Vicarium faciendo. Excepto Monasterio Cluniacensi cum suis limitibus; & exceptis monasterijs, in quibus Generales Religionum habent sedem principalem. Item exceptis alijs, in quibus Abbates, seu Superiores habent iurisdictionem Episcopalem, & temporalem in Parochos, & Parochianos. *Concil. Trid.sess.25. de refor. regul. c.11.*

Monasteria Regularium, in quibus non viuunt duodecim Religiosi, subiecta fuerunt Ordinario quo ad correctionem, visitationem, & iurisdictionem. & comprehendit etiam eos religiosos, qui onera missarum non recipiunt. *Vrbanus VIII. const.43. Cum sæpè §.14. & in seq. c. Ad dubium 19.*

Vide, *Regulares circa Episcopos.* Vide, *Census.* Vide, *Episc. circa Regul.*

Monasteria Monialium.

Vide, *Moniales*. *Monialium Monasteria*.

Moneta. Monetarius. Monetæ tonsores.

Monetam falsificantes in Regno Franciæ, & in locis vicinis, tempore *Ioann.XXII.* incurrebant excommunicationem ipso facto. *Extrau. Ioann. XXII. de crimine falsi. c. vn.*

Monetam ex alchimia fabricantes, id est, ex auro, vel argento falso, sunt perpetuo infames. si sunt clerici, priuantur beneficijs perpetuò, & fiunt ad ea inhabiles, *Extra, de crimine falsi cap. Spondent.* & *Extra, de dilationibus cap. vn.* aliæ pœnæ taxantur.

Monetarum argentearum tonsores, sicut & aurearum, in statu Ecclesiastico, pœnam mortis incurrunt. *Pius V. constitut.* 111. *Cum nil magis.*

Idem confirmat *Vrbanus VIII. constit.* 75. *In suprema.* vbi comprehendit tonsores, & adulteratores monetarum cuiuscumque conditionis sint, eamque pœnam, & legem extendit per totam Italiam pro quocumque statu. Ecclesiastici prævia degradatione tradendi sunt curiæ sæculari. *ibid.* Pecunias verò sic adulteratas tenentes scienter, pœnas triremium incurrunt. In statu Ecclesiæ delictum hoc à Legatis Papæ iudicandum est, in alijs statibus Italiæ ab Ordinarijs, priuatiuè quò ad alios. *ibid.*

Monialium ingressus, status, vita, numerus, velatio.

Monialis tunc poterat, olim, profiteri virginitatem, quando potest nubere. 20. *qu.* 1. *cap. Firma.*

Monialis fieri non potest puella aliqua, nisi annum 12. compleuerit, nec ante potest habitum suscipere. *Concil. Trid. sess.* 25. *de refor. regul. c.* 17. Non potest emittere professionem, nisi expleuerit annum 16. & nisi annum probationis compleuerit. *ibid.* ante professionem, ab Episcopo, vel Vicario, vel alio, loco Episcopi, exploretur eius voluntas; & si vult, liberè profiteatur. *ibid.* Per mensem ante professionem Præfecta debet significare Episcopo tempus professionis eius. alias officio priuetur arbitrio Episcopi. *ibid. c.* 17.

Pro ingressu in monasterium, nihil est soluendum; & pœna Præfectæ. *Concil. Nican.* 2, *c.* 19. Dari tamen potest aliquid pro dote, siue monialis remaneat, siue exeat. *ibid. Concil. Lateranen.* 4. *c.* 64. *Concil. Senon. tit. De numero Monialium c.* 28. Vide, *Regulares*. Vide, *Religionem ingrediens*.

Moniales velari non possunt ante 40. annum ætatis. *Concil. Agathense c.* 19. 20. *qu.* 1. *cap. Sanctimoniales*. Vide, *Velare*.

Moniales ab Episcopo consecrandæ. Vide, *Consecratio virginum*. Vide, *Virginum consecratio*. Vide, *Sanctimonialis*.

Monialis facta ante annum 12. ex parentum iussu, si postea facta maior velatur, tenet professio. *De Regularibus cap. Cum virum.*

Puella, vel alia cogi non potest ad intrandum in Religionem, vel profitendum. cogentes, dantes auxilium, fauorem, consilium, authoritatem, &c. sunt excommunicati. *Concil. Trident. sess.* 25. *de refor. regul. c.* 18.

Item impedientes, ne puellæ, mulieres, &c. ingrediantur, vel emittant professionem sine iusta causa, sunt excommunicati. *ibid.*

Si 12. Moniales manere non possunt in aliquo monasterio, debet hoc vniri per Episcopum cum alio monasterio, siue eiusdem, siue alterius Ordinis. Si verò hoc fieri non expediat, permittatur, vt sic maneant, donec omnes intereant. Redditus verò illius, alteri applicentur. *Concil. Mediolan.* 1. *part.* 3. *tit. De Monialium numero*. Vide, *Mulier circa castitatem*. Vide, *Vouere*. Vide, *Votum*.

Moniales, quæ sunt in monasterio paupere non potenti eos alere, transmitti debent ad aliud, & redditus illius applicentur isti; in primo verò constituatur ab Episcopo Presbyter sæcularis cum sufficienti redditu. *Concil. Senonen. tit. Quid agendum c.* 27.

Monialium numerus in monasterio debet esse constitutus, nec potest augeri. *Concil. Oxonien.* 1. *c.* 39. Tantus esse debet numerus, vt possit de redditibus ali, seductis expensis reparationis, &c. *Concil. Senon. tit. De numero Monial. c.* 28. *Concil. Colon.* 2. *part.* 10. *c.* 12. Ab Episcopo est taxandus numerus. *De Institutionibus cap.* 1.

Iuxta quantitatem redditτuum esse debet numerus. non maior. *De Institutionibus cap.* 1. *De statu Regularium in* 6. *cap.* 1. §. *Sanè*. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 3. *tit. De Monialium numero*. *Pius V. constitut.* 8. *Circa Pastoralis.*

Moniales pauperes monasterij non possunt augeri. *Gregor. XIII. const.* 8. *Deo Sacris.*

Vide, *Regular. Religionem ingrediens*. Vide, *Sanctimonialis*. Vide, *Velare*. Vide, *Virgo*. Vide, *Virginum consecratio*. Vide, *Notitia Monialium*.

Monialium obligationes.

Moniales tenentur ad perpetuam clausuram. *Greg. I. lib. 3. ep. 9. lib. 7. ep. 9. Concil. Senonen. tit. De numero monialium c. 28. Concil. Cabilon. 3. c 62.*

Tenentur recitare in choro horas Canonicas. *Concil. Moguntin. sub Leone IV. cap. 17. Concil. Colonien. 3. tit. De officiorum, &c. Concil. Cabilon. 3. c. 59.*

Tenentur singulis mensibus confessionem sacramentalem facere, & sanctissimam Eucharistiam sumere. *Concil. Trid. sess. 25. de reform. regul. c. 10.*

Non possunt redire ad sæculum. & si quæ id fecerit redigatur ab Episcopo in monasterium, & in eo detrudatur. *Greg. I. lib. 7. ep. 9. & 10. lib. 8. ep. 9.*

Moniales tenentur simul in dormitorio eodem habitare; singulæ tamen singulos habeant lectos. *Concil. Oxon. 1. c. 36.*

Tenentur in eodem refectorio omnes comedere. *Concil. Oxon. 1. c. 36. & 38.* (& de eodem cibo nisi infirmitas excuset. *ibid.*) *Concil. Nicæn. 2. c. 20. Concil. Colon. 2. par. 10. & 12. Concil. Cabilon. 3. c. 61. 18. qu. 2. cap. Perniciosam.*

Tenentur ad obseruandum silentium. *Concil. Oxon. 1. c. 36.*

Monialis infamata de aliquo delicto, tenetur ad se purgandum secundum formam iuris. *De purgatione canonica. cap. Moniales.*

Moniales à quibus debent abstinere.

Monialis non potest matrimonium contrahere. Vide, *Moniales circa coniugia, &c.*

Monialis non potest redire ad sæculum. *Gregor. I. lib. 7. ep. 9. & 10. lib. 8. ep. 9.* Si hoc faciat detrudatur in monasterio. *ibid. lib. 7. ep. 9.*

Non potest de vno ad aliud monasterium migrare. & si fugiat reuocanda est ad primum. *Greg. I. lib. 4. ep. 4. Concil. Nicæn. 2. c. 21. Concil. Vernense c. 6.*

Non possunt exire de monasterio, neque vt eant ad loca deuotionum. *Concil. Forojuliense 12.* Vide, *Moniales circa egressionem à monasterio.*

Non possunt simul stare cum viris, etiam religiosis, neque ad hoc diuidi possunt monasteria. *Concil. Nicæn. 2. c. 10. & 20. 1. qu. 2. cap. Diffinimus.*

Non possunt seorsim comedere. *Concil. Nicæn. 2. c. 20.*

Non possunt tangere vasa sacra. *Soter. ep. 2. dist. 23. c. Sacratas. Concil. Colon. 2. par. 3. c. 31.* Nec ea aut vela abluere. *ibid.*

Moniales impudicæ in ergastulis monasterij recludendæ sunt. *27. qu. 1. cap. Impudicas. cap. Virginibus. cap. Si qua monacharum. cap. Vt lex.*

Monialis cadens in carnale peccatum, non educatur de monasterio, sed in illo pœnitentia ei imponatur. *Concil. Vern. c. 6.* Vide infra, *Moniales quo ad coniugia, &c.*

Non possunt comedere carnes in refectorio, si in ea religione non comeduntur. *Concil. Oxon. 1. c. 38.*

Non possunt eis dari pecuniæ ad vestes, & alia necessaria emenda; sed de illis prouideantur à Præfecta. *Concil. Oxon. 1. c. 36.* & pœnæ inobseruantium. *ibid.*

Non possunt comœdias in monasterio admittere. *Concil. Colon. 3. tit. Censuræ c. 17.*

Nec etiam repræsentationes sacras. *ibid.*

Non possunt scribere, aut recipere literas, absque licentia Abbatissæ. *Concil. Colonien. 2. par. 10. c. 18.*

Non possunt ire ad consilia publica, nisi maxima vrget necessitas. *Concil. Nannetense 1. c. 19.*

Non possunt simul cum clericis in vno choro psallere. *18. qu. 2. cap. Perniciosam.*

Non possunt in choro, vel in monasterio conseruare sanctissimam Eucharistiam, non obstantibus priuilegijs, &c. *Concil. Trident. sess. 25. de reform. Regul. c. 10.* Et ad hoc inuigilent Episcopi, vel alij eorum superiores. *ibid.*

Moniales circa coniugia, vel fornicationem.

Monialis contrahens matrimonium est excommunicata, ab Episcopo potest absolui. *Concil. Calcedon. c. 15. 27. qu. 1. cap. Si virgo. cap. Virginem, quæ se Deo, cap. Si qua virgo. Concil. Colon. 1. c. 5. Concil. Mogunt. 3. c. 26.* Nullum est matrimonium. *Concil. Colon. 3. tit. Censuræ c. 2.*

Monialis nubens, si filios procreat, à monasterio expellatur, & in ergastulo detrudatur. *27. qu. 1. cap. Si quis sacro. & c. Si qua monacharum.* Filij sunt spurij, & hæredes esse non possunt in nullo. *Concil. Colon. 3. tit Censuræ c. 2.*

Matrimonium faciens, in ergastulo conuentus est detrudenda. *Concil. Tribur. 1. c. 23.*

Monialem matrimonio accipiens excommunicatur, sed ab Episcopo absoluitur. *Concil. Triburien. 1. c. 23. Concil. Calcedon. c. 16. 27. qu. 1. cap. Virginem, & cap. Si quis sacro.*

Monialis accusata de libidine tenetur se purgare coram Episcopo. *Concil. Melden c. 70.*

Monialis impudica in ergastulo monasterij detrudatur. *27. quæst. 1. cap. Impudicas. cap. Virginibus. cap. Si qua monacharum.*

cap. Vt lex. Carnis peccatum committens non educatur de monasterio, sed in eo ipsi imponenda est pœnitentia. Concil. Vernen. c. 6 Metense 1. c. 6.

In fine accipere potest communionem. 27. qu. 1. cap. Virgines quæ se Deo. Concil. Colon. 1. c. 5. Mogunt. 3. c. 26.

Vltimum locum semper habeat in monasterio. Concil. Germanicum c. 13. Ad officia est inhabilis. ibid.

Monialem carnaliter cognoscens, ipso facto est excommunicatus. Concil. German. 1. c. 13.

Monialem violans, post pœnitentiam potest recipi. 27. qu. 1. cap. Eos autem.

Monialem è monasterio rapiens est excommunicatus, Ioannes VIII. ep. 165.

Monialē rapiens in aliquo monasterio detrudatur. 27. qu. 1. cap. Peruenit ad nos. cap. Si qua monacharum. c. Eos. c. Virgo.

Si rapit è monasterio, vt matrimonium cum ea faciat, pœna mortis damnetur. 26. qu. 2. cap. Si quis non dicam. Vide, Velata.

Cum moniali contrahens matrimonium, anathema sit. 27. qu. 1. cap. Si quis sacro. cap. Si monacharum, & cap. Virginibus.

Cum moniali fornicans excommunicatur, & si clericus deponitur. 27. quæst. 1. cap. Si quis Episcopus. cap. Virginibus. c. Si qua. Concil. German. 1. c. 13.

Cum moniali fornicatus, non potest amplius matrimonium cum aliqua facere. 27. qu. 1. cap. Hi ergo.

Monialem corrumpens in carcere detrudendus. Concil. Metense 1. c. 6.

Vide, Regul. matrim. facientes. Vide, Mulier professa, &c.

Moniales circa collocutiones cum alijs extra monasterium.

Non posse loqui cum aliquo, nisi parentibus, vel consanguineis, statuit Concil. Arelat. 4. c. 7.

Non possunt cum vllo loqui aut tractare, siue clerico, siue monacho, siue sæculari, sine licentia Episcopi. Concil. Paris. 6. lib. 1. c. 46. Concil. Matisconen. 1. c. 2. Concil. Nicæn. 2. c. 20.

Moniales dum loquuntur cum cognatis, præsente præfecta id faciant. Concil. Nicæn. 2. c. 20. Et breui se expediant. ibid.

Non possunt cum alijs extra loqui à vespera, vsque ad primam. Concil. Cabilon. 3. c. 56.

Moniales circa vestes.

Moniales non possunt vti veste sæculari, vel alia sed propria religionis. Greg. I. lib. 7. ex regis. ep. 7.

Non possunt alia veste indui, quam suæ religionis. Concil. Colon. 3. tit. Censuræ, &c. c. 5.

Monialium vestes, cum ipsæ consecrantur, non debent esse diuersæ ab ijs, quibus semper vsuræ sunt. Dist. 23. c. Sanctimonialis.

Non possunt portare velum sericum; nec acus argenteas, vel aureas. Concil. Oxonien. 1. c. 31.

Non possunt deferre anulos, nisi vnum tantum dum sunt consecratæ. ibid.

Non possunt vti zonis aureis, vel argenteis, vel sericis. Concil. Oxon. 1. c. 31.

Non possunt vti pannis extra colorem propriæ religionis. ibid.

Moniales nigræ non possunt cappis alterius coloris vti. Concil. Londinen. 1. c. 14.

Non possunt vti comis, vestibus sericis, calceis vanis, & alijs huiusmodi luxuosis, & illecebris sæcularium. Clement. de statu monach. cap. Attendentes.

Moniales tertiariæ, & conuersæ.

Moniales tertiariæ professæ manere debent in clausura, & aliæ mulieres non possunt ad eas ingredi. Pius V. const. 8. Circa pastoral.

Moniales conuersæ non professæ quando possunt domum remitti, Greg. XIII. const. 8. Deo sacris.

Moniales circa egressionem à monasterio.

Monialis exire non potest de monasterio, sine Episcopi licentia: neque vt eat ad aliud monasterium. Greg. I. lib. 4. ep. 4. Concil. Nicæn. 2. c. 21. Concil. Vernense c. 6. Concil. Oxon. 1. c. 36. Concil. Senonense. tit. De numero monialium c. 28.

Non potest exire à monasterio, neq; vt eat ad loca deuotionum. Concil. Foroiul. c. 12.

Exiens à loco deputato, etiam intra claustrum, per mensem carceretur. exiens vero extra claustrum carceretur multo tempore, & semper habeat vltimum locum in monasterio. Concil. Rauen. 3. post Clemen. V. c. 11. Concil. Cabil. 3. c. 62.

Neque ad ferendum testimonium in aliqua causa. De iudicijs in 6. cap. Mulieres.

Neque ad breue tempus possunt exire sub quouis pretextu, nisi ex causa legitima ab Episcopo approbanda. Concil. Trident. sess. 25. de reform. regul. c. 5. Pius V. const. 8. Circa.

Exeuntes sine licentia, & necessitate, vt ibi, excommunicantur, & Papæ reseruata est excommunicatio. Pius V. const. 8. Circa.

Abbatissa, seu præfecta, ex causa necessaria, quando potest exire à monasterio. De statu regul. in 6. cap. 1.

Ob nullam causam, nisi necessitatem ineuitabilem

lem, vt pestem, incendium, lepram, &c. possunt exire, à monasterio. *Concil. Mogunt.4. c. 79. Concil. Treueren. c.11.* (& tunc de licentia habentis potestatem. *ibid. Pius V. const. 8. circa Pastoralis.*) & tunc manere potest foris durante necessitate. *ibid.*

Licentia standi extra claustra non potest concedi monialibus à S. Pœnitentiario. *Pius Quartus constit. 53. In sublimi.*

Recipiens monialem fugientem à monasterio, est excommunicatus. *Ioann. VIII. ep. 237. Concil. Matiscon. 1. c. 19.*

Nullus præter Papam potest dare licentiam moniali exeundi de monasterio, exceptis casibus, vbi supra. *Pius V. constitut. 8. Circa.*

Monialium monasteria non frequentanda, & qui possunt in ea ingredi.

Ad moniales nullus potest accedere sine licentia Episcopi, sub pœna excommunicationis. Si Religiosus, bis in hebdomada per vnum mensem ieiunet in pane, & aqua in refectorio coram alijs, & si intra claustrum ingreditur, sit excommunicatus. *Concil. Rauennat. 3. post Clementem V. c. 11.*

Nullus introduci potest in monasterium Monialium, nec etiam mulier, sine Episcopi licentia. *Concil. Foroiulien. c. 12. Concil. Turonen. 3. c. 29. Concil. Mogunt. 4. c. 79.* Sub pœna excommunicationis ipso facto. *Concil. Trident. sess. 25. de refor. regul. c. 5. De statu Regularium in 6. cap. 1.* Papæ reseruatæ. *Pius V. const. 8. Circa.*

Monialium monasteria frequentans clericus sine necessitate, arceatur. & si non desistit, beneficio priuetur. *Concil. Later. 3. c. 11.* Vide, *Clericus.*

Monasteria monialium frequentans, si est clericus deponatur. si laicus, excommunicetur. *De vita, & honestate clericor. cap. Monasteria.*

Nec Episcopus potest in ea ingredi solus sine alijs sacerdotibus. *Concil. Foroiuliense c. 12.* & pœna. *ibid.*

Nulla mulier potest ingredi monasteria monialium. quando vero licentia conceditur, quomodo ea sit vtendum. *Gregor. XIII. const. 28. Vbi gratiæ.* & pœnæ. *ibid.* Reuocantur concessæ, & alia circa hoc. *Pius V. const. 8. Circa.*

Nullus, nec seruus, vel famulus, potest in ea, nisi in necessitate intrare. *Concil. Cabil. 1. c. 63. Concil. Nicæn. 2. c. 20.*

Necessaria ferentes ante portam sistant. *Concil. Nicæn. 2. c. 20.*

In monasteria monialium, olim, pro sacro faciendo ingredi poterant presbyteri. *Concil. Mogunt. 1. c. 26. Concil. Epaunen c. 38.*

Religiosi, &c. qui ea gubernant, ad vestibulum tantum monasterij possunt accedere. *Concil. Hispal. 2. c. 11.* Vide, *Regul. circa Monial.*

Nulli concedatur ab Episcopo intrandi licentia, nisi ex maxima necessitate, & manifesta. *Concil. Treueren. c. 11.*

Superiores Regularium, quando, & quomodo possunt concedere mulieribus, vel alijs licentiam ingrediendi monasteria monialium. *Gregorius XIII. const. 28. Vbi gratiæ.*

Superiores ipsi, & Episcopi, ex qua causa, & quomodo, ac cum quibus, possunt intrare in monasterium. *ibid.*

Abbatissæ, Priorissæ, &c. introducentes mulieres in monasterium quouis prætextu, incurrunt priuationem actiuæ, & passiuæ vocis. *Paulus V. const. 74. Monialium.* Vide, *Abbatissa introducens.* Vide, *Mulier.*

Mulieres habentes licentiam ingrediendi monasteria monialium pluribus vicibus, non possunt singula monasteria tot vicibus ingredi; sed intelligitur de omnibus in vniuersali; alias incurrunt pœnas statutas contra ingredientes septa monialium. *Paulus V. const. 52. Facultatum.*

Idem Pontifex reuocauit omnes licentias concessas mulieribus. *Constitut. 74. Monialium.*

Monasteria monialium, qua cura ædificanda, & regenda.

Monasteria monialium non fabricanda dupla pro viris, & fœminis. *18. qu. 2. cap. Diffinimus.*

Monasteria monialium debent esse distantia à monasterijs virorum. *Concil. Agathen. c. 28. 18. qu. 2. cap. Monasteria il 2. cap. Diffinimus.*

Monasteria quæ sunt extra mœnia Ciuitatum, reducantur intra. Et Episcopus in hoc vtatur brachio sæculari, si sit opus. Inobedientes, & impedientes, censuris compellantur. *Concil. Trident. sess. 25. de refor. regul. c. 5.*

In monasterijs non sint loca remota, & secreta. *Concil. Aquisgran. 3. par. 3. c. 14.*

Curandum, ne monasteria monialium necessarijs careant. *Concil. Rhemense c. 33. Concil. Arelaten. 4. c. 26. Vernense c. 6. Aquisgran. 3. par. 2. c. 13.*

Monasterij portaria, seu ianitrix, sit bonæ vitæ, & ætatis maturæ. *Concil. Cabilon. 1. c. 64.*

Monialium monasteria circa Episcopos.

Monasteria subduntur Episcopis, in quorum territorio sunt. *Post Concil. Arelat. 3. c. 4. 18. qu. 2. cap. Monasteria vel. De statu regul. in 6. cap. 1. §. fin.* (si non sunt exempta) *ibid. & Clement. de statu monach. c. fin.*

Episcopus taxare potest numerum monialium in monasterijs, iuxta quantitatem redditūum. *De Institut. cap. 1.*

Episcopus, vt delegatus Papæ, curare potest, & præcipere, vt clausuræ monasterior. etiam exemptorum custodiantur, & compellere, vt ita fiat. *De statu regul. in 6. cap. 1. §. fin. & Clement. de statu Monachorum c. fin. Concil. Trid. sess. 25. de refor. regul. c. 5.*

Episcopi quo ad alia non habent iurisdictionem in monasteria exempta monialium, *ibid. §. fin. de statu regul. in 6.*

Episcopi habent iurisdictionem in monasteria non exempta, eaque visitare possunt. *Clement. de statu monach. c. fin.* Ex authoritate ordinaria, quas personas secum adducit in visitationem. *ibid.*

Impediens Episcopum visitantem, ipso facto est excommunicatus. *ibid.*

Episcopus potest compellere administratores bonorum monialium, siue sæculares, siue regulares, vt rationes reddant, vocatis superioribus regularibus, si regulares sint. *Gregorius XV. const. 18. Inscrutabili §. 5.*

Sine Episcopi licentia nullus potest in ea ingredi. Vide, *Monialium monasteria non frequentanda.*

Episcopus, siue per se, siue per alium, potest esse præsens electioni Præfectarum, etiam si subditæ sint regularibus, cum superiori regulari, & sine expensis. *Gregorius XV. const. 18. Inscrutabili. §. 5.* Vide, *Monial. electiones.* Vide, *Regular. circa Moniales.*

Episcopus non potest solus sine alijs sacerdotibus, ingredi præfata monasteria. & pœna. *Concil. Forojulien. c. 12.*

Monasteria Sedi Apostolicæ subiecta, immediatè, semel in anno possunt ab Episcopo visitari. *Concil. Later. 5. sess. 10. const. 2. Clement. de statu Monach. c. fin. Concil. Trident. sess. 25. de refor. regul. c. 9.* Idem de alijs, cuicumque Capitulo, etiam S. Petri, &c. subiectis. *ibid.*

Monialis percutiens aliam, vel clericum, ab Episcopo absolui potest. *De sent. excom. cap. De Monialibus.*

Moniales, quæ dicuntur Canonissæ sæculares, ab Episcopo sunt visitandæ omni anno, si sunt exemptæ, vt à delegato Papæ: si non exemptæ, authoritate ordinaria. *Clement. de statu Monachorum c. fin.*

Episcopus circa electionem Abbatissæ, &c. Vide infra, *Monialium electiones.*

Episcopus approbare debet confessarios, etiam regulares monialium, etiam si subditæ sint regularibus. *Gregorius XV. constitut. 18. Inscrutabili, §. 5.* Vide, *Regul. circa moniales.* Vide, *Monialium confessarij.*

Vide, *Monialium electiones.*

Monasteria monialium, per quos debent regi.

Non possunt gubernari per laicos. & olim, neque per clericos sæculares. *Gregorius I. lib. 4. ep. 1. lib. 6. ep. 40.* Sed à Religiosis, seu monachis. *Concil. Hispal. 2. c. 11.*

Rectores monialium per solos Episcopos (olim) eligendi erant. *Concil. Carthag. 4. c. 97.*

Monialium curæ præficiendi sunt viri probi, & prouecti, & si fieri potest de eadem Religione. *Concil. Sabinense c. 13.* & per Episcopum approbandi. *ibid. 18. qu. 2. cap. Qui Religiosis.*

Monasteria monialium, quæ à regularibus gubernantur, quia ipsis subiecta, sub eorumdem cura relicta sunt. *Concil. Trid. sess. 25. de refor. regul. c. 9.*

Monialium Nouitiatus.

Vide, *Nouitiæ monialium.*

Monialium monasteriorum priuilegia.

Monialium monasteria habere possunt possessiones. *Gregorius I. lib. 12. ep. 19.*

Possunt moniales transire ad strictius monasterium. *10. qu. 4. cap. Virgines.*

Possunt per Procuratores litigare, & iudices per censuras cogendi sunt ab Episcopis, vt admittant tales procuratores in lite. *De statu regul. in 6. cap. 1. §. Porrò.*

Moniales eximuntur ab onere soluendi decimas, vectigalia, subsidia, & alia onera, & reuocatur Constitutio *Bonifacij VIII. Pius IV. const. 5. De statu.*

Monasterijs pauperum monialium, applicatur medietas omnium eleemosynarum, quæ fieri solent ab Episcopis, Archiepiscopis, Beneficiatis, Monasterijs, &c. *Gregor. XIII. const. 8. Deo.*

Monasteria, & omnia alia loca pia in statu

Ecclesiæ sunt exempta ab onere hospitandi, vel soluendi pro hospitio Militum. *Pius V. const.148.Cum sicut.*

Moniales non possunt à monasterio extrahi ad ferendum testimonium in aliqua causa, vel negotio, etiam si ipsæ velint. *De Iudicijs in 6. cap. Mulieres*. Vide, *Regul. Priuilegia*. Vide, *Priuilegia*.

Monialium Præfectæ, ætas, &c.

Monialium Præfectæ non possunt esse iuuenculæ. *Concil. Parisien.6. lib.1. c.39.*

Olim esse debebant ætatis 60. annorum, & hæ erant mulieres diaconissæ. *Concil. Nicæn. ex Arabico c.74.*

Præfecta, seu Abbatissa, &c. eligi non potest, nisi sit annorum 30. *De electione in 6. cap. Indemnitatibus. Concil. vero Tridentin. sess.25. de refor. regul. c.7.* statuit, vt sit annorum 40. saltem, & octo annis post professionem vixerit laudabiliter. Si verò hoc sit incommodum, sit saltem supra 30. & 5. annos habeat professionis, consentiente Episcopo, vel alio earum superiore. *ibid.* & *Concil. Mediol.1. par. 3. tit. De Præfectis monialium, &c.*

Quomodo eligenda præfecta, seu Superior monialium. Vide infra. *Monialium electiones*.

Si vna soror sit præfecta, aliæ non possunt habere officia, vicariæ, scribæ, cancellariæ, &c. *Concil. Mediol.1. part.3. vbi supra.*

Præfectæ tenentur prouidere moniales de omnibus necessarijs. *Concil. Aquisgranen.3. par.2. c.13.*

Vna Præfecta, &c. non potest præfici duobus monasterijs. *21.qu.1. cap. Vnum*. Vide, *Abbatissa*. Vnum resignet intra sex menses, aliàs vtroque sit priuata. *Concil. Trident.sess.25. de refor. regul. c.7.*

Monialium Præfectæ, vicariæ, &c. Superiores non possunt durare vltra tres annos, & postea vacant officio. *Concil. Mediol. 1. par.3. tit. De Præfectis, &c. Monialium. Gregorius XIII. const.80. Exposuit.* Loquitur de Abbatissis, & alijs Præfectis Italiæ. *ibid.*

Præfectæ non possunt audire confessiones, vel benedicere publicè, aut prædicare. *De pœnitentijs, &c. c. Noua quædam.*

Abbatissa, vel alia Præfecta subdita regularibus, cum eligitur non eget confirmatione Episcopi. *Gregorius XV. constit.18. Inscrutabili.* in solutione dubiorum.

Vide, *Abbatissa*. vbi multa habes.

Monialium electiones actiuæ, & passiuæ.

Vide, *Abbatissæ electio*.

Electio Præfectarum, vt Abbatissarum, &c. monialium fieri debet per duas partes votorum, & sic electa confirmatur non obstante appellatione, nisi aliud obstet. *De electione in 6. cap. Indemnitatibus. §. Sanè,*

Si nulla fiat electio cum duabus partibus, licet scrutinium sit publicatum, possunt eligentes in aliam accedere, quæ habet plura vota; & si hoc accessu peruenitur ad duas partes, illa est electa, & confirmari debet. *ibid.* Si aliqua velit opponere contra electam, potest id facere.

Si cum præfato accessu fieri non possit electio, Superior earum informatur, sine strepitu, & figura iudicij: interim verò quæ plura habet vota, gubernet. *ibid.*

Accedi non potest ad eam, quæ habet pauciora vota. *ibid.*

Si electio fiat per compromissum, & pars minor opponat, adhuc confirmatur electa, licet pars minor possit accusare, denunciare, &c. contra electionem. Si pars maior opponit, differatur confirmatio, vt in scrutinio dictum est, & interim quæ plura habuit vota guberaet. *ibid.*

Si in electionibus appelletur ad Papam, obseruetur Constitutio *Gregorij X. Vt circa*, & per Procuratores agant. *De elect. in 6. cap. Indemnitatibus §. Porrò.*

Cauere debent ab ijs, quæ causant discordias inter eas, sub pœna excommunicationis ipso facto. *ibid. §. Postremò.*

Electa in Abbatissam, &c. intra annum à die confirmationis debet benedici, alias cadit à iure suo. *Clement. de statu monachorum cap. fin.*

Eligi non potest in Præfectam, Abbatissam, vel Priorissam (si per priorisså regitur monasterium) quæ non peregit annum 30. & sit professa expreßè. *De elect. in 6. cap. Indemnitatibus*. Sed *Concil. Trid.* statuit esse debere annorum saltem 40. *sess. 25. de refor. regul. c.7.* Sed si hoc sit incommodum, sit supra 30. & 5. annos professionis habeat, & laudabiliter vixerit, & Episcopus, vel Superior consentit.

Si moniales electionem Præfectæ, seu Abbatissæ, &c. conferant in Episcopum (per compromissum) Episcopus potest eligere, & illa est Abbatissa, &c. *De electione cap. Causam.*

Præfecta, quæ eligitur, si est subdita regularibus, non eget confirmatione Episcopi. *Gregorius XV. const. 18. Inscrutabili,* in solutione dubiorum.

Mo-

Monialis non habet vocem actiuam, nisi annum 12. expleuerit, sitque professa. *De elect. in 6. cap. Indemnitatibus*.

Electiones istæ Præfectarum, Abbatissarum, &c. fieri debent per vota secreta, & nomina eligentium non possunt publicari. alias electio est nulla; & electa est inhabilis ad alia officia. *Concil. Trident. sess. 25. de refor. regul. c. 6.*

Non possunt subrogari vocales titulares, neque aliæ vocales, sub eadem inhabilitate. *ibid.*

Episcopus, vel alius Superior, (cui subdita sunt monasteria,) qui electioni præfatæ præest, non debet ingredi in monasterium, sed extra per cancellorum fenestellam excipiat vota, & audiat moniales. *Concil. Trid. sess. 25. de refor. regul. c. 7. Concil. Mediol. 1. part. 3. de Præfectis, &c. Monialium*.

Moniales tenentur eligere magis idoneam: *Concil. Mediol. 1. part. 3. tit. De Præfectis, &c. Monialium*.

Moniales ambientes, & procurantes officia in monasterijs, per tres sextas ferias ieiunent, osculentur pedes omnium monialium, & culpam dicant de illa ambitione, & si officium habeant, priuentur. *Concil. Mediol. 1. ibid.*

Vicaria per medietatem vocalium potest eligi. *ibid.*

Dum fiunt electiones monialium, quæ subiectæ sunt regularibus, potest Episcopus esse eis præsens cum superiore regulari, siue per se, siue per alium, sine impensis. *Gregorius XV. constitut.* 18. *Inscrutabili*. §. 5.

Vide, *Electio*. Vide, *Electus, in fine*. Vide, *Regul. superiores*. Vide, *Regulares circa moniales*.

Monialium Confessarij.

Moniales habere debent proprium, ac determinatum confessarium. *Concil. Colon. 2. par. 10. c. 8.*

Confessor monialium sit eiusdem ordinis, & regulæ. *Concil. Treuerense c. 11.*

Confessarij monialium, etiam si sint regulares; & ipsis sint subiectæ moniales; non possunt hoc munus exercere, nisi ab Episcopo sint approbati, & iudicati idonei. *Gregor. XV. const. 18. Inscrutabili.* §. 5. *Concil. Colon. 3. tit. Censuræ c. 37.*

Confessarij monialium regulares, etiam si sint superiores, ad quid tenentur. Vide, *Regular. superiores*.

Confessor extraordinarius bis, vel ter in anno eis dandus est, diuersus. *Concil. Colon. 2. part. 10. c. 8. Concil. Colon. 3. tit. Censuræ c. 37. Concil. Trident. sess. 25. de refor. regul. c. 10.* & iste tenetur omnium confessiones audire. *ibid.*

Monialis percutiens aliam, à quo debet absolui. Vide, *Absolutio*.

Confessor monasterij non audiat confessiones priuatim, sed in conspectu aliarum, neque interroget eas de peccatis non confessis, ne discant ea committere. *Concil. Colon. 2. part. 10. c. 8.*

Moniales virtute Bullæ Cruciatæ non possunt eligere sibi confessarium, qui absoluat à reseruatis. *Vrbanus VIII. const.* 105. *In suprema*.

Vide, *Regulares circa monasteria monialium*. Vide, *Confessor*.

Monialium regimen, iuxta Sancti Caroli decreta.

S. Carolus *in Concil. Mediol. 1. part.* 3. in diuersis titulis citandis, hæc statuit de Monialibus.

Monialium numerus augeri non potest supra præscriptionem in aliquo Conuentu, nisi redditus augeantur. *ibid. tit. De Monialium numero*.

Si moniales velatæ etiam professæ, in aliquo monasterio stare non possunt, hoc monasterium per Episcopum vniatur alijs monasterijs, vel eiusdem, vel alterius ordinis. si verò hæc vnio non sit expediens, permittantur sic manere quousque omnes intereant: bona verò & fructus istius monasterij, alteri applicentur. *ibid.*

Moniales non possunt ambire, & petere officia in monasterijs; alias per tres sextas ferias ieiunare tenentur, pedes omnium osculari, culpam dicere de illa ambitione; & si habet officium, eo priuetur. *Concil. Mediol. 1. par. 3. tit. De Præfectis, &c.*

Moniales tenentur eligere magis idoneas ad officia. *ibid.*

Monialis Præfecta non sit minor 40. annis, quæ habeat 8. annos professionis, & honestè vixerit. Si talis non inueniatur; ex alio monasterio aliqua accipi possit cum eisdem qualitatibus. Si verò hoc sit incommodum, eligi possit alia, quæ sit 30. annorum, & quinque annos habeat professionis. *ibid.*

Moniales discretæ, seu Matres consilij, si consuetudo sit, sic eligendi, per suffragia secreta coram superiore eligi debent. *ibid.*

Monialium Præfecta, & Vicaria eligi debet per secreta suffragia coram superiore, vel eius ministro, extra monasterium ad cancellos stante. *ibid.*

Per duas partes ex tribus vocalium eligi debet Præfecta. Vicaria vero per vota supra medietatem. *ibid. De Præfectis, &c.*

Si

Si vna ex pluribus sororibus sit Præfecta, aliæ non possunt esse, nec Vicariæ, nec Scribæ, nec Cellerariæ, nec Ianitrices. *ibid.*

Monialium ministræ, vt ianitrix, depositaria, scribæ, magistra nouitiarum, eligendæ sunt per Præfectam, Vicariam, Discretas, & Confessorem, excepto si sit vsus eligendi per suffragia. *ibid.*

Monialium Præfectæ, Vicariæ, & alia officia habentes non possunt durare vltra tres annos, & tantumdem postea careat officio, nisi necessitas approbanda ab eorum superiore aliud exigat. *Concil. Mediol. 1. par. 3. tit. De Præfectis, &c.*

Moniales electæ ad officium, debent illud suscipere, alias priuantur voce actiua, & passiua pro omni alia electione. *ibid.*

Monialium Vicariæ in absentia Abbatissæ obediendum, contrafacientes puniantur. *ibid.*

Præfecta omni hebdomada capitulum congreget pro culpis audiendis, & pœnitentijs imponendis. subditæ verò tenentur humiliter acceptare; alias disciplinis, alijsque pœnis puniantur. *ibid.*

In electionibus, non possunt vota, seu suffragia sibi inuicem in manu tradere, sub pœna priuationis actiuæ, & passiuæ vocis. Vocem actiuam illæ habent, quæ per triennium post professionem manserunt in eo monasterio. *ibid.*

Discretæ debent esse quatuor, si moniales sunt infra 40. si supra, sint sex. *ibid.*

Discretæ debent esse præsentes monialium colloquijs, ne extra, vel intus aliquid indecorum dicatur. *ibid.*

Nouitiarum magistra in loco separato cum nouitijs habitare debet. nulla præter eam potest nouitias erudire. alias talis erudiens, actiua, & passiua voce sit priuata. *ibid.*

Moniales non accedant ad portam quando aperitur; neque cum vllo siue mare, siue fœmina loquantur. alias & ipsa & ianitrix in cella includantur superioris arbitrio. *ibid.*

Monialium laboribus duæ sunt præficiendæ. istæ recipiant in rota, quæ laboranda sunt, & dent elaboranda ijs, quæ callent artem. finitis laboribus reddantur dominis, etiam per rotam, recepta debita mercede, semper tamen præsente præfecta rotæ. *ibid.*

Nulla monialis potest accipere aliquid laborandum, nec etiam à cognatis, sub pœna disciplinæ in loco, vbi aliæ laborant. *ibid.* Quæ sunt negligentes in laboribus, priuandæ sunt obsonio. In loco laborum lectio sancta quotidiè habeatur, & de auditis fiat collatio expleto labore, nec ibi fiant cantus, aut sermones prophani. *ibid.*

Monialium præfectæ, scribæ, omni trimestri rationem reddant capitulo monialium de rebus monasterij, & omni anno superiori aut vicario. *ibid.*

In omni monasterio adsit capsa communis cum duabus clauibus: in ea communis pecunia ponatur. Vna clauis sit apud Præfectam, alia apud maiorem discretam. non possit aperiri, nisi his præsentibus, & scriba, quæ de rebus rationem est redditura. *ibid.*

In alijs officinis, horrei, farinæ, &c. duæ claues sint, diuersis monialibus assignatæ. *ibid.*

Alienari non possunt res monasterij, nisi seruatis de iure seruandis. Non possunt locare, permutare, &c. nisi superiore consentiente. *ibid.*

Non possunt moniales ædificare, & fabricari, nisi consentientibus superiore, & curatoribus fabricæ. *ibid.*

Monialibus ægrotis dentur cibi, & medicinæ necessariæ, pro monasterij facultate, & à præfecta quotidie visitentur. *ibid.*

Moniale moriente confessor cum socio à superiore approbato ingredi potest in monasterium, dum corpus est sepeliendum, & cito exeant. *ibid.*

Monasteria semper clausa sint clauibus, nec possint aperiri, nisi præsentibus duabus ianitricibus. de die vna claue, de nocte duabus claudantur ianuæ. vna clauis sit apud Præfectam, alia apud ianitricem seniorem. *Concil. Mediol. 1. par. 3. tit. De Præfectis, &c. Monialium.*

Nouitiæ monialium hoc modo recipi debent, ex *Concil. Mediol. 1. par. 3. tit. De puellis ad relig. admittendis*. Prius per Episcopum, aut alium eius arbitrio, examinanda est puella, inquirendum est de vita, & ætate eius, vt sit maior 12. annis, de libera voluntate eius, & de proposito religionis, & hoc fiat per vnum annum antequam examinetur. in illo anno semel singulis mensibus confiteatur confessori monialium, vel alteri cui Episcopus id commiserit, & Eucharistiam sumat. sæpè cum monialibus in locis collocutionum loquatur, vt sciat onera religionis. *ibid.*

Nouitia per moniales acceptanda est ad religionem (cum licentia Episcopi in scriptis.) Ex tribus partibus, duæ debent consentire, vt acceptatio sit valida. Præfecta aliter faciens, per sex menses priuatur officio, & velo. De acceptatione fiat certior superior, qui scribat factum, eiusque nomen in aliquo libro ad hoc deputato. *ibid.*

In monasterio in quo sunt pauciores, quam 50. possunt recipi duæ, vel tres tantum germanæ sorores. si vero fuerint plusquam quinquaginta, recipi possunt etiam quatuor. *ibid.*

Statim, ac acceptata est à capitulo monialium, indui debet veste, fusca, nigra, vel

vel alba, donec ingrediatur monasterium. *ibid.*

Cum intratura est in monasterium, ad tumultum vitandum, ducatur de mane sine inuitatione aliorum, & sine pompa, & in Ecclesia interiori monasterij introducatur; & audita missa, accepta Eucharistia, alijsque adhibitis ceremonijs à superiore, vel confessore coram monialibus vestiatur, & ab eodem fiat sermo super hac actione. nomina imponenda nouitijs non sint Gentilium, sed Sanctarum. *ibid.*

Si hæc puella semel exierit à monasterio ante professionem; nunquam potest amplius ad illud ingredi. *ibid.*

Nouitia, nihil debet dare monasterio ante professionem, nisi ex causa, victus,& vestitus. *ibid.*

Nouitia non potest admitti ad professionem ante annum decimum sextum expletum. neque admitti ante integrum annum probationis. *Concil. Mediolanen.* 1. *par.* 3. *tit. De Nouitijs ad professionem recipiendis.*

Ante diem professionis per triginta dies Præfecta significet Episcopo, quo tempore nouitia est professura, vt ipse, vel alius pro eo exploret nouitiæ voluntatem, & declaret onera subeunda. Præfecta id negligens ab Episcopo puniatur. *ibid.* In Ecclesia extra monasterium exploranda est.

Nouitia de licentia Episcopi potest renunciare, iuxta decretum Concilij Tridentini. *ibid.*

Nouitia non potest admitti ad religionem, nisi sciat congrue legere. *ibid.*

Nouitiæ professio, nomen, &c. in aliquo peculiari libro describantur. *ibid.*

Professionis die non sunt facienda conuiuia in ædibus, vel forestarijs monialium; neq; danda bellaria, dulciora, &c. *ibid.*

Potest nouitia dare monasterio eleemosynas ad sui substentationem. *ibid.*

Moniales tenentur recitare officium in choro, die, ac nocte. *Concil. Mediolanen.* 1. *par.* 3. *tit. De diuinis officijs, &c. Monialium.*

Decenter vestitæ debent incedere, nec inde discedere sine licentia. soni & cantus, qui non sunt spirituales, non admittantur ab eis. neque colloquia, risus, &c. *ibid.*

Moniales omnes etiam conuersæ ad orationem mentalem in choro faciendam conueniant. media hora duret post matutinum, & media post nonam, vel post completorium. *ibid.* In die festo consumere debent in lectione librorum spiritualium totum tempus, quod superest expletis officijs diuinis. *ibid.*

Non teneant libros prophanos. ideo superior, & confessor requirant videre quos libros tenent, & id præcipiant in virtute obedientiæ. *ibid.*

Moniales in omni monasterio debent viuere in communi. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 3. *tit. Commun. vitæ, &c. Monialium.*

Nihil habere possunt de proprio. omnia bona eis relicta siue mobilia, siue immobilia, monasterio sunt applicanda, sed de ijs maxime prouidendum est ei ad quam pertinent. Vestes etiam in communi loco tenere debent, ijs exceptis, quæ ad vsum quotidianum inseruiunt. nulla apud se teneat pecuniam. dona quæ ad eas mittuntur, Præfectæ offerantur. imò nec accipere, neque ad vsum suum applicare potest, Præfecta nesciente, & non consentiente. si quæ aliquid proprium tenet, biennio priuetur actiua, & passiua voce; & eo magis si sibi appropriet, quod est applicatum vsui communi. *ibid.*

Moniales tenere non possunt catellos, vnguenta, suffimenta, & cætera vana, statim auferenda; foras mittenda; & ipsæ tenentes sunt puniendæ. *ibid.*

Moniales non possunt donare, nec eelemosynam facere, neque esculenta dare, neque legatum facere sine licentia Præfectæ; quæ concedere potest, vt aliquid deuotionis, vel aliud exiguum concedat propinquis, &c. alijs benemerentibus. *ibid.*

Ad mensam communem omnes debent conuenire, & Præfecta, vel vicaria benedictionem facere, & non discedant, nisi actis gratijs. & spiritualis liber legatur in mensa. omnes in dormitorio clauso dormiant, sed quælibet in suo lecto. cellæ die, ac nocte sint ita apertæ, vt Præfecta, siue Vicaria videre possit quid agitur. *ibid.*

Monialium clausura. *Concil. Mediolanen.* 1. *par.* 3. *tit. De clausura, &c. Monialium.*

In fenestellis, vbi loqui debent, sint duo ferrei claui, quorum vnus ab altero distet per palmum. virgæ ferræ per vnciam vnam distent vna ab alia, & sint solidæ, à parte interiori sit vna lamina ferrea perforata, ad audiendum tantum apta. in ea fiat vna fenestella, claue clausa, quæ non aperiatur, nisi dum loquendum est cum Episcopo, superiore, vel parentibus monialium, & alijs propinquis. *ibid.*

In loco collocutionis sint duo ostia, intus scilicet, & foris semper clausa; nec aperienda, nisi cum longius est colloquendum; alijs verò vicibus per rotam audiant quod sibi est dicendum. Non adsit porta, quæ ex monasterio ducat ad Ecclesiam exteriorem. omnes fenestræ pariter, per quas potest prospici intra Ecclesiam, clausæ sint vna excepta, per quam videri potest Hostia, & Calix cum eleuantur; ita tamen hæc fenestra sit disposita, vt sacerdos ex altari videre non possit moniales, & panno sit semper clausa vsque ad eleuationem. *ibid.*

Cauendum est nè per ædes vicinorum introspi-

spici possint moniales, hoc curet Episcopus: ad quod exequendum, si fuerit opus, imploret auxilium Principum sæcularium. *ibid.*

Monialium monasteria non sunt ædificanda propè monasteria Regularium, ita quod ex istis ipsæ possint videri, neque prope habitent mulieres famosæ. *ibid. tit. De clausura.*

Circa monasteria fieri non possunt cantus, ludi, ioci, &c. *ibid.*

Moniales egredi non possunt à monasterio, nisi ex causa legitima ab Episcopo probata.

Apostatæ cogantur redire ad monasteria. Si superiores iudicauerint, non debere in monasterium recipi, mittant eas ad monasterium Conuertitarum cum suis bonis, quæ illis mortuis redeant ad priora monasteria. *ibid.*

Monialis introducens in monasterium fœminas cuiuscumque conditionis, etiam matrem, per tres menses carceretur, per sextas ferias illorum mensium in pane,& aqua ieiunet, & per annum velo priuetur. Eadem pœna plectendæ, ianitrix, rotaria,& Præfecta consentientes. *ibid. tit. De clausura.*

Clericus regularis, vel sæcularis monasterium ingrediens, incurrit excommunicationem. potestque ab Episcopo puniri alijs pœnis, etiam cum priuatione beneficij. *ibid.* Excipiuntur ij, qui ex necessitate monasterij habent licentiam ab Episcopo ingrediendi: sed hæc licentia quolibet anno debet renouari. In monasterio non possunt pernoctare matres, vel aliæ fœminæ, etiam seruientes, sub pœna excommunicationis, tam ipsi, quam Præfectæ. In monasterijs alí non possunt equi, boues, vel alia iumenta. *ibid.*

Moniales non possunt loqui cum aliquo externo sine licentia scripta superioris monasterij, & in Cancellaria Episcopali notata; & pœnæ contrafacientium. *ibid.* Talis licentia à rotaria accipiatur, Præfectæ denuncietur, & cum huius benedictione monialis potest loqui. Hæ locutiones fieri non debent in diebus festis, neque in diebus communionis. Non tempore Aduentus, Quadragesimæ, aut vigiliarum, nisi necessitas postulet. Quæ præpositæ sunt locutionibus, nemini dicant quod audierunt, nisi soli Præfectæ, si sit opus.

Loquentes cum monialibus sine licentia sui superioris, grauiter puniantur, exceptis patribus, matribus, & fratribus, ac sororibus.

Quomodo possunt moniales doceri de sono,& cantu. *ibid. tit. De clausura.*

Moniales non possunt alijs instrumentis vti, nisi organo, & harpicordio. *ibid.*

Tenere non possunt in monasterio loco depositi vestes, gemmas, aliaue pretiosa, & pœnæ contrafacientium. Vti non possunt sæculari vestitu, neque recreationis gratia. *ibid.*

Non possunt facere cibaria, vel offulas, donandi gratia, alias ipsæ & Præfecta puniantur.

Non possunt scribere literas secretò, nisi ad superiorem, vel Episcopum; neque recipere ad se missas, nisi coram Præfecta, vel Vicaria. & pœnæ. *ibid.*

Si literæ suspicionem afferunt, præter alias pœnas, per sex menses collocutione, & velo priuentur. Omnes literæ à rotaria accipiantur, & ad Præfectam ferantur.

Si quis intrat in monasterium ex causa, & cum licentia, siue Visitator, siue Confessor, duæ vel tres moniales illum comitentur quocumque vadit: sed campana prius pulsanda est, vt omnes se recipiant, alias Præfecta officio priuetur. *ibid.*

Moniales Conuersæ, 40. annorum ætatis sint. *Concil. Mediol. 1, par. 3. tit. De Conuersis.* Poterant olim è claustro cum licentia Præfectæ exire ob negotia monasterij (sed si fieri potest hoc non permittatur.) Ad funera ire non possunt, nisi sint Ordinis Mendicantium, & binæ debent incedere. si extra Vrbem vadunt, redeant vt semper dormiant in eodem lecto, in domos famosarum, vel inhonestarum mulierum, non ingrediantur. literas non ferant clam, neque alia referant nuncia. delinquentes carcere, & alijs pœnis puniantur.

Monialium Concionatores vocandi ab ijs, qui præsunt eis. Prædicare debent in loco collocutionis, vel fenestellis Ecclesiæ. *Concil. Mediol. 1. part. 3. tit. De concionatoribus, &c.*

Concionatores non possunt separatim cum monialibus loqui, nisi cum licentia superioris. bis saltem in mense prædicent. *ibid.*

Monialium confessores sint prouecti, prudentes, &c. Semel saltem in mense confessiones audire debent, & Eucharistiam ministrare. *ibid.*

Confessores regulares à Capitulo Generali, vel Generali, aut Vicario eius debent esse approbati. & hoc testimonium ostendere debent Episcopo, aut Vicario.

Confessor monialium per biennium duret; & ad summum per triennium, nisi causa aliqua cogat prorogare tempus; & hoc per Episcopum, vel superiorem regularem, cui subijcitur monasterium. *ibid.*

Confessores monialium non possunt ingredi septa monasterij, nisi cum licentia superioris, excepta graui monialium infirmitate. Dum intra Conuentum morantur, duæ vel tres moniales ætate prouectæ illos comitentur. & sic faciant cum reliquis qui ingrediuntur monasterium, etiam cum licentia: ante iu-

ingressum tamen pulsanda est campana, vt omnes se recipiant.

Confessarij non morentur in forestarijs ad cibum capiendum, nisi tempore confessionis. neque ibi de nocte cubent, nisi monialis esset moribunda, aut conuentum remotum habeat. *ibid.*

Ad locum forestariæ, vbi habitat, aut dormit confessor, nulla fenestra, neque rota, vel aliud correspondeat, vt audiri, vel videri possit, quod ibi agitur. *ibid.*

Fenestellæ, & clatri, vbi audiuntur confessiones, ita fixa sint, vt non possint remoueri, neque quis videri, sed tantum audiri. *ibid.*

Confessores, qui delinquunt in præfatis, statim priuandi sunt, & etiam facultate adeundi ad illud monasterium, & dicendi missam in eius Ecclesia. *ibid.*

Moniales accipientes, vel dantes munera alijs, nisi cognati sint, eamdem pœnam incurrunt, sic etiam qui in eorum forasterijs comedunt, nisi sint cognati. *ibid.*

Superiores, & Visitatores possunt in ijs locis vesci, dum visitant. *ibid.*

Superiores, & Visitatores, neque pecuniam, neque munera possunt accipere a monialibus, dum visitant. *ibid.* Medici, furnarij, &c. monialium à superiore debent probari. *ibid.*

Superiores, Visitatores, & inseruientes monialibus, possunt eorum impensis ali. *ibid.* Moniales, Procuratores, & famuli debent à superiore probari. *ibid.*

Confessorum regularium socij sint prouecti, & à superiore probati. Non possunt loqui cum monialibus, sed cum Præfecta, aut cum Vicaria quando opus est, quo tempore Confessor audit confessiones. *ibid.*

Confessor extraordinarius, concedendus est monialibus. *ibid.*

Religiosi, qui sunt fratres monialium, ex licentia superioris monasterij, semel in anno possunt loqui cum monialibus, præsentibus tamen Præfectis locutionum. Socij vero eorum non possunt cum eis loqui. *ibid.*

Qui monialibus in dicendis missis inseruiunt sint bonæ famæ, & probati ab ijs, qui monasterijs præsunt. *ibid.* Non possunt loqui cum monialibus, nisi ex licentia superioris. possunt solum loqui ad breue tempus de necessarijs pro missa, ei quæ Sacristiæ habet curam. *ibid.*

In festis Ecclesiæ monialium non fiant sumptuosi apparatus, sed pij, ac modesti. non admittantur musici, aut instrumenta, nec cantus figuratus. *ibid.*

Procuratores monialium debent bonam fideiussionem dare coram Cancellarijs Episcoporum, quod fideliter ministrabunt, alias priuentur. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 3. *tit. De Concionatoribus.*

Moniales quotidie legere debent vnum saltem caput suarum Constitutionum. Vna legat, aliæ verò audiant. incipiendo à primo capite, & sic prosequendo; deinde redeundo. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 3. *tit. De propria regula*, &c.

Moniales quædam in specie.

Moniales Carmelitanæ, quomodo possint alienare bona. Conuentus in necessitate. *Gregorius XIII. const.* 34. *Ex incumbenti.* Sed nunc *ex const.* 51. *Vrbani VIII. Humanæ*, est abrogatum.

Alia earum priuilegia sunt eadem, quæ habent fratres dicti Ordinis. Vide, *Fratres*, &c.

Carmelitanæ Discalceatæ in Regnis Hispaniæ instituuntur, & quomodo sunt regendæ. *Gregorius XIII. const.* 64. *Pro consideratione.*

Moniales omnes Romæ, quid tenentur obseruare circa confessarios, &c. Vide, *Regul. circa monasteria monialium.*

Moniales Cassinenses, quomodo debent eligere Abbatissam. *Gregorius XIII const.* 15. *Ex nostri.* Vide, *Abbatissa.*

Moniales nigræ, vt Cistercienses, &c. tenentur portare vestes nigri coloris, non grisei. *Sixtus IV. const.* 9. *Etsi cunctis.* Vide, *Monachi S. Benedicti.* Vide, *Cistercienses.* Vide, *Abbatissa.*

Gaudent omnibus priuilegijs monachorum dicti Ordinis. *Innoc. VIII. constit.* 9. *Ad Romani.*

Moniales B. Mariæ Fuliensis, gaudent omnibus priuilegijs monachorum illius Congregationis. *Paulus V. constit.* 29. *Quæ regulares.*

Moniales Sanctæ Claræ.

Moniales S. Claræ institutæ à S. Francisco obtinent approbationem Regulæ *ab Innocentio IV. const.* 12. *Solet.* anno 1253. tota Regula. *ibid.*

Earum regulam moderatus est *Vrbanus IV. const.* 7. *Beata Clara.*

Earum monasteria habent priuilegium, vt intra spatium 300. cannarum non possint prope ea ædificari alia monasteria. *Iulius II. const.* 21. *Exponi*

Moniales istæ *ab Eugenio IV.* subditæ fuerunt regimini fratrum Minorum. *constitut.* 28. *Ordinis tui.* Ibidem declaratur, quæ ieiunia debeant obseruare; quod possint calceatæ incedere: quænam regulæ præcepta obligent sub mortali, & dispensantur ab onere perpetui silentij. *ibid.*

Exemptæ fuerunt à iurisdictione Ordinariorum *ab Eugenio IV. constitut.* 18. *Licet.*

Obtinent omnia priuilegia fratrum Minorum. *Sixtus IV. const.19. Sacri.*

Tenentur recitare officium sicuti fratres Minores, quæ vero nesciunt legere, tenentur ad recitandum orationes Dominicales. *Leo X. const.9. Cum sicut.*

Habent priuilegium lucrandi indulgentias Sanctæ Mariæ Angelorum, & stationum Vrbis Romæ, cum quibusdam pijs operibus. *ibid.* Item possunt in certis festis absolui plenariè. *ibid.* Possunt recitare officium B. Agnetis. & officium vndecim millium virginum. *ibid.*

Earum Sindici, Procuratores, ac seruientes gaudent priuilegijs fori ipsarum, & indulgentijs, quibus ipsæmet moniales. *Clemens VII. const. 19. Dum consideramus.*

Obtinent confirmationem omnium priuilegiorum, & gratiarum, quæ Concilio Tridentino non sunt contraria. *Clem. VIII. const.51. Pastoralis.*

Moniales S. Claræ, quæ sunt sub cura fratrum Minorum de obseruantia, possunt facere celebrari missas suarum obligationum in Ecclesijs ipsorum fratrum, dato eis pretio eleemosynæ iuxta locorum consuetudinem. *Clemens VIII. const.105. Ex debito.* In Ecclesijs tamen monialium missæ duæ dicendæ sunt in diebus feriatis, tres verò in festiuis, in monasterijs quæ habent 80. moniales. Pro illis vero monasterijs, quæ habent minus 50. moniales, vna missa dicatur in diebus feriatis, & in festis duæ. *ibid.* §.4. Eleemosyna detur iuxta consuetudinem, licet legata aliter sint disposita, quia Papa in hoc ea commutat. *ibid.*

Fratres dicti in alijs temporibus sub quouis prætextu non possunt ad earum monasteria accedere, nisi pro dictis missis, in Ecclesia, sub pœna priuationis actiuæ, & passiuæ vocis. neque prætextu recipiendarum nouitiarum, neque prætextu funeralium. Sine licentia speciali S. Congregationis non possunt fratres ad earum monasteria accedere. §.5. Qui verò ad missas dicendas in earum Ecclesijs mittuntur, debent esse probatæ, & prouectæ ætatis. *ibid.*

Moniales S. Dominici, & sorores de Pœnitentia.

Moniales S. Dominici in articulo mortis, si sunt nouitiæ, & habent ætatem legitimam, possunt emittere professionem. *Pius V. const.109. Summi.*

Moniales S. Dominici gaudent omnibus gratijs, & priuilegijs fratrum dicti Ordinis. *Sixtus IV. const.19. Sacri.*

Sorores de Pœnitentia S. Dominici habent propriam Regulam. *Innocent. VII. constit.1. Sedis.* Vide, *Tertiariæ.*

Monasteria quædam monialium particularia.

Monasteria S. Catharinæ de Rota Romæ, est sub iurisdictione Cardinalis Protectoris; & causæ ipsius ab eo iudicantur. *Pius V. const.54. Cupientes.*

In hoc monasterio Virgines miserabiles receptantur. quomodo alimenta eis præstantur, & alia pertinentia ad eius gubernium. *Clemens VIII. const.93. Apostolici.*

Monasterium Sanctæ Marthæ Romæ, est sub iurisdictione Cardinalis Protectoris, qui eius causas iudicat, & alia spectantia ad ipsum. *Gregorius XIV. const. 12. Salutem.*

Monasterium pauperum puellarum Virginum erigitur in Ecclesia SS. Viti, Modesti, &c. cum forma regiminis, Cardinalis Protectoris, &c. *Sixtus V. constitut.60. Sacrosancta.*

Monasteria puellarum dispersarum. Vide, *Puellæ.*

Monasterium Refugij. Vide, *Refugium.*

Alia monasteria particularia. Vide in suis locis, & verbis.

Monomachia.

Monomachia (id est duellum) est prohibita. *Nicolaus I. in decr. de Bellis c.1. 2. qu. 5. cap. Monomachiam.*

Vide, *Duellum.*

Monitio canonica.

Monitio canonica per tres vices facienda: potest fieri per vnam tantum, sed per plures dies, & plura interualla; nisi necessitas aliud petat. *De sententia excom. in 6. cap. Constitutionem.*

Vide, *Canonica monitio.*

Mons Altus.

Mons Altus in Marchia sublimatur in Ciuitatem. *Sixtus V. const.48. Super.*

Montes Pietatis.

Montes Pietatis licitè mutuant pecuniam, aliquid accipientes pro mutuo, pro ministris qui inseruiunt in ipsis. & quantum debent accipere. *Leo X. constit. 11. Inter multiplices.* *Concil. Mediol.1. part.3. tit. De piorum locorum, &c.*

Do-

Docentes contrarium, quod scilicet non possint aliquid accipere, excommunicantur. *ibid. Leo X.*

Montes Pietatis in Christianorum Ciuitatibus, licitè erigi possunt, & accipere aliquid vltra sortem principalem pro ministris, Vt supra, & tale mutuum non est vsurarium. Sed quod datur debet esse honestum, & moderatum. *Concil. Lateran. 5. sess.10. constit. 1.* Vide, *Vsura, in fine.*

Montes Pietatis de nouo possunt erigi, sed cum licentia Sedis Apostolicæ. *ibid. Concil. Mediolan. 1. part. 3. tit. De piorum locorum, &c.*

Montis Pietatis Administratores tenentur ad reddendas rationes Episcopo. Vide, *Loca pia.*

Mons Pietatis Romæ mutuare potest cum pignore, accipiendo duo pro quolibet centenario. *Paulus V. constit. 70. Pastoralis. §.11.*

Montium Pietatis pecuniæ in Statu Ecclesiastico, non possunt conuerti in alios vsus, quam ad commodum pauperum, iuxta formam erectionis ipsorum Montium. *Paulus V. const.82. Onerosa.*

Vide, *Deposita.* Vide, *Loca.*

Montes Baronales Romæ.

Montes isti quomodo debent gubernari, & extingui. & quomodo in his negotijs est procedendum. *Clemens VIII. constit.41. Iustitiæ. per §§.16.*

Vide, *Barones.*

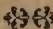
Montium loca vacabilia, vel non.

Montium loca vacabilia non censentur vacare per assumptionem alicuius ad Episcopatum, commendam, &c. Sed isti ea retinent, & reuocatur Constitut. Sixti V. quo ad hoc. *Vrbanus VIII. in append. constitut.38. Decet Romanum.*

Montium loca vacabilia vacare censentur per assumptionem ad Cardinalatum. *ibid.*

Montium loca, siue vacabilia, siue non, cuiuscumque personæ, siue Principum, siue Ducum, &c. non afficiuntur per obligationes, pacta, & alia eiusmodi talium personarum sine licentia Papæ. *Vrban. VIII. constitut.44. in append.2. Decet nos.*

Vide, *Vacatio.*

Mora.

Mora propria cuilibet nocet. *De regulis iuris in 6. reg.25.*

In mora non est, qui legitima excusatione non potest se tueri. *ibid. reg.60.*

Moræ purgatio admittenda est, si ex impedimento, votum, vel iuramentum non habent effectum in tempore determinato. *Iulius II. in Bulla Indictionis Concil. Lateranen. 5.*

Morbus caducus.

Morbo caduco laborans non potest esse Presbyter, Episcopus, &c. Vide, *Caducus morbus.*

Vide, *Epilepticus.*

Mores.

Mores diuturni pro lege habendi sunt. *Dist.12. cap. Diuturni.*

Morum nobilitas, illustrat sacerdotes. *Distinct.40. cap. Nos qui præsumus. & cap. Non loca.*

Moribundus.

Moribundo non negatur absolutio, neque in tempore interdicti. nec etiam Eucharistia. *De pœnit. & remiss. cap. Quod in te. Cœlestinus I. ep.2. c.2. 26. qu.6. cap. Agnouimus.* & est maxima crudelitas, sic facere. *ibid.*

Moribundus à quouis potest absolui, etiam ab hæretico (nisi adsit alius sacerdos.) *24. quæst.1. cap. Si quem forte.*

Moribundo in patibulis danda est communio, si fecit Sacramentalem confessionem. *13. qu. 2. cap. Quæsitum, cap. Fures, & cap. Si fur.*

Moribundis non est imponenda multa pœnitentia; sed solum notificanda. *26. quæst.7. cap. Ab infirmis.*

Moriens.

Moriente Episcopo intestato, Ecclesia succedit in omnibus. *12. qu.5. cap. Sicubi. cap. Quicumque.* Vide, *Episcopo moriente.*

Moriente Episcopo, res eius, vel Ecclesiæ non auferendæ. *12. qu.2. cap. Hac huius placito, & cap. Non liceat.* Neque à Metropolitano. *ibid. cap. Non liceat Metropolit.*

Moriente aliquo mancipato Ecclesiæ ab intestato, Ecclesia succedit. 12. quæst. 5. cap. *Quicumque*. Vide, *Testamentum*.

Moriente clerico intestato, Ecclesia succedit. *De successionibus ab intestato cap.* 1. Vide, *Clerici quo ad testamenta*.

Moriente clerico intestato, qui prius fuerat seruus, quatuor partes fiunt de bonis eius, scilicet Episcopo, Ecclesiæ, pauperibus, & parentibus. *ibid. cap. Sancto Concilio*. Vide, *Ecclesia*. Vide, *Sacerdos*.

Moriens ab intestato, sepelitur in sepultura maiorum. *De sepulturis cap.* 1. Vide, *Sepultura*.

Moriens casualiter, non potest priuari Ecclesiastica sepultura propter hoc. *De sepulturis cap. Ex parte*.

Moriens ex improuiso inconfessus, si præceptum annuæ confessionis adimpleuit, non priuatur sepultura Ecclesiæ. *Reformatio Cleri Germaniæ c.* 28.

Moriens in villa, vbi sepeliendus. *De sepulturis in 6. cap. Is qui*.

Moriens excommunicatus non potest absolui post mortem. *Post epist. Gelasij*. 24. q. 2. *cap. Nec quisquam*.

Moriens in excommunicatione, si pœnitens decessit post mortem, potest absolui (id est declarari absolutus.) *De sent. excommunic. cap. A nobis, cap. Sacris*.

Hæredes tamen tenentur ad satisfactionem pro eo, & in quibus. *ibid.*

Moriens cum sola pœnitentia, sine Eucharistia, tractatur, vt alij fideles. *Concil. Vasense* 1. *c.* 2.

Moriens in torneamentis, caret Ecclesiæ sepultura. *Concil. Later.* 3. *c.* 20.

Moriens in peccato vsuræ, caret Ecclesiæ sepultura. *Concil. Later.* 3. *c.* 25.

Moriens in domo Religiosorum, si ad eam iuit sanus, non tenetur relinquere Ecclesiæ Parochiali portionem. Si verò iuit infirmus, tenetur. *Concil. Later.* 3. *in app. par.* 49. *c.* 6.

Moriens pro defensione Christianorum, saluatur. 23. *qu.* 8. *cap. Omni timore*.

Moriens in certamine infidelium, si pro fide, saluatur. 23. *qu.* 5. *cap. Omnium*.

Moriens in charitate, ratione timoris non impeditur ab ingressu regni Cœlorum. *Leo X. Bulla const.* 40. *Exurge*.

Moriens post baptismum, antequam aliquod peccatum committat, statim intrat in Cœlum, & videt Deum. *Eugenius IV. in decr. Vnionis Armenorum §. Primum. Innocent. IV. constit.* 14. *Sub catholica*. Idem de pueris dicendum. *ibid.* Vide, *Animæ*. Vide, *Defunctus*.

Moriens in mortali peccato, sine pœnitentia, damnatur. *Innocentius IV. constitut.* 14. *Sub catholica*.

Morientium ab intestato (Romæ) bona ad quos pertineant. *Iulius III. const.* 5. *Cupientes*.

Morientes Romæ, possunt testari. *ibid.* Vide, *Curiales*.

Morientium Curialium, Episcoporum, Cardinalium, & aliorum beneficiatorum (Romæ) ornamenta Cappellæ, Cruces, Calices, iocalia, & c. similia pertinent ad Cappellam Papæ. *Iulius III. constit.* 7. *Cum sicut*.

Morientium beneficiatorum, &c. fructus, & redditus inexacti, pertinent non ad hæredes; sed ad successorem. Si tamen bona morientis non sufficiunt ad legata pia soluenda, de illis fructibus est accipiendum, vt soluantur. *Iulius III. const.* 7. *Cum sicut*.

Morientis successor tenetur implere ea legata pia, quæ moriens fecit sanus, & ea debita, quæ contraxit ratione beneficij. *ibid. in cap. seq. Dudum*.

Morientium extra residentiam, spolia, si illi non habuerunt facultatem testandi, pertinent ad Cameram Apostolicam. *Pius IV. const* 91. *In supremi*.

Morientibus Prælatis, Cardinalibus, &c. in curia, qui ordo seruandus est in solutione debitorum, quæ habebat moriens. *Pius V. const* 15. *Sanctissimus, in seq. cap.*

Morientium beneficiatorum, spolia à Thesaurario Cameræ colligenda. quæ, & quomodo. *Sixtus V. constitut.* 100. *In conferendis*.

Moriente Conclauista ab intestato, succedunt hæredes. Vide, *Conclauista*.

Moriente clerico, siue Romano, siue curiali, ab intestato, si Romæ, vel intra spatium decem milliariorum moritur, succedunt hæredes. *Paulus V. constit.* 18. *In eminenti*. §. 4. *Alexander VII. constit. Nos volentes, data sub die* 19. *Augusti* 1657. Vide, *Bellum*. Vide, *Sepelire*. Vide, *Sepultura*.

Vide, *Roma morientes*. Vide, *Spolia*. Vide, *Cardinales*. Vide, *Beneficiati*. Vide, *Defunctus*.

Mortui.

Mortui non possunt baptizari. *Concil. Carthagin.* 3. *c.* 6.

Mortuorum contactus non polluit. *Lib.* 6. *const. Apost. cap. vlt.*

Mortui non possunt solui, aut ligari. 24. *q.* 2. *cap. Legatur*.

Mortuis dari non potest Eucharistia. *Concil. Carthag.* 3. *c.* 6.

Mortui nesciunt, quid hic agatur à viuis à decedentibus ex hac vita: sciunt tamen quæ Deus permittit eis dici. 13. *qu.* 2. *cap. Fatendum*.

Mortui in excommunicatione, denunciandi sunt. *Concil. Afric. sub Stephano I.* Et possunt declarari excommunicati. 24. *q.* 2.

cap. Sanè profertur. Vide, *Excommunicatus*.

Si mortuus sit de Ecclesia Cathedrali, & alibi sepelitur, soluitur quarta Ecclesiæ illi. *De sepulturis cap. Cum super*.

Mortui non sunt operiendi vestibus altaris. *De consecrat. dist. 1. cap. Nemo*.

Mortui non resuscitantur per Magos, Vide, *Dæmones*.

Mortui pœnitentes, post mortem etiam ab excommunicatione absoluuntur. *De sent. excom. cap. A nobis, & cap. Sacris*. Vide, *Absolutio post mortem*.

Mortuo excommunicato, quando est ei communicandum. Vide, *Communicare*.

Mortui catholicè non sunt damnandi, licet eorum doctrina inueniatur hæretica. *Vigilius Papa in const. Concil. Gener. 5. Pelagius II. ep. 7.*

Mortuorum imagines, quando non possunt depingi, Vide, *Imagines*, Vide, *Defuncti*. Vide, *Orare*.

Mors.

Mortem animæ incurrit Adam cum peccauit. *Gregorius I. lib. 5. ep. 14.* Vide, *Adam*. Vide, *Anima*.

Mors Christi efficaciter ab eo oblata est pro prædestinatis. *De consecr. dist. 2. cap. Semel il 2.*

De morte amicorum, &c. dolendum non est à Christianis, sed ab alijs, qui in aliam vitam non credunt. *Anastasius I. epist. 2. 13. qu. 2. cap. Habent. cap. Diuina*. Est quid pusillanime. *cap. Vbicumque*.

Neque de propria morte tristandum, & quare. *ibid. cap. Quam præposterum*.

Pusillanime est hoc. *ibid. cap. Vbicumque*.

Mortem nullus potest sibi inferre. *23. qu. 5. cap. Non est nostrum, & cap. Si non licet. cap. Tu dixisti, & cap. Placuit.*

Mors potius ex fame sufferenda, quam aliquid ab inimicis Dei accipiendum (si adsit Dei offensa.) *Lib. 4. const. Apost. c. 7.*

Mortis alicuius causa non semper est reus talis mortis, sed quando. *23. quæst. 5. cap. Cum homo*.

Motecta cantanda.

Vide, *Musica*.

Mulier.

Mulier ex costa Adæ facta est, vt vnum cognoscatur esse principium vitæ humanæ. *23. qu. 5. cap. vlt.*

Mulier prætextu continentiæ virilem habitum sumens, est anathema. *Concil. Gangrense c. 13.*

Mulier relinquens virum, & nuptias execrans, est anathema. *Concil. Gangrense c. 14. dist. 30. c. Si qua*.

Mulieres prauæ fugiendæ. *Lib. 2. const. Apostolic. c. 7.*

Mulier tondens crines ob superstitionem cultus, est anathema. *Concil. Gangren. c. 17. dist. 30. cap. Quæcumque, & cap. Si qua mulier*.

Mulier relicta à Catechumeno potest ad baptismum recipi, etiam si alium duxerit. *Concil. Elibert. c. 10.*

Mulier velat caput, ratione imaginis Dei, (& quare hoc.) *33. qu. 5. c. Mulier, & c. Nec illud*.

Mulier verberans ancillam, si hæc moriatur, post quinque annos acta pœnitentia, recipiatur ad communionem. *Concil. Elibert. c. 5.*

Mulier eiecta dicitur, quæ à viro viuente dimittitur. *Dist. 34. cap. Vidua*.

Mulier nubens cum gentili per aliquod tempus, priuanda est communione. *Concil. Arelat. 1. c. 11.*

Mulieres illuduntur à dæmone. Vide, *Saga*.

Mulieres in Ecclesijs debent à viris separatæ stare. *Concil. Cæsaraugust. c. 1.* etiam dum fit concio. *Concil. Mediolan. 1. tit. De Prædicatione Verbi Dei*.

Mulier quolibet sensu corporis patitur corruptionem. *17. qu. 1. cap. Nec aliqua, & cap. Quod si pœnitentiam*.

Mulier propter peccatum subiecta est viro. *33. qu. 5. cap. Mulier*.

Mulier patiens menstrua potest ad Ecclesiam ire, & Eucharistiam sumere. *Gregorius I. lib. 12. ep. 31. c. 10. dist. 5. cap. Ad eius*.

Mulier si tempore menstrui ex deuotione non vult communicare, potest omittere. *Dist. 5. cap. Ad eius*. Item si post partum vult abstinere ab ingressu Ecclesiæ. *De purificat. & cap. Vnico*.

Mulier pariens, si vult potest statim ad Ecclesiam intrare. *Gregorius I. ibid. Nicolaus I. ad consulta Bulgarorum c. 68. De consecr. dist. 5. cap. Si mulier. De purificatione, &c. cap. vn.*

Mulier prægnans potest baptizari. *Gregor. I. lib. 12. ep. 31. c. 10. Concil. Lucense 2. c. 54. De consecrat. dist. 4. cap. Si qua mulier. Concil. Neocæsar. c. 6.*

Mulier absque parentum voluntate, potest nubere. *Post Concil. Arelat. 3. c. 11.*

Mulierum ornamenta in Vrbe, moderata à *Pio V. const. 39 Quoniam*.

Mulier coactè corrupta non perdit pudicitiam. *32. qu. 5 cap. Proposito. cap. Non si fidelibus. cap. De pudicitia. cap. Ad Deum. cap. Non potest, & cap. Magis*.

Mulieris accusatione tantum, nullus potest condemnari. *15. qu. 3. cap. De crimine. cap. Ex eo, & cap. Certis*.

Mulieres concubinæ. Vide, *Concubinæ*. Vide, *Fœmina*.

Mulieribus prohibita.

Mulier non potest ingredi cubiculum Episcopi sine duobus presbyteris. *Concil. Matiscon.1. c. 3.*

Non potest ingredi in sacrarium. *Concil. Lucense 2. c. 42.*

Mulier non potest duos fratres in viros accipere, alias excommunicetur vsque ad mortem. *Concil. Lucen.2. c. 79.* Vide, *Matrimonia prohibita ratione affinitatis*.

Non potest nubere cum adultero, maximè, si causam dedit morti viri. *Concil. Meldense c. 69. 31.qu.1. cap. Nullus. cap. Illud vero. cap. Relatum. c. Si quis, & cap. Si qua mulier*. Aliquando potest pœnitentiam conceditur. *ibid. cap. Denique, & cap. Relatum. 24. qu. 4. cap. Mulier. De diuortijs c. 1.*

Mulier in Ecclesia docere non potest, nec prædicare. *Lib. 1. const. Apostol. c. 6. Concil. Carthag. 4. c. 99. Dist. 23. cap. Mulier. De consecr. distin. 4. cap. Mulier. Concil. Constant. in constit. Martini V. circa finem*. Vide, *Prædicare*.

Non potest baptizare sicut sacerdos; quia neque cognatis muliebribus Christus id concessit. *Lib. 1. const. Apostol. c. 9. De consecr. dist. 4. cap. Mulier. Concil. Carthag. 4. c. 100.*

Mulier fornicata cum clerico, à ciuitate illa repellatur. *Concil. Aurel. 4. c. 29.*

Mulieres habitare non possunt prope monasteria monialium. *Greg. I. lib. 1. ep. 48.*

Non possunt ingredi septa monasterij; introducens eam excommunicatur. *Concil. Turon. 2. c. 17.* Vide, *Monialium monasteria non frequentanda*. Vide, *Monasteria*.

Non possunt altari inseruire, neque lectiones legere, &c. *Concil. Laodicen. c. 44. Zacharias ep. 7. c. 5. Concil. Parisien. 6. lib. 1. c. 45. De cohabit. cleric. c. 1.* Vide, *Altare*.

Non possunt manere, nec esse præsentes in domibus Episcoporum, nec in eis, ad quas accedunt Episcopi. *Concil. Nicæn. 2. c. 18.*

Non possunt in choro sedere. *De cohabitat. cleric. cap. 1.*

Non possunt mulieres Eucharistiam dispensare. *Concil. Parisiense 6. lib. 1. c. 43.*

Non possunt altari inseruire. Vide, *Altare*.

Non possunt tangere vasa sacra. *Concil. Paris. 6. lib. 1. c. 45. dist. 25. cap. Sacratas*. Etiam si moniales sint. Vide, *Sacra*. Vide, *Virgines*.

Non possunt vti femoralibus. *Nicolaus I. ad consulta Bulgarorum c. 59.*

Non possunt vti fucis, & caloribus. *De consecr. dist. 5. cap. Fucare*.

Non possunt negotia publica tractare, nec ad Concilia accedere. *Concil. Nanneten. 1. c. 18.*

Non potest mulier tenere filium in confirmatione (vt separetur à viro.) si tenet, non separatur, sed per totam vitam pœniteat. *Concil. Cabilon. 3. c. 31. 30. qu. 1. cap. Dictum est*.

Non potest procurare abortum, nec infantem occidere; alias per decem annos pœnitere debet. *Concil. Lucense 2. c. 77. dist. 50. cap. Si quis voluntariè. Concil. Ancir. c. 21.* Vide, *Abortus*. Vide, *Mater*. Vide, *Occidens*.

Mulier occidens filium, in monasterium est detrudenda. si verò dubitatur de incontinentia potest nubere. *De his qui filios, &c. cap 1.*

Talis mulier non est separanda à viro, sed pœnitentia ei imponenda. *cap. Intelleximus*.

In multis causis non potest mulier accusare. *15. qu. 3. cap. De crimine cap. Ex eo, & cap. Certis de causis*.

Mulieri solæ accusanti sacerdotem de adulterio, non creditur. *De stupro cap. Significasti*.

Mulier quantumuis docta, non potest viros docere. *Concil. Carthag. 4. cap. 99.* Vide, *Prædicare*.

Ob mariti mortem non possunt differre adire ad Ecclesiam vltra mensem. Vide, *Vidua*.

Mulier non potest prædicare, nec benedicere publicè, neque absoluere, aut confessiones audire, etiam si sit Abbatissa. *De pœnitentijs, &c. cap. Noua quædam*.

Mulieres non possunt habitum Beguinarum habere, nisi honestè, & religiosè viuant. *Extra, De religiosis domibus. cap. Ratio recta*. alias excommunicantur. *ibid. c. 1.*

Mulieres non possunt in congregationibus Iesuitissarum degere. & istæ supprimuntur. *Vrbanus VIII. const. 110. Pastoralis*. Vide, *Iesuitissæ*.

Vide, *Fœmina*.

Mulierum obligationes.

Mulier velata orare debet in Ecclesia, & quare. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c. 58. 33. qu. 5. cap. Mulier il 2. & cap. Nec illud*.

Velat in signum subiectionis, quia fuit initium peccati. *ibid.* & quomodo Dei imago non est. *ibid. c. Mulier il 2.*

Promittens Deo castitatem, tenetur obseruare. *Innocen. I. ep. 2. c. 13. 27. quæst. 1. cap. Hæ quæ*. Vide, *Vouere votum*.

Mulier adultera, quam maritus non vult re-

conciliare, tenetur intrare in monasterium. *De conuersione coniugator. cap. Gaudeamus*.

Mulier, quæ plures habuit viros, debet cum vltimo sepeliri. *De sepulturis in 6, cap. Is qui*. Vide, *Sepelire*.

Mulier iurans non repetere à domo paterna aliud præter dotem, tenetur seruare. *De pactis in 6. cap. Quamuis*. Vide, *Dos*.

Mulieres etiam coniugatæ tenentur ad solutionem mercatorum creditorum Romæ, prompte & sine dilatione. *Gregor. XIII. const.* 88. *Cum alias*.

Mulieres (decoctis viris) pro rebus medicinalibus tenentur soluere creditoribus vsq; ad summam 25. scutorum. *Clem. VIII. const.* 44. *Laudabilis §.* 13.

Mulieres pro rebus medicinalibus pro se, filijs & reliqua familia possunt se obligare vsque ad summam scutorum 25. *ibid. §.* 14.

Vide, *Fœmina*.

Mulier quo ad coniugium, & fornicationem.

Mulier spondens in ætate puellari, si pater contradicit, non tenetur attendere: si consensit, tenetur. 32. *quæst.* 2. *cap. Mulier*.

Mulier propria voluntate debet eligere sibi maritum, si nubere vult. 32. *qu.* 2. *c. Hoc sanctum*. Vide, *Matrim. quo consensu*, *Matrim. prohibita ratione inuoluntarij*.

Per vim contrahens nullum facit matrimonium. *De sponsalibus, &c. cap. Veniens*.

Si inuitè desponsata consensit copulæ, tenet. *Qui matrimonium accusare. cap. Insuper*.

Mulier nupta, aliquando dicitur virgo, & quando. 32. *qu.* 2. *cap. Merito hic*.

Mulier iurans nubere cum aliquo, suadenda est, vt faciat, non cogenda. *Concil. Later.* 3. *in append. de sponsalibus secundo c.* 6.

Mulier dormiens cum aliquo non potest accipere fratrem eius in matrimonium. 32. *qu.* 7. *cap. Quædam*. Vide, *Matrimon. prohibita ratione affinitatis*. Vide, *Affinitas*.

Duobus fratribus etiam successiuè nupta, excommunicetur vsque ad mortem. *Concil. Neocæsarien. c.* 2. Et soluitur matrimonium. *ibid.* Non potest amplius nubere. *Concil. Triburien.* 1. *c.* 43.

Mulier relicta à Diacono, vel Presbytero, non potest alteri nubere. *Dist.* 28. *cap. Si se cuiquam*. *cap. Si qua vidua*. Sub pœna excommunicationis vsque ad mortem. *ibid.*

Mulier iurans aliquem esse suum maritum, si non est, potest cum aliquo nubere. *De iureiurando cap. Mulieri*.

Mulieri dicenti, non consensisse matrimonio, non creditur, sed tenetur probare. *De sponsal. libus, &c. cap. Consultationi*.

Mulier impubes facta pubes, si vult alteri nubere, non auditur, si vir dicit eam cognouisse, & firmat iuramento. *De desponsat. impuber. cap. Continebatur*.

Mulier fornicata cum patre, & filio, ijs nescientibus, numquam potest nubere, illi autem possunt. 34. *qu.* 1. *cap. vlt. Concil. Triburien.* 1. *c.* 43. Idem si cum fratribus.

Mulier fornicata cum clerico, à ciuitate illa est repellenda. *Concil. Aurelian.* 4. *c.* 29.

Mulier suspecta de concubinatu clerici, longe à vicinia expellenda; & in hoc inuocandum est brachium sæculare. *Concil. Mogunt.* 4. *c.* 102.

Mulier fornicata cum Saraceno, per Episcopum grauiter puniatur, & etiam Saracenus. *Concil. Later.* 3. *in append. par.* 50. *c.* 49.

Mulieres concubinæ. Vide, *Concubina*.

Habens rem cum consanguineo viri, hoc mortuo non potest amplius nubere. *De præsumptionibus. cap. Literis fraternitatis*.

Mulieris sola confessio non sufficit, vt recedatur à sententia lata ab Ecclesia in causa matrimoniali. *De sentent. & re iudic. cap. Consanguinei*.

Mulier scienter cognoscens virum, cum quo mater, filia, vel soror habuit rem, pœna mortis est punienda. *Sixtus V. const.* 54. *Volentes*.

Mulier copulata carnaliter, & scienter cum duobus patre, & filio, pena mortis est punienda. *Sixtus V. ibid.*

Mulieres coniugatæ meretricium facientes pœna mortis puniuntur. *Sixtus V. const.* 46. *Ad compescendam*.

Etiam si separatæ à viris id faciunt. *ibid.*

Mulier supponens partum, an absoluenda, &c. Vide, *Absoluenda*.

Vide, *Fœmina*. Vide, *Meretrix*.

Mulier circa castitatem professam vel profitendam.

Mulier castitatem professa si nubit, excommunicatur ipsa, & coniux si id sciat. *Concil. Barcinon.* 1. *c.* 4. Graui pœnitentia punienda. *Innocen. I. ep.* 2. *cap.* 12. 27. *quæst.* 2. *cap. Quæ Christo*. *Concil. Aurelian.* 5. *c.* 19. *Concil. Parisien.* 3. *cap.* 5. *Concil. Arelat.* 2. *c.* 33. *post Concil. Tolet.* 1. *c.* 1.

Mulier ante annum 12. ætatis non potest vouere virginitatem inuitis parentibus. 20. *qu.* 2. *cap. Puella*. Si infans datur à patre religioni, & adulta liberè velatur, non potest amplius exire. *De regularibus. cap. Cum virum*.

Mulier cogenda non est ad vouendam continentiam, seu castitatem. 33. *quæst.* 5. *cap. Notificasti*.

Non compellenda, nec retrahenda à religione. *Concil. Colon.* 2. *part.* 10. *c.* 1. *Ioannes VIII. ep.* 226. & si per vim profitetur, non tenetur ad vota. *ibid.*

Si mariti timore (quia minatur ei mortem) mulier intrat in monasterium; eo mortuo potest exire, & alium ducere. Secus si absque timore. *Concil. Lateran.* 3. *in append. part.* 50. *c.* 13.

Cogens mulierem, puellam, ad intrandum, & profitendum Religionem, & dantes auxilium, consilium, fauorem, interuentum, authoritatem, &c. sunt excommunicati. *Concil. Trident. sess.* 25. *de reform. regul. c.* 18.

Impedientes, ne ingrediantur, vel professionem emittant, sine iusta causa, sunt excommunicati. *ibid.*

Mulier vouens religionem, non potest amplius ad sæculum redire, & cogenda est ad Conuentum regredi, alias excommunicetur. *Concil. Tolet.* 10. *c.* 5. 27. *qu.* 1. *cap. Omnes fœminæ*. 20. *qu.* 1. *cap. Puellæ*. Vide, *Vouere*. Vide, *Votum*.

Mulier sponsata volens intrare in Religionem, cogitur intra certum tempus, vel intrare, vel prosequi matrimonium. *De conuersione coniugatorum cap. Ex publico*.

Mulieres Deo dicatæ non possunt zonis aureis, vel argenteis vti, nec velo serico, anulis, &c. *Concil. Oxon.* 1. *c.* 1. Vide, *Moniales*. Vide, *Virgines*.

Mulier manens in fide, & separata à viro infideli, hoc reuertente etiam nolente potest intrare in Religionem, & profiteri. *De conuers. coniugat. c. fin.*

Mulier vouens castitatem in religione, si fornicatur, grauissimè punienda. *Innoc. I. ep.* 2. *c.* 12. 27. *quæst.* 1. *cap. Quæ Christo*. Vide, *Moniales circa coniugia, &c.*

Vide, *Virgo*.

Mulierum priuilegia.

Mulier excommunicata ob percussionem clerici, ab Episcopo potest absolui. *Concil. Later.* 3. *in append. part.* 50. *c.* 67. Vide, *Absolutio*.

Non potest mulier personaliter trahi ad iudicium, nisi in causis à lege expressis. *De Iudicijs in* 6. *c. Mulieres*. Examinandæ sunt domi expensis producentis. *ibid.*

Mulier in crimine cum clerico potest contra eum esse testis. *De testibus, & attest. cap. Quoniam, & cap. Ex parte M. mulieris*.

Mulier in casu necessitatis, potest baptizare. *Eugenius IV. constitut.* 19. *Exultate*. §. 10.

Agere potest pro dote contra omnes detinentes bona mariti. *De pignoribus cap. Ex literis*.

Mulier nupta, liberè potest eligere sibi sepulturam. *De sepulturis, cap. De vxore verò*. Si in viri sepultura; sepeliri debet in sepultura secundi viri, si duos habuit. *De sepulturis in* 6. *c. Is qui*.

Mulier, quæ mansit in fide, & separata fuit à viro infideli, hoc reuertente, etiam nolente, potest intrare in Religionem. *De conuers. coniugat c. fin.*

Mulier potest absque infamia nubere intra annum lugubrem. *De nuptijs cap. Super illa, & cap. fin.*

Mulieres honestè, & religiosè viuentes, possunt in domibus vti habitu Beguinarum. *Extra, de religiosis domibus cap. Ratio recta*.

Mulier supponens partum alienum, vel ex adulterio concipiens; si non vult reuelare viro ob metum, potest absolui à confessario. *De pœnit. &c. cap. Officij*.

Mulieres possunt vitam pœnitentialem in suis domibus facere. *Extra, de religiosis domibus c.* 1.

Pro rebus medicinalibus pro se, filijs, & reliqua familia (in statu Ecclesiæ possunt se obligare, vsque ad summam scutorum 15. *Clemens VIII. constitut.* 47. *Laudabilis*. §. 14.

Vide, *Fœmina*. Vide, *Clerici percussor*.

Mulieres circa cohabitationem cum clericis.

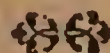
Vide, *Clerici circa cohabitationem cum mulieribus*.

Mulieres non possunt habitare cum sacerdotibus, exceptis matre, &c. consanguineis proximis. *Concil. Nicæn.* 1. *c.* 3. *Concil. Tolet.* 1. *c.* 6. *Tolet.* 2. *c.* 3. *Concil. Tolet.* 8. *c.* 5. *Concil. Hispal.* 1. *c.* 3. *Aurelian.* 3. *c.* 4. *Aurelian.* 5. *c.* 3. *Lucense* 2. *c.* 22. *Auern. c.* 16. *Arelat.* 2. *c.* 3. *Concil. Turonen. c.* 11. *Clemens I. epist.* 2. *Concil. Mogunt.* 3. *c.* 10. *Concil. Nannetense* 1. *c.* 3. *Concil. Claramont. c.* 10. *De cohabitat. cleric. cap.* 1.

Mulier senex potest habitare in domo clerici. *De cohabitat. cleric. cap. A nobis*.

Mulieres suspectæ habitare non possunt cum clericis, etiam si sorores, vel matres sint. *De cohabitat. cleric. cap.* 1. Neque cum eis confabulari. *ibid. cap. Si quisquam*.

Vide, *Fœmina*.

Mulieres cohabitantes cum monialibus.

Mulieres, quæ habitu religiosarum sunt indutæ, & cum illis cohabitant, tenentur sicut illæ viuere. *Concil. Tolet.10. c.5.*
Si nolunt regulariter viuere, puniendæ sunt. *Concil. Vernense c.6.*
Mulier intrans in monasterium infans, facta pubes, si vult potest exire. 20. *qu.* 1. *cap. Addictis.*
Mulier desponsata tantum potest intrare in monasterium, & profiteri. 27. *qu.2. cap. Desponsatam. cap. Decreta.* Vide, *Mulier circa castitatem.*
Mulier nupta intrans in monasterium absque viri consensu, tenetur exire, & ad virum redire. 27. *qu.2. cap. Multorum.*
Mulier viuere volens inter moniales, ferre tenetur secum debitam pensionem, ex qua cum illis alatur. *Concil. Senon. de numero monial. c.28.*
Vide, *Fœmina.* Vide, *Moniales.*

Mulieres sagæ, seu strigæ.

Mulieres illuduntur à dæmone cum putant se per aerem ferri, ac volare. *Concil. Rom. sub Damaso c.5. Concil. Ancir. in appendice.*
Mulieres istæ, excommunicentur. *Concil. 4. sub Damaso c.5.*
Mulieres dantes viris potiones menstrui, seminis, &c. medicamenta, vt arioli puniendæ sunt. *Post* Concil. *Tolet.1. c.26.*
Vide, *Saga. Strix.* Vide, *Dæmon.*

Multitudo.

Vide, *Populus.*

Mundus.

Mundus non fuit æternus, sed ab initio temporis fuit creatus. *Concil. Later.4. c.1. Concil. Later. 5. sess. 8. in constit. 1. Leonis X.*
Mundus creatus fuit tempore verno. *Concil. Palæst. sub Victore.*
Mundus die Dominico fuit creatus. *Concil. Palæst. sub Victore.* Vide, *Creatio.*
Mundus regitur authoritate sacerdotali Summi Pontificis, & Regum. *Dist.96. cap. Duo sunt.*

Munera.

Munera accipi non possunt ab excommunicatis. *Concil. Elibert. c.28.*
Muneribus procurans Ecclesiam, eijciendus est à clero. 7. *quæst.* 1. *cap. Sancitum est.* Vide, *Simonia.*
In munerum datione attenditur qualitas donantis, quantitas rei donatæ, & tempus donationis; & sic mensuratur prohibitio munerum. *Concil. Later.3. par.50. c.1.*
Munera dare prohibitum est regularibus, & pœnæ. Vide, *Regulares circa munera.*
Munera accipientes à regularibus, à quo absolui debent. Vide, *ibid.*
Vide, *Dare.* Vide, *Donare.*

Muri.

Murorum custodia æqualiter facienda ab omnibus tempore obsidionis (etiam à clericis.) *De Immunit. Eccles. cap. Peruenit.*
Muri Ciuitatis Romæ sic custodiendi. Circa muros, & propugnacula nouiter extructa à porta equitum leuis armaturæ, vsque ad Tyberim, nullus potest propius accedere, sed relinqui debet spatium illud vacuum, sicut nunc est. Ex parte vero interna, nullus potest ædificare, aut sepes, vel aliud facere: sed relinquendum semper spatium quatuor cannarum distans à muris. Domini verò terrarum prope dictos muros, tenentur æquare in planitiem, terram prope muros, & separare se à muris. Omnes porticulæ, quæ in eis muris sunt, claudantur. & pœna contrafacientium. *Innoc.X. constitut. 6. Ad curam.*
Vide, *Roma.*

Murmurare.

Murmuratores eijciendi sunt à fratrum communitate. *Dist.90. cap. Alienus.*
Murmurans de Papa, vel ei maledicens, puniendus est. *De Maledictis cap.1.*

Musica. Musicalia.

Musica, quæ in Ecclesijs adhibetur, debet esse honesta. *Extra, de vita, & honestate clericor. c. Docta.* Lasciua explodenda. *Concil. Trident. sess.22. in decr. de obseruandis, & vitandis, &c.*
Non debet deformare cantum planum. *ibid. Extra, de vita, &c.*
Non debet esse de Motectis vulgaribus. *ibid. Extra, de vita, &c.*

Musicalia instrumenta, vt tibiæ, cornua, non adhibenda in Ecclesia. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 2. *tit. De Musica*.

Musicorum Confraternitas Romæ erecta, approbatur ab *Vrbano VIII*. pro Ecclesia Sancti Ioannis Decollati sub Inuocatione Visitationis Beatæ Mariæ Virginis, Sancti Georgij, & Sanctæ Ceciliæ. Indulgentiæ, gratiæ, & priuilegia eorum, quæ sunt. *Vrbanus VIII. const.* 32. *Pietatis*.

Musicalia, Motecta, &c. Romæ prius imprimi non poterant, nisi recognita, & approbata à deputatis prædictæ Confraternitatis. Sed reuocatur postea hæc facultas. *ibid. in cap. seq.*

Musicam docere volentes in Vrbe, à prædictis deputatis debent licentiam habere. *ibid.* Siue clerici, siue laici sint.

In Ecclesijs Vrbis Romæ, siue Basilicis, siue alijs Hospitalium, Regularium, Oratoriorum, dum diuina officia celebrantur, vel SS. Eucharistia exponitur, cantari non possunt alia verba, nisi, quæ in Breuiario, vel Missali Romano, in Officio de Proprio, vel de Communi sunt notata, vel in Sacra Scriptura sunt posita, aut à SS. Patribus accepta, quæ tamen à Sac. Congregatione Rituum sint approbata, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, & priuationis fructuum vnius mensis, & officij respectiuè. Excludantur omnino moduli musici, qui Choræas, & prophanam melodiam imitantur. Præfecti musicarum non sunt recipiendi ad id munus, nisi in manu Cardinalis Vicarij iurent hanc Constitutionem seruare, sub præfatis pœnis, & alijs corporalibus, ac priuatione exercitij, & officij istius; reseruata Papæ reintegratione, recipientes verò Præfectos, qui hæc non iurarunt, incurrunt excommunicationem latæ sententiæ, & alias, vt supra. *Alexander VII. constitut.* quæ incipit *Piæ sollicitudinis*, *data* 23. *Aprilis* 1657.

Mutare. Mutatio.

Mutanda est interdum voluntas. 22. *quæst.* 4. *c. Incommutabilis*, *&* *cap. Magnæ*.

Mutat Deus aliquando sententiam. 22. *qu.* 4. *cap. Incommutabilis*. *cap. Magnæ*. Si homo emendat delictum, Deus mutat sententiam; & quomodo hoc fit. *De pœnit. dist.* 1. *c.* 64. *Concil. Tolet.* 8. *c.* 2.

Mutari non debent à successore, quæ decreta sunt rationabiliter ab antecessore. alias ordo Ecclesiæ confunditur. 35. *qu.* 9. *cap. Loci nostri*.

Mutari non potest consilium in damnum alterius. *De regulis iuris in* 6. *reg.* 33.

Mutare non potest Episcopus res Ecclesiæ, nisi cum melioratione. 12. *qu.* 2. *cap. Sine exceptione*.

Mutare potest Episcopus res paruas Ecclesiæ *ibid. cap. Terrulas*.

Mutatio loci aliquando iuuat ad pœnitentiam conuersis. *Dist.* 81. *cap. Valet*.

Mutationes Episcopatuum fieri possunt ex necessitate, vel vtilitate. 7. *qu.* 1. *cap. Mutationes*, *cap. Scias*. *cap. Temporis*.

Qua authoritate facienda (Papæ.) 7. *qu.* 1. *Episcopus de loco*. Vide, *Translatio*. Vide, *Episcopi*. Vide, *Papa*.

Mutantes sedem Episcopalem, &c. cum eodem gradu transeunt. 7. *qu.* 1. *cap. Episcopi, vel Presbyteri*.

Mutationes præbendarum, &c. cum pacto, sunt simoniacæ. *De rerum permutat. cap. Quæsitum*.

Mutationes præbendarum, quomodo possunt ab Episcopo, ex Ecclesiæ vtilitate fieri. *ibid.*

Mutilans. Mutilatus.

Mutilans aliquem in membris, excommunicandus est. 23. *qu.* 8. *cap. Si quis*.

Mutilans se in digito, non potest ordinari, si ex consilio id facit. *Dist.* 55. *cap. Qui partem*. Si casu accidit, potest. *ibid. cap. Lator*.

Mutilatus in manu, non potest ad sacros ordines promoueri. *De corpore vitiatis cap. Exposuisti*.

Mutilatus in manu, si est Abbas, deponatur. *ibid.*

Mutuare. Mutuans. Mutuum.

Mutuans pecuniam, potest pro illa res alias accipere. 14. *qu.* 4. *cap. Si quis*. Vide, *Vsura*.

Mutuans cum pignore, si exigit sortem, & expensas, non facit vsuram. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De vsuris c.* 7.

Mutuans cum pignore, si exigit vltra sortem, & expensas, facit vsuram. *ibid. c.* 8. 9. *&c.* Si clericus, priuatur beneficio. *ibid.*

Mutuum vsurarium, specie venditionis, quale est; & nullum est. *De emptione, & vendit. cap. Ad nostram*.

Non potest dari mutuo res corrupta, vt frumentum, vinum, &c. & exigi integra. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 2. *tit. De vsuris*.

Mutuo dans, nihil potest accipere pro mutuo. *ibid.* Vide, *Vsura*.

Vide, *Montes Pietatis*.

Mutus.

Vide, *Surdus*.

Nar-

N

Narratio.

Narratio facti, licet diuerso modo fiat, non variat factum, si idem dicatur in substantia. *De verbor. signif. cap. Nihil obstat*.

Natalitia.

Natalitia Sanctorum, martyrum, vel aliorum, non esse celebranda in Quadragesima statuit *Concil. Laodicenum c.52. 33.qu.4. cap. Non oportet. & cap. Non licet*.

Naturæ. Naturalis. Natus. Natiuitas.

Naturæ diuina, & humana in Christo non sunt confusæ, sed distinctæ, & vnitæ. *Concil. Calced. act.5.*

Naturalis filius est, qui ex soluto, & soluta nascitur. *Qui filij sint legitimi cap.c.1. & c.Tanta.*

Naturalis filius legitimatur per sequens matrimonium. *ibid* Vide, *Filij*.

Naturales defectus, seu actiones non polluunt hominem, sed impietas. *Lib. 6. constit. Apost. c.26.*

Natus ex Deo non peccat, nec potest peccare. quomodo intelligitur. *De pœnitentia dist.2. cap.40. Si enim*.

Natiuitatis exceptio in causa hæreditatis, prius est probanda. *De ordine cognitionum, cap. Tuam*.

Natiuitatis causa in Ecclesia facienda. *Qui filij sint legitimi. cap. Lator, cap. Causam il 2.*

Natiuitatis Christi Domini festum ab omnibus celebrandum est *die 25. Decembris. Eugenius IV. in decr. vnionis Armenor. §. Octauo cum*.

Natiuitatis S. Ioannis Baptistæ festum *die 24. Iunij*, ab omnibus est celebrandum. *ibid.*

Natus ex parentibus Christianis, & versatus inter Christianos, præsumitur baptizatus, & est violenta præsumptio, (id est maxima) & certitudo. *De Presbytero non baptizato, &c. cap. Veniens, & cap. Apostolicam*.

Natus non dicitur, qui statim decedit. *De verbor. significat. cap. Nam, & ego*.

Natinæi.

Natinæi apud Hebræos portabant oblationes ad altare, vt nunc subdiaconi. *Dist. 21. cap. Cleros*.

Nauarra.

Nauarræ Episcopi, quas, & à quibus exigere possunt procurationes, dum visitant. *Extra, de censibus cap. Vas electionis*.

Naufragantes. Nauigantes.

Naufragantium bona inuenta sibi assumentes, excommunicati sunt. *Concil. Lateran. 3. c.24. Honorius II. const. vn. Carissimus. Iulius II. const. 20. Romanus*. (bona illa confiscantur. *ibid. De raptoribus c. Ex communi. Paulus III. const. 42. Accepimus. Pius V. const. 7. Cum nobis. Gregorius XIII. constitut. 81. Consueuerunt*. (quæ est Bulla Cœnæ,) excommunicati sunt in Bulla Cœnæ, *ibid.*

Naufragantes non perdunt bonorum dominium. *Honorius II. vbi supra*. §. 2.

Naufragantibus dantes auxilium consequuntur indulgentiam decem annorum. *Iulius II. const. 20. Romanus*. (participare possunt de bonis eorum, si accidit naufragium. *ibid.*) *Pius V. constit. 7. Cum nobis*.

Non dantes auxilium naufragantibus in statu Ecclesiæ, incurrunt crimen læsæ maiestatis. *Pius V. const. 7. Cum nobis*.

Accipientes scienter bona ab ijs, qui naufragantium bona acceperunt, sunt excommunicati in Bulla Cœnæ. *Gregorius XIII. const. 81. Consueuerunt*. Vide, *Excommunic. Bullæ Cœnæ*.

Nauigantium spoliatores, excommunicati sunt. *De raptoribus cap. Ex communi*. Quomodo puniendi, *ibid. cap. In Archiepiscopatu*.

Neapolis.

Neapolitani Regni beneficijs vacantibus in quocumque mense, fructus pendentes pertinent ad Cameram Apostolicam. *Sixtus Quintus const. 90. Cum sicut*.

Neapolitani Regni, & terræ Laboris, Episcopi, quas & à quibus accipere possunt procurationes, dum visitant. *Extra, de censibus. cap. Vas electionis*.

Necessitas.

Necessitatis tempore, omnes tenentur subuenire indigentibus. *Concil. Arelatense 4. c.14.*

Necessitas extrema excludit omnem legem. *De verbor. signif. in 6. cap. Exijt.*

Necessitas facit licitum, quod prius erat illicitum. *De regulis iuris cap. Quod non est licitum. De consecrat. dist. 5. cap. Discipulos.*

In necessitate facta non trahunt in exemplum. *De regulis iuris in 6. reg.78.*

Necessitate cessante, cessat, quod ob necessitatem fuit concessum. *Innoc.I. ep.22. c.5. 1. quaest.7. cap. Quod pro remedio. Ioannes VIII. ep.14.* Vide, *Concessio.*

Necessitatis causa quaedam tolerantur in Ecclesia. *1. qu.7. cap. Quoniam, & cap. Quotiens.*

Necessitas excusat furem, vel raptorem. *De consecrat. dist.5. cap. Discipulos.*

Necessitate vrgente moderantur decreta Sedis Apostolicae. *1. qu.7. cap. Necessaria.*

Necessitas absoluta non debet admitti in actibus humanis. *Concil. Constant. contra art.27. Ioannis Vvicleff.*

Necromantia.

Necromantiae ars, est illa, qua aliquis ostendit se mortuos suscitare, vt cum alijs loquantur. *26. qu.5. cap. Nec mirum.*

Necromantiae ars à daemone inuenta. *26.qu.2. cap. Qui sine.*

Necromantiae, & incantationes fugiendae. *Lib.2. const. Apost. c.62.*

Negans. Negare, &c.

Negans fidem ore tantum, vel gestu ob metum tormentorum, mortis, &c. non ita errat, sicut qui voluntariè id facit. *De poenit. dist.1. c.52. Potest fieri.* Negans virginitatem B. Mariae. Vide, *Maria.*

Negantes Christum, quomodo puniendi. *Felix III. ep.7.* Vide, *Haeretici.* Vide, *Apostatae. Concil. quod dicitur Apostol. c.62.* Vide, *Christum negantes.*

Negantes Trinitatem personarum diuinarum in vnitate substantiae simplicis, aut negantes Dominum nostrum Iesum Christum esse verum Deum eiusdem substantiae cum Patre, & Spiritu Sancto; aut dicentes eumdem secundum carnem non esse conceptum in vtero Beatae Mariae Virginis de Spiritu Sancto; sed natum sicut caeteri homines ex Ioseph, & Maria. aut dicentes Christum non esse mortuum pro redemptione hominum. aut dicentes B. Mariam Virginem non esse veram Dei Matrem, nec perstitisse semper Virginem, ante, & post partum, ac perpetuò; poenam relapsorum incurrunt, & brachio saeculari tradendi sunt. *Paulus IV. constitut.4. Cum quorumdam. & Clemens VIII. const.97. Dominici.*

Negans suum Praelatum, contra iuramentum, deponendus est. *De excessibus Praelator. cap. Grauem.*

Negans vnum ex duobus obiectis, aliud affirmare praesumitur. *De praesumptionib. cap. Nonne.*

Negans in facto proprio, si postea affirmat, eius testimonium non recipitur. *Concil. Later.3. in append. part.49. c.17.* Vide, *Factum.*

Negatiuae positiones, quae nequeunt probari, nisi ex confessione aduersarij, possunt omitti aliquando. *De confessis in 6. cap. 1.* (si aequitas sic suadet.) & *Concil. Gener. Lugdun. 1.*

Negligens.

Negligens Episcopus est corripiendus. *Distinct.84. cap. Peruenit, & cap. Nunciatum est.* Vide, *Episc.*

Negligens emendare, vel resistere, dum potest, est in culpa, nisi faciat. *Dist.86. c. Facientis. 2. qu. 7. cap. Negligere.* Author eius dicitur. *23. qu. 8. cap. Praeterea.* Vide, *Errare.*

Negligens impedire malum, fauet facienti. *23. qu.3. cap. Qui potest.* Vide, *Errare.* Vide, *Malum.*

Negligens liberari à malo, non est immunis ab eo. *23. qu.3. cap. Ostendit.*

Negligens Pastor, Deum non amat. *25. qu.1. cap. Diuinis.*

Negligente Episcopo res pertinentes ad suam Cathedram, Episcopi vicini possunt sibi ea lucrari. & quo ordine. *16. qu.3. cap. Placuit, vt quicumque.*

Negotiari. Negotia, &c.

Negotium multa significat. *De verbor. significat. cap. Forus.*

Negotiari est vilius comparare, & carius distrahere. *Dist.88. cap. Quid est aliud.*

Negotia cum periculo peccandi sunt abijcienda. *De poenitentia dist. 5. cap. Qualitas.*

Negotijs saecularibus non potest vacare clericus, vel Episcopus. *11. qu. 1. cap. Te quidem. 14. qu.4. cap. Clerici.* Vide, *Clerici quo ad negotia, &c.*

Negotia saecularia sunt, conducere aliorum possessiones; turpia lucra; & habere sub sua cura negotia saeculi. *Epistola quae dici-*

dicitur Melchiadis, de primitiua Ecclesia.

Item negotia sæcularia sunt, munera iniusta accipere, vel etiam dare: pro aliquo quæstu conducere; lites, & rixas amare; in plateis sæcularibus disputare, exceptis causis orphanorum, & viduarum. Esse conductor, aut procurator sæcularium; esse ioculator, iocum sæcularem diligere; aleas amare; ornamentum improportionatum quærere; in delitijs viuere velle; gulam, & ebrietatem sequi; pondera, vel mensuras iniustas habere; negotium iniustum exercere; canes, vel aues ad venandum tenere. *Nè Clerici, vel Monachi, &c. cap.* 1.

Item negotia sæcularia sunt esse aduocatum, vel procuratorem sæcularium (nisi fiat pro Ecclesia, vel miserabili persona) esse procuratorem villarum; iustitiarium, &c. *Concil. Later* 3. *c.*12.

Item negotia sæcularia sunt officium tabellionis in prophanis negotijs. ars medendi, mercatura, officium interpretis, seu mediatoris: conducere aliena prædia lucri gratia; cura, seu tutela aliorum; fideiubere pro alijs. Procurare pro Principe, seu alijs, absque Episcopi licentia in scriptis: famulari Principi in munere indecenti sacerdoti. præcursor, aut assecla fœminarum; assistere, seu ancillari fœminis. *Concil. Mediol.* 1. *part.* 2. *tit. De negotijs sæcularibus, &c.*

Delinquens in his, Episcopi arbitrio est puniendus. & si quis rescindit, duplicetur pœna. *ibid.* Sed *ex Concil. Aurel.* 3. *c.*26. Ordinatus debet degradari.

Negotiantium clericorum illicite bona acquisita, pertinent ad Cameram Apostolicam. *Pius IV. const.*19. *Decens*, reuocantur omnia priuilegia. *ibid.*

Negotiantium illicitæ causæ (Clericorum) agitandæ sunt, cum citatione Commissarij Cameræ. *Pius V constitut.*51. *Attendentes.*

Negotia sæcularia scire debent Episcopi, (sed non facere.) *Distinct.* 39. *cap. Petrus.*

Negotiator clericus fugiendus. *Dist.* 88. *c. Negotiatorem. cap. Fornicari, cap. Eijciens, cap. Quoniam, cap. Quid est aliud.*

Vide, *Clerici quo ad negotia sæcularia.*

Neophytus.

Neophytus dicitur, qui est nouus in fide; & qui est nouus in sancta conuersatione, id est in vita Ecclesiastica. *Gregorius I. lib.*4. *ep.*50. *lib.*7. *ex regest. ep.*112. *Nicolaus I. epist.*10. *&* 12. *Dist.*48. *cap. Sicut*,

Neophytus non potest ordinari Episcopus, Presbyter, vel Diaconus. *Concil. quod dicitur Apost. c.*80. *Concil. Nicæn.* 1. *c.*2. *Concil. Laodicenum c.*3. *Concil. Sardicense c.*13. *Concil. Arelat.*2. *c.*1. *Zosimus epist.*9. *dist.*48. *cap. Quoniam.*

Neophyti à multis debent abstinere (& quæ sint.) *De consecrat. dist.* 5. *cap. Neophyti, cap. Conuenit, & cap. Id semper.*

Neophyti à coniugibus, & epulis, per aliquot dies debent abstinere. *Concil. Arelat.*2. *c.*9. Quomodo tractandi Neophyti venientes ad fidem. Vide, *Fides Venientes ad fidem.*

Neophytorum Hospitale Romæ. Vide, *Hospitale Neophytorum.*

Vide, *Fides. Ad fidem venientes.* Vide, *Infideles.* Vide, *Iudæi venientes ad fidem.*

Nestorius.

Nestorius Archiepiscopus Constantinopolitanus, docens duas personas esse in Christo, diuinam, scilicet, & humanam; & Beatam Virginem Mariam non genuisse Deum, nec dicendam esse Matrem Dei, damnatur *in Concilio Ephesino, & Calcedonensi act.* 5.

Nicænum Concilium.

Nicænum Concilium confirmari oportuit à Papa Syluestro, vt robur haberet, & ita factum est. *Epist. Syluestri ad Concil. Gaudeo.*

Nicæni Concilij Canones 80. fuerunt prima vice; deinde ab eiusdem Concilij Patribus redacti fuerunt ad 70. in honorem 70. Discipulorum, eosque Athanasius attulit ad Marcum Papam. *Epistola Athanasij ad Marcum Papam, ex lib.*3. *in Concil. Nicænum. Marcus Papa in epist. ad Episcopos Aegypti. Dist.*16. *cap. Septuaginta.* Vide, *Concilia.*

Postea verò solum viginti apparere cœperunt, & nescitur quare alij 50. non sint eis vniti; forte quia in Sardicensi Concilio inueniuntur, distinctè, vel quia ex Concilio Antiocheno fuerant accepti. *Stephanus Papa I. epist. ad Episcopum Moguntinum dist.*16. *cap. Viginti.*

Nicolaus.

S. Nicolaus de Tolentino Ord. Eremitarum S. Augustini canonizatur *ab Eugenio IV. const.* 27. *Licet.*

Eius festum sub ritu duplici celebrandum præcipit *Sixtus V. const.*16. *Sanctum.*

No-

Nomen.

Nomina ministrorum Ecclesiæ vnde sunt desumpta, & eorum Ethymologiæ. *Dist.21. cap. Cleros.*

Nomen Papæ recitandum est in missa, & alijs functionibus Ecclesiæ. Vide, *Papa.*

Nomen Episcopi recitandum est in missa. *Gregorius I. lib.3. ep.37.*

Nomina cognatorum, & affinium propria, vsque ad septimum gradum in linea, seu arbore, quæ sint. *Dist.35. qu.5. cap. Primo. & cap. Quod autem.*

Nomina excommunicatorum, omnibus sunt manifestanda. 11. *qu.3. cap. Curæ.*

Nomina testium danda sunt inquisitis (sed non in causis fidei.) Vide, *Testes.*

Nomina gentilium non sunt imponenda Christianis in Baptismo. *Concil. Nicæn. 1. ex Arabico c.30.*

Nomina offerentium recitanda sunt inter sacra mysteria, non ante. *Innocent. I. ep. 1. c.2. De consecrat. dist.1. cap. De Nominibus.*

Nomina fundatorum Ecclesiarum recitanda sunt ante altare in die Dominico, siue cum viuis, siue cum mortuis, si sint mortui. *Concil. Emerit. c.19.*

Noruergia.

Noruergiæ Episcopi, quas, & à quibus possunt exigere procurationes, dum visitant. *Extra, de censibus cap. Vas electionis.*

Notarius.

Notarius, tabellionis mortui, authoritate Ordinarij, potest instrumenta, & scripturas factas ab eo redigere in publicam formam. *De fide instrumentorum cap. Cum P. Tabellio.*

Notarij à quocumque facti, siue à Rege, siue Imperatore, possunt ab Episcopo, vt delegato Papæ examinari, & si non reperti idonei, suspendi ab officio, vel perpetuò, vel ad tempus. Sic etiam delinquentes in causa spirituali. *Concil. Trident. sess. 22. de refor. c.10.*

Notarius intra mensem tenetur referre Episcopo, legata testamentorum ad pias causas, sub pœna excommunicationis, & deinceps eius instrumenta careant fide, si non exequitur. *Concil. Rauen.2. sub Clem.V. c.31.*

Sed *Concil. Mediol.1. par.3. tit. De bonorum piorum administratione*, hoc extendit ad tres menses. vt scilicet intra tres menses à die mortis testatoris, sub pœna excommunicationis teneatur manifestare Episcopo; legata, codicilla, &c. facta ad pias causas, & debita mercede accepta, teneatur particulam illam legati, descriptam, & sigillo munitam, Episcopo tradere. *ibid.*

Notarij scribentes instrumenta, vel testamenta clericorum intra decem dies tenetur eis dare copiam eorum, si petant; quod si intra alios decem dies non dent, excommunicentur, & eorum scripturæ deinceps careant fide. *Concil. Rauenn. post Clem.V. c.7.*

Notarij celantes scripturas, vel instrumenta Ecclesiarum, similes pœnas incurrunt. *ibid.*

Notarius fori Ecclesiæ tenetur intra mensem dare copiam appellanti, si petit; soluta mercede congrua. si differt, priuandus est officio, & condemnandus ad pœnam dupli valoris litis, dandi pauperibus. *Concil. Tridentin. sess. 24. de refor. c.20.*

Notarij propalantes dicta testium, quasi pœna puniendi sunt in statu Ecclesiæ. *Pius V. constitut.67. Licet.*

Notarius faciens instrumenta vsurarij, seu quorumcumque tales contractus, subiacet pœnis vsurarij ipso facto. *Concil. Rauenn. 4. sub Ioanne XXII. c.15.* Vide, *Vsura.*

Notarij Episcoporum in Diœcesi Collegium faciant, & habeant statuta propria obseruanda, & eorum causæ, ac lites per Episcopum terminentur. sic & aliæ, quæ inter eos, & alios vertunt. *Concil. Mediol. 1. par.2. tit. De Notarijs.*

Notarij Episcoporum, nihil possunt exigere, præter id, quod ab Episcopis fuit taxatum, tam pro carta, cera, sigillo, &c. spectantibus ad ordinationem, quam pro causis, citationibus, & alijs, sub pœna priuationis officij in ea curia. *Concil. Rauennaten. 2. sub Clem. V. c.32.* Vide, *Ordinatio nulla per pretium.*

Nihil possunt vlterius accipere, nisi sponte datum. 1. *qu.2. cap. Sicut Episcopum.* Vide, *Ordo.*

Notarijs Episcoporum præscribenda est taxa emolumentorum. Et si delinquunt, puniantur per Episcopum. *Concil. Mediol. vbi supra.*

Notarius non potest ab Episcopo in Collegium Notariorum Ecclesiasticorum recipi, si sit excommunicatus; vel infamis; vel talis, qui à iure dicendo repellitur. neque qui annum 25. non attingit; neque qui per annos quatuor officium notarij non exercuerit. *Concil. Mediol. 1. par.2. tit. De Notarijs, &c.*

Notarius de nouo receptus in tali Collegio, tenetur iuramentum emittere in manu Episcopi de multis obseruandis. Primò, quòd nihil soluit pro officio obtinendo. Secundò, quod munus fideliter exequetur. Tertiò,

tiò, quod à litigantibus nihil accipiet præter taxam. Quartò, quod non operabitur, vt aliqua causa sibi scribenda committatur. Quintò, quod non erit procurator in causis. Sextò, quod omnia acta substantialiter adnotabit, & coram litigantibus, si velint expectare, conscribet. Septimò, ex Episcopi licentia copiam actorum dabit cum requirentur, contentus taxata mercede. Octauò, quod secreta causarum, & testium dicta nulli patefaciet, nec sententias, donec publicatæ sint. Nonò, quod officij statuta seruabit sine dolo, fraude, &c. & alia. *Concil. Mediol. vbi supra.*

Notarius non potest deferre acta originalia arbitris, vel iudici delegato, sed exempla, & in exemplis nihil addat. non scribat litera, quæ legi non potest, alias suis impensis sunt rescribenda. *Concil. Mediol. vbi supra.*

Notarius non potest facere testamentum vsurarij, nisi præsente Parocho, sub pœna excommunicationis. *Concil. Rauennat. 1. sub Honorio IV. c. 6.*

Notarij in causis hæresis possunt esse clerici ordinati in sacris, & etiam sæculares. *De hæret. in 6. cap. Vt officium.*

Notariorum delegati salaria, & expensæ, taxandæ sunt à delegato. *De rescriptis cap. Statutum. §. Notarium.*

Cum talibus notarijs non possunt participare delegati. *ibid.*

Notarij possunt à fabrica S. Petri cogi ad dandum instrumentum legati, post obitum testatoris, etiam si clausum fuerit, data debita mercede. *Pius IV. const. 6. Etsi.*

Notarij in iudicijs publicis esse non possunt religiosi, excepto Tribunali Inquisitionis contra hæreticam prauitatem. *Extra, de officio Iud. ordin. c. 1.* Vide, *Inquisitor.*

Notarij tenentur intra mensem reuelare legata facta Fabricæ S. Petri. *Clem. VII. const. 3. Admonet.* Vide, *Fabrica S. Petri.*

Vide, *Appellans, quomodo tractandus.* Vide, *Crimen.* Vide, *Delictum, in fine.*

Notarij Romanæ Curiæ.

Notarij, & Abbreuiatores Cancellariæ, quam summam debent exigere pro literis, & bullis. & si excedunt, quomodo puniendi. *Martinus V. const. 3. In Apostolicæ. §. 2.*

Quæ tenentur obseruare Notarij Auditorum Rotæ Romæ, & causarum Palatij Apostolici. *ibid.* & sunt sequentia.

Notarij Auditorum Rotæ, nihil possunt Auditori soluere pro illo officio; & quam pœnam incurrunt, si id faciunt. *Martinus V. ibid. §. 20.* Vide, *Auditor Rotæ.*

Dicti Notarij habere debent ætatem 25. annorum, esse probi, & idonei. *ibid. §. 21.*

Idem statuitur de Notarijs causarum Palatij Apostolici. *ibid.*

Dicti Notarij tenentur per se exercere Officium, vel per Substitutum, cum licentia tamen Vicecancellarij.

Tenentur hi Notarij habitu decenti, sæcularis clerici incedere. caueant à frequentatione tabernarum, &c. *Martinus V. ibid. §. 23.*

Si Notarij isti fiant Canonici, Presbyteri, aut Parochi, non possunt amplius officium illud exercere. §. 24.

Notarius diffamatus de delicto sui officij, vel quod sit acceptor personarum, facta de hoc inquisitione per Auditorem Cameræ ex commissione Vicecancellarij, si inuenitur culpabilis, punitur, & priuatur. *ibid. §. 25.*

Prædicti Notarij non possunt pro salario exigere vltra taxam determinatam, alias fiat recursus ad Vicecancellarium, vel Locumtenentem. *ibid. §. 26.*

Si Notarij isti bis scribant in processu citationes, instrumenta, compulsorias, &c. semel tantum accipiunt pretium taxatum. §. 27. Vide, *Auditor Rotæ.*

Notarij omnes in Vrbe à quo approbandi, & obligationes eorum deferendi omnes scripturas, & instrumenta authentica ad Archiuium Romanum. *Iulius II. constit. 15. Sicut prudens.* Aliæ obligationes Notariorum Romæ. *ibid.*

Notarij creati à Legatis à Latere, vel Nuncijs, non gaudent, vt Papæ commensales, neque eorum priuilegijs. *Paulus III. constit. 3. Sanctissimus, in seq. cap. §. 6.*

Notarij Gubernatoris Romæ per se ipsos, & non per Substitutos, suum Officium exequi debent, & scripturas facere. *Iulius II. const. 28. Decet.*

Notarij Gubernatoris Romæ, ad quid tenentur in suo officio post Constitutionem *Sixti V. constit. 72. In sublimi.* Non possunt ex se conficere decreta. quando possunt recipere mandata suspicionis fugæ, & iuramenta, &c. Pœnæ. *ibid.*

Notarij R. Cameræ Apostolicæ, quando, & quomodo debent notare resignationes beneficiorum, & referre in libris authenticis, & ordo, qui seruari debet in hoc cum Datario, & pœnæ contrafacientium. *Clemens VII. const. 17. Sanctissimus, & in duobus capp. seqq.*

Notarij creandi per Referendarios vtriusque Signaturæ, quas conditiones habere debent, & quod iuramentum facere. *Paulus III. const. 23. Debita. §. 29.*

Notarij, qui in instrumentis pacis, seu de non offendendo, ex malitia, vel inscitia, apponunt particulas illas, pro se, loco per se, vel è contra, incurrunt pœnam mille du-

ducatorum auri. *Pius IV. constit.* 52. *Licet*.

Notariorum obligationes omnes diffusè. *Pius IV. const.* 58. *Cum ab ipso*. *Paulus V. const.* 71. *tit. De notarijs*.

Notarij Capitolini, quas taxas sequi debent. *ibid.*

Notarij possunt cogi à fabrica S. Petri ad dandum instrumentum legati post obitum testatoris, data debita mercede, etiam si clausum fuerit. *Pius IV. const.* 65. *Et si*.

Notariorum omnium mercedes, Vicarij, Gubernatoris Romæ, &c. *Pius IV. constitut.* 105. *Cum nuper*.

Notarij sub pœna excommunicationis tenentur reuelare hospitali S. Spiritus Romæ legata facta ad eius fauorem, quando, & quomodo. Vide, *Hospitale sancti Spiritus*.

Tenentur reuelare legata, & donationes factas hospitali Incurabilium Romæ, quando, & quomodo, sub quibus pœnis. Vide, *Hospitale S. Iacobi*.

Notarij omnes Romæ tenentur ferre ad Archiuium omnes scripturas authenticas, quas faciunt. Vide, *Archiuium*.

Tenentur reuelare testamenta meretricum Romæ, an fecerint legata ad fauorem Conuertitarum, nec ne, & quibus, ac pœnæ. *Clemens VII. const.* 14. *Cum ex corpore*.

Tenentur reuelare legata facta sanctæ Domui Lauretanæ, ac pœna. si accusantur, de negligentia pars pœnæ danda est accusatori. *Pius V. constitut.* 56. *Ad Romani*.

Notariorum Sedis Apostolicæ Collegium ampliatur in duodecim. *Sixtus V. const.* 12. *Romanus*. Officia eorum ibidem, & omnia ad eos spectantia. septem ex eis sunt participantes. *ibid.*

Priuilegia eorum, quæ non sunt contraria Concilio Tridentino, omnia confirmantur. *Sixtus V. ibid.* Hoc collegium habet facultatem doctorandi in omni facultate, omnes personas (exceptis regularibus) potest legitimare spurios, cum aliqua præseruatione. Notarij isti sunt familiares Papæ. habent panem ex Palatio, habent vestes in coronatione, & morte Papæ. literæ Apostolicæ pro eis gratis expediendæ. eorum seruitores, familiares, & consanguinei arma possunt deferre (dummodo non sint breuia) per vrbem, & totum statum. possunt testari de bonis Ecclesiæ, acquisitis. locus vni eorum datur in Signatura gratiæ, estque Referendarius. acta consistorij, & alia instrumenta vnus ex eis debet facere. in formatione processus pro canonizatione Sanctorum, vnus ex eis interuenire debet. intimari eis debent cappellæ, & consistoria. monetæ dari solitæ in die coronationis Papæ eis dandæ. si sunt presbyteri, vti possunt mitra in missis sollemnibus, & etiam alijs Pontificalibus. si post decennium relinquunt officium, adhuc notarij dicuntur. non sunt subditi ordinarijs, sed Papæ immediate. Priuilegia ista, & alia ibi septem notarijs participantibus sunt concessa. *Sixtus V. const.* 12. *Romanus*.

Notarij causarum Palatij Apostolici fiunt à Vicecancellario, & sunt 12. *Sixtus V. const.* 106. *Cum pro sanctæ*. Quale officium sit, & quomodo obtinendum. *ibid.*

Notarius contradictoriarum fit à Vicecancellario. *Sixtus V. const.* 106. *Cum pro sanctæ* Quale officium sit, & quomodo obtinendum. *ibid.*

Notarij non possunt recipere pœnas pecuniaris rerum status Ecclesiastici. sed istæ dandæ sunt depositario. *Clemens VIII. const.* 5. *Inter cæteras* §. 7. 8. *&* 9.

Notarij tenentur intra mensem denunciare Cameræ dispositiones, & alienationes de rebus stabilibus status Ecclesiæ factas ad exteros, & pœnæ. *Clemens VIII. constitut.* 78. *Romanum*. *Paulus V. const.* 108. *Pastorale*. Prohibet nè faciant similia instrumenta contractum vltra triennium, nisi reuelent, & pœna.

Notariorum omnium Romæ obligationes à *Paulo V.* declarantur *const.* 71. *tit. De notarijs tribunalium Vrbis*.

Notariorum præfatorum taxæ & mercedes. *ibid.*

Notarij Reuerendæ Cameræ. *Paulus V. const.* 71. *tit. De notarijs Reuerendæ Cameræ*.

Notarii ciuiles, Vicarii, Gubernatoris, Burgi, & aliorum tribunalium. *ibid.*

Notarii Auditoris Cameræ. *ibid.* Sub hoc titulo.

Notarii Auditoris Rotæ. *ibid.* Sub hoc titulo.

Notarii curiæ Capitolinæ. *ibid.* sub hoc titulo. Notarii Senatoris. Iudicis Burgi, &c. *ibid*

Notarii Magistri Viarum Vrbis. Notarii Ripæ, Notarii Ripettæ, &c. *ibid.*

Notarius pro promouendis ad Episcopatus, Ecclesias, & Monasteria Consistorialia, est officium vacabile perpetuum institutum per *Gregorium XV. const.* 7. *consueuit*. Eius munus est conficere processus pro dictis promotionibus. *ibid.* Emolumenta illius. *ibid.*

Iste notarius conseruat processus formatos, pro iis negotiis in partibus. *ibid. in cap. seq.*

Notarii, qui extra Vrbem Romæ creantur, (in statu Ecclesiæ) antequam exerceant officium notarii, examinandi sunt sub pœna nullitatis, & falsi; & forma examinandi. *Vrb. VIII. in append. const.* 10. *Ratio pastoralis*.

Notarij fieri non possunt in statu Ecclesiæ per Prætores, vel Gubernatores Ciuitatum, seu Terrarum. *ibid.* §.2. *&* 3.

Quomodo creandi in statu Ecclesiæ Notarij, extra vrbem. §.3.

Notarij creati extra Vrbem Romæ per Protonotarios, & Scriptores Romanæ Curiæ, vel per Communitates, Archiuia, Collegia, vel alias personas quacumque dignitate fulgentes, non possunt in statu Ecclesiæ exercere officium, nisi examinentur præscripto modo, & literas patentes obtinuerint per Legatum, Gubernatorem, &c. alios præfatos, vt ibi. *Vrbanus VIII. ibid.* §.5.

Notarij alio modo creati in statu Ecclesiæ, quam præfato, annullantur, & scripturæ factæ per eos reualidantur. *Vrbanus VIII, const.* 11. *in append. In suprema*.

Notarij Archiconfraternitatis Charitatis de Vrbe, assignari debent Commissarijs, qui per statum Ecclesiæ transmittuntur. *Gregorius XV, const.* 37. *Exigit*.

Notariorum Papæ beneficia vacantia, à Papa prouidentur. Vide, *Beneficia Papæ reseruata. Extra, de elect. cap. Ex debito*.

Notorius. Notum.

Notorius excessus, non eget examinatione, *De elect. cap. Bonæ memoriæ*.

Notorium est crimen, quando quis pro eo condemnatus est: *De cohabitatione clericorum, & mulierum cap. Vestra duxit*.

Notorium fit crimen, vel per sententiam, vel per confessionem ipsius rei, vel est ita euidens, vt non possit celari. *ibid. cap. fin.*

In Notorio potest procedere iudex, nullo accusante. *De accusationib. cap. Euidentia*.

In Notorio crimine non indicitur purgatio, sed ad sententiam proceditur. *De purgat. canonica, cap. Cum dilectis*.

Notorium est crimen, quod vicinis notum est. *ibid.*

Notorij criminosi non possunt in gradu restitui. *Dist.* 50. *cap. Sacerdotes*.

Notum in loco remoto, præsumitur notum in vicino. *De præsumpt. cap. Quanto*.

Nouale.

Nouale est terra, nouiter ad culturam redacta. *De verborum significat. cap.* 1. *& cap. Quod per nouale*.

Nouale exemptum à solutione decimæ, semper est exemptum. *De priuilegijs cap. fin.* Vide, *Decimæ de quibus soluendæ*.

Nouatianus.

Nouatiani hæretici sine pœnitentia, & detestatione erroris præteriti non possunt recipi in Ecclesia. *Concil. Arelat.* 2. *c.* 9.

Nouerca.

Nouerca non potest matrimonium contrahere cum filiastro. *Concil. Aurelian.* 2. *c.* 10. Vide, *Matrimonia prohibita ratione affinitatis*.

Nouitas.

Nouitates circa explanationem fidei, damnantur ab Ecclesia Catholica. *Concil. Lateranen. sub Martino I. consult.* 5. *cap.* 20. & *epist.* eiusdem *in fine Concilij ad omnes Christi-fideles*.

Nouitates condemnatæ à Sede Apostolica, fugiendæ sunt. *Martinus I. ep.* 13.

Nouitates in Ecclesia circa vestes, & habitus fugiendæ sunt. *Cœlestinus I. ep.* 2. *c.* 1.

Nouæ quæstiunculæ cauendæ. *Concil. Francfordien. in decr. circa finem*.

Nouitates mouens circa Principem, excommunicandus est. *Concil. Tolet.* 5. *c.* 4.

Nouitij. Nouitiatus.

Nouitij in Religione, per annum integrum probandi sunt. *Gregorius I. lib.* 4. *ep.* 44. *Gregor. VII. lib.* 6. *ep.* 17. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. Ne Monachus c.* 5. *Concil. Trident. sess.* 25. *de reform. regul. c.* 15.

Nouitius potest redire ad sæculum. *De Regularibus, &c. cap. Consulti*.

Non potest redire, si infra annum sit professus. *ibid.*

Nouitius non potest eligi superior. *De elect. in* 6. *cap. Nullus*.

Nouitius potest eligi Episcopus. *De elect. in* 6. *cap. Nullus*.

Nouitius potest ducere vxorem. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De Monachis c.* 1.

Nouitius, qui habebat curam animarum, potest ad eam redire. *ibid. c.* 2.

Nouitius, olim, recipi non poterat, nisi in ætate annorum 18. nisi necessitas, vel vtilitas Ecclesiæ aliter exigat. *Concil. Oxoniense* 1. *c.* 36. Vide, *Monachi*. Vide, *Regul. Religionem ingrediens*.

Nouitium verberans, vel alio modo manus violentas in eum inijciens, est excommunicatus. *De sent. excom. in* 6. *cap. Religioso*. §. *Quamuis*.

Nouitius, vel nouitia pro ingressu Religionis,

nis, nihil soluere debet, nisi ex liberalitate id faciat. *Concil. Trid. sess. 25. de reform. regul. c. 16.* Vide, *Religionem ingrediens*. Dantes & recipientes sunt excommunicati. *ibid.*

Nouitij quomodo recipiendi ad habitum regularem. *Sixtus V. const. 71. Cum de omnibus.*

Nouitij fratrum Minorum de obseruantia, quomodo recipiendi. *Pius V. const. 128. Pastoralis.*

Nouitio siue nouitia volente discedere à religione, omnia sua, quæ attulit, ei restituenda sunt sub pœna anathem. & Episcopus potest compellere religiosos vt restituant. *Concil. Trid. sess. 23. de refomat. regul. c. 16.*

Nouitius professionem faciens per vim & metum. Vide, *Regular. Religionem per vim.*

Nouitij omnium regularium teneri non possunt, nisi in domibus designatis à Papa, exceptis aliquibus Religionibus reformatis. *Clem. VIII. const. 83. In suprema, & cap. seq.*

Nouitiorum qualitates, forma recipiendi, & educandi illos. *ibid.*

Nouitij, quomodo ad professionem admittendi, & tota disciplina regularis pro nouitijs. *ibid. & Vrban. VIII. const. 36. Cum ad regularem.*

Nouitij non possunt ad religionem recipi, nisi in locis in religone designatis pro nouitiatu. *Vrbanus VIII. const. 26. Sacra. in cap. seq. Sanctissimus.*

Superior aliter faciens, actiua & passiua voce priuatus est. *ibid.* Et fit inhabilis ad omnia officia. *ibid.*

Nouitij clerici non possunt professionem emittere, nisi completo anno 16. ætatis. *Concil. Trid. sess. 25. de reform. regular. c. 15. Vrbanus VIII. const. 26. in seq. cap. Cum ad regularem.* Conuersi verò post annum 21. *Vrbanus VIII. ibid.*

Nouitius conuersus, etiam durante anno probationis, non potest transire ad clericatum. *ibid.*

Nouitiorum nomina scribenda sunt in libro aliquo particulari, item & professiones eorum, & ab ipsismet ac testibus subscribi debent. Conuersi verò, qui scribere nesciunt, signum crucis faciant. *ibid.*

Alia de nouitijs plura. Vide, *Regulares quo ad ingressum religionis, & nouitiarum.*

Nouitij Reformatorum S. Augustini, quomodo recipiendi. *Clem. VIII. const. 63. Decet Romanum.*

Vide, *Regul. Religionem quis ingredi, &c.* & alios tit. *ibid.*

Nouitiæ Monialium.

Nouitiæ Monialium *ex Concil. Mediolan. 1. par. 3. tit. De puellis ad religionem admittendis.* Sequenti modo sunt recipiendæ. Per Episcopum, vel alium eius arbitrio examinanda est puella, & licentiam in scriptis pro aliquo monasterio habeat, consentiente superiore illius monasterij. Inquirendum est de vita & ætate eius, vt sit maior 12. annorum, de libera voluntate, an per vnum annum antequam examinetur habuerit propositum religionis, &c.

Nouitia acceptanda est à monialibus, ita quod duæ partes ex eis consentiant, alias nulla est receptio eius; & Præfecta eam admittens alio modo, per sex menses priuatur officio, & velo. *Concil. Mediolan. ibid.*

De admissione fiat certus superior, & admissarum nomina in aliquo peculiari libro scribenda, & admissiones ipsæ.

Nomina nouitijs imponenda, non sint nomina gentilium, & alia de his. *ibid.*

Alia omnia quæ seruari debent in admissione nouitiarum, distinctè habentur. *ibid.*

Nouitia, quæ se ingerit in actibus professarum, censetur professa. *De regularibus, &c. cap. Vidua.* Vide, *Moniales.*

Nouum opus.

Nouum opus quomodo potest impediri, & quando cessandum est ab eo. *De nunciatione noui operis. cap. Significantibus, & cap. finali.*

Nubere. Nubentes.

Nubere inter se, olim, non poterant consanguinei intra septimam generationem. 35. *qu. 2. cap. Nullum. cap. De consanguinitate, cap. Progeniem. cap. Et hoc. c. De incestis.* Vide, *Matrimonia prohibita. &c.* Nunc vero solum vsq; ad quartam prohibetur. Vide. *Matrim. prohibita ratione consanguinitatis.*

Nubentes post votum castitatis non sunt separandi. *Distinct. 27. cap. Quidam. & cap. Si vir.* Intellige de voto simplici

Nubentes cum sanctimonialibus separandi sunt, quia nulliter fecerunt. *27. quæst. 1. cap. Quæ Christo.*

Et qui cum illis nubunt, non possunt amplius nubere. *cap. Hi ergo.* Et excommunicentur. *ibid. cap. Si quis sacro.*

Nubentes sæpè examinandi sunt de fide, & conuersatione. *31. qu. 1. cap. De his.*

Nubentes non secundum præceptum Christi, non sunt coniuges. *32. qu. 2. cap. Sicut non omnis.*

Nubente fratre cum aliqua cognita à fratre suo, iste qui celauit crimen, per septem annos pœnitere debet, & mulier perpetuo sit sine marito. 35. *qu.* 2. *cap. Si homo*.

Nubens cum consanguineis, nulliter facit. 35. *qu.* 1. *cap. De incestis*. Et numquam potest nubere. 35. *qu.* 8. *c. Incestuosi*.

Nubens adulter cum adultera nulliter facit. 31. *qu.* 1. *cap. Nullus. cap. Illud verò*.

Nubentes secunda vice non benedicuntur: *Concil. Neocæsar. c.*7. Vide, *Matrimonia plura*.

Nubentibus secunda vice aliqua pœnitentia est imponenda. *Concil. Neocæsar. c.*3. *&* 7. Ob incontinentiam.

Vide infra *Nuptiæ*. Vide, *Matrimon. per totum*.

Nullitas.

Nullitates quæ attenduntur in statu Ecclesiæ, pro iudicijs, sunt quia procedunt ex defectu iurisdictionis, citationis, vel mandati. *Clemens VIII. const.* 18. *Litium dispendijs*.

Numerus.

Numerus clericorum in Ecclesijs debet esse iuxta quantitatem redditunm. *De institutionibus cap. Non amplius*. Et numerus debet per Episcopum taxari. *ibid. c.*1. Vide, *Clerici*. Vide, *Clerus*.

Numerus puellarum in monasterijs, eodem modo iuxta quantitatem reddituum per Episcopum est taxandus. *De institutionibus cap.*1.

Numismata.

Numismata quædam cum imaginibus Imperatorum benemeritorum de Ecclesia portantibus, concessit indulgentias *Sixtus V. const.* 73. *Laudemus*. Nomina istorum ibi exprimuntur distinctè.

Nuncius Papæ.

Nuncijs Papæ à quibus faciendæ sunt expensæ. *Concil. Later.* 4. *c.* 33. Ab omnibus Ecclesijs non exemptis. Vide, *Legatus Papæ*. Vide, *Procuratio*.

Nuncius vel Legatus Papæ non potest regularibus Mendicantibus concedere licentiam transeundi ad non Mendicantes, exceptis Cartusianis. *Extra, De regularibus transeuntibus c. Viam*.

Nuncius seù Legatus Papæ, non potest ab aliquo excommunicari, nec etiam ab Inquisitore siue Legato Papæ; nec contra eum procedi potest, sed ad Papam referatur. *Extra, De haeret. cap. Cum Matthæus*.

Nuncius Papæ in appellationibus ad se factis, quid tenetur facere. Vide, *Appellationes*.

Nuncius Papæ quid potest facere circa Episcopos, eorumque subditos. Vide, *Legatus*.

Nuncij missi ad Principes non possunt pro se vel pro consanguineis procurare fauores ab eis; neque ijs vti ad obtinendas dignitates, &c. à Papa, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, *Pius IV. const.*96. *Et si*.

Nuncios Papæ occidens, vulnerans, carcerans, mandans, auxilium ad hoc dans, incidit in excommunic. Bullæ Cœnæ. *Gregor. XIII. const.*81. *Consueuerunt. §.*11. Vide, *Excommunic. Bulla Cœnæ*.

Nuncius non potest dispensare super matrimonio in gradu prohibito, neque in natalibus, vel ætatis defectu, neque notarios creare, neque dispensare circa retentionem beneficiorum incompossibilium, neq; dare licentiam dispensandi de beneficijs Ecclesiasticis. *Vrban. VIII. const.*6. *c.*14.

Nuncio Neapolis subduntur in suis causis omnes eius commissarij, collectores, & subcollectores. Et prohibitum est ordinarijs, se intromittere in causis illorum. *Gregorius XIII. const.* 25. *Cupientes pro nostri*. Idem confirmat *Vrbanus VIII. in appendice const* 35. *Alias*. Addens, quod etiam post expletum eorum officium, Nuncius causas ipsorum iudicat. Imò etiam de delictis, quæ tales commissarij, &c. committunt post expletum officium (nè iudices ordinarij fiant contra eos crudeliores) Nuncius tamen hoc imponat dictis commissarijs subcollectoribus, &c. quod si prætextu talis priuilegij delinquunt, ab ordinarijs permittet eos puniri. *Vrbanus VIII. ibid.* §. 4.

Vide, *Legatus*.

Nuptiæ.

Vide, *Matrimonia*.

Nuptiæ à nubendo dicuntur, quia fœminæ in nuptijs caput obnubunt. 30. *qu.*5. *c. Nec illud*.

Nuptiæ non consistunt in mixione maris, & fœminæ. 32. *qu.* 1. *cap. Non enim*. Vide, *Matrim*.

Nuptias damnans non ob pietatem, sed ob superstitionem, ab Ecclesia eijciatur. *Concil. quod dicitur Apostolorum cap.* 51. *Concil. Gangren. c.* 1. *Dist.* 30. *per totam Dist.*31. *cap. Si quis, & cap. Quicumque*.

Nuptiæ cum filiastris, consanguineis omnibus, nouerca, &c. affinibus sunt prohibitæ.

bitæ. 32. *quæst.* 7. *cap. Si quis viduam*. *c. Si quis cum nouerca*. 35. *quæst.* 10. *cap. Si eiuis*. *cap. Si qua mulier il* 2. Vide, *Matrimonia prohibita ratione consanguinitatis*. Vide, *Matrimonia prohibita ratione affinitatis*.

Nuptiæ debent fieri publicè in facie Ecclesiæ, alias sunt irritæ. Vide, *Matrimonia clandestina*.

Nuptiæ fieri possunt etiam, si dos non detur. 30. *qu.* 5. *cap. Si quis*.

Nuptiarum finis est proles. 32. *qu.* 2. *cap. Pudor*.

Nuptiæ aliquando improbantur, & quare. 32. *qu.* 1. *cap. Nuptiæ terram*.

Nuptiæ à sacerdote benedicendæ sunt. *Post Concil. Arelat.* 3. *c. vlt. Concil. Lateran.* 3. *in append. tit. De secundis coniugijs c.* 1. *De secundis nuptijs cap.* 1. *& cap. Vir autem*.

Nuptiæ secundæ permittuntur. 32. *qu.* 1. *cap. Hac ratione, & cap. Quomodo*.

Sunt licitæ. 31. *quæst.* 1. *cap. Aperiant*. *cap. Deus, & cap. Quod si dormierit*. *Innocentius IV. constitut.* 14. *Sub Catholicæ*.

Pro nuptiarum benedictione, nihil potest exigi. *Concil. Lateran.* 3. *c.* 7. *De simonia c. Suam*.

Nuptiæ non possunt celebrari ab Aduentu, vsque ad Epiphaniam, & à Septuagesima, vsque ad Pascha, (& olim neque per tres hebdommadas ante festum Sancti Ioannis Baptistæ.) *Concil. Illerdense c.* 1. *Concil. Laodic.* in Quadragesima tantum fieri prohibet, *c.* 52. idem habetur *in* 33. *qu.* 4. *cap. Non oportet*, *cap. Non licet il* 2. *& cap. Nec vxorem*. Vide, *Matrimonia in quo tempore fieri possunt*.

In nuptijs non debent Christiani saltare, ballare, & alia similia facere. *Concil. Laodicen. c.* 53. *Concil. Turonen.* 4. *c.* 13. hoc prohibet in secundis nuptijs.

Nuptias occultè benedicens sacerdos, per tres annos suspenditur ab officio. *Concil. Later.* 3. *in append. part.* 49. *c.* 10. Vide, *Matrimonia clandestina*.

Nuptijs Iudæorum, aut Saracenorum non possunt interesse Christiani. *Concil. Sabinense c.* 22.

Nuptiæ possunt prohiberi pro aliquo tempore anni. contrarium dicens est anathema. *Concil. Trid. sess.* 24. *can.* 11.

Nuptiarum cæremoniæ, & benedictiones non sunt damnandæ. contrarium dicens est anathema. *ibid.*

Nuptiarum immoderata voluptas. Vide, *Voluptas*.

Nuptiæ sine pompa, & donis in statu Ecclesiæ facienda. & quæ permittuntur. *Sixtus V. constit.* 52. *Cum in vnaquaque*.

Vide, *Matrimon. per totum*.

Nurus.

Nurus dicit eumdem gradum consanguinitatis, quem filia. 35. *qu.* 2. *cap. Si vir*. & sic, vt filia computatur. *ibid.*

Nutrix.

Nutrices Christianæ non possunt lactare filios Iudæorum in suis domibus, sub pœna excommunicationis. *De Iudæis cap. Ad hæc*. *& c. Et si Iudæos*. Vide, *Iudæi*, *diffusè*.

O

Obedientia. Obedire.

Obedientia maioribus præstanda est. *Gregorius I. lib.* 4. *ep.* 10. *Dist.* 93. *cap. A Subdiacono*, *cap. Diaconi*, *& cap. Sacerdotes*. 2. *qu.* 6. *cap. Qui scit*.

Obedientia, quando facienda est in acceptanda dignitate. 8. *qu.* 1. *cap. Sciendum*.

Per obedientiam potest aliquando bonum deseri, sed numquam licet facere malum. 11. *qu.* 3. *cap. Quid ergo*.

Obediendam est Episcopis à clericis, & laicis. non obedientes sunt infames. 11. *qu.* 3. *cap. Si autem*, *& cap. Si quis verò*. Vide, *Episcopis obediendum est*, *&c.*

Non obediens Episcopo, à dæmone aliquando corripitur. 11. *qu.* 3. *cap. Absit*.

Clerici non obedientes Episcopis, spoliandi sunt beneficijs. 21. *quæst.* 4. *cap. Præcipimus*.

Obedire nolens iudici, excommunicari potest. 2. *qu.* 6. *cap. Quisquis*.

Obediendum non est præcipienti contra Dei legem. 11. *qu.* 3. *cap. Iulianus*, *cap. Qui resistit*. *cap. Imperatores*, *cap. Si is qui præest*. *cap. Non semper*. *cap. Si Dominus*.

Obediendum non est superiori præcipienti contra priuilegium subditi. *De excessibus Prælatorum cap. Sanè*. Vide, *Superior*, Vide, *Prælatus*.

Obedire nolentes canonibus, inobedientiæ notam incurrunt. *De maiorit. & obed. cap. Illud*.

In obedientia non currit præscriptio subditi contra Prælatum. *De præscript. cap. Cum non liceat*. Vide, *Prælatus*.

Obedientia, quæ debetur Ecclesiæ, non est humana inuentio, sed ex sacra Scriptura habetur. *Concil. Constantiense contra art.* 15. *Ioannis Huß*.

Obedientia Papæ præstanda est. Impedientes

tes eam sunt excommunicati. *Iulius II. const.22. Suscepti*. Vide, *Papa*.
Obedientia Regularium. Vide, *Regulares*.

Obduratio.

Obduratio malorum, vnde oritur. 23. *qu.*4. *cap. Nabucdonosor*. *& cap. Vasis iræ*.

Oblata. Oblationes.

Oblata Deo, pertinent ad ius sacerdotum. 12. *qu.* 2. *cap. Nulli liceat*. *Post epist.* 3. *Bonifacij I. c.*3.
Oblationes dicuntur omnia, quæ de proprijs offeruntur Ecclesiæ. *De verbor. significat. cap. Causa, & cap. Cum inter*.
Non possunt à laicis possideri. *ibid.* Vide, *Eleemosyna*.
Oblatio maior dari non potest, quam corporis, & sanguinis Christi. *De consecratione dist.*2. *cap. Nihil*.
Oblationes in domibus fieri non possunt. *Concil. Laodic. c.*58.
Oblationes in altari fieri non possunt de alijs, quam de pane, & vino aqua mixto. *Concil. Afric. c.*4.
Oblationes aliæ fieri possunt à Christianis in altari, sed non per modum Sacrificij. *Concil. Afric. c.*4. Vt nouæ spicæ, oleum, incensum, &c. *ibid.*
Oblationes in Quadragesima fiebant in Sabbatho, & Dominica tantùm. *Concil. Laodic. c.*49.
Oblationes in missa faciendæ sunt à Christianis. *De consecrat. dist.*1. *cap. Omnis christianus*. *Concil. Rom.*5. *sub Gregor. VII. c. vlt Concil. Colon.*3. *tit. Censuræ c.*20.
Oblationes fidelium diffidentium non recipiantur. *Concil. Carthag.*4. *c.*93.
Oblationes accipi non possunt pro moriente in peccato. *Concil. Later.* 3. *c.*25. Accipiens tenetur reddere; & suspensus sit ab officio arbitrio Episcopi. *ibid.*
Oblationes factæ ex raptis, Deo non placent. 14. *qu.* 5. *cap. Immolans, cap. Scriptum est*. *& cap. Qui habetis*.
Oblationes cauponum, scortorum, prædatorum, &c. non sunt accipiendæ. *Lib.* 4. *const. Apost. c.*5.
Item oblationes falsariorum, iniustorum aduocatorum, Iudicis iniqui, homicidarum, incendiariorum, fœneratorum, & aliorum similium sceleratorum, non sunt accipiendæ. *ibid. c.*4.
Oblationes impiorum Deum non placant, sed eum irritant. *Lib.*4. *constit. Apost. c.*6.
Oblata in pauperum vsum sunt distribuenda. *Concil. Aquisgr. sub Ludouico Pio c.*66.
Vide, *Eleemosyna*. Vide, *Missa*. Vide, *Sacrificium*.

Oblati Regularium.

Oblati exemptorum si manent in suis proprietatibus, possunt ab Ordinario iudicari. *De priuil. cap. Cum plantare*. §. *fin.*
Oblati isti viuentes in suis domibus, tenentur soluere decimas. *ibid. cap. Quidam*.
Oblati regularium, siue qui manent in sæculo mutato habitu, siue qui omnia sua inter viuos eis donarunt, aliquo sibi relicto, tempore interdicti, possunt à regularibus in suis Ecclesijs non interdictis sepeliri; dummodo nominatim non sint excommunicati, vel interdicti. *De priuil. cap. Vt Priuilegia*. Vide, *Interdicti tempore*.
Oblati fratrum qui sunt, & quibus gaudent. Vide, *Interdicti tempore*.
Vide, *Regularium oblati*. Vide, *Regul. circa sepulturas*. Vide, *Regul. in specie cuiuslibet religionis*. Vide, *Confratres*: Vide, *Tertiarij*.

Obligatio. Obligatus, &c.

Obligatio ad impossibile non datur. *De regulis iuris in* 6. *reg.*6.
Obligationes Camerales à nullo iudice possunt in statu Ecclesiæ cognosci, ac iudicari, nisi ab Auditore Cameræ. *Paulus V. constit.*28. *Eximiæ*.
Obligationes factæ à Vassallis Sedis Apostolicæ, &c. pro dominis, non tenent, & fieri prohibentur. *Pius IV. const.*18. *Quia*.
Obligatus ad reddenda ratiocinia non potest ordinari; secus postea. *De obligatis ad reddenda, &c. cap. vn. Magnus*.
Obligatus ad reddenda ratiocinia non potest recipi ad habitum regularium. *Sixtus V. const.*71. *Cum de omnibus*.
Obligatus soluere certam quantitatem pecuniæ, intra certum diem sub pœna; si in termino soluit partem, non incurrit pœnam. *De pœnis cap. Suam*.
Obligatus ad alendum fratres alicuius monasterij, si postea creuerint fratres, adhuc tenetur eos alere. *De censibus cap. Quanto*.
Obligans Ecclesiam pro debitis alienis, suspenditur ab officio, & beneficio; & nulla est obligatio. *De solutionibus cap. Si quorumdam*.
Obligans Ecclesiam ad aliquem censum, irritè facit. *De censibus, cap. Prohibemus, cap. Ecclesias, cap. Cum clerici*. Talis autem obligans, ea priuatur sine appellatione. *ibid. cap. Cum clerici*.

Obmutescens.

Obmutescens, si petierat baptismum, vel pœnitentiam, & testes fideles id testificantur, potest baptizari, & absolui. *26. quæst.6. cap. Qui recedunt. cap. His qui, & cap. Agnouimus.* Vide, *Baptismus*. Vide, *Pœnitentia*. Vide, *Absolutio in articulo mortis*.

Obscurum.

In obscuris, id est sequendum, quod Euangelio, & Patrum decretis non est contrarium. *Dist 12. cap. Sicut quædam.*

In obscuris tenendum, quod verisimilius est. *De regulis iuris in 6. reg.45.*

In obscuris circa doctrinam Ecclesiæ, videndum prius est, an in Sacra Scriptura reperiri potest, deinde in Concilijs, & Pontificum decretis, postea in SS. Patribus, Ambrosio, Augustino, Gregorio, & Hieronymo Ecclesiæ Doctoribus. *De Reliquijs, & vener. ss. cap. unico.*

Vide, *Doctrina*.

Obseruatio. Obseruare,

Obseruationes vanæ Planetarum, &c. huiusmodi a Christianis sunt fugiendæ. *26. q.5. cap. Non liceat.* Omnia Magorum genera ibi numerantur.

Obseruationes cum verbis Sacræ Scripturæ, symboli. &c. fugiendæ. *Concil. Lucense c.74. 26.qu.5. cap. Non liceat.*

Obseruationes rituum Iudæorum, Paganorum, &c. fugiendæ à Christianis. *Lib. 6. const. Apost c.26. lib.7. cap.7.*

Obseruari non debent dies, anni, vel menses cum Paganis. *26. qu.7. cap. Non obseruetis, & cap. Quis æstimaret.*

Obseruantes sydera, motum cælorum, astrorum ad diuinandum, vel prædicendum futura contingentia, à voluntate humana pendentia; siue has scientias, & artes exerceant, siue doceant, discant, vel quomodocumque se intromittant, ab Inquisitoribus iudicandi sunt. Eorum libri damnantur, & eos retinentes ab ijsdem Inquisitoribus iudicandi. *Sixtus V. const.17. Cæli, & terræ.* Vide, *Diuinatio*.

Obseruantes fratres.

Obseruantes fratres de Ordine Minorum S. Francisci, insurgunt primò ex Concilio *Constantiensi sess.19.* ibique modus, & forma eos regendi per superiores ordinis assignantur.

Alia de his. Vide, *Fratres S. Francisci Obseruantes*.

Obsidio.

Obsidionis tempore, murorum custodia ab omnibus æqualiter, etiam clericis, est facienda. *De immunitate Eccles. cap. Peruenit.*

Obsidione durante, clerici qui effuderunt sanguinem, post duos annos pœnitentiæ restitui possunt. *Dist.50. cap. De his.*

Occasio.

Occasionem mortis præbens, peccat, vt occidens. *23. qu.5. cap. Cum homo.*

Occidere, quando licitum.

Occidere ex officio non est illicitum. *23.q.4. cap. Quæsitum est, & cap Illud etiam. quæst. 5. cap. De occidendis, cap. Miles, cap. Si homicidium. & cap. Homicidas.* Vide, *Iudex*.

Occidendi potestas, licita, data est superioribus, & quomodo. *23.qu.4. cap. Quæsitum est.*

Occidere in bello facto ex Dei iussu, non est malum, *23. qu 5. cap. Si non licet.*

Occidere licitum est, cum moderamine inculpatæ tutelæ, id est, quando aggressus nequit aliter euadere vitam. Secus si potest euadere. *De homicidio volunt. cap. Significasti il 2. & cap. Suscepimus.* Vide, *Occidens ad defensionem*. Vide, *Defendere*. Vide, *Bellum*. Vide, *Homicida*. Vide, *Miles*.

Occidere, quando est malum.

Occidere nemo potest se ipsum. *Concil. Tolet. 16. c.4. 23. qu.5. cap. Tu dixisti. & cap. Non est.* Vide, *Desperatus*. Et talis non potest sepeliri more Ecclesiastico. *23. qu.5. cap. Placuit.*

Occidere nemo potest aliquem priuata potestate. *23. qu.5. cap. Si non licet.*

Neque se ipsum occidere potest. *ibid.* Vbi multa de illatione mali facta contra se. Vide, *Malum*. Vide, *Mors*.

Occidere infideles, etiam in bello, non est licitum sacerdotibus. *Zacharias ep.3.* Vide, *Clerici in causa sanguinis*.

Occidere aliquem, qui scitur esse occidendus à iudice, est malum, & illicitum. *23. qu.5. cap. Cum minister.*

Occidere se, vel alium ob vitam æternam, vel alio prætextu, nemo potest, & multa de hoc argumento, 23. *qu.* 5. *cap. Si non licet*.

Occidere fures fugientes, qui non possunt capi, est illicitum, & qua pœna isti plectuntur. 13. *qu.* 2. *cap. Si fur*.

Occidere non licet rapientem bona, si vita potest euadi. *De homicidio volunt. cap. Suscepimus*.

Occidi non potest fur diurnus, sed nocturnus potest (si aliter nequit vitari mors) *De homicidio volunt. cap. Si perfodiens*.

Occidi non potest tyrannus à subditis. est illicitum. doctrina contraria est hæretica. *Concil. Constant. sess.* 15. *circa finem*.

Occidi non possunt infideles, & pagani, nisi in casu, quo respuant pacem oblatam. *Concil. Vormatien.* 1. *c.* 27.

Occidere non licet aliquem pro conseruatione rerum temporalium. *Concil. Later.* 3. *in append. par.* 50. *c.* 27.

Vide, *Homicida*. Vide, *Mater*. Vide, *Vxor occidens*.

Occidens, Occisor, &c.

Occidens se ipsum non potest sepeliri more Ecclesiastico. 23. *qu.* 5. *cap. Placuit*. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.* 98. Non est capax suffragiorum missæ (quocumque modo se occidat) *Concil. Bracharen.* 1. *c.* 34. Pro isto non accipiuntur oblata. *Concil. Antissiodoren. c.* 17.

Occidere, nullus potest se ipsum. 23. *qu.* 5. *cap. Si non licet*.

Occidens patrem, vel matrem, fratrem, vel sororem, priuatur Eucharistia per totam vitam. Item abstinere debet à comestione carnis perpetuo, & 2. 4. ac 6. feria perpetuo tenetur ieiunare. *Gregor. I I I. ep.* 1. Vide, *Patricida*. *Nicolaus I. in decr. de pœnit. c.* 4. Grauiorem imponit. 33. *qu.* 2. *cap. Latorem*. Vide infra, *Occisorum pœnæ*, vbi aliæ sunt pœnitentiæ.

Occidens proprios filios, qua pœnitentia plecti debet. Vide, *Pater*. *De Pœnitentia dist.* 1. *cap. Si quis necandi*. Occidens filios natos ex adulterio. Vide, *Adulterinus*. Vide, *Mater*. Vide, *Vxor occidens*.

Occidens seruum propria auctoritate, per biennium excommunicetur. *Concil. Toletan.* 17. *c.* 15. Alijs etiam grauioribus macerandus est. *Concil. Agathen. c.* 62.

Occidens vxorem qua pœnitentia plecti debet, siue ex adulterio id faciat, siue ex alio. *Nicolaus I. in decr. de pœnit. cap.* 3. Et non potest amplius nubere. *ibid.*

Occidens presbyterum, excommunicatus est. *Nicolaus I. in decr. tit. De presbyteris c.* 6.

Occidens presbyterum alicuius Ecclesiæ, vel mandans occidi, si est patronus, perdit ius patronatus; si aduocans, aduocatoriam; si feudatarius, feudum; si beneficiatus, beneficium, & ista dari non possunt consanguineis eius, vsque ad quartam generationem, nisi Papa dispenset. *De pœnis cap. In quibusdam Concil. Later.* 4. *c.* 45. Vide, *Presbyt. percussores*.

Occidens presbyterum, per 12. annos pœniteat, careat perpetuò spe coniugij, & cingulo militiæ. *De pœnitent. & remiss. cap. Qui presbyterum*. Vide, *Clericorum percussores*. Vide, *Percussor*.

Occidens clericum, qui se immiscuit in delictis enormibus, si sit repertus sine habitu clericali, non est excommunicatus. *De sent. excommunic. cap. Cum non ab homine*. Si id nescit.

Occidens in bello, non est reus homicidij. 23. *qu.* 5. *cap. Miles*. Vide, *Bellum*. Vide, *Miles*. Vide, *Occidere*.

Occidentes Episcopum in aliqua ciuitate, perpetuo careant Episcopo. 23. *qu.* 2. *c. vlt.*

Occidentes Prælatum, spoliandi sunt officijs, & beneficijs, quæ nec ipsis nec eorum hæredibus reddantur, vsque ad quartam generationem. *De pœnis cap. Ad aures. cap. In quibusdam*.

Occidentes in duello. Vide, *Duellum*.

Occidens ex officio, non est reus homicidij. 23. *qu.* 5. *cap. De occidendis. cap. Miles. c. Si homicidium. cap. Homicidas*. Vide, *Iudex*.

Occidens Deo iubente, laudatur. 23. *qu.* 5. *cap. Si non licet. cap. Lex æterna*. Vide, *Iudex*.

Occidens si est impuber, non fit irregularis. Vide, *Impuber*.

Occidens infantem, capitali pœna punitur. *De pœnitentia dist.* 1. *cap.* 10. *Si quis necandi*. Vide, *Mater*. Vide, *Vxor ducens*. Vide *Adulterium*.

Vide, *Homicida*.

Occidens ex casu, vel inuoluntariè, aut in furore.

Occidens ex casu, est innocens quantum ad gratiam, sed quantum ad legem est reus. *Dist.* 50. *c. Hi qui arborem*. 15. *qu.* 1. *cap. Si quis iratus*. *Nicolaus I. in decr. tit. De clericis c.* 3. *Concil. Vormatien.* 1. *c.* 29.

Occidens casu adhuc pœnitentiam facere debet. *Concil. Mogunt sub Leone IV. c.* 23.

Occidens casualiter dici non potest homicida. *Dist.* 50. *cap. Sæpè contingit*. *Concil. Vormatien.* 1. *c.* 29.

Occidens casu aliter, vel ex defensione, adhuc eget dispensatione Papæ. Vide, *Ordines sacri quibus probibentur*.

Occidens in insania, seù furore, dum ad sensum reuertitur, agat pœnitentiam. 15. *qu.* 1. *cap. Si quis*. Sed leuis sit pœnitentia.

Concil. Vormat. 1. c. 28. *Clement. De homicid. volunt. cap. vnico*. Vide, *Homicida*.

Occidens ad sui defensionem.

Occidere quis potest, si taliter nequit euitare mortem ab aggressore, & hic non fit irregularis. *Clement. de homicid. volunt. c. vn.*

Aggressus potest occidere, si aliter non potest se defendere ab aggressore, & hoc est, *Vi repellere vim, cum moderamine inculpatæ tutelæ. De homicid. volunt. cap. Significasti il 2.*

Aggressus non potest occidere aggressorem ad vindictam; si aliter potest se defendere. *De homic. volunt. cap. Significasti il 2.*

Occidens ad defensionem adhuc eget dispensatione Papæ, vt in sacris ordinetur. Vide, *Ordines sacri quibus prohibentur*.

Non potest quis occidere furem, si potest vitam euadere. *De homicid. volunt. cap. Suscepimus.*

Vide, *Defendere*, Vide, *Homicida*. Vide, *Occidere quando est malum*.

Occidentium pœnæ corporales, & spirituales canonicæ.

Occisor pœna mortis est puniendus. *De pœnitentia dist. 1. cap. 10. Si quis necandi. De homicid. voluntario cap. 1. 23. quæst. 5. cap Homicidas.*

Occidens aliquem in conuersatione, si laicus est, excommunicetur; si clericus, deponatur *Concil. quod dicitur Apostol. c. 65.*

Occidentes, vel offendentes superiores in statu Ecclesiæ, quomodo puniendi. *Extrau. Ioann. XXII. De pœnis c. vn. dierum.*

Occidens voluntariè fit irregularis. *Concil. Nanneten. 1. c. 17. Concil. Trid. sess. 14. de reform. c. 7.* Vide, *Irregularitas, diffusè.* Etiam si delictum non sit probatum ordine iudiciario. *Concil. Trid. ibid.*

Occidens casualiter, fit irregularis. *De homicidio volunt. cap. Presbyterum. Concil. Trid. ibid.* (Sed *ex Clement. de homicidio volunt. cap. vn.* Olim non erat irregularis.)

Occidens ad se defendendum. *Ex Clement. vnic. de homicid. volunt.* non fiebat irregularis. Sed *ex Concil. Trid. sess. 14. de reform. c. 7.* fit irregularis.

Occidens casualiter, siue ad sui defensionem, siue aliter, indiget dispensatione Papæ, qui eam committit Episcopo, vel ex causa, Metropolitano, vel viciniori, qui causa cognita dispenset. *Concil. Trid. sess. 14* vbi supra

Occidens in amentia, furia, vel somno, non fit irregularis. *Clement. De homicid. volunt. c. vn.*

Occidens, si est impuber, non fit irregularis. *Clement. ibid. Ioannes VIII. epist. 146.* Vide, *Impuber*.

Occidens voluntariè non potest habere beneficia, neque curata, neque non curata; *Concil. Trid. sess. 14. de reform. cap. 7.* Etiam si delictum non sit probatum ordine iudiciario. *ibid.*

Occidentis patrem, vel matrem, vel fratrem, hæc erat pœnitentia. Per vnum annum, oret ante fores Ecclesiæ: per alium annum intret Ecclesiam, & stet cum audientibus. post hos annos, si fructum faciat pœnitentiæ, potest communicare. Per totam vitam carnem non manducet, ieiunet quotidie exceptis festis, & Dominicis. per tres dies in hebdomada abstineat à vino, ceruisia, & medone arma non ferat, nisi contra Paganos. pedester semper ambulet. & si ante duos annos primos moriatur, habeat Viaticum. *Concil. Vormat. 1. c. 30.* Alia mitior pœnitentia. Vide, *Occidens*. Vide, *Occisor, &c.*

Occidentis Sacerdotem hæc est pœnitentia. Per totam vitam non manducet carnem, nec bibat vinum. pedester semper ambulet. tota vita ieiunet, exceptis Dominicis. arma non sumat. Ecclesiam per quinque annos non intret, &c. *Concil. Vormat. 1. c 26. Concil. Mogunt. 3. cap. 16. Concil. Triburien. 1. c. 5.*

Occidentis alios voluntariè hæc est pœnitentia. Per dies 40. Ecclesiam non intret. veste vtatur lanea. abstineat ab escis, & potu consuetis, à toro, gladio, & equitatu. in feria 3. 5. & Sabbato legumina comedat. ceruisiam mediocrem bibat. & alia. *De homicid. volunt. cap. Interfecisti.*

Alia grauior taxatur in *Concil. Triburien. 1. c. 55. 56. 57. & 58.* Et si sit infirmus, reseruatur vsque ad sanitatis tempus, *ibid. & Concil. Nanneten. 1. c. 18.*

Occidere mandantes per assassinos, sunt excommunicati. *De homicidio in 6. cap. 1.* Vide, *Assassinium*.

Occidens seruum, absque iudicis sententia, licet iste morte esset dignus, per biennium facit pœnitentiam. *Concil. Vormat. 1. c. 38.* vel excommunicetur. *ibid.*

Occidens seruum ex zelo, per septem annos pœniteat: si ex casu, per quinque. *Concil. Vormat. 1. c. 39.*

Occidens aliquem ad se defendendum, si aliter non potest euadere, facere debet pœnitentiam ad cautelam. *De homicid. volunt cap. Interfecisti.*

Occidentes voluntariè, pœnitentiam vsque in finem facere debent. *Zachar. ep. 7. c. 23.*

Occidentium clericos pœnæ. Vide, *Clerici percussor*. Vide, *Percussor*.

Occidere paratus, aliquando ordinari non debet. *Dist. 51 cap. Si quis.*

Occidentes inuoluntariè, adhuc pœnitentiam debent facere. *Zacharias epist. 7. c. 23. Concil. Mogunt. sub Leone IV. c.23.*

Occidens alium post pœnitentiam primi homicidij, adhuc cum pietate suscipiatur. *Ioannes VIII. ep.62.*

Occidens fratrem, ante peractam pœnitentiam non potest vxorem ducere. *Gregorius VII. lib.2. ep.48.*

Vide, *Homicida.*

Occisores, quinam debent dici.

Occisor etiam dicitur, qui medicamētum dat, vel accipit, ne proles nascatur, vel vt moriatur. *De homicidio voluntario cap. Si aliquis.*

Occisor dicitur, qui armata manu, vel aliter assumitur ad capturam alicuius, si ex ea postea sequatur mors. *ibid. cap. Sicut dignum. §. Illi autem.*

Occisor etiam dicitur, qui occisorem impellit ad occidendum. *ibid. §. Qui verò.*

Item occisor dicitur, qui occisorem sociat non ad feriendum, sed ad opem ei ferendam. *ibid. §. Illi etiam.* Concil. *Later. 3. tit. De pœnitentia c.1.*

Occisor etiam dicitur, qui sarcinas occisorum custodit. *ibid. §. Hi quoque.*

Occisor est, qui consulit mortem, vel mandat. *De pœnitentia dist. 1. cap.23. Perniciosè:*

Occidere etiam dicitur, qui potens impedire occisorem, non impedit. *Concil. Later.3. tit. De pœnitentia c.1.*

Occisor dicitur solum intentionaliter, qui odit ad mortem. *De pœnitentia dist. 1. c.24. Homicidium.*

Occidens hæreticos, & excommunicatos ex zelo Sanctæ Matris Ecclesiæ, non tractatur, vt homicida. *23.q.5. cap. Excommunicatorum.* Sed est talis quo ad irregularitatem, &c.

Occisorem associans clericus, occisor dicitur, & deponitur, ac in monasterio clauditur. *De homicidio volunt. cap. Sicut dignum §. fin.* Vide, *Clericus percussor.*

Vide, *Clericus in causa sanguinis.*

Occisus.

Occisus in torneamentis, caret Ecclesiastica sepultura. *De torneamentis cap.1.* Vide, *Torneamentum.*

Occisus in duello. Vide, *Duellum.*

Oculus.

Oculum habens maculatum non potest fieri Episcopus, sed à Papa dispensatur, vt fiat. *Concil. Lateran. 3. in append. tit. De electionibus c.3.* Si sit sine deformitate potest promoueri. *De corpore vitiatis cap. Cum de tua.*

Vide, *Episcopus.* Vide, *Irregularis.* Vide, *Sacerdos.*

Occultum.

Occulta delicta non possunt puniri. *Innocentius I. ep.3. c.4. Zosimus ep.2.*

Occulta delicta ab Ecclesia non iudicantur. *De simonia cap. Sicut tuis.*

Occultè nocens non potest excusari, quod fecit ex ioco. *De præsumptionibus cap.1.*

Occupans.

Occupans locum, in quo quis iura possidet, si per occupationem non potest sua iura possidere, conueniri potest. *De restitut. spoliat. cap. Pisanis.*

Occupans bona occisi, non est reus homicidij. *De homicid. &c. cap. Sicut.*

Occupans bona alterius non satisfacit, si dat ea pauperibus, sed debet dare domino. *ibid.*

Occupans bona Ecclesiæ vacantis, suspenditur ab officio, & beneficio. *De elect. in 6. cap. Quia sæpè.* Vide, *Ecclesia.*

Occupantes terras Sanctæ Romanæ Ecclesiæ; Vide, *Inuasores.* Vide, *Ecclesia.* Vide, *Excommunicationes Bullæ Cœnæ.*

Odium.

Odia publica inter se ferentes fideles, ab Ecclesia sunt remouendi, donec reconcilientur. *Concil. Arelat.2. c.31.*

Odio habenda sunt peccata, non homines peccatores. *Dist.68. cap. Odio.*

Odia sunt restringenda, & fauores ampliandi. *De regulis iuris in 6. reg.15.*

Odio alterius non debet quis prægrauari; *ibid. reg.22.*

Offendere.

Offendentes, vel offendere facientes eos, qui proferunt sententiam excommunicationis, vel suos consanguineos, vel bona eorum, quomodo tractandi, ac puniendi. *De sententia excommunicationis cap. Quicum-*

uumque. Vide, *Excommunicatio*.

Offendens, interficiens, vel capiens, aut carcerans nuncium ferentem sententiam excommunicationis, incurrit excommunicationem. *Concil. Turonen.4, c.15.*

Offendentes eos, qui in Curia Romana litigant, siue per se, siue per alios offendant, sunt excommunicati, & alijs subiacent pœnis. *Alexander VI. constit. 11. In eminenti*. Vide, *Roma*. Vide, *Excommunicationes Bullæ Cœnæ*.

Offerre. Offerens.

Offerri possunt in missa panis, & vinum, aqua mixtum. *De consecrat. dist.2. cap, In Sacramentorum*. Vide, *Missa*. Vide, *Oblatio*.

Præter ista, nihil aliud in missa offerendum est. *ibid.* & *cap. Non oportet. cap. Cum omne*.

Offerentium nomina in missa sunt recitanda, & pro eis est orandum. *De consecr.dist.1. cap. De nominibus. Innocent. I. ep.1. c.2.* Sed non recitentur ante missam. *ibid.*

Offerendum est aliquid a Christianis in missa. *De consecrat. dist. 1. cap. Omnis christianus. Concil. Rom. 5. sub Gregorio VII. c. vlt.*

Vide, *Oblata*. *Oblationes*.

Officia, seu munera.

Officia omnium Ecclesiasticorum, quænam sint in Ecclesia. *Dist. 25. cap. Perlectis*, vbi omnia distinctè.

Officia duo perpetuò ab eodem teneri non possunt sine dispensatione Papæ. *De consuetud. in 6. cap.1.*

Officia duo non danda vni in Ecclesia. *Dist. 89. cap. Singula*.

Officium Ecclesiasticum per pecuniam obtinens, est excommunicatus, ita & dans. *Concil. quod dicitur Apost. c.30.*

Officia Ecclesiastica ambientes. Vide, *Ambiens*. Vide, *Sedes Apostolica*.

Officia procurantes apud S. Sedem per promissa, vel dona, & mediatores, incurrunt excommunicationem Papalem. Vide, *Sedes Apostolica*, circa omnes casus.

Officium, quod sine peccato non potest exerceri, relinquendum est. *De pœnit. dist.5. c.6. & 7.*

Officium ambitiosè petens, est repellendus. *Gregorius I. lib.7. ex regest. epist. 112. & 116. 1. qu.6. cap. vlt.*

Officium Ecclesiasticum darı non potest per munera. *ibid.* Vide, *Simonia*.

Officium Episcopale non administrans, vt debet, non est Episcopus, sed canis impudicus. *2. qu.7. cap. Qui nec*.

Officia Ecclesiastica non possunt dari ad firmam, id est locari. Sed redditus eorum de licentia superioris possunt dari. *Concil. Oxonien.1. c.15.*

Vide, *Circulationes*.

Officialis.

Officialis manum inijciens in clericum, est excommunicatus. *De sent. excomm. cap. Si verò*.

Officialis, seu Lictor verberans clericum, etiam iussu iudicis, est excommunicatus. *ibid. cap. Vniuersitatis*.

Officiales Vniuersitatis, qui leges, aut statuta faciunt contra Ecclesiasticam libertatem, sunt excommunicati. *ibid. cap. Grauem*.

Officialis alicuius excommunicati, non est excommunicatus. *De officio Vicarij in 6. cap. 1.*

Officialis Episcopi, potest habere delegatum. *Clement. de rescriptis cap. Etsi*.

Officiales Ciuitatum facientes instrumenta de vsuris, sunt excommunicati. *Clement. de vsuris cap. vn.*

Officiales S. Officij iurare tenentur de fidelitate, &c. *Clement. de hæret. cap.1. §. Porrò. Innocentius IV. constitut. 10. Ad extirpanda § 8.*

Officialium Papæ morientium beneficia, prouidentur à Papa. *Extra, de elect. cap. Ex Debito*. Vide, *Beneficia Papæ reseruata*.

Officialis excommunicatus, post officium, etiam remanet excommunicatus. *Concil. Later.4. c.46.*

Officiali excommunicato succedens (si ob exactionem indebitam à clericis fuit excommunicatus,) nisi intra mensem satisfaciat reuocando, &c. incurrit in eamdem excommunicationem. *Concil. Lateran.4. c.46.*

Officiales status Ecclesiæ non possunt aliquem grauare ad portandum ligna, frumentum vel alia, ex nullo capite, nisi soluto debito pretio. *Gregorius XI. const. 5. Releuationi*.

Officiales Laici relegantes, proscribentes, vel bannientes clericos, excommunicati sunt, & Papæ reseruatur absolutio. *Vrban. VI const. 3. Quia sicut*. Vide, *Excommunic. Bullæ Cœnæ*.

Officialium mercedes in causis, pro Vrbe, & statu Ecclesiæ, quænam sint. *Pius IV. const. 58. Cum ab ipso*.

Officiales Cancellariæ Romæ, Datariæ, &c. non possunt vltra taxam emolumenti, aliquid vltra accipere, prætextu celerioris expeditionis: neque ex hoc motiuo differre expeditionem, sub pœna excommunicationis, & priuationis emolumentorum per semestre pro prima vice; per annum,

pro secunda vice; & pro tertia priuationis officij. *Vrbanus VIII. constitut. 6. Sanctissimus cap. 67.*

S. Officij Congregatio Romæ.

S. Officij Congregatio Eminentissim. Cardin. Romæ instituta est *à Paulo III. const. 34. Licet.* Potestas eius est iudicare in causis fidei, processare, carcerare, degradare, bona confiscare, instituere officiales, & alios Inquisitores in Ciuitatibus, sibi benè visis deputare cum simili, vel limitata facultate. & alia. *ibid.*

S. Officij processus, & acta. Vide, *Processus.*

Vide, *Congreg. Card. S. Officij.* Vide, *Inquisitores supremi.*

Officium diuinum, quando, quomodo, & quale recitandum.

Officium diuinum cum psalmis, hymnis, antiphonis, omni die in Ecclesia est recitandum ab Ecclesiasticis. *Concil. Agathense c. 30. Concil. Tarraconense c. 7. Concil. Aurelian. 3. c. 14. Concil. Lucense 2. c. 63. de consecr. dist. 5. cap. Conuenit.* Numquam prætermittendum recitari in Choro. *Concil. Mediol. 1. part. 2. tit. Communia de ratione officiorum.*

Officium in Choro etiam à monialibus recitandum est. *Concil. Cabilon. 3. c. 59.*

Officiorum Ecclesiæ ritus, qui olim seruabantur. *Concil. Turon. 2. c. 19.*

Officium Ecclesiasticum, tam in psallendo, quam in missa, eodem ritu recitandum est ab omnibus Ecclesijs. *Concil. Toletan. 11. c. 3. Concil. Bracbar. 1. c. 19. de consecrat. dist. 5. cap. Conuenit.*

Officium Ecclesiasticum, tam in Ecclesijs, quam in monasterijs, sub eodem ritu est celebrandum. eædem lectiones, in missis, & alijs recitandæ. *Concil. Bracbaren. 1. c. 19. 20. & 21.* Et iuxta ordinem Calendarij recitandum est. *Concil. Mediol. 1. part. 2. tit. Communia de ratione officiorum.*

Officia diuina ritu Romano per Hispanias, sunt recitanda. *Gregor. VII. lib. 1. ep. 63. & 64.*

Officia diuina recitanda in Ecclesijs, iuxta obligationem fundationis. *Concil. Senon. in decr. morum c. 13.*

Officia recitanda sunt in Ecclesijs, vt recitantur in Metropoli, iuxta statutum Metropolitani. *Concil. Tolet. 12. c. 3. Concil. Epaunen. c. 27.*

In alijs inferioribus recitari debet, sicut in Cathedrali, exceptis priuilegijs, quæ habentur per Sedem Apostolicam. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. Communia de ratione officiorum.*

Officijs diuinis se subtrahentes, puniendi sunt, & deponendi. *Concil. Lucense 2. c. 63. dist. 91. cap. Eleutherius, & cap. Presbyter.*

Qui in Matutino, & Vesperis, non est præsens, antequam dicatur *Gloria Patri* primi Psalmi, excepto casu necessitatis, distributionem diei pro Matutino, & Vesperis amittit. ita in alijs horis. sic qui vsque ad finem officij, vel horæ non est præsens. Sic in missa, si antequam finiatur epistola non est præsens; vel vsque ad finem non permanet. Sic fiat cum ijs, qui à principio vsque ad finem processionum non sunt præsentes. *Concil. Senon. in decret. morum c. 20.* Vnus deputandus ad notandum præsentes, absentes, &c. & iste iuret de fidelitate seruanda. *ibid.* Vide, *Chorus.* Vide, *Distributiones.*

Officium Paschæ, & Pentecostes, ac per octauas, cum vno tantum Nocturno, tribus Psalmis, & tribus Lectionibus, ex antiquo more recitetur. *De consecrat. dist. 5. cap. In die Resurrectionis.*

Officium per annum in alijs festis cum nouem Psalmis, & nouem Lectionibus est recitandum. *De consecr. dist. 5. cap. In die Resurrectionis.*

Officium de Dominica, exceptis Paschatis, & Pentecostes, cum 18. Psalmis recitetur. *ibid. De consecr. dist. 5. c. In die.*

Officium aliorum dierum non festorum, cum 12. Psalmis, & tribus Lectionibus recitandum. *ibid.*

Officium, quod in quotidianis diebus aliqui recitant, cum tribus Psalmis, & totidem Lectionibus, non est ex Patribus, sed ex negligentia. *De consecrat. dist. 5. cap. In die, &c.*

Officium recitandum est à quolibet Presbytero in Ecclesia, cui præest. *Concil. Nanneten. 1. c. 8.*

Officium diuinum recitaturi canonici, dignitates, &c. clerici, è Sacristia ordinatè exeuntes ad Chorum accedant ad suum quisque locum post inclinationem factam altari. & alia obseruanda. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. Communia de ratione officiorum.*

Qui absque hoc ordine ad Chorum accedit (excepta causa probanda à Præfecto Chori) dimidia parte distributionum illius horæ priuandus est. Qui officium incœperit absque eo, quod isto ordine ad Chorum accedatur, amittit distributionem illius horæ. *Concil. Mediol. ibid.*

Qui ad locum non accedit ante finem primi Psalmi *Venite exultemus*, pro absente habetur, & distributione illius horæ priuatur. Sic etiam, qui in missa non accedit ad locum

cum ante vltimum Kyrie eleyson, eodem tractetur. Si quis ex industria differt conuenire ante principium officij, pro absente habetur. *ibid.*

Versus, antiphonæ, &c. dum organa pulsantur, distinctè in choro recitentur. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 2. *tit. De musica*.

Officio debet esse præsentes, qui volunt habere distributiones. *Concil. Rauenn.* 1. *sub Honorio IV. c.* 5. Quando debent accedere, & quantum debent manere in choro, vt dicantur esse præsentes, & quomodo propter hoc diuidendæ sunt distributiones. *ibid.* Vide, *Hora canonica*.

Præsens dicitur, qui ab infirmitate impeditur, nè sit præsens. *ibid.* Vide, *Beneficiatorum obligationes*. Vide, *Distributiones*.

Officium recitandi hora per campanam significetur, neque incipiat recitari, nisi campana cesset pulsari. *Concil. Rauen.* 1. *sub Honorio IV. c.* 5. *Concil. Mediolan.* 1. *par.* 2. *tit. Communia de ratione officiorum.* Vide, *Chorus*. Vide, *Psallere*. Vide, *Punctator*.

Officium diuinum cum quibus cæremonijs, ac solemnitatibus recitandum.

Officium diuinum in omnibus Ecclesijs horis debitis recitandum est, debito ritu, & cultu, non sincopando verba, neque alia miscendo. *Clement. de celebrat. missarum c.* 1.

Dum officium recitatur clerici non possunt in choro confabulari, mussitare, vel in angulo chori se recipere, & ibi nugari. *Concil. Colon.* 2. *par.* 3. *c.* 6. *Concil. Mogunt.* 4. *c.* 53. *Concil. Turon.* 1. *c.* 7. & *Turon.* 4. *c.* 4.

Officium deuotè, & cum attentione est celebrandum, sub pœna suspensionis, &c. *De celebrat. missarum cap. Dolentes. Concil. Londin.* 1. *c.* 1. Non recitandum festinanter. *ibid.* & *Concil. Later.* 4. *c.* 17. *Concil. Colon.* 2. *par.* 3. *c.* 5. Cum attentione recitandum. *Concil. Moguntin.* 4. *c.* 53. *Concil. Treueren. c.* 6. *Concil. Senonense in decr. morum c.* 17.

Officium diuinum ore tantum, & non mente, seù attente recitans inter hipocritas est reputandus. *Concil. Colon.* 2. *parte* 2. *c.* 7. *Concil. Mogunt.* 4. *c.* 53. *Concil. Treuer. c.* 6.

Officium recitans tenetur eleuatam habere mentem ad Deum. *Concil. Colonien. ibid.* & *par.* 7. *c.* 13.

Officium diuinum non cursim, sed tractim, seruatis interuallis est recitandum. *Concil. Treueren. c.* 6. *Concil. Senon. in decr. morum c.* 17. Cum puncto in medio. *ibid. c.* 18.

Officium ore tantum recitans, & mente forum, vel domum circumit, Deum fallit, & à Deo contemnitur. *ibid. c.* 6. *Concil. Treuer. ibid.*

In recitando officio seruetur differentias inter dies festos, & prophanos, &c. *ibid. c.* 6.

Non recitandum truncatis verbis, vel intra fauces murmurando, sed articulatè, & distinctè. *Concil. Senon. de horis canonicis c.* 19. *Concil. Treueren. c.* 6.

Non recitandum deambulando, nè mens euagetur. *ibid. c.* 6.

Dum officium recitatur in choro, nullus potest priuatum, vel cum alio recitare illud; & ita faciens vt absens habeatur. *Concil. Treuer. c.* 6. *Concil. Turon.* 4. *c.* 4.

Si dum officium recitatur, beneficiatus deambulat per Ecclesiam, vel foris, vt absens habetur, & priuatur distributionibus. *Concil. Mogunt.* 4. *c.* 73. *Concil. Turon. c.* 7. *Concil. Senon. in decr. morum. c.* 19.

Officium quolibet anni tempore à clero in choro Ecclesiæ celebrandum. si tempora sint frigida, recitetur in sacristia, vel alio loco commodo, de licentia Episcopi. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 2. *tit. De matutino, & prima.*

Matutinum, vel media nocte, vel ante auroram, vel alio tempore ab Episcopo præscripto recitandum est. *ibid.* Numquam recitetur vesperi, nisi in octauis Corporis Christi, & alijs, iuxta Romanæ Ecclesiæ Rubricas. *ibid.*

Officium primæ oriente sole, vel paulo post, dicatur. *Concil. Mediol. ibid.*

Vt rite officia diuina celebrentur, fieri debet tabella, in qua notetur, quid quilibet in Ecclesia per hebdomadam facere debet. & qui deest per se, vel per alium facere suam functionem, careat distributione illius diei. *Concil. Senon. in decr. morum. c.* 20. Vide, *Chorus*.

Diuina officia non perturbanda à populis in Ecclesia existentibus, sed cohibeantur perturbatores. *Concil. Sabin. c.* 18.

Officio diuino præsentes habere non possunt vestes cum manicis longis ex cubito vsque ad pedes, & desuper ipsis cottas, sub pœnas priuationis fructuum beneficij per mensem pro qualibet vice. *Concil. Constant. sess.* 43.

Vide. *Chorus*. Vide. *Psallere*.

Officia diuina in qua lingua recitari possunt.

Officia diuina in linguis diuersis recitare permittuntur ab Ecclesia Romana in regionibus diuersis. *Concil. Later.* 4. *c.* 9.

Officia diuina non possunt recitari in lingua Sclauonica. *Greg. VII. lib.* 7. *ep.* 11.

Officium B. V. paruum lingua vulgari compositum, est prohibitum. *Pius V. constit.* 122. *Superni*.

Offi-

Officium, quomodo recitandum tempore interdicti.

Officium tempore interdicti (in Ecclesia non interdicta) recitari potest submissa voce ianuis clausis. *De pœnit. & remiss. cap. Quod in te. De sent. excommunicat. in 6. cap. Alma mater.* Sed campanæ non pulsentur. *ibid.*

In diebus verò Paschæ, Pentecostes, Natiuitatis Domini, & Assumptionis Beatæ Mariæ, omnia officia diuina possunt recitari, & fieri apertis ianuis Ecclesiæ, pulsatis campanis, & alta voce, excommunicatis tantum exclusis: interdicti verò admitti possunt. Sed qui causam dederunt interdicto, ad altare non possunt accedere (id est communicare.) *De sent. excom. in 6. cap. Alma mater.*

Vide, *Interdictum.*

Officium non recitans.

Officium non recitans beneficiatus non impeditus, si per sex menses à collatione beneficij hoc faciat, priuatur fructibus beneficij pro illo tempore perceptis. si vltra sex menses non recitet, priuatur beneficio. Dicitur autem non recitare, si pro quolibet quindecim dierum spatio bis in dicto tempore non recitat. Fructus autem, quibus priuatur, pauperibus, vel Ecclesiæ beneficiati erogandi sunt. *Concil. Lateran. 5. sess. 9. in Bulla de refor. c.3.* & est *Leonis X. constitut. 7. Supernæ. §.38. Reformatio Cleri Germaniæ c.27.*

Qui est in sacris, licet beneficia non habeat peccat mortaliter, si non recitat officium, & ab Episcopo punitur. *Concil. Mediol. 1. part. 2. tit. De horis, &c.*

Vide, *Beneficiatorum obligationes.*

Officia quædam diuina, particularia.

Officia Apostolorum, & Euangelistarum, & quatuor Doctorum Ecclesiæ, sub ritu duplici facienda iussit *Bonifacius VIII. de Reliquijs, & venerat. Sanctorum in 6. cap. vn.*

Officio Corporis Christi præsentes, etiam laici, has indulgentias lucrantur, si confessi & pœnitentes sunt. qui Matutino assistunt centum dies; qui missæ totidem; sic qui primis, vel secundis vesperis. Qui horis canonicis, vt primæ, tertiæ, sextæ, & nonæ, in festo 40. pro qualibet; qui per octauas sunt præsentes matutinis, centum. *Clement. de reliquijs, & venerat. Sanctorum c. vn.*

Vide, *Christi corporis, &c.* Vide, *Festum.* Vide, *Chorus.*

Officium B. Mariæ, olim, quolibet Sabbatho erat recitandum. *Post Concil. Claramont.* Nunc verò quando non accidit in Sabbatho, aliud officium 9 Lectionum.

Officio Conceptionis B Mariæ Virginis à Leonardo de Nugarolis præsentes in festo, & per octauas lucrantur indulgentias, sicut qui sunt præsentes officio Corporis Christi. *Extra, de reliquijs, & venerat. Sanctor. cap. Cum præexcelsa.* Quænam sint indulgentiæ. Vide infra, *Officium Corporis Christi.*

Officium paruum B. Mariæ Virginis reformatum approbatur. *Pius V. const. 122. Superni.* Prohibetur nè aliud recitetur, vel officium vulgari lingua compositum. *ibid.*

Officium istud paruum recitantes multas indulgentias consequuntur. *ibid.* §.8.

Officium Defunctorum cum tribus Lectionibus, olim, in quibusdam Prouincijs, quolibet die non sollemni, erat recitandum à sacerdote, maximè quando missam pro Defunctis erat celebraturus. *Concil. Treueren. 4. c. 1.*

Officium Defunctorum, quod in Breuiario apponitur aliquando recitandum, non obligat sub peccato mortali. (intellige priuatas personas.) *Pius V. const. 64. Quod à nobis. §.9.*

Officia Romanæ Curiæ.

Officia Cancellariæ venalia facta ex necessitate sub *Innocentio VIII.* & quare. *const. 12. Non debet.* Vide, *Cancellaria.*

Officia, quæ à Sede Apostolica Romæ conceduntur, & eorum emolumenta, & iura, vt Pœnitentiariæ, Vicecancellarij, Auditoris Generalis Cameræ, &c. non possunt alienari, compensari, commutari, &c. tales contractus rescinduntur, & transgressores ijs priuantur. *Sixtus V. constit. 106. Cum pro suprema.*

Officia vacabilia Romæ à Papa prouidentur, & conferuntur. *Vrbanus VIII. const. 20. Sanctissimus.* & reuocatur omnis facultas disponendi de illis, cuicumque concessa. Idem confirmat *Innocentius X. constit. 7. Etsi ea.*

Officia vacabilia Romæ per mortem habentium illa, non intelliguntur vacare per assumptionem ad Episcopatum, vel Commendam, sed per assumptionem ad Cardinalatum; & in hoc reuocatur Constitutio *Sixti V. Vrbanus VIII. in append. constit. 38. Decet Romanum.*

Officia Romanæ Curiæ concessa alicui, cum fa-

cultate substituendi coadiutorem, qui succedat, redeunt in pristinum; & reuocatur illa facultas. *Innocentius X. constitut. 7. Etsi ea.* & confirmat *constitutionem Vrbani VIII. vt supra. Decet.*

Officiorum vacantium Romæ pretium non potest ab vllo percipi in toto, vel in parte. & reuocantur concessiones hucusque adhuc factæ. *Vrbanus VIII. const. 6. Sanctissimus cap. 64.*

Oleum sanctum, &c.

Oleum ad fugandos dæmones ab Episcopo benedicendum; eo tamen absente, etiam à diacono potest benedici. *Lib. 8. constit. Apost. c. 29.*

Oleum infirmorum ab Episcopo benedicendum, & infirmis dandum. *Concil. Cabilon. 3. c. 48. Concil. Vormatien. 1. c. 72.* Fit ex Chrismate etiam. *Concil. Vormatien. vbi supra.*

Oleo isto vngendi sunt infirmi per Presbyteros. *Innocentius I. epist. 1. c. 8. Dist. 95. cap. Illud superfluum.* Et ipsemet Episcopus potest vngere. *ibid.* Vide, *Extrema vnctio.*

Oleum Sanctum sub clauibus custodiendum. *Concil. Rauenn. 2. sub Clemente V. c. 7. Concil. Oxonien 1. c. 17.*

Oleum Sanctum, Græci Presbyteri non coguntur accipere à Latinis, quia ipsi habent alio modo confectum. Sed Chrisma tenentur à Latinis accipere. *Clemens VIII. const. 34. §. 4.*

Oleum non consecratum misceri potest consecrato, & vtrumque est consecratum. *De consecrat. cap. Quod in dubijs.*

Oleum Sanctum, Episcopi tenentur dare fratribus, vt suos fratres infirmos possint vngere. *Clemens VIII. const. 57. Exponi.* Vide, *Extrema vnctio.*

Oliuetani.

Vide, *Monachi Oliuetani.*

Onera.

Onus sentiens, sentire debet commodum; & è contra. *De regulis iuris in 6. reg. 55.*

Oneri succedit, qui succedit in honore. *ibid. reg. 77.* Vide, *Successor.*

Opera humana.

Opera bona præterita peccanti non prosunt, dum est in peccato. *De pœnit. dist. 4. c. 15. Si auerterit.*

In opere bono Deus est, qui incipit. & falsum est dicere, quod homo incipit, & postea Deus adiuuat. *Concil. Arausican. 2. c. vlt.*

In opere bono gratia præcedit, vt fiat. *Concil. Arausican. 2. c. 18.* & semper ea præcedit Christi virtus. *Concil. Trid. sess. 6. cap. 16.*

Opera humana omnia non diuiduntur immediatè in virtuosa, & vitiosa. *Concil Constantiense contra art. 16 Ioannis Hus.*

Opus bonum non est veniale peccatum. *Leo X. constit. 40. Exurge*, contra Lutherum, neque semper cum eo coniunctum. *Concil. Trident. sess. 6. cap. 11. & can. 25.*

In omni opere bono iustus non peccat. *Leo X. ibid. Concil. Senon. c. 17.*

Opera bona (præter fidem) sunt adultis necessaria ad salutem. *Concil. Senonense c. 16.*

Opera bona facta ante peccatum, eo deleto prosunt. Vide, *Pœnitens.*

Opera meritoria, apud Deum non sunt æqualia. *Concil. Senon. c. 17.*

Opera bona iusti sunt etiam Dei dona. *Concil. Trident. sess. 6. cap. 16. & can. 32.*

Opera bona iustorum sunt effectus gratiæ Dei, monente, & adiuuante Spiritu Sancto, & sunt digna vita æterna. *Concil. Mogunt. 4. c. 8. Concil. Arausic. 2. c. 18. Concil. Trid. sess. 6. cap 16.*

Opera bona iustorum non sunt æstimanda secundum vires humanas, sed secundum gratiam, quam in eos influit Christus. *Concil. Moguntin. 4. c. 8. Concil. Trident. sess. 6. cap. 16.*

In opere bono gratia Dei est extollenda. *Concil. Mogunt. 4. c. 8.*

Opera facta per vires naturæ, vel ex legis doctrina, sine gratia Dei, non possunt iustificare. *Concil. Trident. sess 6. can. 1.*

Opera bona facta ante iustificationem, non omnia sunt peccata. *ibid. can. 7.*

Opera bona iustificati, possunt augere gratiam. *Concil. Trident. sess. 6. can. 24.*

Opera bona iustificati non sunt solum signa iustificationis, sed etiam causæ agentes iustificationem. *ibid can. 24.*

Opera bona iusti non dicuntur talia eò quod Deus non imputat ad malum *ibid. can 25.*

Opera bona iusti merentur retributionem ex Dei misericordia, & Christi merito, si iustus perseuerat vsque in finem. *Concil. Arausican. 2. c. 18. Concil. Trident. sess. 6. can. 26.*

Operans benè ex intuitu mercedis vitæ æternæ, non peccat. *Concil. Trid. sess. 6. cap. 11. & can. 31.*

Opera omnia bona hominis fiunt ex gratiæ adiutorio. Vide, *Adiutorium.* Vide, *Auxilium.* Vide, *Gratia.*

Operibus bonis iustus meretur augmentum gratiæ, vitam æternam, & eius consecu-

tionem; si moritur in gratia. *Concil. Tridentin. ibid. can.32.*
Vide, *Bona*. Vide, *Gratia*. Vide, *Homo*.

Opera diaboli.

Opera diaboli, quibus renunciat Christianus in baptismo, quæ sunt. Vide, *Baptizatus*.

Opponere. Opponens.

Opponens, non probans, condemnatur in expensis, & per triennium suspenditur à beneficio; quod si in eo se ingerit, perpetuò est eo priuatus. *De elect. in 6. cap. 1. §. finali.*

Opponens de scientia, vel persona, si non probat, non prosequitur; & cadit à iure suo. *ibid. cap. Si fortè*. Vide, *Electio*. Vide, *Electus*.

Opponens de scientia, vel ætate contra eligendum, non potest pœnitere. *ibid. cap. Ab eo*.

Opponens tenetur probare, quod opponitur; non autem is cui opponitur *De sententia excommunicat. in 6. cap. Si Iudex*.

Opponens exceptiones, crimina, &c. contra electum, debet in appellatione ea afferre. nisi enim afferat, licet postea afferat, vel iuret ea de nouo habere, non est ei credendum; neque admittendus. *Clement. de elect. cap. Constitutionem*. Vide, *Electio*. Vide, *Electus*. Vide, *Exceptio*.

Oppressus.

Oppressi à quocumqne per Episcopos sunt releuandi. *Eleutherius in epist. decret.*

Oracula.

Oracula viuæ vocis à Papa concessa vsque ad sua tempora, reuocat *Gregorius XV*. ijs exceptis, quæ data sunt Cardinalibus. *const. 27. Romanus*.

Oracula viuæ vocis, per quæ concessum est aliquid Regularium Generalibus, Prouincialibus, & personis cuiuscumque Religionis, & instituti, etiam data intuitu Principum, vel Regum, vel aliorum, reuocat *Vrbanus VIII. in append. const. 9. Alias*.

Oracula viuæ vocis non censentur reuocata pro illis officialibus, qui ea obtinuerunt ratione munerum suorum. *Vrban. VIII. in append. constitut. 29. Alias*.

Orare.

Orandum non est cum clericis excommunicatis, sub eadem pœna, *Concil. quod dicitur Apostol. c. 12. & 64.* Vide, *Excommunicati*.

Orandum non est cum hæreticis, aut schismaticis, sub pœna excommunicationis. *Concil. quod dicitur Apostol. c. 64. Concil. Laodicen, c. 9. & 33. Concil. Lucense 2. c. 70. 1. qu. 1. cap. Non liceat*. Vide, *Hæretici*. Vide, *Schismatici*.

Orandum non est cum Catechumenis. *Concil. Laodic. c. 19.*

Orandum sæpè est in qualibet die, etiam à laicis. *Concil. Laodic. c. 18. Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c. 61. Concil. Paris. 6. lib. 2. c. 11.* Vide, *Preces*.

Orandum est cum simplicitate, non cum venustate. *Dist. 38 cap. Sedulò, & cap. Indigna*.

Orandum est pro mortuis. *Lib. 8. constitut. Apostol. c. 41.* Vide, *Defuncti*. Vide, *Mortui*. *Concil. Florent. sess. vlt. in literis vnionis*.

Orandum non est pro occidente se ipsum, *23. quæst. 5. cap. Placuit*. Vide, *Occidens*. Vide, *Occidere*.

Orare non licet pro infidelibus mortuis in peccato, etiam si sint parentes. *Nicol. I. ad consulta Bulgar. c. 88. 13. qu. 2. cap. In præsenti*.

Orandum non est flexis genibus in Dominicis, & in festis Pentecostes. *Concil. Nicæn. 1. c. 20 Concil. Lucen. 2. c. 57. Concil. Turonen 3. c. 37.*

Idem faciendum à Paschate, vsque ad Pentecostem *Dist. 30. cap. Si quis Presbyter*.

Orari potest in Ecclesia, & in alijs locis. *Concil. Paris. 6. lib. 2. c. 13.*

Orare non potest masculus capite velato, vel ligato. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c. 66.*

Orandum non est pro furibus, & latronibus in peccato occisis. Secus verò si comprehensi pœnitentiam egerunt, & postea occisi sunt. *De furtis, cap. Fures*. Vide, *Furtum*.

Orandum est pro dominis, & magistratibus. *Concil. Colon. 2. par. 6. . 18.*

Orandum non est pro excommunicato etiam contrito, nisi absoluatur. (intellige de oratione publica Ecclesiæ.) *De sent. excommunic. cap. A nobis*.

Orantes pro alijs, estò faciant pro elemosyna, & subuentione temporali, non sunt simoniaci. *Concil. Constantiense contra ar. 25. Vvicleff.*

Vide, *Oratio*.

Orarium, seu stola.

Orario, seu stola, alij ministri altaris (excepto diacono) vti non possunt. *Concil. Laodicen. c.22.*

Orarium tenere non potest monachus in monasterio. *Concil. Aurel. 1. c.22. 27. qu.1. cap. Monacho.*

Orario vti debent Presbyteri. *Concil. Mogunt 1. c.28.* Olim semper illud portabant. *ibid.*

Orarium super scapulas ferendum est à Presbyteris. *Concil. Bracbar. 1. c.27.*

Orario vti possunt diaconi. *Concil. Bracharense 1. c. 27. Dist. 25. cap. Vnum orarium. Concil. Tolet. 4. c. 40* In humero sinistro debet ferri à diacono. *ibid.*

Vide, *Diaconi vestes*. Vide, *Stola*.

Oratio.

Orationes quotidianæ faciendæ. *Concil. Laodicen. c.18.*

Orationes diuersæ, quæ fiebant in primitiua Ecclesia. *Lib.8. const. Apost. c.36. 37. 38. 39. & 40.*

Orationes mentales, vocales, & ad osculum pacis, faciendæ sunt. *Concil. Laodicenum c. 19.*

Oratio ad Deum facienda cum simplicitate, non cum venustate. *Dist.38. cap. Sedulò, cap. Indigna.*

Oratio latina recitari potest ab idiotis, & mulieribus, licet non intelligant. *Concil. Senon. c.17.*

Oratio facienda est frequenter in Ecclesia. *Concil. Paris 6. lib. 2. c.11. Concil. Laodicen. c. 18. Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.61.* Vide, *Preces.*

Oratio fieri potest non solum in Ecclesia, sed in omnibus locis. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.74.*

Oratio est semper necessaria homini cuilibet, etiam perfectissimo. *Concil. Vien. Gener.* Vide, *Homo.*

Oratio non est necessarium, vt fiat manibus iunctis ante pectus. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.54.*

Oratio præsciti potest esse bona. *Concil. Constantiense contra ar. 26. Vvicleff.*

Oratio facta à multis pro vno, maximè placet Deo. *De pœnitentia dist. 1. cap. 79. Fleat.*

Orationes prosunt defunctis. *Lib. 8. constit. Apostol. c. 41. Concil. Florent. in literis vnionis.* Vide, *Defuncti*. Vide, *Purgatorium*. Vide, *Anima.*

Orationes non prosunt mortuis damnatis, id est, in peccato defunctis. *13. quæst.2. cap. In præsenti.*

Orationes, seu collectæ, quæ in missa dicuntur, sint ad summum tres, vel quinque. *Concil. Mediol. 1. par.2. tit. Quæ pertinent ad celebrat. missæ.*

Orationes, & ieiunia imponi possunt ab Episcopo in necessitate, non autem à sæculo. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.56.*

Orationes applicatæ alicui à Prælatis, vel Religiosis, cæteris paribus, plus prosunt, quam aliæ. *Concil. Constantiense contra art.... Vvicleff.*

Orationes funerales. Vide, *Funeralia.*

Oratio. Vide, *Preces.*

Oratio Dominica, seu Pater noster.

Oratio Dominica (seu Pater noster) ab omnibus scienda. *Concil. Rhemense c.2. Concil. Foroiuliense. Concil. Mogunt. 1. c.45.*

Parentes tenentur eam docere filios in ea lingua qua possunt. *Concil. Mogunt. 1. c.45.*

Oratio Dominica, omni die recitanda. *Concil. Tolet. 4. c. 10. Concil. Mogunt. 1. c.45.* Negligentes ieiunijs puniantur. *ibid.*

Oratio Dominica dicenda est in missa. *Gregorius I. lib.7. ex regest. ep.64.*

Post solam orationem Dominicam Apostoli consecrabant. *ibid.*

Oratio Dominica post Matutinum, & Vesperas, semper dicenda est. *Concil. Gerundense 1. c 10. De consecrat. dist.5. cap. Id semper.*

Oratione Dominica, dimittuntur peccata leuia, (id est venialia.) *Concil. Tolet. 4. c.10.*

Orationes 40. Horarum.

Orationes 40. Horarum sic faciendæ sunt. Sanctiss. Sacram. in altari decenter ornato est ponendum tempore missæ, & Litaniæ statim cantandæ, & extra Ecclesiam non feratur Sanctissimum, nisi Episcopus aliter iudicet. *Concil. Mediolan. 1. part. 2. tit. Quæ pertinent ad Sacram. Euchar.*

Dum fiunt istæ orationes, clerici non confabulentur, nec deambulent per Ecclesiam, sed stent in Choro. *Concil. Colon 3 tit. Censuræ c.23.*

Dum fiunt orationes 40. horarum in Ecclesia, nullus maneat præter orantes, & custodes. *Concil. Mediol. vbi supra.*

Mares separati à fœminis orent. *ibid.*

Orationes 40. horarum per totum annum faciendæ sunt in Vrbe. sic distributæ sint Ecclesiæ, & dies, vt semper diù noctuque expositum teneatur Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum. *Clemens VIII. const.17. Graues.*

Orationi præfatæ præsentes, si confessi, & contriti sunt, plenariam indulgentiam consequuntur. *ibid.* §. 4.

Oratorium.

Oratoria sine missis publicis consecranda sunt. *Gregorius I. lib. 7. ep. 6. lib. 8. ep. 3. & ex regest. lib. 7. ep. 3.*

In oratorijs præter orationes, nihil aliud fieri potest. *Dist. 42. cap. vlt.*

In oratorijs non potest esse baptisterium. *Gregor. I. lib. 2. ep. 19. lib. 8. ep. 3. Zacharias ep. 3. c. 15.* Vide, *Baptisterium.*

In oratorijs etiam de Papæ licentia dedicatis fieri non possunt processiones. *De consecr. dist. 1. cap. Certum.*

In oratorijs non possunt esse sepulturæ. *Gregor. I. lib. 2. ep. 9.* Vide, *Sepultura.*

In oratorijs priuatis non possunt teneri campanæ. *De priuil. cap. Patentibus.*

In oratorijs non possunt ministrari Sacramenta. *De consecrat. dist. 1. cap. Clericos.*

Oratoria in villis permitti possunt, vt in eis missæ dicantur, exceptis multis diebus solemnibus. *Concil. Agathen. c. 21. De consecrat. dist. 1. cap. Si quis etiam.*

Episcopus potest dispensare, vt in eis quolibet die dicantur missæ. *Concil. Agathen. c. 21.*

In oratorijs domorum, sine licentia Episcopi, nullum Sacramentum ministrari potest. clericus ministrans deponatur. *De consecrat. dist. 1. cap. Clericos.*

Oratoria, vel Cappellæ non possunt construi in locis non exemptis, sine licentia Ordinarij. *De priuil. in 6. cap. Authoritate.* Non facile concedatur licentia. *Concil. Mediolan. vt infra.* Vide, *Capella in 2. tit.*

In locis exemptis construi non possunt sine licentia Papæ. *ibid. Mediol.*

In oratorijs tempore interdicti celebrari non potest missa. *ibid.*

Oratoria priuata non tenentur soluere pensionem. *De censibus cap. fin.*

In oratorijs, nullus potest missam dicere sine licentia Episcopi, etiam si sint iuris patronatus. *Concil. Mediolan. 1. part. 2. tit. Quæ pertinent ad celebrat. missæ.*

In oratorijs Confraternitatum, quæ continentur intra fines Parochialis Ecclesiæ, non possunt dici missæ in festis, nisi absoluta concione, quæ in Ecclesia Parochiali fit. *ibid.*

Oratoria sæcularium dominorum, &c. fieri non possunt in loco, vbi frequenter conuersantur domestici. Sed in loco honesto segregato ab alijs partibus, & officinis. Non sit ita augustum, vt qui missam audiunt, cogantur stare ad ostium, vel fenestram, vel in aliquo loco, vbi prophanum aliquid fit. *Concil. Mediolanen. ibid.*

Oratorijs priuatis raro vtendum pro missa. *Concil. Mediol. 1. ibid.*

In oratorijs, domini non possunt obtinere licentiam pro quolibet presbytero in genere ibi celebraturo, sed debent nominare eum, quo volunt vti. *ibid.*

In oratorio, quo Prælati assistentes Papæ Capellæ in suis domibus vtuntur, vna tantum missa in die celebrari potest. *Gregor. XV. constit. 32. Circumspecta.* Visitari debet per Cardinalem Vicarium. *ibid.*

Audientes missam in eis non satisfaciunt præcepto, nisi sint eorum familiares necessarij. *ibid.*

Vide, *Missa, vbi audienda, vbi dicenda.*

Oratorij Congregatio. Vide, *Congregatio Oratorij.*

Ordinare clericos, cui competit, & cui non.

Ordinare omnes clericos Ecclesiæ, competit Episcopo proprio illius. *Concil. quod dicitur Apost. c. 2. Lib. 3. constit. Apostolic. c. 11. Dist. 67. cap. Reliqui, cap. Episcopus. Concil. Trid. sess. 23. cap. 4.*

Ordinare clericos, est proprium Episcoporum, non aliorum. *Concil. Constantiense contra art. 28. Vvicleff. Concil. Florent. in decret. Eugen. IV. de vnione Armenor. Concil. Tridentin. vbi supra.*

Episcopus Ciuitatis tantum ordinare potest clericos, & alios. *Dist. 71. cap. Illud, cap. De aliena, & cap. Si quis.*

Episcopus ad ordinandum ministros, clericos, &c. non eget consensu populi, vel magistratus sæcularis. *Concil. Trid. sess. 23. cap. 4. & can. 7.*

Episcopo Diœcesano suspenso, possunt clerici ordinari à vicinis, & quomodo. Vide, *Episcopus suspensus.*

Corepiscopus (id est Vicarius) non potest ordinare clericos. *Concil. Ancir. c. 13.*

Presbyter non potest ordinare clericos. *Lib. 3. const. Apostol. c. 11. & lib. 8. c. vlt.*

Ordines clericales minores à non Episcopis, ex priuilegio tantum Papæ possunt conferri. *De ordinatis ab eo, qui renunciauit, cap. 1.*

Ordinare clericos ex priuilegio, competit Abbatibus. Vide, *Abbas.*

Abbates possunt suos subditos regulares ordinare in consura, & minoribus. *Concil. Trident. sess. 23. de refor. c. 10. Vrban. IV. const 6. Ecclesia,* id explicuit *pro Abbatibus Montis Virginis.*

Vide, *Corepiscopus.*

Ordinare in sacris, cui competit, & cui non.

Ordinare in sacris, competit soli Episcopo. *Concil. quod dicitur Apostol. c.* 2. *Lib.* 3. *const. Apost. c.*11. *Concil. Toletan.* 8. *c.*7. *Concil. Florent. in decr. Eugenij IV. de unione Armenor.* §. *Quinto Ecclesiasticorum. Concil. Tridentin. sess.*23. *cap.*4.

Ordinatio sacerdotum diaconorum, clericorum, &c. ab vno Episcopo est facienda. *Dist.*67. *cap. Reliqui*, & *cap. Episcopus*.

Episcopus propriæ Ciuitatis ordiare potest, & non alius. *Dist.*71. *cap. Illud*, *cap. De aliena*, & *cap. Si quis*.

Corepiscopus non potest ordinare in sacris, nec Presbyteros, nec diaconos. *Lib.* 3. *const. Apost. c.*11. *Concil. Ancir. c.*13.

Ordinare Episcopos, cui competit.

Episcopus ordinandus est à tribus saltem. Vide, *Episcopi consecratio*. *Concil. quod dicitur Apostolor, can.* 1. *Clemens I. lib.* 3. *const. Apost. c.*20. *Concil. Carthag.*3. *c.*39. *Dist.* 64. *cap. Episcopi*, *cap. Ordinationes*. *cap. Comprouinciales*. *cap. Quia*. *cap. Episcopum*. *Gregor. VII. lib.*3. *ep.*19.

Ab omnibus Prouinciæ Episcopis facienda erat, olim, ordinatio Episcopi, & præsente Metropolitano. *Anacletus ep.* 2. *dist.* 64. *cap. Ordinationes*. *Dist.* 66 *cap.* 1. Alias nulla erat, id est, impediebat executionem. *ibid*.

Aliquando potest fieri ordinatio ab Episcopis vicinæ Prouinciæ. *Concil. Sardicense c.* 5. *dist.*65. *cap. Si fortè*. Si in Prouincia non adsint.

Episcopus ab vno solo non potest ordinari. *Gregorius I. lib.* 12. *epist.* 31. *c.*8. *Syricius ep.*4. *c.*2. *dist.*64. *cap. Extra*.

Ordinatio Episcopi dicitur aliquando potuisse ab vno fieri, si hic ab alijs habuit commissionem. *Lib.*8. *const. Apost. c.*27. *Anacletus I. ep.* 2. *Dist.* 64. *cap. Ordinationes*.

Ordinatio Archiepiscopi, olim, ab omnibus suffraganeis erat facienda, alias erat nulla (id est impedita quoad executionem officij.) *Dist.*66. *cap.*1.

Ordinari, olim, non poterat Episcopus sine consensu Metropolitani. Vide, *Episcopi electio*, *Consecratio*, *Confirmatio*, &c.

Ordinari non potest Episcopus inuitè; alias succedat in locum ordinantis. *Concil. Arausic. c.*21.

Vide, *Consecratio Episcoporum*. Vide, *Episcopi consecratio*.

Ordines clericales, quibus possunt dari.

Vide, *Clerici, quinam sunt habiles ad clericatum*.

Ordinari possunt, qui ante baptismum immolauerunt. *Concil. Ancir. c.*12.

Ordinari possunt homines irreprehensibiles, id est, qui carent crimine. *Gregorius I. lib.*3. *ep.*12.

Docti tantum, & probati ordinandi sunt. *Zephyrinus ep.*2.

Qui tempore baptismi habent vxorem, poterant olim ordinari. *Dist.*33. *cap. Laici*.

Ordinari potest medicus, si non habet conscientiam homicidij. *De ætate, qualit. &c. cap. Ad aures*.

Ordinari possunt, qui in infantia baptizati sunt ab hæreticis. *Concil. Afric. c.*24.

Ordines clericales, quibus prohibentur.

Vide, *Clerici, quinam sunt inhabiles ad clericatum*.

Ordinari non potest in clericum, qui venit de hæresi, *Concil. Elibert. c.*51.

Non baptizatus non potest ordinari. alias iterum ordinetur post baptismum. 1. *qu.*1. *cap. Si Presbyter*. & *Concil. Lateran.* 3. *part.* 50. *c.* 45.

Neque non baptizati sollemniter, sed prius sollemnitates illæ fiant. *Concil. Mogunt.*4. *c.*83.

Neque, qui non bene sentit de fide. *Gregor. I. lib.*7. *ex regest. ep.*43.

Ordinari non potest baptizatus peregrè, nisi nota sit eius vita. *Concil. Elibert. c.*24.

Ordinari non potest persona ignota. *Syricius ep.*3. *c.*2.

Neque infamati de natalibus, donec se purgent. *De purgatione canonica cap. Accedens*.

Ordinari non possunt Neophyti, statim. *Syricius ep.*3. *c.*2.

Ordinari non possunt, qui fuerunt insani, vel energumeni. *Concil. Nicæn.*1. *ex Arabico c.*1.

Ordinari non possunt serui. *Concil. Melfit. c.*11. *Concil. Lateran.*3. *tit. De depositione c.*19. Vide, *Serui*. Vide, *Clerici tit. Qui sunt inhabiles ad clericatum*.

Neque filij concubinarum, seu illegitimi, nisi fiant religiosi. *Concil. Claramont. c.* 11. & 25. *Concil. Later.*3. *tit. De depositione c.*19.

Neque in prima tonsura potest ordinari infans, & illiteratus. *De temporibus ordina-*

nationum in 6. cap. fin. Concil. Colon. 2. part. 1. c. 28. Concil. Trident. sess. 23. de refor. cap. 4.

Neque coniugatus, si vult ad sacros ascendere. *ibid.*

Hæretici non possunt ordinari. Ordinantes præter excommunicationem decem auri libras soluant. *Concil. Afric. c. 60.*

Non possunt neque prima tonsura ordinari, qui fugiunt iudicia sæcularia, vel nesciunt legere, & scribere. *Concil. Trid. sess. 23. de refor. c. 4.*

Neque qui non habent Sacramentum Confirmationis. *ibid. c. 4.*

Non possunt ordinari in minoribus, qui Latinam Linguam non callent. *Concil. Trid. sess. 23. de refor. c. 11.*

Ordines sacri, quibus prohibentur.

Ordinari non possunt hæretici; ordinans præter excommunicationem decem libras auri soluat. *Concil. Afric. c. 60.*

Neque habitantes cum hæreticis possunt ordinari. *Concil. Arausic. 1. c. 8.*

Ordinari non potest quis in Diaconum, Presbyterum, vel Episcopum, nisi omnes de domo sua sint Christiani. *Concil. Carthag 3. c. 18.*

Ordinari in sacris non potest Neophytus, statim. *Zosimus ep 9.* (qui dicit irritam esse ordinationem, id est, eius exercitium est suspensum.) *Concil. Laodic. c. 3.*

Neque qui habuit vxorem non virginem. *Concil. Rom. sub Hilario c 2. Dist. 34. cap. Curandum est.* Vide, *Bigamus.*

Neque illiterati, aut pœnitentes. *Concil. Rom. sub Hilario c. 3. Gelasius I. epist. 2. & 9. Dist. 55 cap. Pœnitentes. Concil. Narbonen. c. 11.* & ordinati cogantur eas discere. *ibid.* alias non promoueantur vlterius *Gelasius epist. 9. Gregorius I. lib. 3. epist. 26.*

Neque castrati; aut criminosi; arreptitij; neque corpore vitiati; & si qui sunt remoueantur à Clero. *Gelasius ep. 9. dist. 55. Priscis.*

Neque laici, nisi post annum conuersionis. *Concil. Arelat. 3. c. 3. Dist. 77. cap. vlt.*

Neque inuitus, & eum ordinans priuatur potestate ordinandi. *Simplicius epist. 2. 11. qu. 3. cap. Priuilegium.* Per annum priuandus missa. *Concil. Aurelian. 4. c. 7. dist. 74. cap. Gesta.* Vide, *Inuitus.* & non recipit characterem; *ibid.*

Neque, qui non habet titulum, scilicet beneficium, vel patrimonium. *Concil. Calcedonense c. 6.* alias irrita est ordinatio (id est suspenditur ab executione.) *Dist. 70. cap. Neminem, c. Sanctorum. Concil. Meldense c. 53. Concil. Lateran. 3. c. 5. de præbendis cap. Non liceat. De ætate, & qualit. &c. cap. Accepimus. Concil. Trid. sess 21. de reform. c. 2.* & illud non potest alienare, nisi de alio viuere possit, & quomodo. *ibid.*

Neque qui non bene sentit de fide. *Gregor. I. lib. 7 ex regest. ep. 54.*

Neque qui plures habuit vxores. *Lib. 6. const. Apostol. c. 19. Gregor. I. lib. 3. ep. 26. dist. 34. cap. Si quis de laicis.*

Neque etiam qui vnam habet vxorem (in Latinis.) *De temporibus ordinat. cap. finali. Extrau. Ioann. XXII. de voto c. vn.* etiam si matrimonium sit ratum tantum.

Si coniugatus ordinatur, non soluitur matrimonium, etiam si sit tantum ratum. *Extrau. Ioann. XXII. de voto c. vn.* & talis non potest ministrare in ordine, nec promoueri vlterius. si vult ingredi religionem, potest Episcopus dispensare, & promouere. si non vult, tenetur consumare matrimonium, & ad hoc est compellendus. *ibid.*

Neque qui per vnum annum non habitauit in aliqua Ciuitate. *Concil. Meldense c. 12.*

Neque pueri. *Gregorius I. lib. 2. ex regest. epist. 47. & 48. 1. qu. 1. cap. Pueri ad Sacros.*

Neque qui vxorem habet vacantem spectaculis; ancillam; vel eiectam. *Dist. 34. cap. Si quis viduam il 2.*

Neque bigamus, pœnitens, aut curiæ obnoxius. *Dist. 34. cap. Præcipimus. Dist. 50. cap. Quicumque.* Neque miles. *ibid. dist. 51. cap. 1. De bigamis non ordinandis cap. De bigamis.*

Si tamen desponsatam alteri duxit, non est bigamus, & potest ordinari. *ibid. cap. Debitum.*

Neque vitiosus, aut sectans lucra. *Dist. 49. cap. Sacerdotes.*

Neque qui oculum habet maculatum, nisi à Papa dispensetur. *Honorius III. ex Cirone, tit. De corpore vitiatis c. 2.*

Neque seditiosi. *Dist. 46. cap. Seditionarios.*

Neque infamati de natalibus, donec se purgent. *De purgatione canonica cap. Accedens.*

Neque homicida pagani, vel alterius. *Distinct. 50. cap. Clericus. Concil. Trident. sess. 14. de refor. c. 7.*

Homicida casualis, vel ad defensionem, cum dispensatione potest ordinari. *Concil. Trid. ibid.* Vide, *Occidens.* Vide, *Irregularis.* Vide, *Homicida.*

Ordinari non potest in sacris, nisi qui est virgo, vel vxorem habuit virginem. *Concil. Melfitan. c. 3.*

Ordinari non possunt in sacerdotes, ignari, & rudes. *Concil. Later. 4. c. 27. De ætate, & qualitate, &c. cap. Cum sit ars.*

Neque qui nesciunt Latinè loqui. *Concil. Sabinen-*

binense c.10. Concil. Tolet.12. c.3.

Neque criminosi, etiam occulti. *De temporibus ordinat. cap. Ex tenore.*

Neque regulares contra voluntatem sui Prælati. *ibid. cap. Ad aures.*

Neque medici qui conscientiam habent homicidij à se facti; secus si non habent. *De ætate, qualitate, &c. cap. Ad aures.*

Neque illegitimi, nisi fiant religiosi. *De filijs Presbyterorum, &c. cap. 1. Vt filij.* Vide, *Illegitimus.*

Neque castrati. Vide, *Castratus.*

Neque is, cui pars digiti deest. *De corpore vitiatis cap. 1.* Si hoc sit cum scandalo; secus è contra. Vide, *Digitus.*

Carens vngula pollicis, si pollex sit fortis, potest ordinari. *ibid. cap. fin.*

Accusatus criminaliter, pendente accusatione, non potest ordinari. *De testibus cap. Non debet.*

Alia quæ requiruntur in ordinando ad sacros ordines. Vide, *Clerici, qui inhabiles sunt, &c.* Vide, *Subdiaconus.* Vide, *Diaconus.* Vide, *Sacerdos.* Vide, *Episcopi qualitates.*

Ordo Episcopalis, quibus est prohibitus.

Ordinari non potest Episcopus, qui vxorem habet impudicam. *Lib. 2. const. Apost. c. 2.* Intelligitur etiam de Græcis, qui actu habent vxorem.

Ordinari non potest Episcopus, qui in gradibus inferioribus non est exercitatus. *Cœlestinus I. ep. 2. c. 3. dist. 59. cap. Ordinator.*

Neque illiteratus. *ibid.*

Neque laicus, bigamus, vel maritus viduæ. *Cœlestinus I. ep. 2. c. 3. Concil. Agathense c. 43.*

Laicus non potest ordinari Episcopus, neque per Papæ potestatem. *Cœlestinus I. ep. 2. c. 3.*

Vide, *Episcopi eligendi qualitates naturales, & morales.*

Ordinandorum examen.

Ordinandi præuio examine ordinentur, vel populi testimonio præuio. *Concil. Carthaginen. 3. c. 22.*

Ab Episcopo examinandi. *Concil. Senon. in decr. morum c. 3. Concil. Colon. 3. tit. De altero medio c. 2.* Vel ab alijs viris doctis de commissione Episcopi. *ibid. Concil. Trident. sess. 7. de refor. c. 11. & 13. & sess. 23. c. 3. 5. 7. 12. & 14.*

Ordinandi, feria 4. ad examen accedere debent. *Dist. 24. cap. Quando. Concil. Colon. 2. part. 1. c. 24.* & per duos sequentes dies habeatur examen. *ibid.*

Ordinandorum examen, & lista legantur antequam fiat ordinatio. *Concil. Londin. 2. c. 7.*

Examen faciendum, de vita, moribus, ac scientia. *Concil. Colon. 2. par. 1. c. 17. 18. 19. & 20.*

Examinari pariter debet de intentione, quare vult ordinari. *ibid. c. 21. & 22.* an propter Christi seruitium, vel alium finem. *Concil. Colon. 3. tit. De altero medio c. 5.*

Examinari etiam debent ordinandi, quid sentiant de fide, & an teneant, quod tenet Ecclesia Romana. *Concil. Augustanum c. 5. Concil. Colon. 3. tit. De altero medio c. 1.*

Examinari debet à proprio, qui cum dimissorijs ordinandus est ab alieno. *Concil. Trid. sess. 7. de refor. c. 11. ac 13. & sess. 23. de refor. c. 3.*

Ordinandorum examinatorum nomina in charta notentur; & non fiat ordinatio, nisi charta illa perlegatur. *Concil. Londin. 2. c. 7.*

Examen de quibus faciendum à quibus, & quomodo. Vide, *Examen.*

Ordinandorum obligationes, & præcipuè in sacris.

Ordinandi prius debent approbari. *Dist. 24. cap. Nullus.* Quomodo examinandi. *Distinct. 77. cap. vlt.* Vide, *Examen.* Vide, *Ordinandorum examen, in praeced.*

Ordinari non potest subdiaconus, nisi promittat obseruare castitatem. *Gregorius I. lib. 1. ep. 42.* (Græci vero promittere debent coniugalem, si habent vxorem, alias absolutè, quia post ordinem non possunt eam accipere *ex lib. 6. const. Apost. c. 17.*) *Syricius ep. 4. c. 9. dist. 28. cap. Priusquam. cap. De ijs. c. Quando. cap. Praeterea. Dist. 31. cap. 1. cap. Sacerdotibus. cap. Episcopos cap. Tenore. cap. Si laicus. Concil. Trid. sess. 23. de refor. c. 13.* Vide, *Diaconus.*

Ordinandi in Ecclesia Latina carere debent vxore. *Dist. 31. cap. Aliter. Distin. 32. cap. Multorum.* Vide seq. tit. Vide, *Vxoratus.*

Dicens, se non posse castitatem obseruare, non potest ordinari in sacris. *Dist. 27. cap. Diaconus. dist. 28. cap. Diaconi. dist. 31. cap. Ante triennium.* & alijs. *ibid.*

Tenetur facere professionem fidei, & iurare de præstando obedientiam maioribus. *Concil. Tolet. 11. c. 10.*

Ordinandi debent esse ieiuni. *Dist. 75. cap. Quod à Patribus.*

Debent esse instructi in officio suo. *Concil. Arelaten. 4. c. 4.*

Ordinandus habere debet literas testimoniales Parochi de vita, & moribus. *Concil. Senonensec. in decret. morum c.3. Concil. Trident. sess. 23. de refor. c.5. &c.*

Tenentur pro aliquo tempore se exercere in ordinibus habitis. *Innocentius I. ep.4. c 5. Concil. Rom. sub Silnestro c.3 & c.11.*

Ordinandi in sacris, debent saltem per vnum annum distare ab vltimo ordine. *Concil. Trid. sess. 23. de reform. c. 11.* Nisi necessitas aliter exigat. *ibid.* Vide, *Interstitia.*

Quod ordinandi carerent vxoribus, dissuasum est à Paphnutio in Concilio Nicæno. *Distin. 31. cap. Nicæna.*

Olim ordinati in sacris si non promiserant castitatem, non separabantur ab vxore. *Dist. 31. cap. Ante triennium.*

Ferre debet ordinandus testimonium iudicis, in cuius loco viuit, an sit inquisitus, vel criminosus. *Concil. Colon. 2. par. 1. c.23.* Vel alia via id probet, si non potest habere fidem illius. *ibid.* & *Colon. 3. tit. De altero medio c. 5.*

Item fidem primi sacerdotis loci in quo habitat, de vita, &c. *ibid.* & *Concil. Mogunt. 4. c. 82. Concil. Trident. sess. 23. de reform. c.5.*

Ordinandis notificanda sunt decreta Conciliorum. *Concil. Carthag. 3. c. 2. dist. 38. cap. Placuit.*

Ordinandus in sacris debet esse confessus, & Eucharistiam sumere. *Concil. Colon. 2. par. 1. c.26.*

Ordinandus debet esse baptizatus. alias si non erat baptizatus, baptizetur, & iterum ordinetur. *1. quæst. 1. cap. Si presbyter. Concil. Later. 3. par. 50. c. 45.*

Ordinatus in sacris non potest exercere chirurgiam. Vide, *Chirurgia.*

Ordinandi in sacris, si sint clerici sæculares, debent habere titulum beneficij, vel patrimonium, quo possint sustentari. *Concil. Senon. in decretis morum c. 3. Concil. Later. 3. c. 5.* Alias non ordinentur. & ordinans tenetur illum sustentare, donec habeat titulum. *ibid. Concil. Londinen. 1. c. 6. Concil. Rauenn. 4. sub Ioanne XXII. c.8. De præbendis cap. Episcopus. cap. Non liceat, & cap. Cum secundum. sub eodem titulo in 6. cap. Si Episcopus.* (Etiam si de mandato alterius non expressis personis ordinet. *ibid.* Si verò ex mandato exprimente personam ordinet, mandans ad hoc tenetur. *ibid.*) *Concil. Trid. sess. 21. de refor. c.2.* Sed benè cauendum an titulus patrimonij sit sufficiens ad sustentandum. *ibid.* Vide, *Ordines sacri quibus prohibentur.* supra. idem habetur *Dist. 70. c. 1. & 2.* Vbi irrita declaratur ordinatio sine titulo, id est, caret executione & *Concil. Calcedon. c. 6.*

Ordinari nullus potest, nisi alicui Ecclesiæ, vel pio loco sit adscriptus. quod si illam deserit inconsulto Episcopo, sacris est interdicendus. *Concil. Trid. sess. 23. de reform. c.16.*

Ordinandi non tenentur iurare de obseruantia canonum. *Concil. Cabilon. 3. c.13.*

Alia ordinandorum requisita. Vide, *Presbyteri qui ordinandi.*

Ordinatorum in sacris obligationes circa coniuges, & vxores.

Ordinatus in sacris non potest accipere vxorem. *Lib. 6. constit. Apostolic. c. 17. Siricius ep. 4. c. 9.* Separetur si faciat, & à clero eijciatur. *Dist. 27. c. Presbyteris. & cap. Diaconus. Dist. 28. cap. Diaconi.* (Priuetur omni beneficio Ecclesiastico. *ibid. cap. Decernimus.*) & *Concil. Trid. sess. 24. can. 9.* & est inualidum.

Ordinatus in sacris contrahens matrimonium pœna Poligami puniantur. *De Bigamis, & cap. Nuper.* Ipso facto est excommunicatus. & alias pœnas incurrit, est denundiandus. *Clement. de consanguinit. cap. vn. Extrau. Ioannis XXII. De voto, &. cap. Antiqua.*

Ordinari non potest, qui matrimonium ratum fecit. & si ordinatur, non soluitur matrimonium. non potest in ordine ministrare, nec promoueri. Si ingreditur religionem, Episcopus dispensat, & promouet. Si non ingreditur, tenetur consumare matrimonium, & compellitur ad hoc. *Extrau. Ioannis XXII. De voto c. vn. Antiquæ.* Vide, *Clerici in sacris.* Vide, *Matrim. probibita ratione status spiritualis.* Vide, *Diaconus.*

Ordinati in sacris, qui vxores habent, & possunt licitè tenere, debent eas tenere, vt sorores; & si se cum illis immiscent, perpetuò priuantur officio. *Concil. Matiscon. c. 11.* Eas non abijciant, sed castè alant. *Greg. I. lib. 6. ex regist. ep. 39. distin. 31. cap. Omnino.*

Ordinari non potest coniugatus, nisi coniux voueat continentiam. *Concil. Later. 3. in append. tit. De coniugatis c. 6. De conuers. coniugat. cap. Coniugatus.*

Ordinati in sacris abstineant à coniugibus, alias non possunt promoueri ad cæteros ordines. *Concil. Turonen. 1. c. 22.* De Latinis loquitur. *Dist. 31. cap. Episcopos cap. Tenore. cap. Eos. cap. Lex. Distin. 32. cap. Erubescant. cap. Placuit, & cap. fin.*

Ordinati in sacris, quomodo tenentur continentiam vouere. Vide *in præcedenti tit.*

Nisi à coniugibus abstineant (Latini) à Sede Apostolica excommunicantur. *Syricius ep. 4. c.9.*

Vxo-

Vxorum priuatio in clericis dissuasa fuit à Paphnutio in Concilio Niceno. *Dist.31. cap.Nicana.*

Ordinatis in sacris, olim in Græcia, an & quomodo, permittebatur facere matrimonia. *Dist. 31. cap. Aliter. lib. 6. constitut. Apostolic. c. 17.*

Ordinati in sacris, qui non promiserant castitatem, olim non separabantur ab vxore. *Dist. 31. cap. Ante triennium. lib.6. constit. Apost. c. 17.* Et nunc Græci solum id faciunt. Vide, *Græci.*

Ordinatus in diaconum (olim) si protestabatur, non posse continere, & faciebat matrimonium, illi permittebatur eo vti. Si verò non reclamabat, & postea faciebat matrimonium, cessabat à ministerio. *Concil. Ancir. c. 10.* Vide, *Diaconus.*

Ordinati ad contrectandum Sacramenta, abstinere debent à coniugibus. *Distin. 48. c.Cum in præterito. c.Cum de quorundam.*

Ordinati in sacris, si Græci, retinent vxores, quas prius habebant, & tempore ministerij tantum debent ab eis abstinere. *Dist. 31. cap.Quoniam. cap.Aliter.*

Ordinandi in Ecclesia Occidentali, seù Latina ad sacros ordines, non possunt accipere, nec habere, seù tenere vxorem. *Dist.31. cap.Aliter. Dist.32. cap. Multorum.* Vide, *Clerici in sacris.* Vide, *Clericus habens vxorem.* Vide, *Vxoratus.*

Ordinatio facta ab Episcopo excommunicato, vel electo ex statu laicali.

Ordinatio facta ab anathematizato est nulla (id est illicita, carens executione) *Adrianus II. ep. 4.*

Ordinatio facta ab Episcopo, qui factus est ex laico immediatè, est nulla; vt ordinationes Photij. *Adrianus II.epist.4.Concil. Constantinopolit.4. c. 4. Formosus epist.1.*

Ordinatus ab Episcopo excommunicato, ignoranter; à proprio Episcopo dispensari potest. *De ordinatis ab eo, qui renunciauit, &c. cap. Cum clericis.*

Vide, *Episcopus excommunicatus.*

Ordinatio per pretium, aut fauorem, aut preces, seù simoniacè, numquam facienda.

Pro ordinationibus nihil potest accipere Episcopus, vel alij. *Greg. I. lib. 3. epist. 24. 1.q.1.cap.De ordinationibus.* Vide, *Notarius. Concil. Bracharen.1. c.1.* alias gradu priuatur vterque. *Concil. Lateran. 4. c.63. Eugenius IV. in decre. vnionis Armen. §. Quinto.* Restituatur quod accipitur, induplum. *ibid. Concil.Trid.sess.21. de refor.c.1.* Consuetudo contraria tollitur.

Ordines non dandi per pretium. *Gregorius I. lib. 2. ex reg. ep.47. & 48. lib.4. epist.55. lib. 7. ex reg ep. 48. De simonia cap. 1.* Neque Episcopus, neque notarius aliquid accipiant. *ibid.*

Ordinari nullus potest per munus, alias ordine priuatur. *Concil. Cabilon.2. cap.16. Concil. Tolet. 11. c. 9. 1. qu. 1. cap. Quibusdam. cap.De ordinationibus. cap.Estote. cap.Pueri. Concil. Trident. sess. 21. de reform. cap.1.* Vide, *Simonia.* Vide, *Episcopus circa ordinationes.*

Ordinatus per pecuniam, priuatur gradu; sic & ordinans. *Concil.Constantinopol. 1. c.1. Concil.Tolet. 1. cap.1.* Excommunicantur ordinans, & ordinatus, & bonis priuantur. *Concil. Tolet. 6. cap. 4 Concil. Nicæn. 2. c.5* Vterque priuatur gradu. *ibid. Nicolaus I. in decr. tit. Ordines sacri c. 2. Concil. Calcedon. c. 2. 1.qu. 1. cap. Si quis Episcopus. cap. Si quis per pecunias. c.Sanctorum. cap. Qui studet, & cap. Si quis neque. 1. qu. 7. cap. Si quis omnem* (& si quis eos suscipit, priuatur gradu. *Concil. Nannetent.1. c. 7.*) *Concil. Later. 3. in append. tit. De depositione c. 2.*

Pro habendis literis dimissorijs, nihil est soluendum. *Concil. Sabinen. c. 20.*

Si aliquid sponte detur, potest accipi à notarijs. *1. qu. 2. cap. Sicut Episcopum.*

Possunt ordinati, sponte dare aliquid pro cera carta, &c. post iam habitos ordines. *Concil.Sabinen.c.20. De simonia. cap. Et si quæstiones. Eugenius IV. in decr. vnionis Armen. §.Quinto &c.* Si notarius nullum habet salarium accipere, potest pro literis, &c. decimam partem vnius aurei. *Concil. Trid. sess. 21. de refor. c. 1.*

Ordinari nullus potest per fauorem. *Greg. I. lib.4. ep. 55 & 56. 1. quæst. 1. cap. Pueri ad sacros. cap. De ordinationibus. cap. Quibusdam. cap. Estote.* Tales deponendi sunt, & in monasterium detrudendi. *1.qu.7. cap. Si quis omnem, & cap. Cauendum.*

Ordinatio facta per fauorem est simoniaca *1. qu. 1. c. Sunt nonnulli.*

Ordinatus per pecuniam non recipit gratiam. *1.qu.1. cap. Gratiam. cap. Cito. cap. Qui professionem. cap.Ordinatur.*

Ordinatus dans aliquem præsentatori, simoniacus est, secus si liberè dat. *De simonia cap. Ex tua.*

Item, qui præsentatori promisit nihil ab eo recipere, non potest ad alios ordines ascendere. *ibid. c. Per tuas. tl 3. & c.Si quis.*

Ordinati simoniacè nihil recipiunt (intelligitur de gratia non de caractere) *1. qu. 1.*

cap.Ordinatur, cap.Cito. cap.Gratiam. c.Qui professionem. cap.Ventum est,

Ordinationes simoniacæ sunt irritæ (id est illicitæ, ordinati enim priuantur executione officij.) 1.qu. 1. *cap. Ordinationes qua. & qu.3. cap. Ea qua. quæst. 7. cap. Si quis omnem. Concil. Rom. sub Gregor. VII. c. 5.*

Ordinati à simoniacis, non simoniacè (licet alias sint simoniaci) in necessitate permittuntur exercere officium. *Nicolaus I. in decretis tit. Ordines Sacri c. 2.* egent dispensatione Papæ. *Concil. Rom. sub Nicolao II.*

Ordinatus à simoniaco, sed non simoniacè, si scienter fecit, irrita est ordinatio (id est illicita, & carens executione) si ignoranter fecit, toleratur. 1. *qu.* 1. *cap. Si de cætero. Concil. Rom. sub Alexandro II.* Non restituitur faciens scienter, nisi per dispensationem Papæ. *Gregor. VII. lib. 6. ep 39. Concil. Roman. sub Nicolao II.* Si ignoranter, dimittere debet conscientiam scrupulosam. *De simonia cap. Per tuas il 2.*

Ordinati simoniacè non possunt vlteriùs promoueri, neque præesse. *Concil. Rom. sub Alexandro II. Concil. Later. 3. tit. De depositione c.2.*

Ordinatus simoniacè ipso facto est suspensus ab executione ordinum. *Concil. Constantiense sess.43. in constitut. Martini V.*

Ordinatus per pecuniam solutam familiari Episcopi, si sit inscius de hoc, & Ecclesia indiget sacerdotibus, permittatur exercere, secus si non indiget. 1. *qu.5. cap. Præsentium.*

Ordinati per pecuniam, deponuntur absque spe restitutionis. *Gregorius VII. lib. 2. epist.62.*

Ordinatus simoniacè non potest, nec exercere, nec promoueri, nisi ingrediatur in Religionem. *Concil. Later. 3. in append. tit. De pœnitentia c.2.*

Ordinatus soluens aliquid, siue Episcopo, siue ministris eius, si est laicus, excommunicatur; si clericus, per biennium sit inhabilis ad obtinendum beneficium; si beneficiatus, suspenditur à beneficio ipso facto. *Concil. Sabinense c.20.*

Prælatus id fieri permittens, suspenditur à collatione ordinum, donec duplum reddat. *ibid.*

Ordinati, nihil debent soluere alijs clericis, vt recipiantur, non prandia, &c. neque vt admittantur ad exercitia ordinum. Exigentes hoc, si laici sunt, ipso facto excommunicantur. si clerici, priuantur 4. parte fructuum beneficij, illius anni. *Concil. Sabinense c.20.*

Vide, *Episcopus quo ad ordinationes.*

Ordinans malè, contra canonum formam, & pœnæ.

Ordinans per pecuniam, priuatur gradu. *Concil. Constantinopolit. 2. c. 1. Concil. Tolosan.1. c.1.* Vide, *Ordinatio nulla per pretium, &c.*

Ordinans hæreticum, præter excommunicationem, decem libras auri soluat. *Concil. Afric. c.60.*

Ordinans illiteratum, nescientem loqui Latinè, suspenditur à collatione ordinum. *Concil. Tolet. 22. c.3. Concil. Senonen. in decr. morum c.3.* Sic ordinans ante ætatem legitimam. *ibid.*

Ordinans inuitum, per annum priuatur missa. *Concil. Aurelian. 4. c. 7.* Per annum suspenditur à collatione. *Dist. 74. cap. Gesta. cap. Episcopus, & cap. vlt.*

Ordinans bigamos, vel arreptitios, vel pœnitentes, per sex menses suspendatur à diuinis. & si missam tunc dicit, per annum priuetur communione. *Concil. Aurel. 3. c.6. & Aurelian.4. c.10.* Suspenditur à potestate ordinandi. *De bigamis non ordinandis cap. Super eo.*

Ordinans seruum sine licentia Domini, per sex menses à missa celebranda suspendatur. *Concil. Aurelian.5. c.5.*

Conferens plures sacros ordines in vna die, suspenditur à potestate ordinandi. *De temporibus ordinationum cap. Dilectus filius.*

Ordinans in sacris puerum, suspenditur à collatione ordinum. *ibid. cap. Vel non est.*

Ordinans illicitè, priuatur potestate ordinandi. *Simplicius ep.3. 11. quæst. 3. cap. Priuilegium.*

Ordinans præter formam Canonum, per annum est suspensus ab officio. *Dist.55. cap. Nullus.* Absolutè, deponendum dicit *Innocentius I. ep.23. c.3. Concil. Illerdense c.12. Nicolaus I. ep.7. & 10.*

Ordinans per dolum, vel fraudem, quomodo puniendus. *16. qu.7. cap. Constituit.*

Ordinari non potest Episcopus inuitè; aliàs succedat in locum ordinantis. *Concil. Arausic.1. c.21.*

Ordinans indignum, perdit ius ordinandi. *25. qu.2. cap. Si qui Episcopi.*

Ordinans non habentem titulum, seu patrimonium, quo sustentetur, tenetur sustentare illum, quousque habeat titulum. *Concil. Later.3. c. 5. Concil. Londin. 1. c.6. Concil. Rauenn.4. sub Ioanne XXII. c.8. De præbendis cap. Episcopus. c. Cum secundum, sub eodem tit. in 6. cap. Si Episcopus.* Etiam si de mandato alterius non expressis personis ordinet, *ibid.* Alioquin man-

mandans tenetur. *ibid. De ætate, qualitate, &c. cap. Accepimus.*

Ordinans cum pacto de non petendo prouisionem, est simoniacus, & vterque per triennium priuatur officio. *De præbendis cap. Episcopus.*

Ordinans malè, seu contra formam Canonum, nisi ignorantia, vel error facti excuset, suspenditur à collatione ordinum, etiam tonsuræ, & ab executione Pontificalium: interdicitur ab ingressu Ecclesiæ. & si hæc spernit, à regimine Ecclesiæ, Monasterij, &c. Commendæ, fructuum, &c. perceptione ipso facto est priuatus. Non potest ab hoc reatu absolui, nisi à Papa. derogantur priuilegia. Irregularitas à solo Papa dispensanda, etiam si delictum sit occultum. *Sixtus V. const. 90. Sanctum. §. 2. 3. & 4.* Vide, *Ordinati malè.*

Malè ordinantes, de quibus *Sixtus V.* loquitur, sunt, qui in vno die plures sacros confert vni; qui non seruatis interstitijs ordinat; qui plures sacros in diebus continuis confert: qui irregulares, vel alios inhabiles ordinat, qui extra tempora iuris: qui sine dimissorijs proprij alienos ordinat; qui ante ætatem legitimam; qui sine titulo sufficienti: qui contra formam Tridentini Concilij: & qui simoniacè: isti eas pœnas incurrunt. *Sixtus V. ibid.*

Ordinatio Græcorum.

Ordinari non possunt Græci à Latinis, nec è contra, quia in ritu diuersi sunt. *De temporibus ordinationum cap. Cum secundum.* Vide, *Græci.*

Ordinatio legitima non iteranda, & quando iteranda.

Ordinatus bis, deponatur. *Concil. quod dicitur Apostolorum c. 68. Concil. Carthag. 3. c. 38. Gregor. I. lib. 2. ep. 32. Dist. 68. cap. 1. De consecrat. dist. 4. cap. Non licet fieri.*

Ordinatus ante baptismum, est baptizandus, & iterum ordinandus. *1. quæst. 1. cap. Si Presbyter. Concil. Lateran. 3. part. 50. c. 45. De Presbytero non baptizato cap. 1. Veniens.* Vide, *Presbyt. qui ordinandi.*

Ordinatus in subdiaconum ante confirmationem, non reordinatur, sed suppletur confirmatio. *De Sacram. non iterandis cap. 1. Pastoralis, & cap. Presbyter.*

Si in ordinatione Diaconi, vel Presbyteri, manus non imponatur, non iteratur ordinatio: sed tempore ordinationum fiat impositio manuum omissa. *De Sacram. non iterandis cap. vlt.*

Ordinans in aliena Prouincia, vel Diœcesi.

Ordinare nullus potest in aliena Diœcesi, sed in sua. *Dist. 71. cap. Illud. cap. De aliena, & cap. Si quis.*

Ordinans in aliena Prouincia, priuatur officio, & ordinatus ordine. *Zosimus epist. 6.* est excommunicandus. *Concil. Lucense 2. c. 7. & 33.*

Ordinans extra suam Diœcesim (sine licentia) est deponendus ipse, & etiam ordinatus. *Concil. quod dicitur Apostol. c. 36.*

Ordinans in aliena Diœcesi, irritè ordinat (id est illicitè.) *Concil. Antiochen. c. 13. & 22.*

Vide, *Episcopus quo ad ordinationes.* Vide, *Ordinati in aliena.*

Ordinatio Vltramontanorum, & Vltramarinorum.

Ordinari non potest vltramarinus ab Episcopo Italo sine licentia Papæ, vel sui Episcopi assignantis causam, quare non ordinauit. & pœnæ talium ordinantium. *De temporibus ordinationum in 6. cap. 1.* Vide, *Vltramarinus.* Vide, *Itali.* Vide, *Episcopus.*

Episcopi Itali non possunt ordinare ad sacros, nec ad minores ordines, Gallos, Hispanos, aliosue vltramontanos, sine literis dimissorijs proprij Episcopi, recognitis à Nuncijs Papæ, & examinatis a Vicario Romæ. *Vrbanus VIII. const. 33. Secretis.*

Ordinantes aliter, suspenduntur per annum ab exercitio Pontificalium. Ordinati verò perpetuò suspensi sunt ab ordine, absq; spe gratiæ. *ibid. § 3.*

Vide, *Itali.* Vide, *Vltramontanus.*

Ordinans subditos alterius, vel familiares.

Ordinans subditos alterius Episcopi, per sex menses suspendatur à celebratione missæ. *Concil. Aurelian. 3. c. 15. & Aurel. 5. c. 5.*

Talis ordinatio non est rata) id est non licita, & ordinatus suspenditur ab executione.) *Concil. Sardicense c. 19.*

Ordinans subditos alterius spontaneè, id est sine licentia illius, suspenditur per annum à collatione ordinum. *21. quæst. 2. cap. 1. Concil. Lateran. 3. tit. De depositione c. 26. De temporibus ordinationum in 6. cap. Eos qui & cap. finali.* & alias pœnas incurrit. ibid.

ibid. De Parochijs cap. Nullus Episcopus. Concil. Trid. sess. 23. de refor. c. 8.

Episcopus potest ordinare alienum habitantem secum. *Concil. Arausic.* 1. c. 8. Sed, nisi per triennium sibi inseruierit, non potest ordinare. *Concil. Trident. sess. 23. de refor. c. 9.* Et ordinans familiarem tenetur prouidere eum de beneficio. *ibid.*

Pro literis dimissorijs, nihil est soluendum. *Concil. Sabin. c. 30.*

Vide, *Literæ*. Vide, *Dimissoriæ*. Vide, *Episcopus quo ad ordinationes*.

Ordinati furtiuè.

Ordinatus in sacris furtiuè, si non excommunicatur, à suo Episcopo, dispensatur, vt fiat sacerdos; si verò excommunicatur, non potest fieri, nisi sit Religiosus. *Concil. Later. 3. tit. De depositione c. 9. De eo, qui furtiuè cap. 1. 2. & 3.*

Ordinatus furtiuè contra Episcopi sui voluntatem, suspenditur ab ordine suscepto. potest cum eo Episcopus dispensare. item si sit Religiosus, potest in eo ministrare. *De eo, qui furtiuè, &c. cap. fin.*

Ordinati in aliena Prouincia, vel Diœcesi.

Ordinati in aliena Prouincia sine licentia proprij, priuantur ordine. *Zosimus epist. 6. Concil. quod dicitur Apost. c. 36.* Arbitrio proprij suspenditur ab ordine. *Concil. Aurelian. 5. c. 5. Concil. Antiochen. c. 13. & 22.*

Ordinari nullus debet extra Diœcesim, nisi in maxima necessitate, & tunc habere debet literas dimissorias sui Episcopi. *Concil. Colon. 2. tit. De altero medio c. 3.*

Vide infra, *Ordinati ab alieno*.

Ordinati in aliena Prouincia, ex Papæ dispensatione manere possunt in suæ Patriæ Clero. *Innocentius I. ep. 17.* Vide infra, *Ordinati ab alieno*.

Vide, *Vltramontanus*. Vide, *Itali*. Vide, *Episcopus quo ad ordinationes*.

Ordinati malè ex aliquo defectu. & pœnæ.

Ordinatus in sacris ante debitam ætatem, suspenditur ab exercitio ordinum. *De temporibus ordinationum cap. Vel non est.* Donec perueniat ad eam.

Ordinatus extra tempus debitum, suspenditur ab executione, donec per Papam dispensetur. *ibid. cap. Cum quidam.*

Ordinatus extra tempora, recipit characterem, & peracta pœnitentia, potest dispensari. *De temporibus ordinat. cap. Cum consultationi.*

Ordinati sine titulo prouidendi sunt ab ordinante. *De ætate, qualitate, &c. cap. Accepimus.* Vide, *Ordinans malè contra canonum formam*.

Ordinatus in subdiaconum, absque Sacramento Confirmationis, non est iterum ordinandus, sed supplendus defectus. *De Sacram. non iterandis cap. 1. & cap. Presbyter.*

Ordinatus ante baptismum, nihil recipit; sed post baptismum iterum ordinatur. *De Presbytero non baptizato cap. Veniens.*

Ordinatus contra Episcopi sui voluntatem. Vide, *Ordinatus furtiuè*.

Ordinatus coactè non recipit characterem. *De Baptismo cap. Maiores. §. Item.* Vide, *Inuitus*.

Ordinatus in excommunicatione, ob clerici percussionem, si est sæcularis deponitur, si scienter fecit, si regularis, suspenditur ab executione; item si sæcularis. sed cum regulari dispensabat, olim, superior (nisi delictum esset graue, & publicum; cum sæculari Papa. *De sent. excom. cap. Cum illorum.* Sed reuocata est facultas, vt infra.

Ordinati ignari, vel ante ætatem, suspenduntur ab executione, donec scientiam, vel ætatem habeant. *Concil. Senon. in decr. morum c. 6.*

Ordinati malè suspenduntur à susceptis, & inhabilitantur ad alios. *Sixtus V. constitut. 90. Sanctum §. 3.*

Ordinati malè sunt, qui non seruatis temporum interstitijs, ordinati sunt. Item, qui vno die plures ordines sacros habuit. Item, qui diebus continuatis plures ordines sacros habuit, sine dispensatione Papæ. Item irregularis; vel alias inhabilis. Item, qui extra tempora statuta à iure: vel absque dimissorijs proprij Episcopi. qui ante ætatem legitimam. qui sine titulo sufficientis beneficij, vel patrimonij. & tandem, qui contra formam præscriptam à Concilio Tridentino. *Sixtus V. const. 90. Sanctum. §. 2.*

Sic malè ordinati non possunt absolui à reatu ab alio, quam à Papa. omnia Priuilegia annullat. *ibid. §. 3.* Etiam si delictum sit occultum: si fuerint irregulares, neque possunt ab alio, quam à Papa dispensari. *ibid. §. 7.* Etiam si delictum sit occultum. & Sac. Pœnitentiaria non potest dispensare. *ibid.*

Idem incurrunt simoniacè ordinati. *ibid.*

Sed *Clemens VIII. constitut. 40. Romanum*, reuocat hanc Constitutionem *Sixti V.* & reducit pœnas malè ordinatorum ad terminos iuris.

Ordinati malè, puniendi sunt iuxta Constitut. *Pij II.*

Pij II. Cum ex sacrorum. Vrban.VIII. const.6. c.24.

Ordinati cum falsis literis patrimonij, vel fiduciarijs, suspensi sunt perpetuò ab ordine, & alias pœnas incurrunt. *Vrbanus VIII. const. 33. Secretis.*

Ordinati in hæresi. Vide, *Lapsi.*

Ordinati ab alieno Episcopo, sine licentia proprij.

Ordinari nullus potest ab alieno, sine licentia proprij Episcopi, & literis eius. *Concil. Nicæn.* 1. *c.* 17. *Concil. Meldense c.* 51. Et à suo non recipiatur. 1. *qu.* 1. *cap. Si qui clerici. Concil. Carthag.* 3. *c.* 21. *Concil. Rauennat.* 2. *sub Clem. V. c.* 24. *De parochijs cap. Nullus Episcopus. Concil. Mogunt.* 4. *c.* 84. *Concil. Trid. sess.* 23. *de reform. c.* 8. Non obstante priuilegio, &c. Si ab alieno vult quis ordinari, commendetur à proprio. *ibid.*

Ordinatus ab alieno, est irrite ordinatus (id est illicitè) *Concil. Nicæn.* 1. *c.* 17. *Concil. Sardicen. c.* 19. *Adrianus I. ep. decr. c.* 8. *Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio c.* 45. *dist.* 71. *cap. Si quis ausus. Concil. Turon.* 1. *c.* 10. *Concil. Arelat.* 2. *c.* 13. 9. *qu.* 2. *cap. Nullum. cap. Episcopi. cap. Non inuitati.* Quæ dicunt esse nulliter ordinati (intellige illicitè, & quo ad executionem.)

Ordinatus ab alieno siue dimissorijs, suspensus est ab ordine. 21. *qu.* 2. *cap.* 1. Admittitur à proprio ad executionem ordinis habiti. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De depositione c.* 26. *Concil. Toletan.* 12. *c.* 4. *De eo qui furtiuè cap. fin. Concil. Moguntin.* 4. *c.* 84. *Concil. Trid. sess.* 6. *de refor. c.* 5. Arbitrio Episcopi proprij fit suspensus. *sess.* 23. *de refor. c.* 8.

Ordinandus ab alieno, examinetur à proprio. *Concil. Trid. sess.* 23. *de refor. c.* 3.

Ordinatus ab alieno potest recipi à suo in suis ordinibus. 9. *qu.* 2. *cap. Lugdunensis.*

Ordinari aliquando potest aliquis à vicino Episcopo, quando proprius est manifestè suspensus. *De temporibus ordinationum. cap. Eos qui.* Sed prius constet de potestate ordinantis. & rursus examinetur de vita, scientia, patrimonio, &c. & si deficiat, remanet suspensus. *Concil. Senonen. in decr. morum c.* 7. *Concil. Trid. sess.* 14. *de refor. c.* 3.

Ordinari quis potest ab alieno Episcopo de Papæ licentia. *Concil. Nicæn.* 1. *ex Iulio I. cap.* 6. Sed constare debet, an ita sit, alias non admittitur, & rursus vt supra examinetur, &c. *Concil. Senonen. ibid. c.* 7. Et si deficit remanet suspensus.

Ordinatus ab alio, si est familiaris eius. Vide, *Ordinans subditos alterius.* Vide, *Male ordinati.*

Ordinati ab alieno cum falsis dimissorijs, ad minores ordines, si sunt Itali, secuta prius declaratione iudicis Ecclesiastici, priuilegio fori sunt priuati, & sæculari subduntur. *Vrb. VIII. const.* 33. *Secretis* §. 4.

Ordinati ab eo qui renunciauit.

Ordinatus ab eo, qui renunciauit loco, vel dignitati, cum dispensatione proprij Episcopi potest recipi, & ministrare, si ignoranter est ordinatus. si verò scienter, suspenditur ab executione ordinis. *Eugenius I. Concil. Later.* 3. *in append. tit. De depositione c.* 48. *De ordinatis ab Episcopo, qui renunciauit, capite primo.* Potest dispensari. *ibid. cap.* 1.

Vide, *Episcopus relinquens Ecclesiam.*

Ordinati à non habente potestatem, vel dubio, an haberet.

Ordinatus ab eo, qui non est Episcopus, nihil accipit, & iterum est ordinandus. *Dist.* 19. *cap. Propter totius.* 9. *qu.* 1. *cap. Per illicitam. Damasus ep.* 5.

Ordinati ab Episcopis, de quibus est dubium an sint, debent iterum ordinari. *Dist.* 68. *cap. Presbyteri. Gregorius III. ep.* 5.

Ordinati ab hæreticis, vel schismaticis, vel in hæresi manentes.

Ordinati ab hæreticis non sunt clerici (id est non admittendi in clero) *Concil. quod dicitur Apostol. c.* 68. 1. *qu.* 1. *cap. Arianos,* &c. *ibid.*

Ordinati ab hæreticis Catafrigis (qui sine materia & forma ordinant) iterum ordinandi sunt. *Concil. Nicæn.* 1. *c.* 19. Et hoc modo intelliguntur infra scripti canones. 1. *qu.* 7. *cap. Si qui presbyteri cap. Dalbertum. cap. Per illicitam.*

Item ordinati ab hæreticis Nouatianis (qui non ordinant in forma Ecclesiæ) non sunt recipiendi cum ordine. 1. *qu.* 7. *cap. Si qui voluerint.*

Item ordinati à Maximo, qui non erat Episcopus, non fuerunt vere ordinati. *Distin.* 19. *cap. Propter totius.*

Ordinatio Episcopi facta ab Episcopo hæretico (si in forma Ecclesiæ) est valida. *Anastasius II. ep.* 1. *c.* 7. & 8. *Concil. Afric. c.* 24. & 25.

Ordi-

Ordinati ab Acacio hæretico, valide fuerũt ordinati. *Dist.* 19. *cap. Secundum*.

Ordinationes illæ non nocuerunt ordinatis, sed ordinanti. *ibid. Anastasius II. epist.* 1. *c.* 7. *&* 8. *Concil. Afric. c.* 24. *&* 25.

Ordinati Episcopi ab hæreticis Episcopis (in forma Ecclesiæ, si ipsi erant veri Episcopi) dum veniunt ad fidem, eum tali honore recipiantur. 1. *qu.* 7. *cap. Conuenientibus*.

Sed alias ordinatum erat non recipiendos cum illo honore. *Innocen. I. ep.* 18. *cap.* 3. 1. *qu.* 1. *cap. Arianos Concil. Afric. c.* 25.

Ordinationes factæ ab Episcopis, hæreticis vel excommunicatis, dicuntur esse irritæ, & nullæ & per eas nihil dari ordinatis. 9. *qu.* 1. *cap. Nos. cap. Excommun. cap. Per illicitam*, *& cap. Ordinationes*. Item 1. *qu.* 1. *cap. Ventum est*. *cap. Arianos*, *& alijs ibid.* Vbi dicitur quod nihil accipiunt qui ab eis ordinantur item dicit. *Innocent. I. ep.* 18. *c.* 3. *& ep.* 22. *c.* 3. 4. *&* 5.

Sed intelligitur, quod sint illicitæ, non inualidæ si ordinantes sunt veri Episcopi. tum quia 9 *qu.* 1. *in cap. Ab excommunicatis & cap. Ordinationes*, habetur, quod tales ordinati in necessitate tolerantur: & & sic habuerunt validè ordinem. tum etiam ex dictis supra, quia ordinati ab hæreticis in forma Ecclesiæ, in sua dignitate recipi possunt. *& Nicolaus I. ep.* 10. statuit vt sic ordinati priuentur officio.

Ordinati in hæresi deponendi sunt. *Concil. Nicæn.* 1. *c.* 10.

Ordinati à Papa schismatico, vel intruso viuente alio, deponendi sunt. *Concil Rom. sub Ioanne XII.* Et additur, quia nihil accipiunt.

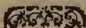
Ordinari nullus potest ab Episcopo schismatico: ordinatus priuatur officio. *Nicolaus I. ep.* 9. *&* 10. *Clemens VIII. const.* 34. *Sanctissimus*.

Ordinati à schismaticis (si isti erant ritè ordinati) recipiunt ordinem, sed non executionem. *Clemens VIII. const* 34. *Sanctissimus* §. 4. Absoluendi sunt cum pœnitentijs salutaribus, & abiurare debent schisma publicè, vel secreto. *ibid.* §. 4. Efficiuntur irregularis, & à Papa sunt dispensandi. *ibid.* §. 4 Vide, *Schisma*.

Ordinati à schismaticis indigent dispensatione. *De schismaticis, &c. ordinatis c. fin.*

Ordinatio illa dicitur nulla (id est illicita, alias non posset dispensari.) sed iterum ordinari debent. *De schismaticis ordinatis*. *cap.* 1.

Vide, *Hæreticorum sacramenta*. Vide, *Schisma*.

Ordinationes non per saltum, sed gradatim suscipiendæ, & pœnæ.

Ordines dandi, & accipiendi gradatim, non per saltum. *Caius in epist. decr. in fine.* *Hormisdas ep.* 25. *Concil. Constantinop.* 4. *c.* 13. *Ioannes VIII. ep.* 199 *dist.* 59. *cap. Si officia. & dist.* 77. *c. Illud. Concil. Trid. sess.* 23. *de refor. c.* 11.

Ordinati per saltum, ordinandi postea sunt in ordine omisso; sed priuari debent executione habiti. *Dist.* 52. *cap. Sollicitudo*. Arbitrio Episcopi *infra*.

Ordinatus sacerdos omisso diaconatu; ordinetur postea diaconus, sed arbitrio Episcopi suspendatur à ministerio ordinis accepti. *Concil. Later.* 3. *par.* 50. *c.* 64.

Si ordinati per saltum, non ministrauerint in ordine accepto, potest Episcopus cum eis dispensare. secus si ministrarunt. *Concil. Trid. sess.* 23. *de reform. c.* 14.

Ordinationes omnes in quo loco faciendæ.

Ordinationes sacræ in loco publico sunt faciendæ. *Dist.* 24. *cap. Episcopus*, *& distin.* 75. *cap. Quando*. *Zephyrinus epist.* 2. *Concil. Carthag.* 4. *c.* 2. *Concil. Trident. sess.* 23. *de refor. c.* 8.

Ordinationes faciendæ sunt in Ecclesia Cathedrali præsentibus Canonicis. *Concil. Trid ibid.*

Si fiant in alio loco, semper fiant in Ecclesia digniori, præsente clero illius Ecclesiæ. *Concil. Trid. ibid.*

Ordinatio in minoribus fieri potest in omni loco. *Dist.* 75. *cap. Quando.*

Ordinationes omnes in quo tempore faciendæ.

Ordinatio Episcopi in die Dominica facienda est. *Lib.* 8. *constit. Apostolic. c.* 4. *distin.* 75. *cap. Ordinationes &c. quo in die hora* 3. *fiant. ibid. ex Anacleto epist.* 1. *& cap. Quod à patribus*.

Ordinationes sacræ faciendæ sunt in quatuor anni temporibus. *Gelasius ep.* 9. (Olim circa vesperam fiebant. *ibid.*) *Gregor. II. ep.* 5. *Concil. Romanum sub Zacharia*, *c.* 11. In ieiunijs quatuor temporum. *Distin.* 75. *cap. vlt. Concil. Claramontanum c.* 24. *Concil. Later* 3. *tit. De despositione c.* 24. Item in Sabbato sancto, & Sabbato

ante Dominicam passionis fieri possunt. *ibid. c.25. De temporibus ordinat. cap. De eo autem.*

Ordinatio Episcopi fieri potest etiam in Sabbatho Sancto. *Dist.76. cap. Dilectionis.*

Ordines minores conferri possunt in quolibet festo. *De temporibus ordinat. c.De eo autem. Concil. Lateran.3. vt infra.*

Ordinatio subdiaconi fieri non potest in Dominica (id est sine dispensatione Papæ.) *Concil. Later.3. tit.De depositione c.23.*

Sed ordines minores possunt dari in Dominica. *ibid. c.23. & 25. De temporibus ordinat. cap.1. & c. De eo autem.*

Ordinationes sacræ fieri non possunt in Sabbatho Pentecostes. *Concil. Later.3.tit.De depositione c.23. De temporibus ordinat. cap. De eo autem.*

Ordinationes Episcoporum non differantur vltra tres menses à die confirmationis. *Concil. Calcedon. c.25. dist.75. cap. Quoniam.* Vide, *Episcopi consecratio.*

Ordinans extra statuta tempora, communione priuandus est. *Concil. Tolosan.1. c.2. & 4. De temporibus ordinationum cap.Sanè super eo.* Priuatur potestate ordinandi. *ibid.*

Ordines sacri duo simul dari non possunt, neque in duobus diebus continuis, etiam si ieiunium sit continuum: alias ordinati sunt suspensi ab executione ordinum. *De temporibus ordinat. cap. Literas vestras. & c. Dilectus. Concil. Trident. sess. 23. de refor. c.13.* Ordinantis pœna. Vide, *Ordinans malè contra canonum formam.* & *Concil. Trident. sess. 23. de refor. c.13.* Vide, *Ordinati malè.*

Ordinationes omnes, quomodo, seu quo ritu faciendæ,

Antequam fiant ordinationes, facienda est trina proclamatio in Parochijs, vt sciantur impedimenta ordinandorum. *Concil. Colon.3. tit. De altero medio c.4. Concil. Trident. sess.23. de refor. c.5.*

Ordinationes omnes præuio examine, vel populi testimonio fiant. Vide, *Ordinandorum examen. Concil. Carthag.3. c.22.*

Antequam fiant ordinationes, legatur lista ordinandorum, & scriptura illa sit apud Episcopum. *Concil. Londinen.2. c.7.*

Ordinationes clericorum non sunt faciendæ ad placitum populi. *Dist. 63. cap. Dei est promittendum. Concil. Laodicen. c.13. Concil. Trident. sess.23. cap.4. & can.7.*

Ordinationes faciendæ sunt coram multis. *Zephyrinus epist.2.* coram Capitulo Ecclesiæ. *Dist.24. cap. Episcopus.*

Ordinationes non sunt faciendæ coram Catechumenis. *Concil. Laodicen. c.4.*

Ordinationes omnes gradatim faciendæ à primo ordine, ostiariatus, & successiuè ascendendo. *Caius in epist. decret. in fine. Hormisdas ep.25.* Vide, *Ordinati per saltum.*

Faciendæ sunt iuxta Prouinciarum statuta. *Hormisdas ep. 25.*

Ordinatio Episcopi facienda est cum impositione libri Euangeliorum, super caput ordinandi, & ceruicem eius, vno Episcopo dicente orationem (id est formam) reliquis Episcopis, qui adsunt, tenentibus manum super caput illius. *Lib.8. const. Apostolic. c.16. Concil. Carthag.4. c.2. Anacletus ep.2. Dist.23. cap. Episcopus. Dist. 64. cap. Ordinationes. Concil. Colon. 2. par.1. c.1.*

Ordinationes Sacræ cum manuum impositione fiunt. *Concil. Colon.2. par.1. c.1.*

Ordinatio Presbyteri fit per impositionem manuum Episcopi, & Presbyterorum, &c. & orationem (seu formam.) *Lib. 8. const. Apost. c.17. & 18. Concil. Carthag.4. c.3. Dist.23. cap. Presbyter. Concil. Later. 3. part. 50. c. 62. De Sacram. non iterandis c. vlt.* Vide, *Ordinatio legitima non iteranda.*

Ordinatio diaconi fit per impositionem manus Episcopi, & orationem (id est formam), *Lib.8. const. Apostol. c.17. & 18. Concil. Carthagin.4. c.4. Dist.23. cap. Diaconus. De Sacram. non iterandis cap. vlt.* Vide, *Ordinatio legitima non iteranda.*

Ordinatio subdiaconi fit per dationem Calicis, & Patenæ, ac orationem (id est formam.) *Concil. Carthag.4. c.5. Dist.23. cap. Subdiaconus.*

Ordinatio Acolythi fit per acceptionem caroferarij, verba, &c. *Concil. Carthag. 4. c.6. Dist.23. cap. Acolythus.*

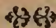
Ordinatio Exorcistæ fit per acceptionem libelli Exorcismorum, verba, &c. *Concil. Carthag.4. c.7. Dist.23. cap. Exorcista.*

Ordinatio Lectoris fit per acceptionem Codicis Lectionum, & verba. *Concil. Carthaginen.4. c.8. Dist.23. cap. Lector.*

Ordinatio Ostiarij fit per acceptionem clauium Ecclesiæ, & verba. *Concil. Carthaginen.4. c.9. Dist.23. cap. Ostiarius.*

Ordinatio psalmistæ, seu cantoris fit iussione Presbyteri (quia non est ordo.) *Concil. Carthaginen. 4. c.10. Dist. 23. cap. Psalmista.*

Si Episcopus ordinans imponit manum, &c. alius verò dicit formam, ordinatio est nulla. *Concil. Hispalen. 2. c.5. Dist.23. cap. Quorumdam. cap. Ex Epistola.*

Or-

Ordinandorum ætas.

Ordinandorum ætas, & series, seu ordo stabilitur in *Concil. Rom. sub Sylvestro c.10.*

Ordinari in minoribus, vel etiam in prima tonsura non possunt infantes. Vide, *Ordines clericales, quibus prohibentur*. Vide, *Tonsura*.

Sacerdos, olim, ordinari non poterat, nisi annos 30. haberet. *Post ep.3. Bonifacij I. c.1. Dist. 78. cap. Per omnia 5. capp. Concil. Melfitan. c.4.* Vide, *Presbyter*. Vide, *Sacerdos*.

Ordinandorum ætas diuersa, pro diuersis temporibus fuit requisita. *Dist. 77. cap. Quicumque, & capp. multis alijs seqq.*

Ordinari non potest sacerdos, nisi habeat annos 25. *Zacharias epist. 12. Clement. de ætate, & qualit. &c. præficiend. cap. fin. Concil. Trid. sess.23. de refor. c.12*

Ordinari, olim, poterat subdiaconus, qui ætatem habebat quindecim annorum. Diaconus 25. Presbyter 30. *Concil. Melfitan. c.4.*

Ordinandorum ætas secundum ius antiquum erat, vt subdiaconus non esset minor 18. annis. Diaconus 20. Presbyter 25. *Clement. de ætate, ordine, &c. præficiend. cap. fin.*

Nunc ordinari non potest subdiaconus, nisi attingat annum 22. neque Diaconus, nisi 23. neque Presbyter, nisi attingat 25. & sic in regularibus etiam est obseruandum. *Concil. Trid. sess.23. de refor. c.12.*

Ordines Ecclesiastici quot sint, qui, quales, & quantum antiqui.

Ordines, id est dignitates duæ inter Christi discipulos fuerunt. Vnus Apostolorum; alius 70. Discipulorum. *Damasus epist.5. Dist.68 Corepiscopi.*

Ordinatio prima facta ab Apostolis fuit de Matthia. *Dist.21. cap. Cleros.*

Ordo sacerdotum duplex est in Ecclesia, quidam Episcoporum, alius Presbyterorum. & vterque à Deo institutus. *Anacletus epist.3.*

Ordinum Ecclesiasticorum series, & permansio. *Zosimus ep. 1. c. 3. dist. 77. cap. In singulis.*

Ordines diuersi, diuersa habent officia. *Lib.8. const. Apost. cap. vlt. dist.21. cap. Cleros. Dist.25. cap. Perlectis.*

Ordines maiores, & minores sunt in Ecclesia. *Dist.93. cap. A subdiacono. Concil. Trid. sess.23. cap. 2.*

Ordines maiores, seu sacri sunt quatuor, incipiendo à subdiaconatu, vsque ad Episcopatum. *Dist.32. cap. Omnium. Leo I. ep. 82. c.3. & 4. Concil. Colon. 2. part.1. c.22. & 27.*

Ordines Ecclesiastici septem dandi, etiam à Græcis. *Innocentius IV. constit.14. Sub catholica.*

Ordines minores sunt 4. incipiendo ab Ostiariatu, vsque ad Acolythatum. *Dist. 93. cap. A subdiacono. Concil. Colon.2. par.1. c.27. Concil. Trident. sess.23. cap. 2.*

Ordines omnes hi sunt, Ostiariatus, Lectoratus, Exorcistatus, Acolythatus, Subdiaconatus, Diaconatus, Presbyteratus, & Episcopatus. *Dist.23. per totam. Dist.77. cap. Illud. Concil. Colon. 2. part. 3. c.31. Concil. Trid. sess. 23. cap. & can.2.* Vide, *Ostiarius*.

Ordines sacri, qui & quot sint. Vide, *Subdiaconus*.

Olim subdiaconus non includebatur inter sacros (intellige) inter sacros, qui habilitabant ad Episcopatum. *De ætate, & qualitate, &c. præficiendorum cap. A multis.* Vide, *Subdiaconus*.

Ad ordines gradatim ascendendum est. *Distinct. 59. cap. Si officia, & dist. 77. cap. Illud.* Vide, *Ordinati per saltum*.

Ordines semel accepti, numquam perduntur.

Ordo acceptus tempore sanitatis non perditur per infirmitatem. *Dist. 55. cap. Præterea.*

Ordinatus in sacerdotem non potest fieri vmquam laicus per ablationem sacerdotij. *Concil. Trident. sess.23. cap. & can.4.*

Ordinum Ecclesiasticorum natura, materiæ, formæ, & effectus.

Ordo (seu ordinatio) est Sacramentum continens remedium salutis. *Concil. Londinense 2. c.3. Concil. Senon. c.10.*

Est Sacramentum nouæ legis. *Eugenius IV. in decr. vnionis Armenor. §. Quinto, &c. Concil. Tolet. 22. c. 25. Concil. Trid. vt infra.*

Sacramentum ordinis constat ex rebus, & verbis. *Concil. Trident. sess. 23. cap. & can.3.*

Ordo causat characterem in anima ordinati. *Eugenius IV. vbi supra. Concil. Trident. sess.7. de Sacram. can.9. & sess.23. cap. & can.4.* & deleri non potest. *ibid.*

Ordo est Sacramentum causans gratiam in recipiente. *Concil. Rauennat.3. post Clemen-*

mentem V. c.1. Eugenius IV. vbi supra. Effectus hic est gratiæ augmentum, vt ordinatus sit minister idoneus. *ibid.* & *Concil. Senon. c.10. Concil. Mogunt.4. c. 35.* (& hæc secunda gratia idoneitatis datur bonis, & malis. *Mogunt. ibid.* Quia ad vtilitatem Ecclesiæ, non propriam datur.) *Concil. Trident. sess.23. cap. & can.4.*

Per Sacramentum ordinis, Ecclesia gubernatur, & multiplicatur spiritualiter. *Eugenius IV. in decr. vnionis Armenor. in Concil. Florent. §. Quinto, &c.*

Sacramentum ordinis constat ex materia, & forma. materia est id, quod traditur ab ordinante: forma sunt verba ordinantis. *ibid.*

Ordinis Presbyteralis materia est porrectio Calicis cum vino, & patenæ cum pane. Forma est, *Accipe potestatem offerendi sacrificium, &c. in nomine Patris, &c. ibid.*

Ordinis diaconalis materia est libri Euangeliorum traditio. Subdiaconalis; est traditio calicis vacui, cum patena vacua. *ibid.*

Ordinum aliorum materiæ sunt res, quæ traduntur: formæ, verba, quæ dicuntur. *ibid.*

Ordinis minister Ordinarius est, Episcopus. Vide, *Ordinare cui competit.*

Ordines soli non commendant Deo, sed merita. *Dist.40. cap. Ante omnia.*

Ordinatorum omnium speciales obligationes, & onera.

Ordinatus in diaconum, si se accusat, quod antea commisit homicidium, post pœnitentiam trium annorum recipi potest. Si verò ab alijs detegatur, post pœnitentiam quinque annorum recipiatur in communione laica. *Concil. Elibert. c. 76.* Irregularis est, & eget dispensatione. Vide, *Irregularis.* Vide, *Homicidi.* Vide, *Occidens, &c.*

Ordinati in quouis ordine, si reperiuntur criminosi, eijciantur à clero *Concil. Lucense 2. c 24. & 25. 15. quæst.8. cap. Si quis Presbyter. Dist.24. cap. Si quis.*

Ordinati in sacris, Presbyteri, Diaconi, &c. Si antea peccarunt corporaliter, abstineant à ministerio. *Concil. Neocæsarien. c. 9. & 10 Concil. Valentinum 1. c.4.*

Ordinatus Presbyter, si crimen suum non detegit, non offerat, sed habeat nomen Presbyteri. *Concil. Lucense 2. c.25.*

Ordinati dum erant hæretici, deponendi sunt. *Concil. Nicæn. 1. c.10.* Vide, *Hæretici.* Vide, *Lapsi.*

Ordinati pro aliqua Ecclesia, tenentur permanere in ea. *Concil. Arelat. 1. c.2. & Arelat.3. c.8. Arelat. 4. c.4.*

Ordinati in sacris, sine titulo Patrimonij, tenentur manifestare Ecclesiæ, omnia quæ acquirunt. *Concil. Carthaginen. 3. c.49.* Quæ verò habent ex domo sua, possunt dispensare pro libito. *ibid.*

Ordinati, si nesciunt Latinè loqui, sunt suspensi ab executione ordinum. *Concil. Tolet.22. c 3.*

Ordinati ab Episcopis Catholicis, si cadunt in hæresim, quando redeunt, cum honore recipiantur. *Innocentius I. ep.21.*

Ordinatio ad titulum Patrimonij non possunt hunc vendere, nisi titulum habeant vnde viuant. *Concil. Senon. in decr. morum c. 3.* Vide, *Ord. in sacris.*

Ordinati nolentes ascendere ad alios ordines maiores, priuentur minoribus *Dist. 74. cap. Consuluit. De ætate, & qualit. &c. cap.1. Vt Abbates.*

Ordinati à Pseudo-Episcopis, accedente consensu Episcopi permanere possunt in Clero. *1. qu.1. cap. Si qui clerici.* (Intellige de Episcopis schismaticis, vel hæreticis) alias nihil conferunt.

Ordinati in minoribus, vel maioribus, tenentur obedire superioribus gradatim. *Dist.93. cap. A subdiacono. Concil. Trid. sess. 23. de refor. c.11.*

Non possunt interesse conuiuijs nuptiarum ordinati in sacris. *Dist. 34. cap. Presbyteri.*

Ordinati tenentur inseruire Ecclesiæ, cui sunt adscripti, nisi causa studij absint. *Concil. Trident. sess.23. de refor. c.11.* Vide, *Beneficiati quo ad residentiam.*

Ordinati debent habere ab Episcopo ordinante literas ordinationis ab eo subscriptas. *Concil. Mileuit. c. 14. Concil. Afric. c.56.*

Etiam si sint ordinati Romæ. *Reformatio cleri Germaniæ c.14.*

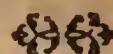
Ordinati in minoribus superpelliceo semper vti debent, dum ministrant. Vide, *Clerici minores in ministerio.*

Ordinum exercitia.

Ordinum minorum exercitia ab ordinatis tantum peragenda, non ab alijs. *Concil. Trident. sess 23. de refor. c.17.*

Clerici ministrantes debent vti superpelliceis. *Concil. Colon.2. par.3. c.31.*

Ordinum exercitia peragenda sunt à clericis, qui sunt celibes, vel coniugati habentes tonsuram, & habitum clericalem. *Concil. Tridentin. sess. 23. de refor. c. 17. Concil. Mediol.1. part.2. tit. De functionibus, &c.*

Non ordinati ministrantes.

Non ordinatus ministrans in aliquo ordine, deponitur. *De clerico non ordinato ministrante cap.* 1. Vide, *Celebrans*. Vide, *Clerici*. Vide, *Missa*. Vide, *Pœnitentiæ Sacram. ministrans*.

Non sacerdos ministrans Sacramentum Pœnitentiæ, vel celebrans, etiam pro prima vice tradendus est curiæ sæculari. Vide, *Celebrans*. Vide, *Pœnitentiæ Sacr. m.*

Neque ordinum minorum officia possunt à laicis exerceri. *Concil. Colon. 2. part. 3. c. 31. Concil. Tridentin. sess. 23. de refor. c. 17.*

Vide, *Missam qui possunt*. Vide, *Presbyter*. Vide, *Sacerdos*. Vide, *Pœnitentiæ Sacram. minister*.

Ordo præcedendi, &c.

Ordo præcedendi, & standi ab omnibus in Ecclesia. *Lib. 1. const. Apost. c 57.*

Ordo inter omnes Episcopos seruandus est, vt posteriores deferant prioribus. *Concil. Mileuit. c 13.*

Ordo seruatus à Prælatis in Concilio Tridentino. *Pius IV. constit. 24. Sicut.*

Ordo seruandus in Capitulo, & inter dignitates Ecclesiæ. *De maioritate, & obed. cap. Statuimus.*

Ordinarius.

Ordinarius potest supplere negligentiam Legati Papæ. *De officio Iudicis ordin. cap. Significauit.*

Ordinarius potest reuocare monachum vagabundum. *ibid cap. Quanto deuotio*, Tenetur illum consignare superiori regulari. *ibid.* & potest compellere superiorem, vt illum puniat. *ibid.* Vide, *Episcopus circa regulares*.

Ordinarius subditos corrigit, & reformat appellatione remota. *ibid. c. Irrefragabili.*

Ordinarius potest visitare Capellas beneficiatas, sibi subiectas in monasterijs. *De off. Iud. ordin. c p. Conquerente.*

Ordinario debent monasteria præstare obedientiam. *ibid.* Vide, *Regulares circa Episcopos*.

Ordinarius, qui potest excommunicationem absoluere, potest alium delegare. *De off. Iud. ord. cap. His quibus.*

Ordinario excommunicante aliquem, omnes tenentur vitare. *ibid. cap. Ad reprimendum.*

Ordinario corrigente de mandato Papæ, potest appellari. *ibid. cap. Licet.*

Ordinario tenentur omnes obedire. *De maiorit. & obed. cap. Omnes.*

Ordinarius non fit delegatus Papæ per hoc, quod sibi committitur, vt corrigat subditos. *De offic. Iud. ordin. cap. Licet in corrigendis.*

Neque per hoc præiudicatur Metropolitano, quia ad eum fieri potest appellatio. *ibid.*

Ordinarius non potest indicere purgationem infamato, pendente iudicio coram delegato. *De purgat. canonica cap. Cum dilectis.*

Ordinarius, quando habet iurisdictionem in exemptos. Vide, *Episcopus circa Regulares*. Vide, *Circa exemptos*. Vide, *Exempti*. Vide, *Regulares circa Episcopos*.

Ordinarij non habent iurisdictionem in fratres Minores, & Prædicatores. *Sixtus IV. constit. 6. Regimini.* Non possunt eos inquietare. *ibid.* §. 17. sub grauibus pœnis. *ibid.*

Ordinarij curent, vt fratres priuilegiati fruantur priuilegijs. *Sixtus IV. ibid.* §. 18.

Ordinarijs sub interdicti, suspensionis, &c. pœnis præcipitur, nè molestent, vel impediant fratres Minores, & Prædicatores, quin gratijs, & priuilegijs obtentis fruantur. *Sixtus IV, const. 19, Sacri.*

Ordinarij, quando possunt procedere in causis exemptorum. *Leo X. constit* 10. *Regimini.*

Ordinarij non habent iurisdictionem in familiares Papæ, & Cardinalium, actu inseruientes illis. *Leo X. ibid.*

Ordinarij semel in anno possunt visitare monasteria monialium, etiam subiecta Papæ. *Leo X. ibid.* Vide, *Episcopi quo ad moniales. quo ad Regulares*. Vide, *Moniales*.

Ordinarij in quibus causis beneficialibus, possunt procedere. *Leo X. ibid.*

Ordinarij possunt iudicare Vicarios, familiares, & colonos Militum Sancti Ioannis Ierosolymitani, vt delegati Papæ. *Gregorius XIII. const. 67. Circumspecta.*

Vide, *Episcopus, per omnes tit.*

Orphani.

Orphanis est subueniendum à fidelibus. *Concil. Mogunt. 1 c. 6.*

Orphanis per Episcopum est succurrendum, si opprimuntur. *Concil. Regiatuin. c. 22.*

Organum.

Organa in Ecclesia pulsari possunt, sed sonus debet esse decens, & modestus. *Concil. Senon. in decr. morum c. 17. Concil. Colon. 2. part. 2. c. 15.*

Nihil

Nihil lasciuum cantandum in Ecclesiæ organis. *Concil. Colon.2. ibid.*
Vide, *Musica*.

Orientalis.

Orientales Episcopi, Patriarchæ Antiocheno subdebantur. *9. qu.2. cap. Episcopi.*
Orientales Patriarchæ: Vide, *Patriarcha*.

Originale peccatum.

Originale peccatum ab omnibus hominibus contrahitur, & ex eo maculati nascuntur paruuli. *Gelasius ep 6. Gregorius I. lib. 7. ex regest. ep.54. Ioannes IV. epist.1. De pœnitentia dist.4. cap.13. Quid est. Concil. Mogunt.4. c.5.* Per propagationem contrahitur. *ibid. Concil. Trid. vt infra.*

Originale peccatum, origine vnum est, sed omnibus est proprium. *Concil. Trident. sess.5. in decr. de peccato originali.*

Originale peccatum, sine consensu contrahitur. *De Baptismo cap. Maiores. §. Verum.*

Etiam in pueris natis à fidelibus reperitur. *Concil. Trident. vbi supra.*

Sed non intendit Concilium comprehendere in hoc decreto B. Mariam Virginem. *ibid.*

Originale peccatum est mortale. *De pœnit. dist.4. cap.7. Peccatum.*

Originale peccatum, misericordia Dei per Christum, & baptismum aufertur ab homine. *Concil. Mogunt.4. c.6.*

Originale peccatum deletur per baptismum, eiusque gratiam. *De pœnitentia dist. 4. cap.13. Quid est.* Vide, *Baptismus. Leo X. const.40. Exurge. Concil. Trident. sess.5. de peccato originali.*

Originale remittitur paruulis, sine eorum consensu, sicut sine consensu contrahitur. *De Baptismo cap. Maiores. §. Verum.*

Originale peccatum per baptismum non solum raditur, sed totaliter deletur. *Concil. Trid. vbi supra.*

Originalis peccati pœna est carentia visionis Dei. *De Baptismo cap. Maiores. §. Sed adhuc.*

Ornamenta.

Ornamenta Ecclesiæ non accomodentur pro nuptiarum pompis. *De consecrat. dist. 1. cap. Ad nuptiarum.*

Ornamenta quibus alij illaqueantur, sunt fugienda. *Lib.1. const. Apostol. c.3.*

Ornamenta mulierum in Vrbe reformantur. *Pius V. const.39. Quoniam.*

Vide, *Mulieres*. Vide, *Pompæ*.

Ossa.

Ossa excommunicatorum sepulta in cœmeterio Ecclesiastico, si possunt discerni exhumanda sunt, & proijcienda. alias non. *De sepulturis cap. Sacris.* Vide, *Excommunicatus*:

Osculum.

Osculum non facit consanguinitatem. *27. qu.2. cap. Lex diuina.*

Ostiarius.

Ostiarius idem est, ac ianitor. *Dist.21. cap. Cleros.* Est ordo. Vide, *Ordines.*

Ostiarius assistere debet ostijs Ecclesiæ. *Concil. Laodicen. c.19.*

Ostiarij officium est aperire, & claudere templum, excommunicatos, & infideles excludere. *Post Concil. Toletan. 8. Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio c. 2. dist.25. cap. Perlectis. Concil. Mediol. 1. part. 2. tit. De Ostiario.*

Item arceat populum ne accedat ad sacerdotem facientem diuina. Campanas pulsat. In Ecclesia deambulantes, dormientes, vendentes, tumultum facientes, &c. ad superiorem deferat, & expellat. Mendicantes ab Ecclesia excludat. Ecclesiam verrendam curet. canes & alia bruta expellat; & omne indecens ab Ecclesia remoueat. *Concil. Mediol. ibid.*

Ostiarius vasa sacra non potest tangere. *Concil. Rom. sub Syluestro c.9.*

Ostiarij Cancellariæ Apostolicæ officium à Vice-Cancellario confertur. *Sixtus V. const.107. Cum pro sancta.*

Vide, *Ianitor.*

Otium.

Otium fugiendum præsertim ab Ecclesiasticis. *Lib. 2. const. Apost. cap. vlt.*

Otiosa verba mala sunt, ideo cauenda. *22. qu.5. cap. Quoties verò.*

Oua.

Oua, & caseus non possunt comedi in Quadragesima. *Concil. Quintilinburgense c.8.*
Vide, *Caseus.*

P

Pactum.

Pactum dicitur contractus, pace factus. *De verbor signif. cap. Pactum*.

Pacta ex lege, vel consuetudine firmata, nullo modo sunt violanda. *Dist.8. cap. Quæ contra*.

Pactum fundatum in iuramento, quando potest frangi, si altera pars frangat. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.81.*

Pacta aliquando etiam cum infidelibus fieri possunt. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c. 82.*

Pacta licita seruanda sunt. *Concil. Later.3. in append. tit. De Pactionibus c.1. & 2.*

(Illicita verò non seruanda. *ibid. c.2.*) *De pactis cap.1. Antigonus*.

Pactum de turpi, vel impossibili, est nullum. *De pactis cap. Pactiones*.

Pacta licita non possunt reuocari. *Concil. Lateran.3. vbi supra c.5.*

Pacta non possunt præiudicare tertio, alias nulla sunt. *Concil. Lateran.3. tit. De pactionibus secundò c.1.*

Pactum in rebus spiritualibus, non valet. *De pactis cap. Pactiones.*

Pacta augendi pensionem, vt detur Ecclesia, sunt irrita. *Concil. Lateran.3. tit. De pactionibus c. 8. De pact s cap. Cum clerici*. & sic faciens spoliatur Ecclesia. *ibid.*

Pacta, vt post obitum possidentis Ecclesiam, succedant nepotes, sunt nulla. & illud faciens spoliatur beneficio, seu Ecclesia. *ibid. c.8. De pactis cap. Accepimus*. Vide, *Beneficia non accipienda cum pacto, &c.*

Pactum inualidum, per consensum superioris validatur. *De pactis cap. Quotiens*.

Pactum resignandi beneficium Ecclesiasticum per pecuniam, non valet. *De pactis cap. Cum pridem*.

Pactum de succedendo in Ecclesia post mortem Prælati, est nullum. *ibid. cap. Accepimus*.

Pactum, quod facit Ecclesia infeudando, &c. in præiudicium alterius Ecclesiæ, est nullum. *De pactis cap. Plerique*.

Pacta Regularium cum Parochis, quas conditiones exigunt. *De pactis in 6. cap. Quia ex eo*.

Pacta Regularium cum Parochis de non sepeliendo certas personas, sunt obseruanda. *De pactis in 6. cap.1*. Vide, *Regulares circa Parochos*.

Pactum facientes cum diabolo, malefici, vel sortilegi à fide apostatando, si aliquem lædunt, secuta morte, etiam pro prima vice, curiæ sæculari tradendi sunt. *Gregor. XV. const.46. Omnipotentis*. Si verò mors non sit secuta, sed infirmitas; diuortia; impotentia generandi, damnum in frugibus, vel alijs, muro perpetuo in carcere Sancti Officij claudendi sunt. *ibid.* Vide, *Malefici*.

Paganus.

Paganorum festa, & ritus non obseruanda à fidelibus. *Concil. Laodicen. c.3.*

Paganis prædicare possunt Religiosi, cum licentia Prælatorum. *De Iudæis cap. Quam sit laudabile*.

Pagani non possunt accusare, nisi in causis proprijs. *Concil. Carthag.7. c.2.*

Paganorum Ciuitates ereptæ à quocumque, conceduntur à Papa, eripientibus. *Gregorius VII. lib 1. ep.7.*

Paganus fornicans cum Christiana, vel concubinam, aut vxorem habens Christianam, quomodo puniendus est. Vide, *Saracenus*.

Paganus sodomiam faciens cum christiano, quomodo punitur. Vide, *Sodomita*. Vide, *Bellum*. Vide, *Infidelis*. Vide, *Saracenus*.

Pallium à quo petendum, & concedendum, & quid agendum.

Pallium Archiepiscopale à Papa petendum. *Damasus ep.7. c.5.* ab eo solo conceditur. *Vigilius ep.6. 7. & 10. Pelagius I. epist.6. & 7. Gregorius I. lib. 4. ep. 8. 50. & 54. lib.5. ep.7. c.18. lib. 7. ep.5. lib. 11. ep. 44. lib.12. ep.15. dist.100. per 11. capitula*.

Solus Papa concedit Pallium, & non alius, *Ioannes VIII. ep.190.* Vide, *Papa*.

De Papæ commissione Patriarchæ concedunt pallium Archiepiscopis suffraganeis. *De priuil. cap. Antiqua. Concil. Later.4. c.5.*

Pallium debet postulari, alias non detur. *Dist.100. cap. Prisca, & cap. Nouit*.

Pallium Archiepiscopale non petens à Papa intra tres menses, careat dignitate Archiepiscopali. *Post ep.7. Damasi c.5. Dist.100. cap. Quoniam*.

Pallij traditio non retardatur, si fiat oppositio Archiepiscopo, opponens iuret, quod malitiosè non facit, & ad pœnam talionis se obliget, vel aliam arbitrio Præsidentis; & si intra bimestre non probet, tradatur. *Extra, de authoritate, & vsu pallij c.vn.*

Pallium non datur Archiepiscopo, nisi iuret de fidelitate ad Papam. *De electione cap. Significasti. Extra, de elect. cap.1.* Vide, *Archiepisc. circa pallium*.

Pal-

Pallium non datur, nisi post professionem fidei. *Dist. 100. cap. Optatum.*

Pallium accipiens promittit remouere illicita ab Ecclesia. *Dist. 100. cap. In ea Synodo.*

Pallium accipiens, literas Papæ de hoc habere debet; alias non potest à curia discedere. *De elect. c. 1.* & sine illis literis non potest gubernare, nec fructus percipere. *Extra, de elect. cap. 1.*

Pallij concessio, multa secum fert priuilegia. *Dist. 100. cap. Rationis.*

Pro pallio nihil soluatur. *Gregor. I. lib. 4. ep. 44. & 55. lib. 5. ep. 7. De simonia cap. 1.* Qui redditus habent, vnum tantum florenum pro centenario in expeditione soluunt ministris, & nihil aliud, sub pœnis grauibus, & excommunicatione latæ sententiæ. Qui illud accipiunt in partibus infidelium, nihil soluunt; pro ijs verò qui aliquos habent redditus, quæ taxa tenenda. *Vrbanus VIII. in append. const. 50. Dudum.*

Vide, *Archiepiscopus circa pallium*. Vide, *Papa*.

Pallij significatum, vsus, & ceremoniæ vtendi illo.

Pallium de lana ouis factum est, & significat Archiepiscopum esse pastorem. *Clem. II. epist. vn.*

Per pallium confertur plenitudo potestatis Archiepiscopalis. *De authoritate, & vsu Pallij cap. Nisi specialis, De priuileg. cap. Antiqua.*

Pallij vsus conceditur à Papa pro determinatis vicibus. *Gregorius I. lib. 11. ep. 44. lib. 12. ep. 15. Gregor. VII. lib. 6. epist. 38. De authoritate, & vsu pallij. cap. Cum sit, & cap. finali.*

Papa vbique vtitur pallio. *De authorit. & vsu pallij. cap. Ad honorem.*

Pallio vti non licet, nisi vicibus à Papa determinatis. *Gregorius I. lib. 2. ex regest. epist. 54. Nicolaus I. ep. 47. in fine.* & *in decr. de Episcopis c. 8. De consecrat. dist. 1. cap. Porrò. Adrianus II. post ep. 14. Alexander II. ep. 4. Honorius III. ex Cirone, de authoritate, & vsu pallij c. 1.*

In missarum solemnijs vtendum pallio. *Bonifacius V. epist. 1. Gregor. I. lib. 6. ep. 127. & 131. lib. 7. ex regest. epist. 78. Dist. 100. cap. Pallium, cap. Non multum, cap. Contra morem. Concil. Matiscon. c. 6.*

In Litanijs non vtendum pallio, nisi dispenset Papa. *Gregor. I. lib. 4. ep. 11. lib. 7. ex regest. ep. 73.*

Pallio non vtendum extra statuta tempora, sub pœna depositionis. *Concil. Constantinopolit. 4. c. 27.*

Pallio non vtendum extra Ecclesiam. *Gregorius I. lib. 7. ex regest. ep. 15. & 54.*

Pallium in sacristia imponendum. *Gregorius I. lib. 7. ex regest. ep. 78.*

Pallium à primo diacono imponendum Archiepiscopo. *Gregorius I. lib. 2. ex regest. epist. 55.*

Pallium finita missa reponendum est. *Gregorius I. lib. 7. ex regest. ep. 54.*

Pallio in propria Prouincia vti potest Archiepiscopus. *De authorit. & vsu pallij cap. Cum sit, & cap. fin.* Etiam si sit consuetudo, non potest eo vti in aliena Prouincia. *ibid. cap. Ex tuarum. & cap. 1.*

Permittente autem eo ad quem pertinet, potest in aliena Prouincia vti, & quomodo. *ibid. cap. Ex tuarum.*

Pallium non potest ab vno Archiepiscopo commodari alteri. *De authorit. & vsu pallij cap. Ad hæc.*

Vide, *Archiepiscopus circa vsum pallij*.

Pallium operimentum.

Pallium, quo defunctus deducitur ad Ecclesiam coopertus, acquiritur illi Ecclesiæ, in quo sepelitur, si factum sit ab hæredibus. *Concil. Mediol. 1. part. 2. tit. De funeribus, &c.*

Panis.

Panis consecrandus pro Eucharistia debet esse integer, quantitatis proportionatæ iuxta vsum Ecclesiæ. *Concil. Tolet. 16. c. 6.* Pœna contrafacientium est excommunicatio per vnum annum. *ibid.*

Panis triticeus est materia Eucharistiæ. Vide, *Eucharistia*.

Panis, siue azimus, siue fermentatus, est materia Eucharistiæ; sed tenendus est ritus Ecclesiæ propriæ, vt à Græcis Græcæ, à Latinis Latinæ. *Eugen. IV. constitut. 17. Lætentur. § 4.* & est vnio Græcorum, & Armenorum.

Panis, qui remanet non consecratus post factam Eucharistiam benedicendus est, ac dandus fidelibus. *Post ep. 4. Pij I.*

Panis, & vinum in consecratione conuertuntur in corpus, & sanguinem Christi. *De consecr. dist. 2. cap. Quia corpus.* Vide, *Eucharistia*.

Panis substantia non remanet in Sacramento altaris facta consecratione. *Concil. Constantiense contra ar. 1. Ioannis Vvicleff.* Vide, *Euchar.*

Panis accidentia in dicto Sacramento, manent sine subiecto. *ibid. contra art. 2.*

Pa-

Papa, seù Romanus Pontifex, eius dignitas, sanctitas, ac maiestas,

Papæ nomen est proprium Romani Pontificis, vnicum est in mundo. *Gregor. VII. lib. 2. post ep. 155.*

Papa est vas catholicum, Euangelij tuba, preco iustitiæ. *De consecr. dist. 1. c. Agapitus.*

Papa à Deo habet sacerdotium, & potestatem sancti Petri. *Eusebius ep. 3. Adrianus I. ep. 1. Nicolaus I. ep. 8.*

Papa à Deo habet claues. *Felix II. epist. 1. c. 20. Extrau. Ioann. XXII. de verbor. signif. c. Quia quorumdam.*

Papa habet duplicem clauem, scilicet cognoscendi, & definiendi, & vtraque indiget ad statuenda decreta fidei, & morum. *Extrau. Ioann. XXII. de verborum signif. cap. Quia quorumdam.*

Papa solus est Apostolicus. *Dist. 21. c. Cleros.*

Papa à Deo est constitutus super omnes. *Marcellus I. Epist. 1. Iulius I. ep. 2. c. 36. Felix II. ep. 1. c. 20. Damasus ep. 4. Gelasius ep. 4. Pelagius II. ep. 8. Extrà, De consuetudine, Eugen. IV. const. 17. Letentur. §. 8.*

Papa est Christi locum tenens. *Pius II. in bulla retractationum. De electione in 6. cap. Fundamenta.*

Papa est caput Ecclesiæ visibile. *Concil. Constant. contra artic 27. Ioannis Huss. Pius V. in bulla retractationum.*

Papa in sancto Petro habet potestatem regendi & pascendi vniuersalem Ecclesiam. *Eugenius IV. const 17. Latentur.*

Papa est Vicarius filij Dei, sicut Petrus. *Leo IX. ep. 1. c. 13. Leo X. const. 40. Exurge. De electione in 6. cap. Fundamenta. Concil. Constantien. contra art. 37. Vvicleff. & contra art. 12. Ioannis Huss.* Etiam si mores sancti Petri non habeat. *ibid. contra art. 13. Huss. Concil. Florent. sess. vltima in literis vnionis & est const. 17. Eugenij IV. Letentur in §. 8.*

Papa, vniuersalis Ecclesiæ est Episcopus. *Sixtus I. epist. 2. Vigilius ep. 7.*

Solus Papa dici potest vniuersalis Episcopus. *Pelagius II. ep. 8. Nicolaus I. ep. 6. Gregor. VII. lib. 2. post ep. 55. Concil. Generale 6. act. 18. ep. ad Agathonem Papam.* Vide, *Vniuersalis.*

Papæ potestas data fuit à Deo sancto Petro, & eius successoribus. *Extra, De maiorit. & obed. cap. Vnam sanctam.*

Papa habet primatum super omnes Episcopos, & Ecclesias, non ex Apostolis, sed à Christo, & iure diuino & ex traditione Apostolorum id habetur. *Anacletus ep. 3. Iulius I. ep. 1.* Et non ex decretis Patrum. *ibid. Innocentius I. ep. 22. Ioannes II. ep. 2. Adrianus I. ep. decr. c. 3. & epist. 1. ac 2.* Semper habuit primatum super omnes. *ibid. Nicolaus I. ep. 7. & 8. Felix 3. in Concil. Rom. 1. in ep. synodali. Dist. 11. cap. Nolite. Dist. 22. cap. Omnes. cap. Sacrosancta. Greg. VII. lib. 1. ep. 31. Ioannes VIII. epist. 199. & 251. Leo IX. ep. 5. Concil. Nicæn. 2. act. 2. Concil. Florent. sess. vlt. in literis vnionis. Pius II. in bulla retractationum. Extra, De consuetudine cap. Vos super gentes estque Ioannes XXII. & Extra, De maiorit. & obedient. cap. Vnam sanctam. Eugen. IV. const. 17. Latentur §. 8.*

Papæ primatum super omnes Episcopos, &c. negans est hæreticus. *Dist. 22. c. Omnes.*

Papa est apex omnis Episcopatus. *Innoc. I. ep. 24. Nicolaus I. ep. 32.* Idem *in appendice ep. 14.* Iure diuino est vertex omnis Episcopatus. *Damasus ep. 5.*

Papa solus habet plenitudinem potestatis in tota Ecclesia; Episcopi verò vocantur ab eo in parte sollicitudinis. *2. qu. 6. c. Decreto. 3. q. 6. cap. Multum. Ioannes VIII. ep. 219.*

A Deo immediate obtinet potestatem super omnem Ecclesiam. *Pius II. in bulla retractationum.*

Papa est magister, & doctor omnium Ecclesiarum. *Nicolaus I. in decr. de consuetud. c. 3. Ioannes VIII. ep. 65. Concil. Later. 3. in append. tit. De sponsalibus secundo c. 7. Greg. VII. lib. 8. ep. 1 Concil. Florent. sess. vlt. in literis vnionis. Dist. 21. cap. Denique Ioannes VIII. ep. 189. & 190.*

Papa ratione officij est sicut sanctus Petrus. *Leo IX. ep. 1. c. 35.* Licet vita eius sit mala. & sufficit officio, si bona doceat. *ibid. Concil. Constantiense in constit. Martini V.*

Papa iudicat, soluit dubia, & alia facit sicut sanctus Petrus. *Melchiades ep. decret.*

Papa est caput omnis Religionis. *Nicol. I. in append. ep. 14. Leo IX. epist. 1. cap. 10. & 15.*

Papa est omnium pastorum pastor. *Pius II. in bulla retractationum.* Omnes Ecclesiæ particulares, & omnia ouilia ei subduntur. *ibid.*

Papa regit Ecclesias totius mundi. *Felix III. epist. 1. ad Acacium. Dist. 22. cap. Sacrosancta. Ioannes VIII. ep. 80.* Est præsens toti orbi per sollicitudinem. *Cœlestinus I. ep. 11.*

Papa habet à Christo omnem potestatem necessariam ad regendum oues Christi sibi commissas. *Pius II. in bulla retractationum.*

Papa solus est Summus Pontifex. *Concil. Generale. 6. id est Constant. 3. act. 18.*

Papæ auctoritas, & diuinis & humanis legibus est firmata. *Zosimus ep. 10.*

Papa est arbiter, & moderator totius mundi ideo inter orientem, & occidentem, Romæ sedet. *Greg. II. ep. 12.*

Papa licet absens, Ecclesiæ vniuersalis, & omnium Christianorum curam, & sollicitudinem habet. *Nicolaus I. ep. 1. 2. 6. 8. 10. Concil. Trecense sub Nicolao I.*

Papa est Princeps in vniuersa terra, & Ecclesia, hæres potestatis à Deo datæ sancto Petro. *Nicolaus I. ep. 8. Extra, De maiorit. & obedien. cap. Vnam sanctam.*

Papæ subesse, est de necessitate salutis omni humanæ creaturæ. *ibid. in fine.*

Papa, soli Dei iudicio subiacet. *Leo IX. ep. 1. c. 35. Dist. 23. cap. In nomine. Concil. Rom. 3. & 4. sub Simmacho. Concil. Sinuessanum sub Marcellino Pius II. in bulla retractationum.* Vide, *Papa à nullo iudicatur.*

Papa ex officio, non ex moribus inspiciendus. *Nicolaus I. ep. 8.*

Papa, etiam si malus sit, ac præscitus, habet potestatem super Christi Ecclesiam *Concil. Constantien. contra art. 8. Vvicleff. & contra art. 10. 11. ac 20. Ioann Hussi.*

Papa etiam si præscitus, ac reprobus, non est æquiuoce pastor, sed vniuoce. *Concil. Constant. contra art. 22 Ioann. Huss.* Vide infra, *Papa etiam malus.*

Papa etiam si non viuat conformiter Christo, est legitimus Pontifex. *Concil. Constant. contra art. 24. Ioann. Huss.*

Papa est venerabilis etiam si qualitates non habeat amabiles. *Greg. IV. ep. vnica.*

Papa est talis, non ex operibus bonis, sed ex electione. *Concil. Constant. contra ar. 26. Ioann. Huss.*

In Papæ Cathedra fundata est Ecclesia. *Fælix III. ep. 2. ad Zenonem Imperatorem.*

Papæ potestas in ligando, & soluendo est maior potestate sacerdotum aliorum, etiam habentium curam animarum. *Concil. Constant. in const. Martini V.*

Papæ potestas in Ecclesia est singularis. *Concil. Rom. 2. sub Symmacho.*

Papa est Ecclesiæ filius per generationem, sed pater per dignitatem. *Pius II. in Bulla retractationum.*

Papæ commissa est vinea Domini. *Concil. Chalcedon. in ep. synodica. Stephanus VI. ep 1.*

Papa defendit gregem, & adiuuat, *23. qu. 8. cap. Scire nos.*

Papa portat onus omnium Ecclesiarum, *Ioann. VIII. ep 80. & 219.*

Papa canonicè electus vocandus est Sanctus. *Gregorius VII lib. 2. post ep. 55. lib. 8. ep 21.* Dicendus est sanctissimus. non sic Reges vel alij. *Concil. Constantiense contra art. 23. Ioann. Huss.*

Papæ officium semper fuit in Ecclesia etiam ab initio. *Concil. Constantien. contra ar. 29. Ioann. Huss.*

Sine Papa regi non potest Ecclesia. *ibid. contra art. 29. Huss.*

Papa habet potestatem spiritualem, & temporalem. *Extra, De maiorit. & obedient. cap. Vnam sanctam.*

Papæ concessa fuit Monarchia Romana à Constantino, & Ludouico Imperatoribus (Vide, *Papa circa ducatum Romæ.*) *De elect. in 6. cap. Fundamenta.*

Papa est super gentes & super regna. *Extra, De consuetud. Extra, De maiorit. & obed. cap. Vnam sanctam.*

Papæ auctoritas licet per hominem exerceatur, tamen non est humana, sed potius diuina. *Extra, De maioritat. & obedient. cap. Vnam sanctam.*

Papa disponit omnia, quæ pertinent ad fidem & Dei cultum. *Leo IX. ep. 1. c. 13. & 15. Leo X. const. 40. Exurge.* Vide, *Papa circa res fidei.*

Papæ omnes debent vniri, vt capiti vnitur corpus. *Leo IX. ep. 1. c. 6.*

Papa multa docet, non sicut Papa, sed vt priuatus doctor. *Extrau. Ioann. XXII. De verborum significatione cap. Quia quorumdam.*

Papæ electio.

Electionem Summorum Pontificum Deus sibi reseruauit, licet electoribus potestatem eligendi dederit. *Anacletus ep. 2. dist. 79. cap. Electionem.*

In Papæ electione laici nullam habent potestatem aut ius, *Concil. Rom. sub Symmacho c. 2.* Neque Imperator, aut Reges. *Dist. 63. cap. Ego Ludouicus. & cap. Tibi domino.*

Dum facienda est Papæ electio, interim orationes fiant per diœceses. *Concil. Rauenn. at. 2. sub Clem. V. c. 1.*

Eligendus est in Papam, qui sit vtilis Ecclesiæ, & idoneus, non ad fauorem, & gratiam principum. *Concil. Constantien. sess. 40.*

Electionem Papæ in Vrbe Romæ, non extra faciendam esse, si ipse extra moreretur, statuit *Clem. VII. const. 26. Cum carissimus.*

Papæ electio, olim, publicè à Clero Romano fiebat. *Ioann. IX. Concil. Rom.*

Papæ electio facienda in loco vbi mortuus est Papa, sit ille est locus audientiæ causarum secus si sit alius, etiam si tunc audientia vacet. excepto si Papa ante mortem præceperit transferendam esse audientiam. quia tunc eius constitutio est obseruanda. *Clement. De electione cap. Ne Romani. §. Sanè.*

Papæ electionem impediens est excommunicatus. *Dist. 79. cap. Si quis ex sacerdotibus,*

bus. cap. Si quis ex Episcopis.

Papæ electio quomodo facienda. *Distin. 23. cap. In nomine Domini.*

Papa per Cardinales debet eligi. *Distin. 23. cap In nomine. Concil. Rom. sub Nicol. II. c. 2. de electione in 6. cap. Fundamenta.*

Papæ electio per Cardinales, non est introducta per diabolum. *Concil. Constantien. contra art. 40. Vvicleff.*

In casu schismatis, &c. quando Papa eligendus est per Concilium, præter Cardinales, alij electores adiungendi, & qui. *Concil. Constantiense sess. 41.*

Papæ electio ex constitutionibus *Gregor. X. & Alexand. III.* quomodo facienda. *De electione cap. Licet de vitanda, & sub eod. tit. in 6. cap. Vbi periculum.* Alias nulla est. *De electione c. Licet.*

Electio Papæ quomodo facienda ex constitut. *Gregorij XV.* Quo ordine, ritu, solemnitate, &c. qui habent votum, &c. *Gregorius XV. constit. 13. Aeterni Patris. per* §§. 28. Distinctè omnia habentur *ibi.*

Ceremoniale obseruandum in electione Papæ. *Gregorius XV. const. 19. Decet Romanum. Vrbanus VIII. constit. 45. Ad Romani.* Vide, *Cardinales in conclaui.* Vide, *Conclaue.*

Papæ electio debet esse iusta, & canonica. *Dist. 63. cap. Inter nos.* Alias nulla est. *De electione. cap. Licet. de vitanda.*

Papa vnus de Cardinalibus debet eligi. *Distin. 23. cap. In nomine, & distin. 79. cap. Oportebat. cap. Nullus.* Si verò in gremio Romanæ Ecclesiæ, id est, Cardinalium non reperitur aliquis idoneus, de alia Ecclesia eligatur. *Dist. 23. c. In nomine.*

Papa electus à duabus partibus Cardinalium, qui sunt in conclaui, est verus Papa. *Concil. Later. 3. c. 1. Dist 23. cap. In nomine. Concil. Constantien. sess 40.* Alias nulla est electio. *ibid. De elect. cap. Licet de vitanda. Neque vlla exceptio potest obstare. ibid. Greg. XV. const. 13. Aeterni.* Vide, *Conclaue vt supra.*

Papa electus à minori parte Cardinalium, si præsumit esse Papa excommunicatus est, & illi etiam, qui eum recipiunt. *Concil. Later. 3. c. 1. Dist. 23. cap. In nomine. De electione. cap. Licet de vitanda.*

Nullus Cardinalis potest excludi ab electione Papæ sub quouis prætextu suspensionis, excommunicationis vel interdicti. *Clement. de electione c. Ne Romani. §. Cæterum.*

Papa electus per tumultum, sine concordi electione, non est verus Papa, sed alius est eligendus. *Dist. 79. cap. Si quis pecunia.*

Papa non electus à Cardinalibus, non est Papa. *Concil. Rom. sub Nicolao II.*

Papa electus viua voce à Cardinalibus, est legitimus. *Concil. Constant. contra ar. 26. Ioann. Huss.*

Papa electus si est hæreticus, vel schismaticus, electio est nulla; & non potest reualidari per adorationem, inthronizationem, &c. *Paulus IV. const. 19. Cum ex Apostolatus.* Et facta eius nulla sunt. *ibid.*

Papa electus per pecuniam non est verus Papa, sed alius eligitur. *Dist. 79. cap. Si quis pecunia. Nicolaus I. in decr. tit. De Rom. Ecclesia c. 2.*

Electio Papæ simoniaca est nulla, id est, facta etiam cum promissione dandi pecunias, beneficia, castra, arces, &c. vel cum actuali datione, siue alicui, siue aliquibus: & sic electus, nullam accipit potestatem, imò quilibet Cardinalis potest opponere de simonia, & hæresi, & sic electus priuatur omnibus gradibus, etiam Cardinalatu, Abbatijs, &c & est, vt Simon Magus. Cardinales etiam, qui in simonia consenserunt, possunt ei negare obedientiam; & per inthronizationem non acquirit ius aliquod. & aliæ pœnæ multæ. *Concil. Lateran. 5. bulla Iulij II. contra electionem simoniacam Papæ. Iulius II. const. 3. Cum tam diuino.* Mediatores, vel eligentes simoniacè, quas pœnas incurrunt. *ibid.*

Electione illa inualida præcedente Cardinales debent eligere alium verum Papam, aduocando etiam Cardinales, qui in simonia consenserunt. quod si isti nolunt se vnire, illi se solis eligere possunt, non expectata sententia declaratoria simoniacæ electionis, vel conuocare possunt Concilium. *ibid.*

Electus per vim cadentem in constantem virũ non est Papa, neque per sequentem consensum potest validari electio: tamen non potest eligi alius, nisi ille renunciet, vel Generale Concilium aliter iudicet: alias nulla est electio, & tam eligentes, quam electus omni dignitate priuati sunt perpetuò, & in eo casu Concilium eligit Papam *Concil. Constant. sess. 39.* Vt metus habeat effectum, à Cardinalibus iudicandum est. *ibid.* Qui debent ire ad Concilium in illo casu, & qui conuocant Concilium. *ibid.*

Papa non electus canonicè est anathema, omni gradu, & officio in quo prius erat priuatur. *Dist. 23. cap. In nomine.* Sic etiam qui ei adhærent. *ibid. Nicolaus I. in decr. tit. De Rom Eccles. c. 2.* A Cardinalibus est anathematizandus, & pellendus ab Ecclesia cum auxilio aliorum. *ibid. Dist. 79. vt infra.*

Est Apostaticus non Apostolicus. *Dist. 79. cap. Si quis Apostolicæ. & cap. Si quis pecunia. Concil. Rom. sub Nicolao II.*

Papa viuente tractans de electione successoris, vel procurans aut promittens suffragium, est excommunicatus, & omni gradu priuatus. *Concil. Rom. 1. sub Simmacho c. 3. Dist. 79. cap. Si quis Papa.* Vide, *Papa circa successores.*

Papa electus, ante coronationem facere potest omnes actus papales, quos facit post. Et qui dicit contrarium est excommunicatus. *Extra, de sent. excommunicat. cap. Quia nonnulli.*

Papa coronandus est publicè; & olim coram Legatis Imperatoris coronabatur. *Concil. Roman. sub Ioanne IX.* Dum coronatur, non tenetur iurare de aliquibus faciendis. *ibid.*

Pro Papæ electione, vita, &c. fieri non possunt excommissæ. Vide, *Papa circa successorem.*

Papæ electi domum spoliantes, excommunicati sunt ipso facto, nec possunt absolui, nisi à Papa, excepto mortis articulo. *Concil. Roman. sub Ioanne IX. Concil. Constant. sess. 41.* sunt intestabiles, &c. si Ciuitas id facit subiacet interdicto. *ibid.* & *Concil. Later. 5. sess. 12. const. 1. Temerariorum,* statuit tales spoliantes, deprædantes domum, &c. incurrere in easdem pœnas, in quas incurrunt carcerantes Cardinales. Sic etiam dantes fauorem, auxilium, consilium, &c.

Vide, *Romanus Pontifex.*

Papæ authoritas, seu potestas suprema, ad quos extenditur.

Papæ potestas in spiritualia est à Deo. Vide, *Papa, seu Romanus Pontifex, &c.*

Papa soli Deo est subiectus. *Concil. Rom. 3. & 4. sub Symmacho. Leo IX. ep. 1. c. 35.*

Papa de iure diuino iudicat omnia Ecclesiastica. *Nicolaus I. in append. ep. 13.*

Papa in terris potest omnia soluere, & ligare. *Clemens I. ep. 1. c. 5.*

Papæ potestas in ligando, & soluendo est maior potestate aliorum sacerdotum, etiam habentium curam animarum. *Concil. Constantiense in constitut. Martini V. Leo X. constit. 40. Exurge.*

Papa non habet in terris superiorem supra se. *Dist. 23. cap. In nomine.* Eius peccata Dei iudicio reseruantur punienda. *Pius II. in Bulla Retractationum.* Vide, *Papa, seu Romanus.* Vide, *Papa à nullo iudicatur.* Vide, *Prima sedes.*

Papæ potestas est supra omnes fideles. *Iulius I. ep. 2. c. 36. Concil. Rom. 2. sub Symmacho. Stephanus VI. ep. 1. Nicolaus I. epist. 9. in decret. de Romana Ecclesia c. 4. Pius II. ep. 2. & in Bulla Retractationum. Extra, de consuetudine. Extra, de maiorit. & obed. cap. Vnam sanctam.*

Papa suspendere potest iurisdictionem, & officium Episcopale Episcopis. *Gregorius VII. lib. 5. ep. 18.* Vide, *Papa circa Episcopos.*

Papa habet à Christo omnem potestatem necessariam ad regendum oues sibi commissas. *Pius II. in Bulla Retractationum.*

Papa habet duplicem clauem, cognoscendi, scilicet & definiendi, & vtraque eget ad statuendum decreta fidei, & morum. *Extrau. Ioann. XXII. de verbor. significat. cap. Quia quorumdam.*

Papa potest retractare sententiam cuiuslibet iudicis. *35. quæst. 9 cap. Graue. Gregorius VII. lib. 2. post epist. 55.*

Papa iudicat, & rescindit sententias iniquas Regum, & Imperatorum. *Clement. de sent. & re iudic. cap. Pastoralis.*

Papæ subesse est omni humanæ creaturæ de necessitate salutis. *Extra, de maiorit. & obed. c. Vnam sanctam.*

Papa solus habet plenitudinem potestatis in tota Ecclesia, Episcopi vero ab eo vocantur in partem sollicitudinis. *2. qu. 6. cap. Decreto, 3. qu. 6. cap. Multum.*

Papa solus, & sine Concilio statuere potest articulos fidei, & leges morum. *Leo IX. ep. 1. Leo X. const. 40. Exurge.* Vide, *Papa circa res fidei.*

Papæ immediatè sunt subiecta omnia Religiosorum monasteria. *Gregorius VII. lib. 2. ep. 69.*

Papæ potestas non dependet ab Imperatore. Vide, *Papa. Concil. Constantiense contra art. 9. Vvicleff.*

Papa potest ex inobedientia, vel contumacia, Christianos quoscumque excommunicare. *Concil. Constantiense in const. Martini V. circa medium.* Et crescente contumacia potest aggrauare, interdictum ponere, & inuocare brachium sæculare. *ibid.* Potest laicos, & clericos interdicere, suspendere ab officijs, & beneficijs, ingressu Ecclesiæ, &c. *ibid.*

Papæ excommunicatio, & aliæ censuræ timendæ sunt. *Concil. Constantiense contra art. 30. Vvicleff.*

Papa de iure habet, vt possit dispensare supra ius. *De concess. prebendæ cap. Proposuit.*

Papa facere potest suum Legatum, etiam Subdiaconum. *Dist. 94. cap. Valde necessarium.*

Papa potest delegare etiam laico iurisdictionem in causis Ecclesiasticis. *Gregor. VII. lib. 5. ep. 23. & lib. 6. ep. 1.* Vide, *Iurisdictio.* Vide, *Ecclesiastica iurisdictio.*

Papa delegans authoritatem, retinet etiam eam pro se. *De prebend. &c. in 6 cap. Dudum.*

Papa iudicare potest spiritualia, & sæcularia. *Gregor. VII. lib. 4. ep. 24.*

Papæ potestas non iudicat mortuos (sed declarat innodatos, &c.) *Adrianus II. ep. 12.*

Papa potest committere causas cum clausula, *appellatione remota. De rescriptis cap. 1.*

Papa non committit causas, *exceptione remota*. Vide, *Exceptio*.

Papa, quibus committit causas. Vide, *Causæ Papæ*.

Papa auferre potest dignitates, & honores Regibus indignis, Imperatoribus, & alijs. *Gregorius VII. constit. vn. Beate Petre*. Vide, *Papa circa Imperatores, &c.* Vide, *Papa circa Imperatores, & Reges*. Vide, *Papa circa omnes Patriarchas*.

Papa creat, & coronat Reges de nouo. *Innocentius III. constitut. 5. Rex Regum*. & *constitut. 6. Licet ante*.

Papa potest retractare sententiam cuiuslibet iudicis. *35. qu. 9. cap. Graue*.

Papa potest reuidere causas à quibuscumque definitas. *6. qu. 4. cap. Osius*.

Papa potest absoluere damnatos ab alijs. *Sixtus II. ep. 2. Iulius I. epist. ad Orientales. Gregorius I. lib. 5. ep. 15. 16. & 17. Vitalianus ep. 1. & 2. Concil. Sardicense c. 3. 4. & 7.*

Absoluit excommunicatos ab alijs. *9. qu. 3. cap. Fuit semper. cap. Antiquis*.

Papa in suis terris legitimare potest filios illegitimos quo ad successionem in hæreditate. *Qui filij sint legitimi cap. Per venerabilem*.

Ad Papam pertinet concedere fidelibus terras ereptas Paganis. *Gregorius VII. lib. 1. epist. 7.*

Papa potest alienare res Ecclesiæ, dando eas Religiosis, iure proprietatis. *12. quæst. 2. cap. Religiosam*.

Papa à nullo iudicatur, & eius iudicium à nullo retractatur.

Papa non potest ab vllo iudicari, neque Imperatore; neque à Rege; neque à Clero. *Concil. Rom. 2. sub Syluestro c. 20. Concil. Sinuessanum sub Marcellino. Concil. Rom. sub Sixto III. Concil. Rom. 3. & 4. sub Symmacho*. Soli Dei iudicio est subiectus. *ibid. Leo IX. epist. 1. c. 35. Adrianus I. epist. decret. c. 56. Stephanus VI. ep. 1. Gregor. VII. lib. 2. post ep. 55. Zosimus ep. 10. Gelasius ep. 4. 17. quæst. 3. cap. Nemini est. Dist. 21. cap. Humanum. cap. In tantum. Dist. 23. cap. In nomine. Dist. 96. cap. In scripturis. cap. Sicut quamuis. Extra, de maioritate, & obed. cap. Vnam sanctam*. Vide, *Papæ potestas*. Vide, *Prima sedes*.

Papa à nullo potest excommunicari. *Adrianus II. ep. 4.*

Papa diffamatus de aliquo crimine non tenetur se purgare, si non vult. *2. qu. 5. cap. Auditum, cap. Mandastis*.

Papæ iudicium à nullo recognosci, aut retractari potest. *Zosimus ep. 10. Nicolaus I. in decret. tit De Rom. Ecclesia c. 6. & 8. 17. qu. 3. cap. Nemini est*.

Papa soli Dei iudicio est subiectus. *Leo IX. ep. 1. c. 35 Concil. Rom. 3. & 4. sub Symmacho. Dist. 23. cap. In nomine. Concil. Sinuessanum sub Marcellino*.

Papa confirmante actum aliquem, vel electionem, nullus inferior potest iudicare de confirmatione illa, nisi sit subreptitia. *De confirmatione vtili, vel inutili cap. 1. & cap. De confirmationibus*.

Vide, *Papa circa Imperatores, & Reges*.

Papa circa omnes Patriarchas Orientales, &c.

Papa est superior Patriarchis omnibus, etiam Antiocheno, quia in Romana sede Sanctus Petrus consumauit, quod Antiochiæ incæpit. *Innocentius I. ep. 18. Concil. Constantinopolitan. 4. Gener. 8. c. 2. & 21. Ioannes VIII. ep. 80. Leo IX. ep. 1. c. 28.*

Papa est superior Patriarchæ Constantinopolit. & eum priuare potest, & sæpè priuauit, vt Acacium, &c. *Fælix III. epist. 6. Agapitus ep. 8. Concil. Constantinopolit. Prouinc. sub Agapito. Gregor. I. lib. 5. ep. 24. Nicol. I. ep. 2. 7. & 8. Dist. 22. cap. Qua ratione. & cap. De Constantinopolitana. Concil. Later. 4. c. 5. De priuil. cap. Antiqua*.

Papæ subduntur omnes Ecclesiæ totius Mundi, etiam Patriarchales. *24. quæst. 1. cap. Rogamus. Gelasius constitut. vnic. Valde. §. 11. De priuil. cap. Antiqua. Concil. Lateran. 4. c. 5.*

Papa non solum diuino, sed Conciliorum iure est supra omnes Patriarchas. *Nicol. I. ep. 2. 3. & 6.*

Papa procurat salutem Ecclesiarum Antiochenæ, Alexandrinæ, & Constantinopolitanæ. *Hormisdas ep. 52. & 64.*

Papa non scribit Patriarchis nouis, nisi ab eis prius accipiat Synodicum, id est, Epistolam synodalem. *Gregor. I. lib. 5. ep. 64.*

Papa in Oriente creat Episcopos in suos Vicarios. *Martinus I. epist. 11. Nicolaus I. epist. 2.* vbi docet, sic fecisse antiquos Pontifices.

In Ecclesia Constantinopolitana obseruanda sunt decreta Papæ. *Concil. Constantinopol. 4. Gener. 8. c. 2.*

Papa vocat ad se Episcopos omnes, & Patriarchas Orientis, cum est opus. *Iulius I. ep. 1. Nicolaus I. ep. 8.*

Papa confirmauit semper ab initio Episcopos Antiochiæ, & Alexandriæ. *Symplicius in ep. decr. c. 16. & 17.*

Omnes Patriarchæ, in prima Synodo quæ fit post suam promotionem, tenentur iurare obe-

obedientiam Papæ. *Concil. Trid. sess. 25. de refor. cap. 2.*

Omnes Patriarchæ sunt, & vocantur Papæ filij. *Nicolaus I. ep. 6.*

Papa restituit Patriarcham Constantinopolis, & alios depositos ob hæresim, si pœnitent. *Ioannes VIII. ep. 199. & 201.*

Papa suspendere potest omnem iurisdictionem, & officium Episcopale Episcopis omnibus. *Gregorius VII. lib. 5. ep. 18.*

Papa concedit Patriarchis, vt pallium conferant suis suffraganeis. Vide, *Pallium.*

Patriarchæ omnes præstant Papæ iuramentum fidelitatis, & obedientiæ. *Concil. Later. 4. c. 5.*

Vide, *Papa circa Episcopos omnes.*

Papa etiam malus, nulli subest.

Vide, *Papa à nullo iudicatur, &c. Dist. 96. cap. Sicut quamnis. cap. Cum ad verum, cap. Satis euidens. Nicolaus I. in decret. tit. De Imperat. c. 5.* Vide, *Papa potestas.*

Papa ratione officij est, sicut Sanctus Petrus, licet vita talis non sit; & malitia eius ipsi nocet, & sufficit officio, si bona doceat. *Leo IX. ep. 1. c. 35.*

Papæ, omnes sunt subiecti, & an hoc sit de necessitate salutis.

Vide, *Papa, seu Romanus Pontifex.* Vide, *Alios præcedentes titulos.*

Papæ subsunt omnes, etiam Imperatores, Reges, &c. *Dist. 19. cap. In memoriam. Dist. 40. c. Si Papa. Dist. 96. cap. Imperator. cap. Numquam. cap. Constantinus il 1. & il 2. Calistus I. ep. 1. Benedictus III. ep. 1. Gregorius IV. ep. vnica. Nicolaus I. epist. 2. 3. 6. & 8. Gregorius VII. lib. 1. epist. 60.*

Papæ omnes clerici, monachi, & cæteri fideles, sunt subiecti. *Nicolaus I. ep. 8.*

Papæ constitutio omnes obligat. *De rescrip. cap. vlt.*

De necessitate salutis est credere, quod Papa, & Ecclesia Romana sit super omnes fideles. *Concil. Constantiense contra art. 41. Vvicleff.*

De necessitate salutis est subesse Papæ. *Extra, de maiorit. & obed. cap. Vnam sanctam.*

Vide, *Papa potestas, &c. in præced.* Vide, *Christianorum obligationes.*

Papa circa res fidei.

Papa confirmat omnes alios in fide. *Felix I. ep. 1. & 3. Gelasius ep. 5.*

Papa disponit omnia circa fidem, & Dei cultum. *Leo IX. ep. 1. c. 13. & 15.*

Papa, solus, potest decidere causas fidei. *24. qu. 1, cap. Quoties fidei. cap. Rogamus.* & decernere quod decerneret Concilium Generale. *Felix III. in Concil. Rom. 1. epist. Synodali. Gregorius II. ep. 12.*

Papa non potest errare in docendo res fidei. *Felix I. ep. 1. Marcus in epist. ad Episcopos Aegypti lib. 3. in Concil. Nicæn. 1. Leo I. epist. ad Leonem Imperator. Gelasius ep. 5. Pelagius II. epist. 5. & 8. Gregorius VII. lib. 2. post ep. 55.*

Papa non potest retractare, quæ à Prædecessoribus, vel Concilijs decreta, & approbata sunt in materia fidei. *Vigilius ep. 13. Constitutum Vigilij in 5. Synodo. Gelasius ep. 5.*

Papa potest statuere articulos fidei, & leges morum. *Leo X. const. 40. Exsurge.*

Etiam si sine consilio decernat, hæresis est dicere contrarium. *ibid.*

Papa præscribit veram professionem fidei. *Pelagius I. ep. 15. & 16.*

Papa declarat, qui libri sunt canonici, alias nullus habetur pro canonico. *Greg. VII. lib. 2. post ep. 55.*

Papa semper defendit decreta fidei. *Concil. Gener. 6. act. 18. in ep. ad Agathonem.*

Papa præ omnibus habet zelum fidei. *24. q. 1. cap. Officij nostri.*

Papa in fide, numquam errauit. *Lucius I. epist. decret. Felix I. ep. 3. Marcus Papa epist. ad S. Athanasium. Agatho epist. ad Imperatores in Concil. Generale 6. act. 4. Leo II. ep. 2.* Licet Honorius I. fuerit negligens in resistendo Monothelitis. *ibid. 24. qu. 1. cap. A recta. cap. In sede. cap. Hæc est fides. Gregorius VII. lib. 2. post ep. 55. Lib. 8. ep. 1.* Nec vllus Papa fuit hæreticus. *ibid. Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c. 106.*

Papa semper custodit Catholicam Religionem. *Eusebius ep. 3. Hormisda ep. 3.*

Papa est regula fidei inconcussa. *Leo II. ep. 5. Hormisda ep. 9. Agapitus epist. 4. Vigilius ep. 5. & 7.* Eius fides tenenda, & non alia. *24. qu. 1. cap. Rogamus.*

Papa declarat, qui sunt Hæretici. *Hormisda epist. 9. ad Ioannem Episcopum. Agapitus epist. 1.*

Papa semper damnat Hæreticos. *Constitutum Vigilij in Concil. 6. Gener. c. 2. Leo IX. ep. 1. c. 8. & ep 6.*

Papa semper destruit errores contra fidem. *Calistus I. ep. 1. 24. qu. 1. cap. A recta, cap. Memor sum. cap. Si Petrus. Leo IX. ep. 1. c. 8.*

Papa semper soluit & iudicat causas, & dubia circa fidem. *Pelagius I. ep. 5. & 8. in fine. Innocentius I. ep. 25. Vigilius ep. 9. & 10 24. qu. 1. cap. Quoties fidei. c. Rogamus. Felix I. ep. 3. Marcellus I. ep. 1. Fabianus ep. 2. Melchiades ep. decr.*

Papa declarat nullam pacem Germaniæ, in qua Religioni Catholicæ multum fuerat præiudicatum. *Innocentius X. const. Quæ incipit, Zelo* Data 24. *Nouembris* 1648. Sic autem se habuit. *Die 6. Augusti* 1648. Osnabrugis facta fuerat vna pax inter Imperatorem & Suecos. Item alia pax inter Imperatorem, & Regem Galliæ facta fuerat Monasterij *die* 24. *Octobris* 1648. Capitula pacis vtriusque hæc erant: Ecclesiastica bona ab hæreticis occupata eis eorumque successoribus addicebantur. Hæreticis Augustanæ confessionis liberum exercitium in multis locis permittebatur, & licentia fabricandi nouas Ecclesias. Ipsisque cum Catholicis ad publica munia & officia, ad multos Episcopatus, & Archiepiscopatus, aliasque dignitates, & beneficia Ecclesiastica, & ad alia Imperatori ab Ecclesia Romana concessa concedebatur participatio. Annatæ, iura Pallij, menses Papales, Reseruationes, & alia iura Sedis Apostolicæ excludebantur. Confirmationes electionum, postulationum Episcoporum & Archiepiscoporum Principibus sæcularibus attribuebantur. Plures Archiepiscopatus, Episcopatus, Monasteria, Basilicæ, Commendæ, Canonicatus, beneficia, aliaque iura Ecclesiarum, Principibus hæreticis, eorumque successoribus, etiam sublata denominatione Ecclesiastica in fœudum perpetuum sub dignitatis sæcularis titulo concedebantur. Contra hanc pacem, nulla iura, canones, concordata cum Sede Apostolica, conciliorum decreta, &c. valere disponebatur, &c. alia.

Contra hanc pacem sic factam de mandato Papæ facta fuit protestatio de nullitate *à Fabio Chisio* tunc Sedis Apostolicæ Nuncio. Denique per supradictam constitutionem nulla fuit declarata.

Papa circa Episcopos omnes.

Papa iudicat omnes Episcopos, eorumque causas. Vide *omnes titulos præcedentes, & Papa super omnes Patriarchas.* &c. *Anacletus I. ep. 2.* Et hoc ex Apostolorum traditione, ob potestatem acceptam à Christo. *ibid. Victor I. ep. 1. Fælix II. ep. 1. c. 20. Gregorius I. lib. 2. epist. 36. Nicolaus I. ep. 2. 3. 6. & 8. in decret. tit. De Patriarchis c. 4. Gregorius IV. ep. vnica. 2. qu. 7. cap. Qui se scit. cap. Ideo. cap. Ad Romanam 1. & 2. cap. Arguta. cap. Quoties cap. Metropolitanum. Concil. Sardicense c. 3. & 4. Gelasius epist. 13. 3. qu. 6. cap. Accusatus. cap. Discutere. c. Quamuis. cap. Multum. Leo IX. const. 2. Cum ex venerabilium. Concil. Trid. sess. 24. de reform. c. 5.* Vide, *Episcopus à quo iudicandus.*

Papa ex causa priuat Episcopos, & Patriarchas. *Nicolaus I. in decr. tit. De Patriarchis. c. 4.* Vide, *Papa supra omnes Patriarchas, &c. Concil. Rom. 2. sub Gregorio VII. Extra, De pœnis cap. Diuinis.* Ob quæ crimina priuat Episcopos. *ibid.*

Papa non solum iure diuino, sed etiam Conciliorum, iudicat causas omnium Episcoporum, & Patriarcharum. *Nicolaus I. ep. 2. 3. & 6.*

Papa, siue per se, siue per alios iudicare potest causas Episcoporum. *Victor I. ep. 1. Marcellus I. ep 1.*

Papa sua manu signare debet commissiones, quarum virtute procedi potest contra Episcopos. *Concil. Trid. sess. 24. de refor. c. 5.*

Papa hortatur viros probos, vt Episcopatum acceptent. *Extra, De præbend. &c. c. Ad cuiuslibet.*

Papa, per alios iubet visitari Episcoporum Ecclesias. *Greg. I. lib. 1. ep. 76. & 79. lib. 2. ep. 20. 25. 26. 27. & 38. l. 4. ep. 13. 14. 20. & 21.*

Papa concedit Episcopis iurisdictionem, etiam in foro alterius. *Clement. de foro competenti cap. vn.*

Papa constituit Episcopos in suos Vicarios prouinciarum. *Greg. I. lib. 2. ep. 4. lib. 4. ep. 52. & 53. Vigilius ep. 10.*

Papa suspendere potest Episcopos à potestate confirmandi, ordinandi, &c. *Gregorius I. lib. 3. ep. 15.*

Papa propria auctoritate potest assumere, creare, seù deputare Episcopos in qualibet Ecclesia: & qui dicit hos non esse veros Episcopos, est anathema. *Concil. Trident. sess. 23. can. 8.*

Papa absoluit Episcopos à iuramento illicito. *Nicolaus I. in decr. tit. De Rom. Eccl. c. 7.*

Episcopi omnes, Patriarchæ, primates, & beneficiati, in prima synodo, quæ fit post suam promotionem tenentur iurare obedientiam Papæ, & fidelitatem. *Concil. Trid. sess. 25. de refor. cap. 2.*

Papa nouiter electus salutandus est ab Episcopis. *Greg. VII. lib. 6. ep. 30.*

Papa tenetur defendere Episcopos eiectos. *Nicolaus I. ep. 9.*

Papa solus potest Episcopos deponere. *Leo IX. ep. 3. Greg. VII. lib. 2. post ep. 55.*

Papa potest suspendere omnem iurisdictionem, & officium Episcopale Episcopis. *Greg. VII. lib. 5. ep. 18.*

Papa conseruat illæsum honorem aliorum Episcoporum. *Greg. I. lib. 4. ep. 15.* Vide, *Papæ obligationes.* Vide, *Papæ proprietates.*

Papa supplet negligentias Episcoporum, easq; reformat. *Greg. I. lib. 11. ex regis. ep. 29. & 30.*

Vide, *Papa circa Patriarchas*. Vide, *Episcopus à quo iudicandus*. Vide, *Depositiones Episcoporum*.

Papa circa institutiones nouorum Episcoporum.

Papa immediatè, & solus potest prouidere Ecclesias de Episcopis. *Gregorius I. lib. 2. ep. 18. Ioannes VIII. ep. 281. Extra, de præbend. &c. cap. Ad cuiuslibet. Concil. Trident. vt infra.*

Papa sua authoritate immediatè potest assumere, seu creare Episcopos in Ecclesijs. & qui dicit tales Episcopos non esse legitimè factos, est anathema. *Concil. Trid. sess. 23. can. 8.*

Papa non faciat Episcopos iuuenes, licet alias bonas habeant qualitates. *Gregor. VII. lib. 4. ep. 4. & 5.*

Papa impedire potest, ne alicubi eligatur Episcopus sine suo consensu. *Dist. 63. cap. Porro scias.*

Papa circa confirmationem Episcoporum.

Papæ, confirmare competit omnes Episcopos mundi. *Gregorius I. lib. 4. ep. 15.* Etiam Patriarchas Orientales, & Græcos. *Simplicius epist. decret. c. 16. & 17. Dist. 61. cap. Carinensis. Adrianus II. ep. 21.*

Papa concessit aliquando alicui Primati, potestatem confirmandi Episcopos. *Leo III. ep. 1. Dist. 63. cap. Cum longe.*

Papa confirmat, & consecrat Episcopos Illyricos. *Ioannes VIII. ep. 190.*

Papa non confirmat Episcopos electos ab hæreticis. *Gregor. I. lib. 8. ep. 65.*

Vide, *Episc. confirmatio.*

Papa circa consecrationes Episcoporum.

Papæ consensu consecrandi sunt omnes Episcopi in mundo. *Gregorius I. lib. 2. ex regest. epist. 30.* Vide, *Episcopi consecratio.* Vide, *Episcopi confirmatio.*

Papa circa Concilia.

Papa à nullo vocatur ad Concilium, nec vocari potest, sed ipse vocat omnes ad illud. *Leo I. constit. 2. Omnem. Hormisdas ep. 5. ad Anastasium Imperatorem. Greg. VII. lib. 2. post ep. 55.*

Papa solus conuocat Generale Concilium. *Pelagius II. ep. 8. Alexander III. const. 9. Quoniam. Innoc. III const. 11. Vineam.* Si absque licentia Papæ congregatur Generale Concilium est nullum. *Dist. 17. cap. Regula, cap. Non licuit. cap. Multis, cap. Concilia. Leo IX. ep. 3. constitut. 2. Cum ex venerabilium. Pius II. in Bulla Retractationum. Concil. Later. 5. sess. 11. const. 3. Pater.*

Papa, si vult mittit Legatos à Latere ad Concilia, cum sua authoritate. *2. qu. 7. cap. Si quis Episcopus.*

Papæ literæ ante omnia legendæ sunt in Concilijs. *Nicolaus I. ep. 9.*

Papæ potestas in Concilia est, vt capitis in membra. *Pius II. in Bulla Retractationum.*

Papa confirmat omnia Concilia, quæ videntur confirmanda. *Gelasius ep. 13. Leo II. ep. 1. Adrianus I. epist. 1. & 2. Nicolaus I. ep. 7.* Alias nihil valent, nec probant. *ibid. Dist. 17. cap. Regula.* Alias non habent authoritatem. *ibid. & Concil. Lateran. 5. sess. 11. const. 3. Pater.*

Papæ fides ad Concilia non potest prouocari. *Leo I. ep. ad Leonem Imperat.*

Papa declarat omnia dubia Conciliorum, & quæ non possunt ab eis terminari, decidit. *Dist. 17. cap. Nec licuit, cap. Nec multis. Dist. 18. cap. De Concilijs.*

Papa in dubijs Conciliorum, cum omni reuerentia consulendus. *Concil. Constantinopolit. 4. c. 21.*

Papa solus retractat decreta Conciliorum malefacta, cognita veritate. *Innocent. I. ep. 7. Gelasius I. ep. 13. const. vlic. Valde.* vbi adducit multa exempla. *Pelagius II. constit. 2. Manifesto. Adrianus I. ep. decr. c. 8. Extrau. Ioann. XXII. de verborum signif. cap. Quia quorumdam, circa fin.*

Papa potest corrigere, quæ statuta sunt in Concilio Tridentino circa mores, & disciplinam Ecclesiasticam. *Concil. Trident. sess. 25. de refor. cap. 21.*

Papa solus potest Concilium dissoluere. *Pius II. in Bulla Retractationum.* Vbi se excusat, quod defenderit Concilium Basileæ, quia ex zelo putabat id facere. & historiam distinctè narrat. *Concil. Later. 5. sess. 11. const. 3. Pater.* Si soluto Concilio Patres Concilij non obediunt, à Papa excommunicantur, &c. si postea pœnitent absoluuntur, & beneficia eis retinere permittitur. *Eugenius IV. constit. 29. Inter cætera.*

Papa, solus, ligat, & soluit etiam ligatos, vel solutos à Concilijs. *Gelasius I. epist. 13. Concil. Sardicense c. 3, 4. & 7. 9. qu. 3. cap. Cuncta. cap. Fratres. Iulius I. epist. ad Orientales.*

Papa vocante ad Concilium, Episcopi, qui non impediti non accedunt, excommunicantur. *Ioann.VIII. ep.16. & 17.*

Papæ Præsidens in Concilio, etiam si sit Diaconus, vel Clericus, præcedit omnes, qui in Concilio sunt. *Eugenius IV. const.15. Non mediocri. §.13.*

Papa non retractat decreta fidei facta in Concilijs approbatis à prædecessoribus. *Vigilius ep.13. Constitutum Vigilij in Concilio Gener.6.* Vide, *Papa circa leges, &c. Antecessorum.*

Papa solus potest decernere, quod decerneret Generale Concilium. *Fælix III. in Concil.Roman.1. ep. Synodali. Gregor.II. epist. 12.*

Vide, *Concilia.*

Papa circa successorem.

Papa viuens non potest facere suum successorem; & si facit is non est canonicè factus. *Concil. Rom. 2. sub Bonifacio I.* Qui Vigilium fecerat successorem; sed illegitima postea declarata est ab eo illa institutio. *ibid. & Siluerius ep. vnic.*

Papæ successoris electio prius tractabatur ab antecessore. *Concil. Rom. sub Symmacho c. 4.*

Papa antecessor, olim, designabat quem vellet successorem. *Dist. 79. cap. Si transitus.*

Papæ successoris electionem tractans eo viuente, vel promittens suffragium, vel procurans, excommunicatur, & gradu suo priuatur. *Concil. Rom.1. sub Symmacho c.3. Dist.79. cap. Si quis, Papa superstite.* Et qui hoc denunciat habet impunitatem. *ibid.*

Papa Viuente, Ecclesiam Romanam inuadens, est anathema. *Concil. Roman. sub Ioanne XII.*

Papa viuente si quis tractat de successore, absque eius licentia, ipso facto est excommunicatus, à Papa absoluendus; est reus læsæ maiestatis, priuatus omnibus beneficijs, pensionibus, officijs, iurisdictione, voce actiua, & passiua; est infamis; neque potest ad ea habilitari, nisi ex gratia subscripta manu Papæ. *Paulus IV. const.16. Cum secundum.*

Pro Papæ electione, vita, vel morte, vel promotione Cardinalium fieri non possunt excommissæ, sub pœna excommunicationis, & amissione excommissarum ipso facto, & si Clerici sint, sub priuatione etiam beneficiorum. *Gregorius XIV. const. 4. Cogit.*

Papa circa leges, & canones condendos, &c.

Papa solus vt Ecclesiæ caput facere potest leges, & decreta ex persona omnium. *Fælix III in Concil. Rom.1. epist. Synodali. Gregor.II. ep.12.*

Papa nouas leges potest condere. *Gregorius VII. lib.2. post ep. 55.* & *ep. 67. De constitutionibus cap. Translato.*

Papa, & non Imperator condidit, & condit canones. *Gregor.II. ep.12.*

Papa potest nouos canones, & leges condere. *25. quæst. 1. cap. Sunt quidam. Extrau. Ioann.XXII. De verbor. signif. c.Ad conditorem.*

Papa non potest leges condere contra Euangelium. *25. quæst.1. cap. Sunt quidam.*

Papa non potest leges condere contra statuta Apostolica. *25.qu.1. cap. Contra statuta. cap. Sunt quidam.*

Papa antecessor non potest generare præiudicium successori. *De elect. cap. Innotuit.* & prohibens aliquid in futurum non ligat successorem: nec præcipit, sed indicat quid sibi videtur illicitum. *De rescriptis in 6. cap. fin.*

Papa omnes leges, & iura continet in scrinio pectoris sui. *De constitutionibus in 6. cap. 1.*

Papa non præsumitur ius ignorare. *ibid.* Potest probabiliter ignorare, quæ consistunt in facto. *ibid.*

Papa non condit leges, nec facit rescripta contra ius publicum; alias habet ea pro non factis. *Concil. Later.3. in append. de potest. Iud. delegat.c.3.*

Vide, *Decreta, & decretales Sedis Apostolicæ.*

Papa circa leges, & canones antecessorum, &c.

Papa non retractat decreta Conciliorũ, vel antecessorum in materia fidei. *Vigilius ep.25. Constitutum eius. in Concil. Gener. 5. Gelasius ep.5. Adrianus ep.3. 25.qu.1. cap. Satagendum, cap. Decretorum. cap. Quæcumque. Extrau. Ioannis XXII. de verborum signif. cap. Quia quorumdam.* Sed potest ea declarare. *ibid.*

Papa non destruit rectè decreta ab antecessoribus. *Gregor. I. lib.12. epist.32. lib.7. ex regest. ep. 17. & 70. Nicolaus I. epist. 10. 25. qu.2. cap. Si ea destruerem. 36.qu. 9. cap. Loci nostri, cap. Apostolicæ, cap. Quod quis.* alias confunditur Ecclesia. *ibid. & cap. Institutionis. Ioannes VIII. ep.231.*

Papa successor potest abijcere; quæ sibi reseruauit antecessor. *Extrau. Ioann. XXII. de verborum signific. cap. Quia quorundam.*

Papa successor, ex misericordia rehabilitat, & reintegret priuatos, vel inhabilitatos ab antecessore. *Extra, De schismaticis. c. Dudum.*

Papa non potest destruere decreta patrum, (id est pertinentia ad fidem) 25. *quæst. 1. cap. Contra statuta.*

Papa antecessor non potest præiudicare successori. *De elect. cap. Innotuit.*

Papa prohibens aliquod in futurum, non ligat successorem, nec ei præcipit; sed iudicat quod sibi videtur illicitum. *De rescrip. in 6. cap. 1.*

Papa pro necessitate temporis moderatur, vel retractat decreta antecessorum, quæ non sunt fidei. *Concil. Rom. 6. sub Symmacho. constitutum Vigilij in Concil. 5. Gener. c. 2.* Pro bono pacis etiam retractat aliquando. *ibid. Nicolaus I. ep. 58. Adrianus II. ep. 3. Ioann. VIII. ep. 199.*

Papa ex misericordia rehabilitat priuatos ab antecessore. *Extra, De schismaticis, c. Dudum.*

Papa circa facta antecessorum, siuè bene, siuè male.

Papa confirmat bene facta antecessorum. *Symmachus ep. 1.* Debet ea defendere. *25. qu. 2. cap. Si ea destruerem. 35. quæst. 9. cap. Loci nostri. cap. Apostolicæ. cap. Quod quis. Adrianus II. ep. 9. Ioannes VIII. ep. 231.*

Papa successor potest reijcere, quæ sibi reseruauit antecessor. *Extrau. Ioann. XXII. de verborum significat. cap. Quia quorumdam.*

Papa successor reintegrare potest priuatos ab antecessore. *35. qu. 9. cap. Gregorius. Gregor. VII. lib. 2. ep. 47.*

Papa debet corrigere malè facta ab antecessore. *25. qu. 2. cap. Decessorum. c. Quæcumque. 35. qu. 9. cap. Loci. cap. Quod quis. cap. Apostolicæ. cap. Veniam. c. Sententiam. cap. Graue. cap. Gregorius. Concil. Rom. sub Ioann. IX.*

Papa indebitè deponente aliquem, successor restituit. *Concil. Rom. sub Ioann. IX.*

Papa dissoluit contractus, etiam honestos factos ab antecessoribus cum Iudæis, circa habitationem in locis status Ecclesiastici. *Clem. VIII. const. 19. Caca, &c. §. 9.*

Papa circa Imperatores, & Reges, &c.

Papæ subduntur Imperatores, & Reges, ideo ab eis non potest iudicari. *Concil Roman. 2. sub Syluestro c. 20. Distinct. 19. cap. In memoriam. Clement. de sent. & re iud. c. Pastoralis. Extra, De maiorit. &c. cap. Vnam sanctam. Symmachus. ep. ad Anastasium Imperatorem. Concil. Rom. 3. & 4. sub Symmacho. Nicolaus I. in decr. de Imperat. c. 5. dist. 96. cap. Cum ad verum. cap. Satis euidens. cap. In scripturis. cap. Si Imperator. cap. Numqam. cap. Constantinus I. & il 1. 2. Adrianus II. ep. 15. Stephanus VI. ep. 5.*

Papa dat Imperatori gladium contra infideles. *Nicolaus I. ep. 26.*

Papa indiget Imperatore pro cursu rerum temporalium. *Nicolaus I. ep. 8.* circa finem.

Papæ & Imperatoris potestate totus mundus regitur. *Dist. 96. cap. Duo sunt.*

Papa coronat Reges de nouo, & creat. *Innocen. III. const. 5. Rex Regum, & const. 6. Licet ante.* Vide, *Reges.*

Papa resistit Imperatoribus, & Regibus Romanam Ecclesiam non venerantibus. *Nicol. I. ep. 9.*

Excommunicat Reges, &c. ex ea causa. *Nicolaus I. in append. ep. 6. & 7. Gregorius VII. lib. 1. ep. 35.*

Papa rescindit, & iudicat iniquas Regum, & Imperatorum sententias. *Clem. De sent & re iud. cap. Pastoralis.*

Papa à quolibet Rege, vel Principe Christiano, qui nouiter sumit dominium, est salutandus. *Symmachus epist. ad Anastasium Imperatorem.*

Papa promouet Principes ad Imperium. *Ioann. VIII. ep. 216.*

Papa est primus Imperatoris elector. *Ioannes VIII. ep. 155.*

Papa coronat Imperatorem. *Ioann. VIII. in Concil. Ticinensi 1.*

Papa iudicat de legitimo successore Imperij. *Adrianus II. ep. 16. 18. 19. 20. &c.*

Papa defendit legitimos Imperatores. *Adrianus II. ep. 18. 19. 20. 21. 22. &c.*

Papa excommunicat eos, qui intrudunt se in Imperio. *Extra, De sent. excom. cap. Ad certitudinem.*

Papa procurat vt Principes cum Imperatore habeant pacem. *Greg. VII. const. Greg.*

Papæ præstatur iuramentum fidelitatis, &c. ab Imperatore. *Clem. De iureiur. cap. vn.* Forma iuramenti. *ibid.*

Papa, vacante Imperio, in eo succedit. *Clement. De sent. & re iudic. c. Pastoralis.* in fine.

Papa

Papæ obligationes.

Papa quas leges obseruat.

Zacharias ep. 1. *in fine*. *Gregorius VII. lib.* 3. *ep.* 10. In neceſſitate tantum diſpenſat in iure canonico, alias illud ſequitur. *De ſent. & re iudic. cap. In cauſis*.

Papa obſeruat decreta Conciliorum. *Nicolaus I. ep.* 8. *Gelaſius ep. ad Epiſcopos Sardiniæ*. 25. *qu.* 1. *cap.* 1. & omnium primus ea obſeruat. *ibid.*

Papa cuſtodit omnia ſtatuta pro Eccleſiaſtica diſciplina, etiam facta à Prædeceſſoribus. *Nicolaus I. ep.* 58.

Papa pro temporalibus vtitur aliqua lege Imperiali. *Nicolaus I. in decr. de Imperat. c.* 4.

Papa corrigit ſe per leges. 2. *qu.* 7. *cap. Nos ſi incompetenter*.

Papa in priuilegijs non præiudicat iuri tertij. *De verbor. ſignif. cap. Dilecto filio*.

Papæ proprietates, ſeu notæ:

Papa pronior eſt ad miſericordiam, quam ad vindictam. *Martinus I. ep.* 12. *Gregor. I. lib* 4. *ep.* 51. *Ioannes VIII. ep.* 11.

Papa poſt ſeueritatem exercet indulgentiam. *Gregor. I. lib.* 7. *ex regeſt. ep.* 82.

Papa oppreſſos omnes ſubleuat. *Iulius I. ep.* 2. *c.* 30. *Gregor. I. lib.* 8. *ep.* 36.

Papa, per priuilegium alicui factum non præiudicat iuri tertij. *De verbor. ſignif. cap. Dilecto filio*.

Papa non facit pacem cum hæreticis. *Liberius ep.* 2. *ad Conſtantium Imperat. Leo IX. epiſt.* 6.

Non confirmat Epiſcopos electos ab hæreticis. *Gregor. I. lib.* 8. *ep.* 65.

Papa procurat curare vulnera hæreticorum; & aliorum. *Pelagius II. ep.* 7.

Papa habet curam ſubueniendi omnibus, etiam longinquis. *Cæleſtinus I. ep.* 2. *in principio*.

Papa non cælat veritatem prædicatam à Chriſto, & Apoſtolis. *Concil. Roman.* 6. *ſub Symmacho*.

Papa non docet noua, ſed antiqua. *Diſt.* 12. *cap. Præceptis*.

Papa non omittit corrigere delicta. *Gregorius I. lib.* 3. *ep.* 14.

Papa non ſcribit nouis Patriarchis, niſi prius ab eis accipiat epiſtolam ſynodalem. *Gregor. I. lib.* 5. *ep.* 64.

Papa cum maturitate iudicat. *Nicolaus I. ep.* 9. 35. *quæſt.* 9. *cap. Apoſtolicæ*. *Ioannes VIII. ep.* 34. *Stephanus VI. ep.* 2.

Papa ignoſcit ſchiſmaticis pœnitentibus. *Nicolaus I. ep.* 11. Parcit Conciliabulo pœnitenti, & aliquando ſolum caput punit. *Nicolaus I. ep* 45.

Papa ſollicitè procurat pacem inter Principes. *Nicolaus I. ep.* 25. & 26. *Hormiſda ep.* 14. *Adrianus II. epiſt.* 10. *Gregor. VII. lib.* 1. *ep.* 18. *Concil. Later.* 5. *ſeſſ.* 9. *conſtit.* 3. *Clemens VIII. conſtit.* 61. *Duces*. & maximè inter Reges Hiſpaniæ, & Galliæ. *ibid.*

Papa defendit Dei Eccleſiam, & legem vſque ad ſanguinem. *Gregorius VII. lib.* 1. *ep.* 11. & *ep.* 31.

Papa audit omnes ad ſe recurrentes. *Nicolaus I. ep.* 36.

Papa in arduis, & difficilibus dubijs, & obiectis conſulit doctos viros, & alios Epiſcopos. *Nicolaus I. ep.* 70.

Papæ gratia, & priuilegium alteri conceſſum, nulli eſt præiudiciale. *Honorius III. ex Cirone, de eo qui mittitur in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandæ. cap.* 1. & 2.

Papa ſe corrigit per leges. 2. *quæſt.* 7. *cap. Nos ſi incompetenter*.

Papa, ſi vult, exponit ſe redargutioni. 2. *q.* 7. *cap. Si quis ſuper his*.

Papa præcipit Regi, & Imperatori, vt arment milites contra inimicos Eccleſiæ. 23. *qu.* 8. *cap. Hortatur*. *cap. Vt pridem cap. Supplicite*r.

Papa defendit, quod eſt irreprehenſibile. *Concil. Rom.* 2. *ſub Symmacho c.* 6.

Papa non recipit mendacia. *Anaſtaſius I. epiſt.* 4.

Papa non recipit legationem alicuius, abſque literis ſignatis. *Diſt* 97. *cap. fin.*

Papa deponit Legatos, qui recedunt à ſuis mandatis. *Nicolaus I. epiſt.* 7.

Papa tollit abuſus Eccleſiarum. *Gregorius I. lib.* 2. *ex regeſt. ep.* 54.

Papa habet zelum de diſciplina Religioſorum. *Gregorius I. lib.* 4. *ep.* 28.

Papa perſequitur, & punit inuaſores Eccleſiarum. *Nicolaus I. ep.* 9. 65. & 66. eijcit intruſos. *ibid.*

Papa non permittit ſubditos, vel debitores Eccleſiæ Romanæ angariari. *Gregorius I. lib.* 1. *ep.* 68.

Papa dat auxilia Chriſtianis contra Saracenos. *Ioannes VIII. ep.* 67.

Papa non mentitur, alias facit ſacrilegium. *Gregorius VII. lib.* 1. *ep.* 39.

Papa per gratiam, quam facit alicui, non intendit præiudicare iuri tertij. *De verbor. ſignif. cap. Dilecto filio*.

Papa tenet omnibus apertam portam miſericordiæ, ſi pœnitent. *Gregorius VII. lib.* 3. *epiſt.* 11.

Papa procurat recuperationem Terræ Sanctæ. *Concil. Claramon.*

Papa retractat, quæ dixit, vel ſcripſit malè, cum erat in minoribus. *Pius II. in Bulla Retractationum*.

Papa mutat decreta, vel ſententias in melius. *De in integrum reſtitut. cap. Tam ex literis*.

Papa multa docet, non vt Papa, ſed vt priuatus doctor. *Extrau. Ioann. XXII. de verborum ſignificat. cap. Quia quorumdam*.

Papa salutante aliquem excommunicatum, non propterea hic censetur absolutus. *Clement. de sent. excommunicat. c. ~. fin.*

Papa nominans aliquem cum titulo dignitatis, non dat ei talem dignitatem. *ibid. Clement. de sent. excom.*

Papæ decreta obseruanda ab omnibus, & eorum authoritas.

Papæ decretis, nullus potest contraire, neque Episcopi, aut alij. *Concil. Roman. 2. sub Leone I. Concil. Senon. c. 6.*

Papæ decreta, & statuta non seruans ab Ecclesia arceatur. *Bonifacius II. in ep. decr. Agapitus ep. 1. Symmachus ep. 9. ad Orientales. Nicolaus I. in decr. tit. De Rom. Eccl. c. 9. Concil. Rom. 3. sub Nicolao I.* Siue decreta sint pro fide, siue pro disciplina, siue pro correctione, siue pro interdictione futurorum. *ibid. Ioannes III. ep. vn. in fine. Nicol. I. ep. 6. in decr. tit. De Rom. Pont. c. 2. Concil. Tolet. 3. c. 1. Dist. 20. cap. Si decreta. 25. qu. 1. cap. Nulli fas sit. qu. 2. c. Si quis.* Non obseruans est anathema. *ibid. cap. Generali.* est temerarius. *Dist. 20. cap. Si decreta. Concil. Constantiense contra art. 38. Vvicleff.* & contra *art. 17. Ioann. Hus.*

Papæ decreta, neque per contrariam consuetudinem possunt conuelli. *Nicolaus I. in decr. tit. De Rom. Pont. c. 1. & 2.*

Papæ decreta seruanda sunt, ita ac si à Sancto Petro essent facta. *Dist. 19. cap. Sic omnes. cap. Si Romanorum. cap. Nulli fas sit. Dist. 20. cap. Si decreta.*

Papæ decretis, & statutis cedunt omnia alia Sanctorum scripta. *Dist. 20. cap. De libellis.*

Papæ decreta pro varietate temporum moderantur. *1. qu. 7. cap. Necessarii.*

Etiam propria decreta mutat in melius. *Nicolaus I. ep. 58. & in decr. tit. De Romana Ecclesia c. 10.*

Papæ Constitutiones omnes fideles obligant. *De Constit. cap. vlt.*

Papa vocante aliquos, etiam de longinquo, est obediendum.

Papa vocante quemcumque fidelem, etiam de longe, hic tenetur eum adire. *Sixtus I. ep. 2. Iulius I. ep. ad Orientales. Gregor. I. lib. 5. epist. 25.* Et nullus Princeps, vel Imperator, potest eum impedire. *ibid.*

Papa potest omnes Ecclesiasticos ad se vocare. *Nicolaus I. in decr. tit. De Rom. Eccl. c 4.*

Vocati à Papa, sine eius licentia non possunt discedere. *Gregorius I. lib. 5. ep. 14.*

Vide, *Episcopi circa accessum, & recessum ab Vrbe.*

Papæ nomen in Ecclesijs recitandum.

Papæ sedentis nomen in Ecclesiasticis functionibus recitandum. *Concil. Vasense 1. c. 2. Vasense 2. c. 4. Gregorius VII. lib. 2. post ep. 55.*

Papa consulendus pro maioribus negotijs Ecclesiarum.

Vide, *Papa circa res fidei.*

Omnia maiora negotia ad Papam referenda pro iudicio. *Dist. 17. cap. Concilia, cap. Multis. Fabianus ep. 2. Anacletus ep. 2. Dist. 22. cap. Sacrosancta. Melchiades ep. decret. Iulius I. epist. 1. & 2. Gregorius I. lib. 4. ep. 50. & 52. Gregor. II. ep. 14. Gregor. VII. lib. 2. post ep. 55.*

Papa circa Episcopos depositos, vel damnatos ab alijs, vel eiectos.

Papa absoluere potest damnatos ab alijs. *Sixtus II. ep. 2. Iulius I. epist. ad Orientales. Gregorius I. lib. 5. ep. 15. 16. & 17. Vitalianus ep. 1. & 2.*

Papa restituere potest depositos ab alijs, etiam à Concilijs. *Concil. Sardicense c. 3. 4. & 7.*

Papa iniustè damnatos ab Episcopis, &c. liberat. *Gregor. I. lib. 2. ex regest. ep. 6. & 7. Nicolaus I. ep. 39. 40. 41. 42. 43. & 44. & in append. ep. 13. Gregorius VII. lib. 1. epist. 16.*

Papa non restituit depositos ab alijs, nisi compareant coram se. *Ioannes VIII. ep. 231.*

Papa sine Concilio deponit Episcopos, & depositos restituit. *Gregor. VII. lib. 2. post epist. 55.*

Papa restituit Episcopos eiectos, &c. alios. *Nicolaus I ep. 9.*

Papa absoluit excommunicatos ab alijs. *9. q. 3. cap. Fuit semper, & cap. Antiquis.*

Papa successor, ex misericordia rehabilitas priuatos, vel inhabilitatos à prædecessore, & reintegrat. *Extra, de schismaticis cap. Dudum.*

Vide, *Papa circa Episcopos omnes.*

Pa-

Papa circa appellationes aliorum.

Papa, alijs appellantibus ad eum, terminat causas, & lites omnes, atque querelas, sicut Sanctus Petrus. *Melchiades ep. decr.*
Papam appellare possunt omnes totius Mundi clerici grauati. *Sixtus I. ep.2. 2. quaest.7. cap. Si quis vnam. Nicolaus I. ep.40.*
A Papae sententia non datur appellatio. *Gelasius ep.4.*
A Papa appellari non potest ad Concilium. *Leo I. ep. ad Leonem Imperat.*
Appellans ad Papam, à nullo potest iudicari. *Faelix II. ep.1. c.20.*
Vide, *Appellatio ad Papam.*

Papa circa pauperes, & captiuos.

Papa curat subueniri pauperibus, vbique. *Gregorius I. lib.1. ep.23. 32. & 35. lib. 4. ep.24. & 25.*
Papa subleuat oppressos, vt potest, in toto mundo. *Gregorius I. lib.4. ep.33.*
Papa curat redimi captiuos. *Gregorius I. lib.5. ep.34.*
Vide, *Papae Proprietates.*

Papa circa vestes, insignia Imperialia, & domum.

Papa vti potest insignijs Imperialibus. *Dist.96. cap. Constantinus il 2. Gregorius VII. lib.2. post ep. 55.*
Papae cubiculum à clericis, vel monachis, non à saecularibus est custodiendum. *Gregor. I. lib.4. ep.44.*

Papa circa Ducatum Romae, Patrimonium S. Petri, &c. dominia quae habet.

Papae concessa est Vrbs Roma cum attinentibus ad eam, primò à Constantino. Edictum Constantini *in dist.96. cap. Constantinus 1. & 2.* Deinde confirmatio eorum facta à Ludouico Pio. *Dist. 63. cap. Ego Ludouicus.*
Ad Papam pertinet Roma cum alijs terris, &c. annexis ex dono Imperatorum. *Ioannes VIII. ep.85.* Ideo Roma est ciuitas sacerdotalis, & Regia. *idem ep.68.*
Papa dat terras Ecclesiae in emphyteusim. *Gregorius I. lib.1. ep.70.*
Papa facit ciues Romanos, quos vult. *Gregorius I. lib.5. ep.12.*
Papa habere potest possessiones, & dominium temporale. *Concil. Constantiense contra art.36. Vuicleff.*
Papa in necessitate res Ecclesiae oppignorat, etiam pretiosa indumenta, &c. *Innocentius VIII. constitut.12. Non debet.*
Vide, *Ecclesiasticus status.* Vide, *Patrimonium S. Petri.*

Papa circa Ecclesias omnes.

Vide, *Papa.* & alios titulos supra.
Papa regit omnes Ecclesias. *Anacletus ep. 2. & 3.* Super eas habet iurisdictionem. *ibid. Iulius I. ep. 2. in principio. Bonifacius II. in epist.*
Papa est Pastor Pastorum; omnes Ecclesiae, & omnia ouilia ei subduntur. *Pius II. in Bulla Retractationum.*
Papa in omni Ecclesia potest vicarium suum instituere. *Gregorius I. lib.4. ep.52. & 53. Io. XII. ep. vn.* Vide, *Papa circa Episcopos.*
Papa prouidere potest de officijs, & beneficijs omnium Ecclesiarum. *Gregor. I. lib.3. epist. 14. Clement. Vt lite pendente cap.1.* Vide, *Beneficia à quo conferenda.* Vide, *Papa circa beneficia conferenda.*
Papa de nouo erigit Metropolitanas Ecclesias. *Extra, de praebend. cap. Saluator.* Vide, *infeq. titulo.*
Papa in Ecclesias Orientales habet iurisdictionem. Vide, *Ecclesiae Orientales.*
Papa in omni Ecclesia supplet, & reformat negligentias. *Gregorius I. lib.11. ex regest. ep.29. & 30.*
Papa ordinare potest clericos aliarum Ecclesiarum, & omnium. *1. qu.1. cap. Latorem. 9. qu.3. cap. Nunc verò, & cap. Per principalem. Gregorius VII. lib.1. post ep 55.*
Papa potest in Ecclesijs suspendere iurisdictionem, & officium Episcopale Episcopis. *Gregorius VII. lib.5. ep.18.*

Papa circa nouos Episcopatus erigendos.

Papa solus erigere potest nouos Episcopatus. *Zacharias ep. 2. Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.3.*
Potest vnum Episcopatum in duos diuidere. *Gregor. VII. lib.2. post ep.55. & 67. Extra, de off. deleg. cap. vn.*
Papa potest duos Episcopatus vnire in vnum. *Gregorius VII. lib.2. post epist. 55. & 67. 16. quaest.1. cap. Et temporis qualitas. cap. Postquam.*

Papa solus potest vnire Episcopatus. *De excessibus Prælator. cap. Sicut vnire.*

Papa de nouo erigit Ecclesias Metropolitanas, & Patriarchales. *Extra, de præb. cap. Saluator. Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.3.*

Papa punit Principes impedientes erectiones nouarum Ecclesiarum, cum priuatione feudorum, &c. *Extra, de præbendis cap. Nuper certis.*

Vide, *Episcopus nouus.*

Papa circa translationem Ecclesiarum.

Papa potest mutare Ecclesias Episcopis, *Gregorius I. lib. 1. ep. 37. & 79. Clemens II. ep. vnica. Gregor. VII. lib. 2. post ep. 55.* Sed ex aliqua necessitate. *ibid.*

Vide, *Episcopus quo ad mutationem, &c.* Vide, *Mutare.* Vide, *Transferre, Translatio.*

Papa circa exemptionem aliquorum à potestate aliorum, vel à decimis.

Papa eximere potest Episcopum, vel alium à iurisdictione aliorum, & sibi submittere, & causas eorum cognoscere. *Bened. III. ep.1. Nicolaus I. in append. ep.5.*

Papa potest eximere Episcopum à iurisdictione Archiepiscopi. *16. quæst.1. cap. Frater noster.* Vide, *Episcopus erga Papam.*

Papa eximere potest loca à decimarum solutione. *Leo III. ep.2.* Vide, *Decima.*

Papa circa renunciationem Papatus.

Papa potest renunciare Papatui, etiam propter bonum, seu pacem Ecclesiæ. *Concil. Constantiense sess.2. De renunciatione in 6. cap. 1.*

Papa renuncians, quomodo tractandus, & quid de actis ab eo factis agendum. *Concil. Constantiense sess. 17. in Bulla D. Angeli, olim Papæ.*

Papa depositus, vel schismaticus.

Papa deposito, quid agendum, de expeditionibus ab eo factis. *Concil. Constantiense sess.17. & 18. circa finem.*

Papæ schismatico non obediendum. & alia de schismatico. Vide, *Schisma.*

Papæ rescripta, &c.

Papæ rescripto parere debet is, cui dirigitur, vel assignare causam, cur non. *De rescriptis cap. Si quando.*

Papa rescribens, vel præcipiens Episcopo, vt corrigat Clerum, &c. non facit illum delegatum. *De off. Iudicis ordin. cap. Licet in corrigendis.*

Item si præcipit, vt clericos Diœcesis corrigat, non dat iurisdictionem super exemptos. *ibid. cap. Grauegerimus.*

Papæ rescriptum, seu mandatum non expirat per mortem Papæ, si res non est integra. *Honorius III. ex Cirone, de off. & potest. Iud. deleg. cap. 1.*

Papa rescribente, vel mandante, vt quis in Capitulo de præbenda prouideatur; si vacante aliqua, alteri fit collatio, est nulla, & danda est primo. *De præbendis cap. Dilectus.* Vide, *Præbenda.*

Papa rescribente, quod prouideatur de beneficio, intelligitur de sæculari, non de regulari. *De præbendis, &c. in 6. cap. Cùm de beneficio.*

Papa mandante, vt prouideatur quis de primo vacante, si clericus negligit petere, gratia extinguitur. *ibid. cap. Si clericus.*

Si verò talis clericus à Papa sit factus Canonicus, non obstante tali negligentia petendi, potest præbendam petere, & alijs præferri. quod si alteri conferatur, nulla est collatio. *ibid.*

Papa dante beneficium curatum, absque expressione ordinum; obtinens, in prima ordinatione debet ordinari. *ibid. cap. Si pro clericis.*

Papa mandante Legato, vt beneficij resignationem acceptet. si interim vacat beneficium, & Episcopus conferat, conferente Papa, collatio Episcopi non valet. *ibid. cap. Dudum.*

Papa mandante prouideri de beneficijs, non intelligitur de curatis. *De præbend. &c. in 6. cap. Cum in illis. Clement. de præbend. &c. cap. 1.*

Neque intelligitur de ijs, quæ dantur per electionem. *ibid. §. Illis. Clement. de præb. c. 1.*

Papa rescribente alicui de prouisione facienda personis non expressis, gratia non extinguitur moriente Papa, etiam re integra: secus si nominatæ sint personæ. *ibid. cap. Si cui nulla.*

Papa concedente Episcopo licentiam conferendi beneficia; si postea ipsemet confert, vel mandet conferri per alium, eius colla-

tio tenet. *De prabendis, &c. in 6. cap. Quamuis.*

Papa mandante, vt prima præbenda vacatura detur alicui, si vacans conferatur ab Episcopo, nulla est collatio, etiam si nesciebat mandatum Papæ, per quod sibi auferebatur facultas. Si verò per mandatum non auferebatur facultas, & ipse nesciebat illud, valet collatio. *De conceß. prabend. in 6. cap.* 1.

Papa mandante de prouisione præbendæ facienda alicui, hic non potest acceptare certum, ac determinatum beneficium; sed indeterminatum. alias si collatio acciderit, est nulla. *ibid. cap. Rei captanda.* Vide, *Prabenda.*

Papa mandante Capitulo, vt beneficium vacaturum alicui conferat; si Capitulum confert alteri, nulla est collatio, & executor potest conferre. *ibid. cap. Si capitulo.*

Papa mandante soli ordinario, vt prouideat de præbenda, non dato executore, si Episcopus alteri confert valet collatio, nisi aliter sit cautum in literis. *ibid. cap. Si soli ordinario.*

Papa mandante, vt prouideatur alicui de beneficio, non intelligitur de hospitalibus. *Clement. de prabend. &c. cap. Per literas.*

Papa mandante, vt prouideatur alicui de beneficio, si deuolutum fuerit ad Capitulum, non potest ab hoc obtineri. *Clement. de præb. cap. Si de beneficio.*

Si beneficium à Capitulo fuerit deuolutum ad Episcopum, vel Papam, potest ab Episcopo conferri. *ibid.*

Papa mandante, vt alicui prouideatur in Ecclesia aliqua, non potest ei prouideri de ipsa Ecclesia. *De præb. cap. fin.*

Papa mandante, vt prouideatur alicui de beneficio, siue ad ipsum pertineat, siue ad alium, primum vacans dandum est. Si verò plura vacant, & vnum pertinet ad eum, cui fit mandatum, illud debet dare. *De prab. in 6. cap. Mandato.*

Papa mandante, vt prouideatur alicui de beneficio certi valoris, vel de minori valore, si velit prouidendus, si vacante minori prouidendus adhuc se non declarauit, ordinarius potest illud conferre. *Clement. de conceß. præb. c. vn.*

Si verò mandat, vt prouideatur intra mensem à notitia vacationis, intelligitur si acceptat. *ibid.*

Nè autem diù differatur prouisio, sufficit si notitia publica habeatur de vacatione. *ibid.*

Papa concedẽte beneficium vacaturum in aliqua Diœcesi; si interim Diœcesis diuiditur, beneficium non diuiditur, sed integrum est dandum. Imò si in ea Diœcesi datus erat iudex à Papa, in vtraque iudicat. *Extrau. Ioan. XXII. de conceß. præb. cap.* 1.

Papa mandante, vt alicui prouideatur de beneficio, non intelligitur de eo, quod confert singularis persona, siue canonicus, siue alius; neque de ijs, quæ conferuntur ab alijs ratione dignitatum, personatuum, &c. *De præb. in 6. cap. fin.*

Papa reseruante sibi electionem Ecclesiæ Cathedralis, omnia, quæ in ea fiunt sunt nulla. *De elect. in 6. cap. Si eo tempore.*

Papa concedens rescriptum fauorabile, non intendit grauare Ecclesiam. *De rescriptis cap. Mandatum.*

Papa confirmante rem litigiosam, ordinarius non impeditur, nè iudicet de illa re. *De confirmatione vtili, vel inutili cap.* 1.

Papa concedente aliquid ad beneplacitum suum, expirat concessio, mortuo Papa; si verò concedit ad beneplacitum Sedis Apostolicæ, durat donec reuocetur à successore. *De rescriptis in 6. cap. Gratiosè.*

Papa concedente aliquid, deinde alias literas dante, non facta mentione priorum, iudices debent supersedere, donec eum consulant. *Concil. Later. in append. tit. De potest. Iud. delegat. c.* 3.

Papa concedente rescriptum contrarium primo, quid agendum. *ibid.*

Papæ rescripta, si sunt contra ius publicum, habentur pro non factis. *ibid.*

Papa dirigente rescriptum ad aliquem iudicem, si hic cessat ab officio, successor exequitur. *ibid.*

Papæ concessio moriente Papa, re non integra, non expirat; secus si integra. *Honorius III. ex Cirone, de offic. & potest. Iud. deleg. c.* 1.

Vide, *Prabenda.*

Papa circa beneficia, &c. Ecclesiastica, ac decimas clericorum.

Papa libere, & plene potest disponere de omnibus beneficijs Ecclesiasticis *Clement. vt lite pendente cap.* 1. *Gregorius I. lib.* 3. *epist.* 14.

Papa potest reseruare fructus beneficiorum vacantium, & vacaturorum per aliquod tempus pro necessitatibus Ecclesiæ Romanæ. sed excipit Ecclesias, Monasteria, & Abbatias regularium. *Extra. de præbendis, &c. cap. Postulasti.* Vide, *Beneficiatus quo ad successorem.*

Papa exigere potest à clericis aliqua subsidia de beneficijs. *Extra, de præb. cap. Cum nonnullæ, & cap. Postulasti.*

Potest beneficiatis imponere decimas ob commune aliquod bonum. *Extra, de decimis, cap. Declarationes.*

Papa solus imponere potest decimas clericis, & hoc facit cum consensu Cardinalium.

Mar-

Martinus V. in Concil. Constantiense sess. 43.

Papa dante beneficium contra suam sententiam, nulla de hac facta mentione, non tenet collatio. *De sent. & re iudic. cap. Cum olim*.

Papa concedente Canonicatum, vel, &c. cum clausula, *si talis ab Episcopo, vel Canonicis acceptetur*; si antequam ille acceptetur, idem Papa alteri absolutè conferat idem beneficium, &c. hic præfertur primo. *De rescriptis in 6. cap. Si pro te*.

Papa prouidet omnia beneficia vacantia in curia, siue cum cura, siue sine cura. *Extra, de elect. cap. Ex debito*.

Beneficia vacantia in curia, quæ sunt. Vide, *Beneficia reseruata, &c.*

Beneficia officialium Papæ vbicumque moriantur, à Papa prouidentur. *Extra, de elect. c. Ex debito: Extra, de prab. &c. cap. Ad regimen*.

Papa semel reseruante aliquod beneficium, semper remanet ei reseruatum. *Extra, de prab. &c. cap. Ad Romani*.

Papa instituente aliquem in aliqua Ecclesia, vel Monasterio, nullum præiudicium per hoc causatur Episcopo, Patriarchæ, &c. circa iura sua, nisi institutus sit exemptus per priuilegium. *Honorius III. ex Cirone, de confirmat. vtili, &c. c.* 3.

Papa prouidet canonicatus, dignitates, præbendas, & officia Basilicarum Romæ, scilicet Laterani, S. Petri, & S. Mariæ Maioris. *Vrbanus VIII. const.* 6. *cap.* 8. Vide, *Canonici*.

Papa confert beneficia titulorum Cardinalium, dum isti sunt absentes ab Vrbe, & beneficia Episcopatuum eorumdem Cardinalium vacantia, quando isti sunt absentes. *ibid. c.* 8.

Papa confert beneficia omnia ei reseruata, vel vacantia in curia. Vide, *Beneficia Papæ reseruata*. Vide, *Beneficia vacantia in curia*, & quæ sint ista. *ibid.*

Papæ menses pro conferendis beneficijs in Diœcesibus Episcoporum.

Papa confert beneficia quædam vacantia in Episcopatibus extra curiam in sequentibus mensibus. In Ianuario, Februario, Aprili, Maio, Iulio, Augusto, Octobri, & Nouembri. *Vrbanus VIII. constitut.* 6. *Sanctissimus c.* 9. Excipiuntur concordata pro aliqua natione cum Sede Apostolica, & Cardinales.

In expeditionibus talium beneficiorum exprimendum est, quod vacauerunt in mense Papæ. *ibid.*

Beneficia vacantia in alijs mensibus conferuntur ab Episcopo (nisi ex alio capite sint reseruata Papæ.) *ibid. c.* 9.

Si autem Episcopi resideant in suis Ecclesijs, est eis concessum conferre beneficia vacantia in multis ex ijs mensibus, si aliter non sint affecta Sedi Apostolicæ, & qui sunt hi menses. *ibid. cap.* 9.

Papæ aliqua priuilegia:

Vide, *Papa, seu Romanus Pontifex, &c.* titulos supra.

Papa vbique vtitur pallio. *De authoritate & vsu pallij cap. Ad honorem*.

Papa non vtitur baculo. *De sacra Vnctione cap. vnic. §. fin.*

Papa ante coronationem potest acta papalia facere, vt prouisiones, dispensationes, reseruationes, &c. qui contrarium asserit, incurrit excommunicationem. *Extra, de sent. excom. cap. Quia nonnulli*.

Papa antecessor non potest præiudicium causare successori in nullo. *De elect. cap. Innotuit*.

Papæ literis, quibus narrat proprium factum, est credendum plenè. *Clement. de probat. cap. vn.*

Papa aduocante ad se causam, processus factus ab inferiori est nullus. *De appellat. & recusat. cap. Vt nostrum*.

Papa potest committere causas cum clausula, *appellatione remota*. *De rescriptis cap.* 1.

Papa non præsumitur ius ignorare. *De constitutionibus in 6. cap* 1. Sed factum præsumi potest ignorare. *ibid.*

Papam adiens non potest ab aliquo molestari. *De clericis peregrinantibus cap. vn.*

Papa ex altari benedicere potest ciuitates, & personas absentes, *Ioannes VIII. ep.* 184.

Papa circa dispensationes, & legitimationes.

Papa in necessitate tantum dispensat in iure canonico, alias illud sequitur. *De sent. & re indicata cap. In causis*.

Papa de iure habet potestatem dispensandi supra ius. *De conceß. prabend. cap. Proposuit*.

Papa potest dispensare in omnibus ijs, quæ decernit Ecclesia vniuersalis (excepta fide.) *Sixtus IV. constit.* 17. *Licet*.

Papa dispensat cum religiosis, & clericis omnibus in ætate, & alijs defectibus ad ordines suscipiendos. *Extra, de prabend. cap. Nuper ex certis*.

Papa dispensat cum illegitimis, vt ordinentur, vel fiant Episcopi. *De elect. cap. Inno-*

notuit. *Qui filij sint legitimi*, *cap. Per venerabilem*.

Papa cum viris literatis, & sublimibus personis dispensat ad plures personatus, vel dignitates in eadem Ecclesia, siue cum cura animarum, siue absque ea. *De praeb. &c. cap. De multa*. *De consuetud. in 6. cap.* 1. Idem ex alijs causis dispensat. *ibid.*

Papa dispensat, vt habens annos 27. fiat Episcopus. *Extra*, *de praebend. &c. cap. Nuper*.

Papa dispensat circa interstitia, & vt de recenti ordinatus fiat Episcopus. *Extra*, *de praeb. &c. cap. Nuper*.

Papa dispensat bigamos ad ordines sacros. *Pelagius II. epist. ad Florentium*.

Papa dispensat in gradibus prohibitis, & in alijs impedimentis matrimonij. Vide, *Matrimonia*.

Papa dispensat in Irregularitatibus. Vide, *Irregularitas*.

Papae dispensationes non habent effectum, nisi prius literae expediantur. *Vrb. VIII. const. 6. Sanctissimus c.* 52.

Papa in suis terris legitimare potest illegitimos quo ad successionem haereditatis. *Qui filij sint legitimi, cap. Per venerabilem*.

Papa absoluit à iuramento facto per vim. *Gregorius VII. lib.* 7. *ep.* 13.

Papa absoluit Episcopos à iuramento illicito. *Nicolaus I. in decr. tit. De Rom. Eccl. c.* 7.

Vide, *Papae potestas*.

Papa circa alia multa.

Papa aduocante ad se causam, processus factus ab inferiori est nullus. *De appellat. & recusat. cap. Vt nostrum*.

Papae confirmationem de re aliqua non potest cognoscere inferior, nisi sit subreptitia. *De confirmat. vtili, vel inutili cap.* 1. *cap. De confirmationibus*.

Papa relaxare, vel declarare potest regulam fratrum Minorum, & aliorum ordinum. *Extrau. Ioann. XXII. de verbor. signif. Ad conditorem*.

Papa salutante excommunicatum per literas, hic non censetur absolutus. *De sent. excom. cap. Si aliquando*. *Clem. ibid. c. fin.*

Papa non praesumitur ignorare ius, sed praesumi potest, quod ignoret, quae consistunt in facto. *De constitut. in 6. cap.* 1.

Papae schismate exorto, quid agendum. Vide, *Concilia quando, & pro quo*.

Papae consanguinei. Vide, *Consanguinei*.

Papae Cubicularij. Vide, *Cubicularij*.

Papae delegati. Vide, *Delegatus*.

Papae officiales. Vide, *Sedes*.

Papa non communicante cum aliquibus.

Papa cum aliquibus non communicante, nullus fidelis debet cum eis communicare. *Dist.* 93. *cap. Si inimicus*. *cap. Miratus*. 11. *qu.* 3. *cap. Si inimicus*.

Papa reijciente aliquem, hic à nullo est recipiendus. *Dist.* 93. *cap. Miratus*.

Papae Vicarius.

Papae Vicarius, in Vrbe, non extra, habet iurisdictionem. *De officio Vicarij cap. Sua nobis*.

Vide, *Vicarius*.

Papae detrahens, vel insidias, aut aliud malum inferens.

Papae detrahens, vel de illo murmurans, puniendus est. *De maledictis cap.* 1.

Papam impetens calumnijs, excommunicatus est. *Concil. Constantinopolit.* 4. *c.* 6. *&* 21.

Papae insidias tractantes bonis omnibus priuantur, exilio perpetuo multantur, &c. *Concil. Rom.* 5. *sub Symmacho*. Eas reuelantes honorandi sunt. *ibid.*

Papa à nullo est afficiendus iniuria. *Gregorius I. lib.* 4. *ep.* 31.

Papam carcerans ipso facto est excommunicatus. 23. *qu.* 4 *cap. Guilisarius*. Vide, *Schismatici*. Vide, *Excommunic. Bullae Coenae*.

Papam persequens, non remanet inultus. *Martinus I. ep.* 15.

De Papa, nihil sinistrè loquendum. *Pontianus ep. vn.* 11. *qu.* 3. *cap. Absit*.

Vide, *Murmurans*.

Papae familiares, & Officiales domestici, &c.

Papae familiares, etiam absentes, percipiunt fructus beneficiorum. *De clericis non residentibus cap. Cum dilectus*. *Honor. III. ex Cirone in eodem titulo c.* 2. Vide, *Beneficiati*.

Papae familiarium, & officialium beneficia vbicumque morientium, vacant in curia. *Extra*, *de elect. cap. Ex debito*. *Extra*, *de praeb. & dignit. cap. Ad regimen*. Vide, *Beneficia*.

Papae officiales, cappellani, nuncij, delegati,

ti, &c. tales dicuntur durante officio ; *ibid.* Vide , *Familiares* . Vide , *Officiales* .

Papæ familiares occidentes , percutientes, &c. quomodo puniendi . & pœnæ ciuitatum , in quibus hæc committuntur . *De pœnis in 6. cap. Fælicis* .

Papæ familiares , & officiales , actu officia exercentes , exempti sunt à iurisdictione Ordinarij . *Concil. Lateranen. 5. sess. 10. const. 2.* Vide , *Beneficiati* .

Papæ officiales , si beneficiati , vt Archidiaconi , &c. etiam absentes possunt circa ministerium suum disponere , ac si essent præsentes *Honorius III. ex Cirone , de off. Archidiaconi c. 2.*

Papæ familiares veri declarantur, & commensales, & sunt isti : Referendarij; Scriptores literarum Apostolicarum ; Cubicularij ; Protonotarij ; Auditores Rotæ ; Subdiaconi ; Acolythi ; Secretarij ; Scutiferi ; Milites Sancti Petri : & alij habentes panem de Palatio : & alij quidam , qui panem non habent . *Paulus III. constit 3. Sanctissimus* . Inter eos non comprehenduntur Notarij creati à Legatis . *ibid.* §.6.

Papæ officiales sequentes Papam , cum abest à Roma , vel remanentes Romæ, eisdem priuilegijs fruuntur , tam circa beneficia , quam circa alia, sicut prius . *Clemens VIII. const. 54. Cum ob nonnullas* .

Papæ commensales sunt , qui panem habent à Palatio pro persona sua , non ratione officij . *Iulius III. constitut. 21. Sanctissimus* .

Papæ officiales , familiares , secretarij , &c. alij quibus priuilegijs gaudent nunc . *Paulus V. const. 11. In maximis* . §. 12.

Papæ Cubicularij , &c qui ei inseruiebant , dum fuit electus Papa , multa obtinent priuilegia , & quæ . *Gregor. XV. constit. 4. Venerabili . per 20.* §§.

Papæ officialium beneficia vacantia . Vide , *Beneficia* .

Papæ domestici sunt exempti à gabellis , & oneribus Cameralibus , & non includuntur in reuocatione facta circa hæc , *Innocentius X. const. 7. Et si ea* .

Vide , *Assistentes* . Vide , *Cappellani* . Vide , *Familiares* . Vide , *Cubicularij* . Vide , *Sedes Romana* .

Papa circa casus reseruatos, & licentiam audiendi confessiones.

Papa multos casus sibi reseruat . & quos reseruauit ex tempore *Pauli II. Extra , de pœnitentia , & remiss. cap. Et si Dominici* .

Vide , *Excom. Papæ reseruatæ* . Vide , *Excom. Bullæ Cœnæ* .

Papa potest sacerdoti cuiuis dare licentiam generalem audiendi confessiones , & damnatur Ioannes de Poliaco hoc negans . *Extra , de hæreticis cap. Vas electionis* .

Papa , etiam stante decreto *omnis vtriusque* , potest concedere sacerdoti cuicumque potestatem audiendi confessiones , absoluendi, &c. *ibid.*

Papa , in quo casu concessit regularibus facultatem audiendi confessiones , & absoluendi , Episcopo nolente . *Clement. de sepulturis cap. Dudum* .

Papa iusta de causa reuocat facultatem concessam alicui de absoluendo à casibus reseruatis sibi . *Extra , de pœnit. & remiss. cap. Et si Dominici* .

Papa moriente.

Papæ morte audita, omnes sacerdotes tenentur celebrare exequias pro illo . *De postulat. cap. vn.* §. *Quia verò* .

Papa moriente , Cardinales tenentur accedere ad Conclaue . Vide , *Conclaue* . Vide , *Cardinales in Conclaui* .

Papa moriente extra locum audientiæ causarum , non in loco vbi moritur , sed in loco audientiæ facienda est electio . *Clement. de elect. cap. Nè Romani* . §. *Sanè* . Et hoc etiam si tunc audientia vacet ; nisi forte ante mortem Papa præceperit esse transferendam audientiam ; quia tunc eius constitutio est obseruanda . *ibid.*

Cum Papæ cadauer ducitur ad sepulchrum , non est velandum . excommunicatio imposita est ministris non obedientibus . *Gregorius I. lib. 4. ep. 44.*

De morte , vel vita Papæ non possunt fieri excommissæ , Vide , *Excommissæ* .

Papæ cadauer exhumantes , sunt excommunicati . *Concil. Rom. sub Ioanne IX.*

Papa circa osculum pedum.

Papæ pedes ab omnibus fidelibus , etiam principibus, sunt osculandi . *Gregor. VII. lib. 2. post ep. 55.*

Papa circa canonizationem Sanctorum.

Papa solus canonizare potest Sanctos . *Concil. Rom. sub Ioanne XV. De Reliq. & vener. Sanctor. vbique* .

Pa-

Papa circa Indulgentias.

Papa concedere poteſt indulgentias fidelibus confeſſis, & contritis. *Extra, de pœnit. & remiſſ. cap. Antiquorum. cap. Vnigenitus. cap. Et ſi Dominici. Concil. Conſtant. ſeſſ. vlt. in conſtit. Martini V.*
Vide, *Indulgentiæ.*

Papa diſcedens ab Vrbe.

Papa diſcedens ab Vrbe, quas facultates concedere ſolet Legato Vrbis à ſe inſtituto. *Paulus III. conſtitut. 16. Licet poteſtatis. Clemens VIII. conſt. 53. Licet.*

Papa abſente ab Vrbe, Officiales ſequentes eum, vel remanentes Romæ, tam circa beneficia, quam circa alia, gaudent priuilegijs eiſdem, ac ſi eſſent Romæ. *Clemens VIII. conſt. 54. Cum ob nonnullas.*

Par.

Par in parem non habet imperium. *De verbor. ſignif. in 6. cap. Exijt, in fine.*
Vide, *Minor.*

Paramenta.

Paramenta ſæcularia non ponenda in Eccleſijs. *Concil. Later. 4. c. 19.* Vide, *Ornamenta.* Vide, *Eccleſiæ quomodo ornandæ.*

Parentes.

Parentes nuptui dantes filias ſuas, cum ſacerdotibus idolorum, neque in fine accipiant communionem. *Concil. Elibertinum c. 17.*

Parentes frangentes fidem ſponſaliorum pro filijs factorum, per tres annos non communicent. *Concil. Elibert. c. 54.*

Parentes tenentur bene educare filios. *Lib. 4. conſtitut. Apoſtol. c. 10. Concil. Arelat. 4. c. 19.*

Parentes, qui prætextu conuerſionis, filios relinquunt, & ad pietatem non educant, ſunt anathema. *Concil. Gangrenſe c. 15.*

Parentes baptizantes filios ex induſtria, quando ſeparandi, & pœnitentia illis danda. & ſi aliter eorum ſuperuixerit, non poteſt amplius matrimonium contrahere. *30. q. 1. cap. De eo.* Vide, *Matrimonia ſeparanda.*

Parentes, qui ſunt cauſa corruptionis filiarum, ſeu eas proſtituunt, quomodo puniendi. *Concil. Regiaticinum c. 9.* Vltimo ſupplicio ſunt puniendi in ſtatu Eccleſiæ. *Sixtus V. conſt. 46. Ad compeſcendam §. 7.* Vide, *Pater.*

Parentes non multum differant collocare in matrimonio filias nubiles. *Concil. Regiaticinum c. 9.*

Parentum vitia non nocent filijs. *Diſt. 56. cap. Vndecumque. cap. Numquam, cap. Naſci. cap. Sponſus.*

Parentum vitia, quomodo transferuntur ad poſteros. *Diſt. 56. cap. Si gens.*

Parentes, apud quos filij reperiuntur oppreſſi, pœnitentiam trium annorum faciant, & vnum ex his in pane, & aqua. *De his, qui filios cap. fin.*
Vide, *Pater.* Vide, *Mater.* Vide, *Filij.*

Parentela.

Parentela probanda eſt per propinquos; & ſi iſti deſunt, per antiquiores, quibus nota ſit, & debent iurare; alias non probant. *35. qu. 6. cap. 1. cap. Videtur. cap. Notificamus. cap. De parentela 1. & 2. cap. Illud Sacramentum. & cap. Epiſcopus.*

Parentela non probata, ſolui non poteſt matrimonium. *35. quæſt. 6. cap. Notificamus. cap. Multorum.*
Vide, *Conſanguinitas.* Vide, *Affinitas.* Vide, *Matrim. prohibita, &c.*

Parochia.

Parochia Diœceſis etiam dicitur. *Luci s I. in ep. decret.*

Parochiæ alienæ non peruadendæ. *Concil. quod dicitur Apoſt. c. 14.*

Parochiarum diuiſio iterum facta à Papa Dionyſio. *13. qu. 1. cap. Eccleſias.*

Parochiæ poſſeſſæ ab aliquo Epiſcopo per 30. annos, ei non auferantur. *16. qu. 3. cap. Per ſingulas, cap. Præſulum. Concil. Calcedon. c. 17.* Si verò intra id tempus mota eſt lis, ſynodus decidat. *ibid.*

Parochiarum ſtatus non poteſt mutari, nec præſcriptione, nec præſumptione. *16. q. 3. cap. Licet.*

Parochiæ diſtinguendæ, & conſtituendæ in Ciuitatibus, & Regionibus, vt populi habeant ſuum Parochum, à quo recipiant Sacramenta. *Concil. Trident. ſeſſ. 24. de refor. c. 13. Concil. Mediol. 1. part. 2. De ijs, quæ pertinent ad Sacram. adminiſtrat.*

Parochiarum limites, quomodo præſcribendi. *16. quæſt. 3. cap. Inter, cap. Dilectio.* Vide, *Præſcriptio. De Parochijs, &c. cap. Super eo.*

Parochia, quæ ante bellum, &c. pertinebat ad aliquam Diœceſim, ſemper eſt illius. *Concil. Hiſpalen. 2. c. 1.*

Parochiæ non possunt per laicos gubernari. *Concil. Cabilon.2. c.5*

Parochia non potest conuerti in beneficium simplex. Vide, *Transferre, Translatio*.

Parochiæ (olim) duos solidos Episcopis soluere tenebantur, singulis annis. *Pelag. II. ad Cresconium*. 10. *qu.3. cap. Illud*.

Parochiæ à proprijs Parochis gubernandæ, & vnus non vsurpet limites alterius. *Dionysius ep.2. 13. qu.1. cap. Ecclesias*.

Parochiæ plures non possunt vni commendari, nec vna vltra sex menses. *De elect. in 6. cap. Nemo*. Vide, *Beneficiorum plural.*

Parochia cum personatu in eadem Ecclesia potest teneri. *De prabend. & dignit. in 6. cap. Super eo*.

Parochia vacante, Episcopus statim prouidere tenetur de Vicario cum portione congrua, sibi visa, donec prouideatur; etiam si Ecclesia sit exempta, affecta Cardinali, &c. *Concil. Trid. sess.24. de refor. c.18*.

Parochiæ vacantes in curia, viuente Papa non collatæ ab eo, spectant ad Ordinarios, nisi a Papa viuente non fuerit aliter ordinatum. *De elect. in 6. cap. Si Apostolica*.

Parochiæ vacantes in curia, Sede Romana vacante, conferuntur ab ordinario. *De elect. in 6. cap. Si Apostolica*.

Parochia propria moribundi est illa, in qua hic habet domicilium, & recipit Sacramenta. *De sepulturis in 6. cap. Cum quis*. Si duo habet domicilia, & æqualiter habitat in eis, ambæ Parochiæ sunt propriæ; & tunc portio canonica diuiditur inter eas. *ibid.*

Parochiæ nouæ instituendæ sunt ab Episcopis, si Parochiæ multum distent, & populi non possint sine magno incommodo ad Sacramenta, & officia accedere. & hoc etiam inuitis Rectoribus Ecclesiarum. *De Eccl. ædificandis cap. Ad Audientiam*. *Concil. Trident. sess. 21. de refor. c.4*.

Parochi nouiter facti in dictis Ecclesijs, prouidendi sunt de fructibus pertinentibus ad Ecclesiam matricem, & populi possunt compelli ad subministrandum congruam portionem. *ibid. c.4*.

Parochia vacante per mortem, vel resignationem, etiam in curia, per edictum publicum, vel aliter, vt de more, ab Ordinario vocentur omnes, qui volunt pro Parochia comparere. Adueniente termino præfixo, omnes descripti debent ab Ordinario, vel eius Vicario, & examinatoribus non paucioribus quam tribus examinari. si vota sint paria, potest Episcopus, seu Vicarius accedere cui magis placet. Examine peracto renunciari debent quot sint opportuni ad regendam Ecclesiam: Episcopus verò magis idoneo det Ecclesiam, & non alteri. Si verò Ecclesia sit Patronata, à Patrono fiat præsentatio, Episcopus tamen examinet; & si idoneus, admittat. *Concil. Trident. sess. 23. de refor. c. 18*.

Si aliquis examinatorum appellet ad Papam, non impeditur prouisio facta ab Episcopo. Quod si Episcopus deferat appellationi; interim non amoueatur Vicarius, donec prouideatur. *ibid.*

Si verò ob tenues reditus, vel ob factiones non expediat fieri præfatum examen, fiat aliud priuatum ab Episcopo, cum deputatorum consilio, & sic conferatur Ecclesia. *ibid. c.18*.

Aliter facta collatio, est nulla. *Pius V. constit.33. In conferendis*.

Parochialis Ecclesia.

Parochiales Ecclesiæ à suis Parochis regendæ, & vnus non inuadat limites alterius, neque vsurpet populum alterius. *Dionysius ep.2. 13. qu.1. cap. Ecclesias*.

Parochialis Ecclesia conferri non potest non seruata forma Concilij Tridentini, alias est nulla collatio. *Pius V. const.33. In conferendis*.

Parochialis Ecclesia commendari non potest, nisi habenti ætatem legitimam. *De elect. in 6. cap. Nemo*.

Duæ non possunt eidem commendari. *ibid.*

Parochialis Ecclesia non potest commendari vltra sex menses. *ibid.*

Parochiales Ecclesiæ, quibus conferendæ. *De elect. in 6. cap. Licet. cap. Statutum*. Vide, *Beneficia quibus conferenda*. Vide, *Beneficia curata*.

Parochialis Ecclesia pauper ab Episcopo prouideatur per vniones beneficiorum, non tamen regularium. & si hoc fieri non possit, per applicationem primitiarum, decimarum, aut collectarum Parochianorum. *Concil. Trid. sess. 24. de refor. c. 13*. Vel alio modo.

Parochiales Ecclesiæ non vniantur Monasterijs, Abbatijs, hospitalibus, dignitatibus, præbendis, beneficijs simplicibus, vel militijs. *ibid. c.13*.

Parochialis Ecclesia plures Presbyteros habere debet pro loci qualitate. *Concil. Oxon.1. c.9*.

Parochiali Ecclesiæ debetur tertia pars, si quis in alio loco eligit sepulturam. *Concil. Lateranen. 3. in append. tit. De sepulturis c.2* vel seruetur consuetudo.

Parochiales Ecclesiæ ob paupertatem possunt vniri. Vide, *Beneficiorum vnio*. Vide, *Vnio*.

Parochiales Ecclesiæ, etiam iuris Patronatus, si dirutæ sint, curent Episcopi, vt reficiantur ex prouentibus earum: quod si non sufficiunt, patroni, & alij, qui fructus percipiunt, ad hoc cogantur. *Concil. Trid. sess.21. de refor. c.7*.

Si verò refici non possint, vt supra, transferantur in alias Ecclesias vicinas, & illæ dirutæ conuertantur in vsus prophanos sed non sordidos, erecta ibi Cruce. *ibid. c.* 7.

Parochialis Ecclesiæ Vicario assignanda est portio sufficiens ad se sustentandum. Vide, *Vicarius*.

Parochialis Ecclesia quomodo, & cur conferenda. Vide, *Parochia in fine*. Vide, *Beneficia*. Vide, *Beneficiati*.

Parochus, eiusque obligationes.

Vide, *Beneficia quibus conferenda*. Vide, *Clerici, &c.* Vide, *Ecclesiarum rectores.* Vide, *Beneficiati, &c.*

Parochus fieri non potest homo auarus, & rapax. *Concil. Parisiense 6 lib.* 1. *c.*25.

Parochus fieri debet melior, & dignior. *Concil.Colon.* 2. *par.* 1. *c.* 3.4.6.7. *&* 9.

Parochus quomodo instituendus. Vide, *Parochia*.

Parochus fieri non potest, qui nescit Latinè loqui. *Concil. Tolet.* 19. *c.* 2. *Tolet.* 22. *c.* 10. Pœnæ facientium.

Parochus fieri non potest sacerdos ignarus. *Concil. Senon. in decr. morum c.* 8. *De elect. in* 6. *cap.Licet, & cap. Statutum*.

Parochus fieri non potest, qui non est 25. annorum, doctus & probus. *Concil. Lateran.* 3. *c.*3. Si tempore præfixo non ordinatur, est remouendus. *ibid.Concil.Trident. sess.* 24. *de refor. c.* 12.

Parochus intra annum ordinari debet presbyter, alias deponatur. & si anno elapso non fecerit, non potest iterum eligi. *Concil. Rauenn.* 5. *sub Honorio IV. cap.* 4. *De elect. cap. Cum cunctis. §.Inferiora* & sub eodem titulo. *in* 6. *cap.Licet. cap. Statutum, & cap.Commissa.* Nisi ordinetur, tenetur ad restitutionem fructuum. *ibid.*

Potest ab Episcopo dispensari causa studiorum ne per 7. annos ordinetur sacerdos dummodo sit subdiaconus: sed ijs finitis statim tenetur: interim de Vicario cum congrua portione prouideatur. *De elect. in* 6. *cap.Cum ex eo*.

Parochus tenere non potest archidiaconatum. *Honorius III. ex Cirone tit. De præbendis c.* 2.

Parochus fieri potest etiam subdiaconus cum dispensatione, imò, & qui de breui fiet subdiaconus, & sacerdos. *Concil. Lateran.* 3. *append. tit. Quibus & quando, &c. c.* 5. *De ætate & qualitate, &c. cap. Præterea*. Non potest fieri ante annum 22. *Concil. Trident. sess.* 24. *de reform. c.* 12. Vide, *Benef. curata*.

Parochus antequam fiat, cum maxima diligentia est examinandus de idoneitate, &c. *Concil.Colon.* 3. *tit. De altero medio c.* 6.

Parochis imperitis dandi sunt ab Episcopis coadiutores. *Concil.Trid. sess.* 21. *de refor. c.* 6.

Parochus à Papa institutus, ab ordinario examinetur, & si ignarus est, non admittatur, sed loco eius ponatur vicarius, donec ipse perueniat ad sufficientem doctrinam. *Concil. Senon. in decr. morum c.* 8.

Parochus sub cura monachorum, ab Episcopo instituitur de eorum consilio. *De cappellis monachorum cap.* 1. Vide, *Regulares quò ad parochos suarum Ecclesiarum.*

Parochus prouidendus est de victu, & vestitu. *Concil. Colon.* 2. *par.* 8. *c.* 2. *De præbend. &c. cap. Extirpandæ*.

Parochus non potest duas parochias simul habere. *Concil. Later.* 3. *c.* 13. Vide, *Beneficia plura*. Alias priuandus, & conferens priuatur potestate conferendi. *ibid. De præbend. &c. cap.De multa*. Nec potest acceptare secundam, nisi relinquat primam. *ibid.*

Parochus non potest per alium gubernare parochiam, sed per se. excepto si habeat præbendam in maiori Ecclesia. & tunc per Vicarium perpetuum, cum debita congrua gubernat, alias priuatus est de facto. *Concil. Later.* 4. *c.* 32. *De præbend. &c. cap. Extirpandæ, §.Qui verò*.

Parocho de iure competit prædicare, & confessiones audire. *Clement. de sepulturis. cap. Dudum Concil.Colon.* 2. *par.* 4. *c.* 6. *&* 14. Et tenetur prædicare per se, vel per per alium, & quando. Vide, *Prædicare.*

Parochus tenetur viuere secundum doctrinam, quam docet. *Concil. Colon.* 2. *par.* 5. *c.* 2. Et exemplo docere alios. *ibid. c.* 3. Tenetur auaritiam fugere. *ibid. c.* 4. Cauere à luxu, crapula, tabernis, negotijs sæcularibus, sequi virtutes, &c. *ibid. c.* 6.

Parochus etiam si sit peccator, non potest à populis priuari solitis decimis. Vide, *Decimæ cui soluendæ*, in fine.

Parochus tenetur in parochia residere. *Concil. Later.* 3. *c.* 13. *Concil. Senon. in decr. morum c.* 11. Nisi ex magna necessitate dispensetur. *ibid. De elect. in* 6. *cap. Licet canon*. (Episcopus in necessitate dispensat.) *ibid.* sub pœna peccati mortalis, & priuatione fructuum pro rata; quæ non possit condonari. *Concil. Trid. sess.* 23. *de reform. c.* 1. In necessitate, per bimestre Episcopus concedere potest licentiam in scriptis: vltra bimestre causa debet esse grauis. & tunc remanet pro eo Vicarius approbatus ab Episcopo. *Tridentinum. ibid.* Vide, *Beneficiatus*.

Parochus scandolosè viuens puniatur. si incorrigibilis, priuetur, etiam appellatione remota. *Concil.Trid.sess.* 21. *de refor. c.* 6.

Parochus tenetur habere curam suæ parochiæ.

Dionysius ep. 2. 13. *qu.* 1. *cap. Ecclesias.*
Tenetur frequenter celebrare, vt suo muneri satisfaciat. *Concil. Trid. sess.* 23. *de refor. c.* 14.
Parochus non se ingerat in Ecclesia alterius, nec populum eius vsurpet. 13 *quæst.* 1. *cap Ecclesias.*
Parochus non permittat vt alieni audiant missam in sua parochia, sed ad propriam mittant: excepta causa itineris. *Concil. Nannetin.* 1. *c.* 1. *&* 2. *De parochis. c. Vt Dominicis.*
Parochus tenetur assistere matrimonijs, & denunciare in Ecclesia, & cum impedimenta aduertit, debet desistere donec consulatur quid agendum. *De clandestina desponsat. cap. Cum inhibitio.*
Parochi officium est coniuges coniugere in matrimonio. si sunt diuersæ parochiæ, proclamationes fiant in vtraque, & requiritur licentia alterius *Concil. Colon.* 3. *tit. Censuræ. c.* 32 *Concil. Trid.* Vide, *Matrim. clandestin.* Vide, *Matrim. cum quibus solemnitatibus, &c.*
Parochus coniugens in tempore prohibito, vel non in Ecclesia post missam, suspenditur ab officio. *ibid. c.* 33. *Concil. Colon.* aliæ pœnæ *De clandestina desponsat.* §. *fin.*
Parochus non potest interesse matrimonio hominis vagi. *Concil. Trid. sess.* 24. *de refor. matr. c.* 7. Absque Episcopi licentia.
Parochus non potest alienare res Ecclesiæ. *Concil. Agathen. cap* 53. Nulliter facit. *ibid. Concil. Epaunen. c.* 7. 12. *qu.* 2. *cap. Quisquis.*
Parochus quando sine denunciationibus potest esse præsens matrimonio coram testibus faciendo, & postea ante consumationem facere denunciationes. *Concil. Trid. session.* 24. *de refor. c.* 1.
Parochus dum olim instituebatur, accipere debebat ab Episcopo libellum officialem, id est Rituale vt sciret suum munus quale esset. *Concil Tolet.* 4. *c.* 26. *Dist.* 38. *c. Quando presbyteri.*
Parochus vocatus ad synodum, debet veritatem dicere de occurrentibus in parochia. *Post epist.* 2 *Eutichiani*. 35. *qu.* 6. *c. Episcopus in synodo.*
Parochus ingrediens religionem, si non est professus, potest ad curam redire. *Concil. Later.* 3. *in appen. d. tit. De monach. c.* 2.
Parochus tenetur ad reparationem Ecclesiæ. *Concil. Lateran.* 3. *in append. De alienatione c.* 2.
Parocho transferente domicilium, primus Prælatus non habet in eum ius. *De paroch is, &c. cap. fin.*
Parochus tenetur in Dominica annunciare festa, & ieiunia. *Concil. Rauenn.* 2. *sub Clemente V. cap.* 10. & pœnæ. *ibid Concil. Trid. sess.* 25. *in decreto de delectu ciborum.*

Parochus baptizans tenetur docere eos, qui tenent, quam cognationem contrahunt. scribat eorum nomina. interroget ad quos spectat, quos eligant ad tenendum. si enim alij præter eos tenent, non contrahunt cognationem. *Concil. Trid. sess.* 24. *de reform. matrim. c.* 2.
Parochus tenetur scire formam baptismi, &c. *Concil. Rauenn.* 2. *sub Clem. V. c.* 11.
Tenetur in Aduentu, & Quadragesima significare populo obligationem confessionis, & communionis. *ibid c.* 15.
Item significare tenetur in quibus temporibus fieri non possunt matrimonia. *ibid. c.* 19.
Item teneat in scriptis Latina, & vulgari lingua articulos fidei, præcepta decalogi, sacramenta Ecclesiæ; species virtutum; & quater in anno, Natiuitate Domini, Paschate, Pentecoste, & Assumptione B. Virginis, ac Dominicis Quadragesimæ, ea populo annunciet. *Concil. Sabinense c.* 3. *Concil. Tolet.* 22. *c.* 2. & pœnæ pro non facientibus. *ibid. Concil. Sabin. in decr. morum c.* 11. & in Dominica etiam id faciat.
Parochi in Dominica tenentur prædicare, & docere populos de necessarijs ad salutem. alias Episcopus in hoc munere substituat, & prouideat de portione congrua. & hoc potest facere etiam cum parochis Ecclesiarum exemptarum, regularium, &c *Concil. Trid sess.* 5. *de refor. c.* 2. *& sess* 24. *de refor. c.* 4.
Parochi non possunt plus petere ab ijs, qui sepeliuntur in Ecclesijs Ordinis Minorum de Obseruantia in Indijs Occidentalibus. *Clemens VIII. constit.* 96. *Expositum.* *Paulus V. const.* 47. *Expositum.*
Idem confirmat *Vrbanus VIII.* pro eisdem in Indijs etiam Orientalibus. & quomodo intimanda hæc constitutio. *Const.* 21. *Alias felic record.*
Idem statuitur pro ijs, qui in Ecclesijs fratrum S. Augustini sepeliuntur. *ibid. Paulus V. const.* 35. *Expositum.*
Parocho leproso dandus est coadiutor. Vide, *Leprosus.*
Tenetur explicare populo, vulgari lingua virtutem Sacramentorum. *Concil. Trid. sess.* 24. *de refor c* 7. & hoc in festis. *ibid.*
Tenetur populos monere, vt missam in festis audiant; alias si per tres festos non audiunt, denuncient eos vt puniantur. *Concil. Senon. in decretis morum c.* 12.
Inter missarum solemnia sacra eloquia, & salutis monita populis declarant. *Trid. vbi supra c.* 7.
Parochus tenetur docere pueros doctrinam Christianam. *De vita & honest. cleric. c. Vt quisque. Concil. Trid. sess.* 24. *de reformat. cap.* 4. Ad hoc compellantur per pœnas & censuras. *ibid.* Vide, *Pueri.*

Parochus non poteſt abſoluere à caſibus reſeruatis Epiſcopo, &c. *Concil. Rauenn.* 1. *ſub Honorio IV.* c.8.

Parochus tenetur habere librum baptizatorum, & matrimoniorum. *Concil. Trident. ſeſſ.* 24. *de reformat. matrim. cap.* 1.

Parochus non contendat cum populo. *Concil. Colon.* 2. *par.* 6. *c.*12.

Parochi, qui ſunt in Eccleſijs ordinis Minorum, ad nutum ſuperiorum ſunt amouibiles. *Sixtus IV. conſt.* 6. *Regimini* §. 13.

Parochus tenetur quolibet anno ſcribere nomina parochianorum, qui ad annos diſcretionis perueniunt, vt ſciat, qui confeſſi ſunt. *Concil. Tolet.* 19. *c. vlt.*

Tenetur hortari populos ad frequenter confitendum, & communicandum, & ſcribere nomina communicantium in Paſchate. *Concil. Senon. in decr. morum c.* 12.

Tenetur Epiſcopo referre ſi in hoſpitalibus exerceatur hoſpitalitas debita, vel non alias ab Epiſcopo puniatur. *Concil. Mediolan.* 1. *par.*3. *tit. De piorum locorum adminiſtratione.*

Parochus non poteſt cogere hæredes ad faciendum anniuerſarium, vel ſeptimum. *Reformatio cleri Germaniæ.*

Parochi poſſunt à fratribus Minoribus, & Prædicatoribus exigere 4. funeralem ſeù canonicam, & præter eam nihil aliud. *Clement. De ſepulturis cap. Dudum.*

Parochus non poteſt exigere à populis aliquid ſupra debitum. *Reformatio cleri Germaniæ c.* 5.

Non poteſt aliquid exigere pro collatione Sacramentorum, vel alio ſpirituali. *Concil. Colon.* 2. *par.* 8. *c.* 1. *Concil. Mogunt* 4 *c.* 92. Sub pœna ſuſpenſionis ab officio. *ibid.* Niſi ſponte ſit oblatum.

Parochi tenentur benignè recipere, & tractare fratres Minores, & Prædicatores. *Clement. De ſepulturis cap. Dudum.*

Parochorum pacta cum regularibus ſeruanda Vide, *Pactum.* Vide, *Regulares circa Parochos.* Vide, *Beneficia curata.* Vide, *Curatus.* Vide, *Curam habens animarum.*

Parochiani.

Parochiani, olim, tenebantur audire miſſam in propria parochiali Eccleſia, excepta cauſa itineris alias ab alienis parochis eijci debebunt, & mitti ad ſuas Eccleſias. *Concil. Nannet.* 1. *c.*1. *&* 2. *de parochijs cap. Vt Dominicis. Extra, de treguа, & pace c. Vices. Concil. Trid. ſeſſ.* 24. *de reform. c.* 4.

Parochiano transferente domicilium primus Prælatus non habet in eum ius: ſed prædiorum decimæ, illi ſunt ſoluendæ, ſi in eius territorio ſunt. *De parochijs, &c. c. fin.*

Parochiani in ſua parochia tenentur ſacramenta ſuſcipere. *Concil. Trid. ſeſſ.* 24. *de reform. c.* 13. Vide, *Eucharistia.* Vide, *Miſſa vbi audienda.* Vide, *Confeſſio.* Vide, *Pœnitentiæ ſacram.*

Parochianus alienus nequit ab Epiſcopo ordinari nec iudicari. *De parochijs c. Nullus.* Vide, *Epiſcopus quo ad iuriſdictionem.* Vide, *Epiſcopus quo ad ordines.* Vide. *Ordinatio.* Vide, *Ordines, &c.*

Pars.

Pars obijciens exceptionem peremptoriam, fundata intentione actoris, petens inducias, ſi defecerit in probando, condemnatur in expenſis. *De dolo, & contum. c. finem litibus.*

Parti danda ſunt inſtrumenta aduerſarij, ſi petat. *De fide inſtrument. cap. G. perpetuus.*

Parte inaudita, nihil definiendum. *De cauſa poſſeſſionis, &c. cap.*1. Vide, *Iudicium.* Vide, *Sententia.*

Pars in toto continetur. *De regulis iuris in* 6. *reg.* 80.

Participans.

Participantes cum excommunicatis, incurrunt excommunicationem minorem. *De ſent. excommunic. in* 6. *cap. Conſtitutionem. cap. Statutum.*

Participantes cum excommunicatis non poſſunt excommunicari maiori excommunicatione, neque ſuſpendi aut interdici, niſi præuia monitione. *ibid.*

Vide, *Excommunicati.*

Paruuli.

Paruulis Baptizatis non nocet parentum perfidia. *De conſecr. diſt.* 4. *cap. Quæris à me.*

Paruuli, originale tantum peccatum habent. *De Baptiſmo cap. Maiores. Gelaſius ep.* 7.

Paruuli cum peccato naſcuntur. *Gelaſ. ep.* 7. Vide, *Originale.*

Paruuli vtiliter baptizantur, licet non credant. *De baptiſmo cap. Maiores.*

Paruulis in baptiſmo deletur originale. *ibid.*

Paruulis in baptiſmo fides aliorum ſufficit. *De conſecr. diſt.* 4. *cap. In Eccleſia.* Fiunt fideles per fidem offerentium. *ibid. c. Paruuli fideles, cap. Mater Eccleſia. De pœnitentia diſt.* 1. *cap.* 81. *Tres ſunt.*

Paruuli baptizati morientes ſaluantur. *De baptiſmo cap. Maiores.*

Paruuli ſine baptiſmo non poſſunt ſaluari. *De conſecrat. diſt.*4. *cap. Nulla. cap. Firmiſ-*

missimè. Siue moriantur nati, siue in vtero matris. *ibid. De Baptismo cap. Maiores. Gelasius ep.7.*

Paruulis baptizatis non est necessaria pœnitentia. *De pœnitentia dist.1. cap.81. Tres sunt.*

Paruulis baptizatis infunditur gratia informans, & virtutes. *Concil. Vienn. Gener. Clement.1. de fide.*

Paruuli baptizati dicuntur fideles, non quia actu credunt, sed quia recipiunt Sacramentum fidei, scilicet baptismum. *De consecr. dist.4. cap. Nihil est aliud.*

Paruuli cum solo originali morientes damnantur, & quomodo puniuntur iuxta sent. S. Augustini. *De consecrat. dist. 4. cap. Firmissimè.*

Pro paruulo baptizato respondere potest alius. *De consecrat. dist.4. cap. Cum pro paruulis.*

Paruuli carentes vsu rationis non tenentur ad Eucharistiam de necessitate salutis. Non tamen damnari debent Patres antiqui, qui eam dabant. *Concil. Trid. sess. 21. cap. & can. 4.*

Vide, *Puer*. Vide, *Infans*.

Pascha.

Pascha celebrari non potest ante æquinoctium vernale. aliter faciens ab Ecclesia eijciatur. *Concil. quod dicitur Apostolorum c.8. Lib.5. const. Apost. c.16.*

Pascha in vno die, & tempore per vniuersam Ecclesiam celebrari debet. *Concil. Arelat.1. c.1. Concil. Carthagin.4. c.65. De consecr. dist.3. cap. De obseruatione. Concil. Aurelian.4. c.1.* & hoc ex decreto *Victoris I. ibid.*

Pascha die Dominico celebrandum. *Lib. 5. const. Apostol. c.16. Pius I. ep.1. Victor I. ep.1. & 2. De consecrat. dist.3. cap. Nosse. cap. Celebritatem. & cap. Paschæ sollemnitas. Concil. Rom. Palæst. Ponticum, Osroenum, &c. sub Victore I.*

Pascha celebrari debet post Lunam 14. *Concil. Rom. 3. sub Syluestro c.1. Concil. Antiochen. c.1. Concil. Palæst. sub Victore.*

Paschatis celebrationem Africani ab Episcopo Carthaginensi discere debebant. *Concil. Carthag. 3. c.1. & 40.*

Paschatis celebritas omnibus intimanda. *Concil. Carthaginen.5. c.7.* Olim in Concilijs intimabatur. *Concil. Afric. c.1. De consecr. dist.3. cap. Placuit 1. & 2.*

Paschæ sollemnitas in die Epiphaniæ annuncianda, iuxta decretum Victoris I. *Concil. Aurel.4. c.1.*

Paschæ dies à Metropolitano indicandus in Natali. *Concil. Bracharen.2. c.9. Concil. Tolet.4. c. 5. De consecr. dist.3. cap. Placuit, vt postquam.*

Paschæ celebrandi tempus à Primate, vel Metropolitano requirendum (olim.) *Concil. Tolet.4. c.5. Concil. Cæsaraugust.3. c.2.*

Pascha cum Episcopo in Ciuitate, non in villis, à ciuibus celebretur. alias priuentur communione. *Concil. Agathen. c.63. Aurelian.1. c.27. Aruernense c.14. Aurel. 4. c.3. de consecr. dist.3. cap. Nulli ciuium. Post Concil. Tolet.17. c.16.*

Paschalis sollemnitas per octo dies præcedentes, quomodo celebranda. *Concil. Matiscon. 2. c. 3. Concil. Meldense c. 77.* Octo dies præcedentes erant feriati. *ibid.*

B. Paschalis.

Fr. Paschalis Ordinis Minorum declaratur Beatus. *Paulus V. constitut. 111. In sede.*

Fratres Obseruantes obtinent licentiam recitandi officium de eo pro *die* 17. *Maij. ibid.* Deinde obtinent, vt possint recitare officium in loco *Turris Formosæ* eius Patriæ, & in toto regno Hispaniæ. *ibid.* Sic etiam moniales.

Pastor.

Pastor, id est Episcopus non potest accusari, aut reprehendi à subditis, nisi in fide erret. *Ioannes I. epist. 1. 1. quæst. 7. cap. Oues.*

Pastor diligens gregem, salubria illi quærit. *Ioann. II. ep.3.*

Pastores debent tractare gregem, non vt suum, sed Dei: *Concil. Paris.6. lib.1. c.13. & 23.*

Tenentur pro ouibus animas ponere. *ibid. c.13.*

Pastores miseri sunt si glorientur in malis ouium. *Anacletus ep.1. dist.83. cap. Nihil illi.*

Pastores simoniaci, nullam præbent ouibus medicinam. *1. quæst.1. cap. Fertur.*

Pastori negligenti dandus est coadiutor. *De supplenda neglig. cap. Grandi.* Vide, *Coadiutor*. Vide, *Episcopus, &c.*

Patena.

Patenæ non debent esse ligneæ, neque vitreæ. *De consecrat. dist. 5. cap. Vasa in quibus. & cap. Vt calix.*

Pater diuinus.

Pater diuinus est ingenitus. *Pelagius I. ep. 1.*

Pater diuinus omnia sua communicat Filio præter paternitatem. *Concil. Florent. sess. vlt. in literis vnionis.*

Pater diuinus non est maior filio. *Marcell. I. epist. 1.*

Patris vox, non filij, aut Spiritus Sancti audita est, dum dixit, *hic est filius meus dilectus. De consecr. dist. 3. c. vlt.*

Pater diuinus ab æterno generat filium, & dat ei suam substantiam quam etiam secum retinet, nec diminuitur. *Concil. Later. 4. c. 2.*

Vide, *Persona diuina.*

Pater noster.

Pater noster veraciter dicitur à Sanctis, cum illis verbis *dimitte nobis*, &c. *Concil. Mileuit. c. 8.*

Pater.

Pater non potest tenere filium in baptismo. *Concil. Mogunt. 1. c. 55.*

In necessitate potest filium baptizare sine solutione matrimonij. *Concil. Londinen. 1. c. 3.*

Patris nomine intelliguntur, etiam alij ascendentes. *De verbor. significat. cap. Nam, & Rex.*

Pater non potest à filio iudicari, aut reprehendi. *Nicolaus I. in decr. tit. De Iudicijs c. 2.*

Pater detinens vxores, vel dotes filiorum, per censuras compellitur ad restituendum. *De sponsalibus cap. Non est.*

Pater non potest esse testis in causa criminali filij, nec in alijs eius contractibus, sed solum in causa matrimoniali. *Post ep. 14. Cœlestini I. cap. 4. 35. quæst. 6. cap. Videtur nobis. Qui Matrimonium accusare cap. Videtur.*

Pater occidens filios, olim à sacerdote simul & iudice erat puniendus. *Concil. Tolet. 3. c. 17.* Vide, *Occidens.*

Pater occidens filium hac pœnitentia, olim, erat plectendus. Per tres annos stare debebat ante fores Ecclesiæ, &c. per quatuor annos inter auditores. per septem carens communione. per totam vitam non comedens carnes, neque bibens vinum. per tres annos incedens discalceatus; arma non tractans, nisi contra paganos. *Nicolaus I. in append. ep. 18.*

Pater, vel mater prostituentes filias, in statu Ecclesiæ, vltimo supplicio puniendi. *Sixtus V. constit. 46. Ad compescendum* §. 7. Vide, *Parentes.*

Patrem occidens. Vide, *Occidens.* Vide, *Filius.*

Patrem persequens, est infamis. *Fabianus ep. 2.* Vide, *Arma.*

Patrem inuadens, seu contra eum arma sumens, est infamis. *Adrianus I. c. vlt. 3. q. 5. cap. Omnes.* Vide, *Occidens.* Vide, *Patricida.* Vide, *Filius.*

Pater exhæredato filio, non potest dare bona sua Ecclesiæ; neque hæc acceptare. *17. qu. 3. cap. Quicumque.*

Pater non potest priuare hæreditate filium factum religiosum, etiam si dum hic erat laicus, fuit sibi ingratus. *19. quæst. 3. cap. vlt.*

Pater, & filius carnaliter cognoscentes eamdem mulierem per octo annos pœniteant. *30. quæst. 4. cap. Si Pater.* Vide, *Carnalis, &c.*

Pater non potest copulari mulieri cognitæ à filio: si verò nesciens id fecit, non peccat; si sciens, septennis pœnitentia ei est danda. *Concil. Later. 3. in append. tit. De eo, qui consanguineam c. 3.* Vide, *Carnalis.* Vide, *Filius.*

Pater cognoscens filiam carnaliter, per triennium careat Eucharistia; abstineat à carne; ieiunet omnibus diebus, exceptis festis. *Concil. V ormatien. 1. c. 36.*

Patre soluente aliquid pro acquirenda Ecclesia filio; licet hic ad tempus remoueri debeat, potest tamen ad eam, & ad alias assumi. *Concil. Later. 3. in append. par. 50. c. 1.*

Pater non potest cogere filium ad Religionem. *Concil. Colon. 2. par. 10. c. 3.*

Pater familiæ, qui habet 12. filios in statu Ecclesiæ, à qua gabella, & dogana est exemptus. & Patre mortuo, quibus gaudet eius familia. *Pius IV. constitut. 72. Licet. Paulus V. constitut. 11. In maximis* §. 13. Vbi omnes franchitiæ, & exemptiones numerantur.

Vide, *Culpa.* Vide, *Filius.* Vide, *Parentes.*

Patientia.

Patienter obseruanda sunt præcepta. *23. q. 4. cap. Paratum.*

Patres, id est, seniores.

Patrum statuta sequenda; & qui ea non sequitur, errat in via. *Hormisda ep. 70.* Vide, *Decreta.* Vide, *Statuta.* Vide, *Sancti.*

Patrum regulæ non debent contemni. *Distinct. 50. cap. Quis autem.*

Patrum statuta in Concilijs, non violanda. 25. *qu.1. cap. Prima salus. cap. A Sanctis. cap. Ideo. cap. Contra statuta*.

Patriarcha.

Patriarcha, & Primas idem sunt. *Anacletus epist. 2.*

Patriarcha idem est, ac Summus Patrum. *Dist. 21. cap. Cleros.*

Patriarchæ omnes ab Ecclesia Romana sunt instituti. *Nicolaus I. in decr. tit. De Rom. Eccl. c. 1. Dist. 22. cap. 1. Omnes.*

Patriarchæ, & Primates in maioribus Ciuitatibus ponendi sunt ex institutione Apostolorum. *Clemens I. ep. 1. c. 4. Anacletus epist. 2.*

Patriarchæ veraciter illi sunt, qui in Sedibus Romana, Antiochena, & Alexandrina post Apostolos sederunt. Constantinopolitanus verò, & Ierosolymitanus ad fauorem Principum, & ex honoris congruentia facti sunt. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c. 92.*

Patriarchæ omnes etiam Ierosolymitanus, Papæ sunt subiecti, & ab eo iudicantur. *Concil. Romanum sub Sixto III. c. 6.* Vide, *Papa circa Patriarchas.*

Patriarchæ habent alios Episcopos sub se. *Clem. I. ep. 1. c. 4.*

Patriarcha secundus post Papam, est Alexandrinus. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c. 93.*

Patriarcharum ordo modo hic est. Post Rom. Pontificem est Patriarcha Constantinopolit. 2. Alexandrinus, 3. Antioch. 4. Ierosolymit. *Concil. Lateran. 4 c. 5. Dist. 22. cap. Diffinimus. Concil. Florent. sess. vlt. in literis vnionis. De priuil. cap. Antiqua. Eugenius IV. constitut. 17. Lætentur Cæli.*

Patriarcha potest conuocare omnes Episcopos sibi subditos. *Concil. Constantinop. 4. c. 17.*

Patriarchæ omnes à Romano Pontifice accipere debent pallium. *Concil. Later. 4. c. 5.* & faciunt iuramentum obedientiæ, & fidelitatis Papæ. *ibid.*

Patriarchæ ex Papæ priuilegio, vel delegatione, alijs Archiepiscopis concedunt pallium. *Concil. Later. 4. c. 5. De priuil. cap. Antiqua.* Vide, *Pallium.* Vide, *Papa circa Patriarchas.*

Patriarcha facit portare ante se crucem, vbique, excepta vrbe Roma, & ijs locis in quibus est Papa, vel Legatus Papæ vtens Pontificijs insignijs. *Concil. Later. 4. c. 5. De priuil. cap. Antiqua.*

Patriarcharum, nullus vocari potest vniuersalis Episcopus. *Dist. 99. cap. Nullus. cap. Ecce.* Quare aliquando S. Gregorius noluit appellari vniuersalis. *ibid.*

Patriarcha non cognoscit de causis Archiepiscoporum, & Episcoporum, nisi per legitimam appellationem. *De off. Iud. ordin. cap. Duo simul.*

Patriarcha transferens Archiepiscopum confirmatum in sedem Episcopi, suspenditur, & quomodo. *De translatione, &c. cap. 1.*

Patriarchales sedes vacantes prouideri non possunt inconsulto Papa, alias nulla est electio. *Extra, de electione, &c. cap. Sancta Romana.*

Ad Patriarcham appellatur ab omnibus Prouincijs subditis. *De priuil. cap. Antiqua. Concil. Later. 4. c. 5.* Vide, *Appellatio.*

A Patriarcha appellatur ad Papam. *ibid.*

Patriarchæ Maronitarum Papa concedit, vt suis Populis det benedictionem nomine suo, & etiam Archiepiscopis, &c. *Paulus V. const. 77 Quoniam.*

Vide, *Alexandria.* Vide, *Antiochia.* Vide, *Constantinopolis.* Vidè, *Primas.*

Patria.

Patriam relinquens non potest per hoc puniri. *Nicolaus I. ad consulta Bulgarorum c. 20.*

Patriam deserens, & confugiens ad exteros contra eam, quomodo puniendus. Vide, *Rebellis.*

Patriam bello tutari, iustissimum est, 23. *qu. 3. cap. Fortitudo.*

Patricida.

Patricida est infamis. *Fabianus epist. 2, Adrianus I. in decr. c. vlt. 3. quæst. 5. cap. Omnes.* Vide, *Filius.* Vide, *Pater.* Vide, *Occidens.*

Patricida, olim, non poterat inire matrimonium. *Concil. Moguntin. sub Leone IV. c. 20.*

Patrimonium.

Patrimonij titulus est necessarius, si alius non adest, vt clericus possit in sacris ordinari. *Concil. Senonense in decr. morum c. 4. Concil. Trident. sess. 21. de refor. c. 2.* Vide, *Clerici in sacris.* Vide, *Ordinandi in sacris.*

Patrimonium, ad cuius titulum clericus est ordinatus, non potest renunciari, donec prouideatur de alio titulo, seu beneficio Ecclesiastico; & non potest hoc fieri sine licentia Episcopi. *Concil. Senon. & Trident. vbi supra.*

Patrimonium S. Petri.

Patrimonium S. Petri occupans, quas pœnas incurrit. *Clemens VI. constit. 3. Et si solertem.*

Patrimonij S. Petri Prouinciæ, quæ sint. *ibid.*

Vide, *Ecclesiasticus status.* Vide, *Dominium.*

Patrinus.

Patrinus est necessarius ad suscipiendum baptizatum, & confirmatum. *Post ep. 2. Hyginij. De consecrat. dist. 4. cap. In catechismo.*

In necessitate idem potest esse patrinus in confirmatione, qui fuit in baptismo. *De consecr. dist. 4. cap. In catechismo.*

Patrinus debet esse baptizatus, & confirmatus. *De consecr. dist. 4. cap. In baptismate. Concil. Metense 1. c. 3. Concil. Later. 3. par. 50. c. 44.*

Patrinus esse non potest pœnitens publicus. *Concil. Paris. 6. lib. 1. c. 54.*

Debet esse ætatis prouectæ, vt docere possit susceptum. *Concil. Colon. 2. par. 7. c. 4.*

Non potest patrinus esse, religiosus. *Concil. Colon. 3. tit. Censuræ c. 16. Concil. Treuer. c. 11.*

Tenetur docere illum Symbolum, & orationem Dominicam. *Concil. Colon. 2. par. 7. c. 4.*

Patrini tenentur instruere, quos leuant de fonte. *Concil. Aurelian. 4. c. 19. Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. De Baptismo.* Ad id tenentur, si parentes non faciant. alias non. *ibid.* In fide, & moribus debent instruere. *ibid.*

Patrini, olim, non poterant tenere fœminas, sed mares. & è contra matrinæ solum fœminas. *Concil. Nicænum 1. ex Arabico c. 22.*

Patrinus debet esse vnus. *De consecr. dist. 4. cap. In baptismate. Concil. Metense 1. c. 3.* Si tamen sint plures, omnes æqualiter contrahunt cognationem spiritualem. *De cognat. spirituali in 6. cap. fin. Concil. Moguntin. 4. c. 19.* Qui tangunt baptizandum, solum sunt patrini, & contrahunt cognationem; alij non: & quomodo certiorandi à Parocho ex *Concil. Trid. sess. 24. de refor. matrim. c. 2.* Vide, *Baptismi Patrinus.* Vide, *Parochus, eiusque obligationes.*

Patrini non possunt contrahere cum filijs spiritualibus, & commatribus. Vide, *Matrimonia prohibita ratione cognationis spiritualis.*

Patrinus esse non potest persona excommunicata. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. De Baptismo.*

Patrini cùm quibus contrahunt cognationem spiritualem. Vide, *Cognatio spiritualis.*

Patrinus tenetur diligere filium spiritualem susceptum, &c. *Nicolaus I. in decr. de impedim. matrim. c. 3. 30. qu. 3. c. 1.*

Patrini moderatè procedant in faciendo donaria filijs susceptis. *ibid. c. 11. Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. De Baptismo*, prohibet vllo modo fieri.

Vide, *Baptismi Patrinus.* Vide, *Cognatio spiritualis.* Vide, *Compatres, & Commatres.* Vide, *Confirmandorum requisita.* Vide, *Suscipiens.* Vide, *Vxor circa alia.*

Patrini duellorum. Vide, *Duellum.*

Patrocinium.

Patrocinij causa, clericus non accipiat solutionem. *15. qu. 2. cap. Obseruandum.*

Quando, & quomodo clerici possunt patrocinari. Vide, *Clerici circa negotia sæcularia.*

Patrocinium populorum sumere debent Episcopi. *Dist. 87. cap. Licet omnibus, cap. Defensionis. cap. Quisquis, & cap. Diuina.*

Vide, *Aduocati.*

Patronus.

Patroni Ecclesiarum tenentur præsentare Episcopis Presbyteros, &c. præficiendos Ecclesijs, alias irrita est prouisio. *17. q. 7. cap. Decernimus. cap. Monasterium.*

(Si præsentatus à Patrono non est idoneus, Episcopus, inueniat alium idoneum. *ibid. c. Decernimus.*) *De iure patronat c. Ex insinuatione. cap. Nobis fuit. Concil. Trident. sess. 14. de refor. c. vlt.*

Patronus solus non potest Ecclesiam conferre. *De iure patronat. cap. Suggestum.*

Patronus, nec etiam clericus, potest Ecclesiam conferre; & si confert, adhuc postea præsentare potest. *De iure patronatus c. finali.*

Concedens Ecclesiam sine licentia Episcopi est excommunicatus. *ibid. cap. Præterea.* Ipso facto cadit à iure patronatus. *Concil. Vienn. Prouinc. 1.*

Patrono non præsentante intra tempus, Ecclesia confertur à solo Episcopo. *De iure patronatus cap. Si verò.* Quando debet præsentare. *infra.*

Patronus intra quatuor menses debet præsentare, si laicus sit; si Ecclesiasticus, intra sex. *De iure patronatus in 6. c. vnic. §. fin.*

Si præsentatio fuit nulla, potest patronus ipse alium præsentare Episcopo intra tempus.

De iure patronatus cap. Illud. cap. Cum laici. Concil. Colon.2. par.1. c.11.

Patroni consensus requiritur ad occupandam Ecclesiam. *De iure patronatus cap. Ex insinuatione.*

Patronus non potest alicui promittere Ecclesiam vacaturam, nec alteri concedere, vt promittat. *De conceß. præb. cap. finali.* Vbi multa de hoc in eo titulo. *& cap. Concil. Sabinense c.15.* & obtinens fit inhabilis perpetuò ad omnia beneficia. *ibid.* Vide, *Beneficia vacatura.*

Patronus non potest dare alteri Ecclesiam patronatam. *De iure patron. cap. Quod autem.* Et si dat, adhuc potest præsentare Rectorem. *ibid. cap. Illud, cap. Cum laici.*

Patrono laico præsentante duos, vnum post alium, si Episcopus eligit secundum, valet institutio. *De iure patron. cap. Quod autem.*

Patronus non potest concedere beneficium vacaturum, & nulla est concessio. *Honorius III. ex Cirone, tit. De conceß. præb. c.1.* Vide, *Beneficia vacatura.*

Patronus emens ius, vt præsentet filium, vel alium, debet eo priuari, & excommunicari. *De iure patronat. cap. Quia clerici. Concil. Trid. seß.25. de refor. c.9.*

Patroni noui non possunt mutare institutos. *De iure patron. cap. Querimoniam. Concil. Later. 3. par.50. c.32.*

Patronus non potest pro se retinere Ecclesiam, vel eam alteri dare sua authoritate. *De iure patron. cap. Consuluit.*

Patronus sine licentia Episcopi, vel Papæ, non potest alicui concedere decimas iuris patronatus; & si facit nulla est concessio. *De iure patron. cap. Nullus.*

Patronus non potest vendere, vel alienare Ecclesiam, &c. neque aliquid pro ea exigere, nisi aliter in fundatione fuerit cautum. *De iure patronat. cap. Præterea. Concil. Lateranen.4. c.45.*

Patronus non eligit Prælatum in Ecclesia, sed postulatur eius consensus. Pro cappella vero patronus eligit, & Episcopus instituit. *ibid. cap. Nobis fuit. Concil. Trid. seß.14. de refor. c. vlt. & seß. 24. de refor. c.18.*

Patronus habet ius in Ecclesiam ex fundatione eius. *ibid. cap. Nobis.*

Patroni non possunt Ecclesiam diuidere. *De iure patron. cap.1.* Vide, *Beneficia non dismembranda.*

Patronus non potest nouos census Ecclesijs imponere; & qui iurauit, illum soluere, non tenetur. *De censibus cap. Grauis.*

Patronus, licet sit clericus, non potest se ipsum præsentare pro Ecclesia habenda. *De iure patron. cap. Per nostras.*

Patronus, si vergit ad paupertatem, de fructibus Ecclesiæ sustentetur. *De iure patron. c. Nobis.*

Patronis diffidentibus, si non concordent, Episcopus prouideat, donec concordent. *De iure patron. cap. 1. & cap. Quoniam.*

Si ijs diffidentibus non possit aliter subueniri, Episcopus auferat ab Ecclesia reliquias, claudat ostia, & non permittat in ea celebrari. *De iure patron. cap. Quæcumque.*

Si ijs diffidentibus, intra quatuor menses lis non finiatur, Episcopus ordinet Ecclesiam. *ibid. cap. Quoniam.*

Ius patronatus emens, vel vendens, eo spoliatur. *De iure patron. cap. Quod autem.* Nullus est contractus. *ibid. & cap. Quia clerici.*

Patronus, mortuo Rectore Ecclesiæ, tenetur intra decem dies nominare Episcopo clericos examinandos per examinatores, &c. *Concil. Trid. seß.24. de refor. c.10.*

Patronus tenetur præsentare examinatum aliquem idoneum repertum. & ab Episcopo facienda est institutio. *Concil. Tridentin. seß.24. de refor. c.18.*

Patronus non potest dare Ecclesiam Religiosis sine consensu Episcopi. *De iure patron. cap. Cura. De iure patron.*

Patroni si plures, possunt conuenire, vt alternis vicibus præsentent. *Clement. de iure patron. cap. fin.*

Patroni possunt plures præsentare personas hoc ordine, vt vna ex eis ab Episcopo instituatur. *ibid.*

Patronus non potest pro se retinere fructus, & paruam partem dare Presbytero. *Concil. Later.4. c 33.*

Patronus vsurpans Ecclesiam. Vide, *Ecclesiastica Immunitas.*

Patronus non potest disponere de rebus Ecclesiæ. *Concil. Lateran.4. c.45.* Alienans ipso facto cadit à iure patronatus. *Concil. Viennense Prouin.1. Concil. Trid. seß.22. de refor. c.11.* Alias priuatur iure illo. & est anathema: & si clericus, priuatur beneficijs. & aliæ pœnæ. *ibid.*

Patronus occidens Rectorem Ecclesiæ. Vide, *Occidens.*

Patronus non potest facere pactum de habendo aliquam pensionem, partem, &c. sub pœna excommunicationis, & Ecclesia interdicitur, nisi relinquatur libera. sed ipse iure patronatus non priuatur. *Concil. Germanicum 1. c.9. Concil. Londinense 2. c. 13.*

Sic præsentatus, priuatur officio, & beneficio, donec à Papa dispensetur. *Concil. German. vbi supra.*

Episcopus id sciens, & concurrens, à collatione, & institutione perpetuo priuatur. *ibid.* Vide, *Beneficia cum pacto.*

Patronus vsurpans bona clerici mortui, excommunicatus est, donec restituat. *Concil. Vienn. Prouinc.1.*

Patronus præsentans puerum, excommunicatur. *Concil. Sabinense c.15.*

S. Paulus.

Pauperes.

Paupertas,

Paupertatis exceptio in clerico impedit executionem sententiæ in possessorio. *De restitut. spoliatorum. cap. Olim vobis.*
Paupertas Christi admittebat possidere in communi. *Extrau. Ioann. XXII. De verborum significatione. cap. Quia quorumdam, & cap. Cum inter,*
De paupertate Christi, multa in dictis *capp.*
Paupertas Apostolorum qualis fuerit; cur eis præcipitur ne pecuniam haberent, & hoc non fuit præceptum rigorosum. *Extrau. Ioann. XXII. De verborum significat. cap. Quia quorumdam,* Vide, *Apostolus.*
Paupertas etiam perfecta, permittit habere multa in communi, *Extrau. Io. XXII. ibid.*
Paupertas sine proprio permittit habere aliqua. *ibid.*
De paupertate fratrum Minorum, & aliorum multa notabilia. *ibid.*
Paupertas fratrum Minorum (absque priuilegijs) omne dominium in particulari, & in communi excludit. *De verbor. signif. in 6 cap. Exijt,*
Paupertas fratrum Minorum admittit in rebus vsum facti, & quomodo. *ibid.* Vide, *Vsus.*

Pax.

Pax numquam firmanda est cum offensa Dei *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c. 80.* Vide, *Papa circa res fidei,*
Pacis osculum dandum in Ecclesia. *Concil. Laodicenum c. 19.*
Pacem procurare, & tueri tenentur Episcopi. *De treguis, & pace cap. 1.*
Pacis fractæ causa à iudice Ecclesiastico iudicatur, etiam si sit inter Principes sæculares. *De iudicijs cap. Nouit ille.*
Pacem petere à cognato occisi ad bonum pacis, non arguit homicidium impetenti, (si ipse non fuit causa eius). *De homicidio volunt. cap. Exhibita.*
Pax perpetua non est turbanda, propter priuatum commodum. *25. qu. 1. cap. Quæ ad perpetuum,*
Pacem non habens cum proximis, est extra Ecclesiam (intelligitur quo ad meritum.) *Dist. 90. cap. Neque. cap. Placuit.*
Pacem nolentes componere arguantur per Episcopos; & si adhuc persistunt excommunicandi sunt. *Dist. 90. cap. Placuit, & cap. Perlatum,*
Pacem non habens cum Episcopo, est extra Ecclesiam (intellige quo ad meritum, vel quod debet fieri extra eam per excommunicationem) *7. qu. 1. cap. Scire debes.*
Pro pace tuenda Episcopi inuicem se adiuuent, *Dist. 90. cap. Præcipimus.*
Pax in missa danda est, sed in fine, *De consecr. dist. 2. cap. Pacem.*
Non danda ante, nec inter sacerdotes, nec in populo. *ibid. cap. Pacem igitur.*
Pax à Diacono danda est. *Dist. 25. cap. Perlectis,*
Pax generaliter præcipitur à Papa tempore Cruciatæ, *Innocentius III. const. Ad liberandam,*
Pacis, vel treguæ fractores in statu Ecclesiæ, quomodo puniendi, & pœnæ. *Pius IV. const. 52. Licet,* Quando, & quomodo possunt audiri. *Pius V. const. 9. Cum ob innumeras,* Vide, *Eccles. status.*
Vide, *Compositio* in fine,
Pax Germaniæ. Vide, *Papa circa res fidei,*

Peccare. Peccans. Peccator,

Peccans post baptismum, si non facit pœnitentiam, damnabitur, *Lib. 2. constitut. Apostol. c. 2. De fide, & summa Trinitate cap. 1 Concil. Mogunt. 4. c. 21.*
Peccans post baptismum, semper potest iustificari per pœnitentiam. *Concil. Lateran. 4. c. 1.* Vide, *Iustificatio.* Vide infra, *Peccatum,*
Peccat grauius, qui post baptismum fidem negat, quam qui ante. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c. 18.*
Peccandi occasio triplex est. *De pœnit. dist. 2. cap. 22. Sciendum,*
Peccandi ordo, ac progressus in homine, qualis est. *De pœnit. dist. 2. cap. 21. Si tribus,* & est suggestione, delectatione, & consensu. *ibid.*
Peccare non dicitur, qui tentatus non consentit. *De pœnit. dist. 2. c. 23. Inter hæc.*
Peccare nullus potest post mortem. *De consecr. dist. 5. cap. Spiritus sanctus.*
Falsum est, quod homo semper peccet mortaliter, ob superbiam. *Leo X. constit. 40. Exurge.*
Homo potest habere certitudinem moralem, quod actu non peccat, *Leo X. ibid.*
Peccantes grauiter ab Episcopo sunt absoluendi, excepto casu infirmitatis, *Concil. Elibert. c. 32.* Vide, *Casus reseruati.* Vide, *Episcopus, &c.*
Peccantes grauiter, aliquando ab Ecclesia sunt abijciendi, *Lib. 2. constit. Apostol. c. 16.*
Peccante Adamo, natura humana fuit maculata. *Gelasius ep. 7.* Vide, *Adæ peccatum.*
Peccans vno peccato, reus est omnium quo ad vitam æternam. *De regulis iuris c. Deflet.*
Peccantes, per confessionem peccatorum reuocandi sunt. *Concil. Laodicen. c. 2.*
Peccans mortaliter non cessat esse Episcopus, vel

vel sacerdos; *Concil, Constant. contra art. 15. Vvicleff, & contra vlt, Ioannis Huss.*

Peccatores cum mansuetudine reducendi, *Dist. 45, cap. Recedite.* Vide, *Pœnitens*,

Peccatori cuilibet de peccato redeunti, non potest denegari pœnitentia, *Gregorius I, lib. 7. ex regest. ep. 54.*

Peccatori irascendum, sed homini miserendum. *23. qu 4. cap. Duo ista.*

In peccatore peccata odienda sunt, sed homo diligendus. *Dist. 86. cap. Odio habeantur.*

Peccatorem cælare ex fauore, vel gratia, est simonia. *De simonia cap. Nemo.*

Peccator quomodo dicitur à Sanctis non esse de Ecclesia, & de corpore Christi. *De pœnit. dist. 1. c. 70. Ecclesia.* Re vera non resecatur ab Ecclesia; *Concil. Senonen. c. 17.*

Peccator quantumuis grauatus desperare non debet, si pœnitentiam facit. *De pœnit. dist. 3. c. 33. Intantum.*

Peccatori non pœnitenti eleemosynæ, ieiunia, &c. non prosunt ad salutem. *De pœnit. dist. 3. c. 31. Nihil.*

Peccator non nasceretur homo, nisi per propagationem ex Adamo nasceretur *Concil. Trid. sess. 6. cap. 3.* Vide, *Adæ peccatum*,

Peccatum.

Peccatum originale contrahunt paruuli. *Gelasius ep. 7.* Vide, *Originale peccatum.*

Peccatum originale negans Pelagius, in Ephesina etiam synodo damnatur. *Gregorius I. lib. 3. ep. 14.*

Peccati originalis pœna est carentia visionis Dei. *De baptismo cap. Maiores §. Sed adhuc.*

Peccatum (actuale) non est, nisi voluntarium sit. *15. qu. 1. cap. Aliquos. c. Sanè. c. Meritò. c. Illud relatum. cap. In cauenda, & cap. Non est. 32. qu. 5. cap. Sicut enim. Concil. Mogunt. 4. c. 2.*

Quod ex necessitate accidit, non est peccatum. *ibid.*

Peccata omnia baptismo remittuntur. *Gregorius I. lib. 4. ex regist. ep. 39. de consecrat. dist. 4. c. Regenerante.* Vide, *Baptismi effectus.* Vide, *Remissio.*

Peccata quotidiana non desunt in homine, quæ dimitti indigent. *De pœnit. distin. 3. c. 20. De quotidianis.*

Peccata leuia, id est, venialia per orationem Dominicam etiam remittuntur. *Concil. Tolet. 4. c. 10.* Vide, *Veniale.*

Peccatum Adæ. Vide, *Adam.*

Peccata odienda sunt, sed homines qui ea habent diligendi. *Dist. 86. cap. Odio habeantur. 34. qu. 4. cap. Duo ista.* Vide, *Peccator in præced.*

Peccatum est maius ex dignitate personæ. *Dist. 40. cap. Homo.*

Peccata post baptismum pœnitentia remittuntur. *De pœnit. dist. 1. c. 40. Perfecta.* Vide, *Peccare.* Omnia per pœnitentiam delentur. *De pœnit. distin. 3. c. 33. Inter hæc.*

Peccata per claues remittuntur. *De pœnit. dist 1. cap. 85. Iudicet. Concil. Laodicen. c. 2. Concil. Later. 4 c. 1. Concil. Moguntin. 4. c. 7. & 21. Concil. Trid. sess. 6. c. 14. & can. 29.*

Peccata omnia per pœnitentiam deleri possunt, *De pœnit. dist. 3. c. 23. Septies. c. 24. c. Totam. c. 25. Ille Rex. c. 26. Illud. c. 28. talis. c. 30. Sicut. c. 31. Naum.*

Peccata per gratiam remittuntur. *De consecrat. dist. 4. cap. Gratia. cap. Placuit il 2. & cap. Quisquis dixerit.* Vide, *Iustificatio.*

Peccata extra Ecclesiã non remittuntur. *ibid. c. 80. In actione.*

Peccatorum remissio non fit ex meritis hominum, sed ex Dei virtute, *1. qu. 1. c. Vt euidenter.*

Peccata omnia sunt confitenda vt remittantur. *De pœnit. dist. 3. c. 43. Sunt plures & dist. 5. c. 1. consideret. Leo X. const. 40. Exurge.* Vide, *Confessio.*

Peccata semel dimissa non redeunt punienda. *De pœnit. dist. 4. c. 24. Diuina. & cap. vltimo.*

Peccata omnia deflenda, & de eis petenda indulgentia. *De pœnit. dist. 5. c. 1. Consideret.*

Peccatorum dimissorum pœna in peccante, quomodò dicitur redire. *De pœnit. dist. 4. cap. 14. Qui recedit, & cap. Si auerterit.*

Peccatorum absolutio supponit confessionem, contritionem, & requirit etiam satisfactionem. *De confer. dist. 3. cap. De pœnitentibus. Concil. Mogunt. 4. c. 31.*

Peccatum in Spiritum Sanctum dicitur irremissibile ijs, qui manent in eo vsque ad mortem. *Gelasius in opusculo de anath. vinculo.*

Peccatum ad mortem dicitur irremissibile ijs, qui moriuntur in eo. *ibid.*

Peccata tribus modis committuntur, scilicet ignorantia, infirmitate, studio, & malitia. *De pœnit. distin. 2. c. 22. Sciendum.*

Peccatum ex infirmitate, est leuius peccato ex malitia. sic etiam peccatum ex ignorantia. *ibid.*

Peccata per diuinam gratiam, potest homo vitare; sed an fuerit aliquis homo, qui sine omni peccato fuerit, nescitur. *Gelasius in ep. contra Pelagianam hæresim.*

Peccata aliquando puniuntur per populos iussu Dei excitatos. *23. qu. 6. cap. Remittuntur.*

Peccata aliena, nulli nocent in Ecclesia. 23. qu.

qu.4. cap. Si quis catholica , & cap. Quam magnum .

Peccata Principum , seu maiorum, sunt grauiora cæteris. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.54.*

Peccato proprio , nullus consulat saluti alterius. *22. qu.2. cap. Faciat homo . cap. Omne genus . cap. Si quis ad te.*

Peccata redimuntur per opera misericordiæ. *De pœnit. dist.1. c.76. & 77. vt in seqq.*

Peccata eleemosynis redimuntur. *De pœnit dist. 1. cap. Medicina , & cap. Medicamentum .*

Peccata confitenda , & absoluenda in *feria 5.* ante Pascha , præcepit *Innocentius I. ep. 1. c.7.* & si necessitas vrgeret , præueniretur. *ibid. De consecr. dist. 3. cap. Pœnitentibus verò.*

Peccata etiam , quæ non sunt manifestè mortalia , confitenda sunt. *Leo X. constit. 40. Exurge .*

Peccata semel confessa fratribus Religiosis , non sunt iterum confitenda. *Extra , de pœnitentijs, &c. cap. Ex eo.*

Peccata pœnitentis manifestari non debent à sacerdote ea audiente in confessione. *De pœnit. dist.1. c.89. Quamdiu . & pœna . ibid.* Vide , *Confessores quo ad sigillum.*

Pro peccato publico dari potest pœnitentia publica. Sed rarò id fiat. *Concil. Trid. sess.24. de refor. c.8.*

Peccati actualis pœna est carentia visionis Dei , & perpetuus gehennæ cruciatus. *De Baptismo cap. Maiores . § Sed adhuc .*

Peccata eo sunt grauiora, quò magis perseuerant in anima. *De consanguinit. & affinit. cap. Non debet .*

Peccata eo grauiora quò magis durant. *De consuetud. cap. Cum tanto .*

Peccatum non remittitur , nisi restituatur ablatum. *De regulis iuris in 6. reg.4.*

Peccati venia non datur , nisi correcto. *ibid. reg.5.*

Peccata populi. Vide , *Populus.*

Peccata mortalia publica sunt corrigenda , & extirpanda. *Concil. Constantiense in constit. Martini V. circa fin.*

Peccata confitens offert Deo , quid ignoscat. *Leo X. constit. 40. Exurge.*

Peccata non remittuntur per solam fidem , qua quis credit sibi esse remissa. *Concil. Trid. sess.6. cap.9.*

Peccata confessa , & absoluta remittuntur , etiam si homo actu non credat sibi remitti. *ibid.* & *Leo X. const. 40. Exurge .*

Peccata non remittuntur sine contritione , *ibid.*

Peccata non remittuntur , si absolutio proferatur ex ioco. *Leo X. const. 40. Exurge .*

Peccato nullus caret in hac vita , ideo etiam Sancti dicunt *dimitte nobis , &c. Concil. Mileuit. c. 7.* dicens se non habere peccatum , falsum dicit. *ibid. c. 6.*

Peccato remisso , remanet aliqua pœna temporalis soluenda , quia non semper tota remittitur. *Concil. Senonen. c.12. Concil. Trident. sess.6. can.30.*

Peccata venialia distincta , & diuersa sunt à mortalibus. *Concil. Senonen. c.17.* Vide , *Veniale .*

Peccata venialia non faciunt , vt iustus cadat à iustitia , seu gratia Dei. *Concil. Trid. sess. 6. cap.11.*

Peccatum quodlibet mortale facit perdere gratiam. *Concil. Trid. sess.6. cap.15.*

Peccata venialia non possunt à iusto vitari sine speciali Dei auxilio. *ibid. can.23.*

Peccatum est mors animæ. *Concil. Trident. sess. 5. de peccato originali c.2.* Vide , *Originale.* Vide , *Homo.*

Peccatum intrauit in mundum per primum hominem. *ibid. c.4.*

Peccatum Adæ non extinxit liberum arbitrium , sed attenuauit eius vires. *Concil. Trid. sess.6. cap.1.* Vide , *Adam .* Vide , *Homo .* Vide, *Liberum.*

Peccatum fugiens ex metu inferni, non peccat. *ibid. sess.6. can.8.*

Peccata multa mortalia dantur præter infidelitatem. *Concil. Trid. sess.6. can.27.*

Peccatum mortale non facit perdere fidem (nisi sit infidelitatis.) *ibid. can.28.*

Peccata commissa post baptismum non remittuntur ex sola fide , seu fiducia Baptismi habiti, neque ex hac fiducia euaduntur venialia. *Concil. Trident. sess.7. de Baptismo can. 10.*

Peccatorum remittendi potestas collata fuit à Christo Apostolis , & eorum successoribus , cum *Ioann. 20. dixit Accipite , &c. Concil. Trident. sess.14. cap.1. & can. 10.* Vide , *Ligare .* Vide , *Remissio .*

Peccata remittendi potestas , solis sacerdotibus à Christo fuit collata. *Trid. sess. 14. can. 10.*

A peccato redeuntes , recipiendi sunt. *Concil.* (quod dicitur Apostolorum) *c.52.*

Peccata venialia exponi possunt confessioni, & absolutioni. *Leo X. const. 40. Exurge . Concil. Trid. sess. 14. cap. 5.* Sed non de necessitate, *ibid.*

Peccatorum remissio. Vide , *Remissio .*

Pecunia . Pecuniaria pœna .

Pecuniam adulteratam tenentes. Vide , *Monetarius .*

Pecuniæ nomine intelligitur , etiam omne quod possidetur. *1. qu. 3. cap. Totum .*

Pecunia in Castro S. Angeli *à Sixto V.* reposita in hiscasibus potest extrahi. Pro Terræ Sanctæ bello. pro peste. pro bello contra statum Ecclesiæ facto. pro recuperanda aliqua terræ Ecclesiæ. Quomodo custodienda. quomodo extrahenda , &c. *Six-*

Pœnæ benignè interpretandæ. *De regulis iuris in 6. reg.49. De pœnit. dist.1. c.18.*

Pœna ordinaria punitur, qui in causa alterius confitetur contra se crimen simoniæ. *De confessis cap. Cum super.*

Pœna ordinaria dari non potest reo ob solam famam, vel credulitatem testium. *De accusat. cap. Inquisitionis §.fin.*

Pœna arbitraria dari potest à Legato Papæ, si non reperitur statuta ordinaria. *De off. & potest. Iud. deleg. cap. De causis §. Illis.*

Pœnæ dandæ percussoribus Cardinalium, filiorum, nepotum, familiarium Papæ, &c. occidentibus, &c. *De pœnis in 6. cap. Falicis*: Vide, *Cardinales*. Vide, *Clerici*. Vide, *Excommunicat. in Bulla Cœnæ.*

Pœnæ Ciuitatum in quibus hæc delicta committuntur. *De pœnis in 6. vbi supra.*

Pœna calumniatoris est priuatio ab officio, & fustigatio, vel exilium. *De calumniatoribus cap. 1. & 2.*

Vide, *Pœnitentia, infra.*

Pœnæ pecuniariæ, quæ in statu Ecclesiæ dantur, & confiscationes, applicandæ sunt Cameræ Papæ, exceptis ijs, quæ ex causa onerosa alijs debentur, tam in ciuitatibus, quam in villis earum. *Pius IV. const.43. Decet.* Pars talium pœnarum danda Gubernatori loci, & pars accusatori. & quanta cuilibet, & quomodo. *ibid.* & *Sixtus V. const.93. Ad Romanum* §.11. vbi multa de his.

Pœnæ pecuniariæ in statu Ecclesiastico, & aliç confiscationes Depositario Generali soli consignandæ. *Clemens VIII. constit. 5. Inter cæteras.* Si alteri soluantur, iterum soluendæ sunt. *ibid. §.9.*

Pœnæ pecuniariæ à Legatis, Gubernatoribus, &c. quomodo possunt relaxari. *Sixtus V. const.93. Ad Romanum §.17.*

Pœnæ quædam pecuniariæ, tam in Vrbe, quam extra, in statu, quibus, & à quo applicandæ sunt. *Pius V. constit. 5. Cum primum §.15.*

Pœnæ maleficiorum in statu Ecclesiæ, Cameræ applicandæ sunt. Non potest Legatus, Vicelegatus, Gubernator, vel alij, sibi, vel alteri eas applicare. *Paulus V. const. 11. In maximis.*

Pœnæ maleficiorum in statu Ecclesiæ soluendæ sunt, iuxta dispositionem Constitutionis *Sixti V. Innocentius X. const. 7. Et si ea.* Vide, *Confiscatio.*

Pœnæ confiscationum in statu Ecclesiæ, neque à Legato, neque à Vicelegato, neque ab alijs possunt remitti, neque transigi, nisi audito Thesaurario, Depositario, &c. Et pœnæ contrafacientium. *Paulus V. constit.88 In supremi.*

Pœnæ pecuniariæ clericorum non possunt verti in commodum Episcopi. *Concil. Mediol. 1. part.3. tit. De pœnis. Tertia* pars danda delatori, reliquæ locis sacris per Episcopum applicentur. *ibid.* Tales pœnæ non remittantur, si possunt solui. ita neque illæ, quæ laicis ab Ecclesiastico iudice imponuntur. si solui non possunt, commutentur in alias. *ibid.*

Pœnitentia, seu satisfactio sacramentalis, olim, & nunc.

Pœnitentia danda ei, qui infantes occidit. *De pœnit. dist.1. c.10.*

Pœnitentia homicidæ, quæ sit. Vide, *Homicida*. Vide, *Occidens.*

Pœnitentia vxoris procurantis mortem viri. *De pœnit. dist.1. c.11.*

Pœnitentia inducentis marem, vel fœminam ad impudicitiam. *ibid. c.12.*

Pœnitentia eius, qui minatur verberare aliquem, & manus leuat, vt verberet. *ibid. c. 13.*

Pœnitentia incendiarij. Vide, *Incendiarius.*

Pœnitentia eorum, qui matrimonia impediunt. *ibid. c.15. De pœnit. dist.1.*

Pœnitentia furis, & restitutio. *De pœnit. dist.1. cap.16.*

Pœnitentia periuri, quænam est. 22. *quæst.5. cap. Qui periurat. cap. Si quis coactus. cap. Si quis conuictus.*

Pœnitentiæ matricidæ, quænam est. 33. *qu.2. cap. Latorem.*

Pœnitentia danda homicidæ. Vide, *Homicida*. Vide, *Occidens.*

Pœnitentia sortilegi simplicis est 40. dierum: si clericus per annum, & interim abstinet à ministerio. *De sortilegijs c.1. & cap. Ex tuarum.*

Pœnitentiæ dandæ cum consideratione criminis, personarum, temporis, contritionis, & loci, qualitatum, &c. *De pœnit. dist.1. cap.19.* 26. *qu. 7. cap. Tempora, & cap. Hoc sit. cap. De his verò. De pœnit. & remiss. cap. Deus. cap. Significauit. De his, qui filios. cap. Dignum. Concil. Vormat.1. c.25. Concil. Later.3. tit. De pœnit. c. 1.*

Pœnitentiæ arbitrio sacerdotum imponendæ sunt, considerata qualitate criminis, personarum, &c. 26. *quæst.7. cap. Tempora. cap. Hoc sit. De pœnit. dist.1. cap. Mensuram. De pœnit. & remiss. cap. Deus. Concil. Vormat. 1. c. 25. Concil. Later.3. de pœnit. c.1.*

Pœnitentiam imponens, melius est, si erret in misericordia, quam in seueritate. 26. *qu.7. cap. Alligant. Ioannes VIII. ep.62.*

Pœnitentiæ cum charitate imponendæ. 26. *quæst.7. cap. Pœnitentiam. Ioannes VIII. ep. 62.*

Pœ-

Pœnitentia virtus.

Pœnitentia Sacramentum.

Pœnitentiæ Sacramenti forma sunt illa verba, *Ego te absoluo*. *Concil. Trident. sess.* 14. *cap.*3. *Concil. Florent. vbi supra*.

Preces verò, quæ dicuntur ante, non spectant ad essentiam Sacramenti poenit. *ibid.*

Poenitentiæ Sacramentum non ministrandum à iuuenibus. *Concil. Aurel.* 3. *c.* 24.

Poenitentiæ Sacramentum quando, & quibus dandum tempore interdicti. Vide, *Interdictum*.

Poenitentiæ Sacramentum petens in infirmitate, &c. etiam si postea loqui non potest, est ei dandum, & etiam Eucharistia. *Concil. Carthag.* 4. *c.* 76. Vide, *Confessio*. Et si superuiuit, subditur legibus poenitentiæ. *ibid. Concil. Tolet.* 11. *c.* 12.

Poenitentię Sacramentum dandum non est non petenti voce, vel indicijs. sub poena excommunicationis per annum. *Concil. Tolet.* 12.

Poenitentiæ Sacramentum negandum non est damnatis ad mortem, si petant. *Clem. de pœnit. & remiss. c.* 1. *De furtis. cap. Fures*. *Concil. Tolet.* 11. *c.* 12.

Poenitentiæ Sacramentum non est negandum incendiarijs Ecclesiæ, si petunt, id est, si pœnitent. *De raptoribus. cap. In literis.*

Nulli negandum in morte, licet maximo peccatori, si poenitet. *Concil. Nicæn.* 1. *c.* 12. *Concil. Triburien.* 1. *c.* 31. 26. *qu.* 6. *cap. De his*.

Poenitentiæ Sacramentum ministrans non sacerdos, ab Inquisitore iudicatur, degradatur, & curiæ sæculari traditur, etiam pro prima vice. *Clem. VIII. constit.* 81. *Et si alias*. Vide, *Missa à quo dicenda*. Vide, *Sacerdos*.

Pœnitentiæ Sacramenti effectus.

Poenitentiæ Sacramenti effectus est salus. *Dist.* 7. *de pœnit. cap.* 3. *Qui egerit. Concil. Florent. in sess. vlt. in decreto Vnionis. Concil. Trid. sess.* 6. *cap.* 14. *& can.* 29. *& sess.* 14. *cap.* 1. Et à peccati seruitute per illud peccator liberatur, *ibid. & can.* 1. *Concil. Londin.* 2. *c.* 1 *&* 3.

Per poenitentiæ Sacramentum homo resurgit, post baptismum. *Concil. Trid. sess.* 6. *cap.* 14. *& can.* 29. *sess* 14 *cap.* 2. *& can.* 1.

Poenitentia delet omne peccatum post baptismum factum *De pœnit. distin.* 1. *cap. à primo per multa seq. & c.* 51. *Potest fieri*. *Dist.* 3. *cap.* 33. *Intartum*. *& c.* 35. *Inter hæc*, Semper post baptismum delet peccatum. *ibid. c.* 32. *Adhuc. Concil. Later.* 4. *c.* 1. *Eug. IV. in Concil. Florent. in literis vnionis Armenorum. Concil. Trid. sess.* 6. *cap.* 14. *sess.* 14. *cap.* 2. *& can.* 1.

Sine poenitentia peccatum non remittitur. *De pœnit. dist.* 1. *cap.* 43. *Neminem*. *c.* 44. *Agite*. 45. *Et venit*. 46. *Sed continuo*. 48. *Libenter*. 49. *Multiplex*. 52. *Quantumlibet*. *Concil. Mogunt.* 4. *c.* 21.

Poenitentiæ Sacramentum est etiam necessarium contrito, & quando per charitatem perfectam in ipso delctur peccatum, hoc fit virtute voti Sacramenti. *Concil. Trid. sess.* 14. *cap* 4.

Poenitentiæ Sacramentum post baptismum peccantibus est ita necessarium, sicut baptismus non baptizatis. *Concil. Trident. sess.* 14. *cap.* 2.

Poenitentiæ Sacramentum causat gratiam. *De pœnit. dist.* 1. *cap.* 1. *Potest fieri, in fine*.

Poenitentiæ Sacramentum remittit poenam æternam. *Concil. Trid. sess.* 6. *cap.* 14.

Poenitentiæ Sacramentum gratiam restituit, non potestatem primam (intellige si quis perdit iurisdictionem per peccatum, cum facit poenitentiam, non restituitur in ea) *De pœnit. dist* 6. *cap.* 1. *Qui vult*.

Poenitentiæ Sacramentum non semper delet totam poenam temporalem, vt baptismus. *Concil. Senon. cap.* 12. *Concil. Tridentin. sess.* 6. *can.* 30. *sess.* 14. *can.* 12. Et hæc remittitur per satisfactionem, vt ieiunia eleemosynas, satisfactiones, &c. *ibid.*

Poena illa quæ remanet, vel remittitur in hac vita per satisfactiones, vt supra, vel in purgatorio est satisfacienda. *Concil. Trid. sess.* 6. *can.* 30. Ante ingressum Coeli. *ibid.*

Poenitentiæ Sacramenti minister habet potestatem dimittendi peccata significatam per illa verba, *Accipite Spiritum Sanctum, &c. Concil. Trid. sess.* 14. *cap.* 1. *& can.* 3. Illudque est verum significatum talium verborum. *ibid can.* 3.

In aliquibus pijs viris Sacramentum poenitentiæ causat serenitatem, & tranquillitatem animi. *Concil. Trid. sess.* 14. *cap.* 3.

Pœnitens, & eius obligationes.

Poenitentes non cum virga, sed cum spiritu lenitatis recipiendi sunt. *Dist.* 35. *cap. Recedite*. *De pœnit. dist.* 1. *cap.* 58. *Importuna*.

Poenitentes hortandi, vt peccatum fleant, & benè viuant de cætero. *Lib.* 2. *const. Apost. c.* 12.

Poenitentibus clemens est Deus. *De pœnit. dist.* 1. *cap.* 67. *Si agamus*. *cap.* 68. *Quamobrem* 69. *Vide*. 75. *Prædixerat*.

Poenitentes semper recipiendi sunt ab Ecclesia. *Lib.* 2. *const. Apost. c* 39. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.* 74.

Poenitentes omnis generis recipiendi ab Ecclesia. *ibid.*

Poenitens debet mala plangere, & plangenda iterum non committere. *De pœniten. dist.* 3. *à cap.* 1. *vsque ad* 18. *Gregorius I. lib.* 9. *ex regis. epist.* 39. *in fine*.

Poenitens debet odio habere peccata. 26. *qu.6. cap.Affectum illum.*

Si omnia non odit, vel non restituit, vel offensam non dimittit, vel peccaminosa negotia non relinquit, non est verè poenitens, sed falsò. *Concil. Melitanum. c. vlt.*

Poenitens vt benè poeniteat debet considerare peccata, eorum circumstantias, & alia multa. *De pœnit. dist. 5. cap.1. Consideret.*

Poenitens debet sperare indulgentiam, vt verè poeniteat. *De pœnit. dist. 1. c. 50. Nemo.*

Poenitentes negligentes tardius recipiendi. *Concil. Carthag. 4. c. 75.*

Poenitentes recipiendi sunt sine personarum acceptione. *26 qu.6. cap.Sacerdos. Concil. Carthag.4. c. 74.*

Poenitens proprio sacerdoti confiteri debet, & non alteri. *9. qu. 2. cap. Placuit.* Vel alteri de licentia proprij. *De pœnit. & remiss. cap. Omnis vtriusque. Extra, de priuilegijs. cap. Inter cunctas. Felix III. ep. 7.*

Poenitens confiteri debet sacerdoti docto. *De pœnit. dist. 1. cap. 88. Quem pœnitet.*

Poenitens adire debet sacerdotem meliorem. *De pœnit. dist. 1. c. 88. Quem pœnitet. Concil. Rom.7. sub Gregorio VII. c.5.*

Poenitentes confitebantur, olim, feria 5. ante Pascha. *De consecr. dist. 3. cap. De pœnitentibus.*

Poenitenti non habenti confessorem, Deus remittit peccata. *De pœnit. dist. 1. c. 88. Quem pœnitet.*

Penitens debet obedire sacerdoti imponenti poenitentiam. *De pœnit. dist. 1 cap 85. Iudicet.* Acceptare debet illam. *Concil. Remense c. 12.*

Poenitentibus omnibus in fine vitæ danda est communio. *Innocen. I. ep. 3. c. 2.*

Poenitens non statim post confessionem sumat Eucharistiam. *De pœnit. dist. 1. cap. 55. Nonnulli.*

Poenitentibus manus imponenda cum absoluuntur (nunc signo Crucis hoc fit. *Concil. Laodic. c. 19. Concil. Carthag. 4. c. 8.* Vide, *Manus impositio.*

Poenitentes genua flectunt cum absoluuntur. *Concil. Carthag. 4. c. 82.*

Poenitentis opera bona, quæ habebat ante peccatum, deleto peccato Deus remunerat. *De pœnit. dist. 3. cap. 45. Pium est. c. 46. Si quando.*

Poenitenti dicenti se confessum fuisse fratribus, credendum est. *Extra, de priuilegijs cap. Inter cunctas.*

Poenitenti negare absolutionem ex fauore, vel gratia, est simoniacum. *De simonia. cap. Nemo.*

Pœnitens publicus.

Poenitens publicus ille dicitur, qui ob delictum publicum facit pœnitentiam. *Concil. Tolet. 1. c. 2.* Quomodo danda pœnitentia publica. *Concil. Tolet. 3. c. 11. & 12.*

Poenitentes publici quomodo tractandi. *Dist. 50. cap. Pœnitentes. cap. In capite.*

Poenitentes publici cum manus impositione, & mutatis vestibus recipiantur (id est, cum absolutione, &c.) *Concil. Agathen. c. 15.*

Poenitentia publica cum charitate danda, & cum misericordia. *Ioann. VIII. ep. 62. Concil. Remen. c. 8.*

Poenitens publicus excommunicatur, & postea reconciliatur. *Concil. Mogunt. sub Leone IV. c. 31.*

Poenitentes publici non possunt contrahere matrimonia. *35. qu. 2. cap. De his.* Completa pœnitentia possunt. *33. qu. 2. c. Audiuimus.*

Poenitentia publica non facile imponenda maximè iuuenibus. *Concil. Agathen. c. 15.* Vide, *Pœnitentia.*

Poenitentes publici non possunt ordinari clerici. *Concil. Carthag. 4. c. 68. Concil. Toletan. 1. c. 2. dist. 50. cap. Canones. cap. Si ille.* Poena ordinantium. *Concil. Carth.* vbi supra. *Innocentius I. epist. 6. Concil. Agathen. c. 43. Concil. Lucen. 2. c. 25.* Vide, *Clerici, qui sunt inhabiles ad clericatum.*

Poenitentes publici non possunt fieri Episcopi. *Dist. 61. cap. Non negamus.* Vide, *Episcopi qualitates.*

Poenitentes publici clerici. Vide, *Clerici.*

Poenitentes publici non possunt altari inseruire. *Dist. 50 cap. Non confido.*

Poenitentiam publicam faciens, non potest redire ad militiam. *Nicolaus I. in decr. de pœnit. c. 2. 26. qu. 7. cap. De his.*

Poenitens publicus si in infirmitate petit absolui, reconcilietur per manus impositionem *Concil. Arausic. 1. c. 3.* Si superuiuat inter poenitentes, recipiatur. *ibid. Concil. Nannet. 1. c. 5. Concil. Barcinon. c. 8. Innoc. I. ep. 3. c. 2. post epist. Hormisdæ c. 1.*

Poenitentes publici si ordinati sunt diaconi, stent inter subdiaconos. *Concil. Tolet. 1. c. 2.*

Poenitentes publici, si pauperes, de victu, & vestitu prouidendi. *Greg. I. lib. 1. ep. 18.* Et hoc ab Ecclesia. *ibid.*

Poenitenti publico in ægritudine, si petit, danda est Eucharistia. *Concil. Carthag. 4. c. 77. Concil. Arelat. 2. c. 22. Concil. Agathen. c. 15.*

Poenitentes publici si moriantur in itinere, &c. tempore poenitentiæ, sunt capaces orationum Ecclesiæ. *Concil. Carthag. 4. c. 79.*

Poenitentes publici si moriuntur, in Eccle-

sa sepeliuntur. *Concil. Carthag.* 4. c. 81.

Poenitentes publici non sunt separandi ab vxoribus. *Concil. Vormat.* 1. c. 37.

Poenitens publicus post poenitentiam rediens ad sæcularia, excommunicatur. *De pœnit. dist.* 5. *cap. De his.*

Poenitentes publici per Episcopos proprios recipiendi, vel per alium cum literis proprij. *Falix III. ep.* 7. *Concil. Regiaticin. c.* 7. Vel per presbyterum iussu Episcopi. *ibid.*

Poenitentiam publicam facientes stent tonso capite, Religioso habitu, in ieiunijs, &c. non intersint conuiuijs, neque negotijs circa data, & accepta. domi suæ frugalem vitam ducant. *Concil. Barcinon. c.* 6. & 7.

Alia facienda à poenitente publico. *Concil. Tolet.* 3. *c.* 11. & 12.

Poenitentiam publicam impositam non exequens, excommunicatur. *Concil. Andegauen. c.* 5. *Concil. Veneticum c.* 3. *Concil. Turon. c.* 8. *Concil. Aurelian.* 1. *c.* 13. *De pœnit. dist* 5. *cap. De his qui.*

Poenitentia publica semper fuit in vsu Ecclesiæ pro peccatis publicis. *Concil. Colon.* 2. *par.* 7. *c.* 38.

Alia de poenitentia publica, & quod rarò imponenda. Vide, *Pœnitentia, seu pœna.*

Pœnitentiarij.

Poenitentiarij maiores in Ecclesijs Cathedralibus constituendi sunt, qui à peccatis Episcopo reseruatis absoluant. *Concil. Colon.* 3. *tit. Censura. Concil. Tridentin. sess.* 24. *de reform. c.* 8. Debent esse annorum 40. Doctores, aut Magistri, vel Licentiati in S. Theologia. debet eis assignari præbenda. *ibid.* & *Concil. Mediol.* 1. *par.* 2. *tit. Quæ pertinent ad Sacramentum Pœnitentiæ.*

Pœnitentiarius. Pœnitentiaria Apostolica.

Poenitentiarij Maiores Romæ non expirant mortuo Papa. *Clement. de elect. cap. Nè Romani* § *Et tamen.* Si poenitentiarij præfati moriuntur Sede Romana vacante, alij subrogantur à Collegio Cardinalium. *ibid.* Sed quo ad forum fori, Pœnitentiaria quiescit Sede Romana vacante. *Pius IV. const.* 53. *In sublimi. Pius V. const.* 83.

Poenitentiarij constituendi sunt in Ecclesijs. Vide, *Confessores.* Vide, *Pœnitentiarij, in præced.*

Summus Poenitentiarius, seu Maior Vrbis, & Orbis, quam facultatem habent post *Sixtum IV. const.* 23. eiusdem *Sixti IV. Quoniam.* & post *Pium IV. const.* 53. *In sublimi.*

Summus Poenitentiarius habet facultatem ordinariam, & ideo non debet in literis inserere facultatem, quam habet. *ibid.* §. 3.

Quem titulum debet literis præmittere. Quomodo expediendæ, & sigillandæ eius literę. *ibid.*

Summus Poenitent immediatè potest absoluere, & dispensare in casibus Papæ. & potest alijs per totum mundum delegare potestatem absoluendi ab omnibus, à quibus ipse potest absoluere, & dispensare. *ibid.*

Sacræ Poenitentiariæ literæ expeditæ cum sigillo, & cera, faciunt fidem in omni foro, siue poenitentiæ, siue iudiciali, eisque credendum est. & proinde reuocantur omnes Constitutiones in contrarium, etiam Constitutio *Bonifacij VIII. ibid.* & *Iulius III. const.* 1. *Rationi.*

Sacræ Poenitentiariæ literas impedientes, incurrunt excommunicationem Bullæ Coenę. *Iulius III. const.* 1. *Rationi.*

Summi Poenitentiarij authoritas reformatur. & declaratur, quid possit facere. *Pius IV. const.* 53. *In sublimi.*

Non potest declarare nullas professiones regularium, sed remittit ad Ordinarium, & superiores. *ibid.*

Non potest, nisi in foro conscientiæ, absoluere ab homicidio, vel alio delicto, cui à iure ciuili imposita est poena mortis. *ibid.*

Non excedat facultatem sibi datam in literis; neque suffragatur consuetudo in contrarium. *Pius IV. ibid.*

Poenitentiaria Apostolica, Sede Romana vacante, quiescit quo ad forum fori. *Pius IV. ibid.*

Sac. Poenitentiariæ authoritas, rursus reformatur *à Pio V. const.* 83. *In omnibus.*

Summus Poenitentiarius debet esse Presbyter, Doctor in decretis, vel in Theologia. Per se immediatè debet exercere officium, vel per alium Cardinalem, si sit absens. Qualis debet esse Datarius, qualis corrector, quales Procuratores. Omnes per se immediatè exercere debent suum officium. Nihil possunt accipere præter stipendium, sub poena priuationis officij. Dubia, quomodo soluenda. Literæ qualiter expediendæ. Sigillator, quid tenetur facere; literas omnes, & scripturas in authentico seruet. Omnes officiales Poenitentiariæ singulis annis tenentur iuramentum iterare. *Pius V. vbi supra.* Multa officia supprimit. *ibid*

Poenitentiariæ Procuratores, quod officium habent. *Pius V. const.* 84. *In vnum.* Et ad Cancellariam transferuntur. *ibid.* omnes sunt numero 24.

Pœnitentiariæ scriptores 27. supprimuntur, & ad Cancellariam transferuntur. Et quod sit eorum officium. *Pius V. const. 84. In vnum.*

Vide, *Litera Pœnitentiariæ.*

Pensio.

Pensiones non cadunt sub nomine beneficij, si Papa præcipit, vt aliquis prouideatur de beneficio. *De præbend. &c. cap. Quamuis.*

Pensiones non possunt reseruari super fructibus Ecclesiarum Monasteriorum, &c. commendatorum. *Concil. Lateran. 5. sess. 9. const. de refor. curiæ.*

Pensionem augere promittens, vt habeat Ecclesiam, spoliandus est illa. *De pactis cap. Cum clerici.* Vide, *Beneficia cum pacto, &c.* Vide, *Pactum.*

Pensiones Ecclesiasticas habere non possunt laici. *Pius V. constitut. 73. Sacrosanctum.*

Neque clerici, qui matrimonium contraxerunt; nec etiam antiquas. *ibid.*

Pensiones vacantes in curia, prouidentur à Papa, *Extra, de elect. cap. fin. Ex debito.* Item pensiones omnium officialium Papæ vbicumque moriantur. *ibid.*

Pensiones reuertuntur ad pensionarium, moriente eo, cui erant reseruatæ, *ibid.*

Pensio aliqua consueuit reseruari ab Episcopis, dum Ecclesias concedebant Religiosis. *De Religiosis domibus cap. Constitutus.*

Pensiones antiquæ ad mensuram antiquæ monetæ sunt soluendæ. *De censibus cap. Cum canonicis.*

Pensionem augere iurans, deinde in manu Episcopi iurans, se non soluturum, nisi solitam priuatur beneficio. *Concil. Later. 3. in append. de iuramentis c. 4.*

Pensionem soluere iurans, tenetur ad eam, alias spoliatur beneficio. *Concil. Later. 3. in append. tit. De iuramentis c. 5.* Nisi ex necessitate eximatur. *ibid.*

Pensio exigi non potest ab Ecclesia post mortem clerici, qui eam constituit, sine licentia Episcopi. *Concil. Later. 3. in append. tit. De pactionibus c. 9.*

Pensio de prouentibus Ecclesiæ, nulli dari potest, quasi pro beneficio. *Concil. Lateran 4. c. 32.*

Pensiones dari non possunt laicis, *Pius V. constitut. 73. Sacrosanctum.*

Pensiones reseruatas non legitimè soluere nullus debet, alias puniendus pro grauitate delicti. *Concil. Moguntin. 4. c 91.*

Pensionem reseruare non potest renuncians beneficium, nisi qui illud accipit consentiat, & acceptet. neque possunt literæ expediri sine hoc. *Vrbanus VIII. const. 6. Sanctissimus c. 45.*

Pensiones transferri non possunt (sine Papæ licentia) & reuocantur omnia priuilegia contraria. *Pius V. constit. 73. Sacrosanctum.*

Pensiones omnes, & beneficia extinguuntur in clerico faciente matrimonium. *ibid.*

Pensiones habentes quali habitu tenentur incedere, nè priuentur illis. *Sixtus V. const 92. Cum sacrosanctam §. 4.*

Pensiones ascendere debent ad summam scutorum 60. vt eas habens teneatur deferre habitum clericalem, & tonsuram. *ibid.*

Pensiones habentes, si sint familiares Papæ inferioris familiæ, vt famuli, &c. non tenentur vestem clericalem gestare, Alij verò familiares tenentur. *ibid. in cap. seq. §. 3.*

Pensionum transferendi facultates, & priuilegia reuocantur, *Vrbanus VIII. constitut. 20. Sanctissimus.*

Pensionum reseruandarum facultas cuicumque concessa reuocatur, *Vrbanus VIII. const. 69. Sanctissimus.*

Idem statuit, vt habens facultatem transferendi, si in vsu non posuit non habeat effectum, nisi soluens pensionem consentiat. *in append. 1. const. 34. Inter. & in append. 2. const. 40. Inter.*

Pensio poni non potest in Ecclesia Cathedrali, cuius fructus non excedunt summam ducatorum mille annuorum. *Concil. Trident. sess. 24. de refor. c. 13.*

Pensio non potest poni in Ecclesia Parochiali cuius fructus non excedunt summam ducatorum centum annuorum. *ibid.*

Pensio poni non potest super Cancellaria Episcopali. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. De Notarijs.*

Vide, *Equites Ierosolymit.* Vide, *Beneficiatus quo ad pensionem.* Vide, *Filij clericorum, in fine.* Vide, *Pactum.*

Pentecostes.

Pentecostes sollemnitas celebranda post dies 50. post Pascha, aliter dicere, vel facere est hæresis. *Concil. Elibert. c. 43.*

Vide, *Festum.*

Percussor. Percutiens.

Percussor, si est Episcopus, vel Presbyter, vel diaconus, deponatur. *1. quæst. 7. cap. Si quis omnes.* Vide, *Cleric. percussor.*

Percussores Episcoporum sint infames, & exules. *3. quæst. 4. cap. Hi qui Episcopos.* Vide, *Episcopi.*

Percussores clericorum sunt anathematizandi. *Nicolaus I. in decret. tit. De Presbyteris c. 6.*

Percussores Presbyterorum, excommunicandi

di præuia monitione. 17. *qu.* 3. *cap. De Presbyterorum c. Si quis suadente*. & aliæ pœnæ. Si cum stola induti occiduntur, quomodo puniendi. *ibid. c. Vt Presbyteri.* De facto sunt excommunicati. *ibid. cap. Si quis suadente*.

Percussor clerici, si grauis percussio sit, à Papa est absoluendus. si leuis ab Episcopo. *Concil. Later.* 3. *in append. par.* 50. *c.* 67.

Vide, *Clericorum percussores*. Vide, *Absolutio*. Vide, *Excommunicationes Bullæ Cœnæ*.

Percutiens læthaliter, licet per ipsam percussionem quis non moriatur, sit irregularis. *De homicidio, &c. cap. Significasti*. Vide, *Irregularitas*. Vide, *Irregularis*.

Percutiens cum alijs, licet nesciatur ex cuius vulnere, quis sit mortuus sit irregularis. *ibid.*

Percutiens non læthaliter, sed animo occidendi, si iste ab alio extinguitur, sit irregularis. *ibid.* Si percussio prima iudicetur læthalis, si vero non iudicetur læthalis non sit irregularis. si sit dubium indiget dispensatione ad cautelam. *ibid.*

Percutiens aliquem quouis modo, ad expensas vulnerati, &c. tenetur. *De ieiunijs, & damno dato cap.* 1.

Perdens.

Perdens rem, si agit, debet iuramento probare, se perdidisse. *De his, quæ vi, &c. cap. fin.*

Peregrini. Peregrinari.

Peregrini clerici non recipiendi sine literis commendatitijs. *Concil. Antioch. c.* 7.

Peregrini delinquentes à Prælato loci puniendi. *De raptoribus cap.* 1.

Peregrini transmarini, olim, non recipiendi, nisi haberent literas à quinque Episcopis sigillatas. *Anastasius I. ep.* 1. *c.* 2.

Peregrini clerici non possunt in Ecclesijs institui sine consensu Episcopi. *De clericis peregr. c. fin.*

Peregrini clerici sine literis Episcopi commendatitijs, non possunt ministrare. *Concil. Calcedonen. c.* 13. Vide, *Clerici peregrini*.

Peregrini delinquentes, puniendi sunt à Prælato loci. Vide, *Delinquens*.

Peregrini colligentes eleemosynas ob studium adeundi loca Sancta sunt prohibendi. *Concil. Cabilon.* 3. *c.* 45.

Peregrini venientes Romam, non molestandi. molestantes sunt excommunicati. 24. *qu.* 3. *cap. Si quis Romipetas. cap. Illi qui*. Vide, *Excommunicationes in Bulla Cœna*. Vide, *Romam venientes*. *Gregorius XIII. const.* 81. §. 9.

Peregrinationes ad Sanctorum reliquias, sunt licitæ. *Concil. Mogunt.* 4. *c.* 44.

Peregrinatio Terræ Sanctæ pro tota pœnitentia valet. *Concil. Claramont. c.* 2.

Peregrinis morientibus ab intestato, Episcopus disponat de eorum bonis; si fieri potest hæredibus illa det; alias, det locis pijs, sub pœna restituendi triplum. *Honorius III. ex Cirone, de testamentis c.* 1.

Peregrinationis votum ob necessitatem, potest ab Episcopo commutari in eleemosynas, &c. *Concil. Lateran.* 3. *de pœnit. c.* 3. *par.* 49. *c.* 19.

Vide, *Votum*. Vide, *Clerici peregrini*. Vide, *Sacerdos peregrinus*.

Peremptorium.

Peremptorius dies dari non potest in prima citatione, neque in tempore breui, maximè in causis Ecclesiasticis. *Concil. Lateran.* 3. *in append. de dolo, &c. c.* 5.

Peremptorio præterito, Ecclesia audiri potest pro restitutione. *De in integrum restitut. cap. Coram fælicis*.

Vide, *Terminus*.

Perfectio. Perfecti.

Perfectio, quam præcipit Deus fidelibus, dicens *Estote perfecti, sicut pater vester, &c.* est perfectio gratiæ, sicut illa Dei est perfectio naturæ. *Concil. Later.* 4. *c.* 2.

Perfecti indigent virtutibus ad operandum bene. *Clement. de heret. cap. Ad nostrum.*

Vide, *Homo*.

Perfidia.

Perfidia aliquorum, aliquando punitur flagellis tribulationum. 23. *qu.* 5. *cap. Ad fidem*.

Pericula.

Pericula moribundi pro Christo non sunt quærenda, sed oblata non sunt fugienda. *Lib.* 4. *const. Apost. c.* 5.

Periurans. Periurare.

Periurans est infamis, si scienter id facit. 6. *quæst.* 1. *cap. Quicumque*. 22. *qu.* 5. *cap. Si quis conuictus*.

Periurans cum dolo, grauiter peccat. 22. *qu.* 5.

qu. 5. *cap. Ecce dico*. Vide, *Iuramentum*.

Periurat, qui facturus est aliter, quam promittit. 22. *quaest.* 1. *cap. Animaduertendum*.

Periuri poenitentia fit, sicut adulteri, homicidae, &c. capitaliter delinquentium. *Post ep.*2. *Eutychiani*.

Periurans nolens poenitentiam periurij facere, excommunicetur. 22. *qu.*1. *cap. Praedicandum*. *Post ep.*2. *Eutychiani*.

Periurare faciens, est periurus. 22. *quaest.*5. *cap. Qui compulsus*.

Periurare faciens, est peior homicida. 22. *qu.*5. *cap. Ille qui hominem*.

Periurare faciens, vsque ad mortem excommunicetur. 22. *qu.*5. *cap. Si quis conuictus il* 2.

Periurare faciens, & periurans, eamdem faciant poenitentiam. *ibid. cap. Si quis periurauerit*.

Periurare facientis, poenitentia haec erat. Si sit liber, per dies 40. ieiunet in pane, & aqua. Si seruus, tres Quadragesimas, &c. 22. *qu.*5. *cap. Qui compulsus*. *cap. Si quis coactus*. *cap. Qui periurus*. *& cap. Si quis periurauerit*.

Periurans, vno anno communione priuetur. *Concil. Illerdense c.* 7. 22. *qu.*4. *Qui in Sacramento*.

Periurans, si est Episcopus, grauius puniatur. *De iure iurando cap. Cum quidam*.

Periurans, ab Ecclesia habita remoueatur. *ibid. cap. Querelam*, *cap. Tua nos*.

Periuri causa, etiam contra Principem saecularem, à iudice Ecclesiastico cognoscitur. *De iudicijs cap. Nouit ille*.

Prriuri testis dictum est nullum; excepta causa fidei; si se retractat in fauorem fidei, dummodo zelo, non odio, gratia, pecunia, vel alio motiuo id faciat. *De haeret. in* 6. *cap. Accusatus §. Licet*.

Vide, *Iurans*. Vide, *Iuramentum*. Vide, *Testis*. Vide, *Falsus*.

Permittere.

Permittens clericum percuti, & non prohibens, si potest, excommunicetur. *De sent. excom. cap. Quantae*.

Permutatio.

Permutationes rerum Ecclesiae, conceduntur à Papa. *Gregorius I. lib.* 11. *ex regest. epist.*60. Vide, *Alienatio*. Vide, *Ecclesiae bona*.

Permutatione beneficiorum non completa, pars restituitur ad suum beneficium. *De rerum permutatione cap. Cum vniuersorum*.

Permutari non potest spirituale pro temporali, alias est simonia. *ibid. cap. fin.*

Permutatio possessionum inter Ecclesias, ob maius commodum vtriusque fieri potest. *De rerum permutatione cap. Ad quaestionem*.

Permutare volentes beneficium, si alter cum deceptione agit, & non vult prosequi permutationem, quilibet ad suum restituatur. *ibid. Cum vniuersorum*.

Permutantes beneficium propria authoritate perdunt illud. *ibid. cap. Cum olim*.

Permutatio beneficiorum fieri non potest, nisi inter personas permutantes. *Clement. de rerum permutat. cap. vn.*

Permutationes rerum Ecclesiae, quomodo faciendae. Vide, *Alienatio*. Vide, *Ecclesiae bona*.

Vide, *Alienatio*. Vide, *Beneficiorum permutatio*. Vide, *Mutatio*.

Persecutio. Persequens. Persecutor.

Persecutionem pro Ecclesia, & fide patiens, ab omnibus recipiatur. *Gregorius I. lib.*8. *epist.*45.

Persecutio infidelium potest fugi. Et si quis velit resistere, etiam potest. *Zacharias ep.*12. Vide, *Fugiens*.

Persequens personam, Ecclesiasticam, vel consanguineos eius, quia noluit eligere, excommunicatur. *De elect. in* 6. *cap. Sciant*. Vide, *Clericorum persecutores*.

Persequens, vel persequi faciens eos, qui excommunicant, vel suos, vel eorum bona, quomodo puniendi. *De sent. excommunicat. cap. Quicumque*. Vide, *Ecclesiastici Iudices*. Vide, *Iudices*.

Persecutoribus debent Praelati adhuc praedicare. *Dist.* 43. *cap. Scimus*.

Persecutores Episcoporum infames sint, & exules. 3. *qu.*4. *cap. Hi qui Episcopos*. Vide, *Episcopos persequentes*.

Perseuerantia.

Perseuerantia in bono, vsque in finem, à Deo datur. *De poenit. dist.*2. *cap.*41. *Apostolus*. *cap.*42. *Mirandum*. *Dist.*4. *cap.* 8. *Si ex bono*. *Concil. Trident. sess.* 6. *cap.* 13. *& can.* 16.

Perseuerantia oritur etiam à voluntate. *De consecr. dist.*5. *cap. Quidquid enim*.

Perseuerantia in bono datur praedestinatis. *De poenit. dist.*4. *cap.*12. *Hanc*. *cap.* 8. *Si ex bono*.

Perseuerantes in gratia, cum veritate sunt filij Dei. *De poenit. dist.*4. *cap. Si ex bono, circa fin.*

Perseuerantes in gratia, vsque in finem, non damnantur. *De pœnit. dist.4. cap.7. Peccatum.*

Perseuerantia, quare non datur omnibus. *De pœnit. dist. 2. cap. 41. Apostolus, cap. Mirandum, cap. Citius, & cap. Principium.*

De perseuerantia, nullus sine reuelatione, potest esse certus. *Concil. Trident. sess.6. cap.13. & can. 16.*

Perseuerantiam iactans absolutè, sine reuelatione, est anathema. *ibid. can.16.*

Perseuerare nullus potest in gratia, sine speciali auxilio Dei. *ibid.can.22.*

Persia.

Persiæ Episcopi subduntur Patriarchæ Antiocheno. & sine eius consensu Ecclesiasticas leges ferre non possunt. *Concil. Nicæn.1. ex Arabico c.35.*

Personæ diuinæ.

Personæ diuinæ sunt æquales. *Concil. Nicæn. 1. in formula fidei.*

Personæ diuinæ sunt tres, sed vna substantia. *De consecr. dist.3. cap. vlt.*

Sunt distinctæ secundum proprietates personales. *De fide, &c. cap.1.*

Personæ diuinæ ita se habent, vt Filius de Patre genitus sit, & Pater non sit; Spiritus Sanctus à Patre, & Filio sit, & non sit, nec Pater, nec Filius. *De consecr. vbi supra. De fide, &c. c 1.*

Personæ diuinæ sunt vnus Deus, & vna substantia. *Concil. Nicæn. 1. in formula fidei. Pelagius 1. ep. 1. Concil. Brachar. 1. c.1. Tolet.3. c.6. De fide, & summa Trinit. c.1. Concil. Later.4. c.1.*

Personas diuinas non distinguens, est anathema. *Concil. Toletan. 1. in formula fidei. Tolet. 3. c. 4. Concil. Vormatien. 1. in profess. fidei.* Concil. *Later.4. c.1.*

Personæ diuinæ non sunt indistinctè nominandæ, vt Pater pro Filio, & è contra. *Concil. Carthag.3. c. 23.*

Personæ tres diuinæ habent vnam naturam, vnam potentiam, vnam virtutem, vnam substantiam, vnam æternitatem, &c *Concil. Later. sub Martino I. consultat.5. c.1. Concil. Tolet. 3. c. 6. & 12. De fide, & summa Trinit. cap. 1. Concil. Lateran. 4. c. 1.*

Non dicuntur vna natura solum per collectionem, sed vna essentia indiuidua. *De fide, &c. c.* Decernimus.

Personas diuinas gloria, honore, aut diuinitate separans, est anathema. *Concil. Tolet.3. c.12.*

Personæ diuinæ sunt relatiuæ. *Concil. Toletan.11. in symbolo. Concil. Vormatien.1. in profess. fidei.*

Persona secunda, id est, Verbum, de Cælo descendit, & caro factum est ex Virgine. *Concil. Nicæn.1. in formula fidei. Concil. Tolet.11. c.2.*

Non omnes personæ diuinæ descenderunt in vterum Virginis, neque omnes tres sub Pilato iudicatæ; neque omnes tres in Pentecoste ad Apostolos venerunt. *De consecr. dist.3. cap. vlt.*

Personæ diuinæ sunt vnum principium omnium, quæ creantur, vnusque creator. *De fide, & summa Trinit. cap.1.*

Personæ diuinæ, numquam separantur, sed semper simul sunt. *Concil. Vormatien. 1. in profess. fidei.*

Vide, *Trinitas.* Vide, *Pater.* Vide, *Verbum.* Vide, *Spiritus Sanctus.*

Persona. Personatus.

Personæ status, seu conditio, si impugnatur; debet ab impugnante probari. *De sent. excom. in 6. cap. Si iudex.*

Personarum acceptio non fit in iudicijs. *De regulis iuris in 6. reg. 12.* Vide, *Iudex.* Vide, *Iudicium.*

Personatus, seu dignitates plures in eadem Ecclesia, siue cum cura, siue sine cura, teneri non possunt ab eodem. *De præb.&c. cap. De multa.* Papa dispensat circa hoc cum personis sublimibus, & literatis. *ibid.* Vide, *Beneficia plura.*

Consuetudo in contrarium abrogatur: *De consuetud. in 6. cap.1.*

Personatus, vel dignitates conferri possunt clerico habenti viginti annos completos. *De ætate, & qualit. &c. in 6. cap. vnico. Concil. Viennense Prouinc.* Vide, *Dignitas.*

Personatus non potest renunciari cum pacto, vt idem remaneat Vicarius. Vide, *Vicarius.*

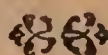
Personam alterius fingens in expeditione literarum Apostolicarum, & procurantes, &c. excommunicationem Papæ reseruatam incurrunt, & gratia est nulla. *Leo X. constit.27. Inhærendo.*

Vide, *Fingens.* Vide, *Simulans.*

Pertinacia.

Pertinacia in errore, facit hæreticum. 24. *qu.3. cap.* Dixit *Apostolus.*

Vide, *Hæresis.* Vide, *Hæreticus.*

Pestis.

Pestis tempore Religiosi non debent fugere à Monasterijs. *Gregor.II. ep.14.*

Pestis tempore ieiunandnm est. *Liberius ep.13. c.3.*

Pestis tempore, Romæ, & in districtu, sic poterant fieri testamenta, & translationes. statutum est, vt fierent iuxta Constitutiones *Alexandri III. Cum esses*. Quilibet confessarius, etiam regularis, loco notarij præsens cum duobus testibus sufficiebat. eodem modo poterant fieri translationes pensionum ab ijs, qui habebant facultatem eas faciendi, etiam si in fauorem ipsius sacerdotis fierent. duæ tamen scripturæ de hac translatione erant faciendæ, & vna ex his intra octo dies ferenda ad Archiuium. *Alexander VII. const. In supremo, data 18. Septembris 1656.*

Petens. Petere.

Petens rem, si ex vna causa succumbit, ex alia potest agere. *De causa possessionis, &c. cap. Cum olim.*

Petenti rem iure dominij, non sufficit dare possessionem. *ibid.*

Petente aliquo restitutionem, si fuerit spoliatus, non opponens de proprietate, non est audiendus. *De restitut. spoliat. cap. 1.*

Petens rem certam ex causa, si causam non probat, succumbit. *De sent. & re iudic. in 6. cap. Abbate.*

Petens, quod tenetur restituere, dolo facit. *De regulis iuris in 6. reg.59.*

Petens plus dicitur, qui in quantitate; vel loco, vel tempore, in quod debitor non tenetur, petit. & iste in expensis condemnatur. *De plus petit. cap. vn.*

Petente actore aliquam rem, si nullius causæ facit mentionem, quomodo debet se gerere iudex. *De sent. & re iudic. in 6. cap. Abbate.*

S. Petrus.

S. Petrus fuit Princeps omnium Apostolorum *Anacletus ep. 2. Iulius I. epist. 1. Vigilius epist. 9. & 11. Nicolaus I. in append. ep.14. Dist. 19. cap. Ita dominus. dist. 21. cap. In nouo. dist. 22. cap. Sacrosancta. dist. 50. cap. Considerandum. Leo IX. epist. 1. cap. 6. & seqq.*

S. Petrus dicitur Petra, quia primus in nationibus fundamentum posuit. *Dist. 50. cap. Fidelior.*

S. Petrus dictus est Cefas, quia caput omnium. *Dist. 22. cap. Sacrosancta.*

S. Petrus est lapis superpositus lapidi angulari. *Leo IX. ep. 1. c. 15. & seqq.*

S. Petrus omnibus Apostolis præsidebat, & eorum causas, interrogationes, querelas, &c. prudenter disponebat. *Melchiades in epist. decret.* Vide, *Apostolus*.

S. Petrus primus omnium prædicatione conuertit populum ad fidem. *Anacletus epist. 2.*

S. Petrus potestatem Regni à Christo accepit. *Causa 2. quæst. 7. cap. Petrus potestatem.*

S. Petrus accepit pro se, & pro Ecclesia potestatem ligandi, & soluendi. *24. qu. 1. cap. Manet. cap. Quodcumque.* Vide, *Papa*.

S. Petrus Dei iussu Romanam Cathedram accepit. *Eusebius ep. 3.*

S. Petri potestas data est à Deo, etiam successoribus. *De maiorit. & obed. cap. Sollicitæ. Extra, de maiorit. & obed. cap. Vnam sanctam.* Vide, *Papa*.

S. Petro Deus commisit claues Regni Cælorum, non S. Paulo. *Extra, de pœnit. &c. cap. Vnigenitus.*

S. Petro datus est à Deo coadiutor S. Paulus. *De electione in 6. cap. Fundamenta.*

S. Petri Sedes ex Antiochia, Romam translata est. *Marcellus I. ep. 1.*

S. Petri sedes in tribus locis, vna est censenda. *Gregor. I. lib. 6. ep. 37.*

S. Petrus fuit Rector, & caput Ecclesiæ Romanæ. *Concil. Constantiense contra ar. 7. Ioannis Huss.*

S. Petro omnes creaturæ, vt oues suæ sunt traditæ. *Ioannes III. ep. vn.*

S. Petro per clauium traditionem, omnes creaturæ sunt traditæ. *Gregorius I. lib. 7. ex regest. ep. 97.*

S. Petrus solus fuit factus caput Ecclesiæ. *Pius II. in Bulla Retractationum.*

S. Petrus habuit coadiutores Linum, & Cletum. *Ioannes II. ep. vn.* pro exterioribus ministrandis. *8. qu. 1. cap. Si Petrus. cap. Simon Petrus.*

S. Petrus fecit sibi successorem Clementem, *Ioannes III. ep. vnica. 8. qu. 1. cap. Si Petrus. cap. Simon Petrus.*

S. Petrus dicitur sedere in summis Pontificibus. *Gregor. I. lib. 6. ep. 37.*

S. Petrus permissus est cadere, vt aliorum posset misereri. *Nicolaus I. ep. 8.* & post casum factus est Princeps Apostolorum, &c. vt sua infirmitate sciret alios tolerare. *Dist. 50. cap. Considerandum, cap. Fidelior.*

SS. Petrus, & Paulus meritis fuerunt æquales, sed gradu differentes. *2. qu. 7. cap. Beati.*

SS. Petrus, & Paulus in eadem die, & eodem tempore fuerunt occisi à Nerone. *Anacletus ep. 3.*

SS. Pe-

SS. Petri, & Pauli corpora non potuerunt ab Orientalibus peregrinis extra Romam extrahi. *Gregorius I. lib.3. ep.30.*
S. Petri corpus primo ad Catacumbas, deinde à Cornelio Papa in Monte aureo in Vaticano fuit sepultum. *Cornelius ep.1.*
SS. Petrus, & Paulus peculiari prærogatiua fuerunt maiores alijs. *Causa 2. qu.7. cap. Beati.*
S. Petri increpatione mortui sunt Anania, & Saffira. 23. *qu.8. cap. Petrus.*
S. Petrus fuit verus Christi Vicarius. *Concil. Constantiense in constitut. Martini V.* Vide, *Papa.* Vide, *Ecclesia Romana.*
S. Petri prædia inuadens pœnam quadrupli incurrit. *Concil. Rom.5. sub Gregor.VII. c.11.*
S. Petri terras inuadens ab ingressu Ecclesiæ prohibetur. *Concil. Roman. 7. sub Gregor. VII.*
S. Petri Patrimonium. Vide, *Patrimonium S. Petri.* Vide, *Dominium.* Vide, *Ecclesiasticus status.*
Cathedræ S. Petri festum restituitur. *Paulus IV. const.13. Ineffabilis.*
S. Petri Romæ Ecclesiam amplificandam, & renouandam, statuit *Iulius II. const. 23. Liquet.* Multas eleemosynas eidem applicauit. *ibid.*
S. Petri Romæ fabrica. Vide, *Fabrica S. Petri.*
S. Petri Romæ fabrica, Ecclesia, & Capitulum subdita fuerunt Cardinali Archipresbytero *à Sixto V, const.102. Cum ex debito.* cum facultate, & iurisdictione ad causas illorum. *ibid.* Vide, *Archipresbyter.* Vide, *Basilica.* Vide, *Ecclesia.* Vide, *Capitulum.* Vide, *Canonici.*
S. Petri de Vrbe canonicatus, præbendæ, beneficia, &c. Papæ sunt reseruata. *Vrbanus VIII. const. 6. Sanctissimus c.8.* Qui sunt incapaces canonicatuum S. Petri, Vide, *Canonici.*

Alij SS. Petri.

S. Petrus Episcopus Aragonensis canonizatur *anno* 1110. *à Paschali II. const.2. Dominum.*
S. Petrus Martyr Ordinis Prædicatorum canonizatur *anno* 1253. *ab Innocentio IV. constit.3. Ad Apostolica.*
S. Petrus de Marolo, qui fuit *Cœlestinus V.* canonizatur *anno* 1313. *à Clemente V. const.4. Qui facit.*
S. Petri Martyris festum sub ritu duplici celebrandum, statuit *Sixtus V. constitut.30. Inuictorum.*
Fr. Petrus de Alcantara Ordinis Minorum strictæ Obseruantiæ Discalceatorum, declaratur Beatus. *Gregorius XV. const.23. In sede.* Officium, & missa de eo ab Ordine fratrum Minorum de Obseruantia potest recitari. *ibid.*

Petrus Abailardus.

Petrus Abailardus carceratur *ab Innoc. II. const. Per præsentia.*

Pia Ciuitas.

Pia Ciuitas propè arcem S. Angeli Romæ erigitur; locum illum Transtyberim, dictam voluit Ciuitatem Piam. *Pius IV. constitut. 101. Romanum.*

Pia loca.

Pia loca, vt Hospitalia, Collegia, &c. visitari possunt ab Episcopo, & quomodo. Vide, *Episcopus quo ad visitationem.* Vide, *Episcopus quo ad exemptos, &c.* Vide, *Loca pia.*

Piæ dispositiones.

Piarum dispositionum exequutor est Episcopus, siue in vltima voluntate fiant, siue inter viuos. *Concil. Trid. sess. 22. de reformat. c. 8.* Vide, *Dispositio.* Vide, *Episcopi circa legata ad pias causas.*

Pignora. Pignorare.

Pignoris fructus computantur in sortem, *De vsuris cap. Conquestus.*
Pignus restituendum est debitori, si tot fructus sunt recepti, quot sufficiunt pro sorte. *De pignoribus cap. Cum onera.*
Pignus dare non sufficit ei, cui adiudicata est possessio. *De sent. & re iudicat. cap. Cum aliquibus.*
Pignora restituenda sunt cum restituitur sors principalis, alias, non restituens, si plus prætendit, excommunicatur. *Concil. Later.3. tit. De vsuris, cap.8. 9. & 12.* si est clericus, priuatur beneficio. *ibid.*
Pignora Ecclesiæ, quam primum recolligenda sunt. *Concil. Later. 3. in append. tit. De alienatione c. 1.* Vide, *Ecclesiæ bona.*
Pignorum factorum quo ad Hebræos, vel bancarios Romæ, causæ, per Camerarium, vel Gubernatorem iudicantur. *Clemens Octauus const.65. In conferendis §.35.*
Pignorum subhastationes, quæ apud Hebræos sunt, Romæ, fiant in Monte Pietatis. *ibid. §.36.*

§.36. Quod residuum est reponi debet, sed cum decreto Camerarij hæc fiant.

Ex causa possunt hæc pignora vendi in loco solito, scilicet Platea Iudæorum. *ibid. in addit.* §.2.

Pignorari non possunt res Ecclesiæ; nisi pro maxima necessitate. *De pignoribus cap.* 1. *Concil. Oxon.* 1. *c.*29. *Concil. Later.* 3. *tit.* De *alienat. c.*1. Vide, *Alienatio*. Vide, *Ecclesiarum bona non oppignoranda*.

Pignorare res Ecclesiæ, est species alienationis. *Concil. Lateran.* 3. *in append. tit.* De *alienatione can.*1. Vide, *Alienatio*. Vide, *Ecclef. bona, vt supra*.

Pignorari non potest homo liber. *De pignoribus cap. Lator*.

Pignorante rem aliquam Rectore Ecclesiæ, eius hæres tenetur redimere. *De pignoribus cap. Ex præsentium*.

Pignorans rem suam sub pacto legis commissoriæ, si impeditur venire intra terminum, quid debet agere. *De pignoribus cap. Significante*.

Pignorari non potest res, nec accipi modico pretio, cum pacto, quod si intra certum tempus non redimatur, sit eius qui accipit pignus. *Concil. Mediol.* 1. *par.*2. *tit.* De *vsuris*.

Pignora, quomodo facienda à mandatarijs Romæ. *Sixtus V. const.* 72. *In sublimi*.

Philacteria.

Philacteria facientes ab Ecclesia eijciendi. *Concil. Agathen. c.*68. 26. *qu.*5. *cap. Non oportet*.

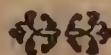
Philacterijs vtens, excommunicatur. 26. *q.*5. *cap.*1. Vide, *Amuleta*.

Vide, *Philacteria*.

Philippus.

Philippus Benitius de Florentia Ordinis Seruorum declaratur Beatus *à Leone X.* & ab eodem conceditur prædictis fratribus, vt missam, & officium de eodem possint ritu duplici celebrare. Deinde *Paulus V* concedit, vt idem facere possint sæculares, & regulares Ciuitatis Tuderti. *Const.*110. *Domini nostri*. Deinde, vt idem fieri possit in Ciuitate Florentiæ. *ibi in capp. seqq.*

B. Philippus Nereus canonizatur *ab Vrbano VIII. anno* 1623. *constitut.*2. *Rationi congruit*.

Philippinæ Insulæ.

Ex istis insulis discedere non possunt Missionarij, Prædicatores, & regulares, vt eant Iapponium. Vide, *Regulares euntes in partes infidelium*.

Pingere. Pictura.

Pingi possunt in Ecclesia Sanctorum historiæ. *Gregorius I. lib.*9. *ex regest. ep.*9.

Pingi possunt Sanctorum imagines, & mysteriorum fidei; in Ecclesijs poni, & venerari. nec vlla in eis est diuinitas, sed veneratio refertur ad prototypa. *Concil. Nicænum* 2. Vide, *Imagines*. *Concil. Trid. sess.*25. *in decret. de inuocat. & venerat. Sanctor.*

Picturæ vanæ in Ecclesiarum parietibus non possunt poni. *Concil. Elibert. c.*36.

Pingi non possunt in Ecclesijs, quæ sunt contraria S. Scripturæ, Constitutionibus, vel historijs sacris. *Concil. Mediol.*1. *part.* 2. *tit. Quæ seruanda sunt in sacris imaginibus*.

Pingi non possunt Sanctorum Imagines cum vultu, corpore, vel habitu indecenti. *ibid.*

Neque imagines lasciuæ. *ibid.*

Vide, *Imagines*.

Piratæ.

Piratæ, & Cursarij sunt excommunicati. *Innocentius III. const. Ad liberandam.* §.12.

Piratæ mare infestantes, & præcipuè Ecclesiasticum, sunt excommunicati in Bulla Cœnæ. *Gregor.XIII. const.* 81. *Consueuerunt*. §.4. Vide, *Excommunic. Bulla Cœnæ*.

Pistores, seu furnarij Vrbis.

Pistorum Vrbis priuilegia, omnia confirmat *Sixtus V. const.* 36. *Cœlestis*. Item iurisdictionem Consulum artis Pistorum. *ibid.*

Vide, *Furnarij*. Vide, *Consules*.

Pito.

Pitones ita dicti à Pito Apolline, qui author fuit diuinationum. 26. *qu.*3. *cap.*1.

S. Placidus.

S. Placidi, & Sociorum festum in Ciuitate Messanæ, duplici ritu celebrandum, statuit *Sixtus V. const. 88. Dominus.*

Placita.

Placita, seu consilia fieri non possunt in domibus Religiosis. *De immunit. Eccles. c. 1.* neque in festis. *Concil. Tribur. 1. c. 35.*

Planetaria.

Planetaria ars à christiano fugienda. *26. q. 2. cap. Illos.* Vide, *Astrologia.*

Platea.

Plateæ Vrbis Romæ. Vide, *Roma.*

Plenaria.

Plenaria absolutio solita concedi à Papa, & in mortis articulo, præuijs ieiunijs, & alijs operibus. *Concil. Constantiense sess. ult. in dissolutione Concilij.* Vide, *Absolutio.* Vide, *Indulgentia.*

Plus. Pluralis.

Plus semper continet minus. *De regulis iuris in 6. reg. 35.*

Plus nequit quis concedere, quam sibi competat. *ibid. reg. 79.*

Pluralis locutio, in binario etiam continetur. *ibid. reg. 40.*

Plures rixantes contra vnum, quomodo puniendi. *23. quæst. 4. cap. Si quatuor.*

Podagra.

Podagræ per ieiunia curantur. *De consecr. dist. 5. cap. Legimus quosdam.*

Poligamia. Poligamus.

Poligamus est, qui duas habet vxores simul. *24. qu. 3. cap. An non.* Vide, *Matrimonia plura.* Vide, *Vxores plures.*

Poligamus, excommunicandus est. *24. q. 3. cap. An non distinctè.*

Poligamus est infamis. *De bigamis non ordinandis cap. Nuper à nobis.*

Poligami pœna puniendus clericus in sacris contrahens matrimonium. *ibid.*

Poligamus, qui, vt secundum matrimonium contraheret viuente prima vxore, mentitur, seu mutat nomen, præter pœnas, quas ordinariè incurrunt Poligami, damnandi ad triremes in perpetuum. Quod si ad hoc sint inhabiles, fustigandi sunt, & damnandi ad carceres in perpetuum. *Vrb. VIII. in append. const. 37. Magnum in Christo.*

Poligamia. Vide, *Christianorum obligationes.*

Pollex.

Pollicis vngula carens, si pollex sit fortis, potest esse sacerdos. *De corpore vitiatis, cap. fin. Thomas.*

Pollutio. Pollutus.

Pollutio in somnis non est peccatum, (id est, si non fuit data causa.) *Dist. 6. cap. Testamentum. cap. Sed pensandum, & cap. Non est peccatum.*

Pollutionem passus in nocte, si animi concussionem sentit, abstinere debet ab Eucharistiæ sumptione. *Dist. 6. cap. Testamentum.* Vide, *Eucharistia.*

Polluta Ecclesia, pollutum est cæmeterium. *De consecr. Eccl. in 6. c. vn.*

Polluto cæmeterio, Ecclesia non polluitur. *ibid.* Vide, *Cæmeterium.*

Polluto cæmeterio vno, quando polluitur aliud contiguum. *ibid.*

Polluta Ecclesia est rebenedicenda, & quomodo. *De consecr. Ecclesiæ cap. Proposuisti.*

Etiam si non erat consecrata, dum polluitur est rebenedicenda, *ibid. & cap. Aqua, & cap. fin.*

Polluitur Ecclesia per sanguinis effusionem. *De consecr. Eccl. cap. Proposuisti.*

Polluitur Ecclesia per effusionem seminis, vel sanguinis. *Concil. Lateran. 3. in append. par. 50. c. 67.* Sed debet esse publica pollutio. Vide, *Ecclesia polluta.*

Polluitur Ecclesia per sepulturam excommunicati. *De consecr. Eccl. cap. Consuluisti. & de sepulturis cap. Consuluisti.*

Alia de pollutione Ecclesiæ, & rebenedictione. Vide, *Ecclesia polluta.*

Pollutio Ecclesiæ, quæ inducit obligationem reconciliationis, debet esse publica per euidentiam, vel per famam: si vero sit occulta, nequaquam. *Concil. Colon. 2. part. 9. c. 18.*

Polluta Ecclesia, à simplici sacerdote non benedicitur. Vide, *Sacerdoti prohibita.*

Polonia.

Poloniæ Episcopi, quas, & à quibus possunt procurationes recipere, dum visitant. Sic etiam alij, qui ibi visitant. *Extra, de censibus cap. Vas electionis.*

Pompa.

Pompæ diaboli, quæ sunt. Vide, *Baptizandus.*

Pomparum reformatio pro Vrbe Romæ, & & statu comprehendens omnes personas distinctè enarratas, facta est *à Sixto V. const. 52. Cum in vnaquaque.*

Pondera.

Pondera, & mensuræ iustè seruari debent vbique. *Concil. Arelat. 4. c. 15. Concil. Turonen. 2. c. 45.* & pœnæ. *ibid.* Vide, *Mensura.*

Pontifex Summus. Pontificale.

Vide, *Papa.* Vide, *Episcopus.*

Pontifex Summus non eget confirmatione Imperatoris. *Dist. 63. cap. Ego Ludouicus.*

Pontifex, vt coronetur, non eget præsentia Legatorum Imperatoris. *ibid. cap. Cum Adrianus.*

Pontifex, quasi via sequentium interpretatur. *Dist. 21. cap. Cleros.*

Pontifex successor non debet priuare clericos beneficijs obtentis ab antecessore: sed si isti delinquunt, puniantur in persona, *16. quæst. 6. cap. vlt.*

Pontificale Romanum corrigitur *à Clemente VIII.* aliaque abrogantur, & quare, *const 38. Ex quo*; eo vtendum. *ibid.*

Populus. Populi.

Populo peccante, quia multitudo puniri non potest, relinquitur vindicta Dei iudicio. *Innocentius I. ep. 22. c. 6. 1. qu. 7. cap. Quoties.* Sed possunt interdicto puniri. Vide, *Interdictum.* Vide, *Alia in suis locis, quæ interdicto puniuntur.*

Populus non potest reprehendere sacerdotes. *6. quæst. 1. cap. Sacerdotes, & cap. Oues.*

Populi non sunt sequendi, sed docendi. *Cœlestinus I. epist. 3. c. 3. dist. 62. cap. Docendus.*

Populorum conuocationes, seu placita fieri non possunt in Dominicis, vel alijs festis; nec in Quadragesima. *Concil. Tribur. 1. c. 35.*

Populorum placita fieri non possunt in domibus Ecclesiarum. *De immunitate Eccles. cap. 1.*

Populorum dictum non adducit consuetudinem, vt populus in causa Ecclesiastica audiatur. *De consuetudine cap. Ad nostram.*

Populus Romanus. Vide, *Romanus.*

Portus.

Portus Anconæ fit securus, & immunis à datijs, & gabellis. *Clemens VIII. const. 26. Ex Apostolicæ.*

Anconæ Portum appellentes Mercatores, Orientales præsertim, vel in ea Ciuitate manentes, multis priuilegijs gaudent, franchitijs à gabellis, &c. *Clemens VIII. const. 26. Ex Apostolicæ.*

Anconitani, quid tenentur facere circa merces ad eum Portum adductas per Mare Adriaticum. *ibid. § 6.*

Non possunt totum triticum pro se emere; sed emere debent ex nauibus, sicut alij. *ibid.*

Mercatores eò aduenientes non tenentur ad soluendum vectigalia, nisi prius merces vendant, aut aliò deferant. *ibid. § 6.*

Consules Sanitatis Anconæ in aduentu Nauium, nihil possunt decernere circa personas, & naues sine præsentia Gubernatoris Anconæ. *ibid.*

Tres Consules ibi eligendi pro causis Mercatorum, & quomodo debent iudicare. *ibid. § 11.*

Portugallia.

Portugalliæ Episcopi, & alij, quas, & à quibus accipere possunt procurationes, dum visitant. *Extra, de censibus cap. Vas electionis.*

Possessio.

Possessio quadragenaria pacifica turbari non potest. etiam si ad Ecclesiam Romanam, aliquid putatur pertinere. *Gregorius I. lib. 1. epist. 9.* (Sed de præiudicijs Ecclesiæ Romanæ, & aliarum, quæ non transeunt in rem iudicatam. Vide, *Ecclesia Romana priuilegia.*)

Possessio Ecclesiæ tricenalis non potest turbari, vel repeti. *Post Concil. Aruernen. c. 2.*

c. 2. Concil. Emeriten. c. 8. 16. quæst. 3. cap. Placuit. cap. Post quingentos, & c. Iubemus. (excipe si per malam dispositionem possideatur. ibid. cap. Si sacerdotes.)

Possessione non priuatur absens inauditus. Vide, Absens.

Possessio territorij non adimit Conuentum. 6. qu. 3. cap. Sicut diœcesim.

Possessionem ingrediens domino ignorante ab ipso domino potest repelli. De restit. spoliatorum. cap. Olim causam.

Possessiones Ecclesiæ derelictæ à nullo possunt alienari. 16. quæst. 1. cap. Possessiones. Vide, Alienare. Vide, Eccles. bona, &c.

Possessiones obtentæ per malam dispositionem dantis, non præscribuntur spatio 30. annorum. 16. quæst. 3. cap. Si sacerdotes.

Possessionis sententiam obtinens ponendus est corporaliter in possessione, & non sufficit ei dari pignora. Concil. Later. 3. tit. De sententijs cap. 2. De sent. & re iudicata cap. Cum aliquibus.

Possessione adiudicata actori, si hic impeditur per potentiam partis ne habeat, elapso anno est verus possessor ipse actor. Concil. Later. 4. c. 40. Vide, Actor in fine.

Possessione data actori lite non contestata, quid faciendum si intra annum venit reus. Vt lite contestata. cap. fin. §. In alijs.

In possessionem missus causa rei seruandæ, si mansit per annum, & reus non dat cautionem de stando iuri, est verus possessor. De eo qui mittitur in possessionem cap. 1. Constitutis.

Possessionem habenti causa custodiæ, si fructus dissipat, reuocantur dissipati, & sequestrantur. De sequestratione possess. c. Dilectus filius.

Possessoris fructus reo appellante, possunt sequestrari, si dissipantur. ibid. cap fin.

Possessio potestatis eligendi sufficit in eligente, vt validè eligat, & hoc sufficit electo probare. De electione c. Querelam.

Possessionem conferendi probans in causa beneficij vincit: sed si succumbit procedere potest ad probandum de proprietate. De causa possess. cap. Cum olim.

Possessionis causam perdens agere potest de proprietate. ibid.

Possessionis, & proprietatis causæ coram eodem iudice terminandæ sunt. De possessionibus cap. 1.

In causa possessionis, contra absentem nequit definiri. ibid. Vide, Absens. Dari potest causa rei seruandæ, si citatus non compareat, nec procuratorem reliquit. De eo qui mittitur, &c. c. fin. Sed in causa beneficij hoc non currit. Vide, infra.

Possessio vel quasi possessio iurisdictionis non probatur per hoc, quod pars timens excommunicationem, vel aliud, ab aliquo actu abstinet. De restit. spoliat. cap. Olim inter.

Possessio capienda impediri non potest à reo in causis Ecclesiasticis, nisi cautionem faciat be stando iuri intra annum. De dolo, & contum. cap. 1.

Possessionem habens causa rei seruandæ, non fit verus possessor post annum, si aduersarius cautionem dedit de stando iuri, vel per eum non stetit, vt daret. De eo qui mittitur in poss. &c. cap. Cum sicut.

Possessione alicui data, causa rei seruandæ, si reus dat cautionem de stando iuri, est ei restituenda, donec constet, &c. ibid. c. Cum venissent.

Possessio capienda impediri non potest à reo in causis Ecclesiasticis, nisi cautionem faciant de stando iuri intra annum. De dolo, & contum. cap. 1.

Possessio non dimittitur lite pendente. Vt lite pendente c. 1.

Possessionis, vel prædij conductori quando facienda compensatio ob sterilitatem. Vide, Conductor.

Possessio rei seruanda dari non potest litiganti de beneficio ob contumaciam partis absentis, sed sine debito terminanda est causa. De dolo, & contum. in 6. cap. fin.

Si de possessorio, & petitorio agitur, probationes de vtroque sumuntur: at prius de primo, deinde de alio terminetur. De possessionibus, &c. c. Adulterium.

Possessio danda est actori si reus est contumax, sed quæstio de proprietate reseruatur absenti. De dolo, & contum. cap. Pro vt nobis. Vide Actor, in fine.

Possessio beneficiorum collatorum à Papa, quomodo capienda sine impedimento. Gregorius XIII. const. 19. Ad Romani, poenæ impedientium. ibid.

Vide, Beneficiorum possessio.

Possessor. Possidens.

Possessor rei furatæ tenetur ad restitutionem. Concil. Later. 4. c. 39. De restit. spoliatorum. cap. Sæpè contingit.

Possessor quando tenendus in possessione contradicente parte. Concil. Later. 3. in append. de dolo, &c. c. 4.

Possessore litigante cum petitore, vterque potest probare, si autem æquè idoneæ sint, præfertur possessor; si verò meliores sunt alterius probationes, illi adiudicatur causa. Concil. Later. 3. de præscriptionibus. c. 2. De possessionibus c. Adulterium.

Possidens rem, si scit esse alterius, tenetur ad restitutionem. Concil. Later. 4. c. 39.

Possidens rem alieno nomine, non præscribit. De Ecclesiasticarum rerum possess. cap. Si diligenti.

Possidens proprio nomine, non præscribit, nisi

nisi habeat iustum titulum. *ibid.*
Possessor malæ fidei, numquam præscribit. *De regulis iuris c.* 2.
Possessor est, qui desijt dolo possidere. *De regulis iuris in 6. reg.* 36.
Possidentis conditio est potior in re communi. *ibid. r.* 56. Item in pari causa. *ibid. & reg.* 65.
Possessore obijciente præscriptionem, quid agendum. *De probationibus. cap. Ex literis.*

Posterior.

Posteriores non sunt præponendi prioribus, nisi vita hos accuset. *Dist.* 74. *Episcoporum etiam.*

Postulare. Postulatio.

Postulare qui possunt, & qui non. 3. *qu.* 7. *cap. Infames.* Vbi multa habes de postulationibus.
Postulari non potest incapax. *De postulat. cap.* 1.
Postulari non potest ab aliqua Ecclesia, qui violat interdictum. *ibid. cap.* 1.
Postulari potest Episcopus in Archiepiscopum, non autem eligi. *ibid. cap. vltimo.*
Postulationem cassatam à Papa supprimens, non potest eligere. *De postulat. cap. Gratum.*
Postulatio, in qua attenditur vtilitas priuata, non est admittenda. *ibid. cap. Bonæ memoriæ.*
Postulatio facta à minori parte, quam tertia, non est admittenda. *ibid.*
Postulatione facta ad Papam, non potest ab ea recedi. *De postulationibus. cap. Bonæ memoriæ il* 2.
Postulantes, si ante admissionem postulationis recipiunt postulatum in gubernio, priuantur iure eligendi, & electio deuoluitur ad Papam. *De electione. cap. Bonæ memoriæ.*
Postulatio per electionem, & è contra electio cum postulatione, est nulla. *De postulat. in 6. cap. vn.*
Postulari non potest ad Ecclesias minor 27. annorum, & pœna postulantium. *Extra, de postulat. cap. vn. De stipendijs.*
Postulatione facta quando fieri potest electio, & quando non. *De elect. cap. Scriptam est.*
Postulantes in discordia, quid tenentur agere. *De electione in 6. cap. Cupientes.*
Postulationem alicuius impugnans, si deficit, priuatur per triennium omnibus beneficijs quæ habet in ea Ecclesia. *ibid. cap. Si Compromissarius.*
Vide, *Electus, in fine.*

Potestas.

Potestas prima seù suprema, quæ reperitur in mundo, est in Romano Pontifice. *Concil. Parisien. 6. lib.* 1. *c.* 3. Vide, *Papa.*
Potestas imperialis est sub potestate Papæ. *ibid. Concil. Parisien. 6. c.* 3. Vide, *Papæ potestas.*
Potestas superiorum corrigenda est ratione. 11. *qu.* 3. *cap. Cum apud.*
Potestatibus superioribus obediendum est. 23. *qu.* 5. *cap. Si apud carnales.*
Potestas quæcumque temporalis subdita est spirituali. *Extra, de maiorit. & obed. cap. Vnam sanctam.*
Potestas spiritualis potest constituere temporalem, & eam iudicare. *ibid. Vnam sanctam.*
Potestas spiritualis minor iudicatur à maiori. *ibid.* Vide, *Inferior.* Vide, *Minor.*
Potestate vel priuilegio abutens priuandus est illis. Vide, *Abutens.*
Potestas ligandi, & soluendi in spiritualibus non est extra Ecclesiam. Vide, *Ligare.* Vide, *Vnitas.*
Potestas spiritualis est maior carnali. *De maiorit. & obedien. cap. Sollicitæ, & cap. Omnes.*
Potestas Episcoporum est maior omni alia, etiam imperiali. *ibid.* Vide, *Episc.*
Potestatem habens eligendi, non potest se ipsum eligere. *De institutionibus cap. fin.* Vide, *Electio.*
Potestatẽ habens conferendi beneficium, non potest sibimet conferre, vel retinere. *De excessibus Prælatorum. cap. Ad aures.* Vide, *Patronus.* Vide, *Electio.*
Potest quis per alium, quod potest per se ipsum. *De regulis iuris in 6. reg.* 68.

Praga.

Pragæ in Bohemia erigitur Collegium pro 20. adolescentibus Germanis. *Vrb. VIII. const. 66. Quoniam.* Decernitur vnde amouendi, quomodo regendi. & reditus ex Camera Apostolica assignantur.

Præbendarius. Præbenda.

Præbendarius vni tantum Ecclesiæ potest inseruire. *Dist. 70. cap. Sanctorum.*
Præbendario quandoque potest onus imponi. *De præbend. &c. cap. Significatum.*
Præbenda vacans potest diuidi in duas, si reditus sufficiant, & à quo. *ibid. cap. Vacantes.*

Præbendæ non possunt diuidi pro integratione alicuius. *ibid cap. Cum causam*.

Præbendæ dari possunt, etiam ignobilibus, & literatis; etiam si consuetudo sit in contrarium. *De præbend. &c. cap. Venerabilis*.

Præbendam habens, si impetrat aliam, vel dignitatem, vacat prima, quæ impetrari potest ab alio, etiam tacita possessione alterius. *De concessione præb. cap. Literas vestras*.

Præbendæ non possunt cum pacto permutari. *De rerum permutatione cap. Quæsitum*.

Præbendam impetranti non debetur illa, quæ vacat pet mortem Episcopi præbendarij. *De præbend. &c. in 6. cap. Cum in Ecclesia*.

Præbendam non sacerdotalem Papa mandante dare alicui, non potest ei dari sacerdotalis. *ibid. cap. Cui*.

Præbendam integram, Papa mandante dari alicui, non potest ei dari media, etiam si tales sint. *ibid*.

Præbendam certi valoris, Papa mandante dari, non potest dari minor. *ibid*.

Præbenda sacerdotalis dari non potest, nisi apto ad sacerdotium. *De præbendis, &c. in 6. cap. Ei cui*.

Præbendam ex gratia Pontificis pluribus expectantibus, quis præferendus sit. *De concess. præb. in 6. cap. Authoritate*.

Præbendam habens ab Episcopo non potente eam dare, si ille nescit, prouidendus est de prima vacante, alias nulla est collatio ista. *De præbend. &c. cap. Inter cætera*.

Præbendæ collatio ei, qui alias habet, est nulla. *ibid. cap. Cum iam dudum*.

Ad vnam præbendam, duo non possunt eligi. *ibid. cap. Dilecto filio*.

Præbenda conferri non potest à Capitulo, sede Episcopali vacante. *Honorius III. ex Cirone, tit. Vt sede vacante cap*. 1.

Præbendæ, si tenues sunt, vniri possunt cum cappellis. *De præbend. &c. cap. Exposuisti*. Vide, *Canonici quo ad præbendam*.

Præbendarius non tenetur ad homagium, nec potest illud facere. *De simonia cap. Ex diligenti*.

Præbendas duas, idem non potest tenere, non obstante consuetudine. *De consuetudine in 6. cap*. 1. Vide, *Dignitas*.

Præbendæ duæ, etiam in duabus Ecclesijs ab eodem clerico teneri non possunt. *Concil. Claram. c*. 12. *Concil. Later. 3. in append. tit. Vni plura c*. 1. Nisi per medietatem anni personaliter inseruiat in illis. *Concil. Later*. 3. *ibid*. Vide, *Dignitas*.

Præbendarum optatiò à maioribus gradatim est licita, vbi est consuetudo. *ibid. cap. finali*.

Præbenda annexa Parochiæ potest ab eodem teneri. *De præb. &c. in 6. cap. Super eo*.

Præbendæ collatio facienda iuxta antianitatem, in impetratione beneficij, non iuxta acceptationem, vel præsentationem literarum. *ibid. cap. Eum, cui*.

Præbenda primò vacatura concessa ex gratia Papæ, non intelligitur de ea, quam habet Episcopus. *De præb. &c. in 6. cap. Cum in Ecclesia*.

Præbendam secundam obtinens ratione dignitatis obtentæ, perdit primam. *Clement. de præb. &c. cap. fin*.

Præbendæ vacantes in curia, à Papa conferendæ. *Extra, de præb. &c. cap. Ad regimen*.

Præbendarum numerus non potest sine causa restringi. *De constitut. cap. Ex parte*. Vide, *Canonici quo ad numerum*.

Præbendam obtinens per pecuniam, non potest eam retinere. *Gregorius VII. lib. 5. epist*. 1. Vide, *Simonia*. Vide, *Beneficia, &c*.

Præbendam vendens Episcopus, suspenditur ab officio. *Concil. Rom. 5. sub Greg. VII. c*. 4.

Præbenda non potest diuidi immediatè in duas. *Concil. Later. 3. ibid. c*. 4. Neque etiam curatæ. *ibid*.

Præbendam renunciare non potest Archidiaconus. *Concil. Later. 3. ibid. c*. 7.

Præbenda intra sex menses conferenda est. *Honorius III. ex Cirone, de concess. præb. c*. 2.

Præbendarius receptus in capitulo non tenetur soluere pro antecessoribus. *Concil. Colon. 2 par. 3. c*. 22.

Ad præbendas electi, præsentati, vel recepti, nihil debent soluere. Vide, *Beneficia, &c*.

Si præbendæ sint tenues, quid agendum. Vide, *Canonici quo ad numerum*. Vide, *Beneficia*.

Præbendarum prouisiones fiant, sicut statutum est in fundatione. alias subreptitiæ censeantur. *Concil. Trid. sess. 25. de refor. c*. 5.

Præbendæ Magistrales, Doctorales, Theologales, Presbyterales, Diaconales, Subdiaconales prouideantur, sicut sunt institutæ, & cum eisdem conditionibus, alias irritæ sunt prouisiones. *ibid*.

Præbendæ tenues, quando possunt supprimi. Vide, *Canonici quo ad numerum*. Vide, *Dignitas*. Vide, *Papæ rescripta*.

Precaria.

Precariæ rerum Ecclesiasticarum non fiant. 10. *qu. 2. cap. Precariæ*.

Precariæ in quinquennium renouandæ. *ibid*. (Factæ ab inuasore rescindendæ sunt. 12. *quæst. 2. cap. Precariæ*.) *De precarijs cap*. 1.

Precariæ factæ ab antecessore mutari possunt à successore, & quando. *De precarijs.cap. De precarijs.*

Precariæ quando possunt recusari. *ibid. cap. finali.*

Precariæ soluuntur per mortem eius, qui obtinuit. *ibid. cap. fin.*

Precariæ possunt reuocari etiam à concedente, & quando. *ibid.*

Precariæ factæ Sede Apostolica vacante, nullæ sunt. *Concil. Meldense c.21.*

Precariæ, de quibus rebus fieri possunt, *Concil. Meldense c.22.*

Vide, *Clerici quo ad redditus.*

Præcedere. Præcedentia.

Præcedendi ordo in Concilijs, &c. *Dist. 17. cap. vlt.* Vide, *Concilium.*

Præcedentiæ lites inter Religiosos diuersos per Episcopum terminandæ sunt. *Concil. Trid. sess.25. de refor. cap.13 Concil. Mediol.1 par.2. tit. De Processionibus.*

Præcedendi ordo inter Confraternitates seruandus, est, vt illa præcedat, quæ prius vsa est sacris in loco. *Gregorius XIII. const. 84. Exposcit.*

Præcedendi ordo inter Regulares, & Confraternitates. Vide, *Regulares quo ad processiones.*

Præcedentiæ lites inter fratres Ioannis Dei, & Mendicantes, terminatur cum perpetuo silentio. *Vrbanus VIII. const. 76. Commissi.*

Præcepta.

Præcepta Dei non sunt impossibilia. *Concil. Senon. c.17. Concil. Mogunt. 4 c. 9.* cum diuino auxilio possunt obseruari. *ibid.* & *Concil. Trident. sess.6. cap.11. & can. 18. Innocentius X. const.* quæ incipit *Cum occasione. dat. vlt. Maij* 1653. & *Alexander VII constit. Ad sanctam, data die 16. Octobris* 1656.

Præcepta Dei sunt magis possibilia renatis post baptismum, & iustis, & eo magis quò maiorem habent gratiam. *Concil. Moguntin 4. c. 9. Concil. Tridentin. sess.6. can. 18.*

Præcepta Dei non inuitè, sed liberè obseruantur. *Concil. Moguntin. 4. c.9.* Vide, *Adiutorium.* Vide, *Liberum.* Vide, *Deus, in fine.*

Præcepta Dei in Euangelio non sunt indifferentia. *Concil. Trid. sess.6. can 19.*

Si præceptum fiat sub disiunctione, & vnum reperiatur, aliud non, præceptum habet effectum suum. *De rescriptis cap. Inter cæteras.*

Vide, *Adiutorium.* Vide, *Deus.* Vide, *Liberum.* Vide, *Gratia.* Vide, *Opera.* Vide, *Homo.*

Præceptoriæ.

Præceptoriæ, quas habent Milites, seu Equites S. Ioannis Ierosolymitani, vacant cum fiunt Episcopi. *Gregorius XIII. const.82, Controuersiæ.*

Preces.

Preces recitandæ in Ecclesia debent esse ab ea approbatæ. *Concil. Carthag. 3. c.23. Concil. Mileuit. c.12.* aliæ non possunt dici. *ibid.*

Preces in Ecclesia faciendæ sunt pro pace inter Principes; pro extirpatione hæresum; pro Papa, pro Regum conseruatione, &c. *Concil. Senon. in decr. morum c.1.*

Vide, *Oratio.* Vide, *Rogationes.* Vide, *Litania.*

Prædator.

Prædatores possunt excommunicari ab alieno Episcopo. *6. qu. 1. cap. Placuit, vt pro communi, & cap. De illis.*

Vide, *Raptores.* Vide, *Fures.* Vide, *Latrones.*

Prædestinatio. Prædestinatus.

Prædestinatio, seu prædeterminatio ad malum, non fit à Deo *Concil Arausican.2. c.vlt. Concil. Valent.2. c.3. Concil. Trid. sess.6. can.17.*

Prædestinatio, qua Deus eligit aliquos, est ex Dei misericordia, & præcedit meritum bonum: reprobatio vero est ob præscientiam meritorum. *Concil. Valent.2 c. 2.*

Prædestinatio filiorum Dei facta est ante mundi constitutionem. *De pœnit. dist.4. cap.9. Benedictus. cap.11. In domo.*

Prædestinati saluantur labore, quatenus postulando merentur accipere; quod ei omnipotens Deus ante sæcula disposuit donare. *23. qu 4. cap. Obtineri.* Et quæ Sancti viri orando efficiunt, ita prædestinata sunt, vt precibus obtineantur. *ibid.*

Prædestinatis ad gloriam omnia proficiunt in bonum, etiam dum deuiant, & postea resurgunt. *De pœnit. dist. 2. cap. 27. Talibus.*

Prædestinatis datur à Deo perseuerantia. *De pœnit dist 4. cap. Si ex bono.* Vide, *Perseuerantia.*

Prædestinati non sunt insolubiliter vniti cum Christo, & Ecclesia, quia possunt cadere, & re-

& recedere. *Concil. Constantiense contra art.21. Ioannis Hufs.*

Prædestinatio alicuius certò sciri non potest in hac vita, absque Dei reuelatione. *Concil. Trid. sess. 6. cap.12. & can.16.*

In doctrina de Prædestinatione, & præscientia deferendum est SS. Augustino, Cypriano, Ambrosio, Hilario, & Hieronymo. *Concil. Valent.2. c.1.*

Vide, *Præscientia.*

Prædia.

Prædia in primitiua Ecclesia vendebantur ad egenos subleuandos. 12. *qu.1. cap. Futuram:* & ex tempore Coustantini cœpit possessio retineri. *ibid. cap. Videntes. cap. Habebat.*

Prædicatores, eorumque obligationes:

Prædicatores sunt pennata animalia Ezechielis. *De pœnitentia dist. 2. cap. Pennata.*

Prædicator non prædicans semen Verbi Dei, damnatur. *Dist.43. cap. Dispensatio.*

Prædicator priuans populum necessarijs, Deum irritat: & Deus illi irascitur. *Dist. 45. cap. Sed illud. 16. quæst. 1. cap. Apostolicis.*

Prædicatore non corripiente populum, sed palpante, Deus irascitur. *Dist. 45. cap. Sed illud.*

Prædicator debet se accommodare captui, seu capacitati audientium. 8. *quæst. 1. cap. Oportet. Concil. Colon. 2. par. 6. c.8.*

Prædicatore prædicante, qui ab auditorio exibat (olim) excommunicabatur. *De consecr. dist.1. cap. Sacerdote.*

Prædicatores non debent legere libros contagiosos, vel de hæresi suspectos. *Concil. Mogunt. c. 51.*

Prædicatores instituendi in locis per Episcopum, si ipse non potest prædicare. *Concil. Later. 4. c.10. Concil. Arelat.4. c.10.*

Prædicatores fidei dandi sunt Iudæis. *Nicolaus III. constitut.1. Vineam.* Vide, *Iudæi.*

Prædicatores institui non debent, nisi sint ætatis 30. annorum, etiam regulares. *Concil. Rauenn.2. sub Clemente V. c.13.* Sint graues, maturi, & docti. *Concil. Senon. in decr. morum c.35. Extra, de priuil. cap. Inter cunctas.*

Prædicatores tenentur prædicare Sacram Scripturam receptam, & recipiendam à S. Ecclesia, & à Doctoribus Ecclesiæ approbatis. Sub pœna excommunicationis reseruatæ Papæ. *Concil. Later. 5. sess. 11. const.1. Concil. Colon.2. par.6. c.20.*

Prædicatores deuiantes à communi sensu Patrum in exponendis Sacris Scripturis, ab Ordinario corripiendi, & à ministerio abijciendi. *Concil. Mogunt.4. c.50.*

Prædicatores non possunt redarguere aliquem expresso nomine in actu prædicandi. *Concil. Lateran. 5. sess. 11. const. 1.* Sub pœna excommunicationis Papæ reseruatæ. *ibid. Concil. Treueren. c.4.*

Prædicatores non possunt prædicare somnia, & fabulas pro rebus veris, & serijs; neque sensum falsum Sacræ Scripturæ. & pœnæ. *Reformatio cleri Germaniæ c.1.* Vide, *Sacra Scriptura.*

Prædicatores non inuehantur contra magistratum, vel Episcopum coram populo. *Concil. Colon.2. part 4. c. 9. Concil. Mediol.1. tit. De Prædicatione Verbi Dei.*

Prædicator fidelis ille est, qui annunciat Euangelium, virtutes, gloriam, æternam pœnam, Christum Iesum, charitatem, pœnitentiam, & his similia. *Concil. Colon. 2. par.6. c.4. 5. & 6. & par.7. c.31.*

Prædicator cum magna cautela incedat, dum vitium reprehendit, nè auditor in aliud extremum incidat. *ibid. c.7.*

Vitia tantum de suggesto reprehendi debent, non personæ. *Concil. Colon.2. ibid. c.15.*

Prædicatores non debent multum morari in historijs, etiam si sint Sanctorum; sed maiorem partem dare debent Euangelio. *ibid. c.23.*

In fine faciant Epilogum, vt in populi memoria, firmetur concio. *ibid. c.25.*

Hortentur in fine ad orandum pro defunctis. *ibid. c.27.*

Prædicatores hortari debent populos ad soluendum decimas. *De decimis in 6. cap. 1.*

Prædicatores illi admittendi sunt, qui sunt ab Ordinarijs approbati. *Concil. Mogunt. 4. c. 49.*

Prædicatores prouidendi de victu, & vestitu. *Concil. Colon. 2. par. 8. c.2. Concil. Mediolan.1. tit. De Prædicatione Verbi Dei.* Eleemosynæ eorum de beneficijs accipiantur: & si hæc tenuia sunt, de largitione laicorum. *ibid.*

Prædicatores Regulares. Vide, *Regulares.*

Prædicatores non quiuis admittantur, etiam si eloquentes; sed qui sacra doctrina possunt pascere. *Concil. Treueren. c.3*

Prædicatores non vacent quæstui, discordijs, vel ambitioni; sed in prædicando Euangelio. *ibid. c.4.*

Prædicator audiens aliquem dicentem hæresim, vel aliud scandalum, aduertens, ad Episcopum, Vicarium, vel Inquisitorem referat. *ibid. c. 4. Concil. Senon. in decr. morum c.35.*

Prædicatores tenentur hortari, & obligationem aperire de seruandis traditionibus, consuetudinibus, & præceptis, ac statutis

Conciliorum; *ibid. c.* 4. *Concil. Senon. in decr. morum c.*35.

Prædicatores non detrahant Prælatis, aut sacerdotibus; neque populos ab eorum obedientia retrahant, aut à soluendis decimis, alias ab officio suspendantur. *Concil. Senon. ibid.*

Prædicatores ordinarij sunt Episcopi, Rectores Ecclesiarum, & Parochi; qui si impediantur, alios substituant. *Concil. Colon* 2. *par* 4. *c.*6.

Prædicator prædicans scandala, aut errores; in qualibet Ecclesia; ab Episcopo remoueatur ab officio prædicandi. *Concil. Trident. sess* 5. *de reformat. c.* 2. etiam si exemptus sit.

Prædicatore prædicante hæreses, Episcopus procedat, vt de iure. *ibid.*

Prædicator non debet proponere quæstiones difficiles populo rudi. *Concil. Trid. sess.*24. *de refor. c.* 4.

Prædicatores loquentes cum excommunicatis, non sunt excommunicati. *De sent. excommunic. cap. Cum voluntate.* §. *Prædicatores.* Etiam si petant eleemosynam excom. non incurrunt, si non habent vnde viuant. *ibid.*

Prædicatores euntes Iapponium, vel in Indiam Orientalem, ad quid tenentur. Vide, *Regulares euntes in partes infidelium.* Vide, *Regulares circa prædicationes.*

Prædicare qui possunt; & qui debent interesse, ac quomodo.

Prædicari potest in qualibet lingua. *Ioannes VIII. ep.*195.

Prædicare nullus potest, nec publicè, nec priuatè, sine licentia Papæ, vel Episcopi catholici. *Concil. Lateranen.* 4. *c.* 3. sub pœna excommunicationis. *ibid.* & *Concil. Rauennat.* 2. *sub Clem. V. c.*9. *Concil. Constantiense contra art.* 14. *Vvicleff. De hæreticis cap. Excommunicamus*, §. *Quia. Leo X. const.*21. *Supernæ.*

Prædicare non permittatur conuersis ad fidem ex Iudæis, vel Saracenis; nisi bene examinati, & probati inueniantur. *Concil. Sabin. c.*22.

Prædicare non possunt sacerdotes excommunicati. *Concil. Constantien. contra ar.*17. *&* 18. *Ioannis Huss.*

Prædicare non possunt laici, aut mulieres. *Concil. Constantiense sess. vlt. in constit. Martini V. circa fin. Concil. Treuer. c.*2. sub pœna excommunicationis. *ibid. De hæret. cap. Excommunicamus.* §. *Quia verò.* & *cap. Sicut in vno.*

Prædicare non possunt sacerdotes simplices, nisi mittantur. *Concil. Constantiense vbi supra.*

Prædicare nullus potest in alio loco, quam in Ecclesia. *Concil. Turon.* 4. *c.*6.

Prædicationem in Ecclesia omnes possunt audire, Gentiles, Iudæi, & hæretici. *Concil. Carthag.*4. *c.*82. *&* 84.

Prædicare nemo potest, nisi à suo superiore respectiuè examinatus, & approbatus; id est, sæcularis clericus ab Episcopo; regularis à suo superiore; & literas patentes habeat de sua idoneitate, & approbatione. *Concil. Later.* 5. *sess.*11. *const.*1. sub pœna excommunicationis. *ibid. Leo X. constit* 21. *Supernæ. Concil. Mogunt.*4. *c.*49. & in regularibus sufficit approbatio suorum superiorum: *ibid. Concil. Colon.* 2. *part.* 4. *c.*7. *Concil. Trid. sess.* 5. *de refor. c.*2. *& sess.* 24. *de refor. c.*4.

Nullus, siue Religiosus, siue alius, prædicare potest sine licentia Episcopi obtenta. *Concil. Senon. in decret. morum c.* 35. *Concil. Tolet.* 22. *c.* 13. *Reformatio cleri Germaniæ c.*1. (alias non admittatur.) *Concil. Mogunt.* 4. *c.* 49. *Concil. Colon.* 2. *par.*4. *c.*5. *&* 6. *Concil. Treueren. c.*2.

Prædicare nullus potest, nisi Ordinarij, Parochi; & ipsorum cooperarij: & qui contra faciunt, sunt seditiosi. *Concil. Colon.*2. *par.* 4. *c.*14.

Prædicationis tempore, in Ecclesia non dicantur missæ. *Concil. Colon.*3. *tit. Censuræ c.*19. Vide, *Concio. Concil. Mediol.*1. *par.*1. *tit. De Prædicatione Verbi Dei.*

Prædicationis tempore prohibeantur populi stare otiosi in foro. *Concil. Treuerense c.*10.

Prædicare non permittantur, qui sub nomine Regularium viuunt extra claustra. *Concil. Trid. sess.*5. *de refor. c.*2.

Prædicare non possunt quæstores, seu eleemosynarij, nec alij per eos. *ibid.*

Prædicare non possunt laici. Vide, *Laicis alia prohibita.*

Prædicare tenentur Episcopi, & hoc est præcipuum eorum munus: per se, vel per alios id facere debent. *Concil. Trid. sess.*24. *de refor. c.*4. *Concil. Mediol.* 1. *tit. De Prædicatione Verbi Dei.*

Prædicare tenentur Parochi per se, vel per alios. *ibid. Concil. Trident. & Mediol.*

Prædicandum est per annum in Dominicis diebus. Tempore Aduentus, & Quadragesimæ omni die, vel ter in septimana. *ibid. c.*4. Vide, *Quadragesima.*

Prædicationi interesse tenentur Episcopi non impediti, canonici, clerici, & alij eiusdem Ecclesiæ. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 1. *tit. De Prædicatione Verbi Dei.*

Prædicationis tempore viri maneant à mulieribus distincti, & hæc sit Episcopi cura; qui in necessitate vti potest brachio sæculari, vt hoc executioni mandetur. *ibid.*

Vide, *Regulares circa prædicationes.*

Prædicari prohibita.

Prædicari non potest determinatum tempus futurorum, vt Antichristi, vel Iudicij; neque vanæ reuelationes de his, vel alijs, sub pœna excommunicationis reseruatæ Papæ. *Concil. Later. 5. sess. 11. constit. 1. Concil. Mediol. 1. tit. De Prædicatione Verbi Dei*, Vide, *Iudicium*. Vide, *Futura*.

Prædicari non possunt nouæ inspirationes, vel reuelationes, nisi à Papa, vel loci Episcopo sint examinatæ, & approbatæ, sub pœna excommunicationis reseruatæ Papæ. *Concil. Later. 5. ibid.*

Prædicari non possunt doctrinæ ab Ecclesia non receptæ; fabulæ, vel prophana eloquia; neque scommatis, & conuitijs in prædicatione vtendum. *Concil. Colon. 2. par. 6. c. 13.*

Prædicari non possunt dubia pro certis; neque apocrypha; neque comica; neque anilia; fabulæ, obscenitates, aut quæ risum mouent; sed quæ lachrymas. *Concil. Treueren. c. 4. Concil. Tridentin. sess. 24. de refor. c. 4.*

In Prædicatione citari non debent profanæ leges non necessariæ; neque Poetarum authoritates; neque agitari quæstiones subtiles, inanes allegoriæ, ridicula dicta, &c. similia. *Concil. Senonense in decr. morum c. 35. Concil. Trident. ibid. Mediol. 1. tit. De Prædicatione Verbi Dei.*

Prædicari non possunt miracula, non probata fide Scriptoris. Vide, *Miracula. Concil. Mediolan. 1. tit. De Prædicatione Verbi Dei.*

Non ferenda hæreticorum argumenta coram imperito populo. *ibid.*

Non publicandæ indulgentiæ, nisi de Episcopi consensu. *ibid.*

Non prædicandum de nocte, sed tempore præscripto ab Ordinarijs. *ibid.*

Vide, *Regul. circa prædicationes.*

Præesse.

Præesse tantum desiderans, & non prodesse, non potest esse Episcopus. 8. *quæst. 1. cap. Qui Episcopatum.* Vide, *Prælatus*. Vide, *Superior*.

Præfatio.

Præfationes missæ nouem tantum sunt, & quę. *De consecr. dist. 1. cap. Inuenimus. Pelagius II. ep. 9.*

In præfatione dicitur *sursum corda*, vt fideles remoueant à se omnia aliena. *De consecr. dist. 1. cap. Quando.*

Præfecti. Præficiendi.

Præfectus Annonæ in Vrbe, Vide, *Annona*. Iurisdictio eius, & obligationes. *Gregorius XIII. const. 35. Inter cæteras.*

Præficiendi in Ecclesijs, &c. iura præficiendorum obseruare tenentur. *Clement. de ætate, & qualit. &c. præficiend. cap. 1.*

Prælati, qui sint instituendi, &c. alia.

Vide, *Episcopus, & omnia de Episcopo.*

Prælatus fieri non debet, qui cupit præesse non prodesse. 8. *quæst. 1. cap. Qui Episcopatum.*

Prælaturæ, fugientibus dandæ sunt, non petentibus. 8. *qu. 1. cap. In scripturis.*

Prælaturam petens ab hominibus, est mercenarius. 8. *qu. 1. cap. Sunt in Ecclesia.*

Ad Prælaturas, & dignitates nequit assumi minor 27. annorum. Pœna postulantium, & postulatorum. *Extra, de postulatione c. vn.*

Prælati, qui in Concilio Tridentino fuerunt, multa obtinuerunt priuilegia, & notabilia. *Pius IV. const. 28. Circumspecta.*

Causæ contra eos motæ, fuerunt suspensæ, donec finiretur Concilium. *ibid.*

Prælatus non pollens scientia, & sanctitate, vilissimus habendus est. 1. *quæst. 1. cap. Vilissimus.*

Prælatus alicuius Ecclesiæ ex consuetudine eligi potest de gremio alterius. *De consuetud. cap. Cum dilectus.*

Prælatus Ecclesiæ Collegiatæ debet eligi, non alio modo præfici. *De electione, &c. cap. Nullus.*

Prælato, quando obediendum, & quando non. Vide, *Obedientia*.

Prælato nequit à subdito præscribi obedientia. *De præscript. cap. Cum non liceat. & cap. Cum ex officij.*

Prælato suspendente aliquem hic non potest promoueri inuito Prælato. *Concil. Trid. sess. 14. de refor. c. 1.*

Prælatus cum maiori parte capituli potest decernere, vt canonici fabricæ subueniant. *De his, quæ fiunt à maiori parte, &c. cap. Ex tua.*

Prælatus visitans, quot equos habere potest, & quas expensas percipere. *De censibus cap. Cum Apostolus.* Vide, *Episcopus quo ad procurationes.* Vide, *Procuratio*. Vide, *Visitans*.

Prælati causa, coram quo tractanda. *De accusat. cap. Illa.*

Prælatus potest clericum subditum carcerare. & carcerantes de mandato eius, non incur-

currunt excommunicationem. *De sent. excommunic. cap. Vt fama.*

Prælati habentes iurisdictionem sæcularem, dum eam committunt, si ex ea sequitur pœna sanguinis, non fiunt irregulares. *Ne clerici in 6. cap. fin.*

Prælati, vt Episcopi, & alij superiores inferiores, possunt sibi eligere confessorem. *De pœnit. & remiss. cap. fin.*

Prælati exempti, etiam possunt sibi eligere confessorem. *ibid.*

Prælati, vt Episcopi, & similes superiores, numquam incurrunt sententiam interdicti, vel suspensionis, nisi expresse de eis fiat mentio. *De sent. excomm. in 6. cap. Quia periculum.*

Prælati assistentes Cappellæ Papæ. Vide, *Assistens.*

Prælati panem habentes à Palatio Papæ pro persona sua, non ratione officij, sunt eius veri commensales. *Iulius III. const. 21. Sanctissimus.*

Prælati Romanæ Curiæ quibus priuilegijs, gratijs, & franchitijs cameralibus gaudent. *Paulus V. const. 11. In maximis §. 12.*

Prælati domestici Papæ exempti sunt à gabellis, & oneribus Cameralibus, nec includuntur in reuocatione ab Innocentio X. facta. *Innocent. X. constit. 7. Et si ea. Alexander VII. const.* quæ incipit, *In sublimi. data 22. Augusti* 1656.

Prælatorum obligationes.

Vide, *Episcopus.* Vide, *Præfectus.* Vide, *Superior.*

Prælati miscere debent seueritatem cum misericordia. *Dist. 45. cap. Disciplina, cap. Omnis, cap. Et qui.*

Prælatus singulis debet prodesse. 8. *qu. 1. cap. Clemens.*

Prælatus non puniens delicta, grauiter offendit. 23. *qu. 4. cap. Si is, qui Prælatus.* Vide, *Errare.* Vide, *Malum.*

Prælatus negligens, Christum non diligit. 25. *qu. 1. cap. Diuinis.*

Prælatus prædicare debet diuinum Verbum, aliter damnatur. *Dist. 43. cap. vlt.*

Prælati debent esse meliores alijs, quibus præfecti sunt. 8. *qu. 1. cap. Qualis enim, & cap. Non sufficere.*

Prælati tenentur ad residentiam, nec possunt supplere per alios. Vide, *Episcopus quo ad residentiam. Concil. Mogunt. 4. c. 71.*

Prælatus infamatus de simonia, purget se iure iurando, &c. Alij debent iurare pro eo, quod scilicet dicat verum, & isti dicuntur compurgatores. *De purgat. canonica cap. Quotiens, & cap. De testibus.*

Prælatus se purgans, quomodo debet iurare. *ibid. cap. fin.*

Prælati venientes ad curiam, non possunt inde discedere sine Papæ licentia. *Extra, de maiorit. & obedient. cap. Vt Prælatorum.*

Non possunt latenter accedere ad curiam, nec recedere sine licentia, alias vt infideles iudicantur, & puniuntur. *ibid. cap. Et si deceat.* Pœna. *ibid.*

Venientes Romam, prius omnibus Palatium papale visiteut. *ibid.*

Non possunt extra Diœcesim pernoctare, absque superiorum licentia. *ibid.*

Prælati tenentur habere curam populorum, alias excommunicentur. *Concil. quod dicitur Apost. c. 58.*

Vide, *Ecclesiarum Prælati, Rectores, &c.*

Prælatis prohibita.

Vide, *Episcopus.* Vide, *Superior.* Vide, *Præpositus.*

Prælati non sint percussores, alias priuentur. *Dist. 45. cap. Episcopum, cap. Cum beatus.*

Prælati non verberibus, sed verbis corripere debent subditos. *Dist. 45. cap. Cum beatus.*

Prælatis contra Dei legem præcipientibus, non est obediendum. 11. *qu. 3. cap. Iulianus, & cap. Qui resistit.*

Prælatus non malè vtatur potestate, alioquin alios soluens se ipsum ligat. 11. *qu. 3. cap. Plerumque.*

Prælatus negligens, Christum non diligit. 25. *qu. 1. cap. Diuinis.*

Prælatus; nec semper loqui, nec semper tacere debet; sed pro opportunitate facere vtrumque. *Dist. 43. cap. Sit Rector.*

Prælatus, nec multum, nec inordinatè loqui debet. *ibid.* Vide, *Superior.*

Prælatus non debet tacere veritatem ob persecutionem. *Dist. 43. cap. Scimus.*

Prælatus non increpans delinquentes, non est mundus à sanguine eorum. *Dist. 43. cap. Ephesijs.* Vide, *Errare.* Vide, *Malum.*

Prælatus non excusatur ab ignorantia in peccatis subditorum. *De regulis iuris cap. Quamuis.*

Prælati, & alij clerici, vti non possunt vestibus cum manicis sub cubito pendentibus: neque cum ijs, & superpelliceis adesse possunt diuinis officijs, sub pœna priuationis fructuum beneficiorum per mensem. *Concil. Constantiense sess. 43. in fine.*

Prælati non possunt punire delicta subditorum pœna pecuniaria. *Concil. Moguntin. 4. c. 77.* Vide, *Pecuniaria pœna.* Vide, *Pœna.* Vide, *Clerici.*

Prælati non possunt subditos suspendere, vel excommunicare, nisi præuia monitione. *De appellat. &c. cap. Reprehensibilis. De sent. excom. cap. Sacro.* Vide, *Censura.*

Prælatus sine consensu Capituli, negotia non faciat. *De his, quæ fiunt à Prælat. &c. cap. Nouit tuæ, & cap. Quanto.*

Prelatus non potest obligare Ecclesiam suam pro alienis debitis, sub pœna suspensionis ipso facto. *De solutionibus cap. Si quorumdam.*

Prælati non possunt exigere taxas à subditis; sed in necessitate solum auxilium, & quomodo. *De censibus cap. Cum Apostolus §. Prohibemus.*

Non possunt grauare subditos, alias puniantur. *De excessibus Prælator. cap.* 1. Vide. *Episcopus circa procurationes.*

Prelati non possunt exigere procurationem vltra debitum; alias ad restitutionem teneantur. *De immunit. Eccles. cap. Qui plerique.* Vide, *Episcopus quo ad procurationes.*

Prelati Ecclesiastici non possunt dare pœnam sanguinis. *De raptoribus cap. In Archiepiscopatu.*

Prelati non possunt pro se retinere beneficia, quę possunt alijs conferre. *De excessibus Prælator. cap. Ad aures.*

Prelati non possunt à subiectione alicuius auferre Ecclesias ei subiectas. *ibid. cap. Ad hæc.*

Prelati non possunt grauare Religiosos. *ibid. cap. Nimis iniqua, & cap. Nimis praua.*

Prelati grauantes Religiosos, grauiter puniendi. *Clement. de excessibus Prælatorum.*

Prelati non possunt exigere pecunias pro defendendis criminosis. & pœnę. *De pœnis cap. Licet iusta.*

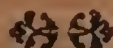
Prelati non possunt subditis interdicere, ne manifestent statum Ecclesię superioribus. qui hoc faciunt, grauiter puniantur, & subditi non tenentur obedire. *De off. Iudicis ord. in 6. cap. Quia plerique.*

Prelati, & Abbates infra Episcopos, qui vtuntur mitris, non possunt eis vti cum laminis aureis, argenteis, aut gemmatis, sed aurificatis. Non exempti verò, simplicibus tantum. *De priuilegijs in 6. cap. Vt Apostolicæ.*

Prelati non possunt vti habitu improprio. *Extra, de maiorit. & obed. cap. Vt Prælatorum.*

Prelati sine superiorum licentia non possunt extra Diœcesim pernoctare. & pœna. *Extra, de maiorit. & obed. cap. Et si deceat.*

Prelatus accusatus de dilapidatione, interdicitur, ne vendat, alienet, mutet, &c. *De accusat. cap. fin.*

Prælati circa alia.

Prelati non sunt accusandi. *Anacletus ep. 3. 2. qu. 7. cap. Sententia.*

Nisi accusatores sint irreprehensibiles *Lucius I. in ep. vn. 2. qu. 7. cap. Criminationes.*

Non facilè suscipiendę eorum accusationes. *De accusat. cap. Qualiter.*

Prelatorum peccata, multum nocent subditis. *Greg. I. lib. 6. ep. 7.*

Prelatum negans, aut inuadens, est deponendus. *De excessibus Prælatorum cap. Grauem.*

Prelatum occidens, qua pœna puniendus. *De pœnis cap. Ad aures. cap. In quibusdam.* Vide, *Episcopos persequentes.*

Prelato Ecclesię suę iniuriam irrogans, vel simultatem contra eum faciens, vel contemnens, omni fructuum perceptione priuetur, nec admittatur, nisi ad placitum Prelati. *Concil. Mogunt. 4. c. 85.*

Prelato suspendente aliquem, hic non potest contra eius voluntatem promoueri. *Concil. Tridentin. sess 14. de reform. cap. 1.*

Prelatorum correctio Deo est remittenda. *Concil. Colon. 2. par. 6. c. 17.*

Vide, *Episcopus, per totum.*

Præliari.

Preliari potest, etiam in die festo, si adsit necessitas. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.* 34

Preliandum non est in Quadragesima, nisi necessitas vrgeat. *ibid. c.* 46.

Vide, *Bellum. Bellare.*

Præpositus. Præpositura.

Prepositus propriè dicitur, qui curam gerit aliorum. *De verbor. significat. cap. Quoniam.*

Prepositurę commendatę possunt visitari ab Episcopo, vt Papę delegato. Vide, *Episcopus quo ad visitationem.* Vide, *Episc. circa exemptos.*

Presbyteri qui, & quando ordinandi.

Vide, *Clerici.* Vide, *Ordinationes.*

Presbyter est minister diuersus ab Episcopo. *Lib. 2. const. Apost. c. 58. Dist. 95. cap. Ecce ego. Concil. Tridentin. sess. 23. cap. 4. & can. 7.*

Presbyter aliquando idem importat, ac senior, non

non ętate, sed virtute. *Dist.21.cap.Cleros.*

Presbyter, id est, senior, primus omnium vocatus fuit Abraham. *Anacletus ep.2.*

Presbyter est minor Episcopo, & illo inferior. *Concil.Trid.sess.23.cap.4. & can.7.*

Presbyteri succedunt in locum 72. Discipulorum. *Dist.21.cap. In nouo. Damasus ep.5. Anacletus ep.2. & 3.*

Pręsbyteri ordinatio, quomodo fit. *Dist. 23. cap. Presbyter.* Vide, *Ordinatio.*

Presbyter (olim) non poterat ordinari, nisi esset 30 annorum. *Post epist.3. Fabiani. Dist.27. & 28. cap. Si quis 30. Post ep. 3. Bonifacij I. Concil. Agathen. c.17. Concil. Arelat.3. c.2. Concil. Neocæsarien. c.11.*

Deinde statutum est, vt anno 25. ętatis ordinari quis possit presbyter. *Zacharias ep.12. Clement. de ætate, & qualitate, &c. præficiend. cap. fin. Concil. Tridentin. sess.23. de refor. c.12.* Vide, *Ordinatio.*

Presbyteri ordinandi debent esse instructi in suo officio. *Concil. Arelat. 4. c. 4. Concil. Trid. sess.23. de refor. c.14.*

Presbyteri ab Episcopo sunt ordinandi. Vide, *Ordinatio. Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio c.8.*

Pręsbyter esse non potest puer. *Zacharias epist. 1.*

Presbyter ordinari nemo potest ante baptismum. si ordinetur, nulliter facit, & iterum post baptismum debet ordinari. *Concil. Later. 3. par. 50. c.45.* Vide, *Ord. non iter.*

Presbyter esse non potest illiteratus, alias suspendatur ab officio. *Leo IV. homil. de cura Pastorali. Concil. Aurelian. 2. c.16. Concil. Tribur. 1. c.33.*

Debet esse idoneus ad docendum populum, & ministrandum Sacramenta, conspicuus moribus, &c. *Concil. Tridentin. sess. 23. de refor. c.14.*

Presbyter fieri non potest, qui habet vxorem (intellige de Latinis. *Concil. Tolet.1.c.1.* Vide, *Clerici in sacris circa vxores.* Vide, *Matrimonia probibita ratione status spiritualis.*

Presbyter fieri non potest, nisi omnes de domo sua sint Christiani. *Concil. Carthag.3. c. 18.*

Presbyter ordinari non potest, qui fuit baptizatus in ęgritudine. *Dist.57. cap.vn.*

Presbyter ordinari non potest, nisi ad aliquem titulum. *Dist 79. cap. Neminem, & cap. Sanctorum.* Vide, *Ordinatio.*

Ordinari debet ad determinatam Ecclesiam. Vide, *Presbyterorum obligationes.*

Presbyter examinandus, antequam ordinetur. *Concil. Vormatien.1. c.57.*

Presbyter nequit ordinari, qui vxorem viduam habuit. *Concil. Andegauen. c.11.*

Presbyter non potest ordinari, qui habet partem digiti abscissam; vel qui se fecit castrari, vel imminutus in alia parte corporis. *Concil. Tribur. 1. c. 33. De clerico ægrotante cap. Presbyterum.* Vide, *Digitus.*

Presbyter ordinatus, si postea apparet deliquisse, seu in crimine fuisse, non est recipiendus. *Concil. Nicæn. 1. c.9.*

Presbyter non potest ordinari sine licentia Episcopi proprij, & post mensem non toleretur, nisi eam ostendat. *Reformatio cleri Germaniæ c.17.* Vide, *Ordinandi.*

Presbyteri ordinatio facienda est cum impositione manuum. sed si hęc per errorem amittatur, non iteretur ordinatio, sed illa tempore ordinationum suppleatur. *De sacram. non iter. cap. vlt.*

Presbyter ordinari non potest, nisi testimonium habeat, quod in alijs ordinibus bene se gesserit, & per annum integrum in diaconatu ministrauit. nisi Ecclesię vtilitas, vel necessitas exigat, vt Episcopus aliter decernat. *Concil. Trident. sess. 23. de refor. c.14.*

Presbyterorum obligationes.

Vide, *Clerici.*

Presbyteri, sine conscientia Episcopi, nihil faciant. *Concil. Arelaten. 1. c. 19.* Vide, *Presbyteris probibita.*

Presbyter tenetur ordinari ad determinatam Ecclesiam. *Concil. Arelat.4. c.4. Dist. 55. cap. Quando presbyteri.*

Presbyter non potest transire ad alia loca, sed tenetur inseruire in eo, cui est affixus. *Concil. Arelat. 1. c. 22. Concil. Nicæn.1. c.16.* alias excommunicetur. *ibid.*

Presbyter debet quotidie audire sacrum, si est in loco habitationis. *Concil. Tolet. 1. c. 5.*

Presbyter tenetur ad continentiam. *Concil. Carthaginen. 2. c. 2.* (excipe Gręcos.) Vide, *Continentia.* Vide, *Clerici in sacris.* Vide, *Græci.* Vide, *Ordinati.*

Presbyter tenetur adesse diuinis officijs in Ecclesia, cui est adscriptus, alias deponatur. *Dist.92. cap. vlt.* Vide, *Clericorum obligationes.*

Presbyter esse debet vnus saltem in qualibet Ecclesia. *Concil. Vormatien.1. .51. Concil. Emeriten. c.19.* Vide, *Clerus quo ad numerum.*

Presbyter Ecclesię nomine tenetur emere, non proprio. *12. quæst. 4. cap. Presbyter. Concil. Agathen. c. 54. Concil. Epaunen. c. 8.*

Presbyteri debent esse mundi, pudici, iusti, & virtuosi in omnibus. *Clemen. I. epist. 1. c.4.*

Presbyteri debent alijs prędicare. *Clem. I. ep.1. c. 4.* Vide, *Prædicare.* Vide, *Presbyteror. munera.*

Presbyteri debent alios honorare, aduenas prę-

præsertim. *Lib. 2. const. Apostolic. c. 58.*

Presbyteri omnes sunt subiecti Episcopo. *Cœlestinus I. ep. 1. cap. 1.*

Presbyteri, quibus permissæ sunt vxores, non possunt missam celebrare, nisi ab eis abstineant. *Concil. Turonicum 1. c. 2.* Vide, *Continentia.* Vide, *Clerici in sacris.* Vide, *Clericus habens vxorem.*

Presbyteri dum ordinantur, tenentur profiteri castitatem coram Episcopis. *Concil. Tolet. 4. c. 27. Dist. 28. cap. Quando præsbyteri.* (intelligitur de Latinis) Vide, *Græci.* Vide, *Clerici in sacris.* Vide, *Clerici minores.* Vide, *Presbyteris prohibita.*

Presbyter vocatus ad infirmum, statim accedat, aspergat cubiculum aqua benedicta, & septem psalmos dicat pro eo, hortetur ad recogitandum, & postea ad confitendum peccata. *Concil. Nannetem. 1. c. 5.*

Dum absoluit infirmum, cum hoc pacto absoluat, vt si viuat, pœnitentiam faciat. *ibid.*

Presbyter tenetur coronam apertam habere, sub pœna priuationis gradus. *Concil. Coiacense c. 3.* Vide, *Clerici quò ad habitum* Vide, *Corona.*

Presbyter vnam tantum Ecclesiam potest habere, & in ea tenetur officium recitare, & missam dicere. *Concil. Nannet. 1. c. 8. Concil. Rom. sub Alexandro II. 16. qu. 7. cap. Per laicos. Concil. Meten. 1. cap. 2. Concil. Rom sub Nicolao II. c. 9.* Vide, *Beneficia plura.* Vide, *Ecclesiæ plures.*

Presbyter, saltem quater in anno celebret per se. *Concil. Tolet. 22. cap. 12.* Alias pœna pecuniaria multetur. *ibid.*

Presbyter alicuius Ecclesiæ, in Dominica saltem, & festis tenetur missam dicere. *Concil. Emeriten. c. 19. Concil. Trident. sess. 23. de reform. c. 14.*

Presbyter habens populum debet habere clericum. *De vita, & honest. clericorum. cap. Vt quisque.*

Presbyter parochus tenetur docere pueros doctrinam fidei, *De vita, & honest. cleric. cap. Vt quisque. Concil. Trid. sess. 24. de reform. c. 4.* & ad hoc compellendus ab Episcopo per pœnas, & censuras. *ibid* In Dominicis, & alijs festis ad hoc tenetur. *ibid.*

Vide, *Parochus.*

Presbyteris prohibita.

Vide, *Clerici.* Vide, *Sacerdos.*

Presbyter non potest ducere vxorem, alias deponatur. *Lib. 7. const. Apostolic. c. 17. Concil. Rom. sub Siluestro cap. 19. Concil. Neocæsarien. c. 1. post Concil. Aruernense c. 4. Concil. Antisiodoren. c. 21. Zacharias ep. 1. post ep. Lucij I. Innocen. I. ep. 5. Concil. Venet. c. 11. Concil. Tolet. 1. c. 1. Concil. Vormatien. 1. c. 9. Concil. Moguntin. 3. c. 19. dist. 28. cap. Presbyter. Concil. Tolosanum 1. c. 7. Concil. Later. 3. in append. tit. De coniug. c. 6.* Et dimittere debet, quia non est matrimonium. *ibid.* Vide, *Matrimonia prohibita ratione status spiritualis.*

Presbyter non potest confirmare, neque Chrisma consecrare. *Innocen. I. epist. 1. c 3. Concil. Bracharen. 1. c. 37. Greg. I. lib. 3. ep. 9. Concil. Hispalen. 2. c. 7. dist. 4. de consecr. cap Presbyteris. Concil. Vormat. 1. c. 8. de consuetudine. cap Quanto.*

Presbyter non potest nec diaconum, nec subdiaconum. nec acolitum ordinare. *Lib. 3. const. Apostol. c. 11. Gelasius ep. 9. Concil. Hispalen. 2. c. 7.*

Presbyter non potest vsurpare vllum officium Pontificale, alias suo gradu priuetur. *Gelasius ep. 9.*

Presbyter non potest consecrare altare. *Concil. Agathen. c. 43. Concil. Bracbar. 1. c. 3. Concil. Hispal. 2. c 7. Concil. Tolet. 4. c. 34. 26. qu. 6. cap. Ministrare. Concil. Vormatien. 1. c. 8.* Vide, *Consecratio.*

Non potest consecrare Ecclesias. *Concil. Vormatien. 1. c. 8.* Vide, *Consecratio.* Vide, *Ecclesiarum consecratio.*

Presbyter non potest benedictionem solemnem in Ecclesia dare. *Concil. Aghat. c. 44.*

Presbyter non potest absoluere publicos pœnitentes. *Concil. Vormatien. 1 c. 8.*

Non potest esse conuiua in nuptijs. *Concil. Lucen. 2. c. 38. dist. 34. cap. Presbyteri. Concil. Coiacen. c. 5.*

Non potest Episcopo præsente signare infantes, nisi ab eo sibi præcipiatur. intellige in pectore. *Concil. Lucen. 2. c. 52. dist. 95. cap. Presbyter præsente.*

Non potest iudicare in causa mortis. *Concil. Antisiodor. c. 34.* Vide, *Cler. in causa sangu.*

Presbyter criminaliter delinquens. Vide, *Clericus criminaliter, &c.* Vide, *Diaconus capitaliter.*

Non potest esse præsens vbi rei torquentur. *Concil. Antisiodoren. c. 33.*

Non potest arma deferre, sub pœna priuationis gradus. *Concil Coiacense c. 3.*

Non potest sine Episcopi licentia baptizare, nec vngere infantes in pectore, neque pœnitentes reconciliare, nec populum benedicere, nec exhortari, aut docere. *Concil. Tolet. 4. c. 34. Concil. Hispal. 2. c. 7. Concil. Vernen. c. 8. Concil. Afri. c. 10. Concil. Hispalen 2. c. 7. & Concil. Parisien. 6. lib. 1. c. 41.*

Non potest ordinare presbyteros, diaconos. &c. non consecrare Ecclesias, vel altaria. *in Concil. Hispalen. c. 2. & 7. Concil. Triburien. 1. c. 32.*

Non potest benedicere matrimonia clandestina, alias excommunic. *Concil. Turon. 4. c. 12.*

c. 12. Vide, *Matrim. clandestina*. Vide, *Parochus*.

Presbyteri non possunt intrare in Ecclesiam, aut sedere ante Episcopum, sed cum eo intrent, si ipse adesse potest. *Concil. Laodic.* c. 56.

Presbyteri non possunt esse exactores fiscalium Principum. *Concil. Regiaticinum* c. 19.

Non possunt inseruire pluribus Ecclesijs. Vide, *Clerici*. Vide, *Beneficia plura*, Vide, *Ecclesiæ plures*. *Concil. Parisien. 6. lib. 1. c. 49. Concil. Rom. sub Alexandro II. Concil. Rom. sub Nicolao II. c. 9. 16. qu. 7. cap. Per laicos.*

Non est eis licitum inter epulas cantare, vel saltare. *Concil. Antisiodor.* c. 40.

Presbyter non potest Ecclesiæ præfici iniussu Episcopi. *Concil. Triburien.* 1. *cap.* 32. *Concil. Vormatien.* 1. c. 49.

Non potest sine licentia Episcopi vagari, & sic facienti nullus det communionem. *Concil. Agathen.* c. 52. *Concil. Epaun.* c. 5.

Non potest exercere officium Villici, aut Cancellarij publici. *Concil. Cabilon.* 3. c. 44. *Concil. Parisien. 6. lib.* 1. c. 28.

Non potest esse conductor, nec aliud simile facere. *Concil. Carthag.* 3. c. 15. *Concil. Vormatien.* 1. c. 67.

Non potest in alio loco, quam in Ecclesia celebrare agenda, alias honore priuetur. *Concil. Carthagin.* 2. c. 9.

Presbyteri Latini si coniugati ordinantur, non possunt ad torum vxoris accedere, alias missam non possunt celebrare. *Concil. Turonicum* 1. c. 2. *Concil. Aruernen.* c. 12. *Dist.* 82. *cap. Proposuisti*. *Concil. Vormatien.* 1. c. 9. *Concil. Carthag.* 2. c. 2. *Carthagin.* 5. c. 3. Alias priuantur. *ibid. Concil. Tolosanum* 1. c. 7. *dist.* 32. *cap. Presbyter*.

Presbyter diligat vxorem, vt sororem, & fugiat vt hostem. *Dist.* 32. *cap. Presbyter*.

Presbyter sine Episcopi licentia, non potest audire confessiones, & pœnitentiam imponere. *Concil. Afric.* c. 10. Vide, *Confessores*. 26. *qu.* 6. *cap. Presbyteri*. Excepto casu necessitatis. *ibid. cap. Aurelius*.

Non potest confessiones audire, aut absoluere, siue sit sæcularis, siue regularis, nisi sit parochus, vel ab Episcopo sit approbatus. *Concil. Trid. sess.* 23. *de refor.* c. 15.

Presbyter in ordinatione accipit potestatem absoluendi, id est ordinis, non verò iurisdictionis. *Concil. Trid. sess.* 23. c. 15. Sed non potest absoluere, nisi sit parochus vel ab Episcopo approbatus; & hoc siue sit sæcularis, siue regularis. *ibid.*

Presbyter non potest vllum officium sacerdotale exercere, sine Episcopi licentia. 16. *qu.* 1. *cap. Cunctis fidelibus*. *Concil. Hispal.* 2. c. 7. *Concil. Tolet.* 4. *cap.* 34. *Concil. Triburien* 1. c. 32.

Presbyter non potest virgines consecrare sine licentia Episcopi. 26. *qu.* 6. *cap. Presbyter*. *Concil. Hispal.* 2. c. 7. *Concil. Parisien.* 6. *lib.* 1. c. 41. *Concil. Vormat.* 1. c. 8. Vide, *Virgines*.

Non potest esse cappellanus alicuius laici sine licentia Episcopi. *Concil. Claramont.* c. 18.

Non potest accipere Eucharistiam à diacono. *Concil. Nicæn.* 1. c. 14.

Non possunt in mulierum domibus habitare, vel hospitari. Vide, *Clerici circa cohabitationem*, &c. *Concil. Meldense.* c. 36. *Concil. Aquisgran.* 3. *par.* 3. *cap.* 12. Sub pœna priuationis sui gradus. *ibid.*

Presbyteri munera.

Presbyteri munus est prædicare alijs. *Clemens I. ep.* 1. c. 4. Vide, *Prædicare*.

Presbyteri munera sunt docere, baptizare, offerre, benedicere. *Lib.* 3. *const. Apostol. c. vlt. & lib.* 8. c. 28. *Concil. Vasen. se* 1. *cap.* 1. *post Concil. Tolet.* 8. *Concil. Aquisgran. sub Ludouico* c. 8.

Presbyteri gerunt vicem 72 discipulorum. *Anacletus ep.* 2. & 3. *Damasus ep.* 5. *distin.* 21. *cap. In nouo*.

Presbyter potest Eucharistiam conficere sicut Episcopus. *Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio* c. 8.

Presbyter fictus verè baptizat, si facit in nomine Trinitatis. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar.* c. 14. & 15. Vide, *Baptizatus*.

Presbytero quæ sunt licita, & quando.

Presbyter in absentia Episcopi in necessitate potest absoluere absque eius licentia. 26. *qu.* 6. *cap. Aurelius*. *Concil. Afric. sub Cœlestino cap.* 10. Vide, *Absolutio*. Vide, *Confessor*. Vide, *Sacerdos*.

Presbyter præsente Episcopo potest docere, & sacramenta facere, seù ministrare. *Distin.* 95. *cap. Ecce ego*.

Presbyter coram Episcopo non debet stare, sed sedere. *Dist.* 95. *cap. Episc. in quolibet*.

Presbytero (Græco) licitum est tenere vxorem. *Concil. Afric.* c. 37. Non autem alijs. *Concil. Tolet.* 1. c. 1. Vide, *Græci*. Vide, *Clericus habens vxorem*.

Presbyter potest benedicere, absoluere, & chrismate vngere hæreticum moribundum pœnitentem (iuxta antiquum morem) sed non in fronte, etiam si Episcopus absit. *Concil. Arausican.* 1. c. 2.

Presbyter ex dispensatione Papæ, potest vngere in fronte, seù confirmare. *Gregorius*

gorius I. lib.3. ep.26. Dist.95. cap. Peruenit. Vide, *Confirmatio*.

Presbyteri peregrini.

Vide, *Clerici peregrini*.

Clerici peregrini non possunt in alienis Ecclesijs ministeria exercere. *Concil. Neocæsar. c.13.* Vide, *Peregrini*. Vide, *Sacerdos*.

Presbyter Episcopo contrarius.

Presbyter separans se ab Episcopo, & altare erigens, est anathema. *Concil. Carthag.2. c.8. Zacharias ep. 7. c.3. Concil. Vormatien.1. c.66.*

Vide, *Clerici conspiratores contra Episcopos*.

Presbyterorum priuilegia.

Vide, *Clerici*. Vide, *Sacerdos*.

Presbyter immolans idolis, si postea confiteatur, retinere potest honorem, sed prædicare non potest. *Concil. Ancir. c.1.* Vide, *Clerici hæretici*.

Presbyter hæreticus abiurans hæresim, potest celebrare. *Concil. Cæsaraugustan. c.1.* Vide, *Clerici hæretici*.

Presbyterum damnari non posse, nisi per 7. testes, statuit *Concil. Roman. sub Syluestro c. 3.* Vide, *Clericorum priuilegia*.

Presbyterum à sex Episcopis esse iudicandum, statuit. *Concil. Carthag.1. c.11. Carthaginen.3. c.8. Concil. Triburien.1. c.10.*

Presbyter accedens ad Ecclesiam alterius, cum honore debet suscipi, & inuitari. *Concil. Carthag.4. c.33. Lib.2. constitut. Apostol. c. 58.* Vide, *Clerici peregrini*. Vide, *Peregrini*. Vide, *Sacerdos*.

Presbyteri non possunt à laicis eijci ab Ecclesijs. *Concil. Arelat.4. c.4.*

Presbyteri non possunt ab Episcopis mitti huc atque illuc ad negotia. *Concil. Paris. 6. lib.1. c.29.*

Presbytero imponi non potest publica pœnitentia. *Dist. 50. cap. Alienum*.

Presbyter. causæ, siue actiuæ, siue passiuæ ab Episcopis iudicantur. *Concil. Triburien.1. c.21. 2. quæst. 4. cap. Si quis Presbyter*.

Presbyter iurare non debet in iudicio, sed sufficit, si per sacram consecrationem affirmet, &c. *Concil. Triburien. 1. c.21.*

Presbyter irregularis post pœnitentiam annorum 12. potest restitui. *Concil. Later.3. tit. De depositione c.13.*

Vide, *Clericorum priuilegia*. Vide, *Sacerdos*.

Presbyter fornicarius.

Presbyter fornicarius, qua pœnitentia puniendus. *Dist. 82. cap. Presbyter*.

Presbyter in adulterio deprehensus, reparari non potest. *Dist.50. cap. Si quis Diaconus*.

Presbyter fornicans, vel adulterans, deponatur; & aliam faciat pœnitentiam. *Concil. Mogunt. 3. c. 19. Concil. Tolosanum 1. c.7.*

Presbyter habens concubinam, siue publicè, siue secretò, priuatur officio cantandi, & legendi missam: non potest in choro cum alijs officium recitare, nec partem Ecclesiæ habere. *Concil. Rom. sub Alexand. II. Gregor. VII. lib.4. ep.10.*

Est incapax officij, & beneficij. *Gregor. VII. lib.2. ep.62.*

Presbyteri tenentur mulieres fornicarias eijcere, alias priuentur officio, & beneficio. *Concil. Lateran.3. in append. tit. De clericis coniugatis c.7. 8. & 9. tit. De depositione. ibid. c.15.*

Presbyteri concubinarij missa à nullo audiatur. *Nicolaus I. in decr. tit. De Presbyteris c.1. dist.32. cap. Nullus*.

Vide, *Clerici fornicarij*. Vide, *Sacerdos*.

Presbyter criminaliter delinquens, vel accusatus.

Presbyter capitaliter delinquens, officio, & communione priuandus est. *Concil. Aurelianen. 1. c. 11. Concil. Epaunen. c.22.* & in monasterio includendus. *ibid. Dist.81. cap. Si qui sunt*.

Alibi verò statutum est non esse excommunicandum, sed deponendum. *Dist. 81. cap. Presbyter. cap. Si quis Episcopus*.

Presbyter accusatus de mala fama, si Episcopus non potest probare, suspenditur ab officio, donec satisfaciat. Satisfacit autem per iuramentum super Euangelijs. *Post Concil. Meldense c.3.*

Presbyter accusatus, si non conuincitur, tenetur se purgare. *De accusat. cap. Cum P. Manconella*.

Presbyter accusatus, nisi fuerit conuictus, per iuramentum se purgat. *Gregorius II. epist. 14. 2. qu. 5. cap. Si quis Presbyter*. Sufficit iurare per suam consecrationem. *ibid. & Concil. Triburien. 1. c. 21.* Olim purgabat se per missam. *Concil. Vormatien. 1. c. 10. 2. qu.4. cap. fin. Si Episcopo*. Nunc autem est prohibitum. Vide, *Missa*.

Presbyter accusatus, si non conuincitur, suo gra-

gradui restituatur. *Nicolaus I. in decret. tit. De Presbyteris c.4.*

Presbyter homicida deponatur, etiam si non sponte faciat. *Concil. Triburien. 1. c. 10.* Vide, *Homicida*. Vide, *Occidens*. Vide, *Irregularis*.

Presbyter procurans Ecclesiam per pretium, deponatur. *Concil. Rom. sub Alexand. II. Concil. Mogunt. 3. c.5. 16. qu.7. cap. Per laicos.*

Presbyter procurans Ecclesiam per laicos, deponatur. *ibid.*

Presbyter expellens ab Ecclesia alium pacificè possidentem, deponatur. *Concil. Mogunt.3. c.5.* Vide, *Simonia*. Vide, *Beneficia*. Vide, *Clerici*.

Presbyter percutiens puerum, si hic ex percussione moritur, est deponendus. *Concil. Lateran.3. in append. tit. De depositione c. 7.*

Presbyter præsens loco in quo iaciuntur lapides, licet ipse non vulneret, si aliquis occiditur, ipse suspensus est ab executione officij, & indiget dispensatione. *Concil. Later.3. ibid. c.11.* Vide, *Irregularis*.

Presbyter irregularis ex homicidio potest post pœnitentiam annorum 12. restitui. *Concil. Later.3. in append. tit. De depositione c.13.*

Vide, *Irregularis*. Vide, *Clericus criminaliter, &c.* Vide, *Diaconus capitaliter, &c.* Vide, *Sacerdos*.

Presbyterorum persecutores, occisores, &c.

Vide, *Clerici*. Vide, *Ecclesiastici*. Vide, *Sacerdos*. Vide, *Excommunicationes in Bulla Cœnæ*.

Presbyterum mutilans, verberans, &c. est anathema, absoluendus est, quando satisfecit. *Concil. Mogunt. 3. c.8.* Vide vbi supra. *Concil. Triburien. 1. c.4.* vbi statuitur, quod si satisfactio fit in pretio, tota debetur Episcopo. Si verò Presbyter vulneratus, &c moriatur, tres partes de ea fiant, vna detur Ecclesiæ mortui; alia Episcopo; tertia parentibus. *ibid.* Sed in *tit. De pœnis cap. Presbyteri* habetur, vt pars compositionis soluatur Ecclesiæ, pars pro eius anima.

Presbyterũ occidens 12. annorum pœnitentia affligatur. *Concil. Mogunt. sub Leone IV. c. 24.* & vsque ad mortem cingulum militiæ deponat, & vxore careat. *ibid*

Presbyterum etiam degradatum occidens, excommunicatur, & ei pœnitentia imponenda, iuxta Episcopi iudicium. *ibid. c.25.*

Vide, *Clericorum percussores*. Vide, *Excommunicationes Bullæ Cœnæ*. Vide, *Occidens*.

Presbyter depositus, vel excommunicatus.

Vide, *Clerici quoad priuationes officiorum*. Vide, *Depositus*. Vide, *Sacerdos*.

Presbyter depositus, seu irregularis, post pœnitentiam 12. annorum potest restitui. *Concil. Later.3. in append. tit. De depositione c.13.*

Presbyter depositus non potest officium exequi. qui ei communicat, excommunicetur. *Concil. Antioch. c.4.*

Presbyter depositus, vel excommunicatus celebrans. Vide, *Depositus*. Vide, *Excommunicatus*.

Presbyter depositus, in necessitate potest baptizare. *Concil. Aurel. 1. c.14. Dist. 81. cap. Si diaconus.*

Presbyter habens palmam manus abscissam, non potest celebrare, sed alia facere. *De clerico ægrotante, &c. cap. Presbyterum.*

Presbyterorum filij.

Presbyterorum filij ab altaris ministerio arcendi, nisi in Cœnobijs, & Canonicis probati inueniantur. *Concil. Melfitan. c. 14. Concil. Claramontan. c. 25. Dist. 56. cap. Presbyterorum, cap. Nisi, cap. Apostolica.*

Vide, *Filij clericorum*.

Presbyter quo ad residentiam.

Presbyter relinquens Ecclesiam per tres hebdommadas, communione priuetur. *Concil. Agathen. c. 64. Concil. Tolet. 16. c.17. 7. qu.1. cap. Si quis.*

Vide, *Beneficiati quo ad residentiam*. Vide, *Clerici absentes ab Ecclesia*. Vide, *Parochus*. Vide, *Residentia*.

Presbytera.

Presbyteræ, seu viduæ, ordinari non possunt. *Concil. Laodicen. c.11.*

Presbytera, olim dicebatur, etiam vxor Presbyteri. *Dist.32. cap. Presbyter, cap. Mulieres.*

Præſcientia. Præſciti.

Præſcientiæ, & prædeſtinationis ea doctrina tenenda eſt, quæ ex viſceribus Eccleſiæ habetur. *Concil. Valent.2. c.1.*

In doctrina de præſcientia, & prædeſtinatione deferendum eſt Auguſtino, Cypriano, Ambroſio, Hilario, & Hieronymo. *ibid.*

Præſcientia futurarum actionum, tam bonarum, quam malarum, eſt in Deo æternaliter. *Concil. Valent.2.c.2.*

Præſcit Deus, & præſciuit futuros bonos, per gratiam ſuam, & per eamdem gratiam præmia accepturos. *ibid. c.2.*

Deus præſcit, & præſciuit malos per propriam malitiam futuros malos, & per eam æternaliter damnandos. *Concil.Valent.2. c.2.*

Præſcientia Dei circa malos, vel bonos, non imponit eis neceſſitatem. *ibid. c.2.*

Præſcit Deus mala creaturæ, quæ ex propria voluntate ipſa eſt factura, ideo non imponit neceſſitatem. *ibid.*

Præſciti baptizati ſunt partes Eccleſiæ. *Concil. Conſtantienſe contra ar.3. & 5. Ioannis Huſi.*

Vide, *Reprobi.*

Præſcriptio.

Præſcriptio temporis non officit, cum neceſſitas hoſtilis impedit. *Concil. Hiſpalen.2. c.1. 16. qu.3. cap. Porrò ſi de annorum. De præſcript. cap. Ex tranſmiſſa*; quia tempus non currit.

Præſcriptio fieri non poteſt ſine poſſeſſione. *De regulis iuris reg.3.*

Neque poteſt præſcriptio fieri de aliquo, niſi iuſto titulo poſſideatur. *De præſcript. cap. Si diligenti.*

Præſcriptio tricennalis tollit lites prætenſionum. *Concil.Hiſpal.2. c.2. Concil.Tolet.4. c.34. 13. quæſt.2. cap. Facultates. 16.q.3. cap. Quicumque. Concil. Lateran.3. de præſcriptionibus c.1. 3.4. & 7. & ibid. de interpretatione verborum c.2. De præſcriptione cap. Sanctorum. De priuileg. c. Si de terra.*

Præſcriptio Romanæ Eccleſiæ fit per centenariam. Vide, *Eccleſia Romana*. Vide, *Romana.*

Præſcriptio Lateranenſis Eccleſiæ fit per centenariam. Vide, *Lateranenſis Eccleſia.*

Præſcriptio pro domibus religioſis eſt 40. annorum. *16. quæſt. 4. cap. Volumus. cap. Neque decennij. De priuilegijs cap. Si de terra. Concil. Later.3. de præſcriptionib. c.1. 2. & 6.*

Niſi fortè Eccleſia litigans caruerit paſtore, qui non potuerit defendere ſua iura. *ibid.*

Si præſcriptio 40. annorum interrupta dicatur, vtraque pars probet. *De præſcrip. c. Illud.*

Præſcriptio non admittitur in mala poſſeſſione. *Concil. Later.3. tit. De præſcript. c.5. Concil. Later.4. c.41.*

Præſcriptio in bona fide valet, ſecus ſi obſtat ius commune. *De præſcript. in 6. cap.1.*

Niſi alligetur tempus, quod excedit memoriam. *De teſtibus in 6. cap. fin.*

Præſcriptio malæ fidei, pro nullo tempore ſuffragatur. *Concil Lateran.4. c.41. de præſcript. cap. Vigilanti c. Quoniam, cap. Si diligenti. & cap. fin.*

Præſcriptio non tenet in rebus inuaſis. *De præſcript. cap.1. cap. Nihil prodeſt, & cap. Si diligenti.*

Præſcriptio iurium contra Eccleſiam Romanam, eſt centum annorum. *De præſcript. cap. Ad audientiam. & cap. Si diligenti.* debet deduci tempus ſchiſmatis. *ibid. cap. Cum vobis.* & ſub eodem *tit. in 6. cap. fin.* Vide, *Eccleſia Romana.*

Sed circa quindennia ſoluenda cameræ, nulla præſcriptio iuuat. *ibid.*

Præſcriptio centenaria non impedit ſolutionem quindenniorum faciendam Cameræ. *Sixtus V. conſt. 33. Cameræ.*

Præſcriptio interrupta non ſuffragatur. *De confirmatione vtili, &c. cap. Cum dilectus.*

Præſcribi poteſt à Religioſis contra Epiſcopos ius in cappellis. *De præſcript. cap. Cum olim.*

Item Abbas præſcribere poteſt contra eum iura Epiſcopalia. *ibid. c. Cum olim.*

Præſcribi poteſt à Prælato Epiſcopale ius. *De præſcript. cap. Auditis.* Deduci debet tempus, quo vacauit Cathedralis. *ibid.*

Præſcriptio fieri non poteſt in iis, quæ dantur ex humanitate. *16. quæſt. 5. cap. Si Epiſcopus.*

Præſcribi non poſſunt beneficia per quodcumque tempus habita. *16. qu.3. cap. Clerici.*

Præſcriptio fieri non poteſt à poſſidente alieno nomine. *De præſcription. cap. Si diligenti.*

Præſcribi non poſſunt procurationes debitæ Legatis Papæ (de non dando.) *De præſcript. cap. Accedentes.* Vide, *Legatus.* Vide, *Procuratio.*

Præſcribi non poſſunt à ſubditis procurationes debitæ Prælatis ratione viſitationis. *De præſcript. cap. Cum ex officij tui.* Vide, *Viſitatio.* Vide, *Procuratio.* Vide, *Epiſcopus quo ad procurationes.*

Præſcribi non poteſt vllus annorum numerus circa incertitudinem mortis alterius coniugis, vt poſſit contrahi cum ſecundo. Vide, *Matrimonia plura.* Vide, *Poligamus.*

Præſcriptionis principium ſumi non debet à

die

die donationis factæ à viuente, sed à die mortis huius, & possessione donatarij. 16. qu.4. *cap. Si sacerdotes*.

Præscriptio fieri non potest contra Ecclesias, earumque bona. neque vllum generatur præiudicium per tolerantiam, & permissionem, vt de ijs factis imprimantur libri, &c. Vide, *Ecclesia Romana priuilegia*. Vide, *Ecclesiarum priuilegia*.

Præscriptionem longissimi temporis obijciens possessor, ei defertur. *De probat. cap. Ex literis*.

Præscriptio rerum Ecclesiæ fieri non potest à laicis. *De præscript. cap. Causam*.

Præscriptio non fit in decima donata laico. *De decimis cap. Dudum*.

Præscriptione completa, si priuilegium obtinetur, præscriptioni renunciatur. *De præscript. c. Veniens*.

Præscribere quis potest, & quis non. Vide, *Possessor*.

Præscriptio decimarum. Vide, *Decima circa præscriptiones*.

Præscriptio contra Ecclesias, earumque bona. Vide, *Ecclesiarum, &c. bonorum præscriptio*. Vide, *Ecclesia Romana priuilegia*.

Præsentare. Præsentans. Præsentatio.

Vide, *Patronus*.

Præsentandi ius, nec emi potest, nec vendi. & pœna. *Concil. Lateran.3. tit. De iure patronatus c.*10.

Præsentare tantum possunt patroni sæculares, sed non possunt remouere ab Ecclesijs præsentatos. idoneos debent præsentare. *Concil. Lateranen* 4. *c.* 61. Vide, *Patronus*.

Præsentatio, Episcopo, seu Ordinario facienda est à Patronis, vacante Ecclesia, &c. si est patronata. *Concil. Later.3. in append tit. De iure patronatus c.*24. *Concil. Trid. sess.* 14. *de reform. cap. vlt.* alias nulla est collatio.

Præsentatio facienda est Episcopo, etiam si Ecclesia sit commissa delegato Papæ. *Concil. Lateran.* 3. *tit. De iure patron. secundo. c.*3. *&* 6. Neque potest aliter fieri.

Præsentatio facienda est in tempore; alias Episcopus instituat, etiam si beneficium sit regulare. *De supplenda neglig. cap. Sicut nobis*.

Præsentatione facta de duobus, lite pendente, neutri detur Ecclesia, &c. Si verò collatio deuoluat ad Episcopum, neutri etiam det, nisi de consensu patronorum. *Concil. Oxonien. c.*101.

Præsentatio à laico facienda est intra quatuor menses à tempore vacationis, ab Ecclesiasticis verò intra sex. *De iure patron. in* 6. *cap. vn. § fin.*

Si præsentantes litigant inter se; & plures præsentant, qui plura habet merita, instituatur. Et nisi intra tres menses conueniant, Episcopus ordinet Ecclesiam, vt secundum Deum melius iudicauerit. *Concil. Later.*3. *c.*17.

Præsentantes, si plures sunt hæredes, habeat vocem vnius. *Clement. de iure patronat. c.*1.

Si plures sint præsentantes, conuenire possunt, vt alternatim præsentent. *ibid.*

Præsentatio competens Ecclesiæ Collegiatæ, fieri potest à Prælato cum consensu Episcopi, & Capituli. alias nulla est, nisi sit consuetudo contraria. *De concess. præb. cap. Ea noscitur*.

Præsentare nemo potest se ipsum, sed alium. *De iure patron. cap. Per nostras*.

Præsentatio secundi, & receptio in canonicum, quando præiudicat primo. *De rescriptis in* 6. *cap. Tibi qui*.

Præsentatione facta à Rectore Ecclesiæ, vt quis ordinetur ad titulum beneficij, patrono non consentiente, huic manet saluum ius præsentandi. *De iure patron. cap. Postulasti*.

Vide, *Ius patronatus*. Vide, *Patronus*.

Præsentatus.

Vide, *Patronus*.

Præsentatus à patrono, si non approbatur à Diœcesano, non potest obtinere Ecclesiam, beneficium, &c. Si postea alius præsentetur, & approbetur, hic obtinet. *Concil. Lateran.*3. *in append. tit. De iure patron. c.* 1.

Si præsententur duo successiuè, prior in tempore præferatur. *ibid. c.*8.

Præsentati ad Ecclesias, &c. vacantes, si sunt idonei, debent ab Episcopo admitti. *ibid. c.*19. *& par.* 49. *c.*11. alioquin alius præsentetur. *ibid. De iure patron. cap. Significasti*.

Præsentati à quouis, etiam à Legatis Papæ, non possunt institui, nisi per Episcopum examinentur; non obstante consuetudine in contrarium, etiam immemorabili. *Concil. Trident. sess.*7. *de refor. c.*13. Excipiuntur præsentati à Collegijs, & Vniuersitatibus Studiorum generalium. *ibid.* & *sess.*24. *de refor. c.*9.

Præsentati à patronis, possunt ab Episcopis repelli, si non sunt idonei. *Concil. Trid. sess.*24. *de refor. c.*9.

Præsentatus, etiam si ab alio inferiore instituendus sit ex fundatione; examen tamen faciendum est ab Episcopo. *Concil. Trid. ibid. cap.* 9. Vide, *Beneficiati quoad examen*.

Præsentari potest, etiam non ordinatus, dummodo sit idoneus, & intra tempus debitum ordinetur. *De institutionibus in 6. cap. fin.*

Præsentatus ab eo, qui credebatur patronus, eo quod possidebat, non debet ab Ecclesia, &c. acquisita remoueri, si alius postea iudicetur patronus. *Concil. Later. 3. tit. De iure patron. c.20.* Si verò quando præsentauit ille non erat in possessione iuris, debet remoueri. *ibid.* & *De iure patronat. cap. Consuluisti.*

Præsentatus ad Ecclesiam iurare debet, quod nihil soluerit, aut promiserit præsentanti. *Concil. Oxonien. 1. c.10. Concil. Germanicum 1. c.11.*

Præsentatus cum pacto dandi patrono partem fructuum, priuatur officio, & beneficio, donec per Papam dispensetur. *Concil. Germanicum 1. c.10: Concil. Londinen. 2. c. 13.*

Episcopus verò id sciens, & permittens, à collatione beneficij, & institutione perpetuo priuetur. *ibid. c.11.*

Præsentatus soluens aliquid pro præsentatione, nullum ius in ea acquirit, nec ad vllum beneficium potest vmquam præsentari. *Concil. Sabinense c.20.* Vide, *Beneficia non danda cum pacto, pretio, &c.*

Præsentatis duobus, &c. in discordia, si vnus cedit alteri; hic nullum ius acquirit, & si eam Ecclesiam, &c. procurat, in ea vacatione fit inhabilis ad eam obtinendam. *Concil. Sabin. c.15.*

Præsentatus iurans augere censum, deinde in manu instituentis iurans contrarium, est remouendus. *De iure iurando cap. Tua nos.*

Pręsentatis pluribus à laico patrono, Episcopus dare potest cui sibi placet. Si verò à Collegio, vel à Capitulo fiat pręsentatio, prius pręsentatus debet pręferri. *De iure patronat. cap. Cum autem. & cap. Cum dilectus.*

Pręsentatis duobus successiuè, si Episcopus malitiosè repellit primum, & dat secundo, tenetur prouidere primum de competenti beneficio. *De iure patronatus cap. Pastoralis officij.*

Pręsentati ad Ecclesiam, &c. non possunt institui, nisi habeant, vnde commodè viuant, & hoc coram Episcopo assignandum, etiam si pręsentatus sit exemptus. *De preb. &c. in 6. cap. 1. Clement. de iure patronatus cap. 1.*

Si pręsentato non assignetur congrua portio, non admittatur, vel Episcopus assignet. *Clement ibid.*

Pręsentatis ab exemptis intra certum terminum ab Episcopo pręfigendum, assignetur congrua portio; alias termino elapso, Episcopus assignet, non obstante priuilegio, &c. *Clement. de iure patron. cap. 1.*

Pręsentati à regularibus, & instituti ab Episcopis, non possunt per Regulares remoueri, sed per Episcopos. *De cappellis monachor. in 6. cap. vii.*

Vide, *Beneficia quibus conferenda.* Vide, *Ius patronatus.* Vide, *Patronus.* Vide, *Ecclesiæ quibus conferendæ.*

Præsentatio B. Mariæ.

Pręsentationis Beatę Marię Virginis festum sub ritu duplici, die 21 Nouembris celebrandum, instituit *Sixtus V. constitut. 7. Intemeratę.*

Præsepe.

Pręsepe Cappella S. Marię Maioris Romę. Vide, *Cappella S. Mariæ Maioris.*

Præstigium.

Pręstigium à Mercurio quodam fuit inuentum. *26. qu. 5. cap. Nec mirum.*

Pręstigium dicitur apparentia, quę acies oculorum, &c. pręstringit. *ibid.*

Vide, *Dæmon.* Vide, *Incantatio.* Vide, *Magia.* Vide, *Sortilegium.*

Præsumere. Præsumens.

Pręsumens de se, permittitur tentari, & cadere. *6. quæst. 1. cap. Imitare.*

Pręsumere nullus debet de sua virtute. *ibid.*

Pręsumptio oritur ex manifesto nocumento, licet fiat ab amico. *De præsumptionibus cap. 1.*

Pręsumptio violenta affert sępè sententiam definitiuam. *ibid. cap. Afferte mihi.*

Pręsumptio violenta probat carnalem copulam. Vide, *Carnalis copula.*

Pręsumptio in senectute, sumitur ex conuersatione in adolescentia. *ibid. cap. Ex studijs.*

Præsumi non potest incontinentia alicuius in senectute, si in iuuentute fuit continens. *De præsumpt cap. Cum in iuuentute.*

Præsumptio de futuris, sumitur à præteritis. *De præsumpt. cap. Mandata.*

Præsumitur contra eum, qui dilatione fugit iudicium. *ibid. cap. Nullus.*

Præsumitur affirmare alterum, qui duobus illatis, aliud negat. *ibid. cap. Non benè.*

Præsumitur notitia facti vicinorum ex vicinitate loci. *ibid. cap. Quidam.*

Præsumitur notum in vicino loco, factum notum in remoto. *De præsumptionibus cap. Quanto.*

Præsumptio violenta, probat copulam carnalem. *ibid. cap. Ex literis, & cap. Tertio loco.*

Præsumptio vehemens, non sufficit ad damnandum. *ibid. cap. Literas.*

Præsumi non potest, quod quis non sit idoneus, eo quod volens alius superior ei præstare beneficium, ponit clausulam, *si sit idoneus. ibid. cap. fin.*

Præsumitur culpabilis, qui se immiscet iure, quæ ad eum non pertinet. *De regulis iuris in 6. reg. 19.*

Pretium.

Pretium non exigatur à baptizando, confirmando, &c. 1. *quæst. 1. cap. Baptizandis.* Vide, *Baptizatus.* Vide, *Sacramentum, tum.*

Pretium soluendum pro expeditione literarum Apostolicarum. Vide, *Taxa.*

Præueniens gratia.

Præueniens gratia, quid, & quomodo operatur. Vide, *Gratia.* Vide, *Adiutorium.* Vide, *Auxilium.*

Primas. Primatia.

Primas dicendus non est quicumque Metropolitanus. *Concil Nicæn.* 1. *ex Iulio I. c. 12. Anicetus in epist. decret. Stephanus I. epist.* 2. *dist. 80. cap. Vrbes. dist. 99. cap. Nulli.* Vide, *Archiepiscopus.*

Primas, idem est, ac Patriarcha. *Dist. 80. cap. Vrbes. & cap. In illis.*

Primas inter Archiepiscopos appellandus est, qui primam sedem tenet, saluo iure Papæ. *Adrianus I. in decret. c. 25. Dist. 99. cap. Nulli Archiepiscopi.*

Primas in quo loco debet esse. *Dist. 80. cap. Vrbes. cap. In illis.*

Primas iudicat causas, quas non potest Metropolitanus expedire. *Post ep. 3. Bonifacij I. c. 3. 6. qu. 4. cap. Si inter.*

Primas, in Diœcesi alterius non potest, nec ordinare, nec iudicare. *Post ep. 14. Cœlestini I. 9. qu. 3 cap. Nullus Primas.*

Primas, seu Patriarcha, nihil habet præ cæteris Episcopis, nisi quod canones, & consuetudo illis permittunt. *Nicolaus I. in decr. tit. De Patriarchis c. 3. 9. qu. 3. cap. Conquestus.*

Primas non potest residere in Villis, sed in Ciuitate. *Gregorius I. lib. 1. ep. 71.*

Primas, seu Patriarcha, vocari non potest Princeps sacerdotum, seu Summus sacerdos. *Dist 99. cap. Prima.*

Primatibus, & Patriarchis obedientia prestanda est, & quę. *Dist. 99. cap. Prouinciæ.*

Primatię, seu Primatis compositionem vnus potest impedire. *De maioritate, & obed. cap. fin. Humilis.*

Vide, *Patriarcha.*

Primatus.

Primatum desiderans in terra, inuenit confusionem in Cœlo. *Dist. 40. cap. Multi.*

Prima sedes.

Prima sedes, id est, Romana, à nullo iudicatur. *9. qu. 3 cap. Nemo iudicabit. cap. Aliorum, cap. Facta subditorum, cap. Ipsi sunt, cap. Cuncta per mundum 1. & 2. & cap. Fratres.*

Vide, *Ecclesia Romana.* Vide, *Papa.* Vide, *Romana Eccl.*

Primicerius.

Primicerius curam habet Acolythorum, & Clericorum circa sua officia; quis debet recitare Lectiones, quis responsoria: quid sit necessarium pro restauratione Ecclesiarum. Et punit clericorum excessus. *Distinct. 25. cap. Perlectis. Post Concil. Tolet. 8.* vbi alia, etiam primicerij officia. *De offic. Primicerij cap. vn.*

Vide, *Archidiaconus, in fine.*

Primitiæ.

Primitię ad domum Episcopi, & Presbyterorum mittendę sunt. *Concil. quod dicitur Apostol. c. 5. Lib. 8. const. Apost. c 30.*

Primitię diuidendę sunt inter clericos. *ibid.*

Primitię de omni re dandę sunt sacerdotibus. *Lib. 7. const. Apost. c. 30.*

Primogenitus.

Primogenitus dicitur, qui primo nascitur, etiam si nullus sequatur. *De verborum signif. cap. Ioseph.*

Primus.

Primus ordinatus, seu institutus, cęteris paribus est maior. *De maiorit. & obed. cap. 1.*

Vide, *Prior.*

Principalis.

Principalis debet deponere factum in iudicio, nisi sit indiscreta persona, vt suppleri debeat. De Iudicijs cap. Pastoralis.

Principes.

Principes non sunt afficiendi iniuria, aut contumelijs. si clericus id faciat, deponatur. si laicus, excommunicetur. Concil. quod dicitur Apost. c.84.

Principes si volunt esse victores, debent obseruare Legem Dei. Gregorius I. lib.9. ex regest. ep.57.

Principes sępè victoriam obtinent merito fidei. 23. qu.4. cap. Si non ex fidei.

Principibus maledicens, excommunicetur. Concil. Tolet.5. c.5. id est, congerens maledicta contra eum.

Principum vitę insidians, excommunicetur. Concil. Tolet.6. c.18.

Principibus deferendus est honor, etiam à Pontificibus. Symmachus epist. ad Anastasium Imperat.

Principes tenentur viuere suis Legibus. Distinct.9. cap. Iustum est.

Principes sęculi spoliantes aliquem, si moniti ab Episcopo non restituunt, excommunicentur. Adrianus I. in decr. c.65.

Principum voluntas non pręferenda legi Ecclesię. Dist.10. cap. Certum est.

Principes non possunt vsurpare, quę sunt sacerdotum. Dist. 10. cap. Imperium. Vide, Eccles. bona, &c.

Principes populi, aliquando non fieri ex Dei arbitrio, quomodo intelligitur. 8. qu. 1. cap. Audacter.

Principes non debent grauare populos contra statuta Apostolica. Ioann. XXII. const.4. Paternum. Vide, Excomm. Bulla Cœnæ.

Principum tribunalia subdita sunt sacerdotali potestati. Dist.10. cap. Suscipitis ne?

Principes non possunt iudicare de Pręsule Ecclesiastico. Dist.96. cap. Denique. cap. Cum verum, & cap. Satis.

Principibus soluenda sunt tributa. 11. qu.1. cap. Si tributum.

Principes sęculares non possunt impedire Episcopos vocatos ad Concilia à Patriarchis, &c. Concil. Constantinopol.4 c.17.

Principes sęculares non possunt interesse Concilijs, nisi Generalibus, & quomodo. ibid.

Principes sęculares non possunt se ingerere in electione Episcoporum. ibid. c. 22. sub pœna anathematis. si autem inuitentur ab Ecclesia, possunt cooperari. ibid. Dist.63. cap.1. Vide, Episcopi.

Principes sęculares non possunt defendere Iudęos transgressores Legum Ecclesię factarum contra eos, alias interdicendi ab ingressu Ecclesię, & diuinis officijs. Concil. Viennense Prouinc.1. Vide, Iudæi.

Princeps sęcularis vtilis Ecclesię, non debet fieri monachus. Gregorius VII. lib. 6. epist. 17.

Principes sęculares iurare debent de defendenda Ecclesia ab Hæreticis; & si non faciunt, spoliandi sunt honore dignitatis. De haeret. cap. Ad abolendam.

Principum priuilegia de exigendo ab Ecclesijs, sunt reuocata. De immunit. Eccles. in 6. cap. Clericis §. fin.

Principes impedientes subditos, ne contrahant cum Ecclesiasticis, sunt ipso facto excommunicati. De immunitate, &c. in 6. cap. fin. Vide, Excomm. Bulla Cœnæ. Vide, Laici. Vide, Clerici.

Principes omnes terrę tenentur obedire Episcopis. De maiorit. & obed. cap. Omnes, & cap. Sollicitæ.

Principes laici in multis iudicantur ab Ecclesiasticis, pręcipuè in causis periurij, pacis fractę, &c. De iudicijs, cap. Nouit ille.

Principes persequentes, vel facientes persequi, capi, &c. Iudices Ecclesiasticos, qui censuram aliquam contra eos, vel eorum Baliuos, iudices, &c. protulerunt. Vide, Ecclesiasticus Iudex. Vide, Iudex. Vide, Clerici.

Principes christiani tenentur in suis terris prohibere Saracenis, &c. ne publicè, vel in Mesquitis inuocent Machometum. Clement. de Iudæis cap.vn.

Principis beneficium amplissimè est interpretandum. De verbor. signific. cap. Olim tibi.

Principis beneficium debet esse perpetuum. De regulis iuris in 6. reg.16.

Principes sęculares non permittant Hęreticos habitare in suis terris, neque causa mercaturę versari in eis. Concil. Mediol.1. tit. De professione fidei. Vide, Hæretici. Vide, Itali.

Principes laici puniunt crimina quędam atrocia, quę Ecclesiastici Antistites non debent punire. 23. quæst. 5 cap. Sunt quædam.

Vide, Dominus. Vide, Iudex laicus. Vide, Laicis prohibita. Vide, Sæculares.

Principia. Principiata.

Principia mala finem bonum habere non possunt. Adrianus II. ep.3.

Principiata malè, malum habent finem. 1. q.1. cap. Principiatus.

Prior.

Prior inter monachos, post Abbatem, primum locum tenet. *De statu monachorum cap. Cum ad monasterium.*

Prior Conuentualis potest esse delegatus Papæ, non tamen prior claustralis. *Clement. de rescriptis cap. Et si.*

Prior in tempore est potior in iure. *De iure patronat. cap. Cum autem. De regulis iuris in 6. reg.54.*

Priscillianus.

Priscillianus hæreticus in Cæsaraugustano Concilio damnatur. & in Burdegalensi sub Syricio, occidendus dimittitur. *Concil. Burdegalen. sub Syricio.*

Priscillianistarum hæresis fugienda. *Concil. Hispanicum sub Leone I.*

Priuare. Priuatus. Priuatio.

Priuari non potest Episcopus ratione ægritudinis. 7. *qu.*1. *cap. Scripsit mihi.*

Priuari nullus potest officio, propter suam infirmitatem. *Causa* 7. *quæst.*1. *cap. Præsentiam.*

Priuatus Episcopus fugiens ad Imperatorem, excommunicetur, absque spe reconciliationis. 21. *qu.* 5. *cap. Si quis Episcopus.*

Priuationes Abbatiarum, Cardinalatus, &c. latæ per *Bonifacium VIII.* contra Columnenses, reuocantur per *Benedictum XI.* & quædam confiscationes in suo robore permanserunt. *Extra, de schismaticis cap. Dudum.*

Priuatio officij data in pœnam, si non exprimitur aliud, non intelligitur de perpetua, sed de temporali. *De constitutionibus cap. Ex literis.*

Priuatus beneficio impetrans restitutionem, si non exprimit causam priuationis, nulliter impetrat. *De rescriptis cap. Dilectus.*

Priuato de aliqua Ecclesia, non potest eadem illi committi, si eam ceperat animo, vt non promotus reciperet fructus, vel si tempore debito non fuit ordinatus. *De elect. in 6 cap. Commissa.*

Priuatæ personæ non possunt derogare communitati. *De foro compet. cap. Si diligenti.*

Priuatus officio, &c. Vide, *Depositus.*

Priuationes officiorum, quomodo faciendæ. Vide, *Clerici quo ad priuationes.* Vide, *Depositio.*

Priuignus.

Priuignam ducens in vxorem, nec in fine communicet. *Concil. Elibert. c.*60.

Priuignus habens rem cum filiastra, non potest ab vxore debitum petere. Nec mortua vxore, potest aliam ducere. *De eo, qui cognouit cap.*1. Vide, *Filiastra.* Vide, *Carnalis copula.*

Priuignus sacerdos. Vide, *Sacerdos.*

Priuilegia.

Priuilegium, idem est, ac priuatorum Lex. *Dist.*3. *cap. Priuilegia.*

Priuilegia Ecclesiarum per Episcopos sunt defendenda. *Innoc. I. ep.*12.

Priuilegia Ecclesiarum contemnens, excommunicetur. 12. *qu.*2. *cap. Qui diuinis, & cap. Vulteranæ.* 25. *qu.* 2. *cap. Priuilegia* 1. 2. & 3. & *cap. In Galliarum.*

Priuilegia Ecclesiæ custodienda sunt. *Gregorius I. lib.*1. *ep.*39. *Lib.*4. *ep.*54. *de priuil. cap. Porro, & cap. Quanto.*

Priuilegia per Papam concessa, non sunt violanda. *Gregor. I. lib.*7. *ex regest. ep.*117. *Concil. Later.*3. *tit. De præeminentia, &c. c.*6. *Concil. Later* 4 *c.*57.

Priuilegia particularia, non possunt facere legem communem. 26. *qu.* 2. *cap. Non statim.*

Priuilegio abutens, eo priuandus est. 11. *qu.*3 *cap. Priuilegium. Concil. Later.* 4. *c.*57. *De priuil. cap. Tuarum. & cap. Vt priuilegia.*

Priuilegia à Papa concessa, pro temporis varietate ab eo mutantur. *Gregor. VII. lib.*6. *epist.* 2.

Priuilegium concessum à Papa, non potest conuelli. *Concil. Later.*4 *c.*57.

Priuilegio generali obstat particulare, etiam si mentionem de eo non faciat. *De rescriptis cap. Sicut Romana.*

Priuilegium impetratum, lite pendente, non suffragatur; sed iuxta statum primum lis decidatur. *Vt lite pendente cap. fin.*

Priuilegium, quo quis vti debet, est exhibendum; alias non probat. *De fide instrumentor. cap. Contingit. & cap. Accepimus.*

Priuilegium ostendendum præsente iudice, vel alijs prudentibus ab eo deputatis, audiente parte contraria. *De fide instrum. cap. Contingit.*

Priuilegij pars tantum, de qua est quæstio, est describenda, & parti ostendenda. *ibid.*

Priuilegij innouatio, non tribuit nouum ius. *De confirmatione vtili, vel inutili. cap. Cum dilecta. De priuilegijs. cap. Quia in-*

intentionis. *cap. Ex parte*, *Honorius III*. *ex Cirone*, *de priuileg. c. 5*.

Priuilegium, quod post factum est nociuum, reuocatur. *De decimis c. Suggestum*.

Priuilegium de decimis non extenditur ad terras, quæ alijs traduntur excolendæ. *ibid. cap. Licet*, *cap. Ad audientiam*.

Priuilegium decimarum. Vide, *Decima priuilegium*.

Priuilegia Ecclesiarum. Vide, *Ecclesiarum priuilegia*.

Priuilegijs aliorum derogans priuetur suis. *De priuilegijs cap. Dilecti filij*.

Priuilegia antequam iudicentur, benè inspiciantur. *ibid. cap. Porro*.

Priuilegia ab omnibus obseruanda. *ibid. & cap. Quanto*.

Priuilegium concessum vni, non est concessum alteri, propter identitatem rationis. *De priuileg. cap. Sanè*.

Priuilegium monasterio concessum, intelligitur de alijs ei subiectis. *ibid. cap. Quoniam*.

Priuilegia neque indirrectè sunt violanda. *De priuileg. cap. Quanto*.

Priuilegium contra consuetudinem, latè est intelligendum. *De verbor. significatione cap. Cum tibi*.

Priuilegium personale sequitur personam, & extinguitur cum ea. *De regulis iuris in 6. reg. 7*.

Priuilegium amissum probari potest per testes, qui illud viderunt. *De priuileg. c. Cum olim essemus*.

Priuilegium concessum Collegio, vel Monasterio, ne possint excommunicari, intelligitur de ijs, qui habitant in eo. *ibid. cap. Quoniam*.

Priuilegia amplissimè sunt interpretanda. *De priuileg. cap. Quia circa*.

Priuilegij verba declaranda sunt, secundum intelligentiam claram, & magis benignam. *De verbor. signif. cap. Abbati*.

Priuilegium habens de audienda missa tempore interdicti, quot personas potest secum admittere. Vide, *Interdictum*.

Priuilegium clericale non perdit clericus incedens sine habitu, & tonsura, nisi præcedente trina monitione. *De sent. excommunic. cap. Contingit*.

Priuilegium obtinens à Papa, nè possit excommunicari ab aliquo, si excommunicetur, non tenet excommunicatio, etiam si excommunicans nesciret hoc priuilegium. *De concessione præbendæ in 6. c. 1*.

Priuilegia ista, nè quis possit excommunicari fuerunt abrogata, exceptis Regibus, Reginis, & Regularibus domibus. *De priu. in 6. cap. Ne aliqui*.

Priuilegia allegantes, debent ea ostendere ordinarijs, ac etiam personis fide dignis. *De priuileg. in. 6. cap. Cum persona*.

Priuilegium allegantes, si non ostendatur præscriptio 40. annorum, probant; alias Episcopus vtitur sua iurisdictione. *ibid.*

Contra priuilegium Ecclesiæ non fit præscriptio minus, quam per spatium 40. annorum. *De priuileg. cap. Accedentibus*. Vide, *Ecclesia Romana priuilegia*. *in fine*. Vide, *Ecclesiarum priuilegia*.

Priuilegia concessa ordini Minorum, intelliguntur concessa ordini Prædicatorum, & è contra. Sic etiam concedenda. *Sixtus IV. const. 6. Regimini* §. *16*.

Priuilegia omnia concessa ordini alicui ex Mendicantibus, sunt communia omnibus. *Leo X. const. 32. Dudum*.

Priuilegia omnia concessa ante *Concilium Tridentinum*, siuè regularibus, siuè sæcularibus, quæ sunt contraria ipsi Concilio, reuocata sunt. *Pius IV. const. 94. In Principis*.

Priuilegia omnia concessa regularibus per antecessores, confirmat, & ad non Mendicantes etiam extendit *Pius V. const. 4. Et si circa finem*.

Priuilegia multa fratribus Prædicatoribus, & monialibus concedit *Pius V. const. 4. Et si in declaratione seq.* 1. Posse eligere conseruatores Ecclesiasticæ dignitatis. 2. Non posse coram alio iudice conueniri. 3. Non teneri ad quartam funeralem, nisi iuxta consuetudinem 40. annorum. 4. Posse ad sepeliendum mortuos accedere Cruce propria eleuata, etiam absque intemento Canonicorum, & aliorum. *ibid.*

Priuilegia regularibus concessa *à Pio V.* reducuntur ad terminos iuris communis Concilij Tridentini. *Greg. XIII. constit. 9. In tanta*.

Priuilegia regularium. Vide, *Regularium priuilegia*.

Priuilegiati.

Vide, *Exempti*. Vide, *Regulares*.

Priuilegiati non tenentur respondere, nisi in certo loco, & ibi possunt conueniri vbi habent domicilium. *De foro competenti cap. Dilecti filij*.

Priuilegiati non possunt admittere ad diuina excommunicatos, & interdictos. *De priuilegijs, &c. cap. Cum & plantare* §. *Excommunicatos*.

Priuilegiati tenentur præsentare Episcopis presbyteros præficiendos curis animarum. *ibid.* §. *In Ecclesijs*.

Priuilegiati non possunt sepelire excommunicatos. Si sepeliunt, Episcopus procedit contra eos. *De priuilegijs. cap. Ad hæc*.

Priuilegiati ratione alicuius loci, non sunt priuilegiati ratione aliorum. *ibid. cap. Cum capella*.

Priuilegiati, & exempti non possunt contra

Episcoporum voluntatem exigere decimas à laicis. *De priuileg. cap. Cum & plantare*. Vide, *Decimæ quibus dandæ, &c.*

Priuilegiati quando sunt sub iurisdictione ordinarij. Vide, *Episcopus circa regulares. circa exemptos*. Vide, *Regulares circa Episcopos*.

Priuilegiati fuerunt comprehensi in obligatione soluendi subsidiū impositum *à Paulo III.* per tres annos in statu Ecclesiæ. *Paulus III. const. 39. Decens, in declaratione seq. ex debito*.

Probatio. Probans. Probare.

Probatione deficiente delicta non puniuntur. *Innoc. I. ep. 3. c. 4.*

Probatio constat ex testibus, & fide tabularum. *De verborum significatione cap. Forus*.

Probationes faciendæ sunt ab accusatore, non à reo. *6. quæst. 5. cap. Quod autem, & cap. Accusator. De sententia excommunicat. in sexto, cap. Si iudex*. Vide, *Accusator*.

Probationes contra reum, debent esse luce clariores. *2. quæst. 8. cap. Sciant cuncti*.

Probato delicto contra reum, non admittatur probatio negatiua. *De probationibus cap. Ad nostram*.

Probatio directa non danda contra negantem factum per rerum naturam. *De electione, cap. Bona memoriæ*.

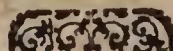
Probans actum gestum post appellationem, si aduersarius probat, quod ante, prima tenet probatio, nisi, &c. *De testibus c. Cum tu fili*.

Probare volens inuerisimile, indiget efficaciore ratione. *De præsumpt. cap. Quia verisimile*.

Deficiens in probatione, tenetur ad expensas, & per triennium suspenditur à beneficijs Ecclesiasticis. & si in eis se ingerit perpetuo priuetur; nisi probabilitas causæ excuset à vitio calumniæ. *Concil. Gener. Lugdunene I.*

Probationes fieri possunt per testes, per famam, & alia adminicula. *Honorius III. ex Cirone tit. De probationibus c. 1.*

Vide, *Accusator*. Vide, *Calumniator*. Vide, *Crimen*. Vide, *Deficiens*.

Procedere.

Procedere in causa simpliciter, & de plano est iudicem procedere sine libello dato, sine litis contestatione, in tempore feriarum, sine dilationibus impertinentibus; sine dilatorijs exceptionibus, sine iurgijs aduocatorum, & procuratorum, cum abbreuiatione litis. tamen numquam possunt omitti probationes necessariæ, & defensiones legitimæ, neque citatio, vel iuramentum de calumnia, vel iuramentum veritatis. *Clement. de verbor. significat. cap. fin.* In ipso litis exordio patere debet quid petendum; & ideo iudex actori, & reo dare potest terminum ad hæc exhibenda; interrogare debet partes, siue ad eorum instantiam, siue ex officio, quando æquitas suadet, & in scriptis debet iudex dare sententiam, siuè stans, siuè sedens. *ibid.* Vide, *Simpliciter*.

Procedi non potest in aliquo crimine, nisi saltem infamia præcedat. *De accusation. cap. Cum oporteat. c. Inquisitiones §. Tertiæ. & cap. Qualiter*.

Procedi non potest ad petitionem eorum, qui dant in occulto libellum accusationis. *ibid. cap. Inquisitiones §. Tertiæ*.

Procedi potest simpliciter, & de plano in causis matrimonialibus, beneficialibus, & vsurarum. *Clementina de iudicijs cap. fin.*

Procedi potest simpliciter, & de plano in causis fidei. Vide, *Causa*. Vide, *Fides*. Vide, *Hæresis, Hæretici, &c.*

Processus.

Processus factus per literas surreptitias, irritatur. *De rescriptis. cap. Cum dilecta*.

Processus factus contra formam delegationis, est nullus. *ibid.*

Processus non valet, si iudex requisitus non tradit Apostolos, & procedit in causa. *De appellat. in 6. cap. Vt super*.

Processus tribus modis incipi potest, scilicet per accusationem, per denunciationem, & per inquisitionem. *De accusat. c. Qualiter*.

Processus non est irritus si ex consensu partium non seruatur in omnibus solemnitas ordinis iudiciarij. *Clement. de verborum signif. cap. fin.*

Processuum acta conscribenda sunt per publicam personam, vel per duos viros, fide dignos. *Extra, de offic. Iud. ordinarij cap. 1.*

Processus acta omnia scribenda, vt citationes, appellationes, renunciationes, &c. alias

alias nullus est. *Concil. Lateranen.* 4. c. 38.

Processus originalis penes scriptorem manere debet, sed dandæ sunt copiæ parti. *ibid.*

Processus S. Officij, & acta omnia gratis sunt expedienda ab omnibus officialibus. *Clemens VIII. constit. 76. Sanctissimus.*

Processum faciens de miraculis alicuius, quid teneatur facere, antequam procedat. *Vrbanus VIII. in append. constitut.* 22. *Cœlestis.*

Processus præfati non possunt aperiri in Sac. Congregatione Rituum, nisi prius probetur præfato decreto non fuisse contrauentum. *ibid.* Quomodo debent aperiri tales processus. *ibid.*

Processiones.

Processiones non possunt fieri in oratorijs, sine licentia Papæ. De *consecr. dist.* 1. *cap. Certum.*

Processiones Ecclesiarum, more antiquo fiant. *Concil. Colon.* 2. *part.* 3. *c.* 29.

Ad publicas processiones omnes ire tenentur sæculares, & regulares, exceptis ijs, qui sunt in clausura perpetua. *Concil. Trident. sess.* 25. *de refor. regul. c.* 13.

Processiones non fiant per campos, sed intra septa Ecclesiæ. *Concil. Colon.* 2. *part.* 9. *c.* 8. *Colon* 3. *tit. Censuræ c.* 25.

Processiones fiant sine risu, vel confabulatione; sed compositæ, cum grauitate, deuotione, &c. *Concil. Colon.* 3. *tit. Censuræ c.* 22. & 23.

In processionibus clerici non diuertant ad ientacula. *ibid. c.* 23. cantare debent, orare, &c. *ibid.*

Processiones publicæ, dum fiunt, inchoandæ sunt ab Ecclesia matrice loci. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 2. *tit. De processionibus.*

Qui processioni non intersunt, antequam recitetur versus *Sancta Trinitas*, pro absentibus habentur. *ibid.*

Processioni debent interesse clerici, & canonici induti superpelliceis, & alijs sacris vestibus vsitatis. *ibid.*

Ad processiones publicas tenentur ire præfecti Ecclesiarum, cum beneficiatis, & alijs prælata cruce, absque vlla appellatione, si vocati fuerint. Item regulares, & exempti, si vocentur. Controuersiæ de loco processionum per Episcopum termineneur. *ibid.* Vide, *Præcedentia.*

Crux in processione ferenda est à clerico cum veste talari, & superpelliceo induto. *Concil. Mediol.* 1. *ibid.* Vide, *Crux, in fine.*

Non relinquatur ordo processionis, donec redeatur ad locum, vnde exiuit. *ibid.*

In processionibus non fiant spectacula, neque repræsentationes præ foribus ædium. non dicenda verba iocosa; nihil edendum, aut bibendum in eis. & pœnæ pro his ab Episcopo taxandæ. *ibid.*

Processioni Cordigerorum præsentes cordigeri, quas indulgentias lucrantur. *Sixtus V. constitut.* 13. *Ex superna*, in declaratione.

Processio Corporis Christi infra octauam eiusdem festi, fieri potest à quocumque clero, & monasterio locorum. *Gregorius XIII. const.* 10. *Cum interdum.*

Vide, *Regulares circa processiones.*

Proclamationes.

Proclamationes matrimoniorum, quando, quot, & quomodo faciendæ. Vide, *Matrimonia clandestina.*

Procurationes, id est, expensæ.

Procurationes soluendæ Episcopis tempore visitationis. *Concil. Lateranen.* 4. *c.* 23. Vide, *Ecclesiæ quo ad procurationes.* Vide, *Episcopi quo ad procurationes.* Vide, *Legatus Papæ circa expensas.* Vide, *Visitatio.*

Procurator.

Procurator esse non potest persona infamis, 3. *qu.* 7. *cap. Infamis.*

Procurator esse nequit aliquis excommunicatus. De *probationibus cap. Post cessionem.*

Procurator esse non potest Religiosus, sine consensu sui superioris. *Clement. de procur. cap. Religiosus.* Sed pro suo consorte in eadem lite, esse potest. *ibid.*

Procurator ad iudicia esse potest, qui annos habet 25. ad negotia vero, qui annos habet 17. De *procurat. in* 6. *cap. Qui generaliter* §. *Licet.*

Procurator esse non potest, qui non habet mandatum legitimum factum. De *procurat. in* 6. *cap.* 1.

Procurator institui potest filius familias. *De procuratoribus cap. Non inutile.*

Filius familias absque patris consensu, potest esse Procurator. *De procur. in* 6. *cap. Qui generaliter.* §. *Licet.*

Procuratoribus diuersis institutis, valet posterior institutio. De *procur. c. Non inutile.*

Potest aliquis eorum præuenire. *ibid.*

Procurator in causis constitui debet, vel simpli-

pliciter, vel ad multos dies. *Concil. Londinen.3. c.26.*

Procuratoris mandatum, vel per scripturam authenticam, vel in actis fieri debet, *ibid.*

Procurator potest à quocumque institui, etiam à communitate Scholarium. *De procurat. cap. Quia in causis.*

Procurator non audiatur, nisi habeat mandatum domini de procurando. *De procurat. c.1.*

Procuratore reuocato, nullæ sunt sententiæ. Vide, *Sententia.*

Procurator non potest agere de causa adulterij coram iudice sæculari, sed coram Ecclesiastico, si agitur de separatione. *ibid. cap. Tua fraternitati.* Vide, *Adulterium.* Vide, *Matrimoniales causæ.* Vide, *Causa.*

Procuratore reuocato post factam citationem, potest adhuc procedi in causa. *De procurat. cap. Auditis.*

Procuratore reuocato valet iudicium agitatum, si iudex, & pars ignorat reuocationem. *ibid. cap. Mandato.*

Procuratore facto ad renunciandum, si dominus reuocat mandatum inscio Procuratore, & hic renunciat, validè facit; nisi per malitiam factum sit, vt reuocatio non perueniat ad notitiam procuratoris. *Clem. de renunciat. cap. vn.*

Procuratore reuocato, si literæ commissionis per eum obtinentur, nullæ sunt; excepto si reuocatio ad partis, vel iudicis notitiam peruenerit. *De rescriptis cap. Ex parte vestra.*

Procurator, cui negantur induciæ ad consulendum dominum absentem, potest appellare. *De procurat. cap. Dilectus filius.*

Procurator Episcopi causas Episcopatus defendere potest, licet non sit syndicus. *ibid. cap. Petitio vestra.*

Procurator procurans causam de mandato domini, potest expensas repetere. *ibid. cap. Cum pro causa.*

Procuratorem instituens in causa matrimoniali, debet gaudere plena libertate, & in loco tuto poni, *ibid. cap. Accedens.*

Procurator Vniuersitatis, cuius aliqui sint excommunicati, nisi isti in mandato exprimantur, valet impetrare; sin contra, nequaquam. *ibid. cap. fin.*

Procurator constitutus ad eligendum non potest vnum nomine suo, alium nomine domini eligere, nisi habeat mandatum de speciali persona. *De elect. in 6. cap. Si quis iusto.*

Procuratores plures in solidum dari possunt ad eligendum, & quomodo. *ibid.*

Procurator eligi non potest, nisi de Capitulo, vel Capitulo consentiente. *ibid.*

Procurator appellationis contra electionem, vel postulationem, vel prouisionem, non potest agere, nisi in mandato sint expressa omnia, quæ obijcere debet, & contra quas personas, & mandatum habeat speciale iurandi in animam, & corpus principalium, quod credat esse vera, quæ opponunt. *De elect. in 6. cap. Procurator.*

Procurator ante litem contestatam, non potest alium dare; nisi cum hac clausula sit factus. sed post dare potest. *De procur. in 6. cap. 1. §. Licet.*

Procurator ad negotia, potest alium dare liberè. *ibid. §. fin.*

Procurator si potest substituere, facta substitutione, non potest reuocare; nisi cum hac potestate sit à domino institutus. *ibid. cap. Is qui.*

Procurator generalis agere non potest, quæ exigunt speciale mandatum. *De procurat. in 6. cap. Qui ad agendum.*

Procurator generalis ad negotia, potest etiam ad iudicia agere, exceptis casibus, qui exigunt speciale mandatum. *ibid. cap. Qui generaliter, §. Nè dùm.*

Procurator generalis, licet articuli speciales sibi committantur, potest in alijs agere, *ibid. cap. Qui ad agendum.*

Procurator non acceptans mandatum, potest pœnitere, & acceptare. *De procurat. in 6. cap. Qui generaliter. §. Licet is.* Si mandatum domini persistat. *ibid.*

Procuratorem dans cum clausula quoties contingit abesse, quando potest reuocare. & quomodo substitutus, tunc potest agere. *De procur. in 6. cap. Si quem.*

Procurator ad contrahendum matrimonium debet habere peculiare mandatum, *ibid. cap. fin.*

Procurator iste ad contrahendum, non potest delegare. *ibid.*

Procuratione commissa duobus non in solidum, vnus tantum admitti debet. *De procurat. in 6. cap. Si duo.* Quando solus potest prosequi. *ibid. §. Cæterum.* In causis spiritualibus, quomodo vnus potest admitti. *ibid. §. Cui.*

Procurator ad contrahendum matrimonium, si reuocatus, etiam ignoranter, contrahit, non tenet contractus. *ibid.*

Procurator ad iurandum de calumnia, debet habere speciale mandatum. *De iuram. calumniæ in 6. cap. fin.*

Procurator institutus scienter, debet in omnibus defendere dominum. *Clement. de procur. cap. 1.*

Procurator habens mandatum iurandi, & alia faciendi, non potest contra electum opponere defectus, nisi habeat speciale mandatum, vel etiam hoc sit in primo mandato. *ibid.*

Procurator Ecclesiæ factus à Rectore, reuocatur per mortem Rectoris, etiam lite incæpta, & contestata ante mortem. *Clement. de procurat. cap. Religiosus.*

Pro-

Procurator non potest agere, nec procurare, nisi quæ habet à Domino in mandatis. De offi. & potest. Iudi. delegat. cap. Cum olim.

Procurator absque speciali mandato non potest iurare, transigere, vel pacta facere, nisi administratio liberè sit ei concessa. De procur. in 6. cap. Qui ad agendum.

Procurator nequit exequi vltra mandatum domini, si grauiora sint negotia, quam ea, quæ sunt in mandato procurationis. Clement. de procurat. cap. Non potest.

Procurator potest alium substituere, si habet hanc potestatem à domino. De procurat. in 6. cap. Is qui.

Procurator causæ non potest esse testis in casu appellationis. De testibus in 6. cap. fin.

Procuratore monasterij cadente. Vide, Monasteria tit. 2.

Procurator exceedens mandatum, quando tenetur ad expensas. De arbitris cap. Per tuas.

Procuratorem ad agendum non potest reus constituere, vt ipse discedat; & si hoc facit, vt contumax punitur, (intelligitur de causa criminali.) De procuratoribus cap. Constitutis. & in 2. quæst. 6. cap. Si quando.

Procurator non admittitur in causa criminali absente reo, nisi ad excusandum absentiam. 2. quæst. 6. cap. Si quando. De procur. c. Constitutis. De accusat. cap. Veniens.

Procurator in exceptione causæ criminalis admittitur. ibid. c. p. Super his.

Procurator ante litem contestatam, potest etiam sine causa reuocari; postea verò non potest ipso nolente, nisi fiat inimicus, vel suspectus, vel aduersario cognatus, hæres, &c. vel religionem ingrediatur. & in ijs casibus potest dominus causæ assistere. De procur. in 6. cap. Quamuis.

Procuratores fratrum Ordinis Minorum de obseruantia, & Sindici gaudent eisdem indulgentijs, & gratijs, quibus ipsi fratres. Clemens VII. constit. 19. Dum considerams.

Procuratores Romæ non possunt exigere nomine principalis, etiam absentis, sine mandato Gubernatoris. Sixtus V. constit. 72. In sublimi. §. 23.

Procurator pauperum.

Procurator pauperum in omni ciuitate est deputandus, siue clericus, siue sæcularis. Concil. Nicæn. 1. ex Arabico c. 60.

Procuratoris pauperũ officium est iuuare pauperes in carceribus, in omnibus causis eos defendere, victum, & vestitum eis procurare. ibid.

Procuratoris pauperum officium, & obligationes, Romæ. Paulus V. const. 71. tit. De pauperum procuratoribus.

Procuratores in Curia Romana.

Procuratorum Curiæ Romanæ reformatio facta a Benedicto XII. const. 2. Decens. Eorum obligationes. ibid.

Procuratorum Rotæ Romanæ, qualitates, & requisita. per Vicecancellarium fiat eorum inquisitio. Martinus V. const. 3. In Apostolicæ. §. 30. Vide, Rota.

Procuratores in proponendis causis non sint iniuriosi, neque proponant materias improbabiles, alias per Vicecancellarium puniantur, constita veritate, & priuentur. ibid. §. 31.

Procuratores per corruptionem, vel per negligentiam perdentes causam, vltra priuationem officij, tenentur ad expensas, & damna ibid. § 31.

Procuratores defendentes vnam causam, si postea defendunt aliam partem, eidem pœnæ subiacent. ibid. §. 31.

Procurator, si post appellationem fingat causam esse commissam, in 20. florenis dandis pauperibus condemnatur. ibid.

Procuratores, qui appellationibus, & commissionibus vtuntur sine causa, nisi probauerint causas coram iudice, Vicecancellario, &c. ad damna tenentur. ibid.

Procurator non potest esse sacerdos, neque in dignitate Collegiatæ, vel Cathedralis constitutus; & hæc sola exceptio reddit processum nullum. ibid. §. 33.

Procuratorum salaria. ibid. § 34.

Procuratores Cameræ. Vide, Camera.

Procuratores Pœnitentiariæ. Vide, Pœnitentiaria.

Procuratores Rotæ. Vide, Rota.

Procuratori Cameræ Apostolicæ assignatur vigesima pars pœnarum ex causis Criminalibus. Clemens VII. constitut. 20. Quoniam.

Procuratoris Fisci officium, & obligatio, Romæ. Paulus V. const. 71. tit. De Fisci procuratore, & substitutis.

Proditor.

Proditor, si est clericus, degradetur. Concil. Carthag. 4. c. 56.

Proditores debent lingua, vel capite priuari. 5. qu. 6. cap. Delatoris.

Pro-

Prophanum . Prophanare.

Prophana paramenta, non sunt sunt ponenda in Ecclesijs. *Concil. Later.* 4. *c.* 19. Vide, *Ecclesia quomodo ornanda*. Vide, *Paramenta*.

Prophanantes Ecclesias, vel monasteria, tenentur in pristinum ea reddere, & incurrunt excommunicationem. *Concil. Nicanum* 2, *c.* 13. Vide. *Ecclesia*.

Professio. Professus.

Professio cum sollemnitate facienda. & qua. 27. *qu.* 1. *cap. Omnes fœminæ*.

Professio facta ante 14. annos non obligat. *De regular. &c. cap. Ad nostram*.

Professio facta post 14. annos, quos obligat. *ibid.*

Nunc autem fieri non potest, nec à viris, nec à fœminis professio, nisi post 16. annum completum. alias est nulla, & irrita, & nullam inducit obligationem, neque ad obseruantiam regulæ, neque ad alios effectus. *Concil. Trid. sess.* 25. *de reform. regul. cap.* 15.

Professio facta, sine susceptione habitus, valet. *De regular. cap. Porrectum*.

Professio non facienda ante tempus probationis (olim) facta tenebat. *ibid. cap. Ad Apostolicam*. sed postea declaratum est, non tenere. *De regul. in* 6. *cap. Constitutionem, & cap. Non solum*.

Idem confirmat *Concil. Trid. sess.* 25. *de refor. regul. c.* 15.

Professio facta intra annum probationis ex aliqua causa, tenet. *De regular. in* 6. *cap. Beneficium*.

Professiones regularium non possunt à S. Pœnitentiaria declarari nullæ, sed ad superiores, & ordinarios hoc est remittendum. *Pius IV. const.* 53. *In sublimi*.

Professiones Regularium, quę ex Constitut. *Sixti V.* erant inualidæ, reducuntur ad terminos iuris. *Clemens VIII. const.* 83. *In suprema*. Sed pœnæ contra admittentes remanent.

Professus, licet in claustro non manserit, tenetur ad obseruantiam regularem. *De regular. cap. Sicut nobis*.

Professus continentiam, si ducit vxorem, separetur. 27. *qu.* 1. *cap. Vt lex*. Vide, *Regul. Nouitij, earumque probatio*. & alia de his.

Professorium regularium, quale debet esse. Vide, *Regularium professorium*.

Professio fidei.

Professio fidei à quibus, & qualis facienda. Vide, *Fides*. Vide. *Beneficiati*.

Professio fidei facta ab Imperatore Græcorum, eadem fuit cum illa, quam faciunt Latini. *Gregorius X. constitut.* 2. *Exultata*.

Professio fidei facienda à Papa; & quæ. Vide, *Papæ obligationes*.

Propheta. Prophetia.

Prophetæ mali vendebant prophetiam. 1. *q.* 1. *cap. Iudices*.

Per Prophetas Deus locutus est. *Dist.* 8. *cap. fin.*

Prophetia, etiam in malis hominibus reperiri potest. 1. *qu.* 1. *cap. Multa autem, & cap. Prophetauit*.

Prohibitio. Prohibitum.

Prohibitione generali facta alicui, quod expresse non conceditur, intelligitur derogatum. *De verborum significatione cap. Exiui*.

Prohibitum à lege, est peccatum. *De constitutionibus cap. Nam concupiscentiam*.

Prohibito aliquo, prohibentur, quæ sequuntur ad illud. *De regulis iuris in* 6. *reg.* 39.

Prohibitum vna via, non permittitur alia via. *ibid. reg.* 84.

Prohibitio librorum. Vide, *Libri prohibiti*.

Promittere. Promissa.

Promitti non potest beneficium vacaturum. nulla est promissio. *De concess. præb. cap. Constitutus, cap. Ex tenore, & cap. fin.* sub eodem *tit. in* 6. *cap.* Detestanda. *Concil. Later.* 3. *de iure patronatus secundò c.* 7. *&* 10. *Concil. Londin.* 1. *c.* 8. Vide, *Beneficia vacatura*.

Promitti potest ab Episcopo beneficium cum hac conditione, cum primum potero; & licitè promittitur. *cap. Accedens, de concess. præb.*

Promittentes pro gratia, vel iustitia obtinenda à Sede Apostolica, incurrunt excommunicationem. Vide, *Sedes Apostolica*. Vide, *Beneficia, nec danda, nec accipienda cum pacto, promisso, &c.*

Promissa debent præstari. *De donat. cap.* 1. Aliquando non debent pręstari. 22. *qu.* 4. *cap. Non semper*.

Promissa mala obseruari non debent. *De regulis iuris in 6. reg.69.*

Promissa obseruari faciat iudex. *De pactis cap. Qualiter in Sardinia.*

Promitti non potest aliquid pro gratia, vel iustitia obtinenda apud Sedem Apostolicam, nec esse mediator, &c. omnes casus circa hoc. sub pœna excommunicationis Papalis. Vide, *Sedes Apostolica, diffusè.*

Promouere. Promotus.

Promoueri non potest ad honores accusatus, vel denunciatus, durante accusatione. *De accusat. cap. Omnipotens.*

Promoueri non potest infamatus de defectu natalium, donec se purget. *De purgat. canonica cap. Accedens.*

Promotus per saltum ignoranter, potest dispensari cum pœnitentia. *De clerico per saltum, &c. cap. vn.* Vide, *Ordinati per saltum.*

Promotus in curia non potest, nec discedere, nec ministrare sine literis promotionis; neque fructus percipere; neque acceptari; & pœna acceptantium. *Extra, de electione, &c. cap.1.*

Promouendi ad gradus, & dignitates, &c. debent esse maturæ ætatis, literati, prudentes, graues moribus, &c. nisi nobilitas, prudentia, curialitas, &c. aliter exigant. *Leo X. constit. 7. Superna.* Ætas eorum. *ibid.* Vide, *Dignitas.* Vide, *Beneficia quibus danda.* Vide, *Parochus.*

Promoti malè. Vide, *Ordinati.*

Promouentes malè. Vide, *ibid.*

De promotione Papæ, aut Cardinalium, vel vita, aut morte ipsorum, fieri non possunt excommissæ, &c. Vide, *Excommissæ.*

Propina.

Propinæ Romæ soluendæ, quæ, quales, & quantæ. *Paulus V. const.71. tit. De sportulis, & propinis, distinctè.*

Propositum.

Propositum solum faciendi aliquod bonum, non obligat. *De voto, & voti redemptione, cap. Literaturam.*

Propositum intrandi Religionem, vel aliud faciendi, non est votum. *ibid.*

Vide, *Vouere.* Vide, *Votum.*

Proprium. Proprietas.

Proprium habere non possunt, qui vouent viuere in communi. *12. qu. 1. cap. Non dicatis. cap. Exemplum, & cap. Expedit.*

Proprietatem litigans, ante conclusionem causæ possessionis adipiscendæ, agere potest. post conclusionem verò, & ante sententiam, non potest. *De causa possess. & proprietatis cap. Pastoralis.* Si de petitorio, & possessorio, simul est actum, vna sententia terminatur, & præmittitur possessorium in terminando; sed in exequendo præualet petitorium. *ibid. cap. Cum dilectus.*

Proprij clerici, etiam si absentes sint, sunt commensales, & domestici Episcopi. *De verbor. signif. in 6. cap. fin.*

Prostituere.

Prostituentes filias. Vide, *Pater.* Vide, *Mater.* Vide, *Parentes.* Vide, *Filius.*

Protector.

Vide in proprijs locis.

Protectores Regularium. Vide, *Regulares.* Vide, *Cardinalis Protector.*

Protector fratrum Minorum Conuentualium. Vide, *Fratres Min. Conuent.*

Protomedicus.

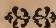
Protomedici facultas in statu Ecclesiæ in cognoscendis causis quibusdam ciuilibus, & criminalibus in prima instantia, quænam sit. *Iulius III. const. 19. Meritis.*

Protomedici obligationes in cognoscendo simplicia, & visitando aromatarias, &c. *Greg. XIII. const.29. Cum officio.*

Eorum potestas in Vrbe, ac districtu. *ibid.*

Protomedici iurisdictio in examinandis medicis; cum facultate approbandi, & reprobandi. *Gregorius XIII. const. 40. In Apostolica.*

Eorum facultatem pro Vrbe, &c. declarat, & confirmat *Paulus V. const. 71. tit. De Protomedico, & Aromatarijs.*

Protonotarius.

Protonotarij portantes Rochetum, sunt exēpti à iurisdictione Ordinariorum, & soli Papæ sunt subiecti. *Concil. Lateranen.* 5. *sess.* 10. *const.*2. *Leo X. constitut.*10. *Regimini.*

Protonotarij præfati in causis non excedentibus summam 25. ducatorum auri subiacent iurisdictioni Ordinariorum; in alijs verò excedentibus, non subiacent. *ibid.*

Protonotarij Apostolici in cappella habent locum post Episcopos. *Pius II. constit.* 4. *Cum seruare.*

Protonotarij honorarij non sunt exempti ab Ordinario, sed ei subduntur, vt delegato Papæ, excepto quando actu inseruiunt. *Concil. Trid. sess.* 24. *de refor. c.*11.

Prouincia.

Prouincia debet habere, saltem decem Ciuitates sub se, & alia quædam, & vnum Regem. *Pelagius II. ep.*8. *& constitut.*2. *Manifesto*. §. 3. *6. quæst.* 3. *cap. Scito te.*

Prouinciarum diuisio ab Apostolis, & Sancto Clemente Papa facta est. *Distinct.*99. *cap.* 1.

Prouincia non potest diuidi per duos Metropolitanos; & id tentans, suo gradu priuandus est. *Concil. Calcedon. c.*12. *Dist.* 101. *cap. vn.*

Prouinciarum Hispaniæ diuisio, quando, & quomodo facta. *Concil. Lucense* 1.

Prouinciales.

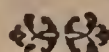
Prouinciales Ordinis Minorum, quomodo eligendi. *De verbor. significatione cap. Exiui.*

Prouinciales Ordinis Minorum à Generali confirmandi sunt. *Clement. de verborum signif. cap. Exiui.*

Prouinciales Ordinis Minorum possunt concedere fratribus licentiam prædicandi. *De verbor. significat. in 6. cap. Exijt, circa fin.*

Prouincialis Ordinis Minorum ille censetur electus, qui à maiori parte eligitur, non obstante contradictione alterius partis. *ibid.*

Vide, *Fratres Minores*. Vide, *Regulares*.

Prouocans.

Prouocantes ad certamen; diffidantes; manifesta, seu literas tales facientes, scribentes, deferentes, affigentes, diuulgantes, &c. sicut duellantes excommunicantur, & alias pœnas incurrunt, etiam si talis pugna non sequatur, imo etiam si manifestata non fuerint talia scripta, &c. *Clemens VIII. const.*11. *Illius vices* §. 6.

Vide, *Duellum*.

Proximus.

Proximus diligendus est, sicut propria persona, 23. *qu.*4. *cap. Debet homo.*

Proximi sunt omnes homines. *De pœnitent. dist.*2. *cap. Charitas.*

Proximi iniuriam non repellens est socius facientis. 23. *qu.*3. *cap. Non inferenda.* Vide, *Iniuria.*

Proximo debet quilibet auxilium dare ad propulsandam iniuriam. *De sent. excom. in 6. cap. Dilecto.*

Psallere. Psalmista. Psalmus. Psalterium.

Psallere nullus potest in Ecclesia, præter Psalmistas. *Concil. Laodicen. c.*15.

Psallere in pulpito nullus potest, nisi qui ab Episcopo sunt ordinati. *Dist.*92. *cap. Non liceat.*

Psallendum in choro cum decentia, & deuotione. *Clement. de Missarum celebratione cap.* 1.

Psallendi ordo sequendus, quem tenet Ecclesia Metropolitana. *Dist.*12. *cap. De his.*

Psallentibus in choro Angeli assistunt. *Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio can.*137.

Psallendi ordo, idem tenendus ab omnibus. *Dist.* 12. *cap. Placuit. Concil. Tolet.* 11. *c.*3. *Concil. Veneticum c.*15.

Psalmista, seu cantor, non ab Episcopo, sed à Presbytero instituitur. *Concil. Carthaginen.* 4. *c.*10. *Dist.*23. *cap. Psalmista.*

Psalmistæ munus est officium, responsoria, & alia quæ canenda sunt, canere. *Dist.* 25. *cap. Perlectis. Post Concil. Tolet.* 8.

Psalmi in Ecclesia mane, & vespere cantandi. *Lib.*2. *const. Apost. c.*59.

Quot Psalmi recitandi in officio. *De consecrat. dist.* 5. *cap. In die Resurrectionis.*

Psalmi in Ecclesia cantandi, non poemata. *Concil. Brachar.*1. *c.*30.

Psalmi vulgares non possunt in Ecclesia recitari. *Concil. Lucense* 1. *c.*65.

Psalmi in Ecclesia canendi sunt, non cursim, sed

sed planè, distinctè, ac deuotè, vt moueant ad compunctionem. *Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio c. 137. Concil. Senon. in decr. morum c. 17.*

Psalmi Pœnitentiales, qui in Breuiario præcipiuntur recitandi, non obligant ad mortale. (intellige de priuatis personis.) *Pius V. const. 64. Quod à nobis.*

Psalterium B. Mariæ Virginis, quod ex 150. Aue Maria constat, ad instantiam Ducis Britanniæ recitari concessit *Sixtus IV. const. 18. Ea quæ.* cum Indulgentijs, &c.

Vide, *Officium*. Vide, *Horæ*. Vide, *Chorus*.

Puber.

Puberes sunt, qui generare possunt. *De desponsatione impub. cap. Puberes.*

Puberes intelliguntur, qui generare possunt, etiam si ad pubertatem non peruenerint. *ibid.* & *Concil. Later. 3. in append. tit. De sponsalibus c. 6.*

Publicatio. Publicus.

Publicè pœnitens non potest ordinari clericus. *Dist. 50. cap. Ex pœnitentibus. & cap. Illud quoque. Dist. 55. cap. Pœnitentes.* Vide, *Pœnitens publicus.* Vide, *Clerici, qui inhabiles ad clericatum.*

Publicè delinquens, publicè est puniendus, & publica ei danda pœnitentia. *Concil. Arelat. 4. c. 26.*

Publicatio resignationis beneficiorum, quomodo facienda, siue in curia, siue extra. *Gregorius XIII. const. 85. Humano.*

Publicatio bonorum. Vide, *Confiscatio.* Vide, *Hæreticorum pœnæ.*

Publicitas matrimonij. Vide, *Matrimonia clandestina.*

Vide, *Pœnitens publicus.*

Puella.

Puellæ oblatæ à parentibus in monasterijs, quando non possunt nubere. *Zacharias ep. 7. c. 27.*

Puella ante annum 12. non potest ingredi Religionem, sine parentum consensu. Si verò isti dissimulant, non potest retrahi. *20. quæst. 2. cap. Puella.* Vide, *Monialis.*

Puella post ætatem 12. annorum eligens Religionem, à nullo potest impediri. *ibid. cap. Puella.*

Puellæ educandæ in Monasterio non recipiantur sine Episcopi, vel superioris, cui subditum est Monasterium, licentia scripta. *Concil. Mediol. 1. par. 3. tit. De puellis sæcularibus, &c.*

Non possunt recipi, nisi sint saltem 10. annorum, nec si supra 15. Si semel exeunt, amplius nec in eo, nec in alio recipiantur, nisi fiant moniales. *ibid.* Separatæ à monialibus dormiant, neque cum eis versentur, nisi in choro tempore officiorum, excepta præfecta. soluant pro alimentis necessaria. *ibid.* Si postea volunt fieri moniales, mittantur ad suam domum, & ibi per mensem stent, antequam ab Episcopo, vel superiore examinentur, & habitum sumant. *ibid.*

Puellæ viuentes domi extra monasterium, non possunt docere moniales in vlla arte. neque per fenestellas. & pœna, &c. *Concil. Mediol. ibid.*

Vide, *Moniales.* Vide, *Mulier*: Vide, *Virgo.*

Puellarum virginum monasterium cum Ecclesia SS. Viti, & Modesti erigitur. *Sixtus V. const. 60. Sacrosanctæ.* Quomodo regendæ, &c. circa hoc. *ibid.*

Puellarum dispersarum Monasterium Romæ erigitur prope Sanctam Euphemiam; cum forma gubernij; assignatur iudex. Puellæ præfatæ gaudent priuilegijs omnium Monialium S. Claræ, &c. alia ad hoc spectantia. *Clemens VIII. const. 66. Debitum. per §§. 25.*

Pueri.

Pueri (olim) teneri non poterant in monasterijs ante ætatem annorum 18. *Gregor. I. lib. 1. ep. 48.* Vide, *Regularibus prohibita.*

Pueri non possunt ordinari in sacris. *Gregorius I. lib. 2. ex regest. ep. 47. lib. 11. ex regest. ep. 48.*

Pueri cum charitate, & diligentia in monasterijs sunt erudiendi. *Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio c. 135.*

Pueri non possunt contrahere matrimonium. *30. qu. 2. cap. Vbi non est.* Vide, *Matrimonia quo consensu.*

Puer occidens alium adhuc impuber, non fit irregularis. *Ioannes VIII. ep. 146.* Vide, *Irregul.*

Puerorum furta, homicidia, &c. quando sunt peccata. *De delictis puerorum cap. 1. & 2.*

Puerorum peccata, mitius punienda. *ibid.*

Pueri sunt incapaces beneficiorum Ecclesiasticorum. *De præb. cap. Super inordinata.* Vide, *Beneficia quibus danda.*

Puerorum stupratores, neque in fine communicent. *Concil. Elibert. c. 71.*

Puer expositus ante Ecclesiam, si intra decem dies non agnoscitur, fit illius, qui colligit. *Concil. Arelat. 2. c. 32.*

Pueri edocendi sunt à Parochis in Parochia, in diebus Dominicis de meritis fidei, de obedientia erga Deum, & parentes. & Episcopi compellant per censuras, vt id faciant Parochi, &c ad quos spectat. *Concil.*

Tridentin. seß. 24. *de reform. c.* 4. *Concil. Mediol.* 1. *tit. De fidei initiis*.

Puer eligi non potest Imperator, neque Rex. *Alexander IV. const.* 7. *Firma*. Vide, *Imperator*, Vide, *Rex*.

Punctator.

Punctator in omnibus Ecclesijs Cathedralibus, & Collegiatis habendus est, & per Capitulum est eligendus. *Concil. Mediolan.* 1. *par.* 2. *tit. De officio punctatoris*. Iurare debet capitulo, se officium fideliter executurum. Officium eius est punctare in libris punctationum, eos qui choro non intersunt, & eos qui officium suum non exequuntur in choro. Non debet moueri odio, amore, vel passione. Si aliquem male notauit, de suo debet ei satisfacere. Si aliquem non notauit, tantum de suo debet Ecclesiæ dare, & distributiones per hebdommadam amittit. Librum punctationum custodiat, & Episcopo atq; capitulo singulis mensibus, ac quoties illis placuerit exhibeat, *ibid.*

Punctator tenetur officijs interesse (excepta necessitate, & licentia præfecti chori) quo casu alius pro eo tempore ab ipso substituatur, probatus à præfecto chori. si contra fecerit, qualibet vice amittat distributiones illius diei. *ibid.*

Punctator alius ab Episcopo creatur, qui iuret Episcopo de munere fideliter exequendo; & notat in suo libro, omnes qui desunt muneri. Et potest Episcopus cogere quemlibet de capitulo, vt hoc munus subeat. Ambo punctatores libros inter se conferant, & si aliqua discordia oriatur, per Episcopum, vel Vicarium dirimatur remota appellatione. *Concil. Mediol.* 1. *ibid.*

Punire.

Puniendi sunt grauius, qui fidem susceptam perdiderunt. *Vrb. I. ep. decr.*

Puniendi sunt mali, sed cum charitate, 23. *qu.* 4. *cap. Quid crudele*.

Punire mala, est pietas. 23. *qu.* 8. *cap. Legi*.

Punientes non sunt inimici, neque parcentes sunt amici. 5. *qu.* 4. *cap. Non omnes*, & *cap. Non osculatur*.

Puniri debent in corpore, qui non habent in bonis. *De dolo & contum. cap. Finem litibus*.

Puniri nullus potest de crimine, de quo non constat, nisi per famam, & testium credulitatem, vel per dicta paucorum. *De accusat. cap. Inquisitionis*. §. *Quæsiuisti*.

Puniri nullus potest sine culpa. *De regulis iuris in 6. reg.* 23.

Vide, *Condemnare*. Vide, *Damnare*.

Pupilli.

Pupilli, vt filij sunt suscipiendi, & diligendi. *Lib.* 4. *const. Apostol. c.* 1.

Pupilli (olim) ab Episcopo per Archipresbyterum erant gubernandi. *Concil. Carthag.* 4. *c.* 17. Inuito Episcopo non posse iudicari, statuit *Concil. Matiscon.* 2. *c.* 19.

Pupillorum, & orphanorum causæ, quæ, & quomodo ab Auditoribus Rotæ Romanæ expediendæ sunt, *Innoc. VIII. const.* 13. *Finem*.

Purgatio canonica.

Purgatio clerici infamati & non conuicti, quomodo facienda. *Post Concil. Agath. c.* 3.

Purgatio criminum, quomodo facienda ab Episcopis Presbyt. Diacon. &c. 2. *qu.* 5. *cap. Si legitima*. *cap. Presbyter*. *cap. Si mala fama*, & *cap. Omnibus*. Quomodo olim fiebat. *ibid.* Vide, *Sacerd. priuilegia*.

Purgationes quædam factæ ab Episcopis quibusdam, & Romanis Pontificibus per iuramentum. 3. *qu.* 5. *Per totum*.

Purgatio criminum, quomodo olim fiebat à monachis per missam, & communionem, 2. *qu.* 5. *c. Sæpè contingit*, & *c. Si Episc.*

Purgatio Prælati quomodo facienda nunc. *De purgat. canonica cap. fin.*

Purgatio olim per ignem; fieri poterat, & quomodo. *Concil. Triburien.* 1, *c.* 22.

Purgatio vulgaris olim fieri solita per aquam feruentem, ferrum candens, per ignem, &c. est prohibita. 2. *qu.* 5. *cap. Mennam.* & *cap. Consuluisti*. *De purgat. canonica cap. fin.* *Ne clerici, vel monachi*. *cap. fin.* *Concil. Later.* 4. *c.* 18. *Concil. Sabin. c.* 27.

Purgatio ab hæresi quomodo, fieri potest à laicis. 2. *qu.* 5. *cap. Nobiles*.

Purgatio per duellum est prohibita. *De purgat. vulg. cap.* 1, & *duobus seq.* Vide, *Duellum*.

Purgatio canonica facienda est, quando nihil contra est probatum. *De accusationibus cap. Cum oporteat*.

Purgatio non indicitur in crimine notorio. *De purgat. canonica cap. Cum dilectus*.

Purgatio facta coram ordinario, non valet, si causa agitur coram delegato Papæ. *ibid.*

Purgans se, si deficit in purgatione, habetur pro conuicto. *De accusationibus cap. Accedens*, & *de purgat. canonica cap. Inter sollicitudines*. Priuatur officio & beneficio. *De purgat. canonica*, *cap. Cum P. Mancenella*.

Purgatio fieri potest per iuramentum, si purgandus sit fide dignus. *De purgat. canon.*

c. 1. Sed duodecim debent iurare cum eo, & pro eo. *ibid.* Hoc autem modo fit. Principalis iurat se non fecisse, alij verò iurant, quod credunt eum non fecisse. *ibid. c. Quotiens, & cap. De testibus*. *Concil. Later. 3. tit. De testibus cogendis c. 22.* Isti vocantur compurgatores.

Purgatores quales esse debent. Vide, *Compurgatores*.

Purgatores aliorum debent esse vicini, honesti, & probi. *De purgat. canonica. cap. Cum dilectus*.

Purgatio indicenda est Presbytero fornicario diffamato. Si nolit purgare, vel deficiat, puniendus est. *De cohabitat. cleric. c. Tua nos. Concil. Later. 3. par. 50. c. 21.*

Purgatio inducenda est infamato de aliquo crimine. *De accusat. cap. Accedens*.

Purgante se infamato, accusatores condemnantur in expensis. *ibid.*

Purgatio est indicenda omni infamato non conuicto. *De purgat. canonica. cap. Nos inter.*

Purgatio non est indicenda, nisi infamia oriatur à coniecturis probabilibus, non verò ab æmulis. ad instantiam tamen purgandi, potest hoc concedi. *De purgat. canonica. cap. Cum in iuuentute*.

Purgatio indicenda accusato de simonia, & non conuicto, & compurgatores habere debet, vt supra. Et si deficit, habetur vt conuictus. *Concil. Later. 3. in append. par. 50. c. 14.*

Purgans se, vel alium de simonia, super Euangelia iurare debet, se vel illum non fecisse. *ibid. par. 50. c. 57.*

Vide, *Compurgatores*.

Purgatorium. Purgantes animæ.

Purgatorij locus datur. & in eo pœnas luunt animę decedentes in charitate, si in hac vita non satisfecerunt per pœnitentiæ fructus. *Concil. Florent. sess. vlt. in literis vnionis. Concil. Senonen. c. 12. Innocen. IV. constit. 14. sub Catholica*.

Purgatorium dari, potest per sacram, & canonicam scripturam probari. *Leo X. constit. 40. Exurge* Contra errores Lutheri. *Concil. Mogunt. 4. c. 46. Concil. Senonen. c. 12. Concil. Trid. sess. 25. in decreto de purgatorio*.

Purgatorij ignis excedit omnem pœnam, quam quis patitur in hac vita. *Dist. 25. cap. Qui in aliud*.

In purgatorio luuntur pœnæ temporales debitæ, & relictæ post culpas. *Concil. Senonen. c. 12. Concil. Mogunt. 4. cap. 46. Concil. Trident. vbi supra*. Vide, *Pœna*.

Purgatorij pœnæ quò ad modum, & mensuram, soli Deo sunt notæ. *Concil. Mogunt. 4. c. 46.*

In purgatorio, etiam culpæ leues purgantur. *Concil. Mogunt. 4. c. 46.* Vide, *Veniale*.

Purgatorij pœnæ sunt temporales. *Concil. Senon. c. 12.*

Purgantes animæ iuuantur suffragijs, sacrificijs, & orationibus ac eleemosynis. *Concil. Senonense c. 12. Concil. Florent. sess. vlt. in literis vnionis. Concil. Trid. sess. 25. in decr. de purgat.* Maximè per sacrificium iuuantur. *ibid.*

Purgatorij animæ sunt securæ de sua salute. sunt extra statum merendi. non peccant quærentes requiem, & horrentes pœnas. non minus beantur dum liberantur per aliorum suffragia, quam si per se ipsas satisfecissent. *Leo X. const. 40. Exurge.* contra Lutheri errores.

Purgatorij animæ post purgationem, in cœlum ascendunt ad Dei visionem. *Concil. Florent. vbi supra*.

Purgatorij pœna per Papam remittitur, & quomodo. *Sixtus IV. const. 17. Licet*. Contra Petrum de Osma.

Vide, *Anima*. Vide, *Benedictio, in fine*. Vide, *Indulgentia*.

Q

Quadraginta horarum oratio.

Vide, *Oratio*.

Quadragesima.

Vide, *Ieiunium*.

Quadragesima obseruanda est cum ieiunio. *Lib. 5. const. Apost. c. 12.*

Quadragesimæ ieiunium à Christo fuit consecratum. *Concil. Senonen. c. 7. De consecr. dist. 5. cap. Quadragesima*.

Ieiunandum in Quadragesima, quia est decima pars anni quę Deo applicatur. *De conse cr. dist. 5. cap. Scire debet*. *Concil. Colon. 2. par. 9. c. 6. Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. De ieiunio*.

Quadragesimæ ieiunium ex tempore Apostolorum cœpit. *Concil. Colon. 2. par. 9. c. 6.*

Quadragesimæ addita fuit vna hebdomada per Telesphorum, & facta est quinquagesima. *Dist. 4. cap. Quadragesima*.

Quadragesima ab omnibus æqualiter celebranda. *Concil. Aurel. 4. c. 2. De consecr. dist. 5. cap. Quadragesima*.

Quadragesimæ initium omnibus intimandum est. *Concil. Bracbar. 2. c. 9.*

Quadragesimam obseruare tenentur, etiam sacerdotes. *Concil. Aurel.* 1. *c.* 26. *De consecr. dist.* 3. *cap. De sacerdotibus.*

In quadragesima non ieiunans, si non impeditur infirmitate, &c. si laicus excommunicetur, si clericus deponatur. *Concil. quod dicitur Apost. c* 69.

Quadragesima ante Pascha celebranda est. *Lib.* 5. *const. Apost. c.* 12. *De consecr. dist.* 3. *cap. Sacerdotibus.*

In Quadragesima semper ieiunandum, exceptis Dominicis. *Concil. Aurelian.* 4. *c.* 2. *Concil. Triburien.* 1. *c.* 35. *Concil. Bracharen.* 2. *c.* 9. *De consecr. dist.* 3. *cap. Non liceat, cap. Non oportet, & cap. Placuit, vt omnes.* & *dist.* 5. *de consecr. cap. Quadragesima. Concil. Tolet.* 8. *c.* 9. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 2. *tit. De ieiunio.*

Quadragesimæ ieiunium incipit à feria 4. Cinerum, excepto Mediolano, & locis alijs, in quibus Ambrosiano ritu officium celebratur, sed in illis ieiunatur in diebus Rogationum. *Concil. Mediol.* 1. *vbi supra.*

In quadragesima non esse venandum, statuit *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.* 44.

Non esse facienda iudicia criminalia, statuit idem *Nicolaus I. vbi supra c.* 45.

Non esse vacandum iocis. *Nicolaus I. ibid. c.* 47.

Non esse præliandum, nisi vrgente necessitate. *Nicolaus I. ibid. c.* 46. & *in decr. tit. De bellis c.* 4.

In quadragesima non possunt edi carnes, vsque ad Pascha. *Concil. Claramont. c.* 23. *Concil. Sabinen. c.* 17. *Concil. Colon.* 2. *par.* 9. *c.* 6.

In quadragesima non comeditur lac, neque oua, neque caseus. *Nicolaus I. in appendice epist.* 16. *Concil. Quintilinburgense c.* 8.

In quadragesima non comedatur ante horam nonam, & ante recitationem officij. *De consecr. dist.* 1. *cap. Solent plures.*

Quadragesimam violans edens carnes absque necessitate, per vnum annum abstineat à carnibus, & in Paschate non communicet. statuit *Concil. Tolet.* 1. *c.* 24.

In quadragesima fieri non possunt nuptiæ, neque conuiuia. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.* 48. & *in decr. tit. De Matrim. c.* 9. Vide, *Matrimonia.* Vide, *Nuptiæ.*

In quadragesima, quando debent comedere clerici. Vide, *Clericorum obligationes.*

Quadragesimæ tempore fideles in Ecclesia debere conuenire, statuit *Concil. Cæsaragust.* 1. *c.* 2.

In quadragesima fieri non debent consilia, seu placita populorum. *Concil. Epford.* 1. *c.* 2. 15. *quæst.* 4. *cap. Placita.*

In quadragesima prædicandum est omni die, vel saltem ter in hebdommada. *Concil. Trid. sess.* 24. *de refor. c.* 4.

Quarta.

Quartæ deductio fit in substitutionibus fideicommissarijs directis, non obliquis. *De testam. in* 6 *cap.* 1.

Quarta funeralis.

Quartæ funeralis præscriptio est 40. annorum. *De præscript. cap. De quarta. Pius V. const.* 41. *Et si.* § 12.

Quarta est soluenda ab eo, qui extra propriam Ecclesiam sepelitur. *De sepulturis cap. Cum super.* In aliquibus locis soluitur tertia; in alijs medietas, & ideo consuetudo seruetur. *ibid. cap. Certificari.*

Quartam soluere tenentur, etiam priuilegiati, qui in propria Ecclesia sepeliunt, si defuncti ibi elegerunt sepulturam. *De sepulturis cap. In nostra.*

Quarta à locis pijs Ecclesijs, &c. soluenda non est de legatis sibi factis. *Extra, de priuil. cap. Inter cunctas.*

Quarta à regularibus soluenda Parochis, quænam est, quanta, & quando non soluenda. Vide, *Regul. circa Parochos.*

Vide, *Funeralis.* Vide, *Sepultura.* Vide, *Sepelire.*

Quartadecimani.

Quartadecimani hæretici, id est, qui Pascha celebrandum docebant Luna 14 si pœniteant, & veniant ad fidem, recipiantur cum abiuratione hæresis. *Concil. Laodic. c.* 7.

Querela.

Querelæ laicorum contra clericos, & è contra, per Episcopum sunt terminandæ. 2. *q.* 5. *cap. Presbyter.*

Vide, *Accusare.* Vide, *Accusatio.*

Quæstiones.

Quæstiones omnes de Religione, & fide, ex Patrum veterum doctrina sunt decidendæ. *In Concil. Ephesin. epist. Cyrilli ad Nestorium.*

Quæstiones inanes, & inutiles fugiendæ. *Clemens I. ep.* 1. *c.* 4.

Quæstiones difficiles à Sede Romana decidendæ sunt. *Pelagius II. ep.* 8. *in fine.* Vide, *Papa circa res fidei.* Vide, *Eccl. Romana.*

Quæstiones nouæ fugiendæ, & standum est di-

ctis Sanctorum veterum Patrum. *Concil. Francfordien. in decr. circa fin.*

Quæstiones stultæ, & sine disciplina, relinquendæ sunt. *Concil. Valent.2.c.1.*

Quæstiones de gratia, & natura, cauendæ sunt. *Concil. Valent.2.c.6.*

Quæstiones difficiles, subtiles, & curiosæ non sunt proponendæ populis, & præsertim rudibus. *Concil. Tridentin. sess. 25. in decr. De Purgatorio.*

Quæstiones de prædestinatione, & præscientia. Vide, *Prædestinatio*. Vide, *Præscientia*.

Quæstiones, & pugnas verborum sequentes sunt Pseudo-Ecclesiastici. *Concil. Colon.2. par.4. c.4.*

Quæstores eleemosynarum.

Quæstores eleemosynarum non admittendi, nisi habeant literas Diœcesani, vel Papæ. *Concil. Lateran.4. c.62. De pœnitentijs, & remiss. cap. Cum ex eo. Clement. de pœnit. &c. cap. fin.*

Quæstores eleemosynarum, nihil possunt populis proponere, præter id, quod in literis, seu licentijs continetur. *Concil. Lateranen.4. c.62. Concil. Toletan.22. c.13. Clement. de pœnit. &c. cap. fin.*

Quæstores eleemosynarum non possunt gestare habitum falsæ Religionis; neque versari in tabernis, alijsque locis indecentibus. *Concil. Later.4. c.62.*

Quæstores regulares non possunt retinere sibi partem eleemosynæ, sed totam deferre, & consignare debent monasterio. *Concil. Treuer. c.11.*

Quæstorum licentiæ per Episcopum legendæ, & probandæ, alias non possunt quæstuare. *Clement. de pœnit. &c. cap. fin. Concil. Tolet.22. c.13.* alias per tres menses carceri mancipentur, & quæ collegerunt, Ecclesiæ restituant. *ibid.* & *Refor. cleri Germaniæ c. 16.*

Quæstores tenentur iurare Episcopis, quod bona quæsita non ad proprium vsum, neque luxum conuertant, neque pactum fecerint de summa colligenda. *Reform. cleri Germaniæ c.16.*

Quæstores eleemosynarum sub falso nomine Cruce-signatorum, si sunt laici, excommunicantur; si clerici, suspendantur ab officio, & beneficio. *De priuileg. cap. Tuarum.*

Quæstores contra præmissa delinquentes, puniantur per Episcopum, non obstante priuilegio, &c. *Clement. de pœnit. & remiss. c.2. §. fin.*

Quæstores non possunt absoluere, neque malè ablata dimittere; neque indulgentias distribuere. *ibid. §. Ad hæc.*

Quæstores non permittantur ab Episcopis prædicare. *Concil. Trid. sess 24. de refor. c.2.*

Quæstores, qui indulgentias publicant, & eleemosynas colligunt, omninò abrogentur. *Concil. Trident. sess. 21. de reform. c. vlt.*

Quæstores eleemosynarum pro hospitalibus, quales deputandi. Vide, *Eleemosyna*.

Quæstores eleemosynarum in statu Ecclesiastico deputari possunt à ministris Confraternitatis Confalonis pro colligendis eleemosynis ad redimendos Captiuos eiusdem status. *Sixtus V. constit. 27. Cum benigna.*

Quæstuare nullus potest pro eleemosynis S. Antonij de Vienna, sine licentia Generalis, vel Capituli Religionis S. Antonij, sub pœna excommunicationis Papæ reseruatæ. *Clemens VII. const.2. Rationi.*

Vide, *Eleemosyna, in fine.*

Quidam alij.

Per particulam *Quidam alij*, intelliguntur tres, vel quatuor. *De rescriptis in 6. cap. Cum in multis.*

Quindennium.

Quindennium Sedi Apostolicæ tenentur soluere omnia monasteria, beneficia, prioratus, &c. perpetuò vnita, quæ annatam non soluunt. *Paulus II. constitut. 6. Decet.*

Quindennium soluendum importat medietatem fructuum vnius anni, secundum valorem, quem habebant, quando fuit facta vnio. *ibid.*

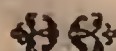
Quindennium tenentur soluere omnia beneficia vnita monasterijs, locis pijs, hospitalibus, &c. si accedunt ad summam 24 ducatorum de Camera. *Sixtus V. const. 53. Cameræ.* Et possunt compelli, non obstante præscriptione, & centenaria completa; & omnia contraria abrogantur. *ibid.*

Vide, *Beneficiati quo ad iura Cameræ.*

Quinquagesima.

Quinquagesima à Telesphoro Papa fuit instituta. *Dist.4. cap. Quadragesima.*

In quinquagesima, olim, clerici tenebantur ad ieiunium, ex S.Gregorio Papa. *Dist.4. cap. Denique.*

S. Ray-

R

S. Raymundus.

S. Raymundus Barcinonen. anno 1601. canonizatur à *Clemente VIII. constit.77. Romana.*

S. Raymundi Ordinis Discalceatorum Beatæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum, officium ab ijs fratribus recitari potest. *Vrbanus VIII. const. 52. Saluatoris.*

Raptor. Rapiens.

Raptores mulierum, cooperantes, vel aliter concurrentes, si clerici, cadunt à gradu; si laici, anathematizantur. *Concil. Calcedon. c. 27. Concil. Regiaticinum c. 10. Concil. Roman. sub Zacharia c.7.* Concil. Aurel.3. *c.16. Concil. Meldense c.66. Concil. Aquisgran.3. part. 4. c. 24. 36. qu.2. cap. Eos. cap. Si quis il 2. cap. Nullus. & cap. De puellis. Symmachus epist. ad Cæsarium. Concil. Arausic* 1. *c.27. Concil. Vormat.1. c.* 27. Ipso facto sunt excommunicati, infames & incapaces dignitatum omnium, & si clerici, à proprio cadunt gradu. *Concil. Tridentin. sess.* 24. *de matrim. reformat. c.* 6.

Raptor mulierum non dicitur, qui consensu illarum eas capit; vel qui desponsatam cognoscit carnaliter; vel qui matrimonium cum aliqua facit, etiam reclamantibus parentibus. *Concil. Later.3. par.* 50. *c.24.*

Raptori non est concedenda rapta. *Ioannes VIII. ep.172.*

Rapiens non est minus crudelis, quam occidens. 14. *qu.4. cap. Quid dicam. & cap. Si quis.*

Raptores virginum, vel viduarum, etiam si cum consensu parentum eas ducant in vxores, publicè pœniteant, & alijs mortificationibus puniantur, & ab actu coniugij separentur. *Concil. Meldense c. 64.* Et eorum filij non possunt promoueri ad gradus Ecclesiasticos, nisi maxima adsit necessitas, vel maximi sint meriti. *ibid.*

Rapiens virginem sacram, vel attentans rapere, acriter puniendus; & rapta recludatur in monasterio. *Concil. Meldense c.67.* Pœna mortis puniendus est. *De pœnit. dist. 1. cap. 7. Si quis non dicam. 36. qu.2. cap. Si quis.* Vide, *Monialis.* Vide, *Virgo.*

Rapiens mulierem tenetur eam decenter dotare, siue in vxorem ducat, siue non; & dos danda est arbitrio iudicis. *Concil. Trident. sess. 24. de matrim. refor. c.6.*

Rapiens alienam vxorem, quomodo tractandus. *Concil. Meldense c. 68.* Excommunicatur; & si non restituit, anathematizatur. *Ioannes VIII. ep.140. Concil. Metense 1. c.7.*

Rapiens sponsam, publicè puniendus est; & non potest cum ea contrahere. *Post Concil. Tolet.1. c. 6.* & si contrahunt, anathematizantur. *ibid.*

Raptores clerici, vel laici, quomodo puniendi. *36. qu.2. cap. De puellis. cap. Raptores.*

Raptores nubere non possunt cum raptis, nisi facta pœnitentia. *36. qu.2. cap. Si autem, & cap. Placuit.*

Raptor non potest cum rapta nubere, quandiù hæc est in eius potestate. Sed si posita in loco tuto, & in sua libertate vult illum habere in virum, potest accipere. *De raptoribus cap. Accedens.* Concil. *Trident. sess. 24. de matrim. refor. c.6.*

Raptore post pœnitentiam moriente, rapta non potest alteri nubere, nisi ex dispensatione Episcopi. *16. qu.2. cap. Si autem.*

Raptor nubens cum rapta, nulliter facit. Vide, *Matrimonia ratione raptus prohibita.*

Raptores sunt etiam qui attentant, licet non sequatur, ideo puniendi. *36. qu. 2. cap. Raptores.*

Raptor, si muliere consentiente abducit illam, potest cum ea contrahere. *De raptoribus c. Cum causa.* Et non possunt amplius separari ob religionem, nisi ex mutuo consensu. *ibid.*

Raptus. Rapta.

Raptus est, cùm inuita mulier capitur. 27. *qu. 2. cap. Raptus est.* Vide, *in praced. 36. qu.1. cap. Raptus.*

Raptus non est, si muliere consentiente, hæc capitur; vel desponsata, carnaliter cognoscitur; vel inuitis parentibus cum ea matrimonium fit. *Concil. Later. 3. part. 50. c.24.*

Rapta non dicitur mulier, quæ volens capitur. *De raptoribus cap. Cum causa.*

Raptus est etiam, si nihil de nuptijs puellæ scitur. *27. qu.2. cap. Lex illa. 36. qu. 1. cap. Raptus.*

Raptum attentantes, adhuc puniendi sunt; etiam si non sequatur. *36. qu.2. cap. Raptores.*

Rapta violenter, potest cum alio nubere. *27. qu.2. cap. Raptor, & cap. Statutum est.*

Rapta nubere non potest cum raptore, nisi facta pœnitentia, & quomodo. *36. qu. 2. cap. Si autem, & cap. Placuit. Concil. Regiatic.c.10.* Neque raptæ possunt contrahere, donec sunt in potestate raptoris.

Vide,

Vide, *Matrimonia probibita ratione raptus*. Vide, *in praeced. tit.*

Rapta nubere non poteſt cum aliquo, ſi erat alteri deſponſata, ſub pœna excommunicationis. 27. *qu.*2. *cap. De coniugali*.

Rapta excommunicanda eſt, niſi raptorem deſerat, & ad ſponſum redeat. 27. *qu.*2. *cap. Athoſa*.

Rapta reddenda eſt parentibus, maximè ſi erat deſponſata. 27. *qu.* 2. *cap. Deſponſatas*.

Rapta de manu raptoris eripienda, etiam ſi ad Eccleſiam confugerit. ipſe verò raptor in eo caſu à morte liberetur. 36. *quæſt.*1. *cap. De raptoribus*. Si verò rapta conſenſerit, & patrem habeat, confugiatque ad Eccleſiam, ad quid tenetur. *ibid.*

Rapta poteſt cum raptore contrahere, ſi ſeparata in loco tuto ponitur, & habeat libertatem contrahendi. *De raptoribus cap. Accedens*. Vide, *in praeced. tit. Raptor*.

Et poſtea non poſſunt ſeparari, vt Religionem ingrediantur, ſine mutuo conſenſu. *ibid. cap. Cum cauſa*.

Rapta conſentiens in abductione, poteſt contrahere cum raptore. *ibid.* & poſt *Concil. Tolet.*1. *c.*6.

Rapta conſentiens cum raptore, non poteſt cum alio contrahere. *Poſt Concil. Tolet.*1. *c.*6.

Raptæ vxores reddendæ ſuis viris; viduæ, virgines, &c. reddantur ſuis parentibus. *Concil. Regiaticinum c.*10.

Raptores Eccleſiarum, domorum, &c.

Vide, *Eccleſiarum bona non inuadenda*.

Raptores Eccleſiarum à Prælato loci puniantur, & excommunicentur, donec ſatisfaciant. *De raptor. cap.*1.

Raptores Eccleſiarum carent Eccleſiaſtica ſepultura. & ſi præſunt, priuantur officio, & beneficio *ibid. cap. Super eo*.

Raptores ex Principis delegatione, poſſunt puniri citra ſanguinem. *ibid. cap. In Archiepiſcopatu*.

Raptores famoſi, niſi ſatisfaciant, ſunt incapaces ſepulturæ Eccleſiæ; inteſtabiles, & filij eorum inhabiles ab beneficia Eccleſiæ. *Concil. Tolet.* 22. *c.*22.

Vide, *Fures*. Vide, *Latrones*.

Raſura.

Raſura literarum Papæ in loco non ſuſpecto, non arguit falſitatem. *De crimine falſi. cap. fin.*

Ratio. Ratiocinium.

Ratio præponenda eſt conſuetudini. *Diſt.*8. *cap. Veritati. cap. Si conſuetudinem. & cap. Qui contempta*.

Ratiocinijs nequit vacare clericus. *Diſt.*88. *cap. Inutile*. Vide, *Clericis probibita*. Vide, *Clerici circa negotia*.

Ratum habere. Ratificare.

Ratam habens percuſſionem clerici factam ſuo nomine, licet ſine mandato, excommunicationem incurrit, vt percutiens. *De ſent. excommunic. in 6. cap. Cum quis*.

Ratam habens percuſſionem clerici non factam ſuo nomine, peccat, ſed non excommunicatur. *ibid.*

Ratum nequit haberi verè, quod ſuo nomine factum non eſt. *ibid.* & *De regulis iuris in 6. reg.*9.

Ratihabitio retrotrahitur, & ſimilis eſt mandato. *De regulis iuris in 6. reg.*10. *& de ſent. excom. in 6. cap. Cum quis*.

Rauenna.

Rauennæ Archiepiſcopatus confinia, quænam ſint. *Clement VIII. conſtit.* 116. *Romanus*. §.6.

Rebaptizare. Rebaptizatus.

Rebaptizare non licet. *De conſecrat. diſt.*4. *cap. Non licet, & cap. Rebaptizare*.

Rebaptizandum eſt quando non in vera forma, vel materia baptizatum eſt. *De conſecrat. diſt.*4. *cap. De Arrianis*.

Rebaptizandi ſunt illi, de quibus ignoratur, an ſint baptizati. *ibid. cap. Paruulos. cap. Placuit. cap. Cum itaque, & cap. Si nulla*.

Rebaptizati ignoranter non indigent pœnitere. ſed non poſſunt ordinari. *ibid. cap. Qui bis*.

Rebaptizati ſcienter, quomodo puniendi. *De conſecrat. diſt.* 4. *cap. Eos quos. Fælix III. ep.*7. Si vero ante pubertatem hoc accidat, quomodo tractandi. *ibid.*

Vide, *Baptiſmus non iterandus*.

Rebellis.

Rebelles contra Principes bonis omnibus priuandi sunt. *Concil. Tolet.6. c.14. Concil. Vormat.1. c. 43.* & sunt excommunicandi. *ibid.*

Rebelles suo Prælato, deponantur. *De excessibus Prælator. cap.Graue.*

Rebelles in statu Ecclesiastico. Vide, *Ecclesiasticus status.*

Receptare. Receptus. Recipere.

Receptus sub protectione Papæ, non per hoc fit exemptus. *De priuileg. cap. Ex parte tua il 2.*

Receptus ab Vniuersitate, si hæc habet facultatem, ab ea recipitur: si vero non habet, quando intelligitur receptus à Papa. *De rescript. in 6. cap. Cum aliquibus.*

Recipiens habitum nouitiorum, potest redire ad sæculum. *De regularibus cap. Super eo.* Vide, *Regulares.*

Recipiens aliquid pro gratia, vel iustitia Sedis Apostolicæ, quas censuras incurrit, & quibus alijs pœnis subiacet. Vide, *Sedes Apostolica.*

Receptans in statu Ecclesiæ bannitos, aut facinorosos, quomodo puniendus. *Iul.III. const. 17. Cum ciuitates. Pius V. constitut.10. Ex superna.* Vide, *Bannitus.*

Receptans fautores bannitorum, homicidarum, latronum, rebellium, in statu Ecclesiæ quomodo sunt puniendi. *Pius V. const.10. Ex superna.* Vide, *Bannitus.* Vide, *Latrones.* Vide, *Rebelles.*

Recipiens clericum fugientem à suo Episcopo, excommunicetur. *21. quæst. 5. cap. Si fortè.*

Receptans duellantes, aut bannitos; dans fauorem, &c. quomodo citandus, & puniendus. *Iulius III. constitut. 25. Cum sicut.*

Recitare.

Recitatio officij facienda est cum mente eleuata ad Deum. Vide, *Officium.* Vide, *Psallere.*

Recitare tenentur officium beneficiati, & pœna. Vide, *Beneficiatus*, quos fructus perdit in ea die. Vide, *ibid.* ex *const.135. Pij V. Ex proximo.*

Reconciliare. Reconciliatio.

Reconciliare nullum potest sacerdos in publica missa. *Concil. Carthag. 1 c.3.*

Reconciliandi sunt histriones, scenici, &c. dum veniunt ad pœnitentiam. *Concil. Carthag.3. c.35.* Vide, *Confessio.* Vide, *Pœnitentiæ Sacram.* Vide, *Absolutio.*

Reconciliari nolens, inedijs maceretur. *Distinct.90. cap.Si quis contristatus.* & communione priuetur. *ibid. cap. Perlatum.*

Reconciliatio cum Deo, fit per iustificationem. Vide, *Iustificatio.*

Reconciliatio Ecclesiæ, quomodo facienda. Vide, *Ecclesia polluta.* Vide, *Pollutio.*

Reconciliatio excommunicatorum quo ritu, & forma est facienda. *11. qu.1. cap. Cum aliquis.*

Reconciliatus in casu mortis conualescens, faciat pœnitentiam, absque communione. *26. qu. 6. cap. Si quis de corpore.* Vide, *Pœnitentia, seu satisfactio.*

Rector.

Rector Ecclesiæ leprosus remouetur, sed de bonis Ecclesiæ sustentatur. *De clerico ægrot. c. De Rectoribus & cap. Tua nos.*

Rectori leproso datur coadiutor cum congrua sustentatione. *ibid.*

Rectori Ecclesiæ danda est congrua portio. *De præbendis, &c. cap. Extirpandæ.*

Rector. Vide, *Prælati.* Vide, *Ecclesiarum Rectores.*

Recusare. Recusans.

Recusare potest reus locum suspectum, in quo audiri debet. *De off. & potest. Iud. deleg. cap. Cum R.*

Recusare potest reus coniudices suspectos. *ibid.*

Recusari potest delegatus Papæ, si est dominus impetrantis. *De off. & potest. Iud. delegat. cap. Causam quæ.* Vide, *Delegatus.*

Recusari potest delegatus Papæ, si est consanguineus impetrantis, vel si fuit aduocatus in ea causa. *De appellat. & recusat. cap. Postremò.* & hoc etiam si commissio fit cum clausula *appellatione remota. ibid.*

Recusari non potest executor. *ibid. cap. Nouit ille.*

Recusari potest Iudex non solum inimicus, sed etiam suspectus, etiam Episcopus. *Concil. Lateran. 3. in append. tit. De appellat. c. 27.*

Recusans iudicem, debet causam probabilem proponere, & coram arbitris probare. *De*

De appellat. & recusat. cap. Cum speciali. cap. Secundo requiris. §. Tertiò.

Recusatio iudicis requirit causam rationabilem, sicut appellatio. *De appellat. & recusat. cap. Super eo il 2.*

Recusationis causa non probata in termino, redit causa ad Iudicem recusatum. Si verò probetur, supersedere tenetur. *De appellat. & recusat. cap. Secundo requiris.*

Recusationis causa assignata ab arbitris, dandus est terminus partibus. *De off. & potest. Iud. deleg. cap. Suspicionis.*

Recusans iudicem potest cum aduersario, vel si non habet, cum iudice conuenire de Arbitris; vel ipse vnum, & iudex alium eligat: & si non concordant, eligant tertium, & quod duo ex eis decernunt, sit firmum. *De appellat. & recusat. cap. Cum speciali.*

Recursus.

Recursus ad superiores omninò permitti debet. *Ioannes VIII. ep. 95.*

Vide, *Appellatio.* Vide, *Excommunicationes in Bulla Cœnæ.*

Reddere. Reddens.

Reddens debitum vxori petenti, meritum habet continentis. 23. *qu.* 5. *cap. Secundum.* Vide, *Vir.* Vide, *Vxor.* Vide, *Coniuges.*

Redemptio.

Redemptio Captiuorum status Ecclesiastici, quomodo, & per quos facienda. Vide, *Captiui.*

Redire. Rediens.

Rediens ab Hæreticis, quomodo tractandus. 1. *qu.* 3 *cap. Conuenientibus. cap. Apud. cap. Si qui voluerint.*

Rediens ab hæresi post publicam confessionem debet abiurare hæresim, & auctorem. 1. *qu.* 7. *cap. Si quis Episcopus.*

Rediens post prædicta, potest recipi in ordinibus. 1. *qu.* 7. *cap. Saluberrimam.* Vide, *Hæresim relinquens.* vel *ab hæresi rediens.* Vide, *Episcopus rediens ab hæresi.*

Redeuntes à schismate, quid, & quomodo debent iurare. 1. *qu.* 7. *cap. Quoties cordis.*

Clericus non rediens ad residentiam, monitus, priuatur beneficio. *De cleric. non resident. cap. fin.*

Redditus Ecclesiarum.

Redditus Ecclesiæ non accipiat, qui de suis potest sustentari. 1. *qu.* 2. *cap.* Clericos. *& cap. Pastor Ecclesiæ.*

Redditus Ecclesiæ in quatuor partes diuidendæ, & quas. 12. *quæst.* 2. *cap. Concesso. cap. Quatuor. cap. De redditibus. cap.* Cognouimus, *cap. Mos est, & cap. Sancimus.*

Redditus Cathedralium, & regularium Ecclesiarum dimissarum, pertinent ad successores. Excepto, si tunc alicui personæ competat iurisdictio cum emolumento. *Clement. de elect. &c. cap. Statutum.* & quid intelligitur nomine emolumenti. *ibid.*

Redditus Ecclesiæ, quomodo expendendi. Vide, *Ecclesiæ redditus.*

Redditus Conuentuum. Vide, *Regulares.* Vide, *Ecclesiæ bona, &c.*

Referendarij Curiæ Romanæ.

Vide, *Secretariorum Collegium.*

Referendarior. vtriusq; Signaturæ Sedis Apostolicæ, omnia priuilegia confirmat *Paulus III. const.* 12. *Romani.* & alia concedit *const.* 23. *Debita.* Fiunt nobiles, & Comites Aulæ Lateranensis; gaudent, ac si nobiles ex vtroque parente essent nati. Possunt vti armis, & insignibus Papæ. Creare notarios; legitimare bastardos, & spurios; & adiunctis duobus, aut tribus Doctoribus possunt conferre Lauream in vtroque, vel altero Iure; & isti Doctorati gaudent, ac si in Vniuersitate essent Laureati. Si sunt Abbates, possunt vti mitra, baculo, anulo, &c. & benedicere populo in officijs præsenti. Expeditiones literarum Apostolicarum pro eis gratis faciendæ. Gaudent franchitijs gabellarum, & sex vegetum vini singulis annis. Eorum beneficia, famuli, & bona, sunt exempta à iurisdictione Episcoporum, & aliorum similium Prælatorum, & Archiepiscoporum. Sunt immediatè Papæ subiecti. Exactores gabellarum, boletarum, &c. nihil ab eis exigere possunt. Processus facti contra eos ab alio, quam à Papa, nulli sunt. Plura beneficia possunt consequi; item gratias expectatiuas. In obtentione beneficiorum omnibus (exceptis Cardinalibus) sunt præferendi. Aliqua beneficia incompatibilia sæcularia, vel regularia habere possunt cum certis limitationibus. Absentes ob seruitium Papæ, vel studium, beneficij fructus percipiunt. Eligere possunt confessarium, qui à casibus Papæ (exceptis quibusdam) semel in vita

eos absoluat, ab alijs vero quoties placet, semel iu vita, & semel in morte à dicto confessario indulgentiam plenariam obtinere possint. Altari portatili possint vti, & missam ante lucem facere celebrare, etiam in terris interdictis, ianuis clausis, cum quatuor alijs personis. tempore quadragesimæ, &c. stationes vrbis in duabus Ecclesijs, vel tribus altaribus vnius consequi possunt, in quadragesima, & alijs diebus, de vtriusque medici consilio, lacticinijs, & carnibus vesci; recitare officium cum alijs socijs possunt, item audire confessiones in locis beneficiorum, absque licentia Episcoporum. testari possunt de acquisitis, etiam ex beneficijs, & aliter disponere. possunt permutare beneficia, & resignare cuiuis, sic etiam commendas, vniones, &c. *Paulus III. ibid.* confirmantur *à Sixto V. vt infra*.

Referendarij officium est perpetuum. Antiani præcedunt alijs, etiam si isti essent Episcopi. In locis beneficiorum substituant vicarios. & alia multa circa mutationem resignationem, &c. eadem confirmat. *Sixtus V. const.* 41. *Quemadmodum*.

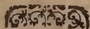
Referendarij quas materias proponere possunt in Signaturis, & quas non; quando manus apponere, & quando non, in commissionibus siue appellationum, siue alijs. quas causas possunt ordinarijs committere. quomodo abbreuiare debent lites, &c. alias. *Pius IV. const.* 59. *Cum nuper*.

Referendarij vtriusque Signaturæ quales debent esse. *Sixtus V. const.* 41. *Quemadmodum*. Centum debent esse signaturæ iustitiæ, & non plures, & ex his 70. tantum Signaturæ gratiæ. *ibid.*

Referendarij gratię debent esse legitimè nati, clerici, doctores in altero, vel vtroque iure, per biennium versati Romæ in habitu clericali, annorum ætatis 25. debet habere vnde cum gradu sui honoris viuant. *ibid.* Quomodo promouendi. *ibid.*

Referendarius Signaturæ gratiæ esse non potest, qui per biennium in signatura iustitiæ non permansit, exceptis clericis Cameræ & Auditoribus. 18. semper debent esse præsentes in curia. *Sixtus V.* vbi supra. Quomodo debent proponere causas, & ferre sententias. & confirmantur supradicta priuilegia. *ibid.*

Referendarij Signaturæ gratiæ, & iustitiæ in causarum expeditionibus ad quid tenentur, & ad quid possunt se extendere, omnia distinctè. *Paulus V. const.* 71. *Vniuersi. tit. De Signatura Gratiæ, & Iustitiæ*.

Reformatio. Reformati.

Reformatio prima ordinis Minorum sancti Francisci. Vide, *Fratres Minores sancti Francisci*.

Reformatio Regularium. Vide, *Regularium reformatio*.

Reformati Conuentuales S. Francisci instituti approbantur, & forma viuendi. *Sixtus V. const.* 68. *Apostolici*.

Reformati beatæ Mariæ Mercedis Redemptionis captiuorum. Vide, *Fratres Beatæ Mariæ*.

Reformati Discalceati S. Augustini. Vide, *Fratres S. Augustini, &c.*

Reformati Obseruantes. Vide, *Fratres Minores Strictioris obseruantiæ*.

Reformationis decreta inserenda regulæ, & constitutionibus regularium. Vide, *Regul. Reformatio, & decreta*.

Refugium.

Refugij monasterium Romæ erigitur. *Clemens VIII. const.* 35. *In supremo*. In tres partes diuiditur: in vna detinentur Virgines, quæ in periculo versantur, douec de matrimonio, vel de religione deliberent. In secundo, viduæ honestæ conditionis. In tertio, impudicæ conuertitæ. Forma, & modus administrandi dictum monasterium. *ibid. per* §§. 14. Iudex causarum illius monasterij est Senator, & à nullo alio potest iudicari de eo. *ibid.* In additione sequenti.

Reges.

Reges à rectè regendo dicti, id est, iustè, & piè gubernando. Si his careant, sunt tyranni. *Concil. Mogunt.* 3. *c.* 2.

Reges honorare debent sacerdotes, non iudicare. 11. *qu.* 1. *cap. Sacerdotibus*. Eis sunt subiecti. *Dist.* 10. *cap. Suscipitis*.

Reges debent malos comprimere, & bonos iuare. 23. *qu.* 5. *cap. Regum*.

Reges, & Imperatores subsunt Episcopis. *De maiorit. & obed. cap. Sollicitæ. & dist.* 10. *vbi supra*.

Reges vngi debent in brachio, non chrismate, sed oleo. *De sacram. vnct. c. vn. §. Vnde*.

Reges, vel Imperatores non possunt Ecclesiasticas dignitates clericis conferre. *Concil. Claramont. c.* 16.

Regi Galliæ conceditur, vt quædam beneficia, & Ecclesias in suo Regno possit conferre. *Extra, De treguа, & pace. c. Ad vniuersalis*. Vide, *Gallia*.

Reges non possunt à clericis exigere gabel-

las,

Regna.

Regia potestas.

Registra, &c.

sunt accipere, & aliæ obligationes. *Martinus V, const.3. In Apostolicæ*.

Regulæ iuris.

Regulæ iuris in decretis *Gregorij IX.* sunt 11. & sunt in *lib.5. tit. vlt.*

Regulæ iuris in sexto decretalium sunt 88. *De regulis in 6.*

Regula fratrum Minorum S. Francisci.

Regula fratrum minorum declaratur per omnia capita à *Nicolao III. De verborum significat. cap. Exijt.* Deinde à *Clemente V. Clement. de verbor. significat. cap. Exiui*.

Quænam præcepta sint obligatoria, & quæ æquipollentia. *ibid.*

Regulæ eiusdem declaratio quo ad habitus, formam, & pretium; quo ad granaria, cellaria, &c. *Extrau. Ioann. XXII. de verborum significat. cap. Quorumdam, & seqq.*

Regula fratrum minorum potest interpretari, licet in mandato, seu testamento Sancti Francisci, hoc prohibeatur. *De verbor. signif. in 6. cap. Exijt.*

Regulæ præfatæ declaratio facta per *Nicolaum III.* à nullo potest alterari, sub pœna excommunicationis reseruatæ. *ibid. in fine*.

Regulam cum præfata declaratione, damnantes eidem excommunicationi subiacent. *ibid.*

Sed *Ioannes XXII.* tollit excommunicationem circa declarationem, & dicit declarari posse, & ipse declarat. *Extrau. Ioann. XXII. de verbor. signif. cap. Quia nonnumquam*.

Regula fratrum minorum, & aliorum Ordinum potest à Papa, & declarari, & relaxari. *Extrau Ioann. XXII. de verbor. significat. c. Ad conditorem*.

Vide, *Fratres Minores S. Francisci*.

Regularium Ordines, institutio, finis, & vtilitas.

Regularium ordo ab Apostolis fundatus est. *Concil. Meldense c.9.*

Regularium ordines non sunt introducti à diabolo, sed à Deo. *Concil. Constantiense contra art. vlt. Io. Vvicleff.*

Regularium, & clericorum sæcularium vna est Ecclesia. *Clement. de excessibus Prælat. cap. vn.*

Regulares sunt membra Religionis Christianæ. *Concil. Constantiense contra art.23. & 34. Io. Vvicleff.*

Regularium Religiones esse debent in Ecclesia. *Concil. Senonen. c.17.*

Regularium religionum institutores non peccarunt. *Concil. Constantiense contra art.22. Io. Vvicleff.*

Regularium vita est maximè accommodata perfectioni euangelicæ, dum purè obseruatur. *Concil. Colon. 2. par.10. c.1.*

Regularium Religio quælibet est aptior ad obseruantiam præceptorum Dei. *Concil. Constantiense contra art. 21. & 35. Io. Vvicleff.*

Regularium Religiones vota emittens benè facit, & obseruare tenetur. *Concil. Senon. c.9.*

Religio noua non potest institui sine Papæ licentia. *Concil. Later.4. c.13. De Religiosis domibus cap. fin.* Sub eodem *tit. in 6. cap. vn. Religionum*. Et non approbatæ à Papa, cassantur. *ibid.*

Regulares sunt Episcoporum coadiutores in vinea Domini. *Clement. de sepulturis cap. Dudum. Concil. Later.5. sess.11. const.4. Dum intra*.

Regulares mendicantes, & præsertim Minores, & Prædicatores illuminarunt, & exaltarunt Ecclesiam Catholicam. *Extra, de tregua, & pace cap. Vices*.

Regularibus dantes eleemosynas non peccant. *Concil. Constantiense contra art.34. Vvicleff.*

Vide, *Monachorum status*.

Regularium Religionem, quis ingredi possit, & in qua ætate.

Religionem ingredi possunt clerici, & ab Episcopo nequeunt impediri. *Concil. Tolet.4. c.50. 19. qu. 1. cap. vn.*

Religionem nullus profiteri potest ante annum 14. at si maior factus ratificabat (olim) tenebat. *De his, quæ, vi, & metu cap. Significatum*. Nunc autem siue mares, siue fœminæ, profiteri non possunt ante annum 16.

Vide, *Professio*. Vide, *Nouitij*. Vide infra, *Regul. Nouitij*.

Religionem, olim, quis profiteri poterat in anno 15. ætatis. *De Regular. in 6. cap.1.*

Religionem, olim, nullus profiteri poterat ante probationem triennij. *17. qu.2. cap. Si quis incognitus*.

Religionem ingrediens, olim, si in ea permanebat per annum, intelligebatur professus. *De Regularibus cap. Ex parte tua*.

Religionem arduam, olim, nullus poterat ingredi, nisi in ætate annorum 18. *De Regularibus cap. Qui in insulis*.

Si nouitij à professis distincti non erant in habitu. *De regul. in 6. cap. 1. Clement. de regul. c. fin.*

Religionem ingredi, & profiteri non potest ære alieno grauatus. Vide, *Aes alienum.*

Religionem ingredi non potest furiosus, & factus sanæ mentis, non tenetur permanere, si erat ingressus. *De regular. cap. Sicut tenor.*

Religionem ingrediens in infantia, vel ex patris voluntate (olim) non poterat eam relinquere. 20. *quæst.* 1. *cap. Addidistis. cap. Monachatum, & cap. Quem primò. Concil. Tolet.* 10 *c.* 6. *Concil Vormat.* 1. *c.* 23. Datus à patre si professionem faciat post annum, non potest exire. *Concil. Later.* 3. *par.* 50. *c.* 10.

Religionem ingrediens ex patris complacentia, factus maior potest exire, si vult. *De his quæ vi, & metu fiunt, &c. c. Cum simus. Concil. Tolet.* 10. *c.* 6.

Religionem ingrediens puella ante annos 12. potest à parentibus impediri: si verò vltra illum annum dissimulant, non potest amplius impediri. 20. *quæst.* 2. *cap. Puella.*

Religionem quilibet potest intrare, etiam inuitis parentibus. *Concil. Senonense c.* 17.

Religionem ingredi, & profiteri potest coniux post matrimonium ratum, non verò post consumatum, nisi coniux consentiat. *Concil. Trid. sess.* 24. *can.* 6. Vide, *Matrim. rata quando solui possunt.* Vide, *Coniuges.*

Religionem ingredi vouens, si ducit vxorem, non tenetur eam dimittere. *Concil. Later.* 3. *tit. De extraneis.*

Vide, *Regul. reformatio.*

Regularium religionem, quis non possit ingredi; & non recipi in ea.

Religionem ingredi non possunt serui. *Concil. Moguntiacum* 1. *c.* 23.

Religionem ingrediente seruo, si per triennium non quæratur, fieri potest professus. si intra tale tempus quæritur, restituatur. *Causa* 17. *quæst.* 2. *cap. Si quis incognitus.*

Regularis fieri non potest seruus sine licentia domini. recipiens eum est excommunicandus. *Concil. Calced. c.* 4.

Religionem ingredi nequit, qui non habet ætatem legitimam. *Concil. Moguntin.* 1. *c.* 23.

Coniux post copulam, non potest ingredi religionem sine consensu alterius. Vide, *Coniux.* Vide, *Matrimonia separanda.* Et tenetur reddere debitum. *ibid.* Vide, *Vxor.* Sed non potest petere.

Regularis fieri non potest habens excommunicationem reseruatam Papæ. Sed ad illum remittatur. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De his qui incidunt, &c. can.* 2. Vide, *Coniuges.*

Religionem ingredi non debet Princeps miles, qui est vtilis Ecclesiæ. *Gregor. VII. lib.* 6. *ep.* 17.

Regularis fieri non potest coniux, nisi etiam alter intret in religionem. Vide, *Matrimonia quando possunt solui.* Vide, *Coniuges.*

Religionem nullus potest ingredi per potentiam sæcularium. *Concil. Rauenn.* 4. *sub Ioanne XXII. c.* 6.

Regularis fieri non potest vllus Episcopus sine licentia Papæ. *De regular. cap. Licet quibusdam.*

Si verò ingredi velit arctam religionem, videndum est ex quo fine id facit. *ibid.*

Regulares non possunt recipere ad habitum illegitimos; vel criminosos; vel ære alieno grauatos; vel obligatos ad reddendas actiones. *Sixtus V. const.* 71. *Cum de omnibus.*

Vide, *Obligatio.*

Regularium religionem per vim ingressi.

Religionem ingressus per vim, potest ab ea exire. *Nicolaus I. in decr. tit. De votis. c.* 2. 20. *qu.* 3. *cap. Præsens. Ioann. VIII. ep.* 226.

Nullus cogatur sumere habitum regularem, *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.* 88. *de regular. &c. cap.* 1.

Religionem ingressus non ex propria voluntate, non cogitur in ea manere. *Causa* 20. *qu.* 1. *cap. Sunt qui monasteria, & cap. Illud autem. De his quæ vi, & metu fiunt. c.* 1. *De regular. c.* 1.

Ad religionem nullus trahendus inuitus, & maximè puellæ. *Concil. Colon.* 2. *par.* 10. *cap.* 1. & 2. Et professio inuoluntaria est nulla. *ibid. c.* 2.

Regularis professus pretendens per vim intrasse, vel ante ætatem, quid debet agere. Vide, *Regul. religio deseri non potest.*

Regulares Religionem ingredientes, nihil soluant.

Regularis Religionem ingrediens, nihil soluat, siue sit vir, siue fœmina. Regulares, qui id permittunt, seu accipiunt, deponantur. *Concil. Nicæn.* 2. *c.*19. 1. *qu.*2. *cap. Nullus Abbas*. *Concil. Londinen.* 1. *c.* 14. *Concil. Lateran.*3. *c.*10. *Concil. Later.*4. *c.* 64. *Concil. Oxonien.* 1. *c.* 32. Non potest soluere prandium, non pecunias, non iocalia Ecclesia. Dans, & accipiens, si sunt personæ singulares, incurrunt excommunicationem: si Capitulum, vel Collegium, suspensionem Papæ reseruatam. Gratis possunt dare. Si data applicata sint communi vsui, Papa ea remittit, vt teneant: si personæ singulari, hæc debet restituere. *Extra, de simonia cap. Sine*.

Regulares, qui pro ingressu aliquid recipiunt sunt simoniaci. *De simonia cap. Non satis, & cap. Veniens ad nos*. Nisi gratis det. *Extra, de simonia cap. Sanè*.

Religionem ingrediens, si gratis, & sponte dat aliquid, non requisitus, non est simoniacus, nec etiam qui recipit. *De accusat. cap. Dilectus*.

Regulares Religionem ingredientes, excepto victu, & vestitu, nihil soluere debent, nec dare monasterijs, nè hac occasione finito nouitiatu patiantur difficultatem, si velint discedere, eò quod proprias substantias non possunt recuperare. *Concil. Trid. sess.*25. *de reform. Regul. c.*16.

Dantes, & recipientes bona nouitiorum, sunt anathema. *Concil. Trid. ibid.* Nouitio volenti exire à Religione, omnia sua restituantur & potest compellere mediante Episcopo per censuras, &c. ad restituendum. *ibid.*

Religiosus soluens pretium pro ingressu Religionis, non potest ad sacros ordines ascendere. *Concil. Later3. c.*10.

Regulares recepti per simoniam, quomodo tractandi. *De Regularibus cap. Dilectus il* 2. *Qui clerici cap. Quoniam*.

Regulares Religionem ingressi, ad quid tenentur.

Religionem ingressi tenentur in ea permanere. *Concil. Tolet.* 4. *c.* 49. *Tolet.* 12. *c.* 2.

Religionem ingressi in infantia, in anno 15. explorandi sunt, an velint permanere: quod si nolunt, dimittendi sunt. *Post epist.* 2. *Marcelli I.*

Religionem aliquo ingrediente, quando vacat beneficium. Vide, *Beneficium*.

Tenentur callere diuina officia, responsoria, &c. *Concil. Rauennat.*2. *sub Clem.V. c.*17.

Tenentur carere proprio peculio, &c. *Concil. Later.*3. *tit. Ne clericus c.*5.

Religiosus recipiens habitum professorum, cogitur esse religiosus. *De Regularibus cap. Super eo*.

Religiosus portans in monasterio habitum, vltra annum, censetur professus, & profiteri compellitur. *De Regularibus cap. Ex parte tua*.

Religionem ingrediens cum excommunicatione reseruata Papæ, ad eum est remittendus. *Concil. Later.*3. *in append. tit. De his qui incidunt, &c. c.*2.

Religionem ingrediens ob commodum, vel prælationem, non est monachus, nec Dei filius, sed mercenarius. *Concil. Colon.*2. *par.*10. *c.*4.

Vide, *Regul. refor.*

Regularis Religionem ingrediens, circa dispositionem bonorum, vel successionem.

Regularium religionem intrans, si habet filios, vel filias, debet sua bona eis diuidere, & partè potest pro se tenere, quæ sit monasterij. Si post ingressum moriatur, antequam diuidat, filij habeant legitimam, & monasterium succedat in reliquum. 19. *quæst.*3. *cap. Si qua mulier*.

Regularis intrans in religionem, non cogatur donare bona sua Ecclesiæ. *Concil. Cabilon.* 3. *c.* 7. Pœna superiorum id procurantium. *ibid.*

Regularis, qui ante ingressum religionis fecit donationem verbo, post habitum susceptum, potest etiam facere scripto, & quomodo. *Gregorius I. lib.*11. *ex regest. epist.* 5.

Religionem ingrediens filius, non potest à patre priuari hæreditate ob ingratitudinem. 19. *qu.*3. *cap. vlt.*

Si quis per circumuentionem in Religionem trahitur, eius bona non monasterio, sed hæredibus debentur. 21. *qu.*3. *cap. vlt.*

Regularis, qui religionem ingreditur, si renunciat, vel donat, etiam cum iuramento sua bona, etiam in fauorem causæ, vel loci pij, inualida est eius donatio, & nullum potest sortiri effectum, nisi eam ratificet intra duos menses immediatè proximos ante professionem. Et sic facta, ac valida, non sortitur effectum suum, nisi secuta professione. *Concil. Trid. sess.*25. *de refor. regul. c.* 16.

No-

Nouitiorum bona non recipiantur, sub pœna anathematis. Vide, *Regul. religionem ingredientes, nihil soluant*. ei exeunti omnia sua reddantur. *ibid.*

Regularium religionum Nouitij, eorumque probatio.

Olim incogniti recipi non poterant ad professionem ante probationem triennij. 17. *qu.2. cap. Si quis incognitus.*

Regulares Nouitij per integrum annum probandi sunt. *Concil. Later.3. in append tit. Nè clericus c. 5. Concil. Treueren. c. 11. Concil. Tridentin. sess.25. de refor. regul. cap. 15.*

Regulares, præsertim Minores, & Prædicatores, intra annum probationis, nullum possunt recipere ad professionem, alias irrita, & nulla est professio *De Regularibus in 6. cap. Non solum. cap. Constitutionem. Concil. Treueren. c. 11. Concil. Trident. sess.25. de refor. regul. c.15.* Idem de monialibus statuit. *ibid.* Alias profitentes nullam contrahunt obligationem seruandi regulam, vota, &c. *ibid.*

Regular. nouitij intra annum probationis, redire possunt ad sæculum. *De regularibus cap. Consulti. & cap. Statuimus. Concil. Lateran.3. in append. tit. De Monachis c. 1.*

Regular. nouitius intra annum probationis, potest validè contrahere matrimonium, rediens ad seculum. *Concil. Later. 3. tit. De coniugatis c. 5. De sponsalibus secundò c.4. & 9.* & *tit. De Monachis c.1.*

Regularis nouitius rediens ad sæculum, promoueri potest ad ordines. *De regularibus cap. Postulasti.*

Nouitius cuiuslibet Religionis, eligi potest in Episcopum. *De elect. &c. in 6. cap. Nullus. §. Ad dignitatem.*

Regularis nouitius, si erat Parochus, potest intra annum ad Parochiam redire. *Concil. Lateranen. 3. in append. tit. De Monachis c. 2.*

Regularis nouitius habens excommunicationem reseruatam Papæ. Vide, *Regularium religionem quis non possit ingredi.*

Regularis nouitius, statim post annum probationis tenetur emittere professionem. *Honorius III. ex Cirone, tit. De Regularibus c.4.*

Regularis non professus non potest in aliquo Conuentu commorari, nisi emittat professionem. *Honorius III. ex Cirone, tit. De electione c.3.*

Regularis nouitius admitti (olim) non poterat ad professionem, qui annum 15. non compleisset. *Concil. Treueren. c. 11.* Vide, *Professio.* Nunc verò nullus, neque mas, neque fœmina, potest professionem facere in vlla religione, nisi annum decimum sextum expleuerit, & annum integrum probationis in ea religione fecerit. alias nulla est professio, nullamque inducit obligationem circa vota, præceptaque regulæ, & alia consequentia professionem. *Concil. Tridentin. sess. 25. de refor. regul. cap.15.*

Professionem emittere nullus potest, soluendo pretium aliquod. *Concil. Treuerense c.11.*

Neque vlla alia conuentio facienda est pro emittenda professione. *ibid.*

Regularium professiones cum certis defectibus factæ, quæ per *Sixti V.* constitutionem erant inualidæ, reducuntur ad terminos iuris communis. *Clemens VIII. const.83. In suprema.* Sed pœnæ remanent in robore contra admittentes.

Regularium nouitij finito anno probationis, seu nouitiatus, si habiles sunt, ad professionem admittantur; si inhabiles, à religione eijciantur. & per hoc decretum, nihil innouatur circa regulares Societatis Iesu. *Concil. Trident. sess. 25. de refor. regul. c.16.* Vide, *Regul. reformatio.*

Nouitio exeunti à religione omnia sua restituenda sunt. & ad hoc compelli possunt regulares per Episcopum. Vide, *Regul. religionem ingredientes, nihil soluant.*

Regulares nouitij non possunt indui, nec teneri, nisi in Conuentu Nouitiatus per Papam deputato. *Clemens VIII. constitut.60. Nullus §.20. & const.83. in addit.* vbi viget maior obseruantia. Alias superior admittens, incurrit priuationem actiuæ, & passiuæ vocis, & inhabilitatem perpetuam ad officia. *ibid.*

Regulares nouitij recipi non possunt in religione, nisi in monasterijs designatis authoritate Papæ pro nouitiatu: Superiores verò contrafacientes, ipso facto sunt priuati officio, actiua, ac passiua voce, & fiunt inhabiles perpetuò ad ea. *Vrbanus VIII. const.26. Sacra Congregatio in cap. seq. Sanctissimus.* Et iterum per extensum in eadem *constit.26. cap. Cum ad regularem.* Vbi omnia obseruanda in receptione, & educatione nouitiorum, distinctè sunt explicata.

Nouitijs concedendi sunt præceptores, qui in diuinis officijs, & literis eos erudiant. *Concil. Treuer. c.11.*

Nouitij, quomodo recipiendi, & educandi. *Clemens VIII. const. 83. in addit. Vrbanus VIII. const.26. in cap. seq. Sanctissimus. & cap. Cum ad regularem, diffusè.* Vide, *Regul. reformatio.*

Nouitijs, qui in loco non designato à Sede Apostolica nouitiatum non fecerant, licet nulla esset professio, & denuò annum pro-

bationis debuissent facere, Papa concessit, vt sine nouo anno probationis professionem facerent, & ad gradus, & dignitates religionis essent habiles. *Vrbanus VIII. const. 5. in append. Religiosos.*

Vide, *Nouitij*. Vide, *Regular. reformatio*.

Regul. cira filiationes.

Regular. filiationes conuentuum, quando, & quomodo sunt licitæ; & possunt, ac debent fieri. *Vrban. VIII. const. 26. §. Cum ad regularem circa finem.*

Regulares religionem professi, eorumque obligationes, & professiones nullæ.

Religiosus vouens post annun probationis, tenetur ad obseruantiam talis regulæ, 17. *qu. 2, cap. Gonsaldus. 20, qu. 3. cap. Propositum. cap. Presbyteri, & Eos c. qui. 27. quæst. 1, cap. Si custos, & cap. Si homo. Concil. Lateran. 3. in appendice par. 50, c. 10.*

Religionem professus licet numqnam manserit in claustro, nec bonis suis vti cessauerit, adhuc tenetur ad religionem. *De regularibus cap. Sicut vobis, & sub eodem titulo in 6. cap. Constitutionem.*

Tenentur carere peculio. Vide, *Regul. circa peculium.*

Manens in monasterio cum habitu religionis vltra annum, censetur professus, & profiteri compellitur. *De regularibus cap. Ex parte tua.*

Regularis tacitè professus, per annum portans habitum professorum, tenetur stare in illa religione, Si verò portat habitum diuersum, ad quid tenetur. *De regularibus in 6. cap. Constitutionem.*

Regulares monachi professi S. Benedicti tenentur in qualibet prima Dominica mensis omnes simul Eucharistiam sumere. *Clement. de statu monachorum, cap. 1. §. Sanè.*

Regulares tenentur ad obseruandum silentium. *De statu monachorum. cap. Cum ad monasterium.*

Regularis, siue vir, siue fæmina, recipiens habitum extra religionem ab aliquo non potente incorporare, non potest matrimonium facere. sed si facit, est verum, & firmum. *Qui clerici cap. Consuluit.*

Regularis professionem solemnem faciens soluit, & dirimit vinculum matrimonij rati non verò consumati. *Concil. Trid. sess. 24. can. 6.* Vide, *Matrimonia rata, quando solui possunt.*

Tenentur se exercere in opere manuali. *De consecrat. dist. 5. cap. Numquam de manu.*

Non tamen tenentur labore manuum semper viuere, sed possunt mendicare. *Concil. Constant. contra art. 24. Ioan. V vicleff.* Et dantes eis eleemosymas non peccant. Idem, *contra art. 34.*

Regulares omnes cuiuscunque Ordinis, siue Mendicantium, siue non, & cuiuscumque conditionis, etiam si cappellani Papæ, subditi sunt auctoritati suorum superiorum. *Greg. XI. const. 6. per Romani.* Vide, *Regul. reformatio. Vrbanus VIII. constit. 57. Pastoralis.* Ideo reuocat omnia priuilegia contraria. *ibid.*

Religionem aliquam profitentes cum voto de non procuranda, nec acceptanda dignitate; si postea transeunt ad aliam religionem votum illud non relaxatur, sed remanet, & obligat; cuiuscumque religionis sint, vel societatis. *Vrbanus VIII. in append. const. 30. Cum sicut accepimus.* Et si ab ea expellitur, adhuc manet obligatio. *ibid.*

Professio facta inuoluntariè, nulla est. *Concil. Colon. 2. par. 10. c. 2.*

Prætendens professionem fecisse per vim, vel ante ætatem, quid tenetur facere. Vide, *Regul. religio deseri non potest.*

Regulares tenentur vacare orationi, scripturarum lectioni, diuino cultui, & operari aliquid proprijs manibus. *Concil. Colon. 2. par. 10. c. 16.*

Regulares omnes quicumque sint, ob nullum priuilegium, sunt exempti à choro, siue Generales, siue Prouinciales, siue alij officiales, Lectores, &c. nisi dum actu occupantur in suo exercitio. *Clem. VIII. constit. 60. Nullus. & Vrbanus VIII. const. 36. cap. Nullus.*

Regulares tenentur stare sub obedientia suorum superiorum. Vide, *Regul. reformatio.* Et ideo existentibus in regnis Hispaniarum reuocantur omnia priuilegia, per quæ eximuntur ab obedientia superiorum. *Vrbanus VIII. const. 57. Pastoralis.*

Regulares professi contra formam decretorum *Clementis VIII.* vel in conuentibus non designatis, intra quinquennium posse audiri declarauit *Vrbanus VIII. in appendice const. 5. Religiosos.*

Qui ergo sic professi exire vellent, coram Sacra Congregatione Concilij sua iura producere debebant, ita & eorum superiores. *Vrbanus VIII. ibid.*

Neque aliter possunt superiores tales professos ejcere à religione, sub pœna priuationis omnium officiorum, suspensionis à diuinis, & priuationis actiuæ, ac passiuæ vocis, ipso facto, absque declaratione. *Vrbanus VIII. ibid.*

Regu-

Regulares verò hi professi, si ex se absque licentia S. Congregationis Concilij exeunt à Religione, vt apostatæ puniendi sunt, & pro talibus habendi. *Vrbanus VIII. ibid.*

Vide, *Regul. Religio deseri non potest*. Vide, *Regul. Reformatio*. Vide, *Regul. circa obseruantiam*. Vide, *Regul. circa vitam communem*. Vide, *Monachorum status*. Vide, *Monachorum obligationes*.

Regularium Professorium.

Regulares debent habere secundum Nouitiatum, seu Professorium, in quo nouitij post professionem detineri debent, vsque dum sacris ordinibus initiantur. & qualis debet esse talis locus, quomodo regi, ac gubernari. *Vrbanus VIII. constitut. 26. in cap. Cum ad regularem, circa finem.*

Vide, *Regul. Reformatio.*

Regulares quo ad tonsuram, & vestes.

Regulares tenentur radere caput ad modum coronæ. *Concil. Nicænum 1. ex Arabico c. 76.*

Regularium, siue virorum, siue mulierum, vestes differant à vestibus laicorum. *Concil. Nicæn. 1. ibid.*

Regularium vestes debent esse laneæ. *Zacharias ep. 7. c. 1.*

Regulares, olim, in aliqua regione non poterant vti pileis. *Concil. Londinense 1. c. 14.*

Regularium vestes, & omnia suppellectilia sint honesta. *Concil. Aquisgran. 1. c. 124.*

Regulares monachi portare non possunt vestem lineam interiorem, id est, camisiam. *De statu monachorum cap. Cum ad monasterium.*

Regularibus, etiam monachis, prohibetur excessus in vestibus, equis, &c. & omnis luxus. *Clement. de statu monachor. cap. 1. & §. Statuimus.*

Regulari dari non potest licentia ferendi occultè habitum suæ religionis. *Concil. Trid. sess. 25. de reform. regul. c. 19.*

Vide, *Regularium reformatio.*

Regulares circa studia.

Regulares habeant domi magistros, à quibus doceantur de lege, ac doctrina. *Concil. Colon. 2. part. 10. c. 5.*

Regulares vacantes studijs sint immunes ab officijs sordidioribus. *Concil. Colon. ibid. c. 5.*

Regulares bonæ indolis mittendi sunt ad studia: sed in monasterijs habitare debent. *Concil. Colon. 2. par. 10. c. 7.*

Regulariũ monasteria opulenta tenere debent studium Theologiæ, ad quod mitti debent iuuenes, & alij studentes. & superiores negligentes compelli possunt ad hoc per ordinarios. *Concil. Mogunt. 4. c. 66.*

Regulares missi ad studia, habitare debent in Conuentu. alias ordinarij contra eos procedant. *Concil. Trid. sess. 25. de reform. regul. c. 4.*

Regulares Lectores, &c. non sunt exempti à choro, ob nullum priuilegium, nisi dum actu occupantur in suo exercitio. *Clemens VIII. constitut. 60. Nullus. Vrbanus VIII. constit. 26. in cap. Nullus nu. 3.*

Lector S. Scripturæ debet adesse in Conuentibus insignioribus. Vide, *Lector*. Vide, *Scriptura.*

Lectio S. Scripturæ bis fiat in hebdommada in Conuentu, & ea finita, fiat mutua collatio de auditis. *Clemens VIII. const. 60. Nullus. §. 1.*

Nullus gaudeat priuilegio Lectorum, nisi actu legat, aut prædicet. *ibid. §. 9.*

In studijs Regularium debent esse Magistri Linguarum, qui alios doceant. Vide, *Linguæ.*

Qui in ijs profecerint, cæteris sunt præferendi in gradibus, doctoratu, &c. *ibid.*

Vide, *Studia*. Vide, *Theologia*. Vide, *Regularium reformatio.*

Regularibus prohibita.

Non possunt negotijs sæcularibus vacare. *Concil. Calcedon. c. 4. Concil. Lateran. 3. tit. Ne clericus c. 3.* Non possunt negotiari ad lucrum. *ibid. Ne clerici, vel monachi cap. 1. & cap. Secundum.*

Non possunt assumere cellas solitarias, nisi de superiorum licentia. *Concil. Andegauen. c. 7.* priuantur voce passiua & locum post omnes habent. *Concil. Rauennat. 4. sub Ioann. XXII. c. 17.*

Non possunt vacare venationibus: alias si sunt superiores, ab officio suspendantur; si subditi, priuentur. *ibid. & Clement. de statu monachor. cap. 1. §. Porrò.*

Non possunt suscipere patrocinia laicorum. *Gregorius I. lib. 3. ep. 34. Concil. Later. 3. tit. Ne clericus c. 2.* (Superior permittens, priuetur. *ibid.*) *De postulando cap. Ex parte.*

Non possunt in diuersorio comedere, nisi ex graui necessitate, & itinere. *Concil. Nicænum 2 c. vlt.*

Non possunt comedere cum fœminis, nisi sanctis, & religiosis. *Concil. Nicæn. 2 c. vlt.*

Non possunt adesse conuiuijs nuptiarum.

Concil. Colon. 3. tit. Censuræ c. 16. Concil. Antisiodoren. c. 24.

Non possunt exercere officium Villici. *Concil. Cabilon. 3. c. 12.*

Non possunt adire iudicia sæcularium per se, sed per procuratorem. *Concil. Mogunt. 1. c. 12.*

Non possunt irrequisito superiore facere compositionem præiudicialem Conuentui. *Honorius III. ex Cirone tit. De his, quæ fiunt, &c. c. 2.*

Non possunt extra monasterium comedere, nisi de licentia superiorum. *Concil. Mogunt. 1. c. 12.*

Non possunt redire ad sæculi dignitates. *Concil. Aquisgran. 1. c. 85. 20. qu. 2. cap. Eos qui.*

Non possunt per curias, & iudicia vagari. *Concil. Aquisgran. 3. par. 4. c. 33.*

Non possunt ferre crumenam ad latus. *Concil. Nicæn. 1. ex Arabico c. 76.*

Non possunt deponere, vt testes contra alium, nisi iurent. *Honorius III. ex Cirone tit. De testibus c. 4.*

Non possunt esse compatres, vel commatres. *De consecr. dist. 4. cap. Non licet, & cap. Monachi sibi.* *Concil. Colon. 3. tit. Censuræ c. 16. Concil. Treueren. c. 11. Concil. Antisiodoren. c. 25.* Vide, *Compatres*.

Non possunt commorari in Insulis (id est soli.) 20. *quæst. 1 cap. Quia autem.*

Non possunt soli habitare in monasterijs. *Honorius III. ex Cirone tit. De cappellis monachor. c. 1.* Ideo vel associandi, vel abducendi. *ibid.*

Non possunt esse conductores Villarum. *Concil. Later. 3. c. 12. & in append. tit. Ne clericus c. 1. & 3.*

Non possunt recipere obligationes ad reddendas rationes. Vide, *Obligatio*.

Non possunt extra claustra legere, vel audire medicinam, vel legem. intra duos menses, reuertantur, alias ipso facto sunt excommunicati, & reuertentes vltimum locum teneant post omnes. *Concil. Later. 3. tit. Ne clericus c. 2. Ne clerici, vel monachi. cap. Non magnopere, & cap. fin.* Per Episcopos declarari possunt excommunicati. *ibid.*

Non possunt locare terras cum pacto, vt decimæ sibi soluantur, vel quod locantes, &c. apud eos eligant sepulturam. *Concil. Lateran. 4. c. 56.*

Non possunt esse fideiussores absque licentia superioris, & maioris partis Capituli. *Concil. Later. 4. c. 59. De fideiussoribus cap. Quod quibusdam.*

Regularis non potest accipere mutuò, sine licentia superioris, & maioris partis Capituli. *Concil. Later. 4. c. 59.*

Regularis non potest esse notarius, cum Episcopus visitat monasterium. *Extra, de off. Iud. ordin. cap. 1.*

Regularis non potest conducere ad firmam terras Ecclesiæ suæ, nec alterius. & pœna. *Concil. Oxon. 1. c. 40.*

Abstinere debent à venationibus, & piscationibus. *Clement. de statu monach. cap. 1. §. Porrò.*

Regulares etiam canonici non possunt aduocare, nisi pro causa religionis; & tunc de licentia superioris. *De postulando cap. Ex parte tua, & cap. Cum sacerdotis.*

Regulares non retrahant personas à legatis, vel restitutione: & pœna. *Clement. de priuil. &c. cap. 1.*

Non possunt religiosos aliorum ordinum absoluere. *Extra, de priuil. cap. Inter cunctas.*

Regularis non potest esse iustitiarius Principis. *Ne clerici, vel, &c. cap. Sed nec procuratores. Concil. Lateran. 3. c. 12.* alias seuere puniatur. *ibid.*

Regulares non publicent vanas indulgentias. & pœna. *Clement. de priuilegijs, &c. cap. 1.*

Regularis non potest nomine proprio, vel alterius negotiari. *Ne clerici, vel monachi, cap. Secundum.*

Regularis non potest exercere chirurgiam. & si quis moritur ex eius causa, fit irregularis, licet faciat ex pietate. *De homicidio, &c. cap. Tua nos.*

Regularis non potest esse procurator sine licentia superioris. *Clement. de procuratoribus cap. Religiosus.* *Concil. Lateran. 3. c. 12.* alias seuerè puniatur. *ibid.*

Non possunt tenere arma intra claustra, sub pœna excommunicationis ipso facto. *Clement. de statu monachor. cap. 1. § Quia verò.*

Non possunt vexare aliquem indebitè, vel ad locum remotum conuenire. *Clem. de excessibus priuilegiat. cap. 1. §. Quibus.*

Non possunt esse iudices publici, exceptis casibus hæreticæ prauitatis. *Extra, de off. Iud. ord. cap. 1.*

Non possunt benedicere nuptias sine curati licentia. Vide, *Sponsalia, in fine.*

Non possunt esse notarij, nisi in causis hæreticæ prauitatis. *Extra, de off. Iud. ordin. cap. 1.*

Non possunt in proprium vsum conuertere Ecclesiam, in qua habent ius patronatus. *De supplenda neglig. cap. Sicut nobis.*

Regulares non possunt emere ius patronatus. *Concil. Lateran. 3. tit. De iure patronatus c. 10.*

Regulares habere non possunt beneficium, neque sæculare, neque regulare alterius ordinis; nec etiam simplicia, & quæ nullum seruitium requirunt. *Pius V. constitut. 73. Sacrosanctum.*

Regulares virtute Bullæ Cruciatæ non possunt sibi eligere confessarium. Vide, *Regulares circa confessiones suorum.* Vide,

Cle-

Clerici. Vide, *Clericis prohibita*. Vide, *Clerici circa negotia sacularia*. Vide, *Regularium reformatio*. Vide, *Monachi circa superiores*. Vide, *Monachi à quibus tenentur abstinere*.

Regulares circa vitam communem.

Vide, *Regulares circa obseruantiam*.

Regulares tenentur in eodem dormitorio stare, in eodem refectorio edere; & per superiorem indumenta procurare, & recipere. *Concil. Turon.3. c.24. Concil.Aquisgran.1. c.123. Concil. Oxonien. 1. c. 36. & 38.*

Non possunt comedere in diuersorio, nisi ex graui necessitate. *Concil. Nican.2. c.vlt.*

Tenentur simul officium recitare. *Concil. Aquisgran.1. c. 121.*

Regulares tenentur manere in conuentu; non possunt stare in villis. *Concil. Lateran. 3. c.10.*

Religiosi prouidendi sunt de omnibus necessarijs ad victum. *Concil. Oxonien. c. 38.* bis in die reficiantur simul in refectorijs. *Concil. Aquisgran 1. c. 123.*

In casibus necessitatis possunt extra refectorium comedere. *Concil. Oxon.1.c.38.*

In casu infirmitatis, & alijs, in quibus non possunt religiosi cibos communes edere, superior prouidere debet de alijs. *De statu monachor. cap. Cum ad monasterium*.

Regulares infirmi cum omni charitate tractandi. *ibid. Concil. Aquisgran.1.c. 282.*

Vide, *Regularium reformatio*.

Regulares circa peculium proprium.

Regulares non possunt habere proprium peculium. *Gregorius I. lib.9. ep.22.*

Regulares tenentur vouere de non habendo proprium peculium. *Concil. Later. 3. tit. Ne clericus, c.5.*

Si moriens inueniatur habere peculium, in campo sepeliendus est. *ibid. c. 5. Concil. Londinen.1. c. 14.* Neque pro eo dici potest missa. *ibid. De statu monachor. cap. Super quosdam. cap. Monachi. cap. Cum ad monasterium. Concil.Later.3. c.10.*

Regularis habens peculium proprium, eijciatur de monasterio. *De statu monachor. c.Cum ad monasterium.* Si moritur cum peculio, in sterquilinio sepeliendus est. *ibid. Concil. Later.3. c.10.*

Regularis non potest sine licentia superioris habere peculium, *Concil. Later.3. c.10.*

Regulares superiores non possunt modò in hoc dispensare. Vide, *Regularium reformatio*.

Et si dent licentiam, non suffragatur, ne subditi incurrant pœnas, &c. Vide, *ibid.*

Vide, *Canonici regulares*. Vide, *Regulares circa munera*. Vide, *Regularium reformatio*.

Regularis religionem deserere non potest, & quando potest.

Regularis religionem deserens, excommunicetur, & publica pœnitentia puniatur. 20. *qu.3. cap. Eos qui. cap. Proclmis. Concil. Turon. 1. c.6. Zacharias ep.7. c.9.*

Religionis habitum temerè deserens, seu dimittens, est excommunicatus. *Ne clerici in 6. cap. Vt àpericuloso.*

Religionem deserens cogatur redire ad eam, alias districtè in monasterio detrudatur. *27. qu.1. cap. Si custos, & cap. Si homo.* Vide, *Habitum dimittens. Concil.Tolet.4. c. 55. Concil. Tolet. 6. c. 6. & 7. Concil. Tolet. 10. c 6.*

Regularis volens exire à religione, opponens quod per vim, aut metum, vel ante debitam ætatem professionem fecerit, audiri non potest, nisi intra quinquennium à die professionis reclamauerit. *Concil. Tridentin.sess.25. de refor. regul. c.19.*

Quod si intra tempus reclamauerit, ab ordinario, & à superiore cognoscatur, an causæ quas exponit, veræ sint. Et si sponte dimiserit habitum antequam coram ijs causas produxerit, nullatenus admittatur ad allegandum, sed ad monasterium redire cogatur, & vt Apostata puniatur; nec vllo beneficio religionis iuuari possit. *Concil Trid. ibid.*

Exire volens à religione, eo quod malè professus est, vel in Conuentu non designato pro nouitiatu, quid tenetur facere. Vide, *Regulares religionem professi; eorum obligationes, &c.*

Regulares superiores.

Regulares superiores per ipsos met regulares eligendi sunt. 18. *qu.2. cap. Quam sit necessarium.*

Regularium superiores non possunt ab Episcopis fieri. *De excessibus Pralat. cap.Nimis praua.*

Regularium superior eligi non potest, qui non sit instructus in regula ordinis. *De electione cap. Officij tui.* irrita est electio. *ibid.*

Regularium superior fieri non potest non professus

fessos in religione. *De elect., &c. c.Cum causam*.

Regularis non potest eligi in superiorem alterius religionis, & irrita est electio si fiat. *Clement. de elect. cap.* 1. *de elect. in 6. cap. Nullus*.

Regularis non potest eligi superior, nisi sit ætatis saltem annorum 25. *Clement. de statu monach. cap.* 1. §. *Cæterum*.

Regularis superior permittens intrare in conuentu fœminas, detrudendus est in alio conuentu per tres menses in pane, & aqua. *Concil. Antisiodoren. c.* 26.

Regularis superior non puniens adulterium, &c. vel furtum commissum in monasterio, in alio monasterio detrudatur. *Concil. Antisiodoren. c.* 23.

Regularis superior localis non potest præesse duobus monasterijs. 21.*qu.* 1. *cap.Vnum De præbendis in 6. cap. Cum singula*. §. *Prohibemus*, Vide, *Abbas circa regimen*.

Regularis superior habens vnum prioratum curatum, si recipit secundum, amittit primum. & si non dimittit fit ineligibilis. *ibid. Extra. de præbendis, &c. cap.Execrabilis*.

Neque potest per se gubernare in vno, & per vicarium in alio, *Clement. de supplenda neglig. c. vn.*

Regularis superior non potest pretium exigere ab introeunte in religionem. *Concil. Melfitanum c.* 7. Pœna. Vide, *Regul. relig. ingrediens nihil soluat, Extra, de simonia cap. Sanè*.

Superiores regulares habent iurisdictionem supra omnes suos religiosos, etiam si isti essent cappellani Papæ. *Gregorius XI. const.* 6. *Per Romani*.

Regularis superior accusatus de simonia, potest etiam ciuiliter remoueri ab officio. *De simonia cap. Per tuas*.

Regularis superior non potest de proprietate cum aliquo dispensare. *De statu monachor. cap. Cum ad monasteriorum*.

Superiore irrequisitio non potest regularis facere vllam compositionem præiudicialem conuentui. *Honorius III. ex Cirone tit. De his quæ fiunt c.*2.

Regulares superiores negligentes in obseruantia, deponendi sunt, & puniendi. *De statu monachorum, cap.Cum ad monasterium, & cap.Ea quæ*.

Regularis superior quando potest subditum percutere, vel facere percuti, absque in cursu excommunicationis. Vide, *Regul. se percutentes*.

Regulares superiores, vt Abbates, &c. non possunt seruos suos conuenire coram se, nisi habeant iurisdictionem in eos, alias ad expensas, & interesse tenentur. *Clement. de rescriptis. cap.* 1.

Regularis superior tenetur restituere obseruantiam regularem. *Concil. Mogun.*4.*c.*78.

Regularis superior non potest alterare numerum præscriptum fratrum in aliquo conuentu. Vide, *Regul. numer.*& pœna.*ibid.*

Regularis superior potest facere votum itineris Terræ sanctæ. *De voto, &c. cap. fin.*

Regulares superiores possunt determinare pœnitentias dandas pro casibus, etiam non reseruatis. Vide, *Regul. circa censuras, &c.*

Regulares superiores, qui non curant obseruari, quæ continentur in Clementina, *De excessibus priuilegiatorum*, Quomodo puniendi. *ibid.*

Regulares superiores, quando Episcopi indigent fratribus, pro prædicationibus, vel alijs, debent eis concedere. *Concil. Mogunt.* 4. *c.*78.

Regulares superiores accusati à subditis, licet isti deficiant in probatione, debent se purgare. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De spoliatis c.* 3.

Superiores regulares sine causa non sunt priuandi. *De statu monachorum, cap. Monachi*.

Regulares superiores remoueri non debent, nisi sint delapidatores monasteriorum, vel pro alio maiori officio, *Concil. Later.* 3. *c.* 10.

Regulares superiores non possunt dispensare in decretis reformat. Vide, *Regul. reformatio*. Pœnæ dispensantium. *ibid.*

Superiores regulares negligentes corrigendi sunt ab Episcopo. *De statu monachorum cap.Ea quæ*.

Regulares superiores quos casus possunt reseruare. Vide, *Regulares circa censuras, &c.*

Superiorũ defectus referendi sunt in Capitulo generali. *De statu monachorum c.Ea quæ*.

Superiores regulares non possunt procedere contra subditos, nisi in ijs, de quibus præcesserit infamia. *De accusationibus c. Qualiter*.

Non tenentur omnes legum subtilitates obseruare, sed possunt compendiosiùs agere, *ibid.* Tamen debent admittere probationes & exceptiones in contrarium. *ibid.*

Superior regularis solus potest concedere religioso, vt consentiat electioni de se factæ extra monasterium. *De electione in 6. cap.Si Religiosus* §. *Quia*.

Regulares superiores quando possunt audire confessiones subditorũ. Vide, *Regul.circa censuras*.

Superiore excommunicante fratres conuentus, quid agendum. *De accusationibus cap. Olim*.

Superiores regulares nullo modo possunt concedere subditis stabilia ad vsum fructum, vel commendam. Vide, *Regul. reformatio*.

Superiore denunciato de dilapidatione, facienda est causa, & interim ei prohibetur alienare. *De accusationibus cap. fin.*

Regulares superiores tenentur Apostatas perquirere. Vide, *Regul. Apostatæ.*

Superior accusatus potest opponere de conspiratione, & inimicitia. *De simonia. cap. Licet Heli, & cap. Per tuas.*

Regulares superiores possunt mittere subditos ad partes Iudiarum, &c. Vide, *Regul. Euntes ad partes infidelium.*

Superiore præcipiente contra priuilegium subditi, hic non tenetur obedire. *De excessibus Prælatorum cap. Sanè.*

Superiores regulares quando, & quomodo possunt eijcere incorrigibiles. Vide, *Regular. incorrigibiles.*

Superiores exempti Prælati, &c. possunt eligere sibi confessorem. *De pœnitentijs, &c. cap. fin.*

Regulares superiores non obseruantes decreta de eijciendis, quam pœnam incurrunt. Vide, *Regul. incorrigibiles.*

Superiores regulares curare tenentur, vt subditi in suis necessitatibus subleuentur. *Concil. Aquisgran. 3. par. 3. c. 2.*

Regulares superiores quomodo possunt excommunicare. Vide, *Regul. circa censuras.*

Regulares superiores in capitulis, tam Generalibus, quam Prouincialibus, curare debent, vt regulæ, & constitutionum obseruantia vigeat. *Concil. Trid. sess. 25. de refor. Regul. c. 1.*

Regulares superiores punire possunt subditos recurrentes ad ordinarios; & isti non possunt eos impedire, nè puniant. *Pius V. const. 41. Et si §. 18.*

Regulares superiores possunt processus contra fratres, & moniales subditas facere, ita *Pius V, ibid.* §. 18. Sed facultatem circa moniales reuocat *Gregorius XIII. constit. 9. In tanta.*

Regulares superiores olim poterant iudicare fratres inquisitos in causis hæresis, &c. Sancti officij. Sed postea *à Pio IV. constit. 51. Pastoris.* Fuit hoc reuocatum, & concessa tantum præuentio, si scilicet præuenissent in formatione processus. Tandem *Paulus V. const. 26. Romanus Pontifex*, prohibet nè in causis hæresis, vel alijs spectantibus ad sanctum Officium possint vllo modo se ingerere, nec in causis motis, nec in mouendis. pœna. *in fin.*

Superiores non possunt impedire subditos volentes aliquem denunciare in sancto Officio. Pœnæ in vtroque, vel altero ex dictis casibus, sunt priuatio officij: etiam si Generales sint, & inhabilitates ad omnia alia; priuatio vocis actiuæ, & passiuæ ipso facto: excommunicatio Papæ reseruata. & pœnæ contra fautores. *ibid.* Vide, *Denunciatio.*

Superiores locales regulares sexto quoque mense, id est, feria 2. post Dominicam primam Aduentus, & feria 6. post octauam Corporis Christi, tenentur in publico legere bullam de celebratione missarum, sub pœna priuationis officiorum ipso facto, & actiuæ, ac passiuæ vocis in perpetuum. *Vrbanus VIII. const. 43. Cum sæpè. §. 15.*

Regulares superiores non possunt procedere contra monetarios regulares, neq; contra tenentes, aut transferentes pecuniam adulteratam, sed hi sunt iudicandi à Papa, Legato, vel Episcopo. *Vrb. VIII. constit. 75. In suprema.*

Regulares superiores quid agere debent, cum religiosi opponunt de nullitate professionis. aliàs incurrunt pœnas priuationis, &c. Vide, *Regul. religionem professi.*

Regulares superiores omnes comprehenduntur in decretis emanatis, vel emanaturis à S. Congregatione S. Officij, neq; vllus potest se aliquo priuilegio tueri. *Vrb. VIII. const. 8. in append. Cum sicut accepimus.*

Regulares superiores locales tenentur curare, vt in publica congregatione, vel mensa semel in anno in mense Ianuario legatur *Const. 46. Nuper Vrbani VIII.* De largitione munerum: sub pœna priuationis officiorum, ipso iure, ac actiuæ, & passiuæ vocis. *ibid. Vrbanus VIII. in citatata const.*

Regulares superiores ex decreto *Vrb. VIII.* editi 14. *Aprilis anni* 1633. sub pœna priuationis officiorum, actiuæ, ac passiuæ vocis ipso facto incurrenda, alijsque arbitrio Papæ, cuiuscumque instituti, & dignitatis sint, tenentur semel saltem in anno feria sexta post Assumptionem Beatæ Mariæ Virginis in publica mensa, vel in capitulo specialiter ad hoc congregato: & in quocumque Generali, & Prouinciali Capitulo, Conuentu, dieta, vel quouis alio nomine nuncupato capitulari congressu, suos subditos commonere de obseruando constitutiones & decreta spectantia ad sancti Officij Inquisitionem aduersus hæreticam prauitatem, & præsertim infrascriptas;

Iulij III. const. 11. Licet à diuersis. Pij V. const. 82. Si de protegendis. Pij IV. constit. 31. Cum sicut nuper. Greg. XIII. const. 21. Officij nostri. Clementis VIII. const. 79. Apostolatus officium. Sixti V. const. 17. Cœli, & terræ. Vrbani VIII. const. 113. Inscrutabilia. Clement. VIII. const. 42. Cum sicut. Greg. XV. const. 28. Romani. Pauli V. const 26. Romanus, & constit. 97. Regis pacifici. Greg. XV. const. 29. Sanctissimus, & const. 27. Romanus. Vrbani VIII. const. Aliàs felicis Data 20. Decembris 1631. const. 40. Apostolatus. const. 37. Sanctissimus. const. 50.

San-

Sanctissimus, *& const. Cum sicut accepimus*; *Dat. 5. Nouembris 1631.*
Vide, *Superior*. Vide, *Regul. circa alienationes*. Vide, *Generalium obligationes*. Vide, *Regul. reformatio*. Vide, *Regul. electiones*.

Regulares quo ad subiectionem Papæ.

Regulares, eorumque monasteria, Papæ sunt immediate subiecta. *Gregor VII. lib. 2. ep. 69. De Regularibus cap. Licet quibusdam*.
Regulares tenentur omnia interdicta, & censuras Papæ seruare, neque vllum priuilegium suffragatur. *Concil. Trid. sess. 25. de reform. regul. c. 12.*
Vide, *Papæ potestas*. Vide, *Fratres Minores*.

Regulares circa obligationem Chori.

Regulares ob nullum priuilegium sunt exempti à choro, neque Generales, neq; Prouinciales, neque alij officiales, lectores, &c. nisi dum actu occupantur in suo exercitio. *Clem. VIII. const. 60. Nullus. Vrbanus VIII. const. 26. cap. Nullus*.
Vide, *Regul. religionem professi, &c.* Vide, *Regul. reformatio*.

Regularium exemptio ab Ordinarijs.

Regulares monachi ordinarijs olim erant subditi. *Concil. Calced. c. 4. Concil. Meldense c. 59.* Vide, *Episcopi circa regulares*.
Et eorum causæ ab ordinarijs erant iudicandæ. *18. qu. 2. cap. Cognouimus*.
Regulares ex tempore S. Gregorij exempti fuerunt à iurisdictione Episcoporum, & nunc adhuc exempti sunt. *Concil. Rom. 3. sub Gregorio I. c. 1. & 3.*
Non solum personæ, sed monasteria, & bona sunt exempta ab eorum iurisdictione. *ibid. & Concil. Tolet. 4. c. 51. 18. qu. 2. cap. Quam sit necessarium*.
Eamdem exemptionem confirmat anno 672. *Adeodatus in ep. vnica ad vniuersos Episcopos Galliæ*. Deinde alij Papæ, & Concilia vt supra,
Regulariũ monasteria in nullo possunt ab Episcopis molestari. *De statu monach. cap. 1.* Vide, *Monasteria*.
Regulares non possunt ab Episcopis grauari, vt faciant eis iuramentum fidelitatis, nec amoueri à suis locis, & ad alia transferri, nec in decimis horrorum, &c. *De excessibus Prælatorum cap. Nimis praui, Clement. sub eodem tit. cap. vn.* Nec possunt ab eis in alio molestari. *ibid.*
Regulariũ superiores fieri non possunt ab Episcopis. *De excessibus Prælat. cap. Nimis praua*.
Regulares non possunt ab ordinarijs excommunicari, interdici, &c. *De priuilegijs in 6. cap. 1. §. In eos, & cap. Ne aliqui*. Excepto casu, quod loca eorum sint ordinarijs subiecta. *ibid. Extra, de iudicijs cap. Frequentes*. De licentia Papæ expressa possunt id facere. *ibid. & Extra. de priuiegijs cap. Inter cunctas*.
Regularium Monasteria, & Ecclesiæ sunt exempta ab ordinarijs; excepto, quod Episcopus, vel Archiepiscopus in eorum Ecclesijs potest etiam Pontificaliter celebrare, & facere celebrari non Pontificaliter; & benedicere populo solemniter. *Clement. De excessibus priuilegiatorum. cap. finali*. Vide, *Episcopus circa regulares*.
Regulares non possunt impediri à Prælatis, Episcopis, &c. nè vadant ad Capitula. *Clement. de excessibus Prælatorum cap. vn in fine*.
Regulares non tenentur obedire Prælatis præcipientibus contra suum priuilegium. *De excessibus Prælat. c. Sane*.
Regulares non possunt vexari ab Episcopo, nisi in permissis à sacris canonibus, alias Episcopi erunt excommunicandi *Concil. Tolet. 12. c. 51.*
Regulariũ cellæ non possunt interdici ab alio, quam à Papa, vel Legato eius. *De verborum significat. in 6. cap. Priuilegium*. Vide, *Cella*.
Neque isti fratres in cella habitantes possunt ab alijs excommunicari, quàm à præfatis. *ibid.*
Regulares non tenentur soluere Episcopis, vel Legatis Papæ, procurationes, nisi eas quæ de consuetudine, vel iure communi solent dari. *Clement. De censibus cap. 1.* Vide, *Legati circa procurationes*. Vide, *Episcopi circa procurationes*.
Episcopi debent caritatiuè, & liberaliter tractare regulares, tamquam cooperatores suos in vinea Domini. *Concil. Later. 5. sess. 11. const. 4. Dum intra. Extra, de tregua, & pace. cap. Vices*.
Episcopi nullam habent iurisdictionem supra regularium superiores. Vide, *Superior*.
Regulares sunt omnino exempti ab ordinarijs nec possunt ab illis citari, carcerari, &c. *Pius V. const. 41. Et si. § 5.*
Regulares recurrentes ad ordinarios possunt à superiore puniri, & ordinarius non potest impedire, nè puniat. *Pius V. constit. 41. Et si. §. 18.*

Regulares non possunt ab Episcopis visitari; nec etiam circa computa cum sindicis. *Pius V. ibid. §.17.*

Regulares non possunt ab Episcopis detineri in suo seruitio extra claustra, inuitis superioribus. *Pius V. ibid.* §.19.

Regulare moriente extra claustra, siue cum habitu, siue sine eo, Episcopus non potest occupare bona eius. *Pius V. ibid. §.20.*

Regulares non possunt impediri ab Episcopis in celebratione missarum, pulsatione campanarum, sepulturis sæcularium, exactione legatorum, &c. *Pius V. const.41. Et si.* §.22.

Regulares impediri non possunt ab Episcopo, nè nouas domos ædificent, neque Episcopus potest eis negare licentiam. *ibid.* §.23. Intellige si alia concurrant, iuxta sacros canones. Vide, *Aedificia.*

Regulares non possunt ab ordinarijs iudicari, aut conueniri, neque in prima, neque in secunda instantia. Et in hoc à *Concil. Lugdunensi cap. Volentes*, & *à Concil. Trid. sess. 7. cap. 14. de refor.* non fuit illis derogatum. *Paulus V. constitut.* 34. *Religiosorum*. Sed à suis superioribus, & Conseruatoribus possunt conueniri. *ibid.*

Regulares in quibus subiecti sunt Episcopis.

Regulares possunt ab Episcopis corrigi in delictis, quæ committunt extra regulam. *Concil. Toletan.* 12. *c.* 51. Vide, *Episcopi circa regulares.* & *Concil. Trident. sess. 21. c.8. sess. 24. de refor. regul. c.3.*

Regularis ratione delicti commissi extra claustra, potest ab Episcopo puniri. *De priuilegijs in 6. cap.1. Concil. Tolet.12.c.51. Concil. Trid. sess. 6. de refor. c.3* vt delegati Papæ id faciunt. *ibid.*

Regularis, qui degit intra claustra, si extra claustra notoriè cum scandalo deliquit, Episcopo instante, à suo superiore est puniendus; qui superior debet facere Episcopum certiorem de punitione; alias talis superior à suo superiore priuetur officio, & delinquens possit ab Episcopo pro qualitate delicti puniri. *Concil. Trident. sess. 25. de refor. regul. c.* 14. Sed *Pius V.* limitat, tunc posse Episcopum procedere, quando cum scandalo publico superior negligit. *Const.41. Et si* §.16. *Clem. VIII. const.39. Suscepti*. Quod si superior delinqueutem aliò transmittit, nè puniri possit, nec punit, instante Episcopo tenetur eum reuocare sub pœna priuationis officij actiuæ, & passiuæ vocis, Papæ reseruata reintegratione. Quod si adhuc negligit, ordinarius loci ad quem translatus est, procedat contra dictum delinquentem, vt Papæ delegatus, informatus tamen ab ordinario loci, in quo deliquit. *Clem. VIII. ibid. §.3.*

Regulares extra claustra degentes, possunt ab Episcopis iudicari. *Pius IV. const.10. De salute* §. 5.

Regulares lites de præcedentia, possunt ab Episcopis definiri: sed ijs finitis, nihil potest immutari. *Pius V. const.41. Et si* §.8. *Concil. Trident. sess. 25. de refor. regul. c.13.*

Regulares Apostatæ, siue habitum deferant, siue non, ab Episcopo possunt capi, &c. Vide, *Regulares Apostatæ.*

Regulares habentes beneficia, in quo subduntur Episcopis. Vide, *Beneficiati circa visitationem.*

Regulares relaxati non viuentes iuxta regulam, possunt ab Episcopo corrigi. & de hoc referat Episcopus in Concilio Prouinciali. *Concil. Senon. in decret. morum c.* 22.

Regulares acquirentes de nouo ius patronatus, non minuunt ius Episcopi. *De iure patron. cap. Cum sæculum.*

Regularis deserens religionem ab Episcopo reducendus. *Concil. Toletan.6.c.* 7. alias Episcopus puniatur. *ibid.*

Regulares degentes extra monasteria, ab Episcopis coerceri possunt, vt ad ea redeant. *Concil. Tolet.4. c.53.*

Regulares vacantes studijs medicinæ, incurrunt excommunicationem ipso facto, & ab Episcopis declarari possunt excommunicati. *Ne clerici, vel monachi cap. fin.*

Regulares relaxati, per Episcopum compelli possunt ad obseruantiam. *Concil. Later. 3. tit. Ne clericus c.7.*

Regulares, siue superiores, siue subditi, habitantes soli in locis, siue Parœcijs, siue Cappellis, per Episcopum compelli possunt redire ad claustrum. *De cappellis monachorum cap. fin. Reformatio cleri Germaniæ c.12.*

Regulares ratione contractus facti extra claustra, possunt ab Episcopo conueniri. *De priuil. in 6. cap.* 1.

Regulares in executione testamentorum tenentur rationem reddere Episcopis. & si delinquunt, possunt ab eis puniri. *Clement. de testamentis c. vn.* Vide, *Testamenti exequutio.*

Regulares possunt ab ordinarijs compelli ad exequenda onera, & obligationes missarum. *Clement. de iure patronatus cap.* 1. Vide, *Regulares circa missarum obligationes.*

Regulares missi ad studia, non habitantes in Conuentu, possunt ab Episcopis puniri. *Concil. Trident. sess. 25. de refor. regul. c.4.*

In regularium Ecclesijs possunt Episcopi, & Archiepiscopi pontificaliter celebrare, &

facere celebrare non pontificaliter. & benedicere populo sollemniter. *Clement. de excessib. Priuilegiatorum cap. fin.*

Regulares sine licentia Episcopi non possunt ædificare oratoria. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. Ne clericus c.* 5. Vide, *Aedificia*.

Regulares subiecti sunt Episcopo, si non tenent Lectorem Sacræ Scripturæ, Vide, *Sacra Scriptura*.

Regulares vagantes, vel inutiles quæstiones simplicibus ingerentes, per Episcopos sunt comprimendi. *Concil. Regiaticinum c.* 23.

Religiosi vagi, &c. per Episcopum compellendi per censuras, vt ad monasterium redeant. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. Ne clericus c.* 6. Nisi à superiore puniantur, ab Episcopo possunt puniri. *Paulus IV. constit.* 14. *Postquam*.

Regulares tenentur seruare interdictum Episcopi, vel Papæ. *Concil. Lateran.* 3. *c.* 9. *Concil. Later.* 5. *sess.* 11. *constit.* 4. *Dum intra*. *Concil. Trident. sess.* 25. *de refor. regul. c.* 12.

Regulares tenentur vitare excommunicatos ab Episcopo. *Concil. Later.* 3. *c.* 9. *& ibid. tit. De iure patronatus c.* 13. *Concil. Trid. ibid.*

Regulares qui à Papa obtinent, vt possint Ecclesias conuertere in proprios vsus, debent ab Episcopis habere possessionem, alias nulliter faciunt. *De priuilegijs cap. Pastoralis*.

Regulares superiores in Conuentibus opulentis compelli possunt ab ordinarijs, vt in eis teneant studium Theologiæ. *Concil. Mogunt.* 4. *c.* 66. Vide, *Regulares circa studia*. Vide, *Studia*. Vide, *Theologia*.

Regulares superiores Conuentuum non exemptorum, ab Episcopis institui possunt. *De temporibus ordinat. cap. Cum nullus §. Religiosi*.

Regulares circa lites de præcedentia, Episcopo subduntur. Vide, *Regularium causa, &c.* Vide, *Præcedentia*. Vide, *Processiones*.

Regulares, qui in partibus infidelium existentes docent contraria dogmatibus Ecclesiæ, possunt ab Episcopis capi, carcerari, & processari. & procedendo simpliciter, ac de plano ipsi Episcopi possunt eos punire. *Extra, de transeuntibus, &c. cap. Ad nostrum*.

Regulares circa moniales, quomodo subduntur Episcopo. Vide, *Regulares circa monasteria monialium*.

Regulares tenentur ad onera circa Episcopos, quæ habent Ecclesiæ ab eis acquisitæ. *Clement. de censibus cap.* 1. Nisi priuilegium peculiare habeant exemptionis. *ibid.*

Regulares habentes ius patronatus in Ecclesijs, non possunt Presbyteros præficere sine Episcopi licentia. *Concil. Lateran.* 3. *in append. tit. De iure patron. c.* 13. Vide, *Regulares circa Parochos propriarum Ecclesiarum*.

Regulares fraudantes decimas, possunt ab Episcopis excommunicari. *Concil. Sabin. c.* 12.

Regularis Ecclesiæ ab Episcopo sunt benedicendæ. & ipse ponit primum lapidem cum ædificari incipiunt. *Concil. Lateran.* 5. *sess.* 11. *const.* 4. *Dum intra*.

Regulares requisiti ab ordinario ad promulgandas censuras, tenentur facere. *Concil. Later.* 5. *const.* 11. *vbi supra*.

Regulares sine licentia superiorum incedentes, etiam animo eundi ad superiorem, puniri possunt ab Episcopo. *Concil. Trid. sess.* 25. *de refor. regul. c.* 4.

Regulares habentes curam animarum, in ijs, quæ pertinent ad curam, Episcopo sunt subiecti. *Concil. Trid. ibid. c.* 11. *Gregorius XV. constit.* 18. *Inscrutabili* §. 4. & ab eo iudicantur in locis, vt delegato Papæ, *ibid.*

Regulares in causis mercedum, si Iudicis conseruatores, vel à Sede Apostolica designatos non habent, ab Episcopis possunt iudicari. *Concil. Lugdun. sub Innocent. IV. const. Volentes*. *Concil. Trident. sess.* 7. *de refor. c.* 14.

Regularium monasteria commendata, possunt ab Episcopis visitari. Vide, *Episcopus circa regulares*.

Regulares, qui in Iapponia sunt, quomodo ab Episcopis possunt iudicari. Vide, *Regulares euntes ad partes infidelium*.

Regularium monasteria de nouo accipienda, in quibus 12. Religiosi non possunt viuere, Episcoporum visitationi, & iurisdictioni fuerunt subiecta. *Vrban. VIII. const.* 43. *Cum sæpè* §. 14. Vide, *Regular. numerus*.

Regularium monasteria suppressa tempore *Innocentij X.* & iterum restituta, quomodo sunt subdita ordinarijs. Vide, *Regularium numerus*.

Regulariũ monasteria, in quibus post Bullam *Innocentij X.* non manebunt sex religiosi, quomodo subdita sunt ordinarijs. Vide, *ibid.*

Dubia multa circa subiectionem regularium in præfatis Conuentibus, quando scilicet ordinarius possit procedere, & quando non. Vide, *ibid.*

Vide, *Regulares superiores, in medio*. Vide, *Exempti*. Vide, *Regulares circa Parochos*. Vide, *Regulares circa prædicationes*. Vide, *Regular. priuilegia*.

Regulares circa Episcoporum venerationem.

Regulares non contemnant Episcopos. *Concil. Aquisgran.3. par.3. c.3.*

Regulares tenentur sub præcepto obedientiæ papalis reuereri, & honorare Episcopos. *Concil. Later.5. sess.11. constit.4. Dum intra.*

Regulares non possunt recipere in Capitulis excommunicatos ab Episcopis. *Concil. Later.3. tit. De iure patron. c.13.*

Regulares tenentur vitare excommunicatos ab Episcopis. *Concil. Later.3. c.9.*

Regulares possunt præscribere Episcopis iura Episcopalia. *De præscript. cap. Cum olim.*

Regulares non debent detrahere Prælatis in concionibus, vel alijs. *Clement. de priuil.&c. cap.1. Extra, de tregua, & pace cap. Vices illius.* & pœna. *ibid.*

Regulares superiores, quando Episcopi indigent fratribus pro prædicatione, vel alijs, eis concedant. *Concil. Moguntin.4. c.78.* Vide, *Episcopi circa regulares*. Vide, *Regulares in duobus tit. præced.*

Regulares matrimonia facientes.

Regulares viri, vel moniales matrimonia contrahentes, recludantur in ergastulis. *Syricius ep.1. c.6. Zacharias epist.7. c.26.* vsque ad mortem non communicent. *ibid. 27. quæst.1. cap. Vt lex.* graui pœnitentia affligendi. *Concil. Toletan. 12. c. 52. Concil. Turon.2. c.16.*

Regularis, vel monialis matrimonia faciens, excommunicandi. & si pœnitent, ab Episcopo absoluendi. *Concil. Calcedon. c.15. 27. qu. 1. cap. Virginem quæ se Deo, & cap. Si qua virgo.*

De facto sunt excommunicati, vitandi ipso iure. separentur, pœnitentiam faciant, & alijs pœnis plectantur. *Clement. de consanguinit. cap. vn.*

Regularis ducens vxorem, fit irregularis. *27. quæst.1. cap. Monacho orarium.*

Regularis matrimonium est nullum. *27. qu.1. cap. Vt lex. Concil. Lateran.3. in append. tit. De coniugatis c.5.* & *tit. De monachis c.3. tit. De sponsalibus c. 9. Concil. Colon.3. tit. Censuræ, &c. c.2.*

Filij eorum non succedunt in hæreditate, nec in rebus mobilibus. *ibid.*

Regularis professi matrimonium, est nullum. *Concil. Trid. sess. 24. can.9.*

Regularis per professionem sollemnem dirimit matrimonium ratum, sed non consumatum. *Trident. ibid. can.6.*

Vide, *Matrimonia prohibita ratione status spiritualis*. Vide, *Monialis circa coniugia.*

Regulares impudici, fornicarij, &c.

Vide, *Clerici fornicarij.*

Regulares, vel moniales fornicantes, in ergastulis recludantur. *Syricius epist.1. c.6. 27. quæst.1. cap. Impudicas.*

In pane, & aqua in carcere macerentur, & ter verberentur. *Concil. Ratisponense.* & hoc fiat per vnum annum. *ibid.*

Regulares concubinarij, grauissimè puniendi. *Concil. Colon.3. tit. Censuræ c.3.*

Regulares vagi, & fugitiui.

Regulares vagantes sine licentia suorum superiorum, excommunicandi sunt. *Concil. Andegauense c. 8. Concil. Veneticum c.5.* Si non pareant, verberibus coercendi. *ibid. c. 6.*

Regularis discedens à monasterio sine licentia sui Prælati, est vagus, & ad monasterium est reducendus. *De regularibus cap. Ioannes.*

Regulares vagantes, vel inutiles quæstiones, simplicibus ingerentes, per Episcopum sunt comprimendi. *Concil. Regiaticinum c.23.*

Regulares vagi per Episcopum compellendi sub censuris, vt redeant ad monasterium. *Concil. Later.3. in append. tit. Ne clericus c.6.* à nullo possunt recipi, neque ab ipso Episcopo. *ibid.*

Sine licentia superiorum stare non possunt extra claustra, alias per ordinarium compellantur, &c. *ibid. Reformatio cleri Germaniæ c.12. Concil Colon.2. par.10. c.17. Concil. Trident. sess. 24. de refor. regul. c. 4.*

Regulares fugitiui à nullo possunt recipi, & pœna recipientium. *Concil. Toletan. 13. c. 11. Concil. Colon. 3. tit. Censuræ, &c c.1.*

Regulares fugitiui annuatim sunt requirendi, & compellendi redire ad monasterium. *De Regular. cap. fin.*

Regulares sine superiorum licentia ad nullum locum, neque ad Romanam Sedem, ire possunt. *Concil. Vernense c.10.*

Regulares non possunt peregrinari sine superiorum licentia. *Concil. Colon.2. par. 10. c.15.*

Regulares vagi, citò reducendi sunt per suos superiores. *Concil. Mogunt.4. c.78.*

Regularis è monasterio fugiens cogatur redire. Si nolit, detrudatur in ergastulo. *Concil. Triburien*, 1. *c*.26.
Regulares discedentes à Conuentu ad studia, sine licentia superiorum, excommunicantur. *Ne clerici in* 6. *cap. Vt à periculosa*.
Eos docentes, etiam excommunicantur; *ibid.*
Regulares sine habitu incedentes, per ordinarium corrigendi sunt. *Concil. Senonen. in decr. morum c*.22.
Regulares euntes vltra mare sine licentia Superioris, excommunicantur, & Papæ est reseruata, sunt inhabiles ad officia, & ad diuina. *De Regularibus transeuntibus, &c. cap. Ad nostrum*.
Regulares fugitiui excommunicari possunt à suis superioribus. Et isti per Prælatos Ecclesiarum nunciare faciant excommunicatos, quamdiù emendentur. *De regular. cap. fin.*
Regulares vagantes per curias Principum, animo inferendi malum monasterio, vel superiori, sunt excommunicati ipso facto. *Clement. de statu monachor. cap*.1.§.*Quia verò*.
Regularis vagantes non admittendi ad Sacramenta ministranda; aut ad Parochias. *Concil. Colon*.3. *tit. Censuræ, &c. c*.4.
Regularis non potest à Conuentu discedere sine licentia, nec etiam animo eundi ad superiorem, alias ab Episcopo potest puniri. *Concil. Trid. sess*.25. *de refor. regul. c*. 4.
Regulares vagi, & fugitiui, quomodo puniendi. *Paulus IV. const*.14. *Postquam*. Vide, *Regulares Apostatæ*.
Regulares non possunt à Sac. Pœnitentiaria obtinere licentiam manendi extra claustra, nisi accedat licentia sui superioris. *Pius IV. constit*. 53. *In sublimi*.
Regulares non possunt ire de Conuentu in Conuentum, nec recipi sine superiorem licentia, *Sixtus V. constit*. 71. *Cum de omnibus in declarat. seq*. §.19.
Regulares circa iter ad Vrbem Romæ, & receptionem in ea. Vide, *Regulares circa iter ad Vrbem*. Vide, *Regul. reformatio*. Vide, *Regul. Apostatæ*.

Regulares rixosi, criminosi, coniurantes, & inimici.

Regulares coniurantes. Vide, *Coniurantes*. Vide, *Conspiratores*.
Regulares rixosi, criminosi, vel murmurantes, puniendi sunt pro qualitate delicti. *Dist*.90. *cap. Si quis monachus*.
Regulares inimici moneantur, vt pacem faciant; quod si nolint, excommunicandi sunt. *Concil. Colon*.2. *par*.3, *c*.17.

Regulares delinquentes quouis delicto, non possunt priuari victu, & vestitu, & alijs necessarijs. *Concil. Mogunt*.4 *c*.78.
Regulares infamati de aliquo crimine, debent se purgare, iuxta formam iuris. *De purgat. canonica cap. Moniales*.
Vide, *Regular. reformatio*.

Regulares circa venalitatem, & simoniam.

Vide, *Simonia*.
Regulares recipientes aliquid pro ingressu alicuius ad religionem, sunt simoniaci. *De simonia cap. Non satis, & cap. Veniens ad nos*. Possunt recipere, si gratis det. Vide, *Regular. religionem ingressi, nihil soluant*.
Regulares recepti per simoniam, quomodo tractandi. *De simonia cap. De regularibus, & cap. Dilectus filius* il 2.
Regularis dans pecuniam pro habendo officio, est excommunicatus; & etiam ille, qui accipit; *De statu monachorum cap. Monachi*. *Concil. Later*. 3. *c*.10.
Regularis soluens aliquid pro obtinenda cura monasterij, simoniacus est, & pœna simoniaci est puniendus. 1.*qu*.7. *cap. Si quis omnem*.
Regulariũ obedientiæ non dentur pro pretio; alias dantes, & accipientes deponantur. *Concil. Lateranen*.3. *c*.10.
Regulares superiores non fiant pro pretio, alias agentes, & recipientes, ab altari remoueantur. *Concil. Later*.3. *c*.10. Vide, *Regulares superiores*. Vide, *Regul. electiones*. Vide, *Electio*. Vide, *Simonia*. Vide, *Superior*.

Regulares Apostatæ, rebelles, inobedientes, &c.

Regulares correcti à superiore, si contra eum inuocant brachium sæculare, vel armatas preces impetrant contra eumdem, omnibus officijs, &c. priuatur. *Concil. Viennense Prouinc*. 1.
Regulares Apostatæ ad beneficia sæcularia non possunt admitti; & admissi sunt eijciendi, & à nullo possunt defendi. *Concil. Rauennat*.2. *sub Clemente V*. *c*.22.
Regulares Apostatæ diligenter inquirendi, ad monasterium reducendi, & sub graui disciplina tenendi. *Concil. Colon*.3. *tit. Censura c*.6.
Regulares Apostatæ prætextu dispensationis Papæ cogendi sunt redire ad Religionem, donec examinentur literæ dispensationis. *Concil. Colon*.3. *ibid. c*.11.

Regulares Apostatæ cum redire volunt, sunt recipiendi à superioribus benignè, & non puniendi cum pœnis grauioribus, quàm sacri canones statuant: alias superiores suspenduntur à diuinis, & ab officijs. *Concil. Mogunt. 4. c. 78.*

Regulares Apostatæ, quibus pœnis puniendi sunt. *Paulus IV. const. 14. Postquam.* Eorum receptatores, quomodo puniendi. *ibid.* Superiores ordinum procedere debent contra eos, aliàs procedere possunt ordinarij. *ibid.*

Apostatæ in pœnam Apostasiæ, gestare debent biretum, lineis albis, & nigris intextum. *Paulus IV. ibid.* Non possunt præsentari ad beneficia, & nulla est præsentatio. *ibid.* Non possunt ad alium ordinem transire. *ibid.*

Regulares Apostatæ, siue habitum deferant, siue non, possunt ab ordinarijs capi, & puniri secundum regularia instituta. *Vrbanus VIII. constitut. 26. Sacra Congregatio.*

Regulares superiores tenentur perquirere Apostatas, & curare, vt capiantur. *ibid.*

Vide, *Apostata à religione.* Vide, *Regulares vagi, & fugitiui.*

Regulares incorrigibiles, & eiecti, siue eijciendi.

Regulares incorrigibiles, expellendi sunt à monasterijs. *Ne clerici, vel monachi, cap. Relatum est.*

Regulares eijciendi à religione post professionem, præter ea, quæ inculcant Sacri Canones, debent per vnum annum integrum in carcere cum ieiunio, & pœnitentia probari. anno elapso, si non resipiscunt, sed animo indurato in sua pertinacia perseuerant, possunt eijci à religione hac forma seruata. A Generali, vel Consilio sex Patrum grauiorum eligendorum in Capitulo, vel Congregatione Generali, formato prius processu benè instructo de causis expulsionis, expellantur; & ordinario manifestetur hæc sententia. *Vrb. VIII. const. 26. Sacra Congregatio §. 6.*

Eiecti à religione, vt supra, tenentur incedere in habitu clericali, & ordinario sunt subiecti. *ibid.*

Regulares eiecti non possunt à superioribus obtinere literas, seu licentias intrandi ad aliam religionem, neque remissiuas ad Sedem Apostolicam. *Vrbanus VIII. ibid. §. 9.*

Regulares eiecti, perpetuò sunt suspensi ab exercitio ordinum. nec possunt ordinarij in eis dispensare. *Vrbanus VIII. ibid. §. 10.*

Regulares superiores, non obseruantes decreta præfata circa eijciendos, incurrunt ipso facto priuationem vocis actiuæ, ac passiuæ, & perpetuò fiunt inhabiles ad officia. *ibid. §. 13.*

Vide, *Eiecti.*

Regulares circa appellationes.

Regulares in causa correctionis appellare non possunt contra Prælatum suum. *Concil. Later. 3. c. 6. Concil. Londinen. 1. c. 7. De appell. & recusat. cap. Quia nos. Pius IV. const. 10. De salute. §. 6.*

Regularis non potest appellare contra Constitutiones ordinis. *De appellat. & recusat. cap. Quia nos.*

Regulari in causa correctionis appellante, non obstante appellatione, superior prosequitur suam causam. *Concil. Later. 3. in append. tit. De appellat. c 4. & 25.*

Sed si superioris excessus sit manifestus, valet appellatio. *ibid. c. 25.*

Vide, *Appellatio, quæ non tenet.*

Regularium priuilegia.

Vide, *Priuilegia.* Vide, *Regulares exempti sunt, &c.* Vide, *Fratres.* Vide, *Monachi.*

Regularium priuilegia custodienda sunt. 25. *quæst. 2. cap. Cum piè. Clement. de excessibus Prælator. cap. vn.* inuiolabiliter sunt obseruanda. *ibid.*

Regulares priuilegiati, vt Minores, & Prædicatores, obtinuerunt, vt possint in itinere, vti altari viatico. *De priuil. cap. In his.* Vide, *Fratres Minores, & Prædicatores.*

Regulares omnes, quas indulgentias consequantur in ingressu religionis, in professione, & alijs functionibus. Vide, *Regularium indulgentiæ.*

Regulares Minores, & Prædicatores, liberè possunt prædicare semper, illa hora excepta, in qua Episcopi volunt prædicare. *Clement. de sepulturis cap. Dudum.*

Regulares non possunt à laicis gubernari. *Concil. Meldense c. 10.*

In regularium Conuentibus ingredi possunt mulieres tempore processionum, & in locis in quibus dicuntur missæ; vel in quo sepelitur aliquis. *Pius V. const. 20. Regularium.*

Regulares non comprehenduntur sub numero clericorum, dum Papa præcipit Episcopo, vt clericos corrigat. *De off. Iud. ord. cap. Graue.*

Regulares beneficia, seu Ecclesiæ, non possunt ab Episcopo conferri clericis sæcularibus. *De rebus Ecclesiasticis alien. cap. Possessiones.* Vide, *Beneficia regularia, &c.*

Re-

Regularium cellæ non possunt ab alio interdici, quam à Papa, vel eius Legato. *De verborum signific. in 6. cap. Priuilegium*. Vide, *Cella*.

Neque eorum personæ possunt ab alio excommunicari, vel interdici, quam à Papa, vel eius Legato. *ibid. De priuileg. in 6. c. 1. §. In eos*.

Regulares non tenentur soluere procurationes pro grangijs, quæ non habent curam animarum. *Honorius III. ex Cirone, de cappellis Monachorum c. 1. & de censibus c. 2.*

Regulares non possunt à suo superiore excommunicari, nisi præuia monitione. excepto si delictum ex suo genere excommunicationem inducat. *De appellat. & recusat. cap. Reprehensibilis*. Vide, *Regul. circa censuras*.

Regulares eligi possunt in Episcopos. *Clement. de electione cap. 1.* Vide, *Episc. eligendi qualitates*.

Regulares fieri possunt delegati Papæ, & quando. *Clement. de rescript. cap. Et si*.

Dum alicui monasterio conceditur, vt non possit excommunicari, intelligitur de religiosis, qui manent in illo monasterio. *De priuilegijs cap. Quoniam per confessionem*.

Regulares non possunt excommunicari ab Episcopis. Vide, *Priuilegium*.

Regularium artifices, vt molendinarij, furnarij, &c. excommunicari non possunt ab Episcopis. *De priuileg. cap. Quanto amplius*.

Qui in regularium molendinis molunt, vel in furnis coquunt, non possunt impediri, nec excommunicari. *Honorius III. ex Cirone, de priuilegijs, & excessibus, &c. c. 1.*

Regulares in suis causis possunt esse testes. *Concil. Later. 3. in append. tit. De testibus cogendis c. 18.*

Regulares possunt esse testes in causis suæ religionis. *De probationibus cap. Tuis quæstionibus. De testibus cap. Tuis quæstionibus*.

Regulares non tenentur soluere decimas de bonis monasterij. *Concil. Lateran. 3. in append. tit. De religiosis viris c. 9.* Vide, *Regulares circa decimas*. Vide, *Decimæ, qui sunt exempti*.

Regulares possunt præfici Ecclesiæ parochiali sæculari, sed debent habere socium sui ordinis. *De statu monachorum. cap. Quod Dei*.

Regularis potest esse executor testamenti, cum licentia sui superioris. *De testamentis in 6. cap. fin.* Vide, *Regulares circa testamen.*

Regulares, quando non veniunt nomine clericorum. Vide, *Papæ rescripta in principio*.

Regularis potest esse procurator pro consorte in lite, etiam sine licentia superioris. *Clement. De procuratoribus cap. Religiosus*.

Regulares mendicantes non possunt à iudicibus conseruatoribus conueniri ad causas, nisi de mandato Papæ expresso. *Extra, De iudicijs. cap. Frequentes*. Vide, *Regul. circa iudices conseruatores*.

Regulares non tenentur ad iuramentum calumniæ. Vide, *Iuramentum. Concil. Later. 3. in append. tit. De iuramento calumniæ c. 3. & 4.*

Regulares possunt per œconomos præstare iuramentum calumniæ. *ibid. c. 4.*

Regulares non possunt trahi ad iudicium, vltra duas dictas. *Concil. Lateranen. 5. sess. 11. const. 4. Dum intra*.

Regularium priuilegia, & declarationes eorum factæ *à Leone X.* extenduntur, & sunt communia omnibus regularibus. *Concil. Lateran. 5. sess. 11. constitut. 4. Dum intra*.

Regulares cum charitate. & liberalitate tractandi sunt ab Episcopis, vt cooperatores illorum in vinea Domini. *Concil. Later. 5. sess. 11. const. 4. Dum intra. Extra, de tregua & pace. cap. Vices*.

Regulares quouis delicto delinquentes non possunt priuari victu, vestitu, & alijs necessarijs. *Concil. Mogunt. 4. c. 78.*

Regulares neque in secunda instantia possunt ab Episcopo conueniri, & in hoc numquam fuit eis derogatum, nec *à Concil. Lugdunense cap. Volentes.* Nec *à Trident. sess. 7. cap. 14. de refor. Paulus V. constit. 34. Religiosorum*.

Regularium priuilegia omnia, siue maris magni, siue alia, quæ obstant Concilio Tridentino, sunt reuocata. *Pius IV. const. 49. In principis*. Et redacta ad formam iuris. *Concil. Trident.* Vide, *Priuilegiati*.

Regulares in Indijs in defectu parochorum possunt fungi officio parochi. *Pius V. const. 34. Exponi*. Sufficit si à capitulo Prouinciali obtinent licentiam, & non requiritur consensus Episcopi. *ibid.*

Regulares mendicantes sunt exempti à gabellis. nè dum personæ, sed eorum bona eximuntur ab omnibus oneribus, impositionibus, subsidijs, hospitijs militum, &c. item à contributione pro fortalitijs, muris, machinis ciuitatum, &c. Item coloni laboratores, locatarij, affictuarij, & similes talium bonorum. *Pius V. const. 11. Dum ad vberes, & const. 41. Et si. §. 14. constit. 148. Cum sicut. Paulus V. constit. 11. In maximis. §. 8.* Et numerantur omnes franchitiæ.

Regulares in Ecclesijs sui ordinis, etiam contradicente Episcopo, quando possunt prædicare. Vide, *Regul. circa prædicationem*.

Regulares in feria 5. Cœnæ possunt mandatum solenniter facere, & prædicare. *Pius V. const. 41. Et si. §. 24.*

Pri-

Priuilegia omnia regularibus concessa, vsque ad *Pium V.* ab hoc confirmantur. *constitut.*41. *Et si*. §.3. *circa finem*. & iterum in declaratione sequenti.

Regulares in feria 5. Cœnæ possunt facere mandatum sollemniter. *Pius V. const.* 34. *Exponi*. §.24.

Regularium monasteria, etiam in statu Ecclesiæ, exempta sunt ab onere hospitandi milites, &c. *Pius V. const.* 148. *Cum sicut*. *Paulus V. const.* 11. *In maximis*. §. 8. & numerantur omnes franchitiæ eorum. *ibid.*

Regularium priuilegia concessa *à Pio V.* circa formationem processuum contra moniales; circa confessarios regulares, ac tandem circa Vicarias perpetuas, reducuntur ad terminos iuris *à Gregorio XV. const.*9 *In tanta*.

Regulares quando in causis sunt actores, possunt adire iudices sæculares contra laicos, non contra Ecclesiasticos. *Gregorius XV. const.*9. *Sanctissimus*. §.12.

Regulares, qui in aliquibus Episcopo subduntur, in eisdem non subduntur alijs inferioribus illo. *Gregor. XV. const.*18. *Inscrutabili, in declarat. seq. ad quartum dubium*.

Regularium altare, in quo est Sanctissimum, non potest ab Episcopo visitari, si ipsi non habent curam animarum. *ibid. ad dubium primum*.

Regulares, quæ possunt extrahere à statu Ecclesiæ sine incursu pœnarum. Vide, *Ecclesiasticus status*.

Regulares non comprehenduntur in reuocatione priuilegiorum circa franchitias, gabellas, &c. exemptiones, & onera Cameræ Apostolicæ facta per *Innocentium X. in constit.*7. *Et si ea*. Ita *ibid. Et si ea*.

Vide, *Clericorum priuilegia*. Vide, *Ecclesiasticorum priuilegia*. Vide, *Fratres, per omnes tit.* Vide, *Mendicantes*. Vide, *Monachorum priuilegia*. Vide, *Moriens*. Vide, *Monasteriorum priuilegia*. Vide, *Priuilegia*. Vide, *Priuilegiati*. Vide, *Regular. exemptio ab ordinarijs*.

Regulares circa obseruantiam.

Regulares extra monasterium incedere debent cum habitu decenti, & socio. *Concil. Treueren. c.*11.

Regulares non recipiant mulieres intra monasterium. *Concil. Treueren. c.* 11. Neque intra ambitum monasterij. *ibid.*

Regulares non inuitent sæculares ad conuiuia in monasterio, nec ipsi in eorum domibus inuitentur. *Concil. Treueren. c.*11.

Regulares in refectorio legant Lectionem spiritualem. sint sobrij in cibo, potu, somno, &c. omnibus. non accedant ad nuptias, nec ad alia loca publica, non ad balnea promiscua, &c. *Concil. Treuerense c.* 11.

Regulares debent obseruare silentium. *De statu Monachorum cap. Cum ad monasterium*.

Regulares quæstores non possunt retinere sibi partem eleemosynæ, sed totam ferre debent ad monasterium. *Concil. Treuerense c.*11. Vide, *Quæstores*.

Regularibus in Regnis Hispaniarum existentibus, reuocantur omnia priuilegia, per quæ eximebantur ab obedientia superiorum. *Vrbanus VIII. constitut.* 57. *Pastoralis*.

Regularium priuilegia circa exemptiones camerales in statu Ecclesiæ, ad limites iuris communis reducuntur. *Alexander VII. const. In sublimi, data* 22. *Augusti* 1658. Vide, *Exemptio*.

Vide, *Regular. prohibita*. Vide, *Regulares circa vitam communem*. Vide, *Regular. reformatio*.

Regulares circa ordinationes.

Regulares ordinari non possunt sine licentia suorum superiorum. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De depositione c.*22. Vide, *Ordinatio*. Vide, *Ordinandorum obligationes*.

Regulares superiores possunt subditis concedere, vt à quouis ordinario faciant se ordinari, dando eis licentias, seu literas commendatitias. *De temporibus ordinat. cap. Cum nullus*.

Regulares ad monitionem superiorum debent ordines accipere. *Clement. de statu Monachorum. cap.* 1. §. *Ad ampliationem*.

Regulares non promoueantur ad ordines sacros, nisi ætate, & scientia polleant. *Concil. Treuer. c.*11.

Regularis contra prohibitionem Prælati sui nequit ordinari. *De temporibus ordinat. cap. Ad aures*.

Regulares promouendi sunt ad ordines ab Episcopo loci, vel eo absente, aut non tenente ordinationes, ab alio. *Concil. Lateranen.*5. *sess.* 11. *constit.*4. *Dum intra*.

Regulares quando possunt ordinari à quolibet Episcopo non suspenso, etiam sine placito ordinarij. *Pius V. constitut.* 41. *Et si*. §. 7.

Regulares promouendi ad ordines, possunt ab Episcopo examinari de idoneitate. *Concil. Later.*5. *vbi supra*. *Concil. Trid, sess.*23. *de refor. c.*12.

Regulares ordinari non possunt in sacris ante ætatem statutam pro alijs circa ordines; aliàs non sunt idonei. *Concil. Trident. sess.* 23. *de refor. c.*12.

Regulares promouendi sunt ad ordines, iuxta formam, & statuta Tridentini Concilij. *Pius V. const.* 75. *Romanus.*

Regularis ordinatus in Apostasia, non potest in ordine ministrare sine dispensatione Papæ. *De Apostatis cap. fin.*

Regularis ordinatus sacerdos, quando, & quomodo tenetur celebrare primam missam. Vide; *Sacerdos.*

Vide, *Monachorum priuilegia.*

Regulares circa sepulturas.

Regulares non possunt terras aliquibus locare, cum pacto, vt apud se eligant sepulturam. *Concil. Later.* 4. *c.* 56.

Possunt corpora defunctorum, qui apud eos elegerunt sepulturam, cum cruce, psalmis, &c per viam deducere, & sepelire. *Extra, de priuil. cap. Inter cunctas.*

Regulares non possunt mortuos sepelire sine licentia Presbyteri curati, qui dat Sacramenta defuncto, sub pœna anathematis. *Concil. Later.* 3. *tit. De sepulturis c.* 4.

Non possunt ire ad domum mortui ad leuandum illum, etiam si elegit apud eos sepulturam, nisi præsente Parocho: vel recusante ire, nisi consuetudo sit contraria. *Concil. Later.* 5. *sess.* 11. *const.* 4. *Dum intra.*

Regulares liberè possunt in suis Ecclesijs sepelire mortuos quoslibet, soluta tamen quarta Parochis. *Clement. de sepulturis cap. Dudum. Extra, de priuil. cap. Inter cunctas. De excessibus Prælator. cap. Nimis iniqua.* Vide, *Quarta.* Vide, *Funeralia.* Vide, *Canonica portio.*

Quilibet potest eligere sepulturam in Ecclesijs Regularium. *Concil. Lateran.* 5. *sess.* 11. *const.* 4. *Dum intra.*

Regulares non possunt eligere sepulturam, nisi multum distent à Conuentu. *De sepulturis in* 6. *cap. fin.*

Regulares, qui fecerunt pactum cum Parochis de non sepeliendo certas personas, debent stare pacto. Vide, *Sepultura*; *Sepelire.* Vide, *Pactum.*

Regulares, dum ad sepulturam deferunt mortuos, non solum possunt per viam psallere ob *Extra, de priuil. cap. Inter cunctas*, Sed exequias in suis Ecclesijs celebrare. *De excessibus Prælatorum cap. Nimis iniqua.*

Regulares inducentes laicos, &c. ad eligendum sepulturam in suis Ecclesijs per votum, vel iuramentum, sunt excommunicati. & si sepeliunt tenentur ad restitutionem corporum, & omnium quæ habuerunt ratione corporum. *De sepulturis in* 6. *cap.* 1. *Clement. de pœnis cap. fin.* §. *fin.* Excommunicatio ipso facto incurritur, & Papæ reseruata est. *ibid.* & nisi intra decem dies restituant, Ecclesia supposita est interdicto. *De sepulturis in* 6. *cap.* 1.

Regulares quando etiam soli possunt mortuos associare. *Pius V. const.* 41. *Et si.* §. 24. Intellige, si nolint alij, ad quos spectat, accedere, sed priuilegia hæc reducta sunt ad formam iuris Concilij Tridentini. Vide, *Regul. priuilegia.*

Regulares qui habent priuilegium sepeliendi tempore interdicti, possunt sepelire, solum eos confratres, qui oblati sunt religioni, mutato habitu sæculari, vel qui eo retento in sæculo fecerunt donationem Conuentui de omnibus, retento sibi non in vita. *Concil. Later.* 4. *c.* 57. Vide, *Interdicti tempore.*

Regulares non tenentur soluere quartam funeralem, si ab annis 40. non soluerunt, quando verò soluunt, quid intelligitur per quartam. *Pius V. constit.* 41. *Et si.* §. 12. Vide, *Quarta.* Vide, *Regulares circa Parochos.*

Regulares non possunt impediri, quin in suis Ecclesijs sepeliant mortuos. *Pius V. constit.* 41. *Et si.* §. 13.

Regulares non possunt sepelire excommunicatos, aliàs contra eos procedit Episcopus. *De priuil. cap. Ad hæc.*

Regularium habitu indui potest quilibet moriens in domo sua, qui vult apud fratres sepeliri. *Concil. Later.* 5. *sess.* 11. *const.* 4. *Dum intra.*

Qui infirmi faciunt se portari ad conuentus regularium, si in eis moriuntur, possunt apud eos sepeliri. sed tenentur relinquere portionem Ecclesiæ, à qua habuerunt Sacramenta. *Concil. Lateran.* 3. *in append. par.* 49. *c.* 6.

Qui vero sani se ad eos transtulerunt, & in eis moriuntur, ad hoc non tenentur. *ibid.*

Regulares circa decimas.

Regularium monasteria, & bona, non tenentur soluere decimas. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De religiosis viris c.* 3 9. & 15. intelligitur de Mendicantibus. *ibid.* Vide, *Decimæ, qui exempti sunt.*

Regulares aliquas, olim, soluebant decimas. *Concil. Later.* 3. *tit. De religiosis viris c.* 5. & 7. & quas.

Regularium possessiones, quæ prius soluebant decimas, tenentur ad eas. *Concil. Lateranen.* 3. *tit. De religiosis viris c.* 3. 12. & 13.

Regulares superiores non possunt impedire, ne soluantur Episcopis solitæ decimæ. *Concil. Lateran.* 3. *tit. De religiosis viris c.* 14.

Regulares retrahentes personas à solutione decimarum, sunt excommunicati ipso facto. *De pœnis cap. Cupientes, Clement.* de

de pœnis cap. fin. suspenduntur à concione, donec retractent. ibid. & aliæ pœnæ.

Regulares etiam monachi non tenentur soluere decimas de laboribus manuum, nec de noualibus. Concil. Later. 3. tit. De religiosis viris, c. 8.

Regulares non possunt vsurpare decimas debitas clericis. Concil. Later. 3. tit. De religiosis viris, c. 4.

Regulares fraudantes decimas, possunt ab Episcopo excommunicari. Concil. Sabin. c. 13.

Regulares impedire non possunt, ne qui suas terras colendas suscipiunt, soluant decimas quas tenentur. Concil. Later. 3. tit. De religiosis viris, c. 6.

Regulares non possunt terras locare, cum pacto, vt decimæ sibi soluantur, vel vt apud se eligant sepulturam. Concil. Lateran. 4. c. 56.

Regulares non possunt à laicis exigere decimas, sine licentia Episcopi. De priuil. &c. cap. Cum & plantare. De præb. cap. In Lateranensi.

Regulares monachi, de quibus soluunt decimas. De decimis cap. Ex parte tua.

Regulares appropriantes sibi decimas, nisi intra duos menses dimittant, & satisfaciant, quomodo puniendi, & officijs priuandi. Clement. de decimis cap. 1.

Regulares miscentes bona, animalia, &c. seruorum cum suis, vt eos liberent à decimis, quomodo puniendi. Clement. de decimis cap. 1. Non intelligitur de bonis, & animalibus proprijs, quæ tenent in manibus seruorum, oblatorum, &c. ibid.

Regulares tenentur docere sæculares in concionibus, & confessionibus de obligatione decimarum. Clement. de pœnis cap. fin. Concil. Later. 5. sess. 11. constit. 4. Dum intra. & nolentibus soluere tenentur negare absolutionem. ibid. Vide, Decimas fraudantes.

Regularium oblati, quamdiù manent in sua domo, tenentur ad soluendas decimas, & alia iura Episcopalia. De priuil. cap. Quidam sicut.

Vide, Decimæ.

Regulares circa interdicta, & alias censuras.

Regulares tempore interdicti, &c. non possunt admittere ad diuina interdictos, vel excommunicatos. De priuil. &c. cap. Cum & plantare. §. Excommunicatos, Sub pœna interdicti ab ingressu Ecclesiæ, donec satisfaciant, præter alias pœnas. De priuil. in 6. cap. Episcoporum. De præb. cap. In Lateranensi.

Regulares tempore interdicti possunt admittere solum domesticos familiares ad diuina, non autem exteros. De priuil. in 6. cap. Licet. & pœna. ibid.

Regulares tempore interdicti, semel in anno diuina possunt facere in Ecclesijs interdictis. De priuil cap. Vt priuilegia.

Regulares tenentur obseruare interdictum positum à Papa; neque vllum priuilegium eos excusat. Concil. Trident. sess. 25. de refor. regul. c. 12.

Regulares non obseruantes interdictum, sicut obseruat Ecclesia matrix, excommunicati sunt ipso facto. Clement. de sent. excom. cap. 1.

Regulares celebrantes in locis interdictis, præter formam iuris; vel etiam facientes celebrare, interdicuntur ab ingressu Ecclesiæ. De priuileg. in 6. cap. Episcoporum.

Regulares tempore interdicti admittentes ad sepulturam excommunicatos, vel interdictos, interdicuntur ab ingressu Ecclesiæ, donec satisfecerint, præter alias pœnas. De priuil. in 6. cap. Episcoporum.

Regulares tempore interdicti possunt sepelire suos oblatos, vel qui in sæculo remanserunt, vel qui in monasterijs sunt. dummodò nominatim non sint excommunicati. De priuil. cap. Vt priuilegia.

Regulares, vt fratres Minores, &c. si tempore interdicti recipiunt in Ecclesia suos tertiarios ad diuina, sunt excommunicati ipso facto. Clement. de sent. excom. cap. Cum ex eo.

Regulares tempore interdicti non possunt admittere ad diuina eos, qui fuerunt causa interdicti, vel dederunt ad hoc auxilium, fauorem, &c. & pœna. De priuileg. in 6. cap. Licet.

Regularis celebrans missam in loco interdicto, recludatur in arctiori monasterio ad faciendum pœnitentiam. De clerico excommunicato, &c. cap. Quæsiuistis. Vide, missa.

Regulares tempore interdicti in diebus festis sui ordinis non tenentur illud seruare. Pius V. const. 41. Et si. §. 4.

Vide, Interdictum. Vide, Interdicti tempore. Vide, Priuilegia. Vide, Regular. priuilegia.

Regulares circa confessiones audiendas.

Regulares non possunt audire confessiones sæcularium, vel aliorum extra ordinem sine licentia Episcopi. Ideo superiores debent Episcopis præsentare numerum determinatum fratrum, vt isti de ipsorum Episcoporum gratia, & beneplacito audiant confessiones. Quod si Episcopi aliquos non exi-

existiment idoneos, superiores præsentent alios. Si verò Episcopi ex malo animo, &c. nolint dare licentiam, Papa ex tunc concessit eos præsentatos posse auctoritate Apostolica audire confessiones, & absoluere, ac si essent admissi ab Episcopis. Et non posse absoluere in eo casu, nisi ab ijs casibus, à quibus Parochi absoluunt. *Clement. De sepulturis cap. Dudum.*

Numerus confessorum sit Ecclesijs proportionatus. *ibid.*

Idem confirmatur in *Extrau. de sepulturis cap. Super cathedram.*

Idem in *Extrau. de priuilegijs. cap. Inter cunctas.*

Regulares confessores audire non possunt confessiones sæcularium, nisi se præsentent Episcopis, vel eorum vicarijs, à quibus approbentur. *Concil. Later. 5. sess. 11. const. 4. Dum intra. Concil. Senonense in decr. morum c. 37.*

Regulares audire non possunt confessiones sæcularium, nisi Episcopis se præsentent, & ab eis iudicentur idonei. *Concil. Colon. 3. tit. Censura c. 35. Concil. Mogunt. 4. c. 25.*

Nisi ab Episcopis sint approbati, & admissi, non possunt audire confessiones sæcularium. *Concil. Treuer. c. 12. Concil. Trident. sess. 23. de reformat. c. 15.* Neque etiam Sacerdotum sæcularium confessiones audire possunt regulares, sine hac approbatione, quæ gratis danda est. Et præter approbationem, Episcopi possunt eos examinare, si eis videatur necessarium. *ibid. Pius V. const. 133. Romani. Greg. XIII. const. 9. In tanta.* Vide, *Episc. circa regulares.*

Regulares semel admissi in eadem diœcesi, semper intelliguntur admissi sine alio examine. *Pius V. const. 41. Et si.* §. 2. Sed hoc reuocatur à *Gregorio XIII. const. 9. In tanta.*

Regulares lectores non debent ab Episcopis examinari. *Pius ibid.* §. 3. Reuocatur, vbi supra, & ab eodem Pont. *Pio V. const. 133. Romani.*

Regulares confessores monialium, quæ ordini sunt subiectæ, non debebant ab Episcopo examinari. *Pius ibid.* §. 3. Reuocatur à *Gregorio XIII. const. 9. In tanta.*

Regulares audire possunt confessiones sæcularium, eosque absoluere cum licentia Episcoporum, vt supra, non obstante *cap. Omnis vtriusque sexus. Extra, de priuilegijs cap. Inter cunctas.*

Regulares confessarij sunt coadiutores parochorum. *Concil. Colon. 3. tit. Censuræ. c. 35. Concil. Mogunt. 4. c. 25. Concil. Later. 5. sess. 11. const. 4. Dum intra. Clement. de sepulturis c. Dudum.*

Regulares sine licentia Episcopi non possunt soluere, neque ligare. *16. qu. 1. c. Peruenit, & cap. Interdicimus.*

Regulares non possunt audire confessiones religiosorum alterius ordinis, nec eos absoluere. *Extra, de priuilegijs cap. Inter cunctas.*

Regulares vt audiant confessiones sæcularium debent à suis superioribus eligi, & præsentari Episcopis; à quibus sunt admittendi. *Concil. Senon. in decr. morum c. 37.*

Regularibus confessi non tenentur eadem confiteri proprio sacerdoti. *Extra, de priuilegijs cap. Inter cunctas.*

Regularibus confitentes satisfaciunt præcepto annuæ confessionis. *Concil. Later. 5. sess. 11. const. 4. Dum intra.*

Regulares circa confessiones monialium. Vide, *Regul. circa monasteria monialium.* Vide, *Monialium confessores.* Vide, *Moniales S. Claræ.*

Regulariū licentia ad audiendas confessiones per mortem diœcesani, non terminatur (intellige, nisi reuocetur à successore) & de illa quam concedebat Papa in casu quo Episcopi nolebant admittere eos vt supra. *Extra, de priuilegijs. cap. Inter cunctas.*

Regulari confessus, si id de se testatur, est ei credendum. *Extra, de priuilegijs c. Inter cunctas.*

Regulares circa confessos in articulo mortis. Vide, *in seq. tit.*

Regulares non possunt audire confessiones sæcularium, nisi ab Episcopo approbentur. *Gregorius XV. const 18. Inscrutabili.*

Regulares non possunt audire confessiones, nisi in Capitulo à tribus deputatis peritis fuerint examinati, & admissi. *Clem. VIII. const. 60. Nullus* §. 24.

Regulares approbati generaliter pro diœcesi, non intelliguntur approbati pro monasterijs monialium. Vide, *Regul. circa monasteria monialium.*

Regularibus in vim *const. Gregorij XV. 18. Inscrutabilis* Non potest Episcopus in approbatione pro confessoribus præscribere determinatum locum, personas, & certa tempora, nisi aliunde sibi competere cognoscat. *ibid. in declarat. sequenti ad ad dubium 2.*

Regulares nullius diœcesis, non subiacent Episcopo quòad hæc, sicut alij diœcesis. *ibid.* §. *Ad 3.*

Regulares docere debent populos, quod semel in anno debent confiteri parocho. *Extra, de priuilegijs cap. Inter cunctas.*

Regularibus confessi. Vide, *Confessor.* Vide, *Confessi.* Vide, *Confessores regulares.*

Re-

Regulares circa absolutionem à reseruatis.

Regulares non possunt absoluere à casibus reseruatis Papæ, vel ordinarijs. *Extra, de priuilegijs cap. Inter cunctas. Clement. de excessibus priuilegiatorum cap. 1. Inter cunctas*. Sub pœna excommunicationis Papæ reseruatæ. *ibid.*

Regulares non possunt absoluere excommunicationes latas à Prælatis. *Extra, de priuilegijs cap. Inter cunctas*. Sub pœna excommunicationis Papalis. *ibid. Concil. Later. 5. const. 4. Dum intra.*

Regulares non possunt absoluere publicos peccatores, seu illos, quibus iniungenda est publica pœnitentia. neque à peccato absoluere excommunicatos, nisi isti ab excommunicatione prius absoluantur. in casu vero periculi mortis possunt quoscumque casus absoluere, sed faciant iurare pœnitentes de se præsentando superiori legitimo post euasionem periculi. *Extra, de priuil. cap. Inter cunctas*.

Regulares confessores non habent maiorem facultatem ad absoluendum sæculares, quàm habeant Parochi; nisi forte à Prælatis id obtineant. *Concil. Senonen. in decr. morum c. 37. Clement. de sepulturis cap. Dudum.*

Regulares virtute Bullæ Cruciatæ, vel alterius indulti, non possunt sibi eligere confessarium, nec à reseruatis absolui. *Clemens VIII. const. 64. Romani*. Vide, *Bulla Cruciatæ*. Vide, *Cruciata*. Vide, *Casus reseruati*. Vide, *Episcopus circa casuum reseruationem*.

Regulares circa Prædicationes.

Regulares, & præsertim Minores, & Prædicatores, in suis Ecclesijs liberè possunt prædicare; illa hora excepta, in qua vult Episcopus prædicare in ea Ciuitate. *Clement. de sepulturis cap. Dudum. Extra, de sepulturis cap. Super cathedram. Extra, de priuilegijs cap. Inter cunctas*. Excipitur casus festi proprij; & locus studiorum generalium; quia tunc possunt concurrere. *ibid.*

Regulares sine Parochorum licentia, non possunt in eorum Ecclesijs prædicare. *Clement. de sepulturis cap. Dudum. Extra, de sepulturis cap. Super cathedram*. ijs inuitis non possunt prædicare. *ibid. Extra, de priuil. cap. Inter cunctas*.

Regulares admitti debent in Ecclesijs Parochiam ad prædicandum. *Concil. Colon. 2. par. 4. c. 7.*

Regulares antequam prædicent, examinari, & admitti debent ad hoc munus à suis Prælatis. *Concil. Colon. 2. par. 4. c. 7. Concil. Tridentin. sess. 5. de reformat. c. 2.* & præter licentiam superiorum, Episcopi benedictionem habere debent. *ibid.* & *sess. 24. de refor. regul. c. 4.*

Regulares Prædicatores modestè prædicent, caueant à verbis detractorijs, ac virulentis. *Concil. Colon. 2. par. 4 c. 8.*

Non inuchantur contra Magistratus, vel Episcopos publicè, & coram populo. *ibid. c. 9.*

Regulares Prædicatores post prædicationem, & collectionem eleemosynæ, non permittantur permanere soli, & extra claustra in loco prædicationis. *ibid. c. 15. & 16.*

Regulares in feria 5. Cœnæ possunt prædicare. *Pius V. const. 34. Exponi. §. 24.*

Regulares prædicare non possunt publicè in Ecclesijs alienis, nisi ab Episcopo, vel eius Vicario sint admissi. *Concil. Treuerense c. 2. Concil. Trident. sess. 5. de refor. c. 2.* Licentia autem Episcopi gratis est concedenda. *ibid.*

Regulares, nec etiam in Ecclesijs sui ordinis, possunt prædicare, nisi ab Episcopo obtineant benedictionem. *Concil. Tridentin. sess. 5. de refor. c. 2.* & *sess. 24. de reform. regul. c. 4.*

Regulares in Ecclesijs sui ordinis prædicare possunt, etiam contradicente Episcopo (dummodo Episcopus ipse non prædicet) si à suis superioribus Generali, vel Prouinciali fuerint admissi ad hoc munus. *Pius V. const. 41. Et si. §. 1.*

Regulares possunt in qualibet hora prædicare, non expectata hora cathedralis, etiam si in cathedrali prædicetur actu (dummodo Episcopus, vt supra, non prædicet.) *Pius V. const. 41. Et si. § 8.*

Regulares in feria 5. Cœnæ Domini possunt, & mandatum sollemniter facere, & prædicare. *Pius V. ibid. §. 24.*

Regulares non possunt prædicationis officium exercere, nisi in Capitulo per tres peritos fuerint examinati, & admissi. *Clemens VIII. const. 60. Nullus. §. 24.*

Regulares non possunt in Ecclesijs sui ordinis prædicare, nisi ordinarijs se præsentent, & petant benedictionem. In Ecclesijs vero alienis prædicare non possunt sine licentia ordin[illegible], & eo contradicente, neque in [illegible], neque in propria possunt prædicare. *Gregor. XV. const. 18. Inscrutabili. §. 3.*

Regulares prædicantes sine licentia Episcopi in alienis Ecclesijs, vel sine benedictione in suis, possunt ab Episcopo puniri, etiam extra visitationem; & per censuras. *ibid. §. 6.*

Regularium prædicantium obligationes. Vide, *Prædicare*. Vide, *Prædicator*. Vide, *Predicari prohibita*, Vide, *Regulares euntes in partes, &c.*

Regulares circa confessiones, & absolutiones suorum fratrum.

Regulares non sunt subiecti Episcopis circa absolutiones suorum fratrum. *De excessibus Prælatorum cap. Nimis iniqua.*

Regulares audire non possunt confessiones, nisi in Capitulis à tribus personis deputatis fuerint examinati, & admissi, ac à superioribus habeant licentiam. *Clem. VIII. const. 60. Nullus.* §. 24.

Regulares virtute Bullæ Cruciatæ, vel alterius indulti, non possunt sibi eligere confessarium, vt à reseruatis absoluantur. *Clemens VIII. constit. 64. Romani. Vrbanus VIII. const. 105. In suprema*, Vide, *Confessoris electio.*

Regulares superiores, quos casus possunt reseruare. Vide, *Regulares circa censuras, &c.*

Regulares superiores absoluere possunt venientes ad religionem, si postea confitentur se clericos percussisse, nisi factum sit enorme, vt mutilatio, &c. *De sentent. excommunic. cap. Cura illorum, circa fin.*

Regularium oblati, ac tertiarij, familiares, domestici, &c.

Regularium oblati, quamdiu manent in domo propria, tenentur soluere decimas, & alia iura Episcopalia. *De priuil. cap. Quidam sicut.*

Regulariū famuli, procuratores, operarij, &c. non incurrunt excommunicationem latam contra quoscumque, nisi ipsi dederint causam excommunicationi. *Concil. Later. 5. sess. 11. const. 4. Dum intra.*

Regulares possunt domesticis familiaribus, & pauperibus in sua domo regulari habitantibus ministrare Sacramenta. *Clement. de priuil. cap. 1. §. fin.*

Regulares tempore interdicti possunt sepelire suos oblatos, vel qui in monasterijs eorum sunt, vel qui in sæculo adhuc remanent, dummodo non sint nominatim excommunicati, vel interdicti. *De priuileg. cap. Vt priuilegia.*

Non possunt eos admittere ad diuina tempore interdicti. Vide, *Regulares circa interdicta*, Vide, *Interdicti tempore*. Vide, *Oblati*. Vide, *Regulares circa sepulturas*. Vide, *Sepelire*. Vide, *Tertiarij.*

Regulares circa Processiones, & præcedentias.

Regulares requisiti à Prælatis ad processiones sollemnes tenentur ire, dummodo non distent à Ciuitate per vnum milliare. *Concil. Later. 5. sess. 11. constit. 4. Dum intra. Concil. Trident. sess. 25. de reform. regul. cap. 13.* Omnes etiam monachi compelli possunt, vt accedant. Exceptis ijs, qui in strictiori obseruantia viuunt, & hoc priuilegio gaudent. *ibid.*

Regularium lites in præcedentia. Vide, *Regul. causæ, &c.*

Regulares non possunt compelli adesse nouis processionibus, nisi ijs, quæ sunt in vsu, vel cum fit pro victoria de infidelibus, &c. *Pius V. const. 41. Et si.* §. 3. *circa finem.*

Regulares vero, qui studijs vacant, non possunt compelli ad eas processiones. *ibid.*

Regulares in processionibus præcedere debent omnibus confratribus laicorum. *Gregorius XIII. const. 84. Exposcit.*

Regulares inter se præcedere debent iuxta antianitatem existendi in loco, vbi est controuersia. *Gregorius XIII. const. 84. Exposcit.* non derogat alijs decretis circa hoc. *ibid.*

Regularium lites circa præcedentiam, ab Episcopo terminari debent. *Concil. Trident. sess. 25. de refor. regul. c. 13. Pius V. constit. 41. Et si.* §. 8. Sed ijs terminatis, nihil amplius potest immutari. *ibid.*

Vide, *Præcedentia*. Vide, *Processio.*

Regulares circa Sacramenta, & alia in suis Ecclesijs, vel extra.

Regulares possunt Eucharistiam in suis Ecclesijs tenere. exequias defunctorum celebrare: tenere campanas, & cœmeterium benedictum, possunt missas in suis Ecclesijs dicere, oblationes, cereos, & cætera recipere, & pro se tenere, & in his non possunt ab Episcopis grauari. *De excessibus Prælatorum, cap. Nimis iniqua.*

Regulares possunt audire confessiones sæcularium quolibet tempore. Vide, *Regulares circa confessiones.*

Regulares in die feriæ 5. Cœnæ possunt mandatum facere sollemniter, & in ea die prædicare. *Pius V. const. 41. Et si.* §. 24.

Non possunt ministrare Sacramenta, vt Parochi, nisi fratribus, & monialibus sibi subditis,

ditis. *Gregorius XV. constit.* 18. *Inscrutabili.* §. 2.

Regulares non possunt matrimonijs assistere, sine Parochi licentia, sub pœna excommunicationis Papæ reseruatæ. *Clement. de priuil. &c. cap.* 1. *Concil. Later.* 5. *sess.* 11. *const.* 4. *Dum intra.* Si assistit, seu benedicit matrimonium, ipso iure suspensus est ab officio, arbitrio ordinarij illius Parochi, ad quem spectabat. *Concil. Trid. sess.* 24. *de refor. matrim. cap.* 4.

Regulares non possunt ministrare Extremam vnctionem sine licentia Parochi, sub pœna excommunicationis Papæ reseruatæ. *Clement. de priuil. &c. cap.* 1. *Concil. Later.* 5. *sess.* 11. *const.* 4. *Dum intra*, etiam si ista negetur à Parocho, nisi constet per testes coram notario publico, quod hoc Sacramentum fuit infirmo negatum, & tunc possunt. *ibid.*

Regulares possunt ministrare Sacramenta domesticis familiaribus, ac pauperibus in suis domibus regularibus habitantibus. *Clement. de priuil. cap.* 1. §. *finali*. *Concil. Lateran.* 5. *sess.* 11. *const.* 4. *Dum intra.*

Regulares semper possunt Eucharistiam ministrare, excepta die Resurrectionis. *Pius V. const.* 41. *Et si*, §. 4.

Possunt in qualibet hora (in tempore debito) celebrare, non expectata missa Parochi. *ibid.* Vide, *Missa in quo loco dicenda*.

Regulares non possunt infirmis ministrare Eucharistiam, etiam si hæc negetur à Parocho; nisi per testes coram notario publico constet eam fuisse negatam; quia tunc possunt. *Concil. Lateran.* 5. *sess.* 11. *const.* 4. *Dum intra.*

Regulares circa Parochos, & Parochianos.

Regulares tenentur dare Parochis quartam funeralium, & præter eam, nihil aliud debent eis dare. *Extra, de sepulturis cap. Super cathedram. Extra, de priuil. cap. Inter cunctas.* Vide, *Funeralia*. Vide, *Canonica portio*. Vide, *Quarta funeralis*.

Regulares de bonis sibi relictis non tenentur aliquid soluere Parochis. *Extra, de priuil. cap. Inter cunctas.*

Regularium pacta, & concordata cum Parochis, dummodo licita, & facta cum consensu Conuentus, licet sine assensu Prouincialis, vel Generalis, sunt valida, & obseruanda. *De pactis in* 6. *cap. finali.* Vide, *Pactum*.

Durare debent eiusmodi pacta, dummodo per Concilia non fuerint abrogata, *Concil. Lateran.* 5. *sess.* 11. *constitut.* 4. *Dum intra.*

Regulares non possunt in Sabbatho sancto pulsare campanas, ante quam eas pulset Ecclesia matrix. sub pœna ducatorum centum. *Concil. Later.* 5. *sess.* 11. *const.* 4. *Dum intra.*

Regulares in Indijs in defectu Parochorum fungi possunt officio Parochi, & sufficit si à suis superioribus in Capitulo Prouinciali habuerunt licentiam, nec requiritur consensus Episcopi. *Pius V. const.* 24. *Exponi.* Vide, *Regul. euntes in partes infidelium.*

Regulares si ab annis 40. non soluerunt Parochis quartam funeralem, non tenentur soluere. *Pius V. constit.* 41. *Et si.* §. 12. Quarta sumenda est de cera, quæ defertur cum defuncto ad Ecclesiam. *ibid.* De alijs verò, quæ fratribus sunt relicta, non est soluenda quarta. *ibid.* §. 12.

In Ecclesijs regularium non possunt Rectores Ecclesiarum, Parochi, &c. officia facere, vel alia, dum ad eas deferuntur defuncti, qui sepulturam elegerunt in eis. *ibid.* §. 25. Vide, *Regulares circa sepulturas*. Vide, *Sepelire*.

Regulares exhortari debent Parochianos, vt semel in anno confiteantur suo Parocho. *Extra, de priuil. cap. Inter cunctas.*

Regulares non possunt prædicare, quod Parochiani non tenentur audire missam in suis Parochijs, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ. *Extra, de tregua, & pace cap. Vices.*

Regulares non possunt prædicare, quod Parochiani non tenentur saltem in Paschate confiteri suo proprio sacerdoti. sed per hoc non excluduntur religiosi, ne audiant eorum confessiones secundum iuris communis dispositionem. *Extra, de tregua, & pace cap. Vices.*

Vide, *Mendicantes*.

Regulares circa Parochos propriarum Ecclesiarum, &c.

Regulares tenentur Episcopis præsentare, quos volunt in suis Parochijs præficere. *De priuil. cap. Cum, & plantare* §. *In Ecclesijs*. *De praben. cap. In Lateranensi. De cappellis monachorum in* 6. *cap. vn.*

Regulares esse possunt Parochi in suis Ecclesijs. *Concil. Colon.* 2 *par.* 4 *c.* 18. *Concil. Treuer. c.* 12. Sed viuere debent sub obedientia superiorum ordinis. *ibid.*

Regulares non possunt acceptare Parochias sine licentia suorum superiorum, & Episcopi admissione. *Concil. Treuerense c.* 11.

Regulares Parochi in administratione Sacramentorum, &c. subiecti sunt Episcopis. Vide, *Episcopi circa regulares*. Vide,

Re-

Regulares in quibus subiecti sunt Episcopis.

Regulares non possunt à Parochijs suis remouere Presbyteros, iam ab eis præsentatos Episcopis,& ab his institutos. *De præb.&c. cap.In Lateranensi. De cappellis monach. in 6. cap. vn.*

Regularis non est capax beneficij, vel commendæ sæcularis. Vide, *Beneficia regularia, &c.*

Regulares non possunt minuere redditus clericorum, &c. qui Ecclesijs suis inseruiunt. *De præb. cap. Auaritiæ.*

Regulares non permittantur soli stare in Parochijs. *De statu monachorum cap. Monachi. De cappellis monachorum cap. Ex parte.*

Regularium licentiæ datæ à superioribus, vt regulares acceptent Parochias, possunt ab eisdem reuocari. *Concil. Treuerense c. 11.*

Regulares, qui in Ecclesijs inseruiunt requisiti ab Episcopis, subditi sunt suis superioribus. *Concil. Mogunt.4. c.78.*

Regulares non possunt in Parochijs substituere Vicarios, siue perpetuos, siue ad tempus, sine licentia ordinarij, vel Vicarij. *Concil. Treuerense c. 12.* Vide, *Vicarius.*

Regulares Parochi in omnibus se conforment cum alijs Ecclesijs. *Concil. Treuer. ibid.*

Regularium beneficia, seu Parochiæ, quæ regularibus dari solent, ipsis dentur,& non alijs. Vide, *Beneficia regularia, &c. Concil. Trid. sess.14. de refor. c.10.*

Regulares non possunt deputari Parochi in Ecclesijs suis, sine consensu Episcopi, & examine per eum faciendo. exceptis monasterijs, in quibus resident capita Religionum; & excepto Cluniacensi, & alijs, quæ habent iurisdictionem in populos Episcopalem. *Concil. Trid. sess. 25. de refor. regul. c.11.*

Regulares Parochi cum ad mortuum associandum accedunt, &c. alia faciunt, pares cum alijs Parochis cum stolis, & superpelliceis incedant. *Concil. Mediol.1. part.2. tit. De funeribus, &c.*

Regulares circa accusationem superiorum.

Regularis potest superiorem accusare. & vsque ad finem causæ prosequi. *Concil. Later.3. in append. par. 50. c.16.*

Regulares denunciantes, vel accusantes superiores, de expensis monasterij sunt iuuandi. *Concil. Later.3. ibid. Qui clerici cap. Olim. De accusat. &c. cap. Ex parte, & cap. Olim.*

Regulares accusantes superiores, si deficiunt in probatione, puniendi sunt. sed superiores debent se purgare. *Concil. Later.3. in append. tit. De spoliatis c.3*

Regularis superior accusatus potest opponere de inimicitia, & conspiratione. *De regularibus cap. Licet Heli, & cap. Per tuas.*

Vide, *Accusare.* Vide, *Accusatio, &c.*

Regulares circa transitum ad aliam Religionem.

Regularis transire potest ad strictiorem religionem, petita licentia sui Prælati, licet non obtenta, etiam si primum monasterium habeat priuilegium, vt nullus possit de eo exire. *De regular. cap. Licet quibusdam. Concil. Later. 3. in append. tit. Ne clericus c.5.*

Regularis de religione reuocata, potest ad aliam transire. *De regularibus in 6. cap. Sanè. §. fin.*

Regulares cum Papæ licentia possunt ad strictiorem, vel æqualem transire. *Paulus IV. constit.14. Postquam.*

Regulares Mendicantes non possunt transire ad non Mendicantes, excepto si ad Carthusianos; sub pœna excommunicationis ipso facto tam recipientibus, quam receptis, (Papæ reseruatæ) & transitus non tenet. *Extra, de regularib. & transeuntibus, &c.*

Et nisi intra 15. dies reuertantur, tractandi sunt vt Apostatæ. *ibid.*

Regulares non possunt ad laxiorem Religionem transire sub nullius facultatis, aut priuilegij prætextu. *Concil. Trid. sess.25. de refor. regul. c.19.*

Apostatæ non possunt ad alium ordinem transire. *Paulus IV. const.14. Postquam.*

Regularis si in secunda religione recipit ordines, deinde redit ad primam, potest in eis ministrare. *De temporibus ordinat. cap. Ex parte vestra.*

Regularis translatus ad aliam religionem, etiam si sit canonicus regularis, est incapax beneficij sæcularis. *Concil Trid. sess.14. de refor. cap.11.* Vide, *Beneficij incapax, in fine.*

Religiosus translatus obtinere non potest à Sac. Pœnitentiaria, etiam de licentia superiorum, vt sit capax beneficij sæcularis. *ibid.*

Regulares Mendicantes, transeuntes ad non Mendicantes, non habent vocem in Capitulo; etiam si in alia religione haberent curam animarum: neque possunt assumi ad prioratum, vicariatum, &c. Exceptis ijs, qui à Papa obtinent, vt transire possint ad quam-

quamlibet. *Clement. de regular. transeuntibus, &c. cap.1.*

Regularis transiens ad aliam religionem, cum hoc vinculo recipiendus est, vt maneat in claustro sub obedientia superioris. *Concil. Trident. sess.14. de refor. c.11.*

Regulares male translati ad alium ordinem, si non redeunt, quas pœnas incurrunt. *Paulus IV. constitut.14. Postquam.*

Regulares non possunt à Sac. Pœnitentiaria obtinere licentiam transeundi ad alium ordinem, sine licentia sui superioris. *Pius IV. const.53. In sublimi.*

Regulares non possunt alios etiam laxioris ordinis recipere. & omnis talis facultas reuocatur. *Pius V. constitut.89 Quacumque.*

Regularis non potest transire ad aliam religionem etiam arctiorem, nisi prius suo superiori legitimè constet, quod illa religio est parata cum recipere; & tunc recta via transeat ad illam arctiorem. *Vrb. VIII. const.26. Sacra congregatio. §.3.*

Regulares eiecti obtinere non possunt à superioribus licentias, seu literas transeundi ad aliam religionem, neque remissiuas ad Sedem Apostolicam. *ibid.* §.9.

Regulares, qui in religione aliqua emittunt votum de non procuranda, nec acceptanda dignitate, si transeunt ad aliam religionem, illud votum non relaxatur, sed remanet obligatio, quæcumque sit religio illa, siue societas. Imò si ab ea expellitur, manet obligatio semper. *Vrbanus VIII. constitut. 30. in append. Cum sicut accepimus.*

Regulares circa censuras, & casus reseruatos in religione.

Regulares omnes, etiam canonici, subiacent excommunicationi, &c. suorum superiorum, & isti possunt eas ferre. *De maiorit. & obed. cap. Cum in Ecclesijs.*

Regulares non possunt censuras ferre, & declarare aliquem incurrisse, nisi præuia monitione. excepto si delictum ex suo genere, excommunicationem inducat. *De appellat. &c. cap. Reprehensibilis.* Vide, *Regul. superiores.*

Regulares inobedientes suis superioribus possunt ab eis excommunicari, & ab officijs suspendi. *Concil. Rauenn.2. sub Clemente V. c.21.*

Regulares superiores non habent casus reseruatos pro subditis, nisi sequentes. *Vrbanus VIII. constitut. 26. cap. Sanctissimus il 2.* Neque possunt alios reseruare, nisi sequentes.

1 Veneficia, Incantationes, & sortilegia.
2 Apostasia à religione, siue dimisso habitu, siue retento, si extra septa monasterij fit egressio.
3 Egressio nocturna, & furtiua, etiam animo non apostatandi facta.
4 Proprietas, quæ sit peccatum mortale.
5 Iuramentum falsum in iudicio legitimo.
6 Abortus procuratio, auxilium, seu consilium dare ad illum, etiam non secuto effectu.
7 Falsificatio manus, aut sigilli officialium monasterij.
8 Furtum de rebus monasterij, quod sit peccatum mortale.
9 Lapsus carnis voluntarius opere consumatus.
10 Occisio, vulneratio, vel percussio cuiusuis personæ.
11 Apertio, vel impedimentum literarum superioris ad inferiorem, & è contra.

Regulares superiores præter istos casus non possunt alios reseruare, nisi facta matura discussione à Capitulo Prouinciali pro Prouincia, & à Capitulo Generali pro religione. *ibid.*

Regulares superiores non debent audire confessiones subditorum, nisi isti habeant reseruata, vel sponte velint confiteri. *Vrbanus VIII. ibid.*

In Conuentibus deputandi sunt confessarij pro casibus non reseruatis. *ibid.*

Non debent superiores vti notitia auditorum in confessione, pro gubernio. *ibid.*

Superiores regulares possunt determinare pœnitentias dandas pro peccatis, etiam non reseruatis. *ibid. const. 26. cap. Sanctissimus il 2.*

Regulares virtute Bullæ Cruciatæ, aut alterius indulti, non possunt eligere confessorem, qui eos à reseruatis absoluat. *Clemens VIII. constit.64. Romani. Vrbanus VIII. const.105. In suprema.* Vide, *Bulla Cruciatæ.* Vide, *Cruciata.*

Regulares, quando possunt eligere sibi confessorem. Vide, *Confessoris electio.*

Regulares circa Capitula, & electiones.

Regularium capitula, quomodo celebranda. *De statu monachor. cap. In singulis.*

Regular. electio circa numerum eligentium, quomodo regulanda. *Clement. de elect. cap. Quod circa.*

Regular. electiones quo ad minoritatem numeri, iuxta Constitutionem *Bonifacij VIII.* in-

intelligitur de minoritate facti, non de fictione iuris. *ibid.*

Regulares superiores eligi non possunt, nisi sint professi in ea religione. *De elect. in 6. cap. Nullus.*

Regulares Priores, seu superiores locales eligi non possunt, nisi sint ætatis annorum saltem 25. *Clement. de statu monachor. cap. 1. §. Cæterum.*

Regulares non professi, non possunt interesse electionibus, nec eligere. *De elect. in 6. cap. Ex eo.*

Regulares laici, non possunt eligere cum clericis. *ibid. c. Ex eo.*

Regulares, vt superiores fiant, seu eligantur non possunt procurare vota, seu suffragia, nec directè, nec indirectè, sub pœnis statutis, & priuatione officiorum, & inhabilitate ad alia; reseruata Papæ reintegratione. quæ pœnæ extenduntur etiam ad scientes talem procurationem, votorum, & non reuelantes. *Clemens VIII. const. 60. Nullus. §. 22. Vrbanus VIII. constit. 26. in cap. Nullus num. 35.* Papæ reseruantur. *ibid.*

In electionibus regularium semper eligendus est magis idoneus. *ibid. §. 23.*

Regulares eligendi in superiores, illi esse debent, qui consueuerunt obseruare Regulam, & constitutiones ordinis quo ad seruitium chori, victum, & vestitum communem. *Clemens VIII. ibid. §. 23. Vrbanus VIII. const. 26. vbi supra. nu. 36.*

Procurantes vota directè, vel indirectè, pœnas vt supra incurrunt ipso facto. & non solum ipsi, sed etiam complices, & scientes, ac non reuelantes. quæ pœnæ à nullo alio, nisi à Papa possunt relaxari, vel dispensari. *Vrbanus VIII. constitut. 26. in cap. Nullus. num. 35.* Vide, *Regul. reformatio.*

Electiones regularium faciendæ, iuxta decreta Concilij Tridentini. *Vrbanus VIII. ibid. nu. 36. & Clem. VIII. vbi supra.*

Regulares eligentes iurare debentde meliori eligendo. *ibid. nu. 36.*

Superior solus dare potest religioso licentiam, vt consentiat electioni de se factæ extra monasterium. *De elect. in 6. cap. Si religiosus. §. Quia.*

Monialium Abbatissa eligi potest per compromissum in manu Episcopi. *De electione cap. Causam.* Vide, *Abbatissa.* Vide, *Monialium electiones.* Vide, *Monialium Præfecta.*

Licentia Generalis, vt possit regularis consentire omni electioni de se faciendæ, non valet. *Clement. de elect. cap. fin.*

Vide, *Electio, &c.* Vide, *Regul. reformatio.* Vide, *Regular. superiores.* Vide, *Superior.* Vide de qualibet religione.

Regulares circa Monasteria Monialium, & confessores eorum.

Regulares non possunt cum monialibus in monasterijs loqui. *Concil. Arelat. 4. c. 7. Concil. Paris. 6. lib. 1. c. 46.* Sed est necessaria licentia Episcopi. *ibid.*

Regulares admitti possunt ad curam mulierum, seu monialium, de consensu Episcopi. *Pius V. const. 41. Et si. §. 10.*

Regulares nunc accedere non possunt ad monasteria monialium, sine licentia speciali S. Congregationis regularium, &c. *Clemens VIII. const. 105. Ex debito. §. 5.*

Qui ad missas celebrandas, ad earum Ecclesias mittendi sunt à superioribus, sint ætatis prouectæ, & maturæ. *ibid. §. 5.*

Regulares confessores monialium, etiam sibi subiectarum audire non possunt earum confessiones, nisi ab Episcopis iudicentur idonei. *Gregor. XV. const. 18. Inscrutabili. §. 5.*

Regulares administrantes bona monialium, possunt ab Episcopo compelli ad reddendas rationes, vocato tamen superiore regularium. *ibid. §. 5.*

Ex rationabili causa possunt Episcopi monere superiores regularium, vt remoueant confessores, vel administratores monialium sibi subiectarum; & si illi id facere recusant, possunt ab Episcopo remoueri. *Gregorius XV. constitut. 18. Inscrutabili. §. 5.*

Dum fiunt electiones Abbatissarum monialium subiectarum regularibus, Episcopi possunt inter esse per se, vel per alium cum superiore locali, tamen sine impensis monialium. *ibid. §. 5.*

Regulares poterant, olim, processus contra moniales sibi subiectas facere ex *constitut. 41. Et si Pij V.* sed circa hoc *à Gregorio XIII. constit. 9. In tanta*, fuit reuocata.

Regulares confessores extraordinarij monialium sibi subiectarum, ab Episcopo etiam debent iudicari, si idonei, & approbari. *Gregorius XV. const. 18. in declarat. seqq. ad dubium 6.*

Regulares etiam superiores monialium non possunt confessiones sibi subditarum audire, nisi sint ab Episcopo approbati, alias nullæ sunt. *ibid. ad 7.*

Regulares approbati generaliter ab Episcopo pro omnibus, non intelliguntur approbati pro monialibus subiectis, sed alia egent approbatione. *ibid. ad 9.*

Regulares approbati pro vno monasterio monialium, non censentur approbati pro

alijs,

alijs. *Greg. XV. constit. 18. in declarat. seq. ad dubium* 10.

Regulares approbati pro vna vice, vt sint confessores extraordinarij monialium, non possunt in vim illius deputationis alia vice audire. *ibid. ad* 11.

Si Episcopus monito superiore, vt remoueat confessorem monialium, & hoc non remouente, vult remouere, non tenetur assignare causam cur remoueat. *ibid. ad dubium* 12.

Regulares circa moniales Romæ, hoc tenentur obseruare *ex const. Alexandri VII.* quæ incipit, *Sacrosancti*. *Data die* 30. *Martij* 1658.

Regulares quicumque sint, siue mendicantes, siue non, habentes curam monialium Romæ, etiam si speciali nota, & expressione digni essent, sub pœna priuationis actiuæ, & passiuæ vocis, officiorum, dignitatum, &c. & inhabilitatis ad ea obtinenda, reseruata Papæ reintegratione, non possunt pernoctare apud monasteria monialium, vel prope septa monasteriorum eorumdem. & sub eisdem pœnis præcipitur superioribus eorum ne id permittant.

Non possunt apud eadem monasteria refectionem diurnam sumere, exceptis casibus necessitatis exprimendis hic, vel alias à Romano Pontifice.

Si prope monasteria monialium adsint cellæ pro tali habitatione, superiores statim faciant claudi, vel dirui. Si verò extra septa monasterij sint, vendantur, & eorum pretium monasterio applicetur, sub eisdem pœnis.

Sub præfatis pœnis superiores non permittant, vt moniales coquant, aut parent cibos; vel lintea siue alia vtensilia pro vsibus siue proprijs, siue aliorum regularium suppeditentur.

Confessores, & Concionatores nihil omninò sub quouis prætextu accipere possunt à monialibus sub eisdem pœnis, præter duos iulios monetæ (si per institutum regularium licet) pro quotidiano victu ad tempus seruitij, soluendos procuratori conuentus, vel æquiualentem portionem vini, & frumenti.

Non possunt regulares, neque per se, neq; per alios munuscula à monialibus, vel monasterijs earum, etiam minimi valoris, neque esculenta, vel poculenta, sub quouis titulo, debiti, recognitionis, gratitudinis, mutui, celebrationis missarum, &c. sub eisdem pœnis.

Non possunt cum eisdem monialibus, vel monasterijs suæ curæ subiectis, nec directè, nec indirectè contractus censuum actiuè, vel passiuè inire, neque locationis, conductionis, emptionis, venditionis, &c. & contractus sunt nulli, contrahentes verò, & superiores mandantes, vel consentientes incurrunt priuationem actiuæ, & passiuæ vocis, reseruata Papæ reintegratione: etiam si contractus liciti esset, & de licentia Sedis Apostolicæ facti, nisi derogetur his literis.

Non possunt extra actum concionum, confessionum, & visitationum, quæ de iure fiunt, loqui cum monialibus, nec ipsi, nec socij, siue professi, siue non, sub eisdem pœnis, & alijs arbitrio Papæ reseruatis.

Superiores regulares non permittant, vt in ferijs Quadragesimæ, Aduentus, quatuor temporum, in festorum solemnium, & octauarum, vel in die communionis, locutoria monasteriorum sint aperta; & nullus vir, licet consanguineus, in ijs temporibus alloquatur cum monialibus, nisi ob necessitatem in scriptis approbandam à Cardinali Vicario, vel eius Vicesgerente.

Fenestellę, quæ pro confessione, vel communione deseruiunt, non inseruiant pro locutorijs, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, Confessoribus, Abbatissis, Prioribus, Superioribus regularium, Visitatoribus, & alijs. Dictæ fenestellæ, exceptis præfatis diebus necessitatis, semper clausæ sint duplici claue, quarum vna sit penes Abbatissam, vel Priorissam, altera penes Confessarum. Confessor, cum aliqua recipitur ad habitum, seù professionem potest vti fenestella ista ad hanc functionem, iuxta ritum, & consuetudinem monasterij.

Præsentes literæ in vulgarem linguam traductæ, sexto quoque mense, id est, Dominica prima Aduentus, & Dominica tertia post Pentecostem, legendæ sunt in mensis monialium, sub pœna priuationis actiuæ, & passiuæ vocis, & officiorum Abbatissis, Priorissis, ac superioribus earum localibus incurrenda, reseruata Papæ reintegratione. *Alexander VII. vbi supra.*

Vide, *Moniales*. Vide, *Clerici circa moniales*. Vide, *Confessores*. Vide, *Monialium confessores*.

Regulares circa testamenta, mutua, contractus, &c.

Regulares non possunt testari, sed omnia eorum sunt monasterij. 19. *quæst.* 3. *cap. Quia. cap. Perlatum, & cap. Si qua mulier.*

Regulares non possunt à sacra Pœnitentiaria obtinere facultatem testandi, etiam si sint extra claustra ex dispensatione Papæ. *Pius IV. const.* 53. *In sublimia.*

Regulares non possunt esse executores testamentorum, sine licentia suorum superiorum. *De testament. in 6. c. fin. Clement. de* te-

testamentis c. vn. Et in tali functione tenentur reddere rationem Episcopo, & si delinquunt possunt ab eis puniri. *ibid.* neq' obstat priuilegium, &c. Vide, *Testamentum*. Vide, *Testamenti executor*. Vide, *Regul. in quibus subiecti sunt Episcopis*.

Regularis sine licentia sui Prælati non potest accipere mutuo; alias non tenetur conuentus soluere, quod accepit. *Concil. Later. 4. c. 59. De fideiussoribus cap. Quod quibusdam*.

Si verò pecunia, quam accepit mutuo, expensa est in vsum monasterij; estò sine licentia eam acceperit, tenetur monasterium eam soluere creditori. *ibid. & Concil. Lateran. 4. c. 59.*

Regulares percutientes, & ipsimet se, vel alios clericos.

Regulares se percutientes absolui possunt à suis superioribus, vel ab Episcopis, nisi excessus sit enormis, quia sic ad Papam est recurrendum. *De sent. excommunic. cap. Canonica, & cap. Monachi*. (deficiente superiore ab Episcopo possunt absolui. *ibid.*) *& Concil. Lateranen. 3. tit. De his qui incidunt in canonem c. 7. & 8.*

Regularis percutiens clericum sæcularem, vel vulnerans, potest, & debet absolui ab Episcopo (in casu quo Episcopus potest alium clericum absoluere) alias recurrendum est ad Papam. *De sent. excommunicat. in 6. cap. Religioso*. At sub titulo eodem ordinario statutum erat, vt à Papa absolueretur, ita in *cap. Cum illorum* circa finem.

Regularem etiam conuersum percutiens incidit in excommunicationem Papalem. *Concil. Lateran. 3. tit. De his, qui incidunt, &c. can. 11.* Vide, *Cleric. percussores*.

Regularis percutiens aliquem alterius religionis, à superiore passi est absoluendus (nisi talis sit excessus, vt ad Papā sit adeundum.) *De sent. excommunicat. c. Cum illorum, in fine*.

Regularis superior si ex disciplina percutit, vel facit percutere subditos per alium clericum, non incurrit excommunicat. si verò facit eos percutere per laicos, tunc ipse, & percutiens incurrit excommunicationem Papæ reseruatam. *De sent. excommunicat. cap. Vniuersitatis*.

Regularem nouitium percutiens est excommunicatus. *De sent. excommunic. in 6. cap. Religioso*.

Regularem percutiens, vel percuti mandans, incidit in excommunicationem Papæ reseruatam. *Concil. Later. 3. tit. De illis, qui incidunt in canonem c. 6.*

Regularem percutiens denunciari debet excommunicatus. *De sent. excommunicat. cap. Parochianos*.

Regularem percutiens si sit magister eius, vel impubes, non incurrit excomunic. *Concil. Later. 3. tit. De his, qui incidunt. c. 7.*

Vide, *Clericus percussor*. Vide, *Clericorum percussores*.

Regulares circa noua Monasteria, Ecclesias, & Oratoria.

Regulares non possunt noua monasteria fabricare, sine licentia Episcopi. *Concil. Calced. c. 4. 2. qu. 7. cap. Nullus*. Sub pœna excommunicationis. *ibid.*

Regulares exempti, sine licentia Episcopi fabricare non possunt Ecclesiam in loco non exempto; & si faciunt, cedit iuri Episcopi. *De priuilegijs. cap. Cum olim propter*.

Regulares Mendicantes, sine licentia Papæ, quando non possunt nouas domos acquirere, neq; acquisitas alienare. *De pœnis cap. Cupientes. De relig. domibus in 6. cap. Religionum. §. Confirmatos.* (Excipiuntur quatuor Ordines, scilicet Minorum, Prædicatorum, Carmelitarum, & Eremitarum S. Augustini. *ibid. cap. Sanè*) *De excessibus Prælatorum in 6. cap. vnic.* Sed Eremitæ possunt acquirere. *ibid.*

Regulares de licentia Papæ possunt in locis desertis Ecclesias ædificare, & eas per suos clericos gubernare. *De verbor. signific. cap. 1.*

Ad quid tenentur circa Episcopos post tale ædificium. *ibid.*

Regulares non possunt vendicare Ecclesias sibi concessas, sine licentia Episcopi, nisi sit præscriptio, vel postea consentiat. *De iurepatronat. cap. Cum pastoralis*.

Regulares sine licentia Episcopi non possunt ædificare noua Oratoria. *Concil. Later. 3. in append tit. Ne clericus. c. 5.*

Regularium Ecclesiæ nouæ ab ordinario sunt benedicendæ. *Concil. Lateran. 5. sess. 11. constitut. 4. Dum intra*. Imò cum incipiunt fabricari, Episcopus ponit primum lapidem. *ibid.*

Regulares impediri non possunt ab Episcopo neque eis potest negari licentia ad ædificandum nouas domos. *Pius V. const. 41. Et si §. 23.* (intellige, si omnia concurrant à sacris canonibus requisita.)

Regulares recipere non possunt, nec erigere noua monasteria, neq; Episcopi dare licentiam, nisi vocatis superioribus aliarum religionum eiusdem loci habentibus interesse,

reſſe, & cognito quod poſſint in eo loco tot monaſteria alimentari, alias nulliter erigitur. & ſi in tali functione, & conuocatione aliquis ex ijs appellat ad Papam, ſuſpenditur erectio. *Clemens VIII. conſtit.99. Quoniam.*

Regulares non poſſunt recipere noua monaſteria, in quibus non poſſunt viuere duodecim fratres ex redditibus, & eleemoſynis. *Gregorius XV. conſtitut.31. Cum alias.*

Regulares, dum noua accipiunt monaſteria debent habere aſſenſum ſuperiorum aliarum religionum, etiam per quatuor milliaria; vel ordinarius iudicet, quod in Conuentu nouiter accipiendo poſſunt viuere duodecim. *ibid.*

Et *Vrbanus VIII.* ſtatuit non poſſe regulares noua monaſteria accipere, niſi ſeruatis Conſtitut. *Clementis VIII. Gregorij XV.* & *Concil. Tridentin. conſtitut. 25. Romanus.*

Regularium monaſteria de nouo accipienda, in quibus 12. religioſi non poſſunt viuere Epiſcopi iuriſdictioni ſunt ſubiecta. *Vrbanus VIII. conſtit. 47. Cum ſæpè. §.14.* Vide, *Aedificia.* Vide, *Regul. numerus.* Vide, *Monaſteria noua.*

Regulares facti Epiſcopi.

Regulares eligi poſſunt in Epiſcopos. *Clement. de elect. &c. cap.1.*

Regulares facti Epiſcopi, & in diſcordia electi, non poſſunt conſentire electioni de ſe factæ; etiam ſi accedat licentia ſuperiorum Generalium. *De electione in 6. cap. Quorumdam.*

Regularis, qui ſine licentia Papæ curat ſe eligi in Epiſcopum alicuius Eccleſiæ deſertæ remanet inhabilis ad omnia officia intra, & extra religionem. *Clement. de elect. &c. cap. In pleriſque.*

Regulares Mendicantes ante ætatem 27. annorum non poſſunt poſtulari ad dignitates, & prælaturas. & pœna poſtulantium, ac poſtulatorum. *Extra, de poſtulatione cap. vn.*

Regularis ante ætatem 27. annorum diſpenſatur à Papa, vt eligatur Epiſcopus. *Extra, de præbend. & dignit. cap. Nuper il 3.*

Item diſpenſatur ſuper recenti ordinatione. *ibid.*

Religionem vouens non poteſt fieri Epiſcopus, niſi voto expleto. Si autem eligatur debet renunciare, & votum prius implere. *De voto, &c. cap. Per tuas.*

Regularis electus in Epiſcopum, ſi non poteſt conſentire abſque licentia ſuperiorum, & intra tempus determinatum conſentiendi, non priuatur iure electionis, donec illud tempus præterierit. *Extra, de elect. cap. Si religioſus.*

Regulares facti Epiſcopi non poſſunt vti ſuperindumento lineo, id eſt, Rocheto, ſed habitu ſuæ religionis vti debent. *De vita, & honeſt. clericor. cap. Clerici officia. Concil. Lateranen. 4. c. 16.* Vide, *Rochetum.*

Regulares facti Epiſcopi non mutent habitum, alias deponantur. *Concil. Conſtantinopolit.8. c.27. Concil. Later.4. c.16.*

Regulares Epiſcopi, ſi redeunt ad clauſtra non poſſunt obtinere officia religionis. *Paulus IV. conſt.21. In ſacra.*

Vide, *Epiſcopi regulares.* Vide, *Monachorum priuilegia.*

Regularium cauſæ, & proceſſus, ac lites de præcedentia.

Regularium cauſæ, & proceſſus fieri poſſunt abſque rigoribus iuris. *Concil. Later. 4. c.8.*

Regularium lites de præcedentia, ab Epiſcopo componendæ. *Concil. Trident. ſeſſ. 25. de reform. regul. c. 13. Pius V. conſt. 41. Et ſi. § 8.* Sed ijs finitis, nihil poteſt immutari. *ibid.* Vide, *Epiſcopus circa regulares.*

Regulares præcedere debent iuxta antianitatem exiſtendi in loco, vbi eſt controuerſia. *Gregorius XIII. conſt. 84. Expoſcit.* Tamen non derogat alijs decretis circa hoc emanatis. *ibid.*

Regulares præcedere debent confratribus laicorum. *Gregor. XIII. ibid.*

Regulares non ab Epiſcopis, ſed à ſuis ſuperioribus, & conſeruatoribus, poſſunt in cauſis conueniri. *Paulus V. conſtitut. 34. Religioſorum.*

Regulares, quando ſunt actores, adire poſſunt iudices laicos pro iuſtitia, ſed contra ſæculares, non contra Eccleſiaſticos. *Gregorius XV. conſt.9. Sanctiſſimus. §.12.*

Regulares circa librorum editionem.

Regulares imprimere non poſſunt libros abſque ſuorum ſuperiorum licentia, & ordinarij, ad quem pertinet. *Concil. Trid. ſeſſ. 4. circa fin.*

Regulares morientes extra claustra.

Regulari moriente extra claustra, siue cum habitu, siue sine eo, Episcopus non potest occupare bona eius. *Pius V. constit.* 41. *Et si.* §. 20.

Regularium morientium extra claustra, spolia pertinent ad Cameram Apostolicam. *Gregorius XIII. const.* 43. *Officij nostri.* Nisi habeant facultatem testandi. *ibid.*

Regularium morientium extra claustra bona, siue ipsi sint apostatæ, siue non, ad Cameram Apostolicam spectant. *Sixtus V. const.* 100. *In conferendis.* §. 17.

Vide, *Camera.*

Regulares Hæretici, & in partibus infidelium praua docentes.

Regulares Hæretici, grauius quam laici sunt puniendi, & immurandi. *De haret. in 6. cap. Accusatus.* §. *fin.*

Regulares reuertentes ab hæresi charitatiuè tractandi, & collocandi in monasterio, in quo manere possunt sine scandalo. *Concil. Colon.* 3. *tit. Censura c.* 9.

Regulares, qui in partibus infidelium, vbi fideles aliqui sunt, prædicant contraria dogmatibus Ecclesiæ, possunt ab Episcopis capi, carcerari, & processari. & simpliciter, & de plano contra eos procedendo Episcopi possunt eos punire. *Extra, de transeuntibus, &c. cap. Ad nostrum.*

Regulares in causa hæresis, vel alia S. Officij non possunt à superioribus religionis iudicari. *Paulus V. const.* 26. *Romanus Pontifex.* Pœnæ superiorum id facientium. Vide, *Regul. superiores.*

Regulares superiores omnes sine exceptione comprehenduntur in decretis, quæ emanarunt, vel emanabunt à suprema Congregatione S. Officij, neque vllus potest se tueri aliquo priuilegio. *Vrban. VIII. in appen. const.* 8. *Cum sicut accepimus.*

Vide, *Hæretici.* Vide, *Clerici hæretici.*

Regulares circa alienationes, locationes, ac transactiones.

Regulares sine licentia Papæ non possunt alienare, sub pœna excommunicationis. *De relig. domibus in 6. cap. vn.* §. *Confirmatos.* *Extra, de rebus Ecclesiæ non alien. cap. Ambitiosæ, quæ est constitut.* 5. *Pauli II.*

Quid intelligitur uomine alienationis. Vide, *Alienatio.*

Alienantium pœnæ. Vide, *Alienare.* Vide, *Ecclesiæ bona, &c.* Vide, *Locare, ex cap. Ambitiosæ.* & *ex constit. Vrban. VIII.* 51. *Humanæ.*

Regularis superior de consensu Capituli sui potest pactum transactionis facere. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De pactionibus c.* 5. & tunc reuocari non potest.

Licentiæ omnes alienandi concessæ regularibus quibuscumque, reuocatæ sunt, & abrogatæ. *Vrbanus VIII. constitut.* 51. *Humanæ.*

Regularis superior potest ad tempus locare, vel vendere fructus reddit、uum monasterij, non tamen perpetuò, vel ad vitam. *Clement. de rebus Ecclesiæ non alien. cap.* 1. Neque vltra triennium. *Extra, vt supra. Ambitiosa. Vrbanus VIII. const.* 51. *Humanæ.*

Regulares circa iter ad Vrbem Romæ.

Regulares sine licentia superiorum non possunt Romam accedere, nec ad alium locum ire. *Concil. Vernense c.* 10.

Regulares recurrentes Romam ad Sedem Apostolicam, recipiendi sunt in Conuentibus, si habent testimonium virorum fide dignorum, quod fuit eis negata licentia. *Sixtus V. const.* 71. *Cum de omnibus.* §. 20. *in declaratione.*

Regulares venientes Romam non sunt recipiendi, sine licentia superiorum. Sed ad Protectorem, siue Congregationem regularium mittantur, & expectetur quid iudicent. *Sixtus V. ibid.* §. 21.

Sed modo regularis, nullus accedere potest ad Vrbem, sine licentia Generalis, vel Protectoris ordinis in scriptis obtenta. *Clemens VIII. constit.* 60. *Nullus.* §. 13. Qui sine ea accedit, actiua, & passiua voce, ipso facto sit priuatus. sic & qui eum recipit. *ibid.*

Prouincialis potest concedere fratribus licentiam adeundi Romam, si accedit ex causa communi Prouinciæ. *ibid.* §. 31.

Idem confirmat *Vrbanus VIII. constit.* 26. *in cap. Nullus nu.* 23. statuens, quod accedens ad Vrbem sine licentia Generalis, vel Protectoris, biennio actiua, & passiua voce sit priuatus. & nullus potest in hoc dispensare, nisi Papa. *ibid. in cap. Decretum.*

Regulares circa administrationem bonorum temporalium.

Regulari obtinente à Papa administrationem temporalium, præsumitur falsa. *De confirmatione vtili, &c. cap. Ad nostrum, & cap. Porrecta.*

Regularis obtinens à Papa administrationem temporalium, non expressa conditione suæ religionis, nulliter impetrat. *ibid.*

Regularis non potest à suo superiore obtinere ad vitam pro pretio administrationem bonorum. & concedens suspenditur ab officio. *Clement. de rebus Ecclesiæ non alienand. cap.* 1. In aliquo casu potest concedi administratio ob necessitatem, sed cum licentia expressa Prælati hoc fiat. & sine pretio. *ibid.*

Regulares possidere non possunt bona mobilia, vel immobilia; sed omnia tradere debent Conuentui, & ea incorporari. *Concil. Trident. sess.* 25. *de refor. regul. c.* 2.

Regulares superiores concedere non possunt regularibus bona stabilia Conuentus ad vsum, commendam, vel administrationem. *Concil. Trid. ibid.*

Regularium bona per officiales sunt administranda. *ibid.*

Officiales ad nutum superiorum sunt amouibiles. *Concil. Trident. ibid. cap.* 2.

Regularibus concedi possunt bona mobilia ad vsum, accommodata statui paupertatis. *ibid. c.* 2. Tenens verò aliquid contrarium statui, biennio actiua, & passiua voce sit priuatus, præter alias pœnas sui ordinis, quas incurrit. *ibid. c.* 2.

Regulares Mendicantes (exceptis Cappuccinis, & Obseruantibus Sancti Francisci) possunt bona, etiam stabilia possidere. *Concil. Trident. sess.* 25. *de refor. regul. c.* 3.

Regulares superiores non possunt stabilium, &c. administrationem subditis concedere. Vide, *Regul. refor.*

Alia de his. Vide, *Regular. reformatio, per totam.*

Regulares circa habitationem.

Regulares non possunt habitare soli in prioratibus, &c. *Clement. de statu Monachor. cap.* 1. §. *Ad hæc.*

Regulares manere non possunt soli in Parœcijs. *De statu Monachor. cap. Monachi. & cap. Quod Dei. De cappellis Monachor. cap. Ex parte.*

Regulares non possunt habere obedientiam de perpetua mansione, sed sint amouibiles. *De statu monachor. cap. Cum ad monasterium.*

Regulares habitantes soli in locis, per Episcopum cogantur ad claustrum. *De cappellis monachor. cap. fin.*

Regularis non potest habere locum in duobus monasterijs. *De religiosis domibus cap. fin.*

Regulares in Insulis stare non debent. 20. *qu.* 1. *cap. Quia autem.*

Regulares extra claustra stare non possunt sine licentia superiorum, alias per Episcopum compellantur redire. Vide, *Regulares vagi.* Vide, *Regulares in quibus subiecti sunt Episcopis. Reformatio cleri Germaniæ c.* 12.

Regulares non possunt à Sac. Pœnitentiaria obtinere licentiam standi extra claustrum. Vide, *Regular. vagi.*

Regulares circa iuramenta.

Regulares iurantes cum superiore de aliquo præstando, seu faciendo, tenentur obseruare. *De iure iurando cap. Ex rescripto.*

Regularis iuramentum de abiurando, seu relinquendo claustrum, est nullum. & sic iurans grauiter est puniendus. *De iure iurando cap. Ex literis.*

Regularis in causis, in quibus potest testificari, potest etiam iurare. *De testibus cap. Tuis quæstionibus.*

Regulares iurare non possunt sine superiorum licentia. Vide, *Iuramentum.*

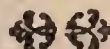
Regulares non tenentur ad iuramentum calumniæ. Vide, *Iuramentum. Concil. Later.* 3. *vt infra.*

Regulares per œconomos præstare possunt iuramentum calumniæ. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De iuramento calumniæ c.* 4.

Regularium visitatores, & Conseruatores.

Regularium visitatores ad quæ tenentur, dum visitant. *De statu Monachorum cap. Ea quæ.*

Vide, *Conseruatores.* Vide, *Iudices Conseruatores.*

Re-

Regulares circa negotia.

Regulares pro negotijs debent Sindicos instituere. *De Sindico cap. vn.*
Regularium negotia tractari non possunt à sæculari Principe, *Concil. Parisien. 6. in epist. synodica.*
Vide, *Clerici circa negotia, &c.*

Regularium numerus in Monasterijs.

Regulariũ numerus in monasterio sit proportionatus loco, & redditui, & de nouo in illo nullus alius recipiatur. *Concil. Arelat. 4. c. 8.*
Regulares tot stare debent in monasterijs, quot ali commode possunt per redditus, & eleemosynas eorum, *Concil. Trid. sess. 25. de refor. regul. c. 3. Clem. VIII. const. 60. Nullus, §. 7 Paulus V. constitut. 9. Sanctissimus.* Imò detrahendæ sunt expensæ, quæ fieri solent pro casibus, & dispendijs accidentalibus; & ijs detractis, reguletur numerus fratrum cum redditibus monasterij, nec plures ponantur, quam redditus, & eleemosynæ permittant. *ibid. Vrbanus VIII. constitut. 26. cap. seq. Nullus, num. 14.*
Regularium numerus alterari, aut grauari non potest à superiore in monasterio, sub pœna priuationis omnium officiorum, actiuæ, ac passiuæ vocis, & inhabilitatis perpetuæ, *Vrban. VIII. const. 43. Cum sæpè. §. 13.* Vide, *Monasteria tit. 1.* Vide, *Missarum onera.* Vide, *Regulares circa noua monasteria.* Vide, *Regular. reformatio.*
In Conuentibus *ab Innocentio X.* suppressis, & deinde restitutis, hæc obseruanda sunt. Manere debent in ijs sex religiosi probatæ vitæ, quorum quatuor sint sacerdotes, maturæ ætatis. & præfati Conuentus, donec redditus crescant, vt alere possint duodecim religiosos, correctioni, & iurisdictioni ordinarij etiam subiacent. Item alij Conuentus in quibus in posterum non manebunt sex religiosi, quorum quatuor sint sacerdotes maturæ ætatis, & probatæ vitæ, cuiuscumque religionis sint, ordinarij iurisdictioni subiacent. *Innocentius X. constit.* quæ incipit *Vt in paruis.*

Regularium reformatio.

Regularium loca, &c. ab ipsismet regularibus, non ab alijs sunt reformanda. *De religiosis domibus cap. Inter quatuor.*
Regulares relaxati, sunt reformandi, & puniendi. *Clement. de statu monachor. cap. 1. §. Si quis.*
Regulares reformandi sunt. *Concil. Turon. 4. c. 25. Concil. Cabilon. 3. c. 22.*
Regulares superiores inuigilare, & curare debent etiam in Capitulis Generalibus, & Prouincialibus, vt regulæ, & constitutionum obseruantia vigeat, & restauretur. *Concil. Trident. sess. 25. de refor. regul. cap. 1.*
Regulariũ reformatio per *Clem. VIII.* facta, *in const. 60. Nullus*, hæc continet. Nullus regularis, cuiusuis conditionis, ob quoduis priuilegium exemptus est à choro, neque Generales, neque Prouinciales, neque officiales alij, Lectores, Prædicatores, &c. nisi dum actu occupantur in suo exercitio. *ibid.* §. 1. Bis in hebdommada facienda est in Conuentu Lectio S. Scripturæ, & ea finita, fieri debet collatio de auditis, *ibid.* §. 1.
Omnia regularium bona, prouentus, redditus, aliaque ab eis acquisita, Conuentui sunt incorporanda. Neque possunt eis concedi ad vsum fructum, vel commodum. *ibid.* §. 2.
Superiores non possunt hanc facultatem subditis concedere, vt eis sic vtantur, & proinde culpæ, & pœnæ à S. Concilio Tridentino taxatæ subiacent. *ibid.*
Regularium vestes, &c. ex pecunia communi Conuentus emantur, & in loco communi Conuentus asseruentur, sub custodia duorum fratrum. *ibid.* §. 3.
Regulares omnes eodem pane, vino, pitantia, &c. vtantur; nec aliquis eorum aliquid priuatim habeat; & pœna *ibid.* §. 4.
Superiores, vt Generales, &c alij, qui peculiares redditus habent, in peculiari libro eos notent; qui eis possunt vti pro se, & alijs socijs, qui secum sunt. *ibid.* §. 5.
Conuentuum redditus, quomodo ministrandi, & quomodo ratio reddenda. *ibid.* §. 6.
Conuentuum redditus in communi capsa asseruandi sunt. *ibid.* §. 7.
Regularium numerus is ponendus in Conuentu, qui possit sustentari ex communibus redditibus, eleemosynis, &c. *ibid.* §. 7. Vide, *Regular. numerus.*
Superiores non possunt hæc decreta declarare, interpretari, &c. *ibid.* §. 8.
Nullus gaudeat priuilegio exemptionis à choro, vel alijs, nisi actu legat, aut prædicet, aut in exercitio, cui est concessum priuilegium, sit occupatus. *ibid.* §. 9.
Si socius sit assignandus alicui, sit conuersus, & annorum 25. saltem, ac deputatus communi Conuentus seruitio; & ex causa probanda à Generali hoc fiat. *ibid.* §. 10.
Clausura semper seruanda, & fratres non exeant è Conuentu, nisi cum socio. Ianitor sit probus, moribus integer, &c. *ibid.* §. 11.

Fra-

Fratrum nullus exeat à Conuentu, nisi ex causa superiori probata, & cum eius licentia, ac socio. *ibid.* §.12.

Nullus fratrum potest Romam venire sine licentia in scriptis, siue Generalis, siue Protectoris. *ibid.* §.13.

Qui sine tali licentia accedit, actiua, & passiua voce sit priuatus, sic etiam qui eum recipiunt. *ibid.* §.13.

Prouincialis potest fratribus dare licentiam veniendi Romam, si venit ex causa communi Prouinciæ. *ibid.* §.31.

Regularis superior clauem habeat communem, quæ omnium ianuas aperiat; & de nocte cellæ non sunt ita claudendæ, vt superior ad eas intrare non possit, si velit. *ibid.* §.14.

Lampas in dormitorio semper de nocte luceat *ibid.* §.15.

Cellæ omnes etiam superiorum, in dormitorio communi esse debent. *ibid.* §.16.

Lectum quilibet suum habeat, neque duo simul in eodem lecto dormiant. *ibid.* §.16.

Camini à cellis auferantur, excepta camera Generalis, superioris, & Prædicatoris. Fenestræ ad vias publicas expositæ, ita accommodentur, vt aspectus impediatur. *ibid.* §.17.

Valetudinarium adsit in omni Conuentu, vbi curentur infirmi, nec inde dimittantur, nisi sani sint. *ibid.* §.18.

Extra claustra, nullus habitet, neque detur licentia habitandi, nisi ex grauissima causa. §. 19.

Ad habitum nullus admittatur, nisi in Conuentu Nouitiatus per Papam deputato. §. 20.

In Capitulis, & alijs electionibus, Regulares non procurent vota, seu suffragia, neque directè, neque indirectè, sub pœnis statutis, & priuatione officiorum, & inhabilitate ad alia, & reintegratio ad Papam sit reseruata; quæ pœnæ ad scientes, & non reuelantes, etiam extenduntur. *ibid.* §.21. & 22.

Eligendi sunt semper, magis idonei. *ibid.* §.23.

Eligi debent, qui consueuerunt regulam, & constitutiones ordinis obseruare, quo ad seruitium chori, victus, & vestium communium. *ibid.* §.23.

Qui volunt Sacramentum Pœnitentiæ ministrare, per tres peritos examinandi sunt. sic etiam qui prædicationibus vacare cupiunt, & ad ordines promouendi sunt, iuxta decreta Concilij Tridentini. *ibid.* §.24.

Oratio mentalis hora solita, & culparum Capitulum fiat semper. *ibid.* §.25.

Faciendа est in qualibet hebdommada tabella de ijs, quæ à fratribus per eam sunt obseruanda. §. 26.

Pœna non apposita contra delinquentes regulares, à Generali potest determinari. §. 27.

Reformationis istius decreta, non possunt superiores declarare, interpretari, &c. *ibid.* §.28.

Regulariũ reformandorum decreta à *Clemente VIII. edita*, confirmantur *ab Vrbano VIII. const.26. S. Congregatio*.

Regularium reformatio per *Vrbanum VIII.* facta *ex constit.26. in cap. Nullus*, est hæc. Nullus eorum est exemptus à choro, nec etiam Generalis, nisi Lectores, & Prædicatores in diebus Lectionum. *ibid. num.3.*

Non possunt Regulares bona immobilia, mobilia, pecunias, &c. nec proprio, nec Conuentus nomine possidere, etiam si superiores sint; quocumque modo ea habuerint. Sed vna cum alijs Conuentus bonis confundantur. *ibid. cap. Nullus num.3.*

Regulares superiores non possunt subditis bona stabilia ad vsum fructum concedere, nec ad commendam. *ibid. cap. Nullus num.* 4.

Regulares non possunt vti tamquam proprijs ijs rebus, quæ sibi conceduntur. *ibid. num.* 5.

Regulares superiores non possunt in his dispensare. neque suffragatur eorum licentia, ne incurrant subditi pœnas à Concilio Tridentino inflictas. *ibid. num.* 7.

Regulariũ vestimenta, suppellex, &c. de communi Conuentus redditu sunt comparanda. *num.* 8.

Vestimenta, & alia in communi Conuentus loco tenenda, & ab vno, vel duobus deputatis custodienda. *ibid. num.9.*

Communi pane, vino, pitantia, siue superiores, siue subditi, vtantur. *num.* 10.

Superiores, qui habent redditus, etiam si Generales sint, librum vnum faciant, in quo describantur accepta, & expensa. & redditus illos pro suo officio, & socijs, non verò in alios vsus expendant. Cum verò in aliquo Conuentu commorantur, pecunia eorum in communi Conuentus loco ponatur, & ex ea suppeditentur sibi, & suis necessaria. *ibid. num.*11.

Superiores locorum non possunt per se administrare bona Conuentus, sed alijs tribus demandetur hoc munus: ipse verò superior mandet, quid agendum. *ibid num.* 12.

Illi tres tenentur reddere rationem superiori, & alijs peritioribus fratribus Conuentus: omnes verò isti Generali, cum aduenerit. *ibid. num.*13.

Generalis in fine officij rationem suæ administrationis reddere tenetur. *num.*13.

Numerus fratrum in Conuentibus ille adsit, qui ex obuentionibus, redditibus, & eleemosynis ali possit. *ibid. num.*14.

Superiores Regulares non possunt dispensare in decretis reformationis Concilij Tridentini, neque in decretis huius reformationis. neque relaxare, aut interpretari. Si quis contra fecerit, ipso facto est priuatus

tus omni gradu, & inhabilis ad omnia officia. *ibid. num.*15.

Nullus gaudet priuilegio dispensationis, nisi actu legat, aut prædicet. *ibid. num.*16.

Socius nulli concedatur, nisi causa à Generali probata; & sit ætatis annorum 25. ex ijs, qui communi seruitio Conuentus sunt deputati. *ibid. num.*17.

Ianitor Conuentus ianuæ semper assistat, qui sit probatæ vitæ, & nulli aperiat, nisi exeunti cum socio. *num.*18.

Licentiæ generales exeundi non dentur, & socius à superiore assignandus in exeundo, non semper idem, nec ad arbitrium petentis; benedictione impetrata fratres exire debent. alias carcerentur, &c. *num.*19.

Reuersi ad Conuentum adeant superiorem, qui à socijs exquirat, quid actum sit. *numer.*21.

Romam accedere non possunt regulares, nisi cum licentia Generalis, vel Protectoris. *num.* 23.

Si contra fecerint, biennio actiua, & passiua voce priuentur. *ibid. nu.* 23. Et hanc pœnam Papa sibi reseruauit dispensandam. *ibid. in cap. Decretum.*

Clauem communem habere debet superior, qua aperire possit omnes cellas. nec vllus potest de nocte cellam ita claudere, vt non possit à superiore aperiri. *ibid. cap. Nullus num.* 24.

In medio dormitorij sit lampas lucens. *ibid. num.* 25.

Cellæ omnes in dormitorio sint nudæ sine paramentis. *num.* 26.

Plures cellæ possunt alicui concedi à Generali. *ibid.*

Cellæ, quæ extra dormitorium sunt, pro officinis inseruiant. *num.*27.

Quilibet suum lectum habeat, & solus dormiat. *num.*28.

Camini in cellis non adsint, excepta cella superioris, Generalis, vel alterius, & Prædicatoris. *num.*29.

Fenestræ Conuentus, quæ respiciunt vias publicas, vel domos vicinorum, ita claudendæ sunt, vt perspectus impediatur. *num.* 30.

Valetudinarium adsit in Conuentu in loco commodissimo, vbi ægroti stent, nec ab eo recedant, nisi recuperata sanitate: infirmi verò optimè gubernandi. *num.* 31.

Licentiæ habitandi extra claustrum auferantur, nec possunt concedi, nisi causa approbanda à Papa. *num.*32.

Nouitij non possunt admitti ad habitum, vel professionem, nisi in locis deputatis per Sedem Apostolicam. *num* 33.

Constitutio prohibens largitionem munerum obseruanda est exactè. *num.*34.

In electionibus non possunt procurari vota, nec directè, nec indirectè, id facientes incurrunt priuationem officiorum ipso facto, perpetuò inhabiles sunt ad omnia, neque possunt ab alio dispensari, nisi à Papa. quas etiam pœnas incurrunt complices; & alij scientes, & non reuelantes. *ibid. numer.* 35.

Electiones regularium faciendæ, iuxta decreta Concilij Tridentini. & iurare debent eligentes de eligendo magis idoneo. *ibid. num.*36.

Eligendi sunt, qui obseruant regulam, & constitutiones ordinis, quæ pertinent ad seruitium chori, victum communem, &c. *ibid. num.* 36.

In Capitulo Generali, vel Prouinciali eligendi sunt Patres graues cuiuslibet Prouinciæ, qui examinent pro admittendis ad confessiones, & prædicationes; & horum cura sit, vt obseruentur circa hoc decreta Concilij Tridentini. *ibid. num.*37.

Capitula culparum, & sermones fiant de disciplina religiosa. *ibid. num.*38.

Tabella facienda circa ea, quæ per hebdomadam seruanda sunt. *num.*39.

Pœnæ, quæ non apponuntur pro transgressionibus, arbitrio superiorum taxentur. *num.* 40.

Decreta reformationis inferenda sunt regulæ, & constitutionibus religionis. *ibid. num.* 40.

Regulares habere debent professorium, in quo morentur Nouitij post professionem vsque dum sacris initientur. & qualis debet esse, & quomodo regi. *Vrban. VIII. const.* 26. *in cap. Cum ad regularem, circa finem.*

Regulares circa munera, seu dona.

Regulares non possunt largiri dona, seu munera, cuiuis personæ, vndecumque habeant illa bona, sub pœna priuationis actiuæ, ac passiuæ vocis, omnium officiorum, & inhabilitatis ad ea, absque declaratione superiorum. & tales vt simoniaci puniendi sunt. *Clemens VIII. constitut.* 28. *Religiosæ.*

Regularium nomine hic intelligit Capitula, Conuentus, Congregationes, superiores eorum, Generales, Prouinciales, Abbates, Præpositos, Præceptores, & alios; Priores, Guardianos, Rectores, Abbatissas, Priorissas, &c. Isti omnes, nec proprio, nec communi nomine dare possunt aliquod munus, neque ex vsu, vel consuetudine, nisi causa cognita, & approbata in Capitulo, aut Congregatione Generali. *ibid.* §.2.

Nec etiam ex bonis particularibus potest regularis dare munus: siue ab amicis, siue ab alijs bona illa habuerit: siue ex redditibus,

bus, siue alio modo. ibid. §. 3. Et comprehenduntur in hac constitutione omnes regulares cuiuscumque gradus, qualitatis, vel conditionis. ibid. §. 3.

Regulares non possunt erogare pecunias pro seruitio, vel honore alicuius, siue Protectoris, siue benefactoris, siue pro prandijs, &c. siue pro spectaculis, etiam pijs. Possunt tamen erogare in vsum pauperum in casu necessitatis, habita licentia superiorum. *ibid.* §. 5.

Excipiuntur casus in fundatione, vel donatione Ecclesiæ, Conuentus, prædij, &c. expressi. *ibid.* §. 6.

Regulares, nihil possunt donare Congregationi Regular. neque Protectori, etiam Cardinali, Vice-Protectori, Generali, Prouinciali, &c. & ipsi recipientes tenentur restituere monasterio, non fratri particulari, alias non possunt absolui. *Clemens VIII. constitut.* 28. *Religiosa.* §. 7.

Eamdem constitutionem, & dispositiones eius confirmat *Vrbanus VIII. const.* 46. *Nuper.* Sed aliqua dubia in ea occurrentia declarat. Primò, quod regulares de superiorum localium consensu in scriptis (& maioris partis conuentus, si talis sit vsus, vel consuetudo) ob gratitudinem, conciliationem beneuolentiæ, & conseruationem eius circa religionem, possunt largiri munuscula esculenta, & poculenta, si adsit ambitionis suspitio. hac autem cessante, neque in his requiritur licentia superiorum in scriptis, sed sufficit oretenus data. Secundò, commessatio nes, & compotationes cum benefactoribus, protectoribus, vel ordinarijs, censentur prohibita, solum, quando sunt contrariæ decentiæ status religiosi. Tertiò, declarat quod accepta à regularibus debent restitui conuentui, ad quem pertinent de iure, si id commodè fieri potest; alias, vicinio ri. Quartò, quod qui receperint dona regularium, si moderata sunt, possunt absolui à confessore ordinario, vsque ad illud tempus emanationis bullæ: alij verò, qui immoderata, à summo Pœnitentiario. *ibid.*

Mandatur, eamdem constitutionem obseruari sub pœna priuationis officiorum, nec non actiuæ, ac passiuæ vocis; neque valet allegari non vsus, vel consuetudo contraria, nè præfatæ pœnæ incurrantur. *ibid.*

Item sub eisdem pœnis præcipitur, vt semel in anno in mense Ianuario, superiores curent hanc constitutionem legi in aliqua publica congregatione, vel in mensa publica. *ibid.*

Tandem prohibetur, nè regulares, vel alij siue superiores, siue non, cuiuscumque gradus, conditionis, dignitatis, &c. audeant declarare, vel interpretari præfatam constitutionem. *ibid.*

Regulares euntes ad partes infidelium.

Regulares in partibus infidelium in Indijs existentes, deficiente parocho, possunt ipsi parochi officio fungi sine licentia Episcopi, sed cum licentia sui capituli Prouincialis. *Pius V. constitut.* 34. *Exponi.*

Regulares Mendicantes, à superiore generali mitti possunt ad Lapponium ad prædicandum Euangelium. *Clemens VIII. const.* 74. *Onerosi.* Forma prædicandi præscribitur. Cum ibi sunt manere debent sub obedientia superiorum ordinis. sed circa ministrationem Sacramentorum, Episcopo subduntur, sub quo prædicant. *ibid.* §. 5. Et lites, quæ ibi nascuntur inter eos per Episcopum, vt. Papæ delegatum, possunt terminari. *ibid.* §. 6.

Ex insulis Philippinis discedere non possunt, vt eant in Iapponium, sub pœna excommunicationis ipso facto, & priuationis actiuæ, ac passiuæ vocis. *ibid.* §. 7.

Regulares euntes ad partes infidelium duplici vice consequuntur indulgentiam plenariam. Vide, *tit. seq. Regular. indulgentia.* §. 16.

Regulares missi ad partes Indiarum, non possunt ad alias se conferre, nisi ad quas mittuntur à superioribus, sub pœna excommunicationis ipso facto nisi necessitas itineris eos compellat alibi immorari. *Paulus V. const.* 56 *Accepimus.*

Regularium superiores Mendicantes possunt suos subditos religiosos mittere ad Orientem, vt insulas Iapponias, & alias, Chinam, &c. ad docendum fidem, per aliam viam, quam per Lusitaniam, dummodò in alijs seruetur constitutio *Clementis VIII.* circa hoc *Paulus V. constit.* 90. *Sedis Apostolicæ. Vrbanus VIII. const.* 16. *in append. Ex debito.* Et in hoc non derogatur constitutioni *Clementis VIII. ibid.*

Impedientes tales regulares nè eant, incurrunt excommunicationem latæ sententiæ. *ibid. Vrb. VIII.* §. 5.

Regulares in præfatis Regnis prædicantes vtantur Catechismo Romano, & Doctrina Christiana parua Bellarmini, & sint in omnibus vniformes. *Vrbanus VIII. ibid* §. 6.

Regulares, & alij in illis prouincijs Indiæ, & alijs Orientalibus existentes ob prædicationem, nullam possunt exercere mercaturam, neque minimam, nec aliam negotiationem, sub pœna excommunica-

tionis latæ sententiæ, priuationis actiuæ, & passiuæ vocis, inhabilitatis ad officia, ac amissionis omnium mercium, & lucrorum factorum. quæ bona à superioribus religionis conseruanda erunt pro expensis aliorum Missionariorum, *Vrbanus VIII, ibid* §.8.

Regularium controuersiæ in Indijs, &c. ortæ terminentur per Episcopos, vt Papæ delegatos. *ibid.* §. 9.

Regularium indulgentiæ.

Indulgentiæ, quibus nunc fruuntur regulares, siue ingredientes religionem, siue profitentes, & in alijs functionibus, declaratæ à *Paulo V. constit.* 21, *Romanus*, Sunt sequentes.

Religionem ingrediens animo profitendi, in die ingressus, si verè pœnitens sit, & Eucharistiam sumit, consequitur indulgentiam plenariam, *ibid.* §. 5.

In die professionis solemnis eamdem plenariam consequitur. § 6.

In festo principali religionis, si confitetur, & communicat, vel missam dicit, orans pro concordia Principum Christianorum, extirpatione hæresum, & exaltatione Ecclesiæ, plenariam lucratur. §. 7.

In articulo mortis si confitetur, & communicat, vel si non potest, & sit contritus, plenariam lucratur. *ibid.* § 8

Dum promouetur ad sacerdotium, in prima missa, confessus, plenariam consequitur. Sic etiam, qui confessi, & Eucharistiam accipientes, eidem primæ missæ sunt præsentes, vel missam dicunt in illa die, & Ecclesia, plenariam consequuntur. *ibid.* § 9.

Qui cum licentia superioris per decem dies separati ab alijs exercitia spiritualia in camera faciunt, plenariam consequuntur. *ibid.* § 10.

Qui Ecclesiam suæ religionis visitant tempore stationum indulgentias lucrantur, ac si Romæ Ecclesias visitarent, *ibid.* §.11.

Qui quinque Pater, & Aue Maria ante altare suæ Ecclesiæ recitat, qualibet die, & vice, quinque annos de indulgentia, & tot quadragenas lucratur. *ibid.* §.12.

Eamdem etiam lucrantur lectores, & prædicatores, qui reperiuntur extra claustra. *ibid* § 13

Qui per mensem integrum qualibet die per mediam horam mentaliter orat, & in vltima Dominica mensis communicat, sexaginta annos indulgentiæ, & totidem quadragenas lucratur. *ibid.* §. 14.

Qui contritus culpas suas in capitulo accusat, & exercitium virtutum facit, tres annos lucratur de indulgentia. *ibid.* §. 15.

Qui euntes ad terras infidelium ad prædicandum, missam dicunt, vel communicant, vt melius ad opus se accingant, lucrantur plenarium. & hoc pro duabus vicibus, quando scilicet se accingunt ad iter, & quando in prouinciam perueniunt, §. 16.

Quando in visitatione superiorum exponitur oratio quadraginta horarum, qui per duas horas in diuerso tempore orat, & pro exaltatione sanctæ Ecclesiæ, ac disciplinæ progressu orat, si confitetur, & communicat, vel missam dicit, plenariam consequitur. *ibid.* § 17.

Præfatæ indulgentiæ communes sunt omnibus religionibus. *ibid.* §. 18.

Aliæ indulgentiæ omnes concessæ regularibus vel viuæ vocis oraculo, vel aliter, cassatæ sunt, & reuocatæ, ac annullatæ. *ibid.* §. 19.

Vide, *Indulgentia.*

Regulares circa missarum celebrationem.

Vide, *Missa* per omnes tit. Vide, *Missarum obligationes.* Vbi habes, quæ tenentur facere tam regulares, quam alij, circa missarum receptionem, & satisfactionem.

Regulares tenentur sexto quoque mense, id est feria secunda post Dominicam primam Aduentus, & feria sexta post octauam Corporis Christi, legere bullam de celebratione missarum. & si locales superiores id non faciunt, ipso facto incurrunt officiorum priuationem, & vocis actiuæ, ac passiuæ in perpetuum. *Vrbanus VIII, constitut.* 43. *Cum sæpe contingit.* §. 15.

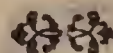
Eamdem pœnam incurrunt non obseruantes eam constitutionem. *ibid.*

Reijcere.

Reijci non dicitur, qui volens violenter intrare, reijcitur à possessione. *Concil. Lateran.* 3. *in append. tit. De appellationibus* c. 32.

Reiecti.

Vide, *Eiecti.* Vide, *Apostatæ.* Vide, *Regulares apostatæ, incorrigibiles, &c.*

Re-

Relapsus.

Relapsi in hæresim potestati sæculari tradendi sunt. *De hæreticis cap. Ad abolendam.* & *de hæreticis in 6. cap. Accusatus.* (& hoc etiam si pœniteant.) *& cap. Super eo*; Neque audiuntur in iudicio. *ibid.*

Relapsis præfatis, si pœniteant, non negantur sacramenta. *De hæreticis in 6. cap. Super eo.*

Relapsus in hæresim dicitur, non solum, qui prius lapsus de formali abiurauit, sed etiam, qui de vehementi suspectus abiurauit, & postea lapsus est in formalem, & iste tractatur, vt hæreticus relapsus. *De hæret. in 6. cap. Accusatus.*

Relapsus non est, qui prius de leui abiurauit, deinde in formalem est lapsus, neque tractatur vt hæreticus relapsus, sed punitur grauiter. *ibid.* §. *Si autem.*

Relapsus dicitur, etiam qui inquisitus de vna hæresi abiurauit omnem hæresim, deinde incidit in aliquam diuersam à prima abiurata. *De hæret. in 6. cap. Accusatus.* §. *Eum verò.*

Relapsus etiam dicitur si ante abiurationem constitit de hæresi, deinde fit suspectus vehementer, vt si hæreticos deducat, receptet, visitet, foueat, dona mittat, &c. *ibid.* §. *Ille quoque.*

Relapsi in hæresim puniendi sunt absque spe indulgentiæ. *Concil. Later.* 5. *sess.*9. *in Bulla de refor. c.*3. *circa fin.*

Vide, *Hæretici relapsi.*

Religio, seu fides.

Vide, *Fides.*

Religionem simulare, seu fingere, est maximum sacrilegium. *Ioannes I. ep.*1.

Religionis causæ omnes ad Sedem Apostolicam sunt deferendæ. *Gregor. IV. ep. vn.*

Vide, *Papa circa res fidei.*

Religiosi.

Vide, *Regulares.* Vide, *Monachi.*

Religiosam violans, quomodo debet puniri. 27. *qu.*1. *cap. Si quis rapuerit.*

Reliquiæ.

Reliquiæ Sanctorum non sunt tenendæ in villis, vel locis, in quibus non sunt clerici, qui psallant in Ecclesijs. *Concil. Epaunen. c.*25.

Reliquiæ Sanctorum non sunt tenendæ in loco, in quo sepulta sunt aliorum defunctorum corpora. *Gregorius I. lib.*1. *ep.*52.

Reliquiæ Sanctorum tangi non debent à populis. *Gregorius I. lib.*3. *ep.*30.

Reliquiæ certa exponendæ; aliæ abscondantur. *Concil. Rauenn.* 2. *sub Clemente V. c.*5. & pœnæ. *ibid.*

Reliquiæ incertæ Sanctorum non debent cultui exponi. *Gregorius I. lib.*12. *ex regest. ep.*31. *c.*9.

Reliquiæ ignotæ non sunt venerandæ, nec exponendæ. *Concil. Turon.*4. *c.*16. *Concil. Mogunt.* 4. *c.*43.

Reliquiæ alicuius non habeantur pro sanctis, sine authoritate Papæ. *De reliquijs, & venerat. Sanctor. cap.*1.

Reliquiæ de nouo inuentæ non sunt adorandæ, nisi approbentur à Papa. *De reliquijs, & venerat. Sanctor. cap. fin. Concil. Lateranen.*4. *c.*62.

Reliquiæ Sanctorum inuentæ in templis hæreticorum, igne probandæ sunt. *Concil. Casaraugustan.*2. *c.*2.

Reliquiæ Sanctorum transferri non possunt de loco ad locum, sine Episcopi, & synodi licentia. *Concil. Mogunt.*1. *c.*51.

Reliquiæ Sanctorum ab immundis portari, vel osculari non possunt. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.*7.

Reliquiæ Sanctorum non facilè extra capsam ponantur, vel ostendantur. *De reliquijs, &c. cap. fin.*

Reliquiæ Sanctorum antiquæ non sunt exponendæ extra capsam. *Concil. Lateran.* 4. *c.*62.

Reliquiæ Sanctorum non possunt vendi. *Concil. Later.* 4. *c.*62.

Reliquiæ Sanctorum cum deuotione venerandæ. *Gregorius I. lib.*8. *ex regest. epist.*62. *Concil. Constantiense sess. vlt. in constit. Martini V. circa medium. Concil. Mogunt.*4. *c.*43. *Concil. Trid. sess.*25. *in decr. de inuocatione Sanctorum.*

Reliquiæ Sanctorum non sunt nouiter exponendæ, nisi per Episcopum sint approbatæ. *Concil. Trid. ibid.*

Ad Reliquias Sanctorum fieri possunt peregrinationes. *Concil. Mogunt.*4. *c.*44.

Reliquiæ Sanctorum non sunt exponendæ ad quæstum. *ibid. c.*44. *Concil. Mediol.* 1. *vt infra.*

Reliquiæ Sanctorum in honestissimis, & decoris vasculis tenendæ sunt. *Concil. Mediolan.* 1. *tit. De Sanctorum reliquiarum veneratione.*

Dum reliquiæ ostenduntur, accendi debent luminaria à populis; sed non extrahendæ à loculis, in quibus sunt. *Concil. Mediol. ibid.*

Vide, *Corpora Sanctorum.* Vide, *Sancti.*

Remissio peccatorum.

De remissione peccatorum, nullus est in hac vita securus (intellige vel euidenter, vel certus fidei certitudine, vel aliter.) *Greg. I. lib. 6. epist. 22.*

Remissio peccatorum non fit merito hominis, sed virtute Spiritus sancti. 1. *quaest.* 1. *cap. Ec euidenter.*

Remitti non potest peccatum, nisi restituatur ablatum. *De regulis iuris in 6. reg.* 4.

Remissio peccatorum fit facta confessione, & data absolutione; etiam si absolutus actu non credat, sibi esse remissa peccata. *Leo X. const.* 40. *Exurge.*

Remissio peccatorum non fit sine contritione. *ibid.*

Remissio peccatorum non fit, si verba absolutionis dicantur ioco. *Leo X. const.* 40. *Exurge.*

Ad remissionem peccatorum alicuius non requiritur, vt quis sine haesitatione credat peccata esse sibi remissa. *Concil. Trident. sess.* 6. *can.* 13.

Remissio peccatorum in iustificatione habetur per Christi meritum. *Concil. Moguntin.* 4. *c.* 7. Vide, *Iustificatio.*

Remissio peccatorum non fit sine poenitentia in adultis. *ibid. c.* 21.

Vide, *Baptismus.* Vide, *Poenitentiae Sacramentum, &c.* Vide, *Sacramentum.* Vide, *Peccatum.*

Remissio causae, & offensae.

Remissio causae fieri non potest à iudice à quo, nisi appellatione iustificata, vel ex consensu partium. *De appellat. & recusat. cap. Accepta.*

Remitti potest causa ad iudicem, à quo fuit appellatum. *Concil. Later.* 3. *tit. De sponsalibus secundo c.* 20.

Remissio iniuriarum semel facta, non potest reuocari. 23. *quaest.* 4. *cap. Si illic vbi.* Vide, *Appellatio.*

Remissionem petere ob bonum pacis à cognatis occisi, non arguit homicidium, si petens verè non fuit causa homicidij. *De homicidio voluntario cap. Exhibita.*

Renouatio.

Renouari dicitur homo per acceptionem gratiae, quam perdidit Adam per peccatum. *De poenitentia dist.* 2. *cap.* 31. *Quomodo.*

Renouatur homo, licet non accipiat iustitiam originalem Adae. *ibid.* Vide, *Iustificatio.*

Renouatur homo in iustificatione. & quomodo. Vide, *Iustificatio.*

Renunciare. Renuncians. Renunciatio.

Renunciari non potest beneficium, nisi in manu Episcopi. *Concil. Later.* 3. *tit. De iure patron. c.* 25.

Renunciari non possunt beneficia sine Episcopi assensu. *De renunciatione cap. Admonet.*

Renunciare quisque potest iuri suo. *De crimine falsi cap. fin.*

Renunciatio dignitatis simoniacè habitae, in manu Archiepiscopi facienda, ex *Gregorio VII. lib.* 6. *ep.* 36.

Renunciari non potest beneficium immediatè subiectum Papae, sine eius licentia. *Honorius III. ex Cirone, tit. De renunciatione c.* 2.

Renunciatio spoliati non tenet; sed hic restitui debet. *Concil. Lateran.* 3. *De spoliatis c.* 12. etiam si renunciando iurauit. *ibid. c.* 4. 6. 7. & 8. Etiam si postea pensionem accepit. *ibid. c.* 8. & *de renunciat. spoliat. cap. Sollicitè.*

Renunciare cogentes beneficia, quas poenas incurrunt. Vide, *Beneficiorum renunciatio.*

Renunciatio beneficij facta vi, metu, promissione pecuniae, &c. non valet. *Concil. Lateran.* 3. *in append. par.* 49. *c.* 9.

Renunciatio beneficij facta per violentiam, terrorem, &c. non valet, etiam si ab Episcopo sit ratificata. *Clement. de poenis cap. Multorum.*

Renunciandi licentiam petens, ea obtenta, cogi debet ad renunciationem. *Concil. Lateran.* 4. *c.* 28. *De renunciat. cap. Quidam cedendi.*

Renunciatio Episcopi acceptanda non est, etiam si sit senex, si est Ecclesiae necessarius. *De renunciat. cap.* 1. *Literas.*

Renunciare potest Episcopus, si sine mortis periculo ibi stare non potest. *ibid. c. Ad supplicationem.*

Renunciatio per humilitatem Episcopi non est admittenda. *ibid. cap. Nisi cum pridem.*

Renunciare potest Episcopus ob has causas, scilicet ob conscientiam criminis; ob debilitatem corporis; ob defectum scientiae; ob malitiam plebis; ob graue scandalum; & ob irregularitatem. *De renunciat. cap. Nisi cum pridem.* Omnium harum causarum distincta declaratio. *ibid.*

Renuncians beneficio, non obstante iuramento, si iterum eligitur, potest illud tenere. *De renunciat. cap. Cum inter.*

Renuncians beneficio, non potest illud repetere.

cere. *ibid. cap. Ex transmissa*, & *cap. Accepta*, & *c. Audita*.

Renuncians electioni de se factæ, vlterius non debet audiri. *ibid. cap. In præsentia*.

Renuncians si repetit, quomodo audiendus ipse, & partes. *ibid. cap. Super hoc*.

Renuncians electioni de se factæ, nequit appellare de electione alterius. *De elect. cap. Cum inter*.

Renuncians literis beneficij, non ideo renunciat electioni, seu institutioni. *De renunciat. cap. Sanè dilecto*.

Renunciatio in manu laici facta non tenet; & talis renuncians est priuandus beneficio. *ibid. cap. Quod in dubijs*.

Renuncians testibus in aliquibus articulis, potest repetere in alijs. *De testibus cap. Causam quæ il 2*.

Renuncians Episcopatui propter crimen, non potest reassumere, nisi dispenset Papa. *De renunciat. cap. Post translationem*.

Renuncians ob persecutionem, infirmitatem, defectum scientiæ, simoniam, vel ignorantiam, potest reassumi, & quomodo. *ibid.*

Renunciatio cum fraude, vt habeatur beneficium primo vacaturum, quando est nulla. Vide, *Beneficior. renunciatio*.

Renunciare non dicitur Prælaturæ, qui subditos ab obedientia absoluit. *De renunciat. cap. Lectæ*.

Renunciare non dicitur, qui aduersarijs se submittit. *ibid. cap. Veniens ad*.

Renunciare non potest Abbas exemptus, sine licentia Papæ. *De renunciat. cap. Dilecti*.

Renuncians beneficio metu amissionis patrimonij, potest illud repetere. *De his quæ vi, & metu fiunt. cap. Abbas*.

Renuncians electioni ex metu laicorum, potest præfici. *De renunciatione c. Ad aures*.

Renuncians beneficium ex metu damni imminentis, potest repetere, *ibid. cap. Ad audientiam*.

Renuncians Episcopatui, & ad monasticam vitam secedens, non potest reassumi, nisi ex dispensatione Papæ. *De renunciat. cap. Post translationem*.

Renuncians Episcopatui, quando potest reassumi. *ibid.*

Renunciatio beneficiati facta per procuratorem, tenet, licet procurator esset reuocatus, ipso tamen, & superiore inscijs; nisi ex malitia factum sit, vt reuocatio à Procuratore non sciretur. *Clement. de renunciat. cap. vn.*

Renunciare censetur appellationi, qui post eam prosequitur in causa. *De off. & potest. Iud. deleg. cap. Gratum gerimus*. Vide, *Appellatio*.

Renunciationis, seu resignationis gratiæ, literæ Apostolicæ, quomodo expediendæ. *Pius V. const. 32. Cogit nos*.

si Renuncians beneficium, intra 20. dies, intra quos debet præstare consensum, moritur, vacat beneficium, & nullus potest illud dare, nisi Papa, etiam si supplicatio erat signata. *Vrbanus VIII. const. 6. Sanctissimus cap. 19*.

Renuncians, si est præsens in curia, tenetur consensum personaliter cum iuramento præstare in Cancellaria; alij vero per procuratorem. *ibid. c. 45*.

Si renuncians consensit pro pluribus personis, pro prima tenet consensus. *ibid.*

Renunciationis literæ cum reseruatione pensionis expediri non possunt, nisi resignatarius consentiat soluere. *ibid.*

Renunciatio Abbatis facta in ægritudine sine sollemnitate, est nulla. *Honorius III. ex Cirone, tit. De renunciatione c. 3.*

Renunciatio facta ab ingrediente religionem. Vide, *Regularis*. *Religionem ingrediens circa, &c.*

Vide, *Beneficior. renunciatio*. Vide, *Resignatio*.

Reordinare.

Reordinare non licet. *De consecrat. dist. 4. cap. Non licet. cap. Rebaptizare*. Vide, *Ordinatio*.

Reparatio.

Reparatio Ecclesiarum, per tertiam partem fructuum Episcoporum facienda est. 10. *qu. 3. cap. Priscis*. Vide, *Beneficiatorum obligationes*. Vide, *Ecclesiæ à quo reparandæ*.

Repetere.

Repetens possessionem post missionem, quomodo potest agere. *De eo qui mittitur in possessionem, cap. Cum venisset*. Vide, *Possessio*.

Repetitio testium. Vide, *Citatio*. Vide, *Testes*.

Reperta.

Reperta non reddens, furtum facit. 14. *qu. 5. cap. Si quis*.

Reprehendere.

Reprehendi possunt aliquando docti ab indoctis, & quare. 2. *qu. 7. cap. Secuti sunt*.

Reprehendens alios, se prius puniat. 3. *qu. 7. cap. Qui sine*.

Reprehendit alios, qui non habet, quid in se puniat. 3. qu.7. c. *Iudices*.

Represaliæ.

Represaliæ fieri non possunt contra Ecclesiasticas personas, debent reuocari intra mensem, sub pœna excommunicationis singularibus personis; interdicti verò communitati. *De iniurijs, & damno dato in 6. cap. vn.*

Repræsentatio.

Repræsentationes theatrales inhonestæ, fieri non possunt in Ecclesijs, sed solum deuotæ. *Concil. Toletan.* 22. c. 19. & pœnæ clericorum, qui eas permittunt. *ibid.*

Repræsentationes sacræ, vt passionis Christi, vel martyrij Sanctorum, fieri non possunt in loco prophano, nec sacro. *Concil. Mediol.* 1. *tit. De actionibus, & repræsentationibus, &c.*

Vide, *Spectacula*.

Reprobatio. Reprobi.

Reprobatio damnatorum fit ob præscientiam demeritorum, *Concil. Valent.* 2. c. 3.

Vide, *Præscientia*. Vide, *Prædestinatio*.

Repudiare.

Repudiantes vxorem, viuente repudiata, non possunt aliam ducere. *Innocentius I. ep.* 3. c. 6. *Nicolaus I. ep.* 22. & 23. Neque Regi, aut Imperatori, hoc est permissum. *ibid.*

Vide, *Matrimonia plura*. Vide, *Matrimonij separatio*. Vide, *Vir*. Vide, *Vxor*.

Res.

Res omnis per quas causas nascitur, per easdem dissoluitur. *De regulis iuris, cap. Omnis*.

Res acquisitæ ab Episcopo. Vide, *Episcopi bona*.

Res integra. Vide, *Compromissio*.

Rescripta.

Rescripta contra legem, nulla sunt. 25. qu. 2. cap. *Rescripta*, cap. *Nec damnosa*, cap. *Imperiali*, cap. *Dicenti*.

Rescriptum prohibens causæ cognitionem, est suspectum de vitio. *De rescriptis cap. Ex parte*.

Si rescriptum secundum non facit mentionem de primo, valet primum. Si facit, valet secundum. & si primum fuit impetratum à communi consensu partium, valet secundum impetratum ab vna sola. *ibid. cap. Cæterum*.

Rescriptum secundum valet, licet de primo non faciat mentionem, si eo noluit quis vti intra annum. *De rescriptis cap. Plerumque*.

In dubio reuocationis rescriptorum, recurrendum est ad arbitros. *De rescriptis cap. Pastoralis*.

Si rescriptum est de alternatiuo probando, sufficit probare vnum. *ibid. cap. Inter cæteras*

Rescriptum impetratum ab aduersario post primum, si iste non fuit vsus suo ex dolo, valet, *ibid. cap. Si autem*.

Si in rescripto narrentur plura effectus diuersos operantia, non sufficit probare vnum, *ibid. cap. Olim*.

Rescriptum Apostolicum, ob rasuram in loco non suspecto, non est vitiosum. *De fide instrum. cap. Ex literis*.

Rescriptum de prosecutione appellationis impetratum ab excommunicato valet. *De except. cap. fin.*

Rescriptum de gratia, vsque ad beneplacitum Papæ, expirat mortuo Papa. si verò dicat *ad beneplacitum Sedis Apostolicæ*, non expirat mortuo Papa. *De rescriptis in 6. cap. Si gratiosè*.

Rescriptum impetratum ab excommunicato, est ipso iure nullum, nisi sit in articulo excommunicationis, vel appellationis. *De rescriptis in 6. cap.* 1.

Rescriptum Apostolicum prouidens de præbenda primo vacatura, valet. *De consuetud. cap. fin.*

Rescriptum Apostolicum continens falsitatem latinitatis, censetur falsum. *De rescriptis cap. Ad audientiam*.

Rescriptorum impetratio. Vide, *Impetratio*. Vide, *Apostolica sedes*.

Reseruare. Reseruatio.

Reseruari possunt à Papa, & ab Episcopo casus. Vide, *Casus reseruati*.

Reseruatio omnium casuum cessat in articulo mortis. *Concil. Trid. sess.* 14. c. 7. Vide, *Moribundus*. Vide, *Absolutio*.

Reseruati casus, à reseruante possunt absolui, non ab alijs sacerdotibus. *ibid. cap.* 7.

Reseruatio beneficiorum facta à Papa. Vide, *Beneficia Papæ reseruata*. Vide, *Papa*.

Reseruatio pensionum. Vide, *Pensio*.

Reseruatione beneficij semel facta à Papa, nul-

nullus potest amplius illud conferre. *Vrbanus VIII. constit. 6. cap.* 11. *&* 15.

Reseruata beneficia, nullus potest conferre, *Vrbanus VIII. const.6. cap.* 15.

Reseruante aliquo pro se pensionem beneficij, in resignatione, expediri non possunt literæ Sedis Apostolicæ, nisi acceptans consentiat soluere. *Vrban.VIII. ibid.cap.*45. Vide, *Pensio*.

Reseruatio casuum pro regularibus, quomodo facienda, & de quibus. Vide, *Regul. circa censuras, & casus reseruatos*.

Residere. Residentia.

Vide, *Beneficiati quo ad residentiam*. Vide, *Canonicus*. Vide, *Decanus*. Vide, *Episcopus*. Vide, *Ecclesiarum Prælati quo ad residentiam*, Vide, *Parochus*.

Residere tenentur clerici. *De clericis non residentibus cap. Relatum*.

Ad residentiam tenentur omnes habentes dignitatem Ecclesiasticam, vt decani, præpositi, custodes, & similes; nec possunt per alium supplere. *Concil. Later.* 3. *tit. De iure patronatus c.*1. *Concil. Mogunt* 4. *c.* 71. *Concil. Trident*, Vide, *Beneficiatus*,

Residentiam non facientes beneficiati, &c. priuandi sunt. *De clericis non residentib. cap. Relatum, cap. Ex parte vestra, cap. Qualiter. & cap. fin. Concil. Lateran.* 3. *tit. De iure patron. c.*1, *Concil. Viennen. Prouinc.*1. *Concil. Londin.*2.*c.*14.

Residere tenentur beneficiati, etiam si beneficia parua sint, alias sunt priuandi. *De cleric. non resident. cap. Conquerente, & cap. Inter quatuor*,

Si in causa residentiæ appelletur, interim ponendus Vicarius, & de fructibus detur ei congrua portio. *De appellat. & recusat. cap. Peruenit ad nos il* 2.

Residere tenetur Parochus. *De elect. in* 6. *cap. Licet*. *Concil. Senonen. in decr. morum c.*11. Vide, *Parochus*.

Non residens causa studij, recipere potest fructus beneficij. at non debet stare in villa, sed in loco studij. *De cleric. non resident. cap. Relatum, & cap. Tuæ fraternitati*. *Concil. Lateranen.* 3. *tit. De iure patronat. c.*1. Vide, *Beneficiati, &c.* per quinque annos habent hoc priuilegium, *ibid.*

Residentiam iurans, licitè potest abesse pro seruitio Ecclesiæ, *ibid. cap. Ex parte tua*.

Residentiam non faciens familiaris Papæ, recipit fructus beneficij. *ibid. cap. Cum dilectus*. *Honorius III. ex Cirone, de clericis non resid. cap.*2. Vide, *Familiares*. Vide, *Papæ familiares, officiales, &c.*

Canonici non residentes, quia sunt cum Episcopo, recipiunt fructus beneficij, si Ecclesiæ constitutio non obstat. *ibid. cap. Ad audientiam*.

Non residens, etiam cum priuilegio, tenetur redire ad Ecclesiam, si illa patitur ex ministrorum defectu. *De cleric. non resident. cap. Cum ad hoc*.

Residere non tenentur infirmi. *ibid. cap. Cùm ad audientiam*.

Non residens, non potest percipere distributiones, etiam si absit ex causa studij Theologiæ cum priuilegio; sed solum fructus beneficij percipit. *De præb. &c. cap. Licet nobis*. Vide, *Distributio*,

Residentes tantum habere possunt distributiones quotidianas, alij verò nequaquam, nisi ex infirmitate, vel alia rationabili causa detineantur. *De cleric. non resid. in* 6. *cap. vn.*

Residere tenentur habentes curam animarum; nisi ex maxima necessitate dispensentur, vel ex Reipublicæ vtilitate, sed tunc cum licentia Episcopi id fiat. *Concil. Senon. in decret. morum c.* 11. *Concil. Colon.* 2. *part.* 3. *c.*12. *Concil. Colon.* 3. *tit. De officiorum, &c. c* 6. *Pius V. constit.*65. *Cupientes*,

Præfati curati quo tempore absunt sine tali dispensatione, priuantur fructibus beneficij. *ibid.* & *Concil. Colon.*3. *c.*9.

Non residens curatus, &c. non potest percipere fructus beneficij, nisi absit ob necessitatem Ecclesiæ; sed de ijs potest Episcopus disponere pro vtilitate Ecclesiæ. *ibid. c.* 9.

Non residentes, per Episcopi edictum moneantur, vt resideant, sub pœna priuationis beneficiorum; & si non pareant, priuentur. *De cleric. non resident. cap. fin. Concil. Mediolan.* 1. *part.* 2. *tit. De residentia*.

Residentes in curia Romana, in ijs, quæ pertinent ad beneficia, subduntur Episcopo, seu ordinario loci beneficij. *Concil. Trident. sess.* 24. *de refor. c.*11.

Residere tenentur omnes Episcopi absque exceptione. *Pius IV. const.* 10. *De salute*. Absens per sex menses continuos tenetur quartam partem fructuum applicare fabricæ Ecclesiæ, vel pauperibus. si per alios sex menses absit, aliam quartam partem similiter erogare debet. Crescente contumacia, per censuras à Metropolitano puniatur. Metropolitanus verò per suffraganeum antiquiorem ad Romanum Pontificem intra tres menses est denunciandus, sub pœna interdicti ab ingressu Ecclesiæ. *ibid.* & *Concil. Trident. sess.* 6. *de reform. cap.* 1. Vide, *Episcopus quo ad residentiam*.

Residere tenentur omnes, ne dum curati, sed etiam Canonici. & pœnæ non residentium. *Pius V. constitut.* 65. *Cupientes*.

Non

Non residens ex causa, & negotijs electionum, non priuatur fructibus beneficij, sed solum distributionibus. *De elect. in 6. cap. Cum non deceat.*

Resignatio: Resignare, &c.

Vide, *Renunciare*. Vide, *Benef. renunciat.*

Resignatio beneficij facta per terrorem, violentiam, &c. non tenet, etiam si ab Episcopo sit ratificata. *Clement. de pœnis cap. Multorum.*

Resignatio beneficij facienda est cum iuramento, quòd in ea non sit commissa labes simoniaca. *Concil Colon. 2. par. 1. c.34. Concil. Colon. 3. tit. De altero medio c.7.*

Resignatio fieri non potest in fauorem alterius, sed facienda in manu Episcopi, vel alterius ordinarij, seu vicarij. *Concil. Mogunt. 4. c.69.*

Beneficium resignatum, alteri idoneo dandum est. *ibid.*

Resignatarius debet examinari. *Concil. Augustanum c. 4 Concil. Colon. 3. tit. De altero medio c.7.*

Resignans beneficium non potest aliquem nominare; nec intuitu eius, precibus, &c. Episcopus debet conferre. *Pius V. constitut. 18. Quanta.*

Resignationes beneficiorum, quando, & quomodo ab Episcopis admittendæ sunt; etiam pro ijs, qui religionem sunt ingressuri. *Pius V. ibid.*

Resignata beneficia non possunt ab Episcopo conferri suis consanguineis; neque resignantis, sub pœna excommunicationis Papæ reseruatæ. *Pius V. ibid.*

Resignationis literæ Apostolicæ, quomodo expediendæ. *Pius V. constitut. 32. Cogit nos. ex Vrban. VIII. const. 6.* Vide, *Renunciare.*

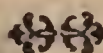
Resignationes beneficiorum, quomodo publicandæ, siue Romæ, siue extra. *Gregorius XIII. const. 85. Humano.*

Resistere. Resistentia.

Resistere tenetur superior malis. alias, tam nocet non resistendo, quam prodest ædificando. *1. qu. 7. cap. Sancta rusticitas.*

Non resistens erroribus, consentit. *Dist. 85. cap. Error. cap. Quod enim. cap. Consentire. Extrau. Ioann. XXII. Ne sede vacante. §. Si fratrum.*

Vide, *Errare. Error*. Vide, *Malum.*

Responsa.

Responsa prudentum sequenda. *Dist. 2. cap. Responsa.*

Responsa testium, & aliorum, quomodo fieri debent. *De testibus in 6. cap. Præsentium.* Vide, *Testes.*

Restituere. Restitutio.

Restitui non debet officium per pretium. *1. qu. 1. cap. Nullus Episcopus.*

Restituens officium sacerdotale pro pecunia, priuatur officio. *ibid. c. Nullus Episcopus in gratiamen.*

Restitutio rei alienæ facienda; alias nulla est pœnitentia. *14. qu. 6. cap. Si res aliena. Concil. Rom. 5. sub Gregorio VII. c.6.*

Restitutio facienda est à quocumque detinente, & sciente rem esse alterius. *Concil. Later. 4. c.39.*

Restitutio malè ablatorum incerti Domini facienda est pauperibus, cum consensu Episcopi. *Concil. Rauennat. 4. sub Ioanne XXII. c.16.*

Restitutio malè ablatorum in morte non valet, nisi in legato, seu testamento specificetur, quod illa restituuntur, quia sunt malè ablata. alias sacerdos non det ei sepulturam, & pœna eius si dat. *Concil. Rauenn. ibid. c.16.*

Restitutio in integrum facienda est Ecclesiæ læsæ, & quomodo. *De in integrum restitut. cap. Requisiuit. & in 6. sub eodem tit. cap. 1* Sed post quadriennium non admittitur facta sententia, vel contractu, nisi rationabilis adsit causa. *ibid.*

Restitutio bonorum Ecclesiæ facta monasterio à laicis, quando tenet. *De his, quæ fiunt à Prælato, &c. cap. Cum Apostolica.*

Restitutio ex iusta causa concedenda est, si causa probetur. *De in integr. cap. Ex literis.*

Restitutio in integrum, & sententia, quomodo potest suspendi. *ibid. cap. Suscitata.*

Restitutio in integrum à quo petenda. *ibid. cap. Causa restitutionis.*

Restitutio semel negata Ecclesiæ, non conceditur, nisi ex noua causa. *ibid. cap. fin.*

Restitui debet minor, si probat se læsum fuisse. *De in integrum restitut. cap. Constitutus.*

Restitutionem beneficij petenti, obijci non potest, non canonica institutio. *De restitut. spoliat. cap. In literis.*

Restitutionem petenti non obstat exceptio criminis, seu *quod vi*, vel *clam*. *ibid. cap. Item.*

Restitutionem coniugis petenti, si opponitur de consanguinitate, quid agendum. *ibid. cap. Literas.*

Restitutio facienda est proprio domino, non pauperibus. *De homicidio volunt. cap. Sicut. §. Eos insuper.*

Restitutio in pristinum ex gratia, intelligitur, sine præiudicio tertij. *De rescriptis in 6. cap. Quamuis.*

Restitutionem decimarum petere non potest, qui non probat legitimè se possidere. *De restit. spol. in 6. cap. fin.*

Restitutio in integrum coram ordinarijs, vel legatis, ab eis petenda, & talis causa facienda; siue habeant hoc in mandatis, siue incidat in causa aliqua hæc quæstio. *De in integrum restitut. cap. Restitutionis.*

Restitutio facienda est spoliato, à spoliante, & ille non tenetur probare dominium. *De restitut. spol. cap. Sæpè contingit.*

Vide, *Vxoris restitutio.*

Resurgere. Resuscitare.

Resurgent homines cum suis proprijs corporibus, quæ in vita habuerunt. *Concil. Later. 4. c. 1. De fide, & summa Trinitate cap. 1.*

Resurrectio hominum futura certissimè est. *Lib. 4. const. Apost. c. 6.*

Resurgere debent omnes iusti, & iniusti. *Lib. 4 const. Apostolicarum c. 6.*

Resurgere debent omnes in suo sexu, id est, mares in masculino, & fœminæ in fœmineo. *Gelasius in epist. contra Pelagianam hæresim.*

Resurrecturi tamen dicuntur omnes in virum perfectum, eo quod omnes animæ, & Ecclesiæ, sunt sponsa Christi. Sponsa autem vnam carnem facit cum sponso; ideo dicuntur omnes debere resurgere in virum perfectum. *Gelasius ibid.*

Resurrectio hominis erit cum corpore, immortali iam reddito. *Gelasius ibid.*

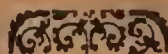
Post resurrectionem non erit generatio, neque appetitus sensualis; erunt tamen membra genitalia. *Gelasius ibid.*

Resurrectio in fine sæculi erit. *Concil. Later. 4. c. 1. De fide, & summa Trinitate cap. 1.*

Post resurrectionem, homo semper viuet, nec alias vnquam morietur. *Lib. 4. const. Apost. c. 6.*

Resuscitatus in anima non viuit absente resuscitatore; secus de resuscitato in corpore. *De pœnitentia dist. 1. c. 35. Resuscitatus.*

Resuscitari non possunt mortui, per sagas. Vide, *Dæmones.*

Reuelare. Reuelatio.

Reuelare non potest sacerdos peccata audita in confessione. & pœna. *De pœnit. dist. 6. cap. Sacerdos. De excessibus Prælat. cap. Dilectus.* neque ad hoc potest compelli. *ibid. De pœnitentijs, & remiss. cap. Omnis vtriusque.* pœna. *ibid.* Vide, *Confessor quoad secretum.* Vide, *Sacerdos.*

Reuelandi, seu denunciandi sunt diuini, sortilegi, magi, &c. *Concil. Narbonense c. 14.* Vide, *Denunciatio.*

Reuelantes quæ secreto tractantur cum Papa, pœnis maximis afficiendi sunt. & confiscanda eorum bona. & aliquando vltimo supplicio puniendi. *Pius V. constit. 147. Romani.*

Reuelationes, gratiæ, beneficia, miracula, &c. tamquam accepta per intercessionem alicuius non canonizati, vel beatificati à Sede Apostolica, non sunt approbanda, nec imprimenda, neque publicanda. & pœnæ contrafacientium; & Inquisitores in hoc inuigilent. *Vrbanus VIII. const. 37. Sacrosanctum.* Vide, *Defuncti.* Vide, *Inspiratio.*

Ministri S. Officij reuelantes dicta testium, quas pœnas incurrunt. *Pius V. const. 67. Licet.*

Reuerentia.

Reuerentia magis vitæ, quam dignitati debetur. *2. qu. 7. cap. Non omnis.*

Reuertens.

Reuertens à peccato, recipiendus est. *Concil. quod dicitur Apost. c. 52.*

Reuocare. Reuocatio.

Reuocatio iudiciorum Episcoporum, à Papa fieri potest. *6. qu. 4. cap. Osius. Concil. Sardicense c. 4.*

Reuocata sententia per iudicem appellationis, nihil obstat iudici, qui primò iudicauit. *2. qu. 6. cap. Hoc etiam.*

Reuocantes donationes Ecclesiæ factas, sunt sacrilegi. *17. qu. 3. cap. Sunt qui opes.*

Reuocari debet priuilegium, quod est nociuum post factum. *De decimis cap. Peruenit.*

Reuocari quando possunt, & debent facta, vel attentata post appellationem à sententia definitiua. *De appellat. &c. cap. Non solum.*

Reuocata gratia, quod ius manet in petente. *De præb. in 6. cap. Si is cui.*

In dubio reuocationis rescripti, recurrendum est ad arbitros. *De rescriptis cap. Pastoralis*.

Reuocatio gratiæ obest expectanti præbendam, licet ignoret reuocationem. *De præb. &c. in 6. cap. Quædam*.

Reuocata responsione aduocati in eadem die, lis non remanet contestata. *De appellat. & recusat. cap. Cum causam*. Et si referenda est causa ad superiorem, danda est partibus copia. *ibid. cap. Intimasti*.

Reuocatio gratiarum facta ab antecessore, includit eos, qui habent ius quæsitum in re, & ad rem. *De concess. præb. in 6. cap. fin.*

Reuocari potest donatio ob multa capita. Vide, *Donatio*.

Reuocatur aliquando à Papa concessio iuris patronatus ad præsentandum facta sæcularibus, & quare. *Innocent. VIII. const. 5. Cum ab Apostolica*.

Reuocatio omnium concessionum in præiudicium Cameræ Apostolicæ, circa gabellas, tributa, subsidia, &c. facta *ab Innocentio X.* non includit regulares. *Innoc. X. const. 7. Et si ea*.

Reus.

Reus dicitur à re, quæ petitur. *De verbor. signif. cap. Forus*.

Reus non tenetur probare, quod negat: sed accusator. *6. qu. 5. cap. Quod autem, & cap. Accusator*.

Reorum confessiones aduersus alios non debent admitti. *15. qu. 3 cap. Nemini, & cap. vlt.* (excipe causas fidei.)

Reus puniri non potest duplici pœna pro eodem delicto. *Concil. Rauenn. 4. sub Ioanne XXII. c. 19*.

Reus in suo foro audiendus est, & hunc debet sequi actor. *3. qu 6. cap. Si quis Episcoporum, & cap. Pulsatus. 11. quæst. 1. cap. Experientiæ, cap. Si quisquam. Concil. Lateran. 3. tit. De testibus cogendis c. 7. De foro compet. cap. Sanè*.

Reus iudicandus est in loco, in quo reperitur, & non aliò trahendus. *3. qu. 6. cap. Si quis clericus*.

Non potest trahi extra Prouinciam, vltra duas dietas, si à parte impetrentur literæ Papæ. *Concil. Later. 4. c. 37.* Sed de consensu partis potest. *ibid.*

Reus præsens est conuincendus, & postea iudicandus. *3. qu. 9. cap. Non oportet. cap. Habetur, cap. Reuera, cap. Absente reo, cap. Absente aduersario, cap. Absens, & cap. Carta*.

Reo absente, non audiendus accusator. *3. quæst. 9. cap. Absente eo, & cap. Necesse est*.

Reus non potest alium accusare, nisi prius se purget. *3. qu. 11. cap. Neganda. cap. Non est credendum. cap. Prius est. & 6. qu. 1. cap. Qui crimen*.

Reus non est, qui non ex voluntate, sed ex necessitate peccauit. *15. qu. 1. cap. Illa cauenda, & cap. Aliquos*.

Reus volens comparere, quamdiù expectari debet, vt postea condemnetur. *5. quæst. 2. cap. Præsenti*.

Reus fugiens ad Ecclesiam, ab ea non extrahatur. sed clerici eum defendant, & pro eo compareant. *17. qu. 3. cap. Reum. & cap. Si quis contumax*.

Reum extrahens ab Ecclesia, excommunicatur. *ibid. cap. Si quis contumax*. Vide, *Ad Ecclesiam confugiens*.

Reus potest recusare delegatum, si vocat eum ad locum, ad quem non potest accedere. *De off. Iud. deleg. cap. Cum R. Canonicus*.

Reus recedens à iudicio, relicto procuratore ad agendum, est contumax, & condemnatur ad expensas. *De Procuratoribus cap. Constitutis*.

Reus non tenetur respondere libello in actione personali, nisi exprimatur causa petendi. *De libellis cap. Dilecti filij*.

Reo contumaci, si causa liquet, fertur sententia definitiua. si non liquet, actor mittitur in possessionem (reseruata sibi causa proprietatis.) *De dolo, & contumacia cap. Pro vt nobis*.

Reus non tenetur dare actori suas scripturas contra se. *De probat cap. 1*.

Reo probante, quod non deliquit, si probatum sit deliquisse, ei non creditur. *ibid. cap. Ad nostram*.

Reus opponens exceptionem excommunicationis, in qualibet parte causæ auditur: si differt opponere, vt fatiget actorem, condemnandus est in expensis. *De exceptionibus cap. Exceptionem*.

Si reus non potest inueniri, sufficit ponere citationem illius in Ecclesia rei. *De dolo, & contum. cap. fin.*

Reo absoluto, non competit exceptio rei iudicatæ. *De except. cap Aduersario*.

Reo damnato ad dandam possessionem, non sufficit dare pignus. *De sent. & re iudic. cap. Cum aliquibus*.

Reo potius fauendum, quam actori, si iura sunt obscura. *De regulis iuris in 6. reg. 11*.

Reus recusans respondere post iuramentum, vel contumaciter recedens, habetur pro confesso. Secus verò si sit contumax per absentiam, antequam interrogetur. tunc enim contra eum, vt contumacem, proceditur. *De confessis in 6. cap. Si post*.

Reus potest impedire mittendum in possessionem, si faciat cautionem de stando iuri. *De restitut. spoliat. cap. 1*.

Reo conuicto de delicto, non admittitur probatio negatiua. *De probat. cap. Ad nostram*.

Rei

Rei testes debent admitti, si deficit alia probatio. *De testibus cap. Significauit*.

Reus per solam famam; & credulitatem testium, non potest puniri pœna ordinaria. *De accusat. &c. cap. Inquisitionis. §. fin.*

Reo exponenda sunt capitula, in quibus accusatur, vt possit se defendere. *ibid. cap. Qualiter*. Nomina, & dicta testium explicanda. *ibid.* (excipe causas fidei, in quibus nomina calantur.)

Reus de simonia potest contra testes excipere, solum de inimicitia, & de conspiratione, non verò de alijs. *De simonia cap. Licet Heli, & cap. Per suas*.

Reus non potest trahi extra suam Ciuitatem, vltra vnam dietam; neque ad Ciuitatem actoris. *De rescriptis in 6. cap. Statutum §. Cum autem*.

Reo non reclamante (quod infamia non processerit) non inualidatur processus; secus si reclamat. *De accusationibus in 6. cap. fin. in statu Eccles.*

Reus in statu Ecclesiastico, contra quem sunt inditia ad torturam, non potest audiri, nisi in carcere, & non extra, nisi audito fisco. *Paulus IV. constit. 6. Licet*.

Reus confessus crimen, si pecuniaria pœna sit plectendus, non potest relaxari etiam data qualibet cautione, nisi pœna soluta, & fisco audito. *ibid.*

Rei condemnati habentes interesse cum Camera, non possunt appellare de nullitate cuiuscumque sententiæ in quacumque causa, nisi facto deposito pecuniæ iuxta æstimationem delicti, in manu Thesaurarij Prouinciæ. *Pius IV. const. 53. Licet dudum*. Si verò æstimatio pecuniæ sit de magna quantitate, medietas, vel tertia pars deponeretur; & præstetur cautio de reliquo soluendo intra annum, si ad eam pœnam erunt condemnandi. *ibid.*

Rei condemnati pœna capitali, etiam facto deposito non possunt audiri; nec commissiones signari, nisi in carcere constituantur. neque possunt relaxari, nisi audito Thesaurario, & Procuratore fiscali Cameræ. *ibid.*

Rei, Romæ, non possunt condemnari pœna mortis contra ius commune (vigore alicuius antiqui rescripti, quod annullat.) *Innocentius IX. constitut. 2. Ad Romanum*.

Reus recedens, quando habetur pro confesso. Vide, *Confessus*.

Rei condemnati ad triremes in statu Ecclesiæ non possunt transmitti ad alias, quam ad triremes Papæ. *Innocentius X. constit. 7. Et si ea*.

Vide, *Condemnati*.

S. Riccardus.

S. Riccardus Episcopus Cicestrensis in Anglia, canonizatur *ab Vrbano IV. constitut. 3. Exultet*.

Ripa Romana, & Ripetta.

Ripæ Iudices, & Camerarius, quas causas possunt iudicare. *Clemens VII. const. 4. Nuper. Paulus III. const. 6. Cum nobis*. Quomodo etiam causas sanguinis. *ibid.* Moderata est, vt infra. Carcerati per eos non possunt per Visitatores carcerum excarcerari sine eorum consensu. *ibid.* In Ripæ districtu, neque Baroncellus, neque alij ministri possunt executiones facere; & si fiunt, nullius sunt roboris. *ibid.*

Ripæ, & Ripettæ Iudices debent mercatorum dictorum locorum causas iudicare. & declaratur, qui sint iudices. *Paulus III. constitut. 45. Cum postquam*. Debitores mercatorum Ripæ, &c. ad iudices Riparum trahi possunt, & debent. *ibid.* Libri dictorum mercatorum quantam, & quomodo fidem faciunt. *ibid.* Aliæ causæ eorum mercatorum, quando possunt ab alijs iudicari. *ibid.*

Riparum Iudici, id est Camerario, confirmatur iurisdictio. *Pius IV. constit. 25. Cupientes*. Camerarius iudicat causas mercaturæ Ripæ in prima instantia; & iuxta formam Statutorum Ripæ iudicare debet. etiam causas criminales vsque ad vltimum supplicium. *ibid.* sed moderata est, vt infra.

Ripæ Proxenetæ, seu Sensarij inter mercatores vini, & emptores, caupones, &c. quando, & quomodo tenentur soluere pretium vini, si emptores debito tempore non soluunt. *Pius IV. const. 42. Decet*.

Ripæ Gabella pro vino, ad ministros ibi tenendos, &c. est, vt pro quolibet dolio soluantur quatuor iulij. Ita *Pius V. const. 42. Decet*. Vide, *Vini gabella*.

Ripettæ Iudex, quas causas potest iudicare. *Clemens VII. const. 4. Nuper*.

Ripæ, & Ripettæ Curiæ, seu Tribunalis facultas ad quid extenditur, *à Paulo V.* declaratur *const. 71. tit. De Curia Ripæ, & Ripetta*.

Ripa Transonis.

Ripa Transonis in Piceno, erigitur in Ciuitatem. *Pius V. const. 15. Illius*.

Rita.

B. Ritæ de Cascia officium potest recitari ab omnibus fratribus, & monialibus S. Augustini, *Vrbanus VIII. const.74. In supremo*.

Potest etiam fieri ab omnibus, qui ad eorum Ecclesias confluunt in eius festo, & in tota Diœcesi Spoletana, *ibid. in cap. seq.*

Rituale.

Rituale Romanum à *Paulo V.* correctum obseruandum, & sequendum in administratione omnium Sacramentorum. *Paulus V. const.85. Apostolicæ*.

Ritus.

Ritus sacri in consecrandis, & benedicendis rebus, si non inueniuntur scripti, seruentur illi, quos obseruat Ecclesia Romana. *Innoc I. ep.1. in principio. Gelasius ep. 9.* Vide, *Ceremoniæ*.

Ritus Ecclesiæ circa administrationem Sacramentorum, per traditionem accepimus. *Dist.11. cap. Ecclesiasticorum, in fine*.

Ritus Gentilium in obseruantia Kalendarum, sub excommunicatione prohibentur. 26. *qu. 7. cap. Non licet, cap. Si quis Kalendas, cap. Non obseruetis, & cap. Quis æstimaret. Concil. Afric. c.27.*

Ritus Infidelium obseruans, est anathema. 26. *qu. 7. cap. Non licet, & cap. Si quis. Concil. Afric. c.27.* Vide, *Infidelium ritus*. Vide, *Gentilium ritus*.

Ritus Ecclesiæ Romanæ ab omnibus obseruandi. *Gelasius ep. 9.* Vide, *Ecclesia Romana*.

Vide, *Consecratio*. Vide, *Ceremoniæ*.

Rixosi.

Rixosi clerici, & monachi corripiendi sunt. *Dist. 90. cap. Si quis monachus*.

Rixosi homines, rixas in ciuitate mouentes. Vide, *Bella ciuilia*.

Rochetum.

Rocheto vti non possunt Regulares facti Episcopi. *Concil. Later.4. c.16.* Vide, *Regulares facti Episcopi*.

Rocheto quando vti debent Episcopi. Vide, *Episcopi habitus, & vestes*.

Rogationes.

Rogationes, id est, Litaniæ, ante Ascensionem per triduum sunt celebrandæ. *Concil. Aurel. 1. c. 29. De consecrat. dist. 3. cap. Rogationes*.

Rogationum tempore, olim, erat ieiunandum. *Concil. Aurelian. 1. c. 29. De consecr. dist. 3. cap. Rogationes*.

Nunc verò ieiunandum non est, nisi Mediolani, quia Mediolanenses Quadragesimam incipiunt triduo postquam alij, & alij fideles in illo triduo ieiunant pro Rogationibus (quia tempore Paschali non ieiunatur.) *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. De ieiunio*.

Vide, *Litania*. Vide, *Oratio*. Vide, *Preces*.

Roma Ciuitas, Palatia, viæ, &c.

Roma est Ciuitas sacerdotalis, & Regia. *Ioannes VIII. ep.68.*

Roma oppressa ab inimicis Christi, tenetur Imperator succurrere. *Ioannes VIII. epist 21. 26. 30. 31. 32. 54. 85. 87. 113. 269. 298.*

Romanæ Ciuitatis perditio est iactura totius Orbis. *Ioannes VIII. ep.7.*

Romæ Ciuitas, & Ducatus cum suo districtu, concessa fuit Papæ Syluestro, & successoribus eius quo ad temporalia. *De elect. cap. Fundamenta. Ioannes VIII. ep.85.* Vide, *Ecclesiasticus status*. Vide, *Papa circa Ducatum Romæ, &c.*

Romam nullus clericus petere potest, sine licentia Episcopi, vel Vicarij. *Concil. Salegunstadiense c.16.*

Romam petentes si à furibus spoliantur, quomodo resarciendi à Communitatibus. *Leo X. constit.28. Romani*. Vide, *Peregrini*. Vide, *Excommunicationes Bullæ Cœnæ*.

Romam petentes ob sua negotia, ibique morantes, non possunt ab Episcopis molestari, nec excommunicari. & pœnæ Episcoporum id facientium. *Extra, de priuil. cap. Diuina*. & omnia ab ipsis contra eos facta, sunt irrita. *ibid.*

Romæ litigantes apud S. Sedem, non possunt ab Episcopis priuari beneficijs, sub pœna excommunicationis, suspensionis, & interdicti ipso facto. *ibid.*

Romæ litigantes apud S. Sedem, non possunt foris conueniri, & pœnæ iudicum se intromittentium. Vide, *Curiales*.

Romam venientes ob negotia, vel ibi commorantes, vel ab ea recedentes; qui verberant,

rant, mutilant, vel occidunt, spoliant, carcerant; vel hæc fieri mandant, sunt excommunicati ipso facto in Bulla Cœnæ. Vide, *Excommunicationes Bullæ Cœnæ*.

Romæ ædificantes in Ciuitate Pia, intra arcem S. Angeli, & S. Petrum, multa obtinuerunt priuilegia circa causas, contractus, oppignorationes, testamenta, &c. *Pius IV. const.* 101. *Romanus*.

Ædificans Palatia Romæ, à quibus, & quomodo potest emere domos vicinas, & cum quibus conditionibus. *Sixtus IV. constitut.* 20. *Et si de cunctarum*. & obligationes ædificantium, quales erant. *ibid.* Sed *à Pio V.* omnia reducta fuerunt ad ius commune, *infra*.

Romæ ædificantes in via Alexandrina à Castro S. Angeli ad Plateam S. Petri, multa obtinuerunt priuilegia. *Alexander VI. const.* 7. *Et si vniuersis*.

Romæ ædificantes Palatia, quomodo possunt cogere vicinos ad vendendum, & quos. *Pius IV. constitut.* 102. *Inter multiplices*. Sed hoc priuilegium redactum fuit postea ad ius commune. *Pius V. const.* 126 *Ad hoc*. Excipiuntur loca sacra, pro quibus priuilegium remanet in suo robore. *ibid.*

Ædificare volens Romæ, quas leges tenetur seruare, & quod ius congruum habet. *Gregorius XIII. const.* 27. *Quæ publicè, diffusè per* §§. 24.

Ædificantes Romæ in Via Felici, multa obtinuerunt priuilegia. *Sixtus V. constit.* 66. *Decet*. Hæc via incipit ab Ecclesia S. Mariæ Maioris vsque ad Ecclesiam SS. Trinitatis in Monte Pincio. *ibid.*

Ædificaturi de nouo Romæ, quid debent obseruare. *Leo X. constitut.* 19. *Inter curas*.

Romæ habitantes curiales, &c. de quibus bonis, & de quanta summa possunt disponere in morte. Vide, *Curiales*. *Paulus V. const.* 18. *In eminenti*. Si Romæ moriuntur, vel circa, intra spatium decem milliariorum, possunt disponere de acquisitis, ex beneficijs, pensionibus, &c Ecclesiasticis. & si moriuntur ab intestato, succedunt hæredes. *ibid.* & ante eum *Iul III. constit.* 5. *Cupientes*. & non pertinent ad Cameram.

Romæ albergatores non tenentur de furtis rerum, quas eis hospites non consignant. *Pius IV. const.* 71. *Cum sicut*.

Romæ morientes. Vide, *Morientes*.

Romæ domus dirutæ, quibus, & quomodo vendendæ per Camerarium, & Magistrum Viarum. *Sixtus IV. constit.* 20. *Et si de cunctarum*. *Pius IV. constit.* 102. *Inter multiplices*.

In emptione domorum Romæ, vicini sunt præferendi. alias contractus per Camerarium possunt irritari. & nullus excipitur. *Sixtus IV. ibid.*

Domus Romæ vendi possunt à proprijs dominis, non requisitis inquilinis. *Pius V. const.* 126. *Tanta est*.

Romæ plateæ ampliari possunt, & ad hoc faciendum possunt emi domus vicinæ, & quomodo debent solui. *Sixtus IV. constit* 20. *Et si de cunctarum*. Cogi possunt ad hoc domini. Sed *Pius V. const.* 126. hoc reducit ad ius commune.

Romæ viæ, omni cura custodiendæ, & pro eis constituuntur Magistri Viarum. *Martinus V. const.* 9 *Et si in cunctarum*.

Magistrorum viarum Romæ munera, quæ sint. *Sixtus IV. constit.* 20. *Et si de cunctarum*.

Romæ viæ à quibus sunt reficiendæ. *ibid.* & *Pius IV. const.* 102. *Inter*.

Priuilegia Magistrorum Viarum Romæ, confirmata, & aucta sunt *à Leone X. const.* 19. *Inter curas*.

Possunt iudicia facere, absque appellatione. Eorum potestas se extendit, etiam circa Viridaria, & vineas. *ibid.*

Viarum Romæ Magistri priuilegia confirmat & auget *Pius IV. const.* 102. *Inter multiplices*.

Pro earum constructione propè Sanctum Petrum, multa viridaria tolli iubet à certis locis. *ibid.*

Pro Viarum magnificentia Camerarius, & Magister Viarum manu regia possunt procedere. *ibid.*

Prohibuit vias fieri ex silicibus, & præcipit fieri ex coctilibus. *ibid.*

Gregorius XIII. const. 22. *Quæ publicè*, distinctè declarat, quid de iure facere possit, & debeat Viarum Magister Romæ. *per* 24. §§ Item quomodo reficiendæ, vendendæ, &c *ibid.*

Viam Alexandrinam, vel Felicem habitantes. Vide supra hic, *Ædificantes*.

Romæ muri. Vide, *Muri*.

Romanus ager.

Romani territorij agriculturam instituit *Clemens VII. constit.* 5. *Ad sacram*. Modus tenendus in hoc exercitio. *ibid.* Priuilegia agricultorum. *ibid.* & *Clemens VIII. vt infra*.

Et multa alia vtilia pro Vrbe Roma. *ibid.*

Clerici in Agro Romano, possunt exercere artem agriculturæ, vel facere exercere, & non subiacent ministris spoliorum. *Clemens VIII constit.* 72. *Inter multiplices*. §. 5. Multa obtinent priuilegia, possunt quartam partem extrahere è statu Ecclesiæ. Domini, & Barones permittant, vt Agricultores veniant ad collendos agros. & alia multa circa hoc. *ibid.*

Eadem omnia confirmat, & alia addit *Paulus V. const.* 70. *Pastoralis*.

Ro-

Romani agri Agricultores, quomodo iuuandi per mutuum Montis Pietatis. *ibid.* Vbi multa circa hoc negotium.

Romæ Conseruatores. Senator. Gubernator.

Romæ Conseruatorum potestas, & iurisdictio confirmatur *à Iulio II. constit. 29. Si nostrarum.*

Romæ Conseruatores liberos facere possunt sclauos baptizatos ad eos confugientes. *Pius V. const. 17. Dignum.* & eos facere possunt ciues Romanos. *ibid.*

Romæ Senatoris iurisdictio confirmatur, & præscribitur *à Iulio II. const. 28. Decet.*

Confirmatur, & magis declaratur, & augetur *à Pio IV. constit. 34. Dilectos.* Quas causas possit iudicare. *ibid.* Vide, *Senator.*

Romæ Gubernator. Vide, *Gubernator Romæ.*

Romæ Vicarius.

Vide, *Vicarius Papæ.* Vide, *Papæ Vicarius.*

Romani Ciues, Populus, Studium, Doctores, Statuta, &c.

Romanis ciuibus multa priuilegia concedit *Leo X. const. 1. Dum singularem.*

Romanis quædam dignitates, Prioratus, &c. danda. *ibid.* & tunc quædam ab eis erant regendæ. *ibid.*

Romani non tenentur soluere in Dataria pro derogatione Statuti contra taxam dotium. *Innocentius IX. const. 2. Quæ ab hac sancta §. 3.*

Romani ciues clerici possunt disponere in morte (si moriuntur Romæ, vel circa eam intra spatium decem milliariorum) de omnibus acquisitis ex beneficijs, & prouentibus Ecclesiasticis, nec non pensionibus, &c. alijs. *Paulus V. const. 18. In eminenti.*

Et si moriuntur ab intestato, hæredes succedunt. *ibid.* §. 4.

Romanorum ciuium causæ à curia Capitolina iudicari debent. *Pius IV. constit. 34. Dilectos.* & *Paulus V. const. 28. Eximiæ fidelitatis* §. 7.

Romæ Studium. Vide, *Studium generale Romæ.*

Romani iuuenes doctores, si in Gymnasio publico Romæ in qualibet facultate legere voluerint, dummodo excedant annum 22. ætatis, sunt admittendi cum salario 25 scutorum pro quolibet anno. *Gregorius XIII. const. 23. Cupientes.*

Romana Statuta reducta, obseruanda, & quæ. *Gregorius XIII. const. 61. Vrbem.*

Romana Rota. Curia. Archiuium, &c.

Romana Rota. Vide, *Rota.*

Romanum Archiuium. Vide, *Archiuium.*

Archiuij Collegium Scriptorum. Vide, *ibid.*

Archiuij Regens. Vide, *Archiuium.*

Romana Curia. Vide, *Curiales. Officiales. Procuratores. Referendarij, &c.* in suis locis.

Romanus Pontifex.

Vide, *Papa*, per omnes titulos.

Romanus Pontifex ille est, qui à duabus partibus Cardinalium eligitur. *De elect. &c. cap. Licet de vitanda.* Qui verò à paucioribus eligitur, non est Pontifex, *ibid.* & si non abstinet, est excommunicatus, & beneficijs omnibus priuatus. *ibid.* Vide, *Papæ electio.*

Romanus Pontifex ante hymnum angelicum, est consecratus. *De elect. cap. Quod sicut. §. Super eo.*

Romanus Pontifex, dum scribit Episcopis, Archiepiscopis, & Patriarchis, vocat eos fratres; Regibus, & Imperatori scribens vocat eos filios; & si aliter inuenitur, literæ sunt suspectæ de falsitate. *De crimine falsi cap. Quam graue.*

Romanus Pontifex habet potestatem à Deo. *Extra, de consuetudine.* Vide, *Papa, diffusè.*

Romanus Pontifex separat coniuges consanguineos, vsque ad suum decretum. *Gregorius VII. lib. 2. ep. 36.*

Romanus Pontifex coronat Imperatorem, si non sit tyrannus, vel fatuus, vel hæreticus, excommunicatus, vel paganus. *De elect. &c. cap. Venerabilem.* Vide, *Papa circa Imperatores, & Reges.*

Romanus Pontifex habet ius examinandi personam promouendam ad Imperium. *ibid.*

Romanus Pontifex transtulit Imperium à Græcis ad Latinos occidentales. *ibid.*

Romanus Pontifex in dubio, nullum grauat. *De rescriptis cap. Mandatum.*

Romanus Pontifex solus transfert Episcopos de vna Ciuitate in aliam. *De translat. Episcop. cap. Inter corporalia.*

Romanus Pontifex dispensat, vt qui renuncia-

ciauit Episcopatui, reassumatur. *De renunciat. cap. Post translationem.*

Romanus Pontifex tenetur iustissime iudicare. *De priuil. cap. Ex ore sedentis.*

Romanus Pontifex non potest mutare decreta fidei facta ab antecessore, sed potest ea declarare. *Ioann. XXII. Extrau. de verbor. significat. cap. Quia quorumdam, circa finem.*

Romanus Pontifex potest dissoluere facta in Concilio, & quæ. *ibid.*

Romano Pontifici subditi sunt omnes Christiani, siue Græci, siue Latini, & alij. *Extra, de maiorit. & obed. c. 1.*

Romani Pontificis decreta. Vide, *Decreta.* Vide, *Papæ decreta, & decretales.*

Romana Ecclesia.

Vide, *Ecclesia Romana*, per omnes titulos. Vide, *Papa*, etiam per omnes.

Romanæ Ecclesiæ filius, quis nam dicatur. *De verbor. signif. cap. 1.* Vide, *Filius.*

Romanæ Ecclesiæ filius factus, non per hoc fit exemptus. *ibid.* Vide, *Filius Romanæ Ecclesiæ.*

Ordinati in Ecclesia Romana, non possunt ab ea recedere. *Gregorius I. lib. 4. ep. 30. 1. qu. 1. cap. Filium.*

Pro Romanæ Ecclesiæ seruitio Papa potest vndique clericos vocare, & monachos, seu regulares. *1. qu. 1. cap. Per principalem.*

Romanæ Ecclesiæ coloni, & rustici, ac debitores, cum charitate tractandi, & subleuandi. *Gregor. I. lib. 1. ep. 42. & 52.*

Romanæ Ecclesiæ soluendum est, quod est ei debitum ex consuetudine. *Gregor. I. lib. 2. ep. 7.*

Romanam Ecclesiam oppugnans, Christianitatem negat, & subuertit. *Leo IX. epist. 1. c. 36.*

Romanæ Ecclesiæ non concordans non est catholicus. *Gregorius VII. lib. 2. post ep. 55. lib. 5. ep. 10. lib. 7. ep. 24.*

Romana Ecclesia ab omnibus est defendenda. *Ioannes VIII. epist. 124. Gregorius VII. lib. 8. ep. 5.*

Romanæ Ecclesiæ censuarius non eximitur per hoc à iurisdictione Episcoporum. *De priuil. cap. Recepimus.*

Romanæ Ecclesiæ priuilegia, nequeunt ab vllo iudice tractari, nisi à Papa. *De iudicijs cap. Cum venissent.*

Romana Ecclesia habet dominium bonorum ordinis fratrum Minorum viuentium in puritate regulæ. *Extrau. Ioann. XXII. de verbor. signif. cap. Ad conditorem.*

Vide, *Ecclesia Romana.*

Romana Sede Vacante.

Vide, *Sede Vacante.* Vide, *Ecclesia Romana.* Vide, *Beneficia.*

Romualdus.

S. Romualdi Ord. Camaldulenses Institutoris festum sub die 7. Februarij, celebrari statuit *Clemens VIII. constit. 32. Pia mater.*

S. Romualdi Ord. Discalceatorum B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum officium recitari potest à fratribus illius ordinis. *Vrbanus VIII. constit. 52. Saluatoris.*

Rosarium.

Rosarium B. Virginis Mariæ. Vide, *Confraternitas Rosarij.*

Sixtus IV. const. 18. Ea quæ, ad instantiam Ducis Britanniæ recitari concessit Psalterium B. Mariæ Virginis constans ex 150. Aue Maria. & multas gratias, ac indulgentias concessit recitantibus.

Deinde Rosarij forma approbatur, & recitanda proponitur *à Pio V. const. 87. Inter desiderabilia.*

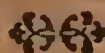
Rosarij Confraternitates vbique locorum à Generali Ordinis Prædicatorum erigi possunt, non ab alio. *ibid.* Idem confirmat *Sixtus V. vt infra.*

Rosarij Confratres, dum adscribuntur Confraternitati, si quædam opera pia ibi notata adimplent, indulgentiam plenariam consequuntur. sic etiam in articulo mortis. *Pius V. ibid.*

Rosarij Beatæ Virginis Mariæ festiuitas, celebrari debet prima Dominica Octobris in Ecclesijs, & Oratorijs, seu Cappellis Rosarij pro victoria habita contra Turcas die 7. Octobris. *Gregorius XIII. constitut. 11. Monet Apostolus.*

Rosarij indulgentias ampliat pro Confratribus, *Sixtus V. const. 21. Dum ineffabilis.* Generalis, & Vicarius Generalis Ordinis S. Dominici de licentia Episcopi, vbique erigere potest Confraternitates Rosarij. *ibid.*

Alia de Rosario. Vide, *Confraternitas Rosarij.*

Rota Romana.

Rotæ Romanæ Auditores tenentur obseruare statuta quædam, & sunt 39. notata in const.14. *Ioann.XXII. Ratio iuris*. Vide, *Auditores Rotæ*.

Rota Romana reformatur *à Pio IV.const.*44. *In throno*. Vnica commissio in qualibet instantia est facienda, & quomodo procedendum in causis. Fatalium prorogationes, quomodo concedendæ.

Auditor Rotæ non potest ferre vllam sententiam, nisi in causa proposita in Rota. Sententia lata, intra quindecim dies scribenda est in actis, & in Rota vltima intra mensem. Termini, & cedulæ sententiarum quando referendæ Notario. Sententia ferri non potest, nisi perfecto registro, & aliquando ex originali potest pronunciari. Auditor tenetur dare copiam decisionis ad instantiam partis. Causæ cognatorum, & familiarium Auditorum non possunt cognosci in Rota, vsque ad secundum gradum. Domestici Auditoris non possunt esse Procuratores, & Aduocati, aut Notarij in causa, quam cognoscit Auditor, neque eius consanguinei, vsque ad gradum secundum possunt esse Aduocati, &c. Aduocati non possunt assumi ad intuitum Auditoris. Curare debet Auditor, vt seruentur iura, & non decidantur contra antiquas decisiones. A liquidatione fructuum appellare licet, & duæ conformes faciunt rem iudicatam. Causæ non possunt remitti ad Cancellariam, nisi de licentia Papæ, vel ex causis iustis à Rota probatis. Si in actis apparet suspicio criminis, remittatur causa ad iudicem ordinarium. Si causa criminalis præiudicat ciuili, Auditor supersedeat. Si iudex ordinarius indiget depositione testium in causa criminali, quam agit, tenetur Auditor dare. Sportularum taxa est hæc: Si res de qua agitur non, excedit pretium mille ducatorum, decem aureos accipere potest. Si mille, vsque ad decem millia, 25. à decem, vsque ad 20. millia, 50. deinceps pro qualibet maxima summa, centum.

In beneficialibus verò, si res, de qua agitur excedit summam ducatorum centum, accipere potest decem, & deinceps vsque ad mille, 25. à mille, vsque ad tria millia 50. A tribus millibus deinceps, 100. Nihil vltra, nec ipsi, nec consanguinei, nec familiares possunt accipere. Sportulæ sunt dandæ, subscripta sententia, in manu Notarij, qui notare debet hoc in actis. *Pius IV. ibid.*

Notarij Rotæ qualitates, &c. *ibid.* Substituti nequeunt fieri, nisi ex licentia Auditoris. *ibid.*

Leges præfatæ, sub pœna excommunicationis, in qualibet prima Rota anni legendæ sunt. *ibid.*

Vide, *Auditor Rotæ*. Vide, *Notarius*. Vide, *Procurator*.

Rotæ aliæ in Statu Ecclesiæ.

Rota Perusina instituitur Perusij *à Clemente VII. const.*29. *Exponi*. Facultates, officiales, &c. *ibid.*

Rota Bononiensis instituitur *à Paulo III. const.*4 *Ex iniuncto*. Facultates, & priuilegia illius. officiales; modus procedendi, &c. *ibid.*

Rota Maceratensis instituitur *à Sixto V. const.* 94 *Romanus. & capp. seqq.* Officiales; modus procedendi; priuilegia; facultates, &c *ibid.*

Eius priuilegia, iura, &c. confirmantur *à Gregorio XIV. const.*14. *Romanum*.

Rota in Ciuitate Ferrariæ erigitur *à Clemente VIII. const.* 59. *In supremo*. Facultates illius; officiales; priuilegia, &c. *ibid.*

Rura. Rustici.

Rustici, & agricultores, in statu Ecclesiastico, dum agris, & villis insident, non possunt molestari in bobus, vel alijs instrumentis agriculturæ; non inuadi, capi, &c. sub pœna infamiæ, & restitutionis in quadruplum. *Honorius III. ex Cirone, de priuil. &c. c.*4.

Rurale opus in die Dominico, vel festo fieri non potest. Vide, *Dominica*. Vide, *Festum*. Vide, *Laborare*.

S

Sabbathum.

Sabbathum à Christianis non est custodiendum literaliter, sed spiritualiter. *Gregorius I. lib.*11. *ex regest. ep.*3.

Sabbatho abstinendum est à carnibus. Vide, *Carnes*. *De consecrat. dist.* 5. *c. Quia dies*.

Sabbatho non est cessandum à labore, sed Dominico die. *Concil. Laodicen. c.*29. & sub pœna excommunicationis præcipitur labor. *ibid. De consecrat. dist.* 3. *cap. Peruenit*. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.*10.

Sabbatho, olim, & feria 6. ieiunabatur, quia in vtroque die mœsti fuerunt Apostoli. *Innocentius I. epist.* 1. *c.*4. *De consecrat. dist.*3. *cap. Sabbatho*.

Sabbatho, olim, ieiunandum erat, ob reueren-

rentiam sepulturæ Domini. *ibid.*

Sabbatho magno, id est, Sabbatho Sancto ordinari, seu consecrari potest Episcopus. *Dist.76. cap. Dilectionis.*

Sabbatho Sancto ieiunium protrahendum citra noctem. *Concil. Claramontanum c.26.*

In Sabbatho Sancto, nulla Ecclesia, neque sæcularium, neque regularium campanas pulsare potest antequàm eas pulset Ecclesia matrix, sub pœna ducatorum centum. *Concil. Later.5.sess.11. constit.4. Dum intra.* Vide, *Campanæ.*

Sabaudia.

Sabaudiæ Episcopi quas, & à quibus possunt procurationes accipere, dum visitant. Sic & alij, qui visitant. *Extra, de censibus cap. Vas electionis.*

Sabaudiæ Dux. Vide, *Dux.*

Sabelli.

Sabellorum curiæ, iurisdictio reformatur. *Gregorius XIII. constitut. 26. Dum rectè.*

Iterum *à Paulo V.* declaratur eius iurisdictio. *Const.71. tit. De Sabellorum curia.*

Nunc ablata est sub *Innocentio X.*

Sabina.

Sabinenses non possunt ædificare castra in Sabina. *Gregorius IX. constit. 10. Cum tota.*

Sacerdotium, eiusque dignitas.

Vide, *Presbyter.*

Sacerdotium legis veteris commutatum est in nouum. *Lib.6. const. Apost. c.23.*

Sacerdotis veteris legis, vestes, & officia, quid significent singillatim in lege noua. *Gregorius I. lib.1. ep.34.*

Sacerdotium in omni lege fuit. *Concil.Trid. sess.23. cap.1.*

Sacerdos primus in lege veteri scripta fuit Aaron. *Anacletus ep.2.*

Sacerdotium non est terrena dignitas, sed cælestis. *Syricius ep.3.c.3.*

Sacerdotes veri (id est quo ad meritum) non sunt omnes, qui sic nominantur. *Dist.40. cap. Multi sacerdotes.*

Sacerdotes, superiores sunt sæcularibus. *Clemens I. ep.1. c.4.*

Sacerdotes honorandi, quia sunt patres spirituales populorum. *Lib. 2. const. Apost. c. 33.*

Sacerdotes sunt præstantiores regibus. *ibid. c.34.*

Sacerdotes à Deo electi sunt, vt sacrificent. *Fabianus ep. 2.*

Sacerdotes sunt speculum omni populo. *Felix II. ep.2.*

Sacerdotes ab omnibus honorandi. *Pontianus ep. 1. Fabianus ep. 2. Gregor.I. lib.4. ex regest. ep.31.* etiam à Regibus. *11. q.1. cap. Sacerdotibus.*

Sacerdotes etiam indocti, à doctis laicis sunt honorandi. *De hæreticis cap. Cum ex iniuncto.*

Sacerdotes, Throni Dei vocantur, & quare. *Gregorius IV. ep.vn. in fine.*

Sacerdotes sunt Patres, & Magistri Regum, & Principum. *Dist.96. cap. Quis dubitet. Gregor.VII. lib.8. ep.21.*

Sacerdotalis potestas cum regia semper rexerunt genus humanum; & si istæ duæ non conueniunt, malè regitur. *Concil.Colon.2. par.2. c.2.*

Sacerdos in lege noua non habet potestatem parem Episcopo. *Concil. Trid. sess. 23. cap.4. & can.7.*

Sacerdotum ordo bipartitus est à Domino. *Anacletus ep.3.*

Sacerdos etiam Flamen vocatus est, quia inter Gentiles filum quemdam in capite portabat. *Dist.21. cap. Cleros.*

Sacerdos ita dicitur, quia sacrum dat. *ibid.*

Sacerdotalis ordo per Christum cœpit à Petro. *Dist.21. cap. In nouo.*

Sacerdotium in lege noua est visibile, & externum signum (id est ordinatio.) *Concil. Trid. sess.23. cap. & can.1.*

Sacerdotium nouæ legis à Christo est institutum. *Concil. Trident. ibid. cap. & can.3.* Vide, *Presbyter.* Vide, *Sacram.* Vide, *Ordo.*

Sacerdotium non est nudum ministerium, sed dicit potestatem consecrandi, & offerendi verum corpus, & sanguinem Christi, & dimittendi peccata. *Concil. Trid. sess.23. cap. & can.1.*

Sacerdotalis Ordo. Vide, *Ordo.* Vide, *Presbyteratus.*

Sacerdos non potest iterum fieri laicus per ablationem characteris. *Concil. Trident. sess.23. cap. & can.4.*

Sacerdotes digniores meritis facilius à Deo exaudiuntur. *1. quæst.1. cap. Ipsi Sacerdotes.*

Sacerdos Græcus. Vide, *Græci.*

Alia de sacerdote. Vide, *Presbyter, per totum.* Vide, *Clericus.* Vide, *Ordo.*

Sacerdotis potestas.

Sacerdotis potestas semper fuit necessaria in regimine mundi; & nisi regia cum sacerdotali conueniat, malè regitur mundus. *Concil. Colon.* 2. *par.* 2. *c.* 2.

Sacerdos à Deo est institutus ad sacrificandum. *Fabianus ep.* 2. *Concil. Later.* 4. *c.* 61. *De fide, & summa Trinit. c.* 1. *Pontianus epist.* 1.

Sacerdotes habent potestatem relaxandi peccata. *De pœniten. dist.* 1. *cap.* 78. *Deus*. Vide, *Sacerdos circa Sacramentum Pœnitentiæ*.

Sacerdos est minister proprius baptismi. *De consecrat. dist.* 4. *cap. Constat*.

Sacerdos habet potestatem consecrandi verum corpus, & sanguinem Christi, ac remittendi, & retinendi peccata. *Concil. Later.* 4. *c.* 61. *De fide, & summa Trinit. c.* 1. *Concil. Trident. sess.* 23. *cap. & can.* 1.

Sacerdos solus potest Extremam vnctionem ministrare. *De verbor. signif. cap. Quæsiuit*. Vide, *Extrema Vnctio*. Vide, *Presbyter*.

Sacerdos, dum est in peccato, non perdit potestatem circa Sacramenta facienda. *Concil. Constantiense contra art.* 8. *Ioannis Huss*. Vide, *Sacerdos malus*. Vide, *Sacramentorum minister*.

Sacerdotis potestas non est æqualis Episcopali. *Concil Trid. sess.* 23. *cap.* 4. *& can.* 7. Vide, *Episcopus*. Vide, *Presbyter*.

Sacerdotij incapax.

Vide, *Presbyter*.

Sacerdos fieri non potest, nisi qui per alios gradus transierit. *Distinct.* 59. *cap. Si officia*.

Sacerdos esse non potest, qui nescit Latinè loqui. *Concil. Tolet.* 19. *c.* 2.

Sacerdos fieri non potest, nisi, qui multo fuerit probatus examine. *Dist.* 77. *cap. Quid est*.

Sacerdos esse non potest is, cui deficit oculus. *Dist.* 55. *cap. vlt.*

Sacerdos ordinari non potest infamis. 6. *qu.* 1. *cap. Infames*.

Neque adulter, fornicarius, homicida, publicus pœnitens, &c. *Zacharias ep.* 9.

Laicus immediatè non potest fieri sacerdos. *Vigilius ep.* 8.

Ignorans non potest fieri sacerdos. *Dist.* 88. *cap. Ignorantia. & cap. Si in Laicis*.

Sacerdos ordinari non potest coniugatus, nisi promittatur conuersio (id est Latinus.) *Concil. Arelat.* 2. *c.* 2 Vide, *Clerici in sacris circa vxores*. Vide, *Græci*. Vide, *Sacerdos circa ordinat*. Vide, *Presbyter*.

Sacerdos quo ad sacrificium.

Vide, *Presbyter*.

Sacerdos electus est à Deo, vt sacrificet. *Fabianus ep.* 2. *Concil. Lateran.* 4. *c.* 61. *De fide, & summa Trinit. c.* 1.

Sacerdos semel in die potest celebrare. Vide, *Missa*.

Sacerdos, siue bonus, siue malus, validè facit Sacramenta. 1. *qu.* 1. *cap. Iuxta catholicam, & cap. Omnia Sacramenta*. Vide, *Sacerdos circa Sacramenta*.

Sacerdos quoties sacrificium facit, tenetur Eucharistiam sumere, id est, corpus, & sanguinem Christi. *Concil. Tolet.* 12. *c.* 5. *De consecrat. dist.* 2. *c. Relatum est*. alias excommunicatur. *ibid. cap. Peracta*. Non sumens facit sacrilegium. *ibid. cap. Comperimus*. Et hoc ex Apostolorum traditione. *ibid. cap. Peracta*.

Sacerdos dicens missam, stolam super vtrumque humerum tenere debet. sic etiam quando non dicit, & communicat. *Concil. Brachar.* 3. *c.* 4.

Sacerdos pollutionem patiens in nocte, debet in mane abstinere à sacrificando, si causata sit à turpi cogitatione ante somnum, vel ab ingluuie, vel si habuit animi concussionem. *Dist.* 6. *cap. Testamentum*. nisi adsit necessitas. *ibid.*

Sacerdos, cui amputati sunt digiti, & medietas manus, non potest missam dicere. sed alia exercere. *De clerico ægrot. c. Presbyterum*.

Sacerdos dicens missam olim tenere debebat alium sacerdotem vicinum, qui occurrente casu repentino posset eam prosequi. *Concil. Tolet.* 7. *c.* 2. & *Tolet.* 11. *c.* 14.

Sacerdos ebriosus missam dicens ante digestionem, est puniendus. *De accusat. cap. Si constiterit*.

Sacerdos, qui in duello amisit partem digiti, non potest celebrare, *De corpore vitiatis cap.* 1.

Sacerdos dicens missam defunctorum ad precandam mortem alicuius. Vide, *Missa*.

Sacerdos si est in mortali, debet confiteri, antequam celebret. *Concil. Londinense* 1. *c.* 1. *Concil. Trident. sess.* 13. *cap.* 7. Quod si desit confessor, & vrgeat necessitas, potest celebrare, & postea quamprimum confiteri. *ibid.*

Sacerdos infidelis non permittatur sacrificare. *Lib.* 7. *const. Apost. c.* 78.

Sacerdos, si post lapsum pœnitet, dispensetur, vt ministret; & ad honores redeat. *Calistus I. ep.* 2.

Sacerdos non consecrans, sub vna tantum specie, communicat. *Concil. Colon.* 2. *p.* 7. *c.* 15.

Non potest celebrare sine ministro. *Concil. Co-*

Colon.2. par.2. c.18. Vide, *Missa*.
Sacerdos à semetipso sumit Eucharistiam si celebrat. *Concil. Trident. sess.13. cap. 8. & can.10.*
Sacerdos criminosus non potest missam dicere, nec alteri inseruire. *Concil. Trident. sess.22. in decr. de obseruandis, & vitandis in celebrat. missæ.*

Sacerdos circa Sacramentum Pœnitentiæ.

Vide, *Presbyter*. Vide, *Pœnitentiæ Sacramentum*. Vide, *Sacramentum*.
Sacerdotes sunt ministri Sacramenti Pœnitentiæ, qui audiunt confessiones, absoluunt, & dant pœnitentiam. *Concil. Carthag. 4. c. 74. Concil. Rhemense c. 12. & 16. De pœnit. dist.1. c.78. Deus.*
Sacerdos solus potest hoc Sacramentum ministrare. *Leo X. const.40. Exurge. Concil. Trident. sess.14. cap.5. & 6. & can.10.*
Sacerdos non potest absoluere sine licentia Episcopi, nisi in necessitate. *Concil. Rauenn.4. sub Ioan.XXII. c.2. 26. quæst.6. cap.vlt.* & absoluens sine iurisdictione, vel propria, vel delegata, nihil facit. *Concil. Trident. sess.14. cap.7.* Vide, *Confessor*.
Sacerdoti ignoranti, confitendum non est. *De pœnit. dist.6. cap. Placuit.*
Sacerdos, quando censetur idoneus ad ministrandum hoc Sacramentum. Vide, *Presbyter*.
Sacerdos non solum declarat absolutum, sed ipsemet absoluit, & sententiam pronunciat. *Concil. Trident. sess.14. cap.6.*
Sacerdos absoluens ex ioco, nihil facit. *Trid. ibid. cap.6. & can.9.*
Sacerdos absoluens carere debet peccatis, vt licitè faciat. *De pœnit. dist.6. cap. Qui vult. Concil. Colon.2. par.2. c.10. Concil. Trid. sess.14. cap.6. & can.10.*
Sacerdos existens in peccato, non amittit potestatem absoluendi. *Trident. ibid. cap. 6. & can. 10.* Vide, *Peccans*.
Sacerdos ordinarius, seu simplex, non potest à reseruatis absoluere. *Concil. Trident. sess.14. cap.7. & can.11.* Vide, *Casus reseruati*. Vide, *Reseruare*.
Sacerdos non solum habet potestatem soluendi, sed etiam ligandi, id est, imponendi pœnitentias. *Tridentin. sess. 14. can.15.* Vide, *Ligare*. Vide, *Pœnitentia*.
Sacerdos imponens pœnitentiam considerare debet personas, qualitatem peccatorum, & dolorem. *De pœnitent. dist.1. cap. 86. Mensuram.*
Quantitatem pœnitentiæ suo arbitrio potest determinare. *ibid.* Vide, *Pœnitentia*. Vide, *Satisfactio*.
Sacerdos imponens pœnitentiam, non facit contra finem clauium. *Concil. Tridentin. sess.14. can.15.*
Sacerdos sine acceptione personarum audire debet confessiones, & imponere pœnitentias. *Concil. Carthag.4. c.74.*
Sacerdos non potest soluere ligatum ab alio. Vide, *Legatus*.
Sacerdos absoluens, verè à peccatis absoluit. *Concil. Colon.2. par.7. c.30.* & *Concil. Trid. sess.14. cap 6.*

Sacerdoti prohibita.

Vide, *Presbyter*. Vide, *Clerici*.
Sacerdos non potest iudicare in causa capitali. *Concil. Tolet.4. c.30.*
Sacerdos simplex non potest Chrismate vngere in fronte. *Dist.21. cap. Cleros. De consecr. dist.5. De sacra Vnctione cap.vn. §. Per frontis.* Vide, *Confirmatio*. Vide, *Chrisma*. Vide, *Presbyter*.
Sacerdos non debet esse tumultuosus, obstrepens, fabulosus, vel nimium ridens, &c. *Concil. Tolet.11. c.1.*
Sacerdotes pugnare non possunt, nec etiam contra paganos. *Zacharias ep.3.*
Neque ad bellum possunt ire, nisi cum Principe, ad summum duo Episcopi, & duo Cappellani. *Concil. Ratispon. sub Zacharia.* Sed non militare.
Sacerdos non potest interesse iocis publicis; neque venationibus. *Concil. Turonen.3. c. 8.*
Neque epulis, vel lasciuijs. *Dist. 35. cap. Ecclesia. cap. Vinolentum.*
Neque potest esse Tutor. *Dist. 88. cap. Neque apud.*
Sacerdos simplex non potest reconciliare Ecclesiam pollutam, nec etiam si aqua ab Episcopo sit benedicta. *De consecr. Eccl. cap. Aqua.*
Non potest officium Vice-comitis, &c. exercere pro sæcularibus, sub pœna anathematis. *Concil. Later.3. in append. tit. Ne clericus c.4.*
Sacerdos excommunicatus non potest prædicare. *Concil. Constant. contra art. 17. & 18. Ioannis Hus.*
Non possunt sacerdotes aperire tabernas in suis domibus. *Reformatio cleri Germaniæ c.4.*
Neque vacare mercaturis. *ibid.* Vide, *Clerici circa negotia sæcularia*.
Non possunt esse Cappellani fœminarum delicatarum. *Concil. Colon.2. par.2. c.27.*
Cauere debent ab histrionibus, & alijs illecebris, quæ emolliunt. *Concil. Turon.3. c. 7.*

Sacerdotis obligationes.

Vide, *Presbyter*, Vide, *Clerici*.

Sacerdotes tenentur scire decreta Sedis Apostolicæ. *Syricius ep. 1. c. vlt.*

Tenentur scire canones. *Cœlestinus I. ep. 3. c. 1. Concil. Toletan. 4. c. 25. Distin. 38. cap. Quando. cap. Nulli, cap. Quæ ipsis.*

Tenentur literis vacare, & fugere ignorantiam. *Concil. Arelat. 3. c. 3. Distin. 38. cap. Ignorantia, & cap. Si in laicis.*

Sacerdos ignorans non excusatur. *Dist. 38. cap. Si in laicis.*

Sacerdotis vita pura, & casta esse debet. *Clemens I. ep. 1. c. 4.*

Sacerdotis opera debent officio esse conformia. *Concil. Parisien. 6. lib. 1. c. 4.*

Sacerdos prius se, deinde alios corrigere debet. *3. qu. 7. cap. Sacerdos.*

Sacerdotes non tenentur ieiunare quinquagesimã, sed quadragesimam. *Concil. Aurel. 1. c. 26. De consecrat. dist. 3. cap. De sacerdotibus.*

Sacerdos tenetur per se ministrare sacramenta. *De consecr. dist. 2. cap. Peruenit.*

Sacerdos magis quam alius tenetur ad abstinentiam à peccatis. *Dist. 40. cap. Non nos.*

Sacerdos saltem in diebus Dominicis tenetur celebrare missam. Vide, *Missa*. Vide, *Presbyter*. *Concil. Trident. sess. 23. de refor. c. 14.* Si verò sit Curatus, sæpius, *ibid.*

Sacerdos non consecrans sub vna tantum specie debet communicare. *Concil. Colon. 2. par. 7. c. 15.*

Sacerdos Latinus tenetur consecrare in azymo, Græcus verò in fermentato. *Concil. Florent. in decr. Eug. IV. in vltima sess.*

Sacerdos omnibus festis tenetur celebrare, nisi iure impediatur. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. De frequenti diu. sacrif. celebr.*

Sacerdos obligatus pro cappellania, vel legato non potest eum eadem missa satisfacere etiam eleemosynæ diurnæ. *Vrban. VIII. const. 43. in declarat. ad quartum.*

Sacerdos circa vestes prophanas, & sacras.

Sacerdos non potest vti veste pomposa variata, &c. vel ab ordine aliena. *Concil. Nicæn. 2. c. 16. 21. quæst. 4. cap. Omnis iactantia.*

Sacerdotes extra domum non compareant sine veste sacerdotali. *21. qu. 4. cap. Sine ornatu, & cap. Episcopi.*

Sacerdotis vestes pro sacrificio sunt amictus, alba, cingulum, manipulus, stola, & casula. *Concil. Coiacense c. 3.*

Vide, *Clerici quò ad habitum, & tonsuram.*

Sacerdotis priuilegia.

Sacerdotum priuilegia intacta sunt seruanda. *25. qu. 2. cap. Priuilegia.*

Sacerdotes non possunt accusari à persona vili, vel malæ famæ. *Adrianus I. in decr. epist. c. 16.*

Sacerdotes à coæqualibus possunt accusari. *6. qu. 1. cap. Beatus Petrus. 2. quæst. 7. cap. Ipsi Apostoli. cap. Testes, & cap. Sacerdotes, vt antiqua.*

Sacerdotum causæ cum maxima maturitate sunt tractandæ, *Damasus ep. 4.*

Sacerdos non potest cogi ad iurandum. *2. qu. 5. cap. Sacramentum, cap. Nos sanctorum. & cap. Hoc sacramentum.*

Sacerdos à populo accusatus eum iuramento se purgare potest. *2. qu. 5. cap. Presbyter cap. Habet boc. cap. Mennam, c. Quanto, cap. Quæ de causa. cap. Si mala fama. cap. Quoties. cap. Præsto. cap. Presbyteri à plebe, cap. Omnibus, &c. ibid.*

Sacerdos olim se purgabat à crimine per missam. *2. qu. 5. cap. Si Episcopo.*

Sacerdos deponi non potest absque iusta causa. *De sent. & re iudic. cap. Non potest.* Vide, *Depositio*.

Sacerdos non potest à populo reprehendi. *6. qu. 1. cap. Sacerdos. & cap. Oues.*

Sacerdotes à regibus non possunt iudicari. Vide, *Reges*, Vide, *Clerici*.

Contra sacerdotes examinari non possunt alij testes, nisi sacerdotes. *2. qu. 7. cap. Ipsi & cap. Testes.*

Sacerdotes non possunt esse testes, nisi in necessitate, & hoc cum licentia Episcopi. *14. qu. 2. cap. Quamquam.* Quando autẽ ferunt testimonium, sunt honorificè tractandi. *ibid.*

Sacerdotibus dandæ sunt primitiæ de omnibus. *Lib. 7. const. Apost. c. 30.* Vide, *Decimæ*.

Sacerdos cum communicat accipiens Eucharistiam sine sacrificio stolam teneat ad collum. *Dist. 23. cap. Ecclesiastica.*

Sacerdotum confessio (cum sunt testes in iudicijs) non debet esse extorta per fides, aut scripturas ab eis petita, sed spontanea. *15. qu. 6. cap. 1.*

Vide, *Clericorum priuilegia*. Vide, *Clerici per alios titulos*. Vide, *Ecclesiastici*. Vide, *Presbyter*. Vide, *Testes varia de testibus*.

Sacerdotum numerus.

Sacerdotum numerus, melior est paruus, & bonorum, quam magnus, & malorum. *Concil. Colon.2. par.1. c.35.* Vide, *Clericorum numerus.*

Sacerdotes circa vxores, & matrimonia.

Sacerdos nequit ordinari, homo coniugatus, nisi præmittatur conuersio. *Concil. Arelat.2. c.2.* intelligitur de Latino. *Dist.28. cap. Assumi.*

Sacerdos tenetur ad cælibatum. *Syricius ep.1. c.7. ep.4. c.9. Innoc.I. ep.2. c.9.* & si non obseruat, omni officio priuandus est. *Innoc.1. ep.3. c.1. & 5. c.1. Dist.31. cap. Sacerdotibus. cap. Si laicus. Dist.82. cap. Proposuisti. cap. Quia aliquanti. cap. Plurimos. Concil. Senonen. c.8.*

Docens sacerdotem Latinũ non teneri ad cælibatum, est hæreticus. *Concil. Senonen. ibid.*

Sacerdos ducens vxorem in ordine, deponatur. *Dist.28. cap. Presbyter.*

Sacerdos contrahens matrimonium, de facto incurrit excommunicationem. Vide, *Matrimonia.* Vide, *Presbyter.* Facta pœnitentia, ab Episcopo dispensatur, vt ministret, sed matrimonium est nullum. *De clericis coniugatis cap. Sanè sacerdotes.*

Sacerdotes, qui in ordine filios generant, officio priuantur. *Innoc.I. ep.5. Dist.81. cap. Maximilianus.*

Vide, *Clerici in sacris, &c.* Vide, *Matrimonia probibita ratione status spiritualis.* Vide, *Ordinati in sacris, &c.* Vide, *Presbyter.* Vide, *Græcus.*

Sacerdos peccans cum filia spirituali.

Confessor peccans cum filia spirituali, seu pœnitente, sibi confitente, deponendus est. *Post ep.4. Cælestini I. c.3. 30. qu.1. cap. Non debet. cap. Omnes. & cap. Si quis sacerdos.* Pœnitentis pœnitentia. *ibid. cap. Omnes.*

Sacerdos, qui prætextu confessionis sollicitat pœnitentem ad turpia in confessionario. Vide, *Confessor.* Vide, *Sollicitans.*

Sacerdotes fornicarij, adulteri, & concubinarij.

Sacerdos cadens in fornicationem, officio priuandus est sacerdotis. *Nicolaus I. in decr. tit. De presbyteris c. 2. dist. 81. cap. Presbyter.* si in ea deprehenditur. *ibid. Concil. Vormat.1. c.11.* Deprehensus in ea debet inter laicos facere pœnitentiam. *Dist 81. cap. Presbyter.*

Sacerdos fornicarius manifestus, non potest restitui in gradum. *Dist.50. cap. Sacerdotes.*

Sacerdos fornicarius non potest ingredi Ecclesiam. *Dist.81. cap. Si qui sunt.*

Sacerdos fœminam accipiens, & tenens, quomodo puniendus est. *Dist. 81. cap. Si quis amodo. cap. Si quis sacerdotum. cap. Eos, & cap. Ministri altaris.*

Sacerdos accusatus à sola muliere de fornicatione, non potest puniri, sed debet se purgare. & si verè se purgat, fœmina punitur. *De adulterijs, & stupro cap. Significasti. Concil. Lateran.3. in append. par.50 c.21. Concil Vormat.1. c.11.* Si non potest se purgare, suspenditur ab officio. *De adulterijs cap Significasti.* & *Concil. Later.3. vbi supra.*

Sacerdos concubinarius, in officio vitandus non est, nisi sit notorius. *De cohabitat. cleric. & mulier. cap. Quæsitus.*

Sacerdos fornicarius à canonica arceatur. *Concil. Claramontan. c.9.*

Infamis efficitur, & ab officio suspenditur. *Concil. Eboracense I.*

Sacerdos non relinquens concubinam, non potest ad altare accedere, neque in choro cum alijs manere. *Concil. Rom. sub Nicolao II. c.3.* Neque partem Ecclesiæ potest habere. *ibid.*

Vide, *Clerici fornicarij.* Vide, *Presbyter.*

Sacerdos negans sacramenta.

Sacerdos negans sacramentum pœnitentiæ morientibus, reus est animarum. *Post ep.3. Iulij I. 26. quæst. 6. cap. Si presbyter. & cap. Agnouimus.*

Sacerdos nolens baptizare morientem, qui id petit, deponendus est. *De consecrat. dist.4. cap. Quicumque.*

Sacerdos non debet negare sacramentum pœnitentiæ damnatis ad mortem. *De pœnit & remiss. cap.1.*

Sacerdos malus circa Sacramenta.

Sacerdos malus adhuc validè facit Sacramenta. *Nicolaus I. ad consulta Bulgaror. c. 71. in decret. tit. De Presbyteris c. 5. 1. qu. 1. cap. Iuxta catholicam. & cap. Omnia Sacramenta. cap. Dominus. cap. Non nocet. cap. Christus. De consecrat. dist. 2. cap. Verum sub figura. 15. qu. 8. cap. Scitantibus.*

Sacerdos malus non perdit ordinem, id est, characterem. Vide, *Peccans*. Vide, *Sacerdos circa Sacramentum Pœnitentiæ*.

Sacerdotum officia, in sacramentorum confectione, non merita, considerat Deus. *1. q. 1. cap. Cum scriptura. cap. Significastis, & cap. Non quales.*

Sacerdotum vita non consideranda, sed quæ docent. *1. qu. 1. cap. Significastis. & cap. Non quales.*

Sacerdos malus habens veram materiam, formam, & intentionem, facit sacramentum. *Concil. Constantiense sess. vlt. in constitut. Martini V. circa medium*, & *contra ar. 4. Vvicleff.* & *contra ar. 8. Ioan. Hus.* Vide, *Sacram. ministr.*

Sacerdos malus non priuat Ecclesiam dignitate. *16. qu. 6. cap. Si fortassis.*

Malitia sacerdotum non vitiat sacramenta. *1. qu. 1. cap. Nonne Sodomitæ.*

Sacramenta bona sunt, etiam si ministri mali. *1. qu. 1. cap. Sic autem.*

Sacerdos malus consecrans, sibi officit non sacramento. *Concil. Colon. 2. par. 7. c. 17.* Vide, *Minister*. Vide, *Presbyter*.

Sacerdos publicè criminosus.

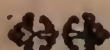
Sacerdos publicè confessus peccata sua, remouetur ab officio. *Concil. Toletan. 13. c. 10.*

Sacerdos capitale crimen committens, officio priuatur, & communione. *Dist. 81. cap. Si diaconus.*

Sacerdos criminosus non potest dicere missam, nec inseruire alteri dicenti. *Concil Trident. sess. 22. in decr. de obseru. & vitand. in celebrat. Missæ.*

Sacerdotes criminosi non admittendi ad dicendam missam. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. Quæ pertinent ad celebrat. &c.*

Vide, *Clerici*. Vide, *Missa*. Vide, *Presbyter*.

Sacerdos circa ordinationem.

Vide, *Ordinatio*. Vide, *Presbyter*.

Sacerdos ordinari non potest, nisi ad locum determinatum Ecclesiæ. *Post Concil. Valent. c. 16.*

Sacerdos ordinari non potest, qui non est aptus, & idoneus. *Concil. Lateran. 4. c. 27.*

Sacerdos ordinari non potest infamis. *6. q. 1. cap. Infames.*

Sacerdos non potest ordinari, qui nescit Latinè loqui. *Concil. Tolet. 19. c. 2.* Vide, *Presbyter*.

Sacerdos ordinari potest, qui ætatem habet 25. annorum. *Zacharias ep. 12. Clement. de ætate, & qualit. &c. cap. fin.*

Sacerdos non baptizatus, iterum est ordinandus. *De Presbyt. non baptizato, &c. cap. Veniens.*

Sacerdos carens vngula pollicis, ex dispensatione Papæ potest ordinari. *Honor. III. ex Cirone, tit. De corpore vitiatis cap. 2.* Si pollex sit fortis, vt tangat Eucharistiam.

Sacerdos oculum habens maculatum, Papæ indiget dispensatione, vt ordinetur. *Honorius III. ibid. cap. 1.*

Sacerdos ab Episcopo est ordinandus. *Anacletus ep. 2. dist. 64. cap. Sacerdotes.*

Sacerdos ab vno Episcopo est ordinandus. *Dist. 67. cap. Reliqui, & cap. Episcopus.*

Sacerdos ordinatus, si dubitat, an ordinans sit Episcopus, debet iterum ordinari. *Distinct. 68. cap. Presbyteri.*

Sacerdotis ordinatio non potest fieri à laicis, nec ad eam requiritur eorum consensus. *Dist. 63. cap. Non licet. Concil. Trident. sess. 23. cap. 4. & can. 7.*

Sacerdos ordinatus non potest fieri laicus per ablationem characteris. *Concil. Trident. sess. 23. cap. & can. 4.*

Sacerdos dum ordinatur, stolam super vtrumque humerum teneat. *Dist. 23. cap. Ecclesiastica.*

Sacerdos ordinatus ante ætatem legitimam, vel ignorans, suspenditur ab executione, donec perueniat ad ætatis, vel doctrinæ sufficientiam. *Concil. Senon. in decr. morum c. 6.* Vide, *Ordinati male*. Vide, *Promoti male*.

Sacerdos deserens fidem.

Sacerdos deserens fidem, priuatur officio sacerdotali. *Victor I. ep. 2. lib. 7. constitut. Apost. c. 28.*

Sacerdos reuertens ab hæresi, non potest ministrare sacramenta, nisi prius absoluatur, & ab irregularitate dispensetur. *Concil. Colon. 2. tit. Censura c. 8.*

Vide,

Vide, *Clerici hæretici*. Vide, *Fides*. Vide, *Hæretici*. Vide, *Lapsus*. Vide, *Presbyter*.

Sacerdos depositus, vel suspensus, tentans ministrare.

Sacerdos priuatus officio sacerdotis, si missam dicit, excommunicatur, vsque ad finem vitæ, & alias facit pœnitentias. *Greg. I. lib.4. ep.5.*

Sacerdos suspensus ob incontinentiam, si celebrat, beneficijs spoliatur, & perpetuo deponitur ab ordine. *Concil. Lateran. 4. c.14.*

(Episcopus autem eum absoluens, est deponendus. *ibid.*) *Concil. Germanicum 1. c.6. Concil. Lugdun. Gener.1.*

Talis celebrans, fit irregularis; nec potest, nisi à Papa, dispensari. *Concil. Lugdun.1. ibid. De sent. & re iud. in 6.*

Vide, *Clerici*. Vide, *Degradatus*. Vide, *Depositus*. Vide, *Irregularis*. Vide, *Presbyter*. Vide, *Suspensus*.

Sacerdos accusatus.

Sacerdos accusatus, sed non conuictus per testes; potest se purgare cum iuramento. 2. *qu.5. cap. Presbyter vel, cap. Habet, & cap. Presbyter si à plebe. cap. Mennam. cap. Quanto. cap. Quæ de causa. cap. Si mala fama. cap. Quoties. cap. Præsto, cap. Omnibus*, & alijs ibi.

Sacerdos purgans se de querela, iterum recipit beneficia. 2. *q.1. cap. Super causa, & cap. Quoties.*

Sacerdos accusatus à sola muliere de fornicatione, &c. non potest puniri, sed debet se purgare; & si verè se purgat, mulier est punienda. *De adulterijs, &c. cap. Significasti.*

Non potens se purgare, ab officio suspenditur. *ibid. Concil. Later 3. par. 50. c.21.*

Sacerdos accusatus, olim, se purgabat per missam. 2. *qu.5. cap. Si Episcopo.* Nunc est prohibitum.

Vide, *Sacerdotis priuilegia*. Vide, *Presbyter*.

Sacerdotum peccata grauissima.

Sacerdotes peccantes, grauissimè delinquunt. *Gregorius I. lib.9. ex regest. ep.64. Martinus I. ep.12.*

Sacerdotum praua vita est causa naufragij populorum, & Ecclesiæ. *Gregorius VII. lib.1. ep.42. lib.4. ep.11.*

Sacerdos percutiens aliquem, si non mortaliter, abstineat per aliquod tempus à ministerio: si mortaliter, non debet amplius ministrare. *Nicolaus I. in decr. tit. De Presbyteris c.3. Dist. 50. cap. Sacerdotes.* Vide, *Clericus percussor*.

Sacerdos peccans non amittit ordinis characterem. Vide, *Peccans*.

Sacerdotum offensores.

Vide, *Clerici*. Vide, *Ecclesiastici*. Vide, *Presbyter*.

Sacerdotem offendens, grauiter puniendus. *Lib.6. constit. Apost. c.6.*

Sacerdotum calumniatores, excommunicandi. 3. *qu.1. cap. Deus ergo.*

Sacerdoti oculum eruens, estò in ira, officijs omnibus priuatur, & inhabilis fit ad ea. *Dist.55. cap. vlt.*

Sacerdotes persequens est sacrilegus. 17. *q.4. cap. Sicut qui Ecclesiam.*

Sacerdos summus.

Vide, *Episcopus*. Vide, *Papa*.

Sacerdos summus eligi non potest, qui est laicus. *Dist.59. cap. Hoc ad nos.*

Sacerdos summus fieri non debet, qui caret disciplinis Ecclesiasticis. *Distin. 59. cap. Quia Ecclesiastica, & cap. Ordinatis.*

Sacerdos circa cohabitationem cum mulieribus.

Vide, *Clerici circa cohabitationem, &c.*

Sacerdos non potest simul cum mulieribus habitare. *Dist.81. cap. Oportet, cap. Volumus. cap. Legitur, cap. In omnibus, cap. Cum omnibus, & cap. Non oportet.*

Sacerdotum institutio in Ecclesijs, vel depositio.

Sacerdotes ab Episcopis solis instituendi, & destituendi sunt in Ecclesijs, non autem à laicis. *De haret. cap. Cum ex iniuncto, in fine.* Vide, *Benef.* Vide, *Clerici*. Vide, *Episcopus*.

Sacerdos non idoneus, non à laico, sed ab Episcopo est remouendus. *ibid. cap. Cum ex iniuncto.*

Sacerdos non potest deponi absque iusta causa. *De sent. & re iudic. cap. Non potest.*

Sa-

Sacerdotes de nouo positi in aliquo loco, quomodo alendi. Vide, *Parochi*.

Sacerdos peregrinus.

Vide, *Clerici peregrini*. Vide, *Peregrini*. Vide, *Presbyter*.

Sacerdos peregrinus, de cuius ordine non constat, in publico non celebret, sed potius in occulto, sic olim. *De clericis peregrinis cap. Tuæ fraternitatis*.

Sacerdotes ignoti, & peregrini admitti non debent ad sacra facienda, nisi habeant licentiam sui Episcopi, vel Vicarij Diœcesani. *Concil. Augustan. c. 6. Concil. Moguntin. 4. c. 94. Concil. Trident. sess. 22. in decr. de obseruandis, & vitandis in celebrat. missæ*. & *in sess. 23. de reformat. c. 16.*

Sacerdotum filij.

Vide, *Clerici*. Vide, *Filij*. Vide, *Presbyter*.

Sacerdotū filij obtinere non possunt Ecclesias, & beneficia, quæ habuerunt Patres immediatè. siue geniti sint in sacerdotio, siue non. Sed si alij medient inter ipsos, qui ea obtineant, possunt postea habere. *Concil. Later. 3. par. 50. c. 60.*

Sacerdos nouiter ordinatus.

Sacerdos nouus (olim) tenebatur intra tres menses dicere primam missam; deinde frequenter in alijs temporibus, saltem semel in anno. alias beneficijs erat priuandus. Regularis verò actiua, & passiua voce, & locum post omnes habebat. *Concil. Rauenn. 3. post Clem. V. c. 13.*

Sacerdos nouiter ordinatus, in prima missa non faciat conuiuia, nisi inter parentes, & amicos. & tunc sobria sint, & sine luxu. *Concil. Mogunt. 4. c. 60.* Vide, *Missa*. Vide, *Presbyter*. *Concil. Mediolanen. 1. par. 2. tit. Quæ pertinent ad celebrationem Missæ.*

Sacerdos circa ministerium Eucharistiæ.

Sacerdos sub pœna excommunicationis non potest communicare laicos, sub vtraque specie. *Concil. Constantiense sess. 13. c. 2.* Vide, *Eucharistia*.

Sacerdos non consecrans Eucharistiam sub vna specie accipit. *Concil. Colon. 2. par. 7. c. 15.*

Sacerdos celebrans, à semetipso sumit Eucharistiam. *Concil. Trident. sess. 13. cap. 8. & can. 10.*

Vide, *Eucharistia*.

Sacerdos cappellanus Principis.

Sacerdos cappellanus Principis excommunicati, ob vsurpationem rerum Ecclesiæ, ad quid tenetur. *Concil. Later. 3. in append. tit. De excommunicatis c. 6.*

Sacerdos circa clandestina matrimonia, & alia vetita.

Sacerdos præsens matrimonio clandestino, per tres menses suspenditur ab officio, & beneficio, & eius fructus applicantur fabricæ Ecclesiæ, & impensis pro Concilio. *Concil. Tolet. 22. c. 17.*

Sacerdos præsens matrimonio in tempore prohibito, pœna pecuniaria mulctatur. *Concil. Tolet. 22. c. 16.*

Sacerdos coniungens in matrimonium aliquos sine licentia Ordinarij, vel Parochi, vel benedicens matrimonium, remanet suspensus ab officio ad arbitrium Ordinarij, cui Parochus ad quem pertinebat, subditus est. *Concil. Trident. sess. 24. de matrim. refor. cap. 1.*

Vide, *Matrimonia Clandestina*. Vide, *Parochus*.

Sacerdotes Græci.

Vide, *Græci*.

Sacerdos Græcus debet in fermentato consecrare. *Concil. Florent. sess. vlt. in decr. Eugenij IV.*

Sacerdotes Græci coniugati audire possunt confessiones Parochianorum. *Innoc. IV. const. 14. Sub catholicæ*.

Græci Episcopi deputare possunt in Parochijs sacerdotes coadiutores. *ibid.*

Sacerdos Græcus contrectaturus sacramentum, debet abstinere ab vxore. *Dist. 84. cap. Cum in præterito, & cap. Cum de quorumdam*.

Sacerdos Græcus, antequam celebret, quanto tempore abstinere debet ab vxore. Vide, *Græcus*.

Sacra dignitas.

Sacra dignitas non obtinenda per pretium. dantes, & obtinentes, sunt simoniaci, & grauiter puniendi. *Gelasius ep. 9.* Vide, *Dignitas*. Vide, *Simonia*.

Sacra loca.

Sacra loca, Romani Pontificis priuilegijs munienda sunt. *Gregorius I. lib. 11. ex regest. ep. 8.*

Sacra loca fieri non possunt diuersoria communia, sub pœna excommunicationis. 19. *qu. 3. cap. Quoniam.*

Sacræ vestes. Vasa. Pallæ, &c.

Sacras vestes, vela, &c. altarium vendens, vt Iudas existimatur. *Clemens I. ep. 2.*

Sacra vasa inimicis fidei credentes, remoueantur à Clero. *Concil. Arelat. 1. c. 13.*

Sacra vasa, aut pallæ non tangendæ à non sacris. *Sother. ep. 2. Concil. Agathen. c. 66. Dist. 23. cap. Sacratas. & cap. Non oportet. De consecrat. dist. 1. cap. In sancta hac. Concil. Colon. 2. par. 3. c. 31.*

Sacra vela, pallæ, &c. comburenda sunt cum sunt antiquata, & cineres mittendi in locũ, ad quem non est accessus. *De consecrat. dist. 1. cap. Altaris.*

Sacra vela, quomodo abluenda. *ibid. cap. Nemo per ignorantiam.*

Sæpè per custodes abluenda, sub pœna suspensionis ab officio, & priuationis emolumentorum, donec pareant. *Concil. Colonien. 3. tit. Censura c. 13.*

Sacra vasa, vestes, &c. non possunt commodari, nec inseruire pro vsu prophano. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. De Ecclesijs, & earum vsu.*

Vide, *Vasa*. Vide, *Vestes*.

Sacramentorum natura, necessitas, institutio, & numerus.

Vide, de quolibet Sacramento in particulari.

Sacramenta Ecclesiæ septem sunt, Baptismus, Confirmatio, Pœnitentia, Eucharistia, Ordo, Matrimonium, & Extrema Vnctio. *Concil. Londinen. 2. c. 2. Concil. Florent. sess. vlt. in decr. Eugenij IV. Concil. Senon. tit. De matrimonio. Concil. Colon. 2. p. 7. c. 1. Concil. Mogunt. 4. c. 11. Concil. Trid. sess. 7. de Sacram. can. 1.*

Sacramenta fiunt per res, & verba. 1. *qu. 1. cap. Detrahe.*

Sacramenta tribus perficiuntur, rebus, verbis, & ministro cum intentione. rebus, vt materia, verbis autem vt forma. *Concil. Florent. sess. vlt. in decr. Eugenij IV. §. Quinto Ecclesiasticorum.*

Sacramentum non fit, si aliquod ex his tribus desit. *ibid.*

Sacramentũ quodlibet nouæ legis est verum, & proprium Sacramentum. *Concil. Trid. sess. 7. de Sacram. can. 1.*

Sacramentorum formæ per Apostolorum traditiones habentur. *Concil. Senonense c. 5.*

Sacramentorum administrandorum Ritus per traditiones accepti sunt. *Dist. 11. cap. Ecclesiasticarum, in fine.* Vide, *Ceremoniæ*. Vide, *Ritus*.

Sacramenta Ecclesiæ non sunt humanum inuentum, aut recens, sed diuinum. *Concil. Senon. c. 10.*

Sacramenta legis nouæ, differunt ab antiquis, quia antiqua figurabant gratiam dandam per Christi passionem; noua verò eam continent. *Concil. Florent. sess. vlt. in decr. Eugenij IV. Concil. Trid. sess. 7. de Sacram. can. 2.*

Non differunt solum, quia cæremoniæ. *Concil. Trid. ibid.*

Sacramenta sensibilia sunt, & continent effectum insensibilem. *Concil. Colonien. 2. par. 7. c. 2. Concil. Mogunt. 4. c. 11. & Trid. vbi supra.*

In sacramento adest ipsum sacramentum, & res sacramenti. *De celebrat. Missar. cap. Cum Marthæ.*

Sacramenta non sunt paria, sed vnum alio dignius. *Concil. Trid. sess. 7. de Sacram. can. 3.*

Sacramenta non sunt sola signa, seu notæ christianitatis. *Trid. ibid. can. 6.*

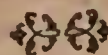
Sacramenta nouæ legis omnia à Christo sunt instituta. *Concil. Trid. sess. 7. de Sacram. can. 1.*

Non sunt instituta propter solam fidem nutriendam. *Trid. ibid. can. 5.*

Sacramenta nouæ legis sunt necessaria ad salutem, vel in re, vel in voto, licet non omnia omnibus. *Concil. Trid. sess. 7. de Sacram. can. 4.*

In sacramentis Ecclesia potest multa mutare, salua eorum substantia. *Concil. Trident. sess. 21. cap. 2.*

Sacramenta fieri non possunt absque intentione faciendi. Vide, *Intentio*.

Sacramentorum efficiens; seu minister.

Si minister malus sit, sacramenta non cessant esse bona. *Dist.19. cap. Secundus. 1.q.1. cap. Nonne Sodomitæ, & cap. Sic autem.* Vide, *Sacerdos malus.*

Sacramenta communia sunt bonis, & malis ministris (circa validitatem.) *De consecr. dist.4. cap. Est vnitas.*

Sacramenta ministrata à malis, eis nocent, non sumentibus. *1. qu.1. cap. Omnia.*

Sacramenta validè fiunt, etiam à malis ministris. *Concil. Trid. sess. 7. de sacramentis can. 12.*

Sacramenta non amplianttur, nec minuuntur ob meritum, vel demeritum ministri. *1. qu.1. cap. Multi sæcularium.* Vide, *Minister.*

Sacramenta licitè sumi possunt à sacerdote malo tolerato. *15. qu.8. cap. Sciscitantibus. Concil. Later. 3. in append. par. 50. c. 38. De cohabitat. cleric. &c. cap. Vestra.*

Sacramenta à puris, & mundis ministranda, *Concil. Turon.1. c.1.*

Sed si minister sit in peccato mortali, adhuc validè facit. *Concil. Trident. sess. 7. de sacram. can.12.*

Sacramenta non possunt ministrari ab omnibus Christianis. *Concil. Trident. sess. 7. de sacram. can. 10.* Vide, *Sacerdotis potestas.*

Sacramenta fieri non possunt; nisi à ministro habente intentionem faciendi, quod facit Ecclesia. *Concil. Trid. sess.7. can. 11. de sacramentis.*

Sacramenta omnia crucis signo perfici debent. *De consecr. dist.5. cap. Numquid.*

Sacramenta contrectans, debet ab vxore abstinere. *Dist. 84. cap. Cum in præterito, & cap. Cum de quorumdam.*

Quomodo sacramenta se subducunt à manibus impiorum; & in eis non est spiritus sanctus, (id est in beneficium ministrantium.) *1. qu. 1. cap. Manifestum, & cap. Sacrosancta.*

Vide, *Minister.*

Pro ministerio sacramentorum, nihil soluendum.

Pro sacramentorum ministerio, nihil exigendum. *Concil. Senonen. in decr. morum c.2. Concil. Colon.2. part.7. c.1.* & *part.8. c.1. Concil. Treuerense c.14. Concil. Mogunt.4. c.92.* sub pœna suspensionis ab officio. *ibid. Concil. Londinense 2. c. 3. Concil. Oxonien.1. c.22. Concil. Mediol.1. par. 2. tit. 1.* Nec directè, nec indirectè potest aliquid peti. *ibid.*

Si aliquid sponte offertur in sacramenti ministerio, potest accipi. *Concil. Treuerense c.14. Concil. Mogunt.4. c.92. De simonia cap. Dilectus.*

Sacramentorum effectus; quando, & vbi sunt conferenda.

Sacramenta afferunt salutem; sed non extra Ecclesiam. *1. quæst. 1. cap. Si quis inquit. Concil. Londinen.2. c.3.*

Sacramenta conferunt gratiam, dignè suscipientibus. *Concil. Florent. sess. vlt. in decr. Eugenij IV. §. Quinto ecclesiasticorum. Leo X. const.40. Exurge. Concil. Mogunt. 4. c. 11. Concil. Trident. sess.7. de sacramentis can.6. & 7.* Vide, *Gratia.*

Sacramenta causant gratiam, & sanctificant non ex ministri merito, sed ex merito, & virtute Christi. *Concil. Mogunt. 4. c. 11.* Vide, *Gratia.*

Sacramenta sunt signa sensibilia, efficacia. *Concil. Mogunt.4. c.11.*

Sacramenta semper, quantum est ex parte Dei, causant gratiam. *Concil. Trident. sess. 7. can.7. de sacramentis.* Vide, *Gratia.*

Sacramenta nocent indignè tractantibus. *1. qu.1. cap. Per Isaiam.* sed prosunt dignè sumentibus. *ibid.*

Sacramenta non distribuantur in campis. *De consecr. dist.1. cap. Non oportet.*

Sacramenta non possunt dispensari in Oratorijs. *ibid. cap. Clericos.*

Sacramenta, quomodo, & à quo sumenda.

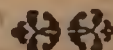
Sacramentum Eucharistiæ ieiuni tantum sumere possunt. *De consecr. dist. 2. cap. Liquidò, & cap. Sacramenta. Concil. Carthag.3. c.29. & 48.* Vide, *Eucharistia.*

Sacramentum Eucharistiæ euomens, quomodo puniendus. *ibid. cap. Si per ebrietatem.*

A sacramentis cælestibus abstinere, non est pœnitentia. *De pœnit. dist.1. cap.56.*

Sacramenta non danda indignis. *Dist. 43. cap. In mandatis.*

Vide de quolibet sacramento.

Sacramenta quomodo ministranda, & a quibus.

Sacramentorum doctrina.

Sacramenta, an iteranda.

Sacramentorum abusus.

Sacrificium.

 sti.

sti. *Alexander I. ep.1. De consecr. dist.2. cap. Nihil*,

sacrificium, & sacramentum, in quo differant. *De consecr. dist.2. cap. Sacrificium*.

sacrificium constat ex sacramento, & re sacramenti. *ibid. cap. Hoc est*.

sacrificium missæ est in exemplum sacrificij Christi. *ibid. cap. In Christo*;

Est in memoriam sacrificij Christi. *ibid.*

sacrificium missæ est sacramentum veritatis, *De consecrat, dist.2, cap, Hoc Sacramentum*,

sacrificio corporis Christi fit noua immolatio Christi, & per eam remissio peccatorum; quia Christus non potest amplius mori, *ibid. cap. Quid sit*.

sacrificium quod in altari fit, est incruentum. *ibid. cap. Necessariò. Concil. Trident. sess.22. cap.2.*

Sacrificia, quæ in toto mundo fiunt, dicuntur vnum, quia vnus est Christus. *De consecr. dist.2. cap. In Christo*.

sacrificia hæreticorum, & malorum, Deo non sunt accepta, 24. *quæst. 1. cap. Odi, & proieci*.

sacrificia vera non sunt extra Ecclesiam, 1. *qu.1. cap. In Ecclesia, cap. Extra catholicam.*

In sacrificio missæ vinum debet esse mixtum aqua. *Alexander I. in epist.1. decret. Eugenius IV. in decreto Vnionis in Concil. Florent. sess. vlt. §. Tertium est. Concil. Trident. sess. 22. cap.7.* Quia ita fecisse creditur Christus. *ibid.* Vide, *Missa*.

sacrificium missæ à Christo est institutum, & est Deo gratissimum. *Concil. Senonense c.11. Concil. Trident. sess.22. cap.1.* & hoc in nocte Cœnæ. *ibid.*

sacrificium in pane, & vino consecratis obtulit etiam Christus. *Concil. Senonense. ibid. Concil. Trident. sess.22. cap.1.*

sacrificium sic faciendum, id est, in pane, & vino, Christus præcepit Apostolis, & successoribus. *ibid. cap.1.*

sacrificium missæ fuit figuratum in lege veteri. *De consecr. dist.2. cap. Accipite. Trident. sess.22. cap.1.*

In sacrificio missæ continetur Christus incruentè; & immolatur. *ibid. cap.2.*

In sacrificio missæ est eadem hostia quæ in cruce. *Concil. Trident. sess.22. cap.2.*

sacrificij missæ oblatio non præiudicat sacrificio facto à Christo in cruce. *ibid. cap. 2. & can.4.*

sacrificium Deo soli offertur, licet in sanctorum commemoratione dicatur missa, & offeratur sacrificium. ideo non dicitur, *Offero tibi sancte Paule, &c. Concil. Trid. ibid. cap.3. & can.5.*

Sacrificium aliquod in omni lege fuit. *Concil. Trid. sess.23. cap.1.*

sacrificium offerens diabolo. Vide, *Dæmon*. Vide, *Oblata*. Vide, *Missa*.

Sacrificij minister.

sacrificij missæ minister est sacerdos. Vide, *Sacerdotis potestas*. Vide, *Presbyter*. Vide, *Consecratio*. Vide, *Eucharistia*. Vide, *Missa*.

sacrificare non debet sacerdos, vitijs maculatus. *Dist.49. cap. Hinc etenim*.

sacrificans debet esse ieiunus. *Concil. Carthag.3. c.48.*

sacrificante correpto ab aliqua infirmitate; alius vicinus adsit, qui illud sacrificium perficiat. *7. qu.1. cap. Illud diuini, & cap. Nihil, Post ep.2. Sotheris.*

sacrificium offertur à Christo, sacerdotum ministerio. *Concil. Trid. sess.22. cap.2.*

sacrificium non faciendum cum pactis, pretij, &c. quæ simoniam sapiunt. *Concil. Trid. sess.22. in decr. de obseruandis, &c. in celebrat. missæ*.

sacrificare non potest laicus. *Lib. 3. constit. Apostolic. c. 9.* Vide, *Missa*. Vide, *Sacerdos*.

Sacrificium quando cœpit fieri.

sacrificium missæ ab Apostolis, cœpit fieri post Ascensionem Christi in cœlum. *Lib. 8. const. Apostolic. c. vlt.*

Sacrificium in quo loco faciendum.

sacrificium missæ in locis consecratis tantum debet offerri. *Anacletus ep. 1.*

Vide, *Missa in quibus locis, &c.*

Sacrificij effectus.

sacrificiũ offertur in remissionem peccatorum. *De consecrat. dist.2. cap. Quid sit.*

sacrificium missæ est propitiatorium; & operatur, vt si contriti accedamus ad Deum, consequamur misericordiam, & gratiam in tempore oportuno. *Concil. Tridentin. sess.22. cap.2.*

sacrificio missæ placatur Dominus, & peccata dimittit. *ibid. cap.2. & can.3.*

sacrificium missæ potest offerri etiam pro pœnis, satisfactionibus, & alijs necessitatibus. *ibid. cap.2. & can.3.*

sacrificium missæ potest offerri pro viuis, ac defunctis in Christo, ad plenum non purgatis. *ibid. cap.2.* Vide, *Anima*. Vide, *Purgatorium*.

sacrificio missæ iuuantur animæ in Purgatorio. *Concil. Trident. sess. 25. in decreto de Purgatorio*. Vide, *Anima*. Vide, *Purgatorium*. Vide, *Missa*.
sacrificium non est offerendum pro occidente se ipsum. *Nicolaus ad consulta Bulgar. c.98.*
Vide, *Missa*.

Sacrificij ritus, & ceremoniæ.

sacrificij ritus à S. Iacobo Apostolo dispositi sunt. *Lib. 8. const. Apostol. c.12. 13. 14. & 15 De consecr. dist.1. cap. Iacobus.*
Ad ritè perficiendum sacrificium missæ, canon fuit ab Ecclesia institutus ex Christi verbis, & Apostolorum traditione. *Concil. Trident. sess.22. cap.4.*
Ceremoniæ, quæ in sacrificio fiunt, ex Apostolorum traditione habentur. *Dist. 11. cap. Ecclesiasticarum, in fine. Concil. Trid. ibid. cap 5.*
sic vestes, benedictiones, Thymiamata, &c. *ibid.*
sacrificium missæ fieri non potest vulgari lingua. *Concil. Trident. sess 22. cap.8.*
In sacrificio quædam dicenda clara voce, quædam submissa. *ibid can.vlt.*
sacrificium missæ fieri potest Deo pro honore sanctorum. *Concil. Trident. sess. 22. can. 5.*
Vide, *Canon Missæ*. Vide, *Missa*.

Sacra scriptura.

sacra scriptura non trahenda ad sensum cuiuslibet. *Clemens I. ep.5.*
sacræ scripturæ intelligentia à maioribus sumenda est. *Clemens I. ep.5.*
sacra scripturam ignorans Christum ignorat. *Dist. 38. cap. Si iuxta. cap. Qui quæ Dei sunt.*
sacræ scripturæ, & sanctorum Patrum authoritati, omnes se debent conformare in doctrinis. *Zosimus ep.3.*
sacram scripturam in Ecclesia nolens audire, quomodo est puniendus. *Concil. Lucen.2. c.83. De consecrat. dist. 2. cap. Si quis intrat.*
sacras scripturas tradentes inimicis fidei, ab ordine cleri remoueantur. *Concil. Arelat.1. c.13.*
sacra scriptura multos habet intellectus, qui eam ornant, vt monilia. *Gregorius I. lib.2. ex regest. ep.63.*
sacra scriptura præponenda est dictis sanctorum. *Dist.9. cap. Noli meis. & cap. Quis nesciat.*
sacræ scripturæ maior debetur authoritas, quam eius expositoribus. *Dist.9. cap. Neque quorumlibet.*
sacræ, & canonicæ scripturæ receptæ, quæ sunt. *Dist 15. cap. Sancta Romana. Concil. Trid. sess.4.*
sacræ scripturæ explicandæ sunt iuxta intelligentiam Patrum. *Dist. 37. cap. Relatum.*
si sacra scripturæ non declarat aliquid, ad quem ordinatè est recurrendum. *Dist.20. cap. De quibus.*
sacræ scripturæ quædam loca pro tempore, & locorum diuersitate intelligenda. *Distinct. 29. cap. Necesse est.*
sacras scripturas malè intelligens, vino inebriatur, & sicera. *Dist. 37. cap. Vino.*
sacra scriptura requirit magnam peritiam in legente. *Dist.37. cap. Relatum est.*
si sacræ scripturæ inhæreant fideles, numquam extinguentur. *Dist. 38. cap. Sicut stellas.*
sacræ scripturæ interpretatio, à venustate fit aliena. *Dist. 38. cap. Sedulò, cap. Indignus, & cap. Ecclesiastica locutio.*
sacrę scripturę ad sæcularia negotia non sunt vertendæ. *26. qu 2. cap. Hi qui.*
sacræ scripturæ non continent mendacia. *Dist.9. cap. Si ad scripturas.*
sacram scripturam, non grammaticam, debet Episcopus docere. *Dist. 86. cap. Cum multa.*
sacras, seu canonicas scripturas à Concilio Tridentino enumeratas non recipiens, est anathema. *idem sess.4.*
sacræ scripturæ vulgata editio tenenda. *ibid. in decr. de editione, & vsu sacrarum scripturarum.*
sacra scriptura abutentes in sortilegijs, incantationibus, diuinationibus, &c. iuris & arbitrij, pœnis per Episcopos puniantur. *Concil. Trid. sess.4. in fine.*
sacram scripturam conuertens ad vsus prophanos, verba iocosa, scurrilia, fabulosa, vana, adulationes, detractiones, &c. eodem modo puniantur. *ibid.*
sacrę scripturę Lector tenendus est in monasterijs. alias Episcopus, vt Papæ delegatus, ad hoc compellat superiores. *Concil. Trident. sess. 5. de refor. cap.1.* sed non debet examinari ab Episcopo. *ibid.*
sacræ scripturæ Lector in publicis gymnasijs, adsit. *Concil. Trid sess. 5. de refor. cap.1,* ab Episcopis est examinandus. *ibid.*
sacra scriptura extorqueri non potest contra sensum, quem tenet Sancta Romana Eccl. *Concil. Mediolan.1. tit. de Sacra scriptura.* qui contrafecerit, puniatur. *ibid.*
sacræ scripturæ lectio in Conuentibus Regularium fiat bis in hebdomada, & ea finita fiat collatio de illa. *Clemens VIII. const.50. Nullus §.1.*
Vide, *Scriptura*.

Sacræ repræſentationes.

Vide, *Repræſentationes ſacræ.*

Sacrarium.

Sacrarium ingredi non poſſunt mulieres. *Concil. Lucenſe* 2. *c.*42.
Vide, *Sacriſtia.*

Sacri ordines.

Vide, *Ordines ſacri.*
Sacros ordines habere non poſſunt pueri. *Gregor. I. lib.*1. *ep.*47.

Sacra perſona.

Vide, *Clerici in cauſa ſanguinis.* Vide, *Sacerdos.* Vide, *Presbyter.* Vide, *Epiſcopus.*
Sacra perſona non poteſt, nec per ſe, nec per alium facere iudicium ſanguinis, vel mutilationis. Sub pœna priuationis officij, & detruſionis in ergaſtulo. *Concil. Tolet.*11. *c.*6.

Sacrilegium: Sacrilegus.

Sacrilegij multæ ſpecies, & quæ. 17. *qu.* 3. *cap. Quiſquis.*
Sacrilegium eſt peccatum grauius fornicatione. 17. *qu.*3. *cap. Sicut qui.*
Sacrilegus eſt, qui Eccleſias vaſtat; vel ſacerdotes perſequitur. *Pius I. ep.* 2. *De regulis iuris cap. Qui multoties.*

Sacriſta.

Sacriſta habeat curam vaſorum ſacrorum, olei, ceræ, &c. *Concil. Toletan.* 1. *c.* 9. *Concil. Mediolan.* 1. *par.*2. *tit. De Officio Sacriſtæ.*
Sacriſta ſubditur Archidiacono. *Concil. Tolet.*1. *c.*9. Vide, *Archidiaconus, in fine.*
Sacriſtæ officium, quale eſt. *De off. Sacriſtæ cap. vn.*
Sacriſta omnia munda tenere curet, vaſa, veſtimenta, altaria, &c. *Concil. Mediol.* 1. *vbi ſupra.*
Curet aquam benedictam ſingulis hebdomadis renouari; altare maius & alia diebus feſtis præſertim decenter ornari. hora congrua per ſe, vel per alium ſigna officij, & miſſæ per campanas dare. *ibid.*
Sacriſta tres tabellas habeat in Sacriſtia. in vna notata ſint onera miſſarum omnium, quæ debent celebrari. in ſecunda omnia munera obeunda à Canonicis, & ſingulis dignitatibus, præbendarijs, &c. & omnia, quæ debent obſeruari. in tertia officia præſcripta à Magiſtro Ceremoniarum per hebdomadam. *Concil. Mediol. ibid.*
Sacriſta non permittat in ſacriſtia ſermones inanes, iurgia, &c. nec laicos in ea verſari; neque vllum indui ſacra veſte, niſi quando de proximo debet celebrare. *ibid.*
Curet obſeruari ordinem celebrandi, iuxta tabulæ ſeriem. ei qui ſuo tempore præſto non eſt, quando ſibi placet, det locum. *Concil. Mediol. vbi ſupra.*

Sacriſta ſacelli Papalis: vel Conclauis.

Sacriſta ſacelli Papalis eſſe debet aliquis Religioſus ex ordine S. Auguſtini. qui fit ſtatim Prælatus. *Alexander VI. conſt.* 5. *Ad ſacram.*
Sacriſta Conclauis gaudet gratijs, & priuilegijs Conclauiſtarum. *Clemens VIII. conſt.*16. §.14.

Saga, ſeu ſtryx.

Sagis, ſeu ſtrygibus, quæ per illuſiones dæmonum ſibi videntur equitare, & per aera, vel alias longa itinera facere, prædicandum eſt eſſe falſa. *Concil. Anciran. c.*24. & pœnæ earum. *ibid.*
Sagæ iſtæ, quæ putant ſe per aerem ferri, &c. ſunt excommunicandæ. *Concil. Roman.*4. *ſub Damaſo c.*5. & *Concil. Ancir. ibid.*
Vide, *Dæmon.* Vide, *Magus.* Vide, *Sortilegus.*

Sagittarius.

Sagittarij contra Chriſtianos, excommunicantur. *De ſagittarijs cap. vn.*

Sal.

Sal exterum, & alienum in ſtatu Eccleſiæ, nullus poteſt vendere, vel emere. *Gregorius XIII. conſtitut.* 49. *Ex incumbenti.* Pœnæ. *ibid.*
Salinarum debitores. Vide, *Debitores.*

Sa-

Salitores.

Salitores dicuntur sortilegi, qui per omnium membrorum tactum diuinant. *26. qu. 3. cap. 1. in fine.*

Salomon.

Salomon ab immoderato mulierum commercio, fuit seductus. *32. quæst.4. cap.Salomon.*

Saluare. Saluari.

Saluari nullus potest sine gratia, & misericordia Dei. *Concil. Arausic.2. c.19.* Vide, *Gratia.*

Saluari nullus potest sine baptismo, vel martyrio, vel pœnitentia. *15. qu.1. cap. Firmissimè.* Vide, *Baptismi necessitas.*

Saluari nequit vllus absque baptismo, licet benè viuat. *De consecr. dist.4. cap.1. cap Catechumenus, & cap. Firmissimè.* (sal tem in voto, si in re non habetur.)

Saluantur paruuli baptizati, etiam si sua voluntate non credant. *15. qu. 1. cap. Firmissimè tene.* Vide, *Baptismi effectus.* Vide, *Paruuli.*

Adulti saluari non possunt, nisi cum baptismo etiam credant. *ibid.*

Saluari nullus potest extra Ecclesiam Catholicam. *Concil. Lateran.4.c.1.* Vide, *Salus, infra.*

Saluari omnes possunt, tam virgines, & continentes, quam coniugati. *Concil. Later.4. c.1.*

Saluator.

S. Saluatoris Canonici. Vide, *Canonici Regulares, &c.*

Salus.

Salutem fratrum negligentes Episcopi, damnantur. *Dist.40. cap. Si Papa.*

Salus in sola Ecclesia Catholica reperiri potest. *De fide, & summa Trinitate cap.1. Concil. Later.4.c.1. Concil.Constantiense sess. vlt. in constitut. Martini V. Concil. Senon.c.1.* Vide, *Ecclesiæ catholicæ proprietates.* Vide, *Ecclesia Romana.*

Salutatio.

Salutationes inter clericos, & Equites, quomodo faciendæ per aperitionem capitis, descensionem ab equo, &c. *Concil. Tolet.3. c. 15.*

Samuel.

Samuel non fuit suscitatus per Magum, seu Pithonissam, vt loqueretur cum Saul: sed dæmon specie, & præstigio decepit Saulem. *26. qu.1. cap. Nec mirum.*

Vide, *Dæmon.* Vide, *Resurgere.*

Sancta, & Sancta Sanctorum Cappella.

Sancta non sunt danda porcis, id est, paganis. *11. qu.3. cap. Quando ergo.*

Sancta nocent malis, prosunt bonis. *De consecr. dist.2. cap.Et sancta.* Vide, *Sacramentum.*

Sancta Sanctorum Cappella in Scalis Sanctis Romæ, decentius ornata fuit *à Sixto V.* sed immota mansit. *Sixtus V. const.105. Cum singularum.*

Vide, *Scala Sancta.*

Sanctus ter replicatus.

Sanctus ter replicatur, in omnibus missis, siue viuorum, siue defunctorum. *Concil. Vasense 1. c.2. & Vasense 2. c.4.*

Sancti.

Sanctorum mortes, natales dici debent, quia in æterna vita nascuntur. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.5.*

Sancti non dicuntur, qui loca eorum tenent, sed qui merita. *Dist.40. cap. Non est facilè. & cap. Non loca.*

Sanctum credens eum, qui non est sanctus, Deo facit iniuriam. *11. qu.3. cap. Si quis hominem. & cap. Væ qui dicitis.*

Sanctorum corpora, de cuius licentia sunt transportanda. *De consecrat. dist.1. cap. Corpora.*

Sanctorum decreta non violanda. *Felix I. ep.1. & 2.* Vide, *Decreta.*

Sancti etiam in hac vita, recitant pro se illud *dimitte nobis, &c. Concil. Mileuitanum c. 7.*

Sancti in hac vita obtinent à Deo, quæ Deus ab

ab æterno prædestinauit, & disposuit eis dare. 23. qu. 4. cap. Obtineri.

Sanctorum gloriam augeri vsque ad diem iudicij, non est improbabile. *De celebrat. missarum cap. Cum Martha §. fin.*

Vt sanctus nemo adorandus, sine authoritate Papæ. *De reliquijs, & venerat. sanctor. cap.* 1. Vide, *Venerari*.

Sanctorum passiones, & festa in Ecclesia sunt celebranda. *Concil. Carthag.* 3. *c.* 47.

Sancti venerandi, & honorandi sunt, & eorum festa celebranda. Contrarium dicens est hæreticus. *Concil. Senon. c.* 13.

Sanctos venerari, non est idololatria. *Concil. Trid. sess.* 25. *in decr. de inuocatione Sanctorum*.

Sancti cum Christo regnant in Cœlo. *ibid.*

Sanctorum imagines venerandæ, & adorandę relatiue ad Sanctos. *Concil. Senon. c.* 14. Vide, *Imagines*. *Concil. Trident. vbi supra*, non quia in eis sit aliqua diuinitas. *ibid.* in templis retinendæ. *ibid.*

Sanctorum communio confitenda. *Concil. Mogunt.* 4. *c.* 45. *Concil. Trident. sess.* 25. *in decr. de inuocat. Sanctor.*

Sancti pro nobis orant, in necessarijs ad salutem. *Concil. Moguntin.* 4. *c.* 45. *Concil. Trident. ibid.*

Sanctorum adoratio non præiudicat merito Christi. *ibid. Trid.*

In sanctorum festis non fiant ludi, comessationes, &c. *Trid. ibid.* Vide, *Corpora*.

Pro sancto, quando tenendus aliquis. Vide, *Defuncti*. Vide, *Mortui*. Vide, *Imagines*.

Sanctitas.

Sanctitatis nomine delinquens, multum lædit Ecclesiam. *Distinct.* 83. *cap. Nemo quippe*.

sanctitate benè vtendum. 1. *qu.* 1. *cap. Prophetauit & Saul.*

Sanctitas simulata, damnatur. *Clement. de hæreticis cap. Ad nostrum.*

Sanctitas est à virtute diuina, non à sacerdotum merito. 1. *qu.* 1. *cap. Multi sæcularium*.

Sanctitas alicuius defuncti, talis habita ab Ecclesia per centum annos, sic est tenenda. *Vrbanus VIII. in append. const.* 22. *Cœlestis*.

Sanctorum imagines. Vide, *Imagines*.

Sanctimonialis.

Vide, *Monialis*.

Sanctimonialis virgo ab Episcopo est consecranda. *Concil. Carthag.* 4. *c.* 11. Vide, *Consecratio*. Vide, *Virgo*.

Sanctimonialem se fingens, non potest nubere; *Distinct.* 27. *cap. Quod interrogasti*.

Sanctuarium.

Ad sanctuarium altaris ingredi non possunt laici. *Concil. Bracharen.* 1. *c.* 31. *Concil. Turon.* 2. *c.* 4. Vide, *Laici*.

Sandalia.

sandalijs pro libito vti potest Archiepiscopus, nec tenetur semper cum eis celebrare. *Honorius III. ex Cirone, tit. de authorit. & vsu Pallij cap.* 1.

Sanguis.

Sanguinem fundentes clerici in obsidione, post duos annos pœnitentiæ (olim) erant restituendi. *Dist.* 50. *cap. De his*.

Sanguinis effusio, supplet vicem baptismi. *De consecr. dist.* 4. *cap. Baptismi vicem*.

Sanguinis causa prohibita est clericis. Vide, *Clerici in causa sanguinis*. *Ne clerici, vel monachi cap. Clericis*.

Sanguinis sententia, nec proferri, nec dictari potest à clerico. *ibid.*

Sanguine fuso, polluitur Ecclesia. Vide, *Pollutio*.

Sanguinis causa in Ecclesia non est iudicanda. *De immunit. Eccles. cap. Cum Ecclesia*.

sanguinis causam iudicante, balliuo, &c. qui ex Ecclesiastici mandato, procedit ad inquirendum causam criminalem, Ecclesiasticus non fit irregularis. *Ne clerici in 6. cap. fin.* Vide, *Irregularitas*. Vide, *Clerici in causa sanguinis*.

Sanguis Christi.

Sanguis Christi in Eucharistia, non est corruptibilis. *Concil. Antiochen.* 1. *sub Dionysio Papa*.

Sanguis Christi, olim, dabatur etiam laicis communicantibus. *Lib.* 8. *constit. Apost. c.* 13. Vide, *Eucharistia*. nunc vero est prohibitum. Vide, *ibid.*

sanguinem Christi stillare faciens super altare, quam pœnitentiam debet facere, & quomodo illum colligere, item si in alio loco faciat cadere. *Post ep.* 4. *Pij I. de consecrat. dist.* 2. *cap. Si quis per negligentiam*.

sangnis Christi figuratus fuit in sanguine agni. *De consecrat. dist.* 2. *cap. Quid sit*.

Quod sanguis Christi in triduo fuerit, vel non fuerit separatus à diuinitate, vel damnare alterutram partem, vt hæreticam, est prohibitum. *Pius II. const. 11. Ineffabilis.*

Sanguis Christi tempore Berengarij, sumendus erat ab omni communicante. *Concil. Claramont. c. 28.* nunc vero est prohibitus. Vide, *Eucharistia.*

Sanitas.

Sanitas tota à Deo obtinetur. *De pœnit. dist. 3. cap. 43. Sunt plures.*

Sapiens.

Sapiens non est, qui nocet. *Cornelius ep. 2. 6. quæst. 1. cap. Sapiens. Lucius I. epist. decr.*

Saraceni.

Saraceni à christianis sunt persequendi. 23. *qu. 8. cap. Dispar.*

Ad saracenos deferri non possunt merces prohibitæ, non arma, non galeæ, nec possunt Christiani esse superiores eorum in militia, quando contra fideles fit bellum. & pœna contrafacientium. *Concil. Later. 3. can. 24.* excommunicati sunt. *De Iudæis, &c. cap. Ita quorumdam. cap. Quod olim, cap. Ad liberandam. Extrau. Ioan. XXII. de Saracenis cap. Copiosus.* Vide, *Arma.* Vide, *Excommunicationes Bullæ Cœnæ.*

Item portantes ligna, ferrum, &c. *ibid.*

Item dantes eis auxilium, consilium, fauorem contra Christianos, eamdem pœnam incurrunt. Idem de mittentibus, & mittere facientibus.

Isti omnes præter excommunicationem ipso facto, & Papæ reseruatam, incurrunt, vt ex *Extrauag. Ioannes XXII. præfata, & ex Bulla Cœnæ.* Fiunt infames, intestabiles, & priuati omnibus actibus legitimis. *Extra, de Iudæis, &c. cap. Multa.*

saraceni, qui sunt in dominijs Christianorum, compescendi sunt, ne in Mesquitis conueniant. *Clement. de Iudæis, &c. cap. vn. Credit.*

Saracenis voluntariè seruire non possunt christiani, sub pœna excommunicationis, & priuationis bonorum. *Concil. Lateran. 3. can. 24. Honorius III. ex Girone, tit. de Iudæis c. 1.*

Saracenus cum Christiano, sodomiam exercens. Vide, *Sodomitæ.*

Saracenus cum christiana habitans, filiosque generans, ab Episcopo, etiam cum muliere puniatur. *Concil. Lateran. 3. part. 50 c. 49.*

saracenorum nuptijs, vel sepulturis non possunt adesse christiani. *Concil. Sabinense c. 22.*

saracenorum filij. Vide, *Baptizatus, in vlt. tit.*

Saracenis venientibus in terras Christianorum, non possunt vendi victualia. *Concil. Tolet. 18. c. 9.*

saraceni, qui in bellis captiui capiuntur, non dimitti, alienari, vendi, &c. nisi de ijs detur notitia Papæ. & quomodo danda. *Pius V. const. 142. Postquam.*

saracenis arma, ferrum, ligna, funes, &c. ferentes, excommunicati sunt in Bulla Cœnæ. *Gregorius XIII. constit. 81. Consueuerunt §. 7.* Vide, *Excommunicationes Bullæ Cœnæ.*

Saracenis possunt deferri merces pro redemptione captiuorum. *De Iudæis, &c. c. Significauit.*

Vide, *Christiani quo ad Saracenos.* Vide, *Turcæ.*

Sardinia.

Sardiniæ Episcopi, quas, & à quibus possunt procurationes accipere, dum visitant. *Extra, de censibus cap. Vas electionis.*

Sardiniæ beneficia, canonicatus, præbendæ, vicariatus, & alia, distribuenda sunt iuxta formam Tridentini Concilij. *Pius V. const. 74. Quantum.*

Satanas.

satanæ traditio, duobus modis fit. 11. *qu. 3. cap. Audi quoque.*

Satisfactio.

Satisfactio per eleemosynam, etiam fieri potest. *De pœnit. dist. 3. cap. 18. Sanè. & cap. 19. Qui vult. Concil. Trident. vt infra*

Satisfactio non fit quando bona occupata dantur pauperibus; sed debent domino reddi. *De homicid. &c. cap. Sicut.*

satisfactio imponenda pœnitenti absoluto, remittitur arbitrio confessoris. *De pœnit. dist. 1. cap. 86. Mensuram.* Vide, *Pœnitentia. Eugenius IV. in decret. sess. vlt. Concil. Florent. § Quartum. Concil. Trid. sess. 6. cap. 14. & sess. 14. can. 13.*

Satisfactio iniungenda à confessore, consistere debet principaliter in oratione, eleemosyna, & ieiunio. *Eugenius IV. ibid. Concil. Mogunt. 4. c. 23.* Vide, *Pœnitentia satisfactio.*

Satisfactio necessaria est ijs, qui peccarunt Concil. Mogunt. 4. c.23. Concil, Tridem sess. 14, cap. 8.

Satisfactio fit pro pœna temporali. Concil. Mogunt, 4. c.23. Concil. Trident. sess. 6. cap. 14. & eam remittit. ibid.

Satisfactiones imponendæ pro qualitate delictorum. Concil. Mogunt. 4. c. 23. Concil. Trid. sess. 14. cap. 8.

Satisfactio habet efficaciam ex merito Christi. Concil. Mogunt. 4. c. 23. Concil. Trid. sess. 14. cap. 8. Et est etiam per Christum, ibid.

Satisfactio est pars integralis sacramenti Pœnitentiæ, & instituta à Christo. Concil. Trid. sess. 14. cap, 3.

Per satisfactionem hominis meritum Christi non obscuratur, nec minuitur. Concil. Trid. ibid. cap 8. & can. 14.

Satisfactiones nostræ à Christo offeruntur Patri, & à Patre per illum acceptantur. Trident. ibid. cap. 8.

Satisfactiones imponendæ pro facultate pœnitentum. ibid.

Satisfactio, non solum fit correctio præteritorum peccatorum, sed vitæ nouæ custodia, & infirmitatis medicina. ibid. cap. 8.

Satisfactiones pro pœna esse possunt non solum illæ, quæ à nobis sponte assumuntur, vel à sacerdote iniunguntur, sed etiam flagella, & pœnæ temporales immissæ à à Deo, & toleratæ à nobis patienter per Iesum Christum, Concil. Triden. sess. 14. cap. 9. & can. 13.

Satisfactio pro pœna temporali non consistit in actu fidei, quo quis credit Christum satisfecisse pro se. ibid. can. 12.

Satisfactio pro peccatis quo ad pœnam temporalem, iniungi potest non solum in eleemosynis, ieiunijs, & orationibus, sed etiam in alijs pietatis operibus. ibid. can. 13.

Satisfactionem iniungens Sacerdos non agit contra finem clauium. Concil. Trident. sess. 14. can. 15.

Vide, Pœnitentia.

Scala sancta.

Scala sancta Romæ restauratur à Sixto V. idem const. 105. Cum singularum. Gradus illius scalæ ordine preposteio positi sunt, & qui prius erat infimus, modo est supremus, ita secundus, &c. ibid. Duo sacella ibi extructa. ibid. Et passio Domini per parietes picta. ibid.

scalæ sanctæ cappellani, sacristanus, ostiarius, prepositus, & alij clerici instituuntur à Sixto V. const. 105. Cum singularum. Redditus assignantur. ibid. Ius præsentandi est familiæ Perettorum. Præpositura conferenda est à Vicario vrbis, alia officia à præposito, & alia circa hoc. ibid.

scalæ sanctæ eleemosynæ inter dictos ministros diuidendæ sunt. Sixtus V. ibid.

Scandalum.

scandala, quæ sine culpa vitari possunt, vitanda sunt. Gregorius I. lib. 9. ex reg. ep. 39.

Scandala omnino fugienda. Dist. 14. c. Quod ait.

Ad vitandum scandalum non potest committi aliquod peccatum mortale. De noui operis enunciat. cap. Cum ex iniuncto.

Ad vitandum scandalum non est omittenda veritas. De verborum signific. cap. Qui scandalizauerit.

scandolosam doctrinam docens quomodo puniendus. Vide, Doctrina. Vide, Prædicator.

Scænici.

Scænici, si pœnitent, possunt reconciliari. Concil. Afric. c. 12.

Scænici ludi per clericos fieri non possunt. De vita, & honest. cleric. cap. Cum decorem. Vide, Clerici à quibus debent abstinere.

Schola. Scholarum magistri. Scholares.

Scholæ magister pro pauperibus (si non adsit) in locis, deputetur ab Episcopo. eique assignetur beneficium aliquod. Concil. Later. 3. c. 18. Concil. Sabin. c. 21.

Scholæ magister in Ecclesijs Cathedralibus, & alijs, ponatur, qui gratis doceat clericos & alios; sed de præbenda prouideatur. Concil. Later. 4. c. 11.

Scholæ magistrum habere debet quælibet Ecclesia: metropolitana verò etiam Theologum. Concil. Later 4. c. 11. Vide, Theologus. Ex dispositione Tridentini nunc quælibet Cathedralis habere debet Theologum. ibid.

Scholarum magistri pro licentia docendi nihil soluant Episcopis, vel alijs. Pœnam priuationis officiorum incurrunt Episcopi, vel alij id exigentes pro tali licentia. Concil. Londinen. 1. c. 8.

Scholarum magistris interdicendum non est, nè doceant (si boni sint) ibid.

Scholæ aperiendæ sunt in locis per Episcopi auctoritatem. Concil. Cabilonen. 3. c. 3. Concil. Paris. 6. lib. 1. c. 30.

In scholis generalibus teneantur etiam magistri linguarum. Clement. de magistris, cap. 1. Concil. Later. 4. c. 11.

Scientia. Sciens.

Schisma. Schismaticus.

effectu carent. 1. *qu.* 1. *cap. Sicut Eunuchus*. Vide, *Minister*. Vide, *Sacram. minister*.

Schismaticus reuersus ad Ecclesiam non potest eligi Episcopus, sine dispensatione Papæ. *De elect. cap. Quis diligentia*.

Schismaticus rediens ad Catholicam eligi potest in Episcopum, si nullum ordinem habuit à schismaticis. *Concil. Lateran.* 3. *in append. tit. De electionibus c.* 2.

Schismaticorum filij fiunt inhabiles ad Cardinalatum, & ad omnia alia Ecclesiastica officia. *De schismaticis in 6. cap. vn.*

Schismaticis se sociantes, vel confederantes, excommunicati sunt de facto, & alias pœnas incurrunt. *Extra, de sent. excommunicat. cap. Ad certitudinem. Concil. Later.* 3. *c.* 2. & omni Ecclesiastica dignitate priuantur, *ibid.*

Schismate existente de Papa, quomodo conuocandum sit Concilium; & quomodo extingui debet per renunciationem Pontificum, *Concil. Constantiense per totum, & concordata, &c, ibid.* Vide, *Concil. quando, & pro quo*.

Schismatico Papæ non est præstanda obedientia, etiam si præcesserit iuramentum de illa, quando per Concilium agitur de tollendo schismate, *Concil. Constantinense sess.* 35. *circa fin.*

Schismatico Papæ adhærens, de fautoria hæretici puniri debet, *Concil. Constantiense sess.* 12.

Schismatici Episcopi, si alias ritè erant ordinati, validè conferunt ordines, sed non possunt dare executionem. *Clemens VIII. const.* 34. *Sanctissimus §.* 4.

A schismatico ordinatus non potest exercere ordinem, nisi cum eo dispensetur. *ibid. De schismaticis, &c, cap. fin.*

Vide, *Cardinales schismatici*. Vide, *Concil. quando, & pro quo*.

Sclaui.

Sclaui Christiani reperti in bellis, quæ fiunt contra Turcas, liberi dimittantur ad suas domos, cum suis bonis, & pœnæ contrafacientium. *Pius V. constitut.* 149. *Licet omnibus*.

Sclaui baptizati confugientes ad Conseruatores Romæ, sunt liberi, & fiunt ciues Romani, *Pius V. const.* 17. *Dignum*.

Scotia.

Scotiæ Episcopi, quas, & à quibus possunt recipere procurationes, dum visitant: item alij, qui in ijs partibus visitant. *Extra, de censibus cap. Vas electionis*.

Scotorum scholarum Collegium Romæ erigitur, cum forma viuendi, & assignatione redditruum. *Clemens VIII. const.* 73. *In supremo, per §§.* 9.

Scripta. Scripturæ.

Scripturæ Canonicæ, quæ sunt. *Distinct.* 15. *cap. Sancta Romana. Concil. Carthag.* 3. *c.* 47. *Concil. Trident. sess.* 4.

Scripturæ canonicæ tantum, in Ecclesia, sunt legendæ. *Concil. Carthag.* 3. *c.* 47.

Scripta, quæ continent martyrum passiones, possunt in Ecclesia legi. *ibid.*

Scripturæ canonicæ non continent mendacia, nec errores. *Dist.* 9. *cap. Ego solis, & cap. Si ad scripturas*.

Scripta hæreticorum, non sunt legenda, sub pœna anathematis. *Concil. Bracharen.* 1. *c.* 17. *Concil. Nicæn.* 2. *c.* 9. Vide, *Excommunicationes Bullæ Cœnæ*. Vide, *Libri prohibiti*.

Scripturis sacris, & sanctorum Patrum authoritati, debent omnes se conformare in doctrinis. *Zosimus ep.* 3.

Scripta Patrum, quæ recipit Ecclesia. *Dist.* 15. *cap. Sancta Romana*.

Scripturæ apocriphæ, quas Ecclesia reijcit, *Dist.* 15. *cap. Sancta Romana*.

Scriptura rei, probat eius delictum. *Concil. Later. sub Martino I. consult.* 1.

Scripturæ authoris damnati censentur damnatæ cum authore. *De hæret. cap. Fraternitatis*.

Scripturæ Ecclesiarum. Vide, *Ecclesiarum bona non inuadenda*.

Scripturæ contrariæ ab eodem productæ, fidem non faciunt. *De fide instrument. cap. Imputari*.

Scriptura est authentica, si per manum, & sigillum publicum firmetur. *Concil. Lateran.* 3. *de testibus cogendis c.* 5.

Scriptura non probat, si non est authentica. *De fide instrum. cap.* 1. *& cap. Scripta. Concil. Lateran.* 3. *tit. De testibus cogendis c.* 5.

Scriptura authentica, si testes inscripti decesserint, nisi per sigillum, aut manum publicam, ita fuerit facta, vt appareat fuisse publicata, non probat. *ibid.*

Scripturæ omnes, quas Notarij faciunt Romæ, ad Archiuium sunt ferendæ. Vide, *Archiuium*.

Scripturæ alicuius falsitas, quomodo, & quot medijs cognoscitur, *De fide instrum. cap. Inter dilectos*. Vide, *Falsitas*.

Scripturarum copiæ Romæ à Notarijs, quando, & quomodo dandæ, *Paulus V. constit.* 71. *tit. De registris*.

Scripturas bonorum Ecclesiæ abscondens, vel aduersario eius dans, quomodo puniendus. 12. *quæst.* 2. *cap. Si quis de clericis* 1. *&* 2. Vide, *Instrumenta*. Vide, *Ecclesia*.

scripturæ omnium actuum faciendæ sunt in causa, vt citationes, appellationes, renunciationes, depositiones, &c. alias processus est nullus. *Concil. Later. 4. c. 38.*
Vide, *Sacra Scriptura*. Vide, *Libri*. Vide, *Instrumentum*.

Scripturæ Sedis Apostolicæ.

Scripturæ sedis Apostolicæ, siue typis impressæ, siue manuscriptæ, quæ prætenduntur emanasse à sede Apostolica, in qualibet materia, siue in forma breuis, siue sub plumbo, siue vt gratiæ, siue vt priuilegia, & quæuis aliæ, non faciunt fidem, nisi ostendantur originalia, vel nisi à Datario, aut Secretario Breuium recognoscantur, & approbentur, & sumptum extrahatur. *Vrbanus VIII. in append. constit. 31. In supremo.*
Vt scripturæ quæ præiudicant Cameræ Apostolicæ, faciant fidem præter dicta, debet ad recognitionem vocari Auditor, & Commissarius Cameræ. *ibid.* §. 3.

Scriptores Romanæ Curiæ, & alij.

Vide, *Cancellaria*. *Collegium Scriptorum ibid.* Vide, *Camera*. Vide, *Literæ Apostolicæ*. Vide, *Pœnitentiaria*. Vide, *Archiuium*.
Scriptorum sedis Apostolicæ beneficia. Vide, *Beneficii*.
Scriptorum doctrinæ. Vide, *Doctrina*.

Scriptores de Auisi.

Scriptores de Auisi, &c. ad triremes damnandi, Romæ. *Gregorius XIII. constitut. 3. Ea est.*
Vide, *Menantes*. Vide, *Literæ de Auisi*.

Scrutinium.

Scrutinium faciendum in electione Papæ. Vide, *Papæ electio*.
Scrutinium faciendum in ordinatione diaconi. *De scrutinio cap. Ex parte tua.*
Scrutinium pro electione superiorum ordinis Eremitarum S. Augustini, quomodo faciendum. *Paulus V. constitut. 80. Pastoralis*. Vide, *Fratres S. Augustini*.

Scurra. Scurriles.

Scurræ non possunt fieri clerici. *Concil. Tolet. 17. c. 23.*
Scurrilis clericus ab officio remouendus. *Concil. Agathen. c. 70. Dist. 46. cap. Clericus*. Vide, *Clerici*. Qui sunt inhabiles ad clericatum.

Scutiferi.

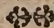
Scutiferi Cancellariæ Apostolicæ à Vicecancellario fiunt, sunt numero septem. *Sixtus V. const. 106. Cum pro sancta.*
Scutiferi S. Petri, sunt numero 26. fiunt ab eodem Vicecancellario. *ibid.*
Scutiferi S. Pauli sunt 13. *ibid.*

Secretarius.

Secretarij Cancellariæ à sex, aucti sunt ad 24. ab *Innocentio VIII.* & officia hæc facta fuerunt venalia ab eo ad redimendam mitram Papalem dictam Regnum mundi, & alia oppignorata pro centum millibus ducatis auri. *Innocentius VIII. const. 12. Non debet*. emolumenta eorum. &c. *ibid.*
Secretarium vnum domesticum debet habere Papa. *Innocentius VIII. const. 12. Non debet*. §. 14. Vide, *Papa*.
Secretarij domestici officium, & cura Registri in Vaticano, emolumenta, & assignatio habitationum. *Sixtus V. constit. 29. Romani*. Quam præeminentiam habet supra Collegium Secretariorum. *ibid.*
Secretarius Collegij, qua possit, & debeat facere. Vnus ex eis est Referendarius. Habent secretarij locum in cappella. Nisi dignitatem habeant, debent esse Notarij. Saltem primam tonsuram habeant. Vti possunt veste violacei coloris. *Sixtus V. const. 29. Romani.*
Secretarij Papæ exempti sunt à gabellis, & non includuntur in reuocatione facta ab *Innocentio X. const. 7. Et si. ibid.*
Vide, *Cancellaria*.

Secta.

Sectæ hæreticorum, multæ enumerantur. 24. qu. 3. cap. *Quidam autem*.
Vide, *Hæretici*.

Sæculare.

Sæcularia negotia non tractanda ab Ecclesiasticis. *Concil. quod dicitur Apostolor. c.7. Dist. 88. cap. Episcopus. cap. Perlatum.* Vide, *Clerici circa negotia*. Vide, *Negotia*.

Sæculariũ negotia tractantes clerici, eijciantur. *ibid. Concil. quod dicitur Apostolor. c. 7.*

Sæcularia negotia, quæ sunt. Vide, *Negotia*.

Sæculari potestate obtinens Ecclesiam, est deponendus. *Concil. quod dicitur Apost. c.31.*

Sæcularia negotia debet scire Episcopus. Vide, *Episcopus*.

Sæcularibus non sunt committendæ res Ecclesiæ. *Dist.89. cap. Indicatum*. Vide, *Ecclesiastica iurisdictio*.

Sæculares magistratus iurare debent, quod à suis terris eijcient hæreticos, & quilibet assumptus in potestatem debet hoc iuramentum facere. *Concil. Lateran. 4. c. 3.* Vide, *Domini*. Vide, *Hæretici*.

Sæculares non recipiendi in monasterijs, sed extra claustra. *Concil. Cæsaraugustan.3. c. 3.*

Sæcularis dominus in tempore necessitatis, non potest per se imponere populis ieiunium, vel orationes, sed hoc debet facere Episcopus. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.56.*

Sæculum relinquere, est eius voluptatibus contraire. *Concil. Mogunt.1. c.16.*

Sæculares, olim, ter in anno communicare tenebantur. Vide, *Eucharistia*.

Sæculares conferentes beneficia Ecclesiastica, sunt violatores Ecclesiasticæ immunitatis. *Leo X. const.10. Regimini*. Vide, *Laici*. Vide, *Beneficia à quo conferenda*. Vide, *Laici*.

Securitas.

Qui gaudent securitate tempore belli. Vide, *Bellum*.

Sedere.

Sedendum non est, sed standum, dum legitur Euangelium. *Anastasius I. ep.1. c.1. De consecrat. dist.1. cap. Apostolica*. Vide, *Euangelium*.

Sedendi ordo inter Episcopos est, vt Metropolitano cedant omnes; cæteri verò secundum ordinem antianitatis in ordinatione. *Concil. Brachar.1. c.24.*

Sedendi ordo in Concilijs. Vide, *Concilia*.

Sedes S. Petri.

Tres Sedes Sancti Petri, in tribus locis vna sunt. Vide, *S. Petrus*.

Sedes Romana; seu Apostolica.

Vide, *Apostolica*. Vide, *Ecclesia Romana*. Vide, *Ecclesiasticus status*. Vide, *Papa*. Vide, *Literæ*.

Sedi Apostolicæ non obedientes Episcopi, priuandi sunt. *Extra, de pœnis cap. Diuinis*. Vide, *Episcopus circa Papam*. Vide, *Papa*.

Sede Romanã vacante, qui tenentur accedere, vel mittere ad Curiam. *Clement. de elect. cap. Ne Romani §. fin. Extrau. Ioann. XXII. de elect. Ad onus.*

Sede Romana vacante, Collegium Cardinalium non habet authoritatem Papalem, nisi eam, quam sibi concedit Papa, iuxta Constitut. Gregorij X. in Concilio Lugdunensi. *Clement. de elect. cap. Ne Romani*. Vide, *Cardinales in conclaui*.

Sede Romana vacante potest Collegium Cardinalium prouidere de Camerario, & Pœnitentiario. *Clement. vbi supra. §. Et tamen*.

Sede Romana vacante, beneficia à quo conferenda, Vide, *Beneficia reseruata Papæ*.

Sedis Apostolicæ census. Vide, *Census*. Vide, *Camera*.

Sedis Apostolicæ officiales, actu non exercentes sua officia, in quibusdam casibus subduntur ordinarijs. *Leo X. constit. 10. Regimini*.

Sedis Apostolicæ officia, eorum iura, & emolumenta, non possunt alienari. contractus sunt nulli, & alienantes, ijs priuantur. Neque possunt commutari. *Sixtus V. constit. 106. Cum suprema*. Vide, *Officia*.

Sedis Apostolicæ terræ à nullo occupandæ, & pœnæ. *Clemens VI. constit.3. Et si solertem*. Vide, *Excommunicationes Bullæ Cœnæ*. Vide, *Ecclesiasticus status*. Vide, *Ecclesia Romana*.

Sedes Apostolicæ bona occupantes, vel scientes, & non reuelantes, sunt de facto excommunicati. *Pius IV. const.4. Pastoralis*. Clerici suspenduntur ab officijs & à quauis dignitate, etiam Cardinalatu. *ibid.* Declarat, quæ sunt ista bona, & comprehendit etiam iocalia, *ibid.* Vide, *Excommunicationes Bullæ Cœnæ*.

Si beneficia pertinent ad Sedem Apostolicam, lite pendente, fructus sequestrantur. Item fructus beneficiorũ nulliter collatorum, siue in Vrbe, siue extra. & detentores benefi-

ciorum litigantes tenentur ad damna, & expensas partium, etiam si cedant liti. *Pius IV. const. 17 Sanctissimus*

Sedis Apostolicæ beneficijs vacantibus, fructus pertinent ad Cameram Apostolicam. *Pius IV. const. 32. Cupientes*, Vide, *Beneficia reseruata*.

Sedis Apostolicæ decreta. Vide, *Decreta*, *Decretales*.

Sedis Apostolicæ præiudicia circa iurisdictionem, dominia, &c. non approbata per literas Papæ non afferunt ius alicui, neque præscriptio aliqua ad hoc iuuat. Neque iuuat, non vsus, non publicatio, vel vsus contrarius, neque permissio impressionis librorum, qui continent hæc præiudicia. contrariæ concessiones abrogantur, & omnia in primum statum reducuntur. Et alia innumera circa hoc. *Vrbanus VIII. in append. 2. const. 47. Romanus*.

Sedis Apostolicæ gratiam, vel iustitiam procurantes (siue clerici, siue laici veriusque sexus, siue familiares curiæ, siue alij) promittentes, aut dantes aliquid, siue magnum, siue paruum; vel acceptantes promissionem; siue promissio sit occulta, vel tacita; siue sub verbis generalibus, siue specialibus, incurrunt excommunicationem Papalem ipso facto, *Extra, de sent. excommunicat. c. 10. 1. Excommunicamus*. quæ est *constitut. 1. Bonif. cij VIII.* Eamdem incurrunt recipientes, vel acceptantes. *ibid.* Item, qui sciunt dationem, vel promissionem, & intra tres dies non reuelant, vel Papæ, vel alicui, qui id Papæ referat. Excommunicatio præfata pro omnibus prædictis, Papæ est reseruata, neque absolui potest ab alio inferiore, nisi in mortis articulo. non verò absoluitur accipiens, nisi prius fiat satisfactio, erogando pauperibus, quod acceptum est, non absoluatur. Gratia verò, vel iustitia obtenta, nullius sit roboris.

Eamdem constitutionem confirmauit *Gregorius XIII. const. 24. Ab ipso Pontificatus*. & alias pœnas addit. Vide, *Dare*.

Et quia Doctores diuersimodè has Constitutiones relaxabant. eas confirmauit, & declarauit *Alexander VII. const.* quæ incipit *Inter grauissimas*, *data die 2. Maij 1656.* sic autem declaratur.

In excommunicationem Papæ reseruatam, & alias pœnas *à Gregorio XIII.* taxatas, incurrunt omnes dantes, vel promittentes pro gratia, vel iustitia apud Sanctam Sedem obtinenda, siue in spiritualibus, siue in temporalibus, siue mixtis; siue à Papa petatur, siue à ministris, & officialibus, etiam Episcopis, vel Cardinalibus; siue Papæ consanguineis, aut affinibus, etiam laicis; siue gratia apud eum pollentibus.

Item præfatæ Constitutiones habent locum non solum in ijs, quæ iure naturæ prohibita sunt, sed quæ iure humano.

Mediatores quicumque, siue immediati, siue mediati, comprehenduntur in illis, cuiuscumque dignitatis sint.

Etiam si dationes, & promissiones fiant ob bonum finem ad huc ligant.

Comprehenduntur etiam, qui aliquid dant, vel promittunt, aut deponunt pro impedienda, vel differenda gratia. Sic & mediatores horum.

Promissio, vel datio extenditur etiam ad signa, aut verba æquiuoca, denotantia gratitudinem.

Neque fieri potest promissio, aut donum iudicibus, &c. habentibus iurisdictionem, neque mediatoribus pro defensione iuris quæsiti, neque pro assecutione acquirendi, ad redimendam vexationem.

Comprehenduntur etiam dantes, vel promittentes pro obtinendis gubernijs, vel officijs, etiam minoribus.

Item & Iudices, ac ministri, seu officiales, in ijs, quæ pendent ab eorum arbitrio.

Comprehenduntur officiales, & ministri sanctæ Sedis, qui in prouisionibus, vel earum occasione, aliquam pensionem imponunt ad sui, vel alterius fauorem; siue præstationem; siue responsionem; vel aliud onus.

Item, qui à partibus, vel interesse habentibus, vel mediatoribus, promissa, pacta, vel dona accepiant, sub asserrione, quod officialium, vel magnatum, &c. operam, vel officia muneribus, vel pretio, &c. comparauerint.

Item promittentes, & pollicitantes, ac offerentes tradere, licet traditio non sit secuta; imo etiam si non sit acceptata.

Item illi, qui aliquid recipiunt, &c. ob familiaritatem, vel obsequium dominorum suorum, quod transferunt in commodum promittentium, vel dantium, vt gratiam, vel iustitiam eis obtineant, medijs dominis.

Curiales pro anuali labore, nec accipere, nec pacisci possunt aliquid vltra mercedem conuenientem labori.

Iudices, & ministri, quibus incumbit expeditio gratiæ, neque accipere, neq; pacisci possunt, aliquid vltra taxam. Et hoc etiam si datum, vel promissum mouere non possit eorum animum ad faciendam gratiam, seu iustitiam.

Ad omnes supradictos casus expressos extenduntur præfatæ Constitutiones.

Omnes in qualibet mundi parte existentes, siue principales, siue mediatores, qui pro gratia, vel iustitia præfatis apud Sanctam Sedem dant, vel promittunt, comprehenduntur in præfatis Constitutionibus Bonifacij, & Gregorij. Idem *Alexander VII. ibid.*

Item comprehenduntur in illis Episcopi, Archie-

chiepiscopi, Primates, Patriarchæ, & alij quantumuis sublimes, etiam si habeant priuilegium, quòd non intelliguntur, comprehendi in Constitutionibus editis, vel edendis à Papa Alexandro, vel alijs antecessoribus.

Xenia esculenta, & poculenta dari solita Iudicibus, & ministris Romanæ Curiæ non censentur prohibita per eas Constitutiones.

Confirmatur pariter *constit.* 140. *Pij V. Et si Romani*, contra ambientes dignitates, vel officia, iurisdictionis administrationem habentia, eaque pretio, seu promissione procurantes.

Sedes Episcopalis.

Vide, *Capitulum*. Vide, *Episcopus*. Vide, *Episcopatus quo ad translationem*. Vide, *Episcopalis sedes*.

Sedium mutationes, fieri possunt ex necessitate. 7. *qu.*1. *cap. Temporis*.

Sede Episcopali vacante, Capitulum confirmat, & infirmat electiones. *De maiorit. & obed. cap. Cum olim causa*. Vide, *Capitulum*.

Sede Episcopali vacante, nihil innouandum. *Ne sede vacante cap.*1.

Ea vacante, iudicium factum contra Ecclesiam, est nullum. *ibid. cap. fin.*

Sede Episcopali vacante, si mandatur, vt conferatur præbenda, & interim Episcopus creatus, si mandatum non fuerat executioni mandatum, conferatur ab Episcopo. *De rescriptis cap. Eam te*.

Sede Episcopali vacante, quid possit facere Capitulum, & quid non. Vide, *Capitulum*.

Sedinm Episcopalium ordo hic erat olim. Prima est Romana Dei beneficio, secunda Alexandrina, tertia Antiochena. *Anacletus ep.*3 Vide, *Patriarcha*.

Sede Episcopali vacante, beneficia quæ vacant, conferuntur à Papa. *Pius V, constitut.*55. *Sanctissimus*.

Seditiosus. Seditio.

Seditiosi non possunt fieri clerici. *Concil. Agathen. c.*69. *Dist.*46. *cap. Seditionarios. Post Concil. Toletan.* 17. *c.*22. Vide, *Clerici*.

Seditiosi per Episcopos coercendi. *Zephyrinus ep.* 1.

Seditionem faciens contra Principem, potest excommunicari. *Concil. Tolet.*4. *c.*75.

Seditionem mouens ad faciendum nouum Principem, debet excommunicari. *Concil. Toletan.* 5. *c.* 4. *Concil. Toletan.* 6. *c.* 17.

Seditionem mouens contra Patriam, debet excommunicari. *Concil. Tolet.*6. *c.*12.

Sella.

Deferri non debet in sella Episcopus portans reliquias, sub pœna cessationis à missa, *Concil. Brachar.*3. *c.*6.

Seminarium.

Seminaria Clericorum in omni Cathedrali esse debent, & quomodo regenda. Vide, *Clericorum seminaria*.

Seminarium Coimbricense. Vide, *Coimbricense*.

Senæ.

Senarum Ecclesia in Etruria, erigitur in Archiepiscopalem, & eius suffraganei numerantur. *Pius II. const.*3. *Triumphans*.

Senator Romæ.

Senator Romæ eligi non potest Imperator, aut Rex, vel Princeps, sine Papæ licentia, sub pœna excommunicationis, contra omnes, qui se ingerunt in tali electione. *De elect. in* 6. *cap. Fundamenta*.

Senator Romæ, cuiuscumque dignitatis sit, siue Imperator, siue Rex, siue alius Princeps, eligi non potest, nisi per annum. *ibid.*

Neque potest eligi aliquis in Senatorem Romæ, qui non sit Romanus. *ibid.*

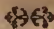
Senatori Romæ, & Collateralibus concessa est iurisdictio supra Chirurgos, Barbitonsores, & alios tales. qui habentes vulnerum notitiam, tenentur ad Senatorem referre. Quas causas, tam ciuium Romanorum, quam aliorum, potest iudicare. *Pius IV. const.*34. *Dilectos*.

Senex.

Senex non præsumitur incontinens in senectute, si non fuit in iuuentute. *De præsumptionibus cap. Cum in iuuentute*.

Senes Ecclesiæ præ cæteris honorandi. *Concil. Carthag.*4. *c.*83.

Senior ætate, non vita, est interpretandus. 2. *qu.*2. *cap. Paribus*.

Sen-

Sententia.

Sententia proferri non potest inaudita parte. *Lib. 2. const. Apost. c. 51. De causa possessionis c. 1.*

Sententia ferri non potest contra absentem, alias est irrita (nisi sit contumax.) *Concil. Nicæn. 1. ex Iulio I. c. 22. Concil. Carthag. 4. c. 30. Zephyrinus ep. 2. Cornelius I. ep. 3. Iulius I. ep. 2. c. 24. & 31. Adrianus I. ep. decr. c. 5. & 33.* ideo debet vocari. *ibid. De Procuratoribus cap. Querelam.*

Sententia lata contra absentem citatum, quando tenet, & quando non. *De sent. & re iudic. cap. Bertoldus.*

Sententia potest ferri contra absentem (etiam depositionis) si agitur per viam inquisitionis, etiam lite non contestata. *De dolo, & contum. cap. Veritatis.*

Sententia lata contra absentem in causa matrimoniali, non contumacem, est nulla. *De sent. & re iudic. cap. Tenor.*

Sententia dari non potest à iudice non suo, alias est nulla. *Zephyrinus ep. 1. Fabianus ep. 3. Iulius I. ep. 1. c. 34. Adrianus I. epist. decret. c. 18. & 40. De off. & potest. Iud. deleg. cap. Ex literis.*

Sententia dari non potest sine præsentia accusatoris. *Marcellinus I. ep. 2. 3. qu. 9. cap. Caueant. cap. Omnia. cap. Absente eo. cap. Non oportet. cap. Habetur. cap. Re vera, cap. Absente aduersario. & cap. Absens.* nisi ex contumacia absit. *ibid.*

Sententia dari non potest sine defensionibus præuijs. *Marcellinus I. ep. 2. Adrianus I. ep. decr. c. 22. & 31.* Vide, *Damnare.* Vide, *Defensio.* Vide, *Deus.*

Sententia lata valet, si intra decem dies non fuit appellatum. *De sent. & re iudicata cap. Cum inter.* Vide, *Appellatio.*

Sententia dari non potest in re dubia. *Iulius I. ep. 1. c. 28. Damasus ep. 4.*

Sententia data ad dictum testis corrupti, est reuocanda. *De testibus cap. Sicut vobis.* Sed probanda est prius corruptio testium. *ibid.*

Sententia dari non potest, nisi cognita causa. *Gregorius I. lib. 2. ex regest. ep. 27. Concil. Triburien. 1. c. 22.*

Sententia tardè proferenda, & tolerabilius est tardè inuenire innocentem, quam citò damnare nocentem. *Zosimus ep. 4.*

Sententia data contra formam canonum, non subsistit. *Gregorius I. lib. 2. ex regest. ep. 6. De sent. & re iudic. cap. 1.*

Sententia lata per arbitros contra formam iuris, non tenet; etiam si confirmetur à Papa. *De confirmatione vtili, &c. cap. Examinata.*

Sententia diuortij, quando, & quomodo est reuocanda. *De sent. & re iudic. cap. Consanguinei.* Vide, *Diuortium.* Vide, *Tori separatio.*

Sententia data ex odio, non subsistit. *Gregor. I. lib. 2. ex regest. ep. 6.*

Sententiam dans ex ira, grauiter delinquit. *11. qu. 3. cap. Ira sæpè. & cap. Summoperè.* corrigenda est per rationem. *ibid. cap. Cum apud.*

Sententia iniusta data ex metu, vel iussu Principum, est nulla. *Adrianus I. in ep. decr. c. 79.*

Sententia iniusta, est reuocanda. *Concil. Hispal. 2. c. 6.* etiamsi commissio sit à Papa, *appellatione remota. Concil. Later. 3. in append. tit. De potest. Iud. deleg. c. 4.* & *tit. De sententijs ibid. c. 5.*

Sententia superioris, siue iusta, siue non, est timenda. *Nicolaus I. ep. 10. 11. quæst. 3. cap. Sententia. cap. Quibus Episcopi. Gregor. VII. lib. 9. ep. 22.*

Sententia ferri non potest, sine probationibus. *30. qu. 5. cap. Nullum. 11. quæst. 3. cap. Quamuis vera.*

Sententia capitalis dari non potest, nisi reus de se confiteatur delictum; vel per testes innocentes conuincatur. *Adrianus I. ep. decr. c. 57. 2. quæst. 1. cap. Nos, c. Iudex, cap. Sicut. cap. Nihil, & cap. Primates. Concil. Vormatien. 1. c. 42.*

Sententia non ferenda præcipitanter. *2. qu. 1. cap. Deus omnipotens.*

Sententia Iudicis sæcularis lata contra clericum, etiam isto consentiente, est nulla. *Honorius III. ex Cirone, tit. De iudicijs c. 4.*

Sententia vltima, scripto proferenda est. *2. quæst. 1. cap. Statutis generalibus.* alias nec nomen sententiæ meretur. *ibid.* & *cap. Legum.*

Et debet à iudice de recitatione scripti proferri, alias nulla est. *De sent. & re iudic. in 6. cap. fin. Clement. de verbor. signif. cap. fin.*

Sententia continens manifestam iniquitatem, est nulla. *De sent. & re iudic. cap. Inter cæteras.*

Sententia iniusta, caret viribus. *11. quæst. 3. cap. Iniustam.* est reuocanda. *ibid. cap. Irritam.*

Sententia iniqua retractatur à superiore. *De sent. & re iudic. cap. Inter cæteras.*

Sententia lata contra Ecclesiam, ex consuetudine, non tenet. *De sent. & re iud. cap. Cum causa.*

Sententia non facit reum, neque innocentem. *11. qu. 3. cap. Quando, cap. Iudicum, cap. Quid obest, cap. Temerarium, & cap. Sens.*

Sententia nequit retractari, nisi per authoritatem maiorem. *6. quæst. 4. cap. Quod benè.*

Si sententia retractatur ex appellatione, nihil

hil obest iudici, qui sententiauit. 2. *qu.6. cap. Hoc etiam*. (nisi ex malitia fecit.)

Sententia proferenda est pro iustitia, non pro præmio. 11. *qu.3. cap. Qui rectè, cap. Non licet, & cap. Pauperum*.

Sententia ferri non potest sub conditione. 2. *qu. 6. cap. Biduum*.

Si sententia excommunicationis, suspensionis, & interdicti, detur cum conditione. suspenditur si ante conditionem appelletur. *De appellat. &c. cap. Præterea requisisti*.

Sententia lata cum Procuratore reuocato, si sit certum hoc, non præiudicat domino. *De Procuratoribus cap. Ex insinuatione*.

Sententia super consecutionem iudicij obtenta à Procuratore reuocato, non valet, *ibid. c. Cum in nostris*.

Sententiam mutat Deus, si homo emendat delictum. *De pœnit. dist.1. cap. 66. Nouit. cap. Si agamus, & cap. Quam ob rem*.

Sententia Sedis Apostolicæ mutanda est ex causa. 35. *qu. 9. cap. Apostolicæ*. Vide, *Papa*. Vide, *Ecclesia Rom*.

Sententia mortis dari potest à Iudice christiano. 23. *qu.4. cap. Quæsitum est. qu.5. cap. De occidendis*.

sententia lata post appellationem, est nulla. *Concil. Later.3. in append. tit. De testibus cogendis c.10. &* 22. *De appellat. &c. cap. Dilectis filijs*. siue in principali, siue in accessorio.

Sententia lata ex actibus non idoneis, est nulla. *Concil. Later.3. ibid. c.24*.

A sententia supersedendum facta appellatione, & quomodo. Vide, *Appellatio*.

Sententia lata, non valent literæ commissionis, quæ superueniunt. *Concil. Later. 3. in append. tit. De sententijs c.1*.

Sententia possessionis data, debet pars introduci in possessionem, & non sufficit dare pignora. *ibid. can.2*.

Sententia lata à delegato Papæ, debet per Episcopum executioni mandari. *Concil. Later.3. in append. tit. De Potestate Iud. &c. c. 1*.

sententia lata à delegato Papæ, dari potest executioni ab eodem, si Episcopus non vult exequi. *De potest. Iud. deleg. c.4*.

sententia excommunicationis, suspensionis, & interdicti, ferri non potest, nisi in scriptis. Vide, *Excommunicatio*. Vide, *Suspensio*. Vide, *Interdictum*.

sententia in causa beneficiali non transit in rem iudicatam, sed potest superior de iuribus partium inquirere. *De dolo, & contum. cap. Cum olim D*.

Sententia lata in causa matrimoniali, non transit in rem iudicatam. *De sent. & re iudic. cap. Lator*.

Sententia lata contra actorem, in casu appellationis confirmanda est, si fuit legitima. *De sent. & re iudicata cap. Causam quæ*.

Sententia præcipiente aliquid faciendum in termino, tempus appellationis est decendium, id est, decem dierum, & quomodo computandum. *De sent. & re iudic. cap. Quod ad consultationem*. & incipit computari à die latæ sententiæ, non à die termini. *ibid*.

Sententiarum nuncios carcerantes, incurrunt in excommunicationem. *Concil. Turon.4. c.15*. Vide, *Percussor*. Vide, *Iudices Ecclesiastici*.

sententia probari potest per testes, quod sit data. *De sent. & re iudic. cap. Sicut nobis*.

Sententia secunda, lata in secunda instantia contra primam, tenet, quando ab ea non appellatur. *ibid. cap. Inter monasterium*.

sententia lata contra priuilegium, siue ostensum, siue non, valet, si ab ea non fuit appellatum, vel supplicatum. *De sent. & re iudic. cap. Suborta*.

Sententia à qua fuit appellatum, retractatur, si constat, testes ad quorum tantum dicta fuit lata, fuisse conspiratores, & receptos parte contradicente. *De sent. & re iudic. cap. Cum I. & A. De testibus cap. Sicut vobis*.

sententia reuocata ex defectu iurisdictionis, saltem in vno iudice, iterum agitur de principali. *De sent. & re iudic. cap. Cum ad probandum*.

Si duo ordinarij sententiant per contrarias sententias, tenet sententia pro reo, excepta causa matrimonij, dotis, libertatis, & testamenti. *ibid. cap. fin*.

Sententia lata contra Ecclesiam, sede vacante, non tenet. *Ne sede vacante c. fin*.

Sententia lata per falsas literas, non est executioni mandanda. *De crimine falsi cap. Super eo*.

Sententia definitiua ferri potest per verbum *statuo*, vel *præcipio*. *De verbor. signific. cap. In his*.

Sententiæ confirmatio à Papa potest peti, si iustè fuit lata. *De sent. & re iudic. cap. Ea quæ*.

Sententiæ Papalis executor, potens admittere exceptionem fraudis, non potest pronunciare super toto negotio. *De sent. & re iudic. cap. De cætero*.

Sententia Episcopi, & aliarum illustrium personarum, recitari potest per aliam personam. *De sent. & re iudic. in 6. cap. fin*.

sententia prolata à iudice stante, non sedente, non tenet. *ibid*.

Sententia scripta, si non recitetur litigatoribus, nulla est. *ibid*.

Sententia lata pro culpis præteritis, vel præsentibus, sine monitione, est nulla. *De sent. excommunicat. cap. Romana*.

Sententiæ tres in eadem causa non patiuntur exceptionem, *Clement. de sent. & re iud cap. 1*.

Sententia lata contra citatum extra territorium citantis, est nulla. *Clement. de sent. & re iudic. cap. Pastoralis*.
Sententia facta, expirat delegatio. *De offic. & potest. Iud. deleg. cap. In literis*.
sententia lata à iudice sine iurisdictione, est nulla. *ibid. cap. Ex literis*. contrarium dicere videtur. *Clement. de verbor. signific. cap. fin.*
sententia lata non contestata lite, est nulla, etiam si detur contra contumacem. *Vt lite non contestata cap. Accedens*.
sententia prolata, sed non redacta in scripptis, potest per testes, qui fuerunt præsentes, & possunt testificari de ea, scribendo depositiones eorum, valere. *De testibus, cap. Albericus*.
sententia lata contra aliquem, præiudicat etiam illi, qui secundò habebat actionem in talem rem iudicatam. *De sent. & re indicata cap. Quamuis*.
si duo delegati sententiant per contrarias sententias, decisio pendet ab arbitrio delegantis. *ibid. cap. fin.*
si duo compromissarij sententiant per contrarias sententias, nulla est sententia. *ibid.*
sententia lata contra reum arripientem iter ad Papam, alijs seruatis, est nulla. *De appellat. & recusat. cap. Dilecti filij*.
Sententia lata pro vno, prodest alijs habentibus, idem ius. *ibid. cap. Vna*.
sententiæ excommunicationis, suspensionis, & interdicti, in scriptis ferri debent, & cum expressione causæ, intra mensem dandæ copiæ parti. Qui aliter facit, per mensem suspensus est ab ingressu Ecclesiæ, & à diuinis: & si celebrat, fit irregularis; & indiget dispensatione Papæ. *De se t. excom. in 6. cap 1.* Vide, *Censura*. Vide, *Excommunicatio*.
sententiæ excommunicationis, suspensionis, & interdicti, non suspenduntur per appellationem. *ibid. cap. Is cui*.
sententiæ mutantur in melius, & moderantur à Romana Ecclesia. *De sent. excom. in 6. cap. Alma mater*.
sententia transit in rem iudicatam, si appellatio sit deserta. *Clement. de appellat. & recusat. cap. Si appellationem*.
Sententiæ prolatæ ab Inquisitoribus contra hæreticos, executioni mandantur à iudice sæculari. *Innoc. VIII. const. 10. Dilectus.* Vide, *Hæretici*.
Sententiæ pecuniariæ in statu Ecclesiæ, qua forma, & ritu possunt relaxari, & moderari. *Sixtus V. const. 93. Ad Romanum. §. 16. 17. & seqq.*
sententiatus iniustè, non eget absolutione. *11. qu. 3. cap. Cui est illata*.
sententia. Vide, *Damnare*.
Sententiatus. Vide, *Condemnatus*.

Separatio. Separare.

separatio tori, seu matrimonij, quibus causis, & quomodo facienda. Vide, *Coniuges*. Vide, *Diuortium*. Vide, *Matrimonium quo ad torum*. Vide, *Torus*. Vide, *Vir*. Vide, *Vxor*.
separans se à fratribus, est schismaticus, non hæreticus. *3. qu. 1. cap. Nulli dubium*.
Separantes se ab Episcopis, damnationem acquirunt. *7. quæst. 1. cap. Denique quam sit*.

Sepelire. Sepeliri.

Sepeliri, olim, non poterant mortui intra Ecclesiam, sed propè murum. *Concil. Brachar. 1. c. 36. 13. qu. 2. cap. Nullus. cap. Non extimamus. Concil Tribur. 1. c. 17. Concil. Nanneten. 1. c. 6. Gregor. I. lib. 4. Dialog. c. 53.*
Non poterat, olim, aliquis sepeliri propè altare. *13. qu. 2. cap. Præcipiendum*.
Sepeliri possunt mortui in Ecclesijs, & Basilicis. *Concil. Aurelian. 4. c. 21.*
Sepeliendorum funeralia, quomodo facienda, Vide, *Funeralia*. Vide, *Mortui*. Vide, *Defuncti*.
sepeliri in Ecclesia, iuuat, ad orationes fidelium, quæ in ea fiunt. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c. 99. 13. qu. 2. cap. Cum grauia. & cap. Non æstimamus*.
Sepeliri debet mortuus in eo loco, quem elegit viuus. *Extra, de sepulturis cap. Detestandæ*.
sepeliri non debet more Ecclesiæ, qui se occidit ferro, veneno, &c. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c. 98. 23. qu. 5. cap. Placuit.* Vide, *Occidens*.
Sepeliens vsurarium. Vide, *Vsurarius*.
Sepeliri non possunt in Ecclesia, vel cœmeterio, excommunicati. *De sepulturis cap. Sacris.* Nisi sint absoluti. *ibid. cap. Parochiano. Concil. Lateran. 3. tit. De excommunicatis c. 5.*
si excommunicatus sepelitur in Ecclesia, si ossa eius discerni possunt, sunt exhumanda, & proijcienda; alias non. *ibid.*
Sepelientes excommunicatos, vsurarios publicos, vel interdictos, sunt excommunicati ipso facto. *Clement. de sepulturis cap. 1.* etiam si exempti id faciant.
Neque priuilegiati possunt sepelire excommunicatos. *De priuil. &c. cap. Ad hæc*.
Sepelientes tempore interdicti, etiam si exempti, excommunicati sunt ipso facto. *Clement. de sepulturis cap. 1.* Vide, *Interdicti tempore*.
Sepeliens Parochianum alterius, tenetur restituere corpus, & quæ habuit in funerali.

De sepulturis cap. Ex parte canonicorum. & cap. Cum sit liberum.

Sepeliri non potest defunctus, nisi hæredes spondeant soluere quod debet ex mandato Ecclesiæ. *Concil. Later. 3. in append. tit. De sepulturis c. 3.*

Sepeliri cupiens in Ecclesia aliena, dat portionem Ecclesiæ, in qua habet sacramenta. *Concil. Lateran. 3. tit. De sepulturis c. 2.*

Sepeliendus in monasterio, olim tenebatur relinquere medietatem Ecclesiæ parochiali. *De sepulturis cap. Relatum.* Sed circa hoc, standum consuetudini, *ibid. cap. Certificari.*

Sepeliendus in monasterio dat canonicam portionem Ecclesiæ parochiali, si eligit sepulturam in ægritudine, secus si in sanitate. *ibid. cap. De his. Concil. Lateran. 3. tit. De sepulturis c. 2.* Vide, *Regulares circa sepulturas.*

Priuilegiati possunt sepelire eligentes sepulturam apud eos, soluta quarta funerali. *ibid. cap. In nostra. De pactis in 6. cap. 1. Licet.* Vide, *Regul. vbi supra.*

Priuilegiati, si alios sepeliunt non eligentes sepulturam apud eos, totum restituunt. *ibid. c. In nostra.*

Si verò fecerunt pactum cum parochis, &c. de non sepeliendo, non possunt sepelire. *De pactis in 6 cap. 1. Licet.* Vide, *Pactum.* Vide, *Regular. vbi supra.*

Regulares liberam habent sepeliendi facultatem. Vide, *Regul. circa sepulturas. De sepul. in 6 cap. 1. Licet. Clement. de sepult. cap. Dudum.* soluta quarta funerali.

Regulares tempore interdicti possunt sepelire suos oblatos (nisi fuerint causa interdicti) *De priuilegijs cap. Vt priuilegia.*

Sepeliendus extra Ecclesiam propriam soluit quartam. *De sepulturis cap. Cum super.* Circa quartam canonicam standum est locorum consuetudini. *ibid. cap. Certificari. & de sepulturis in 6. cap. Cum quis. Clement. de sepulturis c. Dudum.* Et si duæ sint parochiæ, quarta inter eas diuiditur, si alibi sepelitur. *ibid. cap. Cum quis.*

Sepeliri vbi debet moriens in villa, si recreationis gratia ibi erat. *De sepulturis in 6. cap. Is qui.*

Sepeliri debet cum vltimo viro mulier, quæ plures habuit. *De sepulturis in 6. cap. Is qui §. Mulier.*

Sepelientes vsurarios, præter excommunicationem, ab officio sunt suspensi. *De vsuris cap. Quia in omnibus.*

Sepeliri secreto possunt clerici, tempore interdicti, si illud seruarunt. *De pœnitentijs & remission. cap. Quod in te.* Vide, *Clericorum priuilegia.* Vide, *Interdicti tempore.*

Sepelientes hæreticos, vel credentes eorum, vel defensores, vel receptatores scienter, de facto sunt excommunicati, neque possunt absolui, nisi proprijs manibus extumulent illos sepultos. *De hæreticis in 6. cap. Quicumque.*

Sepeliri non possunt Christiana sepultura tales receptatores, defensores, &c. *De hæreticis cap. Sicut ait.*

Sepelire possunt in suis Ecclesijs, suos seruitores, &c. fratres Minores, & Prædicatores. Vide, *Fratres N. N.*

Sepeliri volens cum habitu fratrum Minorum, vel Prædicatorum, sepeliri non potest in alijs Ecclesijs, quam eorum, etiamsi alibi eligissent sepulturam. *Sixtus IV. const. 6. Regimini §. 12. & const. 19. Sacri. const. 7. Regimini.*

Sepelire non potest vlla Ecclesia sine licentia parochi, qui dat sacramenta defuncto; nec etiam regulares. *Concil. Lateranen. 3. tit. De sepulturis c. 4.* sub pœna anathem. *ibid.*

Sepulti à schismaticis tempore schismatis, non sunt exhumandi. *Honorius III ex Cirone. de sacramentis non iterandis c 1.*

Sepeliendi in Ecclesijs Fratrum Minorum de Obseruantia in Indijs, non debent plus soluere parochis, quam si alibi sepelirentur. *Clemens VIII. const. 96. Expositum.*

Pro sepeliendis mortuis nil exigendum, nisi gratis datum. *Concil. Vasense 2. cap. 6. 13. qu. 2. cap. Præcipiendum.*

Vide, *Sepultura.* Vide, *Moriens.*

Sepultura.

Sepulturæ fieri non debent in baptisterio. *Concil. Antisiodoren. c. 14.*

sepulturas aliorum reseruatas, vsurpantes, quomodo puniendi. *Concil. Toletetan. 3. c. 17.*

sepulturas demoliens clericus, officio priuatur, & triennali pœnitentia punitur. *Concil. Tolet. 4. c. 46.*

sepultura non omnibus danda, sed ijs, quos Episcopus, vel Parochus dignos iudicat. *Concil. Meldense c. 72.*

sepultura morientis ab intestato, quæ. Vide, *Moriens.*

sepultura in Ecclesijs dari potest suspensis in patibulis. Vide, *Suspensi.*

sepultura non neganda morienti casualiter, & non se occidenti. *De sepulturis cap. Ex parte.*

sepultura eligi potest, vbi placet, & tandem detur sibi decimæ soluuntur. *13. quæst. 2. cap. Vbicumque. Concil. Triburien. 1. c. 15. De sepulturis cap. 1. & in 6. c. Cum quis. §. Si quis.*

se-

Sepulturæ electio fieri potest etiam ab vxore. *Concil. Lateran. 3. par.50. c.63. De sepulturis cap. De vxore.* Sic eiam ab innupta. Vide, *Mulieris priuilegia.*

Sepulturæ electio fieri potest à filio familias, diuersa à Patre, iuxta locorum consuetudinem. *Concil. Lateran. 3. par.50. c.63.* Sed non potest legare, nisi peculium castrense. *De sepulturis in 6. cap. Licet.* Vide, *Filius.*

Impubes non potest eligere sepulturam, si ita sit consuetudo, sed in loco maiorum sepelitur. *De sepulturis in 6. cap. Licet.*

Sepulturã eligens in aliena Ecclesia, vbi non est paterna, non dimissa portione Ecclesiæ Parochiali, nulliter eligit. *De sepulturis cap. Fraternitatem.*

Pater eligere potest sepulturam filijs morientibus, vbi est consuetudo. *De sepulturis cap. De vxore. §. Vtrum.*

Sepulturam eligere potest Pater filio impuberi, vbi est consuetudo. secus si contra. *De sepulturis in 6. cap. Licet.*

Sepulturam eligere non possunt regulares, nisi multum distent à monasterio. *De sepulturis in 6. cap. fin.* Vide, *Regul. circa sepulturas.*

Ad sepulturæ electionem, nullus inducendus per votum, iuramentum, &c. *De sepulturis in 6. cap.1.* Id facientes pro Ecclesijs proprijs, sunt excommunicati. *Clement. de pœnis cap. Cupientes §. fin.*

Sepulturam eligens in aliena Ecclesia, soluit portionem Parochiali. *De sepulturis cap.1.* Vide, *Sepelire. vbi supra.*

Sepultura noua eligi potest, dimissa antiqua, etiam in loco minus religioso. *De sepulturis in 6. cap. Cum is. §. Si quis.*

Sepultura neganda est excommunicato, si eo moriente (etiam pœnitente) propinqui non promittunt satisfacere pro eo, id est, mandato Ecclesiæ. *Concil. Later. 3. par.50. c.52.* Vide, *Sepelire.* Vide, *Excommunicatus.*

Sepultura, quando neganda est ei, qui per annum stetit in excommunicatione, vel suspensione, vel interdicto, etiam si in morte sit absolutus. *Concil. Rauenn.2. sub Clemente V. c.28.*

Sepultura neganda adultero, qui, vel retenta, vel pulsa vxore, tenuit concubinam, si per hoc fuit excommunicatus, & mansit in ea vsque ad mortem, etiamsi in morte fuit absolutus. *Concil. Rauenn. ibid. cap. 29.*

Sepultura neganda est vsurario. Clericus eam dans, est suspensus ab officio, arbitrio ordinarij. *Concil. Rauen.4. sub Ioan.XXII. c.15.* Vide, *Vsurarius.*

Sepultura neganda est non restituenti malè ablata, scienti eos à quibus abstulit: & pœna clerici sepelientis. *Concil. Rauenn. 4 sub Ioann. XXII. c.16.*

Sepultura neganda est morienti in torneamentis, si ibi erat ad pugnandum; secus si erat ad videndum. *De sepulturis cap. fin.*

Sepultura neganda ei qui suspensus à diuinis se ingessit in eis (nisi pœniteat) durante illo interdicto, vel suspensione. *De sent. excommunic. in 6. cap. Is cui.*

Sepultura neganda inuasoribus Ecclesiarum, Religiosorum locorum, personatum; consiliarijs eorum, defensoribus, receptatoribus, &c. nisi ante mortem satisfecerint. *Concil. Turon.4. c.14.*

Sepultura neganda morientibus in duello. *Concil. Tolet.22. c.20.* Clerici sepelientes, priuantur officio, & beneficio. *ibid.* Fructus, quomodo applicandi. *ibid.*

Sepultura neganda raptoribus, nisi ante mortem satisfecerint. *ibid. c.22.*

Sepultura neganda est ijs, cum quibus in vita non communicatur. *Concil. Colon.2. p.7. c. 51.* Item latronibus publicis; se occidentibus; existentibus in mortali, si absq; signo pœnitentiæ moriantur. *ibid.*

Pro loco sepulturæ, nihil soluatur; nisi aliquid sponte detur pro Ecclesiæ luminaribus, &c. *Gregorius I. lib.7. ep.4. & ex regest. lib.7. ep.56. Honorius III ex Cirone, de sepulturis c. 1. Concil. Meldense c. 72.* (alias est quid simoniacum. *De simonia cap. Non satis, cap. Cum in Ecclesiæ.*) *13. qu.2. cap. Præcipiendum. cap. Questa est. cap. Postquam, & cap. In Ecclesiastico. Concil. Metense 1. c. 2. Concil. Triburien.1. c.16. Concil. Nannaten. 1. c.6. Concil. Claramont. c. 8. Concil. Later. 3. c.7. & in append. tit. De simonia c.10. Concil. Oxonien.1. c.22. De sepulturis cap. Abolenda. Concil. Colon.2. par.8. c.1.*

Pro exigendo pretio sepulturæ non fiant pignora, nec fideiussiones. *Concil. Later.3. tit. De sepulturis c. 2.*

Ad sepulturam mortuorum, non possunt christiani deferre cibos, &c. *De consecr. dist.1. cap. Non oportet.*

Sepulturæ eligi potest etiam in Ecclesijs regularium. *Concil. Triburien.1. c.15. Concil. Later. 3. in append. tit. De sepulturis c.1.2. &c. De sepulturis cap. Fraternitatem. & in 6. cap. 1. De excessibus Prælator. cap. Nimis iniqua. Concil. Later. 5. sess. 11. const.4. Dum intra.*

Sepulturæ electio in Ecclesijs regularium per inductionem eorum, non tenet. & pœna inducentium. *De sepulturis in 6. cap.1.*

Sepulturæ eligi potest libere in Ecclesijs fratrum Minorum, & Prædicatorum. *Extra, de sepulturis cap. Super cathedram.* & cum eorum habitu sepeliri possunt. *Leo X. const.23. Dum intra §.10.*

Sepulturæ in locis regularium. Vide, *Regulares circa sepulturas.* Vide, *Cœmeterium.*

Sepultura perpetua caret, locus, in quo fuit sepultus aliquis hæreticus. *De hæret. in 6. cap. Quicumque.*

Se-

Sepulturis Iudæorum, aut Saracenorum, Christiani non possunt interesse. *Concil. Sabinense c.22.* Vide, *Christiani.* Vide, *Saraceni.*

sepulturæ locus, seu terra, vendi non potest. *De sepulturis cap. Abolendæ.*

Sepultura non neganda morienti ex improuiso, si præceptum confessionis, & communionis annuæ seruauit. *Reformatio cleri Germaniæ c.6.*

sepultura negari non potest, propter debita. *Reformatio cleri Germaniæ c.6.*

Sepultura negari non debet vlli morienti in communione catholica. *Concil. Colon. 2. par.7. c.51.*

Sepulturæ terra vendi non potest. Vide, *Terra.*

Sepulturæ, seu sepulchra non debent esse ornata cum vexillis, armis, trophæis, &c. *Concil. Mediolan. 1. par.2. tit.De sepulturis.*

Sepulturæ mortuorum fiant in Cœmeterijs. *ibid.*

Sepulturæ in Ecclesijs, humi tantum dandæ non in loco excelso. & operimentum æquale sit cum solo Ecclesiæ. *Concil. Mediol. ibid.*

Sepulchrum.

Sepulchris defunctorum, etiam si mortui sint cum opinione sanctitatis, appendi non possunt, imagines, tabellæ, &c. ex qualibet materia, sine recognitione ordinarij, referenda sedi Apostolicæ, & ab hac approbanda. *Vrbanus VIII. constit.37. Sanctissimus. §.3.*

Neque possunt in eis accendi lampades. *ibid.* Excipiuntur, qui ex communi consensu Ecclesiæ, vel per vsum immemorabilem; vel scripta sanctorum Patrum, cum Sedis Apostolicæ, ac Ordinarij tolerantia coluntur. *ibid. §.4.*

si pro alijs deferantur tabellæ, imagines, &c. conseruentur in aliquo secreto loco, donec dominus aliter disponat. *ibid.*

Vide, *Defunctorum sepulchra.* Vide, *Imagines.* Vide, *Mortui.*

Septuagesima.

In septuagesima, olim, clerici tenebantur ieiunare, & à carnibus abstinere. *Dist.4. cap. Statuimus. ex Thelesphoro in epist. decret.*

Nunc autem non tenentur. Vide, *Sacerdotum obligationes.*

Sequestrum. Sequestrare.

sequestrum, quando debet reuocari, & quomodo. *De sequestratione possessionis cap.1.*

Sequestrari potest res petita ob contumaciam rei. *De dolo, & contumacia cap. Ex literis.*

Sequestrari possunt fructus, si habens possessionem causa rei seruandæ dissipat. *De sequestratione possessionis cap. Dilectus.*

Sequestrari possunt fructus possessionis, si appellatur à sententia. *ibid. cap. fin.*

sequestratione beneficij, etiam curati, facta per ordinarium ex sententia Sedis Apostolicæ, committitur beneficium ab ordinario personæ idoneæ, donec, &c. quæ plenam de eo curam gerit, fructus conseruat (demptis necessarijs pro oneribus) eique restituat, qui causam vicerit. nec obstat si à sententia appelletur. *Clement. de sequestrat. &c. cap. vn.*

Sequestrationem impediens, si est vnus ex litigantibus perdit ius, quod ad rem habet, eo ipso. *ibid.*

Sequestratione facta, non potest altera pars vti fructibus, &c. & si quid distrahitur, in pristinum statum reuocetur. *Honor. III. ex Cirone, de sequestratione possess. &c. cap.1.*

Serenæ.

Serenæ in Kalendis Ianuarij, more gentilium non sunt faciendæ. *Concil. Antissiodoren. c.1.*

Serui circa ordinationes.

Serui, antequam perfectè manumittantur, non possunt fieri clerici. *Concil. quod dicitur Apostol. c.82. Gelasius ep. 9. Concil. Lucense 2. c. 46. Concil. Toletan.1. c. 16. Concil. Triburiense 1. c.29. Concil. Melfitan. c.11. Dist.54. cap. Nullus. cap. Nulli. cap. Magnus. cap. Qui. cap. Quicumque. cap. De seruorum. Concil. Later. 3. in append tit. De depositione c.19. & par.50. c.56. De seruis non ordinandis cap. 1. & cap. Consuluit.*

serui Ecclesiarum si sint probatæ vitæ, possunt ordinari clerici. *Dist.54. cap. Multa.*

Episcopo ordinante aliquem seruum in diaconum, vel Presbyterum scienter, maneat in ordine, sed Episcopus satis faciat domino pro eo. Si ipse nesciebat, & alij supplicarunt, isti tenentur satisfacere. *Concil. Aurelian.1. c.10. Dist. 54. cap. Si seruus,* & in

& in *Concil. Aurelian.* 5. *c.* 6. dispositum est, vt seruus inuito domino ordinatus, reuocari possit. & si à domino maletractetur, Episcopus duos seruos domino soluat, si scienter fecit. Vide, *Episcopus circa ordinationes*.

Serui manumissi, quando possunt ordinari, Vide, *Serui manumissi*.

Seruus ordinatus domino sciente, & non contradicente, remaneat liber, *Dist.* 54. *cap. Si seruus*.

Serui non possunt ad vllam dignitatem Ecclesiasticam promoueri, nisi fiant liberi. & Episcopus scienter ordinans, per annum suspendatur à missa. *Concil. Aurelian.* 3. *c.* 13.

Seruus factus sacerdos, latenter, quomodo puniendus. *Dist.* 54. *cap. Ex antiquis*.

seruus factus clericus, talis remaneat semper. *Dist.* 54. *cap. Frequens, & cap. Quis, aut leges*,

seruus ordinatus inuito domino, deponatur. *Concil. Later.* 3 *in append. tit. De depositione c.* 19. & domino restituatur. *ibid.*

Si seruus ignotus in regione aliqua ordinatur, & postea à domino cognoscitur, si hic non vult eum liberare, deponatur, & ei restituatur. *Concil. Lateran.* 3. *par.* 50. *c.* 56. *Post Concil. Tolet.* 1. *c.* 16. si consentit dominus, remaneat in ordine. *ibid.* & *De seruis non ordinandis cap. De seruorum, & cap. Consuluisti*.

Seruo facto Presbytero moriente ab intestato, quomodo diuiduntur eius bona. *De successoribus ab intestato cap. Sancto*.

Vide, *Famuli*. Vide, *Ordinatio*. Vide, *Clerici, qui sunt inhabiles ad clericatum*.

Serui manumissi.

Serui manumissi ab Ecclesia, per eam postea iudicandi sunt. *Concil. Matisconense c.* 7.

Possunt etiam de commissione Episcopi à laico iudicari. *Concil. Tolet.* 3. *c.* 7.

serui manumissi à quocumque, non possunt amplius in seruitutem reuocari, alias ab Ecclesia defendantur. *Concil. Aurelian.* 5. *c.* 2. *Concil. Parisien.* 3. *c* 9. & isti euadunt serui Ecclesiæ, *ibid. c.* 9.

Seruus manumissus ab Ecclesia, ordinari potest; & quidquid acquirit est Ecclesiæ. *De seruis non ordinandis cap. De famulis*.

seruus manumissus ab Ecclesia, si eam accusat, vel contra eam testificatur, priuatur libertate. *ibid.*

Seruus manumissus à domino, ordinatus, si nolit pro domino psalmos canere, &c. accusetur ad Episcopum, & degradetur. *De seruis non ordinandis cap. Nullus*.

Seruus manumissus ab ab Ecclesiasticis, vt fiat clericus, tenetur ei Ecclesiæ seruire, non alteri. *ibid. cap. Eò libentius*.

Seruus simpliciter ab Ecclesiasticis manumissus, potest alteri Ecclesiæ inseruire. *ibid.*

Seruus manumissus, vt fiat monachus, tenetur obseruare. *De conditionibus apposit. cap. Cum sit proprium*.

Serui Ecclesiæ, manumissi non possunt à successore reuocari in seruitutem. *Concil. Emerit. c.* 20.

Vide, *Manumissi*. Vide, *Liberti*.

Serui Ecclesiarum:

Serui Ecclesiarum, cum qua cautela, & formula, possunt ordinari. *Post Concil. Tolet.* 1. *c.* 17. Vide, *Ecclesiarum serui*.

Serui fugitiui Ecclesiarum, si retineri non possunt, dum reuocantur, ab Episcopo possunt distrahi. *Post Concil. Toletan.* 1. *c.* 21.

Serui Ecclesiæ non possunt manumitti à Rectore, nisi hic in duplo compenset valorem. *De rebus Eccles. non alien. cap. Consensus*.

Serui Ecclesiæ non possunt à Prælato manumitti, si ipse de suo nihil det Ecclesiæ. *ibid. cap. Episcopi*.

serui monasterij non possunt manumitti ab Abbate. *Dist.* 54. *cap. Abbati*.

serui ab Ecclesia manumissi. Vide, *Serui manumissi*.

serui Ecclesiæ non sunt fatigandi angarijs. qui id faciunt, excommunicentur. 12. *q.* 2. *cap. Ecclesiarum seruos*. Vide, *Ecclesiæ immunitas*.

Serui Episcoporum, & clericorum, eodem priuilegio gaudent. *ibid. cap. Ecclesiarum seruos*.

serui Ecclesiæ non possunt testamentum facere. 13. *qu.* 2. *cap. Illud etiam*.

Ecclesiæ serui si sint probatæ vitæ, possunt ordinari clerici. *Dist.* 54. *cap. Multa*.

Vide, *Ecclesiarum serui*. Vide, *Famuli*. Vide, *Liberti*. Vide, *Mancipium*. Vide, *Manumissi*.

Serui circa matrimonia.

Vide, *Matrimonia inter quas personas fieri possunt validè*.

Serui possunt matrimonium contrahere. *Post epist.* 3. *Iulij I.* 29. *qu.* 2. *cap. Omnibus*. *Concil. Later.* 3. *De sponsalibus secundo c.* 7.

seruus, & serua, etiam si dominis diuersis subdantur, possunt facere matrimonium. 29. *qu.* 2. *cap. vlt.*

serua donata libertate, potest cum domino suo nubere. *Post epist.* 3. *Iulij I. c.* 10. 29. *qu.* 2. *cap. Si quis ancillam*.

serui fugientes ad Ecclesiam, vt possint per hoc

hoc contrahere matrimonium, quomodo tractandi à clericis. *Concil. Aurel.4. c.24.*

seruam ducens putans liberam, potest dimittere, & aliam accipere. si verò sciebat esse seruam, non potest. *29. qu.2. cap. Si quis liber, & cap. Si fœmina.*

Idem de fœmina accipiente seruum. *ibid. cap. Si fœmina.*

seruum se faciente viro, vxor non euadit serua. *2. qu.2. cap. Perlatum.*

Seruus, etiam inuito domino, potest contrahere matrimonium. *Concil. Later. 3. in append. tit. De sponsalibus secundò c. 7. De coniugio seruorum cap. 1.*

seruus per hoc quod facit matrimonium, non remanet liber à seruitute. *ibid.*

Vide, *Famuli*. Vide, *Mancipia*.

Serui Christiani, & alij.

serui Iudæorum Christiani, qui ab eis maletractantur, si confugiunt ad Ecclesiam, quomodo tractandi. *Concil. Aurelian.3. c.13.*

Debent iusto pretio per Christianos redimi. *Concil. Aurelian.4. c.30.* Vide, *Christiani.* Vide, *Iudæi.*

serui Christiani non possunt à Iudæis vendi Catholicis. *Concil. Tolet.10. c.7.*

seruus Christianus per vim circumcisus à Iudæo domino, liber remanet. *Concil. Meldense c. 73.*

Etiam seruus alterius Sectæ, gaudet hoc priuilegio, si circumciditur. *ibid.*

Seruus à Iudæo captus, si vult fieri Christianus, liber manet. *De Iudæis cap.1.*

seruus Christianus à Iudæo circumcisus per vim, si ad Ecclesiam confugit, non restituatur. *17. qu.3. cap. Iudas.*

seruus infidelis veniens ad fidem, fit liber. *Dist.54. cap. Fraternitatem. cap. Si quilibet. cap. Et si. & cap. Præsenti.*

Serui ad Ecclesiam confugientes.

serui confugientes ad Ecclesiam, protegendi sunt apud dominos, & componendi cum eis. *Gregor.I. lib.2. ex regest. ep.1.*

serui fugientes ad Ecclesiam, & petentes baptismum, sunt redimendi per Ecclesiam, & baptizandi. neque possunt amplius emi, aut vendi. *Gregor.I. lib.6. ep.31.*

serui fugientes ad Ecclesiam, sub conditione restituendi sunt dominis. *17. qu.3. cap. Metuentes. & cap. Constituimus.* Cum impunitate restituuntur. *De immunitate Ecclesi. cap. Inter alia.*

Vide alia in præcedenti titulo. Vide, *Ecclesia, ad eam confugientes.*

Seruis prohibita.

serui, neque pro, neque contra dominum, possunt examinari. *4. qu.2. cap. Si testes.*

serui aduersus tutores, non audiendi. *12. qu.2. cap. Quæstionem. cap. Insolitum, & cap. Episcopus qui.*

serui, ratione, seu prætextu religionis, non possunt contemnere dominum; alias ipsi, & suadentes id facere, sunt anathema. *Concil. Gangrensi c. 3. 17. qu. 3. cap. Si quis seruum.*

serui non possunt fieri religiosi, absque consensu Domini. *Dist.54. cap. Generalis, & cap. Admittuntur.* Vide, *Regul. Relig. quis potest ingredi, & quis non.*

Seruorum priuilegia.

Seruus excommunicatus ob percussionem clerici, potest ab Episcopo absolui, si adire non potest Papam, eo quod damnum patitur dominus. At si excessus sit grauis, ac enormis, & adsit scandalum, tenetur adire Papam. *De sent. excommunic. cap. Relatum.*

si seruus fugiens comprehenditur, est illi ignoscendum. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.21.*

seruorum impudicitiam attentans, ad quid tenetur. *De pœnit. dist.1. cap.12.*

Serui Beatæ Mariæ.

Vide, *Fratres Seruorum B. Mariæ.*

Serui Prælatorum Romanæ Curiæ.

serui Prælatorum Romanæ Curiæ, post obitum Prælatorum non possunt petere, aut prætendere salarium, nisi per biennium ante mortem. *Paulus III. constit. 43. Cum sicut.*

Seruientes.

seruientes Militiarum, Monasteriorum, Hospitalium, &c. subduntur ordinario, exceptis ijs, qui actu viuunt sub obedientia præfatarum Militiarum, Monasteriorum, & Hospitalium. *Concil. Trident. sess. 24. de refor. c.11.*

S. Seuerinus.

s. Seuerini Oppidum in Piceno, erigitur in Ciuitatem. *Sixtus V, constit. 49. Superna.*

Sibyllæ.

Sibyllarum authoritas non sequenda. *Dist. 37. cap. Si quid veri.*

Sicarius.

sicarij persequendi. Vide, *Ecclesiasticus status.*

Sicilia.

Siciliæ Episcopi, semel in quinquennio, tenentur accedere ad limina Apostolorum. *Gregor. I. lib. 5. ep. 3.*

siciliæ Episcopi tenentur quotannis facere inuentarium dè actis criminalibus, & illud custodire. Quando autem moriuntur, tenentur confessario sigillatum relinquere, qui Conuentui insigniori Regularium consignet, donec alius Episcopus instituatur. *Pius V. const. 121. Muneris.*

siciliæ Episcopi, quas procurationes exigere possunt, dum visitant. *Extra, de censibus cap. Vas electionis.*

Sigillum.

sigillo aureo, vel argenteo non possunt vti Regulares. *Concil. Nican. ex Arabico c. 76.*

Sigillum instrumenti, quando præsumitur esse falsum. *De fide instrumentorum cap. Inter dilectos.* Vide, *Instrumentum.* Vide, *Scriptura.*

sigillum Regis falsificans clericus, deponatur, & in exilium mittatur. *De crimine falsi cap. Ad audientiam.*

Sigillum cum proprijs insignibus habere debent omnia Collegia, Conuentus, Prælati, Abbates, Archidiaconi, & superiores omnes, ac officiales, & eo vtantur pro scripturis authenticis. *Concil. Londinen. 2. c. 29.*

Signum.

Signum, quid sit. *De consecrat. dist. 2. cap. Signum.*

signa externa dantur, vt ducant hominem ad cognitionem, & cultum Dei: & ideo in illis non est habenda tota fiducia, sed in internis. *Concil. Colon. 2. par. 9. c. 15.*

Signatura.

Vide, *Referendarij.*

Signatura iustitiæ potest se intromittere in caußis Cameræ. *Clemens VIII. const. 65. In conferendis. §. 38. & 41.* Vide, *Cameræ causa.*

Sylueſter. Syluestrini.

S. Syluester baptizauit Constantinum. *Nicolaus I. ep. 8.*

Syluestrini Monachi. Vide, *Monachi.*

Silentium.

Silentio aliquando vti debet superior, & aliquando loqui. *Dist. 43. cap. Si Rector.*

silentium in choro à Canonicis, & omnibus est seruandum. *Concil. Treueren. 4. c. 4.*

Vide, *Chorus.*

Symbolum fidei.

symbolum, & oratio Dominica dicenda sunt à Christianis. *Concil. Moguntin. 1. c. 45.* Negligentes dicere, ieiunio, vel alia pœna afficiantur. *ibid.*

Parentes curent, vt filij dicant illa, ea lingua, qua possunt. *ibid.*

Symbolo addenda sunt illa verba, De spiritu Sancto, quod etiam à Filio procedit. *Concil. Aquisgran. 1.* Vide, *Spiritus Sanctus.*

symbolum, olim, ante octo dies Dominicæ Resurrectionis in omnibus Ecclesijs publicè erat recitandum. *Concil. Agathen. c. 13. De consecr. dist. 4. cap. Symbolum.*

Symboli fidei formula, quænam est. *Concil. Trident sess. 3.*

symboli in qualibet Dominica in Ecclesia recitandum. *Concil. Tolet. 3. c. 2.*

Symbolum non recitatur in diebus profestis in Missa B. Mariæ. *De celebrat. miss. cap. Consilium.*

Symbolum Constantinopolitanum recitandum in missa omni Dominica. *Eugen. IV. in decr. vnionis Armenorum.*

symbolum S. Athanasij, tenendum in Ecclesia. *ibid. §. Sexto.*

Vide, *Fidei professio.*

Simon. Simonia.

Simon Magus virtute sancti Petri ex aere cecidit. *Lib.6. const. Apostolic. c. 9.*

Simonia ab Ecclesia est extirpanda. *Greg.I. lib. 4. ep. 56.* Fuit prima haeresis Ecclesiae *Lib. 7. ep. 50. lib. 7. ex regist. ep. 112. & 116. lib. 9. ex regist. ep. 40. 51. 53. & 54. Gregorius VII. lib. 9. ep. 34.*

Simoniam non persequens, habet partem cum Simone. *1. quaest. 1. cap. Quisquis, & cap. Quos constiterit.*

Simonia committitur manus, vel linguae munere. *1. qu. 1. cap. Sunt nonnulli.*

Simonia fauore, vel pecunia fit, cum datur pro eis aliquid Ecclesiasticum. *1. qu. 3. cap. Saluator.*

Simonia tripliciter fit, manu, id est, munere; lingua, id est, precibus, & fauore; & obsequio, id est, seruitio. *Concil. Melfitanum c. 3. Gregorius VII. lib. 6. ep. 34. 1. qu. 1. cap. Statuimus. cap. Sunt nonnulli, & cap. Quibusdam.*

Simonia est, beneficium promittere pro spirituali obsequio. *De simonia, cap. Cum essent.*

Simonia est pecuniam exigere pro religionis ingressu, pro Praelatis faciendis, pro benedictionibus, pro sepultura, pro olei sancti receptione, &c. huiusmodi. *De simonia cap. Cum satis, & cap. Cum in Ecclesiae corpore.*

Simoniae crimen est omnium grauius. *1. qu. 7. cap. Patet simoniacos.*

Simonia est celare peccatum pro pretio. *De simonia. cap. Nemo.*

Simonia est, poenitentes à reconciliatione remouere pro pretio, vel fauore. *ibid. cap. Nemo.*

Simonia est recipere pecuniam pro Chrismate. *De simon. cap. Ea quae.*

Simonia est facere homagium pro habendis spiritualibus. *ibid. cap. Ex diligenti.*

Simonia est dare ex pacto aliquid praesentatori ad beneficium, secus si sponte, & liberè detur. *De simon. cap. Ex tuae.*

Simonia est accipere aliquid pro assignandis officijs Ecclesiasticis. *De simonia. cap. Ad nostram.*

Simonia est soluere pecuniam ad quietandum contradicentem in beneficio. *ibid. cap. Matthaeus.*

Simonia est absoluere aliquem excommunicatum, pro pecunia. *ibid. cap. Ad aures.*

Simonia est spiritualia quaecumque vendere. *De simonia. cap. Cum in Ecclesiae. cap. Non satis.*

Simonia est dare Ecclesiae bona, &c. vt quis recipiatur in canonicum. secus si absque hoc pacto fiat. *De simonia. cap. Tuanos.*

Simonia est permutare quodcumque spirituale, pro temporali. *De rerum permutat. cap. fin.*

Simonia est exigere aliquid pro consecratione Ecclesiae, vel benedictione. *De simon. cap. Sicut pro certo.*

Simonia imputari non potest electo confirmato, si contra voluntatem suam data fuit pecunia. secus tamen esset si ipse solum non dissensisset. *De simonia. cap. Sicut tuis.*

Simonia est, si ordinans facit pactum cum ordinato, vt hic non recipiat prouisionem &c. *ibid. cap. Si quis ordinauit.*

Vterque priuatur officio per triennium, & ordinatus indiget dispensatione Papae. *ibid.*

Simoniae crimen, vt laesae maiestatis, est puniendum. *De simonia cap. Licet Heli.*

Simonia committitur si electione facta à maiori parte, & turbata à minori, datur huic pretium ad eam quietandam. *Concil. Later. 4. in append. tit. de electione c. 4.*

Simonia est si clericus remittit exigentiam decimarum pro pecunia. *De rerum permutat cap. fin.*

Simonia est aliquid exigere pro sacramentorũ collatione, vel alijs functionibus Ecclesiasticis faciendis. *De simonia, cap. Cum in Ecclesiae.*

Sed non est simoniacum si aliquid detur, & accipiatur non ex pacto, sed alio titulo, vt dono, eleemosyna, &c. & sint modici pretij, vt electuaria, vinum, &c. *De simonia cap. Et si quaestiones & c. Dilectus.*

Simoniam committens in administratione Sacramentorum ab ordinario puniatur. *Pius V. const. 5. Cum primum §. 9.*

Simoniam committens dando, vel accipiendo, excommunicationem ipso facto incurrit, etiam si Episcopus, vel Cardinalis sit. *Concil. Constant. in constit. Martini V. sess. 43. Extra de simonia. cap. Cum ad detestabilem.* Vide, *Simoniaci.* Vide, *Simoniacorum poenae.* Vide, *Iudices Romae.* Vide, *Sedes Apostolica.*

Simonia est dare aliquid pro vicariatu, vel alia iurisdictione spirituali. *De simonia. cap. Consulere.*

Simonia est soluere aliquid pro habenda iurisdictione Episcopali. & poena dantis, ac accipientis. *Ne Praelati vices cap. 1. & 2.*

Simonia est transactionem facere de subiectione, & superioritate spirituali. *De transactionibus cap. Praeterea.*

Vide, *Ecclesiae non dandae pro pretio.* Vide, *Beneficium per simoniam.* Vide, *Sedes Apostolica.*

Simonia à quo denuncianda, & pœnæ non denunciantium.

Simoniam quilibet Catholicus poteſt accuſare. De *ſimonia. cap. Si dominus, & cap. Quotiens.*

Simoniacos poteſt quilibet accuſare, etiam ſeruus, meretrix, & criminoſus. *ibid. cap. Tanta.*

Simoniam ſcientes ab aliquo commiſſam, tenentur reuelare, alias non poſſunt abſolui. *Extra, de ſimonia. cap. Cum ad deteſtabilem.*

Reuelans ſimoniam etiam ſi complex impunis fit. *ibid.* Vide, *Electio.*

Sciens, aliquem per dona, munera vel promiſſa procuraſſe gratiam, vel iuſtitiam apud Sedem Apoſtolicam, ſi intra tres dies non reuelat, incurrit excommunicat. Papæ reſeruatam. *Extra, de ſent. excommunicat. cap. Excommunicamus.* Vide, *Sedes Apoſtolica.*

De ſimonia infamatus, vel accuſatus.

De ſimonia infamatus, licet non conuictus, tenetur ſe purgare, & ſi deficit, punitur, vt reus. *Concil. Later. 3. in append. tit. De ſimonia c. 13.*

Alij compurgatores debent eum purgare, & ſi aliquis eorum deficit, reus priuandus eſt officio, & beneficio. *Concil. Lateran. 3. in append. par. 50. c. 14.*

De ſimonia infamatus ſi non ſe purgat, conuictus eſt. *De ſimonia cap. Ad hoc autem.*

De ſimonia accuſatus debet à celebratione miſſæ abſtinere, donec ſe purget. *Gregorius I. lib. 5. ep. 3. 2. quæſt. 5. cap. Accuſatum.*

Pendente accuſatione, vel lite, eſt ſuſpenſus à diuinis. *De ſimonia cap. Accuſatus, & cap. Quotiens.*

De ſimonia accuſatus, vt reus læſæ maieſtatis eſt puniendus. *15. qu. 3. cap. Sanè quiſquis.*

De ſimonia accuſatus poteſt excipere de inimicitia, vel conſpiratione, non verò de alijs. *De ſimonia cap. Per tuas.*

Simoniacus. Simoniaca actio.

Simoniaci ſine miſericordia deponendi. *Concil. Rom. ſub Alexandro II. 1. qu. 1. cap. Erga ſimoniacos.* ſi laudabiliter viuant, poteſt eis dignitas conſeruari. *1. qu. 5. cap. Eos qui.*

Simoniaca eſt tranſactio de poteſtate, & ſubiectione ſpirituali. *De tranſactionibus. cap. Præterea.*

Simoniaca eſt quęlibet permutatio ſpiritualis pro temporali. *De rerum permutat. cap. fin.*

Simoniacè ordinatus, dicitur apoſtaticus. *Diſt. 79. cap. Si quis.*

Simoniaci quare gratiam non præſtant, quam vendere volunt. *Cauſa 1. qu. 1. cap. Gratia.*

Simoniacè ordinatus, inaniter dicitur ſacerdos (id eſt, quo ad executionem) *1. qu. 1. cap. Quicumque, & cap. Qui per pecuniam.*

Spoliandus eſt honore. *Concil. quod dicitur Apoſtolorum. c. 30. 1. qu. 1. cap. Presbyter. cap. Benedictio. cap. Excommunicandus, & cap. Reperiuntur.*

Simoniacè ordinatus non poteſt in ordine pœnitentiam agere. *1. qu. 7. cap. Requiritis.*

Simoniaca eſt ordinatio, quæ fit per fauorem. *1. qu. 1. cap. ſunt Nonnulli.*

Simoniaca ordinatio, quomodo dicitur falſa. *1. qu. 1. cap. Ordinationes.*

Simoniaci non habent fidem integram. *1. qu. 1. cap. Petrus, & cap. Cum omnis.*

Simoniaci ab omnibus vitandi ſunt, & ſi non reſipiſcunt per poteſtates ſæculi ſunt opprimendi. *1. qu. 7. cap. Patet ſimoniacos.*

Simoniaci dant maledictionem, quando dant aliquid. *1. qu. 1. cap. Ventum eſt.*

Simoniacorum hæreſis, quare eſt damnabilior omni alia. *1. qu. 1. cap. Eos, & cap. Multipliciter.*

Simoniacus paſtor, nihil boni confert ouibus. *1. qu. 1. cap. Fertur.*

Simoniacè electus, &c. ſi renunciat, & poſtea eligatur, ex tunc habet locum. *De ſimonia cap. Ex inſinuatione.*

Simoniacæ electiones, poſtulationes, prouiſiones monaſteriorum, dignitatum, officiorum, Eccleſiarum, beneficiorum quorumcumque, ſunt nullæ ipſo iure. *Martinus V. in Concil. Conſtantienſe ſeſſione 43.*

Et ſic electi, inſtituti, &c. præter excommunicationem Papæ reſeruatam, quam ipſo facto incurrunt, non poſſunt facere fructus ſuos. *Extra, de ſimonia cap. Cum*

ad detestabilem: *Eugenius IV. constit.* 7. *Cum detestabile.*

Simoniaca electio cassanda est, etiam si electus nesciret. *De simonia cap. A nobis.*

Electus, non est simoniacus, si ipso prohibente, data est pecunia, &c. *ibid. cap. Sicut tuis.*

Simoniaca est electio, etiam si electores id malitiosè fecerunt in dispendium electi. *De simonia cap. Nobis fuit.*

Simoniæ reus potest solum excipere de inimicitia, & conspiratione, non verò de alijs. *ibid. cap. Per tuas.*

Simoniaci sunt, qui procurant per dona, munera, vel promissa, gratiam, aut iustitiam apud Sedem Apostolicam, & mediatores. & pœna. Vide, *Sedes Apostolica.* Vide, *Simoniacorum pœnæ.*

Simoniaca electio Papæ, est nulla, & irrita. Vide, *Papæ electio.* Vide, *Beneficia per simoniam.* Vide, *Electio.* Vide, *Electus.* Vide, *Sedes Apostolica.*

Simoniæ causæ, & iudicia.

Simoniarum causæ iudicantur à Iudice, Romæ existente, specialiter deputato ad has, & beneficiales confidentias, & institutus est *à Sixto V. constitut.* 71. *Cum de omnibus.*

Hic Iudex amplam habet iurisdictionem contra omnes personas de simonia diffamatas, vel accusatas, etiam Patriarchas, Cardinales, &c. *ibid.*

Simonia, quæ committitur in Sacramentorum administratione, ab Ordinario cognoscitur, & punitur. *Pius V. constit.* 5. *Cum primum.* §. 9.

Simoniæ Iudex Vide, *Indices Romæ.*

Simoniacorum pœnæ.

Vide, *De simonia accusatus*, supra. Vide, *Ordinans.* Vide, *Ordinatus.* Vide, *Beneficia non obtinenda cum pretio.*

Simoniacus, vt reus læsæ maiestatis est puniendus. 15. *qu.* 3. *cap. Sanè quisquis.*

Simoniaci dans, & accipiens, sunt anathema. 1. *qu.* 1. *cap. Placuit.*

Simoniaci ab omnibus sunt vitandi; & si non resipiscunt, per potestates sæculi sunt opprimendi. 1. *quæst.* 7. *cap. Patet simoniacos.*

Simoniaci conuicti deponendi sunt, & extra ordinem debent pœnitentiam facere. *Leo IV ep.* 2. 1. *qu.* 7. *cap. Requiritis.*

Simoniacè procurantes gradum Ecclesiasticum, digni sunt morte. *Concil. Meldense c.* 43.

Simoniacus dans, & accipiens, sunt infames. 1. *qu.* 3. *cap. vlt.*

Simoniaci non possunt esse sacerdotes. 1. *q.* 1. *cap. Quicumque. & cap. Cum liqueat.*

Simoniacus est deponendus. *De simonia cap. Cum simoniaca. & cap. De hoc autem.* Id est, si non se purget.

Simoniacus notorius, vel infamatus; non se purgans, deponitur. *ibid. cap. Insinuatum, & cap. Ex tua.*

Simoniacus occultus non deponatur; sed ipsi insinuetur, vt ab officio abstineat. *De simonia cap. Ex tua.*

Simoniacus vendens tenetur ad restitutionem eorum, quæ accepit. 1. *qu.* 3. *cap. Si quis dator.*

Simoniam confessus de se, etiam dum causa alterius fieret, pœna ordinaria punitur. *De confessis cap. Cum super.*

Simoniacè obtinens Ecclesiam, in monasterijs tantum potest gaudere exercitio ordinum. 1. *qu.* 5. *cap. Eos qui.* Vide, *Ecclesiæ non dandæ per pretium.* Vide, *Beneficia non obtinenda cum pretio, &c.*

Simoniacè ordinans est priuandus. 1. *qu.* 1. *cap. Si quis Episcopus.* *Eugenius IV. constit.* 7. *Cum detestabile.*

Simoniacè ordinans, lepram vendit, non officium. 1. *qu.* 1. *cap. Citò. & cap. Cum ordinaretur.*

Dat maledictionem simoniacus, quando dat aliquid. 1. *qu.* 1 *cap. Ventum est.*

Simoniacè ordinatus non potest vlterius promoueri, neque alijs præesse. *Concil. Roman. sub Alexandro II.* Vide, *Ordinati.*

Simoniaci Episcopi, deponuntur à Papa. *Gregorius VII. lib.* 2. *ep.* 76. *lib.* 3. *ep.* 1.

Simoniacè obtinens canonicatum, vel præbendam, non potest ea retinere. *Gregorius VII. lib.* 5. *ep.* 1.

Simoniacè ordinati, &c. tenentur in manu Archiepiscopi renunciare. *Gregor. VII. lib.* 6. *ep.* 36.

Simoniacè ordinati priuati sunt susceptis, & fiunt inhabiles ad alios. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De depositione c.* 2. & *tit. De simonia can.* 13. at non priuantur, si se purgant. *ibid. c.* 13.

Simoniacè ad dignitates promoti, nullum ius acquirunt, & ad restitutionem tenentur. *Concil. Constantiense sess.* 43.

Simoniacè ordinati, eò ipso sunt suspensi ab executione ordinum. *Concil. Constant. ibid.*

Excommunicationem eo ipso incurrunt. *Zosimus ep.* 3.

Simoniaci sunt excommunicati vitandi. *Gregorius VII. lib.* 1. *ep.* 11. *&* 15.

Simoniacè ordinans, vel aliud spirituale, dans, vel accipiens, honore priuatur, & excommunicatur. *Concil. Nicænum* 2. *c.* 5.

Simoniaci cuiuscumque conditionis sint, siue Episcopi, siue Archiepiscopi, vel Cardinales, ipso facto sunt excommunicati: tam

tam dantes, quam accipientes; & promoti ipso facto suspensi sunt ab ordinibus, quos acceperunt. *Extra, de simonia. cap. Cum ad detestabilem*.

Simoniam reuelans, etiam si complex, impunitatem lucratur. *ibid.*

Simoniaci sunt, qui apud Sedem Apostolicam procurant gratiam, vel iustitiam per dona, munera, vel promissiones. Item mediatores, & omnes isti incurrunt excommunicationem Papæ reseruatam. *Extra, de sent. excommunicat. cap. Excommunicamus*. Vide, *Sedes Apostolica*.

Item, qui acceptant, seu recipiunt, eamdem incurrunt. *ibid.*

Simoniaci omnes, & mediatores, siue manifesti, siue occulti, cuiuslibet dignitatis, Episcopi, Archiepiscopi, Cardinales, Reges, &c. excommunicationem incurrunt Papæ reseruatam, suspensionem ab officijs, &c. *Eugenius IV. constit. 7. Cum detestabile*.

Pœnas omnes contra simoniacos confirmat. *Concil. Later. 5. sess. 9. in Bulla de refor. Pius V. const. 5. Cum primum, ac constitut. 140. Et si Romani. & Alexander VII. constitut. Inter grauissimas, data die 22. Augusti 1656.* Vide, *Sedes Apostolica*. vbi numerantur omnes casus huius materiæ.

Simoniæ cooperatores, vel mediatores.

Simoniacæ ordinationis mediator, si clericus, priuetur omni gradu: si laicus, anathematizetur. *1. quæst. 1. cap. Si quis Episcopus. Concil. Nannnten. 1. c. 7.*

Simoniæ tractatores, vel mediatores, excommunicationem Papæ reseruatam ipso facto incurrunt. *Extra, de simonia cap. Cum ad detestabilem*.

Eamdem incurrunt mediatores ad obtinendam gratiam, aut iustitiam apud Sedem Apostolicam. Vide, *Simoniacorum pœnæ*. Vide, *Sedes Apostolica*. & *in tit. præced.*

Simoniaco pecuniam accõmodantes, vt emat, &c. si clerici, Episcopi, vel Presbyteri, suo gradu priuetur. si laici, anathematizentur. *Concil. Rom. sub Ioanne XII.*

Simoniaco cooperantes, vt nuncij, & notarij facientes instrumenta, eisdem pœnis subiacent, quibus principales. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. Quæ pertinent ad beneficia*.

Vide, *Sedes Apostolica*.

Simoniacus absolutus.

Simoniacus etiam à Sac. Pœnitentiario Romæ, absolutus, siue à reali, siue à conuentionali, etiam occulta, non potest in loco, vbi commisit simoniam, habere beneficium, nec fructus perceptos facere suos. *Pius IV. const. 53. In sublimi*.

Aliæ inhabilitates simoniacorum. Vide, *Simoniacorum pœnæ, supra*.

Simplicitas.

Simplicitas Ecclesiastica, non debet à Scholasticis contemni. *Dist. 38. cap. Sedulò. cap. Indignum. cap. Locutio, & cap. Ecclesiastica*.

Vide, *Ecclesiæ catholicæ proprietates*.

Simpliciter, & de plano.

Simpliciter, & de plano procedere, quid sit *Clement. de verbor. significat. cap. Forus*. Vide, *Procedere*, vbi distinctè declaratur, quid sit.

Simulare. Simulans.

Simulare, aliquando est licitum. *22. qu. 2. cap. Vtilem*.

Simulationem non admittit Romana Ecclesia in ijs, quæ pariunt scandalum. *Extrau. Ioann. XXII. de verbor. significat. cap. Ad conditorem*.

Simulans personam alterius pro obtentione beneficij, est excommunicatus, & beneficijs omnibus priuatur, & dispositio nulla est. *Paulus IV. const. 12. Inter cætera*.

Vide, *Pingens*. Vide, *Persona*.

Sindicus.

Sindicus cum salario instituendus est à religiosis pro causis Conuentus. *De Sindico cap. vn.*

Sindici fratrum Minorum de Obseruantia, quas facultates habent circa contractus, & alias dispositiones fratrum. *Paulus IV. constitut. 1. Ex clementi*.

Singularis.

Singulares de Vniuersitate possunt reprobare Instrumentum falsò factum nomine Vniuersitatis. *De probat. cap. Tertio loco*.

Sy-

Synodus.

Vide, *Concilium*.

Synodus, Græcum nomen eſt, idem ſignificans, quod latinè cœtus, vel comitatus. *Diſtinct.* 15. *cap. Canones*.

Synodum tenentur adire Epiſcopi; & ſi infirmi ſunt, alios tenentur mittere ad eam pro ſe. *Concil. Aurelian.* 2. *c.* 18. 5. *qu.* 3. *cap. Si ægrotans*.

Synodus Diœceſana quolibet anno eſt facienda ab Epiſcopo. ad quam Abbates, & clerici Diœceſis tenentur ire. *Diſt.* 18. *Annis*. *De accuſat. c. Sicut*. *Concil. Tolet.* 1. *c.* 1. *Leo X. conſtitut.* 10. *Regimini*. §. 12. *Concil. Trident. ſeſſ.* 24. *de refor. cap.* 2.

Et compelli poſſunt per Epiſcopum, omnes Abbates, & ſacerdotes, vt Synodo adſint. *De maiorit. & obed. c. Quod ſuper*.

In Synodo Diœceſana, quid faciendum. *De accuſat. cap. Sicut*. Vide, *Concilium*. Vide, *Epiſcopus circa concilia*.

Synodum non adiens Epiſcopus, excommunicetur, & in ſequenti Synodo abſoluatur. *Concil. Arelat.* 2. *c.* 19.

Synodus Prouincialis, omni anno facienda. *De accuſat. cap. Sicut*, & quomodo facienda. *ibid. Leo X. conſtit.* 10. *Regimini*. Sed *Concil. Trident.* decernit vt quolibet tertio anno fiat. *ſeſſ.* 24. *de reform. cap.* 2. Vide, *Concil. Prouinciale*.

Synodus 6. generalis à Papa Adriano fuit confirmata. *Diſt.* 16. *cap. Sextam*. fecit Canones. *ibid. cap. Habeo, & cap. Quoniam*.

Ad ſynodum conuenire, etiam debent omnes Prælati, & Decani rurales, id eſt, Rectores Eccleſiarum. & de reformatione in ea agendum eſt. *Concil. Colon.* 2. *par.* 14. *c.* 18.

Synodi decreta per dictos decanos, & Archidiaconos publicanda ſunt in ſuis Eccleſijs. *ibid. c.* 19.

Ad ſynodum ex officio accedentes, pro illo tempore debent ſuſtentari à ſuis Eccleſijs. & ad hoc compellendæ ſunt Eccleſiæ. *Concil. Colon.* 3. *tit. De ſynodorum, &c. c.* 1.

Vide, *Concilium Prouinciale*. Vide, *Concil. Synodale*.

Siniſcalcus.

Siniſcalcus Cancellariæ. Vide, *Cancellaria*.

Sipontum, ſeu Manfredonia.

Sipontinus Archiepiſcopus in Sipontina Eccleſia, vbi tenetur miſſam dicere, debet facere Chriſma. *Honorius III. ex Cirone, tit. De celebratione miſſarum c.* 4.

Socius.

Socius criminoſus non recipitur in teſtem. *Iulius I. ep.* 2. *c.* 15. *De teſtibus c. Veniens*. Nec etiam ſocius ſimoniæ. *ibid.* Vide, *Teſtes*.

Socius muneris, non poteſt eſſe teſtis. *De teſtibus cap. Veniens*.

Socius criminis poteſt eſſe teſtis contra hæreticos; defenſores eorum; receptatores; & fautores. *De hæreticis in 6. cap. In fidei fauorem*.

Socij coniurationis poſſunt compelli ad ſe examinandum. *De teſtibus cogendis cap. vlt.*

Sociorum iniuriam non repellens, ſimilis eſt ei, qui facit. 23. *quæſt.* 3. *cap. Non inferenda*.

Socius peruerſorum, negat Chriſtum. 11. *qu.* 3. *cap. Exiſtimaret*.

Vide, *Confeſſus in iudicio, in principio*.

Societas.

Societas Ieſuitarum. Vide, *Ieſuitæ*.

Societas Hoſpitalis Orfanorum. Vide, *Hoſpitale Orfanorum*.

Societates Officiorum Romæ, contrahi non poſſunt, niſi de Officijs Romanæ Curiæ Vacabilibus. *Paulus IV. conſt.* 7. *Inter cæteras*.

Societatem officij cum alijs facientes, non poſſunt pecunias accipere, vltra dimidium valoris officij, alias nullus eſt contractus. *ibid.*

Ad faciendum contractus Societatis officij, eſt neceſſaria ſignatura Papæ, *ibid.* ſed hoc eſt reuocatum, infra.

Societas officij poteſt imponi ſuper officio Cancellariatus, quod venditur à Camera. *Paulus IV. conſt.* 10. *Romanus*. §. 4.

Societates officij in ſtatu Eccleſiæ iniri poſſunt abſque ſignatura Papæ, & in hoc reuocata eſt Conſtitutio Pauli IV. *Pius IV. conſt.* 12. *Cum ſicut*.

Non poſſunt accipi pecuniæ vltra valores officiorum; & vendentes ſocietates tenentur hoc exprimere in inſtrumentis, quantas pecunias acceperint ſuper officijs, ſub pœna priuationis officiorum; abſque tamen præiudicio creditorum, ſi non poſſit eis

aliter

aliter satisfieri, & alia circa has societates. *ibid.*

Societatis contractus vsurarij, ex Constitut. *Sixti V.* qui nam sint. Vide, *Contractus.*

Societas ad lucrum fieri non potest, nisi socij aequaliter conferant; vel alter operam, alter rem; & aequaliter diuidant. Nec aliquid vltra partem dandum est conferenti pecuniam. Neque potest fieri pactum, vt fors sit salua, & lucrum diuidatur, nisi pro vtroque pars sit salua. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 2. *tit. De vsuris.*

Pro societate animalium in omnibus casibus, etiam fortuitis, standum est periculo eius, qui dederit, nisi ex vitio socij id accidat. nec potest fieri pactum, vt sors sit semper salua, nec etiam ex primis foetibus; neque solui potest aliquid certum pro animalibus praeter sortem. *Concil. Mediol. ibid.*

Si animalia dantur aestimata, ita vt sors semper maneat salua danti, hic nihil omnino potest percipere. *ibid.*

Sodomia. Sodomita.

Sodomia est pessimum peccatum, & prae omnibus fugiendum. *Lib.6. constit. Apostol. c.27. lib. 7. c.3.* 32. *qu.* 7. *cap. Offerebat. cap. Flagitia. & cap. Vsus.*

sodomitae grauissimè puniendi. *Gregorius I. lib.8. ep.5. &* 25. Si clerici, exilio perpetuo; si alij, verberibus, exilio, excommunicatione, &c. ita statuit *Concil. Tolet.16. c.3.* sed *Concil. Parif.6. lib.1. c.34.* decernit esse plectendos poena statuta *à Concilio Ancirano.* hoc autem *Concil. can.16.* decernit, vt qui ante 20. aetatis annum id commiserit, per 15. annos in poenitentia teneatur, &c. alia; si post aetatem 20. annorum, & vxorem habens id fecerit, 25. annos teneatur in poenitentia, &c. si vltra 50. annum quis existens, & vxorem habens id facit, vsque ad finem non communicet, &c. *ibid.* At *in tit. De excessibus Praelatorum, &c. cap. Clerici*, poena delinquentis clerici est expulsio à Clero, & detrusio in monasterio. Laici verò est excommunicatio, & separatio à coetu fidelium. Ita ex *Concil. Later.* 3. *c.11.*

sod omitae pagani, qui cum Christianis pueris id faciunt, poena pecuniaria, & flagellis puniri possunt. *Concil. Later.* 3. *par.* 50. *c.48.*

Tandem *Pius V. const.5. Cum primum.* §.11. statuit, vt sodomiam committens, curiae saeculari tradatur plectendus: & si clericus, prius degradetur. Idem confirmat in *constitut.72. Horrendum*, vt scilicet clerici omnes, siue saeculares, siue Regulares, si sodomiam commiserint, omni beneficio priuati degradentur, & curiae saeculari tradantur.

Vide, *Carnale peccatum:* vbi multa habes. Vide, *Pueri.*

Sollemnitas.

Sollemnitatem Ecclesiasticam omittens, & vadens ad spectacula, excommunicetur. *Concil. Carthag.4. c.88.*

sollemnitates Paschae, Natalis Domini, & Quadragesimae, à ciuibus non celebrentur in villis, sed in Ciuitate. *De consecrat. dist.3. cap. Nulli ciuium.*

sollemnitas ordinis iudiciarij non seruata, ex partium consensu, non reddit processum irritum. *Clement. de verbor. significat. cap. fin. in fine.*

Sollicitantes in confessione.

Sollicitantes mulieres in actu confessionis, ab Inquisitoribus iudicandi sunt. *Pius IV. const.31. Cum sicut.*

sollicitantes, vt incurrant poenas taxatas *à Gregorio XV.* debent esse sacerdotes; qui quascumque personas in confessionario, siue in confessione, siue praetextu confessionis, siue ante confessionem, siue immediatè post praetextu confessionis sollicitant per turpes sermones, &c. *Gregor. XV. const.34. Vniuersi Dominici.*

Vide, *Confessores sollicitantes.*

Sollicitator.

Sollicitator Cancellariae. Vide, *Cancellaria.*

sollicitatorum officium, & obligatio Romae. *Paulus V. const.71. tit. De Aduocatis Procur. & sollicitatoribus.*

Soluere. Soluens. Solutio.

solui nihil debet pro beneficijs, praebendis, & alijs, nec pastum, nec pastellum, &c. 1. *qu.* 3. *cap. Si quis obiecerit.* Vide, *Beneficia, &c.* Vide, *Simonia.*

Solui nihil debet pro Baptismo, vel Confirmatione. Vide, *Simonia.* Vide, *Baptizatus.* Vide, *Chrisma. Gelasius ep.9.*

Soluens indebitè, potest repetere, probando, sic soluisse. *De solutionibus cap. fin.*

soluens Praelato pecuniam, nè molestetur in suo iure, si Praelatus non attendit, potest repetere pecuniam. *ibid. cap. Dilectus.*

soluere aliquid pro vicariatu, vel qualibet administratione spirituali, est simonia. *De simonia cap. Cum consulere.* Vide, *Simonia.*

soluens aliquid pro Episcopali iurisdictione ha-

habenda, est simonia, & quomodo puniendus, dans, & accipiens. *Ne Prelati vices cap. 1. & 2.*

Soluens aliquid pro obtinenda gratia, vel iustitia à Sede Apostolica, mediator, &c. quas pœnas incurrunt. Vide, *Dans*. Vide, *Sedes Apostolica*.

Solutiones, quæ fiunt ex voto, semper faciendæ in eadem mensura. *De censibus cap. Ex parte.*

Solutio tributi, arguit subiectionem. *De censibus cap. Omnis anima.*

Solutio censuum Ecclesiarum facienda est, iuxta valorem antiquæ monetæ, pro tempore, in quo census sunt impositi. *ibid. cap. Olim causam.*

Solutio anticipata locationum bonorum Ecclesiæ est nulla, & non præiudicat successori, non obstante priuilegio in contrarium. *Concil. Trident. sess. 25. de refor. c. 11.*

Soluendi, & ligandi potestas. Vide, *Dare*. Vide, *Ecclesia Catholica*. Vide, *Ligare*. Vide, *Potestas*.

Sommasca.

Sommaschæ Religio, instituitur sub *Pio V. const. 78. Iniunctum*.

Sommaschæ Religiosis, multa priuilegia concedit *Sixtus V. const. 4. Aequum*.

Sommaschæ vniuntur clerici doctrinæ Christianæ Auenionis. *Paulus V. constit. 97. Ex iniuncto*.

Vide, *Clerici Congregationis Sommaschæ*.

Somnus. Somnium.

Somni abstinentia nimia est mala. *De consecrat. dist. 5. cap. Non mediocriter*.

Somnijs incumbentes, quinquennio pœniteant. *Concil. Ancir. c. 23.*

Soror.

Sororem occidens. Vide, *Occidens*.

Sorores duæ simul possunt nubere, cum duobus fratribus. *Gregorius I. lib. 12. ep. 31. c. 5.*

Sorores duas ducens in vxores, non potest fieri clericus. *Concil. quod dicitur Apost. c. 19.*

Sororem vxoris ducens in vxorem, per quinque annos pœniteat, & à communione abstineat, nisi infirmitas cogat communicare. *Concil. Elibert. c. 61.*

Sororem vxoris cognoscens, quomodo puniendus. *Concil. Ancir. c. 24.*

Si nesciebat, & hoc probatur, potest vti suo coniugio. Illa vero numquam potest nubere, si id sciebat. *34. qu. 1. cap. In lectum.*

Sorores duas carnaliter cognoscens, post pœnitentiam, potest matrimonium celebrare cum alia muliere, si sit laicus. *Concil. Vormatien. 1. c. 33. Nicolaus I. in decret. tit. De Pœnitentia c. 5.* Etiam si fornicariè vtramque cognouit.

Pœnitentia est, vt per tres annos Eucharistia careat, carnem non manducet, & ieiunet, exceptis festis, & dominicis. *ibid. c. 36.*

Sed *Concil. Tribur. 1.* statuit, vt vsque ad finem vitæ pœniteat, & sit continens. *c. 45.*

Soror verò, quæ de alia sciebat, similiter pœniteat. Si verò sit impossibile continere; cum alijs contrahat. *ibid.*

Sed Papa in statu Ecclesiæ statuit, vt duas sorores carnaliter cognoscens, pœna mortis puniatur. Vide, *Carnalis copula*. Vide, *Carnale peccatum*.

Soror vxoris defunctæ, potest cum eius viro contrahere, si illa non habuit copulam cum eo. *Concil. Lateran. 3. in append. tit. De sponsalibus secundò c. 5.*

Sororem vxoris carnaliter cognoscens, quando debet separari ab vxore. Vide, *Matrim. quando separanda*. Vide, *Matrimonia probibita ratione consanguinitatis*. Vide, *Matrimonia probibita ratione affinitatis*. Vide, *Matrimonia, quibus probibita in pœnam*. & alia de matrim.

Sortes. Sortilegi.

Sors, quid sit, & quomodo mala. *26. qu. 5. cap. Sortes*.

Sors aliquando non est mala. *26. qu. 2. cap. Sors*.

Sortibus vtendum non est exemplo Matthiæ, & Iudæ. *26. qu. 2. cap. Non exemplo*.

Per sortes operandum non est. *26. quæst. 2. cap. Non statim. Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c. 77.*

Sortes mittere ad diuinandum, est maleficium. *26. qu. 5. cap. Sortes*.

Sortes has mittentes, excommunicantur. *ibid.*

Sortes sequentes clerici, excommunicantur. *26. quæst. 5. cap. Si quis clericus. & cap. Contra*.

Per sortes fieri non possunt electiones. *De sortilegis cap. Ecclesia*. Vide, *Electio*.

Per sortes accipi non possunt compromissarij. *ibid.* Vide, *Electio*. Vide, *Compromissarius*.

Sortilegi sunt, qui ficta religione prædicunt, & diuinant futura. *26. qu. 1. cap. Sortilegi*.

Sortilegi audiendi non sunt. *26. qu. 2. cap. Intelligi voluit*.

Sortilegiorum multa sunt genera, & quæ. *26. qu. 1. cap. 1.*

Sor-

Sozomenus.

Spadones.

Species.

Species Eucharistiæ.

Spectacula.

Spes. Sperare.

Spes in Deum, est à Christianis firmiter tenenda. *Concil. Mogunt. 1. c. 2.*

spes Theologica, seu supernaturalis virtus, infunditur virtute baptismi. *Concil Trid. sess. 6. cap. 7.*

spes augetur per bona opera: *Concil. Trid. ibid. cap. 10.*

Sperare, vt oportet ad consequendam gratiam iustificationis, nullus potest, sine Spiritus Sancti inspiratione, atque adiutorio. *Concil. Trident. sess. 6. can. 3.*

Spiritualia.

Spiritualium studiorum, author est Deus, *Fælix I. ep. 2.*

Spiritualis, numquam persequitur carnalem, sed è contra. 23. *quæst. 4. cap. Qui secundum.*

spiritualia non possunt committi laico per compromissum, vel arbitrium. *De arbitris cap. Contingit.* Vide, *Electio.* Vide, *Compromissum.*

spiritualis caussa potest aliquando committi laico, simul cum clerico. *De arbitris cap. Per tuas literas.*

Spirituale cum temporali permutare est simonia; *De rerum permutat. cap. fin.* Vide, *Simonia.*

spiritualia quæcumque vendere, est simonia. *De simonia cap. Cum in Ecclesiæ cap. Non satis.*

Spiritualia non possunt à laicis præscribi per quodcumque tempus. *De præscript. cap. Causam.* Vide, *Præscriptio.*

spiritualis cognatio impedit matrimonium; & vnde oritur. Vide, *Cognatio.*

De spirituali subiectione, & superioritate non potest fieri transactio; & si fit, est simoniaca. *De transactionibus cap. Præterea.*

spiritualis potestas est maior omni temporali. Vide, *Episcopus.* Vide, *Papa.* Vide, *Potestas.*

Spiritualis potestas, iudicat temporalia. Vide, *ibid.*

spiritualem filiam violans. Vide, *Filia.* Vide, *Sacerdos violans, &c.*

Spiritus Sanctus.

Spiritum sanctum esse Deum, & consubstantialem alijs duabus personis diuinis, in *Concil. Constantinopolit. Gener. 1.* definitum est.

Spiritus sanctus à Patre, & Filio procedit, coæqualis, & consubstantialis eis, & sine initio. *Concil. Toletetan. 8. c. 3.* in formula fidei, (Dicens eum non esse Deum, vel non æqualem, vel creaturam; est anathema. *ibid. c. 5. & 10.*) *Concil. Tolet. 11. Concil. Tolet. 12. Tolet. 13. 14. 15. 16. & 17. Concil. Forouilien. in Symbolo. De consecr. dist. 5. cap. De spiritu, & cap. Saluator.*

spiritum sanctum procedere à Patre, & Filio semper credidit Ecclesia. *Nicolaus I. in append. post ep. 16.* & ex tempore Damasi fuit definitum,

Sic definit *Concil. Vormatien. 1. in Symbolo.* Sic *Concil. Later 4. c. 2.*

Spiritus sanctus non nascitur; sed procedit à Patre, & Filio. *Concil. Lateran. 4. c. 2.*

Spiritus sanctus procedit à Patre, & Filio cum eadem substantia, & sine diminutione eorum. *Concil. Later. 4. vbi supra.*

spiritus sanctus procedit à Patre, & Filio, vt ab vno Principio. *De fide catholica, & summa Trinit. in 6. cap. vn.* & sententia opposita damnatur. *ibid. Concil. Florent. sess. vlt. in decr. Eugenij IV. quod est de vnione Armenorum.*

Spiritum sanctum à Patre per Filium procedere, idem est, ac à Patre, & Filio procedere. *ibid.*

Idem confitentur ipsimet Patres Græci in Concilio Florentino. *ibid.*

spiritus sanctus à Patre, & Filio missus est, *Concil. Tolet. 11. in Symbolo.*

spiritus sanctus dicitur *à semetipso non loqui, sed quæ audit loqui*, quia de Filio accipit, quæ loquitur. *De consecr. dist. 5. cap. vlt.* Vide, *Trinitas.* Vide, *Persona diuina.*

S. Spiritus.

s. spiritus Militia, quomodo gubernanda. Vide, *Militia.*

s. spiritus Romæ Ecclesia, & Confraternitas. Vide, *Archiconfraternitas.* Vide, *Hospitale.*

Spoliare. Spolians. Spoliatus.

spoliantes eligendum in Romanum Pontificem, sunt excommunicati. non possunt absolui, nisi à Papa, excepto mortis articulo. sunt intestabiles, &c. si ciuitas sit, supponitur Interdicto, *Concil. Constantiense sess. 41.*

spoliantes eos, qui accedunt ad Concilium, vel recedunt, incurrunt excommunicationem, & alias pœnas, &c. *Concil. Constantiense sess. 15. in fine.*

spoliari non debet Presbyter, vel Diaconus, nisi confessus, vel conuictus. 15. *qu. 5. cap. Presbyter.*

Spolians pauperem clericum, vel religiosum excommunicatur. 24.*qu.* 2. *cap. Si quis de potentibus*, *&* *cap. Quisquis*.

Spoliato restituenda sunt omnia bona ante litem contestatam. 2. *qu.* 2. *cap. Antiquitus*. *cap. Omnes*. *de restitut. spoliat. cap. Conquerente*. *&* *cap. Pisanis*.

Spoliatus non potest accusari, nisi restituatur in integrum. 2. *quæst.* 2. *cap. Nullus*. 3. *quæst.* 1. *cap. Episcopis*. *cap. Episcopi*. *cap. Redintegrandi*. *qu.* 2. *cap. Si Episcopus*.

Spoliatus non potest ad synodum vocari. 2. *qu.* 2. *in scripturis*. *cap. Præceptum ergo*. *cap. Nullus potest*. 5. *qu.* 2. *cap. Si primates*.

Spoliari nullus potest de Ecclesia, aut beneficio, sine crimine. *De accusat. cap. Si constiterit*.

Spoliati à prædecessore debent restitui à successore. 35. *quæst.* 9. *c. Gregorius* *&* *cap. Veniam*.

Spoliatis Episcopis, donec restituantur nihil potest obijci criminis. 3. *qu.* 2. *cap. Cum Ecclesiæ*, *&* *cap. Oportet*.

Spoliatus renuncians restituendus est. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De spoliatis*, *&c. c.* 1. *&* 2. Etiam si iurauit renunciando. *ibid. c.* 4. 5. 6. 7. *&* 8. *De restitut. spoliat. cap. Sollicitè*. Nulla est renunciatio. *ibid.*

Spoliatus debet in integrum restitui. *Concil. Lateran.* 3. *in append. tit. De exceptione c.* 3.

Spoliato Episcopo, redditus pro eo colligantur, & conseruentur. *Honorius III. ex Cirone tit. de restit. spoliat. cap.* 1.

Spoliatio facienda est restitutio, etiam si res in alium sit translata. *Concil. Lateran.* 4. *c.* 39.

Spoliatus intelligitur is, cui, vel tota substantia, vel maior pars fuit violenter ablata, *Concil. Lugdun.* 1. *Gener. de restit. spoliat. in* 6. *cap.* 1. alias spoliationis exceptio non admittitur. *ibid.*

Spoliato opponente de spoliatione, & aduersario de voluntaria renunciatione, prius videnda est causa spoliationis, & restituendus est si constet, etiam si probetur, quod pensionem acceperit. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De spoliatis*, *&c. c.* 8. *de ordine cognition. cap. Cum dilectus*.

Spoliationis exceptio de rebus priuatis, non valet. *Concil. Lugdun. Gener.* 1. Vide, *Exceptio. de rest. spoliat. in* 6. *cap.* 1.

Spoliatus opponens contra actorem, vt reus, prius auditur, & respondere non cogitur. *De ordine cognitionum cap. Cum dilectus*.

Spoliatus conuentus non tenetur ante restitutionem respondere. *ibid. cap. fin.*

Spoliatus possessorio, & petitorio simul agens, si possessionem, & spoliationem probat, sed non dominium, tunc quid agendum. *De causa possessionis*, *&* *proprietatis. cap. Cum Ecclesia*, *&* *cap. Cum super*.

Spoliatus, ante omnia, etiam pretermisso iuris ordine, est restituendus. *De restitut. spoliat. cap.* 1. *&* *cap Conquerente*.

Spoliationis exceptio, si spoliatio facta sit ab alio, quam ab actore, in ciuilibus non admittitur. *De restit. spoliat. in* 6. *cap.* 1.

Spoliationis exceptio, vt valeat esse debet de tota substantia, vel de maiori parte. *ibid.*

Spoliationis exceptio probanda est intra 15. dies. *ibid.*

Spoliatus excipiens spoliationem factam à tertio intra tempus certum, debet petere restitutionem, alias non iuuat exceptio. *De restit. spoliat. in* 6. *cap.* 1. § *Solet*.

Spoliatus beneficio, &c. per sæcularium potentiam, statim est restituendus. *De causa possessionis*, *&c. cap. Cum super*.

Spoliatus inducens litem proprietatis, non faciens mentionem spoliationis, si postea de possessione loquitur, quid agendum. *ibid. cap. Pastoralis*.

Spoliato petenti restitutionem non potest obijci; vel quod vi, aut clam. *De restitut. spoliat. cap. Item*.

Spoliatus vxore, quæ sponte recessit, & opponit de consanguinitate, quomodo tractandus. *ibid. cap. Literas tuas*.

Spolia beneficiatorum, &c.

Spolia Ecclesiasticarum personarum, quæ decedunt sine testamento, vel sine facultate testandi disponunt, & illa quæ vltra facultatem remanent, pertinent ad Cameram Apostolicam, & comprehenduntur sub hac constitutione etiam Cardinales. *Pauls III. const.* 29. *Romani*.

Spolia clericorum beneficia habentium, morientium sine facultate testandi, pertinent ad Cameram Apostolicam. eorum dispositiones nullæ sunt, etiam si possessio capta sit, vel etiam si sint legata in fauorem locorum piorum. *Pius IV. const.* 8. *Graue nobis*.

Spolia Cardinalium vbicumque decedentium non pertinent ad Cameram Apostolicam. *Pius IV. const.* 19. *Decens*. Excipiuntur Episcopi, vt infra.

Spolia Curialium, & Prælatorum habentium facultatem testandi, non pertinenat d Cameram. *Pius* 4. *const.* 29. *Decens*.

Spolia morientium extra residentiam, etiam si habuerint facultatem testandi, pertinent ad Cameram, & comprehendit omnia. *Pius IV. const.* 91. *In suprema*.

Spoliorum nomine, quæ ad Cameram Apostolicam pertinent, non intelliguntur para-

menta Ecclesiæ, Vasa, libri Ecclesiæ, Gradualia, Missalia, &c. Hæc enim omnia Ecclesijs proprijs debentur, etiam si beneficiati, Episcopi, Commendatarij, &c. Romæ decedant. *Pius V. const.* 42. *Romani*.

Alia multa vtensilia, ibi declarantur, quæ ad spolia non pertinent. neque possunt ea Collectores accipere, sed Ecclesiæ propriç relinquere debent.

Quæ sunt acquisita Ecclesijs, non veniunt sub nomine spoliorum. *ibid.*

Spolia fieri non possunt à Collectoribus, &c. de ijs beneficiatis, quorum beneficia non excedunt fructus ducatorum auri triginta, de Camera. & si faciunt, tenentur restituere; & per censuras ad hoc possunt cogi. *Pius V. ibid.*

Si Episcopus, Abbas, Beneficiatus, &c. habet plura beneficia, vasa illa, libri, &c. quæ habere comperitur, inter illas Ecclesias diuidantur. *ibid.*

Spoliorum causæ agitandæ cum citatione Commissarij Cameræ. *Pius V. constit.* 51. *Attendentes*.

Commissarij spoliorum non expediendi. *ibid.*

Spolia Regularium vagantium, & morientium extra claustra, pertinent ad Cameram Apostolicam, nisi habeant facultatem testandi. *Gregor. XIII. constit.* 43. *Officij nostri*. *& Sixtus V. vt infra*.

Spolia omnium Ecclesiasticorum, Episcoporum, Beneficiatorum, &c. (ex quibus capi possunt, si non habent facultatem disponendi; vel supra eam) à Thesaurario Cameræ Apostolicæ colligenda sunt. quæ, & quomodo, distinctè. *Sixtus V. const.* 100. *In conferendis*.

Spolia omnia, quæ ad Cameram spectant, quæ sunt. *ibid. diffusè*.

Spolijs non subiacent Conclauistæ. Vide, *Conclauista, circa fin.*

Spolia Episcoporum, Cardinalium, Beneficiatorum Romæ. Vide, *Moriens*.

Spolia morientium extra residentiam. Vide, *Moriens*. Vide, *Ecclesiasticorum spolia*.

Spoliorum nomine, quæ intelliguntur. Vide, *Cameræ Apostolica*. Vide, *Ecclesiastici quo ad testamenta*. *Sixtus V. vt supra*.

Sponsalia. Sponsata. Sponsi.

Sponsalitium per verba de futuro faciens cum vna, potest matrimonium validè facere cum alia. *Syricius ep.* 1. *c.* 4. (excepto si adsit etiam copula. Vide infra.) & *Concil. Later.* 3. *De sponsalibus c.* 2. *&* 12. *& par.* 50. *c.* 41.

Sponsalia de futuro soluuntur per sponsalia de præsenti, non per alia de futuro, etiam si sint iurata. *De sponsalibus, &c. cap. Sicut ex literis. & cap. Si inter. De desponsat. impub. cap. Duo pueri. Concil. Later.* 3. *tit. De sponsalibus c.* 2. *&* 12.

Sponsalia de futuro, si adsit etiam copula, non soluuntur per sponsalia de præsenti. *De sponsalibus, &c. cap. Veniens il* 2. *Concil. Later.* 3. *tit. De sponsalibus secundò c.* 1. *&* 3.

Sponsalia de futuro, etiam si fuerint iurata, soluuntur, si sponsi se soluant. *De sponsalibus, &c. cap. Præterea*.

Sponsalia ante septennium, fieri non possunt. 30. *quæst.* 2. *cap. vn.*

Sponsalia debent esse summè libera. *De sponsalibus, &c. cap. Gemma mulier*.

Sponsalitium faciens cum vna vna, non debet nubere cum alia. *Syricius ep.* 1. *c.* 4.

Sponsalitia soluuntur per professionem Religionis alterius coniugis. non vero per votum castitatis seruandæ in sæculo. *De conuersione coniugatorum, cap. Ex parte tua.* 27. *q.* 2. *cap. Desponsatam. & cap. Decreta*. Etiam si per verba de præsenti facta sint. *ibid.*

Sponsalia de futuro, per copulam, quomodo transeunt in matrimonium; non verò per nisum copulæ. *De sponsalibus, &c. cap. Is qui fidem. & cap. fin. Concil. Later.* 3. *tit. De sponsalibus secundò c.* 1. *&* 3.

Sponsalia de præsenti non soluuntur per sequens matrimonium consumatum, quia sunt verum matrimonium ratum. Sed solum sponsalia de futuro soluuntur per sequens matrimonium. *De sponsalibus, &c. cap. Si inter. De sponsa duorum cap. Licet. & c. fin.*

Sponsalia pro filio impubere, potest pater contrahere. Sed pro pubere non potest. *De desponsat. impub. cap.* 1.

Sponsalia contracta cum consanguinea, sunt etiam causa impedimenti publicæ honestatis. *De sponsalibus, &c. cap. Ad audientiam, & cap. Sponsam*.

Sponsalia cum minori septennio non causant impedimentum publicæ honestatis. secus est si post septennium consentiant. *De desponsat. impub. cap. Literas, & cap. Continebatur*. Vide, *Impedimentum publicæ honestatis*.

Sponsalia nulla ex defectu consensus, non causant illud impedimentum. *ibid. cap. Accessit*.

Sponsalia etiam si legitimè dissoluta, causant impedimentum honestatis. *ibid.*

Sponsalia contrahentes maiores septennio ante pubertatem, non possunt resilire. *De desponsat. impub. cap. De illis*. Et qui primò fit pubes, alium expectet. *ibid.*

Si tempore contractus vnus est pubes, alius non, hic, non ille, potest resilire. *ibid.*

Sponsalia contrahentes impuberes, non possunt separari ante pubertatem; sed postea pos-

possunt si volunt, dummodò copula non sit secuta. *ibid. cap. A nobis.*

Sponsalia de futuro soluuntur per affinitatem sequentem. *De desponsat. impub. cap. Literas.*

Sponsalia contrahens inuitus, maior cum minori, non tenetur expectare, vt hæc veniat ad ætatem adultam, vt dissoluat. *ibid. cap. Ex literis.*

Sponsalia de præsenti cum duabus contrahens, prima tenent. etiam si in secundis sit etiam copula. *De sponsa duorum cap. fin.*

Sponsalia contrahens cum conditione, si ante conditionem positam habet copulam, recedit à conditione. *De sponsa duorum cap. Per tuas.*

Sponsalia de futuro possunt solui per aduenientem lepram. *De coniugio leprosorum cap. fin.* Vide, *Leprosus.*

Sponsalia de futuro, soluuntur per affinitatem. *De eo qui cognouit cap. Veniens.*

Sponsalia de præsenti non soluuntur per aduenientem affinitatem. *ibid. cap. Discretionem.*

Sponsalia de futuro soluuntur per consanguinitatem, etiam per actum illicitum superuenientem. *De consanguinit. & affinit. cap. Super eo.*

Sponsalia certa, & pura, etiam si habeant impedimentum consanguinitatis, affinitatis, frigiditatis, &c. inducunt impedimentum publicæ honestatis. *De sponsalibus, &c. in 6. cap. vn. Concil. Lateran. 3. tit. De sponsalibus c. 10.*

Sponsalia pura contrahens cum aliqua, si postea cum alia consanguinea eius contrahit secunda sponsalia, tenetur ad prima ob publicam honestatem. *ibid. cap. vn.*

Sponsalia conditionata non inducunt publicam honestatem ante aduentum conditionis. *De sponsalibus, &c. in 6. cap. vn. §. Ille verò.*

Sponsalia amborum impuberum, vel alterius tantum, non validantur per aduentum ætatis maioris, nisi facti maiores consenserint, vel cohabiteut. *De desponsat. impub. in 6. cap. vn.*

Sponsalia impuberum non inducunt impedimenta publicæ honestatis. *ibid.*

Sponsalia impuberum, vel alterius puberis, etiam per verba de præsenti, non sunt matrimonium, neque conualescunt. nisi carnis copula postea sequatur, vel nouus consensus. *ibid. cap. vn. §. Idem quoque.*

Sponsalia hæc per verba de præsenti, etiam si non sint matrimonia, adhuc tamen causant impedimenta publicæ honestatis. *ibid.*

Sponsalia pro filijs absentibus non tenent, nisi ipsi præsentes postea approbent. & ex his, si valida sint, nascitur publica honestas. *De desponsat. impub. in 6. §. fin.*

Sponsalia separantur, si aliquis ex consanguineis habuit copulam cum sponso, vel sponsa. *De præsumptionibus cap. Tertio loco.*

Sponsalia iurata soluenti, imponenda est pœnitentia. *De sponsalibus, cap. Sicut ex literis.*

Sponso de futuro ante copulam, longe agente, potest sponsa cum alio contrahere. *ibid. cap. De illis.* Si autem alter fuit causa, cur matrimonium non sit secutum, debet pœnitentiam de hoc agere. *ibid.*

Sponsalia facta cum puella ante 12. annum non possunt separari ante quam hæc ad annos nubiles perueniat. sed cum erit in hac ætate ambo possunt audiri, si velint contrahere. *Concil. Later. 3. tit. De sponsalibus c. 3.*

Sponsata alicui, non potest à parentibus dari alteri in matrimonium, si est proxima ætati nubili. *ibid. c. 4.*

Sponsalia sub conditione, obligant ea impleta. *ibid. c. 5.*

Sponsalitium à puella septem annorum fieri non potest, nisi postea consenserit. *Concil. Later. 3. tit. De sponsalibus c. 7.*

Sponsalibus solutis non possunt sponsi contrahere cum consanguineis desponsatæ. *ibid. c. 10.*

Sponsata alicui à Patre ante annum 12. & cognita carnaliter à sponso; si postea velit alteri nubere, non potest, si parentes fatentur eam tunc fuisse ætatis legitimæ, id est, proximę ad nubilem, & vir iurat eam cognouisse, quia tunc validum est matrimonium. *ibid. c. 10.*

Sponsalia faciens, & iurans de non faciendo matrimonium cum alia, validè potest illud facere, sed de periurio pœnitentia est ei imponenda. *Concil. Lateran. 3. tit. De sponsalibus c. 12.*

Sponsalia faciens, & iurans ducere eam in matrimonium, etiam si coactus hoc faciat, habens copulam cum ea, si postea ducit secundam, cum qua habet filios, si prima moritur, non potest ad secundam reuerti; sed potest aliam ducere. *Concil. Lateran. ibid. c. 13.*

Sponsi consanguinei, non possunt ducere sponsam in vxorem. *ibid. c. 23.*

Sponsi simul habitantes, & filios procreantes non possunt amplius separari. alias excommunicandi, & cogendi ad cohabitandum. *Concil. Lateranen. 3. tit. De sponsalibus c. 25.*

Sponsalia facta cum certa conditione, si copula intercedit, euacuatur conditio. *Concil. Lateranen. 3 ibid. c. 21.*

Sponsalia facientes ante annos aptos, si reclament, non sunt audiendi, nisi perueniant ad ætatem debitam. *Concil. Later. 3. ibid. c. 29.*

Si alter sponsorum ante ætatem debitam contra-

traxit, cum peruenerit ad ætatem debitam, poteſt reclamare. *ibid.*

Sponſalia faciens cum puella ante 7. annos, poteſt accipere in vxorem eius matrem. ſi vero poſt 7. annos, non poteſt, & ſi fiat eſt ſeparandum. *Concil. Later. 3. tit. De eo qui cognouit, &c. c. 2.* Vide, *Matrim. quando ſeparanda.*

Spondens matrimonium facere cum aliqua, & iurans, monendus eſt, vt faciat, non cogendus. *Concil. Later. 3. tit. De ſponſalibus ſecundò c. 6.*

Si ſponſi in minori ætate coniunguntur carnaliter, malitia ſupplet ætatem, & ideo non poſſunt amplius ſeparari. *Concil. Later. 3. par. 50. c. 41.*

Sponſi, ſi ex infirmitate impediuntur, non ſunt cogendi ad matrimonium. *ibid. c. 63.*

Sponſalium fidem frangentes, ſi parentes id fecerint, vel filijs facientibus conſenſerint, olim, per tres annos à communione abſtinebant. *Concil. Elibert. c. 54.*

Sponſi, cum benedicendi ſunt, à paranimphis, vel parentibus debent offerri. *Concil. Carthag. 4. c. 13 Diſt. 23. cap. Sponſus. Poſt Concil. Valent. 1. c. 5.*

Sponſi in nocte ſequente ad benedictionem, maneant in virginitate. *Concil. Cartaag. 4. c. 13. Diſt. 23. cap. Sponſus. Poſt Concil. Valent. 1. c. 5.*

Sponſatæ alijs, ſi corrumpantur, & rapiantur, adhuc primis reddendæ ſunt. *Concil. Ancir. c. 11.*

Sponſæ cur non ſtatim tradendæ maritis. 27. *qu. 2. cap. Inſtitutum eſt.*

Sponſi, & ſponſæ etiam vocantur coniuges. 27. *quæſt. 2. cap. Genuit Ioſeph, & cap. Egreſſus itaque.*

Sponſam alicuius nequit alius accipere. 27. *qu. 2. cap. De coniugali. & cap. De duobus.*

Sponſalia, quando per copulam ſequentem euadunt matrimonia. Vide, *Carnalis copula.*

Spondens cum vna, non poteſt aliam accipere. *ibid.* 31. *qu. 3. cap. Si qui.*

Si tamen ducit aliam, debet eam tenere. *ibid. Syricius ep. 1. c. 4.*

Sponſalibus factis cum aliqua, ſi frater ſponſi eam corrumpit, ille non poteſt eam ducere in vxorem. 27. *qu. 2. cap. Quidam deſponſauit.*

Sponſalibus factis cum aliqua, ſi pater ſponſi eam corrumpit, filius non poteſt eam accipere. 27. *qu. 2. cap. Si quis Sponſam.*

Sponſam alterius rapiens, publica pœnitentia puniatur, & ſpe coniugij careat. quod ſi matrimonium faciunt, anathematizentur. 27. *qu. 2. cap. Statutum.*

Sponſalia faciens cum vna, ſi poſtea nubit cum alia, etiam contra interdictum Eccleſiæ, non ſoluitur matrimonium. *De matrim. contracto contra interd. cap. Ex literis.*

Sponſi, & ſponſæ non poſſunt à fratribus, id eſt, Religioſis benedici, abſque curati conſenſu. *Leo X. conſt. 23. Dum intra. §. 13.*

Sponſalia inualida non inducunt impedimentum publicæ honeſtatis. *Concil. Trident. ſeſſ. 24. de refor. matrim. cap. 3.* valida non inducunt, vltra primum gradum. *ibid.*

Sponſi debent benedici in Eccleſia, celebrata miſſa, cui ipſi debent intereſſe. *Concil. Mediol. part. 2. tit. Quæ pertinent ad Sacram. matrim.* Vide, *Matrim. cum quibus ſollemnitatibus, &c.*

Sponſarum Romæ, veſtes, & pompæ. Vide, *Veſtes.*

Sponte comparens.

Sponte comparentes hæretici. Vide, *Hæretici.*

Iulius III. conſt. 6. Illius, conceſſit quadam vice, vt hæretici multarum regionum ſponte comparentes, ab Inquiſitoribus reciperentur, cum determinatis conditionibus; & cum eis diſpenſauit in omnibus eorum inhabilitatibus, ac ſi non fuiſſent lapſi, dummodo denunciarent impœnitentes.

Vide, *Blaſphæmi, in fine.*

Sportulæ.

Sportulas non poſſe à iudicibus accipi, decreuit *Concil. Vernenſe c. 25.*

Sportulæ, quando, quibus, & quæ ſoluendæ ſunt Romæ. *Paulus V. conſt. 71. tit. De ſportulis, & propinis.*

Sportulæ Auditorum. Vide, *Auditores.*

Spurius.

Spurius non legitimatur per ſequens matrimonium. *Qui ſint filij legitimi, &c. cap. Tanta eſt.*

Spurius dicitur, qui à patre coniugato, & aliqua muliere naſcitur, viuente prima vxore. *ibid.*

Spurius non poteſt ordinari. *Concil. Later. 3. tit. De depoſitione c. 19.*

Spurius non poteſt ſuccedere in hæreditate cum præiudicio legitimi. *Ioannes VIII. ep. 109.*

Vide, *Filij ſpurij.* Vide, *Illegitimus.*

Stanislaus.

S. Stanislaus Episcopus canonizatur *ab Innocentio IV. anno 1253. const. 13, Olim.*
S. Stanislai festum pro die 7. Maij instituitur. *Clemens VIII. const. 31. Quæ ad Sanctorum.*

Statio.

Vide, *Oratio.*

Statuæ.

Statuas Crucis, Beatæ Virginis, vel Sanctorum irreuerenter tractantes, prosternentes, &c. grauiter puniendi. *De off. ordin. cap. Si à canonicis.*
Statuæ Domini Nostri Iesu Christi, Beatæ Mariæ Virginis, Apostolorum, Euangelistarum, & aliorum Sanctorum, formari non possunt cum habitu nouo, & inusitato in Ecclesia; neque prophano, indecenti, vel inhonesto; neque cum habitu alicuius Religionis, si de ea non sint. suo pœnis, &c. Iudices in hac causa, etiam contra Regulares, sunt ordinarij; & reuocantur, quo ad hoc omnia priuilegia contraria. *Vrbanus VIII in append. const. 51. Sacrosancta.*
Vide, *Imagines.*

Status.

Si status, seu conditio personæ impugnatur, impugnans debet probare, quod dicit, non impugnatus. *De sent. excom. in 6. cap. Si Iudex.*
Status Ecclesiasticus. Vide, *Ecclesiasticus status.* Vide, *Camerarius, in medio.*

Statuta.

Statuta Sanctorum reijcientes, sunt excommunicandi. *Fabianus ep. 1.*
Statuta rationabiliter, non debent mutari. 25. *qu. 2. cap. Ecclesiasticæ.*
Statuta Patrum sunt custodienda, & seruanda. *Syricius epist. 4. in princ. Hormisdas ep. 70. Gelasius ep. 9.* 25. *qu. 1. cap. Prima salus.* Vide, *Decreta.*
Statuta in synodo non sunt retractanda. 24. *qu. 1. cap. Maiores.*
Statuta contra Apostolicam doctrinam, nulla sunt. 25. *qu. 1. cap. Omne.*
Statuta contraria S. Scripturæ, vel Patrum decretis, nulla sunt. 25. *qu. 1. cap. Omne quod.*
Statuta in perpetuum, & commune commodum, non debent variari. 25. *qu. 1. cap. Quæ ad perpetuam.*
Statuta Concil. Prouinc. non obligant ad culpam, sed solum ad pœnam, nisi aliter fuerit ab eis declaratum. *Concil. Toletan. 21. c. 2.*
Statuta rationabiliter, non sunt mutanda. Vide, *Decreta.*
Statutum de non recipiendo prouisum à Papa, est illicitum. *De verbor. signif. cap. Constitutionem §. fin.*
Statutum laicorum non comprehendit bona, & personas Ecclesiasticas. *De constitut. cap. Ecclesiæ sanctæ.*
Statuta contra Ecclesiasticam libertatem, à libris Communitatum, &c. sunt delenda. Potestas, Consiliarij, &c. complices, & facientes, excommunicationem papalem incurrunt. *Honorius III. ex Cirone, de sent. ex om. c. 5.*
Statuta facta contra clericos, reuocanda. Vide, *Immunitas.*
Statuta Ægidiana, obseruanda in statu Ecclesiæ, & quæ sint. *Sixtus IV. const 15. Et si de cunctorum.*
Statuta pro temporis varietate variantur: nam Deus multa de veteri testamento mutauit in nouo. *Concil. Later. 4. c. 50.*
Statuta contra hæreticos tenentur omnes obseruare, & curare vt obseruentur. *De hæret. in 6. cap. Vt officium §. fin.*
Statuta Romæ circa taxam dotium. Vide, *Romani ciues.*
Statuta Romana obseruanda post reductionem. *Gregorius XIII. const. 61. Vrbem.*
Vide, *Canones.* Vide, *Decreta.*

Stellæ.

Stellarum cursus obseruare, est genus Idololatriæ. 26. *qu. 2. cap. Sed & illud.*
Vide, *Astrologia.*

Sterilitas.

Sterilitatem procurans coniux, fornicarius dicitur. 32. *quæst. 2. Aliquando.* Vide, *Coniuges.*
Sterilitatis causam, aut venenum dans, quando est homicida. *De homicidio, &c. cap. Si aliquis.*
Sterilitatem, vel abortum procurantes in statu Ecclesiæ, quas pœnas incurrunt. Vide, *Abortus.* moderatæ sunt pœnæ à *Gregorio XIV. const. 8. Sedes,* & excommunicatio à quolibet confessore, potest absolui. *ibid.*
Sterilitate agrorum, &c. contingente conducenti, debet ei pro rata indulgeri pars solutionis, nisi possit compensari cum abun-

abundantia præcedente. *De locato, & conducto cap. Propter.*

Sterilitatem procurans maleficus. Vide, *Magi*. Vide, *Malefici*. Eius pœna. *ibid.*

S. Stephanus.

S. Stephani Milites. Vide, *Milites*. Vide, *Equites*.

Stigmata.

Stigmata s. Francisci de Assisio approbantur *à Gregorio IX. const.* 12, *Confessor*, anno 1237. Idem confirmat *Alexander IV.* anno 1255. *const.* 4. *Benigna*, & pœnas statuit contra negantes illa. *ibid.*

Stola.

Stola, seù orarium, super scapulas ferri debet. *Concil. Bracharen.* 1. *c.* 27.

Stola semper vtuntur presbyteri, ad differentiam sacerdotalis dignitatis. *Concil. Mogunt.* 1. *c.* 28.

Stola super vtrumque humerum imponi debet sacerdoti, cum ordinatur. *Concil. Brachar.* 3. *c.* 4. Vide, *Ordinatio*.

Stola tenenda à sacerdote super humeros, dum consecrat. *Dist.* 23. *cap. Ecclesiastici.*

Stolam eodem modo tenere debet sacerdos, cum ab alio Eucharistiam accipit. *ibid.*

Stola tenenda à diacono in humero sinistro. *Dist.* 25. *cap. Vnum*.

Stola semper (olim) vtebantur sacerdotes. 21. *qu.* 4. *cap. Nullus eorum*.

Stola vti non possunt lectores, aut psalmistæ. *Dist.* 23. *cap. Non oportet*.

Stola non possunt vti alij ministri, excepto sacerdote, & diacono. *Concil. Laodicen. c.* 22. Vide, *Diaconus*.

Vide, *Orarium*.

Studia. Studentes.

Studium Generale Romæ gaudet omnibus priuilegijs, quibus alia. *De priuilegijs in 6. cap. Cum de diuinis*.

Studia generalia, vt Romanum, Parisiense, Bononiense, &c. habere debent magistros linguarum, Hebraicæ, Arabicæ, & Caldaicæ, & prouisio à quibus facienda. *Clement. de magistris cap.* 1. *& Paulus V. const.* 65. *Apostolicæ*.

Studium generale Romæ restaurat *Bonifacius VIII. const.* 9. *In suprema*.

Confirmatur *à Leone X. const.* 4. *Dum suauissimos*. Vbi de lectoribus, & officialibus disponitur, & priuilegia augentur eorum, ac studentium. Rector studij Romani sæpè studium visitet. Scholares dicti studij, & studium ipsum protegendum à Cardinali decano, primo presbytero, & primo diacono. *ibid.*

Pro studij Romani lectoribus assignata est gabella vini Ripæ. *Leo X. const.* 1. *Dum singularem*.

Studium Generale Romæ, Aduocatis Concistorialibus traditur regendum, & moderandum, *Sixtus V. const.* 62. *Sacri.* vnus ex eis est rector. *ibid.*

Studij Bidellus. Vide, *Bidellus*.

In studio generali Romæ instituitur Lector Rethoricæ *ab Vrbano VIII. const.* 85. *Militantis*.

Studium generale Firmi erigitur *à Bonifacio VIII. const.* 8. *In suprema*.

Restauratum *à Sixto V. const.* 9. *Muneris*. Priuilegia. *ibid.* Forma doctorandi, &c.

Studium generale erigitur Perusij cum innumeris priuilegijs. *Clemens V. constit.* 2. *Super specula*.

Studium generale Bononiæ ampliatur, vt in eo legatur Theologia. *Innocentius VI. const.* 2. *Quasi lignum*. Multa priuilegia pro hoc studio Lectoribus, & scholaribus concessit *Pius IV. const.* 69. *Sacri*.

Studium generale Ferrariæ erigit anno 1391. *Bonifacius IX.* Cum facultate doctorandi, &c. *Const.* 2. *In suprema*. Vide, *Ferraria*.

Studium generale erigitur Maceratæ, cum gratijs, & priuilegijs, quibus fruuntur alia studia. *Paulus III. const.* 22. *In eminenti*.

Studium generale Valentinum, quomodo regendum. applicantur multa benefica Ecclesiastica pro eius conseruatione. *Sixtus V. const.* 11. *Copiosus*.

Sudium generale cum facultate laureandi, erigitur Græcij in Styria Collegio societatis Iesu, cum priuilegijs multis, &c. *Sixtus V. const.* 107. *Cælestis Patriæ*.

Studium generale erigitur Paderbonæ in Germania, sub cura Patrum Iesuitarum, cum facultate doctorandi, &c. *Paulus V. const.* 84. *In supereminenti*.

Studia vniuersalia, ne dum ciuitatum, sed & regularium, tenere debent Lectores Sacræ Theologiæ. *Concil. Trident. sess.* 5. *c.* 1. Vide, *Theologia*. Vide, *Regul. circa studia*.

Studia vniuersalia ciuitatum, & regular. habere debent magistros linguarum Hæbraicæ, Caldaicæ, Arabicæ, Græcæ, & Latinæ. *Paulus V. const.* 65. *Apostolicæ*.

Studia, Vniuersitates, & Collegia sunt ritus Christiani, non gentiles. *Concil. Constan. contra art.* 29. *Vuicleff.*

stu-

studijs artium, ac Theologiæ compellendus est vacare aliquis ex canonicis Cathedralis, & interim fructus beneficij habeat. Concil. Sabinense c. 12. Concil. Tolet. 19. c. 3. Vide, *Residentia*. Vide, *Beneficiati circa residentiam*.

studentes Theologiæ clerici, si non habent, vnde alantur, debent ab Ecclesijs sustentari. *De magistris, &c. cap. fin.*

studentes Romani gaudent priuilegijs aliorum studiorum. *De priuilegijs in 6. cap. Cum de diuersis.*

studentium labores in religione, alijs præferuntur. *De verborum significatione in 6. cap. Exijt.*

studentes, siue sæculares, siue regulares, post quinquennale studium in scientijs inferioribus, tenentur Theologiæ operam dare, vel sacris canonibus. *Concil. Lateran. 5. sess. 8. Bulla 1. quæ est const. 5. Leonis X. Apostolici.*

studentes clerici vacantes Theologiæ, si sunt beneficiati, per quinquenium possunt esse absentes, & percipere fructus beneficiorum. Vide, *Beneficiati quo ad residentiam*. Vide, *Canonici*. Vide, *Residentia*. Concil. Colon. 2. par. 12. c. 7. Concil. Trident. sess. 5. de reform. c. 2.

In studijs generalibus curandum est, vt statutis horis legatur, & studentes caueant à crapulis, rixis, fastu, &c. Concil. Colonien. 2. ibid. c. 8.

In studijs quid legendum est. Vide, *Schola*.

studia generalia restauranda sunt, & conseruanda. Et Episcopi ad hoc inuigilare debent, & vt in eis boni adsint magistri. Concil. Mogunt. 4. c. 65. Vide, *Magister*.

studentes felicis ingenij, alendi sunt in studijs sumptibus Ecclesiarum, & monasteriorum, vt Theologiæ studeant, & postea Ecclesijs præficiantur. *Concil. Mogunt. 4. c. 65.*

studiorum generalium visitatores tenentur curare, vt decreta Concilij Tridentini recipiantur, & obseruentur, & ad eorum normam Magistri, & Lectores doceant. *Concil. Trid. sess. 25. de refor. c. 2.*

studiorum Lectores initio cuiuslibet anni debent solemni iuramento se obligare quod seruabunt decreta Concilij Tridentini, & secundum eorum regulas docebunt. *ibid. c. 2.*

studia generalia sunt immediatè subiecta Papæ, & per eius delegatos possunt visitari, ac reformari. *Concil. Trident. ibid. c. 2.*

studentes hortatur *Clemens VIII.* vt studijs sedulò vacent, eisque pro vnica vice indulgentiam plenariam certis præmissis operibus concedit. *Constitut. 9. Ea semper.*

studia regularium. Vide, *Regul. circa studia*. Vide, *Schola*. Vide, *Theologia*.

Stuprum. Stuprare.

stuprum committens cum virgine religiosa, excommunicandus est. *Concil. Illerden. c. 6.* Vide, *Carnalis copula*. Vide, *Fornicatio*. Vide, *Monialis*. Vide, *Virgo*.

stuprans virginem tenetur eam dotare, & in vxorem accipere. *De adulterijs, &c. cap. 1.*

si non potest eam habere in vxorem, tenetur dotare: si autem potest, & non vult eam ducere, puniendus est, & retrudendus in monasterio vbi pœniteat, & numquam de illo exeat. *De adulterijs, &c. cap. Peruenit.*

stuprans virginem, & curans vt eius consanguinei in carcere detineantur, vt liberè ea fruatur, item si vxore eiecta cum alijs impudicè viuit, vltimo supplicio puniatur. *Sixtus V. const. 46. Ad compescendam.*

Subdelegare. Subdelegatus.

subdelegare, & subdelegari, quis possit. Vide, *Delegare*.

subdelegatus à delegato Papæ, si cœpit vti iurisdictione, non potest ab eo remoueri. *De off. & potest. iudic. deleg. cap. Venerabili.* Vide, *Delegatus Papæ*.

subdelegato faciente contra formam rescripti, processus est nullus. *ibid.*

subdelegatus pronuncians, se non habere iurisdictionem, non potest eam reassumere, nec etiam de consensu partium. *ibid. cap. Significantibus.*

subdelegato faciente causam, si insurgit appellatio, debet causam relinquere. *ibid cap. Cum te.*

A subdelegato potest appellari. *De off. & potest. iudic. deleg. cap. Super quæstionem. §. Verum, & §. Porro.*

Vide, *Delegatus Papæ, per totum.*

Subdiaconus, ordo, & officia, ac obligationes.

Vide, *Ordo*. Vide, *Clerici*.

Subdiaconus ordinatur per porrectionem calicis, & patenæ vacuæ. *Concil. Carthag. 4. c. 5. Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio c. 6. Dist. 23. cap. Subdiaconus.*

subdiaconatus est sacer ordo, etiam ex tempore S. Leonis. *Dist.* 32. *cap. Omnium. cap. Erubescant.* *De ætate, qualit. &c. cap. A multis. De temporibus ordinat. cap.* 1. *Concil. Florent. sess. vlt. in decret. Eugenij IV. Concil. Trident. sess.* 23. *cap.* 2.

subdiaconi officium est portare calicem, & patenam ad altare, & Leuitæ tradere, vrceolum, aquæmanile, & manutergium tenere, & aquam præbere pro lauandis manibus ante altare, Episcopo, Presbytero, & Leuitæ. *Post Concil. Toletan.* 8. *dist.* 25. *cap. Perlectis.*

subdiaconus epistolas Diui Pauli, &c. ex officio debet legere. *Concil. Rhemense c.* 4.

subdiaconi oblationes ad altare portant, & isti ab Hebræis dicebantur Natinæi. *Distin.* 21. *cap. Cleros.*

subdiaconus sic dicitur, & hypodiaconus, quia diacono subiacet. *Dist.* 21. *cap. Cleros.*

subdiaconus tenetur assistere altari ieiunus. *Concil. Treueren. c* 9.

subdiaconus non potest Eucharistiam dare. *Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio c.* 77. *Dist.* 24. *cap. Nullus.*

subdiaconus non potest eligi in Episcopum, sine licentia Papæ, vel Metropolitæ. *De ætate qualitate, &c. c. A multis.*

subdiaconus olim quę sacra non tangebat. *Concil. Tolet.* 1. *c.* 2. *Concil. Laodic. c.* 21. Neq; poterat in sacrarium ingredi. *Concil. Laodic. c.* 21.

Sed in secretario poterat ea tangere. *Dist.* 23. *cap. Non liceat.*

subdiaconus potest esse vicarius Papæ. *Distin.* 64. *cap. Valde necessarium. Gregorius VII. lib.* 4. *epist.* 17.

subdiaconus in Dominicis, & in solemnibus diebus, cum in altari ministrat, debet communicare. *Concil. Trid. sess.* 23. *de refor. c.* 13. *sed Concil. Mediolan.* 1. *par.* 2. *tit. De frequenti diuini sacrificij oblatione*; Dicit eum debere communicare bis saltem in mense.

Subdiaconi qui ordinari possunt, & qui non.

subdiaconus ordinari non potest qui in adolescentia fuit mœchatus, & si est ordinatus remoueatur. *Concil. Eliben. c.* 30.

Non potest ordinari subdiaconus, qui non habet de se bonum testimonium, vel non est instructus in ijs, quæ spectant ad ordinem. *Concil. Trident. sess.* 23. *de refor. c.* 13. Neque qui per annum non stetit in vltimo ordine, nisi Episcopo aliter videatur. *ibid.*

subdiaconus ordinari non potest, qui non promittit castè viuere. *Gregorius I. lib.* 1. *ep.* 42. *lib.* 3. *ep.* 34. *Concil. Melfitanum c.* 2. *Concil. Quintilienburgen. c.* 4. *Distin.* 28. *cap. Nullum. Dist.* 31. *cap. Ante triennium. Gregorius VII. lib.* 2. *ep.* 25. *De ætate qualitate, &c. cap. A multis. Concil. Trident. sess.* 23. *de refor. c.* 12. Vide, *Clerici in sacris.* Vide, *Ordinandorum obligationes.* Vide, *Ordinatorum in sacris obligationes circa coniugia.*

subdiaconus ordinari non potest bigamus. Vide, *Bigami.* Vide, *Clerici.* Sed qui ex necessitate fecit, potest. *Dist.* 34. *cap. Lector. De ætate qualitate. &c. cap. A multis.*

Per vnum annum debet subdiaconus abstinere à recipiendo diaconatu, nisi Episcopo aliter videbitur. neque cum alio ordine sacro potest eum recipere. *Concil. Trid. sess.* 23. *de refor. c.* 13. Vide, *Interstitia.*

subdiaconus olim in ætate 18. ann. ordinari poterat. *Clement. de ætate qualit, &c. cap. fin.* Vide, *Ordo, &c. Concil. Colon.* 1. *c.* 18. Nunc verò in ætate 22. annorum. *Concil. Trid. sess.* 23. *de reform. cap.* 13. Vide, *Ordinandorum ætas.*

subdiaconus ordinari non potest sine titulo patrimonij, vel alio, & non potest illum vendere, vel cedere, nisi alium habeat. *Concil. Senonen. in decr. morum c.* 4. Vide, *Clerici.*

subdiaconus non potest ordinari à presbytero. *Gelasius ep.* 9. Vide, *Ordo.*

Vide, *Ordinatio, per omnes titulos.*

Subdiaconi circa coniugia, & vxores.

subdiaconus ordinatus non potest amplius vxorem ducere. *Concil. Rom. sub Syluestro c.* 8. *Concil. Veneticum c.* 11. *Concil. Tolet.* 8. *c.* 6. *Nicolaus I. in decretis tit. de clericis c.* 1. *Concil. Claramont. c.* 25. *Concil. Later.* 3. *in append. tit. De clericis coniugatis c.* 4. (aliquando id toleratum fuit) *c.* 6. *& tit. de depositione c.* 21. *Dist.* 28. *cap. Nullum. Dist.* 31. *cap. Ante triennium. Dist.* 32. *cap. Omnium. cap. Multorum. cap. Si quis eorum. cap. Subdiaconis. cap. Erubescant. cap. Nemo, & cap. Placuit.* (compellantur dimittere) *Concil. Lateran.* 3. *tit. de clericis coniugatis c.* 13. *Qui clerici cap.* 1. *& cap. Ex literarum. Concil. Senonen. c.* 8. *Concil. Trident. sess.* 23. *de refor. c.* 13.

subdiaconus vxorem ducens separetur. *Concil. Later.* 3. *tit. de deposit. c.* 21. Non potest ad alios ordines promoueri, nisi in religione. *Concil. Lateranen.* 3. *par.* 50. *c.* 59.

Sub-

Subdiaconus, vel alius in sacris ducens vxorem, inter clericos, vel Lectores, &c. habeatur Concil. Lucense 2. c. 44. Dist. 34. cap. Si subdiaconus.

Subdiaconus ducens vxorem, spolietur omni officio, & beneficio. Dist. 28. cap. Decernimus. Dist. 32 cap. Eos qui.

Nec etiam Graeci subdiaconi, possunt vxorem ducere. Vide, Clerici in sacris.

subdiaconus, qui mortua prima vxore, aliam ducit, priuetur ordine, & fit ostiarius. Concil. Tolet. 1. c. 4. Si vero tertiam accipiat, excommunicetur per biennium, & inter laicos teneatur. ibid.

subdiaconus in Ecclesia Romana vxorem non habebat. Dist. 31. cap. Ante triennium.

Subdiaconus Graecus, vti potest vxore prius ducta. Vide, Graecus.

subdiaconi in Sicilia ante tempora S. Gregorij I vxorem tenere poterant more Graeco. Dist. 31. cap. 1. Ante triennium.

subdiaconi qui (inter Latinos) vacant vxoribus, priuandi officio, & beneficio. Dist. 32. cap Eos qui. Gregorius I. lib. 3. ep. 34. Concil. Aquisgran sub Ludouico Pio c. 6. Concil. Vormatien 1. c 9. Gregorius VII. lib. 2. ep. 25. & 62. Concil. Melfitanum c. 2, & 12.

subdiaconi habentes vxores, debent ab eis abstinere, ac si non haberent. Concil. Carthag. 2. c. 2 Carth g. 5. c. 3. alias officio priuandi. ibid. & Concil. Mogunt. 3 c 19.

si non abstinet correptus ab Episcopo, eius vxor per iudicem saecularem redigenda est in seruitutem. Concil. Melfitan. c. 12.

Episcopus consentiens, vt subdiaconus vtatur vxore, priuatur officio. Concil. Melfitan. c. 12.

Vide, Clerici circa vxores. Vide, Ordinati in sacris circa vxores.

Subdiaconi priuilegia.

Vide, Clerici in sacris.

Subdiaconus non potest damnari, nisi per septem testes. Concil. Rom. sub Syluestro c. 3.

subdiaconus ordinatus antequam confirmetur, non est reordinandus, sed solum confirmandus. De sacramentis non iterand s cap. 1.

Subdiaconus in Ecclesia Romana vestiri solebat (olim) tunicis lineis. Gregorius I. lib. 7. ex regest. ep. 64.

Subdiaconi fornicarius.

Vide, Clerici fornicarij.

Subdiaconus fornicarius, quomodo puniendus, Dist. 81. cap. Si quis amodo. cap. Si quis sacerdotum. cap. Eos, & cap. Ministri altaris. Dist. 82. cap. Presbyter.

subdiaconus fornicarius à Canonica arceatur. Concil. Claramont. c. 9.

subdiaconus non dimittens concubinam, altari non inseruiat, neque partem de Ecclesia habeat. Concil. Rom. sub Nicol. II. c. 3.

Subdiaconorum Collegium.

subdiaconorum Collegium Cappellae Papae, pro literis Pallij, quid possunt accipere, & nihil vltra, sub poenis, &c. Vide, Pallium.

Subditi.

Subditi non possunt reprehendere Praelatos, 2. quaest. 7. cap. Praesumunt. & cap. Sunt nonnulli, 6. qu. 1. cap. Ex merito.

subditi aliquando possunt reprehendere vitia Praelatorum. 2. quaest. 7. cap. Admonendi.

subditi criminosi, non possunt accusare superiores. 2. qu 7 cap. Praesumunt.

subditi quomodo, & ad quem debent accusare Episcopum. 2. qu. 7. cap. Metropolitanum.

subditi non possunt accusare Praelatos. 6. q. 1. cap. Ex merito plebis.

subditi non possunt licitè occidere tyrannum. & doctrina contraria est haeretica, Concil Constantiense sess. 15. circa fin.

Subditi non possunt ex arbitrio suo corrigere dominos, Concil. Constantiense contra art. 17. Vviclef.

subditus, coram Domino feudi conueniri debet, De iudicijs cap. Caeterum.

subditus non potest praescribere superiori visitationem, procurationem, &c. De praescript. cap. Cum ex officij.

Subditus non tenetur obedire superiori exigenti aliquid contra priuilegium. De excess. Praelatorum c. p. Sane.

subditi excommunicatio, quando non paret contra praeceptum legis, est nulla ibid. cap. Cum ad quorumdam.

subditi quando non tenentur obedire Domino excommunicato per annum. & possunt per Papam absolui à iuramento fidelitatis. De poenis cap. fin.

Subditus non potest appellare à correctione, nisi superior modum excesserit. De appell. & recusat. cap. Ad nostram. Vide, Appellatio.

subditus extra territorium non ligatur lege territorij. De constitut. in 6. cap. fin.

Vide, Obligatio. Vide, Vassallus.

Subrogatio.

Subrogatio Episcopo impotenti, olim, fieri debebat à Metropolitano, vel à Papa. *6.q.3. cap. Denique suffectus*. Vide, *Coadiutor*.

Subscriptio.

subscriptiones conuentionum, &c factæ nomine aliorum, his inscijs, sunt nullæ, & irritæ. *Concil. Later. 3. in append. part. 50. c. 19.*

Subsidium.

Subsidium aliquando potest Papa in necessitatibus exigere ab Episcopis beneficiatis, &c. Ecclesiasticis. *Extra, de preb. cap. Postulasti, & cap. Cum nonnulla.*

Subsidium charitatiuum, quando, quantum, & à quibus possunt Episcopi exigere. Vide, *Charitatiuum*. Vide, *Episcopi circa procurationes*.

subsidium triennale pro substentatione Cameræ imposuit *Paulus III. constit. 39. Decens*. Fuit impositum per statum Ecclesiæ pro exigendis trecentis millibus aureis, singulis annis. comprehendebat omnes etiam exemptos. sed per triennium solum durauit. *ibid.*

Substitutio. Substituti.

Substitutiones sic intelliguntur, vt rectæ obliquis præferantur. *De testam. &c. in 6. cap. 1.*

Substitutio directa est, quando nominatur persona substituenda. *ibid.*

substituti Procuratoris fisci Romæ; eius officium, & obligatio. *Paulus V. const. 71. De Procuratore fisci, & Substitutis.* Vide, *Trebellianica*.

Suburbia.

Suburbia sunt interdicta, si Ciuitas est interdicta. *De sent. ex om. in 6. cap. Si Ciuitas.* Vide, *Ciuitas*.

Subuenire.

subueniri non potest alicui cum damno alterius. *14. qu. 5. cap. Denique.*

Successor. Succedens, Succedere.

Successor seruare debet decreta antecessoris. *Gregorius I. lib. 5. ep. 12. 25. qu. 1. cap. Iustitia. qu. 2. cap. Si ea destruerem. cap. Decessorum, & cap. Quæcumque.*

successor debet confirmare benè facta antecessoris. *Symmachus ep. 1.*

successor potest reuocare concessiones antecessoris factas contra canones. *Honor. III. ex Cirone, de rebus Eccl. non alienandis cap. 1.*

Successor nequit in Episcopatu, fieri ab Episcopo viuente. *8 qu. 1. cap. Episcopo 1. & 2. cap. Plerique. cap. Mores. & cap. Apostolici.* Vide, *Episcopus quo ad successorem*.

Successor debet corrigere male facta à Prædecessore. *25. qu. 9. cap. Loci. cap. Quod quis. cap. Apostolicæ, & cap. Veniam. Concil. Rom. sub Hilaro. c. 4.*

Successor non est obligatus ad pœnam antecessoris. *De Precarijs. cap. De Precarijs.*

successor in Ecclesia non tenetur ad obligationes, quas præcessor irrationabiliter contraxit. *Concil. Carthag. 3. in addit. c. 2.*

Successor in Ecclesia tenetur soluere debita Prædecessoris. *Concil Later. 3. in append. tit. De alienat. c. 9. De solutionibus cap. 1.*

successor in ius alterius, iustam causæ ignorantiam præsumitur habere. *De regulis iuris in 6. reg. 14.*

Succedens alteri, in eius iure etiam succedit. *ibid. reg. 46.*

Succedens in honore, succedit etiam in onere. *De regulis iuris in 6. reg. 77. & de immunit. Eccles. cap. Aduersus.*

Succedere nullus potest in iuribus Ecclesiæ, ratione consanguinitatis. *De preb. &c. cap. 1.*

succedens in officio alicui excommunicato, non est excommunicatus. *De off. Vicarij in 6. cap. 1.*

Successor conueniri non potest mortuo principali, re integra; etiam si rescriptum factum sit cum clausula, *quidam alij*. *De off. Vicarij in 6. cap. Significauit.*

Successor potest retractare contractus factos à præcessore, si fecit absque sollemnitate, vel contra ius. *De rerum permutat. cap. Vt commutationes.*

Successor tenetur recuperare res Ecclesiæ pignoratas à Prædecessore, cum bonis hæredis præcessoris. *De pignoribus cap. Ex præsentium.*

successor in beneficio, ad quid tenetur. Vide, *Moriens*. Vide, *Honor*.

Su-

Suetia.

Suetiæ Episcopi, quas, & à quibus possunt recipere procurationes, dum visitant. *Extra, de censibus cap. Vas electionis*.

Suffraganeus.

suffraganeus Episcopus, iussu Archiepiscopi, vbi à tribus consecrandus est. *De tempor. ordin it. cap. Si Archiepiscopus, & cap. Ne Episcopi*.

suffraganeus non tenetur ad id, quod vltra formam statuti exposcit Metropolitanus. *De maiorit. & obedien. cap. Dilecti filij*. Etiam si iurauit Metropolitano de faciendo. *ibid.*

Suffraganeo excommunicato, iurisdictio non deuoluitur ad Metropolitanum. *De suppleni. neglig. &c. in 6. cap. 1.*

Vide, *Archiepiscopus quo ad iurisdictionem, & suffraganeos*.

Suffragium.

suffragia prosunt animabus, quæ sunt in Purgatorio. vt missæ, orationes, eleemosynæ, &c. *Concil. Florent. sess. vlt. in literis vnionis*. Vide, *Anima*. Vide, *Defuncti*. Vide, *Mortui*.

Suffragij Archiconfrat Romæ *à Clem. VIII. const. 29. Ex debito*, erigitur. Statuta eius approbantur. Potest alias eiusmodi Confraternitates aggregare. Confratres eius Archiconfraternitatis indulgentiam plenariam lucrantur, dum in ea adscribuntur, & alijs anni determinatis diebus *ibid. §. 7.* Habent facultatem eligendi confessorem approbatum ab Ordinario, qui à reseruatis absoluat (exceptis casibus Bullæ Cœnæ) & hoc bis in vita, & semel in morte. §. 8. Potest ista Societas vnum carceratum liberare in feria 6. Maioris hebdomadæ, vel in festo Omnium Sanctorum, dummodo non sit reus læsæ maiestatis; vel falsificationis monetæ, aut literarum Apostolicarum; vel assassinij; vel sacrilegij. Et talis reus debet habere pacem ab offenso, vel eius hærede, vt fruatur tali gratia. *ibid. in cap. seq. Fias*.

Summator.

Summatoris literarum Apostolicarum officium vacabile instituitur *ab Alexan. VI. const. 10. In eminenti*. quale sit hoc officium. *ibid.*

Superior.

Superioris peccatum, maximè nocet subditis. *Gregorius I. lib. 6. ep. 7.*

superior non puniens delicta, grauiter offendit. 23. *qu. 4. cap. Si is, qui Prelatus*.

Superior ex ira, nihil agat. 11. *qu. 3. cap. Illa prapositorum*.

superiori imputantur mala, quæ fiunt à subditis, nisi eos corrigat. *Gregor. I. lib. 10. ep. 32. Dist. 86 cap. Inferiorum. Gregorius VII. lib. 3. ep. 4*

Superiores charitatiuè familiam gubernent, eamque non onerent. *Concil. Aquisgr. 3. par. 4. c. 20.*

superiori obediendum est Vide, *Potestas*. Vide, *Obedientia*. aliquando licet non obedire. Vide, *Subditus*.

superiores non excusantur de ignorantia in peccatis subditorum. *De regulis iuris cap. Quamuis*.

superiores ab inferioribus nequeunt iudicari. *Dist. 25. cap. Inferior. cap. Nolite, cap. Submittitur, & cap. In tantum*.

Superior excedens in corripiendo, non petat veniam à subdito. *Dist. 86. cap. Quando*.

superior debet singulis prodesse. 8. *quæst. 1. cap. Clemens*.

Superior cum attentione audire debet querimonias Ecclesiarum. 23. *qu. 5. cap. Administratores*.

Superior miscere debet seueritatem cum misericordia. *Dist. 45. cap Disciplina. cap. Omnis, cap. Ei qui. & cap. Sunt namque*.

Superior electus à minori parte Congregationis, sed saniori, præfertur electo à maiori, quæ quærit vitijs suis similem. *Dist 61. cap. In ordinatione*. Vide, *Electio*. Vide, *Electus*.

Superior confirmans indignum electum, priuatur authoritate confirmandi, in sequenti. *De electione, & cap. Nihil est*.

Superior supplet inferioris negligentiam in conferendis beneficijs. *De supplenda neglig. cap. Licet*.

Superiorem adiens in causa grauaminis, dicitur appellans, & quando. *De appellat. & recusat. cap. Ad audientiam. & cap. Dilecti filij*.

Superiore accusato de dilapidatione, facienda est causa, & interim non potest alienare. *De accusat. &c. cap. fin.*

superiore præcipiente contra priuilegium subditi, hic non tenetur obedire. *De excessibus Prælator. cap. Sanè*.

superior potest absoluere excommunicatum ab inferiori. Vide, *Excommunicatus*.

superioris lex abrogari non potest per inferiorem. *Clement. de elect. cap. Ne Romani*.

Su-

Superiores Regularium,

Superstitio,

Superstitiones quascumque cum dæmonis pacto exercentes, grauissimè sunt puniendi. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 2. *tit. De Magicis artibus*.

Superstitiones. Vide, *Dæmones*. Vide, *Magia*. Vide, *Incantatio*. Vide, *Sortilegus*.

Superstitionum omnium species à *Sixto V.* numeratæ in *constitut.* 17. *Cœli*. Vide, *Magia*. Omnes ab Inquisitore iudicantur. *ibid. Sixtus V.*

Superpelliceum.

Superpelliceo vti debet, qui altari inseruit. *Concil. Oxon.* 1. *c.* 3.

Superpelliceis in choro debent clerici vti. *Concil. Colon.* 2. *par.* 3. *c.* 11.

Superpelliceis vti debent clerici, cum exercent ordines minores. *ibid.*

Superpelliceis vti debent clerici in choro, & in omnibus ministerijs. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 2. *tit. Communia de ratione diuinorum officiorum*.

Superpellicea debent esse cum latis manicis, non verò angustis, vt Rocheti. *ibid.*

Superpelliceis vti debent cantores in choro. *Concil. Mediol.* 1. *par* 2. *tit. De Musica*.

Superpelliceis non debent spoliari canonici, &c. in Ecclesia, quando redeunt ab officio, sed in Sacristia, alias priuentur distributione. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 2. *tit. Quomodo à choro recedendum*.

Superpelliceis vtendum in processionibus. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 2. *tit. De Processionibus*.

Superpelliceo, & talari veste, vti debet clericus portans Crucem. *ibid.*

Vide, *Clerici quo ad habitum*, &c. Vide, *Clerici minores in ministerio*.

Surdus.

Surdi, & muti possunt contrahere matrimonium. *De sponsalibus*, &c. *cap. Cum apud*. *cap. Tuæ fraternitati*.

Suscipiens. Susceptus.

Vide, *Patrinus*. Vide, *Compatres*. Vide, *Baptizatus*.

Suscipiens aliquem de fonte, fit Pater suscepti, & hic filius eius. 30. *qu.* 3. *cap.* 1.

Suscipientes in baptismo, vnus, vel vna esse debent, si tamen plures, omnes contrahunt cognationem spiritualem. *De cognatione spirituali in* 6. *cap. fin.* Sed ad duos postea designandos, restrictum est. Vide, *Compatres*. Vide, *Cognatio spiritualis*. alij verò non contrahunt. Vide, *ibid.*

Suspectus.

Suspectus de aliquo crimine, & non conuictus, tenetur se purgare iuxta formam iuris. *De purgat. canonica, cap. Si quis de gradu*.

Suspectus vehementer de aliquo crimine, donec se purget potest suspendi ab officio, & beneficio. & facta purgatione, si se purgat, restituatur. *ibid. cap. Inter sollicitudines*.

Suspectus vehementer redditur contumax in causa hæresis. *De hæret. in* 6. *cap. Cum contumacia*.

Suspectus vehementer de hæresi, qui sic abiurauit, si cadit in hæresim formalem, habetur pro relapso fictione iuris, & punitur vt hæreticus relapsus. *De hæret. in* 6. *cap. Accusatus*. Vide, *Abiurare*.

Suspectus de hæresi de leui, si sic abiurauit; si rursus cadit in hæresim, non punitur vt relapsus. *ibid.*

Suspectus de hæresi fit magistratus, vel dominus sæcularis nolens iurare, quod obseruari faciet statuta contra hæreticos, fautores, credentes, receptatores, &c. *De hæret. in* 6. *cap. Vt officium*. *§. fin.*

Suspectus fit de hæresi, qui per multum tempus contemnit excommunicationem. *Honorius III. ex Cironi, de pœnis c.* 2. Vide, *Excommunicatus*.

Suspecti de hæresi fiunt Itali, qui vadunt ad terras hæreticorum, & quando. Vide, *Itali*.

Suspectis accusatoribus, & de inimici domo exeuntibus, non est credendum. *Concil. Nicæn.* 1. *ex Iulio c.* 11.

Suspecti de hæresi. Vide, *Hæretici*, in tit. *Suspecti de hæresi*.

Suspecti de fide tenentur facere fidei professionem, & hæreses abiurare. *Gregorius I. lib.* 8. *ep.* 69.

Suspectum habens Episcopum iudicem, recurrat ad superiorem. 2. *qu.* 6. *cap. Placuit, vt Presbyteri*.

Suspecti de fide, ad Episcopos, vel Inquisitores sunt denunciandi. *Concil. Mediol.* 1. *tit. De professione fidei*.

Vide, *Conuenticula*. Vide, *Hæretici*, *tit. Suspecti de hæresi*.

Suspensus.

Suspensi in patibulis, possunt in Ecclesijs sepeliri, si confessionem peccatorum fecerunt. *Concil. Mogunt. sub Leone IV. c.* 27. *Concil. Vormatien.* 1. *c.* 80.

Suspensionis sententia dari non potest, nisi in scripto, & assignata causa. aliter sententians, suspenditur à diuinis, & ingressu Ecle-

clesiæ per vnum mensem. & si tunc celebrat, fit irregularis; *Concil. Gener. Lugdun.1.* Et superior statim absoluit, & condemnat suspendentem ad expensas. *ibid.* & *de sent. excom. in 6. cap.1.* Vide, *Censura*.

Suspendens tenetur dare copiam sententiæ intra mensem, si requiritur. *ibid.*

Suspensus ministrans; quam pœnam incurrit. Vide, *Depositus*. Vide, *Sacerdos. fit irregularis. De sent. & re iud. in 6. cap. 1.*

Suspensus manens per tres annos, priuatur beneficio. *De ætate, qualit. &c. cap. Cum bonæ.*

Suspensus ab ingressu Ecclesiæ, si celebrat in ea, fit irregularis; & si moritur impœnitens durante suspensione, caret Ecclesiastica sepultura. *ibid. cap. Is cui.*

Suspensio ab officio, vel ingressu Ecclesiæ per appellationem non suspenditur. *ibid.*

Suspensio potest relaxari ad cautelam, data cautione de parendo mandatis Ecclesiæ. *Honorius III. ex Cirone, de sent. excom. cap. 4.*

Suspensi ab ordine, facta pœnitentia possunt restitui, exceptis homicidis. *De temporib. ordinat. cap. fin.*

Suspensus ab ordine ob fornicationem, si facit diuina, perpetuò deponendus est. *De vita, & honest. clericor. cap. Vt clericorum.*

Suspensio occulta, potest ab Episcopo dispensari. *Concil. Trident. sess. 24. de reform. cap. 6.*

Suspensus à suo Prælato, non potest contra voluntatem Prælati promoueri. *Concil. Trid. sess. 14. de refor. cap. 1.*

T

Tabaccum.

Tabaccum sumi non potest, neque in puluere, neque in fumo, vel alio modo, in Ecclesijs, & atrijs Ecclesiarum Hispalensis Diœcesis, seu Siuilliæ; neque à clericis, neque à laicis, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ ipso facto incurrendæ, absque declaratione. *Vrbanus VIII in append. const. 49. Cum Ecclesiæ.*

Tabella.

Tabella in sacristia appensa sit, in qua officia, & munera per hebdomadam exercenda notentur. Vide, *Ceremoniarum magister.* Vide, *Sacristia.*

Tabella cum nota missarum satisfaciendarum adsit in sacristia. Vide, *Sacristia.* Vide, *Missarum obligationes.*

Tabellam habere debent omnes Communitates Status Ecclesiastici; in qua describi debent omnes expensæ, quæ fiunt à terris, locis, &c. Vltra notata in tabella, nihil ab eis potest expendi; alias expendens, in Sindicatu, tenetur restituere. *Clem. VIII. const. 10. Pro commissa.*

Alia pertinentia ad hoc. *ibid.*

Tabellæ miraculorum, gratiarum, beneficiorum, &c. alicuius defuncti cum opinione sanctitatis, sed non adhuc beatificati à Sede Apostolica, appendi non possunt in eorum sepulchris, & pœnæ clericorum id permittentium. *Vrbanus VIII. const. 37. Sanctissimus.*

Tabellæ istæ, si deferantur, conseruandæ sunt in aliquo secreto loco, donec Dominus, aliter de viro illo disponi faciat. *ibid. in cap. seq.*

Vide, *Defuncti.* Vide, *Imagines.*

Taberna. Tabernarij.

Tabernas ingredi non possunt clerici ad comedendum. *Concil. Laodicen. c. 24. Concil. Carthag. 4. c. 27.* nisi in itinere. *ibid. Concil. Afric. c. 7. Concil. Turon. 3. c. 21. Dist. 44. cap. Non oportet.* (alias deponendus est. *ibid.*) *cap. Nulli clerico.* Ex necessitate potest intrare. *cap. Clerici.*

Tabernarij, seu Caupones Vrbis, non tenentur de furtis rerum, quas aduenæ in eorum ingressu eis non consignant. neque ob hoc carcerari possunt. *Pius IV. const. 71. Cum sicut.*

Vide, *Clerici à quibus tenentur abstinere.*

Tacere. Tacens.

Tacens consentire videtur. *Concil. Calced. act. 1. De regulis iuris in 6. reg. 43.*

Tacens non fatetur; sed neque negat. *De regulis iuris in 6. reg. 44.*

Talaris vestis.

Talari veste vti debent clerici. *Concil. Lucense 2. c. 66. Concil. Rauennat. 3. Post Clem V. c. 10.*

Vide, *Clerici quo ad habitum.* Vide, *Vestis.*

Talio.

Ad talionis pœnam, debet se subscribere accusator. *Damasus ep. 4.*

Talionis pœnam incurrit accusans, & non probans. *Adrianus I. epist. decr. c. 54. & 52. 2. qu. 3. cap. Calumniator.* Vide, *Accusator.* Vide, *Calumniator.*

Tal-

Talmud.

Talmudicos Iudæorum libros concremari fecit *Innocentius IV. const.2. Impia.*

Talmudici libri, & alij prohibiti non possunt legi, aut teneri à Iudæis. Vide, *Iudæi*. Vide, *Libri*. Vide, *Inquisitores circa Iudæos. Clemens VIII. const.20. Cum Hebræorum*. Tenentur eos portare ad S. Officium, vt comburantur. *ibid.* §. 5.

Talmudicos Libros imprimentes Christiani, incurrunt excommunicationem latæ sententiæ; sic & Mercatores eorum. *ibid.* §.6.

Auxilium dantes Iudæis, vt imprimantur, hanc pœnam incurrunt, & alias latas contra hæreticos. *ibid.* §.7.

Vide, *Hebræi*.

Taxa.

Taxæ monetæ soluendæ in expeditione literarum Apostolicarum, quales erant. *Extrau. Ioann.XXII. De sent. excommunic. cap. vn.*

Exigentes plus debito, prima vice per sex menses priuandi sunt officio; secunda vice, priuandi sunt perpetuo. *ibid.*

Taxæ omnium mercedum, quæ pro actis omnibus solui debent Notarijs Romæ. *Pius IV. const.* 105. *Cum nuper*. distinctè. Deinde *à Paulo V. fuit reformata const.71. tit. De Notarijs.*

Vide, *Notarij*.

Taxilli.

Taxillis ludere non possunt clerici. *Concil. Lateran.* 4. *c.* 16. & pœnæ. *ibid. Concil. Tolet.* 22. *c.* 11. sub pœna pecuniaria. *ibid.*

Vide, *Clerici à quibus debent abstinere.*

Teatini.

Eorum Religio approbatur anno 1524. *Clemens VII. const.* 11. *Exponi*. Fruuntur priuilegijs Canonicorum Lateran.

Multas gratias singulares obtinent. *Clemens VII. const.* 38. *Dudum*. & multa spectantia ad regimen, & electiones superiorum, &c. *ibid.*

Easdem gratias confirmat, & alias addit *Pius V. const.*31. *Ad immarcescibilem*.

Vide, *Clerici Regulares*.

Theatrici.

Theatrici quandiù in hoc exercitio manent, excommunicandi sunt. *Concil. Arel. I. c.* 1. *c.* 5. Idem de agitatoribus theatricis definit *Concil. Arelat.* 2. *c.* 20.

Templum.

Templa Idolorum. Vide, *Idola*.

Templarij.

Templarij milites, dum existebant, exempti erant à decimis suorum laborum, & terrarum, quas proprijs sumptibus colebant. *De decimis cap. Ex parte.*

Sed postea suppressa est hæc militia; & eorum bona applicata sunt militiæ S. Ioannis Ierosolymitani *in Concil. Vienn. Clem. V. const.* 3. *Ad prouidam.*

Vide, *Equites*.

Temperantia.

Temperantia in cibis, vestibus, & alijs seruanda est. *Dist.*41. *cap. Parsimoniam.*

Tempus. Tempora.

Tempus, quo Episcopus, vel alius collaturus beneficium manet Romæ, non computatur in semestri. *De conceß. præbend. cap. Quia diuersitatem.*

Tempore prior, est iure potior. *De regulis iuris in* 6. *reg.*54.

Temporum diuersitas facit temperare regulas Ecclesiasticas. *Dist.* 29. *cap. Regulæ.*

Quatuor anni tempora celebranda cum ieiunijs, & quare. Vide, *Quatuor, &c. Concil. Moguntiacum* 1. *c.* 34. *Dist.* 76. *cap. Ieiunium.*

Quatuor tempora celebranda initio Quadragesimæ, post Pentecostem, in Septembri, & Decembri. *ibid. cap. Ieiunium, & cap. Huius.* Vide, *Ieiunium*. Vide, *Quatuor tempora.*

Temporales.

Temporalibus dominis honor est deferendus à quocumque, etiam Ecclesiasticis summis. *Symmachus epist. ad Anastasium.*

Tentatio.

Tentationes vincuntur cum Dei adiutorio, & non cum sola voluntate humana, Concil. Diospolit. c. 13.

Theologia.

Theologia valdè commendatur à Sanctis Patribus. *Ne clerici se immisceant, cap. finali.*

Theologiæ studijs incumbere debent clerici; & si pauperes sunt, ab Ecclesijs substentandi sunt. *De Magistris cap. fin.*

Theologiæ studentes etiam absentes per 5. annos, percipere possunt fructus beneficij. *Honorius III. ex Cirone, tit. De Magistris c. 1.* Vide, *Beneficiati quo ad residentiam.*

Theologus assignandus in qualibet Cathedrali, cum præbenda. *ibid. cap. Quia nonnulli, Concil. Later. 4. c. 11.* Docere debet Sacram Scripturam. *ibid. Concil. Colon. 3. tit. Quo ad instituendum c. 2.* Prouidendus de præbenda quæ non requirat personalem functionem. & gaudet absens à choro. *ibid. c. 9. Concil. Mogunt. 4. c. 67. Concil. Trident. sess. 5. de refor. cap. 1.*

Sit idoneus, & qui per se ipsum valeat legere; alias nulla sit prouisio. *ibid.*

Theologus tenendus est in Ecclesijs, etiam Collegiatis. *Concil. Mogunt. 4. c. 67.*

Theologus tenendus est non solum in Vniuersitatibus, & Academijs publicis; sed etiam in Monasterijs opulentioribus. *Concil. Colon. 3. vbi supra c. 2.* Vide, *Regulares circa studia.*

Vbi non sunt præbendæ, assignari debent Theologis fructus alterius beneficij simplicis, vel aliter de consilio Episcopi, & Capituli prouideatur. *Concil. Trident. sess. 5. de refor. c. 1.*

Vide, *Lectores.* Vide, *Regulares circa studia.* Vide, *Studia.* Vide, *Magister.* Vide, *Canonici quo ad residentiam.* Vide, *Residentia.*

Terminus.

Termini statuti à Patribus, non sunt transgrediendi. *25. qu. 1. cap. Quæ ad perpetuum.*

Terminus in causa potius prorogandus, quam procedendum minus clarè causa abbreuiationis. *Honorius III. ex Cirone, de dilationibus cap. 2.*

Terminus appellationis, quando potest præueniri. *De appellat. & recusat. cap. Oblata nobis.*

Terminus incipit currere à die receptionis literarum commissionis, si causa committitur decidenda intra certum tempus. *ibid. cap. Super eo il 2. Concil. Later. 3. tit. De appellat. c. 12.* Vide, *Commissio.*

Terminus appellationis potest restringi, & à Iudice, & à Prouocante. *ibid. cap. Oblata.*

Terminus finiendæ causæ imponi non potest Iudici superiori ab inferiore. *ibid. cap. Ex insinuatione.*

Terminus à delegante præfixus excedi non potest à delegato, nisi de partium consensu, alias expirat iurisdictio. *Concil. Lateran. 3. in append. tit. De potest. iud. deleg. c. 14.*

Termini dandi in discussione causarum beneficialium coram Auditoribus Rotæ. *Martinus V. const. 5 Romani. §. 19. & seqq.*

Vide, *Peremptorius.*

Terra.

Terræ Sanctæ Peregrinatio. Vide, *Peregrinatio.*

Terram Sanctam adeuntes ad prælium contra Saracenos, quas indulgentias consequuntur. *Concil. Claramont. & Concil. Lugdun. Gener. 1.*

Terræ Sanctæ recuperationem procurauit *Innocentius III. const. 12 Ad liberandam.* Deinde *Nicolaus IV. const. 5. Illuminet*, qui anno 1293 mittit ad eam Eberardum Regem Angliæ, & inuitat omnes Christianos ad bellum contra Saracenos. *ibid.*

Terra interdicta ob Principis excommunicationem, quid agendum à sacerdotibus, & alijs. *Concil. Lateran. 3. in append. tit. De excommunicatis c. 6.* Vide, *Interdictum.*

Terræ Laboris Episcopi, quas, & à quibus possunt recipere procurationes, dum visitant. *Extra, de censibus cap. Vas electionis.*

Terra pro sepultura vendi non potest. *De sepulturis cap. Abolendæ.*

Territorium.

Territorij nomine, in quo facienda est electio Papæ, alio moriente ibi, intelligitur Diœcesis. *Clement. de elect. cap. Ne Romani.*

Tertiarij. Oblati.

Tertiarij, vel Tertiariæ, tempore interdicti, non possunt recipi in Ecclesijs fratrum Minorum ad officia. Vide, *Interdictum.* Secus de sepultura. Vide, *Oblati.* Vide, Re-

Regul. Vide, *Beguini*.

Tertiarij, & Tertiariæ seù Bizzochæ, viuentes in domo, propria possunt eligere sepulturam, vbi volunt. *Concil. Later.* 5. *sess.* 11. *const.* 4. *Dum intra*, circa medium.

In Paschate tenentur à proprio sacerdote recipere Eucharistiam, item alia sacramenta vt Extremam Vnctionem. obligantur ad onera aliorum sæcularium, & à iudice sæculari iudicantur. *ibid.*

In eodem Concilio, & Constitutione eis conceditur, vt tempore interdicti possint in Ecclesijs fratrum Minorum recipi, nisi ei causam dederint. *ibid. Leo X. const.* 22. estque eadem cum citata.

Tertiarij, & Tertiariæ collegialiter viuentes. cum voto expresso, manentes in claustro gaudent priuilegijs fratrum Minorum, vel aliorum Ordinum, quorum sunt. *ibid.*

Tertiarij domi degentes sæculares *à Nicolao IV.* regulam obseruandam obtinuerunt: sed nihil in ea obligat ad peccatum mortale. *Nicolaus IV. const.* 2. *Supra montem*. Hanc regulam postea fratres claustrales assumpserunt *sub Leone X.*

Tertiarijs conceduntur omnia priuilegia, & gratiæ omnium Mendicantium. *Sixtus IV. const.* 19. *Sacri*.

Tertiariorum domi degentium votum, sicut & aliorum, qui extra claustra sic viuunt non est solemne, seù religionis, sed simplex. *Leo X. const.* 22. *in cap. sequenti*.

Tertiariorum claustralium regula approbatur & confirmatur *à Leone X. const.* 42. *Inter cætera*. Vide, *Fratres tertij Ordinis*. Reformatur postea *à Pio V. const.* 63. *Ea est*.

Tertiariæ professæ manere debent in clausura: alijs verò fœminis interdicitur eam ingredi. *Pius V. const.* 8. *Circa pastoralis*.

Vide, *Fratres Tertiarij*. Vide, *Oblati*. Vide, *Regularium oblati*.

Thesaurarius.

Thesaurariorum Sedis Apostolicæ morientium beneficia à Papa conferenda. Vide, *Benef. Papæ*, &c.

Thesaurarij officium in Ecclesijs, quale sit. *Post Concil. Tolet.* 8. *dist.* 25. *cap. Perlectis*.

Thesaurarius capituli partitur distributiones pro rata seruitiorum, iuxta librum punctatoris. Non potest dare distributiones ijs, qui de negligentia notati sunt, alias de suo soluat Ecclesiæ quantum dedit, & per mensem careat distributione. *Concil. Mediolan.* 1. *par.* 2. *tit. de officio Thesaurarij*.

Thesaurarius Cameræ Apostolicæ. Vide, *Camera*. Declaratur Papæ Cappellanus. *Calistus III. const.* 1. Declaratur familiaris Papæ. *Sixtus IV. constit.* 1. *Dispositione*. Expeditiones Cancellariæ, quæ pro eo fiunt, dantur sine solutione ordinaria. *ibid.* §. 4. Spolia ad eum ferenda. Vide. *Spolia*.

Thesaurarij Generalis Cameræ munus est omnes fructus, redditus, &c. ex omnibus Ecclesiæ locis prouenientes colligere. *Sixtus V. const.* 100. *In conferendis*. Eius locus, & præcedentia. *ibid.* Assistit signaturæ, omnibus actibus, &c. concernentibus interesse Cameræ, omnium contractuum, appaltuum, conuentionum, &c. Cameræ iura consignat. Emolumenta, spolia, & prouentus omnes Cameræ exigit, fructus beneficiorum vacantium, & literarum malè expeditarum, &c. taxas, decimas, & alias solutiones siue ordinarias, siue extraordinarias fructus illicitę negationis cuiuscuis personæ colligit, & alia innumera. *ibid.* omnisque eius iurisdictio, & facultas. *ibid. per* §§. 51. explicatur.

Præterea colligit fructus malè perceptos cuiuscumq; tituli. Spolia quæ in Regno Neapolis, & Siciliæ per Nuncium colliguntur, & quæ à clericis relinquuntur filijs illegitimis, & bona, ac spolia omnium regularium extra claustra morientium, siue apostatæ sint, siue non. *ibid.*

Thesaurarius tenetur reddere capitulo rationem de acceptis, & expensis, & potest ad hoc cogi sub pœna suspensionis ab officio & emolumentorum. *Concil. Colon.* 3. *tit. Censuræ c.* 12.

Thesaurus spiritualis Ecclesiæ.

Thesaurus Ecclesiæ, ex quo Papa concedit indulgentias, est ex meritis Christi Domini & Sanctorum. *Leo X. const.* 40. *Exurge*.

Testamentum.

Testamenti nomine in Sacra Scriptura, intelligitur non solum scriptura, sed promissio. *De celebrat. missar. cap. Cum Marthæ*.

Testamenta facere non possunt regulares, sed omnes eorum res sunt Monasterij. 19. *qu.* 3. *cap. Quia ingredientibus & cap. Perlatum*. Vide, *Regulares circa testamenta*. *Concil. Oxonien.* 1. *c.* 40. *Concil. Germanicum c.* 5. *Pius V. constit.* 73. *Sacrosanctum*.

Testamentum non potest facere seruus. 13. *qu.* 2. *cap. Illud etiam*.

Testamenta facere possunt Episcopi, & clerici alij de rebus ante habitis. 12. *quæst.* 5. *cap.*

cap. Nulli. & cap. Obitum. De testamentis, &c. cap. Cum in officijs. Vide, *Clerici.* Vide, *Episcopus circa testamenta.* Vide, *Ecclesiastici quo ad testamenta.*

Testamentum facere non possunt Episcopi, &c. clerici de meliorationibus rerum Ecclesiæ à se factis. *De speculo clericor. cap. fin.* Vide, *Episcopus, vbi supra.*

Potest Episcopus testamentum facere de patrimonio. *De testam. &c. cap. 1.*

Possunt etiam testari de bonis acquisitis, intuitu personæ, non Ecclesiæ, *ibid. cap. Quia nos.*

Possunt Episcopus, & alij clerici aliquid testari pro seruitoribus, & pauperibus; & quæ. *ibid. cap. Relatum il 2.*

Testamentum ad causas pias, quando valet, etiam si excludat aliquam Ecclesiam. *De success. ab intestato cap. fin.*

Testamenta, seu vltimæ voluntates, valida sunt, si per tres, vel duos testes firmentur, & sic facta, non possunt post mortem testatoris ab vllo rescindi. *Concil. Lateran 3. in append. par. 50. c. 20.* Vide, *Vltima voluntas.*

Testamenta ad pias causas facta, intra mensem notificanda sunt Episcopis per Notarios, alias excommunicentur, & eis amplius in suis actis non præstetur fides. *Concil. Rauenn. 2. sub Clem. V. c. 31.* Vide, *Dispositio.*

Testamenta vsurariorum. Vide, *Vsurarij.*

Testamentorum causæ per duos, aut tres legitimos testes, possunt terminari. *Concil. Later. 3. in append. par. 50. c. 8.*

Si clericus facit testamentum, tenetur Notarius dare illi copiam eius intra decem dies; alias excommunicetur; & in suis scripturis non faciat amplius fidem. *Concil. Rauenn. 3. post Clem. V. c. 7.*

Testamentum factum coram Parocho, & duobus testibus, valet. *De testam. &c. cap. Cum esses.*

vltima voluntas ad pias causas declarata coram duobus testibus, valet. *ibid. cap. Relatum est quod.* Vide, *Vltima voluntas.* Vide, *Dispositio.*

Testamentum facere existimatur, qui in vltima voluntate, dispositioni alicuius se committit. *ibid. cap. Cum sibi.*

Testamenta, maxime, si sunt in fauorem Ecclesiarum, intra annum debent executioni mandari. *Concil. Colon. 2, par. 13, c. 10.* Vide, *Testament. executor.*

Testamenta fieri possunt absque Presbyterorum præsentia. *Pius V. constit. 41. Et si. § 26.* Vide, *Intestatus.*

Testamenta cælantes, grauiter sunt puniendi. *Concil. Regiaticinum c. 15.*

Testamenta, quomodo poterant fieri Romæ tempore pestis. Vide, *Pestis.*

Testamentum Sancti Francisci, non obligat fratres. *De verbor. significat. cap. Exijt. circa fin.*

Testamentorum, Executio, & Executor.

Testamenta per hæredes impleri debent; & hi per Episcopos ad hoc cogantur; alias Episcopi, inuitis hæredibus exequantur. *Gregorius I. lib. 8. ep. 1. & 6. Concil. Lateranen. 3. in append. tit. De sepulturis c. 5. De testam. cap. Tua nobis. & cap. Ioannes.*

Testament. omninò executioni mandentur. *16. qu. 1. cap. Admonere. cap. Consideratio, & cap. Vbicumque.*

Testament. executio non facta intra annum, deuoluitur ad Episcopum. *De testam. &c. cap. Nos quidem. Concil. Rauenn. 2. sub Clem V. c. 31.* Vide, *Episcopus circa legata ad pias causas.*

Testament. executores, si sint plures, & alij nolint adesse, vel sint in remotis, vnus exequi potest, nisi aliud exprimat testator. *De testam. &c. in 6. cap. fin.*

Testament. executores tenentur, statim coram Notario facere inuentarium de bonis relictis, & intra tempus taxatum à Testatore exequi, alias puniendi. *Concil. Mogunt. 4. c. 97.*

Testament. executores esse possunt Religiosi de superiorum licentia, alias non. *De testam. &c. in 6. cap. fin. Clement. de testam. cap. vn.*

Testament. executores, etiam Religiosi, tenentur reddere Episcopis rationem de executione: & si delinquerint, ab eis possunt puniri, nullumque priuilegium suffragatur. *Clement. ibid.*

Vide, *Episcopus circa regulares.* Vide, *Executor.* Vide, *Episcopus circa legata ad pias causas.*

Testandi facultas.

Vide, *Clerici.* Vide, *Beneficiati.* Vide, *Ecclesiastici circa testamenta.*

Testandi facultatem habentes clerici à Sede Apostolica, possunt donare decimam partem locis pijs. *Paulus III. const. 46. Romanus.*

Testandi facultatem dare non potest S. Pœnitentiarius, nisi de centum ducatis, cum clausula, ad pias causas, vel pro seruitoribus. *Pius IV. const. 53. In sublimi.*

Testandi facultatem habent curiales Romæ. de quibus, & quomodo. Vide, *Curiales.* Vide, *Romæ.* Vide, *Clerici.*

Testari non possunt fratres, & milites hospitalium, &c. sed omnia bona sunt conuentuum,

tuum, hospitalium, &c. *Pius V. const. 73. Sacrosanctum*.

Testandi facultatem habent Conclauistæ. Vide, *Conclauistæ*.

Testandi facultas concessa beneficiatis, &c. alijs, non comprehendit fructus inexactos, quomodocumque tales fructus essent debiti, dummodo sint Ecclesiæ, &c. comprehendit omnes, etiam Cardinales. Priuilegia contraria reuocantur. Vide, *Fructus. Vrbanus VIII, constit. 80. Aeternus. §. 5.*

Item si habens facultatem transmittendi, si moritur ab intestato, non intelligitur transmittere fructus inexactos; & comprehendit etiam Cardinales. *ibid. §. 7.*

Testator.

Si testator relinquit partem Episcopo, deinde omnia alia Ecclesijs, quando Episcopus potest de his petere suam portionem. *De testam. &c. cap. Officij*.

Testatoris voluntas est exequenda, etiam si per verba simplicia se declarauit. *ibid. cap. Indicante*.

Intestatus non est, sed testatus, qui in vltima voluntate dispositioni alterius se committit. *De testam. &c. cap. Cum tibi*.

Vide, *Testamentum*.

Testationes.

Testationibus publicatis contra testes, non potest opponi, nisi, &c. *De testibus cap. Præsentium*.

Testationibus publicatis admittitur aliquando oppositio, dum ante publicationem non potuit pars instrui. *ibid. cap. Ex tenore*.

Testationes receptæ in summario, non faciunt fidem in iudicio plenario. *ibid. cap. Veniens ad Apostolicam*.

Testationes factæ coram primo Iudice, recipiendæ sunt coram secundo. *De testibus cap. Causam quæ*.

Testationibus publicatis non possunt noui testes recipi super eisdem capitulis. *ibid. cap. Veniens*.

Testationibus publicatis, adhuc potest instrumentum produci. *De fide instrum. cap. Cum dilectus*.

Testificari.

Testificari non possunt monachi. 2. *quæst. 7. cap. Nullus Monachus*.

Testificari non potest laicus contra clericum in criminali. *De test. cap. De cætero*. Sed aliquando potest. Vide, *Testes, qui, &c.*

Neque familiares domus accusatoris contra accusatum, neque consanguinei. 3. *qu. 5. cap. Consanguinei. & cap. Accusatoribus*.

Neque inimici de recenti. 3. *qu. 4. cap. Accusatores. cap. Accusatoribus*.

Testificari possunt clerici pro Ecclesia. 14. *qu. 2. cap. Super prudentia*.

Sed in alijs instrumentis non possunt; ab Episcopo tamen possunt examinari. 14. *q. 2. cap. Quamquam. & cap. Admonere*.

Testificari potest Christianus contra Iudæum. *De testibus cap. Iudæi. Concil. Later. 3. c. 26.* Vide, *Christiani*.

Inducens ad testificandum falsum, est infamis. 22. *qu. 5. cap. Si quis conuictus*.

Vide, *Testes, per omnes tit.*

Testimonium.

Testimonium ferre iurans, potest cogi ad testificandum. *De testibus, cap. Intimauit*.

Testimonium matris non probat in causa, cum filia petit in virum aliquem se meliorem. *ibid. cap. Super eo*.

Testimonium prohibente delegato, ipse non potest iudicare, sed alius subrogandus. *De testibus cap. Dilecto filio*.

Testimonium matris pro filia, si matrimonium non est consumatum, quando recipitur; & quæ alia requiruntur, quando est consummatum. *ibid. cap. Super eo il 2.*

Testimonium eius, qui sæpè litigat, & accusat, non recipiendum. *Concil. Carthag. 4. c. 58.*

Testimonium falsum. Vide, *Clerici committentes falsum, &c.*

Testes qui, & cum quibus diligentijs admittendi.

Testes sic dicti, quasi superstites, quia super causæ statu proferuntur. *De verbor. signif. cap. Forus*.

Testium fides, vita, merita, & conditiones disquirenda, priusquam admittantur. *Lib. 2. const. Apostolic. c. 49. 4. quæst. 2. cap. Si testes*.

Considerandum an serui, vel ingenui. *De verbor. signif. cap. Forus*. Sexus, vita, &c. *ibid.*

Testis esse potest Christianus contra Iudæum, &c. alios. *Concil. Later. 3. c. 26. De testibus cap. Iudæi. Clement. de testibus cap. 1.*

Testes, qui sunt minores 14. annorum, non admittendi. 4. *qu. 2. cap. Testes*. Vide, *Testes non admittendi. Concil. Mogunt. 3. c. 32. Concil. Afric. c. 98.*

Testium numerus.

Testes repellendi.

4. qu. 2. cap. Si testes, 14. quaest. 2. cap. Super prudentia. De testibus cap. In literis.
Testis qui saepe accusat, vel litigat, non est recipiendus. Concil. Carthag. 4. cap. 58. 3. qu. 5. cap. Suspectos.
Testes inimici non recipiendi. Anacletus ep. 3. 3. qu. 5. cap. Suspectos. De accusationibus cap. Meminimus, & cap. Cum oporteat.
Testi iuranti se esse inimicum principalis, credendum non est. ibid. cap. Inquisitionis, §. Tertia.
Testes non possunt esse excommunicati. Fabianus ep. 1. (excepta causa fidei.) De haeret. in 6. cap. In fidei.
Neque consanguinei accusatoris. Calistus I. ep. 2. 3. qu. 5. cap. Accusatores.
Neque affines accusatoris. Felix I. ep. 2.
Neque familiares accusatoris, 3. qu. 5. cap. Accusatores.
Testis esse non potest accusator. Post epist. 3. Alexandri I. (excipe causas fidei.) Damasus ep. 4. 4. quaest. 4. cap. Nullus umquam.
Testis esse non potest aliquis accusatus contra accusatorem. Vide, Accusatus.
Neque qui exit de domo inimici. Iulius I. ep. 2. c. 12. 3. qu. 5. cap. Accusatores. 14. qu. 2. cap. Super prudentia.
Neque qui habet commercium cum inimicis accusati. Iulius I. ep. 2. c. 10.
Testes esse non possunt infames. Eutychianus ep. 2. Felix. II. ep. 1. Concil. Matiscon. 1. c. 17. De testibus cap. Testimonium Concil. Later. 3. in append. tit. De testibus cogendis c. 22.
Testis esse non potest apostata, aut transgressor sui instituti. Felix II. ep. 1. c. 9. Damasus ep. 4.
Testes contrahentes infamiam, postquam in causa sunt recepti, possunt repelli. De testibus cogendis cap. Praeterea.
Testis esse non potest pater in causa criminali filij. Post ep. Caelestini I. c. 4. 4. quaest. 2. cap. Si testes.
Testes esse non possunt personae suspectae. 3. qu. 5. cap. Suspectos. 4. quaest. 2. cap. Si testes.
Neque criminosi. 3. qu. 5. cap. Suspectos. De testibus cap. Testimonium. Sed in causa simoniae possunt esse. De simonia cap. Per tuas, & cap. Tanta.
Testes esse non possunt sortilegi, homicidae, malefici, adulteri, incestuosi, falsi testes, periuri, & alij similes. 3. qu. 5. cap. Constituimus.
Testes contra Episcopum non recipiendi, nisi sint contestes, & bonae conuersationis, ac famae. Concil. Trid. sess. 13. de refor. cap. 7.
Testes deponentes contra Episcopum cupiditate, &c. grauibus poenis sunt. ibid. c. 7.

Filius armans contra patrem, non potest esse testis in nulla causa (excepta fidei.) 3. qu. 5. cap. Omnes.
Neque qui conducuntur pro pretio. De testibus cap. 1.
Testis esse non potest, qui in iudicio publico damnatus est. neque qui est in vinculis, aut custodia publica, neque qui pugnat cum bestijs. neque qui palam quaestum facit, vel fecit. neque qui dicitur testificari per pecuniam. 4. quaest. 2. cap. Si testes.
Si testi opponatur aliquid criminale, & de hoc conuincatur, repellitur à testificando. De exception. cap. 1.
Testis esse non potest reus in iudicio eodem. 4. qu. 2. cap. Si testes.
Testis esse non potest, qui fuit damnatus ob libellum famosum. 4. quaest. 2. cap. Si testes.
Testis esse non potest in causa, patronus. 4. qu. 2. cap. Si testes.
Testis nullus esse potest in causa propria, 4. qu. 2. cap. Si testes.
Neque liberti contra patronos. 4. quaest. 2. cap. Si testes.
Testes de quibus opponuntur crimina in alijs iudicijs, licet non fuerint probata, non possunt admitti. De testibus cap. Super eo.
Testes laborantes eodem vitio, non possunt adduci. De testibus cap. Personas, & cap. Veniens ad nos.
Testis esse non potest accusatus criminaliter, pendente accusatione contra ipsum. De testibus cap. fin.
Testis conuictus de crimine excepto contra illum, non potest admitti. De exceptionibus cap. 1.
Testis nequit esse aliquis, neque clericus, in causa, quam prius iudicauit. 2. qu. 6. cap. Statutum est.
Testis esse non potest periurus. De accusationibus, &c. cap. Meminimus, & cap. Cum oporteat.
Testis super dilatoria inductus, non recipitur super principali. De testibus, &c. cap. De testibus.
Testis esse non potest pro reo socius criminis. De testibus cap. Personas, & cap. Veniens ad nos. Concil. Later. 3. in append. tit. de appellat. can. 5.
Testis esse non potest qui fuit conuictus, vel confessus de crimine, vel grauis opinio adsit contra eum, licet fecerit poenitentiam de crimine. & hoc in criminali, secus in ciuili. De testibus cap. Testimonium.
Testis esse non potest contra alium confessus de se in eo crimine. Concil. Lateran. 3. par. 50. c. 47.
Testis esse non potest in causa appellationis aduocatus, vel procurator causae. De testibus in 6. c. fin.

Testes, quibus à parte aduersa opponuntur crimina, non debent admitti in causa, siue ciuili, siue criminali. sed pars tenetur ea probare. *Concil. Later. 3. in append. tit. De testibus cogendis c. 4.*

Testium dicta recipi possunt antequam opponatur exceptio, secus post. *De testibus cap. Ex parte.*

Vide, *Testes contra quos*:

Testes falsi, & eos inducentes.

Testis falsus offendit Deum, iudicem, & innocentem. *De crimine falsi cap. 1.*

Testis falsus, si quid leue testatur, per biennium abstineatur; si graue, per quinquennium. *Concil. Eliberit. c. 74.*

Testes falsi sunt excommunicandi. *Concil. Veneticum c. 1. Concil. Epaun. c. 13. 24. qu. 3. cap. Censuimus, Concil. Sabinense c. 6.*

Testis falsus crimen capitale committit. *Concil. Agathen. c. 7.*

Testis falsus pro munere, sicut Iudas prodit. 11. *qu. 3. cap. Abijt Iudas.*

Testis falsus est infamis, & numquam potest amplius testificari. *Concil. Matiscon. 1. c. 17.*

Testis falsus, vt homicida debet pœnitere. *Concil. Epaunen. c. 13.*

Testes falsi in causa matrimoniali possunt excommunicari. *Concil. Oxonien. 1. c. 1.*

Testis falsus, siue per pecuniam fecerit, siue aliter, exilio est mulctandus. 1. *quæst. 1. cap. vlt.*

Testis falsus in præiudicium tertij, pœna falsarij est puniendus. *Concil. Londin. 2. c. 28.*

Testes falsi in causa exhæredationis, sunt excommunicati, & absolui non possunt, nisi damnum resarciant. *Concil. Sabin. c. 6.*

Testes falsi non possunt absolui, nisi damnum resarciant. *Concil. Mediolan. 1. parte 2. tit. Quæ pertinent ad sacrament. pœnit.*

Testis falsus in causa fidei, vel inducens alios ad falsum deponendum, ob quod aliquis fuit damnatus, vel mutilatus, vel bonis spoliatus, vel graui iniuria affectus, puniendus est pro grauitate delicti, etiam per traditionem curiæ sæculari. *Leo X. constit. 29 Intelleximus.*

Inducens ad testificandum falsum, excommunicetur vsque ad mortem. *Concil. Matiscon. 1. c. 17.* sed *Concil. Sabinense c. 6.* Indeterminate dicit esse excommunicandum.

Testis falsi pœna. Vide, *Pœna.*

Vide, *Falsus.* Vide, *Depositio. Deponere.*

Testes corrupti.

Testium corruptione probata, reuocanda est sententia. *De testibus, &c. cap. Sicut vobis.*

Testium corruptio potest opponi ante, & post sententiam. *De probationibus cap. Licet causam.*

Si de testium curruptione dubitatur, per famam, & personas, quæ verisimilia dicunt est probandum, quod intenditur. *Concil. Later. 3. in append. de testibus cogendis c. 14.*

Testes conduci non possunt pro pretio. *De testibus cap. 1.*

Testes pro munere falsum dicentes, vt Iudas produnt. 11. *qu. 3. cap. Abijt Iudas.*

Testes, an recipiendi lite non contestata.

Testes non recipiendi, lite non contestata. *Vt lite non contestata cap. Quoniam.*

Possunt tamen recipi lite non contestata, si timetur de morte, vel absentia diuturna. *ibid.* Item possunt recipi lite non contestata contra absentem, si proceditur per viam Inquisitionis. *De dolo, & contum. cap. Veritatis.*

Testium receptio contra non contumacem, lite non contestata in causa matrimoniali, est nulla. *Vt lite non contestata cap. Accedens ad sedem.*

Vide, *Litis contestatio.* Vide, *Testium repetitio.*

Testes qui, & quomodo producendi, ac super quibus.

Testes producti ab aliquo in vna causa, excipi non possunt ab eo in alia, nisi probetur inimicitia contra eum, vel corruptio. 4. *qu. 2. cap. Si testes.*

Testes laborantes eodem vitio non possunt produci. *De testibus cap. Personas, & c. Veniens.*

Testes possunt produci, donec attestationes publicentur, postea vero non, super eisdem capitulis. *De testibus cap. Cum venisset. Concil. Later. 3. tit. De testibus cogendis c. 12. & 15.*

Possunt super alijs capitulis produci testes post publicationem. *ibid.*

Testes vltra tertiam vicem produci non possunt, nisi cum certa solemnitate legis. *De testibus. cap. In causis. Concil. Later. 3. tit. De testibus cogendis. c. 9.*

Etiam

Etiam quartò produci possunt, & quomodo? *ibid. cap. Significauerunt.*

Testes noui an, & quomodo recipiendi. *De testibus cap. Fraternitatis.*

Neque per appellationem possunt produci testes noui, publicatis attestationibus, in eisdem capitulis. *Clement. de testibus cap.*

Testes produci possunt à reo ad probandum contrarium, si publicatio non sit facta. *De testibus cap. Series.*

Testes producti coram vno iudice, non possunt ad eumdem effectum produci coram alio. *De testibus cap. Constitutus.*

Vt testes quarta vice produci possint, hæc sollemnitas requiritur. Producens iurare debet, quod non didicit testificata, neque per se, neque per alium. Et quod neque per dolum, neque per artem aliquam petit quartam productionem; sed quia vsque tunc non habuit, quos posset producere. *De testibus cap. Vltra tertiam. Concil. Later. 3. in append. tit. De testibus cogendis c. 9.*

Testes producentes quarta vice, si deficiunt in probatione, tenentur ad expensas. *De testibus cap. Significauerunt.*

Testes quartò producentes, si illi deficiant in probatione, condemnantur ad expensas. *De testibus cap. Significauerunt.*

Testes antiqui, quando possunt reproduci, publicatis attestationibus. *De testibus cap. Cum causa.*

Testibus non renuncians, & testificata non sciens, potest producere testes super antiquis capitulis. *De testibus cap. Constitutis il 2. Concil. Later. 3. in append. tit. De testibus cogendis c. 13. & 15.*

Testes producti contra testes, examinandi sunt. *De testibus in 6. cap. Præsentium.*

Testes produci possunt actore contumace. *De dolo, & contumacia cap. Causam quæ.*

Testes vltra terminum assignatum, produci non possunt. *De probationibus cap. Licet causam.*

Testes noui produci possunt in casu appellationis, sed super articulis nouis. *De testibus cap. Fraternitatis. Concil. Later. 3. De testibus cogendis c. 12. & 15.*

Testibus productis super incidenti, etiam publicatis attestationibus adduci possunt noui super principali. *De testibus cap. Veniens.*

Testes producti ad probandum vnum in aliqua causa, produci etiam possunt ad probandum aliud diuersum. *De testibus cap. Cum causa.*

Testes aliquando possunt produci post publicata testificata in causa matrimoniali, pro consanguinitate probanda. *ibid. cap. Cum in tua.*

Testes, quos partes producunt contra personas productorum, recipiendi sunt. *De testibus cap. Licet dilectus.*

Testes reprobatorij ab vtraque parte producti, admittendi sunt. *ibid.* Sed alia vice vlterius non licet. *ibid.*

Testes producti à reo, possunt recipi citata parte. *De testibus cap. Significauit.*

Si Testes actoris, & rei deponunt contraria, recipiendi sunt digniores, & verisimiliora dicentes. & si in alijs sit paritas, præfertur numerus. *ibid. cap. In nostra.*

Vide, *Testes repellendi.*

Testium repetitio.

Testium repetitio facta contra non citatum, est nulla. *De testibus cap. In nomine Domini.*

Valet contra citatum, si hic non vult venire. *ibid. c. In nomine.*

Testis obscurè deponens, iterum est examinandus. *De testibus cap. Clamor.*

Testium repetitiò fieri non potest, lite non contestata. *Vt lite non contestata, &c. cap. 1.*

Testes repeti possunt aliquando lite non contestata super principali, si timetur de morte testium; vel longa absentia; vel si sunt senes, aut valetudinarij. *Vt lite non contestata cap. Quoniam frequenter. De confirmat. vtili. c. Cum dilectæ.*

In præfatis casibus, lite non contestata possunt repeti testes, si aduersarius sit contumax, vel absens; sed actor intra annum tenetur conuenire aduersarium, vel denunciare illi repetitionem testium, alias nulla est talis repetitio. *ibid.*

Testes iterum super eisdem articulis examinari non possunt, post tres menses à publicatione testium, nisi forte à principio id petierit pars; & non fuerit admissa. *Honorius III. ex Cirone, de testibus, &c. cap. 1.*

Vide, *Citatio.* Vide, *Litis contestatio.*

Testes in causa matrimoniali, &c.

Testes deponentes in causa consanguinitatis iurare debent, quod, nec odio, nec amicitia, vel alio inducti sunt ad testificandum in ea causa. *De testibus cap. Quotiens.*

Testium receptio contra non contumacem in causa matrimoniali, lite non contestata, est nulla. *Vt lite non contestata cap. Accedens ad sedem.*

Testium productionem impedientes in causa matrimoniali, possunt excommunicari. *De testibus cap Constitutis.*

Testes cogendi sunt pro consanguinitate probanda. *De testibus cogendis cap. Cæterum.*

Testes, qui de consanguinitate, vel affinitate deponunt, à stipite numerent; & nomine proprio, vel æquipollenti, nominent affines, &c. *De consanguinitate, &c. cap. Tam nos.*

Testes absentes in causa matrimoniali sufficiunt. *Qui matrimonium, &c. cap. 1.*

Testes in causa matrimoniali personaliter, & non per scripturas examinari debent. *ibid. cap. A nobis.*

Testes in causa consanguinitatis esse possunt parentes, & consanguinei, *ibid. cap. Videtur.*

Testes in causa matrimoniali pro consanguinitate probanda possunt produci, etiam publicatis testificatis. *De testibus cap. Cum in tua.*

Testes ex auditu in causa consanguinitatis non recipiantur, nisi sint graues personæ, que ante litem motam sciuerint testificata à duobus saltem antiquioribus, non infamibus, nec suspectis, sed omni exceptione maioribus. *ibid. cap. Licet ex quadam, Concil. Lateran. 4. c. 52.*

Isti autem iurare debent, quod non amicitia, vel odio, &c. testantur, item quod à maioribus acceperunt, & exprimere debent eos, vel circumloqui, aut designare, *ibid.* Et quod viderint tales personas pro consanguineis se habere, *ibid.*

Testes publici examinati in causa matrimoniali, non debent iterum examinari in eadem coram delegato, nisi in nouæ quæstionis articulo. *De testibus cogendis cap. Præterea.*

Testes in causa matrimoniali pro consanguinitate, &c. probanda, esse debent proximiores consanguinei, vt parentes, fratres, sorores; & si hi desunt, alij proximi, *Qui matrimonium accusare cap. Videtur. Post ep. 14. Cœlestini I. 35. qu. 1. cap. Videtur nobis.*

Testes falsi in causa matrimoniali, possunt excommunicari. *Concil. Oxoniense 1. c. 1.*

Vide, *Consanguinitas.* Vide, *Matrimoniales causæ.*

Testes, an possint cogi ad testificandum.

Testes in Ecclesia Romana (regulariter) non coguntur ad se examinandum. *Concil. Later. 3. in append tit. De testibus cogendis c. 6.*

Testes cogi possunt ad se examinandum, si eorum testimonium est necessarium *Concil. Later. 3. ibid. c. 1. & 16.*

Testes compelli possunt ad deponendum in causis Ecclesiasticis, *Concil. Lateran. 3. par. 50. c. 67.*

Testes compelli possunt in causa ciuili, si nolunt examinari. *De testibus cogendis cap. 1.*

Compelli possunt per suspensionem, & excommunicationem, si sunt necessarij. *ibid. cap. Cum super, & cap. Peruenit ad nos.*

Testis, qui timore partis aduersæ se subtrahit, compelli debet: *ibid. cap. Super eo.*

Testes subtracti ab accusato, etiam in causa criminali, compelli possunt. *De testibus cogendis cap. Peruenit ad audientiam.*

Testes cogendi sunt pro consanguinitate probanda. *ibid. cap. Cæterum.*

Testes cogendi sunt, cum de fama, vel falsitate inquiritur. *ibid. cap. Super his.*

Testes cogi possunt, etiam in causa criminali. *ibid. cap. Dilectorum.*

Testes iurati, etiam coniurantium socij, possunt compelli. *ibid. cap. fin.*

Cogi non possunt ad testificandum, senes; valetudinarij; qui à republica absunt; & qui non possunt venire. *4. quæst. 2. cap. Si testes.*

Neque pupilli possunt cogi. *ibid.*

Testes cogendi sunt ad deponendum, si odio, vel gratia alicuius se subtrahunt à depositione in graue præiudicium alterius; & per censuras Ecclesiasticas possunt cogi. *Honorius III. ex Cirone, tit. De testibus cogendis. cap. 1. 2. & 3.*

Testes obscuri, varij, vel contradicentes.

Testis obscurè deponens, iterum est examinandus. *De testibus cap. Clamor.*

Testes, qui errant non studiosè sed statim se corrigunt, non possunt repelli; secus si post temporis interuallum se corrigunt. *De testibus cogendis cap. Præterea.*

Testimonium alicuius, qui negauit de se in facto suo, si postea affirmat, non recipitur. *Concil. Lateran. 3. par 49. c. 17.*

Testes sibi contradicentes, nihil probant. *De probat. cap. Licet causam.*

Testis carceratus propter vacillationem non, fit infamis, *D. pœnis cap. Super his.*

Testes, quomodo examinandi.

Vide, *Testes, qui, & cum quibus, &c.*

Testium examinandorum forma, *De testib. in 6. cap. Præsentium.*

Testes absentes, pauperes, &c. qui non possunt venire, examinentur per delegatum, discretum, & absentes. *Concil. Lateran. 3. tit. De testibus cogendis c. 20.* (& eorum dicta deferenda sunt fideliter ad Iudicem, *ibid.*) *De testibus cap. Si quis testium.*

Te-

Testes in loco tuto, & commodo recipiendi, & examinandi sunt. De confirmatione vtili, &c. cap. Cum dilectæ.

Testes examinandi diligenter de causis, personis, loco, tempore, visu, auditu, scientia, credulitate, fama, certitudine, &c. De testibus cap. Cum causam.

Testes diligenter, & singillatim examinandi, præsertim in causa vitæ. De testibus cap. Venerabili.

Testes etiam religiosi præuio iuramento examinandi, alias eis non creditur. ibid. cap. Nuper. Honorius III. ex Cirone, de testibus, &c. c.4.

Testes ad petitionem producentis, interrogari non possunt post publicationem. De testibus cap. Per ternas.

Testes, qui pro miraculis Sanctorum examinantur, cum omni diligentia examinandi sunt. Honorius III. ex Cirone, de testibus, &c. cap.5.

Vide, Depositio.

Testes in causa hæresis, &c.

Testis confessus hæresim de aliquo, postea negans, fit vehementer suspectus de hæresi. De præsumpt. cap. Literas vestras.

Testes excommunicati possunt deponere contra hæreticum, fautores, defensores, &c. De hæret. in 6. cap. In fidei. Præsertim si alij deficiant. ibid.

Testes instruentes ad occultandam veritatem in his causis, ab Inquisitore puniendi sunt. De hæreticis in 6. cap. Accusatus. §. fin.

Testes in causa hæresis (olim) examinandi coram duobus religiosis viris. ibid. cap. Vt officium.

Testium nomina non publicanda in causa hæresis, si timetur periculum. at cessante periculo possunt, & quomodo. De hæreticis in 6. cap. Statuta. Vrbanus IV. constit. 2. Licet. §.9.

Testes contra hæreticos, fautores, defensores, &c. esse possunt etiam socij criminis. De hæret. in 6. cap. In fidei.

Testes in causa fidei etiam periuri, si se retractent in fauorem fidei, admittuntur, dummodo appareat, quod non ex dolo, leuitate, &c. id faciant; sed ex zelo veritatis; & tunc eis creditur, etiam contra alios. De hæret. in 6. cap. Accusatus. §. Licet verò.

Testium depositiones in causa hæresis per tabellionem recipiendæ. ibid. cap. Vt officium. §. Verum.

In causa hæresis hæreticus potest esse testis contra alium. 2. qu. 7. cap. Si hæreticus. Innoc. IV. constit. 1. Cum aduersus. cap. Patarenorum, §. vlt.

Testium dicta propalantes, quomodo puniendi. Vide, Testium dicta, in fine.

Testimonium falsum deponentes in causis fidei, qua pœna puniendi. Vide, Testes falsi. Vide, Hæreticorum causæ.

Testium dicta.

Testium dicta recipi possunt, antequam opponatur exceptio, secus post. De testib. cap. Ex parte.

Testium dicta publicanda non sunt ad petitionem tertij. ibid. cap. Constitutus.

Testium dicta de auditu non probant in causa electionis. neque de fama. De testibus cap. Tam literis.

Testium dicta publicata possunt disputari publicè. ibid. cap. In causis.

Testium conspiratorum dicta recipi possunt, vt per ea super alijs possit fides haberi. De sent. & re iudic. cap. Cum I. & A.

Testium dicta consideranda, an verisimilia sint, de loco, tempore, &c. 4. qu. 2. cap. Si testes.

Testium dicta omnia danda sunt inquisito. Concil. Lateran. 4. c.8.

Testium dicta secreto tenenda. De testibus cap. Clamor. Propalantes, siue Notarij, siue custodes carcerum, exilio, vel alijs pœnis pro qualitate delicti, vt ibi, puniendi. Pius V. const. 67. Licet.

Testes iurantes non deponere.

Testes iurantes de non testificando, non tenentur ad iuramentum seruandum. De testibus cap. Constitutis.

Testes tales compelli possunt ad deponendum. ibid. cap. Intimauit.

Testes impedientes, nè deponant.

Testes impedientes nè deponant, sunt puniendi. De testibus cap. Cum causam.

Testes impedientes in causa matrimoniali, ne deponant de consanguinitate, possunt excommunicari. ibid. cap. Constitutis.

Si testes impediantur, punitur is, de quo præsumitur venire impedimentum. ibid.

Vide, Impediens.

Testium oppositiones. & si probentur, quid?

Vide, *Testes repellendi*.

Contra testium personas non potest opponi publicatis attestationibus, nisi quis protestatus fuerit ante de opponendo: vel probet, quod post publicationem didicit, quæ vult opponere. *De testibus cap. Præsentium*.

Testes conuicti de criminalibus obiectis in exceptione, de quibus non fuerunt, alias conuicti, repelluntur à testimonio. *De except. cap. 1.*

Testes præfati sic conuicti, non possunt puniri pœna ordinaria. *ibid. Concil. Later. 3. in append. tit. De testibus cogendis c. 6. De ordine cognitionum cap. Cum dilectus.*

Testium exceptiones innumeræ sunt, & quæ. 4. *qu. 2. cap. Si testes*. Sed omnes sunt in titulo *Testes repellendi*. Vide, *Exceptio*.

Testes producti ab aliquo in vna causa, non possunt ab eo excipi in alia causa, nisi probetur, quod sint inimici, vel corrupti, 4. *qu. 2. cap. Si testes*.

Vide, *Exceptio*.

Varia de testibus.

Testium renunciatio in certis capitulis, non præiudicat in alijs. *De testibus cap. Causam quæ il 2.*

Testes vocati à delegato, habere debent expensas in eundo, & redeundo. *De rescriptis in 6. cap. Statutum. §. Proferendo.*

Testes non euadunt infames, per hoc, quod eorum testimonium reprobetur. *De ordine cognitionum, cap. Cum dilectus, in fine.*

Testis cum obijcitur ei crimen, & probatur, si alias non fuerat probatum, non punitur pœna ordinaria, eo quod non proceditur per accusationem. *ibid.* & *De exceptionib. cap. 1. Concil. Later. 3. tit. De testibus cogendis c. 6.*

Testis nullus esse potest contra suum dictum communiter creditum. *De probat. cap. Per tuas*.

Testibus examinatis ab arbitris, si aliquis moriatur, causa incompleta, quomodo hæc terminari potest. *De testibus cap. Præsentata.*

Si testes inscripti in aliqua scriptura mortui sunt, quando illa probat. Vide, *Scriptura*.

Testes synodales deputandi sunt per Diœceses, vt videant quæ sunt reformanda, & corrigenda, & postea denuncient in synodis. *Concil. Tolet. 22. can. vlt.*

Testes synodales, sunt testes publici. *De testibus cap. Prætereà.*

Testibus magis credendum, quam viciniæ in causa legitimationis filiorum. *Qui filij sint legitimi, &c.*

Testes debent deponere, quæ in sua præsentia facta sunt. *Calistus I. ep. 2. Damasus ep. 7. 3. qu. 9. cap. Testes.*

Testes, qui tempore delicti non fuerunt præsentes, non possunt testificari. 3. *quæst. 9. cap. Nihilominus.*

Testes nihil possunt addere ad veritatem. 3. *qu. 9. cap. Pura.*

Testes vocari non possunt sacerdotes, nisi in magna necessitate, & hoc de licentia Episcopi. 14. *qu. 2. cap. Quamquam.*

Testes requisiti ad damnandos Ecclesiasticos.

Testes ad iudicandum clericos, nunc sufficiunt tres. 2. *qu. 4. cap. Placuit.* Prius multi erant necessarij. Vide, *Clericorum priuilegia*.

Testes requisiti ad iudicandum Cardinalem Diaconum requiruntur 27. 2. *qu 4. cap. Præsul.* Ad Cardinalem Presbyterum, requiruntur 44. *ibid.* Ad Episcopum testes 72. *ibid. cap. Præsul. & cap. Nullum. Concil. Rom. sub Syluestro c. 3. Zephyrinus ep. vn.*

Ad iudicandum reliquos ministros, quot testes requiruntur. *ibid. cap. Præsul.* & *Concil. Roman. sub Syluestro c. 3. Concil. Mogunt. 3. c. 12.* confirmat omnia supradicta.

Testes deponentes contra Episcopum sint contestes, bonæ famæ, & conuersationis. *Concil Trid. sess. 13. c. 7.*

Testes deponentes contra Episcopum ex odio, leuitate, cupiditate, &c. grauibus pœnis puniendi. *ibid.*

Vide, *Clericorum priuilegia*. Vide, *Episcopor. priuil.* Vide, *Sacerdotes*. Vide, *Diaconus*. Vide, *Subdiaconus*.

Testes, contra quos non possunt deponere.

Testes cogi non possunt ad deponendum contra socerum, generum, sobrinum, sobrinam, & ex sobrinis natos; aut contra alios strictioris gradus. 4. *qu. 2. cap. Si testes*.

Neque patronus contra libertum, vel è contra, Nec aduersum sponsam, aut sponsæ patrem, aut aduersus sponsum filiæ. *ibid.*

In nulla causa libertus potest esse testis contra Patronum. *ibid.*

Vide, *Testes repellendi*.

S. Theresia.

S. Theresia, Ordinis Carmelitarum Discalceatorum fundatrix, &c. canonizatur à Gregorio XV. anno 1621. const. 20. Omnipotens.

S. Thomas.

S. Thomas de Aquino Ordinis Prædicatorum canonizatur à Ioanne XXII. anno 1323. const. 11. Redemptionem.

S. Thomæ de Aquino festum fit de præcepto in Regno Neapolis. ibi, & in alijs locis, vt festum Doctoris Ecclesiæ celebrandum est. Pius V. const. 36. Mirabilis.

S. Thomas Epfordiensis Episcopus in Anglia canonizatur à Ioanne XXII. anno 1320. const. 7. Vnigenitus.

S. Thomas Archiepiscopus Cantuariensis canonizatur ab Alexandro III. anno 1173. const. 4. Redolet. Huius Sancti ossa in odium fidei combusta sunt per Henricum Septimum Regem Angliæ, & cineres eius iussu sparsæ sunt. Paulus III. constit. 7. Bius.

F. Thomas de Villanoua Ordinis Sancti Augustini, Episcopus Valentiæ, declaratur Beatus. Paulus V. constit. 118. In supremo.

Et concessit fratribus, & sororibus Sancti Augustini in Regnis Hispaniæ, & in Oppido Villæ nouæ, vbi ipse natus est, vt fieret eius officium, & missa sub ritu duplici. ibid.

Postea Gregorius XV. const. 5. Alias fel. concessit hoc fratribus, & sororibus dicti Ordinis in toto mundo existentibus.

Et anno 1658. dum hæc scribuntur, canonizatur ab Alexandro VII. die 1. Nouemb.

Tyberis.

Tyberi fluuio inundante Romam, indicuntur supplicationes publicæ. Clem. VIII. const. 55. Manus.

Timens. Timor.

Timens Deum, non præcipit iniustum. 11. qu. 3. cap. Qui omnipotentem.

Timor morientis in charitate, non impedit ab ingressu Cœli, nec est pœnæ causa. Leo X. const. 40. Exurge.

Vide, Metus.

Thymiama.

Vide, Sacrificium.

Tintinnabula.

Tintinnabula Ecclesiæ, à custode, iussu Archidiaconi sunt pulsanda. Post Concil. Tolet. 1. c. vlt.

Tyrannus.

Tyrannus est Princeps, qui iniustè, & piè non regit. Concil. Moguntin. 3. c. 2.

Tyrannus non potest licitè occidi à subditis, neque per insidias, neque alio modo, & doctrina contraria est hæretica. Concil. Constant. sess. 15. circa fin.

Titulus. Titularis.

Tituli Ecclesiastici non possunt erigi per sæculares, sub pœna excommunicationis. Gregorius I. lib. 44. ep. 44.

Tituli Cardinales in alijs Ciuitatibus extra Romam, olim erant, quia erant tituli Parochiales. Vide, Cardinales. Concil. Meldense c. 54. & sub Episcopi iurisdictione erant. ibid. Concil. Rom. sub Leone IV.

Tituli Cardinalitij Romæ erant, olim, Parochiæ. Concil. Rom. sub Leone IV.

Titulus est necessarius, vt aliquis ordinetur in sacris, vel beneficij, vel saltem patrimonij, alias ordinationes sint irritæ (id est quo ad executionem.) Dist. 70. cap. Neminem, & cap. Sanctorum. Concil. Later. 3. c. 5. 1. qu. 2. cap Clericos. Concil. Londin. 1. c. 6. Concil. Claramont. c. 2. & 13. Concil. Calcedon. c. 16. De præbendis, &c. cap. 2. & cap. Cum secundum. sub eod. titulo in 6. cap. Si Episcopus. Concil. Mogunt. 4. c. 81. Concil. Senon. in decr. morum c. 4. siue beneficij, siue patrimonij. ibid. Concil. Trident sess. 21. de refor. c. 2. & Concil. Trid. renouat pœnas antiquorum canonum. Vide, Clerici. Vide, Beneficiati. Vide, Ordinandorum obligationes.

Tituli duo in duabus Ecclesijs, ab eodem teneri non possunt. Concil. Claramont. c. 2. Vide, Beneficia plura. Vide, Parochus.

Tituli duo ab eodem teneri non possunt in eadem Ecclesia. Concil. Claramont. c. 14. Vide, Beneficia plura.

Titulus patrimonij, ad quem aliquis est ordinatus, vendi non potest, nisi obtineatur alius de quo ali quis possit. Concil. Senon.

cap. Nulli. & cap. Obitum. De testamentis, &c. cap. Cum in officijs. Vide, *Clerici.* Vide, *Episcopus circa testamenta.* Vide, *Ecclesiastici quo ad testamenta.*

Testamentum facere non possunt Episcopi, &c. clerici de meliorationibus rerum Ecclesiæ à se factis. *De speculo clericor. cap. fin.* Vide, *Episcopus, vbi supra.*

Potest Episcopus testamentum facere de patrimonio. *De testam. &c. cap. 1.*

Possunt etiam testari de bonis acquisitis, intuitu personæ, non Ecclesiæ, *ibid. cap. Quia nos.*

Possunt Episcopus, & alij clerici aliquid testari pro seruitoribus, & pauperibus; & quæ. *ibid. cap. Relatum il 2.*

Testamentum ad causas pias, quando valet, etiam si excludat aliquam Ecclesiam, *De success. ab intestato cap. fin.*

Testamenta, seu vltimæ voluntates, valida sunt, si per tres, vel duos testes firmentur, & sic facta, non possunt post mortem testatoris ab vllo rescindi. *Concil. Lateran 3. in append. par. 50. c. 20.* Vide, *Vltima voluntas.*

Testamenta ad pias causas facta, intra mensem notificanda sunt Episcopis per Notarios, alias excommunicentur, & eis amplius in suis actis non præstetur fides. *Concil. Rauenn. 2. sub Clem. V. c. 31.* Vide, *Dispositio.*

Testamenta vsurariorum. Vide, *Vsurarij.*

Testamentorum causæ per duos, aut tres legitimos testes, possunt terminari. *Concil. Later. 3. in append. par. 50. c. 8.*

Si clericus facit testamentum, tenetur Notarius dare illi copiam eius intra decem dies; alias excommunicetur; & in suis scripturis non faciat amplius fidem. *Concil. Rauenn. 3. post Clem. V. c. 7.*

Testamentum factum coram Parocho, & duobus testibus, valet. *De testam. &c. cap. Cum esses.*

vltima voluntas ad pias causas declarata coram duobus testibus, valet. *ibid. cap. Relatum est quod.* Vide, *Vltima voluntas.* Vide, *Dispositio.*

Testamentum facere existimatur, qui in vltima voluntate, dispositioni alicuius se committit. *ibid. cap. Cum tibi.*

Testamenta, maxime, si sunt in fauorem Ecclesiarum, intra annum debent executioni mandari. *Concil. Colon. 2. par. 13. c. 10.* Vide, *Testament. executor.*

Testamenta fieri possunt absque Presbyterorum præsentia. *Pius V. constit. 41. Et si. § 26.* Vide, *Intestatus.*

Testamenta cælantes, grauiter sunt puniendi. *Concil. Regiaticinum c. 15*

Testamenta, quomodo poterant fieri Romæ tempore pestis. Vide, *Pestis.*

Testamentum Sancti Francisci, non obligat fratres. *De verbor. signif. cap. Exijt. circa fin.*

Testamentorum, Executio, & Executor.

Testamenta per hæredes impleri debent; & hi per Episcopos ad hoc cogantur; alias Episcopi, inuitis hæredibus exequantur. *Gregorius I. lib. 8. ep. 1. & 6. Concil. Lateranen. 3. in append. tit. De sepulturis c. 5. De testam. cap. Tua nobis. & cap. Ioannes.*

Testament. omninò executioni mandentur. *16. qu. 1. cap. Admonere. cap. Consideratio, & cap. Vbicumque.*

Testament. executio non facta intra annum, deuoluitur ad Episcopum. *De testam. &c. cap. Nos quidem, Concil. Rauenn. 2. sub Clem V. c. 31.* Vide, *Episcopus circa legata ad pias causas.*

Testament. executores, si sint plures, & alij noline adesse, vel sint in remotis, vnus exequi potest, nisi aliud exprimat testator. *De testam. &c. in 6. cap. fin.*

Testament. executores tenentur, statim coram Notario facere inuentarium de bonis relictis, & intra tempus taxatum à Testatore exequi, alias puniendi. *Concil. Mogunt. 4. c. 97.*

Testament. executores esse possunt Religiosi de superiorum licentia, alias non. *De testam. &c. in 6. cap. fin. Clement. de testam. cap. vn.*

Testament. executores, etiam Religiosi, tenentur reddere Episcopis rationem de executione: & si delinquerint, ab eis possunt puniri, nullumque priuilegium suffragatur. *Clement. ibid.*

Vide, *Episcopus circa regulares.* Vide, *Executor.* Vide, *Episcopus circa legata ad pias causas.*

Testandi facultas.

Vide, *Clerici.* Vide, *Beneficiati.* Vide, *Ecclesiastici circa testamenta.*

Testandi facultatem habentes clerici à Sede Apostolica, possunt donare decimam partem locis pijs. *Paulus III. const. 46. Romanus.*

Testandi facultatem dare non potest S. Pœnitentiarius, nisi de centum ducatis, cum clausula, ad pias causas, vel pro seruitoribus. *Pius IV. const. 53. In sublimi.*

Testandi facultatem habent curiales Romæ. de quibus, & quomodo. Vide, *Curiales.* Vide, *Roma.* Vide, *Clerici.*

Testari non possunt fratres, & milites hospitalium, &c. sed omnia bona sunt conuentuum,

tuum, hospitalium, &c. *Pius V. const. 73. Sacrosanctum.*

Testandi facultatem habent Conclauistæ. Vide, *Conclauistæ.*

Testandi facultas concessa beneficiatis, &c. alijs, non comprehendit fructus inexactos, quomodocumque tales fructus essent debiti, dummodo sint Ecclesiæ, &c. comprehendit omnes, etiam Cardinales. Priuilegia contraria reuocantur. Vide, *Fructus. Vrbanus VIII. constit. 80. Aeternus. §. 5.*

Item si habens facultatem transmittendi, si moritur ab intestato, non intelligitur transmittere fructus inexactos; & comprehendit etiam Cardinales. *ibid. §. 7.*

Testator.

Si testator relinquit partem Episcopo, deinde omnia alia Ecclesijs, quando Episcopus potest de his petere suam portionem. *De testam. &c. cap. Officij.*

Testatoris voluntas est exequenda, etiam si per verba simplicia se declarauit. *ibid. cap. Indicante.*

Intestatus non est, sed testatus, qui in vltima voluntate dispositioni alterius se committit. *De testam. &c. cap. Cum tibi.*

Vide, *Testamentum.*

Testationes.

Testationibus publicatis contra testes, non potest opponi, nisi, &c. *De testibus cap. Præsentium.*

Testationibus publicatis admittitur aliquando oppositio, dum ante publicationem non potuit pars instrui. *ibid. cap. Ex tenore.*

Testationes receptæ in summario, non faciunt fidem in iudicio plenario. *ibid. cap. Veniens ad Apostolicam.*

Testationes factæ coram primo Iudice, recipiendæ sunt coram secundo. *De testibus cap. Causam quæ.*

Testationibus publicatis non possunt noui testes recipi super eisdem capitulis. *ibid. cap. Veniens.*

Testationibus publicatis, adhuc potest instrumentum produci. *De fide instrum. cap. Cum dilectus.*

Testificari.

Testificari non possunt monachi. 2. *quæst. 7. cap. Nullus Monachus.*

Testificari non potest laicus contra clericum in criminali. *De test. cap. De cætero.* Sed aliquando potest. Vide, *Testes, qui, &c.*

Neque familiares domus accusatoris contra accusatum, neque consanguinei. 3. *qu. 5. cap. Consanguinei. & cap. Accusatoribus.*

Neque inimici de recenti. 3. *qu. 4. cap. Accusatores. cap. Accusatoribus.*

Testificari possunt clerici pro Ecclesia. 14. *qu. 2. cap. Super prudentia.*

Sed in alijs instrumentis non possunt; ab Episcopo tamen possunt examinari. 14. *q. 2. cap. Quamquam. & cap. Admonere.*

Testificari potest Christianus contra Iudæum. *De testibus cap. Iudæi. Concil. Later. 3. c. 26.* Vide, *Christiani.*

Inducens ad testificandum falsum, est infamis. 22. *qu. 5. cap. Si quis conuictus.*

Vide, *Testes, per omnes tit.*

Testimonium.

Testimonium ferre iurans, potest cogi ad testificandum. *De testibus, cap. Intimauit.*

Testimonium matris non probat in causa, cum filia petit in virum aliquem se meliorem. *ibid. cap. Super eo.*

Testimonium prohibeute delegato, ipse non potest iudicare, sed alius subrogandus. *De testibus cap. Dilecto filio.*

Testimonium matris pro filia, si matrimonium non est consumatum, quando recipitur; & quæ alia requiruntur, quando est consummatum. *ibid. cap. Super eo il 2.*

Testimonium eius, qui sæpè litigat, & accusat, non recipiendum. *Concil. Carthag. 4. c. 58.*

Testimonium falsum. Vide, *Clerici committentes falsum, &c.*

Testes qui, & cum quibus diligentijs admittendi.

Testes sic dicti, quasi superstites, quia super causæ statu proferuntur. *De verbor. significat. cap. Forus.*

Testium fides, vita, merita, & conditiones disquirenda, priusquam admittantur. *Lib. 2. const. Apostolic c. 49. 4. quæst. 2. cap. Si testes.*

Considerandum an serui, vel ingenui. *De verbor. signif. cap. Forus.* Sexus, vita, &c. *ibid.*

Testis esse potest Christianus contra Iudæum, &c. alios. *Concil. Later. 3. c. 26. De testibus cap. Iudæi. Clement. de testibus cap. 1.*

Testes, qui sunt minores 14. annorum, non admittendi. 4. *qu. 2. cap. Testes.* Vide, *Testes non admittendi. Concil. Mogunt. 3. c. 32. Concil. Afric. c. 98.*

Testes non conducendi pro pretio. *De testibus cap.1.*
Testes discutiendi, an inimici, vel inopes. 2. *qu.1.cap. Inprimis.*
Testis esse potest socius criminis in causa simoniæ, si ciuiliter agitur, secus si criminaliter. *De testibus in 6. cap. 1.*
Testes, antequam ferant testimonium, iurare debent de dicenda veritate. 3. *qu. 9. cap. Hortamur. de testibus cap. Fraternitatis.* alias eis non credendum, etiam si religiosi sint. *ibid. cap. Nuper.*
Testis esse potest mulier contra clericum in causa criminali. *De testibus cap. Quoniam & cap. In literis.*
Testes esse possunt etiam serui, si alia probatio haberi non possit. 4. *quæst. 2. cap. Si testes.*
Testis aliquando esse potest principalis persona. *De testibus cap. In omni negotio.*
Testis esse potest prætor in causa adulterij. 4. *qu.2. cap. Si testes.*
Testes in causa simoniæ esse possunt etiam criminosi. *De simonia cap. Per tuas, & cap. Tanta.*
Testis esse potest magistratus, si causa id exigit. 4. *qu.2. cap. Si testes.*
Testis esse potest aliquando laicus contra clericum in causa criminali. Vide, *Laicus.*
Testes producti ab aliquo in vna causa, non possunt excipi in alia causa, nisi probetur inimicitia secuta. 4. *quæst. 2. cap. Si testes.* Sed si iudex probet eos corruptos, potest excipere. *ibid.*
Testes in eodem iudicio, vel negotio, testamento, &c. esse possunt pater, & filius, sic etiam duo fratres, qui sunt sub patris potestate. 4. *qu. 2. cap. Si testes.*
Testis emendatus, si non remanet infamis (excepto periurio) potest recipi in ciuilibus. *De testibus cap. Testimonium.*
Testes non sunt necessarij ad probandum factum manifestum. *Concil. Later. 3. in append. tit. de testibus cogendis c. 7.*
Testium dicta consideranda an verisimilia sint, an testes premeditati, vel ex tempore loquantur, 4. *qu.2. cap. Si testes.*
Testes de auditu, probant copulam carnalem. Vide, *Carnalis copula.*
Testes, ieiuni debent examinari. 4. *quæst. 2. cap. Placuit. De testibus cap. 1.*
Testes esse possunt canonici pro Ecclesia propria. *Concil. Later. 3. tit. de testibus cogendis c. 3.*
Testes esse possunt clerici in causa Ecclesiæ suæ. *De testibus cap. Cum nuncius.*
Testes pro Ecclesia esse possunt Prælati, & clerici, si non sunt procuratores illius. *ibid. cap. Insuper.*
Testes esse possunt religiosi in causis religionum, & præuio iuramento. *De testibus. cap. Tuis quæstionibus. Concil. Later. 3. in append. tit. de testibus cogendis c. 18.*
Testes quomodo examinandi. *De testibus in 6. cap. Præsentium.*
Testes, qui interfuerunt sententiæ, possunt de ea testificari, si illa non inuenitur scripta. *De testibus cap. Albericus.*

Testium numerus.

Testes duo sufficiunt; si alij haberi non possunt. 4. *qu.2. cap. Si testes.*
Vnus testis numquam probat, etiam si sit magnæ auctoritatis. *ibid.*
Vnus testis non sufficit ad condemnandum. *Ioannes VIII. ep. 228. Concil. Later. 3. in append. tit. de iudicijs c.2. & par. 50. c. 47.* Etiam si sit maximæ dignitatis. *Concil. Later. 4. c. 52. de testibus cap. Veniens ad nos.*
Testis vnus cum adminiculis, aliquid probat. *De testibus cap. Præterea.*
Testes tres, vel duo legitimi sufficiunt ad terminandam causam, etiam pro testamentis. *Concil. Later. 3. in append. par. 50. c. 8.*
Si Episcopus testatur aliquid, quod solus scit, non est ei credendum. *Concil. Carthag. 6. c. 5.*
Testis vnus probat copulam carnalem, si est de visu. Vide. *Carnalis copula.*
Testium multitudo refrenanda à iudice, nè excedant numerum 40. *De testibus cap. Cum causam.*
Vide, *Depositio.*

Testes repellendi.

Testes hæretici, vel infideles, non admittendi in causis pro, vel contra Episcopos. *Concil. quod dicitur Apostolorum c. 75.*
Neque contra alios recipiuntur, neque pro alijs. *Anacletus ep. 1. Calistus I. Eutychianus ep. 2. Concil. Tolet. 4. c. 64.*
Testis esse non potest, qui est suspectus in fide. *Iulius I. ep. 2. c. 12. Fælix II. ep. 1. c. 9. Damasus ep. 4*
Testes non idonei non recipiendi. *Concil. Nicænum 1. ex Iulio c. 9. Iulius I. ep. 2.*
Testes, qui non possunt accusare, non possunt testificari. *Concil. Carthagin. 7. c. 4. Concil. Afric. c. 98.*
Testes periuri non possunt admitti. *De testibus cap. Sicut vrbis.*
Testes minores 14. annorum non admittendi. *Concil. Carthag. 7. c. 4. Concil. Afric. c. 98. 4. qu. 2. cap. Testes.*
Testis esse non potest hermafroditus. 4. *qu. 2. cap. Si testes.*
Testes de domo accusatoris producti, non recipiuntur. *Concil. Carthag. 7. c. 4. Concil. Afric. c. 98. 3. qu. 5. cap. Accusatores.*

4. qu. 2.

4. qu. 2. cap. Si testes, 14. *quæst. 2. cap. Super prudentia*. *De testibus cap. In literis*.

Testis qui sæpe accusat, vel litigat, non est recipiendus. *Concil. Carthag.* 4. *cap.* 58. *3. qu. 5. cap. Suspectos*.

Testes inimici non recipiendi. *Anacletus ep. 3. 3. qu. 5. cap. Suspectos. De accusationibus cap. Meminimus, & cap. Cum oporteat*.

Testi iuranti se esse inimicum principalis, credendum non est. *ibid. cap. Inquisitionis*, §. *Tertia*.

Testes non possunt esse excommunicati. *Fabianus ep. 1.* (excepta causa fidei.) *De hæret. in 6. cap. In fidei*.

Neque consanguinei accusatoris. *Calistus I. ep. 2. 3. qu. 5. cap. Accusatores*.

Neque affines accusatoris. *Fælix I. ep. 2.*

Neque familiares accusatoris, *3. qu. 5. cap. Accusatores*.

Testis esse non potest accusator. *Post epist. 3. Alexandri I.* (excipe causas fidei.) *Damasus ep. 4. 4. quæst. 4. cap. Nullus vmquam*.

Testis esse non potest aliquis accusatus contra accusatorem. Vide, *Accusatus*.

Neque qui exit de domo inimici. *Iulius I. ep. 2. c. 12. 3. qu. 5. cap. Accusatores*. 14. *qu. 2. cap. Super prudentia*.

Neque qui habet commercium cum inimicis accusati. *Iulius I. ep. 2. c. 10.*

Testes esse non possunt infames. *Eutychianus ep. 2. Fælix. II. ep. 1. Concil. Matiscon. 1. c. 17. De testibus cap. Testimonium Concil. Later. 3. in append. tit. De testibus cogendis c. 22.*

Testis esse non potest apostata, aut transgressor sui instituti. *Fælix II. ep. 1. c. 9. Damasus ep. 4.*

Testes contrahentes infamiam, postquam in causa sunt recepti, possunt repelli. *De testibus cogendis cap. Præterea*.

Testis esse non potest pater in causa criminali filij. *Post ep. Cœlestini I. c. 4. 4. quæst. 2. cap. Si testes*.

Testes esse non possunt personæ suspectæ. *3. qu. 5. cap. Suspectos. 4. quæst. 2. cap. Si testes*.

Neque criminosi. *3. qu. 5. cap. Suspectos. De testibus cap. Testimonium*. Sed in causa simoniæ possunt esse. *De simonia cap. Per tuas, & cap. Tanta*.

Testes esse non possunt sortilegi, homicidæ, malefici, adulteri, incestuosi, falsi testes, periuri, & alij similes. *3. qu. 5. cap. Constituimus*.

Testes contra Episcopum non recipiendi, nisi sint contestes, & bonæ conuersationis, ac famæ. *Concil. Trid. sess. 13. de refor. cap. 7.*

Testes deponentes contra Episcopum ex odio cupiditate, &c. grauibus pœnis puniendi sunt. *ibid. c. 7.*

Filius armans contra patrem, non potest esse testis in nulla causa (excepta fidei.) *3. qu. 5. cap. Omnes*.

Neque qui conducuntur pro pretio. *De testibus cap. 1.*

Testis esse non potest, qui in iudicio publico damnatus est. neque qui est in vinculis, aut custodia publica. neque qui pugnat cum bestijs. neque qui palam quæstum facit, vel fecit. neque qui dicitur testificari per pecuniam. *4. quæst. 2. cap. Si testes*.

Si testi opponatur aliquid criminale, & de hoc conuincatur, repellitur à testificando. *De exception. cap. 1.*

Testis esse non potest reus in iudicio eodem. *4. qu. 2. cap. Si testes*.

Testis esse non potest, qui fuit damnatus ob libellum famosum, *4. quæst. 2. cap. Si testes*.

Testis esse non potest in causa, patronus. *4. qu. 2. cap. Si testes*.

Testis nullus esse potest in causa propria. *4. qu. 2. cap. Si testes*.

Neque liberti contra patronos. *4. quæst. 2. cap. Si testes*.

Testes de quibus opponuntur crimina in alijs iudicijs, licet non fuerint probata, non possunt admitti. *De testibus cap. Super eo*.

Testes laborantes eodem vitio, non possunt adduci. *De testibus cap. Personas, & cap. Veniens ad nos*.

Testis esse non potest accusatus criminaliter, pendente accusatione contra ipsum. *De testibus cap. fin.*

Testis conuictus de crimine excepto contra illum, non potest admitti. *De exceptionibus cap. 1.*

Testis nequit esse aliquis, neque clericus, in causa, quam prius iudicauit. *2. qu. 6. cap. Statutum est*.

Testis esse non potest periurus. *De accusationibus, &c. cap. Meminimus, & cap. Cum oporteat*.

Testis super dilatoria inductus, non recipitur super principali. *De testibus, &c. cap. De testibus*.

Testis esse non potest pro reo socius criminis. *De testibus cap. Personas, & cap. Veniens ad nos. Concil. Later. 3. in append. tit. de appellat. can. 5.*

Testis esse non potest qui fuit conuictus, vel confessus de crimine, vel grauis opinio adsit contra eum, licet fecerit pœnitentiam de crimine & hoc in criminali, secus in ciuili. *De testibus cap. Testimonium*.

Testis esse non potest contra alium confessus de se in eo crimine. *Concil. Lateran. 3. par. 50. c. 47.*

Testis esse non potest in causa appellationis aduocatus, vel procurator causæ. *De testibus in 6. c. fin.*

Testes, quibus à parte aduersa opponuntur crimina, non debent admitti in causa, siue ciuili, siue criminali. sed pars tenetur ea probare. *Concil. Later. 3. in append. tit. De testibus cogendis c. 4.*

Testium dicta recipi possunt antequam opponatur exceptio, secus post. *De testibus cap. Ex parte.*

Vide, *Testes contra quos.*

Testes falsi, & eos inducentes.

Testis falsus offendit Deum, iudicem, & innocentem. *De crimine falsi cap. 1.*

Testis falsus, si quid leue testatur, per biennium abstineatur; si graue, per quinquennium. *Concil. Eliberit. c. 74.*

Testes falsi sunt excommunicandi. *Concil. Veneticum c. 1. Concil. Epaun. c. 13. 24. qu. 3. cap. Censuimus, Concil. Sabinense c. 6.*

Testis falsus crimen capitale committit. *Concil. Agathen. c. 7.*

Testis falsus pro munere, sicut Iudas prodit. *11. qu. 3. cap. Abijt Iudas.*

Testis falsus est infamis, & numquam potest amplius testificari. *Concil. Matiscon. 1. c. 17.*

Testis falsus, vt homicida debet pœnitere. *Concil. Epaunen. c. 13.*

Testes falsi in causa matrimoniali possunt excommunicari. *Concil. Oxonien. 1. c. 1.*

Testis falsus, siue per pecuniam fecerit, siue aliter, exilio est mulctandus. *1. quæst. 1. cap. vlt.*

Testis falsus in præiudicium tertij, pœna falsarij est puniendus. *Concil. Londin. 2. c. 28.*

Testes falsi in causa exhæredationis, sunt excommunicati, & absolui non possunt, nisi damnum resarciant. *Concil. Sabin. c. 6.*

Testes falsi non possunt absolui, nisi damnum resarciant. *Concil. Mediolan. 1. parte 2. tit. Quæ pertinent ad sacrament. pœnit.*

Testis falsus in causa fidei, vel inducens alios ad falsum deponendum, ob quod aliquis fuit damnatus, vel mutilatus, vel bonis spoliatus, vel graui iniuria affectus, puniendus est pro grauitate delicti, etiam per traditionem curiæ sæculari. *Leo X. constit. 29 Intelleximus.*

Inducens ad testificandum falsum, excommunicetur vsque ad mortem. *Concil. Matiscon. 1. c. 17.* sed *Concil. Sabinense c. 6.* Indeterminate dicit esse excommunicandum.

Testis falsi pœna. Vide, *Pœna.*

Vide, *Falsus.* Vide, *Depositio. Deponere.*

Testes corrupti.

Testium corruptione probata, reuocanda est sententia. *De testibus, &c. cap. Sicut vobis.*

Testium corruptio potest opponi ante, & post sententiam. *De probationibus cap. Licet causam.*

Si de testium curruptione dubitatur, per famam, & personas, quæ verisimilia dicunt est probandum, quod intenditur. *Concil. Later. 3. in append. de testibus cogendis c. 14.*

Testes conduci non possunt pro pretio. *De testibus cap. 1.*

Testes pro munere falsum dicentes, vt Iudas produnt. *11. qu. 3. cap. Abijt Iudas.*

Testes, an recipiendi lite non contestata.

Testes non recipiendi, lite non contestata. *Vt lite non contestata cap. Quoniam.*

Possunt tamen recipi lite non contestata, si timetur de morte, vel absentia diuturna. *ibid.* Item possunt recipi lite non contestata contra absentem, si proceditur per viam Inquisitionis. *De dolo, & contum. cap. Veritatis.*

Testium receptio contra non contumacem, lite non contestata in causa matrimoniali, est nulla. *Vt lite non contestata cap. Accedens ad sedem.*

Vide, *Litis contestatio.* Vide, *Testium repetitio.*

Testes qui, & quomodo producendi, ac super quibus.

Testes producti ab aliquo in vna causa, excipi non possunt ab eo in alia, nisi probetur inimicitia contra eum, vel corruptio. *4. qu. 2. cap. Si testes.*

Testes laborantes eodem vitio non possunt produci. *De testibus cap. Personas, & c. Veniens.*

Testes possunt produci, donec attestationes publicentur, postea vero non, super eisdem capitulis. *De testibus cap. Cum venisset. Concil. Later. 3. tit. De testibus cogendis c. 12. & 15.*

Possunt super alijs capitulis produci testes post publicationem. *ibid.*

Testes vltra tertiam vicem produci non possunt, nisi cum certa solemnitate legis. *De testibus. cap. In causis. Concil. Later. 3. tit. De testibus cogendis. c. 9.*

Etiam

Etiam quartò produci possunt, & quomodo? *ibid. cap. Significauerunt.*

Testes noui an, & quomodo recipiendi. *De testibus cap. Fraternitatis.*

Neque per appellationem possunt produci testes noui, publicatis attestationibus, in eisdem capitulis. *Clement. de testibus cap.*

Testes produci possunt à reo ad probandum contrarium, si publicatio non sit facta. *De testibus cap. Series.*

Testes producti coram vno iudice, non possunt ad eumdem effectum produci coram alio. *De testibus cap. Constitutus.*

Vt testes quarta vice produci possint, hæc sollemnitas requiritur. Producens iurare debet, quod non didicit testificata, neque per se, neque per alium. Et quod neque per dolum, neque per artem aliquam petit quartam productionem; sed quia vsque tunc non habuit, quos posset producere. *De testibus cap. Vltra tertiam. Concil. Later. 3. in append. tit. De testibus cogendis c. 9.*

Testes producentes quarta vice, si deficiunt in probatione, tenentur ad expensas. *De testibus cap. Significauerunt.*

Testes quartò producentes, si illi deficiant in probatione, condemnantur ad expensas. *De testibus cap. Significauerunt.*

Testes antiqui, quando possunt reproduci, publicatis attestationibus. *De testibus cap. Cum causa.*

Testibus non renuncians, & testificata non sciens, potest producere testes super antiquis capitulis. *De testibus cap. Constitutis il 2. Concil. Later. 3. in append. tit. De testibus cogendis c. 13. & 15.*

Testes producti contra testes, examinandi sunt. *De testibus in 6. cap. Præsentium.*

Testes produci possunt actore contumace. *De dolo, & contumacia cap. Causam quæ.*

Testes vltra terminum assignatum, produci non possunt. *De probationibus cap. Licet causam.*

Testes noui produci possunt in casu appellationis, sed super articulis nouis. *De testibus c 10. Fraternitatis. Concil. Later. 3. De testibus cogendis c. 12. & 15.*

Testibus productis super incidenti, etiam publicatis attestationibus adduci possunt noui super principali. *De testibus cap. Veniens.*

Testes producti ad probandum vnum in aliqua causa, produci etiam possunt ad probandum aliud diuersum. *De testibus cap. Cum causa.*

Testes aliquando possunt produci post publicatâ testificata in causa matrimoniali, pro consanguinitate probanda. *ibid. cap. Cum in tua.*

Testes, quos partes producunt contra personas productorum, recipiendi sunt. *De testibus cap. Licet dilectus.*

Testes reprobatorij ab vtraque parte producti, admittendi sunt. *ibid.* Sed alia vice vlterius non licet. *ibid.*

Testes producti à reo, possunt recipi citata parte. *De testibus cap. Significauit.*

Si Testes actoris, & rei deponunt contraria, recipiendi sunt digniores, & verisimiliora dicentes. & si in alijs sit paritas, præfertur numerus. *ibid. cap. In nostra.*

Vide, *Testes repellendi.*

Testium repetitio.

Testium repetitio facta contra non citatum, est nulla. *De testibus cap. In nomine Domini.*

Valet contra citatum, si hic non vult venire. *ibid. c. In nomine.*

Testis obscurè deponens, iterum est examinandus. *De testibus cap. Clamor.*

Testium repetitiò fieri non potest, lite non contestata. *Vt lite non contestata, &c. cap. 1.*

Testes repeti possunt aliquando lite non contestata super principali, si timetur de morte testium; vel longa absentia; vel si sunt senes, aut valetudinarij. *Vt lite non contestata cap. Quoniam frequenter. De confirmat. vtili. c. Cum dilectæ.*

In præfatis casibus, lite non contestata possunt repeti testes, si aduersarius sit contumax, vel absens; sed actor intra annum tenetur conuenire aduersarium, vel denunciare illi repetitionem testium, alias nulla est talis repetitio. *ibid.*

Testes iterum super eisdem articulis examinari non possunt, post tres menses à publicatione testium, nisi forte à principio id petierit pars; & non fuerit admissa. *Honorius III. ex Cirone, de testibus, &c. cap. 1.*

Vide, *Citatio.* Vide, *Litis contestatio.*

Testes in causa matrimoniali, &c.

Testes deponentes in causa consanguinitatis iurare debent, quod, nec odio, nec amicitia, vel alio inducti sunt ad testificandum in ea causa. *De testibus cap. Quotiens.*

Testium receptio contra non contumacem in causa matrimoniali, lite non contestata, est nulla. *Vt lite non contestata cap. Accedens ad sedem.*

Testium productionem impedientes in causa matrimoniali, possunt excommunicari. *De testibus cap Constitutis.*

Testes cogendi sunt pro consanguinitate probanda. *De testibus cogendis cap. Cæterum.*

Testes, qui de consanguinitate, vel affinitate deponunt, à stipite numerent; & nomine proprio, vel æquipollenti, nominent affines, &c. *De consanguinitate, &c. cap. Tuæ nos*.

Testes absentes in causa matrimoniali sufficiunt. *Qui matrimonium, &c. cap. 1.*

Testes in causa matrimoniali personaliter, & non per scripturas examinari debent. *ibid. cap. A nobis*.

Testes in causa consanguinitatis esse possunt parentes, & consanguinei. *ibid. cap. Videtur*.

Testes in causa matrimoniali pro consanguinitate probanda possunt produci, etiam publicatis testificatis. *De testibus cap. Cum in tua*.

Testes ex auditu in causa consanguinitatis non recipiantur, nisi sint graues personæ, que ante litem motam sciuerint testificata à duobus saltem antiquioribus, non infamibus, nec suspectis, sed omni exceptione maioribus. *ibid. cap. Licet ex quadam, Concil. Lateran. 4. c. 52.*

Isti autem iurare debent, quod non amicitia, vel odio, &c. testantur, item quod à maioribus acceperunt, & exprimere debent eos, vel circumloqui, aut designare, *ibid.* Et quod viderint tales personas pro consanguineis se habere, *ibid.*

Testes publici examinati in causa matrimoniali, non debent iterum examinari in eadem coram delegato, nisi in nouæ quæstionis articulo. *De testibus cogendis cap. Preterea*.

Testes in causa matrimoniali pro consanguinitate, &c. probanda, esse debent proximiores consanguinei, vt parentes, fratres, sorores; & si hi desunt, alij proximi, *Qui matrimonium accusare cap. Videtur, Post ep. 14. Cœlestini I. 35. qu. 1. cap. Videtur nobis*.

Testes falsi in causa matrimoniali, possunt excommunicari. *Concil. Oxoniense 1. c. 1.*

Vide, *Consanguinitas*. Vide, *Matrimoniales causæ*.

Testes, an possint cogi ad testificandum.

Testes in Ecclesia Romana (regulariter) non coguntur ad se examinandum. *Concil. Later. 3. in append tit. De testibus cogendis c. 6.*

Testes cogi possunt ad se examinandum, si eorum testimonium est necessarium. *Concil. Later. 3. ibid. c. 1. & 16.*

Testes compelli possunt ad deponendum in causis Ecclesiasticis, *Concil. Lateran. 3. par. 50. c. 67.*

Testes compelli possunt in causa ciuili, si nolunt examinari. *De testibus cogendis cap. 1.*

Compelli possunt per suspensionem, & excommunicationem, si sunt necessarij. *ibid. cap. Cum super, & cap. Peruenit ad nos*.

Testis, qui timore partis aduersæ se subtrahit, compelli debet; *ibid. cap. Super eo*.

Testes subtracti ab accusato, etiam in causa criminali, compelli possunt. *De testibus cogendis cap. Peruenit ad audientiam*.

Testes cogendi sunt pro consanguinitate probanda, *ibid. cap. Cæterum*.

Testes cogendi sunt, cum de fama, vel falsitate inquiritur. *ibid. cap. Super his*.

Testes cogi possunt, etiam in causa criminali, *ibid. cap. Dilectorum*.

Testes iurati, etiam coniurantium socij, possunt compelli. *ibid. cap. fin.*

Cogi non possunt ad testificandum, senes; valetudinarij; qui à republica absunt; & qui non possunt venire. *4. quæst. 2. cap. Si testes*.

Neque pupilli possunt cogi. *ibid.*

Testes cogendi sunt ad deponendum, si odio, vel gratia alicuius se subtrahunt à depositione in graue præiudicium alterius; & per censuras Ecclesiasticas possunt cogi. *Honorius III. ex Cirone, tit. De testibus cogendis. cap. 1. 2. & 3.*

Testes obscuri, varij, vel contradicentes.

Testis obscurè deponens, iterum est examinandus. *De testibus cap. Clamor*.

Testes, qui errant non studiosè, sed statim se corrigunt, non possunt repelli; secus si post temporis interuallum se corrigunt. *De testibus cogendis cap. Preterea*.

Testimonium alicuius, qui negauit de se in facto suo, si postea affirmat, non recipitur. *Concil. Lateran. 3. par 49. c. 17.*

Testes sibi contradicentes, nihil probant. *De probat. cap. Licet causam*.

Testis carceratus propter vacillationem non, fit infamis, *D. pœnis cap. Super his*.

Testes, quomodo examinandi.

Vide, *Testes, qui, & cum quibus, &c.*

Testium examinandorum forma, *De testib. in 6. cap. Præsentium*.

Testes absentes, pauperes, &c. qui non possunt venire, examinentur per delegatum, discretum, & absentes. *Concil. Lateran. 3. tit. De testibus cogendis c. 20.* (& eorum dicta deferenda sunt fideliter ad Iudicem, *ibid.*) *De testibus cap. Si quis testium*.

Te-

Teſtes in loco tuto, & commodo recipiendi, & examinandi ſunt. *De confirmatione vtili, &c. cap. Cum dilectæ.*

Teſtes examinandi diligenter de cauſis, perſonis, loco, tempore, viſu, auditu, ſcientia, credulitate, fama, certitudine, &c. *De teſtibus cap. Cum cauſam.*

Teſtes diligenter, & ſingillatim examinandi, præſertim in cauſa vitæ. *De teſtibus cap. Venerabili.*

Teſtes etiam religioſi præuio iuramento examinandi, alias eis non creditur. *ibid. cap. Nuper. Honorius III. ex Cirone, de teſtibus, &c. c. 4.*

Teſtes ad petitionem producentis, interrogari non poſſunt poſt publicationem. *De teſtibus cap. Per ternas.*

Teſtes, qui pro miraculis Sanctorum examinantur, cum omni diligentia examinandi ſunt. *Honorius III. ex Cirone, de teſtibus, &c. cap. 5.*

Vide, *Depoſitio*.

Teſtes in cauſa hæreſis, &c.

Teſtis confeſſus hæreſim de aliquo, poſtea negans, ſit vehementer ſuſpectus de hæreſi. *De præſumpt. cap. Literas veſtras.*

Teſtes excommunicati poſſunt deponere contra hæreticum, fautores, defenſores, &c. *De hæret. in 6. cap. In fidei*: Præſertim ſi alij deficiant. *ibid.*

Teſtes inſtruentes ad occultandam veritatem in his cauſis, ab Inquiſitore puniendi ſunt. *De hæreticis in 6. cap. Accuſatus. §. fin.*

Teſtes in cauſa hæreſis (olim) examinandi coram duobus religioſis viris. *ibid. cap. Vt officium.*

Teſtium nomina non publicanda in cauſa hæreſis, ſi timetur periculum. at ceſſante periculo poſſunt, & quomodo: *De hæreticis in 6. cap. Statuta. Vrbanus IV. conſtit. 2. Licet. §. 9.*

Teſtes contra hæreticos, fautores, defenſores, &c. eſſe poſſunt etiam ſocij criminis. *De hæret. in 6. cap. In fidei.*

Teſtes in cauſa fidei etiam periuri, ſi ſe retractent in fauorem fidei, admittuntur, dummodo appareat, quod non ex dolo, leuitate, &c. id faciant; ſed ex zelo veritatis; & tunc eis creditur, etiam contra alios. *De hæret. in 6. cap. Accuſatus. §. Licet verò.*

Teſtium depoſitiones in cauſa hæreſis per tabellionem recipiendæ. *ibid. cap. Vt officium. §. Verum.*

In cauſa hæreſis hæreticus poteſt eſſe teſtis contra alium. *2. qu. 7. cap. Si hæreticus. Innoc. IV. conſtit. 1. Cum aduerſus. cap. Patarenorum, §. vlt.*

Teſtium dicta propalantes, quomodo puniendi. Vide, *Teſtium dicta, in fine.*

Teſtimonium falſum deponentes in cauſis fidei, qua pœna puniendi. Vide, *Teſtes falſi*. Vide, *Hæreticorum cauſa.*

Teſtium dicta.

Teſtium dicta recipi poſſunt, antequam opponatur exceptio, ſecus poſt: *De teſtib. cap. Ex parte.*

Teſtium dicta publicanda non ſunt ad petitionem tertij. *ibid. cap. Conſtitutus.*

Teſtium dicta de auditu non probant in cauſa electionis: neque de fama: *De teſtibus cap. Tam literis.*

Teſtium dicta publicata poſſunt diſputari publicè. *ibid. cap. In cauſis.*

Teſtium conſpiratorum dicta recipi poſſunt, vt per ea ſuper alijs poſſit fides haberi. *De ſent. & re iudic. cap. Cum I. & A.*

Teſtium dicta conſideranda, an veriſimilia ſint, de loco, tempore, &c. *4. qu. 2. cap. Si teſtes.*

Teſtium dicta omnia danda ſunt inquiſito: *Concil. Lateran. 4. c. 8.*

Teſtium dicta ſecreto tenenda: *De teſtibus cap. Clamor.* Propalantes, ſiue Notarij, ſiue cuſtodes carcerum, exilio, vel alijs pœnis pro qualitate delicti, vt ibi, puniendi. *Pius V. conſt. 67. Licet.*

Teſtes iurantes non deponere.

Teſtes iurantes de non teſtificando, non tenentur ad iuramentum ſeruandum. *De teſtibus cap. Conſtitutis.*

Teſtes tales compelli poſſunt ad deponendum. *ibid. cap. Intimauit.*

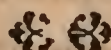
Teſtes impedientes, nè deponant.

Teſtes impedientes nè deponant, ſunt puniendi. *De teſtibus cap. Cum cauſam.*

Teſtes impedientes in cauſa matrimoniali, ne deponant de conſanguinitate, poſſunt excommunicari. *ibid. cap. Conſtitutis.*

Si teſtes impediantur, punitur is, de quo præſumitur venire impedimentum. *ibid.*

Vide, *Impediens.*

Testium oppositiones. & si probentur, quid?

Vide, Testes repellendi.

Contra testium personas non potest opponi publicatis attestationibus, nisi quis protestatus fuerit ante de opponendo: vel probet, quod post publicationem didicit, quæ vult opponere. *De testibus cap. Præsentium.*

Testes conuicti de criminalibus obiectis in exceptione, de quibus non fuerunt, alias conuicti, repelluntur à testimonio. *De except. cap. 1.*

Testes præfati sic conuicti, non possunt puniri pœna ordinaria. *ibid. Concil. Later. 3. in append. tit. De testibus cogendis c. 6. De ordine cognitionum cap. Cum dilectus.*

Testium exceptiones innumeræ sunt, & quæ. 4. *qu. 2. cap. Si testes.* Sed omnes sunt in titulo *Testes repellendi.* Vide, *Exceptio.*

Testes producti ab aliquo in vna causa, non possunt ab eo excipi in alia causa, nisi probetur, quod sint inimici, vel corrupti. 4. *qu. 2. cap. Si testes.*

Vide, *Exceptio.*

Varia de testibus.

Testium renunciatio in certis capitulis, non præiudicat in alijs. *De testibus cap. Causam quæ il 2.*

Testes vocati à delegato, habere debent expensas in eundo, & redeundo. *De rescriptis in 6. cap. Statutum. §. Proferendo.*

Testes non euadunt infames, per hoc, quod eorum testimonium reprobetur. *De ordine cognitionum, cap. Cum dilectus, in fine.*

Testis cum obijcitur ei crimen, & probatur, si alias non fuerat probatum, non punitur pœna ordinaria, eo quod non proceditur per accusationem. *ibid.* & *De exceptionib. cap. 1. Concil. Later. 3. tit. De testibus cogendis c. 6.*

Testis nullus esse potest contra suum dictum communiter creditum. *De probat. cap. Per tuas.*

Testibus examinatis ab arbitris, si aliquis moriatur, causa incompleta, quomodo hæc terminari potest. *De testibus cap. Præsentata.*

Si testes inscripti in aliqua scriptura mortui sunt, quando illa probat. Vide, *Scriptura.*

Testes synodales deputandi sunt per Diœceses, vt videant quæ sunt reformanda, & corrigenda, & postea denuncient in synodis. *Concil. Tolet. 22. can. vlt.*

Testes synodales, sunt testes publici. *De testibus cap. Præterea.*

Testibus magis credendum, quam vicinis in causa legitimationis filiorum. *Qui filij sint legitimi, &c.*

Testes debent deponere, quæ in sua præsentia facta sunt. *Calistus I. ep. 2. Damasus ep. 7. 3. qu. 9. cap. Testes.*

Testes, qui tempore delicti non fuerunt præsentes, non possunt testificari. 3. *quæst. 9. cap. Nihilominus.*

Testes nihil possunt addere ad veritatem. 3. *qu. 9. cap. Pura.*

Testes vocari non possunt sacerdotes, nisi in magna necessitate, & hoc de licentia Episcopi. 14. *qu. 2. cap. Quamquam.*

Testes requisiti ad damnandos Ecclesiasticos.

Testes ad iudicandum clericos, nunc sufficiunt tres. 2. *qu. 4. cap. Placuit.* Prius multi erant necessarij. Vide, *Clericorum priuilegia.*

Testes requisiti ad iudicandum Cardinalem Diaconum requiruntur 27. 2. *qu 4. cap. Præsul.* Ad Cardinalem Presbyterum, requiruntur 44. *ibid.* Ad Episcopum testes 72. *ibid. cap. Præsul. & cap. Nullum. Concil. Rom. sub Syluestro c. 3. Zephyrinus ep. vn.*

Ad iudicandum reliquos ministros, quot testes requiruntur. *ibid. cap. Præsul.* & *Concil. Roman. sub Syluestro c. 3.* *Concil. Mogunt. 3. c. 12.* confirmat omnia supradicta.

Testes deponentes contra Episcopum sint contestes, bonæ famæ, & conuersationis. *Concil Trid. sess. 13. c. 7.*

Testes deponentes contra Episcopum ex odio, leuitate, cupiditate, &c. grauibus pœnis puniendi. *ibid.*

Vide, *Clericorum priuilegia.* Vide, *Episcopor. priuil.* Vide, *Sacerdotes.* Vide, *Diaconus.* Vide, *Subdiaconus.*

Testes, contra quos non possunt deponere.

Testes cogi non possunt ad deponendum contra socerum, generum, sobrinum, sobrinam, & ex sobrinis natos; aut contra alios strictioris gradus. 4. *qu. 2. cap. Si testes.*

Neque patronus contra libertum, vel è contra, Nec aduersum sponsam, aut sponsæ patrem, aut aduersus sponsum filiæ. *ibid.*

In nulla causa libertus potest esse testis contra Patronum. *ibid.*

Vide, *Testes repellendi.*

S. Theresia.

S. Theresia, Ordinis Carmelitarum Discalceatorum fundatrix, &c. canonizatur à *Gregorio XV. anno* 1621. *const.* 30. *Omnipotens*.

S. Thomas.

S. Thomas de Aquino Ordinis Prædicatorum canonizatur *à Ioanne XXII. anno* 1323. *const.* 11. *Redemptionem*.

S. Thomæ de Aquino festum fit de præcepto in Regno Neapolis. ibi, & in alijs locis, vt festum Doctoris Ecclesiæ celebrandum est. *Pius V. const.* 36. *Mirabilis*.

S. Thomas Epfordiensis Episcopus in Anglia canonizatur *à Ioanne XXII. anno* 1320. *const.* 7. *Vnigenitus*.

S. Thomas Archiepiscopus Cantuariensis canonizatur *ab Alexandro III. anno* 1173. *const.* 4. *Redolet*. Huius Sancti ossa in odium fidei combusta sunt per Henricum Septimum Regem Angliæ, & cineres eius iussu sparsæ sunt. *Paulus III. constit.* 7. *Eius*.

F. Thomas de Villanoua Ordinis Sancti Augustini, Episcopus Valentiæ, declaratur Beatus. *Paulus V. constit.* 118. *In supremo*.

Et concessit fratribus, & sororibus Sancti Augustini in Regnis Hispaniæ, & in Oppido Villæ nouæ, vbi ipse natus est, vt fieret eius officium, & missa sub ritu duplici. *ibid.*

Postea *Gregorius XV. const.* 5. *Alias fel.* concessit hoc fratribus, & sororibus dicti Ordinis in toto mundo existentibus.

Et anno 1658. dum hæc scribuntur, canonizatur *ab Alexandro VII. die* 1. *Nouemb.*

Tyberis.

Tyberi fluuio inundante Romam, indicuntur supplicationes publicæ. *Clem. VIII. const.* 55. *Manus*.

Timens. Timor.

Timens Deum, non præcipit iniustum. 11. *qu.* 3. *cap. Qui omnipotentem*.

Timor morientis in charitate, non impedit ab ingressu Cœli, nec est pœnæ causa. *Leo X. const.* 40. *Exurge*.

Vide, *Metus*.

Thymiama.

Vide, *Sacrificium*.

Tintinnabula.

Tintinnabula Ecclesiæ, à custode, iussu Archidiaconi sunt pulsanda. *Post Concil. Tolet.* 1. *c. vlt.*

Tyrannus.

Tyrannus est Princeps, qui iniustè, & piè non regit. *Concil. Moguntin.* 3. *c.* 2.

Tyrannus non potest licitè occidi à subditis, neque per insidias, neque alio modo, & doctrina contraria est hæretica. *Concil. Constant. sess.* 15. *circa fin.*

Titulus. Titularis.

Tituli Ecclesiastici non possunt erigi per sæculares, sub pœna excommunicationis. *Gregorius I. lib.* 44. *ep.* 44.

Tituli Cardinales in alijs Ciuitatibus extra Romam, olim erant, quia erant tituli Parochiales. Vide, *Cardinales*. *Concil. Meldense c.* 54. & sub Episcopi iurisdictione erant. *ibid. Concil. Rom. sub Leone IV.*

Tituli Cardinalitij Romæ erant, olim, Parochiæ. *Concil. Rom. sub Leone IV.*

Titulus est necessarius, vt aliquis ordinetur in sacris, vel beneficij, vel saltem patrimonij, alias ordinationes sint irritæ (id est quo ad executionem.) *Dist.* 70. *cap. Neminem, & cap. Sanctorum. Concil. Later.* 3. *c.* 5. 1. *qu.* 2. *cap Clericos. Concil. Londin.* 1. *c.* 6. *Concil. Claramont. c.* 2. & 13. *Concil. Calcedon. c.* 16. *De prebendis, &c. cap.* 2. & *cap. Cum secundum. sub eod. titulo in* 6. *cap. Si Episcopus. Concil. Mogunt.* 4. *c.* 81. *Concil. Senon. in decr. morum c.* 4. siue beneficij, siue patrimonij. *ibid. Concil. Trident sess.* 21. *de refor. c.* 2. & *Concil. Trid.* renouat pœnas antiquorum canonum. Vide, *Clerici*. Vide, *Beneficiati*. Vide, *Ordinandorum obligationes*.

Tituli duo in duabus Ecclesijs, ab eodem teneri non possunt. *Concil. Claramont. c.* 2. Vide, *Beneficia plura*. Vide, *Parochus*.

Tituli duo ab eodem teneri non possunt in eadem Ecclesia. *Concil. Claramont. c.* 14. Vide, *Beneficia plura*.

Titulus patrimonij, ad quem aliquis est ordinatus, vendi non potest, nisi obtineatur alius de quo aliquis possit. *Concil. Senon.* in

in decr. morum c. 4. & tunc cum licentia Episcopi, hoc est faciendum, *ibid.* & *Concil. Trid. sess. 21. de refor. c. 2.* & si alienatur, fieri debet mentio quod ad eum titulum fuerat ordinatus. *ibid.*

Ordinatus ad aliquem titulum, cum ad alios ordines promouetur, semper ad illum titulum ordinetur. *Concil. Claramontan. c. 13.*

Episcopus ordinans aliquem sine titulo, vel patrimonio, tenetur sustentare ordinatum. *Concil. Lateran. 3. c. 5. De præb. in 6. cap. Si Episcopus.* Vide, *Clerici.* Vide, *Episcopus circa ordinat.*

Titulares Presbyteri, Diaconi, & alij Vrbis Romæ, secundum locum habent in Ecclesia, *Concil. Roman. 4. sub Symmacho c. 6.*

Titulares non possunt alienare bona Ecclesiæ. *ibid.* Vide, *Alienare.* Vide, *Ecclesiæ bona.*

Titulares Cardinales habent iurisdictionem in Clericos titulorum. *De maioritate, & obed. cap. His quæ.* Vide, *Cardinales.*

Tituli Cardinalitij Ecclesiarum Romæ nouissimè *à Sixto V.* fuerunt præscripti, & numerati. *const. 55. Religiosa.* Vide, *Cardinalitij tituli.* Vide, *Cardinales erga suas titulares Ecclesias.*

Titulus dominij in statu Ecclesiæ transferri non potest sine licentia expressa Papæ, etiam si habeatur licentia vendendi terram, &c. *Vrbanus VIII. append. 2. const. 43. Cum rationi.*

Vide, *Ecclesiasticus status.*

Tolentinum.

Tolentinum oppidum in Piceno sublimatur in Ciuitatem. *Sixtus V. constit. 51. Super.*

Tolerantia. Tolerare.

Toleranda sunt multa in Ecclesia, quando non possunt corrigi. *Gregorius I. lib. 9. ex regest. ep. 4. 1. qu. 7. cap. Et si illa.*

Toleranda non sunt in Ecclesia ea, quæ scandalum afferunt. *1. qu. 7. cap. Et si illa.*

Tolerari, quæ possunt, & quæ non, ab Ecclesia. *ibid. & cap. Multi.*

Tolerandi à bonis mala, quæ coram iudice probari non possunt, *2. quæst. 7. cap. Plerumque.*

Tolerantur multa in Ecclesia, propter necessitatem, *1. qu. 7. cap. Quoniam. cap. Didici. cap. Cognoui. cap. Exigunt, & cap. Et si illa.*

Tolerantur multi ab Ecclesia, licet à Deo sint damnati. *2. quæst. 1. cap. Vnus ex vobis.*

Tolerantia Papæ circa violatores Ecclesiasticæ libertatis, non dat eis ius aliquod, neque præiudicat libertati Ecclesiasticæ. *Paulus V. const. 63. Pastoralis §. 24. Vrbanus VIII. const. in 2. append. 47. Romanus.* Vide, *Ecclesia Romana.* Vide, *Ecclesiast. Immunitas.*

Toletum.

Toletum est Ciuitas Metropolitana. Eius Episcopus est Primas. *Concil. Tolet. 5. sub Grundemaro, in notis.*

Tolosa.

Tolosa fit Metropolis. *Extra, de præb. &c. cap. Saluator.* Eius suffraganei qui sunt. *ibid.*

Tonsura.

Tonsura capillorum, ab Apostolis introducta, à clericis omnibus est obseruanda. *Concil. Aquisgranen. sub Ludouico Pio c. 1.*

Tonsura clericorum talis esse debet, vt aures videantur. Corona verò debet esse rotunda; & quò maior est clerici dignitas, eò maior debet esse corona. *Concil. Rauen. 3. post Clem. V. c. 10.*

Tonsuram deferre non cogitur clericus coniugatus, non beneficiatus. *De clericis coniugatis cap. Ioannes.*

Tonsura clericorum minorum debet esse quantitatis vnius regalis. *Concil. Tolet. 22. c. 14.*

Primam tonsuram potest dare suis Monachis, Abbas, si est Presbyter, & benedictus ab Episcopo. *De ætate, qualit. &c. cap. Cum contingat.*

Potest etiam eam conferre non solum monachis, sed alijs, qui sunt sub eius iurisdictione. *De priuil. in 6. cap. Abbates.*

Tonsura clericalis, quibus conferenda. Vide, *Clerici, quinam sint capaces clericatus.* Vide, *Ordinatio.*

Primam tonsuram habens, ante annum 14. ætatis, non potest obtinere beneficium. *Concil. Trident. sess. 23. de refor. c. 6.*

Primam tonsuram solam habens, non potest in choro legere Lectiones. *Concil. Nicenum 2. c. 14.*

Vide, *Clerici primæ tonsuræ.* Vide, *Corona clericorum.*

Torus. Separatio Tori.

Vide, *Diuortium*. Vide, *Vir*. Vide, *Vxor*.

Tori separatio fieri non potest, nisi ex causa, & cum sollemnitate à iure præscripta, alias nulla est. & pœnæ. *Sixtus V. const.46. Ad compescendam*.

Toro separato, si vxorem eiectam quis denuò recipiat, & ea, vt concubina vtatur, vltimo supplicio est puniendus. *Sixtus V. ibid.*

Toro separato; si coniux cum alijs mulieribus, vel scortis vitam ducat impudicam, vltimo supplicio puniatur. *ibid.*

Tori separationis lite pendente, vxor in monasterio monialium, vel alio tuto loco sequestretur, nec sine sententia iudicis inde exeat. Quod si inde aufugerit, & impudice viuat, vltimo supplicio puniatur, *Sixtus V. ibid.*

Tori separationem affectans. Vide, *Diuortium*. Vide, *Matrim. quo ad torum, quando separanda*. Vide, *Vxoris obligationes*.

Tormentum.

Tormenta dari possunt à iudice Christiano. 23. *qu.4. cap. Quæsitum est*.

Tormenta dari non possunt sine inditijs. *De regulis iuris cap. Cum in contemplatione*.

Torneamenta.

Torneamenta sunt prohibita. & moriens in eis, careat Ecclesiastica sepultura. *Concil. Later. 3. c.2.* Si petit Sacramentum Pœnitentiæ, dandum est, non tamen sepultura. *ibid. De torneamentis cap.1.*

In torneamentis moriens, si ibi erat animo non pugnandi, sed spectandi, non priuatur Ecclesiastica sepultura. *ibid. cap. fin.*

Torneamenta, & hastiludia prius prohibita fuerunt permissa in casu cuiusdam passagij, ad exercitium. *Extrau. Ioann. XXII. de torneamentis cap.vn.*

Totum.

Totum continet partem; & hoc indubitatum est. *De regulis iuris in 6. reg.80.*

Traditio.

Traditiones Apostolorum relinqui non possunt ab ijs, qui volunt dici Christiani. *Damasus ep. 2. Marcellinus ep.1. Syricius ep.4. Nicolaus I. in decr. tit. De constitut. c.3. Dist.12. cap. Ridiculum est*; Vide, *Apostolica*.

Traditiones Sanctorum tenendæ, & obseruandæ sunt. *Concil. Constantinopolit. 4. c.1. Concil. Senonen. c. 5.* eas non tenens, est hæreticus. *ibid. Concil. Treuerense c. 4. Concil. Trident. sess.4. cap.1.*

Traditiones Ecclesiasticæ, quæ fidei non sunt contrariæ, obseruandæ sunt. *Concil. Colon.2. par. 9. c.1.*

Traditiones Ecclesiasticas violans, est anathema. 1. *qu.7. cap. Si quis omnem*.

Traditione, & authoritate, Ecclesia regitur. *Dist. 11. cap.* Catholica.

Vide, *Apostolus, in fine*.

Trahens.

Trahentes personas Ecclesiasticas ad forum sæculare, quomodo puniendi. Vide, *Clerici quo ad forum*. Vide, *Ecclesiastici*. Vide, *Excommunicationes in Bulla Cœnæ*. Vide, *Ecclesiarum Immunitas*. Vide, *Immunitas*.

Transactio. Transigere.

Transactione tolluntur instrumenta, & iura partium. *De transactionibus cap.1.*

Transactio facta super decimas de consensu Prælati, tenet, *ibid. c. Statuimus*. Vide, *Decimæ*.

Transactione facta à Prælato, nomine Ecclesiæ, si capitulum consentit, non potest amplius resilire. *ibid. cap. Contingit*.

Transactio fieri non potest super beneficium Ecclesiasticum. *ibid. cap. Constitutus. & cap. Super eo*. Vide, *Beneficia*.

Transactione facta sine authoritate Episcopi, Ecclesia non fit censualis. *De transactionibus cap. De cætero*.

Transactio de bonis Ecclesiæ, facta à Prælato, sine licentia Papæ, non obligat successorem. *ibid. cap. Veniens*.

Transactio fieri nequit in iure præsentandi, neque in annexo. *ibid. cap. Præterea quando*.

Transactio non potest fieri super iurisdictione spirituali. *ibid. cap. Præterea quarto*.

Transactio inter partes potest procurari à iudice, si iura permittant. *ibid. cap. fin.*

Transactio fieri non potest in matrimonio. *ibid. cap. fin.*

Vide, Compositio.

Transferre. Translatio.

Translationes Episcoporum, fieri non debent (id est ex proprio arbitrio.) *Concil. Carthag. 3. c. 38. De clericis non residentibus cap. 1.*

Translationes Episcoporum, olim, per synodum erant faciendæ. *Concil. Carthag. 4. c. 27.*

Translationes clericorum ab Episcopo fieri possunt, *Concil. Carthag. 4. c. 27.*

Transferri possunt Episcopi de vna Ciuitate in aliam, ex necessitate, non ex arbitrio proprio; & qui hoc negat est in errore. *Pelagius II. ep. 1.*

Translationes istæ, à solo Papa possunt fieri. *De translat. cap. Inter corporalia. & cap. Licet in tantum. Concil. Constantiense sess. 39.* (& translationis literæ obseruandæ sunt.)

Translatio Episcopi, vel Abbatis, fieri nequit eo inuito. *Concil. Later 5. sess. 9. in Bulla de reformat. curiæ §. 1.* estque *constit. 7. Leonis X. Superna.* Vide, *Episcopus quo ad translationes.* Vide, *Transire, infra.* Vide, *Mutationes.*

Translatio pensionis. Vide, *Pensio.*

Translationes pensionum, quomodo fieri poterant Romæ, & in districtu tempore pestis. Vide, *Pestis.*

Translatio beneficiorum, & pensionum concessa ante *Pium V.* ab eo reuocatur *constit. 73. Sacrosanctum.* Vide, *Beneficiorum translatio.*

Translatio conceditur Religioso, quando ei conceditur beneficium, quod dependet à Monasterio, &c. Vide, *Beneficia regularium.*

Translatio Religiosi ad aliam Religionem. Vide, *Regul. circa transitum, &c.*

Transferre nullus potest in alium plus iuris, quam ipse habeat. *De regulis iuris in 6. reg 79.*

Translationes Episcoporum sine maxima necessitate, fieri non possunt. *Concil. Constantiense sess. 39.* vbi habetur quod fiant à Papa cum subscriptione Cardinalium. *ibid.* Sed hoc non est necessarium.

Causæ translationum quæ sint. Vide, *Episcopus quo ad translationem.* Vide, *Papa circa Episcopos.*

Transire. Transitus.

Transire non debet Episcopus, vel clericus de minori Ciuitate ad maiorem. *Concil. Lucense 2. c. 5. & 6.*

Transire non potest Episcopus de vno Episcopatu in alium. *De clericis non resid. cap. 1.* Vide, *Transferre.* Vide, *Episcopus quo ad translationem.*

Transitus de vno Episcopatu in alium, quando, & quomodo potest fieri. *7. quæst 1. cap. Episcopus de loco.*

Transeuntes in alium Episcopatum licitè, in suo gradu recipiendi. *7. qu. 1. cap. Episcopi.*

Transiens ad aliam Ciuitatem metu hostilitatis, eo recedente, tenetur ad propriam redire. *7. qu. 1. cap. Pastoralis.*

Transmarinus.

Vide, *Vltramarinus.* Vide, *Peregrinus.*

Transmarini homines recipi non possunt in communione, & alijs, &c. nisi habeant literas à quinque Episcopis sigillatas. *Anastasius I. ep. 1. c. 2. Dist. 99. cap. Transmarinos.*

Transubstantiatio.

Transubstantiatio panis, & vini in Corpus, & & Sanguinem Christi, verè fit in consecratione Eucharistiæ. *Concil. Lateran. 4. c. 1. De Fide, & summa Trinit. c. 1. Concil. Trident. sess 13. cap. 4. & can. 2.*

Vide, *Consecratio.* Vide, *Eucharistia.*

Trebellianica.

Trebellianica deducenda est in substitutionibus Commissarijs directis, non obliquis. *De testamentis in 6. cap. 1.*

Tregua.

Treguam frangens, est excommunicandus. *Nicolaus I. in decret. tit. De Bellis c. 5. 24. qu. 3. cap. Illi qui.* Post monitorium, excommunicari potest. *De tregua, & pace cap. 1.* aliæ pœnæ. *ibid. Concil. Later. 3. c. 21.*

Treguæ faciendæ ab Aduentu, vsque ad Epiphaniam. *De tregua, & pace cap. 1.* Alia tempora faciendi treguas. *ibid.* à septuagesima vsque ad octauam Paschæ. *ibid.*

Treguæ tempore, tractetur de Pace. *ibid.*

Treguam frangens, non potest absolui ab Episcopo. *Concil. Later. 3. c. 21.* Sub pœna priuationis ab officio. *ibid.*

Tribulatio.

Tribulationibus aliquando superbia castigatur, & perfidia. *23. qu. 5. Ad fidem.*

Tribunal.

Tribunalia Regum sunt subiecta sacerdotali potestati. *Dist.* 10. *cap. Suscipitis ne*. Vide, *Episcopus*. Vide, *Potestas*.

Tribunalia Romana omnia reformantur: *Pius IV. constit.* 58. *Cum ab ipso*. *Paulus V. const.* 71. *Per multa cap.*

Tributum.

Tributis obligari nequeunt ordinati. *Distin.* 54. *cap. Si quis. & cap. De rebus.*

Tributum Imperatori ex violentia, olim, soluebat Ecclesia. 11. *qu.* 1. *cap. Si tributum, & cap. Magnum.*

Tributa, quæ, & quando soluenda Principibus. *ibid.*

Tributorum solutio est signum subiectionis. *De censibus, &c. cap. Omnis.*

Tridentinum Concilium.

Tridentini Conilij decreta ab omnibus obseruanda sunt, & hoc tenentur iurare Episcopi, Archiepiscopi, Primates, &c. in primo Concilio Prouinciali, quod celebratur post eorum promotionem. Beneficiati vero, Canonici, &c. tenentur hoc iurare in prima synodo, quæ fit, post sui promotioné. Studiorum verò lectores cum assumuntur, idem iurant, & præterea quod secundum Tridentini Concilij regulas docebunt. *Concil. Trid. sess.* 25. *de reform. c.* 2.

Tridentinum Concilium confirmatur anno 1563. *à Pio IV. const.* 73. *Benedictus. Concil. Trid.* Decreta circa mores & disciplinam Ecclesiasticam possunt corrigi à Papa. *Concil. Trid. sess.* 25. *de reform. cap.* 21.

Vide, *Concilia Generalia de Tridentino.*

Trinitas.

Sanctissima Trinitas diuinarum Personarum est tenenda, & prædicanda cum vnitate essentiæ. *Benedictus I. ep. unica. Concil. Carthag.* 2. *c.* 1. *De consecratione dist.* 3. *cap. Omnes, & cap. ult. De fide, & summa Trinitate cap.* 1. *Concil. Later.* 4. *c.* 1. *Concil. Mogunt.* 4. *c.* 1.

Trinitas personarum cum vnitate essentiæ multis doctrinis probatur, & exemplificatur. *Alexander I. ep.* 1.

Trinitas sanctissima est indiuidua in essentia, & discreta in personis. *Concil. Later.* 4. *c.* 1.

Trinitas diuinarum personarum sic adoranda: Deus Pater, Deus Filius, Deus Spiritus sanctus. & tamen Pater generat Filium, Filius generatur à Patre aequalis illi, Spiritus sanctus à Patre, & Filio sub vna substantia Deitatis. Filius Dei caro factus est. *Hormisdas ep.* 79.

Trinitatis personæ sunt vnus Deus. *Pelagius I. ep.* 1. *Concil. Brachar.* 1. *c.* 1. *Concil. Carthag.* 2. *c.* 1. *De consec. dist.* 3. *cap. ult.*

Trinitatem personarum diuinarum Israel iussus est adorare. *Hormisdas ep.* 77.

Extra Trinitatem personarum, non datur aliquod diuersum. & falsum est, quod Diuinitas est Trinitas. *Concil. Brachar.* 1. *c.* 2.

Trinitas personarum non est crucifixa, nec sepulta, licet cum Filij substantia sint omnes personæ. *De consecr. dist.* 3. *c. ult.*

Trinitas personarum non descendit in vterum Virginis, nec ad Apostolos in die Pentecostes, sed singulares personæ. *ibid. c. ultimo.*

Trinitatem negantes sunt hæretici, & vt tales puniendi, & vt relapsi, curiæ sæculari tradendi. *Paulus IV. const.* 4. *Cum quorumdam, & Clemens VIII. const.* 97. *Dominici*. Vide, *Negare. Negans.*

Trinitatis opera ad extra sunt indiuisa, & omnes personæ operantur. *Marcellinus ep.* 1. *Concil. Ephesinum ex epist. Cyrilli ad Reginas.*

Trinitas tota in Incarnatione Filij operata est. *De fide, & summa Trinit. cap.* 1. *Concil. Later.* 4. *c.* 1.

Trinitatis festum in Ecclesia specialiter non solebat celebrari, quia quotidie celebratur, cum recitatur *Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto*. *De ferijs cap. Quoniam*. Vide, *Verbum.*

Trinitatis Peregrinorum Confraternitas Romæ. Vide, *Confraternitas.*

Trinitatis Religiosi. Vide, *Fratres.*

Triremes.

Triremes, quando, & quomodo visitandæ in statu Ecclesiæ. *Paulus III. const.* 44. *Ad onus.*

Rei condemnati ad triremes in statu Ecclesiæ, non possunt transmitti ad alias, quam ad triremes Papæ. *Innocentius X. const.* 7. *Et si ea.*

Vide, *Rei.*

Trisagium.

Trisagium, quo tres personæ diuinæ laudantur illis verbis *Sanctus Deus, Sanctus Fortis,*

Sanctus Immortalis, è cœlo adductum est, cum puer è terra eleuatus Constantinopoli, & in cœlum raptus per vnam horam, descendit postea illud recitans. *Felix III. ep.3.*

Tristari.

Tristari nullus debet de sua, vel amicorum morte, & quare. 12. *qu.2, cap. Quam præposterum, cap. Habent, & cap. Qui diuina.*

Tumultuarij.

Tumultuarij in statu Ecclesiæ. Vide, *Bella*. Vide, *Ecclesiasticus status*.

Turca.

Turcas bellis oppetere, non est repugnare Deo. *Leo X. const.40. Exurge.*

Turcæ capti in bello vendi non possunt durante bello. Vide, *Saraceni*.

Turcæ circa alia. Vide, *Saraceni*.

Turris Nonæ Romæ.

Turris Nonæ facultas quæ. *Paulus V. const.71. tit. De Curia Sabellorum, & Turris Nonæ.*

Tuscia.

Vide, *Etruria*.

Tusciæ Episcopi, quas, & à quibus accipere possunt procurationes, dum visitant. *Extra, de censibus cap. Vas electionis*. Sic & alij qui ibi visitant. *ibid.*

Tutor.

Tutores opprimentes orphanos, vel viduas, per Episcopos reprimendi sunt. *Concil. Regiaticinum c.22.*

Tutor si conuenitur, nomine pupilli potest appellare. *De appellat. &c. cap. Ex parte M. Dominæ.*

Tutor completa tutela non potest pro pupillis respondere. *De appellat. &c. cap. Ex parte M.*

Vide, *Pupilli*.

Tutius operari.

Tutius est in causis, etiam grauibus, in misericordiam potius quam in seueritatem inclinare. *Concil. Later. 3. in append. p.50. c.6.* & ibi agebatur de casu quodam superstitionis hæreticalis.

Turonensis.

Turonensis libra est eiusdem valoris cum floreno auri. *Vrbanus VIII. const.6. Sanctissimus cap.25.*

V

Vacans sedes. Beneficia, &c.

Vide, *Sedes vacans*. Vide, *Episcopali sede, &c.* Vide, *Beneficia*. Vide, *Ecclesia vacante*.

Vacante sede, status non mutetur. Vide, *Sede vacante*.

Vacante præbenda, si est vsus quod gradatim optent; & interim Papa confert, valet collatio. *De consuetud. in 6. cap. fin.*

Vacantibus Ecclesijs, beneficijs, &c. ij, ad quos spectant, non possunt occupare bona Ecclesiarum, sed omnia ad successores pertinent. *ibid. cap. fin.* & pœnæ.

Vacante Ecclesia, &c. nisi ijs, ad quos spectant, prouideant, superior proximus debet prouidere. *De elect. in 6. cap. Quamquam.*

Vacante Ecclesia, si ij, ad quos spectat eligant indignum, vel contra formam statutam, electio pertinet ad Papam. *ibid. c. Quamquam.*

Vacantium beneficiorũ Ecclesi.&c. bona occupantes, siue Episcopi, siue alij superiores, ab ingressu Ecclesiæ suspenduntur, donec restituant; alij vero ab officio, & beneficio. *De off. ordin. in 6. cap. fin.*

Vacante Ecclesia Cathedrali, quid agendum. Vide, *Episcopo mortuo*.

Vacante Parochiali. Vide, *Parochia*. Vide, *Beneficio vacante*.

Vacantia beneficia in curia. Vide, *Beneficia*.

Vacatio. Vacare. Vacatura.

Vacatio per mortem, & per renunciationem non sunt eædem, nec eosdem effectus causant. *De rescriptis in 6. cap. Susceptum.*

Vacationem expectanti, si ei renuncietur beneficium aliquod, vt impediatur, nè habeat vacaturum; nullum fit ei præiudicium; renuncians verò priuatur habito, & ambito. *De renunciat. in 6. cap. fin.*

Vacare in curia beneficia, quando dicuntur. Vide, *Beneficia vacantia, &c.*

Vacant Ecclesiæ, beneficia, &c. per promotionem alicuius ad Cardinalatum, nisi detur retentio. *Sixtus V. const.79. Sanctissimus. Vrbanus VIII.* vt infra, reuocat eam in aliquibus.

Vacant Præceptoriæ Militiæ S. Ioannis Ierosolymitani, quando Milites, seu Equites fiunt Episcopi. *Gregorius XIII. const.*82. *Controuersia.*

Vacaturæ præbendæ, vel beneficij; &c. promissio est nulla. *De concess. praben. in 6. cap. Detestanda. cap. Constitutus & cap. Ex tenore.* Vide, *Beneficia vacatura.* & *Concil. Trident. sess.24. de reformat. c. 19.*

Vacatura præbenda, &c. concessa alicui, non intelligitur de illa, quam habet Episcopus. *De praben. &c. in 6. cap. Cum in Ecclesia.*

Vacant Ecclesiæ, quando habentes curam animarum, vt Episcopi, vel Parochi, assumuntur ad Cardinalatum, nisi à Papa concedatur retentio *Sixtus V. const.79. Sanctissimus.*

Vacare censentur loca montium vacabilia per assumptionem ad Cardinalatum. *Vrbanus VIII. in append. const.*38. *Decet.*

Vacare non intelliguntur officia Romanæ curiæ, per mortem vacabilia, ob assumptionem ad Episcopatum, commendam, &c. sed per assumptionem solum ad Cardinalatum; *ibid.* Et in hoc reuocat Constitut. *Sixti V.*

Vide, *Beneficia*. Vide, *Episcopus*. Vide, *Cardinales*.

Valentia.

Valentiæ Regni beneficia, à quibus possunt obtineri, & obtinentes, quomodo admitti *Sixtus V. const.64. In sacrosancto.*

Ibi illegitimis non possunt conferri beneficia, & canonicatus, etiam si legitimentur. *Sixtus V. const.*84. *Cum cœlestis.*

Vasa.

Vasa Ecclesiæ conuertens ad vsus prophanos, excommunicatur. *Concil. quod dicitur Apostol. c.* 73. *Concil. Bracharen.*3. *c.*13. *De religiosis domibus cap. Ad hæc. Concil. Mediolan.* 1. *par.*2. *tit. De Ecclesijs, & earum vsu.* Pœnæ. *ibid.*

Vasa sacra tangere non possunt Acolythi, Lectores, & Ostiarij. *Concil. Rom. sub Syluestro c.9. Concil. Agathen. c. 66. Concil. Brachar.*1. *c.*28. *Concil. Lucense* 2. *c* 40. *Dist* 23. *cap. Non oportet. Concil. Colon.*2. *par.*3. *c.*31.

Vasa sacra à sacratis tantum hominibus tangi possunt. *Sixtus I. ep. 2. Concil. Rom. sub Syluestro c.9. Concil. Lucense 2. c. 40. Dist.14. cap. Non liceat cuilibet. De consecr. dist.1. cap. In sancta. Concil. Quintilienburgense c.* 5.

Vasa Dominica tangi non possunt à subdiacono (id est non potest dispensare Eucharistiam.) *Dist.23. cap. Non oportet.*

Vasa sacra tangi non possunt à monialibus, neque alijs, etiam virginibus. *Soter ep.2. dist.23. c. Sacratas. Concil. Colon.2. par 3. c.* 31.

Vasa sacra applicari non possunt ad epulas, vel alios vsus. *Concil. Brachar. 3. c.* 13. & pœnæ. *ibid.*

Vasa sacra conuertens ad proprios vsus, vel alienans, officio priuatur, infamis fit, excommunicatur, & tenetur ad restitutionem. *Concil. Tolet.*17 *c.*4. Vide, *Pignorare.*

Vasa sacra, vel alia Ecclesiastica Iudeis vendens, est relegandus, & recuperanda sunt, quæ sunt vendita. *Gregorius I. lib.*1. *epistola 66.*

Vasa lignea non sunt apta ad consecrandum. *De consecr. dist.1. cap. Vasa, in quibus.*

Vasa propria teneri debent ad lauandum Corporalia, & alia vela sacra; & illa ad nullum alium vsum possunt inseruire. *Post Concil. Illerdense c.7. De consecr. dist. 4. cap. Omnis Presbyter.*

Vasa propria teneri debent ad baptizandum. *ibid.* Vide, *Baptisterium.*

Vasa sacra aliquando vendenda pro Redemptione Captiuorum. Vide, *Alienare.*

Vasa Ecclesiæ ab Archidiacono sunt custodienda. *De offic. Archidiaconi cap. Ea quæ.*

Vasa Ecclesiæ, & omnia suppellectilia cum munditia tenenda. *De custodia Eucharistiæ cap. Relinqui.*

Vasa, & vestes deputatæ ad cultum Dei, non possunt applicari vsibus prophanis. *De religiosis domibus cap. Ad hæc. Concil. Mediol.* 1 *par.*2. *tit. de Ecclesijs, &c.* Pœnæ. *ibid.*

Vas vxoris.

Vase vxoris arcto, an, & quomodo potest dissolui matrimonium. *De frigidis, & maleficiatis cap. Fraternitatis.*

Vassallus.

Vassallus, qui iurauit Prælato, non cogitur iurare successori. *De iure iurando cap. Veritatis*.

Vassalli in statu Ecclesiæ non possunt obligari pro Dominis, & obligationes factæ, vt nullæ rescinduntur. *Pius IV. constit.* 18. *Quia*.

Vide, *Obligatio*.

S. Vbaldus.

S. Vbaldus canonizatur *anno* 1192. *à Cœlestino III. const.* 1. *Benedictus*.

S. Vbaldi festum restituitur *à Paulo V. constit.* 7. *Ex iniuncto*.

Vehemens.

Vehementer suspectus fit, contumax in causa hæresis. *De hæreticis in 6. cap. Cum contumacia*.

Vehementer suspectus abiurans, si relabitur habetur vt conuictus. *ibid. cap. Accusatus*.

Vide, *Abiurare*. Vide, *Suspectus*. Vide, *Hæretici. Suspecti de hæresi*.

Velum.

vela in Ecclesijs possunt appendi. *Gregor. I. lib.* 9. *ex regest. ep.* 38.

velo serico vti non possunt moniales. Vide, *Moniales circa vestimenta*. Vide, *Moniales à quibus debent abstinere*.

Velare.

velare non potest aliquam Abbatissa. *Concil Parisien.* 6. *lib.* 1. *c.* 43.

velari non possunt fœminæ à semetipsis. *Concil. Parisien.* 6. *lib.* 1. *c.* 42.

velari non possunt virgines, nisi in certis diebus, vt per Octauas Paschæ, per Epiphaniam, & per dies Apostolorum. 20. *qu.* 1. *cap. Deuotis*.

Si qua tamen sit morti proxima, potest in alijs diebus velari. *ibid. cap. Deuotis, & cap. Virgines*.

velari non possunt virgines ante 40. annum. 20. *qu.* 1. *cap. Sanctimoniales*. Pro diuersis temporibus, diuersa de hoc fuerunt decreta.

Vide, *Virgines circa Religionem*. Vide, *Moniales*. Vide, *Consecratio Virginum*.

Velata.

velatam mulierem è monasterio auferens, excommunicatur, & restituere tenetur. Vide, *Monialis*. *Ioannes VIII. epist.* 165.

velatas mulieres Deo sacratas accipiens in matrimonium, excommunicatur. Vide, *Matrimonia prohibita ratione status, &c. Concil. Triburien.* 1. *c.* 23. & separatur. *ibid.*

velatæ in monasterio, vel propria domo, castè debent viuere. 27. *qu.* 1. *cap. Si quis rapuerit*.

Vide, *Moniales*. Vide, *Virgo*.

Venari.

Venari non licet Episcopo, nec clericis. & pœna. Vide, *Episcopo probibita*. Vide, *Clerico probibita*. De *clerico venatore cap.* 1. *&* 2. *Dist.* 34. *cap. Omnibus. Concil. Later.* 4. *c* 15.

Venatores fuisse sanctos, non legitur. *Dist.* 30. *cap. Quorumdam*.

venandum non est in Quadragesima, *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.* 44.

Vendere. Vendens. Venditio.

Vendere nequit Episcopus res Ecclesiæ, sine necessitate. 10. *qu.* 2. *cap. Si quis Episcopus*. Pœna. *ibid.* Vide, *Alienare*. Vide, *Locare*.

Vendere potest maritus cum vxoris consensu rem donatam à viro ipsi vxori propter nuptias. *De emptione, &c. cap. Peruenit ad nos*.

vendi non possunt carius res transeuntibus, quam in mercato; & tales possunt ab Episcopo cogi, vt vendant iusto pretio. *De emptione, &c. cap.* 1.

vendere plusquam emitur, est illicitum. *Iulius I. post epist.* 3. 14. *qu.* 4. *cap. Quicumque*.

Vendens hominem furatum, mortis pœna afficiatur. *De furtis cap.* 1. Vide, *Furtum*.

vendebantur, olim, Ecclesiarum prædia, & quare cœperunt possideri. Vide, *Prædia*. Vide, *Eccles.*

vendens rem plusquam valet, ob dilationem solutionis, nisi adsit dubium de augmento valoris, vsuram facit. *De vsuris cap. In ciuitate, & cap. Consuluit*.

vendentes mancipia idololatris ad sacrificandum, vt homicidæ puniantur. *Gregor. III. epist.* 1.

Venditio conditionalis non est valida. *De fide instrumentor. cap. Cum Ioannes.*
Venditio, quando est vsuraria, si sit speciei mutui. *De emptione, &c. cap. Ad nostram.*
venditio, in qua ratione temporis ad redimendum, aliquid soluitur, quando est vsuraria. *De pignoribus cap. Illo vos.*
venditio, & emptio census annui cum pacto retrouendendi, non est vsuraria. *Extra, de emptione, &c. cap. Regimini 1. & 2.* Vide, *Census.*
Cum vendens à se decipitur, vltra dimidium iusti pretij, valet venditio. *De empt. &c. cap. Cum dilecti.* Potest tamen repetere pretium. *ibid. & cap. Cum causa.*
vendens non tenetur de euictione, si emptor omisit iudicium incœptum contra illum, vel omisit denunciare, vt rem venditam sibi defenderet; vel per incuriam sententia lata fuit. *ibid. cap. fin.*
vendens potest accipere pretium, quod statuto tempore res potest valere. 14. *qu.* 4. *cap. Si quis clericus.*
vendens Ecclesias, vel Ecclesiastica, damnatus est. 1. *qu.* 3. *cap. Si quis dator.* Vide, *Simoniacus.*
vendens officia, si Episcopus, suspendatur ab officio. 1. *quæst.* 3. *cap. Si quis Episcopus præbendas.*
venditiones illicitæ. Vide, *Contractus.*
vendi non potest paruo pretio, cum pacto, vt si intra certum tempus non redimatur, sit eius qui emit. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 2. *tit. De vsuris.*
vendi non potest res immobilis, nisi præcedat pretium iustum. *ibid.*
vendi non potest res cum pacto, vt venditor redimere cogatur, vel quod intra certum tempus ad id cogatur. *ibid.*
vendi non potest res, si annuus census supèrat extimationem fructuum, quos emptor percipit de re illa. *ibid.*
vendi possunt Romæ domus, inquilinis non requisitis. *Pius V. const.* 126. *Tanta est.*
Vendentes terras, loca, &c. in statu Ecclesiæ de licentia Papæ, non possunt etiam titulum transferre, sine expressa eiusdem licentia. *Vrbanus VIII. in append.* 2. *constit.* 43. *Cum rationi.*

Veneficia.

Veneficia, incantationes, & necromantiæ à Christianis fugienda. *Lib.* 2. *const. Apost. c.* 62.
veneficam artem exercens, quomodo puniendus. *Concil. Hispal.* 2. *c.* 8. 12. *qu.* 2. *cap. Octaua.*
Vide, *Dæmon.* Vide, *Incantatio.* Vide, *Maleficium.* Vide, *Sortilegium.*

Venerari.

venerari nullus potest pro Sancto, sine Papæ authoritate. *De reliquijs, & veneratione, &c. cap.* 1.
Vide, *Defunctus.* Vide, *Moriens.* Vide, *Imagines.* Vide, *Sanctus.*

Venetiæ.

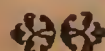
venetiarum Dux, & Senatus, excommunicati fuere à *Iulio II.* ob inuasionem terrarum Ecclesiæ. *Iulius II. constitut.* 22. *Suscepti.*
Vide, *Dux.*

Veniale.

venialia peccata, in quibus aliquis moritur, post hanc vitam purgantur. *Distinct.* 25. *cap. Qualis hinc, & cap. Qui in aliud.*
venialia peccata in lege veteri remittebantur per cæremonias. *De pœnitentia distinct.* 6. *cap. Qui vult.* circa medium.
venialia sunt otiosus sermo, & immoderatus risus. *Distinctione* 25. *cap. Qualis.*
venialia peccata à mortalibus distincta, & diuersa sunt; & per quid. *Concil. Senon. c.* 17.
venialia peccata omnia vitari non possunt, sine speciali Dei auxilio. *Concil. Trident. sess.* 6. *can.* 23. vt de B. Maria virgine tenet Ecclesia. *ibid.*
venialia peccata de necessitate salutis non sunt confitenda; sed licitè possunt fideles ea confiteri. *Concil. Trident. sess.* 14. *cap.* 5. *& can.* 7.
Vide, *Peccatum.*

Venia.

Venia non datur, nisi correcto. *De regulis iuris in 6. reg.* 5.
veniæ petitio ex homicidio, ob bonum pacis, non arguit culpam, nisi ipse petens fuerit in causa. *De homicidio voluntario cap. Exhibita.*

Verba.

Verba formarum Sacramentalium à Christo sunt instituta. *De celebrat. miss. cap. Cum Martha.*

Verba sunt intelligenda secundum intentionem proferentis. *De verbor. signif. cap. Intelligentia.*

Verba non sunt consideranda, sed sensus. *ibid. cap. Propterea.*

Verba priuilegiorum, quomodo intelligenda. *ibid. cap. Abbati.*

Verba contractuum obscura, intelligenda sunt secundum communem sensum. *De sponsalibus, &c. cap. Ex literis. Concil. Lateran. 3. in append. tit. De interpretat. verbor. c. 3.*

Verba Canonis distinctè proferenda sunt, non festinè, nec tardè. *Concil. Londin. 1. c. 1.*

Verba prolata cum errore per imperitiam, non destruunt formam Sacramentorum. *De consecr. dist. 4. cap. Si non sanctificatur.* Vide, *Sacram.*

Verbum diuinum.

Vide, *Filius Dei*. Vide, *Persona diuina*. Vide, *Trinitas*. Vide, *Christus*.

Verbum diuinum, totum hominem assumpsit. *Concil. Tolet. 15. Damasus ep. 1.*

Verbum diuinum assumpsit verum corpus, & veram animam rationalem ad vnitatem personæ. *Concil. Ephesin. Concil. Vienn. Gener. Clem. 1. de Trin. & fide catholica.*

Verbum diuinum incarnatum dici non potest duo filij. *Damasus ep. 1.*

Verbum diuinum carne exutum, non potest dici Christus. *Concil. Ephesin. in epist. Cyrilli ad Monachos Aegypti, & in epist. ad Nestorium.*

Verbum diuinum non fuit mutatum in carnem. *Concil. Ephesin. in epist. Cyrilli ad Nestorium.*

Verbum diuinum verè subsistit. *ibid.*

Verbum diuinum non se gessit, vt anima in Christo. *ibid.*

Verbum à Patre ab æterno natum, in carne denuò nascitur. *Concil. Ephesin. in epist. Cyrilli ad Reginas.*

Verbum diuinum per incarnationem frater noster dicitur factus. *ibid.*

Verbum diuinum factum esse carnem, nihil aliud est, quam nobiscum carni communicare. *Concil. Ephes. in epist. 2. Cyrilli ad Nestorium.*

Verba Dei.

Verba Dei ad sæcularia negotia non sunt conuertenda. *26. quæst. 2. cap. Hi qui de paginis.* Vide, *Scriptura Sacra.*

Verbum Christi, & Corpus Christi æque seruanda sunt. *1. qu. 1. cap. Interrogo, & cap. Neque potest.*

Verbera. Verberare.

Verberibus non subiacent ordinati in sacris, quacumque ex culpa. *Concil. Bracbar. 3. c. 7. cap. Cum Beatus Apostolus.*

Verberare proprijs manibus Episcopo non licet. *Dist. 45. cap. Quid autem. & cap. Neminem. Distinct. 86. cap. Non licet.* Vide, *Episcop.*

Verberari mandante, & protestante, nè occidatur, si mandatarius excedit limites, & occidit, etiam ipse mandans fit irregularis. *De homicid. in 6. cap. fin.*

Verberans ad quid tenetur. Vide, *Damnificans.*

Veritas.

Veritatis fidei cognitio à Deo est. *Clem. I. epist. 2.*

Veritas Euangelica semper viuit. *Leo II. epist. 5.*

Veritatem non prædicans liberè, eam prodit. *11. quæst. 3. cap. Nolite timere.*

Veritatem Euangelicam non sequens, est magister erroris. *24. quæst. 3. cap. Quid autem.*

Veritatem doctrinæ peruertentes, sunt hæretici. *24. qu. 3. cap. Transferunt.*

Veritas sæpius exagitata, magis splendescit in luce. *35. qu. 9. cap. Graue.*

Veritas omitti non debet ad vitandum scandalum. *De regulis iuris cap. Qui scandalizauerit.*

Veritatem negans, vel occultans, dicitur falsus. *De crimine falsi cap. 1.*

Vespere.

Vespertinæ horæ in Quadragesima recitandæ sunt ante comestionem. *De consecr. dist. 1. cap. Solent plures.*

Vesperæ sollemnes, vt Paschæ, &c. ab Episcopo cantandæ, nisi impediatur. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. De Missa sollemni.*

In alijs festis à Canonicis; dignitatibus; & hebdommadario, iuxta Ecclesiarum consuetudinem. *ibid.*

Vide, *Horæ canonicæ*. Vide, *Officium*.

Vestis.

Vestium ornatus non fiat ad pompam. qui hoc facit abstineatur. *Concil. Elibertin c. 5.*

Vestes altarium veteres incendio comburantur. *Clemens I. epist.* 2. & in loco occulto proijciantur cineres. *De consecr. dist.* 1. *cap. Altaris*. Vide, *Altaris Vestes*.

Vestes, vasa, & alia vtensilia ad cultum Dei pertinentia, in Ecclesia sunt conseruanda. *Fælix IV. ep.* 1.

Vestes sacras ad prophanos vsus conuertens, vel dissipans, officio priuetur, infamis remaneat, & excommunicetur; & ad restitutionem teneatur. *Concil. Tolet.* 17. *c.* 4. *De consecr. dist.* 1. *cap. Vestimenta*.

Vestes sacræ, quibus vsi sunt schismatici, non sunt iterum benedicendæ. *De Sacramentis non iterandis cap. A nobis*.

Vestes, quibus vti debent clerici in Ecclesia, sint honestæ, ac sacratæ; & ad alios vsus non inseruiant. *Post ep. Lucij I. Leo IV. homil. de cura Pastorali*.

Vestes sacerdotales pro sacrificio, quales sunt. Vide, *Sacerdos*. Vide, *Sacrificium*.

Vestes clericorum, non debent esse sicut sagi laicorum. *Concil. Ratisponense*. Vide, *Clerici quo ad habitum, &c.*

Vestes clericorum debent esse talares. *Concil. Lucense* 1. *c.* 66. *Concil. Toletan.* 18. *c.* 3. non trahantur per terram, nec sint in brachijs breues, vt nuda appareant. *ibid.*

Vestium sacerdotis mosayci significata. Vide, *Mosaycus Sacerdos*.

Vestibus modestis, non fulgidis, aut odoriferis, vti debent clerici. 21. *qu.* 4. *cap. Omnis iactantia. cap. Nullus eorum, cap Episcopi, & cap. Sine ornatu*.

Alias post Episcopi monitionem, priuentur beneficijs. 21. *qu.* 4. *cap. vlt.*

Vestibus virgatis, vel variatis vtentes clerici, quomodo puniendi. *Clement. de vita, & honest. cleric. cap. Quoniam*.

Vestes fidelium omnium, temperantiam redoleant. *Dist.* 41. *cap. Parsimoniam*.

Vestes diaconi pro sacrificio, quales sunt. Vide, *Diaconus*.

Vestes altaris. Vide, *Altaris vestes*. Vide, *Corporalia*.

Vestes sacerdotales, &c. pro officijs debent esse multiplices. *Concil. Oxonien.* 1. *c.* 3.

Vestes clericorum, prælatorum, &c. non debent esse cum manicis longis pendentes ex cubito. *Martinus V. in Concil. Constant. sess.* 43.

Vestes sacras induentes laici, quomodo puniendi sunt. *Concil. Constantinopolit.* 4. *c.* 16.

Vestes religiosorum induentes ad mascheras, graui pœna puniantur, & etiam illi qui eas commodant. *Concil. Mediol* 1. *par.* 2. *tit. De clericorum vestitu*.

Vestes sacerdotales, &c. sacræ ab Abbate non possunt benedici, absque speciali priuilegio Papæ. *Concil. Vienn. Prouinc.* 1.

Vestes, & vasa Ecclesiastica, in quibus non est opus Chrismate, benedici possunt à Prælatis Religionis Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis Captiuorum. *Gregor. XIII. const.* 31. *Exposcit*.

Vestes sacræ non sunt rebenedicendæ per hoc quod illis vti sunt schismatici. *Honorius III. ex Cirone, de schismat. c.* 1.

Veste luctuosa vti non possunt clerici. Vide, *Clerici quo ad habitum, &c.*

Vestium reformatio pro sponsis Romæ facta à *Sixto V. const* 52. *Cum in vnaquaque*.

Vestes omnium clericorum. Vide, *Clerici quo ad habitum, &c.*

Via.

Viarum grassatores non gaudent Immunitate Ecclesiæ. *De immunit. Eccles. cap. Inter alia. & cap. A nobis*. Vide, *Immunitas Eccles.*

Viarum grassatores, in statu Ecclesiæ, persequendi. Vide, *Ecclesiasticus status*.

Viæ Romæ. Vide, *Roma*.

Viarum Magistri Romæ. Vide, *Roma*.

Viaticum.

Viaticum dandum est omni moribundo. 26. *qu.* 6. *cap. His verò*. *Concil. Lucense* 1. *c.* 82.

Viaticum dandum est etiam morientibus in pœnitentia publica. *Concil. Agathense c.* 15. *Dist.* 50. *cap. Pœnitentes*.

Vide, *Eucharistia*.

Viator.

Viator in hac vita non potest esse ita perfectus, vt gratia eius non possit augeri, vel esse impeccabilis. *Clement. de hæret. cap. Ad nostrum*.

Viator ob quamcumque perfectionem, numquam fit exemptus à præceptis Dei, & Ecclesiæ. *ibid.*

Viator non potest in hac vita beatitudinem formalem, secundum omnem gradum perfectionis obtinere, sicut in vita beata. *ibid.*

Vide, *Homo*.

Vicarius Papæ.

vicarius, seu Legatus Papæ potest esse etiam subdiaconus. *Gregorius I. lib. 1. epist. 1. & 3.*

vicarius Papæ, id est, Legatus, potest retractare synodos. *Adrianus I. in epist. decr. c.42.*

vicarius Papæ habet iurisdictionem in vrbe Romæ, non extra. *De off. Vicarij cap. Sua nobis.*

vicarius Papæ in vrbe habet iurisdictionē super omnes etiam exemptos. & alia de eo. *Paulus II. const 1. Licet Ecclesiarum.*

vicarij Papæ in vrbe iurisdictio præscribitur *à Iulio II. const.28. Decet.*

vicarius Papæ in vrbe est super omnes Ecclesias exemptas, & non exemptas, & super earum personas. Multas causas iudicare potest, & qua forma iudicij. Item Iudæos; Hospitalia, Sodalitates, causas vsuræ, & matrimoniales. Potest consecrare Ecclesias in vrbe, & districtu. Potest statuta facere pro reformatione cleri Romani; potest periuros, & blasphemos punire. Iudicia aliorum facta contra eius decreta, nihil valent. & alia multa de eo. *Paulus III. const.36. Licet.*

Item iudicat causas Hospitalis S. Spiritus. Vide, *Hospitale S. Spiritus.*

Vicarij Episcoporum, &c.

Vicarius Episcopi, non potest esse laicus. *Concil. Hispal.2. c.8.*

vicarius Generalis Episcopi non potest conferre beneficia. *De off. Vicarij in 6. cap. fin.*

Vicarij Generales Episcoporum dicebantur Corepiscopi. *Concil. Neocæsar. c. 13.* Vide, *Corepiscopus.*

vicarij Generalis Episcoporum sunt ad exemplum 70. Seniorum, & honorandi sunt. *ibid.*

vicarius Generali Episcopo absente non potest conuocare Capitulum; neque de rebus Capituli agere. neque à Canonicis ad Capitulum vocari (nisi sit Canonicus.) Excipe, si in aliqua Ecclesia vicarius maiorem habet authoritatem, quàm comprehensam in hoc decreto, siue ex priuilegio, siue ex consuetudine. *Concil. Trid. sess. 25. de refor. cap.6.*

Vicarius à quo, & quomodo eligendus sede vacante. Vide, *Capitulum.* Vide, *Commissio generalis.*

vicarius Generalis Ordinis Minorum, quid potest agere. Vide, *Generalis.*

Vicarij, & Vicariatus Ecclesiarum.

vicarij ordinarij compellantur residere, & seruire Ecclesijs, per priuationem prouentuum, &c. *De offic. Vicarij cap. fin. Ex parte. Concil. Londin.2. c.11.*

vicariatus plures, nullus potest habere. *De off. Vicarij cap. Prouidens. Concil. Later.3. tit. De Vicarijs c.6.*

vicarius adeptus officium curati, cessat à vicariatu. *De off. Vicarij cap. Ad audientiam.*

vicarius in Ecclesia potest ab Episcopo institui. *Concil. Later.4. c.9.*

vicarius non potest substituere vicarium. *De off. Vicarij cap. Clericos. Concil. Lateran. 3. tit. De Vicarijs c.3.*

vicarius perpetuus non potest per Episcopum remoueri, vel priuari. *De off Vicarij cap. Ad hæc.* Nisi Rector Ecclesiæ velit per se ipsum regere, vel ob causam rationabilem probandam coram Episcopo. *Concil. Mogunt 4. c.80.*

vicarius Ecclesiæ vsurpans sibi personatum contra Ecclesiæ iuramentum, non admittitur ad executionem officij. *De excessibus Prælat. cap. Illud etiam. Concil. Later.3. tit. De Vicarijs c.4.*

vicarij perpetui habere debent omnes conditiones Parochorum. *Clement. de off. Vic. cap. vn.*

vicarij perpetui tenentur residere, & ad Presbyteratum promoueri. *Honorius III. ex Cirone, de off. Vicarij cap.1.*

vicarius perpetuus habens vnde viuat, si impetrat beneficium non facta mentione de vicariatu, nulliter impetrat. *De rescript. cap. Postulasti.*

vicarij Ecclesiarum præsentati à Religiosis non instituantur ab Episcopo, nisi eis assigneatur congrua portio sustentationis. *De præbend. &c. cap. De Monachis.*

vicario perpetuo assignanda est portio congrua; alias Ecclesiæ Rector priuetur Ecclesia. *De præbend. &c. cap. Extirpandæ. §. Qui verò. Concil. Lateran. 3. tit. de Vicarijs c. 1. & 2. Concil. Lateranen. 4. c.32. Concil. Germanicum 1. c.12. Concil. Colon. 2. par.8. c.3. & 4. Concil. Mogun-tin.4. c.80. Concil. Trident. sess.7. de refor. c.5.* Vide, *Ecclesiarum Prælati, &c.*

vicarius alicuius excommunicati, non est excommunicatus, nisi in crimine participet. *De off. Vicarij in 6. cap. 1.*

vicarius perpetuus potest à Parocho institui, habente præbendam in Ecclesia maiori; & tunc Parochus portionem sufficientem tenetur dare vicario. *Concil. Lateran. 4. c.32.*

Vica-

Vicarius in Ecclesia fieri non potest, qui per se ipsum non potest ministrare in ea. *Concil. Oxonien.* 1. *c.* 6.

Vicarius fieri non potest, qui de breui non fiet sacerdos. *Concil. Oxonien.* 1. *c.* 6. *Concil. Londinense* 2. *c.* 11.

vicarius admissus, & nolens ordinari presbyter, priuetur beneficio. *Concil. Oxon.* 1. *c.* 6.

vicarij temporales in Ecclesijs fieri non possunt, sed solum perpetui. & tantum de reddito est eis assignandum, quantum sufficit ad sustentationem. *Concil. Germanicum* 1. *c.* 12. Vide, *Ecclesiarum Prælati, & Rectores, &c.*

vicarius tenetur resignare alia beneficia habentia curam animarum. *Concil. Londin.* 2. *c.* 11.

Vicarij plures in vna Ecclesia esse non possunt. *Concil. Londin.* 2. *c.* 13.

Vicarius esse nequit in aliqua Ecclesia, qui in ea personatum cessit, vt esset vicarius. *Concil. Londin. ibid.*

vicariæ perpetuæ plures incompatibiles, vni non concedantur; potest dispensari à Papa cum personis qualificatis ex magna necessitate; nec tamen ad plures quam quatuor. *Concil. Later.* 5. *sess.* 9. *Bulla de reformat. curiæ c.* 1. Vide, *Beneficia plura.*

Vicarius in cura animarum substitui non potest, nisi prius examinetur. alias nulliter fit. *Concil. Augustanum c.* 4.

Vicarij perpetui in beneficijs, in quibus residere non possunt beneficiati, ab Episcopo sunt deputandi, & ab eo assignanda congrua portio de eodem beneficio, qua possit sustentari, non obstante priuilegio, &c. *Concil. Trident sess.* 6. *de reform. c.* 2. & *sess.* 7. *de refor. cap.* 5.

vicarius Parochialis per Episcopum substituatur, mortuo Parocho. Vide, *Parochus.*

Vicarij perpetui tenentur ad quindennia, & annatas Sedis Apostolicæ. *Pius V. constitut.* 47. *Ad exequendum.* Quæ portio eis assignanda. *ibid.*

Quomodo deputandi. & si sint regulares, quomodo tractandum cum eis. *ibid.*

vicariæ perpetuæ vndecim erectæ in vrbe Romæ in certis Ecclesijs, & quæ sunt. à quibus nominandi vicarij. Cardinali vicario subsunt, &c. *Pius V. const.* 139. *Et si omnibus.*

Vide, *Beneficiati quo ad residentiam*, & alios tit.

Vicarius foraneus.

vicarij Foranei ab Episcopis deputandi sunt. *Concil. Mediol.* 1. *part.* 2. *tit. De Vicarijs Foraneis.*

Vicarij Foranei instituendi sunt, qui sunt Archidiaconi, vel Archipresbyteri in Diœcesi, vel Rectores Ecclesiarum. *ibid.*

vicarij Foranei possunt Presbyteros regionis, semel in mense in vnum congregare, vt conferant inter se de curis animarum, & difficultatibus Parochiarum. qua sollemnitate, ceremonia, & refectione congregari debent. *ibid.*

vicarij Foranei inquirere debent de vita, & moribus clericorum; & an eorum incuria diuinus cultus deseratur. *Concil. Mediol.* 1. *vbi supra.*

Inquirant an Presbyteri, & Parochi teneant libros, quos debent. an obseruentur decreta Conciliorum. & de ijs omnibus ad Episcopos proprios referant. *ibid.*

vicarijs Foraneis obediant omnes curati cuiuscumque dignitatis; alias per Episcopos puniantur. *Concil Mediol.* 1. *vbi supra.*

vicarij Foranei sunt amouibiles per Episcopos, & punibiles si delinquunt. *ibid.*

vicarij Foranei cum ad Ciuitatem redeunt, primò Episcopum adeant, & de singulis referant. *ibid.*

vicarij Foranei tenentur significare Episcopo curatos non residentes in sua regione. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 2. *tit. De Residentia.*

Vide, *Foraneus.*

Vicecancellarius Papæ.

Vide, *Cancellaria.* Vide, *Camera.*

vicecancellarij morientis beneficia à Papa conferenda. Vide, *Beneficia Papæ reseruata.*

Vicecancellarij familiares eximuntur à solutione pretij pro literis in Cancellaria exigendis. *Sixtus IV. const.* 6. *Diuina.*

vicecancellarij iurisdictio in Cancellaria, quæ sit circa officiales, & resignationes, &c. *ibid.*

vicecancellarij officium est annexum titulo S. Laurentij in Damaso. *Clemens VII. const.* 34. *Et si ad singula.* Habet iurisdictionem in Palatium, & Ecclesiam illam. *ibid.*

vicecancellarius multa officia in Cancellaria potest concedere, quæ, & quomodo. *Sixtus V. constit.* 106. *Cum sanctæ.* Potest resignationes admittere; & quali forma. *ibid.*

Vice dominus.

vice dominus, seu maior domus institui debet ab Episcopo in Ecclesia, vt pauperum curam gerat. *Gregor. I. lib.* 9. *ex regest. epist.* 66.

Vide, *Aeconomus.*

Vicelegatus.

vicelegati Papæ procedere possunt contra debitores Communitatum status Ecclesiastici, non obstante quolibet impedimento Auditoris Cameræ, Camerarij, Thesaurarij, &c. *Clemens VIII. constit.* 10. *Pro commissa*. § 24.
Vide, *Legatus*.

Vicinus.

Vicinus præsumitur, scire facta vicini. *De præsumpt. cap. Quosdam*.
In vicino loco, præsumitur notum esse factum, quod est notum in remoto loco. *ibid. cap. Quanto*.
Vicini præferendi sunt in emptione domorum Romæ. alias per Camerarium irritari possunt contractus. & nullus excipitur. *Sixtus IV. const.* 20. *Et si de cunctarum*.

Victoria. Victus.

victoria contra tentationes, non ex nostra sola voluntate, sed ex Dei adiutorio prouenit. *Concil. Diospolit. c.* 11.
Victus litigans condemnatur in expensis, nisi sententia feratur pro absente. *De pœnis cap. Calumnia*.
Vide, *Actor*. Vide, *Accusatus*.

Vidua.

vidua, olim, eligenda pro ministerijs Ecclesiæ debuit esse 60. annorum. *Lib.* 3. *constit. Apostolic. c.* 1.
vidua eligenda erat ad hæc ministeria, quæ vnum habuerat virum. *Lib.* 3. *const. Apostol. c.* 3.
vidua hæc quomodo tunc erat eligenda, & sacranda. *Lib.* 8. *const. Apostol. c.* 25.
vidua quænam sit. *Dist.* 34. *cap. Vidua*.
viduæ non debent cum benedictione velari. *Gelasius epist.* 9. *Zacharias ep.* 7. *c.* 6.
viduæ, seu Presbyteræ, ordinari non possunt. *Concil. Laodic. c.* 11.
viduæ quæ dicuntur Diaconissæ, non sunt consecrandæ, seu benedicendæ. *Concil. Epaunense c.* 21.
vidua sumens velum Religionis, fingens se monialem, non potest nubere; & si nubat, redeat ad pœnitentiam. *Nicolaus I. in decr. de votis c.* 1. 27. *quæst.* 1. *c. De viduis*.
vidua volens profiteri Religionem, ab Episcopo vestem accipiat; & quomodo. eaque semper vti debet. *Concil. Tolet.* 10. *c.* 4.
vidua potest fieri religiosa, si habet propositum castitatis. 20. *qu.* 1. *cap. Vidua*.
viduæ, quæ castitatem promiserunt, non possunt nubere. *Symmachus epist. ad Cæsarium*. *Concil. Tolet.* 4. *c.* 56. (alias excommunicentur, vt adulteræ. *Concil. Carthag.* 4. *c.* 104.) 27. *quæst.* 1. *cap. Viduas quæ*. *cap. Vidua quidem*, *& cap. Viduitatis*. Excommunicentur. *ibid. cap. Sicut bonum*, *cap. Viduas*, *& cap. Nuptias*.
viduæ Religiosæ professæ non possunt à Religione discedere. *Nicolaus I. in decr. tit. De votis c.* 3. *De Regularibus cap. Vidua*. *Concil. Vormatien.* 1. *c.* 21. *Triburiense c.* 25.
viduæ professæ, nisi cessent cohabitare cum raptoribus, excommunicentur. *Concil. Arelat.* 2. *c.* 27.
viduæ iuniores non possunt velari, nisi probata sit earum Religio. *Concil. Turon.* 3. *c.* 27.
viduæ non possunt velari sine licentia Episcopi. *Concil. Parisien.* 6. *lib.* 1. *c.* 40.
viduæ velatæ manere non possunt in suis domibus, sed ad monasterium se conferant. *Concil. Parisien.* 6. *lib.* 1. *c.* 44.
viduæ, quæ in monasterio se recipiunt, non possunt ab aliquo grauari circa sua bona. *Gregorius I. lib.* 6. *ep.* 20.
viduarum causæ, etiam per Ecclesiasticos iudices, possunt iudicari. *Honorius III. ex Cirone, tit. De foro competenti cap.* 1.
viduarum causæ iudicari non possunt à sæculo, inscio Episcopo. *Concil. Matisconen.* 2. *c.* 112.
vidua potest iterum nubere. *Zacharias ep.* 7. *c.* 6. 27. *qu.* 1. *cap. Viduæ* 1. *&* 2.
viduæ non cogantur ad nubendum, neque impediantur à cælibatu. contrarium faciens contra eas, excommunicetur. *Concil. Tolet.* 3. *c.* 10.
viduæ modestæ viuant sub potestate Episcopi. *Concil. Rhemense c.* 34.
vidua fornicationem committens. Vide, *Fornicatio*.
viduam Religiosam violans carnaliter, excommunicatur. *Concil. Illerdense c.* 6. Vide, *Monialis circa coniugia*, *&c.*
vidua non potest conuenire laicum in foro Ecclesiæ, nisi de causa Ecclesiastica, vel si deficit iudex sæcularis. *De foro compet. cap. Ex tenore*, *& cap. Ex parte B.*
viduæ pauperes ab Episcopo alendæ. *Lib.* 3. *const. Apost. c.* 3.
viduis ab Episcopo succurrendum, si à tutoribus opprimuntur. *Concil. Regiaticinum c.* 22.
viduæ adolescentes, debiles corpore, ab Ecclesijs sustententur. *Concil. Carthagin.* 4. *c.* 101.
Si viduæ ob inopiam familiaritatibus se immiscent, Episcopus, & Parochus earum reatum incurrunt. *Concil. Carthag.* 4. *c.* 102.

Vienna.

Vigiliæ, id est, excubiæ.

Vigiliæ festorum.

Vincentius.

Villicus.

Vindicatiuus. Vindicta.

Vinum.

omne. cap. Non oportet. cap. In Sacramento, & cap. In calicem.

Vinum plusquam aqua in calice pro sacrificio ponendum. De celebrat. missar. cap. Perniciosus.

Vinum modica aqua debet esse mixtum. Concil. Florent. sess. vlt. in literis vnionis. §. Tertium. Vide, Aqua. Vide, Missa. Vide, Sacrificium.

Vinum in sacrificio miscendum debet esse mundum. Concil. Coiacense c. 3.

Vino albo, si fieri potest, semper in missa vtendum, Vide, Missa.

Vini substantia non remanet in sacrificio post consecrationem. Concil. Constant. contra art. 1. Io. V vicleff. Concil. Florent. in literis vnionis. vbi supra.

Sub specie vini integra est totus Christus; & totus etiam sub qualibet parte speciei, etiam separatæ, seu diuisæ. Concil. Florent. ibid. § Tertium.

Vinum post Eucharistiam est sumendum, nisi alia missa sit dicenda. De celebrat. miss. cap. Ex parte vestra.

Vini potio, luxuriam fomentat. Dist. 35. cap. Ecclesiæ. cap. Vinum, cap. Vinolentum, & cap. Luxuriam. cap. Sexto. & cap. Ante. Est causa malorum omnium. ibid.

Vini Gabella Romæ.

Vide, Ripa. Vide, Gabella.

Vini gabella Ripæ applicata fuit pro salarijs soluendis Lectoribus Studij Romani. & quod superest pro necessitatibus Populi Romani, id est, Conseruatoribus. Leo X. const. 1. Dum singularem.

Pro gabella vini ad sustentandos ministros Ripæ, soluuntur quatuor iulij pro quolibet dolio. Pius IV. const. 42. Decet.

Violare. Violans. Violata.

Violantes sacros canones, blasphemant Spiritum Sanctum. 25. quæst. 1. cap. Violatores.

Violantes mulieres Deo sacratas, filij perditionis sunt. 27. qu. 1. cap. Sciendum. Vide, Moniales. Vide, Mulier. Vide, Vidua.

Violantes Ecclesiasticam libertatem, sunt excommunicati. De sent. excommunicat. cap. Nouerit. Vide, Eccles. priuilegia. Vide, Eccl. inuasores. Vide, Immunitas, &c. Vide, Excomunic. Bullæ Cœnæ. Vide, Libertas Eccles.

Violata Ecclesia per homicidium, quod soluitur in pœnam, altario applicetur. 17. qu. 3. cap. Si quis in Atrio.

Violentia.

Violentijs laicorum debent clerici resistere. Gregorius I. lib. 2. ex regest. ep. 5.

Violentia in matrimonijs non est inferenda. De sponsalibus, &c. cap. Cum locum.

Violenter fructus percipiens, etiam si ipsi competerent, tenetur restituere. De restitut. spoliat. cap Gratis.

Violentia probata per testes, iuramento probantur res amissæ, & restituuntur. De his, quæ vi, & metu, &c. cap. Super eo.

Si timetur de violentia, locus tutus dandus est puellæ nubere volenti. Vide, Matrimonia.

Violenta præsumptio, aliquando sufficit ad definitiuam sententiam. De præsumpt. cap. Afferte mihi. Vide, Præsumptio.

Violenta præsumptio de hæresi, non sufficit ad condemnandum de hoc crimine. ibid. cap. Literas vestras.

Vide, Præsumptio.

Vir, seu maritus.

Vide, Coniux. Vide, Maritus.

Vir extra Paradisum fuit formatus, mulier verò intra Paradisum. Dist. 40. cap. Illud.

Vir est caput mulieris. 33. quæst. 5. cap. Hæc imago. cap. Satis, & cap. Cum caput.

Viri in principio mundi, acceperunt sorores in vxores. 35. qu. 1. cap. Cum igitur.

Vir, & vxor sunt vna caro propter commixtionem. 27. qu. 2. cap. Lex diuina.

Vir circa vxorem.

Vide, Coniux. Vide, Matrimonia, &c. Vide, Maritus. Vide, Vxor.

Vir est caput vxoris. 33. q. 5. vt in præced. tit.

Vir, & vxor dicuntur vna caro propter commixtionem. 27. qu. 2. cap. Lex.

Viri fornicatio, maculat vxorem. 32. qu. 1. cap. In coniugio. Vide, Adulterium. Vide, Adulter.

Alia viri peccata, fornicatione excepta, vxorem non maculant. ibid.

Vir tenetur reddere debitum vxori. 33. q. 5. cap. Si dicat vir.

Vir non potest rescindere votum continentiæ factum ab vxore cum suo consensu. 33. q. 5. cap. Qui Deo.

Vir sine vxoris consensu potest votum vltramarinum facere. De voto, &c. cap. Ex multa. §. In tanta.

Vir potest resistere voto continentiæ facto ab vxore, sine suo consensu. 33. quæst. 5. cap. Mulier.

Vir potest seruare continentiam circa petendum debitum; sed tenetur reddere. 33. qu. 5. cap. Si dicat vir.

Vir non potest alienare bona vxoris. Honorius III. ex Cirone, tit. De Adulterijs. cap. I.

Viri, & vxoris donationes. Vide, Donatio, circa fin. Vide, Dos. Vide, Vxoratus.

Vir circa Religionem, continentiam, & alia vota.

Vir, sine vxoris licentia, seu consensu, & è contra, non potest Religionem intrare; & si intrat, tenetur ea volente ad ipsam redire. 27. qu. 2. cap. Agatosa. cap. Si quis coniugatus. cap. Quia Agatho. 33. qu. 5. cap. Notificaui. cap. Vna sola.

Vir, vel vxor nequit continere, vel de hoc votum facere, sine consensu vxoris. 27. qu. 2. cap. Si sic abstines. cap. Quia Agatho. & cap. Scripsit, & nulliter facit. ibid. 33. qu. 5. cap. Si dicat.

Vir, vel vxor potest Religionem ingredi cum alterius consensu, si hic vel religionem etiam ingreditur, vel castitatem promittit. De conuers. coniugat. c. 1. cap. Vxoratus. cap. Ad Apostolicam, & cap. Significauit.

Vir, qui inuita vxore fecit votum, & fuit ei restitutus, mortua vxore, non tenetur redire ad monasterium. De conuers. coniug. cap. Quædam.

Vir, quando potest ab vxore repeti. Vide, Vxor repetens virum.

Vir non potest in monasterium, seu religionem intrare, remanente vxore extra in sæculo. 27. qu. 2. cap. Quia Agatho. etiam si de eius licentia votum fecit. sed ab Episcopo restituatur vxori. De conuers. coniug. cap. 1.

Vir potest seruare continentiam circa petendum debitum: at tenetur reddere. 33. qu. 5. cap. Si dicat vir.

Vir professus religionem, sciente vxore, & dissimulante, non potest redire ad sæculum, nec aliud matrimonium validum facere. De conuersione coniugatorum. cap. Consuluit.

Vir factus rligiosus non cogitur redire ad sæculum, per hoc, quod vxor est adulterata. ibid. cap. Constitutus.

Vir faciens professionem Religionis consentiente vxore, hac mortua non potest aliam accipere, etiamsi numquam intrauit in Religionem. ibid. cap. Ex parte Abbatis.

Vir potest facere votum vltramarinum, id est, Terræ Sanctæ, absque consensu vxoris. De voto, &c. cap. Ex multa. §. In tanta.

Vir, vel vxor non potest intrare in monasterium sine Episcopi licentia. 27. qu. 2. cap. Si vir.

Vir habens votum continentiæ, non potest vxorem ducere, etiamsi ista promittat se facere Christianam. 32. qu. 8. cap. vn.

Vide, Vxor repetens virum.

Vir circa dimissionem vxoris, vel separationem.

Vide, Matrimonium quo ad torum, &c.

Vide, Matrimonia rata quando solui, &c.

Vir, qui semel placuit, dimitti non potest, sic neque vxor. 31. qu. 2. cap. Lotharius. 32. qu. 5. cap. Horrendus.

Vir fidelis non tenetur sequi vxorem infidelem discedentem. 28. qu. 1. cap. Simili modo. Vide, Vir circa vxorem infidelem.

Vir aliquando sine culpa potest dimittere vxorem, quando, scilicet hæc petit indigna, & contra Dei legem, vt cum eo cohabitet, sed quomodo. 28. qu. 1. cap. Idolatria. Separatus ab ea, non potest aliam ducere. Concil. Lateran. 3. par. 50. c. 22.

Vir, vel vxor fidelis, licitè potest dimittere coniugem infidelem. 28. qu. 1. cap. Iam nunc. Sed non expedit hoc facere ibid. cap. Sic enim.

Viro Iudæo non veniente ad fidem, separari potest ab eo vxor fidelis. 28. qu. 1. cap. Iudæi.

Vir relinquens vxorem ratione fidei impiæ, quando potest aliam ducere. 28. qu. 2. cap. Si infidelis.

Vir separandus, olim, erat ab vxore, si tenebat filium in fonte. 30. qu. 1. cap. Peruenit.

Sed postea aliter decretum est. Vide, Matrim. quo ad torum.

Vir tenens filium, vel baptizans in necessitate, non separatur ab vxore. 30. qu. 1. cap. Ad limina.

Vir tenens filiastrum in confirmatione, non est separandus ab vxore, nisi eius consensu fecerit. 30. qu. 1. cap. De his. & cap. Si quis filiastrum.

Vir potest dimittere vxorem, si probet, quod voluit eum occidere propter nuptias alienas. 31. qu. 1. cap. Si qua mulier.

Vir ob adulterium potest dimittere vxorem, & debet hoc facere. 32. qu. 2. cap. Dixit Dominus. & cap. Sicut crudelis. Vide, Coniux. Vide, Adulterium. Vide, Matrimonia quando separanda.

Vir non dimittens vxorem adulteram, patronus est mali. 22. qu. 1. cap. Sicut crudelis.

Si verò ipse vir est fornicarius, non potest dimittere vxorem fornicantem. 32. qu. 6. cap. Nihil. & cap. Si dictum.

Vir

vir non dimittens vxorem adulteram, sed illi se commiscens, duobus annis pœniteat, si reddit ei debitum, tribus. 32. qu. 1. *cap. Si quis Vxorem illa.*
vir non potest dimittere vxorem, nec è contra, nisi causa hæc in Ecclesia probetur. 33. *qu.* 2. *cap. Sæculares.*
viri ab vxore separatio, & eius causa agitari non potest, nisi prius vxor restituatur. 33. *qu.* 2. *cap. Siue de.*
viro vel vxore dimittente coniugé, ijs viuentibus, non potest accipi altera. 32. *qu.* 7. *cap. Apostolus. cap. Fieri. cap. Fidelis. cap. Vxor. cap. Dominus. cap. Omnes. cap. Placuit, cap. Quemadmodum.* Vide, *Matrim. quando solui.*
Separatione hac facta, si quis alteri nubit, adulter est. *ibid. cap. Omnes. cap. Dominus. cap. Quemadmodum. cap. Adulterij malum.* *Concil. Mileuit. c.* 17. *Concil. Afric. c.*69.
vir dimittens vxorem per diuortium, si contrahit cum secunda, neque mortua prima potest eam habere. *De eo qui duxit cap. Ex literarum.*
vir, quibus ex causis potest separari ab vxore. *De frigidis, &c. cap.* 1. Vide, *Matrim. quo ad torum.* Vide, *Matrimonia rata quando.*
vir separatus eo quod vxor non potest reddere debitum, & è contra, si matrimonium sit tantum ratum, potest alteri nubere. 32. *qu.* 7. *cap. Quod proposuisti.*
vir si dimissa vxore, ducit consanguineam illius in secundo gradu, vtraque perpetuo careat. si in alio gradu, dimissa secunda redeat ad primam. *Concil. Later.* 3. *tit. De sponsalibus c.*15. Vide, *Matrimonia quibus prohibita in pœnam.*

Vir circa vxorem adulteram.

vir sciens de vxoris adulterio, tenetur eam dimittere. 32. *qu.* 1. *cap. Dixit* Dominus, *& cap. Sicut crudelis.*
Si non dimittit, est patronus mali. *ibid.* Si tamen ipse est adulter, non potest dimittere eam. 32. *qu.* 6. *cap. Nihil, & cap. Si ducturi.* Vide, *Vir circa dimissionem.* Vide, *Matrim. quo ad torum, &c.* idem de vxore. *ibid.*
viri adulteri grauius sunt puniendi, quam vxores. 32. *qu.* 6. *cap. Indignantur.*
vir dormiens cum vxore adultera, quamdiù nescit eius adulterium, non peccat: dum vero scit, peccat si prosequitur. 34. *q.* 1. *Ego dixi.*
vir retinens vxorem adulteram, quæ non fecit pœnitentiam, particeps est delicti. *De adulterijs & stupro. cap. Si vir sciens.*
vir potest vxorem adulteram dimissam recipere post pœnitentiam debitam ab ea factam. 32. *qu.* 1. *cap. De Benedicto. cap. Quod autem, & cap. Non erit.* 34. *qu.* 1. *cap. Ego dixi.* Et tenetur recipere illam, alias peccat. *ibid. Ego dixi. De adulterijs &c. cap. Si vir sciens.*
vir potest ob suspicionem accusare vxorem de adulterio. *De adulterijs, &c. c. Maritis.*
viro non licet occidere vxorem adulteram. 33. *qu.* 2. *cap. Interfectores. cap. Inter hæc, & cap. Si quis.* Sed adolescens excusatur si per iram, &c. *ibid. cap. Interfectores.*
Vide, *in præced. titul.*

Vir adulter.

Vide supra, *Vir circa vxorem adulteram.*
vir accusatus de adulterio, lite pendente, non potest priuari vxore, & iure coniugali. *Vt lite pendente c. Laudabilem.* Vide, *Matrim. quo ad torum.*
Vide, *Adulter.* Vide, *Vxoratus.*

Vir circa debitum coniugale.

vir tenetur reddere debitum vxori, & è contra, 33. *qu.* 5. *cap. Si dicat vir.*
vir potest seruare cotinentiam de non petendo debitum, sed tenetur reddere. *ibid. cap. Si dicat vir.*
vir non exigens debitum, sed reddens cum petitur, meretur. 33. *qu.* 5. *cap. Secundum.*
vir perdens ius petendi debitum, non potest illud auferre vxori. idem de vxore. *Concil. Later.* 3. *par.* 49. *c.* 18.
viro non aufertur ius petendi debitum, per hoc quod illud perdit vxor. *Concil. Later.* 3. *ibid.*
vir quando debet abstinere ab vxore. Vide, *Vxor.*

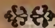
Vir occidens vxorem.

vir non potest occidere vxorem ob adulterium. 33. *qu.* 2. *cap. Interfectores. cap. Inter hæc & cap. Si quis.* Si tamen sit adolescens, excusatur. *ibid. cap. Interfectores*
vir occidens vxorem etiam ob adulterium non potest aliam ducere. 33. *qu.* 2. *cap. Interfectores, & cap. Admonere.*
Æquè peccatum est occidere vxorem etiam adulteram, & ea viuente aliam ducere, 33. *qu.* 2. *cap. Si quod.*
vir occidens vxorem, quam pœnitentiam debet facere. 33. *q* 2 *c. Quicumque & cap. Admonere*, vbi adducitur casus magnæ per-

personæ, quæ occidit vxorem, & pœnitentia eius.
Vide, *Occidens*.

Vir circa plures vxores, etiam successiuè.

Vide, *Matrimonia plura*.
Æque peccatum est aliam vxorem ducere prima viuente, ac primam occidere. 33.q.2. *cap. Si quod*.
vir, si dimissa vxore ducit eius consanguineam in secundo gradu, vtraque careat perpetuò. si verò in alio gradu, dimittere debet secundam, & redire ad primam. *Concil. Later. 3. in append. tit. De sponsalibus c.15.*
vir contrahens cum vna, licet matrimonium non sit consumatum, non potest cum alia contrahere. & si cum hac contrahit, ad primam redire debet. *Concil. Later. 3. ibid. c.17. & 18.*
Vir ducens secundam vxorem, pendente causa dimissionis primæ, si postea sequitur sententia dimissionis, ei relinquitur tenere secundam; sed pœnitentia ipsi iniungatur, & tempore pœnitentiæ separentur. *Concil. Later. 3. ibid. c.21.*
vir consentiens, vt vxor veletur, non potest aliam vxorem ducere. 33. *qu. 5. cap. Qui vxori.*
vir contrahens cum secunda, viuente prima, etiam si multo tempore habitet cum ista, mortua prima non potest habere eam. *De eo, qui duxit in matrimonium. cap. Cum haberet. & cap. Significauit.*
vir si viuente vxore habet rem cum alia, absque fide matrimonij, prima mortua, potest secundam ducere, si non fuerit machinatus in mortem primæ. *ibid. cap. Significasti.*
vir contrahens cum secunda, viuente prima, si illa fuit inscia; mortua prima potest ducere secundam. *De eo, qui duxit in matrimonium. cap. Veniens.*
Si verò ipsa sciebat habere aliam, etiam si copula cum secunda intercessit, non potest eam ducere, nec etiam mortua prima. *ibid. cap. fin.*
vir non potest contrahere cum secunda, quæ machinata est in mortem primæ. *ibid. cap. Super hoc.*

Vir cognoscens carnaliter consanguineas vxoris, &c. vel plures consanguineas.

vir dormiens cum sorore vxoris, non potest alterutram amplius tangere. 27. *qu* 2. *cap. Qui dormierit. & cap. Concubuisti.*
vir dormiens cum sponsa fratris, non potest eam habere in vxorem. 27. *quæst.* 2. *cap. Quidam.*
vir dormiens cum sponsa filij, non potest eam habere in vxorem, neque filius. 27. *qu.2 cap. Si quis sponsam filij sui.*
vir polluens vxoris sororem, non potest vllam ex eis habere, si scienter fecit. Si vero ignoranter, non debet vxorem dimittere. 34. *qu.* 1. *cap. In lectum. & cap. Ego dixi.*
vir fornicans ignoranter cum duabus sororibus, potest vnam earum habere in vxorem. sed post annos septem. 34. *qu.* 1. *cap. Si quis cum duabus.*
vir fornicatus cum matre, & filia, etiam ignorante filia de hac, & è contra, non accipiat aliquam in vxorem. 34 *qu.1. cap. Si quis cum matre.*
vir carnaliter cognoscens consanguineam vxoris, quando tenetur reddere debitum. Vide, *Coniux*. Vide, *Carnalis copula*.
vir post matrimonium ratum cognoscens carnaliter matrem vxoris, si vxorem non cognouit, nec ante, nec post, separandus est. Et alterutra cum dispensatione facere potest matrimonia cum alio. Si verò vir cognouit vxorem, vel ante, vel post, separandus est, nec vllum aliud facere potest matrimonium, nec primam habere vxorem. *Concil. Lateranen. 3. in append. tit. De eo, qui consanguineam c.4. De eo, qui cognouit, &c. cap. Veniens.*
vir carnaliter cognoscens matrem vxoris, non potest amplius vxorem cognoscere, nec alteram accipere. *Concil. Later. 3. in append. tit. De sponsalibus secundo c. 6.*
vir cognoscens carnaliter matrem, & filiam, vel duas sorores scienter, pœna mortis, in statu Ecclesiæ est puniendus. *Sixtus V. const. 54. Volentes.*
Idem de eo, qui scit patrem, aut filium cum muliere aliqua rem habuisse, si etiam ipse rem habet. *ibid.* Idem de mulieribus cognitis, si ipsæ sciebant. *ibid.*
Vide, *Carnalis copula*. Vide, *Matrimonia quo ad torum*. Vide, *Matrimonia quibus prohibita in pœnam*.

vir-

Virgines velari debent in Albis Paschalibus, & in diebus Apostolorum. *Gelasius ep.9.*

Virgines sacræ ab Episcopo in monasterio Virginum reponantur. *Concil. Carthag.3. c.33. Concil. Afric. c.11.*

Virgines ante annum ætatis 60. olim, non velabantur. 20. *quæst.1. cap.Iuuenculas. cap.Sanam.* alias statutum, vt sit 72. annorum. *Concil. Rom. sub Syluestro c.10.* Postea decretum, vt antequam velentur, per 40. annos probentur, *Concil. Cæsaraguſt.1.c.8.*

Virgines velari non possunt ab Abbatissa. 20. *qu.2. cap. Statuimus.*

Pro velatione, Episcopus, nihil potest accipere. *Gregorius I. lib.3. ep.24.*

Virgines Deo sacratæ, vagari non possunt. *Concil. Afric. c.11.*

Ad Virgines, vel viduas Religiosas accedere non possunt clerici, nisi de licentia Episcopi; nec Episcopi, aut Presbyteri, nisi alijs præsentibus. *Concil. Carthag.3. c.25. Concil. Afric. c.5.*

Virgo sub tutela, si habitum Religionis ante annum duodecimum petit, & per annum in ea permanet, non posse inde recedere, nec à tutore abstrahi, declarauit *Concil. Triburiense 1. c. 24.* Sed contrarium habes. Vide, *Moniales.*

Vide, *Consecratio.* Vide, *Episcopus.* Vide, *Moniales.* Vide, *Velare.*

Virgines Religiosæ nubentes, vel fornicantes.

Virgines Deo dicatæ, si virginitatem perdunt, nec in fine communicent. Si verò toto vitæ tempore pœniteant, possunt in fine accipere communionem. 27. *quæst.1. cap. Virgines. Concil. Mogunt. 3. c. 26. Concil. Elibert. c.13.*

Virgines violantes, inter bigamos numerentur. *Concil. Ancir. c. 19.* 27. *qu. 1. cap. Quotquot.*

Virgines professæ, nec nubere possunt, nec velle nubere. *Dist. 27. cap. Vouentibus. & cap. Si nupserit.* 20. *qu.1. cap. Puellæ.* 27. *qu.1. cap. Sicut bonum. cap. Viduas. & cap. Nuptias.*

Virgines, & aliæ Deo dicatæ, si nubunt, communione priuentur. *Concil. Valent.1.c.2.* Aliæ pœnitentiæ. *Concil. Turon. 2. c. 21. Concil. Matiscon.1. c.12. Concil. Lugdun. Prouinciale 2. c. 3. Zacharias ep.7. c. 21. Gregorius I. lib.3. ep.6. & 9.* 27. *qu. 1. cap. De viduis. cap. Viduas autem.*

Virgines consecratæ, nubentes sunt incestæ *Dist.27. cap. Incestæ.*

Virgines Deo sacratæ nubentes, non recipiantur ad pœnitentiam, nisi se separent. 27. *qu.1. cap. Quæ Christo.*

Virginum sacrarum fornicantium pœnitentia, quænam est. 27. *qu. 1. cap. Si quæ monacharum, & cap. Eas autem.* Excommunicentur. *Concil. Veneticum c.4. Concil. Andegauen. c. 5. Concil. Turon. 2. c.21. Concil. Matiscon.1. c. 2. Concil. Lugdun. Prouinc.2. c. 3.* & aliæ pœnitentiæ fornicantium, in eisdem locis. *Gregorius I. lib.3. ep.6. & 9.*

Virgines, quæ à parentibus oblatæ sunt monasterijs, quando possunt nubere, & quando non. *Zacharias ep.7. c.27.*

Vide, *Matrimonia prohibita ratione status spiritualis.* Vide, *Moniales circa coniugia.*

Virginitatis perfectio.

Virginitas est præstantior matrimonio. 32. *q.1. cap. Nuptiæ terram.* Ambrosius ad Syricium Papam: & ideo eam sibi elegit Christus. *ibid. Concil. Trident. sess.24. can.10.*

Virginitas consulitur, non præcipitur. *ibid. cap. Nuptiæ.*

Virgo corrupta per vim, non perdit gratiam virginitatis: Sed secundum legem virgo non est. 15. *quæst.1. cap. Si quis non iratus.*

Virginitas mentis melior est, quam carnis. 32. *qu. 5. cap. Tolerabilius.*

Virginitas carnis, nihil est amissa virginitate mentis. 32. *quæst. 5. cap. Paulus Apostolus.*

Virginitate manente mentis, non polluit corruptio coacta carnis. 32. *qu.5. cap. Reuera. cap. Ita ne aliquem. cap. Proposito, cap. Non fidelibus. cap. De Pudicitia. cap. Ad Deum, cap. Non potest, & cap. Magis timeamus.*

Virginitatem carnis, estò inuitæ amittentes non sunt comparandæ cum ijs, quæ nullo modo eam perdiderunt. 32. *qu.5. cap. Illa autem.*

Virginitas sine alijs operibus non saluat. 33. *qu.5. cap. Hoc solum.*

Virgo damnans matrimonia, est anathema. *Concil. Gangrense c.9. & 10. Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio c.67. & 75.*

Virgines sacras carnaliter cognoscens, aut in matrimonium ducens.

Virgini sacræ carnaliter se commiscens, excommunicetur. *Concil. Turon.1. c.6.*

Et quia eius corpus est Dei templum, illi se commiscens est sacrilegus. *Post Concil. Arelaten. 3. c.7.* 27. *quæst. 1. cap. Sciendum.*

Cum virgine sacra rem habens clericus, deponatur; laicus excommunicetur. 27. q.1. *cap. Si quis Episcopus*.

Virginem sacram rapiens, quomodo puniendus. *Gregorius I. lib. 3. ep.6. & 9.* Vide, *Rapiens*. Vide, *Matrimonia prohibita ratione status*. Vide, *Moniales circa coniugia*. Vide, *Carnalis copula*.

Virgines circa alia.

Virgines puellæ non possunt cum viris, tamquam cum fratribus habitare. *Concil. Ancir. c.19.*

Ad virgines accedere non possunt clerici, etiam continentes, nisi de licentia Episcopi: nec ipsi Episcopi, vel Presbyteri, nisi præsentibus alijs. *Concil. Carthag. 3. c.25. Concil. Afric. c.5.*

Virgines non possunt sociari cum clericis. *Distinct. 81. cap. Ad reatum, & cap. Vidua*.

Virginitas si probanda sit, quomodo debet probari; & quomodo repudiari matrona. *De probat. cap. Causam matrimonij. Honorius III. ex Cirone, de probationibus cap. 3.*

Virginum puellarum Monasterium Romæ. Vide, *Puella*.

Virtus.

Virtutum actus conueniunt, non solum imperfectis, sed perfectis. *Concil. Vienn. Generale*, & habetur in *Clement. de hæret. cap. Ad nostrum*.

Virtutes, tam paruulis, quam adultis infunduntur in baptismo. *Clement. de fide, & summa Trinit. cap. vn.*

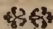
Vis.

Vis potest per vim repelli cum moderamine inculpatæ tutelæ, etiam occidendo aggressorem. *De homicidio volunt. cap. Significasti il 2.*

Vide, *Occidens*.

Visiones.

Visiones, quæ alicui apparent, siue in somno, siue in vigilia, in spiritu videntur, non in corpore. *Post Concil. Ancir. c.2.*

Visitandi obligatio, quæ, & qualis.

Vide, *Episcopus quo ad visitationem*.

Episcopi, Archiepiscopi, &c. quotannis debent visitare suas Diœceses. 10. *quæst.1. cap. Decernimus. Concil. Bracharense 1. c. 8.*

Visitans, quid tenetur indagare in visitatione. 10. *qu.1. cap. Placuit omnibus*. Eius obligationes. *De censibus cap. Procurationes*.

Visitatio facienda in Diœcesi, & ex defectu eius ortæ sunt hæreses in Ecclesia. *Concil. Colon. 3. tit. De quarto c.1.*

In visitatione habeatur Notarius, qui sit sacerdos, vel clericus non coniugatus. *ibid. c. 2.*

Episcopus visitans monere debet etiam Prælatos exemptos, vt in suo munere vigilent. *ibid. c.3.*

Visitatio Liminum.

Vide, *Episcopus quo ad limina Apostolorum*. Vide, *Limina*.

Visitantis expensæ, & procurationes.

Vide, *Episcopus quo ad procurationes*.

Visitanti Episcopo, &c. conuiuia paranda sunt, iuxta morem loci. 10. *qu.3. cap. Illud*.

Visitantes Ecclesias, debent ab eis habere subsidium, seu expensas. *Gregorius I. lib. 3. epist. 11. De censibus cap. Procurationes. De off. ordin. in 6. cap. Si Episcopus*. Omnia victualia habere debet à visitatis. *ibid.*

Visitante Episcopo, Archiepiscopo, &c. etiam Ecclesia Ciuitatis debet dare procurationes. *De censibus cap. Venerabili*.

Visitans Archiepiscopus, &c. ab omnibus locis visitatis potest procurationes accipere. *De censibus in 6. cap.1. §. Deinde*.

Absque coactione, & iuramento populorum eas recipiat. *ibid. §. Sanè*.

Visitante Episcopo, &c. priuata oratoria, hæc non tenentur ad procurationes. *De censibus cap. fin.*

Olim, etiam à monasterijs monachorum exigebatur procuratio. *De censibus cap. Sopitæ, & Extra, de censibus cap. Vas electionis*.

Visitationum impensæ, & itinera compensari, & exigi non possunt, quando non fit visi-

visitatio. 10. *qu.* 1. *cap. Relata*. *Concil. Turon.*4. *c.*9.

Episcopus non visitans; nihil potest accipere ab ijs, quos mittit ad visitandum. *De off. ordin. in 6. cap Si Episcopus*.

Visitans non plusquam per vnam diem, in Parochia moretur. 10. *quaest.* 3. *cap. Inter caetera*.

Non grau..t visitatos; sed moderatas expensas habeat. *Concil. Colon.*3. *tit. De quarto c.* 5.

Visitantes, siue Episcopi, siue Archiepiscopi, quid debent à visitatis accipere pro rata. *Extra, de censibus cap. Vas electionis*. si plus exigit, in duplo restituat. *ibid.*

Visitans Episcopus, Archiepiscopus, &c. potest in pecunia accipere procurationem, si visitatis hoc placet. *De censibus in 6. cap. Faelicis*.

Ex priuilegio Papae potest in pecunijs recipere procurationes. *Extra, de censibus cap. Vas electionis*.

Visitans, siue vnum, siue plura loca in vna die, vnam tantum procurationem potest recipere, non plures. *De censibus in 6. cap. Faelicis*.

Visitantes Episcopi, in toto Orbe, & in singulis Prouincijs (distinctè) quas procurationes possunt accipere. *Extra, de censibus cap. Vas electionis*.

Visitantes per alios, quas, & quando possunt procurationes recipere. *ibid.*

Procurationes, quae sunt de consuetudine tantum, soluantur visitanti, non aliud. *ibid. c. Vas electionis*. alias tenentur ad restitutionem. & poenae. *ibid.*

Visitationis tempore, si officiales, &c. de familia Episcopi, aliqnid accipiant vltra taxam, tenentur in duplo restituere. & aliae poenae. *ibid.* & *De censibus in 6. cap.* I.

Vide infra, *In visitatione, &c.*

Visitari potest per alium, &c.

Visitare potest per alium Episcopus aeger. 10. *qu.* I. *cap. Episcopum*.

Visitans per alium, an, & quas procurationes possit recipere. *Extra, de censibus cap. Vas electionis*.

Visitans per alium, nihil potest recipere ab ijs, quos mittit ad visitandum. *De offic. ordin. in 6. cap. Si Episcopus*. & visitans procurationes habet à visitatis. *ibid.*

Visitanti prohibita.

Visitans Ecclesias, nihil potest sumere de rebus illarum. *Dist.* 61. *cap. Quoniam.* (exceptis expensis.)

Visitans non plusquam per vnam diem, in Parochia moretur. 10. *q.* 3. *cap. Inter caetera.*

Non debet multas personas secum ducere, neque grauare Parochiam. & quot potest ducere. *ibid. cap. Inter caetera*.

Non potest recipere munus, alias incurrit maledictionem, & debet in duplo reddere. *De censibus in 6. cap. Procurationes*.

Intra mensem tenetur in duplo restituere sub poena Episcopis, Archiepiscopis, & alijs Praelatis, Ordinarijs, suspensionis ab ingressu Ecclesiae; alijs verò priuationis ab officio, & beneficio. *ibid. cap. Exigit*.

Visitans, exigens, plusquam sibi debeatur pro procuratione, in duplo restituat. *Extra, de censibus cap. Vas electionis*.

Qui sunt de familia visitantis, nihil possunt accipere pro munere, &c. *ibid.*

Visitantis officiales, nec pecuniam vltra taxam, neque munera accipere possunt à visitatis. *De censibus in 6. cap.* 1. §. *Procurationes*. *Extra, de censibus cap. Vas electionis*.

Episcopo visitante monasterium (quando est sibi à iure permissum) non potest in illud introducere saeculares, sed duos tantum canonicos. *De off. Iudicis ordin. cap. Vt iuxta*.

Vide, *Episcopus quo ad visitationem*.

Visitantis potestas, & ordo.

Archiepiscopus visitare potest, & debet omnes, vel in proprijs locis, vel eos vocando ad loca congrua. *De censibus in 6. cap.* 1.

Archiepiscopus visitare potest Prouinciam. *ibid.* §. *Deinde*.

Potest visitare, etiamsi suffraganei non sint negligentes. *De censibus in 6. cap. fin.*

Visitationem Prouinciae incipere debet Archiepiscopus à suo Capitulo, & Populo. *De censibus in 6. cap.* I.

Visitatione semel facta, non potest Archiepiscopus iterum visitare, nisi de consensu suffraganeorum, vel alia causa necessaria. *ibid.* § *Postquam*.

Visitaturus Dioecesim, vel superior Regularis Religionem, hanc formam seruare debet, vt prius suum Conuentum, seu Ecclesiam, deinde alias visitet. *ibid.* §. *Hanc autem*.

Archiepiscopus visitans vnam Dioecesim, si in aliam intrat, non potest redire ad primam, nisi omnes partes, & loca secundae fuerint visitatae; si tamen prima Dioecesis indiget plus quam secunda, potest hac relicta ad illam redire. *De censib. in 6. cap.* 1. §. *Ex quo*.

Visitans Prouinciam, siue Metropolitanus, siue Legatus, potest sententiare non soluentes procurationes. *De censibus cap. Cum nuper*.

Archiepiscopus visitans, potest confessiones audi-

audire, absoluere; &c. *De censibus in 6. cap. fin.*

Vide, *Archiepiscopus quo ad visitationem*.

Visitator factus à Papa, vel Metropolitana Episcopali, sede vacante, quam potestatem habet. Vide infra, *Visitatores à quo, &c.*

Visitans potest in locum vicinum vocare Parochum, caueat tamen ne illum grauet. *Concil. Colon.3. tit. De quarto c.7.*

Visitans potest vti censuris Ecclesiasticis, & alijs pœnis. *ibid. c.5.*

Visitare potest Episcopus, etiam Hospitalia exemptorum, (saluo iure in alijs.) *ibid. c. 4.*

Vide, *Beneficiorum vnio*. Vide, *Beneficia quo ad visitationem*. Vide, *Episcopus quo ad visitationem*. Vide, *Hospitalia*.

Visitatores à quo possunt deputari.

Episcopus potest deputare Visitatorem, si si ipse non potest visitare. 10. *qu. 1. cap. Episcopum.*

Visitator sede Episcopali vacante, deputari potest à Papa. *De supplen. neglig. in 6. cap. fin.*

Visitator sede Episcopali vacante, deputari potest à Metropolitano, si capitulum negligenter administret: sed prius citato capitulo, & cognita causa negligentiæ. *ibid.*

Visitator sic deputatus legitimam habet potestatem in spiritualia, & temporalia. *ibid.* Sed non potest conferre beneficia. *ibid.*

Visitatores deputati à Capitulo habentes ius visitandi, ab Episcopo sunt approbandi. *Concil. Trident. sess.24. de refor. c.3.*

Visitatores Episcoporum fiunt à Papa. *Gregorius I. lib. 5. epist. 21. Lib.7. ex regest. epist.* 25. Vide, *Papa*. De mandato Papæ potest ordinare. *Gregorius I. lib. 2. epist. 29.*

Visitator Episcopi, sine Papæ facultate non potest ordinare, vel alia similia facere. *Ioannes II. ep.4.*

Visitatores Monialium, & Visitatio.

Visitatores monialium impedientes, excommunicantur ipso facto, non obstante priuilegio quocumque. *De censibus in 6. cap 1. §. Deinde.*

Visitationi monialium faciendæ per Episcopum interesse possunt solum duo Notarij, & alij quatuor honesti viri. *Clement. de statu monachor. cap. fin.*

In visitatione, quid faciendum.

Vide titulos præcedentes. Vide, *Episcopus quo ad visitationem.*

Visitanda est Ecclesia Cathedralis, Patriarchalis, & aliæ. Item Hospitalia, & Bibliothecæ. *Concil. Colon.2. par. 14. c. 2.* Vide, *Visitantis potestas.*

Prius Ciuitatem, deinde Diœcesim tenetur visitare. *Concil. Mediol. 1. par.2. tit. De visitatione.* In Ciuitate prius Cathedralem, postea Collegiatas, & Parochiales, deinde Seminaria, Scholas, Sodalitates, Hospitalia, & cætera pia loca. *ibid.*

Visitatio significanda est Parocho, & Populo, paucis diebus, antequam adueniat visitator. *Concil. Colon.2. par.14. c.7.*

In visitatione facienda est concio de omnibus, quæ vtilia sunt. & hoc ex diuersis scripturis. *ibid. c.8.*

Fiat indagatio de vita, moribus; congrua sustentatione; habitu, tonsura, & ministerio Parochi; an in Parochia sint hæretici, vel schismatici: de cultu diuino; an regnent in ea grauia crimina; si censuræ Ecclesiæ contemnuntur, vel seruantur; si sacramenta percipiuntur, &c. *ibid.*

Item videndum, si pueri instruantur, & qui sint Scholarum magistri. *ibid. c.14.* Hospitalia, &c. quomodo gubernantur. De vitijs locorum. Quomodo Parochus exercet suum munus; si custodit fontem baptismi, Chrisma, & Eucharistiam; si vestes Ecclesiasticæ mundæ sint; si altaria decenter ornata. Si fiunt alienationes de rebus Ecclesiæ, &c. similia. *Concil. Colon.2. par.14. c.16.*

In Visitatione non imponantur pœnæ pecuniariæ delinquentibus, sed pœnæ canonicæ. *ibid. c.19.*

In visitatione curent Episcopi, & alij, vt custodiatur fides Catholica, & morum disciplina. *Concil. Mediol.1. par.2. tit. De visitatione.*

Episcopus visitans tenetur hortari omnes ad pacem, Religionem, & concordiam. *Concil. Mediol. 1. par.2. tit. De visitatione.*

Si priuata monitio sit necessaria, eam faciat. Confirmationis Sacramentum ministret. Pœnitentes à reseruatis, siue per se, siue per alium absoluat. Ecclesiam, & partes omnes inspiciat, an cultu debito teneantur; si quid reficiendum, aut reparandum sit in ea, &c. si reliquiæ Sanctorum in loco tuto, ac decenter ornato teneantur. an circa sepulcra, & cæmeteria seruentur decreta Conciliorum. Si altaria consecranda sint, consecret: si Ecclesia, vel Cœmeterium pollutum debeat reconciliari, recon-

conciliet. Videat an vestes, calices, aliaque ad diuinum cultum necessaria adsint, & munda teneantur. An missæ aliaque officia diuina, vt decet celebrentur. An libri, scripturæ, & instrumenta Ecclesiæ custodiantur. an bona, quæ in inuentario sunt notata, adsint.

De canonicis, & alijs ministris quærat, an ritè sint ordinati; si ad ordines quos requirit eorum munus; si legitime obtinent beneficia, dignitates, &c. & si adsint intrusi; si assistunt celebritati officiorum, Missarum, Anniuersariorum, & an satisfaciant suo muneri. quomodo viuunt, quomodo vestiuntur. si artibus sordidis vacant; si defendunt iura Ecclesiæ: si fructus Ecclesiæ bene disponant: si pacem inter se, & cum alijs conseruant; si inimicitias in populis componunt. Si populi missas audiunt, si piè in Ecclesijs versentur, & diuina officia reuerenter audiunt. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 2. *tit. De visitatione*.

De Parochis, an ritè Sacramenta ministrent; an libros habeant baptizatorum, Confirmatorum, Coniugiorum, Compatrum, Mortuorum, &c. An Sacramentum Eucharistiæ, Chrisma, & alia sacra purè, mundè, ac decenter seruentur. An matrimonia ex Trident. Concilij decretis fiant. an suis Ecclesijs seruiant: an prædicent, an pueros doceant fidei rudimenta. *ibid.*

De populo, an in eo sint aliqui hæretici, vsurarij, concubinarij, inimici; qui Quadragesimam non obseruant; qui non confitentur, aliosue ritus Ecclesiæ non seruant; qui legata non exequuntur. An parentes bene educent filios, & piè. *ibid.*

Item consideret, qui sint confessarij in locis, & an probatæ vitæ, ac doctrinæ. An hospitalia benè ministrentur. si ministri eorum piè viuunt. In scholis quos libros magistri declarant scholaribus; an suo muneri satisfaciant; an habeant requisita circa mores, & vitam, si in Bibliothecis sint libri prohibiti. *ibid.*

Si in his omnibus corrigendum sit aliquid, innouandum, tollendum, &c. per iuris remedia, ac censuras exequatur. *Concil. Mediol. ibid.*

Episcopus, visitans lege, & victu præscripto à Tridentino Concilio vtatur; sic etiam circa equitatum, & comitatum. *ibid.*

Episcopus visitans secum habere non potest plures, quam quindecim homines, & duodecim iumenta ad summum. si plures habet, de suo alat. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 2. *tit. De visitatione*. Si inferior, pauciores. *ibid.*

Si vltra dicta grauant, tenentur ad dupli restitutionem. Vide, *Visitantis expensæ*.

Visitanda sunt etiam inuentaria. *Concil. Mediol.* 1. *par.* 2. *tit. Quæ pertinent, &c.*

Vide, *Episcopus quo ad visitationem*.

Visitatores alij.

Visitatores Carcerum Romæ. Vide, *Carceres*. *Paulus V. const.* 71. *tit. De facultate Visitat. Carcer.*

Visitatores Monachorum, vel, &c. Vide, *N. N. Fratres, Monachi, &c.*

Visitationis B. Mari festum.

Festum hoc instituitur à *Bonifacio IX. const* 1. *Superni*.

Visitatio, quæ fit à Papa.

Visitat Papa Ecclesias Vrbis, loca pia, Montem Pietatis, &c. *Clemens VIII. const.* 8. *Speculatores*. *Vrbanus VIII. constit.* 14. *Militantem*. *Alexander VII. const. Venerabili*, data *die* 22. *Ianuarij* 1656.

Visitatores Papa instituit cum facultate super loca, & personas; forma, & ritus visitandi. *ibid.* Quid possunt facere tales visitantes. *ibid.* per multas declarationes sequentes. *Vrbanus VIII.* & *Alexander VII. vbi supra*.

Viuere. Viuens. Vita.

Viuentes malè, qualiter tractandi. *Concil. Ancir. c.* 16.

Alios inducens ad malè viuendum, quomodo puniendus. *ibid. c.* 17.

Vita communis, olim, in Ecclesia erat seruanda. *Clemens I. ep.* 5. 11. *qu.* 2. *cap. Dilectis*.

Viuentium beneficia impetrari non possunt, tamquam mortuorum. & nulla est concessio. *Vrbanus VIII. const.* 6. *cap.* 22.

Vitium.

Vitia non nutrienda, sed punienda sunt. 23. *qu.* 5. *cap. Qui vitijs*.

Vitia sub virtutibus sæpè celantur. *Dist.* 41. *cap. Sæpè*.

Vide, *Malum*.

Vltima voluntas.

Vltima voluntas defuncti est exequenda. 13. *qu.* 2. *cap. Vltima*.

Vltima voluntas testatoris per Episcopum, cassari non potest. 16. *qu.* 1. *cap. Admonere*.

Vlti-

Vltima voluntas defunctorum per Episcopum curetur impleri, *Gregorius I. lib. 3. epist. 10.*

Vltimæ voluntates Episcopi mandato, & compulsu executioni mandandæ, etiam si hoc à testatore fuerit interdictum. *De testam. &c. cap. Tua nobis, & cap. Ioannes.*

Vltima voluntas ad pias causas coram duobus testibus declarata valet. *De testamentis, &c. cap. Relatum.*

Vltima voluntas commissa alicui tenet. *ibid. cap. Cum sibi.*

Vltimarum voluntatum commutationes impetratæ, cognosci possunt ab Episcopo, an vera sint exposita. Vide, *Episcopus circa legata.*

Vltimæ fidelium voluntates violandæ non sunt. 13. *qu.2. cap. Vltima. Concil. Trid. sess. 25. de refor. c.9.* Vide, *Dispositio.*

Vltimæ voluntates non possunt à Summo Pœnitentiario commutari. *Pius IV. constitut. 53. In sublimi.*

Vide, *Dispositio.* Vide, *Episcopus circa legata, &c.* Vide, *Testamentum.*

Vltramontanus, & Vltramarinus.

Vltramontani ordinari non possunt ab Episcopo Italo, nisi de licentia Papæ, vel Episcopi proprij, vel eius sub quo habent beneficium. *De temporibus ordinat. in 6. cap.1.* Vide, *Itali.* Alias ordinati remanent perpetuo suspensi ab executione ordinum; nec potest cum eis dispensare S. Pœnitentiarius. *ibid.*

Vide, *Transmarinus.*

Vnctio. Vngere.

Vngendi sunt infirmi. 26. *qu.7. c. Ab infirmis.*

Vnctio Extrema. Vide, *Extrema Vnctio.*

Vnctionis species omnes. *De sacra Vnctione cap. vn.*

Vnctio Spiritus Sancti, est charitas inuisibilis. *De pœnit. dist.2. cap.8. Vnctio.*

Vnctio Græcorum Episcoporum, quomodo facienda. *De sacra vnctione cap. vn.*

Vnctio Pontificum, quomodo facienda. *ibid.*

Vnctio Regum, quomodo facienda. *ibid.*

Vnctiones omnes Christianorum, quæ, & quare fiant. *De sacra vnctione cap. vn. §. Quia verò.*

Vnctio Confirmationis, quæ, & quomodo fit. *ibid. §. Per frontis.*

Vnctio altarium, quæ, & quare fit. *ibid. §. Vngitur præterea.*

Vnctio per Chrisma in consecratione Episcopi, quid significat. *ibid.*

Vngere totum corpus baptizatorum permittitur Græcis. *Innocentius IV. const. 14. Sub catholicæ.*

Vide, *Græci.*

Vnio. Vnire.

Vnio duorum Episcopatuum, fieri potest à Papa. 16. *qu.1. cap. Et temporis qualitas. & cap. Postquam.* Vide, *Papa circa Ecclesias omnes.*

Vnire potest Episcopus vnam Ecclesiam alteri, vel loco Religioso, non vocato eius Rectore, vel defensore si vacabat. *Clement. de conceß. præbendæ cap. fin.* Sed cum licentia Sedis Apostolicæ facienda nunc est. Vide infra.

Vnire non potest Episcopus Ecclesias mensæ Episcopali, etiam si accedat consensus Capituli, neque vnire eas potest Capitulo. *ibid. cap. fin.* & irrita est vnio. *ibid.*

Vniri possunt ab Episcopo duæ Ecclesiæ, seu beneficia, si vnum non sufficit ad sustentandum Presbyterum. Vide, *Beneficiorum vnio. Concil. Colon. 2. par. 8. c. 5.*

Vniones perpetuæ beneficiorum validæ non sunt, nisi fiant cum facultate Sedis Apostolicæ. *Leo X. constit. 7. Supernæ. Concil. Trident. seß. 7. de refor. c. 6.*

Vniones perpetuæ beneficiorũ ad Monasteria, Collegia, aliaque pia loca, quacumque ex causa fieri non possunt (sine licentia Papæ.) *Concil. Trident. seß. 14. de refor. c. 9.*

Vniones perpetuæ beneficiorum, siue curatorum, siue non, aliquando ab Episcopo possunt fieri ob paupertatem curatorum, vt à delegato Papæ; & hoc absque præiudicio tunc obtinentium. & vniones istæ non possunt reuocari. *Concil. Trid. seß. 21. de refor. c. 5.* Possunt etiam fieri ob alias causas, sed præfato modo. *ibid.*

Vniones Ecclesiarum Parochialium, faciendæ non sunt. Vide, *Parochia.*

Vniones beneficij ad ius patronatus, nullæ sunt, & irritæ. Episcopus potest eas examinare, dirimere, & ad primum statum reducere. *Concil. Trid. seß. 25. de refor. c. 9.*

Vniones beneficiorum fieri non possunt à Summo Pœnitentiario Romæ. *Pius IV. constit. 53. In sublimi.*

Vniones beneficiorum, & Ecclesiarum fieri prohibentur ab Episcopo. *Vrbanus VIII. const. 6. cap. 12.*

Vnionem beneficij petens à Papa, exprimere debet valorem, alias nulla est concessio. *Vrbanus VIII. const. 6. cap. 22.*

In faciendis vnionibus vocandi sunt illi, quorum interest. *ibid.*

vniones beneficiorum affectorum Sedi Apostolicæ, quomodo faciendæ. Vide, *Beneficiorum vnio*.

Vnitas.

vnitas, quam Christus petit pro fidelibus, cum dicit, *vt sint vnum sicut & nos*, est vnitas Charitatis. *Concil. Lateranen.* 4. c.2.
vnitatem Ecclesiæ non habens, non habet potestatem ligandi. 24. *qu.*1. *cap. Omnibus*. Vide, *Ligare*. Vide, *Potestas*.

Vniuersalis.

vniuersalis Episcopus, nullus Episcopus Papæ inferior potest appellari. *Pelagius II. contra Io. Patriarcham Constantinopolis const. Manifesto*. *Gregorius I. lib.*4. *ep.*32. 36. & 38. Et omnes Episcopi tenentur resistere alicui vsurpanti hunc titulum, & præcipuè Patriarchæ Constantinopolitano. *ibid.* Idem *Gregorius I. ep.* 36. 38. & 39. *Lib.*6. *epist.*24. 28. & 39. *Lib.*7. *ex regest. ep.*70. *Lib.*11. *ep.*47. *Dist.*99. *cap. Nullus*, & *cap. Ecce*. *Leo IX. ep.* 7.
vniuersalis Episcopi titulus soli Papæ Rom. Pontifici competit. *Pelagius II. epist.* 8. *Concil. Calcedonense*. *Gregorius VII. lib.*2. *post ep.*55.
vniuersalis appellari noluit S. Gregorius ob humilitatem. *Gregorius I. lib.*7. *ep.*30.
In quo sensu dicit S. Gregorius Papam non appellari vniuersalem. *Dist.*99. *cap. Nullus*, & *cap. Ecce*.

Vniuersitas.

vniuersitas potest Procuratorem instituere. *De Procuratoribus cap. Quia in causis*.
vniuersitate delinquente mitius procedendum est. *Honorius III. ex Cirone, tit. De transactionibus cap.* 1.
vniuersitas excommunicata, an, & quomodo possit Procuratorem instituere, Vide, *Procurator*.
vniuersitates studiorum. Vide, *Schola*. Vide, *Studia*.
vniuersitatum Lectores, omni anno tenentur iurare obedientiam Papæ. *Concil. Trid. sess.*25. *de reform. c.*2.

Vnus.

vnus potest impedire, dum agitur de compositione in causa primitatis. *De Maiorit. & obed. cap. fin.*

Vocare. Vox.

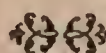
vocatus à iudice, non accedens, est suspectus. *Iulius I. ep.*2. *in proemio*.
vocatus ad synodum ob iudicium, debet habere congruum spatium comparendi. *Damasus ep.*4. 5. *qu.* 2. *cap. Vocatio*. Vide, *Concilia*.
vocem non habent clerici in Cathedralis Capitulo, nisi sint subdiaconi. *Clement. de ætate, & qualit. &c. cap. Vt ij*.
vocem non habet in Capitulo, qui habens beneficium, cui annexus est ordo, intra annum non suscipit illum. *ibid.*

Voluntas.

voluntas vltima. Vide, *Vltima*. Vide, *Testamentum*.
voluntates duæ confitendæ sunt in Christo, diuina, & humana. *Martinus I. epist.* 3. & 12. *Concil. Lateran. sub eodem Consultat.* 1. 3. 3. & 5. *Concil. Constantinop.* 3. *act.*4. Ex epistola Agathonis Papæ, & *act.* 17. ex decreto Concilij. Vide, *Christus*.
voluntas peccandi carnaliter destruit castitatem. Vide, *Castitas*.
voluntas in maleficio pro facto reputatur. *De pœnit. dist.* 1. *cap.* 25. *Omnis*, & 26. *Numquid*.
voluntas apud Deum pro facto reputatur. *ibid.*
voluntate tantum peccantes, digni sunt pœna. *De pœnitentia dist.* 1. *cap.* 28. 29. 30. & 31.
voluntas fornicandi, est fornicatio. *Causa* 32. *qu.* 5. *cap. Sicut enim*, & *cap. Qui viderit*.
voluntas non operatur necessario, nec bonum, nec malum. *De pœnitentia dist.* 2. *cap.*40. *Si enim*.
Vide, *Homo*. Vide, *Liberum arbitrium*.

Voluptas.

voluptas immoderata in nuptijs, luxuria, & immunditia est. 32. *qu.*4. *cap. In ea fornicator*.
Vide, *Amare vxorem*.
voluptates meretriciæ cum vxoribus damnantur. *Causa* 32. *quæst.* 4. *cap. Liberorum*.

Vouere. Vouens. Vota.

Vouens, à Deo habet, vt voueat. *Concil. Arausic.2. c.11.*

Vouens, & non implens, grauius peccat, quam non vouens. *Vrbanus I. epist. vnica.*

Vouens tenetur reddere. 17. *qu.1. cap. Sunt quædam. cap. Vouentibus, & cap. Ananias.*

Vota viri, & vxoris circa Religionem. Vide, *Vxor circa vota.*

Vouens Religionem æger, non tenetur ad eam, si sanus factus non ratificat. 17 *qu.2. cap. Gonsaldus. De his, quæ vi, & metu, &c. cap. Perlatum.*

Vouentes continentiam, non possunt nubere. 27. *qu. 1. cap. Nubendi.* Vide, *Matrimonia.*

Sed si nubant, non separentur. 27. *qu.1. cap. Nuptiarum. cap. Quidam. & cap. Si vir.*

Vouere possunt continentiam coniuges mutuo consensu. 32. *qu.8. cap. vn.*

Alias non tenet tale votum. 33. *quæst.5. cap. Vna sola. & cap. Manifestum.*

Vouens non detrahit promissioni factæ in baptismo, nec votis ibi factis; sed hæc firma manent. *Concil. Trid. sess.7. de Baptismo can. 9.*

Vouens, nisi desinat peccare, non recipiatur in Ecclesia. 27. *qu.1. cap. Deuotam.*

Vouere non possunt Regulares, sine superioris licentia. 20. *qu.4. cap. Monacho.*

Vouens in Religione bene facit, & tenetur stare votis. *Concil. Senon. c.9.*

Vouens religionem in infirmitate, si beneficium resignat, & postea factus sanus non vult esse religiosus, repetere potest beneficium. 17. *qu.2. cap. Gonsaldus.*

Votum habens continentiæ, non potest vxorem ducere, etiam si hæc promittat venire ad fidem. 32. *qu.8. c. Vnico.*

votum non est sola promissio faciendi aliquid, sed dicit obligationem. *De voto, &c. cap. Literaturam.*

votum defuncti, quando solui debet ab hærede. Vide, *Hæres.* & Ecclesia compellere potest ad hoc, Vide, *ibid.*

vouens religionem, si voto non completo eligitur Episcopus, debet renunciare, & votum implere; & postea potest eligi. *De voto, & voti redemptione cap. Per tres.*

vouens certam religionem simplici voto, scilicet de suscipienda, si intrat in aliam laxiorem potest manere in ea, si vouet sollemniter in ista, *De regularibus in 6. cap. Qui post.*

vouens religionem ingredi, si ducit vxorem non est cogendus eam relinquere: secus si in ea fecit professionem. *Concil. Later.3. in append. tit. De Monachis c.3.*

vota non debent cum actibus inhonestis impleri. *Concil. Aurelian.2. c.13.*

vota de delictis non sunt adimplenda. 22. *q.4. cap.1. & cap. Est etiam.*

votum continentiæ, quomodo impedit matrimonium. Vide supra, *Vouens.*

votum continentiæ violans, est peior adultero. 27. *qu.1. cap. Meliore.*

vota, olim, facta de solutione aliqua, quæ processu temporis sit ignota, exigenda iuxta quantitatem, quæ Ecclesiasticis videbitur. *De censibus cap. Ex parte cum post.*

votum vltramarinum exequi compellitur hæres. *De voto, &c. cap. Licet.*

Tale votum exequi non potens ad tempus dilationem habet. *ibid. cap. Quod super his.*

votum vltramarinum non potens perpetuo exequi, tenetur redimere, & quomodo. *ibid.*

Et aliquando non debet redimi, nec mutari. *ibid. cap. Ex multa. §. Secundò.*

votum vltramarinum redimunt clerici, & quare. *De voto, &c. cap. Ex multa. §. vlt.*

votum vltramarinum potest Prælatus professus emittere, & redditum à monasterio accipere. *De voto, &c. cap. fin.*

votum peregrinationis facere non potest clericus sine licentia Episcopi. *De voto cap. Magna.* Vide, *Peregrinatio.*

votum simplex castitatis impedit matrimonium contrahendum, sed non dirimit, si contrahatur. 27. *qu.1. cap. Nuptiarum. cap. Quidam, & cap. Si vir. Concil. Later.3. in append. tit. De sponsalibus 2. c. 3. Qui clerici, &c. cap. Rursus. cap. Veniens. De voto, &c. in 6. cap. vn.*

votum sollemne castitatis impedit matrimonium contrahendum, & dirimit, si contrahatur. *Qui clerici, &c. cap. Meminimus. cap. Rursus. & cap. Consuluit. cap. Insinuante.*

Aliquando Ecclesia permittit contrahi, & dispensat in tali nato. *ibid. cap. Veniens.*

votum sollemne, vel Religionis, vel sacri ordinis, & impedit contrahendum, & dirimit post contractum matrimonium. *De voto in 6. cap. vn.*

votum continentiæ per susceptionem ordinis sacri, impedit matrimonium sequens non præcedens, etiam si non adfuerit copula. & talis contrahens tenetur ad iura matrimonij, vel religionem inire de consensu vxoris; & fit inhabilis ad ordines. sed in religione potest eos accipere, & exequi. *Extrau. Ioann. XXII. de voto, &c. cap. Antiquæ.*

votum sollemne religionis per professionem, dirimit matrimonium ratum non consumatum. *Concil. Trid. sess. 24. can. 4.*

votum regularis de non acceptanda dignitate, vel non procuranda, obligat, etiam si mutetur religio, vel expellatur ab ea.

Vrba-

Vrbanus VIII. in append. const. 30. *Cum sicut.* & *const.* 55. *in append.* 2. *Honorum.*

Nullus potest dispensare in eo, neque Nuncius, neque Legatus à Latere. neque per vllam indulgentiam. *ibid. const.* 55. *Honorum.*

Vide, *Regularis Religionem professus*. Vide, *Regul. transiens*.

Votorum sollemnitas, & quae sint sollemnia.

Voti sollemnitas est ex institutione Ecclesiæ. *De voto in 6. cap. vn.*

Votum sollemne castitatis dicitur illud, quod fit, vel per susceptionem sacri ordinis, vel per professionem expressam, aut tacitam in aliqua Religione approbata à Sede Apostolica. *ibid. Extrau. Ioann. XXII. de voto.*

Vota Tertiariorum S. Francisci viuentium in domibus suis, non sunt vota Religionis. Vide, *Tertiarij*.

Votorum dispensatio, & commutatio.

Vota possunt à Papa commutari, redimi, & dispensari ex iusta causa. *De voto, & voti redemptione cap.* 1. *& cap. Venientis.* Etiam vota peregrinationis. *Honorius III. ex Cirone, de voto, &c. cap.* 1.

Vouens castitatem, voto simplici, à Papa dispensatur, vt faciat matrimonium. *Concil. Lateran.* 3. *in append. tit. De coniugatis c.* 10.

Vouens iter Terræ Sanctæ in tenera ætate, per Papam dispensatur. sed ei imponitur, vt alat vnum pauperem, si potest. *Concil. Later* 3. *par.* 50. *c.* 15.

Vota nullus potest commutare, nisi Papa, vel alius de eius licentia, alias nulla est commutatio, & commutans incurrit excommunicationem Papæ reseruatam. *Extra, de pœnitentijs, &c. cap. Et si Dominici il* 2.

Votum omne commutabile est in votum Religionis. *De voto, & voti redempt. cap. Scripturæ.*

Vota Vltramarina, id est, Terræ Sanctæ, &c. in orationes, vigilias, & ieiunia commutantur à Papa. *ibid. cap. Magnæ deuotionis.*

Votorum talium executio potest à Papa differri. *ibid. cap. Non est voti.*

Vota Vltramarina à solo Papa possunt commutari, & dispensari, ac redimi. *De voto, &c. cap. Ex multa.*

Vota castitatis, & paupertatis, quando non possunt Religioso à Papa dispensari. *De statu Monachorum cap. Cum ad monasterium, in fine.*

Votum habens continentiæ, non potest ducere vxorem, etiam si hæc promittat se venturam ad fidem Christianam. 32. *qu.* 8. *cap. vnico.*

Vota, seu suffragia.

Vota conditionalia in electionibus, item incerta, & alternatiua, sunt nulla, tanquam non adessent. *Concil. Lugdun. Gener.* 1. *De elect in* 6. *cap. In electionibus.*

Votis diuisis, quis sit præferendus. *Dist.* 63. *cap. Si forte.* Vide, *Electio.*

Vota procurantes Regulares. Vide, *Regul. Reformatio.*

Vota titularia non valent. Vide, *Electio.* Vide, *Regul. electiones*.

Vsufructuarius. Vsusfructus.

Vsufructuarius fruitur re, salua substantia; & vsu finito restituit. *De pignoribus cap. fin. Extrau. Ioann. XXII. de verborum significat. cap. Ad conditorem. circa medium.*

Vsufructuarius tenetur pecuniam principalis restituere proprietario. *ibid.*

Vsufructuarius in vita non potest alicui concedere vsumfructum, neque in dotem dare. *De donationibus inter virum, &c. cap. Nuper.*

Vsusfructus nequit reperiri in re non consumptibili. *Extrau. Ioann. XXII. de verbor. signif. cap. Ad conditorem.*

Vsusfructus est potestas vtendi re aliqua, salua eius substantia. *ibid.*

Vide, *Vsus.*

Vsura.

Vsura, quid sit. *Post Concil. Agathense c.* 2. 14. *qu.* 3. *cap. Vsura*, & alijs, vt infra.

Vsuram committit, qui accipit plusquam debet. 14. *qu.* 3. *cap. Si fœneraueris, cap. Putant. & cap. Plerique,*

Vsuram committit, qui mutuat animo habendi aliquid vltra sortem. & tenetur restituere. *De vsuris cap. Consuluit.*

Vsura non potest committi, nec etiam pro redimenda vita captiui. *De vsuris cap. Super eo. Concil. Lateran.* 3. *tit. De vsuris c.* 1.

Vsuræ, nec dari, nec recipi possunt. *ibid. cap. Super eo.*

Vsuræ laicis, & clericis penitus sunt interdictæ.

ctæ. *Concil. Aquisgran. sub Ludouico Pio c.62.* 14. *qu.4. cap. Nullus, cap. Nec hoc quoque.*

Vsuræ omnis generis fugiendæ, *Concil. Paris.6. lib.1. c.53.*

Vsura omnis prohibita est. *De vsuris cap.1. cap. Quoniam, cap. Quia, cap. Super eo, &c. ibid.*

Vsuras exigere, clericis omnino est prohibitum. *Dist.46. cap. Non licet. cap. Sicut. Dist.47. cap. Episcopus,* (deponendus est. *ibid. & cap. Quoniam.*) 14. *quæst.4. cap. Nullus. Concil. Carthag.3. c.16. Concil. Vormatien. 1. c.69.*

Vsura est grauissimum peccatum, *Concil. Later.3. tit. De vsuris c.7.*

Vsuræ bonum non iustificat iniustè acquisita. 14. *qu.5. cap. Neque.*

Vsuras soluere iurans, tenetur implere, sed debet repetere. *De iure iurando cap. Debitores. Concil. Lateran.3. tit. De vsuris c.4. & 6.*

Vsuras restituere cogendi sunt Iudæi. *De vsuris cap. Post mirabilem, & cap. Quantò amplius.*

Vsuræ prohibendæ sunt omnibus Christianis, sub pœna excommunicationis. *De vsuris in 6. cap.1.*

Vsurarum restitutio facienda est Dominis proprijs earum, vel hæredibus, vel si isti non adsint, pauperibus. dummodo habeant in bonis, alias, non habens, non tenetur. *Concil. Later.3. tit. De vsuris c.5.*

Possessiones emptæ de vsuris vendantur, & restituantur pretia, vt supra. *ibid.*

Vsurarum restitutio, nisi adsint certi Domini, facienda est Episcopo, Vicario, vel Rectori Ecclesiæ, in cuius Parochia vsurarius habitat. *ibid. cap. fin.*

Vsurarum instrumenta facientes, sunt excommunicati. *Clement. de vsuris cap. vn.*

Vsuram negans esse peccatum, est hæreticus. *ibid. §. fin.* & contra hunc procedit Inquisitor. *ibid. Concil. Vienn. Gener.*

Vsuras permittentes exigi in suis terris, Potestates, Consules, Rectores, vel alij officiales, incurrunt excommunicationem. *Clement. de vsuris cap. vn. Concil. Vienn. Gener.*

Vsurarum causæ non iudicantur ab Inquisitoribus. *De hæret. in 6. cap. Accusatus. §. De quæstionibus.*

Secus verò si dicatur non esse peccatum, *Clement. vbi supra.*

Vsuram non facit, qui mutuans exigit sortem principalem, & expensas. *Concil. Later.3. tit. De vsuris c.7.*

Aliquando in emptione, & venditione mercium promittens dare plusquam tunc valent res, in tempore statuto, peccatum committitur, sine vsura. *Concil. Later.3. tit. De vsuris c.2.*

Vsura, quando exigi potest ab ijs, quibus noceri potest iure belli. 14. *qu.4. cap. Ab illo.*

Vsuram non committit Mons Pietatis accipiens aliquid pro mutuo. Docentes contrarium, ipso facto sunt excommunicati. *Leo X. const.11. Inter multiplices.* Vide *Mons Pietatis.*

Vsuras exigendi licentiam, quomodo obtinent Hebræi in statu Ecclesiæ per Camerarium Papæ, quare, & quando. *Clem. VIII. const.65. In conferendis §.14.*

Vide, *Vsurarius.* Vide, *Vendere.* Vide, *Contractus.*

Vsurarius.

Vsurarius clericus, deponendus est. Vide supra, *Vsura.* Vide, *Clerici. Concil. quod dicitur Apostol. c.44. Concil. Eliber. c.20. Concil. Lucen.2. c.62. Concil. Regiaticin. c.21.* & excommunicandi sunt. 14. *qu.4. cap. Ministri, cap. Canonum. cap. Si quis, cap. Quoniam multi. De vsuris cap. Præterea.* eodem titulo *in 6. cap.1. De vita, & honest. cleric. cap. Clerici.*

Vsurarij, excommunicandi sunt. *Concil. Roman. 4. sub Damaso c. 2. De vsuris cap. Præterea. De vsuris in 6. cap.1.*

Vsurarij non possunt fieri clerici. *Concil. Tolet.17. c.22.* Vide, *Clerici. Dist. 47. cap. De Petro.*

Vsurarius clericus non est capax beneficiorum. Episcopus conferens, potestate conferendi priuatur. *De excessibus Prælat. cap. Inter dilectos.*

Vsurarij tenentur proprijs Dominis restituere; si mortui sint isti, hæredibus. Vide supra, *Vsura*, *Concil. Regiaticinum c.21.*

Vsurarius rapinam facit. 14. *quæst.4. cap. Si quis.*

Vsurarij careant Ecclesiastica sepultura, & communione, si sint publici. *De vsuris cap. Quia in omnibus. Concil. Later. 3. c. 25.* Nec missa pro eis dicenda. Presbyter dicens, suspenditur ab officio arbitrio Episcopi. *ibid. De vsuris in 6. cap. fin.*

Vsurarijs non sufficit per testamentum relinquere, vt restituantur vsuræ, ad hoc, vt communionem habeant, & sepulturam Ecclesiasticam: sed debet restitutio in re prius esse facta. *De vsuris in 6. cap. fin.*

Vsurariorum testamenta fieri non possunt à Notario, nisi præsente Parocho, alias Notarius excommunicetur. *Concil. Raven.1. sub Honorio IV. c.6.*

Vsurariorum testamenta nulla sunt, nisi restituant, & in effectu sic disponant. *De vsuris in 6. cap. fin.* Eorum testamentis

nul-

nullus interſit, niſi de reſtitutione diſpenant. *ibid.*

Vſurarij cogantur ad reſtitutionem per pœnas Eccleſiaſticas. *De vſuris cap. Cum tu.*

Hæredes vſurarij tenentur ad reſtitutionem. *De vſuris cap. Tua nos.* & poſſunt ad hoc compelli. *ibid.*

Vſurarij contractus ſunt nulli. *De emptione, &c. cap. Ad noſtram.* Vide, *Contractus.*

Vſurarius cogendus eſt reſtituere, etiam ſi accipiens iurauit ſe non repetiturum. *De vſuris cap. Tua.*

Vſurarius appellans ad fugiendam reſtitutionem, non eſt audiendus. *De vſuris cap. Quam perniciosum.*

Vſurarius non auditur in cauſis, niſi reſtituat vſuras extortas. *De vſuris cap. Quia fruſtra. & cap. Michael.*

Vſurarius per famam conuinci poteſt, & tractari vt vſurarius. *ibid. cap. Cum in Diœceſi.*

Vſurarij publici intra tres menſes ſunt pellendi, ſub pœna excommunicationis. *De vſuris in 6. cap.* 1. Collegia vero, & Communitates ſub pœna interdicti. *ibid.*

Vſurarijs, in locis, & terris, domus non permittantur. *ibid.*

Vſurarium publicum ſepeliens, ab officio ſuſpenditur. *De vſuris cap. Quia*, & ſub eodem titulo *in 6. cap. fin. Concil. Rauennat. 4. ſub Ioan. XXII. c. 4. & 15.*

Vſurarium publicum ſepelientes clerici, religioſi, &c. antequam ſatisfaciat pro vſuris in effectu, pœna vſurarij puniendi. *De vſuris in 6. cap. fin.* Etiam ſi in teſtamento diſpoſuerit, vt ſatisfiat. *ibid.*

Vſurariorum libri per Prælatos ſunt viſitandi. *Concil. Vienn. Gener. Clement. de vſuris c. vn.*

Vſurarij in ſuis cauſis tenentur ſuos libros prodere, ſub pœna excommunicationis. *Clement. de vſuris cap. vn.* §. *Caterum.*

Si vſurarij euadant pauperes, & non poſſint reſtituere, poſſeſſiones ab eis emptæ ſunt vendendæ, vt fiat reſtitutio. *De vſuris cap. Cum tu.*

Vſurarij coram Epiſcopo, vel Vicario cogendi ſunt reſtituere, vel cautionem dare de reſtituendo. *Concil. Rauenn. 4. ſub Ioanne XXII. c. 4.*

Vſurarius eſt, qui mutuans nauiganti, vel alteri eunti ad nundinas, recipit vltra ſortem, etiam ſi recepit in ſe periculum. *De vſuris cap. fin.*

Vſurarius non eſt, qui pannos, granum, vinum, oleum, &c. merces vendit, vt amplius quam tunc valeant in certo tempore recipiat pro eiſdem; ſi tamen tempore quo vendit, non fuerat venditurus. *ibid.*

Vſurarius non eſt, qui dat pecuniam, vt alio tempore ſibi granum, vinum, &c. reddatur in pecuniæ menſura; quæ licet tunc plus valeant, dubitatur, tamen an tempore ſolutionis plus, minuſuè ſint valitura. *De vſuris cap. fin.*

Vſurariorum delictis magiſtratus non ſolum Eccleſiaſtici, ſed etiam ſæculares tenentur obuiare. *Concil. Mediol. 1. par. 2. tit. De vſuris, in fine.*

Vſurarij Hebræi, quomodo tolerandi, & cum qua licentia in ſtatu Eccleſiæ. *Clem. VIII. conſt. 65. In conferendis.* §. 14.

Vſurarij contractus. Vide, *Contractus.*

Vſurpare. Vſurpans.

Vſurpare nullus debet, quod ſibi non conuenit. *Iulius I. ep. 1. 25. qu. 2. cap. Amputato.*

Vſurpans bona relicta locis ſacris, eſt ſacrilegus. 17. *qu.* 3. *cap. Sacrilegium.* Vide, *Eccleſiarum bona, &c.*

Vſurpans aliquid quod non debet, amittere debet, quod habet. 25. *qu.* 2. *cap. Sic decet. & cap. Denunciamus.*

Vſurpantes de Eccleſiæ rebus pluſquam debent, quomodo ſunt puniendi. *De pœnis cap. In quibuſdam.*

Vſurpantes fructus, redditus, &c. pertinentes ad Sedem Apoſtolicam, vel alias perſonas Eccleſiaſticas, excommunicantur in Bulla Cœnæ. *Gregorius XIII. conſtit.* 81. *Conſueuerunt.* Vide, *Excommunicationes Bullæ Cœnæ.*

Vſus.

Vſus bonus rerum non iuſtificat iniuſtè acquiſita. 14. *qu.* 5. *cap. Neque.*

Vſus non eſt ſeruitus perſonalis. *Extrauag. Ioann. XXII. de verbor. ſignific. cap. Ad conditorem.* Nec ius vtendi eſt ſeruitus perſonalis. *ibid.*

Vſus materia dici nequit res, quæ conſumitur vſu. *ibid.*

Vſus diſtinctus à dominio, & proprietate haberi nequit in re, quæ conſumitur vſu, *ibid.*

Vſus facti, & ius vtendi, à dominio diſtincta, in ijs tantum reperiuntur, quæ vſu non conſumuntur. *Extrau. Ioann. XXII. vbi ſupra.*

Vſus facti ſimplex dari non poteſt in ijs, quæ per factum conſumuntur, nec etiam in fratribus Minoribus (ſine priuilegijs.) *Extrau. Ioann. XXII. de verbor. ſignific. cap. Quorumdam.*

Vſus ſimplex facti in aliquibus non conceditur, in fratribus Minoribus non priuilegiatis. *Extrau. Ioann. XXII. de verbor. ſignif. Ad conditorem.*

Vſus facti non poteſt perpetuò ſeparari à dominio in Politica humana, quia ſic inutile

fit suspecta; vel continentiam voueat. *De conuersione coniugat. cap. Significauit. Concil. Later. 3. tit. De coniugatis can. 3. & 4. Dist. 50. cap. Si quis diaconus.*

vxor potest sine viri consensu facere votum continentiæ, & hoc seruare non petendo debitum. *27. qu. 2. cap. Scripsit.*

vxor separata à viro propter infidelitatem huius, ipso redeunte, & etiam nolente, potest Religionem profiteri. *De conuers. coniugat. cap. Gaudeamus.*

vxor putans virum mortuum, & Religionem professa, eo redeunte tenetur exire: mortuo vero ipso, tenetur reuerti in Religionem. *De conuersione coniugat. cap. Placet nobis.*

Vxorum pluralitas.

vxores plures in lege veteri habuerunt Patriarchæ, ob prolis multitudinem. *32. q. 4. cap. Obijciuntur.* Sed modo est illicitum. *ibid.*

vxores plures simul habere, fuit aliquando permissum, etiam viris iustis, ex diuina reuelatione. *De diuortijs cap. Gaudemus.*

vxores duas, vel plures simul habere, Christiano non licet. *Lib. 1. const. Apost. c. 2. Dist. 34. cap. Christiano, & cap. Audite. 28. quæst. 2. cap. Si quis. Nicolaus I. ad consulta Bulgarorum c. 51.* (Peccatum hoc est graue, sicut homicidium. *ibid.*) *Concil. Nicæn. 1. ex Arabico c. 66. Nicolaus I. in decr. tit. De Regibus c. 7. 24. q. 3. cap. An non. Concil. Tridentin. sess. 24. can. 2.*

vxores plures simul habere, est contra legem Dei. *Concil. Trid. ibid.*

vxores plures habens ante baptismum, si venit ad fidem, adhæreat primæ. *De diuortijs cap. Gaudemus.*

vxores duas simul habens, excommunicandus est. *Causa 24. qu. 3. cap. An non districte.*

vxorem secundam ducens viuente prima, tenetur redire ad primam; & secundum matrimonium est nullum. *Post ep. 4. Cælestini I. c. 4. Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c. 51.*

vxores duas habens, vnam ante Baptismum, aliam post; est bigamus. *Dist. 26. cap. Deinde, & cap. Vna.*

Vide, *Christianorum obligationes.* Vide, *Matrimonia plura.* Vide, *Poligamia.*

Vxoris dimissio, & separatio.

vxor numquam potest dimitti, vt accipiatur alia, nec etiam à Regibus. *Nicolaus I. in decr. c. 2. 3. 4 & 5. 2. qu. 1. cap. Quæ Lotharius. 11. qu. 3. cap. Præcipuè, & cap. Ita corporis.*

vxor dimitti non potest, nisi ex sola causa fornicationis probatæ. *Concil. Venecticum c. 2. Concil. Tolet. 12. c. 8. 32. qu. 5. cap. Præcepit. cap. Præceptum, & cap. Quidquid. 33. qu. 2. cap. An quod. Nicolaus I. in decr. tit. De matrim. c. 6.*

Non potest vxor dimitti ob sterilitatem, vel vitia aliqua (excepta fornicatione.) *Nicolaus I. ep. 51. 32. qu. 7. cap. Tantum, & cap. Vsque.* Neque ob infirmitatem. *32. qu. 5. cap. Si vxorem. qu. 7. cap. Hi qui matrimonium.*

vxorem eijciens, aliam ob causam, excepta fornicatione, excommunicatur. *Concil. quod dicitur Apostol. c. 48. Concil. Veneticum c. 2. Concil. Tolet. 12. c. 8.* & tenetur eam denuo accipere, alias fit infamis, & ignobilis. *ibid. Zacharias epist. 7. c. 7. Gregorius I. lib. 6. ep. 1. Nicolaus I. ep. 48. 49. 50. 51. & 59.* Idem *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c. 69.* & *in decretis tit. de Matrim. c. 6.*

vxorem dimittens ex fornicatione probata, non potest aliam accipere. & è contra. *Concil. Mileuit. c. 17. Concil. Afric. c. 69. Concil. Foroiulien. c. 12. Concil. Tribur. c. 46.*

Et si ducit, excommunicetur. *Innocentius I. epist. 3. c. 6. Stephanus IV. epist. ad Carolum, &c.* Neque Principes, aut Reges possunt hoc facere. *ibid. Nicolaus I. ep. 22. 23. & 59. 27. quæst. 2. cap. Matrimonium. 32. qu. 7. cap. Hi verò. De diuortijs cap. Gaudemus. Concil. Trid. sess. 24. can. 9.*

Idem de viro dimisso ab vxore ob adulterium dicendum. *Concil. Nannatense 1. c. 12.*

vxore ex fornicatione dimissa, non soluitur coniugium. *32. qu. 7. cap. Interueniente. cap. Licitè. cap. Apostolus. cap. Fieri potest. cap. Fidelis. cap. Placuit. cap. Dominus. & c. Omnes. Concil. Mileuit. & Afric. vbi supra. Concil. Trident. sess. 24. can. 9.* Vide, *Matrimonia rata quando.*

vxorem secundam accipere viuente prima, etiam dimissa, est quid paganum. *Stephanus IV. epist. Ad Carolum, &c.*

vxorem dimittens ex causa ficta, excommunicandus est. *Nicolaus I. in decr. tit. de Regibus c. 4. Causa 11. qu. 3. cap. Præcipuè.*

vxor non potest dimitti ob crimen fornicatio-

tio-

cionis commissum ante matrimonium. *Nicolaus I, ep.59.*

vxor idolatra, dimittenda est. 28. *qu.1. cap. Non solum*.

vxor, quæ habetur ante baptismum, non dimittatur. *Innocentius I. ep.23. c.6.*

vxor Episcopi (cui licitum est eam habere) quomodo dimittenda. *Concil. quod dicitur Apost. c.6.*

vxor, vel vir baptizatus potest sequi, vel relinquere coniugem non baptizatum, ex suo arbitrio. *Post ep.2. Eutychiani*. Vide, *Matrim. quo ad torum*. Vide, *Matrim. rata*. Vide, *Diuortium*. Vide, *Torus*. Vide, *Coniuges*.

vxor ducta post votum continentiæ, non debet dimitti. 17. *qu. 2. cap. Nos nouimus*.

vxori dimissæ ex iudicio Ecclesiæ, restituenda est dos. *Concil. Later. 3. tit. Qui filij c.2.* Vide, *Dos*.

vxor propria dimitti non potest, & accipi alia, vt fiat Christiana. 32. *quæst.7. cap. Tantum. & cap. Vsque*.

vxor separata à viro, eo quod ab eo trahitur ad malum, non potest alteri nubere. *Concil. Later. 3. par.50. c.22.*

vxor dimitti non potest ob consanguinitatem, nisi hæc prius probetur in Ecclesia. 35. *qu.6. cap. Multorum*. Vide, *Matrimonia rata quando solui*.

vxor ducta post professionem continentiæ, dimittenda est. 27. *qu.1. cap. Vt lex*.

Vxor fidelis, potest dimittere virum infidelem. 28. *qu.1. cap. Iam nunc*.

Vxorem dimittens, si tenet concubinam, vel impudicè viuit, vltimo supplicio puniatur. *Sixtus V. const.46. Ad compescendam*.

Vide, *Concubinarius*. Vide, *Diuortium*. Vide, *Matrimonia quo ad torum*. Vide, *Matrimonia rata, quando solui, &c.*

Vxor dimissa.

Vxor dimissa sine causa, ad omnia restitui debet. 33. *qu.2. cap. Historia*.

Vxor talis restituta ad omnia, potest petere securitatem. *Nicolaus I. ep.27.*

Vxor dimissa, innupta remanere debet, donec facta pœnitentia reconcilietur, si vir reconciliari vult, alias semper. *Concil. Mileuit. c.17. & Africanum c.69.*

Vxori dimissæ ex iudicio Ecclesiæ restituenda est dos. *Concil. Later.3. tit. Qui filij c.2. & par.50. c.46.* Vide, *Dos*.

Vxor dimissa à gentili, ante baptismum, potest ab eo baptizato iterum assumi. *Post ep.2. Eutychiani*. 28. *quæst.1. cap. Si quis gentilis*.

Vxor dimissa ob adulterium, post septem annos pœnitentiæ potest à viro recipi. *Concil. Nannatense 1, c. 12.*

vxore dimissa, non soluitur coniugij vinculum, Vide supra, *Vxoris dimissio*.

vxor dimissa à nullo potest accipi (viro viuente.) *ibid.* & *De diuortijs cap. Gaudemus*.

vxore dimissa, potest vir reconciliari cum ea, facta pœnitentia ab vxore. *Zacharias epistola 7. c.12. Concil. Mileuitan. c. 17. & Afric. c.69.*

Si verò noluerit vir reconciliari, tenetur dimissa ingredi monasterium. *De conuersione coniugat. cap. Gaudeamus*.

vxor dimissa iniustè à viro, sine iudicio Ecclesiæ, si adulterat, & postea petit reddi viro, hic non tenetur accipere, nisi etiam ipse adulterauit. *Concil. Later. 3. tit. De coniugatis c.14.*

Vide, *Baptizatorum obligationes, in fine*. Vide, *Coniuges*. Vide, *Diuortium*. Vide, *Matrimonia quo ad torum*. Vide, *Torus*.

Vxor adultera, vel accusata de adulterio.

vxor adultera, non potest à viro occidi. *Nicolaus I. in decretis tit. De Matrimonio c.8. 33. qu.2. cap. Inter hæc*. Vide, *Occidens*.

vxor accusata de adulterio non potest ante sententiam Ecclesiæ dimitti. *Nicolaus I. epist. 59.*

vxor adultera quæsita à viro, vt eam occidat, si confugiat ad Episcopum, defendatur, nè occidatur, & mittatur ad locum securum. *Concil. Triburiense 1. c.46.*

vxor adultera clerici, dimittenda est; alias ipse priuetur officio. *Concil. Lucense 2. c. 28.* Vide, *Clerici*. Vide, *Adulterium*. *Dist.34. cap. Si cuius vxorem*.

vxor adultera, quam maritus non vult reconciliare, tenetur ingredi monasterium. *De conuers. coniugatorum cap. Gaudeamus*.

vxor adultera, si separatur, non potest petere medietatem bonorum, quæ vir acquisiuit. *Honorius III, ex Cirone, tit. De adulterijs cap.1.*

vxor adultera separata, per hoc perdit dotem. *De donationibus inter, &c. cap. Plerumque*. Vide, Dos.

vxor notoriè adulterans, non potest petere restitutionem viri. Si verò etiam vir adulterauit, potest eam repetere. *De diuortijs cap. Significasti*.

vxor accusata de fœdere coniugij, non potest vocari ad iudicium, nisi prius restituatur suis parentibus, & detur ei locus securus. *Nicolaus I. in decr. tit. De iudicijs c.16.*

Vide, *Adultera*. Vide, *Adulterium*. Vide, *Diuortium*.

Vxor occidens, vel machinans viri mortem, vel filij.

Vxor occidens virum, in monasterium se recipiat, & pœniteat (si est occultum,) *Concil. Elibertinum c. 9.* Aliæ pœnitentiæ ipsius. *De pœnitentia dist. 1. cap. 11. Si forte.*

Vxor procurans mortem viri, potest ab hoc dimitti. Vir potest aliam ducere, sed vxor caret spe coniugij. Intellige de viro non viuente vxore, sed ea mortua: ipsa verò, nec post mortem viri, potest. *Concil. Elibertinum c.9. Concil.Later.3.prr.49.c.4.*

Vxor occidens filium, non debet separari à viro. *De his, qui filios occidant. cap. Intelleximus.*

Vide, *Matrimonia prohibita in pœnam*. Vide, *Occidens.*

Vxorem occidens.

Vxorem occidens, quomodo puniendus. *Post epist.4. Pij I. 33. quæst.2. cap. Quicumque.*

Vide, *Occidens.*

Vxores Clericorum relictæ.

Vxores clericorum, Diaconorum, Presbyterorum, Episcoporum, &c. relictæ ex morte eorum non possunt amplius nubere; alias excommunicentur. *Concil. Epaunense c.32. Concil. Illerdense c.8. Concil.Matiscon.2.c.16. Concil. Antisiodorense c.22. & dist. 28. vt infra.*

Eas ducentes, quomodo puniendi. *Dist.28. cap. Quia sunt culpæ. cap. Si se cuiquam, & cap.Si qua vidua.*

Vxores clericis, an, & quibus prohibitæ.

Vide, *Clerici in sacris, an possint ducere vxores.* Vide, *Matrimonia prohibita ratione status.* Vide, *Ordinatorum obligationes.*

Vxorum vsus permittitur subdiaconis, diaconis, Presbyteris, & Episcopis, iuxta consuetudinem Ecclesiarum. *Concil. Afric. c.37.*

Vxoribus vti non possunt ordinati in sacris, alias puniantur (intellige de Latinis.) *Concil. Elibert. c.33.* Vide alios titulos, vbi in principio.

Vxores ducentes ordinati in sacris, separandi sunt. *Dist.27. cap. Presbyteris.*

Vxores, in nulla Ecclesia ducere possunt clerici in sacris. *Dist. 32. cap. Si qui verò. cap. De illo clerico. cap. Lectores, & cap. Seriatim.*

Clericus vxoratus (inter Latinos, non potest promoueri ad sacros ordines, nisi vxor emittat votum continentiæ. *De conuers. coniugat. cap. Coniugatus.*

Vxores duas ducens sorores, non potest fieri clericus, neque qui ducit viduam fratris, vel filiam fratris. *Concil. quod dicitur Apostol. c.19.*

Clerici, quibus permittuntur vxores, non possunt ducere meretrices, neque repudiatas. *Lib.3. const. Apostolic. c.2.*

Vxorem ducens eiectam; ancillam; spectaculis seruientem, non potest ad sacros ordines ascendere. *Concil. quod dicitur Apostol. c.18.*

Vxor ab Episcopo, quomodo dimittenda (quando sit necessarium dimittere.) *Concil. quod dicitur Apost. c.6.*

Vxores clericorum peccantes, &c. domi ab eis puniendæ. *Concil. Tolet.1. c.7.*

Vxores clericorum si peccant, quomodo puniendæ. *33. qu.2. cap. Placuit.*

Vxor relinquens virum, vel cum secundo nubens, viuente primo.

Vxor, viuente primo viro nupta cum secundo, quando, & quomodo recipienda est ad pœnitentiam (& nullum est matrimonium cum secundo.) *Zachari is ep.7. c.20.*

Vxor fidelis dimittere potest virum infidelem. *28. qu.1. cap. Iam nunc.*

Vxor recedens à viro, & opponens de consanguinitate, non restituenda, sed audiendæ probationes. & quid aliud agendum. *De restitut. spoliat. cap. Literas.*

Vxor relinquens virum, & nolens ad eum redire, est excommunicanda. *Nicolaus I. epist.54.*

Si absque causa eum relinquit, neque in fine communicet. *Concil. Elibert. c.8. & 9.*

Vxor relinquens virum infidelem, potest alium ducere. *28. qu.2. cap. Si infidelis.*

Vxor relinquere potest virum frigidum, si matrimonium non est consumatum. *33.q.1. cap. Quod autem. De frigidis, &c. per totum.*

Vxor relinquens virum, ob frigiditatem ante matrimonium consumatum, potest alium ducere, alias vterque manet innuptus. *33. qu.1. cap. Requisisti.*

Vxor relinquens virum (etiam infidelem) sua authoritate, cogitur ad eum redire; secus si per iudicium Ecclesiæ fuit separata.

rata. *De diuortijs cap. De illa.*
Vxor separata à viro ob infidelitatem, eo redeunte, etiam nolente, potest ingredi Religionem. *De conuers. coniugat. cap. fin.*
Vide, *Poligamia*.

Ab uxore, quando abstinendum.

Vxore pariente, vir ad eam non accedat, donec puer ablactetur. *Nicolaus I. ad consulta Bulgar. c.64.*
Ab vxore abstinendum; quando est grauida: tangere enim eam, pessimum est. 32. *qu.4. cap. Origo.*
Ab vxore abstinendum, quando Eucharistia in mane sumenda est. 33. *qu.4. cap. Sciatis, & cap. Vir.*
Ab vxore abstinendum in die Natalis Domini, & alijs sollemnitatibus. 33. *qu.* 4. *cap. Quotiescumque. cap. Si causa, & cap. Christiano.*
Ab vxore abstinendum tempore ieiuniorum. 33. *qu.4. cap. Fratres.*
Ab vxore abstinendum, quando fit pœnitentia. 33. *qu.4. cap. Qui in castigatione.*
Vxore cognita carnaliter à fratre viri, ab ea abstinendum, donec pœnitentiam illa fecerit, & hoc ex dispensatione Episcopi. *Concil. Triburiense* 1. *c.41.*

Vxor meretrix.

Vxor meretrix duci potest absque peccato. 32. *qu.* 1. *cap. vltimo.*
Vxor meretrix à clerico non potest duci. *Lib.3. const. Apost. c.2.*

Vxor fidelis non nubat cum infideli.

Vide, *Matrimonia probibita ratione cultus.*
Vxor fidelis ducens virum infidelem, ab Ecclesia eijciatur, & grauissima pœnitentia puniatur. *Concil. Nicænum* 1. *ex Arabico c.67.*

Vxor nubens alteri putans virum mortuum.

Vxor sic nupta, redeunte primo ad illum accedat; quia secundum matr. fuit nullum. 34. *qu.1. cap. Cum per bellicam, cap. Cum in captiuitate. & cap. Non satis.* Quod si à secundo non vult separari, excommunicetur. *ibid. cap. Cum per bellicam.* Et in hoc casu neque mulier fit adultera, neque secundus vir est inuasor. *ibid.*
Vxor non potest contrahere cum alio viro, nisi sit certa de morte primi. *De sponsalibus, &c. cap. In præsentia.*
Vxor, quæ putans virum mortuum religionem ingressa est, eo redeunte, debet exire, & ad illum reuerti. *De conuers. coniugat. cap. Placet nobis.* Sed eo mortuo tenetur ad Religionem reuerti. *ibid.*
Vide, *Matrimonia plura*. Vide, *Poligamia*. Vide, *Vxor relinquens virum*.

Vxor, quomodo diligenda.

Vxor contemni non potest, prætextu Religionis. *Dist.28. cap. Si quis.*
Vxor non amanda vt adultera, quia graue malum hoc est. 32. *qu.4. cap. Origo.*
Vxorem tenens, vt concubinam, est excommunicandus. *Nicolaus I. in decretis de impedim. matrim. c.6.*
Vide, *Amare*.

Vxoris priuilegia quædam.

Vide, *Coniux*. Vide, *Fœmina*. Vide, *Mulier*.
Vxoris compater, est compater etiam viri. Vide, *Compater*.
Vxor potest virum sequi vltra mare, si vult. *De voto, &c. cap. Ex multa. §. Quod.*
Vxor potest contra quemcumque dotem repetere. *De pignoribus cap. Ex literis.*
Sed adultera non potest dotem repetere. Vide, *Vxor adultera*.
Vxor potest sibi eligere sepulturam. *De sepulturis cap. De vxore. Concil. Later.* 3. *par.50. c.63.*
Si non elegit, sepelienda est cum viro. 13. *quæst.2. cap. Vnaquæque.* Vide, *Sepultura*.
Vxor manens in sæculo, viro profitente Religionem, nisi in conspectu Ecclesiæ voueat continentiam, vel intret Religionem, potest virum etiam professum reuocare. *Concil. Later. 3. tit. De coniugatis c.4.*

Vxoris restitutio.

Vxor restituenda est viro probanti desponsationem, & copulam, dummodo vir cautionem faciat de eius impunitate, nisi magna sit eius sæuitia. *De restitut. spoliat. cap. Ex transmissa.*
Vxoris restitutionem petenti, si opponitur de consanguinitate, quid agendum. *ibid. cap. Literas tuas.*

vxor filij detenta à patre, per censuras Ecclesiæ restitui iubeatur. *De sponsalibus, &c. cap. Non est.*

vxor, quæ cogitur abiurare maritum, est ei restituenda, & iuramentum non tenet. *Concil. Later. 3. par. 50. c. 25.*

Vide, *Restitutio.*

Vxor repetens virum.

vxor non potest repetere virum, si hic de eius licentia Religionem intrauit. *De conuersione coniugat. cap. Veniens.*

vxor potest repetere virum professum, si licentiam ex metu dedit. *ibid. cap. Accedens.*

Item si viro profitente, ipsa remansit in sæculo, absque voto continentiæ, in conspectu Ecclesiæ. *Concil. Lateranen. 3. tit. De coniugatis c. 4.*

vxor si absente viro instat ad Episcopum, vt redeat, alias faciet diuortium, si Episcopo compellente non vult redire, & fit sententia diuortij, quando potest alteri nubere. *Concil. Lateran. 3. par. 50. c. 23.* Nota, & in occasione pro solutione lege in textu hanc doctrinam.

Vxor circa alia quædam.

vxoris vas si sit arctum. Vide, *Vas.*

vxorem ducens septennem, ex iustitia honestatis impeditur, nè consanguineam eius ducat. *De sponsalibus, &c. cap. Iuuenis.* Vide, *Matrimonia probibita ratione publicæ honestatis*: Vide, *Impedimentum.* Vide, *Honestas.*

vxore, vel viro negante desponsationem, tenetur probare negans. *De clandestina desponsat. cap. 1.*

vxoris morte, donatio redit ad virum. *De donationibus inter virum, &c. cap. Donatio.*

vxoris dos, quando confiscanda ratione hæresis mariti. Vide, *Confiscatio.*

vxor consanguinea, quare non accipienda. 35. *qu. 1. cap. Cum igitur.*

vxoris soror impropriè dicitur cognata. 35. *qu. 5. cap. Quod autem.*

vxor compatris vxoris duci non potest à marito. 30. *qu. 4. cap. Sciscitatur.*

vxor compatris potest duci, si ipsa non fuit commater. 30. *qu. 4. cap. Qui spiritualem. & cap. Post vxoris obitum.*

vxor, quæ filiastrum è fonte leuauit, non separatur à viro, nisi ex consensu viri fecerit. Causa 30. *quæst. 1. cap. Nosse desideras.*

vxor tenens ex fraude filium coram Episcopo, non separatur à viro. 30. *qu. 1. cap. Dictum est.*

vxor simul cum viro non suscipiant filium alicuius in baptismo. 30. *qu. 4. cap. Quod autem.*

vxor, quæ cognita fuit ab vxorato ante matrimonium, inscia, quod esset vxoratus, potest petere diuortium, sed vir non potest. *De eo, qui duxit, &c. cap. 1.*

vxor, viro mortuo, etiam tempore luctus potest nubere. *Concil. Later. 3. tit. De Nuptijs c. 2.*

vxor perdens ius petendi debitum, non potest illud auferre viro. *Concil. Lateran. 3. par. 49. c. 18.*

Vide in sequenti titulo.

Vxoratus.

Vide, *Coniugatus*. Vide, *Clerici coniugati.*

vxorati non admittendi ad dignitates Ecclesiasticas. *De clericis coniugatis cap. Cum decorem.*

vxoratus non potest in Religionem intrare; nisi intret etiam vxor: vel si suspecta non sit, votum continentiæ emittat. *De conuersione coniug. cap. Cum sis prædites, & cap. Vxoratus.*

vxoratus (inter Latinos) non potest promoueri ad sacros ordines, nisi vxor continentiæ votum emittat. *ibid. cap. Coniugatus.* At in *Extrau. Ioann. XXII. de voto cap. Antiquæ* habetur, quod etiam si consumauit matrimonium, non potest vlterius promoueri, nec ministrare in habitu, nec ad officium, aut beneficium Ecclesiasticum promoueri, nec matrimonium soluere. Si matrimonium non fuerit consumatum, per ingressum Religionis Episcopus cum eo dispensat, vt possit promoueri. Si non intrat Religionem, & sponsa instat, tenetur matrimonium consumare, & Episcopus compellit ad id. *ibid.*

vxoratus non potest esse Episcopus, nisi vxor Religionem profiteatur (inter Latinos.) *De conuers. coniugat. cap. Sanè.* Vide, *Episcopus.*

vxoratus faciens professionem in Religione, vxore continente, etiam mortua illa, non potest matrimonium aliud contrahere; etiam si numquam intrauit in monasterium. *ibid. cap. Ex parte Abbatis.*

vxoratus, si viuente prima, contrahit cum secunda, inualidè facit: sed an sit legitima proles. *Qui filij sint legitimi, cap. fin.*

vxoratus, si viuente prima cognoscit aliam inscíam, & ea mortua contrahit cum hac secunda, non potest ratione adulterij cum prima petere diuortium, sed vxor potest. *De eo, qui duxit, &c. cap. 1.*

vxoratus tenens concubinam, excommuni-

cetur. *Concil. Roman. sub Alexandro II.* Vide, *Concubinarius*. Vide, *Coniux*. Vide, *Vir*.

Vxoratus cognoscens carnaliter matrem vxoris; antequam consumet cum vxore, si est occultum delictum, non separetur; si est publicum, separetur; & cum alia potest ex dispensatione contrahere, & illa alteri nubere. Sed si sponsam cognouit, & postea matrem, nec illam, nec aliam potest habere vxorem, *Concil. Lateranen. 3. tit. De eo, qui consanguineam, &c. c. 4.*

Vxoratus cognoscens carnaliter matrem, vel sororem vxoris, quando non potest petere debitum. Vide, *Vir carnaliter, &c.* Vide, *Carnalis copula*. Non potest amplius cum vxore coniungi, nec alteri nubere, si prius vxorem cognouerat. *Concil. Lateran. 3. de sponsalibus secundò c. 6.* Vide, *Matrimonia quibus prohibentur in pœnam*. Vide, *Coniuges*.

LAVS DEO.

IN-

INDEX

Corrector erratorum pro citationibus Decreti, Decretalium, Sexti, Clement. Extrauag. &c.

Dam-

Eccle-

Fa-

Ad

Pal-

Serui

FINIS.

REGE-

R E G E S T V M.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.

Ab Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Sſ Tt Vu Xx Yy Zz.

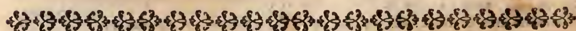
Abb Bbb Ccc Ddd Eee Fff Ggg Hhh Iii Kkk Lll Mmm Nnn Ooo Ppp Qq q Rrr Sſſ Ttt Vuu Xxx Yyy Zzz.

Aaaa Bbbb Cccc Dddd Eeee Ffff Gggg Hhh Iiii Kkkk Llll Mmmm Nnnn Oooo Pppp Qqqq Rrrr Sſſſ Tttt Vuuu Xxxx Yyyy Zzzz.

Aaaaa Bbbbb Ccccc Ddddd Eeeee Fffff Ggggg Hhhhh Iiiii Kkkkk Lllll Mmmmm Nnnnn Ooooo Ppppp Qqqqq Rrrrr Sſſſſ Ttttt.

a b c d e f g.

Omnes ſunt duerniones præter quæ g ternio.

ROMÆ, Typis Vitalis Maſcardi. M. DC. LIX.

SVPERIORVM PERMISSV.

